R. 7477.

D. BERNARDI DOCTORIS MELLIFLVI AC PRIMI ABBATIS CLARAEVALLENSIS COENOBII OPERA QVATENVS IN HVNC VSQVE DIEM EXTARE NOSCVNTVR,

Omnia accuratiſſima recognitione & ſolerti collatione ad fidem exemplarium permultæ antiquitatis reſtituta natiuæ integritati.

Quæ noſtra hæc editio præter ſuperiores nunc primum typis euulgat, noſſe licebit ex catalogo & appendice.

Beatus uir, cuius eſt dominus
ſpes eius: & non reſpexit
in uanitates, & inſanias falſas.

VENETIIS
AD SIGNVM SPEI.
M D XLIX.

R. 7477.

D. BERNARDI DOCTORIS MELLIFLVI AC PRIMI ABBATIS CLARAEVALLENSIS COENOBII OPERA QVATENVS IN HVNC VSQVE DIEM EXTARE NOSCVNTVR,

Omnia accuratiſſima recognitione & ſolerti collatione ad fidem exemplarium permultæ antiquitatis reſtituta natiuæ integritati.

Quæ noſtra hæc editio præter ſuperiores nunc primum typis euulgat, noſſe licebit ex catalogo & appendice.

Beatus uir, cuius eſt dominus ſpes eius: & non reſpexit in uanitates, & inſanias falſas.

VENETIIS
AD SIGNVM SPEI.
M D XLIX.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA GRANADA

CATALOGVS OPERVM B. BERNARDI COENOBII CLARÆVALLENSIS ABBATIS PRIMI, QVATENVS EXTANT OMNIVM.

Sermones ſeptem qui de aduētu domini ſunt to. 1. fol. 1
His cōtinēter ſubtexuimus homilias quatuor in illud Lucæ, Miſſus eſt angelus to. 1. fo. 7
Proximè his ordine procurrūt reliqui ſermones de tempore to. 1. fo. 17
In dedicatiōe eccleſię, ſermones ſex. t. 1 fo. 134
Sermones ſeptemdecim in explanationem pſalmi, Qui habitat to. 1. fo. 140
Sermones de diuerſis argumentis. to. 1. fo. 162
Sermones quatuor exhortatorij de altitudine cordis to. 1. fol. 195
Sermo protrepticus ad milites templi, complectens capita. 13 to. 1. fol. 198
Sermo item de conuerſione ad clericos cōtinens capita. 31 to. 1. fo. 204
Sermones parui in numero. 66 to. 1. fo. 212
De donis ſpiritus ſancti tractatus cōplectens ſeptem capita to. 1. fo. 231
Eiuſdem B. P. ſententiæ formandis moribus accomodæ to. 1. fol. 232
Sermones in Cantica. 86. hi à colūna. 1. fo. 245 ſe extendūt uſque ad folium. 374. Morte pręuentus nō abſoluit cœptam explanationē, cuius uicem dein ſuppleuit non malus author D. Gillebertus abbas de Hoilandia in Britania maiore ſiue Anglia, in ſermonibus 48. quorum initium habes to. 1. fo. 373
Epiſtolę numero. 351 to. 2. fol. 2
Libri quinque de conſideratione ad Eugeniū ex diſcipulo pontificē maximum. to. 2 fo. 431
De gratia & libero arbitrio, tractatus. to. 2. 151
De præcepto & diſpenſatione to. 1. 172
De diligendo deo ad Haymericum Cardinalem to. 2. 169
De duodecim gradibus humilitatis, & totidē ſuperbiæ cum humilitate ἐξ ἐναντίας pugnantis, cum retractatione præuia to. 2. 177. 598
Apologia eiuſdē ad Gulielmū abbatē. t. 2. 286
Dialogiſmus Petri cū domino Ieſu, proponētis: Ecce nos reliquimus omnia to. 2. 192
De uita ſolitaria ad frarres de mōte dei t. 2. 204
Meditationes to. 2. 219
De interiori domo to. 2. 226
De ordine uitæ to. 2. 241
Scala clauſtralium to. 2. 248
Formula honeſtæ uitæ to. 2. 251
Notabile documentū eiuſdē argumēti. t. 2. 252
Speculum monachorum to. 2. 253
Sermones aliquot, q adſcribebātur Bernardo t. 2. f. 254. Inter hos habes alterū ſermonē de cœna dñi — *E ſanctæ crucis cœnobio.*
De conſcientia liber proximè his ſubiungitur, qui antea excuſſus non fuerat to. 2. 305
Sermo de ſancto Andrea to. 2. 310
Sermo de ſancto Nicolao to. 2. 312 — *è S. ...*
Hypographe ſiue deſcriptio Clarę uallis. ib. 313
Epiſtola Bernardi Sylueſtris to. 2. 314
De lamentatione uirginis Mariæ to. 2. 315
Doctrina B. Bernardi to. 2. 319
Homilia de duobus diſcipulis euntibus in Emaus. to. 2. 320
Quæ porrò continet appendix his appreſſa, ſunt hæc
Libellus de amore to. 2. 326
Libellus de natura & dignitate amoris diuini. to. 2. 336 — *E Sorbona.*
Sermo de paſsione domini to. 2. 339
Liber de paſsiōe domini, ſuper illud, Ego ſum uitis uera, complectens capita. 46. to. 2. 343 — *prius excuſus.*
Rhythmica oratio ad unū quodlibet membrorum Chriſti patientis, & à cruce pendentis to. 2. 377 — *E Carthuſia.*
Iubilus in commemorationē dominicæ paſſionis, qui & rhythmica conſtat modulatione. Ibidem
Oratio rhythmica ad dominum Ieſum Chriſtum eiuſq; matrem. to. 2. 380
Proſa rhythmica modulatione excurrens, in laudem dominicæ natiuitatis to. 2. 381
Confeſsionis priuatæ formula. Ibidem
Ad ſororem modus bene uiuendi to. 2. 382
De conſcientia libellus alter to. 2. 418
Vita ſancti Malachiæ epiſcopi à diuo Bernardo edita to. 2. 422
Vita. B. Bernardi quinque cōprehenſa libellis. Primi author ſcribitur Gulielmus primū abbas S. Theodorici, dein amore ſolitudinis idē Signiaci ſe dedidit in monaſticā diſciplinā. Secundū ſcripſit Bernardus abbas Boneuallis. Poſteriores treis edidit D. Godefridus Claręuallēſis cœnobij monachus to. 2 438

REVERENDO IN CHRISTO PATRI, DOMINO D. LVDOVICO DE RIE, EPISCOPO GENEVENSI SANCTI EVGENDI

Iurenſis, & Albæ Ripę Abbati clariſsimo, Franciſcus Comeſtor Arneduceus Eduenſis ſocius collegij Sorbonæ S.

QVod ſuo ſeculo uerè ſcripſit Eccleſiaſtes, Pōtifex ſapientiſſime, Faciendi libros nullus eſt finis: id nimis uerū eſſe, hac noſtra luctuoſiſſima ætate, magno Reip. Chriſtianæ detrimento experimur. Nam etſi ingenuè fatendum eſt q maximam deberi grām ijs, qui non minori fide ac zelo domus dei, q ingenij præſtantia, ſtudio, & eruditione, in publicam totius chriſtianiſmi utilitatē, ſyncerioris doctrinæ libros edunt: Tñ cum nouorū librorū tam uaria, tamq; luxurioſa ſeges erumpat in lucem hoc tpe, ut iam uarietate ac multitudine laboret ſua, dum per ſpeciem doctrinæ ſalubrioris uirulenta dogmata uelut inter triticum zizania, confertim pullulant: non mediocriter Reipublicæ chriſtianæ etiam conſulere uidentur ij, qui doctorū ueterū, & eorū maxime quos merito maiorū gentium nuncupamus, monimentis à ſitu & ſqualore uindicādis operam ſumunt. Nam neq; recentiores abſq; ueterū exacta cognitione, aut inoffenſè legi, aut omnino intelligi poſſunt: cū illi ſiquid pię, ſiquid eruditè ſcribūt, id fereàb his mutuent: & ut iuniores leuib. pręlijs uideantur præpollere, ſeniores tñ ſtataria pugna ſuperiores ſunt. Qd' admonet uetus illa parœmia qua D. Hieronymus D. Auguſtino rñdet, Bos laſſus fortius figit pedem. In his autem maiorū gentium doctorib. haud poſtremus mihi ſemper uiſus eſt mellifluus ille doctor eccleſiæ Chriſtianę B. Bernardus, ut qui iuxta nominis ſui augurium, ſuauiſſimo doctrinæ ſuæ fonte irriguam religioſæ ſanctitatis nardū nobis odorandam oſculandamq; reliquerit. Tanta ui ſuſpectas aut contentioſas doctrinas abigens, ſic ubiq; ſpirans uigorem euangelicum, ut nuſquam non ſentias uitam doctrinæ parem. Itaq; dum euoluendis eius operib. eò ſtudioſius incumberem, quo mihi antiquius & fidelius eorū exemplar refertiſſima illa Sorbonici collegij noſtri bibliotheca ſuppeditabat: incidi primum in epilogum eius libri, cui titulus eſt, De diligendo deo, in uulgatis codicib. neſcio quo modo prætermiſſum. Deinde in opuſculum De amore dei, ac dignitate amoris diuini, ut lectione digniſſimum, ita & q minime antehac typis excuſum. Quod ubi cum tractatu De diligendo deo cōtuliſſem (nam primum ſuſpicabar titulo tm̄ differre) & inueniſſem tractatu quidem diſſimilem, ſtylo antem & eruditione non item præſertim coniecturam ſtyli confirmante, Dñi abbatis Spahemenſis, & aliorū plurium authoritate: nec nō teſtimonio Godefridi Tilmanni Cartuſiæ Pariſienſis ex profeſſo monachi, Græcè & Latinè doctiſſimi. Adhęc haberem in manibus eiuſdem authoris ſermones duos, alterū De contentione inter ciues Ieruſalem & Babylonis, alterū De trinitate, nequaquam pati potui, tales tanti uiri fœtus, cum blattis & tineis rixari diutius: Itaque cum de ijs ab iniuria uindicandis cogitarem: rogauit me nobilis illa matrona, ſub cuius prælo cætera tunc eiuſdem authoris opera erant, ut quàm citiſſime hoc munere fungerer, nouam editionem admodum procedere, tantum

illa opuſcula in mora eſſe. Quæ me cauſa mouit, ut celeritate quanta potui maxima, tranſcripta opuſcula recognouerim, & typographo excudenda prębuerim. Qua in re non auſim polliceri, qualicunq; meo ſtudio, nihil reſediſſe, quod caſtigatoris manum poſcat. Præſertim cum quibus uſi ſumus, exemplaria, ita uetuſta ſint, ita multis locis mutila, ut alicubi ſingulas dictiones ſingulis capitalib. literis deſignent. Alibi obliteratis penè ſitu ac uetuſtate literis, & nonnunquam amanuenſis incuria ſuppreſſis dictionibus, Oedipum requirant. Adde quod ſiquid librariorum indiligentia peccatum eſt, id præſtare non potuimus, qui cum prælo cõmercij nihil habuimus, & ne habere quidem per ſtudiorum noſtrorum occupationes potuimus. Hanc igitur qualẽcunq; pulcherrimorum operum acceſſionem, tui clariſſimi nominis auſpicijs, tuoq; fauore commendatam, prodire in lucem pluribus de cauſis uoluimus. Primum quod tibi cum Diuo Bernardo ſit patria nobilitaſq; cõmunis. Deinde quòd eius non modo doctrinam, ſed & uitæ genus, cultumq; religionis, inter cęteros unicè amplexeris, uir alioqui præter famoſas maiorum imagines ampliſſimi muneris dignitatem cõmendatione pręſtantis ingenij, reconditæ eruditionis, exacti iudicij, grauitatis pari modeſtiæ coniunctæ beneuolentię in ſtudioſos, iuſtitiæ in omnes, pietatis in deum Opt. Max. conſequutus: ut nõ tam titulo quàm merito tuo præſulem agas chriſtianæ pietatis propugnatorem acerrimum, ab aulico ſtrepitu, à mundi faſtu, & illecebris, ab omni deniq; ambitione maxime alienum. Accedit eò, quòd pro tua in nos ſingulari & ſupra omne meritum noſtrum, propenſa uoluntate, nepotem tuum ex ſorore Ioachimum à Malano ut natalibus clariſſimum, ita & indole generoſiſſimum, nobis in diſciplinã tradidiſti. Quapropter ut argumento aliquo gratitudinem animi in te mei teſtarer, hanc qualẽcunque operam, dignitati tuæ dicaui. Quam tu pro iſto tuo pluſquam niueo in nos animi tui candore, æqui boniq; conſulas. Vale antiſtes ampliſſime. Lutetię Pariſiorum è noſtro ſodalitio ſorbonico Idib. Iunij. 1547.

INDEX SENTENTIArum ueteris ac noui teſtamenti, à Beato Bernardo in ſuis ſermonibus ac tractatibus expoſitarum, ſecundũ ordinẽ librorũ, capitulorũ atq; pſalmorũ, in quo a primam, b uero ſecundã faciem ſignificat.

Gen. I. TErra autem erat inanis & uacua to.1.fol.221.a
Diuiſit lucem à tenebris to.2 f.55.b
Faciamus hominem ad imaginem, & ſimilitudinem noſtram to.1 54.b 62.b 157.b 363.a, & to.2.155 b 218.b
ij Formauit igitur dominus hominẽ de limo terræ to.1.189.b
Inſpirauit in faciem eius ſpiraculũ to.1.352.b
Plãtauerat autem dominus deus paradiſum uoluptatis à principio to.1.242.b 209.a
Fluuius egrediebatur de loco uoluptatis, qui diuiditur in quatuor capita to.1.240.b
Tulit ergo dominus deus hominem in paradiſo uoluptatis, ut operaretur, & cuſtodiret illum. t.1.62.b & 164.b & 176.a Nihilominus to.2.197.b
Ex omni ligno paradiſi comede, de ligno autem ſcientiæ boni & mali ne comedas to.1 32.b
In quacunque enim die comederis ex eo to.1 152.b 202.a
Adduxit dominus animalia ad Adam, ut uideret quid uocaret ea to.1.45.b
Immiſit dominus deus ſoporem in Adam to.1. Ibidem
Relinquet hõ patrem & mãtrem to.1.368.a
iij Serpens erat callidior cunctis to.1.3.b 181.a 172.b
Nequaquam moriemini to.1.3.b 27 b 181 b
Eritis ſicut dij, ſcientes bonum & malum to.1. 1.a b 27 b
Vidit mulier lignum to.1.54.b 172.b 265.a to.2 182.b
Abſcondit ſe Adam & uxor eius to.1.111.b 188 b.112 a
Cúmq; cognouiſſent ſe eſſe nudos, cõſuerũt folia ficus to.1.168.a
Vocem tuam domine audiui in paradiſo, & timui. t.1.26 b.54.b (114.b. & t.2.164.b
Mulier quam dediſti mihi t.1.9.b 56.a 106.a.
Inimicitias ponã inter te & mulierẽ to.1.9 b
In dolore paries filios to.1.13 b
Pro eo quod obediſti uoci uxoris t.1. 219.b
Terra es, & in terram ibis to.1.126.a
Emiſit eos de paradiſo to.1. 112.b, & to. 2 197.b
Cherubim collocauit to.1.124.b
Si recte offers, & recte non diuidis, peccaſti to.1.280.a iiij
Sub te erit appetitus eius to.1.49.a
Nunquid cuſtos fratris mei ſum ego? to.1. 84.b
Maior eſt iniquitas mea, quàm ut ueniã merear to.1.257.a & 334.a & to.2 203.a 205.a
Pœnitet me feciſſe hominem to.1.55.a vi
Non permanebit ſpiritus meus in homine to.1.109.b
Proni ſunt ſenſus hominis in malum to.1 289.b & 310.b viij
Egredere de terra tua, & de cognatione tua to.1.168.b & to.2.45.a xij
Suſpice cœlum, & numera ſtellas to.1. 126.a xv
Tolle filium tuum, quem diligis Iſaac to.1 128.a to.2 202.a xxij
Veſtibus Eſau ualde bonis induit Rebecca Iacob to.1.238.a xxvij
Vox quidem uox Iacob eſt, manus autem, manus ſunt Eſau to.1.288.a
Statim ut ſenſit ueſtimentorum eius fragrantiam to.1.201.b
Ecce odor filij mei, ſicut odor agri pleni to.1. 314.b
Det tibi de rore cœli &c. In pinguedine terrę, & in rore cœli, &c. to.1.221.a
Num unam tantum benedictionem habes pater? to.2.203.a
Vidit Iacob ſcalam to.2.109.a 177.b.197 b 198.b xxviij
Terram, in qua dormis tibi dabo to.1.234.a
Vere dominus eſt in loco iſto to.1.140.a
Non eſt hic aliud, niſi domus dei to.1.139.b
Vere locus iſte ſanctus eſt to.1.190.a
Cras mihi reſpõdebit iuſtitia mea to.1.23.b & to.2.204.a xxx
Ecce uir luctabatur cum Iacob uſque mane to.1.108.a xxxij
Tetigit neruum femoris eius to.2.181.b
Non dimittam te, niſi benedixeris mihi to.1 362.b
Egreſſa eſt Dina, ut uideret filias illius regionis to.2.183.a xxxiiij
Fecit Iacob filio ſuo Ioſeph tunicam talarem to.2.187.b xxxvij
Audite ſomnium meum to.2.183.b
Ecce dominus meus ignorat, quid habeat in domo ſua to.2.147.a xxxix

Non eſt in omnibus bonis domini mei, quod
in mea non ſit poteſtate. to.1.260.a
Poſitus eſt Ioſeph in carcere to.2.202.b
xl Memento mei, cum bene tibi fuerit. to.1.7.a
Furtim ſublatus ſum de terra Hebræorum
to.1.1.b.
xlij Fames coegit Iſrael intrare in Aegyptum
to.1.221.a
xliij Erumpebant lacrymæ to.1.258.a
xlviij Dominus qui paſcit me à iuuentute mea.
to.1.349.b
xlix Ruben primogenitus meus non creſcas, qa
aſcendiſti cubile patris tui to.1.189.b
Non auferetur ſceptrum de Iuda. t.1.118.a
Exodi.2. FIlia Pharaonis uocauit nomen eius Moy-
ſes, dicens, de aqua tuli eum. to.1.70.a
iij Vadam, & uidebo uiſionem hanc magnam
to.1.103.b
Solue calciamentum de pedibus tuis, locus
enim, &c. to.2.202.a
Educam populum meum de terra illa, in ter-
ram bonam. to.1.305.b
Ego ſum qui ſum. Et qui eſt, miſit me ad uos.
to.1.263.a
Qui eſt miſit me ad uos. t.2.147.b
v Deus Hebræorum uocauit nos, ut eamus
uiam trium dierum. to.1.90.a
Paleæ non dabuntur uobis, & reddetis. to.1
209.a
vij Induratum eſt cor Pharaonis t.2.131.b
Deuorauit uirga Aaron uirgas magorum.
to.1.75.a
viij Digitus dei eſt hic. to.2.51.b
x Vbicunque Iſrael erat, lux erat. to.1.352.b
xij Os non comminuetis ex eo. to.1.169.a
xiiij Quid clamas ad me? to.1.160.b
Erat eis aqua quaſi murus à dextris, & à ſini-
ſtris. to.2.194.a
Fugiamus Iſraelem, dominus enim pugnat
contra nos. to.2.205.a
xvi Hodie ſcietis, quia ueniet dominus, & ma-
ne, &c. to.1.20.a
xvij Manus Moyſi erant graues. to.1.292.a
xxxii Sedit populus manducare & bibere. to.2.
71.b
Dimitte me, ut iraſcatur furor meus. to.1.95.b
291.a
Si dimittis, dimitte: alioquin dele me de libro
&c. to.1.258.b.& to.2.42.a
Leuit. 11 & 12. OMne quod habet pennulas & ſquamas.
to.1.110.b
Mulier, quæ ſuſcepto ſemine pepererit filiũ,
immunda erit to.1.43.b
Sanctificamini hodie, & eſtote parati. to.1.
fol. 23.a

LOcuta eſt Maria & Aaron cõtra Moyſen Num. 12
propter uxorem Aethio. t.1.305.b
Erat Moyſes uir mitiſsimus ſuper omnes ho-
mines. to.1.258.b & to 2.42.a
Virga Aaron ſequenti die inuenta eſt germi xvij
naſſe. to.1.10.a
Moriatur anima mea morte iuſtorum. to.1 xxiij
146.a.272.a
AVdi Iſrael, dominus deus ueſter, deus Deut. 6.
unus eſt. t.1.102.a
Diliges dominum deum tuum ex toto corde
&c. to.1.188.b.270.b.& t.2.169.b & per totũ
tractatum. & 173.b.174.b.
Maledicta ſterilis in iſrael. to.1.13.b vii
Vt ſugeret mel de petra to.1.82.a xxxij
Vtinam ſaperent & intelligerent. to.1.87.b
& to.2.117.b
IEbuzeum habitatorem Ieruſalem non Ioſue.15
potuerunt filij Iuda delere to.1.330.b
QVid Gedeonis uellus ſignificet. to.1.10.a Iudic.6.
Cœleſti rore area rigatur. to.1.106.a
Moriatur anima mea cum Philiſtiim,
ait Sampſon. to.2.161.a
Peccauit Beniamin, accinguntur reliquæ tri xx
bus ad ultionem. to.2.134.b
SI peccauerit uir in uirum, placari ei pote- 1. Re.2
rit deus. to.2.163.a
Loquere domine, qa audit ſeruꝰ tuꝰ to.1.183.b iii
Melior ē obediētia, quàm uictimę. t.1 269.b xv
Quaſi peccatum hariolandi eſt, repugnare
to.1.69.a 297.b.& to.2.164.a
Quaſi ſcelus idololatriæ nolle acquieſcere. t.1
fo.69.b.297.b
Homo uidet in facie, deus ĩ corde. to.2.47.a xvi
Inueni hominem ſecundum cor meum. to.1
138.a
Peccaui, ſed nunc honora me. to.1.265.b. &
to.2.203.b
Lugebat Samuel Saul. t.1.258.a.& to.2.15.b
Stans Goliath, clamabat aduerſus phalan- xvii
gas Iſrael. to.1.88.b
MOntes Gelboe, nec ros, nec pluuia de- 2. Reg. 1
ſcendat ſuper uos. to.1.323.b
Ludam, & uilior fiam. to.2.48.a vi
Semei per iugum montis maledicebat Da- xvi
uid. to.1.299.a
NEc mihi, nec tibi ſit, ſed diuidatur. to.1. 3.Regũ.3
26.a
Timuit Helias Iezabel, & ſurgens abiit. to.1 xix
229.b
Neque melior ſum, quàm patres mei. t.2.50.a
Hodie cibus allatus eſt ab angelo. to.1.143.a
ORo domine, ut fiat ſpiritus tuus duplex 4.Re.2
in me. to.1.74.b.79.b
Aſcēde calue, aſcende calue. to.1.202.a

iiij Stetit oleum. to.1.77.a.79.a
Tolle baculum tuum. to.1.264.a
Incubuit Eliſæus ſuper puerum. to.1.264.b
Eliſæus mortuum ſuſcitauit. to.1.65.b
Erat autem fames in terra, & filij prophetarũ
habitabant cum Eliſæo. to.1.229.b
v. Vade, & lauare ſepties in Iordane. to.1.69.a
Nunquid non meliores ſunt fluuij Damaſci.
to.1.201.b
2.Par.20 O Iuda & Ieruſalem nolite timere, cras
egrediemini to.1.18.b
Iob.1 NVdus egreſſus ſum de utero matris meę
to.2.137.a
v Vidi ſtultum firma radice. to.2.117.b
Homo naſcitur ad laborem. to.1.164.a.198.a
In ſex tribulationibus liberabit te, & in ſepti-
ma non tanget te malum. to.1.188.a
Viſitans ſpeciem tuã nõ peccabis. to.2.213.a
vi Quæ prius nolebat tangere anima mea.
to.2.131.b
vii Militia ſeu tentatio eſt uita hominis ſuper
terrã. to.1.162.b.236.a.& to.2.22.b
Si dormiero, dicam, quãdo conſurgam. to.1
317.b.328.b
Quid eſt homo, quia magnificas eum. to.1
34.b 138.b.139.a.& to.2.135.a
Cur non tollis peccatum meum to.1.155.b
Aut quid apponis erga eũ cor tuum to.2
176.a
O cuſtos hominum, quare poſuiſti me con-
trariũ tibi? t.1.118.a.366.a & t.2.114.a.203.b
x Indica mihi, cur me ita iudices. to.1.296.a
Vbi nullus ordo, ſed ſempiternus horror in-
habitat. to.2.194.b
xiij Vtinam taceretis, ut putaremini eſſe ſapien-
tes. to.2.48.a
xiiij Homo natus de muliere. to.1.62.a. & to.2
137.a
xix Si ignoraui, mecum erit ignorantia mea.
to.1.266.b
Miſeremini mei, miſeremini mei, ſaltem uos
amici mei. to.1.118.b
In carne mea uidebo deum, ſaluatorē meum
to.1.148.b287.a
xxi Dũcunt in bonis dies ſuos, & in puncto ad
infernum deſcendunt. to.2.221.a
xxiiij Pauit ſterilem, & quæ non parit: & uiduæ
non bene fecit. to.2.190.a.258.a
xxix Oculus fui cæco, & pes claudo, pater eram
pauperum. t.1.258.a
xxx Frater fui draconum. to.1.315.b
xxxi Si oſculatus ſum manũ meã ore meo, quæ
eſt iniquitas maxima. to.1.248.b.287.b
xxxij En uenter meus, quaſi muſtum abſque ſpi-
raculo. to.2.184.a

BEatus uir, qui non abiit in conſilio im- Pſalm. 1
piorum. to.1.221.a
Sed in lege domini uoluntas eius. Ibidem
Et erit tanquam lignum, quod plãtatum eſt
ſecus decurſus. t.1.51.b.237.a
Et folium eius non defluet. to.1.338
Aſtiterunt reges terræ. to.1.102.a.& 352.b ii
Filij hominum uſquequo graui corde. to.1. iiij
76.a.179.a
Iraſcimini, & nolite peccare. to.1.348.a.446.a
308.a.& to.2.35.a
Signatum eſt ſuper nos lumen uultus tui do
mine. to.2.55.a
In pace in idipſum, dormiam & requieſcam.
t.1.114.a.320.a
Dñe ne in furore arguas me. t.1.346.b vj
Quid eſt homo quòd memor es eius. to.1. viii
155.b
Minuiſti eum paulominus ab angelis. to.1.
108.b 323.a.354.a
Propter quid iritauit impius deũ. to.1.265.a ix
Vide quoniam tu laborem & dolorem con-
ſideras. to.1.63.a
Cognoſcetur dominus iudicia faciens. to.2
.64.a.180.b
Laudatur peccator in deſiderijs animæ ſuæ.
to.2.43.a
Inclinabit ſe, & cadet. to.1.352.a
Dixit impius in corde ſuo, non requiret. to.2
196.b
Dominus interrogat iuſtum & impium. x
to.1.238.b
Qui autē diligit iniquitatē, odit anit animam
ſuam. to.1.205.b
Propter miſeriam inopum. to.1 309.a
In circuitu impii ambulant. to.1.163.a.& to.2 xi
173.a.&.198.a
Dixit inſipiens in corde ſuo, non eſt deus xiij
to.1.222.a
Corrupti ſunt, & abominabiles facti sũt. ibi.
Non eſt qui faciat bonum, non eſt uſque ad
unum. Ibidem.b
Contritio & infœlicitas in uijs eorũ. to.1.153.b
Domine, quis habitabit in tabernaculo tuo xiiij
to.1.187.a
Ad nihilum deductus eſt in conſpectu eius
malignus. to.1.53.b
Multiplicatę ſunt ĩfirmitates eorũ. to.1.222b xv
Delectationes in dextera tua uſq; in finem.
to.1.163.a.320.a
Notas mihi feciſti uias uitæ. to.1.86.a
Adimplebis me lætitia cum uultu tuo. to.1
165.a
Non dabis ſanctum tuum uidere corruptio-
nem. to.1.300.a

xvi Inimici mei, animam meam circundederunt. to.2.224.
xvij Diligã te domine, fortitudo mea. to.2.172.a
Aſcendit fumus in ira eius. to.1.238.a
Volauit ſuper pennas uentorum. Ibidem.
Tenebroſa aqua in nubibus aeris. to.1.39.b
Eripuit me de inimicis meis fortiſsimis. t.1.27 a
Cum ſancto ſanctus eris. to.1.107.b.170.a
347.b.& to.2.19.b.177.a
Cum uiro innocente, innocens eris. to.2.18.b
Quoniam in te eripiar à tẽtatione. to.1.148.b
Populus, quem non cognoui, ſeruiuit mihi.
to.1.222.b
Filij alieni mentiti ſunt mihi. to.1.364.b
xviij Dies diei eructat uerbum. to.1.107.a.213.b
In ſole poſuit tabernaculum ſuum. to.1.250.b
Et ipſe tanquam ſponſus, procedens de thalamo ſuo. to.1.39.b
Exultauit ut gigas ad currendam uiam. 208.a
Lex domini immaculata, conuertens animas. to.2.4.a.132.a.175.b
Timor domini. to.2.175.b
Emundabor à delicto maximo. 188.a
Delicta quis intelligit? to.1.296.a
Meditatio cordis mei, in conſpectu tuo ſemper. to.1.54.b.241.175.b.178.b.239.b.
xx Quoniam præueniſti eum in benedictionibus dulcedinis. to.1.222.b.& to.2.70.b
xxi Sicut aqua effuſus ſum. to.1.263.b
xxij Virga tua & baculus tuus, ipſa me conſolata ſunt. to.2.196.b
Deduxit me ſuper ſemitas iuſtitiæ. to.2.188.b
xxiij Calix domini inebrians. to.1.335.a
Quis aſcendet in montẽ dñi. t.1.190.b.218.b
Hæc eſt generatio quærentium dominum.
to.1.196.a
xxiiij Vias tuas demonſtra mihi. to.1.296.a
Vniuerſæ uiæ domini miſericordia & ueritas
to.1.154.a
Vide humilitatem meam, & dolorem meum
to.2.199.b
xxv Domine, dilexi decorẽ domus tuæ. to.1.314.a
xxvi Quoniã abſcondit me in tabernaculo ſuo in die malorum. to.1.143.b
In petra exaltauit me. to.1.336.a
Et nunc exaltauit caput meum. to.1.236.a
Circuiui, & immolaui in tabernaculo eius.
to.1.77.a
Credo uidere bona domini in terra uiuentium. to.1.148.b
xxix Concidiſti ſaccum meum, & circundediſti me lætitia. to.1.75.a
xxx Obliuioni datus ſum, tanquam mortuus à corde. to.1.275.b
Factus ſum tanquam uas perditũ. to.1.52.b

Quàm magna multitudo dulcedinis tuæ domine. to.1.114.b
Beatus uir, cui non imputauit dominus peccatum. to.1.53.b.191.a.278.a xxxj
Conuerſus ſum in ærumna mea. to.1.315.b
Tu remiſiſti impietatẽ peccati mei. to.1.354.a
Pro hac orabit ad te omnis ſanctus. to.1.353.
b.& to.2.26.b
Audiant manſueti, & lætentur. to.1.278.b xxxiij
Accedite ad eum. & illuminamini. to.1.293.a
Guſtate, & uidete, quoniã ſuauis. to.1.110.b
Timete dominũ oẽs ſancti ei⁹. t.1.105..b.117.a
Quis eſt homo qui uult uitam. to.1.161.a
Multæ tribulatiões iuſtorũ. to.1.168.b.225.b
Mors peccatorum peſsima. to.1.55.a.119.b
223.a.& to.2.54.b
Iuxta eſt dominus his, qui tribulato ſunt corde. to.2.20.a
Iudica domine nocentes me. to.1.267.b xxxiiij
Domine, quis ſimilis tibi. to.1.346.b
Iuſtitia tua ſicut montes dei. to.1.125.a xxxv
Expulſi ſunt, nec potuerunt ſtare. to.1.370.b
Delectare in domino, & dabit petitiones cordis tui. to.1.49.b xxxvi
Cũ ceciderit iuſtus, non collidetur. to.1.141 b
Quoniam tanquam fœnum uelociter areſcent. to.2.73.b
Declina à malo, & fac bonũ. to.1.80.b.208.b
Adiuuabit eos dominus. to.1.151.b
Putruerunt, & corruptæ ſunt cicatrices. to.1. xxxvij
268. b
Cor meum conturbatum eſt, dereliquit me.
to.1.101.b
Amici mei, & proximi mei. to.1.360
Theſaurizat, & ignorat cui congregabit ea. xxxviij
to.1.363.b
Vt ſciam quid deſit mihi. to.2.136.b
Quoniã aduena ego ſum apud te. to.1.187.a
Expectans expectaui dominum. to.1.344.b
Beatus uir, cuius eſt nomẽ domini ſpes eius xxxix
to.1.160.a
Dominus ſolicitus eſt mei. to.1.82.a
Beatus ille uir qui intelligit ſuper egenum. xl
to.2.92.a
Tranſibo in locum tabernaculi. to.1.185.a xli
Ad meipſum anima mea conturbata eſt. to.1
302. a
Abyſſus abyſſũ inuocat. to.1.99.b.& t.2.54.b
Eructauit cor meũ uerbũ bonũ. to.1.343.b xliiii
Specioſus forma prę filiis hominũ. to.1.110.b
Specie tua, & pulchritudine tua. to.1.349.r
Propter ueritatẽ & manſuetudinẽ. to.1.348.a
Vnxit te deus, deus tuus oleo lætitiæ. to.1
266.a
Audi filia, & uide. to.1.12.b.126.b

Concupiſcet rex decorem tuum. to.1.371.a
xlv Vacate & uidete, quoniam ego ſum deus.
to.1.101.b.164.a.165.a.& to.2.133.a
Pſallite deo noſtro, pſallite. to.1.252.a
xlvii Suſcepimus deus miſericordiã tuã. to.1.43.a
xlviii Hõ cũ in honore eſſet. to.1.145.b. 300.a b.
366. b
Comparatus eſt iumentis inſipientibus. to.2
193.a
Et ſimilis factus eſt illis. to.1.366.b
Sicut oues in inferno poſiti ſunt. to.1.179.a
xlix Immola deo ſacrificium laudis. to.1.261.a
Sedens, aduerſus fratrem tuum loquebaris.
to.1.280.a
Exiſtimaſti inique quòd ero tui ſimilis? to.1
366. b.
Inuoca me in die tribulationis. to.2.174.a
Arguam te, & ſtatuam contra faciem tuam.
to.2.189.a.202.b
l Sacrificium laudis honorificabit me. to.252.a
Miſerere mei deus, ſecũdũ magnã. to.1.173.a
Aſperges me domine hyſſopo. to.1 311. b
Auditui meo dabis gaudium. to.1.287.a
Ne proiicias me à facie tua. to.1.41. a
Cor contritum & humiliatum deus nõ. &c.
to.1.327.a. & to.2.26.b
Benigne fac in bona uolũtate tua. to.1.109.a
liii Dixit inſipiens in corde ſuo, non eſt deus.
to.0.222 a
liiii Quis dabit mihi pennas, ſicut columbæ.
to.1.146.a
Ecce elongaui fugiens, & manſi in ſolitudine. to.1.321.a
Deſcendant in infernum uiuentes. to.2.206.a
Viri ſanguinum et doloſi, non di. to.1.165.a
lvi Lingua eorum, gladius acutus. to.1.177.b
lvii. Lętabitur iuſtus, cum uiderit uindictã. to.1
149. b Lætabitur.
lviii Deus oſtendit mihi ſuper inimicos meos.
to.2.124.b
lxi Nonne deo ſubiecta erit anima mea? t.1.185.b
Vani filii hoĩum, mẽdaces fi.ho. t. 2.16.b.43.a
Semel locutus eſt deus. to.168.a.222.a
Duo hæc audiui, quia poteſtas. to.2.171.a
lxii Sitiuit anima mea. to.1.7.a
In terra deſerta. to.1.236.b.239.a
Vt uiderem uirtutem tuam, & gloriam tuam
to.1. 6.a
lxv Terribilis in conſiliis ſuper. to.1.208.b
Tranſiuimus per ignem & aquam. to.1.119.b
lxvii Iter facite ei, qui aſcendit ſuper oc. to.1.181.a
Terra mota eſt etenim cœli. to.2.57.b
Cœli diſtillauerunt. to.1.81.a
Pluuiam uoluntariam. to.1.88.b
Si dormiatis inter medios cle. to.1.5.b.320.b

Poſteriora dorſi eius. to.1.334.b
Mons coagulatus, mons pinguis. to. 1.19.b
Præuenerũt prĩcipes cõiũcti. t.1.251.b. t.2.43.a
Principes Iuda duces eorum. to.1.252.a
Pſallite deo, qui aſcẽdit ſuper cœlũ. to.1.284.b
Ecce dabit uoci ſuæ uocẽ uirtutis. Manent.
to.1. 331.a.& to.2.291.a
Mirabilis deus ĩ ſanctis ſuis. Si qua. to.1.134.b
260.b.
Infixus ſum in limo profundi to.1. 22.b lxviij
Et placebit deo ſuper uitulum nouellum. to.1
238.a
Auertantur ſtatim erubeſcentes to.2.36.b lxix
Deus meus eripe me de manu peccatoris lxx
to.1.366.a
Introibo in potentias domini to.1.150.k &
to.2.15.a
Deus iudicium tuum regi da to.1.354.b lxxj
Iudicabit pauperes populi, & ſal. to.1.267.a
Replebitur maieſtate eius omnis terra to.1.
116. b.& 121.a
Mei autem penè moti ſunt pedes to.2.98.a lxxij
In labore hominum nõ ſunt, ideo tenuit eos
ſupbia to.1.164.a 278.b & to.2.194.b 197.a
Tranſierunt in affectum cordis to.1.371.a
Ad nihilũ redactus ſum, & neſciui. to.1.168.a
Quid enim mihi eſt in cœlo? to.1.17.a
Mihi autẽ adhærere deo, bonũ eſt to.1.167.a
Deus autem rex noſter, in ſecula operatus lxxiij
eſt ſalutem to.1.81.b.357.a ii
Cum accepero tempus, ego iuſtitias to.1. lxxiiii
325.b & to.2.21.a
Calix in manu domini, uini meri to.1.150.b
Factus eſt in pace locus eius to.1.232.b lxxv
Dormierunt ſomnum ſuum to.2.53.b
Quoniam cogitatio hominis confitebitur tibi to.1.335.b
Renuit conſolari anima mea to.1.288 b lxxvj
Turbatus ſum, & non ſum locutus to.1.
290.a
Hæc mutatio dexteræ excelſi to.2.12.b
Memor fui dei, & delectatus ſum to.1.190.b
220.a
Tu es deus, qui facis mirabilia to.1.260.b
In mari uia tua to.1.250.b
Veſtigia tua non cognoſcentur to.1.355.a
Spiritus uadens, & non rediens to.1.269.a
Et obliti ſunt benefactorũ eius to.1.257.a lxxvij
Et occidit in grandine uineas eorũ to.1.337.a
Appare corã Effraim Beniamin to.1.25.b lxxix
Sumite pſalmum, & date tympanũ to.2. lxxx
189.b
Cibauit eos ex adipe frumenti to.1.356.a
Quam dilecta tabernacula tua to.1.174.b lxxxiij
137.b 223.a & to.2.214.a

Beati, qui habitant in domo tua domine to.1.136.a
Beatus uir, cuius eſt auxiliũ abs te to.1.100.b 171.a
Ibunt de uirtute in uirtutem to.1.233.b
lxxxiiij Audiam quid loquatur in me tom.1.171.b 295.a
Vt inhabitet gloria in terra noſtra to.1.53.b
Miſericordia & ueritas obuiauerunt ſibi to.1.93.b
Ecce dominus dabit benignitatẽ to.1.230.a
Iuſtitia ante eum ambulabit to.1.328.a
lxxxvj Glorioſa dicta ſunt de te to.2.221.b
lxxxvij Quia repleta eſt malis aĩa mea to.1.78.b
lxxxviij Miſericordias domini, in æternum cantabo to.1.90.b
Domine, in lumine uultus tui to.1.92.a 186.a
Quoniã gloria uirtutis eorũ tu es to.1.92.a
Quis eſt homo, qui uiuet, & nõ uidebit mortem? to.1.352.b
lxxxix Mane ſicut herba tranſeat to.1.8.a
Lætati ſumus pro diebus, quibus no shumiliaſti to.1.345.b
xc Qui habitat ĩ adiutorio altiſsimi to.1.139 b & cõſequẽter expoſitio totius pſalmi in 17. ſermonibus ab ipſo 140. uſque ad 162. Ea tamen quæ ſequuntur, etiam reperiuntur expoſita extra eiuſdem pſalmi expoſitionem.
Quoniam ipſe liberauit me de laqueo uenãtium, & à uerbo aſpero to.2.171.a
A timore nocturno, à ſagitta uolante in tenebris, ab incurſu & dæmonio meridiano to.1.257.b
Cadent à latere tuo mille to.1.59.a
Cum ipſo ſum in tribulatione to.1.118.a
xcj Iuſtus germinabit ſicut liliũ to.1.315.a
Quoniam rectus dominus deus noſter to.1.263.b 279.a
xcij Dominus regnauit, decorem induit to.1.112.b & to.2.140.b
Domum tuam decet to.1.139.b 313.a
xciij Beatus homo, quem tu erudieris domine to.1.236.b
xciiij Quadragita annis proximus fui to.1.205.a
xcv Confeſsio & pulchritudo in conſpectu eius to.1.234.a 470.a & to.2.59.a
xcvj Ignis ante ipſum pręcedet to.1.393.a & 328.a
xcvij Cantate domino canticum nonum, quia mirabilia to.1.74.a
xcviij Honor regis, iudicium diligit to.1.4.b
Deus tu propicius fuiſti eis, & ulciſcens to.1.308.a
c Miſericordiam, & iudicium cantabo tibi domine to.1.251.a
Superbo oculo, & inſatiabili corde to.1.4 a
Oſſa mea, ſicut cremiũ aruerunt to.1.169.a cj
Cinerem tanquam panem manducabam to.1. 349.b
Mutabis eos, & mutabuntur, tu autem idem to.1.170.a
Longanimis, & multum miſericors tom.1.254.b cij
Qui replet in bonis deſideriũ tuũ to.2.173.a
Miſericordia domini ab æterno, & uſq; in æternum to.2.55. b
Extendens cœlum ſicut pellem to.1.284.b ciij
Qui emittis fontes in conuallibus to.1. 23.a
Hoc mare magnum, & ſpacioſum manibus to.1.194.b
Emitte ſpiritum tuũ, & creabuntur to.1.75.a
Quærite faciem eius ſemper to.1.369.a ciiij
Ferrum pertranſijt animam eius to.1. 334 b.
Viſita nos in ſalutari tuo to.1.239.b cv
Dixit, ut diſperderet eos to.1.326 b
Errauerunt in ſolitudine in inaquoſo to.1.86.b 162.b cvj
Viam ciuitatis habitaculi non inuenerunt to.1.Ibidem.
Paratum cor meum deus, paratũ cor meũ to.1.47 b. & 223.a cvij
Operiantur ſicut diploide cõfuſione ſua to.1.367.a cviij
Dixit dominus domino meo, ſede tom.1.358. b cix
In ſplendóribus ſanctorum ex utero ante luciferum to.1.107.a
De torrente in uia bibet to.1.239.a
Magna opera domini to.1.27.b cx
Diſperſit dedit pauperibus to.2.18. b cxj
Quis ſicut dominus deus noſter, qui in altis habitat to.1.121.b cxij
In exitu Iſrael de Aegypto to.1.237.a cxiij
Conuertere anima mea in requiem tuam to.1.113.a 120.a cxiiij
Credidi propter quod locutus ſum to.2.179. b cxv
Omnis homo mendax to.2.180.a
Quid retribuam domino to.1.90.b & to.2.272.a
Precioſa in conſpectu domini to.1.128.b 129.b.218.b & to.2. 52.b
Impulſus euerſus ſum, ut caderẽ to.1.370.a cxvij
In uia teſtimoniorum tuorum delectatus ſum to.1.327.b cxviij
Dormitauit anima præ tædio to.1.295.a
Viam iniquitatis amoue à me to.2.178.a
Cantabiles mihi erant iuſtificationes tuæ to.1.246.a
Bonitatem & diſciplinam to.1.68.a
In ueritate tua humiliaſti me tom.1. 180.a.
301.b
Super omnes docẽtes me intellexi to.1.82.b
Hæreditate acquiſiui teſtimonia tua in æternum to.1.327.b
Confige timore tuo carnes meas to.1.290.a
Intellectum da mihi, & uiuam to.1.353.b
Pax multa diligẽtibus legem tuam to.1.185.b
Erraui ſicut ouis, quæ perijt to.1.369.a
cxix Sagittæ potentis acutæ to.1.236.b 237.a
cxx Leuaui oculos meos in montes to.2.85.a
Non dormitabit, neq; dormiet, qui cuſtodit Iſrael to.1.153.a
cxxj In domum domini lætantes ibimus to.1.137.b
Fiat pax in uirtute tua to.1.176.b
cxxiij Anima noſtra ſicut paſſer to.1.321.a
cxxv Qui ſeminãt in lacrymis to.1.302.b
Euntes ibant, & flebant to.1.Ibid.
cxxvj Vanũ eſt uobis ante lucem ſurgere to.1.256.b 336. b
cxxvij Vxor tua ſicut uitis abundans to.1.182.b
cxxix Apud dominum miſericordia, & copioſa to.1.274.b
cxxxj Memento domine Dauid, & omnis to.1.258. b
Si dedero ſomnum oculis meis to.1.135.b
cxxxij Ecce quàm bonum, & quàm iucundum to.2.256.b
cxxxv Confitemini domino quoniã bonus, quoniam in æternum to.2.175.b
cxxxvj In ſalicibus in medio eius, ſuſpendimus to.1.146.a
Si oblitus fuero tui Ieruſ̃m to.1.147.b 179.b
In principio lætitiæ meæ to.1.179.b
Btũs qui tenebit, & allidet paruulos to.1.88.a
cxxxviij Quò ibo à ſpiritu tuo, & quò à facie tua fugiam? to.1.26.b
Si aſcendero in cœlum, tu illic es to.1.233.b
Nox illuminatio mea in delicijs meis to.1.352.b
Imperfectum meum uiderunt to.1.317.b & to.2.172.b
Nimis honorati ſunt to.1.87.a
cxxxix Obumbraſti ſuper caput meum in die belli to.1.143 b
cxl Pone domine cuſtodiam ori meo to.1.178 a. & 204.a
Non declines cor meum in uerba malitiæ to.2.185.a
Corripiet me iuſtus in miſericordia to.1.88.a 328.a
Abſorpti ſunt iuncti petræ iudices eorum to.1.150.a
cxlj Me expectant iuſti, donec retribuas mihi to.1.19.b & 118. a
Non intres in iudicium cum ſeruo tuo to.1.112.a 125.a & to.2.25.b cxlij
Auditam fac mihi mane miſericordiam tuã to.1.57.a
Domine, quid eſt homo quia innotuiſti ei? to.2.16.b 56.a cxliij
Homo uanitati ſimilis factus eſt to.2.16.b
Memoriam abundantiæ ſuauitatis tuæ to.1.4.a cxliiij
Voluntatem timentium ſe faciet to.1.235.b
Magnus dominus noſter, & magna uirtus eius to.1.365.b cxlvj
Lauda Ieruſalem dominum to.1.44.b 107.b 179.a 396.a cxlvij
Velociter currit ſermo eius to.1.207.b
A facie frigoris eius, quis ſuſtinebit? to.1.337.b
Non fecit taliter omni nationi to.1.186.a
Quoniam ipſe dixit, & facta ſunt to.1.63.a 157.a.179.a.257.b cxlviij
Filli ſi te lactauerint peccatores, ne acquieſcas to.2.43.a Prouer.1.
Ego quoq; in interitu ueſtro ridebo tom.1.149.a j
Auerſio paruulorũ interficiet eos to.1.60.a
Lætantur cum malefecerint to.1.265.b to.2.180.a ij
Lignum uitæ, eſt ſapientia his, qui apprehenderint eam to.1.337.a
Beatus homo qui inuenit ſapientiam, & qui affluit prudentia 175.a iij
In ſiniſtra eius diuitiæ & gloria to.1.5.a 22.a
Omni cuſtodia ſerua cor tuum to.1.178.a.189.b 223.b & to.2.182.a 223. a iiij
Homo apoſtata, uir inutilis to.2.182.a vj
Ego diligentes me diligo to.1.347.b viij
Principium ſapientiæ, timor domini to.1.277.b ix
Sapientia ædificauit ſibi domum to.1. 4.a 214.b
Aquæ furtiuæ dulciores ſunt to.2.45.a
In multiloquio non deerit peccatum to.1.177. a x
Expectatio iuſtorum lætitia to.1.143.a 344.a
Extrema gaudij, luctus occupat to.1.58.b xiiij
Lingua pacifica compeſcit lites to.1.280.a xv
Vniuerſa propter ſemetipſum operatus eſt dominus to.1.82.b xvj
Impius, cum uenerit in profundum malorum, contemnit to.2.185.b xviij
Mors & uita in manibus linguæ to.1.177.a.b
Pondus & pondus, abominatio eſt apud deum to.1.308.b xx
Prudentiæ tuæ pone modum to.1.304.b
Septies in die cadit iuſtus to.1.266.b xxiij
Per agrum hominis pigri tranſiui to.1.337.a xxiiij

xxv Mel inueniſti? comede quod ſufficit tibi
to.1.224.a
Qui ſcrutator eſt maieſtatis, opprimetur à
gloria to.1.336.a
xxvij Sicut canis, qui reuertitur ad uomitum to.1
97.a
xxviij Beatus homo, qui ſemper eſt pauidus to.1.
324.b & to.2.47.a
xxx Mendicitatem & diuitias, ne dederis mihi
to.1.59.a 346.a
Sanguiſugæ duæ ſunt filiæ to.2.193.b
xxxj Mulierem fortem, quis inueniet? to.1.10.a
Digiti eius appreh enderunt fuſum to.1.263.b
Ecclē. 1. AD locum, unde exeunt flumina, reuertū
tur to.1.259.b
iij Omnia tempus habent. & to.2.49.a
198.b
Vnus interitus eſt hominis, & iumentorum
to.1.367.a
iiij Funiculus triplex difficile rumpitur to.1.
264.b
v Vbi multæ opes, ibi multi qui comedūt eas
to.1.207.b
Auarus non implebitur pecunia to.2.173 a
vij Cor ſtultorum, ubi lætitia to.2.184.a
Noli nimium iuſtus eſſe to.1.147.a 242.b
ix Neſcit homo, utrum amore, an odio dign⁹
ſit to.1.44.b & 72.a, Nouit. & 117.a 139.a
x Muſcæ morientes, perdunt ſuauitatem un-
guenti to.1.62.b
Si ſpiritus poteſtatem habentis aſcenderit ſu
per te to.1.181.b
Vnde & ſapiens to.1.224.a
xj Si ceciderit lignum ad auſtrum to.1.Ibid.b
xij Deum time, & mandata eius obſerua. to.1.
245.a 270.a
Can. 1. SI ignoras te ò pulcra to.1.173.a & to.2.
170.a 182.a
Ecce tu pulcer es dilecte mi to.2.170.b
Introduxit me rex in cubiculum to.2.181.a
ij Fructus eius dulcis gutturi to.1.105.b
Sub umbra eis, quē deſider. to.1. Ibid.
Fulcite me florib. ſtipate me to.1.319.b & to.
2.170. b
Læua eius ſub capite meo to.1.21.b 116.a &
to.2.171.a b
Ecce iſte uenit ſaliens in mōtib. to.1.2.b 76.b
En ipſe ſtat poſt parietem to.1.23.a
Iam hyems abijt, &c. to.2.170.b
Surge, propera amica mea to.1.98.b
Vox turturis audita eſt in terra to.1.108.a
Ficus protulit groſſos ſuos to.2.200.b
Dilectus meus mihi & ego to.1.108.a
iij Inuenerunt me uigiles, qui to.1.159.b
Quæſiui & non inueni quem to.1.167.a

Tenui nec dimittam to.1.63.b
Ferculum Salomonis lx. fortes to.2.177.b
Quæ eſt iſta, quæ adſcendit to.1.227.b 236.b
Egredimini filiæ Zion to.1.36.a 118.a 214.a iiij
Dentes tui grex tonſarum to.1.229.a
Mel & lac in lingua tua to.1.243.a
Emiſsiones tuæ paradiſus to.1.227.a
Surge aquilo & ueni to.1.178.a
Vulneraſti cor meum ſoror mea to.2.344.a
Veni in hortum meum ſoror mea. to.1.228.b v
Comedite amici, bibite & inebria. to.1.106.a
& to.2.175.a
Quò abiit dilectus tuus ò pulc. to.1.167.a
Quæ eſt iſta, quæ progreditur. to.1.277.b vj
Reuertere Sunamitis reuerte. to.1.58.a.213.b.
227.a.267.a
Fortis eſt, ut mos, dilectio. to.2.24.b viij
Fuge dilecte mi, & adſimi. to.1.151.b
DIligite iuſtitiam, qui iudicatis terram. Sapien. 1
to.1.234.a. & to.2.139.b
Peruerſæ cogitationes ſeparant à deo. to.1
202.a
Spiritus ſanctus diſciplinæ effugiet to.1.245.a
Os quod mentitur, occidit animam. to.1.
266.b. & 267.a
Viſi ſunt oculis inſipientium mori. to.1.87.b iii
O quâm pulcra eſt caſta generatio cū cla- iiii
ritate. to.2.24.a
Iuſtus ſi morte præoccupatus fuerit, in refri-
ge. to.2.54.a
Conſummatus in breui, expleuit tempora
multa. to.2.111.a
Sanectus uenerabilis non diuturna. to.2.27.a
Iudicium duriſsimum his, qui præſunt, fiet. vi
Ibidem.
Spiritus domini multiplex. to.1.83.a vii
Sapientia uincit malitiam. to.1.10.b.64.b.
Nonne. 174.a.319.a
Super ſalutem & omnem pulcritudinem di-
lexi ſapientiam. to.1.294.a
In manu dei ſumus, & ſerui noſtri. to.2.47.a
Sapientia attingit à fine ad finem fortiter. viii
to.2.156.b
Corpus quod corrumpitur aggrauat animā ix
to.1.45.b
Iuſtū deduxit dominus per uias rectas. to.1 x
180.b
Certamen forte dedit illi ut uinceret. t.1.129.a
Omnia in menſura numero & pōdere. to.1 xi
44.b.224.b
TImor domini expellit peccatū. to.1. Eccli. 1
172.b
Fili accedens ad ſeruiturem dei, ſta in iuſti- ii
tia & timore. to.1.338.a.
Eſt cōfuſio adducens peccatum, & cōfuſio iiii

ad gloriam. to.1.204.a. & to.2.80.b
Eſt pudor adducens gloriam. Ibidem
v Ne tardes conuerti ad dominū. to.2.201.a
vii Memorare nouiſsima tua, & in æternū non
peccabis. to.1.173.a.188.a
Filiæ tibi ſunt ſerua corpus earum, & oſten-
das hilarem faciem tuam ad il. tom. 1.288.
b. & to.2.145.b
x Initium omnis peccati ſuperbia. to.1.1.a
Væ terræ, cuius rex eſt puer. to 2.27.a
xi In die bonorum, ne immemor ſis malorū.
to.1.59.a
Ne laudes hominem in uita ſua. tom.1.117.a
& to.2.17.b
Ante mortem ne laudes hominē quenquā.
to.1.117.a
xiiii Beatus uir, qui in ſapientia morabitur. to.1
233.b.
xv Aqua ſapiētię ſalutaris potauit illū. t.1.273.a
Non eſt ſpecioſa laus in ore peccatoris. to.1.
130.a.223.b
xviii Cum conſummatus fuerit homo, tunc inci
pit. to.2.109.a
xix Eſt qui nequiter humiliat ſe, & interiora
eius plena ſunt dolo. to.1.25.a. & to.2.143.b
Qui credit cito, leuis eſt corde. to.2.82.b
xxii De ſtercoribus boum lapidabitur piger. t.1.
87.a.224.b. & to.2.202.a
xxiiii In omnibus requiem quæſiui. to.1.115.a
Qui creauit me, requieuit, in tabernaculo
meo. to.1.30.b
Beata anima. to.2.219.b
Spiritus meus ſuper mel dulcis. to.1.132.a
Memoria mea in generatione ſeculorum. t.2
171. a
Qui edunt me, adhunc eſurient. to.1.11.a
Qui elucidant me. to.1.304.b
xxvii Homo ſenſatus in ſapientia manet: nā ſtul-
tus ſicut luna mutatur. to.1.83.b, & 103.a
Vaſa figuli probat fornax, & homines iuſtos
tentatio. to.2.185.a
xxx Miſerere animæ tuæ placens deo. to.1.233.b
& to.2.12.b.80.b
xxxi Beatus homo, qui poſt aurum non abiit. t.1
113.a
Eleemoſynas illius narrabit omnis eccleſia
ſanctorum. to.2.50.b
xxxii Rectorem ſeu principem te conſtituerunt.
to.2.13.a
Omnia fac cum conſilio to.2.143.b
xxxv Oratio humiliantis ſe, cœlos penetrabit. t.1
48.b
Oratio iuſti penetrat cœlos. to.1.49.a
xxxvi Innoua ſigna & immuta mirabilia. t.1.22.a
xxxviii Sapientiam ſcribe in ocio. t.1.371.a

Iugum graue ſuper filios Adam. t.1.45.b xl
Melior eſt iniquitas uiri, quâm benefaciens xlii
mulier. t.1.259.a
Hi ſunt uiri miſericordiæ. t.1.88.a xliiii
Cum ſemine eorum permanēt bona. t.1.88.b xlv
In fide & lenitate ipſius, ſanctum fecit illū.
t.1.24.a.120.a
FIlios enutriui, & exaltaui, ipſi autem ſpre- Eſaie. 1
uerunt me. to.1.298.b
Niſi dominus exercituum reliquiſſet nobis
to.1.8.a. to.1.211.a.b
Cum extenderitis manus ueſtras, auertam
oculos meos à uobis. t.1.313.b
Auferte malum cogitationum ueſtrarum. t.2
26.b
Iniqui ſunt cœtus ueſtri. to.1.83.b
Si fuerint peccata ueſtra ut coccinū. t.1.280.b
Principes tui infideles, ſocij furum t.1.2.a
Erit mons domus domini preparat⁹ in uer ii
tice montium t.1.190.b
Ingredere in petrā, & abſcondere in foſſa hu-
mo. to.1.338.b
In die illa erit germen domini in magnifi- iiii
centia. to.1.78.a.81.b
Vinea domini exercituū, domus Iſrael eſt. v
to.1.290.b
Væ qui coniungitis domum ad domum. t.2
27.b.
Vidi dominum ſedentem ſuper ſolium. to.1 vi
120.b
Seraphim duabus alis uolabat t.1.123.a
Plena erat omnis terra maieſtate eius. tom.1
121.a
Et ea, quæ ſub ipſo erant, replebant templū.
Ibidem. & 124.a
Seraphim ſtabant ſuper illud t.1.122.a.124.b
Væ mihi, quia tacui t.1.12.b
Vir pollutus labiis. to.2.11.a
Si non credideritis, non intelligetis. tom.1 vii
135.a, & to.2.16.b
Pete tibi ſignum à domino t.1.2.b
Ecce uirgo concipiet t.1.2.b
Butyrum & mel comedet. t.1.3.a
Vt ſciat reprobare malum. t.1.29.a
Multiplicaſti gentem, non magnificaſti læti
tiam to.1.145.a
Multiplicaſti t.1.211.b x
Paruulus datus eſt nobis. t.1.14.b.21.b.32.b
211.b. & 34.b
Vocabitur nomen eius, admirabilis conſilia
rius. to.1.32.b.215.a.263.a
Et erunt, qui beatificāt populū iſtū. t.1.207.b
Egredietur uirga de radice Ieſſe. t.1.4.a.10.b xi
56.b, & to.2.149.b
Requieſcet ſuper eum ſpiritus domini. tom.1

231.a.cap.1.& conſequenter per alia ſex capi
tula.
xii Haurietis aquas in gaudio de fontibus ſal-
uatoris t.1.27.a.230.a
xiiii Lucifer, qui mane oriebaris. t.2.183.a
Sedebo in monte teſtamẽti.tom.1.52.b.71.a.
75.b,& 153.b
Aſcendam ſuper latitudinem nubium in late
ribus Aquilonis t.1.122.a.267.a
xxi Si quęritis, quęrite. t.1.175.a.197.a
Conuertimini,& uenite t.1.175.a
xxiiii Et erit ſicut populus, ſic ſacerdos t.2.194.a
Secretum meum mihi, ſecretum meum mihi
t.1.277.a
Vrbs fortitudinis noſtrę Sion.t.1.100 b.136.a
xvi Miſereamur impio, & non diſcet facere iuſti
tiam t.1.277.b.308.a, & to.2.196.b
In terra ſanctorum iniqua geſsit. t.2.197.a
Quaſi parturiuimus, & peperimus ſpiritum.
t.2.54.a
xviii Sola uexatio intellectum dabit auditui.to.1
to.2.132.b
Vt faciat opus ſuum, alienum eſt opus eius
ab eo to.1.61.a
xxxii Beati qui ſeminant ſuper omnes aquas t.1.
52.b
xxxviii Ego dixi, in dimidio dierum meorum, inte
grum canticum exponitur. to.1.165.b
Domine, uim patior, reſponde pro me. to.1
365.b
Ecce in pace amaritudo mea amariſsima. t.1
298.b.per totum.
xl Conſolamini, conſolamini popule meus t.1
30.a
Omnis caro fœnum t.1.300.a, & to.2.53.q.
Super montem excelſum aſcende tu, qui &c.
to.1.110.b
Exiccatum eſt fœnũ, & cecidit flos. t.1.300.a
xli Glutino bonum eſt. t.1.135.b
xlii Gloriam meam alteri nõ dabo. tom.1.260.
a.b
xliii Ego infrænabo os tuum laude t.1.157.a
l Dominus deus meus aperuit mihi aurem
t.1.83.b.287.b
li Incuruare ut tranſeamus to.1.195.b
iii Vere languores noſtros ipſe tulit t.1.62.b
Oblatus, eſt quia ipſe uoluit. to.1.44.a
Generationẽ eius quis enarrabit? t.1.17.b.225.a
Pro tranſgreſſoribus rogauit t.1.14.b
lv Venite, emite abſque argento t.1.68.a
Quærite dominũ, dũ inueniri poteſt.t.1.48.a
165.a.356.b
Derelinquat impius uiam ſuam t.1.254.b
Verbum meum, quod egredietur de ore meo
non reuertetur ad me uacuum t.1.349.a

Montes & colles cantabunt coram deo lau-
des to.1.322.b
Clama, ne ceſſes, quaſi tuba t.1.48.b lviij
Ecce in die ieiunii ueſtri inuenitur uoluntas
ueſtra to.351.a
Spiritus domini ſuper me, eo quòd unxerit lxi
rit me t.1.266.a
Super muros tuos Ieruſalem conſti. cuſt. lxij
to.1.137.a
Qui reminiſcimini dñi, ne taceatis. to.1.107.b
Ego, qui loquor iuſtitiam t.1.295.a lxiij
Super quem requieſcet ſpiritus meus t.1.8.b
Vermis eorum non morietur t.1.206.a & t.2
150.a
Oculus non uidit deus abſque te, quæ præ- lxiiii
paraſti diligentibus te t.1.257.a
Cœlum ſedes mea: terra autẽ ſcabellum pe- lxvj
dum meorum t.2.183.a
PRiuſqũam te formarem in utero, noui te Hiere.1
to.2.77.a
Vt euellas & deſtruas t.2.134.a
Conuertimini filii reuertentes to.1.205.a iii
Ventrem meum doleo. to.1.205.b.301.b iiii
Sapientes ſunt, ut faciant mala t.2.142.b
Bonas facite uias ueſtras, & ſtudia ueſtra vij
t.2.49.b
Quis dabit capiti meo aquam? t.1.265.b ix
Aſcendit mors per feneſtras noſtras.t.1.279.a lxx
Docuerunt linguam ſuam loqui mendaciũ
to.2.134.a
Si ſeparaueris precioſum à uili, tanquam os xv
meum eris to.1.152.a
Diem hominis nõ deſideraui: tu ſcis t.1.161.b xvii
288.b. & to.2.26.b
Nunquid redditur pro bono malũ? t.1.62.a xviii
Ego cogito cogitationes. tom.1.34.b.81.a xxix
107.a.246.b
Et habitabo in eis to.1.285.b
Nouum faciet dominus ſuper terrã.t.1.10.a xxxi
43. b
Fœmina circundabit uirum t.1.10.a
Maledictus qui facit opus domini fraudu- xlvii
lenter to.1.315.a
Fugite de medio Babylonis to.1.211.b li
MIſericordiæ domini, quia nõ ſumus cõ Threno-
ſumpti t.1.106.b rum.3
Bonus eſt dominus ſperantibus in eum, ani-
mæ quærenti eum to.1.151.b
Bonus es domine animæ quærenti te. ibidẽ,
& to.2.173.b
Bonum eſt præſtolari cum ſilentio ſalutare
domini to.1.344.a
Bonum eſt uiro cum portauerit iugum do-
mini ab adoleſcentia ſua t.1.86.b
Leuauit ſe ſupra ſe Ibidem

Scrutemur uias noſtras, & ſtudia noſtra.to.1
230.b
Leuemus corda noſtra cũ manibus t.1.78.a
iiii Filij Sion incly ti, & amicti auro t.1.179.b
Qui nutriebantur in croceis, amplexati ſunt
ſtercora to.1.165.a
Spiritus oris noſtri Chriſtus dominus. tom.1
2.b.74.b
Spiritus ante faciem noſtram Chriſtus domi
nus to.1.79.a.105.b.271.a
In umbra eius uiuemus inter gentes.t.1.10;.b
271.a
Baruch.3 IN terris uiſus eſt, & cum hominibus con-
uerſatus eſt. to.1.323.a
Ezech.3 NOlunt audire te, quia nolunt audire me
to.1.307.b
Dedi frontem tuam duriorem to.2.143.a
Tu autem animam tuam liberaſti t.1.308.a
xii Fode parietem, & adhuc uidebis. t.2.194.b
xiiii Si Noe, Daniel, & Iob t.1.171.a
xxviii Tu ſignaculum ſimilitudinis. t.1.54.a.&.t.2
182.b
Perdidiſti ſapientiam tuam in decore tuo. t.1
356.a
xxxiii Viuo ego dicit dominus, nolo mortem pec
catoris t.1.44.a.174.a.205.a.254.b
xxxvi Non propter uos ego faciam, ſed propter
nomẽ ſanctum meum to.1.345.b
Danie.13 ANguſtiæ mihi ſunt undique to.1.57.a
Oſee.2 DEſpõſabo te mihi in fide.t.1.139.b.245.b
iiii Peccata populi mei comedent. tom.1
359.b. & to.2.196.a
Quia tu ſcientiam repuliſti to.1.301.a
vi Venite & reuertamur ad dominũ. t.1.214.a
Viuificabit nos poſt duos dies.t.1.18.b.303.a
vii Comederunt alieni robur eius.t.1.47.a.97.a
& to.2.24.b
viii Ipſi regnauerunt, & non ex me t.1.211.a
x Dicent montibus, operite nos to.2.150.a
Effraim uitula docta diligere trituram. to.1
254.a
Seminare uobis ad iuſtitiã 302.b,& t.2.57.b
Iohel.1 COmputruerunt iumenta in ſtercore ſuo
to.1.152.b
Quomodo dicunt to.1.46.b
ii Conuertimini ad me in toto corde ueſtro
to.1.118.a
Scindite corda ueſtra, & non ueſtimenta ue-
ſtra to.1.47.b
Sanctificate ieiunium, uocate cœtũ. t.1.48.b
Iona.1 TOllite me, & mittite in mare. tom.1
fol.1.b
Mich.6 POpule meus, quid potui facere tibi, & nõ
feci? tom.2.201.a

SVper cuſtodiam meam ſtabo.to.1.167.b Abac.2
Si moram fecerit, expecta illum.to 1.355.a
Incuruati ſunt colles mundi 154.b iii
Eleuatus eſt ſol iuſtitiæ, & luna ſtetit in ordi-
ne ſuo to.2.69.a
Scrutabor Ieruſalem in lucernis to.1.326.a Sopho.1
SI Pater ego ſum, ubi eſt honor meus? to.1 Malach.1
265.a.368.a
Si dominus ego ſum, ubi eſt timor meus? Ibi.
Labia ſacerdotis cuſtodiunt ſcientiam. to.2 ii
138.a.163.b
Vobis timentibus deum orietur ſol iuſtitiæ iiii
to.2.55.b
ET nunc clamemus in cœlum, & miſerebi 1.Machæ.
tur noſtri deus noſter 160.b 4.
Et facta eſt lætitia in populo magna ualde.
to.1.260.b
LIber generationis Ieſu Chriſti to.1.17.b Matt.1
Natus eſt Ieſus q uocatur Chriſtus to.1
28.b
Ioſeph autem uir eius cum eſſet iuſtus, & nol
let eam traducere, uoluit occulte dimittere
eam to.1.11.b
Vocabis nomen eius Ieſum to.1.24.b
Ipſe ſaluum faciet populum ſuum to.1.14.a
Ecce Magi ab oriente uenerunt to.1.35.a ii
Herodes rex turbatus eſt to.1.37.a
In Bethleem Iudæ to.1.17.b
Et tu Bethlehem terra Iuda to.1.18.a
Ecce ſtella, quã uiderãt in oriente to.1.37.a
Et intrantes domum, inuenerunt puerum
to.1.37.b
Et procidentes adorauerunt eum to.1.37.a
Et apertis theſauris ſuis obtulerunt ei mune
ra.to.1.Ibid.242.b
Pœnitentiam agite appropinquauit .n. re- iii
gnum dei to.1.168.a 235.a
Quis uobis demonſtrauit fugere à uentura
ira? to.2.197.a
Omnis arbor quæ non facit fructum bonũ,
excidetur to.1.208.b
Venit Ieſus ad Ioannem, ut baptizaretur to.
1.35.b
Sic decet nos implere oẽm iuſtitiã to.1.38.a
Cum ieiunaſſet Ieſus quadraginta dieb. & iiii
quadraginta noctib. to,1.45.b & per to.ſer.
Non in ſolo pane uiuit homo t.1.84.b 136.b
Mitte te deorſum to.1.158.a
Hæc omnia tibi dabo, ſi cadens adoraueris
me to.1.Ibid.
Acceſſerunt angeli, & miniſtrabant ei to.1.
143.a
Venite poſt me, & faciam uos piſcatores ho-
minum to.1.132.a
Videns turbas Ieſus aſcendit in montem v

to.1. 111.a
Et cum ſediſſet, acceſſerunt to.1.Ibid.b
Et aperiens os ſuum to.1. Ibid.
Beati pauperes ſpiritu to.1.3.b 111.a.272.b
Beati mites to.1.111.b 207.a
Beati qui lugent to.1.111.b 209.a
Beati, qui eſuriunt & ſitiunt iuſtitiam to.1. Ibidem.
Beati miſericordes to.1 Ibid.
Beati mundo corde to.1.112.b 210 b.& 287.b
Beati pacifici to.1.113.a 212.a
Beati, qui perſecutionem patiuntur propter iuſtitiam to.1.77.a 113.a 212.a
Vos eſtis lux mundi to.2.193.a
Omnis qui iraſcitur fratri ſuo, reus erit iudicio to.1.289.b
Eſto conſentiens aduerſario tuo to.1.290.a 370.a
Qui ſoluit unum de mandatis iſtis minimis to.2.28.b
Si offers munus tuum ad altare to.1.179.a
Si recordatus fueris, quòd frater tuus habeat aliquid to.1.Ibid.b
Vade prius reconciliari fratri tuo to.2.168.a
vi Cũ oraueris, intra cubiculũ tuũ to.1.372.b
Pater noſter, qui es in cœlis to.1.105.b 140.a 160.a 185.a 263.a & to.2.181.a
Sanctificetur nomen tuum to.1.50.b 105.b
Adueniat regnum tuum to.1.50.b 106.a
Fiat uoluntas tua. to.1. 50. a 164. a & to.2. 155.b 174.b
Cum ieiunas, unge caput tuum to.1.46.a
Si oculus tuus fuerit ſimplex to.2.165.b
De ueſtimentis quid ſoliciti eſtis? to.2.17.a & to.2. 190.b
vij Hypocrita, eijce primum trabem to.2.179. b 188.b
Lata porta eſt & ſpacioſa, quæ ducit ad mortem to.1.181.a.237.a
Arcta uia, quæ ducit ad uitam to.1.Ibid.
A fructibus eorum cognoſcetis eos to.2.55. a 102.a
viij Et ego hõ ſum ſub poteſtate to.1.185.a b
Vulpes foueas habẽt, & uolucres cœli nidos to.2.198. b
ix Confide fili, remittuntur tibi peccata tua to. 1.184.b
Eſtote prudentes ſicut ſerpentes to.2.126.b
x Qui perſeuerauerit uſq; in finem, hic ſaluus erit to.2.66.a
Nolite timere eos, qui occidunt corpus to.1 265.b
Omnis qui confitebitur me coram hominibus to.1.71.a b
Qui amat patrem aut matrem plus quàm me to.1.61.b 469.a & to.2.58.a
Qui recipit iuſtum in nomine iuſti to.2.13.b
Euntes renunciate Ioanni to.1.232.a xj
Regnum cœlorum uim patitur to.1.233.a
Venit Ioannes Baptiſta non manducans to. 1. 84.a
Venite ad me omnes, qui laboratis to.1.159. a 186.a & to.2.54.b 177.a
Tollite ingum meum to.2.176.a
Diſcite à me quia mitis ſum, & humilis corde to.1.5.a 24.a 26. b 42.b 105. a 179. b & 308.b
Iugum meum ſuaue eſt to.1.186.a & to.2. 34.a 163.b
Onus meum leue eſt to.1.177.a
Qui non eſt mecũ, contra me eſt to.1.41.b xij
Omne uerbum ocioſum, quod locuti fuerint hoĩes. to.1.177.a & totus ſermo utiliſsimus
Exijt qui ſeminat ſemiuare to.1.52.b xiij
Sinite utraq; creſcere uſque ad meſſem to.1. 155. b
Simile eſt regnum cœlorum fermento, quod acceptum mulier to.1.28.a & to.2.149.a
Ager eſt mundus to.1.175.a & to.2.136.a
Simile eſt regnum cœlorum theſauro abſcõdito to.1.219.a
Simile eſt regnum cœlorũ ſagenæ to.1.193.a
Ibi erit fletus, & ſtridor dentium to.1.149.b
Aſcendit in montem ſolus orare to.1.77.a xiiij
Videns Petrus uentum ualidum to.1.89.a
Cæcus ſi cęco ducatum præſtet to.2.196.a xv
Catelli edunt de micis to.1.109.a
Vade poſt me ſatana to.1.9.a 269.a xvj
Siquis uult poſt me uenire abneget to.1.132. b & to.2.200.b
Tollat crucem ſuam to.1.130.a & to.2.187.a
Qui uult animam ſuam ſaluã facere, perdet eam to.1.292.a
Quam dabit homo commutationem pro anima ſua? to.2.31.b
Et reſplenduit facies eius ſicut ſol to.1.76.b xvij
Bonum eſt nos hic eſſe to.1.Ibid.
Hic eſt filius meus dilectus to.1.35.b
Si habueritis fidem ſicut granum ſinapis, dicetis monti to.1.254.a
Qui ſcandalizauerit unum de puſillis iſtis to.2.10.a.163.b xviij
Væ homini illi, per quem ſcandalum uenit to.1.109.b & 454.b 109.a & to.2.42.a 163.a
Si oculus tuus ſcandalizat te to.1.110.a
Bonum eſt unum ocl'm habentẽ to.1.Ibid.
Angeli eorum ſemper uident faciem patris mei to.1.139.a
Vbi ſunt duo uel tres congregati in nomine meo to.1.108.a
Dixit Simon Petrus ad Ieſum. Ecce nos reliquimus xix
quimus oĩa t.1.197.b 271.a. Et cõſequ. explanatio ipſius euangelij in ſex folijs, to.2.197.b
Quid ergo erit nobis? to.2.198.b
Amen amen dico uobis, quòd uos, qui ſecuti eſtis me Ibid.
Sedebitis & uos Ibidem & 200.b
Et omnis qui reliquit patrem aut matrem to.2.201.a.203.a
Centuplum accipiet to.2.203.b
Vitam æternam poſsidebit to.2.204.a
Propter hoc dimittet homo patrem & matrem, & adhærebit uxori ſuæ to.2.368.a
Si ita eſt cauſa hominis cum uxore, non expedit nubere to.1.579.a to.2.168.a
xx Sinite paruulos ad me uenire to.2.102.b
xxj Filius hoĩs non uenit miniſtrare to.1.108.b
Siquis uobis aliquid dixerit, dicite, quia dominus his opus habet to.1.60.a
Et adduxerunt aſinam, & pullum to.1. 42.b 51.b 58.b 145.b & 284. b
Alij cædebant ramos de arboribus to.1.51.b
Verebuntur filium meum to.1.30.a
Dabitur regnũ dei gẽti faciẽti fructũ t.1.337.b
Domus mea, domus orationis uocabitur. to.2.42.b
xxij Ibi erit fletus & ſtridor dentium to.1.149.b
Diliges dominum deum tuum, uide ſupra, Deuteron.6.
Diliges proximum tuum ſicut teipſum to.1. 318.b & to.2.173. b
Amant primas cathedras to.1.371.b
xxxiij Qui maior eſt ueſtrum, erit ueſter miniſter to.2.135.b
Omnis qui ſe humiliat exaltabitur to.1.74.a 180.a & 299.a
Væ uobis Scribæ & Phariſæi hypocritæ to. 2.203.a
Beatus ille ſeruus, quem cũ uenerit dominus eius, inuenerit ſic facientem to.1.115.a
xxiiij Quis putas eſt fidelis ſeruus & prudens to.2.144.b 195.b
xxv Simile eſt regnum cœlorum decem uirginibus to.1.242.b
Quinque autem ex eis erant fatuæ to.1.97.b
Date nobis de oleo ueſtro to.1.46.b
Euge ſerue bone & fidelis to.1.260.a
Venite benedicti patris mei to.1.149.b
Ite maledicti in ignem æternum to.2.171.a
xxvj Vt quid perditio hæc? to.1.226.b 259.a
Quid uultis mihi dare, & ego uobis tradam eum? to.2.195.a
Bonum erat ei, ſi natus non fuiſſet homo ille to.1.340.b
Pater mi, ſi poſsibile eſt, tranſeat à me calix to.1. 131.a
Vigilate & orate, ne intretis in tentationem to.1.132.b
Conuerte gladium tuum in uaginam to.2. 143.a
Egreſſus foras Petrus fleuit amare tom.2. 82. a
Abiens Iudas, laqueo ſe ſuſpendit to.1.61.b xxvij
Si rex Iſrael eſt, deſcendat nunc de cruce to. 1. 64.b
Deus meus, deus meus, ut quid dereliquiſti me? Ibid.
Terra mota eſt, & petræ ſciſſæ ſunt to.1.61.a 63. b
Seductor ille dixit adhuc uiuẽs, poſt tres dies reſurgam to.1.66.a
Venit Maria Magdalene & altera Maria to. 1.67.a xxviij
NOn ſum dignus procumbens ſoluere corrigiam calceamenti eius to.1.66.a Mar.1
Fili dimittuntur tibi peccata tua to.1.210.a ij
Quæ eſt mater mea & fratres mei tom.1. 40. a iij
Herodes metuebat Ioannem to.1.84.b v
Miſereor ſuper turbam to.1.89.b viii
Non ſapis, quæ dei ſunt to.1.269.a
Et collidens, & multum diſcerpens eum dęmon exijt ab eo to.1.6.b ix
Nemo eſt, qui reliquerit domum aut fratres to.2.201.b x
Quid tibi uis faciam? ait dominus cæco to.1 41. b 42.a
Omnia quæcunque orantes petitis to.1.49 b.50.a & to.2.222.b xi
Reddite quæ ſunt Cęſaris Cæſari to.2.28.a xij
De die autem illo uel hora to.1.179.a xiij
Videns Cẽturio, qui ex aduerſo ſtabat, quia ſic clamans expiraſſet to.1.287.a xv
Maria Magdalene & Maria Iacobi & Salome emerunt aromata to.1.67. b. 217.a 227. a 258.b 357.a b xvj
Emerunt aromata to.1.67 b
Et ualde mane una ſabbatorum uenerũt ad monumentum to.1.296.b
Quis nobis reuoluet lapidem ab oſtio monumenti? to.1.217.a
Recumbentibus undecim diſcipulis, apparuit illis Ieſus to.1.72.b
Et exprobrauit Ieſus incredulitatem illorũ, & duritiam cordis Ibid.
Qui crediderit & baptizatus fuerit, ſaluus erit to.1.72.b 450.a 72.b & to.2. 39.a
Signa autem eos, qui crediderint hæc ſequentur to.1.64.b
Et dominus quidem Ieſus poſtquam locutus eſt eis, aſſumptus eſt in cœlum to.1.73.b

Sedet à dextris dei to.1.Ibid.
Luc.I. Spiritu ſancto replebitur adhuc ex utero to.2.77.a
Multi in natiuitate eius gaudebunt to.1.84.b & to.2. 77.b
Miſſus eſt angelus Gabriel. Ipſum totum euã gelium exponitur à fol.8. uſq; ad fol. 18. incluſiue. Et ſequuntur ſententiæ eiuſdẽ euãgelij alibi expoſitæ.
Miſſus eſt angelus Gabriel to.1.55.b & 57.b 81.b & to.2.41.a
Cui nomen Nazareth to.1.57.b
Aue gratia plena to.1.213.a216.a
Benedicta tu in mulieribus to.1.57.b
Turbata eſt to.1.104.a
Maria cogitabat qualis eſſet iſta ſalutatio to.1.Ibid. 106.b
Ne timeas Maria, inueniſti gratiam apud deũ 57.b 100.a 104.a & 106.b
Vocabitur filius dei to.1.104.b
Quomodo fiet iſtud, quoniam uirum non cognoſco? to.1.100.a 104.a
Spiritus ſanctus ſuperueniet in te, & uirtus to.1.74.b 98.a 103.a 215.a 294.a
Et quod naſcetur ex te ſanctum to.1.105.a
Ecce ancilla domini, fiat mihi ſecundum uerbum tuum to.1.Ibid.
Exurgens Maria abijt in mõtana to.1.104.a
Abijt in montana cum feſtinatione, & ſalutauit Eliſabeth. to.1.Ibid.106. b
Vnde mihi hoc ut ueniat mater domini mei ad me? to.1.105.e & ſeq.
Reſpexit humilitatem ancillæ ſuæ to.1.310.a 311.a
Beatam me dicent omnes generationes to.1.81.b
Tu puer propheta altiſſimi uocaberis to.1.85.a
ii Reclinauit eum in præſepio to.1.22.b 203.a
Paſtores erant in regione eadem to.1.29.b & 334.b
Ecce euangelizo uobis gaudium magnum to.1.24. b
Natus eſt uobis hodie ſaluator to.1.Ibid.
Hoc uobis ſignum to.1.29.b 247.a
Inuenietis infantem pannis inuolutum to.1.19. b
Gloria in altiſsimis deo t.1.31.a 56.a 118.a 208 b 260.b & to.2.64.a
In terra pax hominibus to.1.22.b 55.b 131.b & 260.b
Tranſeamus uſque Bethleem to.1:25.b 274.a
Videamus hoc uerbum quod factum eſt to.1.Ibidem
Et uenerunt feſtinantes, & inuenerunt Mariam & Ioſeph to.2.29.b
Inueuerunt Mariam & Ioſeph, & infantẽ poſitum in præſepio to.1.104.b
Maria autem conſeruabat omnia uerba hæc to.1. Ibid.
Poſtquam conſummati ſunt dies octo to.1.31.b 32.b 241.b
Vocatum eſt nomen eius Ieſus to.1.32.a
Quod uocatum eſt ab angelo priuſquam cõciperetur to.1.Ibi.b
Poſtquam impleti ſunt dies purgationis Mariæ to.1.43.b 214.b
Obtulerunt pro eo par turturum, aut duos pullos columbarum to.1.44.a 331.b
Et ecce homo erat in Ieruſalem, cui nomen Simeon to.1.34.b
Accepit eum Simeon in ulnas ſuas to.1.214.b 247.a
Tuam ipſius animam pertranſibit gladius t.1.290.a
Deſcendit cum eis, & erat ſubditus illis to.1 8.b.69.a.270.a
Et erat ſubditus illis Ibidem
Ieſus autem proficiebat ſapientia to.1.10.b
Genimina uiperarum, quis oſtendit uobis fugere à uentura ira? to.1.152.b, & t.2.197.a iii
Et uox de cœlo facta eſt to.1.41.a
Menſuram bonam & confertam to.1.24.a 257.a.351.a vi
Lacrymis cœpit rigare pedes eius t.1.184.a vii
Oſculabatur pedes eius, & unguento ungebat to.1.93.b
Hic ſi eſſet propheta, ſciret utique quæ & qualis t.1.137.b
Exijt qui ſeminat ſeminare to.1.52.b viii
Siquid ſupererogaueris, cum reddero reddã tibi to.1.44.b
Qui habet aures audiendi Ibidem
Quis eſt, qui me tetigit? to.1.184.a
Siquis uult poſt me uenire, abne. t.1.218.b ix
Nemo mittens manum ad aratrum. t.2.50.b
Videbam Satanam ſicut fulgur de cœlo cadentem t.1.134.a.177.a x
Beati oculi qui uident, quæ uos uidetis. to.1 79.a
Homo quidam incidit in latrones to.1.54.a
Infundens oleum & uinum to.1.266.a
Curam illius habe to.2.142.a
Quis ueſtrum habebit amicũ. t.1.72.a 217.b xi
Beati qui audiunt uerbum dei, & cuſtodiunt illud to.1.183.b
Dabit dominus ſpiritum bonum petentibus ſe t.1.132.b
Homo, quis me conſtituit iudicem aut diuiſorem inter uos? t.2.132.b xii

Timete eum, qui poſtquam occiderit corpus to.1.157.a
Quærite primum regnum dei to.2.173.b
Sint lumbi ueſtri præcincti to.1.238.a
Lucernæ ardẽtes in manibus ueſtris. t.1.20.b
Et uos ſimiles hominibus expectantibus dominum ſuum, quando reuertatur à nup. t.1 38.b.238.b
Et ſi uenerit in ſecunda uigilia to.1.20.b
Et ſi in tertia uigilia uenerit to.1.178.a
Ignem ueni mittere in terram to.1.43.b
xiij Arborem fici habebat quidam t.1.334.b
xiiij Cum inuitatus fueris ad nuptias to.1.303.a
Recumbe in nouiſsimo loco Ibidem
Iuga boum emi quinque. to.1.604.a.& to.2.139.a
Compelle intrare. to.1 233.a.& to.2.143.b
xv Homo quidam habuit duos filios. to.1.17.a & 264.a
Filius prodigus, pauit porcos t.1.207.b
In ſe autem reuerſus to.1.311.a
Non ſum dignus uo.fi.tuus t.1.186.b
Frater ſenior de agro ueniens to.1.66.b
Indignatus frater ſenior to.1.153.b
Væ per quem ſcandala ueniunt to.2.94.a
xvi Facite uobis amicos de mammona iniquitatis to.2.194.a
Homo quidem erat diues to.2.197.b
Factum eſt autem ut moreretur mendicus. to.1.115.b
Fili recordare, quia recepiſti bona. to.1.208.b & to.2.6.b.197.b
xvij Cum feceritis omnia quę præcepta ſunt uobis, dicite, quia ſerui inutiles ſumus. tom.1. 143.b.177.a.& to 2.69.a.166.b
Nonne decem mundati ſunt? to.1 187.a
xviii Deus gratias ago tibi, quia non ſum. tom.1 58.a.259.b, & to.2.180.a
Publicanus percutiebat pectus ſuũ. t.1.184.a
xix Ecce dimidium bonorũ meorum do pauperibus to.112.a
Omni habenti dabitur to.1.353.a
xxij Deſiderio deſideraui hoc paſcha mãducare uobiſcum. to.1.60.a
Orate ne intretis in tentationem. to.1.144.a
Ecce duo gladii to.2.143.a
Apparuit ei angelus de cœlo t.1.131.a
Surgite, orate, ne intretis in tentationem. t.1 159.a
xxiii Et facti ſunt amici Herodes & Pilatus. to.1 279.a
Filiæ Ieruſalem nolite flere ſuper me. tom.1 67.b.134.a
Tunc incipient dicere montibus, cadite ſuper nos tu.2.150.a
Pater ignoſce illis, quia neſciunt quid faciunt to.1.162.a.& to.2.163.a
Hic nihil mali geſsit t.1.288.b
Memẽto mei dum uene. in regn. tuũ. t.1.58.b
Latro de cruce clamabat. to.1.36.b
Hodie mecum eris in paradiſo t.2.12.b
Ipſe ſe finxit longius ire to.1.355.a xxiiij
Sedete in ciuitate quoaduſque induamini uirtute ex alto to.1.79.b
Et factum eſt dum benediceret illis, receſsit ab eis to.1.73.a.b
Lux in tenebris lucet to.2.150.a Ioan.I
In propria uenit to.1.3.b
Quotquot autem receperunt eum, dedit. t.1 187.b
Verbum caro factum eſt. to.1.18.a.25.b.28.a & to.2.54.b
Vidimus gloriam eius, gloriam quaſi unigeniti to.1.81.b
Plenum gratiæ & ueritatis to.1.355.b
De plenitudine eius nos omnes accepimus. to.1.100.b
Lex per Moyſen data eſt, gratia & ueritas to.1 219.b
Ecce agnus dei, ecce qui tollit peccata mundi to.1.6.b.22.a.35.b.61.b.85.a
Vidi ſpiritum deſcendentem quaſi columbã de cœlo to.1.35.b
A Nazareth poteſt aliquid boni eſſe? t.1.201.a
Videbitis cœlum apertum, & angelos dei deſcendentes to.1.139.a.154.a.315.b
Deficiente uino, dixit mater Ieſu ad eum. t.1 38.b, & to.2.186.a ii
Quid tibi & mihi eſt mulier? to.1.40.a
Erant autem ibi lapideæ hydriæ. t.1.38.b.178 b.216.a
Capientes ſingulæ metre.bi.uel ter. to.1.39.a 216.b.325.a
Implete hydrias aqua to.1.40.b.129.a.b
Omnis homo primum bonum uinum ponit to.1.216.b
Seruaſti bonum uinũ uſque adhuc. t.1.178.b
Cum feciſſet quaſi flagellum de funiculis. t.2 134.a
Spiritus ubi uult ſpirat to.1.218.b iii
Neſcis unde ueniat, aut quo uadat. to.1.355.a
Nemo aſcendit in cœlum, niſi qui deſcendit to.1.218.b
Qui habet ſponſam, ſponſus eſt t.1.85.a
Illum oportet creſcere, me autem minui. Ibi.
Meus cibus eſt, ut faciam uoluntatem. to.1 164.b iiii
Tolle grabatum tuum, & ambula. t.1.63.a v
Ecce ſanus factus es: iam noli peccare, ne deterius t.1.248.a

Poteſtatem dedit ei pater iudicium facere. t.1 354.a.& to.2.26.b
Ille erat lucerna ardẽs & lucens. t.1.83.b.122.b
Sicut audio iudico to.2.181.b
Gloriam ab inuicem accipitis, & gloriam.t.1 260.b
vi Colligite,quæ ſuperauerunt fragmenta. t.1 91.a
Operamini cibum qui non perit. to.1.186.a & to.2.54.a
Nemo poteſt uenire ad me,niſi pater. tom.2. 157.a
Niſi manducaueritis carnem filij hominis. to.1.142.b
Qui manducat meam carnem, & bibit meũ ſanguinem to.2.171.a
Durus eſt hic ſermo to.1.142.b.167.b
Spiritus eſt qui uiuificat: caro non prodeſt quicquam to.1.296.b.& t.2.56.a
Verba quæ ego locutus ſum uobis, ſpiritus & uita ſunt to.1.201.a
vii Nolite iudicare ſecundum faciem.to.1.49.b & 517.a
viii Ieſus autem inclinans ſe deorſum.to.1.56.b
Qui ſine peccato eſt ueſtrum,primus in eam lapidem mittat. to.1.57.a
Nemo te condemnauit Ibidem
Quò ego uado,uos non poteſtis uenire.to.1 73.b
Principium,qui & loquor uobis to.1.559.a
Qui ex deo eſt,uerba dei audit. to.1.44.a
Omnis qui facit peccatum,ſeruus eſt peccati to.1.365.b
Si uos fili⁹ liberauerit,uere liberi eritis. t.1.1.a
Abraham pater ueſter exultauit ut uideret. to.1.25.a
x Qui non intrat per oſtium in ouile.t.1.347.a
Ego ſum paſtor bonus 233.a.& to.2.106.a
Bonus paſtor animam ſuam dat pro ouibus ſuis to.1.286.a
Mercenarius uidet lupũ uenientem. t.1.214.a
Ego & pater,unum ſumus to.1.350.a
xi Domine ſi fuiſſes hic,frater meus nõ fuiſſet mortuus to.2.185.b
Et lacrymatus eſt Ieſus. to.1.324.a
Infremuit Ieſus ſpiritu to.1.131.a
Domine iam fœtet to.1.65.b.99.a.b
Clamauit uoce magna Lazare to.1.99.b
Expedit uobis ut unus moriatur. to.1.286.b
xii Maria unxit pedes Ieſu to.1.226 b
Dom⁹ impleta eſt ex odore unguẽti.t.1.255.b
Niſi granum frumenti to.1.263.b
Qui amat animam ſuam,perdet eã. t.1.292.a
Siquis mihi miniſtrat,me ſequatur. t.1.218.b
Nunc iudicium eſt mundi to.1.250.b
Ego ſi exaltatus fuero à terra, omnia traham ad meipſum to.2.272.b
Ambulate,dum lucem habetis to.1.317.b
Si non lauero te, non habebis partem mecum to.1.64.a xiii
In domo patris mei manſiones multę ſunt to.2.188.b xiiij
Ego ſum uia,ueriras,& uita. t.1.85.b.& to.2. 177.a
Ego in patre,& pater in me eſt.t.1.123.b.350.a
Qui credit in me opera 74.b
Si diligitis me,mandata mea ſeruate. to.1.6.a 158.a
Ad eum ueniemus, & manſionem apud eũ faciemus to.1.4.a
Paracletus autem ſpiritus ſanctus,quem mittet pater to.1.81.b
Ille uos docebit omnia,& ſuggeret to.1.80.b
Si diligeretis me,gauderetis utique.t.1.270.b
Sine me nihil poteſtis facere to.1.325.a xv
Maiorem hac dilectionem nemo habet. to.1 61.b.151.b
Vos autem dixi amicos. t.2.55.a
Elegi uos & poſui uos t.1.52.b
Vt eatis & fructum afferatis Ibidem
Si non ueniſſem & locutus fuiſſem to.2 38.b
Quia hæc locutus ſum uobis,triſtitia impleuit cor ueſtrum to.1.79.a xvi
Exiui à patre & ueni in mundum t.1.52.b
Niſi ego abiero,paracletus nõ ueniet ad uos 82.b.79.b.83.a
Et cum uenerit ille, arguet mundum de peccato to.1.80.b.218.b
Pater clarifica filium tuũ,ut filius tuus clarificet te to.1.358.b xvij
Modicum & iam non uidebitis me. t.1.355.a
Triſtitia ueſtra uertetur in gaudiũ. t.1.178.b & to.2.67.b
In mundo preſſuram habebitis to.1.238.a
Quid eſt ueritas? to.1.175.b xviij
Tolle,tolle,crucifige eum to.1.59.b xix
Erat autem tunica inconſutilis t.1.54.b
Cum accepiſſet acetum to.1.61.b
Inclinato capite tradidit ſpiritum Ibidẽ
Et continuo exiuit ſanguis & aqua to.1.71.a
Domine ſi ſuſtuliſti eum t.1.95.b.252.a xx
Noli me tangere, nondum enim aſcendi ad patrem to.1.118.a.288.a
Niſi uidero in manibus eius fixuram clauorum to.1.79.b
Dominus meus,& deus meus t.1.334.a
Beati qui nõ uiderunt & crediderũt. t.1.125.a
Sciens Petrus quia dominus eſt, miſit ſe in mare to.2.137.a
Simon

Simon Ioannis amas me? t.1.359.a
Petre amas me? to.1.189.a
Paſce oues meas to.1.67.b,& to.2.136.b
Roma. I QVi prędeſtinatus eſt filius dei in uirtute to.2.149.a
Sapientibus & inſipientibus debitor ſum to.2.138.b
Deus illis reuelauit to.1.253.a
Inuiſibilia dei à creatura mundi.tom.1.171.a. 253.a
Cum cognouiſſent deum,nõ ſicut deum glorificauerunt to.1.215.a
Et obſcuratũ eſt inſipiens cor eorũ. t.1.277.b
Dicentes ſe eſſe ſapientes,ſtulti facti ſunt t.1 82.b.265.a.b
Detractores,deo odibiles to.1.177.b.279.a
ii Ignoras quoniam benignitas dei ad pœnitentjam te adducit? to.1.254.b
Theſaurizas tibi iram in die irę t.1.174.a
Secundum autem duritiam tuam,& cor impœnitens Ibidem
iiii Et ſi Abraham ex operibus iuſtificatus eſt, habet gloriam,ſed nõ apud deum.t.1.356.a
v Gloriamur in tribulationibus to.1.161.b
Cum inimici eſſemus,reconciliati ſumus deo per mortem filij eius to.2.86.b
Spes non confundit,quia charitas dei diffuſa eſt t.1.302.b
Charitas dei diffuſa eſt in cordibus noſtris. to.2.56.a
Non ſicut delictum,ita & donum. to.2.85.b
vi Non ergo regnet peccatum in ueſtro mortali corpore t.1.152.b
Humanum dico,propter infirmitatem carnis ueſtræ to.1.149.a.& to.2.209.a
Sicut exhibuiſtis mẽbra ueſtra ſeruire immũditię to.2.220.b.& to.2.209.a
vij Scio quia non habitat in me,hoc eſt in carne mea bonum t.1.370.b.366.a
Velle adiacet mihi, perficere autem bonum non inuenio to.2.151.b.154.a
Non enim quod uolo,hoc ago to.1.366.a
Infœlix ego homo, qs me liberabit. t.1.165.a
viii Deus filium ſuum mittens to.1.201.a
Non ſunt condignę paſſiones to.1.297.b
Vanitati creatura ſubiecta eſt non uolens. t.1 19.a.& to.2.16.b
Spiritus poſtulat pro nobis gemitibus. to.1 82.b 31.b
Ipſa creatura liberabitur à ſeruitute corruptionis in libertatẽ gloriæ filiorum dei.t.2.152.b
Diligentibus deum omnia cooperãtur in bonum to.1.141.b.163.b.& to.2.175.a
Quos prædeſtinauit,hos & uocauit.to.1.180 b.218.b
Et quos uocauit,illos & iuſtificauit. to.1.146 a.234.b
Quos autem iuſtificauit, illos & magnificauit to.1.234.b
Qui proprio filio non pepercit t.1.163.a
Quis nos ſeparabit à charitate Chriſti? to.1 172.b
Certus ſum,quia neque mors neque uita. t. 362.b I
Non uolentis neque currentis to.2.159.a x
Ignorantes iuſtitiam dei,& ſuam Ibidem x
Quomodo prędicabunt,niſi mittantur? to.1 338.a
Propè eſt uerbum in ore tuo,& in corde tuo to.1.2.b.172.a.203.b
Corde creditur ad iuſtitiam,ore autem confeſsio fit ad ſalutem. to.1.18.b
Fides ex auditu to.1.306.b
Miniſteriũ meũ honorificabo.to.2.19.a.23.a xi
Noli altum ſapere,ſed time to.2.27.b.62.a
Inueſtigabiles uiæ eius to.1.355.b
Quis cognouit ſenſum domini? to.2.55.a
Ex quo omnia, per quem omnia. t.1.82.b. & to.2.148.a
Ex ipſo & per ipſum & in ipſo ſunt omnia.t.1 249.a
Exhibeatis corpora ueſtra hoſtiam uiuentem to.1.44.a xij
Rationabile obſequium ueſtrum 270.a
Vt probetis,quæ ſit uoluntas dei bona. to.2 147.a
Dico autem per gratiam,quæ data eſt mihi, omnibus qui ſunt inter uos,non plus ſapere to.1.301.a
Non plus ſapere,quàm oporteat ſapere,ſed ſapere ad ſobrietatem to.1.175.b
Gaudere cum gaudentibus to.1.94.a.255.a
Prouidentes bona non tantum coram deo, ſed etiam coram hominibus to.1.150.a
Mihi uindictam,& ego retribuam, dicit dominus. to.1.57.b
Vince in bono malum to.1.198.a
Omnis anima ſublimioribus poteſtatibus ſubdita ſit to.2.27.b xiii
Quæ ſunt,à deo ordinata ſunt. to.1.75.b.& to.2.28.a
Reddite omnib⁹ debita.t.1.4.a.b.181.b.176.a
Nemini quicquam debeatis, niſi ut inuicem diligatis to.1.158.a
Nox præceſsit, dies autem appropinquauit. to.1.23.b.296.b
Carnis curam ne feceritis in deſiderijs.tom.1 207.b.544.a,& to.2.133.a.198.b
Non eſt regnũ dei eſca & potus. to.1.178.a 79.a xiiii

ſtris to.1.67.a 71.a & to.2.219.b
Vt poſſitis comprehendere cum omnib. ſanctis, quæ ſit longitudo to.2.150.b
iiii Soliciti ſeruare unitatem ſpiritus in uinculo pacis to.2.108.a
Chriſtus qui deſcendit, ipſe eſt & qui aſcendit to.1.73.a 76.a
Deponite ſecundam priſtinam conuerſationem, ueterem hominem to.2.226.a
v Eſtote imitatores dei, ſicut filij chariſſimi to.1.328.a
Nemo unquam carnem ſuam odio habuit to.1.152.b
Erunt duo in carne una to.1.361.a
vi Induite uos armaturam dei to.1.136.b
Rectores tenebrarum harum to.2.155.a 161.a & to.2.183.a & cap. ſequ.
Phil.1. CVpio diſſolui, & eſſe cum Chriſto to.2.81.b
ii Non rapinam arbitratus eſt, eſſe ſe æqualem deo to.1.14.a
Chriſtus ſemetipſum exinauinit to.1.26.b 52 b & to.2.87.b
Omnes quæ ſua ſunt quærunt to.1.359.b
Et habitu inuentus ut homo to.1.353.b
Chriſtus factus eſt pro nobis obediens to.1.236.a
Dominus Ieſus Chriſtus in gloria eſt dei patris to.1.73.a
Deus eſt qui operatur in uobis & uelle & pficere to.1.150.b & to.2.158.b
iii Ego me non arbitror comprehendiſſe to.1 317.b & to.2.136.b
Gloria in confuſione ipſorum, qui terrena ſapiunt to.2.63.b
Noſtra autem conuerſatio in cœlis eſt to.1.117.b
Saluatorem expectamus to.1.6.b 121.b
Reformabit corpus humilitatis noſtræ to.1.317.a
iiii Gaudete in domino ſemper, iterũ dico gaudete to.121.b 178.b
Modeſtia ueſtra nota ſit to.1.23.a 44.b
Omnia poſſum in eo, qui me confortat to.1.370.b
Col.2. COnuiuificauit uos cum illo, condonãs uobis omnia delicta, delens quod aduerſus nos erat chirographum decreti. to.2.85.b
In ipſo habitat omnis plenitudo diuinitatis corporaliter to.1.266.a
iii Si conſurrexiſtis cum Chriſto, quæ ſurſum to.1.67.a 78.a
Quæ ſurſum ſunt quærite, ubi Chriſtus eſt in dextera dei ſedens to.1.2.a 19.a 78.a b 117.b
Mortui enim eſtis, & uita ueſtra abſcondita eſt to.1.321.a
Cum Chriſtus apparuerit, uita ueſtra to.1.70.b
1.Theſſ. RApiemur cum illis in nubibus obuiam Chriſto in aera to.1.78.a
v In omnibus gratias agite to.1.257.a 259.b
Cum dixerint pax & ſecuritas to.2.33.a
Sine intermiſsione orate to.1.184.b
Spiritum nolite extinguere to.2.125.b
2.Theſſ. QVi extollitur ſupra omne, quod dicitur deus to.1.23.a
1.Tim. CHaritas de corde puro & conſcientia bona to.1.195.a & to.2.13.b 24.a
Ignorans feci, in incredulitate to.1.41.b
Iuſtis non eſt lex poſita to.2.14.b
Soli deo honor & gloria to.1.156.a 368.a b
ij Obſecro primum fieri obſecrationes to.1.184.a 235.a
Adam non eſt ſeductus, mulier autem ſeducta in præuaricatione fuit to.1.131.b
Non in ueſte precioſa to.2.23.a b
iij Qui bene miniſtrauerint, gradum bonum ſibi acquirent to.1.98.a
iiij Spiritus manifeſte dicit. In nouiſſimis temporibus diſcedent quidam à fide to.1.341.a
Corporalis exercitatio ad modicum ualet to.2.189.a
Exerce teipſum ad pietatem to.2.206.a
Nemo adoleſcentiam tuam contemnat to.2.37.b
v Modico uino utere propter ſtomachum tuum to.1.292.b & to.2.189.a 190.b
Viduas honora, quæ uerè uiduæ ſunt to.2.117.a
vi Habentes uictum, & ueſtitum, his contenti ſimus to.2.6.b 190.b
Qui uolunt diuites fieri, incidunt in tentationem & in laqueum diaboli to.1.142.a 195.a
Solus deus habet immortalitatem to.1.365.a
2.Tim.1 SCio cui credidi to.2.159.b
Nouit dominus, qui ſunt eius to.1.14.a
Seruum dei non oportet litigare to.2.18.b
Vt reſipiſcant à diaboli laqueis to.1.256.a
ij Omnes qui pie uiuere uolunt in Chriſto to.2.45.b
Ad Tit. ii APparuit gratia dei ſaluatotis noſtri to.1.30.a 87.b 215.b 233.b & to.2.200.a
iii Apparuit benignitas & humanitas ſaluatoris noſtri dei to.2.26.b 34.b 189.a
Heb.1. POrtans omnia uerbo uirtutis ſuæ to.1.140.b
Nonne omnes adminiſtratorij ſunt ſpiritus, in miniſterium miſſi? to.1.19.b 93.a 108.b 126.b 154.b & 249.a
ii Nuſquam angelos anprehendit to.2.178.b
iiij Omnia nuda & aperta ſunt oculis eius to.1.89.b
Non habemus pontificem, qui non poſſit cõpati to.2.60.a & to.2.178 b
Tentatum per omnia pro ſimilitudine abſq; peccato to.1.158.a 326.a
v Didicit ex his, quæ paſſus eſt obedientiam to.1.326.a & to.2.178.a
vi Terra ſæpe ſupra ſe uenientem bibens imbrem, & germinans herbam opportunam illis, à quibus colitur, accipit benedictionẽ à deo to.1.51.b
x Horrendum eſt incidere in manus dei uiuentis to.1.150.a
xi Fides eſt ſperandarum ſubſtantia rerum, argumentum non apparentium to.1.152.a & to.2.84.b
Sine fide impoſſibile eſt placere deo to.1.280.a
Sancti per fidem uicerunt regna to.1.70.b
Conualuerunt de infirmitatibus to.2.51.a
Pacem ſectamini cum omnibus t.1.139.b
xiij Angelis hoſpitio receptis to.2.103.a
Non habemus hic ciuitatem manentem, ſed futuram inquirimus to.1.331.b
Actorũ.1 COepit Ieſus facere & docere. tom.1.111.a & to.2.91.a
Videntibus illis eleuatus eſt to.2.181.a
Nubes ſuſcepit eum ab oculis eorũ. t.1.75.b
Cumq; intuerentur euntem illum t.1.73.b
Viri Galilęi, quid ſtatis aſpicientes in cœlũ? Ibidem
Sic ueniet, queadmodum uidiſtis eum euntẽ in cœlum to.1.134.a
Hi omnes erant perſeuerantes unanimiter in oratione to.1.77.b.79.b.104.b
Præuaricatus eſt Iudas, ut abiret in locum ſuum tom.1.150.a
Cum complerẽtur dies Pentecoſtes. to.1.81.a
Apparuerunt apoſtolis diſpertitæ linguę. t.1 80.b
Repleuit totam domum, ubj erant ſedentes. Ibidem
Repleti ſunt omnes ſpiritu ſancto. to.1.80.a
Non ſicut uos æſtimatis, hi ebrii ſunt. to.1.82.a.316.b
iiii Diuidebatur ſingulis, prout cuique opus erat to.2.191.a
Multitudinis credentium erat cor unum, & anima una Ibidem
v Obedire deo oportet magis, q̃ hominibus to.2.9.a
ix Et ſubito circunfulſit eum lux de cœlo. t.1 41.a
Saule Saule, quid me perſequeris? bidẽ
Domine, quid me uis facere? Ibidẽ.b
Surge, & ingredere ciuitatem t.1.42.a
xiiij Per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum dei to.1.129.b
xx Non facio animam meam precioſiorẽ me to.1.291.b
Beatius eſt dare, q̃ accipere to.2.72.a
Iacobi.1. OMne datum optimum, & omne donũ perfectum tom.1.159.b
Voluntariè autem nos genuit uerbo ueritatis 196.b.265.a
Si quis auditor eſt uerbi, & nõ factor. t.1.89 b
ij Fides ſine operibus mortua eſt to.2.25.a
iij Lingua modicum quidem membrum. to.1 68.a.177.a.b
Linguam nullus hominum domare poteſt. 68.a
Quæ deſurſum eſt ſapientia, primum quidẽ pudica eſt, deinde pacifica. tom.1.27.a.69.b 183.b
iiii Petitis, & non accipitis, eo quòd male petatis to.1.198.b
Humilibus deus dat gratiam. to.1.58.a. & t.2.25.a
Vita hominis, eſt uapor ad modicum apparens to.1.208.a
Non plus ſapere, quam ſapere oportet. tom.1 301.a.b
Scienti bonum facere, & non facienti, peccatum eſt illi to.1.301.b.356.a
v Confitemini alterutrum peccata ueſtra. t.2 224.a
1.Pet.2 VOs autem genus electum, regale ſacerdotium to.1.237.b
Obſecro uos tanquam aduenas & peregrinos to.1.50.b
v Humiliamini ſub potenti manu dei. t.1.44.a
Omnem ſolicitudinem ueſtram proiicientes in eum, quoniam ipſi eſt cura de uobis. to.1 151.a-345.a
Ioã.1.ca. QVod fuit ab initio, quod audiuimus, quod uidimus oculis noſtris. t.1.63.a
Nolite diligere mundũ, neque ea quæ in mundo ſunt t.1.71.a.188.b
Omne quod in mundo eſt, concupiſcentia carnis eſt, & concupiſcentia oculorum, & ambitio ſeculi to.1.71.a. & to.2.196.b
Mundus tranſit, & cõcupiſcentia eius. t.2.55.a
iii Scimus quoniam cum apparuerit, ſimiles ei erimus to.1.292.b
Non diligamus uerbo, neq; lingua. t.1.318.a.b & per totum ſermonem utiliter. & t.2.49.b
iiij In hoc eſt charitas non quaſi nos dilexerimus deum t.1.151.a

Deus charitas eſt:& qui manet in charitate. to.1.349.b.368.a.& to.2.14.a
Perfecta charitas foras mittit timorem. Ibid. & to.2.176.b
v Omne quod natum eſt ex deo,uincit mundum to.1.70.b
Hæc eſt uictoria quæ uincit mundũ. t.1.25.a
Quis eſt, qui uincit mundum, niſi qui credit, quoniam Ieſus eſt filius dei to.1.70.b
Hic eſt, qui uenit per aquam & ſanguinem Ieſus Chriſtus. Ibidem
Tres ſunt qui teſtimonium dant in cœlo, pater, uerbum, & ſpiritus ſanct⁹. t.1.71.b.217.a
Omnis qui natus eſt ex deo, non peccat. to.1 44.b.167.b.278.a.& to.2.156.a
Iudæ epiſtola. HI ſunt qui ſegregant ſemetipſos, animales ſpiritum non habẽtes. t.1.43.b.109.a.b
Apoc.3 VTInam calidus eſſes aut frigidus. tom.1 98.b
Ego quos amo arguo & caſtigo. to.1.169.b
v Vidi in dextera ſedentis ſupra thronum, librum ſignatum ſigillis ſeptem. to.1.66.a
Et ego flebam multum, quoniam nemo inuentus eſt dignus aperire librum to.1.28.a
Ecce uicit leo de tribu Iuda to.1.216.b
Erat numerus eorum millia milliũ. to.1.185.a
vi Sub altare dei audiui uoces occiſorũ, alias. Vidi ſubtus altare animas interfectorum propter regnum dei to.1.115.a
Suſtinete modicum tempus donec impleatur numerus fratrum ueſtrorum. to.1.114.b
Et datæ ſunt illis ſingulę ſtolę albæ. to.1.19.a
Lauerunt ſtolas ſuas to.1.65.a vii
Aſcendit fumus aromatum in conſpectu domini de manu angeli t.1.108.b viii
Signum magnũ apparuit in cœlo t.1.102.b xii
Mulier amicta ſole to.1.103.a.b
Et luna ſub pedibus eius to.1.102.b
Et in capite eius corona ſtellarum duodecim to.1.101.b. & infra
Cantabant quaſi canticum nouum
Hi ſequuntur agnum, quocunque ierit to.1 115.a xiiii
Sine macula ſunt Ibidem
Amodo iam dicit ſpiritus ut requieſcant à laboribus ſuis to.1.114.a
Vidi ciuitatem ſanctam Ieruſalem. tom.1 138.b.285.a xxi
Et audiui uocem magnam de throno. ibid.
Abſterget deus omnem lacrymam ab oculis ſanctorum to.2.199.a
Ecce noua facio omnia tom.1.22.a
Qui audit, dicat ueni to.2.42.a

Finis indicis ſententiarum vtriuſque teſtamẽti.

INDEX POTIORVM SENTENTIARVM IN OPERA D. BERNARDI PRIMI ABBATIS CLARÆVALLIS PER ORDINEM LITERARVM DISPOSITVS.

ABbas, epiſcopus & canonicus, quo pacto inueſtituram ſumant to.1.63.b
Abbates nonnulli redarguuntur quòd ſub humili habitu & tõſura ſuperbè ſapiant to.2.28.a 191.a b
Abbatum cura plerunque augetur cum minui putatur to.2.37.a
Abbatum negligentia ad comprimendum luxum ueſtium & alimentorum culpatur to.2.191.a
Abiectione non gaudere, minus eſt à perfecto to.2.106.a b
Abijcere à nobis oculum uel pedem, quid ſit to.1.110.a
Abijciamus opera tenebrarum to.1.23.b
Abnegare quid to 2.386.b
Abrahæ duo ſinus, unus in inferno obſcurus, alter in paradiſo luminoſus to.2.115.b
Abrahæ ſeruus quærit puellam, quam præparauit Abraham filio ſuo: quærit angelus puellam, quam præparauit deus pater filio ſuo to.1.102.b
Abrenunciantes nouiter ſeculo, ſuſtineant deum in patientia to.1.42.a
Abſcõdere bona noſtra utile magis, quam oſtendere to.1.5.a
Abſtinere à carnalibus deſiderijs debemus to.1.50.b
Abſtinentiæ ſingularitas ſcandalo fuit to.1.138.a b
Abſtinentia tractatur to.1.40.b 71.a 292.a 341.b
Abſtinẽtia interdicitur to.2.319.b
Abſtinere à cibis non maiorem eſſe uirtutem quã ipſis cibarijs uti moderate to.2.369.a
Abſtinentiæ laus to.2.397.a b
Abſtinentia uitiorum melior quã ciborum to.1.Ibid.
Abſtinentia in omni re obſeruãdũ eſt, ut non occidamus carnem, ſed uitia to.1.Ibid.
Abuſio magna, & magna nimis, ut diues eſſe uelit uermiculus uilis to.1.69.a
Abuſus lugendus, quo uitia reputantur uirtutes: & econtra. to.2 189.b
Accedendum ad deum eſt, non irruendum t.1.293.a
Accedere poteſt ad deum per gratiam qui peccando ab eo recedere potuit; & econuerſo t.1.3367.b
Acceptio perſonarum peſsima to 2.138.a
Acceſſum ad deum habemus per Mariam. t.1.3.b
Acediæ uitium quid to.2.355.b
Acediæ uitio quid medeatur. ibi.
Acedia fotaſsis interuenięti tædio uel torpore non diffidas, nec etiam abundatia extollaris. to.1 272.a.b
Actione quandoque præponim⁹ inferiora, affectu ſuperiora præferentes to.1.317.b
Actiua uita, uia eſt ad contemplationem to.1.313.a.b
Ab adam & Eua primis parentibus peccatum & miſeriam traximus t.2.58.a
Adam à qua gloria & honore ceciderit to.1.299.a.b
Adam cõtemplatione deuota clamat, Fili Dauid, miſerere mei. t.1 33.b
Adam nobis duo reliquit, laborẽ & dolorem t.1.62.b
Adam pro morſu pomi uetiti, fugit à facie dei: quò igitur fugiemus in die iudicij pro peccatis noſtris? t.1.188.b
Adæ deiectio & miſerabilis humiliatio to.1.300.a.b
Adæ quod dicitur, ſimiliter & nobis dictum to.2.197.a
Adhæſit in terra uẽter noſter quomodo exponitur to.2.351.a
Adeſſe dominum qualiter percipere poterimus t.1.328.a
Adeſſe uel abeſſe uerbum percipitur, quod tamen aduenire, uel recedere non ſentitur. t.1.355.a.b
Addiſcere uolentes non recto fine, increpantur t.1.301.a.b
Adhærens deo, unus ſpiritus eſt, ſed non unum cum eo. t.1.349.b
Adhęrere Chriſto, eſt actiones noſtras ad iuſtitiam dirigere & paſſiones propter iuſtitiam ſuſtinere to.1.63.a.b
Adiurantur filiæ Ieruſalem, id eſt adoleſcentulæ, ne ſponſam dormientem excitent to.1.320.b
Adiutorium diuinum q̃ nobis ſit neceſſarium to.1.24.a.370.b
Adiutorii diuini inhabitator per non inhabitantes cognoſcitur. to.1.140.b
Adiutorio ſunt electis peregrinantibus angeli, & ſpiritus beati. t.1 360.a
Adoleſcens uerboſus, iuſtitiæ hoſtis t.2.143.b
Adoleſcentior dicitur homo carnalibus concupiſcentijs deditus t.1.312.b
Adoleſcentiori filio comparatur populus gentilis, ſeniori Iudaicus t.1.261.b.& per tottum ſermonẽ
Adornandus eſt thalamus humilitate & paupertate to.1.18.a
Aduentus Chriſti ſaluatoris no-

ſtri neceſſarius to.1.7.b
Aduentus chriſti occultus, cui uenienti aſſurgere debemus. t.1.2.b
Aduentus domini corporalis. to.1 2. a.4.a.20.a
Aduentus domini ſpiritalis, ſeu uiſitatio domini, quomodo præſentiri poteſt t.1.327.a.b
Aduentus domini in mentẽ, quæ ſint ſigna & prænuncij. to.1.239 a.b.330.a
Aduẽtus domini triplex. t.1.4.a.b
Aduentus domini triplex utilitas to.1.7.a.b
Aduentus filij dei ratio quæ, & qs unde, quo, ad quid, quando, & qua uenit t.1.1.a.2.a & per tot. ſerm.
Aduentus nomen, & aduentus ratio qualiter differant to.1.1.a
aduentus domini deuote celebrãdus eſt to.1.5.a
aduentus domini, & ſex circunſtãtiæ eius t.1.1.a. per totum.
aduentu domini Ieſu ſua manifeſtanda eſt benignitas. to.1.35.a
aduentum domini qualiter celebrare debeamus t.1.5.1.6.a
aduentũ domini (ſicut ab eo qui expert⁹ eſt edocemur) ignis prędecet, & inſtammabit in circuitu inimicos eius to.1.79.b
aduentum domini in luxu ciborum ducens, Chriſtum inhonorat t.1.4.a
aduenientis perſonæ conſiderãda maieſtas, dignationis magnitudo, charitatis latitudo, humanæ naturæ exaltatio t.1.3.b
aduerſarius cui conſentire nos oportet in uia deus eſt. t.1.370.a
aduerſarius habet ignem ſuum. t.1.43.b
aduerſitas multos frangit, proſperitas plures extollit t.59.a
aduerſitati tria ſunt opponenda. to.1.238.a
aduerſus os loquentium iniqua ſufficit bonorum opinio cum teſtimonio conſcientiæ. t.1.278.b
adulatores & detractores, qualiter capiendi ſunt t.1.337.a.b
aduocatus fidelis, qui non quærit, quæ ſua ſunt. to.2.42.a
aduocatorum uerſutia. to.2.134.a
Aeternitatis ad gloriam acquirendam nullus labor durus, nullum tempus lungum uideri debet. t.2 320.a
Affectanti cœleſtia, terrena nõ ſapiunt t.2.58.b
affectio quid to.2.333.b
affectio alia, quam caro gignit, alia quam ratio regit, alia quam condit ſapientia t.1.318.a
affectiones diuerſæ ſecundum diuerſos actus & diuerſas differentias reperiuntur t.1.251.a.b
affectiones ſimplices naturaliter inſunt, additamenta uero ex gratia t.2.154.a
affectiones ordinatę uirtutes ſunt inordinatæ uitia tom.1.214.a
àffectione carere uitioſum eſt. Et ibi de triplici affectione tom.1. 318. a b
affectionum animæ mutabilitas, diuina mutat nomina tom.1. 170. a
affectus charitatis cuiquam, quãuis iniquo & inimico denegandus non eſt tom.1.160.a 318. b 319. a
affectus liber eſt to.2.80.b
affectus quid to.2.333.b
affectus mirabilis dilectionis ſpõſæ, quem eructat præ nimio amore dilecti ſui tom. 1.343. a & per totum
affectus ſiue profect⁹ animæ, tres ſunt to.1. 248.b
affectus ſuas etiam uoces habet tom.1.343.b 362. a & per totum utiliter
affectus quatuor in Deum à nobis exiguntur in eo mandato, Diliges dominum Deum tuum ex toto corde tuo &c. tom. 2. 336. a
affectu intellectui, & intellectu affectui repugnantibus, uita infernalis eſt to.1.78.b
affectu ſeu auiditate nihil, quamuis uile monacho, deſiderandũ eſt to.1.195.a
affecti pauci reperiuntur, illuminati & intelligẽtes plures to.1.78.b
affici plus, debemus quibuſdam, quæ ad nos non ſpectant, q̃ his quę ſpectant to.1.317.b
affinitas animæ ad uerbum. to.1 363.a
affirmans ueritatem, quam neſcit, mentitur proferens uero dubiè mendaciũ, an mentiatur. tom.1 267.a
afflictorum proprium, ut carere miſeria perfectam beatitudinẽ arbitrentur to.1.152.a
afluẽtia ſapíæ, ẽ cõfeſſio propriæ iniquitatis: gratiarum actio, ſermo ædificationis to.1.175.b
ager, theſaurus, & margarita, tria denotant t.1.219.a
agnoſce homo dignitatẽ tuam, agnoſce quàm grauia ſunt uulnera, pro quibus neceſſe fuit Chriſtum uulnerari. to.1.27.b
agnoſcitur in chriſti incarnatione longitudo breuis, latitudo anguſta, altitudo ſubdita, profunditas plana to.1.10.b
agnus & columba, in quibus conueniant to.1.35.b
Agnus totus ſuauis t.1.22.a
alæ duę, agnitio & deuotio. to.1 123.a
alę ſex uni ex Seraphim, & alæ ſex alter, quid ſignificent. Ibidem.
aliis aliud, aut aliter loquendum eſt to.1.245.a
aliter domini, aliter angelorum, aliter hominum ſtatio to.1.124.a
aliud eſt hoc uel illud opinando ſentire, & aliud temerè adfirmare quod neſcias to.1.267.a
aliud eſt noſſe deum, aliud timere to.1.277.b
allicit nos deus ad regni cœlorũ ingreſſum comminatione, cupiditate, & amore to.1.188.b
alloquitur Bernardus angelum, qui Ieſum in monte Olíueti confortabat to.1.131.a
altaria quibus uota ſuperponere debemus, tria ſunt to.1.240.a
altari ſeruiens, de altario uiuat. to. 2. 6.b
altercatio iuſtitiæ, pacis, ueritatis & miſericordiæ pro humani generis reparatiõe. to.1.54.b. & per totum ſermonem
altitudo omnis ſe extollens aduerſus ſcientiam dei, deiicitur, & de familiaritate, quæ inter deum, et hominem

hominẽ cõtrahitur to.1.347.a
In alto nil altum ſapere, nil deo charius: hominibus nil rarius. t.2 62,a
Ama neſciri, & laudet te os alienũ. to.1.29.a
amare an debeamus affectuali, an actuali amore to.1.318 a
amare Chriſtum dulciter, quibus indiciis cognoſcitur to.1.270.b
amari indignus dignoſcitur, qui indignus caſtigatione cenſetur. to.1.307.b. & ſeq.
Amari, timeri, & honorari quomodo differẽter exigit deus to. 1.368.a & per totum ſerm. ualde utiliter.
Amari uult deus non ſolum dulciter, ſed & ſapienter to.1.270.a
Amemus Chriſtum, quia nos ab eo amari præſentimus to.2.56.a
Amabilem nobis Chriſtum facit præcipue paſſio eius pro nobis to.1.270.a
Amandi tres differentiæ, hoc eſt caſte, ſancte, ardenter to.1.251.b
Amandus eſt deus affectuoſe, circumſpecte, dulciter, fortiter, & prudenter to.1.188.b 270.b
Amandus ualde à nobis eſt, per quem ſumus, uiuimus, & ſapimus to.1. 270.a
Amans anima uotis fertur, &c. to. 1. 355.a
Amans quilibet uigilat & obſeruat, & beatus quem dominus inuenerit uigilantem to.1.327.a
Amanti nihil difficile to.1. 58.b
Amatæ rei ſubtractio, deſiderij augmentatio eſt to.1.319.a
Ambitio cauſa furoris to.2.64.a
Ambitio cæca to.1.358.a
Ambitio latere uult to.2.63. b & ibi pulcre culpantur ambitioſi
Ambitio mater hypocriſis to.1. Ibidem.
Ambitio prælationis reprehenditur to.1.395. to.2.27.a 63.b
Ambitio culpatur to.1.16.b 76.a 144.b & to.2.134.a.139.a 142.b
Ambitionis ipudentia to.1.211.a
Ambitionis malum to.2.139.a
Ambitionis malũ inſatiabile to. 2 27. a
Ambientium diuerſa genera to. 2.143.a b
Ambulabat apoſtolus quando dicebat: Non Arbitror me comprehendiſſe to.1.317.b
Ambulat dominus ſuper pennas uentorum to.1.238.a
Ambulare qualiter debeamus to. 1. 43. a
Amicitia pauperum, regum amicos conſtituit, amor paupertatis reges to.1 224.a
Amicitia uera eſt charitatem in deo habere to.2.49.b
Amicitia uera obiurgationem habet, adulationem nunquam to. 2. 104. a
Amicitiæ ueræ tunc erunt, ſi ueritatis fuerint fœderatæ conſortio to.2.44.a
Amiciſsimos oportet eſſe Chriſto ſponſo paſtores, cuſtodes ſponſæ eius eccleſiæ to.1.359.a
Amicus mundi, excluditur à concilio amicorum dei to.2.55.a
Amicus ad nos ueniens de uia, quid ſignificet to.1.217.b
Amiſſum non ĩmerito reputatur, quod ingrato datur to.1.187.a
Amatores ſeculi infelices t.2.56.b
Amor ab amando dicitur, nõ ab honorando to.1.368.a
Amor ardens, quo anima diligit deum to. 1. 251.a & per totum ſermonem.
Amor carnalis Chriſti, etſi eiuſdẽ amori ſpirituali poſtponatur, eſt tamen multum utilis & bonus to.1.273.a
Amor carnis hominis ſupra carnẽ Chriſti, reprehenditur Ibi.
Amor caſtus t.1.251.ab utiliter & deuote.
Amor Chriſti, animam Mariæ pertranſiuit to.1.290.a
Amor de deo triũphat to.1.339.a
Amor dei ad animã ſibi dilectã, ualde cõmendatur to.1.318.b
Amor cordis eſt quodammodo carnalis to.1.269.a
Amor dei, amorem animæ parit to.1.347.a
Amor dei zelum parit, amor proximi manſuetudinem to.1.311.a
Amor diuinus flagrans & uehemens eſſe debet to.1.343.b 368.a 371.a 368.b 331.a & to.2.59.b 131.a
Amor dominum neſcit: omnes ex æquo intuetur to.1. 331. a 368.a & to.2. 131.a
Amor eſt deus to.1.331.a
Amor eſt nexus perfectiſsimus to.1.368.a
Amor facit affinitatem & conformitatem animæ ad uerbum Ibidem.
Amor fidelis & ſyncerus non eſt, ubi dubitatis ſcrupulus retinetur to.2 79.a
Amor iuſtus ſi quod proprijs uoluptatibus ſubtrahitur, fraternis neceſſitatibus non negetur to. 2.173.b
Amor mundi mox finiendus eſt, amor uerus non ita to.2.55.a
Amor mũdi eludit amatores ſuos to.1.257.b
Amor Petri to.1.271.a
Amor præceps & uehemens, nec iudicium præſtolatur, nec conſilio temperatur, nec pudore frænatur, nec rationi ſubijcitur to.1. 254. a 362.a
Amor propriæ quietis, pręiudicare non debet ſanctæ obedientiæ actibus to.1.313.a b
Amor pudorem, modum, & conſilium neſcit to.1.353.b
Amor purus mercenarius non eſt to.1.368.b
Amor purus de ſpe uires non ſumit Ibid.
Amor quinquepartitus, quinq; ẽt. ſenſibus adaptari põt to.1.172.a
Amor reuerentiã neſcit to.1.368.a
Amor ſibi abundat, & ubi uenerit cæteros in ſe omnes traducit & captiuat affectus Ibid.
Amor ſanctus non uerbo æſtimãdus eſt uel lingua, ſed opere & ueritate to.1.362.a
Amor ſicut nec odium, ſic nec ueritatis iudiciũ nouit to.2.179.b
Amor ſpũalis à carnali diſcernitur to.1.296.a
Amor ſpõſi fecit ut omnium dominus, dominum ſe neſciat, ſed dilectum to.1.312.a
Amor tenax, & indiſſolubilis, quo anima tenet ſponſum, & qualiter ſponſus in finem ſeculi reuer

tetur ad ſynagogam ſaluandam to.1.362.a & per tot.ſerm.
Amor triplex, ſeruilis mercenari⁹, &filialis to.2.14 a.&per tot.epiſt.
Amor triplex tria excudens, quæ non ſunt ex patre, propter quod ter fuit Petrus interrogatus to. 1. 188. b
Amor tui, tuum contra te iudiciũ fallit to.2.179.b
Amor ubi eſt, labor nõ eſt: ſed ſapor to.1.372. b
Amor uehemens, non attendit q̃ uerborum ſerie ebulliat to.1.343 b & per tot. ſerm.
Amor uerus ſeipſo contentus eſt to.2.172.b
Amor uerus eſt, quo ueritas adamatur to.1.360.b
Amor uino cõparatur to.1.316. b
Amor deſiderij to.2.327.b
Amor fruitionis Ibid.
Amor animæ rationalis quid to. 2.328.b
Amor uerus eſt ſolum ad dominum, in quo ſolo eſt quis quid eſt Ibid.
Amor quid to.2.329.a 330.b 331.b
Amor naturaliter eſt animæ humanæ inditus, ſed poſtquam legem Dei amiſit ab homine eſt docendus to.2.331.a
Amor & ratio duo ſunt oculi ad lumen quod Deus eſt uidendũ naturali quadam intẽtione ſemper palpitantes to.2.334.b
Amor parentum erga filios qualis to.2.363.a
Amoris dei ſuauitas experimento & non ratione percipitur to. 1. 343.a & per tot. ſerm.
Amoris diuerſæ ſpecies to.1.172.a
Amoris diuini uiolentia to.1.339. a 368.b
Amoris exceſſus to.1.362.a & to. 2.174.a
Amoris incentiua deſcribuntur to.1.319.b
Amoris magna potentia tom.1. 363. a
Amoris mira commendatio to. 1.368.a
Amoris ordo, ad nos, ad deũ, ad proximum to.2 173.b
Amoris proprietas, eleganter & ualde utiliter tractatur to.1.368 a.& per tot. ſerm.
Amoris rectus ordo to.2.12.b
Amoris uirtutes, proprietates & dotes miro modo deducuntur to.1.362.a
Amoris uis magna in martyribus to.2.174.b
Amori cedit maieſtas to.1.331.a
Amorem diuinum, teſte apoſtolo, neq; mors, neq; uita &c. tollere poteſt, ſed ſola uoluntas noſtra, quam ideo tanta enumerã do non adiecit apoſtolus to.1. 172. b
Amorem præcedit iuſtificatio, p̃cedit & timor to.2.55.b
Amore zelante & feruido debet ardere amicus ſponſi to.1.268.b
Amores duo ſunt, carnalis & ſpiritualis ex quibus quatuor modi diligendi colliguntur to.1.233.a
Amplexatus eſt nos Chriſtus per laborem & dolorem noſtrum to.1.63.a
Angelus, animæ deum inuenienti & ei unitæ cõgaudet t.1.293. a b
Angelus confortans eum, id eſt Chriſtum, deuote deducitur to.1.131. a
Angelus dies, uirgo Maria dies Ibidem
Angelus Gabriel cur ad Mariam, & non alius miſſus fuerit t.1.8.a
Angelus magni conſilij Chriſtus, homini ad imaginem trinitatis facto, tria propoſuit, ſeruitutẽ, utilitatem, aſperitatem t.1.218.b
Angelus malus ingerit malũ, ſub ſpecie boni to.1.298.a
Angelus Mariam ſalutans, cur dixerit, dominus tecũ, & non potius dominus in te to.1.13.a
Angelus mulieribus apparẽs, cur ſtola candida dicitur fuiſſe indutus to.1.65.a b
Angelus quare oſtio clauſo intrauerit ad Mariam to.1.12.b
Angelus quærit puellam, quam dominus præparauit filio domini ſui, ſicut ſeruus Abrahæ puellam, quam præparauerat deus filio domini ſui to.1.102.b
Angelus Mariam uitæ ſociam uiſitat to.1.106.b
Angelus an habeat corpus ſibi naturale, ut homo, an ſimplici ſpiritali ſubſtantia ſubſiſtens ſumat id, cum opus eſt, & opere expleto reponat to.1.249.b
Angeli ab hominibus diligi debent: nam & homines ab angelis diliguntur to.1.155.b 359.b
Angeli adſtant orantibus tom.1. 251. b
Angeli corporib. utuntur ad opera exercenda to.1.249.a
Angeli & cæteri ſupercœleſtes ſpiritus pro menſura, qua deum capiunt & intelligunt, eum quoq; ipſi diligunt to.1.269.b
Angeli & ſancti uiri à nobis adſumpti eccleſiam cuſtodiunt to. 1. 360.a
Angeli exhibent iuſtitiam deo, pacem inter ſe, gaudium ſibi to. 1.179.b
Angeli extollentia in furore deiecta eſt, hominis autem in ira to. 1.346.b
Angeli multa bona in nobis inuenire delectantur to.1.109.a &ſeq.
Angeli nec bruta ad ea capeſſenda, quæ ſpiritualem creaturam beatam faciunt, corporibus adiuuantur, ſed ſolus hominis ſpiritus, qui inter ſupremum & infimum tenet locum, indiget to.1 249.a Et per tot.ſer.
Angelo magnum eſt miniſterium eſſe Chriſti to.1.124.a b
Angelo noſtro debemus reuerentiam pro præſentia: deuotionẽ pro beneuolentia, fiduciam pro cuſtodia to.1.155.b
Angelis deus, quid, quibus, & de quo mandauerit cuſtodiẽdum to.1.Ibidem.
Angelis etiam Chriſtus eſt redemptio to.1. 274.a
Augelis melior factus eſt Chriſtus to.1.354.a
Angelorum agmina ab hominib. uiſa ſunt to.1.304.b
Angelorum auxilium implorandum eſt to.1.176.a
Angelorum cuſtodia maceria eſt uineæ. i. eccleſiæ t.1.304.b
angelorum deus, etiam hominũ deum ſe noĩat to.1.263.a
Angelorum & ſanctorum gloria, complementum ſumit ex eccleſiæ cõplemento to.1.345.b
angelorum nouem ſunt ordines, qui pulcre diſtinguuntur to. 1.268.b
Angelorum uitæ aſcenſio & deſcenſio to.1.154.a
angelos deus collocauit non in ſummo, ſed in tuto: homines uero nec ĩ ſummo, nec in tuto, ſed in cauto to.1.155.a
angelica ſalutatione Maria ſe reputabat indignam to.1.106.b
angelica & humana natura p̃ duo Seraphim intelligitur to.1.122.a & conſequenter
Angelicæ ſalutationis, & euangelij, Miſſus eſt, expoſitio to.1.7.b & per quatuor homilias.
angelicus aſcenſus & deſcenſus uicißitudine caret to.1.139.a
angelica uita, uirginitas t.1.106.b
Anguli & latebræ omnino fugiãtur to.1.90.a
anima à deo derelicta redire plerunq; uult & non poteſt, tanta eſt in reditu difficultas tom. 1. 369. a
Anima ad imaginem dei facta cæteris occupari poteſt, repleri nullo modo poteſt to.2.198.a
Anima animãs uotis fertur, trahitur deſiderijs, etc. to.1.355.a
Anima animæ noſtrę, deus eſt to. 1.172.b & 204.b
Anima captiuatur in quatuor to. 1. 241. b
anima caſtificato corde, nihil præter deum quærit to.1.197.a b
anima cupiens ſedes ſeu ſola tabernaculum dei fieri, non ſit intricata forenſibus cauſis to. 1. 285.b
anima damnata, miſera eſt to. 1. 308.a
Anima de cœlo eſt to.1.285.a
anima dei ſtudioſa, tria nõ ceſſat inquirere, iuſtitiam, iudicium, & locum habitationis to.1.296.a
anima deo chara iuxta uarias ſui diſpoſitiones & affectus ipſum uidet transformatum to.1.293.b
anima deuota amore uulnerata dicere poteſt: Noli me conſiderare, quàm fuſca ſim to.1.290.b
Anima deuota cupiens fieri ſponſa dei, ſtudeat ambas genas intentionis ſpecioſas habere to.1. 306.a
anima deuota uerbum quærit, propter ſeptem ſibi utiles cauſas to.1.369. b & p̃ tot. ſer.
anima deum uidens, non aliter eũ uidet, quàm ſi ſola uideatur à deo to.1.347.b
aĩa diſcedente à corpore, lingua ſilebit & omnes ſenſus obmuteſcent to.1.6.b
anima dignus eſt hoſpes: digna igitur ab hoſpite ſuo honorari Ibid.
anima donec purgata p̃fecte fuerit, non uideo qualiter illi aptari poſſet, quod dicitur: Oſtẽde mihi faciem tuam to.1.336.b
anima dotata ſtipatáq; uirtutibus in ſe gerens ſponſi ſimilitudinẽ, audet eo ſe nubilem exhibere, quo ſe cernit ſimiliorem to.1. 369.b
anima eſt ſedes Chriſti, ubi libenter inhabitat t.1.285.b
anima etſi plurima ingenij uiuaciter comprehendat, ſe tamen ut plurimum ignorat t.1.168.b
anima fidei deuotio eſt, fides uero, quæ non operatur ex dilectione, cadauer eſt. to.1.279.b
anima humana, ſimilis eſt uerbo in ſimplicitate, & in arbitrij libertate to.1.363.a
anima hoſpes nobilis eſt corporis to.1.6.b
anima in carne inter ſpinas uerſatur. to.1.315.a.b
anima in culpam corrupta, fecit ut corpus corrumperetur in pœnam to.1.6.b
anima immortalis eſt uita naturali, ſed non ſpirituali. to.1.367.a
anima in ſe habet unde moueatur aut ſtare cũ uerbo, aut redire, ſi mota fuerit. Ibidem
Anima in ſpiritu ambulans, domus eſt ſponſi to.1.313.b
anima rationalis in homine creata ut Deo inhæreret to.2.331.b
anima ſi ſpiritu facta carnis mortificauerit, & in opere ſuo Deum glorificauerit, ex hoc adipe gratiæ, & pinguedine ſancti ſpiritus repleta renouari ĩcipit. t.2. 332. b
anima quinque ſenſus habet quibus Deo coniuugitur charitate mediante to.2.334.a
animę ſenſus quomodo corporis quinque ſenſibus cõparẽtur. ibi.
anima quomodo è ſarcinis exire dicatur to.2.339.a
anima in ſui conditione accepit, & ſi non eſſe, poſſe tamen eſſe beata to.1.365.a
anima magna res eſt, quæ Chriſti ſanguine redempta eſt. to.2.31.b
anima multis patet inſidiis. tom.1 291.b
anima ne per ignorantiam in uanum currat, petat humiliter conſiliũ à domino, qui ſe negare nõ poterit, tantum ut humiliter, deuote & perſeueranter petat. to.1 370.a
anima nihil inuenire poteſt accomodatius ad ſe humiliandum, quàm ſi ſe in ueritate inuenerit. to.1.301.b
anima non eſt imago dei, ſed ad imaginem, & imaginis capax. t.1 363.a
anima non ſe prius unitam deo, nec ei perfecte adhærere putet, donec illum in ſe, & ſe in illo manentem perſenſerit. to.1.347.a
anima nõdum affecta, ſed magis compuncta recordatione peccatorum, non ſponſum quærit, ſed medicum to.1.294.b
anima poſt mortem diffuſa, iam quomodo uoluerit, non erit, ut neceſſario in ſeipſa maneat uel inuita to.206.a
anima primo omniũ ſcire ſeipſam debet to.1. 301.b
anima prior reparanda eſt, deinde corpus. to.1.6.b
anima qualis eſſe debeat, ut ei intendat deus to.1.346 a.b
anima qualiter creſcat & extendatur, & qualis à deo eſſe requiritur, ut ei placeat. to.2.285.b
anima quàm diu premitur à ſpiritu ſeruitutis, parúmq; habet de ſpe, de timore plurimũ, non eſt ei pax neq; requies. to.1.320.b

anima quantæ ſanctitatis eſſe requiratur, ut cum ſponſa eccleſia dicere præſumat dilectus meus mihi, & ego illi to.1.146.a
anima quātūcūq; uitijs corrupta, adhuc per amorem caſtū & ſanctum redire poteſt ad ſimilitudinem Chriſti. to. 1.367.b & per totum ſermonem
anima quærens deum, præuenitur ab eo ut quærat. to.1.369. & per totum ſermonem
anima quæ adhuc in triſtitia eſt, beneficio non gaudet, ſed indiget to.1.256.a
anima quæ perfectè diligit, nupſit to.1.368.a
anima quæ ſecundum carnē uiuit uiuens mortua eſt to.1.365.a
anima quæ ſemel à domino didicit & accepit intrare ad ſeipſam, & guſtare, q̃ ſuauis eſt dominus, nihil tantū formidat, quō à gratia ne derelinquatur to.1 299.b
anima quæ ſe ſingulariter in ſpe conſtitutam ſentit, non iam in timore ſeruit, ſed requieſcit in charitate to 1.320.b
anima quæq; ad deum inclinans aurem ſuā, populumq; ſuum ac domum patris ſui obliuiſcens, rex Chriſtus decorem illius concupiſcet to.1.12.b
anima quærit uerbum, cui conſentiat ad correptionem. &c. to.1.369.b
anima quæq; eo peſsima eſt, quo optima, ſi ipſum quod eſt, adſcribat ſibi to.1.369.a
anima quo enucleatius ſuā agnoſcit originem, eo amplius erubeſcat uitā hrē degenerē. to.1.368.a
anima quomodo ſe cognoſcere poteſt à deo diligi to.1.347.a
anima quomodo corpus ſuū putetur diligere, quod eam uariis afficit tormentis to.1.129.a
anima quomodo cum deo perfectè uniatur to.1.349.b
anima rationalis creando immittitur to.1.27.b
anima rectitudinem perdere poteſt, ſed non ſuam magnitudinem to.1.363.b
anima redire cupiens ad Chriſtū, qualiter debeat to.1.368.a
anima redire cupiens ad Chriſtū, ad memoriam reuocat unde ueniat, defunctus ſuos in amaritudine recolendo. Ibidem, & per totum ſermonem.
anima ſancta cœlum eſt habens, ſolem intellectum, lunam fidē, aſtra uirtutes to.1.285.b
Anima ſancta cum dei ſentit gratiā, agnoſcit præſentiam: cum uero non, abſentiam quærit, & rurſum præſentiā quærit. to.1.355.a
anima ſancta & ſi plurimis decoretur uirtutibus, nullam tamen earundem uirtutum legitur ſpōſus concupiſſe præter decorem. to.1.371.a.b
anima ſancta non modo cœleſtis eſt propter originem, ſed & cœlum ipſum, propter imitationem uirtutum to.1.285.b
anima ſentiat quod continet pagina to.1.321.a
anima ſi ad modum ſponſæ uigilet, ſalutabitur ut amica, conſolabitur ut columba, amplexabitur ut formoſa to.1.328.b
anima ſi tam inerudita fuerit, ut nec etiam ſua ſufficiat perſcrutari ea, quæ foris ſunt attēdat, agit palam & manifeſtè to.1.172.a
anima ſimilis deo manēs, per peccatū diſsimilis facta eſt, in ſimplicitate, in immortalitate & libertate. to.1.366.b & per to. ſerm.
anima ſimplex eſt, ſine ulla ſenſuum diſtinctione, ſe totā uidet, & audit, & eadem inſpiciens eſt & inſpecta to.1.205.a
anima ſponſa dei quàm caſtè, ſanctè, & ardēter amet. to.1.251.a.b
anima ſuam habet corruptionem, & corpus ſuam, corruptio animæ tripartita eſt, corporis quadripartita to.2.222.a
anima timore et amore uelut duobus brachijs comprehendit. to. 2.250.b
anima tribus potiſsimum dotatur, ratione, uolūtate, & memoria to.1.257.a
aīa uerbo dei ſimilatur p ſimplicitatē eſſentię, imortalitatē & arbitrii libertatē. t.1.364.b. et p to. ſer.
anima uiatrix conſolationem recipit contemplationem diuini luminis to.1.307.a
anima uita eſt, uiuēs quidem, ſed non aliunde, quàm ſeipſa. tom.1 365.a
anima uolens Chriſtum in ſe habitare, tria debet cōſiderare. to.1 136.a
animæ ad deū fiducia tractatur. to.1.367.b
animæ cupienti, nihil ſatis feſtinatur to.1.353.a
animæ cutis & oſſa quæ ſint. to.1 168.b
animæ decor, humilitas & innocentia to.1.311.b
animæ diligenti deū, corpus multum ualet to.2.174.a
animæ diſſimilitudo. to.1.368.b. & per totum ſermonem utiliter
animæ diuinitatem contemplantj, rerum inferiorum imagines ab angelis ingerūtur. to.1.307.a
animæ dotes, ut mereatur formoſa dici, ſunt ſicut pelles Salomonis to.1.284.b
animæ duo contraria, & multæ miſeriæ to.1.138.b
animæ duo brachia, intellectus & amor to.1.194.a
animę duo ſunt loca, inferior quē regit, ſuperior in quo requieſcit. to.1.224.a
animę duplex pulcritudo, et qualiter anima ad uerbū dei loquitur, & uerbū ad animā, & quæ ſint eorum linguæ to.1.311.a.b & per totum ſermonem
animæ electorum per uineas ſignificantur, & de prudentia carnis quæ eſt mors. to.1.290.b, & per totum ſermonem.
animæ & corporis diuerſæ impreſsiones to.1.116.a
animæ & uerbi ſimilitudo, & diſſimilitudo to.1.366.b
animæ facies eſt intentio: cuius quæ ſit pulcritudo, aut deformitas, ſolitudo, aut pudicitia declaratur. to.1.305.b. & per totū. ſer.
animæ guſtus de diuina præſentia uariatur pro uariis ipſius animæ deſideriis to.1.270.b
animæ humiliationis cauſæ continentur to.1.301.b
animæ idē eſt, eſſe quod uiuere, licet non quod benè & beatè uiuere to.1.364.b
animæ immortalitas tractatur. to.1 65.a
animæ impedimētá multa tractātur to.1.257.a
animæ incrementum to.1.285.b
animæ latitudo, altitudo, pulcritudo Ibidē
animæ libertas to.365.b
animæ libertas deturpari poteſt, ſed non deſtrui to.1.367.a
animæ malū, quid ſit. to.1.152.b
animæ miſeria de perditione imaginis & ſimilitudinis dei. to.1. 366.b, & per totum ſer. utiliter
animæ paritas & diſparitas, cum uerbo tractatur to.1.365.a
animę prima forma obſcurari poteſt, ſed non exterminari. tom.1. 366.b
animæ quantitas æſtimanda eſt de menſura charitatis. to.1.286.a
animæ quædā ſunt in ſtudijs ſpiritualibus fatigatæ, & in teporē uerſæ uias domini triſti & arente corde ambulantes. t.1.294.b
anima quærens deum, præuenta eſt à deo. tom.1.369.a. & per totum ſermonem
animæ retrocedentis deploratio. to.1.299.b
animæ ſalus prouidentia: animę enim, non corpori eſt ad hoc tēpus adſignatum to.2.198.b
animæ ſanctæ quando ſine macula uel ruga exiſtere dicantur to.1.115.a
animæ ſanctæ uita ſalubriter perdenda to.1.292.a
animæ ſanctorum ſua corpora recipere deſiderant. to.2.174.a. & per totum utiliter
animę ſimilitudo, ſimplicitas, ęternitas, libertas to.1.364.b
animæ ſimilitudo peccatis fuſca, & tetra, & fuſcata hypocriſi. to.1 366.b. & per totum ſermonem utiliter
animę ſimplicitas & ſimilitudo nō apparet duplicitate humanæ doloſitatis, ſimulationis hypocriſis. Ibidem, & per totum
animæ ſimplicitas tractatur. to.1 364.b
animæ ſpecialis gradus, quo cætera uiuentia præcellit, tractatur. to.1.365.a
animæ ſunt diuerſæ affectiones, ſecundum quas etiam ipſe deus immutabilis mutari uideatur. to. 1.170.a
animæ ſuauiſsimum ſtratum. to.1 114.a
animæ tàm impiorum quàm ſanctorum ante Chriſti reſurrectionē in tenebris erant, ſed impiorum in dolore & cruciatu, ſanctorum ſine dolore to.1.115.b
animæ triplicem habent naturā. to.1.116.a
animæ uita à uita, ſimplex à ſimplici &c. to.1.365.a
animæ uita deus, corporis uita anima, à deo regi noluit anima, ne queat igitur ipſa corpus regere to.1.202.a
animæ uita, & ſenſus qui ſint. to.1 172.a
animæ unde eſt candor liliorum. Quòd ſponſus paſcit nos, & paſcitur à nobis. Et qualis ſit unitas animæ ſanctę ad deū. to.1.349.a & per totum ſermonem
animam peregrinari à domino, et in cœlis eſſe, quomodo concordari poteſt to.2.168.b
animam ſuam pro ouibus ponere paratus ſit, qui eas ſuſcepit cuſtodiendas. to.1.288.b
animam ſuam non pluris facere quàm ſe, qualiter accipiendum ſit. Ibidem
animarum ſaluti pertinens, quam auidê ſuſcipiendū ſit. to.1.87.a.b & ſequentibus
animarū ſanctarū tres ſtatus pulcrè deducuntur to.1.114.b
animarum ſanctarum uoces Ioānem ſub altari audiuiſſe, quid ſignificet Ibidem
animi ęgritudo contingit, aut cōuerſionis nouitate, aut conuerſionis tempore to.1.256.a
animum intendens inquirendę ueritati ſolo ueritatis amore, talis rem & cauſam habet honeſtam to.1.306.a
animus ad deuotionē pręparandus, cum ſurgēdū eſt ad uigilias to.1.319.a
animus dum circa multas profeſſiōes ſtudiaq; diuerſa diuiditur, non ſolum tędium, ſed horrorē deſperationem boni operis præconcepti imminere neceſſe eſt to.1.320.a
animi ualetudo potius quam corporis optanda eſt to.2.404.a
animorum diuerſitas, unde proueniat to.1.78 b
animantia quædam, & ſi mala ſunt proſunt tamen uiſu, & ſi nō uſu to.1.249.b
animalibus nouę legis, ſex alę inſunt to.1.240.b
animalibus quatuor, quatuor pēnę ſunt Ibidem
anni nubiles & perfectæ ætatis dicuntur ſpirituales, quantum ad merita to.2.246.a
ante laborem ſumere cibum, & ante meritum exigere pręmium, ordo præpoſterus to.1.313.b
ante peccatū homo erat in actione & meditatione ſine paſſione to.1.164.b
ante ruinam exaltatur cor, humiliatur uerò ante exaltationem. to.1.231.b. & 298.b
Apertas confeſsionis feneſtras inueniat in nobis dominus. tom.1 327.a
apis chriſtus to.1.3.a
apis proprietates, & conditiones. Ibidem
apologia Bernardi ad Vuilermum Cluniacen. to.2.186.b
apoſtoli dictū, quos pręſciuit. &c. ſignificari uidetur per caput, corpus, et pedes, quę alis ſeraphin uelantur to.2.123.a
apoſtoli nubibus comparantur. to.1.10.a
apoſtoli Petrus & Paulus, quare uiri miſericordię, dicantur. to. 88.a
apparet dominus querentibus ſe to.1.293.a
apparet in amaritudine medicus. to.1.294.b
apparere quis uolens alter, quam intus ſit, peſsimus. to.1.308.b

apparebit Chriſtus in iudicio in forma hominis to.1.353.b
apparuerat potentia in rerum creatione, ſapientia in earum gubernatione, ſed humilitas & benignitas ĩ humanitatis aſſumptione apparuit to.1.26.b
apparuit de⁹ infirmis, ut fidem faceret, & deſiderio ſatisfaceret p- fectorum to.1.247.a.b
apparitio magorum nõ ſola fuit. to.1.35.b
apparitiones ſeptem poſt reſurrectionem legimus, ſicut ante paſſionẽ tres purgationes. to.1.69.b
apparitiones tres mirabiles fuerũt, ſed harum mirabilior, trium Magorum to.1.36.a
appellatione læuæ Chriſti comminationem ſupplicij, dexterę uerò regni promiſſionem intelligamus. to.1.320.a
appellationes in cauſis magno & pio intuitu ſcrutari debent. to.2.139.a
appellationum uſurpatio Ibidẽ.b
appetitus gulæ & libidinis, queui finem habeant to.1.207.b
appetitus reprimendus eſt, quẽ omnino extinguere non poſſumus to.1.190.a
appetitus uanitatis eſt contemptus ueritatis, & contemptus ueritatis cauſa eſt noſtræ cæcitatis to.1.287.b
appropiat chriſtus de ſe loquentibus to.1.254.a
aptitudo temporis, quo turturis uox audiri debuit to.1.331.a
aqua conuertitur in uinum, quoties triſtitia noſtra conuertitur ĩ gaudium, immo etiam conuertitur in panem to.1.29.a.b
aqua timor domini to.1.39.a
aqua triplex nobis per Chriſtũ appoſita. to.1.128.b.& per to.ſerm.
aquæ ſacræ ſcripturæ ualent ad lauandum, ad potandum, ad cibos coquendum t.1.273.b
aquarum effuſio, id eſt cogitationum confuſio, terram facit inanem & uacuam to.1.222.a
aquilæ dominico corpori aſſidentes tres ſunt to.1.240.a
arbitrii libertas, animam non minus inſignem, minúſue ſimilem uerbo facit, immo etiam forte plus facit to.1.365.b
arbor bona, puritas cordis. tom.1 68.b
arbor habet uenuſtatem in filiis, pulcritudinem in floribus, ſaporem & medicinã ĩ fructu. t.1.21.a
arbores aliquæ ſunt, quę non faciunt fructum, ſunt, quę faciunt, ſed non ſuum: ſunt quæ faciunt, fructum, ſed nõ in tempore ſuo. tom.1.52.a & per totum ſermo.
arcana uerba, quæ non licet homini loqui. to.1.335.b
arca Noe bicamerata quid ſignificet to.2.409.a
arcę duę ſunt in ueteri lege. tom.1 241.a
ardor deſiderij, faciẽ domini prę uenire debet ad omnem animã, ad quam ipſe eſt uenturus to.1 293.a
ardor & lux triplex fuit in Ioanne to.1.84.a
ardere parum eſt, lucere uanum, ardere & lucere perfectum. ibi.b
arguere & increpare interdum neceſſe eſt to.1.87.a
arguitur peccator, inique deo ſe ſimilem exiſtimans. to.1.367.b
argumentum eſt ſuperbiæ, priuatio gratiæ to.1.325.a
argumẽtum ualidiſsimum, quòd pater & filius unum ſunt. Et anima igitur quę adhæret deo, nõ ante ſe exiſtimet ei pfecte unitã, donec illũ ĩ ſe, & ſe ĩ illo manentẽ perſenſerit to.1.313.b
arma ad cuſtodiendum caſtrum noſtri corporis to.1.336.a
arma & ſcutũ boni chriſtiani crux eſt to.1.132.b
arma fidelium tria ſunt to.1.239.a
arma quibus principaliter cõmunimur, quatuor ſunt. to.1.241.b
arma uirtutis, quibus arma nequitię expugnantur to.1.237.b
aromata animæ quæ ſint. t.1.68.a
aromata à tribus deuotis fœminis empta quid ſignificent. to.1 258.b
aromata emãt tres mulieres, mẽs, lingua, manus to.1.68.a
aromata linguæ tria Ibidẽ
aromata mentis, nummo proprię uoluntatis emenda ſunt. Ibidem
arrogãtia ſextus gradus ſuperbię, quid ſit to.2 184.b
arrogãtia quanta mala operetur to.1.75.b
arrogantia triplex, & duplex ignorantia to.2.170.a
artium mechanicarum, immo & liberalium ignorantia damnabilis non eſt to.1.301.a
aſcendere & deſcendere quomodo debeamus. tom.1.75.b. & ſequentibus
aſcenderit cur Chriſtus in montẽ ad docendnm turbas. to.1.111.a
aſcendit Chriſtus ut fides merito non priuaretur tom.1.358.a utiliter
aſcendit Chriſtus crucem. tom.1 202.a
aſcenſio & deſcenſio domini. t.1 217.b
aſcenſionem geminam denotat apoſtolus in eo quòd dicit, Quęrere & ſapere non infima, ſed ſuperna to.1.78.a
aſcenſionum montes declarantur to.1.76.b & per totum ſermonẽ utiliter
aſcenſuri de conualle plorationis ad altiora ſemper tendere debemus to.1.236.b
aſcenſus ad ciuitatem Ieruſalem cœleſtem, arduus eſt. to.1.181.a
aſcenſus montium uirtutum. to.1 218.a
aſperſio, inſcriptio, inunctio & benedictio eccleſiæ, talia in nobis ſpiritualiter facta oſtenduntur to.1.135.a
aſpirans dies, quis ſit. to.1.352.a
aſpis aurem cauda dicitur obturare, ne incantantis uocem audiat to.1.157.a
aſtare deo, nobis neceſſe eſt, uelimus nolimns to.1.397.b
aſtutias maligni ſpiritus, qualiter cauere debeamus to.1.
aſſurgere uolens ad diuinas laudes, duabus cauſis retrahitur to.1.256.a.b
attendere debemus dei reuerentiam to.1.153.a
attẽtio habẽda eſt in oratione & pſalmodia t 1.252.a & p tot. ſer.
auaricia currus quib. rotis & eqs trahitur to.1.305.a
auaritię culpatur to.1.255.b 273.a
auaritiæ deteſtatio to.2. 404.b
auarus crumenæ ſuæ conformatur Ibid.
auarus terrena eſurit ut mendicus, fidelis uero contemnit ut dominus to.1.272.b
author mirabilium deus, mirabilia operatus eſt in Maria to.1. 238.b
authoritates præcipientium, & qualitas præceptorum attendẽda eſt to.2.162.a
audire non debemus unde lædamur, etiã ſi à religioſo uiro, uel etiam ab angelo proferatur to. 1.177.b
auditu & non uiſu peruenitur ad notitiam ueritatis to.1.286.b
auditus ad meritum, uiſus ad præmium to.1.287.a
auditus certior eſt uiſu Ibid.
auditus inuenit, quod uiſum latet Ibid.
auditus præcedit uiſum, & fides uiſionem to.1.307.a
auditus, uiſus eſt præparatio to. 1.306.b
auditus uiſum præcellere declaratur to.1.322.a
audita uiſa confirmant to.1.332.a
auiditas ſedula, qua ſponſa dilectum per noctes quæſiuit to.1. 356.b
Auguſtinus quodammodo coniugij legi uidetur uotum continentiæ ſubijcere to.2.168.a
Auguſtinus & Gregorius fideles diſpenſatores Ibi.
auriga uirtutum, diſcretio to.1. 317.a
auris ad obediendum pręparari debet to.1.287.a b
auris prima mortis ianua, prima aperiatur, & uitæ Ibid.
aurora eſt in aduentu domini to. 1.296.b
aurum, id eſt uerbum uel ſapientia dei, qualiter decoloratũ eſt to.1.334.b
auſteritas uitæ & paupertas ſummam emoratur to.1.28.b
auxilium dei duplex, correptio, & conſolatio to.1.273.a

BAbylon & Ieruſalem ſunt in continuo bello to.1.243.b
Baptizari Chriſtus uoluit, non ut ſe, ſed nos purgaret to.1.35.b
Baptiſmus ad quid nobis prodeſt to.1. 63. b
Baptiſmus aqua, martyrum ſanguine deſignatur to.1 71.a
Baptiſmus duplex declaratur to. 1.172. b & per tot. ſer.
Baptiſmus paruulorum approbatur to.1.58. b 342. a 345. b & to. 2.39.b
Baptiſmus triplex, aquæ, martyrij, fidei to.2.39.a
Baptiſmi ſacramentum declaratur to.1.63.b 172.b & per totum ſermonem.
Baptiſmo primo abrenunciamus diabolo, & omnibus põpis eius. Secundo indigemus baptiſmo, in quo mundo & propriæ uoluntati abrenunciamus tom. 1. 173. a
Baptizatus qui fuerit & crediderit, ſaluus erit, quomodo intelligi debeat to.1.72.b
Baſiliſcus ſolo uiſu interficit hominem to.1.158.b
Beatus es, ſi cor tuum timore triplici repleueris to.1.325.a
Beati qui uere dicantur to. 2. 329. a.383.a
Beata mens, quam ſibi totam uẽdicauit ſapor boni, & odium mali to.1.371.a
Beatitudines ſeu benedictiones euangelicæ pulcrè tractantur to.1.5.b 110.a & per totum ſermonem utjliter, uſque ad finem ſermon.
Beatitudinib. octo, ſanãtur octo peccata to.1.219.a
Beatitudinibus plures abutũtur, quia pennas deargenteas non habent to.1.5.b & per tot. ſerm. utiliter.
Beati qui cuſtodiunt ueſtimenta ſua munda to.1.311.b
Bellatorum Chriſti mores deſcribuntur to.1.200.a
Bene non regis, ſi bene non regeris to.2,117.a
Bene ſemp cogitare, bene dicere bene facere admonemur to.1. 237.a
Bene uiuere quid ſit, & quot ad bene beateꝗ́ uiuendum requirãtur to.1. 86. a & ſeq.
Bene uiuere, omni arti, cmníque ſcientiæ longe præſtat Ibi.
Benedictio triplex nobis neceſſaria eſt to.1.222.b
Benedictiones & diuitiæ cũ Chriſto to.1.327.a
Benedictiones euangelicæ prima & ſecunda tractantur to.1.207.a
Tertia, quarta, & quinta tom.1. 210.a b
Benedictus fructus Marię in odore, in ſapore, in ſpecie to.1.13.a
Benedicti prius uocabũtur ad reguum, ꝙ maledicti deijciantur to.1.149.b
Benefacit nemo inuitus, ait Ambroſius, etiam ſi bonũ eſt, quod facit to.2.110.b
Beneficia dei plurima, quæ multũ nos ad eum diligẽdum incitant to.1.334.a b
Beneficia dei homini collata quatuor to.1.157.b
Beneficia, exercitium, & negocia laude digna Gerardi fratris ſancti Bernardi to.1.281.b & per to. ſermon.
Beneficia nobis multipliciter collata per mortem Chriſti numerantur to.1.274.b & ſeq.336.a b
Beneficia quatuor nobis conferuntur, ſi ſub ſcapulis dei confugerimus to.1. 143.a
Beneficus uerus eſt deus, dans affluenter, & non improperans to.1.265.a
Benignitas Chriſti nobis in ſuo aduentu manifeſtata eſt tom.1. 34. b (Epiſt.153.
Beneuolentia tractatur to.2.72.a
Bernardus retia texit uulpeculis ſuggerentibus monachis prædicationis officium, & cæteris neophytis ad hoc non miſsis to.1. 338.a b
Bernardus ad illaqueandas uulpeculas, domini uineam demolientes, texit retia Ibid.
Bernardus ab ineunte ſua conuer

ſatione pro aceruo meritorum, quæ ſibi deeſſe iudicabat, faſciculum de laboribus uitæ & paſſionis Chriſti ſibi colligare, & inter ubera ſua collocare curauit to.1.309.b & ſeq.
Bernardus aſſumit ſibi lamẽtum cuiuslibet ſuperbi, & ideo indeuoti & indurati to.1.324. b & ſequen.
Bernardus, imo potius ſua ſancta anima, fratribus uerecunde narrat, q̃uo agit cũ ſpõſo ſuo Chriſto, & quomodo reciproca uiciſſitudine ſponſus Chriſtus cum ea to.1.355.a
Bernardus humiliter ſe reprehendit & arguit, quòd præſumat colloquia angeli ad uirginem, & uirginis ad angelum tractare to.1.12.b
Bernardus pingui minerua materias, quas inter manus tenet, ſine ulla ſurreptione ſolitus eſt fũdo tenus exponere, prout ipſe proteſtatur to.1.366.b. Et ibi utilis ſermo de anima.
Bernardi deuota contemplatio alloquẽtis uirginem, & ei applaudentis, quòd antiquas duas euaſerit maledictiones to.1.13.d
Bernardi narratiuncula de ſuo ſpirituali tyrocinio to.1.262.b
Bernardi ſylueſtris epiſtola, qua docet formulam honeſte uiuendi to.2.251.b. Petis à me. Et conſequenter eiuſdem materiæ notabile documentum to.1.252.b. Eiuſdem epiſtola, de cura & regimine rei familiaris t.1.314.b
Bernardo diſplicuit quorundam indiſcretio, ſingularisq; abſtinentia Ibid.
Bethania caſtellum Mariæ & Marthæ locus obedientię to.1.204.a
Bethphage uiculus ſacerdotum, domus bucca interpretatur to.1.203.b
Bethlehem ſituatio, & ibi de præſepio, fœno, & eorundem ſignificatione to.1.201.b
Bethlehem efficiamur, & in nobis naſcetur Chriſtus to.1.26.a
Bibet Chriſtus in regno ſuo, non tamen manducabit to.1.351.b
Bini & bini in proceſſione itur to.1.43.a b
Bonus deſinis eſſe, ubi incipis nolle fieri melior to.2.50.x
Bonus eſt deus, patiens & longanimis to.1.241.b
Bonus ſtudeat ſemper melior fieri, alioquin bonus eſſe deſinit to.2.50.a
Bonus uideri, & malus eſſe cupiẽs, reprehenditur to.1.340.b
Boni quicquid habemus, deo tribuẽdum: à quo omne bonum, ſine quo nõ parum aliquid, ſed nihil omnino poſſumus incipere, ne dicam pficere to.2.158.b
Bona animæ, quæ ſint to.1.176.a
Bona clareſcunt, cum fuerint malis comparata to.2.42.b
Bona coram hominibus & corã deo, tribus modis prouidentur to.1.220.a
Bona corporis, q̃ ſint to.1.176.a
Bona duo, quæ oculum interiorẽ faciunt ſimplicem, & mala ęque duo, quæ eum faciunt nequam to.2.165.b
Bona eminentiora ĩ anima, dignitas, ſcientia, uirtus to.2.169.b
Bona gloria, ubi nihil, quod nolis ſit, totum ſit quod uelis to.1.176.b
Bona mors iuſti, ſed mors pctõrũ peſſima to.2.54.a
Bona mors, quæ uitam non aufert, ſed transfert in melius to.1.321.a
Bona multa fiunt, et non ſapiunt, quia non ſapore boni ad illa impellimur: ſicut multis, quę faciũt mala, non ſapiunt to.1.371.a
Bona multa fiunt, quæ minus bona, quòd ex conſuetudine, & nõ ex dulcedine fiunt to.1.254.a
Bona noſtra conſiderare non debemus, ſed potius aliorum bona to.1.196.a
Bona omnia non nobis, ſed deo tribuenda to.2.158.a 383.b
Bona temporalia à deo poſtulari nonnunquam poſſunt, ſi urget neceſſitas; ſed hoc moderate to.1.184.b
Bona tria, naturalia, ſpiritualia, & æterna to.1.175.b
Bonum caſtrum cuſtodit, qui corpus ſuum cuſtodit, q̃uo intelligitur to.1.96.b
Bonum eſt uiro, cum portauerit iugum &c. to.1.86.b
Bonum facere non debemus, niſi quomodo fas eſt illud facere to.2.47.a
Bonum magnum quærere deum primum in donis, ultimũ in profectibus to.1.369.a
Bonũ nobis cum uno oculo uel pede intrare in regnum cœlorũ, quàm duos &c. exponitur to.1.110.a
Bonum non eſt, quod bene non fit to.2.47.a
Bonum operatur aliquando quis non uolens, non ſibi, ſed alteri to.1.250.a
Bono opere peracto, ſecurius & facilius in contempiatione dormitur to.1.314.b
Bonum triplex, quod habet in ſe perfectio bonæ uoluntatis to.2.154.b
Bonorum quatuor genera to.1.223.b
Bonorum quæ monachus quiſq; facere debet, compendioſa enumeratio to.1.254.a
in Bonis pure, & pure malis nullã deberi hominibus obedientiam to.1.380.a
Bonos habemus in conſilio, obſequio, contubernio to.2.19.a
Bonas facite uias ueſtras tom.2.70.a
Botrus cypri Chriſtus in reſurrectione to.1.310.a
Boues hi ſunt, qui in opere dei ſtreuue exercentur to.1.224.b
Breuitas uitæ præſentis to.1.162.b & to.2.219.b
Bruta non puniuntur, quia ratione carent to.1.365.b
Babulcus habere debet duo to.1.239a
Butyrum & mel comedet: quid per utrunque ſignificetur t.1.3.a
CAduca & nana, infelix pctõr non erubeſcit æterni patris amori & honori præferre to.1.265.a
Cain cur auerſatus eſt deus to.1.349.b
Calcaria quibus propheta aſinã urget, duo ſunt to.1.239.b
Calix quem pro nobis Chriſtus bibit, eum maxime nobis facit amabilem to.1.270.b
Calix ſaluatoris, non eſt calix aq̃ frigidæ, ſed calix inebrians to.1.70.b
Calicem cur à ſe transferri orauerit Chriſtus to.2.351.b
Calices tres dominus nobis propinat to.1.239.a
Caluariæ locus ubi uerus Eliſęus Chriſtus ab inſenſatis pueris irriſus eſt to.1.202.a
Campi & horti quantum ad florum productionem differunt to.1.314.a b
Carnales multi in eccleſia reperiũtur, conchæ perpauci to.1.268.a
Cãcelli parietis, qui eſt caro Chriſti, qui ſint to.1.326.a
Candelabra in ſcripturis reperiuntur tria to.1.239.b
Candor animæ faciens ipſam & opera eius lilia, quotuplex ſit to.1.349.a b
Candidum eſt & uirtus, quicquid de corde puro egreditur, & ſi bona fama ſecuta fuerit, lilium eſt Ibid.
Canibus & uenatoribus plerunq; contingit à beſtia, quam aggreſſi fuerant deſiſtere, & ſequi aliã, quæ forte occurrerit to.1.264.b
Canonizatio ſancti Bernardi immediate poſt eius uitam.
Cantare domino pro uitijs ſubiugatis, pro aduerſis ſuperatis, pro promiſſis præmijs, antiquorum exemplo debemus to.1.245.b
Cantus ad placendum hominib. culpatur to.2.224.a
Canticum canticorum ſola unctio docet to.1.246.a
Canticorum ſermones incipiunt 245.a
Canticum Ezechiæ, Ego dixi, exponitur to.1.165.a b
Canticũ nouũ quid to.2.358.a b
Canticum uetus quid Ibid.
Cantus in eccleſia quid operetur to.2.407.b & infra.
Cantica canticorum quare ita dicantur, & in quo à cæteris differant to.1.245.b
Cantica fidelium quatuor ſunt to.1.241.a
Capi domino qualiter debeat uulpes, adulator uidelicet, & detractor to.1.337.a
Capite nobis uulpes paruulas, qui hoc loquitur, deus eſt, non tamen ut deus, ſed ut ſponſus to.1.339.a
Capreæ, ceruiq; camporom, ſunt ſpiritus beati to.1.321.b
Capreæ comparatur Chriſtus propter acumen uiſus to.1.325.b
Caprea ueritas, hinnulo gratia cõparatur to.1.355.b
Caput dei & pedes, quare aiis duorum Seraphin uelari dicuntur to.1.123.a
Caput impium, ſubiectos ſuæ cõformat impietati to.1.37.a
Caput mens interior, facies conſcientia to.1.46.b
Caputium propriæ uerecundiæ omnes portant, quia omnes peccauerunt to.1.361.b
Carbo deſolatorius eſt Chriſtus dominus to.1.328.a
Cardinales uirtutes habuit perfectiſſime Chriſtus to.1.274.b
Carentia ratione, non mereri to.1.365.b
Caro caſtiganda eſt, ut illuminetur nox mortis noſtræ tom.1.346.b
Caro Chriſti paries erat diuinitatem celans to.1.328.b
Caro & carnis gloria, æternæ felicitatis aditum intercludit to.2.53.b
Caro inimicus noſter eſt, à qua uehementer impugnamur to.1.48.a
Caro miſera eſt, inſipiens & cæca to 1.7.a
Caro, mundus, diabolus, & deus quatuor ſunt, quorum obſeqo in hac uita deſeruimus tom.1.236.a
Caro, mundus, dæmonia, hoſtes hominum ſunt to.1.91.b
Caro odit flagellum to.1.152.b
Caro ſagittis tribus cõfigenda eſt to.1.290.a
Caro ſpiritui ſeruire debet, & non econtra: ſic erit uxor noſtra uitis abundans to.1.182.b
Carnis cõcupiſcentia paries erat, Paulum à Chriſto diuidens to.1.326.b
Carnis facta ſi ſpiritu mortificamus, reſpiramus to.1.352.b
Carnis infirmitas robur auget ſpiritu fortitudo uero debilitatem to.1.290.a
Carnis nomine uitium quandoq; deſignatur to.1.300a
Carnis ſeruire uitijs, quàm actiones & paſſiones eius ordinare, familiare nobis eſt to.1.63.a
Carnis uoluptatibus adhęrentes, impoſſibile eſt gaudio ſpirituali repleri to.1.76.a
Carnalis amor Chriſti, quando ſit bonus to.1.271.a b
Carnalis amor reprehenditur to.1.271.a
Carnalis ſapientiæ diſcipulum ſe maniſeſtat, qui ſic diſputat, hoc oculis, hoc capiti, hoc pectori uel ſtomacho nocet to.1.292.a
Carnali delectatione præſente, abeſt ſpiritualis delectatio to.1.79.b
Carnales concupiſcentiæ connaturalem homini manſuetudinem exterminant to.1.310.b
Carnales concupiſcentiæ priuant nos bono ſociali Ibid.
Carnales & glutones increpantur to.1.292.a
Carnales etſi aliqui ſint, alij ſpirituales, alij tamen alia plus appetunt, alij minus to.1.221.a
Carnales homines mortem optãt habere iuſtorum, nõ uitam to.1.272.a
Carnaliter diligebant diſcipuli Chriſtum prius, quàm cœlos aſcenderet to.1.270.b
Caſtelli, quod intrauit Ieſus, multiplex acceptio to.1.96.a
Caſtrum corporis noſtri qualiter cuſtodiendum ſit Ibid. b
Caſtri noſtri cuſtodia triplici eget apparatu, munitione, armis, & alimentis to.1.136.a
Caſtigatio moderata eſſe debet to.2.393.a

Caſtitas in initio non ſuadebatur to.1.331.b
Caſtitas ſine charitate nec preciũ habet nec meritum, quippe quia eſt ueluti lampas ſine oleo to. 2.24.a
Caſtitatis laus to.2.395.b
Caſtitas quid to.2.396.b
Caſtitate quid decorius. Ibidem.
Caſtitas ſola eſt, quæ in hoc & loco, & tempore morbilitatis: ſtatum quendam immortalis gloriæ rrpræſentat to.2.24.a
Caſtitas angeli caſtitate hominis felicior: at non fortior Ibi.
Caſtitas perpulcrum ornamentũ ſacerdotium honorat tomo 2. 24.a
Caſtus hõ & angelus, felicitate differunt, non uirtute Ibid.
Caſuros à latere domini ſiniſtro mille, & decem milia à dextris eius, quid ſignificet to.1.147.a
Cauere à propria uoluntate debemus to.1.172.b
Cauendæ ſunt cogitationes inutiles to.1.165.b
Cauendum eſt à dæmonio meridiano t.1.297.b
Cauendum eſt audire unde lædamur, etiã ſi à religioſo uiro, imò etiam ſi ab angelo proferatur to.1.177.b
Cauendum eſt ne aliquãdo conqueramur lampades noſtras eſſe extinctas to.1.242.b
Cauerna maceriæ, maceriæ angelorum, qui ceciderunt loca to. 1.335.a
Cauernæ, piæ mentes & ſtudioſæ fieri ſtudeant melius quàm in eis inueniri Ibid.b
Cauſa diligendi deum to.2.169.b
Cauſæ reddentes ſecuros prælian tes de prelio inito to.1.199.b
Cauſę tres aſſignari ſolẽt cur deũ quærentes nõnunquam fruſtrari ſoleant, 356.b & per tot. ſerm.
Cautela & uerecundia ſponſæ q̃rentis uerbum. Et de cõmendatione uerecundiæ to.1.372.a
Cauterium conſpirationis antiq portamus omnes to.1.352.b
Cecidimus omnes in lapſu primi hominis ſuper aceruũ lapidum, & in luto: quo fit ut non ſolum inquinati, ſed & uulnerati ſumus to.1. 63.b
Cæcus manibus qui to.2.332.b
Celebrare deuote debemus aduentum dominicum to.1.5.a
Cœlum ſanctam animam, ſolum intellectum, lunam fidem, aſtra uirtutes dicimus to.1.285.b
Cœlum pro anima to.2.409.a
Cœlum ſicut pellem dei ſapiẽtia Chriſtus extendit to.1.284.b
Cœli ad quos rapimur, tres ſunt to.1.241.b
Cœleſtis gloria pfici nõ põt abſq; præſenti eccleſia to.1.345.b
Cœleſtis habitatio montes & colles .i. ſupcœleſtes ſpiritus habet, qui & oues etiam nominantur to.1.322.a & ſeq.
Cœleſtis habitationis ſtatum, nil ſic proprie repræſentat, qũo alacritas laudãtium deũ to.1.256.b
Cœleſtis patria & felicitas commendatur to.1.296.a
Cœleſti benedictione indignus conuincitur, qui dubio quærit affectu to.2.203.a
Cedrus arbor myſtice quid ſignificet to.2.395.a
Celſitudo in prælatione, ſed ſolicitudo maior to.2.135.b
Cella ex uinaria non omne donũ ſpũs prodire putatur to.1.317.a
Cella uinaria domus, in qua erãt diſcipuli congregati Ibid.
Cella uinaria, domus orationis Ibid.
Cellarum quare una uinaria, altera aromatica, tertia unguentaria uocentur to.1.276.a b
Cellaria Chriſti, cogitãda ſunt loca odoramentis plena, referta delicijs to.1.275.b
Cellaria moralis diſciplina, tria continentur, ſubeſſe, coeſſe, preeſſe to.1.276.a b
ad Cellaria regia non niſi per torcular crucis iter eſt to.2.377.b
Centum milium annorum uita, non ſufficit ad deum, ſicut dignum eſt, quærendum t.1.167.a
Centurio nõ credidit ex eo, quod uidit, ſed ex eo, quod audiuit, qa fides ex auditu to.1.287.a
Charitas aliena opera, facit ſua to.2.188.a
Charitas animã conformat & maritat uerbo to.1.368.a
Charitas animam dilatat, ut fiat habitatio Dei to.1.286.a
Charitas, caſtitas, & humilitas, nullius ſunt coloris, ſed non nullius decoris to.2.24.a
Charitas Chriſti quanta fuerit, ẽt per deſcenſum ad inferos intelligi poteſt to.1.3.a
Charitas conſeruat indiuiduam unitatem to.2.188.a
Charitas duplex actualis & effectualis: & de eius ordinatione to.1.318.a & per tot. ſerm.
Charitas eccleſiæ ad Chriſtum, indiſſolubilis eſt to.1.362.b
Charitas eſt, per quam homo interior creſcit to.1.46.a
Charitas eſt uita fidei to.1.67.b
Charitas eſt fortior morte t.1.55.a
Charitas fraternitatis ſummopere, ſeruanda eſt t.1.289.a b
Charitas ĩ actu & affectu t.1.318.a
Charitas, lex domini immaculata to.2.175.b
Charitas mater bona to.2. 4.b
Charitas mortem infert, q̃ à corde fit & procedit to.2.24.b
Charitas multiformiter alijs uirtutibus præfertur to.1.289.b
Charitas nimia ĩ Chriſto t.1.61.b
Charitas nõ quærit, quæ ſua ſunt to.2. 45.a
Charitas nõ ſinit mentẽ eſſe ſui iuris, quã ſemel affecerit to.2.37.a
Charitas, patientia, uoluntas, diuerſa loquũtur & ſentiũt t.1.131.b
Charitas per diſcretionem ordinatur to.1.316.b & per totum ſermonem.
Charitas perfecta uirtus to.2.24.a
Charitas ſyncera de corde puro, conſcientia bona, & fide non ficta to.2.175.b
Charitas tenacior glutio t.1.322.b
Charitas tractatur t.1.289.b 330. b 333.b & to.2.13.b 69. b
Charitas unde procedit t.2.180.b
Charitas fortis ut mors t.2.42.a
Charitatis dotes to.2.4 b (286.a
Charitatis dilatatio tractatur t.1.
Charitatis fiducia. to.1.312.& ſequentibus
Charitatis intuitu contra charitatem perpetratum, militare nõ debet to.2.161.a
Charitatis nomine multifariam abutitur to.2.189.b
Charitatem qui ſeruat in moribus tenent & quæ latent & quæ patent in diuinis ſermonibus to.2.324.a
Charitatis per infuſionem deſideratũ uitę cõſiliũ obtinemus. ibi.
Charitatis laus. to.2.333.a.b.365. a.b.385.b
Charitas in ſeipſa eſt, & per ſeipſa to.2.334.a
Charitas abſq; fide & ſpe eſſe non poteſt Ibidem
Charitas oculus eſt, quo deus uidetur Ibidem
Charitatis Chriſti qũo accendi & ardere poſſit in nobis. to.2.313.a
Charitas perfecta quid. tom. 2. 384.a
Charitas ordinata & inordinata quæ to.2.385.a
Charitatis ordinatio tria in anima noſtra diſtribuit, Marthæ ad miniſtrationem, Mariæ contemplationem, Lazari pœnitentiam to.1.98.a
Charitatis ordo 318.b
Charitatis paruitas, amplitudo, latitudo ſublimitas to.2.286.a
Charitatis proprietates. to.1.379.b
Charitatis ſinceritas. t.1.384.a.b & per totam epiſtolam
Charitati ſoli deſeruiendum eſt to.2.48.b
Charitate ampliori plerunque adſtringitur, qui poſt increpatoria conualuerũt de infirmitate, quã qui fortes ab initio permanſerũt to.1.290.a.& ſequentibus
Charitate & nõ neceſsitate exinanitus Chriſtus to.1.308.b
Charitate fraudari, contra charitatem eſt to.1.318.a
Charitate nimia dilexit nos Chriſtus to.1.61.b
Charitate refrigeſcente, diffidere non debemus to.1.272.a.b
Chriſma in Chriſti baptiſmate nõ defuit. to.1.46.a
Chriſtus ab anima ſancta ſuſcipitur, tanquam ſponſus: ab anima infirma, tanquã medicus. tom.1 294.b.& per totum ſermonem
Chriſtus abſque tanta, quam aſſumpſit, difficultate & labore, humanum genus redimere potuit. to.1.257.b
Chriſtus acuto uiſu, iudicio uelox to.1.325.b
Chriſtus ad iudicandum ueniet in humana forma, ut electis mitis appareat. to.1.353.a.& per totum ſermonem
Chriſtus ad nos ueniens, uideamus qs ueniat, unde, quo, ad qd, quando, & qua. to.1.1.a.b.& ĩfra
Chriſtus aſſumpſit noſtras infirmitates to.1.5.b
Chriſtus attulit diuitias. to.1.22.a
Chriſtus attulit medicinas precioſas in aduentu ſuo Ibidem
Chriſtus comes facũdus. t.1.293.b
Chriſtus communitatis amator to.1.38.a
Chriſtus comparatur caprę, propter uiſus acumen. tom.1.325.b.
Cõparatur & hinnulo Ibidem
Chriſtus cum omnino perfectus fuerit, quomodo intelligitur qd legitur in euangelio, Ieſus autem proficiebat to.1.10.b
Chriſtus cũ ſit dominus omniũ, cur ei à patre dicitur, Poſtula à me, & dabo to.1.287.a
Chriſtus decorus in ſubſtantia diuina to.1.312.b
Chriſtus deſcendit ab inenarrabilibus cœli diuitijs to.1.69.a
Chriſtus deſcendit in carcerem, ut educeret uinctum de domo carceris to.1.33.b
Chriſtus dicendo in terra noſtra, proprietatem abnuit, ſocietatẽ non reſpuit to.1.331.a
Chriſtus elegit quod moleſtius eſt, prẹſertim paruulo, & pauperis matris filio to.1.28.b
Chriſtus eſt flos campi, orti, thalami. to.1.314.a.b. & per totũ ſer.
Chriſtus eſuriuit iuſtitiam. t.1.5.b
Chriſtus ex nobis aſſumpſit, quę pro nobis ſuſtinuit. to.1.357.a
Chriſtus exterius ſpecioſus forma prę filijs hominũ, interi⁹ uero candor lucis æternæ. t.1.39.a
Chriſtus factus eſt nobis ſapientia in prædicatione, iuſtitia ĩ peccatorum abſolutione, ſanctificatio in conuerſatione, redemptio in paſsione to.1.274.b
Chriſtus factus eſt quaſi ſaccus plenus miſericordia to.1.34.b
Chriſtus faſciculus myrrhæ inter proſpera & aduerſa to.1.309.b
Chriſtus fidelis conſiliarius, fortis auxiliari⁹, efficax patron⁹. t.1.7.b
Chriſtus filius carnis Adæ, ſed nõ filius præuaricationis Adę. to.1. 81.a
Chriſtus futurus eſt rationi plenitudo lucis uoluntati multitudo pacis, memorię continuatio ęternitatis to.1 258.a
Chriſtus humanitatem ſuam ab eccleſia ſubtraxit, ut daret locũ fidei to.1.358.a
Chriſtus ibi prius medicinam appoſuit, ubi primus uulneri patebat locus to.1.81.b
Chriſtus imago dei, homo ad imaginem to.1.363.a
Chriſtus in capite ſponſus, in corpore ſponſa to.1.285.a
Chriſtus in carne didicit miſereri to.1.326.a
Criſtus in carne didicit obediẽtiã Ibidem
Chriſtum in carne prẹſentem fieri deſiderabant patres antiqui to.1.246.b
Chriſtus in carne uiſibiliter operans mirabilia, oſtendit ſe eſſe, qui ante inuiſibiliter operabatur to.1.246.a
Chriſtus incomprehẽſibilis, prius inaceſſibilis, inuiſibilis & inexcogitabilis, nũc cõprehendi, uideri & cogitari uoluit to.1.107.a
Chriſtus in diuinitate nihil habebat, quo aſcenderet, deſcendit, propterea factus homo, ut aſcẽderet: deſcẽdamus igitur, ut aſcẽdamus to.1.74.a
Chriſtus in mundum uenit à quo non aberat, ſed apparuit qui latebat to.1.3.b
Chriſtus ĩ primo aduentu fuit redemptio noſtra, in ultimo apparebit uita noſtra, in ſecundo eſt

conſolatio noſtra to.1.6.a
Chriſtus in ſua humanitate non magnus dominus prædicatur, ſed paruus & amabilis. t.1.315.b
Chriſtus in ſua incarnatione ſoluit uinctum, illuminauit cęcum, reduxit erroneum, reconciliauit reum to.1.274.b
Chriſtus in ſuo deſcenſu dat ſentire fideliter, proferre utiliter, efficaciter adimplere to.1.264.b
Chriſtus in uita paſſiuam habuit actionem, & in morte paſſionē actiuā ſuſtinuit to.1.62.b
Chriſtus inuitādo ſponſam ad culturam uinearū oſtendit zelum, quem ad animas habet, quę per uineas ſignificantur to.1.334.a
Chriſtus iuſtus & miſericors, ſaluator & iudex to.1.325.b
Chriſtus laborem conſiderauit, & dolorem. to.1.62.b. & ſequēti.
Chriſtus medicus noſter ſciebat ſe ad īfirmos deſcēdere. t.1.266.a
Chriſtus miniſter bon⁹ carnē ſuā in cibū, ſanguinē in potū, animā in precium dedit to.1.323.b
Chriſtus minorat⁹ eſt multo magis angelis to.1.33.a
Chriſtus miſer fieri uoluit. tom.2 179.b
Chriſtus mons coagulatus, mons pinguis ad ſe trahit oīa. t.1.191.b
Chriſtus mori potuit, quia homo fuit: & quia iuſtus, mors eius nō liberare potuit to.1.202.b
Chriſtus mulctatur morte, turpatur cruce to.2.200.b
Chriſtus non ocioſe tertio repetiit, Petre amas me? to.1.359.a
Chriſtus nunquid repellet quærentem, qui & contemnentem requirit? to.1.369.b
Chriſtus occiſus tulit peccata tripliciter to.1.61.b
Chriſtus paruulus factus eſt, ut fieret paruitatis exemplū. t.1.42.a
Chriſt⁹ paſcitur & paſcit. t.1.349.b
Chriſtus patiendi ſpeculū, patientis pręmium to.1.314.b
Chriſtus pauper factus eſt propter nos to.1.25.b
Chriſtus per carnem umbra eſt fidei, qui per ſpiritum eſt lumen intelligentiæ to.1.318.b
Chriſtus per mare ambulās apoſtolos quaſi uolebat præterire, nec tamen iſtud uolebat, ſed magis eorum probare fidē. t.1.355.a
Chriſtus pro nobis paſſus eſt dextrum latus fodi to.1.148.a
Chriſtus quāta nobis largitus ſit bona. t.1.157.b. & per totū ſerm.
Chriſtus quāto pro nobis uilior, tanto nobis charior eſſe debet to.1.34.b
Chriſtus qualiter ab anima deuota ſuſcipi debeat. to.1.6.a. 294.a
Chriſtus & ſi de cœlo eſt, de terra tamen loquitur to.1.331.a
Chriſtus quibus & quando uolebat ſapiens, ſapientior, ſapientiſſimus apparebat, & ſemper uirilem animum habuit, ideo ſemper uir fuit to.1.10.b
Chriſtus recumbētibus non dedignatus eſt apparere: quanto magis orationi incumbentibus apparet to.1.72.b
Chriſtus rex in exilio manſuetus, in iudicio iuſtus, in regno glorioſus to.1.36.b
Chriſtus ſalus cum ſalute ueniet, & cum ſalute, unguētis & gloria uenit to.1.17.b
Chriſtus ſanctos apoſtolos exprobrauit, nō igitur moleſte ferre à prælatis, ſeu etiam aliis minoribus exprobrari t.1.72.b
chriſtus ſe dominum uniuerſorū monſtrauit to.1.73.a
chriſtus ſemetipſum exinaniuit uſ ꝙ ad hoc ut paſceretur, ipſe omnium paſtor to.1.308.b
chriſtus ſex nominibus uocatur. to.1.215.a.b
chriſtus ſolus irriſui fuit in paſsione, qui ſolus poterat eſſe terrori. to.1.287.a
chriſtus ſolus intrat in cœlum, nō tamen truncus, ſed cū membris ſuis ei adhærentibus. to.1.187.a
chriſtus ſponſus æqualiter & indifferenter præſto ubiꝗ eſt, diuinę præſentia maieſtatis, gratiæ tamen exhibitione ſeu inhibitione quibuſdam longe, quibuſdā prope eſt to.1.326.b
chriſtus ſponſus tanquam gigas exultauit ad currendam uiam, nos uero niſi unguenta ſua ſpirauerit, non curremus to.1.273.a
chriſtus ſuauis eſt guſtui, dulcis gutturi to.1.316.b
chriſtus ſuſcipitur ab anima ſancta tanquam ſponſus, ab anima infirma tāquam medicus: & ibi de differentia cogitationum. t.1 294.b. & per totum ſermonem
chriſtus talis apparuit, qui merito amaretur, uerax per ſe, iuſtus pro hominibus, mitis hominibus. t.1 348.a
chriſtus tollit peccata noſtra à manu, ab oculo, à collo, à carne. tom.1.6.b
chriſtus totus mihi datus, totus ī meos uſus expenſus eſt. tom.1 33.a.b
chriſtus totus ſuauis, totus ſalubris, totus delectabilis, totus ſecundum ſponſæ uocem deſiderabilis to.1.39.b
chriſtus triginta annis operatus eſt ſalutem in medio terræ, affixus cruci, addict⁹ morti. t.1.179.b
chriſtus tribulationem & dolorē inuenit to.1.160.b
chriſtus uenit in angelis, accelerat in patriarchis, appropiat in prophetis, adeſt in carne, reſpicit in miraculis, loquitur in apoſtolis. to.1.327.a
chriſtus uenit in plenitudine unctionis gratiæ & ueritatis. tom.1 266.a
chriſtus uerbum Dei quomodo, & in quibus uirtutibus recipitur to.1.6.a
chriſtus uiuendo uiuere docuit, moriendo mortem ſecuram reddidit t.1.202.a
chriſti beneficia, & labores tanti pro nobis ſuſcepti, ualde nos obligant ad eum amandū. tom.1. 181.b
chriſti conuerſatio ſuper terrā fuit aurora to.1.296.b
chriſti infirmitas & maieſtas memoratur to.1.203.a
chriſti magna exinanitio ad carnē mortē & crucem. t.1.257.b
chriſti natiuitas à duobus nos liberauit inimicis to.1.26.b
chriſti poſteriora aliquid habent, quod uidere delectat. to.1.334.b
chriſti redemptionis modus & fructus to.1.257.a
chriſto debemus uitam noſtram, q pro nobis ſuā poſuit. t.1.181.b
chriſto & eius gloria omnes frui cupiunt, ſed pauci imitari eū uolunt to.1.272.a
chriſto exiſtente in ſepulcro, qd nobis faciendum ſit to.1.68.a
chriſto in cruce dormiente, exiuit de ſuo latere ſanguis & aqua ad formationē eccleſiæ: ſicut Adā dormiēte à latere eius coſta ſublata eſt, de qua formata eſt Eua to.1.71.a & ſequentibus
chriſto nos à lege peccati & mortis liberante, cur adhuc morimur to.1.203.b
chriſto ſupra modum debitores ſumus. to.1.181.b. & per totū ſer.
chriſtum apprehendere poteris citius ſequendo, quàm legendo to.2.54.b
chriſtum crucis ignominiam ſubire, tria compulerunt t.1.236.a
chriſtum dedit nobis deus pater p Mariā propter ſanitatē. t.1.21.b
chriſtum differentia quadruplici multi ſequuntur to.1.218.b
chriſtum diuerſis rebus comparari, non eſt inconueniens. t.1.10.a
chriſtum itroiiſſe in caſtellū, quid ſignificet to.1.96.b
chriſtū legimus ex patre, in patre, cum patre, à patre, pro patre, & ſub patre to.1.123.b
chriſtū melius eſt modo arguentem & docentē audire, quàm in die iudicij iudicantē. to.1.168.a
chriſtum paſci inter lilia, & candore & odore uirtutum delectari dicitur to.1.349.b
chriſti corpus manducare quid to.2.338.a
chriſti latus cur perforatum to.2 344.a
chriſti cor cur uulneratum, Ibidē
chriſtus cur ſe gallinę comparat to.2.347.a
chriſtus fractis membris omnibus uoluit & linguam puniri, propterea in cruce pendens fel acero miſtum guſtauit. tom.2. 351.b
chriſti flagella quid moraliter nos erudiant to.2.368.a.b
Per Chriſti orationē, tranſeat à me calix iſte, quid doceamur. to.2 340.b
chriſtiani à Chriſto nomen acceperunt to.1.237.b
chriſtianus ſum, frater Chriſti ſū, hæres Dei, cohæres Chriſti. to.1 265.b
cibus bonus obedientia, cibus bonus patientia, ſi tamen ſapientia triplici condiantur to.1.164.b
cibus cordis to.1.60.b
cibus dei eſt, impletio uerbi ſeu uoluntatis eius to.1.351.a
cibus in ore, pſalmus in corde ſapit to.1.252.a
cibus me⁹ xp̄s, & ego ei⁹. t.1.349.b
cibus meus, inquit Chriſtus dominus eſt ut faciam uoluntatē patris mei, ſed hic, non in patria to.1.351.b
cibus purgatorius, contemplatorius, conſolatorius to.2.178.a
cibi Iſrael tres ſunt to.1.242.a
cibo fortiori egent, qui egregiis facinoribus uacant, uiuant de paleis Aegypti, qui operibus luti et lateris deſeruiunt to.1.39.a
cibo boni operis, & orationis potu ſumpto, anima ægrota p contemplationem pauſat. t.1.268.b
cibo indigeſto comparatur ſcientia ſine operibus to 1.301.b
ciborum obſeruatores, morū uero neglectores, inuehuntur. to.1 4.a. 292.a. & to.2.194.b
cibos coitu procreatos generaliter uitantes, arguuntur. t.1.341.b
cibos ſpirituales ſicut & corporales, quidā cito ſapiūt, quidā uero ut ſapiāt cōdire oportet. t.1.63.b
cibaria & ueſtimenta delicata reprehenduntur to.1.84.a
In cibarijs difficilimum eſt modum ſeruare omnimodum, ut ultra quàm naturæ poteſt ſufficere nihil ſumatur, nec naturæ aliquid de neceſſarijs ſubtrahatur to.2.369.a
cibarijs qui utuntur delicatis, Deum uituperant in creaturis ſuis Ibidem
cinctoriis tribus accingimur & cohibemur to.1.239.b
circuncidi quare Chriſtus uoluerit to.1.31.b
circunciſio Chriſti quare octaua die celebratur to.1.32.b
Quid moraliter ſignificet. tom.2 340.b
circuncidi in omnibus ſenſibus, & non in uno ſolo membro debemus to.1.32.a
circunciſio, quid ſit to.1.33.a
circunciſo domino in eo nec neruus rumpitur, nec os comminuitur to.1.242.b
Circundari uir qualiter à fœmina potuerit to.1.11.a
ciuitas cœleſtis ex adipe ſatiatur to.1.44.b
ciuitas ſponſa, oues unum ſunt to.1.359.a
clamat ſtabulum pœnitentiam, clamat præſepe, clamant lacrymæ, clamāt panni in Chriſti natiuitate to.1.29.a
clamemus in cœlum, quia ſub cœlo labor & dolor t.1.160.b
clamor pauperum contra pontifices, aurum in frænis equorum ſeu mularum apponi facientes to.2.23.b
clarauallis eſt Ieruſalem, quæ cœleſti Ieruſalem ſociata eſt. tom.2 33.a
claręuallis ſituatio & deſcriptio to.2.313.a
clarificat filius patrem, ſicut & à patre clarificatur to.1.358.b
clarificatus eſt filius magnificentiſsime Ibidem
claritas una & coęterna eſt patris & filij Ibidem
claues, quæ nobis occulta reſerāt, tres ſunt to.1.241.a
claues regni cœlorum accepit Petrus, quæ ſunt poteſtas claudendi & aperiendi, atꝗ inter claudēdos & admittēdos diſcretio. to.1 347.a
clerici ab hominibus uſurpāt, qđ delectat to.2.194.b
clerici aliud eſſe, aliud uideri uolūt to.2.141.b
clericorū forma, q̄lis eſſe debeat, ut merito p̄fecturā adſumere cogantur. to.2.143.b. & ſequētibus

Clerici laute uiuentes inuehuntur eleganter & utiliter ualde to.1. 292.a & to.2.194.b
Clerici multi nullius ſunt ordinis to.2.141.b 194. a b
Clerici partem habentes in terra, partem in cœlo uendicare qualẽ præſumunt Ibid.
Clerici peccata populi comedũt to.2.196.a
Clerici qui peruerſo ordine q̃runt eccleſiaſtica beneficia, reprehenduntur to.2.195.a
Clerici qui preces debitas non faciunt pro fundatoribus, culpantur to.2.196. a & infra
Clerici ut ſe corrigant admonentur to.1.212.b
Clericis conceditur ut bene uiuentes, & altario ſeruientes, de altario uiuant, uiuant quidem, non luxurientur to.2.6.b
Clericos facilius curia recipit bonos, quàm faciat to.1.143.b
Clericorum abominatio & ambitio culpatur to.1.211.a b
Clericorum inſolentia culpatur to.2.68.b 175.b
Clericorum periculum uehementer formidandum to.1.277.b
Coadiutores Dei ſumus conſenſu uoluntatis to.2. 158.b
Coagulum paſſionis, & pinguedo ſanitatis fuerunt in Christo mõte montium to.1.238.a
Coeſſe aliis debemus in manſuetudine to.1.276.b
cogimus quodammodo deum ut iudicet & condẽnet to.1.32.b
cogita qualem te fecit Deus to.1. 157. b
Cogita unde uenis, & erubeſce: ubi ſis, & ingemiſce: quò uadis, & contremiſce to.1.173.a
Cogitare debemus dei maieſtatẽ cum timore, charitatem cũ amore to.1.'3.b
Cogitare debemus bona aliorũ, quæ non habemus, & nũquam econtra to.1.196.a utiliter
cogitatio bona deo danda, non nobis to.1.295.a
cogitatio inutilis uitanda eſt to. 1.168.b
cogitatio mala à nobis, bona à deo to.1.293.a
cogitatio mala animam decoloret, affectio uulnerat, conſenſus necat to.1.168.b
cogitatio pudica & pacifica à ſapientia Dei procedit: quòd ſi talis non fuerit, nec procedit to.1. 183. b
cogitatio ſi maligna interſtrepit corde oſtium paradiſi pulſantẽ quid agendum to.2.319.b
cogitatio quantum libet immunda mentem non polluit, cui ratio non conſentit to.2.355.a
cogitatio mala quàm ſtudioſe ſit è cordibus repellenda tom. 2. 401.b
cogitationes hominum uanæ, aut per angelos malos immiſſę, pro uirtutibus ſe ingerunt to.1. 338. b
cogitationes malæ, an de corde noſtro ſint, an à ſpiritu maligno, ſine periculo ignoratur to. 1. 295. a
cogitationes malas quomodo uiriliter repellere debeamus to. 1. 190.b & ſeq.
cogitationes paruulorum ſeu inchoantium & cogitatio perfectorum : quomodo differant to.1.198.a b
cogitationes uanæ contemplationem impediunt to.1.175.b
cogitationes uanæ, quas paſſim ſuſcipimus, inexcuſabiles ſunt to.1.172.a
cogitationes peruerſæ ſeparant à Deo to.2.355.a
cogitationes pollutæ quæ ibid.
cogitationes mundanæ quæ Ibi.
cogitationes carnales quæ Ibid.
cogitationes male intra nos enutritæ animam noſtram conſumunt to.2.400.b
cogitationum uarietas multiplex to.2.420.b
cogitationum differentiæ, unde oriantur to.1.295.a
cogitationum ocioſarum primũ genus lutum ſimplex eſt, ſecundum limus, tertium fœtidiſſimũ cœnum to.1.190.a
cogitationem bonã, conſenſum, & opus in nobis operatur Deus to.2.158.b
cognatio animæ ad uerbum to. 1.363.a
cognatio fidei & ſpei germana, quod illa credit, & hæc ſperat: & charitas ad quod creditur & ſperatur currit to.1.152.a
cognitio tui, gradus ad notitiam to.1.302.a
cognitio tui perneceſſaria Ibid.
cognitio tui & Dei Ibi.
cognitio tui & Dei præcedit ſcientiam Ibid.
cognitione nõ ſolum, ſed & amore adhærendum eſt Deo to.1. 387. b
Cohabitatio uirorũ & mulierũ, continentiæ repugnat, & damnatur to.1. 340.a
cohærentia triplex, timor, pudor, amor to.1.167.a
Coitu procreatos cibos generaliter uitantes, reprobantur to.1. 341. b
Colit Deum nemo, niſi qui ei uoluntariè ſubiectus eſt to.1.30.a
colles pro dæmonibus intelligi poſſunt to.1.323.b
colli nomine deſignatur intellect⁹ animæ to.1.306.b
columba non incongrue uenit ad indicandum agnum t.1.35.b
Columbarum ætas & non turturum pro oblatione Christi deſignatur to.1.331.b
columbæ meditatio contemplatione, hirũdinis uero clamore actio deſignatur to.1.166.a
columnis quatuor morum, & tribus fidei columnis Maria extruxit Christo domum to.1.215.a
Comedite amici &c. to.2.175.a
comedendo quomodo plurifariam peccare quis poſſit tom.2 369.a b & ſeq.
comæ capitis myſtice quid ſignificent to.2.400.b
commendat eos Deus, quos caſtigat & arguit to.1.169.b
commiſtio triplex to.1.27.b
commoto corde accedere ad altare, quàm periculoſum ſit to.2 168. b
comparatio ad probãdum quomodo deus indigne ferat, quòd ſic ſua paruipendimus beneficia to.1. 29.b
comparatio animæ, & araneæ ex ſuis uiſceribus telam ad muſcas capiendas texentium to.1.205.b
comparatio animæ corpori infuſæ, ad nobilem & diuitem in domo pauperis hoſpitatum to.1.6 b. & infra
cõparatio de hoc quòd ſicut de latere Adæ dormientis formata eſt Eua: ſic & de latere Christi dormientis conſtituta eſt ſpõſa Christi eccleſia to.1.71.a & ſeq.
comparatio de Dauid, Goliáth et quinq; lapidibus pulcra & utilis to.1.88. b
comparatio de cereo extincto, & uoluptate tranſacta to.1. 163. b & infra
comparatio de cibo indigeſto, & ſcientia ſine operibus to.1. 301. b & ſeq.
comparatio de Dina & curioſitate to.1.174.b
comparatio de his, qui nulla ratione ſeparari queunt à terrenis & corporalibus conſolationib. & uoluptatibus to.1.1.a
cõparatio de hoc, quòd Andreas optabat crucem, Christus uero dixit, Si poſſibile eſt tranſeat à me calix iſte to.1.131.a
comparatio de hoc, quòd nemo timere ſibi debet de animæ humiliatione to.1.303.a
comparatio de hoc, quod dictũ eſt ſponſam pulcram eſſe inter omnes mulieres to. 1. 303. b & infra
comparatio de hoc quòd ſicut ſeculares in præcipuis feſtis præparant delicata cibaria: ſic ſpirituales uiri ſpiritualia præparare debent to.1.110.a
comparatio de uetere Adã in nobis effuſo, ut nunc nouus Adam Christus in nobis effundatur to.1.112. a
comparatio de medicina corporali ad ſpiritualem to.1.68.b
comparatio de milite à rege expulſo to.1.165.a
comparatio de ſecularibus ad clauſtrales to.1.196.a
comparatio de ſpiritualibus operatorib. cum corporalibus, qui in ſuo exercitio longe præſtant ſpiritualibus to.1.177.b
cõparatio dignitatis ſenſuum ad inuicem to.1.172.b
comparatio de nonnullis, qui inter duas epulantium mẽſas ieiuni remanent to.1.198. a
comparatio duorum Ieſuum præcedentium cum noſtro Ieſu domino noſtro, cũ ſalutari admodum doctrina to.1.14.a
comparatio eorum, qui in monaſterio uniuerſa feruenter, & aliorum, qui negligenter agunt: illis paradiſus terreſtris, iſtis infern⁹ ſuperior to.1.78.b
comparatio ferẽdi luminis in domo uel ſub diuo to.1.20.b
comparatio hominis manus prurientes uſq; ad ſanguinem ſcalpentis, & animæ titillantes uoluptates ſeu cogitationes recipientis, quamuis uterq; ſciat poſt uoluptatem admiſſam dolorem ſucceſſurum to.1.205.b
comparatio infirmitatis animæ ad infirmitatem corporis to.1. 220.a
comparatio Ioſeph patriarchę ad Ioſeph uirum Mariæ to.1.11.b
comparatio præuaricationis Adã ad mortem, & obedientiæ Christi ad iuſtitiam, & uitam operantis to.1.203.a
comparatio quinque affectuum animæ, cum quinq; ſenſibus corporis to.1. 172.a
comparatio quòd concha debet fontem imitari to.1.268.a
comparatio utilis de actionibus electorum, & reproborum to.1 391. a
comparatio ſecundi Adam ad primum, & Marię ad Euam to. 1.102.b
comparatio ueſtimenti inquinati, quod repente exuimus, & animæ uitiis & immundis cogitationibus deturbatæ, quam tamen deſerere negligimus to.1. 205.b
comparationes bonæ, & utiles to.1. 202. b
comparantur homines carnales his, qui in aquis ſubmerguntur to.1. 1. a
comparantur uineæ florentes nouiciis to.1.333.a
compatiendi modus ubi æger ægro, famelicus famelico compatitur to.2.178.a
comprehendit homo Deum timore, & amore tom.2.150. b & infra
compunctio duplex to.2.388.b
cõpunctio cordis quid to.2.388.b
cõpunctionem uel cõtritionem pctõrum qui nõ habet, nõ habet mundã orationem Ibi.
cõpunctionis encomium Ibi.
compunctio quadruplex tom.1. 265. a
compunctionis duo genera to.1 27.a
concha fontem imitetur, utilis cõparatio to.1.268.a
cõchæ nõ carnali ſimiles eſſe debent imperfecti, & ſemipleni Ibi.
concordiæ laus to.2.403.b
cõcorditer uiuere quo pacto qs poſſet to.2.403.b
Cõcupiſcentia carnis, oculorum, & uitæ ſuperbia, nõ ſunt ex patre to.1.188.b
cõcupiſcentia carnis, oculorũ, & uitæ ſuperbia qualiter declinantur to.1.195.a
cõcupiſcentia carnis, oculorum, & ſuperbia uitæ, qualiter uincũtur to.1.71.a
cõcupiſcentia nobis hæreditaria, eſt angelus Satanę to.1.352.b
cõcupiſcentiæ carnales cõnaturalem homini mãſuetudinem exterminant to.1.310.b
cõcupiſcentiæ uitio, quàm difficulter reſiſtatur to.1.189.b
cõcupiſcentię uirus omnia membra inficit: quo fit, ut niſi cum atroci uiolentia, & uehementi colluctatione gratia dei cõfortata, quis euadere peccatum non poſſit to.1.188.a
concupiſcentiis noſtris totis uirinus reſiſtendum eſt, & pręcipue primis motibus to.1.327.a
conditiones animę, quæ ſponſa dici meretur to.1.355.a

cõditiones, quibus aliquis in hac ſeculi tentatione poſitus ſe ſanctum dicere, & humiliter præſumere poſſit to.1.197.b
de Cõfeſſione pctõrum t.2.398.b
condonari cõmiſſa, quid ſit to.1.48. b
confeſſio, ornamẽtum eſt animæ to.2.59.a b
confeſſio gratiæ, gratiã deſignat in anima confitentis to.1.344.b
confeſſio humilis ſit, pura, fidelis to.1.265. b & infra
confeſſio ſimulata eſt nonus ſuperbiæ gradus to.2.185.a
confeſſio uera, quæ ſit to.1.18.b
confeſſio uerecũda inuenit apud deum, quo ſe humiliando deijciat &c. to.1.248.b
confeſſio utilis elici poteſt ex ſcripturis to.2.224.cap.x.& xj.
confeſſionis modus to.1.203.b & infra.
confeſſionis nummus declaratur to.1. 68. a
confeſſione humili peccata remittuntur to.1.250.b & ſeq.
confeſſionem & decorem induere to 1.18.b
confeſſionem præcedat timor duplex, & pudor duplex to.1.265.a
confeſſionem quatuor impediũt to.1.234.a
confitentur aliqui domino, quoniam potens eſt, alij quia bonus eis eſt, alij quia ſimpliciter bon⁹ eſt to.2.175.b
confidere in propria uirtute, peſſimum to.1.141.a
configenda eſt caro ſagittis trib. to.1.290.a
conflictus uitiorum, & uirtutum to.1.174.a & per tot.ſerm.
conformitas animæ ad uerbum per charitatem, quàm iucunda & optabilis ſit to.1.368.a
confuſio eſt nos caput ſurſum habere, qui cor ſurſum non habemus to.1.173.a
confuſio teporis præſentium temporum ad comparationem ardoris antiquorum patrum to.1 246.a
cõiugatis tria incõmoda, propter quæ uitanda uirginalis caſtitas eſt appetenda to.2.362.b
conſcientia felix, in qua luctamen timoris, & lætitiæ reperitur to.1.20.b
conſcientiæ liber to.1.205.a
conſcientiæ purificandæ forma to.1.314.b
cõſcientiæ teſtimonium, de quo gloriatur Apoſtolus, quid ſit to.1.113.b
conſcientiæ teſtimonium gloria noſtra to.2.26.a
conſcientia hominis quid to.2.419.a
conſcientia quòtuplex Ibi.b
conſcientia bona & turbatã quæ Ibidem.
conſcientia mala & tranquilla q̃ to.2.420.a
conſcientia mala & turbata quæ Ibidem b
conſcientiæ bonæ & malæ diffinitio to 2.421.a
conſcientia bona qualis Ibid.b
conſcientia mala Ibid.
conſcientia mala quare nulla pœna ſit maior Ibid.
cõſenſu & deliberatione ad mortem peccamus to.1.169.a
conſentire debemus deo, aduerſario increpanti to.1.370.a
conſeruatio pacis mutuæ tom.1.179.a
conſidera quanta ſit apud te dignatio dei to.1.39.b
conſidera quid natus, & qualis natus ſis to.2.136.b
cõſideratio Dei parit ſpem, & charitatem to.1.168.b
conſideratio duplex tom.1.139.a utiliter.
conſideratio noſtra à nobis incipiat to.2.135.a
conſideratio paſſionis, & laborũ Chriſti facit animam illæſam pgere inter proſpera & aduerſa to.1.309.b & per tot.ſerm.
conſideratio perutilis, qua prudẽtia, iuſtitia, fortitudo & temperãtia, & alia bona acquiruntur to.2.133.a
conſideratio quęrat, quod ſermo non explicat &c. to.2.146.a
conſideratio triplex, quę omne opus præuenire debet tom.2.140.b
conſideratio noſtri parit timor, & humilitatem to.1.168.b
conſideratio tui peroptima to.1.144.b
conſideratio utilis & compunctiua eorum, quę anima à corpore ſeparata inueniet to.1.188.a
ex Conſideratione remedij, periculi ęſtimatur quantitas to.1.29.a
conſiderandum qualis ſis, & qualis fueris to.2.137.b
conſiderandum quid, quis, qualis to.1.136.b
conſiderationis ſpecies tres to.2.146.a
conſiderationi aliquando, & non ſemper actioni noſmetipſos dare debemus to.2.133.a
conſideremus quales ſumus, & quales fuerimus to.2.136.b & infra.
conſideremus quanta ſit erga nos Dei dignatio to.1.39.b utiliter ualde.
conſideremus quid nati, & quales nati ſumus to.2.137.a
conſilium ſalubre Ber. ad uulpeculę aſtutiam deſtruendam, ſuggerẽtis monachis ac cęteris neophytis, prędicationis officium ad hoc non aſſumptis to.1.338.a
conſilia bona, quę ſint to.2.23.a
conſilia perfecta non ſunt abſque prudentia, & beneuolentia Ibi.
conſilium dei magnum, quod ab ęterno latuerat, prodijt in lucem ad miſeri conſolationem to.2.56.a
conſilium duplex, bonum quod aſſumunt boni, & malum quod mali aſſumunt Ibi.b
conſilium proprium, quàm malũ ſit to.2.69.b
conſilium ſalubre qualiter timoratus quiſque ſe habere debet, quando perplexus reperitur, de re aliqua, an ſit dei noluntas, uel non to.1.185.b utiliter ualde
conſilium ſalubre ad corpus to.1.6.b
conſolatio ad puſillanimes to.1.163.b
conſolatio bona cum à peruerſis blaſphemamur

blaſphemamur benefacientes to.1.278.b
conſolatio bona to.1.165.b
conſolatio duplex paſſionis Chriſti, memoria, & ſpes de futura gloria to.1.335.a
conſolatio & affabilis pacificatio ſponſi ad ſponſam pro auſtera increpatiõe prius facta. t.1.295.a
conſolatio mundi ad nihilum utilis to,1.21.b
conſolatio noſtra Chriſtus to.1 34.b
conſolationis Dei uerba. t.1.239.a
conſolationis reſpiratio pauperibus ſpiritu to.1.207.a
conſolatione diuina, qui ſunt digni to.1.30.b
conſolationem recipit anima uiatrix, contemplatione diuini luminis to.1.306.b
conſortia eorum, qui ſalutem impediunt, expaueſcẽda. t.1.41.a.b
conſpirationis antiquæ cauteriũ portamus omnes to.1.354.b
cõſpirauerunt primi parentes, aduerſus dominum, & aduerſus Chriſtum eius Ibidem
conſuetudo, & neglectus auertũt nos to.2.131
conſuetudo mala ducit ad incuriãm, & neglectum Ibidem
conſuetudo mala catenæ comparatur, quę facilius diſſoluitur, quàm rumpatur to.1.174.b
conſuetudo peccandi, quæ ſit. t.2 184.a
conſuetudinis ulcus, qualiter amputetur, & ſanetur to.1.311.a
conſulẽtem deum, qui audire nolunt, eum finaliter condemnãtẽ audient to.1.168.a
contemplatio deuota de nomine Ieſu to.1.14.a.35.a
contemplatio diuinæ ſuauitatis & gloriæ, ſolis mente & corpore puris conceditur to.1.344.a
contemplatio, pro diſtributione temporum, tribus modis diſtinguitur. to.1.225.a. Et notãdũ ubi Bernardus ſe reprehendit de cura ſuſcepti regiminis
contẽplatio tractatur. t.1.209.a.b 335.b. & t.2.59.b.135.a.147.a.225.a
contemplatio utilis de ſponſa in lectulo ſuo dilectum quærente: & de mulieribus, quæ uenerunt, ut ungerẽt Ieſum. to.1.316.b & p totum ſermonem
contemplationis circa deum tres modi ſub figura trium cellarum to.275.b. & per totum ſermonẽ
contemplationis & actionis neceſſaria uiciſsitudo declaratur to.1.329.b
cõtemplatiõis exceſſus duo ſunt, unus in intellectu, alter in affectu: unus in lumine, alter in feruore: unus in acquiſitione, alter in deuotione to.1.317.a
contemplatiõis ocium, & ſtudiũ prædicationis uiciſsim intermittat anima Deo deuota. t.1.328.b
contemplationis opus nonnunquam prædicationis gratia intermittendum eſt to.1.307.a
contemplationis quatuor ſunt ſpecies to.2.151.a
contemplationis quies pro lucro animarum libenter intermittenda eſt to.1.319.b
contemplationis quies, præiudicare non debet ſanctæ obedientiæ actibus to.1.369.a
contemplationis theoricæ arcanum to.1.277.a
contemplationũ duo genera ſunt to.1.335.b
contemplationi ſanctæ nihil deperit. Ibidem. & per totum ſermo.
contemplationi uacantes, nõ ſunt ocioſi, uel ſpernendi t.1.259.a
contemplationem tria impediũt. to.101.b
cõtemplatiõe pauſat anima ęgrota to.1.268.b
cõtemplatiuam ante actiuã (quæ ſub obedientia agitur) quærere, eſt ordo prępoſterus. tom.1.313.a.b
cõtemplatiuos importune moleſtãtes reprehendũtur to.1.321.b
contemplatiua uita eſt à nobis eligenda, actiua uero (ſi præcipitur) patienter eſt toleranda. to.1 171.b
contemplatiuorum alij aſcendũt, alii rapiuntur to.1.242.a
cõtẽplatiuorũ duo gñra. t.1.408.b
contemplari Deum nemo poteſt, nec uerbum Dei prædicare, niſi habuerit mẽtis puritatẽ. t.1.336.b
contemplatores alij aſcendũt, alij rapiuntur to.1.242.a
contemptus culpam facit maiorẽ uel minorem, ſecundum differẽtiam præcipientium to.2.162.a
contemptus mundi tangitur. to.1 5.a.130.b.173.b.& to.2.55.a.58.b & infra 387.a
contentio uitiorum to.2.193.a
contentio uirginitatis, & humilitatis adinuicem to.1.8.b
contentiones unde euenire & oriri ſoleant to.2.392.b
cõtentionis deteſtatio. to.2.392.b
cõtinentia nõ habet meritũ abſq; puritate intentionis. to.1.252.a
cõtinẽtia nõ habet meritũ, q̃ gloriam requirit humanã Ibidem
continentiæ hoſtes caro, mũdus, dæmonia to.1.91.b
continentię murus quàm ſit ſolidus to.1.100.b
contra aduerſariũ maiore fortitudine, & cautela op⁹ eſt ab ea parte, unde inſiſtit acrior. to.2.65.a
contra eos, qui in ſolennitatibus nimis curioſe ueſtiuntur, & cibãtur to.1.84.a
contraria ſicut ſimul eſſe non poſſunt: ſic nec carnales & ſpirituales deliciæ to.1.377.b
contremiſcenda eſt diuina maieſtas to.1.397.b
contritio & confeſsio tractantur to.1.264.b. & per totum ſermo.
contritio eſt unguentum ſua fragranria totam domum eccleſiæ replens to.1.255.b
conueniunt plures de nomine Ieſu, & ibi deuota contemplatio de nomine eius to.1.35.a
cõuerſatio monaſterii, baptiſmus ſecundus eſt. to.2.168.a
conuerſationis alienæ ſumus curioſi exploratores, aut iudices temerarii. to.1.306.b
conuerſationis honeſtę inſtructio to.1.218.b.259.a
conuerſationis ſpiritualis, cõtemplationis primus gradus, ut ĩ cõſideratione noſtra turbemur per timorem, diuina reſpiremus per ſpem to.1.168.b

conuerſationis ſpiritualis utilis traditio Ibidem
conuerſari ſic debet Chriſti miniſter ut ex moribus exterioribus exiſtimētur compoſitiones interiores to.1.190.a
de conuerſione to.2.386.b
conuerſio bona timor domini to.1.170.b
conuerſio duplex,interior & exterior to.1.46.b.97.a
conuerſio mala,conuerſio bona to.1.47.a
conuerſionem noſtram quatuor ſolēt præcedere ſtatus. t.1.170.a
conuerſionis perfectæ forma. t.1 41.b.&.47.a
conuerſos ad dominom, iam nō ſolicitet carnalium cura parentum t.1.40.a
conuerſus in tribus per cōſideratione peccatorum,per metū ſupliciorum,& per ſpem uenię cōuertitur to.1.91.a
conuertere anima mea in requiē tuā pulcre deducitur. t.1.114.a
conuicium apertum non modo prohibetur,ſed clandeſtinum,et uenenatum ſuſurriū t.1.289.b
conuiuium magnum eſt, in quo apponuntur miſericordia, iuſtitia & gratia to.1.54.b
cor ante ruinam exaltabitur. to.1 298.b
cor durum peſſimum t.2.131.b
cor peruerſum to.1.47.a
cor hominis prauum, ſenſus eius proni in malum to.1.160.b
cor in quatuor affectionibus eſt, quid diligas,quid metuas, unde gaudeas,ſeu cōtriſteris. t.1.47.a
cor leuare,quid ſit to.1.76.a
cor paratū ad aduerſa, & proſpera to.1.47.b
cor ſurſum habere ſeu deorſum, tractatur. to.1.195.b. per to.ſer.
cor tuū ſi quadā naturali duritia ſenſeris indeuotū quid agendū to.2.324.a
cordis cuſtodia quæ præſtantior eſt,ſine manus,& linguæ haberi non poteſt to.1.178.a
cordis duri cōditiones.to.1.162.b
cordis petiones tres to.1.50.a
cordis inſtabilitas to.2.223.b
cordis pij eſt cedere importunitati to.2.110.b
cordiū noſtrorū duritia declaratur to.1.82.a
corde infimo,qui ſint, & qui corde alto to.1.195.b
corda noſtra donec in hoc ſeculo diuiſa ſunt,paulatim ad ſuperna leuanda ſunt to.1.78.b
orona Chriſti ſpinea qd moraliter ſignificet to.2.368.a
cornua crucis quatuor to.1.64.b
corona chriſtus eſt pro ſe patiētis,et eū coronās.t.1.314.b.etiſra
corpus animū aggrauat,ne lumē icircūſcriptū uideat to..1.281.b
corpus aut tabernaculū militātis, aut ſtabulū uiatoris Ibidem.
corpus chriſti myſticū ſe ſolos eſſe gloriabantur ſtulti quidā hæretici 10.1.739
corpus luto, ſputis & huiuſmodi maculatur,ictib⁹ uulneratur, cōfoſsione perimitur. Anima ſimiliter cogitatiōe, affectu & cōcupiſcentia uulneratur,& cōſenſu ne. catur.to.1.168.b. & per to.ſer m
corpus quod corrūpitur,&c. quo modo intelligitur to.1.72.b
corpus trahit animam in regionē ſuam to.1.126.a
corpus Chriſti uniuerſa eſt eccleſia tam ueteris quàm noui teſtamenti to.2.336.a
in corporis Chriſti capite.1.prima et antiquiori parte, quę eſt primitiua eccleba ante mediatoris aduentū quatuor erāt ſenſus, & q ſint & quare Ibidem
corpus corrumpi non poteſt, niſi prius fuerit corruptus animus to.2.398.b
corporis conuerſio non eſt ſpernenda to.1.47.a
corporis conuerſio, qualiter fieri debeat Ibidem
corporis per ſpiritū caſtigatio, & afflictio nō minus animæ, q̄ corpori proficit to.1.121.b
corpori ſanitatem non uoluptatē,cordi puritatem, fratri pacē, imitationem ſanctis,compaſsionem mortuis debemus: & auxiliū ab angelo,pietatē à deo poſtulemus to.1.176.a
corpore īdiget angelus,ut pie ſubueniat to.1.249.a.b
corpore non indiget deus. Ibidē
corripientes benigne ſuſtinendi ſunt to.1.289.b
corripere debet eccleſiaſticus in ſpiritu lenitatis in delicto præoccupatos, Ibidem, 310.a.b
correptio fraterna qualiter fieri debeat. to.1.84.b.310.b. & tom. 2.43.a
correptio prælati neceſſaria. to.1 307.b
correptioni ſibi factæ, quidā impatienter & impudēter ſe defendunt Ibidem
correptionem manſuete ſuſcipiētes,ſe & corripientes à malis liberant to.1.308.a.utiliter
corripiendi modus. to.1.67.b
corrupti ſūt,& abominabiles,&c. exponitur to.1.222.a.b
corruptio animę tripartita, corporis quadripartita eſt Ibidē
creatura à noua contra facinus in manu habet innocentiam,cōtra flagitium continentiam tom. 1.6.a
creaturas duas ad intelligendum ſe deus condidit,hominem ſcilicet, & angelum to.1.235.a
credere ſimpliciter Ieſum eſſe filiū Dei,non ſufficit ad uitam æternam to.1.70.b
credulitatis facilitas peſsima. to.2 138.a
creſcit anima non ſubſtantia, ſed uirtute to.1.286.a
crudelitas ſacrilega cōmittitur, quū eccleſiæ miniſtri,quid præter uictum & ueſtitum ſibi retinent.to.2.196.a
crudeles animarum rectores.to.1 255.b
crumenæ ſuæ conformatur auarus to.1.273.a
crux chriſti cur ex quatuor arborum generibus facta fuerit, & quid ſingula arborū genera ſignificauerint to.2.374.b
crucem qui portat,mundo debet mori to.2.383.a
crucem ferre quid Ibidem
crux Chriſti Iudæis ſcandalū fuit to.1.66.b

crux Chriſti refloret in conuerſatione religionis to.2.57.b
crux precioſa eſt,amabilis,exultabilis to.1.130.b
crucis deſcenſionis ſuaſio to. 1. 65. a
crucis quatuor cornua gemmis quatuor,id eſt quatuor uirtutib. ornantur to.1.64.b 133.a
crucem tollere non ceſſemus to. 1.65.b
Cubilia Chriſti uaria to.1.277.a
cubile Ieſu triplex eſt to.1.241.a
cui non ſapit deus iuſtitiam per timorem, nec miſericordiam per amorem,dicit in corde ſuo, non eſt deus to.1.222.a
culpæ, quæ contrahitur ex tranſgreſſione, triplex modus to. 2. 164. b
cultus dei in tribus conſiſtit to. 1 221. a
cum fœmina ſemper eſſe, & eam non cognoſcere fœminam, non ne plus eſt, quàm mortuum ſuſcitare? to.1. 340.a
cupere cum Chriſto eſſe, uehemēter,ardenter, aſſidue debemus to.1.294.b
cupiditas diuidit eccleſiam, latus domini iterum confodit to. 2. 64. a
cupiditas memoratur to.1.144.b 153.a b.272.b & to.2.224.b 405.a
cur angelus dixerit, hic erit magnus,& non potius, hic eſt magnus to.1.14.b
cur filius, & non pater nec ſpiritus ſanctus incarnatus eſt t.1.1.a
curia cœleſtis præſtolatur conſummationem noſtram t.1.19.a
curia Romana bonos facilius recipere, quàm facere conſueuit to.2.143.b
curare inueniri fidelis ſeruus quiſque debet to.2.90.b
cura non eſt deo de bobus, ſeu alijs rebus ab homine to.1.345.a
cura quanta ſit deo de nobis ſiue de eccleſia Ibid.
curæ dei fidem anima ſancta ex duobus habet to.1.346.a
cures prius facere, quàm docere: & ſic dabis uoci tuæ uocem uirtutis to.1.332.a 331.a.& to.2.91.a
currere debemus nō in noſtrorū fiducia meritorum to.1.273.a b
currite fratres: tota curia cœleſtis uos expectat to.1.19.b
currentium in odore Chriſti differentia to.1.275.a
currēdum in odore unguentorū Chriſti to.1.274.a
curioſitas cur & quantopere uitanda to.2.409.b & ſeq.
curioſitas aliqua laudabilis eſt to. 1. 1. a
curioſitas digne reprehenditur to.2.182.a
curioſitas Euæ Ibid. b
curioſitas Luciferi Ibid.
curioſitas monachorū pernicioſa to.2.191.a
currus Pharaonis,& principes exercitus malitia,luxuria, auaritia, & huiuſmodi to.1.304.a
currus tres in ſcriptura leguntur to.1.241.a
curruum quatuor ſunt ſpecies to. 1.239.b
curuæ animæ quæ terrenis inhiāt to.1.279.b
cuſtodia manus,cordis,oris habenda eſt to.1.177.a
cuſtodiæ noſtræ iugiter intenti ſtemus to.1.168.a
cuſtodes eccleſiæ ſunt apoſtoli, & apoſtolici uiri to.1.360.a
cutis,caro & os, quibuſdam animæ uiribus comparantur to.1. 168.b
Cypreſſus in cruce domini quid ſignificauerit,& quæ ſit Cypreſſi natura to. 2.374.b
DAuid inquit: Sicut adipe & pinguedine &c. infundi prius uolens,& ſic effundere. Et tu diſce non niſi de plenitudine effundere to.1.268.a
Dauid, Ioſue & alij plures de hoſtibus triumpharunt, & ipſi ſoli glorioſi. Et deus cuncta creauit ſolus, & de hoſte triumphauit cur igitur non ſolus erit glorioſus? to.1.260.b
Dauid multifariam extollitur & laudatur to.1.344.a
Dauid omnium manſuetiſſimus, illius mortem lugebat, qui ſuam ſemper ſitiebat to.1.258.b
Dauid regi aliquando maledixit ſeruus, & eum ulciſci uolenti potius, quàm exprobranti ſuccenſendum putauit to.1.299.a
Dauid ſanctus cauterio graui uidetur quoſdam inurere, dum dicit: In labore hominum non ſunt to.2.194. b
Dauid aquam, quam deſiderauerat potare timuit to.2.189.a
Dauid ſanctitati ſubreptum: ſapiētiæ Salomonis illuſum: Sanſonis fortitudini obuiatum: nil igitur mirum, ſi adoleſcentulo in loco horroris, & uaſtæ ſolitudinis ſurripiatur to.2.3.a
in Dauid indicium fuit amoris uehementis de filio parricida, dum dixit: Parcite puero Abſalon to. 2.179.b
Date uoci noſtræ uocem uirtutis qualiter fiat to.1. 331.a & tom.2. 91. a
De aduentu domini, & ſex circunſtantijs eius to.1. 1.a
De amore ardenti, quo anima diligit deum: & de attentione habenda, quādo quis orat, uel pſallit coram deo & angelis t.1.251.a
De altitudine & baſſitudine cordis to.1.195.b
De aquæducto ſermo in natiuitate uirginis to.1.105.b
Deargentare qualiter debeamus animas noſtras to.1.5.b & inf.
De attentione habēda in ſeruitio Dei, & ardenti amore, quo anima diligit deum to.1.251.a b
De Bethleē, Nazareth, monte Olíueti, ualle Ioſaphat, Iordane, Caluaria, ſepulcro Bethphage, & Bethania to.1. 201. a b
Debitores ſumus debito quadruplici to.1.181.a
Debitores ſumus præcipue quinque, corpori, cordi, fratri, ſāctis, & mortuis to.1. 176.a
De cantico Ezechiæ to.1.165.a b
De circuncisione, baptiſmo, & uerbo domini ad Ioā. Sic nos oportet implere oēm iuſtitiā t 1.38.a
De circnncisione noſtra, & triplici teſtimonio, quod habere debemus to.1.32.a
Declamationes ſuper euāgelium:

Dixit Simon Petrus ad Ieſum, incipiunt to.2.192.b
Declinare à malo, & facere bonũ, quomodo à ſpiritu ſancto procedat to.1.80.b
De conſideratione ad Eugenium tractatus incipit to.2.131.b
De conuerſione ad clericos to.1. 264.b & per tot tractat.
Decor animæ duplex, innocentia & humilitas to.1.311.a b
Decor non mediocris caſtitatis, charitas, & humilitas to.1.275.a
Decor animæ charitas, iuſtitia, patientia to.1.284.b
Decor uerus deus eſt to.2.59.b
Decor, qui cum ueſte induitur, & cum ueſte deponitur, ueſtimenti eſt, non ueſtiti Ibid.
Decore corporali ſicut aliquis ornatur, & inde concupiſcitur, ſic decorem ſpiritualẽ ſponſæ deus concupiuit to.1.371.a
De cuſtodia manus, linguæ, & cordis utiliter to.1.177. a per totum ſermonem.
De cute, carne, & oſſibus to.1.168. b. per tot. ſerm.
De cordis contritione, & tribus ſpecieb. ueræ cõfeſſiõis t.1.264.b
De Dauid & Golia, & quinq; lapidibus to.1.88.b
Dedicantes eccleſiam pontifices, quinq; facere ſolent to.1.135.a
Dedicatio eccleſiæ, noſtra eſt ſolẽnitas to.1.140.a
Dedicationis eccleſiæ uniuerſę cerimoniæ non ad lapides, ſed ad nos ſpectant Ibid.
Dedicationes eccleſiarum, quàm dignum ſit celebrare t.1.134.b
De die octaua circũciſiõis t.1.33.a
De diligendo deo tractatus incipit to.2.171.b
De diligendo deo ſermo t.1.188.b
De diuerſis affectionibus animæ, & diuerſis nominibus, ſecundũ eas to.1.170.a
De duabus operationibus ſpiritus ſancti effuſione, ſcilicet & infuſione to.1.267.b
De duabus notitijs, & duab. ignorantijs to.1.302.a
De duobus diſcipulis euntibus Emaus, euãgelij expoſitio: Dico ex diſcipulis Ieſu, ĩ fine libri poſt ſermo: Gilleberti ſuper Cantica.
De duplici aduentu, & pennis deargentatis to.1.5.a
De duplici pulcritudine animæ to.1. 311.a
De duplici baptiſmo to.1.172.b
De duplici ignorantia nimium fugienda to.1.299.b
De dura increpatione ſponſi ad ſponſam Ibid.
De eo, quod legitur in Iob: In ſex tribulationib. liberabit t.1.187.b
De eo quod dominus ait: Et uos ſimiles hominib. &c. to.1.38.b
De eo quod ſcriptum eſt: Beatus homo, qui inuenit ſapientiam to.1.175. a
De eccleſia & ſynagoga t.1.261.b
De erroribus quorundam negantium nuptias, & circa baptiſmũ paruulorum, purgatorij ignẽ, & orationes pro defunctis tom.1. 340.b & per totum ſermonem utiliter & argutiſſimè.
De exẽplis obedientiæ to.1.125.b
Defenſio culpæ uel excuſatio perniciofa to 1.266.a
Defenſio peccatorum culpatur to.2. 185.a
De fructu & modo pertinentibus ad opus redemptionis t.1.256.b
Defunctorum qui lugendi ſunt & qui non to.2.417.b
De gratia & libero arbitrio, incipit to.2.151.b
De gemina conſideratione ſui to.1.138.a
De gloria deo tribuenda pro bonis ſuis nobis impenſis t.1.259.b
De habitu actione, & ſermone, &c. to.1.220.a
De his, quæ ſemper ſectanda ſunt à mente deuota to.1.296.a
De humilitate & patientia to.1. 298. b
De imagine ſiue uerbo dei, & de erroribus Gilleberti Porretani to.1. 363. a & per totum ſermonem.
De intellectu, & affectu to.1.74. a 78.a
De incarnatione Chriſti per patriarchas & prophetas prænunciata, & ab eis ardentiſſime pręſtolata to.1. 246.a
De interiori domo tractatus incipit to.2.226.b
Delectamenta ſanctorum, q̃ ſint to.1.114.a
De laude reciproca ſponſi, & ſpõſæ to.1.315.a
De lamentatione uirginis Mariæ, in fine libri poſt ſermones Gilleberti ſuper Cantica Canticorũ. Et ibi cõſequenter doctrina utilis pro uita monaſtica deuote tenenda.
Delectamur per uoluntatem, per rationem exercitamur t.1.220.a
Delectatio illecebroſæ cogitationis, & ſi paruam in anima morã faciat, fœda tamen poſt ſe relinquit ueſtigia to.1.205.b
Delectatio ſancta declinat occupatũ ſcłarib. deſiderijs t.1.79.a
Delectationes praue cogitationis ſi à nobis repellimus, ſtatim diabolus confuſus recedit, & arma tentationis eius franguntur to. 2.416.a
Delectationes, quæ in deo ſunt, quæ ſint to.1.49.b
Delendus fucus fugacis huius nitoris, ac nitor gloriæ coloratæ to.2.137.a
Delicati cibi monachorum culpantur to.2.190.a ualde utilr.
Delicato nimis ocio per contemplationem dormitare cupit, qui non prius exercitatus quieſcere appetat tn.1.313. a b
Deliciæ ſpũales, & ſeculares in eodem ſe nõ cõpatiunrur t.1.377.b
Delicta, & occultæ concupiſcentiæ noſtræ, & aliena in nos mala ſi noſtri non dominantur à maximo liberabimur pctõ t.1.88.a
De ligno, fœno, & ſtipula tom.1. 189. a
Delinquentes quamuis ĩ magnis, uix ferimus reprehendi: ſponſa ĩ oppoſitum to.1.311.b
De luciferi deiectione to.1.266.b
De miraculo ĩ nuptijs fcõ t.1.40.b
Dæmones in furore puniti ſunt: hõ iram tantum ſenſit t.1.346.b
Dæmonum habitatio à nubib. & infra eſt ĩ aere iſto caliginoſo inter cœlum, & terrã to.1.324.a

Dæmonium

Dæmonium meridiaunm, quid ſit to.1.133.a
De multiplici utilitate uerbi dei. to.1.183.b
De mundis piſcibus to.1.130.a
De nigredine, & formoſitate ſpõſæ to.1.280.a
De nigredine, & formoſitate ſpõſi to.1.286.b
De nimia quadam fallacia præſentis uitæ to.1.144.b
De nominibus Ieſũ to.1.32.a
De noua militia to.1.198.b
De nouem ordinibus angelorum to.1.270.b
Dentium multiplex ſitus, ordinatus, & natura, per quos uiri monaſtici deſignantur to.1.229.a
De obedientia, patientia, & ſapiẽtia to.1.164.a
De ornatu ſponſæ, & quomodo anima ſancta cœlum dicitur to. 1.284. a
De octo beatitudinibus. to.1 111.a
De ordine uitæ & morum inſtitutione to.2.241.b
De oratione dominica. tomo.1. 50. a
De oſculo pedis, manus, & oris domini to.1.247.b
De planctu Bernardi pro morte Gerardi fratris ſui to.1.281.b
Deploramus fruſtra, ſi emendare nõ ſtudeamus to.1.30 .a
De præcepto & diſpenſatione tractatus to.2.160.a
De precioſo unguento pietatis, & ueneratione ſubditorũ ad prælatos ſuos to.2.86.b
De primordijs, medijs & nouiſſimis to.1.173.a
De pronũciatione: Ieſus Chriſtus naſcitur ĩ Bethlehẽ Iudæ. t.1.17.b
De quadruplici debito. to.1.181.a
De quatuor uirtutibus cardinalibus, & quatuor unguẽtis Chriſti to.1.273.b
De quatuor cõtinuis ſolennitatibus natalis ſcilicet domini, Stephani, Ioannis, & Innocentium to.1.30.b
De quatuor generibus tentationum to.1.296.a
De gradibus humilitatis tractatus to.2.717.a
De quatuor modis ſeu ſpeciebus orandi to.1.184.a
De quatuor generibus ſpirituũ, uidelicet dei, angeli, hominis & pecoris to.1.249.a
De querimonia eccleſiæ cõtra ſuos impugnatores to.1.289.a
De relinquenda propria uoluntate to.1.172.b
Deſcendit Chriſtus ad te in carcerem to 1.274.b
Deſcendit Chriſtus misericorditer to.2.179.a
Deſcendere de cruce, quare Chriſtus noluerit to.2.64.b
Deſcenſio & aſcenſio noſtra. to.1 218.a
Deſcenſionis gradus in uiam peccati to.1.154.a
Deſcenſionis ſeptem gradus habet humilitas to.1.237.b
Deſcriptio exultationis ſupernorum ciuium in Marię aſſumptione to.1.96.a
De ſeptem donis ſpiritus ſancti cõtra ſeptem uitia to.1.174.a
De ſeptẽ miſericordijs. to.1.90.b
De ſeptem panibus, quibus turba reficitur Ibidem
De ſeptem ſpiritibus t.1.182.b
Deſerti quadrifarium eſt genus to.1.239.a
Deſideria hominum in tribus maxime cõſtituta ſunt to.1.24.a
Deſiderium electorũ triforme eſt to.1.238.a
Deſiderium inſatiabile cordis humani to.1.207.b. & t.2.172.a
Deſideriũ triplex ex memoria ſanctorum prouenięns to.1.117.b
Deſiderium, uox eſt etiam ualida to.1.355.a
Deſperatio ex ignorãtia dei naſcitur, & qualiter ſpõſa pulcra dicatur inter mulieres t.1.303.a.b
Deſperare nullus debet pro magnitudine cuiuſlibet criminis to.1.41.a
De ſpe & timore to.1.320.a.b
Deſpõſata Maria, q̃re fuerit. t.1.11.a
De ſummo & incircunſcripto ſpiritu, qui eſt Deus, & qui dicãtur pedes domini to.1.250.a
De ſtatu & cõpoſitione eccleſiæ to.1.312.b
De tentatione prouectorum monachorum & de hæreticis to.1 338. a
detractio fraterna peſſima. t.1.41.b
Detractio reprehenditur to.1. 177 a.278.b & to.2.138.a.187.a.401.b
Detrahentium uirulenta peſtis to.1.279.a
Detrahentes & detractionem audientes pari reatu tenentur. to. 2.401.b
Detractor & adulator, qualiter capiantur to.1.237.a
De tribus apparitionibus. t.1.34.q
De tribus aquis to.1.128.b.129.b
de tribus [illegible], uinaria, aromatica unguentaria to.1.276.a
de tribus modis cõtemplationis tom.1.275.b
de tribus magis to.1.36.a
de tribus ordinibus eccleſiæ. to.1 194.b
de tribus unguentis ſpiritualibus, quę ſunt, deuotio, cõtritio & pietas tom.1.255.a
de triplici aduentu, & carnis reſurrectione to.1.6.a.b
de triplici cohęrentia uinculorũ, clauorũ, & glutinorum. t.1.167.a
de triplici cuſtodia, manus, lingue & cordis to.1.177.a
de triplici genere cogitationum to.1.189.b
de triplici iudicio, proprio, humano & diuino to.1.190.a
de triplici modo dilectionis, qua deum diligimus to.1.270.a
de triplici genere bonorum, & uigilantia ſuper cogitationibus tom.1.175.b
de triplici miſericordia, et quatuor miſerationibus to.1.173.b
de triplici timore, quo quiſque timere debet, ne perdat gratiã bene operãdi to.1.324.b
de triplici flore, uirginitatis ſcilicet martyrij, & bonæ operationis to.1.314.a
de triplici utilitate aduentus domini to.1.7.a
de triplici profectu animæ, quæ fit per oſculũ pedis, man⁹ & oris domini to.1.248.a.b
de uberibus ſponſi domini Ieſu Chriſti to.1.253.b

de uerbis Habacuc. Sup custodiā meam ſtabo to.1.167.b
de uerbis apoſtoli. Non eſt regnū Dei eſca & potus to.1.178.a.179.a
de uerbis apoſtoli. Qui gloriatur. to.1.170.a
de uerbis apoſtoli, Apparuit benignitas to.1.34.b
de uerbis domini, Omnis qui ſe exaltat humiliabitur to.1.180.a
de uerbis Eſaiæ, Vidi dominum ſedentem to.1.120.b.& infra
de uerbis Eſaiæ ad Achaz, Pete tibi ſignum to.1.2.b
du uerbis pſalmi, Quis aſcendet to.1.190.b
de uerbis pſalmi, Audiam quid loquatur to.1.171.a
de uerbis libri ſapiētię, Iuſtum deduxit to.1 180.b
de uerbis Origenis to.1.192.a
de uita & quinque ſenſibus animæ, & ibi utiles omnino ſimilitudines to.1.172.a
deuotio de beneficijs dei & gratiarum actione to.1.256.a
deuotio habenda eſt circa diuinum officium to.1.251.b.315.a
deuotio in frigidis accenditur affatu, aſpectu uel memoria ſpiritualium uirorum to.1.266.b
deuotio tractatur. to.1.27.a.75.a 79.a.143.a.& to.2.203.a
deuotio unguētum eſt animę dolorem leniens to.1.268.b
deuotionis et charitatis feruori ac dulcedini anhelans nil aliud, q̃ oſculum petit to.1.254.a
deuotionis gratia datur in piatione perſiſtentibus to.1.254.b
deuotionis noſtræ gratiam, quatuor uidētur adaugere. t.1.236.b
deuotæ deo animæ: uiciſſim apparet & diſparet Chriſtus ſponſus. to.1.292.b
deuoti quiq; deo ſemper ſuppliciter orare debēt dicendo, cito anticipent nos miſericordiæ tuæ to.1.369.a
deus amat ut charitas, nouit ut ueritas, ſedet ut æquitas, dominatur ut maieſtas, regit ut principium, tuetur ut ſalus, operatur ut uirtus, reuelat ut lux, aſſiſtit ut pietas to.2.147.b
deus angelus, homo, ſibi inuicem cooperantur in ſanctum, & caſtum Chriſti & eccleſiæ connubium to.1.361.a
deus chatitas eſt, & quanto quis deo coniunctior tanto charitate plenior to.1.282.a.b
deus cordis arcana clariſsime cōtuetur to.1.208.a
deus cui proprium eſt miſereri, ex ſe miſerādi, ſumit materiā quòd autē condemnet eum cogimus to.1.251.a
deus curam habet noſtri. t.1.155.b
deus de ſeruitute creaturæ corporeæ non efficaciā, ſed congruentiā quærit to.1.250.a
deus dilexit nos tribus modis. to. 1.270.b
deus diligendus eſt ſine modo. Ibidem
deus eleemoſynam non recipit de manu raptoris fœneratoris & hypocritæ to.1.351.a
deus eſt in creaturis to.1.13.a
deus eſt in omni loco, ſed disſimiliter to.1.140.a
de⁹ ē pœna reproborū. t.2.149.b
deus eſt trinus & unus Ibidem. a
deus & beati ſpiritus cum eo, tribus modis ueſtigandi ſunt. to.2 146.a
deus æternitas eſt, ideo nō reperitur niſi ab his, qui perſeueranter eum quærunt to.1.197.b
deus ex quo omnia: per quē omnia: in quo omnia. to.1.361.a.& to.2.148.a
deus exercet uindictam in hoſtes per tria to.1.240.a
deus facit quod uult ipſa ſola uoluntate uolendi. t.1.249.b.& ĩfra
deus hominem non tanquam aſinum aut bouem, ſed tanquā uoluntariū habere uoluit. t.1.188.b
deus idem ſemper manens nō tamen ſemper eſt eiuſdem efficaciæ to.1.327.b
deus ignis cōſumens eſt. t.1.328.a
deus in libertatē poſuit hominem primum to.1.45.b
deus in nobis loquitur pacem pietatem, iuſtitiam to.1.295.a
deus in omnibus creandis, gubernandis, & diſponēdis, corporis nō indiget inſtrumētis t.1.246.a
deus in reparatione noſtra nō tātū potentiā, ſed & ſapientiam oſtendere uoluit to.1.11.a
deus longitudo propter ęternitatem to.2.150.a
deus mandando impoſsibilia nō homines præuaricatores facit, ſed humiles t.1.313.b
deus miſericordiarū to.1.30.b
deus miſericorditer apparuit ĩ carne to.1.250.a.b
deus modum acceptat, omnia enim fecit in numero, pondere, & menſura to.1.32.b
deus nō humiliatis, ſed humilibus dat gratiam to.1.299.a
deus non pater iudiciorum ſeu ultionum, ſed pater miſericordiarū dicitur to.1.30.b
deus non plene cognoſcitur, niſi ab his, à quibus perfectè diligitur to.1.253.b
deus omnia in omnibus, iucundum, utile, honeſtum to.1.24.a
deus ſolus bonus, homines nō p ſe, ſed per gratiam dei. to.2.383.a
deo fraudem facimus, quando non deum; ſed noſmetipſos de bono opere laudamus. t.2.386.a
deus operatur in nobis uelle & pficere to.1.150.b
deus optimus totus. to.2.146.b
deus qualiter comprehendi poſſit in hac uita to.2.150.b
deus quamuis omnipotens nō tamen potuit facere creaturam ei æqualem to.1.14.a
deus quærendus eſt debito tempore, modo & loco to.1.356.b
de⁹ qbus apparere ſolet, to.1.293.a
deus qd eſt, & alia multa de deo to.1 40.a.55.b.257.a.& t.2.147.b
deus quid eſt? quo nihil melius cogitari poteſt t.2.148.a
deus qui erexit hominē lapſum, dedit ſtanti angelo ne laberetur to.1.274.a
deus ratione utentibus lux eſt, recte utentibus uirtus, uincētibus gloria to.1.249.a
deus requiri uult, quod pollicetur tom.1.17.a
deus ſe oſtendit animæ ſecundū uarias formas iuxta uarias ipſius animæ diſpoſitiones, & affectus. to.2.293.b
deus ſimplex eſt, ſimplicitatē cordis requirit to.1.197.a
deus ſolicite quærendus eſt. to.1 369.a
deus timeri exigit ut dominus, honorari ut pater, ut ſponſus amari to.1.368.a
deus ubique eſt to.1.140.a
deus uendicat ſibi uerū eſſe, id eſt, increabile, interminabile, inenarrabile to.1.294.b
deus uera uita animæ inter hoc ſeparat malum to.1.152.b
deus ueritas eſt, & tales quæſitores requirit, qui quærant eum in ſpiritu & ueritate to.1.197.b
deus uideri non poteſt in hac uita ſicuti eſt to.1.293.a
dei gratia temperatur nobis. to.1 143.b
dei infirmum fortius eſt hominibus to.1.203.a
dei beneficia ubicunque occurrerint, quid agendum to.2.319.b
dei maxima ad hominem beneficia to.1.188.b
dei poteſtas ſeruo reuelatur, mercenario fœlicitas, filio ueritas, to.1.166.b
dei uerbi lingua fauor dignatiōis animæ uero deuotionis feruor to.1.312.a b
dei uiciſsitudines euntis, & redeūtis in anima to.1.355.a
dei uiſio fit diuerſis modis. tom.1 293.a.294.a
denarius quid ſignificet. t. 2.321.a
deo credidiſſe cum eum uidiſſe eſt to.1.247.b
deo inuenire nō cōuenit, ſed præuenire, inuentio enim præuētionē excludit to.1.361.b
deo nil maius poteſt cogitari. t.2 83.a.b
deo non intendere, ſed in ſeculū, ſecularis eſt animæ, neutram generū ſpecioſā habētis. t.1.306a.
deo, non tollit fuit, eſſe ab æterno, nec erit, eſſe in æternum. to. 1.292.b
deo reputare debemus, ſi quid uirtutis habemus: alioquin fures ſumus to.1.261.a
deo tribus uinculis cōſtringimur to.1.167.a
deo tripliciter fruemur in paradiſo to.1.116.a
deum cogita factorem, cogita benefactorem, cogita patrem, cogita dominum to.1.265.a
deum cōſulentem, &c. audire nolentes, condemnantem eum finaliter audient to.1.168.a
deum diligendi modus triplex. to.1.270.a
deum diligere toto corde, tota anima, tota uirtute quid ſit. ibi.b
deum omnes ignorant, qui ad eū conuerti nolunt to.1.303.b
deum timere in hoc ſeculo, tota eſt noſtra beatitudo to.1.117.a
deus quomodo in fractione panis cognoſcatur to.2.324.b
deum amare & timere & mandata eius obſeruare, nihil aliud eſt quàm eſſe, & unum ſpiritum cū deo eſſe to.2.329.b
dei potentiæ & ſapientiæ quomodo reſpondere nos conuenit. to. 2.337.a
dei charitati & ueritati quid debeamus Ibidē
deus quantopere ſit deligendus to.2.390.a
dextra & læua Chriſti, quid ſignificent to.1.22.a
dextræ & ſiniſtrę nominibus proſpera, & aduerſa deſignantur. to 1.320.b
diabolus efficacius machiuamentum nō habet ad tollēdam charitatē, quàm ut incaute in ea faciat ambulare to.1.270.a
diabolus non amplius tentat electos quā pmittat deus. to.2.415.b
diabolus cum ſeruos Dei tentat, eorum utilitati ſeruit, cum eos p tētationes ſuas nō decipit. ibi.
diabolus elaborat ut creaturam rationalem in utraque ſua qualitate corrumpat to.1.48.a
diabolus horribilis à fideli non timendus to.1.146.b
diabolus in cœlo iudicatus, quia inuenta eſt iniquitas eius ad odium to.1.346.b
diabolus inuidet humano generi to.1.147.a
diabolus mendacij pater. to.1.1.b
diabolus propter ſuperbiam cecidit, & ſi ita factum eſt cum angelo, quid de me fiet terra & cinere? to.1.324.b
diabolus quare cecidit to.1.356.a
diabolus ſcandalorum ſuggeſtor to.2.45.a
diaboli deiectio, nobis debet eſſe humiliationis occaſio. tom.1. 324.b
diaboli duplex malitia. to.1.130.b
diabolo ignis infernalis paratus eſt, & ſi nondum præcipitatio to.1.119.b
dialogus deuotus angeli cū uirgine Maria to.1.15.a
dicere uerbi diuini ad animā, & animæ uerbo reſpondere, quid ſint to.1.312.a
didicit Chriſtus in carne obediētiam, & miſericordiam. t.1.326.a
dies aſpirans et umbræ inclinatæ, quæ ſint to.1.351.b
dies diei eructat uerbum: exponitur to.1.213.b
dies duo ſunt to.1.20.a.352.b
dies infructuoſos, qui pręterierūt, nec recuperari queūt, neceſſe eſt recuperari in amaritudine animæ noſtræ to.1.270.a
dies inſpirans, reſpirans, aſpirans to.1.353.a
dies iudicij ueniet, ubi plus ualebunt pura corda, quàm aſtuta uerba to.1.374.b
dies octo, in quibus ſpiritualis homo naſcitur, & die octauo circūciditur to.1.33.b
dies proficiētes habētur. t.1.317.b
dies quartus fœtidus, & fœtor quatriduani Lazari, quid denotant to.1.65.b.99.a.b
dies ſanctos celebrant plures ſine deuotione to.1.4.a
dies tres to.1.18.b
die, qua Deus cōdidit, redemit hominem, hoc eſt ſexta feria. tom. 1.65.b
diem extremi iudicij, pauci uenturum eſſe ſciunt, quamuis uideatur omnibus eſſe nota, quoniā pauci ſunt qui ſaluantur. t.1.20.a
differenter eſt Deus in creaturis tom.1.13.a

differētia eorum, qui ſimul in monaſterio uiuunt to.1.74.b
differentia inter martyres, & confeſſores quæ ſit to.1.53.a
differentia quadruplex eorū, qui Chriſtū ſequuntur to.1.218.b
differentiæ actuum antiquę legis & nouæ immo & ſimilitudo. tom 1.304.b
differentiæ quatuor ſunt, cognitorum, nō cognitorū, cognoſcētiū, & non cognoſcentium. t.1.222.b
differentiæ, quæ inter ſapiētem, & ſtultum reperiuntur tom. 1.337 b. utiliter
differentiæ ordinū, & obſeruantię eorum tractantur. t.2.167.a.b
definitio opinionis, fidei, intellectus to.2.146.b
dilatari oportet animam, ut fiat habitatio Dei. to.1 285.b. & ſeq.
dilatio pœnitentiæ uſq; ad mortē periculoſa eſt ualde to.1.222.b
dilectio plēitudo legis ē. t.2. 390.a
dilectionis laus. ibidem. b. & ſeq.
dilectio duas habet alas, dexterā uidelicet & ſiniſtrā, & quæ ſint to.2.391.a
dilectiō cauſa quæſitionis, quæſitio fructꝰ dilectiōis eſt. t.1.369.b
dilectio Dei habet uinum æmulationis, dilectio proximi oleū mā ſuetudinis to.1.309.a
dilectio duplex, carnalis et ſpiritualis to.1.357.b
dilectio fortis ut mors, dura ſicut infernus æmulatio. to.2.42.a
dilectio quinquepartita eſt. to.1 172. a
dilectio ſola regnare debet in nobis to.1.156.a
dilectio triplex, qua deus diligi debet. to.1.270.a. & per totū ſerm. utiliter
dilectio triplex excludēs tria, quæ non ſunt ex patre t.1.188.b
dilectionis aculeus Ieſus, & hic crucifixus to.2.170.b
dilectionis diſcretio to.1.270.b
dilectionis formam à Chriſto diſci to.1.271.b
dilectionis ordo to. 1.318.b util.
dilectum inter lilia paſci, nō de corporalibus lilijs, ſed de ſpiritualibus intelligendū eſt. to.1.348.a
dilexit nos Chriſtus dulciter, ſapiēter, fortiter tn.1.270.b
diligamus Chriſtum, &c. t.1.37.b
diligit Deus diligētes ſe. t.1.347.b
diligēdi deum modus eſt, eum diligere ſine modo to.2.169.b
diligere dominū Deum toto corde, tota anima, tota uirtute debemus: in hoc enim eſt uera ſapientia to.1.318.b
diligitur deꝰ ineffabiliter ab angelica creatura to.1.270.b
diligendus eſt Chriſtus Ieſus, & ratio quare to.1.269.b
diligendum non eſt ſemper amplius, quod prius curandum eſt to.1.317.b
diligere ex ſe toto deum quiſque debet, à quo ſe totum habet. t.2 171.b
diligere opere, & ueritate qualiter fit to.1.318.a
diligere proximum, deum in cauſa habere neceſſe eſt to.2.175.b
diligere, quæ citra ſummū ſunt, ſumma dementia eſt t.2.172.b
diligere noſipſos debemus propter deum to.2.174.a
diligere tēporalia magis, quàm ſpiritualia ſumma eſt dementia. to.2.33.a
diligere tota anima, eſt ſapienter amare to.1.270.b
diligere toto corde eſt omne, qđ blanditur amore Chriſti poſtponere to.1.271.a
diligere tota uirtute, eſt fortiter pro iuſtitia ſuſtinere Ibidē.b
diligere uanitatē, & contemnere ueritatem, uanum & iniquum eſt to.2.16.b
diſcere à Chriſto debet quiſque chriſtianus, quomodo Chriſtū diligat to.1.270.b
diſcere Ieſum, omni ſcibili ſalubrius to.2.57.a
diſcernet deus in iudicio inter electos, & reprobros. to.1.354.a
diſcernere nemo ad purum poteſt, malum innatum à malo ſeminato to.1.295.a
diſcerne qualis ex te, qualis ſis dono Dei to.2.137.b
diſciplina clauſtri qualis eſſe, & qualis non eſſe debeat. t.2.42.b
diſciplina memoratur. tom.1.99.b 59.b. & to.2.393.a
diſciplina moralis docet ſubeſſe, coeſſe, præeſſe to.1.276.a
diſciplina ſumma Ibidē.b
diſcipuli carnaliter diligebāt Chriſtum, cum de eius diſceſſu triſtes erant to.1.270.b
diſcretio eſt auriga uirtutum. to.1 34.a.317.a
diſcretio in obedientia reprehenditur to.1.42.a
diſcretio nō ualet abſque charitate, nec econtra to.1.276.b
diſcretio omni uirtuti ordinē ponit to.1.317.a
diſcretio reſiſtendi tentationibus to.1.370.a.b
diſcretio tractatur. to.1.34.a.67.b
diſcretione ordinatur charitas. to. 1.316.b
diſpar meritum is habet, qui ſocialiter uiuit ab eo, qui utiliter præeſt to.1.276.b
diſpartitæ linguæ tanquam ignis implent domos noſtras ſpirituales to.1.80.b
diſpenſatio prælatorum mala, diſpenſatio non eſt, ſed diſsipatiō to.2.141, a.b.
diſpenſationis prælatorū perutilis modus Ibidem
diſputatio probans uoluntatem cogi non poſſe to.1.365.b
diſputatio profunda de imagine, uerbo, & de anima & ſua rectitudine, & magnitudine to.1 363.b
diſputatio ſubtilis de imagine ſiue uerbo dei, & de anima, quæ ad imaginē eſt. Et de erroribus Gilleberti Porretani Ibidem & per totum ſermonem
diſſentiat ſibi, qui cupit Deo conſentire to.1.369.b
diſsimulare fratrum delicta, exemplo Ioānis nō debemus. t.1.84.b
diſsimulatio pœnitentiæ uſq; ad mortem periculoſa eſt ualde. to. 1.222.b
diſſolui cupiunt ſancti, quod formidabile eſt pctōribus. t.1.326.b
diſtantia locorum ueram amicitiā diſiūgere nō poteſt. to.2.33.b
diſtantia quanta eſt inter paſtorē & gregē, tanta eſſe debet inter episcopū
Epiſcopum & plebem to.1. 233.a
diſtinguendum ſemper eſt inter manifeſta & dubia to.1.267.a
diſtinctio trium graduum in dominica incarnatione t.2.149.b
diuerſa uulpecularum genera declarantur. to.1.337.a
diuidens actum à fide, inique diuidit to.1.279.b
diuinitatem non eſſe deum, & ſimilia dicentes improbātur. to.1 to.1.364.b
diuinus ſermo potio eſt. t 1.247.b
diuina maieſtas, etiam cedit amori to.1.331.a
diuina nomina mutātur pro mutabilitate affectuū aię. t.1.170.a
diuina unitas, qua tres ſubſtantiæ in Chriſto, una perſona ſunt. to. 2.149.a
diuini amoris erga nos geminum argumentum to.2.56..a
dominorum conſcij ſecretorum tres ſunt to.1.242.a
diuine uiſionis excellentia, & guſtus diuinæ dulcedinis uarietas, pro uariis animæ deſideriis. to.1 292.b. & per totū ſermonem
diuinę unitatis excellētia. t.2.150.b
diuinæ uocis utilitas multiplex to.1.183.b
diuitias ſcire, & poſſidere, differūt to.1.277.b
diuitiæ ſalutis, quæ ſint. to.1.22.a
diuitiarū amor iſatiabilis. t.1.207.b
diuitiarū deteſtatio. to.2.387. b
diuitiæ noſtræ q̄ ſint. to.2.405.b et quomodo amittantur, ibidē
dixit inſipiens in corde ſuo, nō eſt Deus: exponitur. to.1.222.a
docet deus ſine corpore, ſicut & apud ueteres docebat hominē ſcientiam to.1.250.a
doctoris boni cōditiōes. t.1.331.a
doctoris illius uocem libenter audio, qui nō ſibi plauſum, ſed mihi planctum moueat Ibidem
doctores cum dicantur Petrus & Paulus, quid nos doceāt. t.1.86.a
doctrina ſana nos uendicat à carnalibus deſideriis, eripit mūdo, & acquirit Deo. to.1. 255.a
documenta ſalubria ad ſalutē cōſequendam to.1.208.b
dolere in nobis ipſis debemus, ſi iuidos nos eſſe ſētiamꝰ. t.1.317.b
dolor contritiōis frænādus, et nō interpolādus eſt, commemoratione beneficiorum Dei & laudes eius to.1.256.b
dolor nimiꝰ nō deliberat. t.1.373.a
dolor uehemens beati Bernardi de morte Gerardi monachi fratris ſui to.1.281.b
dolentiū planctus, & huiuſmodi naturales emiſſiōes ſicut nec uſus creat, nec præmeditatio format, ſic flagrans amor, cum intra ſe cohiberi non ualet, non attendit quo ordine qua ue ſerie ebulliat to.1.343.b
dominari dei ſup nos qđ. t.2.328.b
dominus aliquando ſedet in ualle Ioſaphat to.1.239.b
domini eſt ſalus, & non liberi arbitrij to.2.158.a
domus domini tria patitur pericula. to.1.136.b
domus fœlix, ī qua de Maria Martha conqueritur to.1.98.a
domus orationis ſicut & domus, in qua erāt diſcipuli congregati, cella poteſt dici uinaria. t.1.316.b
domus ſcopis mundata, ſed uacans, quid ſit to.1.97.a
domus ſpiritualis timore eſt initianda, patiētia roboranda, longanimitate dilatanda. to.1.313.b
domum dei ſpiritualem ſe eſſe cognoſcat, qui non in carne, ſed in ſpiritu ambulat Ibidem
domū fabricare Deo uolens, quo modo facere debeat. to.1.136.a
domeſtici eccleſiæ, inimici eius, et ibi de ambitione eccleſiaſticorū to.1.298.a. utiliter
donum accipiendo, oſculāda eſt manus to.1.248.a
donum non omne, quamuis ſpirituale, prodit de cella uinaria. t.1 317.a
dōa dei aſſcribere ſibi, peſſimū eſt to.1.369.a
dona ſeptem ſpiritus ſancti tractātur. to.1.69.b.231.a. & per quattuor columnas ſequentes
dona ſeptē ſpiritus ſancti, ſeptem ſunt phialæ. ex quibus effudit oleum Chriſtus in uulneribus noſtris to.1.266.a
dona ſeptem ſpiritus ſancti, ualēt contra ſeptem gradus peccati, ſi bene ordinentur to.1.174.a
donationum Dei ordo ad animā, quam de peccato liberat. tom.1 304.b
donec inclinētur umbræ, umbrarum nomine hoc in loco deſignantur contrariæ poteſtates to.1.351.b
donec in ſacris ſcripturis quandoque ſumitur incluſiue, quandoq; excluſiue to.1.352.a
dormit inter medios cleros anima, quæ amore potius, quàm timore ſupplicij proficit. t.1.320.b
dotes animæ, carnis continentia, cordis induſtria, uoluntatis rectitudo to.1.259.b
dotes mirabiles ac uirtutes, quibus quilibet nobilis dotari debet: ubi milites laudātur, quòd nō ſunt uenatores to.1.200.a
ducem adſumat ſibi ſponſam, qui uias uitæ ingredi deſiderat. to.1 360.b
duo brachia ſponſi to.1.5.a
duo conſideranda ſunt, in opere noſtræ redemptionis. to.1.256.b
duo minuta Deo offerenda ſunt: id eſt corpus et anima. to.1.44.a
duo neceſſaria ad iuſtitiam exercendam to.1.178.b
duo nobis in hereditatem reliquerat Adam to.1.62.b
duo rerum genera in natiuitate Chriſti non ſolum diuerſa, ſed & diſsimilia ualde to.1.28.b
duo ſunt de Chriſto, unum nobis cognitū, alterum incognitum, ſimiliter & de ſpiritu ſancto. to.1 225.b
duo tēpora ſcilicet quadrageſimę & quinquageſimę cælebrat eccleſia to.1.81.a
duæ res conſolantur eccleſiā pręſentem to.1.335.a
duę ſunt opationes ſpūs sc̄ti, effuſio ſcilicet & infuſio. to.1.267.b
duplex pudor to.1.203.b
duplex ſpūs, quē Eliſæus poſtulabat ab Elia, quis ſit to.1.74.b
duplici pane nos cibat deꝰ. t.44.b
duplici ſtola ueſtiri ſanctos, quid ſit, & ſtolæ quæ ſint to.1.114.b

duritia noſtri cordis, culpatur deuota exclamatione to.1.29.a
duritiã cordis, quomodo qs incurrat, & quid ſit cor durum. to.2 131.b

Ebrietas duplex to.1.215.b
Ebrietatis deteſtatio. to.2.397 b. & infra
Ebrij apoſtoli fuerunt in die Pentecoſtes non muſto, ſed ſpiritu ſancto to.1.316.b
Ebrij omnes qui fuerint, non uno modo debriantur to.1.237.b
Ebriam ſe non negat ſponſa. to.1 316.b
Ecce elongaui fugiens, & manſi ĩ ſolitudine to.1.321.a
Ecce iſte uenit ſaliens in mõtibus, qui ſint illi montes & colles, longa diſputatio. to.1.322.a. & per totum ſermonem
Ecce quàm bonum, & quàm iucundum: exponitur to.1.223.a
Ecce uicit leo, exponitur. t.1.216 b
Eccleſia à Iudęis repulſa, in gentẽ magnam, id eſt in fines orbis terrarum miſſa eſt to.1.291.a
Eccleſia chriſtianorum & ſynagoga Iudæorum memoratur. to.1 261.b. & per totũ ſermonem
Eccleſia Chriſti quare ab uniuerſitate gẽtium ſuſcepta eſt, & nõ ſynagoga to.1.289.a
Eccleſia conqueritur de ſuis impugnatoribus uel de his qui fraternitatis unitatẽ impugnãt. Ibi.
Eccleſia perſecutionibus creuit to.1.290.b
Eccleſia plangit tam illos, qui ſcire contemnũt quomodo ſit uiuendum, quàm illos qui ſciẽtes, nihilomin⁹ male uiuũt. t.1.301.b
Eccleſia primitiua Chriſtũ abeuntem rogat cito reuerti. to.1.353.b
Eccleſia quomodo, quà ue ratione inuenta dicatur to.1.361.a
Eccleſia recumbit intus, ſed eccleſia interim perfectorum: ſpes tamen eſt nobis to.1.262.a
Eccleſia, reperit diuitias diuinæ miſericordię in foraminibus uulnerum Chriſti. to.1.333.b. & per totum ſermonem
ad eccleſiã cũ ueneris deuotiõis
Ergo quid agendũ to.2.319.a
Eccleſia cur filia principis dicatur to.2.392.a
Eccleſię calciamẽta q̃ dicãtur. ibi.
Eccleſia ſeu deuota anima, à domino ſoror, ſponſa & filia appellatur. to.1.253.b
Eccleſia ſynagogæ non inuidet, ſed ad eam nititur introducere Chriſtum to.1.362.b
Eccleſia ſponſa, cœlos ſuos habet to.1.286.a
Eccleſia ſpõſa ideo plus diligit, qa ei plus dimiſſum eſt to.1.262.b
Eccleſia ſponſa Chriſti, optat trahi poſt ſponſum to.1.271.b
Eccleſiæ amaritudo amariſsima to.1 41.a.298.b
Eccleſiæ complemẽtum, finis eſt omnium to.1.345.b
Eccleſię cura quãta ſit deo. ibid.a
Eccleſiæ dedicatio, noſtra eſt ſolennitas to.1.139.b
Eccleſiæ dignitates ab ambitioſis impudenter quæruntur: quo fit ut nil reſtet, niſi aduentus filij pditionis to.1.145.a
Eccleſiæ domeſtici inimici eius to.1.298.b
Eccleſiæ lecti, laquearia & tigna, quę ſint. to.1.312.b. per to. ſerm.
Eccl'iæ miniſtri timeãt, qa bona eccleſiæ impie & ſacrilege, nõ in uſus pauperũ expẽdũt. t.1. 277.b
Eccleſiæ nomine non tantũ una anima, ſed multarum unitas deſignatur to.1.334.a
Eccleſiæ lugenda nimia miſeria, & quomodo in pace amaritudo ei⁹ amariſsima to.41.a.298.b
Eccleſiæ prælati, quales eſſe debeant. to.1.313.a. per totũ ſermonẽ
Eccleſiæ profuerũt perſecutores obeſſe cupientes to.1.290.b
Eccleſię pulcer ſtatus, authoritas prælatorum, cleri decus, populi diſciplina, monachorũ qes to.1.313.a
Eccleſiæ quatuor tentationes. t.1 144.a.297.b. per totum ſermo.
Eccleſiæ querimonia contra ſuos impugnatores, & cõtra eos, qui impugnant unitatem fraternã to.1.289.
Eccleſię quę ex gentibus eſt, & ſynagogę comparatio. to.1.261.b
Eccleſię quod deeſt perfectionis in uno, ſuppletur ĩ alio t.1.259.b
Eccleſiæ ſtatus & poſitio, & quomodo per actiuam uitam, quæ ſub obedientia agitur, peruenitur ad contemplatiuam to.1.312 b. per totum ſermonem
Eccleſiæ typus in patribus pręceſſit, & ſacramenta noſtræ ſalutis in exitu Iſrael de Aegypto, & in tranſitu maris, baptiſma ſignificatur to.1.304.a
Eccleſiam cuſtodiunt apoſtoli, & apoſtolici uiri, ab ea aſſumpti to.1.360.a
Eccleſias ſi uineas intelligimus, uulpes hæreticos: apertus eſt ſenſus ut heretici potius capiantur, quàm effugentur to.1.338.b
Edenda tria ĩ ſanctis nobis apponuntur to.1.341.a
Edificare ſuper fundamentum lignum, fœnũ, ſtipulam, aurũ & argentum, quid ſit to.1.189.b
Edulium carnis, quod nobis apponitur ad edendum, trifarium eſt to.1.240.a
Efficax nil tam ad gratiã promerẽdam, et retinẽdam inuenitur, quàm ſi omni tempore nõ inueniamur altũ ſapere, ſed timere to.1.364.b
Efficax nil adeo inuenitur ad curanda cõſcientiæ uulnera, quàm Chriſti uulnerũ ſedula meditatio to.1.336.b
Effundere nemo debet, niſi plenus, ad exemplum fontis uel cõchę to.1.268.a
Effuſio nominũ chriſti. t.1.263.a
Effuſum nõ integrum ſponſi nomẽ capiũt adoleſcentulæ, et animæ nõdum perfectę. to.1.269.a
Eger ſicut ſe habet ad medicum, ſic peccator eſſe debet ad creatorem to.1.235.a
Ego dixi in dimidio: exponitur to.1.165.b
Ego flos campi, ſponſa monſtratæ quietis lectulum, ſpõſus uocat ad campum, ad exercitum prouocat to.1.314.b
Ego quos amo arguo. to.1.308.a
egrediamur de cõclaui ſcĩ. t.1.19.a
Egredimini de ſenſu carnis, ad mẽtis intellectum to.1.36.b
Egredimini filię Siõn: exponitur to.1.214.a
Egredietur uirga &c. exponitur. to.1.10.a
Egreſſus uel eiectus, à domino nõ reuertetur oculus eius, ut uideat bona to.1.369.a
Elationis peruerſitas inuehitur to..1.31.b
Electorum omnis profectus, quatuor gradibus diſtinguitur. to. 1.233.b
Electorum ſigna quædam enumerantur to.2.44.a.b.72.a
Electorum res ordines declarantur to.1.214.b
Electi tria præſtolãtur. to.1.238.b
Electos tria ĩ futuro manẽt. Ibi. a
Eligere debemus abiecti eſſe, et ad inſtar Pauli per obedientiam ad manus trahi to.1.42.a
Emaus qd ĩterpretetur. t.2.320.b
Emere ſine argento et cõmutatione, quid ſit. to.1.68.a
Emenda ſunt aromata mentis numo proprię uoluntatis Ibi.
Emiſſiones tres, cõtinentium, cõiugatorum, & prelatorum. to.1 227.a
Emiſsio ſpiritu creatur, & renouatur facies terræ to.1.75.a
Emulatiõi diſcretio neceſſaria eſt to.1. 317.a
Epiſcoporum honores affectandi nõ ſunt, nec epiſcopis quomodocũq; detrahendum. to.1.259.a
Epiſcoporum laboribus cõmiſereri debemus Ibidem
Epiſcopos nõ eſſe niſi, qui boni reperti ſunt aſſerentes, reprobãtur to.1.342.b
Epiſtola ad fratres de mõte Dei to.2.204.b
Epiſtola apologetica ſeu purgatiua beati Bernardi. to.2.186.b
Epithetum ſeu nomen triplex triplicatum, de Salomone Chriſto to.1.36.a.214.a
Epulum ſpirituale de ſterili litera, tanquam granum de palea trahitur to.1.233.a
Equaliter diligendi ſunt proximi to.1.268.a
Equanimis eſſe deb[illegible] fidelis, inter proſpera & aduerſa. to.1 281..b
Equitatui domini quare aſsimilatur anima to.1.304.b
Eremi ſolitudo multos ſpiritu feruentes euomuit to.1.338.a
Errores quorundam negantium nuptias, & circa baptiſmum paruulorum, purgatorium, & orationes pro defunctis. to.1.340.b
Error Gilleberti Porretani Pictauenſis epiſcopi to.1.364.a
Erroris Origenis confutatio. to.1 324.a
Errauerunt in ſolitudine, qualiter intelligatur to.1.162.b
Erubeſcimus uulnerum ligaturã, qui de uulneribus interdum gloriamur. to.1.31.b
Eſau ueſtes &c. quid ſignificent to.1.238.a
Eſſe Dei & eius præſentia deſcribitur to.1.167.a
Eſſe, in Deo uerum eſt, quod nec à fuit præciditur, nec ab erit expungitur to.292.b
Eſſe omnium Deus eſt, nõ materiale, ſed cauſale to.1.249.a
Eſſentia diuina ſingulariter ſimplex eſt to.1.364.a
Eſtimatur hodie magnus, qui ſuę cõuerſionis exordia retinet. to.1 186.b
Eſuriei noſtrę menſæ tres apponuntur to.1.240.a
Eſurire & ſitire iuſtitiam t.1.5.b
Eterna eſt imago & ſpecies animæ, quam inhabitat Deus, ſcilicet charitas to.1.284.b
Eua dum mortalia adpetiit, mortalis facta eſt to.1.365.a
Euam quid tranſgredi fecerit præceptum to.1.131.b
Euam triplex occaſio ad peccandum illexit to.1.54.b
Euangelium ad quid ſcriptum eſt to.1.89.b
Euangelica ſanctione præceptum eſt, ne terrenis affectibus inhærentem ſalutemus to.1 236.a
Euchariſtiæ ſacramentum, duo ĩ nobis operatur to.1.64.a
Exaltat dominus caput noſtrum tribus modis to.1.236.a
Exaudiri non meretur, qui nõ poſtulat, aut tepide poſtulat, to.1 160.a
Exceſſus contemplationis duo, unus in intellectu, alter in affectu to.1.317.a
Exceſſus mentis duplex. to.1.321.a
Exceſſus qui contemplatio dicitur, in qua ſponſus quieſcere facit animam ſanctam zelans pro eius quiete to.1.20.b
Exceſſus, qui & contemplatio dicitur Ibidem, & infra
Excitatio ſaluqris ad humiliter & pacifice uiuẽdum, & gaudia cœleſtia cõtemplãdum. to.1.179.b
Excuſare debemus delinquentes, quantum fieri poteſt. to.1.306.b
Excuſsre ſe a peccatis quam grande ſit peccatum. to.2.359.a
Excuſatio Bernardi, quòd poſt alios præſumpſerit exponere euãgelium, Miſſus eſt t.1.17.b
Excuſatio perfecta, teſtimonium cõſcientiæ ſuæ to.2.135.a
Excuſationis genus eſt, cum argueris tu, aliũ incuſare. t.1.226.a
Excuſationis malum to.2.185.a
Excuſationem de ignorantia nõ hebent monachi to.1.4.a
Excuſationem interdum nobis tribuimus, de ignorantia uoluntatis diuinæ, in quibuſdam rebus dubiis to.1.185.b
Exempla bonæ uitæ à Chriſto & eius actibus aſſumere debemus to.1.274.b
Exemplum operis eſt ſermo uiuus & efficax to.1.52.a.68.b
Exemplo ſapientis, nõ debet homo eſſe in aduerſis timidus, nec ĩ proſperis diſſolutus. to.1.272.b
Exemplo Bernardi æquanimes eſſe debemus in proſperis & aduerſis to.1.281.b
Exemplar precioſum Chriſti, conuerſatio & uita to.1.26.b
Exercitus diaboli uincitur per sãcta opera to.1.305.a
Exercitium bonorum operum interim quæri debet, cum uita cõtemplatiua to.1.313.a.b
Exercitium electorum triforme to.1.238.b
Exercitij ſpiritualis ſumma, in tribus cõſiſtit to.1.87.b

Exhortatio & cõſolatio ſunt lac uberum ſponſæ to.1.255.a.b
Exhortatio ſalubris ad extirpãda uitia, & inſerendas uirtutes. to.1 211.a.b
Exhoſtatio utilis ad currendum cũ ſpõſa in odorem unguentorum ſpõſi to.1.274.b
Exhibeamus nos benignos, inuicem ſupportantes to.1.41.b
Exire qualiter debeamus de terra noſtra, de cognatione, & de domo patris noſtri to.1.168.b
Exinaniri quare uoluit deus, cum poſſet aliter redimere. to.1.257.b
Exinaniuit ſe cœleſtis ſpõſus ut homines terrenos ad cœlum traheret to.1.287.a
Exinaniuit ſe Chriſtus tripliciter. to.1257.b
Exiſtimaſti inique, quòd ero tui ſimilis: declaratur to.1.357.b
Expectare debemus Deum cum ſilentio to.1.344.a
Expectantes Deum debent eſſe ſuſpenſi to.1.236.b
Expectat Deus delinquentes, benigne ſuſcipiens reuertẽtes. to.1 254.b
Expectatio moleſta to.2.69.b
Expectare odorare eſt. to.1.343. b. & infra
Expectauerunt patres antiqui dominum Ibidem
Expectat peccator nihil. Ibidem
Expedit ut unus moriatur pro populo: exponitur to.1.286.b
Experimenta ſeptem, ſine quibus uera ſalus nõ eſt to.1.265.a
Expoſitio euangelij de ſeptem panibus to.1.89.b
Expoſitio euangelij, miſſus eſt to.1.7.b. per quatuor homilias
Exprobratio quòd incõtinentes uitioſi & indigni, ſacros ordines adſumere non uerẽtur. t.1.211.a
FAcere id debemus, ad quod uenimus to.1.164.a
Facies animæ, mentis intentio tom.1.305.b
Faciẽ lauare, & ungere caput dũ ieiunamus: quomodo intelligitur to.1.46.a
Factus eſt in pace locus eius exponitur to.1.232.b
Fallere & falli, malũ to.2.105.b
Falſitas diaboli, qua Deum mendacij, & inuidiæ accuſauerat, deprehenſa eſt to.1.3.b
Falſitate poſſe ſeduci, & ueritate non poſſe reduci, turpe. t.2.99.a
Fallacia nimia huius uitæ, quæ ſit tom.1.162.b
Fama uitium, in uirtutem cõmutare nõ poteſt to.1.349.a.b
Fama uirtutem reddit illuſtriorẽ, tametſi nõ maiorem Ibidem
Fames erat in terra, & filij prophetarum. &c. to.1.229.b
Familiaritas inter Deum & animã cõtrahitur ex manſione eius apud eam to.1.347.a b
Faſciculus myrrhæ dilectus meus mihi &c. to.1.311.b
Faſciculus myrrhæ eſt Chriſtus Ieſus to.1.309.b
Faſciculũ myrrhæ fecit ſibi pater noſter Bernardus to.1.302.b
Fœda admota pulcris, pulcriora reddunt pulcra: & magis fœda redduntur to.2.42.b
Fœlix anima, quæ leonem potenti uirtute cõculcat. to.1.158.b
Fœlix, cuius cogitatio omnes affectiones dirigit to.1.63.a
Fœlix Maria, cui nec humilitas defuit, nec uirginitas to.1.9.a
Fœlix mens, cui dominus utrunque infixerit pedem, timorem uidelicet & ſpem to.1.251.a
Fœlix, qui Chriſtum habet cõſolatorẽ & adiutorem. to.1.160.b
Fœlitatis comparatio to.1.188.b
Fœlicitas falſa memoratur. to.1 153.b
Fœlices, fœliciores, fœliciſsimi, qui ſint to.1.160.b
Fœlices q ſoli Deo uiuũt. to.1.79.a
Fœmina circundabit uirum, quæ eſt hæc fœmina: quis uero uir? tom.1.10.b
Fœmina redditur pro fœmina. to.1.9.b
Feneſtræ & cancelli parietis, qui eſt caro Chriſti: ſenſus & affectus corporei, per quos experimentum cœpit humanarum neceſſitatum to.1.326.a
Feneſtrę animæ noſtræ quæ. to.2 349.a
Feriatum tempus commodius ad orationem aſſumitur to.1.372.b
Feruentes aliqui ſunt in principio, qui in fine tepidiſsimi reperiuntur to.1.297.b
Feruidorum & tepidorum differẽtia utiliter deſcribitur. tom.1.74. b. & infra
Feruidorum & tepidorum ſtatus to.1.75.a.78.b
Feſta præcidua, uotiuis præueniẽda ſunt ieiuniis to.1.129.b
Feſtiuitatibus ſanctorum plures amplius de uanitate, quàm de feſtiuitate gaudent t.1.246.a
Feſtinemus ut habitemus ſine metu: abũdemus ſine defectu: epulemur ſine faſtu to.1.296.b
Fiat mihi ſecundum uerbum tuũ: multipliciter exponitur. t.1.17.a
Fiat uolũtas tua, expõitur. t.1.50.a
Ficus populũ deſignat. to.1.332.b
Ficus ſingulariter dicitur, produxit groſſos ſuos: de qua arbore Chriſtus ĩ euangelio multa parabolicè dixit Ibidẽ
Ficus ſpirituales habent illi, q ſuauiores in moribus noſcuntur: uineas uero, qui ſpiritu feruentiores to.1.333.b
Fidere curæ & dignationi domini, ſancta anima ex duobus habet to.1.346.a
Fidelis, qui nec ſibi credit, nec in ſe ſperat to.1.24.a
Fidelis ſermo, ut quos ſolenni ueneremur officio, ſequamur exẽplo to.1.113.b
Fideli homini totus mundus diuitiarum eſt to.1.272.b
fides, cordis ad deũ cõuerſio t.2. (39.a
Fides & ſpes tractãtur. to.1.294.a
Fides ex auditu, ex uiſu cõfirmatio nõ eſt to.1.332.a.358.a
Fides floris nomine deſignatur. t. 1.319.a.b
fides ſuadẽda nõ ĩponẽda. 1.342.b
Fides lucem nõ extinguit, ſed cuſtodit to.1.294.a
Fides merito ſuo fraudanda non eſt to.1.358.a
Fides noſtra uincit mundum: quo modo intelligitur to.1.70.b
Fides occulta, quę cognouit Chriſtũ in multis actuũ ac temporũ differentijs Deum eſſe t.1.34.b
Fides parentum ſufficit pro paruulis: ut Chananeæ fides pro filia ſua to.1.342.a
Fides quamuis recta, quæ nõ operatur ex dilectione, non facit hominem rectum: ſed nec opera recta rectum faciunt ſine fide to.1.279.b
Fides rara & tenuis fuit in plebe tempore prophetarum, non tamen in ipſis prophetis, qui prædicabant Chriſtum in carne uẽturum to.1.246.b
Fides ſalutem operatur uolenti to.2.38.a
Fides ſine operibus mortua eſt to.1.279. b 319. a b
Fides ſine operibus eſt putridum cadauer to.1.279.b
Fides ſine operibus non ualet to. 1.279.b 319. a
Fidei fortitudo ubi non eſt, non habitat Chriſtus t.1.26.a
Fidei trifaria diuiſio, mortua, ficta, probata to.2.25.a
Fidelium arma tria ſunt tom.1. 239. a
Fides ſola abſque baptiſmo in neceſſitate ſufficit ad ſalutem to. 2.39. a
Fides tractatur to.1.67.a 69.a 279 b 287.b
Fides uera uniuerſa præcepta cõplectitur to.2.39.b
Fides uera, quæ ſit to.1.25.a
Fides uinea, uirtutes palmites to. 1.291.b
Fides uita eſt, & uitæ umbra: ſicut è regione uita in delicijs agens (quæ eſt ex fide) mors eſt: & umbra mortis to.1.316.a
Fides uiuida & uictorioſa, quę ſit to.1.72.b
Fides umbra Chriſti, in qua uiuitur inter homines to.1.316.a
Fides ficta ſimilis eſt uino quod tantum habet colorem uini, ſed à ſapore uini & uiribus eſt alienum to.2.373.b
Fide ſola fruſtra ſibi blanditur q bonis operibus non ornatur to. 2.383. a
Fides nihil ualet ſine charitate Ibidem.
Fidei uita eſt charitas to.1.67.a
Fide magni magna & ſublimia de ſupernis merentur to.1.295.b
Fide mundandus eſt oculus, quo Deus uidendus eſt to.1.287.a
Fiducia falſa & uera tractatur to. 1.57.a
Fiduciæ robur prẹſtat, quòd Chriſtus dignatus eſt inclinare ſe iacenti to.1.264.b
Fiduciam & auſum reuertendi ad Deum prẹſtat animę, queri & diligi ab eo to.1.369.a
Fiduciam nullã nobis afferre debet lętitia ſeculi to.1.59.a
Fige pedem contra tentationem, & diſce nulli cedendum tentationi to.1.52.a
Figurauit Moſes ab edicto Pharaonis, per Mariam eius filiam liberatus, Chriſtum à cęde Herodis per Mariam in Aegyptum traductum to.1.70.b 71.a
Figuratiua ſignificata eorum, quę Rebecca filio ſuo Iacob fecit accepturo benedictionem tom.1. 287. a
Filius quare in mundum uenerit & non pater. to.1.1.a
Filij Adam genus auarum, quid uobis cum terrenis diuitijs to. 1.5. a
Filii Adã infœlices omiſſis ueris & ſalutaribus ſtudijs caduca q̃runt to.1.1.a
Filium Dei degenerem nephas eſt ſuſpicari t.1.1.a
Filij Dei diuerſę habitudines ad patrem to.1.123.b
Filij matris meę, Annas, Caiphas, Iudas, & cęteri filij ſynagogę inimici Chriſti: pugnauerunt contra me, contra Chriſtum caput eccleſię to.1.289.a
Filij prodigi parabola t.1.193. a p totum ſerm.
Filiorum, alij filij alieni, alij filij Belial, alij filij Iſrael t.1.238.a
Filiæ ignorantię duę ſunt: falſitas & dubietas to 1.266.b
Filię magnę miſericordię q̃tuor ſunt t.1.174.a
Fili recole primordia: attende media: memorare nouiſſima to.1. 173.a
Fimus qualiter in lapides mutatur t.1.87.a
Finis eorum, qui euangelio non obediunt t.1.5.a
Finis prẹſentis uitę, cohęrere debet futurę uitę principio to.1. 87. b
Finis omnium, pendet de ſtatu & conſummatione eccleſię to.1. 345.b
Finis operum noſtrorum ſunt tres t.1.239.b
Flagella cõuerſum à peccatis abſoluunt t.2.404.b
Flagellis cęſus Chriſtus t.1.62.a
Flendi forma t.1.283.b
Flendum interdum eſt, ſed neq̃ nimis t.1.284.a
Fletus multus apud multos, ſed fructus nullus t.1.283.a
Fletus ſtridorq; dentium, quare maledictis attribuatur t.1.149.b
Flos cãpi Chriſtus: & quare ſic potius appellatus t.1.314.a
Flos Chriſtus t.1.3.a
Flos cõuerſatio nouella t.1.337.b
Flos decor honeſtę cõuerſatiõis: fragrãtia bonę opinionis: intentio futurę retributionis t.1.57.b
Flos triplex, horti, cãpi, thalami t. 1.314.a
Flos triplex .ſ. uirginitatis, martyrij, bonę operationis: & de deuotione habenda circa diuinum officium. Ibidem & per totum ſerm.
Flores apparuerunt in terra cum refloruit caro Chriſti in reſurrectione t.1.330.a
Flores fuerunt, qui primi crediderunt de populo to.1. Ibid.
Florum uinearum odorem ſerpẽtes nõ ſuſtinent t.1 333.a
Fluuij, quibus iuſti ſe balneant, duo ſunt t.1.241.a
Fluuij, quibus ſe pctõres lauant, duo ſunt Ibid.
Fomes, cur poſt baptiſmum remanet t.1.63.b
Fomenta ignis tria in nobis to.1. 240.b
Fons Chriſtus, fontes quatuor ab eo deriuati to.1.27.a
Fontes quatuor irrigant hortum Dei to.1.1240.b

Fontes, quibus animæ lauantur, tres ſunt to.1.240.a
Fontes ſunt quatuor, ueritas, ſapientia, uirtus, charitas t.1.230.a per tot.ſerm.
Foramina petræ recteuulneea Chriſti intelliguntur to.1.234.a
Foris apparere nolis alter, quàm te inuenis intus to.1.308.b
Forma Ieſu fuit triplex t.1.242.a
Forma optima compoſitionis inter reum, ſeruum, & offenſum dominum to.1.56.a
Forma ſanctæ uitæ deſcribitur to.1.133.a per totum ſerm.
Formarum uarietas & ſpecierum numeroſitas in rebus conditis, quid niſi quidam radij deitatis to.1.293.a
Formoſa & nigra qualiter eſt eccleſia ſponſa to.1.280 a b
Fornicatio carnis quæ to.2.396.a
Fornicatio animæ cordis Ibid.b
Fornicandi ex delectatione uaria oriuntur flagitia to.2.396.a b
Fornicationis deteſtatio Ibid.
Fornicator peccat in ſeipſum, iniurioſus in proximum, & qui extollitur & inflatur, in Deum to.1.30.a
Fragilitas humana duo timuit, q̄ Chriſtus ſua natiuitate tulit to.1.22.a
Fragmenta ſeptem panum, quæ ſeptem miſericordias denotant to.1.91.a
Fragrantiam beneficiorum Dei, qui non ſentit, aut mortuus eſt aut putridus to.1.274.b
Fraterna dilectio ex recta natura primordia ducit to.1.310.b
Frater infirmitates pauperum fratrum, tam corporales quàm ſpirituales modeſte ferens, eſt uere fratrum amator to.1.258.b
Frater ſenior de agro ueniens, & intrare nolens, formam populi ueteris & terreni tenuit t.1.353.b
Fratres exemplo & inſtitutionib. ſanctorum patrum uiuētes ſunt lectus floridus to.1.313.a
Freneſis nulla grauior iudicatur, q̄ impœnitentia cordis, & obſtinata peccandi uoluntas to.1.205.b
Frigus aquilonare, à quo panditur omne malum, præſertim in religione ſuper omnia formidandum eſt to.1.237.b
Fronte aliquando gerimus leprā, aliquando thau, aliquando laminam auream to.1.239.b
Frui deo quid ſit, & quòd hoc nó docet lingua, ſed gratia to.1.371. b & infra
Fructus & modus & opus humanæ redemptionis pertinētes to.1.258. b per totum ſerm.
Fructus finis & merces noſtri laboris, quis ſit to.1.100.b
Fructus gloriæ temporalis to.1.58.b
Fructus noſtræ redēptionis Chriſtus rationi futurus eſt plenitudo lucis, uoluntati multitudo pacis, memoriæ continuatio æternitatis to.1.257.a
Fructus ſpiritus enumerantur to.1.337.b
Fructus uineæ domini Ibid.
Fructus redemptionis noſtræ to.2.374.a b & ſeq.
Fructuum differentia to.1.51.b & infra
Fugere quorſum debeamus, ne flagellum diuinæ cōminationis nobis appropinquet to.1.153.b
Fulcite me florib. ſtipate me malis &c. exponitur tom.1.319.b & to.2.170.b
Fulcite me floribus, in florib. nouella incipientium conuerſatio demonſtratur, in fructib. proficientium fortitudo, & maturitas perfectorum eſt to.1.329.a
Funiculus triplex curioſitatis, uanitatis, uoluptatis to.1.54.b
Furari nos ipſos aliquando debemus ad nimiam miſeriam noſtram gemendam to.1.165.a
GAbriel angelus in quo differat à filio Dei, cum uterq; fortitudo Dei interpretetur to.1.8.a
Gaudere cum gaudentibus, flere cum flentibus, in uerbis his exponuntur materni affectus to.1.255.a
Gaudete de exhibitione, gaudete iterum de promiſſione to.1.21.b
Gaudium duplex, iuſtitia & pax, & gaudium in ſpiritu ſancto to.1.178.a
Gaudium de regno dei, de iuſtitia & pace procedit Ibid.b
Gaudere & dolere in quibus debemus to.1.47.a
Gaudendum eſt de his, quæ expectamus: & gaudendum qnoque de his, quæ ſuſtinemus tom.1.178. b
Gaudendum in bono alieno magno magis, quàm i proprio paruo to.1.317.b
Gaudium in materia cōuertibili mutari neceſſe eſt re mutata to.1.163.b
Gaudium poſt triſtitiam ſubit to.1.345.b
Gaudium ſolūmodo uerum eſt, quod de creatore concipitur to.2.59.b
Gaudium ſpirituale excitatur interdum quibuſdam ſpiritualib. to.1.178.a 179.a
Gaudiorum infuſio, reuelatio ſecretorum, & huiuſmodi oſcula ſunt, quibus ſponſa ſpiritualis oſculari petit to.1.246.b
Gedeonis uellus, quid ſignificet to.1.10.a
Gelboe montes, ſpiritus maligni, & homines ſuperbi & aridi, quos non uiſitat dominus to.1.324.a
Gemit anima deuota Chriſti abſentiam to.1.331.a
Gemitui animæ deuotæ reſpondetur è cœlo to.1.331.b
Gemitus animæ ſuſpirātis ad cœleſtem patriam, & de cōmendatione uiduitatis & caſtitatis to.1.331.a
Gemit in ore omnium fidelium ſpiritus ſanctus Ibi. b
Gemendum nobis, & aliquando noſipſos furari ad miſeriam noſtram conſiderandā & lugendā debemus to.1.165.a
Gemitus patrum rarus fuit, unde & dicebat quidam: Secretū meū mihi, ſecretum meum mihi to.1.331.b
Gemendo potius, quàm declamādo doctor auditores emendat Ibidem. a
Genæ faciei animæ, quæ eſt intentio, ſunt res & cauſa, id eſt quid & propter quid intendas to.1.305.b & infra
Genæ tuæ pulcræ ſunt, ſicut turturis Ibid.
Genera retributionis quatuor to.1.238.a
Genera hominum ſunt tria, quibus Deus loquitur pacem to.1.171. b
Generatio diuina & humana in Chriſto ſunt & in ſpiritu ſancto proceſſio & gratia to.1.242.a
Generatio cœleſtis, æterna prædeſtinatio eſt to.1.167.b
Generatio praua, peruerſa, & ſtulta, quæ memoriam domini faſtidit, & præſentiam expaueſcit to.1.173.a
Generatio terrena, qua iuſtitia uincere debeat cœleſtem to.1.167.b
Generatio triplex tractatur to.1.196.a
Generatio uoluntaria, uoluntarium exhibet ſacrificium Ibid.b
Generatione caſta, quid pulcrius to.1.196.b 197.a
Genæratione ſpirituali facti ſum⁹ filij & fratres Dei to.1.70.b
Genitale ſecretum uirginis ſibi reſerat filius, & eidem uirginis ſeruat uirginale ſignaculum to.1.13. a
Genus omne deſpectionis & iniuriæ prohibet to.1.289.b
Genus potentiæ triplex in incarnatione to.1.26.b
Gentes miſeriam quærunt, Iudæi meritis gloriantur to.1.261.b
Gerardi monachi ſermo funebris à beato patre Bernardo compoſitus to.1.28.b
Gignentis genitiq; mutua cognitio, & dilectio oſculum eſt ſuauiſſimum, ſed ſecretiſſimum to.1.252 b
Gillebertus Porretanus epiſcopus Pictauē. conuincitur to.1.364.a
Gladij duo uterq; eccleſiæ, is ab eccleſia, ilie ad meritum eccleſię to.2.143.a
Gloria angelorum & beatorum complebitur ex meritis hominū to.1.345.b
Gloria & diuitiæ in domo eius, q timet dominum to.1.22.b
Gloria & laus Deo ſemper attribuenda eſt, pro omnibus beneficijs eius in nos to.1.259.b
Gloria inhabitans unde ſit homini to.1.53.b
Gloria in hac ulta abneganda to.1.260.b 261.a
Gloria noſtra teſtimonium conſcientiæ noſtræ to.1.53.b
Gloriari quomodo uitanda eſt, & quomodo quis gloriari debeat to.1.169.a
Gloria ſine uirtute indebita uenit to.1.92.a
Gloria ſoli Deo to.2.64.a
Gloria uera, gloria fallax tom 1.161.b
Gloria ut inhabitet in terra noſtra, quatuor ſunt quærenda to.1.116.b
Gloriam meam (inquit domin⁹) alteri non dabo. quid ergò dabit pacem (inquit) do uobis: pacem relinquo uobis t.1.260.a b
Gloriam meam alteri non dabo, & ſuperbus, ego gloriam uſurpabo to.1.30.a
Gloriam mundi reſpuere to.2.58.b
Gloriam non ſuam, ſed Dei quærat, cupiens ad diuinæ maieſtatis contemplationem admitti to.1.336.a
Gloriam pro gratia Dei captans, fur eſt & latro to.1.369.a
Glorię ſibi retinuit Deus. de hoc exēpla habentur to.1.260.a
Gloriam Dei in ſimilitudinem uolucrum qui mutent to.2.356.a
Gloriam dei in ſimilitudinem beſtiarum qui cōmutent Ibid.
Gloriam dei in ſimilitudinem ſerpentum qui mutent Ibid.
Gloriam Dei & gloriam ſeculi nemo ſimul poteſt amplecti to.2.387. b
Gloriari debemus, ſed in quo Ibidem. b
Gloriari in puritate conſcientiæ, & in aduerſitate to.1.281.a
Gloriari quomodo neminem oportet. quòd ſi gloriatur, in domino glorietur to.1.262, a 314.a
Gloriatur Maria uirgo ſingulariter multis de cauſis to.1.9.a b
Glorieris uolo teſtimonio conſcientiæ tuæ to.2.136.b
Glorificatio in longitudiue, multitudine & plenitudine charitatis to.1.161.b
Glutinum duplex, cognitionis .ſ. & dilectionis to.1.135.b
Glutinum fidei & charitatis eccleſię ad Chriſtum quàm tenax ſit to.1.362.b
Goliath ſuperbos ſignificat to.1.88. b
Grabatum ſuum quis ille ſit, qui tollat & eat in domum ſuam to.1.63. a b
Gradiuntur non omnes uniformiter ad deum to.1.237.b
Gradus ad notitiam Dei, eſt cognitio ſui to.1.302.a
Gradus hominum quatuor inuenimus to.1.180.a
Gradus quibus anima peruenit ad mortem, hoc eſt ad peccatū mortale to.1.301.b
Gradus qui ſunt miſero homini emergenti de profundo uitiorū to.1.175.a b
Gradus ſummus, & animus im⁹: monſtrum eſt to.2.136.b
Gradus tres ueritatis to.2.180.b
Gratia baptiſmi, purgatio peccatorum to.1.63.b
Gratia Chriſto pro omni gratia referenda eſt to.1.259.b
Gratia comparatur hinnulo, ueritas capreę to.1.355.b
Gratia Dei, cibus animę to.1.56.b
Gratia Dei uacua non ſit in nobis. & ibi utilia de gratia tom.1.324.b
Gratia, non natura quis à peccato reſurgit to.1.311.a
Gratia hominem in hominis māſuetudinem reuerti facit Ibid.
Gratia non recidiuandi prius quęrenda eſt, quàm altiora præſumere to.1.247.a
Gratia prior, qua quis pœnitet de peccatis, parum aut nihil prodeſt, niſi ſecūdam habuerit gratiam, qua deinceps ad uomitū non reuertatur Ibid.
Gratia quandiu adeſt, operemur

in ea to.1. 272.b
Gratia ſine ueritate non prodeſt, unde plenum gratię & ueritatis to.1.355.b
Gratię cõfeſſio, gratiam deſignat in anima confitentis tom. 1. 346. b
Gratiæ diuinæ impedimenta to. 1.58.a
Gratiæ diuinæ præceſſus & gradus ad humanam naturam to. 1. 327.a
Gratiæ priuatio, ſuperbiæ uel futuræ, uel inexiſtentis eſt argumẽtum to.1.326.b
Gratiæ ſubtractionis, cauſa eſt ſuperbia, illam animam poſſidẽs, uel poſſeſſura etiam ſi non appareat, etiam ſi nil tibi conſcius ſis Ibidem .a
Gratiam dei continens ſynagoga repudiata eſt to.1.346.b
Gratiam dei non recognoſcere, ſed ſibi arrogare, ſuperbia intolerabilis eſt to.1.325.a
Gratiam duplicem confitetur eccleſia, præuenientem & ſubſequentem to.1.344.b
Gratiam percepiſſe multis non profuit, eo quòd temperamentum de ueritate pariter non acceperunt to.1.355.b
Gratiam recipientes & non reddentes, culpantur to.1.90.b
Gratiam triplicem à domino ſuſcepimus to.1.100.b
Gratia unicuiq; data eſt ſecundũ menſuram donationis Chriſti. to.2.383.b
Gratiarum actio to.1.100.b 187.a 256.b
Gratiarum actio non omnis deo accepta eſt, ſed odioſa tom. 1. 259.b
Gratiarum actio pudica ſit, & mera ſimplicitate procedat Ibid.
Gratiarum actio, qualis eſſe debeat Ibid.
Gratiarũ actio uſu potius, quàm ſenſu, uel affectu in ore multorũ ſonat Ibid.
Gratiarum ceſſat decurſus, ubi recurſus non fuerit to.1.46.a
Gratiarum & uirtutum omnium, Chriſtus Ieſus eſt origo tom. 1 259. b
Gratiarum flumina in ſuum principium reuertantur Ibid.
Gratias agere debemus factori noſtro, benefactori, redemptori, remuneratori noſtro tom. 1. 157. b
Gratias agere deo debemus to. 1. 259. b
Graue illi nihil eſſe poterit, q ſemper mente tractat, quòd nõ ſunt condignæ paſſiones huius temporis ad futuram gloriam to. 1. 76. b
Graue iugum ſuper filios Adam to.1. 45.b
Gregorius Venantio apoſtatæ perduranti, legitur cõmunionẽ indulſiſſe to.2.168.a
Greſſus ad deum non uniformis eſt to.1.237.b
Groſſus in omnibus erat populus Iudæerum to.1.332.b
Groſſis ficuum primi populi fructus, id eſt opera deſignantur Ibidem
Gula & luxuria culpantur to. 1. 369.b & to.2.189.b
Guſtu contemplationis refectus, diuina habet intelligere tom.1. 209.b
Guſtus diuinæ præſentię uariatur animæ pro uarijs eius deſiderijs to.1.293.b
Guſtus myſtice quid deſignet to. 2.336.a b
HAbemus in Chriſto quòd amemus admiremur, & imitemur to.1.34.b
Habens fructum in ſanctificatione, finem uero uitam æternam to.1.161.a
Habitans in petra, quid mirum ſi ad modum petræ duruerit? to.1 334.b 335.a
Habitare in adiutorio Dei tom.1. 140.b
Habitatio periculoſa to.1.141.a
Haurietis aquas, exponitur to. 27.a 230.a
Hœdi dicuntur, uagi & petulãtes corporis ſenſus to.1.299.b
Hœdi pelles, quibus collum & manus Iacob obuoluta ſunt, quid denotant to.1.287.a
Helias timuit Ieſabel, exponitur to.1. 229.b
Heliæ aſcenſio, domini aſcenſionem præfigurabat to.1.74.b
Heliſæus ſpiritũ Eliæ ſibi duplicari obtinuit, ſi tamen Eliam cum tolleretur uideret Ibid. & 266.b
Heliſæo puerum ſuſcitãti comparatur Ieſus naturam ſaluans to. 1. 264. b
Heliſæum immo Chriſtum potẽtem in opere & ſermone mortuo miſertum fuiſſe iacenti incli naſſe &c. non uacat à myſterio Ibidem.
Herbarum ſpecies, quatuor ſunt ĩ horto Dei to.1.241.a
Hæreditatem domini poſſidere, uocati ſumus omnes to.1.327.b
Hæreſis quædam occulta denudatur to.1. 341.b
Hæreſis quorundam idiotarum ſuggillantium contra matrimonium denudatur to.1.340.b
Hæretici capiendi ſunt potius, q̃ abigendi to.1.338.b
Hæretici duplices, publici & occulti to.1.339.a
Hæretici ſic impugnandi ſunt, ut ſi fieri poteſt conuertantur to. 1. 338.b
Hæretici gladio coercendi to.1. 342.a b
Hæreticorum duplex genus, manifeſtorum ſcilicet & occultorũ, qui ne ſecretum prodatur, deierare permittunt to.1.339.a
Hæreticorum quorundam uerſutia to.1.338.a
Hæreticis omnibus una ſemper fuit intentio de ſingularitate ſciẽtiæ to.1.339.b
Heu heu domine Deus, in perſecutione tua primi ſunt, qui uidentur in eccleſia tua primatum diligere, gerere principatum to.1. 41. a
Hi ſunt uiri miſericordiæ, explanatur utiliter to.1.88.a
Hieruſalem Chriſti ſponſa, quando & in quo habitu uiſa eſt de cœlo deſcendens to.1.285.a
Hieruſalem & Babylon ſemper inuicem aduerſantur to.1.241.b
Hieruſalem, uiſio pacis interpretatur

tatur to.1.18.b
Hilaris dator non modo à Deo diligitur, ſed & qui tribuit in ſimplicitate to.1.349.b
Hilarem diligit Deus tom.1. 48.a 349. b
Hinnulo ceruorum comparatur ſponſus propter uelocem curſum to.1.325.b
Hiſtoria, quæ horti nomine deſignatur, tripartita eſt to.1.276.a
Homo à Deo, non à ſe creatur, ſanatur, ſaluatur to.2.159.a
Homo ad imaginem dei factus, uix aut nunquam gloriari compeſcere poteſt to.1.169.a
Homo ad laborem natus, ſi refugit laborem, non facit ad quod natus eſt to.2.197.b
Homo aduerte quòd limus es, & non ſis ſuperbus, quia Deo iunctus, & non ſis ingratus tom.1. 21. a
Homo animal eſt oneriferum to. 1.159.a
Homo ante aduentum Dei ſedebat in tenebris to.1.274.b
Homo ante peccatum in actione erat, & meditatione ſine paſſione, poſtmodum promouendus ad fruitionem cõtemplationis, to.1.164.b
Homo conuincitur ire poſt greges to.1.300. b
Homo cum in honore eſſet, non intellexit: exponitur tom.1.28.a 300.a & to.2. 54.a
Homo cum ſit liber, interueniẽte tamen peccato, ſeruus efficitur to.1.367.b
Homo, cur rectus etiam corpore factus fuerit to.1.126.b
Homo debet in omnibus præualere, ut honoretur Deus tom.1. 156.a
Homo deſcendens de Ieruſalem in Iericho, nõ eſt abductus, ſed in uia ſemiuiuus relictus eſt to. 1.126.a
Homo, diſce obedire, diſce terra ſubdi, diſce puluis obtemperare to.1.9.a
Homo, natus eſt ad laborem, etſi non ad laborem creatus eſt to.1.198.a
Homo exterior per faciem cognoſcitur, interior uero per uoluntatem to.1.75.a
Homo iunior, filius dicitur propter naturam deprauatam to. 1.311.a
Homo etſi iuſtus ſit & ſapiens neſcit tamẽ utrum ſit dignus ſit odio uel amore to.1.320.b
Homouſion to.2.329.a
Homo miſer, qui totus pergens in ea, quæ foris ſunt, ignarus interiorum ſuorum to.1.47.a
Homo perfectus, cautus ſibi, placens deo, utilis ſuis to.1.328.b
Homo primus amictus fuit quatuor uirtutibus to.1.28.a
Homo primus munitus fuit ſigillo diuino, & accedens peſſimus latro, ſigillum fregit Ibid.
Homo qualiter in hominem rediiſſe dicatur to.1.311.a
Homo qui loco diaboli in paradiſum admittendus eſt, qualis eſſe & non eſſe debeat to.1.121.b
Homo, qui nunquam à propria uoluptate recedit, culpatur to. 1. 155.a
Homo ratione uigens & ratione non uiuens, beſtijs quodammodo beſtialior uidetur t.1.300.b
Homo totus cecidit, totus reſurgere non poteſt ſimul t.2.198.b
Homo uacare debet ad ſe & Deũ cognoſcẽdum to.1.360.a b
Homo uetus erat aliquando in nobis præuaricator tam in manu, quàm in ore & in corde to. 1. 6. a
Homo uirtutis prouidebit ſemp bona, non tantum coram Deo, ſed etiam coram hominibus to. 1.349.a
Homo uiuit in uerbo, quod procedit de ore Dei to.1.26.a.
Homo uterq;, interior uidelicet et exterior ſuo accinctus gladio, impauidus procedere poteſt ad prælium to.1.198.b
Homo, ut pie condeſcendat proximo, conſideret ſeipſum to.1. 310.b
Hominis perfectio, continentia ſibi, innocentia proximo, patientia utrique to.1.348.b
Homini ad omnem iuſtitiam ſufficit ſolũ habere propitium, cui ſoli peccauit to.1.78.a
Homini utile eſt, ſe ſcire hominẽ eſſe to.1.164.b
Homo, quem unctio ſpiritus miſerata denuo perfundere ſua benignitate dignatur, is continuo reuertitur in hominem, & aliquid melius à gratia, quàm à natura recipiet to.1.310.b
Hominem non de qualibet terra, ſed de limo plaſmatum, non ſine cauſa dicitur to.1.189.b
Homines Deum expectantes, tria ab eo ſperant to.1.238.b
Hominem ſanctum quæ faciunt to.1.117.a
Homines, duo ſunt, uetus, & nouus to.1.220.q
Homines locum ſanctificant, non locus homines to.1.189.b
Homines, non arbores amat homo Deus to.1.332.a b
Homines proh dolor plus ad ea, quæ facta ſunt, quàm ad id, ad quod facta ſunt, ſe occupant to.1.82.b
Homines ſecularibus negocijs dediti, quibus aſſimilantur t.1.1.a
Homines uidentur eſſe ſub principe tenebrarum to.1.170.b
Homines & angeli creati ſunt ad intelligendum Deum to.1.235.a
Hominum genera tria ſunt, quib. ſolus deus loquitur pacem to.1 171. b
Hominum tria genera reperiũtur to.1.189.b
Honeſtum eſt animæ decor to. 1.371.b
Honorari appetunt multi in ſchola humilitatis to.1.16.b 17.a
honorandi quàm maxime ſunt angeli & amandi to.1.155.b
Honori totum datur, ſanctitati nihil to.2. 142.b
Horreo uermem mordacem, & mortem uiuacem t.2.150.a
Horror iudicij to.1.149.b
Hoſpitalitatis diligentia, qualis eſſe debeat to.2.103.a
Hoſpitem nobilem habet caro, dignum eſt ut eum reuereatur to. 1. 6.b

Hoſpitium cordis noſtri quando per gratiam deī ſanctificatur.
Hoſtes habemus carnem, mundum, diabolum to.1. 18.b
Hoſtem crudeliſſimum circunferre cogimur, quem ſuſtentare licet, non perimere to.1.91.b
Hoſtes indefeſſi nos aſſidue oppugnant: modo aperte, modo fraudulenter, quos ne uidere quidem poſſumus, quanto minus cauere Ibidem
Hoſtium duo genera to.1.198.a
Hoſtes quibus tradimur, tres ſunt to.1.241.b
Hoſtiam laudis immolantes & reddentes uota noſtra curemus omni diligentia uigere ſenſum uſui, affectum ſenſui, exultationem affectui &c. to.1.261.a
Humana & angelica natura per duo Seraphin intelligitur to.1. 122.a
Humana fragilitas timet duo, pudorem & dolorem to.1.22.a
Humano generi, generalis miſeria triplex eſt. Nam & faciles ſumus ad ſeducendum, & debiles ad operandum, & fragiles ad reſiſtẽdum to.1.7.a
Humanum genus accepit concupiſcentiam hæreditariam ex trãſgreſſione primorum parentum to.1.352.b
Humanitas Chriſti, fidem iſtruit, ſpem roborat, charitatem accendit to.1.35.b
Humanitatis omnium eſt id, in quo ſibi quiſque indulget, non ægre ferre cæteris to.2.193.a
Humanitatem ſuam, quare ſubtraxit Chriſtus ab eccleſia to.1. 358. a
Humilitas bonus fundus tom. 2. 136. b
Humilitas Chriſti in ſuperbo non operatur to.1.69.a
Humilitas cordis, mãſuetudo pudoris, magnanimitas fidei, compaſſio mentis cõmendantur, & à nobis exemplo uirginis exigũtur to.1.104.b
Humilitas cordis, receptaculum gratiæ to.1.58. a
Humilitas Deo nos reconciliat, Deo facit eſſe ſubiectos tom. 1. 30.a
Humilitas docet locum nouiſſimum tenere to.1.303.a
Humilitas duplex, alia cognationis, altera affectionis tom.1. 5.a 308. a
Humilitas duplex eſt to.1.5.a
Humilitas duplex, una quam parit ueritas, altera quam inflammat charitas to.1.308.a
Humilitas eſt contemptus propriæ excellentiæ to.2. 25. b
Humilitas & humiliatio differunt to.1.299.a
Humilitas, ſimplicitas, & innocentia, decor ſunt animæ t.1.312.b
Humilitas & manſuetudo collactaneæ ſunt to.1.105.a
Humilitas & patientia tractantur to.1.298.b
Humilitas falſa & iactantia in cõfeſſione reprehenduntur to. 1. 265. b
Humilitas familiaris Deo t.1. 18.a
Humilitas fundamentum uirtutum to.2.151.a
Humilitas glorioſa res eſt tom.2. 185. a
Humilitas honorata, magna & rara uirtus to.1.16.b 260.a
Humilitas lilio conuallium comparatur to.1.314.b
Humilitas magis neceſſaria eſt, quàm uirginitas to.1.8.b
Humilitatis ingens fructus to. 2. 332. a
Humilitas commendatur t.2.353 b & 403.a
Humilitas magna uirtus, quæ meretur, quod non docetur to.1. 372.a
Humilitas Mariæ longe uirginitati præfertur to.1.8.b
Humilitas maxime facit in ueritate ſciri ſe to.1.301.b
Humilitas nardus amore calens, deuotione uigens, opinione redolens to.1.309.a
Humilitas nardo comparatur to. 1.308.b
Humilitas odor bonus t.1. 309. a
Humilitas pari pondere timentis & ſperantis æſtimatur t.2.137.b
Humilitas per ſaluatoris infantiã, per uirginem continentia, iuſtitia per Ioſeph deſignatur to.1. 30.a
Humilitas qualiter cuſtodiri poſſet Ibidem
Humilitas ſeptem gradus habet aſcenſionis to.1.237.b
Humilitas ſola eſt læſæ charitatis reparatio to.1.28.b
Humilitas ſola gratiam inuentura eſt to.2.26.b
Humilitas ſolito & ex conſueto placet deo to.1. 309.a
Humilitas ſtabile fundamentum to.1. 301. b
Humilitas uirtus magna, cui etiã deitatis maieſtas tam facile ſe inclinat to.1.309.b
Humilitas unde naſcatur tom.2. 180.a b
Humilitatis gradus, qui ſint to. 1.58.a
Humilitatis gratia conſeruandæ, diuina debet gratia ordinare, ut quanto quiſq; plus proficit, eo minus ſe putet profeciſſe to.1. 184.b
Humilitatis modus to.2.180.a
Humilitatis odor, deuotio uoluntatis to.1.308.a
Humilitatem quatuor cauſant to.1.239.b
Humilitatis perfectio, conſummatio eſt iuſtitiæ to.1.315.a
Humilitatis perfectio iuſtitiæ attribuitur Ibid.
Humilitatis regno etiam militat ſuperbia to.1.267.a
Humilitatis ſumma in eo conſiſtit, ſi uoluntas noſtra per oīa diuinæ ſit ſubiecta uoluntati to.1.185. b
Humilitatis tres gradus, luct⁹ pœnitentiæ, deſiderium iuſtitiæ, opus miſericordiæ to.2.180.a b
Humilitatis triplex modus Ibi.
Humilitatis uirtus maxima, & maxime neceſſaria in uita ſociali, & charitate fraterna to.1.43.b
Humilitatis uirtus tria habet to. 1.237.b
Humili ſub habitu nonnulli abbates ſuperbe agẽdo, uolunt à ſuis ſubditis ſtrictiſſime obediri, & ipſi ſuperioribus obedire recuſant to.2.28.a
Humilitatem ab angelo cõmendari, quid denotat t.1.29. b
Humilitatem quatuor faciunt ueram to.1.239.b
Humilitate ad ſublimitatem aſcẽdimus, hæc eſt enim uia, & non alia to.1.73. b
Humilitate meremur altiora to. 1.298.b
Humilitate, quid ditius, quid precioſius, qua regnum cœlorum emitur to.1.22.b
Humilis debet eſſe confeſſio, ſimplex & fidelis to.1.265. b
Humilis ſis ad petẽdam ueniam, facilis ad dandam, & ſic omnia membra erunt in pace tom.1. 178. b
Humilis uere parcit animæ ſuæ to.2.48.a
Humilis uerus, uilis uult reputari, non humilis prædicari tom. 1. 265. b
Humiles & non elati, replebunt tẽplum paradiſi to.1.121.b
Humiles exaltari, ſuperbos deijci: nunciauit *Maria* to.1.267.b
Humiles qui de ſe præſumere neſciunt, martyrio idonei ſunt to. 1. 315. a
Humiles ſi inuenti fuerimus, germinabimus ſicut lilium Ibid.
Humilibus conſentire, non alta ſapere to.1. 308.b
Humiliantur alij nequiter, alij patienter, alij libenter to.1.299.a
Humiliari cur, & qualiter homo quiſq; debeat to 1.315.a
Humiliatio uia ad humilitatem to.2. 48.a
Humiliter de ſe ſentire oportet, nitentem ad altiora to.1. 298.b
Humiliare, & apprehendiſti to.1. 48.b
Humiliari & humilem eſſe, non idem eſt to.1.299.a
Humiliatur homo in uera cognitione ſui to.1.301.b
Humiliatos plures uidemus, ſed non humiles to.1.180.a
Humiliari, propinquantis gratiæ eſt argumẽtum to.1.298.b
Humiliat quoſdam ueritas, quos uoluntas extollit to.1.308.a
Humiliauit ſe Chriſtus, non neceſſitate, ſed charitate Ibid.b
Humiliare ſe pluſquam ueritas habeat, non eſt malum to.1.303.a
Humilia ſponſi Chriſti libentius loquitur eius ſponſa eccleſia, uel anima deuota to.1.347.b
Humiliter ſuſtinere aduerſa, pro patientia reputatur t.1.61.a
Humiliate uos to.1.52.b
Hydriæ capientes ſingulæ &c. exponitur to.1.216.b
Hydriæ ſex erant ibi poſitæ, exponitur to.1. 215.b
Hyems & ſi imbribus abundet, habet tamen & æſtas pluuias ſuas ſuaues & uberes to.1.330.b
Hyemis tempus, quid ſignificet Ibidem.
Hypocriſis eccleſiaſticorum, putida labes to.1.298.b
Hypocriſis malum abſcondit, q̄d eſt, & bonum, quod non eſt mẽtitur to.1.340 b
Hypocrita arguitur ſingularitatis & uanitatis to.1.46.b
Hypocritæ animæ eſt intendere in Deum, non propter Deum to.1.306.a
Hypocritæ portant crucem non ſuam, cum Simone Cyrenæo to.1.52.a
Hypocritæ groſſorum ficus nomine deſignantur to.1.332. a
Hypocritarum conditio tom. 1. 260.a
IAcob luctatus eſt quater to.1. 239. b
Iactantia tractatur to.2.184.a
Iactantiæ ſpecies quatuor quibus nequiſſimus ſerpens etiam non raro decipit to.2.361.b
Iactantia tam in dictis quàm in factis quàm ſit cauenda to. 2. 402.b
Iam non operor, ſed quod inhabitat in me peccatum, exponitur to.1.330.b 366.a
Ianitor triplex ad portas, memoriæ, uoluntatis, & rationis to.1. 220.a
Ieiunio alæ duæ ſunt, orationis uidelicet & iuſtitiæ, & qualiter ieiunare debemus to.1.48.b
Ieiunium bonum cum fletu & planctu to.1.47.b
Ieiunium deuote ſuſcipiendum Ibidem.
Ieiunium ſalutare, quo redimuntur æterna ſupplicia to.1.48.b
Ieiunia debent eſſe moderata to. 2.397.a
Ieiunium perfectum quid. Ibid.
Ieiunij die, immo in omni quamuis bono opere omnino nõ inueniatur uoluntas noſtra to. 1. 351. a
Ieiunia ſuperborum uel immundorum Deo non placeat Ibid.
Ieiunare in uigilijs celebritatum, quid denotet to.1.129.b
Ieiunare non ſolum ore, ſed omnibus membris tenemur, & quomodo fructuoſum ſit ieiunare to.1.48. a b
Ieſus quid ſit to.2.320.b
Ieſus quid interpretatur to.2. 370 b 372.b
Ieſus Chriſtus filius Dei uenit cũ ſalute, cum unctione, cum gloria t.1.17.b
Ieſus circuncifio, Maria purificata, quare dicantur, cum nec ille circũciſione, nec illa purificatione indigerent to.1.214.b
Ieſus dicitur ter fleuiſſe to.1.239.b
Ieſus manſuetus omnem tulit auſteritatem. t.1.38.a
Ieſus mel in ore, in aure melos, in corde iubilus to.1. 263.b
Ieſus myrrha in morte, botrus in reſurrectione to.1.312.a
Ieſus nomen commendatur to. 1.263.a
Ieſu nomen in alijs à Chriſto, id eſt filijs Naue Ioſedech & Syrack uacuum erat to.1.264.a
Ieſus nomen lux, cibus, medicina to.1.263.a
Ieſus nomen, quare oleo comparatur to.1.263.b
Ieſus ſaluator nominatur ab angelo & hominibus: quippe, qui ſaluator erat angelorum & hominum to.1.32.a
Ieſus ſaluator, quid tam neceſſarium perditis, optabile miſeris, utile deſperatis? to.1.24.b
Ieſus ſuſcitat mortuum, tanquam qui baculum miſit, alij autem

tanquam baculus erant tom.1. 264.a
Ieſus uir erat nondum etiam natus, ſed ſapientia non ætate, nec minus ſapiens fuit conceptus, quàm natus, paruus quàm magnus to.1.10.b
Ieſum Chriſtum præceſſerunt alij duo Ieſus to.1.14.a
Ieſum cum nomino, hominem mihi propono mitem, & humilẽ corde, benignum, ſobrium, caſtum, miſericordem, omniq́; honeſtate & ſanctitate conſpicuum to.1.264.a
Ieſum ſequi ſalubre conſilium, tenere, ſolenne gaudium, manducare, beata uita to.2.87.b
Ignis aduentum Dei pręcedentis, & eius ignis, qui Deus eſt, differentia to.1.328.a
Ignis duplex mittitur in terram, à Deo uidelicet & à diabolo to.1.43.b
Ignis tria habet, fumum, lucem, ardorem to 1.189.b
Ignorare bona à quo procedunt, peſſimum to.2.170.a
Ignorantia condẽnatur t.1.300.b
Ignorãtia Dei nos tenẽte, q̃uo ſpabimus i eũ, quẽ ignoramꝰ: ſi noſtri, q̃uo humiles erimꝰ t.1.303.a
Ignorãtia bõi qđ p̃dicitur, & mali qđ peccando incurritur, omnes ad peccandum inſtigat tom.2. 349.b
Ignorantia Dei plerunq; deſperationem parturit to.1.303.b
Ignorantia Dei & ſui perniciosa: quippe quæ iumẽtis hominem comparabilem facit t.1.300.a b
Ignorãtia duplex, Dei & ſui, & notitia ſimiliter duplex to.1.302.a 303.a
Ignorãtia fugienda, unde tot mala oriuntur t.1.300.b
Ignorantia in omnibus non habet excuſationem to.2.38.b
Ignorantia non omnis damnabilis eſt to.2.301.a
Ignorantiam ſui habent, qui tanquam mortui à corde, omnem inſumũt opã circa carnẽ t.1.152.a
Ignorantia ſui ſuperbiam cauſat to.1.303.a
Ignorantia ſui, initium omnis peccati: ignorantia Dei, conſummatio omnis peccati Ibid.
Ignorantiæ filiæ falſitas & dubietas to.1.266.b
Ignoratur periculoſe, quando ueniat aut uadat ſpiritus, non ita unde ueniat, aut quo uadat Ibi.
Illecebras carnis poſt guſtũ dulcedinis ſpiritualis repetere, q̃ durum ſit to.1.299.b
Illuminat animam uerbum rogantem, ut uias eius eam doceat to.1.370.a
Imago Dei qualiter reformetur to.1. 87.b
Imago, & quod ad imaginem eſt, de uicino ſe reſpiciũt t.1.364.a b
Imago uerbum, anima uero ad imaginem to.1. 363.a
Imaginariæ rerum inferiorum ſimilitudines, ab angelis ĩgerũtur aię diuinitatẽ cõtẽplãti. t.1.307.a
Imber bonus & malus multiplex to.1.330.a
Immiſſiones fiũt per angelos malos to.1.295.a
Imitari & ſequi Chriſtum, quàm utile ſit to.1.15.b 63.a
Imitemur humilitatem Chriſti to.1.14.b
Imitatores ſunt dæmonis, quicũque de ſcripturis ſanctis aliquid non ſanctè uſurpant to.1.140.b
Immortalitas animę qualiter obſcura & tetra facta eſt to.1.366.b 367.a
Immortalitatem qualiter ſolus Deus habet to.1.365.a
Impellere nihil poteſt hominem præter ſeipſum to.1.370.a
Impedimentum hominis duplex, quo minus ad Deũ p̃gat t.1.2.a
Impedimenta ne uoluntas noſtra uoluntati diuinæ conformetur, quæ ſint to.1.50.a
Impedimenta ſeptem, quibus ab oratione & mandatorum obſeruatione retardamur t.1.45.a
Impedire animarum ſalutem, eſt perſequi ſaluatorem to.1.41.b
Impenderunt ſancti patres pro ouibus curam, ſubſtantiam, ſeipſos to.2.142.b
Impœnitentia cordis, eſt peccandi obſtinata uoluntas t.1.205.b
Imperfectionem conuerſationis ſuppleat humilitas confeſſionis to.1.19.a
Imperfectorum ſigna utiliter habentur to.1.267.b
Implere ſtudeãt perfecti omnem iuſtitiam to.1.38.a
Impiorum refugium eſt triforme to.1.239.a
Impius (inquit propheta) iritauit deum: quia dixit ĩ corde ſuo, nõ requiret to.1.269.a
Importabile aliquid nonnunquã reputatur, quod poſtmodum facile, immo & delectabile reperitur to.2.131.b
Impoſſibile non erit apud deum omne uerbum, quare dicatur uerbum, & non potius factum to.1.16.a
Impudẽtia clericorum culpatur to.2.196.b
Impudentia & præſumptio quorundam monachorum inuehitur to.1.313.b
Impulſores tres ſunt, diabolꝰ, mũdus, & ipſe q ſe ĩpellit to.1.370.a
Impulſorem ſi timere non uis, nõ ueniat tibi pes ſuperbiæ Ibi.b
Impunitas auſum parit t.2.145.a
Impunitas incuriæ ſoboles, inſolẽtiæ mater, radix impudentiæ, tranſgreſſionum nutrix tom.2. 141.b 145.a
In aduerſis modus obſeruandus to.2.137.a
Inanis gloria deuotis & ſpiritualibus uiris inſidiari ſolet t.1.260.a
Inanem gloriam pauci omnino reijciunt Ibid.
In bello, quàm lecto glorioſius eſt occumbere to.1.199.a
Incarnatio Chriſti p̃ patriarchas & prophetas prænuunciata, & ab eis ardentiſſime expectata, memoratur to.1.246.a
Incarnatio domini diabolo celanda erat to.1.11.a
Incarnari uoluit Chriſtus, ut carnales homines ad amorem ſuũ traheret to.1.271.a
Incaſſum laborat in acquiſitione uirtutum, qui alibi, quàm ĩ Chriſto quærit to.1.275.b
In Chriſto trinitas in ſubſtantijs, unitas in perſona, ſicut in oppoſitum in abſoluta diuinitate trinitas in perſonis, & unitas in ſubſtantia to.1.21.a
In circuncisione domini nec neruus rumpitur, nec os comminuitur to.1.242.b
Incitat Bernardus Chriſtum, qui tandiu tacuit ad loquendum, & ſe reprehendit, quòd promptior ſit ad loquendum to.1.38.b
Incommodum triplex hominem de domo eiicit to.1.174.a
In cõgregatione demorari ſecurius eſt, quã in ſolitudine t.1.33.b
In contemplatione requieſcendũ eſt to.1.209.b
Incredulitas Iudæorum, qui compleuerint mẽſuram patrum ſuorum occidendo Chriſtum, memoratur to.1.332.b
Increpatio dura, quam ſponſus facit ſponſæ, & de duplici ignorãtia nimium pauenda & fugienda to.1.299.b
Increpttio iuſti bonus fimus eſt, malis uero & pigris lapides, bona quidem eſt increpatio, ſi tamẽ diſcreta fuerit to.1.87.a
Increpatio ſpiritus ueritatis à nobis repellit ſuperbiã to.1.169.b
Increpatio patienter ferenda eſt to.1.279.b
Indeuoti incitantur intuitu uel rememoratione aliquorum deuotorum to.1.262.a b
Index certiſsimus manſuetudinis & uerecundiæ in Maria, fuit tarditas ad loquendum. to.1.104.b & to.2.186.a
Indicium uerę compũctionis, ſubtractio occaſionis eſt to.1.67.a
Indulgẽtia Dei candor eſt animæ to.1.349.a
Indulgentium iniurias differentia to.1.81.a b
Induſtria naturæ nunquam dormitet. Grãde profecto in nobis donum naturę ipſa eſt. t.1.368.a
Inebrians uerbis & fragrans beneficijs ſibi dictum putet, meliora ſunt ubera tua uino. t.1.259.b
Inepta lętitia peſsima to.2 184.a
Infœlix, qui uolũtatem corporis, & ſecularis colligit gloriæ uanitatem to.1.4.a
Infernꝰ inferior, quis ſit to.1.96.b
Infirmitas carnis robur ſpiritui auget, & econtra to.1. 290.a
Infirmitas cõmẽdatur. to.2.404.a
Infirmitas Chriſti & maieſtas oſtẽduntur to.1.203.a
Infirmitatem omnem depoſuit Chriſtus in reſurrectione ſua. tom.1.357.a b
Infirmitatũ & neceſsitatũ omniũ, uerbum Dei remedium eſſe dignoſcitur to.1.372.b
Infirmum quicquid Deo tribuitur, de noſtro uenit to.1.357.a b
Infundi debet homo priuſquam effundat, ut ſe conchã exhibeat to.1.268.a
Infuſa à ſpiritu ſancto, fideliter recondenda ſunt & communicanda to.1.366.b
Infuſio & effuſio duæ ſancti ſpiritus operationes to.1.267.b
In ieiunio, fletu, & planctu quærẽdus eſt dominus to.1.118.a
Ingenio præuolantes ante penè flagitant finem, quàm principiũ teneant ſermonis to.1.264.b
In gloria cœleſti mira ſerenitas, plena ſecuritas, æterna fœlicitas to.1.257.b
In gloria recedet error à ratione, dolor à uoluntate, à memoria timor ibidem
Ingrati ne ſimus liberatori noſtro to.1.304.b
Ingratitudo peremptoria res eſt, & hoſtis gratiæ to.1.90.b
Ingratitudo, quàm graue ſit uitiũ to.1.320.a
Ingratitudinis uitium peſsimum, & ſumme cauendũ to.1.186.a
Inhabitatores diuini adiutorij, qui ſint to.1.141.a
Inhumanum paſcere oculos ſupplicijs miſerorum t.1.149.b
In initio cõuerſionis nulla uirtus magis neceſſaria, quàm ſimplicitas humilis, & grauitas uerecunda to.1.37.b
Iniquitatẽ qui diligit, non ſolũ animã, ſed & carnẽ odit to.1.205.b
Initiũ oĩs peccati, ſuperbia. to.1.1.a
Initiũ ſapientię timor dñi, mediũ ſpes, charitas plenitudo. t.1.131.a
Iniuriam filij uindicauit pater in angelo, & homine to.1.346.b
In læua merita, in dextera pręmia continentur to.1.22.a
In natali domini ſermo de uerbis apoſtoli, Benedictus Deus & pater domini to.1.30.a
In natali domini ſermo de eo qđ paſtores inuenerunt Mariam & Ioſeph, & infantem poſitum in præſepio ibidẽ
In natali domini de tribus miſturis to.1.27.b
Innitẽs cõtra ſe ĩualeſcet. t.1.370.b
Innitens Deo coget pro ratione uniuerſa, iram, metum, cupiditatẽ, & odium Ibidem
Innocentes in Chriſto per ſanguinem ſuum regenerati, ueraciter martyres fuerunt to.1.31.a
Innocẽtem pro impio mori nõ iuſtitiæ eſt, ſed miſericordiæ, nõ tamen contra iuſtitiã to.1.204.b
Innocentiam ſeruare plures inueniuntur, quàm qui digne pœnitentiam agant to.1.182.a
Inobediẽti copiã ſui nõ dabit tãtꝰ obediẽtiæ amator, ut mori, quã nõ obedire maluerit. to.1.313.b
Inobedientia non tam penſanda eſt, quantum intentio inobediẽtis to.2.164.a
Inobediẽtia ſiue quælibet alia culpa, quãuis minima, & de minimis præceptis, & ſi ſecularibus ſolum ſit nęuus, monachis uero grauis macula to.1.177.a
In pace eccleſiæ amaritudo eius amariſsima to.1.41.a b.298.a b
In pace in idipſum, cui conueniat dicere to.1.320.a
In patria nec longiturnitas terminũ, nec claritas occaſum, nec ſatietas habet faſtidium. t.1.162.a
Inquinare aĩam tria ſolẽt. t.1.112.b
Inquirere tria, iudicium, iuſtitiam, & locum habitationis debemus to.1.296.a
Inquirere ueritatem debemus in nobis, in proximis, in ſui natura to.2.178.a
Inſania quædã ſancta to.2.332.a
Inſolentia clericorum, qui ditantur bonis eccleſiæ to.2.71.b

inſpiratio diuina, cor ſanat à multis miſerijs to.1 184.a
inſtabilitas cordis q̄ ſit. to.2.223.b
integra & pfecta moralitas, ĩ duobus præcipue cõſiſtit. to.1.221.a
intellectu affectui, & affectu intellectui repugnantibus, uita eſt infernalis to.1.78.b
intellectus & affectus purgandi ſunt to.1.74.a
intellectus ex litera eruendus, ac diripiendus eſt to.1.353.a b
intellectus rerum ſpiritualium, uerus animæ panis to.1.56.a
intellectus uita eſt, intellectũ, inquit, da mihi & uiuam. t.1.353 b
intelligentes & illuminati, plures reperiuntur, ſed affecti pauci. to.1.78.b
intempeſtiua reuocatio, magni unius amoris, magnæ alterius amabilitatis indiciũ eſt. to.1.356.b
intendere debet anima, qualis debeat eſſe, ut erga Deum tantam familiaritatem habeat, quòd tãquam ad amicum familiariter confabuletur to.1.346.a
intendere quis poteſt in deum culpabiliter, uelut hypocrita: & intẽdere in aliud, quàm in Deũ laudabiliter, ut Martha to.1.306.a
intendere non Deo, ſed ſeculo, ſecularis eſt animæ. &c. ibidem
intendit Deus eccleſiæ uel animę, quia benignus, & hæc illi intendit, quia non ingrata to.1.345.b
intentio, affectio, memoria, quando bene uidẽtur agere. t.2.159.a b
intentio bona, & recta requirit duo, rem & causã, ideſt, quid intendas, & propter quid. t.1.306.a
intentio culpas, & merita diſcernit to.2.35.b
intẽtio facies dicitur aĩæ. t.1.305.b
intentio, propoſitum, rerum cauſa, culpas diſtinguunt, & merita tom.2.35.b
intentio pugnantis eſt cauſa, aut periculi, aut uictoriæ to.1.199.a
inter mitratos diſcurrere comatulos, & calamiſtratos nõ decet to.2.145.a
interrogat nos dominus tribus modis to.1.238.b
interrogatio pulcra, quaſi cõmenſalium dei ad ſponſam, et eius reſpõſio to.1.253.b
in timore & tremore noſtram debemus operari ſalutẽ. to.1.179.a
intrauit Ieſus in quoddã caſtellũ: exponitur. to.1.96.a.97.b.100.a 213.b
introductio ſponſæ triplex eſt, in hortum, in cellarium, in cubiculum to.1.228.b
introductio ĩ cellariũ cõtinet moralẽ ſciẽtiã, & ibi de alijs util. ibi.
intueri deum & ſi non in ſublimitate, ſaltem in humilitate ſuademur to.1.274.a
intuere rerum creationem, poſitionem, diſpoſitionẽ to.1.21.a
inuectiua aduerſus monachos ſaluberrima to.1.147.b
inuectiua aduerſus eos, qui non recto fine ſcire & addiſcere uolunt to.1.301.a b
inuectiua aduerſus hypocritas fuco ſctitatis lauteuiuẽtes. t.1.298b
inuectiua aduerſus malos & abutentes to.1.212.a
inuectiua aduerſus prelatos aurũ in frænis equorum & mularum apponentes to.2.23.b
inuectiua & grauis iucrepatio cõtra murmurantes & detrahentes to.1.278.b.279.a
inuectiua & ironia aduerſus monachos delicatos reſpuẽtes cibaria communia to.1.292.a
inuectiua in eos, q luxũ ueſtiũ & ciborũ ſolẽnitates celebrãt. t.1.4.a
inuectiua ĩ Luciferũ, ſciẽtiã primis parẽtibus promittentẽ. t.1.1.a b
inuectiua in Luciferum dicẽtem: Sedebo in monte teſtamenti, in lateribus Aquilonis to.1.75.b
inuectiua in malos, & ambitioſos prælatos to.1.41.a
inuectiua in monachos, qui de peccatis ſuis ſeu uanis corporis exercirationibus impudẽter ſeu ficte & doloſe ſe iactitãt. t.1.265.b
inuenerunt eccleſiam apoſtoli, & ſcti alij à Chriſto miſsi. t.1.360.a
inuenire deo nõ conuenit, ſed pręuenire to.1.361.b
inueniri non potuit eccleſia ante incarnationem ſine reuelatione Ibidem
in uia Dei non progredi, regredi eſt to.1. 43.b
inuidens quiſque doleat, quod in uidet to.1.317.b
inuidere nulli debent, ſi infirmitati aliorum prælatos condeſcẽdere uideant, ſed potius intrinſecus humiliter gaudeãt, quòd tali nõ egeant miſericordia t.1.195.b
inuidet diabolus angelorũ & hominum gloriæ to.1.324.a
inuidia duplici per paupertatẽ liberamur to.1.213.b
ĩuidia tractatur. t.1.147.a.t.2.401b
inuidus homo membrum eſt diaboli to.2.401.b
inuidet diabolus humano generi, uolens illud habere ſubiectũ, quia præuidit hominem deũ futurum to.1.267.a
in uigilijs deprimi ſomno, abominabile eſt angelis to.1.251.b
inuiſibilia dei per animam rationalem, quàm per alia, quæ facta ſunt, melius cõſpiciũtur. t.1.171 b
Iob ad manum electas ſpecies habebat to.1.258.a
iucunditas corporis, nec ſine miſeria, &c to.2.153.b
Ioãnes adhuc in utero lucerna erat, ſed ſub modio, ipſũ ſuũ modiũ duntaxat illuminãs. t.1.84.a
Ioannes erat lucerna ardens & lucens to.1.83.b
Ioannes erat lucerna ardens & lucens, qui etiã lucifer dicitur: pulcre deducitur to.1.122.b
Ioannes triplicem ardorem, & lucem habuit to.1.84.a
Ioannes uenit, nec mãducans, nec bibens: incentiuum feruoris nobis eſſe debet Ibidem
Ioannis ſanctitas & excellentia ſuper cæteros ſanctos to.1.83.b
Ioannem nõ prædicatio, ſed inſpiratio docuit to.1.84.a
iordanis fluuij laus, trinitati ĩ Chriſti baptiſmate dedicati. t.1.201.b
Ioſeph & Samuel unguento odorifero reſperſi erant to.1.258.a
Ioſeph nouit mulierem gloriã eſſe uiri, iniquum igitur iudicauit eũ inglorium facere, qui ſe fecerat glorioſum to.1.260.a
Ioſeph quare de domo Dauid fuiſſe to.1.12.a
Ioſeph quare occulte uoluerit Mariam dimittere to.1.11.b
Ioſeph uir Marię, & Ioſeph patriarcha adinuicem comparãtur. ibi.
Ira affectio naturalis, ſed abutentibus bono naturæ, grauis perditio eſt to.1.157.a
ira bona, ira mala ibidem
ira quã deteſtabile ſit uitium. to.2 401.b. & ſeq.
ira Dei duplex to.1.308.a
iram Dei in furorem uertunt diffidentiæ filij to.1.346.b
ira Dei miſericordiæ recordetur Ibidem
irę dei naſcimur filij, non furoris ibidem
ira Dei qua in peccantes animaduertit, ex miſericordia procedit. to.1.308.a
ira Dei tunc timenda eſt, cum peccata non punit Ibidẽ
iracundiæ ſpũs, qs ſit to.1.157.a
iraſci, ubi iraſcendum eſt. t.1.369.b
iraſci quandoque utile ac laudabile eſt to.2.35.a
iratus cum fueris, Dei miſericordia recordaberis to.1.308.a
ironia contra monachos delicatos d̄ cibis diſputãtes. t.1.294.a b
irrationabilia animalia, nec merẽtur, nec iudicãtur t.1.365.b
irreligioſum eſt religioſo, ſecularibus ĩplicari negociis to.1.148.a
Iſaias Chriſtum appellãs pluribus nominibus, nullam de nomine Ieſu facit mentionem to.1.32.b
it reditq́ʒ ſponſus ad animam tanquam uiſitans & probans. to.1 355. a
iudaico nõ notemur opprobrio: de iudæis enim legitur, quòd nõ fuerunt memores beneficiorũ eius to.1.257.a
iudæus cũ Deo agit pacto conuẽtionis, Chriſtianus beneplacito uoluntatis to.1.262.a
iudæus iudicium quærit, & habeat: gentes autem ſuper miſericordia honorẽt deũ. to.1.261.b
iudæi literæ ſonum ſequũtur, nos ſenſum to.1.353.a
iudæi menſuram patrum ſuorum impleuerunt in Chriſto & diſcipulis eius to.1332.b
iudęi unctionem habent, ſed non effuſam to.1.262.b
iudæi ut tandem ad Chriſtũ conuertãtur, optat eccleſia. t.1.362 b
iudæi & gẽtiles, ſi ſit ſpes de eorũ ſalute, potius ſũt ſuſtinendi, quã gladio feriendi to.2.124.b
iudæorum pertinacia & miſeranda cæcitas to.1.353.b
iudæorum populus increpatur to.1.332.b
iudæorũ populus ĩ omnibus groſſus erat Ibidem
iudicare alium monacho temerarium to.1.306.b
iudicãdi aſtare pauendũ. t.1.150.a
iudicabit Chriſtus in habitu noſtræ infirmitatis, ut mitis appareat bonis to.1.353.b
iudicauit Bernardus, quantumlibet reum monachũ in ſuo monaſterio pœnitentiã agere, quã foris uagãdo prouincias circuire to.2.123.b
iudicanda non eſt aliena imperfectio to.2.319.b
iudicare neminẽ debemus & quare to.2.362.a
iudicare temetipſum perneceſſarium to.1.201.b
iudicemus noſmetipſos, & nõ iudicabimur to.1.325.b
iudiciũ, conſiliũ, complacitum, quid ſint to.2.153.a
iudiciũ dei poteſt homo euadere per uerã pœnitentiam. to 1.325.b
iudiciũ Dei ueſtigare in timore, & tremore to.1. 160.a
iudiciũ diuinũ duplex. to.2.417.b
iudiciũ diligit Deus, diligit enim animã quæ ſine intermiſsione cõſiderat, & ſine diſsimulatione diiudicat ſemetipſam to.1.4.b
iudicium in alium nõ ferimus, niſi quia illo nos honoratiores reputamus to.1.259.b
iudicium meum de uultu tuo prodeat to.2.147.b
iudicium nõnunquam tetractandum uenit to.2.36.a
iudiciũ quadruplex to.2.179.b
Iudiciũ triplex, humanũ, propriũ, & diuinum to.1.190.a
Iudicij cẽſurã ira eneruat, mollior affectus præcipitat to.2.137.b
Iudicii horror to.1.149.b
Iudiciorum dei abyſſus multa. to.2.57.a
Iudiciorũ dei cõtẽplatio tremorẽ inducit & efficit, atque ad ſapientiam initiat contemplantem. to.1.279.b
Iudicet homo ſeipſum, ut dei euadat iudicium to.1.325.b
Iumẽtũ chriſti memoratur. t.1.51 b
iumentnm domini to.1.58.b
iumẽtum domini qualiter eſſe debemus to.1.51.b
iumenta cognoſcunt poſſeſſorem ſuum to.1.33.a.
iumentis comparatur homo propter ignorantiam dei & ſui. to.1 299. b.
iumẽtis ſimilis factus eſt homo, ut pulcre declaratur, to.1.367.a b
iuramenta illicita nõ eſſe tenẽda to.2.94.b
iurare niſi peierando prohibẽt hæretici quidam to.1.339.b
iuctificati ſumus per fidem in ſanguine Ieſu to.2.451.a
iuſtitia aliqua impleri mandatur, quæ impleri nõ poteſt. to.1.318.a
iuſtitia in duobus eſt to.1.215.b
iuſtitia in Ioſeph uiro Mariæ commendatur, & quid ſit iuſtitia, oſtenditur to.1.30.a
iuſtitia lilium eſt unum ex his, inter q̄ paſcitur Chriſtus. t.1.348.b
iuſtitia maxima, ſtricta, & amplior quæ ſit tractatur to.1.38.a
iuſtitia quadruplex to.1.125.a
iuſtitia uia, per quã ad lętitiã uenitur to.1.38.b
iuſtitiæ conſentaneum, & bonis utile Chriſti reſurrectionem nõ omnibus, ſed ſolũ à deo ordinatis fuiſſe prolatam t.1.358.a b
iuſtitiæ dies reddit nobis miſeriã, deo miſericordiam to.1.38.b
iuſtitiæ exercendæ duo ſunt neceſſaria to.1.178.b
iuſtitiæ prior portio non peccare, ſecunda per pœnitentiã dãnare peccatum to.1.54.b
iuſtitiam cum feceris, fac & pacẽ to.1.179. b
iuſtitias iudicabit dominus, qualiter intelligitur to.1.325.b

iuſtificatio ex timore, & amore procedit to.2.55.b
iuſtificatio & glorificatio ſunt, in qbus cõſiſtit noſtra ſalꝰ.t.1.234b
iuſtum deduxit dominus ꝑ uias rectas,&c. to.1.180.b
iuſto & fideli homini totus mundus diuitiarũ eſt to.1.272.b
iuſtꝰ & miſericors dominꝰ.t.1.325b
iuſtus non continue, ſed tantum in principio ſermonis accuſator eſt ſui to.1.257.a
iuſtus non modo, ſed & beatus, cui nõ imputabit dominus peccatum to.1.275.a
iuſtus quem ſpectat, peccator expectat, expectatio enim odoratio eſt, ſpectatio uero guſtatio to.1.344.a
iuſtus qſque ſapiens eſt.to.1.337.a
iuſto ſua uita uinea ẽculta,&c.ibi.
iuſti ſunt in triplici differentia. to. 1.180.b

LAbia cognitionis & deuotionis parare debet ſponſa ad oſculum to.1.253.a
per Labia mulierũ ſexus mollis & infirmus intelligitur, iuxta illud, Derelicta ſunt tantummodo labia mea circa dẽtes meos.tom.2 344.a
Labor Chriſti difficilimus humani generis fuit reparatio. t.1.63.a
Labor non profectus gloriandus to.2.142.a
Labor placet ſupernis ſpiritibus to.1.29.b
Laborem & dolorem multi ſuſtinent, quem tamen deus non cõſiderat to.1.63.a
ad Laborem cũ ueneris, ſic tẽperabit opus agẽdũ, ut ſolicitudo operis intentionẽ animi tui ab ijs q̄ Dei ſunt non auertat t. 2.319.b
Laboribus prælatorum conſideratis, minus affectari debet eorũ honor to.1.60.a
Laborantibus manibus ſicut nec oculus clauditur ad uidendum, nec auris ad audiendum: ſic corpore laborãtibus mẽs à ſuo opere nõ debet ocioſa eſſe to.1.198.a
Laborabat plus omnibus Gerardus,& minꝰ accipiebat.t.1.282.b
Lacrymæ Chriſti deuoto cuiq; pudorem pariunt to.1.29.a
Lacrymæ pœnitentium, uinũ eorum to.1.291.a
Lacrymarum quatuor genera.to. 1.37.b
Lac uberum ſponſæ, exhortatio eſt,& conſolatio to.1.255.a b
Laicæ mulieres quantopere monialibus ſint uitandæ.t.2.411.a b
Lamazabachthani qd ſignificet, & cur ſic clamauerit in cruce dominus to.2.350.b
Lamentatio Marię uirginis.tom.2 315.b.& ſeq.
Lamentatio peccatoris fructuoſa to.1.265.a
Lampades ſeptem bonorum mẽtes illuſtrant to.1.240.a
Lampadarũ noſtrarũ extinctionẽ cõqueri caueamus to.1.242.b
Lapis & panis quãquam in rerum natura omnino diuerſa ſint, attamen in ſenſu myſtico idem ſignificant to.1.101.a
Lapidibus quibus Dauid Philiſtæum percuſſit, quinquepartitum uerbũ intelligitur, id eſt, cõminationis, promiſsionis, &c. tom.1.89.a b
Lapis quadrus quid denotet. to.1 242.a b
Lapſus primi hominis to.1.300.a
Laqueus diaboli, diuitiæ ſunt. t.1 142.b
Laquearia & tigna eccleſiæ quæ ſint to.1.312.b
Latere dæmones incarnationem Chriſti deus uoluit,& quamobrem to.1.11.a
Latrones, qui nobis quæque optima ſunt, furantur, quatuor ſunt to.1.241.b
Latrones ueſtem innocentiæ diripiunt ibidem
Latus Chriſti dextrum & ſiniſtrũ, quid ſignificent to.1.147.a
Laus deo reddẽda de ſingulis nobis ab eo præſtitis beneficijs.to. 1.267.b
Laus diuina & ſupernæ ciuitatis tractatur. to.1.44.b.74.a.114.a 162.a.209.a.251.b.256.b.296.b
Laus noſtra nihil ſanctis, ſed nobis confert to.1.101.b
Laus pernicioſa,& econuerſo. to. 2.43.a
Laus reciproca inter ſponſum & ſponſam, qualiter per uulnera Chriſti intelligitur opus & fides to.1.313.a
Laus ſeductoria,& econuerſo.to. 2.17.b
Laus ſpecioſa non eſt in ore peccatoris to.1.223.b
Laudis humanæ contemptor à duobus ſibi pręcauet to.2.25.b
Laudis humanæ uanitas. t.2.16.a
Laudis noſtræ oblatio, quã deo immolamus, triformis eſſe debet to.1.237.a
Laudibus dei ſtrenue aſsiſtendũ eſt to.1.313.a
Laudibus dignus, qui inter fratres ſine querela conuerſatur. tom.1 86.a.333.b
Laudibus & ueneratiõe digna eſt uirgo Maria to.1.9.b
Laudari qualiter debet deus pro ſuis beneficijs to.1.261.a
Laudandi qui ſint to.1.117.a
Laudatio hominum moderanda tom.2.36.a
Lazarus quatriduanus in monumento, quid ſignificet. to.1.99.a
Lazari cur nulla ſit mentio in euãgelio Marthę & Marię. to.1.97.b
Lectio diuina quã ob cauſam ſit nobis ualdeneceſſaria.t.2.407.a
Lectus animæ, in quo pauſat, tripartitus eſt to.1.240.a
Lectus Chriſti, uterus uirginis, pręſepium, tumulus to.1.357.a
Lectus in quo recipiendus eſt dominus ad quieſcendum, qualis eſſe debeat to.1.278.a
Lectus ſponſæ, id eſt eccleſiæ, qs ſit to.1.312.b
Lecti nomine, clauſtrum uel monaſterium intelligitur to.1.313.a
Lectulus noſter floridus &c. pulcre omnẽ ſtatum eccleſiæ, breui hoc uno uerſiculo comprehẽſum conſpicitur to.1.332.b
Legis & gratię cõparatio.t.1.291.a
Legis noue ſuauitas: legis ueteris auſteritas Ibidem
Lenitas hominibus placet, ſicut fides Deo to.1.24.a
Leo de tribu Iuda leonẽ conculcauit to.1.64.b.157.b

Lepra

Lepra ſuperbiæ, ſeptẽpliciter nos occupauit to.1.69.a
Lepra ſpiritualis, qualiter mundatur. Ibidem
Lætitia inepta tractatur. t.2.184.a
Lætitiam prouenientem ex humiliatione & laboribus cõſummatis cœli neſcirent, niſi per eccleſiæ filios to.1.345.b
Lætos uos eſſe uolo, ſed nondum ſecuros to.1.142.b
Læua eius ſub capite meo, & dextera illiꝰ amplexabitur me.t.1.5.a
Leuare ſe ſuper ſe, quid ſit.t.1.86.b
Leue non eſt, quo des quomodo libet offenditur to.1.289.b
Leuiora peccata tractantur. to.1 41.b.289.b.330.b
Leuitas tractatur to.2.183.b
Lex domini ĩmaculata.to.2. 175.b
Lex & gratia, quomodo differant to.1.291.a
Lex membrorum, legi Dei repugnat to.1.366.a
Lex peccati & concupiſcentiæ in omnibus membris uoſtris habitat to.1.188.a
Lex per Moyſen, &c. exponitur to.1.219.b
Lex triplex, ſerui, mercenarij, & filij to.2.176.a
Libera ratio quodãmodo captiua tenetur to.1.45.b
Liberatio plena & ꝑfecta.t.1.159.b
Liber, quãuis ſit homo, interueniẽte tamen peccato ſeruus efficitur to.1.365.b
Liberi arbitrij totum opus eſt cõſentire, & hoc quidem ex gratia to.2.158.b
Libero ex arbitrio & gratia, quid habemus to.1.154.a
Liberum arbitrium, conſilium, & complacitum to.2.153.a
Libertas in anima fulget, ut gemma in auro to.1.365.b
Libertas triplex, quarum ultima ſola liberum arbitrium notauit to.2.154.a
Libertas, ubi non eſt, nec meritũ Ibidem
Libertatis uis, & dignitas Ibidẽ
Libidinis & gulæ, cęterarumq; uanitatum appetitus, quem finem habeant to.1.297.b
Ligna domus ſpiritualis, quæ ſint to.1.237.a
Ligna, quibus compactus eſt põs religionis, tria ſunt, pœna corporis, paupertas ſubſtantię; humilitas obedientiæ to.1.195.a
Ligna ſunt oẽs iuſti, qui plãtati in medio eccleſiæ temporalis debent facere fructus uitæ, qui maneant to.1.237.a
Lignum, fœnum, & ſtipula, quid ſignificent to.1.189.a.b
Lilium eſt Chriſtus, & inter lilia cõmoratur & paſcitur to.1.349.b
Lilium odore potius quàm ſapore placet to.1.104.a
Liliũ ſpõſus eſt, ſed non lilium inter ſpinas to.1.349.a
Lilium ueritatis eſt, cuius odor animat fidem, ſplendor intellectum illuminat to.1.348.a
Lilium unum non ſufficit, duo adminus neceſſaria ſunt to.1.349.a
Lilia ſancti quidem habent, ſed nõ omnia quæ habent lilia ſunt to.1.348.b
Lilia ſunt quęcunque Chriſti sũt, ut cõceptio, natiuitas, &c. Ibidẽ
Liliorum amator nunquam ſine lilijs eſt to.1.349
Lingua amoris ei barbara eſt, qui amorem non nouit. to.1.362.a
Lingua detractoria, uipera eſt.to. 1.177 b
Lingua duplex, dei uidelicet & animæ Ibidem
Lingua etſi multa mala faciat tamen optima to.1.177.a
Lingua paruum membrum imumeras contrahit ſordes. Ibidem
Lingua modicum membrũ ſi refrenata non fuerit, totum corpus maculat & corrumpit to.2 392.b
Lingua, quàm litera efficacior.to. 2.34.a
Lingua quintuplex, diſſoluta, impudica, uaniloqua, doloſa, maledica to.1.177.a
Lingua tenuis eſt & lata, uacuandis cordibꝰ aptũ inſtrumẽtũ.ibi.
Lingua uiperea quomodo uno flatu tres occidit Ibidem
Linguæ aromata modeſtia in increpando, copia in exhortando, efficacia in perſuadendo. tom.1. 68.a
Lingnæ uita diuerſa to.1.86.b
Locus eſt apud ſponſum, de quo ſua iura decernit to.1.277.a
Locus in quo uere cernitur deus quieſcens & multę miſericordię to.1.278.a
Locus triplex to.1.119.b
Loca tria ſunt, cœlum, terra, infernus to.1.234.a
Longe eſt aliquando deus à ſanctis per diſpenſationem, quibus tamẽ ſemper prope eſt. t.1.326.b
Longe ſemper eſt Deus à peccatoribus Ibidem
Longitudo, latitudo, ſublimitas, & profundũ deus eſt. to.2.150.a
Loquẽtibus de ſe dominus appropiat to.1.254.a
Loquacitas impudicitiæ indiciũ eſt to.2.360.a
Loq̃ dei nobis ĩ filio qd. t. 2.328.b
Loquitur uerbũ animæ, & anima uerbo to.1.312.a
Lucere ſolum non licet, expedit & ardere to.1.83.b
Lucerna lucens & ardens Ioannes erat Ibidem
Lucerna ſub modio erat Ioannes, dum adhuc eſſet ĩ utero. t.1.84a
Lucernæ ſeu candelæ ardentes in manibus to.1.43.b
Lucernæ quæ noctem uitæ præſentis illuminãt tres ſũt.t.1.240b
Lucernæ ſunt tres to.1.238.a
Lucernas ardẽtes quando in manibus tenemus to.1.396.a
Lucifer in cœlo concepit dolorẽ, & in paradiſo peperit iniquitatẽ to.1.267.a
Lucifer in dei uerbo præuidẽs, homines in gloria parij profecturos inuidit Ibidem
Lucifer quomodo arguitur, & reprehenditur to.1.71.b
Lucifer ſuperbus lucem præferẽs, nõ ignẽ habens, alteri tãtum innixus alæ cecidit to.1.124.b
luciferi deiectio tractatur.t.1.266.b
Lucifero dictũ eſt: In decore tuo perdidiſti ſapientiam: nolo propterea decorem, qui mihi ſapientiã tollat to.1.356.a
Luciferum alloquitur inuehendo

beatus Bernardus to.1.122.a
Lucra noſtra Deus à ſe non reputat aliena to.1.339.a
Luctandum eſt cum angelo, ne ſuccũbamus, quia regnũ cœlorum uim patitur to.1.108.a
Luctari cũ uitijs debemus. t.1.15.a
Ludus bonus, quo Michol iraſcitur, deus delectatur to.2.48.a
Lugendum eſt, & poſt luctum cõſolãdum: poſt cõſolationem, ad cœleſtia cõtemplanda accedendum to.1.209.a
Lugẽtes ſunt aliqui: ſed ſi de corde procederent lacrymæ, non tã cito ſoluerẽtur ĩ riſum. t.1.5.b
Lumbos quãdo precingimus. to.2.396.b
Luna, hoc eſt eccleſia, prouolutis pedibus deuotã ad Mariam fundit orationẽ to.1.103.b
Luna, quare ſub Mariæ pedibus Ibidem.a
Luna quid deſignet Ibidem
Lux contemplatio, & etiam opera bona to.1.319.b
Lux puſilla ante aduentũ. t.1.296b
Luxit Ioannes exẽplo, digito, uerbo to.1.85.a
Luxuria & gula memorantur to.1.179.a.207.b.292.a. & tom.2.6.b.189.b.225.a b
Luxuriæ currus quibus rotis & equis ducatur to.1.305.a
Luxuriæ deteſtatio t.2.395.b
Luxus ueſtium, equorum, ciborũ, & aliarum ſuperfluitatum culpatur to.2.237.b
MAceria, ſanctorum communionẽ deſignat to.1.335.a
Maceriarum uariæ differentiæ & acceptiones tractantur Ibidem b
Macula odibilis, quæ beatam adimit uiſionem to.1.210.b
Macula propriam curationem requirit to.1.188.b
Magdalena Chriſtum tãgere cur prohibetur to.1.287.b
Magi cognouerunt Chriſtum eſſe deũ cognouerunt & regem, ſed & hominẽ moriturũ. t.1.36.a
Magiſtri operum Pharaonis tres ſunt to.1.239.a
Magorũ oblationis ſignificatio to.1.242.b
Magiſtrũ, qui ſe ſibi conſtituit, ſe ſtultò diſcipulũ ſubdit. to.2.47.b
Magna audent, qui magni ſunt, & quia audent obtinẽt t.1.295.b
Magna cũ delinquimus, uix ferimus reprehendi to.1.311.b
Magna res eſt, ſcire uiuere. t.1.86.a
Magnum & rectum in anima, & unde ei proueniant to.1.363.b
Magnũ & rectũ in imagine ſunt idẽ, ſed in anima ſeparãtur. Ibidẽ
Magnitudo animæ, quid differat ab ea to.1.363.b
Magnificauit dominus facere nobiſcum in creatione, in redẽptione, in glorificatione to.1.27.b
Maieſtatis ſcrutator opprimitur à gloria, non mirator to.1.336.a
Male cogitare, maledicere, malefacere prohibemur to.1.236.b
Malum duplex, ideſt culpæ & pœnę diligẽtibus cooperatur in bonum to.2.197.a
Malum duplex, innatum & ſeminatum to.1.295.a
Malũ duplex ligno paratur infructuoſo, ſecuris & ignis t.1.282.a
Malum impunitum eſſe non poteſt to.1.197.a
Malum murmurãtium tractatur to.1.232.b
Malum omnino propria uoluntas, qua fit ut bona noſtra, bona nobis non ſint to.1.351.a
Malum obſtinatæ mentis punitur æternaliter, licet temporaliter perpetratum to.2.108.b
Malum patiẽdo, quoniam triplex eſt triplicem requirit prouidentiam to.1.86.b
Malum quod nemo uidet, nemo arguit to.2.60.a
Malum quod ſua anima, animã priuat to.1.150.b
Malũ ſi comprimas tuũ, reputatur tibi ad iuſtitiam: ſi alienũ reprimas, ad gloriam to.2.90.b
Malum triplex eſt ĩ morte his, qui in ſex tribulationibus huius mũdi diſſimulauerunt liberari, nec ĩ ſex hydrijs purificantur. t.1.188.a
Malũ uolenti agere, deſertum, abundantiã habet, nemus umbrã ſolitudo to.2.60.a
Mala omnia nobis eueniũt propter peccata noſtra. to.2.383.b
Mala ex bonis oriuntur, cum non reddimus gloriam pro ſuſcepta gratia to.1.369.a
Mandata Dei quare cuſtodiri nimis iubentur to.1.19.a
Mãducat nos deus, & à nobis mãducatur copioſe to.1.349.b
Manſio patris & filij apud animã, quomodo cõiici ualeat, quãdo fiat to.1.347.a
Manſiones apud deum multę. t.1.277.a
Mane fuit, quando ortus eſt ſol iuſtitiæ to.1.296.b
Mane nobiſcum domine. &c. multipliciter poteſt intelligi, & quã multæ ĩ hac clauſula deliciæ inueniantur to.2.324.a
Manichæi error confunditur. to.1.341.b
Manſueti benignè corripiẽdi ſunt, inquieti ſeuerè to.1.310.b
Mãſuetudo Chriſti poſt eum, merito nos currere facit to.1.275.a
Manſuetudo probatur in tribus, in uerborũ iniuriis, rerũ damnis, & corporis læſione to.1.42.b
Mãſuetudo ſpõſæ pro maledicto reddẽtis benedictũ. to.1.280.a
Manſuetudinem homini connaturalem, concupiſcentiæ carnales exterminant to.1.310.b
Manſuetudinis uirtus, lilij nomine deſignatur to.1.348.a.b
Manſuetis placere in operibus noſtris bõis, ſatis ſit nobis. t.1.278.b
Manus aromata tria ſunt, & quomodo emantur t.1.68.b
Manus dei duplex, latitudo, & fortitudo to.1.251.a
Manus domini nõ oſculatur, qui magis in ſe, quã in domino gloriatur to.1.248.b
Manus duæ, quibus angeli ſancti dicuntur nos portare quæ ſint to.1.155.b
Manus, pedes, & os Dei. t.1.248.b
Mare ſicut eſt origo omnium fluminum, ſic Chriſtus omniũ uirtutum to.1.259.b
Maria ab angelo interrogando quõ fiet iſtud, quoniã uirũ non cognouiſſet: nõ de facto dubitauit, ſed modũ inquiſiuit. t.1.15.a
Maria abſq; omni macula concepit to.1.104.a
Maria ante ſancta, q̃ nata. t.2.77.b
Maria aquæductus eſt. t.1.105.b
Marie à ſancto Dauid præmonita fuit, ut ſe ad ſaluatoris aduentũ præpararet to.1.12.b
Maria aſcendit delicijs affluens, quæ ſunt illæ deliciæ to.1.99.a
Maria aſcenſiones in corde ſuo diſpoſuit to.1.105.a
Maria beata ſola inter mulieres to.1.22.a
Maria conſolatur ab angelo, cũ in ſermone eius turbaretur. t.1.14.a
Maria cur ſole amicta dicatur. to.1.103.a
Maria etiam in umbra fidei uiuebat to.1.294.a
Maria gratia plena eſt: quia deo et angelis & hoibus grata. t.1.102b
Maria in omnibus inuocãda neceſſitatibus to.1.12.a
Maria in ſe tota uulnus amoris ſuſcepit to.1.290.a
Maria ĩterrogat̃ à quo edocta fuerit, deo uirginitatẽ placere. t.1.8b
Maria ĩuenit gratiã ſcilicet dei, & hominũ pacẽ, mortis deſtructionẽ, uitæ reparationẽ. to.1.14.a
Maria inuenta eſt in utero habẽs de ſpiritu ſancto, ita & ſponſa eccleſia to.1.9.a.b
Maria longe diſſimiliter, quàm alii repleta eſt ſpũ sãcto. t.1.9.a.b
Maria, Martha, & Lazarus in eadẽ domo quid ſignificent. t.1.98.a
Maria, Martha, & Lazarus, quid hæc denotent uocabulo Ibidẽ
Maria martyr extitit to.1.105.a
Maria mediante habemus, quicquid gratiæ ĩ nobis eſt. t.1.108.b
Maria multis figuris & ſcripturis ueteris teſtamenti præmonſtrata fuit to.1.9.b
Maria oĩ honore digniſſima. ibid.
Maria ornata eſt gemmis uirtutũ tom.1.9.b
Maria perpulcre exhortatur conſenſum angelo dare to.1.16.a
Maria qualiter omnibus omnia facta eſt to.1.103.a
Maria quare deſponſata fuiſſe dicatur to.1.11.a
Maria quare maris ſtella dicatur to.1.12.a
Maria quater duntaxat legitur locuta fuiſſe: & eius taciturnitas laudatur to.1.104.b
Maria quatuor uirtutes cardinales poſſidebat to.1.16.b
Maria quibus priuilegijs omnes sãctos & ſanctas p̃cellat. t.1.99.b
Maria quòd mater dei ſit & nominetur, dignitas maxima. to.1.8.b
Maria ſyderi ſiue ſtelle aptiſſime comparata to.1.12.a
Maria ſi pie à nobis pulſata fuerit, non deerit neceſſitati noſtrę. to.1.40.a
Maria ſtella ex Iacob to.1.12.a
Maria totis cordiũ medullis à nobis ueneranda eſt to.1.9.a.b
Maria uellus Gedeonis dicitur, Moyſi rubo cõparat̃, ſtellę duodecim declaratur. t.1.10.a.103.b
Maria nõ prætendit meritum, ſed gratiam quærit to.1.106.b
Maria gratia plena, gratiã adhuc inuenit ſupereffluentiam quæ petit ad ſalutem uniuerſitatis. Ibi.a
Maria iuſta, ex qua ſol iuſtitiæ ortus. Ibidem
Maria medium terræ, quomodo dicitur to.1.81.b
Mariæ copia tanta precioſi balſami infuſa, ut omnes huius ſaluti ferum odorẽ ſenſerint. t.1.106.a
Maria ueneratione digna, in qua humilitatẽ exaltat fœcũditas, & part⁹ cõſecrat uirginitatẽ. t.1.8.a
Maria uirgo fœlix. tom.1.28.a
Mariæ conceptus & partus. t.1.55.b.96.a
Mariæ deſponſatio in aliquo dubitationi Thomæ coadaptatur to.1.11.a
Mariæ & marthæ appellatione ueniunt intellectus & operatio intelligẽda to.1.101.a
Mariæ excellentia to.1.95.b
Meriæ fœcunditas tria nobis contulit to.1.238.b
Mariæ humilitas multifariè commendatur to.1.8.b.104.b
Mariæ taciturnitas ualde commẽdatur to.1.104.b
Mariæ miſericordia & puritas. t.1.16.a.81.b.102.a.103.a
Mariæ plures p̃rogatiuæ. to.1.99.b
Mariam purificari, & Ieſum circũcidi, quid ſit t.1.214.b
Mariam uenerari uult, q totũ nos habere per Mariam uoluit. to.1.106.b
Mariæ tres in oblatione unguentorũ, q̃liter imitemur. to.1.258.b
Maritatur anima uerbo dei fideli cõnubio to.1.371.b
Martha duobus modis excipit ſaluatorem to.1.101.a
Ad Martham ſpectat ornatus, Mariæ impletio, munditia Lazaro, ut ſit domus non uacans, ornata, & munda to.1.97.b
Martham cõtra Mariam murmuraſſe legimus, Mariam uerò contra Martham minime. to.1.101.b
Martham habemus ut amicã, Lazarum ut columbam, Mariam ut formoſam to.1.228.b
Martham inferiorem & nõ potius Mariam, cur dominum dicitur ſuſcepiſſe t.1.97.b
Martyr quis eſſe poteſt ſine uolũtate, ſed non contra uoluntatẽ to.1.31.a
Martyrii genus paupertas uolũtaria to.1.113.a
Martyrii genus eſt facta carnis mortificare illo, quo membra cędũtur ferro, horrore mitius, ſed diuturnitate moleſtius. t.1.292.a
Martyrum fiducia, fortitudo, & tolerantia ex uiſceribus & uulneribus Chriſti to.1.334.b
Martyrium fructus eſt eccleſiæ to.1.333.a
Martyrium ſanguinis non habentes, martyrium ſaltem aquæ & ſpiritus quærant to.1.129.a
Martyriũ ſine ſanguine triplex. t.1 tom.241.a
Matres, non domini ſubditorũ debent eſſe prælati to.1.275.b
Medela ſpũalis oium ſpiritualiũ ĩfirmitatũ tractatur to.1.183.b
Medicamina plurima noſtris infirmitatibus multis attulit medicus ſapiens Ieſus to.1.266.a
Medicina animæ utiliter tractatur to.1.268.b
Medicina ſero paratur cũ mala p lõgas inualuere moras. t.2.87.b
Medicũ ſe exhibet Chriſtus ani-

mæ peccatis ſauciatæ. to.1.294.b
Medicum ſe nō putet ordinē profeſſus, ſed monachū. to.1.292.b
Medicos, non dominos oportet eſſe prælatos to.1.280.a
Meditatio perutilis meditari quid in uatura ſit to.1.136.b
Meditatio in oratione quid ruminet to.2.320.b
Meditatione exardeſcit oratio Ibidem
Meditatiōe pericula agnoſcimus, oratione euadimus to.1.131.b
Meditationes, quibus Chriſtianus diu noctuq́ de maieſtate diuina afficitur, uerba ſunt eius q loquitur iuſtitiam t.1.295.a
medius locus tutus eſt. to.2.137.b
medium tene, ſi non uis perdere modum Ibidem
In medio terræ de[9] operat[9] eſt ſalutē, hoc ē, i Mariẹ utero. t.1.81.b
melior angelis effectus eſt Chriſtus, non de diuina, ſed humana natura dicitur to.1.254.a
melius eſt ut pereat unus, quam unitas to.2.53.a
mel & lac ſub lingua eius deducitur to.1.343.a
mel inueniſti, ſi ſapientiam inueniſti to.1.224.a
mel iueniſti, &c. exponitur. Ibidē
membrum capiti inhærens, facilius capiti, ſi deforme eſt, reformatur, quàm diuulſum quālibet ſimile copulatur to.1.187.b
membrū debet ſeq caput. t.1.46.a
membra Chriſti ſibi moribus cōformia, & fide adhærentia, cum eo capite ſuo paradiſum aſcendent to.1.187.b
memoria amaritudinum & paſſionū xpi, de qbus Bernardus faſciculū fecit, tractatur. to.1.309.b
memoria paſsiōis & reſurrectiōis Chriſti pernecesſaria. to.2.170.b
ex memoria ratio gignitur, ex memoria & ratione uoluntas procedit to.2.331.b
memorare amaritudines & beneficia domini to.1.181.b
mendaciū quātopere ſit cauendū to.2.401.a
mendacium dubie proferens non mētitur, ſed ſi ueritatē, quā neſcit affirmat, mētitur. to.1.266.b
mens aſſueta delicijs, nec exculta diſciplinæ ſarculo, multas contrahit ſordes to.2.71.b
mens aſſueta quietis & bonis operibus in fide nō ficta radicatis, recipit conſolationē quoties ſibi (ut aſſolet) lux contemplationis ſubtrahitur to.1.319.b
mens deuota quæ ſunt quæ ſequi debeat, quid ſit meridies. Et de quatur generibus tentationum uitandis to.1.296.a
mens, manus, lingua, per tres mulieres, quæ emerunt aromata, ſignificantur to.1.217.a
mēs qd & cur ſic dicatur. t.1.336.a
mens iuſti hominis quatuor modis compungitur to.2.388.b
mens quam affecerit charitas, ſui iuris eſſe non ſinit t.2.37.b
mens quæ ſpiritus ſancti ignorat abſceſſum, patet ſeductioni: & q̄ reditum non obſeruat, erit ingrata uiſitationi to.1.266.b
mentis aromata ſunt compaſsionis affectus, rectitudinis zelus, diſcretionis ſpiritus to.1.67.b
mentis intentio facies eſt animæ, ex qua rectitudo operis, ſicut ex facie pulcritudo corporis æſtimatur to.1.305.b
menſæ tres eſuriei noſtræ apponuntur to.1.240.a
menſura diligendi ſeipſum, à menſura dilectionis, qua proximos diligim[9] aſſumēda eſt. t.2.16.a.b
menſura, qua diligēdus eſt Deus tom.1.353.a
menſuram plenam confertā, &c. exponitur ibidem
mentibus, q̄ frugibus ſeruandis, uigilantius inſiſtēdum. t.1.336.b
merces ueſtra multa eſt in cœlo, q̄liter intelligi debeat. to.1.113.a
meretricū nomine concupiſcentiæ carnis intelliguntur. t.1.170.a
meridiei nomine cœleſtis habitatio deſignatur to.1.296.a.b
meritū diſpar habet, q ſocialiter uiuit, & q utiliter preeſt. to.1.276.b
meritum eſt ſcire, quòd non ſufficiant merita to.1.345.b
meritū hominis totū, ſi totā ſpem ſuam ponat in deo to.1.160.a
meritum quid ſit, & quòd ſine libertate nō eſt to.1.365.b
merita Deo attribuenda. to.1.160.a.334.b.345.b
merita noſtra, in quatuor conſiſtunt to.1.135.a.136.b
merito quilibet uehementer cupit paſci de domini bonis, & in domo domini, quippe qui poſuit fines noſtros pacem, & adipe frumēti ſatiat nos. to.1.296.a
metretẹ tres, & tres ſunt timores to.1.325.a
militiæ quis fructus, ubi occiſor mortaliter peccat, & occiſus ẹternaliter perit? Et de uanitate apparat[9] militaris, & de tribus cauſis bellorū ſuſcitādorū. t.1.199.a
miniſter Dei nō ſine cauſa gladiū portat: potiuſq́ dicendus malicida, q̄ homicida. ibi. & t.2.114.a
miniſter bonus Chriſtus ſpiritu alacer, charitate feruēs, pietate deuotus to.1.323.b
miniſterij honor, morum grauitas, cōſiliorum maturitas, actuū honeſtas to.2.19.a.23.a
minoratus ab angelis Chriſtus, hominib[9] tamē p̄fertur. t.1.315.a
minuēdi ſanguinis duplex eſt cauſa to.1.242.b
mirabile iactantiæ genus, ut non poſsis putari ſanctus, ſi non appareas ſceleratus to.1.265.b
mirabile martyrium & graue inter epulas eſurire to.1.113.a
mirabiles fuerunt tres apparitiones: ſed harum mirabilior illa trium magorū to.1.36.a
mirabilia tria operatus eſt deus in Maria to.1.238.b
miranda eſt plurimorum audacia, qui quāuis de proprijs uineis nō niſi ſpinas colligant: uineis tamē dominicis ſe præſumptuoſe ingerere nō formidāt to.1.291.b
miſeratio crudelis, qua pœnitētia minuitur to.1.140.b
miſeratio dñi, meritū hois. t.1.334.b
miſeretur Deus nunc impijs, ut eis in æternū iraſcatur to.1.277.b
miſeria fragilitatis noſtræ memoratur to.1.319.a
miſeria hominis. to.1.61.b.78.a.88.a.198.a. & to.2.137.a

Miſeria noſtra quânta ſit, & indigentia quàm multiplex tom.1.242.b
Miſeria noſtra opus habet miſericordia & miſeratione to.1.43.a
Miſeria noſtra pulcris comparationibus oſtenditur to.1.173.a
Miſeria, nulla uerior, quàm falſa lætitia to.2.153.b
Miſeria, ſedes miſericordiæ to.1.207.a
Miſeri nos ab illa fœlici regione depulſi to.1.179.b
Miſericordia dei in pœnitentes: tractatur to.1.18.a 30. a b 42. b 56.b 62.b 258.a b 278.a
Miſericordia dei, qua tardat ferire, comparatione aliarum miſericordiarum ſuarum, parua eſt to.1.173.b
Miſericordia domini, pallium breue non eſt to.1.334.b
Miſericordia habet quatuor filias to.1.174.a
Miſericordia inordinata & irrationabilis quæ ſit to.2.190.a
Miſericordia promittitur miſerenti to.1.210.a
Miſericordia triplex, & quadruplex miſeratio to.1.173.b
Miſericordia triplex, nomine triū panum deſignatur to.1.91.a
Miſericordia uera to.2.12.b
Miſericordiæ domini in nobis ſeptem numerantur to.1.90.b
Miſericordiæ domini multæ & æternæ to.1.62.a 334.b
Miſericordiæ ſeptem, & earum fragmenta to.1.91.a
Miſericordiam & iudicium cantare debemus to.1.325.b
Miſericordiæ laus to.2.391.b
Miſericordiarum fragmenta ſepté to.1.91.a
Miſericordiarum pater, quomodo deus dicatur t.1.30.a b
Miſericordes ueri to.1.5.b
Miſit pater filium ut præiret in uia morum to.1.272.a
Mitis apparebit Chriſtus electis, terribilis reprobis in iudicio to.1.353.b
Mites ſunt aliqui, ſed quandiu nihil dicitur, uel agitur niſi pro eorum arbitrio to.1.5.b
Mixtura triplex, quam fecit deus in aſſumptione noſtræ carnis to.1.19.a
Modeſtia noſtra nota ſit t.1.21.a
Modeſtiæ prælatorum modus to.2.143.b
Moderata correctio memoratur to.1.67.b
Modus amādi carnem ſuam to.1.156.a
Modus diligendi deum to.2.172.a
Modus & fructus redemptionis Chriſti to.2.257.a
Modus inueniēdi gratiam t.1.57.b
Modus medij, non infra deijci, nō attolli ſupra, non euadere in longius non extendi in latius to.2.137.b
Modus melior in omnibus to.2.144.b
Modus miſericordiæ & pietatis, q modus, ſiue quæ forma in ſanctis præceſſit to.1.258.a
Modus noſtræ redemptionis quā tæ fuerit humilitatis, manſuetudinis, dignationis to.1.257.b
Modus redeundi ad deum caſui primi hominis oppoſitus to.1.233.b
Modi diligendi ſunt quatuor to.1.242.a
Modum iuſtitia quærit t.2.133.b
Moleſta patienter ferre ſufficit ad ſalutem: ſed cumulus eſt ea libēter complecti to 1.195.a
Moleſtus deo, quis ſit to.1.3.a
Mollia ueſtimenta quæ dicantur to.2.387.b
Mollis & māſueta increpatio ſancti Bernardi in aliquos fratres, qui plus debito eum præpediebant, quo minus contemplationi uacaret to.1.321.b
Momentaneum breue tribulationis, æternum pondus operatur in nobis to.1.163.b
Monachalis obſeruantia in duo diuiitur, in præcepta uidelicet, & remedia to.2.165.a
Monachus habitu mentiens ſanctitatem culpatur t.2.89.b
Monachus peccati conſuetudine obligatus felicem ſe reputaret, ſi eſſet tanq̄ unus in ſeculo tepide uiuens to.1.170.b
Monachus, qui poſt amara conuerſionis ſuẹ primordia in ſpem reſpirat, is profecto iam metit to.1.302.b
Monachus ſiue alius quiſq̄ pro exteriori munditia niſi interior affuerit, non eſt mundus to.1.97.a
Monachi de nimio potu reprehēduntur to.2.190 b
Monachi plures cum primum religionem intrant, timorati ſatis: ſed fiducia tandem accepta, in ſuperbiam & præſumptionem aſſurgunt to.1.187.a
Monachi officium non docere, ſed lugere to.1.338.a
Monachi ſe ſecularibus curis implicantes, reprehenduntur to.1.17.a
Monachi ſingularitas pernicioſa to.1.292.b
Monachi ſunt uelut inter duas menſas epulantium ieiuni poſiti to.1.198.a
Monachi ſuperbi arguuntur to.2.187.a
Monachum eſſe te puta, non medicum to.1.292.b
Monachorum certamen quale eſt to.1.129.a
Monachorum cibi delicati culpātur to.2.190.a b
Monachorum inſignia to.2.29.a
Monachorum intemperātia oſtēditur to.2.190.b
Monachorum uita, qualis eſſe debeat to.2.29.a
Monachorum precioſus habitus culpatur to.1.17.a & to.2.191.a
Monachorum quorundam peruerſitas declaratur to.1.16.b
Monachis duo ſunt obſeruanda to.2.11.b
Monachis, quibus utiq́ nunquā doctrina cœleſtis deeſt, nulla de ignorantia excuſatio to.1.78.b
Monachalis uita à ſeculari quantū diſtet to.2.395.a
Monaſteria ſtagnis comparantur to.1.130.b
Monologium pœnitentis, quia dei bonitatem ignorat deſperantis to.1.118.a
Monſtroſa res gradus ſummus,

& animus imus to.2.136.b

Montes Bethel, angelorum agmina to.1.320.b

Montes & aſcenſiones, quibus ad regnum cœlorum aſcendēdum eſt to.1.76.b

Montium nomine quid ſignificetur: & ibi de montibus & collib. to.1.322.a 323.a

Montes & colles in cœleſtibus ſunt, & montes illi ijdem, qui & oues, id eſt cœleſtes ſpiritus to.1.320.b

Montes illi ijdem, qui & oues, id eſt, cœleſtes ſpiritus, qui intra ſe uerbo dei paſcuntur Ibid.

Montes ſancti fide ſolidi, ſpe excelſi, charitate ſpatioſi t.1.324.a

Montium diuerſorum aſcenſiones to.1.75.b

Montium & collium nomine, ſignificantur beatitudines cœleſtium ſpirituum, in quibus ſponſus tranſilijt, id eſt, notum fecit myſterium ſuę incarnationis ueniens ad ſe incarnandum to.1.322.a

Montium genera quatuor to.1.241.b

Montium & collium nomine patriarchæ & prophetæ ſignificantur to.1.323.b

Montium Gelboe nomine, intelliguntur angeli mali Ibid.

Montium nomine ſignantur apoſtoli & homines, & per colles dęmones Ibid.a

Montium plures differentiæ to.1 241.b

Monumentum domini accedere uolentes, prius per cōfeſſionem ueſtimenta ſua dealbare debent to.1.68.a

Moralis diſciplinæ tres cellæ, aromatica, unguentaria, uinaria to.1.276.a

Moralis honeſtas, candor eſt animæ to.1.349.a

Moralitas integra & perfecta, in duobus præcipue conſiſtit to.1.221.a

Morbo triplici laborat genus humanum, principio, medio, & fine to.1.235.a

Morbum mentis à morſo ſerpentis non diſcernit niſi diſcretor ſpirituum to.1.295.a

Mores bellatorum Chriſti utiliter deſcribuntur to.1.200.a

Morum color & odor, qui ſit to.1.349.a

Moriatur anima mea morte iuſtorum to.1.321.a

[M]ors à morte, uita ab errore, à peccato gratia liberauit tom.1.203. b

Mors animæ, obliuio to.1.235.b

Mortis memoria contra omnia mala ſingulare remedium eſt to.2.320.a

Mortis diem quare uoluerit omnipotens nobis eſſe incognitum to.2. 417.a

Mors bona, quæ uitam non aufert, ſed transfert in melius to.1.321. a

Mors Chriſti precioſa to.2.86.b

Mors corporalis to.1.152.b & to.2.54.a

Mors depaſcet uoluptuoſos to.1 179.a

Mors diaboli opus, & peccati pœna uicta eſt, & ipſum peccatum uictum to.1.119.b

Mors fœlix, mihi mundus crucifixus eſt to.1.51.a

Mors duriter increpatur t.1.281.b

Mors iacenti in peccatis ante conuerſionem, infernus ſuccumbenti poſt acceptam remiſſionem, lacus deſperanti poſt expertam contemplationem to.1.166.b

Mors iuſti bona propter requiē, melior propter nouitatem, optima pp ſecuriratem to.2.54.a

Mors mortem operata eſt, ſpiritualis corporalē, culpabilis pœnalem, uoluntaria neceſſariam to.1.202. a

Mors peccatorum peſſima, mala in amiſſione mundi, peior in ſeparatione carnis, peſſima in uermis contritione to.1.223.a

Mors peccatorū mala, peior, peſſima, ſed bonorum mors bona, melior, optima Ibid.

Mors peregrinantis fœlix, mihi mundus crucifixus eſt to.1.50.b

Mors quomodo capite Chriſto ſuperata, adhuc indies apud electos graſſatur to.1.119.a

Mors triplex triplicem mortem operata eſt to.1.202.a

Mortem eccleſia ſpecialius ueneratur: quæ tamen inter homines plus horretur to.1.152.b

Mortem precioſa faciunt duo, uita, & cauſa to.1. 240.a

Mortem ſanctorum tria faciunt precioſam to.1.218.b

Mortem ſpiritualium optant ſibi carnales: quorum tamen uitam abhorrent to.1.272.a

Morte Malachiæ & cuiuslibet ſancti uiri merito dolendum foret, ſi haberemus hic ciuitatem manentem to.1.120.a

Mortis increpatio to.1.281.b

Morti noſtræ duplici, mors Chriſti occurrit to.1.202.a

Mortis ſeparatio amariſſima to.1.282.a

Mortem iuſtus etſi non euitat, certe tamen non timet to.2.54.a

Mortui fratris copioſiſſima & elegantiſſima deploratio t.1.281.b

Mortui recordantur & miſerantur noſtri to.1.282.b

Mortuos lugere propter quid & quouſque debemus to.1.283.b

Mori potuit Chriſtus, quia homo fuit: & quia iuſtus, mors eius nos liberare potuit to.1.202.b

Moyſes à filia Pharaonis ab aquis liberatus, præfigurauit Chriſtū in Aegyptum fugientem, ab Herodis manibus liberatum tom. 1 .70. b

Mòyſes Aaron & Samuel in ſacerdotium aſſumuntur to.1.242.a

Moyſes inſtar matris, quæ ſine paruulo ſuo intrare ad menſam diuitis recuſat, ſic ſine populo terram promiſſionis intrare nolebat to.1.258.a b

Moyſes loquebatur, & dominus reſpondebat: ſic uerbum ſponſus animæ deuotæ, & econuerſo to.1.311.a

Moyſi magna petenti, minora cōceſſa ſunt 298.b

Moyſi domino dicenti: dimitte me, & faciam te in gentem magnam, merito renuit: quia hoc ſponſæ reſeruatum erat t.1.291.a

Moyſi & Aethiopiſſę coniugium, præfigurauit coniugium Chriſti & eccleſiæ to.1.305.b

Moyſen & Vr graues manus habuiſſe, quid denotabat tom.1. 291. a

Mulier ſi dormierit cum uiro altero, nūqd reuertetur ad uirum priorem? to.1.369.b

Mulieris nomine carnales animæ deſignantur. to.1..303.b

Mulieres quæ Chriſtum uncturæ uenerāt, unctæ ſunt ab eo .357.b

Multifarie demonſtratus eſt deus antiqs, per imagines tamē extrinſecus apparentes to.1.293.a

Multiplicatę ſunt infirmitates eorum &c. to.1.222.b

Multiplici uiſione uiſus eſt dominus ab Eſaia, & alijs prophetis to.1.124.a

Mundari corde, quid ſit to.1.5.b

Mundi corde nō omnes ſunt, qui uerbis eſſe apparent to.1.42.b

Mundantur non omnes qui audiunt uerbum dei, ſed qui obediunt to.1.287.b

Mundus apte compedibus comparatur t.1.175.a

Mundus contemnendus eſt, ſi ſaluari uolumus Ibid.

Mundus hic totus nox eſt, & noctes habet plurimas to.1.357.b

Mundus iſte ſenſibilis eſt, quaſi liber, in quo qui uolunt dei ſapientiam legant to.1.171.a

Mundus quod ſuum eſt diligit to.2.55 a

Munera & promiſſiones ſponſi ad ſponſam to.1.304.b

Munera tria regum, quid ſignificent to.1.36.a

Munitiones quibus anima uallatur, tres ſunt 239.b

Murenulæ aureæ uermiculatæ argento, quæ ſint in anima to.1. 306.b

Murmuratio q̄ graue ſit peccatū to.1.232.b & to.2.405.b

Murmurantes & detrahētes increpantur to.1.278.b

Murus continentiæ quàm ſit ſolidus to.1.100.b

Muſcæ morituræ exterminantes ſuauitatem unguenti, quæ ſint to.1. 62.b

Muſto pleni erant apoſtoli to.1. 316.b

Mutabilitas affectionum animæ diuina mutat nomina t.1.170.a

Mutatio hominis per ignorantiā lacrymoſa to.1.300.a

Mutatio turpis de meditationib. ſanctis ad ſeruitutem carnis to.1.342.b

Mutationum tria genera tom.1. 239.a

Myrrha Chriſto in cruce oblata, & myrrha qua unctus eſt to.1. 309.b

Myrrha Chriſtus in morte, bo- trus in reſurrectione Ibid.

Myrrhæ faſciculus ex Chriſti paſſionibus colligendus Ibid.

Myrrhæ nomine tribulationes deſignantur. Ibid.a

Myſteria magna fidei cognoſcentes, ea minoribus communicent to.1.295.b

NAaman præcepto Eliſæi in Iordane ſepties immerſus eſt to.1.68.b

Nardus herba humilis & calidæ naturæ, non inconuenienter humilitatem ſignificat to.1. 308.a

Nardi proprietates to.1.100.a

Naſci Chriſtus quare uoluerit nocte & hyeme to.1.28.b

Naſcitur homo per gratiam, quādo iuſtitiæ illuminat tenebras peccarorum addens ad terroris cumulum breuem numerū dierum, & finem incertum to.1.33.b

Naturali appetitu celſitudinē deſideramus to.1.75.b

Natus ex deo, ſcilicet prædeſtinationem non peccat, quomodo intelligitur to.1.278.a

Natus quibuſdam nondum Chrſtus eſt, quibuſdam nondum paſſus, quibuſdam nondum ſurrexit, quibuſdam nondum aſcēdit, alijs nondum miſit ſpiritum ſanctum to.1.70.a

Natura humana & euangelica, per duo Seraphin intelligitur to.1.122.a

Natura mollior eſt homo ad cōpatiendum, quam ad indignandum aſperior, niſi a peccato obſoleſcat to.1. 310.b

Natura propter peccatum ad indignandum, quàm ad compatiendum paratior to.1.311.a

Naturarum quanta diuerſitas in humana ſubſtantia conueniat to.139.a b.

Nauis prælatorum tribus lateribus compacta eſſe debet, cordis puritate, conſcientia bona, & fide non ficta to 195.a

Nazareth & eius ſignificatio, & ibidem pulcra & utilis comparatio Iſaac palpantis, & non uidentis Iacob to.1.201.a

Nazarenus quid interpretetur to.2.371.a.372.b

Neceſſe eſt, ut qui terrena contempſimus flagranti deſiderio cœleſtia requiramus to.1.222.a

Neceſſitas fœlix, quæ in melius cogit to.2.160.b

Neceſſitas, quomodo ſtet cum uoluntate to.1.365.b

Neceſſitates ſeptem, propter quas anima quęrit uerbum, quo tandem reformata accedit ad eius dulcedinē cōtemplandā atq; perfruendam to.1.379.b

Negligentia abbatum non reprimentium ueſtium & alimentorum luxum culpatur to.2.191.a

Negligentia altaris to.2.35.b

Neglecta cuncta, cuncta iacentia, cuncta inculta & ſordida. Per agrū, inquit, hominis pigri trāſiui, & ecce totum repleuerant urticæ to.1.337.a

Neglectus & contemptus mandatorum, qui eſt to.2.162.b

Negligimus frequenter propria, & curioſi ſumus ad aliena, & ſic nec fumum abijcimus, uxorem non corrigimus, tectum nō reficimus to.1.174.a b

Nemo abſque ſui & dei cognitione ſaluari poteſt 302.a

Nemo aſcendit cœlum, &c. to.1. 217.b

Nemo deum uidit unquam to.1 293. a

Nemo dicat, leuia ſunt hæc to.1. 41. b

Nemo magis irā meretur, quàm amicum ſimulans inimicus to.

1.211.a

Nemo ſalutandus in uia: exponitur to.1.236.a

Nemo ſaluatur inuitus,& econtra to.2.157.a

Nequam,ubi eſt quod dixiſti: Nequaquam moriemini: ecce enim morimur omnes to.1.28.a

Niger apparuit Chriſtus in paſſione to.1.287.a

Niger Chriſtus erat reputatione Herodis,formoſus confeſſione latronis & centurionis fide Ibi.

Niger erat Chriſtus ſuperficie tenus,intus autem candidus to.1.286.b

Niger & formoſus Chriſtus to.1.281.a

Nigra & formoſa, qualiter eſt anima Chriſti ſponſa to.1.280.b

Nigra, qualiter formoſa fiat to.1.247.b

Nigrum ſe fecit Chriſtus, ut multos dealbaret to.1.286.b

Nigram atq; decoram unde,ſe dicat ſponſa to.1.38.b 39.a 280.b 287.a b

Nigram ſe libenter dicit,ſponſa,ut libere dilectn dicat: Opprobria exprobrantium tibi ceciderunt ſuper me to.1.281.a 288.b

Nigri ſunt iuſti ſuperficietenus, peccatores autem interius to.1.286.b

Nigredo ad humanitatem, candor ad diuinitatem refertur Ibi.

Nigredo fœlix,quæ parit mentis candorem,lumen ſcientiæ,& cōſcientiæ puritatem to.1 280.b

Nigredo pœnitentiæ, paſſionis, perſecutionis to.1.288.b

Nigredinem Chriſti, fideles eius imitantur to.1.286.b 287.a

Nihil intuliſti in hunc mundum, nec quicquam inde auferes to.2.53.b

Nihil ita iræ impetum cohibet,ſuperbiæ tumorem ſedat,&c.quo modo nomen Ieſu to.1.263.b

Nihil mihi conſcius ſum,rara uox to.2.136.b

Nihil nobis cum litera,quæ guſtata carnem ſapit, glutita mortem affert to.1.353.a

Nihil nos deus habere uoluit,qđ per Mariæ manus non tranſiret to.1.108.a

Nihil prorſus boni,niſi à Deo habemus, uel habebimus tom.1.259.b

Nihil ſibi deeſſe putans, omnia ei deſunt to.2.136.b

Nihil ſub ſole ſtabile neque iucundum to.1.173.b

Niſi conuerſi fueritis &c. to.1.23.a

Niſi ego abiero, paracletus non ueniet, quid per hoc intelligitur to.1.79.b

Nititur, quis fruſtra in dilectum, ſi non innititur to.1.370.b

Nobilem hoſpitē habet corpus, quem honorare debet t.1.6.b

Nocere tantum ſolet cæcis & negligentibus inanis gloria,non attendentibus quàm ſit friuola caduca,uana,inutilis to.1.158.b

Noli nimium iuſtus eſſe t.1.143.b

Nomen Chriſti ſonat,aut maieſtatem,aut pietatem t.1.263.a

Nomen dei infuſum angelis, ab his in homines, & à Iudæis in gētes transfuſum eſt Ibid.

Nomen dei maieſtatis, in nomen pietatis rransfunditur Ibid.

Nomen & mamoriale dei in nobis eſt Ibid.

Nomen Ieſu,cibus to.1.263.b

Nomen Ieſu, dulcis & redolens effuſio,& exhalatio to.1.266.a

Nomen Ieſu effuſum eſt in gentes to.1.263.b

Nomen Ieſu eſt medicina ſalubris fidelibus Chriſtianis in omnib. aduerſitatibus to.1.263.a

Nomen Ieſu lux. Ibidem. b

Nomen Ieſu ſic effuſum eſt, ut nō ſolum cœlum terraſq; perfuderit, ſed inferos reſperſerit. Ibid.

Nomen ſponſi lucet prędicatum, paſcit recogitatum, inuocatum lenit. Ibidem.

Nomen ſponſi non capiunt adoleſcentulę, & imperfectiores animæ,niſi effuſſum. to.1.268.6

Nomine uinearum Engaddi, eccleſię plebes intelliguntur to.1.310.b

Nominibus diūerſis,quare deum uocamus to.1.120.a

Nō eſt regnū dei eſca & potus,ex ponitur to.1.179.a

Non eſt ſpecioſa laus in ore peccatoris,exponitur to.1.223.b

Non eſt,qui faciat bonū, non eſt uſq; ad unum to.1.222.a

Non eſt uir fortis, cui non creſcit animus in ipſa rerum difficultate. to.2.109.b

Non nobis domine nō nobis, ſed nomini tuo da gloriā t.1.118.a

Non omne quod libet, licet: nec quod licet, ſtatim expedit to.2.18 b

Non per uiſum, ſed per auditum peruenitur ad notitiam ueritatis to.207.b

Non qđ uolo,hoc ago, &c. to.1.366.a

Noſſe deum, doctū facit eſſe hominem: timere deum ſapientē 277.b

Noſcere unde aliquis poſsit,an remiſſa ſunt ei peccata to.184.b

Noſcere unde poſsimus dominū nobiſcū eſſe in tribulatione t.1.160.b

Noſcere unde poterimus quis ſpirituum,an bonus ſcilicet,uel malus nobis pſuadeat aliquid to.1.182.b

Notitię duę & duę ignorātiæ, & de his q̄ ex ſe parturiūt t.1.302.a

Nouiſsima (hominis mors, iudicium gehenna. to.1.173.b

Nouiſſima iuſtorum falſus propheta optabat ſed principia nō ita. to.1.272.a

Nouiſsimum locū tenere, eſt humilitatis. to.1.303.a

Nouitas contra eccleſię ritum nō placet, mater temeritatis, ſoror ſuperſtitionis, filia leuitatis to.2.78.a

Ad nouitios utilis inſtructio to.2.32.a

Nouitij adhuc & incipientes fidē & credulitatem habere debēt dictis & documentis ſeniorum to.1.369.b

Nouitiorum feruor laudatur to.1.333.a

Nouitiorum id eſt nouiter conuerſorum immoderata uehemētia reprimitur to.1.269.b

Nouitiorum tētationes & pericula ſub tropo uſtionis florum to.1.337.b

Nox diabolus, nox angelus ſatanæ,nox antichriſtus, quem dominus interficiet ſpiritu oris ſui to.1.352.a

Nox eſt totus hic mundus,& noctes habet plurimas to.1.357.b

Nox in ſacra ſcriptura,quid ſignificet to.1.144.a

Nox multiplex,ſicut & umbra to.1.352.a

Nox natiuitatis Chriſti, cur præ cæteris noctibus ſolennizetur to.1.29.b

Nubes bonæ,& nubes malæ to.1.330.a

Nubit anima uerbo ad fœcunditatem to.1.371.b

Nubere prohibent nonnulli hæretici to.1.341.a

Nugæ in ore ſacerdotis, blaſphemiæ ſunt to.2.138.a

Numerus ternarius ad finem, qua ternarius ad mores pertinet to.1.214.b

Nūptiarum pluralitas culpatur to.1.331.b

Nuptiarum ſpiritualium ad quas inuitamur, Chriſtus ſponſus eſt to.1.39.b

Nuptiarum tres ſunt ſpecies to.1.238.b

OBedientia admodum bona, deo & hominibus delectabilis, utpote quæ uerbum æternam ſapientiam dominum Ieſum ſequi fecit fabrum & pauperculam fœminam, magiſtrū diſcipulos, deum homines. Erat, inquit, ſubditus illis to.1.270.a

Obedientia amica ſalutis tom.2.192.b

Obedientia bonus cibus: patientia bonus cibus: ſi tamen ſapientia (& id quidem triplici) condiātur to.1.164.a

Obedientia circa difficilia gratior, contemptus circa minima damnabilis t.2.166.b

Obedientia perfecta to.2.161.b

Obedientia moleſta eſt ſuſpicari de omni præcepto to.2.163.b

Obedientia peruerſa to.2.11.b

Obedientiæ bonum to.1.200.a

Obedientiæ falſus nūmus, uoluntas propria: bonus charitas to.1.131.b

Obedientię forma, ordo & menſura to.2.161.b

Obediētię gradus tres t.2.202.a b

Obedientiæ metæ & limites tres to.2.161.b

Obedientiæ modus to.2.162.a

Obedientię laus to.2.393.b

Obedientię neglectus culpabilis, contemptus damnabilis to.2.162.b

Obedientię perfecta forma to.1.41.b 132.a & to.2.28.a

Obedientię proprietates & conditiones to.1.287.b

Obedientię pulcra & utilis diſputatio to.1.126.b

Obedientię ſpeculum Chriſtus to.2.178.b

Obedientię uirtus utiliter deducitur to.1.9.a 42.a 131.b 195.a 308.b & to.2.8.a 13.a

Obedire, in quibus nō debemus to.2.13.a

Obedire neceſſe eſt, ut fide mundemur to.1.287.b

Obedire prępoſitis,& gratias deo reddere debemus to.1.159.b

Obedire quibus, & quomodo debetur to.2.162.a

Obeditionis meditullium dubiū eſt: uerūtamen dubia in ſuſpenſo teneantur, donec patris accedat conſilium & authoritas to.1.185.b

Obiurgationi per ſuperiores factę quidam impatientiam, quidam contemptum, quidam impudētiam defenſionis addunt to.1.307.b

Oblatio quam deo offerimus, triformis eſſe debet to.1.237.a

Oblatio nona, eſt offerre deum to.1.44.a

Oblatio tria debet habere, conſtantiam uirilem, continentiam carnalem, & conſcientiam humilem Ibidem

Obliuio quędam bona eſt, & q̄dam mala to.1.25.b

Obnoxij ſumus deo in tribus to.1.238.b

Obſecratio, oratio, poſtulatio, & gratiarum actio tractantur to.1.184.a

Obſecratio uerecundo fiat affectu, gratiarum actio eſſe debet deuotione & delicijs affuens ibid. & 185.a

Obſecratio utilis ad fratres, ad laborem ſpiritualem, & bene beatéq; uiuendum to.1.164.a

Obſequium triplex to.1.58.b

Obſeruatores ciborū culpantur to.1.4.a 292.a & to.2.194.b

Obſeruantię filiorum dei ſex to.1.215.b

Obſeruantias ſex ad purificanda confitentium corda ſancti patres inſtituerunt to.1.40.b

Obſtacula, quę nos ſeparant à uoluntate diuina to.1.50.a

Obſtinati in ſuo ſenſu peſſimi to.1.69.b

Obſtinatio & pręſumptio tractātur to.1.47.b 90.a 153.b

Obtulerunt Magi domino aurū, thus, & myrrham to.1.242.b

Ocioſum uerbum quid t.2.358.a

Occultam non decet eſſe doctrinam, ſicut nec euangelium occultum eſt to.1.339.b

Occurrendum eſt deo noſtro to 1.2.b

Ocio proprio & quieti non pœnituit Bernardum pretuliſſe curā ſermonis, dum intelligeret ſe profeciſſe to.1.319.b

Ocioſitas apprime fugienda eſt to.2.136.a

Octaua ſanctorum cur celebretur to.1.32.b

Oculum aliáue membra ſcandalizantia eruere, & proijcere, qualiter intelligatur to.1.110.a

Oculus domini reſpicientis quid ſit to.1.324.a

Oculum & aurem, quos inobedientia clauſit aperiat obedientia. to.1.287.b

Oculus fidei theſaurum inuenit abſconditum to.1.161.b

Oculus interior, & exterior differunt, & utrunque ne uideat, tria impediunt to.1.101.b

Oculi interioris, quadrifaria diuiſio to.2.166.a

Oculum interiorem ſimplicem

faciunt duo, charitas in intẽtione, & in electione ueritas to.2.165.b
Oculus, manus & pes, qualiter nos ſcandalizant to.1.110.a
Oculus non uidit, nec auris audiuit, &c. to.1.22.b
Oculus, quia ſolus inter membra cum ſole luminis ſimilitudinem habet, ideo ſolus ſolem intueri poteſt: & ſic de oculo mentis ad ſolem iuſtitiæ deum to.1.293.a
Oculus, quo deus uidendus eſt, nunc fide mundetur to.1.287.a
Oculi ſponſæ duo ſunt to.1.239.b
Oculus uenenatus & malignus, quis ſit to.1.157.a
Odium quam execrandum ſit peccatum to.2.402.a
Odor bonus, teſtimonium bonũ to.1.333.a
Odorem bonæ æſtimationis de ſe dederunt fidei fundatores primi to.1.309.a
Odorem Chriſti ſenſerũt patres, non tamen dederunt, niſi ipſo Chriſto naſcente to.1.333.a
Odor, deuotio eſt: odor, bona opinio, quæ ad omnes peruenit, ut Chriſti ſis bonus odor in omni loco to.1.308.b 309.a
Odor humilitatis deuotio & bona æſtimatio Ibid.
Odorem morũ fama dijudicat, colorem conſcientia to.1.349.a
Odor ſapientiæ, iuſtitiæ, ſanctificationis, & redemptionis Chriſti, quomodo percipiatur to.1.274.a
Odorat tantum peccator dominum, iuſtus uero etiam guſtat to.1.344.a
Odor uinearum ſerpentes fugat to.1.333.a
Offenſæ fratrum, etiam leuiores uitandæ ſunt to.1.289.b
Offeramus Chriſtum paruulum oculis patris ſui to.1.14.b
Officium diuinum ordinate, reuerenter & attente dicendum eſt to.1.251 b 315.a
Officium monachi non docere, ſed lugere to.1.338.a & to.2.49.a
Oleum, cui nomen Chriſti comparatur, lucet, paſcit, ungit to.1.263.b
Oleum effuſum nomen tuum, explanatur to.1.262.b
Oleum tripartitum t.1.237.b
Oleum manſuetudinis ex fraterno amore hebens, & diuino amore uinum æmulationis, ſecurus accedat ad ſananda uulnera illius, qui incidit in latrones, pijſſimi Samaritani optimus imitator to.1.311.a
Omni cuſtodia cuſtodi cor tuũ: exponitur to.1.147.a 223.b
Omnia fecit deus in pondere, mẽſura & numero to.1.224.b
Omnia fieri debẽt per deum, qui eſt cauſa indeficiens t.1.150.b
Omnia illi deſunt, qui nil ſibi deeſſe putat to.2.136.b
Omnia quæ fecerimus, ad unitatis uinculum adunemus to.1.180.b
Omnis qui ſe exaltat, humiliabitur Ibid.a
Omnis homo mendax, quid ſit to.2.180.a
Omnipotentes facit deus ſperantes in ſe, & ſibi innitentes to.1.370.b
Onus Chriſti leue, quid ſit to.1.159.a
Onus duplex Ibid.
O nouiſſimum & altiſſimum, ô humilem & ſublimem t.1.61.b
Opus dei, quare laudum ſolennia dicantur to.1.315.a
Opera miſericordiæ cõmendantur to.2.365.a b
Opera miſericordiæ ſola in diſtricto examine laudari merentur Ibidem.
Opera bona in feruore deuotionis, & dulcedine gratiæ to.1.27.a
Opera bona renouanda ſunt, ne ſicut flores thalami marceſcant to.1.314.a
Opera & non uerba diſcernunt inter filios dei, & filios diffidentiæ to.2.54.b
Opera mala fugienda, bona exercenda to.1.208.b
Opera bona cum oratione & lectione ualde neceſſaria ſunt & quare to.2.407.a b
Opus noſtræ conditionis tractatur to.1.27.b
Opera temporalia ſemina ſunt mercedis æternæ t.1.208.a
Opus trina conſideratione debet pueniri, id eſt, an liceat, deceat, expediat to.2.140.b
Operatio dei triplex, creatio, formatio, conſummatio to.2.159.a
Operatio diuina triplex, ſcilicet p quam, contra quam, & cum qua operatur to.2.158.a
Operationes ſpiritus ſancti in nobis ſunt infuſio & effuſio to.1.263.b
Operimenta altaris tria t.1.241.a
Oppido cuiq; tria ſunt neceſſaria to.1.100.b
Opprobrium Chriſti ferre, glorioſum eſt to.1.281.a
Optima pars, quam elegit Maria, quæ ſit to.1.98.a
Orandum pro inimicis cum grandi fiducia, quia tales preces aures domini uiolenter irrumpunt to.2.349.b
Orantibus angeli aſtant t.1.251.b
Oratio ad eos ſanctos præcipue fiat, quibus orans magis afficitur to.1.335.b
Orans conſiderare debet, quid petit, quem petit, & ſeipſum, qui petit to.1.235.b
Oratio & meditatio coniunctione neceſſaria ſibi inuicem copulantur to.2.320.b
per Orationem illuminatur meditatio Ibid.
Oratio non tantum eſt uocis, ſed deuotionis t.2.348.b
Oratio quãdo ſit pura t.2.406.b
Oratio cordis eſt, non labiorum Ibidem.
Oratio quot modis impediatur, ne impetrare quis poſſit quod poſtulare. Ibid.
Oratio quantum proficiat Ibi.
Oratio deuota: Per te acceſſum to.1.3.b
Oratio dominica exponitur to.1.50.a
Orationis domus, id eſt, eccleſia cella uinaria dicitur to.1.316.b
Oratio duas alas habeat, cõtemptum mundi, & carnis afflictiones to.1.37.b
Oratio fidelis, humilis, feruens ſi fuerit: cœlum ſine dubio penetrabit, unde certum eſt, quòd uacua non redibit to.1.48.b
Oratio ieiunio miſceatur Ibid.
Oratio iuſti penetrat cœlos, qualiter intelligatur. Et quòd nemo poteſt bene deum contemplari, nec uerbum dei prædicare, niſi perfectam habuerit mentis puritatem to.1.335.a
Orationis locus, modus, & tempus congruum docentur to.1.370.a
Orationis modus, forma & efficacia t.1.49.a 184.a 317.a 372.b
Orationis modi tractantur to.1.17.a 184.a
Orationis non modo locum, ſed & tempus obſeruari oportet, & ipſum quoque tempus feriatum cõmodius aſſumitur to.1.372.b
Orationes noſtras non paruipendamus: nam aut quod orantes petimus dabitur, aut aliquid aliud utilius to.1.49.b
Oratio peccatoris debet fieri affectu uerecundo, puro affectu, amplo affectu to.1.235.b
Oratio potus eſt animæ tom.1.268.b
Oratio, præcipuum eſt remediũ, ne quid contra dei uoluntatem uelimus aut faciamus to.1.328.b
Oratio, prædicatio, contemplatio, tractantur Ibid.
Orationes pro temporalibus, pro uirtutibus, pro uita æterna, quales eſſe debeant to.1.50.a
Orare, qua puritate debeamus to.1.235.b
Oratio, qualis eſſe debeat tom.1.48.b 372.b
Orationis quatuor ſpecies, obſecratio, oratio, poſtulatio, & gratiarum actio to.1.164.a
Orationis in feruore quid admiſceatur to.2.321.a
Oratio recta non eſt, ſi aliud petitur prẹter deum, uel propter deũ to.1.372.b
Oratio ſecretum amat Ibid.a b
Orationis ſecretẹ bona cõmendatio, ſi uerecundia prẹmittatur Ibidem.b
Orationem ſuam nemo paruipendat to.1.49.b
Oratio tractatur to.1.17.a 48.a b 171.a b 320.b 372.b
Orantes uerecundiam ſeruare debent t.1.251.b 372.b
Orantes nonnunquam in principio tepidi ſunt, qui tandem feruentes euadunt to.1.254.b
Ordinatione dei perſeuerat dies to.1.317.a
Ordinatio uoluntatis to.2.152.a
Ordines angelorum diſtinguuntur to.1.268.b
Ordinatam charitatem, qui in ueritate habeat, uix inuenitur to.1.319.a
Ordo charitatis actualis & affectualis, tractatur to.1.318.a
Ordo charitatis tractatur to.1.317.b
Ordo cœleſtium to.2.146.b
Ordo diligendi deum, proximũ, & inimicum to.1.318.b
Ordo noſter, quis eſt to.2.69.a
Ordo pulcerrimus paſtoris aſſumendi to.2.91.a
Ordines quatuor in proceſſione domini to.1.59.b
Ordo rectus requirit ſe prius, deinde alios curare to.2.12.b
Ordo uirtutum, quomodo à ſe inuicem ſigillatim oriantur to.1.214.a
Oris cuſtodia ſemper utilis eſt to.2.145.b
Ornamẽta ſpiritualia quibus deo placere poſſimus t.2.387.b
Ornatus animẹ, qui ſit to.1.313.b
Ornatum corporis ſancti contemnunt, ſolum animẹ decorem querentes to.1.280.b
Ornatus boni & religioſi uiri: tractatur to.1.270.b
Ortus, cellarium, cubiculum, qd ſignificent to.1.276.a
Ortus Chriſti, hiſtoricus ſacrẹ ſcripturẹ ſenſus Ibid.
Ortus hiſtoriẹ ſacrẹ ſcripturẹ habet tria, cœli & terrẹ creationẽ, reconciliationem, reparationem Ibidem.
Ortus ſacrẹ ſcripturẹ, hiſtoria eſt Ibidem.
Ortus triplex animarum ſanctarũ to.1.240.a
Os confractum & cõminutum, quid ſignificet to.1.169.a
Os corporale Chriſti diſcipulos in monte docuit, qui angelos in cœlo ſilendo, docet to.1.250.b
Os noſtrum oſtium eſt cordis noſtri to.2.359.a
Os de oſſibus meis, & caro de carne mea, quomodo me ſpernere poterit? to.1.247.a
Os dei, manus & pedes, qui ſint to.1.248.b
Oſcitationes ſeptem pueri, quatuor ad ſenſum compunctionis, tres ad ſonum confeſſionis pertinent to.1.265.a
Oſculum ab oſculo accipere, eſt ſimul ſcientiẹ guſtum, & gratiẹ condimentum recipere t.1.253.a
Oſculum de ore: Ego & pater unũ ſumus Ibid.a b
Oſculum de oſculo, non eſt id, quod oſculum de ore Ibid.
Oſcula dici poſſunt unum naturale, aliud doctrinale, aliud gratioſum tb.1 225.a
Oſculum diuinum tantẹ eſt efficaciẹ, ut ex ipſo mox ſponſa concipiat to.1.254.b
Oſculum fœlix per quod non ſolum agnoſcitur deus, ſed diligitur to.1.253.b
Oſculum manus, ſecundus gradus ſatisfactionis, decor continentiẹ, digni pœnitentiẹ fructus to.1.247.b
Oſculũ manuũ tractatur Ibid.
Oſculo oris dei ſignificatur ſpiritus ſanctus, quẽ eccleſia dei petit ſibi dari ad notitiam trinitatis to.1.252.b
Oſculo oris domini petit oſculari ſponſa, quo oſculo mediante omnia uirtutis opera dulcia ſunt, pinguia & utilia to.1.254.a
Oſculum oris Chriſti fuit, cum diceret apoſtolis: Accipite ſpiritũ ſanctum to.1.252.b
Oſculum oris ſponſi Chriſtus Ieſus to.1.246.b
Oſculetur me oſculo oris ſui: exponitur to.1.225.a
Oſculum pacis petebant patres

antiqui to.1.246.b
Oſculum pedis, ſatisfactio pœnitentis uerecundia & menſura to.1.247.b
Oſculum pedis, manus & oris domini tractatur Ibid.
Oſculari petit ſponſa non ſimpliciter & more cõmuni, ſed oſculo oris domini to.1.248.b
Oſculum ſanctum à deo duabus de cauſis indultum mundo to. 1.247.a
Oſculans ſi rectè pater dicatur, & filius oſculatus, igitur rectè ſpiritus ſanctus oſculum dicitur: quẽ ſpiritum petit ſibi dari ſponſa, cum dicit: Oſculetur me to.1. 226.a 252.b
Oſculari ſponſa petens, uerecunde non ad ipſum ſponſum, ſed ad alios dirigit ſermonem, oſculetur me, inquit Ibid.
Oſculandi ſunt prius dominici pedes, ſecundo manus, tertio os to.1.247.b
Oſcula tria ſunt to.1.226.a 241.b
Oſtendit ſe deus animæ ſecundũ uarias formas, iuxta uarias animæ diſpoſitiones & affectus to. 1.293.b
Oſtia, per quę tranſitur ad uitam, tria ſunt to.1.240.b
Oſtiarius uoluntatis ſit recordatio cœleſtis gloriæ, & eius thalami cuſtos, ſit recordatio profunda gehennæ to.1.220.b
O uirgo uere beata, uere non tibi opus eſt purificatione to.1.44.a
Ouis Chriſtus, ouis genus humanum, & ibi de natura ouis, de cuius lacte caſeus fit & butyrum to. 1. 3. a
Ouium cuſtodiæ, paſtui, ornatui paſtores intendere debent to.1 359. a
PAcem contemnentes, & gloriam appetentes, pacem perdunt & gloriam to.2.64.a
Pacem qui diligit, congaudet unitati to.2.8.b
Pacem primi parentes perdiderũt, quia miſericordia, ueritate, & iuſtitia ſpoliati peccando fuerant to.1.54.a b
Pacis mutuæ conſeruatio tom.1. 178. b
Pacifici in triplici ſunt differentia to.1.236.b
Pacifici non pacidici beati dicuntur to.1.212.a
Pacifici ueri non omnes ſunt, qui eſſe apparent to.1.5.b
Pallium breue non eſt miſericordia dei to.1.334.b
Pallia, quibus nuditas noſtra operitur, quatuor ſunt to.1.241.b
Panis angelorum factus eſt nobis fœnum appoſitũ t.1.300.a
Panis conſeruationis habet tria, ſubtractionem occaſionis, uirtutem reſiſtendi, ſanitatem affectionis to.1.91.a
Panibus miraculi, qui cupit ſaturari, triduo ſuſtineat dominum neceſſe eſt to.1.90.a
Pane noſtro ueſcimur in ſudore noſtri uultus to.1.322.b
Panem benedicere deus quando dicat to.2.324.b
Panem cur dominus Ieſus Chriſtus diſcipulis ſuis fractum porrexerit non integrum t.2.324.b
Panes ſeptem frangendo multa cecidere fragmenta to.1.91.a
Panes ſeptem, quibus reficiamur, aſſignantur to.1.90.a
Panes tres accõmodantur uni tãtum amico aduenienti to.1.72.a
Panes tres, quid ſignificent to.1. 217. b
Panes tres ſunt, quos de uia ueniens quærit amicus to. 1. 72. a 242. a
Panes tres ſanctitas, iuſtitia, pietas to.1.51.b
Panes tres ſunt, ueritas, charitas, fortitudo to.1. 72.a b
Panes, quibus alimur in hac uita, tres ſunt to.1.240.b
Panum quatuor differentiæ Ibi.
Panni Ieſu in ſignum poſiti to.1. 29. b
Pannis inuoluitur Chriſtus, non ſine certi ratione myſterij Ibid.
Papa plenitudinem poteſtatis habet in operibus iuſtis, ſed in iniuſtis non ita to.2.140.b
Paradiſi deſcriptio utilis tom.1. 179. b
Parabola de filio regis to.1.193.a
Parabola de fide, ſpe, & charitate to.2.292.b
Parabola de nuptijs filij regis to. 2.293 b
Paradiſus, fœlix regio t. 1.296.a
Paradiſorum tria ſunt genera to. 1.241.b
Paradiſus uoluptatis internæ conſcientiæ to.1.209.b
Paras ſedem Chriſto, ſi tribus reddis, quæ ſua ſunt to.1.4.a
Paratum cor meum: exponitur to.1.223.a
Parati ſimus excutiendo ſoporẽ, ſanctificati cupidinis noxiæ, frænando furorem to.1.23.b
Paries erat caro Chriſti diuinitatem celans to.1.326.a
Paries eſt peccatum & corpus peccati diuidens inter nos & deum Ibidem. b
Parietis huius feneſtræ, & cancelli ſenſus, & affectus corporei Ibi.a
Parietibus quinq; intercluſi, cõcupiſcentia uidelicet, cõſenſu, actu, conſuetudine & contẽptu, quomodo ad deum pergemus to. 1.327. a
Parietem, quis nõ irrideat, ſi ſe dicat radium parturire, quem ſuſcipit per feneſtram, aut ſi glorientur nubes quòd imbrem generent? to.1.260.b
Pariendi duo ſunt genera in matrimonio ſpirituali, & ibi de raptu & exceſſu mentis, & alijs utilibus t.1.362.b
Pars domini ſumus to.1.242.b
Paruitas gemina, humilitas, & mãſuetudo to.1.42.b
Paruuli baptizati ad uitam tranſire creduntur to.1.342.a
Paruulus eſt Ieſus, pro paruo placari poteſt to.1.35.a
Paruulus natus eſt nobis t.1.14.b
Paſcha non reditus, ſed tranſitus interpretatur to.1.66.b
Paſcebatur Chriſtus inter lilia, Mariam, Martham, & Lazarum ſpiritualiter, & corporalr t.1.349.b
Paſcitur deus, cum ſermo eius impletur to.1.350.b
Paſci & pati ſimul, nonne moleſta iucunditas? to.1.297.a
Paſcua in patria tuta et ſecura, ſed

nõ ſic paſcua in uia to.1.296.a
Paſcendas oues non premendas, ſuſcipiunt quicunq; prælati. to.2 136.a
paſcit nos deus, & profectibus noſtris paſcitur to.1.349.b
paſcendæ ſunt animæ paſtu triplici, mẽte, ore, opere to.1.67.b
paſcuæ uiæ in ſacramẽto. t.1.297.a
paſsio Chriſti opus noſtræ redẽptionis, totũ amorem noſtrum ſibi uẽdicare debet to.1.270.a
paſsiones Chriſti meditari, ſapiẽtia eſt, & ſublimis philoſophia to.1.310.a
paſsio Chriſti, ultimũ refugium, ſingulare remedium, quæ deficiẽte ſapientia, iuſtitia non ſufficiente, ſanctitatis ſuccũbentibus meritis, ſuccurrit to.1.274.b
paſsionum & laborum Chriſti cõſideratio, facit ſponſam, id eſt, animã illæſam pergere inter proſpera & aduerſa to.1.309.b
paſsio domini tria habet, opus, modũ, cauſam: in opere patientia, in modo humilitas, in cauſa charitas cõmendatur. to.1.61.a
paſsiones huius temporis nõ ſunt condignæ ad præteritã culpam, quæ remittitur: ad gratiã, quę immittitur: ad futurã gloriam, quæ promittitur to.1.212.a
paſtor bonus Chriſtus, ipſe paſcua, ipſe redẽptio to.1.294.a
paſtores eccleſiarũ uel animarũ, quales eſſe debeãt to.1.359.a
paſtorũ eſt uigilare ſuper gregem propter tria neceſſaria, uidelicet, ad diſciplinã, ad cuſtodiã, ad preces to.1.234.b
paſtor idiota inutilis eſt, ſed & æquè doctus nõ bonus. to.1.359.b
paſtorum malorum increpatio Ibidem
paſtores nõ prius ſe mouebãt dũ uerbum, erat tantum apud deũ. At ubi uerbũ, quod erat, factũ eſt tũc uenerũt feſtinãtes. t.1.274.a
paſtoribus ſignum Chriſti inueniendi, præſepium fuit, & panniculorum inuolutio to.1.247.a
paſtus animæ noſtrę pro præſenſtatu, quis ſit to.1.296.a b
patres antiqui Chriſtum quaſi odorantes nõ publicauerũt, expectantes ut tempore ſuo reuelaretur to 1.333.a
pater clarifica filiũ, diſpenſantis petitio, nõ indigẽtis to.1.358.b
pater dedit filio iudicij poteſtatẽ, non quia filius eius, ſed quia filius hominis eſt to.1.354.a
patrem & filiũ ad animã uenire, quid ſit to.1.346.b
patre & filio cognitis cognoſcitur utriuſq; bonitas, quæ eſt ſpiritus ſanctus to.1.252.b
pater filiũ clarificat, & filius quidẽ clarificat patrem to.1.358.b
pater filium oſculans, illi arcana ſuæ diuinitatis pleniſsime eructat to.1.253.a
pater miſericordiarũ, & nõ miſericordiæ quare dicitur to.1.30.b
patrem miſericordiarũ apoſtolus appellãs deum, nõ unã, ſed duplicẽ miſericordiã denotat. ibi.
patientia alia bona pro bonis reddens, alia nõ reddens mala pro malis, alia pro malis bona reddens to.1.210,b
patientia, bonus cibus, obediẽtia bonus cibus, ſapientia triplici condiantur to.1.164.b
patientiæ & mãſuetudinis exercitum in tribus conſiſtit in uerborum iniurijs, in damnis rerum, in corporis læſione t.1.42.b
patiens, & longanimis, & bonus eſt deus to.1.241.b
patientibus malum, quod quidẽ triplex eſt, triplex neceſſaria eſt prouidentia to.1.86.b
patientiæ, obedientiæ, & ſapientię bona to.1.164.a
patienter non modo, ſed libenter ad tormẽta properandum eſt to.1.176.b
patientes oportet eſſe prælatos to.1.280.a
patientia tractatur to.1.62.b. & to.2.10.b.18.b.403.a
patientia, probationem operatur: probatio ſpem to.1.153.a
patiendi ſpeculum, & præmium patientis, nobis eſt dominus Ieſus to.1.314.b
patientia, uolũtas, charitas, diuerſimodè trahũtur, & diuerſimodè ſentiunt & loquuntur. to.1 131. b
patrimonia pauperum, eccleſię facultates ſunt to.1.196.a
pauidi ſemper & timorati ſimus: nil enim efficacius reperitur ad promerendã, retinendam & recuperãdam gratiam, quã ſemper pauidũ eſſe to.1.324.b
Pauli apoſtoli commẽdatio odorifera to.1.258.a.280.b
Paulus blaſphemus fuit, ſed nõ in ſpiritum ſanctum, ideo conſecutus eſt miſericordiã to.1.41.b
Paulum, cur deus ad Ananiã miſerit erudiendum, & non per ſeipſum erudierit to.1.42.a
pauperes aliqui eſſe uolunt, eo pacto ut nihil eis deſit. to.1.5.b
pauperibus ſuperbis dicitur, uæ to.2.187.a
pauperes, qui ſunt, quos Chriſtus beatos eſſe dicit to.1.111.a
paupertas Chriſti, ditior eſt cunctis opibus to.1.22.b
paupertas Chriſti, imitanda eſt to.1.18.a.22.b.69.a
paupertatẽ dei filius concupiſcẽs deſcendit, ut eam eligeret ſibi, & nobis ſua æſtimatione faceret precioſam to.1.18.a
paupertas humilis laudanda. to. 2.18.b
paupertas, nobilis titulus. tom.2 17. b
paupertas, penna magna, qua cito in regnum uolatur to.1.5.b
paupertas per Chriſtum dedicata to.1.29.b
paupertas, precioſior theſauris ſeculi to.1.142.b
paupertas, uittus nõ reputatur, ſed paupertatis amor. to.2.52.b
paupertas uoluntaria, nõ uniuerſaliter laudem habet apud deũ to. 1.111.b
paupertas uoluntaria fœlix. to.1 150.a
paupertatis amor, ſeculariumq; odium diſtractionũ unde naſcatur to.2.333.a
paupertatis encomium. tom. 2 415. a b
paupertatis, triplex genus. tom. 1. 111. a

pax, cui non ſufficit, gloriam quærens, nõ ſufficit deus, qui eſt pax noſtra to.1.260.b
pax & tranquillitas, quam orans habere debet, tractatur t.1.313.b
pax non ſolum fratribus eſt exhibenda, ſed & his, qui oderũt pacem to.2.280.a
pax in hoc ſeculo, non gloria quęrenda eſt to.1.118.a
pax tractatur t.1.5.b.210.b.289.b
pax triformis to.1.242.a
pax triplex, ficta, inordinata, Chriſtiana to.1.232.b
pacem contemnentes, & gloriam appetentes, pacem perdũt & gloriam to.2.64.a
pacem, qualiter primi parẽtes perdiderunt to.1.54.b
pacem ſequentium, tria ſunt genera to.1.242.a
peccata aliqua minima ſunt, alia magna, alia mediocra, & propterea egent triplici miſericordia, parua, mediocri, & magna, & q̃tuor miſerationibus to.1.173.b
peccare ante, uel poſt conuerſionẽ, qualis ſit differentia. t.1.88.a
peccare uoluntarie poſt guſtũ doni cœleſtis, eſt filiũ dei crucifigẽdo conculcare to.2.333.a
peccandi occaſionẽ qui dederit, decidet à charitate dei & proximi to.2.411.b.& ſeq.
peccator diſſolui non cupit, ſed formidat to.1.326.b
peccatorum diuerſa genera declantur to.1.339.b, &.to.2.225.b
peccata etiam leuiora ſolicite cauenda, & putanda ſunt. to.1.6.b 41.b.64.a.330.b.& ſequen.
peccatum & miſeriã à primis parentibus habemus to.2.58.a
peccata etſi adhuc contritione & confeſsione deleta rememorantur, non tamen nocent quandiu diſplicent, ſed etiam prodeſſe poſſunt to.1.210.a
peccata & uitia ſunt tanquam parietes inter deum & peccatorem mediantes to.1.326.a
peccatorum excuſationes. tom.2 185.a
peccata fratrum diſsimulare non debemus to.1.84.b
peccati gradus primus, concupiſcentia, &c. t.1.326.b
peccantem latere, eſt impoſsibile to.1.208.a
peccatum, morbus eſt animæ to.1.6.b
peccatum, mors eſt animæ, Ieſus uita to.1.264.a
peccati proximi proceſſus tom.1 352.b
peccator, qualiter contrarius eſt deo, & ſibimet ipſi grauis. tom.1 366. a
peccator humilis melior eſt quã iuſtus ſuperbus to.2.396.a
peccata, quibus frequentius impugnari ſolent clauſtrales. tom.2 224. a
peccatum, quod nec hic nec in futuro remittetur to.2.342.b
peccatoris remedium to.2.85.a
peccata duobus modis deflenda to.2.398.b
peccata cur ſine intermiſsione flẽda Ibidem
peccata ſi remiſſa fuerint, qualiter quis cõiectare poſsit to.1.184.b
peccatum tollere debemus à manu, ab oculo, à collo, à carnę tom.1.6.b
peccatũ uoluntati adſcribendum eſt, nõ poteſtati to.2.155.a
peccatum multis modis committitur to.2.398.a
peccatum quatuor modis in corde committitur Ibid.
pedes affectiones ſunt animæ, q ex toto mundi eſſe nõ poſſunt, ſed lotione indigẽt to.1.64.a
pedes, manus, & os habet deus, nõ per effectum, non per naturam to.1.248.b
pedes dei duo ſunt miſericordia & iudiciũ to 2.226.b
pedes duo, quibus uti debemus to.1.241.a
peierare permittunt quidã hæretici antequam ſecretum prodant tom.1.339.b
pelles ad quarum formoſitatem cõparatur ſponſa, ſunt angeli & beati in paradiſo, imo & ipſe paradiſus to.1.284.b
pelles hœdi, quibus Iacob manus & collũ cõtecta ſunt to.1.286.b
pelles Salomonis, quid denotant, to.1.287.a
pelliceæ tunicæ primorum parentum, quid deſignant Ibidem
pœnę infernales memorãtur. to.1 174.a.& to.2.202.a.223.a
pœna inferni quã ſit lõga, quã grauis, quàm ifructuoſa. to.2.149.b
pœnitere debemus cunctis diebus huius uitæ to.1.47.b.& inf.
pœnitẽtia quid ſit to.1.80.b
pœnitentiæ dies quatuor ſunt, tom.1.99.a
pœnitentiæ odor to.1.256.a
pœnitentiæ tempus, non ſolum eſt quadrageſima to.1.48.a
pœnitentiæ, tres ſunt ſpecies. to.1 238.b
pœnitentiæ, tria ſunt neceſsaria to.1.237.b
pœnitentiam fugere peſsimum to.1.197.a
pœnitentẽ de peccatis cur ſecuritatẽ habere nõ oporteat. tom.2 398.b
pœnitẽtiã q digne agat. t.2.398.b
pennulæ ad hilaritatẽ referuntur tom.1.131.a
pennæ noſtræ, qualiter deargentari debeãt to.1.5.a
per agrum, inquit ſapiens, pigri, & per uineã ſtulti tranſiui, & ecce urticæ & ſpinæ occupauerũt eũ, to.1.337.a
percutere ferro, an prorſus non liceat chriſtiano to.1.199.b
perdere animam docuit Chriſtus, medici ſaluã facere docent. to.1 292.a
peregrini proprietates utiles. to.1 50.b
peregrinos nos eſſe, neceſſe reputare debemus to.1.34.b
peregrinus uia regia incedit. tom. 1. 50.b
perfectioni ſtudere, ſic eſſe perfectum ſit, profecto nolle proficere, deficere eſt to.2.108.b
perfectus ille eſt, qui uere dicere poteſt: Vineam meam non cuſtodiui to.1.291.b
perfectus nemo eſt, qui pfectior eſſe nõ appetit no.2.220.b
perfectiores quique ad inſtruẽdas animas à domino inuitantur. to.1.329.a.& to.2.166.b
perfecti ſtudere debent omnẽ iuſtitiã adimplere to.1.38.a
perfectio uirtus to.2.109.a
periculũ duplex to.1.242.a
periculum eſt in meditullio obedientiæ to.1.185.b
periculoſe, imò damnabiliter erratur, ſi quod dei eſt in nobis demus nobis to.1.295.a
periculum nõ incurris, quantuncunq; te humilies to.1.303.a
pericula tria circa orationem concurrere ſolent to.1.48.b
pericula tria reperiuntur in ordine continentium to.1.194.b
periculũ triplex cauere debemus Ibidem
periculis imminentibus etiam cũ ad utilitatẽ noſtrã pertineãt, poſſumus & debemus dominũ rogare, ut flagella ſuæ iracundiæ à nobis auertat, quæ ſi ablata nõ fuerint, omni cum perſeuerantia toleranda ſunt to.2.351.b
periurium quomodo uitari poteſt to.2.401.b
periculoſe uiuitur abſq; præceptore to.1.195.e
per oſculum oris dei, ſignificatur ſpiritus ſanctus to.1.252.a
perſecutio à domeſticis & familiaribus grauius toleratur. t.1.289.a
perſequi Chriſtum, quis dicatur tom.1.41.a
perſecutio diſcernit mercenarios à paſtoribus to.1.314.b
perſecutiones tolerare nos admonet Chriſtus Ibidem
perſiſtẽtibus in oratione, infunditur gratia, quamuis forte in initio aridi ſint to.1.254.b
perſeuerare in peccato, eſt diabolicum to.1.1.b
perſeuerantia, optima uirtus. to.2 66.a
pertinaces monachi, magiſtram habent uoluntatẽ ſuã, non regulam, non abbatem to.1.269.b
peruerſi cordis eſt, ingratitudinis occaſiones ueſtigare to.1.158.a
pes noſter, affectio noſtra. to.1 160.a
pes ueſter, ſpes ueſtra Ibidem
petitiones cordis, bona corporis, bona animę beatitudo uitę ęternæ tom.1.50.a
petere debem' cõſolationẽ, liberationẽ, glorificationẽ. to.1.160.b
petitiones tres, quas anima curioſa dei nõ ceſſat inquirere, iuſtitiã, iudicium, & locum habitationis gloriæ ſponſi Ibidem.a b
petra erat Chriſtus, quid non boni in petra to.1.334.a
petra foramina, Chriſti uulnera Ibidem a b
petrus ad prunas ſedebat. tom.1 329.b
Petrus, quare Bariona, deinde ſatanas appellatus ſit to.1.139.b
Petrus, quare ſatanas à Chriſto uocatus eſt Ibidem
Petrum reſpexit deus, ſed non allocutus eſt to.1.327.b
Petrus tribus donis dotatus fuit tom.1.239.a
Pharaonis curribus, pompæ diaboli comparantur to.1.304.b
philoſophorum & hæreticorum dogmata, non ſunt paſtus animæ to.1.297.a
philoſophi prioris ſeculi, naturæ, ſeu fortunæ aſſcribebant quòd uiuebãt, & nõ deo to.1.250.b
philoſophi, qui deum cognoſcẽtes, non tanquã deum glorificauerũt, deũ per ſpiritum ſanctum nõ cognouerũt. to.1.253.a. & ſe.
philoſophia ſublimis, eſt paſsiões Chriſti meditari to.1.310.a
philoſophia Pauli, ualde diſsimilis eſt philoſophiæ antiquorum philoſophorum to.1.169.a
picturæ, ſculpturæ, & ornamenta monaſteriorum, tam in eccleſia & clauſtris, quàm in domibus culpantur to.2.191.b
pietas à deo quærenda eſt, cui amorem, ſubiectionem & humilitatem debemus to.1.176.a
pietas contritioni & confeſsioni prefertur to1.255.b
pietas dei omni iniquitate maior eſt to.1.254b
pietati acceſsit, quicquid maieſtati uiſum eſt deperiiſſe. to.1.354.a
pietatis fructus to.1.146.a
pietatis origo, in quolibet homine ex cõſideratione ſui. t.1.310.b
pietatis, ſiue miſericordiæ exempla to.1.258.a b
pietatis uirtus, quantum uiſcera illa affecit, in quibus nouem menſibus requieuit to.1.38.b
pietatis unguentũ, ex quibus ſpeciebus conficiatur to.1.257.b
piſces, qui dicãtur mundi. t.1.130 b
piſcinæ tres in ſcriptura reperiuntur to.1.240.b
pium Chriſti nomen nõ prodeſt, niſi pietas in moribus teneatur, to.1.262.b
pium Chriſti nomen to.1.263.b
pium non minus eſt docere animam ſcientiam, quàm eſcã præbere corpori Ibidẽ.a
pius pulſator plerũq; iuenit, quod temerarius ſcrutator inuenire nõ poteſt to.1.281.b
plaga eccleſiæ à domeſticis illata, inſanabilis to.1.298.a b
plãctus Bernardi, de morte fratris ſui Gerardi to.1.281.b
plangebat populus ſynagogæ de diuturniore mora Meſsiæ. tom.1 246.a b
plantatio dei, homo bonus. to.1 276.a
planctę dei, animæ ſunt. t.1.330.a
plenitudinem, & de plenitudine ſpiritus accipere, quid ſit. tom.1 253.b
plenus ſit hõ, priuſquã in alios p̃dicando effundat to.1.263.b
plenus uenit Ieſus, non uacuus tom.1.266.a
plenitudinem uirtutũ, ſolus Chriſtus habet to.1.348.b
plorantibus alijs, beatus Bernardus fratrem ſuum ſiccis oculis ſepeliuit to.1.281.b
pluere & ſolem oriri ſuper bonos & malos facit Chriſtus ſpiritualiter to.1.250.b
plures imitantur obedientiam cæci, euãgelici, cui dominus dixit: Quid uis ut faciã tibi? quã obedientiam Pauli, qui dixit: Domine, quid me uis facere? to.1.41.b
pondus habet duplex, & deo diſplicet, qui ſe intus deſpicabilem cognoſcens, magnus cupit æſtimari to.1.308.b
pondus non ſemper fert ad ima.

to.2.330.b
populus quem non cognoui,&c. tom.1.222.b
porcina caro, quare nõ offerebatur in ueteri teſtamento tom.1.52.a
portantibus crucem Chriſti, & non ſequentibus, uæ dicitur tom.1.187.a
portate deum in corpore ueſtro tom.1.145.b
portas ſuas mundus habet, quibus ingredimur ad eũ.to.1.238.a
portę tres ſunt eccleſiæ, iuſtitiæ, æternales Ibidem.b
portarũ differentia Ibidem a
poſito corpore, nulla pœnitentia fructuoſa eſt to.1.206.a
poſito, in alto, non altum ſapere difficile to.2.27.b
poſt deum pauci, ad deũ omnes ire uolunt to.1.272.a
poſteriora Chriſti uidere, quàm deſiderabile ſit to.1.334.b
poſtulatio quę ſit, à quibus, & de quibus fieri debet to.1.184.a
potentes in opere & ſermone qui to.2.322.a
poteſtatem aperiendi, & ſcientiã diſcernendi, Petrus accepit. to.1 347.a
pręceptorem & ducem ſibi aſſumat, qui uias uitæ uult ingredi to.1.360.b
præceptum de charitate impleri nequit in uia, & tamen ad utilitatem noſtram imperatum eſt tom.1.318.a
pręceptorum qualitas, & pręcipiẽtium authoritas attendenda eſt to.2.162.a
præceptorum genus duplex in lege ueteri to.1.219.b
precioſa in conſpectu, &c. exponitur to.1.218.b
precium affectatur à multis in ueſtibus, non neceſsitas to.1.17.a
prædeſtinatio, cœleſtis eſt generatio to.1.278.a
prædeſtinauit deus ante tempus, creauit cum tempore, inſpirat in tempore to.1.361.a
prædicatio abſque puritate, non placet to.1.336.b
prædicatio caſtitatis, uox turturis dicitur to.1.331.b
prædicatio cum puritate mentis, deo accepta eſt to.1.336.b
prędicatio cum impuritate mentis, deo odibilis eſt Ibidem
prædicandi deſideriũ, monachos multos auertit to.1.338.a
prædicationis fructus, magis neceſſarius eſt, quã contemplationis to.1.254.b
prædicatio, oratio, contemplatio, in tribus his uocabulis, quę ſunt amica, columba, & formoſa, intelliguntur to.1.328.b
prædicatoribus non bene uiuentibus, uæ dicitur to.1.308.a
prædicator plus intendere debet ad imbuenda corda, quã exprimenda uerba to.1.267.b
prædicator, qualis eſſe debeat tom.1.336.b
prædicatoribus, quæ ſunt cauẽda Ibidem
prædicator, quibus infundi prius debeat to.1.268.a
prędicator ſe concham exhibeat, non canalem Ibidem
prædicationes ſanctorum, miraculis confirmatę ſunt. to.1.332.a
pręeſſe alijs, quid requirat. tom.1 277.a
pręeſtis: ſed ſi non prodeſtis, infœlices uos putate to.2.27.b
pręeſſe, & nõ prodeſſe graue, nolle prodeſſe grauius to.2.46.b
pręfigurationis, quatuor ſunt tempora to.1.239.b
prælationis ambitio ſubſannatur to.2.197.a
pręlati animus, qualis eſſe debet. to.2.144.b
pręlationis ardor, ambitionis impudentia to.1.211.a
prælati attendant depoſitũ ſuum, ciuitas eſt, uigilate ad cuſtodiã & cõcordiã, ſponſa eſt, ſtudete ornatui, oues ſunt, intendite paſtui to.1.359.a
prælati boni aduerſus murmur ſubditorum, parant medicinam to.1.280.a
pręlati cauere debent perſonarũ acceptionem, quo uitio ſolent indices inquinari to.2.138.a
prælatorum cõſideratis laboribus, minus, affectari debet eorũ honor tom.1.259.a
prælatis contraria deo iubentibus, non eſt obediendum. to.2.9.a
prælatorum crudelis amor dominandi, culpatur to.1.359.b
prælati cura debita. to.1.359.a, & to.2.140.a
prælatus debet habere clementię pietatem, zeli rectitudinem, discretionem harum mediatricẽ to.2.137.b.138.a
prælatus debitor ſolicitudinis, cuſtodiæ diſciplinæ to.1.4.b
prælati eccleſiæ conſtantes ſint, & boni teſtimonij.t.1.62.b.63.ab
prælati eſſe uolunt formidini, utilitati raro to.1.275.b
pręlati & doctores, prophetarum & apoſtolorum uice funguntur to.1.307.b
prælati familia, qualiter ornetur, incederecꝫ debeat to.1.279.a
prælatorum, hoc eſt apoſtolorũ & apoſtolicorum uirorũ bona & ſedula cuſtodia ſupra gregem ſuum to.1.360.a
pręlatus increpationem & iuſtructionem ſuam uacuam aſpiciẽs, non mediocriter torquetur.to.1 307.b
pręlatorum malorum cura. to.1 359 b
pręlatorum malę conditiones, imò corruptiſsimi mores apertè denudantur Ibidem
pręlati male regentes, culpantur to.1.255.a
prælati mali eccleſię, qui ſint.to.1 359.b
prælati manſueti ſint ſubditis, ut matres filijs to.1.276.a
pręlati medici ſint, nõ dñi. Ibidẽ
pręlati mali eccleſię, q ſint: & item quomodo ſpiritus & animę ſanctorum ſimul cum angelis adiutorio ſunt electis adhuc peregrinantibus to.1.360.a
pręlati multi ſuperbiunt de ſublimatione to.1.16.b
pręlatus paratus ſit omnium neceſsitatibus ſuccurrere.to.1.321.b
pręlati patientes ſint, & manſueti to.1.280.a
Prælati pauci, qui utiliter: pauciores, q humiliter præſint.t.1.276.b
Prælationis periculum to.1.171.b
Prælati periculum inter proſpera & aduerſa to.2.195.b
Prælati plorare debent ſuper impudentia ſubditorũ to.1.308.a
Prælati ponant metam obedientiæ ſubditorum to.2.162.a
Prælatorum profectus debet eſſe profectus ſubditorum, & quicquid plus eius merentur, cũ eiſdẽ debent partiri to.1.275.b
Prælatus, qualiter moratus eſſe debet to.1.276.b
Prælatus, quas uirtutes habere debeat to.2.145.b
Prælatus, qui alijs præeſt in ſolicitudine, uix unquam, uel raro ſecure uacat ſibi, dũ ſemper timet ſui pẽuriã facere ſubditis.t.1.322 a
Prælati, qui ſibi prælationẽ uſurpauerunt, redarguuntur.t.1.211.a
Prælato, quid ſit neceſſariũ, ut digne præeſſe poſsit to.2.195.b
Prælatione, quis ſit dignus. to.2 106.a
Prælati quomodo debent habere bonã conſcientiam to.2.27.b
Prælatorum quorũcũcꝫ plãctus, quòd uineam ſuam ſolicite non cuſtodierunt to.1.291.b
Prælati reddituri ſunt rationẽ pro animabus, quod eſt periculoſiſſimum to.1.4.b
Prælatus ſiue doctor quiſcꝫ, quomodo gaudio gaudet de ſubditorum per eius prædicationem emendatione to.1.319.b
Prælatorum ſolicitudo erga ſubditos, qualis eſſe debeat t.1.322.a
Prælati ſumma officij, paſcere uerbo, exemplo, fructu orationum to.2.91.a
Prælatorum timor, trifarius eſt to.1.238.a
Prælati ſunt oneri animæ infirmæ to.2.37.a
Prælatis tria ſunt neceſſaria. to.1 239.a
Prælatis tanquam Deo obediendum eſt to.2.162.b
Prælatorum uanitas & curioſitas to.2.25.b
Prælatorum uitioſa ſuſpicio, & ſolicitudo ſupra ſupellectilem ſuã, culpantur to.2.145.a
Prælatorum zelus, quãtus eſſe debeat to.1.255.b.276.b.321.b.& to.2.90.b.138.b.142.a.& ſequ.
Præparatio digna ſedis domini tom.1.5.a
Præparare nos regno cœleſti debemus uſcꝫ ad mortẽ. to.2.58.a
Præparare, qualiter nos debeamus ad quadrageſimã celebrandam to.2.55.a
Præparatio ſedis dei, &c. t.1.328.a
Præputia tria præſcinduntur. to.1 239.b
Præſentiam Chriſti in carne, patres ardenter flagitabãt.t.1.246.a
Præſentiæ dei experimentum.to.1.355.b
Præſentia noſtra cum deo, & peregrinatio noſtra ab ipſo.t.2.168.b
Præſentiam rerum non ſolo uiſu probari, nec omnia uiſui ſubiacere corporalia to.1.155.b
Pręſis, ut proſis, curam illorũ habe, nõ dominium to.2.158.b
Preſſura noſtra quadriformis eſt to.1.238.a
Præſto eſt oculus, cui omnia patent, & ſi non patet ipſe, ueruntamen uerẽdus eſt aſpectus exploratoris illius, qui poſt parietem ſtat to.1.326.a
Præſumptioni debetur correptio, correptioni emendatio, emẽdationi remuneratio to.1.311.a
Præſumptio hominũ to.1.153.b
Præſumptionis malũ. to.2184.b
Præſumptio monachorũ.t.2.28.a
Præſumit eccleſia, nõ de ſuis meritis, ſed de Dei miſericordia. to.1 345.a
Præſumptio & obſtinatio, ubi obſtinatio & præſumptio.t.1.153.b
Præſumptio peſsima to.1.42.a
Præueniſti eum in benedictionibus to.1.222.b
Præuenit deus, quærẽdo prius animam ſe quærentem.to.1.369.b
Præuenit deus omnes, qui cõuertuntur ad ſe t.1.361.b
Præuenta anima à deo Ibidem
Primi parentes cõſpirauerunt aduerſus dominum, & Chriſtum eius to.1.352.b
Primordia recolenda ſunt, attendenda media, nouiſsima memoranda to.1.173.a
Principes diaboli, & currus eorũ to.1.304.b
Principis error tantis obeſt, quantis pręeſt to.2.65.b
Principes in nobis tres ſunt. to.1 239.a
Principes Iuda duces eorum confitentium, continentium, contẽplantium to.1.52.a
Principes Iuda, Zabulon, & Neptalim, qui ſint Ibidem
Principes noſtri Adam & Eua, ſocij fuerunt furum to.1.1.a b
Priuatio gratiæ, argumentũ eſt ſuperbię præſentis, uel futurę. to.1 325.a
Proceſsioni lætę in die palmarũ, non ſine cauſa adiungitur paſſio tom.1.58.a
Proceſsio qualiter fieri debeat. tom.1.43.a
Prodeſſe ſtudeat, qui præeſſe cupit to.1.276.b
Profectus animę triplex, ſecundũ triplex oſculum to.1.248.a b
Profectus hominis donũ dei eſt to.2.383.b
Profectus electorum quatuor gradibus diſtinguitur to.1.233.b
Peofectus & defectus.to. 2.108.b
Profectibus noſtris paſcitur deus, qui paſcit nos to.1.349.b
Proficis minime, ſi iam tibi ſufficis to.2.136.b
Proficere nolle, deficere eſt.tom.2 109.a
Proficere proficiſci eſt to.1.19.b
Proficere quomodo poſſum, qui fratri proficiẽti inuideo.t.1.317 b
Profeſsionis animæ, uerbo nubẽtis contractus to.1.371.b
Profeſsionis perfectio. to.2.168.a
Promiſsio duplex domini exhibita ſeculi cõtemptoribus.t.1.143 a
Promotio iuuenum ad eccleſiaſticas dignitates redarguitur. to.2 26. b
Proni ſunt ſenſus hominis ad malum ab adoleſcentia to.1.310.b
Propheta ait hominẽ iumẽtis inſipientibus comparatum, quia non intellexit to.1.300.a

Prophetæ antiqui ne morā Chriſto faciente uniuerſum genus deſperatione periret, magnis ſuſpirijs Chriſti præſentiam optabāt to.1.247.b
Propheta dicens: Tu autem in ſācto habitas: non niſi de anima uirtuoſa dixiſſe creditur. t.1.285 b
Prophetia multiplici, etiam moderni quicūque ſunt boni, & deuoti prophetāt to.1.197.a
Propinquatio portus ſalutis. to.1 146.a
Propria uoluntas & proprium cōſilium, quantum ſit malum. to. 1.69.a
Proprium in monaſterio poſsidere non licet to.2.406.a
Proprietates & ſigna qbus agnoſcitur pulcritudo animę. tom.1 371.a b
Proprietas ubi eſt, ibi ſingularitas: & ubi ſingularitas, ibi angulus: ubi angulus, ibi ſordes. to. 175.b
Propriæ uoluntatis uitium ualde deteſtabile ē. t.1.68 a.208 b.209 a
Propter deum non ſolum bona omnia, ſed & per eū fieri, Deus enim eſt, qui operatur in nobis uelle & perficere to.1.149.a
Proſperitati blandienti, aduerſitas ſine fine ſuccedit to.2.33.a
Proſperitas & aduerſitas opportune, uitandæ & ſuſcipiendę ſunt to.1.60.a
Proſpera & aduerſa, per dextram & ſiniſtram deſignātur. t.1.320.a
Prouidere bona debemus coram deo & hominibus. t.242.a.159.b
Prouidentiam dei cæteris creaturis non negamus, ſed ſponſa curam uendicat ſibi to.1.345.a
Proximus, quem uere te oportet diligere tanquā teipſum, ut ipſe tibi ſapiat, prout eſt, non aliud profecto ſapiet tibi, quàm tu tibi, qui ho c eſt, quod tu. t.1.318.b
Proximis ſit homo compatiens ex propriæ fragilitatis conſideratione to.1.310.b
Prudentiæ laus to.2.411.a
Prudentia eſſe non debet ſine ſimplicitate, nec ſimplicitas ſine prudentia Ibidem
Prudentes ut ſimus ualde eſt elaborandum Ibidem
Prudens uirgo non ſapientiam, ut Salomon, aut diuitias, ſed gratiā petebat to.1.106.b
Prudentia uera in Chriſti doctrina, iuſtitia in Chriſti miſericordia, temperantia in Chriſti uita, fortitudo in eiuſdem paſsione reperiuntur tom.1.275.b
Pſalmorum decātatio quid ſignificet to.2.407.b
pſalmum terere debet anima dentibus intelligentiæ to.1.252.a
Pſallendum eſt attēte propter angelos aſsiſtentes to.251.b.315.a
Pſallendum eſt pure & ſtrenue. Ibidem
Pſallentibus ſe admiſcent angeli to.1.251.b
Pudor adducens peccatum, & pudor adducens gloriam tom.1 203.b. & to.2.80.b
Pudicis auribus ſcripturæ uerba ſuſcipienda ſunt to.1.336.a
Pudor bonus, quo peccaſſe, aut peccare confunderis to.1.203.b
Pudor de præteritis, nouę conuerſationis temperat auſteritatem. to.2.42.b
Pudor duplex to.1.203.b
Pudet ingratitudinis, quanuis ad cōfuſionis cumulum, arguat etiam reddidiſſe mala pro bonis, & odiū pro dilectione. t.1.265.a
Pudore minus ſuas partes exequēte, à timore adiuuetur Ibidem
Pudor offenſarū dei duplex. Ibid.
Pudor paternus Ibidem
Pudicitia cōmendatur. to.1.331.b
Puellæ, quę uertūt ſenſum noſtrū, tres ſunt to.1.240.a
Puerum ab Eliſæo ſuſcitatum eſſe, quid ſignificet to.1.264.b
Pulcra admota fœdis, pulcriora redduntur, & fœda magis fœda redduntur to.2.42.b
Pulcritudo animæ duplex, innocētia, & humilitas to.1.311.b
Pulcritudo animæ non corporis, cordi eſt, & placet ſctis. t.1.280.b
Pulcritudo animæ, recta intentio to.1.305.b
Pulcritudo & decor, ſponſi eccleſiæ Chriſti memoratur. t.1.293.b
Pulcra inter mulieres, quare dicitur ſponſa to.1.303.b
Pulcer uidetur ſponſus Chriſtus animæ ſibi deuotæ to.1.281.a
pugnantis cauſa, ſi bona fuerit, exitus pugnæ malus eſſe non poterit: ſic nec ecōtra to.1.199.b
pungeris bene ſi compungeris, to.1.315. b
purganda in nobis duo ſunt. tom. 1.74.a
purgatorium ignem negabāt quidam to.1.342.a
purgationem peccatorum faciūt ſex, compunctio, confeſſio, eleemoſynarum largitio, iniuriarum remisſio, corporis afflictio, præceptorū obedientia to.1.39.a
purgationes ſeptem, ſeptem donis ſpiritus ſancti æquiparantur. to. 1.69. a
purgationes ſeptem ante paſsionem legimus, ſic totidem apparitiones Ibidem
purificatione Maria non eguit tom.1.43.b
purificatio confitentium, ſex obſeruantijs perficitur to.1.40.b
puritas pontificum, in quo conſiſtit to.2.24.a
puritas, tria confert to.1.238.b
puritati, tria ſunt neceſſaria. Ibidē.
puſillanimes ad deuotionem uix exurgunt to.1.256.a
puſillanimitas tractatur. to.1.159 a.256.a, & to.2.20.a
putaſſe ſemel uitia parum eſt, uelis nolis tecum habitat Iebuſeus to.1.330.b
putationis ſpiritualis tēpus & modus docentur to.1.329.b
putanda ſunt ſemper uitia, quia putata repullulant to.1.330.b
putationis tēpus uerbi dei, & extirpādorū uitiorū eſt to.1.329.b
putare uineas, quid ſit Ibidem
QVadrageſimæ, & quinquageſimę tēpora, quid ſignificent to.1.81.a
Quadrageſima ex decem decalogi præceptis, quater ductis conſtituitur to.1.182.b
Quadrageſimalis obſeruatio, nō ſolis monachis ſingularis eſt, ſed cōmunis, queādmodū Chriſti ieiunium omnibus cōmune eſt Chriſtianis to.1.45.b
Quadrageſima uero interior. to.1 182.b
Quadrifaria unctio tractatur. to.1 273.b
Quadriformis eſt preſſura noſtra to.1.238.a
Quadrifarium eſt genus deſerti to.1.239.a
Quadripartitum eſt officium ſacerdotale to.1.240.a
Quadrus lapis quid denotet. to.1 242.a
Qualem quis ſe parauerit deo, talis oportet, & appareat Deus. tom.1.347.a b
Qualiter quis in congregatione ſe regere debeat to.1.86.a
Quales ſecum domeſticos debet habere papa ſeu bonus quicūꝙ prælatus, & qui ſunt, qui in beneficijs & dignitatibus præfici debeant to.2.143.a b
Quantitas animæ, de mēſura charitatis æſtimatur to.1.285.b
Quantum deo diſplicet peccatorum impudentia, tantum uerecundia placet to.1.248.a
Quantum fecit deus, & pro quibus to.1.33.a
Quantum quis creſcit in gratiam, tantum & in fiduciam dilatatur to.1.248.a
Quare Chriſtus apoſtolis dixerit: Niſi ego abiero, paracletus non ueniet ad uos to.1.82.b
Quarta tentatio in Chriſtū, quæ fuerit, cum tantum in tribus tentatum fuiſſe à diabolo legatur to.1.158.a
Quater anima deuota exhortatur reuerti, nō ſine myſterio. t.1.58.a
Quater luctat⁹ eſt Iacob. t.1.239.b
Quatuor genera hominum regnum cœlorum poſsidentium to.1.233.a.239.b
Quatuor modi diligendi. t.1.233.a
Quatuor ſunt, quæ confeſsionem impediunt to.1.234.a
Quatuor ſunt genera uoluntatis humanæ to.1.235.b
Quatuor ſunt, quorum obſequijs in hac uita deſeruimus. t.1.236.a
Quatuor ſunt, quæ adaugent deuotionem Ibidem.b
Quatuor ſunt genera, quorum nō eſt, qui faciat bonum, niſi unum to.1.222.a
Quatuor ſunt ſpecies curruum. to.1.239.b
Quatuor ſunt tempora Ibidē
Quatuor uirgines, quibus nubere debemus Ibidē
Quatuor fontes irrigant hortum dei to.1.240.b
Quatuor animalibus, quatuor pēnæ ſunt Ibidem
Quatuor ſunt cantica fidelium tom.1.241.a
Quatuor ſpecies herbarū in horto dei ſunt Ibidem
Quatuor ſunt arma, quibus principaliter cōmunnitur Ibidē.b
Quatuor ſunt, quibus anima captiuatur Ibidem
Quatuor ſunt pallia, quibus noſtra nuditas operitur Ibidem
Quatuor modi diligēdi. t.1.242.a
Quatuor dies, quibus Lazarus fœtens in monumento iacuit, quid ſignificent to.1.99.a
Quatuor gradibus diſtinguitur omnis electorum profectus to.1.233.b
Quatuor gradus deſcenſionum in peccatum to.1.154.a
Quatuor ſunt genera ſpirituum to.1.249.a
Quatuor habemus creditores, qbus totam uitam noſtram debemus to.1.181.b
Quatuor tentationes, quibus circundamur to.1.144.a
Quæ habemus à deo, ſine eo ſeruare non poſſumus. to.1.141.a
Quem deus humiliat, quomodo prę̨ſumit exaltari to.1.202.a b
Quem deus negligit, nemo poteſt corrigere to.2.53.a
Quæri à deo to.1.369.a
Quæri à deo, eſt ad reditum ſuaderi, inueniri autem perſuaderi eſt ibidem.b
Quærit anima uerbum propter cōmoditates ſeptem ibidem
Quærite, cum dictum ſit, & inuenietis: cur igitur ſpōſa dilectum, quem tam diligēter quæſierit, nec tamen inuenerit, tres aſsignātur cauſæ to.1.356.b
Quęrere deum to.1.369.b
Quęrere deum, cunctis animę bonis & donis antefertur ibidem
Quærere deum non poteſt anima niſi præueniatur, ut ḡrat. ibi.
Quærēdi deum fiducia, uolūtas, & poteſtas ab ipſo eſt ibidē.a
Quærendi deum, modus laudabilis to.1.197.a
Quęrēdi dei, tria obſeruāda ſunt, tempus, modus, locus. t.1.356.b
Quærendi deum, utilis & ſaluberrimus modus to.1.167.a b
Quærite dominum to.1.48 a
Quærendus eſt deus, dum inueniri poteſt to.1.356.b
Quærendus eſt deus ardenter & infatigabiliter to.1.354.b
Quærimonia in recidiuātes, tam cito in peccata poſt reſurrectionem to.1.66.b
Quærimonia eccleſiæ iuſta. Amici mei, & proximi mei, &c. necad ullam inſtantius, quam ad noſtram referenda ætatē. t.1.360.a
Quærere quæſtum propriū, non profectum de ſubditis, deiecti animi eſt to.2.140.a
Quærere quæ ſua ſunt, peſsimum to.2.195.a
Quæri, quomodo debeat dominus to.1.358.b
Quærenti ſe deus, non ſtatim, adeſt, ut deſiderium ſui augeat to.1.356.b
Quæſitus eſt fruſtra Chriſtus in lectulo poſt reſurrectionem. to. 1.357.b
Quæſtio utiliſsima, cur deus religioſis modernis, non tantā confert gratiā, quantam antiquis patribus, nec eorum exaudiat orationes, quomodo antiquorum patrum to.1.186.b
Qui adhæret dæmoni, unus cum eo efficitur dæmon to.1.52.a
Qui crediderit & baptizatus fuerit, ſaluus erit: qualiter intelligitur to.1.72.b
Qui ex deo eſt, uerba dei audit to.1.44.b
Qui gloriatur, in domino glorietur exponitur to.1.169.a
Qui mihi miniſtrat, me ſequatur:

exponitur to.1.218.b
Qui natus eſt ex deo, non peccat to.1.44.b
Qui peccatum non fecit, non dedignatus eſt ſe peccatorem reputari: nos & eſſe uolumus, & reputari nolumus to.1.31.b
Quid diligas metuas, gaudeas, ſeu contriſteris ſi conſideres, inuenies animum ſecularem & peruerſum to.1.47.a
Qui ſibi nequam, cui bonus erit? to.1.154.b
Qui uult uenire poſt me: exponitur to.1.218.b
Quicquid es, quicquid potes, debes, creanti, redimenti, uocanti to.1.179.b
Quid facitis, ô Magi? ibi deuota collocutio ad Magos. to.1.35.a
Quies contẽplationis pro fructu bonorum operum libenter interrumpenda eſt to.1.319.b
Quies perpetua ab omni ſtrepitu ſecularium perſonarum, & iuge ſilentium cogunt cœleſtia meditari to.2.42.b
Quis aſcendet in montem domini: exponitur to.1.218.a
Quis ueſtrum habet amicum: exponitur to.1.72.a
Quinque ſunt torrentes. t.1.239.a
Quinquepartitus amor, quinq; ſenſibus adaptatur to.1.172.a
Quod infirmũ eſt Dei, fortius eſt hominibus: exponitur. to.1 203a
RAchel quid interpretetur. to. 2.408.b
Radix quilibet Chriſtianus, qui, ſi ſine fructu inuentus fuerit, à ſecuri tutus minime eſt. t.1.360.b
Radicibus, quot arbor innititur, tot ramis decoratur to.1.52.a
Radici reſpondeat proceritas ramorum, generoſitas florum, fœcunditas fructuum to.1.332.b
Raptus animæ deuotæ, & cubiculũ ſpõſi regis tractatur. t.1.278.a
Rara auis in terris, aut ſanctitatẽ nõ perdere, aut humilitatẽ ſanctimonia nõ excludi to.1.311.b
Rara uirtus eſt, alienæ non inuidere uirtuti, nedum gaudere ad illam to.1.317.b
Rara uirtus, magna licet operantẽ magnũ ſe neſcire mirabilẽ apparere, & ſe contemptibilem reputare, mirabilius eſt ipſis uirtutibus to.1.260.a
Rationalis creatura ad hoc ſe debet diligere, ut beata ſit, & Deũ, per quem ſolum beatificari poſſit to.1.236.a
Ratio inuincibilis aduerſus eos, qui dicunt diuinitatem non eſſe deũ, & huiuſmodi to.1.364.a
Ratio, quãuis libera, quodammodo captiua to.1.366.a
Ratiocinatio utilis de miſeria uoluntatis humanæ, quæ ancilla tenetur etiam libera ibidem
Rebellionis malum to.2.185.a
Recapitulatio de nonnullis præcedẽtibus uiſionibus. t.1.294.ab
Recedit deus ad tempus à ſanctis to.1.326.b
Recidendi terminus, reſurrectio domini (proh dolor) facta eſt to.1.66.b
Recidere, ſeu recidiuum pati longe deterius eſt, quam incidere t o.1.325.a
Recolens ſe alieno debito teneri periculo mortis inſtante, an ei, ſi deſit unde perſoluat, ſola pœnitẽtia, ne dãnetur, ſufficiat. t.2.39b
Recompenſatio iuſtitiæ pro pecunia, bona eſt to.2.18.a
Reconciliari debemus ribus, hominibus, angelis, deo to.1.232.b
Reconciliauit deus homines in tribus to.1.56.a
Reconciliatio dulciſsima, ſatisfactio ſuauiſsima to.1.35.a
Reconciliãtur homines ex tribus, timore, pietate, ſcientia. to.1.56.a
Recordari debemus dolorũ Chriſti to.1.62.b
Recordare in beneficio reparationis modũ & fructum. to.1.257.a
Recordatio iniuriæ magis inſtigat iniurias, quã mitiget. t.2.2.a
Recordatio paſsionis Chriſti conſolatur eccleſiam to.1.335.a
Recordatio paſsionum Chriſti in proſperis reprimit, & in aduerſis erigit to.1.309.b
Recordatio peccatorum, recordatione beneficiorum miſceatur to.1.256.b
Recordatio uulnerũ Chriſti medicamentum efficax. t.1.334.a b
Rectores, qualiter ſubditos regere debẽt. to.1 218 b.255.a b
Rectorum quorundam crudelitas to.1.255.b
Rectitudo actionis non ualet ſine uera fide to.1.279.b
Rectitudo ad uiam, latitudo ad planitiem patet to.1.162.b
Rectitudo animę, fides, & actio to.1.279.b
Rectitudo corporis arguit curuitatem animæ Ibidem
Rectitudo hominis, in qua creatus eſt Ibidem.a
Rectitudo hominis ſecundũ animã, quæ ſit Ibidem
Rectitudo, ſiue uita fidei Ibid.b
Rectitudinẽ ſpiritus ſeruare monet rectitudo corporis. Ibid.a.b
Rectitudinem ſuã anima perdere poteſt, ſed non ſuam magnitudinem to.1 363.b
Rectus dominus, rectum fecit hominem to.1.279.a
Recta facere, & inutilem ſe reputare, apud paucos reperitur. t.2.69a
Rectas faciamus uias noſtras. to. 1. 280.a
Rectus homo, quis ſit. to.1.279.b
Rectus oblator eſſe noli, & prauus diuiſor Ibidem
Recti ſi nos diligũt, odiũ iniquorũ cõtemnamus to.1.278.b
Redde ſuperiori, inferiori, æquali, cuique quod debes to.1.4.a
Redemptio apud Deum copioſa to.1.276.b
Redemit Deus etiam angelos. to. 1.274.a
Redemptionis & creationis, pulcra cõparatio to.1.270.a
Redemptionis noſtræ fructus & modus to.1 257.a
Redẽptionis opus ab omnibus præcipuæ recolẽdũ eſt Ibidẽ
Redemptionis opus Chriſtũ amabilẽ pręcipue facit to.1.270.a
Redeundi ad deũ, quidã motus primi hoĩs caſui oppoſitꝰ t.1.233b
Redire ad cor, quàm utile. tom.1 206.a
Redite præuaricatores ad cor. to. 1.67.a
Refugium impiorũ, eſt triforme to.1.239.a
Refugium in tentationibus to.1. 152. a
Refugij ſex ſunt ciuitates tom.1. 241.b
Reges & ſacerdotes ſunt omnes electi, & eos oportet oleo unctionis inungi to.1.237.b
Regem non habere, niſi Ieſum, & ibi deuota contemplatio tom. 1. 15. a
Regeneratio animæ to.2.198.b
Regentes animas prælati bene to.1.255.a
Reges tres Chriſtum adorantes, non horruerunt ſtabuli fœtorẽ, nec Chriſti paupertatem to.1. 35.a b
Regnum cœlorum differẽter poſſident quatuor hominum genera to.1.239.b
Regnum Dei conceditur, promittitur, oſtenditur, percipitur to. 1.180.b
Regnum Dei non eſt eſca & potus, ampliſſ.me exponitur to.1. 178.a b
Regnum Dei non eſt in ſermone, ſed to.2.324.b
Regni cœlorum uia arcta eſt, nec recipit niſi paruos t.2.354.a
Regnare, qualiter dicatur dominus in domo Iacob, & ſedere ſuper ſedem Dauid to.1.15.a
Regnare ſuper terram, quid prodeſt, & regno cœlorum carere to.2.91.b
Religio unde to.2.339.a
Religio munda, ſecundum baptiſma eſt to.1.173.a & to.2.168.a
Religionis ſub habitu, ſi conſideres quid diligas, qd metuas, unde gaudeas, uel contriſteris, inuenies animũ ſecularem, & cor peruerſum to.1.47.a
Religioſi mores, & econuerſo referuntur to.2.90.b
Religioſi non debent prælatorũ, uel ambire gloriam, uel exceſſus temere iudicare to.1.259.a
Relinquere certa pro dubijs, tutũ non eſt to.2.167.a b
Relinquere omnia, quàm relinqui melius eſt to.2.192.b
Reliquiæ cogitationis, diem feſtũ agunt Deo to.1.335.b
Remedij conſideratione, periculi æſtimatur quantitas to.1.29.a
Remedia quinque contra ſuperbiam to.1.213.b
Remedium ſalubre per manſuetudinem mitigare efferos uoluntatis motus to.1.207.a
Remedia utilia aduerſus tentationes to.1.188.a
Remiſſionem peccatorum, ſpiritus ſanctus operatur to.1.80.b
Remuneratio bonorum, non ſolum eſt iuſti lætitia, ſed ipſa etiã expectatio to.1.344.a
Renaſci in gratia to.1.33.b
Renouatio interior rectitudo intentionis, puritas affectionis, recordatio bonæ operationis to. 2.159.a
Renouamur tribus modis to. 1. 239. a
Replebimur Deo quantum ad rationem, uoluntatem, & memoriam to.1.257 a
Reprehendere nos acriter debemus de receptione uanarum cogitationum: quanto magis perniciosarum? to.1.190.b
Reprobi ſunt ſicut fumus, puluis & terra to.1.238.b
Reprobantur exemptiones to.2. 28.a 140.b
Reprobi tria ſperare dicuntur to. 1. 238.b
Repugnandum ſtudioſius &c. to.1.145.b
Repulſa deuota ſponſi ad ſponſam inueſtigantem, ubi ſponſus cubet in meridie, & paſcat to. 1. 304. a
Requies ſeu ſeſſio duplex, corporis ſcilicet & animæ in futuro to. 2.199. a
Rerum plenitudo, cum ĩ Chriſto ſit ſine numero, & ſine modo, non eſt requirendus compoſitionis modus, uel ſpecierum numerus unguenti to.1. 275.a
Res pauperum non pauperibus dare, par ſacrilegij crimen eſſe dignoſcitur to.2.196.a
Rei amatæ ſubtractio, augmentat daſiderium to.1.319.a
Rei deſideratæ, pertinax & diuturna fraudatio, tædiorum nutrix, ſuſpicionum fomes &c. to. 1.356.b
Reſiſtere, qualiter debeamus tentationibus to.1.49.a
Reſiſtere uiriliter debemus contra tentationes diaboli, mundi, & carnis to.1. 370.b
Reſpicientis domini, quis ſit oculus to.1.368.a
Reſpicit Deus, & alloquitur, quos ſine indignatione diligit to. 1. 327. a
Reſpectus domini uariatur pro meritis eorũ, quos reſpicit Ibi.b
Reſpirare feſtinemus à conſpiratione antiqua, carnẽ ſcilicet crucifigendo cum uitijs & concupiſcentijs to.1.352.b
Reſponde uerbum, & ſuſcipe uerbum to.1.16.b
Reſurrectio domini duplici priuilegio cæteris præeminet reſurrectionibus to.1.65.a b
Reſurrectio noſtra futura eſt glorioſior, quàm prima conditio to.1.152.b
Reſurrectio ſaluatoris, facta eſt terminus recidendi t.1.66.b
Reſurrectio, tranſitus, & tranſmigratio Ibid.
Retinet rem proximi, qui dono eloquentiæ præditus, aut ſcientiæ, damnabili tamen ſilentio ligat to.1.267.b
Retribuere domino, quid tenemur pro tantis bonis nobis ab eo illatis to.1. 44.a
Retributionis quatuor ſunt genera to.1.238.a
Reuelata facie ſpeculari gloriam dei non datur, niſi mente & corpore mundis to.1.344.a
Reuelatio per ſpiritum ſanctum facta, & ad cognitionem illuſtrat, & ad amorem inflammat to.1.253.a
Reuerendus eſt Chriſtus in præſepio, in patibulo, in ſepulcro, & in illis ſuſcipiendus to.1.30.a
Reuerentia eſt duplex t.1.4.a
Reuertendum eſt ad quatuor to. 1.227.a
Reuerti poteſt ad Deum, qui rece

dere ab eo potuit t.1.367.b
Reuertere, reuertere Sunamitis t.1.58.a.227.a
Reuertere, filis eſto capreæ. Sponſa typum primitiuæ gerebat eccleſię t.1.353.ab
Reuocantia nos à propoſito noſtro, duo ſunt to.1.241.b
Rei ueniam habent à Maria. to.1.242.a
Riuuli quatuor deſcẽdẽtes à Chriſto fonte to.1.274.a
Riuuli ſalutis tres fluxerunt à corpore Ieſu. to.1.240.b
Ructatores ſancti, in medium adducuntur. to.1.343.b
Ructus fuit ſponſę, ſeu ebullitum uerbum, dilectus meus mihi, & ego Ibidem.
Ructus Hieremiæ, ſuaue redolet. Bonum eſt inquit, præſtolari cũ ſilentio ſalutare dñi Ibidem.
Ructus non habet iuncturas orationum Ibidem.
Ructus pro contrarijs qualitatibus, è quibus educitur, odorem portat, uel malum, uel bonum: ſponſa autem eructauit uerbum bonum, & redolens ructum. Ib idem.
Sabbati diem cur tota eccleſia in laudem. B. Virginis celebret to.2.344.a
Sacerdotale officium, quadripartitum eſt. to.1.240.a
Sacerdotũ ſuperfluus habitus reprehenditur. to.2.23.a b.
Sacramentum abſque ſpiritu, ad iudicium ſumitur: & caro non prodeſt quicquã: litera occidit, & fides mortua eſt, ſed ſpiritus eſt, qui uiuificat. to.1.296.a b.
Sacramenta ad q̃d inſtituta ſunt. to.1.63.b
Sacramentum altaris duo facit, ſenſum minuit, & in grauioribus tollit conſenſum to.1.64.a
Sacramentum baptiſmi in nube & mari deſignatum eſt tom.1.316.a
Sacramentum magnum Chriſti & eccleſiæ, id eſt, noſtræ redemptionis opus ſimul operantur Deus, angelus, homo to.1.361.a
Sacra fames dominandi in præla-
tione culpatur to.2.27.a b
Sacra ſcriptura habet eruditionẽ, admonitionem, conſolationem to.1.153.a
Sacra ſcriptura tria habet: ortum, ſimplicem hiſtoriam: cellarium, moralem ſenſum: cubiculum, arcanum theoricæ contemplationis to.1.276.a
Sacræ hiſtoriæ hortus Ibid.
Sacræ ſcripturæ intellectus to.1.353.a
Sacrificia tria ſunt to.1.241.b
Sacrilego non abſimilis, qui res pauperum non illis diſtribuit to.2.196.a
Sagittis tribus hoſtes ſuos dominus ſauciat to.1.236.b
Sagittæ tres, quib. dominus hos allicit, quos ad ſe trahere uult to.1.237.a
Sagitta triplici caro configenda eſt, timore, ſermone, & amore Dei to.1.290.a
Sagitta uolans in tenebris, quæ ſit to.1.144.b
Sal cum fame ad omne condimẽtum ſufficiens eſt to.2.4.a
Salit Chriſtus in montibus, & trãſilit colles, id eſt ſuperat, & uincit alacritate miniſtrandi, & tranſilijt Gabrielem præueniens ad uirginem to.1.323.b
Saliens in montibus, tranſiliens colles Ibidem.a
Saltus ſponſi Chriſti ad ſibi dilectæ eccleſiæ uenientis amplexus to.1.322.b
Salomon eccleſiæ ſponſus, non ille rex mortalis, ſed Chriſtus Dei ſapientia to.1.284.a b
Salomõ ait: Fili mi, ne pereffluas: & apoſtolus propterea, inquit, debemus intendere his, quæ dicuntur, ne forte pereffluamus to.3.268.a
Salomon, cum diceret ſponſam pulcrã, ſicut pelles Salomonis: non de ſe Salomone loquebatur, ſed de Salomone Chriſto to.1.284.a b
Salomonis libri tres primi, quid doceant to.1.245.a
Salomon noſter Chriſtus, non ſolum pacificus, ſed apoſtolo te-
ſte pax noſtra to.1.284.b
Salomonem uidere in diademate &c. deducitur to.1.118.a
Salubre conſilium ad corpus to.1.6.b
Salutatio deuota ad ſanctam Hieruſalem, & terram promiſſionis to.1.201 a
Salutis integritas in quatuor uirtutibus to.1.54.a
Salus noſtra in duobus conſiſtit, in iuſtificatione, & glorificatione to.1.234.b
Salutem noſtram operando tria Deus ſibi propria uendicat, prędeſtinationem, creationem, & inſpirationem to.1.361.a
Salutem noſtram maxime deſiderant ſancti in cœlis to.1.19.a
Salutis noſtrę opus tria habet, formam humilitatis, menſuram charitatis, & ſacramentum redẽptionis to.2.87.a b
Salutis noſtrę opus tres ſimul cooperantur, Deus, angelus, homo to.1.361.a
Salutis ſpiritualis receptæ ſigna ſeptem to.1.264.b
Salutis teſtimonia to.1.32.a
Salutem animarum impedire, eſt perſequi Chriſtum t.1.37.a 41.a
Saluatur nemo abſq; cognitione ſui to.1.302.a
Saluatur nemo abſque timore, & amore Dei Ibid.
Saluus factus es pro nihilo, non tamen de nihilo to.1.158.a
Sanctus aliquis dicitur, quamuis non ſecundum meritum, ſed ſecundum propoſitum, & affectũ to.1.197.b & to.2.150.b
Sanctorum dolor triformis eſt to.1.238.a
Sancti & angeli nos deſiderant ad perfectionem ſuæ beatitudinis to.1.19.a b
Sanctum facit affectio ſancta to.1.197.b & to.2.150.b
Sanctorum feſta præcipua uotiuis præuenienda ſunt ieiunijs to.1.129.b
Sanctorum exempla ad emendationem fide multum proſunt to.2.391.b
Sanctorum caſus & reparationes

cur literis mandentur Ibid.
Sanctorum feſtiuitatibus, plures amplius de uanitate, quàm de feſtiuitate gaudent to.1.246.a
Sanctorum genus triplex tom.1.116.b
Sancti habent pro peccatis exorare, ut de miſericordia ſalui fiant, propriæ iuſtitiæ nõ fidentes to.1.353.b
Sancti in terra poſiti in multa poterunt, nunquid nõ plura in cœlo to.1.120.a
Sanctos patres non latuit, ab antiquo Deum ſuper genus humanum cogitare cogitationes pacis to.1.246.b
Sanctis q̃uo omnia cooperantur in bonum to.1.197.b
Sanctorum triplex gaudium, ante mortem, ante iudicium, poſt iudicium. Et de multiplici eorũ gloria to.1.113.b
Sancti uidebunt retributionem malorum ad cumulum gratiarum, & econtra de malis to.1.149.b
Sancti uigiles ſunt circa ſuos to.1.360.a
Sanctæ uitæ forma to.1.133.a
Sanctificatio bona eſt to.1.161.a
Sanctificatio duplex, manſuetudinis, & lenitatis to.1.24.a
Sanctificationis modus t.1.287.b
Sanctificatio perfecta to.1.24.a
Sanguis Chriſti clamat contra diſperſores to.2.10.b
Sanguinis effuſiones Chriſti ſeptem & quæ to.2.367.b
Sanguis Chriſti multus ad ignoſcendum to.2.87.a
Sanguiſugæ iterum, id eſt, uoluntatis propriæ duæ ſunt filiæ clamantes, affer, affer, quæ nunquã dicunt ſufficit to.2.193.b
Sanitas capitis redundat in membris to.2.71.a
Sanitas corporis facit & ad uoluptatẽ tranſit, ſed ſicut ſolicite ſeruanda eſt corporis ſanitas, ita imo ſollicitius ſeruanda eſt cordis puritas to.1.176.a
Sanitatem corpori, duritatem cordi, pacem fratri, imitationẽ ſanctis, compaſſionem mortuis de-
bemus, & auxilium ab angelo prætereunte à deo poſtulemus Ibidem.
Sapere ad ſobriettatem monet Apoſtolus to.1.175.b
Sapere ad ſobrietatem, quid ſit to.1.301.a
Sapere in alto non altum, nil deo charius, nil rarius hominibus to.2.62.a
Sapientia acie ordinata procedit contra ſeptem gradus peccati to.1.174.a
Sapientia attingit, & cætera Ibid. to.1.319.a
Sapientia deus eſt, propterea non ſolum dulciter, ſed & ſapienter uult diligi to.1.270.a
Sapientia dei per oculos carnis nõ trahitur to.1.287.b
Sapientia ædificauit ſibi domũ: exponitur to.1.4.b
Sapientia eſt, per quam quæq; res ſapiunt, prout ſunt tom.1.318.b 319.a
Sapiens eſt, cui res ſapiunt prout ſunt to.1.318.b
Sapiens permanet ut ſol, q̃uo intelligatur to.1.83.b
Sapientis & optimi uiri conditiones Ibid.
Sapientes huius ſeculi, uirtutes ueras non habuerunt to.1.275.a
Sapientia gubernatrix triſtium to.2.67.b
Sapientiam inueniſti, mel inueniſti, tantum ne multum comedas, ne ſatiatus euomas illud. Euomit ſapientiam, qui inde ſuperbit to.1.175.a 224.a 259.b
Sapientia non inuenitur in terra ſuauiter uiuentium to.1.175.a
Sapientia odium mali, & ſapor boni to.1.371.a
Sapientiæ opus continentia, patientia, obedientia t.1.171.b
Sapientia, quæ obedientiæ & patientiæ iungitur, triplex eſt to.1.164.b
Sapientia, quæ ſurſum eſt & cætera to.1.69.b
Sapientiam, quia fecit diabolus ſuam, ideo illam perdidit to.1.356.a
Sapientia quid ſit, in quo à uirtu-
te differat, & quod ſit opus eius to.1.370.b
Sapientia qualiter quęratur, & ubi inueniatur to.1.171.a
Sapientia qualiter quæratur Ibi.b
Sapiẽtia dei, quaſi perdix fouet filios ſuos, quos non peperit to.1.238.a
Sapientia ſalutaris, pudica, pacifica to.1.27 a
Sapientia ſobria eſt in pœnitudine peccatorum, ita contemptu mundanorum, in deſiderio futurorum to.2.175.b
Sapientia ſobria inuenitur, ſi beatitudinem concupiſcamus Ibid.
Sapientia triplex, carnis, huius mũdi, & q̃ deſurſum eſt to.1.214.b
Sapientia triplex eſt, iuſtitia in intentione, charitas in affectione, humilitas in reputatione to.1.164.b
Sapientia uera cognitionem cum dilectione complectitur tom.1.253.a
Sapientia uera in uoluptate minime conſiſtit t.1.301.a
Sapientia uera, quæ ſit to.2.18.b
Sapientia & diuitiæ nihil ſunt, ſi in corde non redundauerit, qui tranſuadari non poteſt, fluuius charitatis to.2.322.a
Sapientia unde to.2.336.a
Sapientia principum huius mundi per omnia ſupernæ ſapientiæ eſt contraria to.2.338.a
Sapientia dei quid Ibid. b
Sapientia uictrix, ſingula uitia eradicat, & ſingulas inſerit uirtutes to.1.175.a
Sapientia uincit malitiam, ſeptem uitia impugnãdo, & uirtutes inſerendo to.1.174.a
Sapit deus iuſtitiam per timorẽ, & miſericordiam per amorem to.1.222.a
Saporem boni perdidimus ĩ Eua to.1.371.a
Sapores dei diuerſẽ ſumimus to.1.222.a
Sapores diuerſi to.1.318.b 319.a
Satan regnum accepit ſuper oẽs filios ſuperbiæ, factus princeps tenebrarum harum to.1.267.a
Satisfaciendum eſt humiliter his,

qui aliquid habent aduerſum nos to.1.248.b
Satisfactionis modus Ibid.
Sauciat dominus tribus ſagittis eos, quos ad deguſtandum dulcedinem ſuæ dilectionis inuitat to.1.237.a
Scala clauſtralium incipit tom.2.248.b
Scalæ latera uilitas, & aſperitas to.2.199.b
Scala quam uidit Iacob ſtantem ſuper terram &c. quid ſignificet to.2.408.a
Scandalum quomodo caueri debeat to.1.109.b & to.2.44.a
Scandalum melius oriri, quàm ueritatem relinqui to.2.43.b
Scandalum tolerabilius & magis uenia dignum, quod fit mente proficiendi in melius to.2.167.b
Scandalum ſcandalo non bene reſarciri Ibidem
Sciendi modus potius quærendus, quàm ſcientia to.1.301.b
Sciendi triplex modus Ibid.a
Scienda neſciuntur aut ſciendi incuria, aut diſcendi deſidia, aut uerecundia inquirendi t.2.38.b
Scientia abutuntur multi tom.1.301.b
Scientiarum alia eſt inflans, alia eſt dolorem afferens Ibid.a
Scientia bona in ſe, ſi tamen ueritate ſubnixa ſit Ibid.
Scientia carnis, & ſcientia mundi, quid utraque docet to.1.180.b
Scientia dei & ſui, neceſſaria homini eſt ad ſalutem to.1.304.a
Scienti & non facienti, peccatum eſt to.1.301.b
Sciens & non operans, torſiones conſcientiæ patitur Ibid.
Scientia illa non inflat, quæ ſcientiæ dei, & ſui ſuperuenit tom.1.302.b
Scientia inflans contriſtans to.1.301.a
Scientia literarum bona, ſcientia propriæ infirmitatis melior Ibi.
Scientia literarum minime contēnenda to.1.302.a
Scientia literarum reprehendenda non eſt, quæ eccleſię non mediocriter prodeſt, ſed tamen legitur, ſcientia inflat to.1.301.a
Scientia propriæ infirmitatis, præſtet ſcientiæ literarum Ibid.
Scientiæ fructns in modo ſciendi conſiſtit Ibid.
Scientiæ lumine quo illuminari debemus to.1.20.a
Scientiæ lumen operatur pœnitudinem, correptionem, & ſolicitudinem Ibid.b
Scientiæ lumen, iuſtitiæ germen præcedere debet to.2.57.a
Scientiæ malorum comparatio ad patrem, & matrem t.1.180.b
Scientia mundi docet uanitatē, ſcientia carnis uoluptatem to.1.180.b
Scientia minime contemnenda to.1.69.b
Scientia, prophetias linguæ, & huiuſmodi inter groſſos reputari poſſunt to.1.333.b
Scientia, quæ inflat, non eſt ab oſculo to.1.253.a
Scientia, quæ inflat, quomodo pnicioſa eſt t.1.301.a b
Scientia, quæ uicinius ſaluti appropiat, magis, & prius quærenda eſt to.1.301.a
Scientia ſanctorum, & ſcientia malorum, quomodo differant to.1.180.b
Scientia ſine operibus cibo indigeſto comparatur to.1.301.b
Scientia ſui, timorem Dei in anima generat: ſcientia Dei, eius amorem to.1.302.a
Scientia ſubripi, & zelum dormire, non eſt paris periculi tom.2.112.b
Scire benefacere ſi non detur uelle, nihil prodeſt, ſed quid ſi uelis, ſed minime poſſis? to.1.356.a
Scire primo ſeipſum poſtulat ratio ordinis, & dignitatis tom.1.301.b
Scire ſeipſum, præcipua cauſa eſt humilitatis Ibid.
Scire uolunt diuerſi, ob fines diuerſos Ibid.
Scindere corda, & non ueſtimēta quid ſit t.1.47.b
Scripturæ ſacræ intellectus, à ſolo Deo ſperandus eſt to.1.246.a
Scrutabitur deus omnia in iudicio to 1.327.a
Scrutatio diuinæ maieſtatis formidanda eſt, uoluntatis tuta & pia to.1.336.a
Scrutatores maieſtatis irruptores dicuntur: & ideo opprimuntur à gloria: igitur ſcrutatio maieſtatis formidoloſa, uoluntatis uero tam tuta, quàm pia Ibidem & 293.a
Scrutinio ſemper indiget anima noſtra t.1.330.a
Scrutemur uias noſtras Ibid.
Scuto circundari ne à ſagitta uolante timeamus, quid ſit to.1.145.b
Scutum gratia dinina t.1.144.a
Seculares à religioſis nec irrideri nec iudicari debent to.1.259.a
Secularibus deſiderijs præoccupatum, delectatio ſancta declinat to.1.79.a
Seculum præſens Aegyptij uocabulo nuncupatur t.1.237.a
Seculum præſens, nequam to.1.160.b
Seculi prioris homines & philoſophi ſentiebant, & apprehendebant diuina beneficia, ſed nō beneficum to.1.250.a b
Securitas non eſt in cœlo, neq; in paradiſo, multo minus in mūdo to.1.189.a
Sedere ſub umbra deſiderata to.1.316.a
Sedente Ieſu in monte, cor ſoli diſcipuli ad eum acceſſiſſe leguntur to.1.111.a
Seductori dat manū, qui dare diſſimulat præceptori t.1.367.b
Semel locutus eſt Deus, qualiter intelligi debeat to.1.167.b
Semen ueritatis iuſtitiæ, triforme eſt to.1.238.a
Semine de modico, copioſa exurgit meſſis ſiue bona, ſiue mala to.1.208.a
Seminum tria genera ſunt to.1.302.b
Seminare ad iuſtitiam Ibid.
Seminare nos ipſos debemus to.1.51.b
in Senario numero quid figuretur to.2.321.a
Senior frater extra manens, & inuidens

uidēs minori, populus eſt Iudaicus to.1.353.b
Senſus triplex ſacræ ſcripturæ to.1.205.a
Senſus omnes hominis, diuinę uoci reſiſtunt to.1.206.b
Senſus quinque animæ, qui ſint, & qualiter alter alteri præſtet to.1.172.b
Senſuum repugnantia in eum, qui emendare uitam cupiens, à uitijs nititur abſtinere to.1.206.b
Sententiæ plures ſancti Bernardi incipiunt to.1.232.b
Sententiæ ualde utiles, quòd de meritis non ſit præſumendum, & nihilominus in Deo ſperandū to.1.345.b
Sentire de nobis debemus in humilitate, & de domino in bonitate to.1.257.a
Separatus à bonorum conſortio, ſpiritualiter dominū uidere non poteſt to.1.79.b
Separatio charitatis, mors fidei to.1.278.b
Septem columnæ, quæ ſint, quas ſibi ſapientia excidit to.1.4.b
Septem dona Spiritus ſancti, contra ſeptem uitia to.1.174.a
Septem miſericordiæ aſſignantur to.1.90.b
Septem panes dum frangerentur, multa inde ceciderunt fragmenta to.1.91.a
Septem panes quibus reficiamur to.1.90.a
Septem ſignacula, quæ ſoluit agnus to.1.64.b
Sepulcrum Chriſti deſcribitur to.1.202.a
Sepulcrum inter ſancta loca obtinet principatum Ibid.
Sequamur caput noſtrum, & qd ſit t.1.65.b
Sequi Chriſtum per uiam humilitatis to.1.9.a
Sequi Chriſtū, hoc eſt trahi poſt Chriſtum to.1.272.a b
Sequentium pacem, tria ſunt genera to.1.242.a
Seraphim ſex alæ ſunt t.1.240.b
Sermones Bernardi de tempore aduentus, & ſanctis incipiunt to.1.1.a
Sermones eiuſdem ſeu Homiliæ ſuper euangelium, Miſſus eſt, incipiunt to.1.7.b
Sermones eius in dedicatione eccleſiæ incipiunt to.1.134.b
Sermones eius ſuper pſalmū, Qui habitat, incipiunt t.141 b
Sermones eius de diuerſis, incipiunt to.1.162.b
Sermones eius, qui parui ſermones uocantur, incipiunt to.1.212.b
Sermones uarij utiles, & fructuoſi ſancto Bernardo adſcripti incipiunt to.2.254.a
Sermones Gilleberti ſuper Cantica Canticorum incipiunt immediate to.2.314.
Sermonē Dei, qualiter ſeruare debeamus to.1.6.a
Sermones dei ſeruādi ſunt in corde, quemadmodum cibus corporalis in corpore Ibid.
Sermo Dei ueritas eſt, & ipſe ſponſus. is cū auditur, & minime obeditur illi, uacuus & ieiunus remanet to.1.350.b
Sermo diuinus aqua eſt, potans, lauans, & coquens to.1.273.b
Sermo uiuus, & efficax exemplū operis eſt to.1.52.a 70.b
Sermo qualis oſtenditur, talis anima comprobatur to.2.401.a
Seruire debet in timore anima in carne to.1.315.b
Serpentis æneí exaltatio quid figuret to.2.378.b
Seruire noſtrum domino, nihil aliud eſt quam à Deo ſaluari to.2.328.b
Serpentis caput quando conteratur to.2.401.b
Sex alæ animalibus nouæ legis to.1.240.b
Sex alæ uni, & ſex alæ alteri, quid ſignificat to.1.122.b
Sex annis ſeruies, in ſeptimo liber egredieris: quomodo intelligitur to.1.178.b
Sex hydriæ ſunt poſitę his, q poſt baptiſmum in peccata labuntur to.1.40.a
Sex ſunt refugij ciuitates tom.1.241.b
Si quæritis, quærite, exponitur to.1.197.a
Sic nos exiſtimet homo, exponitur to.1.220.a
Sicut initium ſapientię timor domini, ſic initium omnis peccati ſuperbia to.1.303.a
Sicut in corporum medicina &c. ſic medicus Chriſtus t.1.68.b
Sicut lilium inter ſpinas t.1.108.a
Sicut portauimus imaginem terreni hominis exponitur tom.1.220.b
Sicut uita corporis, ſic uita fidei to.1.67.a
Sigilli diuini quod in nobis erat fractio, quanta nobis mala irrogauerit to.1.28.a
Signacula ſeptem to.1.216.b
Signa aduentus Chriſti filij in animam, & ſigna aduentus patris utiliter habentur to.1.347.a
Signum, cui contradictum eſt, Chriſtus to.1.247.a
Signum is habet à Deo diligi, qui Deum ardenter diligit t.1.347.
Signum magnum apparuit to.1.102.b
Signum pacis, quod eſt oſculum, patres antiqui flagitabant to.1.246.b
Signum paſtoribus Chriſti inueniendi præſepium fuit, & panniculorum inuolutio to.1.247.a
Signum pijs humilibúſq; promiſſum Chriſtus Ibidem
Signa, quę ſunt quęrenti Deum to.1.167.a
Signum quid ſit to.1.63.b
Signa quibus quodammodo, qs coniecturam aſſumere poterit, an de numero electorum ſeu reproborum fuerit to.1.44.a 71.b
Signa quibus Chriſtus utrunque infixerit pedem, timor iudicij, & ſpes miſericordię to.1.250.b
Signa quibus, quis bonam ſpem habet ſalutis to.1.265.a
Silentium irreprehenſibile, immo & laudabile to.1.107.0
Silentium commendatur to.2.401.a
Silentio non ſemper ſtudendum to.2.359.a
Silentiū, quàm utile ſit to.2.224.b
Silentiſ quies to.2.184.b

Similitudo animę ad Deum, per peccatum non deleta, ſed obſcurata eſt to.1. 366.b
Similitudinem Dei animam retinere monſtrant tria, ſimplicitas, immortalitas, & libertas Ibid.
Similitudo de Pharaone, & exercitu eius, & dominico equitatu, & alijs huiuſmodi to.1. 304.b
Similis eſt dilectus meus capreæ hinnuloq; ceruorum, duo bona ſponſi, miſericordia, ſcilicet & iudicium in his duobus animantibus commendantur to.1. 325.b
Similitudo eſt inter oleum, & nomen ſponſi. Oleum enim lucet, paſcit, ungit, fouet ignem, nutrit carnem, lenit dolorem t.1.263.b
Similitudo in primo homine pijt ſed non imago to.1.54.b
Similitudo ratio eſt uidendi, diſſimilitudo non uidendi t.1. 293.a
Similem ſe eſſe Deo, peccator inique exiſtimat to.1.367.b
Similis ſit Deo neceſſe eſt, q Deũ, ſicuti eſt, uidere mereatur to.1. 293. a
Similes ſtudeamus fieri hominib. expectantibus dñm to.1. 38.b
Simplicitas animæ, duplicitate doloſitatis humanæ tecta eſt to.1. 366. b
Simplicitas candor eſt animæ, & operationis eius to.1.349.b
Simplicitas Dei declaratur to. 1. 364. a
Simplicitas mera ſiue intentio, in gratiarum actione to.1.260.a
Simplicitas uera ſiue intentio in confeſſione to.1.266.a
Singularitas, & abſtinentia ultra regulam, culpantur to.1.269.b
Singularitas & inobedientia to. 1. 313. b
Singularitas pernicioſa to.1.338.b
Singularitas tractatur to.2.184.b
Singularitas monachi pernicioſa to.1. 297. b
Singularitas ſeu ſolitudo ſuperborum utiliter declaratur to.1. 86. b 162.b
Siniſtra Chriſti, quid nobis repræſentet to.1.23.a
Si recte offers, & recte non diuidis, peccaſti to.1.279.b
Si humilis ad petendam ueniam, facilis ad dandam, & ſic membra erunt in pace to.1.178.b
Siue ad auſtrum ſiue ad aquilonẽ arbor ceciderit, ibi erit tom. 1. 224. b
Sobrietas duplex to.1.215.b
Socialis & pacifica conuerſatio, pulcrè laudatur to.1. 276.b
Societatem deſerens amittit conuentorum ſolatia t.1. 239. a
Socij laboris, & mercedis participes erunt to.2.37.a
Sola humilitas eſt læſæ charitatis reparatio to.1.28.b
Sola ſtudeat eſſe anima, cupiens eſſe Chriſti ſponſa to.1.306.a b
Solet dici, Bonum caſtellum cuſtodit, qui corpus ſuum cuſtodit to.1.223.b
Solitarius incedere curans, cæteris eſt moleſtus to.1.43.b
Solitaria uita denotatur tom. 1. 306 . b
Solitudo ſuperborum eſt, quia ſolos ſe reputant, & appetunt reputari to.1.162.b
Solus poteſt eſſe quis inter multos exiſtens: & cum ſolus eſt, inter multos eſſe to.1.306.a b
Sol nõ oẽs, quibus lucet, etiam calefacit to.1.277.b
Sol oriens in Chriſti reſurrectione to.2.296.b
Vt ſole ſublato non luceſcit: ſic ſublata Maria nil, niſi denſiſſimę tenebræ, relinquuntur t.1.106.b
Sole decolorari qualiter accipiendum ſit to.1.288.b
Solennibus diebus, quæ ad ſolennitatem ſpectant, præcipue ueniunt tractanda to.36.b
Solium altiſſimi quale ſit t.1.121.a
Solia duo Deus habet t.1.240.b
Solicitus eſt Deus de his, qui de ipſo ſunt ſoliciti to.1.347.a b
Solicitudo officium prælati, non celſitudo t.2.132.a b
Solicitudo pro ſingulis to.1.48.a
Soliciti ſimus conſiderare non quod habemus, ſed quod nobis adhuc deeſt, toto mẽtis affectu acquirere ſtudeamus to.1.196.a
Somnus multiplex to.1.321.a
Somnus, quem dominus miſit in Adam, qualis fuit to.1.45.a
Somnia diuerſo modo fiunt to. 2. 416. b
Somnijs fidem facile non eſſe adhibendam quamuis quædam uera ſint Ibid.
ſomnia obſeruantes ita deceptoria arte decipiunt dæmones, ut non aliter eueniant quam ipſi dicunt Ibid.
ſomnijs quare fides non ſit adhibenda Ibidem
ſopor ſponſæ ſenſum interiorem illuminat, & morte propulſata uitam tribuit ſempiternam to. 1. 321. a
ſordidis cur indutus ueſtib. Chriſtus fuerit, cum altercaretur cũ diabolo to.1.29.b
ſordibus nouis non ſuperuenientibus, poterunt uetuſtæ expurgari to.1.206.b
ſpecies malæ, uitandæ ſunt to.2. 140.b
ſpecie tua & pulcritudine tua. unde ſpecies & pulcritudo? ex lilijs to.1.348.a
ſpectaculum facti ſumus mũdo, angelis & hominibus t.1.220.b
ſpelunce in libris reperiuntur to. 1.241.b
ſperare à Chriſto uirtutes: cuius doctrina ſeminarium prudentiæ, cuius miſericordia opus iuſtitiæ, cuius uita ſpeculum temperantiæ, cuius mors inſigne eſt fortitudinis to.1.275.a b
ſperare deſuper in ſpirituali exercitio duplex auxilium debemus, correptionem & cõſolationem to.1.273.a
ſperare in Chriſto in proſperis & aduerſis debemus to.1.272.b
ſperare in Deum, & ipſum eſſe ſpẽ noſtram, qualiter differant to. 1. 151. b
ſperare in Deo ſolum to.1.160.a
ſperare in domino, perfectiſſimũ eſt, & ipſe tota ratio noſtræ expectationis to.1.151.a
ſperare in domino, quàm bonũ ſit & efficax to.1.152.a
ſperare nil niſi à Deo, ſed nil quærere niſi Deum, ſingularis perfectionis eſt to.1.151.b

ſperant multi in multis, mihi autẽ adhærere Deo, bonum eſt to.1. 151.a
ſpes & timor tractantur tom.1. 320.a b
ſpe & formidine omnis iuſtus nititur to.2.383.b
ſpe gaudere poſt lacrymas to.1. 302.b
ſpes gloriæ in tribulatione to.1. 161. b
ſpes inter timorem, & ſecuritatẽ collocatur to.1.320.b
ſpes miſerorum Deus to.1.159.b
ſpem noſtram triplex ratio diſcutit, & roborat to.1.239.b
ſpes reſurrectionis to.1.148.b
ſpes ſola apud Deum miſerationis obtinet locum to.1.57.a
ſpes ſuos ſeu etiam alienos conuertendi, multos decepit monachos to.1.338.a
ſpes uana, quę ſit to.1.141.a
ſpes uitæ æternæ lætitiam facit to.1.302. b
ſpes tractatur to.1.58.a 145.b 151.a
ſpecies terrę quadriformis to. 1. 239 a
ſpeluncæ tres ſunt to.1.241.b
ſpinę multiplices to.1.315.a
ſpina pœna eſt, ſpina culpa, ſpina falſus frater, ſpina uicinus malus eſt Ibid. b
ſpinas ſolus hominum Chriſtus non habet to.1.349.a
ſpiraculum uitæ quare infuderit ĩ nobis deus & in eius quaſi quadam arce uim memorialem collocauerit to.2.331.b
ſpiritus adiuuat infirmitatem noſtram to.1.144.a
ſpiritu ambulantes, nec in uno ſtatu, nec eadem ſemper facilitate proficere poſſunt t.1.272.b
ſpiritus angelicus ſiue partim ſit corporalis, ſiue mere ſpiritualis, animę illabi non poteſt tom.1. 249. b
ſpiritus ante faciem noſtram xp̃s dominus &c. to.1.294. a
ſpiritus beati, uiſione ſatiantur, dulcedine debriantur, charitate ſatiantur to.1.237.b 238.b
ſpirituum bonorum, & malorum diſcretio to.1.182.b
ſpiritus carnis mollia loquens, ſpiritus mundi uana ſuggerens, ſpiritus malignus amaritudines immittens, andiendi non ſunt to. 1 183. a
ſpiritus cœleſtes diuerſimode deũ diligunt, ſicut & capiunt to. 1. 269. b
ſpirituum diuerſa genera tom. 1. 182. b
ſpiritus diuinus per ſe aut per angelum: oppoſita horum, quę agunt, ſpiritus humanus atq; malignus agit in nobis to.1.182.b
ſpiritum domini permanere in homine in ęternum, qualiter accipiendum ſit to.1.300.a
ſpiritum duplicem in Eliſęo haberi quid eſt to.1.74.b
ſpiritus nequitię & aſtutię, qualiter cognoſcantur t.1.181.b
ſpiritus omnes pręter diuinum, corporibus egent to.1.249.a
ſpiritus quadruplex, pecoris, hominis, angelicus, diuinus Ibid.
ſpiritus qualiter peti debeat to.1. 132 . b
ſpiritus quãdo ueniat aut uadat, periculoſe ignoratur to.1.266.b
ſpiritus reprobi uigent induſtria natutali to.2.41.b
ſpiritus ſuperbię, eſt dęmoniũ meridianum to.1.133.a
ſpiritus ſunt adminiſtratorij, qui curam habent ſalutis noſtrę to. 1. 238.b
ſpiritus ſummus & incircunſcriptus, qui deus eſt. Et ibi quomodo miſericordia, & iudicium ſunt pedes domini to.1.250.a
ſpiritus timoris non prodeſt, ubi non eſt ſpiritus charitatis to.1. 265. b
ſpiritus tria ſortiuntur nomina to.1.238.b
ſpiritus tres maligni, id eſt ſpiritus nequitię, ſpiritus carnis, & ſpiritus huius mundi to.1.182.b
ſpiritus malignos occurrere, & inſtare demigrãti, ut patet de xp̃o & diuo Martino to.1.145.b
ſpiritus mendax eſt, qui alicui ſuggerit, ut exeat de concilio iuſtorum & congregatione t.1. 181.b
in Spiritu ueritatis non eſſe, eſt & non Ibid.
ſpiritus malignos in nos nihil poſſe aliud, quàm quod à deo permittitur to.1.224.a
ſpiritus triplex deſignatur per pſalmiſtam cum dicit, Ne proijcias me à facie tua &c. to.1.83.a
ſpiritus ſanctus adiuuat infirmitatem noſtram to.1.132.a
ſpiritus ſanctus arguit mundum de peccato, iuſtitia, & iudicio to.1.218.b
ſpiritus ſanctus cur domino uiuẽte non uenerit ſuper apoſtolos to.1.74.b 79.b
ſpiritus ſancti doctrina non curioſitatem acuit, ſed charitatem accendit to.1.253.a
ſpiritus ſanctus geminę ſuę operationis experimentum tribuit to. 1.266.b
ſpiritus ſancti gratia indigemus, ut cuſtodiat corda & intelligentias: ne forte cum nõ aderit, adeſſe putemus Ibid.
ſpiritus ſanctus in tribus punctis docet nos omnia t.1.81.b
ſpiritus ſancti multiplicitas tom. 1. 83. a
ſpiritus ſanctus nõ ſemper eſt eodem modo in uiris ſpiritualibus to.1.272.a
ſpiritus ſancti operationes duę, infuſio & effuſio to.1.267.b
ſpiritui ſancto pręparare nos debemus to.1.266.b
ſpiritus ſanctus quem repleuerit, ſanctificat to.2.77.a
ſpiritus ſanctus quomodo procedit, ſpirat, inhabitat, replet & glorificat to.1.218.b
ſpiritus ſanctus quos repleuerit, cognoſcere facit eos à miſericordia præuentos fuiſſe to.1.82.a
ſpiritus ſanctus ſcrutatur etiam interiora Dei to.1.266.b
ſpiritus quatuor in cordibus humanis t.2.421.a
ſpiritus ſanctus ſpecialiter dicitur ſpiritus, cuius opus multiplex to.1.80.a 82.b
ſpiritus ſanctus ſuperueniet in te: quomodo intelligitur to.1.15.b
ſpiritus ſanctus ſignificatur oſculo oris dei: quem ſpiritum ec-

cleſia ſpōſa petit ſibi dari ad noſtitiam trinitatis to.1.254.b
ſpiritus ſanctus tria operatur in nobis ad declinandum à malo to.1. 80.b
ſpiritus ſanctus tria, æque in nobis operatur ad faciendum bonum Ibid.
ſpiritualis medela, ad omnes infirmitates ſpirituales docetur to.1 183. b
ſpiritualis medicus oleo manſuetudinis,& uino zeli medetur to.1.310.b
ſpiritualis circuncifio, quæ ſit to.1.33.b
ſpirituali in matrimonio, duo ſunt genera pariendi to.1.371.b
ſponſa nos ſumus omnes uocati ad nuptias, Chriſtus uero ſponſus to.1.39.b
ſponſa Chriſti ciuitas,templū & domus, pro eodem accipiuntur to.1.138.a
ſponſa & ſanctorum patrum nemo dicere præſumpſerunt: Oſculetur me ore ſuo, ſed, oſculetur me oſculo oris ſui t.1.245.b
ſponſa magna à magno petens, non utitur blanditijs ſeu exordio, ſed ex abundantia cordis frontoſe prorumpens ait, Oſculetur me &c. to.1.251.b
ſponſa angelos tanquam domeſticos ſponſi alloqui creditur, cū dicit: Oſculetur me &c. t.1.252.a
ſponſa petens oſculum, non exprimit à quo cupiat oſculari, ſed more Mariæ Magdalenes quærit & petit Ibid.
ſpōſa de omni uirtute ſua uel gratia non audet ſibi quidquam arrogare: quanto minus nos adoleſcētulæ forte quæ nos ſumus? to.1.261.a
ſponſa una de angelis & hominibus, & unus ſponſus Chriſtus to.1.285.a
ſponſa eccleſia ſatagit formæ ſuę, quæ de cœlo uenit, conformari Ibidem.
ſponſa i ſe habet humilitatem, & ſublimitatem, & terrenum habitaculum, cœleſte palatium to.1.286.a b
ſponſa nō negat nigredinem, ſed excuſat Ibid.b
ſpōſa, id eſt eccleſia ſe trahi optat poſt ſponſum ſuum Chriſtum to.1.271.b
ſponſa familiarius à Chriſto, tanquam à ſpōſo trahi petit, quàm à patre: quamuis quos trahit filius, trahit & pater to.1.272.a
ſponſa interim recipit magnam conſolationem de contemplatione diuinæ claritatis, antequā perueniat ad eius ſpeciem futuram to.1.308.b
ſponſa quæ dixit ſe uulneratam a filijs matris ſuę. Id etiam in bonā partem ſumi poſſe to.1.290.a
ſponſa ſe ab illis promotam fuiſſe fatetur, a quib. & paſſam Ibid.b
ſponſa libentius ſponſi humilia, q̄ ſublimia rememorat tom.1. 347. b
ſponſa quonam pacto ſe dicat poſitam cuſtodem in uineis, quum ſuam ipſius uineam non cuſtodierit to.1.291.a b
ſponſa ſynagoga fuit, ſed fatua 344.a b
ſponſa dilectum attollens, & malo comparans, quomodo intelligatur tò.1.315.b
ſponſa umbram Chriſti maxime deſiderabat to.1.316.a
ſponſa ſe ebriam non negat, ſed amore ſpirituali, non uino Ibi.b
ſponſa eccleſia petit ſibi accumulari fructus bonorum operum cum floribus & odoramentis fidei: & ibi de ſpe & timore. to.1. 319.a
Sponſa inquiens: Dilectus meus mihi, & ego illi, erupit in amoris ructum. to.1.343.b.
ſponſa cur ſe fuſcam dixerit. to.1. 288.b
ſponſa quare peculiariter de filijs matris ſuæ, id eſt de Iudæis ſynagogæ filijs cōqueritur. to.1.289.a
ſponſa myſterij conſcia cum dilectū paſci inter lilia proſpexiſſet, conſtituit terminum: Donec, inquit, aſpiret dies. to.1.351.b
ſpōſa cur, Quē diligit anima mea & nō Quem diligo, dixerit. to.1. 357.b
ſponſa quem quærebat, non repta eſt ab his, quos nō quærebat to.1.360.b
ſponſa, id eſt eccleſia electorum, prædeſtinata eſt a Deo ante ſecula, & præuenta ab eo, ut quæreret eum & conuerteretur to.1. 361.a
ſponſa cur dixerit ſe cuſtodes ciuitatis pertranſiſſe to.1.362.a
ſponſæ nitenti ad contemplationis quietem, labor prædicationis imponitur: & ſitienti ſponſi præſentiam, filiorum ſponſi pariendorum alendorúmq; ſolicitudo iniungitur to.1.307.a
ſponſa nulla occaſione potuit ſeparari a charitate, quę eſt in Chriſto Ieſu to.1.362.b
ſponſa uerbum quęrit uerecūde: quia in lectulo: quia per noctes: ſed hęc uerecundia gloriam habet, non peccatum to.1.372.a
ſponſę, id eſt eccleſię nigredo, & formoſitas to.1.280.a
ſponſę manſuetudo aduerſus detrahentium linguas Ibid.
ſponſę ornatus: & quo pacto q̄libet anima ſancta cœlū dicatur to.1.284.a
ſponſę ſi unguenta precioſa ſint: qualia putas ſint ipſius ſponſi to.1.2 73.b
ſponſę magna fiducia: quę dominum ſabaoth dilectū ſuum nominat to.1.345.a
ſponſę humilitas commendatur, cum dicitur: Oculi tui columbarum to.1.311.b
ſponſę ſomnus, non corporis dormitio eſt to.1.321.a
ſponſę prudentia & profunditas apparet to.1. 309.a
ſponſam eſſe formoſam ſicut pellas Salomonis, de quo Salomone intelligatur to.1.284.a b
ſponſam xp̄i fatuam eſſe nūc nō decet, ſicut aliquando fuit ſynagoga to.1.346.b
ſponſam ſub umbra Chriſti ſediſſe, plus eſt, q̄ prophetam ſub ipſa uixiſſe to.1.316.b
ſponſam ſe nigram, ſed formoſam dicentem, quid ſignificet to.1.280.a

ſponſus ſponſę dicens: ſi te ignoras, egredere, quid deſignet. to.1 298.b
ſponſus ſponſam pulcram omnimode dicit: ſed pulcrā inter mulieres to.1.303.b
ſponſus laudans ſponſam, cur dixerit: pulcræ ſunt genæ tuæ pluraliter, & non facies tua pulcra to.1.305.b
ſponſus Chriſtus cur nunc per ſeipſum ſponſam conſolatur, & obiurgat: nūc uero per alios increpare, & conſolari procurat tom.1.307.b
ſponſus ut hinnulus apparuit: qppe qui paruulus natus eſt nobis to.1.325.b
ſponſus hortatur ſponſam, id eſt perfectos uiros ad regimen imperfectorum to.1.329.b
ſponſus adiurat filias Ieruſalem, ne dilectam ſuſcitent, & fere eodē momento ipſemet dicit: ſurge, propera amica mea Ibidē
ſponſus ſponſam uocans ad ſe uenire in foraminibus petræ & cauernis maceriæ, prætendit ſe uerecundum, qui ſponſa frui uerearur, niſi in abſcondito. to.1.333.b
ſponſus ad horam ſe ſubtrahit, ut auidius reuocetur, mordicus retineatur to.1.355.a
ſponſi claritas, in qua coæqualis eſt patri, ſedet à dextris. &c. to.1 358.a
ſponſi ſecreti & circūſpecti ſaltus, à nobis apprime obſeruādi ſunt tom.1.324. a
ſponſi nigredo & formoſitas. tom.1.286.b
ſponſi nomen tribus de cauſis oleo comparatur to.1.262.b
ſpōſi cubiculum, quod eſt, et ubi eſt to.1.277.a b
ſponſum ſe exhibet Chriſtus animę ſibi deuotæ to.1.272.a
ſtabulū in ſua natiuitate cur Chriſtus elegerit to.1.29.a
ſtadium quid to.2.321.a
ſtandum in humilitate to.1.51.b
ſtare non poteſt homo, niſi uerbo dei innitatur to.1.370.b
ſtare Seraphim cur dicantur. to.1 121.b
ſtetit in carne Chriſtus ſolus. to.1 326.a b
ſtatus animarum ſunt tres. tom.1 114.b
ſtatus triplex coniugatorum, prælatorum, monachorum, per tres uiros. Noe, Daniel, & Iob intellectus, triplicem & differentem tenentes uiam ad paradiſum. to.1 194.b
ſtatus animæ tres: in corpore, poſito corpore, recepto corpore tom.1.235.a
ſtercoribus boum lapidabitur piger to.1.86.b.224.b
ſtudendum magis amari, quàm metui to.1.278.a
ſtudijs ſanctioribus proficientiū uirtutes cōtrariæ ſeſe aperte opponere nō audent, ſed ſolent in occulto inſidiari, quaſi uulpeculæ fraudulentæ, ſpecie uirtutes, re autem uitia to.1.338.a
ſtudium bonæ actionis, ociū contemplationis, lacryma pœnitētis, extra Bethaniam Chriſto accepta eſſe nō poterūt. to.1.204.a
ſtudium non tam fuit Bernardi exponendi uerba, qnàm imbuēdi corda to.1.264.b
ſtultus, qui ciſtellæ labiorum alterius gloriam ſuam credit, & cœperit mendicare ab eo, quia cū eam habere uoluerit. t.1.260.b
ſtulto non eſſe uinea ſicut nec uita: nam quod uiuit, mortem potius cenſeas, quàm uitam. tom.1 337. a
ſubeſſe, coeſſe, præeſſe, moralis diſciplina docet to.1.276.a
ſubiectionem triplicem deo debemus to.1.185.b
ſubtractio rei, quam amas, augmentatio deſiderij eſt. to.1.329.a
ſuccidenda ſunt continuo uitiorū naſcentium capita to.1.330.b
ſudor Chriſti ſanguineus quid ſignificabat to.2.368.a
ſufficit opinio bonorum cum proprio teſtimonio cōſcientię aduerſus os loquentium iniqua to.1.278.b
ſuggeſtio triplex, carnis, ſpiritus, & dęmonis: quibus tanquam ex ſingulis numis tria emuntur tom.1.221.a b
ſuperbia quadruplex to.1.213.b
ſuperbia Luciferi deteſtatur. to.1 121.b
ſuperbia unde naſcatur. to.1.301.b 302.b
ſuperbia radix eſt malorū omniū tom.2.402.a
ſuperbia quam ſit deteſtabilis. Ibi.
ſuperbia prima miſeriarum, & ęrumnarum parens mater mortis to.1.267.a
ſuperbia etiam diaboli humilibus prodeſt Ibidem
ſuperbia tolerabilior in diuite, quā in paupere to.1.324.b
ſuperbia ſub pannis humilitatis Ieſu culpatur to.2.187.a
ſuperbiæ duæ ſpecies: & ibi definitio ſuperbiæ to.2.25.b
ſuperbiæ uitium deſignatur in ſuperbo Goliath to.1.91.a
ſuperbientibus angelis ſi non pepercerit Deus, quāto magis nec tibi putredini parcet to.1.1.a
ſuperbos tranſilit Deus tranſiens ad humiles to.1.324.a
ſuperfluitas bonorum eccleſię periculoſa, & magnopere cauenda to.1.277.a
ſuperfluitas exterior, interioris uanitatis indicium to.2.191.a
ſuperiora, ut ſunt æterna, frequenter affectu præferimus, effectu inferiora præferentes to.1.318.b
ſurge, propera amica mea. Fœlix conſcientia, quæ de ſe talia audire meretur to.1.328.b
ſurſum caput habere, & cor deorſum, magna confuſio. to.1.173.a
ſynagoga quidem Chriſtum peperit, ſed officio matris, non autem affectu to.1.26.a
ſynagoga pacto cōuentionis egit cum Deo: eccleſia uero beneplacito uolūtatis innititur. t.1.262.a
ſynagoga fortis: non curat onus lene nec iugum ſuaue: ſana eſt, non ei opus medicis to.1.261.b
ſynagoga hœdum foris cum amicis ſuis dæmonibus mauult comedere, quàm uitulum ſaginatum in domo paterna. to.1.262.a
ſynagoga iudicium quærit, eccleſia miſericordiam: accipiat utra-

que quod petit to.1.261.b
ſynagoga oleum habet, ſed nõ efſuſum, ſed reconditum habet in codicibus, ſed non in cordibus, Ibidem
ſynagoga adhuc in tenebris eſt, & fame laborat to.1.264.a
ſynagogæ olim dicebatur: Ego ſum dominus, eccleſia uero dicit: Pater noſter: & merito. to.1 263.a
TAbernacula, atria, domus, declarantur to.1.323.a
Tabernaculum corpus. to.1.152.a
Tabernaculum noſtri corporis, non ciuis mãſio, ſeu domus indigenæ, ſed uel tabernaculum militantis, uel ſtabulum uiatoris to.1.281.b
Taciturnitas domini nobis ad exemplum facta eſt. to.1.36.a
Tacebat in paſsione Chriſtus tom.1.369.b
Tactus manus corporis Chriſti omnes languores ſanabat. to.1 250.b
Talis apparuit Chriſtus, qui merito amaretur to.1.348.a
Tantæ efficaciæ oſculum diuinũ eſt, ut ex ipſo mox ſponſa concipiat to.1.254.b
Tarditatem inſcientiæ noſtræ erudit dominus tribus modis. to.1 236.b
Tardus nemo aut ſegnis eſſe debet in gratiã referendo. t.1.320.a
Temetipſum attende, ut alijs noueris compati to.1.67.b
Temperantiæ eſt, proſpera declinare, & aduerſa uiriliter tolerare to.1.60.a
Templi decor eſt, pia habitantiũ religioſitas to.1.200.b
Tẽpli dedicatio, in cuius ſeu quorum honorem fiat, declaratur to.1.137.a
Templum Dei facit is, cuius non eſt decepta ratio, uoluntas peruerſa, inquinata memoria. to.1 136.a
Templum Dei, quod ſumus, ne forte uacillet, curemus lignis fortibus ſuſtentare to.1.313.b
Templum Ieroſolymitanũ deſcribitur: & pulcra ſalutatio ad ſanctam ciuitatẽ Ieruſalem, & terrã promiſsionis to.1.200.b
Templum honorare fraterna dilectione, deuota ſubiectione, uoluntaria paupertate Ibidẽ
Templum, quibus replebatur benedictionibus cum dicitur, Ea quæ ſub ipſo erant, replebant tẽplum to.1.124.a
Tentationibus dæmonũ ęſtuanti quod remediũ to.2.416.a b
cõtra Tentationes diaboli non ſolum pugnãdum, ſed etiam cõtra uitia carnis Ibidẽ
Tentationes intrinſecæ quomodo bonum propoſitum corrumpant to.2.357.a
Tentare Deum quid to.2.373.a
Tentationes quas diabolus commouet ad interitum hominum, Deus ſępe cõuertit eas ad animarum profectum to.2.415.b
Tentationibus reſiſtendo uictoria acquiritur. to.1.49.a.141.b.143 b.147.a.338.a.&.129,a.& t.2.225 b
Tentatio ad probationem eſt, nõ ad deſolationem to.1.141.b
Tentatio fallax to.1.162.b
Tentationum quatuor ſunt genera. to.1.144.a.297.b.& infra
Tentatio multum confert. tom.1 141.b.260.b.338.a
Tentatio quadruplex prouectis præcipue monachis ingruit. to.1 338.a b
Tentationes monachorum prouectorum, & de hæreticis. Ibid.
Tentationes quatuor contra quatuor beneficia creatoris. tom.1 158.a
Tentationes quatuor diſtinguuntur to.1.297.b
Tentationibus undique circundamur to.1.144.a
Tentationes uariæ ſunt pro temporum ac ætatum diuerſitate. tom.1.338.a
Tempus acceptabile nunc eſt ſalutis operandi, & quęrendi Deũ tom.1.356.b
Temporis hyemalis (quod præteriſſe dicitur) appellatione ſignificatur tempus illud, cum dominus Ieſus iam non palam ambularet apud Iudæos t.1.329.b
Temporalia cum neceſſe eſt poſtulamus to.1.372.b
Temporalia nobis miniſtrat deus propter duplicem cauſam. to.1 144.a
Temporalia cum labore obtinẽtur, cum timore poſsidentur to.2.172.b
Temporalia & carnis gloria poſſeſſa onerant, amata inquinant, amiſſa cruciant to.2.53.b
Temporalium abundantia, æternorum facit obliuionem. t.1.2.b
Tenerum & modicum membrũ lingua, faciẽs ſæpe magnum malum. t.1.177.a
Tenet eccleſia Chriſtum, & ab eo tenetur to.1.362.b
Tepidi quaſi in inferno ſunt. to.1 75.a
Tepidorum ac feruidorum differentia to.1.75.a.78.b
Tepidum quando te reperis, non diſcedas ab eloquio Dei, quod ualde eſt ignitum t.1.183.b
Tepido corde & arido ſæpe ad altare orationẽmue accedimus: perſiſtentibus tamen repente infunditur gratia to.1.254.b
Tepidorum miſerabilis conditio, to.1.78.b.173.a
Tepor religioſum culpatur. tom.1 262.a b
Terram cur uocat ſponſus ſuam tom.1.331.a
Terra imbrem frequenter ſuſcipiens & non ferens fructum reproba eſt, proxima maledictioni to.1.51.b
Terræ ſpecies quadriformis. to.1 239.a
Terram uiſitauit Chriſtus, nõ aerem to.1.324.a
Terra, quam mites & mãſueti poſſidere dicuntur, eſt propriũ corpus to.1.111.b
in Terra ſanctorum iniqua geſsit, & non uidebit gloriam domini: terribilis comminatio illa, pręſertim miniſtris eccleſiæ, qui, in terra ſanctorum iniqua gerunt. tom.1.277.b.& to.2.197.a
Terrena tenere, & cœleſtia negligere, periculoſiſsimum. tom.2 193.a
Terrena eſurit auarus ut mendicus, fidelis contemnit ut dominus to.1.272.b
Terrena poſtulari amori carnis, et non animæ adſcribendum eſt to.1.357.b
Teſtimonium à ſanguine aqua & ſpiritu habere, quomodo cognoſcitur. to.1.72.a
Teſtimonium conſcientiæ in tribus conſiſtit to.1.53.b
Teſtimonium conſcientiæ tractatur to.1.54.a. & to.2.136.b
Teſtimonia dei acquirere, quàm bonum ſit to.1.327.b
Teſtimonium triplex dari in cœlo, & teſtimonium triplex dari in terra t.1.70.b.&.71.b
Teſtimonia tria to.1.217.a
Theoricæ contemplationis arcanum cubili nomine deſignatur. to.1.277.a
Thæſauri quos thęſaurizare debemus, tres ſunt to.1.240.a
Thæſauri ſapientiæ & ſcientię penes ſponſum Chriſtum abſconditi ſunt to.1.295.b
Timenda eſſe nouiſsima dicitur, non primordia uel media. tom.1 173.b
Time deum omni tempore, & ex omni corde tuo, & impleſti hydriam tuam uſq; ad ſummum to.1.325.a
Timere deum, ſemen iuſtitiæ. to.1 302.a
Timere & altum non ſapere, efficax eſt ad gratiam promerendã, retinendam & recuperandam to.1.175.b.326.b
Timere debemus, ne ſicut Eua à ſerpente ſeducamur to.1.181.b
Timendus eſt malleus, hoc eſt, timendum eſt uerbum aſperum to.1.142.b.265.b
Timor ad reſiſtendum peccato, ualidius dignoſcitur, quàm pudor & dolor to.1.173.b
Timor bonus ti. malus. t.1.47.a b
Timor dei dupex. t.1.39.a.266.a b
Timor dei fructus ſpei. tom.1 160.a
Timor dei initium eſt ſapientiæ
Timor dei uenit ex notitia noſtri tom.1.277.b in nobis, & ex notitia amor dei. Et econtra de ignorantia noſtri ſuperbia & de ignorantia dei deſperatio procedit t.1.303.a
Timor domini, quam utilis eſt to.1.39.a.40.b.56.a.277.a
Timor domini aqua to.1.39.a
Timor domini in homine de cognitione ſui naſcitur to.1.302.a
Timor domini præferendus eſt pietati to.1.56.a
Timorem triplicem habens, meretrix triplex uocatur to.1.325 a
Timor Dei quot bona operetur to.1.384.a b
Timor ſeruilis bonus eſt & utilis, licet inſufficiens & imperfectus Ibidem
Timor caſtus quid Ibidem
Timor initialis ibidẽ
Timor filialis to.2.385.a
Timor gehennę, initium eſt ſapiẽtiæ to.1.277.b
Timor ingerit cordi peccata, quę fecimus ſupplicia: quæ meruimus, pręmia, ad quæ tendimus to.1.144.b
Timor nocturnus, ſagitta uolans in die. tom.1.297.b, & ibi de quatuor tentationibus
Timor prælatorum eſt trifarius to.1.238.a
Timor quidam inutilis, quidam triſtis, timor pius, humilis fructuoſus to.2.47.a
Timor pœnam habet, amor ſuauitatem to.1.320.b
Timor ſapientiam facit. t..1.277.b
Timor triplex. t.1.39.a.80.b.216.b
Timore nil melius ad impetrandam, & præſeruandam gratiam to.1.324.b
Timore ſupplicij, & amore boni, facere aliquid uel omittere, quo modo differant to.1.320.b
Timores tres to.1.324.b
Timore uocamur, amore iuſtificamur to.2.55.b
Timotheo cur ſuadet Paulus uti uino. to.1.294.b.& ibi de curioſitate ciborum
Titillatio carnis noſtrę tribus cauſis contingit to.1.236.b
Tolle grabatum tuum. to.1.63.a
Tolerantiæ cõmendatio, t.2403 b
Tolerantia martyrum ex uiſceribus, & uulneribus Chriſti eſt to.1.334.b
Tonitruum aliud igneum, aliud pluuiale to.1.239.b
Torcular calcaui ſolus, & de gentibus non eſt uir mecum, quid igitur homini cum uictoria, Impudentiſsimum eſt arrogare gloriam ſine uictoria, uictoriã abſque pugna to.1.260.b
Tormentum ad tormenta, ſicut ad ornamẽta, ad pœnas, ſicut ad delicias properant, qui regnũ dei quęrunt to.1.174.b
Torpore cum deprimimur atq; ad omnia quæ inſurgunt, quod remediũ adhibendum. t.2.320.a
Torrentes quinque ſunt. t.1.239.a
Totus mundus diuitiarum eſt fideli homini to.1.272.b
Trahit ad ſe iuſtus omnia Ibid.
Trahi poſt ſponſum optat ſponſa eccleſia to.1.271.b
Trahuntur aliqui ad ſequendum deum, alij ducuntur, quidam rapiuntur to.1.74.a
Trahimur, cũ tentationibus exercemur: currimus, cum interius conſolamur to.1.273.a
Trahi neceſſe eſt animam, quantæuis ſit perfectionis to.1.271.b
Trahi poſt Chriſtum, ſperare in Chriſto in aduerſis, & proſperis tom.1.272.b
Tranquillus deus tranquillat omnia to.1.278.a
Tranſire ad Chriſtum, & pertranſire, quid ſit to.1.362.a
Tranſiuit Chriſtus reſurgendo, pertranſiuit aſcendendo. Ibid. b
Trepidare ubi non eſt timor. tom.2.57.a
Tres dies ſunt, ſcilicet, laboris, requietionis, glorificationis, quartus dies, id eſt, uoluptatis fœtet to.1.65.b
Tres mulieres ungẽtes Ieſum moraliter, quæ ſint to.1.67.b
Tres panes ab amico mutuò petere, quid ſignificet. to.1.72a
Tres reperiuntur malè fructificantes to.1.51.b
Tres ſunt ſtatus animæ. tom.1 235.a

Tres cauilæ ſunt corpori diuino aſsidentes to.1.240.a
Tres calices, quos dominus nobis propinat to.1.239.a
Tres currus reperiuntur in ſcripturis to.1.241.a
Tres ex omni populo liberantur to.1.242.a
Tres in ſacerdotium adſumuntur Ibidem
Tres riui ſalutis fluxerunt a latere Chriſti to.1.240.b
Tres contemplatiuorum feneſtrę Ibidem
Tres ſunt decurſus aquarum. to.1 237.a
Tres equorum ſpecies. to.1.239.a
Tres pœnitentiæ differētiæ. Ibidē
Tres ſunt in nobis principes. Ibidem.
Tres ſunt claues, quæ nobis occulta reſerant to.1.241.a
Tres ſunt cibi Iſrael to.1.242.a
Tres teſtimonium dant in cœlo to.1.217.a
Tres ſunt, quibus reconciliari debemus to.1.232.b
Tres ſpecies ueræ confeſsionis to.1.264.b
Tria cogitationū genera. t.1.189.b
Tria conſideranda in feſtiuitatibus ſanctorum to.1.85.a
Tria fercula in ſcutella dei continentur to.1.240.a
Tria hominum genera intelligi ſolent, quibus deus loquitur pacē continentibus, coniugatis, prælatis to.1.171.b
Tria hominum genera non habitantium in adiutorio diuino to.1.140.b
Tria in nobis operatur ſpiritus sā ctus ad declinandum à malo to.1.80.b
Tria in opere mundi conſiderāda to.1.82.b
Tria i oppido neceſſaria. t.1.100.b
Tria in paſsione Chriſti attendere debemus to.1.61.a
Tria neceſſaria ſunt ad parādum domum to.1.136.a
Tria præcipua intuenda ſunt in myſterio incarnationis. tom.2. 87.a
Tria nos à cōtemplatione dei impediunt to.1.101.b
Tria ſunt altaria, quibus uota ſuperponimus to.1.240.a
Tria nobis occurrunt, quoties uolūtatis imitatione egredimur to.1.237.a
Tria in futuro electos manent tom.1.238.a
Tria quibus deo obnoxij ſumus Ibidem.b
Tria opponenda ſunt aduerſitati Ibidem
tria operatus eſt deus in Maria Ibidem
tria nobis contulit Mariæ fœcunditas Ibidem
tria præſtolantur electi in futuro Ibidem
tria reprobi ſperare dicuntur. Ibi.
tria ſunt arma fidelium t.1.239 a
tria reperiuntur in Petro. Ibidem
tria ſunt genera mutationum. Ibidem
tria ſubruunt patientiam Ibidē
tria ſunt iudicia Ibidem.b
tria faciunt mortem precioſam, Ibidem
tria ſunt, quæ nos reſtringunt. Ibidem
tria in ſcripturis leguntur candelabra Ibidē
tria quibus deus uindictā exercet to.1.240.a
tria nobis in ſanctis apponuntur edenda to.1.241.a
tria ſunt operimenta altaris. Ibi.
tria ſunt ſacrificia Ibidem.b
tria ſunt genera ſequentium pacē tom.1.242.a
tria loca, quæ ſingula habitatores ſuos poſsident to.1.234.a
tria neceſſaria ad pure orandum, to.1.235.b
tria ſunt opponenda aduerſitati to.1.238.a
tria confert tribulatio Ibidē
tria ſunt, quæ hominem à domo expellunt to.1.174.a
tria Chriſtum coegerunt crucem ſubire to.1.236.a
tria deſertorum genera. tomo.1 236.b
Quæ ſunt, quæ in opere noſtrę ſalutis ſibi inuicem cooperantur to.1.361.a
tria ſunt quæ unitatem impedire ſolent t.1.102.a
tria ſunt uincula, quibus deo aſtringimur to.1.167.a
tria tranſeuntia per hoc ſeculum to.1.194.a
tribus modis interrogat nos deus to.1.238.b
tribus modis renouamur. tom.1 239.a
tribus modis exaltat dominus caput noſtrum to.1.236.a
tribus modis erudit dominus tarditatem inſcientiæ noſtræ. Ibidem. b
tribus ex cauſis procedit titillatio carnis noſtræ Ibidem
tribus modis prouidemus bona coram hominibus, habitu, actione, & ſermone to.1.190.a
tribus modis prouidentur bona còram hominibus, & tribus modis coram deo Ibidē
tribus duæ ſunt, Leui ſcilicet & Iudæ, ex quibus ſacerdotes ſumuntur Aaron & Chriſtus, & eorum ſucceſsio. to.1.240.a
tribulatio multam confert utilitatem to.1.160.b
tribulatio neceſſaria, quæ in gloriam uertitur tom.1.161.b
tribulatio patientiam operatur, patientia probationem, probatio ſpem Ibidē
tribulatio & prẹſsure huius uitæ utiles ſunt to.2.404.a
tribulationes patienter, & confidenter ferendæ ſunt. tomo.1 315.a b
tribulationes ſex nobis ſunt aduerſus deſideria, & aduerſus quinquepartitam ſenſualitatem to. 1.188.a.b
tribulatioues ſex, quæ ſint, de quibus in Iob legitur, & earum remedia Ibidem
tribulos & ſpinas de propriis colligentes non erubeſcunt uineę domini curam arripere to.1.291.b
trifaria eſt ueſtis noſtra. tomo.1 tom.1.238.a
trifarium edulium nobis apponitur tom.1.240.a
triforme eſt deſiderium electorū to.1.238.a

Triformis

Triformis eſt ſanctorum dolor Ibidem
Triforme ex exercitum electorū Ibidem.b
Triformis eſt aſcenſus domini to.1.239.b
Triformis eſſe debet oblatio noſtræ laudis to.1.237.a
Triforme eſt impiorum refugiū to.1.239.a
Triformis uiuendi ſtatus. tom.1 236.a
Trinitatis ſeu diuinitatis arcanū nec ab angelis, nec ab hominibus, niſi ſpiritu ſancto reuelante cognoſcitur to.1.253.a
Trinitas animæ quantis intricauit ſe erroribus, doloribus, timoribus to.1.257.a
Trinitatem totam fuiſſe cum Maria, dum angelus diceret: Dominus tecum to.1.13.a
Triplex cuſtodia manus, linguæ, & cordis to.1.177.a
Triplex genus bonorum, & uigilantia ſuper cogitationibus. to.1 175.b
Triplex gradus, ſcilicet, incipientium, proficientium, perfectorū to.1.131.a
Triplicem gratiam à domino ſuſcipimus to.1.100.b
Tripliciter homines ſub principe tenebrarum eſſe dicuntur. tom.1 170.b
Triplex modus uiuendi laudabilis in cōgregatione to.1.86.a
Triplex peccatum inualuit ſuper terram to.1.61.b
Triplex ratio ſpem noſtrā roborat to.1.239.b
Triplex eſt cubile Ieſu to.1.241.a
Triplex fuit forma Ieſu. t.1.242.a
Triplex hortus, ubi animæ beatorū ſpatiantur to.1.240.a
Triplicem differentiam habēt ea, quę agimus to.1.239.a
Triplici morbo laborat genus humanum to.1.235.a
Triplex periculum cauere debemus to 1.88.b
Triplex prouidentia cōtra triplex malum Ibidem
Triplici uia naſcimur oēs. t.1.43. a
Triſtitia de peccatis, dulceſcit beneficiorū dei recordatione. to.1. 256. b
Triſtitiæ diſsimulandæ. t.1.281.b
Tunicę, quibus ueſtimur, tres sūt tom.1.240.b
Turpe lucrum prælatorum inuehitur to.1.255.b
Turbari bonum, ſed non perturbari to.1.13.b
Turbata Maria qualiter fuerit in ſermone angeli Ibid.
Turtur auis gemens, pudica, petens celſiora to.1.331.a b
Turtur cur pro Chriſto ſit oblata Ibidem.b
Turturem non ſolum commendat gemitus, commendat & caſtitas, digna propterea fuit dari hoſtia pro partu uirgineo. Ibidē
Turtur pudica auicula to.1.306. a
Turturi quare comparatur anima deo deuota Ibidem
Turturis uox gementi, quàm canenti ſimilior peregrinatiōis noſtræ nos admonet t.1 331.a
Turturis uox, quę ſit, & quando cœperit audiri Ibidē
VAcare debet homo ad ſe, & deū cognoſcēdū. t.1.270.a
Vacat ſibi uix uel raro, qui alijs in ſolicitudine pręeſt to.1.322.a
Vacæ philiſtęorū quę ducebant arcam domini ad terram Iſrael quid figurent to.2.387.a
Vacuam curis, odio, luxuria & huiuſmodi oportet eſſe animam, quā inhabitet deus to.1.286.a
Vacua non ſit in nobis gratia to.1.324.b
Vanę gloriæ contemptus tractatur. t.1.144.b.158.b.260.a. 300.a
Vanitas humanę laudis. to.2.16 a.17.b
Vanitatem ſeculi improbare debemus, exercere pœnitentiā. &c. to.1.237.b
Vanitatis malum to.2.16.a b
Vanitati triplici ſubiectus eſt homo to.1.257.a
Varietas ueſtimentorum, & ferculorū culpatur to.2.4.a
Vbera Chriſti duo ſunt, longanimitas in expectando, & facilitas in donando to.1.254.b
Vbera in oratione replentur, Ibid.
Vbera meliora uino, id eſt, pinguedo gratię diuinę longe efficacior ad profectum, quàm mordax increpatio prẹlatorum, Ibidem
Vbera prẹlatorum ſiue prẹdicatorum to.1.255.a
Vbera ſponſæ affectus duo, compaſsio, & exhortatio, ſiue cōgratulatio to.1.255.a
Vbera ſponſi, ęquanimis peccatorum expectatio, & benigna ſuſceptio to.1.254.a
Vbera ſpōſæ exhauſta rurſum de fonte materni pectoris ſumunt, quod propinat to.1.255.a
Vbera iterū duo ſunt. to.1.242.a
Vbera tua meliora ſunt uino hæc uerba à ſodalibus prolata fuiſſe conijci poteſt to.1.254.a
Vbera ſponſę duo proſperitas & aduerſitas to.2.346.b
Vbera duo ſponſę, unum congratulationis, alterum compaſsionis to.1.225.b
Vbi non eſt par culpa, par nō debet prodere pœna to.2.93.a
Vę homini, per quem ſcandalum uenit to.1.109.a
Væ nobis, qui ſpiritum ī naribus habemus q totū proferimus ſpiritum to.1.104.b
Vę tibi amàritudo peccatorum, propter quę ſoluenda tāta amaritudo neceſſaria eſt to.1.59.b
Væ uobis diuites to.1.29.b
Velim nolim deo aſtare neceſſe eſt to.2.27.b
Vellus Gedeonis rore profunditur tom.1.9.a
Venatores clerici & monachi, ſi reprehenſibiles non eſſent, Bernardus non laudaret milites ſancti Io. quòd uenator inter eos non reperitur to.1.200.a
ueniunt ad animam, & manſionem apud eam faciunt pater, fili⁹, & ſpiritus ſanctus. t.1347.a
ueniſſe ad animam patrem, filiū, & ſpiritum ſanctum, qualiter cōiectari poſsit Ibidem
Veniſſe ad nos qualiter Chriſtus dicatur, cum prẹſertim ſemper ubique fuerit to.1.3.b
Venite ad me omnes: exponitur to.1.159.a

Venire Christus dicitur in aqua et igne, ad differentiam Moyſi to.1.70.b
Venit deus per ſeipſum ad animã ſe quærentem to.1.293.a
Venit deus ad animam, & ab ea prout uult recedit to.1.354.b
Veni ĩ hortum meum: exponitur to.1.228.b
Venit medicus ad ægrotos. to.1 20. a
Venialia negligenda nõ ſunt quaſi leuia to.1.41.b
Ventrem meum doleo: exponitur to.1.301.b
Ventis tribus expoſiti ſumus, carni, mundo, diabolo to.1.20.b
Vera ſapientia, quæ ſit. tomo. 2 18. b
Verbum ab anima propter commoditates ſeptem, quæritur tom.1.369.b
Verbum abbreuiatum fecit deus tom.1.26.b
Verbum ad animam uenire, quid eſt, & eam erudire in ſapientia, quid eſt patrem uenire? afficere ad amorem ſapientiæ. to.1 346.b
Verbum aſperum Christus ſuſtinuit, & maledicti horribiliter audient, & ſuſtinebunt. tom.1 142. b
Verbum carni adhærens factum eſt caro: quanto magis: qui adhæret ſpiritui deo, unus ſpiritus eſt cum eo? to.1.349.b
Verba Christi cibo optimo comparantur to.1.343.a
Verba Christi ſine eo minime poſſunt diſcuti Ibidẽ
Verba conſolationis dei ſex ſunt tom.1.239.a
Verba Christi ſpiritus, & uita ſunt aliquibus, & ſequuntur ea: alijs dura uidentur, & alibi quærunt conſolationem to.1.167.b
Verba Christi ſponſi triplici eminent gratia to.1.343.a
Verba non ſolum turpia, ſcurrilia, iocoſa, luxurioſa, ſuperba, iracunda, detractoria, adulatoria, recenſentur, ſed etiam ſuperflua tom.2.358.a
Verbum nullum proferatur ab ore uirginis Christi quod nihil in ſeruitutis contineat Ibidem
Verbum dei aliter ſapit electis, aliter reprobis to.1.167.b
Verbum dei contra omnes anguſtias, & neceſſitates remedium habet to.1.183 b
Verbum dei cũ faſtidio ſuſceptũ, conſcientiæ tormentum portabit tom.1.300.b
Verbum dei uirtus, & ſapientia infirmitati & ignorantiæ noſtræ medetur to.1.372.b
Verbum de ſibi placentibus animam ſibi deuotam edocet. to.1 370.a
Verba æquè dulcia reperta non ſunt, per quæ Christi & animæ exprimuntur affectus, ſicut ſponſus & ſponſa to.1.251.a b
Verbum imago eſt, & cuius. to.1 363. a
Verbum increpatorium fimo cõparatur to.1.86.b, & infra
Verbi, hoc eſt Christi lingua, fauor dignationis: animæ uero feruor deuotionis to.1.313.a b
Verbi dei impletio, cibus ſeu paſtus eius eſt to.1.349.a
Verbi ĩ animam introitus, uel exitus non ſentitur: cuius tamen pręſentia uel abſentia percipitur to.1.312.a
Verbum omnia eſt to.1.372.b
Verbum panis angelorum factũ eſt cibarium iumentorum to.1 201.a
Verbum qualiter naturam carnis aſſumpſerit to.1.63.a
Verbum, quòd à deo ad animã noſtram uenit, reuerti uacuum non decet to.1.295.a b
Verba quædam ſunt ſpõſi ad nos noſtræ meditationes de ipſo, & eius gloria, elegantia, potentia, maieſtate: quibus pro certo ſciamus nos alloqui, ut non fatigemur laboribus, ſermonibus eius delectati Ibid.a
Verba ſacræ ſcripturę delicioſa, ſolida, efficacia to.1.343.a
Verba ſalutis frequentius audita reprobis uileſcunt to.1.86.b
Verbum triplex to.1.213.b
Verbum uirtus, uerbum ſapientia eſt, ſumat ergo anima de uirtute uirtutem, de ſapientia ſapientiã to.1.370.b
Verbi uiſitationem putantes noſtram eſſe cogitationem, periculosè erramus to.1.295.a
Verè eſt ſolum, quod nec à fuit præciditur, nec ab erit expungitur to.1.292.b
Verebuntur filium meũ. to.1.30.a
Verecundo adoleſcente, quid dulcius? to.1.372.a
Verecundia aliqua culpabilis eſt to.2.80.b
Verecunda & mãſueta excuſatio ſeu apologia noſtri Bernardi, cũ uerbi & animæ amatorias uiciſſitudines ſuiipſius experimẽto denudare uellet to.1.354.b
Verendum ne aliquando ſana doctrina infirmis cedat ad periculum, quod ad remedium dicitur to.1.297.b
Verecundiæ proprium eſt uitare laudes, uitare iactantiam. tom.1 372.a b
Verecundia, quàm dulcis ſit amabilis Ibidem.a
Verecundiam ſeruare debent orãtes to.1.372.a b
Verecundiæ cõmendatio. Ibidẽ b
Verecundia ueluti candor eſt, animæ faciem decorans. to.1.305.b
Verecundia uenuſtatem ingerit, & gratiam auget Ibidem
Veritatis amor fidus amor eſt, & cuſtos animæ to.1.360.b
Veritas capreæ, gratia uero hinnulo comparatur to.1.355.b
Veritas & gratia ſimul contemperandæ ſunt Ibidem
Veritatis gradus aſcendimus per laborem humilitatis, per affectũ compaſſionis, per exceſſum cõtemplationis to.2.180.b
Veritas impuris mentibus non ſe oſtendit, non ſe credit ſapientia to.2.336.b
Veritas non relinquenda. t.2.43.b
Veritatis onus leue to. 2.36.a
Veritas perfecta cibus ſpiritualis tom.1.56.a
Veritatis protectio neceſſaria. to.1 145.b
Veritatem quia nõ tenuit diabolus, cecidit ã gratia to.1.355.b
veritas reducit in mentem, quòd non ſunt cõdignæ paſſiones huius temporis, ad futuram gloriã to.1.144.b
veritas ſæpenumero odium parit to.2.43.b
veritas ſine gratia amara eſt & onerosa, gratia ſine ueritate diſſoluta to.1.355.b
veritas unũ eſt ex lilijs, inter quæ paſcitur Christus to.1.348.a
vermem tunc ſentiri cum ſuffocari poteſt, optimum eſt, ſi tamen peccatorum putredinem, & ſeipſam rodendo conſumat. to.1 206.a
vermis conſciẽtiæ in præſenti ſentiri, & ſuffocari debet, non reſeruari in futurum Ibidẽ
vermes tres to.1.217.a
verus amor præmiũ requirit nõ, ſed meretur to.2.172.b
vera & plena fides, uniuerſa præcepta complectitur to.1.39.b
veſtigare, quid deſit non tibi ſit pigrũ, nec quod deſit uerecũdum ſit fateri to.2.136.b
veſtiũ curioſitas, deformitas mentium, & morum indicium eſt to.2.141.b
veſtimenta & cibaria delicata reprehenduntur. to.1.84.a, & to.2 141.b.190.b
veſtimenta miniſtrorũ dei tria sũt to.1.239.b
veſtimẽtorũ luxus, & ciborũ apparatus in ſolennitatibus culpatur to.1.16.b. & ſeq. & 84.a
veſtimentum domini quomodo rubrum ſit declaratur. t.2.451.a
veſtimenta precioſa ad quid quęruntur to.2.388.a
veſtes Eſau, quid denotant to.1 238. a
veſtis, qua ſacerdos uti debet, triplex to.1.337.b
veſtes noſtrę uirtutes sũt. t.1.47.b
veſtes ſubſtrauerũt apoſtoli Chriſto ſuper aſinã ſeſſuro. t.1.284.b
vetus homo tripliciter ĩ nobis eſt tom.1.6.a
vetuſtas triplex, & nouitas triplex to.1.220.b
viæ angelorum, quę ſint. t.1.154.a
viæ noſtræ, uiæ dæmonum, uiæ beatorum ſpirituum, uiæ quoque domini, quæ ſint. to.1.153.b
viæ domini rectæ, uiæ pulcræ, uiæ planæ to.1.181.a
viæ fillorum Adam in neceſſitate & cupiditate uerſantur. t.1.153.b
viarum fructus, ſalus uiatoris. to. 1.154.b
via legis domini ſex diebus cõſummatur to.1.222.a
vias miſericordiæ & ueritatis ingrediamur to.1.154.b
via monachalis (quæ pons eſt) recta dignoſcitur, ſed non omnino ſecura, nam ibidem triplex reperitur periculũ to.1.194.b
via, per quam nos oportet in cœlũ aſcendere, quæ ſit to.1.73.b
viam, quã tenere debemus, à uia domini aſſumere debemus. tom.1.81.b
via, quæ ducit ad uitam, trifaria ratione diſtinguitur t.1.237.a
viæ, quæ ducunt ad mortem, ratione trifaria diuiduntur. Ibidẽ
vię quæ ſunt, in quibus angelorũ cuſtodia indigemus to.1.154.b
via regia nec ad dexterã declinat, nec ad ſiniſtram to.1.223.a
via ſecura inueniendi ueritatem to.2.182.a
viam trium dierum facere neceſſe eſt, ſcilicet, timoris, pietatis, rationis to.1.90.a
viciſſim Deus & redit ad animam ſanctam to.1.155.a
viciſſim apparet & diſparet Deus animæ toto deſiderio ſe quęrenti to.1.294.b
viciſſitudo contemplationis & neceſſariæ actionis declaratur, to.1.229.a
viciſſitudines Dei euntis & redeũtis in anima to.1.254.b
victus & ueſtitus ſufficit. to.2.6.b
victoria multiplex to.1.64.b
vicit leo, exponitur. to.1.64.b.21.b
victoria, quæ aduerſus mundum obtinetur multifarie declaratur to.1.70.a b
videre Deum ſicuti eſt, nil deſiderabilius, nil delectabilius. tom. 292. b
videtur Deus ab anima humili uiſione ſublimi & ſuaui. to.1.312.a
videtur Deus ab anima uiatrice nunc ut dominus, nunc ut ſponſus Ibidẽ
vidi dominum ſedentem. tom.1 120.b. & per quinque ſermones ſequentes
uidere in uia deum quomodo poteſt aliquis, & quomodo nõ poteſt to.1.293.a
uideamus quis, unde, quo, quando, & ad quid, & qua ueniat. to.1.1.b
uideri non poteſt Deus in hac uita ſicuti eſt to.1.292.b
uidete detractores, uidete canes, id eſt, hæreticos negantes baptiſmum paruulorum to.1.341.b
uidemus nunc Deum per ſpeculum & in ænigmate, & ita uidere nobis expedit to.1.294.a
uideri uult uulnera ſua Christus, tanquam dux bonus ſigna. to.1 334. b
uidi in dextera ſedentis ſuper thronum to.1.66.a
uigiliæ bonæ, rectitudo operationis, puritas intentionis, cuſtodia unitatis to.1.20.b
uigiles boni to.1.359.a
uigiliis deprimi ſomno, abominabile angelis to.1.251.b
uigiles eſſe debemus circa opus noſtræ ſalutis to.1.266.b
uigiles oportet eſſe paſtores Christi tom.1.359.a
uigiles, qui ſponſum inuenerunt, qui ſunt Ibidem
uigiliæ ſunt in duplici differentia, uigiliæ enim ſunt carnalium & ſpiritualium tom.1.85.a
uigilat ſuper nos deus. to.1.153.a
uigilię tres, quibus dominus uenire dicitur, quæ ſint to.1.22.b
uilitas conditionis humanæ, declaratur to.2.220.b
uilem & contemptibilem Chriſtus demonſtrare ſe potuit, ſed planè non reputare to.1.308.b
uincula tria ſunt, quibus Christo alligamur to.1.167.a b
uim patior: reſponde pro me. to.1 342.a
uinea à furtiuis machinamẽtis ſurripitur, eiuſdem botros ira præ-

focauit,tulit iactantia, fœdauit
inanis gloria.&c. to.1.291.b
uinea,anima cuſtodis Ibidem
uinea cuiuslibet uita to.1.337.a
uineis dominicis multi ſe ingerere
non uerentur to.1.291.b
uinea eccleſia to.1.290.b
uinea electa, religio bene ordina-
ta to.2.68.b
uineæ fidelis animæ habent fidẽ,
uitem: uirtutes,palmites: botrũ,
opus: deuotionem, uinum.to.1
291.b
uinea fides uel anima, palmites
autem uirtutes Ibidẽ
uineas habent, qui ſpiritu feruen-
tiores noſcuntur: ficus uero, qui
ſuauiores in moribus to.1.333.b
uinearum nomine fideles populi
ſignificantur, & ideo non ab re
ponitur, poſuerunt me cuſtodẽ
in uineis to.1.290.b
uinea, quam ſponſa ſe dicit non
cuſtodiſſe,ipſa eſt eccleſia i Chri
ſtum credentium Ibid.& infra
uineam ſuam cuſtodiſſe debet, q
alienæ cuſtos ponitur Ibidem
uineæ ſpirituales tunc dederunt
odorem ſuum,cum apparuit be
nignitas & humanitas ſaluatoris
noſtri dei to.1.333.a b
uinum Chriſti merum,uinum no
ſtrum miſtum aqua to.1.151.a
uino ex uua expreſſa comparatur
carnalis affectus,uua enim ſemel
expreſſa, non habet quod iterũ
fluat: ſed non ſic ubera ſponſæ
to.1.255.a
uinum bonum,gratia deuotiõis,
& feruor charitatis to.1.39.a
uinum in uineis Engaddi non in-
uenitur,ſed oleum quærat,uinũ
in Cypro.Inſula enim illa uini fe
rax eſt to.1.312.b
uinum merum quale ſit,& qui di-
gnus ſit illud bibere to.150.b
uini non tantum, quantũ olei no
bis attulit Chriſtus. to.1.266.a b
uinum triforme eſt in ſcypho dei
to.1.240.b
uirga egreditur de radice Ieſſe, qd
per uirgã,per radicẽ, per fructũ
ſignificetur to.1 10a
uirga Moyſi in ſerpentem mutata
quid figurauerit to.2.373.b
uirgæ tres ſunt to.1.242.a
uirgo concepit ſine pudore, pepe
rit ſine dolore, mater manſit ſi-
ne corruptione to.1.22.a
uirginẽ Chriſti oportet omniũ uir
tutũ itinere etiã in hac uita Chri
ſtũ imitari to.2.363.b
uirgines corpore & mente, prudẽ
tes ſunt to.2.395.b
uirgines corpore & non mente fa
tuæ ſunt Ibidẽ
uirginitatis bonũ duplicatũ,Ibid.
uirginitas carnis nihil ualet,ubi nõ
eſt integritas mentis Ibidem
uirgines de ſuis meritis gloriantes
hypocritis comparantur. Ibidẽ
uirgo quanto ſtudio declinare de
beat uirorũ ſocietatẽ. to.1.411.b
uirgo quantopere iuuenum ſocie
tatem fugere debeat.t.1.412.a.b
uirgo non coniungatur malis ho
minibus Ibidem
uirgo non ſuſcipiat dona uel lite-
tas in occulto Ibidẽ
uirgo cum deuotione reddat quę
deo promiſit to.1.413.b
uirgo ſemper illud conſideret pro
pter qđ uenit ad monaſterium
to.1.414.a
uirgo nõ quærat placere homini
bus de pulcritudine ſui uultus.
Ibidem,& ſequ.
uirgo nõ rideat immoderate. Ibi.
uirgo nõ deſideret ciuitates uide-
re to.1.415.a b
uirgines debent ſemper eſſe paui-
dæ to.1.13.b
uirginitas humilitate non comita
ta, gratiæ plenitudinem nõ me-
retur to.1.102.b
uirginitas laudabilis, ſed humili-
tas neceſſaria, & ipſarum pulcra
permixtio to.1.8.b
uirginitas cõmẽdatur. to.1.362.b.
uirginitas Mariæ ſine humilitate
deo nõ placuiſſet Ibidem
uirginitatis,& humilitatis adinui-
cem contentio Ibidẽ
uirginitas conſulitur: humilitas
uero præcipitur Ibidem
uirgines omnes nõ eiuſdem ſunt
meriti to.2.362.a
uirgines xpi etiã adhuc in terra ui
uẽtes angelorũ ducũt uitã. to.2.
361.b
uirgines quatuor nobis in coniu-
gium ſociare debemus.t.1.239.b
uirginibus ſolis nubendum eſſe aſ
ſerentes reprobantur to.1.341.a
uirgo beata prima emiſit uotum
uirginitatis to.2.353.b
uirgo uirga ſublimis.&c.to.1.3.a b
uiriũ aĩæ triũ,id eſt,ratiõis memo
rię,et uolũtatis iſirmitas.t.1.207a
uires ſeu potẽtiæ hoĩs. to.2.152.a
uiro bonũ eſt portare iugũ domi
ni ab adoleſcentia to.1.86.b
uir deſideriorum cupiens diſſolui
& eſſe cũ Chriſto,& id cupiat ue
hemẽter, ardẽter ſitiat,& aſſidue
meditetur, talis profecto nõ ſe-
cus,quã in forma ſpõſę ſuſcipiet
uerbũ i rpe uiſitatiõis. t.1.294.b
uir eccleſiaſticus pius eſſe debet,
in corrigẽdo manſuetos,& auſte
rus contra aſperos, & obſtina-
tos to.1.310.a b
uiro forti creſcit animus in diffi-
cultate to.2.109.b.& ſequ.
uirorum & mulierum cohabita-
tio continentiæ repugnat,& da-
mnatur to.1.340.a
uiri mali docuerunt linguas ſuas
loqui grandia to.2.102.b
uiri miſericordiæ, quare de apo-
ſtolis dicitur to.1.88.a
uir propheta Chriſtus deſcẽdens
dignatus eſt coæquari paruo fi-
lio to.1.264.b
uiro ſapienti uita ſeu mors,ſit ſibi
uinea in cultu: & de duobus uul
pium generibus,ſcilicet, adula-
toribus & detractoribus. Et de
tentationibus monachorũ no-
uitiorũ to.1.336.b
uiri tres: Noe, Daniel,Iob, primus
naui,ſecũdus põte, tertius uado
trãſit: & hi tres uiri, tres ordines
eccleſiæ ſignificãt. to.1.194.b
uirtus adiuuat ſapientiam, erudit
& informat to.1.215.b
uirtutes aliquas habent aliqui,ſed
ad menſuram: ſolus Chriſtus ha
bet ſine modo, qui totũ habet
to.1.348.b
uirtutis arma, quib⁹ arma neqtię
expugnãtur,quæ ſint. to.1.237.b
uirtutes bonæ diuitiæ to.1.5.a
uirtutes cardinales pfectiſſimæ in
xpo fuerũt. t.1.274.b.316.b.317.a
Virtutes cardinales reſpondent
quatuor unguentis Chriſti,quæ
ſunt ſapientia,iuſtitia,ſanctifica-
tio,redemptio to.1.274.b
Virtutum Chriſti fragrantia,niſi
nos trahat, inexcuſabiles ſumus
Ibidem.
Virtutem Dei appetiuit angelus,
homo ſcientiam to.1.346.b
Virtus de neceſsitate laudanda,
magis aũt de libertate to.2.59.a
Virtutis eſt aduerſa fortiter ſuſti-
nere to.1.371.a
Virtus eſt mater gloriæ to.1.92.a
Virtus & ſapientia to.1.370.b
Virtus etſi propter bonam famã
non ſit maior,pulcrior tamen &
illuſtrior efficitur to.1.349.a
Virtus humilitatis,& patientię tra
ctatur to.1. 298.b
Virtus innocentiæ laudabilis eſt,
quam continentiæ uirtus comi-
tatur Ibid.
Virtus in pace acquiritur, in preſ-
ſura probatur, in uictoria appro
batur to.2.63.a
Virtutes lilia dicuntur to 1.348.b
Virtus maxima,inter prauos uiue
re bene to.1.315.b
Virtus medium tenet uitiorum,
& putatione indiget to.1. 330.b
Virtutes merito ſtellæ dicuntur:
ſtellæ enim nocte lucent, & in
die latent to.1.285.b
Virtus non eſt operis noſtri, quia
dominus facit hæc omnia to.1.
148. b
Virtus nulla ſine conniuentia uo
luntatis to.1.308.b
Virtutes præcipuę tres to.1.348.b
Virtus prima ad ſalutem neceſſa-
ria,innocentia eſt Ibidem
Virtutes omnes a Chriſto ſperan
dæ ſunt to.1.275.b
Virtutes quatuor contra quatuor
tentationes to.1.158.b
Virtutibus quatuor ueſtitus fuit
Adam to.1.54.a
Virtus triplex nominis Ieſu to.1.
263.b
Virtus uera eſt recta facere, & in-
utilem ſe reputare to.2.68.a
Virtutes ueras non habuerunt
mundi ſapientes ſine Chriſto
to.1.275.a
Virtutes ſanctorum p inanis glo-
riæ ſtudium dominio dæmonũ
ſubijciuntur to.2.402.b
Virtutes iactanter manifeſtando
annihilantur,humiliter occultã-
do multiplicantur Ibidem
Viſio beatorum, qua uidẽt deum
ſicuti eſt,pmanẽs eſt t.1.294.a b
Viſio Dei duplex poſteriorum,&
faciei to.1.334.b
Viſio Dei fit diuerſis modis to.1.
293. a
Viſiones diuerſæ & cognitiones,
quibus uiſus & agnitus eſt domi
nus to.1.120.b
Viſione huiuſmodi uidetur id,qđ
Deus non per imagines corpo-
reas,nõ tamẽ ſicuti eſt t.1.293.b
Viſio in patria uere meridies to.
1. 297.b
Viſio qua deus animę ſe quærenti
demonſtrat t.1. 293.a
Viſio quã hic de Deo habemus,
non permanet to.1.292.b
Viſio qua uidendus eſt deus in fu
turo,ſicuti eſt Ibidem
Viſione ſublimi,& ſuaui uidetur
Deus ab anima humili t.1. 312.a
Viſitatur à domino, & uiſitatiõis
ſuæ tempus cognoſcit, qui cor
ſuum præparat to.1.327.b
Viſitat Deus humiles, ſuperbos
tranſilit t.1.324.a b
Viſitatio diuina nõ eſt plena, nec
iucunda abſq; ueritate, & gratia
to.1.355.b
Viſitationis diuinę gradus, ſigna,
& pronuncij to.1.328.a
Viſitationes domini, quę fiunt a-
nimæ rectæ ſibi uacanti. Et qui
per Lazarum Mariam & Mar-
tham ſignificantur Ibidem
Viſitationem & conſolationem di
uinam deſiderans,quid facere &
quomodo uiuere debeat,& ſi-
gna uiſitationis to.1.327.a
Viſitat nos Deus quatuor modis
to.1.239.b
Viſitationem uerbi putantes no-
ſtram eſſe cogitationem,pericu-
loſe erramus t.1. 295.a
Viſitari à domino cupiens, quo-
modo agere debeat to.1.327.b
Viſitationes uerbi ſponſi,quę ſint
in ſpiritu ad animam ſanctam:
de quibus ipſe Bernardus ſe prę-
bet exemplum ad ædificationẽ
audientium to.1. 354.b
Viſui quomodo amor diuinus cõ
paretur to.2.334.b
Vita actiua & contemplatiua to.
1.313.a b 319.a b 328.b
Vita actiua & contemplatiua pul
crè intelliguntur per uerba Iob:
Si dormiero,dico: quando ſurgã
to.1.166.a
Vitæ actiuę pariter & contempla-
tiuę utilitas to.1.282.b
Vita animę,quę ſit t.1.152.b 172.a
Vita animę Deus, ipſa corporis
to.1.152. b 202.a
Vitę auſteritas,& paupertas ſum-
ma, quam Chriſtus ab infantia
ſuſcepit,memoratur t.1.28.b
Vita Bernardi in oratione ſoluta
incipit poſt uitam Malachię epi.
Vita Bernardi in carmine, imme-
diate ſequitur eam, quę eſt in o-
ratione ſoluta.
Vita Malachię ĩmediate poſt ap-
pendicem operum.
Vita Chriſti uiuẽdi regula, mors,
redemptio to.1. 201.a
Vita communi non contenti,pro
priam uoluntatem ſequẽtes, cul
pantur to.1.269.b
Vitæ duæ amatorum paupertatis
per Martham & Mariam deſi-
gnantur to.1.213.b
Vita duobus modis à corde pro-
cedit to.1. 223.b
Vita & ſenſus animę to.1.172.a
Vita fidei eſt charitas to.1.67.a
Vitę noſtrę neceſſaria quod ma-
gno multorum periculo nobis
parant, cogitandum, ut carnis
noſtrę dſiderijs ſatisfiat, ob idq;
per ſingula debemus Deo gra-
tias agere to.2.319.b
Vitę futurę tria cõmoda Chriſti,
uirginibus ſingulariter acceſſura
to.2.363.b
Vita actiua quę,& eius opera to.
2. 408.b
Vita contemplatiua quę & eius
uirtutes Ibidem
Vitam contemplatiuam qui per-
fecte uult tenere,debet ab omni
opere terreno ceſſare t.2.409.a
Vitę humanę forma pulcrè, & uti

liter deſcribitur to.1.165.a
Vitam in delicijs agens, quoniam non eſt ex fide, mors eſt & umbra mortis to.1.316.a
Vita infernalis eſt, quando intellectus affectui, affectus intellectui inuicem repugnant t.1.78.b
Vita mundana piculoſa t.1.180.b
Vita per auditum ſequitur mortẽ to.1. 287. a b
Vitæ præſentis finis principio futuræ debet adhærere t.1.87.b
Vitæ ſanctæ & religioſæ forma & exercitium in qua continentur bona naturæ, gratiæ, gloriæ, humanitatis uirtus gloriæ tom. 1. 175. b
Vita ſine fine to.1.161.a
Vita ſine fructu grauior mors to. 1.282.a
Vita ſolitaria to.1.306.a
Vita uera non niſi in conuerſione eſt to.1.205.a
Vita uitioſa to.1.86.a 152. b 162.b 180.b & to.2.50.a
Vita uiri ſapientis uinea eſt, ſua mens, ſua conſcientia: nil incultum uel deſertum in ſe ſapiens derelinquet, ſtultus non ita to. 1. 337.a
Vitanda negligentia: nam in grauiori periculo, eſt deſperationis indicium to.1. 152.b
Vitia ſemper putanda to.1.330.b
Vitia penè cuncta ex incredulitatis uitio oriuntur to.2.373.b
vitiorum ſeruitus & mortis incertitudo to.1.207.b
Vitiorũ hoĩs gemina ſpẽs t.1.218.a
Vitiorum pullulãtium capita ſtatim reſcindenda to.1.330.b
Vitiorum correptione, ſiquis ſcãdalizatus fuerit, ſcandalum illud non corripientis, ſed correpti to. 2. 43. b
Vitiorum contentio to.2.191.a b
Vitijs carnalibus implicitus, ſpiritualia uitia minus aut minime ſentit to.1.206.a
Vitis terreſtris proprietates to.2. 343. b
Vitis prẹciſio quid figuraliter denotet Ibidem
Vitreæ per quas ſolis radius infunditur, tres ſunt to.1.240.a
Vitula Ephraim docta diligere trituram, qualiter, & ad quid adaptatur to.1.254.a
Vituli domino immolandi tres ſunt to.1.238.a
Viuendum eſt humiliter, ſociabiliter, ordinabiliter to.1.86.a
Viuẽtium gradus uarij diſtinguũtur to.1.364.b
Viuit in nobis Chriſtus tandiu, quandiu & fides to.1.67.a
Viuimus in ſpe to.1.145.b
Viuimus in umbra Chriſti, qui ꝑ fidem ambulamus, & carne ipſiꝰ paſcimur ut uiuamus t.1.294.a
Viuendi modum triformem homines habent to.1.236.a
Viuere quiſque creditur, ſi ſecũdũ ſeculum moriens in Deo ſolo uiuit to.2.417.a
Viuere proprie non debet, qui nõ diligit, inter quos uiuit tom. 1. 172. a
Vlcerata peccatis conſcientia, quibus medicaminibus refouenda ſit to.1.268.a
Vltionum pater, quare Deus non dicatur to.1.30.b
Vlcus inueteratæ conſuetudinis qualiter amputandum, & dolor eius leniendus ſit t.1.268.b
Vmbra bona ſub alis Ieſu t.1.10.a
Vmbra Chriſti, caro eius & fides to.1.352. a
Vmbræ duplices corporales, & ſpirituales to.1.316.a
Vmbræ huius mundi uel tolluntur uel inclinantur t.1. 352.a
Vmbrarum nomine aliquando deſignantur contrariæ poteſtates, ut ibi, Donec inclinentur umbræ Ibidem
Vmbræ ſpirituales triplices Ibid b
Vna eſt ſponſa eccleſia ex angelis & hominibus to.1.285.a b
Vnio diuinarum perſonarum declaratur to.1.349.b
Vnio perfecta noſtri ad Deum q̃ ſit Ibidem
Vnio uerbi cum homine eſt cõmunio uoluntatum, & conſenſus in charitate Ibid.
Vnitatem animæ ad deum facit uoluntatum conſenſio, non cõfuſio naturarum to.1.350.a
Vnitas animorum neceſſaria to. 1. 45. b
Vnitas bona, & unitas peruerſa, quæ ſint to.1.102.a
Vnitas bonorum gemina Ibid.
Vnitas dilectionis to.1.350.a
Vnitas diuina, & unitas, qua anima adhæret deo, non ſunt eædẽ unitates, prout ampliſſime probatur Ibidem
Vnitas duplex eſt to.1.102.a
Vnitatis & pacis turbatores culpantur to.1.289.a b
Vnitas & trinitas perſonarum declaratur to.1.349.b
Vnitas fraternitatis ſummopere ſeruanda eſt to.1.289.a b
Vnitatum octo differentiæ to. 1. 223.a b
Vnum eſt naceſſarium, deducitur to.1. 101. b
Vnum & unus inter unitates diſcriminant to.1. 349.b
Vnus pereat melius, quàm unitas to.2.53.a
Vniuerſæ uiæ domini, miſericordia & ueritas to.1.154.a
Vnctio quadrifaria to.1.273.b
Vnguentis à ſanctis mulieribus quare non eſt unctus Ieſus to. 1. 259.a
Vnge caput tuum, quid ſignificat to.1.46.a b
Vngere non tantum caput aut pedes domini, uere Chriſtianum decet, ſed & totum corpus to. 1. 259.a
Vnguenta Chriſti, ſapientia, iuſtitia, ſanctificatio, redemptio to. 1.274.a
Vnguentum contritionis bonum eſt, quo unguntur pedes domini: unguentum deuotionis melius, quo ungitur caput: unguentum pietatis optimum, quo totum ungitur corpus domini to. 1.259.a b
Vnguenta contritio, deuotio, pietas to.1.255.b 259.a
Vnguentum contritionis, eſt in peccatorum recordatione to.1. 255. b
Vnguentum deuotionis in beneficiorũ recordatione to.1.256.a
Vnguentorum fragrantiam qui

non ſentit, aut putidus eſt, aut mortuus to.1.274.b
Vnguenta Mariarum euangelicarum, quæ fuerint t.1.255.b 227.a
Vnguentum pietatis in proximorum ſubleuatione to.1.259.a b
Vnguentum pietatis precioſius eſt unguentis contritionis & deuotionis to.1.227.a
Vnguenta quatuor ſponſi, quatuorq; uirtutes cardinales tractãtur to.1.273.b
Vnguenta ſpiritualia, ſcilicet deuotionis, contritionis, pietatis, ampliſſime tractantur to.1.255.a
Vnguenta ſpiritualia ſponſi alia, & alia ſponſæ Ibid.b
Vngit ſponſus magis, aut minus iuxta uaria uitæ merita tom. 1. 266. a
Vnctæ ſunt à Chriſto mulieres ſanctæ, quæ ipſum uncturæ uenerant t.1. 357.b
vnguentorum tria ſunt genera to.1.225.b
vnguenta tria ſunt t.1. 242. a
vnguentum triplex ſponſæ, contritionis, deuotiouis, pietatis: primum pungitiuum, ſecundum temperatiuum, tertium ſanatiuũ to.1.255.b
vnctus uenit Ieſus, ut nos ungeret to.1.266.a
vnctio quadrifaria to.1.274.b
vocabulis tribus ſponſæ, amica, formoſa, columba: prædicatio, oratio, & contemplatio deſignatur to.1.328.b
vocatum eſt nomen Ieſus, non impoſitum to.1.32.b
vocari & reuocari uult Chriſtus to.1.354.b
vocabitur nomen eius admirabilis: exponitur to.1.215.a
vocati ſumus omnes hæreditatẽ domini poſſidere tom.1. 325.b 327. b
vocationes tres ſunt to.1.242.a
vocem doctoris illius libenter audio, qui non ſibi plauſum, ſed mihi planctum moueat to. 1. 331. a
voci tuæ uocem uirturis dabis, ſi quod doces, feceris. Ibidem. & to.2. 91. a
vocis ſuauitatem, & aculei punctionem debet habere bubulcꝰ arator to.1.239.à
volunt omnes Deo frui, ſed non ita imitari to.1.272.a
voluntarium merito dicendum, quod in uoluntate ſuſcipientis eſt, & non neceſſarium to. 2. 160. a
voluntario qualis neceſſitas, ſi repugnet to.1.365.b
voluntarius conſenſus aliud eſt, & aliud naturalis appetitus to. 2.151.b
voluntatis corruptæ uniuerſa pſicientis flagitia, ampla & utilis deſcriptio to.1.206.b
voluntatem Dei ſcrutari tutum & pium eſt, maieſtatem uero, temerarium & formidandum to. 1.335.b
voluntatem Dei non faciunt beati, ſed ea potius fruuntur to. 1. 351. b
voluntas Dei bona, beneplacens Ibid. & to.2. 147.a
voluntas & opus quomodo differant to.1.31.a to 2.39.b
voluntatis hominis cum uoluntate diuina unio fit per cõſummationem iuſtitię, fortitudinis, temperantiæ & prudentiæ to.1.52 a
voluntas hominis interueniente peccato, uim quandam & neceſſitatem patitur to.1.367.a b
voluntatis humanæ quatuor ſunt genera, ſicca, recta, beata, peruerſa to.1.235.b
voluntatem humanam, uoci diuinæ obtemperare, quibuſdam facile uidetur t.1.206.b
voluntas in bono mutata to. 1. 210. b
voluntas inficit, memoria inficitur to.1.207.a
voluntatis liberum arbitrium eſt diſcernere, quid liceat: probare, quid expediat: experiri, quid libeat to.2.153.a b
voluntas quibus orta natalibus, cuius natiuitatis, cuius adoptionis, cuius dignitatis, cuius nobilitatis to.2.331.b
voluntas miſera & infirma: quæ etſi libera, plerunque tamen, q̃d uult, facere nequit to.2.149.b
voluntates mortificare t.1.150.b
voluntas non eſt, ubi eſt neceſſitas to.2.152.a
voluntas non cogitur, & propterea ſola meretur uel demeretur to.1.365.b & to.2.152. b
voluntas noſtra diuinæ uoluntati ſubijci debet to.1.185.b
voluntas noſtra quibus inhærere, & à quibus ſe cauere debeat Ibidem
voluntas, patientia, charitas, diuerſos habent affectus, ſecundam quos diuerſa ſentiunt & loquuutur to.1.131.b
voluntas peccato in deterius mutata neceſſitatem facit t.1.365.b
voluntas an reputetur pro facto cum in bono, tum in malo, ubi factum excludit neceſſitas to.1. 31.a & to.2.39.b
de voluntate bona fac eleemoſynam, ſi non potes de terrena ſubſtantia: & omnia munda erunt tibi to.1.210.b
voluntatis peſſimæ conditiones to.1. 208.b
voluntas propria ceſſet, & infernus non erit to.1.69.a
voluntas propria crudeliſſima Ibidem. b
voluntas propria eſt, quæ non eſt communis cum Deo & hominibus, ſed noſtra tantum t.1.69.a
voluntas propria fugienda eſt to. 1. 172.b
voluntas propria mirabiliter inuehitur to.1.206.b
voluntatis propriæ & corruptæ imago terribilis Ibid.
voluntas propria quid mali operatur, ſi prẹdominari permittatur to.1.172.b
voluntatis proprię & proprij conſilij lepra ſordẽtes audiant quid ſpiritus dicat eccleſijs t.1.69.b
voluntas propria grande malum eſt: qua fit ut bona noſtra, bona nobis non ſint to.1.351.a
voluntatis proprię, ridiculoſa inuectio to.1.208.b 209.a 366.a
voluntas rebellis & obſtinata bonis admonitionib. deterior plerunque redditur to.1.208.b

voluntas ſic ſeruit peccato, quòd libere ſe ſub illo tenet t.1.365.b
voluntas ſola meretur retributionem: to.2.161.b
voluntas triplex, libera, mala, & bona to.2.154.b
voluntatis uia tria hominum genera uehuntur, ſeruus, mercenarius, filius to.1.222.a
voluptatibus carnis adhærentes, impoſſibile eſt gaudio ſpiritali repleri to.1.75.a
voluptati cedentes comedendo pinguia, in talium terra non eſt audita uox turturis to.1.331.a
voluptuoſi ciborũ exquiſitores arguuntur to.1.179.a 331.a 292.a
voluptas corporis, malum; afflictio, bonum to.1.4.a 29 a
voluptatem fugere nos admonẽt authoritates ſanctorum, & potiſſimum quæ paſſus eſt Chriſtus to.1.52.b
votis ſuorum ſatisfacere nititur Bern. in ſancti amoris arcanis reſerandis to.1.356.b
vox diuina auribus animæ inſonans, primum conturbat, terret, dijudicat: ſed cõtinuo uiuificat, liquefacit, calefacit, illuminat, mundat to.1.183.b
vocem domini non eſſe ſed noſtram cognoſcimus, ſi quæ noſtra ſunt, & non quæ Ieſu Chriſti, quærimus to.1.205.a
vox ſpõſi Dei ad animam ſibi deuotam loquentis, amor eius eſt to.1.328.b
voces ſuas affectus habet tom.1.343.b
vox turturis, quæ ſit, & quando cœperit audiri to.1.331.a b
vox operis, quàm oris ualidior Ibidem.a
ſua Vox unũquẽq; manifeſtum facit & pñtem indicat Ibid.b
vox unius per omnium labia ſonat, quãuis multi ſint, quos gemere audias Ibidem
vſus facit uirtutes, nõ natura: tuũ eſt autem abutendo facere uitia, aut bene utendo uirtutes to.2.137.b
vtilis lectio, utilis eruditio eſt: ſed multo magis unctio neceſſaria to.2.195.b
ad Vtilitatem eccleſiæ aliqua eſſe diſpẽſanda, ubi neceſſitas exigit to.2.161.b
vtile nobis eſt, ut non euacuetur meritum fidei, quòd Chriſtus ſe ſubducat uiſui, dans locum uirtuti to.1.358.a
vtilitas uerbi Dei to.1.183.b
vtinam ſaperes & intelligeres cũ theſauro pecuniæ theſaurum irę pariter cumulari to.2.195.b
vtinam ſaperent & intelligerent &c. tria ibi nobis commendantur to.1.87.b
vtinam in duodecim unus hodie Petrus, unus qui reliquerit oĩa, unus qui careret loculis inueniretur to.2.195.b
vtuntur multi malè bonis eccleſiæ to.1.277.b
vua expreſſa, ultra non fluit: ſecus ubera ſponſæ to.1.255.a
vulnera Chriſti foramina petræ to.1.334.a
vulnerum Chriſti meditatione, nihil efficacius ad curãda cõſcientiæ uulnera to.1.336.b
vulnera Chriſti tutum peccatoribus refugium præbent tom.1.334.a 336.a
vulnera ſua uideri uult Chriſtus, tanqnam dux bonus ſigna to.1.334.b
vulpecularum diuerſa genera to.1.336.b
vulpeculæ, ſeu uulpes paruulæ, ſubtiles dicuntur tentationes, q̃ facile agnoſci non poſſunt, nec ideo caueri, niſi à pfectis & exercitatis to.1.338.a
vulpes ſunt adulatores & detractores to.1.337.a
vulpes tentationes ſunt, tentationes uerò diuerſæ, pro temporis diuerſitate to.1.338.a
vulpium tria genera, adulatores, detractores, ſeductores &c. to.1.337.a
ZEbedæi filij magna petentes, minns acceperuut tom.1.298.b
Zelantes aliqui contra aliorum delicta tam impudenter, quàm inaniter æſtuant, ſeipſos tam inſipienter, quàm inutiliter palpãt to.1.5.b
Zelus charitatis à Deo immiſſus, ſignum eſt aduentus Dei ad animam to.1.347.a
Zelus Dei ad animam ſibi dilectam, quantus ſit t.1.320.b
Zelat Deus etiam apud ſpiritus malos humilium ſalutẽ t.1.267.a
Zelo feruentes eſſe debent animarum paſtores to.1.359.b
Zelus indiſcretus reprehenditur to.1.276.b & to.2.113.b
Zelum immittere, miſericordiæ eſt: zelum intendere, iudicij to.1.347.a
Zelus iuſtitiæ, amor dilecti in affectibus pietatis to.1.313.a
Zelus pietatis ſuauiter ardet, efficaciter expiat to.1.347.a
Zelus prælatorum, qualis eſſe debeat to.1.276.b
Zelaui ſuper iniquos to.1.275.b
Zelus uini nomine deſignatur to.1.311.a

FINIS.

INDEX

INDEX SINGVLORVM *ſermonum, atque primo de aduentu domini.*

HOdie fratres. Sermo j. to.1.1 a
Audiuimus ſuadentem. Sermo ij. to.1.2.b
In aduentu domini. Sermo iij. to.1.3.b
Dignum eſt fratres. Sermo iiij. to.1.5.a
Diximus nuper. Sermo v. to.1.6.a
volo uos fratres Sermo vj. Ibid.
Si deuote Sermo vij. t.1.7.a

Feria iiij. quatuor temporũ ſuper euangelium, Miſſus eſt.

Miſſus eſt Homilia j. to.1.7.b
Nouum quidem canticum Homilia ij. to.1.9.a
Libenter ubi mihi Homilia iij. to.1.12.b
Non eſt dubium Homilia iiij. to.1.14.b

In uigilia Natiuitatis domini.

Sonuit uox Sermo j. to.1.17.b
O Iuda & Ieruſalem Sermo ij. to.1.18.b
Hodie ſcietis Sermo iij. to 1.20.a
Hodiernum quidem ſermonem Sermo iiij. to 1.21.b
Sanctificamini hodie Sermo v. to.1.23.a
Auditum audiuimus Sermo vj. to.1.24.b

In die Natiuitatis domini.

Grandis quidem ſeimo Sermo j. to.1.26.b
Magna opera domini Sermo ij. to.1.27.b
Duo quædam rerum genera Sermo iij. to.1.28.b
Agnoſcite Sermo iiij. to.1.29.b
Benedictus Deus Sermo v. to.1.30.a

De feſtis ſanctorum Stephani, Ioannis, & Innocentiũ.

Benedictus qui uenit. Sermo to.1.30.b

In circuncisione domini.

Poſtquam conſummati ſunt Sermo j. to.1.31.b
Poſtquam conſummati ſunt &c. Ab initio Sermo ij. to.1.32.a
In circunciſione domini Sermo iij to.1.33 a

In Epiphania domini.

Apparuit benignitas Sermo j. to.1.34.b
Tres apparitiones Sermo ij. to.1.36.a
Neceſſarium nobis uidetur Sermo iij. Ibid. b
Populo duræ ceruicis Sermo iiij. to.1.38.a

Dominica j. poſt Epiphaniã.

In lectione ſancti Euangelij. Sermo j Ibid.b
In operibus domini Sermo ij. to.1.39.a

In conuerſione S. Pauli.

Merito quidem Sermo j. to.1 41.a
Conuerſus eſt hodie Paulus Sermo ij. to.1.42.a

In feſto Purificationis beatæ Mariæ.

Hodie templi dominum Sermo j. Ibidem.b
Gratias redemptori Sermo ij. to.1.43.a
Purificationem beatæ Mariæ Sermo iij Ibidem.b

In ſeptuageſima.

Magna mihi conſolatio Sermo j. to.1.44.a
Immiſit dominus Sermo ij. to.1.45.a

De quadrageſima.

Hodie dilectiſſimi Sermo j. Ibi.b
Conuertimini ad me Sermo ij. to.1.46.b
Rogo uos Sermo iij to 1.47.b
Quia ieiunij Sermo iiij to.1.48.b
Charitas qua pro uobis Sermo v. to.1.49.a

De oratione dominica in quadrageſima.

Fiat uoluntas tua Sermo vj. to.1.50.a
Obſecro uos Sermo vij. Ibi.b

De S. Benedicto.

Conuenientibus uobis in unum Sermo to.1.51.a

In Annunciatione B. Marię.

vt inhabitet Sermo j. to.1.53.b
Conſiderare eſt fratres Sermo ij. to.1.55.b
Quamdiues es Sermo iij. t.1.56.b

Dominica in ramis palmarũ.

Non ſine cauſa Sermo j. to.1.58.a
Neceſſe eſt Sermo ij. to.1.59.a
Cum uniuerſa Sermo iij. t.1.60.a

Feria quarta hebdomadæ pœnoſæ de paſsione domini.

vigilate animo Sermo to.1.61.a

In cœna domini.

Hi ſunt dies Sermo to.1.63.b

De reſurrectione domini.

Vicit leo Sermo j. to.1.64.b
Accepimus ab apoſtolo Sermo ij. to.1.67.a
Sicut in corporum medicina Sermo iij. to.1 68.b
Omnia quæ de ſaluatore Sermo iiij. to.1.70.a

Dominica j. poſt Paſcha.

Omne quod natum eſt Sermo j. Ibidem.b
Ex epiſtola beati Ioannis Sermo ij. to.1.71.b

In Rogationibus.

Quis ueſtrum Sermo to.1.72.a

De Aſcenſione domini.

Recumbentibus duodecim Sermo j. Ibidem.b
Solennitas iſta Sermo ij. t.1.73.a
Hodie cœlorum dominus Sermo iij. to.1.74.a
Si natiuitatis Sermo iiij. t.1.75.b
Triplicem nobis Sermo v. to.1.77.b
Hodie ſedenti in throno Sermo vj. to.1.78.a

In feſto Pentecoſtes.

Celebremus dilectiſſimi Sermo j. to.1.80.a
Hodie dilectiſſimi Sermo ij. to.1.81.a
Quam libenter Sermo iij t.1.82.a
De corpore Chriſti, Sediſti ad mẽſam to.2.271.b

In Natiuitate ſancti Ioannis Baptiſtæ.

Sit procul ab his Sermo j. t.1.83.b

In uigilia apoſtolorum Petri & Pauli.

In ſanctorum uigilijs Sermo to.1.85.a

In die apoſtolorum Petri & Pauli.

Glorioſa nobis Sermo j. t.1.86.a
Sancti iſti Sermo ij. Ibid.b
Merito fratres Sermo iij. t.1.88.a

De Dauid & Goliath.

Audiuimus ex libro Regum. Ser-

mo Ibidem. b
De euangelio ſeptem panum.
Miſereor ſuper turbam Sermo i. to.1. 89. b
Miſericordias domini Sermo ij. to.1. 90. b
Scitis quid fecerim Sermo iij. to. 1.91.a
victoris uita, Sermo j. to.1.92.a
Gaudete in domino, eiuſdem Sermo ij. Ibidem b
Hodie miſericordia to.1.93.b
In aſſumptione B.Mariæ.
virgo hodie glorioſa Sermo j. to. 1. 95. b
Intrauit Ieſus, &c. Opportune Sermo ij. to.1. 96.a
Intrauit Ieſus, &c. Quid eſt Sermo iij to.1.97.b
Tempus loquendi Sermo iiij. to. 1.99.a
Intrauit Ieſus. Quod dominus Sermo v. to.1.100.a
Aue gratia plena Sermo vj. to. 1. 102. b
Item de S. Maria.
Signum magnum, Sermo ibid.
In Natiuitate B.Mariæ.
Fœcundæ Mariæ uirginis Sermo to.1.105.b
In ſolennitate S.Michaelis.
Angelorum hodie, Sermo j. to. 1.108.b
Audiſtis fratres, Sermo ij. to.1. 109.b
In ſolennitate omnium ſanctorum.
Feſtiuitatem hodiernam ſanctorum omnium Sermo j. t.1.110.a
Quia ſanctorum omnium Sermo ij to.1.113.a
Aduertiſtis ni fallor Sermo iij. to. 1. 114.b
Cum de altari Sermo iiij. to. 1. 115. b
Feſtiua nobis Sermo v. t.1.116.a
De S. Malachia epo.
De cœlo uobis hodie, Sermo j. to.1.118.b
Religioſis fratribus. epiſtola to. 1.120.a
De uerbis Eſaiæ: vidi dominum ſedentem ſuper ſoliū.
vidi dominum Sermo j. Ibid.b
Plena erat Sermo ij. to.1.121.a
Non uobis arbitror Sermo iij. to. 1. 122.a
Cum dixiſſet propheta Sermo iiij. to.1. 123.a
Commendant nobis ſacræ literę Sermo v. to.1. 123.b
De S. Martino.
Puto ſermonem, Sermo t.1.125.b
De S. Clemente.
Precioſa in conſpectu domini Sermo to.1.138.b
In uigilia S. Andreæ.
Sanctorū feſta Sermo to.1.129.b
In die apoſtoli Andreæ.
Celebrantes hodie Sermo j. to. 1.130.a
B. Andreæ Sermo ij to 1.131.b
Item de S. Andrea ſermo. Et quietum ſtudium to.2.310.a
In feſto S. Nicolai epi, ſermo. Nicolaus iſte to.2. 312. a
In obitu Humberti monachi.
Humbertus famulus Sermo to. 1. 133. a
In dedicatione eccleſiæ.
Feſtiuitas hodierna Sermo j. to. 1.134.b
Olim rex glorioſus Sermo ij. to. 1. 135. b
Domus hæc Sermo iij. t.1.136.a
votiuis laudibus Sermo iiii. to. 1.137.a
Etiam hodie Sermo v. to.1.138.a
Domeſtica nobis Sermo vj. to. 1.140.a
Tituli ſermonum in pſalmum. Qui habitat.
Conſidero laborem. Præfatio in explanationem pſalmi. Qui habitat to.1.140.b
Qui habitat Sermo i. Ibid.
Qui habitat Sermo ii. t.1.141.b
Deus meus Sermo iii. t.1.142.a
Scapulis ſuis Sermo iiii. t.1.143.a
Scuto circundabit Sermo v. Ibi.b
Solet in diuinis Sermo vi. to.1. 144.a
In ſpe uiuimus Sermo vii. to.1. 145.b
Breuius quidem Sermo viii. to. 1.148.a
Etiam fratres hodie Sermo ix. to. 1. 150. b
Nec noſtra eſt Sermo x. to.1.152.a
Scriptum eſt Sermo xi. t.1.153.a
Si meminiſtis Sermo xii. t.1.155.a
Poſſumus hunc uerſum Sermo xiii to.1.156.b
Agamus gratias fratres Sermo xiiii. to.1.157.b
venite ad me Sermo xv. t.1.159.a
Clamauit ad me Sermo xvi. to. 1.160.a
Bene nobiſcum Sermo xvii. to. 1.161. a
Tituli ſermonum de diuerſis.
De nimia quadam fallacia præſentis uitæ. vera oino: t.1.162.b
De obedientia, patientia, & ſapientia. Obſecro to.1. 164.a
De cantico Ezechiæ, Ego dixi. viri to.1.163.a
De triplici cohærentia uinculorū, clauorum, & glutinorum. Non hic ſtamus to.1.167.a
De uerbis Habacuc prophetæ.
Super cuſtodiam meam ſtabo.
Legimus ibid.b
De cute, carne, & oſſibus animæ.
Beatus Dauid to.1.168.b
De uerbis apoſtoli, Qui gloriatur.
Qui gloriatur to.1.169.a
De diuerſis affectionibus animæ, & diuerſis nominibus ſecūdum eas. Quod diuerſis to.1.170.a
De uerbis pſalmi. Audiam quid loquitur. Inuiſibilia to.1.171.a
De uita & quinque ſenſibus animæ. Magna eſt to.1.172.a
De duplici baptiſmo. Scitis fratres ibidem. b
De primordiis, mediis & nouiſſimis noſtris. Fili memorare to.1. 173.a
De triplici miſericordia, & quatuor miſerationib. Miſerere mei ibidem. b
De ſeptem donis ſpiritus ſancti cōtra ſeptem uitia. Sapientia uincit to.1.174.a
De eo, quod ſcriptum eſt. Beatus qui inuenit ſapientiam. Quid in hoc mundo t.1.175.a
De triplici genere bonorum, & uigilantia ſuper cogitationibus. Et propenſius ibid.b
De triplici cuſtodia, manus, linguæ & cordis. Omnes nobis to.1.177.a
De uerbis apoſtoli. Non eſt regnū

dei eſca & potus. Non eſt regnū to.1.178.a
De eiſdem uerbis apoſtoli. Solet apoſtolus to.1.179.a
De uerbis domini. Omnis qui ſe exaltat, humiliabitur. Omnis q ſe to.1.180.a
De uerbis libri ſapientiæ. Iuſtum deduxit dominus per. Iuſtū deduxit Ibidem. b
De quadruplici debito. In uia eſtis to.1.181.a
De ſeptem ſpiritibus. Magiſter gentium to.1.182.b
De multiplici utilitate uerbi dei. Tenetis credo to.1.183.b
De quatuor modis orandi. Quatuor mihi to.1.184.a
Quomodo uoluntas noſtra diuinæ uolūtati tripliciter ſubijci debeat. Audiſtis nunc to.1.185.a
Contra peſſimum uitium ingratitudinis. Magna eſt ſuper to. 1. 186. a
De eo, quod in Iob legitur. In ſex tribulationibus liberabit te. Dignum ualde to 1.187.b
De diligendo deo. Nolite diligere to.1.188.b
De ligno, fœno & ſtipula. Nuſquā eſt ſecuritas to.1.189.a
De triplici genere cogitationum. Admonet nos Ibid. b
De triplici iudicio, uidelicet proprio, humano, & diuino. Sic nos exiſtimet to.1.190.a
De uerbis pſalmi. Quis aſcendet Ibidem. b
De uerbis Origenis. Nocere poſſunt to.1. 192.a
Parabola de filio regis. Rex diues to.1. 193.a
De tribus ordinibus eccleſiæ ad patres in capitulo factis. Hoc mare to.1.194.b
Sermones exhortatorij ad fratres.
De eo quod nuperrime Sermo j. 195. b
Hæc eſt generatio Sermo ij. to. 1.196.a
Pauperes quidem uidentur Sermo iij. to1.197.b
Laboriſte fratres Sermo iiii. to. 1.198.a
Exhortatio ad milites templi complectens xiii. capitula.
Nouum militiæ genus to.1.198.b
Sermo exhortatorius ad clericos xxxi. continens capitula.
Ad audiendum to.1.204.b
Eiuſdem Bernardi parui ſermones, numero lxvi. quorum primus incipit.
Beata illa & ſempiterna t.1.212.b
De donis Spiritus ſancti ſermo continens ſeptem capitula: quorum primum incipit.
Prima gratia to.1.231.a
Deinde plures morales & utiles ſententiæ eiuſdem Bernardi, num. ccxiii. quarum prima incipit.
Factus eſt, in pace to.1.232.b
Inſuper eiuſdem Bernardi ſermones ſuper Cantica Canticorū numero lxxxvi. quorū primus īcipit.
vobis fratres to.1.245.a
Poſtmodum epiſtolæ eius numero cccli. quarum prima incipit.
Satis & pluſquam ſatis to.2.2.a
Cum aliis operibus & tractatib. ſuperius in primo huius uoluminis folio numeratis.

FINIS.

INDEX EPISTOLARVM

Diui Bernardi, ad ordinem alphabeticum diſpoſitus

In tomo 2.

Abbati Alpenſi nomine Garino. Reuerendo patri 108.b
Abbati Aqſcinti. Aluiſo abbati 33
Abbati Aremaren. pro monacho fugitiuo. Lator 118
Eidem & monachis ſuis. venerabili 121
Abbati valernen. Bucardo. Ignitum 70
Abbati Belliloci Odoni. Fratri 130
Abbati Bonęuallis Carnoten. Arnoldo. Suſcepimus 121
Abbas Caſemarii Bernardo. Dilecto 126
Abbatibus Ciſtercio congregatis. In multa 70
Abbati Cluniacen. Domino & patri Ibid.
Eidem. Domino Petro 71
Eidem. Quam nolim Ibi.
Eidem. Itáne 97
Eidem. Quid facis 111
Eidem. Domino & patri 121
Eidem. Filius ueſter 112
Abbas Cluniacen. Petrus ad Bernardum. Forti 111
Abbati cuidam nomine Bernardo. Dilecto patri 127
Abbati cuidam. Super fratre 53
Abbati de Buzeio. Filio chariſſimo 98
Abbati de Claraualle. Recte 115
Abbati de Caſtellione Balduino. Et in hoc 128
Abbati de Cella. vnde mihi 118
Abbati de Dunis. Fratri & amico 128
Eidem. Amantiſſimo Ibi.
Abbati de Præmonſtrato. Audiui 107.
Abbati Eboraces. Conſiliū 50
Abbati Fontanen. Ricardo & ſociis eius. Quanta 51
Abbati Fuſniacen. Ramaldo. Dilectiſſimo 36
Eidem. Plangis 37
Eidem. Sperabam Ibi.
Abbati G. Domino G. abbati 130
Abbati Igniaci Hūberto. Parcat 68
Abbati Leſcienſi. venerabili patri 126.
Abbati Lucæ. Bonum nobis 44
Abbati monaſterii Reatini Balduino. Epiſtola quam 90
Abbati Moliſmen. Guidoni. Quāto 44
Abbati Morimundi Arnoldo. Domino abbati 7
Abbati Pōtiniaci. Dilectiſſimo 20
Abbati Pultarien. Artando. Quicquid 37
Eidem. vnde placuit Ibid.
Abbati Pultarienſi Gerardo. Scripſiſſe 44
Abbati Rualeno. Satis ſupérq; 110
Abbati S. Albani. Et ſi facie 91
Abbati S. Bertini Leonio. Dilecto 125
Eidem. Amico 129

Abbati S.Dionyſii Suggerio. Exiit 42
Eidem. Chariſſimo 111
Abbati S.Michaelis Lelberto. Patri 123
Abbati S.Ioannis Carnoten. Ad ea de quibus 45
Abbati S. Nicaſii Remen. Quãto tibi 20
Abbati S. Nicolai Simoni. Perſecutionem 45
Eidem. Prouide. ibi.
Abbati S.Stephani Diuionen. Herberto. Si frater 99
Abbati S. Theodorici Gaufrido. Primo 45
Abbati S.Theodorici Guillelmo. Quòd n e 45
Eidem. Si nemo 46
Eidem. Frater ibid.
Abbatibus Sueſſioni congregatis. Reuerendis 49
Abbati Trecen. Vv. Amico 130
Abbati trium fontium Guidoni. Pœnitet me 113
Eidem. vnde te 35
Eidem. Conſiderans ibid.
Abbatiſſæ Faberniacẽ. Bernardus 130
Actio cauſę Lingonen. eccleſię ad Innocẽtium papã. Dũ adhuc 74
Alberoni primicerio Metenſi. Honorabili 19
Alberto incluſo. Frater Bernardus 130
Andreæ auunculo ſuo. Literæ tuę 116
Alexandro Lincolienſi. viro 33
Archiepõ Eboracen. Splendor 50
Archiepõ Hybernienſi Malachię. venerabili 122
Eidem. Malachiæ Ibid.
Eidem. Amantiſſimo. ibid.
Archiepõ Luciden. Eskilo. Amantiſsimo ibid.
Archiepõ Lugdunẽ. Humbaldo. Reuerendiſſimo 17
Archiepõ Maguntinen. venerabili 125.
Archiepõ Rothomagen. Hugoni Si diei. 18
Archiepõ Senonen. Henrico. Domino. 22
Eidem. Prioris 29
Eidem. videtis ibid.
Eidem. Pro multis 80
Archiepõs Turonen. Hildebertus ad Bernardum. Balſamum 61
Archiepõ Turonen. Hildeberto. Bonus homo 62
Eidem. Magno Ibid. (19
Ardutiõi Gebenę electo. Credim⁹
Eidem iam epõ. Præbet Ibi.
BEatrici nobili. Miror tuæ 61
Bernardo de Portis. Petis inſtanter 72
Eidem diſſimulare Ibid.
Bernardi Sylueſtris epiſtola. Gratioſo 314
Bernardo priori Portarum. Reuerendiſſimis 106
Brunoni Colonienſi. Domino 8
Eidem. Quæris à me 12
Eidem. Dignationis 13
Eidem. Horrendum Ibid.
CAnonicis Lugdunenſibus. Inter eccleſias 77
Canonicis quibuſdam regularibus. Exhortatio 7
Cartuſiẽſibus & Guidoni priori, Inter patres 13
Eiſdem. Amantiſſimo 15
Celeſtino papæ. Oportet 99
Clarẽuallẽſib. ſuis Chariſſimis 69
Eiſdem. Triſtis eſt Ibid.
Clero Mediolanen. Benedicti 67
Clero Senonen. Deſtituti 91
Comiti Angoliſmenſi Angleberto pro fratrib. d Brixia. Nolite 118
Comitiſſæ Bleſenſi. Siquãdo Ibi
Comiti Campaniæ Theobaldo. Laudabili 21
Eidem. Pio principi Ibid.
Eidem. Cum multa 22
Eidem. Timeo uos ibid.
Eidem. Scitis quia 112
Eidem duo uobis 22
Comiti Henrico. Abbas 114
Comiti Pictauen. ex perſona ducis Burgundiæ. Guillermo 65
Eidem. In eo animo ibid.
Comiti S. Aegidij Hildefonſo. Quãta 102
Conrado duci. Omnis 51
Conrado regi Romanorum. Scripta ueſtra 80
Eidem. Nec dulcius 104
Cuidam amico ſuo. Etſi facie 53
Cuidam alteri. De Machabæis. Quòd per fratrem 51
Cuidam, qui auſus eſt nouitium dehortari. Etſi ignotus 117
Cuidam. Fratrem 53
DVci & duciſſæ Lothoringiæ. Duci 61
Duciſſæ Burgundiæ. Veſtrę dignationis ibid.
Duciſſæ Lothoringiæ. Gratias agimus ibid.
EPiſcopo Andegauenſi Vlgerio. Lacrymas 90
Epĩs Aquitaniæ. Dominis & patribus 63
Epõ Atrebaten. Aluiſo. venerabili patri 126
Epõ Carnoten. Gaufrido. Fideliſſimo 31
Eidem. Quod ad me ibi.
Eidem Sicutis 31
Epõ Cathalaunenſi Ebalo. Domino Ebalo ibid.
Epõ Conſtantien. pro Arnoldo de Brixia. Si ſciret 89
Epõ cuidam. Si minus 52
Epĩs & cardinalibus Romanis. vos ſcitis 75
Eiſdem de eodem. Dominis & patribus 81
Epõ & clero Spiren. Domino & patri 124
Epiſcopo & clero Trecen. Legimus 91
Epiſcopo Hoſtien. Dominus abbas 116
Eidem pro Iordano cardinali. Pertranſijt 117
Eidem pro epõ Cenomanen. Adeſt epiſcopus 118
Eidem de electione abbatis de Tribus fontibus. Væ mũdo 119
Eidem. Feſtine iſta 120
Epiſcopo Laudunenſi. veſtri ſumus 113
Epõ Lauſennenſi Guidoni. Manũ ueſtram 19
Epõ Lincolienſi Alexandro. viro honorabili 33
Epõ Lingonen. Guilenco. Domino ſuo 32
Eidem. Pro eccleſia Ibid.
Epõ Lundonienſi Gilberto. Longe ſatis 18
Epõ Metenſi. Stephano 19
Epõ Nouiomenſi Balduino. Domino Balduino 128

Epiſcopo

INDEX EPISTOLARVM

Epõ Papienſi Petro. Si ſemen 160
Eidem. Si triſtia
Epõ Præneſtinenſi Stephano. Loquitur 96
Epĩs & cardinalibus Romanæ curiæ contra Petrum Abailardum. Dominis & patribus 81
Epĩs quatuor curiæ Romanæ. Quantum 94
Eiſdem. vobis audeo 98
Eiſdem. Si uera ibid.
Eiſdem. Ad hoc. Ibid.
Epiſcopo Rofrenſi. Durè 91
Epĩs Senonis conuocandis cõtra Petrum Abailardum. Exijt ſermo 81
Epiſcopo Sueſſionenſi Ioſſeno & Suggerio abbati ſancti Dionyſij Scripſeram 94
Eidem. Minime 96
Eidẽ. Pro pace laborauimus 97
Eidem. Semper Ibi.
Epõ Trecen. Attoni. Pauperi epiſcopo 17
Epiſcopis tribus curiæ Romanæ. Ad hoc 98
Epiſcopo Tulen. Ricuino. Reuerendo 32
Epiſcopo viridunen. Henrico. Domino Ibi.
Eidem. Super his 33
Epõ Vvintonen. Henrico. Viro 50
Ermangardi quondam comitiſſę Britaniæ. Dilectæ 60
Eidem. Recepi ibid.
Eugenio papę. Amantiſſimo 100
Eidem pro intruſo Eboracen. Importunus 101
Eidem pro eodẽ. Quàm cupio 102.
Eidem pro epõ Aurelianen. Ita quæſo 104
Eidẽ pro eodem. Tps eſt 105
Eidem pro Remẽſi Archiepõ. Amantiſſimo ibidem
Eidem pro domino Saginen. Non eſt mihi ibid.
Eidem pro Valentiuo electo. Si rebus 106
Eidem. Amantiſſimo ibi.
Eidẽ pro Eboracen. Sæuit 107
Eidem pro itinere Ieroſolymitano. Non eſt leue 109
Eidem pro fratre Philippo. Eſt negocium 110
Eidem pro abbate Caziacen. Porrexeram 111
Eidem pro abbate Rualeno. In ueritate 110
Eidem pro eodẽ. Et ſiqd ibi.
Eidem pro quodã paupere abbate. Vnus 111
Eidem pro monachis Mozonenſibus. Non poſſum ibi.
Eidem pro fratribus de Corona. Alij uereantur 112
Eidem. Serpens ibi.
Eidem. Qui tentant ibid.
Eidem. Amantiſſimo 113
Eidẽ pro electione Altiſſiodoren. Cum primum ibid.
Eidẽ pro obitu epĩ Altiſſiodoren. Adhuc ibi.
Eidem pro domino Cluniacẽ. Stultum 114
Eidem pro epõ Beluacen. Petitiones ibi.
Eidem pro Altiſſiodoreo. negocio. Bene facitis ibid.
Eidem pro Gigniacenſibus. Apud 115
Eidem pro Remenſi archiepõ. Dominus ibid.
Eidem pro Odone abbate S. Dionyſii pro eccleſia 116
Eidem pro eodem. Si ſuſurrationes ibi.
Eidem pro eccleſia S.Eugendi. S.Eugendi 117
Eidem pro epõ Cenomanen. Adeſt epõs 118
Eidem de Nicolao. Nicolaus ille ibid.
Eidẽ pro epõ Beluacen. Filius ueſter 119
Euſtachio occupatori Valentinæ ſedis. Viro illuſtri 80
FAlconi & Guidoni. Plaga ut 74
Eidem. Scripſimus 76
Fulconi Lingonenſi puero. Bonæ indolis 4
Fratribus de S.Anaſtaſio. Dilectiſſimis 123
Fratrib. Hybernienſibus in obitu Malachiæ, Religioſis, inter ſermones 120
GAltero de Caluo monte. ſæpe 53
G.cancellario. Prædeceſſor [illegible]
Gaufrido de Loratorio. Odoria flore 62
Gaufrido de Perona & eius ſocijs. Dilectis 57
Et ad eiuſdem parentes conſolatoria. Si filium 58
Gaufrido Lexouienſi. Doleo ibi.
G.diacono & cardinali. Domino & amico 128
Godefrido priori Claræuall. poſtea epõ Lingonen. Fratri Godefrido 123
Guidoni de Caſtello, qui poſtea papa Cęleſtinus. Venerabili domino 88
Guidoni legato. Arnoldus 89
HAymerico cancellario. Viro illuſtri 16
Eidem. Viro illuſtri 17
Eidem. Viro illuſtri 30
Eidem. Amicus ueſter 31
Eidem. Pro multis ibi.
Eidem. Volo
Eidem. Speciali 72
Eidem. Domino 73
Eidem. Frequentem ibid.
Eidem. Si uerbis 80
Eidem. Viro illuſtri 30
Henrico archidiacono. Dilecto 128
Henrico cardinali. Sic tibi 118
Henrico comiti. Abbas 114
Henrico Murdach. Dilecto 54
Henrico regi Anglorũ. Henrico 50
Eidem. Henrico 68
Honorio papæ. Summo 15
Eidem. Summo ibi.
Eidem. Summo 29
Eidem. Triſtiſſimæ ibi.
Eidem. Summo 30
Eidem. Oportebat ibi.
Hugoni comiti Campaniæ, militi templi facto. Si cauſa 19
Hugoni de S.Victore. Si tibi 37
Hugoni Farſito. Chariſſimo 21
Eidem. Dilectiſſimo ibid.
Hugoni nouicio & poſt Bonęuallen. Abbati. Chariſſimo in Chriſto 130
IAnuenſib. Ianuenſib. 65
Imperatrici Romanorum. In reconciliatione 67
Innocentio papæ. Sanitas 71
Eidem pro Trecen. epiſcopo.

Inſolentia ibid.
Eidem pro Bernardo de Portis. Dilectum 72
Eidem pro clericis Aurelianen. Vſquequo ibid.
Eidem ſuper interfectione prioris Sancti Victoris. Amantiſſimo Ibidem.
Eidem pro epiſcopo Pariſien. Piiſſimo 72
Eidem pro eodem. Vox ſanguinis 73
Eidem unde ſupra. Iterũ 75
Eidem unde ſupra. Clementiſſime ibi.
Eidẽ unde ſupra. Dignatio 76
Eidem pro Falcone Lugdunẽ. archiepiſcopo. Qui in aliorum Ibidem
Eidem pro Godefrido Lingonen. epo. Inter crebra Ibid.
Eidem pro Alberone Treuerẽ. archiepo. Voluntas 78
Eidẽ pro eodem. Nũquid Ibi.
Eidem pro eodem. Amantiſſimo 79
Eidem pro eodem. Qũo ibid.
Eidem pro eodem. Iterũ ibi.
Eidem. Fratrem 80
Eidem de hæreſibus Abailardi: Amantiſſimo 81
Eidem contra quædam capitula prędictarum hęreſum. Amãtiſſimo 82
Eiuſdem Innocẽtij reſcriptum contra prædictas hæreſes. Innocentius 88
Eidem Innocentio pro domino Remenſi. Reuerendiſſimo 87
Eidem. In cauſæ 89
Eidem. Vſquequo 90
Eidẽ. Dominus Cantuarien. 92
Eidem. Dominũ Samſonem Remenſem ibi.
Eidem. Vir illuſtris ibi.
Eidem. Quis mihi 93
Eidem. Si cura Ibid.
Eidem pro comite Radulpho & eius uxore. Scriptum ibi.
Eidem tribulatio
Eidem excuſatoria, ſed & ultima. Domino ibid.
Eidem. Amantiſſimo 122
Eidem. Amantiſſimo 126
Eidem. Amantiſſimo 127
Eidem. Amantiſſimo ibi.
Eidem. iuuenis ibid.
Eidem. Scribo uobis 93
Ioãni cardinali Cremen. Dilectionem 74
Iuoni Cardinali. Dilectiſſimo 88
LAmbertum fugitiuum remittit Bernardus ad proprium monaſterium. Fratrem 53
Legatis apoſtolicis pro epiſcopo Maguntino. Dominis 119
Lothario imperatori. Lothario 68
Eidem. Miror ibi.
Ludouico regi Francorum. Eximio 29
Eidem. Libenter 94
Eidem. Scit deus 95
Eidem. Ludouico 97
Eidem. Volui ego 115
Eidem. Ludouico 109
Ludouico iuniori regi Francorũ. Si totus 76
Eidem. Si homo 119
Eidem pro ipſius infirmitate ſolicito. in literis ibid.
MAchabæorum cur feſtũ celebratur. Quæris 121
Et correſpondet epiſtolæ nonageſimæ octauæ
Matthæo legato. Fuit quidam 17
Mathildi Reginę Anglorum. illuſtriſſimę 130
Mediolanenſibus. Suis 66
Monacho Apę. Tua mihi 8
Eidem. Si maneres ibi.
Monacho Alardo. Dilecto filio 126
Monacho Drogoni. Quam nõ 20
Monachis Alpẽſib. Bonꝰ pater 69
Monachis de Tribꝰ fontib. Quòd nondum 36
Monachis eccleſię S. Bertini. Dilectiſſimo 129
Eiſdem. Vniuerſis ibid.
Monachis Flauiacẽ. Domino H, 34
Eiſdem. Modeſtię ibid.
NOuicijs apud Mediolanũ cõuerſis. Chariſſimis 67
OGerio canonico regulari. Totis. 48 Eidem. Omitto 49
Eidem. Indignaris ibid.
Eidem. Breues ibid.
PArẽtib. Elię monachi. Sola 58
Patriarchę Ieroſolymorum Patriarchalibus 78
Petro Bizuntinenſi. Peregrinationem 89
Petro diacono cardinali. Domino nenerabili 16
Eidem. Cum totum ibi.
Eidem. Tempus eſt 17
Petro presbytero cardinali. Chariſſimo domino 16
Philippo eccleſię Turonẽ. electo. Doleo 71
Piſanis. Piſanis noſtris 66
REginę Ieroſolymorum. Audierunt 91
Eidem. Dilectę 117
Roberto nepoti ſuo. Satis 1
Rogerio regi Sicilię. Lõge 92
Eidem. Si me queritis ibi.
Eidem. Habetis ibi.
Rolando cardinali & cancellario. Domino 127
Romanę curię. Dominis & patribus epiſcopis 100
Romanę curię quando abbas S. Anaſtaſii electus fuit in papam Eugenium. Dominis & patribus reuerendis cardinalibus ibid.
Romano Romanę curię ſubdiacono. Bernardus 54
Romanis diſcedentibus ab Eugenio. Nobilibus 103
Rorgoni ď Abbatis uilla. viro 130
SAnctimõiali cuidã. Magnũ 59
Sanctimoniali de monaſterio B. Marię Trecenſis. Relatũ 60
Santię ſorori iperatoris Hiſpanię. Quod factum 118
Simoni filio Caſtellani Cameracen. Cognoſcens 81
Situatio Clarę uallis. Si ſitum Clarę uallis 313
Sophię uirgini. Bernardus 58
THoloſanis poſt reditum ſuũ. in aduentu 103
Thomę de S. Audomaro. Chariſſimo 56
Thomę prępoſito de Beruerla. Thomę 54
VNiuerſis ciuibus Mediolanẽ. Vt ex 67
Vvillelmo cuidam. Nuncium 52

FINIS.

F. FRANCISCI MAVROY Claræuallenſis ad lectorem epigramma.

MYſtica de ſanctis excerpere ſenſa libellis,
Qui cupis, et ſẽſus noſcere præcipuos:
Quos ſacra cõſueuit ſcriptura tenere ſecretos
Nec niſi diuinis enucleare uiris:
Huc tentans celeri uelox accurrere greſſu,
Comperies ſubito talia quæque tibi.
Si quoque de clara dubitans uirtute, moueris
Vt tete ſolides: en tibi conſilium:
Conſule Bernardum. Bernardus, quæ dubitaſti
Certa tibi tradit, ſi ſua ſcripta legis.
Nam latebroſa nimis, & quæ fuſcata uidentur,
Aut digeſta minus, clarificare ſolet.
Hunc tibi præſtituas certis quandoque diebus
Optime uoluendum: tunc tibi proficies.
Quicquid enim dicas: eſt is, cui nemo ſecundus
Vita, doctrina, relligione, modo.
Eloquio pollet, pollet pietate, ſagaci
Non minus ingenio, ſimplicitate magis.
Fœlices nimium, quos ſancti corpus honorat
Claræuallenſes, ſi bene perſpiciant.
Illic, quæ tractas, ſpirante uolumina ſancto
Numine conflauit maximus ille pater.
Hos tu præſeruans duris, Bernarde, periclis
Fac nera maneant relligione uiri:
Fac nullæ moueant horum præcordia lites,
Omnia corrumpat iurgia, uerus amor.
Fac ſua contineant cum caſta corpora mente:
Contemnantq; leues orbis inanis opes.
Ad te iam rediens, ò lector, quæſo ſequenti
Noſtro non ſegnis credito conſilio:
Bernardum crebro legites: ſemperq; profunda
Mente notes ſancti dogmata ſancta uiri.

EPIGRAMMA AD LIBRVM.

I Nunc, & tandem totum Bernarde, per orbem
Protinus exilias: ne tua fama cadat.
Diuinasq; tuis ſermonibus exprime leges:
Crimina fac homines deſeruiſſe uelint.
Vade precor, cunctis, Bernarde, legare ſuauis:
Flecte ad uirtutes pectora dura pias.
Tu, quemcunque iuuat ſanctos cognoſcere patres:
Bernardum relegas inclyta ſcripta colens.
Frigida iamdudum ferueſcet amore uoluntas:
Et mens doctrinæ dulcia mella feret.

EPIGRAMMA IOANNIS AEgidij Nucerien. *ad librum.*

I Pede præcipiti totum, Bernarde, per orbem,
Horret adire tuos lingua canina libros.
Hæc tua magnificas monumẽta ferãtur ĩ urbes
Ne pereat turpi candida fama ſitu.
Poſtulat hoc grauium prudentia clara uirorum:
Quos trahit ad ſuperos mens generoſa lares.

DIVI BERNARDI CLARAEVALLENSIS COENOBII ABBATIS PRIMI,

Sermonum opus.

De *aduentu domini, & ſex circunſtantijs eius* Sermo *primus.*

HODIE fratres celebramus aduentus initiũ: cuius utique ſicut & cæterarũ ſolẽnitatum nomẽ quidẽ celebre ſatis, & notum mũdo, ſed ratio nominis fortè nõ ita. Infoelices.n.filij Adam, omiſſis ueris & ſalutaribus ſtudijs: caduca potius & trãſitoria quærũt. Quibus aſſimilabimus homines generationis huius: aut qbus cõparabimus illos quos uidemus à terrenis & corporalibus cõſolationib. auelli ſeparariq; nõ poſſe? Profecto ſimiles sũt his, qui ſubmerſi periclitantur in aquis. Nimirum uideas eos tenẽtes tenere: nec ulla ratione deſerere quod primũ occurrerit manibus, quicquid ſit illud: licet tale ſit aliqd qd' oĩno prodeſſe nõ poſſit: ut sũt radices herbarũ, cęteraq; ſil'ia. Nã et & ſi q ad eos fortè ueniãt ut ſubueniant, nõnunq̃ ſolent apprehenſos inuoluere ſecũ: adeo ut iam nec ſibi, nec illis auxiliũ ferre præualeant. Sic pereũt in hoc mari magno & ſpacioſo: ſic pereunt miſeri, dum peritura ſectantes omittunt ſolida: quibus apprehenſis emergere & ſaluare poſſent aĩas ſuas. Neque.n. de uanitate ſed de ueritate dicit̃: Cognoſcetis eã & liberabit uos. *Ioan. 8.* Vos igitur fratres quib. tanquã paruulis reuelat deus, q̃ abſcondita ſunt à ſapientibus & prudentibus, *Matt. 11.* circa ea q̃ uerè ſalutaria ſunt ſedula cogitatione uerſamini, & diligenter penſate rationem aduentus huius, quærentes nimirum quis ſit qui ueniat, unde, quò, ad quid, qñ, & qua. Laudabilis ſine dubio curioſitas iſta eſt & ſalubris: neque.n. tã deuote eccleſia uniuerſa pſentẽ celebraret aduentum: niſi lateret in eo magnum aliquod ſacramentum. Primo igitur loco cum apoſtolo ſtupente & admirante, intuemini & uos quantus ſit iſte qui ingreditur: ipſe enim eſt ſecundum Gabrielis teſtimoniũ altiſſimi filius, ac proinde coaltiſſimus ipſe. *Lucæ. 1.* Neque enim fas eſt dei filium degenerem ſuſpicari: ſed æqualis fateri neceſſe eſt altitudinis & eiuſdem penitus dignitatis. Nam & filios principum principes, & filios regũ reges eſſe quis neſciat? Verũtamen quid ſibi uult quod è tribus perſonis quas in ſumma trinitate credimus, cõfitemur, & adoramus, non pater, non ſpiritus ſanctus aduenit, ſed filius? Minime quidem ego id factũ arbitror ſine cauſa. Sed qs cognouit ſenſum dñi: aut quis cõſiliarius eius fuit? *Roma. 11.* Neque enim ſine altiſsimo trinitatis cõſilio factum eſt ut filius adueniret. Et ſi conſideramus exilij noſtri cauſam: fortaſſis aduertere poſſumus uel ex parte q̃ cõgruum fuerit à filio nos maxime liberari. Lucifer.n. ille qui mane oriebatur, pro eo ꝙ altiſſimi ſimilitudinem uſurpare tẽtauit: & rapinam arbitratus eſt eſſe ſe ęqualem deo (quod utique filij eſt) præcipitatus ilico corruit, qm̃ zelauit pro filio pater & opere dixiſſe uidet̃. *Roma. 12.* Mihi uindictam & ego retribuam. *Lucæ. 10.* Continuo uidebam Sathanam tanquam fulgur cadentem de coelo. Quid tu igitur ſuperbis terra & cinis? Si ſuperbientib. angelis deus non pepercit: quanto magis tibi putredo & uermis? Nihil ille fecit, nihil operatus eſt, tantum cogitauit ſupbiã, & in momento, in ictu oculi irreparabiliter præcipitatus eſt: qa iuxta euangeliſtam, In ueritate non ſtetit. *Ioan. 8.* Fugite ſuperbiam fratres mei (quæſo) multum fugite. *Eccl. 10.* Initiũ omnis peccati ſuperbia: quæ

tam uelociter ipſum quoq; ſyderibus cũ ctis clarius micantẽ æterna caligine obtenebrauit Luciferũ: quē nõ modo angelum, ſed angelorum primum in diabolũ cõmutauit. Vnde & protinus inuidens homini, quã conceperat in ſemetipſo, in eo peperit iniquitatem: ſuadens ut lignũ uetitum guſtans fieret ſicut deus, ſciens bonum et malum. Quid enim polliceris, quid promittis miſer: cum filius altiſſimi ſciẽtiæ clauem habeat: imo & ipſe ſit clauis Dauid, q claudit & nemo aperit? (Apoc. 3.) In eo ſunt omnes theſauri ſapientiæ & ſciẽtiæ abſconditi: (Coloſſ. 2.) tu ne eos ut homini præſtes, inique furaberis? Videtis quia uere iuxta domini ſententiam: mẽdax iſte eſt, & pater eius. Nam & mẽdax fuit dicẽs. (Ioan. 8.) Similis ero altiſſimo, & mendacij pater: (Eſa. 14.) cum in hominem quoque uenenatũ ſuæ (Gene. 3.) falſitatis ſeminarium effudit, dicẽs. Eritis ſicut dij. (Pſal. 49.) Tu quoque ô homo: ſi uides furem curris cum eo? Audiſtis fratres quid hac nocte lectum eſt in Eſaia dicente domino. (Eſa. 1.) Principes tui infideles: uel (ut alia translatio habet inobedientes) ſocij furum. Reuera enim principes noſtri Adã & Eua principia noſtrę propaginis, inobedientes & ſocij furũ: qui quod filij dei eſt, ſerpentis imo diaboli per ſerpentem conſilio ſubripere tentant. Nec diſſimulat iniuriam filij pater (pater enim diligit filium) ſed continuo & in ipſum hominẽ uindictã retribuit, & aggrauat ſup nos manum ſuã. Omnes enim in Adam peccauimus, & in eo ſententiam damnationis accepimus omnes. Quid agat filius uidens pro ſe zelare patrem: & nulli penitus parcere creaturæ? Ecce, inquit, occaſione mei creaturas ſuas pater amittit, altitudinem meã primus angelus affectauit, & populum qui ſibi crederet habuit: ſed cõtinuo patris zel⁹ grauiter uindicauit in illum, percutiens eum pariter cum omnibus ſuis plaga incurabili, caſtigatione crudeli. Scientiam quoque quæ nihilominus mea eſt, ſurripere homo uoluit: & ne illi quidem miſertus eſt, nec pepercit oculus eius. Nũquid de bobus cura eſt deo? (1. Cor. 9.) Duas tantum fecerat nobiles creaturas rõnis participes, capaces beatitudinis, angelum uidelicet atq; hoiem: ſed ecce pp me angelos pdidit multos, hoies uniuerſos. Ergo ut ſciãt qa & ego diligo patrẽ: per me recipiat quos quodammodo propter me amiſiſſe uidetur. Si propter me tẽpeſtas hæc orta eſt (ait Ionas) (Ionæ. 1.) tollite me: & mittite in marę. Oẽs inuident mihi. Ecce uenio & talẽ eis exhibeo memetipſum: ut quiſqs inuidere uoluerit: quiſqs geſtierit imitari, fiat ei ęmulatio iſta in bonũ. Noui tñ in affectũ malitiæ & nequitiæ trãſiſſe angelos deſertores, nec ex ignorãtia aliqua ſeu infirmitate: peccaſſe, iõque perire neceſſe eſt pœnitere nolẽtes. Prĩs. n. amor, & honor regis iudiciũ diligit. Propter hoc. n. & ipſe creauit hoies ab initio: q ſupplerẽt locũ illũ, & ruinas Hieruſalẽ reſtaurarẽt. Sciebat. n. nullã angelis patere redeundi uiã. Nẽpe nouit ſuperbiã Moab qđ ſupbus (Eſa. 16.) eſt ualde: & ſupbia eius pœnitẽtiæ remedium nõ admittit, ac p hoc nec uenię. At uero hoïs uice nullã poſtea cõdidit creaturã, intuẽs ex hoc ipſo redimẽdũ adhuc hoiem: qppe quẽ ſupplãtauit aliena malitia: iõque pdeſſe ei põt charitas aliena. Ita dñe obſecro, cõplaceat tibi ut eruas me: qm ego infirmus ſum. Quoniam de (Gene. 40.) terra mea furtim ſublatus ſum: & hic innocens in lacum miſſus ſum. Nõ penitus quidem innocẽs: ſed quantũ ad eũ q me ſeduxit innocẽs aliquatenus. Mendaciũ mihi perſuaſum eſt dñe: ueniat ueritas ut poſſit falſitas deprehẽdi, & cognoſcã ueritatem, & ueritas liberabit me: ſi tñ deprehenſæ falſitati penitus renunciauero: & cognitæ adhæſero ueritati. Alioquin non humana erit tẽtatio, nec humanum peccatum: ſed obſtinatio diabolica. Nã perſeuerare in malo diabolicũ eſt: & digni ſunt perire cum illo quicũque in ſimilitudinẽ eius permanẽt in peccato. Ecce fratres audiſtis quis ſit qui ueniat: cõſiderate iam unde ueniat, & quo. Venit utiq; de corde dei patris in uterũ uirginis matris: uenit à ſummo cœlo, in iferiores partes terræ. Quid ergo? Nonne & nobis in terra eſt cõuerſandum? Eſt, ſi tamẽ in ea

perſtitit ille. Vbi. n. bene erit ſine illo, aut ubi male eſſe poterit cũ illo? (Pſalm. 77.) Quid mihi eſt ĩ cœlo, & à te qd uolui ſup terrã? De⁹ cordis mei, & pars mea deus in æternũ. (Pſalm. 22.) Nam & ſi ambulauero in medio umbrę mortis, nõ timebo mala, ſi tñ tu mecum es. Nunc aũt ut uideo & ad terras, & ad ipſum quoque deſcẽdis infernũ: nõ tanquã uinctus, ſed tanquã inter mortuos liber: ſicut lux q̃ in tenebris lucet, & tenebræ eã nõ cõprehenderunt. Vnde nec relinquiẽ aïa in inferno, nec ſanctũ corpus in terra uidet corruptionẽ. Xps. n. qui deſcẽdit, ipſe eſt & q aſcẽdit ut adimpleret oïa, de quo ſcriptũ eſt. Qui pertrãſiit benefaciẽdo & ſanãdo oẽs oppreſſos à diabolo. (Actu. 10.) Et alibi. (Pſalm. 18.) Exultauit ut gigas ad currẽdã uiã, à ſummo cœlo egreſſio eius, et occurſus eius uſque ad ſummũ eius. Merito pinde clamat apoſtolus dicẽs: (Colo. 3.) Quę ſurſum ſunt q̃rite ubi Xps eſt in dextera dei ſedẽs. In caſſum laboraret erigere corda nr̃a, niſi collocatũ in cœlis ſalutis nr̃æ doceret authorẽ. Sed uideam⁹ iã q̃ ſequũtur. Nã & ſi materia quidẽ copioſa inueniẽ & uberrima ualde, ſed anguſtia tpis tantã ſermonis longitudinẽ nõ admittit. Conſiderantib. ergo quis ueniat, magna oïno & ieffabilis maieſtas inotuit. Suſpicientibus unde ueniat, grãdis planè patuit uia, ſecũdũ ei⁹ teſtimoniũ qui pphetico pũentus ſpiritu. (Eſa. 30.) Ecce, inq̃t, nomẽ dñi uenit de longinquo. Porro quo ueniat intuentibus, apparuit ineſtimabilis dignatio & penitus inexcogitabilis, qđ in carcere huius horrorẽ, tãta deſcẽdere dignata eſt celſitudo. Iã qs dubitet magnũ aliquid in cauſa fuiſſe, ut maieſtas tanta de tã longinquo, in locũ tam indignũ deſcẽdere dignaret? Plane magnum aliqd, qa miſericordia magna, qa miſeratio multa, qa charitas copioſa. Ad qd. n. ueniſſe credẽdus eſt? Hoc nãque eſt, qđ iuxta ppoſitũ ordinẽ oporteat iã pſcrutari. Nec ſane laborãdũ eſt in hac parte, cũ manifeſte aduẽtus eius cãm, & uerba ipſius et & opa clamẽt. Ad q̃rendã qppe ouẽ centeſimã q̃ errauerat de montib. pperauit, & ut cõfiteantur manifeſtius dño miſericordiæ eius, & mirabilia eius filijs hominum, propter nos uenit. Mira quærentis dei dignatio, magna dignitas hoïs ſic q̃ſiti. In qua ſi gloriari uoluerit, non erit inſipiens: nõ qđ aliquid eſſe uideatur tanq̃ à ſeipſo, ſed quod tãti eũ fecerit ipſe q fecit. Omnes enim diuitiæ, oïs gloria mundi, & quicquid in eo cõcupiſcitur, minus eſt ad hãc gloriã: imo nec eſt aliqd in cõparatione eius. Dñe qd eſt homo qa magnificas eũ, aut qd apponis erga eũ cor tuũ? (Iob. 7.) Attamẽ uelim noſſe qd ſibi uoluerit qđ ad nos uenit ille, aut quare nõ magis iuimus nos ad illũ? Noſtra. n. erat neceſſitas, ſed nec eſt conſuetudo diuitũ ut ad pauperes ueniãt, nec ſi pſtare uoluerint. Ita eſt fratres, nos magis ad eũ uenire dignũ fuit, ſed duplex erat impedimentũ. Nã & caligabant oculi nr̃i, Ille uero lucẽ habitat inacceſſibilẽ, (1. Ti. 6.) & iacẽtes paralytici in grabato, diuinã illã non poteramus attingere celſitudinẽ. ppterea benigniſſimus ſaluator & medicus aïarũ deſcendit ab altitudine ſua, & claritatẽ ſuã infirmis oculis temperauit. Induit ſe laterna quadam illo utiq; glorioſo & ab oĩ labe puriſſimo corpore qđ ſuſcepit. Hęc ẽ. n. (Eſa. 45.) illa leuiſſima planè & pfulgida nubes, ſupra quã aſcẽſurũ eũ, ppheta pdixerat, ut deſcẽderet in Aegyptũ. Tps eſt iã ipſum quoque cõſiderare tps, quo ſaluator aduenit. Venit. n. (quod et uos credimus nõ latere) nõ in initio nec in medio tpis, ſed in fine. Nec incongrue factũ eſt, ſed uere ſapienter diſpoſuit ſapiẽtia, ut cũ magis eſſet neceſſariũ tũc primo ferret auxiliũ, pronos ad ingratitudinẽ Adæ filios non ignorans. Verè. n. aduesperaſcebat, & inclinata erat iã dies, receſſerat paulomin⁹ ſol iuſtitię: ita ut exigu⁹ nimis ſplẽdor ei⁹ aut calor eẽt ĩ terris. Nã et lux diuinę notitię parua admodũ erat, et abũdãte iniq̃tate feruor refriguerat charitatis. Iã nõ apparebat angelus, nõ loq̃bat ppheta, ceſſabãt uelut deſpatiõe uicti, p nimia utiq; duritia hoïm et obſtinatiõe: at ego (ait fili⁹) tũc dixi, ecce uenio. Sic ſic dũ mediũ ſilẽtiũ teneret oïa, et nox in ſuo curſu iter pageret, ops ſermo tu⁹ dñe à regalib. ſedib.

uenit. Quod & apoſtolus innuẽs aiebat.
Gal. 4. Q̃n uenit plenitudo tp̃is, miſit deus filiũ
ſuum. Nimirum plenitudo & abũdantia
temporaliũ, obliuionẽ & inopiã fecerat
æternorũ. Opportune ergo tũc aduenit
æternitas, q̃n magis temporalitas p̃uale
bat. Nã ut cætera ſileã, ipſa quoque pax
tẽporalis illo in tp̃e tanta fuit, ut ad hoĩs
unius edictum deſcriberetur uniuerſus or
bis. Habetis iam & p̃ſonam uenĩetis, &
locum: utrũque, id eſt, à quo & ad quem
uenit: cauſam quoque & tp̃s nõ ignora-
tis. Vnũ reſtat, uia. ſ. per quã uenit, & hæc
quoque diligẽter requirẽda: ut poſsimus
(ſicut dignũ eſt) ei occurrere. Verũtamẽ
ſicut ad operãdam ſalutẽ in medio terrę,
uenit ſemel in carne uiſibilis: ita quotidie
ad ſaluãdas aĩas ſingulorũ ĩ ſpiritu uenit
& inuiſibilis, ſicut ſcriptũ eſt. Spiritus an
Thren. 4. te faciẽ noſtrã Xp̃s dñs. Et ut noueris oc
cultũ eſſe ſpiritualẽ hũc aduentũ. In um-
bra eius, inquit, uiuemus inter gẽtes. Pro
pterea dignum eſt ut ſi nõ ualet infirmus
in occurſum tanti medici procedere lon
gius, ſaltẽ conet̃ erigere caput & aliqua-
tenus aſſurgere uenienti. Non te oportet
ô homo maria transfretare, nõ penetra-
re nubes, nõ trãſalpinare neceſſe eſt. Nõ
grandis inquam, tibi oſtendit̃ uia, uſque
ad temetipſum occurre deo tuo: propè
eſt. n. uerbum in ore tuo & in corde tuo.
Vſque ad cordis cõpunctionẽ & oris cõ
feſſionẽ occurre, ut ſaltẽ exeas de ſterq̃li
nio miſeræ cõſcientiæ: q̃m indignũ eſt il-
luc auctorẽ puritatis intrare. Et hæc q̃dẽ
de eo aduẽtu dicta ſunt, quo ſingulorum
mẽtes inuiſibili dignat̃ illuſtrare p̃ſentia.
Libet aũt & manifeſti aduẽtus uiã conſi
derare. Q̃m uiæ eius uiæ pulchræ: & oẽs
Pro. 3. ſemitæ eius pacificæ. Ecce inq̃t ſpõſa: ue-
Can. 2. nit is ſaliens in montib. trãſiliens colles.
Venientẽ uides ô pulchra, ſed cubantẽ ui
Can. 1. dere ante non poteras. Dixiſti. n. Indica
mihi quẽ diligit aĩa mea, ubi paſcas, ubi
cubes. Cubãs paſcit angelos in illas p̃pe
tuas æternitates, quos ſatiat uiſione ęter
nitatis & ĩmutabilitatis ſuæ, ſed ne igno
res te ô pulchra: q̃m mirabilis facta ẽ ui-
ſio illa ex te, cõfortata eſt & non poteris

ad eã. Verũtamẽ ecce egreſſus ẽ de loco
ſancto ſuo: & q cubãs paſcit angelos ip-
ſe cœpit: ſicq; ſanabit nos, & uidebit̃ ue-
niẽs & paſtus, q cubãs & paſcẽs ante ui-
deri nõ poterat. Ecce uenit hic ſaliens in
montib. trãſiliens colles. Mõtes & col-
les p̃riarchas & p̃phetas accipe, & quẽ
admodũ uenerit ſaliẽs & trãſiliens in li-
bro g̃natiõis lege, Abrahã genuit Iſaac: Mat. 1.
Iſaac genuit Iacob &c. Ex his montibus
prodijt (ut inuenies) radix Ieſſe, vñ iuxta
p̃phetã: Egreſſa eſt uirga, & exinde flos Eſa. 11.
aſcẽdit, ſup̃ quẽ req̃euit ſp̃ũs ſeptiformis.
Qđ manifeſtius alio in loco aperiẽs idẽ
p̃pheta. Ecce, inq̃t, uirgo cõcipiet & pa- Eſa. 7.
riet filiũ, et uocabit nomẽ ei⁹ Emmanuel,
qđ interpretat̃ nobiſcũ deus. Quẽ. n. pri⁹ L
florẽ: ipsũ deinde Emmanuelẽ, & quã di
xerat uirgã manifeſtius exprimẽs uirginẽ
noĩauit. Sed neceſſe eſt altiſſimi huius ſa-
cramẽti cõſiderationẽ diei alteri reſerua-
ri. Digna eſt. n. p̃prio ſermone materia,
præſertim quòd in longum iam hodier-
nus ſermo proceſſerit.

In aduentu domini de uerbis Eſaiæ ad Achaz, Pete tibi ſignum, uſq; Butyrum et mel: Sermo II.

Vdiuimus ſuadẽtẽ regi Achaz Eſa. 7.
a Eſaiã, petere ſignũ à dño, ſiue in
profundum inferni, ſiue in excel-
ſum ſupra. Audiuimus reſpõſionem eius
formã quidã habẽtẽ pietatis, ſed nõ uir
tutem. Propter hoc denique ab eo qui in
tuetur cor, & cui confitetur hominis co- M
gitatio, meruit reprobari. Nõ petam, in-
quit, & nõ tentabo dñm. Elatus erat A- Vbi ſupra
chaz faſtigio ſolij regalis aſtutus huma-
næ ſapientiæ uerbis. Audierat igitur Eſa
ias à dño. Vide dic uulpi illi, petat ſibi ſi-
gnum à dño in profundum. Habet. n. uul
pes foueam, ſed in infernũ quoque ſi de-
ſcenderit, adeſt qui cõprehendat ſapiẽ
tes in aſtutia ſua. Item. Vade, ait dñs, dic
uolucri illi, petat ſibi ſignũ in excelſum ſu
pra. Habet. n. uolucris nidũ: ſed & ſi ĩ cœ
lum aſcẽderit, illic eſt qui ſup̃bis reſiſtẽs
p̃pria calcat uirtute ſuperborũ & ſubli-
miũ colla. Verũtamẽ diſſimulat ille pote
ſtatis excelſæ ſeu incõprehẽſibilis p̃fun-
ditatis ſapiẽtiæ quærere ſignũ, & p̃pte-
rea ſignum

rea ſignũ bonitatis & charitatis domui
Dauid ipſe dñs p̃mittit, ut quos nec po-
teſtas nec ſapientia terruit, alliciat ſaltẽ
exhibitio charitatis. Põt tñ in eo qđ ait
in p̃fundum inferni, ẽt charitas ipſa, qua
maiorẽ nemo habuit, ut in infernũ quoq;
pro amicis moriẽdo deſcenderet, nõ ĩme
rito deſignari, ut p̃cipiat̃ Achaz uel ĩ ex-
celſum regnãtis expaueſcere maieſtatẽ,
uel deſcẽdentis ad inferos amplecti cha-
ritatẽ. Moleſtus eſt ergo nõ ſolũ hoĩbus,
ſed etiã deo, quiſquis nec maieſtatem co
gitat ĩ timore, nec charitatem cũ amore
meditat̃. Propter hoc, inquit, dabit dñs
ipſe uobis ſignũ, in quo manifeſte & ma
ieſtas, & charitas innoteſcat. Ecce uirgo
Eſa. 7. cõcipiet, & pariet filium, & uocabit no-
mẽ eius Emmanuel, quod interpretat̃ no
biſcum deus. Noli fugere Adã, quia no-
biſcum deus. Ne timeas ô homo, nec au-
dito dei noĩe terrearis: q̃a nobiſcũ deus.
Nobiſcũ carnis ſimilitudine, nobiſcũ uti
litate. Propter nos uenit tanquã unus ex
nobis ſimilis nobis, paſſibilis. Deniq; bu
tyrum, inquit, & mel comedet. Ac ſi di-
Vbi ſupra cat, Paruulus erit & ueſcet̃ infantilib⁹ ali
Ibidem mentis. Vt ſciat, inquit, reprobare malũ,
& eligere bonum. Et iã hic bonũ & ma-
lum audis, ſicut in arbore uetita, ſicut in
ligno trãſgreſſionis. Sed multo melius à
primo Adã, ſecũdus iſte partit̃. Eligẽs. n.
Pſal. 108 bonũ malũ reprobat, nõ ſicut ille, q dile-
xit maledictionẽ, & uenit ei, & noluit be
nedictionẽ, & elongata eſt ab eo. Nã &
in eo quod p̃miſit, butyrũ & mel come-
det, aduertere poteris paruuli huius ele-
ctionẽ. Tantũ aſſit eius gratia, ut qđ præ
ſtat, utcunq; ſentire digne & accõmoda
te ad intelligendũ p̃ferre cõcedat. Duo
ſunt in lacte ouis, butyrũ, et caſeus. Buty
rũ pingue & humidũ, caſeus econtrà ari-
dus & durus. Bene. n. paruulus noſter eli
gere nouit: q butyrũ comedẽs, caſeũ uti-
Pſal. 118. que nõ comedit. Quæ eſt. n. ouis centeſi-
ma, q̃ errauit, & in pſalmo loquit̃: Erraui
ſicut ouis q̃ perijt? Vtiq; genus humanũ
Mat. 12. quod benigniſſim⁹ paſtor q̃rit, alijs ſane
nonagintanouẽ ouibus in montibus dere
lictis. In hac igitur oue duo reperies, natu

rã dulcẽ, naturã bonã, & bonã ualde tan-
quã butyrum, & peccati corruptionem
ut caſeũ. Vide ergo quã optime puer no- Vbi ſupra
ſter elegit, qui naturam noſtram ſine ul-
la peccati corruptione ſuſcepit. Nam de
peccatorib⁹ legis, coagulatũ eſt ſicut lac
cor eorũ, in quib. utiq; lactis puritatẽ cor
ruperat fermentũ malitiæ coagulũ iniq̃-
tatis. Sic & apis habet mellis dulcedinẽ,
habet ẽt aculei punctionẽ. Apis uerò eſt
q̃ paſcitur ĩter lilia, q̃ florigerã inhabitat
patriã angelorũ. Vnde & ad ciuitatẽ Na
zareth, qđ interpretat̃ flos, aduolauit, et
ad ſuaueolentẽ perpetuæ uirginitatis flo
rem aduenit, illi inſedit, illi adhæſit. Hui⁹
apis mel & aculeum nõ ignorat, q miſeri
cordiã ei & iudiciũ cũ propheta decan-
tat. Attamẽ ad nos ueniens, ſolũ mel attu Pſal. 100.
lit & nõ aculeũ, id eſt miſericordiã, & nõ Luc. 9.
iudicium, ita ut ſuadentib. q̃nq; diſcipu-
lis ut ciuitatẽ, q̃ ſuſcipere eũ noluit, p̃cipe
ret igne cõſumi, reſponderit, filium homi
nis nõ ueniſſe ut iudicaret, ſed ut ſaluaret
mundum. Non habebat aculeũ apis nr̃a:
quodãmodo depoſuerat illum, q̃n tanta
indigna patiens miſericordiã exhibebat,
& nõ iudiciũ. Sed nolite ſperare in iniqui
tate, nolite peccare in ſpe. Habet. n. apis
noſtra q̃nque aſſumere aculeũ ſuum, &
acriter nimis infigere illum in medullas
hoĩum peccatorum. Quoniam pater nõ Ioan. 5.
iudicat quẽquam, ſed filio dedit omne iu
dicium. Nunc aũt paruulus noſter buty-
rum & mel comedit. Quando bonũ na-
turę humanę diuinę miſericordię ſic uni-
uit in ſemetipſo, ut eſſet homo uerus, &
peccatum nõ habens, deus miſericors et
iudicium nõ exhibẽs. Ex his manifeſtũ iã
arbitror quęnam ſit uirga de radice Ieſſe
procedens, quis uerò flos ſup̃ quẽ requie
ſcit ſpiritus ſanctus. Q̃m uirgo dei geni-
trix uirga eſt, flos filius eius. Flos itaque
fili⁹ uirginis, flos candidus & rubicũdus,
electus ex milibus. Flos in quẽ p̃ſpicere
deſiderãt angeli, flos ad cuius odorẽ reui
uiſcũt mortui: & ſicut ipſe teſtat̃, flos cã-
pi eſt & non horti. Campus. n. ſine oĩ hu- Canti. 1.
mano floret adminiculo, nõ ſeminat⁹ ab
aliquo, non defoſſus ſarculo, non impin-

guatus fimo. Sic oĩno, ſic uirginis aluus
floruit, ſic inuiolata, integra, et caſta Ma
riæ uiſcera, tanquã paſcuę æterni uiroris,
florem protulere: cuius pulchritudo non
uideat corruptionem, cuius gloria in per
petuũ nõ marceſcat. O uirgo uirga ſubli
mis, in quã ſublime uerticẽ ſanctum eri-
gis, uſq; ad ſedẽtem in throno, uſque ad
dñm maieſtatis. Neque.n.id mirum, qm̃
in altũ mittis radices humilitatis. O uerè
cœleſtis planta, ꝓcioſior cũctis, ſanctior
uniuerſis. O uerè lignum uitæ, qđ ſolum
fuit dignum portare fructum ſalutis. De
prehẽſa eſt malignè ſerpẽs uerſutia tua,
nudata eſt planè falſitas tua. Duo impo-
ſueras creatori, mẽdacij & inuidiæ infa-
maueras eum: ſed in utroq; conuictus es
Gene, 3. eſſe mentitus. Siquidẽ & ab initio morit
Pſalm. 116. cui dixeras, nequaquam morieris, & ue-
Roma. 8. ritas dñi manet in æternum. Sed & nunc
reſponde ſi potes quam ei arborem, cu-
ius arboris fructum inuidere potuit, qui
ne hanc quidem uirgam electam & fru-
ctum ſublimem negauit? Etenim qui ꝓ-
prio filio non pepercit, q̃uo nõ omnia ſi-
mul cũ illo donauit? Sed iam aduertiſtis
(ni fallor) qm̃ uirgo regia ipſa eſt uia per
quam ſaluator aduenit, procedens ex ip
ſius utero tanq̃ ſponſus de thalamo ſuo.
Tenentes ergo uiam quam priore (ſi me
miniſtis) cœpimus inueſtigare ſermone,
ſtudeamus & nos dilectiſſimi ad ipſum
per eam aſcendere, qui per ipſam ad nos
deſcendit, per eã uenire in gratiã ipſius, ꝗ
per eã in noſtrã miſeriam uenit. Per te ac
ceſſum habeamus ad filiũ, ô benedicta i-
uentrix gratiæ, genitrix uitæ, mater ſalu-
tis, ut per te nos ſuſcipiat, ꝗ per te datus
eſt nobis. Excuſet apud ipſum integritas
tua culpã nr̃æ corruptionis, & humilitas
deo grata nr̃ę ueniam impetret uanitati.
Copioſa charitas tua noſtrorũ coopiat
multitudinẽ peccatorum, & fœcunditas
glorioſa fœcunditatẽ nobis cõferat meri
torum. Dña noſtra, mediatrix nr̃a, aduo
cata noſtra, tuo filio nos recõcilia, tuo fi-
lio nos cõmenda, tuo nos filio repręſen-
ta. Fac ô benedicta ꝑ gratiã quã inueni-
ſti, per ꝓrogatiuam quã meruiſti, per mi-
ſericordiam quã peperiſti: ut qui te me-
diante fieri dignatus eſt particeps infir-
mitatis & miſeriæ nr̃ę, te quoq; interce-
dẽte participes faciat nos glorię, & bea
titudinis ſuę, Ieſus Xp̃s fili⁹ tuus dñs nr̃, ꝗ
eſt ſup oĩa deus bñdictus in ſecula, Amẽ.

De triplici domini aduentu, & de ſeptem columnis, quas in nobis erigere debemus. Ser. iij. Vnde ſupra.

IN aduentu dñi quẽ celebramus,
ſi perſonã uenientis intueor, non
capio excellẽtiam maieſtatis. Si
attẽdo ad quos uenerit, dignationis ma-
gnitudinẽ expaueſco. Stupẽt certe ange-
li de nouo uidẽtes infra ſe, quẽ ſupra ſem
per adorãt, manifeſte iam et aſcẽdentes,
& deſcẽdentes ad filium hoĩs. Si cõſide-
ro ꝓpter qđ uenerit, amplector quoad
poſſum inæſtimabilem latitudinem cha
ritatis. Si modum cogito, exaltationem
agnoſco humanæ conditionis. Venit ſi-
quidem uniuerſitatis creator, & dñs, ue-
nit ad homines, uenit propter homines,
uenit homo. Sed dicet aliquis. Quomo- Ioan. 1.
do ueniſſe dicitur, ꝗ ſemper ubique fuit?
Erat quidem in mundo, & mundus per
ipſum factus eſt, ſed mundus eum nõ cõ
gnouit. Non ergo uenit qui aberat, ſed
apparuit qui latebat. Vnde & humanã, 1. Timot. 6
in qua agnoſceretur induit formam: qui
nimirum in diuina, lucem habitat inac-
ceſſibilem. Nec ſane inglorium maieſta-
ti apparere in propria ſimilitudine ſua,
quam fecerat ab initio: nec indignũ deo,
à qbus in ſubſtantia ſua nõ poterat agno
ſci, in imagine exhiberi, ut qui fecerat ho
minem ad imaginem & ſimilitudinem
ſuam, ipſe hominibus ĩnoteſceret factus
homo. Huius ergo aduentus tantæ maie
ſtatis, tantæ humilitatis, tantæ charita-
tis, tãtæ etiam glorificationis noſtræ, ab
uniuerſa eccleſia ſemel in anno ſolennis
memoria celebratur. Sed utinam ita ſe-
mel ageretur, ut ſemp id quippe dignius.
Quantæ enim inſaniæ, ut poſt tanti regis
aduentum, alijs quibuslibet negotijs ho
mines uelint ſeu audeant occupari, & nõ
magis, omiſſis omnibus, ſoli eius cultui
uacẽt, nec in eius p̃ſentia cuiuſquã memi
nerint cæterorum? Sed non omnium eſt

Pſal. 144. quod ait propheta: Memoriã abundan-
tiæ ſuauitatis tuæ eructabunt, ſiquidem
nec oẽs hæc memoria paſcit. Sane nemo
quod nõ guſtauit, ſed neq; quod tm̃ gu-
ſtauit eructat. Ructus quippe non niſi de
plenitudine & ſatietate ꝓcedit. Propte-
rea quorũ ſecularis eſt mens & uita, me-
moriam hanc & ſi celebrãt, nõ eructant:
ſine deuotione & affectiõe dies iſtos ari
da quadã cõſuetudine obſeruantes. De-
niq; quod damnabilius eſt, ipſa quoque
inæſtimabilis huius dignationis memo-
ria datur in occaſionem carnis, ut uideas
eos tanta ſolicitudine diebus iſtis ueſtiũ
gloriam, ciborum parare delitias, ac ſię
hæc & huiuſmodi quærat in natiuitate
ſua Chriſtus, & ibi ſuſcipiatur dignius,
ubi hæc accuratius exhibẽtur. Sed ipſum
Pſalm. 100 audi dicentem. Superbo oculo & inſa-
tiabili corde, cum hoc nõ edebam. quid
tanta ambitione ueſtes paras in natalẽ
meum? Deteſtor ego ſuperbiam, non
amplector. Quid tanta ſolicitudine cibo
rũ copias reponis in tp̃s illud? Dãno ego
carnis delicias, nõ accepto. Planè inſatia
bilis es corde tanta parans, & ex tã lon-
go: nam corpori utiq; & pauciora ſuffi-
cerent, & quæ poſſent opportunius inue
niri. Celebrãs ergo aduẽtum meũ, labijs
me honoras, ſed cor tuum lõge eſt à me.
Nõ me colis, ſed deus tu⁹ uẽter eſt, et glo
ria in cõfuſione tibi. Infœlix oĩno ꝗ uolu-
ptatẽ corpis, et ſecularis colit gl'ię uanita
Pſalm. 143 tẽ. Beatus aũt ppl's cui⁹ eſt dñs deus ei⁹.
Pſalm. 36. Fratres nolite uos æmulari in malignãti
bus, neq; zelaueritis faciẽtes iniquitatẽ.
Intelligite magis in nouiſſima eorũ, et cõ
patimini eis ex aĩo, & orate ꝓ eis ꝗ p̃oc-
cupati ſunt in delicto. Hæc.n. faciũt miſe
ri, ꝗa ignorantiã dei habẽt. Nã ſi cogno-
uiſſent, nunq̃ dñm gl'ię tãta aduerſum ſe
inſania ꝓuocarẽt. Nos aũt dilectiſſimi ex
cuſationẽ de ignorãtia nõ habemus. Pla-
nè noſti eũ quiſq; hic es: & ſi dixeris ꝗa
nõ noui eũ, eris ſil'is ſecularib⁹, mendax.
Deniq; ſi eũ non noſti, qs te huc adduxit
aut q̃uo huc ueniſti? alioquin qñ tibi per
ſuaderi poſſet charorũ affectib⁹ corpo-
ris uoluptatibus, ſeculi uanitatib. ſponte
abrenunciare & iactare cogitatũ tuũ in
dño, & oẽm ſolicitudinẽ in eũ proijcere:
de quo nihil bene, imo tam male cõſcien.
tia teſte merueras? Quis tibi, inquã, ꝑſua
dere id poſſet ſi neſcires ꝗa bon⁹ dñs ſpe
rantibus in ſe, aĩæ quærẽti ipſum, niſi co-
gnouiſſes & tu ꝗa ſuauis eſt dñs & mitis
& multę miſericordiæ, et uerax? Hęc aũt
unde noſti niſi ꝗa non ſolũ ad te, ſed ẽt in
te uenit? Triplicẽ.n. eius aduentum noui-
mus, ad hoĩes, in hoĩes, contra hoĩes. Ad
hoĩes quidẽ indifferẽter, nõ aũt ita in ho-
mines aut cõtra hoĩes. Sed ꝗa primus &
terti⁹ noti ſunt, utpote manifeſti, de ſcđo
ꝗ ſpũalis & occultus eſt, ipſum audi dicẽ
tẽ. Siquis diligit me, ſermonẽ meũ ſerua- Ioan. 14.
bit & pater meus diliget eũ, & ad eũ ue-
niemus & manſionẽ apud eũ faciemus.
Beatus apud quẽ manſionẽ facies dñe Ie
ſu. Beatus in quo ſapiẽtia ędificat ſibi do
mũ, excidens colũnas ſeptẽ: beata aĩa q̃
ſedes eſt ſapiẽtiæ. Quęnã eſt illa? Anima
utiq; iuſti. Merito planè, quia iuſtitia &
iudiciũ p̃paratio ſedis tuæ. Quis in uobis Pſalm. 88.
eſt fratres, ꝗ deſiderat in aĩa ſua ſedẽ pa-
rare Xp̃o? Ecce quęnã illi ſerica, q̃ tape-
tia, qđ puluinar oporteat p̃parari. Iuſti-
tia, inquit, & iudiciũ p̃paratio ſedis tuæ.
Iuſtitia uirtus eſt, qđ ſuũ eſt unicuiq; tri-
buens. Tribue ergo trib⁹ q̃ ſua ſunt. Red
de ſuperiori, redde inferiori, redde æqua
li, cuiq; qđ debes, & digne celebras ad-
uentũ Xp̃i, parãs ei in iuſtitia ſedẽ ſuam.
Redde, inquam, reuerentiã p̃lato & obe
diẽtiã, quarũ altera cordis, altera corpo-
ris eſt. Nec.n. ſufficit exterius obtẽperare
maioribus nr̃is, niſi ex intimo cordis affe
ctu ſublimiter ſentiamus de eis. Quod et
ſi tã manifeſte ĩnotuerit indigna p̃lati ali
cuius uita, ut nihil omnino diſſimulatio-
nis nihil excuſationis admittat, ꝓp eũ tñ
à quo eſt oĩs poteſtas, ipſum quẽ modo
talem nouimus excelſum reputare debe
mus, nõ p̃ſentibus pſonæ meritis, ſed or-
dinationi diuinæ, & dignitati ipſi⁹ officij
deferentes. Sic & fratrib. nr̃is inter quos
uiuimus, ipſo iure fraternitatis & ſocieta
tis humanæ, cõſilij ſumus & auxilij debi-
tores. Hęc.n. uolum⁹, ut et ipſi nobis ĩpẽ-

dant cõſilium quo erudiat ignorantia no
ſtra, auxiliũ quo iuuet ĩfirmitas nr̃a. Sed
forte erit inter uos ꝗ tacitus reſpõdeat di
cẽs. Qđ ego conſiliũ dabo fratri, cui nec
unũ quidẽ dicere uerbum fas eſt abſq; li
centia? Quod ei auxiliũ impẽdere eſt, cũ
nec minimum aliqd agere liceat abſque
obedientia? Ad quod ego. Nõ deerit cer
te quod facias, tm̃modo charitas frater-
na nõ deſit. Nullum ego cõſilium melius
arbitror ꝙ ſi exemplo tuo fratrẽ docere
ſtudeas q̃ oporteat, q̃ nõ oporteat fieri,
prouocans eũ ad meliora, & cõſulens ei
nõ uerbo neque lingua, ſed opere & ueri
tate. An uero utili⁹ aut efficacius auxiliũ
aliquod eſt, q̃ ut ores deuotè ꝓ eo, ut nõ
diſſimules redarguere culpas eius: ut nõ
modo nullum ei offendiculũ ponas, ſed
& ſolicitus ſis quantũ ꝑuales tanq; ange-
lus pacis de regno dei ſcãdala tollere, &
occaſiones ſcandalorũ penitus dimoue-
re? Si talẽ te fratri auxiliariũ & cõſiliariũ
exhibes, reddis ei qđ debes, nec habet
unde cauſet. Porrò ſicui forte p̃latus es,
huic ſine dubio teneris debitor ſolicitudi
nis amplioris. Exigit à te, et ipſe cuſtodiã
& diſciplinã. Cuſtodiã quidẽ ut poſſit ca
uere peccatũ: Diſciplinã uerò ut qđ mi-
nus cauit, minime maneat impunitũ. Qđ
& ſi nemini fratrũ p̃eſſe uideris, habes tñ
ſub te cui cuſtodiã hãc et diſciplinã opor
teat exhiberi. Dico aũt corpus tuũ, qđ ſi
ne dubio regendũ accepit ſpũs tuus. De-
bes ei cuſtodiã ut nõ regnet in eo pecca-
tũ, nec mẽbra tua arma fiant iniqtati. De
bes & diſciplinã, ut dignos faciat pœni-
tentiæ fructus caſtigatũ, & ſubditũ ſerui
tuti. Longè tñ grauiori & periculoſiori
debito tenẽtur adſtricti, qui pro multis
animabus reddituri ſunt rationẽ. Quid
ego infœlix, quo me uertam, ſi tm̃ theſau
rum: ſi precioſum depoſitum iſtud quod
ſibi Chriſtus ſanguine proprio precio-
ſius iudicauit, cõtigerit negligentius cu-
ſtodire? Si ſtillantẽ in cruce domini ſan-
guinem collegiſſem, eſſetque repoſitus
penes me in uaſe uitreo, qđ & portari ſę
pius oporteret, quid animi habiturus eſ-
ſem in diſcrimine tãto? Et certe id ſeruan
dum accepi, pro quo mercator non inſi-
piens (ipſa utique ſapientia) ſanguinẽ illũ
dedit. Sed et habeo theſaurũ iſtũ in uaſis
fictilibus, & quib. multo plura ꝙ uitreis
ĩminere pericula uideantur. Accedit ſanè
ad ſolicitudinis cumulũ, & põdus timo-
ris, quod cũ & meã & ꝓximi cõſcientiã
ſeruare neceſſe ſit, neutra mihi ſatis ẽ no-
ta. Vtraque abyſſus eſt impſcrutabilis,
utraq; mihi nox eſt, & nihilominus exigi
tur à me utriuſq; cuſtodia, & clamat: Cu
ſtos ꝗ de nocte, cuſtos qui de nocte: Nõ Eſa. 20.
eſt mihi, dicere cũ Cain: Nunqd cuſtos Gen. 4.
fratris mei ſum ego? ſed eſt fateri humil'r Pſal. 126.
cũ propheta: Quia niſi dñs cuſtodierit ci
uitatẽ, fruſtra uigilat ꝗ cuſtodit eã. In eo
tñ excuſabilis ego uideor, ſi ut p̃dixi, de-
bitã exhibeo cuſtodiã pariter & diſcipli
nã. Quod ſi priora quoq; quatuor nõ de
fuerint: dico aũt erga p̃latos reuerentiã,
& obedientiã, cõſiliũ & auxiliũ erga fra-
tres: qđ ad iuſtitiã pertinet, nõ imparatã
ſedẽ inueniet ſapientia. Et fortaſſis hęc ui
deant ſex colũnæ, quas excidit in ipſa do
mo quã ędificauit ſibi, & ſeptima quoq;
quærenda eſt, ſi forte & eã nobis notã fa
cere ipſa dignet. Quid uero prohibet ſi-
cut ſex in iuſtitia, ſeptimã quoq; intelligi
ĩ iudicio? Neq;.n. iuſtitia ſola, ſed iuſtitia,
inquit, & iudiciũ ꝑparatio ſedis tuæ. De- Pſalm. 87.
niq; ſi p̃latis, & æqualib. & inferioribus
reddim⁹ quod oportet, nihil ne accipiet
deus? At ei planè qđ debet retribuere ne
mo põt, quod tã copioſe accumulauerit
ſup nos miſericordiã ſuã, ꝙ tã multa de-
liquerim⁹ ei, ꝙ tã fragiles & nihili ſim⁹,
ꝙ tã plenus & ſufficiẽs ille ſibi, & bono-
rũ oĩum noſtrorũ nõ egens. Audiui tñ di-
centẽ eũ, cui incerta & occulta ſapientiæ
ſuæ reuelauerat, qa Honor regis iudiciũ Pſalm. 98.
diligit. Nihil quod in ſe eſt à nobis exigit
amplius, tñ dicamus iniqtates nr̃as, &
iuſtificabit nos gratis ut gr̃a cõmendet.
Diligit.n. animã q̃ in cõſpectu eius et ſine
intermiſſione cõſiderat, & ſine ſimulatio
ne diiudicat ſemetipſam. Idq; iudicium
non niſi propter nos à nobis exigit, qa ſi
noſmetipſos iudicauerim⁹, nõ utiq; iudi-
cabimur. Propterea ſapiẽs ueret oĩa opa

ſua, ſcrutat, diſcutit, & diiudicat uniuer-
ſa. Honorat qppe ueritatẽ: ꝗ & ſe & ſua
oĩa in eo ſtatu quo ueritas habet et agno
ſcit ueraciter, & humil'r cõfitet. Audi de
nique manifeſtius à te iudiciũ exigi poſt
iuſtitiã. Cũ feceritis, inquit, oĩa q̃ p̃cepta Luc. 17.
ſunt uobis: dicite, ſerui inutiles ſum⁹. Hęc
planè quoad in hoĩem eſt digna ſedis p̃-
paratio dño maieſtatis: ut & iuſtitię mã-
data ſtudeat obſeruare: & ſemper indi-
gnum ſeſe & inutilem arbitretur.

In aduentu domini de duplici aduentu & pennis deargentatis. Sermo quartus.

d Ignum eſt fratres ut tota deuo-
tione dñi celebretis aduentũ: de
lectati tanta cõſolatione, ſtupe-
facti tãta dignatione, inflãmati tãta dile-
ctione. Nec uero ſolũ cogitetis aduentũ
quo uenit q̃rere & ſaluum facere qđ pe-
rierat: ſed & illũ nihilominus quo ueniet
& aſſumet nos ad ſeipſum. Vtinam circa
hos duos aduentus iugi meditatione uer
ſemini: ruminãtes in cordib. ueſtris quan
tũ in priore p̃ſtiterit, quantũ ꝓmiſerit in
ſecũdo. Vtinã certe dormiatis inter me-
dios cleros. Hæc ſunt.n. duo brachia ſpõ
ſi: inter q̃ ſponſa dormiens aiebat. Læua Can. 2.
eius ſub capite meo, & dextera eius am-
plexabit me. Nã in ſiniſtra quidẽ eius (ſi-
cut alibi legim⁹) diuitiæ & gloria: in dex
tera lõgiturnitas uitæ. In ſiniſtra eius, in-
quit, diuitiæ & gloria. Filij Adam genus
auarum & ambitioſum audite. Quid uo Prou. 2.
bis cũ terrenis diuitijs & gloria tẽporali:
q̃ nec ueræ nec ueſtræ ſunt? Aurũ & argẽ
tũ nõne terra eſt rubra & alba: quã ſolus
hoĩum error facit, aut magis reputat pre
cioſam? Deniq; ſi ueſtra ſunt hæc tollite
ea uobiſcũ. Sed homo cũ interierit nõ ſu-
met oĩa: neq; deſcẽdet cũ eo gloria eius.
Veræ ergo diuitiæ nõ opes ſunt, ſed uirtu
tes: quas ſecũ cõſcientia portat, ut imper
petuum diues fiat. De gloria quoq; dicit
apoſtol⁹. Gloria nr̃a hæc eſt: teſtimoniũ 2. Cor. 1.
cõſcientiæ nr̃æ. Hæc eſt utique uera glo-
ria q̃ eſt à ſpiritu ueritatis. Ipſe.n. ſpũs te-
ſtimonium perhibet ſpiritui nr̃o: quod fi
lij dei ſumus. Gloria uero quã ab inuicẽ
accipiũt qui gloriã (q̃ eſt à ſolo deo) non Roma. 8.
requirunt, uana eſt. Quoniã uani filij ho- Pſalm. 61.
minum. Inſipiẽs tu qui merces cõgregas
in ſaccum pertuſum: ꝗ theſaurum tuum
alieno in ore cõſtituis: ignoras quod ar-
ca iſta nõ claudit nec ſeras habet? Quan
to melius ſapiunt qui theſaurum ſuũ ipſi
ſibi ſeruant: alijs nõ cõmittunt? Verũ nun
quid ſemper ſeruabũt? Nunquid ſemper
abſcõdent? Veniet cũ manifeſta erũt ab-
ſcondita cordis: q̃ uero fuerint oſtentata
nõ cõparebunt. Hinc eſt quod ueniente Matth. 25.
dño fatuarum uirginũ lampades extin-
guuntur: & qui receperunt mercedẽ ſuã
à dño neſciuntur. Propterea dico uobis
chariſſimi: utile eſt abſcondere magis ꝙ
oſtentare, ſiquid habemus boni: ſicut &
mendici cũ eleemoſynã petunt, nõ pre-
cioſas ueſtes oſtẽdunt, ſed ſeminuda mẽ
bra aut ulcera ſi habuerint, ut citi⁹ ad mi
ſericordiã uidẽtis animus ĩclinet. Quã re- Luc. 18.
gulã Publicanus ille ſeruauit multo me-
lius Phariſæo, & ideo deſcẽdit iuſtifica-
tus ab illo, id eſt præ illo. Tempus eſt fra
tres: ut iudiciũ incipiat à domo dei. Quis
finis eorũ qui nõ obediũt euãgelio? Qđ
iudiciũ his, ꝗ in hoc iudicio nõ reſurgũt?
Quicunq;.n. iudicari diſſimulant eo iudi
cio quod nũc eſt: in quo princeps huius
mũdi eiicitur foras, iudicẽ expectent: uel
magis timeãt, à quo cũ ipſo principe ſuo
foras eiicient & ipſi. Nos aũt ſi perfecte
iudicamur nũc, ſecuri ſaluatorẽ expecte-
mus dñm noſtrũ Ieſum Xp̃m: qui refor-
mabit corpus humilitatis nr̃æ cõfigura-
tũ corpori claritatis ſuæ. Tunc fulgebũt
iuſti, ita ut uideri poſſint docti pariter et
indocti: fulgebũt.n. ſicut Sol in regno pa
tris eorũ. Erit aũt claritas ſolis ſeptempli
citer, id eſt ſicut lux ſeptem dierũ. Adue-
niens.n. ſaluator reformabit corpus hu-
militatis nr̃æ cõfiguratum corpori clari-
tatis ſuæ: ſi tñ prius fuerit cor reformatũ
& configuratum humilitati cordis ipſi⁹.
Propter quod & dicebat, Diſcite à me Matth. 11.
quia mitis ſum, & humilis corde. Conſi-
dera ſane in his uerbis quoniam humili-
tas duplex eſt: altera cognitionis, altera
affectionis quæ hic dicitur cordis. Priore
cognoſcim⁹ qđ nihil ſumus: & hãc diſci

Phili.2. mus à nobisipſis & ab īfirmitate ꝓpria,
poſteriore calcamus gloriā mūdi: & hāc
ab illo diſcim⁹, q exinaniuit ſemetipſum
formā ſerui accipiēs: qui ēt quæſitus in re
gnum, fugit: q̄ſitus ad tāta ꝓbra & igno
miniosum ſuppliciū crucis, ſponte obtu-
lit ſemetipſum. Sint ergo (ſi dormire uo-
lumus īter medios cleros, id eſt duos ad
uentus (pēnę nr̄ę deargentatę: ut illā. ſ. uir
tutū formā teneamus, quā uerbo & exē-
plo cōmendauit Xp̄s p̄ſens in carne. In ar-
gento ſiquidē nō incongrue intelligit̄ hu
manitas eius: ſicut in auro diuinitas. Oīs
itaq; uirtus nr̄a tam longe eſt à uera uir-
tute: quam longe eſt ab ea forma: & oīs
penna noſtra ad nihilum ualet, ſi non fue
rit deargentata. Magna q̄dam pēna eſt
paupertatis: qua tam cito uolat̄ in regnū
cœlorum. Nam in alĳs uirtutib. q̄ ſequun
tur, promiſſio futuro tp̄e indicatur: paup
tati nō tam promittitur, quam datur. Vn
Mat.5. de & præſenti tp̄e enuntiatum eſt: q̄m ip
ſorum eſt regnum cœlorum: cum in cęte
ris dicatur: hæreditabūt, conſolabuntur
& ſimilia. Videm⁹ aūt pauperes aliquos,
qui ſi ueram haberent paupertatem, non
adeo puſillanimes inuenirent̄ & triſtes:
utpote reges, & reges cœli. Sed hi ſunt q
pauperes eſſe uolunt, eo tm̄ pacto ut nihil
eis deſit: & ſic diligūt paupertatē, ut nul-
lam inopiā patiantur. Sunt & alĳ mites,
ſed quādiu nihil dicit̄ uel ꝯgit̄ niſi pro eo-
rum arbitrio. Patebit autē q̄ longe ſint
à uera māſuetudine ſi leuis oriatur occa-
ſio. Hæc manſuetudo q̄uo hæreditabit:
quę ante hęreditatem deficit? Alios quo
que lugētes uideo, ſed ſi de corde proce-
derent illæ lachrymæ, nō tam facile ilico
ſoluerent̄ in riſum. Nunc aūt cū abundan
tius ocioſa uerba & ſcurrilia profluant
quam prius lachrymæ: lachrymas hmōi
de his eſſe nō arbitror, q̄bus cōſolatio di
uina promittitur, q̄nquidem poſt illas tā
facile cōſolatio uilis admittitur. Alĳ tam
uehemēter cōtra aliorū delicta zelātur,
ut uideri poſſent eſurire & ſitire iuſtitiā:
ſi eſſet apud eos de ſuis quoque peccatis
idem iudicium: ſed nūc pōdus & pōdus
utrūque abominatio eſt apud deum. Nā
contra alios tam impudenter q̄ inaniter
æſtuant: ſeipſos tam inſipiēter q̄ inutil'r
palpant. Sunt alĳ miſericordes de his q̄
ad ipſos nō pertinēt qui ſcandalizant̄ ſi
non datur omnibus abūdanter: ſic tm̄ ut
ipſi ne in modico quidē grauentur. Qui ſi
miſericordes eſſent, de ſuo facere debe-
rēt miſericordiā: ſi nō poſſent de terrena
ſubſtantia, de uoluntate bona darēt his
qui forte cōtra eos peccare uiderent̄, in-
dulgentiam: darent dulce ſignū, uerbum
bonum: quod eſt ſuper datū optimū: ut
eorū mentes ad pœnitentiā prouocarēt.
Deniq; & his & omnibus quos in pecca
to eſſe cognoſcerēt: cōpaſſionē impende
rent & orationē. Alioquin miſericordia
eorū nulla eſt, & miſericordiā cōſequun
tur nullam. Itē ſunt q peccata ſua ſic con
fitētur: ut uideri poſſent ex deſiderio mū
dādi cordis id agere (oīa. n. in cōfeſſione
lauantur (niſi quod ea q̄ ipſi ſponte dicūt
alĳs, ab alĳs patiēter audire nō poſſunt.
Qui ſi uere mūdari deſiderarēt, ut uiden-
tur, nō iritarent̄, ſed haberent eis gratiā:
qui ſuas illis maculas demonſtrarēt. Sūt
& alĳ qui ſi uiderint quēpiam uel leuiter
ſcādalizatū, ualde ſoliciti ſunt q̄uo eum
in pacē reducere poſſint, & uiderent̄ pa-
cifici: niſi qđ eorū cōmotio ſi forte quic-
quā contra eos factū dictúmue uidebit̄,
tardius uniuerſis poterit, difficiliuſq; ſe-
dari. Qui nimirum ſi uere pacē diligerēt,
haud dubiū q̄n eā q̄rerent ſibiipſis. Dear
gentemus ergo pennas nr̄as in Xp̄i con-
uerſatione, ſicut & martyres ſancti laue-
rūt ſtolas ſuas in eius paſſione. Imitemur
quoad poſſumus eū q ſic dilexit paup̄ta-
tē, ut quāuis in eius manu eſſent fines ter-
rę, tm̄ non habuit ubi caput reclinaret: ita
ut diſcipulos adhærētes ei, legam⁹ fame
cōpulſos ſpicas manib⁹ cōfricaſſe, cū p̄
ſata trāſirent: q̄ppe tanq̄ ouis ad occiſio
nem ductus eſt: & ſicut agnus corā ton-
dente ſe obmutuit, et non aperuit os ſuū:
quem & ſuper Lazarum & ſuper ciui-
tatem fleuiſſe: & in orationibus perno-
ctaſſe legimus: riſiſſe uerò aut iocaſſe nuſ
quam: qui ſic eſuriuit iuſtitiam: ut cum
ꝓpria nō haberet: tantā pro peccatis no

ſtris à ſeipſo exegit ſatisfactionē. Vnde in
cruce nihil aliud q̄ iuſtitiā ſitiebat: q pro
inimicis mori nō dubitauit, et orauit pro
crucifixoribus ſuis, q peccatum nō fecit: &
impoſita ſibi ab alĳs patienter audiuit, q
p̄ recōciliādis ſibi pctōrib⁹ tāta ſuſtinuit.

De medio aduentu & triplici innouatione.

Sermo quintus, unde ſupra.

D Iximus nup̄ his qui deargentaue
runt pēnas ſuas: dormiēdum īter
medios cleros duos ſignificātes
aduētus, ſed ubi ſit dormiēdum non dixi
mus. Tertius. n. quidā aduētus eſt medi⁹
īter illos: in quo delectabil'r dormiunt q
eum norunt. Illi. n. duo manifeſti ſunt, ſed
non iſte. In priore quidē in terris uiſus, &
cum hoībus cōuerſatus eſt: q̄n (ſicut ipſe
teſtat̄) & uiderunt & oderunt. In poſte-
Baruc.3. riore uero uidebit oīs caro ſalutare dei
Ioan.15. noſtri. Et uidebunt in quē transfixerunt.
Luc.3. Medi⁹ occultus eſt in quo ſoli eum in ſe-
Ioan.9. ipſis uidēt electi, & ſaluæ fiunt aīæ eorū.
In primo ergo uenit in carne & infirmita
te: in hoc medio in ſpiritu & uirtute, in ul
timo in gloria et maieſtate. Per uirtutē. n.
Pſalm. 23. peruenitur ad gloriā. Quia dn̄s uirtutum
Pſalm. 62. ipſe eſt rex gloriæ. Et itē alibi ait idē pro-
pheta. Vt uiderē uirtutē tuā, et gloriā tuā.
Aduentus ſiquidē iſte medius, uia q̄dam
eſt: per quā à primo ueniat̄ ad ultimum.
In primo Xp̄s fuit redemptio nr̄a, in ulti
mo apparebit uita noſtra. In iſto ut dor-
miamus inter medios cleros, requies eſt
& cōſolatio nr̄a. Sed ne cui forte inuenti
tia uideant̄, q̄ de hoc aduentu medio dici
Ioan.14. mus: ipſum audite. Siq̄s diligit me, inq̄t,
ſermones meos ſeruabit: & pater meus
diliget eum: et ad eum ueniemus. Sed q̄d
eſt ſiquis diligit me, ſermones meos ſer-
Eccl.15 uabit? Legi. n. alibi. Qui timet deū faciet
bona, ſed plus aliq̄d dictū ſentio de dili-
gēte, q̄a ſermones dei ſeruabit. Vbi ergo
ſeruādi ſunt? Haud dubium q̄n in corde:
ſicut ait ꝓpheta. In corde meo abſcondi
Pſalm.118. eloquia tua, ut nō peccē tibi. Sed q̄uo in
corde ſeruādi? An ſufficit ſola eos ſerua-
re memoria? At uero ſic ſeruāti dicet A-
poſtolus: Quoniā ſcientia inflat. Deniq;
& memoriā facile delet obliuio. Sic ſer-
ua ſermonem dei: q̄uo melius ſeruare po 1.Cor.8.
tes cibum corporis tui. Nam et ille panis
uiuus eſt: & cibus mentis. Panis terrenus
dum in arca eſt, pōt à fure tolli, pōt à mu
re corrodi, pōt uetuſtate corrūpi. Vbi ue
ro comederis illū: quid horum timeas?
Hoc modo cuſtodi uerbum dei: Beati. n. Luc.11.
qui cuſtodiūt illud. Ergo traĳciatur in ui
ſcera quædā animę tuę: trāſeat in affectio
nes tuas & in mores tuos. Comede bo-
nū, & delectabit̄ in craſsitudine aīa tua.
Ne obliuiſcaris comedere panē tuum, ne
exareſcat cor tuum, ſed adipe & pingue
dine repleat̄ aīa tua. Si ſic uerbum dei ſer
uaueris, haud dubium quin ab eo ſerue-
ris. Veniet. n. fili⁹ ad te cum patre, ueniet
ꝓpheta magnus qui renouabit Hieruſa-
lē, & ille noua faciet oīa. Hoc. n. facit hic
aduētus: ut ſicut portauimus imaginem
terreni, ſic portemus & imaginem cœle-
ſtis. Sicut fuit uetus Adā effuſus per totū
hoīem & totum occupauit, ita modo to
tum obtineat Xp̄s qui totum creauit, to
tum redemit: totū & glorificabit, quiq;
totum hoīem ſaluū fecit in ſabbato. Erat
in nobis aliq̄n uetus homo, p̄uaricator il
le erat in nobis, tā in manu quā in ore &
in corde. In manu dupliciter, per facinus
& flagitium. In ore ſimiliter, per arrogan
tiā & detractionē. In corde quoq; per de
ſideria carnis: & deſideria gloriæ tp̄alis.
Nunc aūt ſi qua noua creatura in ipſo, ue
tera trāſierunt, & cōtra facinus in manu,
innocētia, cōtra flagitium, cōtinentia eſt.
In ore cōtra arrogantiā uerbum cōfeſſio
nis: cōtra detractionē uerbū ædificatio-
nis, ut recedant uetera de ore nr̄o. In cor-
de uero contra carnis deſideria charitas,
humilitas cōtra gloriā tēporalem. Et ui-
de ſi nō in his tribus Xp̄m dei uerbū reci
piāt ſinguli electorū, quibus dictū eſt. Po
ne me ſignaculum ſup̄ brachium tuum: Can.8.
ſignum ſup̄ cor tuum. Et alibi. Prope eſt Roma.10.
uerbum in ore tuo, & in corde tuo.

De triplici aduentu & carnis reſurrectione.

Sermo ſextus, unde ſupra.

V Olo uos fratres nō ignorare tem
pus uiſitationis ueſtrę, ſed ne il-
lud quidē quid hoc tp̄e uiſitetur:

in uobis. Animabus.n.hoc tp̃s eſt nõ cor
poribus aſſignatũ, quod uidelicet longe
dignior aĩa corpore, priorẽ ſibi ſolicitudi
nem naturali uendicet dignitate. Sed &
prior reparãda eſt, quã conſtat corruiſſe
priorẽ. Anima ſiquidẽ corrupta in culpã,
fecit, ut corpus quocꝫ corrũperet̃ in pœ-
nã. Denicꝫ ſi Xp̃i mẽbra uolumus inueni-
ri, ſequẽdum nobis eſt ſine dubio caput
noſtrũ: ut uidelicet prima nobis reparan
darũ ſit ſolicitudo animarũ, pro q̃bus ip-
ſe iã uenit, & quarũ prius mederi ſtuduit
corruptioni. Corpis uero curã illi tpi ma
gis reſeruemꝰ, & differamꝰ ĩ illũ diẽ, quo
reformãdi corporis gr̃a eſt uẽturus, ſicut
meminit apoſtolꝰ dicẽs. Saluatorẽ expe-
Phil. 3. ctamus dñm noſtrũ Ieſum Xp̃m, q̃ refor
mabit corpus humilitatis nr̃ę cõfiguratũ
corpori claritatis ſuę. In priore ſiq̃dẽ ad-
uentu tancꝫ p̃co uel magis uere p̃co ipſiꝰ
Ioan. 1. Ioãnes baptiſta clamat: Ecce, inq̃t, agnꝰ
dei: ecce q̃ tollit peccata mũdi. Nõ dicit
morbos corporis, non moleſtias carnis,
ſed peccatũ qđ eſt morbꝰ aĩæ, & corru-
ptio mẽtis. Ecce qui tollit peccata mũdi.
Vñ? Vtricꝫ à manu, ab oculo, à collo, de-
mũ ẽt à carne ipſa, cui altiꝰ infixũ eſt. Tol
lit peccatũ è manib. cõmiſſa peccata de-
lẽs: tollit ab oculo purgãs cordis intẽtio-
nẽ, tollit à collo uiolẽtã remouẽs dñatio-
nẽ: ſicut ſcriptũ eſt: Sceptrũ exactoris eiꝰ
Eſa. 9. ſupaſti ſicut in die Madiã. Itẽcꝫ cõputre-
Eſa. 10. ſcet iugũ à facie olei. Et apl's loq̃t̃ dicens.
Rom. 6. Vt non regnet peccatũ in ueſtro mortali
Rom. 7. corpe. Siquidẽ alio in loco ait idem apl's:
Scio, inq̃t, qđ nõ eſt in me bonũ hoc, eſt
in carne mea. Et alibi. Infœlix ego hõ q̃s
me liberabit de corpe mortis huiꝰ? Scie-
bat nimirũ nõ prius liberãdũ ſe eſſe à peſ
ſima illa radice q̃ carni ĩfixa ẽ, à lege pec-
cati q̃ eſt in mẽbris nr̃is, donec & ab ip-
Phil. 1. ſo corpe ſolueret̃. Vñ & cupiebat diſſol-
ui & cũ Xp̃o eẽ, ſciẽs qđ pct̃m ſeparãs ĩ-
ter nos & deũ penitus auferri nõ poterit
donec liberemur à corpore. Audiſtis de
quodã quẽ dñs curauit à dæmonio, quo-
Mar. 9. niam collidens & multũ diſcerpẽs eum
demon exiuit ab illo. Itacꝫ dico uobis ge
nus illud peccati qđ toties cõturbat nos
(cõcupiſcẽtias loquor et deſideria mala)
reprimi quidẽ debet & põt p̃ gr̃am dei
ut nõ regnet in nobis. Nec demus mẽbra Rom. 6.
nr̃a arma iniquitatis peccato, & ſic nulla
dãnatio eſt his q̃ ſunt in Xp̃o Ieſu, ſed nõ
eiicit̃ niſi in morte: q̃ñ ſic diſcerpimur ut
aĩa ſeparet̃ à corpore. Habes ad q̃d uene
rit Xp̃s, & cui intẽdere debeat xp̃ianus.
Propterea noli ò corpus, noli p̃ripere tẽ-
pora: potes.n. impedire aĩæ tuæ ſalutem,
tuã ipſius operari non potes. Omnia tp̃s Eccleſ. 3
habẽt: patere ut nũc aĩa ꝓ ſe laboret, ma 2. Timo. 2.
gis aũt etiã collabora ei, quoniam ſi cõ-
pateris & cõregnabis. Quantum eius im
pedis reparationem, tm̃ impedis tuam:
qđ nimirũ ante reparari non poteris, do
nec ſuam in ea deus imaginẽ uideat refor
matam. Nobilẽ hoſpitẽ habes ò caro no
bilẽ ualde, et tota ſalus tua pẽdet de eius
ſalute. Da honorẽ hoſpiti tãto. Tu quidẽ
habitas in regione tua: aĩa uero peregri-
na & exul apud te eſt hoſpitata. Quæſo
te, q̃s ruſticus, ſi forte nobilis & p̃potens
quiſpiã apud eũ uoluerit hoſpitari: nõ li-
benter in angulo domus ſuæ, aut ſub gra
dibus ſuis, uel in ipſis cineribꝰ accubabit,
cedẽs hoſpiti ſuo locũ ſicut dignũ eſt po
tiorẽ? Et tu ergo fac ſimil'r. Iniurias ul' mo
leſtias tuas ne reputaueris: tm̃ ut hoſpes
tuus honorifice poſſit apud te demorari.
Honor tibi ẽ ut ꝓ eo interim te exhibeas
inhonorũ. Ac ne forte deſpicias aut parui
pẽdas hoſpitẽ tuũ ꝓ eo ꝙ peregrinꝰ tibi
uidet̃ & aduena: diligẽter attende q̃d ho
ſpitis huius tibi p̃ſentia largiat̃. Ipſe.n. eſt
qui tribuit oculis uiſum: auditũ aurib. prę
ſtat: ipſe eſt q̃ linguæ uocem: palato gu-
ſtum: motum membris omnibus ſubmi-
niſtrat. Siquid uitæ, ſiquid ſenſus, ſiquid
in te decoris eſt, huius hoſpitis beneficiũ
recognoſce. Denicꝫ diſceſſus eiꝰ probat:
quid p̃ſentia conferebat. Protinus enim
anima diſcedẽte lingua ſilebit: oculi nihil
uidebunt: obſurdeſcent aures: corpus oẽ
rigebit: facies expalleſcet. In breui quo-
que totũ cadauer putidum ſimul & pu-
tridum fiet, & decor oĩs in ſaniem con-
uertet̃. Vt q̃d ergo pro tp̃ali qualibet de-
lectatiõe cõtriſtas & lædis hoſpitẽ iſtũ;
quam

quã nec ſentire quidem ullò modo pote
ras niſi per ipſum? Ad hæc ſi tm̃ tibi con-
fert exul, & inimicitiarũ cauſa a facie do
mini ſui eiectus: quãtũ tibi p̃ſtabit recõci
liatus? Noli ô corpus noli impedire recõ
ciliationẽ illam: q̃m grandis tibi exinde
gloria paratur. Patienter imò & libenter
temetipſum expone ad oĩa, nihil diſſimu
les qđ huic uideatur recõciliationi poſſe
Gene. 40. ꝓdeſſe. Dic hoſpiti tuo: quia recordabit̃
dñs tui, & reſtituet te in gradum priſti-
nũ, & tu memento mei. Oĩno.n. memor
erit tui in bonũ, ſi bene ſerui eris illi, & cũ
peruenerit ad dñm ſuum ſuggeret ei de
te, & loquet̃ bonum pro bono hoſpite,
dicens: Cum in ultionẽ culpæ ſuæ exula-
ret ſeruus tuus: paup̃ quidã apud quẽ ho-
ſpitatus ſum, fecit mecũ miſericordiã, &
utinam retribuat pro me dñs meus. Pri-
mo ſiquidẽ oĩa ſua, dehinc ẽt ſemetipſum
expoſuit utilitatib. meis nõ parcens ſibi
propter me in ieiunĳs multis, in laboribꝰ
frequẽter, in uigilĳs ſupra modũ: in fame
& ſiti: ẽt in frigore & nuditate. Quid igi-
tur? Profecto nõ mentitur ſcriptura q̃ di-
Pſal. 144. cit. Volũtatem timentiũ ſe faciet: & de-
precationẽ eorum exaudiet. O ſi forte gu
ſtare dulcedinẽ hãc: ſi forte gloriã iſtã ua
leas æſtimare. Mira.n. dicturus ſum: ſed
tñ uera, et oĩno indubitata fidelibus. Ipſe
dñs ſabaoth dñs uirtutum, & rex glorię:
ipſe deſcendet ad reformanda corpora
nr̃a, & cõfigurãda corpori claritatis ſuę.
Quãta erit illa gloria, q̃ꝫ ineffabilis exul-
tatio: q̃ñ creator uniuerſitatis q̃ pro aĩa-
bus iuſtificandis humilis ante uenerat et
occultus: pro te glorificãda ô miſera ca-
ro, ſublimis ueniet & manifeſtus: nõ iam
in infirmitate: ſed in gloria & maieſtate
ſua? Quis cogitabit diẽ aduentus illis q̃ñ
deſcẽdet cũ plenitudine luminis: p̃currẽ-
tibus angelis & tubæ cõcentu excitãtib.
de puluere corpus inops: & rapientibus
illud obuiam Chriſto in aera? Quouſque
igitur caro miſera: inſipiẽs, cæca, demẽs,
& prorſus inſana caro tranſitorias & ca
ducas quærit conſolationes, imo deſola
tiones, ſi forte contingat repelli, & indi-
gnam iudicari hac gloria, magis aũt ni-
hilominus ineffabili in æternũ excruciari
pœna? Nõ ſic obſecro fratres mei, nõ ſic:
quinimo delectet̃ in hmõi meditationi-
bus aĩa noſtra: quinetiã caro nr̃a requie-
ſcat in ſpe ſaluatorẽ expectans dñm no-
ſtrum Ieſum Xp̃m, qui reformabit illam
configuratam corpori claritatis ſuæ. Sic
enim ait propheta: Sitiuit in te aĩa mea, Pſal. 62.
q̃ꝫ multipliciter tibi caro mea. Deſidera-
bat quidẽ anima prophetalis aduentum
priorẽ, quo ſe nouerat redimendam: ſed
multo amplius caro deſiderabat aduẽtũ
poſteriorẽ & glorificationẽ ſuã. Tunc.n.
implebuntur deſideria noſtra, & plena
erit maieſtate dñi oĩs terra. Ad quã glo-
riã, ad quã beatitudinẽ, ad quã denique
pacẽ q̃ exuperat oẽm ſenſum ipſe ſua nos
miſericordia p̃ducat: nec confundat nos
ab expectatione noſtra, ſaluator quẽ ex-
pectamus Ieſus Chriſtus dñs noſter, qui
eſt ſuper omnia benedictus in ſecula.

De triplici utilitate aduentus domini Sermo VII.

SI deuote celebramus aduentum
dñi, id facimus qđ oportet. Siq̃-
dem non modo ad nos: ſed pro-
pter nos uenit, qui bonorum noſtrorum
non eget. Verum noſtræ quidem indigẽ-
tiæ quantitatem manifeſtius ipſa digna-
tionis eius indicat magnitudo. Nec mo-
do periculum ægritudinis ex ipſo precio
medicaminis innoteſcit: ſed & ualetudi-
num numerus ex multitudine remedio-
rum. Vt quid enim diuiſiones gratiarum
ſunt: ſi non uidetur neceſſitatum ulla di-
uerſitas? Et quidẽ difficile eſt uniuerſas
uno ſermone proſequi indigentias quas
experimur: ſed occurrũt mihi interim tres
communes omnibus, & quodammodo
principales. Nemo enim reperitur in no-
bis: qui nõ interim & cõſilĳ & auxilĳ &
præſidĳ indigus uideatur. Nimirum ge-
neralis eſt humano gñi miſeria triplex:
& quotquot degimus in regione umbrę
mortis: in infirmitate corporis: in loco tẽ
tationis ſi diligenter aduertimus, triplici
hoc ĩcõmodo miſerabil'r laboramꝰ. Nã
& faciles ſumus ad ſeducẽdũ, & debiles
ad operãdum, & fragiles ad reſiſtẽdũ. Si
diſcernere uolumus inter bonũ & malũ,

decipimur:ſi tentamus facere bonũ, defi
cimus:ſi conamur reſiſtere malo, deiici-
mur, & ſuperamur. Neceſſarius proinde
ſaluatoris aduentus:neceſſaria ſic p̄occu
patis hoībus præſentia Chriſti. Atq; uti-
nã ſic ueniat:ut copioſiſsima dignatione
ſua & in nobis per fidẽ habitans illumi-
net cæcitatẽ noſtrã, & nobiſcum manẽs
adiuuet infirmitatẽ noſtram, & pro no-
bis ſtans fragilitatẽ noſtrã protegat &
Roman. 8. propugnet. Si.n.ille in nobis, quis iã deci
piat nos? Si ille nobiſcũ, quid de cætero
nõ poſſumus in eo qui cõfortat nos? Si il
le pro nobis, qs cõtra nos? Fidelis cõſilia
rius eſt, qui neq; falli omnino nec fallere
queat, fortis auxiliari⁹ q nõ laſſeſcat, pa-
tronus efficax q & ipſum ſatanã ſub pe-
dib⁹ noſtris uelociter cõterat, & oĩa ei⁹
machinamenta cõfringat. Nimirum ipſe
eſt dei ſapientia, cui ſemper in prõptu ſit
inſtruere ignorãtes: ipſe dei uirtus cui fa-
cile ſit & deficientes reficere, & eripere
periclitantes. Ad hũc ergo tantũ erudito
rẽ fratres mei in omni deliberatione cur-
ramus: hũc tam ſtrenuũ adiutorẽ in om-
ni operatione ĩuocemus, huic tã fido pro
pugnatori ĩ oĩ colluctatiõe cõmittamus
aĩas nr̃as: q ad hoc ipſum uenit ĩ mũdũ,
ut habitãs in hoĩbus, cũ hoĩbus p̄ homi-
nibus: & tenebras noſtras illuminaret,
labores leuaret, & pericula p̄pulſaret.

Incipit præfatio beati Bernardi abbatis in laudibus Virginis matris.

SCribere me aliquid & deuotio
iubet, & prohibet occupatio. Ve
runtamen qa p̄pediente corpo-
rali moleſtia, fratrum ad p̄ſens nõ ualeo
ſectari conuentũ: id tantillũ ocij qd' uel
mihi de ſomno fraudãs in noctib. interci
pere ſinor, non ſinã ocioſum. Libet ergo
tentare id potiſſimum aggredi, qd' ſæpe
animũ pulſauit: loq uidelicet aliquid in
laudibus uirginis matris, ſup illa lectio-
ne euãgelica in qua Luca referẽte dñicæ
Luc. 1. annũciationis cõtinet̃ hiſtoria. Ad quod
ſane opus faciendũ & ſi nulla fratrũ quo
rũ me p̄fectib. deſeruire neceſſe eſt, uel
neceſſitas urgeat uel utilitas moneat: dũ
tñ ex hoc nõ impediar quo ad quæq; ip-
ſorũ neceſſaria minus paratus inueniar:
non arbitror eos debere grauari ſi pro-
priæ ſatisfacio deuotioni.

Incipit homilia prima Bernardi abbatis in laudibus Virginis matris.

MIſſus eſt angelus Gabriel à deo Luc. 1.
in ciuitatẽ Galilææ cui nomẽ Na
zareth, ad uirginẽ deſponſatam
uiro cui nomẽ erat Ioſeph de domo Da-
uid, & nomen uirginis Maria. Quid ſibi
uoluit euãgeliſta tot propria nomina re-
rum in hoc loco tam ſignanter exprime-
re? Credo quia noluit nos negligẽter au-
dire, quod tam diligenter ſtuduit enarra
re. Nominat ſiquidem nuncium qui mit-
titur: dñm à quo mittitur, uirginẽ ad quã
mittitur, ſpõſum quoq; uirginis, ambo-
rũq; genus, ciuitatem ac regionem pro-
prijs deſignat nominibus. Vt quid hoc?
Putá ſne aliquid horum ſuperuacue poſi
tum ſit? Nequaquam. Si enim nec ſoliũ Matth. 10.
de arbore ſine cauſa, nec unus ex paſſeri
bus ſine patre cœleſti cadit ſuper terrã:
putem ego de ore ſancti euangeliſtæ ſu-
perfluum diffluere uerbum, præſertim in
ſacra hiſtoria uerbi? Non puto. Plena qp
pe ſunt omnia ſupernis myſterijs, ac cœ-
leſti ſingula dulcedine redundantia: ſi ta
men diligentem habeant inſpectorẽ, qui
nouerit ſugere mel de petra oleumq; de
ſaxo duriſſimo. Nempe in illa die ſtilla- Ioel. 3.
runt montes dulcedinem: & colles fluxe Eſa. 45.
runt lac & mel. Quando rorantibus cœ-
lis deſuper, nubibusq; pluentibus iuſtũ,
aperta eſt terra læta germinans ſaluato-
rem, quando domino dante benignita-
tem & terra noſtra reddente fructũ ſuũ.
Super illum montem montiũ, montem Pſal. 84.
coagulatũ & pinguem miſericordia &
ueritas obuiauerunt ſibi, iuſtitia & pax
oſculatæ ſunt. Illo quoq; in tp̄e unus iſte
inter cæteros montes non modicus, bea
tus hic uidelicet euãgeliſta, dum deſide-
ratũ nobis noſtræ ſalutis exordium ſuo
mellifluo commendauit eloquio, uelu-
ti perflante auſtro atque è uicino ſole ra
diante iuſtitiæ, quædam ex eo ſpiritua-
lia fluxerunt aromata. Vtinam & nunc Pſal. 147
deus emittat uerbum ſuum, & liquefa-

ciat ea nobis, perflet ſpiritus eius, & fiãt
nobis intelligibilia uerba euãgelica, fiãt
in cordibus noſtris deſiderabilia ſuper
aurũ & lapidẽ p̄cioſum multũ, fiãtq; dul
Textus. ciora ſup mel & fauũ. Ait itaq;. Miſſus ẽ
angelus Gabriel à deo: nõ arbitror hunc
angelũ de minorib. eẽ, q qualibet ex cau
ſa crebra ſoleãt ad terras fungi legatiõe.
Qd' & ex eius noĩe palã intelligi dat̃, qd'
interpretatũ fortitudo dei dicit̃: & quia
nõ ab alio aliquo fortè excellẽtiore ſe (ut
aſſolet) ſpiritu: ſed ab ipſo deo mitti p̄hi-
bet̃. Propter hoc ergo poſitũ eſt à deo,
uel iõ dictũ eſt à deo, necui uel beatorũ
ſpirituum ſuũ deus antequã uirgini reue-
laſſe putet̃ cõſilium, excepto dũtaxat ar
chãgelo Gabriele, q utiq; tãtæ inter ſuos
ĩueniri potuerit excellẽtię, ut tali & noĩe
dignus haberet̃, & nũcio. Nec diſcordat
nomẽ à nũcio. Dei qppe uirtutem Xp̃m
quẽ melius nũciare decebat, q̃ hũc: quẽ
ſimile nomẽ honorat? Nã quid eſt aliud
fortitudo q̃ uirtus? Nõ aũt dedecẽs aut
incongruum uideatur dñm & nuncium
cõmuni cẽſeri uocabulo: cũ ſil'is in utro-
que appellationis, nõ ſit tñ utriuſque ſi-
milis cauſa. Aliter qppe Xp̃s fortitudo,
uel uirtus dei dicitur, aliter angelus. An-
gelus.n. tm̃ nuncupatiue, Chriſtus aũt ẽt
ſubſtantiue. Chriſtus dei uirtus & dicit̃
1. Cor. 1. & eſt, quæ forti armato qui ſuum atriũ
in pace cuſtodire ſolebat: fortior ſuper-
ueniẽs, ipſum ſuo brachio debellauit: &
ſic ei uaſa captiuitatis potenter eripuit.
Angelus uerò fortitudo dei appellatus
eſt, uel qd' huiuſcemodi meruerit p̄roga
tiuã officij quo eiuſdẽ nũciaret aduentũ
uirtutis, uel qa uirginẽ natura pauidam,
ſimplicẽ, uerecũdam, de miraculi nouita
te expaueſceret, cõfortare deberet, Qd'
& fecit. Ne timeas, inquiẽs, Maria, ĩueni
ſti gratiã apud deũ. Sed & ipſius ſpõſum
hoĩem utiq; nihilominus humilẽ ac timo
ratũ: nõ irrationabil'r forſitã idẽ angelus
cõfortaſſe credit̃: quãquã tũc ab euãgeli
Matt. 1. ſta nõ noĩetur. Ioſeph, inquit, fili Dauid,
ne timeas accipere Mariã cõiugem tuã.
Conueniẽter itaq; Gabriel ad hoc opus
eligit̃: imo qa tale illi negociũ iniungit̃, re
cte tali noĩe deſignat̃. Miſſus eſt ergo an
gelus Gabriel à deo: quo? In ciuitatẽ Ga Textus.
lilææ cui nomen Nazareth. Videamus ſi Ioannis. 1.
ut ait Nathanael, à Nazareth põt aliqd
boni eſſe. Nazareth interp̄tat̃ flos. Videt̃
aũt mihi quoddã ſemen fuiſſe diuinæ co
gnationis tanq̃ è cœlo iactatũ in terras,
allocutiones & p̄miſſiones factæ cœli-
tus ad p̄res Abrahã. ſ. Iſaac & Iacob. De
quo ſemine ſcriptũ eſt. Niſi dñs ſabaoth Eſa. 1.
reliquiſſet nobis ſemẽ: ſicut Sodoma fuiſ
ſemus: & quaſi Gomorra ſil'es eſſemus.
Floruit aũt hoc ſemẽ in mirabilib. q̃ oſtẽ
ſa ſunt In exitu Iſrael de Aegypto in figu
ris & ænigmatib. per totũ iter in deſerto
uſq; in terrã p̄miſſionis, & deinceps in ui
ſionibus & uaticinijs prophetarũ, in or-
dinatione quoq; regni ac ſacerdotij uſq;
ad Xp̃m. Chriſtus aũt huius ſeminis &
horũ florũ nõ ĩmerito fructus eſſe ĩtelligi
tur: dicẽte Dauid, Dñs dabit benignita- Pſalm. 84.
tẽ, & terra nr̃a dabit fructũ ſuũ. Et iterũ. Pſalm. 131.
De fructu uentris tui ponã ſuper ſedem
tuã. In Nazareth ergo nunciat̃ Xp̃s naſci
turus: quia in flore ſperat̃ fructus p̄ceſſu
rus. Sed prodeũte fructu flos decidit, qa
ueritate apparẽte in carne: figura pertrã-
ſiit. Vnde & Nazareth ciuitas Galilææ
dicit̃, id eſt trãſmigrationis: quia naſcẽte
Xp̃o oĩa illa trãſierũt, q̃ ſuperius enume-
raui, q̃ ut ait Apoſtolus, ĩ figura cõtinge-
bant illis. Hos ergo flores & nos q iã fru 1. Cor. 10.
ctũ tenemus pertranſiſſe uidemus, & dũ
adhuc florere uidebãtur, trãſituri p̄uide-
bantur. Vnde Dauid: Mane ſicut herba Pſalm. 89.
trãſeat, mane floreat & tranſeat: ueſpere
decidat, induret & areſcat. Veſpere ete- Galat. 4.
nim, id eſt qñ uenit plenitudo tp̄is ĩ quo
miſit deus unigenitum ſuũ factũ ex mu-
liere, factũ ſub lege: dicẽte ipſo. Ecce no- Eſa. 43.
ua facio oĩa, uetera tranſierunt & diſpa-
ruerunt, qũo in nouitate ſuccreſcẽtis fru-
ctus flores decidunt & areſcũt. Vnde rur
ſus ſcriptũ eſt. Fœnum aruit & flos deci- Eſa. 40.
dit: uerbum autem dñi manet in æternũ. Pſal. 75.
Credo nõ ambigis quin uerbum fructus
ſit: uerbum autem Chriſtus eſt. Bonus
itaque fructus Chriſtus q manet in æter
nũ. Sed ubi eſt fœnũ qd' aruit: ubi eſt flos

~~à regalib. ſedibꝰ~~ qui decidit? Propheta re
ſpõdeat. Oĩs caro fœnũ: et oĩs gl'ia eiꝰ tã-
Eſa. 40. q̃ꝫ flos fœni. Si oĩs caro fœnũ: ergo carna-
lis ille ppl's Iudęorũ fœnũ fuit. An non fœ
nũ aruit: dũ idẽ populus ab omni ſpiritus
pinguedine uacuus, ſiccæ literæ adhæſit?
An non ẽt flos decidit: qñ gloriatio quã
habebant in lege nõ remãſit? Si flos non
decidit, ubi ergo regnũ, ubi ſacerdotiũ,
ubi prophetę, ubi tẽplum, ubi deniq́ꝫ ma
gnalia illa de quib. gloriari ſolebãt & di
cere, Quãta audiuimus et cognouimꝰ ea,
& patres nr̃i narrauerũt nobis. Et iterũ.
Pſal. 77. Quãta mãdauit patribꝰ nr̃is nota facere
Textus. ea filijs ſuis. Et hęc dicta ſunt ꝓ eo qđ po
ſitũ eſt, in Nazareth ciuitatẽ Galileæ. In
illã ergo ciuitatẽ miſſus eſt angelus Ga-
briel à deo. Ad quẽ? Ad uirginẽ deſpõſa-
tã uiro, cui nomẽ erat Ioſeph. Quæ ẽ hæc
uirgo, tam uenerabilis ut ſalutet̃ ab ange
lo: tã humilis, ut deſpõſata ſit fabro? Pul-
chra ꝑmixtio uirginitatis & humilitatis,
nec mediocriter placet deo illa aĩa ĩ qua
& humilitas cõmendat uirginitatem: &
uirginitas exornat humilitatẽ. Sed quãta
putas ueneratiõe digna eſt, in qua humi-
litatẽ exaltat fœcũditas, & partus cõſe-
crat uirginitatẽ? Audis uirginẽ, audis hu-
milẽ: ſi nõ potes uirginitatẽ humilis, imi-
Virginitas laudabilis. tare humilitatẽ uirginis. Laudabilis uirtꝰ
uirginitas, ſed magis neceſſaria humili-
Humilitas necessaria. tas. Illa cõſulit: iſta p̃cipit. Ad illã inuita-
ris: ad iſtã cogeris. De illa dicit̃. Qui põt
Matth. 19. & 18. cape capiat, de iſta dicit̃: Niſi qs efficiat̃
ſicut paruulus iſte, nõ ĩtrabit in regnũ cœ
lorũ. Illa ergo remunerat̃, iſta exigit̃. Po-
tes deniq́ꝫ ſine uirginitate ſaluari: ſine hu
militate nõ potes. Põt inquã placere hu-
militas q̃ uirginitatẽ deplorat amiſſam,
ſine humilitate aũt audeo dicere, nec uir-
Eſa. ulti. ginitas Mariæ placuiſſet. Sup quẽ, inqt,
requieſcet ſpũs meus, niſi ſup humilẽ & qe
tũ? Sup humilẽ dixit, nõ ſup uirginẽ. Si igi
tur Maria humilis nõ eſſet, ſuper eã ſpiri-
tus ſanctus nõ requieuiſſet. Si ſup eã non
requieuiſſet nec impręgnaſſet. Quõ. n. de
ipſo ſine ipſo cõciperet? Patet itaque, qa
ut de ſpiritu ſancto conciperet, ſicut ipſe
Luc. 1. perhibet. Reſpexit humilitatem ancillæ
ſuæ deus, potiꝰ quã uirginitatẽ. Et ſi pla-
cuit ex uirginitate: tñ ex humilitate cõce
pit. Vnde cõſtat quia ẽt ut placeret uirgi
nitas: humilitas proculdubio fecit. Quid
dicis uirgo ſupbe? Maria uirginẽ ſe obli-
ta, gloriat̃ de humilitate: & tu negligẽdo
humilitatẽ, blandiris tibi de uirginitate?
Reſpexit (ait illa) humilitatẽ, ancillę ſuæ. Vbi ſupra
Quę illa? Virgo utiq́ꝫ ſãcta, uirgo ſobria,
uirgo deuota. Nũquid tu caſtior illa? Nũ
quid deuotior? Aut nũquid tua forte pu-
dicitia gratior caſtitate Mariæ? ut tu. ſ. ſi-
ne humilitate placere ſufficias ex tua: ꝙ
illa nõ potuit ex ſua. Deniq́ꝫ quãto hono
rabilior es ex ſingulari munere caſtimo-
nię, tãto tibi tu maiorẽ iniuriã facis, ꝙ eiꝰ
in te decorẽ fœdas ꝑmixtione ſupbię. A-
lioqn expedit tibi uirginẽ nõ eſſe, q̃ de uir
ginitate inſoleſcere. Non oĩum quidẽ eſt
uirginitas: multo tñ pauciorũ eſt cum uir
ginitate humilitas. Si igitur uirginitatẽ in
Maria nõ potes niſi mirari, ſtude humili
tatẽ imitari, et ſufficit tibi. Quod ſi & uir
go & humilis es: quiſquis es, magnus es.
Eſt tñ maius aliquid qđ mireris in Ma-
ria. ſ. cum uirginitate fœcunditas. A ſecu
lo. n. nõ eſt auditũ, ut aliqua ſimul mater
eſſet & uirgo. Qđ ſi & cuius mater attẽ-
das: quo te tua ſup eiꝰ mirabili celſitudi-
ne ducet admiratio? Nonne ad hoc ut te
uideas nec ſatis poſſe mirari? Nõne tuo
imo ueritatis iudicio illa q̃ deũ habuit fi-
liũ ſup oẽs ẽt choros exaltabit̃ angelorũ?
Annõ deũ & dñm angelorũ Maria ſuũ
audacter appellat filiũ, dicens? Fili quid Luc. 2.
feciſti nobis ſic? Quis hoc audeat ange-
lorũ? Sufficit eis et ꝓ magno habẽt, ꝙ cũ
ſint ſpũs ex cõditione: ex gratia facti ſũt
& uocati angeli, teſtãte Dauid. Quid fa- Pſal. 103.
cit, inquit angelos ſuos ſpũs. Maria uero
matrẽ ſe agnoſcẽs, maieſtatẽ illam cui illi
cũ reuerẽtia ſeruiũt: cũ fiducia ſuũ nuncu
pat filiũ. Nec dedignatur nũcupari deus
qđ eſſe dignatus eſt. Nã paulopoſt ſub-
dit euãgeliſta. Et erat inquiens, ſubditus
illis. Quis? Quibus? Deus hoĩbus. Deus, Luc. 2.
inquã, cui angeli ſubditi ſunt: cui princi-
patus & poteſtates obediunt, ſubditus
erat Mariæ. Nec tantum Mariæ, ſed etiã
Ioſeph

Ioſeph ꝑ Mariã. Mirare ergo utrumli-
bet, & elige qd amplius mireris: ſiue filij
benigniſſimã dignationẽ, ſiue matris ex-
cellẽtiſſimã dignitatem. Vtrinq́ꝫ ſtupor,
utrinq́ꝫ miraculũ. Et ꝙ deus fœminę ob-
tẽperet, humilitas abſq́ꝫ exẽplo: et ꝙ deo
fœmina principet̃ ſublimitas ſine ſocio.
In laudib. uirginũ ſingul'r canit̃: ꝙ ſequũ-
Apoc. 14. tur agnũ quocunq́ꝫ ierit. Quibꝰ ergo lau-
dibus iudicas dignã, q̃ ẽt pręit? Diſce ho-
mo obedire, diſce terra ſubdi: diſce pul-
uis obtẽperare. De auctore tuo loquens
euãgeliſta: Et erat, inqt, ſubditꝰ illis: haud
dubiũ qn Mariæ & Ioſeph. Erubeſce ſu-
perbe cinis. Deꝰ ſe humiliat: & tu te exal
tas? Deus ſe hoĩbus ſubdit: et tu dñari ge
ſtiens hoĩbus: tuo te p̃ponis auctori? Vti
nã mihi aliqñ tale aliqd cogitãti, deus re
ſpõdere dignet̃: quod & ſuo increpando
Matth. 16. reſpondit apoſtolo. Vade inqt, poſt me
Sathana: qa nõ ſapis ea q̃ dei ſunt. Quo-
ties. n. hoĩbus pręeſſe deſidero, toties deũ
meum pręire cõtendo: & tunc uere nõ ſa
pio ea q̃ dei ſunt. De ipſo nanq́ꝫ dictũ eſt.
& erat ſubditus illis. Si hoĩs ô homo, imi
tari dedignaris exẽplum: certe nõ erit ti-
bi indignum ſeq auctorẽ tuum. Si nõ po-
tes forſitã ſequi eũ quocunq́ꝫ ierit: digna
re uel ſequi quo tibi cõdeſcẽdit. Hoc eſt
ſi nõ potes ſublimẽ incedere ſemitã uirgi
nitatis: ſequere uel deũ ꝑ tutiſſimã uiã hu
militatis, à cuius rectitudine ſiq ẽt de uir
ginibus deuiauerint: ut uerum fatear, nec
ipſi ſequunt̃ agnum quocunq́ꝫ ierit. Seq-
tur quidẽ agnum coinquinatus humilis,
ſequit̃ et uirgo ſupbus: ſed neuter quocũ
que ierit: qa nec ille aſcẽdere põt ad mũ-
diciã agni q ſine macula eſt: nec is ad eiuſ
dẽ mãſuetudinem deſcẽdere dignat̃, qua
ſcilicet nõ corã tondẽte, ſed corã occidẽ-
te ſe obmutuit. Attamẽ ſalubriorẽ elegit
ſequendi partem in humilitate peccator
q̃ꝫ in uirginitate ſupbus: cũ & illiꝰ immũ-
diciã ſua humilis ſatisfactio purget: et hu
ius pudicitiã ſuperbia inquinet. Sed felix
Maria, cui nec humilitas defuit nec uirgi
nitas. & quidẽ ſingularis uirginitas quã
non temerauit ſed honorauit fœcũditas,
& nihilominus ſpecialis humilitas quã
nõ abſtulit ſed extulit fœcunda uirgini-
tas, & incomparabilis prorſus fœcun-
ditas: quam uirginitas ſimul comitatur
& humilitas. Quid horũ nõ mirabile: qd
nõ incõparabile, quid nõ ſingulare? Mi-
rum uero ſi nõ hęſitas in eorum põdera-
tione: qd tua iudices dignius admiratio-
ne: utrum uidelicet potius ſtupẽda ſit fœ
cũditas in uirgine, an in matre ĩtegritas:
ſublimitas in prole: an cum tãta ſublimi-
tate humilitas: niſi ꝙ indubitãter horum
ſingulis p̃ferẽda ſunt ſimul cuncta, & in-
cõparabiliter excellentius eſt atq́ꝫ fœli-
cius oĩa percepiſſe q̃ꝫ aliqua. Et quid mi
rum ſi deus qui mirabilis legit̃ & cernit̃
in ſanctis ſuis, mirabilẽ ſe exhibuit in ma
tre ſua? Veneramini ergo cõiuges in car-
ne corruptibili carnis ĩtegritatẽ: mirami-
ni ẽt uos ſacræ uirgines in uirgine fœcun
ditatem: imitamini oẽs hoĩes dei matris
humilitatem. Honorate ſancti angeli ue
ſtri regis matrem: qui noſtrę adoratis uir
ginis prolem: ipſum utiq́ꝫ noſtrũ pariter
ac ueſtrum regẽ: noſtri generis reparato
rem: ueſtrę ciuitatis inſtauratorẽ. Cuius
apud uos tam ſublimis ĩter nos tã humi-
lis à uobis pariter & à nobis detur, & di
gnitati debita reuerentia, & dignationi
honor & gloria, in ſecula ſeculorũ. Amẽ.

Homilia. II. unde ſupra.

NOuum quidẽ canticum illud qđ
ſolis dabitur in regno dei canta-
re uirginibus: ipſam uirginum re
ginã cũ cæteris, ĩmo primã inter cæteras
eẽ caniturã, nemo eſt qui ambigat. Puto
aũt illã p̃ter illud qđ ſolis, licet cũ oĩbꝰ tñ
uirginib. ei, ut dixi, cõe erit dulciori quo-
dã atq́ꝫ elegãtiori carmine lętificaturã eẽ
ciuitatẽ dei. Cuiꝰ utiq́ꝫ dulciſonos depro
mere uel exprimere modulos ne ipſarũ
qdem uirginum ulla digna ĩuenietur: qa
ſoli merito decantãdum ſeruabitur, q̃ ſo
la de partu & partu diuino gloriat̃. Glo
riatur dixerim de partu non in ſe, ſed in
ipſo, quem peperit. Deus ſiquidem (de-
us enim eſt quem peperit) matrem ſuã
ſingulari in cœleſtibus donaturꝰ gloria,
ſingulari in terris p̃uenire curauit & gra-
tia, qua uidelicet ineffabiliter & intacta

conciperet: & pareret incorrupta. Porrò
deũ hmõi decebat natiuitas: qua nõ niſi
de uirgine naſceret̃. Talis cõgruebat &
uirgini partꝰ: ut nõ pareret niſi deũ. Pro-
inde factor hoĩum ut hõ fieret, naſciturꝰ
de hoĩe talẽ ſibi ex oĩbꝰ debuit deligere,
imo condere matrem: qualẽ & ſe decere
ſciebat, & ſibi nouerat placiturã. Voluit
itaq; eſſe uirginem, de qua ĩmaculata im
maculatus ꝓcederet oĩum maculas pur
gaturꝰ. Voluit & humilẽ, de qua mitis &
humilis corde ꝓdiret: harũ ĩ ſe uirtutũ ne
ceſſarium oĩbꝰ, ſaluberrimũq; exemplũ
oſtenſurus. Dedit uirgini partũ, qui ei iã
ante & uirginitatis inſpirauerat uotum,
& humilitatis ꝓ̃rogauerat meritũ. Alio-
quin q̃uõ angelus eã in ſequẽtib. grã ple
nã pronunciat: ſi quippiã uel parum bo-
ni qđ ex grã non eſſet habebat? Vt igit̃ q̃
ſanctum ſanctorum cõceptura erat pari
ter & paritura, ſãcta eſſet corpe, accepit
donum uirginitatis: ut eſſet & mẽte, acce
pit & humilitatis. His nimirum uirgo re-
gia, gẽmis ornata uirtutũ, geminoq; men
tis pariter & corpis decore ꝓ̃fulgida: ſpe
cie ſua et pulchritudine ſua ĩ cœleſtib. co
gnita cœli ciuiũ in ſe ꝓuocauit aſpectus:
ita ut & regis aĩum in ſui concupiſcentiã
ĩclinaret, et cœleſtẽ nunciũ ad ſe de ſuper
nis educeret. Et hoc ẽ qđ nobis hic euã-
geliſta cõmẽdat, cũ angelũ ꝓhibet à deo
deſtinatũ ad uirginẽ. A Deo iq̃t ad uirgi-
nẽ, id eſt à celſo ad humilẽ, à dño ad ancil
lã, à creatore ad creaturã. Quãta digna-
tio dei, quãta uirginis excellẽtia? Currite
mr̃es, currite filię, curritę oẽs q̃ poſt Euã,
& ex Eua, & parturimini cum triſtitia, et
parturitis: adite uirginalẽ thalamũ, ingre
dimini, ſi poteſtis, pudicũ ſororis ur̃ę cu-
biculũ. Ecce. n. deꝰ mittit ad uirginẽ, ecce
affat̃ angelus Mariã. Apponite aurẽ pa-
rieti, auſcultate qd nũciet ei: ſi forte audia
tis, unde conſolemini. Lętare pr̃ Adã, ſed
magis tu ô Eua mr̃ exulta: qui ſicut oĩum
parentes, ita oĩum fuiſtis peremptores: &,
qđ infelicius eſt, prius peremptores, q̃ paren
tes. Ambo inquã cõſolamini ſup filia, &
tali filia: ſed illa ampliꝰ de qua malũ ortũ
eſt prius, cuius opprobriũ in oẽs ꝑtrãſiit

mulieres. Inſtat nãq; tp̃s quo iã tollat̃ op
probriũ, nec habeat uir qd cauſet̃ aduer-
ſus fœminã: q utiq; dũ ſe ĩprudẽter excu
ſare conaret̃, crudelr̃ illã accuſare nõ cũ-
ctatꝰ ẽ, dicẽs. Mulier quã dediſti mihi, de *Gene. 3.*
dit mihi de ligno, & comedi. Propterea
curre Eua ad Mariã, curre mr̃ ad filiã, filia
pro mr̃e rñdeat, ipſa mr̃is opprobriũ au
ferat: ipſa pr̃i pro mr̃e ſatisfaciat, qa ecce
ſi uir cecidit ꝑ fœminã, iã non erigit niſi ꝑ
fœminã. Quid dicebas ô Adam? Mulier
quã dediſti mihi, dedit mihi de ligno, &
comedi. Verba malitię ſunt hęc, quib. ma
gis augeas q̃ deleas culpã. Verũtñ ſapiẽ- *Sap. 7.*
tia uicit malitiã: cũ occaſionẽ ueniæ, quã
à te deꝰ ĩterrogãdo elicere tẽtauit, ſed nõ
potuit, ĩ theſauro ĩdeficiẽtis ſuæ pietatis
inuenit. Reddit̃ nẽpe fœmina ꝓ fœmina,
prudens ꝓ fatua, humilis ꝓ ſuꝑba: q̃ pro
ligno mortis guſtum tibi porrigat uitæ,
& pro ueneno ſo cibo illo amaritudinis
dulcedinẽ pariat fructus ęterni. Muta er-
go iniquę excuſationis uerbum in uocem
grãrum actiõis: & dic, Dñe, Mulier quã
dediſti mihi, dedit mihi de ligno uitæ, &
comedi, & dulce factum eſt ſup mel ori
meo, quia ĩ ipſo uiuificaſti me. Ecce. n. ad
hoc miſſus eſt angelꝰ ad uirginem. O ad-
mirandã et oĩ honore digniſſimã uirginẽ,
ô fœminã ſingulr̃ uenerandã, ſup oẽs fœ-
minas admirabilẽ, parẽtũ reparatricẽ, po
ſterorũ uiuificatricẽ. Miſſus eſt, ĩquit, an-
gelus ad uirginẽ. Virginẽ carne, uirginem
mẽte, uirginẽ ꝓfeſſiõe: uirginẽ deniq; q̃lẽ
deſcribit apl̃s, mente & corpore ſanctã. *I. Cor. 7.*
Nec nouiter nec fortuitu inuentã, ſed à ſę
culo electã: ab altiſſimo ꝓ̃cognitã, & ſibi
ꝓ̃paratam, ab angelis ſeruatã, à patribus
præfiguratam, à prophetis promiſſam.
Scrutare ſcripturas, & proba q̃ dico. Vis
ne ut & ego aliqua ex his teſtimonia hic
inſerã? Vt pauca loquar de pluribus, quã
tibi aliam prædixiſſe deus uidetur, quan
do ad ſerpentem ait. Inimicitias ponam *Gene. 3.*
inter te et mulierem? Et ſi adhuc dubitas
an de Maria dixerit, audi quod ſequitur.
Ipſa conteret caput tuum. Cui hæc ſerua
ta uictoria eſt, niſi Mariæ? Ipſa proculdu
bio caput contriuit uenenatum: quę om- *Vbi ſupra.*

nimodã maligni ſuggeſtionem tã de car-
nis illecebra, q̃ de mẽtis ſuꝑbia deduxit
Prouer. 31. ad nihilum. Quam uerò aliã Salomon re
quirebat, cum dicebat. Mulierem fortẽ
quis inueniet? Nouerat qppe uir ſapiens
huius ſexus infirmitatẽ, fragile corpus, lu
bricã mentem, quia tñ & deũ legerat ꝓ-
miſiſſe, & ita uidebat cõgruere, ut qui ui
cerat ꝑ fœminã uinceret̃ per ipſam, uehe
menter admirãs aiebat. Mulierẽ fortem
quis inueniet? Quod eſt dicere. Si ita de
manu fœminæ pendet & nr̃a oĩum ſalus
& ĩnocentię reſtitutio: et de hoſte uicto-
ria, fortis oĩno neceſſe eſt ut prouideat̃, q̃
Ibi ſupra. ad tm̃ opus poſſit eſſe idonea. Sed mulie
rem fortẽ quis inueniet? At ne hoc q̃ſiſſe
putet̃ deſperãdo, ſubdit ꝓphetãdo. Pro-
cul & de ultimis finib. ꝓ̃cium eiꝰ, hoc eſt
nõ uile, nõ paruum, nõ mediocre, nõ de-
niq; de terra ſed de cœlo, nec de cœlo ꝓ-
ximo terris ꝓ̃tiũ fortis huiꝰ mulieris, ſed à
ſummo cœlo egreſſio eius. Quid deinde
Exod. 3. rubus ille quõdã Moſaicus portẽdebat,
flãmas quidẽ emittens ſed nõ ardẽs, niſi
Mariã parientẽ & dolorẽ nõ ſentiẽtem?
Quid rogo uirga Aaron florida nec hu-
mectata, niſi ipſam cõcipientẽ, quãuis ui
rũ nõ cognoſcentẽ? Huius magni miracu
Eſa. 11. li maius myſteriũ Eſaias ediſſerit dicẽs.
Egredient̃ uirga de radice Ieſſe, & flos de
radice eiꝰ aſcẽdet, uirgã, uirginẽ: florẽ, uir
ginis partũ intelligens. Sed ſi tibi ꝙ nũc
in flore Xp̃s ĩtelligi dicit̃ ſupiori uidet̃ ad
uerſari ſentẽtię, qua nõ uirgę flore, ſed flo
ris fructu deſignari dicebat̃: noueris in ea
dẽ Aaronica uirga q̃ non ſolũ floruit, ſed
& frõduit, & fructũ emiſit nõ ſolũ flore
uel fructu, ſed ipſis ẽt frõdib. eundẽ ſigni-
Exodi. 17. ficari. Noueris & apud Moyſem nec fru
Exod. 14. ctu uirgæ, nec flore, ſed ipſa uirga demõ-
ſtrari. Illa utiq; uirga, qua feriente, aqua
uel diuidit̃ trãſituris, uel de petra excutit̃
bibituris. Nullum aũt incõueniens eſt di
uerſis rebꝰ diuerſis ex cauſis Xp̃m figura
ri, & in uirga quidẽ potentiã, ĩ flore uerò
fragrãtiã: in fructu aũt ſaporis dulcedinẽ:
in frõdib. quoq; ſedulã eiꝰ intelligi prote
ctionẽ, qua uidelicet paruulos ad ſe cõfu
giẽtes ſub umbra alarũ ſuarum ꝓtegere

nõ deſinit, ſiue ab æſtu carnalium deſide
riorũ, ſiue à facie impiorum q eos affixe
rũt. Bona & deſiderabilis umbra ſub a-
lis Ieſu: ubi tutũ eſt fugiẽtib. refugiũ, gra-
tũ feſſis refrigeriũ. Miſerer̃ mei dñe Ieſu, *Pſalm. 56.*
miſerere mei: qm̃ in te cõfidit aĩa mea: &
in umbra alarũ tuarũ ſperabo, donec trã
ſeat iniq̃tas. In hoc tñ Eſaiæ teſtimonio,
florẽ filiũ, uirgã intellige matrẽ: qm̃ & uir
ga floruit abſq; germine, & uirgo conce
pit nõ ex hoĩe. Nec uirgę uirorẽ floris læ-
ſit emiſſio, nec uirginis pudorẽ ſacri par-
tus editio. Proferamus & alia uirgini ma
tri, deoq; filio cõgrua de ſcripturis teſti-
monia. Quid illud Gedeonis uellus ſigni *Iudic. 6.*
ficat, quod utiq; de carne tõſum: ſed ſine
uulnere carnis ĩ area ponit̃: & nũc quidẽ
lana, nunc uero area rore ꝑfundit̃: niſi car
nẽ aſſumptã de carne uirginis et abſq; de
trimento uirginitatis? Cui utiq; diſtillãti
bus cœlis, tota ſe infudit plenitudo diui-
nitatis: adeo ut ex hac plenitudine oẽs ac
cepimus, q uere ſine illa nõ aliud q̃ ter
ra arida ſumus. Huic quoq; Gedeonico
facto propheticũ dictũ pulchre ſatis cõ-
uenire uidet̃: ubi legitur. Deſcendet ſicut *Pſalm. 71.*
pluuia in uellus. Nã ꝑ hoc qđ ſequit̃: & ſi
cut ſtillicidia ſtillantia ſup terrã, idẽ dat̃
intelligi: qđ ꝑ inuentã rore madidã areã.
Pluuia qppe uolũtaria quam ſegregauit
deꝰ hęreditati ſuę, placidæ prius et abſq;
ſtrepitu opationis humanę ſuo ſe q̃etiſſi-
mo illapſu uirgineũ demiſit ĩ uterũ, poſt-
modum uerò ubiq; terrarũ diffuſa eſt ꝑ
ora ꝓ̃dicatorũ, nõ iã ſicut pluuia ĩ uellus,
ſed ſicut ſtillicidia ſtillãtia ſup terrã, cum
quodã utiq; ſtrepitu uerborũ ac ſonitu
miraculorũ. Siquidẽ recordatæ ſunt nu-
bes illæ q̃ portabãt pluuiã: ꝓ̃ceptum ſibi
fuiſſe cũ mitterent̃: Quod dico uobis in *Matth. 10.*
tenebris, dicite in lumine: & qđ in aure
auditis, ꝓ̃dicate ſup tecta. Quod & fece-
rũt. Etenim ĩ oẽm terrã exiuit ſonus eorũ:
& in fines orbis terrę uerba eorũ. Audia-
mus & Hieremiã noua ueteribus uatici-
nantem, & quẽ ꝓ̃ſentem mõſtrare nõ po
terat, uenturũ & ardẽter deſiderantẽ, &
fidenter promittentem. Nouum inquit, *Hiere. 31.*
creauit dñs ſup terram: fœmina circũda-

bit uirũ. Quę eſt hęc fœmina? Quis uerò
iſte uir? Aut ſi uir, q̃uo à fœmina circũda
tus? Aut ſi à fœmina circundari põt, q̃uo
uir? Et ut aptius dicam: q̃uo põt ſimul &
uir eſſe et in utero matris? Hoc eſt.n. uirũ
à fœmina circũdari. Nouimus uiros, q.ſ.
infantiam, pueritiam, adoleſcentiã, atq;
iuuentutem trãſeuntes, ad gradum uſq;
ſenectuti proximum peruenerũt. Qui er-
go iã adeo grandis eſt: q̃uo à fœmina cir
cundari poteſt? Si dixiſſet fœmina circũ-
dabit infantem, uel fœmina circundabit
paruulum, nec nouum uideret nec mirũ.
Nunc autem quia nil tale poſuit, ſed di-
xit uirũ, q̃rimus q̃ ſit hęc nouitas quã deꝰ
fecit in terra: ut fœmina circũdaret uirũ,
& uir intra fœminei unius corpuſculi mẽ
Ioan.3. bra ſeſe cohiberet? Quid eſt hoc miracu
li? Nũqd põt homo (ut ait Nicodemus)
in uentrẽ matris ſuę iterato ĩtroire & na-
ſci? Sed uerto me ad cõceptũ partumq;
uirginalẽ, ſi forte ĩter plurima noua ac mi
ra q̃ ibi ꝑfecto inſpicit q diligẽter inqui-
rit, ẽt hãc quã de ꝓpheta ꝓtuli reperiam
nouitatẽ. Porrò ibi agnoſcit lõgitudo bre
uis, latitudo anguſta, altitudo ſubdita, ꝓ
funditas plana. Ibi agnoſcit lux nõ lucẽs,
uerbũ infans: aqua ſitiẽs, panis eſuriẽs. Vi
deas ſi attẽdas potentiã regi, ſapiẽtiã in-
ſtrui, uirtutẽ ſuſtẽtari: deũ deniq; lactẽn-
tẽ, ſed angelos reficiẽtẽ, uagientẽ, ſed mi-
ſeros cõſolantẽ. Videas ſi attẽdas, triſta-
ri lętitiã: pauere fiduciã, ſalutẽ pati, uitam
mori, fortitudinẽ ĩfirmari. Sed qđ nõ mi-
nus mirãdũ eſt: ipſa ibi cernit triſtitia lęti
ficãs, pauor cõfortãs, paſſio ſaluãs, mors
uiuificãs, infirmitas roborãs. Cui iã illud
quoq; nõ occurrat qđ quęrebã? Nunqd
nõ facile tibi eſt inter hęc fœminã agno-
ſcere uirũ circũdantẽ, cũ Mariã uideas ui
rũ approbatũ à deo Ieſum ſuo utero cir-
cũplectentẽ? Virum aũt dixerim fuiſſe Ie
ſum, non ſolum iã cũ diceret uir ꝓpheta,
potẽs in opere & ſermone, ſed ẽt cum te
nera adhuc ĩfantis mẽbra, dei mater blã-
do uel foueret in gremio, uel geſtaret in
utero. Vir igiĩ erat Ieſus necdũ ẽt natus,
ſed ſapiẽtia nõ ętate, animi uigore nõ uiri
bus corporis, maturitate ſenſuũ, nõ cor-
pulentia mẽbrorũ. Neq;.n. minus habuit
ſapiẽtiæ, uel potius nõ minus fuit ſapien-
tia Ieſus cõceptus q̃ natus: paruus q̃ ma
gnus. Siue ergo latẽs in utero, ſiue uagiẽs
in p̄ſepio: ſiue iam grãdiuſculus interro-
gãs doctores in templo, ſiue iã perfectæ
ætatis docẽs in populo: ęque ꝑfecto ple
nus fuit ſpiritu ſancto. Nec fuit hora in
quacũq; ętate ſua, qua de plenitudine il-
la quã in ſui cõceptione accepit in utero
uel aliqd minueret, uel aliqd eidẽ adiice-
ret, ſed à principio ꝑfectus, à principio ĩ-
quã plenus fuit ſpũ ſapiẽtię & ĩtellectus:
ſpũ cõſilij et fortitudinis, ſpũ ſciẽtię et pie
tatis, & ſpũ timoris dñi. Nec te moueat *Eſa.11.*
ꝙ de illo legis in alio loco. Ieſus aũt ꝓfi- *Luc.2.*
ciebat ſapiẽtia & ętate & grã apud deũ
& hoĩes. Nam quod de ſapientia & grã
hic dictũ eſt: nõ ſecũdum quod erat, ſed
ſecũdum qđ apparebat ĩtelligẽdum eſt:
nõ quia uidelicet aliquid ei nouũ accide
ret quod ante nõ haberet, ſed quod acci
dere uideret, q̃n uolebat ipſe ut uideret.
Tu homo cũ proficis, nõ q̃n, nec quantũ
uis ꝓficiſcis, ſed te neſciẽte tuus modera
tur ꝓfectus, tũa uita diſponitur. At uerò
puer Ieſus q diſponit tuam, ipſe diſpone
bat & ſuã, & q̃n uolebat & quibus uole
bat ſapiẽs apparebat, q̃n & qbꝰ uolebat
ſapiẽtior: q̃n & qbus uolebat ſapientiſſi
mus, quanq; in ſe nunq; eſſet niſi ſapiẽtiſ-
ſimus. Simil'r & cum ſemꝑ omni grã ple
nus fuiſſet: ſiue quã apud deum, ſiue quã
apud hoĩes habere deberet, ꝓ ſuo tñ ar-
bitrio eã nũc plus nũc minus oſtẽtabat,
ꝓut cernẽtium uel meritis cõgruere, uel
ſaluti expedire ſciebat. Cõſtat ergo quia
ſemꝑ Ieſus uirilem animum habuit, & ſi
ſemꝑ in corpore uir nõ apparuit. Cur de
niq; dubito uirum fuiſſe in utero, quẽ ini-
bi deũ fuiſſe nõ ambigo? Minus quippe
eſt eſſe uirũ q̃ eſſe deum. Sed uide ſi non
etiam hanc Hieremiæ nouitatem Eſaias
lucidiſſime aperit, q nouos ſuperius Aa-
ronicos flores expoſuit. Ecce, inquit, uir- *Eſa.7.*
go concipiet, & pariet filiũ. En habes fœ
minã ſcilicet uirginẽ. Vis & de uiro audi-
re qd ſit? Et uocabit, ait, nomẽ eiꝰ Emma
nuel, id eſt nobiſcũ deus. Fœmina itaque
circun

circundans uirum, uirgo eſt concipiens
Deum. Vides q̃ pulchrè & concorditer
ſanctorũ mira facta & myſtica dicta ſi-
bijnuicẽ concinunt? Vides q̃ ſtupendũ ſit
hoc unum de uirgine, & in uirgine, factũ
miraculũ, quod tot miracula p̄uenerunt,
tot oracula promiſerunt? Vnus nimirum
fuit ſpiritus prophetarum: & licet diuer-
ſis modis, ſignis & tẽporibus eãdem rẽ
diuerſi non diuerſo ſpiritu & p̄uiderũt &
prædixerunt. Quod Moyſi monſtratum
eſt in rubo et igne, Aarõ in uirga & flore,
Gedeoni in uellere et rore, hoc aperte Sa
lomõ p̄uidit in forti muliere & eius p̄cio,
apertius Hieremias præcinit de fœmina
& uiro, apertiſſime Eſaias declarauit de
uirgine & Deo, Gabriel tandẽ exhibuit
ipſam ſalutãdo. Ipſa naq; eſt de qua nũc
Lũce.1. euangeliſta, Miſſus eſt, ait angelus Ga-
briel à Deo ad uirginẽ deſponſatam Io-
ſeph. Ad uirginem, inqt, deſpõſatã. Qua-
re deſponſatã? Cum eſſet, inquam, uirgo
electa, & ut oſtenſum eſt, uirgo cõceptu
ra, uirgo paritura, mirũ cur deſpõſata fue
rit non nuptura. Nũquid uel hoc caſu fa-
ctũ quis dixerit? Nõ eſt caſu factũ quod
rationabilis cauſa cõmẽdat, cauſa ualde
utilis & neceſſaria & diuini prorſus adin
uentione conſilij digna. Dicã quod mihi
imò quod ante me patribus uiſum fuit.
Illa utiq; fuit ratio deſponſationis Marię,
q̃ & dubitationis Thomæ. Mos ſiquidẽ
Iudęorũ erat ut à die deſponſationis ſuę,
uſq; ad tp̃s nuptiarum, ſponſis ſpõſæ tra
derent cuſtodiendæ, quatenus earũ ipſi
eo ſibi pudicitiã curioſius ſeruarent, quo
ſibijpſi fideliores exiſterent. Sicut ergo
Thomas dubitando, palpando, conſtan
tiſſimus factus eſt dominicæ cõfeſſor re-
ſurrectionis, ita & Ioſeph Mariã ſibi de-
ſponſando eiuſq; conuerſationem in tp̃e
cuſtodiæ ſtudioſius cõprobando, factus
eſt pudicitiæ fideliſſimus teſtis. Pulchra
utriuſq; rei cõueniẽtia, & dubitatio Tho
mæ & deſponſatio Marię. Poterant qdẽ
ſimilis erroris laqueũ nobis inijcere, fidei
uidelicet in illo, caſtitatis in illa: ueritatẽ
in ſuſpitionẽ adducere, ſed ualde pruden
ter, & pie factũ eſt per contrariũ: ut unde
metuebatur ſuſpitio, firma ſit certitudo.
Nã et de filij reſurrectione citius qdẽ ego
q infirmus ſum crediderim Thomæ du-
bitanti & palpanti, q̃ Cephæ audienti &
credenti, & de matris cõtinentia facilius
ſponſo eius cuſtodiẽti et experiẽti, q̃ ipſi
quoq; uirgini de ſola ſua cõſciẽtia ſe de-
fendenti. Dic q̃ſo, qs eã uidẽs nõ deſpõſa
tã & grauidã, nõ potius diceret corruptã
q̃ uirginem? Nõ aũt decebat hoc dici de
matre dñi. Tolerabilius uerò atq; hone-
ſtius fuit putari ad tp̃s Xp̃m de coniugio
fuiſſe natũ, q̃ de fornicatiõe. Sed nõ pote
rat, inqs, deus aptũ aliqđ oſtẽdere ſignũ:
quo uidelicet fieret, ut eiꝰ nec ortꝰ ĩfama
ret nec mater criminaret? Poterat utiq;:
ſed nõ poterat latere dęmones, quod ſci
rẽt hoĩes. Oportebat aũt à pricipe mũdi
aliq̃diu celari diuini cõſilij ſacrm: non qđ
deꝰ ſi palã opꝰ ſuũ facere uellet, impediri
poſſe ab illo metueret. ſed qa ipſe q non
ſolũ potẽter, ſed ẽt ſapiẽter q̃cũq; uoluit
fecit, ſicut in oĩbꝰ opibꝰ ſuis quaſdã rerũ
uel tẽporũ cõgruẽtias ꝓꝑ ordinis pulchri
tudinẽ ſeruare cõſueuit: ita ĩ hoc quoq; tã
magnifico opꝑe ſuo, nr̃æ uidelicet repara-
tiõis, nõ tm̃ potẽtiã ſuã, ſed & prudẽtiam
oſtendere uoluit. Et q̃q̃ illud al'r q̃uo uel-
let ꝑficere potuiſſet, placuit ei tñ eo po-
tiꝰ & mõ & ordine hoĩem ſibi recõcilia-
re, quo nouerat cecidiſſe, ut ſicut diabolꝰ
priꝰ ſeduxit fœminã, & poſtmodũ uirũ ꝑ
fœminã uicit, ita priꝰ à fœmina uirgine ſe-
duceret, et poſt à uiro Xp̃o apte debella
ret, q̃tenꝰ malitię fraudi dũ ars pietatis il
luderet, ac maligni fortitudinẽ, Xp̃i uirtꝰ
cõtereret, diabolo deꝰ et prudẽtior appa
reret & fortior. Ita qppe decuit ĩcarnatã
ſapiẽtiã ſpiritalẽ uincere malitiã, quo non
ſolũ attingeret à fine uſq; ad finẽ fortiter,
ſed & diſponeret oĩa ſuauiter. Attingit
aũt à fine, uſq; ad finẽ.i. à cœlo uſq; ad ĩfer
nũ. Si aſcẽdero, inqt, in cœlũ, tu illic es, ſi *Pſal.138.*
deſcendero in infernũ, ades. Vtrobiq; ue
rò fortiter, q̃n & de ſupernis expulit ſu-
perbum: & apud inferos ſpoliauit aua-
rum. Conueniens ergo erat ut ſuauiter
quoq; oĩa cœleſtia ſcilicet & terrena di-
ſponeret, quatenꝰ & illinc deijciẽs ĩqetũ,

reliquos in pace firmaret, & huc debella
turus inuidũ, nobis prius ſuæ humilitatis
& manſuetudinis ualde neceſſariũ exem
plũ relinq̃ret, ſicq; mirabili fieret mode-
ramine ſapiẽtiæ, ut & ſuis ſuauis, & hoſti
bus fortis appareret. Quid.n. ꝓdeſſet dia
bolũ à deo uinci, nobis manẽtibꝰ ſupbis?
Neceſſario igit̃ deſponſata eſt Maria Io-
ſeph, qñ ꝑ hoc & à canibus ſanctũ abſcõ
dit̃, & à ſponſo uirginitas cõprobat̃, &
uirginis tã uerecundię parcit̃, q̃ famę ꝓui
det̃. Quid ſapientiꝰ? qd dignius diuina ꝓ-
uidentia? Vno tali conſilio ſecretis cœle-
ſtibus, & admittit̃ teſtis, & excludit̃ ho-
ſtis, & integra ſeruat̃ fama uirginis mr̃is.
Alioqn qñ pepercisset iuſtus adulteræ?
Mat. 1. Scriptũ eſt aũt: Ioſeph aũt uir eius cũ eẽt
iuſtꝰ, & nollet eã traducere, uoluit occul
te dimittere eã. Bene cũ eſſet iuſtꝰ, noluit
eã traducere, qa ſicut nequaq̃ iuſtus eẽt
ſi cognitã ream conſenſiſſet, ſic nihilomi
nus iuſtus nõ eſſet ſi ꝓbatã innoxiã cõdẽ
naſſet. Cũ ergo iuſtus eſſet, et nollet eam
traducere, uoluit dimittere eã. Quare uo
luit dimittere eã? Accipe & ĩ hoc nõ meã
ſed patrũ ſententiã. Propter hoc Ioſeph
uoluit dimittere eã, ꝑꝑ qđ & Petrꝰ dñm
Luce. 5. à ſe repellebat dicens, Exi à me dñe, quia
homo peccator ſum: ꝑꝑ qđ & Centurio
Matth. 8 à domo ſua eũ ꝓhibebat cũ diceret. Dñe
non ſum dignus ut intres ſub tectũ meũ.
Ita ergo & Ioſeph indignũ & peccatorẽ
ſe reputans dicebat intra ſe, à tali & à tã-
ta non debere ſibi ultra familiare p̃ſtari
cõtuberniũ, cuius ſupra ſe mirabilẽ expa
ueſcebat dignitatẽ. Videbat & horrebat
diuinę p̃ſentiæ certiſſimũ geſtãtẽ inſigne,
& qa myſteriũ penetrare nõ poterat, uo
lebat dimittere eã. Expauit Petrus poten
tiæ magnitudinẽ, expauit Centurio p̃ſen
tię maieſtatẽ. Exhorruit nimirũ et Ioſeph
ſicut homo huiꝰ tanti miraculi nouitatẽ,
myſterij ꝓfunditatẽ, & ideo occultè uo-
luit dimittere eã. Miraris q Ioſeph p̃gnã
tis ſeſe cõſortio uirginis iudicabat ĩdignũ
cũ audias & ſanctã Eliſabeth eiꝰ nõ poſ-
ſe ferre p̃ſentiã, niſi cũ tremore qdẽ & re-
Luce. 1. uerentia? Ait nãq;, Vnde hoc mihi ut ue-
niat mr̃ dñi mei ad me? Ideo itaq; Ioſeph
uoluit dimittere eã. Sed q̃re occultè et nõ
palã? Ne uidelicet diuortij cã iq̃reret̃, exi
geret̃ rõ. Quid.n. uir iuſtus rñderet popu
lo duræ ceruicis: populo non credenti &
contradicẽti? Si diceret q ſentiebat, qđ
de illius puritate cõprobauerat, nónne
mox increduli & crudeles Iudæi ſubſan-
narent illũ, lapidarent illã? Qñ nãq; ueri-
tati crederent tacẽti in utero, quã poſtea
contẽpſerunt clamantẽ in tẽplo? Quid fa
cerent necdũ apparẽti, cui poſtmodum
ĩpias manus iniecerunt, & miraculis coru
ſcanti? Merito ergo uir iuſtus ne aut mẽti
ri, aut diffamare cogeret̃ innoxiã, uoluit
occulte dimittere eã. Sin uerò al'r qs ſen-
tiat: & Ioſeph ſicut hoĩem dubitaſſe cõtẽ
dat, ſed qa iuſtus erat noluiſſe qdẽ habi-
tare cũ ea ꝑꝑ ſuſpitionẽ, nec tñ (qa pius
erat) traducere uoluiſſe ſuſpectã, & ideo
uoluerit occulte dimittere eã. Breuiter re
ſpondeo ẽt ſic dubitationem illã Ioſeph
fuiſſe neceſſariã, q̃ diuino meruit certifi-
cari oraculo. Sic q̃ppe ſcriptũ eſt. Hęc au Matth. 1.
tẽ eo cogitãte. ſ. q occultè dimitteret eã,
apparuit ei angelus in ſomnis dicens. Io-
ſeph fili Dauid, noli timere accipere Ma
riã cõiugẽ tuã. Qđ.n. in ea natũ eſt, de ſpũ
ſancto eſt. Itaq; ꝑꝑ iſtas rõnes deſpõſata
eſt Maria Ioſeph, uel potius (ſicut ponit
euãgeliſta,) uiro cui nomẽ erat Ioſeph. Vi
rũ noĩat, nõ qa maritꝰ, ſed q homo uirtu
tis erat. Vel potiꝰ qa iuxta aliũ euãgeliſtã Luc. 1.
non uir ſimpl'r, ſed uir eiꝰ dictꝰ eſt: merito
appellat̃, qđ neceſſariè putat̃. Debuit er-
go uir eiꝰ appellari, qa neceſſe fuit & pu-
tari, ſicut & pr̃ ſaluatoris nõ qdẽ eſſe, ſed
dici meruit ut putaret̃ eſſe, dicẽte hoc ip
ſo euãgeliſta. Et ipſe Ieſus erat ĩcipiẽs q̃ſi Luca. 3.
annorũ triginta, ut putabat̃ filius Ioſeph.
Nec uir ergo matris, nec filij pater exti-
tit, quãuis certa (ut dictum eſt) & neceſ-
ſaria diſpenſatione utrunq; ad tempus
& appellatus ſit & putatus. Conijce ta-
men ex hac appellatione qua licet diſpẽ-
ſatoria meruit honorari, adeo ut pater
dei & dictus & creditus ſit, cõijce & ex
ꝓprio uocabulo qđ augmẽtum nõ dubi
tas interp̃tari, qs & q̃lis hõ fuerit iſte hõ
Ioſeph. Simul et memẽto magni illiꝰ quõ Gene. 37.

dam patriarchæ uenditi in Aegypto, &
ſcito ipſius iſtũ non ſolũ uocabulum fuiſ
ſe ſortitũ: ſed & caſtimoniam adeptum,
innocentiam aſſecutũ & gratiam. Siqdẽ
ille Ioſeph fraterna ex inuidia uenditꝰ &
ductus in Aegyptũ, Xp̃i uenditionẽ p̃fi-
gurauit: Iſte Ioſeph Herodianã inuidiam
Matth. 2. fugiẽs Xp̃m in Aegyptum portauit. Ille
Gene. 39. dño ſuo fidẽ ſeruans dñe: noluit cõmiſce
Matth. 1. ri. Iſte dñam ſuam dñi ſui matrẽ uirginẽ
Gene. 40. agnoſcens, & ipſe continens fideliter cu-
ſtodiuit. Illi data eſt intelligẽtia in myſte
rijs ſomniorũ. Iſti datũ eſt conſcium fieri
atq; participem cœleſtiũ ſacrorũ. Ille fru
menta ſeruauit nõ ſibi: ſed oĩ populo. Iſte
panem uiuũ è cœlo ſeruandũ accepit, tã
ſibi q̃ toti mundo. Non eſt dubiũ qn bo-
nus & fidelis homo fuerit iſte Ioſeph, cui
mater deſponſata eſt ſaluatoris. Fidelis,
inquam, ſeruus & prudens, quem cõſti-
tuit dñs ſuæ matris ſolatiũ, ſuæ carnis nu
tritiũ: ſolum deniq; in terris magni conſi-
lij coadiutorẽ fidiſſimũ. Huc accedit qđ
dicit̃ fuiſſe de domo Dauid. Vere.n. de do
mo Dauid: uere de regia ſtirpe deſcendit
uir iſte Ioſeph, nobilis genere, mente no
bilior. Planè filius Dauid, non degenerãs
à pr̃e ſuo Dauid. Prorſus, inq̃, filiꝰ Dauid,
non tm̃ carne, ſed fide, ſed ſanctitate, ſed
deuotione: quem tanq̃ alterũ Dauid dñs
inuenit ſecundũ cor ſuum, cui tutò cõmit
teret ſecretiſſimũ atq; ſacratiſſimum ſui
cordis arcanũ, cui tãq̃ alteri Dauid incer
ta & occulta ſapientiæ ſuę manifeſtauit:
& dedit illi nõ ignarum eſſe myſterij, qđ
nemo principum huiꝰ ſeculi agnouit: cui
deniq; datũ eſt quod multi reges et pro-
phetæ cum uellent uidere non uiderunt,
audire & non audierunt: non ſolũ uidere
& audire, ſed ẽt portare, deducere, ãple-
cti, deoſculari, & nutrire, & cuſtodire.
Non tm̃ aũt Ioſeph, ſed & Maria deſcen
diſſe credenda eſt de domo Dauid. Alio
quin non eſſet deſponſata uiro de domo
Dauid: ſi nõ eẽt & ipſa de domo Dauid.
Ambo igit̃ erant de domo Dauid: ſed in
altera cõpleta eſt ueritas quã iurauit dñs
Dauid: altero tãto cõſcio & teſte adiple
tæ ꝓmiſſionis. In fine aũt uerſus; & nomẽ
inq̃t, uirginis Maria. Loquamur pauca,
& ſuꝑ hoc noĩe qđ interp̃tatũ maris ſtel
la dicit̃: & matri uirgini ualde conuenien
ter aptat̃. Ipſa nanq; aptiſſime ſyderi cõ-
parat̃: qa ſicut ſine ſui corruptione ſydus
ſuũ emittit radiũ, ſic abſq; ſui læſione uir-
go parturit filiũ. Nec ſyderi radius ſuam
minuit claritatẽ: nec uirgini filius ſuã inte
gritatẽ. Ipſa ẽ igit̃ nobilis illa ſtella ex Ia-
cob orta, cuius radius uniuerſum orbem
illuminat: cuius ſplendor, & p̃fulget ĩ ſu-
pernis, & inferos penetrat, terras ẽt plu-
ſtrans, & calefaciens magis mẽtes q̃ cor
pora fouet uirtutes, excoq̃t uitia. Ipſa in-
quã eſt p̃clara, & eximia ſtella ſuꝑ hoc
mare magnũ, & ſpacioſũ neceſſario ſub-
leuata, micans meritis, illuſtrans exẽplis.
O qſq; te intelligis in huiꝰ ſeculi ꝓfluuio
magis ĩter ꝓcellas, & tẽpeſtates fluctua
re q̃ ꝑ terrã ambulare: ne auertas oculos
à fulgore huius ſyderis, ſi nõ uis obrui ꝓ-
cellis. Si inſurgant uẽti tẽtationum, ſi in-
curras ſcopulos tribulationũ: reſpice ſtel
lã, uoca Mariã. Si iactaris ſupbię undis, ſi
ambitionis, ſi detractionis, ſi ęmulatiõis:
reſpice ſtellã, uoca Mariã. Si iracũdia aut
auaritia, aut carnis illecebra nauiculã cõ-
cuſſerit mẽtis, reſpice ad Mariã. Si crimi-
num ĩmanitate turbatus, cõſciẽtię fœdita
te cõfuſus, iudicij horrore ꝑterritus, bara
thro incipias abſorberi triſtitiæ, deſpera
tionis abyſſo: cogita Mariã. In ꝑiculis, in
ãguſtijs, ĩ rebꝰ dubijs, Mariã cogita, Ma-
riã ĩuoca. Nõ recedat ab ore, nõ recedat
à corde, & ut ĩpetres eiꝰ orõnis ſuffragiũ
nõ deſeras cõuerſatiõis exẽplum. Ipſam
ſequẽs nõ deuias: ipſam rogãs ñ deſpas,
ipſã cogitãs nõ erras. Ipſa tenẽte nõ cor-
ruis, ipſa ꝓtegente nõ metuis, ipſa duce
nõ fatigaris, ipſa ꝓpitia ꝑuenis, et ſic ĩ te-
metipſo expiris, quã merito dictũ ſit, &
nomẽ uirginis Maria. Sed iã modice pau
ſandum eſt, ne et nos in tranſitu claritatẽ
tãti luminis ĩtueamur. Vt.n. uerbis ap̃l'icis
utar: bonũ eſt nos hic eẽ, & libet dulciter Matth. 17.
cõtẽplari ĩ ſilẽtio, qđ laborioſa nõ ſufficit
explicare locutio. Interim aũt ex deuota
ſcintillãtis ſyderis cõtẽplatiõe, feruẽtior
reparabit̃ in his quæ ſequunt̃ diſputatio.

Homilia.iij.Vnde ſupra.

Ibẽter ubi mihi congruere uideo
I uerba ſanctorũ aſſumo, quo uel
ex uaſculorũ pulchritudine gra-
tiora fiant, quæq́ in eis lectori appoſue-
rim. Vt aũt nũc à propheticis uerbis inci
Eſa.6. piã. Væ mihi nõ quidẽ ſicut prophetę, qa
tacui, ſed quia locutus ſum: qm̃ uir pollu
tus labijs ego ſum. Heu quot uana, quot
falſa, quot turpia per hoc ipſum ſpurciſſi
mũ os meũ euomuiſſe me recolo, in quo
nũc cœleſtia reuoluere uerba p̃ſumo. Ve
hementer timeo, ne iãiã audiã, ad me di-
Pſalm.49. ctũ, Quare tu enarras iuſtitias meas, &
aſſumis teſtamẽtũ meũ ꝑ os tuum? Vtinã
& mihi de ſupno altari non quidẽ carbo
unus, ſed ingens globus igneus afferat̃, q
uidelicet multã & inueteratã prurientis
oris mei rubiginem ad plenum excoque
re ſufficiat, quatenꝰ angeli ad uirginẽ, &
uirginis ad ipſum grata iuicem, ac caſta
colloquia dignꝰ habear meo qualicunq;
Luc.1. replicare ſermone. Ait.n.euãgeliſta. Et in
greſſus angelus ad eã, haud dubiũ qn ad
Mariã dixit, Aue gr̃a plena, dñs tecum.
Quò ingreſſus ad eã? Puto in ſecretariũ
pudici cubiculi, ubi illa fortaſſis clauſo ſu
per ſe oſtio orabat patrem in abſcõdito.
Solẽt angeli aſtare orãtib. et delectari in
his quos uidẽt leuare puras manꝰ in orõ-
ne, holocauſtũ ſãctę deuotionis gaudẽt
ſe offerre deo in odorẽ ſuauitatis. Mariæ
aũt orõnes quãtum placuerint in cõſpe-
ctu altiſſimi angelꝰ idicauit: q igreſſus ad
eã tã reuerẽter ſalutauit. Nec fuit difficile
angelo ꝑclauſũ oſtiũ penetrare ad abdi
ta uirginis, qui utiq; ex ſubtilitate ſubſtã
tię ſuę hoc habet ĩ natura, ut nec ſeris fer-
reis eius arceat̃ ingreſſus, quocunq; ſuus
eum impetus ferat. Angelicis.n.ſpiritib.
parietes non obſiſtunt, ſed cũcta illis uiſi
bilia cedunt, cuncta æque corpora quan
tũlibet ſolida uel ſpiſſa penetrabilia ſunt
eis, ac peruia. Suſpicãdum igit̃ non eſt ꝙ
apertum inuenerit angelus oſtiolum uir
ginis: cui nimirũ in propoſito erat hoĩum
fugere frequentias, uitare colloqa: ne uel
orantis ꝑturbaret̃ ſilentiũ, uel cõtinentis
caſtitas tẽtaret̃. Clauſerat itaq; ẽt illa ho
ra ſuum ſuper ſe habitaculum uirgo pru-
dentiſſima, ſed hoĩbus nõ angelis. Proin-
de & ſi ad eã potuit intrare angelus: ſed
nulli hoĩum facilis patebat acceſſus. In-
greſſus ergo angelꝰ ad eã dixit. Aue gr̃a Textus.
plena dñs tecum. Legimus in actib. apo Actu.6.
ſtolorum & Stephanum plenum gr̃a, &
apoſtolos fuiſſe repletos ſpiritu ſancto,
ſed longe diſſimil'r à Maria. Alioqn nec
ĩ illo habitauit plenitudo diuinitatis cor
poral'r quemadmodum in Maria: nec il
li cõceperunt de ſpiritu ſancto quõ Ma-
ria. Aue, inquit, gratia plena: dñs tecum.
Quid mirum ſi gratia plena erat, cũ qua
dñs erat? Sed hoc potius mirãdum, quõ
qui angelum miſerat ad uirginẽ: ab ange
lo inuentus eſt eſſe cum uirgine. Ita ne ue
locior angelo fuit deus, ut feſtinantẽ nun
ciũ celerior ipſe p̃ueniret ad terras? Nec
mirum. Nã cum eſſet rex in accubitu ſuo,
nardus uirginis dedit odorẽ ſuũ, & aſcen
dit in cõſpectu glorię eius fumus aroma-
tis: & inuenit gr̃am corã oculis dñi, cla-
mantibus q circunſtabãt. Quæ eſt iſta q̃ Cant.3.
aſcẽdit ꝑ deſertum ſicut uirgula fumi, ex Pſalm.18.
aromatibus myrrhę & thuris? Statimq;
rex egrediens de loco ſancto ſuo, Exulta
uit ut gigas ad currẽdã uiã. & licet à ſum
mo cœlo egreſſio eiꝰ, nimio tñ peruolãs
deſiderio p̃uenit ſuum nuncium ad uirgi-
nem, quã amauerat, quã ſibi elegerat, cu
ius decorẽ cõcupierat. Quẽ proſpiciẽs à
longe uenientẽ gratulãs & exultãs ait ec
cleſia. Ecce uenit iſ ſaliens in montib. trã Can.2.
ſiliens colles. Merito aũt concupiuit rex
decorẽ uirginis. Fecerat.n.quicqd longe
antea p̃monita fuerat à p̃re ſuo Dauid,
dicente ſibi: Audi filia, & uide & inclina Pſal.44.
aurem tuã, & obliuiſcere populũ tuũ &
domum p̃ris tui. Et ſi hoc feceris, cõcupi
ſcet rex decorẽ tuum. Audiuit qppe & ui
dit, nõ ut quidã qui audientes nõ audiũt,
& uidentes nõ intelligunt, ſed audiuit &
credidit, uidit et ĩtellexit. Et inclinauit au
rẽ ſuã ad obediẽtiã, & cor ſuũ ad diſcipli-
nã, & oblita eſt populum ſuũ et domum
patris ſui: quia nec populum ſuum auge-
re prolis ſucceſſione, nec domui p̃ris ſui
relinquere curauit hęredẽ, ſed quicqd ho

noris in populo, quicquid de paterna do
mo rerũ terrenarũ habere potuiſſet, oĩa
arbitrata eſt ut ſtercora ut Chriſtũ lucri
faceret. Nec fefellit eã ĩtẽtio, qñ & Xp̃m
ſibi filium uẽdicauit, nec propoſitũ pudi-
citiæ uiolauit. Bene igit̃ gratia plena: quę
& uirginitatis gratiã tenuit, & inſuꝑ fœ-
cunditatis gloriam acquiſiuit. Aue, inqt,
gratia plena, dñs tecum. Non dixit dñs
in te, ſed dñs tecum. Deus enim qui ubiq;
æqualiter totus eſt, per ſuam ſimplicem
ſubſtãtiã, aliter tñ in rationabilibus crea
turis, q̃ in ceteris, & ipſarũ, aliter in bonis
q̃ in malis eſt per efficaciã. Ita ſanè eſt in
irrationabilibus creaturis, ut tñ nõ capia
tur ab ipſis. A rationalibꝰ aũt oĩbus qdẽ
capi poteſt ꝑ cognitionẽ, ſed à bonis tm̃
capitur ẽt per amorem. In ſolis ergo bo-
nis ita eſt, ut ẽt ſit cum ipſis propter con-
cordiam uoluntatis. Nam dum ſuas uo-
luntates ita iuſtitiæ ſubdunt, ut Deũ non
dedeceat uelle quod ipſi uolunt, per hoc
quòd ab eius uoluntate non diſſentiunt,
Deũ ſibi ſpecialiter iungũt. Sed cũ ita ſit
cũ oĩbus ſanctis, ſpecialiter tñ cũ Maria,
cum qua utiq; tanta ei conſenſio fuit: ut il
lius nõ ſolum uoluntatẽ, ſed ẽt carnem ſi-
bi cõiungeret, ac ſi de ſua, uirginisq́; ſub-
ſtãtia unum Chriſtũ efficeret, uel potius
unus Chriſtus fieret: qui & ſi nec totus
de Deo nec totus de uirgine, totus tñ dei
& totꝰ uirginis eſſet, nec duo filij, ſed unꝰ
utriuſq; filiꝰ. Ait itaq;: Aue gratia plena,
dñs tecum. Nec tm̃ dñs filius tecum quẽ
carne tua induis: ſed & dñs ſpiritꝰ ſanctꝰ
de quo concipis, & dñs pater, q genuit,
quẽ cõcipis. Pater inquã tecum, q filium
ſuum facit & tuũ. Filius tecũ, qui ad con-
dendum in te mirabile ſacramentũ miro
modo & ſibi reſerat genitale ſecretũ, &
tibi ſeruat uirginale ſignaculum. Spiritus
ſanctus tecũ, qui cũ patre & filio tuũ ſan
ctificat uterũ. Dñs ergo tecũ. Benedicta
tu in mulieribus. Libet adiungere quòd
Eliſabeth, cuius hæc uerba ſunt, ꝓſecuta
ſubiunxit. Et benedictus fructus uentris
tui. Non qa tu benedicta, ideo benedictꝰ
fructus uentris tui, ſed qa ille te p̃uenit in
benedictionibus dulcedinis, ideo tu be-
nedicta. Verè etenim benedictus fructus
uentris tui in quo benedictæ ſunt oẽs gẽ-
tes: de cuius plenitudine tu quoq; acce-
piſti cum cæteris, & ſi differentius à cęte
ris. Ac propterea quidẽ benedicta tu, ſed
in mulieribus, ille uerò benedictus nõ in
hoĩbus, non inter angelos, ſed qui eſt, ut
ait Apoſtolus, ſuꝑ oĩa benedictus Deus
in ſecula. Dicit̃ benedictus uir, benedictꝰ Rom.9.
panis, benedicta mulier, benedicta terra,
uel ſi qd tale in creaturis benedictũ eſſe
memorat̃, ſed ſingulariter benedictꝰ fru-
ctus uentris tui, cũ ſit ſuꝑ oĩa benedictus
Deus in ſecula. Benedictus ergo fructus
uẽtris tui. Benedictꝰ in odore, benedictꝰ
in ſapore, benedictus in ſpecie. Huiꝰ odo
riferi fructꝰ fragãtiã ſentiebat q dicebat.
Ecce odor filij mei ſicut odor agri pleni, Gene.27.
cui benedixit dñs. An nõ uere benedictꝰ
cui benedixit dñs? De ſapore huiꝰ fructꝰ
quidã ꝙ guſtauerat taliter eructabat di-
cẽs. Guſtate & uidete, qm̃ ſuauis eſt dñs.
Et alibi: Quã magna multitudo dulcedi- Pſal.33.
nis tuæ dñe, quã abſcõdiſti timẽtibus te. Pſal.30.
Et alius quidã: Si tñ, inquit, guſtatis qm̃ 2.Pe.2.
dulcis eſt dñs. Et ipſe fructꝰ de ſe, inuitãs
nos ad ſe, qui edit me, ait, adhuc eſuriet:
& q bibit me, adhuc ſitiet. Vtiq; ꝑpter
ſaporis dulcedinẽ hoc dicebat, qui ſemel
guſtatus magis excitat appetitũ. Bonus
fructus q aĩarum eſurientium & ſitientiũ
iuſtitiam, & eſca & potus eſt. Audiſti de
odore, audiſti de ſapore, audi & de ſpe-
cie. Si.n.fructꝰ ille mortis non ſolũ ſuauis
fuit ad ueſcẽdũ: ſed ẽt teſte ſcriptura dele
ctabilis aſpectu, q̃to magis huius uitalis Gene.3.
fructus uiuificũ decorẽ debemꝰ inqrere,
in quẽ, teſte alia ſcriptura, deſiderant etiã
angeli proſpicere? Cuius pulchritudinẽ ĩ 1.Petr.1.
ſpiritu uidebat, & in corꝑe uidere cupie- Pſal.49.
bat, q dicebat. Ex Siõ ſpẽs decoris eiꝰ. Et
ne mediocrẽ tibi uideat̃ cõmẽdaſſe deco
rẽ, recole quod in alio pſalmo legis. Spe- Pſal.44.
cioſus forma prę filijs hoĩum diffuſa ẽ gra
tia ĩ labijs tuis, ꝑpterea benedixit te Deꝰ
ĩ ęternũ. Bñdictꝰ ergo fructꝰ uẽtris tui, cui
benedixit Deus in ęternũ. Ex cuius bene-
dictiõe benedicta ẽt tu ĩ mulieribꝰ: qa nõ
põt mala arbor fructũ facere bonũ. Be-

Gene. 3. nedicta,in quã,tu in mulieribus,q̃ illã ge-
neralem maledictionẽ euaſiſti,qua dictũ
eſt.In triſtitia paries filios: & nihilomin⁹
illã,qua ſecutum eſt. Maledicta ſterilis ĩ
Iſrael,ac ſingularẽ conſecuta eſt benedi-
ctionẽ,ut nec ſterilis maneas, nec cũ do-
lore parturias.Dura neceſſitas: & graue
iugum ſup oẽs filias Euę.Et ſi pariunt cru
ciantᷣ,et ſi non pariunt maledicuntᷣ.Et do
lor ꝓhibet parere, & non parere maledi
ctio.Quid facies uirgo q̃ hæc audis, quæ
hæc legis?Si parturis,anguſtiaris, ſi ſteri
lis manes,malediceris.Quid eliges uirgo
prudẽs?Anguſtiæ,inq̃t,mihi ſunt undiq;:
Melius eſt tñ mihi maledictũ ĩcurrere &
caſtã manere, q̃ prius q̃dẽ concipere per
cõcupiſcentiã,qđ merito poſt cum dolo
re parturiã.Hinc etenim & ſi uideo male
dictum,ſed nõ pcm̃:illinc uero et pcm̃ ſi-
mul & cruciatũ.Deniq; hæc maledictio
q̃d aliud eſt,q̃ hoĩum exprobratio?Neq;
ob aliud ſanè dr̃ ſterilis maledicta,niſi ꝙ
opprobrio & contẽptui ſit habẽda tanq̃
inutilis & infructuoſa, & hoc ĩ Iſrael tm̃.
Mihi aũt pro minimo ẽ ꝙ hoĩbus diſpli-
ceo,dum me poſſim uirginem caſtã exhi
bere Xp̃o.O uirgo prudens, ô uirgo de-
uota,q̃s te docuit deo placere uirginita-
tẽ?Quæ lex,q̃ iuſtitia,q̃ pagina ueteris te
ſtamenti uel p̃cipit,uel conſulit, uel hor-
tatᷣ in carne nõ carnaliter uiuere:& in ter
Roma. 8. ris angelicã ducere uitã?Vbi legeras bea
Roma. 13. ta uirgo,ſapientia carnis mors eſt,et, Cu
Apoca. 14. ram carnis ne perfeceritis in deſiderio?
Matth. 19. Vbi legeras de uirginibus, q̃a cantant cã
2.Cor. 10. ticum nouũ quod nemo ali⁹ cãtare põt,
1.Cor. 7. & ſequuntᷣ agnum quocũq; ierit?Vbi le-
geras,laudatos eſſe q ſe caſtrauerunt pp
regnum cœlorũ?Vbi legeras, In carne.n.
ambulantes,non ſecundũ carnem milita
mus,& q matrimonio iungit uirginẽ ſuã
benefacit, & q non iungit melius facit?
Vbi ſup, a. Vbi audieras: Volo uos oẽs eſſe ſicut &
Ibidem. meipſum,&,bonũ eſt homini ſi ſic pme-
neat ſcđ'm meum cõſilium?De uirginib⁹
inq̃t,præceptũ non habeo,conſilium aũt
Vbi ſupra. do.Tu uerò nõ dicã præceptum, ſed nec
conſilium,nec exẽplum,niſi ꝙ unctio do
cebat te de oĩbus,ac ſermo Dei uiuus &
efficax ante tibi factus eſt magiſter q̃; fi-
lius,prius inſtruxerit mentem q̃ indueri
carnẽ.Xp̃o ergo deuoues te exhibere uir
ginem,& neſcis ꝙ ipſi exhiberi te opor-
tet ẽt matrem?Eligis in Iſrael eſſe contẽ-
ptibilis,& ut illi placeas cui te probaſti,
maledictum incurrere ſterilitatis:et ecce
maledictio benedictione cõmutatᷣ,ſteri-
litas fœcunditate recompenſatur. Aperi
uirgo ſinum, expande gremiũ, præpara
uterum:quia ecce factur⁹ eſt tibi magna
qui potens eſt: intantum ut pro maledi-
ctione Iſrael,beatam te dicant oẽs gene-
rationes.Nec ſuſpectam habeas prudẽs
uirgo fœcunditatem,quia nõ auferet in-
tegritatem.Concipies, ſed ſine peccato.
Grauida eris,ſed non grauata,paries,ſed
non cum triſtitia: neſcies uirũ, & gignes
filium.Qualẽ filium?Illius eris mater,cu-
ius deus eſt pater.Filius paternæ charita
tis erit corona tuæ caſtitatis,ſapiẽtia pa-
terni cordis erit fructus uteri uirginalis.
Deum deniq; paries, & de deo cõcipies.
Confortare ergo uirgo fœcunda, caſta
puerpera,mr̃ intacta,q̃a non eris in Iſrael
ultra maledicta,neq; inter ſteriles depu-
tata.Et ſi adhuc malediceris ab Iſrael ſe-
cundum carnẽ,non quia ſterilẽ uidẽt, ſed
quia fœcundã inuident: memento ꝙ &
Chriſtus maledictũ pertulit crucis, q te
ſuam matrem benedixit in cœlis, ſed & ĩ
terris ab angelo benedicta, & à cunctis
generationib⁹ terræ meritò beata p̃dica
ris.Bñdicta ergo tu in mulieribus, & be-
nedictus fructus uentris tui. Quæ cũ au- Textus.
diſſet turbata eſt in ſermone ei⁹, & cogi-
tabat qualis eſſet iſta ſalutatio.Solẽt uir-
gines q̃ uerè uirgines ſunt, ſemp pauidæ
& nunq̃ eſſe ſecurę,& ut caueãt timẽda,
etiã tuta pertimeſcere,ſcientes ſe in uaſis
fictilib⁹ theſaurũ portare p̃cioſum, & ni
mis arduũ eẽ uiuere ãgelice ĩter hoĩes, &
ĩ terris more cœleſtiũ cõuerſari,et ĩ carne
cœlibẽ agere uitã. Ac ꝓide q̃cq̃d nouum
q̃cq̃d ſubitũ fuerit ortũ,ſuſpectas hñt ĩſi-
dias,totũ cõtra ſe æſtimãt machinatum.
Idcirco et Maria turbata ẽ in ſermõe an-
geli.Turbata ẽ,ſed ñ ꝑturbata. Turbat⁹
ſũ,iq̃t,et nõ ſum locut⁹,ſed cogitaui dies Pſalm. 76.

antiquos, & annos ęternos in mente ha-
bui.Ita ergo & Maria turbata eſt & nõ
eſt locuta,ſed cogitabat qualis eſſet iſta
ſalutatio. Quòd turbata eſt, uerecundiæ
fuit uirginalis,ꝙ non ꝑturbata, fortitudi
nis,qđ tacuit & cogitauit,prudẽtię.Co-
gitabat aũt qualis eẽt iſta ſalutatio.Scie-
bat prudẽs uirgo ꝙ ſæpe angelus ſatanæ
trãsfigurat ſe in angelũ lucis, & q̃a nimi
rũ humilis & ſimplex erat,nihil tale peni
tus à ſancto angelo ſperabat,& ideo co-
gitabat qualis eſſet iſta ſalutatio. Tunc
angel⁹ intuit⁹ uirginẽ & uarias eam ſecũ
uoluere cogitationes facillime dep̃hen-
dẽs, pauidã conſolatᷣ: cõfirmat dubiam,
ac familiariter uocãs ex noĩe, benigne ne
timeat pſuadet.Ne timeas, inq̃t, Maria,
Textus. inueniſti gr̃am apud deũ. Nihil hic doli:
nihil hic fallaciæ eſt. Nullã circũuẽtionẽ,
nullas hic ſuſpiceris inſidias. Nõ ſum hõ
ſed ſpũs,& dei angelus non ſatanę. Ne ti
meas Maria,ĩueniſti gr̃am apud deum.
O ſi ſcires q̃tum tua humilitas altiſſimo
placeat:q̃ta te apud ip̃m ſublimitas ma-
neat,angelico te indignã nec alloq̃o iudi
cares nec obſeq̃o.Vt q̃d.n.ĩdebitã tibi di
xeris gr̃am angelorum, q̃ inueniſti gr̃am
apud deũ?Inueniſti quod q̃rebas, inueni
ſti qđ nemo ante te potuit inuenire, inue
niſti gr̃am apud deũ. Quã gr̃am? Dei &
hoĩum pacem,mortis deſtructionẽ, uitæ
reparationẽ.Hæc eſt ergo gr̃a, quã inue-
Textus. niſti apud deũ. Et hoc tibi ſignum. Ecce
cõcipies & paries filiũ, & uocabis nomẽ
eius Ieſum.Intellige prudens uirgo ex no
mine filij ꝓmiſſi q̃tã & q̃; ſpecialẽ gr̃am
inueneris apud deum.Et uocabis, ait, no
men eius Ieſum. Rõnẽ hui⁹ uocabuli ali⁹
euangeliſta ponit, angelo ſic interp̃tãtẽ.
Matth. 1. Ipſe.n.ſaluum faciet ppl'm ſuum à pecca
tis eorum. Duos Ieſus lego in typo hui⁹,
quẽ nunc in manibus habemus p̃ceſſiſſe,
ambos populis præfuiſſe. Quorum unus
ppl'm ſuum de Babylõe eduxit,alter ſuũ
ĩ terrã ꝓmiſſionis ĩtroduxit. Et illi quidẽ
illos, q̃bus præerant,ab hoſtib⁹ defende
bãt,ſed nunq̃d ſaluabãt à peccatis eorũ?
Is aũt nr̃ Ieſus et à peccatis ſaluat ppl'm
ſuũ, & introducit ĩ terrã uiuẽtium. Ipſe.n.
ſaluum faciet ppl'm ſuum à peccatis eo-
rum. Quis ẽ hic qui ẽt peccata dimittit?
utinã & me peccatorẽ dignetᷣ dñs Ieſus
annumerare ppl'o ſuo, ut ſaluũ me faciat
à peccatis meis.Verè.n.beatus ppl's,cui⁹
iſte Ieſus dñs deus eius,quia ipſe ſaluum
faciet ppl'm ſuum à peccatis eorum. Ve-
reor aũt ne multi ſe profiteantur eſſe de
ppl'o eius,quos tñ ipſe non habeat ꝓ po
pulo ſuo.Vereor ne pleriſq;, qui quaſi in Matth. 15.
ppl'o eius religioſiores eſſe uidentur, ipſe
aliq̃n dicat. Ppl's hic labijs me honorat,
cor autẽ eorum longe eſt à me. Nouit.n.
dñs Ieſus qui ſunt eius,nouit & quos ele
gerit à principio.Quid me uocatis ait do Luc. 6.
mine dñe,& non facitis quæ dico?Vis ſci
re an pertineas ad ppl'm eius, uel potius
uis eſſe de ppl'o eius?Fac quę dicit Ieſus,
& computabit te in ppl'o ſuo.Fac quę iu
bet in Euangelio dominus Ieſus, quæ iu-
bet in lege & prophetis, quæ iubet per
miniſtros ſuos qui ſunt in eccleſia, obtẽ-
pera eius uicarijs præpoſitis tuis,non tm̃
bonis & modeſtis, ſed ẽt diſcolis: & di-
ſce ab ipſo Ieſu,quia mitis eſt & humilis Matth. 11.
corde, & eris de beato populo eius quẽ
elegit in hæreditatẽ ſibi, eris de laudabi-
li populo eius quẽ dñs exercituum bene-
dixit dicens: Opus manuum mearum tu
es,hęreditas mea Iſrael, cui ne forte Iſra-
el carnalem æmuleris ẽt teſtimonium ꝑ-
hibet dicẽs.Populus quem non cognoui Pſalm. 17.
ſeruiuit mihi,in auditu auris obediuit mi
hi. Sed audiam⁹ quid idẽ angelus ſentiat
de illo,cui necdum concepto tale indidit
nomen.Ait nanq;:Hic erit magnus, & fi-
lius altiſſimi uocabitur. Bene magnus q Textus.
fili⁹ altiſſimi merebitur appellari. An nõ
magnus, cuius magnitudinis non eſt fi-
nis?Et quis magn⁹ ait, ſicut deus noſter?
Planè magnus qui tam magnus q̃; altiſſi Pſal. 144.
mus,q̃a & ipſe altiſſim⁹.Neq;.n.altiſſimi Pſal. 112.
filius rapinam arbitrabitur eſſe ſe ęqualẽ Philipp. 2.
altiſſimo.Ille merito arbitrãdus eſt cogi-
taſſe rapinã,q cũ de nihilo ĩ angelicã for-
mã fact⁹ fuiſſet, factori ſuo ſe comparãs
uſurpauit ſibi qđ filij altiſſimi ꝓpriũ eſt,
qui utiq; in forma Dei à Deo nõ fact⁹ ſed
genit⁹ ẽ.Altiſſim⁹.n. de⁹ pr̃ quãuis omni-

potens ſit,non potuit tñ uel ęqualem ſibi
condere creaturam uel inęqualē gignere
filiū.Fecit itaq; angelum magnū, ſed non
quātus ipſe: & ideo nec altiſſimum. Solū
aūt unigenitum quem nō fecit,ſed genuit
omnipotēs omnipotentē altiſſimus altiſ-
ſimum,æternus coæternum, ipſum ſibi ꝑ
oīa comparari, nec rapinam æſtimat nec
iniuriā.Rectè ergo hic erit magnus qui fi-
lius altiſſimi uocabiť.Sed quare hic erit
& nō potius eſt magnus, qui ſemꝑ æqua
liter magnus,non habet quo creſcat,nec
maior poſt cōceptū futur⁹ ſit, q̄ ante uel
ſit uel fuerit? An fortè propterea dixerit
erit,q̄a qui magnus Deus erat, magnus
homo futurus ſit?Bene ergo hic erit ma-
gnus.Magnus homo,magn⁹ doctor,ma
gnus propheta. Sic.n.diciť de eo in euan-
Lucæ.7. gelio. Quia propheta magnus ſurrexit in
nobis.Et à minori quodā ꝓpheta magn⁹
itidē propheta uenturus promittiť.Ecce,
īqt,ueniet ꝓpheta magn⁹, & ipſe renoua
bit Hieruſalē.Et tu q̄dē ô uirgo ꝑuulū pa-
ries,ꝑuulū nutries,ꝑuulū lactabis, ſed ui-
dēs paruū cogita magnū?Erit.n.magnus
q̄a magnificabit eū De⁹ ī cōſpectu regū,
adeo ut adorent eū oēs reges, oēs gentes
ſeruiāt ei.Magnificet ergo & aīa tua do-
Lucæ.1. minū q̄a hic erit magnus, et fili⁹ altiſſimi
uocabiť.Magnus erit & magna faciet ti
bi qui potens eſt, & ſanctum nomē eius.
Quod.n.ſanctius nomen, q̄ quòd filius al
tiſſimi uocabitur?Magnificetur & à no-
bis paruulis magn⁹ dñs, quos ut faceret
magnos,factus eſt paruulus.Paruul⁹ ait,
natus eſt nobis: & filius datus eſt nobis.
Eſaiæ.9. Nobis inquā non ſibi,qui utiq; ante tꝑa
multo nobilius natus ex patre,naſci tem
poraliter nō indigebat ex matre. Nō an-
gelis quoq; qui cum magnum haberēt,
paruulum non requirebant. Nobis ergo
natus,nobis et datus, quia nobis neceſſa
rius.Iā de nobis nato & dato faciam⁹ ad
quod natus eſt & datus. Vtamur noſtro
in noſtrā utilitatem, de ſaluatore ſalutē
operemur.Ecce paruulus in medio ſtatui
tur.O paruul⁹,paruulis deſiderat⁹. O ue
rè paruulus,ſed malitia non ſapiētia.Stu-
deamus effici ſicut paruul⁹ iſte, diſcamus
ab ipſo quia mitis eſt & humilis corde:
ne magnus uidelicet Deus ſine cauſa fa-
ctus ſit homo paruus,ne gratis mortuus,
ne in uacuū crucifixus. Diſcamus eius hu
militatem,imitemur manſuetudinē, am-
plectamur dilectionem, cōmunicemus
paſſionibus,lauemur in ſanguine eius,ip-
ſum offeramus propitiationem pro pec-
catis noſtris:q̄m ad hoc ipſe natus & da
tus eſt nobis. Ipſum oculis patris, ipſum Romæ 8.
offeramus & ſuis, quia & pater proprio
filio ſuo non pepcit, ſed pro nobis tra-
didit illum, & ipſe filius ſemetipſum exi-
naniuit formam ſerui accipiēs:ipſe tradi-
dit in mortem aīam ſuam, & cum ſcele-
ratis reputatus eſt, & ipſe peccata mul-
torum tulit, & pro trāſgreſſoribus roga- Lucæ.23.
uit ut non perirent:Non poſſunt perire ꝓ
quibus filius rogat ne pereant, pro q̄bus
pater tradidit filium in mortem ut uiuāt.
Aequaliter ergo ab utroq; ſperanda eſt
uenia,quibus æqualis eſt in pietate miſe
ricordia,par in uoluntate potētia, una in
deitate ſubſtātia,in qua unus cum eis ſpi
ritus ſanctus uiuit & regnat Deus ꝑ om-
nia ſecula ſeculorum,Amen.

Homilia quarta. Vnde ſupra.

N On eſt dubium quicquid in lau-
dibus matris proferimus ad filiū Prouer.10
pertinere, & rurſum cum filiū ho
noramus, à gloria matris nō recedimus.
Nam ſi iuxta Salomonem Filius ſapiens
gloria eſt patris, quāto magis glorioſum
eſt matrem ipſius effici ſapientię?Sed q̄d
ego tēto in eius laudibus quam laudabi-
lem prædicant prophetæ,perhibet ange
lus,narrat euangeliſta?Non ergo laudo,
quia non audeo:ſed tātum replico deuo-
tus quod iam explicauit per os euangeli
ſtæ ſpiritus ſanctus. Sequitur nanque &
ait. Et dabit illi dominus Deus ſedē Da- Textus.
uid patris ſui.Verba ſunt angeli ad uirgi-
nem de promiſſo filio,promittētis quòd
debeat poſſidere regnum Dauid. Quòd
de ſtirpe Dauid duxerit originem dñs Ie
ſus,nemo dubitat.Quęro aūt quomodo
dederit ei Deus ſedem Dauid patris ſui,
cùm ipſe in Hieruſalem non regnauerit,
q̄nimo turbis eū uolētib⁹ cōſtituere regē
non

nō acquieuerit,ſed & ante faciem Pilati
Ioan.8. proteſtatus ſit: Regnum meū non eſt de
Eſa.6. hoc mūdo.Deniq; quid magnum ꝓmit-
titur ei qui ſedet ſuꝑ Cherubim, quē pro
pheta uidit ſedentē ſuꝑ ſolium excelſum
& eleuatum, ſedere in throno Dauid pa
tris ſui?Sed nouimus quandā aliā Hieru-
ſalē ab ea q̄ nunc eſt in qua regnauit Da
uid ſignificatā multo iſta nobiliorē,mul-
to ditiorē.Hāc igiť puto hic fuiſſe ſignifi-
catā,illo uidelicet uſu loquēdi, quo ſæpe
reperis in ſcripturis ſignificās poni pro ſi
Luc.1. gnificato. Tunc ſanè dedit illi deus ſedē
Dauid p̄ris ſui, q̄n conſtitutus eſt rex ab
eo ſuper Sion mōtem ſanctum eius. Sed
hic ꝓpheta de quo regno dixerat, exp̄ſ-
ſius aperuiſſe uideť,in eo ꝙ nō in Siō po-
ſuit,ſed ſuꝑ Sion. Nā ideo fortaſſis dictū
eſt ſuꝑ, quia in Sion quidē regnauit Da-
uid, ſuper Sion uerò regnum eſt illius de
quo dictum eſt ad Dauid, De fructu uen
Pſal.131. tris tui ponā ſuper ſedem tuā, de quo &
dictum eſt per alium prophetā, Super ſo
lium Dauid & ſuꝑ regnum eius ſedebit.
Eſa.9. Vides q̄a ubiq; reperis ſuꝑ: Suꝑ Sion, ſuꝑ
ſedem, ſuper ſolium, ſuper regnum? Da-
bit ergo ei dñs deus ſedē Dauid p̄ris ſui,
nō typicam ſed ueram, nō temporalem
ſed æternā, nō terrenā ſed cœleſtē. Quæ
idcirco (ut iam dictum eſt) memorať fuiſ
ſe Dauid: q̄a hęc in qua temporal'r ſedit,
Textus. ęternę illius gerebat imaginem. Et regna
bit in domo Iacob in ęternū, & regni ei⁹
nō erit finis. Hic quoq; ſi domum Iacob
tꝑalem accipim⁹, q̄uo in illa q̄ ęterna nō
eſt, ī ęternū regnatur⁹ eſt? Quęrēda eſt er
go dom⁹ ęterna Iacob qua regnet ī ęter
num, cuius regni nō erit finis. An nō deni
que domus illa Iacob exaſperans impie
abnegauit eū, & inſipienter reſpuit ante
faciem Pilati: q̄n illo perhibente, regem
ueſtrum crucifigā? uno ore reſpōdendo
Ioan.19. clamauit: Nō habemus regem niſi Cæſa
rem? Require itaq; apoſtolum, & diſcer
Rom.2. net tibi eū qui in occulto Iudæus eſt, ab
illo qui in manifeſto, et q̄ in ſpiritu eſt cir
cunciſionem, ab ea q̄ fit in carne, & ſpiri
tualē Iſrael à carnali: & filios fidei Abra
Colo.2. hę à filijs carnis. Nō.n. inquit oēs qui erāt
ex Iſrael hi ſunt Iſraelitæ, neq; qui ſemen Rom.9.
ſunt Abrahę hi filij. Sequere ergo & dic:
Simil'r nō oēs qui ex Iacob, hi reputandi
ſunt in domo Iacob, Iacob q̄ppe ipſe eſt
qui Iſrael. Solos igiť qui in fide Iacob ꝑfe
cti inueniēdi ſunt, reputa ī domo Iacob,
uel potius ipſos noueris fore ſpiritualem
& æternā domū Iacob, in qua regnabit
dñs Ieſus in æternū. Quis ex nobis eſt q̄
iuxta interpretationē noīs Iacob, ſupplā
tet diabolū de corde ſuo luctet̄ cū uitijs
& cōcupiſcētijs ſuis: ut nō regnet pecca-
tum ī ſuo mortali corpore, ſed regnet in
eo Ieſus, & nunc quidē ꝑ gr̄am, & in ęter
nū per gloriā? Beati in quib⁹ Ieſus regna
bit in ęternum, quia & ipſi cum eo regna
bunt, & regni eius nō erit finis. O q̄ glo-
rioſum eſt regnum illud in quo reges cō
gregati ſunt, cōuenerunt in unum, ad lau
dandum.ſ. & glorificādum eum, qui ſuꝑ
oēs eſt rex regum, & dñs dominantium.
De cuius ſplendidiſſima cōtemplatione Matth.13.
fulgebūt iuſti ſicut ſol in regno patris eo
rū. O ſi & mei peccatoris meminerit Ie-
ſus in beneplacito populi ſui, cum uene-
rit in regnum ſuum. O ſi me in illa die, q̄n
traditurus eſt regnū deo et patri, uiſitare
dignabiť in ſalutari ſuo, ad uidēdum.ſ. in
bonitate electorū ſuorū, ad lętādum in lę
titia gentis ſuæ, ut laudeť ēt à me cū hęre
ditate ſua. Veni iterim dñe Ieſu, aufer ſcā
dala de regno tuo q̄d' eſt aīa mea, ut re-
gnes tu (qui debes) in ea. Venit.n. auari-
tia & uēdicat in me ſibi ſedē, iactātia cu-
pit dñari mihi, ſuꝑbia uult mihi eſſe rex,
luxuria dicit ego regnabo, ambitio, de-
tractio, īuidia et iracūdia certāt ī meipſo
de meipſo, cui⁹ ego potiſſimū eē uidear.
Ego aūt quātū ualeo reſiſto, renitor quā
tū iuuor, dñm meū Ieſū reclamo, ipſi me
defēdo, q̄a ipſi⁹ me iuris agnoſco. Ipſum
mihi deū, ipſū mihi dñm teneo & dico,
nō habeo regē niſi dñm Ieſum. Veni ergo
dñe diſperge illos in uirtute tua et regna
bis in me, q̄a tu es ipſe rex meus & deus
meus, q̄ mandas ſalutes Iacob. Dixit aūt Textus.
Maria ad angelū. Q̄uo fiet iſtud, q̄m ui-
rū nō cognoſco? Primo q̄dē prudēter ta-
cuit, cū adhuc dubia cogitabat, qualis eſſ

ſet iſta ſalutatio,malẽs nimirũ humil'r nõ
rñdere,q̃ȝ temere loq qđ' neſciret.Iã uero
cõſortata & bene p̃meditata, angelo q-
dem foris loquẽte, ſed deo intus pſuadẽ-
te:erat.n.dñs cũ illa dicente angelo Dñs
tecum,ita ergo cõfirmata fide.ſ.depellẽ-
te timorẽ, lętitia uerecundiã, dixit ad an-
gelum.Qũo fiet iſtud,qm̃ uirũ nõ cogno
ſco?Nõ dubitat de facto, ſed modum re
quirit & ordinẽ. Nec.n.q̃rit an fiet iſtud,
ſed qũo.Quaſi dicat.Cum ſciat dñs me⁹
teſtis cõſcientiæ meę uotum eſſe ancillæ
ſuæ nõ cognoſcere uirum , qua lege,quo
ordine placebit ei ut fiat iſtud ? ſi opor-
tuerit me frãgere uotum ut pariã talem
filium,& gaudeo de filio,et doleo de p-
poſito.Fiat tñ uoluntas eius. Sin uerò uir
go concipiã, uirgo & pariã,quod utiq; ſi
placuerit ei impoſſibile nõ erit,tunc ſcio
uere,quia reſpexit humilitatẽ ancillę ſuę.
Textus. Qũo ergo fiet iſtud qm̃ uirum nõ cogno
ſco?Et reſpõdens angelus dixit ei . Spiri-
tus ſanctus ſupueniet in te,et uirtus altiſ-
ſimi obumbrabit tibi.Superius dicta eſt
fuiſſe gr̃a plena,& nunc qũo dicit,Spiri-
tus ſanctus ſupueniet in te,et uirtus altiſ-
ſimi obumbrabit tibi? Nũquid potuit re
Nota pulcra questionē. pleri gr̃a et necdum hr̃e ſpiritum ſanctũ,
cum ipſe ſit dator gr̃arum?Si aũt iã ſpiri-
tus ſanctus in ea erat,qũo adhuc tãq; no
uiter ſuperuenturus repromittit?An for-
tè ideo nõ dixit ſimpl'r,ueniet ĩ te,ſed ad-
didit ſup, quia & prius quidẽ in ea fuit p
multã gratiã , ſed nũc ſupuenire nunciat,
pp abundantioris gr̃ę plenitudinem quã
effuſurus eſt ſup illã ? At uerò cum plena
iã ſit, illud amplius qũo capere poterit?
Si aũt plus aliqd capere põt,qũo et ante
plena fuiſſe intelligenda eſt? An prior q-
dem gr̃a eius tm̃ repleuerat mentem,ſe-
quens uerò etiã uentrẽ pfundere debeat,
quatenus.ſ.plenitudo diuinitatis q̃ ante
in illa, ſicut & in multis ſctõrum ſpiritua
liter habitabat , etiã ſicut in nullo ſctõrũ
corporal'r ĩ ipſa habitare ĩcipiat ?At ita-
que.Spũs ſanctus ſupueniet in te, & uir-
tus altiſſimi obũbrabit tibi . Quid eſt:&
uirt⁹ altiſſimi obũbrabit tibi?Qui põt ca
per capiat. Quis.n.excepta fortaſſis illa,
q̃ hoc ſola in ſe fœliciſſime meruit experi
ri,intellectu cape, rõne diſcernere poſſit,
qual'r ſplẽdor ille inacceſſibilis uirgineis
ſeſe uiſcerib.infuderit,& ut illa inacceſſi-
bilẽ accedere ad ſe ferre potuiſſet,de por
tiũcula eiuſdẽ corpis cui ſe animatẽ cõtẽ
perauit,reliquę maſſę umbraculum fece
rit?Et fortaſſe pp hoc maxime dictũ eſt:
Obũbrabit tibi, qa res nimirum in ſacro
erat, & qđ' ſola p ſe trinitas in ſola & cũ
ſola uirgine uoluit opari, ſoli datũ ẽ noſ-
ſe,cui ſoli datũ eſt expiri.Dicat ergo. Spi
ritus ſanctus ſupueniet ĩ te, q utiq; ſua po
tentia fœcũdabit te.Et uirt⁹ altiſſimi obũ
brabit tibi,hoc eſt illũ modũ quo de ſpũ
ſancto cõcipies dei uirtus, & dei ſapien-
tia Xp̃s,ſic ĩ ſuo ſecretiſſimo cõſilio obũ
brãdo cõteget et occultabit,quatenus ſi
bi tm̃ notus habeat & tibi. Ac ſi angelus
rñdeat ad uirginẽ. Quid à me reqris, qđ'
in te mox experieris? Sciẽs ſcies & fœlici
ter ſcies,ſed illo doctore quo et auctore.
Ego aũt miſſus ſum nũciare uirginalẽ cõ
ceptũ,nõ creare.Nec põt doceri,niſi à do
nãte:nec poteſt addiſci niſi à ſuſcipiente.
Ideoq; & qđ' naſcet ex te ſanctũ,uocabi Textus.
tur filius dei.Quod eſt dicere,Qm̃ nõ eſt
de hoĩe ſed de ſpiritu ſãcto qđ' cõcipies,
cõcipies aũt altiſſimi uirtutẽ,hoc eſt filiũ
dei:ideoq; & qđ' naſcet ex te ſanctũ,uo-
cabit fili⁹ dei , id eſt nõ ſolum qui de ſinu
pr̃is in uterum tuum ueniẽs obũbrabit ti
bi , ſed ẽt id qđ' de tua ſubſtãtia ſociabit
ſibi,ex hoc iam uocabit filius dei, quẽad
modum & is qui à pr̃e eſt ante ſecula ge
nitus,tuus quoq; amodo reputabit fili⁹.
Sic aũt & qđ' natum eſt ex ipſo pr̃e erit
tuus,& qđ' naſcet ex te erit ei⁹:ut tñ non
ſint duo filij ſed unus. Et licet aliud quidẽ
ex te,aliud ex illo ſit , iã nõ tñ cuiuſq; ſu⁹,
ſed un⁹ utriuſq; erit fili⁹.Ideoq; & qđ' na
ſcetur ex te ſanctum uocabitur filius dei.
Attende quæſo quàm reuerenter dixerit
quod naſcetur ex te ſanctum. Vt quid.n.
ita ſimpliciter ſanctum, & abſque addi-
tamento?Credo quia nõ habuit quid p-
prie,dignéue noĩaret illud eximium, illđ'
magnificũ, illud reuerendũ quod de pu-
riſſima uidelicet uirginis carne cum ſua

aĩa unico patris erat uniẽdum . Si diceret
ſancta caro uel ſanctus hõ, uel ſãctus in-
fans, quicqd tale poneret parum ſibi di-
xiſſe uideretur. Poſuit ergo indefinite ſan
ctũ,qa quicqd illud ſit qđ' uirgo genuit,
ſanctum proculdubio ac ſingul'r ſanctũ
fuit,& p ſpiritus ſanctificationẽ, & p uer
bi aſſumptionem. Et adiecit angelus . Et
Textus. ecce Eliſabeth cognata tua,& ipſa cõce
pit filiũ ĩ ſenectute ſua .Quid fuit neceſſe
ẽt huius ſterilis, uirgini nũciare cõceptũ?
Nunquid fortè dubiã adhuc et incredulã
oraculo,recẽtiori uoluit cõfirmare mira-
culo?Abſit.Legimus & Zacharię incre-
dulitatem ab hoc ipſo angelo fuiſſe caſti
gatã:Mariã aũt in aliquo reprehẽſam nõ
legimus,quin potius fidẽ ipſi⁹ Eliſabeth
pphetãte laudatã agnouimus.Beata es,
inquit,q̃ credidiſti , qm̃ perficient in te q̃
dicta ſunt tibi à dño.Sed ideo ſterilis co-
gnatę conceptus uirgini nunciat, ut dum
miraculum miraculo addit, gaudiũ gau-
dio cumulet.Porro neceſſe erat nõ modi
co lætitię & amoris p̃ueniente inflãmari
incendio, q̃ filium paternę dilectionis cũ
gaudio ſpũs ſancti mox fuerat cõceptu-
ra.Neq;.n.niſi in deuotiſſimo corde atq;
hilariſſimo,tãta ſe capere poterat dulce-
dinis & alacritatis affluẽtia.Vel ideo cõ-
ceptus Eliſabeth nunciat Marię,quia p-
fecto decebat ut uerbũ mox diuulgandũ
ubiq;,prius ſciret uirgo p angelum, q̃ȝ au
diret ab hoĩe:ne mater uidelicet dei à cõ
ſilijs filij uideret amota,ſi eorum q̃ in ter-
ris tã prope gererent remanſiſſet ignara.
Vel ideo potius cõceptus Eliſabeth Ma
riæ nũciatus eſt, ut dũ nũc ſaluatoris nũc
p̃curſoris edocet aduẽtũ,rerũ tp̃s & ordi
nem tenẽs ipſa melius poſtmodum ſcri-
ptorib⁹ ac prędicatoribus euangelij reſe
ret ueritatẽ, q̃ & plenè de omnib.à prin-
cipio cœlitus fuerit inſtructa myſterijs.
Vel ideo adhuc nunciat Marię cõceptus
Eliſabeth , ut audiens cognatã uetulã &
grauidã cogitet iuuencula de obſequio,
ſicq; illa pperante ad uiſitãdum paruulo
pphetę locus & occaſio det,quo mino-
ri adhuc dño ſui officij ualeat exhibere
primitias: & dum ad ſeinuicem occurrit
matrum infantumq; ab alterutro excita
ta deuotio, mirabili⁹ fiat miraculũ de mi
raculo. Vide aũt ne hęc tam magnifica q̃
ab angelo audis p̃nunciata, ab ipſo ſpe-
res pficiẽda.A quo ergo ſi q̃ris,ipſum au-
di angelũ.Quia nõ erit, inqt, impoſſibile Textus.
apud deũ oẽ uerbum,tãq; diceret,Hęc q̃
ego tã fidel'r pmitto nõ de mea , ſed illi⁹
qui me miſit uirtute p̃ſumo:qa nõ erit im
poſſibile apud eum oẽ uerbum. Quale.n.
illi uerbum impoſſibile poterit eſſe , qui
oĩa fecit ĩ uerbo? Mouet me et hoc in uer
bis angelicis,q ſignãter nõ ait , quia non
erit impoſſibile apud deum oẽ factũ,ſed
omne uerbum. An idcirco poſuit uerbũ,
quia q̃ȝ facile poſſunt hoĩes loqui quod
uolunt, ẽt qđ' nullatenus facere poſſunt,
tã facile ĩmo incõparabil'r facilius ualet
deus ope implere quicqd illi uerbo ualẽt
exprimere?Dicã apertius.Si hoĩbus tam
facile eſſet facere q̃ȝ dicere quod uolunt:
& ipſis quoq; nõ eſſet impoſſibile omne
uerbum. Nunc autem qm̃ uulgaris & ue
rus ſermo eſt,multum intereſſe inter loq
& facere,ſed apud hoĩes,non apud deũ,
ſoli deo quia idẽ eſt facere quod loqui,
idem loqui quod uelle:merito nõ erit im
poſſibile apud deũ oẽ uerbũ . Verbi gr̃a.
Potuerunt p̃uidere & p̃dicere prophetæ
uirginem uel ſterilem cõcepturã ac pari-
turã,ſed nunquid facere,ut cõciperent et
parerent?Deus autem qui dedit eis poſ-
ſe p̃uidere, q̃ȝ facile potuit tunc quod uo
luit per illos p̃dicere, tã facile potuit nũc
qñ uoluit p ſeipſum qđ' promiſit imple-
re. Siquidem apud deũ nec uerbum diſſi
det ab intentione,quia ueritas eſt:nec fa
ctum à uerbo:quia uirtus eſt.nec modus
à facto , quia ſapiẽtia eſt.ac p hoc nõ erit
impoſſibile apud deũ oẽ uerbum . Audi-
ſti uirgo factum,audiſti & modũ,utrũq;
mirum,utrũq; iucundum.Iucundare filia
Sion, & exulta ſatis filia Hieruſalem. Et
qm̃ auditui tuo datum eſt gaudiũ & læti Zach. 9.
tia:audiam⁹ & nos à te rñſum lętitię qđ'
deſideramus,ut iam exultent oſſa humi-
liata.Audiſti,inquam, factum & credidi
ſti,crede & de modo quod audiſti . Au-
diſti quia cõcipies & paries filiũ, audiſti

ꝙ nõ per hoīem, ſed per ſpiritum ſanctū:
expectat angelus reſpõſum, tp̄s eſt.n.ut
reuertaī ad deum qui miſit illum. Expe-
ctamꝰ et nos ô dña uerbum miſeratiõis,
quos miſerabilr̄ p̄mit ſentētia damnatio
nis. Et ecce offerī tibi p̄cium ſalutis nr̄æ,
ſtatim liberabimur ſi cõſentis. In ſempi-
terno dei uerbo facti ſumus oēs & ecce
morimur, ī tuo breui reſpõſo ſumꝰ reficiē
di, ut ad uitā reuocemur. Hoc ſupplicat à
te ô pia uirgo flebilis Adā cum miſera ſo
bole ſua exul de paradiſo, hoc Abrahā:
hoc Dauid. Hoc cęteri flagitāt ſancti pa
tres, patres.ſ.tui, q et ipſi habitāt in regio
ne umbrę mortis. Hoc totus mūdus tuis
genibus ꝓuolutus expectat. Nec īmeri-
to, qñ ex ore tuo pēdet cõſolatio miſero
rum, redēptio captiuorū, liberatio dāna-
torū: ſalus deniq; uniuerſorum filiorum
Adā totius gn̄is tui. Da uirgo reſpõſum
feſtinātet. O dña reſpõde uerbū qđ ter-
ra, qđ inferi, quod expectāt & ſuperi. Ip
ſe quoq; oīum rex, & dn̄s, quātum cõcu
piuit decorē tuū, tātū deſiderat et reſpõ-
ſionis aſſenſum: in quā nimirū propoſuit
ſaluare mūdum. Et cui placuiſti in ſilen-
tio, iā magis placebis ex uerbo: cū ipſe ti
bi clamet è cœlo. O pulchra inter mulie-
res, fac me audire uocē tuā. Si ergo tu eū
facias audire uocē tuā, ipſe te faciet uide
re ſalutē noſtrā. Nūqd nõ hoc eſt qđ q̄re
bas, qđ gemebas, qđ dieb. & noctibus
orando ſuſpirabas? Quid igiī? Tu es cui
hoc ꝓmiſſū eſt, an aliā expectamus? Imò
tu ipſa, nõ alia. Tu inquā illa ꝓmiſſa, illa
expectata, illa deſiderata, ex qua ſanctꝰ
pater tuus Iacob iā morti appropinquās
Gene. 49. uitā ſperabat ęternā, cum dicebat. Expe-
ctabo ſalutare tuū dn̄e, in qua deniq; &
ꝑ quā deus ipſe rex noſter ante ſecula di
ſpoſuit opari ſalutē in medio terrę. Quid
ab alia ſperas qđ tibi offerī? Quid ꝑ aliā
expectas qđ ꝑ te mox exhibebiī, dūmõ
p̄beas aſſenſum, reſpõdeas uerbum? Re-
ſponde itaq; citius angelo, imo ꝑ angelū
dño. Rñde uerbū, & ſuſcipe uerbū. Pro-
fer tuum, & cõcipe diuinum. Emitte trāſi
torium, et amplectere ſēpiternum. Quid
tardas? Quid trepidas? Crede, cõfitere,
& ſuſcipe. Sumat humilitas audaciā, ue-
recundia fiduciā. Nullatenꝰ cõuenit nunc
ut uirginalis ſimplicitas obliuiſcaī prudē
tiā. In hac ſola re, ne timeat prudēs uirgo
p̄ſumptionē: qa & ſi grata in ſilētio uere-
cūdia, magis tñ nunc in uerbo pietas ne-
ceſſaria. Api uirgo beata cor fidei, labia
cõfeſſioni, uiſcera creatori. Ecce deſidera
tus cūctis gētib. foris pulſat ad oſtiū. O ſi
te morāte ptrāſierit, & rurſus īcipias do-
lēs q̄rere quē diligit aīa tua. Surge, curre,
api. Surge ꝑ fidē, curre ꝑ deuotionē, api ꝑ
cõfeſſionē. Ecce, inqt, ācilla dñi, fiat mihi
ſcđm uerbū tuum. Semp ſolet eſſe grę di Textus.
uinę familiaris uirtus humilitas. Deꝰ.n.ſu
ꝑbis reſiſtit, humilib. autē dat grām. Hu- Iac. 4.
milr̄ ergo rñdet, ut ſedes grę p̄pareī. Ec-
ce, inqt, ancilla dñi. Quę eſt hæc tā ſubli-
mis humilitas, q cedere non nouit hono-
rib. īſoleſcere glia neſcit? Mr̄ dei eligiī, et
ancillā ſe noīat. Nõ mediocris reuera hu-
militatis inſigne, nec (oblata tanta glia)
obliuiſci humilitatē. Nõ magnū eſt eē hu
milē ī abiectiõe, magna ꝓrſus & rara uir
tus humilitas honorata. Si me miſerū ho
mūcionē meis decepta ſimulationib. ad
aliquē uel mediocrē honorē ꝓuexerit ec
cleſia, deo nimirū hoc uel pp mea uel pp
ſubditorum pctā p̄mittente: nõne ſtatim
oblitꝰ q fuerim talē me puto, qlis, ab hoī-
bus (q cor nõ uidēt) putatus ſum? Credo
ſanè, cõſcientiā nõ attēdo, & reputās nõ
honorē uirtutib. ſed uirtutes honori, eo
ſanctiorē, quo ſupiorē me ęſtimo. Videas
pleroſq; in eccl'ia de ignobilibꝰ nobiles,
de paupibꝰ diuites factos, ſubito intume
ſcere, priſtinę obliuiſci abiectionis: genꝰ
quoq; ſuū erubeſcere, & īfimos dedigna
ri parētes. Videas et hoīes pecuuioſos ad
honores quoſq; eccl'iaſticos peruolare:
moxq; ſibi applaudere ſanctitatē, ueſtiū
dūtaxat mutatiõe, nõ mētiū: et dignos ſe
ęſtimare dignitate, ad quā ambiēdo pue
nerunt, quodq; (ſi audeo dicere) adepti
ſunt numis, attribuere meritis. Omitto
aūt de his quos excęcat ambitio, & ho-
nor ipſe ſupbiendi eis materia eſt. Sed ui
deo (qđ magis doleo) poſt ſpretā ſeculi
pompam; nõnullos in ſchola humilita-
tis

tis ſuperbiā magis addiſcere, ac ſub alis
mitis humiliſq; magiſtri grauiꝰ inſoleſce
re, & īpatientes amplius fieri in clauſtro
q̄ fuiſſent in ſeculo. Quodq; magis puer-
ſum eſt, pleriq; in domo dei non patiunī
haberi contēptui, q in ſua non niſi contē-
ptibiles eſſe potuerūt: ut qa uidelicet ubi
à pluribus honores appetunī, ipſi locum
habere non meruerūt, ſaltē ibi honorabi
les uideanī, ubi ab oībus honores contē-
nunī. Video & alios (qđ non ſine dolore
uideri debet) poſt aggreſſam Xp̄i militiā
rurſus ſecularibꝰ īplicari negotijs, rurſus
cupiditatibus terrenis īmergi: cū magna
cura erigere muros & negligere mores,
ſub p̄textu quoq; cõis utilitatis uerba uē
dere diuitibus & matronis ſalutationes,
ſed & contra Impatoris ſui edictū concu
piſcere aliena, & ſua cū lite repetere, non
audientes apl'm ex Impio regis tubicinā
1.Cor. 6. tē. Hoc ipſum, inqt, delictū eſt ī uobis, ꝙ
cās habetis. Quare nõ magis fraudē pati
mini? Ita ne mundū ſibi & ſe mūdo cruci
fixerunt, ut q antea uix in ſuo uico uel op-
pido cogniti fuerant, mõ circūeuntes ꝓ-
uincias & curias frequentantes, regū no
titias, principūq; familiaritates aſſecuti
ſint? Quid de ipſo habitu dicā, in quo iā
nõ calor, ſed color reqrit, magiſq; cultui
ueſtiū q̄ uirtutū inſiſtiī? Pudet dicere, uin
cunī in ſuo ſtudio mulierculę, qñ à mona
chis p̄ciū affectaī in ueſtibus, non neceſſi
tas, nec ſaltē forma religionis retenta in
habitu, ornari non armari appetunt mi-
lites Chriſti, q dum ſe p̄parare ad p̄lium
& cõtra aereas ptātes p̄tendere paupta-
tis inſigne debuerant, qđ utiq; aduerſarij
ualde formidāt, in mollitie ueſtimētorū,
pacis potius p̄ferētes indiciū, ultro ſe ho
ſtibus ſine ſanguine tradūt inermes. Nec
aliunde hęc oīa mala cõtingunt, niſi ꝙ il-
lā (qua ſeculū deſeruimus) deſerentes hu
militatē, dum ꝑ hoc cogimur inepta de-
nuo ſectari ſtudia ſeculariū, canes effici-
mur reuertentes ad uomitū. Audiamus
itaq; quotquot tales ſumus qd illa rñde-
rit, q dei mr̄ eligebaī, ſed humilitatē non
obliuiſcebaī. Ecce, ait, ancilla dñi, fiat mi
hi ſcđm uerbū tuū. Fiat, deſiderij ē ſignū,
non dubitationis indiciū. Et per hoc ꝙ di
cit fiat mihi ſcđm uerbum tuū, magis in-
telligenda eſt affectū exprimere deſide-
rantis, q̄ effectum requirere, more dubi-
tantis, q̄q̄ nil obſtet ītelligi, fiat, eſſe uer
bū orantis. Nemo qppe orat niſi qđ cre-
dit & ſperat. Vult aūt à ſe requiri deus ēt
quod pollicetur. Et ideo forte multa quę
dare diſpoſuit prius pollicetur, ut ex ꝓ-
miſſiõe deuotio exciteturꝰ ſicq; quod gra
tis daturus erat, deuota oratio ꝓmereaī.
Sic pius dn̄s qui oēs hoīes uult ſaluos fie
ri, merita nobis extorquet à nobis, & dū
nos præuenit tribuendo, quod retribuat
gratis, agit ne gratis tribuat. Hoc utique
prudens uirgo intellexit, qñ præuenienti
ſe muneri gratuitæ promiſſionis iūxit me
ritum ſuæ orõnis: fiat (inquiēs) mihi ſecū-
dum uerbum tuū. Fiat mihi de uerbo ſe-
cundum uerbum tuū. Verbum quod erat
in principio apud deū, fiat caro de carne
mea, ſecūdum uerbū tuum. Fiat obſecro
mihi uerbum non prolatū quod trāſeat,
ſed cõceptum ut maneat, carne uidelicet
indutum non aere. Fiat mihi non tm̄ audi
bile auribus, ſed & uiſibile oculis, palpa-
bile manibꝰ, geſtabile humeris. Nec fiat
mihi uerbum ſcriptū & mutū, ſed incar-
natū & uiuum: hoc eſt non mutis figuris
mortuis in pellibus exaratum, ſed in for-
ma humana meis caſtis uiſceribus uiua-
citer īpreſſum: & hoc nõ mortui calami
depictione, ſed ſancti ſpūs opatione. Eo
uidelicet mõ fiat mihi, quo nemini añ me
factū eſt, nemini poſt me faciēdū. Porrò
multifariā multiſq; modis olim deus lo
quutꝰ eſt patribꝰ in ꝓphetis, & alijs qdē
in aure, alijs in ore, alijs ēt in manu factū
eſſe uerbū dñi memoraī: mihi aūt, oro, ut
in utero fiat iuxta uerbū tuū. Nolo aūt ut
fiat mihi aut declamatoriè p̄dicatū, aut fi
guraliter ſignificatum, aut imaginatoriè
ſomniatū, ſed ſilēter inſpiratū, perſonalr̄
incarnatum, corporaliter inuiſceratum.
Verbum igitur quod in ſe nec poterat fie
ri, nec īdigebat, dignetur in me, dignetur
& mihi fieri ſecundum uerbū tuum. Fiat
quidem generaliter omni mūdo, ſed ſpe-
cialiter fiat mihi ſcđm uerbum tuum.

C

Excuſatio eiuſdem quòd locum hunc euãgelicum poſt expoſitores alios explanare uoluerit.

Excuſat ſe.

Ectionem euangelicã expoſui ſi-
l cut potui, nec ignoro ꝙ nõ oĩb⁹
placebit, ſed ſcio me ob hãc rem
multorũ fore indignationi obnoxium: et
aut iudicabor ſuperfluus, aut pſumptor,
quòd uidelicet poſt pr̃es, qui hũc ipſum
locũ pleniſſimè expoſuerũt, rurſus in eo-
dẽ nouus expoſitor auſus fuerim mittere
manũ. Sed ſiquid dictũ eſt poſt pr̃es qđ
non ſit cõtra pr̃es, nec patribus arbitror,
nec cuiq̃ diſplicere debere. Vbi autẽ dixi
ꝙ à pr̃ib⁹ accepi, dũ ſic abſit typus præ-
ſumptiõis, ut nõ deſit fructus deuotiõis,
patiẽter audiãt de ſupfluitate cauſantes.
Nouerint tñ qui me tanq̃ de ocioſa et nõ
neceſſaria explanatione ſuggillant, nõ tã
intendiſſe exponere euangeliũ, q̃ ex euan
gelio ſumere occaſionẽ loquẽdi qđ loq
delectabar. Si uerò peccaui ꝙ propriam
magis ex hoc excitari deuotionẽ, q̃ cõem
quæſierim utilitatem, potens erit pia uir
go apud ſuũ miſericordẽ filium hoc meũ
excuſare peccatum, cui hoc meum qua-
lecunq; opuſculũ deuotiſſimè deſtinaui.

In uigilia natalis domini, Sermo I.
De pnunciatione, Ieſus Chriſtus filius
dei naſcitur in Bethleem Iudæ.

Onuit uox lætitiæ in terra nr̃a,
s uox exultationis & ſalutis in ta-
bernaculis peccatorũ. Auditum
eſt uerbum bonũ, uerbum conſolatoriũ,
ſermo iucũditate plenus, dignus oĩ acce-
ptiõe. Iubilate mõtes laudẽ, & oĩa ligna
ſyluarũ. Plaudite manib⁹ ante faciẽ dñi,
quia uenit. Audite cœli, & auribus pcipe
terra, obſtupeſce, & lauda uniuerſitas
creaturæ, ſed tu magis ô hõ. Ieſus Chr̃s fi
lius dei naſcitur in Bethleem Iudæ. Quis
tã lapidei cordis, cuius aĩa nõ liquefacta
ſit in hoc uerbo? Quid annunciari dulci⁹
poterat, quid delectabilius cõmendari?
Quid tale unq̃ auditũ eſt, aut quid ſimi-
le aliqñ mundus accepit? Ieſus Chriſtus
filius dei naſcitur in Bethleẽ Iudæ. O bre
ue uerbũ de uerbo abbreuiato, ſed cœle-
ſti ſuauitate refertum. Laborat affectio
melliflue dulcedinis, copiam latius effun
dere geſtiens nec inueniens uerba. Tãta
ſiquidẽ eſt gratia ſermonis huius, ut cõti-
nuo incipiat minus ſapere, ſi uel unũ iota
mutauero. Ieſus Chriſtus filius dei naſcit̃
In Bethleẽ Iudæ. O natiuitas illibata ſan
ctitate, honorabilis mundo, amabilis ho
minibus, collati magnitudine beneficij,
inueſtigabilis ẽt angelis ſacri profundita
te myſterij, & ĩ his oĩbus admirabilis, ſin
gulari excellentia nouitatis: utpotè q̃ nec
primã ſimilem uiſa eſt, nec habere ſequẽ
tem. O partus ſolus ſine dolore, ſolus ne-
ſcius pudoris, corruptionis ignarus, non
reſerans, ſed cõſecrans uirginalis uteri tẽ
plum. O natiuitas ſupra naturã, ſed ꝓ na
tura miraculi excellentia ſuperans, ſed re
parans uirtute myſterij. Fr̃es, generatio-
nem iſtã quis enarrabit? Angelus nũciat,
uirtus obũbrat, altiſſimi ſuperuenit ſpũs,
uirgo credit, fide cõcipit, uirgo parturit,
uirgo permanet. Quis non miret̃? Naſcit̃
altiſſimi filius Deus de Deo genitus ante
ſecula, naſcit̃ uerbũ infans, qs uel ſatis mi
ret̃? Nec ſanè ocioſa natiuitas, aut infru-
ctuoſa dignatio maieſtatis. Ieſus Chriſt⁹
filius dei naſcit̃ in Bethleẽ Iudæ. Vos q in
puluere eſtis, expergiſcimini & laudate,
ecce dñs ueniet cũ ſalute. Venit cũ ſalute,
uenit cũ unguentis, uenit cũ gloria. Neq;
enim ſine ſalute Ieſus, neq; ſine unctione
Chr̃s, nec ſine gloria uenit dei filius. Siq- Proue. 8
dem ipſe ſalus, ipſe unctio, ipſe gloria ſi-
cut ſcriptũ eſt: Gloria patris filius ſapiẽs.
Felix aĩa quæ guſtato ſalutis fructu tra-
hit̃, & currit in odore unguentorũ ut ui-
deat gloriã eius, gloriã quaſi unigeniti à
patre. Reſpirate perditi, uenit Ieſus q̃rere
et ſaluũ facere qđ perierat. Morbidi cõ-
ualeſcite, uenit Chr̃s qui cõtritos corde
ſanat unctiõe miſericordiæ ſuæ. Exultate
qcunq; eſtis grandia concupiſcẽtes, de-
ſcẽdit ad uos filius dei, ut regni ſui faciat
cohæredes. Ita obſecro ſana me dñe &
ſanabor, ſaluũ me fac et ſalu⁹ ero, glꝛifica
& ero glꝛioſus. Sic nẽpe bñdicet aĩa mea
dñm & oĩa q̃ ĩtra me ſunt nomini ſancto
eius, cum propitiatus fueris oĩbus iniqta
tib⁹ meis, ſanaueris oẽs ĩfirmitates meas,
repleueris ĩ bõis deſiderĩu meũ. Hæc tria

dilectiſſimi ſapit mihi quod audio naſci
Ieſum Chr̃m filiũ dei. Quare.n. uocamus
nomen eius Ieſum, niſi quia ipſe ſaluũ fa-
ciet populũ ſuum à peccatis eorum? Aut
quare Chr̃s nominari uoluit, niſi qa com
putreſcere faciet iugũ à facie olei? Quare
filius dei factus eſt homo, niſi ut hoĩes fa
ceret filios dei? Voluntati aũt eius qs reſi
ſtit? Ieſus, q iuſtificat, quis eſt qui condẽ-
net? Chr̃s qui ſanat, quis eſt q uulneret.
Fili⁹ dei qui exaltat, quis eſt q humiliet?
Naſcit̃ ergo Ieſus, gaudeat quiſqs ille ẽ,
quẽ perpetuę dãnatiõis reum adiudica-
bat cõſcientia peccatorũ. Excedit qppe
pietas Ieſu oẽm criminum q̃titatem ſeu
numeroſitatẽ. Naſcit̃ Chr̃s, lætet̃ qcũq;
uitijs expugnabatur antiquis. Si qdẽ an-
te faciem unctionis Chr̃i, nullus oĩno ſta
re poterit morb⁹ aĩæ q̃libet inueteratus.
Naſcit̃ filius dei, exultet qui magna ſolet
deſiderare, quia magn⁹ munerator adue
nit. Fratres hic eſt hæres, deuote ſuſcipia
mus eum, ſic.n. & hæreditas noſtra erit.
Qui.n. proprium filiũ dedit, qũo non oĩa
nobis ſimul cum illo donauit? Nemo di-
ſcredat, nemo hæſitet, habemus teſtimo
Ioan. 1. niũ credibile nimis. Verbũ caro factũ eſt
& habitauit in nobis. Fratres habere uo
luit unigenitus dei, ut eſſet in multis fra-
tribus primogenitus ipſe. Vtiq; nihil hæſi
tet ipſa puſillanimitas fragilitatis huma
næ, prius ipſe factus eſt hoĩum frater, fa-
ctus eſt hoĩs filius, factus eſt homo. Si &
hoc hõ iudicat incredibile, fidẽ aſtruunt
oculi. Ieſus Chr̃s natus ẽ in Bethleẽ Iudę.
Et uide dignationẽ. Nõ in Hieruſalẽ ciui-
tate regia, ſed in Bethleẽ q̃ minima eſt in
milibus Iuda. O Bethleẽ parua, ſed iã ma
gnificata à dño, magnificauit te qui fact⁹
eſt in te paru⁹ ex magno. Lętare Bethleẽ,
& p oẽs uicos tuos feſtiuũ hodie alleluia
cantet̃. Quæ tibi ciuitas ſi audiat nõ inui-
deat, precioſiſſimũ illud ſtabulũ, et illius
præſepij gloriã? In uniuerſa ſiquidẽ terra
iã celebre eſt nomen tuũ, & beatã te dñt
oẽs generations. Vbiq; glorioſa dicũtur
de te ciuitas dei, ubiq; pſallit̃, quia hõ na
tus eſt in ea, & ipſe fundauit eã altiſſim⁹.
Vbiq; ĩquã pdicat̃, ubiq; clamat̃, qa Ieſus
Chr̃s filius dei naſcitur in Bethleẽ Iudæ.
Nec ocioſum quod addit̃ Iudę, ſiqdẽ ad-
monet nos eius, q̃ ad patres facta eſt, re-
promiſſio. Non auferet̃, iqt, ſceptrũ de Iu Gene. 49.
da, et dux de femore eius, donec ueniat q
mittendus eſt, & ipſe erit expectatio gẽ-
tiũ. Salus qppe ex Iudæis, ſed ſal⁹ uſq; ad Vbi ſupra.
fines terræ. Iuda, ait, te laudabũt fratres
tui. Manus tuę in ceruicib⁹ inimicorũ tuo
rũ, & cętera q̃ de Iuda illo nuſq; legim⁹,
ſed in Chr̃o uidem⁹ ĩpleta. Ipſe eſt.n. leo
de tribu Iuda, de quo & addit̃: Catulus
Leõis Iuda ad pdã, inqt, fili mi aſcẽdiſti,
Magn⁹ pdator Chr̃s qui priuſq; ſciat uo
care pr̃em aut mr̃em, Samariæ ſpolia di
ripit. Magnus pdator Chr̃s, q aſcẽdens Eſaie. 8.
in altũ captiuã duxit captiuitatẽ, nec tñ
abſtulit quicq̃, ſed magis ipſe dedit do-
na hoĩb⁹. Has itaq; & cæteras ſimiles ꝓ-
phetias ĩpletas in Chr̃o, de eo ſiquidem
& prædictas ad mentẽ reuocat, ꝙ dicit̃
Bethleẽ Iudæ, nec oĩno quærere eſt, utrũ
à Bethleem poſſit aliquid boni eſſe. Sanè
quod ad nos ſpectat diſcimus ẽt ex hoc
quẽadmodum ſuſcipi uelit qui ĩ Bethleẽ
uoluit naſci. Erat.n. qui fortè ei ſublimia
quærenda arbitraret̃ eſſe palatia, ubi cũ
gloria, rex glorię ſuſciperetur, ſed non pp
hoc à regalibus illis ſedibus uenit. In ſini Prou. 3.
ſtra eius diuitiæ & gloria, in dextera lon
giturnitas uitę, horum oĩum ęterna in cœ
lis affluẽtia ſuppetebat, ſed pauptas non
inueniebat̃ in eis. Porrò in terris abunda-
bat, & ſuperabũdabat hęc ſpecies, & ne
ſciebat homo precium eius. Hanc itaq;
dei fili⁹ concupiſcẽs deſcẽdit ut eã eligat
ſibi, & nobis quoq; ſua ęſtimatiõe faciat
pcioſã. Adorna thalamũ tuũ Siõ, ſed hu
militate, ſed pauptate. In his.n. pãnis cõ-
placet ſibi, & Maria teſtimoniũ phibẽte
his ſericis delectat̃ ĩuolui. Abominatiões
Aegyptiorũ ĩmola deo tuo. Cõſidera de
niq; ꝙ in Bethleẽ Iudę naſcit̃, & ſolicitus
eſto qũo Bethleẽ Iudæ inueniaris, & iam
nõ in te qdẽ ſuſcipi dedignet̃. Bethleem
quippe domũ panis, Iuda ſonat cõfeſſio
nem. Tu ergo ſi diuini uerbi pabulo re-
pleas aĩam tuã fideliterq;, & ſi nõ digna,
certè q̃ta potes deuotiõe ſuſcipias panẽ

illum qui de cœlo deſcēdit & dat uitam
mundo,dñicum uidelicet corpus Ieſu, ut
ueterē utrem corpis tui noua illa reſurre-
ctionis caro reficiat & ſuſtineat,quaten⁹
nouū qđ intus eſt uinū hoc ſolidatus glu
tino ualeat continere:ſi deniq; ex fide ui-
uas & nequaq; gemere oporteat quia
oblit⁹ ſis comedere panem tuū: Bethleē
factus es dignus planè ſuſceptione domi
nica,ſi tñ confeſſio non defuerit.Sic ꝓpin-
de Iudæa ſanctificatio tua,confeſſionem
& decorē induere, quam maximè ſtolā
in miniſtris ſuis Chriſt⁹ acceptat.Deniq;
breuiter tibi utrunq; cōmendat apoſto-
Rom. 10. lus,Corde,inquiens, creditur ad iuſtitiā,
ore aūt confeſſio fit ad ſalutem. Iuſtitia ſi
quidē in corde,panis in domo.Eſt.n.iuſti
Matth. 5 tia panis.Et beati q eſuriunt & ſitiunt iu-
ſtitiā,qm̄ ipſi ſaturabunt. Sit ergo in cor-
de iuſtitia,& iuſtitia q̄ ex fide eſt. Hæc.n.
ſola habet gl'iā apud deū,ſit ēt ī ore cōfeſ
ſio ad ſalutē,& ſecur⁹ iā ſuſcipe eū,q ī Be
thleē Iudę naſcit̄ Ieſum Xp̄m filium Dei.

In uigilia natalis domini, de eo qđ ſcriptum eſt.O Iuda et Hieruſalem nolite timere,cras egrediemini,et dominus erit uobiſcum. Sermo.II.

Iuda & Hieruſalē nolite timere.
2.Para.20. O Veros alloqmur Iudæos non lr̄a
ſed ſpū,ſemē Abrahā cuius mul-
tiplicatio,ſicut ꝓmiſſa legit̄,ſic ur̄ ipleta.
Neq;,n.filij carnis , ſed filij ꝓmiſſiōis de-
putant̄ in ſemine.Sed nec illi Hieruſalem
dicim⁹ q̄ occidit ꝓphetas . Vnde.n.illam
cōſolemur,ſup quā dñs fleuit,q̄ data eſt ī
ſubuerſionē?Illi dicimus q̄ de cœlo noua
deſcēdit,nolite timere ô Iuda & Hieruſa
lē.Nolite timere ueri cōfeſſores,q non ſo
lū ore ſed toti pariter et oī pte dño cōfite
mini īduti cōfeſſionem ſicut ueſtimentū,
imo quorū oīa interiora dño cōfitent̄, &
oīa oſſa dicunt.Dñe qs ſimilis tibi?nō ſi-
Pſalm. 85. cut hi q cōfitent̄ ſe noſſe Deū , factis autē
negāt.Vera cōfeſſio eſt,ſi oīa opa nr̄a fra
tres,opa eius ſint,& cōfiteant ei.Cōfiteā
tur aūt gemina quadā cōfeſſiōe,ut dupli
cibus ueſtiamini.i. cōfeſſione peccatorū
ueſtrorū,& cōfeſſiōe laudis diuinæ. Tūc
enim uerè Iudæi eritis,ſi oīs uita ur̄a cōfi-
teatur uos peccatores , & dignos multò
maioribus pœnis,deum uerò ſummè bo
num,qui pro his leuibus & trāſitorijs pœ
nis ęterna cōdonat ſupplicia q̄ meruiſtis.
Quiſquis.n.ardenter non deſiderat pœni
tentiam,uidetur operibus dicere nō indi
gere ſe pœnitentia,& ita ſuā non confitet̄
culpā,aut non poſſe prodeſſe ei pœniten
tiā,ſic & diuinā non confitetur bonitatē.
Vos aūt eſtote ueri Iudæi,ſed & Hieruſa
lē uera ut nihil iā timeatis.Eſt.n. Hieruſa-
lē uiſio pacis. Viſio non poſſeſſio, cuius fi
nes dñs poſuit pacē non initiū ſanè, nec
mediū.Si ergo pacem non habetis, imò
quia perfectā in hoc ſeculo habere non
poteſtis,ſaltē uidete eā,intuemini, conſi-
derate,& deſiderate eam.Illuc ſint oculi
cordis ueſtri, ad pacē ſeſe dirigat intētio
ueſtra,ut oīa quęcūq; facitis huius pacis
q̄ exupat oēm ſenſum,deſiderio faciatis:ī
oībus hoc intendatis,ut recōciliati pacē
habeatis ad Deū.His dicim⁹ nolite time
re,hos conſolamur, nō eos qui uiā pacis
non cognouerunt. Nā ſi illis dicitur, cras
egrediemini, cōminatio non conſolatio
erit iſta.Soli nimirum diſſolui deſiderāt,
& egredi concupiſcunt, qui pacē uident,
& ſciunt ſi terreſtres domus eorū huius
habitationis diſſoluant̄,qm̄ ædificationē
habent ex deo,& non illi qui in inſaniam
uerſi ſuis cōpedibus delectātur . Deniq;
hi tales moriendo, nō tam egreſſi dicēdi
ſunt q̄ ingreſſi, qui non in lucem , non in
libertatem uadūt,ſed in carcerem , ſed in
tenebras, ſed in infernū . Vobis aūt dicit̄:
Nolite timere,cras egrediemini, & iā nō
erit timor in finibus ueſtris . Multos qdē 2.Para.
habetis hoſtes, carnem,qua null⁹ poteſt
eſſe uicinior hoſtis, p̄ſens ſæculum neq;,
quod undiq; circunfuſum eſt uobis, prin
cipes tenebrarum, qui uiam ueſtrā obſi-
dent in aere collocati . Attamen nolite ti
mere,cras egrediemini.i.in ꝓximo. Cras
enim in ꝓximo eſt. Vñ & ſanctus Iacob
ait : Cras rn̄debit mihi iuſtitia mea. Tres Gene.30
.n.dies ſunt de quibus ēt legim⁹ . Viuifica Oſee.6.
bit nos poſt duos dies, ī die tertia reſuſci
tabit nos.Vn⁹ ſub Adā, alter ī Xp̄o,terti⁹
cū Xp̄o. Vñ et ibi ſubdit̄,ſciem⁹ ſeq̄mur-

q́ue ut cognoſcamus dñm, & hic dicitur
cras egrediemini, & dñs erit uobiſcum.
His.n.dicitur q dimidiauerunt dies ſuos,
in qbus perijt dies, in qua nati ſunt, q̄ eſt
dies Adæ dies pcti,cui Hieremias quoq;
maledicebat,dicens.Maledicta dies in q̄
Hiere. 20. natus ſum.Oēs.n.ī illa naſcimur . Vtinam
pereat in nobis oībus dies illa, dies nebu
lę et caliginis,dies tenebrarū et turbinis,
quā nobis fecit Adā , quam fecit inimic⁹
Gene. 3. qui dixit.Aperientur oculi ueſtri.Ecce ue
rò illuxit nobis dies redēptionis nouæ,re
paratiōis antiquæ,felicitatis ęternæ.Hęc
eſt dies quā fecit dñs, exultemus et læte-
Pſal. 117. mur in ea,qa cras egrediemur. Vnde, niſi
de cōclaui huius ſeculi,de ergaſtulo hui⁹
corporis,de cōpedib⁹ neceſſitatis , curio
ſitatis,uanitatis,& uoluptatis : q̄ ēt iuitis
nobis pedes tenent affectionis? Quid.n.
ſpūi nr̄o cū terrenis? Cur nō ſpūalia deſi-
derat,ſpūalia q̄rit,ſpūalia ſapit?O ſpūs q
Coloſ. 3. de ſurſum eſtis ,qd uobis cū infimis?Quę
Sapi.9. ſurſum ſunt quærite,ubi Chr̄s eſt i dexte
ra dei ſedens, q̄ ſurſum ſunt ſapite , non q̄
ſup terram.Sed corpus quod corrūpitur
aggrauat aīam, & deprimit terrena inha
bitatio ſenſum multa cogitantē.Neceſſi-
tates multæ miſeri hui⁹ corporis detinēt
nos.Viſcus qdam praui deſiderij & dele
ctationis terrenæ uolare non patit̄, & ci-
tius retrahit mētę,ſi fortè aliqn̄ ſubleuet̄.
Sed nolite timere,cras egrediemini de la
cu miſeriæ, & de luto fęcis. Nā ut īde uos
educeret , infix⁹ eſt ipſe quoq; in limo ꝓ-
fundi . Nolite ergo timere , cras egredie-
mini de corpore mortis, & de omni cor-
ruptiōe peccati.Agite dic̄ iſtum in Chr̄o,
1.Ioan.2. ut ābuletis ſicut & ipſe ābulauit . Qui.n.
dicit ſe in Chr̄o manere , debet ſicut ipſe
ambulauit,et ille ambulare. Nolite ergo
timere,qa cras egrediemini , & ſic ſemp
cum dño eritis.Vel qa ſignanter dictum,
& dñs erit uobiſcū,ſic intelligam⁹, ut dū
ſumus in corpe poſſim⁹ nos eſſe cū dño.i.
adhærere eius uoluntati , ſed non ille no-
biſcū,ut conſentiat uoluntati nr̄æ. Velle-
mus.n.iā liberi eſſe,concupiſcimus diſſol
ui,egredi deſideramus, ſed adhuc differt
ille certa ex cā. Cras egredimur & dñs
erit nobiſcū:ut q̄cq̄d uoluerimus uelit, &
in nullo à noſtra uolūtate diſcordet.Itaq;
Iuda & Hieruſalem nolite timere , ſi pfe-
ctionem quā deſideratis nōd dū poteſtis
adipiſci,ſed quod min⁹ habet impfectio
conuerſationis ſuppleat humilitas cōfeſ- Pſal. 138.
ſionis,et imperfectū ueſtrū uiderūt oculi Pſal. 118.
dei.Propterea.n.mandata ſua mandauit Pſal. 62.
cuſtodiri nimis,ut uidentes imperfectio-
nem noſtrā deficere, & non poſſe imple-
re quod debet,fugiam⁹ ad miſericordiā,
& dicamus. Qm̄ melior eſt miſericordia
tua ſuper uitas, & qui nō poſſumus in ue
ſtitu innocētiæ ſeu iuſtitiæ, appareamus Pſal. 95.
ueſtiti confeſſione.Cōfeſſio.n. & pulchri
tudo in cōſpectu dñi,ſi tñ ſit, ut diximus,
non oris tm̄,ſed ēt totius hominis , ut oīa
oſſa noſtra dicant, dñe quis ſimilis tibi?
idq; ſolius pacis intuitu, & deſiderio re-
conciliationis ad deum. Talibus.n.dicit̄,
ô Iuda & Hieruſalem nolite timere, cras
egrediemini.i. quā citò à corpore exierit
aīa,oēs ſimul affectiōes , oīa deſideria q-
bus per uniuerſum interim mundū diſper
ſa & ligata tenebatur,diſſoluent̄, & egre
dietur de uiſco hoc : Et dñs erit uobiſcū.
Nimis id quidem uobis uideri poteſt ſi
tñ ad uos reſpicitis, & non ad ea quæ ex-
pectant uos. Nónne hoc uniuerſus mun-
dus expectat?Creatura.n.ſubiecta eſt ua
nitati, & cadente hoīem,quem cōſtitue-
rat dñs dñm domus ſuæ, & principem
oīs poſſeſſionis ſuę, tota ſimul hæreditas
corrupta eſt.Inde diſtemperatus aer, ter
ra in operib⁹ Adæ maledicta, & oīa ſub-
dita uanitati. Nec ſanè reparabitur hęre-
ditas,donec reparētur hæredes. Vnde &
iuxta Apoſtoli teſtimonium : Ingemiſcit
quoque & parturit, uſq; adhuc. Nec ſoli Roma.8.
utiq; huic mūdo,ſed & angelis, & homi
nib⁹ ſpectaculum facti ſumus. Me, inqt,
expectant iuſti,donec retribuas mihi. Et Pſal. 141.
martyres cū iudicij diem poſtularent nō
tanquam uindictæ cupidi,ſed perfectio-
nē deſiderantes beatitudinis , quā tūc ha
bituri ſunt , acceperunt diuinum reſpon-
ſum.Suſtinete modicū tp̄s , donec īpleat̄ Apoc.6.
numer⁹ fratrū ueſtrorū . Acceperūt ergo
iam ſingulas ſtolas,ſed non ueſtiētur du-

plicibus, donec ueſtiamur & nos. Vadia
tenemus, & obſides ipſa eorũ corpora,
ſine quibus conſummari non pñt, nec ea
recipiẽt ſine nobis. Vnde de patriarchis,
Hebr. 11. & prophetis, ait apl's. Deo melius aliqd
prouidente pro nobis, ut non ſine nobis
conſummarentur. O ſi congoſceremus,
& nos qũo expectant, & quantum deſi-
derant aduentum nr̃m q̃ ſolicite quęrũt,
q̃ libenter audiunt bona de nobis. Quid
tñ de his loquor, qui didicerunt ex his q̃
paſſi ſunt cõpaſſionem, qñ & ipſi nos an
geli ſancti deſiderant? Nõne de uermicu
lis iſtis & de puluere iſto reſtaurãdi ſunt
muri cœleſtis Hieruſalem? Putatis q̃tum
deſiderant ciues cœleſtes inſtaurari ciui-
tatis ſuæ ruinas? Qũo ſoliciti ſunt ut ue-
niant lapides uiui, qui coædificentur eis?
Qũo diſcurrunt medij inter uos, & Deũ;
fideliſſimè portantes ad eum gemitus no
ſtros, & ipſi⁹ nobis gratiam deuotiſſimè
reportantes? Planè non dedignabuntur,
ut ſimus eorum ſocij, quorum facti ſunt
iam miniſtri. Nonne. n. oẽs adminiſtrato-
rij ſunt ſpirit⁹ in miniſterium miſſi pp eos
qui hæreditatem capiunt ſalutis? Feſtine
mus obſecro dilectiſſimi feſtinem⁹, tota
nos multitudo cœleſtis curiæ expectat.
Exultare angelos fecimus qñ conuerſi ſu
mus ad pœnitentiam, proficiamus, & fe-
ſtinemus cõplere de nobis eorum lętitiã.
Væ tibi quicunq; es qui deliberas redire
ad lutum, reuerti ad uomitũ. Putaſne pla
catos habebis in iudicio, quos tanto &
tam ſperato priuare uis gaudio? Exulta-
uerunt cum nos ad pœnitentiã uenimus,
tanq̃ ſuper his, quos ab ipſa inferi porta
cernerent euocari. Quid nũc erit ſi ab ip-
ſa paradiſi ianua reuerti uiderint, et abire
retrorſum eos, qui iã pedem alterũ in pa
radiſo poſuerũt? Nã & ſi corpora inferi⁹,
ſed corda ſurſum. Currite fratres, currite,
non ſoli angeli, ſed & ipſe angelorũ uos
creator expectat. Nuptię paratę ſunt, ſed
nondũ plena dom⁹, adhuc expectant̃, de
quibus nuptię impleantur. Expectat uos
pr̃ & deſiderat non ſolum pp nimiã cha-
ritatẽ ſuam, qua dilexit uos, unde & uni-
genitus, qui in ſinu pr̃is eſt, ipſe enarrauit.

Pater, inquiens, amat uos, ſed pp ſemet- Ioan. 16.
ipſum, ſicut loquitur per prophetã: Pro-
pter me metipſũ ego faciam, nõ pp uos.
Quis. n. implẽdum dubitet quod ꝓmiſit
filio, dicens: Poſtula à me, et dabo tibi gẽ Pſal. 2.
tes hæreditatẽ tuam? Et alibi. Sede à de- Pſal. 109.
xtris meis, donec ponã inimicos tuos ſca
bellũ pedum tuorũ. Non cõterentur oẽs
inimici eius, dũ nos qui ſumus mẽbra ei⁹
aliquatenus impugnabunt. Non ĩplebit̃
hæc promiſſio, donec nouiſſima inimica
deſtruat̃ mors. Nam de filio quis neſciat
quantum deſideret fructũ natiuitatis, &
totius uitæ, quã geſſit in carne, deniq; fru
ctum crucis, & mortis ſuæ pretium ſan-
guinis pretioſi? Nonne traditurus eſt re-
gnũ deo & prĩ, quod acquiſiuit? Nõne ei
reſtauratur⁹ eſt creaturas ſuas, pro qbus
pr̃ illum miſit in terras? Expectat nos &
ſpũs ſanct⁹. Eſt. n. charitas & benignitas
in qua prædeſtinati ſum⁹ ab æterno, nec
dubium quin prędeſtinationẽ ſuam uelit
impleri. Ergo quia paratæ ſunt nuptiæ et
oĩs nos curiæ cœleſtis frequentia deſide-
rat & expectat, curramus nõ quaſi in in-
certum, curramus deſiderijs, & profectu
uirtutũ. Proficere proficiſci eſt. Dicamus Pſal. 118.
ſinguli. Aſpice in me & miſerere mei ſe-
cundum iudiciũ diligentium nomen tuũ.
Nõ ſicut ego merui, ſed ſicut illi decreue
rint miſerere. Dicamus itẽ, ſicut fuerit uo
luntas in cœlo, ſic fiat. Itemq;, fiat uolun-
tas tua. Scimus qm̃ ſcriptum eſt. Si Deus Roma. 8.
pro nobis, quis contra nos? Aut quis ac- Vbi ſupra
cuſabit aduerſus electos dei? An nõ licet, Matth. 20.
inquit, mihi facere quod uolo? Hęc ſit in-
terim cõſolatio noſtra chariſſimi, donec
egrediamur & dñs ſit nobiſcum. Qui ma
gna ſua miſericordia, ad beatã illã egreſ-
ſionem & ad clarum illud cras nos per-
ducat, & in hoc quoq; proximo cras uiſi
tare nos, & nobiſcum eſſe dignetur: ut ſi
quis forte in tẽtatione qualibet detinet̃,
ipſo miſerante qui prædicare uenit clau-
ſis apertionem, cras egrediatur: ut cum
gaudio ſalutari ſuſcipiamus coronã par-
uuli regis noſtri, ipſo præſtante qui cum
patre & ſpũ ſancto uiuit & regnat deus,
per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

In uigilia natalis domini. Sermo tertius.

Hodie ſcietis quia ueniet dñs, &
mane uidebitis gloriã ei⁹. Quicq;
terrigenæ, & filij hoĩum, audite.
Vos qui ĩ puluere eſtis expergiſcimini &
laudate, quia ueniet medic⁹ ad ægrotos,
redemptor ad uenditos: ad errantes uia,
ad mortuos uita. Venit quippe qui proij-
ciat in profundũ maris oĩa peccata nr̃a,
qui ſanet oẽs ĩfirmitates noſtras: qui nos
proprijs humeris ad propriæ dignitatis
reportet originẽ. Magna eſt iſta potẽtia,
ſed plus eſt mirãda miſericordia ꝙ ſic ue
nire uoluit, qui potuit ſubuenire. Hodie,
inquit, ſcietis quia ueniet dñs. Verba hæc
quidẽ ſuo loco & tpe in ſcriptura poſita
ſunt, ſed non incõgrue illa uigiliæ dñicæ
natiuitatis eccleſia mater aptauit. Eccl'ia
inq̃, illa q̃ ſecum habet conſiliũ & ſpiritũ
ſponſi & dei ſui, cui dilectus inter ubera
cõmorat̃, ipſam cordis ſui ſedẽ principa-
liter poſſidens, & conſeruans. Nimirũ ip
ſa eſt quę uulnerauit cor eius, & in ipſam
abyſſum ſecretorũ dei oculum contẽpla
tionis ĩmerſit, ut & illi in ſuo, & ſibi in ei⁹
corde, perennẽ faciat manſionẽ. Cũ ergo
ipſa in ſcripturis diuinis, uerba uel alterat
uel alternat, fortior eſt illa cõpoſitio, q̃
poſitio prima uerborũ, & fortaſſis tanto
fortior, quantũ diſtat inter figurã & ueri-
tatẽ, inter lucẽ & umbram, inter dñam et
ancillam. Hodie ſcietis, quia ueniet dñs.
Secũdum æſtimationẽ meam duo in uer
bis iſtis dies nobis expreſſius cõmẽdant̃.
Primus, q a primi hoĩs lapſu labit̃ uſq; ad
finẽ mundi, dies cui ſancti ſępius maledi-
xiſſe noſcunt̃. Ab illa. n. luciſiſſima die in
qua conditus fuerat Adã eiectus eſt, et in
has rerũ cõtruſus anguſtias, diẽ tenebro
ſum incurrit, & penè à lumine ueritatis
extinctus. In hac die naſcimur uniuerſi, ſi
tñ dies debet & non potius nox uocari,
niſi ꝙ lumen rõnis, quaſi quandã ſcintillu
lã nobis ĩſuperabilis illa miſericordia de-
reliquit. Secunda uerò dies erit in ſplẽdo-
ribus ſanctorũ, in ꝑpetuas ęternitates, cũ
inclaruerit illud ſereniſſimũ mane cui eſt
miſericordia repromiſſa et abſorpta erit
mors in uictoria: cũ dimotis umbris et te

nebris ſplẽdor ueræ lucis ſurſum, & deorſ Pſal. 142.
ſum, intus & exterius cũcta pariter occu Pſal. 89.
pabit. Auditã fac mihi mane miſericor-
diã tuã, ait ſanct⁹, &, Repleti ſum⁹ mane
miſericordia tua. Sed ad nr̃m diẽ reuerta
mur, q tanq̃ cuſtodia ĩ nocte ꝓ ſua breui
tate dicit̃, q tanq̃ nihilũ & inane ab illo
familiari ſpũs ſancti organo noĩat̃, cũ di-
cit. Qm̃ oẽs dies nr̃i defecerũt. &, Defece Pſal. 39.
rũt ſicut fum⁹ dies mei, &, Dies mei ſicut Pſal. 101.
umbra declinauerũt. Parui & peſſimi ſũt Vbi ſupra.
oẽs dies uitæ meæ, ait ille ſanctus patriar
cha, q uidit dñm facie ad faciẽ, q cũ eo tã
familiariter loquebat̃. Et qdẽ in hac ipſa
die homini deus rõnẽ p̃ſtat, tribuit intelli
gentiã, ſed neceſſe eſt ut exeuntẽ de hoc
mũdo illuminet lumine ſciẽtię ſuę, ne ſi de
domo carceris et umbra mortis extinct⁹
exierit illuminari nõ ualeat in æternum.
Ideò qppe unigenit⁹ dei Sol iuſtitię tanq̃
ĩmẽſi & p̃clari luminis cereus in hui⁹ mũ
di carcerem iluminatus eſt, & accẽſus, ut
oẽs q illuminari uoluerint, ad illum acce-
dãt, illiq; iungant̃, ut nihil mediũ ĩter illos
ſit, & ipſum. Peccata. n. nr̃a ſeparãt inter
nos & deũ, ſed illis ſublatis, uero lumini
illuminãdi, & quaſi cõcorporãdi cõnecti
mur in idipſum: ſicut lumẽ extinctũ lumi
ni lucẽti, & ardẽti ſine aliquo medio cõiũ
git̃ ut illuminet̃, quatenus ꝑ excẽplũ uiſibi
liũ, effectus rerũ inuiſibiliũ cognoſcam⁹.
Ad hoc igit̃ tã magnũ & p̃fulgidũ ſydus,
iuxta prophetã, illuminemus nobis lumẽ
ſcientiæ, priuſq̃ de mundi huius tenebris
exeamus: ne de tenebris trãſeamus ad te
nebras, et tenebras ſempiternas. Quę eſt
aũt iſta ſcientia? Profecto ſcire qa ueniet
dñs, & ſi qñ ueniet, ſcire non poſſumus.
Hoc eſt illud totũ quod poſtulatur à no
bis. At, inquis, iſta ſciẽtia oĩum eſt. Quis
. n. neſciat uel noĩe tenus fidelis, qa ueniet
dñs, quia uenturus eſt iudicare uiuos &
mortuos, & reddere unicuiq; iuxta opa
ſua? Nõ oĩum iſta ẽ ſcientia fr̃es mei, ſed
nec multorũ, paucorũ ẽ, qa reuera pauci
ſũt q ſaluant̃. Putaſne qa illi q cũ male fe-
cerint lętant̃ & exultãt ĩ reb⁹ peſſimis, uel
ſciãt, uel recogitẽt qa ueniet dñs? Si dixe-
rint ipſi, tu noli credere, qa q dicit ſe noſſe 1. Ioan. 2.

deum, & mandata eius non cuſtodit, mẽ
dax eſt. Confitent̃, ait ap̃l's, noſſe Deum,
Titum.2. factis aũt negant. Quia fides ſine opibus
Iac.2. mortua ẽ. Nõ.n.ita ſe omni ĩpuritate pol
luerent, ſi dñm uenturum ſcirent uel for-
midarent, ſed uigilarent utiq;, & nõ ſine-
rent tam grauiter ꝑfodi cõſcientias ſuas.
Scientia aũt iſta in primo gradu operat̃
pœnitudinẽ & dolorẽ, ut riſum ĩ luctum,
cantũ in planctum, gaudiũ in mœrorem
conuertat: & incipiant tibi diſplicere, q̃
uehementer ante placuerant, & illa ſpe-
cialiter horreas, q̃ ſpecialiter appetebas.
Eccles.1. Sic.n.ſcriptum eſt. Quia q̃ addit ſcientiã,
addit & dolorẽ, ut ueracis & ſanctæ ſciẽ
tiæ ſit dolor ſubſequens argumentũ. In ſe
cundo uerò gradu operat̃ correctionẽ, ut
iã nõ exhibeas mẽbra tua arma iniq̃tatis
peccato, ſed coerceas gulã, iugulas luxu
riã, ſupbiã deprimas, & facias ſeruire cor
pus ſanctitati, qđ iniq̃tati antè ſeruierat.
Pœnitudo.n.ſine correctione nõ ꝓderit,
ſicut ſapiens ait. Vnus ædificans, & unus
deſtruens, q̃d prodeſt eis niſi labor? Vnꝰ
orans, & unus maledicẽs, cuius uocẽ ex-
Eccli.34. audiet deus? Qui.n. baptizat̃ à mortuo,
& iterũ tangit eũ, nihil ꝓficit lauatio eiꝰ,
ſed iuxta ſaluatoris ſententiã. Verẽdũ eſt,
ne ei aliq̃d deterius cõtingat. Sed q̃a hęc
Ioan.5. diutius haberi nõ pñt, niſi circa ſe multa
circũſpectione mens indefeſſa uigilet &
attendat: in tertio gradu operat̃ ſolicitu-
dinẽ, ut iã ſolicitus incipiat ambulare cũ
deo ſuo, & ex oĩ parte ſcrutari, ne uel ĩ le
uiſſima re tremẽdę illius maieſtatis offen
dat̃ aſpectus. In pœnitudine accendit̃, in
correctiõe ardet, in ſolicitudine lucet, ut
interius & exterius renouet̃. Hic iã reſpi-
rare incipit à tribulatione malorũ & do-
lore, & timoris magnitudinẽ ſpirituali lę
titia tẽperare, ne ſuorũ enormitate ſcele-
rũ, abundãtiori triſtitia abſorbeat̃. Hinc
& ſi timet à iudice, ſperat à ſaluatore, cũ
iã in aĩo eius timor et lætitia obeq̃tent, et
obuiẽt ſibi, plerũq; timor lætitiã ſuperet,
lætitia ſępius timorẽ excludat, & ĩfra ſui
gaudĳ cõcludat arcanũ. Felix cõſciẽtia ĩ
qua luctamẽ hmõi indeſinenter conficit̃,
donec qđ mortale eſt abſorbeat̃ à uita,
donec euacuet̃ timor q̃ ex parte ẽ, & ſuc-
cedat lętitia qđ ꝑfectũ eſt: q̃a non timor
ſempiternꝰ, ſed lętitia ſempiterna erit ei.
Iã uerò ſic ardẽs & lucẽs nõdũ ĩ domo ſe
eſſe cõfidat, ubi ſine oĩ timore uẽtorũ, ac-
cẽſum lumẽ ſoleat deportari, ſed memi-
nerit ſe eẽ ſub dio, et utraq; manu ſtupeat
opire qđ portat, nec credat aeri, ẽt ſi ui-
deat eẽ trãq̃llũ. Repẽte.n. & hora qua nõ
putauerit mutabit̃, & ſi uel ad modicum
manꝰ remiſerit, lumẽ extiguet̃. Quòd etſi
ẽt ardor portãtis manus (ut q̃nq; fieri ſo-
let) aduſſerit, eligat potiꝰ pati, q̃ retrahe-
re manꝰ ſuas, q̃a ĩ momẽto, ĩ ictu oculi po
terit exufflari. Si eſſemꝰ ĩ domo illa ñ ma-
nu facta, ęterna ĩ cœlis, ubi nullꝰ inimicus
intrat, nullꝰ exit amicꝰ, nihil eſſet timẽdũ.
Nũc uerò tribꝰ maligniſſimis & ualidiſſi Semper ti-
mis uẽtis expoſiti ſumꝰ, carni, diabolo, et mẽdum ẽ
mũdo, q̃ cõſciẽtiã illuminatã moliunt̃ ex quãdiu ſu-
tinguere, in ſufflãtes ĩ cordibꝰ nr̃is deſide mus in hoc
ria mala, motus illicitos, & ita te repẽte ſeculo.
turbãtes, ut uix p̃noſcere ualeas unde ue
nias aut quò uadas. Ex q̃bꝰ etſi duo ſępiꝰ
intermittũt, à tertio tñ nemo unq̃ ſufflãdi
inducias extorſit. Ideò utriſq; manibꝰ &
cordis & corpis aĩa eſt tegẽda, ne fortè q̃
iã illuminata fuerat, extinguat̃, nec ceden
dũ uel recedẽdũ ẽt ſi grauis tẽtationũ fer-
uor utriuſq; hoĩs ſtatũ uehemẽter afflixe
rit, ſed dicẽdũ cũ ſancto: Aĩa mea ĩ mani- Pſal.118.
bus meis ſemp, eligamus potiꝰ ardere, q̃
cedere. Et ſicut qđ ĩ manibꝰ nr̃is tenemꝰ,
nõ facilè obliuiſcimur: ſic nunq̃ obliuiſca
mur negociũ aĩarũ nr̃arũ, & illa cura prĩ
cipalr̃ uigeat in cordibꝰ nr̃is. Cũ ergo ſic
lũbi nr̃i accincti fuerint, & lucernæ ardẽ-
tes, cuſtodiẽdæ ſunt uigiliæ noctis ſupra
gregẽ cogitationũ & actionũ nr̃arũ, ut ſi
in prima uigilia, uel ſecũda uel tertia dñs
uenerit, paratos nos inueniat. Prima uigi
lia ẽ rectitudo opis, ut ad hãc quã iuraſti
regulã, oẽm uitam exęquare coneris, nec
tranſgrediaris terminos, quos poſuerunt
pr̃es tui, in oĩbꝰ uię & uitę huiꝰ exercitĳs,
nõ declinans ad dexterã neq; ad ſiniſtrã.
Secũda puritas ĩtẽtionis, ut ſimplex ocu-
lus totũ corpꝰ lucidũ faciat, ut q̃dq̃d fece
ris, ꝓp deũ facias, & ad locũ unde exeũt
gratiæ reuertant̃, ut iterũ fluãt. Tertia eſt
cuſtodia unitatis, ut in cõgregatione po-
ſitus, uoluntates aliorũ, tuis uolũtatibus
anteponas: ut nõ ſolũ ſine q̃rela, ſed et cũ
gr̃a inter fratres maneas, portãs oẽs, orãs
2.Mac.15 ꝓ oĩbus, ut & de te quoq; dicat̃. Hic eſt
fratrũ amator, & populi Iſrael, hic ẽ qui
multũ orat pro ppl'o, & uniuerſa ſancta
ciuitate Hieruſalẽ. Ita ergo in hac die ad-
uentus unigeniti, nobis uerã ſcientiã accẽ
dit, ſcientiã inquam illã, q̃ nos doceat q̃a
ueniet dñs, q̃ ſit morum nr̃orũ perpetuũ
& ſtabile fundamentũ. Et mane, inq̃t, ui
debitis gloriã eius. O mane, ò dies q̃ me-
lior es in atrĳs dñi ſup millia, q̃ñ erit mẽ-
ſis ex menſe, & ſabbatũ ex ſabbato, cum
ſplẽdor lucis, & feruor charitatis uſq; in
altiſſima illa magnalia terrarũ incolas il-
luſtrabit? Quis de te cogitare, nedum ali
q̃d p̃ſumat recitare? Interim tñ ędificemꝰ
fratres fidẽ nr̃am, ut ſi mirabilia illa q̃ no
bis reſeruant̃, uidere non poſſumus, ſaltẽ
mirabilia, q̃ ꝓp nos in terris facta ſunt, ali
quantulũ cõtẽplemur. Tria opa, tres mi-
ſturas fecit oĩpotẽs illa maieſtas ĩ aſſum
ptione nr̃æ carnis: ita ſingulariter mirabi
lia, & mirabiliter ſingularia, ut talia nec
facta ſint, nec faciẽda ſint amplius ſuper
terrã. Cõiuncta q̃ppe ſunt adinuicẽ deus
& homo, mater & uirgo, fides & cor hu
manũ. Admirabiles iſtæ miſturæ, & oĩ
miraculo mirabilius, q̃uõ tã diuerſa, tãq;
diuiſa abinuicẽ, inuicẽ potuerũt cõiungi?
Et primo q̃dẽ intuere creationẽ, poſitio-
nẽ & diſpoſitionẽ rerũ, q̃ta ſit uidelicet in
creatione potẽtia, q̃ta in poſitione ſapien
tia, in cõpoſitione q̃ta benignitas. In crea
tione uide q̃; multa & q̃; magna potẽter
creata ſunt, in poſitione q̃; ſapiẽter cũcta
locata ſunt, ĩ bonitate q̃ benigne ſup̃ma,
& infima cõnexa ſunt, tã amabili q̃ admi
rabili charitate. Huic.n. limo terreno uim
uitalẽ miſcuit, ut in arboribꝰ, unde ſurgit
uenuſtas in folĳs, in floribꝰ pulchritudo,
ſapor in fructibus & medicina. Nec hoc
cõtẽtus adiecit ẽt uim ſenſibilẽ limo nr̃o,
ut in pecoribꝰ, q̃ nõ ſolũ uitã habeãt, ſed
& ſentiãt, q̃nq̃ueptita ſenſificatione uigẽ
tes. Addidit adhuc honorare limũ nr̃m,
& ei uim rationalẽ immiſit, ut in hoĩbus,
q̃ nõ ſolũ uiuũt, ſentiũt, ſed & diſcernunt
inter cõmodũ & incõmodũ, inter bonũ
& malũ, inter uerũ & falſũ. Voluit quoq;
ĩfirmiora nr̃a abũdãtiori gl'ia ſublimare,
& cõtraxit ſe maieſtas, ut qđ melius ha
bebat, uidelicet ſeipſum, limo nr̃o cõiun
geret, & in pſona una ſibi inuicẽ unirent̃
deus & limꝰ, maieſtas et infirmitas tãta,
uilitas & ſublimitas tanta. Nihil.n. Deo
ſublimiꝰ, nil uilius limo, & tñ tãta digna-
tione deus deſcẽdit ĩ limũ, tãtaq; dignita
te limꝰ aſcẽdit ad deũ, ut q̃cq̃d in eo deus
fecit, limus feciſſe credat̃: q̃cq̃d limus ꝑ-
tulit, deus in illo ꝑtuliſſe dicat̃, tã ineffabi
li q̃; incõprehẽſibili ſacramento. Et atten
de, q̃a ſicut in illa ſingulari diuinitate tri-
nitas eſt in pſonis, unitas in ſubſtãtia, ſic
in iſta ſpeciali cõmiſtione trinitas eſt in
ſubſtantĳs, in pſona unitas. & ſicut ibi ꝑ-
ſonæ non ſcindunt unitatẽ, unitas nõ mi-
nuit trinitatẽ: ita & hic pſona nõ confun
dit ſubſtantias, nec ſubſtãtiæ ipſæ pſonæ
diſſipant unitatẽ. Sũma illa trinitas hanc
nobis exhibuit trinitatẽ, opus mirabilẽ,
opꝰ ſingulare, ĩter oĩa & ſup oĩa opa ſua.
Verbũ.n. & aĩa & caro in unã conuenere
pſonã, & hæc tria unũ, & hoc unum tria,
nõ cõfuſione ſubſtãtię, ſed unitate pſonę.
Hæc eſt prima et ſupexcellẽs miſtura, et
hæc prima inter tres. Aduerte homo q̃a
limꝰ es, & nõ ſis ſupbus: q̃a deo cõiũctꝰ
es, & nõ ſis ingratꝰ. Secũda miſtura ẽ uir
go & mr̃, admirabilis planè & ſingula-
ris. A ſeculo nõ eſt auditũ q; uirgo eſſet q̃
pepit, q; mr̃ eſſet q̃ uirgo pmanſit. Nũq;
iuxta rerũ ordinẽ uirginitas ubi fœcundi
tas p̃dicat̃, nec fœcũditas ubi uirginitas
integra cõſeruat̃. Sola hęc ẽ ĩ qua uirgini
tas & fœcũditas obuiauerũt ſibi. Ibi ſe-
mel factũ ẽ, qđ factũ nõ fuerat, nec fiet ĩ
ęternũ q̃a nec primã ſimilẽ uiſa ẽ, nec ha-
bere ſequẽtẽ. Tertia ẽ fides & cor huma-
nũ, & hęc q̃dẽ prima & ſecũda inferior,
ſed nõ minꝰ forſitã fortis. Mirũ.n. eſt q̃uõ
cor humanũ his duob. fidẽ accõmodauit
q̃uõ credi potuit q; deus hõ eẽt, q; uirgo
mãſerit q̃ pepiſſet. Sicut ferrũ & teſta iũ-
gi nõ pñt, ſic et hęc duo neq̃unt cõmiſce-

Nota, Altitudin[illegible]

ri,ſi non miſceat glutinũ ſpũs ſancti.Ergo
ne credendũ eſt ꝙ iſte deus ſit qui ponit
in pſepio,ꝗ uagit in cunis, qui oĩum infan
tiliũ neceſſitatũ iniurias patit,ꝗ flagellat,
ꝗ conſpuit, qui crucifigit, qui ponit in ſe-
pulchro,& inter duos lapides concludit
excelſus & imenſus?Illane uirgo erit quę
lactat puerũ, cui maritus cõtinu⁹ comes
eſt in cõuiuio,in thalamo, ꝗ ducit illam ĩ
Aegyptũ,reducit ab Aegypto, & ſolus
cũ ſola tã longinqũ, tã ſecretã conficit uiã?
Qũo potuit hoc pſuaderi generi humão,
uniuerſo orbi terrarũ?Et tñ tã facile, tam
potẽter pſuaſum eſt, ut mihi id credibile
faciat credẽtiũ multitudo. Iuuenes & uir
gines,ſenes cũ iunioribus elegerũt mille
mortibus mori,quã uel ad momẽtum ab
iſta fide deficere.Et hæc qdẽ miſtura ex-
cellẽs,ſed excellentior ſecũda:tertia uerò
excellẽtiſſima eſt.Primã auris audiuit,ſed
I.Cor.6. oculus non uidit:qa auditũ eſt & creditũ
uſqꝫ in fines terræ,magnũ illud pietatis ſa
cramẽtũ:ſed tñ ocul⁹ (de⁹) nõ uidit abſqꝫ
te,qũo te intra uirginei uentris anguſtias
humano corpori cõiũxiſti. Scd'am ocul⁹
uidit,qa ſe fœcundã & uirginẽ illa ſingu-
laris regina cõſpexit ꝗ cõſeruabat oĩa uer
ba hæc cõferẽs in corde ſuo, cognouit &
Ioſeph nõ minus teſtis,ꝗ cuſtos tantę uir
ginitatis. Tertia in cor hoĩs aſcendit, cũ
qđ factũ eſt,ſicut factũ eſt creditũ eſt,cũ
magis oraculo ꝗꝫ oculo credidimus,cũ ꝗ
dicta uel facta ſunt tenem⁹ firmiſſime nul
latenus dubitantes.In prima uide quid, ĩ
ſecunda ꝑ qd,in tertia ꝓꝑ qd Deus dede-
rit tibi.Dedit tibi Chr̃m ꝑ Mariã ꝓꝑ ſani
tatẽ.In pr̃ia remediũ ẽ, qa ex deo & hoĩe
cataplaſma confectũ eſt, qđ ſanaret oẽs
infirmitates tuas.Cõtuſæ ſunt aũt & cõ-
miſtæ hæ duę ſpẽs in utero uirginis tanqꝫ
in mortariolo,ſancto ſpũ tanqꝫ piſtillo il
las ſuauiter cõmiſcente. Sed qa indignus
eras cui donaret, datũ eſt Mariæ ut ꝑ illã
acciperes qcqd haberes, ꝗ ꝑ hoc ꝙ mater
eſt,genuit tibi deũ:ꝑ hoc ꝙ uirgo eſt, ex-
audita eſt ꝓ reuerẽtia ſua:in cã tua & to-
tius generis humani.Si ſola mr̃ eſſet, ſuffi
ceret ei ut ſaluaret ꝑ filiorũ generationẽ,
ſi ſola uirgo,ſufficeret ſibi, nec benedict⁹
fructus uẽtris eius mundi pciũ eſſet.Cum
ergo in prima ſit remediũ, in ſcd'a adiuto
riũ eſt,qa nihil nos de⁹ habere uoluit,qđ
ꝑ Mariæ manus nõ tranſiret.In tertia aũt
meritum eſt,qa cũ hæc firmiter credim⁹,
iam meritum habemus,& in fide ſanitas
eſt,quia qui crediderit ſaluus erit.

Item in uigilia natalis domini. Sermo. IIII.

Hodiernũ quidẽ ſermonẽ ordinis
nr̃i conſuetudo nõ exigit, ſed cra
ſtina op⁹ erit circa miſſarũ ſolen-
nia diutius occupari, & hora breuis ſer-
monis longitudinẽ non admittet.Propte
rea nõ abs re puto pparare hodie corda
ueſtra tantæ ſolẽnitati, pſertim cũ ſit ꝓ-
fundiſſima ſacramenti huius & incõpre-
hẽſibilis altitudo,& tanqꝫ fons uitæ quo
magis hauriat,eo magis exuberãs nunqꝫ
ualeat exhauriri. Deniqꝫ ſcio quẽadmo-
dũ abundet pro Chr̃o tribulatio ueſtra,
& utinã abundet & conſolatio nr̃a ꝑ ip-
ſum.Nã mundialẽ quidẽ conſolationẽ uo
bis offerre nec libet nec licet, Vilis.n. ẽ & Cõſolatio
ad nihilũ utilis hmõi conſolatio,et(quod
magis eſt metuendũ,) ẽt ueræ ac ſalubris
conſolationis eſt ĩpedimentũ. Propterea
ꝗ delectatio eſt & gloria angelorũ ipſe
factus eſt ſalus et conſolatio miſerorum,
qui in ciuitate ſua magn⁹ & ſublimis ual
de beatificat ciues, ipſe in exilio paruul⁹
& humilis ualde lętificat exules, & qui ĩ
altiſſimis eſt gloria pr̃is, factus eſt ĩ terra
pax hoĩbus bonæ uolũtatis. Paruulus.n.
datus eſt paruulis, ut magn⁹ det magnis
& quos iuſtificat paruulus, magnificet
poſtmodũ & glorificet magn⁹ & gl'io-
ſus.Hinc ſine dubio uas electionis qđ de
plenitudine ꝑuuli huius accepat,(licet.n. Ioan.1.
ꝑuul⁹ ſed plen⁹,plen⁹ gr̃ia & ueritate,& Colo.1.
in quo habitat oĩs plenitudo diuinitatis
corpal'r,)hinc utiqꝫ Paul⁹ eructat uerbũ il
lud bonũ,qđ his dieb.frequẽter audiſtis.
Gaudete ĩ dño ſemꝑ iterũ dico gaudete. Philip.4.
Gaudete,iqt,đ exhibitiõe,iterũ gaudete
đ ꝓmiſſiõe:qm̃ et res plẽa gaudio,et ſpes
plẽa gaudio ẽ.gaudete qa iã ꝑcepiſtis do
na ſiniſtræ, gaudete qa expectatis pmia
dxterę.Lęua,iqt,ei⁹ ſub capite meo,et d- Cantic.1.
xtera illius ãplexabit me.Lęua qdẽ leuat,

dxtera ſuſcipit. Læua medet,et iuſtificat
dextera ãplectit & beatificat In læua ei⁹
merita,in dextera uerò præmia continen
tur.In dextera,inqꝫ,delicię,in ſiniſtra ſunt
medicinę.Sed attende piũ medicũ, atten
de medicũ ſapientẽ.Conſidera diligẽtius
ꝗꝫ noua medicamina portet, uide ꝗꝫ non
mõ ptioſas, ſed & ſpecioſas attulerit me
dicinas,non ſolũ ꝑutiles ad ſanitatis fru-
ctũ, ſed & delectabiles ad aſpectũ et ſua
ues ad guſtũ.Deniqꝫ primã ei⁹ medicinã,
primũ qđ in ſiniſtra portat attẽde,et cõ-
ceptũ iuenis ſine ſemine. Intuere obſecro
quale ſit iſtud, ꝗꝫ nouũ ꝗꝫ admirabile, ꝗꝫ
amabile, ꝗꝫ iucundũ. Quid.n.pulchri⁹ ꝗꝫ
generatio caſta,qd glorioſi⁹ ꝗꝫ ſancta &
ſyncera cõceptio, in qua nihil pudoris ẽ,
nihil ſordis,nihil corruptionis?At qm̃ mi
nus fortaſſis detineret nos grata licet ad-
miratio nouitatis,niſi fructus quoqꝫ ſalu-
tis & utilitatis cõſideratio, aĩum delecta
ret,conceptus iſte non mõ glorioſus ĩ ip-
ſa quaſi exteriori ſpecie,ſed & pcioſus in
interiori uirtute,ut ſcd'm qđ ſcriptũ eſt.
Prou.3. In ſiniſtra dñi gloria ſimul & diuitię inue
niant, diuitię inqꝫ ſalutis, cũ gl'ia nouita-
Iob.13. tis.Quis.n.põt facere mundũ de ĩmundo
cõceptũ ſemine,niſi ꝗ ſolus ſine oĩ illicita
& ĩmunda concept⁹ eſt uoluptate?In ip-
ſa radice & origine mea infectus & inq-
natus ſum,ĩmunda eſt cõceptio mea,ſed
eſt à quo tollat iſta cõfuſio. Ipſe eã tollit,
in quẽ ſolũ ipſa non cadit.Diuitias ſalutis
habeo,qbus redimã ꝓpriæ cõceptionis
ĩpuritatẽ, Chr̃i puriſſimã conceptionem.
Adde adhuc dñe Ieſu,ĩnoua ſigna, ĩmuta
mirabilia:nã priora qdẽ ipſa cõſuetudine
uiluerunt.Planè.n.ſolis ortus & occaſus,
terrę fœcunditas,tẽporũ uiciſſitudo,mira
cula ſunt & magna miracula, ſed toties
hęc uidimus,ut iã nõ ſit ꝗ attendat. Inno-
Eſa.36. ua ſigna, & ĩmuta mirabilia.Ecce ait,no-
Apoc.5. ua facio oĩa.Quis hoc ait? Agnus utiqꝫ ꝗ
ſedebat in throno.Agnus planè tot⁹ ſua-
uis,tot⁹ delectabilis, deniqꝫ totus unct⁹.
Hanc.n. ĩterpretationẽ habet nomẽ eius,
qđ eſt Chr̃s.Cui poterit aſper aut durus
uideri,ꝗ nec ipſi matri in natiuitate qcqꝫ
aſperitatis, qcqꝫ intulit læſionis?O noua
uere miracula.Cõcept⁹ fuit ſine pudore,
partus ſine dolore. Mutata eſt in uirgine
nr̃a maledictio Euę.Pepit.n. filiũ ſine do-
lore.Mutata ẽ,inqꝫ,maledictio in benedi
ctionẽ,ſicut pdictũ ẽ ꝑ angelũ Gabrielẽ.
Benedicta tu in mulieribus.O beata ſola Lucæ.1.
ĩter mulieres benedicta & nõ maledicta
ſola à generali maledicto libera,& à do-
lore parturiẽtiũ aliena. Nec mirũ fratres
ſi dolorẽ nõ intulit matri ꝗ dolores toti⁹
mundi tulit,ſecundũ qđ Eſaias ait. Quia Eſaiæ.53.
uere lãguores nr̃os ipſe tulit. Duo ſunt ꝗ
timet humana fragilitas, pudor et dolor.
Vtrũqꝫ Chr̃s tollere uenit,unde et utrũqꝫ
ſuſcepit,qñ(ut cętera ſileã)morte,et mor
te turpiſſima cõdẽnat⁹ eſt ab iniqs. Itaqꝫ
ut fiduciam nobis daret ꝙ tolleret hęc à
nobis, prius matrẽ ſuã ĩmunem ab utroqꝫ
ſeruauit,ut nec in cõceptu qcqꝫ pudoris,
nec in partu qcqꝫ doloris exiſteret. Accu
mulant adhuc diuitię,creſcit gl'ia,innouã
tur ſigna,et miracula ĩmutant. Nõ ſolum
ſine pudore cõceptus, & ſine dolore par
tus,ſed et mr̃ eſt ſine corruptionẽ.O uere
nouitas inaudita.Virgo pepit,et poſt par
tũ inuiolata ꝑmãſit, fœcũditatẽ ꝓlis cum
carnis integritate, & gaudiũ mr̃is habẽs
cũ uirginitatis honore. Iã ſecur⁹ expecto
ꝓmiſſã mihi gl'iã incorruptionis in carne
mea, qñqdẽ cõſeruata ꝑ eũ ẽ incorruptio
ẽt in mr̃e ſua. Facile erit ei ꝑ quẽ mr̃ ipſa
ĩcorruptionẽ nõ ꝑdidit pariẽdo, ut & cor
ruptibile hoc incorruptionẽ induat reſur
gẽdo.Habes tñ adhuc maiores diuitias,
habes gl'iã ãpliorẽ. Mr̃ ẽ ſine corruptiõe
uirginitatis,filius ſine omni labe peccati.
Nõ cadit in matrẽ Euę maledictio, nõ ca
dit in ꝓlẽ generalis illa cõditio de qua di
ctũ eſt ꝑ ꝓphetã. Nemo mũdus à ſorde, Iob.25.
nec infans cuius eſt unius diei uita ſuꝑ ter
rã.Ecce infans ſine ſorde, ſol⁹ inter hoĩes
uerax,imo & ueritas ipſa.Ecce agn⁹ ſine
macula,agnus dei ꝗ tollit peccata mũdi.
Quis.n.peccata meli⁹ tolleret, ꝗꝫ is ĩ quẽ
peccatũ nõ cadit?Iſte ſine dubio lauare
me põt,quẽ cõſtat inqnatũ nõ eſſe. Hæc
manus opertũ luto detergat oculũ meũ,
ꝗ ſola ſine puluere ẽ.Iſte mihi feſtucã edu
cat de oculo, ꝗ nõ habet trabẽ ĩ ſuo, imo

purgati de cætero tota ſolicitudine fu-
giant:illi qdē uomitū,iſti uolutabrū luti?
Suſcepturus olim diuina mandata carna
lis Iſrael ſanctificabat̄ in iuſtitijs carnis, ī
baptiſmatibus uarijs,in munerib⁹ & ho-
ſtijs q̄ non poterant iuxta conſcictiā ꝑfe-
ctū facere ſeruientē.Verū hęc qdē oīa trā
ſiere,nimirū uſqꝫ ad tp̄s correptionis īpo
ſitæ,qđ utiqꝫ iā aduenit. Opportune igit̄
ex hoc iā ꝑfecta nobis indicit̄ ſanctifica-
tio,interna mandat̄ ablutio, exigit̄ mūdi
Matth 5. tia ſpiritualis,dicente dn̄o. Beati mundo
corde,qm̄ ipſi deū uidebunt.Ad hoc uiui
mus fratres,ad hoc nati,ad hoc uocati ſu
mus,ad hoc nobis dies hodiern⁹ illuxit.
Erat aliqn̄ nox,q̄do nemo poterat hæc
operari.Erat nox in uniuerſo orbe an̄ ue-
ri luminis ortū,ante Chr̄i natiuitatē.Erat
nox ēt ſingulis qbuſqꝫ noſtrū ante ſuā cu
iuſqꝫ conuerſionē & internā regeneratio
nē.An non ꝓfundiſſima nox,& dēſiſſimę
tenebrę erāt ſup uniuerſam faciē terræ cū
olim p̄res nr̄i factitios colerēt deos,et iſa
no penit⁹ ſacrilegio ligna & lapides ado
rarēt?An nō ēt cuiqꝫ nr̄m caliginoſa nox
erat,cū tanq̄ ſine deo ī hoc ſeculo uiuere-
mus,cū ambularemus poſt concupiſcen
tias nr̄as,cū ſectaremur carnis illecebras
cū obtēperaremus deſiderijs ſecularib⁹,
cū exhiberemus mēbra nr̄a arma iniqta-
tis pcō,cū ſeruiremus iniqtati ad iniqta-
tē,in qbus nunc merito erubeſcimus tāq̄
1.Theſ.5. opibus tenebrarū? Qui dormiunt, nocte
dormiunt, apl's ait: & q ebrij ſunt,nocte
ebrij ſunt.Et hæc qdē fuiſtis, ſed excitati
eſtis, ſed ſanctificati eſtis, ſi tn̄ filij lucis
eſtis & filij diei,non noctis neqꝫ tenebra
rū.Siqdē pręco diei eſt ēt ille qui clamat:
1.Pet. 4. Sobrij eſtote & uigilate.Et Iudęis loq̄ba
tur in pētecoſte de cōdiſcipulis. Qūo hi
Actu.2. ebrij ſunt cū ſit hora diei tertia? Hoc.n.ē
Rom.a.13. qđ ait eius coapl's.Nox p̄ceſſit, dies aūt
appropinquauit.Abijciam⁹ ergo opa te-
nebrarū, & induamur arma lucis, ſicut ī
die honeſte ambulemus.Abijciam⁹,inqt
opa tenebrarū,ſomnolentiā.ſ.& ebrieta
tē(qm̄,ut ſupra meminimus, q dormiunt
nocte dormiūt,et q ebrij ſunt,nocte ebrij
ſunt)ut tanq̄ ī die nō dormitem⁹,ſed am-
bulem⁹:atqꝫ hoc qdē honeſte,nō temulē
tè.Vides hoīem cui⁹ad oē bonū dormitat
aīa ei⁹ prę tędio,ī tenebris eſt uſqꝫ adhuc.
Vides inebriatū abſinthio ſapiētē pluſq̄
oportet nō ad ſobrietatē,cui⁹ nec oculus
uiſu,nec auris īpleat̄ auditu, q pecuniam
aut ſil'e aliqd diligēs,nō ſatiet̄, lōgā iſtar
hydropici ſitim bibēs,fili⁹ noctis.ē & te-
nebrarū.Nec facile ſeparant̄ hęc duo di-
cēte ſcriptura:Qm̄ in deſiderijs ē oīs ocio
ſus,hoc eſt in ebrietate oīs ſomnolentus.
Sāctificemur ergo hodie & parati ſim⁹,
parati qdē hodie nocturnū excutiēdo ſo-
porē.Porro ſanctificati nihilominus tāq̄
ī die ab ebrietate nocturna cupidinis no-
xię frēnādo furorē.In his.n.duob⁹ mādā-
tis tota lex pēdet & ꝓphetę, q̄ ſunt decli
nare a malo,et facere bonū.Verū hoc ho
die,nā craſtina nec in ſanctificatione erit,
nec in p̄parātiōe,ſed in uiſiōe utiqꝫ maie-
ſtatis.Craſtina,iqt,die uidebitis maieſta
ſtē dei in uobis. Hoc ē qđ ait p̄riarcha Ia *Gene.30.*
cob.Cras mihi r̄ndebit iuſtitia mea.Ho-
die.n.iuſtitia colitur, cras r̄ndebit:hodie
exercet̄,cras fructificabit. Alioqn qđ nō
ſeminauerit hō,nec metet. Nec.n.tunc ui
debit maieſtatē, q cōtēpſerit interim ſan
ctitatē:nec oriet̄ ei Sol gl'ię,cui ſol iuſtitię
ortus nō fuerit:nec illuceſcet ei dies craſti
na,cui nō luxerit hodierna. Nimirū idē ip
ſe q hodie qdē nobis fact⁹ ē à deo p̄re iu-
ſtitia appebit cras uita nr̄a, ut & nos cū
eo appeam⁹ in gl'ia.Hodie.n.puul⁹ naſcit̄
nobis,ut nō appōat hō magnificare ſeip-
ſū,ſed cōuertamur magis, & efficiamur
ſicut puuli.cras exhibebit̄ magn⁹ dn̄s &
laudabilis nimis,ut ipſi quoqꝫ magnifice
mur ī laude, cū uidelicet erit unicuiqꝫ la⁹
à deo. Nimirū quos hodie iuſtificauerit
cras magnificabit, & cōſūmationi ſancti
tatis ſuccedet uiſio maieſtatis. Nec ianis
uiſio,q̄ nō niſi ī ſil'itudine cōſtat, ſil'es.n.ei
erim⁹,qm̄ uidebim⁹ eū ſicuti ē.Vn̄ & hic
quoqꝫ nō ſimpl'r dr̄, uidebitis maieſtatē
dei,ſed addit̄ ſignāter in uobis. Hodie ni
mirū tanq̄ in ſpeculo,nos ī eo uidem⁹,dū
nr̄a ſuſcipit,cras uidebim⁹ eū in nobis,qn̄
iā ſua donabit,cū oſtēdet nobis ſeip̄m,et
aſſumet nos ad ſeip̄m. Hoc ē ꝙ trāſeuntē

ſeſe miniſtraturū fore ꝓmiſit,de cuius ite
rim plenitudine accepim⁹, nō ſanè gl'iā ꝓ
gl'ia,ſed grām ꝓ grā:ſicut ſcriptū eſt.Gra
Pſal. 83. tiā & gl'iā dabit dn̄s: Ne ergo cōtemnas
priora munera,ſi ſequētia cōcupiſcis,nec
faſtidias prius eduliū,ſi uis accipere q̄ ſe-
quunt̄.Vel ꝓ ipſo ferculo, in quo apponi
tur,qđ apponit̄,ſumere non recuſes. Fer
culū.n.imputribile fecit ſibi pacificus nr̄,
corpus incorruptibile aptans ſibi:in quo
Pſal.15. ſalutis epulas miniſtraret. Nō dabis, iqt,
ſanctū tuū uidere corruptionē.Illud utiqꝫ
Lucæ.1. de quo Gabriel ad Mariā quod naſcet̄,
ait,ex te ſanctū uocabit̄ filius dei.Ab hoc
igit̄ ſancto hodie ſanctificemur, ut maie-
ſtatē ei⁹ ubi dies illa aſpirauerit uideam⁹.
Siqdē dies ſanctificat⁹ illuxit nobis, dies
ſalutis, nō gl'iæ aut felicitatis. Deniqꝫ do
nec paſſio ſancti ſanctorū annunciat̄, qui
nimirū ī paraſceue paſſus eſt.i.in die p̄pa-
rationis,merito oībus dr̄, ſanctificamini
hodie & eſtote parati. Sāctificamini ma
gis ac magis de uirtute in uirtutē ꝓficien
do:& eſtote parati ꝑſeuerando. In qbus
tn̄ ſanctificabimur?Legi de quodā, dicē-
Eccli. 45 te ſcriptura.Qm̄ in fide & lenitate ipſius
ſanctū fecit illū, neqꝫ.n. hoībus ſine lenita
te,non plus q̄ deo ſine fide, placere poſſi
bile eſt.Merito ſanè in his monemur eſſe
parati,qbus & deo cōueniamus,cui⁹ ma
ieſtatē uiſuri ſumus,& nobis inuicē, ut in
nobis eā pariter uideamus.Propterea ſiq
dē oportet nos ꝓuidere bona, nō ſolū co
rā deo,ſed ēt corā hoībus, ut non tm̄ regi
nr̄o:ſed & conciuibus & cōmilitonibus
nr̄is grati eſſe poſſimus.Et qdē ante oīa fi
Actu.19. des quærēda eſt,de qua legit̄. Fide mun-
Matth.5. dans corda eorū. Beati.n. mundo corde,
qm̄ ipſi deū uidebūt. Crede ergo te deo,
cōmitte te ei, iacta in eum cogitatū tuū,
& ipſe te enutriet,ut fiducial'r & fideliter
Pſal. 29. dicas.Dn̄s ſolicitus eſt mei,neqꝫ.n.hoc ſa
piunt hoīes amantes ſeipſos, hoīes ſcioli
& ſoliciti pro ſe ipſis,curā carnis ꝑficien-
tes in deſiderijs, ſurdi ad uocem dicentis.
1.Petr.6. Oēm ſolicitudinē ueſtram proijciētes in
eum,ipſi.n.cura eſt de uobis. Nā ſibi qdē
ipſi fidere,non fidei, ſed perfidiæ eſt, nec
confidentiæ ſed diffidentiæ magis in ſe-
metipſo habere fiduciā.Is uerè fidelis ē,
q nec ſibi credit,nec in ſe ſperat,fact⁹ ſibi
tanq̄ uas perditū, ſed ſic ꝑdens aīam ſuā:
ut in uitā æternam cuſtodiat eā. Porro id
quidem ſola facit humilitas cordis,ut nō
ſibi fidelis aīa innitatur,ſed deſerēs ſemet
ipſam aſcēdat iā de deſerto innixa ſuper
dilectū,atqꝫ ideò delitijs affluēs. Sanè ut
perfecta ſit ſanctificatio, ēt māſuetudinē
& grām ſocialis uitę à ſancto ſanctorum
diſcamus oportet,ſicut ipſe ait. Diſcite à
me qa mitis ſum & humilis corde. Quid *Matth. 11.*
enim hmōi hoīem dicere prohibet deli-
tijs affluentē,qui ſuauis & mitis et multę
miſericordiæ,oībus oīa factus eſt,& uni-
uerſos perfundit oleo quodā māſuetudi-
nis & lenitatis,quo ſic infuſus eſt ſic ꝑfu
ſus ēt et ſuperfuſus, ut ſtillare uideat̄ un-
diqꝫ?Fœlix q gemina hac ſanctificatione
paratus dicere pōt. Paratū cor meū de⁹, *Pſal.56.*
paratū cor meū. Habet hodie quidē fru-
ctum ſuū in ſanctificationē,craſtina die fi
nem habiturus uitā æternam. Videbit.n.
maieſtatem dei, quod utiqꝫ uita æterna
eſt:ſicut & ueritas ait. Hæc eſt uita æter- *Ioan.17.*
na,ut cognoſcāt te ſolū uerū deū, & quē
miſiſti Ieſum Chr̄m.Reddet ei coronam
iuſtitiæ iuſtus iudex in illū diē,cui ſanè al-
tera nō ſuccedet. Tūc uidebit & affluet,
et mirabit̄ et dilatabit̄ cor ipſi⁹. Quouſqꝫ
dilatabit̄? Vſqꝫ ad uidendā ī ſe maieſtatē
dei. Nolite arbitrari fratres ꝙ illā uobis
ꝓmiſſionē uerbis explicare poſſimus. Sā
ctificamini hodie & eſtote parati, craſti
na die uidebitis & gaudebitis:& gaudiū
ueſtrum īplebit̄. Quid.n.maieſtas illa nō *Lucæ.6.*
īpleat?Etiā ſuperimplebit & ſupeffluet,
qn̄ menſuram bonā & confertā & coagi
tatā & ſupereffluentē dabunt in ſinus ue-
ſtros.Vſqueadeo qdē ſupereffluet, ut ſu
pramodū in ſublimitate excedat nō mō
merita,ſed & uota, ſicut uerè potens eſt
facere:ſupra quā nos intelligere aut ſpe-
rare poſſumus.Nam deſideria quidē no-
ſtra in tribus maxime conſtituta uident̄,
quod decet, quod expedit, quod dele-
ctat.Hæc ſunt quæ concupiſcimus, om-
nes qdē oīa,ſed ali⁹ magis hoc, ali⁹ illud.
Ille ſic deditus eſt uoluptati ut nec hone-

ſtatẽ ſatis reputet nec utilitatẽ, ille q̄ſtui
magis incubans & honeſtum diſſimulat
& iucundũ: ille uoluptatis pariter & utili
tatis negligẽtior, ſolũ uel maxime hono-
rẽ ſectat̃. Nec uerò reprẽhẽſibile deſideriũ
horũ, ſed ſi ibi q̃reremus ea, ubi uerè iue-
niremus? Hæc.n. ubi uerè ſunt, unum ſunt
atq; ipſum utiq; ſummũ bonum, ſumma
utilitas, ſumma gloria, ſumma uoluptas.
Atq; hœc q̄dẽ q̄tũ iterim cape poſſumꝰ
expectatio nr̃a eſt, & ꝓmiſſa nobis uiſio
maieſtatis ĩ nobis, ut deꝰ ſit oĩa in oĩbus,
oẽ iucundũ, omne utile, omne honeſtũ.

Item in uigilia natalis domini de pronunciatione ipſius. Sermo. VI.

Abdiæ.1. AVditum audiuimꝰ plenũ gratia,
dignum acceptione, Ieſus Chri-
ſtus filius dei in Bethleem Iudæ
naſcit̃. Aĩa mea liquefacta eſt in ſermone
iſto, ſed & ſpũs meus in præcordijs meis
æſtuat iucunditatem hãc & exultationẽ
ſolito uobis deſiderio eructare feſtinãs.
Ieſus interpretat̃ ſaluator. Quid tã neceſ-
ſariũ ꝑditis, quid tã optabile miſeris, q̄d
tam utile deſperatis? Alioquin unde ſalꝰ,
unde uel tenuis aliqua ſpes ſalutis in lege
peccati, in corpore mortis, ĩ malitia hac
diei & loco afflictionis, niſi noua nobis,
et inſperata naſceret̃? At tu fortè ſalutem
optas, ſed curationis acerbitatem teneri
tudinis pariter, & ægritudinis ꝓprie cõ-
ſcius reformidas. Ne timeas, Chriſtꝰ eſt
ſuauis planè, & mitis & multæ miſericor
diæ, unctus oleo lætitiæ præ participibꝰ
ſuis, eis nimirũ, qui licet non ipſam pleni-
tudinẽ, de plenitudine tñ huius accipiunt
participium unctionis. Ne uerò ſuauem
audiens, inefficacẽ fore autumes ſaluato-
rẽ, additur ẽt filius dei. Qualis.n. pater ta-
lis filius, cui ſubeſt cũ uoluerit poſſe. Aut
forſitan utilitate ſalutis & iucũditate un
ctiõis audita, neſcio quid ſubmurmuras,
puto ẽt de honeſtate ſolicitus. Saluatorẽ
tibi gratularis adeſſe, ut pote iacẽs para-
lyticus in grabato, aut magis inter Hieru
ſalẽ & Hierico ſemiuiuus in uia. Amplĩꝰ
aũt lætaris nec durum eſſe medicum, nec
grauibus uti medicinis, nec tibi forſitan
intolerabilior uideat̃ breuis ipſa curatio,
q̃ diuturna ægritudo. Sic nimirũ, ſic uſq;
hodie multi pereunt medicũ fugiẽtes, q̄
Ieſum quidẽ nouerint, ſed Chriſtum ne-
ſciant, humano ſenſu de multitudine &
malignitate morborũ, paratæ ſibi mede
læ moleſtiã æſtimantes. Iã uerò ſi certus
es de ſaluatore, & nihilominus Chriſtũ
eſſe cognoſcis, nõ utentẽ cauterio, ſed un
guento, non uſtione, ſed unctione curan-
tẽ: unũ adhuc arbitror ingenuã poſſe mo
uere creaturã, ne fortè (quod abſit) ſalua-
toris huius nõ ſatis condigna uideat̃ eſſe
ꝑſona. Puto tñ non uſq; adeo ambitioſus
es & gl'iæ cupidus, aut zelator honoris,
ut ab uno quopiã è cõſeruis tuis ſi p̄ſtare
poſſet hanc grãm ſuſcipere detrectares.
Nã ſi angelus aut archãgelus eſſet, uel ex
ſuperiori quouis ordine ſpirituũ beatorũ
multo minus aĩoſitas tua, quod cauſaret̃
haberet. Nunc aũt tãto ãpliore tibi deuo
tione ſuſcipiendus eſt iſte ſaluator, q̃to
differentius præ cæteris oĩbus nomẽ hæ-
reditauit Ieſus Xp̃s filiꝰ dei. Et uide ſi nõ
euidentius hæc tria ad paſtores loquens
angelus cõmendauit gaudiũ magnũ, q̄d
euangelizabat exponens, q̄a, inquit, na-
tus eſt uobis hodie ſaluator qui eſt Xp̃s
dñs. Exultemus igitur fratres in hac nati-
uitate & multipl'r gratulemur in ea, quã
& ſalutis utilitas et unctionis ſuauitas, et
filij dei maieſtas tã eleganter illuſtrat, ut
nihil deſit ex oĩbus q̃ deſiderant̃, nec cõ-
modũ, nec iucundũ, nec honeſtũ. Exulte-
mus in quã ruminãtes intra noſmetipſos
& inuicẽ eructantes ſuaue uerbum, elo-
quiũ dulce: Ieſus Chriſtus filiꝰ Dei naſcit̃
in Bethleẽ Iudæ. Nec mihi quis ad iſta re
ſpõdeat indeuotꝰ, ingratus, irreligioſus.
Nõ eſt hoc nouũ, olim auditũ eſt, olim fa
ctũ eſt: olim natꝰ ẽ Xp̃s. Ego.n. dico olim
& añ. Nec mirabit̃ olim & añ, cui ꝓphe
ticũ illud occurrerit in æternum & ultra.
Natus eſt ergo Chr̃s, non mõ ante hæc
noſtra t̃pa, ſed ante t̃pa uniuerſa. Verum
illa quidem natiuitas poſuit tenebras la-
tibulum ſuũ, imò uerò lucem magis habi
tat inacceſſibilẽ, latet ĩ corde p̃ris ĩ mõte
umbroſo & cõdẽſo. Vt ergo aliq̃tenꝰ ĩno
teſceret, natꝰ eſt; & ĩ t̃pe natus ex carne,

natus

natus in carne, factum eſt uerbum caro.
Quid tñ mirũ ſi uſq; hodie dicit̃ ĩ eccl'ia,
Chr̃s filius dei naſcitur, q̃n tam lõgè an-
tea dicebatur (hud dubium quin de ipſo)
puer natus eſt nobis? Olim cœpit audiri
uerbũ hoc, & nemo ſanctorum aliq̃n fa-
ſtidiuit. Siquidẽ Ieſus Chr̃s filius dei, heri
& hodie et in æternũ. Hinc nimirum pri
mus homo oĩum uiuẽtiũ pater, magnum
eructans ſacr̃m, quod in Chr̃o & in ec-
cleſia apl'us poſtmodũ euidentius com-
Ephe.5. mendauit: Relinquet, ait, homo patrẽ &
Gene.2. matrẽ, & adhærebit uxori ſuæ, & erunt
duo in carne una. Hinc nihilominꝰ Abra-
ham p̃r oĩum credentiũ exultauit ut uide
Ioan.18. ret diẽ hũc, & uidit & gauiſus ẽ. Alioq̄n
Gen.24. q̃n ſeruum iurantẽ ſibi ꝑ deũ cœli, ſub fe-
more ſuo manũ ponere p̄cepiſſet, niſi ip-
ſum utiq; deũ cœli ex eodẽ naſciturum fe
more p̄uidiſſet? Hoc quoq; conſiliũ cor-
dis ſui homini ſecundũ cor ſuũ reuelauit
deus, cui iurauit ueritatẽ & nõ fruſtrabit̃
Pſal.131. eũ. De fructu, inq̄ens, uẽtris tui ponã ſup
ſedẽ tuã. Vnde, & in Bethleẽ Iudæ naſcit̃
Lucæ.2. (ſicut angelus ait) ciuitate Dauid, utique
ꝑꝑ ueritatẽ dei ad cõfirmandas ꝓmiſſio
Hebr.1. nes patrũ. Hoc etiã multipharie multiſq;
modis cęteris reuelatũ eſt p̃ribꝰ & ꝓphe
tis. Abſit aũt ut à diligentibus deũ aliq̃n
Exod.4. fuerit negligenter auditũ, niſi forte negli
gere uidebat̃ qui dicebat. Obſecro dñe
mitte quẽ miſſurus es: aut faſtidire q̄ cla-
Eſaiæ.64. mabat. Vtinã dirumperes cœlos et deſcẽ
deres: cæteraq; ſimilia. Idipſum deinde
apl'i ſancti uiderunt & audierunt, & ma-
nus eorũ tractauerũt de uerbo uitæ, q̄bꝰ
Matth.13. ſingulariter aiebat. Beati oculi qui uidẽt
q̃ uos uidetis. Poſtremo hoc idem nobis
quoq; ſeruatũ eſt fidelibus, utiq; theſau-
ris fidei cõmendatũ, ipſo æque dicente.
Ioan.20. Beati qui non uiderunt & crediderunt.
Pars nr̃a hæc in uerbo uitę. Nec ſanè cõ-
tẽptibilis ex qua nimirũ uiuit̃ & qua uin-
Abdiæ.2. cit mũdus: q̄m iuſtus ex fide uiuit. Et hæc
eſt uictoria q̃ uincit mundum, fides nr̃a:
Hæc eſt q̃ uelut quoddã æternitatis excẽ-
plar p̄terita ſimul & p̄ſentia ac futura, ſi-
nu quodã uaſtiſſimo cõprehẽdit, ut nihil
ei p̄tereat, nihil ꝑeat, pręeat nihil. Merito
proinde in teſtimoniũ fidei ueſtrę ubi fa-
cta eſt uox annũciationis huius in auribꝰ
ueſtris exultaſtis in gaudio, egiſtis gr̃as,
ꝓſtrati ſolo tenus adoraſtis, cõcurrẽtes
uelut ſub umbra alarũ eius, & ſub p̃enis
eius ſperantes. Nunq̄d non ſinguli natiui
tate ſaluatoris audita, clamaſtis in cordi
bus ueſtris, dicentes. Mihi aũt adhærere
deo bonã eſt? Aut potius illud q̄d' idẽ ꝓ- Pſal.72.
pheta ait. Deo ſubiecta eſto aĩa mea? In- Pſal.16.
fœlix nimirũ q̄ſq̄s ficte ꝓſtratus, corde ri
gido corpus humiliauit. Eſt.n. q̄ humiliat̃
nequiter, interiora aũt eius plena ſunt do
lo. Quiſq̄s.n. neceſſitatẽ ſuam minus cõſi
derat, minus ſentit incõmoda, minus pe-
ricula pauet, minus deuote cõfugit ad re
media ortę ſalutis, minus affectuoſe ſe ſu
bijcit deo, minus fideliter pſallit. Dñe re- Pſal.89.
fugiũ factus es nobis. Huius adoratio mi
nus accepta, huius ꝓſtratio minus uerax,
huius humiliatio minus habens, huius ẽt
uictorioſa minus, imo & minus uiuida fi
des. Quid tñ dicit? Beati q̄ nõ uiderũt &
crediderũt: Quaſi nõ uideat̃ ipſum crede
re quodãmodo iã uidere. Sed aduerte di
ligẽter cui & q̃n dictũ ſit, ei utiq; q̄ argue
bat̃ q̄ q̄a uidiſſet crediſſet. Neq;.n. id-
ipſum ẽ uidiſſe & ideò, credidiſſe, q̄d' cre
dendo uidiſſe. Alioq̄n Abrahã p̃r quonã
mõ dñicũ hunc uidiſſe diẽ: niſi credendo,
credendus eſt? Sed & illud q̃uo accipiet̃
q̄d' hac nocte cãtatũ eſt nobis, Sãctifica
mini hodie & eſtote parati, craſtina die
uidebitis maieſtatẽ dei in uobis: ſi nõ mẽ
te uidere eſt, pia deuotione rep̄ſentare &
recolere fide nõ ficta, magnum illud ma
gnę pietatis ſacr̃m q̄d' manifeſtatũ eſt in
carne, iuſtificatũ eſt ĩ ſpũ, apparuit angе-
lis, p̄dicatũ eſt gẽtibꝰ, creditũ eſt mũdo,
aſſumptũ eſt in gl'ia? Sẽper igit̃ nouũ q̄d'
ſemp innouat mentes, nec unq̃ uetus q̄d'
fructificare nõ ceſſat, q̄d' in ꝑpetuũ non
marceſſit. Hoc eſt.n. ſanctũ, q̄d' nõ dat̃ ui
dere corruptionẽ. Hic nouus hõ, q̄ nulliꝰ
unq̃ uetuſtatis capax, ẽt eos quorũ ĩuete-
rauerunt oĩa oſſa, in ueram uitæ transfe-
rat nouitatem. Inde eſt q̄ ẽt in pręſenti tã
iucũdiſſima annũciatione (ſi aduertiſtis)
congrue ſatis dicitur non tam natus eſſe

q̃ naſci.Ieſus Chr̃s filius dei naſcit̃ in Be-
thleem Iudæ. Sicut.n. quodã mõ ĩmolat̃
adhuc quotidie,donec mortẽ eius annũ-
ciamus,ſic uidetur & naſci,dum fideliter
repræſentamus eius natiuitatẽ.Die igitur
craſtina uidebimus maieſtatẽ dei, ſed ſa-
nè in nobis non in ſeipſo , uticꝫ maieſtatẽ
in humilitate,uirtutẽ in infirmitate , in ho
mine deũ.Ipſe eſt.n.Emmanuel,qđ inter
pretatur nobiſcũ deus.Et euidẽtius audi:
Ioan.1. Verbũ,inquit,caro factum eſt: & habita
uit in nobis.Denicꝫ extũc & deinceps ui
dimus gloriã eius,ſed gloriã quaſi unige-
niti à patre,uticꝫ plenũ gratię uidimus,et
ueritatis.Non.n.gloriã poteſtatis ut clari
tatis,ſed gloriã paternę pietatis, gloriam
Ephe.1. gratię,de qua apoſtolus.In laudẽ, inquit,
gloriæ gratiæ ſuę.Sic ergo naſcit̃.Sed ubi
putas?In Bethleẽ Iudæ.necꝫ.n. decet nos
ita Bethleem pręterire.Tranſeamus uſcꝫ
Bethleem dicunt paſtores , non Bethleẽ
pertrãſeamus. Quid .n.ſi paup uiculus ẽ?
Quid ſi uidet̃ minima in Iudęa?Ne id qdẽ
incongruum ei qui cũ diues eſſet pp nos
factus eſt pauper,et cũ eſſet magnus dñs
& laudabilis nimis, paruul⁹ natus eſt no
Matth.5. bis.Et dicebat,Beati paupes ſpiritu , qm̃
Matth.16. ipſorum eſt regnum cœlorũ.Itemcꝫ:Niſi
conuerſi fueritis & efficiamini ſicut puer
iſte, non intrabitis in regnum cœlorum.
Vnde ẽt ſtabulum elegit et pręſepe, uticꝫ
domum luteã & diuerſorium iumẽtorũ,
ut hunc eſſe ſcias q de ſtercore erigit pau
perem, & ſaluos facit hoies & iumenta.
Vtinam autẽ inueniamur & nos Bethleẽ
Iudæ,ut in nobis quocꝫ dignetur naſci et
audire mereamur , quia uobis timẽtibus
Mala.4. deũ orietur Sol iuſtitiæ. Fortè.n. eſt hoc
quod ſupra meminimus, ad uidẽdã in no
bis dñi maieſtatẽ , & ſanctificatiõe op⁹
Pſal.113. eſſe & p̃paratione. Nã & iuxta pphetã,
Facta eſt Iudæa ſanctificatio eius,quia ui
delicet oĩa in confeſſione lauantur,& do
mus panis,quod Bethleẽ ſonat , ad p̃pa-
rationẽ fortaſſe uidetur magnopere ptĩ-
nere. Qũo.n. ille paratus eſt , ut excipere
tm̃ hoſpitem poſſit , qui dicit:quia nõ eſt
Eſaiæ.3. in domo mea panis?Denicꝫ quia impara
Lucæ.11. tus erat quidã,neceſſe habuit amici oſtiũ

clauſum media nocte pulſare & dicere.
Quia amicus meus uenit ad me de uia,et
non habeo quod ponã ante illum.Paratũ
cor eius ſperare in dño,ait ppheta,haud
dubium quin de iuſto loquens.Cõfirma- Pſal.111.
tum eſt cor eius,non cõmouebitur. Non Vbi ſupra.
eſt paratum cor quod non eſt confirma-
tum.Scimus aũt,ipſo eodẽ teſte prophe-
ta,ꝙ panis cor hoĩs confirmet. Nõ eſt er Pſal.103.
go paratũ ſed aridũ & exangue cor eius,
qui oblitus eſt comedere panẽ ſuum. Eſt
aũt paratus & non turbatus ut cuſtodiat
mãdata uitæ, qui oblitus ea q̃ retro ſunt,
in ea q̃ ante ſunt ſe extendit.Vides q̃ fugiẽ
da q̃dã,q̃ ſit q̃dã obliuio cupienda? necꝫ
enim totus Manaſſes Iordanẽ trãſiit , ſed
nec totus citra ſibi elegit manſionem.Eſt
qui oblitus eſt dñi creatoris ſui , & eſt q
prouidet eum in cõſpectu ſuo ſemp, obli
tus populũ ſuum & domũ patris ſui.Et il
le qdẽ cœleſtia obliuiſcitur,hic uerò quæ
ſunt ſup terrã:iſte p̃ſentia, ille futura, iſte
q̃ uidentur,ille quæ non uidentur. poſtre
mo iſte quæ ſua ſunt,ille quę Ieſu Chriſti.
Vtercꝫ Manaſſes,utercꝫ obliuioſus , ſed
alter qdẽ Hieruſalẽ,alter Babylonis obli
tus:alter eorũ quæ impediunt, & iſte pa-
ratus,alter ſanè eorũ magis q̃ expediunt
et q̃ non expedit obliuiſci,atcꝫ hic penit⁹
ĩparatus ad uidẽdã in ſe dñi maieſtatem.
Necꝫ.n.eſt dñs panis in qua ſaluator oria
tur,non eſt Manaſſes ille cui appareat, q
Iſrael regit,et ſup Cherubim ſedet.Appa Pſal.79.
re inqt corã Effraim Beniamin et Manaſ Ezech.14.
ſe.Ego arbitror iſtos tres eſſe q ſaluãtur,
quos alius qdẽ ppheta Noe , Danielẽ &
Iob noĩauit,eoſdẽ quocꝫ et tribus illis pa
ſtoribus deſignari,qbus nato angelo ma
gni cõſilij gaudiũ magnũ angelus euãge-
lizauit. Vide autẽ ne fortè ipſi ſint & tres Lucæ.2.
magi uenĩẽtes iã nõ mõ ab Oriẽte ſed ẽt
ab Occidẽte,ut recũbãt cũ Abrahã,Iſaac
et Iacob.Fortè.n.nõ incõgrue uidebit̃ ad
Effraim qdẽ,qđ fructificationẽ ſonat,ptĩ
nere thuris oblationẽ,qđ offerre incenſũ
dignũ in odorẽ ſuauitatis propriũ ſit eo-
rum quos poſuit dñs, ut eant & fructum
afferant.i.eccleſiæ prælatorum. Nam &
Beniamin fili⁹ dexterę offerat neceſſe eſt

aurum,id eſt ſubſtantiã huius mũdi,ut ui
delicet fidelis populus in parte dextera
Matth.25. cõſtitutus à iudice mereat̃ audire. Quia
eſuriui & dediſtis mihi manducare &c.
Porrò Manaſſes (ſi tñ is eſſe uoluerit cui
appareat deus) Myrrhã offerat mortifi-
catiõis,quã qdẽ à noſtra ſpecialiter arbi
tror pfeſſiõe reqri.Et hęc dicta ſint ne ad
eã partẽ tribus Manaſſe , q̃ citra Iordanẽ
ſubſtitit ptineam⁹,ſed obliuiſcamur ma
gis ea q̃ retro ſunt extenti & intẽti ad an-
teriora.Nũc uerò redeam⁹ uſcꝫ Bethleẽ,
& uideamus hoc uerbũ qđ factũ eſt, qđ
fecit dñs & oſtẽdit nobis. Domus panis
eſt ut iã diximus,bonũ ẽ nos illic eſſe. ubi
enim fuerit uerbũ dñi , nõ deeſt uticꝫ pa-
nis q cõfirmet cor,dicẽte ppheta. Cõfir-
Pſal.118. ma me ĩ uerbis tuis. Nimirũ in uerbo qđ
pcedit de ore dei uiuit hõ, uiuit in Chr̃o,
uiuit in eo Chr̃s.Ibi orit̃,ibi apparet , nec
oĩno amat cor titubãs, aut uacillans , ſed
ſtabile & confirmatũ.Si qs murmurat,ſi
qs hęſitat,ſiqs nutat,ſi qs cogitat reuolui
in lutũ,redire ad uomitũ , deſerere uotũ,
mutare ppoſitũ ſuũ,non eſt Bethleẽ iſte,
nõ eſt domus panis.Sola.n.fames , & fa-
mes ualida ĩ Aegyptũ eũ deſcẽdere,por-
cos paſcere , ſiliquas eſurire cõpellit , ut-
pote pcul agentẽ à domo panis,à domo
p̃ris:in qua ẽt mercenarij panibus abũda
re noſcunt̃. Nõ ergo in hmõi corde naſcit̃
Xp̃s cui deeſt fidei fortitudo, uticꝫ panis
Abdiæ.2. uitę,ſcriptura teſte: Qm̃ iuſtus ex fide ui-
uit , qđ uidelicet aĩæ uera uita(q̃ ipſe eſt)
nõ niſi p fidẽ interim habitet in cordibus
nr̃is.Alioqn qũo in illo naſcit̃ Ieſus , qũo
ſalus orit̃ illi,qñquidẽ uera oĩno certacꝫ
Matth.10. ſentẽtia eſt , ꝙ is tm̃ qui pſeuerauerit uſcꝫ
in finẽ,ſaluus erit? Nã ꝙ minime ĩueniat̃ ĩ
1.Ioan.5. eo Chr̃s,nec de eis ſit qbus dicit̃,quia un
ctionẽ habetis à ſacto,ex eo uel maxime
conſtat ꝙ ſine dubio ẽt aruit cor illius,ex
quo oblitus eſt comedere panẽ ſuũ.Mul
to minus aũt ad filiũ ptinet dei,q hmõi ẽ,
Eſaiæ. ult. ꝙ nõ niſi ſup quietũ & humilẽ ac tremen
tẽ uerba ſua requieſcat ſpiritus ipſius,nec
ſit ulla ſocietas ęternitati & tãtę mutabi-
litati ei q eſt & ei qui nuncꝫ in eodẽ pma
net ſtatu.Cæterũ q̃libet firmi,q̃libet for-

tes ĩ fide,q̃libet parati, quãlibet panibus
abundantes , ipſo quidem largiente cui
quotidie orantes dicimus.Panem noſtrũ Lucæ.11.
quotidianũ da nobis hodie,neceſſe habe
mus addere conſequẽter , dimitte nobis
debita noſtra. Alioquin ſi dixerimus qm̃ 1.Ioan.1.
peccatum non habemus,noſipſos ſeduci
mus & ueritas in nobis non eſt. Nimirũ
ueritas ipſe eſt q nõ ſimplr̃ ĩ Bethleẽ ſed ĩ
Bethleẽ Iudę naſcitur Ieſus Chr̃s fili⁹ dei.
Præoccupemus igit̃ faciem dñi in cõfeſ-
ſione,ut ſanctificati pariter & parati ĩue-
niamur & nos Bethleẽ Iudæ, atcꝫ ita na-
ſcẽtem dñm uidere mereamur in nobis.
Cęterum ſi qua aĩa eouſcꝫ profecerit(qđ
quidem eſt multum ad nos)ut ſit fœcun-
da uirgo,ſit ſtella maris, ſit plena gratia,
& ſuperuenientem habens in ſe ſpiritum
ſanctum,puto quod non mõ in ea,ſed ex
ea quocꝫ non dedignabitur naſci. Nemo
ſanè id ſibi arrogare præſumat , niſi quos
ipſe ſpeciali deſignatiõe tancꝫ digito mõ
ſtrauerit,dicens: Ecce mater mea & fra-
tres mei.Enimuero audi unum ex iſtis. Fi
lioli mei,ait,quos iterum parturio donec
formet̃ Chr̃s in uobis.Si.n.naſci uidebat̃ Matth.12.
in eis cũ formabatur Chr̃s in eis, qũo nõ Galat. 4.
ẽt ab eo ſimiliter naſci eũ dicere quis prę-
ſumat,qui in ipſis quodam modo partu-
riebat?Et tu quidẽ impia ſynagoga hunc
nobis filium peperiſti , officio quidẽ ma-
tris ſed nõ matris affectu. Excuſſiſti eum
de ſinu tuo extra ciuitatem eijciẽs, & ele
uans ſuper terram, tancꝫ dicens eccleſiæ
genitum pariter & eccleſiæ primitiuorũ
quæ eſt ĩ cœlis:nec mihi nec uobis ſit, ſed
diuidat̃.Diuidat̃ inquã non inter utraſcꝫ,
ſed ab utriſcꝫ.Expulſum.n. & exaltatum
& eleuatũ, & quidem modicè ſatis,tñ ut
nec in tuis eſſet mœnibus nec in terra, fer
ro undicꝫ coarctaſti : ne fortè uel hac uel
illac excederet,ut uidelicet à te ſeparat⁹,
ad neutrã perueniret illarum. Sæua nimi-
rũ mater , ita abortiuũ facere uoluiſti,dũ
non eſſet q excipe poſſet excuſſũ.Age er-
go qd pfeceris,imo q̃ nihil pfeceris ĩtue-
re.Vndicꝫ enim egrediuntur filiæ Sion,ut
uideãt regem Salomonem in diacemate
quo coronaſti eũ. Relinquẽs matrẽ adhę

ret uxori ſuæ, ut ſint duo in carne una: & ciuitate pulſus, atq; leuatus à terra, oĩa trahit ad ſe, quippe qui eſt ſuper oĩa benedictus Deus in ſecula. Amen.

In die natalis domini de fontibus ſaluatoris.

Sermo I.

GRandis quidẽ eſt dilectiſſimi hodierna dñicæ natiuitatis ſolennitas, ſed dies breuis cogit breuiare ſermonẽ. Nec mirũ, ſi facimus nos breue uerbũ, qñ & Deus pr̃ uerbũ fecit abbreuiatũ. Vultis noſſe quã longum q̃ breue fecit? Cœlũ, inquit (hoc uerbũ,) & ter- *Hiere. 23.*
rã ego impleo. Nunc caro factũ, in angu-
ſto locatũ p̃ſepio eſt. A ſeculo, ait ꝓpheta, et in ſeculũ tu es deus, & ecce factus ẽ *Pſal. 92.*
infans diei unius. Ad qd hoc fratres, aut q̃ neceſſitas fuit ut ſic exinaniret ſe, ſic humiliaret ſe, ſic abbreuiaret ſe dñs maieſtatis, niſi ut uos ſimiliter faciatis? Iã clamat exẽplo, quod poſtmodũ prædicaturus ẽ
uerbo. Diſcite à me quia mitis ſum & hu- *Matth. 11.*
milis corde, ut uerax inueniat̃, qui dicit: *Marc. 6.*
Cœpit Ieſus facere & docere. Obſecro proinde & plurimũ rogo fratres non patiamini ſine cauſa tã p̃tioſum exẽplar uobis exhibitũ eſſe, ſed cõformamini illi & renouamini ſpiritu mentis ur̃æ. Studete humilitati q̃ fundamentũ eſt, cuſtosq; uirtutũ, ſectamini illã q̃ ſola põt ſaluare animas ueſtras. Quid.n. magis indignũ, qd deteſtandũ amplius, qd grauius puniendũ, q̃ ut uidẽs deũ cœli paruulũ factũ, ultra apponat hõ magnificare ſe ſup terrã? Intolerabilis ĩpudentię eſt, ut ubi ſeſe exinaniuit maieſtas, uermiculus inflet̃ et ĩtu-
meſcat. Hoc igit̃ eſt ꝑꝑ qđ exinaniuit ſe *Philip. 2.*
formã ſerui accipiẽs, q in forma dei patri ęqualis erat, ſed exinaniuit maieſtate & potentia, non bonitate & miſericordia.
Quid.n. ait apl's? Apparuit, inqt, benigni-
tas & humanitas ſaluatoris nr̃i dei. Ap- *Titum. 3.*
paruerat ante potẽtia in rerũ creatiõe, apparebat ſapiẽtia in earũ gubernatiõe, ſed benignitas miſericordiæ nũc maxime apparuit in humanitate. Innotuerat Iudæis poteſtas, in ſignis atq; portẽtis, unde et ĩ ea lege ſępius inuenies, ego dñs, ego deꝰ. Philoſophis quoq; abũdãtibus in ſenſu ſuo maieſtas innotuit, qm̃ iuxta apl'i uer-
ba: Qđ notũ eſt dei, manifeſtũ eſt ĩ illis. *Roma. 1.*
Verũtñ et Iudęi poteſtate ipſa p̃mebant̃, & philoſophi ſcrutatores maieſtatis opprimebant̃ à gl'ia. Poteſtas ſubiectionẽ, maieſtas exigit admirationẽ, neutra imitationẽ. Appareat dñe bonitas cui poſſit hõ, q ad imaginẽ tuã creatus ẽ, cõformari, nã maieſtatẽ, poteſtatẽ, ſapientiã, nec imitari poſſumus, nec expedit æmulari. Quouſq; anguſtata eſt miſericordia tua ĩ ſola angelorũ p̃te, reliq̃ occupat iudiciũ
cũ toto pariter humano genere? Dñe in *Pſal. 35.*
cœlo miſericordia tua, et ueritas tua uſq; ad nubes, terrã uniuerſam condẽnans & aereas p̃tãtes. Dilatet miſericordia terminos ſuos, extẽdat funes, expãdat ſinus, attingat à fine uſq; ad finem fortiter, diſponẽs oĩa ſuauiter. Reſtrictus ẽ dñe iudicio ſinus tuus, ſolue cingulũ tuũ, & ueni miſerationibus affluens, ſup̃effluẽs charitate. Quid tu times ô hõ, quid trepidas à facie dñi qa uenit? Venit nõ iudicare, ſed ſaluare terrã. Olim tibi p̃ſuaſum eſt ab infideli quodã ſeruo, ut furtim tolleres & ĩponeres regiũ diadema capiti tuo. Dep̃hẽſus ĩ furto, qdni timeres, qdni fugeres à facie eiꝰ? Forte.n. iã gladiũ uibrabat ignitum.
Nũc in exilio poſitꝰ, ĩ ſudore uultus tui ue- *Gene. 3.*
ſceris pane tuo. Et ecce uox audita ẽ ĩ ter-
ra, qa dñator aduenit. Quo ibis à ſpũ eiꝰ, *Pſal. 138.*
& quo à facie eiꝰ fugies? Noli fugere, noli timere, nõ uenit cũ armis, non puniẽdũ ſed ſaluandũ reqrit. Et ne forte dicas etiã
nũc. Vocẽ tuã audiui & abſcõdi me: ecce *Gene. 3.*
infans ẽ & ſine uoce. Nã uagiẽtis uox magis miſerãda ẽ, q̃ tremẽda. Aut ſi cui forte terribilis, ſed nõ tibi. Paruulꝰ factꝰ ẽ, tenera mẽbra uirgo mr̃ pãnis alligat, et adhuc timore trepidas? Vel in hoc ſcies, qa nõ uenit p̃dere te, ſed ſaluare: eripe, et nõ ligare. Iã aduerſus hoſtes tuos dimicat, iã ſup̃borũ, & ſublimiũ colla, tãq; Dei uirtꝰ et ſapiẽtia calcat. Duo ſũt tibi hoſtes, peccatũ, et mors. i. mors corp̃is et aĩę. Vtrũq; debellaturꝰ aduẽit, & ab utroq; ſaluabit te, noli timere. Et iã qdẽ pcm̃ in ꝓpria p̃ſona uicit, qñ humanã naturã ſine ulla cõtagione ſuſcepit. Grãdis.n. peccato facta

eſt uiolentia, & reuera expugnatum eſſe cognoſcit̃, qñ natura quã ſe totã infeciſſe & occupaſſe gloriabat̃, ab eo penitꝰ aliena in Chr̃o inuenta eſt. Dehinc perſequit̃ inimicos tuos & cõprehẽdit eos, nec cõuertit̃ donec deficiant. Cõtra peccatum dimicans in cõuerſatione ſua, uerbis pariter et exẽplis oppugnat, ſed in paſſione ſua alligat illud, alligat plane fortẽ, & diripit uaſa eius. Iã uero eodẽ ordine mortẽ quoq; ſuperat prius in ſeipſo cũ reſurgit primitiæ dormiẽtiũ, & primogenitꝰ mortuorũ: poſtmodũ debellaturꝰ eã pariter in oĩbꝰ nobis, qñ uidelicet ſuſcitabit mortalia corpora nr̃a, & deſtruet̃ nouiſſima inimica mors. Propterea.n. reſurgens decorẽ indutus eſt, nõ ſicut antea naſcẽs pãnis inuolutus eſt. Propterea q prius ſinu miſericordię, affluebat nõ iudicãs quẽq;, reſurgens p̃cinxit ſe, & iuſtitię cingulo uidet̃ quodãmõ effluentẽ ſinũ miſericordię collegiſſe, qm̃ extunc p̃parat̃ ad iudiciũ, quod in nr̃a reſurrectione futurũ eſt. Nã & ꝑꝑea paruulꝰ antea uenit ut miſericordiã p̃rogaret, & futurũ in fine iudiciũ p̃currens, miſericordia tẽperaret. Licet.n. paruulus ad nos uenerit, nõ parum tñ attulit, nõ parũ cõtulit nobis. Si q̃ris qd attulit, primo oĩum attulit miſericordiã, ſe-
cundum quã, teſte apl'o, ſaluos nos fecit.
Neq;.n. his tm̃ profuit, quos tunc p̃ſens ĩ- *Titum. 2.*
uenit, ſed fons eſt q nunq̃ poterit exhau-
riri. Fõs nobis eſt Chr̃s dñs, uñ lauemur, *Apoca. 1.*
ſicut ſcriptũ eſt: Qui dilexit nos, & lauit nos à peccatis nr̃is. Verũtñ non iſte ſolus aquarũ ẽ uſus, nec tm̃ ſordes abluunt, ſed
& ſitim extinguũt. Beatꝰ uero, ait ſapiẽs, *Eccli. 14.*
q in ſapientia morabit̃, & q in iuſtitia me- *Vbi ſupra.*
ditabit̃. Et poſt pauca. Aqua, inqt, ſapientię ſalutaris potabit illũ. Bene ſapiẽtię ſalutaris, qm̃ ſapiẽtia carnis mors eſt, & ſapientia mũdi et ipſa inimica eſt deo. Sola q̃ ex deo eſt ſapiẽtia ſalutaris eſt, q̃ ſcđm
beati Iacobi diffinitionẽ. Primũ pudica, *Iaco. 3*
deinde pacifica eſt. Nã ſapiẽtia carnis uoluptuoſa eſt, nõ pudica. Sapiẽtia mũdi tumultuoſa eſt, nõ pacifica. Sapiẽtia uero q̃ ex deo eſt, primũ pudica eſt, non q̃rens q̃ ſua ſunt, ſed q̃ Ieſu Chr̃i, ut nõ ſuã qſq; faciat uolũtatẽ, ſed cõſideret q̃ ſit uolũtas dei, deinde pacifica non abundans in ſuo ſenſu, ſed alieno magis acqeſcens cõſilio uel iudicio. Tertiꝰ aquarũ uſus eſt irrigatio, quã profecto maxime neceſſariã hñt nouellę plãtationes. Alioquin aut minus proficiẽt, aut ex toto p̃ibunt prę ſiccitate. Quærat ergo deuotionis aquas quiſquis ſeminauerit bonorũ operũ ſemina, ut irrigatus fonte gr̃ę, bonę cõuerſationis ortꝰ, nõ areſcat, ſed in ꝑpetua uiriditate profi-
ciat. Orat.n. pro hmõi propheta, Et holo- *Pſal. 19.*
cauſtũ tuũ, inquiens, pingue fiat. Sic et in laudibus Aaron legis, qm̃ ſacrificiũ eius quotidianus ignis abſumpſit. In quibus oĩbus nihil aliud ĩtelligendũ uidet̃, niſi ut bona op̃a feruore deuotionis, & dulcedine ſp̃ũalis gr̃ę cõdiant̃. Putas inueniri poterit quartus fons, ut paradiſum recuperemus, quatuor fontiũ irrigatiõe amœniſſimũ? Nã ſi terrenã paradiſum denuo nobis reddendã nõ ſperamus, q̃uo regnum
cœlorũ ſperabimus? Si terrena, inqt, dixi *Ioan. 3.*
uobis & nõ creditis: q̃uo ſi dixero uobis cœleſtia credetis? Nunc aũt ut de exhibitione p̃ſentiũ firma ſit expectatio futurorũ, paradiſum habemus multo meliorẽ, & lõge delectabiliorẽ q̃ primi parẽtes habuerũt, & paradiſus nr̃ Chr̃s dñs eſt. In quo tres qdẽ fontes iã inuenimꝰ, quartũ q̃ramus. Habemus de fonte miſericordię ad diluẽdas culpas, aquas remiſſiõis, habemus de fonte ſapiẽtię ad potandum ſitim nr̃am, aquas diſcretionis, habemus de fonte gr̃ę ad irrigandas plantas bonorũ operũ, aquas deuotionis. Quæramus ad decoquẽdos cibos, aquas feruentes, aquas ęmulationis. Hę nimirũ cõdiunt et decoquũt affectiones nr̃as, & ebulliunt
de fonte charitatis. Vñ ait ꝓpheta. Cõca- *Pſal. 38.*
luit cor meũ intra me, & in meditatione
mea exardeſcet ignis. Alibi quoq;. Zelꝰ, *Pſal. 68.*
inqt, domꝰ tuę comedit me. Siqdẽ ex dulcedine deuotionis, diligens iuſtitiam, ex feruore ęmulationis, odio habet iniquitatem. Et uide ne forte de fontibus iſtis p̃
dixerit Eſaias: Haurietis aquas in gaudio *Eſaiæ. 12.*
de fontibus ſaluatoris. Nã ut ꝓmiſſionẽ hãc uitę p̃ñtis eſſe noueris nõ futurę, illud

attēde qđ ſequit̃,dicetis in illa die. Confi
Pſal. 80. temini dño,& inuocate nomē eius.Inuo-
catio qppe pñtis tpis eſt, ſicut ſcriptū ē:
Inuoca me in die tribulationis. Porrò ex
his quatuor fontibus tres qdē ,ppꝛie cō-
uenire uident̃ tribus eccleſię ordinib⁹, ſin
guli ſingulis. Nā primus qdē cōis ē oībus.
In multis.n.offendimus oēs,& neceſſariū
habemus miſericordię fontē ad diluēdas
Roma. 3. offenſionū ſordes. Oēs enī peccauim⁹,et
egemus gloria dei. Et p̄lati & cōtinentes
et cōiugati. Si dixerimus, quia peccatum
1. Ioan. 1. non habemus noſipſos ſeducimus. Quia
ergo nemo mūdus à ſorde, neceſſarius ē
oībus fons miſericordię,& pari uoto de-
bēt ad hunc fontē Noe,& Daniel,& Iob
propare. De cętero quidē Iob maximę ſa
pietię fontē q̄rat, qm̄ ipſe magis inter me
dios laqueos ābulat, ita ut magnū uideat̃
ſi à malo declinat. Danieli uerò currēdū ē
ad fōtē grē̃, cui nimirū pœnitētię opa et la
bores abſtinētię, deuotiōis gr̄a neceſſe ē
ĩpinguare. Oportet.n.ut nos maxīe ĩ hila
2. Corin. 9. ritate oīa faciam⁹. Qm̄ hilarē datorē dili
git de⁹. Nā & terra nr̄a nequaq̄ fertilis ē
hmōi ſeminis, bōę.ſ. cōuerſatiōis: ideoq̄
facile exareſcet, niſi crebris irrigationib.
adiuuet̃. Vnde & ĩ orōne dñica hmōi gra
tiā ſub quotidiani panis noīe poſtulam⁹.
Meritò ſanè ne forte cadat ſup nos terri-
bilis illa maledictio ,pphetię imp̄catio-
nis. Fiāt ſicut fœnū tectorū, quod priuſq̄
Pſal. 128. euellat̃ exaruit. Fōs uerò ęmulatiōis Noe
conuenit ſpecial'r, quia maximè pręlatos
decet hic zel⁹. Quatuor itaq̄ fōtes iſtos,
adhuc in carne uiuētibus nobis in ſemet-
ipſo Chr̄s exhibet: quintū qui eſt fons ui
tę, poſt hoc ſeculū repromittens, ad quē
Pſal. 41. ſitiebat propheta cū diceret: Sitiuit aīa
mea ad Deū fontē uiuum. Fortaſſis ēt pp
hos quatuor fontes quatuor in locis uul-
neratus eſt Chr̄s adhuc uiuens in cruce:
pp quintū, cū iā tradidiſſet ſpūm, trāſfo-
ratus ē in latere. Viuebat adhuc qñ fode-
runt ei manus et pedes, ut nobis adhuc ui
uentibus, quatuor fontes ex ſeipſo ,pfer-
ret. Quintū ptulit uulnus cum iā expiraſ-
ſet, ut in ſe nihilominus quintū nobis fon
tē poſt obitū apiret. Sed ecce, dū loqmur

de myſterijs natiuitatis, ad ſcrutanda re-
pente deuenimus ſacra dominicę paſſio-
nis. Nec mirum tñ ſi q̄rimus in paſſione,
qd in natiuitate ſua Chr̄s attulerit. Tunc
enim cōſciſſo ſacco pecuniā q̄ latebat, in
pretium noſtræ redemptionis effudit.

De tribus mixturis. *Sermo* II. *Vnde ſupra.*

Pſal. 110. MAgna opera dñi, ait ,ppheta Da-
uid. Magna quidē oīa opera eius
fratres, ſiquidē magnus & ipſe,
ſed ad nos maxime ſpectāt, q̄ in eis maxi
xima eſſe uident̃. Hinc eſt quòd pſallit idē
propheta, dicēs. Magnificauit dñs facere
Pſal. 125. nobiſcum. Deniq̄ q̄ magnifice nobiſcū
agat, ſpecial'r tria q̄dā eius opera clamāt
primę nr̄æ creationis, pñtis redēptionis,
futuræ glorificatiōis. Q̄ magnificata ſūt
in ſingulis, opera tua dñe. Tuum eſt uirtu
tē operū tuorū annuntiare ppl'o tuo, nos
ipſa ſaltē opera non ſilemus. Triplicē fra
tres cōmiſtionē in his tribus conſiderare
eſt, cœleſtis planè operis, & diuinę uirtu-
tis. Nā in primo opere cōditionis nr̄æ de
limo terrę plaſmauit hoīem deus, et inſpi
rauit in faciē eius ſpūm uitæ. Qualis arti-
fex, qualis unitor rerū, ad cuius nutum ſic
cōglutinant̃ ſibi limus terræ & ſpūs uitę?
Limus qdē iā ante creat⁹ erat, qñ in prin
cipio creauit deus cœlū & terrā. At ſpūs
ſanè non cōem ſed propriā habet condi-
tionē, nec in maſſa creatur, ſed ſingulari
quadā excellentia inſpiratur. Agnoſce ô
hō dignitatē tuā, agnoſce gloriā cōditio-
nis humanę. Eſt.n.tibi cū mundo corpus,
ſic.n. decet eum qui conſtitutus eſt ſuper
uniuerſam huius creaturę corporeę molē
aliqua ei ſimilari ex parte, ſed eſt tibi etiā
ſublimius aliquid, nec oīno cōparandus
es cæteris creaturis. Cōpacta & cōfœde
rata ſunt in te caro & aīa illa plaſmata,
hæc inſpirata. Sed cuius intereſt hæc cō-
miſtio? Cui hac unione p̄ſtatur? Etenim
iuxta ſapientiā filiorū huius ſeculi ubi ſo-
ciantur ſummis inferiora, p̄ualent qui po
teſtatē habent, & humilioribus utuntur
pro libitu ſuo. Conculcat fortior minus
fortē, ridet ſapiens indoctū, ſimplicē fal-
lit aſtutus, potens deſpicit imbecillē. Nō
ſic in ope tuo deus, nō ſic ĩ tua cōmiſtiōe,

nō ad hoc ſociaſti ſpūm limo, ſublimem
humili, dignā & excellentē creaturā abie
ctæ & inutili maſſę. Quis non uideat fr̄es
quantū corpori p̄ſtet aīa? Nūquid nō trū
cus eſſet inſenſibilis caro inaīata? Ab aīa
enim pulchritudo, ab aīa incremētum, ab
aīa claritatis uiſus, et ſonus uocis. Deniq̄
ſenſus oīs ab aīa eſt. Charitatē mihi cōiū
ctio iſta cōmēdat, charitatem in hac ipſa
cōditionis proprię pagina lego. Charita-
tem in ipſo ſtatim principio non ſolū p̄di
cat, ſed ingerit mihi manus benigniſſima
creatoris. Et quidē magna hæc cōiunctio
dilectiſſimi, ſed ſi ſtabilis pmāſiſſet. Nūc
autē licet diuino fuerit munita ſigillo (ad
imaginē quippe & ſimilitudinē ſuā crea-
uit deus hoīem) heu diruptū eſt ſigillū &
unitas diſſipata, accedēs peſſimus ille la-
Pſal. 48. tro recēs adhuc ſigillum fregit: & ſic mu-
tata ſimilitudine diuina cōparatus eſt mi
ſer homo iumentis inſipientibus & ſimi-
lis factus eſt illis. Rectū quippe fecit De⁹
hoīem, atq̄ hęc ſimilitudo ei⁹ de quo ſcri
Pſal. 91. ptū eſt. Quia rectus dñs deus nr̄, et nō eſt
iniquitas in eo. Veracē quoq̄ & iuſtū fe-
cit eum, ſicut et ipſe ueritas et iuſtitia eſt,
nec unitas ipſa poſſet diſiungi, dum ſigil-
li huius integritas permaneret. Verū ſup-
uenit falſarius qui indoctis ſigillū promit
tens melius (uæ uæ) fregit, quod erat ma-
nu diuinitatis impreſſum. Eritis, inquit, ſi-
Gene. 3. cut dij, ſcientes bonū & malū. O maleuo
le, ô maligne; ad qd eis huius ſil'itudo ſciē
tię? Sint certe ſicut dij, recti, iuſti, ueraces,
ſint ſicut deus in quē pcm̄ non cadit. Hoc
quippe ſigillo ſtante, ſtabit unitas illa. Iā
experimur miſeri, quid nobis perſuaſerit
uerſutia diabolicę fraudis. Fracto naq̄ ſi-
gillo ſequitur amarū diſſidiū, triſte diuor
tium. Vbi eſt quod dixiſti neq̄, nequaq̄
moriemini? Ecce.n. morimur oēs, & non
eſt homo qui uiuat & non uideat mortē.
Sed quid erit dñe deus? Nunq̄ ne repara
bit̃ opus tuū, & qui ceciderit, nō adijciet
ut reſurgat? Nō ē qui reficiat, niſi q fecit.
Pſal. 11. Itaq̄ pp miſeriā inopū & gemitū paupe-
rum nunc exurgā dicit dñs, ponā in ſaluta
ri, fiducial'r agā in eo. Nihil ſiquidem ,pfi
ciet inimicus in eo, & filius iniquitatis nō

apponet nocere ei. Nouā (inq̄t) ego facio
cōmiſturā, ubi & expreſſius & robuſtius
pono ſigillū, eū qui nō ad imaginē meā fa
ctus, ſed eſt ipſa imago, ſplendor gloriæ,
& figura ſubſtātię, non factus ſed genitus
ante ſecula. Et ne fortè timeas eſſe frāgen
dū, audi prophetā. Aruit, inq̄t, tanq̄ teſta Pſal. 21.
uirt⁹ mea, ſed talis teſta quā nec ipſe mal
leus uniuerſę terrę nocere ullo mō poſſit.
Sanè cū prima ex duob⁹ facta ſit, ſecūda
iā cōiunctio fit ex tribus, ut diſcas ex hoc
ipſo ad ſacr̄m accedere trinitatis. Verbū
qđ erat in principio apud deū, et de⁹ erat
aīa q̄ de nihilo creata eſt, & ante nō erat,
caro de maſſa corruptiōis ſine corruptio
ne aliqua diuino ſegregata artificio qua-
lis nulla iā caro erat uinculo indiſſolubili
ĩ pſonæ coeūt unitatē. Habes ĩ his triplex
gen⁹ potētię, qꝺ nō erat creatū, qđ pierat,
reparatū, qꝺ ſup oīa erat paulominus ab
angelis minoratū. Hæ ſunt euāgelica illa
ſata farinę q̄ pariter fermentant̃, ut ſit pa
nis angelorū, quē mādu cet hō, panis cor
hoīs cōfirmās. Fœlix mulier bñdicta ĩ mu
lierib. in cuius caſtis uiſcerib⁹ ſupueniēte
igne ſancti ſpūs coctus eſt panis iſte. Fe
lix inquā mulier q̄ in hęc tria ſata ĩmiſit fi
dei ſuę fermētū. Siquidē fide cōcepit, fide
pepit, & ut, ait, Eliſabeth: Beata q̄ credi- Luc. c. 1.
dit, qm̄ pfecta ſunt in ea q̄ dicta ſunt ei à
dño. Nec mireris qꝺ fide eius mediāte uni
tū dixerim uerbū carni, qñquidē et carnē
ipſam de eius carne ſuſcepit. Sanè ne hoc
qdē pñti expoſitioni obuiare pōt, qđ de
cœleſtis regni dicit̃ ſil'itudine. Neq̄.n. idi
gnū uidet̃ ſi cœlorū regnum fidei Mariæ
cōparat̃, qua & reparat̃. Huius itaq̄ uin-
culum unionis nulla oīno ſoluere poterit
creatura. Siquidē nec princeps huius mū
di habet in eo quicq̄, nec ipſe Ioānes ſol-
uere dignus ē corrigiā calceamēti. Quid
tñ? Soluat̃ certe aliq̄t en⁹ neceſſe ē, alioqn
qđ diſſolutū eſt nō reſolidat̃. Panis ĩteger
theſaurus abſcōditus, ſapiētia occulta, q̄
utilitas ĩ his oībus? Meritò flebat Ioānes Apoca. 5.
nō inueniri qui apiret librū, et ſolueret ſi-
gnacula ei⁹. Dū.n. clauſus ſtaret, nemo ex
nobis diuinā illā attingere ſapiētiā p̄uale
ret. Api tu librū agne dī, uera māſuetudo.

Fodiēdas expone Iudæo manꝰ tuas & pe
des tuos, ut q̄ ī eis latet, ꝓcedat theſaurꝰ
ſalutis & copioſa redēptio. Frāge deniq̄
eſuriētib. panē tuū. Solꝰ. n. frāgere potes,
q̄ ſolꝰ ut cōfracta ſolides ſtare potes: & ī
ipſa cōfractiōe ſolꝰ ptātē habes ponendi
aīam, & cum uolueris reſumēdi. Tua igit̄
miſeratiōe ſoluat̄ aliq̄tenus hoc tēplū, ſed
nō penitꝰ diſſoluat̄. Sepet̄ ab aīa caro, ſed
uerbū ſanè & carnis ſeruet īcorruptionē,
et aīę plenā cōferat libertatē: ut ſola inter
mortuos libere agat educēs uinctos d̄ do
mo carceris, ſedētes ī tenebris & in ūbra
mortis. Ponat aīa ſācta carnē īmaculatā,
ſed reſumēdā tertia die, ut moriēs mortē
ꝑimat, et uita oīum cū reſurgēte reſurgat.
Ita factū ē dilectiſſimi, & ita factum gau
deamꝰ. Morte illa, mors mortua ē, & re-
generati ſumꝰ ī ſpē uitę ꝑ reſurrectionē Ie
ſu Xp̄i ex mortuis. Iā q̄d futurū ſit ī uniōe
1.Cor.2. tertia, q̄s loq̄t? Nec oculꝰ uidit, nec auris
audiuit, nec ī cor hoīs aſcēdit, q̄ ꝑparauit
deꝰ diligētibꝰ ſe. Cōſummatio erit illa cū
tradiderit Xp̄s regnū deo et pr̄i: & erunt
duo n̄ iā ī carne una, ſed ī ſp̄ū uno. Etenim
ſi adhęrēs carni uerbū factū ē caro, multo
magis q̄ adhęſerit deo, unꝰ ſp̄ūs erit cum
eo. Et ī hac q̄dē unione media, humilitas
exhibet̄ & humilitas magna nimis: in ea
uerò quā expectamꝰ, ad quā ſuſpiramꝰ ꝑ-
fecta nobis (ſi t̄n nobis) repoſita glorifica
tio ē. Q̄ ſi meminimus ī p̄ria coiūctiōe q̄
ex aīa & carne cōpactus eſt hō, charitatē
cōmēdari, meritò humilitas eminet in ſe-
cūda, q̄a ſola uirtꝰ ē humilitatis lęſę repa-
tio charitatis. Porrò q̄ unitur rōnalis aīæ
creatura terreno corpi oīno nō ē humili-
tati aſcribere: ſiq̄dē nō ex deliberatiōe ꝓ-
p̄ria carni miſcet̄, ſed creādo īmittit̄, īmit
tēdo creat̄. Nō ſic ſanè ſūmꝰ ille ſp̄ūs, q̄ cū
eſſet magis bonus, ipſo bn̄placiti ſui arbi
trio, acceſſit ad corpus incoinq̄natū. Me
rito deniq̄ charitatē & humilitatē ſequit̄
glorificatio, q̄a ſine charitate nihil ꝓdeſſe
Lucæ.14. pōt. Et nemo niſi q̄ ſe humiliat exaltabit̄.

In natali domini de loco & tempore & alijs circunſtantijs. Sermo. III.

D Vo q̄dā rerū genera fratres ī hac
natiuitate dn̄i cōſidero nō ſolum
diuerſa, ſed & diſſimilia ualde. Siq̄dē &
puer q̄ naſcit̄ deꝰ eſt, & mr̄ de qua naſcit̄
uirgo eſt, & ꝑtus ipſe ſine dolore eſt. Ful
get in tenebris lux noua de cœlo, gaudiū
magnū angelus euāgelizat. Laudat mul
titudo cœleſtis militiæ, dat̄ gl̄ia deo & ī
terra pax hoībus bonę uolūtatis. Currūt
paſtores, inueniūt q̄d ad eos dictū ē uer-
bū, nūciāt alijs, q̄cūq̄ audiunt admirant̄.
Hęc & his ſil̄ia dilectiſſimi diuinæ uirtu-
tis ſunt, nō fragilitatis humanę. Vaſa ſunt
aurea & argētea, q̄bus ꝓ tāta ſolēnitate
in menſa dn̄i ēt egenis q̄buſq̄ hodie mini
ſtrat̄. Nō eſt nobis tollere iſta, non nobis
dat̄ aureus diſcus aut ſcyphus, ſed q̄ ī eis
eſt cibus & potus. Diligēter cōſidera, ait Prouer.23.
ſapiēs, q̄ tibi apponunt̄. Et ego q̄dē agno
ſco mea eſſe natiuitatis huius tp̄s & locū
infantilis corpis teneritudinē, paruuli ua
gitus & lachrymas, ſed & ipſorū q̄bus
primo annūciat̄ natiuitas ſaluatoris pau
pertatē paſtorū atq̄ uigilias. Mea ſunt
hęc, ꝓ me faciūt, mihi apponunt̄, mihi ꝓ-
ponunt̄ imitāda. Hyeme natus eſt, nocte
natus eſt Chr̄s. Nunq̄d credimus caſu fa
ctū, ut in tāta aeris inclementia & in tene
bris naſceret̄, cuius eſt hyems & æſtas,
dies & nox? Nō eligūt paruuli, cæteri q̄n
naſcant̄, q̄ppe q̄bus adhuc uix incipienti
bus uiuere, nullus ſubeſt rōnis uſus, nulla
eligendi libertas, facultas nulla deliberā
di. Chriſtꝰ fratres, & ſi hō erat, erat t̄n in
principio apud deū, & Deus erat eiuſdē,
cuius nūc ē ſapiētię, & ptātis, utpote Dei
uirtus & dei ſapiētia. Naſciturꝰ itaq̄ Dei
filius, cuius in arbitrio erat quodcūq̄ uel
let eligere tp̄s, elegit q̄d moleſtius eſt ꝓ-
ſertim paruulo & paupis mr̄is filio, q̄ uix
pānos haberet ad inuoluēdū, p̄ſepe ad re
clinādū. Et cū eſſet tanta neceſſitas, nullā
audio pelliū fieri mētionē. Primus Adam
pelliceis ueſtit̄ tunicis, pānis ſecūdus ob-
uoluit̄. Nō eſt tale iudiciū mūdi. Aut iſte
fallit̄, aut mūdus errat. Sed diuinā falli ī-
poſſibile ē ſapiētiā. Merito ꝓinde & car
1.Corin.3. nis prudētia, mors ſiq̄dē & ipſa inimica ē
deo, & ſeculi quoq̄ prudētia ſtultitia no
minat̄. Quid. n. Chr̄s utiq̄ q̄ nō fallit̄, ele-
git q̄d carni moleſtius eſt. Id ergo meliꝰ,

id utiliꝰ, id potiꝰ eligēdū, & q̄ſq̄s aliud do
ceat ul' ſuadeat, ab eo tāq̄ à ſeductore ca
uēdū. Iā uerò ēt nocte uoluit naſci. Vbi ſūt
qui tā īpudēter oſtētare geſtiūt ſemetip-
ſos? Xp̄s eligit q̄d ſalubriꝰ iudicat, uos eli
gitis q̄d reprobat ille. Quis prudentior è
duobꝰ? Cuius iudiciū iuſtius, cuius ſn̄ia ſa
nior? Deniq̄ tacet Xp̄s, nō ſe extollit, nō
magnificat, nō p̄dicat, & ecce annunciat
eū āgelꝰ, laudat multitudo cœleſtis exer
citus. Et tu ergo qui Xp̄m ſeq̄ris, inuentū
abſcōde theſaurū. Ama neſciri, laudet te
os alienū, ſileat tuū. Adhuc aūt ī ſtabulo
naſcit̄ Xp̄s, & in p̄ſepio reclinat̄. Et nōne
Pſal.49. ipſe eſt q̄ dicit. Meꝰ ē orbis terrę & pleni
tudo eius? Quid ergo ſtabulū elegit? Pla-
nè ut reprobet gl̄iā mūdi, dānet ſeculi ua
nitatē. Necdū loq̄t lingua, et q̄cūq̄ de eo
ſūt clamāt, p̄dicāt, euāgelizāt. Ip̄a quoq̄
infātilia mēbra nō ſilēt. In oībꝰ mūdi iudi
ciū arguit̄, ſubuertit̄, cōfutat̄. Quis. n. ho-
minū ſi daret̄ optio, nō magis eligeret ro
buſtū corpꝰ & ętatē intelligibilē q̄ īfanti
lē? O ſapiētia q̄ de occultis traheris, ô ue-
re incarnata & uelata ſapiētia. Et t̄n fr̄es
Eſa.7. ipſe ē ꝓmiſſus olim ꝑ Eſaiā. Paruulꝰ ſciēs
reprobare malū, & eligere bonū. Malū
ergo uoluptas corpis, bonū uerò afflictio
ē. Siq̄dē et hāc eligit, et illā reprobat, puer
Ioan.1. ſapiēs, uerbū īfans. Verbū. n. caro factum
ē, caro īfirma, caro infantilis, caro tenera,
caro īpotēs oīs opis, oīs laboris īpatiens.
Et uere fr̄es uerbū factū ē caro: & ſic ha-
bitauit in nobis. Dū eēt in pricipio apud
deū, lucē habitabat īacceſſibilē, & n̄ erat
Eſaiæ.40. q̄ capet illud. Quis. n. īueſtigauit ſēſū dn̄i
1.Cor.2. aut q̄s cōſiliariꝰ eius fuit? Carnalis hō nō
ꝑcipit ea q̄ ſunt ſp̄ūs Dei, ſed iā capiat &
carnalis, q̄a uerbū factū ē caro. Si nihil p̄-
ter carnē nouit audire, ecce uerbū caro fa
ctū ē, audiat illud uel in carne. O hō, ī car
ne tibi exhibet̄ ſapiētia illa quōdā occul
ta, ecce iā trahit̄ de occultis, & ipſis ſeſe
ingerit ſenſibꝰ carnis tuę. Carnal'r (ut iā di
xerim) p̄dicat̄ tibi, fuge uoluptatē: q̄a po
Matth.3. ſita ē mors ſecꝰ ītroitū delectatiōis. Age
pœnitētiā, q̄a ꝑ hāc appropiquat regnū
dei. Hoc tibi p̄dicat ſtabulū iſtud, hoc p̄-
ſepe clamat, hoc mēbra illa infantilia ma
nifeſte loquunt̄, hoc lachrymę & uagitꝰ
euāgelizāt. Plorat q̄ppe Xp̄s, ſed nō ſicut
cęteri, aut certè nō q̄re cęteri ſolēt. In alijs
ſenſus, in Chr̄o p̄ualebat affectꝰ. Patiunt̄
illi, nō agūt, utpote nec ipſiꝰ adhuc uſum
uolūtatis habētes. Illi ex paſſione lugent,
Chr̄s ex cōpaſſiōe. Illi iugū graue q̄d eſt
ſup oēs filios Adę, Chr̄s filiorū Adę pc̄tā
deplorat, & certè ꝓ q̄bꝰ nūc lachrymas
fundit, poſtea fundet & ſanguinē. O duri
tia cordis mei. Vtinā dn̄e ſicut uerbū caro
factū eſt, ita et cor meū carneū fiat. Siq̄dē
& hoc pollicitꝰ es ꝑ ꝓphetā. Auferā, inq̄t
à uobis cor lapideum, et dabo uobis cor
carneū. Fr̄es lachrymę Chr̄i mihi & pu-
dorē pariūt et dolorē. Ludebā ego foris
in platea, & in ſecreto regalis cubiculi ſu Ezech.11.
per me ferebat̄ iudicium mortis. Audiuit
hoc unigenitꝰ eius, exijt poſito diadema-
te, ſacco ueſtitus, aſpſus cinere caput, nu-
dus pedes, flēs & eiulās q̄ morte dānatꝰ
eēt ſeruulꝰ eius. Intueor illū ſubito ꝓcedē
tē, ſtupeo nouitatem, cām ꝑcūctor & au
dio. Quid facturꝰ ſum? Adhuc ne ludā, &
deludā lachrymas eius? Planè ſi īſanus ſū
et mētis inops, nō ſequar eū, nec ſimul cū
lugente lugebo. Ecce un̄ pudor. Dolor &
timor un̄? Vtiq̄ q̄a ex cōſideratiōe reme-
dij, ꝑiculi mei æſtimo q̄titatē. Neſciebā,
ſanꝰ mihi uidebar, & ecce mittit̄ uirginis
filius, filius dei altiſſimi et iubet̄ occidi: ut
uulneribꝰ meis p̄tioſo ſanguinis illius bal
ſamo medeat̄. Agnoſce ô hō q̄ grauia ſūt
uulnera ꝓ q̄bꝰ neceſſe eſt dn̄m Chr̄m uul
nerari. Si nō eſſēt hæc ad mortē & mortē
ſempiternā, nūq̄ ꝓ eorū remedio dei filiꝰ
moreret̄. Pudet itaq̄ dilectiſſimi ꝓpriā ne
gligēter diſſimulare paſſionē, cui tantā, à
maieſtate tanta exhiberi uideo cōpaſſio
nē. Cōpatit̄ filius Dei & plorat, hō patit̄
& ridebit? Sic & medicinę ęſtimatio, &
doloris mihi & timoris exaggeratio eſt.
Verū ſi diligēter obſeruē p̄cepta medici,
erit ēt cōſolatiōis occaſio. Sicut. n. grauē
agnoſco morbū, cui tāta apponit̄ medici
na, ſic et ex hoc ipſo nō īcurabilē eē cōie-
ctor. Neq̄. n. p̄tioſiſſimas ſpēs fruſtra īſu-
meret medicus ſapiēs, imo ſapientia ipſa.
Porrò fruſtra īſumi cōſtat nō ſolū ſi abſq̄

eis facilis eēt curatio, ſed multo magis ſi
& cū eis ſit ſpōſis. Aīat itaq; ad pęnitētiā
et accēdit uehemētius deſideriū ſpes cō-
cepta. Sanè accedit ad conſolationē ipſa
quoq; q̄ paſtorib⁹ uigilātibus exhibita ē
uiſitatio & allocutio angelorū. Vę uobis
diuites q habetis cōſolationē ueſtrā, ut iā
nō mereamini habere cœleſtē. Q. multi
.n. nobiles ſcd̄m carnē, q̄ multi potētes, q̄
multi ſapiētes huius ſeculi: hora illa ī ſtra
tis mollibus qeſcebāt, & nemo eorū di-
gnus habit⁹ eſt nouā uidere lucē, ſcire ma
gnū illud gaudiū, angelos audire cātātes
Glīa in excelſis deo. Agnoſcāt igit hoīes
qa q in labore hoīum nō ſunt, uiſitari ab
āgelis nō merent. Agnoſcāt q̄ placeat ſu-
pnis ciuib. labor, cuius ſpūalis intētio eſt,
qn̄qdē et eos q p uictu corpis, corpali ur
gēte neceſſitate laborāt, ſuo dignant allo
qo et alloqo tā felici. Nimirū hūanā in eis
agnoſcūt ordinationē, q̄ cōſtituit de⁹ ut ī
Gene. 3. ſudore uult⁹ ſui ueſcat Adā pane ſuo. Ob
ſecro uos dilectiſſimi cōſiderate diligēti⁹
q̄tū fecerit Deus p ura exhortatione &
ſalute, nec infructuoſus inueniat in uobis
ſermo tā uiuus & efficax, ſermo fidelis &
oī acceptione dignus, ſermo nō tā oris q̄
opis. Putatis frēs parū mihi moleſtū eſſe,
ſi hoc ipſum uerbū qd̄ nūc loquor ad uos
uacuū & ſine aliqua utilitate depire ī cor
dibus ueſtris noſſem? Et qs ſum ego, aut
qs ē hic ſermo meus? Si hūc tātillū uocis
laborē inutilē eſſe doleret hō puſill⁹, imo
et nihili: q̄ iuſtius indignabit dn̄s maieſta
tis, ſi tātā eius opam nr̄a aut duritia, aut
negligētia contingat euacuari? Auertat
hoc à ſeruulis ſuis qui pro eorum ſalute
induere dignatus eſt formam ſerui unige
nitus dei patris, qui eſt ſuper omnia deus
benedictus in ſecula. Amen.

Itē in natali domini de eo quod paſtores inuenerunt Mariā et Ioſeph et infantē poſitum in pſepio. S. IIII.

Gnoſcite frēs dilectiſſimi, q̄ta ſit
a hodierna ſolennitas, cui & dies
breuis, et terrę āguſta ē latitudo,
loco pariter & tpe dilatat. Noctē poccu
pat, cœlū replet anq̄ terrā. Nox .n. ut dies
illuminata ē, cū intēpeſtę noctis hora pa-
ſtores circūfulſit lux noua de cœlo. Et ut
noueritis quo in loco ſolēnitatis hui⁹ cœ-
perint gaudia celebrari qd̄ iā āgelis erat,
futurū oī pplo gaudiū euāgelizat, ſed &
cōfeſtim adeſt diuinis pſonās laudib⁹ cœ
leſtis exercit⁹ multitudo. Hic ē q ſolēnis
ducit nox iſta prę cęteris, in pſalmis, hym
nis, & cāticis ſpūalib. & his potiſſimū in
uigilijs ſine ulla hęſitatione credēdū ē cœ
leſtes illos principes præuenire cōiūctos
pſallētibus, ī medio iuuēcularū tympani-
ſtriarū. Sed q̄ multa hodie gēmis et auro
fulgent altaria, q̄ti ubiq; pallijs parietes
adornant: Putas ad hæc diuertēt angeli,
& pānoſos hoīes declinabūt? Si ita ē, cur
paſtorib. ouiū magis appuere q̄ terrę re-
gibus, q̄ ſacerdotib. tēpli? Cur & ipſe ſal
uator cui⁹ ē aurū pariter & argētū, ſacrā
in corpe ſuo dedicat pauptatē? Aut certe
cur pauptas ipſa tā ſolicite enarrat ab an
gelo? Neq; .n. ſine certi rōne myſterij pan
nis ſaluator obuoluit & ponit in pſepio,
qn̄ id manifeſte in ſignū nobis cōmēdat
ab angelo, hoc, inqt, uobis ſignū, Inuenie
tis infantē pānis inuolutū. In ſignū poſiti Luc. 2.
ſunt pāni tui dn̄e Ieſu, ſed ī ſignū cui à mul
tis uſq; hodie cōtradicit. Multi qppe uo-
cati, ſed nō multi electi, & ideo nec ſigna
ti. Agnoſco certè agnoſco Ieſum magnū
ſacerdotē, ſordidis optū ueſtibus, dū al-
tercaret cū diabolo. Sciētibus ſcripturas
loquor, & qbus nō ignota ē pphetica ui
ſio Zachariæ. Vbi uerò exaltatū ē caput Zach. 3.
nr̄um ſuper inimicos nr̄os, ex hoc planè
mutauit ueſtē, decorē induit amictus lu-
mine ſicut ueſtimēto. Exēplū dedit nobis
ut & nos eadē faciamus. Vtilior ſiqdē in
conflictu lorica ferrea, q̄ ſtola linea, licet
oneri ſit illa, hęc honori. Erit cū & mēbra
ſequent caput, ut corp⁹ iā uniuerſum uno
pſallat ſpū, et dicat. Cōcidiſti ſaccū meū Pſal. 29.
& circūdediſti me lętitia. Inuenietis, iqt,
infantē pānis inuolutū & poſitū ī pſepio.
Et poſt pauca. Venerūt (ait euāgeliſta) fe Lucæ. 2.
ſtinātes, & inuenerūt Mariā et Ioſeph, et
infantē poſitū in pſepio. Quid eſt q ſola
ab angelo cōmēdari uidet humilitas, nec
tn̄ ſola à paſtoribus inueniri? Fortè ſpāli⁹
cōmēdat angelus humilitatē: qa ruētib⁹
cęteris p ſupbiā, ipſe in hūilitate ſtetiſſet.

Aut pppea certè cœlit⁹ annūciat hūilitas,
q hęc quaſi ppria uirt⁹ diuinæ exhibēda
ſit maieſtati. Sola tn̄ nō potuit īueniri, qa
ſemp grā dat humilibus. Inuenerūt ergo
Mariā & Ioſeph, & infantē poſitū in pſe-
pio. Sicut .n. ſaluatoris infantia manifeſtā
ptēdit humilitatē, ſic p uirginē cōtinētia,
iuſtitia p Ioſeph uirū iuſtū cuius laus eſt ī
euāgelio, nō icōgrue deſignat. Sanè cōti
nētiā deberi carni qs neſciat? Iuſtitia uerò
uirtus eſt qd̄ ſuū eſt cuiq; tribuēs, & hęc
erga pximos eſt neceſſaria. Porrò humili
tas deo nos recōciliat, deo facit eē ſubie-
ctos, Deo placet in nobis, ſicut ait uirgo
beata. Reſpexit deus humilitatē ancillæ
Lucæ. 1. ſuę. Itaq; q fornicat peccat in corpus ſuū,
q iniurioſus eſt in pximū, q extollit et in-
flat in deū. Fornicator ſemetipm̄ dehone
ſtat, iniurioſus moleſtat pximū, elat⁹ qd̄
in ſe eſt Deū ihonorat. Glīā meā, dn̄s ait,
Eſaiæ. 42. alteri nō dabo. Et ſupbus, ego, inqt, mihi
eā (licet nō dederis) uſurpabo. Nec .n. pla
cet ei angelica diſtributio, dās glīā Deo,
pacē hoīb⁹. Nō ergo colit deū, ſed aduer
ſus eū extollit ipius planè & ifidelis. Quę
eſt .n. pietas niſi cult⁹ dei? Quis uerò Deū
colit niſi qui uolūtariè ei ſubiectus eſt. &
ſicut oculi ſeruorū in manibus dn̄orū ſuo
rū, ſic oculi cordis eius ad dn̄m Deū ſuū?
Vt ergo inueniat in nobis ſemp Maria, et
Ioſeph, & infans poſitus in pſepio: ſobriè
Titum. 2. & iuſtè & piè uiuam⁹ in hoc ſeculo. Pro-
pter hoc .n. appuit grā dei erudiēs nos, et
p hoc quoq; illius glīa appebit. Sic .n. ha
bes. Appuit grā dei oībus hoīb⁹ erudiēs
nos, et abnegātes ipietatē et ſecularia de
ſideria, ſobriè & iuſtè et piè uiuam⁹ i hoc
ſeculo, expectātes beatā ſpē, & aduentū
glę magni dei. Appuit ī puulo grā ad eru
Lucæ. 1. ditionē. Sed hic erit magn⁹, ſicut d̄ eo Ga
briel locut⁹ ē, & quos puul⁹ erudierit ad
humilitatē cordis et māſuetudinē, magni
ficabit poſtmodū & glīficabit magn⁹ &
glorioſus adueniēs Ieſus Chr̄s dn̄s nr̄.

In natali domini de uerbis apoſtoli Benedictus deus & pater domini &c. Ser. V.

2. Cor. 1. Enedictus deus & pater domini
b nr̄i Ieſu Chriſti, pr̄ miſericordia-
rum & deus totius cōſolationis,
qui conſolatur nos in omni tribulatione
noſtra. Benedictus qui propter nimiam
charitatē ſuam, qua dilexit nos, filiū ſuū
dilectū in quo ei benè cōplacuit, miſit, p
quē reconciliati pacē habeamus ad eum,
& idē ſit nobis reconciliationis huius &
mediator & obſes. Non eſt quod uerea-
mur fratres mei ſub tā pio mediatore, nō
eſt qd̄ de tā fido obſide dubitemus. Sed
qualis mediator eſt, inquies, qui in ſta-
bulo naſcit, in præſepio ponit, pannis in-
uoluit, ſicut cęteri, plorat ut cęteri, deniq;
infans iacet ut cæteri conſueuerunt? Ma-
gnus planè mediator eſt ēt in his oībus q̄
ad pacē ſunt non perfunctorie, ſed effica
citer quærens. Infans quidē eſt, ſed uerbū
infans, cuius ne ipſa quidē infantia tacet.
Cōſolamini conſolamini dicit dn̄s deus Eſaiæ. 40
ueſter, dicit hoc Emmanuel nobiſcū de⁹.
Clamat hoc ſtabulum, clamat præſepe,
clamant lachrymæ, clamant panni. Cla-
mat ſtabulū, curando ſeſe homini qui in
latrones inciderat pręparari. Clamat pſe
pe, eidē homini qui iumentis cōparatus
fuerat, pabulū miniſtrari. Clamāt lachry
mæ, clamant panni eiuſdē ipſius cruenta
iam uulnera ablui et detergi. Siquidem
nullo horū Chriſtus eguit, nihilo horū il- Lucæ. 10.
li pp ſe, magis autē oīa propter electos. Pſal. 48.
Verebunt filium meū, ait pater miſericor Matth. 21.
diarū. Verū id quidē dn̄e, reuerentur eū.
Sed qui? Nō planè Iudęi ad quos miſſus,
ſed electi pp quos miſſus. Reueremur eū
nos in pſepio, reueremur in patibulo, re-
ueremur in ſepulchro. Deuote ſuſcipim⁹
tenerum pp nos, cruentū pp nos, pallidū
pp nos, ſepultū pp nos reueremur. Deuo
te adoramus cum magis, deuote ample-
ctimur cum Symeone ſancto infantiā ſal
uatoris, ſuſcipiētes miſericordiā tuam in
medio tēpli tui. Siquidē ipſe eſt de quo le
gimus. Miſericordia domini ab æterno. Pſal. 102.
Alioquin quid coęternum patri niſi filius
& ſpiritus ſanctus? Et uterq; quidem nō
tā miſericors q̄ ipa uere miſericordia. ni-
hilomin⁹ ēt pr̄ miſericordia ē, atq; hi tres
nō niſi una miſericordia, ſicut una eſſētia,
una ſapiētia, una diuinitas, una maieſtas.
In eo tn̄ q pr̄ miſericordiarū dicit Deus,

qs nõ uideat uelut proprio noĩe filiũ deſi
Pſal. 35. gnari?Et bene dicit pr̃ miſericordiarũ cui
propriũ eſt miſereri ſemp̱ et parcere. Sed
forte quis dicat. Q̃uo illi ꝓpriũ eſt miſe-
Pſal. 24. reri, cuius iudicia abyſſus multa? Neq̃.n.
dicit oẽs uię eius ſola miſericordia, ſed mi
ſericordia & ueritas. Nõ minus iuſtus q̃
miſericors eſt, cui miſericordia et iudiciũ
decantat̃. Verũ id q̃dẽ cui uult miſeret̃ &
quẽ uult indurat: ſed ꝙ miſeret̃ ꝓpriũ illi
ẽ. ex ſe.n. ſumit materiã, & uelut quoddã
ſeminariũ miſerẽdi. Nã ꝙ iudicat & con-
dẽnat nos eũ quodãmõ cogimus, ut lõge
al̃r de corde ipſius miſeratio q̃ aĩaduer-
ſio procedere uideat̃. Ip̃m audi dicẽtem.
Ezech. 18. Nũq̃d uoluntatis meę eſt mors ĩpij, dicit
dñs: & nõ magis ut cõuertatur & uiuat?
Recte igit̃ nõ pr̃ iudiciorũ uel ultionũ dr̃,
ſed pr̃ miſericordiarũ: nõ mõ ꝙ pr̃ uideat̃
miſerere poti⁹ q̃ indignari, & quẽadmo-
dũ pr̃ filiorũ miſereat̃ timẽtium ſe, ſed eo
magis ꝙ miſerẽdi cãm & originẽ ſumat
ex ꝓprio iudicãdi uel ulciſcẽdi magis ex
nr̃o. Sed ſi pp̱ hoc pr̃ miſericordię, quare
pr̃ miſericordiarũ? Semel locutus eſt de⁹
(ait ꝓpheta) duo hęc audiui, q̃a poteſtas
Pſal. 61. dei eſt et tibi dñe miſericordia. Cęterum
apl's nobis in uno uerbo in filio uno ipſã
quoq̃ mĩam duplicẽ commẽdat pr̃em di
2. Cor. 1. cẽs nõ uni⁹ tm̃ miſericordię ſed miſericor
diarũ: & deũ nõ unius ſed toti⁹ cõſolatio
nis, q̃ cõſolat̃ nos non mõ in hac uel ĩ illa,
Thren. 3. ſed ĩ oĩ tribulatiõe. Miſericordiæ dñi mul
tę, ait q̃dã, uidelicet q̃a multæ tribulatio-
nes iuſtorũ & de oĩbus his liberabit eos
dñs. Vnus eſt dei filius, unũ uerbũ, ſed mi
ſeria nr̃a multiplex, ñ mõ magnã mĩam,
ſed & multitudinẽ q̃rit miſerationũ. For-
tè tñ pp̱ ſubſtantiã duplicẽ quia ſubſiſtit
humana cõditio, cũ ſit utraq̃ tã miſera, ñ
ĩcõgrue duplex hoĩum dicat̃ eſſe miſeria,
licet ſit multiplex in utraq̃. Siq̃dẽ & cor
poris & cordis nr̃i tribulatiões multipli-
catę ſunt, ſed ab utriſq̃ neceſſitatib⁹ eruit
q̃ totũ hoĩem ſaluũ facit. Cũ ergo un⁹ ille
& unicus dei filius & iam nũc uenerit pp̱
aĩas, tollere.ſ. peccata mũdi, et ſecũdo pp̱
corp̱a ſit uẽtur⁹ ut ea reſuſcitet et cõfigu-
ret corp̱i claritatis ſuę: nõ ĩcõgruũ fortaſ-
ſe uidebit̃, ut ĩ eo ꝙ patrẽ miſericordiarũ
benedicim⁹, duplicẽ hãc miſericordiã cõ
fiteamur. Suſcipiẽs.n. humanę naturę cor
pus ſimul & aĩam nõ mõ ſemel cõſolami
ni, ſed (ut ſupra quoq̃ meminimus) cõſo
lamini cõſolamini dicit dñs deus ueſter,
ut uidelicet certi ſimus ꝙ utrũq̃ ſit ſalua
turus, q̃ neutrũ ſuſcip̱e eſt dedignat⁹. Sed
in q̃buſputas? Planè in ppl'o ſuo. Ipſe.n. et
nũc ſaluũ faciẽt nõ quoſcunq̃, ſed ppl'm
ſuũ à peccatis eorũ, & poſtmodũ non oẽ
corpus ſed corp⁹ humilitatis cõfigurabit
corp̱i claritatis ſuę. Deniq̃ ppl'm ſuũ cõ-
ſolat̃, utiq̃ ppl'm humilẽ quẽ ſaluũ faciet.
nã oculos ſup̱borũ humiliabit. Vis noſſe
ppl'm eius? Tibi derelictus ẽ paup̱, ait hõ
ſcd̃m cor dei. Sed & ipſe in euãgelio. Væ *Pſal. 9.*
uobis, inq̃t, diuites q̃ habetis cõſolationẽ *Luc. 6.*
ueſtrã. Vtinã nos dilectiſſimi in eo ppl'o ĩ-
ueniri ſemp̱ optemus, nõ cui dicit uæ, ſed
quẽ cõſolat̃ dñs deus ſu⁹. Quid.n. cõſolet̃
eos q̃ ſuã habẽt cõſolationẽ? Nõ cõſolat̃
Xp̃i infantia garrulos, nõ cõſolant̃ Chr̃i
lachrymę cachinnãtes, nõ cõſolant̃ pãni
ei⁹ ãbulãtes ĩ ſtolis, nõ cõſolant̃ p̃ſepe &
ſtabulũ amãtes primas cathedras ĩ ſyna
gogis, ſed ęquanimiter forte uniuerſã hãc
cõſolationẽ expectãtib. ĩ ſilẽtio, dũ lugẽ
tib⁹, pãnoſis, paup̱ibus cedere uidebunt̃.
Cęterũ audiãt ꝙ ipſi quoq̃ ãgeli ñ alios
cõſolant̃. Vigilãtib.n. paſtoribus & cuſto
dictib⁹ uigilias noctis euãzelizat̃ gaudiũ
nouę lucis, et eis nat⁹ dr̃ eẽ ſaluator. Pau-
perib⁹ atq̃ laborãtib. nõ uobis diuitibus
q̃ ueſtrã habetis cõſolationẽ et uę diuinũ
ĩter ipſas uigilias noctis dies ſanctificat⁹
illuxit, & nox ſicut dies illuminata, imo ĩ
diẽ mutata ẽ dicẽte ãgelo. Quia natus eſt *Luc. 1.*
uobis ſaluator, hodie utiq̃, ñ ĩ hac nocte.
Siq̃dẽ nox p̃ceſſit, dies aũt appropinqua
uit, uer⁹ utiq̃ dies ex die ſalutare dei Ieſus
Chriſtus dominus noſter, q̃ eſt ſuper oĩa
benedictus in ſecula. Amen.

In natali ſanctorum Innocẽtium de quatuor cõtinuis ſolẽnitatibus.ſ. natiuita. domini, ac ſanctorum Stephani, Ioãnis, & Innocẽtum. Sermo I.

b Enedictus q̃ uenit in nomine dñi, *Pſal. 117.*
deus domin⁹ & illuxit nobis. Be
nedictũ nomẽ gloriæ eius quod

eſt ſanctũ. Neq̃.n. ocioſe uenit quod ex
Maria natũ eſt ſanctũ, ſed copioſe diffun
dit & nomen & gr̃am ſanctitatis. Nimi-
rũ inde Stephanus ſanctus, inde Ioannes
ſanctus, inde ſancti ẽt innocẽtes. Vtili ꝓpin
de diſpẽſatiõe triplex iſta ſolẽnitas nata-
le dñi comitat̃, ut nõ mõ inter cõtiguas ſo
lẽnitates deuotio cõtinua p̱ſeueret, ſed et
fructus dñicę natiuitatis exinde nobis, ue
lut ex quadã ꝓſecutione euidẽtius ĩnote
ſcat. Si q̃dẽ aduertere eſt in his tribus ſo-
lẽnitatibus triplicẽ q̃dã ſpẽm ſanctitatis,
nec facile p̃ter hęc tria ſanctorum genera
quartũ aliud poſſe arbitror in hoĩbus re-
periri. Habemus in beato Stephano mar
tyrij ſimul & opus et uoluntatẽ, habem⁹
ſolã uoluntatẽ in beato Ioãne, ſolũ in bea
tis Innocentibus opus. Biberunt oẽs hi ca
Matth. 20. licẽ ſalutaris, aut corp̱e ſimul & ſpũ, aut
ſolo ſpũ, aut corpore ſolo. Calicẽ quidẽ
meũ bibetis, ait dñs Iacobo & Ioãni, nec
dubiũ quin de paſſionis calice loqueret̃.
Ioan. 21. Demũ cũ Petro diceret. Sequere me, eui-
denter eũ ad imitationẽ ſuę ꝓuocans paſ
ſionis, cõuerſus ille uidit diſcipulũ quem
diligebat Ieſus ſequentẽ, non tam greſſu
corporis q̃ prõptę deuotionis affectu. Et
bibit ergo Ioãnes calicẽ ſalutaris, & ſecu
tus ẽ dñm ſicut Petrus, et ſi nõ oĩmõ ſicut
Petrus. Quòd.n. ſic manſit ut nõ ẽt paſſio
ne corporea dñm ſeq̃ret̃, diuini fuit conſi
Vbi ſupra. lij ſicut ipſe ait. Sic eum uolo manere do-
nec ueniã. Ac ſi dicat. Vult q̃dẽ et ipſe ſeq̃
ſed ego ſic eũ uolo manere. An uerò de In
nocentũ coronis q̃s dubitet? Ille ꝓ Xp̃o
trucidatos infantes dubitet inter marty-
res coronari, qui regeneratos in Chr̃o nõ
credit inter adoptionis filios numerari.
Alioq̃n q̃ñ coęuos ſibi pueros, puer ille q̃
natus eſt nobis nõ contra nos pp̱ ſe pate
ret̃ occidi? quod utiq̃ ſolo nutu poterat
prohibere, niſi melius aliq̃d eis ꝓuideret,
ut quẽadmodũ cæteris infantibus, tunc
q̃dẽ circuncifio, nunc uerò baptiſm⁹ ſine
ullo ꝓprię uolũtatis uſu ſufficit ad ſalutẽ,
ſic nihilomin⁹ pro eo ſuſceptũ martyriũ
illis ſufficeret ad ſanctitatẽ. Si q̃ris eorum
apud deũ merita ut coronarentur, q̃re &
apud Herodẽ crimina ut trucidarent̃. An
forte minor Chriſti pietas, quã Herodis
ĩpietas, ut ille q̃dẽ potuerit innoxios neci
dare, Chr̃s non potuerit pp̱ ſe occiſos co
ronare? Sit ergo Stephanus martyr apud
hoĩes, cuius uoluntaria paſſio euidenter
apparuit in eo uel maxime ꝙ in ipſo mor
tis articulo tã pro p̱ſequentibus q̃ pro ſe
ipſo ſolicitudinẽ gereret ampliorẽ, uince
retq́; in eo ſenſum corporeæ paſſionis in-
ternę cõpaſſionis affect⁹, ut illorũ magis
ſcelera q̃ ſua uulnera plãgeret. Sit Ioãnes
apud angelos martyr q̃b⁹ tanq̃ ſpiritua-
libus creaturis ſpiritualia deuotionis ei⁹
ſigna certi⁹ ĩnotuerũt. Cæterũ hi ſunt pla
nè martyres tui Deus, ut in q̃bus nec hõ
nec angelus meritũ inuenit, ſingularis tuę
p̃rogatiua gr̃æ euidentius cõmendet̃. Ex *Pſal. 8.*
ore ĩfantiũ & lactẽtiũ p̱feciſti laudẽ. Glo *Luc. 1.*
ría in excelſis deo, angeli dicũt, & ĩ terra
pax hoĩbus bonę uolũtatis. Magna q̃dẽ,
ſed audeo dicere, necdũ p̱fecta laus do-
nec ueniat q̃ dicat. Sinite paruulos ad me *Matth. 19.*
uenire, q̃a taliũ eſt regnũ cœlorũ: & pax
hoĩbus, ẽt ſine uoluntatis uſu in ſacr̃o pie
tatis. Cõſiderent hęc q̃ de opere & uolũ
tate contentioſis ſolent diſputationibus
corrixari, cõſiderent et aduertant neutrũ
negligi oportere ubi nõ uidetur deeſſe fa
cultas, p̃ſertim cũ utrũq̃ ſine altero, ubi
tñ facultas deeſt nõ mõ ſalutem cõferre
poſſit, ſed ẽt ſanctitatẽ. Sed & hoc quoq̃
firmiter teneãt prodeſſe q̃dẽ op⁹ ſine uo-
lũtate, nõ aũt cõtra uolũtatẽ, ut unde ſal-
uant̃ infantes, inde magis dãnent̃ ficte ac
cedẽtes. Nihilominus ſanè in q̃buſdã uo-
luntas ſine opere ſufficiens eſt, nõ autem
cõtra opus, uerbi cauſa, Rapit̃ quis in bo
na quidẽ uoluntate, ſed necdũ perfecta,
necdũ idonea, martyriũ ſuſtinere. Quis il
li audeat ꝓ hac ĩperfectione negare ſalu-
tẽ? Fortè.n. ꝓpea nõ ſinit̃ in illã grauẽ tẽta
tionẽ uenire, ne deficiat & dãnet̃. Nimirũ
ſi ĩ hac tã infirma uolũtate induceret̃ ĩ eã,
q̃ ſupra ip̃m eſt, tẽtationẽ, nec uolũtas ro
boraret̃, q̃s illũ dubitet defecturũ, nega-
turũ, et ſi in eo mori cõtigerit ẽt pitururum.
Qui.n. erubuerit me corã hoĩb⁹, erubeſcã
& ego eũ, ait dñs, corã angelis Dei. In ea *Luc. 9.*
igit̃ imp̱fecta uoluntate in qua ſaluat̃ q̃s

ubi deeſt facultas operis, iam non ſaluari
poſſet propter defectum operis, uel opꝰ
defectionis. Idē uero & in ignorantia poſ
ſet accidere. Aemulemur proinde chari-
tatē & ſectemur bona opera fratres mei,
nec infirmitatis, nec ignorantiæ peccata
ullo modo paruipendentes. Magis autē
ſoliciti & timorati agamus gratias beni-
gniſſimo & largiſſimo ſaluatori, qui hu-
manæ ſalutis occaſiões tã copioſa chari-
tate perquirit, ut in his uoluntatē & opꝰ,
in his ſine opere uolũtatē, in his ēt ſine uo
luntate opus ſalutis inuenire lętet, ꝗ uult
oẽs hoĩes ſaluos fieri, & ad agnitionē ſui
Ioan. 17. uenire. Hæc ē.n. uita æterna ut cognoſca
mus patrem uerũ deum, & quem miſit
Ieſum Chr̃m, ꝗ unus cũ eo uerus eſt deus
ſuper oĩa benedictus in ſecula. Amen.

In circunciſione domini, de circunciſione noſtra & triplici teſtimonio quod habere debemus. Sermo I.

Luca. 2. POſtq̃ cõſummati ſunt dies octo
ut circunciderẽt puer, uocatũ eſt
nomē eius Ieſus. Audiuimus pau
cis, expreſſum magnũ pietatis ſacr̃m. Au
diuimus cõgruã lectionē uerbo abbreuia
to qđ fecit dñs ſuꝑ terrã. Abbreuiatũ.n.
in carne, amplius abbreuiaẽ ſuſcepta etiã
carnis circũciſione. Minoratus paulomi-
nus ab angelis Dei filius humanã naturã
induit, ſed iã nec ipſum reſpuens remediũ
humanę corruptionis, planè multo mino
ratus ab eis. Habes igitur hic magnum
fidei documentũ, habes & manifeſtũ hu
militatis exẽplũ. Ad qđ.n. tibi circũciſio
neceſſaria, qui peccatũ non cõmiſiſti nec
cõtraxiſti? Qđ ipſe nõ feceris ætas mani
feſtat, ꝙ ñ cõtraxeris multo certiꝰ ꝓbat
pr̃is diuinitas, ĩtegritas mr̃is. Sũmꝰ ſacer
dos es, quē nec ſuꝑ pr̃e nec ſuper matre
cõtaminãdũ prophetatũ eſt in lege, po-
tius q̃ mãdatum. Eſt.n. tibi pr̃ ab æterno,
ſed deus eſt in quē peccatũ non cadit. Eſt
& mater ex tp̃e, ſed uirgo, nec parere po
tuit incorruptio corruptelã. Suꝑ hæc oĩa
circũcidiẽ puer agnus ſine macula. Et ſi
nõ eguit, tñ ualuit circũcidi. Nec ueſtigiũ
qdē ullũ uulneris hñs, alligaturã nõ refu
git uulneris. Nõ ſic ipĳ nõ ſic, nõ ſic agit
peruerſitas elationis humanæ. Erubeſci-
mus uulnerũ ligaturã, qui de uulneribus
interdum ēt gloriamur. Quē nemo põt ar
guere de peccato, ipſe peccati remediũ,
& uerecundũ pariter & auſterũ ſine ulla
neceſſitate ſuſcepit, nec repulit cultrũ la-
pideũ, in quo ſolò uetus illa q̃ raderẽt ru-
bigo nõ fuit. Nos ecõtra inuerecundi ad
obſcœnitatē culpæ erubeſcimꝰ agere pœ
nitẽtiã, qđ extremę demẽtię eſt, male ꝓni
in uulnera, peius ĩ remedia uerecũdi. Qui
peccatũ nõ fecit nõ dedignatꝰ eſt ſe pec-
catorē reputari, nos & eſſe uolumus, &
nolumꝰ ęſtimari. Itàne ſano opus eſt me
dicina, & nõ potius male habẽtibꝰ? Imò
uerò ità ne eget medicamine, nõ ęger ſed
medicus? Quis hoĩum tãtę ſibi nõ dicam
gloriæ, ſed uel innocẽtiæ cõſcius æquani-
miter circuncidẽtis manum admitteret?
Chr̃s uerò patiẽter q̃ nõ rapuit exoluit, ꝗ
uenerat purgationē facere, non ſuſcipere
delictorũ. Sed dicas. Quidni ſuſcipet par
uulus? Imò uerò quidni ſuſciperet humilis
& mãſuetus? Quidni obmuteſceret corã
circuncidẽte, qui corã tõdẽte obmutuit,
corã crucifigente ſiluit? Alioqn nõ erat il
li difficile carnē ſuã integrã cõſeruare nē
ſcinderẽt, q̃ fecerat ne uirginalis uteri por
ta in exitu ſuo aperirẽt. Non erat difficile
paruulo ꝓhibere ne caro illa circuncide-
rẽt, qñ nec mortuo fuit difficile cuſtodire
ne corrũperẽt. Poſtq̃ ergo cõſummati ſũt
dies octo ut circũciderẽt puer, uocatum
eſt nomen eius Ieſus. Magnũ et mirabile
ſacr̃m. Circuncidiẽ puer, & uocaẽ Ieſus.
Quid ſibi uult iſta cõnexio? Circunciſio
nẽpe magis ſaluandi q̃ ſaluatoris eſſe ui-
deẽ, & ſaluatorē circuncidere decet q̃ cir
cuncidi, ſed agnoſce mediatorē dei et ho
minũ, qui ab ipſo natiuitatis ſuæ exordio
diuinis humana ſociat, ima ſummis. Na-
ſciẽ ex muliere, ſed cui fœcũditatis fructꝰ
ſic accedat, ut nõ decidat flos uirginita-
tis. Pãnis inuoluiẽ, ſed panni ipſi angelicis
laudibus honoranẽ. Abſcondiẽ in p̃ſepio,
ſed ꝓdiẽ radiãte ſtella de cœlo. Sic & cir-
cũciſio ueritatē ſuſceptę ꝓbat humanita
tis, & nomē qđ eſt ſuꝑ oẽ nomē gl'iã indi
cat maieſtatis. Circunciditur tanq̃ uerus

Abrahę filius: Ieſus uocaẽ tanq̃ filius dei.
Neq̃.n. ad inſtar priorũ meus iſte Ieſus,
nomē uacuũ aut inane portat. Nõ eſt ĩ eo
magni noĩs umbra ſed ueritas. Cœlitꝰ ſi-
quidē inditũ nomē euangeliſta teſtaẽ: qđ
uocatũ ē ab angelo priuſq̃ in utero cõci-
perẽt. Et attẽde uerbi ꝓfunditatē. Poſtq̃
natus eſt Ieſus, Ieſus uocaẽ ab hoĩbus, ꝗ
uocatus eſt ab angelo priuſq̃ ĩ utero cõ-
ciperẽt. Idē quippe & angeli ſaluator &
hoĩs, ſed hoĩs ab incarnatione, angeli ab
initio creaturæ. Vocatũ eſt, ait, nomē eiꝰ
Matth. 18. Ieſus, quod uocatũ eſt ab angelo. In ore
ergo duorũ uel triũ teſtiũ ſtat omne uer-
bum, & ipſum quod in propheta abbre-
uiatũ, manifeſtius in euangelio legiẽ caro
factum. Nos fratres mei, nos reſpicit hęc
parabola. Chriſtus.n. nec angelico eguit
teſtimonio, nec humano, ſed, ut ſcriptum
2. Timo. 2. eſt, oĩa ꝑꝑ electos. Triplex proinde q̃ren
dum nobis ſalutis proprię teſtimonium,
ne fortè uideamur aſſumpſiſſe nomē Dei
nr̃i in uanũ. Et nos.n. fratres circuncidi ne
ceſſe eſt, & ſic nomē ſalutis accipere. Cir
cũcidi ſanè non litera ſed ſpũ & ueritate,
circuncidi nõ uno mẽbro ſed toto corꝑe
ſimul. Licet.n. magis in ea ꝑte in qua mã-
data eſt Iudæis circunciſio regnet addita
mentũ Leuiathã, quod à malo eſt, & am
putari debet, uniuerſam tñ occupat car-
nē. A plãta pedis uſq̃ ad uerticē nõ eſt in
nobis ſanitas, nec eſt aliqua pars q̃ nõ ta
bida ſit hoc ueneno. Propterea ſicut par-
uulus adhuc in fide & dilectiõe: app̃l's cõ-
gruũ ſibi mãdatũ exiguæ circũciſiõis ac-
cepit, ſic ubi creuit in uirũ ꝑfectiorē, toto
iubeẽ corꝑe baptizari, q̃ totius eſt hoĩs ĩ-
tegra circũciſio. Hinc eſt ꝙ ſaluator nr̃ et
circũcidi octauo die, & poſt annũ triceſi
mũ dignatꝰ eſt crucifigi, ubi in pœnã cor-
pus oē diſtẽſum eſt, cuius ſil'itudini mor-
tis cõplãtamur & nos, ut ſcribit app̃l's, ni
mirũ qđ nouiſſime traditũ ē obſeruãtes.
Quæ eſt ergo moralis circũciſio nr̃a, niſi
1. Timo. 6. quã cõmẽdat idē ap̃l's: Victũ, inquiẽs, &
ueſtitũ habẽtes, his cõtẽti ſimꝰ? Optime
prorſus circũcidit nos & ſuꝑflua reſecat
uniuerſa, uolũtaria pauꝑtas, pœnitẽtiæ la
bor, regularis obſeruatio diſciplinæ. Cę-
terũ in hac circũciſione triplex nobis q̃rē
dũ ē ſalutis nr̃æ teſtimoniũ ab angelo &
Maria & Ioſeph. Oportet, inquã, ut ante
oĩa nobis magni cõſilĳ angelꝰ ſalutis no
mē iponat. Dehinc & ipſius quoq̃ cõgre
gationis neceſſaria eſt atteſtatio, q̃ tanq̃
mater eſt ſingulorũ. Mater, inquã, uirgo 2. Cor. 11.
tanq̃ ea quã deſpõdit ap̃l's uni uiro uirgi
nē caſtã exhibere Chr̃o. Sed nec ipſiꝰ mi
niſtri cõtẽnẽdũ eſt teſtimoniũ ei q imitari
q̃rit ſaluatoris exẽplũ. Hic eſt Ioſeph, lo-
cũ qdē ob tinẽs ſpõſi, re autē uera ſeruꝰ &
diſpẽſator q ſanè pr̃ uocaẽ, magis aũt nu
tritius eſt. Sed dico eadē manifeſtius. Et
ab his qui foris ſunt fratres mei, & ab eo
q intus eſt habere oportet teſtimonium
bonũ. Cuius.n. oĩbꝰ grata, nemini onero
ſa ē cõuerſatio, huic ſine dubio ꝓpria de
ſalute uniuerſa fratrũ cõgregatio atteſta
tur. Fruſtra planè ſuꝑ his dũtaxat q̃ ſunt ĩ
manifeſto neq̃ſſimꝰ ille fratrũ accuſator
trahit in cãm, quē excuſat uniuerſitas fra Iaco. 3.
trũ. Habet & à p̃latis teſtimoniũ qſqs &
peccata ſecularis uitę & huiꝰ quoq̃ tp̃is
negligẽtias (qm̃ in multis offendimꝰ oẽs)
niſi fortè ſanctiores nos arbitramur diſci
pulo quē dilexit Ieſus, humilis eis et pura
cõfeſſione iudicãda ſemꝑ exponit, & eo-
rũ ſatisfacere ſtudet arbitrio. Iã ne in his
qdē peſſimi illius timẽda ē accuſatio, qm̃
nõ iudicabit dñs bis ĩ idipm̃. At fortè cri-
minari uolet intẽtionē, & in ea ꝑte calum
niã ſtruere machinabiẽ, in qua nec fratrũ
nec ipſius pr̃is teſtimoniũ ſatis efficax ui-
deaẽ. Neceſſe eſt ergo ut in hac ꝑte opitu
leẽ nobis teſtis internꝰ, q magis cor q̃ fa
ciē intueẽ. A quo ſanè & incipiẽdũ ē ut nõ
prius qcq̃ cõcipiaẽ in aĩo q̃ ab eo ſalutis
nomē accepit. Vbi uerò in opus ꝓceſſerit
manifeſtũ, expedit iã exteriora quoq̃ ſi-
bi teſtimonia cõciliare, ſicut ait apoſto-
lus. Prouidentes bona nõ tm̃ coràm deo,
ſed etiam coràm hominibus. 2. Corin. 8.

In circunciſione domini de nominibus eius. Sermo. II.

POſtquam conſummati ſunt dies
octo, ut circunciderẽtur puer, uo
catũ ē nomē eius Ieſus. Ab initio Luce. 2.
deus modũ acceptat, & nihil unq̃ immo

deratum illi placuit æquitati. Hinc fuit ꝙ
non modo in pondere, & menſura, & nu
mero condidit uniuerſa, ſed & protinus
Gene.3. ipſi homini modū præſcripſit, mādatum
cōtulit dicens. Ex oī ligno paradiſi come
Prius mādat des, de ligno aūt ſcientiæ boni & mali ne
comedas. Leuiſſimū planè mādatum, &
larga oīno menſura. Sed tranſgreſſus eſt
hō præſcriptū ſibi modum, & conſtitutū
ſibi terminū prętergreſſus. Vnde & auer
tens ab eo faciē ſuā deus, uix tandē in die
bus Abrahę amici ſui placabilis fieri inci
piēs, rurſus modū inſtituit, ꝓmulgauit le
gē, ſed nō priori ſimilē uſquequaꝗ. Ea ſi-
quidē ad cautelā fuerat, hæc ad medelā.
Ibi ꝓhibitio facta ne ſupfluitas ſubintra-
ret, hic iā indicta abſciſſio eſt, ut ſacri re-
medio q̄ ſubintrauerat tolleretur. Poſtre
mo illa qdē in arbore data eſt lex ne fru-
ctu eius ueſceret, hæc in ꝓprio corpore,
ut caro p̄putīj ſcinderet. Nec dubiū ſanè
quin cętera quoq; humani corpis mēbra
additamentū illud Leuiathā occuparet,
uenenū. ſ. cōcupiſcētię, & īmoderatę atq;
īnordinatę illecebra uoluptatis, ut gene-
ralis q̄dā abſciſſio oīb⁹ neceſſaria uideret.
Cæterū qa ſingulorū mēbrorū abſciſſio-
nē humanę carnis fragilitas, & infantilis
ętatis infirmitas nullaten⁹ ſuſtineret, pio
moderamine diſpoſitio ſupna ꝓuidit, ut
in ea potiſſimū parte cōcupiſcentia caſti
garet, in qua uehementius eā ſęuire cōſta
bat, & uiolentius malignari. In oī ſiquidē
contradicentiū ſpūi rebellione mēbrorū
ſolū illud uſqueadeo cōtumax inuenit, ut
contra oēm uoluntatis deliberationē ad
inhoneſtos, & illicitos motus aſſurgat.
Nā ꝙ hæc circunciſio octaua die fiebat,
ſpē cōmendabat regni cœleſtis, ꝙ uideli
cet ad primū reflexus dierū circulus p̄fer
re q̄dam coronę ſpēm uideret. Hinc eſt ꝙ
octaua potiſſimū dies, poſt ſolēnitates p̄
cipuas celebrat, & in ſermone dn̄i primę
beatitudini copulat octaua, ut cœleſtis
regni demū iterata ꝓmiſſio, euidēter no-
bis coronā fabricet. Meritò ſanè dum cir
cuncidit puer q natus eſt nobis, ſaluator
uocat, qđ uidelicet ex hoc iā cœpit opa-
ri ſalutē nr̄am, īmaculatū illū ꝓ nobis ſan
guinē fundens. Neq;. n. iam q̄rere eſt chri
ſtianis cur uoluerit dn̄s Chriſtus circūci
di. Propter hoc ſiquidē circunciſus eſt, ꝑꝑ
quod natus, ꝑꝑ quod paſſus. Nihil horū
ꝑꝑ ſe, ſed oīa ꝑꝑ electos. Nec in peccato
genit⁹, nec à peccato circūciſus, nec mor
tuus eſt pro peccato ſuo, magis autē ꝑꝑ
delicta noſtra. Quod uocatum eſt, īquit,
ab angelo priuſq; in utero conciperetur:
Vocatum planè, non impoſitū, nēpe hoc
ei nomē eſt ab æterno. A natura propria
habet ut ſit ſaluator, īnatum eſt ei nomē
hoc: nō inditum ab humana uel angelica
creatura. Sed quid dicimus, ꝙ egregius il
le propheta hunc ipſum puerū multis no
minibus appellandum fore p̄dicens, hoc
unum tacuiſſe uidet, quod ſolū (ut p̄mo-
nuit angelus & teſtat euangeliſta) uoca-
tū eſt nomen eius? Exultauit Eſaias ut ui-
deret diē hunc, & uidit & gauiſus ē. De-
niq; et loquebat gratulabūdus et laudās Eſaie.9.
deū. Puer natus eſt nobis, fili⁹ datus ē no-
bis, & factus eſt principatus eius ſuꝑ hu
merū eius: & uocabit nomen eius admi-
rabilis, cōſiliarius, deus fortis, pr̄ futuri ſe
culi, princeps pacis. Magna qdem noīa.
Sed ubi eſt nomē qđ eſt ſuper oē nomē,
nomen Ieſu, in quo oē genu flectat? Fortè
in his oībus unum illud inuenies, ſed ex-
preſſum quodāmodo & effuſum. Nēpe Cant.1.
ipſum eſt de quo ſpōſa in cātico amoris,
Oleū, inquit, effuſum nomen tuū. Habes
ergo unū ex his oībus appellationibus Ie
ſum, nec oīno aut uocari poſſet aut eſſe
ſaluator, ſi fortè q̄ppiā horum defuiſſet.
Nūqd nō uerè admirabilē eum ſinguli ſu
mus exꝑti, in mutatione utiq; uolūtatum
noſtrarū? Hoc nēpe eſt ſaluationis noſtrę
principiū, cū incipimus reſpuere qđ dili-
gebam⁹, dolere unde lętabamur, āplecti
qđ timebamus, ſequi qđ fugiebamus,
optare qđ contēnebamus. Admirabilis
planè, q hęc operat mirabilia. Sed nihilo
minus et conſiliariū ſeſe exhibeat neceſſe
eſt in electione pœnitentię, & uitę ordina
tione: ne fortè ſit nobis abſq; ſcientia ze-
lus, & uoluntati bonæ prudētia deſit. Sa-
nè op⁹ eſt ut deū quoq; ꝓbem⁹ ī remiſſio
ne uidelicet priorū delictorū, qa nec ſine
hac

hac ſalus nobis cōſtare pōt: et nemo pōt
dimittere peccata, niſi ſolus de⁹. Verū ne
id qdē ſufficit ad ſalutē: niſi fortē quoque
experiamur in expugnādo impugnantes
nos, ne ab eiſdē rurſū cōcupiſcētījs ſupe-
remur: & fiāt nouiſſima nr̄a peiora priori
bus. Videt ne iam aliqd deeſſe ſaluatori?
Planè deeſſet quod maximū eſt, niſi et pr̄
eēt futuri ſeculi, ut ꝑ eum. ſ. in immortali-
tatē reſurgeremus: qui per p̄ſentis ſeculi
patrē gn̄amur ad mortē. Neq; hoc ſatis,
ſi nō ēt princeps pacis patri nos recōcilia
ret, cui traditur⁹ eſt regnū, ne fortè ſicut
filīj ꝑditionis utiq; nō ſalutis, reſurrecturi
uideremur ad pœnā. Multiplicabit ſanè
ei⁹ imperiū, ut meritò ſaluator dicat: ēt ꝓ
multitudine ſaluādorum, et pacis nō erit
finis, ut ueram noueris eſſe ſalutem, quæ
non poſſit timere defectum.

Itē in circunciſione domini de die octauo. Ser. III.

IN circūciſione domini fratres ha
bemus quod amemus et admire
mur: habemus ēt qđ imitemur.
Patet in ea magnū dignationis beneficiū
unde gratias agamus: latet aliqd clauſū,
quod in nobis implere debeamus. Venit
nanq; dominus ꝑꝑ nos non ſolū redimē
dos ſanguinis effuſione: ſed & docendos
uerbis: & exēplis nihilominus īſtruēdos.
Sicut. n. penitus erat inutile uiā ſcire ſi de
tineremur ī carcer: ita redimi nō ꝓdeſſet,
ſi uię ignaros, q prim⁹ iueniret: prim⁹ redu
ceret in carcerē retrudēdos. Itaq; ī maior
qdē ętate patiētię, et hūilitatis: & ſuꝑ oīa
charitatis, cæterarūq; uirtutū manifeſta
dedit ſaluator exempla: in infantia uerò fi
guris uelata. Sed antequam ad hęc diſcu
tienda ueniamus, delectat aliquid prius
de tanta, & tā manifeſta dignatione loq.
Habēt angeli gloriā purā & perfectam:
ſed nec nos erimus ſine gloria. Videmus
gloriā eius, gloriā quaſi unigeniti à pr̄e:
gloriā miſericordię, et affectus uerè pater
ni: gloriā ꝓcedētis ex corde pr̄is, et pater
na planè uiſcera exhibētis. Oēs. n. pecca-
Roma.3. uerūt (ait Apoſtolus) & egēt gloria dei.
Et alio loco: Mihi (inquit) abſit gloriari,
niſi in cruce dn̄i nr̄i Ieſu Chr̄i. Quid. n. no
bis glorioſius, q̄ ꝙ tanti æſtimauit nos
deus? Quæue maior illi gloria q̄ tanta
dignatio, & tāta benignitas: eò utiq; dul
ciſſima quò tam gratuita? Nam pro im-
pījs mortu⁹ eſt. Videtis quantum fecit &
pro qualibus. Pro qualibus ut non ſuper-
biamus: quātum ne deſperemus. Propte-
rea ut inueniamini non ſpiritū habere hu
ius mundi, ſed ſpiritum qui ex deo eſt, &
ſciatis q̄ à deo data ſunt uobis: nolite ob-
ſecro fieri ſicut equ⁹ & mul⁹, ſed ſicut piū
iumētū, quod ait. Vt iumentū factus ſum
apud te, & ego ſemꝑ tecū. Talia. n. iumē Pſal.72.
ta cognoſcūt poſſeſſorē ſuū, & p̄ſepe do
mini ſui: in quo poſitū eſt eis pījſſimū fœ
nū ipſe q panis eſt angelorū. Ipſe. n. eſt pa
nis uiuus de quo uiuere debuit hō: ſed qa
hō iumentū factus eſt, & panis factus ē
fœnum, ut uel ſic uiuat de eo. Et huius qui
dē mutationis ſacramētū die natiuitatis
celebratū eſt, qn̄ uerbū caro factum eſt,
cum ſit oīs caro fœnū. Ipſa ergo die mino
ratus eſt ab angelis, & habitu inuētus ut Eſaie.40.
hō: hodie uerò mirabilius aliquid audio.
Iam minoratus eſt multo min⁹ angelis, q
non ſolū formā hoīs, ſed formā hēt pec-
catoris, et infigitur uelut quodā cauterio
latronis. Quid eſt. n. circūciſio, niſi ſupflui Circūciſio qd.
tatis, & peccati indicium? In te dn̄e Ieſu
quid eſt ſuperfluū quod circuncidat? Nō
ne tu uerus deus es de deo pr̄e: homo ue-
rus ſine oī peccato, de uirgine mr̄e? Quid
facitis circuncidentes eū? Putatis qa ſuꝑ
eū poſſit cadere illa ſententia. Maſculus Gene.17.
cuius p̄putīj caro circūciſa nō fuerit, peri-
bit aīa ipſius de populo ſuo? Pōt obliuiſci
pr̄ filīj uteri ſui? Aut nō cognoſceret eum:
niſi ſignū circūciſionis hēret? Imò uerò ſi
qūo poſſet non agnoſcere filiū, in quo ei
bene cōplacuit, ex hoc maximè ſigno po
terat ignorare eū, inuenta in eo circunci-
ſione: quā peccatoribus ipſe prouiderat
ob purgationē utiq; delictorū. Sed quid
mirū ſi caput ꝓ mēbris accepit curatio-
nē: quā tn̄ in ſeipſo nō habuit neceſſariā?
Nōne & in mēbris nr̄is ſæpe pro unius in
firmitate alteri adhibetur curatio? Dolet
caput, et ī brachio fit coctura: dolent rhe
nes, & fit in tibia. Ita hodie ꝓ toti⁹ corpis
putredie cauteriū q̄ddā in fixū ē ī capite.

Deniq; qd mirũ, ſi ,p nobis dignatus eſt
circũcidi,pro quibus dignatus eſt mori?
Tot⁹ ſiquidẽ mihi datus,& totus ĩ meos
uſus expẽſus ẽ.Ego.n.audiẽs,qa trãſit ãte
carcerem filius magni regis cœpi alti⁹ ge
mere & miſerabilius exclamare dicens.
Fili dei miſerer̃ mei.At ille ſicut benigniſ
ſim⁹,qs nã eſt,inqt,iſte fletus & ululatus
quẽ audio?Et dicũt ei.Ipſe ẽ Adã ,pditor
ille,quẽ pr̃ ueſter trudi fecit ĩ carcerẽ:do-
nec cogitet qb⁹ illũ ſuppliciis faciat inte-
rire. Quid ageret cuius nã bonitas:cui
,ppriũ ẽ miſereri ſemp̃ & parcere? Deſcẽ
dit ĩ carcerẽ,uenit ut educat uinctũ de do
mo carceris. Iudæi uero nõ immemores
odij quo oderãt patrẽ, exercẽt illd̃ ĩ filiũ.
Vnde & ipſe ait.Quia oderũt me,& pa-
Ioan. 15. trẽ meũ.Quid ergo fecerũt ipij, qb⁹ gra-
Math. uis erat ẽt ad uidẽdũ?Hic ẽ,iquiũt, hęres:
uenite occidamus eũ.Sic ergo occiderũt
agnũ dei:in ſuã qdẽ pnicie, ſed ĩ ſalutẽ no
ſtrã.Illi.n.sãguinẽ agni fuderũt,nos acceſ
ſimus & bibimus illũ. Accepimus calicẽ
ſalutaris: & calix noſter inebriãs q̃ꝫ præ-
clarus ẽ.Ecce unde gratias agamus. Nã
ante paucos dies celebrauimus aduentũ
eius in carcerẽ huius mũdi.i.diem natalis:
hodie uero celebram⁹ q, catenas & uin-
cula nr̃a ſuſcepit.Hodie.n. qui peccatum
non fecit ut reos abſolueret,innoxias ma
nus eorũ catenis inſeruit, hodie ſub lege
factus eſt,q legẽ dedit.Sed dicẽdũ ẽ, iam
quid in hac circuncíſione nobis ſpũaliter
Gene. 17 indicetur agendũ. Neq;.n.ſine cã in lege
p̃ceptũ, nec ſine cã cõpletũ eſt in dño, ut
octaua die fieret circũciſio. Sed quis co-
gnouit ſenſum dñi,aut qs conſiliarius ei⁹
fuit?Aſſit nũc ur̃is deſiderijs aduocatus
ſpũs qui ſcrutet̃ alta dei, & ediſſerat uo-
bis ſacramẽtũ iſtud octauę diei.Nõ igno
ramus iã oportere hoiem naſci denuo:nã
pp hoc ſecundo natus ẽ dei filius.In pec-
catis ſiquidẽ naſcimur oẽs, & neceſſe ha
bemus renaſci in gratia, quã in baptiſma
te quidẽ pcepimus:ſed heu totũ perijt in
ſeculari uita.Nũc primum miſerante deo
uirtus gratię in nobis opatur,ut in noui-
tate uitæ ãbulem⁹.Ergo naſcit̃ hõ qñ ſol
iuſtitiæ ortus in aĩo, peccatorũ illuminat

tenebras, horrẽdũq; dei iudiciũ internis
obtutibus offert:addens ad terroris uin-
culũ, breuẽ dierũ numerũ & finẽ incertũ.
Hæc plane ueſpa eſt, ad quã demorabit̃
fletus,& neceſſe eſt addi matutini lætitiã
ut auditã faciat nobis miſericordiã ſuam.
Sic.n.fit ueſper et mane dies un⁹. Eſt aũt
dies iſta iuſtitię: reddẽs unicuiq; qđ ſuũ
ẽ,nobis miſeriã,miſericordiã deo. In hac
die puer naſcit̃:qñ ex his q̃ diximus ad a-
morẽ pœnitẽtię,et odiũ peccati aĩus exci
tat̃.Sed piculoſum ẽ ſi forte uelit inter ſe-
culi turbas ager̃ pniam:ubi nimirũ alij ue
nenatis pſuaſiõib⁹:alij undiq; exẽplis pe
iorib⁹ad peccatũ alliciãt:alii adulationi-
b⁹ in uanã gloriã, alij detractionib⁹ ĩ im-
patiẽtiã aĩum ei⁹ deiiciãt. Procedat iã ne
ceſſe ẽ prudẽtiæ radius. Qñdat q̃tas et q̃
iportunas p̃ſertim in hac gñatione nec q̃
opportunitates & occaſiones peccati of
ferat mũdus,& ingerat, q̃ debilis ſit ad il
las humanus aĩus: maxime q ĩ peccati cõ
ſuetudine ſit nutritus.In hac ergo die pru
dẽtię eligat de pñti ſeculo nequã fugere:
dicẽs cũ ,ppheta.Odiui eccleſiã malignã Pſalm. 25.
tiũ,& cũ impijs nõ ſedebo.Sed nõdũ ſuf
ficit hoc. Forte.n. uult eligere ſolitudinẽ
nõ ſatis attendẽs ,ppriã infirmitatẽ,et pe
riculosã diaboli luctã.Quid.n.piculoſi⁹ q̃
ſolũ luctari cõtra antiq hoſtis uerſutias,à
quo uideat̃, & quẽ uidere nõ poſſit?Itaq;
iã hẽt neceſſariã fortitudinis diẽ ut noue-
rit cuſtodiẽdã ad dñm fortitudinẽ ſuã, &
aciẽ multorũ pariter pugnãtiũ eẽ q̃rẽdã:
ubi tot ſunt auxiliarij quot ſocij: & tales
q dicere poſſint cũ Apl'o.Quia nõ ignora
m⁹ aſtutias inimici.Cõgregatio.n.,p forti 2. Corin. 2.
tudine ſua:terribilis eſt ut caſtrorũ acies
ordinata.Væ aũt ſoli q̃a ſi ceciderit nõ ha
bet ſubleuãtẽ. Quod ſi cuiquã ex antiq̃s
patribus gratiã hãc cõceſſam audiuim⁹,
non expedit temere ſe cõmittere huic pe
riculo,nec oportet tẽtare deũ,ſicut et ma
giſter noſter de anachoretis loquẽs: qui
nõ inquit,cõuerſiõis feruore nouitio,etc.
Itaq; in hac fortitudinis die ad id qđ iam
cœperat.i.Odiui eccleſiã malignãtiũ:etiã
addit quod ſequitur.Lauabo inter inno-
centes manus meas.Verũ cum eligit eſſe Pſalm. 25.

in cõgregatione multorũ nũqd eliget eẽ
magiſter q nõdũ diſcipulus fuit, & doce
re quod didicit nũquã? Et quomodo aut
in ſe,aut in alijs motus irrationabiles po-
Ephe. 5. terit tẽperare? Nemo carnem ſuam odio
habuit.Quomõ ergo putatis ſi iam magi
ſter ſuus fuerit iſte: quin facile ſibi aliquã
do eo amplius quo familiarius condeſcẽ
dat? Illuceſcat igitur dies temperantiæ,
ut quærat quomodo temperari, & refræ
nari poſſint incontinẽtes motus uolupta
tis,beſtiales motus curioſitatis,ceruicoſi
motus elationis ſuæ.Eligat abiectus eẽ in
domo dei ſui, & ſubiectus eẽ mgiſtro ſub
quo frãgat̃ ei⁹ uolũtas, & obediẽtiæ fræ-
no cõcupiſcẽtia reprimat̃:ſitq; qđ ait ,p-
pheta.Impoſuiſti hoĩes ſuper capita nr̃a.
Pſalm. 65. Nec dedignãdũ ſeruo, quod præceſſit in
Ioan. 13. dño.Siquidẽ nõ eſt ſeru⁹ maior dño ſuo.
Ille.s.cũ iam creuiſſet ętate & ſapiẽtia,et
gratia apud deũ & hoĩes:cũ iã duodecim
annorũ eẽt & remanſiſſet in Hieruſalẽ: in
uentus à beata uirgine & Ioſeph, cuius fi
lius putabat̃,in medio doctorũ audiẽs il-
los et interrogãs:tñ deſcẽdit cũ illis,& e-
rat ſubdit⁹ illis. Et tu ergo ſubditus eſto
pp illũ. Sed iam tibi ĩ ipſa obediẽtiæ uia,
aliqua fortaſſis dura & aſpera occurrere
poſſunt,ut accipias interdũ p̃cepta non-
nulla:q̃ licet ſalubria ſint,minus tñ ſuauia
uideant̃. Hæc ſi moleſte cœperis ſuſtine-
re,ſi diiudicare p̃latũ,ſi murmurare in cor
de,ẽt ſi exterius impleas qđ iubet̃, nõ eſt
hæc uirtus patiẽtię, ſed uelamẽtũ malitię.
Neceſſe eſt ergo ut illuceſcat dies patiẽ-
tiæ,p̃ quã oĩa dura & aſpera tacita ãple-
ctaris cõſciẽtia:te magis diiudicãs & du-
rius arguẽs:cui nimirũ diſplicẽt q̃ ad ſalu-
tẽ ſunt:& in cogitatione tua ſemp̃ partẽ
magiſtri quoad potes aduerſus temetip-
ſum iuuãs teq; in oĩb⁹ accuſare:ipsũ uerò
magis excuſare laborans.Porrò in hoc lo
co iam cauendũ tibi arbitror à ſuperbia.
Magnũ eſt.n.oĩno ſic uincere ſemetipsũ.
Prouer. 16. Melior ẽ (ait Salomõ) patiens uiro forti,
& qui dominat̃ aĩo ſuo, expugnatore ur-
biũ.Cõſidera deniq; q̃ manifeſte ,ppheta
doceat neceſſariã eẽ humilitatẽ poſt pa-
Pſalm. 61. tiẽtiã dicẽs.Veruntamẽ deo ſubiecta eſto

aĩa mea:qm̃ ab ipſo pãtiẽtia mea.Nonne
uidet̃ hic occaſione patientiæ tentationẽ
ſenſiſſe ſuperbiæ?Neceſſe eſt ergo ut illu-
minet cor tuũ radi⁹ humilitatis, & decla
ret qd à te ſit,quid à deo:ut non altũ ſa-
pias. Qm̃ deus ſuperbis reſiſtit:humilib⁹ Iaco. 4.
dat gratiã.Iam uero cũ in his diutius ſue-
ris exercitatus:roga dari tibi deuotionis
lumẽ diẽ ſereniſſimã & ſabbatũ mentis,
in quo tãquã emeritus miles in laborib⁹
uniuerſis,uiuas abſq; labore dilatato ni-
mirũ corde currẽs uiã mandatorũ dei: ut
qđ prius cũ amaritudine,et coactione tui
ſpũs faciebas:decætero iã cũ sũma dulce
dine peragas & delectatione. Hãc (ni fal
lor) gratiã petebat, q ait.Remitte mihi ut Pſalm. 38.
refrigerer.Ac ſi dicat.Quouſq; in labore,
& dolor̃ iſto crucior, & morte afficior to-
ta die?Remitte mihi ut refrigerer.Verum
& ad hãc qdẽ p̃fectionẽ pauci (ni fallor)
p̃ueniũt in hac uita. Neq;. n. ſiquis aliqñ
uidet̃ hanc habere:cõtinuò credat ſibi ne
ceſſe eſt:maximè ſi nouitius eſt,nec p̃ prę
fatos aſcenderit gradus.Pius.n.dominus
noſter Ieſus Chr̃s puſillos corde blandi-
tijs talibus ſolet allicere. Sed nouerint q̃
hmõi ſunt gratiã hanc p̃ſtitã ſibi eſſe non
datã:ut in die bonorũ memores ſint ma-
lorũ, & in die malorũ non ĩmemores ſint
bonorũ.Longe aliter qui exercitatos ha-
bẽt ſenſus deuotionis huis felici fruũtur
iucũditate.Sed multi tota uita ſua ad hoc
tendũt & nunquã p̃tendũt:quibus tamẽ
ſi pie & perſeueranter conati ſunt,ſtatim
ut de corpore exeunt,reddit̃ quod in hac
uita diſpẽſatoriè ẽ negatũ: illuc p̃ducẽte
eos ſola gratia,quo prius tẽdebãt ipſi cũ
gratia,ut cõſummati in breui,expleãt tẽ-
pora multa.Illis uero q ad hanc deuotio
nis gratiã perueniũt,unũ uidet̃ reſtare pe-
riculũ, & oĩno timendum eis à dæmonio
meridiano.Ipſe.n.Satanas transfigurat ſe
in angelũ lucis. Hoc ergo timendũ ei, q
tãta delectatione oĩa facit:ne dum ſequi-
tur affectionẽ,corpus deſtruat per immo
deratã exercitationem,ac deinde neceſſe
hẽat,nõ ſine magno ſpũalis exercitij de-
trimẽto circa debilitati curã corpis occu
pari.Ergo ne ĩcurrat q currit, illumiari ne

ceſſe eſt lumine diſcretionis q̄ mater uir-
tutũ eſt, & cõſummatio pfectionis. Hæc
nimirũ docet ne quid nimis, atq; hæc eſt
octaua dies in qua circũcidit puer: quia
diſcretio uere circũcidit, ut nõ pl⁹ nec mi
nus fiat. Nã et q nimius ẽ fructũ boni ope
ris abſcidit non circũcidit: ſicut q tepid⁹
eſt, ſi minus facit. In hac ergo die nomen
iponit & nomẽ ſalutis, nec de eo q ſic cõ-
uerſatur dubitẽ dicere, q ſuã ipſius ſalutẽ
operetur. Vſq; ad hũc. n. diem dicere poſ
ſunt ãgeli qui norũt ſecreta cœleſtia: ſed
ego nunc primũ ei fiducialiter nomẽ ſalu
tis ipono. At uerò, qa oĩno rara iſta auis
eſt in terris: huius diſcretionis locũ in uo-
bis fratres ſuppleat uirtus obedientiæ, ut
nihil plus, nihil minus, nihil aliter quàm
imperatum ſit, faciatis.

In Epiphania domini de uerbis Apoſtoli. Apparuit benignitas, & tribus apparitionibus. Ser. I.

a Pparuit benignitas, & humani-
tas ſaluatoris noſtri dei. Gratias
deo p quẽ ſic abundat cõſolatio
noſtra in hac peregrinatione, in hoc exi-
lio, i hac miſeria. Sup his nanq; ſæpi⁹ uos
admonerẽ curam⁹, ut nũq̄ mẽte excidat pe
grinos uos eẽ lõge factos à patria pulſos,
hæreditate. Quiſquis. n. deſolationẽ non
nouit, nec cõſolationem agnoſcere põt.
Quiſquis conſolationem ignorat eſſe ne
ceſſariam, ſupereſt ut non habeat dei gra
tiam. Inde eſt quòd homines ſeculi nego
tijs, & flagitijs implicati: dum miſeriam
non ſentiunt, non attẽdunt miſericordiã.
Pſal. 45. Vos quibus non fruſtra dictum eſt: Vaca
Pſalm. 110 te, & uidete, quoniam ſuauis eſt domin⁹:
& de quibus idem propheta. Virtutem,
inquit, operum ſuorum annunciabit po-
pulo ſuo: uos inquam quos non detinet
occupatio ſecularis: attendite quænã ſit
conſolatio ſpiritualis. Vos qui non igno-
ratis exilium: audite quia de cœlo uenit
Titum. 3. auxilium. Apparuit enim benignitas, &
humanitas ſaluatoris noſtri dei. Priuſ-
quam appareret humanitas: latebat be-
nignitas. Siquidem & prius erat: nam &
& miſericordia domini ab æterno eſt.
Sed unde tãta agnoſci poterat? Promit-
tebat, ſed nõ ſentiebatur: unde & à mul-
tis non credebatur. Multifariè, quippe Heb. 1.
multiſq; modis loquebatur dñs in pphe Hiere. 20.
tis. Ego, inquiẽs, cogito cogitationes pa
cis, & non afflictionis. Sed quid reſpõde
bat homo afflictionem ſentiens, pacem Ezech. 13.
neſciens? Quouſq; dicitis pax pax, & nõ Eſa. 53.
eſt pax? Propter hoc angeli pacis amare
flebant dicentes. Domine, quis credidit Pſalm. 92.
auditui noſtro? Sed nunc credant hoĩes Pſalm. 18.
uel uiſui ſuo: quia teſtimonia dei credibi-
lia facta ſunt nimis. Vt. n. nec turbatũ qui
dẽ oculũ lateat: In ſole poſuit tabernacu-
lũ ſuũ. Ecce pax non pmiſſa, ſed miſſa: nõ
dilata, ſed data: nõ pphetata, ſed pſenta-
ta. Ecce quaſi ſaccũ plenũ miſericordia
ſua, deus pater miſit i terrã: ſaccũ, inquã,
in paſſione cõcidendũ, ut effundatur qđ
in eo latet preciũ noſtrũ. Saccũ utiq;, &
ſi paruũ, ſed plenũ. Paruulus ſiquidẽ da-
tus eſt nobis: ſed in quo habitat oĩs pleni
tudo diuinitatis. Poſtquã. n. uenit plenitu
do tẽporis, uenit et plenitudo diuinitatis.
Venit in carne, ut uel ſic carnalibus exhi-
beret: et apparẽte hũanitate, benignitas
agnoſceret. Vbi. n. dei inoteſcit humani-
tas: iã benignitas latere nõ põt. In quo. n.
magis cõmendare poterat benignitatẽ
ſuã quàm ſuſcipiendo carnẽ meã? Meã,
inquã, non carnẽ Adã. i. nõ qualẽ ille ha-
buit ante culpã. Quid tãtopere declaret
eius miſericordiã, q̄ q ipſam ſuſcepit mi
ſeriam? Quid ita pietate plenum q̄ quòd
dei uerbũ pp nos factũ eſt fœnũ? Domi-
ne quid eſt hõ quia reputas eum, aut qd
apponis erga eum cor tuũ? Hic attendat Iob. 7.
homo quanta ſit cura eius dẽo: hinc ſciat
quid de eo cogitet, aut quid ſentiat. Non
interroges ô hõ ea q̄ pateris, ſed quæ paſ
ſus eſt ille. Quanti te fecit ex his q̄ pro te
factus eſt agnoſce, ut appareat tibi beni-
gnitas eius ex humanitate. Quanto. n. mi
norẽ ſe fecit in humanitate: tãto maiorẽ
exhibuit i bonitate: et quãto p me uilior,
tãto mihi charior eſt. Apparuit (inqt) A- ad Titum. 3.
poſtol⁹) benignitas & hũanitas ſaluato-
ris nr̃i Dei. Magna planè, et manifeſta be
nignitas, Dei hũmanitas, et magnũ beni
gnitatis idiciũ declarauit, q hũanitati ad
dere nomẽ Dei curauit. Et qdẽ ad Mariã
miſſus

miſſus Gabriel angelus filiũ dei loquit:
ſed nõ noĩat deũ. Benedictus deus qui ta
lẽ nobis de nobiſipſis angelũ dedit, ut no
ſter ipſe ſuppleret, qđ ille nõ dixit. Nam
& ipſe ſpũm dei habuit: & eius ſpũ locu-
tus eſt, quod nobis ualde neceſſariũ fuit.
Quid. n. ſic inſtruit fidẽ, ſpẽ roborat, cha-
ritatẽ accendit: q̃ũo humanitas dei? Sed
angelo noſtro id reſeruatũ eſt, quod alij
tacuerunt. Neq;. n. oẽs omnia dicere con
gruũ erat, ut à diuerſis diuerſa colligere
gratulemur, & debitas ſingulis gr̃as refe
ramus. Attamẽ unũ eſt in quo cõueniunt
Apoſtolus, & angeli, q de Chriſti natiui-
tate loquunt. i. in noĩe ſaluatoris. Ad Ma
riã qdẽ tanquã plenius edoctam p ſpũm,
Lucæ. 1. Gabriel loquens indicat nomen ſolũ. Et
uocabis, inquit, nomen eius Ieſum. Ad Io
ſeph ueniẽs angelus, nõ ſolum nomẽ ptu
lit: ſed & cãm eius intepretatus edocuit
Matth. 1 dicẽs. Et uocabis nomẽ eius Ieſum: ipſe. n.
Lucæ. 1. ſaluũ faciet populũ ſuũ à peccatis eorũ.
Sed & paſtoribus quoq; annunciat gau
dium magnũ natũ illis ſaluatorẽ Chr̃m
Titum. 3 dñm. Simile aliquid Paulus loquit. Appa
ruit benignitas, & humanitas ſaluatoris
nr̃i dei. Bene dulce nomẽ nullus ex ipſis
tacuit, quia hoc mihi maximè neceſſariũ
fuit. Alioquin qd agerẽ audiẽs dñm uenie
tẽ? Nunquid non fugerẽ, ſicut Adã qui à
facie eius fugit, ſed nõ effugit? Nónne de-
ſperarẽ audiẽs, qa uenit ille cuius legẽ ſic
puaricatus ſum, cui⁹ patientia ſic abuſus
ſum, cuius beneficio tam ingratus inuẽt⁹
ſum? Quę uerò maior conſolatio poterat
eẽ, q̄ in dulci uocabulo, in noĩe cõſolato
Ioan. 12. rio? Propterea & ipſe dicit: qa non uenit
filius, ut iudicet mundũ: ſed ut ſaluet mũ-
dus per ipſum. Iã cõfidenter accedo, iam
ſupplico fiducialiter. Quid. n. timeam qñ
ſaluator uenit in domũ meã? Ei ſoli pec-
caui, donatũ erit qcqd indulſerit ille. Vti-
Roma. 8 que. n. licet ei quod uult facere. Deus ẽ q
Vbi ſupra iuſtificat, quis eſt qui cõdẽnet? Aut quis
accuſabit aduerſus electos dei? Propte-
rea gaudere nos oportet q in noſtra ue-
nerit: nunc. n. facilis ad indulgentiam erit.
Deniq; paruul⁹ ẽ, leuiter placari poteſt.
Quis enim neſciat: qa puer facile donat?
Ecce ſi nõ fuerit pro minimo, poſſumus
reconciliari pro minimo. Pro minimo, in
quam, non tamen ſine pœnitentia: ſed qa
minimũ quiddam ſit noſtra ipſa pœnitẽ-
tia. Pauperes ſumus parũ dare poſſum⁹:
attamen reconciliari poſſumus pro par-
uo illo ſi uolumus. Totũ quod dare poſ-
ſum miſerũ corp⁹ iſtud ẽ: illud ſi dedero
ſatis ẽ. Si quo min⁹ addo & corp⁹ ipſius.
Nã illud de meo eſt, & meũ ẽ. Paruul⁹. n.
natus eſt nobis, & fili⁹ datus eſt mihi. De
te dñe ſuppleo qđ minus habeo in me.
O dulciſſima recõciliatio. O ſatisfactio
ſuauiſſima. O uerè recõciliatio facilis, ſed
putilis: ſatisfactio parua, ſed nõ paruipẽ
dẽda. Etenim q̄ facilis mõ tã difficilis erit
poſtea: et ſicut mõ nemo eſt q recõciliari
nõ poſſit: ita poſt paululũ nemo q poſſit:
qm̃ ſicut benignitas apparuit ultra oẽm
ſpem, ultra oẽm ęſtimationẽ: ſimilẽ expe
ctare poſſumus iudicij diſtrictionẽ. Noli
ergo contẽnere dei miam: ſi nõ ſentire uis
iuſtitiã, ſed iram, ſed indignationem, ſed
æmulationem, ſed furorẽ. Dñe ne in furo Pſalm.
re tuo arguas me, neq; in ira tua corripias
me. Vt. n. ſcires quãta diſtrictio ſuccedit:
tanta illa manſuetudo præuenit. Ex ma-
gnitudine indulgẽtiæ, magnitudinẽ ultio
nis attende. Immenſus eſt. n. deus & infi-
nitus in iuſtitia, ſicut & in miſericordia.
Mult⁹ ad ignoſcẽdũ: mult⁹ ad ulciſcẽdũ.
Sed mĩa quidẽ priora ſibi uẽdicat: ut ſi uo
luerimus, diſtrictio inuenire nõ poſſit in
quẽ ſæuiat. Propter hoc. n. benignitatẽ p-
rogauit, ut per eã recõciliati ſeueritatẽ ui
deamus ſecuri. Propterea uoluit nõ ſolũ
ad terras deſcẽdere, ſed ẽt inoteſcere: non
ſolũ naſci, ſed & agnoſci. Deniq; pp hãc
agnitionẽ dies iſta celebris habet, & inſi
gnis dies apparitiõis. Hodie. n. Magi ab
oriẽte uenerũt: ortũ ſolem iuſtitiæ requi-
rentes, eũ de quo legit. Ecce uir, oriẽs no
mẽ illi. Hodie adorauerũt nouũ uirginis Zacha. 6
partũ, ſequẽtes noui ſyderis ductũ. Nõn-
ne & hic nobis eſt magna conſolatio: ſi-
cut in illo de quo locuti ſumus Apoſtoli
uerbo? Ille dixit deũ: iſti nõ uoce, ſed ope
dicũt. Quid facitis ô Magi qd facitis? La
ctẽtẽ puerũ adoratis, in tugurio uili, in ui-

libus pannis?Ergóne Deus eſt iſte?Deus
certè in templo ſancto ſuo: Deus in cœlo
ſedes eius:& uos eum q̄ritis in uili ſtabu-
lo,in matris gremio?Quid facitis ꝙ et au
rum offertis?Ergo rex eſt ipſe.Et ubi au la
regia,ubi thronꝰ,ubi curiæ regalis freque͂
tia?Nunꝗd aula eſt ſtabulū,thronus præ
ſepium, curiæ frequentia Ioſeph & Ma-
ria? Q̄uo ita inſipientes facti ſunt uiri ſa-
pientes,ut adorent paruulum deſpicabi-
lem tam ſua ætate, q̄ paupertate ſuoꝝ?
Inſipientes facti ſunt ut fierent ſapientes,
& prædocuit eos ſpūs qđ poſtea prædi-
1.Cor.3. cauit Apl's. Qui uult ſapiens eſſe, ſtultus
fiat ut ſit ſapiens. Quia.n.per ſapientiam
mūdus in ſapientia ſua Deū cognoſcere
nō poterat: placuit Deo per ſtultitiā præ
dicationis ſaluos fieri credētes. Nónne ti
mendū erat fratres ne ſcandalizarent̃ ui-
ri iſti: & illuſos ſe crederent cū tanta indi
gna uiderent? A regia ciuitate ubi regem
quærendū coniectabant̃, ad Bethleē uil-
lam paruulā dirigunt̃. Ingrediunt̃ ſtabu-
lum, inueniunt inuolutū pānis infantulū.
Non illis ſordet ſtabulū: non pānis offen
dunt̃, nō ſcandalizant̃ lactentis infantia:
ꝓcidunt,uenerantur ut regem, adorāt ut
Deū.Sed ꝑfecto qui illos adduxit,ipſe et
inſtruxit:et qui per ſtellā foris admonuit,
ipſe in occulto cordis edocuit. Hęc igitur
dn̄i declaratio clarificauit hanc diem: &
Magoꝝ deuota ueneratio deuotā fecit
et uenerabilē.Nec ſola hęc apꝑitio,ſed al
tera q̄dam ſicut à patribus noſtris accepi
mus hodie celebrat̃:quæ & ſi longo poſt
tꝑe,facta credit̃ hoc ipſo die. Cum.n.iam
Xp̄s triginta annoꝝ tempus exegiſſet in
carne, qui ſcd̄m diuinitatē idem ipſe eſt,
& anni eius nō deficiunt:inter populares
turbas ad baptiſmū Ioannis aduenit.Ve-
nit tanq̄ unus è pp̄lo,q ſolus erat ſine pec
cato. Quis eū tūc crederet filium Dei,qs
putaret dn̄m maieſtatis?Valde q̄dem hu
miliaris dn̄e:in imis abſcōderis,ſed Ioan-
nem latere nō poteris. Nónne ipſe eſt qui
per maternū uterum te nondū natū, nō-
dum natus agnouit?Nónne ipſe eſt q per
utriuſque materni uteri parietes te agno-
uit:et q̄a turbis clamare nō potuit ſaltem
matrem ſuā motu exultationis edocuit?
Nunc aūt qđ?Vidit eū Ioannes(ait euan- Ioan.1.
geliſta)uenientē ad ſe & ait: Ecce agnus
Dei,ecce qui tollit peccata mundi. Vere
agnus,uere humilis,uere mā̄ſuetus.Ecce,
inq̄t,agnus dei:ecce q tollit peccata mun
di.En ipſe qui purgationē faciet delicto-
rū:ecce ſentinam nr̄am purgaturus adue
nit: & tn̄ poſt hoc teſtimoniū, baptizari
uult à Ioanne. Tremit ille. Quid mirum?
Quid,inquā mirū, ſi tremit homo, nec au
det attingere ſanctū Dei uerticem,caput
adorandū angelis, reuerendū ꝑtātibus,
tremēdum principatibus? Baptizari uis
dn̄e Ieſu?Vt q̄d.n.aut q̄d tibi opus fuit ba
ptiſmate?Nunquid ſano opus eſt medici
na,aut mūdatione mūdo?Vnde tibi pec-
catū,ut baptiſma ſit neceſſariū?Nunꝗd à
patre?At patrē q̄dem habes,ſed Deū: &
æqualis es illi,Deus de Deo: lumen de lu
mine.Nam in Deū pc̄tm̄ cadere nō poſſe
qs neſciat?An uerò de matre? Nā & ma-
trē habes,ſed uirgo eſt.Qđ ergo pc̄tm̄ ex
ea trahere potuiſti,quę te ſine iniq̄tate cō
cepit,& ſalua integritate peperit?Quam
maculā habere pōt agnus ſine macula?
Ego,inq̄t Ioānes,à te debeo baptizari,et Matth.3.
tu uenis ad me? Magna utrinq̄ humili-
tas:ſed nulla cōparatio.Q̄uo.n.nō humi-
liaret̃ homo coràm humili Deo?Sine mo Vbi ſupra
do(inq̄t dn̄s)decet.n.ſic nos īplere omnē
iuſtitiā.Acq̄euit Ioānes et obediuit,bapti
zauit agnū Dei,& aquas lauit.Nos ablu
ti ſumus,nō ille q̄a nobis lauādis aquę co
gnoſcunt̃ ablutæ. Sed fortaſſis minus cre
dis Ioānis teſtimonio:q̄a ipe hō eſt, et po
tes habere ſuſpectū: cognatꝰ eius eſt cui
teſtimoniū ꝓhibet.Ecce teſtimoniū maiꝰ
Ioāne:teſtimoniū aduenie͂tis colūbę. Nec
incōgrue ad indicandū agnum dei uenit
colūba:q̄a nihil meliꝰ agno cōuenit q̄ co
lūba. Qđ agnus in aīalibus: hoc colūba
in auibꝰ eſt.Sūma utriuſq̄ īnocētia:ſūma
mā̄ſuetudo,ſūma ſimplicitas. Quid.n.ſic
alienū ab oī malitia, ſicut agnus & colū-
ba? Nocere cuiquā neſciūt:lędere nō no-
uerūt.Sed ne fortuito caſu id eueniſſe cau
ſeris:ecce teſtimoniū dei pr̄is. Ecce Deus
maieſtatis ītonuit:dn̄s ſup aquas multas,

Ibidem. & uox pr̄is audita eſt. Hic eſt filius meus
dilectus in quo mihi bn̄ cōplacui.Vere.n.
hic eſt ī quo nō eſt qđ pr̄i diſpliceat, qđ
oculos maieſtatis offendat.Vnde & ipſe
Ioan 8. ait. Quia quæ placita ſunt ei facio ſemꝑ.
Ip̄m inquit,audite. Ecce dn̄e Ieſu,uel iam
nūc loquere.Quouſq̄ ſiles,quouſq̄ diſſi-
mulas? Diu tacuiſti & ualde diu, uel iam
nūc loquendi licentiā habes à pr̄e. Quan
diu uirtus & dei ſapientia, quaſi infirmus
aliq̄s & inſipiēs lates in pp̄lo?Quādiu no
bilis rex & rex cœli: fabri filiū te pateris
Luc.3. appellari pariter & putari? Etenim Lu-
cas euāgeliſta teſtat̃.Qm̄ adhuc filius Io-
ſeph putabatur. O humilitas uirtus Xp̄i,
quantū cōfundis ſuperbiā nr̄æ uanitatis?
Parum aliq̄d ſcio uel magis ſcire mihi ui-
deor,& iam ſilere nō poſſum: impudēter
me & īprudēter ingerēs & oſtētās, prom
ptulus ad loquendū, uelox ad docendū,
tardus ad audiendū.Et Xp̄s cū tanto tꝑe
ſilebat,cū ſeip̄m abſcōdebat:nūꝗd inanē
gloriā metuebat? Quid timeret ab inani
gloria,q eſt uera gloria pr̄is? Vtiq̄ time-
bat,ſed nō ſibi. Nobis timebat ab illa q-
bus nouerat eſſe timēdū, nobis cauebat,
nos īſtruebat. Tacebat ore,ſed īſtruebat
oꝑe: & qđ poſtea docuit uerbo,iam cla-
Matt.11. mabat exēplo.Diſcite à me,q̄a mitis ſum
et humilis corde.Nā de infantia dn̄i parū
aliq̄d audio: extūc iam uſq̄ ad hūc triceſi
mū annū nihil inuenio.Nūc uero iam late
re nō pōt, q tam manifeſte demonſtrat̃ à
patre.Nā in prima quoq̄ apparitione cū
mr̄e uirgine uoluit apꝑere, qđ uerecūdia
q̄dā in uirginitate ſignaret̃. Tertia quoq̄
apparitio eius in euāgelio inuenit̃:& hæc
Ioan.3. nihilominus hodie celebrat̃. Inuitatus.n.
ad nuptias dn̄s uino deficiente cōpaſſus
eoꝝ uerecundię,aquam mutauit in uinū.
Hoc etiā(ſicut ait euāgeliſta)ſignoꝝ eius
fuit initiū.Itaq̄ in prima apparitione ho-
mo uerus īnotuit:ubi inter ubera mr̄is in-
fans apparuit.In ſecūda uerò, ueꝝ eē Dei
filiū patris indicat teſtimoniū.In tertia ue
rò,uerus eſſe Deus demonſtrat̃: ad cuius
īmperium natura mutat̃.Tot teſtimoniȷ̄s
hodie confirmatur fides nr̄a: tot indiciȷ̄s
roboratur ſpes noſtra: tot incentiuis in-
flammatur charitas noſtra.

De Magis ubi exponitur illud de Canticis. Egredimini filiæ Sion. Sermo ſecundus Vnde ſupra.

TRes apꝑitiones dn̄i legimus:una Tres apparitiones
q̄dem die, ſed nō uno tꝑe factas.
Et quidem mirabilis ſecūda, mi-
rabilis tertia, ſed prima apparitio mirabi
lius admiranda. Mirabilis aquaꝝ muta-
tio:mirabilis Ioānis & colūbæ pariter &
paternę uocis atteſtatio, ſed illud mirabi
le magis qđ agnitus eſt à Magis. Nam
ꝙ Deum agnoſcant indicat adoratio,in-
dicat thuris oblatio.Nec ſolum Deū, ſed
& regem agnoſcūt, qđ deſignat̃ in auro.
Et in his non latet eos magnū pietatis ſa
cramentū:unde & myrrha indicat mori-
turū.Adorant Magi, & offerunt munera
adhuc ſugenti matris ubera.Sed ubi eſt ô
Magi,ubi eſt purpura regis huius?Nūꝗd
uiles panni iſti, q̄bus eſt inuolutus: Si rex
eſt,diadema eius ubi eſt?Sed uos eū uerè
uidetis in diademate, quo coronauit eū
mater ſua, in ſacco mortalitatis. De quo Pſalm. 39.
reſurgens ait.Quia concidiſti ſaccū meū,
& circūdediſti me lætitia. Egredimini fi- Cant.3.
lię Sion, & uidete regē Salomonē in dia-
demate, quo coronauit eū mater ſua &c.
Egredimini uirtutes angelicæ, incolæ ci-
uitatis ſupernæ. Ecce rex ueſter,ſed in co
rona nr̄a,in diademate quo coronauit eū
mater ſua.Sed his delitiȷ̄s uſque modo ca
ruiſtis,hāc hactenus dulcedinē nō guſta-
ſtis.Habetis ſublimitatē eiꝰ: ſed humilita
tē eius nō uidiſtis.Egredimini igit̃,et uide
te regē Salomonē in diademate, quo co-
ronauit eū mater ſua. Verūtn̄ nō eſt opus
illis nr̄a exhortatione:q̄m ipſi ſunt q deſi-
derāt in illū ꝓſpicere. Illis.n.quanto ſubli
mitas notior:tanto humilitas ꝓ̄tioſior,&
amabilior eſt. Vnde licet nobis maior ſit Luce.2.
cauſa lętitię(nobis.n.natꝰ eſt,& nobis da
tus)tn̄ ipſi nos præueniūt,ipſi nos exhor-
tant̃:Probat hoc angelꝰ q gaudiū magnū
euāgelizat paſtoribꝰ,& q̄ cū eo facta eſt
multitudo cœleſtis exercitus.Vobis ergo
dicimꝰ filię Sion aīę ſeculares, debiles,de
licatę filię nō filiȷ̄:in q̄bus nihil eſt fortitu-
dinis,nihil eſt uirilis animi.Egredimini fi-

liæ Sion:Egredimini de ſenſu carnis,ad in
tellectũ mẽtis: de ſeruitute carnalis cõcu
piſcẽtiæ,ad libertatẽ ſpũalis intelligẽtiæ.
Egredimini de terra ueſtra & de cogna-
tione ueſtra,& de domo patris ueſtri, &
uidete regẽ Salomonẽ: alioqn nõ erit tu-
tũ uobis uidere eũ eccleſiaſtẽ. Idem.n. ꝗ
Salomon.i.pacificus in exilio eſt: Eccle-
ſiaſtes.i.concionator erit in iudicio:idida
.i.dilectus domini in regno.In exilio man
ſuetus,& amabilis,ĩ iudicio iuſtus,& ter
ribilis,in regno glorioſus,et admirabilis.
Egredimini igitur,& uidete regem Salo-
Ioan.18. monẽ:nã ubiq; rex eſt.Licet.n.regnũ eius
Vbi ſupra. non ſit de hoc mundo: tñ rex eſt ẽt in hoc
mundo.Interrogat⁹ ſiquidẽ. Ergo rex es
tu?Ego,ĩquit,in hoc natus ſum, & in hoc
ueni in mundũ.Hic ergo rector eſt morũ,
in iudicio diſcretor meritorũ, in regno di
ſtributor p̃miorũ. Egredimini proinde fi
liæ Siõ,et uidete regẽ Salomonẽ in diade
mate,quo coronauit eũ mater ſua:in co-
rona paupertatis,in corona miſeriæ.Siq-
dẽ coronatus ẽ, & à nouerca ſua corona
ſpinea,corona miſeriȩ,coronãdus à fami
lia ſua corona iuſtitiȩ:quãdo exibunt an-
geli,& tollẽt de regno eius oĩa ſcandala,
qñ ueniet ad iudiciũ cũ ſeniorib⁹ ppl'i ſui:
cũ pugnabit ꝓ eo orbis terrȩ,aduerſus in
ſenſatos.Coronat eũ,& pr̃ corona gl'iæ,
Pſal.8. ſicut pſal. ait. Gl'ia & honore coronaſti
eũ.Videte eũ filiæ Siõ in diademate quo
corõauit eũ mr̃ ſua.Suſcipite coronã par
uuli,ꝑꝑ uos regis ueſtri,et unà cũ Magis
humilitatẽ eius adorate:quoꝝ fidei deuo
tio uobis hodie ꝓponit̃ in exẽplo. Cui.n.
cõparabimus,& cui ſimiles æſtimabim⁹
uiros iſtos? Si latronis fidẽ, ſi Cẽturionis
cõfeſſionẽ cõſidero,in eo ſuperexcellere
uident̃ iſti ꝙ iam tum miracula multa fe-
cerat,iam tũc à multis p̃dicatus fuerat, à
multis adoratus. Attamen cõſideremus
Latro ꝗd & illi dixerint.Clamabat latro de cru
Luc.23. ce:Dñe,memẽto mei dũ ueneris ĩ regnũ
tuũ.Ergo ne per ſuppliciũ ille uadit in re-
gnũ? Quis indicauit tibi quoniã oporte-
bat pati Chriſtũ,& ſic intrare in gloriam
Centurio ſuam?Tu quoq; Cẽturio eũ unde noſti?
uidẽs quod ſic clamans expiraſſet, Verè,
inqt,hic homo filius dei erat.Mira res,& Matth.26.
omni admiratione digna.Propterea rogo
uos ĩtuemini,et uidete q̃ occulta ſit fides:
q̃ lynceos oculos habeat diligẽtius cõſi-
derate. Cognoſcit dei filiũ lactentem,co
gnoſcit in ligno pendentẽ,cognoſcit mo
rientẽ.Siqdem latro in patibulo,Magi in
ſtabulo cognoſcũt.Ille clauis ĩfixũ, iſti pã
nis inuolutum. Cẽturio uerò uitã agnouit
in morte.Iſti dei uirtutẽ in teneri corporis
infirmitate: ille ſummũ ſpm̃ in expiratio-
ne,iſti dei uerbũ in ĩfantia cognouere. Si-
quidẽ quicqd illi ſermonibus: iſti muneri
bus confitent̃.Latro regẽ,Centurio dei fi
liũ,ſimul & hoĩem ꝓnũciat.Et hȩc tria ip
ſa Magoꝝ munera indicant, niſi ꝙ thure
non tam dei filium mõſtrauere, q̃ deum.
Obſecramus ergo chariſsimi, ꝓſit uobis
tanta charitas quam uobis deus maieſta
tis exhibuit:tanta humilitas quã ſuſcepit:
tanta benignitas, quæ uobis per Chriſti
humilitatẽ apparuit. Agamus gr̃as redẽ-
ptori & mediatori nr̃o,per quẽ nobis in-
notuit tam bona erga nos uolũtas dei pa
tris. Siqdem talem iam nouimus eius ani
mũ:ut nõ ĩmerito dicamus:Sic currimus, 1.Cor.9.
nõ quaſi in incertum. Profecto.n.tale eſt
erga nos cor dei pr̃is, quale uobis expreſ
ſit,qui de eius corde proceſſit.

Item in Epiphania domini. Sermo. III.

n Eceſſarium nobis uidet̃ fratres,
iuxta cæteraꝝ ſolennitatum con
ſuetudinẽ etiã ſolẽnitatis hodier
næ uobis exponere rõnem. Interdum.n.
contra uitia loquimur:& genus illud ſer-
monis perutile: ſed diebus cæteris uide-
tur opportunius conuenire. Feſtiuis autẽ
& maximè in prȩcipuis ſolẽnitatibus ma
gis circa ea quæ ſolennitatis ſunt immo-
randum uidetur, ut pariter & erudiat̃ ani
mus,& excitetur affectus. Quomodo.n.
celebrabitis quod neſcitis, aut quomo-
do ſcietis, niſi annuncietur uobis? Pro-
pterea non ſit moleſtum his qui ſunt in le
ge periti, ſi parum doctis morem geri-
mus, ut exigit ratio charitatis. Credo
enim ne ipſos qdem ſuis epulis eſſe frau-
dãdos: ſi minus eruditis tanq̃ populari-
bus turbis groſſiores prius appoſuerint

cibos.Ita uero apponent:ſi fraternæ cha-
ritatis intuitu placuerint eis quæ neceſſa-
ria ſunt nõ ſatis ĩtelligẽtibus: & ſi fortaſſe
ſibi minus neceſſaria uideant̃.Sic aũt frag
mẽta poſtmodũ recolligẽt ſibiipſis:ſi dili
gẽtius recogitãtes ſubtiliora queq; tanq̃
mũda aĩalia ruminauerint: quȩ parũ intel
ligibiles aĩos prȩ ſubtilitate effugerint.So
lẽnitas igit̃ hodiernæ diei ab apparitione
nomen accepit.Epiphania qdem appari-
tio eſt. Hodie ergo apparitio dñi celebra
tur, nõ tantũ una, ſed trina ſicut à pr̃ibus
nr̃is accepimus.Hodie.n.paruulus rex no
ſter paucis à natiuitate diebus tranſactis
ſtella declarãte primitijs gẽtiũ apparuit.
Hodie quoq; cũ iã triginta fermè in diſpẽ
ſatione carnis egiſſet annos:ꝗ ſcđm diui-
nitatẽ idẽ ipſe eſt,et anni eius nõ deficiũt:
inter populares turbas abſcõditus ad Ior
danẽ baptizãdus aduenit:ſed teſtimonio
dei pr̃is ĩnotuit. Hodie nihilominus cũ di
ſcipulis ſuis uocatus ad nuptias,deficiẽte
uino,ſigno admirabili ſuȩ potentiȩ aquas
in uinũ mutauit.Sed delectat eã, q̃ in ĩfan
tia ſaluatoris facta eſt,apparitionẽ & dili
ligẽtius ĩtueri:qm̃ & dulciſſima eſt, et ſpe
cialius hodie noſcit̃ celebrari.Hodie ergo
ſicut audiuimus in euãgelica lectione ma
gi Hieroſolymã uenerũt ab oriẽte. Meri-
to ſanè ab oriẽte ueniũt,ꝗ ſolis iuſtitiæ no
uũ nobis ortũ annũciant: ꝗ lætis rumori-
bus totũ mũdum illuminãt. Niſi ꝙ ĩfelix
Iudȩa, qa lucẽ oderat ad fulgorẽ nouȩ cla
ritatis obtenebat̃:et caligantes oculi eius
coruſcãte radio ſolis æterni multo magis
Matt.2. excȩcant̃. Veniẽtes ergo ab oriẽte Magi,
ꝗd dixerint audiamus.Vbi eſt ꝗ natus eſt
rex Iudæoꝝ?Quã certa fides,& nihil pe-
nitus hæſitãs.Nõ q̃runt utrũ natus ſit:ſed
fiducial'r loquunt̃: & interrogant ſine du
bitatione: ubi ſit ꝗ natus eſt rex Iudæoꝝ.
Porrò audito(nec mirũ)noĩe regis,rex He
rodes ſucceſſorẽ ſuſpicatus expauit. Nec
mirũ ſi turbat̃ Herodes: ſed ꝙ Hierl'm ci-
uitas dei(q̃ uiſio pacis eſt) cũ Herode tur
bat̃,qs nõ miret̃?Videte fratres quantum
noceat iniqua poteſtas:qũo caput impiũ
ſubiectos quoq; ſuæ cõformat impietati.
Miſera planè ciuitas in qua regnat Hero
des,qm̃ Herodianæ ſine dubio particeps
erit malitiȩ,& ad nouȩ ſalutis ortũ Hero-
diana mouebit̃ turbatione. Confido ego
in dño:qm̃ iter nos minimè regnabit: ẽt ſi
adeſſe cõtingat, qđ & ipm̃ deus auertat.
Nã Herodiana malitia, & Babylonica
crudelitas eſt, naſcẽtem uelle extinguere
religionẽ,& allidere paruulos Iſraelis. Si
ꝗd.n.ad ſalutẽ ptinẽs, ſiqd religionis orit̃:
ꝗcunq; reſiſtit, ꝗcũq; repugnat,planè cũ
Aegyptijs paruulos Iſraelitici germinis
necare conat̃:imò cũ Herode naſcentẽ ꝑ-
ſequit̃ ſaluatorẽ. Sed iam ĩchoatã ꝓſequa
mur hiſtoriã.Credo ſiqs cõſcius eſt huius
rei,ſtudioſius ſibi cauebit decȩtero,et He
rodianũ execrabit̃ animũ: ne ſil'em exitũ
ſortiat̃. Ergo q̃rẽtib⁹ Magis regẽ Iudæo-
rũ,& ſciſcitãte à ſcribis Herode dñicæ na
tiuitatis locũ:illi iuxta ꝓphetã,nomẽ ciui
tatis edicũt.Cũq; receſſiſſent Magi,& re
liqſſent Iudȩos: Ecce ſtella quã uiderãt in Textus.
oriente antecedebat eos. Hinc manifeſtè
datur intelligi,qm̃ humanum flagitantes
conſiliũ, diuinum amiſere ducatũ: & con
uerſos ad terrenũ documentũ, ſignũ cœ-
leſte deſeruit.Vnde & relicto Herode,cõ
tinuo gauiſi ſunt gaudio magno ualde.
Stella.n.antecedebat eos: uſq; dũ ueniẽs Textus.
ſtaret ſupra ubi puer erat. Et intrantes dõ
mũ ĩuenerũt pueꝝ cũ Maria matre eius,
& ꝓcidentes adorauerũt eum. Vnde uo-
bis hoc ô alienigenȩ? Neq;.n.tantã ĩueni-
mus fidẽ in Iſrael.Sic uos nõ offendit uilis
habitatio ſtabuli,nõ pauperies cunȩ prȩ-
ſepij?Nõ uos pauperis matris pñtia: non
lactãtis infantia ſcãdalizat? Deniq; aper
tis theſauris ſuis,ait euãgeliſta,obtulerũt
ei munera,aurũ,thus,et myrrhã. Si ſolum
obtuliſſent aurũ, uideri fortaſſe poterant
paupertati matris uoluiſſe cõſulere,ut ha
beret nimirũ unde paruulũ poſſet filium
educare. Nunc aũt offerentes pariter au-
rũ,thus,& myrrhã: ſine dubio ſpiritualis
oblationis genus inſinuãt. Aurũ enim in-
ter diuitias ſeculi uidetur excellere, quod
per eius gratiam omnes nos deuote ob-
tulimus ſaluatori, cũ pro eius nomine ex
integro dereliquimus ſubſtantiam huius
mundi. Iam uerò neceſſe eſt ut qui perfe-

ćte terrena contempſimus, flagranti deſi
derio cœleſtia reqramus. Sic.n. offerimus
& thuris adoramentũ: quo nimirũ, ut in
Apoc. 5. Apocalypſi beati Ioãnis legis, ſignifican-
tur orationes ſanctoꝝ. Vnde & ꝓpheta
Pſal. 140. in pſalmo. Dirigat, iquit oratio mea: ſicut
Eccleſiaſti incenſum in cõſpectu tuo. Sic et in alio lo
ci. 35. co legis, quia oratio iuſti cœlos penetrat.
Oratio inquam: non cuiuslibet, ſed iuſti.
Nam qui auertit aurem ſuã ne audiat le-
gem: oratio eius erit execrabilis. Porrò ſi
iuſtus eſſe uolueris, & nõ auertere aurem
tuam à mandatis dñi ne auertat, & ipſe
ſuam à precibus tuis: neceſſe eſt ut non ſo
lum pſens ſeculũ cõtemnas: ſed & ipſam
carnem caſtiges & ſubijcias ſeruituti. Nã
Luca. 14. qui dixit. Niſi qs abrenunciauerit oĩbus
Matth. 19. quæ poſſidet, non põt meus eſſe diſcipu-
lus. Et alibi: Si uis eſſe pfectus uade, & uẽ
de oĩa quę habes, & da pauperibus, et ue
Matth. 16. ni ſequere me. Idem ipſe in alio loco ait.
Qui uult uenire poſt me, abneget ſemet-
ipſum, & tollat crucem ſuã, et ſequat me.
Quod exponens Apl's. Quicunq;, inquit,
Galat. 5. ſunt Chriſti, carnem ſuã crucifixerunt cũ
uitijs & cõcupiſcentijs. Duas igit alas ha
beat oratio noſtra, contemptũ mundi &
afflictionẽ carnis: nec dubiũ quin cœlos
penetret, & dirigat ſicut incenſum in con
ſpectu Dei. Erit.n. gratum ſacrificiũ & ac
ceptabilis oblatio noſtra: in qua cũ auro
et thure fuerit ẽt et myrrha: quę licet ama
ra ſit: tñ perutilis eſt: & conſeruat corpus
qđ mortuum eſt ꝑꝑ peccatũ, ne defluens
in uitiũ putrefiat. Hęc breuiter pro imitan
da Magoꝝ oblatione ſint dicta. Cæterũ
qm̃ apparitionem hãc eſſe diximus, quid
in ea appareat dignum eſt ut quæramus.
Vtiq; ſcđm uerba Apoſtoli. Apparuit be
nignitas & humanitas ſaluatoris nr̃i Dei.
Titum. 3. Ecce.n. in euãgelica lectione audiuimus:
Matt. 2. qm̃ intrantes domum Magi inuenerunt
puerum cũ Maria matre eius. In infantuli
corpore quod uirgineo mater fouebat in
gremio: qd niſi ueritas ſuſceptæ carnis ap
paruit? Quid in eo ꝙ cũ matre paruulus
inuenit: niſi uerus homo & uerus hoĩs fi-
lius declarat? Iam uerò & in ſecũda appa
ritine uide, ſi non manifeſte uocis pater-
næ teſtimonio Dei filius approbat. Cœli Matt. 3.
nanq; aperti ſunt ſuꝑ eum, & deſcẽdit ſpi
ritus ſanctus corporali ſpecie ſicut colũ-
ba in illũ: & uox patris audita eſt. Hic eſt
filius meus dilectus, in quo mihi bene cõ
placui. Satis eqdem manifeſtũ eſt ex hoc
ipſo, ſatis euidẽs & indubitabile: qm̃ Dei
filium neceſſe eſt Deũ eſſe. Nam & filios
hominũ hoĩes: & ipſoꝝ quoq; animaliũ
fœtus ex eodem cũ eis genere eſſe nemo
eſt qui dubitet. Veruntamen ut nullus ſa-
crilego errori remaneat locus, q in prima
apparitione uerus homo & filius hoĩs eſt
declaratus, & in ſcđa uerus nihilominus
Dei filius: in tertia iam uerus Deus & au-
ctor naturæ ꝓbatur: ad cuius nutũ natura
mutat. Nos ergo dilectiſſimi, Chriſtũ Ie-
ſum diligamus ut uerũ hoĩem & fratrem
noſtrũ, honoremus ut Dei filium: adore-
mus ut Deũ. Secure credamus in eũ: ſecu
re credamus ei noſipſos fratres mei, cui
nec ptãs deeſt ſaluandi nos, cum ſit uerus
Deus & Dei filius: nec bona uolũtas, cũ
ſit tanquã unus ex nobis uerus hõ et hoĩs
filius. Qũo nanq; nobis erit inexorabilis,
ꝓpter quos factus eſt ſimilis nobis paſſi-
bilis? Iam ſi deſideratis ſuꝑ his apparitio-
nibus aliqd ad ædificationem moꝝ audi
re: illud attẽdite ꝙ primo oĩum Chriſtus
appareat puer cum uirgine matre, ut ſim
plicitatẽ & uerecundiã ante oĩa quæren-
dam nobis doceat eſſe. Nã & pueris ſim-
plicitas naturalis, & cognata uirginibus
uerecundia eſt. Oĩbus ergo nobis in con-
uerſionis noſtræ initio nulla magis uirtus
neceſſaria eſt, q̃ ſimplicitas humilis, &
grauitas uerecũda. In ſcđa uero apparitio
ne uenit ſaluator ad aquas baptiſmi: non
qdẽ lauãdus, ſed magis à pr̃e teſtimoniũ
accepturꝰ. Hę ſunt lachrymę deuotionis,
in qbus nõ indulgentia pctoꝝ, ſed bñpla
citũ q̃ritur Dei patris, cũ deſcendit in nos
ſpũs adoptiouis filioꝝ: teſtimoniũ perhi
bẽs ſpũi nr̃o ꝙ ſumus filij dei, ut mellifluã
nobis uocẽ de cœlo uideamur audire: qa
uerè Deus pater in nobis cõplaceat ſibi,
nec parũ diſtat inter has lachrymas de-
uotionis, & ętatis utiq; iã uirilis, atq; eas
quas primęua ętas iter ĩfantię uagitꝰ ęmi-
Ioſue. 5.
Ioan. 3.

ſit: lachrymas utiq; pœnitentiæ & cõfeſ-
ſionis. Veruntñ longè amplius utriſq; prę
cellũt aliæ q̃dam lachrymę, qbus & ĩfun
ditur ſapor uini. Illas.n. lachrymas uerè in
uinũ mutari dixerim: quæ fraternæ cõpaſ
ſionis affectu in feruore ꝓdeunt charita-
tis: ꝓ qua ẽt ad horam tuiipſius ĩmemor
eſſe ſobria quadam ebrietate uideris.

De circunciſione, baptiſmo & uerbo domini ad Ioannem. Sic decet nos implere omnem iuſtitiam. Sermo. IIII.

Qui legitur in octaua epiphaniæ.

Ioſue. 5. POpulo durę ceruicis cultellꝰ erat
neceſſarius, & lapideis cordibus
merito cultri lapidei debebant,
qualibus à Ieſu Naue facta circũciſio me
morat. Noſter aũt Ieſus tanq; agnus man
ſuetus omnẽ auſteritatem abſtulit. Dñe
agnus es cũ lana & lacte ueniens: aufer à
me obſecro cultellum iſtũ. Durũ.n. uidet
& crudele, paruulo recenter nato cultrũ
lapideũ adhibere. Sic agit miſericors. Du
ritiã duris congruã ſeruis, filijs cõmutauit
in manſuetudinem, ut rubiginẽ originalis
peccati quam uix cultellus eradere pote-
rat: ex hoc iam cũ unctione gr̃æ facile la-
uet aqua. Nihil ergo mirũ ſi pro diuerſita
tę temporꝝ mutata ſint ſacra: ut daretur
utriſq; qđ cõgruũ erat eis. Ipſe uero Chri
ſtus utrũq; ſuſcepit ut tanq; lapis angula
ris utriq; parieti cohæreret, ac ſi duaꝝ ca
pita corrigiaꝝ conſuendo cõnecteret: ſi-
cut & paſcha figuratum ipſe cõpleuit, &
uerũ ꝓtinus ĩchoauit. Sed & ꝓpterea uo-
luit circũcidi, ut oſtẽderet auctorẽ ſe eſſe
ueteris legis ſicut & euãgelij: qm̃ qui per
Ioan. 3. ſeipſum ait: Niſi qs renatꝰ fuerit ex aqua
& ſpiritu ſancto, &c. Ipſe idẽ per ſeruum
ſuũ prius dixerat. Omnis aĩa cuius prępu
tij caro circunciſa nõ fuerit, peribit de po
pulo ſuo. Quòd ſi ſolũ baptiſma ſuſcepiſ-
ſet uideri poterat refugiſſe circunciſionẽ,
tanq; nihil ad ſe ꝑtinentem. Si uerò circũ-
cideret & non baptizaret, qũo mihi per-
ſuaderi poſſet baptizari, circũciſione reli
cta? Nunc itaq; poſt circũciſionẽ baptiſ-
ma ſuſcipiẽs illud mihi tenendũ tradidit,
qđ ultimo ſuſcepit. Deniq; cõmunitatis
amator & cõmẽdator qui habitare facit
unius moris in domo, quomodo cõmuni
tatem deſereret & alios ſcãdalizaret? Sic
enim ſcandalizarentur uidentes eum nõ
circũcidi: ſicut hodie ſcandalizaret eccle
ſia ſi infantẽ uideret nõ baptizari. Nec ſo
lum cõmunitatis & unitatis bonũ com-
mendare, ſed humilitatẽ uoluit exhibere,
ut ligaturam uulneratoꝝ ſuſciperet, qui
ſolus erat abſq; uulnere. Hinc.n. Apl's di-
cit. Miſit Deus filium ſuum in mundũ, na Galat. 4.
tum ex muliere, factũ ſub lege. Verum ne
qs fortè diceret, ꝙ circunciſus eſt, paren-
tes fecerũt, paruulus.n. erat, iam triginta
annoꝝ ad baptiſmum ipſe perrexit. Incli
nat ſub Baptiſtæ manibus caput tremen
dum poteſtatibus, principatibus adoran
dum. Quid mirũ ſi Baptiſta contremuit?
Quis uel ipſa cogitatione non contremi-
ſcat? O q̃ altum erit in iudicio caput qđ
modo ĩclinatur, & uertex qui modo tam
humilis uidet, q̃ ſublimis & excelſus tũc
apparebit? Sine, inqt, modo: ſic enim de- Matt. 2.
cet nos implere omnẽ iuſtitiam. Siqdem
qui in plenitudine tꝑis uenit, & in quo ha
bitat plenitudo diuinitatis, nihil nouit ni-
ſi plenũ. Nam legem nõ uenit ſoluere, ſed
implere. Eſt autem iuſtitia quædam ſtri-
cta & anguſta ualde: ita ut q̃ cito pedem
uerteris in peccati foueam cadas, nec prę
ponere ſe æquali, nec æquare præpoſito.
Huius diffinitio eſt reddere unicuiq; qđ
ſuum eſt. Altera latior, & amplior iuſti-
tia, nec æquare ſe pari, nec inferiori præ-
ponere. Sicut enim grandis & grauis eſt
ſuperbia præferre ſe æquali, aut æquare
prælato: ita magnæ humilitatis eſt infe-
riorem ſe exhibere æquali, aut æqualem
inferiori. Maxima & plena iuſtitia eſt ſe
inferiorem exhibere etiam ipſi inferiori.
Sicut enim ſumma et intolerabilis ſuper-
bia eſt ſuperiori ſe præponere: ita inferio
ri ſe ſubdere, ſumma & plena iuſtitia eſt.
Quod Ioannes ait: Ego à te debeo bapti
zari: de prima fuit, quia ſuperiori ſe ſubdi
dit: qđ autem Chriſtus fecit de plena iu-
ſtitia fecit: ſiquidem ille ſeruuli ſui ma-
nibus ſe inclinauit. Videat autem nunc
quiſque quem imitetur: hunc an eum
qui extollitur ſuper omne quod creditur

Deus aut colit. Studeam⁹ et nos obſecro
frẽs adimplere oẽm iuſtitiã.Ipſa.n.eſt uia,
per quã ad lætitiã uenit.Nam lætitia prę-
miũ eſt:iuſtitia uero meritum & materia.
Nam de ipſa iuſtitia erit lętitia noſtra:q̄n
Chriſtus apparebit uita nr̃a:& nos appa
rebimus cũ ipſo in gloria: q̄m ipſe eſt qui
factus eſt nobis à Deo patre iuſtitia. Bea
ti uerò qui ẽt nũc de iuſtitia lætant,& ex-
hilarant in cõſcientijs ſuis:ſugẽtes mel de
petra, oleũq; de ſaxo duriſſimo. Nũc aũt
uidetur laborioſa iuſtitia:ſed ueniet q̄n in
ſuauitate,& iucũditate ſine omni labore
deſideret & habeat: amet, & percipiat,
q̄n fruemur ipſa iuſtitia.Væ aũt his q̄ præ
tergrediunt uiam, qui relicta iuſtitia, ua-
nam & tranſitoriã lætitiã quærunt. Cum
enim de tranſitorijs quęrunt lætitiam: nõ
poterit non tranſire tranſeuntibus his de
quibus erat. Sicut enim lignis deficienti-
bus deficit ignis: ſic mundus tranſit, &
concupiſcentia eius: haud dubium quin
& lætitia quocꝫ.

Dominica prima poſt octauã epiphaniæ, de mi
raculo facto in nuptijs:& de eo quod do
minus ait. Et uos ſimiles homini
bus expectantibus, &c.

Sermo I.

IN lectione ſancti euãgelij fratres
hodie audiuimus: q̄a dñs noſter
iuit ad nuptias.Faciam⁹ ergo qđ
alibi monet:et ſtudeamus ſimiles fieri ho
minibus expectantibus dñm ſuum q̄n re
uertat à nuptijs. Nam tenẽti carrucam in
agro,& uendenti aliq̄d uel emẽti in foro:
nõ dicit q̄d expectas? necꝫ.n.ſimiles ſunt
expectãtibus. Ei uerò quẽ uidemus ſtare
ante ianuã,pulſare crebrius,ſæpius ſuſpi-
cere ad feneſtras: nihil mirũ ſi dicit q̄d ex
pectas? Illi ergo ſunt ſil'es expectãtibus,
q̄ nõ ſurda aure audierũt. Vacate & uide
Pſalm.45. te,q̄m ego ſum deus. Veniet dñs expectã
Pſal.39. tibus eum in ueritate:qualis q̄ dicit.Expe
ctans expectaui dñm. Veniet tanq̄ reuer
tens à nuptijs inebriatus uino charitatis,
& imemor iniquitatũ noſtraꝝ.Veniet nõ
expectantibus tanq̄ reuertens à nuptijs:
tanq̄ potẽs crapulat⁹ à uino.Verè ebrius
& imemor miſerationũ ſuaꝝ. Tũc enim
quãtum ad illos obliuiſcet miſereri deus.
Veniet in ira, & indignatione tanq̄ furi-
bundus,ſed ô dñe ne in furore tuo arguas
me. Hæc modo non tam de p̄ſentibus nu
ptijs, q̄ pro earum occaſione ſint dicta.
Iam uerò ſequamur unà cũ diſcipulis ad
nuptias euntẽ dominũ, ut uidentes qđ fa
cturus eſt pariter credamus cũ illis. Defi-
ciente uino dixit mater Ieſu ad eum. Vinũ *Textus.*
non habent. Cõpaſſa eſt enim eoꝝ uere-
cundiæ: ſicut miſericors,ſicut benigniſſi-
ma. Quid de fonte pietatis p̄cederet niſi
pietas? Quid inquã mirũ ſi pietatem exhi
bent uiſcera pietatis? Nõnne qui pomum
in manu ſua tenuerit dimidia die: reliqua
diei parte pomi ſeruabit odorẽ? Quantũ
igitur uiſcera illa uirtus pietatis affecit: in
q̄bus nouem mẽſibus requieuit? Nam &
antè mẽtem repleuit,q̄ uentrẽ:& cũ pro-
ceſſit ex utero,ab animo nõ receſſit. Du-
rior fortaſſe,& auſterior uideri poſſet re-
ſpõſio domini,ſed nouerat ille cui loque-
retur:& quis loqueret,illa nõ ignorabat.
Denicꝫ ut ſcias q̄uo rñſum ipſum accepe
rit,aut quantũ de filij benignitate pręſum
p̄ſerit:ait miniſtris.Quæcuncꝫ pręceperit *Textus.*
uobis ſeruate,& facite. Erant aũt ibi lapi
deæ hydriæ ſex poſitæ. Has nũc hydrias
purificãdis ueris Iudæis:nõ lr̃a,ſed ſpiritu
neceſſe habem⁹ apponere,uel magis ap-
poſitas demonſtrare. Quia.n.nondũ p̄ue
nit eccleſia ad p̄fectam purificationẽ: q̄n
eam ſibi Chriſtus exhibebit gl'ioſam non
habentẽ maculam,necꝫ rugam,aut aliq̄d
hmõi: multis iterim purificationib⁹ opus
habet, quatenus ſicut abundãt peccata,
abundet indulgentia:ſicut multiplicat mi
ſeria, ſic & miſericordia: niſi q̄ non ſicut
delictũ,ita & donum.Gratia.n.nõ ſolum
peccata lauat, ſed & merita donat. Sex
igit hydriæ ſunt poſitę his qui poſt baptiſ
mum in peccata labunt: de his enim lo-
quimur: quia de his ſumus.Exuimus tuni
cam ueterem: ſed heu peius reinduimus
eam. Lauimus pedes noſtros: ſed peius
inquinauimus eos.Sicut ergo,qđ alius in
quinauerat, lauit alius: ſic inq̄natos à no-
bis,lauari op⁹ eſt & à nobis. Aliena lauit
aqua:quos culpa inq̄nauerat aliena. Nec
tamen

tamen ſic alienam dixerim,ut negem no-
ſtrã, alioquin nec inquinaret. Sed aliena
eſt, quia ĩ Adã oẽs neſciẽtes peccauimus,
noſtra,q̄a et ſi in alio nos tñ peccauimus,
& nobis iuſto dei iudicio imputabatur li
cet occulto.Veruntñ ut iam nõ ſit qđ cau
ſeris ô hõ, contra inobedientiã Adæ dat
tibi obedientia Chriſti, ut ſi gratis uenun
datus es, gratis & redimaris. Si neſciens
in Adã periſti, neſciẽs uiuificeris in Chri-
ſto. Neſciſti q̄n ad lignũ uetitũ uetus A-
dã tetendit manus noxias: neſciſti nihilo
minus q̄n in ligno ſalutifero innoxias ma
nus Chr̃s extendit.A primo hoīe ĩ te ma-
nauit macula, qua inquinatus es, à Chr̃i
latere aqua,qua mundatus es.Nũc iã inq̄
natus propria culpa: propria nihilhomi-
nus aqua mundaberis, ab illo tñ & per il
lum, q̄ ſolus eſt purgationẽ faciẽs pecca-
Ezech.18. torũ.Prima ergo hydria & prima purga-
tio in cõpunctione eſt, de qua legimus,
q̄m in quacuncꝫ hora ingemuerit pecca-
tor,oĩum iniquitatũ eius nõ recordabor.
Secunda uerò cõfeſsio eſt.Oĩa ſiquidem
in cõfeſſione lauantur. Tertia eleemoſy-
narũ largitio.Hinc.n.habes in euangelio.
Lucæ.11. Date eleemoſynã,& ecce oĩa munda ſũt
uobis.Quarta remiſſio iniuriarũ,ſecundũ
Vbi ſupra quod orantes dicimus.Dimitte nobis de
bita noſtra,ſicut & nos dimittimus debi
toribus noſtris. Quinta eſt afflictio cor-
poris:unde et oramus ut mundi per abſti
nentiã deo canamus gloriã.Sexta eſt obe
dientia præceptorũ ſicut audierũt diſci-
puli, qđ utinã audire mereamur & nos.
Ioan.10. Vos mundi eſtis propter ſermonẽ quem
loquut⁹ ſum uobis. Nimirũ quia nõ erãt
Ioan.8. ſicut hi quibus dicitur. Sermo meus non
capit in uobis, ſed in auditu uerbi obau-
dierant ei. Hæ ſunt ſex hydriæ poſitæ in
purificationẽ noſtrã, quæ uacuæ ſunt &
plenæ uento:ſi pro inani gloria obſeruan
tur.A qua replẽtur ſi timore dei cuſtodiã
tur,q̄m timor domini fons uitæ:aqua,in-
quã,timor dñi eſt,& ſi minus ſapida, ſed
optime refrigerans animã noxijs deſide-
rijs ęſtuantẽ,Aqua eſt quæ iacula inimici
ignita poſſit extinguere.Nã nec illud diſ-
ſonat q̄ aqua ſemper ima petit,& timor
ad ima cogitationem deducit,& in infe-
rioribus immoratur,atque loca horrẽda
pauida mente colluſtrat,iuxta illud. Va- *Eſaiæ.38.*
dã ad portas inferi. Sed diuina uirtute a-
qua mutatur in uinũ,quãdo perfecta cha
ritas foras mittit timorẽ. Dicunt aũt lapi
deæ hydriæ non tã p̄p duritiã q̄ ſtabilita
tem. Capientes ſingulæ metretas binas
uel ternas. Duæ metretæ duplex timor,
ne fortè trudi in gehennam, ne fortè ab
æterna uita contingat excludi. Sed qui
a de coutingente futuro ſunt iſta, & blã
diri poteſt ſibi anima dicens: poſtquam
aliquãdiu in uoluptatibus tuis uixeris a-
ges pœnitẽtiã:nec iſta iam cariturus, nec
periturus in illa, bonum eſt adhibere &
tertiũ:qui uticꝫ ſpiritualibus notus eſt,eo
utilior quo de præſenti eſt. Timent.n.qui
nouerũt ſp̄ũalẽ cibũ,ne quãdo fortè frau-
dent eo.Cibo ſiquidẽ forti egent, qui ma
nũ miſerũt ad fortia.Viuãt de paleis Ae-
gypti,q̄ deſeruiũt in operibus luti, & la-
teris:nobis fortior cibus eſt neceſſarius:
q̄m nobis grandis reſtat uia, ut ambule-
mus ĩ fortitudine cibi illius. Ipſe eſt panis
angelorũ,panis uiuus, panis quotidian⁹.
Hic eſt de quo nobis promiſſum eſt,quia *Matth.19.*
centuplũ accipiemus in hoc ſeculo. Sicut
enim mercenarijs, & quotidianus cibus
datur in opere,& merces ſeruatur in fine,
ſic dominus uitam æternã in fine reddet,
& interim centuplũ repromittit & exhi-
bet.Quid ergo mirum ſi timet ne perdat
hanc gratiam,qui iam conſecutus eſt eã?
Hæc eſt metreta tertia, quam ſub diſiun
ctione ſignanter poſuit, eo q̄ non omniũ
ſit:quia nec omnibus centuplũ repromiſ
ſum,ſed ſolis qui omnia reliquerunt.

De mutatione aquæ in uinum.

Sermo. II. *unde ſupra.*

IN operibus domini fratres et mi
nus capaces animos exterior cõ
ſideratio paſcit:& q̄ magis exer-
citatos habent ſenſus. Solidiorem intus
cibum inueniunt & ſuauiorem,tanquam
adipem medullamcꝫ frumẽti. Sunt enim
& exteriori ſpecie delectabiliora, & ite-
riori uirtute multo delectabiliora:quẽad
modum & ipſe exterius quidem ſpecio-

ſus erat forma præ filijs hominum:interiꝰ
aũt tanquam candor lucis æternæ, ẽt ip-
ſis ſupereminẽs uultibꝰ angelorũ.Appa-
rebat.n.foris hõ ſine culpa,caro ſine pec-
Naum. 1. cato,agnus ſine macula. Quàm ſpecioſi
pedes annũciãtis pacẽ,annũciãtis bona:
ſed multo ſpetioſiꝰ & p̃cioſius caput eiꝰ:
qm̃ caput Chr̃i deus. Delectabilis aſpe-
ctus hoĩs in quẽ peccatũ nõ cadit: & bea
ti oculi q uiderunt,ſed multo magis, bea
Matth. 5 ti mũdo corde: qm̃ ipſi deũ uidebũt.De-
niq; cũ perueniſſet ad nucleũ: teſtã iam
(licet decorã ualde) nõ reputabat Apl'us
dicẽs.Et ſi cognouimꝰ aliquãdo Chr̃um
2.Cor. 5. ſecundũ carnẽ:ſed nunc iã non nouimus.
Nimirũ quia dñs ipſe p̃dixerat:caro non
prodeſt qcquã,ſpũs eſt qui uiuificat.Sed
Ioan.6. hæc eſt ſapiẽtia quã loquit̃ Paulus inter
pfectos,nõ inter eos qbus legimꝰ ab eo-
1.Cor. 2. dẽ dictũ.Nihil arbitratus ſum me ſcire in
inter uos niſi Ieſum Chr̃m,& hunc cruci
fixũ.Totus ſuauis eſt, totus ſalubris ẽ,to
tus delectabilis, totus deniq; ſecũdũ ſpõ
ſæ uocẽ deſiderabilis. Sicut aũt in eo oſtẽ
ſum eſt:ſic & in operibus eius reperies.
Nã & ſuperficies ipſa tanquã à foris cõſi
derata decora eſt ualde, & ſiquis frege-
rit nucẽ,intus inueniet quod iucũdius ſit,
& multo ãplius delectabile.Nõ ſic apud
pr̃es ueteris teſti reperies.Nã & in operi
bus eorũ decora,& delectabilis eſt ſigni
ficatio myſtica:ipſa tñ ſi p ſe cõſiderẽt,in
uenient aliquãdo minus digna, ut ſunt fa
cta Iacob,adulteriũ Dauid, & multa ſi-
milia. Pretioſa qdẽ ſunt fercula, ſed uaſa
Pſalm. 17. nõ adeo p̃tioſa. Et fortaſſe ppea dictũ ẽ:
tenebroſa aqua in nubibꝰ aeris:qm̃ tene
broſæ nubes illę fuerũt, & ſubiũctũ ẽ de
domino,præ fulgore in cõſpectu eius nu
bes trãſierunt. Credo iam aduertiſtis ad
quid hæc dicere uelim. Audiſtis.n. hodie
miraculũ factũ in nuptijs: initiũ utiq; ſi-
gnorũ dñi:cuius & hiſtoria ſatis eſt admi
rabilis,et ſignificatio ãplius delectabilis.
Magnũ.n.diuinæ maieſtatis indiciũ fuit,
ad nutũ domini,aquã in uinũ cõuerti:ſed
eſt illa multo melior mutatio dexteræ ex
celſi,quã in iſta p̃figurauit.Oẽs.n. nos ad
ſpũales nuptias uocati ſumus:in quibus
utique ſpõſus eſt Chriſtus dominus.Vn-
de canimus in pſalmo.Et ipſe tãquã ſpõ- *Pſalm. 18.*
ſus pcedens de thalamo ſuo. Spõſa uero
noſiipſi ſumus,ſi nõ uobis uidet̃ icredibi-
le,& oẽs ſimul una ſpõſa,& aĩæ ſingulo-
rũ q̃ſi ſingulæ ſpõſæ. Sed qñ hoc ſentire
poterit fragilitas nr̃a de deo ſuo,ꝙ eo af-
fectu ſe diligat quo diligitur ſpõſa à ſpõ-
ſo?Multũ.n.hęc ſpõſa ſpõſo ſuo iferior ge
nere,iferior ſpecie,iferior dignitate. Atta
men pp Aethiopiſſã iſtã de lõginquo fi-
lius æterni regis aduenit, & ut ſibi deſpõ
ſaret illã,ẽt mori pro ea nõ timuit. Moy-
ſes qdẽ æthiopiſſam duxit uxorẽ:ſed non
potuit Aethiopiſſę mutar̃ colorẽ: Chr̃us
uerò quã adamauit ignobilẽ adhuc et fœ
dã:gl'ioſã ſibi exhibebit eccleſiã non ha-
bentẽ maculã neq; rugã.Murmuret Aa-
ron,murmuret & Maria:nõ noua,ſed ue
tus:nõ mr̃ domini,ſed ſoror Moyſi.Non
nr̃a inquã Maria,illa.n. ſolicita eſt ſiquid
fortè deeſt ĩ nuptijs. Vos aũt ut dignũ eſt
murmurantibus ſacerdotibus,murmurã
te ſynagoga:toto affectu in gr̃arũ actio-
ne uerſamini. Vnde.n.tibi ò humana ani-
ma:unde tibi hoc? Vnde tibi tam ineſti-
mabilis gr̃ia,ut eiꝰ ſpõſa merearis eſſe, in
quẽ deſiderãt ãgeli ipſi pſpicere? Vñ tibi
hoc ut ipſe ſit ſpõſus tuus,cuiꝰ pulchritu-
dinẽ ſol & luna mirant̃:ad cuius nutũ uni
uerſa mutantur?Quid retribues domino
pro oĩbus q̃ retribuit tibi,ut ſis ſocia mẽ-
ſæ,ſocia regni,ſocia denique thalami, ut
introducat te rex in cubiculũ ſuũ?Vide iã
quid de deo tuo ſentias: uide quantũ de
deo p̃ſumas.Vide quibꝰ brachijs uicariæ
charitatis redamãdus & ãplectẽdus ſit,
q tanti te æſtimauit:imò q tanti te fecit.
De later̃.n.ſuo te reformauit: quãdo pro
pter te obdormuit ĩ cruce: & ob hoc sõ-
nũ mortis excepit. Propter te à Deo pa
tre exiuit: & matrẽ ſynagogã reliquit: ut
adhærens ei unus cum eo ſpũs efficiaris.
Et tu ergo audi filia & uide,& conſidera
quãta ſit erga te dignatio dei tui: & ob-
liuiſcere populũ tuum & domum patris
tui. Deſere carnales affectus, ſeculares
mores dediſce:à prioribus uitiis abſtine,
cõſuetudines noxias obliuiſcere.Quid.n.

putas:nõne ſtat angelꝰ dñi q ſecet te me
diã:ſi fortè,(quod auertat ipſe) alterũ ad
miſeris amatorẽ?Iam.n. deſpõſata es illi,
iam nuptiarũ prandiũ celebratur:nã cœ-
na quidẽ in cælo & in aula æterna parat̃.
Veruntamẽ nũquid ibi uinũ deficiet? Ab
ſit.Inebriabimur ibi ab ubertate domus
dei, & torrẽte uoluptatis eiꝰ potabimur.
Paratũ eſt pfecto illis nuptijs flumẽ uini,
Pſalm. 45. uini inquã quod lętificat cor.Siquidẽ flu-
minis ĩpetꝰ lætificat ciuitatẽ dei.Nũc aũt
qm̃ grandis nobis reſtat uia, prandiũ q-
dẽ accipimus hic, & ſi nõ in tanta copia,
ꝙ plenitudo & ſatietas cœnæ reſeruetur
æternę.Hic ergo nõnunquã uinũ deficit,
gratia.ſ.deuotionis, & feruor charitatis.
Quoties mihi neceſſe eſt fratres poſt la-
chrymoſas querimonias ueſtras exorare
matrẽ miſericordiæ,ut ſuggerat ſuo beni
gniſſimo filio,qm̃ uinũ non habeatis? Et
ipſa dico uobis chariſſimi ſi piè à nobis
pulſata fuerit,non deerit neceſſitati nr̃æ:
qm̃ miſericors eſt,et mater miſericordię.
Nam ſi cõpaſſa eſt uerecundiæ illorum à
quibus fuerat inuitata, multo magis cõ-
patiet̃ nobis,ſi pie fuerit inuocata. Placẽt
enim illi nuptię nr̃ę,et ptinẽt ad eã multo
ãplius illis: nimirũ de cuius utero tanquã
è thalamo ſuo cœleſtis ſpõſus proceſſit.
Sed quẽ nõ moueat quòd in nuptijs illis
rñdit dñs benigniſſimæ, ac ſanctiſſimæ
mr̃i ſuę dicẽs.Quid mihi & tibi ẽ mulier?
Textus. Quid tibi & illi domine:Nónne quod fi-
lio & mr̃i? Quid ad illã pertines quæris,
cũ tu ſis benedictus fructus uẽtris eiꝰ ĩma
culati?Nõne ipſa eſt q̃ ſaluo pudore cõce
pit,& ſine corruptione te peperit? Nõne
ipſa eſt,in cuius utero nouẽ mẽſibus mo-
ratus es,cuiꝰ uirgineis uberibus lactatus
es:cũ qua iã duodecim annorũ factus de
Hieruſalẽ deſcẽdiſti, et eras ſubditus illi?
Nũc ergo dñe quid moleſtꝰ es illi dicẽs,
qd mihi & tibi?Multũ p oẽm modũ.Sed
manifeſte iã uideo ꝙ non uelut indignãs,
aut cõfũdere uolens uirginis matris tene
ram uerecundiã dixeris quid mihi et tibi,
cum uenientibus ad te (iuxta matris præ
ceptum) miniſtris, nihil cunctatus facias
quod illa ſuggeſſit. Vt quid ergo fratres,
ut quid ſic reſpondeat prius? Vtiq; pro-
pter nos,ut conuerſos ad dominũ iam nõ
ſolicitet carnalium cura parentum, & ne
ceſſitudines illæ non impediant exercitiũ
ſpirituale. Quandiu enim de mũdo ſumꝰ
debitores,nos conſtat eſſe parentibus.
At poſtquam reliquimus noſmetipſos,
multo magis ab eorũ ſolicitudine liberi
ſumꝰ. Vñ & legimus fratrẽ quẽdã in ere-
mo cõuerſãtẽ, cũ ad eũ carnalis frater au
xilij gratia aduentaſſet rñdiſſe, ut adiret
alterũ fratrẽ eorũ, cũ ille utiq; iã obiiſſet.
Cumq; admiratus qui uenerat responde
ret,quia ille obiit, eremita ſe quoq; ſimili
ter obijſſe reſpõdit.Optime ergo nos do
cuit dominus ne ſoliciti ſimus ſuper pro-
pinquis carnis nr̃æ plus q̃ religio poſtu-
let,qñ ipſe matri & tali matri reſpondit,
quid mihi & tibi eſt mulier?Sic & in alio
loco cũ ſuggeret ei quidã qm̃ foris ſtaret
cũ fratribꝰ dñi quęrẽs ei loqui reſpõdit:
Quæ eſt mater mea,& q sũt fratres mei? *Marci.3.*
Vbi mõ ſunt q tam carnaliter & inaniter
ſup carnalibus propinquis ſuis ſolent eẽ
ſoliciti,ac ſi adhuc uiuerẽt & ipſi cũ eis?
Sed uideamꝰ iam qd ſequit̃. Erãt,ait euã *Textus.*
geliſta,hydriæ ſex poſitæ ſecundũ purifi-
cationẽ Iudęorũ. Vel ex hoc potes mani-
feſtiꝰ aduertere nõ plenitudinẽ, ſed p̃pa-
rõnẽ nuptiarũ eẽ, ubi nimirũ adhuc opus
eſt purificatione.Deſpõſationis ergo nu-
ptiæ iſtæ ſunt,non copulationis. Abſit.n.
illis in nuptijs fore uaſa purificationis: qñ
glorioſam ſibi Chriſtus eccleſiã exhibe-
bit non habentẽ maculã neq; rugã, aut ali
quid huiuſmodi.Vbi aũt nõ erit macula,
quæ purificatio erit neceſſaria?Nũc utiq;
lauandi tẽpꝰ eſt, nũc purificationẽ patet
eſſe neceſſariã:qm̃ nemo mũdus à ſorde,
nec infans cuius eſt unius diei uita ſuper
terrã.Nunc abluitur ſponſa,nũc purifica
tur:ut in cœleſtibus illis nuptijs ſpõſo ſuo
ſine omni macula præſentet̃. Quæramus
ergo hydrias ſex, in quibus hæc ablutio
Iudæorũ.i confitentium purificatio fiat.
Nam ſi dixerimus quia peccatũ nõ habe *1. Ioan. 1.*
mus,noſipſos ſeducimus,& ueritas in no
bis nõ eſt,q̃ ſola liberat, ſola ſaluat, ſola
lauat. Qd' ſi cõfiteamur peccata nr̃a, nõ

deerũt ueris Iudęis purificationis hydrię:
qm̃ fidelis eſt de⁹ q dimittat nobis pctã,
& emũdet nos ab oĩ iniquitate. Ego qui-
dẽ ſex hydrias, ſex obſeruantias arbitror
eſſe, quas ad purificãda cõfitentiũ corda
ſcti pr̃es inſtituere, & oẽs illas (ni fallor)
hic poterimus inuenire. Prima ſiquidẽ hy
dria cõtinentia eſt caſtitatis, qua diluitur
quicqd antè luxuria inquinauit. Scđa ue-
rò ieiuniũ eſt, ut qđ maculauerat crapula
nũc abſtinẽtia mũdet. Per ſegnitiẽ quoq;
& ocioſitatẽ, quæ inimica eſt aĩæ, multas
contraximus ſordes contra Dei ſñiam. In
Gene. 3. ſudore uultus alieni nõ noſtri pane ueſcẽ-
tes: propter hoc quoq; tertia hydria no-
bis apponit̃, ut ſordes illę, ĩ labore manuũ
diluãtur. Sic & per ſomnolentiã cęteraq;
noctiũ & tenebrarꝝ opęra multa deliqui
mus: Ideo quoq; quarta hydria uigiliarꝝ
obſeruantia ponitur, ut nocte ſurgẽtes ad
confitendũ dño, non bonas noctes prętę
riti tpis redimam⁹. Iã uerò de lingua quis
neſciat quã multũ inquinauerit nos p ua-
niloquia & mendacia, per detractiones
& adulationes, p uerba malitiæ & uerba
iactãtiæ? Pro his oĩbus neceſſaria eſt hy-
dria quinta, ſilentiũ. ſ. cuſtos religionis, et
ĩ quo eſt fortitudo noſtra. Sexta quoque
hydria diſciplina eſt, qua nõ nr̃o arbitrio,
ſed alieno uiuimus, ut deleat̃ quicqd indi
ſciplinate uiuẽdo deliquim⁹. Lapidea ſũt
hęc, dura ſunt, ſed neceſſe habemus in his
lauari: niſi fortè uoluerimus propter fœdi
tates noſtras à dño accipere libellũ repu
dij. Attñ in eo quod dicunt̃ lapideæ, non
ſolũ duritia, ſed multo meli⁹ ſoliditas po
teſt intelligi: qm̃ non lauãt hæc, niſi firma
ſtabilitate pmanſerit. Ait ergo dñs ad mi
niſtros: Implete hydrias aqua. Quid ſibi
Textus. iſtud uult dñe? Miniſtri ſoliciti ſũt de uini
penuria, & tu dicis, ĩplete hydrias aqua?
Illi de poculis cogitant, & tu præcipis ut
uaſa purificationis impleant? Sic oĩno ſic
ſuſpirãti Iacob ad Rachelis amplex⁹: Lia
Gene. 29. à pr̃e ſupponit̃. Nobis ſr̃es qui miniſtri ſu
mus & ſerui ur̃i p Chriſtũ nobis præcipit̃
implere hydrias aqua, quoties deeſt ui-
[illegible] Ac ſi dicat̃. Illi deuotionẽ deſiderant,
[illegible]equirunt, feruorẽ flagitãt: ſed non-
dum uenit hora mea, implete hydrias a-
qua. Quæ eſt. n. aqua ſapiẽtię ſalutaris, &
ſi nõ adeo ſuauis, niſi fons uitæ & initiũ ſa
pientiæ timor dñi? Dicit̃ ergo miniſtris:
Incutite metũ & ſpũ timoris non tam ua
ſa q̃ corda replete, qa ut ad charitatẽ per
ueniant initiandi ſunt à timore, ut dicant
& ipſi. A timore tuo concepimus dñe &
parturiuimus ſpiritum ſalutis. ¶ Sed qũo
implebunt̃ hydriæ? Prædixerat. n. euange
liſta, capiẽtes ſingulæ metretas binas uel
ternas. Quæ ſunt duæ metretę, quæ ue ter
tia? Vtique duplex timor, cõis & notus
oĩbus, ac tertius quidẽ minus cõis, & mi-
nus notus. Primus. n. timor eſt ne crucie-
mur in gehenna. Scđs ne excluſi à uiſione
Dei priuemur tã inęſtimabili gloria. Ter-
tius replet aĩam oĩ ſolicitudine timidã, ne
fortè deſerat̃ à gratia. Et quidẽ oĩs timor
dñi ſicut aqua extinguit ignem, ſic extin-
guit peccati cõcupiſcentiã: ſed his maxi-
me cũ ad oẽm tentationẽ ſtatim occurrit
ne fortè contingat amittere gratiã, ut ſibi
derelictus homo labatur quotidie de ma
lo in peius: de periculo minori in grauiorẽ
culpam, quales utiq; multos uidemus cũ
in ſordibus ſint, ſordeſcẽtes adhuc. Nam
aduerſus timorem iſtum, non eſt unde ſi-
bi blandiatur anima, ſiue de minori fortè
quantitate peccati, ſiue de emendatione
futura. Talibus enim blandimentis impe
diuntur aliquatenus duo prima genera ti
moris. Præcepit ergo nobis dñs ut hac a-
qua hydrias impleamus. Sunt. n. aliquan
do uacuæ & plenæ uento: ſiquis tamen
adeo inſanus eſt, ut ĩ eo per uanitatis ſtu-
dium, illæ quas prædiximus obſeruantię,
mercede perpetua uacuentur, ut ſunt fa-
tuæ uirgines, in quarꝝ uaſis oleum nõ ha-
betur. Interdum autẽ, quod peius eſt, ple
næ quidem ſunt, ſed plenæ ueneno, quod
eſt inuidia, murmur, rancor animi, & de-
tractio. Propterea ne fortè ſubintrent iſta
dum uinum deeſt, iubemur implere hy-
drias aqua, ut obſeruentur mandata do-
mini in timore: quæ tunc mutatur in ui-
num cum timor expellitur à charitate, &
implẽtur omnia feruore ſpiritus & iucun
da deuotione.

In cõuerſione ſancti Pauli. Quomodo ad exẽplum eius debemus conuerti. Sermo. I.

M Eritò quidẽ dilectiſſimi cõuerſio
doctoris gentium ab uniuerſitate
gẽtiũ feſtiuis gaudijs hodie cele-
brat̃. Multos. n. ab hac radice ramos p-
dijſſe uidem⁹. Cõuerſus Paul⁹, cõuerſiõis
miniſter factus ẽ uniuerſo mũdo. Et mul-
tos quidẽ olim in carne adhuc, ſed non iã
ſecundũ carnẽ, ambulans prædicationis
officio conuertit ad Deũ, nunc quoq; in
ipſo felicius uiuens & apud ipſum ne ad-
huc quidẽ ceſſat ab hoĩum conuerſione:
dico aũt exemplo, or̃one, doctrina. Pro-
pterea deniq; cõuerſiõis ei⁹ memoria fre
quẽtat̃, qđ et ipſa quoq; memorãtib⁹ uti
lis ĩueniat̃. In hac. n. memoria & peccator
ſpẽ uenię cõcipit et puocat̃ ad pœnitẽtiã,
et q iã pœnitet, pfectę cõuerſiõis accipit
formã. Quis deſpet ultra p magnitudine
cuiuslibet criminis, qñquidem Saulũ au
diat adhuc ſpirantẽ minarum & cædis in
diſcipulos dñi, ſubito factum uas electio
nis? Quis dicat iniquitatis põdere pſſus,
aſſurgere iã ad ſtudia meliora non ualeo:
qñ in ipſo itinere quo ſanguinem ſitiens
Chriſtianũ, dirum toto pectore uirus ef-
flabat, perſecutor crudeliſſimus in fideliſ
ſimũ repẽte mutatus eſt prædicatorem?
Magnifice ſiquidẽ in hac una cõuerſione
& miſericordiæ magnitudo & efficacia
gratiæ cõmẽdatur. Subito, ait Lucas: cir-
Lucæ. 9. cunfulſit eum lux de cœlo. O uerè inæſti-
mabilis diuinę dignatio pietatis. Illuſtrat
cœleſti fulgore uel à foris, intus adhuc
luminis incapacem. Qui necdum infundi
poterat, diuina ſaltem circunfunditur
claritate. Et uox facta eſt. Lucis & uocis
teſtimõia credibilia facta ſunt nimis, nec
dubitare eſt de ueritate q̃ ſeſe ingerit per
utraſq;, oculorũ. ſ. auriumq; feneſtras. Sic
nimirũ, ſic in Iordane quoq; ſupra caput
dñi & columba apparuit, & uox ſonuit.
ſic & in monte qñ trãsfiguratus eſt corã
diſcipulis & claritas uiſa eſt, & uox nihi-
Textus. lominus patris audita. Saule, Saule quid
me perſequeris? Verè deprehẽſus eſt Sau
lus. non eſt diſſimulandi locus, non eſt fa
cultas ulla negandi. In manibus ſunt epi-
ſtolæ crudeliſſimæ legationis, auctorita-
tis execrãdæ, poteſtatis iniquæ. Quid me
perſequeris inquit? An non perſequebat̃
Chriſtum, qui Chriſti membra trucida-
bat in terris? An uerò pſecuti ſunt Chr̃m
qui ſacratiſſimum illud corpus crucis af-
fixere patibulo, et non perſequebatur eũ,
qui aduerſus corpus eius quod eſt eccl̃ia
(eſt. n. corp⁹ eius ẽt ipſa) odio furebat ini-
quo? Deniq; ſi proprium ſanguinem de-
dit in pretium redemptionis aĩarum, non
tibi uidetur grauiorem ab eo ſuſtinere p-
ſecutionẽ qui ſuggeſtione maligna, exẽ-
plo pernicioſo, ſcandali occaſione, auer-
tit ab eo aĩas quas redemit: q̃ à Iudæo q
ſanguinẽ illum fudit? Agnoſcite dilectiſſi-
mi et expaueſcite conſortia eorum qui ſa
lutẽ impediunt aĩarum. Horrendum peni
tus ſacrilegium quod & ipſorum uidetur
excedere facinus, qui dño maieſtatis ma
nus ſacrilegas iniecerunt. Videbatur iam
ceſſaſſe perſecutionis tp̃s, ſed ut palàm fa
ctum eſt, nunq̃ deeſt perſecutio Chriſtia
no, ſed neq; Chriſto. Et nunc, qđ grauius
eſt, ipſi Chriſtum perſequũtur, qui ab eo
utiq; Chriſtiani dicuntur. Amici tui deus
& proximi aduerſum te appropinquaue
runt & ſteterunt. Coniuraſſe uidetur cõ-
tra te uniuerſitas populi Chriſtiani à mi-
nimo uſq; ad maximum, à planta pedis
uſq; ad uerticem nõ eſt ſanitas ulla: egreſ
ſa eſt iniquitas à ſenioribus iudicibus ui-
carijs tuis qui uidẽtur regere populũ tuũ,
nõ eſt iã dicere, ut populus ſic ſacerdos,
quia nec ſic popul⁹ ut ſacerdos. Heu heu
dñe deus quia ipſi ſunt in perſecutiõe tua
primi, qui uidẽtur in eccleſia tua prima-
tũ diligere, gerere principatum. Arcẽ Siõ
occupauerunt, apprehenderunt munitio
nes, & uniuerſam deinceps libere & po-
taſtatiue tradunt incendio ciuitatẽ. Miſe
ra eorum conuerſatio, plebis tuę miſera-
bilis ſubuerſio ẽ. Atq; utinã ſola hac par-
te nocerent. Eſſet fortè qui dñica præmo
nitus & præmunitus exhortatione daret
operã, ipſorũ non exẽpla imitari, ſed ob-
ſeruare p̃cepta, iuxta illud. Quę dicũt fa- Math. 24.
cite, & ad opa eorũ nolite reſpicere. Nũc
aũt dati ſũt ſacri grad⁹ ĩ occaſionẽ turpis

lucri, & quæſtũ æſtimant pietatẽ. Copio
ſiſſimę ſiquidem pietates inueniunt in ſu-
ſcipienda imò accipienda magis aĩarum
cura, ſed hæc apud eos cura minor & de
aĩarũ ſalute nouiſſima cogitatio ẽ. An ue-
rò ſaluatori aĩarum grauior ulla eſſe pote
rat perſecutio? Inique agũt & cæteri cõ-
tra Chr̃m, multiq; ſunt noſtris tp̃ib⁹ anti
chriſti. Meritò tñ & crudeliorem eam cẽ
ſet perſecutionẽ pro acceptis beneficijs,
& grauiorem ſentit pro poteſtate quàm
ꝓprijs ſuſtinet à miniſtris: licet alij quoq;
multi contra proximorũ ſalutẽ multifa-
rie multisq; modis & uarijs occaſionib⁹
agere uideant. Hæc uidet Chr̃s & ſilet,
hęc ſaluator patit & diſſimulat. Propte-
rea diſſimulem⁹ nos quoq; neceſſe ẽ, &
ſileamus interim maximeq; de prælatis
noſtris magiſtris eccleſiarũ. Sic nimirum
ſic placet & ipſis ut euadant nunc huma
na iudicia, ueniatq; ſemel iudiciũ graue
his qui præſunt & potentes patiant tor-
menta potẽter. Vereor dilectiſſimi neq;
fortè ſit et in nobis dñi perſecutor, q̃a ma
nifeſta docuit ratio, impedire ſalutẽ, eſſe
perſequi ſaluatorem. Quas ego de ſalute
aĩæ meæ fratri illi gratias agere poſſum,
q̃ mihi propinat detractionis fraternę ue
nenũ? Meritò detractores deo odibiles
Roma. 1. deſcribunt, tanq; perſequutores. Quid et
is qui exemplo ſuo ad remiſſius agẽdum
cæteros prouocat, aut ſingularitate tur-
bat, aut ĩquietat curioſitate, aut impatiẽ-
tia ſua & murmuratione moleſtat, aut
quocunq; mõ contriſtat ſpũm dei qui in
eis eſt, ſcandalizans unũ de minimis iſtis
credentibus in eũ? Nõne et hic manifeſte
perſequit Chr̃m? ut ergo perſecutorẽ &
nomen et crimen longè ſit ſemp̃ à nobis,
obſecro uos dilectiſſimi benignos ſemp̃
& mites exhibeamus nos inuicẽ ſuppor-
tantes in omni patientia, & ad id qđ me
lius & perfectius eſt alterutrũ prouocan
tes. Quis. n. ſeruus ſufficere ſibi putat non
perſequi dñm, ſed nec obſequi dño: Quã
habiturus ẽ grãm ſi ut non reſiſtit, ſic nec
aſſiſtit quidẽ? Deniq; ſiquis adeo puſilla
nimis eſt ut ſatis ſibi reputet nec p̃ſequu-
torem eſſe nec coadiutorem dei, audiat
quid ipſe loquat. Qui nõ eſt mecũ, cõtra Matth. 12.
me eſt: & q̃ nõ colligit mecum diſpergit.
Saule Saule quid me perſequeris? Et ille? Textus.
Quis es dñe? Hinc ꝓfecto dat ĩtelligi q̃a
uerè circunfuſa erat illi claritas nõ infuſa.
Audiebat Paulus uocẽ dñi, ſed faciẽ dñi
uõ uidebat q̃m erudiebat ad fidẽ: & ut ip
ſe poſtea docuit, fides ex auditu eſt. Quis
es? inq̃t. Ignotũ. n. p̃ſequebat, & ideo cõ-
ſequutus eſt miſericordiam, q̃a ignorans
in incredulitate hoc fecit. Diſcite ex hoc
fratres iuſtũ iudicẽ deũ, nõ mõ quid fiat,
ſed & quo aĩo fiat conſiderate: & cauete
deinceps ne q̃s parua reputet, q̃libet par
ua ſcienter delinquere conuincat. Nemo
dicat in corde ſuo, leuia ſunt iſta, nõ curo
corrigere: nõ eſt magnũ ſi in his maneam
uenialib. minimisq; peccatis. Hęc ẽ. n. di-
lectiſſimi impœnitẽtia: Hæc blaſphemia
ĩ ſpũm ſanctũ, blaſphemia irremiſſibilis.
Paulus quidẽ blaſphemus fuit ſed nõ ĩ ſpi
ritũ ſanctũ, quia ignorãs fecit in incredu-
litate. Nõ in ſpiritũ ſanctũ blaſphemans,
ideo conſequutus eſt miſericordiã. Quis Textus.
es dñe? Et dñs ad eũ. Ego ſum Ieſus Na-
zarenus quẽ tu perſequeris. Ego ſum ſal-
uator, quẽ tu perſequẽdo petis. Ego ſum
de quo tu in lege tua legis p̃dictũ qđ ne-
ſcis ĩpletũ, q̃a Nazaren⁹ uocabit. Et ille.
Dñe q̃d me uis facere? Hęc planè fratres Mat. 2.
ꝑfectę cõuerſionis eſt forma. Paratũ, in- Textus.
quit, cor meũ deus, paratũ cor meũ. Para Pſal. 56.
tus ſum & nõ ſum turbatus, ut cuſtodiã Pſal. 118.
mãdata tua. Dñe q̃d me uis facere? O uer
bũ breue ſed plenũ, ſed uiuũ, ſed efficax,
ſed dignũ oĩ acceptione. Q̃ꝫ pauci ĩueniũ
tur in hac ꝑfectę obedictię forma, q̃ ſuam
ita abiecerint uoluntatẽ, ut ne ipſum q̃dẽ
cor ꝓpriũ habeãt, ut nõ q̃d ipſi: ſed q̃d do
minus uelit oĩ hora req̃rãt dicẽtes ſine in-
termiſſiõe. Dñe q̃d me uis facere? Et illud 1. Reg. 3.
Samuelis: Loq̃re dñe, q̃a audit ſeru⁹ tu⁹.
Heu plures habemus euãgelici illi⁹ cęci, q̃
noui apl'i imitatores. Quid uis ait dñs ad
cęcũ illũ, ut faciã tibi? Quãta ẽ miſeratio Mat. 10.
tua dñe, quãta dignatio tua? Siccine dñs
ſerui quęrit ut faciat uoluntatẽ? Verè cęc⁹
ille, quia nõ conſiderauit, nõ expauit, nõ
exclamauit. Abſit hoc dñe, tu magis dic

quid me facere uelis. Sic. n. decet, ſic oĩno
dignũ eſt, nõ meã à te: ſed à me tuã quæri
& fieri uoluntatẽ. Videtis fratres, quia ue
rè neceſſaria erat hoc in loco conuerſio?
Sic ꝑfecto, ſic multorũ uſq; hodie puſilla
nimitas et peruerſitas exigit, ut ab eis q̃ri
oporteat quid uis ut faciam tibi, non ipſi
q̃rant: dñe quid me uis facere? Cõſidera-
re neceſſe habet miniſter & uicari⁹ Chr̃i,
quid ſibi pręcipi uelint: non ipſi conſide-
rant q̃ uoluntas ſit p̃ceptoris. Nõ eſt obe
diẽtia eorũ plena, nõ in oĩbus parati ſunt
obſequi, non per oĩa ſequi propoſuerunt
eũ, qui nõ ſuam ſed patris uenit facere uo
luntatem. Diſcernunt & dijudicant eligẽ
tes in quibus obediant imperanti, imo in
quibus pręceptorẽ ſuũ ipſorũ obedire ne
ceſſe ſit uoluntati. Hmõi itaq; & ſi tolera
ri ſe uideant & condeſcendi ac morẽ geri
infirmitati ſuę ꝓficiãt obſecro, pudeatq;
ſemper paruulos iuueniri: neq̃n fortè au-
diant quid debui uobis facere & nõ feci?
& abutentibus patientia & benignitate
p̃lati, fiat tandẽ multitudo exhibitę miſe-
rationis, cumulus iuſtæ dãnationis. Dñe
Textus. quid me uis facere? Et dñs ad illũ. Surge
& ĩgredere ciuitatẽ, ibi dicetur tibi q̃d te
oporteat facere. O ſapiẽtia ſuauiter uerè
uniuerſa diſponẽs. Eũ cui tu loqueris eru-
diendũ de uolũtate tua mittis ad hoĩem,
ut ſocialis uitę cõmẽdetur utilitas, & edo
ctus per hoĩem diſcat & ipſe ſecundũ da
tam ſibi gratiam hoĩbus ſubuenire. Ingre
dere ciuitatẽ. Videtis fratres nõ ſine diui-
no conſilio factũ eſſe ut hanc ciuitatẽ dñi
uirtutũ ingrederemini, diuinã diſcere uo-
lũtatẽ? Planè q̃ te ſalubriter terruit & cõ-
uertit cor tuũ ad deſiderandã uolũtatem
ſuam, ipſe tibi dixit, ſurge, & ingredere ci
uitatẽ. Sed audi q̃ꝫ manifeſte in his quæ ſe
quunt, uoluntaria ſimplicitas & chriſtia
na cõmendat manſuetudo. Apertis ocu-
lis nihil uidebat: ad manus autẽ trahebat
ab his qui comitabantur eum. Felix cęci
tas, quã malè quondã illuminati in p̃uari
catione, tandem in conuerſione oculi ſa-
lubriter excęcant. Sanè quod triduo Pau
lus ſine cibo manet perſiſtẽs in oratione,
ad eos maxime pertinet qui nouiter ſecu
lo abrenunciantes necdum in cœleſti cõ-
ſolatione reſpirant. Suſtineãt ergo & ipſi
dominũ in omni patientia, orent ſine ĩter
miſſione, quærentes, petentes, pulſantes:
q̃a exaudiet eos pater cœleſtis in tp̃e op-
portuno. Nõ obliuiſcet eoꝝ in finem, ue-
niet & non tardabit. Si triduo ſuſtinueris
eũ non habens quod manduces, confide
quia miſerator & miſericors dñs ieiunũ
te nõ dimittet. Exinde iubet Ananias ma
nus imponere Saulo, ſed tanq; bene eru-
ditus non continuo acquieſcit. Vide. n. ſi
non ẽt Paulus ipſe doctrinã hanc deinde
tradidit diſcipulo. Nemini inquiens cito 1. Ti. 5.
manus ĩponas. Vidit (ait dñs) uiꝝ impo-
nentem ſibi manus ut uiſum recipiat. Fra
tres, Paulus hoc cum uidiſſet, nõ cõtinuo
illuminatus eſt. Nũquid non expectauit
Ananiæ manum, quia uenturũ eum fortè
in ſomnijs præuidit? Hęc dico chariſſimi,
quia uereor nequis fortè ſit inter uos qui
ſolo ſeſe ſomnio p̃ſumat illuminatũ eſſe:
nec iã ęquanimiter patiat ad manũ trahi,
ſed ductorẽ ſeſe ꝓfiteat alioꝝ. Cui. n. nec
dũ adminiſtrationis cura iniũcta eſt, cui
necdũ credita diſpẽſatio, cui necdũ p̃ce-
ptũ ut uideat & ꝓuideat his qui apertos
oculos habẽtes nihil uidẽt: q̃d hoc p̃ſume
re tẽtat: niſi q̃a meditat inania et q̃ſi ſõnia
uana ſectat? Caueamus ab hoc uitio fr̃es
ſemp̃ qđ in nobis ẽ, abiecti eligamus eẽ
& ad manus trahi, manſuetudinẽ & hu-
militatẽ diſcẽtes à Chr̃o domino: cui eſt
honor & gloria in ſecula ſeculoꝝ. Amẽ.

Sermo ſecundus. Vnde ſupra.

Conuerſus eſt hodie Paulus, imo
Saulus cõuerſus uerſus eſt ĩ Pau-
lum. Siquidẽ factus eſt tanquam
euãgelicus ille paruulus de quo dominus
ait. Niſi conuerſi fueritis & efficiamini ſi- Mat. 18.
cut paruulus iſte, non intrabitis in regnũ
cœloꝝ. Fortè. n. ſeipſum dicebat. Nimirũ
ipſe magnus dominus & laudabilis ni-
mis, ipſe paruulus qui datus eſt nobis.
Nec tamẽ magnus interim ſed paruulus
exhibetur, ut ſeipſum faciat gratum &
efficax neceſſariæ paruitatis exemplum.
Ad ꝑuulũ ergo ſit cõuerſio tua ut diſcas
ꝑuul⁹ eẽ, tu quoq; cũ conuerteris paruu-

lus fias.Enimuero audi quã euidenter ipſum tibi(in quo conſtituit formam cõuerſionis) paruuium manifeſtat, ſignãter ea quæ ſunt paruuli in ſeipſo imitanda proponens.Diſcite à me inquit, qa mitis ſum
Matth. 11. et humilis corde.Gemina paruitas, humilitas & manſuetudo. Et illa interior, iſta exterior paruitas:utraqꝫ tñ non parua uirtus eſt. Nempè quum paruulus ille tam magnus unicũ magiſterium profitetur. Hodie ergo conuerſus eſt Paulus, hodie deſiit eſſe Saulus.Hodie factus eſt humilis & mitis corde.Probat oris confeſſio
Actu. 9. cordis humiliationem, dum clamat.Dñe quid me uis facere? Magis aũt probat ipſa collatę gratię magnitudo, quæ nimirũ tam multa, niſi multum humili, data non fuit. Cęterum manſuetudo qm̃ exterior quædam(ut diximus)paruitas et ob hoc manifeſtior eſt, tripliciter nobis in cõuerſione hac cõmẽdatur. Triplici ꝗdem uelut ariete manſuetudo noſtra pulſatur, uerborum iniurĳs, damnis rerum, corꝑis læſione.In his tribus, oĩs exhibitio patiẽtiæ, oĩs exercitatio manſuetudinis.Probata eſt illa uirtus, quam nihil horum uidet̃ cõcutere potuiſſe. Cõſiderare libet quẽadmodum Paulus ſuper his oĩbus in ipſa ſtatim ſua cõuerſione tentatus, uerè iam Paulus inuẽtus ſit, in hac parte uerè mitis & patiẽs.Saule Saule quid me perſequeris?Durum eſt tibi cõtra ſtimulum calcitrare.Durum equidem uerbum, uerbum increpatorium plenum cõminatione. Sanè quod ad corpus pertinuit, concuſſus ẽ & proſtratus in terram. An uerò & damno quoqꝫ probatus eſt?Et ualde.Siquidẽ ipſum ei lumen ademptum eſt oculorũ, & apertis, ut ſcriptum eſt, oculis nihil ui-
Actu. 9. debat.Experta eſt in his tribus & exercitata patientia Iob, quẽ in hac uirtute opinatiſſimum deus exemplar dedit. Sed ueſtrę hoc induſtrię relinquimus ueſtigãdũ. Sufficit nos monere formam uerę cõuerſionis magna ex parte in hac manſuetudine conſtitutã, ut pudeat eos qui conuerſi eſſe debuerãt uel in corporũ lęſione uel ĩ dãno rerũ, uel ꝙd magis ĩdignũ ẽ, ĩ uerborũ iniurĳs ꝑuerſos penitus & auerſos.

In purificatione beatæ Mariæ de triplici miſericordia. Sermo. I.

h Odie templi dñm, in templũ domini uirgo mater inducit: Ioſeph quoqꝫ ſiſtit domino non ſuũ, ſed eius filium dilectũ, in quo ei bene cõplacuit. Agnoſcit iuſtꝰ quẽ expectabat, Anna quoqꝫ uidua confitet̃. Ab his quatuor primo hodierna proceſſio celebrata eſt, quæ poſtmodũ exultatiõe uniuerſę terrę in omni loco & ab omni gẽte celebraret̃. Nec ſanè mirum ſi tunc parua fuit, quandoquidem paruus erat, qui ſuſcipiebat̃. Nullũ ibi locũ peccator habuit, oẽs iuſti, oẽs ſancti, oẽs fuere perfecti. Sed nunꝗd hos tm̃ ſaluabis domine? Creſcat corpꝰ, creſcat & miſeratio. Hoĩes & iumẽta ſaluabis domine, cum multiplicaueris miſericordiã tuam deus. In ſecunda iã proceſſione pręeunt turbę, turbę ſequuntur, nec uirgo portat ſed aſellꝰ. Neminẽ itaqꝫ dedignatur: nec ipſos qui cõputruerunt tãꝗ iumenta in ſtercore ſuo. Nõ dedignatur inꝗ, ſed ſi apoſtolica ueſtimẽta nõ deſint ſi doctrina eorũ, ſi morum iuſtitia, ſi obediẽtia, ſi charitas cooperiat multitudinẽ peccatorũ, ex hoc iã proceſſionis ſuę glr̃ia non cenſebit indignos. Magis uerò & ipſam quæ tam paucis collata uidet̃, nobis quoqꝫ ab ipſo iuenire ẽ reſeruatã. Quidni reſeruaret poſteris, quã & ꝓrogauit antiquis?Dauid rex et ꝓpheta exultauit ut uideret diem iſtũ, & uidit & gauiſus eſt. Alioꝗn ſi non uiderat, unde pſallebat?Suſcepimus, inꝗt, deus miſericordiã tuam ĩ
medio tẽpli tui. Suſcepit hanc miſericor- Pſal. 4[illegible]
diã domini Dauid, ſuſcepit Symeõ. Suſcepimus & nos, & quicunqꝫ ſunt præordinati ad uitã. Siquidẽ Chriſtus heri & hodie & in æternum. In medio. n. templi miſericordia eſt non in angulo aut diuerſorio, qa non eſt acceptio perſonarũ apud deũ. In cõi poſita eſt, offertur oĩbus, & nemo illius expers, niſi qui renuit. Deriuant̃ aquę tuę foras domine Deus, nihilominꝰ tamen fons tuus tibi proprius eſt, & non bibit alienus ex eo. Qui tuus eſt, nõ uidebit mortẽ donec uiderit Chr̃m dñi, ut ſecurus dimittat̃ in pace. Quidni dimittat̃ ĩ

pace, qui Chr̃m dñi habet ĩ pectore?Ipſe enim eſt pax noſtra, qui per fidẽ habitat in cordibus noſtris. Tu q̃uo hinc exibis aĩa miſera ꝗ ducẽ itineris Ieſum ignoras? Ignorãtiam. n. dei quidam habent. Vnde hoc? Nempè quia lux uenit in mundũ, & dilexerunt hoĩes magis tenebras ꝗ̃ lucẽ.
Ioan. 1. Et lux, inquit, in tenebris lucet, et tenebrę eam non comprehenderunt. Ac ſi dicat. Et in plateis deriuant̃ aquæ, & alienus nõ bibit ex eis: Et miſericordia in medio tẽpli eſt, nec tñ accedunt quos manet æterna damnatio. Medĩꝰ ueſtrũ ſtat ô miſeri, quem uos neſcitis, ut morientes anteꝗ̃ uideritis Chr̃m dñi non in pace dimittamini:ſed potius rapiamini à rugiẽtibus ꝑ̃pa-
Pſal. 45. ratis ad eſcam. Suſcepimus deus miſeri-
Pſal. 35. cordiã tuam in medio tẽpli tui.Longè eſt hæc grãꝝ actio à uoce illa gemẽtis.Dñe in cœlo miſericordia tua, & ueritas tua uſqꝫ ad nubes.Quid. n? Videt̃ ne tibi ĩ medio fuiſſe miſericordia, cũ apud ſolos cœligenas ſpũs haberet̃? At ubi ſanè minoratus eſt Chr̃s paulominus ab angelis, factusqꝫ ẽ dei et hoĩum mediator, ac uelut lapis angularis pacificauit per ſanguinẽ ſuum quæ in cœlis ſunt, & ꝗ ſuper terrã: ex hoc planè iam ſuſcepimus deus miſericordiam tuam in medio tẽpli tui. Eramꝰ enim & nos natura filĳ irę, ſed cõſequuti ſumus miſericordiã. Cuius irę filĳ, & quã miſericordiã conſequuti?Nẽpè filĳ ignorãtię, ignauiæ, captiuitatis, & conſequuti ſumus ſapientiã, uirtutem, redẽptionem. Ignorantia mulieris ſeductę excęcauerat nos, mollicies uiri abſtracti & illecti à ꝓpria cõcupiſcentia, eneruauerat nos, malitia diaboli expoſitos iuſte à Deo captiuauerat nos. Sic ergo naſcimur uniuerſi primũ ꝗdẽ uiæ ciuitatis habitaculi prorſus ignari, deinde ĩbecilles et ignaui, ut et ſi nota nobis eſſet uia uitæ, ꝓpria tñ ꝓ̃pediremur & detineremur ĩertia:poſtremo captiui ſub peſſimo crudeliſſimoqꝫ tyrãno, ut licet prudẽtes eſſemꝰ atqꝫ robuſti: ipſa tñ miſeræ ſeruitutis opprimeremur cõditione. Nunquid non miſericordia & miſeratione multa opus habet tãta miſeria?Aut certè ſi iã ſalui ſumus ab hac triplici ira ꝑ Chr̃m ꝗ factus eſt nobis ſapiẽtia à deo pr̃e & iuſtitia & ſanctificatio et redẽptio:quanta nobis uigilantia opus ẽ dilectiſſimi, ne fortè (ꝙd abſit) inueniant̃ nr̃a nouiſſima peiora prioribus, ſi denuo cõtingat irã incẽdere, utpotè ꝗ non natura iã ſed propria uoluntate filĳ irę ſumus? Amplectamur itaqꝫ miſericordiã quam in medio tẽpli ſuſcepimus, & cum beata Anna nõ dimoueamur à tẽplo. Tẽplũ. n. dei ſanctũ eſt, ꝙd eſtis uos, ait apl's. Pro- 1. Cor. 3.
pè eſt hæc miſericordia, ꝓpè eſt uerbum in ore ur̃o, & in corde ur̃o.Deniqꝫ in cordibus ueſtris per fidẽ habitat Chr̃s. Hoc tẽplum eius, & hæc ſedes eius, niſi fortè excidit uobis, qm̃ aĩa iuſti ſedes ſapiẽtiæ eſt. Qꝙd ergo frequenter imo et ſemꝑ admonere cupio fr̃es meos, obſecro & nũc ambulemus non ſecundũ carnẽ in carne, ne diſpliceamus deo. Nõ ſimꝰ amici huiꝰ ſeculi, ne dei cõſtituamur inimici. Reſiſtamus ergo diabolo & fugiet à nobis, ut libere iã ambulemus in ſpũ, & in corde ſit
cõuerſatio nr̃a. Siqdẽ corpꝰ ꝙd corrũpit̃ Sapi. 9.
aggrauat et eneruat et effęminat aĩam, et terrena inhabitatio ſenſum multa cogitãtem deprimit, ut ad cœleſtia nõ aſſurgat.
Vñ & ſapiẽtia huiꝰ mũdi ſtultitia ẽ apud 1. Cor. 3.
deũ, & à maligno ꝗ ſuperat̃, ei & ſeruus addicit̃. Porrò in corde ſuſcipit̃ miſericordia, in corde habitat Chr̃s: in corde loꝗt̃ pacẽ in plebẽ ſuã, & ſuper ſanctos ſuos, & in eos qui conuertuntur ad cor.

De ord.ne & modo proceſſionis. Sermo ſecundus: Vnde ſupra.

g Ratias redemptori noſtro qui tã copioſe præuenit nos in benedictiõibus dulcedinis, ſacr̃is infantiæ ſuę gaudia nr̃a multiplicans. Celebratis ſiquidem paulo ante Natiuitate, Circũciſione, & Apparitione eius, feſtus hodie nobis oblationis eius dies illuxit. Hodie nanque ſiſtitur creatori terræ fructus ſublimis, hodie placabilis & deo placẽs hoſtia uirgineis manibus offertur in templo, portatur à parentibus, à ſenibus expectatur. Offerunt Ioſeph & Maria ſacrificium laudis ſacrificium matutinum, Symeõ & Anna ſuſcipiũt. Ab his ꝗatuor cę

lebrata ,pceſſio eſt , q̄ per quatuor orbis
climata ſolennibus hodie gaudijs ad me
moriã reuocat̃ . Quia ergo feſtiuã hodie
& noſipſi præter cæterarũ conſuetudinẽ
ſolennitatum acturi ſumus proceſſionẽ,
non inutile arbitror modũ ipſius & ordi
dinẽ diligentius intueri. Proceſſuri ſumus
bini et bini candelas habẽtes in manibus
ipſas quoq; ſuccẽſas , nec quolibet igne,
ſed q̄ prius in eccleſia ſacerdotali benedi
ctione fuerit conſecratus . Ad hæc futuri
ſunt in proceſſiõe noſtra nouiſſimi primi,
& primi nouiſſimi: & cantabimus in uijs
dñi, qm̃ magna eſt gloria dñi. Meritò ſa-
nè bini & bini procedimus, ſic.n.ob com
mendationẽ fraternæ charitatis et ſocia-
lis uitæ miſſos à ſaluatore diſcipulos euã
gelia ſacra teſtant̃. Turbat proceſſionem
ſiqs ſolitarius incedere curat, nec ſibi ſo-
li nocet, ſed ẽt cæteris ẽ moleſtus . Hi ſunt
qui ſegregant ſemetipſos aĩales ſpũm nõ
habentes: nec ſoliciti ſeruare unitatẽ ſpũs
in uinculo pacis. Iã uerò ſicut nõ eſt bonũ
eſſe hoĩem ſolum, ſic in conſpectu dñi ua
cuum apparere eſt prohibitum . Cum.n.
arguantur ocioſitatis ipſi quoq;, quos ne
mo conduxit, qui iã conducti ſunt, ſi ocio
Iaco 2. ſi inuenti fuerint quid merẽtur? Fides qp-
pe ſine operibus mortua eſt . Ipſa deniq;
opera noſtra in feruore agenda ſunt et in
deſiderio cordis: ut ſint lucernæ ardentes
Lucæ.12. in manibus noſtris. Alioquin timendum
eſt ne fortè tepidos nos euomere ĩcipiat,
qui in euangelio loquit̃ dicens. Ignem ue
ni mittere in terrã, & quid uolo niſi ut ar-
deat? Hic planè ſacer & benedictus eſt
ignis quem pater ſanctificauit & miſit in
mundum, & cui benedicitur in eccleſiis,
ſicut ſcriptum eſt: In eccleſiis benedicite
deo dño. Habet.n. etiã aduerſari⁹ noſter
utpote peruerſus diuinorum operũ æmu
lator, habet inq̃ ignem ſuum & ipſe, ignẽ
concupiſcentiæ carnalis , ignẽ inuidiæ &
ambitionis , quem ſaluator in nobis non
accẽdere ſed extinguere uenit . Deniq; ſi
quis alienum hunc ignem in diuino offer
re præſumpſerit ſacrificio, ẽt ſi patrem ha
beat Aaron morietur in iniquitate ſua.
Porrò ſuper hęc quæ de ſociali uita & fra
terna dilectione , de bonis operibus &
feruore ſancto dicta ſunt : humilitatis uir
tus maxima maximeq; neceſſaria eſt ut
honore pręueniamus inuicem: nec modo
priores ſed & ipſos iuniores ſibi quiſq; p̃
ponat, quę nimirũ humilitatis perfectio
eſt & iuſtitiæ plenitudo . Et qm̃ Hilarem 2.Cor.9.
datorem diligit Deus, & fructus charita
tis eſt gaudiũ in ſpiritu ſancto, cantemus
ut dictũ eſt in uijs dñi qm̃ magna eſt glo
ria dñi . Cantemus dño cãticum nouum,
quia mirabilia fecit. In quibus oĩbus ſiqs
forſitan proficere diſſimulat & proficiſci
de uirtute in uirtutẽ, nouerit quiſquis hu-
iuſmodi eſt, in ſtatione nõ in proceſſione
ſe eſſe , imo uerò & in regreſſione : qm̃ in
uia uitę non progredi, regredi eſt, cum ni
hil adhuc in eodẽ ſtatu permaneat . Por-
rò profectus noſter in eo conſiſtit (ut ſæ-
pius me dixiſſe memini) ut nunq̃ arbitre-
mur nos apprehendiſſe, ſed ſemper extẽ-
damur ad anteriora ĩceſſanter conemur
in melius: ut ĩperfectũ nr̃um diuinæ miſe-
ricordiæ obtutibus iugiter exponamus.

Itẽ in purificatione de puero, Maria & Ioſeph. S. III.

P Vrificationem beatæ Mariæ uir-
ginis hodie celebramus, quæ ſe-
cundum legem Moyſi facta eſt
trãſactis à natiuitate domini quadragin-
ta diebus . In lege enim ſcriptum erat , ut Luc.12.
mulier quæ ſuſcepto ſeminę peperiſſet fi
lium , immunda eſſet ſeptem diebus , &
octauo die circuncideretur puer : dehinc
ablutioni et purificationi intenta abſtine
ret ab ingreſſu templi triginta tribus die-
bus, quibus expletis offerret filium dño
cum muneribus . Sed quis nõ aduertat in
ipſo ſentẽtiæ huius initio, liberam mr̃em
dñi ab hoc præcepto? Putas.n. quia dictu
rus Moyſes mulierem quæ peperiſſet fi-
lium immundam eſſe, non timuerit ſuper
matre domini blaſphemiæ crimen incur
rere, & idcircò præmiſerit ſuſcepto ſemi-
ne? Alioquin niſi paritură pręuidiſſet ſine
ſemine uirginẽ , quę neceſſitas erat de ſu-
ſcepto ſemine fieri mentionẽ? Patet itaq;
quòd lex iſta matrẽ domini non includit,
quæ non ſuſcepto ſemine filium peperit
ſicut prædictũ erat p Hieremiã. Quia no- Hier.31.
uum faceret dominus ſuper terrã. Quęris
quod nouum? Mulier, inquit, circũdabit
uirum. Nõ ab altero uiro uirum ſuſcipiet,
non humana lege cõcipiet hoĩem: ſed in-
tra uiſcera intacta & integra uirum clau
det: ita ſanè ut intrante & exeunte dño iu
Hie.44. xta alium prophetam : Porta Orientalis
clauſa iugiter perſeueret. Putas ergo non
poterat moueri aĩus eius & dicere , quid
mihi opus purificatione? Cur abſtineam
ab ingreſſu tẽpli, cuius uterus neſciens ui-
rum, tẽplũ factus eſt ſpũs ſancti ? Cur nõ
ingrediar tẽplum quæ peperi dñm tẽpli?
Nihil in hoc conceptu, nihil in partu ĩpu-
rum fuit, nihil illicitum, nihil purgandũ: ni
mirum cum proles iſta fons puritatis ſit,
et purgationẽ uenerit facere delictorum.
Quid in me legalis purificet obſeruatio,
q̄ puriſſima facta ſum ipſo partu immacu
lato? Verè ô beata uirgo, uerè non habes
cauſam nec tibi opus ẽ purificatione. Sed
nunquid filio tuo opus erat circũciſione?
Eſto inter mulieres tanq̃ una earum, nam
& filius tuus ſic eſt in numero puerorum.
Circuncidi uoluit, & nõ multo magis ue
lit offerri? Offer filium tuũ uirgo ſacrata,
& benedictum fructũ uentris tui dño re-
præſenta. Offer ad noſtram oĩum recõci
liationẽ hoſtiam ſanctam, Deo placentẽ.
Oĩno acceptabit Deus pater oblationẽ
nouam & pretioſiſſimã hoſtiam, de qua
Mat.3. ipſe ait. Hic eſt filius meus dilectus ĩ quo
mihi bene cõplacui. Sed oblatio iſta fr̃es
ſatis delicata uidetur, ubi tm̃ ſiſtitur dño,
redimitur auibus, & illico reportatur. Ve
niet qñ non in templo offeretur, nec inter
brachia Symeonis, ſed extra ciuitatẽ ĩter
brachia crucis. Veniet qñ non redimetur
alieno, ſed alios redimet ſanguine ,pprio:
quia redẽptionem eum miſit deus pater
populo ſuo. Illud erit ſacrificium ueſperti
num, iſtud eſt matutinũ. Iſtud quidem iu
cundius, ſed illud plenius. Iſtud.n.tpe na-
tiuitatis, illud iã in plenitudine ætatis , de
utroq; tñ potes accipere quod propheta
Eſa. 53. prædixit. Oblatus eſt qa ipſe uoluit . Nã
& modo oblatus eſt non quia opus ha-
buit, nõ quia ſub legis edicto fuit , ſed qa
uoluit : & in cruce nihilominus oblatus
eſt, non quia meruit, nõ quia Iudæus p̃ua
luit, ſed quia ipſe uoluit. Voluntariè ſacri-
ficabo tibi dñe: quia uoluntarie oblatus
es pro mea ſalute, nõ pro tua neceſſitate.
Sed quid fratres nos offerimus aut quid
retribuimus illi pro oĩbus quæ retribuit
nobis? Ille ,p nobis obtulit hoſtiam p̃tio-
ſiorem quam habuit, nimirũ qua pretio-
ſior eſſe nõ potuit . Et nos ergo faciamus
quod poſſumus, optimũ quod habemus
offerentes illi quod ſumus utiq; noſmet-
ipſi. Ille ſeipſum obtulit, tu quis es qui te-
ipſum offerrre cuncteris ? Quis mihi tri-
buat ut oblationẽ meam dignetur maie-
ſtas tanta ſuſcipere ? Duo minuta habeo
dñe, corpus et aĩam dico, utinam hęc tibi
pfecte poſſim in ſacrificiũ laudis offerre.
Bonum.n. mihi lõgeq; glorioſius atq; uti
lius eſt ut tibi magis offerar, q̃ deſerar mi
hijpſi . Nam ad me ipſum aĩa mea contur
batur, in te uerò exultabit ſpũs meus, ſi ti
bi ueraciter offerat̃ . Fr̃es morituro dño Hiere. 18.
Iudæus mortuas hoſtias offerebat, ſed iã & 33.
nunc Viuo ego, dicit dñs: nolo mortẽ pec
catoris: ſed magis ut cõuertatur & uiuat.
Non uult dñs mortem meã, & non liben
ter offeram illi uitã meam ? Hæc eſt.n.ho
ſtia placabilis : deo placẽs hoſtia , hoſtia
uiua . Sed in oblatione illa dñi tres fuiſſe
leguntur, & in oblatione noſtra tria nihi-
lominus à dño requiruntur. Fuit in obla-
tione illa Ioſeph ſpõſus matris dñi , cuius
filius putabatur, fuit & ipſa uirgo mater,
& puer Ieſus qui offerebat̃. Sit ergo & in
oblatione nr̃a cõſtãtia uirilis, ſit contincẽ-
tia carnis, ſit cõſcientia humilis. Sit inq̃ in
propoſito pſeuerãdi aĩus uirilis, ſit in cõti
nentia caſtitas uirginalis, ſit in conſciẽtia
ſimplicitas & humilitas puerilis , Amen.

In ſeptuageſima. *Sermo.* I.

M Agna mihi cõſolatio eſt fr̃es mei
in uerbo illo dñi. Qui eſt ex Deo
uerba dei audit. Propterea.n. uos Ioan.18.
libẽter auditis, qa ex deo eſtis. Nec igno- Rom. 11.
ro qđ alio ĩ loco dicit ſcriptura. Ex ipſo et
p ipm̃ & ĩ ipſo ſunt oĩa: ſed multo al'r ſũt
ex eo qui ſcđm beati Ioannis euangeliũ. Ioan.1.
Non ex uoluntate carnis nati ſunt: ſed ex 1.Ioan. 1.
deo. Vnde & inuenies ab eodem Ioanne

in epiſtola ſua ſcriptũ. Oĩs q natus eſt ex
deo nõ peccat, ſed generatio cœleſtis cõ
ſeruat illum. Non peccat, inquit. i. non p-
manet in peccato, quia conſeruat illum,
utiq; ut perire non poſſit ea, quæ falli nõ
poteſt generatio cœleſtis. Siue non pec-
cat. i. tantundem eſt ac ſi non peccet, pro
eo. ſ. quod non imputatur ei peccatũ, ge-
neratio. n. cœleſtis ẽt in hac parte conſer-
uat illum. Sed generationẽ iſtã quis enar
rabit? Quis poteſt dicere ego de electis
ſum: ego de prędeſtinatis ad uitã, ego de
numero filiorum? Quis hęc inq̃ dicere po
teſt? reclamante nimirũ ſcriptura. Neſcit
Eccleſ. 9. homo ſi ſit dignus amore an odio. Certi
tudinẽ utiq; nõ habemus: ſed ſpei fiducia
conſolatur nos, ne dubitationis huius an
xietate penitus cruciemur. Propter hoc
data ſunt ſigna quædã & indicia manife
ſta ſalutis, ut ĩdubitabile ſit eũ eſſe de nu
mero electorũ, in quo ea ſigna permanſe
Roma. 8 rint. Propter hoc inq̃ quos præſciuit de⁹
& p̃deſtinauit conformes fieri imaginis
filij ſui, ut quibus certitudinem negat cau
ſa ſolicitudinis, uel fiduciã præſtet gratia
conſolationis. Hoc. n. eſt unde ſemper ſo
liciti & ĩ timore & tremore humiliemur,
neceſſe eſt ſub potẽti manu dei, qm̃ qua-
les ſumus noſſe poſſumus uel ex parte:
quales aũt futuri ſumus id noſſe penitus
nobis ĩpoſſibile eſt. Itaq; qui ſtat, uideat
ne cadat, & in ea forma quæ ſalutis indi-
cium eſt & argumẽtũ prædeſtinationis,
perſeueret atq; proficiat. Porrò ĩter ea q̃
fiduciam præſtant & materiã ſpei, unum
illud maximũ eſt de quo nunc cœpimus
loqui. Qui de deo ẽ uerba dei audit. Nõ-
nullos. n. ſic interdum audiẽtes inuẽnies,
ac ſi nihil omnino ad eos pertineant q̃ di
cuntur, non intrare cor ſuũ, non diſcutere
mores ſuos, non cogitare ne fortè quod
audiant dictũ ſit propter eos. Magis aũt
ſi fortè ſermo dei uiuus & efficax (qui ſuo
& nõ eius q loquiť, arbitrio ferť quocũq;
uoluerit) ſi inq̃ manifeſte aduerſus uitia
illa proceſſerit quibus ſeſe illi ſentiũt ob-
ligatos, diſſimulant & auertunt oculos
cordis, aut qualibet adinuẽtione palliãt
uitia, & ſeducunt miſeri ſemetipſos. In
his ergo ſalutis ſigna nõ uideo, magis aũt
uereor, ne fortè propterea non audiãt uer
bũ dei, qa nõ ſunt ipſi ex deo. In uobis fra
tres (gratia deo) uerè inuenio aures audiẽ
di: nimirũ cum in emẽdatione ueſtra ſine
mora appareat fructus uerbi: ſed ẽt inter
loquendũ fateor nonnunq̃ ſentire mihi
uideor feruorẽ ſtudij ueſtri. Etenim q̃to
abũdantius fugitis, tanto amplius replet
ubera mea dignatio ſpũs ſancti, & tanto
copioſius dať quod propinẽ uobis, q̃to
citi⁹ quod propinať hauſiſtis. Propterea
ſępius loquor uobis, ẽt p̃ter cõſuetudinẽ
ordinis noſtri. ſcio. n. quis dixerit. Siquid
ſuperogaueris, cũ rediero, reddã tibi. Ini Lucæ. 10.
tiũ ſeptuageſimæ fratres hodie celebrať,
cuius nomẽ in uniuerſa eccleſia celebre ſa
tis habeť. Iã uerò dico uobis chariſſimi,
qa plurimũ ĩ hoc noĩe cõpatior mihijpſi.
Cõmoueť. n. intra me ſpũs meus ſpirans
nimirũ ad patriã illã in qua nec numerus
eſt, nec menſura, nec põdus. Quãdiu. n. in
põdere & menſura & numero uniuerſa
corpis & aĩæ bona recipio? Quãti merce
narij in domo pr̃is mei abũdant panib⁹?
ego aũt hic fame pereo. Nã de corporali
cibo ad Adã dictũ eſt, & p̃uenit uſq; ad Gene. 3.
me ĩ ſudore uultus tui ueſceris pane tuo.
Sed et cũ laborauero panis dať mihi ĩ põ
dere, potus in menſura, pulmẽta in nume
ro. Et de corpali quidẽ ſic. Quid uerò de
ſpũali? Vtiq; anteq̃ comedã ſuſpiro, atq;
utinã cũ ſuſpirauero & fleuero uel frag-
mẽtũ exiguũ merear de cœleſti cõuiuio,
& tanq̃ catellus edã de micis q̃ cadunt
de mẽſa dñorum meorũ. O Hieruſalẽ ci-
uitas regis magni, q te ex adipe frumenti
ſatiat, & quã fluminis ĩpetus lętificat, ĩ te
nec pondus utiq; nec mẽſura: ſed ſatietas
eſt & affluẽtia ſumma. Sed nec habes nu
merũ: qppe cui⁹ participatio eius in idip-
ſum. Ego uerò qui totus ſum in uiciſſitudi
ne & numero, qñ ueniã ad unam illã quã
reqro? Qñ ſatiabor apparente gloria tua
dñe? Qñ inebriabor ab ubertate domus
tuę, & torrente uoluptatis tuæ qñ pota-
bis me? Nũc. n. tã exigua ſũt ſtillicidia ſtil
lantia ſup terrã, ut nec glutire qdẽ poſſim
ſaliuã meã. Sic oĩno ſic uerũ ẽ fr̃es: qm̃ mo

do omnia dantur in pondere & menſura
et numero: ſed ueniet dies qñ omnia ſunt
Pſal. 146. ceſſatura. Nam de numero quidem legi-
Pſal. 15. mus. Qm̃ ſapientię illius non eſt numer⁹.
Et alio in loco apud eundem prohpetã.
Delectationes in dextera tua uſq; in finẽ.
Audi ẽt apud ap̃lm põdus ſine pondere.
2. Cor. 4. Supra modum, ĩquit, in ſublimitate ęter-
nũ pondus gloriæ. Audi pondus ęternũ:
ſed attende quia pręmiſerit ſupra modũ.
Sic & Chr̃m audio menſuram ſine men
Lucæ. 6. ſura promittentẽ. Menſuram, inquit, cõ-
fertam & coagitatam, & ſupereffluentẽ.
Sed qñ uenient iſta? Profecto in fine pręſentis
ſeptuageſimæ: quod eſt tp̃s capti-
uitatis noſtrę. Sic. n. legim⁹ quòd captiua
ti à Babylonijs filij Iſrael terminum acce
perunt annorũ ſeptuaginta quibus tran-
ſactis redierunt in ſua, cum inſtauratũ eſt
templum & ciuitas reædificata. At uerò
captiuitas noſtra fratres qñ finietur, quę
tot annis ab initio utiq; mũdi protendiť?
Qñ liberabimur à ſeruitute iſta? Qñ re-
ſtaurabitur Hieruſalem ciuitas ſancta?
Vtiq; cõpleta hac ſeptuageſima, quæ ex
denario & ſeptenario conſtat, p̃pter de-
cem mandata, quæ accepimus, & ſeptẽ
impedimenta quibus à mãdatorũ obe-
diẽtia retardamur. Primum. n. impedimẽ
tũ nr̃um & occupatio grauis, eſt ipſa ne-
ceſſitas huius miſeri corporis. Quod dũ
modo ſomnũ, modo cibũ, modo ueſtẽ,
cæteraq; ſimilia quęrit, haud dubium qn
frequenter impediat nos ab exercitio ſpi
rituali. Secundo loco impediũt nos uitia
cordis, ut eſt leuitas, ſuſpicio impatiẽtiæ
aut inuidiæ motus, laudis appetitus, &
ſimilia quę quotidie experimur in nobis.
Tertium & quartũ impedimentum acci
pe proſperitatẽ huius ſeculi & aduerſita-
tem. Sicut. n. corpus quod corrũpitur ag
grauat aĩam, ſic deprimit ẽt terrena inha
bitatio ſenſum multa cogitantẽ. Vtrinq;
ergo caue à laqueo tentationis, & quęre
arma iuſtitię à dextris & à ſiniſtris. Quin
tum impedimentũ grauiſſimum & peri-
culoſiſſimũ ignorantia noſtra eſt. In mul-
tis. n. oĩno incertum habemus quid agere
debeamus: ita ut quid oremus ſicut opor
tet neſciamus. Sextum impedimentũ eſt
aduerſarius noſter, qui tanq̃ leo rugiens
circuit quærens quem deuoret. Atq; uti-
nam in iſtis ſex tribulationibus liberare-
mur, ut uel in ſeptima non tangeret nos
malum, nec apprehenderet nos periculũ
in falſis fratribus. Vtinam ſoli impugna-
rent nos maligni ſpiritus cũ ſuggeſtioni-
bus ſuis, & nihil nocerent hoĩes pernicio
ſis exẽplis, perſuaſionibus ĩportunis, ſer-
monib⁹ adulationis uel detractiõis, atq;
alijs mille modis. Videtis certe q̃ neceſſa
rium ſit ut aduerſus hæc ſeptem pericula
quibus impedimur, ſeptiformis ſpiritus
ſancti auxilio ſubleuemur. Pro his enim
ſeptem, quibus ab obſeruantia decalogi
retardamur, in luctu pœnitẽtiæ ſeptuage
ſima p̃ſens agiť. Vnde & reticeť interim
alleluia ſolẽne, et humanę trãſgreſſiõis hi
ſtoria miſerabilis ab exordio recenſeť.

De eo quod ſcriptum eſt. Immiſit dominus ſoporẽ in Adam. Ser. II. *Vnde ſupra.*

IMmiſit dñs ſoporem in Adam. Gene. 2.
Immiſit et in ſeipſum factus nimi
rum ſecũdus Adam: ſed eſt diſtã
tia fortè non parua. Ille. n. ſoporatus uide
tur præ exceſſu contẽplationis, Chr̃s mi-
ſerationis affectu: ut in illũ ſoporem ĩmi-
ſerit ueritas, in hunc charitas, cum utraq;
ſit dñs. Ait. n. Ioannes euangeliſta. Deus Ioan. 4.
charitas eſt. Et ipſe dñs. Ego ſum uia ueri Ioan. 14.
tas & uita. Sanè ſoporem Chriſti ſolius
charitatis fuiſſe nemo dubitat, uel noĩe
tenus Chriſtianus. Siquidẽ accubuit ut
leo, nõ uictus planè ſed uictor, poteſtate
propria ponens aĩam, ſomnũ mortis exci
piens propria uolũtate. Cæterum qualis
& ille ſopor dicẽdus ſit fuiſſe uel creden-
dus quẽ dñs immiſit in Adã, in quo ſine
ſenſu oĩno doloris in mulierẽ ædificandã
coſta ſublata ẽ de latere dormiẽtis? Mi-
hi quidẽ nõ niſi incõmutabilis ueritatis
intuitu, & abyſſo diuinę ſapientię corpo-
reis excedẽs ſenſibus obdormijſſe uideť,
qđ ex eius uerbis uel maxime cõijci põt.
Rediens nimirũ indicat quò abijſſet, dũ
tanq̃ ebrius de cella uinaria ueniens &
eructuans illud magnũ ſacr̃m quod tãto
poſt in Chr̃o et in eccleſia apoſtolus cõ-

mendauit.Hoc nunc,inquit,os ex oſſibus
Gene.2. meis.Et propter hoc inqt:Relinquet ho-
Ephe.5. mo patrem & matrē,& adhærebit uxori
ſuæ:& erunt duo in carne una. An tibi pe
nitus obdormiiſſe uidetur,qui in hanc uo
cē excitatus erupit, & non magis dicere
potuiſſe.Ego dormio et cor meū uigilat?
Canti.5. Verū id quidem ſine præiudicio dixerim,
ſi cui forte alr uiſum fuerit, maxime ſi qd
aliud in ſanctorū paginis inuenitur.Neq;
eni cōem arbitror fuiſſe ſoporē aut nr̄is
ſimilē ſomnis, quos nec cōtemplationis
exceſſus,nec miſeratiōis affectus, ſed in-
firmitatis defectus imittit, quos nec ueri
tas nec charitas ſed neceſſitas parit. Gra
ue ſiquidē iugum ſuper filios Adam. Nō
aūt in principio ſuper Adā: ſed nunc iam
ſuper filios eius. Quid non graue miſeris,
qbus & uiuere labor eſt? Quibus(& qd'
pauci uidentur aduertere,ſentire penitus
nemo)ipſe quoq; ſenſualitatis uſus inue-
nitur oneri, adeo ut nequeat ſuſtineri niſi
alterna requie foueamur? Quid nō labor
& dolor & afflictio ſpirit⁹ ex oībus quę
ſub Sole ſunt, qn̄ & illud ei grauiſſimum
eſt quo potiſſimū delectatur, uegetatio
ſcilicet & ſenſificatio carnis? Nimirum q̄
ſit ei dulce cōſortiū, triſte diuortiū mani-
feſtat,dum uix tandē auelli pōt,dū corru
ptio ipſa corporis penit⁹ intolerabilis eſt
uegetanti. Sanè non ſimpliciter corpus,
ſed corpus quod corrumpitur aggrauat
Sap.9. aīam,ut imunem ab hoc grauamine pri-
mi parentis aīam noueris extitiſſe,donec
adhuc corpus gereret incorruptū. Nimi-
rū in libertate poſuit eum Deus, ut inter
ſumma & infima uerſans & in illa exce-
deret ſine difficultate,& ad hæc ſine ille-
cebra aut neceſſitate deſcenderet. Illa pe
netrās naturali uiuacitate & puritate mē
tis,hæc auctoritate diiudicans p̄ſidentis.
Deniq; adducta ſunt aīalia ad Adam, ut
uideret quid uocaret ea: non ipſe aliqua
curioſitate ductus eſt ut uideret ea. Non
ſic in nobis libera ratio, ſed undique ei lu
ctādū eſt.Sic.n.et ab infimis uiſco quodā
captiua tenetur, & à ſummis indigna re-
pellit̄:ut nec ab his ſine dolore poſſit auel
li,nec ad illa ſine magno gemitu uel raro
queat admitti.Hinc nēpe uim faciunt qui
quærunt aīam meam ut clamare neceſſe
ſit. Infelix ego homo, qs me liberabit de
corpore mortis huius?Inde priuſq; come Roma.17.
dā ſuſpiro.Quia regnū cœlorū uim patit̄, Matth.11.
& uiolenti rapiunt illud. Nihilominus tn̄
& illic unitas & hic tenenda diuiſio eſt,
ſicut & Adā ſoporatus eſt in contēplatio
ne,& aīalia noium impoſitione diſcreuit.
Sic nimirū ſic et Abrahā in ſacrificio non
quidē uolatilia,ſed aīalia legitur diuiſiſſe.
Et Martha erga multa turbatur, cū unū
ſit neceſſariū. Neceſſariū planè unum &
maxime neceſſariū, qm̄ hęc pars optima
quæ non auferetur. Ceſſabit diuiſio cum
uenerit plenitudo,& erit totius ſanctæ ci
uitatis Hieruſalē participatio in idipſum.
interim ſpiritus ſapientiæ non modo uni
cus,ſed & multiplex eſt: interiora quidē
in unitatē ſolidās, ſed ſub iudicio exterio
ra diſtinguens. Vtrunq; tibi in primitiua
eccleſia cōmēdatur, qn̄ multitudinis cre
dentiū erat cor unum & aīa una:ne uola-
tilia ſcinderentur: diuidebatur aūt ſingu-
lis prout cuiq; opus erat, ut aīalia ſecarē-
tur.Sit igitur ēt in nobis chariſſimi unitas
aīorum, unita ſint corda diligēdo unum,
quærendo unum,adhærendo uni, & id-
ipſum inuicē ſentiendo. Sic nimirū exte-
rior ipſa diuiſio & euadit periculū & ſcā
dalum nō incurrit, dum uidelicet & ſi ꝓ-
pria cuiq; tolerantia, propria quoq; nō-
nunq̄; in terrenis agendis ſententia: ſed et
diuerſa interdū dona gratiarum,nec mē-
bra oīa actum eundē uidētur habere, uni
tas tn̄ iterior & unanimitas ipſam quoq;
multiplicitatem colligat, & conſtringat
charitatis glutino & uinculo pacis.

In capite ieiunij quomodo debemus ungere caput noſtrum & faciem noſtram lauare. Ser. I.

h Odie dilectiſſimi ſacrū quadra-
geſimæ tp̄s ingredimur,tp̄s mili-
tiæ chriſtianæ. Nō nobis ſingula
ris ē hęc obſeruatio, una oīum eſt qcūq;
in candē fidei conueniunt unitatē.Quidni
cōe ſit Chriſti ieiuniū oībus chriſtianis?
Quidni caput ſuum membra ſequantur?
Si bona ſuſcepimus ab hoc capite, mala
autem quare nō ſuſtineamus? At reſpue-

re triſtitia uolum⁹, & cōicare iucundis?
Si ita eſt,indignos nos capitis huius par-
ticipatione probamus. Oē.n.quod patit̄
ille,pro nobis eſt. Quod ſi i opere ſalutis
nr̄æ ei collaborare piget, i quo deinceps
coadiutores nos exhibebimus illi? Non
eſt magnū ſi ieiunet cū Chr̄o,qui ſeſſurus
eſt ad menſam patris cū ipſo. Nō eſt ma
gnū ſi compatit̄ mēbrum capiti, cū quo
et glorificandū eſt. Felix mēbrum quod
huic adhæſerit per oīa capiti, & ſequet̄ il
lud quocūq; ierit. Alioqn ſi forte abſcidi
ſeparariq; contingat,priuetur ſtatim ne-
ceſſe eſt ēt ſpiritu uitæ.Quæcunq;.n.por-
tio capiti non cohæret, unde ei iā ſenſus
aut uita? Nec ſanè deerit qui expoſitā oc
cupet,ut ne tunc quidem ſit abſq; capite.
Germinabit rurſum radix amaritudinis,
uenenatū caput iterū pullulabit. Illud in-
quā caput,qd in eo contriuerat antè for-
tis mulier,mr̄ eccleſia. Dico autē qn̄ ꝑ eā
regeneratus eſt in ſpem uitæ, quē natura
filiū irę,mr̄ carnalis ediderat. Videbit er-
go iā ſi fuerit q reuelatos habeat oculos
cordis,et ſpūaliter intueatur horrendum
oīno mōſtrum,corpus quidē hoīs, caput
aūt dęmonis habens. Non ſolū aūt ſed ēt
erunt nouiſſima hoīs illius peiora priori-
bus,cū uipereum illud caput quod prius
fuerat amputatū,non abſq; ſeptē nequio
ribus ſe reuertatur. Quis non ſolo contre
miſcat auditu?Tollens membrū Chriſti:
faciā membrū dæmoniorū?Abſciſſus au
tē à corpore Chr̄i,ſathanę miſer incorpo
rabor? Sit procul à nobis ſemper execrā-
da iſta cōmutatio fratres mei. Mihi oīno
adhærere tibi bonū ē ô caput glorioſum
& benedictū in ſecula, in quod & angeli
ꝓſpicere cōcupiſcūt. Sequar te quocūq;
ieris.Si tranſieris per ignē nō euellar à te,
non timebo mala qm̄ tu mecū es. Tu do
lores meos portas & pro me doles, tu-
prius tranſis per anguſtū paſſionis fora-
men,ut latū præbeas ſequētibus mēbris
igreſſum. Quis nos ſeparabit à charitate
Chr̄i?Ipſa.n.eſt ꝑ quā oē corpus ꝑ nexus
et iuncturas creſcit.Hoc glutinum bonū,
Eſa 41. cuius meminit Eſaias.Hęc per q̄; bonum
eſt & iucundū habitare fratres in unum.
Hoc unguentū quod deſcēdit à capite in Pſal. 13.
barbā,à capite deſcēdit et in orā ueſtimē
ti,ut ne minima quidē fimbria careat un-
ctione.In capite ſiquidē plenitudo gr̄aꝝ
de qua accipimus oēs, in capite uniuerſi-
tas miſeratiōis,in capite inexhauſt⁹ fons
pietatis diuinæ, in capite affluentia tota
ſpūalis unguēti,ſicut ſcriptū eſt. Vnxit te Pſal. 44.
deus deus tu⁹ oleo lætitiæ præ ꝑticipib⁹
tuis. Ipm̄ tn̄ quod tā copioſe pr̄ unxerat
caput, Maria quoq; ungere non ueretur.
Calūniātur quidē diſcipuli, ſed rn̄det ue-
ritas ꝓ ea, quod bonū opus ſit operata.
Deniq; & nobis hodie quid præcipit in
euāgelio?Tu inquit,cū ieiunaueris, unge
caput tuū.Mira dignatio.Spūs dn̄i ſuper
eum,eo quod unxit eū,et nihilominus tn̄
euangelizās pauperibus ait. Vnge caput Matth. 6.
tuū.Complacet ſibi pater in filio,et dum
uox ſonat in æthere,deſcendit ſpūs in co
lūba.Putatis fratres quia Chriſti baptiſ-
mo chriſma defuerit?Manet dn̄i ſpūs ſu- Matth.3.
per ipſum et unctum ab eo quis dubitet?
Hic eſt filius meus dilectus, in quo mihi
bene cōplacui. Hæc planè ſpūalis unguē
ti fragrātia eſt.Vnxit pr̄ filiū præ partici-
pibus ſuis,in quo præ cęteris ſingulariter
complacet ſibi.Pr̄.n.diligit filium affectu
utiq; diuino & inexpto omni creaturæ.
Vnxit inq̄; præ participibus ſuis,accumu
lans ſup eū uniuerſa chariſmata benigni-
tatis,manſuetudinis,& ſuauitatis, abun-
dātius eū replēs uiſceribus miſericordiæ
et miſeratiōis.Vnctū deniq; miſit ad nos,
quē nobis exhibuit plenū gratiæ & miſe
ratiōis. Sic unctū à patre eſt caput nr̄um Matth. 6.
& nihilominus ungi poſtulat & à nobis. Ecclēs.1.
Cū ieiunaueris,inquit,unge caput tuum.
Itá ne aquā petit à riuulo fons indeficiēs?
Petit ſine dubio, aut certè repetit magis.
Ad fōtē.n.unde exeūt flumina reuertunt̄,
ut iterū fluant. Nō uerò ut minus habens
qd' dederat Chriſtus repetit, ſed ne tibi
ꝑeat qcqd ad eū referre uolueris. Siqdē
ēt fluminis aqua ſi ſtare cœpit & ipſa pu
treſcet,et inūdatiōe facta ſupuēiēs repel
let̄.Sic planè,ſic gr̄aꝝ ceſſat decurſus ubi
recurſus nō fuerit, nec mō nihil auget̄ in-
grato: ſed & qd' acceperat uertit̄ ei in per-

niciem.Fidelis aūt in modico,cenſetur di
gn⁹ munere ampliori. Vnge igitur caput
tuū,refundēs in eū qui ſupra te eſt, ꝗcꝗd
in te eſt deuotionis, quicquid delectatio
nis,quicꝗd affectionis.Vnge igitur caput
tuū ut ſi qua in te eſt gratia referat̃ ad ip-
ſum,nec tuam quæras gloriā, ſed ipſius.
Vngit.n.Chr̄m qui bonus eius odor eſt ī
Vbi ſupra. omni loco.Memēto ſanè aduerſus hypo
critas hunc proceſſiſſe ſermonē. Nolite,
inꝗt,fieri ſicut hypocritę triſtes. Nō om-
nimodam nobis triſtitiā interdicit, ſed q̃
Ecclēs.7. in facie eſt corā hoībus. Alioquin cor ſa-
2.Cor. 6. ſapientis ubi triſtitia, & Paulū quoq; di-
ſcipulos contriſtaſſe nō piget pro eo q᷑d
contriſtati ſunt ad salutē.Non eſt talis tri
ſtitia hypocritarum, non in corde, ſed in
facie eſt.Extermināt.n.facies ſuas. Nota
proinde quod nō dixerit nolite eſſe ſicut
hypocritæ triſtes,ſed nolite fieri, hoc eſt
fingi.Sic quippe uulgo dicitur. Triſtē ſe
facit aut magnificat ſe,& q beatificat te,
in errorē te adducit & ſimilia quæ ſimula
tionis ſunt,non ueritatis. Tu aūt cum ieiu
naueris unge caput tuū, & faciem tuam
laua. Exterminant illi faciē, tu aūt lauare
iuberis.Eſt aūt facies,quæ in facie eſt cō-
uerſatio. Hanc fidelis Chr̄i ſeruus lauat,
ne quod offendiculum præbeat intuenti,
hypocrita magis exterminat, dū ſingula
ria magis & inuſitata ſectat̃. Sed nec ca-
put ungit cuius affectio elongat̃ à Chr̄o,
& uanis fauoribus delectat̃. Vngit poti⁹
ſemetipſum,ut proprię fragrantiā opinio
nis reſpergat.Aut certè quia manifeſtum
eſt non eſſe caput hypocritæ Chr̄m: nec
ſuum tn̄ qualecunq; caput ungere pōt cu
ius mens non propriæ teſtimonio cōſciē-
tiæ,ſed adulatiōibus demulcet̃. Date no
bis(aiunt fatuæ uirgines) de oleo ueſtro.
Matth.25. Cur hoc? Quia in uaſis ſuis oleū non ha-
bent. Sed non eſt prudētiū huiuſcemodi
oleū dare.Quod.n.ſibi fieri nolūt, qn̄ ipſi
faciēt alijs? Audi uerò prophetam,cui in-
certa & occulta ſapientiæ ſuæ reuelaue-
rat deus.Oleū,inquit,peccatoris non im
Pſal.140 pinguet caput meum. Emunt oleū iſtud
Matth. 6. hypocritæ,ſicut ait dn̄s. Amen dico uo-
bis,receperunt mercedē ſuā. Extermināt
enim facies ſuas,ut appareant ieiunātes.
Vides q̃ breui ſermone hypocritas & ſin
gularitatis notat & arguit uanitatis. Vi-
de ēt q̃ paucis & corā deo ſuadeat bona
& coram hoībus prouidere. Vnge caput
tuū & faciē tuam laua, hoc eſt ſic te irre-
prehenſibilem foris exhibet, ut diuinam
tibi conciliare ſtudeas gr̄am,& ante ocu
los humanos non propriā quæras gl'iam
ſed auctoris.Pōt tn̄ & alio modo lota fa
cies conſcientia pura,& unctū caput ītel
ligi mens deuota. Q̃ ſi id probas, aduer
ſus duplex uitium quod maximè ſolēt ap
petere ieiunantes,hęc duo uerba ablutio
nis et unctionis dicta uident̃.Alius.n.ieiu
nat ſtudio uanitatis, & huic dicit̃ faciem
tuam laua.Alius ieiunat cū impatiētia &
rancore,& huic opus eſt ut caput ungat.
Eſt aūt caput iſtud mēs interior,quæ tūc
ungit̃ in ieiunio, cū ſpiritualiter delectat̃
in eo.An uerò tibi nouū uidet̃, ut dicam?
caput ungi ieiunio? Ego plus dico,ēt im-
pinguat̃.Nunq; ne legiſti quod ſcriptum Pſal.32.
eſt,ut alat eos in fame? Eſt ergo ieiunium
corporis, capitis unctio & carnis inedia
refectio cordis.Quidni dixerim unctionē
quæ & medetur uulneribus, & exaſpera
tas conſcientias lenit? Emat igit̃ hypocri
ta ieiunio ſuo oleū peccatoris, ego meū
interim non uendo ieiuniū,& ipſum mihi
oleum eſt quo ungar.Vnge,inquit,caput
tuū,ne q̄d fortè murmuris aut īpatientiæ
ſubeat. Non ſolū aūt ſed & gloriare ī tri-
bulatione,ſicut ait apl'us.Gloriare, inꝗ,
ſed abſq; omni ſtudio uanitatis:ut ſit etiā
facies munda ab oleo peccatoris.

Item in capite ieiunij quomodo debemus cōuerti ad dominum. *Sermo.* II.

C Onuertimini ad me ī toto corde Ioel.2.
ueſtro in ieiunio & fletu & plan-
ctu:et ſcindite corda ueſtra et nō
ueſtimenta ueſtra,ait dominus omnipo-
tens.Quid ſibi uult dilectiſſimi quod p̄ci
pit dn̄s ut cōuertamur ad eum? Vbiq;.n.
eſt & replet omnia, & nihilominus com
plectitur uniuerſa. Quo me uertā ut con-
uertar ad te domine Deus meus? Si aſcen Pſal.138.
dero in cœlum tu illic es, ſi deſcendero
in infernum ades. Quid iubes quo con-
uertar

uertar ad te? ſupra,an īfra, ad dexteram,
an ad ſiniſtrā? Conſilium iſtud eſt fratres
mei,ſecretū eſt quod ſolis credat̃ amicis.
Myſteriū regni dei eſt,apl'is reuelāt ī au-
re,nā turbis nihil dicitur abſq; parabola.
Niſi cōuerſi fueritis,inquit, & efficiamini
Matth.18. ſicut paruulus iſte, nō intrabitis in regnū
cœlorū.Agnoſce planè,quo uelit ut con-
uertamur.Ad paruulū cōuerti neceſſe ē,
ut diſcamus ab eo ꝗa mitis eſt et humilis
corde.Ad hoc ſiꝗdē paruulus datus ē no
bis.Sanè idē & magnus eſt, ſed in ciuita-
Eſaiæ.12. te dn̄i, cui & dicit̃.Exulta & lauda habi-
tatio Sion, ꝗa magnus in medio tui ſan-
ctus Iſrael.Quid tu īflaris ô hō? Quid ex-
tolleris ſine cā? Quid alta ſapis & oculi
tui oē ſublime uident, q᷑d tibi nō cedet in
bonū? Sublimis quidē dn̄s,ſed non ita ꝓ-
ponit̃ tibi. Laudabilis magnitudo illius,
non ēt imitabilis.Eleuata eſt magnificen
tia illius,et non poteris ad eā.Nec ſi te ru
Pſal.62. peris apprehendes.Accedet, inꝗt, hō ad
cor altū,et exaltabit̃ deus.Excelſus ſiꝗdē
dn̄s & humilia reſpicit,et alta à longè co
gnoſcit.Humiliare,& apprehēdiſti. Hæc
planè lex pietatis & ꝑꝑ hāc legē ſuſtinui
te dn̄e.Si fortè ſublimitatis eſſet uia ꝓpo
ſita & illic iter quo oſtēderet̃ ſalutare d̄i,
q̄ta facerent oēs ut exaltarent̃? Q̃ crude
liter īuicē ſternerēt, īuicē cōculcarēt, quā
īpudenter reperēt manibusq; & pedib⁹
conarent̃ in altum,ut imponerent ſeſe ho
mines ſuꝑ capita aliena? Et certè qui cō-
tēdit ſupergredi proximos, multas inue
niet difficultates, multos habebit æmu-
los,multos patiet̃ contradictores,aſcen-
dentes equidē ex aduerſo.Nihil uerò faci
lius eſt uolenti,q̃ humiliare ſemetipſum.
Hoc uerbū ē dilectiſſimi quod oīno nos
reddit īexcuſabiles: ut ne tenue quidē no
bis uelamē prętēdere liceat.Sed iā adhūc
paruulū ad manſuetudinis et humilitatis
magiſtrū, quonā mō conuerti neceſſe ſit
Ioel.2. uideamus. Cōuertimini,inquit, ad me in
toto corde ur̄o.Fratres ſi dixiſſet cōuerti
mini,nihil addens:eſſet uobis forſitā libe
re rn̄dere,Factū eſt:iā aliud propone mā
datū.Nūc aūt ſpūalis(ut audio) cōuerſio
nis nos admonet,q̃ non una die ꝑficit̃, uti
nā, uel in omni uita, qua degimus in hoc
corpore, ualeat conſummari. Corporis
nāq; cōuerſio ſi ſola fuerit,nulla erit.For-
ma ſiquidē conuerſionis eſt iſta non ueri-
tas,uacuam uirtute gerens ſpeciem pieta
tis. Miſer homo qui totus pergens in ea
quæ foris ſunt & ignarus interiorum ſuo
rum, putans aliquid ſe eſſe cum nihil ſit,
ipſe ſe ſeducit.Sicut aqua effuſus ſum, ait Pſal.21.
Pſalmiſta in perſona hoīs huiuſcemodi,
& diſperſa ſunt oīa oſſa mea. Et ali⁹ ꝗdē
propheta.Comederunt,inquit, alieni ro Oſee,7.
bur eius et ignorauit.Exteriorem quippe
ſuperficiē intuens ſalua ſibi oīa ſuſpicat̃,
non ſentiens uermē occultū,qui interiora
corrodit.Manet tōſura, ueſtis necdū mu
tata ē,ieiuniorū regula cuſtodit̃, ſtatutis
pſallit̃ horis,ſed cor longè eſt à me, dicit Matth.15.
dn̄s.Attende ſolerter quid diligas, quid
metuas,unde gaudeas aut cōtriſteris, &
ſub habitu religionis aīum ſecularem,ſub
pannis conuerſionis inuenies cor peruer-
ſum. Totū.n.cor in his quatuor affectio-
nibus eſt,& de his accipiēdū puto quod
dicit̃ ut in toto corde tuo conuertaris ad
dn̄m.Cōuertat̃ proinde amor tuus ut ni-
hil oīno diligas niſi ipſum,aut certè ꝑꝑ ip
ſum.Conuertatur ēt ad ipſum timor tu⁹,
quia peruerſus eſt timor oīs quo metuis
aliquid præter eum,aut non ꝑꝑ eum. Sic
& gaudiū tuum & triſtitia æque conuer
tatur ad ipſum.Hoc aūt ita fiet ſi non niſi
ſecundū eum doleas aut læteris.Quid.n.
peruerſum magis quā lætari cū malefece
ris,& in rebus peſſimis exultare? Sed &
ea quoq; quæ ſecūdum carnem eſt triſti
tia,mortem operat̃. Si pro tuo ſiue pro ꝓ
ximi peccato doles bene facis,& hęc tri-
ſtitia eſt ad ſalutem. Si gaudeas ad mune
ra gratię,hoc gaudiū ſanctum eſt & ſecu
rū gaudium in ſpiritu ſancto.Debes & in
dilectiōe Chriſti fraternis cōgaudere ꝓ-
ſperitatibus & aduerſitatibus cōdolere,
ſicut ſcriptum eſt. Gaudere cum gauden Roma.12.
tibus,flere cum flētibus. Verū ne ipſa cor
poralis ꝗdē eſt ꝑuipendēda cōuerſio, ꝗa
ſpūalis huius adminiculū noſcit̃ eſſe non
paruum.Inde eſt quod ī loco hoc dn̄s cū
dixiſſet in toto corde, adiunxit protinus,

in ieiunio quod utiq; corporis ẽ. Volo ta
men admonitos eſſe fratres meos obſer-
uandũ illud non ab eſcis tm̃,ſed ab oĩbus
illecebris carnis & uniuerſa corporis uo-
luptate. Imo uerò ieiunandũ lõgè ampli⁹
à uitijs q̃ à cibis. Sed eſt panis à quo uos
ieiunare nolo, ne fortè deficiatis in uia: &
ſi neſcitis, panẽ dico lachrymarũ. Seqt̃.n.
In ieiunio & fletu et planctu. Exigit.n. plã
ctũ à nobis pœnitentia præteritæ conuer
ſationis, exigit fletũ deſideriũ futurę bea-
titudinis. Factæ ſunt mihi lachrymæ meę
panes die ac nocte, ait propheta, cũ dicit̃
Pſal. 41. mihi quotidie, ubi eſt deus tuus? Parũ ei
placet huius uitę nouitas, qui necdũ uete
ra plãgit necdũ plãgit admiſſa peccata,
necdũ plãgit tp̃s amiſſũ. Si nõ plãgis, pla
nè non ſentis aĩæ uulnera, conſcientiæ læ-
ſionẽ. Sed nec futura ſatis gaudia concu-
piſcis, ſi non quotidie ſatis poſtulas ea cũ
lachrymis. Minus tibi nota ſunt ſi non re
nuit cõſolari aĩa tua, donec ueniãt. Addit
Ioel. 2. deinde ꝓpheta. Et ſcindite corda ueſtra
& nõ ueſtimenta ur̃a. Quibus uerbis ma
nifeſte prior ille ppl's Iudæorũ & duritiæ
cordis & uanæ ſupſtitiõis arguit̃. Crebra
ſiquidẽ apud eos ſciſſio ueſtiũ, ſed nõ cor
diũ eſſe ſolebat. Qñ.n. ſcinderent̃ corda
lapidea, q̃ non poterãt nec circũcidi? Scin
dite, inqt, corda ueſtra, & non ueſtimẽta
ueſtra. Quis in uobis eſt cuius uolũtas cir
ca unũ aliquid ſolet obſtinatior inueniri?
Scindat cor ſuũ gladio ſpũs quod eſt uer
bũ dei: ſcindat illud, & ĩ multas minutias
feſtinet diſpartiri. Aliogn nõ eſt conuerti
ad dñm in toto corde, niſi ſciſſo corde.
Donec.n. illam unã accipias in Hieruſalẽ
cuius ẽ participatio in idipſum, multa in-
Sap. 7. terim tibi pręcipiunt̃: & ſi in uno offende
ris, factus es oĩum reus. Spirit⁹ dñi multi-
plex, ait ſapiens, nec potes ſeq multiplicẽ
ſine multiplici ſciſſione. Audi deniq; ho-
minẽ quem ſcd̃m cor ſuũ inuenerat deus.
Pſal. 56. Paratũ, inquit, cor meũ deus, paratũ cor
meũ. Paratũ ad aduerſa, paratũ ad ꝓſpe-
ra, paratũ ad humilia, patũ ad ſublimia,
paratũ ad uniuerſa quæcũq; præceperis.
Vis paſtorẽ ouium facere, uis conſtituere
regem populorũ? paratũ cor meũ Deus,
paratum cor meũ. Quis ut Dauid fidelis
ingrediens & egrediens, et pergens ad ĩ-
periũ regis? Et dicebat de peccatoribus.
Coagulatũ eſt ſicut lac cor eorũ, ego ue- Pſal. 118.
rò legẽ tuã meditatus ſum. Inde.n. cordis
duritia, inde mentis obſtinatio, quia me-
ditat̃ quis nõ legem domini, ſed propriã
uoluntatem. Scindamus itaq; corda nr̃a
dilectiſſimi, quatenus integra proinde ue
ſtimenta ſeruemus. Veſtes.n. noſtrę uirtu
tes ſunt. Bona ueſtis charitas, bõa ueſtis Pſal. 31.
obedientia eſt. Beatus qui cuſtodit ueſti
menta hæc, ut non ãbulet nudus. Deniq;
beati quorum tecta ſunt peccata, etenim
charitas operit multitudinẽ peccatorũ. Iaco. 5.
Scindamus corda ſicut prędictum eſt, ut
hæc ueſtimenta integra ſeruemus quẽad
modũ integra ſeruata eſt tunica ſaluato-
ris. Nec modo integram ſeruat ueſtẽ ſciſ
ſio cordis, ſed & talarem eam facit et po
lymitã, qualẽ à ſancto patriarcha Iacob
accepit filius qui præ cæteris amabatur.
Hinc nempe uirtutũ perſeuerantia, hinc
conuerſationis pulchræ diſcolor unitas.
Hinc illa eſt gl'ia regis filię in fimbrijs au-
reis, circũamictæ uarietatibus. Põt tñ &
al'r hęc ſciſſio cordis intelligi, ut ſiqdẽ pra
uũ fuerit, ſcindat̃ ad cõfeſſionẽ: ſi durum,
ad cõpaſſionẽ. Quidni ſcindat̃ cor, ut ui-
ſceribus effluat pietatis? Quidni ſcindat̃
ulc⁹, ut ſanies effluat? Vtilis ꝓrſus utraq;
ſciſſio, ut nec clauſum lateat peccati uir⁹
in corde, nec indigenti proximo clauda-
mus uiſcera miſericordiæ: ut & ipſi cõſe-
quamur miſericordiã à domino noſtro
Ieſu Chriſto, qui eſt ſuper omnia deus be
nedictus in ſecula. Amen.

Item de ieiunio quadrageſimæ. Ser. III.
Vnde ſupra.

R Ogo uos dilectiſſimi tota deuo-
tiõe ſuſcipite quadrageſimale ie
iuniũ, qd̃ nõ ſola abſtinẽtia com
mẽdat, ſed multo magis ſacr̃m. Nã ſi de-
uote uſq; mõ ieiunauimus, utique ſancto
hoc tp̃e ieiunandũ nobis eſt multo deuo
tius. Si qd.n. addit̃ ad ſolitũ abſtinentiæ
modũ, nunquid non ualde indignum eſt
ut nobis oneroſum ſit quod eccleſia por-
tat uniuerſa nobiſcum? Hactenus uſq; ad

nonã ieiunauimus ſoli, nũc uſq; ad ueſpe-
ram ieiunabũt nobiſcum pariter uniuerſi
reges & principes, clerus & populus, no
biles et ignobiles, ſimul in unum diues et
paup. Hæc idcircò dixerim fratres, ne qs
fortè turbetur à puſillanimitate ſpiritus,
et ieiunium præſens quis minori deuotio
ne ſuſcipiat, dum ſe fortaſſis meminerit
prioris quoq; ieiunij põdus ſatis difficile
toleraſſe. Hoc.n. quãtum poteſt laborat
aduerſarius noſter, ut holocauſtũ nr̃um
deuotiõis pinguedine uacuet̃, ut ẽt min⁹
acceptũ ſit deo, & conſcientia noſtra in
ſpũali gaudio minus exhilaretur: ſicq; de
puſillanimitate tolerantiæ ẽt conſcientiæ
puſillanimitas generet̃. Cui⁹ aſtutias nõ
ignorãtes, tota obſecro aduerſus eum ſo
licitudine uigilemus, & quia hilarem da-
torem diligit deus, & ipſa quoq; cõſcien
tia noſtra ampliori exinde fiducia ſuble-
uat̃: ut deuotiora ſint nr̃a ieiunia, ſolicite
nobis totius eccleſię ꝓponamus exẽpla.
Sed quid de his loquor quos habemus ĩ
hac ieiunij obſeruatione conſortes, quaſi
nõ multo excellentiores habeamus in ea
duces imo & cõſecratores? Quãta deuo
tione ſuſcipiẽdum eſt nobis qd̃ à ſancto
Moyſe tanq̃ hęreditario iure tradit̃, cui
ſpãli præ cæteris ꝓphetis p̃rogatiua facie
ad faciẽ dñs loquebat̃? Quanto feruore
amplectendũ eſt, quod Helias ille cõmẽ
dat, igneo curru raptus in cœlũ? Ecce.n. q̃
multa milia à diebus illis generalis cõdi-
tio mortis inuaſit. Helias tñ uſque adhuc
cõſeruante dño manus eius euaſit. Iã ue-
rò ſi cõmendant ieiuniũ pręſens Moyſes
et Helias, q̃uis magni tñ conſerui noſtri,
q̃tum cõmendat illud Ieſus dñs noſter,
qui & ipſe dieb⁹ totidẽ ieiunauit? Qualis
ille eſt, nõ dicam monachus ſed chriſtia-
nus, qui minus deuote ieiuniũ ſuſcipit qd̃
ei tradit ipſe Chr̃s? Deniq; tanto deuoti⁹
imitandũ nobis eſt dilectiſſimi Chr̃i ieiu
nantis exẽplum, quãto certius eſt pp nos
eum ieiunaſſe, non pp ſeipſum. Ieiunemus
ergo chariſſimi & deuote ieiunemus ſan
cto hoc quadrageſimæ tp̃e: ita ſanè ut no
uerimus quadrageſimam nr̃am nõ ſolos
quadraginta dies habere. Continuãda.n.
nobis eſt quadrageſima cunctis diebus
miſeræ huius uitæ, dũ per auxilium gr̃æ
(quæ in quatuor euangelijs cõmẽdatur)
neceſſe eſt nos decalogũ legis implere.
Errãt planè qui pauciſſimos dies iſtos ad
pœnitentiã ſufficere credũt, cum certum
ſit totũ uitæ huius tp̃s non niſi ad pœnitẽ
tiam inſtitutũ. Quęrite dñm, ait ꝓpheta, Eſa. 55.
nõ ſolũ quadraginta diebus, ſed dũ inue
niri põt: inuocate eum dũ ꝓpe eſt. Neq;.n.
tunc erit inuocandi tp̃s, qñ nemini ꝓxi-
mus erit deus, ſed alijs quidem præſens,
alijs uerò nimis ualde remot⁹. Interim ſa-
nè ex eo quod proximus dicit̃ manifeſtũ
eſt quod nondum habetur, ſed tñ haberi
et inueniri facile põt. Quis tibi uidetur ꝓ- Luc. 10.
ximus fuiſſe illi q incidit in latrões? Vtiq;
qui fecit cũ eo miſericordiam. Ergo quia
toto hoc tp̃e miſericordiæ proximus eſt:
quærite dñm chariſſimi dum ĩueniri põt,
inuocate eum dũ propè eſt. Veruntamen
pręſenti quadrageſima maiore nobis eſt
feruore quærendus, quę non ſolum pars,
ſed & ſacr̃m eſt totius tp̃is huius. Propte
rea ſi forte diebus cęteris ſtudia ueſtra ali
quatenus intepuerant, dignum eſt ut nũc
in feruore ſpiritus recaleſcãt. Quòd ſi gu-
la ſola peccauit, ſola quoq; ieiunet, & ſuf
ficit. Si uerò peccauerunt & membra cę-
tera, cur non ieiunẽt & ipſa? Ieiunet ergo
oculus qui deprædatus eſt animam, ieiu
net auris, ieiunet lingua, ieiunet manus, ie
iunet ẽt aĩa ipſa. Ieiunet oculus à curioſis
aſpectibus & omni petulãtia, ut bene hu
miliatus coerceatur in pœnitentia, q ma-
le liber uagabatur in culpa. Ieiunet auris
neq̃ter pruriens à fabulis & rumoribus,
& q̃cũq; ocioſa ſunt & ad ſalutẽ minime
ptinentia. Ieiunet lingua à detractione et
murmuratione, ab inutilibus uanis atq;
ſcurrilibus uerbis: interdũ quoq; ob gra-
uitatẽ ſilẽtij & ab ipſis q̃ uideri poterant
neceſſaria. Ieiunet man⁹ ab ocioſis ſignis
& ab opibus oĩbus quæcunq; non ſunt ĩ-
perata. Sed & multo magis aĩa ipſa ieiu-
net à uitijs & ꝓpria uolũtate ſua. Etenim
ſine ieiunio hoc cætera à dño reprobant̃, Eſa. 55.
ſicut ſcriptũ eſt: qa in diebus ieiuniorum
ueſtrorum uoluntates ur̃æ inueniunt̃.

Item de oratione & ieiunio. *Sermo.* IIII.
Vnde ſupra.

QVia ieiunij quadrageſimalis tp̄s
aduenit, quod tota deuotione ſu
ſcipere moneo charitatē ur̄am:
dignum reor aliquatenus exponere quo
fructu & quemadmodū oporteat ieiuna
re. Primū quidē fratres pro eo quod ab
ipſis quoq; licitis abſtinemus, ea nobis q̄
prius cōmiſimus illicita cōdonant̄. Quid
uero ē cōdonari cōmiſſa, niſi ieiunio bre-
Luce. 16. ui ieiunia redimi ſempiterna? Gehennā.n.
meruimus, ubi nullus unq̄; cib⁹ eſt, conſo
latio nulla, termin⁹ null⁹: ubi guttā aquę
diues poſtulat & accipere non meretur.
Bonū ergo & ſalutare ieiunium, quo re-
dimuntur ęterna ſupplicia, dū remittun-
tur hoc modo peccata. Nō ſolū aūt abo-
litio ē peccatorū, ſed extirpatio uitiorū.
non ſolū obtinet ueniā, ſed & promeret̄
gratiam: non ſolū delet peccata præteri-
ta quæ cōmiſimus, ſed & repellit futura
quę cōmittere poteramus. Dicam unum
adhuc quod facile capiatis, ſępi⁹, niſi fal-
lor, experti. Ieiuniū orationi deuotionem
& fiduciam donat. Et uide quēadmodū
ſibijnuicem ieiunium & oratio ſocientur
(ſicut ſcriptū eſt, Frater adiuuās fratrem
Eccli. 35. ambo conſolabuntur.) Oratio uirtutē im
petrat ieiunandi, & ieiuniū gratiam pro-
meretur orandi. Ieiunium orationem ro-
borat, oratio ſanctificat ieiuniū & domi
no repręſentat. Quid.n. ieiuniū nobis ꝓde
rit, ſi relinquat̄ in terra? quod abſit. Suble
uet̄ ergo ieiuniū pēna quadam orationis.
Verū huic ne fortè minus ſufficiat, alterā
quoq; neceſſe eſt ſociari. Oratio iuſti, ait
Eccli. 35. ſcriptura, penetrat cœlos. Sint ergo ieiu-
nio nr̄o, ut facilè cœlos penetret alę duę:
orationis. ſ. atq; iuſtitiæ. Iuſtitia uerò quę
eſt, niſi quæ cuiq; reddit quod ſuum eſt?
Noli ergo quaſi ſolū attendere deū. debi
tor.n. es ēt prælatis, ēt fratribus tuis: nec
uult deus ut paruipendas, quos ipſe mini
2. Cor. 9. mè paruipēdit. Neq;.n. ſine cauſa, ait apo
ſtolus. Prouidentes bona non tm̄ coràm
deo, ſed ēt coràm hoībus. Dicebas fortaſ
ſe, ſufficit mihi ſi tm̄ de⁹ approbat quod
ago, quæ mihi de humano cura iudicio?
Sed certus ſis qd' ei minimè placeat qc-
quid cū ſcandalo filiorum eius, & contra
ipſius feceris uoluntatem, cui obedire te
tanq̄; eius uicario oportebat. Sanctifica-
te, inquit, ieiuniū: uocate cœtum. Quid ē
enim cœtum uocare? Vnitatem ſeruare, Ioel. 2.
diligere pacem, fraternitatem amare. Su
perbus ille Phariſęus ieiunium habuit, ie-
iuninm ſanctificauit, qui nimirū & ieiuna
uit bis ī ſabbato, & gratias egit deo. Sed
non uocauit cœtum dicens. Nō ſum ſicut Luce. 18.
cæteri hoīum: ideoq; ala una nitens, ieiu
niū eius nō peruenit in cœlum. Vos ergo
chariſſimi lauate manus ueſtras in ſangui
ne peccatoris, & oīno ſoliciti eſtote ut
alas duas habeat ieiunium ueſtrum, ſan-
ctimoniam. ſ. & pacem, ſine qua nemo ui
debit deum. Sanctificate ieiuniū ut pura
intentio, & deuota oratio diuinę illud of
ferat maieſtati: uocate cœtū, ut congruat
unitati. Laudate dominum in tympano
& choro, ut concors ſit mortificatio car- Pſal. 149.
nis. Porrò quia & de ieiunio et de iuſtitia
aliqua diximus, dignum eſt ut de or̄one
quoq; pauca loquamur. Hæc.n. quantò
efficacior eſt ſi fiat ut debet, tantò calli-
dius impediri ab aduerſario ſolet. Inter-
dum.n. grauiter impeditur oratio à puſil-
lanimitate ſpūs & timore immoderato.
Hoc aūt tunc ſolet fieri, cū ſic cogitat ho
mo propriam indignitatē, ut non conuer
tat oculos ad diuinā benignitatē. Abyſ-
ſus.n. abyſſum inuocat abyſſus luminoſa Pſal. 41.
abyſſum tenebroſam, abyſſū miſericor-
dię, abyſſum miſerię. Profundū nāq; eſt
cor hoīs, & īperſcrutabile. Sed ſi magna
eſt iniqtas mea, multò maior eſt dn̄e pie
tas tua. Ideoq; cum ad meipſum turbata
fuerit aīa mea, memor ſum multitudinis
miſericordię tuę, & reſpiro in ea: & cū in-
troiero in potētias meas, nolo memorari
iuſtitię tuę ſoli⁹. Verūtn̄ ſicut ꝑiculū eſt ſi
fuerit or̄o nimis timida, ſic ī cōtraria pte
nō minus imo & maius ꝑiculū eſt, ſi for-
tè fuerit temeraria. De his qui ſic orāt au-
di qd loquat̄ ad prophetam dn̄s. Clama
īquit, ne ceſſes, quaſi tuba exalta uocem
tuam &c. Quaſi tuba, inqt, qa in ſpiritu Eſa. 58.
uehemēti īcrepādi ſunt temerarij. Me ete
nim

nim quęrunt, qui ſeipſos nondum inuene
runt. Nec hoc dico ut peccatoribus aufe-
ram orandi fiduciam, ſed uolo eos orare
tanq̄; gentem quæ peccatum fecerit non
iuſtitiam. Orent pro indulgētia peccato-
rum ſuoꝝ in animo contrito & ſpiritu hu
militatis, quemadmodū publicanus ille:
Luce. 18. Deus, inquit, ꝓpitius eſto mihi peccato-
ri. Temeritatem .n. dico, quando is in cu-
ius cōſcientia peccatū adhuc, aut uitium
aliquod regnat, ambulat in magnis et mi
rabilibus ſuper ſe: minus ſolicitus pro pe
riculo animæ ſuæ. Tertium periculū eſt, ſi
ſit oratio tepida, & nō ex uiua affectione
procedens. Timida qdem oratio cœlum
nō penetrat, qa reſtringit animum timor
īmoderatus, ut oratio non dicā nō aſcen-
dere, ſed nec ꝓcedere queat. Tepida ue-
rò in aſcēſu langueſcit, & deficit, eo quod
non habeat uigorē. Nam temeraria aſcen
dit ſed reſilit, reſiſtitur.n. ei, nec tantū non
non obtinet gratiam, ſed & meret̄ offen-
ſam. Quæ uerò fidelis & humilis, & fer-
uēs oratio fuerit, cœlum ſine dubio pene-
trabit: unde certum eſt quod uacua redi-
re non poterit.

Item de triplici modo orationis. *Sermo.* V.
Vnde ſupra.

CHaritas qua pro uobis ſolicitus
ſum fratres mei, cogit ut loquar
uobis, et urgente ea multò ſępius
loquerer, niſi tam multis occupationib⁹
impedirer. Nec mirū ſi ſolicitus ſum pro
uobis, cum inueniā in meipſo materiam
multam, & occaſionē ſolicitudinis. Quo-
ties.n. propriam miſeriam, et multimoda
pericula cogito, haud dubiū quin ad me-
ipſum conturbet̄ anima mea. Nec minor
mihi ſolicitudo eſt pro ſingulis qbuſcūq;
ueſtrum, ſi tamen diligo uos tanq̄; meip-
ſum. Nouit ipē qui ſcrutat̄ corda, quoties
in corde meo ꝓpriæ ſolicitudini præpon
derat ſolicitudo ueſtra. Nec mirū ſi mul-
ta mihi ſolicitudo eſt, & timor magnus
cōturbat me ſuper omnibus uobis, quos
uideo in tanta miſeria, & in tantis conſti-
Periculum tutos eſſe periculis. Ipſi enim (ut manife-
ſtum eſt) geſtamus laqueū noſtrū, ubiq;
proprium circūferimus inimicū, carnem
hanc loquor de peccato natam, in pecca
to nutritam corruptam nimis ipſa origi-
ne, ſed multò amplius praua cōſuetudine
uitiatam. Hinc eſt quod tam acriter caro
aduerſus ſpiritum concupiſcit, quod aſſi-
duè murmurat, & impatiens eſt diſcipli-
næ, quę illicita ſuggerit, quę nec rationi obtē
perat nec inhibetur ullo timore. Huic ac-
cedit, hanc adiuuat, hac utitur ad impu-
gnandos nos calidiſſimus ſerpens cui nul
lum aliud deſiderium eſt, nullum ſtudiū,
nullum negotiū niſi effundere ſanguinem
animaꝝ. Hic eſt qui iugiter machinat̄ ma
lum, qui deſideria carnis inſtigat, qui con
cupiſcentiæ ignem naturalem quodāmo
do uenenatis ſuggeſtionibus ſufflat, illici
tos motus inflāmat, peccati occaſiones
parat: & mille nocendi artibus corda ho
minum tentare non ceſſat. Hic eſt qui ma
nus noſtras ꝓprio cingulo alligat, & (ut
dicitur) baculo noſtro nos cædit, ut caro
quæ data eſt in adiutoriū, in ruinam no-
bis, & in laqueum fiat. Sed qd ꝓdeſt indi Remedium
caſſe pericula ſi nulla cōſolatio, nulla ad-
hibeantur remedia? Grande quidem pe-
riculum eſt, & grauis lucta aduerſus do-
meſticum hoſtem, maximè cum nos ad-
uenæ ſimus, & ille ciuis, ille ſuam inhabi-
tet regionē, nos exules ſimus, & peregri-
ni. Magnū quoq; diſcrimen aduerſus dia
bolicę fraudis aſtutias, tam crebros, imò
continuos habere cōflictus quem nec ui
dere qdem poſſumus, & quē nimis aſtu-
tum fecerit tam natura ſubtilis q̄; longa
exercitatio malitię eius. Verūtamen in no
bis eſt ſi uinci nolumus, & nemo noſtrū
in hoc certamine deijcitur inuitus: Sub te Geneſ. 4.
eſt ô homo appetitus tuus, et tu domina-
beris illius. Poteſt inimicus excitare ten-
tationis motū, ſed in te eſt ſi uolueris da-
re ſeu negare conſenſum. In tua facultate
eſt ſi uolueris inimicū tuum facere ſeruū
tuum, ut oīa tibi cooperentur in bonum.
Ecce enim inflāmat inimicus deſiderium
cibi uanitatis, aut impatientię cogitatio-
nes ingerit, aut excitat libidinis motum:
tu ſolummodo ne conſenſeris, et quoties
reſtiteris toties coronaberis. Veruntn̄ ne-
gare non poſſumus fratres: moleſtæ ſunt

hæc, & periculoſa, ſed & in ipſo certami-
ne ſi uiriliter reſiſtimus, quædam pia tran
quillitas de cõſcientia bona naſcitur. Cre
do etiã ſi cogitationes iſtas quã cito in no
bis aduertimus nõ patimur remorari, ſed
in ſpiritu uehemẽti animus aduerſus illas
excitatur: quoniã inimicus cõfuſus abſce-
det à nobis, nõ tã libẽter ilico reuertetur.
Sed qui ſumus nos, aut quę fortitudo nr̃a
ut tam multis tẽtationibus reſiſtere ualea
mus. Hoc erat certè qđ quęrebat Deus,
hoc erat ad qđ nos ꝑducere ſatagebat: ut
uidentes defectũ noſtrũ, & quod nõ eſt
nobis auxiliũ aliud ad eius miſericordiã
Orationis refugium tota humilitate curram⁹. Propterea rogo
uos fratres, ut ſemper ad manum habea-
tis tutiſſimũ orationis refugiũ, de qua ẽt
memini me paulò ante in fine ſermonis
eſſe locutum. Veruntñ qnoties de oratio-
ne loquor, uerba q̃dam humanæ cogita-
tiõis audire mihi uideor in corde ueſtro,
quæ & ab alijs frequenter audiui, & nõ-
nunq̃ expertus ſum in corde meo. Quid
enim eſt qđ licet nunq̃ ab oratione ceſſe
mus, uix unq̃ experiri uideatur aliquis no
ſtrum, quis ſit orationis ſuę fructus? Sicut
ad orationem accedimus ſic redire uide-
mur, nemo nobis rñdet uerbũ, nemo qc-
quã donat, ſed laboraſſe uidemur in caſ-
Ioan. 7. ſum. Sed qd in euangelio dicit dñs? Noli-
te, ait, iudicare ſcđm faciem, ſed iuſtum iu
diciũ iudicate. Quod eſt aũt iuſtum iudi-
ciũ, niſi iudicium fidei? qm̃ iuſtus ex fide
uiuit. Ergo iudicium fidei ſequere, & non
experimentũ tuum: qm̃ fides quidem ue-
rax, ſed experimentũ fallax. Quę eſt ergo
ueritas fidei, niſi quod ꝑmittit ipſe filius
Mar. 11. Dei? Quicqd orantes petitis credite quia
accipietis, & fiet uobis. Nemo ueſtrũ fra
tres paruipendat orationem ſuam. Dico
enim uobis, qa ipſe ad quem oramus nõ
paruipẽdit eam. Priuſq̃ egreſſa ſit ab ore
noſtro ipſe ſcribi iubet eam in libro ſuo.
Et unũ indubitãter è duobus ſperare poſ
ſumus: qm̃ aut dabit qđ petimus, aut qđ
nobis nouerit eſſe utilius. Nos.n. qd ore-
mus ſicut oportet, neſcimus: ſed miſereť
ille ſuper ignorantiam noſtrã & oratio-
nem benigne ſuſcipiens, quod nobis aut
omnino non eſt utile, aut nõ tam cito da-
ri neceſſe eſt, minime tribuit: oratio tamẽ
infructuoſa non erit. Ita ſanè ſi fecerimus
qđ monemur in pſalmo. i. ſi delectemur
in domino. Ait enim ſanctus Dauid. Delé *Pſalm. 36*
ctare in dño, & dabit tibi petitiones cor-
dis tui. Sed qd ô propheta quod tam ab-
ſolute mones delectari in domino; ac ſi
ad manũ nobis ſit huiuſmodi delectatio?
Delectationem cibi, ſomni, & quietis &
cæterorũ quæ in terra ſunt nouimus: deus
aũt quam delectationẽ habet ut in eo de
lectemur? Fratres mei, ſeculares hoc dice
re poſſunt, uos nõ poteſtis. Quis.n. ueſtrũ
eſt, qui non ſæpe expertus ſit conſcientiæ
bonæ delectationem, qui non guſtauerit
ſaporẽ caſtitatis, humilitatis, charitatis?
Non eſt hæc delectatio potus neq̃ cibi,
aut ſimilis cuiuslibet rei, delectatio tamẽ
eſt, & maior oĩbus illis: diuina.n. eſt et nõ
carnalis delectatio, & cum in his delectã
mur, planè delectamur in dño. Sed cau- *Luc. 11*
ſantur multi fortaſſe qđ affectũ hunc de-
lectabilem & dulciorem ſuꝑ mel & fauũ
rarius experiantur: nimirum qa tentatio-
nibus interim exercenť, multoq̃ uirilius
agunt, ſi uirtutes ipſas nõ pro delectatio-
ne quã experiantur, ſed pro uirtutibus ip
ſis & pro ſolo beneplacito Dei tota intẽ-
tione, et ſi nõ tota affectione ſectanť. Nec
dubiũ quin optime cõplaceat qui huiuſ-
modi eſt prophetæ admonitioni qua di-
cit: Delectare in dño, quoniam non de af
fectu loquiť, ſed de exercitio. Affectus.n.
ille beatitudinis eſt, exercitium uerò uir-
tutis. Delectare, ĩquit, in domino. ad hoc
tende, ad hoc conare ut in domino dele-
cteris, & dabit tibi petitiones cordis tui.
Sed conſidera quod petitiones cordis di
xerit, quas approbat iudicium rationis.
Nec habes unde cauſeris, ſed unde magis
tanto affectu in gratiarũ actione uerſeris:
quandoqdem tanta ſuper te cura eſt deo
tuo, ut quoties ignorans quæris quod ti-
bi inutile eſt, non te audiat ſuper hoc ſed
mutet illud utiliori dono. Sic & pater car
nalis paruulo q̃renti panem, libenter por
rigit, q̃renti cultellũ quem nõ neceſſariũ
putat non conſentit, ſed magis panem ei

quem dederat frangit uel per aliquẽ mi-
niſtrorũ frãgi præcipit ut nihil ille habeat
periculi, nihil laboris. Porrò petitiões cor
dis in tribus credo conſtare, nec uideo qd
præter illa electus quiſq̃ ſibi debeat po-
ſtulare. Duo qdem huius tꝑis ſunt. i. bona
corporis & animæ, tertium uerò beatitu
do æternæ uitę. Nec mireris qđ bona cor
poris à deo dixerim eſſe q̃renda, qm̃ eius
ſunt corporalia omnia, ſicut & ſpiritualia
omnia bona. Ab eo ergo petendũ & ſpe
randũ nobis eſt, unde poſſimus in eius ſer
uitio ſuſtentari: Veruntñ pro neceſſitati-
bus animæ orandũ nobis eſt & frequen-
tius, & feruentius. i. pro obtinenda gratia
Dei animęq̃ uirtutibus. Sic & ꝑ uita ęter
na tota pietate & toto nobis orandũ eſt
deſiderio, ubi nimirũ corporis & animæ
plena & perfecta ſit beatitudo. In his er-
go tribus ut cordis petitiones ſint, tria no
bis ſunt obſeruanda. Nã & in prima qui-
dem ſuperfluitas, & in ſecũda impuritas,
& elatio interdum ſurrepere ſolet in ter-
tia. Nonnunq̃ enim tꝑalia quæri ſolẽt ad
uoluptatem, uirtutes ad oſtentationem.
Sed & uitam æternã fortaſſis aliqui non
in humilitate quærũt, ſed tanq̃ in fiducia
ſuorũ meritorũ. Nec hoc dico quin acce-
pta gratia fiduciam donet orandi, ſed nõ
oportet ut in ea conſtituat quiſq̃ fiduciã
impetrandi, hoc ſolum cõferunt hæc præ
miſſa dona, ut ab ea miſericordia quę tri-
buit hæc, ſperenť etiam ampliora. Sit er-
go oratio quę pro tꝑalibus eſt circa ſolas
neceſſitates reſtricta, ſit oratio q̃ pro uir-
tutibus eſt animę ẽt ab omni impuritate
libera & circa ſolum beneplacitũ dei in-
tenta. Sit ea quæ fit pro ęterna uita in om
ni humilitate, præſumẽs de ſola (ut dignũ
eſt) miſeratione diuina.

In quadrageſima de oratione dominica.

Sermo VI. Vnde ſupra.

Matth. 6. Fiat uoluntas tua ſicut in cœlo &
in terra. Voluntas domini fratres
quæ prius angelos creauit faciẽs
Ioan. 1. eoſdem, poſtmodũ in eis facta beauit. Si-
cut enim uerbũ qđ erat in principio, car-
nem ſuſcipiens, dicitur (& uerè dicitur) fa
ctum caro, ſic uolũtas illa æterna in ange
lo facta eſt, cum angelicã oĩno in ſe abſor
buit uoluntatẽ. Quidni dicať facta in an-
gelo, cum angelica facta eſt? Hęc.n. ſum-
ma illius felicitatis eſt, hic uoluptatis cœ
leſtis torrens, qđ diuina uoluntas ipſa fa
cta eſt etiam angelorũ: ut quemadmodũ
placet Deo uniuerſitas adminiſtrationis
huius, ſic & ipſi in cũctis gaudeant, in om
nibus delectenť. Hoc igiť oramus ut hæc
uolũtas ſicut in cœleſtibus facta eſt crea
turis, fiat etiã in terrenis: ut ſicut angelus
ſic & homo adhærens Deo unus cum eo
ſpiritus ſit. Sed heu me, quot obſtacula ſe
parant, quot ꝓhibent impedimẽta? Obij
cit ſeſe malitia mediam, obijcit ĩfirmitas,
obijcit concupiſcentia & ignorantia no-
ſtra. Ineſt.n. nobis quaſi à natura, magis
autẽ ab exterminio naturæ affectio quæ-
dam peſſima & libido nocẽdi, ut inextin
guibilis inueniať in miſeris animabus no-
ſtris malitię delectatio. Quid uerò lõgius
à uoluntate diuina? Planè chaos magnũ
inter nos & illam firmatũ eſt in hac par-
te: cũ ſemꝑ eum delectet præſtare benefi
cia, & ingratis nobis econtra ſuggerat af
fectio crudeliſſima & innoxijs uelle noce
re. Hinc omnis radix amaritudinis germi
nat, hinc inuidiæ, hinc detractiones, hinc
diſſenſiones pullulant, hinc ſilueſcunt ini
micitiæ. At hæc qdem germina uirulenta
ꝑcidi ſemꝑ neceſſe eſt falſę iuſtitię, qua ui
delicet extorquemus à nobis, ne cui facia
mus qđ nolum⁹ nobis fieri, ſed quæ uolu
mus ut faciãt nobis hoĩes & nos eis eadẽ
faciamus. Eradicari tñ aut extirpari à cor
dibus nr̃is oĩno nõ poterit malitia, donec
in mũdo fuerim⁹, q totus poſit⁹ eſt in ma
ligno. Cõteriť qdẽ ſerpentis caput, ſed ex
periri eſt frequẽter calcaneo ĩſidiantẽ. Se
cũdo loco ipſa quoq̃ corruptibilis huius
ĩfirmitate corꝑis prępedimur, ne uolũtas
nr̃a diuinę ualeat cohęrere. Nobis qdẽ qđ
moleſtũ ſentim⁹ nõ põt nõ diſplicere: &
frequẽter in his uolũtas nr̃a à diuina diſſi
det uolũtate, cui ne penit⁹ aduerſeť, forti
tudo ẽ nobis neceſſaria, q̃ ſcđa ſpẽs ẽ uir-
tutis. Nec ſola ĩpedit afflictio corꝑis, ĩpe-
dit & cõcupiſcẽtia, qua multiplicib⁹ et in-
explebilib⁹ diſtrahimur dſiderijs. Qñ aũt

poterit anfractuoſa & angulis plena uo-
lũtas ei uniri, quę rectiſſima eſt, & oĩmo-
dis ĩdiſtorta? Hei mihi dñe Deus, qa un-
diq; mihi bella, undiq; tela uolãt, undiq;
pericula, undiq; impedimenta. Quocũq;
me uertã nulla uſquã ſecuritas eſt, & quę
mulcent & quę moleſtant timeo: & eſu-
ries & refectio, & ſomnus & uigiliæ, &
Prouer. 20. labor & reqes militãt cõtra me. Diuitias
et pauptates ne dederis mihi, orat ſapiẽs:
nimirũ qa utrobiq; laqueus, utrobiq; pe-
riculũ. Qđ ſi reprimit tẽperantia concupi
ſcentiã (hoc qppe unicũ in hmõi remediũ
eſt) erit qdem unio iam nonnulla, ſed ple
na nõ erit. Hinc & apl's de ſe fatet̃. Ego ip
ſe, ait, mente cõſentio legi Dei, carne aũt
legi peccati, quæ eſt in membris meis. Ex
Roma. 7. parte ergo cohæret, & ex parte diſſidet,
donec ueniat qđ pfectũ eſt, & qđ ex par
te eſt euacuet̃. Quarta eſt ignorantia, quã
& ipſam nobis plurimũ obeſſe non igno
ratis. Quo. n. pacto uoluntatẽ Dei præuiã
ſequar ubi ignoro eã? Cognoſco aũt tan-
tũ ex parte, & necdum ſicut cognit⁹ ſum.
Propterea inqrenda ſunt nobis cũ omni
deſiderio incrementa prudẽtiæ, ut magis
ac magis notã faciat nobis Deus uolũta
tem ſuã, ut ſciamus qd acceptũ ſit ei om-
ni tpe. Sic uirtutum cõſummatio, iuſtitiæ,
fortitudinis, tẽperãtiæ, et prudentię unio-
nem illã tam felicem q̃ deſiderabilẽ con-
ſũmmabit, ut ſit nobis cũ Deo una uolun
tas: & q̃cunq; ei placent, placeãt ſimul et
nobis, atq; hoc nobis erit (ut de angelis
ſupradictũ eſt) oĩno perfecta iucunditas.
Oramus aũt ut adueniat regnũ dñi, quo
uidelicet nobis plena ſit de regni ptãte ſe
curitas. Qđ aũt petimus ut ſanctificet̃ no
men eius, oĩno iam ſupra nos in eius noti-
tiam pergere concupiſcimus. Vbi nimirũ
nobis in nobis & felix ſecuritas & ſecu-
ra felicitas fuerit, in eum qui ſuper nos eſt
tota iam ſpũs uehementia rapiemur. San
ctificet̃ nomen tuum. Nomen eius gloria
eius. Et illa qñ non ſancta? Fieri tñ dicitur
ſancta gloria eius, cum in ſanctitate glori
ficat̃ à nobis ſicut & uolũtatem eius quæ
æterna eſt, in nobis (ut nr̃a fiat) fieri poſtu
lamus. Hoc ergo primũ fieri petimus qđ
maximũ eſt, ut nobis gloriæ illius innote
ſcat ſanctitas illibata. Exinde qđ ad nos
ſpectat optamus & regni ptãtem pp ſe-
curitatẽ, & uoluntatis eius in nobis perfe
ctionem pp iucunditatem. Sed qa necdũ
illa pfectione gaudentes, non ſine magno
labore diuinæ poſſumus obtẽperare uo-
lũtati, opus eſt cibo ne deficiamus, opus
eſt inquã pane quotidiano. Sępius quoq;
oberrantes ab ea, & delinquẽtes hoc eſt
derelinquentes eã, neceſſario pro indul-
gentia ſupplicamus dicentes. Dimitte no
bis debita noſtra &c. At ne fortè in eadẽ
recidamus poſt acceptã ueniam pctõꝝ,
orandus à nobis idem ipſe eſt, ne inducat
nos in tentationẽ: ſed magis educat nos,
& liberet à malo.

Item in quadrageſima de peregrino, de mortuo, & crucifixo. Sermo. VII.

OBſecro uos tanq̃ aduenas & pe I. Petr. 2.
regrinos abſtinere uos à carnali-
bus deſiderijs. Felices qui ſe præ-
ſenti ſeculo nequam aduenas & peregri-
nos exhibent ĩmaculatos ſe cuſtodientes
ab eo. Neq;. n. habemus hic manentẽ ciui Hebr. 13.
uitatem, ſed futuram inqrimus. Abſtinea
mus ergo à carnalibus deſiderijs quæ mi
litant aduerſus animam tanq̃ aduenæ &
peregrini. Peregrinus ſiquidem uia regia
incedit, non declinat ad dexteram neque
ad ſiniſtram. Si fortè iurgantes uiderit, nõ
attendit. Si nubentes aut choros ducen-
tes, aut aliud quodlibet faciẽtes: nihilomi
nus tranſit, qa peregrinus eſt, & non per-
tinet ad eum de talibus. Ad patriam ſu-
ſpirat, ad patriam tendit, ueſtitum & ui-
ctum habens non uult alijs onerari. Bea-
tus planè qui ſuum ſic agnoſcit, ſic deplo
rat incolatum, dicens domino. Qm̃ adue Pſalm. 38.
na ego ſum apud te, & peregrinus ſicut
oẽs patres mei. Magnum hoc qdem ſed
fortè gradus aliqs altior eſt. Nã peregri-
nus et ſi non admiſcetur ciuibus, aliqñ tñ
delectat̃ uidere q̃ fiũt, aut audire ab alijs,
aut ipſe narrare q̃ uiderit: & his & hmõi,
& ſi penitus nõ retinet̃, detinetur tñ & re
tardatur, dum minus memor patriæ, mi-
nori accelerat deſiderio. Nã & tanto tpe
põt in his delectari, ut iam non ſolum re-
moretur, & minus cito ueniat, ſed & re-
manens ex toto nec tardè qdem pueniat.
Coloſ. 3. Quis igit̃ eſt magis alienus ab actibus ſe-
culi q̃ peregrinus? Profectò quibus dicit
apl's. Mortui. n. eſtis, & uita ueſtra abſcõ
dita eſt cum Chriſto in Deo. Peregrinus
nimirum põt facile occaſione uiatici plus
q̃ oporteat & detineri quęrendo, & prę-
grauari portãdo. Mortuus, ſi deſit etiam
ipſa ſepultura, non ſentit. Sic uituperãtes
ut laudantes: ſic adulantes audit ut detra
hẽtes, imò uerò nec audit qa mortu⁹ eſt.
Oĩno felix mors quæ ſic ĩmaculatum ſer-
uat, imò penitus alienum facit ab hoc ſe-
culo. Sed neceſſe eſt ut qui non uiuit in ſe,
uiuat Xp̃s in illo. Hoc eſt. n. qđ ait apl's.
Viuo autem iam nõ ego, uiuit uero in me
Gala. 2. Chriſtus. Ac ſi diceret. Ad alia qdem oĩa
mortuus ſum non ſentio, nõ attendo, non
curo: ſiqua uero ſunt Chriſti, hæc uiuũ in
ueniunt & paratum. Nam ſi nõ aliud poſ
ſum, ſaltem ſentio: placet qđ ad eius ho-
norẽ fieri uideo, diſplicent quæ aliter fiũt.
Magnus oĩno gradus eſt iſte. At fortaſſe
poterit aliqd adhuc ſuperius inueniri. In
quo ergo quæremus? In quo putas niſi in
eo de quo nunc loquebamur qui raptus
eſt uſq; ad tertium cœlum? Quis. n. prohi
bet tertium cœlũ dicere, ſi quem gradum
ſupra iſtos poteris inuenire? Audi igit̃ ip-
ſum de hac tanta altitudine non in ſe glo
Galat. 6. riãtem, ſed dicentẽ. Mihi abſit gloriari ni
ſi in cruce dñi noſtri Ieſu Chriſti: per quẽ
mihi mũdus crucifixus eſt, & ego mũdo.
Nõ ſolum, inquit, mortuus mũdo, ſed &
crucifixus: quod eſt ignominioſum gen⁹
mortis. Ego illi, pàriter & ipſe mihi. Oĩa
quæ mũdus amat, crux mihi ſunt: delecta
tio carnis, honores, diuitiæ, uanę hominũ
laudes. Quæ uero mundus reputat crucẽ,
illis affixus ſum, illis adhęreo, illa toto am
plector affectu. An non maior iſte eſt ſe-
cundo, & primo gradu? Peregrinus ſi pru
dens eſt et nõ obliuiſcit̃ ſuę peregrinatio-
nis (licet cum labore) tranſit, & non ma-
gnopere ſecularibus implicat̃. Mortuus
æquè blãda huius ſeculi ſicut aſpera ſper
nit. Qui uerò raptus eſt uſq; ad tertiũ cœ-
lum, crux illi eſt omne cui mũdus inhęret,

& his adhęret q̃ mundo crux eſſe uidet̃.
Quãuis in his uerbis apoſtoli illud quoq;
non incõgruè poſſet intelligi, crucifixum
ei mũdum reputatione, ipſum uerò mun-
do crucifixum cõpaſſione. Crucifixum. n.
mũdum uidebat obligationibus uitioꝝ,
& ipſe crucifigebat̃ ei per cõpaſſionis af-
fectũ. Pẽſemus ſinguli in quo gradu qſq;
ſit poſitus, & ſtudeamus pficere de die
in diem, qm̃ de uirtute in uirtutẽ uidebit̃
Deus deoꝝ in Siõ. Maximè uerò hoc ſan Pſalm. 83.
cto tpe in omni obſecro puritate conuer-
ſari ſtudeam⁹, ubi & certus & breuis die
rum numerus poſitus eſt, ne deſperet hu
mana fragilitas. Nam ſi dicit̃ nobis in om
ni tpe ſoliciti eſtote oĩno ad cuſtodiendã
puritatem ueſtræ conuerſationis, qs non
deſperet? Nunc aũt monemur breui die-
rum numero, omnes alioꝝ tempoꝝ ne-
gligentias emendare, ut uel ſic guſtemus
dulcedinem pfectæ puritatis, & omni de
inceps tpe in cõuerſatione noſtra ſanctæ
huius quadrageſimę ueſtigia clara reſplẽ
deant. Conemur ergo fratres ſanctũ hoc
tempus tota deuotione ſuſcipere, & nũc
magis arma ſpiritualia reparare. Nunc. n.
generali quodam totius orbis exercitu,
cõtra diabolum ſaluator congredit̃, bea-
ti qui ſub tali duce ſtrenuè militarint. To
to ſiquidem anno domeſtica regis fami-
lia militat, & aſſidua eſt in bellorum pro
cinctu, ſemel autẽ & certo tempore uni-
uerſum imperium generali congregatur
exercitu. Felices uos qui domeſtici merui
ſtis eſſe, quibus dicit apoſtolus. Iam non Ephe. 2.
eſtis hoſpites & aduenæ, ſed eſtis ciues
ſanctorum & domeſtici Dei. Quid igitur
facturi ſunt qui toto anno pugnam ſuſce-
perunt, quando & ipſi rudes & uacantes
prius ſpiritualia arma arripiunt? Vtiq; ſo-
litò amplius ſolitæ opus eſt inſiſtere pu-
gnæ, ut magna quædam uictoria regi no
ſtro ad gloriã, nobis pueniat ad ſalutem.

De ſancto Benedicto Abbate. Sermo.

COnuenĩetibus nobis in unum ad
audiendum uerbum ſalutis, ma-
gnus mihi timor fratres mei ne
quis fortè minus dignè illud recipiat, &
non ſicut recipiendum eſt uerbum Dei.

Seio enim terram quæ ſæpius ſuperueniẽ
tem in ſe recipit imbrem, ſi fructum non
fecerit, reprobam fore & proximam ma
ledicto. Et ego utique ſi poſſem benedi-
ctiones illi dare mallẽ, & non maledictio
nes. Imo uerò ipſam benedictionẽ cœle-
ſtis patris ueſtri, nõ meã (quam tñ ipſo q-
dem dignãte accipitis ꝑ os meũ) opto uo
bis benedictionẽ manere ſemper, nec in
maledictionẽ poſſe mutari. Celebramus
hodie magiſtri noſtri glorioſi Benedicti
natalẽ, ꝓ eo uobis, & de eo ſolẽnis ex mo
re ſermo debeť. Cuius dulciſſimũ nomẽ,
cum oĩ uobis iucũditate amplectendũ ẽ,
et honorãdũ, qm̃ ipſe dux ueſter, ipſe ma
giſter, & legifer ueſter eſt. Delector qdẽ
& ego in ipſius memoria, licet nõ meo ſi
ne rubore beati huius patris nomẽ audeã
memorari. Eſt.n. mihi de ipſius imitatio-
ne uobiſcũ ſeculi abrenunciatio, et mona
ſticæ ꝓfeſſio diſciplinæ, ſed ſingulariter
ſine uobis cum eo participo nomẽ abba
tis. Abbas fuit, et ego. O abbas et abbas.
Nomen unũ, ſed in altero ſola magni no-
minis umbra. Miniſteriũ unũ, ſed heu me
ꝙ diſſimiles miniſtri, quantũ miniſtratio
ipſa diſſimilis. Vę mihi ſi tã longè à te fue-
ro ô beate Benedicte in futuro ꝙ à tuę ue
ſtigijs ſanctitatis longè eſſe reperior in p̃-
ſenti. Sed non mihi hæc apud uos perora
re neceſſe eſt. Scio quòd ſcientibus me lo
quor, tm̃ peto ut pudorẽ hunc, & hunc ti
morem meũ fraterna cõpaſſione leuetis.
Quoniam tñ oĩno diſpenſatio mihi credi
ta eſt, & ſi non habeo apud me quod uo
bis apponã, quæram à beato Benedicto
tres panes quibus uos paſcã. Reficiat uos
ſanctitas eius, iuſtitia eius, pietas eius. Re
colite dilectiſſimi, quòd nõ oẽs q in ꝓceſ-
ſione dñi fuerunt, ſua illi ꝓſtrauerint ueſti
menta. In illa, inquàm, ꝓceſſione quã an-
nuẽte dño in ꝓximo ſumus celebraturi,
quando uenienti dño ad paſſionem, & ſe
denti ſuper aſellum populi occurrerunt,
non oẽs ueſtimẽta ſua ꝓſternebãt in uia,
ſed cædebant aliq ramos de arboribus.
Non erat hoc magnũ quod gratis acce-
perant, gratis dabant. Veruntamen ne ip
ſi quidem penitus ocioſi fuerunt, ſed nec
à ꝓceſſione legũtur excluſi. Fratres mei,
piũ Xp̃i iumẽtũ, q cũ ꝓpheta dicere pote
ſtis. Vt iumẽtũ factus ſum apud te & ego Pſalm. 72.
ſemꝑ tecũ, uos qbus inſidet Xp̃s, qm̃ aĩa
iuſti ſedes eſt ſapientiæ, & apl'us p̃dicat 1. Cor. 1.
Chriſtum dei uirtutẽ & Dei ſapientiã, ſi
non habeo ueſtes quas pedibus ueſtris
proſternam, tentabo uel ramos cædere
de arboribus, ut tantę proceſſioni uel pa
rum aliquid non deſit miniſterij mei. Ar-
bor fuit beatus Benedictus grandis atq;
fructifera, tanquam lignum quod planta
tum eſt ſecus decurſus aquarũ. Vbi ſunt Pſalm. 1.
decurſus aquarum? Profecto in uallibus,
inter medium montiũ ꝑtranſibunt aquæ.
Quis.n. non uideat etiam torrentes mon-
tium ardua declinare, & mediam ad hu-
militatem ſemper diuertere uallis? Sic ꝓ
fecto ſic deus ſuperbis reſiſtit, humilibus
dat gratiam. Securus hic fige pedem qui Iaco. 4.
cunque es iumentũ Chriſti ſuper hunc ra
mũ innitere, ſemitã uallis incede. Nimirũ
in monte ſibi ſedẽ conſtituit ſerpens anti
quus, mordẽs ungulas equi ut cadat aſcẽ
ſor eius retro, propterea uallem magis eli
ge ad ambulandum, uallem elige ad plã-
tandum. Neque enim uel in ſerendis ar-
boribus montana ſolemus eligere, quod
frequenter arida ſunt & petroſa. Inualli-
bus pinguedo eſt, ibi proficiunt plantæ,
ibi plena ſpica, ibi centeſimus oritur fru-
ctus, iuxta illud. Et ualles abũdabunt fru
mento. Audis quia ubique uallis lauda-
tur, ubique humilitas prædicatur. Ibi plã Pſalm. 64.
tare ubi decurſus aquarum, quia ibi co-
pia gratiæ ſpiritualis, & aquæ quæ ſuper
cœlos ſunt laudant nomen dñi. i. cœleſtes
benedictiones faciunt ut laudeť. Stemus
in hac chariſſimi, & plãtati ſtemus, ut nõ
areſcamus, non moueamur quocunq; fla
tu, ſicut ſcriptũ eſt. Si ſpiritus habentis po
teſtatem ſuper te irruerit, locũ tuũ ne de-
ſeras. Nulla.n. tentatio uobis præualebit
ſi nõ in magnis & mirabilibus ſuper uos
ambuletis, ſed permaneatis radicibus fir
mis, in humilitate radicati atq; fundati.
Sic fuit plantatus ſecus decurſus aquarũ
ſanctus iſte confeſſor dñi, quoniã fructũ
ſuũ dedit in tempore ſuo. Sunt enim qui
fructum

fructum nõ faciunt: ſunt q faciunt, ſed nõ
ſuum: ſunt q faciunt ſuum, ſed non in tꝑe
ſuo. Sunt, inquã, arbores infructuoſæ ut
quercus & ulmus, & ſylueſtres aliæ arbo
res: ſed huiuſmodi nemo plantat in horto
ſuo, qa nõ faciunt fructũ: & ſi quẽ faciũt,
non humano eſui aptus eſt, ſed porcino.
Tales ſunt filij huius ſeculi: agentes in co
meſſationibus & ebrietatibus, in cra-
pula & uoracitate, in cubilibus & impu-
dicitijs. Hæc nanq; porcorum cibus ſunt
quos Iudæus uerus ꝓhibeť comedere, qa
chriſtianus his non debet adhęrere. Sicut
.n. caro porcina cũ comediť nr̃ę adhæret
carni ut iã ſit una caro, ſic trãſgreſſor p̃ce-
pti dominici ſpurcos ſibi ſociat ſpiritus,
& adhærendo eis unus cũ eis efficiť dæ-
mon. Nã & idcirco in ſacrificijs ꝓhibetur
aĩal illud offerri, qd' ſpurcos ſpiritus imũ
doſq; deſignet: q relicta oĩ mũditia, ſolis
ſibi ſpurcitijs com placens, uitiorũ & cri
minũ ſemꝑ cœno delectatur inuolui. Vn-
de & in euangelio, legio illa maledicta,
dũ ejceret ab hoĩe tãquã ſimile ſibi aĩal Mar. 5.
porcos poſtulat, nec negant. His fructũ
ferunt arbores infructuoſæ, ad quarũ ra-
dices ſecuris poſita iã uideť. Arbores au-
tem quæ fructũ faciunt ſed nõ ſuũ, hypo
critæ ſunt: cũ Simone Cyrenæo crucem
portantes non ſuã: q religioſa intentione
carentes, angariant: & quę nõ amãt amo
re gloriæ quã deſiderãt, facere cõpellunť.
Nam in eo qd' diciť in tꝑe ſuo, arguũtur
qdã ante tẽpus fructificarẽ uolẽtes. Nõ'ne
.n. & arboribus noſtris citius ꝙ oporteat
pullulãtibus, timemus oĩno floribus intẽ
peſtiuis? Sic ſunt aliqui quorũ fructus qa
nimis ꝓperè, minus ꝓſpere oriuntur. Hi
ſunt qĩ initio cõuerſionis ſuæ alijs fructifi
care continuo uelle p̃ſumunt, contraq; le
gis decreta arare in primogenito bouis
& ouis primogenita tondere feſtinantes.
Vultis noſſe ꝙ ſolicitè id uitauerit ſanct⁹
iſte magiſter noſter? Et hunc ramũ uobis
appono: qm̃ tribus annis ſoli deo notus,
hominibus manſit incognitus. Fructũ q-
dem multũ tulit, ipſi cernitis, ſed in tẽpo-
re ſuo. Neq;.n. credebat tempus eſſe fru-
ctificandi, quando tanta carnis tentatio-
ne grauatus eſt ut penè cederet, penè di-
ſcederet. Ego enim nec iſtum quidem ra-
mum p̃teribo, qm̃ etſi hirſutus quodam
modo ſpinarũ aculeis qbus ſeipſum dñi
Benedictus iniecit, tamen utilis eſt oĩno:
utilis iumento domini propter foueas tẽ-
tationum ne in eas incidat conſentiendo,
ſed magis reſiſtat & uiriliter agat ſuſti-
neatq; dominum ne deſperet. Hic ergo
fige pedem Chriſti iumentum, & diſce
quantumcunque acerba tentatio ſæuiat,
non credere, nec credere ꝓpterea dereli-
ctum te eſſe à dño, ſed memineris ſcriptũ Pſalm. 80.
eſſe. Inuoca me in die tribulationis, eruã
te et honorificabis me. Ergo ut dicere cœ
peram non credebat Benedictus tunc eſ-
ſe fructificandi tempus, quãdo adhuc tã-
tis tentationibus urgebatur. Sed uenit tẽ
pus, & in tꝑe ſuo fructũ dedit. De fructu
eius ſunt illa tria q̃ ſuperius tetigi: ſancti-
tas eius, iuſtitia ei⁹, pietas eius. Sanctitatẽ
miracula ꝓbãt, doctrina pietatẽ, uita iu-
ſtitiã. Vides ô iumentũ Chriſti ramos fo-
lijs uirentes, uernantes floribus, onuſtos
fructu? Super iſtos innitere, ut greſſus re-
ctos facias pedibus tuis. Sed quomõ tibi
appono ei⁹ miracula? Nũqd ut miracula
facerẽ uelis? Nequaq;, ſed ut miraculis ei⁹
innitaris: uidelicet ut cõfidas & gaudeas
ꝙ ſub tali poſitus es paſtore: ꝙ tantum
meruiſti habere patronũ. Omnino.n. ual
de potẽs eſt in cœlis, q tã magnus & po-
tens extitit in terris ſc̃dm magnitudinem
grẽ, magnitudine gloriæ exaltatus. Nã et
iuxta radicũ quãtitatẽ rami ꝓdire noſcũ-
tur: & quot radicib⁹ arbor innitiť, tot ra-
mis, ſicut aiunt, decorať. Sic ergo licet nõ
habeam⁹ noſtra, cõſolatio magna nobis
eſſe debent patroni noſtri miracula. Do-
ctrina uerò inſtruit nos, & dirigit greſſus
nr̃os in uiã pacis. Porrò uitæ iuſtitia oĩno
roborat & animat nos: ut tantomagis ac
cendamur ad agẽda q̃ docuit, quãto cer-
ti ſumus eũ nõ alia docuiſſe q̃ fecerit. Ser
mo quidem uiuus & efficax exẽplũ ope-
ris: eſt plurimum faciens ſuadibile quod
dicitur, dum monſtrat factibile quod ſua
detur. In hunc ergo modum & ſanctitas
confortat, pietas informat, iuſtitia con-

firmat. Quantæ.n.pietatis fuit quod non
ſolum pręſentibus ꝓfuit, ſed & pro futu-
ris ſolicitus fuit? Non ſolum his qui tunc
erant fructum, tulit hæc arbor, ſed utiq;
hodie fructus eius & creſcit & manet. Di
lectus planè Deo & hoībus: cuius non ſo
la præſentia in bñdictione fuit, ſicut ſunt
multi dilecti Deo ſoli: q̃a ſoli Deo iam co
gniti, ſed & memoria eius etiã nunc in be
nedictione eſt. Nam & uſq; hodie in tri-
plicem amoris dñici confeſſionem, tripli
ci hoc fructu paſcit dñi gregem. Paſcit ui
ta, paſcit doctrina, paſcit interceſſione.
Per quem inceſſanter adiuti, fructificate
& uos chariſſimi: qm̃ in hoc poſiti eſtis,
ut eatis ꝙ fructum afferatis. Vnde eatis?
Vtiq; à uobiſipſis: ſicut ſcriptum eſt. A uo
luptatibus tuis auertere. Nam & de dño
Matt.13. legimus. Quia exijt ſeminare ſemẽ ſuum.
Ecce et hic habemus ſemen ſuum ſicut et
prius fructũ ſuum. Imitemur & hunc fra-
tres, qm̃ ad hoc uenit ut formã nobis tra-
deret, & uiam demonſtraret. Fortaſſis &
ipſe dñs arbor eſt, et debemus ab eo quo
que ramos accipere quos noſtris pedib⁹
apponamus: imò non fortaſſe, ſed magis
uerè arbor eſt ipſe & planta cœleſtis, ſed
Pſal.84. in terris plantata ſicut ſcriptũ eſt. Veritas
de terra orta eſt, & iuſtitia de cœlo ꝓſpe-
xit. Ab eo igit̃ hunc ramum uobis appo-
no, ut ſicut ſeipſum exinaniuit hoc ipſum
ſentiatis in uobis. niſi ꝙ non tam ego ap-
Phil.2. pono q̃ apl's, apud quẽ legiſtis. Hoc ſenti
te in uobis qđ & in Chriſto Ieſu: qui cum
in forma Dei eſſet non rapinam arbitra-
tus eſt eſſe ſe æqualem Deo, ſed ſemetip-
ſum exinaniuit formã ſerui accipiens: in ſi
militudinem hominũ factus, & habitu in
uentus ut homo. Et uos fratres chariſſi-
mi, exinanite uos, humiliate uos, ſemina-
te uos, perdite uos. Seminate corpus ani-
male, & reſurget corpus ſpũale. Perdite
aías ueſtras, & uitam ęternam ſeruabitis
eas. Vultis noſſe qũo id fecerit apoſtolus
ipſe qui docuit? Siue, inquit, mente exce-
2.Cor.5. dimus Deo: ſiue ſobrij ſum⁹ uobis. Quid
ergo tibi? Ego, iquit, factus ſum tanq̃ uas
perditum. Bene ſeipſum perdit, qui nihil
unquã pro ſe facit: ſed oís eius intentio &
omne deſiderium tẽdit ad Dei placitum:
& utilitatem fratrum ſuoꝝ. Infelix.n.qui *Galat.6.*
qui ſeminat in carne, quia de carne metet
corruptionem. Alibi uerò ſcriptũ eſt. Bea
ti qui ſeminant ſuper oẽs aquas. Sed qũo
ſuper oẽs aquas? Fortè & ſuper aquas de
q̃bus legitur. Et aquæ quę ſup̱ cœlos ſunt *Eſa.32.*
laudent nomen dñi: quæ ſunt uirtutes an *Pſal.118.*
gelicæ, & cœleſtes populi. Ita planè: qm̃
ſpectaculum facti ſumus et angelis, et ho
minibus. Seminemus igitur hoībus exem
plum bonũ per aperta opera: ſeminemus
angelicis gaudium magnum per occulta
ſuſpiria, & cætera hmõi quæ ſolis eis ſunt
nota. Gaudium.n.eſt angelis Dei ſup̱ uno
peccatore pœnitentiã agente. Hinc dice-
bat Apl's. Prouidentes bona non tantum *2.Cor.8.*
corã Deo, ſed ẽt coràm hoībus. Coràm
Deo dixit: corã eis, q̃ uultui Dei aſſiſtũt.
Ipſis.n.maximè placet, cũ uos uident oc-
cultè orãtes, aut ruminãtes pſalmum ali-
quẽ, aut tale aliq̃d facientes. Sic ſeminate
et uos, ſic fructificate chariſſimi. Semina
te et uos, q̃a tã multi añ uos ſeminauerũt,
fructificate q̃a uobis ſeminauerũt. O ge-
nus Adã, q̃ multi ſeminauerũt in te, & q̃
pretioſum ſemẽ; q̃ malè peribis & q̃ me
rito, ſi perierit in te tãtum ſemen, ſimul &
ſeminantium labor. Cui perditioni trade
ris ab agricola, ſi in te perierint hæc uni-
uerſa? Seminauit in terra noſtra tota trini
tas, ſeminauerũt angeli pariter & apl'i, ſe
minauerũt martyres, & cõfeſſores, & uir
gines. Seminauit et filius: ipſe.n.eſt q̃ exijt *Matt.13.*
ſeminare ſemen ſuũ. Pater.n.non exijt, ſed *Lucæ.8.*
filius à patre ꝓceſſit & uenit in mũdum,
ut qui prius erat cogitatio pacis in corde
pr̃is, fieret & ipſe pax nr̃a in utero mr̃is.
Seminauit & ſpũs ſanctus q̃a & ipſe ue-
nit, & apparuerũt diſcipulis diſpartitę lin
guę tãq̃ ignis. Ita tota trinitas ſeminauit:
pater.ſ.panem de cœlo, filius ueritatem,
ſpũs ſanctus charitatem. Angeli quoq; ſe
minauerunt, qñ cadentibus alijs ipſi ſtete
rũt. Dixit.n.lucifer ille (ſed non iã lucifer,
ſed tenebrifer & ueſpus.) Sedebo ĩ mõte *Eſa.14.*
teſtamẽti, ſimilis ero altiſſimo. O ĩpudẽs, *Ezech.*
ô impudens. Milia milium miniſtrãt ei, et
decies cẽtena milia aſſiſtũt, et tu ſedebis?

Cherubim, ait propheta ſtabant, & non
ſedebant. Quid laboraſti, ut iam ſedeas?
Omnes adminiſtratorij ſunt ſpiritus miſſi
in miniſterium propter eos qui hęredita-
tem capiũt ſalutis, & tu ſedebis? Quid ſe
minaſti, ut iam metas? Non eſt tuum, nõ
eſt tuum hoc, ſed q̃bus paratum eſt à pa-
tre. Quid eis inuides? Profectò ipſi ſede-
bunt, ipſi inquam, uermiculi terrę iudican
tes ſedebunt, & tu nõ modo non ſtabis,
1.Corin.6. ſed iudicandus aſtabis. Neſcitis, ait apo-
Pſalm 125 ſtolus, quia & angelos iudicabimus? Ip-
ſi utique ibant & flebant mittentes ſemi-
na ſua, uenientes autem uenient cum exul
tatione portantes manipulos ſuos. Duo
manipuli ſunt quos quæris, honoris ſci-
licet & quietis. Seſſionem affectas & al-
titudinem, ſed non ſic, non ſic: non colli-
ges, quia nõ ſeminaſti. Qui ſeminauerunt
laborem & utilitatem, metent honorem
pariter & quietẽ. Pro cõfuſione enim ſua
duplici et labore, in terra ſua duplicia poſ
Pſalm.118. ſidebunt. Vnde et dicebat quidam. Vide
humilitatem meam, & laborem meum.
Hodie audiſtis in euangelio ꝓmittentem
dominum, et dicentẽ diſcipulis. Sedebitis
ſuper ſedes iudicantes duodecim tribus
Iſrael. Ecce quies ſeſſionis, & honor iudi-
Matth. cij. Nã & ipſe dominus ad hæc noluit ꝑue
nire, niſi per humilitatem & laborẽ. Vnde
& morte turpiſſima condemnatus eſt, in
terrogatus tormẽtis, et opprobriis ſatura
tus: utiq; ut inimicus induatur cõfuſione:
ipſe pariter et omnes qui imitãtur eum et
prętergrediuntur uiã. Ipſe eſt ô inique ipſe
eſt qui ſeſſurus eſt in ſede maieſtatis ſuæ
ſimilis altiſimo, et coaltiſſim⁹ ei. Hoc uti
que cogitauerunt angeli ſancti, q̃ cadẽte
maligno, apoſtaſię illius nõ conſenſerũt:
nobis relinquẽtes exemplum ut quemad
modum ipſi elegerunt miniſtrare, ſic &
nos faciamus. Nã etiam qui laborem fu-
giũt, honorem captant, illum ſe nouerint
imitari qui ſeſſionem altitudinemq; quæ-
ſiuit: & ſi non ſatis terret eos illius culpa,
terreat uel uindicta. Omnia enim in con-
trarium deuenerunt, ut formatus ſit ad il-
ludendũ ei, & ignis æternus præparatus
eſt illi. Ad hæc uitanda, prudentiã nobis
ſeminauerunt ſancti angeli, qui prius eam
(alijs cadẽtibus) tenuerũt. Sed et apoſtoli
hanc ipſam ſeminauerunt nobis, quando
recedentibus his q̃ ſapientiã huius mundi
ſequebantur (quæ ſtultitia eſt apud deũ)
& prudentiam carnis quæ mortem ope-
ratur, & inimica eſt deo: ipſi domino ad-
hæſerunt. Scãdalizati enim illi audientes
de ſacramẽto carnis, et ſanguinis ultra nõ
ibãt cũ eo: diſcipuli uerò ĩterrogati an &
ipſi uellent abire, reſponderunt. Ad quem
ibimus? Verba uitę ęternę habes. Neceſſe *Ioan.6.*
habemus fratres hanc prudentiã imitari:
q̃a multi adhuc ambulant cũ Ieſu, donec
ueniatur ad edendã eius carnem, et biben
dum ſanguinem illius: ad comunicãdum
ſcilicet paſſionibus eius. hoc enim & uer-
bum illud, & ipſum ſacramentum ſigni-
ficat: extunc autem ſcandalizantur, &
abeunt retro dicentes: q̃a durus eſt hic ſer
mo. Nos cum apoſtolis prudentes ſimus
& dicamus. Domine ad quẽ ibimus? uer-
ba uitæ æternæ habes. Non diſcedimus à *Deut.8.*
te, uiuificabis nos. Non in ſolo pane uiuit
homo, ſed in omni uerbo quod procedit
de ore dei. Non ſolus mundus habet dele
ctationem, ſed multò maior eſt in uerbis
tuis. Vnde & propheta ait: Quàm dulcia *Pſalm.118*
faucibus meis eloquia tua ſuper mel ori
meo. Ad quem igitur eamus? uerba uitæ
æternæ habes domine: & ea quæ ſunt ſu-
per omnia, quæ mundus habere poteſt.
Non ſolum ipſa uita, ſed & promiſſio uitę
æternæ, & expectatio iuſtorũ lætitia eſt,
et tanta lætitia, ut omne qđ concupiſcit̃ ei
non ualeat comparari. Hanc igitur pru-
dentiã nobis apoſtoli ſancti ſeminauerũt.
Martyres uerò manifeſtũ eſt fortitudinẽ
ſeminaſſe. Porrò uerò cõfeſſores ſemina-
uerũt iuſtitiã, quã in omni uita ſua ſequuti
ſunt. Hoc enim intereſt inter martyres et
confeſſores, quod inter Petrum ſimul om
nia relinquentem, & Abraham ſubſtan-
tiam mundi in bonos uſus expẽdentem.
Sic enim illi conſummati in breui expleue
runt tẽpora multa: iſti uerò longa & mul-
timoda traxere martyria. Virgines ſanctę
planum eſt, quia temperantiam ſemina-
uerunt, que ſic libidinem calcauerunt.

In annunciatione beatæ Mariæ, de uerbis Pſalmi: Vt inhabitet gloria in terra noſtra. Sermo. I.

VT inhabitet gloria ĩ terra nr̃a, mi
ſericordia & ueritas obuiauerũt
ſibi, iuſtitia & pax oſculatæ ſunt.
2. Cor. 1. Gloria noſtra hæc eſt (ait apoſtolus) teſti
moniũ conſcientię noſtræ. Non q̃dem ta
le teſtimoniũ, quale ille ſuꝑbus phariſęus
habebat, ſeducta & ſeductrice cogitatio
ne: teſtimonium perhibens de ſeipſo, &
teſtimonium eius uerum non erat, ſed cũ
ſpiritus ipſe teſtimoniũ perhibet ſpiritui
noſtro. Porrò hoc teſtimonium in tribus
conſiſtere credo. Neceſſe eſt. n. primo om
niũ credere ꝗ remiſſionem peccatorum
habere non poſſis, niſi per indulgentiam
dei: deinde quòd nihil ꝓrſus habeą̃ queas
operis boni, niſi et hoc dederit ipſe: poſtre
mo ꝗ æternam uitam nullis potes operi
bus promereri, niſi gratis detur & illa.
Quis enim poteſt facere mundum de im
mundo conceptum ſemine, niſi qui ſolus
eſt mundus? Vtique quod factum eſt, nõ
poteſt non fieri: ipſo tamen non imputan
te erit quaſi non fuerit. Quod propheta
quoque cõſiderans ait. Beatus uir cui nõ
Pſalm. 31. imputabit dominus peccatum. De operi
bus uerò bonis certum oĩno eſt, ꝗ nemo
hæc habeat à ſeipſo. Nam ſi ſtare non po
tuit humana natura adhuc integra, quan
tò minus poterit ꝑ ſeipſam reſurgere iam
corrupta? Certum eſt ad ſuam originem
uniuerſa quantum in eis eſt tendere, & in
eam ſemper eſſe partem procliuiora. Sic
& nos qui de nihilo creati ſumus, conſtat
quia ſi nobiſipſis relinquimur, in peccatũ
ſemper (quod nihil eſt) declinamus. Iam
uerò de æterna uita ſcimus, quia non ſunt
condignæ paſſiones huius tẽporis ad fu-
turam gloriam, nec ſi unus oẽs ſuſtineat.
Neque. n. talia ſunt hominũ merita ut pro
pterea uita æterna debeatur ex iure, aut
deus iniuriam aliquam faceret, niſi eam
donaret. Nam ut taceã quòd merita om-
nia dona dei ſunt, & ita homo magis pro
pter ipſa deo debitor eſt quàm deus hõ-
mini: q̃d ſunt merita omnia ad tãtam glo
riam? denique quis melior eſt propheta
cui dominus ipſe tam inſigne teſtimoniũ
perhibet, dicens: Virum inueni ſecundũ
cor meum. Veruntamen & ipſe neceſſe Pſal. 142.
habuit dicere deo. Non intres in iudiciũ
cum ſeruo tuo domine. Nemo itaque ſe
ſeducat: quia ſi bene cogitare uoluerit, in
ueniet proculdubio quòd nec cum decẽ
milibus poſſit occurrere ei, qui cum uigin
ti milibus uenit ad ſe. Verũ hæc quæ nũc
diximus non omnino ſufficiunt, ſed ma-
gis initium quoddam & uelut fundamen
tum fidei ſunt habenda. Ideóque ſi credis
peccata tua nõ poſſe deleri niſi ab eo cui
ſoli peccaſti, & in quem peccatum non
cadit, bene facis: ſed adde adhuc, ut &
hoc credas quia per ipſum tibi peccata
donantur. Hoc eſt teſtimoniũ quod ꝑhi-
bet ĩ corde noſtro ſpiritus ſanctus dicẽs.
Dimiſſa ſunt tibi peccata tua. Sic enim Roma. 3.
arbitratur apoſtolus: gratis iuſtificari ho
minem per fidem. Ita de meritis quoque
ſi credis non poſſe haberi niſi per ipſum,
non ſufficit donec tibi perhibeat teſtimo
nium ſpiritus ueritatis, quia habes ea per
illum. Sic & de uita æterna habeas neceſ
ſe eſt teſtimonium ſpiritus: quòd ad eam
diuino ſis munere peruẽturus. Ipſe. n. pec
cata cõdonat: ipſe donat merita, & p̃mia
nihilomin⁹ ipſe redonat. Porrò teſtimonia
iſta credibilia facta ſunt nimis. Nã de re-
miſſione q̃dẽ peccatoꝝ ualidiſſimũ teneo
argumentũ, dñicã paſſionẽ. Vox ſiq̃dem
ſanguinis eius inualuit multo plus q̃ uox
ſanguinis Abel, clamans in cordibus ele-
ctoꝝ, remiſſionem oĩum peccatorũ. Tra
ditus eſt. n. ꝓpter peccata noſtra: nec du-
bium q̃n potentior & efficacior ſit mors
illius in bonũ, q̃ peccata noſtra in malũ.
De bonis aũt opibus argumentũ nihilo-
minus efficax mihi eſt reſurrectio eius, q̃a
reſurrexit ꝑꝑ iuſtificationẽ noſtrã. Porrò
de ſpe p̃mioꝝ teſtimoniũ eius eſt aſcẽſio,
q̃a aſcẽdit ꝓpter glorificationẽ noſtram.
Hęc tria in pſalmis habes dicẽte ꝓpheta.
Beatus uir cui non imputabit dñs pecca
tũ. Et alibi. Beatus uir cuius ẽ auxiliũ abs Pſal. 31.
te. Itẽ alibi. Beatus quẽ elegiſti & aſſum- Pſal. 83.
pſiſti, habitabit in atrijs tuis. Hęc eſt glo- Pſal. 64.
ria uera, glĩa inhabitãs: q̃a ab eo ẽ q ꝑ fidẽ
habitat ĩ cordib⁹ nr̃is. Filij uerò Adã glĩã

quæ ab inuicem eſt quærentes, gloriam
quæ à ſolo deo eſt non uolebant, ſed ſic
gloriam extrinſecus fluentẽ ſectantes ha
bebãt, gloriã non in ſemetipſis ſed magis
in alijs. Vis noſſe unde ſit homini inhabi-
tãs gloria? Dico breuiter q̃m ad myſtica
feſtinat intẽtio. Nã et ea ſola ꝓpoſuerã in
uerbis illis ꝓpheticis diligẽtius ueſtigarẽ,
ſed reflexit ad moralia occurrens prima
fronte apoſtolicus ſermo de interna glo-
ria & teſtimonio conſcientiæ. Sic ergo in
habitat hęc gloria ẽt hic in terra nr̃a, ſi mi
ſericordia & ueritas obuient ſibi, & ſeſe
iuſtitia & pax oſculentur. Præueniẽti ſiq̃-
dem miſericordiæ, ut ueritas nr̃æ conuer
ſionis occurrat neceſſe eſt, ac de cætero
ſanctimoniã ſectemur et pacẽ, ſine qua ne
mo uidebit deũ. Vbi. n. cõpungitur q̃s, iã
tunc eũ miſericordia p̃uenit, ſed nequaq̃
ingredietur donec ei ueritas confeſſionis
occurrat. Peccaui dño, ait ipſe Dauid ad
Natham ꝓphetam, cũ de adulterio et ho
micidio argueretur. Et tranſtulit dñs pec
catum à te, ait Propheta. Nimirum miſeri
cordia & ueritas obuiauerũt ſibi. Et hoc
quidem, ut declines à malo. Iam uerò ut
facias bonum in tympano & choro tibi
pſallendũ eſt, ut ipſa mortificatio carnis
tuæ & pœnitẽtiæ fructus ac iuſtitiæ ope-
ra, in unitate & cõcordia fiant: q̃m unitas
ſpiritus, uinculũ eſt perfectionis. Neq; ad
dexterã neque ad ſiniſtram declinaueris.
Sunt. n. quorũ dextera eſt dextera iniq̃ta
tis. Phariſęus ille cuius ſupra meminim⁹,
non erat ſicut cæteri hominum, ſed ipſe ſi
bi (ut diximus) teſtimonium ꝑhibuit ſed
non uerum. Sanè q̃ſquis ille eſt in quo mi
ſericordia & ueritas obuiauerunt ſibi, iu-
ſtitia & pax oſculatæ ſunt, ſecure gloriẽ,
ſed in eo qui ſibi teſtimoniũ ꝑhibet in ſpi
ritu utiq; ueritatis. Vt inhabitet gloria in
in terra noſtra, miſericordia et ueritas ob
uiauerũt ſibi, iuſtitia et pax oſculatę ſunt.
Si gloria patris filius ſapiẽs, cum ſit ſapiẽ
tia ipſa, ſapientior nemo: liquet profecto
gloriam patris, Chriſtum dei uirtutẽ, &
Heb. 1. dei ſapientiam eſſe. Quia ergo multifariè
multisq; modis de eo prædictum fuerat
in prophetis quod in terris uidendus eſ-
ſet, & inter homines conuerſaturus, quo-
nam modo id factum ſit, & impletis quę
de eo per os omnium prophetarum dicta
fuerãt, habitauerit gloria in terra noſtra,
Pſalmiſta indicat in his uerbis, ac ſi mani
feſte dicat. Vt uerbũ caro fieret & habita Pſal. 38.
ret in nobis, miſericordia & ueritas obuia
uerunt ſibi, iuſtitia & pax oſculatæ ſunt.
Magnũ ſacramentũ fratres & diligẽtius
ꝑſcrutandũ, niſi & intellectus myſterio,
et ipſi quoq; ĩtellectui uerba deeſſent. Di
co tñ utcunq; modicũ id quod ſentio, ſi
fortè uel occaſionem dediſſe uidear ſapiẽ
ti. Videẽ mihi uideor dilectiſſimi quatuor
uirtutibus his amictũ primũ hominẽ ab
ipſo ſuæ creationis exordio, et (ut ꝓpheta
meminit) ueſtimẽto ſalutis indutũ. Eſt. n.
in his quatuor illa ſalutis integritas: nec ſi
ne his oĩbus põt conſtare ſalus: pręſertim
cũ nec poſſint eſſe uirtutes ſi ab inuicẽ ſe-
parenẽ. Acceperat ergo hõ miſericordiã,
cuſtodem. ſ. atq; pediſſequam, ut ipſa prę
ueniret, ipſa & ſequeretur eũ, ipſaq; ꝓte-
geret & conſeruaret ubique. Vides qua-
lem nutritium contulit paruulo ſuo deus,
qualem dedit pediſſequam homini re-
cèns orto. Sed erat illi neceſſarius etiam
eruditor tanquã ingenuæ & rationabili
creaturæ, ut non ſicut iumentum aliquod
cuſtodiretur, ſed tanquã paruulus educa
reẽ. Cui ſanè magiſterio nemo poterat ap
tior inueniri, q̃ ueritas ipſa q̃ eũ in agnitio
nẽ ſummæ ꝑduceret aliq̃n ueritatis. Inte
rim uerò ne ſapiens inueniret ut malũ face
ret, eſſetq; peccatũ ei tanquã ſcienti bo-
nũ & minime facienti, iuſtitiã quoq; qua
regeretur accepit. Adhuc aũt & pacem
qua fouereẽ & delectareẽ addidit manus
benigniſſima creatoris. Pacẽ utiq; dupli-
cẽ ut nec intus pugnæ, nec foris timores,
. i. nec caro concupiſceret aduerſus ſpritũ:
nec eſſet ei creatura ulla formidini. Nã &
beſtijs oĩbus libere impoſuit noĩa, et ſer-
pẽs ipẽ, q uiolẽtia nõ p̃ſumpſit, fraude ma
gis eũ aggreſſus ẽ. Quid huic deerat, quẽ
mĩa cuſtodiebat, docebat ueritas, rege
bat iuſtitia, pax fouebat? Sed heu hõ iſte
ad multã ꝑnicẽ & inſipiẽtiã ſibi, deſcẽdit
de Hierl'em ĩ Hiericho. Siq̃dẽ ĩcidit ĩ latro Luce. 10.

ñes, à quibus et ante omnia legitur deſpo
liatus. An nõ deſpoliatus, qui dño uenien
te nudum ſe eſſe conqueritur? Nec uerò po-
terat reueſtiri, uel ablata ſibi recipe ueſti-
mẽta, niſi Xp̃s amitteret ſua. Sicut.n. uiui
ficari in aĩa niſi interueniente corpali mor
te Chriſti nõ potuit, ita nec reueſtiri ſine
eius deſpoliatione. Et uide ſi non pp has
quatuor partes ueſtimenti qđ amiſerat
primus & uetus homo in totidem quoq;
diuiſa ſunt ſecũdi & noui hoĩs ueſtimẽta.
An fortè quæris & tunicam incõſutilem,
quę non diuiditur ſed ſorte ꝑuenit? Ego di-
uinam arbitror eſſe imaginẽ, quę nimirũ
non aſſuta ſed inſita atq; ſibi impreſſa na
turę, diuidi ſcindiq; non põt. Ad imaginẽ
nempe & ſimilitudinẽ Dei factus eſt ho-
mo, in imagine arbitrij libertatẽ, uirtutes
hñs in ſimilitudine. Et ſimilitudo qdẽ pe-
rijt, ueruntñ in imagine pertranſit homo.
Imago ſiqdem in gehẽna ipſa uri poterit
non exuri, ardere ſed non deleri. Hęc ergo
non ſcinditur, ſed ſorte ꝑuenit. Et quocũq;
perueniat aĩa, ſimul & ipſa erit. Nã ſimili-
tudo nõ ſic, ſed aut manet in bono, aut ſi
peccauerit aĩa mutatur miſerabil'r, iumen-
tis inſipientibus ſimilata. Sed qa ſpoliatũ
uirtutib⁹ quatuor hoĩem diximus, quonã
modo ſingulis ſit ſpoliatus, cõgruũ eſt ut
dicamus. Perdidit homo iuſtitiã, cũ Eua
ſerpentis, Adã mulieris uoci obediuit po
tius q̃ diuinę. Erat tñ reſiduum aliqd, qđ
apprehendere poſſent, idq; dominus ſuo
illo ſcrutinio innuebat, ſed abiecerunt ẽt
illud, conuerſi in uerba malitiæ, ad excu-
ſandas excuſationes in peccatis. Prior.n.
iuſtitiæ portio non peccare, ſecunda per
pñiam damnare pctm̃. Perdidit & miſeri
cordiã cũ ſic exarſit Eua in concupiſcẽtia
ſua, ut nec ſibi, nec uiro, nec filijs parceret
naſcituris, ſimul oẽs terribili maledicto et
neceſſitati mortis addicẽs. Adã quoq; in-
dignationi diuinę mulierẽ pro qua pecca
uerat obiecit: quaſi poſt tergũ eius uolẽs
declinare ſagittã. Vidit.n. mulier lignum
quod eſſet pulchrũ uiſu, & ad ueſcẽdum
ſuaue, & à ſerpẽte audierat tanq̃ deos ſe
futuros. Funiculus triplex difficile rũpitur,
curioſitatis, uoluptatis, & uanitatis. Hæc
ſola mundus habet, concupiſcentiam car
nis, cõcupiſcentiã oculorum, & ſuperbiam
uitę. His abſtracta & illecta miſericordiã
oẽm crudelis mater abiecit. Sic & Adã q
mulieri male miſertus eſt, ut cũ ea pecca-
ret, bene noluit miſereri ut pœnã ſuſtine-
ret ꝑ ea. Priuata eſt ẽt mulier ueritate, pri
mo qdem malè detorquens qđ audierat
morte morieris, & dicẽs, ne fortè moria-
mur: demũ ſerpenti credẽs, penitus abne
gãti & dicenti, nequaq̃ moriemini. Priua
tus eſt & Adã ueritate, ubi eã cõfiteri eru
buit, folia, hoc eſt excuſationũ operimẽta
prętẽdens. Siqdem ipſa dicit. Qui erubue *Lucæ.9.*
rit me corã hoĩbus, erubeſcã & ego eum
corã patre meo. Pacẽ quoq; ꝓtinus ami-
ſerunt, quia non eſt pax impijs dicit dñs.
Nónne.n. contrariã legẽ inuenerãt in mẽ-
bris ſuis, quos de nouo pudere cœperat
nuditatis? Timui ego, inqt, eò qđ nudus *Gene.3.*
eſſem. Non ſic miſer nõ ſic paulo antè ti-
mebas, nõ q̃rebas folia, licet corpore nu-
dus ſicut & modo. Ex hoc ſanè (ut ꝓphe-
tę ipſius parabolã ꝓſequamur, q ſibi ob-
uiaſſe eas, & recõciliatas in oſculo memo
rauit) grauis q̃dã inter uirtutes uidetur orta
cõtentio. Siqdem ueritas & iuſtitia miſe-
rũ affligebãt, pax & miſericordia zeli hu
ius expertes iudicabãt magis eſſe parcen
dum. Sũt etenim collactaneę hę duę, ſibi
quẽadmodũ et priores. Vnde et factũ eſt
ut pſeuerantibus illis in ultione et pręuari
catorẽ hincinde cędentibus, & pręſentes
moleſtias futuri cumulãtibus cõminatio
ne ſupplicij, illę ſecederẽt in cor patris re-
deuntes ad dominũ qui illas dedit. Solus
ſiquidem ipſe cogitabat cogitationes pa
cis cũ afflictionis plena omnia uiderentur.
Siquidem nõ ceſſabat pax, non ei miſeri-
cordia dabat ſilentium, ſed pio quodam
ſuſurrio paterna pulſantes uiſcera loque-
bantur. Nunquid in æternum proijciet
Deus, aut non apponet ut complacitior
ſit adhuc? Nunquid obliuiſcetur miſereri
Deus, aut continebit in ira ſua miſericor
dias ſuas? Et quamuis diu multumq; ui-
ſus ſit diſſimulare pater miſerationum, ut
interim ſatisfaceret zelo iuſtitię & uerita
tis; non tñ infructuoſa fuit ſupplicantium
importunitas,

importunitas, ſed exaudita eſt in tpe op-
portuno. Fortè.n. interpellantibus tale di
catur dediſſe rñſum. Vſquequo preces urę?
Debitor ſum & ſororib⁹ ueſtris, quas ac-
cinctas uidetis ad faciendã uindictã in na
tionibus, iuſtitiæ & ueritati. Vocentur et ue
niant, & ſup hoc uerbo pariter confera-
mus. Feſtinant ergo legati cœleſtes, & ut
Eſaie.33 uiderũt miſeriã hominũ et crudelẽ plagã,
ut ꝓpheta loquitur, angeli pacis amarè fle-
bant. Qui.n. fidelius q̃rerent aut rogarent
quę ad pacẽ ſunt, q̃ angeli pacis? Sanè ex
deliberatione cõmuni aſcẽdit ueritas ad
cõſtitutã diem, ſed aſcẽdit uſq; ad nubes:
necdũ planè lucida, ſed ſubobſcura et ob
nubilata adhuc zelo indignationis. Fa-
Pſal.35. ctũq; eſt ut legim⁹ in ꝓpheta. Dñe in cœ
lo miſericordia tua, & ueritas tua uſq; ad
nubes. Medius aũt pater luminũ reſide-
bat, & utraq; pro parte ſua utilius qđ ha
bebat loq̃batur. Quis putas illi colloquio
meruit intereſſe, & indicabit nobis? Quis
audiuit & enarrabit? Forte inenarrabilia
ſunt & nõ licet homini loq. Sũma tñ con
trouerſiæ totius hæc fuiſſe uidetur. Eget mi
ſeratione creatura rõnalis ait miſericor-
dia, qm̃ miſera facta ẽ, & miſerabilis ual-
de. Venit tp̃s miſerendi eius, qa iam prętе
rijt tp̃s. Econtra ueritas. Oportet, inquit,
impleri ſermonẽ quẽ locutus es dñe. To-
tus moriatur Adam neceſſe eſt cũ oĩbus q
in eo erãt, qua die uetitũ pomũ in præua-
ricatione guſtauit. Vt qd ergo ait miſeri-
cordia, ut qd me genuiſti pater citius pe-
rituram? Scit.n. ueritas ipſa, qm̃ miſericor
dia tua perijt, & nulla eſt, ſi non aliqñ mi-
ſerearis. Simil'r aũt ecõtrario & illa loque
batur. Quis.n. neſciat, qđ ſi prædictam ſibi
p̃uaricator ſñiam mortis euaſerit, perijt,
nec pmanebit iam in ęternum ueritas tua
dñe? Ecce uerò unus de Cherubim.i. ma-
gni conſilij angelus ad regẽ Salomonem
Ioan.5. ſuggerit eſſe mittendas. Qm̃ filio, inquit,
datũ eſt omne iudiciũ: Et in eius ergo con
ſpectu miſericordia, & ueritas obuiaue-
rũt ſibi, eadẽ quæ ſupra meminimus uer-
ba q̃rimoniæ repetentes. Fateor, ait ueri-
tas, zelum bonũ miſericordia habet, ſed
utinam ſcdm ſcientiã. Nunc aũt qd præ-
uaricatori potius q̃ ſorori iudicat eẽ par-
cẽdũ? At tu, inqt miſericordia, neutri par-
cis, ſed tanta indignatione ſæuis in præua
ricatorem, ut inuoluas pariter & ſororẽ.
Quid mali merui? ſiqd habes aduerſum
me dicito mihi. Sin aũt qd me pſequeris?
Grandis cõtrouerſia fratres, & intricata
nimiũ diſceptatio. Quis non illic diceret,
bonũ nobis erat ſi natus nõ fuiſſet homo
iſte? Sic erat dilectiſſimi oĩno, ſic erat, nõ
uidebatur q̃uo ſimul poſſent erga hoĩem
miſericordia & ueritas conſeruari. Cũq;
adijceret ueritas in ipſum quoq; iudicem
partis ſuæ iniuriã retorqueri, dicẽs cauen
dum oĩno ne fieret irritum uerbũ patris,
ne ſermo uiuus & efficax qualibet occa-
ſione euacuaretur, parcite quæſo ait pax,
parcite uerbis hmõi, nõ nos talis alterca-
tio decet, uirtutũ eſt inhoneſta cõtentio.
Porrò iudex iclinans ſe, digito ſcribebat
in terra. Erant aũt uerba ſcripturæ, q̃ pax
ipſa legit in auribus oĩum. Ea ſiqdem pro
pius aſſidebat. Hæc dicit, perij ſi Adam
non moriatur, & hæc dicit, perij niſi miſeri-
cordiam cõſequatur. Fiat mors bona, et ha
bet utraque qđ petit. Obſtupuere oẽs in
uerbo ſapientiæ & forma compoſitionis
pariter atq; iudicij. Siqdem manifeſtum
fuit nullam eis q̃rimoniæ occaſionẽ relin
qui: ſiqdẽ fieri poſſet qđ utraq; petebat,
ut & moreretur, & miſericordiam cõſeque
retur. Sed id q̃uo fiet? inquiunt. Mors cru
deliſſima, & amariſſima eſt, mors terribi
lis, et ip̃o horrẽda auditu. Bona fieri qua-
nam ratione poterit? At ille. Mors, iquit, *Pſal.32.*
peccatorum peſſima, ſed pretioſa fieri põt
mors ſctõrum. An non pretioſa erit, ſi fuerit
ianua uitę, porta glorię? Pretioſa, inquiũt.
Sed q̃uo fiet iſtud? Fieri, ait, poteſt: ſi ex
charitate moriatur quis, utiq; qui nihil de-
beat morti. Neq; enim detinere poterit *Ezec.3.*
mors innoxium, ſed forabitur (ut ſcriptũ
eſt) maxilla Leuiathan, & deſtruetur pa
ries medius, ſolueturq; chaos magnum,
qđ inter mortem uitamq; firmatum eſt.
Nimirum charitas fortis ut mors, imò &
fortior morte ſi fortis illi⁹ itrauerit atriũ,
alligabit eũ, et diripiet utiq; uaſa eius, ſed
& ipſo tranſitu ſuo ponet ꝓfundum ma-

ris uiam, ut trãſeant liberati: Bonus uiſus
eſt ſermo, utpote fidelis, et omni acceptio
ne diguus. Sed ubi poterit ille inocẽs inue
niri, q mori uelit nõ ex debito, ſed ex uolũ
tate, non ex malo merito, ſed ex bñplaci-
to ſuo? Circuit ueritas orbẽ terrę, et nemo
mũdus à ſorde: nec infans cuius eſt unius
diei uita ſup terrã. Sed & miſericordia cœ
lũ omne perluſtrat, & in angelis quoque
ne dixerim prauitatem, minorẽ tñ inuenit
charitatem. Nimirũ hæc uictoria aliĳ de-
bebat, quo maiorem charitatẽ nemo ha-
beret ut aĩam ſuam poneret qs pro ſeruis
inutilibus, & indignis. Nam & ſi ipſe iam
nõ dicit nos ſeruos, hoc ipſum imenſæ di-
lectionis eſt, & eximiæ dignationis. Nos
aũt & ſi oĩa quæ p̃cepta ſunt nobis face-
remus, qd aliud dicere deberem⁹, niſi qđ
ſerui inutiles ſumus? Sed qs eum ſup hoc
cõuenire præſumeret? Redeũt ad conſti-
tutã diem ueritas & miſericordia, anxiæ
plurimũ non inuento qđ deſiderabant.
Ioan. 11. Tũc uerò ſeorſum pax cõſolans eas, uos,
Pſal. 52. inqt, neſcitis qcq̃ nec cogitatis. Non eſt
Gene. 6. qui faciat bonũ hoc, non eſt uſq; ad unũ.
Qui cõſiliũ dedit, ferat auxiliũ. Intellexit
rex qd loqueret̃, & ait. Pœnitet me feciſſe
hoĩem. Pœna, inqt, me tenet, mihi incũbit
ſuſtinere pœnam, pñiam agere pro hoĩe
quem creaui. Tũc ergo dixit, ecce uenio.
Nõ.n. põt hic calix trãſire, niſi bibam illũ.
Et accerſito Gabriele uade, inqt, dic filiæ
Zacha. 9 Sion, ecce rex tuus uenit. Feſtinauit ille et
ait. Adorna thalamũ tuũ Sion, & ſuſcipe
regem. Porrò uenturũ regẽ miſericordia
& ueritas pręuenerũt, ſicut ſcriptum eſt.
Miſericordia & ueritas p̃cedent faciem
tuã. Iuſtitia thronũ præparat ſcđm illud.
Iuſtitia & iudiciũ præparatio ſedis tuæ.
Pax cũ rege uenit, ut ꝓpheta fidelis inue-
Pſalm. 88. niret qui dixerat. Pax erit in terra noſtra
cũ uenerit. Inde eſt qđ nato dño, angelo-
Lucæ. 2. rum chorus canebat. Pax in terra hoĩbus
bonæ uoluntatis. Sed & tunc iuſtitia &
pax oſculatæ ſunt, quæ nõ modicè uide-
bant̃ hacten⁹ diſſidere. Prior.n. ſiqua erat
ex lege iuſtitia non oſculũ, ſed aculeũ ma
gis habebat urgens timore, q̃ prouocãs
dilectione. Sed nec habuit illa reconcilia
tionem, ſicut habet nunc quæ ex fide no-
ſcit̃ eſſe iuſtitia. Alioquin qd erat qđ nec
Abrahã nec Moyſes nec cæteri iuſti tem
poris illius, in obitu ſuo pacem illam bea
titudinis æternæ apprehẽdere, aut regnũ
pacis poterãt introire, niſi qđ minime ad
huc iuſtitia & pax ſeſe fuerant oſculatæ?
Ex hoc ſanè dilectiſſimi feruẽtiore nobis
zelo ſectanda iuſtitia eſt. Siqdem iuſtitia
& pax oſculatæ ſunt, et indiſſolubile ami
citiaꝝ iniere fœdus: ut quicunq; teſtimo
niũ iuſtitiæ ſecum tulerit, hilari uultu iam
amplexibus lætis accipiat̃ à pace, in idip-
ſum dormiens & requieſcens.

Item de ſeptiformi ſpiritu in Chriſto, in annuncia tione dominica. Sermo II.

C Onſiderare eſt fratres in ſolẽnita
te hodierna dñicę annũciationis,
uelut amœniſſimã quandam pla
niciem, ſimplicẽ nr̃æ reparationis hiſto-
riã. Iniungit̃ noua legatio angelo Gabrie
li, & nouam uirgo ꝓfeſſa uirtutem, nouæ
ſalutationis honorat̃ obſequio. Antiqua
excludit̃ maledictio mulierũ, nouã noua
mater accipit bñdictionem. Implet̃ per
gratiam quæ cõcupiſcentiã neſcit, ut ſpiri
tu ſuperueniente altiſſimi pariat filiũ, quę
uirum dedignat̃ admittere. Intrat ad nos
eadem porta ſalutis antidotũ, qua uene-
num ſerpentis ingrediens, uniuerſitatẽ ge
neris humani occuparat. in numeros hu-
iuſcemodi flores ex his facile ẽ legere pra
tis, ſed intueor mediã metuendæ ꝓfundi-
tatis abyſſum. Abyſſus planè imperſcru-
tabilis, incarnationis dominicę ſacramen
tum, abyſſus impenetrabilis, uerbum ca
ro factum eſt, & habitauit in nobis. Quis
enim inueſtiget, quis attingat, quis ap-
prehendat? Puteus altus eſt & in quo
hauriam non eſt mihi. Veruntamen ſo-
let interdum ſuperpoſita puteis hume-
ctare linteamina uapor exhalans. Pro-
pterea ſanè licet irrũpere uerear propriæ
conſcius infirmitatis, frequenter tamen
uelut ſup os huius putei expãdo ad te do
mine manus meas, pro eo quod anima
mea ſicut terra ſine aqua tibi. Et nunc ſi-
quidem qđ (aſcendẽte de deorſum nebu
la) tenuis ebiberit cogitatio, uobis fra-

tres modicum illud ſine inuidia cõmuni-
care curabo, uelut expſſo linteamine uel
exigua refundens cœleſtis ſtillicidia ro-
ris. Quæro igitur qua ratione filius magis
incarnatus ſit quàm pater aut ſpiritus ſan
ctus, cum totius trinitatis nõ modo ęqua
lis ſit gloria, ſed una eademq; ſubſtantia.
Sed quis cognouit ſenſum domini, aut
quis conſiliarius eius fuit? Altiſſimum eſt
myſterium, nec nos oportet temere ſup
huiuſcemodi præcipitare ſententiam. Vi-
detur tamen nec patris nec ſpiritus incar
nationem in pluralitate filiorum effugiſſe
cõfuſionem, dum alius Dei, alius filius ho
minis diceretur. Videtur & illud maxime
congruũ, ut his ſpecialiter filius fieret qui
filius erat: nequid eẽt ambiguitatis in no-
mine. Deniq; ipſa eſt uirginis noſtræ glo
ria ſingularis & excellens prærogatiua
Marię, quòd filium unum eũdemq; cum
Deo patre meruit habere communem,
quam ſanè periĳſſe conſtat ſi non filius in-
carnaretur. Sed nec nobis alia dari poſſet
occaſio ſimilis ſperandæ ſalutis & hære-
ditatis, factus quidem primogenitus in
multis fratribus, qui unigenitus erat aſci-
ſcet eos ſine dubio in hæreditatem, quos
uocauit in adoptionem. Si enim fratres,
et cohęredes. Hic ergo Chriſtus Ieſus me
diator fidelis, ſicut in perſona una Dei ho
minisq; ſubſtantiam copulauit ineffabili
ſacramento, ſic & in ipſa reconciliatione
conſilio uſus altiſſimo, mediam non deſe
ruit æquitatem, utriſq; tribuens qđ opor
tebat, honorem Deo, homini miſeratio-
nem. Hęc enim optima inter offenſum do
minum & reum ſeruum forma compoſi-
tionis, ut nec honorandi domini zelo ſer-
uus opprimat̃ auſteriori ſententia: nec rur
ſum dum huic imoderatius condeſcendi-
tur, ille debito fraudetur honore. Audi igi
tur & diligenter obſerua angelicã in hu-
Lucæ. 2. ius mediatoris ortu diſtributionem. Glo
ria, inquiunt, in altiſſimis deo, & in terra
pax hoĩbus bonæ uoluntatis. Huius de-
niq; gratia obſeruationis fideli reconci-
liatori Chriſto nec timoris ſpirit⁹ defuit,
quo patri ſemper reuerẽtiam exhiberet,
ſemper ei deferret, ſemper gloriam eius
quæreret: nec ſpiritus pietatis, quo miſeri
corditer compateretur hominibus. Vnde
& neceſſarium habuit ſpiritũ quoq; ſcien
tiæ per quem timoris pariter & pietatis
diſtributio fieret inconfuſa. Et nota quod
in primo illo parentum noſtrorum pecca
to tres quidem authores extiterunt, ſed
manifeſte defuerunt tria tribus. Dico.n.
Euam, diabolum, & Adam. Non habuit *1. Ti. 2.*
Eua ſcientiam, quæ, ut ait Apoſtolus, ſe-
ducta eſt in pręuaricationem. Verum hęc
quidem ſerpenti non defuit, qui callidior
deſcribitur cæteris animantibus, ſed pie-
tatem malignus non habuit, qui ab initio
factus eſt homicida. Adam uerò pius for
tè uidetur mulierem non cõtriſtando, ſed
timorẽ domini dereliquit, uoci illius ma-
gis obediens quàm diuinæ. Vtinam ma-
gis timor domini præualuiſſet in eo, ſicut
de Chriſto ſignanter legitur. Quia reple- *Eſa. 11.*
uit eum non pietatis ſpiritus, ſed timoris.
In omnibus enim & per oĩa pietati proxi
morum timor domini præferendus eſt,
& ſolus ipſe eſt qui totum ſibi hominem
debeat uendicare. In his igitur tribus, ti-
more, pietate, & ſcientia, mediator no-
ſter reconciliauit homines Deo. Nam in
conſilio & fortitudine de manu aduerſa-
rĳ liberauit. Cõſilio ſiquidem priſtino iu-
re priuauit hoſtem, data poteſtate ut ma
nus inĳceret innocenti. Fortitudine præ-
ualuit: ne uiolenter poſſet retineri redem
ptor, dum uictor ab inferis redĳt, & uita
omnium cum eo ſurrexit. Exinde cibat
nos pane uitę & itellectus, & potat aqua
ſapientiæ ſalutaris. Eſt enim intellectus
rerum ſpiritualium & inuiſibilium uerus
animæ panis, confirmans cor noſtrum, et
ad omne opus bonum roborans in omni
exercitatione ſpirituali. Carnalis autem
homo qui non percipit ea quæ ſunt ſpiri-
tus Dei, ſed ſtultitia ei uidentur, gemat et
lugeat, dicens. Aruit cor meum, quia obli *Pſal. 101.*
tus ſum comedere panem meum. Ecce
enim mera & pfecta ueritas eſt non pro-
deſſe homini, ſi uniuerſum mundum lu-
cretur, animæ autem ſuæ detrimentum
faciat. Sed quando id capere poſſit aua-
rus? Sine cauſa laborat quiſquis ei id per-

ſuadere conatur. Vt quid hoc? Nempe quia ſtultitia illi uidetur. Quid uerius q̄ iugum Chriſti eſſe ſuaue? Appone homini ſeculari & uide ſi non magis lapidē q̄ panem reputabit, & certè hmōi intelligētia ueritatis internę uiuit aīa, & hic eſt ſpiritualis cibus. Nō.n.in ſolo pane uiuit homo, *Deu. 4.* ſed in omni uerbo quod procedit de ore Dei. Verūtamen donec ſapit tibi ueritas nō ſine difficultate ad interiora traijcitur. Vbi uerò cœperis in ea oblectari, iam nō cibus ſed potus eſt, et ſine difficultate intrat in aīam, quo uidelicet ſpiritualis cibus intelligentiæ potu ſapientiæ digerat̄, ne ipſius interioris hoīs artubus .i. affectibus ſiccitate laborātibus, oneri magis ſit q̄ utilitati. Ex omnibus ergo quæ ſaluandis populis fuerant neceſſaria, nihil penitus defuit ſaluatori. Ipſe eſt.n.de quo præcinit Eſaias. *Eſa.11.* Egredietur uirga de radice Ieſſe, & flos de radice eius aſcendet, & requieſcet ſuper eum ſpūs domini, ſpiritus ſapientiæ & intellectus, ſpūs conſilij & fortitudinis, ſpūs ſcientiæ & pietatis, & replebit eum ſpūs timoris domini. Illud ſanè diligenter attende, quod florem hūc de radice non de uirga dixerit aſcenſurū. Quia etenim ſi noua Chriſti caro in uirgine creata eſſet ex nihilo, quod æſtimauerunt nonnulli, non de radice flos, ſed fortè de uirga dici poterat aſcendiſſe. Nunc autem quia prodijt ex radice, ſine dubio ab origine cōmunem probatur habuiſſe materiam. Nam quod ſuper eum ſpiritus requieuit, nihil in eo cōtradictionis fuiſſe declarat. In nobis enim quia nō omnino ſuperior eſt ſpiritus non requieſcit, carne nimirum aduerſus ſpiritum & ſpiritu aduerſus carnem concupiſcente: à quo conflictu nos liberet in quo nihil ſimile fuit nouus homo & uerus homo, qui ueram carnis noſtræ ſuſcepit originem, ſed fermentum uetus concupiſcentiæ non ſuſcepit.

In annunciatione dominica præſertim cum tertio ſabbato quadrageſimæ occurrit, de adultera, Suſanna & beata Maria. *Sermo.* III

q QVàm diues es in miſericordia, q̄ magnificus in iuſtitia, in gratia quàm munificus domine Deus noſter. Non eſt qui ſimilis ſit tibi, munerator copioſiſſime, remunerator ęqſſime, pijſſime liberator. Gratis reſpicis humiles, iuſte iudicas innocentes, miſericorditer ſaluas etiam peccatores. Hæc ſunt dilectiſſimi, quæ nobis in menſa diuitis huius patrisfamilias ſanctarum teſtimonijs ſcripturarum, hodie quidem ſi diligenter aduertimus ſolito copioſius apponunt̄. Nimirum hanc nobis copiam præſtant, quæ pariter conuenerunt ſacrum uidelicet tempus quadrageſimæ, & ſacratiſſima dies annunciationis dominicæ. Hodie enim in auribus uoſtris deprehenſam in adulterio mulierem, indulgētia redemptoris abſoluit, hodie innoxium Suſannæ ſanguinē liberauit, hodie quoq; beatam uirginem ſingulari munere gratuitæ benedictionis impleuit. Magnū cōuiuium, ubi pariter nobis miſericordia iuſtitia & gratia apponuntur. Nunquid non miſericordia eſca hominum, ſalutaris omnino & efficax ad medelā? Nunqd non etiam iuſtitia panis cordis? Et quidem optime *Matth.5.* confirmans illud, utpote cibus ſolidus ad nutrimentum. Deniq; Beati qui eſuriunt illum, quoniam ipſi ſaturabuntur. Nunquid nō cibus animæ gratia Dei ſui? Dulciſſimus ſanè, & omnē habens in ſe ſuauitatem, & delectamētum ſaporis. Imò uerò hæc ſibi omnia pariter uendicans non modo delectat, ſed et reficit & medetur. Accedamus ad mēſam hanc fratres mei, & ex ſingulis dapibus uel modicum aliquid deguſtemus. In lege Moyſes mandauit hmōi lapidari, aiunt de peccatrice peccatores, de adultera Phariſæi. Sed ad duritiam lapidei cordis ueſtri ille locutus eſt. Ieſus autem inclinauit ſe. Domine inclina cœlos tuos & deſcende. *Pſal.143.* Inclinās ſe & ad miſericordiam flexus (neque enim Iudaici cordis erat) digito ſcribebat, non iam in lapide ſed in terra. Neque hoc tantum ſemel, ſed hic quoque duplex ſcriptura, ſicut apud Moyſen tabulæ duæ. Et fortè ueritatem & gratiam ſcribens et iterum ſcribēs terræ impreſſiſſe uidetur, ſecundum quod Ioannes Apoſtolus ait. Lex per Moyſen data eſt, gratia & ue- *Ioan.1.*

ritas per Ieſum Chr̄m facta eſt. Cōſidera deniq; an uideri poſſit de tabula ueritatis legiſſe: unde refelleret phariſæos. *Textus* Qui ſine peccato ē ur̄um, primus in eā lapidē mittat. Verbū quidem abbreuiatū, ſed uiuū & efficax: & ancipiti gladio penetrabilius. Q̄ grauiter.n. ad uerbū hoc ſaxea corda transfoſſa, q̄ uehementer hoc uno lapillo cōtritæ ſint lapideæ frōtes, rubor ipſe confuſionis & clandeſtinus pbauit abſceſſus. Meruit qdē adultera lapidari: ſed is punire geſtiat, q dign9 nō eſt ēt ipſe puniri. Is p̄ſumat à peccatrice exigere ultionē, q eādē excipere nō meret̄. Alioqn ipſe ſibi uicinior, à ſe incipiat: in ſe prius ſententiā ferat exerceatq; uindictā. Hæc ueritas. Cæteꝝ adhuc minus eſt. Et ſi accuſatores refellit hęc ueritas, ſed reā necdū abſoluit, ſcribat iteꝝ, ſcribat gr̄am, legat et audiamus. *Textus* Nemo te condemnauit mulier? Nemo dn̄e. Nec ego te condēnabo: uade & amplius noli peccare. O uox miſericordiæ, ô auditus lætitiæ ſalutaris. *Pſal.142* Auditā fac mihi mane miſericordiā tuā: qa ī te ſperaui dn̄e. Sola nimiꝝ ſpes apud te miſerationis obtinet locū, nec oleū miſericordiæ, niſi in uaſe fiduciæ ponis. Sed eſt infidelis fiducia, ſoli9 utiq; maledictionis capax, cū uidelicet in ſpe peccamus. Quāq̄ nec fiducia illa dicenda ſit, ſed īſenſibilitas quædā & diſſimulatio pnicioſa. Quæ.n. fiducia ei q periculū nō attendit? Aut qd ibi timoris remedium: ubi nec timor ſentitur, nec materia ipſa timoris? Fiducia ſolatiū eſt, nec eget ille ſolatio q lętat̄ cū male fecerit: & in peſſimis reb9 magis exultat. Rogem9 itaq; fr̄es rn̄deri nobis quātas habeamus iniqtates & peccata, ſcelera nr̄a & delicta nobis deſiderem9 oſtēdi. Scrutemur uias nr̄as & ſtudia nr̄a: piculaq; uniuerſa uigili intētione pēſemus. Dicat qſq; in pauore ſuo, uadā ad portas inferi: ut iā nō niſi in ſola dei miſericordia reſpirem9. Hęc uera hoīs fiducia à ſe deficiētis & innitentis dn̄o ſuo. Hæc inq; uera fiducia cui miſericordia nō denegat̄, ppheta atteſtāte, qm̄ beneplacitū eſt dn̄o ſup timentes eū, & in eis q ſperāt ſup miſericordia ei9. Nec parua itaq; ſupetit nobis. In nobis quidē timoris, ī ipſo aūt cauſa fiduciæ. Suauis & mitis eſt, copioſæ miſericordiæ: p̄ſtabilis ſup malitia, multus ad ignoſcendū. Credamus ſanè uel inimicis, q in eo nihil aliud unde occaſionē ſtruēdæ calūniæ caperēt, īuenerūt. Cōpatiet̄ (aiunt) peccatrici, nec ſibi oblatā ullatenus occidi patiet̄. Tenebit̄ itaq; manifeſtus aduerſarius legis, cū abſoluerit lege dānatā. In ueſtrū ô phariſęi caput tota ueſtræ malignitatis adinuctio retorquet̄. Diffiditis cauſæ, q iudiciū ſubterfugitis. Nā illa quidē ſine iniuria legis abſoluit̄, q̄ ſine accuſatore relinquit̄. Sed conſiderem9 fr̄es, quonā hinc abeant phariſęi. Videtis ne duos ſenes (nam à ſenioribus exire cœperūt) qūo in pomerio Ioachim abſcondunt̄? Suſannā querūt uxorē eius: ſequamur eos: nā iniqua cogitatione pleni ſunt contra eā. Conſentire nobis aiunt ſenes, aiunt phariſæi, aiunt lupi, qui ab alterius paulo ante, licet errantis ouiculæ fuerant deuoratione fruſtrati. Cōſentire nobis, & cōmiſcere nobiſcū. Inueterati dieꝝ maloꝝ, mō accuſabatis adulteriū, mō adulteriū ſuadetis? Sed hęc ē tota iuſtitia ueſtra, & quæ palā arguitis eadem agitis in occulto. Hinc fuit q exiſtis unus poſt unū, cū ille oīum cōſcius occultoꝝ, ueſtras tā ualide pcuſſiſſet cōſcientias dicens. Qui ſine peccato eſt ueſtrū, primus in eā lapidē mittat. Meritò proinde ad diſcipulos ueritas ait. Niſi abūdauerit iuſtitia ur̄a pluſq; ſcribaꝝ & phariſęoꝝ, non *Matth.5.* intrabitis in regnū cœloꝝ. Alioqn dicemus, aiunt, contra te teſtimoniū. Semen Chanaan & nō Iuda: nec hoc qdē Moyſes in lege mandauit. An q decreuit adulterā lapidare, mādauit accuſare pudicā? An qui iuſſit adulterā lapidib9 opprimi: ēt iuſſit cōtra īſontē teſtimoniū ferri? Imò uerò ſicut adulterā, ſic ēt falſum teſtē non impunitū eſſe pręcepit. Sed qui gloriamini in lege, per legis pręuaricationem deū inhonoratis. Ingemuit Suſanna & ait: Anguſtię mihi ſunt undiq;. Vndiq;.n. mors. *Danie.13.* Hinc qdē corpea, inde ſpiritualis. Si hoc, inqt, egero mors mihi ē: ſi autē nō egero, non effugiam manus ueſtras. Veſtras ô

pharisæi manus, nec adultera effugit, nec
pudica: ueſtras accuſationes, nec ſanctꝰ,
nec peccator euadit. Diſſimulatis pecca
ta ueſtra, ubi inueneritis aliena: Alioq̄n ſi
quis fortè ſuũ non habet, ueſtrũ ei ĩpingi-
tis crimẽ. Quid tñ Suſanna facit ĩter mor
tẽ & mortẽ, aĩæ.ſ. & corporis undiq; an-
guſtiata? Melius eſt mihi, inq̄t, abſq; ope
incidere in manus hoĩum, q̄ derelinque-
re legẽ dei mei. Nimiꝝ ſciebat iſta q̄ hor
rendũ ſit incidere in manus Dei uiuentis.
Nã hoĩes cũ occiderint corpus, aĩæ non
habent ultra quid faciant: ille aũt timen-
dus eſt qui poteſtatẽ habet & corpus &
aĩam mittere in gehennam. Quid familia
Ioachim tardat? Irruat per poſticũ, nã in
pomerio clamor audit̃. Clamor ut lupo-
rũ grauiũ, & balantis ouiculæ inter eos.
Sed nõ patit̃ ab eis innoxiã deuorari qui
ab ipſis eoꝝ faucibꝰ tã dignãter eripuit:
ẽt eripi non merentẽ. Meritò proinde cũ
duceret̃ ad mortẽ, erat cor eius fiduciam
habẽs in dño, quẽ uſq; adeo timuiſſet ut
timorẽ oẽm poſtpoſuiſſet humanũ, & ip
ſius legem, & ſimul uitæ p̄poſuiſſet & fa
mæ. Non.n.dictus fuerat ſermo huiuſce-
modi aliq̄n de Suſanna. Sed & parentes
eius iuſti erant, et uir eius honoratior om
niũ Iudæoꝝ. Meritò igit̃ à iuſto iudice iu
ſtã de iniuſtis obtinuit ultionẽ: quæ tã ue
hementer iuſtitiã eſuriuit, ut ꝓꝑ eã contẽ-
neret mortẽ corꝑis, opprobriũ generis,
luctũ inconſolabilẽ amicoꝝ. Et nos fr̃es
ſi à Chr̄o audiuimus, nec ego te condem
nabo, ſi peccare iã nolumus contra ip̃m:
ſi in Chr̄o uolumus pie uiuere. neceſſe eſt
ſuſtineamus perſequutionẽ, ne malũ pro
malo, aut maledictũ ꝓ maledicto redda
mus. Alioquin qui patientiã non ſeruaue
rit, perdet iuſtitiã, hoc eſt uitã ꝑdet, hoc ẽ
perdet aĩam ſuã. Mihi uindictã & ego re
tribiduã, cit dñs. Ita prorſus eſt. Ipſe retri
buet, ſed ſi ei uindictã ſerues, ſi non tollas
ab eo iudiciũ, ſi nõ reddas retribuẽtibus
tibi mala. Faciet iudiciũ, ſed iniuriã patiẽ
ti in æquitate iudicabit, ſed pro mãſuetis
terræ. Iã uobis (ni fallor) moleſtum eſt ꝙ
delitiæ tardãt. Nõ miremini, delitię ſunt.
Non onerabunt quãlibet ſatiatos, nec à
ructantibus quidẽ poterunt faſtidiri. Miſ
ſus eſt Gabriel angelus à deo, in ciuitatẽ
Galilęę cui nomen Nazareth. Miraris ꝙ
Nazareth parua ciuitas, & tãti regis nũ-
cio illuſtret̃ & tanto? ſed magnus latet in
hac parua ciuitate theſaurus, latet ĩquã,
ſed hoĩes latet non deum. An non theſau
rus de Maria? ubicunq; illa eſt, & cor eiꝰ.
Oculi eius ſuper eã, ubiq; reſpicit humi-
litatẽ ancillæ ſuæ. Nouit cœlũ unigenitus
dei pr̄is? Si nouit cœlum, nouit & Naza-
reth. Quidni ſciat pr̄iã ſuã? q̄dni nouerit
hæreditatẽ ſuã? Cœlũ ex pr̄e, Nazareth
ex matre uendicat ſibi, ſicut ipſe ſe et filiũ
Dauid, & dñm eſſe teſtat̃. Cœlũ cœli do *Pſal.113.*
mino, terrã aũt dedit filijs hoĩum. Cedat
ergo ei utrunq; neceſſe eſt in poſſeſſionẽ,
qui non mõ dñs, ſed & filius hoĩs eſt. Au
di ẽt q̃uo terrã ſibi tanq̃ filius hoĩs uendi
cat, ſed & cõicat tanq̃ ſponſus. Flores, *Can.2.*
inquit, apparuerunt in terra noſtra. Neq;
hinc diſcrepat ꝙ Nazareth ĩterpretatur
flos. Amat florigerã patriam flos de radi
ce Ieſſe, & libẽter inter lilia paſcitur flos
cãpi, & lilium conualliũ. Cõmẽdat.n.flo
res pulchritudo. Suaueolẽtia, & ſpes fru-
ctus, gr̄a triplex. Teq; florẽ reputat Deꝰ.
Et bene ei cõplacet in te, ſi tibi nec hone-
ſtæ conuerſationis decor, nec bonæ opi-
nionis fragrantia, nec intentio deſit futu-
ræ retributionis. Fructus.n. ſpũs eſt uita
æterna. Ne timeas Maria inueniſti.n. gra *Textus*
tiam apud dñm. Quantam gr̄am? Gr̄am
plenam, gr̄am ſingularem. Singularem,
an generalẽ? Vtranq; ſine dubio, quia ple
nam & eo ſingularẽ quo generalem: ipſa
enim generalẽ ſingulariter accepiſti. Eo
inquã ſingularem quò generalẽ: nã ſola
præ oĩbus gratiam inueniſti. Singularem
ꝙ ſola hanc inueneris plenitudinem. Ge-
neralem ꝙ de ipſa plenitudine accipiant
uniuerſi. Benedicta tu in mulieribus, & *Textus*
benedictus fructus uentris tui. Singulari-
ter quidẽ fructus uẽtris tui eſt, ſed ad om
niũ quidẽ mentes te mediãte ꝑuenit. Sic
nimiꝝ ſic olim ros totus in uellere. totus
in area, ſed in nulla parte areæ totus ſicut
in uellere fuit. In te ſola rex ille diues, &
ꝑditus exinanitus, excelſus, humiliatus,

immenſus, abbreuiatus, & ab angelis mi
noratus eſt: uerus deniq; deus & dei filiꝰ
incarnatus. Sed quo fructu? Nẽpè ut oẽs
eius paupertate locupletemur: eius humi
litate ſubleuemur, eius minoratione ma-
gnificemur, eius incarnatione adhærẽtes
deo incipiamus unus eſſe ſpũs cũ eo. Sed
quid dicimus fratres? Cuinam potiſſimũ
uaſi gratia infundetur? Si (ut ſupra memi
nimus) capax quidẽ eſt miſericordię fidu
cia: patientia uerò iuſtitiæ, quale iam po-
terimus idoneũ gratiæ receptaculũ exhi
bere? Balſamũ eſt puriſſimum, et ſolidiſſi
mũ uas requirit. Et quid tã purum, q̄d ue
tã ſolidum, q̄ humilitas cordis? Meritò
proinde humilibus dat gr̄am: meritò re-
ſpexit deus humilitatẽ ancillæ ſuæ. Quo-
nã merito quæris? Eo utiq;, quo aĩum hu-
milem, meritũ non occuparet humanũ,
quo minus libere influeret diuinæ gratiæ
plenitudo. Sed ad hanc nobis humilitatẽ
quibuſdã erit gradibus aſcendendũ. Pri-
mo.n. cor hoĩs quẽ adhuc peccare dele-
ctat, nec miſerã conſuetudinem propoſi-
to meliore mutauit, ne ſit gratiæ capax,
proprijs uitijs pręꝑeditur. Secũdo quoq;
ubi corrigere mores, & priores neq̄tias
de cætero non iterare ꝓponit, ipſa tñ pec
cata præterita, licet iã amputata quodã-
modo uideantur: dũ in eo manent gr̄am
non admittunt. Manent aũt donec cõfeſ
ſione lauent̃, donec ſuccedẽtibus dignis
fructibus pœnitentię de medio fiant. Sed
uę tibi ſi fortè uitijs & peccatis pernicio-
ſior ſucceſſerit ingratitudo. Quid.n. tã eui
denter gr̄ę aduerſat̃? Tepeſcimus ꝓceſſu
tꝑis à feruore conuerſationis nr̄æ, paula-
tim refrigeſcit charitas, abundat iniq̄tas,
ut conſummemur carne qui ſpũ cepera-
mur. Inde.n. eſt ut minus ea ſciamus, q̄ à
deo donata ſunt nobis, indeuoti pariter
& ingrati. Timorẽ dñi relinquimus, reli-
gioſam omittimus ſolitudinẽ: uerboſi, cu
rioſi, faceti, ẽt detractores et murmurato
res, uacantes nugis, fugitantes labores di
ſciplinæ quoties ſine nota id licet: quaſi
uerò cõfeſtim ſit ẽt ſine noxa. Quid ergo
tantis repulſam obſtaculis gr̄am nobis
deeſſe miramur? Iã uerò ſiquis iuxta apo
ſtolum ut uerbũ Chriſti, uerbum gratiæ *Colo.3.*
in eo habitet gratus eſt, ſiquis deuotus, ſi
quis ſolicitus, ſiq̄s ſpiritu feruens, caueat
ſibi ne ſuis fidat meritis, ne ſuis operibus
innitatur: alioquin nec huiuſcemodi q̄dẽ
aĩum intrat gr̄a. Nimiꝝ plenus eſt, nec in
eo iã inuenit gr̄a locum ſibi. Cõſideretis *Lucæ.18.*
pharifæũ illum orantẽ. Non erat raptor,
non iniuſtus, nõ adulter. An ſine fructibꝰ
pœnitẽtię erat? Ieiunabat bis in ſabbato,
decimas dabat oĩm quæ poſſidebat. Sed
ingratũ forſitan ſuſpicamini. Audite q̄d
dicat. Deus gr̄as ago tibi. Sed nõ erat ua
cuus, non erat exinanitus, non erat humi
lis, ſed elatus. Non.n. quid ſibi deeſſet ſci
re ſtuduit, ſed exaggerauit meritũ ſuum,
nec erat ſolida plenitudo, ſed tumor. Va-
cuus ꝓinde redijt: quia plenitudinẽ ſimu
lauit. Nã publicanus ille qui exinanire ſe-
ipſum, qui uacuum uas exhibere curauit,
gr̄am retulit ampliorẽ. Nos ergo fratres
ſi gr̄am cupimus inuenire: ſic de cætero
abſtineamus à uitijs, ut de p̄teritis quoq;
peccatis digne pœniteamus. Nihilominꝰ
quoq; ſoliciti ſimus, & deuotos nos deo,
et uerè humiles exhibere: hmõi nẽpe aĩas
gratãter reſpicit pio illo reſpectu, de quo
ſapiẽs ait. Qm̃ gratia & miſericordia dei *Sap.4.*
eſt in ſanctos eius, et reſpectus in electos
illius. Et fortè propterea quater reuocat
aĩam quam reſpicit dicens. Reuertere re- *Canti.6.*
uertere Sunamitis, reuertere reuertere ut
intueamur te: quo uidelicet nec in peccã-
di conſuetudine, nec in conſcientia pecca
toꝝ: ſed nec in tepore & torpore ingrati
tudinis, aut in elatiõis cæcitate perſiſtat.
A quo nos quadripertio periculo reuoca
re & eripere dignet̃, q̄ factus eſt nobis à
deo ſapiẽtia, et iuſtitia, et ſanctificatio, &
redẽptio Ieſus Chr̄s dñs nr̄, q̄ cũ patre &
ſpiritu ſancto uiuit & regnat deus ꝑ infi-
nita ſecula ſeculorum. Amen.

Dominica in ramis palmarum, de tribus ordinibus obſequentium Chriſto. Sermo I.

NOn ſine cauſa ſpũm ſpõſi pariter
et dei ſui habens eccleſia ꝓceſſio
nẽ hodie noua quadã et mira cõ-
iũctione addidit paſſioni. Nam proceſſio
plauſum habet, paſſio planctũ. Qm̃ ergo *Roma.1.*

ſapientibus & inſipientibus debitores ſu
mus:uideamus quid utriſq; cõferat hæc
cõiunctio. Et prius quidē quid ſecularib⁹
indicet: qm̃ nõ prius quod ſpũale, ſed qđ
aĩale. Videat ſecularis aĩa, uideat & intel
ligat: qm̃ extrema gaudij luct⁹ occupat.
Prouer. 14. Propter hoc.n. qui cętera quoq; cœpit fa
cere & docere: nõ ſolũ uerbis prædicãs,
ſed exẽplis: quod ante prædixerat p̱ pro-
Eſaiæ. 40. phetam. Qm̃ oĩs caro fœnum, & oĩs gl'ia
eius tanq̃ flos fœni: ẽt apparens in carne
manifeſte ſtuduit probare ĩ ſeipſo. Vnde
& proceſſionis gloria uoluit ſublimari: q
paulo poſt ſibi nouerat imminere diem
ignominioſiſſimæ paſſiõis. Quis ergo ſpe
rare iã debeat in incerto gloriæ tp̃alis, cũ
uideat in ipſo quoq; qui peccatũ nõ fecit
creatore tẽporũ & conditore uniuerſita-
tis poſt exaltationẽ tantam: tantã nihilo-
minus humiliationẽ ſequi? In eadem .n. ci
uitate, à plebe eadẽ & eodẽ tp̃e nunc qdẽ
proceſſionis gloria & diuinis eſt laudib⁹
honoratus: pòſtmodũ uerò interrogatus
contumelijs, & tormẽto, & cũ ſceleratis
deputatus. Hic eſt tranſitorię finis lętitię:
Pſal. 26. hic fructus gloriæ tp̃alis. Propterea pru-
denter orat propheta ut cantet dño gl'ia
eius, & non cõpungat: id eſt p̱ceſſionem
habeat, quã paſſio non ſequat̃. Vobis aũt
chariſſimi tanq̃ ſpiritualibus ſpiritualia
cõparãtes, in proceſſione quidẽ cœleſtis
patriæ repræſentamus gloriam, in paſſio
ne monſtramus uiã. Nã ſi in proceſſione
quidem uenit tibi in mentẽ futura illa læ-
titia & exultatio multa nimis: qñ rapie-
mur in nubib⁹ obuiã Chr̃o in aera, ſi tota
cõcupiſcentia uidere deſideras diem illã,
qñ ſuſcipietur in cœleſti Hieruſalẽ Chr̃s
dñs caput cum oĩbus membris portans
triumphũ uictoriæ applaudentibus iam
nõ popularibus turmis, ſed uirtutibus an
gelicis clamãtibus undiq; pp̃lis utriuſq;
teſtamenti. Benedictus qui uenit in noĩe
dñi, ſi inq̃ cõſideraſti in proceſſione quò
properandũ ſit: diſce in paſſione quà ſit
eundũ. Hæc eſt.n. uia uitæ tribulatio prę-
ſens, uia gloriæ, uia ciuitatis habitaculi,
uia regni ſcd̃m q̃ clamat latro de cruce,
Lũcæ. 23. Memẽto mei dñe dũ ueneris in regnum

tuum. Euntẽ in regnum uidit, quò cũ per-
ueniſſet ſui memorẽ eſſe rogauit. Peruenit
ergo et ipſe. Sed ſi uis noſſe q̃ cõpendio-
ſa uia. Eadem die meruit cum dño eſſe in
paradiſo. Tolerabilẽ proinde reddit paſ
ſionis laborem gloria proceſſionis: qm̃
amanti nihil difficile eſt. Ne mireris q̃ p̃-
ſenti proceſſione cœleſtem dixerim rep̃-
ſentari: qñ unus et idem in utraq; ſuſcipit,
& ſi longè aliter & ab alijs. In hac.n. pro-
ceſſione irrationabili iumento Chriſtus
inſidet: in illa uerò iumẽtum futurum eſt.
ſed rationale, qm̃ hoĩes & iumẽta ſaluos
facies dñe. Cui ſimile eſt illud. Vt iumen- *Pſal. 72.*
tum factus ſum apud te, et ego ſemper te
cum. Et uide ſi non de proceſſione loquit̃
cum ſequitur. Tenuiſti manum dexterã
meam, & in uoluntate tua deduxiſti me:
& cum gloria ſuſcepiſti me. Ibi certè ne
ipſe quidem pullus deerit: qm̃ & ſi mur-
muret hęreticus paruulos non ſinens ue-
nire, paruulorũ baptiſmo detrahens, qui
paruulus natus eſt, et primã paruulorum
elegit aciem (innocentes loquor) hodie
quoq; paruulos à gratia nõ excludit: q̃a
nec pietati incongruũ, nec maieſtati eius
difficile eſt, ut ſuppleat munus gratię qđ
minus ĩ eis habet natura poſſibile. Ibi nõ
ramos arborꝝ, nõ uilia ueſtimẽta popula
ris turma proſternet: ſed demittẽt pẽnas
ſuas aĩalia ſancta: deponẽt coronas ſuas
ante thronũ agni uigintiquatuor ſeniores
& uirtutes oẽs angelicę q̃cq̃d habẽt gl'ię
uel decoris totũ ei aſcribent: totũ ei attri
buent. Iã uerò qm̃ de iumẽto & ueſtibus,
& de ramis arborꝝ mentio facta eſt: cõſi
derare diligentius libet triplex obſequiũ
quod in proceſſione hac exhiberi uideo
ſaluatori. Primum quidem à iumento cui
inſidet. Secũdũ ab eis q ſua illi ueſtimẽta
ſternũt. Tertiũ uerò ab his q dẽ arborib⁹
ramos cædere perhibent̃. Nõne tñ oẽs re
liqui ex eo qđ abundat ſibi mittunt, &
quaſi ſine grauamine obſequunt̃ dño: ſo
lũ uerò iumentũ ſemetipſum exponit ei⁹
obſequio? Silendũ mihi eſt, ut elationem
caueatis, an magis loquar ut habeatis cõ
ſolaitonẽ? Iumentũ cui inſidet Chr̃s, nõ-
ne uos eſtis, iuxta præceptum Apoſtoli

glorificantes & portantes Deum in cor-
1. Cor. 6. poribus ueſtris? Expendunt.n. ſeculares
hoĩes in obſequium dñi, non quidem cor
pora, ſed quæ adiacent & neceſſaria ſunt
corporibus, cum de terrena ſubſtantia
eleemoſynas largiuntur. Prælati quoque
ramos cędunt de arboribus, uerbi cauſa,
cum de fide & obedientia Abrahę, de ca
ſtitate Ioſeph, de manſuetudine Moyſi:
cæterorũq; ſanctorum uirtutibus euãge
lizant. Verumtñ & illi de promptuarijs
plenis largiuntur: & hi quæ acceperunt
gratis: gratis nihilominus dare iubentur.
Oẽs tñ ſi fideliter ſuo quiſq; intentus fue-
rit miniſterio in p̱ceſſiõe ſaluatoris ſunt,
& cũ eo ingrediũtur in ſanctam ciuitatẽ:
qm̃ tres p̃uidit propheta ſaluãdos: Noe
cædentem ramos in arcæ fabricã: Danie
lem in uili edulio, & labore abſtinẽtiæ fa
ctum tanq̃ iumentum ſaluatoremq; por
tantem: tertium quoq; Iob bene diſpen-
ſantẽ ſubſtantiã huius mundi, & de uelle
ribus ouium ſuarꝝ pauperum latera cale
facientem. Cui tñ in proceſſione illa Ieſus
propinquior, cui de tribus ordinibus ſal⁹
uicinior facile credo poteſtis aduertere.

In ramis palmarum, de paſſiõe & proceſſione, & quatuor ordinibus proceſſionis. Ser. II.

Neceſſe ẽ ut loquamur hodie bre-
uius pp̱ anguſtiã tp̃is. Multa qdẽ
nobis miniſtrat proceſſio quam
celebraturi ſumus: ſed eadem impedit ne
dicere plura poſſimus. Celebraturi ſum⁹
hodie proceſſionem, & paulo poſt audi-
turi paſſionem. Quid ſibi uult mirabilis
iſta cõiunctio, aut quid cogitauerunt pa-
tres noſtri paſſionẽ addẽtes proceſſioni?
Nam proceſſio quidem meritò repræſen
tatur hodie, quę facta eſt hodie. Paſſio ue
rò cur addita eſt, quam ſexta feria cõſtat
eſſe ſequutam? Opportune utiq; proceſ-
ſioni paſſio coniuncta eſt, ut diſcamus in
nulla lętitia huius ſeculi habere fiduciam:
ſcientes qm̃ extrema gaudij luctus occu-
pat. Propterea nõ ſimus ſtulti, ut occidat
nos proſperitas noſtra, ſed in die bonorꝝ
nõ immemores ſimus malorum: & ecõ-
uerſo. Iſtis.n. miſtum eſt præſens ſeculũ:
non ſecularibus tñ, ſed ẽt ſpiritualibus ui

ris. Nam ſecularibus uiris aliqñ quæ pla-
cent: qñq; quę diſplicẽt uidemus accide-
re: & ipſis nihilominus ſpiritualibus, non
ſemper triſtia, non ſemper lęta ſuccedũt,
ſed ueſpere & mane dies unus. Et illud.
Viſitas eum diluculo, & ſubito probas il *Iob. 6.*
lum. Verum hoc interim dũ præſens ſecu
lum manet, uel manat magis & fluit. Cæ
terꝝ poſt hoc ſeculum duo futura ſunt ſe-
cula ualde diuiſa et diuerſa: ita ut ĩ altero,
non niſi fletus & ſtridor dentium, in alte-
ro ſola gratiarꝝ actio & uox laudis. Ab-
ſterget.n. deus oẽm lachrymam ab ocu-
lis ſanctorꝝ: et mors iam non erit ampli⁹,
neq; luctus, neq; clamor: ſed nec ullus do
lor: qm̃ priora tranſierunt. Interim ſicut
amatores mundi multa patiunt̃ aduerſa:
ſic nec ipſis ſeruis Dei oĩa in hoc mundo
optata ſuccedunt. In die ergo malorꝝ me
mores ſunt bonorꝝ, ne puſillanimes fiant
et impatientes, ſicut is de quo legimus in
pſalmo. Confitebitur tibi cum benefece *Pſal. 48.*
ris ei. In die quoq; bonorꝝ nõ immmemo
res ſunt malorꝝ: ne extollantur & dicant
in abũdantia ſua, non mouebimur in ęter
nũ. Sicut.n. ſecularium rerꝝ proſperitas oc-
cidit ſtultum ſecularẽ, ſic põt & abundã
tia ſpũalis proſperitatis occidere ĩdoctũ
ſpũalem, atq; ideo non ſpũalem. Spũalis
q̃ppe dijudicat oĩa. Vnde aũt eueniat qđ
ſtultum occidit proſperitas, & non ſapiẽ
tem alibi habemus. Cor ſapientis ubi tri *Eccleſ. 7.*
ſtitia, & cor ſtultorꝝ ubi lætitia. Meritò *Vbi ſupra.*
proinde ait. Bonum eſt magis ire ad do-
mum luctus, q̃ ad domum cõuiuij. Licet
enim multos frãgat aduerſitas: tñ multo
plures extollit p̱ſperitas: ſicut ſcriptum
eſt. Cadent à latere tuo mille, ſiniſtro. ſ. p̱ *Pſal. 60.*
quod ſignat̃ aduerſitas: & decem milia. i.
multo plures à dextris tuis: in q̃bus p̱ſpe
ritas deſignat̃. Deniq; quia utrobiq; peri
culũ eſt: orat ſapiens & dicit. Diuitias & *Prouer. 30.*
paup̱tates ne dederis mihi: ne fortè aut di
uitiæ extollerẽt in ſuperbiã: aut paup̱tas
deijceret in ĩpatiẽtiã. Vnde & dñs ſicut in
paſſione patientiã: ita in proceſſione hu-
militatẽ exhibere curauit. In illa.n. tanq̃
ouis ad occiſionem ductus eſt, & quaſi
agn⁹ corã tõdente obmutuit, et nõ ap̱uit

os ſuum. Qui cũ percuteretur, non cõmi-
Lucæ. 24. nabatur: ſed magis orabat dicẽs. Pr̃ igno
ſce illis, quia neſciunt q̃d faciunt. In ꝓceſ-
ſione aũt q̃d? Parabant ſeſe populi: ut exi
rẽt obuiã ei, nec eum latebat qui nouerat
quid eſſet in hoĩe. Propter qđ & ipſe pa-
ratus eſt non in curribus & in equis, nec
in frenis argenteis, aut ſellis auro tectis:
ſed humilis aſelli tergo ſedens ſuppoſitis
apoſtoloꝝ ueſtibus quas ego de ꝑtioſio
ribus regionis fuiſſe non credo. Sed quid
fuit ꝙ proceſſionẽ habere uoluit, q̃ mox
futurã nouerat paſſionem? Forte ut ama-
rior eſſet paſſio, quã proceſſio ꝑceſſiſſet.
Ab eodẽ. n. populo in eodẽ loco & ipſo
tp̃e pauciſſimis dieb⁹ interpoſitis primo
cũ tanto triũpho ſuſceptus, poſtea cruci
fixus ẽ. O quã diſſimile eſt, tolle tolle cru
cifige eũ: & benedictus qui uenit in noĩe
dñi, oſanna in excelſis. Quã diſſimile rex
Iſrael: & non habemus regẽ niſi Cæſarẽ.
Q̃ꝫ diſſimiles rami uirẽtes, & crux, flores
& ſpinæ. Cui prius ſternebant ueſtimẽta
aliena: ecce ſuis exuit, & ſors mittitur ſup
ea. Væ tibi amaritudo peccatoꝝ noſtro-
rũ: propter quæ ſoluenda tanta amaritu-
do neceſſaria eſt. Iã uerò ad proceſſionẽ
accedẽs tanq̃ quatuor ordines in ea mihi
uideor intueri: et fortaſſis ĩ hac nr̃a ꝓceſ-
ſiõe hodie oẽs poterunt inueniri. Præibãt
enim aliqui & uiã parabant. Ipſi ſunt qui
uiã parãt dño ad corda ueſtra, qui uos re
gunt & dirigunt greſſus ueſtros in uiã pa
cis. Alij ſequebant̃, & hi ſunt q̃ ꝓpriæ in-
ſcientiæ conſcij deuote ſequunt̃, & adhæ
rẽt ſemp̃ ueſtigijs ꝑcedentiũ. Erãt quoq;
diſcipuli tanq̃ domeſtici lateri eius adhę
rẽtes. Ipſi ſunt q̃ optimã partẽ elegerũt,
qui in clauſtro ſoli deo uiuunt, ſemp̃ deo
adhærentes, & eius placitũ cõſiderãtes.
Ipſum quoq; iumentũ, cui inſidebat non
defuit, qđ deſignat duros cordę, & aĩos
quodãmodo beſtiales. Veꝝ non fuit ani
maliũ ibi hm̃õi copioſior multitudo, nec
oportuit. Tales. n. magis oneri ſunt q̃ ho
nori, nec ꝑꝑ eos ꝓceſſio ualde glorioſior
eſt. Hm̃õi nanq; cantare non norunt, ſed
male ſonoros dant rugitus. Ipſi ſunt qui
uirga ſemp̃ & calcaribus egent. Attamẽ

nec ipſos relinquit dñs, dũ diſciplinã fer-
re uoluerint. His. n. dicitur. Seruite dño in
timore, & apprehendite diſciplinã neq̃
iraſcat̃ dñs, et pereatis de uia iuſta. Poſtq̃
enim iumẽtum hoc diſciplinã ferre nolue
rit: quid reſtat niſi ut abijciat eũ dñs cum
indignatione quadã: & protinus exeat à
uia: currens ad ſpinas & tribulos, à q̃bus
ſuffocatur uerbũ dei, qui ſunt diuitiæ hu-
ius mundi & uoluptates carnis? Sed ſiq̃
tales ſunt hic q̃bus grauis ſit ordo, & oĩa
oneroſa quos pũgi frequenter oporteat
& urgeri: obſecramus eos ut ſtudeant de
iumentis ſi fortè queant in hoĩes cõmuta
ri, & cõputari inter eos, ut aut de ꝑceden
tibus, aut de adhærentibus & collaterali
bus, aut de ſequentibus ſint. Quod ſi non
faciunt obſecro, ut uel in eo qđ ſunt ꝑma
neant, & patienter interim ferant q̃ ſalu-
bria ſunt, & ſi minus ſuauia, donec cõpla
ceat dño reſpicere humilitatẽ eoꝝ, & in
meli⁹ aliquid eos promouere. Vultis aũt
ut aliquatenus conſolemur iumentũ no-
ſtrũ? Scimus equidẽ quia cantare non no
uit. Neq;. n. de eis eſt qui dicere poſſit. Cã Pſal. 118.
tabiles mihi erant iuſtificationes tuæ: in
loco peregrinationis meæ. Attamen unũ
eſt, q̃d nemini cæteroꝝ tã propè eſt dñs.
Nam nec ipſi qui hinc inde adhærent, tã
propè eũ habent ut iumentũ cui inſidet.
Et audi hoc ipſum à propheta. Propè eſt Pſal. 33.
dñs his qui tribulato ſunt corde. Nam &
mater quę ægrotantem nouit filiũ magis
fouet, & ſæpius amplectit̃ eũ. Nemo igit̃
indignetur: nemo contẽnat dum uoluerit
eſſe Chriſti iumentũ. Etenim qui ſcãdali-
zauerit unũ de puſillis iſtis, illũ grauiter
offendit, qui eos tanq̃ mater gremio ſuæ
fouet miſericordiæ, donec roborentur.
Vnde & moꝝ infirmitates patientiſſimè
ferendas beatus Benedictus admonuit.
Quatuor ergo ſunt genera in ꝓceſſione
dñi. Boni prudẽtes, & boni ſimplices, hi
ſunt q̃ pręeunt & qui ſequunt̃. Bonos aũt
addidi, quia prudẽtes non boni iniq̃ ſunt
iuxta illud. Sapiẽtes ſunt ut faciant mala, Hiere. 4
et ſimplices nõ boni ſtulti ſunt. In ꝓceſſio
ne aũt dñi nec iniqu⁹ locũ habet, nec ſtul
tus. Porrò q̃ adhærent ei cõtẽplatiui ſunt.

Qui portant eũ & onerantur eo: ipſi ſunt
duri corde et parum deuoti. Sed ecce oẽs
ſunt in proceſſione dñi: & nemo ex ipſis
faciẽ eius uidet. Nã qui præcedunt occu-
pati ſunt in paranda uia: ſoliciti circa pec
cata & tentationes alioꝝ. Qui ſequũtur,
ipſi oĩno faciẽ eius uidere nõ pñt: ſed ſicut
Moyſi dictũ eſt poſteriora eius uident.
Iumentũ cui inſidet, nunq̃ ad uidendũ le
uat oculos: ſed pronũ eſt ſemper in terrã.
Qui uerò adhærent ipſi aliq̃n uidere pñt,
ſed raptim et non cõtinuè nec plenè: dum
adhuc ſunt in uia. Attamen q̃tũ ad alios,
ipſi magis facie ad faciem eũ uidẽt: iuxta
qđ uere de Moyſe ſcriptũ eſt, q̃a cæteris
quidẽ prophetis per uiſiones & ſomnia:
Moyſi uerò facie ad faciem loquebatur.
Quantũ ad plenã ſanè uiſionem, nec ipſe
Moyſes dum uiueret in hoc mundo ĩpe-
trare potuit faciei ipſi⁹ uiſionẽ: quia ſicut
Exo. 33. ipſe ait. Non uidebit me homo & uiuet.
Nõ uidebor, inq̃t, in hac uita: nõ uidebit
quis faciẽ meã in hac uia, & in ꝓceſſione
iſta. Ipſe itaq; magna pietate ſua donet
nobis ſic in eius ꝓceſſione ꝑſeuerare dum
uiuimus, ut in magna illa ꝓceſſione, qua
cũ ſuis oĩbus à patre ſuſcipiendus eſt, &
traditurus regnũ deo & patri, ſanctã ciui
tatem ingredi mereamur, cũ eo qui uiuit
& regnat per oĩa ſecula ſeculoꝝ. Amen.

De quinq; diebus proceſſionis, refectiõis, paſſionis, requietionis, reſurrectionis. Ser. III.

Vnde ſupra.

CVm uniuerſa fecerit deus ĩ nume
ro, põdere, & menſura: ſpeciali⁹
tñ ea tp̃a quibus in terris uiſus ẽ,
& cum hoĩbus conuerſatus eſt: quæcũq;
in eis operatus, locutus, aut paſſus eſt: ita
diſpoſuit, ut ne minimũ quidem momen
tum, ne unũ iota à ſacro uacauerit aut ꝑ-
terierit ſine myſterio. Euidentius tñ qua-
tuor proximos dies, & ipſum quẽ hodie
colimus illuſtrauit: diẽ proceſſionis, diẽ
refectionis, paſſionis, requietionis, & re-
ſurrectiõis ſuæ. Notabiles admodũ dies,
& inter cęteros inſignes magis. Prima ſi-
quidem die gloriã ſuſcipere dignatus eſt
humanam: & cũ ingenti quodã tripudio
& exultatione uniuerſæ terrę Hieroſoly-

mã nõ proprijs (ut hactenus cõſueuerat)
pedibus: ſed iumento uectus intrare. Et
hæc quidẽ præparatio ad paſſionẽ fuit,
excitata hinc maximè inuidia ſacerdotũ.
Sanè uenturas aliq̃n turbas ut raperẽt et
eum regem facerent, fugiẽs legitur decli-
naſſe. Nunc uerò ẽt non quęſitus affuit, ut
tanq̃ rex Iſrael ſuſciperet̃ & prædicaret̃
ab eis: quinetiã in hæc ipſa pręconia eoꝝ
(quod dubiũ nõ eſt) aĩos excitauit. Sic ni
mirũ & de paſſione aduertere eſt. Exijt
q̃nq; & abſcondit ſe ab eis. ſ. Iudæis. Nec
uolebat iam ambulare palã in Iudæa: q̃a
quærebãt eum interficere. Sciens autẽ ꝙ
uenerit hora eius tanq̃ poteſtatẽ habẽs,
ſpontaneus ipſe ſe obtulit paſſioni. Dece
bat nempe põtificem noſtrum tentari ꝑ
oĩa pro ſimilitudine abſque peccato, ut
tanq̃ uerus homo & proſpera hoĩum, &
aduerſa opportune uitaret: opportune ſu
ſciperet, & utrarũq; rerũ in ſeipſo nobis
ſalutare præberet exemplum. Vt. n. tem-
perantiæ eſt pręconia populi & ſeculi hu
ius proſpera declinare: ſic interdum iuſti
tiæ eſt, certa quidem diſpẽſatione admit
tere ea. Perſecutio quoq; & temporalis
oĩs aduerſitas pro loco & tempore pru-
denter aliq̃n fugienda erit: cum aũt neceſ
ſe fuerit, uiriliter toleranda. Et in his q̃dẽ
duobus (proſperitatem & aduerſitatem
loquor) humana omnis uita uerſatur. Ni
hilominus aũt in illis quatuor notiſſimis
utiq; ſpeciebus uirtus uniuerſa conſiſtit.
Ita ergo oẽm uirtutem implere decuit eũ
in quo plenius habitabat oĩs plenitudo
uirtutis, ut notum fieret omnibus, quia is
ſciret maxime abundare, ſciret & penu-
riam pati. Non. n. dei ſapiẽtia de his erat,
quos occidere proſperitas ſua non Dei
uirt⁹ de his quos perdere poſſet auerſio:
Vtrũq; enim ſcriptum eſt, ꝙ proſperitas
non tamen omnium, ſed ſtultorum occi-
dat illos: auerſio utiq; non quorumlibet,
ſed paruulorum perdat illos. Quàm mo
deſte tamen hanc ipſam uidetur gloriam
ſuſcepiſſe ad triumphalem occurſum in
aſino ueniens, non in curribus aut in eq̃s?
Et dicebat. Siquis uobis aliquid dixe-
rit: dicite, quia dominus his opus habet. Matth. 21

Opus magnum, opus ſalutis. Nēpe hoīes
& iumēta ſaluos facere uenerat: multipli
cans miſericordiā ſuam deus. Initia nr̄æ
cōuerſionis fouet iſta dignatio, ut primū
ex ancilla filiū generemus. Solutus eſt ad
mandatū dn̄i qui antea tenebatur, aut nō
ualens, aut non uolens benefacere, aut
utroqꝫ fortiꝰ uinculo alligatus, nec uolēs
ſcilicet nec ualens. Nō nouit interim pu-
rius ī dn̄o gratulari: perſuaſum tenet pla-
cere ei quod agit, & conſolat̄ in eo quod
ſibi eū quodāmodo ſe facere reputet de-
bitorē: ſæpius memorans, qa dn̄s his opꝰ
habet. Nā proceſſu tp̄is in eo magis affi-
ciet̄ ut ſuo ſolicitet̄ debito, & timeat ne
forte tātis beneficijs inueniat̄ ingratus: di
cēs, qa ſeruꝰ inutilis ſum, & bonoꝝ meo-
rum nō eges. At hęc quidē uerax affectio
& fidelis: hic filius liberæ, cū quo ancillæ
filius hæres eſſe nō poſſit. Ita ergo in hac
ꝓceſſione. Cęterꝝ ante paſſionē affectuo
ſius paterfamilias refectionē ſuis curauit
domeſticis exhibere: & in hoc quoqꝫ ap
paruit benignitas & humanitas ſaluato-
ris. Cū.n. dilexiſſet ſuos ī finē dilexit eos,
Lucæ.22. & dicebat. Deſiderio deſideraui hoc pa-
ſcha manducare uobiſcū anteq̄ꝫ patiar.
Oportebat.n. Expetierat eos ſatanas ut
cribaret ſicut triticū: opꝰ erat ꝑuenire re-
fectionē. Deniqꝫ q refecti paulominꝰ de-
fecerunt, qd̄ ieiuni feciſſent? Hinc fuit ꝙ
nō mō corpora: ſed ēt corda refecit & ea
q̄ꝫ maximè. Neqꝫ.n. corporalis paſſio, ſed
tētatio ſp̄ualis inſtabat, qd̄ ſingulariter
ille futurus eſſet donec trāſiret. Ea nimiꝝ
hoſtia ſicut ſola ꝓdeſſe potuit, ſic ſola ſuf
fecit: nec Chr̄m decuit ſimul et Petrū, aut
Iacobū uel Ioānē pro ſalute hoīum pati.
Crucifixi tn̄ fuere cū eo alij duo, ſed duo
nequā: de qbꝰ nulla prorſus ſuſpicio poſ-
ſet haberi: tanq̄ꝫ ex eis minus efficax ſacri
ficiū ſuppleret. Quibus ergo panibus in
cœna refecit apoſtolos? Vt ego arbitror
Ioan.4. qnqꝫ. Meus, inqt, cibus eſt: ut faciā uolun
tatē p̄ris mei. Cibꝰ utiqꝫ, ſed cibꝰ cordis.
Quid.n. ęquè cōfirmat & cor roborat hu
manū? qd ita in oī neceſſitate cōfortat &
ſuſtētat, ut diuinæ uolūtatis executio, ue
lut in quēdā aīę uētrē cōſciētiā.ſ. eius inge
ſta? Sic et ſermonē diuinæ exhortationis,
& promiſſionum eius conſolationem &
orantiū lachrymas, panes cordis eſſe ſo-
lus ille ignorat, cuiꝰ iā aruit cor pro eo ꝙ
ſuū ipſius panē comedere ſit oblitus. Sup
oīa aūt caro dn̄i uerè eſt cibus, & cibꝰ ui-
tæ, panis de cœlo uiuus. Nullum ex his in
hac tā ſolēni cœna dn̄i defuiſſe reperies,
ſi diligenter aduertas. Recūbentibus ad-
huc diſcipulis ſurgit à cœna, ꝑcingitur lin
teo: aquam ponit in peluim, diſcipulorū
pedes abluit et extergit. Non eſt uolūtas
carnis & ſanguinis hæc, ſed uoluntas pa
tris & ſanctificatio noſtra. Deniqꝫ ſi non
lauero te (ait dn̄s ad Petrū obnixius repu Ioan.13.
gnantē) nō habebis partē mecū. Scimus Ioan.6.
aūt quis dixit. Eum qui uenit ad me non
eijciam foras: quia deſcendi de cœlo, non
ut faciam uoluntatē meam, ſed uolunta-
tē eius qui miſit me. Opportune autē &
utiqꝫ more ſuo: poſt exemplū operis, ex-
hortationē ſermonis adiūxit. Interloquē
dum quoqꝫ (nā copioſiſſimus extitit ſer-
mo) multis eos promiſſionibus ꝑꝑ inſtā-
tem maxime paſſionē refouere & refocil
lare curauit: de reſurrectione ſua, de aduē
tu paracleti: de eoꝝ confirmatione & ali
qn̄ aſſumptione ad ſeipſum. Nec multo
poſt uentū eſt ad orationē, & uſqꝫ tertio
factus in agonia orabat. Vbi quidē nō ſo
lis oculis, ſed quaſi mēbris oībus fleuiſſe
uidet̄: ut totū corpꝰ eius, quod eſt eccl'ia
totius lachrymis corporis purgaret̄. Nā
de ſacro quidē corporis & ſanguinis ſui
nemo qui neſciat hanc quoqꝫ tantam &
tam ſingularē alimoniam ea primum die
exhibitā: ea die cōmendatam & mādatā
deinceps frequentari. Ex hoc iam dies ſe
quitur paſſionis. In qua nimiꝝ ſicut totū
hoīem ſaluum fecit, ſic de toto ſe fecit ho
ſtiā ſalutarē: corpus exponēs tātis ſuppli
cijs & iniurijs: aīum uerò geminæ cuiuſdā
humaniſſimæ cōpaſſiōis affectui: hinc q-
dē ſup mœrore incōſolabili ſanctaꝝ fœ-
minaꝝ, inde ſup deſperatiōe et diſperſio
ne diſcipuloꝝ. In his quatuor crux dn̄ica
fuit: & hæc oīa propter nos paſſus eſt, q
tanta charitate compaſſus eſt nobis. Ve-
runtn̄ q de ipſo erāt finem habuere, ſicut

ipſe lamētantibus mulieribus ait. Finem
utiqꝫ celerrimū & celeberrimū primo q-
dem requiē: deinde reſurrectionem. Nos
quoqꝫ ſi feſtinamus in illā ingredi requiē,
ꝑ multas tribulationes nobis (ſi memine
rimus) tranſeundū eſt. Et prius quidē do-
nec ſumus in tribulatione, magnū nobis
uidet̄ aſpirare ad requiē: tanq̄ꝫ nihil ſimus
amplius deſideraturi. Verū nō erit nobis
requies (ne in requie quidē ipſa) à deſide-
rio gl'ię, à deſiderio reſurrectiōis. Amodo
(inqt) iā, dicit ſp̄s, ut requieſcant à labo
ribus ſuis. A labore ergo requieſcūt q in
dn̄o moriunt̄, ſed nō requieſcunt interim
à clamore. Deniqꝫ ſub throno dei clamāt
aīæ occiſoꝝ: quia & ſi nihil habeant qd̄
moleſtet: nondum tn̄ totum habent qd̄
delectet, donec requiem reſurrectio, do-
nec ſabbatum paſcha ſequatur.

Feria quarta hebdomadæ pœnoſæ de paſſione domini. Sermo.

Vigilate aīo fratres: ne infructuoſè
uos huius tp̄is ſacra pertranſeāt.
Copioſa eſt benedictio: date re-
ceptacula munda, deuotas aīas, ſenſus ui
giles, affectus ſobrios, puras cōſcientias
exhibete tantis chariſmatibus gratiarū.
Nimiꝝ admonet uos ſolicitudinis huius
non mō ſpecialis ipſa conuerſatio quam
ꝓfeſſi eſtis: ſed & generalis eccleſiæ ob-
ſeruatio, cuius filij eſtis. Vniuerſi ſiquidē
Chriſtiani ſacra hac ſeptimana, aut præ
ſolito, aut præter ſolitū pietatem colunt,
modeſtiā exhibent, humilitatē ſectātur,
induunt grauitatem, ut Chriſto patienti
quodāmodo compati uideant̄. Quis.n. tā
irreligioſus qui non cōpungat̄? quis tam
inſolens ut nō humiliet̄? quis tā iracūdus
ut non indulgeat? quis tā delicioſus ut nō
abſtineat? quis tā flagitioſus ut nō conti-
neat? quis tā malitioſus, ut non pœniteat
his diebꝰ? Merito qdē. Nēpe adeſt paſſio
dn̄i uſqꝫ hodie terram mouēs, petras ſcin
dens, aperiens monumenta, propè eſt ēt
reſurrectio eius: in qua ſolēnitatē celebra
bitis altiſſimo dn̄o: utinā uſqꝫ in altiſſima
quæ fecit magnalia alacritate & auidita
te ſp̄us ſubeūtes. Nihil in mūdo poterat
melius fieri, q̄ꝫ quod factum eſt à dn̄o his
diebus. Nihil mundo poterat melius uel
utilius cōmendari: q̄ꝫ ut ritu perpetuo ce-
lebret, & ſingulis annis memoriale eius
in deſiderio aīæ, & memoriam abundan
tiæ ſuauitatis ſuæ eructet. Vutrunqꝫ autē
propter nos, ꝙ in utroqꝫ nobis ſalutis fru
ctus, in utroqꝫ uita ſpiritus noſtri. Mirabi
lis paſſio tua dn̄e Ieſu, quæ paſſiones om
nium noſtrū propulſauit: propitiata eſt
oībus iniquitatibus noſtris, & nulli unq̄ꝫ
peſti noſtræ inuenitur inefficax. Quid.n.
tam ad mortem, quod non tua morte ſal
uetur? In hac igitur paſſione fratres tria
ſpecialiter conuenit intueri: opus, modū,
cauſam. Nam in opere quidem patiētia:
in modo humilitas, in cauſa charitas cō-
mendatur. Patientia aūt ſingularis, ꝙ ui-
delicet cum ſupra dorſum eius fabricarēt
peccatores: cum ſic extēderetur in ligno,
ut dinumerarentur oīa oſſa eius: cum for-
tiſſimum illud propugnaculum, quod cu
ſtodit Iſrael, undiqꝫ fœdaretur, cum fora
rentur manus et pedes, ſicut agnus ad oc
ciſionem ductus ſit, & tanq̄ꝫ ouis coràm
tondente, non aperuit os ſuū, non aduer-
ſus patrem murmurans à quo miſſus fue
rat, non aduerſus humanum genus pro
quo quæ nō rapuit exoluebat: nō deniqꝫ
uel cōtra populum ipſum peculiarē ſibi,
à quo pro tantis beneficijs tanta mala re
cipiebat. Plectunt̄ aliqui ꝓ peccatis ſuis
& humiliter ſuſtinēt: hoc ipſum tn̄ eis ad
patientiam reputatur. Flagellātur alij nō
tam purgandi q̄ꝫ probandi coronandiqꝫ,
& maior in eis patiētia comprobatur &
cōmendatur. Qn̄o non maxima cenſeat̄
in Chriſto, qui in funiculo hęreditatis ſuę
ab his quibus ſpecialiter aduenerat ſal-
uator, crudeliſſima morte mulctabat̄ ſi-
cut ſur, nullum oīno peccatum, nec actu
ꝓprio, nec cōtractu: ſed nec ī quo creſce-
re poſſet habēs? Nimiꝝ ī quo habitat oīs
plenitudo diuinitatis, nō umbraticè, ſed
corporaliter: in quo deus eſt mundū re-
concilians ſibi: non figuratiue, ſed ſubſtā
tialiter: qui deniqꝫ plenus eſt gratiæ &
ueritatis, non cooperatiue, ſed perſonal'r.
Vt faciat opus ſuū alienū ē opus eius ab
eo (Eſaias loqtur) quia & opꝰ ſuū fuit qd̄ Eſa.28.

dedit ei pater ut faceret: & alienū ab eo
ut talis talia ſuſtineret. Ita ergo habes in
opere patientiā. Nam modū ipſum ſi dili
genter attendas: non modo mitē, ſed &
humilē corde cognoſces. Nēpe in humili
tate iudiciū eius ſublatum eſt, cū nec ad
tātas blaſphemias, nec ad falſiſſima quæ
ſibi obijciebantur crimina rñderet. Vidi-
mus, inqt, eū & non erat ei aſpectus, non
ſpecioſum forma præ filijs hoīum, ſed op
probriū hoīum & tanq̄ leproſum: nouiſ-
ſimū uiroꝝ plane uiꝝ doloꝝ à deo ꝑcuſ
ſū & hūiliatū: ita ut nulla eēt ei ſpēs neq̄
decor. O nouiſſimū & altiſſimū, ô humi-
lem & ſublimē, ô opprobrium hoīum &
gloriam angeloꝝ. Nemo illo ſublimior,
nemo humilior. Deniq̄ ſputis illitus eſt,
opprobrijs ſaturatꝰ eſt: morte turpiſſima
condēnatus eſt, cum ſceleratis deputatꝰ
eſt. Nihil ne merebit̄ uel iſta humilitas, q̄
hunc habet modū: imò q̄ tā eſt ultra mo
dum? Sicut eſt patientia ſingularis, ſic &
humilitas admirabilis utraq̄ ſine exem-
plo. Vtrāq̄ tñ magnifice cauſa ipſa cōmē
dat, nimiꝝ charitas eſt. Propter nimiam
quidem charitatē ſuam, qua dilexit nos
Deus, ut ſeruū redimeret, nec pater filio,
nec ſibi filius ipſe pepcit. Vere nimiā, qa
& menſurā excedit, modū ſuperat, planè
Io :: . 5. ſupeminens uniuerſis. Maiorē, inqt, chari
tatē nemo habet, q̄ ut aīam ſuam ponat
quis pro amicis ſuis. Tu maiorē habuiſti
dñe, ponens eam ēt pro inimicis. Cum.n.
adhuc inimici eſſemus, per mortē tuā, &
tibi reconciliati ſumus & patri. Quęnam
alia uidebit̄ eſſe uel fuiſſe, uel fore huic ſi-
milis charitati? Vix pro iuſto quis morit̄:
tu pro ipijs paſſus es: moriens ꝓ delicta
noſtra, qui ueniſti iuſtificare gratis pecca
tores, ſeruos facere fratres, captiuos co-
hæredes, exules reges. Nec ſanè aliud ali
quid patientiā hanc & humilitatē æquè
illuſtrat, q̄ ꝙ tradidit in mortē aīam ſuā,
et peccata multoꝝ tulit: ēt pro trāſgreſſo
ribus rogans ut nō perirēt. Fidelis ſermo
& oī acceptione dignus. Quia.n. uoluit
oblatus eſt. Non mō uoluit & oblatus ē,
ſed qa uoluit. Solus nimiꝝ poteſtatē ha-
buit ponēdi aīam ſuā; nemo eam abſtulit
ab eo ultro. Cū accepiſſet acetum dixit.
Conſummatū eſt. Nihil reſtat adimplen Ioan. 19.
dū: iā non eſt qd' expectē. Et inclinato ca
pite (factus obediens uſq̄ ad mortē) tra-
didit ſpūm. Quis tam facile qñ uult dor-
mit? Magna qdē infirmitas mori, ſed pla-
nè ſic mori uirtus īmēſa. Nēpe quod infir
mū eſt dei, fortiꝰ eſt hoībus. Pōt humana
ueſania ſibiipſi in mortē ſceleratas inijce-
re manꝰ, ſed nō hoc eſt ponere aīam ſuā,
urgere eā magis & uiolenter abrumpere
q̄ ad nutū ponere eſt. Tibi ipie Iuda miſe
ra planè facultas fuit non ponendi aīam,
ſed pēdendi: nec tradente te, ſed trahente
laqueo nequiſſimus ille ſpūs tuus exiuit,
non emiſſus à te, ſed amiſſus. Solꝰ in mor
tē tradidit aīam ſuā: q ſolus uirtute ꝓpria
regreſſus eſt ad uitā. Solus poteſtatē ha-
buit ponendi, q ſolus facultatē æquè ha-
buit liberā reſumendi: imperiū habens ui
tæ & mortis. Digna ergo charitas tā in-
æſtimabilis, humilitas tā admirabilis, pa
tientia tā inſupabilis. Digna planè tā ſan-
cta, tā imaculata hoſtia, tā acceptabilis,
dignus eſt agnus q occiſus eſt accipe for
titudinē, facere ad qd' uenit, tollere pec-
cata mūdi. Ego aūt dico peccatū triplex
qd inualuit ſuper terrā. Putatis qd' dicere
uelim concupiſcentiā carnis, & concupi-
ſcentiā oculoꝝ, & ſuperbiā uitæ? Funicu
lus triplex eſt qui difficile rūpitur: ꝓpea
multi trahunt, imò trahunt̄ hoc funiculo
uanitatis, ſed prior ille ternarius non īme
rito præualet in electis. Qūo.n. non illius
patientię recordatio oēm arceat uolupta
tē? qūo non illius humilitatis cōſideratio
ſuperbiā uitæ prorſus extundat? Nā cha-
ritas illa planè digna cuius meditatio ſic
mentem occupet, ſic totam ſibi uendicet
aīam, ut oīno uicium curioſitatis exuffler.
Fortis igitur cōtra hęc paſſio ſaluatoris:
ſed aliud ego triplex æquè peccatū quē-
admodū uirtus crucis expugnat dicere
cogitaui, & id fortè utilius audiatur. Pri-
mum quidē originale, ſecundū perſonale
dixerim, tertium ſingulare. Et originale
quidem maximū illud delictū uocat̄, qd'
à primo Adā cōtrahimus in quo peccaui
mus oēs, ꝑ quo morimur uniuerſi. Maxi-

mum planè quod ſic totū non mō genus
humanū: ſed & quēlibet ipſiꝰ generis oc-
cupat, ut non ſit q euadat, non ſit uſq̄ ad
unū. A primo hoīe uſq̄ ad nouiſſimū ꝓtē
ditur: & in ſingulis quoq̄ à planta pedis
uſq̄ ad uerticē diffundit̄ hoc uenenū. Sed
& aliter nihilominus ī uniuerſam dilatat̄
ætatē, ab ea.ſ. die qua ſua quēq̄ cōcipit,
uſq̄ ad eam qua cōis eum recipit mater.
Alioquin unde graue iugum ſuper oēs &
totos filios Adā, idq̄ à die exitus de uen-
tre matris eoꝝ, uſq̄ in diē ſepulturę ī ma-
trem oīum? In ſordibus generamur, in te-
nebris confouemur, in doloribus parturi
mur. Ante exitū miſeras oneramꝰ mr̄es:
in exitu more uipereo laceramus: miꝝ ꝙ
non ipſi pariter laceramur. Primā uocem
plorationis edimꝰ, merito quidē utpote
uallē plorationis ingreſſi, ut nobis illud
Iob. 14. ſancti Iob ex oī parte poſſit aptari. Ho-
mo natus de muliere, breui uiuens tpe, re
plet̄ multis miſerijs. Q; ueꝝ uerbum hoc
ſit, non nos uerba docuere, ſed uerbera.
Homo (inqt) natus de muliere, nihil abie
ctiꝰ. Et ne fortè ex ipſa ſibi uoluptate cor
poreoꝝ ſenſuū, quā de ſenſibilibus hau-
riat blādiat̄: in ipſo ſtatim introitu de exi
tu quoq̄ terribiliter admonet̄ cum dicit̄,
breui uiuens tpe. At ne ſpatiolū illud qd'
inter īgreſſum & egreſſum relinquit̄: ſibi
libeꝝ putet, repletur, ait, multis miſerijs.
Multis & multiplicibus (inquā) miſerijs
corporis, miſerijs cordis, miſerijs cū dor-
mit, miſerijs dū uigilat, miſerijs quaqua-
uerſum ſe uertat. Nimiꝝ ipſe quoq̄ natꝰ
ex uirgine imò factus ex muliere: ſed be-
nedicta in mulieribus, q loquit̄ ad matrē.
Ioan. 19. Mulier ecce filius tuus, ēt breui uiuēs tpe
ſup terrā: & nihilominus multis eſt reple
tus miſerijs, in illa breuitate appetitus īſi-
dijs, interrogatus cōtumelijs, pulſatꝰ iniu
rijs, uexatus ſupplicijs, cōuicijs laceſſitus.
Tu ne hanc ſufficere dubites obedientiā:
q̄ reatū oēm primæ ꝑuaricationis abſol-
uat? Imò uerò nō ſicut delictū, ita & do-
nū. Nā peccatū ex uno in condēnationē:
gratia aūt ex multis delictis ī iuſtificatio
nē. Et graue qdē oīno delictū illud origi-
nale, qd' nō ſolū ꝑſonā infecit, ſed & natu
ram. Perſonale tñ cuiq̄ grauius eſt, cū iā
laxatis habenis exhibemus undiq̄ mē-
bra noſtra arma iniquitatis peccato: nō
mō iā alieno, ſed & proprio crimine cō-
pediti. Singulare uerò eſt grauiſſimū qd'
cōmiſſum eſt ī dñm maieſtatis, cum uiri
impij uiꝝ iuſtum iniuſte occiderunt: et ſa
crilegas manus in ipſum dei filiū iniece-
runt crudeliſſimi homicidę: imò (ſi fas eſt
dicere) ēt deicidæ. Quid duo præcedētia
ad tertiū? Ad hoc expalluit & expauit to
ta machina mūdialis, & penè in antiquū
chaos ſunt oīa reuoluta. Ponamus aliquē
de regni principibꝰ terrā regiā populaſſe
in uaſtitate hoſtili: ponamus aliū qui cū
eſſet de conuiuio & conſilio regis unicū
eius filiū proditorijs manibus ſuffocaſſe.
Nūquid non primus reſpectu ſecundi in-
nocens uidebit̄ & īmunis? Sic eſt oē pec-
catum quantū ad hoc peccatū, et tñ hoc
peccatū in ſe pertulit: q ſeipſum fecit pec
catū, ut de peccato dānaret peccatū. Per
hoc.n. oē peccatū tam originale q̄ ꝑſona
le deletū eſt, et ipſum quoq̄ ſingulare eli
minatum eſt ꝑ ſeipſum. Argumentū mihi
eſt à maximo, ꝙ duo minora ſunt explo-
ſa. Et ecce argumentū. Peccatū multoꝝ
tulit, & pro tranſgreſſoribus rogauit ut
non perirent. Pater ignoſce illis, quia ne-
ſciunt quid faciūt. Volat irreuocabile uer Lūcæ. 2.
bum tuū dñe, nec reuertetur ad te uacuū:
ſed faciet ad quod miſiſti. Vide nunc opa
dñi, quæ poſuit prodigia ſuper terrā. Fla-
gellis cæſus ē, ſpinis coronatꝰ, clauis cō-
foſſus, affixꝰ patibulo, opprobrijs ſatura-
tus: oīum tñ doloꝝ īmemor: ignoſce, ait,
illis. Hinc multæ miſeriæ corporis, hinc
multæ miſericordię cordis, hinc dolores,
hinc miſerationes, hinc oleū exultatiōis,
hinc ſanguinis guttæ decurrētis in terrā.
Miſericordiæ dñi multæ, ſed & miſeriæ
dñi multę. Vincent ne miſeriæ miſericor-
dias, an miſericordię miſerias ſupabunt?
Vincāt miſericordię tuę antiquę dñe, uin-
cat ſapiētia malitiā. Magna.n. illoꝝ ini-
quitas, ſed nūquid non maior pietas tua
dñe? Multum per oēm modum. Nūquid
reddit̄ pro bono malū, ait, quia foderunt
foueam aīæ meæ? Planè foderunt in patiē Hier. 18.

tiæ foueã: occaſiones indignationis pluri
mas & permaximas miniſtrãtes. Sed qd
horum fouea ad abyſſum mãſuetudinis
tuę? Retribuentes mala pro bonis foueã
foderunt, ſed charitas nõ irritat̃, non p̃ci-
pitat̃, nunq̃ excidit, nõ in foueam ruit, &
pro retributis malis cumulat bona. Abſit
ut muſcæ morituræ exterminẽt ſuauitatẽ
unguenti, qd de tuo corꝑe fluit: qa apud
ſinũ tuum miſericordia, & copioſa apud
eũ redemptio. Muſcæ morituræ miſeriæ
ſunt, muſcæ morituræ blaſphemiæ ſunt,
muſcæ morituræ inſultationes ſunt, quas
tibi reddit generatio praua et exaſperãs.
Tu aũt quid? In ipſa eleuatiõe manuum
tuaꝝ cum iã ſacrificium matutinũ in ho-
locauſtũ ueſpertinum tranſiret: in ipſa in-
quam uirtute incenſi: quod cœlos aſcen-
debat, terrã operiebat, inferos reſperge-
bat, exaudiendus pro reuerentia tua cla-
mas: Pater ignoſce illis, qa neſciunt quid
faciunt. O q̃ multus es ad ignoſcẽdũ, ô q̃
magna multitudo dulcedinis tuæ dñe. O
q̃ lõgè cogitationes tuæ à cogitationibꝰ
nr̃is: ô q̃ firmata eſt ẽt ſuꝑ impios miſeri-
cordia tua. Mira res. Ille clamat ignoſce,
Iudęi crucifige. Molliti ſunt ſermones eiꝰ
ſuper oleũ, & iſti ſunt iacula. O charitas
patiẽs, ſed & cõpatiẽns. Charitas patiẽs
eſt, ſufficit. Charitas benigna eſt, cumulꝰ
eſt. Noli uinci à malo, charitas abundãs,
ſed uince in bono malũ, ſuperabundans
eſt. Non. n. ſola patientia, ſed & benigni-
tas dei ad pœnitentiã Iudęos adduxit, qa
benigna charitas: ẽt quos tolerat amat,
& amat tã ardenter. Patiẽs charitas diſſi
mulat, expectat, ſuſtinet delinquentẽ: ſed
benigna trahit, adducit, conuerti facit ab
errore uię ſuæ, deniq̃ cooꝑit multitudinẽ
peccatoꝝ. O Iudæi lapides eſtis, ſed lapi
dẽ ꝑcutitis molliorẽ: de quo reſonat tinni
tus pietatis & ebullit oleum charitatis.
Q̃uo potabis dñe deſiderãtes te torrẽte
uoluptatis tuæ, q ſic ꝓfundis crucifigẽtes
te oleo miſericordię tuę? Patet igit̃ qa hęc
paſſio potẽtiſſima ẽ ad exhauriẽda oĩum
genera peccatoꝝ. Sed qs ſcit ſi data eſt
mihi? Illi data eſt, qa alteri dari nõ po-
tuit. Nũqd angelo? Sed ille nõ eguit. Nũqd
diabolo? Sed ille nõ reſurgit. Deniq̃ nõ ĩ
ſimilitudinẽ angeloꝝ (abſit aũt ut in ſimi
litudinẽ dæmonũ) ſed in ſimilitudinẽ ho-
minum factus, & habitu inuentus ut hõ,
exinaniuit ſemetipſum, formã ſerui acci-
piẽs. Filius erat, & factus eſt tanq̃ ſeruꝰ.
Non ſolũ formã ſerui accepit ut ſubeſſet,
ſed ẽt mali ſerui ut uapularet, & ſerui pec
cati ut pœnã ſolueret cum culpã non ha-
beret. In ſimilitudinẽ (inquit) hoĩum non
hoĩs: quia primus hõ nec ĩ carne peccati,
nec in ſimilitudine carnis peccati creatus
eſt. Chriſtus. n. ĩ uniuerſali hoĩum miſeriã
preſſius & profundius ſe ĩmerſit, ne ſubti
lis ille diaboli oculꝰ magnũ hoc pietatis
deprehenderet ſacr̃m. Ideo habitu & oĩ
habitu inuentus eſt ut hõ, nec in eo q̃tum
ad naturæ debitũ ſignum aliquod ſingu-
laritatis apparuit. Quia ita. n. inuentus ẽ:
ideo crucifixus. Paucis aũt reuelauit ſeip
ſum ut eſſent qui crederent: reliquis autẽ
abſcõditus eſt. Quia ſi cognouiſſent, nũq̃ 1. Cor. 2.
dñm gloriæ crucifixiſſent. Ad hoc etiã illi
ſingulari peccato ignorantiã copulauit,
ut ſub aliqua iuſtitiæ umbra ignorantibꝰ
poſſet ignoſci. Duo aũt nobis in hęredita
tẽ reliquerat ille uetuſtus Adã, qui fugit à
facie dei laborẽ uidelicet & dolorem: la-
borẽ in actione, dolorem in paſſione. Nõ
hoc ipſe audierat in paradiſo, quem acce
perat ut operaretur & cuſtodiret illum.
Operaret̃ delectabiliter, cuſtodiret fide-
liter & ſibi & poſteris ſuis. Chriſtus dñs
laborẽ & dolorem cõſiderauit, ut trade-
ret eos in manus ſuas: imò ſe magis ĩ ma-
nus eoꝝ infixus ĩ limo ꝓfundi, & intraue
rũt aquæ iſtæ uſq̃ ad aĩam eius. Vide (ad
patrẽ inq̃t) humilitatẽ meam & laborem
meũ: qa pauper ego ſum, & in laboribus
à iuuẽtute mea. Laborauit ſuſtinẽs, manꝰ Pſal. 118.
eius in laboribꝰ ſeruierũt. De dolore uide
qd dixerit. O uos oẽs q trãſitis ꝑ uiã, attẽ
dite & uidete ſi ẽ dolor ſicut dolor meus. Threno. 1.
Vere lãguores nr̃os ipſe tulit, & infirmita Eſa. 53.
tes nr̃as ipſe portauit, uir dolorũ pauꝑ et
dolens, tentatus per oĩa abſq̃ peccato.
Et in uita paſſiuam habuit actionẽ, & in
morte paſſionẽ actiuam ſuſtinuit dũ ſalu
tẽ oparet̃ in medio terrę. Proinde memor
ero

ero quandiu fuero laborum illorũ quos
pertulit in prædicando, fatigationum in
diſcurrendo, tentationũ in ieiunãdo, uigi
liaꝝ in orando, lachrymarũ in cõpatien-
do. Recordabor ẽt dolorum eius, conui-
cioꝝ, ſputorum, colaphoꝝ, ſubſannatio-
num, exprobrationũ, clauorum, horũq̃
ſimiliũ, quæ per eũ & ſuper eum abundã
tius tranſierũt. Facit ergo mihi fortitudo,
facit ſimilitudo: ſed ſi acceſſerit ẽt imita-
tio ut ſequar ueſtigia eius. Alioq̃n ẽt exq̃
ret̃ à me ſanguis iuſtus qui effuſus eſt ſuꝑ
terrã, nec ĩmunis ero ab illo tam ſingulari
ſcelere Iudæoꝝ: quòd uidelicet tãtæ cha
ritati ingratus fuerim: quòd ſpũi grẽ cõtu
meliã fecerim, ꝙ ſanguinẽ teſtamẽti pol-
lutum duxerim, ꝙ conculcauerim filium
dei. Sunt pleriq̃ qui laborẽ & dolorẽ pa
tiuntur: ſed neceſſitas in cauſa eſt, non uo
luntas: & hi nõ ſunt conformes imaginis
filij dei. Sũt q ex uolũtate ſuſtinẽt, ſed nõ
eſt ei ſors, neq̃ pars in ſermone iſto. Vigi
lat tota nocte luxurioſus, non ſolũ patien
ter, ſed & libẽter, ut ſuã expleat uolupta-
tẽ: uigilat raptor ueſtitus ferro, ut diripiat
p̃dã: uigilat fur ut domũ ꝑfodiat alienã.
Sed hi oẽs & hoꝝ ſimiles longè ſunt à la
bore & dolore quẽ cõſiderat dñs. Hoĩes
aũt bonæ uoluntatis, qui Chriſtiana uo-
luntate diuitias paupertate cõmutarunt,
uel ẽt non habitas tanq̃ habitas contem
pſerunt, relinquentes oĩa propter ipſum,
ſicut & ipſe reliquit oĩa propter ipſos, ſe-
quuntur eũ quocunq̃ ierit. Hmõi aũt imi
tatio ualidiſſimũ argumentum mihi eſt,
ꝙ paſſio ſaluatoris & ſimilitudo humani
tatis in meã tranſeunt utilitatẽ. Hic. n. ſa-
por, hic fructus eſt & laboris & doloris.
Vide ergo q̃ magnificauerit facere tecũ
illa maieſtas. De oĩbus q̃ in cœlo & ſub
cœlo ſunt, dixit & facta ſunt. Et quid faci
lius dictu? Sed nunquid ſolo uerbo factũ
eſt, cũ te quẽ fecerat refecit? Triginta &
tribus annis ſuper terrã uiſus, & cũ hoĩbꝰ
conuerſatus: ẽt habuit in factis calũniato
res, in dictis inſultatores, non habens ubi
caput ſuum reclinaret. Quare hoc? Quia
uerbum à ſua ſubtilitate deſcenderat, &
groſſius acceꝑat indumentũ. Nã caro fa-
ctũ fuerat, & ideo groſſiori & moroſiori
opere utebat̃. Sicut autẽ cogitatio ueſtit
ſibi uocẽ corporeã abſq̃ ſui diminutione,
uel ante uocẽ, uel poſt uocẽ: ſic filius Dei
aſſumpſit carnẽ non cõmiſtionẽ paſſus,
neq̃ diminutionem, nec ante carnem nec
poſt carnẽ. Apud patrẽ inuiſibilis, ſed hic
manus nr̃æ tractauerunt de uerbo uitæ:
& qđ erat ab initio, uidimus oculis nr̃is.
Hoc autẽ uerbũ, quia carnẽ puriſſimã &
aĩam ſanctiſſimã unierat ſibi, libere mo-
derabat̃ actiones corporis ſui, tum quia
ſapiẽtia & iuſtitia erat: tũ qa nullã habe-
bat prorſus legẽ in mẽbris ſuis repugnan
tẽ legi mentis ſuæ. Meũ uerbũ nec ſapien
tia nec iuſtitia eſt, ſed tñ utriuſq̃ capax,
& poſſunt ei hæc abeſſe & adeſſe: abeſſe
aũt facilius. Familiare. n. magis iã nobis ẽ
carnis nr̃æ ſeruire uitijs, q̃ actiones et paſ
ſiones eius ordinare: pro eo ꝙ oĩs ętas ab
adoleſcentia prona eſt in malũ, inter fla-
gella quoq̃ & gladios: ẽt ſub diſcrimine
mortis ad ſuas ambiẽs uoluptates. Felix
cuius cogitatio hoc eſt uerbũ noſtrũ oẽs
actiones ſuas ad iuſtitiã dirigit, ut & intẽ
tio ſana ſit, & oꝑatio recta. Felix q paſſio
nes corꝑis ſui ꝑꝑ iuſtitiã ordinat, ut q̃cq̃d
patit̃, propter dei filiũ patiat̃: quatenus et
à corde tollat̃ murmuratio, & in ore uer-
ſet̃: gratiarum actio & uox laudis. Qui ſic
extulit ſe: iſte tollit grabatũ ſuum & ua-
dit in domũ ſuã. Grabatũ noſtrũ corpus
eſt, in quo prius languidi iacebamus: ſer-
uientes deſiderijs & cõcupiſcentijs nr̃is.
Nũc portamus illud cũ ſpiritui obedire
cogimus, & mortuũ noſtrum portamus:
quia corpus mortuũ eſt ꝓpter peccatũ.
Ambulamus tñ non currimus: qa corpus
qđ corrũpit̃ aggrauat aĩam, & deprimit
terrena inhabitatio ſenſum multa cogitã
tẽ. Ambulamus ẽt ĩ domũ noſtrã. In quã
domũ? In matrẽ oĩum, qa ſepulchra eorũ
domus illorũ in æternũ. Vel potius in do-
mum noſtrã: quam habemus ex deo non
manu factã æternã in cœlis. Qui ſub hoc
onere ambulamus poſito eo qđ putatis
quò curremus? Q̃uo uolabimus? Planè ſu
per pennas uentoꝝ. Amplexatus eſt nos
dñs Ieſus per laborẽ & dolorẽ noſtrum.

Amplectamur eum nos quoqꝫ uicarijs
quibuſdã amplexibus ꝓꝓ iuſtitiã & iuſti
tiã ſuã, actiones ad iuſtitiã dirigendo, paſ
ſiones ꝓꝓ iuſtitiam ſuſtinendo. Dicamus
quoqꝫ cũ ſpõſa. Tenui eũ nec dimittam.
dicamus ẽt cũ patriarcha, non dimittam
Gene. 32. te, niſi benedixeris mihi. Quid.n.iã ſupeſt
niſi benedictio? Quid poſt amplexũ, niſi
oſcluũ reſtat? Si ſic adhærerem deo: quõ
non iã clamare liberet? Oſculet̃ me oſcu-
Canti. 1. lo oris ſui. Ciba nos interim dñe lachry-
maꝝ pane, & potũ da nobis ĩ lachrymis
in menſura: donec ꝑducas nos ad mẽſurã
bonã & confertam & coagitatã, quã da
bis in ſinus noſtros, qui es in ſinu pr̃is ſuꝑ
oĩa benedictus deus in ſecula. Amen.

In cœna domini, de baptiſmo, & de ſacramento altaris, & ablutione pedum. Sermo.

HI ſunt dies quos obſeruare debe-
mus: dies pleni pietate & gratia
quibus ẽt ſceleratoꝝ hoĩum mẽ-
tes ad pœnitentiam prouocantur. Tãta
ſiquidẽ eſt uis ſacr̃orum eoꝝ, quæ diebꝰ
iſtis recoluntur, ut poſſint ipſa quoqꝫ la-
pidea ſcindere corda, & pectus omne li-
cet ferreum emollire ſufficiant. Deniqꝫ ui
demus uſqꝫ hodie ad paſſionẽ Chriſti nõ
modo cœleſtia cõpati, ſed terram moue
ri & petras ſcindi, & in confeſſione pec-
catoꝝ aperiri monumenta. At uerò qm̃
ſic eſt in ſpiritualibus cibis ſicut & in cor
poralibus ut in quibuſdã ſtatim præſtò
ſit ſapor, in aliquibus oporteat laborare:
quæ manifeſta ſunt, noſtro non indigent
miniſterio, quæ uerò clauſa ſunt, diligen-
tẽ uolunt habere conſideratorẽ. Neqꝫ.n.
tradit mater paruulo nucem integrã, ſed
frãgit eã & nucleum porrigit. Sic & ego
uobis fratres chariſſimi ſi poſſem ſacr̃a
quę clauſa ſunt aperire debuerã: ſed quia
minus poſſum, rogemus ut uobis pariter
& mihi mr̃ ſapientia frangat nuces iſtas,
nuces inquã quas ꝓtulit ſacerdotalis uir
ga uirtutis, quã emiſit dñs ex Siõ. Multa
quidẽ ſunt ſacr̃a, & ſcrutãdis oĩbus hora
nõ ſufficit. Fortaſſis ẽt aliqui ueſtrum im-
becilles ſunt ad tanta ſimul capiẽda. De
tribus itaqꝫ ſacr̃is quę ſatis congrua ſunt
huic tp̃i dicendum erit, quod dñs ipſe do
nauerit. Sacr̃m dicitur ſacrũ ſignum, ſiue
ſacrum ſecretum. Multa ſiquidẽ fiunt ꝓꝓ
ſe tm̃: alia uerò ꝓꝓ alia deſignãda, & ipſa
dicuntur ſigna & ſunt. Vt.n. de uſualibus
ſumamus exẽplum: datur annulus abſo-
lute ꝓꝓ annulum, et nulla eſt ſignificatio,
datur ad inueſtiendum de hæreditate ali
qua & ſignum eſt: ita ut iã dicere poſſit q
accipit. Annulus non ualet quicqꝫ, ſed hæ
reditas eſt quam quærebã. In hunc itaqꝫ
modum appropinquans paſſioni dñs de
gratia ſua inueſtire curauit ſuos, ut inuiſi-
bilis gratia ſigno aliquo uiſibili p̃ſtaret.
Ad hæc inſtituta ſunt oĩa ſacr̃a, ad hęc eu
chariſtiæ participatio, ad hæc pedũ ablu
tio, ad hęc deniqꝫ ipſe baptiſmus initium
ſacr̃orum oĩum: in quo cõplantamur ſi-
militudini mortis eius, unde & trina mer
ſio, tridui quod nunc celebrãdum eſt for
mam gerit. Sicut.n. in exterioribus diuer-
ſa ſunt ſigna, & ut cœpto ĩmoremur exẽ-
plo, uariæ ſunt inueſtituræ ſecundum ea,
de quibus iuueſtimur: uerbi gratia, inue-
ſtitur canonicus per librum, abbas ꝑ ba-
culum, epiſcopus per baculum et annulũ
ſimul, ſicut inquam in hmõi rebus eſt, ſic
& diuiſiones gratiaꝝ diuerſis ſunt tradi-
tæ ſacr̃is. Quæ eſt gratia unde per baptiſ
mũ inueſtimur? Vtiqꝫ purgatio delictoꝝ.
Quis.n. põt facere mundum de immũdo
conceptum ſemine, niſi qui ſolus eſt mũ-
dus, & in quem peccatũ non cadit deus?
Huius quidem gratiæ ſacr̃m prius erat
circũciſio, ut originalis rubiginem culpę
quæ manauerat à parentibus primis, cul
tellus eraderet, ſed ueniente domino qui
agnus eſt, totus ſuauis & mitis, cuius iu-
gum ſuaue eſt & onus leue: optime ſatis
mutatum eſt, ut inueteratam rubiginem
cum unctione ſancti ſpiritus aqua dilue-
ret, & acerbitas illa ceſſaret. Sed forte q̃-
rat aliquis & dicat. Si deletum eſt in ba-
ptiſmo quod contraximus à parentibus:
cur adhuc manet cupiditatis fomes &
uelut incẽtiuum quoddã peccati? Neqꝫ
enim dubium quin à primis parentibus
ĩ nos traducta ſit lex iſta peccati. Omnes
ſiquidem in peccatrice uoluptate genera
mur: propterea licet ĩuiti, illicitos quoſdã

motus cõcupiſcentiaꝝ & tanq̃ beſtiales
ſentimus. Dixi uobis ſæpius, nec mente
excidere debet: qm̃ in caſu primi hoĩs ce-
cidimus oẽs. Cecidimus autẽ ſuꝑ aceruũ
lapidũ, & in luto: unde non ſolũ inqnati,
ſed ẽt uulnerati et grauiter quaſſati ſumꝰ.
Lauari quidem cito poſſumus, ad ſanan-
dum uerò opus eſt curatione multa. La-
uamur igit̃ in baptiſmo, quia delet̃ chiro-
graphũ damnationis noſtræ: & gr̃a hæc
nobis confertur ne iã nobis cõcupiſcẽtia
noceat: ſi tñ à cõſenſu abſtineamus: atqꝫ
ita tanqꝫ ſanies inueterati ulceris remoue
tur, dum tollit̃ damnatio & reſponſum
mortis, quod priꝰ inde manabat. Sed qs
poterit tã efferos motus frangere? qs pru
ritũ ulceris huiꝰ ferre queat? Cõfidite qa
& in hoc gr̃a ſubuenit, & ut ſecuri ſitis,
ſacr̃i dñici corporis & ſanguinis pretioſi
inueſtituram habetis. Duo.n. illud ſacr̃m
operat̃ in nobis: ut uidelicet et ſenſum mi
nuat in minimis, & in grauioribus pecca
tis tollat oĩno conſenſum. Siqs ueſtrũ nõ
tam ſæpe modo, nõ tã acerbos ſentit ira-
cundiæ motus, inuidiæ, luxuriæ, aut cẽte-
roꝝ hmõi: gratias agat corpori et ſangui
ni dñi, qm̃ uirtus ſacr̃i operatur in eo, &
gaudeat ꝙ peſſimũ ulcus accedat ad ſa
nitatẽ. Sed tñ quid agimus ꝙ in hoc cor-
pore peccati, & in hoc tp̃e malo non poſ
ſumus eſſe ſine peccato? Nunquid deſpe
rabimus? Abſit. Si dixerimus (ait beatus
1. Ioan. 1. Ioannes) quia peccatum non habemus,
noſipſos ſeducimꝰ, & ueritas in nobis nõ
eſt. Si aũt cõfeſſi fuerimus peccata nr̃a, fi
delis deꝰ eſt qui remittat nobis peccata,
& emundet nos ab oĩ iniqtate. Nã ut de
remiſſione quotidianoꝝ minime dubite
mus, habemus eius ſacr̃m, pedũ ablutio-
nẽ. Quęris forte unde ſciã ꝙ ſacr̃m ſit hu-
ius remiſſionis: maxime cũ ipſe dñs ꝓmi-
Ioan. 13. ſerit Petro dicẽs. Qđ ergo facio tu neſcis
modo: ſcies aũt poſtea: nihil aũt de ſacr̃o
locutus eſt: ſed tm̃ exemplũ, inquit, dedi
uobis, ut & uos ita faciatis. Verũ multa
habebat illis dicere, ſed tunc portare nõ
poterant. Ideoqꝫ nec ex toto uoluit eos
anxios, & ſuſpectos relinquere, nec dice-
re qđ tunc nõ caperent. Vis autẽ noſſe qa
pro ſacr̃o illud eſt, nõ pro ſolo exemplo
factũ? Illud attẽde quod Petro dictũ eſt.
Si non lauero te: nõ habebis partẽ mecũ.
Aliquid igitur latet quod neceſſariũ eſt
ad ſalutẽ, qñ ſine eo, nec ipſe Petrus partẽ
haberet in regno Chriſti & dei. Vide.n. ſi
non expauerit Petrus ad tantæ cõmina-
tionis terrificũ uerbum, ſi non agnouerit
ſalutare eſſe myſteriũ cum r̃ndit: Dñe nõ Ibidem.
tm̃ pedes meos, ſed & manus & caput.
Et unde ſcimus, quia ad diluẽda peccata
q̃ nõ ſunt ad mortẽ: et à quibus plenè ca-
uere nõ poſſumꝰ ante mortẽ ablutio iſta
ꝑtineat? Ex eo planè ꝙ offerẽti manus &
caput pariter ad abluendũ reſpõſum eſt.
Qui lotus eſt non indiget, niſi ut pedes la
uet. Lotus eſt qui grauia peccata non ha
bet, cuius caput.i. intẽtio, & manus.i. ope
ratio & conuerſatio mũda eſt: ſed pedes
qui ſunt aĩæ affectiones, dum in hoc pul-
uere gradimur ex toto mũdi eſſe nõ p̃nt
quin aliqñ uanitati, aliqñ uoluptati aut
curioſitati plus q̃ꝫ oportet cedat aĩus uel
ad horã. In multis.n. offendimus oẽs. Ve- Iaco. 3.
rũtamẽ nemo contẽnat aut paruipẽdat.
Impoſſibile eſt.n. cũ eis ſaluari, impoſſibi
le ẽ ea dilui, niſi ꝑ Chr̃m Ieſum et à Chr̃o.
Nemo inquã ꝑnicioſa ſecuritate dormi-
tet, declinãs in uerba malitię ad excuſan-
das excuſatiões in peccatis: qm̃ (ut audi-
uit Petrꝰ ab ipſo) niſi lauerit ea Chr̃s, nõ
habebimꝰ partẽ cũ eo. Nec ideo tñ ꝓ eis
neceſſe ẽ nimis eſſe ſolicitos: ignoſcet fa-
cile, imo & libẽter, ſi tm̃modo nos agno
ſcamus. In hmõi nãqꝫ quaſi ineuitabilibꝰ
& negligẽtia culpabilis eſt, & timor ĩmo
deratꝰ. Hinc ẽ qđ in or̃one quã ipſe cõſti
tuit quotidie ꝓ peccatis illis uoluit nos
orare. Sicut.n. de cõcupiſcẽtia diximꝰ ꝙ li
cet dãnationẽ abſtulerit, qa iuxta apl'm.
Nulla dãnatio ẽ his q ſunt ĩ Chr̃o Ieſu: tñ Roma. 8.
ad humiliãdos nos ipſam adhuc patit̃ ui
uere in nobis & grauiter affligere nos, ut
ſentiamꝰ qđ nobis gr̃a p̃ſtet, et ſꝑ ad illiꝰ
auxiliũ recurramꝰ: ſic et de minoribꝰ iſtis
pc̃tis pia diſpẽſatiõe nobiſcũ agit̃: ut nõ
penitꝰ auferant̃, ſed ĩ illis nos erudiat deꝰ,
ut cũ mĩma cauer̃ ñ poſſumꝰ, certi ſimꝰ ꝙ
nõ nr̃is uirib. maiora ſupemꝰ; ſemperqꝫ ti

morati, & omnino ſoliciti ſimus quomo
do eius gratiam non amittamus, quã no
bis tã multipliciter neceſſariã eẽ ſentim⁹.

In die ſancto Paſchæ de ſeptem ſignaculis quæ ſoluit agnus. Sermo I.

Apoca.5. Icit leo de tribu Iuda. Vicit planè
u malitiã ſapientia attingẽs à fine
uſq; ad finem fortiter, & ſuauiter
uniuerſa diſponẽs: ſed ꝓ me fortiter, ſua-
uiter mihi. Vicit Iudæoꝝ blaſphemias in
patibulo, fortẽ armatũ alligauit in atrio,
& de ipſo mortis ĩperio triũphauit. Vbi
enim ſunt opprobria tua Iudæe? ubi ſunt
fabulæ uaſa captiuitatis? ubi eſt mors ui-
ctoria tua? Cõfuſus ẽ calũniator, raptor
ſpoliatus eſt. Nouũ genus potẽtiæ: hacte
nus uictorioſa mors obſtupeſcit. Quid tu
Iudæe? qd pridie ante crucẽ agitabas ca-
put ſacrilegũ? qd ſacrũ hoĩs Chr̃i caput
Matth.27. exagitabas opprobrijs? Chr̃s, inquit, rex
Iſrael deſcendat de cruce. O uenenata lin
gua, uerbũ malitiæ, ſermo neq;. Non eſt
hoc Caipha quod paulo ante dicebas.
Expedit ut unus moriat̃ homo pro ppl'o,
Ioan.11. & non tota gẽs pereat. At illud quia mẽ-
daciũ non erat, nõ loquebaris de ꝓprio:
non à temetipſo dicebas: ſi rex Iſrael eſt,
deſcẽdat de cruce. Hoc planè tuũ eſt: ma
gis aũt eius qui mendax ẽ ab initio. Quid
enim conſequẽtiæ uidet̃ habere ut deſcẽ
dat ſi rex Iſrael eſt, & nõ magis aſcẽdat?
Sic non meminiſti ſerpens antique q̃; cõ-
fuſus abſceſſeris olim cũ dicere p̃ſumpſiſ
Mat.4. ſes. Mitte te deorſum, &, hęc oĩa tibi da-
bo, ſi ꝓcidens adoraueris me. Sic tibi Iu-
dæe excidit qđ audiſti: qa dñs regnauit
à ligno, ut regẽ abneges, quia manet in li
gno. Sed forſitã nec audiſti, qa nõ Iudęis,
ſed nationibus, hæc annũtiatio debebat̃.
Pſal 95. Dicite, inqt, in nationibus qa dñs regna-
uit à ligno. Meritò ꝓinde titulũ regni p̃-
ſes gentilis inſcripſit ligno, nec potuit Iu-
dęus, ut uoluit, corrũpere tituli inſcriptio
nẽ: nedũ impedire dñicã paſſionem et no
ſtrã redemptionẽ. Deſcendat (inquiunt)
ſi rex Iſrael eſt. Imo uerò quia rex Iſrael ẽ,
titulũ regni non deſerat: uirgã imperij nõ
deponat, cuius nimirꝝ imperiũ ſuꝑ hume
Eſai.c.9. rũ eius, ſicut præcinit Eſaias. Noli inqunt
Iudęi ad Pilatũ: noli ſcribere rex Iudęoꝝ, Ioan.19.
ſed quia ipſe dixit: rex ſum Iudæoꝝ. Et Pi
latus. Quod ſcripſi ſcripſi. Si Pilatus qđ
ſcripſit ſcripſit: Chr̃s non perficiet quod
ĩcepit? Ipſe.n. cœpit & ſaluabit nos. Sed
dicunt. Alios ſaluos fecit: ſeipſum nõ põt
ſaluum facere. Imo uerò ſi deſcẽderit, ne-
minẽ ſaluum faciet. Cũ.n. ſaluus eſſe non
poſſit, niſi qui perſeuerauerit uſq; in finẽ,
quãtominus poterit eſſe ſaluator? Alios
ergo ſaluos fecit: nã ſaluatione, cũ ſit ſal⁹
ipſe, non indiget. Operat̃ ſalutẽ noſtram,
nec caudã deeſſe patitur ſacrificio ueſper
tino hoſtiæ ſalutari. Nouit inique qd co-
gites. Non tibi dabit occaſionẽ ſurripien
dæ nobis perſeuerantiæ, q̃ ſola coronat̃.
Non faciet obmuteſcere prædicatorꝝ lin
guas conſolantiũ puſillanimes & dicen-
tiũ ſingulis: tu locum tuũ ne deſeras, qđ
ſine dubio ſequeretur: ſi rñdere poſſent,
qa Chriſtus ſuũ deſeruit. Proni.n. ſunt ſen
ſus hoĩs & cogitationes in malũ. Sine cã
(maligne) paraſti ſagittas tuas in pharc-
tra, & diſcipulorum ſuſpiria cumulas op
probrijs Iudæorꝝ. Illi qppe deſperãt: iſti
improperãt, ſed Chr̃m neutra tela noce-
bũt. Aliud tp̃s elegit cõfortãdis diſcipu-
lis, et aliud aduerſarijs cõfutãdis. Interim
patientiã magis exhibet: humilitatẽ com
mendat, obediẽtiã ĩplet, ꝑficit charitatẽ.
His nanq; uirtutũ gẽmis quatuor cornua
crucis ornant̃. Et eſt ſupereminẽtior cha-
ritas, à dextris obedientia, patientia à ſiã
niſtris: radix uirtutũ humilitas ĩ ꝓfundo.
His ditauit trophæũ crucis, cõſummatio
dñicæ paſſionis, cũ ad Iudæorꝝ blaſphe-
mias humilis, ad uulnera patiẽs: intus lin
guis, clauis exterius pungeret̃. Nã & cha
ritas in eo ꝑfecta eſt, ꝙ pro amicis aĩam
poſuit, & obediẽtia cõſummata, cũ incli
nato capite tradidit ſpũm, fact⁹ obediẽs
uſq; ad mortẽ. His ſpoliare dotibus, hac
priuare gl'ia Chr̃i ſatagebãt eccleſiã, q di
cebãt. Si rex Iſrael eſt deſcẽdat de cruce.
Nimirꝝ ut nõ ſit iã obedientiæ forma, nõ
incentiuũ amoris, non patiẽtiæ uel humi
litatis exẽplum, ſed deleri habeãt ex euã-
gelio uerba illa ſuauiſſima & dulciora ſu
per mel et fauũ. Maiorẽ hac dilectionem Ioan.15.
nemo

Ioan.15.a. nemo habet, q̃ ut aĩam ſuam ponat qs ꝓ
Ioan.17.a. amicis ſuis. Et ad patrẽ. Opus cõſumma-
Matt.11.d ui qđ dediſti mihi ut faciã. Itemque ad di
Ioan.12.b. ſcipulos: Diſcite à me qa mitis ſum, & hu
Nu.21.b. milis corde. Et ego ſi exaltat⁹ fuero à ter
ra: oĩa trahã ad me ipſum. Hoc eſt.n. qđ
dolet uenenati ſerpentis aſtutia, exaltatũ
in deſerto ſerpẽtẽ ęneum, cuius intuitu ſa
nentur uulnera quæ inflixit. Alioquin qm̃
alio inſtigante miſiſſe credimus uxorẽ Pi
Matt.27.c lati ad ipſum dicentem: Nihil tibi et iuſto
illi, multa.n. paſſa ſum hodie per uiſum ꝓ
pter eum. Timebat ergo iam tũc, ſed nũc
maximè, uirtute crucis eneruari ſe ſentiẽs
inimicus. Sera ducit̃ pœnitẽtia, & quos in
ſtigauit ad crucifigẽdum, inſtigat ad ſua-
dendũ ut de cruce deſcẽdat. Deniq; ſi rex
Iſrael eſt, inqunt, deſcẽdat de cruce, et cre
dimus ei. Hæc planè ſerpẽtis aſtutia: hæc
Matt.15.c. adinuẽtio neqtię ſpũalis. Audierat impi⁹
ſaluatoris uocẽ dicẽtis: Nõ ſum miſſus ni-
ſi ad oues quæ perierunt domus Iſrael: &
nouerat quantũ ꝓ ſalute illius populi ze-
lũ gerere uideret̃: propterea malitioſe ni-
mis linguas erudiens blaſphemorũ ſugge
rebat ut dicerẽt: deſcendat, et credimus:
quaſi iam nihil poſſet obſtare quin deſcẽ
deret, q eorũ credulitatẽ tãtopere deſide
raret. Sed qd machinat̃: aut cui parat inſi
dias uerſipellis? Nẽpe ei in quo nihil profi
ciet inimicus, & filius iniqtatis non appo
net nocere ei. Nõ mouet̃ uana pollicitatio
ne, q nouit omniũ corda: ſicut nec expro-
bratiõe blaſphema mitiſſim⁹ oĩum moue
bat̃. Eò qppe tendebat malitioſa ſuaſio:
Deut.32. non ut ipſi crederẽt, ſed nr̃a quoq; ſiqua
erat fides in eum, omnimodis deperiret.
Soph.3.b. Legentes.n. dei perfecta ſunt opera, quã-
do fateremur deum, qui ſalutis opus reli-
quiſſet imperfectum? Sed audiamus qd
ad hæc Chriſtus reſpondeat per prophe
tam: Quæris ſigna Iudæe? Expecta me in
die reſurrectionis meæ. Si uis credere, ma
iora iam tibi opera demonſtraui. Multi-
plicaui ſigna: ſanitates perfeci heri & pri
die, hodie magis habeo conſummari. An
nõ maius erat quod uidiſti è corporibus
obſeſſis ſpiritus exire malignos, & de gra
batis ſuis exilire paralyticos: quàm è ma
nib⁹ meis uel pedib⁹ clauos reſilire quos
infixiſti? Sed patiendi tẽpus eſt, non faciẽ
di, & paſſionis horã ſicut p̃uenire fruſtra
conatus es, ſic nec poteris ĩpedire. Sed ſi
adhuc generatio praua & adultera ſignũ
q̃rit: non ei dabit̃ niſi ſignũ Ionæ ꝓphetæ.
Non ſignũ deſcẽſionis, ſed reſurrectionis.
Quòd ſi Iudæus nõ q̃rit: amplectat̃ et gau
deat Chriſtianus. Vicit.n. leo de tribu Iu-
da. Suſcitatus eſt paterna uoce leonis ca-
tulus: clauſo ꝓdijt tumulo, q de patibulo
non deſcendit. An uero id maius ſit, inimi
ci noſtri ſint iudices: q tã curioſe munierãt
monumentũ: ſignantes lapidẽ cũ cuſtodi
bus. Hunc.n. lapidẽ magnũ ualde, de quo
mulieres illę deuotæ inuicem querebant̃,
facta iã reſurrectione dñica, reuoluit an-
gelus, & reſedit (ſicut ſcriptũ eſt) ſuꝑ eũ. Marc.16.a
Conſtat ꝓinde clauſo exijſſe tumulo redi
uiuũ corpus, qđ clauſo uirginis utero na-
tũ ꝓceſſit in uitã, & ad diſcipulos clauſis
introiuit ianuis in conclaui. Sed eſt locus
unde clauſis noluit ꝓceder̃ ianuis, carcer
utiq; gehennalis. Confregit ſiqdẽ ferreos
uectes, repagula uniuerſa cõtriuit, ut libe
re ſuos educeret quos redemerat de ma-
nu inimici: & plenis egrederent̃ portis ag
mina ſanctorũ dealbatorũ, q lauerunt ſto
las ſuas, & candidas eas fecerũt in ſangui
ne agni. Cãdidas ꝓrſus in ſanguine agni:
qa exiuit cũ eo & in eo, ẽt aqua dealbãs:
& teſtimoniũ ꝑhibet ipſe q uidit. Aut cer
te candidas in ſanguine agni nouelli: ſan-
guine lacteo candido & rubicundo: ſicut
habes in cãtico Canticorũ: Dilectus me⁹ Canti.5.c.
(ait ſponſa) candidus & rubicundus ele-
ctus ex milibus. Inde eſt ꝙ in ſtola candi-
da & fulgureo uultu, teſtis quoq; reſurre
ctionis apparuit. Iam ſi confutãdis Iudęo
rum calũnijs ſufficere uidet̃ hoc ipſum ꝙ
clauſo egreſſus eſt monumẽto, cui inſultã
tes dicebant: Si rex Iſrael eſt, deſcendat
de cruce: (curioſius nanq; monumẽtum
claudere & ſignare ſtuduerãt, q̃; infigere
clauos) ſi igitur uicit leo de tribu Iuda in
hoc ipſo ꝓceſſu, & maius demonſtrauit
opus q̃; peterent: ipſum iã reſurrectionis
miraculum cui poterit comparari?
Legimus nonnullorũ p̃ceſſiſſe reſurre-

ctiones,aũt magis certe ſuſcitatiões, ſed
iſtius p̃ambulas,qb⁹ et duplici priuilegio
noſcit p̃eminere.Nã cæteri qdẽ reſurrexe-
Rom.6.b. rãt mortui iterũ morituri:Xp̃s reſurgẽs ex
mortuis iã nõ morit:mors illi ultra nõ dña
abit.Illi mortui denuo op⁹ hñt iterũ reſu
ſcitari:Xp̃s ꝙ mortu⁹ ẽ pctõ,mortu⁹ ẽ ſe
mel:ꝙ aũt uiuit,uiuit deo:uiuit ĩ æternita
te.Merito ꝓinde reſurgẽtiũ primitię xp̃s:
ꝗ ita reſurrexit ut cadere nõ adijciat, ꝗ ſo
lus attigit ĩmortalitatẽ.Eſt et aliud ĩ quo
reſurrectiõis huius ĩnoteſcat gl'ia ſingula
ris.Quis.n.ĩ oĩbus cæteris ſuſcitauit aliqñ
ſemetipſum?Ineffabile iſtud ẽ, ut à morte
ſe excitet ipſe ꝗ dormit:ſingular eſt: nõ ẽ
ꝗ faciat,nõ ẽ uſq; ad unũ. Heliſæus ꝓphe
4.Reg. ta mortuũ ſuſcitauit,ſed alterũ, non ſeip-
4.f. ſum.Ecce.n.quot annis iacet in monumẽ
to,qđ à ſe nõ põt,ſperãs ab alio ſuſcitari:
ab eo utiq; ꝗ triũphauit mortis imperiũ
in ſe ipſo.Inde eſt ꝙ cæteros qdẽ dicimus
ſuſcitatos, Xp̃m reſurrexiſſe,ꝗ ſolus uirtu
te ꝓpria uictor ꝓdiit de ſepulchro. Siqdẽ
& in hoc uicit leo de tribu Iuda. Quantũ
poterit,imò qd non poſſe uidebit uiuens,
& dicens pr̃i:Reſurrexi, & adhuc ſum te
cũ:ꝗ tã potens extitit deputatus cũ mor
tuis,ſed inter mortuos liber? Nec uero re
ſurrectionẽ diſtulit ultra tertiũ diẽ:ut pro
pheta fidelis inueniat,ꝗ dixit: Viuificabit
Oſee.6.a. nos poſt duos dies,in die tertia ſuſcitabit
nos. Decet nimirũ ut quẽadmodũ caput
p̃ceſſit,ſequant membra.In patibulo ſex-
ta feria redemit hoĩem, ipſa die qua fece-
rat hoĩem in initio:ſequenti die ſabbatiza
uit in monumẽto,conſummato opere qđ
ſuſceperat.Tertia uero, q̃ prima dierũ ẽ,
primitiæ dormiẽtium apparuit mortis ui
ctor nouus hõ.Ita & nos qcunq; ſeqmur
caput nr̃um:tota die hac qua plaſmati et
& redẽpti ſumus,non ceſſemus agere pœ
nitẽtiã,nõ ceſſemus tollere crucẽ noſtrã,
pſeuerãtes in ea ſicut ipſe pſeuerauit, do-
nec dicat ſpũs ut reqeſcamus à laborib⁹
nr̃is.Neminẽ audiamus fr̃es: nõ carnẽ &
ſanguinẽ,nõ ſpũm quẽlibet, deſcenſum à
cruce ſuadẽtẽ.Perſiſtamus in cruce,moria
mur in cruce:deponamur aliorũ manib⁹,
non nr̃a leuitate. Caput nr̃m depoſuere
uiri iuſti:nos ergo dignatione ſua angeli
ſancti deponant:ut conſummata uiriliter
die crucis,ſecũda,q̃ poſt mortẽ eſt, qeſca
mus ſuauiter,dormiam⁹ feliciter in ſepul
chris:expectantes beatã ſpẽ, & aduentũ
gl'iæ magni dei:ꝗ reſuſcitabit corpora no
ſtra tertia demũ die, cõfigurata corꝑi cla
ritatis ſuæ. Fœtent quatriduani, ſicut de
Lazaro ſcribit:Iã fœtet dñe: q̃triduan⁹ ẽ
.n.Adiuẽtio filiorũ Adam,quartã forma- Ioan.11.
uit diẽ, quã à dño nõ accepit. Propterea
corrupti ſunt,& abominabiles facti ſunt
taq̃ iumẽta q̃ in ſtercore ſuo putruerũt. Di
uinę ſiqdẽ ordinationis eſt triduũ qđ p̃di
ximus:in labore,in reqe, in reſurrectione.
Nõ placẽt hæc filijs hoĩum, ſed ſuã uolũt
p̃ferre diẽ:diſſerẽtes pniam, ut indulgeãt
uoluptati. Nõ eſt hæc dies quã fecit dñs:
quatriduani facti ſunt,& iã fœtẽt. Nõ no
uit hanc qđ de Maria natũ eſt ſanctũ: ter
tia reſurrexit die, ne uideret corruptionẽ.
Vicit itaq; leo de tribu Iuda. Occiſus eſt
agnus,ſed leo uicit.Leo rugiet: qs non pa
uebit?Leo,inquã,fortiſſimus beſtiarũ, ꝗ Amos.3.
ad nullius pauebit occurſum.ſ. leo de tri-
bu Iuda.Paueant ꝗ abnegauerũt, ꝗ dixe-
rũt:Non habemus regem niſi Cæſarẽ.Pa Ioan.19.
ueãt ꝗ dixerũt:Nolumus hũc regnare ſu-
per nos.Redit ſiqdẽ accepto regno,et ma
los male pdet.Vultis noſſe qa redit acce-
pto regno?Data eſt mihi,inqt,oĩs ptãs in
cœlo & in terra. Sed & pater in pſalmo:
Poſtula à me,ait,et dabo tibi gẽtes hęre- Matt.28.
ditatẽ tuã,et poſſeſſionẽ tuã terminos ter
ræ.Reges eos ĩ uirga ferrea:& tanq; uas
figuli cõfringes eos.Fortis ſiqdẽ leo eſt, Pſalm.2.
non crudelis:grauis tñ indignatio eius:et
intolerabilis ira colũbę. Sed ꝓ ſuis leo ru
giet,nõ in ſuos.Paueãt alieni: tribus Iuda
magis exultet.Gaudeãt ꝗ induti ſunt con
feſſione,quorũ oĩa oſſa dicũt:Dñe qs ſimi
lis tibi? Leo de tribu Iuda, radix Dauid.
Dicit.n.Dauid uiſu deſiderabilis, uel ma-
nu fortis:& idẽ ait. Ante te omne deſide-
riũ meũ,& fortitudinẽ meam ad te cuſto Pſal.37.
diã:Radix,inqt, Dauid. Nõ Dauid radix
eius,ſed ipſe radix Dauid:qa portat et nõ
portat.Merito Dauid ſancte filiũ tuũ uo-
cas dñm tuũ:qa nõ tu radicẽ portas, ſed

radix te.Radix fortitudinis tuæ & deſide
Apoc.5.b. rij:radix deſiderabilis: radix fortis. Vicit
leo de tribu Iuda, radix Dauid: aperire li-
brũ,& ſoluere ſeptẽ ſignacula eius.Apo-
calypſis uerba ſunt hæc.Diſcant ꝗ non le
gerũt:recolãt ꝗ nouerunt.Vidi, inqt Ioan
nes,in dextera ſedentis ſuper thronum li-
brũ ſignatũ ſigillis ſeptẽ, & non erat ꝗ le
geret uel aperiret.Ego, ait,flebam multũ
ꝙ nemo aperire librũ dignus inueniret.
Et unus de ſenioribus dixit mihi:Ne fleue
ris.Ecce uicit leo de tribu Iuda, radix Da
uid.Et uidi,& ecce in medio throni agnũ
ſtantẽ tanq; occiſum. Et ueniens accepit
librũ de dextra ſedentis in throno,& ape
ruit librum,factaq; eſt lætitia magna, &
gratiarũ actio. Leonẽ Ioannes audierat,
& agnũ uidit.Agnus occiſus eſt: agnus
accepit librũ:agnus aperuit, & apparuit
leo.Deniq; dignus ẽ(aiũt ſeniores)agnus
ꝗ occiſus eſt,accipere fortitudinẽ.Nõ mã
ſuetudinẽ amittere,ſed accipere fortitudi
nẽ:ut & agnus maneat,& leo ſit.Plus di-
co:ut mihi uidet,idẽ ẽt liber eſt, ꝗ non po
terat aperiri.Quis.n.dignus iuueniret ape
rire hũc librũ?Indignũ ſe ꝓfitetur, & ipſe
baptiſta Ioannes,quo inter natos mulie-
rũ maior nemo ſurrexit.Non ſum,inq̃t,di
Mat.3. gnus ſoluere corrigiam calceamenti eius.
Marc.1.a. Venerat.n.ad nos calceata maieſtas,diui
Lucæ. nitas incarnata:uenerat dei ſapientia, ſed
Ioan.1. in libro clauſo utiq; & ſignato. Quod li-
gabat corrigia calceamenti:hoc claude-
bant ſignacula libri.Sed qd dicimus ſuꝑ
his ſeptẽ?An forte triplex aię uirtus,ratio,
memoria, & uolũtas, & quadrifaria cor
poris cõpoſitio,ex elemẽtis uidelicet qua
tuor,in his ſeptẽ eſt intelligenda, ut nihil
de ueritate humanitatis defuiſſe noueri-
mus ſaluatori?An magis humanitas eius
ipſe eſt liber, q̃rẽda ſunt ſignacula ſeptẽ?
Septẽ.n.quædã arbitror inueniri qbus ma
ximè celabat ĩ carne p̃ſentia maieſtatis,
ut non poſſet aperiri liber, & ſapientia q̃
latebat agnoſci.Sunt aũt quæ occurrunt
iterim,matris deſpõſatio,qua partus uir
ginis,& conceptionis puritas uelabatur:
ita ut hoĩs fabri filius,fabricator hoĩs pu-
taret.Infirmitas ẽt corꝑis, qua nimirũ plo
rans,uagiẽs,lactẽs,& dormiẽs,et cęteris
ſubiacẽs neceſſitatibus carnis, latebat in
ter hæc uirtus diuinitatis.Sic & circũciſio
nis ſignũ ſuſcipiẽs,peccati remediũ,ęgri-
tudinis medicinã, ꝗ morbũ omnẽ tollere
uenerat & peccatũ,& itẽ in Aegyptũ fu-
giens à facie Herodis reguli:nec dei filius
agnoſci poterat,nec rex cœli. Quid trina
illa tentatio inimici:in deſerto:in pinnacu
lo:ſupra montẽ?Si filius dei, inqt, es: dic
ut lapides iſti panes fiant.Et itẽ: Mitte te
deorſum.Neutrũ Xp̃s fecit:ut ſignaret li Matt.4.a.
ber:ut falleret aſtutus. Deniq; eouſq; ſe-
ductus eſt,ut haberet iã ꝓ cõſtãti hoĩem
eſſe purũ,& in tantã uæſaniã ſuꝑbia cęca
ꝓruperat,ut nõ diceret ultra, ſi filius Dei
es:ſed hęc oĩa tibi dabo ſi ꝓcidẽs adoraue
ris me.Sextũ eſt ſignaculũ crucis ubi pe-
pẽdit inter latrones,& cũ iniqs deputat⁹
eſt dñs maieſtatis.Clauſit & ſepultura li
brũ hũc:nec ullum ſignaculũ oĩno ſic ob
ſtruxit,ſic occultauit magnũ pietatis ſa-
cramentũ.Sepulto nimirũ dño ſola reſta
re deſperatio uidebat: adeo ut diſcipuli
dicerent:Quia nos ſperabamus.Quis nõ
illo fleret in tp̃e clauſum arctius librũ, & Lucæ24.a.
nõ eẽ ꝗ aperiret?Sed ne fleueris ultra Ioã
nes ſancte:ẽt tu noli flere Maria. Procul
ſit luctus:triſtitię nebula diſſipet. Lętami
in dño & exultate iuſti,& gl'iamini oẽs re
cti corde.Dignus eſt agnus ꝗ occiſus eſt,
leo ꝗ reſurrexit.Poſtremo liber ip̃e dign⁹ Pſal.31.a.
eſt aperire ſeipſum. Reſurgens nimirum
à mortuis: reſurgẽs autem uirtute pro-
pria,& poſt tres dies ſicut prędixerat te-
ſtimoniũ ꝑhibẽtibus inimicis,& reſurgẽs
in tanta maieſtate et gloria:indicat mani
feſte quæcunq; p̃diximus ſignacula uel
operimenta uolũtaria non neceſſaria,nec
conditionis fuiſſe,ſed dignationis. Quid
tu nuꝑ Iudęe ſignabat lapidẽ monumẽti?
Quia ſeductor ille dixerat adhuc uiuens: Hier.20.b
Poſt tres dies reſurgã.Vere ſeductor, ſed
pius,non malitioſus.Deniq; ſeduxiſti me
dñe,& ſeduct⁹ ſum(ait ꝓpheta ueſter ĩ ꝑ
ſona ur̃a)fortior me fuiſti,et ĩualuiſti.Sedu
xit uos ô Iudęi ĩ aſſione: nã in reſurrectio-
ne inualuit,& p̃ualuit uincẽs leo de tribu
Iuda.Eteni ſi cognouiſſẽt, nunq̃ dñm gl'ię 1.Cor.2.b.

Luc. 11. d. crucifixiſſent.Quid ergo facturus es?Et p̄
Matt.12.d dixit,& iam reuixit.Diligenter explora ſi
gnaculũ ſepulturę:aptum eſt.n.Dat̃ tibi
ſignũ Ionę ꝓphetæ:qa & hoc p̄dixit ipſe.
Egreditur Ionas de uentre ceti, Chriſtus
de corde terræ tetia die ꝓcedit.Niſi q̄ ma
nifeſtè plus q̄ Ionas hic: q ſemetipſum ui
riliter,& ab ipſo utero mortis eduxit.Pro
pterea uiri Niniuitę conſurgent cõtra uos
in iudicio:ꝓpterea ipſi iudices ueſtri erũt:
qa ꝓphetæ obtẽperauerunt,uos nec dño
ꝓphetarum.Vbi eſt quod dicebatis:De-
Matt.27.c ſcendat de cruce,& credimus ei? Crucis
ſignaculum dirumpere uoluiſtis, promit
tentes ad fidem uos introituros.Ecce ap-
tum non diruptũ eſt,introite.Alioquin ſi
nõ creditis reſurgenti,utiq; nec credidiſ-
ſetis deſcendenti. Sic uos ſcandalizabat
1.C.10.d. crux Chriſti.Verbũ.n.crucis Iudæis qdẽ
ſcãdalũ eſt:ait apoſtolus.Excitet uos ſal-
tẽ nouitas reſurrectionis.Inuenimus nos
ĩ cruce gloriã.Nobis q ſaluamur dei uirt9
eſt: & oĩum(ut oſtẽdimus)plenitudo uir
tutũ. Sit uobis pars, uel in reſurrectione.
Sed forte et illa,imò multo magis illa uos
ſcandalizat:& odor uitæ nobis in uitam,
uobis eſt odor mortis in mortẽ. Quid er-
Luca,15.e go inſiſtimus?Nõ ſuſtinet audire ſympho
niã & chorũ ſenior frater: occiſum nobis
ſaginatũ uitulũ indignat̃. Foris ſtat, oĩno
non acqeſcit intrare.Ingrediamur nos fra
tres, & epulemur in azymis ſynceritatis
1.Coe.5. & ueritatis:etenim Paſcha nr̃um imolat9
eſt Xp̄ss.Amplectamur cõmendatas no
bis in cruce uirtutes:humilitatẽ, patiẽtiã,
obediẽtiã & charitatẽ.In hac quoq; tam
p̄cipua ſolẽnitate qd cõmendet̃ nobis ſe
dula cogitatione pẽſemus. Nẽpe reſurre-
ctio,trãſitus et tranſmigratio.Chriſtus.n.
fratres nõ recidit hodie,ſed reſurrexit: nõ
rediјt,ſed trãſiit:trãſmigrauit, non remea
uit.Deniq; & ipſum qd celebramus Pa-
ſcha,tranſitus,non reditus interpretat̃:&
Galilæa ubi uidendus nobis ꝓmittit̃ q re
ſurrexit,nõ remeationẽ ſonat,ſed tranſmi
grationẽ.Credo iã aliquorꝫ ingenia p̄uo-
lãt:& quorſum hęc uelint tẽdere,ſuſpicã-
tur.Dicimus tñ breuiter:p̄ſertim ne deuo
tionẽ ur̃am in tãta ſolẽnitate, ſermonis ui
deatur ꝓlixitas onerare.Si poſt conſum-
mationẽ crucis in noſtrã hanc mortalita-
tẽ,& uitæ præſentis ęrũnas Chriſtus dñs
reuixiſſet:ego eũ fratres nõ tranſiſſe dice-
rẽ,ſed rediјſſe:nõ trãſmigraſſe in ſublimi9
aliqd,ſed ad ſtatũ remeaſſe priorẽ. Nunc
aũt qa trãſiit in nouitatẽ uitę, nos quoq; ĩ
uitat ad trãſitũ,uocat ĩ Galilęã.Propterea
ſiqdẽ q̄ mortuus eſt peccato, mortuus ẽ
ſemel:qa q̄ iã uiuit,uiuit nõ carni,ſed deo.
Quid nos dicimus q ſacrã dñi reſurrectio
nẽ Paſchę priuamus noĩe,ut ſit nobis in re
ditũ magis q̃ in trãſitũ? Luximus his die-
bus,cõpunctioni & orationi,grauitati &
abſtinẽtiæ dediti:cęterorꝫ negligẽtias tẽ-
porũ ſacro hoc quadragenario redimere
& diluere cupientes. Communicauimus
paſſionibus Xp̄i: cõplantati ei denuo ſu-
mus ꝑ baptiſmũ quẽdã lachrymarũ,pœ-
nitentiæ,cõfeſſionis.Si ergo mortui ſum9
peccato, quomõ uiuemus adhuc in illo?
Si negligentias plãximus,qd cauſę eſt ut
recidamus nũc in eaſdẽ? Inuenimur nunc
iterũ curioſi ut ante,uerboſi ut ante, pigri
& negligẽtes ut ante:uani,ſuſpicioſi, de-
tractores,iracũdi,cęteriſq; impliciti uitiјs
q̃ tã anxie deplorauimus his diebus? La-
ui pedes meos: quomõ iterũ inquinabo
eos? Exui me tunicã meã, quomõ induã
eã?Non eſt tranſmigratio hæc fratres:nõ
ſic uidebit̃ Chriſtus,nõ hoc iter quo oſtẽ
dat nobis deus ſalutare ſuũ. Deniq; q re- Luca,9.
tro reſpicit,indignus ẽ regno dei.Sic ama
tores ſeculi, inimici crucis Chriſti, cuius ĩ
uanũ accepto nomine dicunt̃ Chriſtiani:
toto hoc tp̄e quadrageſimali ad inſtãtes
inhiãt dies reſurrectionis, heu ut liberius
indulgeant uoluptati. Obnubilat fratres
ſolennitatis lætitiam materia triſtior: ſed
ipſius plangimus ſolennitatis iniuriã,quã
diſſimulare nõ poſſumus,nec in ipſa, imò
min9 in ipſa.Proh dolor peccãdi tẽpus,ter
minus recidẽdi,facta eſt reſurrectio ſalua
toris.Ex hoc nẽpe comeſſationes et ebrie
tates redeũt,cubilia & ĩpudicitię repetũ-
tur: et laxant̃ cõcupiſcẽtiјs fręna,quaſi ad
hoc ſurrexerit Xp̄s, & nõ magis ꝓpter iu
ſtificationẽ noſtrã. Sic honoratis miſeri
Xp̄m quẽ ſuſcepiſtis? Vẽturo paraſtis ho

ſpiritum,confitentes peccata cũ gemitu:
caſtigantes corpora,eleemoſynas impẽ-
dentes:& ecce ſuſceptum proditis inimi
cis imò exire compellitis,priores neqtias
admittẽdo.Neq;.n.cohabitatio eſſe põt
luci ad tenebras,Chriſti cũ ſuperbia, cũ
auaritia,cũ ambitione,cũ fraterno odio,
cũ luxuria,cum fornicatione.Quid.n.mi-
nus p̄ſenti debet̃ q̃ uenturo? Quid minus
reuerentiæ,reſurrectionis tẽpus exigit q̃
paſſionis?Sed uos(ut manifeſtũ eſt)neu-
trã honoratis. Nam ſi cõpateremini, &
conregnaretis:ſi cõmoreremini,& conre
ſurgeretis. Nũc aũt ex ſola conſuetudine
tp̄is & ſimulatione quadã humiliatio illa
ꝓceſſit, quam non ſeqtur exultatio ſpiri-
tualis.Propter hoc(ut ait apoſtolus) mul
ti infirmi & imbecilles, & dormiũt mul-
1.Cor.11.g ti.Propter hoc crebra in diuerſis regioni-
bus hoĩum mortalitas ſpecialr̃ his dieb9.
Quid enim?Deprehenſi eſtis inter angu-
ſtias p̄uaricatores,nõ qui p̄uaricati eſtis,
ſed q perſiſtitis in peccato addentes p̄ua
ricationẽ:aut penitus ĩpœnitentes, aut te
pidè pœnitentes: nec pericula fugientes,
uel poſt miſerã experientiã incentiua pec
Iob.40. cati.Irretiuit uos inimicus ꝑplexis (ut ait
ſcriptura)neruis teſticulorũ. Si hac con-
ſcientia Xp̄i ſacramẽta refugitis: nihil uo
Ioan. 6.f. bis cõmune cum Chriſto,non habetis ui
tam in uobis.Ipſum adhuc audite dicẽtẽ:
Niſi manducaueritis carnem filiј homi-
nis,& biberitis eius ſanguinem, nõ habe
bitis uitam in uobis. Si indigne ſuſcipitis,
iudiciũ uobis manducatis, ſanctũ domi-
ni non diiudicantes. Redite ergo p̄uarica
tores ad cor,& in toto corde quærite do
minum, & odite malum: pœnitentes nõ
uerbo tantũ & lingua,ſed ſpiritu & ueri-
tate. Quia uero non ſatis cecidiſſe piget
hominem(ut uidetur) qui adhuc manere
diſponit in lubrico: aut erraſſe, q ducem
non quærit:ſit uere compunctionis indi-
cium,opportunitatis fuga: ſubtractio oc
caſionis.Alioquin timendũ ualde ne dies
iſta(ſi qdem & ipſa poſita eſt in ruinam
& reſurrectionem multorum in Iſrael) re
probet uos uel tanquam manifeſte alie-
nos à Chriſto, Chriſto nõ communican
tes,uel tanq̃ ſocios Iudæ, in quem intra-
uit ſatanas poſt buccellam.Sed quid ad
nos fratres de his qui foris ſunt iudicare,
niſi q̄ in eodem nos fuiſſe laqueo plangi-
mus,ab eodem erutos gratulamur, ſola
miſericordia operante,in quo miſerabili-
ter eos detineri fraterna charitate dole-
mus?Vtinã aũt nos iã ſanctificati,& peni
tus alieni ab hac miſera & ſacrilega con-
ſuetudine inueniamur,nec qcq̃ ĩ nobis pe
reat aut minuat̃ de exercitio ſp̄uali ſacræ
reſurrectiõis aduẽtu,ſed trãſire magis,&
excreſcere ſtudeam9.Quicunq;.n.poſt la
mẽta pœnitẽtię nõ ad carnales redit cõſo
lationes,ſed ĩ fiduciã diuinę miſerationis
excedit,ingredit̃ nouã quãdã deuotionẽ,
& gaudiũ in ſpiritu ſancto:nec tã cõpun-
git̃ p̄teritorũ recordatiõe peccatorꝫ,q̃ de
lectat̃ memoria,& inflãmat̃ æternorꝫ de
ſiderio p̄miorum: is plane eſt q cũ Xp̄o
reſurgit,q Paſcha celebrat, qui feſtinat in Colo. 3.a.
Galilęã.Vos ergo chariſſimi ſi cõſurrexi-
ſtis cũ Xp̄o,q̃ ſurſum ſunt q̃rite, ubi Xp̄s
eſt ĩ dextera dei ſedẽs q̃ ſurſum ſunt ſapite
nõ q̃ ſup̱ terrã:ut quẽadmodũ Xp̄s reſur-
rexit à mortuis ꝑ gl'iam p̄ris,ita & uos in
nouitate uitę ambuletis:ut à ſeculari læti
tia,et cõſolatiõe mũdi ꝑ cõpũctionẽ,et tri
ſtitiã q̃ ſcd̃m deũ ẽ, ad deuotionẽ ſanctã,
et ſp̄ualẽ uos trãſir̃ gaudeatis exultationẽ
ipſo p̄ſtãte q trãſiuit ex hoc mũdo ad pa-
trẽ,& nos quoq; trahere poſt ſe,& ĩ Gali
lęã uocar̃ dignat̃, ut ſemetip̄m nobis oſtẽ
dat, q ẽ ſup̱ oĩa de9 bñdict9 ĩ ſecula.Amẽ.

In tempore reſurrectionis ad abbates de lectione euangelica,Maria Magdalene, & Maria Iacobi & Salome &c. Sermo. II.

a Ccepimus ab apoſtolo habitare Epheſ.3.
Chriſtum per fidem in cordibus
noſtris.Vnde uidetur non incon-
grue intelligi poſſe tandiu Chriſtum in
nobis uiuere:quandiu uiuit fides.At poſt
quã fides noſtra mortua eſt,quodãmodo
Chriſtus mortuus eſt in nobis. Porro fi-
dei uitam, opera atteſtantur, ſicut ſcri-
ptum eſt:Opera quæ dedit mihi pater,ip Ioan.10.f.
ſa teſtimonium perhibent de me. Nec di
ſcrepare uidetur ab hac ſententia, qui fi-
dem ſine operibus mortuam aſſerit in ſe-

Iaco. 2.d. metipſa. Sicut.n.corporis huius uitam ex
motu ſuo dignoſcimus:ita & fidei uitam
ex opibus bonis. Itaq; uita qdem corpo-
ris eſt aĩa per quã moueť & ſentit: uita ue
ro fidei charitas eſt:qa per illã operať: ſi-
cut in apľo legis: Fides quæ per dilectio-
Galat.5.a nem operatur. Vnde & refrigeſcente cha
ritate fides moriť, ſicut corpus anima re-
cedente. Tu ergo ſi uideris hominẽ in bo
nis operibus ſtrenuum,et feruore conuer
ſationis hilarem:uiuere in eo fidem nõ du
bites,indubitata tenẽs uitę illius argumẽ
ta. Sed ſunt nõnulli qui cum ſpiritu cœpe
rit:heu,carne poſtea cõſummanť. Scim⁹
aũt qa nõ pmaneat in eis ſpiritus uitæ,qa
Gene.6.a. ſcriptũ eſt. Non pmanebit ſpũs meus in
hoĩe in æternum,qa caro eſt. Quòd ſi nõ
pmaneat ſpiritus, haud dubiũ quin exci-
dat charitas,quæ nimirũ diffuſa eſt in cor
dibus noſtris p ſpiritũ ſanctũ q datus eſt
Roma.5.a nobis. Porrò fidei uitã (ut iam diximus)
in charitate conſtituit, q fidem p dilectio
nem phibuit operari. Hinc ergo colligiť,
recedente ſpiritu fidem mori:qm̃ ſpiritus
eſt qui uiuificat. Deniq; ſi ſapere ſecundũ
carnẽ mors eſt, non dubiũ quin illi quos
uiuere lætabamur, quandiu facta carnis
ſpiritu mortificabant, ſecundũ carnẽ ui-
Roma.8.c. uentes plãgendi ſint tanquã mortui. Vn-
de & in eodẽ apoſtolo legis: Si, inqt, ſecũ
dũ carnẽ uixeritis, moriemini:ſi aũt ſpiri-
tu facta carnis mortificaueritis, uiuetis.
Vę tibi qcunq; es canis reuerſus ad uomi
tũ,& ſus lota in uolutabro luti. Non eos
tantũ loquor q corpore,ſed ẽt eos q cor-
de redeunt in Aegyptũ, ſęculi huius oble
ctamenta ſectantes,ac pinde fidei uitam
quæ eſt charitas,non habẽtes. Si qs.n.di
ligit mundũ,nõ eſt charitas patris in eo.
Quis magis mortuus eo q fouet ignẽ in ſi
nu,peccatũ in cõſciẽtia,nec ſentit, nec ex
paueſcit,nec excutit? Ecce igiť Xp̃s in ſe-
pulchro,fides mortua eſt in aĩo. Quid fa-
ciemus ei? Quid fecerũt ſanctæ mulieres,
quę ſolę ex oĩbus ſuis ampliori tenebanť
affectu? Emerunt aromata,ut ueniẽtes un
gerent Ieſum. Nunquid ut ſuſcitarent? Et
nos ſcimus fratres, qa ſuſcitare noſtrum
non eſt,ſed ungere nobis incumbit. Cur
hoc? nẽpe ne fœteat qui huiuſmodi eſt,
ne ſit cæteris odor mortis, ne pereffluat,
& penitus diſſoluatur. Emant pinde aro
mata ſua tres mulieres, mens, lingua, ma
nus. De his.n.ut arbitror, Petrus manda- *Ioan.21.*
tũ accepit tertio paſceř gregẽ dñi. Paſce,
inqt,mente,paſce ore,paſce opere. Paſce
animi oratione,uerbi exhortatione, exẽ-
pli exhibitione. Quærat igiť mẽs aroma-
ta ſua,añ oĩa cõpaſſionis affectũ, dehinc
rectitudinis zelũ:et inter hęc diſcretionis
ſpiritũ nõ omittat. Quoties peccantẽ ui-
deris fratrẽ,continuo pcedere debet cõ-
paſſionis affectus, tanq̃ cognatus huma
nitati, qppe quẽ concipis ex teipſo. Vos *Gala.6.*
(inqt apoſtolus) q ſpiritales eſtis, inſtrui-
te huiuſmodi in ſpiritu lenitatis, conſide-
rãs teipſum,ne & tu tenteris. Et cũ exiret
dñs baiulãs ſibi crucẽ, & plangerẽt ſuper
eũ nondũ qdẽ oẽs tribus terræ, ſed mulie
res paucę, cõuerſus ad eas: Filiæ, inqt, Hie *Luca.23.*
ruſalẽ,nolite fleř ſuper me:ſed ſuper uoſ-
ipſas flete, & ſuper filios ueſtros. Ordinẽ
diligẽter attẽde. Super uos, inqt, primo:
deinde ſup filios ueſtros. Temetipſum at
tende,ut alijs noueris cõpati,ut arguas ſpi
ritu lenitatis. Teipſum cõſidera, ne & tu
tẽteris. Sed qa exẽplũ efficacius pſuadet,
& altius imprimit aĩo, mitto uos ad ſan-
ctũ illũ ſenẽ: q cũ audiſſet peccaſſe unum
ex fratribus, amariſſime flebat, inqens: Il
le hodie, & ego cras. Qui ſic flebat ſuper
ſe,putas qa nõ cõpaſſus ſit fratri? Hic ita-
que cõpaſſionis affectus multis ſiqdẽ p-
deſt,qa aĩus liberalis cõtriſtare quẽ p ſe
uiderit anxiũ, erubeſcit. Sed qd agimus
q; nõnulli dura ceruice & attrita ſunt frõ
te,ut quo magis eis cõpatimur,tãto ma-
gis nr̃a & cõpaſſione & patientia abutũ
tur? Non'ne ſicut cõpatiebamur fratri, ita
ipſi iuſtitię cõpatiendũ eſt, quã uidemus
tã ĩprudẽter abijci, tã ĩprudẽter puocari?
Scio qa ſi qua in nobis eſt charitas, cõtẽ-
ptũ hunc dei ferre ęquanimiter non poſſu
mus. Hic eſt zelus iuſtitiæ quo aduerſus
delinquẽtes accẽdimur,tanq̃ pietate du
cti erga eã quã cõtemni uidemus iuſtitiã
dei. Veruntamen oportet ut priora ſibi
uẽdicet compaſſionis affectus. Alioqn in

ſpiritũ uehementi cõterimus naues Thar
ſis,cõterimus quaſſatũ calamũ:extingui
mus linũ fumigãs. Sed cũ uterq; aderit ui
delicet & cõpaſſionis affectus, & zelus
iuſtitiæ,neceſſe eſt ut adſit ſpiritus diſcre
tionis,ne fortè cũ oporteat hũc exhiberi
ille pcedat, & indiſcretio ipſa confundat
uniuerſa. Habeat itaq; mẽs nr̃a tertiũ ſpi
ritũ diſcretionis,ut miſcẽs aptè tpibus tẽ
pora, opportune æmulari et nihilominus
ignoſceř ſciat. Samaritanus ſit, cuſtodiẽs
& obſeruãs qñ oleũ miſericordiæ, qñ ui-
nũ feruoris exhibeat. Et ne fortè meũ pu
tetis inuẽtũ, pphetã audite in pſalmo hęc
Pſal.118. eadẽ & eodẽ ordine poſtulantẽ. Bonita-
tẽ inqt, & diſciplinã et ſciẽtiam doce me.
Sed unde hęc nobis? Neq; .n. talia pfert
uirtutũ germina terra cordis nr̃i:ſed ma-
gis ſpinas & tribulos germinat nobis.
Emere ergo oportet. A quo aũt emenda
Eſa.55. ſunt? Ab eo utiq; q ait: Venite ẽmite abſq;
argẽto & abſq; ulla cõmutatione uinũ et
& lac. Non ignoratis qd lactis dulcedo,
qd uini deſignet auſteritas? Quid eſt aũt
emere ſine argẽto & ſine cõmutatione?
Non talis eſt emptio apud amatores hu
ius ſeculi,ſed apud auctorẽ ſeculi,alia eſſe
Pſal.15. non põt. Propheta.n. dixit dño. Deus me
us es tu,qm̃ bonorũ meorũ nõ eges. Quã
igiť cõmutationẽ ei dabis hõ p gratia ſua
q nullius eget, & cuius ſunt uniuerſa? Gra
tia gratis dať,ẽt cũ emiť gratis emiť:qa qđ
dať p ea,nobis melius retineť. Tria ergo
aromata mentis numo pprię uoluntatis
emẽda ſunt, q̃ qdẽ dimittẽtes nihil amit
timus,ẽt & lucramur plurimũ cõmutan-
tes illã in melius,ut cõmunis fiat q̃ ppria
fuit. Porrò cõmunis uoluntas charitas ẽ.
Emimus ergo abſq; cõmutatione recipiẽ
tes qđ nõ habuimus, & qđ habuimus me
lius retinẽtes. Quãdo uerò cõpatieť fratri
q ĩ ppria uolũtate neſcit cõpati niſi ſibi?
aut qñ amãs ſeipſum diliget iuſtitiam, &
odio habebit iniqtatẽ? Simulare qdẽ põt
ante oculos hominũ ẽt & ſemetipſum ſe
ducere,ut cũ priuato amore uel odio du-
ciť, cõpaſſionis affectũ aut zelũ putet eſ
ſe iuſtitiæ. Verũ facile eſt noſſe,q̃ ſint alie
na à ppria uolũtate, q̃ ppria ſunt charita
tis,cui illa rectà fronte contrariã ſe cõſti-
tuit. Nam charitas benigna eſt, charitas *1.Cor.13.*
ſuper iniqtate non gaudet. Iam de ſpiritu
diſcretionis ſcimus,qa nihil ſic illũ extin-
guit qũo uoluntas ppria ſubuertẽs corda
hoĩum & rationis oculos claudẽs. Emen
da pinde ſunt tria mẽtis aromata, affect⁹
cõpaſſionis, rectitudinis zelus, et ſpiritus
diſcretionis, numo (ut dictũ eſt) pprię uo
lũtatis. Lingue quoq; aromata tria nihilo
minus ſunt, modeſtia in increpando, co-
pia in exhortãdo, efficacia in pſuadendo.
Vis habere hæc aromata? Eme illa à dño
deo tuo. Eme, inquã, ſicut & priora ſine
ulla cõmutatione:ut aliqd recipias: pdas
nihil. Eme à dño moderatã correptionẽ,
qa oĩno magnũ quoddã bonũ & datum
optimũ ẽ, & qđ habeãt pauci. Linguã.n.
(ut ait btũs Iacobus) nemo domare põt.
Videas multos (ſyncera licet intẽtione et *Iaco.3.*
benigno accedant aĩo) leuiter dicere qđ
grauiter audiatur. Volat irreuocabile uer
bũ:et qđ ſanare debuerat (q̃a mordacius
fortè uideť) exaſperat et exulcerat magis,
qñ negligẽtię addiť ĩpudentia,ẽt & impa
tientia cumulať, ut q ſordidus erat ſordę-
ſcat adhuc, declinãs in uerba malitiæ ad
excuſandas excuſationes in peccatis, ac
more phrenetici nõ ſolũ repellens, ſed &
mordere tẽtãs medici manũ. Multis quo
q; non ſuppetit uerborũ copia, ſed prę ſer
monis inopia linguã ſuã palato adhære-
ſcere ſentiũt, qđ & ipſum interdũ ſolet au
dictibus obeſſe nõ parũ. Alijs uerò ad ma
nũ eſt abũdãtia multa ſermonis, ſed q̃ di
cũt minus ſapiũt, minus acceptanť, et qa
grãm nõ habẽt, minus efficacia ſunt q̃ lo
quunť. Vides q̃ neceſſe ſit emere ab eo à
quo omne bonũ eſt, à quo oĩs ſciẽtia, mo
deſtiã in increpãdo, copiã in exhortãdo,
efficaciã in pſuadendo. Proinde eme iſta
numo cõfeſſionis, ut prius peccata tua cõ
fitearis, quã ad expurganda accedas alie
na. Magnũ pr̃ſus & mirabile ſacramẽtũ
aĩę ſuſcitatio. Vide ne ad illud ĩmũdus ac
cedas. Quod ſi fortè non potes innocẽs,
imo quia non potes, laua inter innocẽtes
manus tuas anteq; circũdes monumenta
dñi. Omnia ſiqdẽ in cõfeſſione lauanť. Et

hæc ablutio in quandam innocentiã tibi deputabitur, ut inter innocentes aſſiſtas. Ad altaris officiũ nemo accedit in ueſte cõmuni, ſed qſquis acceſſurus eſt albis induitur. Et tu ergo cum ad dñi monumẽtũ properas lauare, dealbare, induere ueſtimentis gloriæ, ut dicat̃ tibi. Confeſſionẽ

Pſal. 103. & decorẽ induiſti. Quia ubi confeſſio, ibi in conſpectu dñi pulchritudo eſt. Hæc ꝓ eo dicta ſunt ut aromata linguæ moderata increpatio, copioſa exhortatio, efficax perſuaſio numo cõfeſſionis emantur. Veruntamẽ legimus & quotidianis ẽt experimentis didicimus, cuius uita deſpicit̃, reſtat ut ꝑ̃dicatio contẽnat̃. Paret ergo & manus aromata ſua ne ſubſannet nos ſapiẽs tanq̃ pigrũ illũ, cui labor ſit manum ad os porrigere, ne poſſit dicere is quẽ arguit. Tu q aliũ doces, teipſum nõ doces. alligas.n.onera grauia et importabilia, et imponis ea in humeros hominum, digito

Nota. tuo nolens ea mouere. Dico uobis, ſermo qdem uiuus & efficax exemplũ eſt operis, facile ꝑſuadens qđ intendimus, dũ factibile ꝓbat eſſe qđ ſuademus. Pro huiuſmodi habeat neceſſe eſt ẽt manus aromata ſua, continentiã in carne, miſericordiã

Ad Tit. 2. in fratre, patientiam in pietate. Vnde apoſtolus ait. Sobrie & iuſte & pie uiuamus. Hæc.n.tria ſunt cõuerſationi nr̃æ maxime

Matt. 16. neceſſaria, qm̃ primũ debemus nobis, ſecundũ ꝓximo, tertiũ deo. Nã q fornicat̃, in corpus ſuũ peccat, magno illud priuãs honore & pauẽdo adijciens, pudendóq; dedecori, tollens membrũ Xp̃i & faciẽs membrũ meretricis. Ego aũt nõ ab ea tãtũ quæ tã abominabilis eſt, ſed ab oĩ uoluptate carnis continendũ dico. Ante oĩa igit̃ ꝑfectã hanc continentiã quære, quã debes tibijpſi. Nemo.n.tibi ꝓpinqiuor ẽ. Deihinc ad de miſericordiã quã debes ꝓ

2. Timo. 3. ximo, qa cũ eo ſaluandus es. Deinde pa

Actu. 14. tiẽtiã quã debes deo, qa ab eo ſalutãdus es. Omnes.n.q pie uolunt uiuere in Xp̃o ꝑſequutionẽ patient̃. Et ꝑ multas tribulationes oportet nos intrare in regnũ cœlorũ. Vide ergo ne ꝑ impatiẽtiã pereas, ſed uniuerſa ꝓ eo ſuſtine, q prior ꝓ te maiora ſuſtinuit, & apud quẽ infructuoſa patientia non erit, ſicut ait ꝓpheta. Patiẽtia pau

Pſal. 9. perum non peribit in finem. Porrò hæc manus aromata numo ſubiectionis emũtur. Hæc eſt enim quæ dirigit greſſus noſtros, & ſanctæ conuerſationis gratiam promeretur. Nam ſi contraria lex inuenta eſt in membris noſtris per inobedientiam, quis neſciat per obedientiam continentiam dari? Ipſa quoq; eſt quæ miſericordiã ordinare nouit, ipſa quæ patientiã & docet & donat. Cũ his igit̃ aromatib⁹ accede ad eũ in quo fides mortua eſt. Verum ſi conſideremus q̃ magnũ ſit ad nos ſuſcitare eum q huiuſmodi eſt, q̃ difficile ſit uel accedere ad cor eius quod lapidea quædã obſtinatio, & impudẽtia clauſit, puto q̃ dicere habeamus & nos. Quis reuoluet lapidẽ ab oſtio monumenti? Attamen dum ſic trepidi ueremur accedere cunctantes ad tam grande miraculũ, fit nonnunq̃ ut ſolita pietate, ꝑ̃parationem cordis noſtri audiat auris diuina, & ad uocẽ uirtutis eius reſurgat q erat mortuus. Et ecce angelus dñi, hilaritas quædam in uultu illius tanq̃ ĩ oſtio monumẽti nobis apparet & fulgor qdã index reſurrectionis, ut aperte uideat̃ facies eius ĩmutata, acceſſum ꝑ̃bens nobis ad cor ſuum, imò & aduocans, ipſumq; obſtinationis ſuæ reuoluens lapidẽ & ſedens ſuper eũ: ita ut ſuſcitata fide ipſa, ẽt linteamina qbus obuoluta fuerat ipſe demõſtret. Dumq; oĩa quę in corde ſuo prius actitabant̃ aperit, & confitet̃ quomodo ſeipſum ſepelierat intus, ipſam tepiditatem, & negligentiam ſuã prodens. Venite, inqt, & uidete locum ubi poſitus erat dominus. Matth. 28.

In tempore reſurrectionis, de Merſione Naamam septies in Iordane, & de mũdatione ſeptẽplicis lepræ, & de ſeptẽ apparitionibus domini reſurgẽtis, quibus ſeptem dona ſpiritus ſancti deſignantur. Ser. III.

SIcut in corporum medicina prius purgationes adhibentur, deinde refectiones, ut ſcilicet prius exinaniatur corpus ab humoribus noxijs, dehinc cibis ſanioribus foueatur, ſic medicus animarum dominus Chriſtus, cuius tota diſpenſatio quam exhibuit in carne medicina ſalutis eſt, ante paſſionem ſuã

ſeptẽ dedit purgationes, poſt ſreurrectionẽ ſuam totidem cibos ſalubres pariter

4. Reg. 5. & ſuaues. Heliſæus noſter Naam leproſum ſepties in Iordane mergi ꝑ̃cepit, qui interpretatur deſcenſus. In deſcẽſu domini noſtri Ieſu Chriſti.i. humilitate cõuerſationis eius quam exhibuit ante paſſionẽ, mũdamur et purgamur. In reſurrectione uero, & uita quã oſtendit quadraginta diebus reficimur, & delectabilibus paſcimur alimentis. Septempliciter.n. occupauit nos lepra ſuꝑbię, ĩ ꝓprietate poſſeſſionũ, in gloria ueſtium, in uoluptate corporum, in ore quoq; dupliciter, ſimiliter & in corde. Prima eſt lepra domus, qua diuites eſſe uolumus ĩ hoc ſeculo, ſed ab iſta mũdamur ſi immergimur ĩ Iordane.i.in Chriſti deſcenſu. Inuenimus.n.qm̃ ille cum eſſet diues, ꝓpter nos pauper factus eſt. Deſcẽdit ab inenarrabilibus cœli diuitijs, et ueniens in mundum nec iſtas qualeſcunq; diuitias habere uoluit, ſed in tanta paupertate uenit, ut natus cõtinuò poneretur in ꝑ̃ſepio, qa ei non erat locus in diuerſorio. Deniq; qs neſciat qm̃ filius hoĩs nõ habebat ut caput ſuũ reclinaret? Qui bene mergit̃ hic, qñ quæret diuitias huius mundi? Et uerè magna abuſio, & magna nimis, ut diues eſſe uelit uermiculus uilis, ꝓpter quẽ deus maieſtatis & dominus Sabaoth uoluit pauper fieri: Porrò in lepra ueſtis, omnẽ ſeculi huius põpoſam intellige uanitatem. Nã ab illa nihilo minus in Iordanis merſione mũdaberis, ubi inuenies Chriſtũ dñi uilibus pãnis inuolutũ factum opprobrium hoĩum, et abiectionẽ plebis. A lepra quoq; corporis mundamur in ipſo Iordane, ſi bene cogitantes dominicã paſſionẽ erubeſcimus ſequi corporis uoluptatẽ. At in ore (ut diximus) duplex eſt lepra. Cum.n.aduerſi qc quã contigerit murmuramus, & impatiẽtiæ uerbũ tanquã lepræ ſanies effluit. ſed ab hac mundamur, ſi illũ attendimus q tanq̃ ouis ad occiſionẽ ductus eſt, et non aperuit os ſuũ. Qui cũ malediceret̃ nõ remaledicebat, cũ pateretur nõ cõminabatur. In ꝓ̃ſperis quoq; contra eum q dixit, Non qui ſeipſum commendat ille ꝓbatus eſt, cõmendamus noſmetipſos, non in multa patientia ſed in arrogãtia, & inqnat nos altera lepra, uerbũ iactantiæ. Vt ergo mũdemur ab illa mergamur ĩ Iordane, & imitemur eũ q non q̃rebat gl'iã ſuã. Vñ & dęmonia q̃ clamabãt, qa ipſe eſſet dei filius, ꝑ̃cipiebat obmuteſcere, & illuminatos cæcos dicere ꝓhibebat. In corde duplex eſt lepra, ꝓpria uolũtas, & ꝓpriũ cõſiliũ. Lepra utraq; nimis peſſima, eoq; ꝑniciosior, quo magis interior. Volũtatẽ dico ꝓpriã q̃ nõ ẽ cõmunis cũ deo et hoĩbus, ſed nr̃a tãtũ, qñ qđ uolum⁹ nõ ad honorẽ dei, nõ ad utilitatẽ fratrũ, ſed ꝓp noſmetipſos facimus nõ intendentes placer̃ deo & ꝓdeſſe fratribus, ſed ſatisfacere ꝓprijs motib⁹ aĩoꝝ. Huic cõtraria eſt recta frõte charitas q̃ deus eſt. Hęc.n.aduerſus deũ inimicitias exercẽs ẽ, et guerrã crudeliſſimã. Quid.n.odit aut punit de⁹ ꝑ̃ter ꝓpriã uolũtatẽ? Ceſſet uoluntas ꝓpria & ĩfernus nõ erit. In quẽ.n.ignis ille deſæuiet, niſi in ꝓpriã uoluntatẽ? Etiam nunc cũ frigus aut famẽ, aut aliqd tale patimur, qd lædit̃ niſi ꝓpria uoluntas? Quod ſi uoluntarie ſuſtinemus, ipſa iam uoluntas cõmunis ẽ, ſed infirmitas q̃dã & uelut pruritus uolũtatis adhuc de ꝓprio eſt, & ĩ illo oẽs pœnas ſuſtinem⁹ donec penit⁹ cõſumat̃. Nam uoluntas illa ꝓprie dicit̃ cui aſſentimus, et cui ſe liberũ inclinat arbitriũ. Hęc aũt deſideria & concupiſcentiæ quæ inuitos tenent nõ uoluntas, ſed corruptio uoluntatis eſt. Porrò uoluntas ꝓpria quo furore dñm maieſtatis ĩpugnet, audiãt, et timeãt ſerui ꝓprię uolũtatis. Primo nanq; ſeipſam ſubtrahit, et ſubducit ei⁹ dñatui, cu tanq̃ auctori ſeruir̃ iur̃ debuerat, dũ effici t̃ ſua. Sed nunqd cõtẽta erit hac iniuria? Addit adhuc, & qđ in ſe eſt oĩa quoq; q dei ſunt tollit, et diripit. Quẽ.n.modũ ſibi ponit humana cupiditas? Non ne q ꝑ uſurã acquirit pecuniã modicã ſimiliter mũdũ lucrari conaret̃ uniuerſũ ſi nõ deeſſet poſſibilitas, ſi ſuppeteret uoluntati facultas? Dico fiducialr̃, nemini q ſit ĩ propria Nota. uolũtate, poſſet uniuerſus mũdus ſufficere. Sed utinã uel rebus iſtis eſſet cõtẽta, ne in ipſum (horribile dictu) deſæuiret au-

ctorē. Nunc aūt & ipſum (quantū in ipſa
eſt) deū perimit uolūtas ꝓpria. Omnino
.n. uellet deū peccata ſua aut uindicarī nō
poſſe aut nolle, aut ea neſcire. Vult ergo
eū non eſſe deū, q̄ quantū in ipſa eſt uult
eū, aut ĩpotentē, aut iniuſtum eſſe, aut inſi
pientē. Crudelis planè & oĩno execrāda
malitia, q̄ dei potentiā, iuſtitiā, ſapiētiā ꝑi
re deſiderat. Hæc eſt crudelis beſtia, fera
peſſima, rapaciſſima lupa, & leęna ſæuiſ-
ſima. Hæc eſt ĩmundiſſima lepra animi ꝓ
pter quā in Iordane mergi oporteat, &
imitari eū q nō uenit facere uolūtatē ſuā.
Vnde & ĩ paſſione, nō mea inqt uolūtas,
ſed tua fiat. Lepra uerò ꝓprij̄ conſilij̄ eò ꝑ
nicioſior eſt quò magis occulta, et quātò
plus abūdat, tantò ſibi qſqꝫ ſanior eſſe ui
deť. Hæc illoꝝ eſt q zelū dei habent, ſed
non ſcd̄m ſcientiā, ſequentes errorē ſuū,
& obſtinati in eo, ita ut nullis uelint cōſi-
lij̄s acqeſcere. Hi ſunt unitatis diuiſores,
inimici pacis, charitatis expertes, uanita-
te tumētes, placentes ſibi, & magni ĩ ocu
lis ſuis, ignorātes dei iuſtitiā, & ſuā uolen
tes cōſtituere. Et q̄ maior ſuperbia q̄ꝫ ut
unus homo toti congregationi iudicium
ſuū p̄ferat, tanq̄ꝫ ipſe ſolus habeat ſpiritū
dei? idololatriæ ſcelus eſt nō acqeſcere, et
quaſi pctm̄ ariolādi repugnare. Eant nūc
q ſe faciunt religioſiores alij̄s, q nō ſunt ſi
cut cæteri hoīum, ecce arioli, & idolola-
træ facti ſunt: ſi tn̄ uel ei, q dixit hoc plus
Matth. 18. q̄ꝫ ſibi iudicāt eſſe credēdū. Neqꝫ hinc diſ
ſonat ueritatis ſermo, quē dixit. Si eccle-
ſiā non audierit, ſit tibi ſicut Ethnicus, &
Publicanus. Sed ubi poterit hęc lepra mū
dari niſi in Iordane? Ibi mergere, qcunqꝫ
huiuſmodi es, & attēde qd fecerit magni
cōſilij̄ angelus, qūo conſiliū ſuū poſtpo-
ſuerit conſilio uel magis uoluntati mulie
ris unius (beatā uirginē loquor,) & fabri
Luce. 2. pauperis, ipſe eſt Ioſeph. Inuētus .n. in me
dio doctorū audiens eos, & interrogans
quodāmodo increpatus à matre eſt. Fili
qd feciſti nobis ſic? At ille. Quid erat, in-
qt, ꝙ me q̄rebatis? Neſciebatis qa in his
q̄ patris mei ſunt oportet me eſſe? At illi
nō intellexerūt uerbū. Et qd fecit uerbū?
Non capiebať in ſe, deſcēdit, ita ut eſſet
etiam ſubditus illis. Quis iam non erubē
ſcat obſtinatus eſſe in conſilio ſuo qn̄ ſuū
ſapiētia ipſa deſeruit? Sic mutauit cōſiliū
ſuū, ut qd̄ iam tunc ceperat, extunc uſqꝫ
ad triceſimū ætatis ſuæ annū ꝓrſus dimi-
ſerit. nihil .n. ab hoc duodecimo anno de
eius doctrina uel operibus ĩuenis uſqꝫ ad
annos triginta. Sed fortè q̄rendū ab ipſo
eſt qūo uoluntatē ſuā, conſiliū ue relique
rit. O dn̄e uolūtas de qua dixiſti, ut nō fie
ret, ſi bona nō erat, qūo tua erat? Si bona
erat quare derelicta eſt? ſic et cōſiliū ſi nō
bonū, qūo tuū? ſi bonū, qūo relinquēdū?
Et bona erant, & eius erant, neqꝫ minus
tn̄ relinquenda ob hoc uidelicet ut fierēt
meliora: Neqꝫ .n. oportebat ꝓpria p̄iudi-
carī cōmunib⁹. Erat ergo uolūtas Xp̄i, et
bona erat qua dicebat. Si fieri poteſt, trā Marci. 14.
ſeat à me calix iſte, ſed ea de qua dicebat,
fiat uoluntas tua, melior erat: qa commu
nis non ſolū patris, ſed & Chriſti ipſius
(oblatus eſt .n. qa ipſe uoluit) & noſtra.
Niſi .n. granū frumenti cadens in terram
mortuū eſſet, ipſum ſolum maneret, mor
tuū uerò multū fructū attulit. Atqꝫ hæc
uolūtas patris erat, ut uidelicet haberet
quos adoptaret ĩ filios. Xp̄i erat ut ſit ip̄e
primogenitus in multis fratribus. Noſtrā
erat, qa ꝓ nobis faciebať ut redimeremur.
De cōſilio idē dicimus. Xp̄i .n. erat, & bo
nū erat conſiliū illud qd̄ ait, qa in his q̄ pa
tris mei ſunt, oportet me eſſe. Sed qa illi
nō intellexerunt mutauit illud cōſiliū, ut
nos mūdaret ab ea lepra q̄ ꝓprij̄ cōſilij̄ ē.
Exēplū .n. dedit nobis, ut et nos it facia-
mus. Nā ab initio nouerat qd eſſet factu-
rus, ſed uoluit formā nobis huius humili-
tatis exhibere, & ad lauādā peſſimā hāc
leprā diuinū in ſeipſo parare Iordanē. Au
diāt igiť utriqꝫ pariter q ꝓpriæ uolūtatis
& q ꝓprij̄ cōſilij̄ lepra ſordēt, audiant qd
ſpūs dicat eccl̄ij̄s breui uno uerſiculo le-
prā utrāque cōdēnās. Sapientia, ait, q̄ de Iaco. 3.
ſurſum eſt, primū qdē pudica eſt cōtra ꝓ
priæ uolūtatis ĩpuritatē, deinde pacifica
cōtra conſilii ꝓprij̄ obſtinatā rebellionē.
Dū ab his ſeptē purgatus fuerit ęger, tan
quā poſt ſeptē cellas q̄rat ſeptē fercula q̄
ſunt ſeptē ſpūs ſcti dona. Porrò ſicut in ui

ta dn̄i ante paſſionē ſeptē purgationes in
uenimus, ſic & in apparitionibus ſeptē q̄
poſt reſurrectionē factæ leguň, ſeptē illa
dona ſpiritus ſancti poſſumus ĩuenire. In
prima ſpiritū timoris accipe qn̄ mulieri-
bus ſanctis uenientibus deſcendit angelus
de cœlo, et terręmotus factus eſt, ita ut ip
ſas timore perterritas oportuerit ab ange
lo cōſolari. In ſpiritu pietatis apparuit Si-
moni, qa magna & oĩno & uerè dn̄o Ieſu
digna pietatis dignatio, ꝙ ei quaſi ſingu-
lariter & ante cæteros dignatus eſt appa
rere, quē p̄ cæteris de negatione eius rea
cōſciētia cōfundebat, ut ubi abūdauit de
Rom. 5. lictū, ſupabundaret & gr̄a. In ſpū ſciētiæ
duobus ꝑgētib⁹ in Emaus ſcripturas ex-
poſuit, incipiēs à Moyſe et ꝓphetis. In ſpi
ritu fortitudinis ianuis clauſis ĩtrauit oſtē
dens manus & latus, ſicut ſolent in ſignū
uirtutis clypeorū foramina demonſtrari.
In ſpiritu conſilij̄ fruſtra in piſcatione la-
borātes mittere in dexterā rete cōſuluit.
In ſpiritu intellectus aperuit illis ſenſum
ut ĩtelligerēt ſcripturas. In ſpiritu ſapiētię
die quadrageſimo apparuit eis, qn̄ uiden
tibus illis eleuatus eſt, & uiderūt filiū ho
minis aſcendētē ubi erat prius. Vſqꝫ ad il-
lam .n. diem quaſi per ſtultitiam prædica
tionis ſaluos faciebat credentes. poſt-
quam uerò coràm eis aſcēdit ad patrem,
iam cœpit ſapientia declarari.

In tempore reſurrectionis, quomodo quibuſdā non dum natus eſt Chriſtus, quibuſdam nondum paſſus, quibuſdam nondum reſurrexit, quibuſdam nondum aſcendit in cœlum, quibuſdam nōdum miſit ſpiritum ſanctum. *Sermo.* IIII.

OMnia q̄ de ſaluatore legimus me
dicamina ſunt aĩarū noſtraꝝ. Vi-
deamus ergo ne qn̄ fortè dicať de
nobis. Curauimus Babylonē & nō eſt ſa
nata. Cogitet unuſqſqꝫ quātū operenť in
eo tam ſalutaria medicamēta. Sunt .n. q-
bus nondū natus eſt Xp̄s, ſunt qbus nō-
dū eſt paſſus, ſunt qbus nō reſurrexit uſqꝫ
adhuc. Alij̄s quoqꝫ nondū aſcendit, alij̄s
Philip. 2. nondū miſit ſpiritū ſanctū. Quomodo .n.
operať eius humilitas, q cū in forma dei
eſſet non rapinā arbitratus eſt eſſe ſe ęqua
lē deo, ſed ſemetipſum exinanuit formā
ſerui accipiens: qūo inquā dei humilitas
in ſuperbo homine operatur? Quæ illius
humilitatis ueſtigia in his qui adhuc toto
deſiderio terrenis diuitij̄s & honoribus
inhiant? An non modo exhilaratur con-
ſcientia ueſtra fratres mei, ꝙ dicere pote
ſtis: Paruulus natus eſt nobis? Sunt qbus Eſaiæ. 9.
nōdum eſt paſſus Chriſtus, q labores fu-
giūt & mortē metuunt uſqꝫ adhuc, quaſi
uerò ille & labores ſuſtinendo, & mortē
moriendo non uicerit. Sunt qbus nondū
ſurrexit, q ĩ laborū anxietate et afflictione
pœnitentiæ morte afficiuntur tota die, nō
dum ſpūali cōſolatione recepta. Sed niſi
breuiati fuiſſent dies illi, qs poſſet ſuſtine
re? Alij̄s ſurrexit Chriſtus, ſed nōdū aſcen
dit, imò cū eis adhuc pia dulcedine cōmo
rať in terris, his. ſ. q in deuotione ſunt tota
die, flent in orationibus, ſuſpirant in medi
tationibus ſuis, & oĩa feſtiua & iucunda
ſunt eis, & per omnes dies illos continuū
Alleluia cantatur. Sed oportet lac eis ſub
trahi, ut diſcant ueſci ſolido cibo, & expe
dit eis ut Chriſtus uadat, & hæc tēpora-
lis deuotio ſubtrahatur. Sed quando hoc
capere poterunt? Deſertos ſeſe à dn̄o, pri
uatos gratia conqueruntur. Sed expectēt
paululum, ſedeāt in ciuitate, donec induā
tur ſolidiori quadā uirtute ex alto, & ma-
iora ꝑcipiant chariſmata ſpiritus ſancti, ſi
cut apoſtoli ꝓmoti ſunt in gradum altio-
rem & ſupereminentiorem uiam charita
tis ingreſſi, non iam ſoliciti qūo flerēt pau
lulum, ſed quomodo magna quadam ui-
ctoria de cōmuni aduerſario triūpharēt,
& cōculcarent Sathanā ſub pedibus ſuis.

In octaua Paſchæ de tribus teſtimonij̄s in cœlo & in terra. *Sermo.* I.

OMne quod natū eſt ex deo uincit
mundū. Poſtq̄ꝫ unigenitus dei nō 1. Ioan. 5.
rapinā arbitratus eſt eſſe ſe æqua
lē deo, hoīs quoqꝫ dignatus eſt fieri filius
& habitu inuentus ut homo, non immeri
to iam de cœleſti generatione exiguitas
humana præſumit. Neque enim indignū
eſt Deo, eorum fieri patrem quorum ſe
Chriſtus fecerit fratrem. hinc eſt ꝙ bea-
tus Ioānes qui ſæpius nobis ac ſtudioſius
hanc cōmendat adoptionē filiorū dei, in

ipſo quoq; euangelij ſui principio. Quot-
quot, inqt, receperunt eũ dedit eis ptãtẽ
Ioan. 1. filios dei fieri. Huic ergo uerbo ſimile eſt
qđ audiuimus hodie de eius epiſtola reci
tari. Omne, inqt, qđ natũ eſt ex deo, uin-
1. Ioan. 5. cit mundũ. Quotquot. n. ſunt Chriſti, cũ
1. Ioan. 15. Chriſto eos mundus odit, ſed cũ Chriſto
ſuperat̃ pariter & ab ipſis. Nolite, ait, mi-
rari ſi odit uos mundus, ſcitote qa priorẽ
Ioan. 16. me uobis odio habuit. Et itẽ. Confidite,
Roma. 8. inqt, qa ego uici mundũ. Sic nimirũ mani
feſta fit ſermonis illius ueritas quẽ ait apo
ſtolus. Quos pſciuit inqt (haud dubiũ qn
deus pater) & pdeſtinauit cõformes fieri
imaginis filij ſui. Vide cõformationẽ. Poſt
ipſum adoptant̃, ut ſit ipſe primogenitus
in multis fratrib⁹. poſt ipm odit mundus
eos, poſt ipſum et ab eis uincit̃ mũdus. Be
ne ergo qđ natũ eſt ex deo uincit mũdũ,
ut ſit teſtimoniũ cœleſtis generationis ui
ctoria tentationis. & ſicut is q filius eſt p
naturã, mũdũ cũ ſuo principe triũphauit:
ſi & nos uictores inueniamur quotquot
ſumus filij adoptionis. Victores ſanè ſed
in ipſo q cõfortat nos, in quo & poſſum⁹
oia: qa hæc eſt uictoria q̃ uincit mundũ, fi
des nr̃a. Fide ſiqdem in dei filios adopta
mur, fidẽ ĩ nobis mũdus ĩ maligno poſit⁹
odit atq; pſeqtur, fide quoq; & uincit̃ ſi-
cut ſcriptũ eſt. Sancti p fidẽ uicerunt re-
Hebr. 11. gna. Quidni attribuat̃ fidei uictoria cuius
Abdiæ. eſt ẽt uita? Iuſtus, inqt, ex fide uiuit. Quo-
ties ergo tẽtationi reſiſtis, quoties uincis
malignũ, noli pprijs tribuere uiribus, no
li in te ſed magis in dño gloriari. Quãdo
.n. fortis ille armatus tuę cederet infirmi-
tati? Audi deniq; qd dñici conſtitutus pa
1. Pet. 5. ſtor ouilis admoneat. Aduerſarius, inqt,
ueſter diabolus tanq̃ leo rugiẽs circuit q̃-
rẽs quẽ deuoret, cui reſiſtite fortes ĩ fide.
Hebr. 11. Vides quẽadmodũ ſibi ueritatis teſtimo
1. Pet. 5. nia cõcinãt? Paulus fide regna uiciſſe ſan-
1. Ioan. 5. ctos, Petrus principi mundi reſiſtendũ in
Textus. fide. Ioannes quoq;. Hæc eſt inquit, uicto
ria q̃ uincit mũdum fides noſtra. Sequit̃.
Quis eſt qui uincit mundum, niſi qui cre-
dit quoniam Ieſus eſt filius dei? Certum
id quidem fratres, omnem qui non credit
in filium dei, ex hoc ipſo iam nõ modo ui

ctũ eſſe, ſed ẽt iudicatum. Sine fide. n. im-
poſsibile eſt placere deo. Verũtamen po
teſt fortè mouere q tam multos uidem⁹
credẽtes Ieſum filiũ dei eſſe, adhuc tamẽ
mũdi nihilominus cupiditatib⁹ irretitos.
Quid ergo ait, Quis eſt q uincit mundũ,
niſi q credit qa Ieſus eſt filius dei, cũ & ip
ſe iã mundus id credat? An non ipſi quoq;
dæmones & credũt & cõtremiſcũt? Sed
dico. Putas ne filiũ dei reputat Ieſum, qſ-
qs ille eſt hõ, q ipſius nec terretur cõmina
tionibus nec attrahit̃ pmiſſionibus, nec p
ceptis obtẽperat, nec cõſilijs acquieſcit.
Non'ne is ẽt ſi fateat̃ ſe noſſe deũ factis ta Iaco. 2.
men negat? Porrò fides ſine opibus mor-
tua eſt in ſemetipſa. Nec ſanè mirũ uideri
põt ſi nequaq̃; uincit, q̃ nec uiuit qdẽ. Quę
ris quæ nã ſit uiuida & uictorioſa fides? Il
la ſine dubio, per quã Chriſtus habitat in
cordibus noſtris. Chriſtus. n. & uirtus eſt
& uita noſtra. Cum Chriſtus apparuerit Col. 3.
uita ueſtra (ait apoſtolus) tunc & uos ap
parebitis cũ ipſo in gloria. Vnde gloria ni
ſi de uictoria? Aut quare cũ ipſo appare-
bimus, niſi qa in ipſo & uincimus? Deni-
que ſi his tantũ data eſt ptãs filios dei fie
ri, q ſuſcipiunt Chriſtũ, de his quoq; ſolis
intelligendũ eſt quod dicit̃. Oĩs q natus 1. Ioan. 5.
ẽ ex deo, uincit mũdũ. Inde eſt q hic quo
que cũ dixiſſet, qs eſt q uincit mundũ niſi
qui credit quia Ieſus eſt filius dei? ut pla
nius faceret eam cõmendari fidẽ, per quã
ut dictũ eſt Chriſtus in cordibus noſtris
habitat, addidit continuo de ipſius aduẽ
tu dicens Hic eſt qui uenit per aquam & Vbi ſupra
ſanguinẽ Ieſus Chriſtus. Adhuc autem ſu
pereminentiorem uiam oſtendens, & ſpi
ritus eſt inquit q teſtificat̃, qm̃ Ieſus eſt fi-
lius dei. Sanè q interponit (ſignãter repe-
tẽs) nõ in aqua ſolũ, ſed in aqua & ſangui
ne, ad Moyſi differẽtiã arbitror accipien
dũ. Moyſes qdẽ in aqua uenit à qua et no
men accepit ut Moyſes uocaretur. Reco Exo. 2.
lãt qbus nota eſt hiſtoria ueteris teſtamẽ
ti quẽadmodũ ĩ Aegypto dũ paruuli oẽs
Iſraelitici germinis necarent̃, expoſitũ in
aquis Moyſen tulerit filia Pharaõis. Et ui
de ſi non manifeſtè Chriſti, & in hoc ipſo
uidet̃ pceſſiſſe figura. Simili nẽpe cũ Pha-
raone

raone ẽt Herodes ſuſpitione laborãs ad
eadẽ cõuerſus eſt crudelitatis argumẽta,
ſed eodẽ mõ eſt & ipſe deluſus. Vtrobiq;
punius ſuſpecta pſona trucidat̃ numero-
ſitas puerorũ, utrobiq; q quærebat̃, eua-
dit. Et qũo Moyſen filia Pharaonis, ita
Chriſtũ quoq; Aegyptus (q̃ non immeri
to Pharaonis intelligit̃ filia) ſuſcepit con-
ſeruandũ. Manifeſtè tñ pluſquã Moyſes
hic, utpote q uenerit nõ in aqua tm̃, ſed in
aqua, et ſanguine. Aquæ. n. multæ, populi
multi. Venit ergo in aqua tantũ, q cõgre-
gauit qdẽ ppl'm, ſed populũ nõ redemit.
Nã & ipſa quoq; de ſeruitute Aegyptia
liberatio, non Moyſi, ſed agni ſanguine
facta eſt, liberandos nos pfigurans à ua-
na nr̃a cõuerſatione huius ſeculi ſanguine
agni ĩmaculati Xp̃i Ieſu. Hic eſt uerus le-
gifer noſter, apud quẽ copioſa eſt redem
ptio: mortuus eſt. n. nõ tm̃ p gente, ſed ut
filios dei q diſpſi erãt cõgregaret in unũ.
Memẽto ſanè hũc eſſe Ioannẽ, q uidit, et
teſtimoniũ phibuitet, ſcimus qa uerũ ẽ te
ſtimoniũ eius exiſſe de latere dñi dormiẽ
tis in cruce ſanguinem ſimul, & aquã: quo
uidelicet dormienti nouo Adæ noua de
latere ſuo pferretur pariter & redimeret̃
eccleſia. Sic ergo hodie quoq; ad nos per
aquã & ſanguinem uenit, ſit aqua, & ſan
guis teſtimoniũ aduentus eius, fideiq; ui-
ctricis. Non ſolũ autẽ, ſed teſtimoniũ eſt
maius his quod phibet ſpiritus ueritatis.
Horũ triũ teſtimoniũ uerum certumq; ẽ,
& felix aĩa q̃ meret̃ illud accipere. Tres
.n. ſunt q teſtimoniũ dãt in terra, ſpiritus,
aqua, et ſanguis. In aqua qdem baptiſmũ
intellige, in ſanguine martyrium, in ſpiri-
Roma. 5. tu charitatẽ. Spiritus. n. eſt qui uiuificat, et
fidei uita dilectio. Deniq; ſi quæris quid
ſpiritui, & charitati? reſpondeat Paulus
Quia charitas dei diffuſa eſt in cordibus
nr̃is, p ſpiritũ ſanctũ, qui datus eſt nobis.
Neceſſario quoq; ſpiritus addit̃ aquæ &
1. Cor. 13. ſanguini, cui eodẽ apoſtolo teſte ſine cha
ritate qcquid habeas nihil pſit. Iam uerò
qa baptiſmũ aqua, martyriũ diximus ſan
guine deſignari: memento & unicum &
quotidianũ eſſe baptiſmum, ſimiliter &
martyriũ. Eſt. n. & martyrij genus, & quę

dam effuſio ſanguinis in quotidiana cor-
poris afflictione. Eſt & baptiſmus aliqs
in compunctione cordis, & lachrymarũ
aſſiduitate. Sic quippe infirmis, et puſillis
corde neceſſe eſt, ut quem ſemel p Chri-
ſto ponere non ſufficiunt, ſaltem mitiori
quodã, ſed diuturniori martyrio ſangui-
nem fundant. Sic & baptiſmi ſacramen-
tum qm̃ iterari nõ licet, his qui ſæpius in
multis offendunt, frequenti oportet ablu
tione ſuppleri. Vnde & pphetà. Lauabo, Pſalm. 6.
inqt, p ſingulas noctes lectũ meũ, lachry
mis meis ſtratũ meũ rigabo. Vis ergo noſ
ſe qs eſt q uincit mundũ? Quæ in eo uincẽ
da ſunt, diligentius intuere. Siqdẽ & hoc 1. Ioan. 2.
ipſum beatus iſte Ioannes indicat dicẽs.
Chariſſimi nolite diligere mundũ, neque
ea quæ in mundo ſunt. Omne. n. qđ in mũ
do eſt, concupiſcentia carnis eſt, & con-
cupiſcentia oculorum, & ambitio ſeculi.
Hæ ſunt tres turmæ quas fecerunt Chal-
dęi, ſed memini quoq; ſanctũ Iacob feciſ Gene. 32.
ſe tres turmas, cũ timeret à facie Eſau re-
diens de Meſopotamia. Et uobis ergo
aduerſus triplex genus tẽtationis triplici
opus eſt munimẽto, ut carnis qdẽ cõcupi
ſcentia ipſius mortificatione uincat̃ (quã
ſi meminiſtis ĩ ſanguinis teſtimonio dixi-
mus intelligẽdã) oculorũ uerò cõcupiſcẽ
tiã ſuperet ſtudiũ compunctionis, & aſſi
duitas lachrymarũ. Porrò ambitionis ua
nitatẽ uirtus charitatis excludat, q̃ ſola ca
ſtificat aĩum, ſola purgat intẽtionẽ. Certũ
qppe triũphati mũdi teſtimoniũ ẽ, ſi cor
pus caſtiges, & ſubijcias ſeruituti, ne pni-
cioſa libertate ſeruiat uoluptati, ſi fletui p
beas oculos magis q̃; petulantiæ, uel cu-
rioſitati, ſi deniq; ſpirituali dilectione fla
grãs nulli aĩum dederis uanitati. Merito
ſane unus ẽ q in terra pariter, & in cœlo te
ſtimoniũ phibet ſpũs, qa ſiue copis affli-
ctio ceſſabit, ſiue lachrymarũ fons exicca
bit̃, ſed charitas nunquã excidit. Prælibà-
tio quędã eſt in pſenti, cõſummatio et ple
nitudo in futuro manet. Veruntamẽ licet
maneat poſt aquam, & ſanguinẽ ſpiritus
(aqua qppe & ſanguis regnũ dei nõ poſ-
ſidebũt) interim tñ aut uix aut nullo mõ
inuenire eſt ſpiritũ ſine illis, quoniam hi

tres,inquit,unum ſunt:ut quolibet ex his
tribus deficiēte,adeſſe cętera nō p̃ſumas.
Simul uerò iūcta teſtimonia iſta credibi-
lia facta ſunt nimis,nec poterit cui in ter-
ris ſuppetunt hæc, carere teſtimonio uel
in cœlis.Cōfitetur dei filiū coràm hoībus
non uerbo neq; lingua,ſed opere & ueri-
tate,et filius quoq; cōfitebitur eum corã
angelis dei.An uerò ei deeſſe poterit in te
ſtimonio pater cui filiū uideat atteſtãtē?
Sine dubio cōfitebitur & ipſe qđ uiderit
in abſcondito. Sed neq; ſpiritus q̃dem à
patre filioq́; diſſentiet quippe q patris fi-
lijq́; ſit ſpiritus.Deniq; quodammodo ca
reat teſtimonio eius in cœlo, q habere il-
lud meruit et in terra?Tres ergo ſunt qui
teſtimoniū dant in cœlo, pater, & filius,
& ſpiritus ſanctus. Et nequã fortè diſſo-
nantiã ſuſpiceris,hi tres unum ſunt. Ma-
gnū profecto habituri ſunt teſtimonium
quos in cœlo pater ſuſceperit tanquam
filios & hęredes,filius aſciuerit tanquam
fratres & cohęredes,ſpiritus ſanctus ad-
hærentes deo unum ſpiritū faciat eſſe cū
eo.Eſt.n.ſpiritus ipſe indiſſolubile uincu-
lum trinitatis,per quem ſicut pater,& fi-
lius unum ſunt, ſic & nos unum ſumus in
ipſis,eo miſerante,qui pro diſcipulis hoc
ipſum orare dignatus eſt Ieſu Chriſto do
mino noſtro.

De iiſdem teſtimonijs. Sermo. I I.
Vnde ſupra.

E X epiſtola beati Ioannis hodie
nobis eſt lectio recitata, in qua
diſcimus teſtimoniū dari triplex
in cœlo,triplex in terra.Et q̃dem pro meo
ſapere illud ſtabilitatis,hoc reparationis
eſt ſignū:illud angelos,iſtud homines:il-
lud beatos à miſeris, iſtud iuſtos diſcer-
nit ab impijs.Angelis ſiquidem qui in pri
ma illa præuaricatione ſuperbiente luci-
fero in ueritate ſteterunt,merito teſtimo
nium perhibet uiſio trinitatis,hominibus
quos diuina miſeratio ſaluat ſpūs, aqua,
& ſanguis.Quidni perhibeat teſtimoniū
pater à quibus honoratus eſt, ut pater?
Tibi uerò maligne ſic loq̃tur.Si ergo ego *Mala.1.*
pater,ubi eſt honor meus?Careas omni-
no neceſſe eſt teſtimonio patris, cuius ti-
bi gloriam uſurpare conaris,non honora
re eum cupiens,ſed ęquare.Sedebo,inq̃t, *Eſa.14.*
in monte teſtamēti, & ſimilis ero altiſſi-
mo.Ita'ne modo creatus,patri ſpirituum
conſedebis?Et certè necdum tibi dixit.Se *Pſal.109.*
de à dextris meis.Si neſcis ô impudēs,uni
genitus ille eſt cui æterna generatione pa
tris ęqualitas collata eſt,& cōſeſſus. Tu
rapinã cogitans eſſe æqualis deo,filio glo
riã īuides,gl'iã quaſi unigeniti à pr̃e, ut ne
ab ipſo q̃dē teſtimoniū merearis habere.
An uero poterit deteſtato à patre & filio
utriuſq; ſpiritus atteſtari?Abominat̃ ſup-
bum ꝓfecto & inquietum, qui ſuper q̃e-
tum,& humilē requieſcit. amator pacis,
& unitatis conſecrator, aduerſum te pro
pace & unitate zelatur. Quid mirum fra
tres ſi timemus ne fortè puſillam hanc ui
neã dn̄i depaſci ſingularis ferus incipiat?
Quantos.n.cœleſtis uineę palmites pri-
ma illa ſingularitas conculcauit? Sed for
tè ſuperbiam quidam in eo facile aduerti
ſtis,non aūt ſingularitatē.Dico ergo.Vbi
ſtabat uniuerſitas angelorum, nunquid
caruit ſingularitatis uitio, qui ſedere uel-
le præſumpſit?An fortè quæritis unde mi
hi nota ſit hæc ſtatio angelorū?Duos te-
neo idoneos teſtes,quorum uterq; quod
uidit hoc teſtatur.Vidi dn̄m ſedentē(ait *Eſaiæ.6.*
Eſaias)Seraphim aūt ſtabant.Et Daniel, *Dani.7.*
millia inq̃t,miliū miniſtrabãt ei,et decies
centena milia aſſiſtebant ei.An & tertiū
deſideratis,ut in ore trium teſtiū ſtet om
ne uerbum?Apoſtolū ꝓfero qui uſq; ad
tertiū raptus eſt cœlum,& rediens loque
batur. Non'ne oēs adminiſtratorij ſunt *Hebr.1.*
ſpiritus?Siccine ubi ſtant omnes, Vniuer
ſi miniſtrant,tu pacis inimice ſedebis?Pla
nè contriſtas ſpiritum qui habitare facit
unius moris in domo Offendis charitatē,
q̃a ſcindis unitatē,rūpis uinculum pacis.
Merito ꝓinde angelorum, qui ſuum nec
ordinem,nec domicilium reliquere,cha-
ritati,unitati, & paci ſpiritus atteſtatur,
à quo ſanè tua & inuidia & ſingularitas
& inquietudo reprobatur. Et hæc quidē
de eo teſtimonio quod datur in cœlis.Eſt
& aliud quod datur in terra ad diſcernen
dos utiq; q in ea ſunt exules ab indigenis,

hoc eſt cœli ciues à ciuibus Babylonis.
Quando.n. ſine teſtimonio electos ſuos
deſerat deus?aut certè quæ nam eis eſſe
poterat conſolatio inter ſpem & metum
ſolicitudine anxia fluctuantibus, ſi nullū
oīno electionis ſuæ habere teſtimonium
mererentur? Nouit dn̄s q ſunt eius, & ſo
lus ipſe ſcit quos elegerit à p̃cipio.Quis
uerò ſcit hoīum,ſi ē dign⁹ amor̃ uel odio?
Quòd ſi ut certū eſt,certitudo nobis oīno
negat̃,nunquid non tanto delectabiliora
erunt, ſiqua fortè electionis huius ſigna
poſſimus inuenire? Quã.n.requiem habere
pōt ſpiritus noſter dū p̄deſtinationis ſuę
nullū adhuc teſtimoniū tenet? Fidelis ꝓ-
inde ſermo & omni acceptione dignus,
quo ſalutis teſtimonia cōmēdant̃.Hoc ſa
nè uerbo & electis conſolatio miniſtrat̃,
et ſubtrahit̃ reprobis excuſatio.Cognitis
ſiq̃dē ſignis uitæ,q̃ſquis hęc negligit,ma-
nifeſte cōuincit̃ ī uano acciper̃ aīam ſuã,
& ꝓ nihilo habere terram deſiderabilē
cōprobat̃.Tres ſunt,inq̃t,q teſtimonium
dãt in terra,ſpiritus,aqua,& ſanguis. Sci
tis fratres q̃a in primo hoīe peccauimus
oēs,in ipſo ēt cecidimus uniuerſi. Cecidi-
mus ſanè in carcerē,luto pariter & lapidi
bus plenū.Exinde iacebamus captiui, in
q̃nati,conquaſſati,donec uenit deſidera-
tus gentibus, q nos redimeret, ablueret,
adiuuaret.Hic eſt.n.q ſanguinē ꝓpriū de
dit ī redēptionē, aquã ſimul ꝓduxit de la
ter̃ ſuo ī ablutionē,emiſit deinde de excel
ſo ſpiritū ſuū q adiuuaret infirmitatē no-
ſtrã.Vis ergo noſſe an hæc aliq̃d operent̃
in te,ne forte reus ſis ſanguinis dn̄i quem
euacuas quãtū in te eſt: ſed & aqua ipſa
q̄ debuerat mundare in ſordibus ꝑmanē
ti iudiciū damnationis accumulet ſpirit⁹
quoq; cui reſiſtis non liberet maledictū
à labijs ſuis? Cauendū.n. ne ſint tibi hæc
infructuoſa,quæ neceſſario eſſent pariter
& damnoſa.Quis eſt aūt q teſtimonium
habet effuſi nō ſine cauſa ſanguinis Chri
ſti niſi q cōtinet à peccatis?Seruus.n. pec
cati eſt q peccatū facit,ut ſi deinceps con
tinere potuerit & iugū abijcere miſeræ
ſeruitutis,certiſſimū ſit teſtimoniū redē-
ptionis, quam operatur ſine dubio ſan-
guis Chriſti.Verum nō ſufficit peccatori
continentia,ſi non etiã adſit pœnitentia.
Habet ergo & ab aqua teſtimonium, q
laborat in gemitu ſuo lauãs per ſingulas
noctes lectum ſuum.Sicut.n. ſanguis ille
redemit ut non regnet peccatum in no-
ſtro mortali corpore, ſic aqua illa abluit
ab his peccatis quæ commiſimus ante.
Sed quid erit quòd longo catenarum uſu
& carceris habitatione crudeli,confracti
ſumus,atq; colliſi defecimus in uia uitæ?
Inuocemus ſpiritum uiuificatorem & ad
iutorem, confidentes quia dabit pater q
eſt in cœlis ſpiritum bonum petentibus
ſe.Sane nouum ſuperueniſſe ſpiritum cer
tiſſime conuerſatio noua teſtatur.Iam ut
breuiter repetam,à ſanguine & aqua &
ſpiritu habere eſt teſtimonium, ſi conti-
nes à peccatis,ſi dignos agis pœnitentiæ
fructus, ſi facis opera uitæ.

In rogationibus de tribus panibus.

Vis ueſtrum habebit amicū,&c. *Luc.11.*
Q Quid eſt q̄ amicum unum perhi-
bet aduenisſe, nec tamen conten
tus eſt quęrere panē unū?Putas'ne tã uo-
racem æſtimabat amicum,ut non poſſet
uni ſufficere panis unus? Nã uni q̃dē tres
apponere panes inconſequens oīno uide
tur.Puta ergo cū uxor̃ et mãcipio hoīem
aduenisſe, ut ſuū cuiq; panē apponere ue
lit amicus.Ego q̃dem amicū uenientē ad
me,non aliū intelligo q̄ meipſum.Nemo
q̃ppe charior mihi, nemo germanior eſt.
Ad me ergo de uia uenit amicus, cū trãſi
toria deſerēs ad cor redeo ſicut ſcriptum
eſt.Redite p̄uaricatores ad cor. Deinde *Eſai.c.46.*
tūc uerè ſibi q̃ſq; amicus eſt,cū de uia re-
dit,q̄m q diligit iniq̃tatē odit aīam ſuam.
A die itaq; cōuerſionis meę,de uia ad me
uenit amicus. Venit de regiōe lōginqua,
ubi paſcer̃ porcos & ipſoꝝ ſiliquas īſatia
bil'r eſurire ſolebat. Venit fame laborãs,
cōfectus inedia,attenuatus ieiunio.Venit
necеē hn̄s inuenir̃ amicū,ſed heu me pau
perē elegit hoſpitē,et uacuū ingredit̃ ha-
bitaculū.Quid faciã huic amico miſero et
miſerabili?Oīno.n.nō habeo qđ ponã an̄
illū.Fateor amicus eſt, ſed ego mēdicus.
Quid ueniſti ad me amice ī neceſſitate tã

ta? Non ſum mendicus,& nō eſt in domo
mea panis. Feſtina, inqt, diſcurre, ſuſcita
amicū tuū illū magnū, quo maiorem dile
ctionē nemo habet, ſed neq; ſubſtātiam
Matt.7. ampliorē. Quære, pete, pulſa, qa oīs qui q̄
rit inuenit, & q petit accipit, & pulſanti
aperiet. Clama & dic, amice cōmoda mi
hi tres panes. Qui ſunt iſti panes fratres?
Vtinā mereamur accipere eos. Forte.n.
et ipſos nemo ſcit, niſi q accipit. Credo tn̄
petendos nobis eſſe tres panes, ueritatis,
charitatis, fortitudinis. His tribus egere
me fateor, ueniente ad me amico de uia,
ueniēte aūt (ut dixi) cū uxore & mācipio.
Deficit qppe ratio mea (ipſe eſt.n. uir) prę
ignorātia ueritatis, languet & uolūtas p̄
inedia affectionis, infirmat caro præ ino-
pia fortitudinis. Nam & ratio minus in-
telligit q̄ agenda ſunt, & uoluntas minus
diligit intellecta, & ad hæc ēt corpus qd'
corrūpit aggrauat aīam, ut nō quæcunq;
uolumus illa faciamus. Aruit cor meū ēt
& corpus meū, qa oblitus ſum comedere
panē meū. Neq;.n. paterer hūc defectū,
ſi iugiter exercitata eſſet ratio in inqſitio-
ne ueritatis, uoluntas in deſiderio charita
tis, caro in operatione uirtutis. Cōmoda
ergo mihi amice tres panes, ut intelligā,
ut diligā, ut faciā uoluntatē tuā. Sic.n uiui
Pſal.29. tur, & in talibus uita ſpiritus mei, dicente
ſcriptura. Quoniā uita in uolūtate eius.

In aſcēſione domini de euāgelica lectione. Ser. I.

Matt.16. Ecumbentibus undecim diſcipu
r lis apparuit illis Ieſus. Apparuit
uerè benignitas & humanitas ſal
uatoris. Multam.n. fiduciam præſtat, q
libētius aſſit orationi incūbentibus, quan
do nec recūbētibus quidem dedignatur
adeſſe. Apparuit, inquā benignitas eius q
cognouit figmentum noſtrum, nec dedi-
gnat neceſſitates noſtras ſed miſeratur,
ſi tamen curam carnis non in deſiderio fa
cimus ſed in neceſſitate. Quod cōſiderās
idem apoſtolus: Siue manducamus, inqt,
ſiue aliquid aliud facimus, omnia in glo-
1 Cor. 10. riam domini faciamus. Poteſt tamen qd'
recumbentibus apparuit ad id quoq;
referri, quod alibi calumniantibus Iudęis
aduerſus diſcipulos non ieiunantes; Non

poſſunt, inquit, filij ſponſi lugere quādiu Matt.9.
cum eis eſt ſponſus. Sequitur. Et expro- Textus.
brauit incredulitatē illorū & duritiā cor-
dis, quia his qui uiderant eum reſurrexiſ-
ſe non crediderant. Audis Chriſtū diſci- Chriſtus
pulos increpantē, imò qd durius ſonat, ēt increpat
exprobiātē, nec quādocunq;, ſed ea hora apoſtolos.
qua eis corporalē pręſentiā ſubtractur⁹,
uideri poterat magis ab īcrepatione par
cere debuiſſe. Noli ergo indignari de cæ-
tero ſi te quoq; aliquādo Chriſti uicarius
increpauerit. Id.n. exhibet qd aſcenſurus
ab eis in cœlum, ſuis Chriſtus legitur ex-
hibuiſſe diſcipulis. Sed qd eſt fratres qd'
dicit, his qui uiderant eum reſurrexiſſe nō
crediderant? Aut qui fuere, quorum bea-
ti oculi glorioſum reſurrectionis domini
cæ meruerunt uidere miraculum? Neque
.n. reſurgentē illum qſquā legit aut credit
uidiſſe mortalium. Reſtat ergo de ange-
lis accipiendū, qbus utiq; reſurrectionis
teſtimoniū ꝓhibentibus apoſtolorū puſil
lanimitas hæſitauit. Iam uerò ut faciat qd
Pſal.118. ſcriptū eſt. Bonitatē & diſciplinā & ſcien
tiā doce me, uiſitationis grām, exprobra
tionis cenſurā, p̄dicationis quoq; doctri-
Mar.16. na ſequat et dicat. Qui crediderit et bapti
zatus fuerit, ſaluus erit. Sed qd ad hæc di
cemus fratres? Magna nimis uidet ſecula
ribus hoīb⁹ in hoc uerbo data fiducia, ue
reorq; ne dare eā incipiāt ī occaſionē car
nis, blandientes ſibi plus q̄ oporteat ſine
opibus de baptiſmo & credulitate. Verū
Vbi ſup. tamē cōſideremus qd ſeqtur. Signa autē
eos q crediderint hęc ſequent. Nec minor
fortaſſe uidebit ipſis quoq; religioſis ex
hoc uerbo ꝓuenire deſperatio, quā ex uer
bo priore uanæ ſpei data ſecularibus oc-
caſio uideret. Quis.n. ea quæ in p̄ſenti lo-
co ſcripta ſunt ſigna uidet habere creduli
tatis ſine qua nemo poterit ſaluari, qm̄ q
non crediderit condemnabit. Et ſine fide
Hebr.11. impoſſibile eſt placere deo. Quis inquā
dæmonia eijcit, linguis nouis loqtur, ſer-
pētes tollit? Quid ergo? Si nemo hæc ha-
bet aut ꝑpauci nrīs uident habere tēpori
b⁹, aut nemo ſaluabit, aut hi ſoli q his mu
neribus gloriant, quæ non tā merita ſunt
quàm indicia meritorum, adeo ut multi
dicen-

Signa eorū qui credūt:

dicentes. Nōne in noīe tuo dæmonia eie-
Matth.7. cimus, & in noīe tuo uirtutes multas feci
mus? audire habeāt ī iudicio, neſcio uos,
diſcedite à me operarij iniqtatis. Vbi eſt
Roma.2. qd' ait apoſtol⁹ cū de iuſto iudice loque
ret, q reddet unicuiq; iuxta opera ſua. Si
(quod abſit) q̄renda ſunt in iudicio ſigna
potius q̄ merita? Sunt tn̄ & ipſa merita
ſigna q̄dam certiora utiq; & ſalubriora.
Nec difficile arbitror noſſe quēadmodū
intelligi ſigna poſſint p̄ſentia, ut ſint indu
bitata ſigna credulitatis, ac p hoc & ſalu
In cōpun- tis. Primū.n. opus fidei p dilectionē ope-
ctione eij- rantis cordis cōpunctio ē, in qua ſine du-
ciuntur dæ bio eijciunt dæmonia, cū eradicant è cor
monia. de peccata. Exinde q in Chrm credūt lin
guis loquunt nouis cū iā recedunt uetera
de ore eorū, nec de cętero uetuſta ꝓtopa
rentū lingua loquunt declinantiū in uer-
ba malitiæ ad excuſandas excuſationes ī
peccatis. Vbi uerò cōpunctione cordis et
oris confeſſione priora ſunt deleta pecca
ta, ne recidiuū patiant, & iā ſint poſterio
ra peiora prioribus, ſerpētes tollāt neceſ
ſe eſt .i. ut uenenatas ſuggeſtiones extin-
guāt. Quid tn̄ agendū, ſi qua fortè radix
pullulat q̄ tā uelociter nequeat extirpari,
ſed ſtimulat aīum concupiſcentia carnis?
Profecto ſi mortiferū qd biberint, nō eos
nocebit: qm̄ iuxta ſaluatoris exēplū, cū
guſtauerint nolent bibere .i. cū ſenſerint
nolēt cōſentire. Sic.n. nō eos nocebit, qa
nulla dānatio eſt his qui ſunt in Chriſto
Ieſu concupiſcentię ſenſus abſq; cōſenſu.
Quid tn̄? Moleſta certè & ꝑiculoſa et ſic
corruptæ & infirmę affectionis lucta, ſed
qui crediderint, ſuper ægros manus ipo-
nent & bene habebunt, id eſt ægras affe
ctiones bonis operibus operient, & hoc
remedio curabuntur.

Item in die aſcenſionis quomodo aſcendit ſup oēs cœlos ut adimpleret omnia. Sermo II.

Olennitas iſta fratres chariſſimi
s glorioſa ē, &, ut ita dicā, gaudio-
ſa, ī qua & ſingularis Chrō glīa,
& nobis ſpiritalis lætitia exhibet. Con-
ſummatio.n. & adimpletio eſt reliquarū
ſolennitatū, & fœlix clauſula totius itine
rarij filij dei. Qui.n. deſcendit ipſe eſt, & q
aſcendit hodierna die ſuper oēs cœlos ut
adimpleret oīa. Iam.n. cū ſe dn̄m uniuer-
ſorum quæ ſunt in terra & in mari & in
inferno ꝓbaſſet, non reſtabat niſi ut aeris
& cœlorum ſe eſſe dn̄m argumentis ſimi
libus uel certè potioribus approbaret.
Terra.n. cognouit dn̄m, quia ad uocem
uirtutis eius cum clamaſſet magna uoce,
Lazare ueni foras, mortuū reddidit. Co-
gnouit mare, quia ſolidū ſe præbuit ſub
pedibus eius, ita ut apoſtoli eum putarēt
phantaſma eſſe. Cognouit infernus cuius
ipſe portas æreas & uectes ferreos cōfre
git, ubi & ligauit illū inſatiabilem homi-
cidā qui uocatur diabolus & Sathanas.
Profecto q mortuos ſuſcitauit, leproſos
mundauit, cæcos illuminauit, claudos fir
mauit, & oēs exſufflauit infirmitates dn̄s
oīum fuit, & eadem manu qua fecerat, q̄
defecerāt reficiebat. Sic & q in ore piſcis
cū ipſo piſce ſtaterem inueniri prædixit,
patet proculdubio quia maris et oīum q̄
in mari mouent dn̄s fuit. Qui uerò tradu-
xit aereas poteſtates & affixit eas cruci
ſuæ, claret qa ſup infernales officinas po
teſtatē accepit. Hic eſt.n. qui pertranſiit
benefaciendo & ſanando oēs oppreſſos
à diabolo, q ſtetit in loco cāpeſtri ut do-
ceret turbas, ante præſidē ut alapas ſuſti
neret, toto tpe quo ī terris uiſus eſt, & cū
hoībus conuerſatus in laboribus multis,
ſtans & operans ſalutē in medio terræ.
Ad claudendā igitur tunicam tuā incon-
ſutilem dn̄e Ieſu, ad perficiendā fidei nr̄æ
integritatē, reſtat ut uidētibus diſcipulis
per mediū aeris ſicut aeris dn̄s aſcendas
ſup oēs cœlos. Extūc probabitur qa dn̄s
uniuerſorum tu es, quia omnia in oībus
adimpleſti, & iam tibi profecto debebit
ut in nomine tuo omne genu flectat, cœ-
leſtium terreſtrium & infernorū, & oīs
lingua confiteatur quia tu es in gloria &
in dextera patris. In hac dextera ſunt de-
lectationes uſq; in finem, & ideò monet
apoſtolus ut quæramus quę ſurſum ſunt,
ubi Chriſtus eſt in dextera dei ſedens: qa Colo.3.
illic profecto theſaurus noſter eſt Ieſus
Chriſtus, in quo ſunt omnes theſauri ſa-
pientiæ & ſciētiæ abſcōditi, in quo habi-

tat oĩs plenitudo diuinitatis corporal'r.
Quid tñ putatis fratres, quãtus dolor &
timor irruperit apoſtolica pectora, cum
eũ uiderunt à ſe tolli & attolli in aera, nõ
ſcalis adiutũ, non ſubleuatũ funibus, & ſi
angelico comitatũ obſequio nõ tñ fultũ
auxilio, ſed gradientẽ in multitudine for-
titudinis ſuæ? Impletũ eſt qd' eis dixerat.
Ioan. 8. Quò ego uado, uos non poteſtis uenire.
Quocunq;.n. terrarꝝ iĳſſet eum indiuiſibi
liter ſeq̃rent̃, mare (ſicut Petrus fecit ali-
qñ) cum eo ẽt ſubmergendi intrarẽt, ſed
Sapien. 9. hac ſeq non poterãt: quia corpus qd' cor
rũpitur, aggrauat aĩam, & deprimit ter-
rena inhabitatio ſenſum multa cogitãtẽ.
Dolor ergo nimius erat, qa uidebant illũ
(ꝑꝑ quẽ oĩa reliquerant) à ſuis ſenſibus et
aſpectibus tolli, ut non poſſent ablato à
ſe ſponſo, filĳ ſponſi non lũgere, timor qa
orphani relinquebant̃ in medio Iudæorꝝ
nondũ confirmati uirtute ex alto. Benedi
cens ergo eis ferebat̃ in cœlũ, fortè cõcuſ
ſis illius ſingularis miſericordiæ uiſcerib⁹
cũ miſeros ſuos & pauperẽ ſuam ſcholã
relinqueret, niſi ꝙ ueniebat parare eis lo
cũ, & quia expediebat ut p̃ſentiã eis ſub-
traheret corporalẽ. Q; felix, q̃; digna iſta
ꝓceſſio ad quã ne ipſi quidẽ adhuc apl'i
digni fuerunt admitti, cũ & aĩarum ſan-
ctarꝝ, & cœleſtiũ uirtutum triũphali põ-
pa deductus ad patrẽ, ſedet à dextris dei.
Nunc uerè adimpleuit oĩa, quia natus eſt
inter hoĩes, cum hoĩbus conuerſatus eſt,
ab hoĩbus & pro hoĩbus paſſus & mor-
tuus eſt, reſurrexit, aſcendit, ſedet ad de-
xterã dei. agnoſco tunicã deſuꝑ contextã
ꝑ totũ, quã ſuꝑna illa manſio claudit, ubi
adimpletus eſt et adimpleuit oĩa dñs Ie-
ſus Chr̃s. Verũtamen quid mihi & ſolẽni
tatibus iſtis? Quis me conſolabit̃ dñe Ie-
ſu, qa te non uidi in cruce ſuſpenſum, pla-
gis liuidũ, pallidũ morte, qa non ſum cru
cifixo cõpaſſus, obſecutus mortuo, ut ſal
tẽ lachrymis meis loca illa uulnerꝝ delini
rẽ? Qũo me dereliquiſti inſalutatũ, cũ for
moſus in ſtola tua rex gl'iæ in alta cœlorꝝ
te recepiſti? Prorſus renuiſſet cõſolari aĩa
mea, niſi me angeli in uoce exultatiõis p̃-
Actu. 1. ueniſſent, q dixerũt. Viri Galilæi qd ſtatis
aſpicientes in cœlũ? Hic Ieſus q̃ aſſumpt⁹
eſt à uobis ĩ cœlũ, ſic ueniet quẽadmodũ
uidiſtis eũ euntẽ in cœlũ, ſic inquiunt ue-
niet. Ergo ne ueniet quęrere nos, in illa tã
ſingulari q̃; uniuerſali ꝓceſſione, cũ pręce
dentibus oĩbus angelis & ſubſequentib⁹
hoĩbus uniuerſis deſcẽdet iudicare uiuos
et mortuos? Proculdubio ueniet, ſed qũo
aſcendit, non qũo ante deſcẽdit. Humilis
enim prius uenit aĩas ſaluare, ſublimis au
tẽ ueniet cadauer iſtud reſuſcitare, et cõfi
gurare corpori claritatis ſuæ, ut ĩfirmiori
huic uaſculo abũdãtiorẽ ĩpendere uideat̃
honorẽ. Tunc.n. uidebit̃ cũ poteſtate ma
gna & maieſtate, qui prius in infirmitate
carnis latuerat. Intuebor & ego eum, ſed
non mõ: uidebo eũ, ſed non propè: ita ut
hæc ſecunda glorificatio priori glorifica
tioni ꝑꝑ excellentem gloriã manifeſte p̃-
luceat. Manipulus primitiarꝝ noſtrarum
Chriſtus oblatus ẽ, ad dexterã patris aſ-
ſumptus, et aſſiſtit nũc uultu dei ꝓ nobis.
Sed aũt ad dexterã habens in dextera &
miſericordiã, in ſiniſtra iudiciũ, & miſeri-
cordiã multã nimis, & iudiciũ multũ ni-
mis: in dextera aquã, in ſiniſtra ignẽ ĩmo-
biliter tenens. Et quidẽ corroborauit mi-
ſericordiã ſuã ſuper timentes ſe ſecũdum
altitudinẽ cœli à terra, ut maiores cumu-
los miſerationum dñi ſentiant q̃; ſit ſpatĳ
inter cœlũ & terrã. propoſitũ nãq; dei ſu-
per illos manet ĩmobile, & miſericordia
dñi ab æterno & uſq; in æternum ſuꝑ ti-
mentes eum. Ab æterno per prædeſtina-
tionẽ, in ęternum per glorificationẽ. Simi
liter & in reprobis terribilis eſt ſuꝑ filios
hoĩum, & utrinq; ſtat fixa ſententia æter
nitatis, & in his q ſalui fiunt, et in his q pe
reunt. Quis ſcit ſi oĩum ueſtrũ quos hic ui
deo noĩa ſcripta ſunt in cœlis, & in libro
p̃deſtinationis annotata? Vocationis.n.
& iuiſtficatiõis ueſtræ aliqua ſigna mihi
uideor intueri in conuerſatione huius tã-
tę humilitatis. Quãto putas gaudio reple
rent̃ oĩa oſſa mea, ſi id ſcire contingeret?
Sed neſcit hõ utrum ſit dignus amore an
odio. Propterea dilectiſſimi p̃ſeuerate in
diſciplina quã ſuſcepiſtis, ut ꝑ humilitatẽ
ad ſublimitatẽ aſcendatis, qa hęc eſt uia,

& non alia pręter ipſam. Qui aliter uadit
cadit potius q̃; aſcendit, quia ſola eſt hu-
militas quæ exaltat, ſola q̃ ducit ad uitã.
Chriſtus.n. cum per naturã diuinitatis nõ
haberet quo creſceret uel aſcenderet, qa
ultra deũ nihil eſt, per deſcẽſum qũo cre-
ſceret inuenit, ueniẽs ĩcarnari, pati, mori,
ne moreremur in æternũ: ꝑꝑ qd' deus ex-
altauit illũ, qa reſurrexit, aſcẽdit, ſedet ad
dexteram dei. Vade & tu fac ſil'r. Neq;.n.
aſcendere potes niſi deſcẽderis, qa ut ęter
Matth. 26. na lege fixũ eſt: Oĩs q ſe exaltat humilia-
bit̃, & qui ſe humiliat exaltabit̃. O ꝑuerſi
tas, ô abuſio filiorꝝ Adam, quia cũ aſcen-
dere difficillimũ ſit, deſcendere aũt facilli
mum, ipſi & leuiter aſcendũt & difficili⁹
deſcendunt, parati ad honores & celſitu
dines graduũ eccleſiaſticorꝝ, ipſis ẽt an-
gelicis humeris formidandos. Ad ſequẽ-
dum aũt te dñe Ieſu uix inueniunt̃ qui uel
trahi patiant̃, qui uelint duci per uiã man
Cantic. 1. datorꝝ tuorꝝ. Alĳ.n. trahunt̃, qui poſſunt
Vbi ſupra. dicere. Trahe me poſt te, alĳ ducunt̃ qui
dicunt. Introduxit me rex in cellaria ſua.
Alĳ rapiunt̃ ſicut apoſtolus raptus eſt ad
tertium cœlũ. Et primi quidem felices q
in patientia ſua poſſident aĩas ſuas. ſecũ-
di feliciores, quia ex uoluntate ſua confi-
tentur ei. tertĳ feliciſſimi qui in profundiſ
ſima dei miſericordia, quaſi quodammo
do ſepulta iã arbitrĳ ſui poteſtate in diui-
tias gloriæ, in ſpiritu ardoris rapiunt̃, ne-
ſcientes ſiue in corpore, ſiue extra corp⁹,
hoc ſolũ ſcientes ꝙ rapti ſint. Beatus qui
ubiq; te ducẽ habet dñe Ieſu, non illũ re-
fugam ſpũm, qui ſtatim aſcendere uoluit
& tota diuinitatis dextera percuſſus eſt.
Nos aũt popul⁹ tuus & oues paſcuæ tuę
Ioan. 14. ſequamur te, per te, ad te. Quia tu es uia,
Ioan. 6. ueritas & uita: uia in exemplo, ueritas in
promiſſo, uita in pręmio. Verba.n. æternę
uitæ habes, & nos cognoſcimus, et credi
mus, qa tu es Chr̃s filius dei uiui, q es ſuꝑ
oĩa deus benedictus in ſecula. Amen.

De intellectu & affectu. Sermo tertius unde ſupra, & legitur in octauis.

HOdie cœlorum dñs, cœlorum al
ta cœleſti potentia penetrauit, et
infirma carnis tanq̃; nubila q̃dã
excutiens, induit ſtolam gloriæ. Eleuatus
eſt Sol in ortu ſuo, incaluit & inualuit. Di
latauit & multiplicauit radios ſuper ter-
ram, nec eſt qui ſe abſcõdat à calore ei⁹.
Redĳt ad regionem ſapientiæ, ſapientia
dei, ubi oẽs bonum & intelligunt, & req-
runt, intellectu perſpicaciſſimi, affectu pa
ratiſſimi, ad audiendam uocẽ ſermonum
eius. Nos aũt in regiõe iſta ſumus ubi plu
rimum eſt malitiæ, ſapientiæ parꝝ: quia
corpus quod corrũpitur aggrauat aĩam,
& deprimit terrena inhabitatio ſenſum *Sapien. 9.*
multa cogitantẽ. Per ſenſum hic ego arbi
tror intellectum deſignari, qui tunc uerè
deprimitur, cũ multa cogitat, cũ non col
ligit ſe circa illã unam & unicam medita
tionem quæ concipit̃ de ciuitate illa cui⁹
participatio eius in idipſum. Hmõi intel-
lectum oportet deprimi & diſtrahi per
multa, multis & multiplicibus modis.
Aĩam uerò hic æſtimo dici affectiones q̃
corrupto corpore diuerſis paſſionibus af
ficiunt̃, quæ mitigari nunq̃; poſſunt ne di
cã ſanari, donec uoluntas unũ quærat &
tendat ad unũ. Duo ergo ſunt quæ in no-
bis purganda ſunt intellectus & affect⁹.
Intellectus ut nouerit, affectus ut uelit.
Felices & uerè felices illi duo uiri Helias
& Enoch, qbus oẽs materię et occaſiões
ablatæ ſunt quę eorꝝ intellectũ impediãt
uel affectũ, quia ſoli deo uiuentes nec no
uerũt niſi deũ, nec cupiũt niſi deũ. Deniq; *Sapien. 4.*
& de Enoch legitur qa raptus eſt ne ma-
litia mutaret intellectũ eius, aut ne fictio
deciperet aĩam illius. Intellectus noſter
turbatus erat, ne dicam cæcatus, affect⁹
inquinatus erat, & multũ inquinatus: ſed
Chr̃s intellectũ illuminat, ſpũs ſanctus
affectum purgat. Venit.n. filius dei & tot
& tanta mirabilia in mundo oꝑatus eſt,
ut nõ ĩmeritò intellectũ noſtrũ ab oĩbus
mundanis rebus euocauerit, ut ſemꝑ co-
gitemus, & nunq̃; cogitare ſufficiamus,
qa mirabilia fecit. Verè latiſſimos nobis
ad ſpaciandũ intelligẽtię cãpos dereliqt,
& torrens cogitationum iſtarum profun
diſſimus eſt, qui iuxta prophetam non
poſſit tranſuadari. Quis enim ſufficiat co
gitare qualiter rerũ dominus præuenerit *Ezech. 47*

nos,uenerit ad nos, ſubuenerit nobis , &
ſingularis illa maieſtas uoluerit mori ut
uiueremus,ſeruire ut regnarem⁹, exulare
ut repatriaremus , & uſq; ad ſeruiliſſima
opa inclinari , ut conſtitueret nos ſup oīa
opa ſua? Talē ſe obtulit ap̄l'is ap̄l'orꝝ dn̄s
ut iā nō inuiſibilia dei p ea q̄ facta ſunt in-
tellecta cōſpiceret , ſed ipſe facie ad faciē
uideret,q oīa fecit . Et qa diſcipuli carna-
les erant,& deus ſp̄us eſt, nec bene cōue
nit ſpiritui & carni,umbra corporis ſui tē
perauit ſe eis,ut obiectu uiuificæ carnis ui
derent uerbū in carne, ſolē in nube, lumē
in teſta,cereū in laterna.Spirit⁹.n.oris nr̄i
Threno.4. Chr̄s dn̄s,cui diximus.In umbra tua uiui
mus inter gentes.In umbra,inqt , tua īter
gentes non inter angelos , ubi puriſſimū
lumē puriſſimis oculis intuebimur. Vnde
& uirtus altiſſimi obūbrauit uirgini,ne ni
mio ſplendore præſtricta,diuinitatis ful-
gur ēt ſingularis aqla tolerare nō poſſet.
Ad hoc aūt carnē eius propoſuit, ut oēm
cogitatū eorꝝ ab humanis rebus ad car-
nē ſuā(qua & mirabilia dicebat & mira-
bilia faciebat) adunaret , & ſic de carne
transferret ad ſp̄ūm, quia ſp̄us eſt Deus:
& eos qui adorant eū in ſp̄ū & ueritate
oportet adorare.Nō tibi uidet̄ eis intelle
ctū illuminaſſe cū aperuit illis ſenſum ut
intelligerent ſcripturas, oſtēdens qa hæc
oportebat Chriſtum pati, & reſurgere à
mortuis,& ita intrare ī gloriā ſuā.Sed illi
ſanctiſſimæ carni eius aſſuefacti,uerbum
de diſceſſu eius audire nō poterāt , ut eos
relinqueret pro quo oīa reliqſſent . Qua-
re hoc? Quia intellectus illuminatus erat
Ioan.16. ſed nondum purgatus affectus. Vnde &
benignus magiſter blande eos ac dulci-
ter conſolabat̄ dicens . Expedit uobis ut
ego uadā.Si.n.nō abiero, paracletus non
ueniet ad uos.Sed qa hęc locutus ſum uo
bis, triſtitia īpleuit cor ueſtrū. Quid ē qđ
Chr̄o cōmorāte in terris ſp̄us ſanctus ad
eos uenire nō potuit? An carnis illius cō-
ſortiū abhorrebat q̄ de ipſo & p ip̄m in
uirgine & de uirgine matre cōcepta erat
& nata? Abſit.Sed ut oſtenderet nobis p
quā ambularemus uiā, formā apponeret
cui īprimeremur . Et ille qdē illis plorāti-
bus eleuatus ī cœlū, ſp̄ūm ſanctū miſit , q
affectū eorꝝ.i. uolūtatē mūdauit, imo po
tius alterauit,ut iā magis dn̄m uelint aſcē
diſſe,q̄ prius detinuiſſe uoluerant. Imple
tū eſt qđ eis prædixerat, uos aūt contri-
ſtabimini,ſed triſtitia ueſtra conuertet̄ in
gaudiū . Sic ergo eorꝝ ītelligētia p Chr̄m
illuminata eſt , & uoluntas emūdata per
ſp̄ūm:ut ſicut bonū nouerit, ſic & uelint,
qđ ſolū perfecta religio uel religioſa pfe
ctio eſt.Recordor nunc Heliſęi ſancti,cui
cū Helias dixiſſet ut in diſceſſu uel aſcēſu
ſuo poſtularet quod uellet,rn̄dit. Oro ut 4. Reg.
fiat ſp̄us tuus duplex in me.At ille. Rē dif
ficilē poſtulaſti.Attamē ſi uideris qn̄ tol-
lar à te, erit qđ petiiſti . Nónne tibi uidet̄
Helias aſcendētis dn̄i ſignare perſonam.
Heliſæus uerò chorꝝ apoſtolicū in aſcen
ſione Chr̄i anxie ſuſpirantē? Sicut.n. Heli
ſæus ab Helia nullo pacto auelli poterat,
ſic nec apoſtoli à Chr̄i præſentia poterāt
ſeparari.Vix.n.tandē eis perſuaſit,qa ſine
fide īpoſſibile eſſet placere deo . Quis eſt
ergo ſp̄us iſte duplex qui q̄rit̄, niſi illumi-
natio intellectus , & affectus purgatio?
Res difficilis quia rarus in terris eſt q illū
habere mereat̄.Attamē, inquit, ſi uideris
qn̄ tollar à te,erit quod petiiſti. Nihil eſt
quod pp hoc habeant pdere uel debeāt
alūni tui dn̄e Ieſu, quia uidentibus illis es
eleuatus in cœlū, & deſiderātibus oculis
te ſequuti ſunt gradientē in multitudine
fortitudinis tuæ . Vel certè ſp̄ūm duplicē
dicere poſſumus illud qđ ſaluator ad di-
ſcipulos ait.Qui credit ī me, opa q̄ ego fa Ioan.14.
cio & ipſe faciet , & maiora horꝝ faciet.
Nōne maiora Chr̄o p Chr̄m tn̄ fecit Pe- Act.5.
trus,de quo legit̄ qa in plateis ponebant̄
infirmi in lectulis, ut ueniente Petro ſaltē
umbra illius obūbraret quēquā illorꝝ, &
liberarent̄ ab infirmitatibus ſuis? Nuſq.n.
dn̄s umbra ſua inuenit̄ infirmitates ſanaſ-
ſe. Nō dubito ego intellectū oīum ueſtrū
(qui hic eſtis)illuminatū eſſe,ſed nō affe-
ctū æquè eſſe purgatū, manifeſtis appro
babo coniecturis . Oēs quod bonum eſt
noſtis, & uiā per quā incedere, & qūo in
ea īcedere debeatis,ſed uolūtas nō una ē.
Quidā.n.ad oīa uiæ & uitæ hui⁹ exercitia

non ſolū ambulāt ſed & currunt,imo po
tius uolāt,ut eis & uigiliæ breues, & cibi
dulces, & panni ſuaues, labores non ſolū
tolerabiles , ſed & appetibiles uideātur.
Aliī aūt nō ſic, ſed corde arido et affectio
ne,recalcitrante uix trahunt̄ ad hæc , uix
gehennali timore cōpellunt̄. Quoſdā nec
cōpellimus qdē,qbus frons mulieris me
retricis facta eſt, & nolūt erubeſcere. Sūt
iterꝝ multi inter nos q de uno pane come
dunt nobiſcū, dormiunt nobiſcū, cantāt
nobiſcū, laborant, miſeri & miſerabiles,
utpote ſocii tribulationis,ſed cōſolatiōis
nō ita . Nunqd abbreuiata eſt man⁹ dn̄i,
ut oībus donare nō poſſit,q aperit manū
ſuā, & implet oē aīal benedictione? Quid
ergo in cauſa eſt? Illud oīno, qa nō uident
Chr̄m cū tollit̄ ab eis.i. nō cogitant qūo
eos orphanos reliquerit, ꝙ peregrini &
aduenę ſint ſup terram, ꝙ tādiu fæculenti
corporis horrido carcere teneant̄ , & nō
ſint cū Chr̄o.Hmōi aūt ſi diu ita pmanſe
rint ſub onere,aut opprimunt̄ & ſuccum
bunt,aut quodāmodo in inferno ſunt , ut
nunq̄ ad plenū reſpirēt in luce miſeratio-
nū dn̄i, nec in libertatē ſp̄us , q̄ ſola facit
iugū ſuaue & onus leue.Inde aūt tam pni
cioſa tepiditas emanat, qa affectus.i. uo-
luntas eorꝝ nondū purgata eſt, nec bonū
ſic uolunt ſicut nouerūt, à ,ppria concupi
ſcentia abſtracti grauiter & illecti. Amāt
enim ī carne ſua terrenas cōſolatiūculas,
ſiue in uerbo,ſiue in ſigno, ſiue ī facto ſiue
in aliquo alio: & ſi hæc interrūpūt aliqn̄,
non tn̄ penitus rūpunt. Inde ē ꝙ raro affe
ctiones ſuas dirigunt in deū, & eorꝝ com
punctio non cōtinua ſed horaria eſt . Im-
pleri aūt uiſitationibus dn̄i aīa non pōt,q̄
his diſtractionib⁹ ſubiacet, et quāto ma-
gis illis euacuabit̄ , tāto amplius iſtis īple
bit̄ ſi multū,multū: ſi parū,parꝝ. Vel certè
ſi magis ,pbas, nunq̄ iſte illis miſceri po-
terunt in æternū, qa ubi uaſa uacua nō in-
uenit,oleū ſtare neceſſe eſt: nec mittūt ui
nū nouū niſi in utres nouos ut ambo cō-
ſeruent̄. Neq;.n.ſp̄us & caro , ignis & te-
piditas in uno domicilio cōmorant̄,p̄ſer-
tim cū tepiditas ipſi dn̄o ſoleat uomitū
,puocare.Si.n.ap̄l'i adhuc carni dn̄icæ in-
hærētes q̄ ſola ſancta(qa ſancti ſanctorꝝ)
erat,ſp̄ū ſancto repleri nequerunt donec
tolleret̄ ab eis: Tu carni tuæ (q̄ ſordidiſſi-
ma eſt,et diuerſarꝝ ſpurcitiarꝝ phantaſiis
repleta) aſtrictus & conglutinatus , illū
meraciſſimū ſp̄ūm te poſſe putas ſuſcipe,
niſi carneis, iſtis cōſolationibus funditus
renunciare tētaueris ? Reuera cū incepis,
triſtitia īplebit cor tuum: ſed ſi pſeueraris
tirſtitia tua cōuertet̄ in gaudium . Tūc.n.
purgabit̄ affectus & uoluntas renouabit̄
uel poti⁹ noua creabit̄: ut oīa q̄ primò dif
ficilia imo īpoſſibilia uidebant̄, cū multa
pcurrant̄ dulcedine & auiditate. Emitte,
inqt,ſp̄ūm tuū & creabunt̄, & renouabis
faciē terrę.Sicut p faciē exterior homo co Pſal.130.
gnoſcit̄,ſic p uoluntatē demonſtrat̄ inte-
rior. Emiſſo ergo ſp̄ū creat̄ & renouat̄ fa
cies terræ.i.terrena uoluntas fit cœleſtis,
parata ad nutū citius obedire . Beati q ta
les ſunt: qa non ſolū malū non ſentiūt,ſed
in mira quadā cordis dilatione cōmoran
tur . De illis.n. quos ſupra cōmemoraui- Gene.6.
mus,terribiliter ait deus. Non pmanebit
ſp̄us meus in hoībus iſtis , qa caro ſunt.i.
carnales. & qcqd in eis ſp̄us fuerat: in car
nē euanuit. Quia igit̄ chariſſimi hodierna
dies eſt,in qua ſponſus aufert̄ à nobis, &
nō ſine tumultu aliquo aīorꝝ noſtrorꝝ:ad
hoc tn̄ ut mittat nobis ſpiritum ueritatis,
ploremus & oremus ut dignos nos inue
niat uel potius efficiat , & repleat domū
iſtā ubi ſumus ſedētes , quatenus nō uexa
tio ſed unctio eius doceat nos de oībus:
ſicq; & ītellectu clarificato & affectu pu
rificato,ueniat ad nos,et apud nos faciat
māſionē.Et ſicut ſerpēs Moyſi deuorauit
oēs ſerpētes magorꝝ,ſic iſte cum uenerit,
abſorbebit oēs carnales affectiōes et de-
lectatiōes nr̄as & cōſolationes, ita ut de
labore reqem,de tribulatione lætitiā , de
cōtumelia gl'iā habeamus , ſicut illi quos
repleuerat,ibāt gaudētes à cōſpectu cōci
lii,qm̄ digni habiti ſunt pro noīe Ieſu cō-
tumeliam pati.Sp̄us.n.Ieſu, ſp̄us bonus,
ſpiritus ſanctus,ſpirit⁹ rectus, ſpiritus dul
cis,ſpiritus principalis , quicqd in hoc ſe-
culo nequā uidet̄ difficile et anguſtū,leue
facit & latū: opprobriū gaudiū iudicat,

deſpectionẽ exultationẽ eſſe perſuadet.
Thre. 3. Scrutemur ergo iuxta ꝓphetã uias nr̃as,
& ſtudia nr̃a, leuemus corda nr̃a cũ ma-
nibus, ut in ſolẽnitate ſancti ſpũs gaudea-
mus & abũdãti⁹ gaudeam⁹, q nos ĩducat
in oẽm ſicut promiſit dei filius ueritatẽ.

In die aſcenſionis, De duobus non bonis montibus, & de ſeptẽ aſcenſionibus Chiſti. Ser. IIII.

S I natiuitatis & reſurrectionis do
minicæ digna deuotione ſolẽnia
celebramus, hodiernum quoque
aſcenſionis diẽ nõ minus deuotè cõuenit
celebrari. In nullo ſiquidẽ à feſtiuitatibus
illis iſta degenerat, ſed finis earꝝ & adim
pletio eſt. Meritò quidẽ ſolẽnitatis & lę-
titię dies agit̃, qñ ſol ille ſupercœleſtis, ſol
iuſtitiæ noſtris ſe præſentauit obtutibus,
nube carnis & mortalitatis ſacco, fulgo-
rem ſuum, & lucẽ temperans inacceſſibi
lẽ. Magna quoqꝫ lętitia & exultatio mul
ta nimis, qñ conſciſſo ſacco, lætitia circũ-
datus ẽ, factaqꝫ de medio ſacci ipſius nõ
quidẽ ſubſtantia, ſed uetuſtate, ſed corru
ptione, ſed miſeria, ſed uilitate, nr̃æ dedi-
cauit primordia reſurrectiõis. Verꝝ tñ qd
mihi & ſolẽnitatibus iſtis, ſi conuerſatio
mea uſqꝫ adhuc detinet̃ in terris? Quis ue
rò uel deſiderare præſumeret aſcẽſum cœ
li, niſi quia is qui deſcenderat prior aſcen
dit? Dico ergo uobis nõ multo mihi tole
rabilior uideret̃ exilĳ huius habitatio q̃
gehẽna, niſi dñs Sabaoth reliqſſet nobis
ſemen fiduciæ & expectationis, qñ eleua
tus eſt in nubibus & ſpẽ fecit credẽtibus.
Ioan. 16. Deniqꝫ niſi ego abiero, inquit, paraclet⁹
nõ ueniet ad uos. Quis paracletus? Vtiqꝫ
ꝑ quem diffundit̃ charitas, & iã ſpes non
cõfundit. Ille paracletus ꝑ quem in cœlis
ſit cõuerſatio noſtra uirtus ex alto, ꝑ quã
Ioan. 14. ſurſum ſint corda ueſtra. Vado, inquit, pa
rare uobis locũ: & ſi abiero, iterꝝ ueniam
& aſſumã uos ad meipſum. Vbi.n. fuerit
corpus, ibi congregabunt̃ & aquilæ. Vi-
déſne quẽadmodũ cæterarꝝ ſolennitatũ,
ea quã hodie celebramus, & conſumma
tionẽ habeat, & fructum declaret, & au-
geat gratiã? Sicut.n. cætera oĩa eius q no-
bis natus ẽ, & nobis datus, ita ipſa quoqꝫ
ipſius aſcenſio ꝑꝑ nos facta eſt, & facit ꝓ
nobis. In noſtra ſiquidẽ uita, multa (quã-
tũ in nobis eſt) uidemur agere caſu, mul-
ta neceſſitate, ſed Chr̃s dei uirtus & Dei
ſapientia neutri potuit ſubiacere. Quæ.n.
dei uirtutẽ neceſſitas cogeret, aut qd age
ret dei ſapientia caſu? Oĩa proinde q̃cũqꝫ
loquutus eſt, quæcũqꝫ opatus eſt, q̃cũqꝫ
paſſus eſt ne dubites fuiſſe uolũtaria, ple
na ſacr̃orum, plena ſalutis. Hęc ſcientes ſi
qd aliqñ eorꝝ quæ de Chriſto ſunt in no-
ſtrã ſcientiam uenire contingat, nõ ſic au-
diendum eſt tanq̃ ſi inuentitium quidpiã
proferamus, ſed tanqꝫ id qd ẽt priuſq̃ cau
ſa ſciret̃, conſtaret nequaqꝫ ſine cauſa fuiſ
ſe. Sicut.n. q ſcribit certis rationibus col-
locat uniuerſa, ita quæ à deo ſunt, ordina-
ta ſunt, maximeqꝫ ea quæ præſens in car-
ne eſt operata maieſtas. Sed uæ anguſtæ
cognitioni, uæ pauptati ſcientiæ noſtræ;
qui tm̃ ex parte cognoſcimus, & ꝑte mo
dica. Vix ſcintillulæ quædã nobis elucent
de tanta luminis copia, de lucerna poſita
ſuꝑ candelabrũ. Sanè quãto minus ſingu-
li capimus, tanto fidelius cæteris cõican-
da ſunt q̃ ſingulis reuelant̃. Et ego fratres
quæ mihi ad ueſtrã ędificationẽ de aſcen
ſione imò de aſcenſionibus ſuis donare ip
ſe dignat̃ nec uolo nec debeo ſubtrahere
uobis, præſertim ꝙ hæc ſit ſpũalium pro
gatiua donorꝝ, ut cõicata non minuant̃.
Aliquibus fortaſſis hęc nota ſunt, quibus
ſimiliter reuelata ſunt, ſed ꝑꝑ eos q forte
nõ aduerterunt ſublimioribus intẽti, aut
alĳs occupati, ſeu ẽt ꝑꝑ eos qui minus ca
pacis intelligentiæ ſunt mihi incũbit loq
quæ ſentio. Chriſtus qui deſcendit ipſe ẽ,
& qui aſcendit. Apoſtoli uerba ſunt hęc. Epheſ.
Ego aũt credo eum in hoc ipſo ꝙ deſcen
derit aſcendiſſe. Sic.n. oportebat Chr̃m
aſcendere, ut nos aſcendere doceremur.
Cupidi quidẽ ſumus aſcenſionis: exalta-
tionem concupiſcimus oẽs. Nobiles.n.
creaturæ ſumus, & magni cuiuſdã animi,
ideoqꝫ altitudinẽ naturali appetimus deſi
derio. Sed uæ nobis, ſi uoluerimus eũ ſeq
qui ait. Sedebo in monte teſtamẽti, in la- Eſaiæ.
teribus aquilonis. Heu miſer in lateribus
aqlonis. Frigidus eſt mons ille, nõ te ſeq-
mur. Ptãtis habes cõcupiſcẽtiã, altitudinẽ

præſumis potentiæ. Quanti tñ uſqꝫ hodie
fœda ſequunt̃ infeliciaqꝫ ueſtigia, imò ue-
rò quã pauci euadunt qbus non dominã-
di libido dominet̃? Hinc eſt ꝙ benefici
uocant̃ qui poteſtatẽ habent, hinc ꝙ lau-
dat̃ peccator in deſiderĳs aĩæ ſuę. Poten-
tibus ſiquidem oẽs adulant̃, inuidẽt oẽs.
Quẽ ſequimini miſeri hoĩes, quẽ ſeqmini?
An nõ uidetis Sathanam tanqꝫ fulgur de
cœlo cadentẽ? Nõne iſte eſt mons in quẽ
aſcendit angelus, & diabolus factus eſt?
Vel illud aduertite, ꝙ poſt caſum ſuũ iui-
dia cruciante male ſolicitus de ſupplantã
do hoĩe, illius tñ mõtis aſcenſum nullate
nus auſus eſt ſuadere ei, in quo minimũ
pro inani aſcẽſu tã ĩmane p̃cipitiũ cogno
ſceret̃ expertus. Sed nõ defuit uerſuto ho
ſti qd ageret. Similẽ ei mõtẽ alterꝝ demõ
Gene. 3. ſtrauit. Eritis, inqens, ſicut dĳ, ſcientes bo
nũ & malũ. Pernicioſa ẽt hęc aſcẽſio, imo
magis deſcenſio eſt de Hieruſalẽ in Hieri
cho. Peſſimus mons inflãs ſcientia, in quẽ
tñ uſqꝫ hodie uideas tãta concupiſcentia
plurimos repere filiorꝝ Adã, ac ſi non no
uerint quãtũ pr̃ eorꝝ in illius montis aſcẽ
ſu deſcenderit, imo q̃ꝫ grauiter ceciderit,
quantũ tota deiecta ſit & cõquaſſata po
ſteritas. Nõdũ ſanata ſunt uulnera q̃ tibi
in aſcẽſu mõtis illius ĩflicta ſunt, licet ad-
huc in pr̃e lateres, et nũc iterꝝ in ꝓpria ꝑ-
ſona conaris aſcẽdere ut ſit error nouiſſi-
mus peior priore? Quænã miſeris tã dira
Pſal. 4. libido? Filĳ hoĩum uſqꝫ quo graui corde,
ut qd diligitis uanitatẽ et q̃ritis mẽdaciũ?
An ignoratis, qm̃ ĩfirma mũdi elegit de⁹
1. Cor. 1. ut cõfundat fortia: & ſtultos mũdi elegit
de⁹, ut cõfundat ſapiẽtes? Nõ nos dei cõ-
minatio terror reuocat ꝑdituri ſapiẽtiã ſa
piẽtiũ et prudẽtiã prudẽtiũ reprobaturi?
nõ pr̃is exẽplũ, nõ deniqꝫ ſenſus ipſe nr̃, et
durę experiẽtia neceſſitatis, cui ſum⁹ addi
ẽti ꝑ inſipiẽtẽ ſciẽtię appetitũ? Ecce uobis
fr̃es mõtẽ demõſtrauimus aliũ, nõ in quẽ
aſcẽdatis, ſed quẽ fugiatis. Ipſe eſt in quẽ
aſcẽdebat, q uoluit ẽẽ ſicut deus ſciẽs bo-
nũ et malũ, ipſe quẽ uſqꝫ hodie filĳ ei⁹ ac-
cumulãt & eleuãt nihil inueniẽtes tã uile
unde nõ uelint montẽ eleuare ſciẽtiæ. Vi-
deas aliũ literarꝝ, aliũ mũdialis curæ, iſtũ
placitationũ diſplicẽtiũ Deo, illũ ſeruilis
cuiuslibet artis tã uehementer affectare
ſciẽtiã, ut laborẽ nõ reputet, tantũmõdo
ut poſſit aliqbus doctior reputari. Sic ędi
ficant Babel, ſic putãt ad dei ſe ꝑuẽturos
ſimilitudinẽ, ſic cõcupiſcũt qđ nõ expe-
dit, qđ expedit omittẽtes. Quid uobis et
mõtibus iſtis in quorꝝ aſcenſu tanta diffi
cultas eſt, & tã grande ꝑiculũ? aut cur eũ
deſeritis mõtẽ cuius & facilis eſt aſcẽſus
& ꝑutilis? Poteſtatis ambitio angelũ fe-
licitate priuauit angelica, ſciẽtię appetit⁹
hoĩem ĩmortalitatis gloria ſpoliauit. Co
net̃ quis aſcendere in montẽ poteſtatis,
quantos putas contradictores habebit,
quãtos ĩueniet repulſores obſtacula q̃ta,
q̃ꝫ difficilẽ uiã? Quid ſi tandẽ eũ adipiſci
contigerit, qđ optabat? Potentes ait ſcri Sapien. 6.
ptura, potenter tormẽta patient̃, ut p̃ſen-
tes ſolicitudines & anxietates quas pote
ſtas ipſa parit omittã. Cupidus alter eſt
inflãtis ſciẽtiæ, quantũ laborabit, quantũ
anxiabit̃ ſpũs eius? Et tñ audiet, nec ſi te
ruperis apprehendes. In amaritudine mo
rabit̃ oculus eius, quoties uidere cõtige-
rit cui ſe poſteriorẽ iudicet aut putet ab
alĳs reputari. Quid cũ ĩtumuerit multũ? 1. Corin. 1.
Perdã inquit dñs, ſapientiã ſapientiũ, &
prudentiã prudentiũ reprobabo. Iam ne
multis ĩmorer, uidiſtis (ut arbitror) quam
fugiendus nobis ſit mons uterqꝫ, ſi p̃cipi-
tium angeli, ſi caſum hoĩs expaueſcimus.
Mõtes Gelboe nec ros nec pluuia ueniãt
ſuꝑ uos. Quid tñ agimus? Aſcẽdere ſic nõ
expedit, & aſcendendi tenemur cõcupi-
ſcentia. Quis docebit nos aſcenſum ſalu-
brẽ? Quis niſi de quo legimus. Qm̃ q de- Ephe. 4.
ſcendit ipſe eſt et q aſcendit? Ab ipſo de-
monſtranda nobis erat aſcẽſionis uia, ne
ductoris imò ſeductoris iniqui aut ueſti-
giũ aut cõſiliũ ſequeremur. Quia ergo nõ
erat quo aſcẽderet deſcẽdit altiſſimus, &
ſuo nobis deſcẽſu ſuauẽ ac ſalubrẽ dedica
uit aſcenſum. Deſcẽdit de monte potẽtiæ
carnis infirmitate circũdatus: deſcẽdit de
mõte ſciẽtię: qm̃ placuit deo ꝑ ſtultitiã p̃-
dicatiõis ſaluos facere credẽtes. Quid.n.
tenello corpe & infantilib⁹ mẽbris uidet̃
infirmius? Quid ĩdocti⁹ apparet paruulo.

qui ſola matris ubera nouerit? Quis īpo-
tẽtior eo cuius oĩa membra clauis affixa,
cuius oĩa dinumerãtur oſſa? Quis inſipiẽ-
tior eo qui tradebat in mortem aĩam ſuã,
& quæ nõ rapuit tunc exoluebat? Vides
ꝙ multum deſcenderit, quantũ à poten-
tia ſua, quantum à ſapientia ſua exinanie
rit ſemetipſum. Sed non potuit altius mõ
tẽ bonitatis aſcendere, nec ſuã cõmenda
re expreſſius charitatẽ. Nec mirũ ſi deſcẽ
dendo Chriſtus aſcẽdit, qñ priorũ uterq;
cecidit aſcendendo. Et mihi quidẽ uidet̃
montis huius aſcenſorem quærere qui di
Pſal.24. cebat. Quis aſcendet in montem dñi, aut
quis ſtabit in loco ſancto eius? Forte etiã
Eſaias aſcenſionis deſiderio cadentes in-
tuens hoĩes ad hunc reuocabat montem
exclamans. Venite aſcendamus in mon-
Eſaiæ.2. tem dñi. An non manifeſte eos de priorũ
montiũ aſcenſione redarguens mõtis hu
ius prædicat ubertatẽ: qui ait, ut quid ſu-
ſpicamini montes coagulatos? Mõs coa
Pſal.66. gulatus mons pinguis. Hic eſt igit̃ mons
Pſal.67. domus dñi præparatus in uertice mõtiũ,
Canti.2. ſuper quos ſalientẽ ſponſum inſpexerat
quæ dicebat. Ecce uenitis ſaliens in mõ-
tibus. Docebat.n. ignarum uiæ: trahebat
paruulũ, infantulum deducebat. Ideoq;
uelut quibuſdã paſſibus ibat, ut de uirtu-
te ĩ uirtutem uideret̃ deus deorũ in Sion.
Iuſtitia.n. eius ſicut montes dei. Sed iã (ſi
placet) ſaltus ẽt ipſos intueamur quibus
Pſal.18. exultauit ut gigas ad currendam uiã, &
cuius egreſſio à ſummo cœli per gradus
quoſdã uſq; ad ſummũ eius occurrit. Pri-
mum ergo conſtitue montẽ illum in quẽ
Matth.18. aſcendit cũ Petro & Iacobo & Ioanne:
ubi & transfiguratus eſt ante eos. Reful-
ſit facies eius ut ſol, & ueſtimenta eius fa
cta ſunt alba ſicut nix. Reſurrectionis glo
ria iſta eſt, quã in mõte ſpei cõtẽplamur.
Vt quid.n. aſcendit ut transfiguraret̃, niſi
ut doceret nos cogitatione aſcendere ad
futurã illam gloriã quæ reuelabitur in no
bis? Felix cuius meditatio in conſpectu
dñi eſt ſemper, qui in corde ſuo delecta-
tiones dexteræ dñi uſq; in finẽ ſedula co-
gitatione reuoluit. Quid.n. graue illi po-
terit uideri qui ſemꝑ mente tractat, ꝙ nõ
ſint cõdignæ paſſiones huius tp̃is ad futu
rã gloriã? Quid cõcupiſcere poterit in ſe-
culo nequã, cuius oculus ſemꝑ uidet bo-
na dñi in terra uiuentiũ, ſemꝑ uidet æter
na p̃mia? Tibi dixit cor meũ (ꝓpheta lo- Pſal.26.
quitur dño) tibi dixit cor meũ, exquiſiuit
te facies mea: faciẽ tuam dñe requiram.
Quis mihi tribuat ut oẽs ſurgentes ſteris
in excelſo, & uideatis exultationẽ q̃ uen-
tura eſt uobis à dño? Non ſit moleſtũ uo
bis obſecro, ꝙ in monte hoc aliqñ diuti⁹
immoremur. Poterimus.n. cœteros feſti-
nantius pertranſire. Veruntamen in iſto
quẽ non detineat ſententia illa ſancti Pe-
tri, quam in eo protulit & de eo. Dñe (in- Matth.17.
quiens) bonum eſt nos hic eſſe? Quid eſt,
bonum eſt, imo quid aliud uidet̃ bonum
ꝙ in bonis aĩam demorari, qñquidẽ ad-
huc corpus non poteſt? Puto ꝙ eius qui
ingrediebatur in locũ tabernaculi admi-
rabilis uſq; ad domum dei, in uoce exul-
tationis & confeſſionis ſonus epulantis
fuerit, bonum eſt nos hic eſſe. Quis.n. ex
uobis ſecum cogitans futurã illam uitã,
ſed lætitiam, ſed iucunditatẽ, ſed beatitu
dinẽ, ſed gloriam filiorũ dei: quis inquã ta
lia tranquilla ſecum conſcientia uoluens
non continuo de plenitudine intimę ſua-
uitatis eructat, dñe bonũ eſt nos hic eſſe?
Non ſanè in hac ęrumnoſa peregrinatio-
ne ubi corpore detinetur, ſed in ſuaui ac
ſalubri illa cogitatione in qua corde uer-
ſatur. Quis mihi dabit pennas ſicut colũ- Pſal.54.
bæ, & uolabo et requieſcã? Vos autẽ filij
hoĩum, filij hoĩs qui deſcendit de Hieruſa
lem ĩ Hiericho, filij hoĩum uſq;quo graui
corde? Aſcendite ad cor altum, & exalta
bitur deus. Hic eſt.n. mons in quo transfi
guratur Chriſtus. Aſcẽdite, & ſcietis qm̃
dñs ſanctum ſuum mirificauit. Obſecro
uos fratres mei non grauentur corda ue-
ſtra in curis ſecularibus: nam de crapula,
& ebrietate (gratias deo) non magnope
re neceſſe habeo uos admonere. Exone-
rate obſecro corda ueſtra graui mole ter
renarũ cogitationum, ut ſciatis mirifica-
tum à dño ſanctum ſuũ. Leuate corda ue
ſtra cũ manib⁹ quibuſdã cogitationũ, ut
trãsfigaratum dñm uideatis. Formate in

cordibus ueſtris non modo patriarcharũ
& ꝓphetarũ tabernacula, ſed oẽs dom⁹
illius cœleſtis multiplices manſiones ſe-
cundũ eum q circuibat ĩmolans in taber-
naculo dñi hoſtiã uociferationis cantãs,
Pſal.83. & pſalmũ illũ dicens dño. Q̃ dilecta ta-
bernacula tua dñe uirtutũ, concupiſcit et
deficit aĩa mea ĩ atria dñi. Circuite & uos
chariſſimi cũ pietatis et deuotiõis hoſtia
uiſitantes aĩo ſedes ſupernas & multas q̃
in domo pr̃is ſunt manſiones humiliter
proſternentes corda ueſtra ante thronũ
dei & agni, cũ reuerentia ſupplicãtes ſin-
gulis ordinibus angelorũ, patriarcharum
numerũ, cuneos prophetarũ, & ſenatum
apoſtolicũ ſalutantes, coronas martyrũ
ſuſpiciẽtes purpureis rutilantes floribus,
redolentes lilijs, choros uirginũ admiran
tes, atq; ad melliſluũ noui cantici ſonum
quantũ p̃ualet infirmitas cordis erigẽtes
Pſal.41. auditũ. Hæc recordatus ſum (ꝓpheta lo-
quit̃ dño) & effudi in me aĩam meã. Quę?
Pſal.76. Qm̃ tranſibo in locũ tabernaculi admira
bilis uſq; ad domũ dei. Et itẽ. Memor fui
(inq̃t) dei & delectatus ſum. Quẽ uiderũt
apl̃i uidit et iſte, nec diſſimili, ut arbitror,
uiſione: uiſi ꝙ ſpũale totũ habuit hui⁹ ui-
ſio, corpeũ nihil. Oĩno nõ uidit eũ ſicut is
Eſaiæ.53. q dicebat. Vidimus eũ, et non erat illi ſpe
cies neq; decor. Transfiguratũ ꝓculdu-
bio uidit & ſpecioſum forma prę filijs ho
minũ, qui delectatũ ſe perhibet ſicut &
Mat.17. apoſtoli, bonũ eſt (inquiunt dño) nos hic
eſſe. Et ut nihil deſit ꝓpoſitæ ſimilitudi-
ni, illi quidẽ proni cecidiſſe legunt̃, hic ue
rò ſuũ fatet̃ ſpũm defeciſſe. Q̃ magna mul
titudo dulcedinis tuæ dñe, quã abſcondi
ſti timentibus te. Aſcendentes igit̃ in hũc
montẽ & reuelata facie gloriã dñi ſpecu-
lãtes haud dubiũ quin clamare habeatis
& uos, trahe nos poſt te. Quid.n. prodeſt
ſcire quò ſit eũdũ, ſiquidẽ qua debeas ire
non noueris? Alterũ proinde montẽ aſcẽ-
das neceſſe eſt, in quo prædicãtẽ audias,
& ſcalã erigentẽ octo diſtinctã ſcalarib⁹
Matth.5. cuius ſummitas cœlos tangit. Beati qui
perſequutionẽ patiunt̃ ꝑꝑ iuſtitiã, qm̃ ip-
ſorũ eſt regnũ cœlorũ. Iã ſi primũ aſcẽde-
ris montẽ iugi meditatione ſupernæ glo-
riæ, iſtum nihilominus montem aſcẽdere
non grauaberis, ut in lege eius mediteris
die ac nocte: ſicut idem propheta non ſo
lum meditabat̃ in præmijs, ſed & in man
datis dñi quæ dilexit. Sic.n. audies & tu,
& quo eã ſcitis ꝑꝑ aſcenſionem primã, et
uiam ſcitis ꝑꝑ ſecundã. Propterea in cor-
de tuo pone uiã ueritatis inquirere, ne ſor
tè ſis de eorũ numero qui uiã ciuitatis ha-
bitaculi non inuenerunt. Magis aũt ſolici
tus eſto aſcẽdere nõ mõ cogitatione cœ-
leſtis gloriæ, ſed & conuerſatione q̃ cœle
ſtẽ gloriam mereat̃. Tertium nihilomin⁹
montẽ lego, in quẽ aſcendit ſolus orare.
Vides ergo ꝙ bene ſpõſa in cãticis, ecce,
inquit, uenit iſte ſaliẽs in montibus. In pri Can.2.
mo trãsfiguratus eſt, ut ſcires quò tende
res, in ſecundo uerba uitæ loquut⁹ eſt, ut
ſcires quà peruenires. Orauit in tertio, ut
eundi & perueniendi bonã obtinere ſtu-
deas uoluntatẽ. Scienti.n. bonũ & non fa Iacobi. 4.
cienti peccatũ ẽ illi. Propterea ſciens qm̃
in oratione dat̃ bona uoluntas, cũ uideris
quæ agenda ſunt ut conualeſcas ad agen
da quę uideris, aſcende tu ad orationem,
ora inſtãter, ora ꝑſeueranter, ſicut ille ꝑ-
noctabat in oratione, & dabit pater bo-
nus, ſpũm bonũ petenti ſe. Et uide quàm
utiliter orationis tꝑe ẽt corporalis loci ſe
cretũ quærimus, qñ hoc ille non ſolũ do-
cuit uerbo, Intra, inquiens, in cubiculum Matth. 6.
tuũ & clauſo oſtio ora patrem tuum: ſed
& cõmendauit exemplo, nec domeſtico
rum quenq; admittens: ſed ſolus aſcen-
dens ad orationẽ. Putas poterimus aliq̃d
amplius de eius aſcenſionibus inuenire?
Poterimus utiq;. Volo.n. ut nec iumẽti ip-
ſius ſis immemor ſuper qđ legitur aſcen
diſſe. Volo ut nec ipſam crucis aſcẽſionẽ
omittas. Nã & in illa exaltari oportebat
filium hoĩs. Et ego, inquit, ſi exaltatus fue
ro à terra, oĩa traham ad meipſum. Itaq; Ioan.12.
cum iã & cognitio ſuppetit & uelle adia
cet, q̃d agis quod perficere bonũ nõ inue
nis? ſed aſinini quidam & beſtiales mot⁹
legẽ contrariam habent & captiuare te
uolunt. Quid inquã facies ſuꝑ cõcupiſcẽ-
tijs irrationabilib⁹, q̃ ſunt in mẽbris tuis?
Vrget te ẽt cum ieiunare conſentis gulæ

illecebra, cũ uigilare proponis, ſomnolẽtia premit. Quid faciemus huic aſino? Aſininũ.n. iſtud eſt cõe cũ aſinis: quia homo
Pſal. 48. comparatus eſt iumentis inſipientibus, & ſimilis factus eſt illis. Aſcende dñe ſup aſinum iſtũ, cõculca hos beſtiales mot⁹, quia domari debẽt ne dominari ꝑualeãt. Niſi.n. calcati fuerint, conculcabunt nos: niſi premanẽ, opprimẽt nos. Propterea ſequere aĩa mea & in hac aſcẽſione Chriſtum dñm, ut ſub te ſit appetitus tuus & tu domineris illius. Nã ut in cœlum aſcendas prius neceſſe eſt leuare te ſup te, calcando carnalia deſideria quæ in te militant aduerſum te. Sequere etiã aſcendentem crucẽ exaltatũ à terra: ut non ſolũ ſuper te, ſed & ſup oẽm quoq; mundũ mentis faſtigio colloceris, uniuerſa q̃ in terris ſunt deorſum aſpiciens & deſpiciẽs ſicut ſcriptũ eſt. Cernent terrã de longè. Nulla te mundi oblectamenta inclinent, nullæ
Eſa. 33. aduerſitates deijciant. Abſit tibi gloriari niſi in cruce dñi tui Ieſu Chri, per quẽ tibi mundus crucifixus eſt: ut q̃ mũdus appetit crucẽ reputes, & tu crucifixus mũdo, illis q̃ mundus crucẽ reputat, toto inhæreas amore. Iã uerò qd ex hoc reſtat, niſi ut ad illũ aſcendas qui eſt ſupra oĩa deus benedictus in ſecula? Diſſolui iam & eſſe
Pſal. 83. cũ Chriſto, multo magis optimum. Beatus uir cuius eſt auxiliũ abs te, ait ꝓpheta ad dñm, aſcẽſiões in corde ſuo diſpoſuit, ibit de uirtute in uirtutẽ uſq; ad uidendũ deum deoꝝ in Sion. Hæc eſt ultima aſcẽſio in qua implenẽ oĩa, ſicut ait apoſtol⁹.
Ephe. 4. Chrs, qui deſcendit ipſe eſt & qui aſcen-
Eſa. 64. dit: ut adĩpleret oĩa. Sed de illa aſcẽſione
1. Cor. 2. qd dicã? Quò aſcendemus? ut ubi Chrs eſt & nos ſim⁹. Quid ibi erit? Oculus de⁹ non uidit abſq; te, q̃ pręparaſti diligentibus te. Deſideremus hanc fratres mei, ſuſpiremus ad eam iugiter, et eo magis affectus uigeat quo deficit intellectus.

De magnanimitate, longanimitate & unanimitate.
Sermo. V.

Actu. 1. TRiplicem nobis in eccleſia primitiua uirtutem ſanctus Lucas breui ſermone commendat, ubi poſt dominicam aſcenſionem unanimiter eos in oratione perſeueraſſe deſcribit, expectantes cœleſtem conſolationem cuius acceperant repromiſſionem. Laudabili ſiquidem magnanimitate puſillus grex paſtoris ſolatio deſtitutus, minime tamẽ dubitãs quoniam illi cura eſſet de eis, ſed paternam pro eis gereret ſolicitudinem, deuotis pulſabat ſupplicationibus cœlũ, certus quòd penetrarent illud iuſtorum orationes, nec pauperum preces ſpernerentur à domino, aut ſine copioſa benedictione redirent. Sed nec ſine longanimitate perſiſtebant indeficiẽtes, iuxta illud propheticum. Si moram fecerit expecta eum, quia ueniens ueniet et non tardabit.
Abac. 2. Porrò unanimitas quidem legitur, euidẽter expreſſa, quòd hęc ſola diuini ſpiritus charismata mereatur. Neq; enim ẽ Deus diſſenſionis ſed pacis, neq; habitare facit niſi unius moris in domo. Iure igitur præparationẽ cordis eorum audiuit auris diuina, nec ab expectatiõe ſua cõfudit eos, q & magnanimes & lõganimes & unanimes eſſent. Certiſſima nanq; hæc teſtimonia ſunt fidei, ſpei, charitatis. Et quidẽ euidenter ſpes longanimitatem, unanimitatem charitas operatur. Nunquid fides quoq; magnanimum facit? Et ſola. Quicquid enim ſine fide pręſumitur, non eſt ulla animi ſolida magnitudo, ſed uentoſa quædam inflatio & tumor inanis. Vis audire magnanimem uirum? Omnia, inqt,
Philip. 4. poſſum in eo qui me confortat. Imitemur triplicem hanc præparationem fratres, ſi deſideramus ſupereffluentem menſuram ſpiritus obtinere. Omnibus enim præter Chriſtum ad menſurã datur ſpiritus, ſed menſuræ cumulus ſupereffluentis uidetẽ quodammodo exceſſiſſe menſuram. Euidens fuit magnanimitas in conuerſione noſtra, ſit etiam in conſummatione lõganimitas, ſit unanimitas in conuerſatione. Huiuſmodi ſiquidem animabus cœleſtis illa Hieruſalem deſiderat inſtaurari, quibus nec fidei magnitudo deſit in ſuſcipiẽdo onere Chriſti, nec longitudo ſpei in perſiſtendo, nec charitatis iũctura, quod eſt uinculum perfectionis.

Item in aſcenſione domini de intellectu & affectu.
Sermo. VI.

HOdie ſedenti in throno antiquo dierum, confeſſurus pariter oblatus ẽ filius hoĩs, & erit deinceps non modo germen dñi in magnificẽtia et gloria, ſed & fructus terrę ſublimis. Felix unio, & amplectẽdum ineffabilibus gaudijs ſacrm. Idem.n. & germen dñi, & fructus terræ: idẽ & ipſe dei filius, & fructus uentris Mariæ eſt. Idem filius Dauid, & dñs, de quo hodie gaudium eius impletũ
Pſal. 109. d eſt, unde olim præcinẽs aiebat: Dixit dñs dño meo, ſede à dextris meis. Qũo.n. non dñs germẽ dñi? Idem tñ & filius eius, utpote fructus terræ ſublimis, fructus uirgę quæ de radice Ieſſe proceſſit. Hodie igiẽ ſuũ hũc, & hoĩs filium apud ſemetipſum pr̃ clarificat claritate quã habuit priuſq; mundus fieret apud ipſum. Hodie ueritatem quæ de terra orta eſt, cœlum ſibi redditam gloriaẽ. Hodie ſponſus auferẽ à filijs, & lugendũ eis eſt, ſicut ipſe prædixit.
Matth. 9. Non.n. poterant filij ſponſi lugere donec ſponſus cũ eis erat: ſed uenit dies ut auferaẽ ab eis, ut decętero lugeant & ieiunẽt.
Matt. 17. b Vbi illud iã Petre qđ dixeras: Dñe bonũ eſt nos hic eſſe, faciamus hic tria tabernacula? Ecce.n. ingreſſus eſt amplius & pſectius tabernaculũ, non manufactũ. i. non huius creationis. Qũo ergo iam bonũ eſt nos hic eſſe? Immo uerò moleſtũ eſt, graue ẽ, periculoſum eſt. Nimiꝝ ubi malitiæ plurimum, ſapientię modicũ, ſi tñ uel modicũ inueniẽ, ubi uiſcoſa oĩa, oĩa lubrica, opta tenebris, obſeſſa laqueis peccatoꝝ: ubi periclitanẽ aĩæ: ubi ſpũs affligunẽ ſub ſole, ubi tm̃ uanitas & afflictio ſpũs eſt. Leuemus igiẽ fratres mei, leuemus in cœlum corda cũ manibus: & aſcendentem dñm ſequi uelut quibuſdã paſſibus deuotionis & fidei contendamus. Erit.n. cum ſine mora, ſine difficultate obuiã illi in nubibus rapiemur: id poterunt corpora ſpiritualia, qđ meritò interim nequeũt ſpũs aĩales. Nunc.n. quantis conatibus corda
Sap. 9. a. leuare neceſſe eſt: quæ quidẽ (ut miſerabiliter ſatis in libro ꝓprię experientiæ legimus) & corruptio corporis aggrauat, & terrena ĩhabitatio deprimit? At forte tradẽdum eſt quid ſit leuare cor: aut quẽadmodũ illud oporteat eleuari, ſed tradẽdũ ſanè magis ab apl'o q̃ à nobis. Si conſur-
Colo. 3. a. rexiſtis, inquit, cum Chriſto, quæ ſurſum ſunt quærite ubi Chriſtus eſt in dextera dei ſedens: quæ ſurſum ſunt ſapite, non q̃ ſuper terrã. Ac ſi manifeſtius dicat. Si cõſurrexiſtis, & coaſcendite: ſi conuiuitis, et conregnate. Sequamur fratres ſequamur agnum quocunq; ierit: ſequamur patientẽ, ſequamur & reſurgentem, ſequamur multo libentius aſcendentẽ. Crucifigatur uetus homo noſter ſimul cum illo: ut deſtruatur corpus peccati: ut ultra non ſeruiamus peccato, mortificatis nimiꝝ mẽbris noſtris quę ſunt ſuper terram. Sed et qũo ipſe reſurrexit à mortuis per gloriã patris: ita & nos in nouitate uitæ ambulemus. In hoc.n. mortu⁹ eſt & reſurrexit, ut peccatis mortui, iuſtitiæ uiuamus. Cæterum qm̃ uitæ nouitas locum exigit tutiorem, & reſurrectionis dignitas altiorem expetit gradum: ſequamur ẽt aſcẽdentẽ, quærere uidelicet & ſapere quæ ſurſum ſunt ubi ille eſt, nõ quæ ſup terram. Quę-
Gala. 4. a. ris quis ille ſit loc⁹? Apoſtolũ audi: Quæ ſurſum eſt, inquit, Hieruſalem libera eſt, q̃ eſt mater noſtra. Vis ſcire quænam ibi ſint? Viſio pacis ẽ. Lauda Hieruſalẽ dñm,
Pſal. 147. b lauda deum tuum Sion: qui poſuit fines tuos pacem. O pax quæ exuperas omnẽ ſenſum: ô pax ẽt ſuper pacem: ô menſura ſuper menſuram, conferta & coagitata et ſupereffluens. Compatere igitur Chr̃o aĩa Chriſtiana: conreſurge, coaſcẽde: qđ eſt declina à malo, & fac bonum: inquire pacem, & perſequere eam. Sic nimirum Paulus in actibus apoſtolorum de continentia, & iuſtitia & ſpe uitæ æternæ memoratur docuiſſe diſcipulos. Sic ueritas
Act. 13. b. / Luc. 12. c. ipſa monet in euangelio præcingere lumbos, lucernas accendere: & deinceps hominibus expectantibus dominum ſuum ſimiles inueniri. Cæterum gemina quædam (ſi bene aduertiſtis) aſcenſio nobis ab apoſtolo commendatur, in eo quòd & quęrere & ſapere monuit non infima, ſed ſuperna. Quã fortaſſe diſtinctionẽ ne

ipſe quoqꝫ propheta pręteriſſe oĩno uidebit̃ dicẽs: Inquire pacẽ, & perſequere eã: ut hoc ſit pacẽ ſequendã quærere, ꝑſequi inquiſitam, qđ eſt ſapiẽda quærere, ꝗſita ſapere, quæ ſurſum ſunt, nõ ꝗ ſuper terrã. Nimirꝝ donec diuiſa ſunt corda noſtra, & multos interim ſinꝰ inueniunt̃ habere: nec ſibi oĩno cohærere uident̃, uel particulatim ea, & membratim quodãmodo leuare neceſſe eſt, ut in ſuperna illã Hieruſalem colligant̃: cuius participatio eius ĩ idipſum: ubi non tm̃ ſinguli, ſed & oẽs pariter incipiant habitare in unũ: non mõ.ſ. non diuiſi in ſemetipſis, ſed nec inter ſeipſos. Ecce.n. ut tanqꝫ principalia cordis ipſius mẽbra diſtinguam: eſt intellectus in nobis eſt, & affectus: & hi quoqꝫ ſæpius ſibi inuicem aduerſantes: ut alter ſumma petere, alter appetere ĩfima uideat̃. Quãtus uerò is dolor, ꝗꝫ grauis aĩæ cruciatus, dum ſic diſtrahit̃, ſic dilacerat̃, ſic abrumpit̃ à ſeipſa, uel ex ea ſaltẽ quã oĩbus experiri in prõptu eſt: corporis ſciſſione conĳciat: ſiquis in ſuo ſpũ animaduertere ꝑnicioſa & ꝑiculoſa inſenſibilitate nõ neglexerit. Diſtrahunt̃ hoĩum crura, & lõgioris obice ligni remouent̃ ab inuicẽ pedes: & dũ adhuc cutis integra manet, ꝗs tñ ille eſt cruciatus? Sic ſic affligi plãgimꝰ miſeros, ꝗ corporal'r ĩter nos cõuerſantes illuminati forte ſil'r, ſed diſſil'r ĩueniunt̃ affecti. Intelligũt pariter bõa ꝗ faciãt', ſed nõ pariter diligunt intellecta. Nã de ignorãtia fratres, ꝗnam excuſatio nobis, ꝗbus nunqꝫ doctrina cœleſtis, nunqꝫ diuina lectio, nunqꝫ ſpũalis eruditio deeſt? Quæcunqꝫ uera ſunt, quæcunqꝫ pudica, ꝗcũqꝫ iuſta, quæcunqꝫ amabilia, quæcunqꝫ bonæ famæ: ſiqua uirtus, ſi qua laus diſciplinæ, hæc diſcitis & accipitis, hæc auditis pariter, & uidetis, in exemplis uidelicet & uerbis eorꝝ qui inter uos ſunt perfecti, quorꝝ & hortatio, & conuerſatio pleniꝰ erudit uniuerſos. Vtinam aũt hæc ut intellectũ admonent, moueant & affectũ, ne ſit intus amariſſima contradictio, & diuiſio moleſtiſſima dũ hinc ꝗdẽ ſurſum trahimur, ſed retrahimur inde deorſum. Nimirꝝ aduertere potes ĩ oĩbus ferè religioſis congregationibus, uiros repletos cõſolatione, ſuperabundantes gaudio, iucũdos ſemꝑ & hilares, feruentes ſpũ, die ac nocte meditãtes in lege dei, crebro ſuſpicientes in cœlũ: & puras manus in orõne leuantes, ſolicitos obſeruatores conſcientiæ, et deuotos ſectatores bonorꝝ operꝝ, quibꝰ amabilis diſciplina, dulce ieiuniũ, uigiliæ breues, labor manuum delectabilis, & uniuerſa deniqꝫ cõuerſationis huiꝰ auſteritas refrigeriũ uideat̃. Contra ſanè inuenire eſt hoĩes puſillanimes & remiſſos, deficiẽtes ſub onere, uirga & calcaribus indigẽtes, quorꝝ remiſſa lętitia, puſillanimis triſtitia eſt, quorꝝ breuis & rara cõpũctio, aĩalis cogitatio, tepida cõuerſatio: quorꝝ obediẽtia ſine deuotiõe, ſermo ſine circũſpectiõe, oratio ſine cordis ĩtẽtiõe, lectio ſine ędificatiõe, quos denique (ut uidemꝰ) uix gehẽnę metus ĩhibet, uix pudor cohibet, uix fręnat ratio, uix diſciplina coercet. Nõ tibi horꝝ uita ĩferno penitꝰ appropinquare uidet̃, dũ ĩtellectu affectui, & affectu ĩtellectui repugnante, neceſſe hñt mittere manũ ad oꝑa fortiũ, ꝗ cibo fortiũ minime ſuſtẽtant̃, ſocĳ planè tribulatiõis, ſed ñ cõſolatiõis? Exurgamus obſecro ꝗcũqꝫ eiuſmodi ſumꝰ, reſarciamꝰ aĩas, ſpũm recolligamꝰ, abĳciẽtes ꝑnicioſam tepiditatẽ, etſi nõ ꝗa ꝑiculoſa ẽ, & deo ſolet (ut ĩterdũ miſerabiliter plãgimꝰ) ẽt uomitũ ꝓuocare: certe ꝗa moleſtiſſima, plena miſerię & doloris, & ĩferno planè ꝓxima umbra mortis iure cẽſet̃. Si ꝗrimꝰ ꝗ ſurſum ſunt, ẽt ſapere et ꝓlibare interim ſtudeamꝰ. Forte.n. poterit ĩtellectui & affectui nõ ĩcõueniẽter aptari, ꝗꝓ & ꝗrere ꝗ ſurſum ſunt & ſapere admonemur: ut ĩ principalibꝰ (quẽadmodũ ſupra dictũ ẽ) mẽbris ſuis corda nr̃a manibꝰ ꝗbuſdã pĳ conatꝰ et exercitĳ ſpũalis leuare ſtudeamꝰ ad deũ. Oẽs (ni fallor) ꝗ ſurſum ſunt ꝗrimus intellectu fidei, & iudicio rationis, ſed nõ ęque forſitã ſapimꝰ oẽs quę ſurſum ſunt, tanꝗ ineſcati his ꝗ ſunt ſuper terrã, uiolento quodã prętudicio affectionis. Vnde.n. ea quã pauloante oſtẽdimus aĩorꝝ diuerſitas, tãta diſparilitas ſtudiorꝝ cõuerſationũ tanta diſſimilitudo? Vñ ſpiritualis

Pſal. 33. a.

intellectus, Affectus.

deſcriptio diuerſorꝝ hominũ in religioſis congregationibus degentium.

ritualis gratiæ inopia tanta quibuſdã: cũ alĳs copia tanta exuberet? Profecto nec auarus nec inops eſt gr̃æ diſtributor, ſed ubi uacua uaſa deſunt, ſtare oleũ neceſſe eſt. Vndiqꝫ ſe ingerit amor mũdi: cũ cõſolationibꝰ, imò deſolationibus ſuis obſeruat aditus: ꝑ feneſtras irruit, mentẽ occupat, ſed nõ eiꝰ ꝗ dixit: Renuit cõſolari aĩa mea: memor fui dei, & delectatus ſum. Prœoccupatũ nẽpe ſecularibus deſiderĳs aĩum, delectatio ſancta declinat: nec miſceri poterũt uera uanis, æterna caducis, ſpũalia corporalibus, ſumma ĩmis: ut pariter ſapias ꝗ ſurſum ſunt, & ꝗ ſuꝑ terrã. Felices nimirꝝ uiri illi ꝑ quos dñica aſcenſio legit̃ ꝓſignata, Enoch raptus, trãſlatꝰ Helias. Felices planè ꝗ ſoli iã deo uiuunt, ſoli uocãt intelligẽdo, diligẽdo, fruendo. Neqꝫ.n. corpora ꝗ corrũpunt̃, illas aggrauant aĩas: aut terrena inhabitatio ſenſus eorꝝ tanqꝫ multa cogitantes deprimit, ꝗ cũ deo ambulaſſe noſcunt̃. Factũ eſt ĩpedimentum oẽ de medio: occaſio uniuerſa ſublata: materies nulla relicta eſt ꝗ eorũ affectũ aggrauet, uel deprimat ĩtellectũ. Nã & priorẽ ob hoc raptũ ſcriptura cõmemorat, ne forte uincat malitia ſapiẽtiã & intellectus eius uel aĩa ultra decipi ualeat aut mutari. Nobis aũt unde in his tenebris ueritas, unde charitas in hoc ſeculo nequã, in hoc mundo ꝗ totus poſitus ẽ in maligno? Putas erit ꝗ intellectũ illuminet, ꝗ inflãmet affectũ? Erit utiqꝫ ſi cõuertamur ad Chr̃m, ut uelamẽ de cordibus auferat̃. Hic eſt.n. de quo ſcriptũ eſt: Habitantibus in regione umbræ mortis: lux orta ẽ eis. Siqđẽ prioris ignorãtię tꝑa deſpiciens deus, annunciauit hoĩbus ut oẽs ubiqꝫ agerẽt pœnitentiã, ſecũdũ ꝗꝓ Paulꝰ Atheniẽſibus tradit. Memẽto etenim dei uerbũ & ſapientiã incarnatã: cuius utiqꝫ opus erat toto illo tꝑe quo uideri ĩ terris, & inter hoĩes cõuerſari dignata eſt ineffabilis illa uirtꝰ, illa gloria, illa maieſtas, illuminare oculos cordis, ẽt ſuadere fidẽ hoĩbus ꝑdicatione pariter & oſtenſione ſignorꝝ. Deniqꝫ ſpũs dñi, ait, ſuper me: ad euãgelizãdũ pauꝑibus miſit me. Et apl'ꝭ loquebat̃: Adhuc modicũ lumẽ in uobis eſt, ambulate dũ lucem habetis, ut nõ tenebræ uos cõprehendant. Nec mõ ante paſſionẽ, ſed & poſt reſurrectionẽ in multis argumentis ꝑ dies quadraginta apparens eis, & loquens de regno Dei: qñ & ſenſum eis ut ſcripturas intelligerent legitur aperuiſſe, intellectũ potius informabat, ꝗ purgabat affectũ. Qñ.n. ad ſpũalia affici poſſent aĩales? Imò uerò ne ipſam ꝗdẽ merã lucẽ poterãt aliquatenus ſuſtinere, ſed exhiberi illis oportuit uerbũ in carne, ſolẽ in nube: lumen in teſta, mel in cera: cereũ in laterna. Spũs añ faciẽ illorꝝ Chr̃s dñs, ſed non utiqꝫ ſine umbra ĩ qua uiuerent interim inter gentes. Vnde et uirgini legit̃ obũbraſſe, ne uehementiori reuerberata ſplendore, ad cãdidiſſimã illã lucẽ puriſſimũqꝫ fulgorẽ diuinitatis, ẽt illius aquilę poſſet acies habetari. Minime tñ uel nubes ipſa leuis eſſe potuit ocioſa, ſed ea quoqꝫ uſus eſt in ſalutẽ, & diſcipulorꝝ aĩos ꝗ nec ad fidei intellectũ ſine aliqua mutatione affectus poterãt promoueri, nec aſſurgere adhuc ad ſpũalia ꝓualebãt in ſuæ carnis ꝓuocauit affectum: ut amore quodã humano oꝑanti mira, mira loquẽti homini adhærerẽt, amore utique carnali adhuc, ſed tã ualido ut cęteris omnibꝰ ꝓualeret. Nimirꝝ hic erat ille Moyſi ſerpẽs, ꝗ ſerpentes magorꝝ Aegypti oẽs ꝑiter deuorauit. Deniqꝫ ecce nos, inꝗunt, reliꝗmus oĩa, & ſecuti ſumus te. Beati ſiquidẽ oculi ꝗ uidebãt dñm maieſtatis in carne ꝓſentẽ, authorẽ uniuerſitatis inter hoĩes cõuerſantẽ: uirtutibus coruſcantẽ, infirmos curantẽ, mare calcãtẽ, mortuos ſuſcitantẽ, dæmonĳs ĩperantẽ, & ꝓtãtẽ ſimilẽ hoĩbus cõferentẽ: mitẽ et humilẽ corde, benignũ, affabilẽ, miſericordiæ uiſceribus affluentẽ, agnũ dei peccatũ non habentẽ, & oĩum peccata portantẽ. Beatæ aures ꝗ uerba uitæ ab ipſiꝰ incarnati uerbi ore ꝑcipere merebant̃, ꝗbꝰ enarrabat unigenitus ꝗ eſt in ſinu pr̃is, & nota faciebat ꝗcũqꝫ audiſſet à patre, ut fluenta doctrinę cœleſtis ab ipſius ueritatis puriſſimo fõte haurirẽt, uniuerſis poſtmodũ gẽtib. ꝓpinãda imò eructãda potarẽt. Quid mirꝝ fr̃es ſi ĩplebat triſtitia cor eorꝝ cum

Pſal. 76. a.
Sap. 4.
Eſaiæ. 9. a.
Act. 17.
Eſa. 61.
Ioan. 12. f.
Actuũ. 1. d.
Exo. 7.
Matt. 19. d.

Expecta ſi moram fecerit

ab eis ſeſe pronũciaret iturꝝ, & adderet:
Quò ego uado, uos non poteſtis uenire
Ioan.8.b. modo? Quidni cõcuterent uiſcera, turba-
ret̃ affectus, hæſitaret aĩus, hæreret uult⁹,
paueret audit⁹, nec oĩno ęquanimiter di-
ſceſſionis eius ſermo poſſet admitti, ut re
linqueret eos, ꝑ quo oĩa reliquiſſent? Cę-
terꝝ nõ ut maneret in carne, ſed ut trãsfer
ret̃ ad ſpũm, totus ab eo in illam carnem
diſcipuloꝝ fuerat collect⁹ affectus, ut di
2. Cor.5.d. cere eſſet aliqñ: Et ſi cognouimus Chr̃m
ſecundũ carnem, ſed nunc iã non nouim⁹.
Vnde & benigniſſimus ille magiſter blã-
Ioan.14.b. dis eos refouens conſolationibus, ait: Ro
gabo patrẽ meum, & aliũ paracletũ da-
bit uobis, ſpũm ueritatis: qui uobiſcũ ma
Ioan.16.b. neat in æternũ. Et item: Ego ueritatẽ dico
uobis, expedit uobis ut ego uadã. Niſi.n.
abiero, paracletus nõ ueniet ad uos. Grã
de myſteriũ fratres mei. Quid.n. ſibi uult
niſi ego abiero, paracletus nõ ueniet? Ita
ne inuiſa paracleto p̃ſentia Chr̃i, aut cõ-
tuberniũ dñicæ carnis ſpũs ſanctus hor-
rebat, q̃(ſicut angelo p̃nunciãte cognoui
mus) nec concipi quidẽ niſi eo ſuꝑuenien
te potuerit? Quid eſt ergo, Niſi ego abie
ro, paracletus nõ ueniet? Niſi carnis p̃ſen
Niſi ego abiero nõ ueniet paracletus. tia ueſtris ſubtrahat̃ aſpectibus, ſpũalis
grãe plenitudinẽ occupata mens non ad-
mittit, nõ recipit aĩus, non capit affectus.
Quid uobis uidet̃ fratres? Si hæc ita ſunt,
imò q̃a ita ſunt, audeat q̃s de cætero phã-
taſticis quibuſdã illecebris dedit⁹, ſectãs
lenocinia carnis ſuæ, carnis utiq; peccatri
cis, genitæ in peccatis, aſſuetæ peccatis: ĩ
qua deniq; bonũ non eſt, illũ pariter ex-
pectare paracletũ? Audiat inquã q̃ huic
ſterq̃linio ſemꝑ inhæret, q̃ carnẽ fouet, in
carne ſeminat, carnẽ ſapit: illã nihilomin⁹
cõſolationẽ ſuꝑnæ uiſitationis, torrẽtem
uoluptatis illũ, illã ſperare grãm ſpũs ue
hementis, quam(ut ueritas ipſa teſtat̃)ne
cũ ipſa quidẽ uerbi carne ꝑcipere ullate-
nus ap̃li potuerunt? Errat oĩno ſiq̃s cœle
ſtẽ illã dulcedinẽ huic cineri, diuinũ illud
balſamũ huic ueneno, chariſmata illa ſpi
ritus miſceri poſſe hmõi illecebris arbi-
trat̃. Falleris Thoma ſancte, falleris ſi ui-
dere dñm ſperas ab apoſtoloꝝ collegio
ſeparatus. Non amat ueritas angulos, nõ
ei diuerſoria placent. In medio ſtat.i. diſci
plina cõi, cõi uita, cõibus ſtudijs delecta-
tur. Vſquequo miſer diuerticula captas,
et conſolationes propriæ uoluntatis tãto
labore q̃ritas, tanto rubore mendicas?
Et q̃d facio, inquis? Eijce ancillã & filium
eius: non.n. hæres erit filius ancillę cũ filio
liberæ. Nulla(ut dictũ eſt) cõuentio ueri-
tati & uanitati, luci & tenebris, ſpũi &
carni, igni & tepiditati. Sed dũ illa mora
tur, inquies, ſine aliqua conſolatione eſſe
non poſſum. Imò uerò ſi morã fecerit, ex-
pecta eũ: q̃a ueniẽs ueniet, et nõ tardabit. Abacuc.
Apoſtoli decẽ dies in hac expectatione
ſederũt, ꝑſeuerantes unanimiter in orõne Act.1.
cũ mulierib⁹ & Maria mr̃e Ieſu. Et tu igit̃
orare diſce, diſce q̃rere, petere, pulſare,
donec inuenias, donec accipias, donec
aperiat̃ tibi. Nouit dñs figmẽtũ tuũ, fide-
lis eſt, nõ te patiet̃ tẽtari ſupra id q̃ poſſis.
Cõfido in ipſo q̃d ſi fideliter expectaue-
ris, nec diẽ decimũ expectabit. Pręueniet
certe in benedictionibus dulcedinis deſo
latã aĩam et orãtẽ, ut feliciter & nõ ad in-
ſipientiã tibi cõſolari renuens, in ipſi⁹ me
moria delecteris inebriatus ab ubertate
domus, & uoluptatis eius torrente pota
tus. Sic nimirꝝ & Hæliſæus quodã oraſſe 4.Regu.
legit̃, cũ dulciſſimũ illud ſolatiũ Heliæ p̃-
ſentiã ſibi plãgeret ſubtrahendã. Sed cõſi
dera diligẽtius q̃d orauerit, q̃due rñſum
ſit poſtulãti. Oro, inquit, dñe ut fiat ſpũs
tuus duplex ĩ me. Nimirꝝ duplicari ei ſpi-
ritũ oportebat, ut magiſtri abeuntis ab-
ſentiã gratia duplicata ſuppleret. Vnde
& Helias ad eũ. Si uideris, inquit, q̃ñ tol-
lar à te, fiet q̃d petiſti. Duplicauit.n. ſpũm
uiſio abeuntis, cũ euidenter raptus in cœ
lũ, uniuerſa pariter eius deſideria ſecũ tu-
lit: ut inciperet ipſe quoq; iã ſapere q̃ ſur-
ſum ſunt, nõ q̃ ſuper terrã. Duplicauit ſpi
ritum uiſio abeuntis: ut intellectui ſpũali
ſpiritualis iungeret̃ affectus, cũ ipſa utiq;
cui potiſſimũ inhærebat, carne raptus in
cœlum: q̃d euidentius in apoſtolis inue-
nitur impletum. Vbi enim uidẽtibus illis
ſuus ille Ieſus tam manifeſte eleuat⁹ eſt,
& ferebatur in cœlum, ut nemo eorum

opus haberet ĩterrogare quò uadis, ipſa
iã(ut ita dixerim) oculata fide edocti ſunt
ſupplices in cœlũ leuare oculos, puras tẽ
dere man⁹, ꝓmiſſa ſibi dona chariſmatũ
poſtulãtes: donec fieret repẽte d' cœlo ſo
nus aduenĩetis ſpũs uehemẽtis, aduenien
tis utiq; ignis quẽ dñs Ieſus mittebat ĩ ter
rã, uolẽs uehemẽter accẽdi. Cõſtat ſiq̃dẽ
eos & prius ſpũm accepiſſe, cũ uidelicet
Ioan.20.f insufflauit eis & dixit. Accipite ſpũm ſan
ctũ. ſed ſpũm planè fidei & ĩtelligẽtię, nõ
feruoris, quo magis illuminaret̃ rõ quã ĩ-
flãmaret̃ affectio, dũ duplicati utiq; ſpũs
op⁹ fuit. Quos.n. uerbũ p̃ris diſciplinã &
ſciẽtiã ante docuerat, & intellectu adim-
pleuerat corda eoꝝ, adueniẽs utiq; poſt-
modũ ignis diuin⁹, & inueniẽs iã recepta
cula mũda, infudit uberi⁹ dona chariſma
tũ, & ĩ ſpũalẽ oĩno mutauit amorẽ, ut ac-
cẽſa ĩ eis charitas fortis ut mors, iã nõ mõ
fores, ſed ne ipſa q̃dẽ ora ꝑꝑ metũ Iudęo-
rũ claudere dignaret̃. Cui nos grãe ꝓ nr̃æ
exiguitatis modulo p̃parãtes, exinanire
ꝑ oĩa noſmetipſos, & à delectationibus
miſeris, & caducis cõſolationib⁹ euacua
re ſtudeam⁹ dilectiſſimi corda nr̃a: maxi
meq; inſtãte nũc die feſto & feruẽtius &
fiduciali⁹ unanimiter ꝑſeuerem⁹ ĩ orõne,
ut ſua nos uiſitatiõe, ſua cõſolatiõe et cõ-
firmatiõe dignet̃ ſpũs ille benignus, ſpũs
dulcis, ſpũs fortis, ĩfirma roborãs, aſpera
planans, corda purificãs: q̃ cũ p̃re & filio
idip̃m, ſed non is ipſe ẽ: ut tres unũ, et unũ
tres eẽ uerisſimè prorſus, & fideliſſimè ca
tholica eccl'ia fateat̃: à p̃re adoptata, à fi-
lio deſpõſata: à ſpũ ſãcto cõfirmata: q̃b⁹
ut una ſubſtãtia, ſic eadẽ nihilominus glo
ria in ſecula ſeculorum. Amen.

In feſto pentecoſtes. *Sermo.* I.

CElebramus dilectiſſimi hodie ſpi
ritus ſancti ſolẽnitatẽ, tota cũ iu-
cũditate celebrãdã, dignã oĩ de-
uotione. Dulciſſimũ.n. q̃dã in deo ſpũs
ſanctus ẽ, benignitas dei, & idẽ ipſe De⁹.
Proinde ſi celebramus ſanctoꝝ ſolẽnia,
quãto magis eius à quo habuerũt ut ſan-
cti eſſent quotquot fuere ſancti? Si uene-
ramur ſanctificatos, quãto magis ip̃m ſan
ctificatorẽ cõuenit honorari? Hodie itaq;
feſtiuitas ẽ ſpũs ſancti, qua uiſibiliter ap-
paruit ĩuiſibilis: ſicut et fili⁹ cũ ſit nihilomi
nus inuiſibilis ĩ ſeipſo, dignat⁹ ẽ exhibere
ſe in carne uiſibilẽ. Hodie ſpũs ſanctus re
uelat nobis aliq̃d de ſeipſo, ſicut ante de
p̃re, & filio aliq̃d noueramus. Nã ꝑfecta
trinitatis cognitio, uita æterna ẽ. Nũc aũt
ex p̃re cognoſcimus, reliqua credimus q̃
minime ſufficim⁹ cõprehẽdere. Et de p̃re
q̃dẽ noui creationẽ, clamãtib⁹ creaturis:
Ipſe fecit nos, & nõ ipſi nos. Inuiſibilia.n. Pſal.99 a.
dei à creatura mũdi, ꝑ ea q̃ facta ſunt, ĩtel Roma.1.
lecta cõſpiciunt̃. At uerò æternitatẽ & ĩ-
mutabilitatẽ ipſius cõprehẽdere, multũ ẽ
à me: lucẽ habitat ĩacceſſibilẽ. De filio au
tẽ magnũ aliq̃d noui(eius grã) ſcilicet in-
carnationẽ. Nã generationẽ ei⁹ q̃s enarra
bit? Quis cõprehẽdat ęqualẽ genitũ geni
tori? Iã & de ſpũ ſancto ſi nõ ꝓceſſionem
qua ex p̃re filioq; ꝓcedit, (illa.n. mirabi-
lis facta ẽ ſciẽtia ex me) cõfortata ẽ, & nõ
potero ad eã: noui tñ aliq̃d, uidelicet ĩſpi-
rationem. Duo.n. ſunt, unde procedat, &
quo. Proceſſio à p̃re & filio, poſuit tene-
bras latibulũ ſuum: ſed ꝓceſſio ad hoĩes,
hodie cœpit innoteſcere, et eſt iã fidelib⁹
manifeſta. Et prius eq̃dẽ (q̃m ſic oporte-
bat) ſignis uiſibilibus inuiſibilis ſpũs ſuũ
declarabat aduẽtũ: nũc ei⁹ ſigna quo ſpi-
ritualiora ſũt, eo magis cõgrua, eo magis
uident̃ ſpũ ſancto digna. Venit tũc ſuꝑ di
ſcipulos ĩ linguis igneis, ut uerba ignea lo
querent̃, & legẽ igneã linguę igneę p̃dica
rẽt. Nemo cõquerat̃ q; minime nobis illa
manifeſtatio ſpũs fiat. Vnicuiq;.n. datur 1.Cor.12.
manifeſtatio ſpũs ad utilitatẽ. Deniq; ſi
dicere op⁹ ẽ, nobis illa manifeſtatio poti⁹
quã ap̃lis facta ẽ. Ad q̃d.n. illis neceſſariæ
linguæ gẽtium, niſi ad cõuerſionẽ gẽtiũ?
Fuit ĩ eis alia q̃dã manifeſtatio magis ad
eos ꝑtinẽs, & hæc uſq; hodie fit in nobis.
Manifeſtũ.n. fuit indutos eſſe uirtute ex
alto, q̃ de tãta puſillanimitate ſpũs ad tã
tã deuenere cõſtãtiã. Nõ eſt iã fugere, nõ
eſt abſcondi ꝑꝑ metũ Iudæoꝝ, conſtan-
tius modo p̃dicant q; deliteſcerent ante
timidi⁹. Deniq; mutationẽ illã dexterę ex
celſi, manifeſte declarat prĩcipis ap̃loꝝ
pri⁹ q̃dẽ ĩter ancillę uerba formido, poſt-

modũ inter principũ uerbera fortitudo:
Act. 5. g Ibãt (ait ſcriptura) gaudentes à cõſpectu
cõcilij, qm̃ digni habiti ſunt pro noĩe Ieſu
contumeliã pati: quẽ ſanè prius cũ duce-
reẽ ad cõciliũ, ſolũ reliquerant fugientes.
Quis dubitet aduenisse ſpũm uehemẽtẽ,
q mentes eoꝝ inuiſibili illuſtraret poten
tia? In hunc modũ ẽt mõ q̃ ſpũs operatur
in nobis, teſtimoniũ perhibẽt in nobis de
1. Pet. 3. b. eo. Quia igiẽ mandatũ accepimus ut de-
clinantes à malo faciamus qđ bonũ eſt,
uide quẽadmodũ ſpũs in utroq; adiuuat
infirmitatẽ noſtrã. Nã diuiſiões gratiaꝝ
ſunt, idẽ aũt ſpũs. Propterea ad declinan
dũ à malo tria operaẽ in nobis, cõpũctio
nẽ, ſupplicationẽ, remiſſionẽ. Initiũ. n. re-
uertẽdi ad deũ, pœnitẽtia eſt, quã ſine du
bio ſpũs operaẽ, nõ nr̃, ſed dei: idq; & cer
ta ratio docet, & confirmat authoritas.
Quis. n. cũ ad ignẽ uenerit algẽs, & fuerit
calefact⁹, dubitabit ei ab igne uenisse ca
lorẽ, quẽ habere nõ poterat ſine illo? Sic
ergo qui prius in iniquitate erat frigidus,
ſi poſtmodũ feruore quodam pœnitẽtiæ
accendaẽ, aliũ ſibi ſpũm, qui ſuũ arguit et
dijudicat, non dubitet aduenisse. Habes
hoc & in euangelio, ubi cũ loquereẽ de
ſpũ quẽ accepturi erant credentes in eũ:
Ioan. 16. Ille, inq̃t, arguet mundũ de peccato. Sed
q̃d prodeſt pœnitere de culpa, & nõ ſup
plicare ꝓ uenia? Neceſſe ẽ ut ẽt hoc ſpũs
opereẽ, dulcedine quadã ſpei replens ani
mũ, ꝑ quã fiducialiter poſtules nihil hæſi
tans. Vis ne oſtendã tibi ẽt hoc opus eſſe
ſpũs ſancti? Vtiq; dũ abeſt ille, tale aliq̃d
in tuo ſpũ non inuenies. Deniq; ipſe eſt in
quo clamamus, abba pr̃. Ipſe q poſtulat
pro ſanctis, gemitibus inenarrabilib⁹. Et
hæc q̃dẽ in corde nr̃o. Quid aũt in corde
pr̃is? Sicut in nobis interpellat ꝓ nobis,
ita & in pr̃e delicta donat cũ ipſo patre.
Aduocatus nr̃ ad patrẽ in cordibus nr̃is,
dñs nr̃ in corde pr̃is. Itaq; qđ poſtulam⁹,
idẽ ipſe donat, q donat ut poſtulemus, &
ſicut nos erigit pia quadã fiducia, ita deũ
inclinat ad nos magis pia miſericordia
ſua. Itaq; ut oĩno ſcias q̃a remiſſionẽ pec-
catoꝝ ſpũs ſanct⁹ operaẽ, audi qđ aliq̃n
Ioan. 20. f. audierunt ap̃li; Accipite ſpũm ſanctum:

quorũ remiſeritis peccata, remittunẽ eis.
Et de malo quidẽ declinãdo ſic. Porrò ad
faciendũ bonũ quid in nobis ſpũs bonus
operaẽ? Profecto monet, & mouet & do
cet. Monet memoriã, rationẽ docet, mo-
uet uoluntatẽ. In his. n. tribus tota cõſiſtit
aĩa. Memoriẹ ſuggerit bona in cogitatio
nibus ſanctis, atq; ita ignauiã noſtrã tor-
poreq; repellit. Propterea quoties hmõi
ſuggeſtionẽ boni ſenſeris ĩ corde tuo, da
honorẽ deo, & age reuerẽtiã ſpũi ſancto,
cuius uox ſonat in auribus tuis. Ipſe nãq; Ioan. 14.
eſt qui loquiẽ iuſtitiã. Et in euangelio ha-
bes, quia ille ſuggeret uobis oĩa quẹcũq;
dixero uobis. Et aduerte q̃d p̃miſerit. Ille
docebit uos oĩa. Dixerã. n. quia docet ra-
tionẽ. Multi ſiquidẽ moneneẽ ut bene fa-
ciant, ſed minime ſciunt quid agendũ ſit,
niſi adſit denuo gratia ſpũs ſancti: & quã
inſpirat cogitationẽ, doceat in opus ꝑfer
re, ne uacua ĩ nobis ſit gratia dei. Sed q̃d?
Scienti bonũ & non facienti, peccatũ eſt Iaco. 4.
illi gratia. Propterea non ſolũ moneri, &
doceri, uerũ etiam moueri & affici ad bo
num neceſſe eſt ab eo utiq; ſpiritu q adiu
uat infirmitatẽ noſtrã, & per quẽ in cordi
bus noſtris diffundiẽ charitas, quæ eſt bo
na uoluntas. Itaq; cũ ſic aduenieus ſpirit⁹
totã poſſederit aĩam, ſuggerendo, inſtruẽ
do, afficiendo, loquens ſemper in cogita
tionibus noſtris, ut audiamus & nos q̃d
loquaẽ in nobis dñs deus, rationẽ illumi-
nans, uoluntatẽ inflãmans, non tibi uideẽ
quia totam domũ impleuerint diſpertitẹ
linguæ tanq̃; ignis? Nã in his tribus ſupe-
rius dictũ eſt aĩam cõſiſtere totã. Sint aũt
diſpertitæ linguæ pp multiplices cogita-
tiones, ſed eaꝝ multiplicitas, et uno lumi
ne ueritatis, & uno charitatis feruore, ſit
tanq̃; ignis. Aut certe dom⁹ impletio fini
potius reſeruẽ, q̃n menſuram bonam, &
confertã, & coagitatã & ſupereffluẽtem
dabũt in ſinus noſtros. Sed q̃n hæc erũt?
Profecto cũ cõpleti fuerint dies pẽteco-
ſtes. Felices uos qui iã intraſtis quinqua-
geſimam requiei & iubileũ annum. Fra-
tres noſtros loquor, quibus iam dixit ſpi
ritus ut requieſcãt à laboribus ſuis. Etenim
hoc quoque inter eius opera reperimus.
Duo

Duo nanq; tempora celebramus fratres,
quadrageſimæ unũ, alterũ q̃nquageſimẹ.
Illud ante paſſionẽ: iſtud poſt reſurrectio
nẽ: illud in cõpunctione cordis & lamen-
tis pœnitẽtiæ, iſtud in deuotione ſpiritus,
& alleluia ſolenni. Prius q̃dẽ tempus ipſa
eſt uita p̃ſens: poſterius uero q̃etẽ ſancto-
rũ ſignificat, quæ eſt poſt mortẽ. Cum au
tẽ uenerit illius quinquageſimæ finis, in iu
dicio. ſ. & reſurrectione, cõpletis diebus
Pentecoſtes, aderit plenitudo ſpiritus, &
totam replebit domum. Plena ſiquidem
erit omnis terra maieſtate eius, quando
nõ ſolũ aĩa, ſed et ipſum corpus ſpũale re
ſurget, ſi tñ iuxta Apoſtoli monitum, dũ
adhuc eſt animale, fuerit ſeminatum.

Eadem die Pentecoſtes. *Sermo.* II.

Hodie dilectiſſimi cœli diſtillaue-
runt à facie dei Sinai à facie Dei
Iſrael, & pluuia uoluntaria ſegre-
gata eſt hæreditati Chriſti. Spũs. n. ſctũs
ꝓcedens à patre, largiori munere ſuẹ ma-
ieſtatis in ap̃los ſuperuenit, & tribuit eis
chariſmatũ dona. Poſt magnificẽtiam. n.
reſurgentis, poſt gloriã aſcendentis, poſt
reſidẽtis ſublimitatẽ, non reſtabat niſi ut
expectatio iuſtoꝝ lẹtitia adueniret, et cœ
li muneribus cœleſtes hoĩes implerentur.
Vide aũt ſi non & ſententiarũ pondere, et
uerborũ ordine hæc oĩa Eſaias longe an-
Eſa. 4. a. te prẹdixit. Erit (inq̃t) in die illa germẽ do
mini in magnificẽtia & gloria, & fructus
terrẹ ſublimis, & exultatio his qui ſaluati
fuerint de Iſrael. Germẽ dñi Ieſus Xp̃s ſo-
lus de mundiſſimo conceptus ſemine: q̃a
etſi in ſimilitudine carnis peccati, non ta-
mẽ ĩ carne peccati. Et ſi filius carnis Adẹ,
non tñ filius p̃uaricationis Adæ, quia non
fuit natura filius iræ, ſicut reliq oẽs q in ini
quitatibus ſunt concepti. Iſtud ergo ger-
mẽ qđ de uirga Ieſſe uirore uirgineo pul-
lulauit, in magnificentia fuit cũ reſurrexiſ
ſet à mortuis, q̃a tunc dñe deus meus ma-
gnificatus es uehementer, confeſſionem
& decorẽ induens, amictus lumine ſicut
ueſtimento. Quãta aũt aſcendẽtis gloria,
cũ medius angelorũ, & aĩarũ ſanctarum
ad patrẽ deduceris, & triumphatrice pal
ma cœlis inuectus, ſuſceptũ hoĩem in ipſa

diuinitatis claudis identitate? Quis cogi-
tet (nedum loquatur) q̃ ſit fructus terrẹ ſu
blimis ĩ cõceſſu ad dexterã patris, qđ uti
q; cœleſtiũ oculos reuerberat naturam,
quod angelicus intuitus contremit, non
attingit? Veniat ergo exultatio domine
Ieſu his q ſaluati ſunt de Iſrael, apoſtolis
tuis quos eligiſti ante mundi conſtitutio
nem. Veniat ſpiritus tuus bonus qui ſor-
des abluat, & infundat uirtutes, in ſpiritu
iudicij, & ſpiritu ardoris dei. Eia igitur fra
tres, cogitemus ſuper nos & in nos ope-
ra trinitatis ab initio mundi uſq; ad finẽ,
& uideam⁹ q̃ ſolicita fuerit illa maieſtas,
cui adminiſtratio pariter & gubernatio
ſeculorũ incũbit, ne nos p̃deret in ẹternũ.
Et potenter q̃dẽ oĩa fecerat, & ſapienter
oĩa gubernabat, & utranq; rerũ tã poten
tiæ q̃; ſapientiæ ſigna manifeſtiſſima tene
bantur in creatione, & conuerſatione ma
chinæ mundialis. Et bonitas quidẽ in deo
erat, & bonitas multa nimis, ſed latebat
in corde patris, cumulanda quandoq; ſu-
per genus filiorum Adam tẽpore oppor-
tuno. Dicebat tamen dominus: Ego cogi Hier. 29 c.
to cogitationes pacis, ut mitteret nobis il
lum q eſt pax noſtra, q fecit utraq; unum:
ut iam daret pacem ſuper pacem, pacem
his q longe, & pacẽ his q ꝓpè. Verbũ igiẽ
dei in ſublimi conſtitutũ, ut ad nos deſcẽ-
deret, ꝓpria benignitas inuitauit, miſeri-
cordia traxit, ueritas qua ſe ꝓmiſerat uen
turum compulit, puritas uteri uirginalis
ſuſcepit ſalua uirginis integritate, poten-
tia eduxit, obediẽtia in omnibus deduxit,
patientia armauit, charitas uerbis & mi-
raculis manifeſtauit. Porſus ampliſſima
mihi nunc materia & malorum meorum
ſuppetit, & bonorũ dñi mei, ut cogitaue-
rim uias meas, conuertã pedes meos in te
ſtimonia ſua. Illa. n. bona ineffabilia ſunt,
q̃a (ut breui uerbo cuncta concludã) nihil
melius inuenire potuit unde nos redime-
ret ſapientia dei, in omni ſapiẽtia ſua. Sed 2. Par. 36. a
& mala circundẹderant nos quorũ non Pſal. 28. c.
erat numerus: quia peccaui (iuſtus loqui
tur) ſuper numerum arenæ maris. Et pro-
pter nomen tuum domine propitiaberis
pctõ meo, multũ eſt. n. Miſſus eſt coluber

tortuoſus à diabolo, ut uenenũ ꝑ aures mu
lieris in ipſius mētē trāſfunderet, & ſic re-
funderet in toti⁹ poſteritatis originē. Miſ
ſus eſt interim Gabriel angelus à Deo, ut
uerbũ pr̄is per aurē uirginis in uentrē, &
mentē ipſius eructaret, ut eadē uia ītraret
& antidotũ, qua uenenũ intrauerat. Vere
uidimus gloriā eius, gloriā quaſi unigeniti
à patre: q̄a totum paternũ eſt, qđ de cor-
de pr̄is Chriſtus attulit nobis, ut nihil in
filio Dei niſi dulce niſi paternũ humani ge
neris trepidatio ſuſpicet̃. A planta pedis
uſq; ad uerticē nō erat in nobis ſanitas: er
raueram⁹ ab utero: in utero dānati anteq̃
nati: q̄a de pc̄tō & in pc̄tō concepti. Chri
ſtus ergo ibi primũ medicinam appoſuit,
ubi primus uulneri patebat locus: & ſub-
ſtantialr̄ utero uirginis illapſus, de ſpiritu
ſancto cōceptus eſt: ut cōceptionē nr̄am
mundaret, quam ſpūs malus ſi non fece-
rat, tñ infecerat: ut nō eſſet ēt in utero uita
ipſius ocioſa, dum nouē menſibus purgat
uulnus antiquũ, ſcrutans (ut dicit̃) uſq; ad
imum putredinē uirulentā, ut ſanitas ſem
piterna ſuccederet. Et tunc iam opabatur
ſalutem nr̄am in medio terræ, in utero ui-
delicet uirginis Marię, q̄ mirabili ꝓprieta
te terræ mediũ appellat̃. Ad illam.n. ſicut
ad mediũ, ſicut ad arcam Dei, ſicut ad re-
rum cām, ſicut ad negotiũ ſeculoꝝ reſpi-
ciunt, & qui in cœlo habitāt, & qui in in-
ferno, & qui nos p̄ceſſerunt, & nos qui ſu
mus, & qui ſequent̃, & nati natoꝝ, & qui
naſcent̃ ab illis. Illi qui ſunt in cœlo, ut re-
ſarciant̃, & qui in īferno, ut eripiant̃, q̄ præ
ceſſerunt, ut ꝓphetę fideles inueniant̃: qui
ſequunt̃, ut glorificent̃. Eo beatā te dicunt
oēs gn̄ationes genitrix Dei, dn̄a mundi,
regina cœli. Oēs, inquā, gn̄ationes. Sunt
Ephe. 3. c .n. gn̄ationes cœli & terræ: Pater ſpiritum
(ait Apl's) ex quo oīs paternitas in cœlo,
et in terra noīatur. Ex hoc ergo beatam te
dicent oēs generationes, quæ oībus gn̄a-
tionibus uitam & gloriā genuiſti. In te.n.
angeli lætitiā, iuſti gr̄am, pc̄tōres ueniam
inuenerunt in æternum. Merito in te reſpi
ciunt oculi totius creaturę, q̄a in te & per
te & de te benigna manus omnipotentis
q̄cq̄d creauerat recreauit. Placebit̃ ne tibi
dn̄e Ieſu ut dones mihi uitam tuā ſicut de
diſti conceptionē? q̄a non ſolũ conceptio
mea īmunda, ſed mors peruerſa, uita peri
culoſa, & poſt mortem reſtat mors gra-
uior, mors ſecunda. Nō ſolum, ait, conce-
ptionem meā, ſed & uitā meā, & hoc per
ſingulos ætatum gradus infantiæ, pueri-
tiæ, adoleſcentię, iuuentutis tibi donabo:
adijciens mortem, reſurrectionem, aſcen-
ſionem, & miſſionem ſpūs ſancti. Hoc au
tem ideo ut cōceptio mea emũdet tuā: ui
ta mea inſtruat tuam: mors mea deſtruat
tuā, reſurrectio mea p̄cedat tuam: aſcenſio
mea præparet tuā: porrò ſpūs adiuuet īfir
mitatem tuā. Sic.n. planè uidebis & uiā ꝑ
quā ambules, & cautelā qua ambules, et
ad quā ambules manſionem. In uita mea
cognoſces uitā tuā, ut ſicut ego pauperta
tis & obedientiæ, humilitatis & patiētię,
charitatis & miſericordiæ indeclinabiles
ſemitas tenui: ſic & tu eiſdem ueſtigijs in-
cedas, nō declinās ad dexterā neq; ad ſini
ſtram. In morte aũt mea dabo tibi iuſtitiā
meam, dirũpens iugum captiuitatis tuæ,
expugnās hoſtes qui ſunt in uia uel iuxta
uiam, ut non apponāt amplius nocere ti-
bi. His aũt completis reuertar in domum
meā unde exiui, & ouib⁹ illis quæ in mon
tibus remāſerant, & quas ꝓp te reliquerā,
ut non te ducerem ſed reportarē, reddam
faciē meā. Et ne de abſentia mea uel mur-
mures uel contriſteris, mittam tibi ſpiritũ
paracletũ, qui tibi donet pignus ſalutis,
robur uitæ, ſciæ lumen. Pignus ſalutis, ut
ipſe ſpiritus reddat teſtimonium ſpiritui
tuo ꝙ filius Dei ſis: q̄ certiſſima ſigna præ
deſtinationis tuæ cordi tuo imprimat &
oſtendat: qui donet lętitiam in corde tuo,
& de rore cœli ſi non continue, tñ ſæpiſſi-
me mētem tuam impinguet. Robur uitæ,
ut quod ꝑ naturā tibi eſt impoſſibile, per
gratiam eius nō ſolum poſſibile, ſed & fa
cile fiat: ita ut in laboribus, in uigilijs, in fa
me & ſiti, & in oībus obſeruantijs (quę ni
ſi farinula iſta dulcorent̃, prorſus mors in
olla appareat) delectabiliter incedas ſi-
cut in omnibus diuitijs. Scientię lumen, ut
cum omnia bene feceris, te ſeruum inuti-
lem putes: & quicquid boni in te inuene-

ris, illi tribuas à quo omne bonũ eſt, ſine
quo non parum aliquid ſed nihil oīno po
tes incipere, ne ꝑficere dicam. Sic ergo ſpi
ritus iſte in tribus iſtis te docebit oīa, ſed
oīa quæ ad tuam ꝑtinent ſalutem, quia in
Oſee. 10. c ipſis eſt plena & abſoluta perfectio. Hoc
eſt qđ per ꝓphetam idem ſpūs dicit. Se-
minate uerbis ad iuſtitiā, ubi pignus ſalu
tis oſtendit̃, metite ſpem uitę ubi uitale ro
bur accipit̃: illuminate uobis lumen ſciæ:
qđ uerbis proprijs ſubinfert̃. Vnde et ſpūs
iſte ſuper apl'os in igne apparuit, ꝓp lumē
pariter & ardorem. Quos.n. repleuerit, et
ſpiritu feruere et in ueritate cognoſcere fa
cit, q̄a ſola miſericordia eſt quę eos & prę
uenit & perducit. Multũ ſibi de hac miſe
ricordia undiq; cōtraxerat puer dn̄i, cum
Pſal. 58 b diceret. Miſericordia eius præueniet me.
Pſal. 25 a Et miſericordia tua ante oculos meos ē,
Pſa. 22. b & miſericordia tua ſubſequet̃ me oībus
Pſal. 102. a diebus uitæ meę. & qui me coronat in mi
ſericordia & miſerationib⁹: & De⁹ meus
miſericordia mea. Quàm dulciter dn̄e Ie-
ſu cum hoībus conuerſatus es, q̃ abũdan
ter multa et magna bona hoībus largitus
es, q̃ fortiter tam īdigna q̃ aſpera pro ho
minibus paſſus es, ita ut liceat fugere mel
de petra, oleumq; de ſaxo duriſſimo. Du-
ro ad uerba, duriore ad uerbera, duriſſimo
ad crucis horrenda: q̄a in oībus his ſicut
agnus coràm tōdente ſe obmutuit, & nō
Pſal. 29. d aperuit os ſuum. Vides igitur q̃ uerum di
xerit ille qui dixit, dn̄s ſolicitus eſt mei. Pa
ter ut ſeruum redimat, filio non parcit, fi-
lius ſeipſum libentiſſimè tradit, ſpiritũ ſan
ctum uterq; mittit: & ipſe ſpūs poſtulat
pro nobis gemitibus inenarrabilibus. O
duri & indurati & obdurati filij Adam,
quos non emollit tanta benignitas, tanta
flāma, tam ingēs ardor amoris, tam uehe
mēs amator, qui ꝓ uilibus ſarcinulis tam
pretioſas merces expendit. Non.n. corru
ptibilibus auro uel argento redemit nos,
ſed pretioſo ſanguine ſuo quē effudit abũ
de: q̄a largiter undę ſanguinis de corpore
Ieſu per quinq; partes emanauerũt. Quid
ultra debuit facere & non fecit? Illumina
uit cæcos, reduxit erroneos, reconciliauit
reos, iuſtificauit impios, triginta & tribus
annis ſuꝑ terram uiſus cum hoībus cōuer
ſatus, pro hoībus mortuus, qui de Cheru-
bim & Seraphim et oībus angelicis uirtu
tibus dixit & facta ſunt, cui ſubeſt cũ uo-
luerit oīa poſſe. Quid ergo à te q̃rit q̄ tāta Nota.
ſolicitudine te q̃ſiuit, niſi te ſolicitũ ambu
lare cũ Deo tuo? Hāc ſolicitudinē nō facit
niſi ſpūs ſc̄tūs qui ſcrutat̃ ꝓfunda pectoꝝ
nr̄oꝝ, diſcretor cogitationũ & ītentionũ
cordis, qui nec minimā paleā intra cordis
qđ poſſidet habitaculũ patit̃ reſidere, ſed
ſtatī igne ſubtiliſſimę circũſpectionis exu
rit ſpūs dulcis & ſuauis q̄ noſtrā uolũtatē
flectat: imò erigat et dirigat magis ad ſuā,
ut eā & ueraciter intelligere, & feruenter
diligere, & efficaciter implere poſſimus.

Item in eadem ſolennitate. *Sermo.* III.

QVàm libenter uobis cōmunicem
ſiqd mihi ſuperna dignatione ſen
ſero inſpiratũ, nouit ſpūs ipſe, cu-
ius hodie ſolennitatē, & ſolennitatē præci
puam celebramus, utinā deuotione pręci
pua. Ipſe eſt.n. dilectiſſimi q̄ uos ſedere fa
cit nō ſolũ in ciuitate, ſed & in domo una,
ut ſedeat ſuꝑ ſedentes, ut requieſcat ſuper
humiles & tremētes ad ſermones ſuos. Ip
ſe eſt qui uirgini obũbrauit, apl'os robo-
rauit, ut & uirgineo corpori temperaret
deitatis acceſſum, & apl'os indueret uirtu
te ex alto, feruentiſſima.ſ. charitate. Hanc
nimirũ apoſtolicus ille chorus loricā ſeſe
induit ſicut gigas ad faciendā uindictā in
nationibus, increpationes in populis: ad
alligandos reges eoꝝ in compedibus, &
nobiles eoꝝ ī manicis ferreis. Quia enim Pſa. 149. b
in domum fortis, ligare eum & uaſa eius
diripere nitebantur * opus erat fortitudi * Alias
ne ampliori. Alioquin quam multum erat mitteban-
ad ipſos ut de morte triumpharent, & ne tur.
ipſæ quidem portæ inferi præualerent ad
uerſus eos, ſi non uigeret in eis quæ in eis
uinceret dilectio fortis ut mors, dura ſicut
infernus æmulatio? Hunc ibi zelum imbi
berant cum uino ebrij putarentur. Et ue
rè ebrij uino, ſed non eo quo ab incredulis
ebrij credebantur. Planè in q uam ebrij ſed
uino nouo quod ueteres q̄dem utres nec
mererentur accipere, nec continere uale-
rent. Hoc enim uinum uera illa uitis fude-

rat de excelſo,uinũ lætificans cor,non ſta
tum mentis euertens,uinũ germinans uir
gines,non apoſtatare faciens ēt ſapiētes.
Nouũ uinũ ſed habitãtibus ſup terrã. Nã
in cœlis qdē olim copioſiſſime redunda-
bat non in utribus nec in teſteis uaſis ſed
in cella uinaria, in ſpiritalibus apothecis.
Fluebat p uicos & plateas omnes illius
ciuitatis uinũ in quo lætitia cordis,nõ car
nis luxuria eſt.nam terrigenę & filij homi
nũ uinũ eiuſmodi non habebant. Sic igiť
cœlũ qdē uino ꝓprio fruebať qđ terra in-
terim neſciebat,ſed ne ipſa qdē terra pe-
nitus inops carne Chriſti,gloriabať, cui⁹
p̄ſentiã nihilominus cœlũ ſitiebat. Quid-
ni fideliſſimũ fieret grauiſſimũq; cõmer-
ciũ inter cœlũ & terram,inter angelos et
apl'os,ut exhibereť illis caro Xp̄i,iſtis ui-
nũ cœli,eſſetq; in terra ſpiritus,caro ĩ cœ-
lis,ac deinceps oĩa oĩbus cõmunia in ęter
Ioan.16. nũ? Niſi,inqt,ego abiero, paracletus non
ueniet ad uos. Hoc eſt dicere. Si nõ dede-
ritis qđ amatis,non habebitis qđ deſide-
ratis. Expedit ergo uobis ut ego uadam:
uos quoq; de terra ad cœlũ, de carne ad
ſpiritum translaturus:filius enim ſpiritus,
pater ſpiritus, ſpiritus ſanct⁹ ſpiritus eſt.
Deniq; ſpiritus ante faciē noſtram Chri-
ſtus dominus, ſed & pater quia ſpiritus
eſt,tales quærit adoratores qui adorent
eum in ſpiritu & ueritate. Spiritus tamen
ſanctus quaſi ſpecialiter ſpiritus diciť, ꝙ
ab utroq; ꝓcedat firmiſſimũ & indiſſolu
bile uinculum trinitatis, tanq̃; ꝓprie ſan-
ctus ꝙ ſit donũ patris & filij,oēm ſancti-
ficãs creaturã:quãuis pater quoq; et ſpũs
& ſanctus,itemq; & filius & ſpũs & ſan-
ctus ſit. Ex quo oĩa,p quē oĩa, in quo oĩa,
Rom.11.d. ait apoſtolus. Tria in magno huius mun-
di opere cogitare debemus, uidelicet qd
ſit,qũo ſit,ad qd ſit conſtitutus. Et in eſſe
qdē rerũ inæſtimabilis potentia cõmen-
dať ꝙ tã multa,tã magna,tã multipliciter
tam magnificè ſunt creata. Sanè in modo
ipſo ſapiẽtia ſingularis elucet: ꝙ hæc qdē
ſurſum,hæc uerò deorſum, hæc in medio
ordinatiſſimè ſint locata. Si uerò ad qd fa
ctus ſit mediteris,occurrit tam utilis beni
gnitas, tam benigna utilitas, quæ etiam
ingratiſſimos quoſq; multitudine & ma-
gnitudine beneficiorum poſſit obruere.
Potentiſſime ſiqdē ex nihilo oĩa, ſapientiſ
ſime pulchra,benigniſſime utilia ſunt crea
ta. Veruntamē & fuiſſe nouimus ab initio
& adhuc multos eſſe uidemus in filijs ho
minum, q in bonis inferioribus ſenſibilis
mundi huius, tota ſenſualitate depreſſi,
totos ſe dederunt his quæ facta ſunt,quo
nã mõ uel ad quid facta ſint negligentes.
Quid iſtos,niſi carnales dicam⁹? Pauciſſi
mos eſſe iã arbitror;legimus tñ nõnullos
quandoq; fuiſſe,qbus ſummũ ſtudiũ fuit
atq; unica ſolicitudo modũ & ordinē in
ueſtigare factorũ, adeò ut pleriq; nõ mõ
utilitatē rerũ pquireř diſſimulauerint,ſed
& ipſas magnanimiter ſpreuerint,cibo p
uiſſimo uiliſſimoq; cõtẽti. Ipſi qdē ſeſe phi
loſophos uocãt, ſed à nobis curioſi et ua
ni rectius appellantur. Vtriſq; igitur ſuc-
ceſſerunt uiri prudentiores utriſq;, qui ni-
mirũ & q̃ facta ſunt & qũo facta ſunt trã
ſilientes,intenderunt aciē mẽtis, ut ad qd
facta ſunt uiderẽt. Nec latuit eos, qm̃ oĩa
ꝓpter ſemetiſpſum fecit deus, omnia pro
pter ſuos. Aliter tamen propter ſe, aliter
propter ſuos, in eo quippe quod dicitur
omnia propter ſe, præueniens commẽda
tur origo:in eo autem quod dicitur oĩa ꝓ
pter ſuos,magis exprimiť fructus ſequẽs.
Omnia fecit ꝓpter ſemetipſum, gratuita
uidelicet bonitate: omnia ꝓpter electos
ſuos,p eorũ.ſ.utilitate:ut illa quidem effi
ciens cauſa ſit,hæc finis. Hi ſunt ſpiritua-
les uiri ſic utẽtes hoc mundo tanq̃; nõ utē
tes,ſed in ſimplicitate cordis ſui q̃rentes
deũ,ne illud qdē magnopere ueſtigantes
quonã modo mundialis hęc machina uol
uereť, primi uoluptate, ſecũdi uanitate,
tertij ueritate ĩpleti. Gaudeo uos eſſe de
hac ſchola, de ſchola uidelicet ſpiritus,
ubi bonitatē & diſciplinam, & ſcientiam
diſcatis, & dicatis cũ ſancto. Sup oēs do-
Pſal. 118. cẽtes,me intellexi. Quare inquã? Nunqd
qa purpura & byſſo me indui, & qa lau-
tioribus epulis abundaui? Nunqd qa Pla
tonis argutias,Ariſtotelis uerſutias intel
lexi,aut ut intelligerē laboraui? Abſit in-
quã,ſed qa teſtimonia tua exqſiui. Felix

qui in hoc ſancti ſpũs thalamo cõmorať,
ut poſſit intelligere triplicem illũ ſpm̃: de
quo idem ipſe puer dñi ſup ſeniores intel
ligens clamabat, & decantabat. Ne proij
Pſal.50. cias me à facie tua, & ſpm̃ ſctm̃ tuũ ne au
feras à me. Cor mundũ crea in me Deus,
& ſpm̃ rectum innoua in uiſceribus meis.
Redde mihi lætitiam ſalutaris tui, & ſpiri
tu principali cõfirma me. Spiritũ ſctm̃ ip-
ſum intellige ꝓprio noĩe deſignatum. Ro-
gat ergo ne ꝓijciatur à facie eius tanq̃; ali
quid ĩmundum: qa ſpũs iſte odit ſordes,
nec habitare poterit in corpore ſubdito
peccatis. Cui.n.ꝓprium eſt peccata repel
lere:ipſi & ꝓprium eſt peccata odiſſe,nec
in uno domicilio pariter morabunť tanta
munditia, & ĩmunditia tanta. Recepto er
go ſancto ſpiritu p ſanctimoniã: ſine qua
nemo uidebit Deũ: audet q̃s ante faciem
eius apparere tanq̃; lotus & mundus: ut
pote qui cõtineat ſe ab omni malo,et qui
actiones etſi non cogitationes frenauerit.
Sed qa pueſæ & ĩmundæ cogitationes ſe
Sapien 1 parant à Deo: orandũ eſt ut cor mũdum
creeť in nobis: qđ utiq; fiet ſi ſpũs rectus
fuerit in nr̃is uiſceribus ĩnouatus. Spiritũ
rectum (qđ ait) filio põt non inconuenien
ter aptari,qui nos ueterem hoĩem exuens
nouũ induit, qui nos renouauit in ſpiritu
mentis noſtræ tanq̃; in uiſceribus nr̃is, ut
cogitemus quę recta ſunt, ut ambulemus
in nouitate ſpũs, & nõ in literꝫ uetuſtate.
Formam.n.rectitudinis de cœlis attulit,
reliquit in terris: ĩmiſcens ſanè & mittens
dulcedinē rectitudinis in oĩbus operibus
ſuis,ſicut de eo idem ipſe p̃dixerat. Dulcis
Pſalm.24. & rectus dñs, pp hoc legem dabit delin-
quentibus in uia. Caſtigato ergo corpore
per ſanctitudinem operꝝ: mũdato corde
uel potius ĩnouato per rectitudinē cogita
tionũ reddiť lætitia ſalutaris, ut iam in lu-
mine uultus Dei ambules, & in noĩe eius
exultes tota die. Quid igiť reſtat,niſi ut ſpi
ritu principali confirmeris? Patrem intelli
ge ſpm̃ principalem:nõ qđ maior,ſed qđ
ſolus à nullo:cum ab eo ſit filius: ſpũs ſan
ctus ab utroq;. In quo autem cõfirmatio
hæc,niſi in charitate? Aut qđ donũ aliud
tam dignũ patre,qđ munus aliud tam pa
ternum? Quis nos (ait Apl's) ſeparabit à Roma.8.
charitate Xp̄i? Tribulatio, an anguſtia,
an fames,an nuditas,an periculũ, an pſe-
cutio,an gladi⁹? Certi ſitis,qa neq; mors,
neq; uita, neq; cætera alia quæ Apl's tam
multipl'r q̃; audacter enumerat,poterunt
nos ſeparare à charitate Dei, quæ eſt in
Chriſto Ieſu. Nunqd non hoc cõfirmatio
nem ab omni huius ſnĩę parte demõſtrat?
Scis uas tuum poſſidere in ſanctificatione
& honore, & non in paſſione deſiderij,ſpi
ritum ſctm̃ accepiſti tibi. Vis ut quęcunq;
tibi uis ab oĩb⁹ fieri, tu quoq; facias illis,
& qđ tibi fieri nõ uis, alij ne feceris? ſpm̃
rectũ ad opus ꝓximiſu ſcepiſti. Hęc eſt.n.
rectitudo quã lex utraq; cõmendat, & q̃
naturę ĩdita eſt, & quę tradita p ſcripturã.
Iã ſi in utroq; bono & in his q ad utrũq; p
tinẽt firmiter pſeueras:prĩcipalē ſpm̃ (quē
ſolũ Deus approbat) recepiſti. Alioqn q̃
modo ſunt,modo nõ ſunt:is q uerè eſt, nõ
acceptat,nec in caducis iſtis ſibi põt ęter-
nitas cõplacere. Itaq; ſi deſideras ut in te
Deus eligat partē ſibi: eſto ſolicitus ſicut
tibi ſpm̃ ſctm̃,ſicut ꝓximo ſpm̃ rectũ:ſic ei
quoq; tanq̃; uero prĩcipi, & patri ſpirituũ
ſpm̃ principalē exhibere. Verè multiplex
ſpũs qui tam multipl'r filijs hominũ inſpi-
ratur, ut non ſit qui ſe abſcondat à calore
eius. Siqdem concediť eis ad uſum,ad mi
raculũ,ad ſalutem, ad auxiliũ, ad ſolaciũ,
ad feruorē. Ad uſum qdem uitæ, bonis &
malis,dignis pariter & indignis cõmunia
bona abũdantiſſimè tribuens:ita ut uidea
tur hic diſcretionis limitem nõ tenere. In-
gratus,qui in his quoq; beneficiũ ſpũs nõ
agnoſcit. Ad miraculum,in ſignis & ꝓdi-
gijs,in uarijs uirtutibus quas per quorũli-
bet manus opeť: ipſe eſt antiqua miracu-
la ſuſcitans, ut ex p̃ñtibus fidē aſtruat prę
teritoꝝ. Sed qa nõnullis hanc quoq; gra-
tiam ſine ꝓpria utilitate largiť:tertio ĩfun-
diť ad ſalutem:cum in toto corde nr̃o re-
uertimur ad dñm Deũ nr̃um. Porrò ad au
xiliũ dať cũ in omni colluctatiõe adiuuat
infirmitatē nr̃am. Nã cũ teſtimoniũ perhi
bet ſpiritui nr̃o ꝙ filij Dei ſumus, ea ĩſpira
tio eſt ad conſolationē. Dať ēt ad feruorē,
cum in cordibus perfectorum uehemen-

tius ſpirans ualidum ignem charitatis ac-
cendit,ut non ſolũ in ſpe filioꝝ Dei,ſed ẽt
in tribulationibus glorient̃, cõtumeliam
gloriã reputantes:opprobriũ,gaudiũ,de-
ſpectionem,exaltationẽ. Oĩbus nobis(ni
fallor)datus eſt ſpũs ad ſalutem,ad feruo
rem non ita. Pauci.n.ſunt qui hoc ſpiritu
repleant̃:pauci qui ſtudeãt æmulari,Con
tenti ſumus anguſtijs noſtris, nec reſpira-
re in libertatẽ illam: non ſaltẽ ad eam ſpi-
rare conamur.Oremus fratres ut cõpleã-
tur in nobis dies pẽtecoſtes,dies remiſſio
nis,dies exultatiõis, dies ueriſſimi iubilęi:
& inueniat nos ſemꝑ ſpũs ſanctus oẽs ꝑꝑ
pñtiam corporalem pariter ꝑꝑ cordium
unitatẽ, in eodẽ loco per ꝓmiſſam ſtabili
tatem,ad laudẽ & gloriam ſpõſi eccleſiæ
Ieſu Chriſti dñi noſtri, qui eſt ſuꝑ omnia
Deus benedictus in ſecula. Amen.

*In natiuitate Ioannis Baptiſtæ, de lucerna arden-
te & lucente.* *Sermo.*

It procul ab his conuentibus fra-
s tres increpatio illa ꝓphetæ Iudai
ca reprobantis cõuenticula, & di
Eſaiæ.1. centis. Iniqui ſunt cœtus ueſtri. Hi nimirũ
cœtus nõ iniqui,ſed planè ſancti: ſed reli-
gioſi,ſed pleni grã,digni bñdictione.Cõ-
uenitis ſiqdem ad audiendũ Deum: cõue
nitis ad laudandũ ad orandũ, ad adoran-
dum.Sacer eſt conuentus uterq;,placens
Deo,angelis familiaris.State ergo in reue
rẽtia fratres,ſtate in ſolicitudine & deuo-
tione mẽtis: maximéq; in loco orationis,
& in hac ſchola Chriſti,& auditorio ſpiri
tali. Nolite cõſiderare dilectiſſimi,quæ ui
dentur tꝑalia ſunt, ſed magis quæ non ui-
dent̃ æterna. Scd̃m fidem nõ ſcd̃m faciem
iudicate. Terribil'r ſiquidem metuendus
eſt locus uterq;,nec maior adeſſe creden-
dus eſt numerus hominũ q̃ angeloꝝ.Pa-
tet utrobiq; ſine dubio porta cœli, ſcala il
la erecta eſt, aſcendũt & deſcendũt ange
li ſuꝑ filium hoĩs. Gigas nãq; eſt iſte filius
hoĩs: cœlũ ei ſedes ẽ, terra ſcabellũ pedũ
ei⁹. Et eleuata eſt magnificẽtia ei⁹ ſuꝑ cœ
los:manet tñ nobiſcũ uſq; ad ſeculi cõſũ-
mationem. Aſcẽdũt & deſcẽdũt itaq; ad
Deum angeli ſancti: qa caput & corpus
unus eſt Chriſtus. Nec tñ ubi caput, ſed
ubicunq; fuerit corpus ibi congregabunt̃ Matt.24.
& aquilæ, licet non poſſit caput à corpo- Matt.18.
re ſeparari. Deniq; & ipſe ait. Vbi duo uel
tres cõgregati fuerint in noĩe meo, in me-
dio eoꝝ ſum. Sed fortè quis dicat. Vbi eſt
modo Chriſtus? Oſtende nobis Chriſtũ
& ſufficit nobis. Quid curioſos circundu-
citis oculos? Num ad uidendũ & non ma
gis ad audiendũ cõuenitis? Dñs Deus ape
ruit mihi aurem, ait ꝓpheta. Aurẽ meam Eſaiæ.50.
aperuit ut audiam qd loquat̃, nõ oculum
(ut uideam uultum eius) illuminauit. Aut
certè ſuam mihi aperuit aurem, nõ faciem
reuelauit. Poſt parietẽ ſtat, audit, & audi
tur: ſed necdũ apparet. Audit orantes, eru
dit andientes. An experimentũ eius quęri 2.Cor.13.
tis qui in me loquit̃ Chriſtus? Ego, inquit,
qui loquor iuſtitiã. Quidni loquat̃ ore, qd'
ipſe plaſmauit? Quidni ſuo utat̃ ut libet ar
tifex inſtr̃o? Non tantũ aures eoꝝ, ſed &
labia mea aperi dñe: ego.n.labia mea nõ
ꝓhibebo dñe tu ſciſti. Bene.n.oĩa facis, et
ſurdos facis audire, & mutos loqui. Audi
te ergo fratres qd de Ioanne loquat̃, cuius
ſolennis hodie natiuitas celebrat̃. Ipſe(in- Ioan.5.
quit)erat lucerna ardens & lucens. Ma-
gnum teſtimoniũ fratres mei. Magnus.n.
eſt cui ꝓhibet̃, ſed maior eſt ipſe qui perhi
bet. Ille(inq)erat lucerna ardens & lucẽs.
Eſt.n.tãtũ lucere uanũ: tãtũ ardere parũ,
ardere et lucere ꝑfectũ. Audi qd dicat ſcri Eccleſiaſt.
ptura. Sapiens ꝑmanet ut ſol, ſtultus autẽ c.27.
ut luna mutat̃. Quia.n.ſplendet luna ſine
feruore, modo plena, modo exigua, mo-
do nulla uidet̃. Mutuatum ſiquidẽ lumen
nunq̃ in eodem ꝑmanet ſtatu, ſed creſcit,
deficit, extenuat̃, adnihilat̃, & penitus nõ
cõparet. Sic ſic q cõſcias ſuas in alienis la
bijs poſuerũt, mõ magni, modo parui ſũt,
modo nulli, ſcd̃m qd̃ adulãtiũ linguis uel
uituꝑare placuerit uel laudare. At uerò ſo
lis ſplẽdor igneus eſt, & cũ feruet acrius,
etiã oculis lucidior exhibetur. Sic ſapien-
tis ardor internus, foris lucet, & ſi non ei
datur utrũq;, curat ſemper ardere magis,
ut pater ſuus qui uidet in abſcondito red-
dat ei. Væ nobis fratres ſi luxerimus tan-
tum. Nam lucemus quidem & magnifica
mur ab hominibus, ſed mihi pro minimo

eſt, ũt ab humano iudicer die. Qui.n.iudi-
cat me, dñs eſt, qui feruorem ab oĩbus exi
git: ſplendorem uerò nõ ita. Ignem(inqt)
Lucæ.12. ueni mittere in terram, & qd uolo niſi ut
accendatur? Hoc nempe cõmune manda
tum: hoc eſt qd' exigitur ab uniuerſis, nec
ulla ſi deeſſe cõtigerit admittit̃ excuſatio.
Cæteꝝ ſingulariter apoſtolis & apoſto-
Matt.5. licis uiris dicit̃: luceat lux ueſtra coràm ho
minibus: nimirum tanq̃ accenſis: & uehe
menter accenſis, & quibus non timeat̃ à
flatu quolibet, aut impulſione uẽtoꝝ. Di-
ctum eſt & Ioãni, ſed illi in aure audiunt:
Ioannes in ſpiritu tanq̃ angelus eruditur.
Nimirum tanto ꝓpinquior Deo, quanto
uox uerbo uicina: cui nulla uoce alia me-
dia qd' foris ſonet oporteat ĩtimari. Neq;
enim Ioannẽ prædicatio, ſed inſpiratio do
cuit, quẽ repleuit ſpũs in utero matris ſuę.
Vere ardens & uehemẽter accẽſus quem
ſic præoccupanit flamma cœleſtis, ut iam
Chriſti ſentiret aduẽtum, qui necdum ſen
tire poterat uel ſeipſum. Nimirum nouus
ille ignis qui recens illapſus è cœlo per os
Gabrielis in aurem intrauerat uirginis, &
per matris aurem introiuit ad paruulum:
ut ab ea hora uas electionis ſuæ ſpũs ſan-
ctus impleret, & lucernam Chriſto dño
pararet. Fuit ergo iam tunc ardens lucer-
na, ſed interim adhuc ſub modio donec ſu
per candelabrũ poneret̃, & luceret omni
bus qui erant in domo dñi. Illo.n.in tꝑe ſo
lum adhuc potuit illuminare modiũ ſuũ:
ſoli interim lucere matri magnum ei pieta
tis ſacramentũ reuelans ipſo motu nouæ
Luc.1. exultationis. Vnde mihi hoc(inquit)ut ue
niat mater dñi mei ad me? Quis.n.tibi in-
Vbi ſupra dicauit matrem dñi mulier ſancta? Vnde
me noſti? Vt facta eſt(inquit)uox ſaluta-
tionis tuæ in aurib⁹ meis, exultauit in gau
dio infans in utero meo. Illuminauit ergo
iam tũc modiũ ſuum ſub quo latebat: ſed
quem non latebat ardẽs lucerna ſub mo-
dio: totum paulopoſt mundũ nouis illu-
Ioan.3. ſtratura fulgoribus. Ille erat(inqt)lucerna
ardens & lucẽs. Non ait lucens & ardẽs:
quia Ioannis ex feruore ſplendor, non fer
uor prodijt ex ſplendore. Sunt.n. qui non
eo lucent, quia feruent: ſed magis feruent
ut luceant. At iſti planè non feruent chari
tatis ſpiritu, ſed ſtudio uanitatis. Vultis
noſſe quemadmodum arſit Ioannes & lu
xit? Ego utrunq; in eo triplicem poſſe arbi
tror inueniri, & ardorem.ſ. & ſplẽdorem.
Ardens.n.erat in ſeipſo uehementi auſte-
ritate cõuerſationis erga Chriſtũ intimo
quodam & plenò feruore deuotiõis: erga
peccantes ꝓximos conſtantia liberæ in-
crepationis. Luxit nihilominus(ut paucis
dixerim) exẽplo, digito, uerbo: & ſeipſum
oſtendens ad imitationẽ, & luminare ma
ius qd' latebat ad peccatoꝝ remiſſionẽ,
& ipſas quoq; tenebras nr̃as illuminans
ſicut ſcriptum eſt. Qm̃ tu illuminas lucer- Pſal.17.
nam meã dñe Deus meus illumina tene-
bras meas: utiq; ad correptionem. Conſi
dera igit̃ hominẽ angelico ꝓmiſſum ora-
culo, conceptum miraculo, ſanctificatum
in utero, & nouum in nouo homine pœni
tẽtiæ mirare feruorem. Victum & ueſtitũ
(ait Apl's) hñtes his contenti ſimus. Apo- 1.Timo.6.
ſtolica ꝑfectio iſta eſt, ſed Ioannes ẽt hæc
contẽpſit. Deniq; audi dñm in euangelio. Matt.11.
Venit(inqt) Ioãnes non mãducans, nec bi
bens: planè nec ueſtiens. Sicut.n.nõ eſt lo
cuſta cibus, niſi aliquoꝝ fortè irrationabi
lium aĩaliũ, ſic nec pilus cameli humanũ
eſt indumentũ. Quid tu pilos tuos came
le depoſuiſti? Vtinã gibbũ magis depoſuiſ
ſes. Quid uos irrõnabiles feræ & reptilia
deſerti: cibos exqritis delicatos? Ioannes
ſctũs hõ miſſus à deo, imò angelus dei, ſi-
cut ait pr̃. Ecce mitto angelũ meũ ante te. Lucæ.7.
Hic ergo Ioãnes quo nullus maior ĩ natis
mulieꝝ ĩnocẽtiſſimũ illud corpus ſic caſti
gat, ſic extenuat, ſic affligit: uos ĩdui feſtia
tis byſſo et purpura, et ſplendide epulari?
Heu hic ẽ pñtis tot⁹ honor diei, hęc Bapti
ſtę reuerẽtia tota: hęc natiuitatis ei⁹ ꝓphe
tata quõdã lętitia ẽ. Cui⁹.n.memoriã agi-
tis ô nimis delicati cultores, cui⁹ celebra-
tis natalẽ? Nõne illi⁹ q in eremo fuit hirſu
tus ueſte, cõfect⁹ ĩedia? Quid exiſtis in de
ſertũ uider̃ filij Babylõis, arũdinẽ uẽto agi
tatã? Quid igit̃? Hoĩem mollibus ueſtitũ?
Nutritũ mollibus? In his nẽpe tota uerſat̃
hęc ur̃a celebritas: ĩ ppl'aris fauoris aura ſe
ctãda: in gl'ia ueſtiũ & uoluptate ciboꝝ.

Sed q̄d hęc ad Ioãnē? Neq;.n.Ioãnes fecit
Luc.1. ſic, aut talib⁹ unq̄ potuit delectari. Multi
(inq̄t angelus) in natiuitate ei⁹ gaudebūt.
Verū id q̄dem multi in natiuitate eius gau
dēt: & paganis ipſis (ut audiuimus) læta
eſt & ſolēnis. Illi celebrãt q̄d ignorãt, ſed
nõ ita debuerant chriſtiani. Nunc uerò et
ipſi in hac beati Ioãnis Baptiſtæ natiuita-
te gaudēt: ſed utinam de natiuitate, nõ de
uanitate. Quid eſt.n.niſi uanitas uanitatū
q̄cq̄d ſub ſole eſt, aut quid amplius habet
homo de uniuerſo labore ſuo quo labo-
rat? Fratres ſub ſole eſt q̄cq̄d oculis cerni
tur, q̄cq̄d huic corporeæ luci ſubiacere ui-
detur. Quid uero illud niſi uapor ad modi
Eſaiæ.40. cū parens? Quid illud niſi fœnū & flos fœ
ni? Oīs caro fœnum (ait dñs) & oīs gloria
eius quaſi flos fœni. Fœnū aruit & flos de
cidit: uerbū aūt dñi manet in æternum. In
hoc uerbo laboremus fratres: in quo et ui
uere & gaudere poſſimus in æternū. Ope
remur non cibū qui perit, ſed qui p̄manet
Luc.4. in uitã æternã. Quis ille? Nõ ĩ ſolo pane ui
uit homo, ſed in omni uerbo q̄d procedit
de ore Dei. Seminemus in hoc uerbo cha
riſſimi, ſeminemus in ſpiritu: q̄m qui in car
ne ſeminant, ſolam hñt metere corruptio
nē. Gaudeamus ĩtus & nõ ſub ſole: ſed iu-
xta Ap̄l'm tanq̄ triſtes p̄p humilitatē &
grauitatem: ſemp̄ aūt gaudētes p̄p inter-
nam cõſolationem. Gaudeamus dilectiſ-
ſimi in natali beati Ioãnis, & gaudeamus
de ipſa natiuitate. Copioſa q̄dem nobis
in eius recordatione cauſa: multiplex eſt
materia gaudiorū. Ille erat lucerna ardēs
& lucens: & Iudæi uoluerūt exultare in lu
ce eius: ipſe uerò potius gaudebat in feruo
re deuotionis, gaudebat ad uocem ſponſi
tanq̄ amicus ſponſi. Nobis in utroq; gau
dendū eſt, in altero q̄dem ei, nobis in alte
ro cõgaudēdū. Ardebat.n.ſibi, nobis aūt
lucebat. Gaudeam⁹ in feruore eius ad imi
tationē, gaudeam⁹ in lumine, nõ tñ ibi ma
nētes, ſed ut in lumine ei⁹ uideam⁹ lumē.
Lumē utiq; uerū q̄d nõ eſt ipſe, ſed cui te
Matt.11. ſtimoniū perhibet ipſe. Venit Ioannes (ait
dñs) nec mãducans nec bibens. Incentiuū
feruoris id mihi eſt, & materia humilita-
tis. Quis.n.in nobis eſt fratres, qui Ioãnis
pniam intuens ſuam nõ dico magnifica-
re, ſed alicuius ſaltem momenti reputare
præſumat? Quis audeat murmurare in la-
boribus ſuis, et dicere, ſatis eſt q̄d patior,
nedum nimis? Quæ.n.homicidia, quæ ſa-
crilegia aut flagitia ſic puniebat Ioannes
in ſeipſo? Accendamur ad pniam fratres,
Interrogemus cõſciẽtias nr̃as, & anime-
mur ad ultionem exigendam de nobis, ut
horrendū poſſimus euadere iudiciū Dei
uiuentis. Quicq̄d uerò minus eſt feruoris
humilitas ſuppleat puræ cõfeſſionis. Fide
lis eſt Deus ſi cõfiteamur iniq̄tates nr̃as,
ſi miſerias noſtras exponamus, ſi non ex-
cuſemus infirmitates noſtras, dimittet no
bis peccata noſtra. Ex hoc ſanè & erga p̄
ximorū delicta feruorem intuere Ioannis.
Hic nēpe dignus eſt & rationi conſenta-
neus ordo, ut ĩcipiendū tibi memineris à
teipſo. Ab occultis (inquit) meis munda Pſal.18.
me: & ab alienis parce ſeruo tuo. Genimi Lc.3.
na uiperarū (ait Ioannes) q̄s oſtēdit uobis
fugere à uentura ira? De quanto mētis fer
uore procedere putas ſcintillas iſtas: imò
carbones deſolatorios? Sic neq; phariſęis
parcens. Nolite (inq̄t) dicere q̄a patrē ha- Vbi ſup.
bemus Abrahã: potens eſt enim Deus de
lapidib⁹ iſtis ſuſcitare filios Abrahæ. Sed
minus hoc uideat̄, ſi uel ipſum uerer̄ potē-
tis uultum, & non tota libertate ſpūs ar-
guit peccantē regem crudelem atq; ſup̄-
bum: ſacra quadã uehementia ad hoc ip-
ſum p̄diens de deſerto, ſi uel blãditijs eius
uel ipſo mortis terrore mouet̄. Metuebat
(inq̄t) Herodes Ioãnem, & audito eo mul
ta faciebat, & libenter eum audiebat. At
ille nihil ob hoc parcēs: non licet, ait, tibi
habere eã. Ligatus quoq; et in carcerē tru
ſus, nihilominus ſtetit in ueritate, & occu
buit p̄ ueritate feliciter. Ferueat ēt in no-
bis zelus iſte chariſſimi. Ferueat amor iu-
ſtitię, odiū iniq̄tatis. Nemo (fr̃es) uitia pal
pet: pc̄tã diſſimulet nemo. Nemo dicat,
nūq̄d cuſtos fr̃is mei ſum ego? Nemo q̄d
in ſe eſt æquanimiter ferat: cū uiderit ordi
nē deperire, minui diſciplinã. Eſt.n.cõſen-
tire ſilere cū arguere poſſis: & ſcimus q̄a
ſimilis pœna faciētes maneat & cõſentiē-
tes. Iam uerò ſup̄ humili & oīno feruētiſſi

ma deuotione Ioannis erga dñm quid lo-
quemur? Inde.n.exultauit in utero: inde
expauit in Iordane baptizaturus eū: in-
de nõ modo Xp̄m qui putabat̄, ſed uel ip
ſam corrigiã calciamenti eius ſoluere di-
gnum ſe eſſe negabat: inde gaudebat ami
cus ſponſi ad uocē ſponſi: inde gr̃am ſe ac
cepiſſe pro gr̃a fatebat̄: illum aūt non ad
mēſurã habere ſpm̄, ſed plenitudinem de
Pſal.61. qua oēs accipent clamitabat. Nónne deo
ſubiecta eris aīa mea? Alioq̄n non ero lu-
cerna ardens: niſi toto corde, tota mente,
& ex oībus uiribus meis diligã dñm Deū
meū. Sola.n.eſt charitas quę accendit ad
ſalutē: ſola quã infundit & inflãmat ſpūs,
quem extinguere p̄hibemur. Habes quē-
admodū Ioãnes arſerit, & in hoc ipſo quē
admodū luxerit, indicatū eſt ſi aduertiſti.
Neq;.n.ardorē eius noſſe poteras niſi lu-
xiſſet. Luxit ergo ut ſupra memini exem-
plo, digito, uerbo, opere ſeipſum Chriſtū
indice noſmetipſos nobis ſermone decla-
Lūcæ.1. rans. Tu puer p̄pheta altiſſimi uocaberis
(ait pater) prębis.n.ante faciem dñi para
re uias eius, ad dandam ſciam ſalutis ple-
bi eius. Ad dandã (inq̄t) nõ ſalutē (neq;.n.
ille lux) ſed ſciam ſalutis ut teſtimonium
perhiberet de lumine. Sciam (inquit) ſalu
tis, ĩ remiſſionē pc̄tõrū. Num ſalutis ſciam
ſapiens paruipēdere poteſt? Ponamus tñ
necdum ueniſſe Ioãnem, necdū ſignificaſ-
ſe de Chriſto. Vbi ſalutē quęremus? Pecca
ui pc̄tm̄ grande q̄d ſanguine uitulorū uel
hircorū deleri non põt: q̄a nõ holocauſtis
delectat̄ altiſſimus. Memoria mea ĩfecta
eſt fęce hui⁹ amurcę, nõ eſt nouacula quæ
membranã hanc radere poſſit: q̄a tota to
tã imbibit fęcem. Si peccati mei oblitus
fuero, ſtultus ſum & ingratus. Si in memo
ria mea permanet, arguet me in ęternum.
Quid igit̄ faciã? Ibo ad Ioannem, & audiã
uocem lætitiæ: miſericordiæ uocē, ſermo-
nem gr̃æ, uerbum remiſſionis & pacis. Ec
Ioan.1. ce (inq̄t) agnus Dei: ecce qui tollit pecca-
Ioan.3. ta mūdi. Et alibi. Qui habet ſpõſam (inq̄t)
ſponſus eſt. Oſtēdit igit̄ quia uenit Deus,
q̄a ſponſus, q̄a agnus. Quia Deus, certum
eſt ꝙ peccata remittere poſſit, ſed utrum
uelit adhuc in quęſtione eſt. Vult p̄fectò,
q̄a ſponſus eſt, q̄a amabilis eſt. Et Ioãnes
amicus ſponſi eſt, quia ſponſus niſi ami-
cos habere non nouit. Et licet uelit glorio
ſam ſpõſam non hñtem maculam, aut ru-
gam, aut aliq̄d eiuſmodi, non tñ quærit ta
lem. Vbi.n.illam inueniret? Sed talem po
tius ipſe facit: talem ſibi exhibet ipſe. Au-
di deniq; quid dicat per p̄phetam. Vulgò Hier.3.
dicit̄. Nunquid mulier ſi dormierit cum al
tero uiro, reuertet̄ ad uirum ſuum priorē?
Tu aūt fornicata es cum amatoribus mul
tis, reuertere tñ ad me, & ego ſuſcipiã te.
Ecce quod poſſit, ecce ꝙ uelit. Sed tu for-
taſſis timeas eam, quam facere uenit delĩ
ctorū purgationem, ne uſtione et ſciſſione
oſſa & medullas oſſium collidat, ne dolo
rem ĩferat morte grauiorem. Audi, agnus
eſt, in manſuetudine uenit cum lana & la
cte, ſolo uerbo iuſtificans impium. Quid
enim (iuxta comicum) facilius dictu? Tan Matt.8.
tū (inq̄t) dic uerbo, & ſanabit̄ puer meus.
Vt quid ergo deinceps hęſitemus fratres,
& non omni fiducia ad thronū glorię aſcē
damus? Agamus Ioanni gratias, & eo me
diante trãſeamus ad Chriſtū, quia, ut ait
ipſe, illum oportet creſcere, me aūt minui.
Quomodo minui? Splendore utiq; nõ fer
uore. Retraxit radios, recollegit ſe, ne fie-
ret ſicut is qui totum p̄fert ſpiritum ſuū.
Illum (inquit) oportet creſcere, qui exhau
riri non põt: de cuius plenitudine omnes
accipiant: me aūt minui, cui datus eſt ſpi-
ritus ad menſurã, & danda magis opera
ut ardere ſemp̄ ualeam, q̄ lucere. Præceſſi
ſolem tanq̄ ſydus matutinum, abſcondi
neceſſe eſt, orto iam ſole. Non eſt mihi ni
ſi modicum olei quo ungar, uolo illud in
uaſe tutius quàm in lampade poſſidere.

In uigilia Petri & Pauli apoſtolorum. *Sermo.*

In ſanctorū uigilijs neceſſe eſt ui-
gilare hominem ſpiritualem, qui
ſolennitates eorū celebrare deſi-
derat in ſpiritu & ueritate. Aliæ enim car
nalium, aliæ ſpiritualium uigiliæ. Illi & ni
tidiores cultus, & epulas præparant lau-
tiores, & fortaſſis in ipſis uigilijs operant̄
opera tenebrarū, lætantur cum malefece-
rint, & exultãt in rebus peſſimis. Vos non
ita didiciſtis Chriſtum qui Chriſtum ſe-

tuti eſtis, qui omnia reliqſtis, qui uigilanti oculo uigiliarum nomen debetis attendere. Ad hoc enim uigiliæ proponũtur, ut euigilemus ſi in aliquo peccato uel negligentia dormitamus, & pręoccupemus faciem ſanctorum in confeſſione. Non ſic filij huius ſeculi nõ ſic, qui potentes ſunt ad bibendum uinum, & uiri fortes ad miſcẽdam ebrietatem, qui obdormierunt in flagitijs, & facinoribus ſuis. Illud uos non lateat, qa ebrij ſunt, nocte ebrij ſunt: & qui dormiunt, nocte dormiunt, & fruſtra ſonat eis nomen uigiliaꝝ ſanctaꝝ, cum ipſi magis dormire ſtudeant quàm uigilare. Vos non eſtis filij noctis, neqꝫ tenebrarũ, ſed lucis & diei, ut non uos præoccupent natalitij ſanctoꝝ dies & inueniant imparatos. Tria ſunt igitur quæ in feſtiuitatibus ſanctoꝝ uigilanter conſiderare debemus, auxilium ſancti, exemplum eius, confuſionẽ noſtrã. Auxilium eius, qa qui potens in terra, potentior eſt in cœlis ante faciem domini Dei ſui. Si.n. dum hic uiueret miſertus eſt peccatoribus, & orauit pro eis: nunc tãto amplius quãtò uerius agnoſcit miſerias noſtras, orat ꝓ nobis patrẽ: quia beata illa patria charitatem eius nõ imutauit, ſed augmentauit. Neqꝫ.n. quia impaſſibilis omnino, ideò & incompaſſibilis factus eſt: ſed nunc potius induit ſibi uiſcera miſericordiæ, cum ante fontẽ miſericordiæ exiſtit. Eſt & alia cauſa quæ magis urget ſanctos, ut ſoliciti ſint de nobis, quia iuxta uocem Apoſtoli Deus ꝓuidet pro nobis ne ſine nobis cõſummentur, ſi-
Pſal.141. cut ait ſanctus Dauid: Me expectant iuſti donec retribuas mihi. Debemus etiam attendere exemplum eius: qa quãdiu in terris uiſus eſt, & cum hominibus conuerſatus eſt non declinauit ad dexteram, neqꝫ ad ſiniſtram: ſed uiam regiã tenuit donec
Ioan.14. ueniret ad illum qui dicit: Ego ſum uia ueritas & uita. Intuemini humilitatem operum eius: auctoritatẽ uerboꝝ eius, & tũc uidebitis quomodo tam uerbo ꝙ exemplo luxerit iter homines: qualia nobis ueſtigia dereliquerit ut ambulemus per ea, & non erremus in eis. Verè iuxta ꝓphetã.
Eſa.26. Semita iuſti recta eſt, rectus callis iuſti ad ambulandum. Sed & diligentiori intuitu confuſionem noſtram inſpiciamus: qa homo ille ſimilis nobis fuit paſſibilis, ex eodem luto formatus ex quo & nos. Quid ergo eſt qđ non ſolum difficile, ſed & impoſſibile credimus ut faciamus oꝑa quæ fecit, ut ſequamur ueſtigia eius? Confundamur fratres, & contremiſcamus ad uocẽ iſtam, ſi fortè hæc confuſio adducat nobis gloriam, ſi fortè generet gratiã nobis timor iſte. Hoĩes iſti fuerunt qui præceſſerunt nos, qui tam mirabiliter proceſſerũt per uias uitæ, ut uix eos hoĩes fuiſſe credamus. Sic ergo in ſanctoꝝ feſtiuitatibus et gaudere & confundi debemus. gaudere, quia patronos præmiſimus cõfundi, quia eos imitari non poſſumus. Ita ſemꝑ gaudium noſtrum in hac ualle lachrymarũ, lachrymarum pane condiri debet, ut ſemper non ſolum extrema, ſed & prima gaudij luctus occupet: qa etſi magna eſt gaudioꝝ materia, ſed maxima eſt dolorum.
Memor fui Dei, clamat iuſtus, & delecta Pſal.76.
tus ſum. ſed & ſtatim ſubiungit: Defecit ſpiritus meus, turbatus ſum, & nõ ſum locutus. Quod ſi hæc in uigilijs uniuſcuiuſqꝫ ſancti cogitare debemus, quid faciemus in ſolẽnitate ſanctoꝝ, & ſummoꝝ apoſtoloꝝ, Petrum & Paulum loquor? Sufficeret unius feſtiuitas ad infundendam exultationẽ uniuerſę terræ, ſed amboꝝ iuncta eſt ad cumulum gaudioꝝ, ut quõ in uita ſua dilexerunt ſe, ita & in morte non ſint ſeparati. Quid illis potẽtius dum fuerunt in terris? quoꝝ alteri traduntur claues regni cœloꝝ, alteri magiſterium gẽtium, alter Ananiam et Sapphiram occidit in uerbis oris ſui, alter donat quicquid donat in pſona Chriſti, & cum infirmatur tunc fortior eſt & potẽs. Quàm potẽtiores ſunt in cœlis, qui tam potẽtes fuerunt in terris? Et qui nobis reliquerunt maiora exẽpla, ꝙ illi qui in fame & ſiti, in frigore et nuditate, et in oĩbus illis quę Paulus enumerat, iugiter ſunt afflicti, & demũ felici martyrio regna cœleſtia cõſcenderunt? Vere nobis rubor cõfuſionis ſunt, quos uix audemus reſpicere, ne dicã imitari. Oremus ergo eos, ut ipſi ꝓpitiũ nobis reddãt amicũ ſuũ iudicẽ noſtrũ q eſt Deus bñdict⁹ in ſcl'a. Amẽ.

In die feſto eorundem. *Sermo. I.*

Gloriosa nobis ſolennitas illuxit, quam pręclari martyres martyꝝ duces, apoſtoloꝝ principes morte clariſſima cõſecrarũt. Iſti ſũt Petrus & Paulus duo magna luminaria, quos Deus in corꝑe eccleſię ſuę cõſtituit quaſi geminum lumẽ oculoꝝ. Hi mihi traditi ſunt in magiſtros & in mediatores: quibus ſecure me cõmittere poſſim: qa & notas mihi fecerunt uias uitę, & mediantibus illis ad illum mediatorẽ aſcendere potero, qui uenit pacificare per ſanguinẽ ſuum & quę in cœlis & quæ in terris ſunt. Ille.n. in utraqꝫ natura puriſſimus eſt, qui peccatũ non fecit, nec inuentus eſt dolus in ore eius. Quõ ad illum accedere audebo qui ſum ſupra modum peccans peccator, qui peccaui ſupra numerũ arenæ maris, cum ille purior ego impurior eſſe non poſſim? Verendum ne incidam in manus dei uiuentis, ſi illi appropinquare uel inhærere præſumpſero, quem à me tanta differentia diuidit, quantum diſtat inter bonũ & malũ. Propterea dedit mihi Deus hoĩes iſtos, qui & hoĩes eſſent & peccatores, & maximi pctõres, qui in ſeipſis, & de ſeipſis diſcerent ꝙ late alijs miſereri deberent. Magnoꝝ.n. criminum rei magnis criminib⁹ facile donabunt ueniam, & in qua menſura menſum eſt eis remetiẽt nobis. Peccauit peccatũ grande Petrus apl's: & fortaſſis quo grandius nullũ eſt: & tam uelociſſime ꝙ facillimè ueniã conſecutus eſt, & ſic ut nihil de ſingularitate ſui primatus amitteret. Sed & Paulus qui in ipſa uiſcera naſcentis eccleſiæ tam ſingul'r ꝙ incomparabil'r graſſatus eſt, per ipſius filij Dei uocem ad fidẽ adducitur, & pro tantis malis, tantis bonis repletus eſt, ut uas electionis fieret ad portandũ nomen eius coràm gentibus et regibus, & filijs Iſrael. Vis dignum & cœleſtibus ferculis repletũ: de quo & ſanus eſcam, & infirmus accipiat medicinã. Tales decebat humano generi paſtores & doctores conſtitui, qui & dulces eſſent et potentes, & nihilominus ſapientes. Dulces ut me blãde & miſericorditer ſuſciperent. Potentes, ut fortiter protegerent. Sapientes, ut ad uiam & per uiam ducerent quæ ducit ad ciuitatem. Quid Petro dulcius qui tam dulciter ad ſe omnes conuocat pctõres, ſicut & act⁹ apoſtolici & epiſtolaꝝ eius ſeries atteſtatur? Quid illo potẽtius cui & terra obediuit, cum mortuos reddidit, & mare ſub pedibus eius ſe calcabile præbuit, qui Simonẽ magum ſpiritu oris ſui in aere attigit, qui claues regni cœloꝝ tam ſingulariter accepit, ut pręce-
dat ſnĩa Petri ſnĩam cœli? Deniqꝫ quod- Matt.16.
cunqꝫ ligaueris (inquit) ſuper terram erit ligatum & in cœlis, & quodcunqꝫ ſolueris ſuper terram, erit ſolutum & in cœlis. Quid aũt illo ſapientius, cui non caro & ſanguis reuelauit? Libentiſſime Paulũ ſequor: qui præ nimia dulcedine luget eos: qui peccauerunt & non egerunt pnĩam, qui fortior eſt omni principatu & poteſtate, ſapiẽtiam & medullam ſacroꝝ ſenſuũ, non à primo uel ſecundo, ſed à tertio cœlo largiter aſportauit. Hi ſunt magiſtri noſtri, qui à magiſtro omnium uias uitæ plenius didicerunt, & docent nos uſqꝫ in hodiernum diem. Quid ergo docuerunt, uel docent non Apoſtoli ſancti? Non piſcatoriã artem, non ſcenofactoriam uel qcquid huiuſmodi eſt: non Platonem legere, non Ariſtotelis uerſutias inuerſare, non ſemꝑ diſcere, & nunqꝫ ad ueritatis ſcientiã peruenire. Docuerũt me uiuere. Putas paruã res eſt ſcire uiuere? Magnũ aliqd imò maximũ eſt. Non uiuit qui ſuperbia inflatur, qui luxuria ſordidatᷣ, qui cæteris inficitᷣ peſtibus: qm̃ non eſt hoc uiuere, ſed uitã cõfundere, & appropinquare uſqꝫ ad portas mortis. Bonam autẽ uitam ego puto: & mala pati, & bona facere, & ſic perſeuerare uſqꝫ ad mortẽ. Dicitᷣ uulgo, qa qui bene ſe paſcit, bene uiuit: ſed mẽtita eſt iniquitas ſibi: qa nõ bene uiuit, niſi qui bonũ facit. Arbitror aũt ꝙ tu q in cõgregatione es, bene uiuis, ſi uiuis ordinabil'r, ſociabiliter, & humiliter. Ordinabiliter tibi, ſociabiliter ꝓximo, humiliter Deo. Ordinabiliter, ut in omni conuerſatione tua ſolicitus ſis obſeruare uias tuas, et in cõſpectu dñi, & in conſpectu proximi: cauens & tibi à

peccato, & illi à ſcandalo. Sociabiliter, ut
ſtudeas amari & amare, blandum te et af
fabilē exhibere: ſupportare non ſolū patiē
ter, ſed et libēter infirmitates fratrum tuo
rum, tam morꝝ q̃ corporꝝ. Humilr, ut cū
hæc oīa feceris: ſpiritum uanitatis ſtudeas
exufflare qui ex hmōi naſci ſolet: & quan
tumcūq; illum ſenſeris, negare oīno cōſen
ſum. Sic & in patiēdo malum, qm̄ triplex
eſt: triplicem ꝓuidentiā adhibere te opor
tet. Eſt. n. qđ à te pateris, qđ à ꝓximo, qđ
à Deo. Primum eſt auſteritas pnīæ, ſcđm
uexatio alienæ malitiæ: tertiū flagellū cor
rectionis diuinæ. In eo qđ à te pateris, de-
bes uolūtariè ſacrificare: qđ à ꝓximo, pa
tienter ferre: qđ à Deo, ſi ne murmure, &
cū gratiarꝝ actione ſuſtinere. Non ſic mul
ti filiorꝝ Adam, qui errauerunt in ſolitudi
ne in inaquoſo. Errauerūt planè & errāt à
uia ueritatis, q in ſolitudinē ſupbiæ recedē
tes, ſocialē uitā habere nō uolūt: quorꝝ ſin
gularitas aſſociari nō pōt. Sed et ī inaquo
ſo: qa nullo imbre lachrymarꝝ cōpūcti in
terra ſterili, & arenti ꝑpetua ſiccitate mo
rant̃. Propterea uiam ciuitatis habitaculi
nō inuenerūt: qa inueterati in terra aliena
coinqnati ſunt cū mortuis: deputati cum
his q in inferno ſunt. Nō erat ita ſolitarius
Thre. 3 ille de quo ſctūs Hieremias ait. Bonū eſt
uiro cū portauerit iugum ab adoleſcētia
ſua. Sedebit ſolitarius & tacebit, qa leua-
uit ſe ſup ſe. Illi errauerunt, ſed iſte ſedebit
ſemꝑ. Illi. n. errāt corde: iſte aūt non ſedet:
ſed ſedebit ſolitarius, cū habuerit honorē
ſingularitatis, illius uidelicet iudiciariꝫ po
teſtatis inſigne, qđ ſancti in terra poſſide
bunt, cū lætitia ſempiterna erit eis. Qua-
re? Quia leuauit ſe ſup ſe. i. cū adoleſcens
eſſet: & ætatis lubricæ ſentiret ardores, ſe
nem induit, relinquens qđ erat, aſſumens
qđ non erat. Leuauit (inqt) ſe ſup ſe: quia
nō reſpicit ad ſe: ſed ad illū qui eſt ſup ſe.
Sedebit. n. & tacebit? ēt modo à ſtrepitu
diabolicarꝝ ſuggeſtionū, à ſtrepitu carna
liū deſideriorꝝ, à ſtrepitu mundi. Felix aīa
quę linguas iſtas nō exaudit, audiat licet:
illa multū felicior (ſi tū aliqua eſt) cui peni
1. Cor. 2. tus non loquunt̃. Hæc eſt ſapientia quam
Apl's loqtur inter ꝑfectos, abſcondita in
myſterio: quam nemo principum ſeculi 1. Cor. 2.
huius cognouit. Sic me Apoſtoli & uiue-
re & cōſcendere docuerunt. Gratias tibi
dñe Ieſu, qui abſcōdiſti hęc à ſapientibus
& prudentibus, & reuelaſti ea paruulis
iſtis qui te ſecuti ſunt: & reliquerunt om-
nia propter nomen tuum.

In eadem ſolennitate. *Sermo.* II.

SAncti iſti quorꝝ ſolēnis hodie paſ
ſio celebrat̃, multam nobis de ſe
loquendi cauſam, multam quoq;
materiā prębuere. Verꝝ ego unum timeo:
ne toties audita uerba ſalutis, uileſcere no
bis incipiant tanq̃ uerba. Vilis ſiquidem
& uolatilis res uerbū hoīs, nullius molis,
nullius ponderis, nullius pretij, nullius ſoli
ditatis. Aerem uerberat, unde & uerbum
dicit̃: & ſicut folium qđ uēto rapit̃, effluit,
& non eſt qui cōſideret. Nemo ueſtrū fra
tres ſic accipiat: imò nemo ſic deſpiciat
uerbum Dei. Dico. n. uobis: bonū illi fuiſ-
ſet, ſi non audiſſet homo ille. Fructus uitæ
ſunt uerba Dei, non folia: & ſi folia, ſed au
rea ſunt. Proinde non paruipendant̃, non
ꝑtranſeant, non præteruolent. Ipſa quoq;
colligite fragmenta ne pereant. Terra. n.
quæ ſæpius ſuperuenientē ſuſceperit im-
brem, & non fecerit fructū, terra reproba
eſt, ꝓxima maledicto. Sic & ea quę in euā
gelio ſterilis ficulnea legitur, ſi poſtea q̃
foderit circa eam uineæ cultor, atq; miſe-
rit ſtercora, nihilominus ſterilis inuēta fue
rit: nonne iam ſecuris ad radicem illius ar-
boris eſt ponēda? Et ego dico uobis, ſi mi Lucæ 13
nus boni in ſecularibus īuenerit, maiorem
in eis dominus habiturus eſt patientiam,
quàm in nobis, quibus cœleſtium conſo-
lationum pluuiam uoluntariam ſegrega-
uit: qbus non ſarculus diſciplinæ, non pau
pertatis & uilitatis ſtercora defuerūt. An
non ſtercora ſunt abominationes Aegy-
ptiorum, quas immolamus Deo noſtro?
Stercora planè uilia ad aſpectum, ſed ad
fructum utilia. Non refugiat hanc fœdita
tem, qui fœcunditatem deſiderat. Siqui-
dem ex deformi ſtercorum aceruo, qui
portatur in agrum, formoſus ſurget acer-
uus manipulorꝝ, qui reportabit̃ ex agro.
Propterea nō uileſcat uobis utilitas p̃cio-
ſa:

ſa: ſed p̃cioſius cunctis theſauris Aegypti
Chriſti improperiū æſtimate. Verūtamē
terrenū hn̄tibus ſterqliniū, ipſa quoque
cœleſtis non deeſt pluuia: q̃ eſt orationū
deuotio, iucūda ruminatio pſalmodię, dul
cis meditatio: cōſolatio ſcripturarū. De-
niq; & hæc ipſa pluuia eſt, quā accipitis
ꝑ os meū, ſi qn̄ de flumine: cuius impetus
lætificat dei ciuitatē: & torrente uolupta
tis illius aliqua ſuper uos, dū de eis loqui
mur, ſtillicidia ſtillare contigerit. Sed ne-
ceſſe habeo interdū circunfodere, qn̄ qdē
poſuerūt me cuſtodē, & cultorē in uineis.
Heu q meā non colui, nec cuſtodiui, ne-
ceſſe habeo tn̄, dū hunc occupo locū &
circūfodere nōnunq̃, & apponere ſterco
ra. Moleſtū id qdē, ſed diſſimulare nō au
deo: ſciēs multò amplius ſecurim nocitu-
rā, q̃ ſarculū: ignem q̃ fimū. Itaq; et argue
re, & increpare interdum neceſſe eſt: nec
ignoro fimū eſſe uerbū increpatoriū, uer-
bū īproperij, & qđ ſi nō excuſet neceſſi-
tas, ipſum quoq; minus deceat ꝓferentē.
Sed qd agimus cp hoc fimo & ſi aliquos
impinguari, ſed alios planè & lapidari, et
indurari uidemus? Hinc nanq; ſcriptū eſt.
Eccli. 22. De ſtercore boū lapidabit̃ piger. An non
īpinguat̃, qui increpatus benignè accipit,
manſuetè reſpondet, libenter emendare
conat̃? Hæc planè ſalubris & fœcunda im
pinguatio eſt, ut corripiat me iuſtus in mi
ſericordia & increpet: oleū aūt peccato-
ris nō īpinguet caput meū. Ex ea ſiqdem
pinguedine quā generat oleū peccatoris
abundantius pullulāt ſpinæ & tribuli, &
oīs radix amaritudinis germinat copioſiꝰ.
Itaq; q iuſtorū increpationē miſericordiā
nominat: ſatis indicat quēadmodū ſuſci-
pienda ſit, q̃ benigno aīo, q̃ deuota mēte:
quantaq; ei gratia ſit habēda. Sic. n. acci-
pientibus nobis erit īpinguatio ſalubris,
nō fertilis uitiorū quēadmodū oleū pecca
toris: ſed fructus illius quē ſcđm Apoſto-
Roma. 6. lū habemus in ſanctificationē. Quid autē
faciamus tibi ô piger, q ad hanc miſericor
diā irritaris magis & exaſperaris? Non'ne
bonū fimū ſparſi in agro tuo? Vnde ergo
Pſalm. 10. lapides habet? Sed tu inimice hō qm̄ qui
diligit iniqtatē, odit aīam ſuām: tu inquā
inimice homo hoc feciſti: qui deſidiā tuā
nō excutere, ſed excuſare pergens fimū ti
bi ꝑuertis in lapides: & un̄ impinguari de
bueras, lapidaris. Hæc idcirco dicta ſunt
fratres, ut noueritis q̃ benignè audiendū
ſit, q̃ deuote ſuſcipiendū: q̃ ſolicitè conſer
uandū qcquid ad aīarum ſalutē ꝑtinet, &
nō ſicut uerbū hoīum: ſed ſicut (quod ue-
rè eſt) uerbum dei, ſiue illud cōſolatoriū,
ſiue commonitoriū, ſiue etiam increpato
rium audiatur. Exceſſi fateor, ipſius pro-
pemodum teſtiuitatis oblitus; ſed (ut ar-
bitror) nō ad inſipientiā uobis, ſi firmiter
inhęſerint animo quæ audiſtis. Et nunc iā
de ſolennitate ipſa uel breuiter aliqd lo-
qui tentemus. Apoſtolorum Chriſti fe-
ſtus agitur dies, quibus ſanè plurimum à
nobis honorē deberi ſcio. Sed utrum poſ-
ſit aliquis exhiberi hæſito ſatis. Nimis. n. Pſal. 138.
honorati ſunt amici tui deus: nimis cōfor
tatus eſt principatus eorū. Quid. n? Si in
terra adhuc poſiti oīa poterāt: nō qdē in
ſe, ſed in Chriſto: qd nō poterūt hodie ui-
uentes in æterna felicitate cū ipſo? Mor-
tales adhuc & morituri imperiū uitæ &
mortis uidebantur habere: ſolo nimirū
uerbo mortificantes uiuos, et mortuos ſu
ſcitātes: quātò magis nunc cum honorati
ſunt nimis: nimiſq; cōfortatus eſt principa-
tus eorū? Sed qd eſt fratres? Cum apoſto
lorꝝ beata hodie memoria celebret̃: nun-
qd natiuitatis ſeu cōuerſiōis eorꝝ, aut cer
tè uitæ, uel miracilorꝝ ſolennis agit̃ cōme
moratio? Nō eſt fratres natiuitatis huma
næ ſolennitas, ſicut paulo ante beati Ioan
nis diē natalitiū celebraſtis. Ille. n. naſcēs
honorat̃, qa naſcit̃ ſanctificatus. Deniq; ī
Ioanne ſolo celebrior eſt paſſione natiui-
tas: qa & ſi paſſus ꝓ Xp̄o eſt, cū ꝓ iuſtitia
& ueritate occubuit: euidentius tn̄ natus
ꝓ eo eſt, nimirū hō miſſus à deo q in hoc
natus eſt, & ad hoc uenit in mūdū, ut phi
beret teſtimoniū ueritati. Sed neq; cōuer
ſionē apoſtolorꝝ, aut eorum miracula ho
die recenſemus: ſicut cæteris diebus alijs,
alterius qdē conuerſio, alterius de carcere
liberatio facta ꝑ angelū feſtiuis eccleſiæ
gaudijs ad memoriā reuocat̃. Mortē ſpe-
cialius ueneraт̃: qua nihil īter hoīes huma

nō iudicio plus horret. Cōſiderate frēs ec cleſiæ ſanctæ iudiciū, ſcdm fidē, nō ſcdm faciē iudicantis. Mortem ſiqdem Apl'orꝝ in eorꝝ recolit ſolennitate præcipua. Hodie nimirum Petrus crucifixus eſt: hodie decollatus eſt Paulus. Hæc hodiernæ cauſa feſtiuitatis: hæc præſentiū materia gaudiorꝝ. In his igiť feſtum agens diem, & lætum, ſine dubio ſpiritū ſponſi habet eccleſia, ſpiritū dñi: in cuius cōſpectu (ſicut habes in pſalmo.) Precioſa eſt mors ſctōrꝝ.
Pſal. 115 Quantos.n. dum paterenť Apoſtoli credimus aſtuiſſe, qui nequaq̄ precioſis mortibus illorꝝ inuiderēt? Viſi ſunt.n. oculis inſipientiū mori, & æſtimata eſt afflictio exitus eorꝝ. Et ſic quidem uiſi ſunt oculis inſipientiū. Mihi (ait ꝓpheta) nimis honorati
Pſal. 138. ſunt amici tui Deus: nimis confortatus eſt principatus eorꝝ. Fratres amici Dei mori uidenť oculis inſipientium, ſed in oculis ſapientiū iudicanť potius obdormire. Deniq; & Lazarus dormiebat, quia amicus erat: & cum dederit dilectis ſuis ſomnū, ecce hæreditas dñi. Studeamus fratres ui uere uita iuſtorū, ſed morte eorum mori multò magis deſideremus. Sapientia.n. iuſtorꝝ nouiſſima præfert: ibi nos iudicans, ubi nos ĩuenerit. Oīno neceſſe eſt uitę præſentis finē futuræ cohærere principio, nec ibi tolerabilis diſſimilitudo eſt. Sicut.n. ſi qs duo ſibi (ut ita dixerim) cinctoria cōſuere aut colligare uoluerit: minus de reliqs partibus curans, ipſa quæ ſibi copulanda ſunt capita uniformiter parat, ne diſſideāt à ſeipſis: ita dico uobis quantūlibet extiterit cōuerſatio ſpūalis: ſi carnalis fuerit cōſummatio nr̄a, uitæ illi ſpūali penitus non cohæret, nec caro & ſanguis regnum Dei
Eccleſiaſti ci. 7. poterunt poſſidere. Fili (ait Sapiens) memorare nouiſſima tua, & nō peccabis. Nimirū q̄ hæc maximè recordatio faciat timoratū: timor expellat pctm̄, negligētia nō admittat. Hinc & Moyſes de quibuſ
Deute. 3. dam. Vtinā (ait) ſaperent & intelligerent, ac nouiſſima ꝓuiderent. In qbus utiq; uerbis tria nobis uideo cōmēdari, ſapientiā, intelligentiam, ꝓuidentiā. Arbitror ſanè tribus eas aſſignari poſſe tpibus, ut æternitati q̄dam imago reformari uideatur in nobis, præſentia moderātibus per ſapientiā, prǽterita per intelligentiā diiudicantibus, nouiſſima ꝓuidentibus ad cautelā. Hęc nēpe ſpiritalis ē exercitij ſumma: hæc forma ſtudij ſpiritalis, ut ſapiēter diſponamus pñtia nr̄a: recogitemus in amaritudine animæ nr̄æ præterita, futura quoq; ſolicitè ꝓuideamus. Sobrie & iuſte, et pie ui
Tit. 2. uamus in hoc ſeculo (ait Apl's) ut uidelicet in præſenti ſobrietas obſeruet, ut iuſta ſatisfactione preterita quę nobis ſine fructu ſalutis preteriere tp̄a redimanť, ut pietatis clypeū, iminentibus de futuro periculis opponamus. Sola eſt.n. quæ ad oīa ualet pietas, cultus.ſ. Dei humilis & deuotus, nec aliter nobis eſt prouidere nouiſſima, niſi ut uniuerſa quæ nobis ĩminere uidenť pericula, ſedula nobiſcū cogitatione uerſantes, diſcamus de nr̄a oīno īduſtria: magis aūt de nr̄is diffidere meritis, & ſoli diuinæ nos ꝓtectioni cōmittere pio quodam mētis affectu pię intētionis in ipſum, cuius datum optimū, & donū pfectū eſt, cōſummatio felix, & mors pretioſa. Habes in euāgelio tria hæc ipſo tibi ſermone dñi cōmendata. Beati (inqt) paupes, bea
Matt. 5. ti mites, beati qui lugent. Beati qui futura ſapiūt, prę deſiderio cœleſtiū interno quodā ſapore mētis, pñtia reſpuentes. Beati q̄ nouiſſima ꝓuidēt: in māſuetudine ſuſcipientes inſitū uerbū qd' eorꝝ ſaluare aīas pōt, & pietate cordis ad futurā tendunt hæreditatē. Beati qui priſtinū intelligentes errorem, crebris lauant lachrymis lectum ſuū. Vides qd optat uir ſanctus, quid obtinere cupit eis pro qbus orat. Vtinā (inqt) ſaperent & intelligerēt, ac nouiſſima ꝓuiderent. Ac ſi manifeſtius dicat, utinā eſſet in eis ſpūs ſapientiæ & intelligentiæ & cōſilij. Vtinā hæc ĩ nobis īueniant fratres, ut ſuauiter oīa nr̄a per ſapientiā diſponamus, ut ītellectu pterita pcta dānemus, ut ꝓuideamus futura cōſilio. Vtinā ſapiamus ad pñtis uitę moderationē: utinā intelligam⁹ ad pteritę correptionē, utinā deuota in deū fide ꝓuideam⁹, ut felicē hēamus (ipſo miſerāte) cōſummationē. Hic.n eſt funiculus triplex quo trahimur ad ſalutē, ordinata cōuerſatio, rectū iudiciū, fides deuota.

Item in ſolennitate eorundem, de lectione libri Sapientiæ: Hi ſunt uiri miſericordiæ. Sermo. III.

Erito fratres Apoſtolis ſanctis at tribuit mater eccleſia, qd' in ſapiē
Eccleſiaſti ci. 44. tiæ libris legiť. Hi ſunt uiri miſericordiæ, quorꝝ iuſtitię obliuionē non acceperunt, cum ſemine eorꝝ ꝑmanent bona. Sunt.n. hi planè uiri miſericordiæ, ſiue qa miſericordiā cōſequuti, ſiue qa miſericordia pleni, ſeu qa miſericorditer à Deo nobis donati ſunt. Et uide quā miſericordiā conſecuti ſunt. Paulū interroga de ſeipſo,
1. Timot. 1. uel magis ſpōte confitentē auſculta. Qui fui blaſphemus & perſecutor & iniquus: ſed miſericordiā conſecutus ſum. Quis.n. non audiuit quāta mala fecerit ſanctis in Hierl'm? Nec ſolum in Hierl'm, ſed & per totam Iudæā inſaniæ ferebať habenis, ut Chriſti membra laniaret in terris. Deniq; hac furia uectus ibat, ſed præuentus à gr̄a eſt. Ibat ſpirans minarꝝ, & cædis in diſcipulos dñi, & diſcipulus dñi factus eſt: cui oſtenderet quanta eū oporteret pro noīe ipſius pati. Ibat dirum toto corpore uirus exhalans, & ſubito in electionis uas mutatus eſt, ut iam cor illius eructuaret uer-
Actu. 9. bum bonū, uerbū pium, & diceret: Dñe
1. Timot. 1. qd me uis facere? Hæc utiq; hęc mutatio dexteræ excelſi. Meritò ꝓinde loquebať. Fidelis ſermo & omni acceptiōe dignus: q̄m dñs Ieſus uenit pctōres ſaluos facere: quorꝝ prim⁹ ego ſum. Hoc ergo apud beatum Paulum fiduciæ & cōſolationis accipite fratres, ut ad dñm iam conuerſos, nō nimis cruciet præteritorꝝ cōſcientia delictorꝝ: ſed tantū humiliet uos ſicut et ipm.
1. Cor. 15. Ego ſum, inquit, minimus aplorꝝ, qui non ſum dignus uocari apl's: qa pſecutus ſum eccleſiam Dei. Ita & nos humiliemur ſub potenti manu Dei: & fiduciā habeamus, qa & nos miſericordiam cōſecuti ſumus, abluti ſumus, ſanctificati ſumus. Et hoc qdem oīb⁹ nobis: q̄m omnes peccauimus, & egemus hac gloria Dei. Verum apud beatum Petrū aliud habeo qd' apponā, eo charius quo rarius, & quo ſingularius eo ſublimius. Nam peccauit Paulus, ſed ignorans fecit in incredulitate ſua. Petrus cum cecidit apertos habebat oculos. Porrò ubi abundauit delictum, ſuperabundauit & gratia. Eorum ſiquidem qui peccāt anteq̄ Deum nouerint: anteq̄ miſerationes eius experti ſint, anteq̄ portauerint iugum ſuaue & onus leue: priuſquam deuotionis gratiam, & cōſolationes acceperint ſpiritus ſancti: eorꝝ inquā copioſa redemptio eſt, & tales omnes nos fuimus. At eorꝝ qui poſt cōuerſionem ſuā peccātis, & uitijs implicanť ingrati acceptę gratiæ: & poſt miſſam manū ad aratrū retro reſpiciūt tepidi & carnales facti: aut poſt agnitā uiam ueritatis retro eunt apoſtatę manifeſti: eorꝝ utiq; perpaucos inuenias, qui poſt hęc redeant in gradū priſtinum: ſed magis in ſordibus poſiti ſordeſcāt adhuc. Super quos ꝓpheta deplorat. Quō Thren. 4.
obſcuratum eſt aurum, īquit, mutatus eſt color optimus: & qui nutriebantur in croceis, amplexati ſunt ſtercora? Nec tñ ſiqs huiuſmodi eſt deſperamus de eo, tantum ut reſurgere uelit cito. Quanto.n. diutius permanebit, tanto euadet difficilius. Beatus uerò q tenebit & allidet paruulos Babylonis ad petrā. Etenim ſi creuerint, uix poterunt ſuperari. Filioli hæc dico ut non peccetis: ſed & ſiquis peccauerit, aduocatum habemus apud patrē, qui poteſt qd' nos minime poſſumus: tātum qui cecidit nō adijciat in malum ut ꝓfundius cadat, ſed magis ut reſurgat, cōfidens quòd nec ei negabitur uenia: ſi tamen ex corde confiteatur peccata ſua. Si enim is de quo loquimur Petrus poſt tam grauem lapſum ad tantam redijt eminentiam ſanctitatis: quis de cætero deſperet ſi tantum egredi uoluerit à peccatis? Attende quod ſcri- Matt. 26.
ptum eſt. Egreſſus foras fleuit amare. In egreſſu confeſſionem oris: in amaro fletu compūctionē cordis intellige. Et attende quòd tunc primum recordatus eſt uerbi quod dixerat Ieſus: tūc primum cordi fuit uerbum quo prædicta fuerat eius infirmitas: cum euanuit pręſumpta temeritas. Vę tibi qui poſt lapſum fortiorē te nobis exhibes. Vt quid tam rigidus es in tuā ipſius perniciē? Inclinare potius ut melius erigaris, & ne ꝓhibeas frāgi qd' diſtortum eſt,

ut poſſit melius ſolidari. Quid indignaris
Pſal.97. increpãti gallo? tibi potius indignare. Plu
uiã uoluntariã (ait Pſalmiſta) ſegregabis
deus hæreditati tuæ, & infirma eſt. Bona
īfirmitas q̃ ſegregat hęreditati, q̃ medicũ
non repellit. Induratos.n. tanq̃ uas figuli ī
uirga ferrea cõteret, & hæreditas infirma
Vbi ſupra ta eſt ait, tu uerò p̱feciſti eã. Audiſtis cer-
tè quã miſericordiã conſequuti ſint Apo-
ſtoli noſtri: ut iam nemo ex uobis ſup̱ pec
catis p̃teritis ultra quã neceſſe ſit confun-
dat, in cubili conſcientiæ ſuæ cõpunctus.
Quid.n.? Fortè peccaſti in ſeculo. Nunq̇d
amplius Paulo? Quòd ſi & ipſa in religio
ne, nunq̇d plus Petro? Attamẽ illi in toto
corde pœnitentiã agentes, nõ mõ ſalutẽ,
ſed & ſanctitatẽ conſequuti ſunt: ẽt & ſa-
lutis miniſteriũ et magiſteriũ adepti ſunt
ſanctitatis. Et tu ergo fac ſimiliter, q̃m ꝓ-
Eccli.46. pter te ſcriptura loquitur. Viros illos eſſe
miſericordiæ: utiq; propter multam miſe
ricordiã quã conſequi meruerunt. Potes
tñ in hoc uerbo ẽt illud non inconuenien-
ter accipere uiros miſericordiæ fuiſſe Apo
ſtolos. i. plenos miſericordia, ſeu uiros mi
ſericordiæ datos eccleſiæ uniuerſæ. Sci-
mus.n. ꝙ uiri iſti, nec ſibi uixere, nec ſibi
mortui ſunt: ſed ei q ꝓ ipſis mortuus eſt:
magis aũt nobis oĩbus ꝓpter illũ. Quan-
tum.n. proderit nobis eorum iuſtitia: quã
do ipſa quoq; ſicut oſtenſum eſt, tantum
profuere peccata? Pro nobis facit eorũ ui
ta, eorũ doctrina, ẽt & mors ipſa. Etenim
in cõuerſatione cõtinentiã, in p̃dicatione
ſapientiam, in paſſione ſua patientiam no
bis beati Apoſtoli contulerunt. Quartũ
uſq; hodie conferre non ceſſant miſericor
dia pleni, quod eſt ſanctarũ fructus oratio
nũ. Quanuis & in ipſa eorũ uita adhuc in
uenias quod adnumeres, fiduciam. ſ. quã
nobis miraculorũ exhibitione p̃buerunt.
Et quis enumeret quã multa nobis ꝑ eos
beneficia prouenerunt? Bene ergo de eis
ſcriptura loquit̃: q̃m hi ſunt uiri miſericor
diæ. Et addidit. Quorũ iuſtitiæ obliuionẽ
non acceperũt. Vis ut nec tua accipiat ob
liuionẽ? A triplici caue p̃iculo: & florebit
in æternũ ante dñm. Legis.n. q̃a tepidus
es: incipiã te euomere ex ore meo. Legis,
ſi auerterit ſe iuſtus à iuſtitia ſua, & cæte- *Apoca.3.*
ra. Omnium iuſtitiarum eius non recor- *Ezech.*
dabor. Legis quibuſdam dicendum in iu *Matt.7.*
dicio, non noui uos: illis ſine dubio qui re
ceperunt mercedẽ ſuam. Ergo omnis iu-
ſtitia tepida: omnis tranſitoria, omnis uẽ
dita erit in obliuionem corã deo. Sed non
ita apoſtolorum iuſtitię, quòd ex eo ſatis
apparet quod ſequitur. Cum ſemine eo-
rum permanent bona. Manent enim uſq;
hodie in nobis apoſtolorum ueſtigia, &
eorum religio: quia ex deo eſt, nõ poteſt
diſſolui. Veſtes Iſraelitici populi quadra
ginta annis in deſerto perſeuerauerunt
integræ: multo magis apoſtolorum ue-
ſtes ſuper iumentum ſaluatoris impoſitę.
Cum ſemine (inquit) eorum. Quod eſt ſe-
men, quia ſequutus adiungit, Hæreditas
ſancta nepotes eorũ. Iidem profecto et ſe
men ſunt, & nepotes. Meminiſtis credo
(ſcientibus enim legem loquor) memini-
ſtis inquam legalis mãdati, ut ſuſcitet fra
ter ſuperſtes ſemen fratri defuncto ſine ſe
mine. Quis ſine ſemine? Singulariter ait, *Pſal.*
ego ſum donec tranſeã. Ideoq; reſurgens, *Ioan.*
Vade (inquit) dic fratribus meis. Ac ſi di-
cat. Fratres ſunt, faciant quod fratres. Er-
go per euangelium ipſi nos genuerũt: nõ
tamen ſibi, ſed Chriſto, quia per euange-
lium Chriſti. Hinc eſt quod moleſte tulit
Paulus quoſdam eorum dici à quibus ge
niti fuerant per euangelium: indignãs ad-
uerſus eos qui dicebant: Ego ſum Pauli,
ego ſum Cephę, ego Apollo: Chriſti ma-
gis omnes & fieri uolens & dici. Itaq; ſe-
men apoſtolorum ſumus per prædicatio *1.Cor.*
nem, ſed per adoptionem & hæreditatẽ
ſemen Chriſti, & apoſtolorum nepotes.

De Dauid & Golia, & quinque lapidibus. Ser.

Vdiuimus ex libro Regum Go- *1.Reg.*
a liam uirum procerę ſtaturæ, præ-
ſumentè ſuper multa fortitudine
& magnitudine corporis ſui: uociferantẽ
aduerſus phalangas Iſrael, & prouocan-
tem eas ad ſingulare certamen. Audiui-
mus etiam à deo ſuſcitatum ſpiritum pue
ri iunioris, ut indigne ferret uirum ſpuriũ
& incircunciſum caſtris Iſrael, & dei ſum
mi exprobrantem agminibus. Specta-
uimus

uimus procedentem adoleſcentulum in
funda & lapide aduerſus monſtruoſę ma
gnitudinis hominem, loricatũ & clypeo
protectum ac galea, cęteriſq; terribilem
militaribus armis: ſiqua in nobis erant ui
ſcera pietatis, non potuimus non timere
ſic ineunti conflictũ, non congaudere uin
centi. Laudauimus magnanimitatẽ par-
uuli ꝙ comederet aĩam eius zelus dom9
dei, & opprobria exprobrantiũ ei à ſe nõ
duceret aliena, ſed tanq; ad propriã mo-
ueretur iniuriã, & doleret ſuper contritio
ne Ioſeph. Mirati ſumus tãtã in adoleſcẽ
te fiduciã, fiduciam quanta non inueniret̃
in uniuerſo Iſraele. Collatã deniq; cœlit9
uictoriã, & diuina manifeſte patratã uir-
tute, tam læti ſuſcepimus, q̃ ſoliciti certa
men expectauimus, armati fidè paruuli,
& gloriantis propria in uirtute gigantis.
Iã ſi ſpiritalẽ ſecũdũ apoſtoli teſtimoniũ
legem eſſe non ignoramus, & ſcriptã eſſe
ꝑꝑ nos, non ſolũ exterioris ſup̱ficiei oble
ctandos aſpectu, ſed interiorꝶ quoq; ſen
ſuũ guſtu tanq; medulla tritici ſatiãdos,
conſiderandũ nobis eſt quiſnam uideat̃
iſte Golias, q populo dei iã repromiſſio-
nis terrã ingreſſo, iãq; multis ex hoſtibus
triumphanti, ſolus exprobrare pręſumit,
elatus & inflatus ſpiritu carnis ſuæ. Cre-
do.n. non incongrue in ſuperbo hoĩe ſup̱-
biæ uitiũ deſignari. Ipſum nãq; eſt pecca
tum maximũ, q̃d dei populo magis inſul
tat, & inſurgit ſpecialiter aduerſus eos q
cætera iã uideantur uiciſſe peccata. Hinc
eſt q̃d prouocat ad ſingulare certamen
tanq; cæteris iã ſubactis. Nã & Philiſtæi
illo in tp̱e timebant oĩno aduerſus Iſrael
inire conflictũ, niſi q̃d de Golia enormis
magnitudinis uiro eorꝶ fiducia tota pen-
debat. Vnde.n. eiuſmodi aĩam ſup̱bia ten
tet: quam ſibi ſubiugauit inuidia, ſeu tepi
ditas ea, q̃ ſolet dei uomitũ ꝓuocare, aut
pigritia q̃ facit ut boum ſtercoribus lapi
det? Vnde inquã ei ſuperbia, unde extollẽ
tia oculorꝶ, cui adeo cætera uitia dñant̃,
ut dĳudicari ſe ab uniuerſis tanq; male ſi-
bi conſcius arbitret̃? Quis deniq; niſi ma
nu fortis, q cætera iam ſibi potẽti uirtute
uitia ſubiugauit, aduerſus nequiſſimũ ſu-
perbiæ uitiũ dimicaturus accedat? Proce
dat, inq̇t, Dauid manu fortis, q̃m non eſt
uincere tm̃ hoſtẽ, niſi in manu forti. Arme
tur ipſe cõtra Goliã, qui & urſum uicerit
& leonẽ. Videat ſanè utrũ Saulis ei arma
poſſint prodeſſe, utrũ ſeculari ſapiẽtia &
philoſophicis traditionibus ſeu ẽt diuina
rũ ſuperficie ſcripturarũ, quam nimirũ oc
cidentẽ literã uocat apl's, uideat inquam *1.Cor.3.*
utrũ his armis debellare ſup̱biã, utrũ hac
uia humilitatẽ app̄hendere poſſit: ut one
rari ſeſe magis q̃ roborari ſentiens hmõi
arma atq; ĩpedimenta proĳciat, iactans
oĩno cogitatũ ſuum in dño, & de propria
penit9 deſperãs induſtria, ſola fide arma-
tus non reputet Goliæ ꝓceritatẽ: ne fortè
magnitudinis ei9 mole premat̃, ſed poti9
pſallat ſpiritu, pſallat & mente. Dñs, in- *Thren.3.*
quiens, defenſor uitæ meæ &c. Nã & Pe *Matth.14.*
trus dum nec uentorꝶ uiolẽtiã, nec maris
profundũ, corporiſq; põdus cõſideraret
in uerbo dñi iactans ſemetipſum, nec pe-
rire potuit nec timere. At ubi uidit uentũ
ualidũ uenientẽ, timuit: ipſoq; timore ꝓti
nus mergi cœpit. Simile aliq̇d etiam nũc
athletæ noſtro rex Saul ſuadere tentat.
Non potes (inquiens) reſiſtere Philiſtæo *1.Reg.17.*
iſti: nec pugnare aduerſus eũ q̃m puer es,
hic autẽ uir bellator ab adoleſcentia ſua.
Veruntñ nõ acquieſcit ille tale aliq̇d me-
ditari, ſed p̃ſumens de uirtute eius, cuius
auxilio priora certamina iã uiciſſet, acce-
dit intrepid9. Colligit igit̃ (abiectis armis
Saulis) quinq; lapides de torrẽte, quos ni
mirꝶ (cũ leuia queq; tolleret) leuigare tor
rẽs potuit, ſed nõ ẽt tollere ſecũ. Torrens
q̇ppe quẽ ptrãſeat aĩa nr̃a ſeculũ p̃ſens ẽ,
ſcriptura teſte. Q̃m generatio aduenit & *Eccli.1.*
generatio p̃terit, tanq̃ tumens undę undã *Eſa.40.*
impellens. Quia ergo oĩs caro fœnum &
oĩs gloria eius tanq; flos agri, hmõi leuia
facile ſecum trahit torrens inundans: uer
bum aũt dñi nullis fluctibus cedens, ma-
net in ęternum. Arbitror proinde non in-
congrue quinq; lapidibus iſtis, quinque-
pertitum uerbũ intelligi, cõminationis,
promiſſionis, dilectionis, imitationis, &
orationis. Horꝶ q̇ppe uerborꝶ late patẽs
copia ĩ diuinarũ reperitur ſerie ſcriptura-

rum. Et fortè ipſa ſunt quinq; uerba quo- [1. Corin. 7.] rum meminit Paulus, malens quinq; uerba loqui in ſenſu, q̃ decē milia in lingua. Præterit.n. figura huius mundi, & iuxta aliud teſtimoniū. Et mūdus tranſit et cō- [1. Io n.] cupiſcentia eius. Hæc aūt uerba tranſeunte mundo non modo manēt, uerumetiā leuigant̄ magis, dū pertranſeuntibus pluribus multiplex eſt ſcientia. Iam uerò collectos iſtos lapides cōtra ſuperbiæ ſpūm dimicaturus Dauid in uaſe memoriæ ſuæ reponat, conſiderans quanta nobis comminet̄ Deus, quanta promittat, quātam nobis exhibeat charitatē, & q̃ multa nobis ſanctitatis exēpla ꝓponat: quēadmodum deniq; orationū nobis ubiq; cōmendet inſtātiam. Hos inquam lapides ſecū tollat, quiſquis ſuperbiæ uitiū debellare feſtinat, ut quoties uenenatū audet erigere caput quibuslibet ex his lapidibus manu cogitationis ei occurrat, percuſſus in frōte Golias deijciat̄, opertus confuſiōe. In quo ſanè conflictu funda quoq; neceſſaria eſt lōganimitatis formā habēs, quā huic maximè certamini nulla rōne deeſſe neceſſe eſt. Quoties ergo uanitatis cogitatio mētē pulſat, ſi intimo cordis affectu diuinas expaueſcere cœperis cōminationes, ſeu ꝓmiſſiones eius deſiderare, nō ſuſtinet Golias utriuslibet lapidis iactum, ſed reprimit̄ illico tumor oīs. Qđ ſi uenerit in mentē dilectio illa tam ineffabilis, quā tibi deus maieſtatis exhibuit, an non illico iardeſcēs ad charitatē prorſus abominari incipis & abijcere uanitatē? Sic & exēpla ſanctoꝝ ſi diligenti tibi cōſideratione proponas, erit ſine dubio ad reprimendā elationē cogitatio iſta perutilis. Iā uerò ſi fortè inſurgente ſubito elatione nihil ex his q̃ diximus apprehendere querit manus tua, toto feruore, ad eā cōuertere q̃ ſola reſtat orōnem, & continuo quē eleuatū uideras & exaltatū ſicut cedros Libani ſubuerſus ipius iā non erit. Sed q̃ras fortaſſe quēadmodū ſuo ipſi⁹ gladio Goliē poſſis abſcindere caput, id.n. tanto tibi iucundius, quāto moleſtius hoſti. Dico breuiter, qm̃ expertis loquor, & q faciIe capiant & aduertant ſine mora, qđ in ſemetipſis crebro ſentiunt actitari. Quoties te prouocante uanitate ad recordationem cōminationis diuinæ ſeu ꝓmiſſionis aut cæteroꝝ quæ ſupra diximus confundi cœperis & erubeſcere, deuictus eſt quidem Golias, ſed forſitan adhuc uiuit. Accede itaq; propius ne fortè reſurgat, et ſtans ſuper eū mucrone proprio caput eius abſcinde, de ea ipſa q̃ te appetit uanitate perimens uanitatē. Elata ſiquidē cogitatione pulſatus, ſi ex ea ipſa materiam & occaſionem ſumas humilitatis, quo nimiꝝ humilius deinceps & abiectius tāq̃ de ſuperbo homine ſentias de teipſo: Goliam utiq; Goliæ gladio peremiſti.

De euangelica lectione, ubi ſuſtinens dominum ſeptē panibus turba reficitur. Ser. I.

Miſereor ſuper turbā, quia iam triduo ſuſtinent me, nec habent qđ manducent. [Matth. 15.] Euāgeliū fratres ob hoc ſcriptū eſt ut legat̄: nec ob aliud legitur quàm ut rationabilem conſolationē uel deſolationē exinde capiamus. Eſt.n. ſecularibus cōſolatio uana, de terrenarum affluentia reꝝ, uana nihilominus de eaꝝ penuria deſolatio. At euangeliū ſpeculū ueritatis nemini blanditur, nullum ſeducit, talē in eo ſe quiſq; reperiet qualis fuerit, ut nec ibi timore trepidet ubi non eſt timor: nec lætet̄ cū male fecerit. Sed quid dicit ſcriptura? Siqs auditor eſt uerbi & [Iaco. 1.] non factor, hic comparatur uiro conſiderāti uultū natiuitatis ſuæ in ſpeculo. Cōſiderauit.n. ſe & abijt & ſtatim oblitus eſt qualis fuerit. Nos aūt fratres nō ſic obſecro non ſic, ſed cōſideremus noſmetipſos in ea quam audiuimus ſacri euangelij lectione, ut ꝓficiamus ex ea, & corrigam⁹ ſecundū eam ſiqua in nobis deprehendimus corrigenda. Propter hoc.n. optat ꝓ- [Pſal. 5.] pheta dirigi uias ſuas, ad cuſtodiēdas iu- [Pſal. 118.] ſtificationes dñi. Tunc inquiens nō confundar, cū perſpexero in oībus mandatis tuis. Et ego quidem non confundor, ſed glorior pro uobis fratres mei, qm̃ ſaluatorem in deſerto ſequuti exiſtis ad eū extra caſtra: ſed uereor nequis forte in triduana expectatione puſillanimis inueniatur, et in Aegyptum ſeculi hujus nequam

uel corde uel etiam & corpore reuertat̄. [Pſal. 26.] Meritò proinde clamat diuina ſcriptura et dicit. Expecta dñm, uiriliter age, et cōfortetur cor tuū, et ſuſtine dñm. Sed quādiu neceſſe ē ſuſtinere? Prorſus donec miſereatur tui. Quæris qñ? Miſereor, inquit, ſuper turbam, quia iam triduo ſuſtinent me. Viam.n. trium dierum eas neceſſe eſt in deſerto, ſi gratū deo tuo offerre uolueris ſacrificium, & triduo ſuſtineas ſaluatorem, ſi miraculi panibus deſideras ſatiari. Prima eſt dies timoris, dies in quā declarans & illuminans tenebras tuas, interiores.ſ. & horrendum gehennæ ſupplicium demonſtrans: in quo ſunt tenebræ exteriores, huiuſcemodi ſiquidem cogitatio ſicut ipſi noſtis, noſtræ ſolet exercere primordia conuerſionis. Secūda eſt pietatis dies, qua reſpiramus in luce miſerationū dei. Tertia dies eſt ratiōis, in qua ueritas innoteſcit, ut tanq; ex debito quodam naturæ ſine aliqua contradictione, creatori ſubiecta ſit creatura, ſeruus ſeruiat redemptori. Ex hinc iubemur iam diſcūbere ut charitas ordinet̄ in nobis, ex hinc aperit dñs manum ſuam, & implet oē aīal benedictiōe. Verū qm̃ apoſtolis dicitur, facite hoīes diſcumbere, quorum nos, (licet ad confuſionē noſtrā) habetis uicarios qualeſcunq;, diſcūbere uos admonemus fratres chariſſimi, ut refecti pane bñdictiōis ſubſiſtere poſſitis ī uia: ne forte miſera neceſſitate compulſi deſcendatis & uos in Aegyptū, & incipiant uobis illudere qui necdū uobiſcū in deſerto ſequuti ſunt ſaluatorem. Miſeri ſanè & ipſi qui nō exiere cū exeuntibus, ſed planè miſerabiliores oībus hoībus, qui profecti quidē cū alijs, ſed non cum alijs ſunt refecti. Porrò ſi qui fuere qui diſcumbētibus alijs poſt dumeta ſeu diuerſoria quæuis abſcōditi latuere, hoīes eiuſmodi ieiunos uacuosq; remanſiſſe quis neſciat? Sic & eos nihilominus qui leuitate & curioſitate ducti, circunquaq; uagantes minime reſederunt, aut qui reſederunt quidem, ſed non in ordine nec in numero cæteroꝝ. Hortamur ꝓinde charitatem ueſtrā, & paſtorali ſolicitudine admonemus nequis ex uobis inueniat̄ angulos amare, ſectari latebras, quærere diuerticula: qm̃ q male agit odit lucem, et non uenit ad lucē ut nō arguātur opera eius. Sed nec inueniantur in nobis qui circunferantur omni uento doctrinæ, inſtabiles & inquieti, nihil in ſe ſoliditatis, nihil grauitatis habentes, tanq; puluis quem proijcit uentus à facie terrę. Nā de his quid dicam quorum manus cōtra oēs, & manus oīum contra ipſos? Hi ſunt [1. Corin. 12.] qui ſeparant ſemetipſos, aīales, ſpūm nō habentes: qm̃ nemo in ſpiritu dei loquēs dicit anathema Ieſu. Nequiſſima planè et pernicioſiſſima peſtis: qm̃ uniuerſos uni⁹ obſtinatio turbat, & fit oībus diſcordiæ fomes, materia ſcandalorum. Deniq; ꝓphetam audi, qui de uinea dñi loquens. Singularis, inquit, ferus depaſtus eſt eā. [Pſal. 79.] Pro huiuſmodi rogo & obſecro uos fratres mei fugite ſimulationem omnem & angelos propriæ uolūtatis, fugite inquietudinem & ſpiritum leuitatis, fugite obſtinationem, & nequiſſimum uitium ſingularitatis, niſi forte (qđ abſit) fraudare uultis animas ueſtras panis edulio benedicti. Iam uerò ne lōgius protraham uos, ſeptē panes quibus reficiamini iſti ſunt. Primus panis uerbum dei in quo uita ho- [Lucæ. 4.] minis eſt, ſicut & ipſe teſtatur. Secundus panis obedientia eſt, qm̃ meus cibus eſt, inquit, ut faciam uoluntatē eius qui miſit [Ioan. 4.] me. Tertius panis meditatio ſancta, de qua ſcriptum eſt. Cogitatio ſancta cōſeruabit te. Et quæ alio in loco nominari uidetur panis uitæ & intellectus. Quartus panis orantium lachrymæ. Quintus uerò [Ioan. 6.] pœnitentię labor eſt. Nec mireris q laborem aut lachrymas panem dixerim, niſi forte excidit tibi qđ in propheta legiſti. Cibabis nos pane lachrymarum. et item [Pſal. 79.] in alio pſalmo. Labores, inquit, manuum [Pſal. 129.] tuarum quia manducabis, beatus es & bene tibi erit. Sextus panis eſt iucunda unanimitas ſocialis, panis inquam ex diuerſis granis confectus, fermētatus utiq; ſapiētia dei. Porrò ſeptimus panis eſt eu- [Ioan. 6.] chariſtia, qm̃ panis, inquit, quem ego do, caro mea eſt pro mundi uita.

De ſeptem miſericordijs. Sermo ſecundus. Vnde ſupra.

Pſal. 88. m Iſericordias dñi in æternum cantabo. Vt quid.n.mihi inſipiens neſcio q̃ cogitatio de pœnitẽtiæ huius onere murmurat, ut aggrauet illud ſuꝑ ceruicẽ meã? Aliud onus ſentio, ſuauius quidem, ſed utiq; multo maius. Sic.n. onerat me miſerationibus ſuis deus, ſic cõcludit, ſic obruit beneficijs ſuis ut onus aliud ſentire nõ poſſim. Quid.n. retribuam dño pro oĩbus quæ retribuit mihi? Tanta tribuit & tanta retribuit, & tu mihi de alio onere loqueris? Deficit ſpũs meus, prorſus deficit in tanta beneficioꝝ conſideratione. Et licet dignas nõ ſufficiam gratias agere, ſed ingratitudinẽ prorſus odit aĩa mea. Peremptoria ſiquidẽ res eſt ingratitudo, hoſtis gratiæ, inimica ſalutis. Dico ego uobis, q̃m pro meo ſapere nihil ita diſplicet deo præſertim in filijs gratię, in hominibus conuerſionis, quẽadmodum ingratitudo. Vias.n. obſtruit gratię, & ubi fuerit illa, iam gratia acceſſum non inuenit, locũ non habet. Hinc mihi fratres triſtitia magna, & dolor cõtinuus eſt cordi meo, quod nonnullos tam pronos ad leuitatẽ, ad riſum, & ad ſcurrilia uerba tam faciles uideo: ut pertimeſcã ualde ne fortè pluſq̃ expediat diuinę miſericordię ſint ĩmemores & ingrati tã multis beneficijs ſuis, aliqñ deſerantur à gratia quã non ut gratiam ueneranť. Nam de eo quid dicã, q in murmure & ĩpatiẽtia obſtinato ꝑdurat aĩo, aut quem pœnitet adhæſiſſe deo, & contra morẽ & contra rõnem bonum factũ pœnitentia comitať, qui ſine dubio miſerationibus Dei, non modo nõ habet gratiã ſed contumeliam reddit? Oĩno.n. quantũ in ſe eſt parum honorat eũ à quo uocatus eſt, quiſquis ei ſeruit ĩ triſtitia & rancore, ſi tñ ſeruire ei quis põt in ea triſtitia quæ ſecũdum carnẽ eſt & mortẽ operatur. Putas ergo quia maior illi deť gr̃a, & non magis ẽt quod uideť habere auferatur ab eo? Nõne.n. iure perditũ reputatur, qđ ingrato donatum ẽ? Aut dediſſe

Nota. non pœnitet, qđ perijſſe uideť? Oportet proinde gratum eſſe hoĩem & deuotum, qui percepta gratiæ munera, non modo manere ſibi deſideret ſed et multiplicari. Nemo ſanè eſt qui non facile ſi quærit inueniat, unde plurimum ſit obnoxius deo, q̃m non eſt qui ſe abſcõdat à calore eius. Sed nos maxime, quos ſegregauit ſibi, & aſſumpſit ad ſeruiendum ſibi ſoli, ſi iuxta apoſtolum. Non accepimus ſpũm huius Roma. 8 mundi, ſed ſpũm qui ex deo eſt: ut ſciamꝰ quæ à deo donata ſunt nobis: oĩno plurima inueniemus, unde cõtinuas ei gratias agere debeamus. Quis.n. in nobis eſt qui non confiteri poſſit, q̃m miſericordia tua magna eſt ſuper me? Itaq; de tanta multitudine miſerationum dñi, uobis breuiter aliquas proponere uelim, ut q ſapiẽs eſt, occaſione accepta ſapientior fiat. Septẽ ergo in me uideo miſericordias dñi, quas et uoſipſi credo facile inuenietis in uobis. Prima eſt qđ à multis peccatis adhuc in ſeculo poſitũ cuſtodiuit, prima inquã nõ inter oẽs quas mihi ĩpẽdit, ſed prima inter has ſeptẽ. Quis.n. non uideat qđ ſicut in multis cecidi, ſic & in alia poteram cecidiſſe peccata, niſi oĩpotentis pietas cõſeruaſſet? Fateor & fatebor, niſi quia dñs adiuuit me, paulominus cecidiſſet in omne peccatũ aĩa mea. Et hæc quãta dignatio pietatis, quod ingratũ & paruipendẽtem ſic gratia conſeruabat, qđ in multis contrariũ & contemnentẽ, nihilominus ab alijs benigniſſime protegebat? At ſecũda miſeratio tua ſuper me dñe, quonã poterit explicari ſermone, q̃ benigna, q̃ liberalis, quãq; gratuita fuerit? Ego peccabã, & tu diſſimulabas. Non continebã à ſcelerib9, & tu à uerberib9 abſtinebas. Prolongabã ego multo tꝑe iniquitatem meam, & tu dñe pietatem tuã. Sed quid prodeſſet expectatio, niſi ſequereť pœnitudo? Cumulus eſſet dãnationis dicente Dño. Hęc feciſti & tacui. Tertia proinde Pſal. 49. miſeratio fuit, quod uiſitauit cor meũ & ĩmutauit, ut amara fierent q̃ male dulcia prius erant: qui lætabar cũ malefacerẽ et exultabã in rebus peſſimis, ĩciperem demũ recogitare ei annos meos in amaritudine aĩę meæ. Et nũc dñe cõmouiſti terrã cordis mei & cõturbaſti eã, ſana cõtritio

nes eius, quia cõmota eſt. Multi.n. pœnitentia ducti ſunt ſed infructuoſa, q̃m pœnitentia eoꝝ reprobata eſt, ſicut & prior culpa. Itaq; & hæc miſeratio quarta fuit, q̃ pœnitentem miſericorditer ſuſcepiſti, ut in eoꝝ numero inuenirer, de q̃bus pſal

Pſal. 31. miſta: Beati, inquit, quoꝝ remiſſę ſunt iniquitates. Sequitur miſericordia quinta, ꝑ quam mihi continendi deinceps & emẽdatius uiuendi præſtitiſti uirtutem ne recidiuũ paterer, & eſſet nouiſſimus error peior priore. Oĩno.n. manifeſte tuę ẽ (dñe deus) & non humanę uirtutis, ſuſceptum ſemel peccati iugũ à ceruicib9 excutere, q̃m oĩs qui facit peccatũ ſeruus eſt peccati: nec eſt liberari niſi in manu forti. Iã uerò poſtq̃ in his quinq; miſerationibus à malo liberaueris, ut fiat qđ ſcriptum eſt.

Pſal. 36. Declina à malo & fac bonũ, in duabus alijs bona largiris. Hæ duæ ſunt gr̃a ꝓmerendi, qua uidelicet munus bonæ cõuerſationis indulges: & ſpes obtinẽdi, qua donas homini indigno & peccatori de tua toties experta bonitate uſq; ad cœleſtia ſperanda præſumere.

De fragmentis ſeptem miſericordiarum: Sermo tertius, unde ſupra.

r Citis quid fecerim ſeptem uobis hodie miſericordias ꝓponendo? Septẽ utiq; panes diſtribui. Nã ſi factæ ſunt mihi lachrymæ meę panes die ac nocte, quanto magis diuinæ miſerationes? Multo.n. dulcius iſtæ ſapiũt, reficiũt multo melius, ampliuſq; confirmant cor hoĩs. Verum multa nobis, ni fallor, ex his panibus hodie cecidere fragmẽta. Nam & ego ipſe ſentiebam inter frangendum multas è manib9 euadere micas, atq; inter digitos properãtis elabi. Vtrũ ipſi collegeritis aliqua, uos uideritis. Ego (ſi nõdũ faſtiditis) noſtra quę mihi collegeram ſine inuidia cõicabo, ne fortè incurrã maledictionẽ abſcondentis frumenta in populis. Primus itaq; panis, ſi bene memini, conſeruatio gratiæ fuit, qua me licet indignũ, à multis peccatis adhuc in ſeculo poſitũ cuſtodiuit. Huius ergo tria teneo fragmenta, habẽtia prorſus magnũ delectamentũ ſaporis & alimoniã uitæ. Tribus ſiquidẽ modis à peccato me memini cõſeruatũ, occaſionis ſubtractione, reſiſtendi data uirtute, affectionis ſanitate. Multa.n. in peccata facile cecidiſſem, ſi data eſſet occaſio, ſed dei miſeratione non me talis opportunitas apprehendit. In multa quoq; paulominus cecidiſſem grauiter impulſus uiolentia tẽtationis, ſed uirtutẽ dedit dñs rex uirtutũ, ut ſub me eſſet appetitus meus, & ei quam ſentiebã concupiſcẽtiæ minime conſentirẽ. Sed & à quibuſdã tam longè me fecit miſeratio tua dñe, ut penitus abominarer ea, & ne ulla quidem eoꝝ me tentatio moleſtaret. Secundus quoq; panis fuit expectatio, qua tardabat ultionẽ, indulgentiã cogitabat. Et huius ergo panis tria fragmenta accipite, cogitantes longanimitatẽ quã exhibuit, electionẽ prædeſtinationis ſuæ quã impleri uoluit, & charitatẽ nimiam qua nos dilexit. Propter hoc.n. expectãs expectauit me dñs & nõ intẽdit mihi, ſed oculos ſuos auertit à peccatis meis, quaſi nolẽs aduertere quãtũ delinquerẽ. Propter hoc inquã diſſimulabat et cõmẽdaret patientiã ſuam, ut ĩpleret electionẽ ſuam, ut cõfirmaret charitatẽ ſuã. De tertio quoq; pane eius. ſ. miſericordię qua cõuertit nos ad pœnitentiã, tria non tam fragmenta q̃ fruſta uobis appono. Tũc.n. ut bene memini, concuſſit cor meũ, excitans illud ut aduerteret ſuoꝝ uulnera peccatorum, & uulneꝝ ſentiret dolorẽ. Etiã et terruit deducens ad portas inferi, & præparata iniquis ſupplicia monſtrans. Et ut nihil iam noxiæ remaneret delectationis, meliorẽ mihi conſolationẽ inſpirans ſpẽ indulgentiæ dedit. In his tribus ego cõuerſus ſum, credo qđ & uoſipſi. Iã uerò quarti panis (ipſa ẽ indulgentia) obſecro uos diligẽter colligite fragmẽta ne ꝑeãt. Sũt.n. ſalubria ualde, & dulciora ſuꝑ mel & fauũ. Sic.n. ex toto indulſit, & tã liberaliter oẽm donauit iniuriã, ut iam non dãnet ulciſcẽdo: nec cõfundat ĩproperando: nec minus diligat ĩputando. Sunt.n. aliqui ſic donãtes iniuriã, ut non ulciſcanť, ſæpius tñ ĩproperent. Sũt & alij qui ſileant licet, manet tñ alta mente repoſta, & rancorem tenẽt in

animo, quarum utiqꝫ neutra plena indulgentia eſt. Longè ab his oĩbus benigniſſima eſt diuinitatis natura, liberaliter agit, ignoſcit plenarie, ita ut ꝓꝑ fiduciã peccatorꝝ (ſed pœnitentiũ) ubi abundauit delictũ, ſoleat & gratia ſuꝑabundare. Teſtis eſt Paulus gentiũ doctor, qui plus oĩbus cũ diuina gratia laborauit. Teſtis ẽ Mathæus de teloneo electus in apoſtolũ, cui ẽt noui teſtamenti primũ ſcriptorem eſſe donatũ eſt. Teſtis & Petrꝰ, cui poſt trinã negationẽ, totius eccleſię paſtoralis cura cõmiſſa eſt. Teſtis deniqꝫ ẽt famoſiſſima illa peccatrix, cui in ipſo conuerſionis initio tanta multitudo dilectionis cõceſſa ẽ, tanta poſtmodũ indulta gr̃a familiaritatis. Quis accuſauit Mariã, & ꝓ ſe eã oportuit reſpondere? Si phariſæus murmurat, ſi Martha conquerit̃, ſi ſcandalizant̃ apoſtoli, Maria tacet: Chr̃s excuſat, ẽt & laudat tacentẽ. Deniqꝫ illud quantæ ꝓ̃rogatiuæ, quantæ excellentiæ fuit, qđ reſurgentẽ à mortuis prima uidere, tangere prima meruit? Sed iã tranſeamus ad alia. Bonũ eſt quidẽ nos hic eſſe, ubi dat̃ fiducia peccatoribus, ſed oportet ẽt cętera nõ tacere. Itaqꝫ & in continentia ipſa quæ eſt panis quintus, tria nihilominus ĩuenio unde

Luc. 1. meritò clamare poſſim. Quia fecit mihi magna qui potens eſt. Fortè paruũ aliqđ reputatis continentiã ueſtrã, ſed ego non ita. Scio. n. quos habeat oppugnatores, & quãtę illã neceſſe ſit eſſe uirtutis ut poſſit reſiſtere talibus. Primus ſiquidẽ continentiæ nr̃ę hoſtis, caro eſt aduerſus ſpũm concupiſcens. Q; domeſticus hoſtis, q̃ꝫ ꝑnicioſa lucta, q̃ inteſtinũ bellũ? Hoſtem Hunc crudeliſſimũ nec fugere poſſumus (ô aĩa mea) nec fugare, circunferre illũ neceſſe eſt, qm̃ alligatus eſt nobis. nã qđ periculoſius eſt & miſerabilius, hoſtẽ nr̃m ipſi cogimur ſuſtentare, perimere eũ non licet. Vide ergo q̃ꝫ ſolicite te cuſtodire neceſſe ſit ab ea, quę dormit in ſinu tuo. Veruntñ non eſt hic ſolus aduerſarius mihi, aliũ adhuc habeo qui circuncinxit et obſedit me undiqꝫ. & ſi ignoratis, hoſtis ille eſt p̃ſens ſeculũ nequã. Concluſit inimicꝰ uias meas, & ꝑ quinqꝫ portas, quinqꝫ uidelicet corporis ſenſus, iàculis ſuis uulnerat me, & mors intrat ꝑ feneſtras meas. Sufficere nimis poterãt iſti duo. Sed (heu me) ecce uideo uentũ ualidũ uenientẽ ab aquilone, à quo pandit̃ oẽ malũ. Et nunc quid ſuꝑeſt aliud? Dñe ſalua nos: perimꝰ. Ecce. n. malleus uniuerſæ terræ. Ecce ſerpens callidior cunctis aĩantibus. Ecce inimicus ille quẽ nec uidere poſſum, quãtominus cauere? Neqꝫ. n. eſt colluctatio ſeruare uolentibus continentiã, continentiã aũt dico non à ſola luxuria, ſed à cæteris quoqꝫ (ſicut neceſſe eſt) uitijs et peccatis: nõ aduerſus carnẽ et ſanguinẽ tm̃, ſed aduerſus principes & poteſtates, aduerſus mundi rectores tenebrarꝝ harꝝ, cõtra ſpiritualia nequitię in cœleſtibus. Et q̃s eſt q̃ iacula eorꝝ ignea poſſit extinguere? Para-

Pſal. 10. uerunt ſagittas ſuas in pharetra, ut ſagittent in obſcuro rectos corde. Sed & narrauerũt ut abſconderẽt laqueos, & dixerũt. Quis uidebit eos? Nũc q̃dẽ aperte & uiolẽter, nũc occulte & fraudulẽter, ſemper aũt malitioſe & crudeliter ĩpugnant̃ & ꝑſequunt̃ nos. Et ad hæc toleranda nedicã ſuperanda, q̃s idoneus? Credo iã uobis aliquatenus innoteſcit cõtinentię difficultas, ut iuxta apoſtolũ ſciatis q̃ à deo donata ſunt uobis. Oĩno. n. in dño facimꝰ hanc uirtutẽ, & ipſe ad nihilũ deducit tribulantes nos. Ipſe eſt qui nõ mõ carnem noſtrã cũ concupiſcẽtijs ſuis, ſed & p̃ſens ſeculũ nequã cũ curioſitatibus ſuis & uanitatibus, ẽt et ipſum cũ tẽtationibus ſuis conterit ſatanã ſub pedibus nr̃is. Nũquid non meritò dixerã inueniendũ in continẽtia, unde clamarẽ quia fecit mihi magna qui potens eſt? Iã uerò ſexti panis fragmẽta accipite. Eſt aũt panis iſte gr̃a ꝓmerẽdi bona. ſ. æternæ uitę. Quã gr̃am in tribꝰ maximè conſtare arbitror, in odio p̃teritorꝝ malorꝝ, & cõtẽptu p̃ſentiũ bonorꝝ, & deſiderio futurorꝝ. Septimꝰ quoqꝫ panis eſt ſpes obtinendi, cuius nihilominus teneo fragmẽta tria, & eorꝝ ſapor dulcis admodum gutturi meo. Tria inquã ſunt quæ ſic roborãt & confirmant cor meũ, ut nulla me penuria meritorum, nulla cõſideratio propriæ uilitatis, nulla æſtimatio cœleſtis beatitudinis, ab altitudine ſpei deijcere poſſit in ea firmiter radicatum. Deſideratis ea, an reſeruãda ſunt ꝓꝑ eum qui dixit. Mel inueniſti? comede qđ ſufficit tibi. Sic complet̃ hodie qđ de ſeipſa ſapientia ꝓphetauit, & nunc idipſum uideo: qm̃ qui edunt me, adhuc eſurient. Proinde nõ uos ꝓtraham ultra, ſed nec ueſtram fraudabo eſuriem, qm̃ q̃dẽ ſic paratos uideo, ac ſi necdum ſumpſeritis quicqꝫ. Tria conſidero in quibus tota ſpes mea conſiſtit, charitatem adoptionis, ueritatem ꝓmiſſionis, poteſtatẽ redditionis. Murmuret iam quantum uoluerit inſipiens cogitatio mea dicẽs. Quis. n. es tu aut quanta eſt illa gloria, quibus ue meritis hanc obtinere ſperas? Et ego fiducialiter reſpondebo. Scio cui credidi & certus ſum, q̃a in charitate nimia adoptauit me, quia uerax in ꝓmiſſione, quia potens in exhibitione, licet. n. ei facere quod uoluerit. Hic eſt funiculus triplex qui difficile rumpit̃, quem nobis à patria noſtra in hunc carcerem uſqꝫ demiſſum firmiter obſecro teneamus: ut ipſe nos ſubleuet, ipſe nos trahat & pertrahat uſqꝫ ad conſpectum gloriæ magni Dei, qui eſt benedictus in ſecula. Amen.

In natali ſancti Victoris confeſſoris, ſepulti in monaſterio Arremarẽſi Trecenſis diœceſis, qui obijt quarto calendas martij. *Sermo* I.

Victoris uita et gloria ſpecialis, nõ tam ad gloriam quã ad uirtutem ꝓuocat oẽs qui recto ſunt corde. Non recti planè ſed ꝑuerſi eſt animi antè quærere gloriam q̃ꝫ exercere uirtutem, et uelle coronari qui legitime non certauerit.

Pſal. 126. Vanum eſt uobis, inquit ante lucẽ ſurgere. Ita eſt. Fruſtra ad celſitudinem nitit̃ gloriæ, qui prius non claruit uirtute. Fruſtra fatuæ uirgines ſpõſo obuiam ſurgũt, quarꝝ lãpades extinguunt̃: & ideo fatuæ quia uacuis gloriant̃ lampadibꝰ, uirtutis oleum non habentes. Abſit mihi gloriari niſi in gloria illorꝝ, quibus ꝓpheta cõgra-

Pſal. 88. tulãs ait. Dñe in lumine uultus tui ambulabunt, & in noĩe tuo exultabũt tota die, & ĩ iuſtitia tua exaltabunt̃. Et infert. Qm̃ gl'ia uirtutis eorꝝ tu es. Pulchre non eorꝝ, ſed uirtutis eorum gloria commendatur. Quæ. n. ſine uirtute ẽ gloria, profecto indebita uenit, p̃propere affectat̃, ꝑiculoſe captat̃. Virtus, gradus ad gloriam: uirtus, mater gloriæ eſt. Fallax gloria & uana ẽ pulchritudo quam illa non parturiuit. Sola eſt cui gloria iure debet̃, et ſecure impẽdit̃. Sancto Victori nec uirtus nec gloria deeſt. ſed quemadmodum ambæ res & quo ordine in hoĩe ꝓceſſerunt, id operæpretium ĩtueri. Pugnauit fortiter, uiriliter ſuperauit, & ſic demum gloria & honore coronat̃. Quomodo nempè inglorius remanſiſſet bellator fortis, humilis Victor? q̃ꝫ q̃ꝫ nec in die uirtutis ſuæ ſine gloria fuit ſignis & ꝓdigijs admirandus. Habemus dilectiſſimi in uita Victoris, & qđ digne miremur & quod ſalubriter imitemur. Miror uina dediſſe in eremo, non uitem ſed fontem. Miror & ſtupeo infantẽ adhuc in utero pauori fuiſſe pauẽdis dæmonijs, quippe ab ipſis p̃cognitum, & iã tunc ex noĩe deſignatum. Nec uacuũ nomen ubi hoſtium fuga & extorta confeſſio uictoriam cõceſſit infantulo. Quis itẽ non miret̃ furẽ à dæmone deprehenſum, & rurſum à dæmone mox hoĩem liberatum? Quis non ẽt omni admiratione ſtupendum ducat, carne circũdatum hominem, cœlis patentibus, carnis oculos ſuperno infigere lumini & uidere uiſiones dei, angelico inſuꝑ mulceri cantico, doceri oraculo? Hæc atqꝫ ſimilia in ſancto homine ueneramur, non ęmulamur. Meritò quidem qñ & ſine ſalutis ꝑiculo poſſunt non fieri, & ſine ſalutis periculo nequeũt uſurpari. Tutius ſanè ęmulanda ſolidiora quàm ſublimiora, & quę magis uirtutem redoleãt, gloriam minus. Studeamus ꝓinde moribus conformari, cui in mirabilibus ſimilari, & ſi uolumus non ualemus. Aemulemur in uiro ſobrium uictum, deuotum affectum, æmulemur manſuetudinem ſpiritus, caſtimoniam corporis, oris cuſtodiam, animi puritatem, ponere fręnum iræ & modum linguæ, dormire parcius, orare frequẽtius, cõmonere noſmet ipſos pſalmis, hymnis & cãticis ſpiritualibus, diebꝰ iungere noctes, et diuinis lau

dibus occupare. Aemulemur chariſmata
meliora. Diſcam⁹ ab ipſo qđ mitis & hu
milis corde fuit. Aemulemur iquã qđ ex-
tit liberalis in paupes, iucundus ad hoſpi
tes, patiẽs ad peccãtes, benignus ad oẽs.
Hoc.n.melius. In his forma eſt cui iprima
mur, in miraculis gl'ia à qua reprimamur.
Illa lętificẽt, iſta ędificẽt. moueãt illa, iſta
ꝓmoueãt. Epulemur dilectiſſimi ad men
ſam diuitis uocati, mẽſam abũdantẽ pani
bus, delitijs cumulatã. An nõ diues ꝗ exẽ
plis nos reficit, ꝓtegit meritis, lętificat ſi-
gnis? Diues planè, in cuius hodie cõuiuio
ſolẽni angeli & hoĩes pariter cõgregant.
Hi ut reficiant, illi ut delitient. Iſti ut profi
ciant, illi ut gaudeant. Cuius uita repleta
bonis, qd niſi menſa referta cibis? Nec tñ
oĩbus oĩa apponunt, ſed ut tollat qſq; qđ
ſibi expedire & cõuenire uidebit. Et ego
quidem conſilio ſalubriori diligenter cõ-
ſidero quæ mihi apponunt. Cautũ eſt mi
hi eligere mea, & aliena non tangere. Nõ
extendam manũ ad gloriam miraculoꝝ:
ne ſi attentauero qđ deſuper non accepi,
perdam meritò & qđ uideor accepiſſe.
Non leuo cũ illo oculos ad rimãda ſecre
ta cœleſtia, ne oppꝭſſus à gloria cõfuſus re
ſiliam, ſerò confugiens ad conſiliũ ſapien
Eccl'i. 3. tis qui ait. Altiora te ne quæſieris, & for-
tiora te ne ſcrutatus fueris. Infert mẽſis ui
nũ nouũ aquaꝝ rubentiũ: non tango, ꝗa
non mihi appoſitũ ſcio, ꝗ ſimiliter elemẽ
ta mutare, naturas innouare non ualeo.
Cerno itẽ in menſa Victoris angelos illũ
audiſſe canentes. Nũquid uidebo & ego
mihi ſuper nos exhiberi cantores: aut cer
tè citharœdos illos de Apocalypſi corã
me citharizare in citharis ſuis? Impat ille
dæmonibus adhuc in corpe uiuẽs, uinctũ
in corpe ſoluit corpe iã ſolutus. Cibi ſunt
ſed non mei, equidẽ iucundi & ſapidi: ſed
non tangit illos aĩa mea, qm̃ nõ eſt inopi
mihi unde ſufficiam talia redhibere. At ſi
diligenter conſidero, ecce præ oculis in
menſa ſancti, cenſura iudicij, diſciplinę ui-
gor, ſanctitatis ſpeculũ, uitæ forma, uirtu
tis inſigne. Hæc à me & abſq; p̃ſumptio-
ne ſumunt, & ſalubriter inſumuntur: & ſi
diſſimulo, diſtricte repoſcunt. Audi ad-
huc quæriam mihi iure appoſita putem.
Si panem doloris & uinũ compũctionis
de diuitis menſa obtuleris, tollo ſecurus
qui ſum paup & inops. Erũt mihi lachry Pſal. 41
mæ meæ panes die ac nocte, & poculum
meũ cum fletu miſcebo. Pars mea hæc ꝗ
dolẽda cõmiſi. Nec me tñ pigebit ut ęſti-
mo cibi huius, qm̃ qui oppoſuit ſcientiã
addidit & dolorem. Sed & ſi tẽperantię,
ſi iuſtitiæ, ſi prudẽtiæ uel fortitudinis exẽ-
pla appareant, ea incũctanter ſumo, ſciẽs
quia talia oportet me p̃parare. Hæc mihi
apponi, hęc à me repetitũ iri non dubito.
Nũquid ſigna & prodigia exigenda à no
bis ſunt, ut ea diuiti uiciſſim præparem?
Fratres uaſa ſunt in honorem illi qui nos
inuitauit, non cibi pauperꝝ. Tu ergo qui
inuitatus es, diligenter cõſidera quid tibi
ille, quid ſibimet appoſuerit. non.n. qcqd
in menſa apponit, tibi apponit. Quid ſi in
poculo aureo fuerit propinatũ? Non po-
culũ tibi ſed potus apponit. Sume potũ
& pone aurꝝ. Ergo exempla bonorꝝ ope
rũ & rectitudinem morꝝ paterfamilias
cõicat ita domeſticis, ut prærogatiuã ſibi
retineat in miraculis. In his tñ atq; illis, il-
le glorificandus eſt, cuius munus ſancte
uiuere, cuius uirtus ſigna facere eſt, qui in
trinitate perfecta uiuit & regnat deus in
ſecula ſeculorum. Amen.

De eodem. Sermo ſecundus.

GAudete in dño dilectiſſimi, qui i-
ter cõtinua ſuæ pietatis beneficia
indulſit hoĩem mũdo, cuius mul-
ti ſaluarentur exemplo. Iterꝝ dico gaude
te, qđ factus de medio appropiauit deo,
ut multo plures eius interceſſione ſaluen
tur. Habet ex hoĩbus cui hoĩum peccata
donet, miſericors & miſerator dñs. Ha-
bet tp̃s & locum intercedẽdi pius & mi-
ſericors aduocatus. Equidem locũ quie-
tum & tp̃s feriatum. In terris uiſus eſt, ut
eſſet exemplo, in cœlũ leuatus eſt, ut ſit
patrocinio. Hic informat ad uitam, illic
inuitat ad gloriam. Factus eſt mediator
ad regnum qui fuit incitator ad opus. Bo
nus mediator, qui ſibi iam poſtulans ni-
hil, totum in nos tranferre deſiderat, &
ſupplicantis affectum & ſupplicationis

fructum. Quid.n. quærat ſibi qui nullius
eget? Dñs conſeruat eũ, & uiuificat eũ, et
beatũ facit eũ in gloria, nihil illi deerit in
loco paſcuæ collocato. Hęc dies glorioſę
migrationis eius, dies lætitiæ cordis eius,
exultemus & lætemur in ea. Introiuit in
potentias dñi, gaudeamus quia nunc po
tentior eſt ad ſaluandũ. Hodie Victor po
ſito corpe quo ſolo prępediri ab introitu
gloriæ uidebat, tanto alacrior quãto ex-
peditior penetrauit ĩ ſancta, ſimilis fact⁹
in gloria ſanctorꝝ. Hodie de nouiſſimo et
humili loco quẽ ſibi ex conſilio ſaluato-
ris elegerat, ipſo ſummo p̃ſefamilias euo
cante, uerus amicus aſcendit ſupius, & ẽ
illi gloria corã ſimul diſcũbentibus. Ho-
die deſpecto mũdo et mũdi principe triũ
phato, ſupra mundũ uerè uictor aſcẽdit,
accipiens de manu dñi coronã uictoriæ.
aſcendit aũt cũ imenſa ſupellectili meri-
torꝝ, clarus triũphis, miraculis glorioſus.
Pauſat miles emeritus, & poſt labores ſu
doresq; ſacræ pactæ militiæ locat felici-
ter, coronat ſublimiter. Aĩa eius in bonis
demorabit. Quæris ubi? Cũ Abraã Iſaac
& Iacob in regno cœlorꝝ. Ita cũ talib⁹ &
tali in loco ſibi ſedet. Sedet excelſa & ful
gida, ſedet lætabunda & laudans. Sedet
delicata et ornata monilibus ſuis, ſtipata
malis, fulcita florib⁹. Sedet inquã ſibi ua
cua curis, delitijs affluens, abũdãs ocij &
ꝗetis ad uacandũ ſapientiæ. Quæ ſedit et
fleuit ſup flumina Babylõis, ſedet mõ ad
fontẽ uitæ, & cõuerſatio illi ſecus torren-
tẽ uoluptatis, cuius ĩpetus lætificat ciuita
tẽ dei. Inuenit ſibi fontẽ hortorꝝ, puteum
aquarꝝ uiuentiũ, & cũ Samaritana potat
aqua ſapiẽtiæ ſalutaris, ut non ſitiat ĩ ęter
nũ. Dat illi de fructu manuũ ſuarꝝ, & lau
dant eã in portis opa eius, & gloriat teſti
monio cõſcientiæ. Cõſcientię dico ſuę nõ
alteri⁹. Sedet media angelorꝝ, digna pla-
nè eorꝝ cõſortio, quorꝝ deſiderio flagrat,
puritate nitet, caſtimonia decorat. Sedet
inter ap'l'os uir ap'l'icæ grãæ: nec eſt qđ ſe
abſcondat à cuneo prophetarꝝ, ꝗ quẽ illi
p̃dixerunt, glorificauit & portauit in cor
pore ſuo. Neq; ſe putat uictorioſis marty
rũ choris Victor noſter arcẽdũ, qui duro
& diuturno martyrio uiuentẽ ſui corpo-
ris hoſtiã ĩmolauit. Sedet ueteran⁹ miles
debita iã ſuauitate & ſecuritate quietus.
Securus quidem ſibi: ſed noſtri ſolicitus.
Non.n. cũ putredine carnis ſimul ſe exuit
uiſcerib⁹ pietatis: nec ſibi ſic induit ſtolã
gloriæ, ut noſtræ pariter miſeriæ ſuæq; ip
ſius miſericordiæ obliuionẽ indueret. Nõ
eſt terra obliuionis quã aĩa Victoris inha
bitat, nõ terra laboris ut occupet ĩ ea, nõ
deniq; terra ſed cœlũ ẽ. Nũquid cœleſtis
habitatio aĩas quas admittit indurat, aut
memoria priuat, aut ſpoliat pietate? Fra-
tres latitudo cœli dilatat corda, non ar-
ctat: exhilarat mẽtes, nõ alienat: affectio
nes nõ contrahit, ſed extendit. In lumine
dei ſerenat memoria, non obſcurat. In lu-
mine dei diſcit qđ neſcit, non qđ ſcit de-
diſcit. Supni ſpũs illi qui ab initio cœlos
inhabitant, nũquid ꝗa incolũt cœlos, de-
ſpiciũt terras, & nõ magis eas uiſitant &
frequentant? Nũqd ꝙ ſemp uident faciẽ Hebr. 1.
p̃ris miniſteriũ euacuat pietatis? Oẽs ni-
hilomin⁹ adminiſtratorij ſpũs ſunt, miſſi
in miniſteriũ pp eos ꝗ hæreditatẽ capiũt
ſalutis. Quid ergo? Diſcurrunt angeli &
ſuccurrunt hoĩbus, & ꝗ ex nobis ſunt ne-
ſciunt nos: nec norũt iam cõpati in ꝗbus
paſſi ſunt & ipſi? Qui dolores neſciũt, ſen
tiunt tñ noſtros: & ꝗ uenerunt de magna
tribulatione non recognoſcunt iã in quo
fuerunt? Scio ꝗ dixit. Me expectant iuſti
donec retribuas mihi. Iuſtus eſt Victor ẽt Pſal. 141.
expectãs noſtrã proculdubio retributio
nẽ. Non eſt ille pincerna Pharaonis, ꝗ in- Gene. 40.
uentã gratiã retinuit ſibi prophetæ ſui pa
riter & captiui minime recordatus. Mini
ſter Chr̃i eſt, Chr̃m ſequit. Nõ ẽ ille obli-
tus ſuæ ꝓmiſſionis nec ſocio paſſionis re-
gni conſortiũ denegauit. Non eſt diſcipu
lus cõtra magiſtrũ, nõ põt Victor quicq̃
facere niſi qđ uiderit magiſtrũ facientẽ.
Opera quę ille fecit, & iſte fecit ſimiliter.
Iam cœlos ingreſſus quos & antè aptos
beatis oculis ſuſpiciebat, uerè nũc reuela
ta facie ſpeculat gloriã dei, abſorpt⁹ qdẽ,
ſed nõ oblit⁹ clamorẽ pauperꝝ. Beata ui-
ſio qua in eandem imaginẽ transformat
de claritate in claritatem, tãquam à do-

mini ſpiritũ.Paruulus ad pugnã, magnus
ad uictoriam,matris uiſcera necdũ exiẽs
& iam eijciens dæmonia, cũ incremento
uirtutũ ac meritoꝝ uictor uiuẽs inter pec
catores translatus eſt. O uiꝝ p̃cipuæ ſan
ctitatis, ꝗ antè ſanctus ꝙ natus, antè ope
ꝙ noīe Victor. Adhuc utero clauſus iam
de hoſte triũphauit.O uenerandã ẽt ipſis
angelis ſanctitatẽ,quam pari ſtudio & ſi
diſpari uoluntate, & mali fugitant & fre
quẽtant boni. Nec facilè dixerim ꝗd uiꝝ
aſtruat ſanctiorem hoꝝ fauor,aut pauor
illoꝝ.Corpore deniq; terras,mẽte cœlos
inhabitans:aliqñ familiarius aliꝗd nũciã
tes,aliqñ ineffabili cãtus ſuauitate plauſi
biles ſupernoꝝ uoces ſpirituũ audiebat.
Verè aīa tua Victor, una ex gẽmis, q̃ tibi
in cruce apparuerũt.Verè infixa cruci, cũ
diuinæ inſerta glorię, eandem ſibi clarita
tis imaginem induit quã inuenit. Vincẽti
expandit gremiũ ſuũ, qui pugnanti dede
rat ſpũm ſuũ.O uictrix aīa quæ ſicut paſ-
ſer tranſuolans, mundi laqueos euaſiſti:
reſpice ad incautas aīas ĩtricatas illis,pe-
riclitantes in illis, ut tuo patrocinio erua-
mur.O miles emerite qui chriſtianæ mili
tiæ duris laborib⁹ angelicæ felicitatis re-
quiem cõmutaſti:reſpice ad ĩbelles et im
becilles cõmilitones tuos,qui inter hoſti
les gladios et ſpiritales nequitias tuis lau
dibus occupamur.O Victor inclyte,ꝗ &
de terra et de cœlo glorioſiſſime triũpha
ſti,illi⁹ gloriã nobiliter ſuꝑbus deſpiciẽs,
& huius regna pie uiolentus diripiens, re
ſpice de cœlo ad uinctos terræ, ut hæc ſit
tuoꝝ conſummatio triumphoꝝ ſi & no
bis demũ uiciſſe te ſentiamus. Nam ſi ex
re nomen tibi, ꝑfecta ueritas noīs ex nr̃a
liberatione cenſebit: & certè deeſt inter-
pretationi quãdiu nos qui tui ſumus mini
me liberamur. Q̃ piũ ꝙ dulcè ꝙ ſuaue ô
Victor ĩ hoc loco afflictionis & ĩ hoc cor
pore mortis te canere,te colere, te p̃cari.
Nomẽ tuũ & memoriale tuũ fauus diſtil
lans in labijs captiuoꝝ,mel & lac ſub lin
gua eoꝝ,qui tui memoria delectant̃. Eia
ergo fortis athleta,dulcis patrone,aduo-
cate fidelis.exurge in adiutorium nobis,
ut et nos de noſtra ereptione gaudeam⁹,
& tu de plena uictoria glorieris.Oīpotẽs
pater, peccauim⁹ tibi facti filij alieni, ſed
appropiauimus ĩ Victore, qui dum uicit
cupiditatem ſuam, uincat & iram tuam,
nos quoq; in gratiam potenter reſtituat.
O Victor Ieſu te in noſtro uictore lauda-
mus, quia te in illo uiciſſe cognoſcimus.
Da ei pijſſime Ieſu ſic de ſua in te uictoria
gloriari,ut non ſubeat obliuio noſtri. Fili
dei immitte ei noſtri ſemper in cõſpectu
tuo memorem eſſe,noſtram in tuo tremẽ
do iudicio ſuſcipère & agere cauſam,qui
cũ patre & ſpiritu ſancto uiuis & regnas
deus per oīa ſecula ſeculorum. Amen.

In feſto beatæ Mariæ Magdalenæ. Sermo.

HOdie miſericordia et ueritas ob-
uiauerunt ſibi, & multitudo miſe
rationum dñi in peccatricem fœ-
minam refuſa eſt. Filius.n.uirginis, pecca
tricis & menſtruatæ manibus attrectat̃,
deumq; atq; dei filiũ mulier infrunita cõ-
tingit. Tangit pedes mundi atq; mundã-
tis,immũda: & ueſtigijs creatoris mulier
criminoſa procũbit. Tranſit in affectum
cordis præuaricatrix, & redit ad cor: &
magnitudinem ſceleꝝ,lachrymaꝝ mul-
titudo cõdẽnat.Diſſimulat pietas tangẽ-
tis officiũ, & obſequioꝝ inſtãtiam remu
neratorius ille maieſtatis ocul⁹ felici dedi
gnatione non inſpicit. Oſculat̃ Maria pe
des Chr̃i frequentibus oſculis, & oculis
inũdãtibus ueſtigia redẽptoris infundit,
tergit crinibus,odoriferis illinit et irrorat
unguentis.Videt & inuidet ſingularitatis
amator, & utrũq; redarguit Phariſæi ia-
ctantia,illũ ignorantiæ,p̃ſumptionis iſtã.
Sed deliberans ꝓuidentia ſuſpendit iudi
ciũ,dũ affectat obſequiũ, & inuectiuã re
tinet p̃paratã, donec Mariæ ſacrificiũ in
holocauſtũ ꝑtranſeat.Gaudent angeli ſu
per peccatrice pœnitentiã agẽre,& odo-
ris fragrantia cœleſtis ille conuẽtus aſper
git̃,ſaluantemq; & ſaluandã tota miſeri-
cordiæ dulcedo ꝑtingit. Vbi abundauit Rom.
delictũ,ſuꝑabũdauit & gr̃a, & numero-
ſitatem criminũ p̃ponderãs pietas inter-
cludit. Q̃ magna multitudo dulcedinis
tuæ dñe in peccatricis cõfeſſione,ꝙ iuſta
reprehenſio in Phariſæi ſuperbia & abu-

ſione? Enumerat̃ obſequentis obſequiũ,
& ꝑ obliquũ tangit̃ indignantis iniꝗtas,
tota literali cohęrẽtia Simonis inuidiã im
pugnante. Et quia ubi ſpũs dñi, ibi liber-
2.Cor.3.d. tas:dimittunt̃ illi peccata multa quæ mul
tũ diligit: ĩmittunt̃ illi, ꝗ multũ negligit.
Nõ erat ſatiatus ab uberibus ſponſæ,nec
induerat cõpaſſionis affectũ, legem rele-
gens quæ miſericordiã neſcit, nouit iuſti-
tiam.Lex dura duris & lapideis ꝓmulga
ta,parata ꝑcutere, neſciens miſereri. Lex
excludens pœnitentiæ locũ, ueniam ne-
gans,emẽdationis ignara. Lex uinũ duꝝ
& acidũ de botris amariſſimis eliquatũ,
conſecratũ feritati, diriuatũ Iſraeli, ſalua-
tori ꝓpinatũ.Vinũ de quo dentes biben-
tiũ obſtupeſcunt: non de genimine uitis
illius ꝗd ſaluator bibit nouũ in regno pa
Canti.1.a. tris ſui.Verè meliora ſunt ubera ſponſæ ui
no iſto. Quænã, ais, ſunt iſta? Procedat in
mediũ Paulus apoſtolus, & ubera felici
lacte manantia nobis aſſignet. Gaudere,
inquit,cũ gaudentibus,flere cũ flentibus.
Rom.12.c. O ꝙ breui ſermociunculo totius religio-
nis depinxit inſigne, ꝙ eleganti clauſula
ꝓpoſuit,pietatẽ, ęquitatẽ ſtatuit,ſubmo-
uit inuidiã? His uberibus mater eccleſia
lactat ꝓficientes,nutrit ꝑfectos. Gaude-
re,inquit, cũ gaudentibus. Faceſſat hinc
ſecularis plauſus inſania, & lętitia mũdia
lis abſcedat,ꝗa nõ eſt gaudere ĩpijs, dicit
Prou.2.c. dñs.Nũquid illoꝝ os gaudio repleri ęſti
mas,qui lætant̃ cũ malefecerint, & exul-
tant in rebus peſſimis? Sed nec illi ꝗ laudi
bus adulatorijs rapiunt̃,diuinæ iubilatio-
nis agnouere lętitiã.Nũquid qui ueſtiunt̃
purpura & byſſo, & epulantur quotidie
ſplendide, gaudiũ & lætitiã obtinebunt?
Abſit ũt in terra ſuauiter uiuẽtiũ gaudio-
rũ inueniat̃ materia,cũ tantis alternatio-
nibus tota mundi facies ĩmutet̃,ut eleuãs
allidat̃, & reſpiret alliſus. Sed eſt gaudiũ
continua ſibi iucunditate firmiſſimũ, ꝗd
ꝑfectus aīus de ſecura ſibi conſciẽtia pol-
licet̃. Mens.n.ab huius mundi aſpergine
pure p̃ſſeq; deterſa, & in diuinę contẽpla
tionis acumen totũ deſiderij ſui figẽs affe
ctũ,gaudẽs gaudet in dño, & exultat aīa
ſua in Deo ſalutari ſuó. Talis aīa minas
aſpernat̃,neſcit timorẽ, ſpẽ falſam eludit,
& oīum ſcandaloꝝ ĩmunis, in pace in id-
ipſum dormiens requieſcit. Pax multa dili-
gentibus legẽ tuã (ait iuſtus) & non eſt il- Pſal.118.
lis ſcandalũ.Nouerat.n.ꝗa lictores nõ ꝑ-
ſequunt̃ martyres,ſed coronãt. Cũ hmõi
gaudẽtibus gaudet apoſtolus, & ut abũ
dantius gaudeãt, tota ſecuritate ꝓmittit.
Hoc gaudiũ certũ & plenũ eſt: tantóque
certius idẽ,quanto uicinius circa identita
tẽ ĩprimit̃.Hęc eſt mamilla cõgratulatio-
nis,de qua lac exhortatiõis effundit̃ quo
nutriunt̃ ꝑfecti,ut cum auulſi fuerint à la-
cte iſto, epulent̃ ab introitu gloriæ Dei.
Secunda eſt flere cũ flentibus. Nunquid
apoſtolus p̃cipit flere reꝝ amiſſiõem, in-
termiſſionẽ uoluptatum, filioꝝ mortes,
morboꝝ inſtantiã, grauitatẽ inopiæ,po-
tentiã fortioꝝ? Abſit.Plorandi.n.ſunt qui
taliter plorant. Religioſa.n. triſtitia, aut
alienũ luget peccatũ, aut ꝓprium. Beati
quoꝝ luctus in hac intentione uerſat̃: ꝗa
conſolatoriã p̃nt in hac expectare dulce-
dinẽ. O ꝙ leni & dulciſſimo ſpũ ĩbutus ẽ
ſpũs illius qui nouit in ſpũ lenitatis peccã
tẽ inſtruere, ſuſpendere uindictã, & affe-
ctuoſis uiſcerib⁹ inuiſcerare ſibi peccato-
rẽ donec uitæ reddat̃.De hac cõpaſſionis
mamilla lac cõſolationis effundit̃, & hoc
lacte paſcit apoſtolus illos qui ſolido ci-
bo ueſci non p̃nt.Amator innocentiæ,pa
cis amicus, patientiæ cibus, patientibus
cõpatiens, & congaudens gaudentibus,
ꝑfectionis metã curſu cõſummato cõtin-
git.Hæc ſunt ubera lacteis irrorata liquo
ribus,meliora uino,lacte dulciora,miſeri
cordiã ſonãtia,redolẽtia pietatẽ.Fragran
tia,inꝗt,unguẽtis optimis.Digna prorſus Canti.1.a.
ubera,de ꝗbus eliquat̃ unguentoꝝ infini
tas,odorata diffluxione, ciuitatẽ dei uiuẽ
tis circũquaq; reſpergẽs. Hęc ſunt unguẽ 3.Re.10.
ta q̃ regina Saba attulit ĩ Hieruſalẽ: de ꝗ-
bus dicit ſcriptura: Non ſunt allata ultra
aromata tã multa, q̃ ea q̃ dedit regina Sa
ba Salomõi. Q̃ excellẽter appoſuit opti
ma ſpũs ille ſubtilis, ꝗ totã ſibi libri huius
rapit poſitionẽ? Eſt.n. unguẽtũ bonũ ꝗd
Maria pedibus ſaluatoris infudit, eſt &
melius quod eadem (ſi tamen eadem) ſu-

per caput recũbentis effudit: eſt & opti-
mũ qđ & ipſa p̄parauit toti corpi Chr̃i.
Primũ unguentũ cõtritionis eſt, de recor
datione peccatoꝝ, de ſpũ cõtrito & cõ-
tribulato deſcendens. Hoc infundunt̃ pe-
des illius qui ambulat ſuper pennas uen-
toꝝ. hic adorat Maria ĩ loco ubi ſteterũt
pedes eius. Steterunt, inquã, qa ualidiſſi-
ma amoris manu pedẽ utrunq; retinuit,
donec utrunq; pungeret, & audiret crimi
nũ remiſſionem, & dimiſſionẽ ĩ pace. Re-
mittunt̃, inqt, tibi peccata, et uade ĩ pace.
Luc. 7. g. Magnã prorſus miſeriam magna miſeri-
cordia diluit & abſtergit, et hoc quidem
feſtinanter, qa ſine ullo interuallo cõiun-
gunt̃ & lachrymę peccatricis, & miſeri-
cordia ſaluatoris. Remittunt̃ peccata, &
in pace dimittit̃: ut & de p̄terito ſit ſolici-
ta, & ſecura de futuro. Pedes iſti ſunt mi-
ſericordia & iudiciũ: quoꝝ alteꝝ ſine al-
tero oſculari uel temeraria ſecuritas eſt,
uel deſperatio fugienda. Quis. n. dei miſe
ricordiã indeſinenter attẽdens, nõ ſtatim
tepidioris uitæ quietẽ exoptet? Cũ. n. re-
cogitat uniuerſitatis dñm formã ſerui ꝑ
ſeruis ſuſcipe, triginta & trib⁹ annis ope-
rari ſalutẽ noſtrã in medio terræ huius, ca
pi, ligari, lanceari, crucifigi, & hoc totum
pati ꝑ filijs hoĩum: ſtatim deceptoria ſpe
ſibi blandit̃ & alludit, gaudet obſeruari ĩ
miſericordia & miſerationibus, iudiciũ
neſcit, ignorat iuſtitiã, & punienda æſti-
mat nõ puniri. Fallit̃ qui ſic oſculat̃ miſe-
ricordiæ pedẽ, ut pedẽ iudicij nõ attẽdat:
q totũ de miſericordiæ pede p̄ſumit, hoc
ſolũ ad ſalutẽ ſufficere credẽs, qđ credit.
Rurſus cũ abducit os, & iudicij pedẽ cre
brioribus oſculis intertãgit, ſubcutit̃ car-
nis aĩæq; ſubſtantia, et utriuſq; hoĩs ſtatũ
Heb. 10. f. uehementior aura ꝑcellit. Horrẽdũ. n. eſt
incidere in manus dei uiuentis, offendere
creatorẽ, neſcire dñm, recalcitrare domi
nãtis ĩperio, qui habet poteſtatẽ corpus
Ibidem. & aĩam ponere in gehẽnã. Terribilis cer-
tè (ſicut ait apoſtolus) quædã expectatio
iudicij, qñ ignis in conſpectu eius exarde
ſcet, & uirtutes cœloꝝ mouebunt̃, & ua
cillantibus conſcientijs latitudinẽ mundi
ualidiſſim⁹ ignis aduret. Nihil prorſus ter
tibilius quàm uidere latronis officinã plẽ
nam ſanguine, cumulatã opprobrijs, tor-
mẽtis undantẽ. Quis hæc diutius cogitãs
non ſtatim cõtremiſcat, & in deſperatio
nis rotet̃ abyſſum? Non eſt igit̃ huic pedi
moroſius incũbendũ, ne pietatis intuitũ
ferocia iudicantis excludat. Vtrunq; igit̃
inungat pedẽ aĩæ pœnitentis affectus, &
nunc miſericordiã amplectens, nũc iudi-
ciũ deoſculans, contribulati ſpũs offerat
holocauſtũ. Vide Mariã iudicij pedẽ for-
titer attendentẽ, dũ nobilis & laſciua mu
lier conuiuantiũ faciem non attendit, ſed
extẽſo corpore prouoluit̃ pedibus maie-
ſtatis, doloris plena, timoris ĩpatiens, cõ-
punctionis iaculo uulnerata. Sed & miſe
ricordiæ pedẽ labijs ĩpreſſiorib⁹ oſculat̃,
in cuius ſpe firmiter inhæret ueſtigijs redẽ
ptoris, donec audiat, Remittunt̃ tibi pec
cata tua. Sanè p̄tioſum unguẽtũ, quo nõ
ſolũ terrena domus, ſed ẽt cœleſtis aſper
git̃. Viliſſimę aũt ſunt ſpecies de qbus cõ-
ficit̃, & magna eaꝝ copia ĩtra nr̃os hor-
tulos poterit inueniri. Peccata igit̃ noſtra
plantata in conſcientijs noſtris, quoꝝ nu
meroſitas præ multitudine numerari nõ
põt, ſpecies eius ſunt. Ipſa igit̃ ĩ mortario-
lo pœnitentię, macerationis piſtillo cõtu
ſa, & reſperſa diſcretionis oleo, doloris
igne ſuppoſito, & in aheno diſciplinę co-
cta, unguentũ exhibent p̄tioſum & acce
ptũ pedibus ſaluatoris. Cõpendioſè autẽ
iſtud confecimus, ſapienti reꝝ occaſionẽ
penitus relinquentes. Et licet materia ui-
deat̃ ĩdignior: interim tñ bonũ eſt unguẽ-
tũ iſtud, qđ domũ replet, penetrat cœlos
angelos lætificat, & beatæ ciuitati lętitiã
refundit & gaudiũ. Hoc eſt ſacrificium iu
ſtitiæ: quia ſacrificiũ deo ſpũs contribula
tus. Secundũ unguentũ eſt deuotionis de Pſal.
recordatione beneficioꝝ dei. Prorſus di-
gniſſima huius unguenti compoſitio: & ĩ
iſtius cõparatione prioris eſt conſperſio
uilipẽdenda. Eius. n. ſpecies de cœleſti pa
radiſo allatæ ſunt, & in terra filioꝝ homi
nũ nequeunt inueniri. Virtutes. n. diuinit⁹
collatę, & in mortaliolo pectoris piſtillo
diligẽtiſſimę meditationis cõtritę, & ex-
ultatiõis oleo ſupfuſę, ſuffuſo igne iuſtitię
& humilitatis

in humilitatis aheno decoctæ, faciunt un
guentũ & odore & uirtute mirabile: qđ
ſolũ ſuper caput dñi recumbentis poſſit
effundi, & exhiberi reuerẽtiæ maieſtatis.
Sed & hoc recolligimus breuiter: illis q
multa de paucis excipe cognouerũt, uer-
boꝝ multitudinẽ reſeruantes. Notãda tñ
utriuſq; differentia, & ſecũdi ſublimitas
attẽdenda, qm̃ illud ẽ ſacrificiũ deo ſpũs
cõtribulatus, & iſtud ſacrificiũ laudis qđ
honorificat deũ. Pedes igit̃ ungim⁹ ſalua
toris, cũ de peccatis cõpũgimur. ungim⁹
caput, cũ de collatis uirtutibus, uirtutum
largitori gratias cumulam⁹. Interſtitij tñ
moroſitas ĩter pedes eſſe debet et caput:
quia profecto difficillimus & p̄ſumptuo
ſus ſaltus eſt à ueſtigijs ad uerticem dñi
tranſuolare. Neq;. n. eadem quæ unxit pe
des, unxit & caput: cũ illa meretrix nihil
Pro. 12. a. hoꝝ feciſſe legat̃, ſecundũ illud: Verte im
pios, & non erunt. Vnxit ergo Maria ſan
ctum dñi uerticem, profecto iã electa, iã
familiaris effecta, longeq; à peccatricis il
lius obuoluta ueſtigijs, quã infelix ille ſe-
ptenarius cõfundebat. Porrò ſi duo p̄miſ
ſa unguenta tantæ dignitatis ſunt, ut alte
rum pedibus, alteꝝ cõplaceat capiti do-
minantis: illud tertiũ quod optimũ eſt et
ſuperexcellẽs, ubinã inuenire poterim⁹?
Sed abſit ut ſponſa ueritatis à ueritate diſ
ſentiat, & tale aliqd habere ſe iactitet qđ
habere non poſſit. Eſt ergo tertiũ unguẽ-
tum pietatis: qđ eſt ſup oĩa aromata mor
bis oĩbus & ꝑiculis ſalutare, quodq; nul
Mar. 16. a. li unquam peſti inuenit̃ inefficax. De ipſo
nãq; ſic legit̃: Maria Magdalene, & Ma
ria Iacobi, & Salome, emerũt aromata:
ut uenientes ungerent Ieſum. Vides'ne in
prima fronte capituli propoſitũ qđ non
una uel duæ, ſed tres uix ſufficiunt ad emẽ
dũ tãtę cõpoſitionis unguentũ? Intelligis
qa nõ pedes aut caput, ſed totũ crucifixi
corpus ſibi uendicat iſta confectio? Cõfe
ctio ſine dubio p̄tioſa, q̃ toti ſufficiat cor-
pori creatoris. Et attende qa unguentum
pedibus infuſum, adeo dignantiſſima le-
nitate ſuſcepit, ut Phariſæũ murmurantẽ
parabolica prolixitate cõuinceret, & re-
torto ſugillaret exẽplo. Sed & de refuſo
ſuper caput eius unguẽto diſcipulos indi
gnãtes coarguit, bonũ mulieris opus eſſe
proteſtãs: & tumidam eoꝝ aĩoſitatẽ uer
bis cõpeſcuit moderatis. Hoc uerò tã ſa-
lubre, tãq; mirificũ, in mortuo ſuo corpo
re noluit expẽdi, q uiuo utiq; reſeruabat.
Duo. n. corpora habet Chr̃s, unũ qđ ſu-
ſcepit ex uirgine, alteꝝ eccleſiæ qđ cha-
rius habet benignitas redimẽtis. Deniq;
illud pro iſto morti expoſuit et tormẽtis,
addictus cruci, iunctus ſceleratis, morte
turpiſſima condẽnatus. Poterimus'ne tã
ſalubrẽ conficere confectionẽ? Vniuerſæ
miſeri miſeriæ, tam aĩarum quã corpoꝝ,
oculo pietatis inſpectæ, ſpecies eius ſunt.
Iſtæ igit̃ in mortariolo largitatis, dulcedi
nis piſtillo cõfractæ, & delinitæ charita-
tis oleo, ſuccẽſo cõpaſſiõis igne, & in ahe
no ꝑſeuerantiæ deſpumatæ, unguentũ ſa
ciũt ipſis ẽt angelis admirandũ. Sunt uiri
diuitiaꝝ in domo dñi uirtutũ, inueſtige-
m⁹ an apud eos hmõi habeant̃ unguẽta.
Primus occurrit mihi Paulus (ſicut ubiq;
ſolet) totus pręſenti delibutus unguento.
Quis ĩfirmat̃, inquit, & ego nõ infirmor? 2. Cor. 11. g.
Felix aĩa facta ſibi tanq; uas perditum, ut
oĩum miſerias in ſua continentia colliga-
ret, totũ ſe toti corpori Chr̃i donauerat,
oĩbus oĩa factus, ut oẽs lucrifaceret. Sed
& ille ſimplex & rectus et timens deum,
uide qũo non hoĩem, ĩmo uerò hoĩem, &
qđ uerius eſt ſuper hoĩem ambulabat.
Oculus, inqt, fuit cæco, & pes claudo, pr̃ Iob 29. c.
eram paupeꝝ &c. Qui ſic eũ hoc unguẽ-
to perunxerat, ut de miſericordiæ thala-
mo largius irrorat⁹ exiret. Samuelẽ reco- 1. Re. 15. g.
lo, q non ſemel, ſed oĩbus diebus uitæ ſuę
lugebat ſup Saul, cũ ſciret illũ lõgius ab
oculis diuinitatis elongatũ. Nõ ceſſabat
tñ cõpaſſio quæ condolẽtis aĩum irrepſe
rat, fundens lachrymas etſi non profutu
ras, puras tñ. Dauid parricidam filiũ cõti 2. Reg. 15. f.
nua deploratione plorabat, plorãs in eo
non carnis neceſſitudinẽ, ſed fidei deſtru-
ctionẽ. Cerne qũo Ioſeph totus hoc mel-
le illitus erat. Veniunt fratres non iã ante Gene. 45.
fratrem, ſed ante dñm aſſiſtentes, conſcij
ꝑditionis, homicidij rei, fratricidij ſucceſ-
ſores. Videt eos Ioſeph, & oĩum iniuria-

rum immemor, dulciſſimis fletibus inun-
dat̃, & pietatis adeps qui intus latitat, fo
ras ꝑ oculos emanat. Fugit odiũ, neſcitm
irã tp̃s iracũdiæ nõ reſeruat: reddẽs bonũ
pro malo, pro crudelitate dulcedinẽ. Pe-
Exod 32. c. nè quin oblitus ſim Moyſen adeo ſacri li
quoris huius rore ꝓfuſum, ut totus ex eo
ſuperfundat̃ & profluat. Peccat Iſrael, &
Moyſes peccantẽ reconciliare nitit̃ crea-
tori, ſed diſſimulat dñs exaudire rogantẽ.
Promittit plurima Moyſi creator oĩum:
& feriendi licentiã q̃rit à Moyſe, q Moy
ſen fecit. Dimitte me (inquit) ut iraſcat̃ fu
ror meus contra eos, & faciã te in gẽtem
magnã. Reſpõdit Moyſes. Si dimittis, di
mitte. Alioqn dele me de libro quem ſcri
pſiſti. Obſtupeſcẽda ꝓfecto dulcedo. Et
principatũ reſpuit gentis alienæ, & de li-
bro uiuentiũ deleri deſiderat, niſi peccan
tibus dimittat̃ offenſa. Hæc ſunt unguẽta
ꝓpitiationis & miſericordiæ, q̃ à ſponſæ
uberibus eliquant̃, infirmitates oẽs fugã-
tia, ꝓfligantia paſſiones. Felix Maria un-
xit pedes Ieſu: felicior eadẽ unxit caput
authoris: feliciſſima q̃ rorẽ unguentarium
toti corpi Chr̃i p̃parauit. Cõſidera quam
uehemẽtiſſimo dilectionis affectu beata
Ioan. 20. d. hęc mulier diligebat Chr̃m regem. Dñe,
inquit, ſi ſuſtuliſti eũ, dicito mihi: & ego
eũ tollam. Quẽ eum Maria? Cũ de nullo
feceris mentionẽ: ad quẽ relationẽ facias?
Putáſne ꝙ in oĩbus cordib⁹ uerſet̃ ita me
moria dilecti tui, ſicut & in cõſiſtorio cor
dis tui? Et ego, inquit, eũ tollã. Mira res.
Hoĩem ꝑfectæ ætatis: uirꝛ cuius corpori
uix centũ libræ ſufficiũt unguẽtoꝛ: tener
rima mulier portabis & tolles? Ardẽs &
affecta locutio, q̃ de puritatis amore refu
ſa, promittit qđ ĩplere non põt. Nihil. n.
amãti difficile eſſe uidet̃. Quis deſperare
debeat, tãta peccatrice non ſolũ ueniam,
ſed & gloriã conſequente? Ipſa hodie in-
tercedat pro peccatis nr̃is, & placatũ no
bis reddat iudicem noſtrũ amicũ ſuũ, q ẽ
ſuꝑ oĩa benedictus deus in ſecula. Amẽ.

In aſſumptione beatæ Mariæ. Sermo. I.

u Irgo hodie glorioſa cœlos aſcen
dẽs, ſupernoꝛ gaudia ciuium co
pioſis ſine dubio cumulauit aug-
mentis. Hæc eſt. n. cuius ſalutationis uox
& ipſos exultare facit ĩ gaudio, quos ma
terna adhuc uiſcera claudũt. Quòd ſi par
uuli necdũ nati aĩa liquefacta eſt ut Ma-
ria locuta eſt: quid putamus quęnam illa
fuerit cœleſtiũ exultatio, cum & uocẽ au
dire, & uidere faciem, & beata eius frui
præſentia meruerunt? Nobis uerò chariſ-
ſimi, quæ in eius aſſumptione ſolẽnitatis
occaſio, quæ cauſa lætitiæ, quæ materia
gaudioꝛ? Mariæ præſentia totus illuſtra
tur orbis, adeo ut & ipſa iam cœleſtis pa
tria clarius rutilet uirgineæ lampadis irra
diata fulgore. Meritò proinde reſonat in
excelſis gratiaꝛ actio & uox laudis, ſed
plangendũ nobis quã plaudendũ magis
eſſe uidetur. Quantũ. n. de eius præſentia
cœlũ exultat, nũquid non cõſequens eſt
ut tm̃ lugeat hic noſter inferior mundus
eius abſcentiã? Ceſſet tñ querela noſtra,
quia nec nobis hic eſt manẽs ciuitas: ſed
eam inquirimus ad quã hodie Maria be-
nedicta peruenit. In quam ſi conſcripti ci
ues ſumus, dignũ profecto eſt ẽt ĩ exilio,
ẽt ſuꝑ flumina Babylonis eius nos recor-
dari, eius cõicare gaudijs, ei⁹ participare
lætitiam, maximeq́ꝫ eam quæ tã copioſo
impetu lætificat hodie ciuitatem Dei: ut
ſentiamus & ipſi ſtillicidia ſtillantia ſuꝑ
terram. Præceſſit nos regina noſtra, p̃ceſ-
ſit, & tam glorioſè ſuſcepta eſt, ut fiducia
liter ſequantur dominam ſeruuli clamen
tes, Trahe nos poſt te: in odore unguen-
toꝛ tuorũ curremus. Aduocatã pręmiſit
peregrinatio noſtra: quę tanq̃ iudicis ma
ter, & mater miſericordiæ, ſuppliciter &
efficaciter ſalutis noſtræ negocia pertra-
ctabit. Pretioſum hodie munus terra no-
ſtra direxit in cœlũ, ut dando & accipien
do felici amicitiaꝛ fœdere copulent̃ hu-
mana diuinis, terrena cœleſtib⁹, ima ſum
mis. Illo. n. aſcẽdit fructus terrę ſublimis,
unde data optima & dona perfecta de-
ſcendunt. Aſcendens ergo in altum uirgo
beata dabit ipſa quoqꝫ dona hominibus.
Quidni daret? Siquidem nec facultas ei
deeſſe poterit nec uoluntas. Regina cœ-
lorum eſt, miſericors eſt. Denique mater
eſt unigeniti filij dei. Nihil enim ſic po-

teſt poteſtatis eius ſeu pietatis magnitu-
dinem cõmendare: niſi forte aut non cre-
dit̃ dei filius honorare matrem: aut dubi-
tare quis põt oĩno in affectum charitatis
tranſiſſe Mariæ uiſcera, in quibus ipſa q̃
ex deo eſt charitas nouẽ menſibus corpo
raliter requieuit. Et hæc quidẽ ꝑꝑ nos di-
xerim fratres, ſciens difficile eſſe ut in tan
ta inopia charitas illa ꝑfecta non quærẽs
q̃ ſua ſunt, ualeat inueniri. Vt tñ iterim ſi-
leam beneficia q̃ pro illius glorificatione
conſequimur: ſi eã diligimus, gaudebim⁹
utiqꝫ, quia uadit ad filiũ. Planè, inquã, cõ-
gratulabimur ei, niſi forte (qđ abſit) inuẽ
trici gratiæ oĩmodis inueniamur ingrati.
Quem. n. in caſtellum mundi huius intrã-
tem prius ipſa ſuſceperat: ab eo ſuſcipitur
hodie ſanctam ingrediens ciuitatem. Sed
cũ quãto putas honore, cũ quanta putas
exultatione, cũ quanta gloria? Nec in ter
ris locus dignior uteri uirginalis tẽplo in
quo filiũ dei Maria ſuſcepit, nec in cœlis
regali ſolio in quo Mariam hodie Marię
fili⁹ ſublimauit. Felix nimirꝛ utraqꝫ ſuſce-
ptio: ineffabilis utraqꝫ, quia utraqꝫ inex-
cogitabilis eſt. Vt quid. n. ea hodie in ec-
cleſiis Chriſti euangelica lectio recitat̃,
in qua mulier benedicta ĩ mulieribus ex-
cepiſſe intelligit̃ ſaluatorẽ? Credo ut hæc
quam celebramus, ex illa ſuſceptione ali
quatenus æſtimet̃, imo ut iuxta illius in-
æſtimabilẽ gloriam inæſtimabilis cogno
ſcat̃ & iſta. Quis. n. ẽt ſi linguis hoĩum an-
gelorũq́ꝫ loquatur, explicare queat quẽ-
admodũ ſuperueniente ſpiritu, obũbran
te uirtute altiſſimi caro factũ ſit uerbum
dei, per qđ facta ſunt oĩa, & dñs maieſta
tis quem non capit uniuerſitas creaturæ,
intra uirginea ſeſe clauſerit uiſcera factus
homo? Sed & illud q̃s cogitare ſufficiat,
q̃ glorioſa hodie mundi regina ꝓceſſerit,
& quanto deuotionis affectu tota in eius
occurſum cœleſtiũ legionũ ꝓdierit multi
tudo, quibus ad thronũ glorię canticis ſit
deducta, q̃ꝫ placido uultu, q̃ꝫ ſerena facie,
q̃ꝫ diuinis amplexibus ſuſcepta à filio, &
ſuper oẽm exaltata creaturam, cũ eo ho-
nore quo tanta mater digna fuit, cum ea
gloria quæ tm̃ decuit filium? Felicia pror
ſus oſcula labijs impreſſa lactẽtis, cui uir-
gineo mater applaudebat in gremio. Ve-
rũ nunquid non feliciora cenſebimus quę
ab ore ſedentis in dextera patris hodie in
beata ſalutatione ſuſcepit, cũ aſcenderet
ad thronũ gloriæ, epithalamium canens
& dicens: Oſculetur me oſculo oris ſui?
Chriſti generationẽ, & Marię aſſumptio
nem quis enarrabit? Quantũ. n. gratiæ in
terris adepta eſt præ cæteris, tm̃ & in cœ
lis obtinet gloriæ ſingularis. Qđ ſi ocul⁹
non uidit, nec auris audiuit, nec in cor ho
minis aſcendit q̃ præparauit deus diligẽ-
tibus ſe: qđ præparauit gignẽti ſe, et (qđ
oĩbus eſt certum) diligenti præ oĩbus, q̃s
loquat̃? Felix planè Maria, & multiplici-
ter felix, ſiue cũ excipit ſaluatorẽ, ſiue cũ
à ſaluatore ſuſcipit̃: utrobiqꝫ mira digni-
tas uirginis matris: utrobiqꝫ amplectẽda
dignatio maieſtatis. Intrauit, inquit, Ieſus
in quoddã caſtellum, & mulier quædam Luc. 10. g.
excepit illũ in domũ ſuam. Sed laudibus
magis uacandum eſt, qđ feſtiuis p̃conijs
hæc dies debeatur. Quia uerò copioſam
nobis materiã lectionis huius uerba mi-
niſtrant: cras quoqꝫ conuenĩetibus nobis
in unum cõicandum erit ſine inuidia qđ
fuerit deſuper datum, ut in memoria tãtę
uirginis non mõ affectus deuotionis exci
tetur, ſed & mores ædificentur ad proue
ctum conuerſationis, in laudem et gloriã
filij eius domini noſtri, qui eſt ſuper oĩa
Deus benedictus in ſecula.

Item in eadẽ ſolennitate de euangelica lectione.

Sermo ſecundus.

i Ntrauit Ieſus in quoddam caſtel Ibidem.
lũ. Opportune ſatis hoc mihi in Baru. 3. c.
loco ꝓphetica exclamatio aſſu-
menda uidetur. O Iſrael quam magna eſt
domus dñi, & ingens locus poſſeſſionis
eius? An nõ ingens, cuius comparatione
caſtellũ dicitur terræ huius ſpatioſiſſima
latitudo? An non ingens patria & regio
inęſtimabilis, qñ ab ea ſaluator adueniẽs
cum ingrederetur orbem terræ, introiret
caſtellũ? Niſi forte caſtellum quis aliud
intelligendum putet quàm atrium for-
tis armati, principis mundi huius, cu-
ius uaſa diripere fortior ſuperuenit. Fe-

ſtinemus in illā ingredi beatitudinis am-
plitudinē fratres, ubi nemo aliū coangu-
ſtat:ubi poſſimus cū oībus ſanctis cōpre
hendere quænā ſit lōgitudo & latitudo,
ſublimitas & profundū. Necꝫ id deſpere
mus, q̄nquidē ipſe cœleſtis habitator pa
triæ ēt & creator, noſtri huius caſtelluli
anguſtias nō refugit. Sed ꝗd introiſſe eū
dicimus in caſtellū? Etiam ī anguſtiſſimū
uirginalis uteri diuerſoriū ītroiuit. Deni-
que & mulier quædam excepit illū in do
mū ſuam. Felix mulier, q̄ iam non explo-
ratores Hiericho, ſed poti⁹ fortiſſimū il-
lū expoliatorē ſtulti illius ꝗ uere ut luna
mutaṫ, non legatos Ieſu filij Naue, ſed ip-
ſum magis ſuſcipere meruit ueꝝ Ieſum fi
lium dei. Felix, inquā, mulier: cuius dom⁹
ſaluatore ſuſcepto inuēta eſt mūda ꝗdē:
ſed planè non uacua. Quis.n. uacuā dixe-
rit, quā ſalutat angel⁹ gratia plenā? Necꝫ
hoc ſolū: ſed adhuc quocꝫ in eam ſupuen
turꝝ aſſerit ſpūm ſanctū. Ad quid putas,
niſi ut ēt ſuperimpleat eam? Ad ꝗd niſi ut
aduenientē iam ſpiritu plena, ſibi eodem
ſuperueniēte, nobis quocꝫ ſuperplena &
ſupereffluens fiat? Vtinā fluant in nos aro
mata illa, chariſmata.ſ.gratiaꝝ: ut de ple
nitudine tanta oēs accipiamus. Ipſa nēpe
mediatrix noſtra, ipſa eſt per quā ſuſcepi
mus miſericordiam tuā Deus, ipſa ꝑ quā
& nos dn̄m Ieſum in domos noſtras exci
pimus. Et nobis.n.ſingulis caſtra ſunt ſin-
gula, & ſingulæ domus: & ſapientia pul-
ſat ad oſtia ſinguloꝝ. Siquis ei aperuerit,
introibit, cœnabitcꝫ cū eo. Eſt uulgare ꝓ-
uerbiū, qđ multoꝝ in ore, magis autē in
corde uerſaṫ: Bonū, inquiūt, ſeruat caſtel
lum, qui cuſtodierit corpus ſuū. Sapiens
tn̄ non ſic, ſed magis, inquit: Omni cuſto-
dia ſerua cor tuū, ꝗa ex ipſo uita ꝓcedit.
Eſto tn̄ cedendū ſit multitudini: bonum
caſtrū cuſtodiet qui cuſtodierit corpus
ſuū. Illud ſanè quærendū, quęnam huic ſit
adhibēda cuſtodia caſtro. Recténe cuſto
diſſe tibi uideṫ aīa illa corporis ſui caſtrū,
cuius membra uelut coniuratione facta
Deu. 32.b. inimico eius dn̄ium tradidere? Sūt.n.qui
cū morte fœdus inierūt, pactū pepigerūt
cum inferno. Incraſſatus eſt, inquit, dile-
ctus, & recalcitrauit, incraſſatus, īpingua
tus, dilatatus. Hæc planè cuſtodia, q̄ lau-
daṫ à peccatoribus ī deſiderijs carnis ſuę.
Quid uobis uideṫ fratres? Num & in hac
parte cedendum eſt multitudini? Abſit.
Paulū magis interrogemus: utpote ducē
ſtrenuū militiæ ſpiritualis. Dic nobis apo 1. Cor. 9.
ſtole quæ ſit tui cuſtodia caſtri? Ego, ait,
ſic curro nō quaſi in incertū, ſic pugno nō
quaſi aerem uerberans. Caſtigo corpus Rom. 6.
meū, & in ſeruitutem redigo, ne forte cū
alijs prædicauero, ipſe reprobus efficiar.
Et alio in loco: Non regnet, inquit, pecca
tū in ueſtro mortali corpore ad obedien
dū concupiſcētijs eius. Vtilis profecto cu
ſtodia, & felix aīa quæ ſic cuſtodierit cor
pus ſuū, ut nunq̄ ſibi uendicet illud inimi
cus. Fuit.n.aliq̄n cum hoc meū caſtrū ty-
rannidi ſuæ impius ille ſubiecerat, ſibi po
teſtatiue membris imperans uniuerſis.
Quantū eo nocuerit tꝑe, præſens adhuc
indicat deſolatio & egeſtas. Heu nec cō-
tinentiæ murū in eo, nec patientiæ ante-
murale reliꝗt. Exterminauit uineas, meſ-
ſuit ſegetes, arbores extirpauit, ꝗppe etiā
oculus iſte meus deprædabaṫ aīam meā.
Denicꝫ niſi quia dn̄s adiuuit me: paulomi
nus habitaſſet ī inferno aīa mea. Dico au
tem infernū inferiorem, ubi nulla confeſ-
ſio, unde nemini daṫ exire. Cæterum etiā
tūc nec carcer illi deerat nec infernus. Ab
ipſo nempe coniurationis & perditionis
peſſimæ deprehenſa principio: non alibi Pſal. 68
quàm in domo propria carcerali eſt mā-
cipata cuſtodiæ: nec alijs quā ſuę illius fa
miliæ data tortoribus. Erat.n. illi cōſcien
tia carcer, erant tortores ratio & memo-
ria: atcꝫ hi quidē crudeles, auſteri & īmi-
ſericordes: ſed lōgè minus rugiētibus illis
præparatis ad eſcā: ꝗbus erat iamiācꝫ tra
dēda. Sed benedict⁹ Deus ꝗ nō dedit me
in captionem dentib⁹ eoꝝ. Benedictus,
inquam, dn̄s qui uiſitauit & fecit redem-
ptionē. Cū.n. inferiori eā carceri tradere
malignus & tortorib⁹ acceleraret, ſed et
caſtrū ipſum ignib⁹ cremare ꝑpetuis, ut
digna ꝑiurijs fieret retributio mēbris: for
tior ſuꝑuenit. Intrauit ī caſtellū Ieſus: qui
forte alligans, eius uaſa diripuit: ut q̄ pri- Nota.
us erant

us erant in contumeliam, faceret in hono
rem. Crōtiuit portas ęreas, et cōfregit fer
reos uectes: uinctū de domo carceris &
umbra mortis educēs. Porrò egreſſus ei⁹
in cōfeſſione. Ipſa eſt.n.ſcopa qua mūda-
tus carcer & ornatus, deinceps regulariū
inſtitutionū iuncis ꝗbuſdā pulchrè uiren
tibus de carcere redit in domū. Habet er
go mulier iam domū ſuā, habet ubi ſuſci-
piat eum cui ſuꝑ tantis bn̄ficijs extat ob-
noxia. Alioꝗn uę ei ſi eum excipē renuit, ſi
nō detinet, ſi nō cogit manere ſecum, q̄m
adueſperaſcit. Rediēs.n. qui prius eiectus
eſt, mundatam ꝗdem & ornatā domum
inuenit, ſed uacantē. Relinꝗtur ſiquidem
mulieri domus ſua deſerta, quā ſaluatoris
hoſpitio dignam exhibere neglexit. Qūo
inꝗs? Poterit ne domus mundata confeſ-
ſione prioꝝ delictoꝝ, & obſeruatione re
gularium inſtitutionū ornata, indigna ad
huc iudicari habitaculo grāæ, ſaluatoris in
greſſu? Poterit ſine dubio, ſi ſuꝑficietenus
emūdata, & iuncis (ut dictū eſt) ſtrata ui-
rentibus, interius plena ſit luto. Quis.n.ſu
ſcipiendum dn̄m arbitretur in dealbatis
mortuoꝝ ſepulchris, quæ uidētur à foris
ſpecioſa, ītrinſecus aūt ſpurcitia & ſanies
uniuerſa repleuit? Eſto ſiꝗdem ut aliquan
do tanq̄ ipſa ſuperficie delectatus īcipiat
primum apponere pedē, ei qui hmōi eſt,
primam aliquā uiſitationis ſuæ gratiam
indulgendo: nūquid nō reſiliet illico cum
indignatione? Nunꝗd non effugiet clami
tans, Infixus ſum in limo ꝓfundi: & nō eſt
ſubſtantia? Virtutis.n.ſpecies & non ueri
tas, quaſi qualitas eſt, nō ſubſtātia. Necꝫ
uerò ingreſſum eius exterioris poteſt con
uerſationis tenuis ſuꝑficies ſuſtinere: q̄m
oīa penetrat, & in intimis cordibus eius
habitatio eſt. Quòd ſi nequāq̄ ſpūs diſci
plinæ ſubditum manifeſtè peccatis cor-
pus inhabitat, fictum uticꝫ nō modo de-
clinat, ſed & effugit, atcꝫ elōgatur ab eo.
An uerò aliud eſt quā fictio execranda, ſi
peccata ſuꝑficietenus radas, nō intrinſe-
cus eradices? Certus eſto q̄m pullulabit
uberius: & emundatā ſed uacantē domū
cum neqoribus ſeptem qui eiectus fuerat
hoſtis malignus intrabit. Reuerſus.n.ad
uomitum canis, odibilis erit multo plus
quam antè: & fiet filius gehēnæ multipli-
citer, qui poſt indulgentiam delictoꝝ in
eaſdem denuo ſordes inciderit, ut ſus lo-
ta in uolutabro luti. Vis uidere mundatā,
ornatam, & uacantem domum? Hominē
intuere qui cōfeſſus eſt, & deſeruit mani-
feſta peccata præcedentia ad iudiciū, &
nunc ſolas mouet manus ad opera māda
toꝝ, corde penitus arido, ductus cōſuetu
dine quadam, planè quaſi uitula Effraim
docta diligere trituram. Exterioꝝ quę ad
modicum ualent, ne unum iota p̄terit, ſed
camelum glutit dum culicem liquat. In
corde.n. ſeruus eſt ꝓpriæ uoluntatis, cul-
tor auaritiæ, gloriæ cupidus, ambitionis
amator, aut hæc oīa aut ſingula quęcꝫ in-
tus uitia fouens: & mentiṫ iniquitas ſibi:
ſed Deus non irrideṫ. Videas.n. interdum
ſic palliatum hoīem, ut ſeducat etiam ſe-
metipſum, penitus nō attēdens uermem
qui interiora depaſcitur. Manet.n.ſuperfi
cies, & ſalua ſibi oīa arbitratur. Comede Oſeæ. 7. b.
rūt (ait ꝓpheta) alieni robur eius: & igno
rauit. Dicit ꝗa diues ſum: & nullius egeo,
cum ſit pauper & miſer et miſerabilis. Nā
& inuenta occaſione ebullire ſaniem quę
latebat in ulcere, & exciſam nō extirpatā
arborem in ſiluam pullulare uideas dēſio
rem. Qđ periculum ſi uolumus declina-
re, ſecurim ponamus neceſſe eſt ad radi-
ces arboꝝ, non ad ramos. Non ſola inue
niatur in nobis exercitatio corporalis ad
modicum ualēs: ſed inueniaṫ utilis ad oīa
pietas, & exercitium ſpirituale. Mulier, Textus.
inꝗt, Martha noīe excepit illum in domū
ſuam, et huic erat ſoror noīe Maria. Soro
res ſunt, et debēt eſſe cōtubernales. Occu
paṫ hæc circa frequēs miniſteriū, illa dn̄i-
cis eſt intēta ſermonibus. Ad Marthā ſpe
ctat ornatus, ſed īpletio ad Mariā. Vacat
.n. dn̄o: ut nō ſit domus uacās. Sed mūda
tionē cui poſſumus attribuere? Erit.n. ſi et
hoc īuenerimus, domus in qua ſaluator ſu
ſcipiṫ: & munda & ornata, & nō uacans.
Demus eā Lazaro, ſi et uobis ita uideṫ. Et
ei ſiꝗdē frn̄itatis iure cū ſororibus eſt do-
mus iſta cōmunis. Dico aūt Lazaꝝ quē
quatriduanū iamiācꝫ fœtentē à mortuis

excitat uox uirtutis: ut uideatur ſatis congruè formã gerere pœnitẽtis. Intret ergo domũ ſaluator, & frequẽter uiſitet: & eã quã pœnitẽs Lazarus mũdat ornat Martha, & Maria replet internę dedita contẽplationi. Sed forte curioſus quiſq; requirat cur in pñti euãgelica lectione nulla prorſus Lazari mẽtio fiat. Arbitror ſanè ne id quidem à propoſita ſimilitudine diſſidere. Virginalẽ etenim domum intelligi uolẽs ſpũs ſiluit nõ incõgruè pñiam, quæ malũ utiq; comitatur. Abſit.n.ut proprij quicquam inquinamenti domus hæc aliquñ habuiſſe dicat, ut in ea proinde ſcopa Lazari quęreretur. Quòd ſi originalem à parentibus maculã traxit, ſed minus à Hieremia ſanctificatã in utero, aut non magis à Ioanne ſpiritu ſancto repletã credere ꝓhibet pietas Chriſtiana. Hæc.n. feſtis laudibus naſcens honorat. Poſtremo cũ oĩmodo conſtet ab originali cõtagio ſola grã mundatam eſſe Mariã: quippe cũ & nunc in baptiſmate ſola hãc maculam lauet grã, & ſola eam raſerit olim petra circũciſionis: ut oĩno pium eſt credere, ꝓprium Maria delictũ nõ habuit, nihilominus ab innocẽtiſſimo corde ẽt pñia longe fuit. Sit ergo Lazarus apud eos quorũ neceſſe eſt ab opibus mortuis cõſcientias emundari: ſecedat inter uulneratos dormientes in ſepulchris, ut in thalamo uirginali inueniantur Martha & Maria tñ. Ipſa eſt.n. quæ Eliſabeth grauidę & grandęuæ quaſi mẽſibus tribus humili deſeruiuit officio, ipſa uerba oĩa quæ de filio dicebant, cõſeruabat cõferẽs in corde ſuo. Neminem ergo moueat ꝙ ſuſcipiens mulier dñm, nõ Maria, ſed Martha uocatur: qñ in hac una & ſumma Maria, & Marthæ negotium, & Mariæ nõ ocioſum ocium iuenit. Omnis quidem gloria filiæ regis abintus, nihilominus tñ in fimbrijs aureis circũamicta eſt uarietate. Non eſt de numero fatuarũ uirginũ prudens uirgo. Lãpadem habet, ſed in uaſe oleum portat. An forte excidit uobis euangelica illa parabola quæ fatuas uirgines ꝓhibitas narrat ab introitu nuptiarũ? Erat equidem domus earũ munda. uirgines.n. erant. Erat ornata, quia ſimul omnes, id eſt, fatuæ cum prudẽtibus lampades ornauerũt: ſed erat uacans: quia in uaſis ſuis oleum non acceperũt. Hinc eſt ꝙ nec ab eis ſuſcipi in domos ſuas, nec admittere eas dignat ſpõſus cœleſtis ad nuptias. Nõ ſic mulier illa fortis, quæ ſerpentis caput contriuit. Habes.n. poſt multa in laudibus eius, quia non extinguet in nocte lucerna ipſius. In ſugillationẽ hoc dicitur fatuarũ, quæ ueniente media nocte ſponſo, conquerunt ſero & dicunt: Quia lampades nrę extinguunt. (Matth. 25.) Proceſſit igitur glorioſa uirgo, cuius lampas ardentiſſima ipſis quoq; angelis lucis miraculo fuit, ut dicerent: Quæ eſt iſta quæ ꝓgredit ſicut aurora cõſurgens, pulchra ut luna, electa ut ſol? (Cantic. 6.) Clarius.n. cęteris rutilabat, quã repleuit oleo grã præ participibus ſuis Xp̃s Ieſus filius eius dominus noſter.

Item unde ſupra. *Sermo.* III.

Ntrauit Ieſus in quoddam caſtellum, & mulier quædam Martha noĩe excepit illum in domũ ſuã. (Lucæ 10.) Quid eſt fratres, ꝙ è duabus ſororibus altera tantum dñm legitur excepiſſe, & ea ipſa quæ uidet inferior? Optimam.n. partem elegit Maria, teſte ipſo quem Martha ſuſcepit: ſed prior natu Martha uidetur, et ſalutis initium ſibi magis actio quã cõtemplatio noſcitur uendicare. Laudat Chriſtus Mariã, ſed à Martha ſuſcipitur. Amat Rachelem Iacob, ſed Lia ſupponitur ignoranti. (Geneſ.) Si de fraude quæritur, audiat nõ eſſe cõſuetudinis ut iuniores prius tradant ad nuptias. Quòd ſi luteam hanc cogites domũ, facile erit noſſe quẽadmodũ in ea dñm Martha magis excipiat quã Maria. Quod n. ait apl's: Glorificate & portate Deum in corpore ueſtro: (1. Cor.) Marthæ dicitur, non Mariæ. Hæc nimirum corporis utitur inſtrumento, cum illi potius ſit impedimento. Deniq; corpus, inquit, quod corrumpit, aggrauat aĩam, & deprimit terrena ĩhabitatio ſenſum multa cogitantem. (Sap. 9.) Nũquid & operantem? Martha igitur in domum ſuã excepit ſaluatorẽ in terris, Maria potius cogitat quemadmodũ ſuſcipiat ab eo in domo non manu facta, æterna in cœlis. Fortè tñ & ipſa dñm ſuſcepiſſe uidetur, ſed in ſpiritu. Dñs.n. ſpũs eſt. Huic, inquit, (haud dubium quin Marthæ) ſoror erat noĩe Maria: quæ etiam ſedens ſecus pedes Ieſu, audiebat uerbum illius. (Textus.) Vides ꝙ utraq; ſuſcepit uerbũ, hæc in carne, illa in uoce. Martha aũt ſatagebat circa frequens miniſterium. (Textus.) Quæ ſtetit & ait: Dñe, non eſt tibi curæ ꝙ ſoror mea reliquit me ſolã miniſtrare? Putas in domo in qua Xp̃s ſuſcipit, uox murmuratiõis audiet? Felix domus, et beata ſemp cõgregatio eſt, ubi de Maria Martha cõqueritur. Nam Mariæ Marthã æmulari prorſus indignum, prorſus illicitũ eſt. Alioquin ubi legit Mariam cauſantẽ, quia ſoror mea reliquit me ſolã uacare? Abſit abſit, ut quæ Deo uacat, ad tumultuoſam aſpiret fratrũ officialium uitã. Martha ſemp inſufficiẽs ſibi minus idonea uideat, alijſq; magis id operis quod adminiſtrat optet imponi. Rñdit aũt ei Ieſus Martha Martha ſolicita es, & turbaris erga plurima. (Textus.) Vide pręrogatiuam Mariæ, quem in omni cauſa habeat aduocatũ. Indignat ſiquidem phariſæus, cõqueritur ſoror, ẽt diſcipuli murmurant: ubiq; Maria tacet, & pro ea loquitur Chriſtus. Optimã, inquit, partem elegit ſibi Maria, quæ non auferet ab ea in æternũ. (Textus.) Hoc unũ illud neceſſariũ eſt, hæc una quã ꝓpheta tam ſedule requirebat: Vnam, inquit, petij à dño, hanc requiram. (Pſal. 26. b.) Quid tñ ſibi uult fratres, ꝙ optimam partẽ Maria dicit elegiſſe? Vbi iam erit qđ aduerſus eam ꝓferre ſolemus, ſiquñ forte adminiſtrantis Marthæ turbationem, inæqualitatẽ diiudicare uoluerit: Melior eſt iniquitas uiri, quã benefaciens mulier? (Eccli. 42. d.) Vbi erit & illud: Siquis mihi miniſtrauerit, honorificabit eũ pater meus? (Ioan. 12. d.) & illud: Qui maior eſt ueſtrum, erit miniſter ueſter? (Matt. 20. d) Poſtremo quæ cõſolatio eſt laborãti, quaſi in eius ſuggillationẽ, partem ſororis attollere? Vnũ ergo arbitror è duobus, ut aut de electione Maria laudetur, ꝙ pars ipſa, quantũ in nobis eſt, ſit oĩbus eligẽda: aut certe ut neutrũ dicat defuiſſe, nec in partem quãlibet præcipitaſſe ſñiam, ſed ad obedientiã pceptoris in utrũlibet ſit parata. Quis enim ſicut Dauid fidelis ingrediens, egrediens & pergens ad imperium regis? Deniq; paratum, inquit, cor meum, paratum cor meum, non ſemel tantum, ſed & ſecũdo, et uacare tibi, & proximis miniſtrare. (Pſal. 56. b.) Hæc planè pars optima, quæ non auferetur. hæc mens optima, quæ non mutabit quocunq; uocaueris eam. Bonum, inquit, acquirit gradum, qui bene miniſtrauerit: (1. Ti. 3. c.) forte meliorẽ qui bene uacauerit deo, optimum autẽ qui perfectus eſt in utroq;. Vnum adhuc dico, ſi tamen id de Martha liceat ſuſpicari. Nónne enim quaſi ocioſam reputaſſe uidetur, quã ſibi dari petijt adiutricem? Sed carnalis eſt, & omnino non percipit quæ ſunt ſpiritus Dei, ſiquis forte uacantem animã ſua de uacatione redarguit. Audiat igitur optimam eſſe hãc partẽ, quæ maneat in æternum. Nunquid non rudis quodãmodo uidetur anima quę diuinę cõtemplationis penitus expers, illam intrauit regionem, ubi hoc unum oĩum opus, unũ ſtudium, eadem uita? Sed cõſideremus fratres quẽadmodũ in hac domo noſtra tria hæc diſtribuerit ordinatio charitatis, Marthæ adminiſtrationem, Mariæ cõtemplationem, Lazaro pœnitentiã. Habet hæc ſimul quæcunq; perfecta eſt anima, magis tamen uidentur ad ſingulos ſingula pertinere, ut alij uacent ſanctæ contemplationi, alij dediti ſint fraternæ adminiſtrationi, alij in amaritudine animæ ſuæ recogitent annos ſuos tanquam uulnerati dormientes in ſepulchris. Sic planè ſic opus eſt, ut Maria pie & ſublimiter ſentiat de deo ſuo, Martha benigne & miſericorditer de proximo, Lazarus miſere & humiliter de ſeipſo. Gradum ſuum quiſq; conſideret. Si inuenti fuerint in ciuitate hac Noe, Daniel, Iob, ipſi iuſtitia ſua liberabuntur, ait dominus, ſed filium aut filiam non liberabunt. (Eze. 14. d) Nemini nos blandimur, utinam nec ueſtrum quiſpiam ſe ſeducat. Quibus enim nulla credita eſt diſpenſatio, adminiſtratio nulla commiſſa: his omnino ſedendũ erit aut ſecus pedes Ieſu cum Maria, aut certe cum Lazaro intra ſepta ſepulchri. Quidni erga multa turbetur Martha, quę ſolicita eſt pro multis? Tibi ergo cui neceſſitas hæc nõ incumbit, è duobus unum eſt neceſſarium, aut non turbari penitus,

ſed delectari magis in domino: aut ſi id
necdum potes, turbari non erga pluri-
ma, ſed (ut de ſe propheta loquitur) ad
teipſum. Iterum dico, ne quis de ignoran-
tia habeat excuſationẽ. Oportet te frater
ad quem de fabricanda ſeu regenda inter
undas diluuij arca nihil ſpectat, aut uirũ
eſſe deſideriorum, ut Daniel erat, aut cũ bea
to Iob uirum dolorum, & ſcientẽ infirmita-
tem. Alioqn uereor ne tepidum te & nau
ſeam ꝓuocantẽ euomat ex ore ſuo qui te
īuenire cupit aut ſui cõſideratione calidũ,
charitatis igne flagrantẽ, aut tua ipſius co
gnitione frigidũ, & aqua compunctionis
ignita diaboli iacula reſtinguentẽ. Sed &
ipſam quoq; Marthã admonitã eſſe ne-
ceſſe eſt id maxime quæri inter diſpenſa-
tores, ut fidelis qs inueniat̃. Erit aũt fide-
lis, ſi neq; quæ ſua ſunt q̃rat, ſed quæ Ieſu
Chriſti, ut ſit intentio pura: nec ſuã faciat,
ſed dñi uoluntatem, ut ſit actio ordinata.
Sunt.n. quorum non ſimplex eſt oculus, &
& recipiunt mercedẽ ſuam. Sunt qui ferũ
tur ꝓprijs motibus animorum, et cõtamina
ta ſunt uniuerſa quæ offerũt, quippe cum
uolũtates eorum inueniant̃ in eis. Veni nũc
mecum ad nuptiale carmen, & cõſidere-
mus quemadmodũ ſponſus ſibi ſponſam
uocat, nec ullum omiſerit ex his trib⁹, nec
Can.2.c. addiderit ultrà. Surge, inquit, ꝓpera ami-
ca mea, formoſa mea, colũba mea, & ue-
ni. An non amica eſt, quæ dñicis lucris in
tenta, fidelr̃ ipſam quoq; ꝓ eo ponit aĩam
ſuã: Quoties.n. pro uno ex minimis eius
ſpũale ſtudium interponit, totiẽs pro eo
ſpũaliter ponit aĩam ſuam. An non formo
ſa q̃ reuelata facie gloriã dñi ſpeculando,
in eandẽ imaginem transformat̃ de clari-
tate in claritatẽ tanq̃ à dñi ſpiritu? An nõ
columba, quę plãgit & gemit in forami-
nibus petrę, in cauernis macerię, tanq̃ ſe-
pulta ſub lapide? Mulier, ait, Martha no-
mine excepit eũ in domũ ſuã. Certum eſt
huius tenere locũ fratres officiales, quos
fraternę charitatis intuitus uarijs admini
ſtrationib⁹ deputauit. Vtinam aũt & ego
ipſe inter diſpẽſatores fidelis merear inue
niri. Quibus.n. cõuenientius uidet̃ aptan-
dum qd̕ dñs ait, Martha Martha ſolicita
es, q̃ ꝑlatis, ſi tñ digne in ſolicitudine præ
ſunt? Aut qs turbat̃ ergo plurima, niſi cui
& Mariæ uacantis & Lazari pœnitẽtis,
ſed & ipſorum qbus onera ſua partitur, uni
uerſa incũbit ſolicitudo? Vide Marthã ſo
licitam, uide Marthã erga plurima turba
tam, apl'm loquor, qui prę latos ſolicitudi
nis admonẽs gerit ipſe ſolicitudinẽ oĩum
eccleſiarum. Quis infirmatur, inquit, & ego
nõ infirmor? Quis ſcandalizat̃ & ego nõ 2.Cor.11.
uror? Suſcipiat igit̃ Martha dñm ĩ domũ
ſuã, cui nimirũ credita eſt diſpenſatio do-
mus. Mediatrix eſt, ut ſibi pariter et ſubie
ctis ſalutẽ obtineat, ſuſcipiat grãm, ſicut
ſcriptũ eſt: Suſcipiãt mõtes pacẽ ppl'o, & Pſal.71.
colles iuſtitiã. Suſcipiãt & cæteri coadiu-
tores eius ſinguli pro qualitate miniſterij
ſui, excipiãt Xp̃m, ſeruiãt Xp̃o, miniſtrẽt
ei in mẽbris ſuis: ille in infirmis fratribus,
ille in paupꝫibus, ille in hoſpitibus & pere
grinis. Quibus ita ſolicitis circa frequens
miniſteriũ, uideat Maria quẽadmodũ ua
cet & uideat qm̃ ſuauis eſt dñs. Videat, in
quam, q̃ deuota mente, q̃ tranquillo ſe-
deat aĩo ſecus pedes Ieſu, ꝓuidẽs eũ ſem-
per in conſpectu ſuo, & uerba ex ore eius
excipiens, cuius & aſpectus delectabilis,
& eloquiũ dulce. Diffuſa eſt.n. gratia in
labijs eius, & eſt ſpecioſus forma præ fi-
lijs hominũ, imò ẽt ſuꝑ oẽm gloriã ange-
lorum. Gaude & grãs age Maria quæ par-
tem optimã elegiſti. Beati.n. oculi qui ui-
dent quæ tu uides, & aures q̃ merent̃ au-
dire qd̕ audis. Beata planè quæ uenas ſu-
ſurrij diuini ꝑcipis in ſilentio, in quo utiq;
bonũ ẽ homini dñm expectare. Simplex
eſto, nõ tãtũ ſine dolo & ſimulatione, ſed
& abſq; multiplicitate occupationũ, ut
tecũ ſit ſermocinatio ei⁹, cuius & uox dul
cis, & facies decora. Vnũ caue, ne abũda
re ĩcipias in ſenſu tuo, & uelis plus ſapere
q̃ oportet ſapere: ne forte dum lucem ſe
ctaris, impingas in tenebras, illudẽte tibi
dæmonio meridiano: de quo nõ eſt huius
tp̃is diſputare. Nam Lazarus quo deue-
nit? Vbi poſuiſtis eũ? Sorores alloquor,
q̃ ſepelierunt fratrem prędicatione et mi
niſterio, exemplo & orõne. Vbi ergo po
ſuiſtis eũ? Abſcõditus eſt foſſa humo, ſub
lapide

lapide iacet, nõ facile inuenit̃. Propterea
Ioan.11. non erit incongruum quatriduano quar-
tum reſeruare ſermonem, ut iuxta ſaluato
ris exẽplum audientes: Ecce quẽ amas in-
firmatur, & nos maneamus hic die iſto.

Item in eadem ſolennitate. *Sermo.* IIII.

Tempus loquendi eſt omni carni
cum aſſumit̃ incarnati uerbi ma-
ter in cœlum, nec ceſſare debet à
laudibus humana mortalitas: cũ hoĩs ſo-
la natura ſupra ĩmortales ſpũs exaltat̃ in
uirgine. Sed de eius gloria nec ſilere deuo
tio patit̃, nec dignũ aliqd ſterilis cõcipere
cogitatio, aut inerudita põt locutio par-
Canti.8.b turire. Hinc ẽ ꝙ & ipſi cœleſtis curiæ prin
cipes in cõſideratione tantę nouitatis cla
mant nõ ſine admiratione: Quæ eſt iſta q̃
aſcendit de deſerto delicijs affluens? Ac ſi
manifeſtius dicant: Quanta eſt hæc, et un
de ei aſcẽdenti utiq; de deſerto affluentia
tanta deliciarum? Nec.n. pares ĩueniunt̃ de-
liciæ uel in nobis quos in ciuitate dñi læti
ficat fluminis impetus, qui à uultu gloriæ
uoluptatis gloria potamur. Quæ eſt iſta
q̃ de ſub ſole (ubi nihil eſt niſi labor & do
lor, & afflictio ſpũs) aſcendit delicijs ſpi-
ritualibus affluens? Quidni delicias dixe-
rim uirginitatis decus cũ munere fœcũdi-
tatis, humilitatis inſigne, diſtillantẽ chari
tatis fauũ, miſericordiæ uiſcera, plenitudi
nem grãæ, pręrogatiuã gloriæ ſingularis?
Aſcẽdens igit̃ de deſerto regina mũdi, ẽt
angelis ſanctis, ut canit eccleſia, ſpecioſa
facta eſt & ſuauis in delicijs ſuis. Deſinãt
tñ deſerti huius mirari delicias, qa dñs de
dit benignitatẽ, & terra nr̃a dedit fructũ
Pſal.84.b ſuũ. Quid mirant̃ de terra deſerta Mariã
aſcẽdere delicijs affluentẽ? Mirent̃ potius
pauperẽ Chriſtũ de cœleſtis regni pleni-
tudine deſcẽdentẽ. Longe.n. ãpliori mira
culo dignũ uidet̃ dei filiũ paulominus ab
angelis minorari, quã dei matrẽ ſuper an-
gelos exaltari. Illi⁹ ſiqdẽ exinanitio, facta
eſt repletio noſtra: illius miſeriæ, mũdi de
2.Cor.8. licię ſũt. Deniq; cũ diues eſſet, ꝑꝑ nos pau
per fact⁹ eſt, ut nos eius ĩopia ditaremur.
Sed et crucis ignominia credẽtium facta
eſt gl'ia. Adhuc aũt et ad monumentũ ꝓ-
perat uita noſtra, ut quatriduanũ reducat
à monumento: & eũ de quo uobis hodie
(ſi meminit charitas ueſtra) ſermo debet̃,
Lazarũ quęrit, ut quęrat̃ & inueniat̃ à La
zaro. In hoc.n. eſt charitas, non quaſi nos
dilexerimus Deũ, ſed qa ipſe prior dilexit
nos. Age igitur dñe quęre quẽ amas, ut et
amantẽ facias & q̃rentẽ. Quære ubi po-
ſuerunt eũ. iacet.n. clauſus, ligatus, onera-
tus. Iacet in ergaſtulo cõſcientię, tenet̃ uin
culis diſciplinæ, & tanq̃ lapide ſuꝑpoſi-
to premit̃ & opprimit̃ onere pniæ, maxi-
mè ꝙ deſit ĩterim fortis ut mors dilectio,
& charitas oĩa ſuſtinens. Et in his oĩbus
iam fœtet dñe: quatriduanus eſt.n. Cre-
do iam multorum ingenia prę uolãt ut intel
ligãt quem uelim dicere Lazarum. Eum ſi- Ezech.8.
ne dubio qui nuper pc̃tõ mortuus fodit ſi Eſa.2.
bi parietẽ, ut uideat abominationes mul
tas & malas praui & inſcrutabilis cordis
ſui, & iuxta ꝓphetam aliũ ingreſſus eſt in
petrã, abſcõditus foſſa humo à facie furo
ris dñi. Sed qd eſt, dñe iam fœtet, quatri-
duanus eſt enim? Forte.n. fœtorem iſtum
& quatuor dies iſtos non cõtinuo quiuis
ĩtelligat. Ego primã arbitror timoris diẽ,
qua nimirũ irradiante cordibus nr̃is pec-
cato morimur, et quodãmodo ſepelimur
in cõſcientijs nr̃is. Secunda (ni fallor) agit̃
in labore certaminis. ſolet nempe ĩter pri
mordia cõuerſionis acrius inſurgere tẽta-
tio prauæ conſuetudinis, & uix extingui
poſſunt iacula ignita diaboli. Tertia nihil
ominus doloris etiã uidet̃ dum recogitat
qs annos ſuos in amaritudine animæ ſuæ,
nec tã laborat declinando futura, q̃ præ-
terita plãgendo deplorat. Miraris ꝙ hos
dixerim dies? Sed Sepulturæ debent̃ dies
nebulæ & caliginis, dies luctus & amari-
tudinis. Sequit̃ dies pudoris non diſſimi-
lis tribus, qñ iam horribili cõfuſione ope
ritur anima miſeranda, dum nimis cõſide
rat quæ & quanta deliquerit, & in oculis
cordis tetras uerſat imagines peccatorum.
Animus hmõi nihil diſſimulat, ſed diiudi-
cat, ſed aggrauat, ſed exaggerat uniuerſa:
nõ ſibi parcit durus iudex in ſemetipſum.
Vtilis qdem exacerbatio: & digna miſe-
ratione crudelitas: facile ſibi diuinam cõ-
cilians grãm: dum pro eo mens ęmulatur

etiam contra ſeipſam. Verũtamen Laza
re ueni foras:ne in tãto fœtore diutius im
moreris. Caro putrida putredini ꝓxima
eſt:& qui confundit̃ uehemẽtius & tabe-
ſcit,propè eſt ut deſperet. Propterea La-
zare ueni foras. Abyſſus abyſſum inuo-
cat:abyſſus luminis & miſericordię,abyſ
ſum miſeriæ & tenebraꝝ. Maior illius bo
nitas quã iniquitas tua:& ubi peccatum
abundat, ſuperbundare gratiã facit. La-
zare,inquit, ueni foras. Ac ſi manifeſtius
dicat,quouſcꝫ cõſcientię tuę caligo te de-
tinet? quãdiu in cubiculo tuo graui corde
compungeris? Veni foras,procede,reſpi
Eſa. 48. b ra in lucem miſerationum mearũ. Hoc.n.
Pſal. 41. b eſt quod in ꝓpheta legiſti: infręnabo os
tuũ laude mea,ne pereas. Euidẽtiꝰ quocꝫ
Propheta alius de ſeipſo:Ad meipſum,in
quit,anima mea turbata eſt, ꝓpterea ero
memor tui.Iam uerò quid ſibi uult quod
ait: Tollite lapidẽ,& poſt pauca, ſoluite
eum? Nunquid poſt uiſitationem gratiæ
conſolantis ceſſabit agere pœnitentiam,
quoniam appropinquauit regnũ cœloꝝ:
aut abĳciet diſciplinã:ne forte iraſcatur
dñs,et pereat de uia iuſta? Abſit hoc. Tol
latur lapis, ſed pnĩa maneat, nõ iam pre-
mens & onerans,ſed uiuidã & robuſtam
mentem roborans atcꝫ confirmans: nimi
rum cuius cibus ſit(quẽ antea neſciebat)
dñi facere uoluntatem. Sic & diſciplina
non iam conſtringit liberũ,ſecundũ illud,
1. Ti. 1. b Iuſtis nõ eſt lex poſita:ſed uoluntariũ re-
git & dirigit in uiã pacis. Super hac Laza
ri ſuſcitatione manifeſtius pſallit ꝓpheta:
Pſal. 15. c Non derelinques aĩam meam in inferno.
quia,ut dixiſſe memini,ſecundo huius fe-
ſtiuitatis die, infernus qdã, & carcer ani-
Ibidem. mæ,rea cõſciẽtia eſt. Nec dabis ſanctum
tuũ(non ſuũ ipſius, ſed tuum uticꝫ quem
ipſe ſanctificas) uidere corruptionẽ. Cor-
ruptioni ſiqdẽ ꝓximus erat quatriduanus
qui cœperat iam fœtere. Propè erat ut pe
nitus diſſolueret̃, & ueniens in ꝓfundum
maloꝝ contẽneret impius,ſed pręuentus
uoce uirtutis & ab ea uiuificatus gratias
Ibidem. agit dicẽs: Notas mihi feciſti uias uitę,ad
implebis me lętitia cum uultu tuo. Ad ip-
ſius ſiquidẽ contemplationẽ euocaſti &
eduxiſti ab inferno animam meam: dum
anxiaretur ſuper me ſpiritus meus: ĩtuens
conſcientię ꝓpriæ faciẽ nimis abominan
dam. Clamauit,inqt,uoce magna, Laza *Textus.*
re ueni foras. Magna uticꝫ uoce,non tam
ſono clamoſa,q̃ꝫ pietate et uirtute magni
fica. Sed quò deuenimus? Nunqd non ſu-
pra cœlos uirginem ꝓſequebamur euntẽ?
Et ecce cum Lazaro deſcẽdimus in abyſ
ſum. A ſplendore uirtutis,ad fœtorẽ qua-
triduani ꝓcliuis decurrit oratio. Cur hoc
niſi qa pondere ꝓprio ferebamur: & tra-
hebat nos materia, tanto uberior uticꝫ,
quãto familiarior? Fateor imperitiã meã:
puſillanimitatem ꝓpriam non abſcõdo.
Non eſt eqdem qđ me magis delectet,
ſed nec eſt quod terreat magis quàm de
gloria uirginis Mariæ habere ſermonem.
Vt enim ſileam interim ineffabile priuile-
giũ meritoꝝ,& prærogatiuã penitus ſin-
gularem, tanto ea deuotionis affectu am
plectunt̃, honorant, ſuſcipiũt(ut dignum
eſt)uniuerſi, ut licet de ea loqui geſtiant
omnes:tñ quicqd dicitur de indicibili, eo
ipſo qđ dici potuerit, minus gratũ ſit mi-
nus acceptetur. Quidni minus ſapiat qc-
quid de incomprehẽſibili gloria compre
hendere potuerit mens humana? Ecce.n.
ſi in ea laudauero uirginitatem, mihi mul
tæ uirgines poſt eam uident̃ offerri. Si hu
militatẽ prædicauero, inuenient̃ forte uel
pauci qui (docente filio eius) mites facti
ſunt,& humiles corde. Si magnificare uo
luero miſericordiæ eius multitudinẽ,ſunt
aliqui miſericordiæ uiri, etiã & mulieres.
Vnum eſt in quo Nec primã ſimilem uiſa
eſt nec habere ſequẽtem, Gaudia matris
hñs cum uirginitatis honore. Optimam
partẽ elegit ſibi Maria. Optimã planè:qa
bona fœcũditas cõiugalis,melior aũt ca-
ſtitas uirginalis: prorſus autẽ optima eſt
fœcunditas uirginea, ſeu fœcunda uirgini
tas. Mariæ priuilegium eſt,non dabit̃ al-
teri, qa nõ auferetur ab ea. Singulare eſt:
ſed continuo etiã indicibile inuenitur, ut
nemo aſſeq poſſit, ſic nec eloqui qdem.
Quid ſi & illud adĳcias,cuiꝰ mater? Quæ
iam poterit lingua,etiam ſi angelica ſit,di
gnis extollere laudibus uirginẽ matrem,

matrem autem non cuiuſcuncꝫ, ſed Dei?
Duplex nouitas,duplex prærogatiua: du
plex miraculũ, ſed digne prorſus aptiſſi-
mecꝫ cõueniẽs. Necꝫ.n. filius aliꝰ uirginẽ:
nec Deum decuit partus alter. Verũtamẽ
non hoc tantũ, ſi diligenter attendas, ſed
cæteras quocꝫ uirtutes ſingulares pror-
ſus inuenies in Maria, quæ uidebant̃ eſſe
cõmunes. Quę.n. uel angelica puritas uir
ginitati illi audeat comparari,quæ digna
fuit ſpiritus ſancti ſacrariũ fieri, & habita
culũ filĳ Dei? Si rerum pretia de raritate
penſamus quæ prima in terris angelicam
propoſuit ducere uitam,ſuper omnes eſt.
Luc. 1. c. Qũo,inquit,fiet iſtud, qm̃ uirum non co-
gnoſco? Immobile propoſitum uirginita
tis,quod nec angelo filium ꝓmittente ali
quatenus titubauit. Qũo,ĩquit,fiet iſtud?
Necꝫ.n. eo modo quo fieri ſolet in cæte-
ris. Virum penitus non cognoſco nec filĳ
deſiderio,nec ſpe prolis. Quanta uerò &
q̃ꝫ pretioſa humilitatis uirtus cũ tanta pu
ritate,cum innocentia tanta, cũ conſcien
tia prorſus abſcꝫ delicto, imò cum tantæ
gratię plenitudine? Vnde tibi humilitas et
tãta humilitas ô beata? Digna planè quã
reſpiceret dñs,cuius decorem cõcupiſce-
ret rex, cuius odore ſuauiſſimo ab æterno
illo paterni ſinus attraheret̃ accubitu. Vi-
de enim q̃ꝫ manifeſtè ſibi cõcinant uirgi-
nis noſtræ canticum,& nuptiale carmen:
nimirũ cuius uterus,ſponſi thalamus fuit.
ibidem. c Audi Mariã in euangelio. Reſpexit,inqt,
humilitatem ancillæ ſuæ. Audi eandem in
Cant. 1. d epithalamio:Cum eſſet rex, inqt, in accu-
bitu ſuo: nardus mea dedit odorem ſuũ.
Nardus quippe herba humilis eſt, & pe-
ctus purgat: ut manifeſtum ſit humilitatẽ
nardi noĩe deſignari,cuius odor & decor
inuenerit gratiam apud Deum. Sileat mi
ſericordiam tuam uirgo beata ſiquis eſt,
qui ĩuocatam te in neceſſitatibus ſuis ſibi
meminerit defuiſſe. Nos qdem ſeruuli tui
cæteris in uirtutibus cõgaudemus tibi,ſed
in hac potius nobis ipſis. Laudamus uir-
ginitatem:humilitatem miramur, ſed mi-
ſericordia miſeris ſapit dulcius,miſericor-
diam amplectimur charius, recordamur
ſæpius,crebrius ĩuocamus. Hæc eſt enim
quæ totius mũdi reparationem obtinuit,
ſalutem oĩum impetrauit. Conſtat enim
pro uniuerſo genere humano fuiſſe ſolici-
tam cui dictum eſt: Ne timeas Maria: in- *Luc. 1. d*
ueniſti gratiam, utique quam quærebas.
Quis ergo miſericordiæ tuæ ô benedicta,
longitudinem & latitudinem, ſublimita-
tem & ꝓfundum queat inueſtigare? Nam
longitudo eius uſcꝫ in diem nouiſſimũ in-
uocantibus eam ſubuenit uniuerſis. Lati-
tudo eius replet orbem terrarum: ut tua
quocꝫ miſericordia plena ſit omnis terra.
Sic & ſublimitas eius ciuitatis ſupernę in
uenit reſtaurationem,& profundum eius
ſedẽtibus in tenebris & in umbra mortis
obtinuit redemptionem. Per te enim cœ-
lum repletum:infernus euacuatus eſt: in-
ſtauratæ ruinæ cœleſtis Hieruſalem expe
ctãtibus miſeris uita perdita data. Sic po
tentiſſima & pĳſſima charitas & affectu
compatiendi,& ſubueniẽdi abundat effe
ctu,æquè locuplex in utrocꝫ. Ad hunc igi
tur fontem ſitibunda properet anima no-
ſtra. Ad hunc miſericordię cumulum tota
ſolicitudine miſeria noſtra recurrat. Ecce
iam quibus potuimus uotis aſcendentem
te ad filium deduximus, & proſecuti ſu-
mus ſaltem à longe uirgo benedicta. Sit
pietatis tuę ipſam quam apud Deum gra
tiam inueniſti,notam facere mundo: reis
ueniam:medelam ægris,puſillis corde ro
bur,afflictis conſolationem: periclitanti-
tibus adiutoriũ & liberationem ſanctis
tuis p̃cibus obtinendo. In hac quocꝫ die
ſolẽnitatis & lętitię dulciſſimũ Marię no
men cũ laude inuocãtibus ſeruulis,per te
regina clemẽs,gr̃æ ſuæ munera largiatur
Ieſus Xp̃s filius tuus dñs noſter:qui eſt ſu
per oĩa Deus bñdictus in ſecula. Amen.

In eadem ſolennitate. Sermo V.

i Ntrauit Ieſus in quoddam caſtel
lũ. Quod dñs ac Saluator noſter *Lucæ 10. g*
ſemel & in uno loco uiſibil'r tunc
dignatus ẽ opari:hoc etiã nunc tp̃is ubicꝫ
terrarum in cordibus electorũ operatur
quotidie inuiſibiliter. Ecce enim euange-
lio loquẽte audiuimus q̃ in quoddam ca
ſtellum intrauit Ieſus,& mulier quædam
Martha noĩe excepit illũ; & reliqua. Qđ

eſt aũt hoc caſtellum, niſi cor humanum, quod priuſquam dñs ad illud ueniat, cupiditatis foſſa uallatᷣ, muroq́ obſtinationis claudiᷣ, atq in interiori latitudine ſua Babylonica turre erigiᷣ? Tria certe ĩ omni oppido ſunt maxime neceſſaria: uictualia q̃bus ſuſtententᷣ, munitio qua ꝓtegantur, arma q̃bus hoſtibus reſiſtant. Sic ergo & huius caſtelli incolę uictũ hñt uoluptatem corporis, & ſeculi uanitatẽ, q̃bus paſcunᷣ. Habẽt & qua tegunᷣ ꝓprij cordis duritiã: ut uerbi Dei ſagittis potẽtib⁹ uix aut nunq̃ penetrari ualeãt. Accincti ſunt armis, carnalis. ſ. ſapiẽtiæ argumẽtis, quibus contra hoſtes repugnant. Vnde ſcri-

Lucæ.16.b. ptũ eſt: Filij huius ſeculi prudẽtiores filijs lucis in gñatione ſua ſunt. At uerò Chriſto uiſitãte & intrãte caſtellum hoc euertiᷣ, & pro eo nouũ aliud pulchrũ ac ſpirituale conſtruiᷣ: impleturq́ quod dicitur:

2. Cor.5.d. Siqua ĩ Chriſto noua creatura, uetera trãſierunt: & ecce facta ſunt oĩa noua. Sublata q̃ppe cupiditate expandiᷣ ingens ſinus deſiderij: ut ad eius aduentũ multò magis anhelet mẽs ad cœleſtia, q̃ prius terrenis incubuerat. Iam poniᷣ murus cõtinentiæ, antemurale patiẽtię. Surgit aũt hoc opus à fundamento fidei, & creſcit ꝑ dilectionem ꝓximi uſq ad charitatẽ Dei, quæ eſt in ſuꝑiori tabulatu, et in ꝓpugnaculis eiuſdem muri: q̃a nimirum tunc ꝑfecta eſt uirtus cõtinentiæ, q̃ñ in unitate fidei cũ proximis cõmuniter uiuẽtes, nõ ſupplicij metu, uel humanæ laudis appetitu, ſed ſolo diuini amoris obtentu à peccatis nos cõtinemus. Vel certè ideo charitas Dei (qua. ſ. nos diligit) ſuꝑ murũ eſſe uideᷣ, ut pro cõtinenti ſuo pugnare ſignificeᷣ, & q̃a contiñẽtia crebris ualidiſq tẽtatoris ictibus reſiſtere non poſſit niſi eius gr̃a protegatur. Idcirco. n. antemurale patientiæ ponitur, ne ad impugnandã cõtinentiã facilis diabolo pateat acceſſus. Qui ergo protegente patientia continenter uiuunt: ipſi bene cum apoſtolo ꝓteſtantur & dicunt: Quis

Roma.8.g. nos ſeparabit à charitate Chriſti? Tribulatio an anguſtia: an perſecutio, an fames, an nuditas, an periculũ, an gladius? Vides q̃ ſolidus ſit cõtinentiũ murus, quos neq mors, neq uita, neq angeli, neq principatus, neq poteſtates, neq uirtutes, neq inſtãtia, neq futura, neq fortitudo, neq altitudo, neq ꝓfundũ, neq creatura aliqua põt ſeparare à charitate Dei quæ eſt in Chriſto Ieſu. Sed iam pulſemus ad eius portas: portas. ſ. iuſtitiæ: ut aperiantur nobis, ingreſſiq́ per eas uideamus intus magna opera dñi exquiſita in omnes uolũtates eius. Ibi. n. oꝑante ipſo conſtruiᷣ tanq̃ in monte Sion euangelica illa turris, per quã humiliato corde aſcẽdunt in cœlum ſancti de conualle plorationis. Aſcendũt, inquam, nõ uirtute ſua, ſed auxilio & gr̃a Dei: ſicut ait ſpũs ſanctus per ꝓphetam

Pſal.83. Dauid: Beat⁹ uir cuius eſt auxiliũ abs te, aſcenſiones in corde ſuo diſpoſuit. Quæris ubi? In conualle plorationis, hoc eſt in humilitate uitæ pręſentis. Et eandẽ ipſam gr̃am replicat dicens: Etenim bñdictionẽ dabit legislator. Quò aũt pertingat aſcẽſus, uel ad quem fructum ꝑducat aſcẽdentes ipſa gr̃a, protinus ſubiungit. Ibunt, in-

Ibidem. quit, de uirtute in uirtutẽ: uidebitur Deus deoꝝ in Sion. Hæc eſt merces & hic eſt finis & fructus noſtri laboris, uiſio. ſ. Dei. Quis non hũc tantũ fructum rebus oĩbus uiſibilibus & inuiſibilibus incomparabiliter præferat? Quis eſt, cuius uel gelidũ pectus hoc deſideriũ non accendat? Hęc eſt enim illa gr̃a quam nobis cõmendat beatus Ioãnes euangeliſta dicens: Et de pleni-

Ioan.1. tudine eius nos omnes accepimus: & gratiam pro gratia. Ex q̃bus. ſ. uerbis innuitur ꝙ triplicem gratiã diuinitus accepimus: unam qua conuertimur: aliam qua in tentationibus adiuuamur: tertiam qua ꝓbati remuneramur. Prima nos initiat, per quã uocamur: ſecunda prouehit, qua iuſtificamur: tertia cõſummat, qua glorificamur. Et prima q̃dẽ bñplacitũ eſt: ſecunda meritũ: tertia pręmiũ. De prima dictũ eſt, et de plenitudine eius oẽs accepimus. de duab⁹ reliquis dictũ eſt: & gratiam pro gratia: id eſt, munera gloriæ æternę ꝑ merito tꝑalis militiæ. Sit ergo prima gr̃a in muro cõtinẽtiæ ad quã uocamur: ſit ſc̃da in aſcenſu turris quã aſcendimus: ſit tertia in eius culmine quò ꝑuenim⁹. Hic itaq, id eſt, in

hoc culmine, cũ ad illud perueniũt qui be-

Pſal.121.a. ne ꝓficiunt, fiunt iam locus & ſedes dño, de qualibus ſcriptũ eſt: Illuc. n. aſcẽderũt tribus tribus dñi teſtimoniũ Iſrael: ad cõfitendum nomini dñi: quia illic ſederũt ſedes in iudicio. Et q̃dem dum adhuc erant in muro cõtinentiæ & in acie ſtabãt, ĩpugnari poterãt, & primo tanq̃ adiutor notus erat in Iudęa Deus: cũ uero iam in iſta ſtatione cõſiſtunt ubi dñm ſpeculãtur, in Iſrael magnũ nomen eius, & factus eſt in pace locus eius, & habitatio eius in Sion. Ibi cõfregit potẽtias, arcum, ſcutũ, & gladiũ, & bellũ: q̃a ibi nullus motus carnis reſiſtit, ſed oĩmodis ſubiecta ẽ ſpiritui. Hũc locũ ardenter deſiderabat ꝓpheta cũ di-

Pſal.131.a. ceret: Si dedero ſomnũ oculis meis & palpebris meis dormitationẽ, & requiẽ tꝑi-

Pſal.54.b. bus meis donec inueniã locum dño. Huc ẽt uolare cupiens, q̃s, inq̃t, dabit mihi pennas ſicut colũbæ, & uolabo et requieſcã? Iam uero ſi q̃ratur de caſtelli huius habitatoribus q̃s cibus ad ſuſtentandũ, qđ munimen ad ꝓtegendũ: quę'ue arma ſuppetant ad repugnandũ, poſſumus ſatis rõnabiliť rñdere, ꝙ quemadmodũ carnalibus carnis oꝑa fuerũt uictus: ita his multo melior cib⁹ ſit fructus ſpũs. Cibus ẽt eoꝝ eſt ut faciant uoluntatẽ patris oĩpotentis. Cibus eoꝝ eſt uerbũ Dei, quo paſcunᷣ oẽs ſancti, tam hoĩes q̃ angeli. Vnde ſcriptũ

Deut.8.a. eſt: Nõ in ſolo pane uiuit homo, ſed in om-

Matt 4.a. ni uerbo quod ꝓcedit de ore Dei. Munimentũ eoꝝ eſt (ſicut dictũ eſt) murus con-

Epheſ.6.c. tinentiæ, & antemurale patiẽtiæ. Habent cõtra hoſtes arma quæ deſcribit apl's, loricam iuſtitiæ, ſcutũ fidei, galeam ſalutis, et gladium ſpũs, quod eſt uerbum Dei. Nec quẽquã moueat qđ idem uerbũ dixerim eſſe & cibũ & gladiũ: quaſi ĩpoſſibile uel abſurdũ ſit. In rebus q̃dem materialibus aliud hoc, aliud eſt illud: & alibi q̃riᷣ hoc, alibi illud. In rebus uero ſpũalib⁹ nõ aliud hoc eſt, q̃ illud: nec alibi quæritur hoc, alibi illud, ſed oĩa ſunt nobis in Deo, & eſt Deus oĩa in nobis. Ecce enim in natura rerum q̃d tam diuerſum q̃ panis et lapis? et tamẽ ſi ad intellectum myſticum referas: utrunq idem ſignificat. Nam idem Chriſtus eſt dictus & panis & lapis: panis ſcilicet uiuus: & lapis quẽ reprobauerunt ædificantes. Vtrũq q̃dem eſt per ſignificatio-

Textus. nem, licet neutrum ſit per ꝓprietatẽ. Sed iam reuertamur ad ꝓpoſitum. Intrante Ieſu in hoc caſtellũ, duæ ſorores Martha & Maria, id eſt, operatio & intellectus, excipiunt illum. Excipiunt dixerim: an excipiunᷣ? Sed ſiue hoc ſiue illud dicaᷣ, utrũq ꝓdeſt illis, non Ieſu. Et Ieſus q̃dem cũ ad illas uenit, duo cõfert eis cõgruentia ſingulis: uirtutem & ſapientiã. Virtutem operationi, ſapientiã intellectui. Vnde etiam ab apl'o prædicaᷣ Dei uirtus & Dei ſapiẽtia.

1. Cor.1.d. Sed q̃d eſt, qđ intrãtem eum Martha excipit, diſcurrit, miniſtrat: Maria uerò ſecus pedes ſedens ingreſſi, in eius uerbũ cor ſuſpendit, niſi ꝙ prius eſt actio, poſtea uerò contẽplatio? Quiſq̃s. n. ad intelligentiam ꝑuenire deſiderat, profectò neceſſe eſt ut prius per oĩa bona ſeſe diligẽter exerceat,

Eccleſiaſtici.1.d. ſicut ſcriptũ eſt: Fili cõcupiſcẽs ſapientiã, cõſerua iuſtitiã: et Deus prębebit illã tibi. Et alibi. A mandatis tuis intellexi. Et fide

Pſal.118.n. purgãs corda eoꝝ. Qua fide? Fide ꝑ dile-

Acto.10.r. ctionẽ oꝑante. Habet Martha (dũ agit) formã bene oꝑantis, Maria uerò ſpeciem exprimit contẽplationis, dũ ſedet, dum tacet, dũ interpellata non rñdet: ſed tãtum in Dei uerbũ toto mẽtis ſtudio intendit, ac ſolam quam diligit gr̃am diuinę cognitionis cætera reſpuens medullitus haurit: foriſq́ uelut inſenſibilis reddiᷣ, dum intus ad contẽplanda dñi ſui gaudia feliciſſime rapiᷣ. Sine dubio talis eſt illa quæ in canti-

Canti.5.a. cis loq̃tur: Ego dormio, & cor meũ uigilat. Duobus autẽ modis Martha excipit dñm, & duplex ei conuiuium parat, quia duobus modis excluſerat eum. Duo quippe ſunt in operatione quæ nobis Deũ auferũt, flagitia ſcilicet & facinora. Flagitia dicimus. ſ. quæ in nobis, facinora quæ in ꝓximos peccãdo cõmittimus. Item ſunt duo q̃ Deũ reddũt, cõtinentia & beneuolentia: ut. ſ. ex cõtrarijs contraria curẽtur.

Rom.6.d. Hinc. n. ſcriptum eſt: Sicut exhibuiſtis mẽbra ueſtra ſeruire ĩmũditiæ & iniq̃tati ad iniq̃tatẽ, ita & nũc exhibete ea ſeruire iuſtitię in ſanctificationẽ. Dũ ergo parandis

talibus epulis occupaẗ Martha multum
ſatagens pro parte ſua,uult ēt Mariā.i.in-
tellectum & oĩa interiora ſua actioni inſi
ſtere,operiꝗ́ ſuo perficiendo opam dare.
Itaꝗ conquerit̃ de ſorore qđ ab ea nō ad
iuuet̃, nō tñ ad ipſam,ſed potius ad dñm
Textus. querelā dirigens. Dñe nō eſt tibi curæ ꝙ
ſoror mea reliquit me ſolā miniſtrare? dic
ergo illi ut me adiuuet. Vbi ſanè aduertē-
da eſt delatio q̃dā, & honoris obſequiũ
erga dominũ:quòd ſcilicet ipſo pręſente
nō ſit auſa Martha euocare Mariā,quin-
ĩmo & apud ipſum querelā depoſuerit,
ipſumꝗ́ dñm uocauerit, in cuius poteſta
te ſit imperare ſorori quicq̃d neceſſe fue-
rit. Non ergo miremur ſi quempiā labo-
rantem & bene operantē aduerſum fra-
trem uacantē murmurare uideamus, q̃a
hoc in euangelio legimus Marthā feciſſe
aduerſus Mariā. Quòd aũt Maria q̃ñꝗ
murmurauerit aduerſus Marthā, eo qđ
eius actionibus implicari uellet, nuſquā
omnino reperitur. Neꝗ.n.utrunꝗ ſimul
agere cōpetenter ſufficeret, & curis.ſ.ex-
terioribus deſeruire, & internis ſapientiæ
Eccleſiaſtici.38.e deſiderijs uacare. De ipſa quippe ſapien-
tia ſcriptum eſt:Et qui minoraẗ actu,per-
cipiet illam.Propterea Maria ſedet,ĩmo-
taꝗ́ manet,nec uult interrumpere ſilentij
quietem,ne iucũdam amittat cōtempla-
tionis dulcedinem: præſertim cum intus
ipſum audiat dominum dicentem: Vaca
Pſal.45.b te & uidete q̃m̃ ego ſum Deus. Hic ſanè
cōſiderandum eſt tria eſſe quæ impediũt
cōtemplationē.Equidem animæ urę ocu
lus,intelligentia eſt. Sicut.n.oculo corpo
ris lux corporea & cætera quæꝗ corpo-
ralia uident̃:ita Deus qui eſt lumen incir-
cũſcriptum, & eius inuiſibilia utcunꝗ in-
tellectu percipiunt̃. Differunt aũt in hoc
exterior & interior oculus,ꝙ exteriori q̃-
dem corporea lux extrinſecus ut uideat
admouetur,iteriori uero creatoris lumen
intrinſecus ut diſcernat infundit̃.Vtrunꝗ
uero oculum tria ſunt quæ ad uidendum
impediũt.Primũ ergo de exteriori atꝗ ui
ſibili diſſerat ratio nr̃a,ut de rebus uiſibili
bus(ordine diſputandi)facilius adſurgat
ad intelligibilia.Pōt ſanè fieri ut ille ſanus
ſit & pateat: ſed q̃m̃ lux exterior ei deſit,
nil uideat.Econtrario fit aliq̃ñ ut præſens
q̃dem ei lux ſit:ſed fortè ſanguine ſeu quo
libet humore concreto turbatus,cernere
minime poſſit. Iterum ſolet plerunꝗ con
tingere ut neutrum deſit ei nec lux nec ſa-
lus, ſed tñ aliqua pulueris iniectione lędа
tur,quo fit ut eius acies retundaẗ. Sunt er
go tria quæ hunc oculũ impediunt,tene-
bre,humor cōcretus,puluis iniectus.Hęc
ipſa ſunt etiam q̃bus iterior oculus impe-
ditur, ſed alia noĩa ſortiunt̃. Nam qđ hic
tenebrę,ibi peccata dicunt̃.Ipſa uero pec
cata cōfluunt in memoriā quaſi in quan-
dam ſentinam:et hic eſt ille humor cōcre
tus. Qđ autem hic puluis dicit̃,hoc ibi cu
ra terrenoꝝ actuum nuncupaẗ. Hæc igit̃
tria ſunt quæ oculum intelligentiæ cōfun
dunt, atꝗ à cōtemplatione ueri luminis
excludunt: tenebræ.ſ.pctōꝝ: recordatio
eorundem pctōꝝ: cura terrenoꝝ actuũ.
Primo illo morbo turbatum ſe plāgebat
ꝓpheta cum diceret: Dereliq̃t me uirtus Pſal.37.
mea: & lumē oculoꝝ meoꝝ & ipſum nō
eſt mecum. Cum.n.luce iuſtitiæ deſtitui-
mur, nil aliud q̃ peccatoꝝ noſtroꝝ tene
bras ĩuenimus.Item ſecũdo ſe grauari ſen
tiebat cũ dicebat: Cōuerſus ſum in ærũ- Pſal.31.
na mea dũ configit̃ ſpina:peccatoꝝ.ſ.re-
cordatio.Tertio occupari ſe conqueritur
cum dicit: Quia cinerem tanꝗ panē man Pſal.101.
ducabam. Cinerem.ſ.actionis pro pane
cōtemplationis. Quicunꝗ ergo mentis
oculum diuinæ cōtemplationi uult inten
dere, ꝓfectò neceſſe eſt ut eum prius ab
hoc triplici impedimento ſtudeat purga
re. Quod ſiq̃s facere cōtendat,nouerit cō
tra triplicē morbũ triplex quoꝗ fore re-
mediũ. Nam primus q̃dem per confeſſio
nem,ſecundus per orationē, tertius curaẗ
per quietē. Hoc tertio.i.cura actionis po
terat ab intentione ſua præpediri Maria.
Ideóꝗ miniſtrāte Martha ſedet ipſa, ma
netꝗ́ quieta.Illa igit̃ conquerente, & iſta
tacente, audiamus q̃d dñs ꝓ Maria rñde
Textus. rit. Martha, Martha,inquit,ſolicita es, &
turbaris erga pulrima.Erga plurima q̃dē
turbaris,dum & tibi cōtinentiam, & ꝓxi
mis paras neceſſitatis impēſam. Nam ut

continentiā habeas,ſolicita es uigilare,ie
iunare,corpus tuum caſtigare. Vt cęteris
præſtes, inſtas operi,ut habeas unde tri-
buas neceſſitatē patienti. Porrò erga hæc
plurima turbaris, ſed unũ eſt neceſſariũ.
Niſi.n.opus tuum in unitate feceris, Deo
qui unus eſt, acceptũ (teſte ipſo) ꝓfectò
Pſal.13.a nō erit.Scriptũ quippe eſt. Non eſt qui fa
Ioan.5.a ciat bonũ,non eſt uſꝗ ad unum.Hinc eſt
ꝙ in illa piſcina mouebatur aqua, & ſana
Luc.17.d baẗ unus.Hinc eſt ꝙ decem leproſis mũ-
datis, unus regreſſus eſt cũ magna uoce
magnificans Deũ.Cui etiam dñs cæteris
reprobatis,teſtimoniũ laudis aſcribit di-
cens:Nónne decem mũdati ſunt, & nouē
ubi ſunt? Nō eſt ĩuentus qui rediret & da
ret gloriam Deo, niſi hic alienigena. Pau
1.Cor.9.d lus quoꝗ ait: Omnes q̃dem currunt, ſed
unus accipit brauiũ.His itaꝗ & alijs quā
plurimis ſcripturaꝝ eloquijs ꝑſpicue do-
cemur q̃ unitas ꝓbabilis ſit,maximè aũt
ex præſenti loco ubi dñs ait: Porrò unum
eſt neceſſariũ. Sed ſciendũ ꝙ alia eſt uni-
tas ſanctoꝝ,quam ex ſcriptutis iam com
mendauimus.Alia eſt facinoroſoꝝ, quæ
nihilominus ex eiſdē ſcripturis oſtēdit̃ &
Pſal.2.a improbaẗ.De hac.n.ſcriptum eſt:Aſtite-
runt reges terræ, & principes cōuenerũt
in unum aduerſus dñm & aduerſus Chri
Matt.22.b ſtum eius.De hac iteꝝ euāgeliſta:Abeun
tes phariſęi cōſilium inierunt ut caperent
Ioan.11.f Ieſum in ſermone.Et iteꝝ:Collegerũt pō
tifices & phariſęi cōcilium. Vt q̃d hoc? Si
cut Ioannes teſtaẗ,ut interficerent Ieſum.
Quàm uero ꝑtinax ſit iſta reproboꝝ uni-
tas,docet ipſe dñs qui de corpore diabo-
Iob.41. li ad beatum Iob loquit̃ dicēs:Corpus il-
lius quaſi ſcuta fuſilia & cōpactum ſqua-
mis ſe prementibus. Vna uni cōiungit̃, &
ne ſpiraculũ q̃dem incedit per eas. Vna al
teri adhęrebit, & tenentes ſe nequaꝗ ſe-
parabunt̃. Talis unitas, imò uero peruer-
ſitas ſolet eē aliquoꝝ fratrũ tepide ac re-
miſſe conuerſantiũ:q̃bus ſiquid honeſta-
tis,aut inſigne cuiuſquā bonæ conſuetudi
nis ꝑſuadere uelis, prōptiores ſunt maio-
ri diſpēdio,ac difficultate grauiori reſiſte
re,q̃ facili cōpendio aſſequi uellē qđ re-
ctum eſſe cōſtiterit.Peruerſa & execran-
da talis unitas. Hac ergo à cordib⁹ & ſer
monibus noſtris excluſa, illam quę bona
eſt & tantũ bonoꝝ eſt,proſequamur.Et
ipſa q̃dem gemina eſt.Alia eſt.n.quę iuſti
ficat,alia quę glorificat.Illa meritum,iſta
pręmium eſt. Deniꝗ de illa ſcriptum eſt:
Multitudinis credentiũ erat cor unum et Actu.4.f
aĩa una.De hac autem:Qui adhęret dño,
unus ſpũs eſt.Et q̃m̃ in futuro magis ſpe- 1.Cor.6.d
rāda eſt(res eſt.n.futuri tp̃is magis quàm
pñtis)eam interim omittamus, & à Deo
ſperemus potius quā tractemus.Illam ue
rò quæ iuſtificat, quę etiā nunc potiſſimũ
neceſſaria eſt, in uſum noſtri op̃is aſſuma
mus. Ipſa eſt.n.decus ſuauitatis,quā dul-
cedine ſacra ĩſonat pſalmiſta:Ecce q̃ bo- Pſal.132.a
num & q̃ iucundum, habitare fratres in
unũ. Cuius unitatis cum deſcripſiſſet ſer-
mo ꝓpheticus pulchritudinē, eius etiam
non tacuit utilitatē: q̃m̃ illic,inquiēs,man
dauit dñs bñdictionem et uitam.hic.ſ.be
nedictionem, & in futuro ſeculo uitā ęter
nam. Ipſa eſt,inquam,unitas quam ſum-
ma diligentia obſeruandam tradidit apo
ſtolus,dicens: Soliciti ſeruare unitatē ſpi-
ritus in uinculo pacis. Seruatur autē hoc Epheſ.4.a
unitatis bonũ duobus modis ab his qui
curam gerunt ſeruandi.Debet quiſꝗ per
fectus unitatē habere ad ſeipſum: debet
& ad ꝓximum. Ad ſeipſum per integrita
tem,ad ꝓximum per conformitatē. Om-
nis quippe creatura, & maximè rationa-
lis,debet ſuum principium imitari. Si ergo
Deus noſter unus eſt,dicente Moyſe:Au Deuter.6.
di Iſrael,dñs Deus tuus unus eſt.ſed & il-
le cum ſit unus & idem,atꝗ in ſeipſo per-
fectus,nec ullo indigēs,ineſt ei tamen be-
nignitas erga nos, & amor ex beneuolen
tia in nos ueniens:debemus et nos quiſꝗ
ſibi unus eſſe per integritatem uirtutis, &
unũ cum ꝓximis ꝑ uinculum dilectionis.
Hanc imitationem loquens de charitate
commendat nobis apl̃s Ioannes dicens:
Quia ſicut ille eſt, & nos ſum⁹ in hoc mũ
1.Ioan.4.d do. Sed hanc unitatem, quam quenꝗ ſi-
bijpſi diximus habere debere, tria ſunt
quæ ſolēt impedire:nimietas, puſillanimi
tas,leuitas. Et nimij q̃dem ſunt qui putāt
ſe poſſe qđ non poſſunt; & qđ non acce-

perunt,præſumunt.Quoꝝ ſpeciem tene-
Luce.22.c bat Petrus in paſſione dñi, cum diceret:
Domine,tecum paratus ſum & in carce-
rem & in mortẽ ire.Puſillanimes cõtrarij
ſunt nimijs.Et hoꝝ quocꝫ tenuit imaginẽ
Ibidẽ.5.b. Petrus,cum diceret:Exi à me,quia homo
peccator ſum dñe.Leues ſunt & incõſtã-
tes,qui circũferuntur omni uento doctri-
næ: quibus quod pauloante placuit, nũc
diſplicet:& quod nunc eligunt, poſt pau
lulum reprobant. Sed qd prodeſt hæc ui
tia enumeraſſe,niſi etiam doceamus qui-
bus remedijs ea poſſit quiſcꝫ in ſemetipſo
curare? Perſequamur unitatis inimicos,
nec conuertamur donec deficiant. Igitur
contra nimietatem opponẽda eſt cõſide
ratio ꝓpriæ fragilitatis. Ipſa enim eſt quę
odioſam pręſumptionẽ potiſſimum deij-
cit. Contra puſillanimitatem habẽda eſt
diuinæ fiducia poteſtatis, ut quod tuis ui
ribus non poſſe putas, ex illius adiutorio
poſſis,et cum apoſtolo dicas:Omnia poſ
ſum in eo qui me confortat domino Ieſu
Phili.4.c. Chriſto. Contra leuitatem adhibẽda eſt
conſultatio ſenioris.ſ.ne doctrinis uarijs
& peregrinis abducaris: ſed facias quod
lex diuina præcipit. Interroga patrẽ tuũ,
& annunciabit tibi: maiores tuos, & di-
cent tibi. Diximus de illa unitate quã ha-
bet quiſcꝫ ad ſeipſum, dicamus & de illa
quam habet ad ꝓximũ. Sed illa duobus
modis habetur, dum & nos per dilectio-
nem tendimus in alteꝝ:et alterius quocꝫ
uiciſſim in nobis recipimus affectum. Et
hęc etiam duobus modis impeditur, ob-
ſtinatione & ſuſpicione. Obſtinatio non
permittit nos ad alterius cor ingredi, nec
ſuſpicio patitur credere nos ab alijs ama
ri. Ita fit, ut dum nec nos alium obſtinati
diligimus, nec nos ab alijs diligi ſuſpicio-
ſi putamus: unitas quæ cum proximis ha
benda eſt, impediatur. Verum huic dupli
ci morbo duplex charitas medetur, illa
ſcilicet quæ non ſua quærit, & iterum illa
quæ omnia credit. Habeat obſtinatꝰ cha
ritatem non quærentem quæ ſua ſunt, &
alios diligat. Habeat ſuſpicioſus charita-
tem omnia credentem, et ab alijs ſe diligi
ſine dubio credat.

De beatiſſima uirgine Maria. Sermo.

AVe gratia plena. Nõ in ſola uirgi- Luce.1.
nitate cõſtare poterat gratię ple-
nitudo: necꝫ.n. omnibus eſt de ea
accipere. Felices qui non inquinauerunt ue
ſtimenta ſua, & cum regina noſtra uirgi-
nitatis priuilegio gloriãtur. Sed num unã
tãtum benedictionem habes ô domina?
Et mihi obſecro ut benedicas. Perijt uir-
tus illa à me, non eſt iam uel aſpirare ad il
lam. Cõputrui in ſtercore meo, ut iumen
tum factus ſum. Sed nunqd non erit mihi
etiam aliqd apud te? Non erit ubi poſſim
eſſe tecum: quia iam ſequi nõ ualeo quo-
cuncꝫ ieris? Quærit angelus puellã quam
pręparauit dñs filio dñi mei. Bibit ipſe de
hydria tua, cognata ſibi uirtute delecta-
tus. Sed nunqd non etiam iumentis potũ
tribues? Bibit angelus ꝙ uirum nõ cogno
ſcis: bibant iumenta, quod de humilitate
ſingulr̃ gloriaris. Reſpexit, inquit, dñs hu
militatem ancillæ ſuæ. Nã uirginitas ſine ibidem.
humilitate fortaſſe habet gloriã, ſed non
apud Deũ. Humilia ſemꝑ excelſus reſpi-
cit, qui alta à longe cognoſcit: & humili-
bus dat grãm, qui ſuꝑbis reſiſtit. Sed for-
te ne qdem his duabꝰ metretis plena eſt
hydria tua, capax eſt ipſa quocꝫ tertię me
tretæ, ut iam nõ ſolum hoĩes & iumenta,
ſed ipſe quocꝫ ex ea bibat architriclinus.
Hoc.n. uinum bonũ, qđ ſeruauimus uſcꝫ
adhuc. Haurit miniſter angelus, ut ferat
architriclino, patrẽ dico, q trinitatis prin-
cipiũ, architriclinus merito noĩat̃. Ait ſiq-
dem angelus fœcunditatem eius cõmen-
dans, quę tertia eſt metreta: Qđ ex te na
ſcet̃ ſanctũ, uocabit̃ filius Dei. Ac ſi dicat:
Cũ eo ſolo tibi eſt gñatio iſta cõmunis.

Item de eadem uirgine Maria, de uerbis Apocalypſis beati Ioannis. Sermo.

SIgnũ magnum apparuit in cœlo, Apoc.12.
mulier amicta ſole, et luna ſub pe
dibꝰ eius, & in capite eius corona
ſtellaꝝ duodecim. Vehemẽter qdẽ nobis
dilectiſſimi, uir unus & mulier una nocue
re: ſed grãs deo: ꝑ unũ nihilominus uirum
& mulierẽ unam oĩa reſtaurant̃, nec ſine
magno feruore gratiaꝝ. Necꝫ.n. ſicut de
lictũ, ita & donũ, ſed excedit dãni ęſtima
tionem

tionem bñficij magnitudo. Sic nimirum
prudentiſſimus & clemẽtiſſimus artifex,
qđ quaſſatum fuerat, nõ cõfregit, ſed uti
lius oĩno refecit, ut uidelicet nobis nouũ
formaret Adã ex ueteri, & Euã trãsfunde
ret in Mariam. Et qdem ſufficere poterat
Xp̃s: ſiqdem & nunc oĩs ſufficientia nr̃a
ex eo eſt, ſed nobis bonũ nõ erat eſſe ho-
minẽ ſolũ. Congruũ magis ut adeſſet nr̃ę
reparationi ſexus utercꝫ, quoꝝ corruptio
ni neuter defuiſſet. Fidelis planè & potẽs
mediator Dei & hominũ homo Xp̃s Ie-
ſus, ſed diuinã in eo reuerent̃ hoĩes maie-
ſtatem. Abſorpta uidet̃ in deitatẽ huma-
nitas, non ꝙ mutata ſit ſubſtãtia, ſed affe-
ctio deificata. Nõ ſola illi cãtat̃ miſericor
dia, cantat̃ pariter & iudiciũ: qa etſi didi-
cit ex his quæ paſſus eſt cõpaſſionẽ ut mi
Deut.4.c. ſericors fieret, habet tñ & iudiciariã pote
Heb.12.g. ſtatẽ. Denicꝫ Deus noſter ignis cõſumẽs
eſt. Quidni uereat̃ pctõr accedere, ne quẽ
admodũ fluit cera à facie ignis, ſic pereat
ipſe à facie Dei? Iam itacꝫ ne ipſa mulier
bñdicta in mulieribus uidebit̃ ocioſa: ĩue
niet̃ eqdem locus eius in hac recõciliatio
ne. Opus eſt.n. mediatore ad mediatorẽ
iſtum, nec alter nobis utilior quã Maria.
Crudelis nimirũ Eua, ꝑ quã ſerpens anti-
quus peſtiferũ ẽt ipſi uiro uirus ĩfudit: ſed
fidelis Maria, q̃ ſalutis antidotũ & uiris
& mulieribus ꝓpinauit. Illa.n. miniſtra ſe
ductionis, hęc ꝓpiciationis: illa ſuggeſſit
præuaricationẽ, hęc iniecit redemptionẽ.
Quid ad Mariã accedere trepidet huma
na fragilitas? Nihil auſterũ in ea, nihil ter-
ribile: tota ſuauis eſt, oĩbꝰ offerẽs lac & la
nã. Reuolue diligẽtiꝰ euãgelicę hiſtorię ſe
riẽ uniuerſam, & ſiqd forte ĩcrepatoriũ, ſi
qd durũ, ſiqđ denicꝫ ſignũ uel tenuis ĩdi-
gnationis occurrerit in Maria, de cætero
ſuſpectam habeas, & accedere uerearis.
Qđ ſi (ut uere ſunt) plena magis oĩa pieta
tis & grę, plena manſuetudinis & miſeri-
cordię, q̃ ad eã ꝑtinent ĩueneris, age grãs
ei q talẽ tibi mediatricẽ benigniſſima mi-
ſeratione ꝓuidit, in qua nihil poſſit eſſe ſu
ſpectũ. Denicꝫ oĩbus oĩa facta eſt, ſapien
tibꝰ & ĩſipientibꝰ copioſiſſima charitate
debitricẽ ſe fecit, oĩbꝰ miſericordię ſinum
aperit, ut de plenitudine eius accipiãt unĩ
uerſi: captiuꝰ redẽptionẽ, æger curationẽ,
triſtis cõſolationẽ, pctõr ueniã, iuſtus gra
tiam, angelus lætitiã: denicꝫ tota trinitas
gloriã, filij ꝑſona carnis humanę ſubſtan-
tiã, ut nõ ſit q ſe abſcõdat à calore eiꝰ. Pu-
tás ne ipſa eſt Sole amicta mulier? Eſto ſi
qdẽ ut de pñti eccleſia ĩtelligendũ ꝓphe-
ticę uiſionis ſeries ipſa demonſtret, ſed id
planè nõ incõuenienter Marię uidet̃ attri
buẽdũ. Nimirũ ea eſt q̃ uelut alteꝝ Solẽ
induit ſibi. Quẽadmodũ.n. ille ſuꝑ bonos
& malos indifferenter orit̃, ſic ipſa quocꝫ
ꝓ̃terita non diſcutit merita: ſed oĩbus ſeſe
exorabilẽ, oĩbus clemẽtiſſimã ꝓ̃bet, oĩum
denicꝫ neceſſitates ampliſſimo quodam
miſerat̃ affectu. Nã et defectus oĩs ſub ea,
& qcqd fragilitatis ſeu corruptionis eſt,
excellentiſſima quadã ſublimitate pręcę
teris oĩbꝰ excedit & ſuꝑgredit̃ creaturis,
ut merito ſub pedibꝰ eius luna eſſe dicat̃.
Alioqn nihil magnũ dixiſſe uidebit̃, ut ſit
luna iſta ſub pedibꝰ eius, quã ſuꝑ oẽs an-
geloꝝ choros, ſuper Cherubim quocꝫ et
Seraphim exaltatã nefas eſt dubitare. So
let aũt luna nõ modo defectũ corruptio-
nis, ſed & ſtultitiã mentis, nõnuncꝫ uero
et eccleſiã huius tꝑis deſignare. Illã qdem
ꝑꝑ mutabilitatem, hanc ſanè ꝑꝑ ſuſceptũ
aliunde ſplendorẽ. Vtracꝫ uero (ut ita di-
xerim) luna ſub Mariæ pedibus congrue
ſatis ponit̃, alio tñ atcꝫ alio modo. Siqdẽ Eccleſiaſtici.27.b.
ſtultus ut luna mutat̃: ſapiens aũt perma-
net ut ſol. In ſole nimirũ & feruor & ſplẽ-
dor ſtabilis, in luna ſolus ſplendor, atcꝫ is
oĩno mutabilis & incertus, q nuncꝫ in eo-
dem ſtatu ꝑmaneat. Iure ergo Maria So
le perhibetur amicta, quę ꝓfundiſſimã di
uinæ ſapientiæ ultra quam credi ualeat,
penetrauit abyſſum: ut quantũ ſine perſo
nali unione creaturę conditio patit̃, luci il
li inacceſſibili uideat̃ ĩmerſa. Illo nimirũ
igne prophetę labia purgant̃, illo igne Se
raphim accenduntur. Longe uero aliter
Maria meruit non uelut ſummatim tãgi,
ſed operiri magis undicꝫ & circunfundi,
& tancꝫ ipſo igne concludi. Candidiſſi-
mus ſanè, ſed & calidiſſimus huius mulie
ris amictus: cuius oĩa tam excellenter ir-

radiata noſcuntur,ut nihil in ea nō dico te
nebroſum,ſed obſcurum ſaltem uel minus
lucidum, ſed ne tepidum qdem aliqd , aut
non feruentiſſimū liceat ſuſpicari.Inſipien-
tia uerò omnis longe ſub pedibus eius eſt,
ut penitus abſit hæc ab inſipientiū mulierꝝ
numero , & collegio uirginum ſatuarum.
Imò uerò & unicus ille ſtultus,& toti⁹ ſtul
titiæ princeps,qui uere mutatus ut luna ſa-
pientiā ꝑdidit in decore ſuo, ſub Marię pe-
dibus conculcatus & cōtritus miſerā pa-
titur ſeruitutē.Nimirū ipſa eſt quondam à
Deo ꝓmiſſa mulier ſerpētis antiqui caput
uirtutis pede contritura,cuius planè calca
neo in multis uerſutijs inſidiatus eſt , ſed ſi-
ne cauſa:ſola.n.contriuit uniuerſam hære
ticam prauitatem . Alius nō de ſubſtantia
carnis ſuæ Chriſtum edidiſſe dogmatiza-
bat,alius paruulum nō peperiſſe, ſed repe
riſſe ſibilabat,alius(uel poſt partū)uiro co
gnitam blaſphemabat,alius Dei matrē au
dire non ſuſtinēs,magnū illud nomē theo-
tocos,ĩpijſſime ſugillabat : ſed cōtriti ſunt
inſidiatores, cōculcati ſupplātatores,con
futati derogatores , & beatā eam dicunt
oēs generationes. Deniq; & cōtinuo ꝑ He
rodem draco inſidiatus eſt parienti, ut na-
ſcentē excipiens filium deuoraret, ꝙ inimi
citiæ eſſent inter ſemen mulieris & draco-
Ioan. 15. a nis.Iam ſi eccleſia lunę magis intelligenda
uideť uocabulo, ꝙ uidelicet nō ex ſe ſplen-
deat,ſed ab eo qui dicit: Sine me nihil pote
ſtis facere : habes mediatricem quam tibi
pauloante cōmendauimus,euidenter exp̄ſ
Apoc. 12. a ſam. Mulier,ĩquit,amicta ſole, & luna ſub
pedib⁹ eius. Amplectamur Marię ueſtigia
frēs mei, & deuotiſſima ſupplicatione bea
tis illi⁹ pedib⁹ ꝓuoluamur. Teneamus eā,
nec dimittamus donec benedixerit nobis.
Potens eſt.n. Nempe uellus eſt mediū ĩter
rorem & areā, mulier inter ſolem & lunā,
Maria inter Xp̄m & eccleſiam cōſtituta.
Sed forte miraris nō tam uellus opertū ro
re,q̄ amictam ſole mulierē. Magna ſiqui-
dem familiaritas , ſed mira oīno uicinitas
ſolis & mulieris. Q̄uo.n.in tam uehemen
ti feruore tam fragilis natura ſubſiſtit? Me
ritò qdem admiraris Moyſes ſancte, et cu
Exo.3.a riosius deſideras intueri. Verūtamen ſolue

calceamēta de pedibus tuis, & inuolucra
pone carnalium cogitationū , ſi accedere
concupiſcis. Vado,inqt, & uidebo uiſio-
nē hanc magnā. Magna planè uiſio, rubus
ardens ſine cōbuſtione, magnū ſignū mu
lier illæſa manens amicta ſole. Non eſt ru-
bi natura,opertum undiq; flāmis,manere
nihilominus incōbuſtum:nō mulieris po-
tentia ut ſuſtineat ſolis amictum . Non eſt Luc.1.
uirtutis humanæ , ſed nec angelicæ qdem,
ſublimior q̄dam neceſſaria eſt . Sp̄us ſan-
ctus,inquit,ſuꝑueniet in te. Et tanq̄ reſpō-
deat illa qm̄ ſpiritus eſt Deus, et Deus no
ſter ignis conſumens eſt . Virtus, ait, non
mea,non tua,ſed altiſſimi obūbrabit tibi.
Nihil itaq; mirum,ſi ſub tali obumbracu-
lo talis ēt à muliere ſuſtineať amictus. Mu
lier,inquit,amicta ſole: planè amicta lumi
ne tanq̄ ueſtimento . Non percipit forte
carnalis,nimirum ſp̄uale eſt,ſtultitia illi ui
deť . Non ſic uidebatur apoſtolo qui dice Roma.
bat:Induimini dn̄m Ieſum Xp̄m . Quàm
familiaris ei facta es dn̄a,q̄ proxima,imò
quā intima fieri meruiſti, quantam inueni
ſti gr̄am apud Deum? In te manet,et tu in
eo: & ueſtis eum, & ueſtiris ab eo . Veſtis
eum ſubſtantia carnis, & ueſtit ille te glo-
ria ſuæ maieſtatis. Veſtis ſolē nube, & ſole
ipſa ueſtiris . Nouū.n.fecit dn̄s ſuꝑ terrā, Hiere.
ut mulier circūdaret uirū,nec aliū q̄ xp̄m,
de quo diciť: Ecce uir Oriēs nomen eius.
Nouū quoq; fecit in cœlo ut mulier ſole Zach.6.
appęret amicta. Deniq; & coronauit eū,
et uiciſſim ab eo meruit corōari. Egredimi Canti.
ni filię Sion, & uidete regē Salomonē ĩ dia
demate quo coronauit eū mater ſua. Verū
hoc aliâs. Interim ſanè ĩgredimini magis,
& uidete reginā in diademate quo corona
uit eā filius ſuus. In capite,inqt,ei⁹ corona
ſtellarꝝ duodecim. Dignū planè ſtellis co Textū
ronari caput,qđ de ĩpis lōge clari⁹ micās,
ornet eas poti⁹ q̄ orneť ab eis. Quidni co
ronēt ſydera quā ſol ueſtit? Sicut dies uer-
ni circūdabāt eā flores roſarꝝ, & lilia con
ualliū. Nimirū lęua ſp̄oſi ſub capite ei⁹, &
iam dextera illius amplexať eā. Quis illas
ęſtimet gēmas? Quis ſtellas noīet quibus
Marię regiū diadema cōpactū eſt? Supra
hoīem eſt coronę huius rōnem exponere,

ſndicare compoſitionem. Nos tn̄ pro mo
dulo noſtræ exiguitatis abſtinētes à peri-
culoſo ſcrutinio ſecretorꝝ,nō ĩcōgrue for-
ſitan duodecim ſtellas iſtas , duodecim
pręrogatiuas gr̄arꝝ intelligere uideamur,
q̄bus Maria ſingul'r adornať. Siqdem in-
uenire eſt in Maria p̄rogatiuas cœli , p̄ro-
gatiuas carnis,p̄rogatiuas cordis, etſi fue
rit ternarius iſte per quaternariū multipli
catus : habem⁹ forte ſtellas duodecim,q-
bus reginæ nr̄æ diadema p̄fulgeat uniuer
ſis. Mihi ſanè ſingularis rutilat fulgor:pri-
mo qdem in Mariæ gn̄atione: ſcđo in an-
gelica uiſitatione : tertio in ſp̄ūs ſuperuen-
tione:quarto in filij Dei inenarrabili cōce-
ptione . Sic et in his quoq; ſydereū planè
irradiat decus , ꝙ uirginitatis primiceria,
ꝙ ſine corruptione fœcunda, ꝙ ſine graua
mine grauida,quòd ſine dolore puerpera.
Nihilominus ēt ſpeciali quodā ſplendore
in Maria coruſcant manſuetudo pudoris,
deuotio humilitatis , magnanimitas cre-
dulitatis,martyriū cordis. Vr̄ę qdem ſedu
litatis erit ſingula quæq; diligentius intue
ri. Nos ĩterim ſatisfeciſſe uidebimur,ſi bre
uiter ea potuerimus demōſtrare. Qđ ergo
ſydereū micat in gn̄atione Mariæ? Planè
qđ ex regibus orta, ꝙ ex ſemine Abrahæ,
ꝙ generoſa ex ſtirpe Dauid. Si id parū ui-
deť , adde ꝙ generationi illi ob ſingulare
priuilegiū ſanctitatis diuinitus noſciť eſſe
cōceſſa, ꝙ longe antè eiſdē patribus cœli-
tus repromiſſa, ꝙ myſticis p̄figurata mi-
raculis , ꝙ oraculis p̄nunciata ꝓpheticis.
Hanc.n.ſacerdotalis uirga dū ſine radice
floruit: hanc Gedeonis uellus dum in me-
dio ſiccæ areæ maduit,hanc in Ezechielis
uiſiōe Oriētalis porta q̄ nulli unq̄ patuit
p̄ſignabat . Hāc deniq; præ cęteris Eſaias
nūc uirgā de radice Ieſſe orituram ꝓmitte
bat,nūc euidētius uirginē pariturā. Meri-
tò ſignū hoc magnum in cœlo apparuiſſe
ſcribiť,qđ tanto ante de cœlo noſciť fuiſſe
Eſa.7.c ꝓmiſſum. Dn̄s ait:Ipſe dabit uobis ſignū.
Ecce uirgo cōcipiet . Magnum ꝑfectò ſi-
gnū dedit:qa & magnus ipſe q dedit. Hu
ius ergo pręrogatiuæ fulgor , quorꝝ nō ue
hemēter reuerberat aciē oculorꝝ? Iam ĩ eo
qđ tam reuerēter atq; officioſiſſimè ab

archāgelo ſalutata eſt , ut iam in regali ſo-
lio ſupra oēs cœleſtiū ordines regionum
exaltatā cernere uidereť , & paulo minus
adoraturus fœminā,qui ſolebat ab hoīb⁹
hactenus æquanimiter adorari, excellen
tiſſimū nobis uirginis nr̄æ meritū, & ſin-
gularis gr̄a cōmendať. Nihilominus ful-
get ēt nouus ille conceptionis modus, ut
non in iniq̄tate, quēadmodū cæteræ oēs,
ſed ſuꝑueniente ſp̄ū ſancto ſola,et de ſola
ſanctificatione Maria cōciperet. Nā ꝙ ue
rum Deū, & Dei filiū genuit, ut idem ipſe
Dei atq; hoīs filius unus oīno Deus et ho
mo ꝓdiret ex Maria, abyſſus eſt luminis,
nec facile dixerim ꝙ uel angelicus oculus
ad huins fulgoris uehementiā nō caliget.
De cętero ſanè & uirginitatē carnis, & ꝓ
poſitū uirginitatis, & ipſius quoq; ꝓpoſi
ſiti nouitas euidēter illuſtrat : ꝙ uidelicet
in libertate ſp̄ūs legis Moſaicæ decreta
trāſcēdēs, illibatā Deo corporis ſimul &
ſp̄ūs ſanctimoniā uouit. Probat.n. ꝓpoſi-
ti inuiolabile fundamentū, ꝙ tam cōſtan
ter ꝓmittenti filiū angelo rn̄dit : Q̄uo fiet
fiet iſtud,qm̄ uirū nō cognoſco? Forte.n.
ꝓpterea primo turbata ē in ſermone ei⁹,
& cogitabat qualis eſſet iſta ſalutatio, ꝙ
bn̄dictā ſeſe audiſſet ĩ mulierib⁹,q̄ nimirū
bn̄dici ĩ uirginib⁹ ſemꝑ optabat. Et extūc
qdē cogitabat qualis eēt iſta bn̄dictio, ꝙ
iā uidereť eē ſuſpecta. Vbi uero in ꝓmiſſio
ne filij manifeſtū uirginitatis ꝑiculū uide-
bať,nō potuit ultra diſſimulare quin dice
ret: Q̄uo fiet iſtud,qm̄ uirū nō cognoſco?
Meritò ꝓinde & illā meruit bn̄dictionē,
& hāc nō amiſit:ut longe gl'ioſior fiat, &
uirginitas ex fœcūditate, & ex uirginita-
te fœcūditas,ac mutuis ſeſe radijs illuſtra
re hęc duo ſydera uideanť. Magnū.n. uir-
ginē eē,ſed uirginē matrē eē lōge ampli⁹ ꝑ
oēm modū. Iure ēt illud moleſtiſſimum tę
diū quo reliq̄ oēs grauidę mulieres labo-
rare noſcunť , ſola nō ſenſit,q̄ ſola ſine libi
dinoſa uoluptate cōcepit. Vn̄ & ĩ ipo ſuæ
cōceptiōis initio, qn̄ potiſſimū cęterę mu
lieres miſerabili⁹ affliguntť, Maria tota ala
critate Mōtana cōſcēdit, ut Eliſabeth mi
niſtraret. Sed et aſcēdit bethleē iminēte iā
ꝑtu,portās p̄tioſiſſimū illđ depoſitū,por-

tans onus leue, portans à quo portabať.
Sic & in partu ꝙ̃ lucidũ eſt ꝙ noua exul-
tatione nouã edidit ꝓlem, ſola inter mu-
lieres à cõmuni maledicto & dolore par
turientiũ aliena? Si reꝝ pretia de raritate
pẽſamus, nihil his põt rarius ĩueniri. Siqui
dem in oĩbus iſtis, Nec primã ſimilẽ uiſa
eſt, nec habere ſequentẽ, Et qbus nos ſi ea
fideľr ĩtuemur, ſine dubio admirationẽ cõ
cipimus, ſed uenerationẽ, ſed deuotionẽ,
ſed conſolationẽ. Cæteꝝ q̃ reſtãt adhuc,
& imitationẽ reqrunt. Nõ eſt nobis ante
ortũ tam multifarie multiſqꝫ modis pro-
mitti diuinitus, cœlitus p̃nunciari: ſed nec
ab archãgelo Gabriele tã nouæ ſalutatio
nis obſequijs honorari. Minus aũt cętera
duo cõmunicat nobis, planè ſecretũ ſuũ
Matt. 1. c ſibi. Sola.n. eſt de qua dicit: Qđ in ea natũ
Lucæ. 1. d eſt, de ſpiritu ſancto eſt. ſola cui dicit: Qđ
ex te naſceť ſctm̃, uocabiť filius Dei. Offe
ranť regi uirgines, ſed poſt eã: nã primatũ
ſola uendicat ſibi. Multò magis autẽ ſola
ſine corruptione concepit, ſine grauami-
ne tulit, ſine dolore filiũ parturiuit. Itaqꝫ
nihil hoꝝ à nobis exigiť, ſed exigiť planè
nõnihil. Nunqd. n. ſi defuerit nobis ẽt mã-
ſuetudo pudoris, ſi humilitas cordis, ſi ma
gnanimitas fidei, ſi cõpaſſio mentis: negli
gentiã noſtrã munerũ ſingularitas excuſa
bit? Gratiſſima ſanè gẽma in diademate,
micãs ĩ capite ſtella, rubor in facie hoĩs ue
recundi. An uerò qs putat ꝙ hac caruerit
gr̃a, q̃ gr̃a plena fuit? Pudibũda fuit Ma-
ria: ex euãgelio id ꝓbamꝰ. Vbi. n. aliqñ lo
quax, ubi præſumptuoſa fuiſſe uideť? Fo-
ris ſtabat quærens loqui filio, nec mater-
na authoritate, aut ſermonẽ ĩterrupit, aut
in habitationẽ irruit in qua filius loqueba
tur. In omni deniqꝫ textu quatuor euange
lioꝝ (ſi bene meminimus) non niſi quater
Maria loquens audiť. Primo qdem ad an
gelum, ſed cũ iam ſemel atqꝫ iterũ allocu
tus eam fuiſſet. Secundo ad Eliſabeth, qñ
uox ſalutationis eius Ioãnem exultare fe-
cit in utero, & ea magnificante Mariam,
ipſa magis dñm magnificare curauit. Ter
tio ad filiũ, cũ iam eẽt annoꝝ duodecim,
ꝙ ipſa & pater eiꝰ dolẽtes quæſiſſent eũ.
Quarto ĩn nuptijs ad filiũ & miniſtros. Et
is qdem ſermo certiſſimus index ingenitę
manſuetudinis, & uirginalis uerecundiæ
fuit. Alioꝝ quippe uerecũdiam ſuam re-
putans, ſuſtinere nõ potuit, nõ potuit uini
diſſimulare defectũ. Vbi ſanè ĩcrepata eſt
à filio (tanqꝫ mitis & humilis corde) nec
illi rñdit, nec tñ deſperauit, miniſtros ad-
monens facere qđ diceret eis. Nunqd nõ Lucæ. 2.
ad initio ueniſſe paſtores, & primã oĩum
Mariam inueniſſe leguntur? Inuenerunt, ait
euangeliſta, Mariã & Ioſeph, & ĩfantem
poſitum in p̃ſepio. Sic & Magi quoqꝫ, ſi
recolis, non ſine Maria matre eius puerũ
inuenerũt, & inducẽs in templũ dñi, tem-
pli dñm, multa quidẽ à Symeone audiuit
tam de Deo q̃ꝫ de ſeipſa, ad loquendũ tar
da, uelox ad audiendũ. Et qdẽ Maria con
ſeruabat oĩa uerba hæc conferẽs in corde
ſuo, ſed in his oĩbus neqꝫ de ipſo incarna-
tionis dñicæ ſacr̃o quodcunqꝫ uerbum fe
ciſſe reperies. Vę nobis qui ſpiritum habe
mus in naribus; uæ qui totũ ꝓferimus ſpi Terent.
ritum, qui iuxta illud comici, pleni rimaꝝ eunuch.
effluimus undiqꝫ. Toties deniqꝫ Maria
filiũ audiuit, nõ modo turbis loquentem
in parabolis, ſed & diſcipulis ſeorſum re-
gni Dei myſteria reuelantẽ, uidit miracu
la facientẽ: uidit deinde in cruce pẽdentẽ,
uidit expirantẽ, uidit reſurgentẽ, uidit &
aſcendentẽ, ſed in his oĩbus quoties uere-
cundiſſimæ uirginis, quoties pudiciſſimæ
turturis uox memorať audita? Deniqꝫ le-
gis in actibus apoſtoloꝝ, ꝙ redeuntes à
monte Olíueti unanimiter pſeuerabãt in Actor.
in oratione. Qui? Si forte Maria affuit, no
mineť prima, q̃ ſup oẽs eſt, tam filij p̃roga
tiua, q̃ꝫ ſuę priuilegio ſctĩtatis. Petrꝰ & An
dreas, ait, Iacobus & Ioãnes, et cęteri q ſe
quunť: hi oẽs pſeuerabant unanimiter cũ
mulieribꝰ et Maria mr̃e Ieſu. Itáne & mu
lierũ ſeſe ultimã exhibebat, ut nouiſſima
oĩum poneret? Vere carnales adhuc diſci
puli, qbus necdum ſpũs erat datus, qa Ie-
ſus necdũ fuerat glorificatus, qñ facta eſt
inter illos cõtentio de primatu: cum Ma-
ria quanto maior erat, humiliaret ſe non
modo de omnibus, ſed & præ oĩbus. Me
ritò facta eſt nouiſſima prima, quæ cũ pri
ma eẽt oĩum, ſeſe nouiſſimã faciebat. Me
rito

Meritò facta eſt oĩum dña, quæ ſe oĩum
exhibebat ancillam. Meritò deniqꝫ ſuper
angelos exaltata eſt, quæ & infra uiduas
& pœnitentes, infra eã de qua eiecta fue-
rant ſeptẽ dæmonia, ineffabili ſeſe mã ſue
tudine ĩclinabat. Obſecro uos filioli, ęmu
lamini hanc uirtutẽ: ſi Mariam diligitis, ſi
contenditis ei placere, æmulamini mode
ſtiã eius. nihil. n. tam idoneũ homini, nihil
tam cõgruũ chriſtiano, maximeqꝫ mona
chũ nihil adeo decet. Et quidẽ manifeſta
ſatis in uirgine ex hac ipſa manſuetudine
uirtꝰ humilitatis elucet. Nimiꝝ collacta-
neæ ſunt humilitas & manſuetudo, in eo
Matt. 11. d. cõfœderatæ germanꝰ q dicebat: Diſcite
à me qa mitis ſum et humilis corde. Sicut
enim mater p̃ſumptiõis elatio, ſic mãſue-
tudo uera nõ niſi ex uera humilitate ꝓce-
dit. Nec ĩ ſola tm̃ Marię taciturnitate cõ-
mendať humilitas, ſed euidentius reſonať
Lucæ. 1. d. in ſermone. Audierat: Qđ ex te naſceť ſan
ctũ, uocabiť filius dei. Et nihil aliud q̃ an-
cillã eius ſe eſſe reſpondit. Inde uentũ eſt
ad Eliſabeth, & continuo uirginis gloria
ſingularis eidẽ p ſpũm reuelať. Deniqꝫ &
Ibidem. mirabať pſonã uenientis, dicẽs: Vnde hoc
mihi, ut ueniat mater dñi mei ad me? Cõ-
mendabat & uocẽ ſalutantis adijciẽs. Vt
facta eſt uox ſalutationis tuæ in auribus
meis, exultauit in gaudio infans in utero
meo: & beatificat fidem credẽtis: Beata
(inquiens) quæ credidiſti, qm̃ pficienť in
te quæ dicta ſunt tibi à dño. Magna qdẽ
p̃conia, ſed & deuota humilitas nihil ſibi
paſſa retinere, in eum magis uniuerſa re-
fudit cuius in ſe beneficia laudabanť. Tu
(inquit) magnificas matrem dñi, ſed ma-
gnificat aĩa mea dñm. In uoce mea filium
ꝑhibes exultaſſe in gaudio, ſed exultauit
ſpiritus meus in deo ſalutari meo: & ipſe
quoqꝫ tanqꝫ amicus ſponſi gaudet ad uo
cẽ ſponſi. Beatã eſſe dicis quę credidiſſet:
ſed credulitas et beatitudinis cauſa reſpe
ctus eſt ſupnæ pietatis, ut ex hoc magis
beatã me dicant oẽs generationes, qa an
cillã humilẽ & exiguã reſpexit deus. Ve-
runtamen nũquid putamus fratres, Eliſa
beth ſanctã in eo qđ p ſpũm utiqꝫ loque
bať, erraſſe? Abſit. Beata planè quã reſpe
xit deus, & beata quæ credidit. Hic. n. ma
gnus diuinæ reſpectionis extitit fructus.
Ineffabili ſiquidẽ artificio ſpũs ſupueniẽs
tantæ humilitati magnanimitas tanta in
ſecretario uirginei cordis acceſſit, ut (quẽ
admodũ de integritate & fœcũditate p̃-
diximus, hęc quoqꝫ nihilominus ſunt ſtel
læ ex reſpectu mutuo clariores) ꝙ uideli
cet nec humilitas tanta minuit magnani-
mitatẽ, nec magnanimitas tãta humilita-
tẽ, ſed cũ in ſua ęſtimatione tã humilis eſ-
ſet, nihilominus & in ꝓmiſſionis creduli-
tate magnanimis, ut quæ nihil aliud quã
exiguã ſeſe reputabat ancillã, ad incom-
prehẽſibile hoc myſteriũ, & admirabile
cõmerciũ, ad inſcrutabile ſacr̃m nullate-
nus ſe dubitaret electã, & uerã dei & ho-
minis genitricem crederet mox futuram.
Agit hoc nimiꝝ in cordibus electoꝝ gr̃ę
p̃rogatiua diuinæ, ut eos nec humilitas
puſillanimes faciat, nec magnanimitas
arrogantes, magis aũt cooperenť ſibi, ut
non ſolũ nulla ex magnanimitate ſubin-
tret elatio, ſed hinc maximè ꝓuehať hu-
militas, ut inueniant eo ampliꝰ timorati,
& largitori muneꝝ nõ ĩgrati, ac uiciſſim
ex occaſione humilitatis puſillanimitas
nulla ſurrepat, ſed quo minꝰ de ſua qſqꝫ
uel ĩ minimis p̃ſumere cõſueuit, eo ãplius
ẽt ĩ magnis qbuſqꝫ de diuina uirtute cõfi-
dat. Martyriũ ſanè uirginis (quã nimiꝝ ĩ-
ter ſtellas diadematis eius, ſi meminiſtis,
duodecimã noĩauimus) tã in Symeõis ꝓ-
phetia, q̃ꝫ in ipſa dñicæ paſſionis hiſtoria
cõmẽdať. Poſitꝰ ẽ hic (ait ſanctꝰ ſenex de Luc. 2. e.
paruulo Ieſu) in ſignũ cui contradiceť: &
tuã ipſius aĩam (ad Mariã autẽ dicebat)
ptranſibit gladius. Vere tuã, ô beata mr̃,
aĩam gladius ptranſiuit. Alioquin nõ niſi
eã ptranſiens, carnẽ filij tui penetraret. Et
quidem poſtea q̃ꝫ emiſit ſpũm tuus ille
Ieſus (oĩum quidem, ſed ſpecialiter tuus)
ipſius planè non attigit aĩam crudelis lan
cea quæ ipſius (nec mortuo parcens, cui
nocere non poſſet) aperuit latus, ſed tuã
utiqꝫ aĩam pertranſiuit. Ipſius nimiꝝ aĩa
iam ibi non erat, ſed tua planè inde nequi
bat auelli. Tuam ergo pertranſiuit aĩam
uis doloris, ut plus q̃ꝫ martyrum non im-

merito prædicemus, in qua nimirum cor
poreæ ſenſum paſſionis exceſſerit cõpaſ-
ſionis affectus. An nõ tibi plus ꝗ̃ gladius
fuit ſermo ille (reuera pertranſiens aĩam,
& pertingens uſqꝫ ad diuiſionem animæ
& ſpiritus:) Mulier, ecce filiꝰ tuus? O cõ-
mutationem. Ioannes tibi pro Ieſu tradi-
tur, ſeruus ꝓ domino, diſcipulus pro ma-
giſtro, filius Zebedæi pro filio dei, homo
purus pro deo uero. Quomodo nõ tuam
affectuoſiſſimam animã pertranſiret hęc
auditio, quãdo & noſtra licet ſaxea, licet
ferrea pectora ſola recordatio ſcindit?
Non miremini fratres, ꝙ Maria martyr
in aĩa fuiſſe dicatur. Miretur qui non me-
Rama. 1.d minerit ſe audiſſe Paulum inter maxima
gentium crimina memorãtem ꝙ ſine af-
fectione fuiſſent. Longè id fuit à Marię ui
ſceribus, longè ſit à ſeruulis eius. Sed for-
tè quis dicat: Nunquid non eum pſcierat
moriturum? Et indubitãter. Nunquid nõ
ſperabat continuo reſurrecturum? Et fi-
denter. Super hæc doluit crucifixum? Et
uehementer. Alioquin quiſnam tu frater,
aut unde tibi hæc ſapiẽtia ut mireris plus
Mariam compatientem, quam Marię fi-
lium patientem? Ille etiam mori corpore
potuit, iſta cõmori corde non potuit? Fe-
cit illud charitas qua maiorem nemo ha
buit: fecit & hoc charitas, cui poſt illam
ſimilis altera non fuit. Iam te mater miſe-
ricordiæ per ipſum ſynceriſſimæ tuæ mẽ-
tis affectum, tuis iacens prouoluta pedi-
bus luna, mediatricem ſibi apud ſolem iu
ſtitiæ conſtitutum deuotis ſupplicationi
bus interpellat, ut in lumine tuo uideat lu
men, & ſolis gratiam tuo mereatur obtẽ
tu, quã uerè amauit præ oĩbus, et ornauit
ſtola gloriæ induens, & coronã pulchri-
tudinis ponẽs in capite tuo. Plena es gra
tiarum, plena rore cœleſti, innixa ſup dile
ctum, delitijs afflués. Ciba hodie paupe-
res tuos domina, ipſi quoqꝫ catelli de mi
cis edant, nec puero Abrahæ tantum, ſed
& camelis potum tribuas de ſupereffluẽ
ti hydria tua, quia tu uerè puella es præ-
electa & præparata altiſſimi filio tuo,
qui eſt ſuper omnia benedictus in ſecula.
Amen.

In natiuitate Mariæ de aquæductu. Sermo.

FOecundæ uirginis amplectiť cœ
lũ pſentiã, terra memoriã uenera
tur. Sic nimiꝝ totiꝰ boni illic ex-
hibitio, hic tenuis ꝗdã libatio primitia-
rum: ibi res, & hic nomen. Dñe, inquit, no Pſal. 101.d
men tuũ in ęternũ, & memoriale tuum in
generatione et generationem. Generatio
& generatio, non angeloꝝ profecto, ſed
hoĩum eſt. Vis ſcire quia nomẽ & memo-
riale eius in nobis eſt, pſentia in excelſo?
Sic orabitis, inquit: Pater noſter qui es in Matt. 6.b.
cœlis, ſanctificetur nomen tuum. Fidelis
oratio, cuius ipſa primordia & diuinæ
adoptionis & terrenæ pegrinationis ad-
moneant, ut hoc ſcientes ꝙ quandiu non
ſumus in cœlo pegrinamur à dño, gema-
mus intra noſmetipſos adoptionẽ filioꝝ
expectantes pſentiã utiqꝫ pr̃is. Signãter
ꝓinde & de Chr̃o ꝓpheta loquiť dicẽs:
Spũs ante faciẽ noſtrã Chr̃s dñs, in um-
bra eius uiuemus inter gentes. Nam inter Thre. 4.d.
cœleſtes ꝗdẽ beatitudines non in umbra
uiuiť, ſed potius in ſplendore. In ſplendo- Pſal. 109.a
ribus ſanctoꝝ, inquit, ex utero ante luci-
feꝝ genui te. Veꝝ id quidẽ pr̃. At mater
ſanè eundẽ ipſum in ſplẽdore non genuit,
ſed in umbra, non niſi ea tñ qua obũbra-
uit altiſſimus. Meritò ꝓinde canit eccle-
ſia, nõ illa quidẽ eccleſia ſanctoꝝ quæ in
excelſis & in ſplendore eſt: ſed quæ inte-
rim peregrinať in terris. Sub umbra eius,
ait, quẽ deſiderauerã ſedi, & fructus eius Canti. 2.a
dulcis gutturi meo. Lucẽ ꝗppe meridia-
nã ubi paſcit ſponſus, ſibi petierat indica
ri, ſed repreſſa eſt, & ꝓ plenitudine lumi-
nis umbrã, ꝓ ſatietate interim guſtũ rece
pit. Deniqꝫ non ait, ſub umbra eius quã
deſiderauerã: ſed, ſub umbra eius quẽ de-
ſiderauerã ſedi. Neqꝫ .n. ipſius expetierat
umbrã, ſed ipm̃ ꝑfecto meridiẽ, lumẽ ple
nũ de lumine pleno. Et fructus, ait, dulcis
gutturi meo: ac ſi dicat, guſtui meo. Vſqꝫ-
quo non parcis mihi, nec dimittis me, ut
glutiã ſaliuam meã? Quouſqꝫ manet illa Pſal. 33.
ſentẽtia: Guſtate, & uidete qm̃ ſuauis eſt
dñs? Et ꝗdẽ ſuauis guſtui, & dulcis guttu
ri, ut merito ẽt ſup hoc ſpõſa ꝓruperit in
uocẽ gratiaꝝ actiõis & laudis. Sed quã-
do dicetur: Comedite amici & bibite, &
inebriamini chariſſimi? Iuſti epulenť (ait
Cant. 5.a. Propheta) ſed in conſpectu dei, utiqꝫ non
Pſal. 67.a. in umbra. Et de ſeipſo. Satiabor, ait, cum
Luc. 22.c. apparuerit gloria tua. Sed & dñs ad apo
ſtolos ait: Vos eſtis qui ꝑmanſiſtis mecũ
in tentationibus meis, & ego diſpono uo
bis ſicut diſpoſuit mihi pr̃ meus regnum,
ut edatis & bibatis ſup mẽſam meã. Sed
ubi? In regno meo, inquit. Beatus planè
ꝗ manducabit panẽ in regno dei. Sanctifi
ceť itaqꝫ nomẽ tuũ: ꝑ qđ utcunqꝫ interim
in nobis es dñe ꝑ fidẽ in cordibꝰ habitãs,
qm̃ nomen tuũ iam inuocatũ eſt ſup nos.
Roma. 6.d Adueniat regnũ tuũ. Veniat utiqꝫ qđ ꝑfe
ctũ eſt, & euacueť qđ eſt ex parte. Habe
tis (ait Apoſtolus) fructũ ueſtrũ in ſancti-
ficationẽ, finẽ uerò uitã æternã. Vita ęter-
na fons indeficiens, qui uniuerſam irrigat
ſupficiem paradiſi. Nec modo irrigat, ſed
inebriat, fons hortoꝝ, puteꝰ aquaꝝ uiuẽ
tiũ quæ fluunt impetu de Libano: & flu-
Coloſ. 3. minis impetus lætificat ciuitatẽ dei. Quis
uerò fons uitæ, niſi Chriſtꝰ dñs? Cũ Chri
ſtus (inquit) apparuerit uita noſtra: tunc
& uos apparebitis cũ ipſo in gloria. Sanè
ipſa ſeſe plenitudo exinaniuit, ut fieret no
bis iuſtitia & ſanctificatio & remiſſio,
necdũ apparens uita, aut gloria, aut bea-
titudo. Deriuatus eſt fons uſqꝫ ad nos, in
Prouer. 5. plateis deriuatæ ſunt aquę, licet nõ bibat
alienus ex eis. Deſcendit ꝑ aquæductum
uena illa cœleſtis, non tñ fontis exhibens
copiã, ſed ſtillicidia gr̃ę arentibus cordi-
bus noſtris infundens, alijs ꝗdẽ plus, alijs
quidẽ minus. Plenus equidẽ aquęductus,
ut accipiant cęteri de plenitudine, ſed nõ
plenitudinẽ ipſam. Aduertiſtis iam, ni fal
lor, quẽ uelim dicere aquęductũ qui ple-
nitudinẽ fontis ipſius de corde pr̃is exci-
piens, nobis edidit illũ, ſed ſi non ꝓut eſt,
ꝓut capere poteramꝰ. Noſtis .n. cui dictũ
ſit: Aue gratia plena. An uero inueniri po
tuiſſe miramur unde talis ac tantus fieret
aq̃ductus, cuius nimiꝝ ſummitas inſtar
ꝑfecto ſcalę illius quam uidit patriarcha
Gene. 28. Iacob, cœlos tangere, imò & tranſcẽdere
cœlos, ut uiuidiſſimũ illũ aquaꝝ quæ ſup
cœlos ſunt, poſſet attingere fõtẽ? Miraba
tur & Salomon, et uelut deſperãti ſimilis
aiebat: Mulierẽ fortẽ quis inueniet? Nimi Prou. 31.b.
rũ ꝑꝑea tanto tp̃e humano generi fluẽta
gratiæ defuerunt, qđ necdũ intercederet
is de quo loqmur tã deſiderabilis aquæ-
ductꝰ. Nec mirabere diutius expectatũ,
ſi recordaris quot annis Noe uir iuſtus in
arcæ fabrica laborauit, in qua paucæ, id
eſt octo aĩæ ſaluæ factę ſunt, idqꝫ ſatis ad
modicũ tp̃s. Sed q̃uo noſter hic aquędu-
ctus fontẽ illũ attigit tã ſublimẽ? Q̃uo pu
tas niſi uehementia deſiderij, niſi feruore
deuotionis, niſi puritate orationis? Sicut
ſcriptũ eſt: Oratio iuſti penetrat cœlos. Eccli. 35.d.
Et quis iuſtus, ſi non Maria iuſta, de qua
ſol iuſtitiæ ortus eſt nobis? Q̃uo ergo illa
inacceſſam attigit maieſtatẽ, niſi pulſan-
do, petendo, q̃rendo? Deniqꝫ & qđ q̃re-
bat, inuenit: cui dictũ eſt: Inueniſti gratiã
apud deũ. Quid? Plena eſt gr̃a, & gratiã
adhuc iuenit? Digna prorſus inuenire qđ
q̃rit, cui ꝓpria non ſufficit plenitudo, nec
ſuo põt eſſe cõtenta bono: ſed queãdmo-
dũ ſcriptũ eſt: Qui bibit me, adhuc ſitiet: Eccli. 24.c
petit ſupeffluentiã, ad ſalutẽ uniuerſitatis.
Spũs ſanctus, ait, ſupueniet in te, & p̃tio-
ſum illud balſamũ tãta tibi copia tãtaqꝫ
plenitudine ĩfluet, ut copioſiſſimè effluat
circunquaqꝫ. Ita eſt, iã ſentimus, iã exhila
ranť facies noſtræ in oleo, iã clamamus:
Oleũ effuſum nomẽ tuũ, memoriale tuũ Cant. 1.a
in generatione & generationẽ. Veꝝ id q-
dẽ non in uanũ, etſi oleũ effundiť, ſed non
perit. Propterea ſiquidẽ & adoleſcẽtulæ,
paruulæ .ſ. aĩæ, ſponſum diligunt, idqꝫ nõ
paꝝ: & unguentũ deſcendens de capite,
non modo barbã, ſed & ipſa ueſtimenti
ora ſuſcepit. Intuere ô homo conſiliũ dei,
agnoſce conſiliũ ſapientiæ, conſiliũ pieta
tis. Cœleſti rore areã rigaturus, totũ uel-
lus prius infudit. Redẽpturus humanum
genus, p̃tiũ uniuerſum contulit in Mariã.
Vt quid hoc? Fortè ut excuſareť Eua ꝑ fi-
liã, & querela uiri aduerſus fœminã dein-
ceps ſopireť. Ne dixeris ultra (ô Adã) mu
lier quã dediſti mihi, dedit mihi de ligno
uetito: dic potiꝰ, Mulier quã dediſti mihi
me cibauit fructu bñdicto. Pijſſimũ ſanè
cõſilium, ſed latet forſitan aliud, nec totũ

hoc eſt. Veꝝ id quidē, ſed paꝝ eſt (ni fal-
lor) deſiderijs ueſtris. Dulcedo lactis eſt,
eliciet forte ſi fortius p̄mimus, & pingue
do butyri. Altius ergo intueamini quãto
deuotionis affectu à nobis eam uoluerit
honorari, qui totius boni plenitudinē po
ſuit in Maria: ut ꝓinde ſiquid ſpei ĩ nobis
eſt, ſiquid gr̃æ, ſiquid ſalutis, ab ea noue
rimus redũdare, q̃ aſcẽdit delitijs afflueſ̃.
Hortus planè deliciaꝝ, quē nõ modo af-
flauerit ueniẽs, ſed & ꝑflauerit ſupueniẽs
auſter ille diuinꝰ, ut undiꝗ fluãt & effluãt
aromata eius, chariſmata. ſ. gratiaꝝ. Tol
le corpus hoc ſolare, qđ illuminat mun-
dũ, ubi dies? Tolle Mariã hãc maris ſtel-
lã, maris utiꝗ magni & ſpatioſi: quid niſi
caligo inuoluens, & umbra mortis, ac dē
ſiſſimæ tenebræ relinquunt̃? Totis ergo
medullis cordiũ, totis p̄cordioꝝ affecti-
bus: et uotis oĩbꝰ Mariã hãc ueneremur,
quia ſic eſt uoluntas eius qui totũ nos ha
bere uoluit ꝑ Mariã. Hæc inquã uolũtas
eius eſt, ſed ꝓ nobis. In oĩbus ſiquidē & ꝑ
oĩa ꝓuidens miſeris, trepidationē noſtrã
ſolat̃, fidē excitat, ſpem roborat, diffiden
tiã abigit, erigit puſillanimitatem. Ad pa
trē uerebaris accedere: ſolo auditu territꝰ
ad folia fugiebas. Ieſum tibi dedit media
torē. Quid nõ apud talē patrē filius talis
obtineat? Exaudiet utiꝗ ꝓ reuerẽtia ſua:
pater. n. diligit filiũ. An uerò trepidas &
ad ipſum? Frater tuus eſt & caro tua, ten
tatus ꝑ oĩa abſꝗ peccato, ut miſericors
fieret. Hunc tibi fratrē Maria dedit. Sed
forſitan & in ipſo maieſtatē uereare diui
nã, ꝙ licet factus ſit hõ, mãſerit tñ Deus.
Aduocatũ habere uis & ad ip̃m? ad Ma
riã recurre. Pura ſiqdē humanitas in Ma-
ria, non modo pura ab oĩ contaminatio-
ne, ſed & pura ſingularitate naturæ. Nec
dubius dixerim, exaudiet & ipſa ꝓ reue-
rentia ſua. Exaudiet utiꝗ matrē filius, &
exaudiet filiũ pater. Filioli, hæc peccato-
rũ ſcala, hęc mea maxima fiducia eſt, hęc
tota ratio ſpei meę. Quid enim? Põt ne fi-
lius aut repellere, aut ſuſtinere repulſam,
non audire, aut non audiri filius põt? Neu
trũ planè. Inueniſti (ait angelus) gratiam
apud deum. Feliciter. Semꝑ hæc inueniet

gratiam, & ſola eſt gratia qua egemus.
Prudens uirgo non ſapientiã, ſicut Salo-
mon, non diuitias: non honores, non po-
tentiã, ſed gratiã requirebat. Nimiꝝ ſola
eſt gr̃a qua ſaluamur. Quid nos alia cõcu
piſcimus fratres? Quæramus gratiã, & ꝑ
Mariã q̃ramus: quia qđ quærit, inuenit,
& fruſtrari non põt. Quęramus gratiam,
ſed gratiã apud deũ: nam apud hoĩes gr̃a
fallax. Quærant alij meritũ, nos inuenire
gr̃am ſtudeamus. Quid enim? Nũ gr̃ę eſt
ꝙ hic ſumus? Profecto miſericordiæ dñi
eſt ꝙ non ſumus cõſumpti nos. Qui nos?
Nos periuri, nos adulteri, nos homicidæ,
nos raptores, purgamenta utiꝗ mundi
huius. Conſulite conſcientias ueſtras fra
tres, & uidete ꝗa ubi abundauit delictũ,
ſuꝑabundat & gr̃a. Maria non p̄tendit
meritũ, ſed gratiã q̃rit. Deniꝗ uſꝗ adeo
fidit gr̃æ, & non altũ ſapit, ut ſalutationē
angelicã uereat̃. Maria, inquit, cogitabat
qualis eſſet iſta ſalutatio. Nimiꝝ ſeſe ſalu
tatione angelica reputabat indignam. Et
forſitan talia meditabat̃. Vnde hoc mihi,
ut ueniat angelus dñi mei ad me? Ne ti-
meas Maria, ne mireris angelũ uenientē,
& maior angelo uenit. Ne mireris ange-
lũ dñi, et dñs angeli tecũ. Poſtremo ꝗdni
uideas ãgelũ, cũ iã angelice uiuas? Quid
ni uiſitet angelus uitæ ſociã? Quidni ſalu-
tet ciuē ſanctoꝝ, & domeſticã dei? Ange
lica planè uita uirginitas: & q nõ nubent
neꝗ nubent̃, erunt ſicut angeli dei. Vides
ne ꝙ & hoc nihilominꝰ mõ aquæductus
nr̃ aſcendit ad fontē, nec ſola iã orõne cœ
los penetrat, ſed ẽt incorruptione q̃ ꝓxi-
mũ deo facit, ſicut Sapiens ait: Erat. n. uir Sapi.6.
go ſancta corpore & ſpũ, cui ſpecialiter
eſſet dicere: Conuerſatio nr̃a in cœlis eſt.
Sancta inquã corpore & ſpũ, ne qd forſi
tã ſuꝑ hoc dubites aquæductu. Sublimis
equidē ualde, ſed nihilominꝰ integerrimꝰ
manet. Hortus cõcluſus, fons ſignatus, tē
plum dñi, ſacrariũ ſpũs ſancti. Nec. n. eſt
fatua uirgo, cui non modo oleum eſt, ſed
olei plenitudo in uaſe recõdita. Aſcẽſio-
nes in corde ſuo diſpoſuit, conuerſatione
pariter (ſicuti iam diximus) & oratione
aſcendens. Denique abijt in montana cũ

feſtinatione, & ſalutauit Eliſabeth, & in
miniſterio eius erat quaſi mẽſibus tribus
ut iam tũc poſſet dicere matri mater, qđ
tanto poſt filio dixit filius: Sine modo, ſic
enim decet nos implere oẽm iuſtitiã. Pla
nè montana conſcẽdens, cuius iuſtitia ſi-
cut montes dei. Tertius. n. hic aſcẽſus uir-
ginis fuit, ut funiculus triplex difficilè rũ-
peretur. Feruebat ſiquidē in q̃renda gr̃a
charitas, ſplendebat in carne uirginitas,
humilitas in obſequio eminebat. Etenim
ſi oĩs qui ſe humiliat, exaltabitur: ꝗd hac
Lucæ.1. humilitate ſublimius? Veniſſe eam mira-
bat̃ Eliſabeth, & dicebat: Vnde hoc mihi
ut ueniat mater dñi mei ad me? Sed iam
magis miret̃ ꝙ inſtar utiꝗ filij & ipſa nõ
miniſtrari uenerit, ſed miniſtrare. Meritò
proinde cantor ille diuinus in ipſius admi
Canti 6. d ratione præcinens, aiebat: Quæ eſt iſta q̃
aſcendit ſicut aurora conſurgẽs, pulchra
ut luna, electa ut ſol, terribilis ut caſtroꝝ
acies ordinata? Aſcendit planè ſupra oẽ
humanũ genus, aſcendit uſꝗ ad angelos
ſed & ipſos quoꝗ tranſcẽdit, & cœleſtē
oẽm ſuꝑgreditur creaturã. Nimiꝝ ſupra
angelos hauriat neceſſe eſt, quã refundat
Textus. hoĩbus aquã uiuã. Quõ, inquit, fiet iſtud,
quoniam uiꝝ nõ cognoſco? Verè ſancta
corꝑe & ſpiritu, & integritatē carnis ha-
bens, & propoſitũ integritatis. Reſpon-
Textus. dens aũt angelus, dixit: Sſpũs ſanctus ſu-
perueniet in te, & uirtus altiſſimi obum-
brabit tibi. Ne me interrogaueris, inquit,
ſupra me eſt, & nõ potero ad illud. Spũs
ſanctus, nõ angelus, ſuꝑueniet in te, & uir
tus altiſſimi obũbrabit tibi, non ego. Ne
ſteteris, uel inter angelos uirgo ſancta,
ſublimius aliqd tuo ſibi miniſterio ꝓpi-
nandũ terra ſitiens p̄ſtolat̃. Paululum cũ
ꝑtrãſieris eos, inuenies quē diligit aĩa tua.
Paululũ inquã, non quia non incõparabi
liter ſupereminéat, ſed ꝙ inter eũ et ipſos
mediũ nihil inuenias. Trãſi ergo uirtutes
& dñationes, Cherubim quoꝗ & Sera-
phim, ut ad eũ ꝑuenias de quo uociferan
Eſaiæ.6. tur adinuicē, Sãctus, ſanctus, ſanctus dñs
deus Sabaoth. Qđ. n. ex te naſcet̃ ſanctũ,
uocabit̃ filius dei. Fons ſapiẽtiæ uerbũ pa
tris ĩ excelſis: hoc uerbũ mediãte te caro

fiet: ut qui dicit, Ego in patre, & pr̃ in me: Ioan.14 b
dicat nihilominꝰ, ꝗa ego à deo ꝓceſſi & Ioan.1.a.
ueni. In principio inquit erat uerbũ. Iã ſca
tet fons: ſed interim tantũ in ſemetipſo.
Deniꝗ, & uerbũ erat apud deũ: lucē ꝓfe
cto habitãs inacceſſibilē, & dicebat dñs
ab initio: Ego cogito cogitationes pacis,
& nõ afflictionis. Sed penes te eſt cogita Hier.29.c.
tio tua, et ꝗd cogites, nos neſcimus. Quis
enim cognouit ſenſum dñi, aut ꝗs cõſilia
rius eius erat? Deſcẽdit itaꝗ cogitatio pa
cis in opus pacis: Verbũ caro factũ eſt, &
habitat iã in nobis. Habitat planè ꝑ fidē ĩ
cordibꝰ noſtris, habitat in memoria nr̃a,
habitat in cogitatione: ꝗa uſꝗ ad ipſam
deſcẽdit imaginationē. Quid. n. prius co-
gitaret hõ de deo, niſi forſitã idolũ corde
fabricaret̃? Incõprehẽſibilis erat & inac-
ceſſibilis, ĩuiſibilis & inexcogitabilis om
nino. Nunc uerò cõprehẽdi uoluit, uideri
uoluit, cogitari uoluit. Quonã mõ ĩquis?
Nimiꝝ iacẽs in præſepio, in uirginali gre
mio cubans, in monte p̄dicans, in oratio-
ne ꝑnoctans, & in cruce pẽdens, in mor-
te pallẽs, liber inter mortuos, & ĩ inferno
ĩperans: ſeu ẽt tertia die reſurgẽs, & ap̃lis
loca clauoꝝ uictoriæ ſigna demõſtrans,
nouiſſime corã eis cœli ſecreta cõſcẽdẽs.
Quid hoꝝ non uerè, nõ piè, nõ ſanctè co-
gitat̃? Quicꝗd hoꝝ cogito, Deũ cogito,
& ꝑ oĩa eſt deus meus. Hęc ego meditari
dixi ſapiẽtiã, & prudẽtiã iudicaui eructua
re memoriã ſuauitatis: qm̃ ĩ huiuſcemodi
nucleis uirga ſacerdotalis copioſe ꝓdu-
xit, quã in ſuꝑnis hauriens, uberius nobis
Maria refundit. In ſuꝑnis planè, & ultra
angelos: q̃ uerbũ ex ipſo pr̃is corde ſuſce
pit, ut ſcriptũ ē: Dies diei eructat uerbũ.
Vtiꝗ dies pr̃: ſiquidē dies ex die ſalutare
dei. An non ẽt uirgo dies? Et p̄clara. Ruti- Pſal.18.a.
lãs planè dies, q̃ ꝓcedit ſicut aurora con-
ſurgens, pulchra ut luna, electa ut ſol. In-
tuere igit̃ quēadmodum uſꝗ ad angelos
plenitudine gr̃ę, ſupra angelos ſuꝑueniẽ-
te ſpũ ſancto ꝑuenit. Eſt in angelis chari-
tas, ē puritas, eſt humilitas. Quid hoꝝ nõ
enituit in Maria? Sed oſtẽſum ē ſuꝑius, ut
ꝗdē à nobis oſtẽdi potuit, ſupereminẽtiã
ꝓſequamur. Cui enim angeloꝝ aliquan-

do dictū eſt. Spūs ſanctus ſuperueniet in
te, et uirtꝰ altiſſimi obūbrabit tibi: ideoqꝫ
& qđ naſcetur ex te ſanctū, uocabit̃ filius
dei: Deniqꝫ ueritas de terra orta eſt, non
de angelica creatura: nec angelos, ſed ſe-
men Abrahæ apprehēdit. Magnū eſt an
gelo ut miniſter ſit dñi, ſed Maria ſubli-
miꝰ quiddā meruit ut ſit mater. Fœcundi
tas itaqꝫ uirginis ſupereminēs gloria eſt,
tantoqꝫ excellentior angelis facta mune
re ſingulari, quanto differentius præ mini
ſtris nomen matris accepit: hanc inuenit
gratiā plena iā gr̃a, ut charitate feruida,
uirginitate integra, humilitate deuota: fie
ret nihilominus ſine uiri cognitione gra-
uida, ſine muliebri dolore puerpera. Par̃
eſt qđ ex ea natū eſt, ſanctū uocat̃, & eſt
filius dei. De reliquo fratres curandū no-
bis ſummop̃e eſt, ne uerbū qđ de ore pa
tris ad nos egreſſum eſt uirgine mediāte,
uacuū reuertat̃, ſed p̃ eandē nihilominus
uirginē gratiā pro gratia referamus. Eru-
ctemus memoriā, donec p̄ſentiā ſuſpira-
mus, & ſuæ reddant̃ origini fluenta gr̃æ,
ut uberius fluant. Alioqn niſi ad fontē re-
deant, exſiccant̃, & infideles in modico,
qđ maximū eſt accipere non meremur.
Modicū planè memoria ad p̄ſentiā, mo-
dicū ad id qđ cupimus, magnū ad id qđ
meremur: longè infra deſideriū, ſed nihi-
lominus ſupra meritū. Sapienter proinde
ſponſa, & pro hoc modico non modice-
Canti.1.b. gratulat̃. Cum.n.dixiſſet: Indica mihi ubi
paſcas, ubi cubes ī meridie: recipiens exi-
gua pro īmenſis, & pro paſtu meridiano
libans ſacrificiū ueſpertinū, minime tamē
ut ſolet fieri murmurat aut triſtat̃, ſed gra
tias agit, & in oībus ſeſe exhibet deuotio
rē. Nouit.n.ꝙ ſi fidelis fuerit in umbra me
moriæ, lucē p̄ſentię ſine dubio obtinebit.
Itaqꝫ qui reminiſcimini dñi, ne taceatis,
& ne detis ſilentiū ei. Nimiꝝ qui p̄ſentē
habent dñm, exhortatione non indigēt:
Pſal.147.a. & qđ ait Propheta alius: Lauda Hieruſa
lē dñm, lauda deū tuū Sion: cōgratulatio
nis eſt potius q̄ cōmonitionis. Qui ī fide
ambulant, egent admonitione ne taceāt,
& ne dederint ſilentiū ei. Loquit̃.n.& lo-
quit̃ pacē ī plebē ſuā, & ſup̃ ſanctos ſuos,
et in eos qui conuertunt̃ ad cor. Cęterū *Pſal.17.d.*
cū ſancto ſanctus eris, & cū uiro innocen
te innocens eris: & audientē ſeſe audiet,
& loquenti ſibi loquet̃. Alioquin ſilentiū
ei dediſti ſi taceas. Sed unde ſi taceas? A
laude? Ne taceatis, inqt, et ne detis ſilētiū
ei, donec ſtabiliat, & donec ponat Hieru
ſalē laudē in terra. Laus Hieruſalē iucun- *Eſa.62.d.*
da, & decora laudatio. Niſi forte āgelos
ciues Hieruſalē mutuis opinamur laudi-
bus delectari, & decipere de uanitate in
idipſum. Fiat uolūtas tua pr̃ ſicut in cœlo
& in terra, ut laus Hieruſalē ſtabiliat̃ ī ter
ra. Quid.n.mō eſt? Nō q̄rit angelus ab an
gelo gloriā in Hieruſalē, et hō ab hoīe lau
dari cupit in terra? Execranda p̃uerſitas,
ſed eoꝝ ſit q̄ ignorātiā dei habent, q̄ obli
ti ſunt dñi dei ſui. Vos q̄ reminiſcimini do
mini, ne taceatis à laude eiꝰ, donec ſtabi-
liat̃ & p̃ficiat̃ in terra. Eſt.n.ſilentiū irrep̄-
henſibile, imò & laudabile magis. Eſt &
ſermo non bonus. Alioqn non diceret p̄-
pheta bonū eſſe homini p̄ſtolari cū ſilen-
tio ſalutare dei. Bonū ſilentiū à iactantia, *Thren.3.*
bonū à blaſphemia, bonū à murmure &
detractione. Alius.n.ob laboris magnitu
dinē, & pōdus diei exaſperatus, aīo mur-
murat, diiudicat eos qui pro aīa ſua p̃uigi
lant, tanq̄ reddituri uticꝫ rōnē. Clamor ē,
ſed ſupra oē ſilētiū clamor iſte animi ob-
durati ſilere facit (quā audiri nō patitur)
uocē uerbi. Alius puſillanimitate ſpūs in
expectatione deficit, peſſimūqꝫ hoc uer-
bū blaſphemiæ eſt, qđ nec in hoc ſeculo
remittit̃, nec in futuro. Tertius in magnis
ambulat, & in mirabilibus ſup̃ ſe dicēs:
Manus noſtra excelſa, putās ſe aliq̄d eē,
cū nihil ſit. Quid loqueret̃ huic qui loq̄t̃
pacē? Dicit.n. quia diues ſum, & nullius
egeo. Porrò ueritatis ſententia eſt: Vę uo *Lucæ.6.d.*
bis diuitibus, quia habetis hic cōſolatio- *Matth.5.a.*
nē ueſtrā. Contra uerò: Beati, inquit, qui
lugent, qm̄ ipſi conſolabunt̃. Sileat ergo
in nobis lingua maledica, lingua blaſphe
ma, lingua magniloqua: qm̄ bonum eſt ī
hoc triplici ſilentio ſalutare dñi p̄ſtolari,
ut dicas: Loquere domine, quia audit ſer
uus tuꝰ. Eiuſmodi quippe uoces nō ad eū *1.Reg.3.b.*
ſunt, ſed aduerſus eū, ſicut legiſlator mur

murantibus ait: Non.n.contra nos ē mur
Exo.16.b. mur ueſtrū, ſed contra dñm. Ita tñ ab his
taceas ne oīno taceas, ne dederis ſilentiū
ei. Loquere illi contra iactantiā in confeſ
ſiōe, ut obtineas ueniā de p̄terito. Loq̄re
in gratiaꝝ actione cōtra murmurationē,
ut ampliorē inuenias gratiā in p̄ſenti. Lo-
quere in orōne contra diffidentiā, ut cō-
ſequaris & gloriā in futuro. Confitere in-
quam pręterita, & pro p̄ſentibus gratias
age, ac deinceps ora ſtudioſius pro futu-
ris, ut ne ipſe quidē ſileat à remiſſione, ab
īmiſſione, à promiſſiōe. Ne taceas inquā,
ne dederis ſilentiū ei, loquere ut et ipſe lo
quat̃, & dicere poſſis: Dilectus meus mi-
hi, & ego illi. Iucunda uox, et eloquiū dul
ce. Nimiꝝ nō uox murmuris hęc, ſed uox
Pſal.136.a. turturis eſt. Et ne dixeris: Q̄uo cātabimꝰ
Canti.2.c. canticū dñi in terra aliena? nō iā aliena re
Ibidem.d. putabit̃, de qua ſponſus ait: Vox turturis
audita eſt in terra nr̃a. Audierat.n.dicētē:
Capite nobis uulpes paruulas: & fortè
ex eo in uocē exultationis erupit ut dice-
ret: Dilectus meus mihi, & ego illi. Planè
Vox turturis, q̄ tā uiuenti quā mortuo ſin
gulari uticꝫ caſtimonia ſuo cōpari p̄ſeue-
rat, ut eā neqꝫ mors neqꝫ uita à Chr̃i ſepa
ret charitate. Intuere etenim utrūnam ali
quid hunc dilectū auertere potuerit à di-
lecta quo minus ei & peccanti & auerſæ
p̄ſeueraret. Glomeratæ nubes radios ſo-
lis offendere contendebant, ut iniq̄tates
noſtræ ſepararēt inter nos & deū, ſed in-
caluit ſol, et uniuerſa diſſoluit. Alioqn qñ
rediiſſes ad eū, niſi ille tibi p̄ſeueraſſet, ni-
Canti.6.d. ſi clamaſſet: Reuertere, reuertere Sunami
tis, reuertere, reuertere, ut intueamur te?
Eſto ergo illi, et tu nihilominus p̄ſeuerās,
ut nullis ab eo flagellis aut laboribꝰ auer
Matth.11. taris. Luctare cū angelo ne ſuccūbas: q̄a
regnū cœloꝝ uim patit̃, & uiolēti rapiūt
illud. An non lucta, Dilectus meus mihi,
& ego illi? Notā fecit dilectionē ſuā, expe
riat̃ & tuā. In multis.n. tentat te dñs deus
tuꝰ. Declinat ſæpius, auertit faciē, ſed nō
in ira. Probationis iſtud eſt, non reproba
tionis. Suſtinuit te dilectus, ſuſtine tu di-
lectū: ſuſtine, uiriliter age. Non illū uicere
peccata tua, te quoqꝫ ipſius flagella non
ſuperent, & obtinebis benedictionē. Sed
qñ? Cū aurora fuerit, cū aſpirauerit iam
dies, cū ſtabilierit Hieruſalē laudē ī terra.
Ecce, inquit, uir luctabat̃ cum Iacob uſqꝫ *Gene.32.f.*
mane. Auditam fac mihi mane miſericor
diā tuā, quia ſperaui in te dñe. Nō tacebo
nec dabo tibi ſilentiū uſqꝫ mane, utinam
nec ieiuniū. Nimiꝝ dignaris & paſci, ſed
inter lilia. Dilectus meus mihi, & ego illi,
q̄ paſcit̃ inter lilia. Nimiꝝ & ſupra, ſi me-
miniſti, in eodē cantico euidenter expreſ-
ſum eſt, ꝙ floꝝ apparitio turturis comi-
tet̃ auditū. Sed attende ꝙ locū non cibū
indicare uidet̃, nec q̄bus paſcit̃ exprimit,
ſed inter quæ. Fortè.n.non cibo, ſed con-
ſortio paſcit̃ liliorum: nec liliis ueſcit̃, ſed
uerſat̃. Nimiꝝ odore potius q̄ ſapore li-
lia placēt, & uiſui magis ſunt apta q̄ eſui.
Ita ergo paſcitur inter lilia donec aſpiret
dies, & uenuſtati floꝝ fructuū ſuccedat
ubertas. Interim quippe floꝝ nō fructuū
tp̄s eſt, dū in ſpe magis q̄ in re ſumus: &
& per fidē non per ſpeciem ambulantes,
expectatione magis q̄ experientia gratu
lamur. Conſidera deniqꝫ floris teneritudi
nē, & memento uerbi qđ ait Apoſtolus: *2.Cor.4.b.*
Quia habemus theſauꝝ iſtū in uaſis ficti
libus. Quanta.n. uident̃ īminere pericula
floribus? q̄ facilè ſpinaꝝ aculeis liliū p̃fo
rat̃? Meritò proinde canit dilectus: Sicut
liliū inter ſpinas, ſic amica mea īter filias.
An non erat inter ſpinas, qui dicebat: Cū *Pſal.119.b.*
his qui oderunt pacē, erā pacificus? Cæte
rū etſi iuſtus germinat ſicut liliū, ſed non
ad liliū ſponſus paſcit̃, nec in ſingularita-
te cōplacet ſibi. Audi deniqꝫ īter lilia cō-
morantē: Vbi, inquit, duo uel tres congre *Matt.18.c.*
gati fuerint in noīe meo, ibi ſum in medio
eoꝝ. Amat ſemper media Ieſus, diuerti-
cula ſemper & reclinatoria reprobat filiꝰ
hoīs, Dei & hoīum mediator. Dilectus
meus mihi, & ego illi, qui paſcit̃ inter li-
lia. Curemus habere lilia fratres, extirpa
re ſpinas & tribulos, & inſerere lilia feſti
nemus: ſi qñ fortè & ad nos paſcēdus di-
gnet̃ dilectus deſcēdere. Apud Mariam
uticꝫ paſcebat̃, idqꝫ copioſius pro multi-
tudine lilioꝝ. An nō lilia uirginitatis de-
cus, humilitatis inſigne, ſup̃eminētia cha-

ritatis? Erunt tñ & nobis lilia, q̄uis infe-
riora ualde, ſed ne inter hæc quidem dedi
gnabit̃ paſci ſponſus: ſiquidem eas quas
prædiximus actiones gratiarum deuotio
nis hilaritas illuſtrauerit, orationem intē
tionis puritas candidauerit, cōfeſſionem
indulgentia dealbauerit, ſicut ſcriptū eſt:
Eſaiæ.1.e. Si fuerint peccata ueſtra ut coccinum, q̄ſi
nix dealbabunt̃: & ſi fuerint rubra quaſi
uermiculus, uelut lana alba erunt. Cęteꝝ
quicquid illud eſt qđ offerre paras, Ma-
riæ cōmendare memento, ut eodē alueo
ad largitorem grãæ gratia redeat quo in-
fluxit. Necq; .n. impotens erat deus, et ſine
hoc aquęductu infundere grãm ꝑut uel-
let, ſed tibi uehiculum uoluit prouidere.
Fortè .n. manus tuæ, aut ſanguine plenę,
aut infectę muneribus, ꝙ nō eas ab omni
munere excuſſiſti. Ideoq; modicum iſtud
qđ offerre deſideras, gratiſſimis illis et oī
acceptione digniſſimis Mariæ manibus
offerendū tradere cura, ſi nō uis ſuſtinere
repulſam. Nimiꝝ candidiſſima quædam
lilia ſunt, nec cauſabit̃ ille lilioꝝ amator
inter lilia nō inuentū, quicqd illud ſit qđ
inter Mariæ manus inuenerit.

In feſtiuitate ſancti Michaelis *Sermo* I.

A Ngelorum hodie memoria cele-
brat̃, et exigitis debitum ꝓ tanta
ſolēnitate ſermonē. Sed quid de
angelicis ſpiritibus uiles loquant̃ uermi-
culi? Credimus ſanè, et indubitata fide te
nemus diuina eos p̄ſentia, & uiſione bea
tos ſine fine lætari in bonis dñi, quæ ocu
1.Cor.2. lus non uidit, nec auris audiuit, nec in cor
hoīs aſcenderūt. Quid ergo de his homo
loquat̃ hoībus, quæ nec ipſe quidem co-
gitare, nec illi ſaltē audire ſufficiant? Pro-
fecto ſi ex abundantia cordis os loquit̃,
ſileat nihilominus lingua neceſſe eſt ex
inopia cogitationis. Attamen ſi multum
eſt ad nos loqui de ea claritate & gloria
qua ī ſemetipſis, imò ī deo ſuo angeli ſan-
cti noſtris oīno ſupereminēt cordibus: de
ea loquamur quā nobis exhibent grã &
charitate. In ſupernis .n. ſpiritibus nō ſolū
admirabilis dignitas, ſed dignatio ama-
bilis inuenit̃. Dignum eſt proinde fratres
ut gloriā non capientes, tanto magis am-
plectamur miſericordiam, qua nimirum
conſtat nihilominus abundare domeſti-
cos dei, cœli ciues, principes paradiſi. Te
ſtatur deniq; Apoſtolus ipſe qui raptus
uſq; ad tertiū cœlum beatæ illi curiæ me
ruit intereſſe, atq; eius noſſe ſecreta: q̄m
oēs adminiſtratorij ſunt ſpūs, miſſi in mi-
niſterium ꝑꝑ eos qui hęreditatem capiūt
ſalutis. Necq; id cuiq; īcredibile uideatur,
q̄nquidem ipſe quoq; creator & rex an-
geloꝝ uenit non miniſtrari, ſed miniſtra-
re, & aīam ſuam dare pro multis. Vt qd
ergo miniſterium illud angeloꝝ quiſpiā
dedignet̃, in quo pręcedit eos cui in excel
ſis tota cum auiditate & felicitate mini-
ſtrant? Si & hinc dubitas, utiq; qui uidit,
teſtimonium perhibuit: milia, inquiens, Danie.7.
miliū miniſtrabant ei, & decies centena
milia aſſiſtebant ei. Alius quoq; prophe-
ta ad patrem de filio loquens, ait: Minui-
ſti eum paulominus ab angelis. Sic planè Pſal.8.a.
ſic decet ut uincat & humilitate qui ſubli
mitate uincebat, ſitq; tanto minor ange-
lis, quanto inferiori ſeſe miniſterio māci-
pauit: qui tanto excellentior eſt, quanto
differentius præ eis nomen hæreditauit.
Sed quæras fortaſſe in quo minoratus ui
deat̃ ab angelis cū miniſtrare uenit, q̄nq-
dem (ut ſupra meminimus) in miniſteriū
mittuntur & illi? In eo utiq; ꝙ non modo
miniſtrauit, ſed miniſtratus eſt, eratq; unꝰ
& idē q miniſtrabat, & qui miniſtrabat̃.
Meritò proinde ſponſa in Canticis canti
coꝝ: Ecce (inquit) uenit is ſaliens in mon- Canti.2.
tibus, tranſiliens colles. Miniſtrans .n. ſa-
lijt inter angelos, ſed & ipſos tranſilijt mi
niſtratus. Miniſtrant .n. angeli, ſed de alie
no, offerentes deo bona opera nō ſua, ſed
noſtra, ac nobis eius grãm referētes. Vñ
& ſcriptura dicens: Q̄m aſcendit fumus Apoca.8.
aromatum in conſpectu dñi de manu an
geli, ſolicite præmiſit data ei fuiſſe incēſa
multa. Noſtros .n. ſudores non ſuos, no-
ſtras non ſuas lachrymas offerūt deo, no
bis quoq; eius munera referūt, & nō ſua.
Non ſic miniſter ille ſublimior cūctis, ſed
humilior uniuerſis, qui ſemetipſum obtu
lit ſacrificium laudis, qui patri offerens
animam ſuā, nobis miniſtrat uſq; hodie
carnem ſuā. Huius utiq; tanti miniſtri grã
nihil miꝝ ſi dignanter nobis imò & libē-
ter angeli ſancti miniſtrent. Ipſi .n. amant
nos q̄a nos Chrs amauit. Dicit̃ certè uul-
gari quodam prouerbio: Qui me amat,
amat & canē meum. Nos uerò ô beati an
geli catelli ſumos dñi illius quē tanto af-
fectu diligitis, catelli inquā cupientes ſa-
turari de micis quæ cadunt de menſa do
minoꝝ noſtroꝝ, qui eſtis uos. Et hæc di-
xerim fratres, ut ampliorē de cætero erga
beatos angelos fiduciā habeatis, ac ꝓin-
de familiariꝰ in oī neceſſitate ueſtra eoꝝ
inuocetis auxilia: ſed & dignius in eorum
præſentia conuerſari, & magis ac magis
eoꝝ uobis conciliare grãm, captare be-
neuolentiā, exorare clementiā ſtudeatis.
Cuiꝰ rei grã neceſſariū duco alias quoq;
charitati ueſtræ exponere cauſas, q̄ ipſos
beatos angelos ꝓ noſtra infirmitate red
dāt ſolicitos: abſq; ſua ſanè anxietate, ſed
nō abſq; utilitate noſtra, nec ad detrimē-
tum felicitatis ſuæ, ſed ad noſtræ ſalutis
augmentū. Conſtat ſine dubio rationis
ꝑticipes, & capaces beatitudinis huma-
nas aīas angelicæ (ſi dicere id audeamus)
cognatas eē naturę: nec decet uos, ô bea-
ti ſpūs contra legis præceptū dedignari
quā uiſitare debetis ſpeciē ueſtram, licet
in multā (ut ipſi cernitis) deiecta ſit uilita
tē. Sed neq; arbitramur uos ſuperni ciues
ciuitatis ueſtrę excidio delectari, et ruina
muroꝝ quos ſemirutos ipſi uidetis. Cuiꝰ
inſtaurationē ſi deſideratis (ut dignū eſt)
frequenter q̄ſo ante thronū gloriæ uerbū
Pſal.50.d. p̄cis iterate dicentes: Benigne fac dñe in
bona uolūtate tua Siō, ut ædificent̃ muri
Hieruſalē. Si diligitis decorē domus Dei
(imò quia diligitis) experiant̃ zelū ueſtrū
uiui & rationales lapides, qui ſoli in īſtau
rationē eius uobis pñt coædificari. Hic ē
dilectiſſimi funiculꝰ triplex, quo de excel
ſo cœloꝝ habitaculo ad cōſolandos, ad
uiſitandos, ad adiuuādos nos attrahit̃ ſu-
pereminēs charitas angeloꝝ ꝑꝑ deū, ꝑꝑ
nos, ꝑꝑ ſeipſos. Propter Deū utiq;, cuius
tanta erga nos miſericordiæ uiſcera ipſi
quoq; (ut dignū ē) imitant̃. Propter nos,
in quibus nimiꝝ propriā ſimilitudinē mi-
ſerant̃. Propter ſeipſos, quoꝝ ordines in-
ſtaurandos ex nobis toto deſiderio p̄ſto
lant̃. In ore .n. paruuloꝝ q lacte modo ue-
ſcunt̃, & nondū ſolido cibo ꝑficienda eſt
laus illa maieſtatis diuinæ, cuius habētes
primitias angelici ſpūs beata nimiꝝ de-
lectatione fruunt̃: ſed tanto auidius nos
expectant, quanto conſummationis eius
expectatione & expetitione ſolicitant̃.
Quæ cū tñ ita ſint, penſate quanta ēt no-
bis ſolicitudine opꝰ eſt dilectiſſimi, ut di-
gnos nos exhibeamus eoꝝ frequētia, &
eo mō cōuerſemur in cōſpectu angeloꝝ,
ne fortè ſanctos offendamus obtutus. Vę
enim nobis, ſi q̄n ꝓuocati peccatis & ne
gligentijs nr̃is indignos nos iudicauerint
p̄ſentia & uiſitatione ſua, ut iā neceſſe ha-
beamus & nos plangere, & dicere cū ꝓ-
pheta: Amici mei et ꝓximi mei aduerſum Pſal.37.b.
me appropinquauerūt & ſteterunt. Et q
iuxta me erāt de longè ſteterunt, & uim
faciebāt q q̄rebāt aīam meā. Elōgatis ni-
miꝝ eis quoꝝ p̄ſentia ꝓtegere nos, & ꝓ-
pulſare poterat inimicū. Qđ ſi tā neceſſa-
riā habemus familiaritatē dignationis an
gelicæ, cauēda nobis eoꝝ offenſa, & ī his
maximè exercēdū qbus eos nouimꝰ oble
ctari. Sunt .n. plurima q̄ eis placent, & q̄ ī
nobis inuenire delectat: ut eſt ſobrietas,
caſtitas, paupꝑtas uoluntaria, crebri in cœ
lū gemitus, & orōnes cum lachrymis, &
cordis intentione. Attñ ſuꝑ oīa hæc unita
tē & pacē à nobis exigunt angeli pacis.
Quidni maximè delectent̃ in his q̄ formā
quandā ciuitatis ſuæ rep̄ſentāt in nobis,
ut mirent̃ Hieruſalē nouā in terra? Dico
aūt ut q̄uo ciuitatis illius participatio eſt
in idipſum: ſic & nos idipſum ſentiamus,
idipſum dicamus oēs, & non ſint in no-
bis ſchiſmata: ſed magis oēs ſimul unum
corpus ſimus in Chr̃o, ſinguli aūt alter al
teriꝰ mēbra. Ecōtra uerò nihil æquè offen
dit, & ad indignationē ꝓuocat eos, q̄uo
diſſenſiones & ſcādala ſi fortè inueniant̃ ī
nobis. Audiamus ſiquidem qd loquat̃ ad
Corinthios Paulus: Cū .n. ſit inter uos ze- 1.Cor.3.a.
lus & contētio, nōne carnales eſtis, & ſe-
cundū hoīem ābulatis? In epiſtola quoq;
Iudæ apoſtoli legimus ſic: Hi ſunt qui ſe- Iudæ.1.f.

gregãt ſemetipſos,animales ſpiritum nõ
habentes.Videre eſt aĩam hoĩs quemad-
modum uniuerſa corporis membra uiui-
ficet cohærentia ſibi. Separa ergo quod-
uis à iunctura cæteroꝝ,& uide an de cæ-
tero illud uiuificet.Sic eſt oĩs q̃ dicit,ana-
thema Ieſu:qđ nemo dicit loquens in ſpi
ritu dei:quia anathema ſeparatio eſt. Sic
& inquam, oĩs qui ab unitate diuidit̃, ne
dubites quin ab eo receſſerit ſpũs uitæ.
Digne igit̃ contentioſos, & qui ſeparant
ſemetipſos, apoſtoli carnales uocant &
aĩales,ſpũm non habentes. Dicunt ergo
ſancti illi,& beati ſpũs,ubi ſcandala inue
nerint & diſſenſiones:Quid nobis & ge-
nerationi huic ſpũm nõ habenti? Nam ſi
adeſſet ſpũs,per eũ utiq; charitas diffun-
deretur,et unitas non ſcinderet̃. Et dicũt:
Non permaneamus cum hoĩbus iſtis in-
æternum:quia caro ſunt.Quæ.n.conuen-
tio luci ad tenebras? Nos de regno unita
tis & pacis ſumus,et hoĩes iſtos in eandẽ
unitatẽ & pacem ſperabamus eſſe uẽtu-
ros.Nunc aũt qua rõne nobis cohæreant
qui diſſident à ſeipſis? Videtis q̃ cõgruat
huic ſolennitati euangelica lectio,quæ ſic
deterret nos à ſcãdalo paruuloꝝ, q̃nq̃dẽ
tam uehementer angelis diſplicent ſcan-
dala? Qui ſcandalizauerit unum de puſil
Matt.18.a. lis iſtis,duꝝ eſt qđ ſequit̃. Sed iam p̃terit
hora,ad miſſas nobis eũdum eſt.Peto ne
ſit uobis moleſta dilatio, quæ poterit nõ
inutilis fore,ſi capitulum præſens ſermo-
ne altero diligentius proſequamur.

In eadem ſolennitate. Sermo II.

a Vdiſtis fratres euangelicã lectio
nẽ aduerſus eos qui puſillos ſcan
dalizant,ſatis terribiliter intonã
tem.Nemini blandit̃ ueritas,neminẽ pal
pat,nullũ ſeducit,aperte denuncians,q̃m
Væ homini illi per quẽ ſcandalum uenit.
Bonũ erat ei ſi natus nõ fuiſſet homo ille.
Mar.18.c. Natus ſanè denuo,natus ad uitam, natus
de ſpiritu, qui nimiꝝ carne poſtmodum
conſummat̃.Expedit ei(ſiquis eſt)qui ſcã
dala ſuſcitat in hac domo, in hac ſancta
deo placita,& angelis eius admodũ gra
ta ac familiari congregatione, ut ſuſpen-
dat̃ in collo eius mola aſinaria,& ꝓ ſuaui
iugo & leui onere ſaluatoris, graui mole
terrenæ cupiditatis humeris eius impoſi-
ta demergatur in profundũ maris huius,
magni & ſpacioſi manib⁹, qđ eſt ſine du
bio ſeculum nequã. Minus.n. damnabile
erat ei in ſeculo magis perire q̃ in mona-
ſterio. Perire ſiquidẽ neceſſe eſt hoĩem q̃
charitatem non habet,ẽt ſi tradiderit cor
pus ſuũ ita ut ardeat. Et hoc dixerim fra-
tres,non quaſi minus bene de uobis ſen-
tiam,aut regnare uideatur in uobis neq̃ſ-
ſimũ iſtud uitium: ſed ut in ea charitate,
& unanimitate, & pace in qua ſtatis in
dño,ſoliciti ſitis perſeuerare et abundare
magis. Quæ eſt.n.ſpes noſtra, & gaudiũ
noſtrum,& corona gloriæ? Nõne unitas
& unanimitas ueſtra, in qua gaudeo uos
inueniri fraternitatis amatores, & ante
oĩa mutuam in uobiſmetipſis charitatem
habentes,qđ eſt uinculum perfectionis?
Propter qđ obſecro uos, ſic ſtate in dño
chariſſimi.In hoc.n.cognoſcunt oẽs ẽt an
geli ſancti q̃ Chriſti eſtis diſcipuli, ſi dile
ctionem habueritis adinuicem. Deniq; ſi
tenetis memoria quam uobis præcedẽti
ſermone tradidimus triplicem angelicæ
erga nos charitatis & ſolicitudinis cau-
ſam,põt hinc quoq; fraternæ dilectionis
utilitas magnifice cõmendari.Facile ſiq̃-
dem conſiderare eſt homini qui non dili
git proximũ,nullam ex his quas tunc di-
ximus,ſuppetere cauſam.Nunquid enim
Chriſti gratia diligemur ab angelis,ſi de
mutuæ dilectionis inopia cognouerint
nequaq̃ eius nos eſſe diſcipulos?Nunq̃d
diligimur ab eis ꝓꝑ noſipſos.i. ſpiritualis
naturæ ſimilitudine,ſi inuenimur non dili
gere humanæ naturæ noſtræ conſortes:
imò uerò ſi ex eis quæ inter nos ſunt con-
tentionibus,carnales nos magis q̃ ſpiri-
tuales eſſe conſtiterit?Deniq; nũquid di-
ligent nos ꝓꝑ ſeipſos, & futurã de nobis
ciuitatis ſuæ reſtaurationem,ſi(qđ abſit)
unũ quo ſolo uniri & coædificari eis poſ-
ſum⁹,defuerit glutinum charitatis? Q̃ũo
ſperabunt reædificandos de nobis ꝑpe-
tuos ciuitatis illi⁹ muros, ſi cognouerint,
ſi uiderint nos non lapides eſſe uiuos qui
poſſint ĩuicẽ cohærere:ſed magis puluerẽ

quem proĳciat uentus à facie terræ, quẽ
unius uerbi flatus in turbinem excitet, &
ſuſpicioĩs cuiuslibet leuiſſima aura diſper
gãt? Et hæc quidem dixiſſe ſufficiat ꝓ eo
Matt.18.a. qđ ait dñs: Siquis ſcandalizauerit unum
de puſillis iſtis.Credo.n.q̃ maiori ſolici-
tudine deinceps ab hac tam nequiſſima
peſte cauebitis.Iam uerò quẽ nõ moueat
Mat.5.b. qđ ſequitur in euangelio: Si oculus tuus
ſcandalizauerit te, erue eum & cætera.
Nunquid.n. corporalem hunc oculũ mo
nemur eruere, aut unã ex manib⁹ iſtis, ſi-
militer & unum abſcindere pedem? Ab-
ſit à nobis hmõi carnalis oĩno,& nimis ri
diculoſa cogitatio.Sed poſtq̃ ab exterio
ribus ſcandalis deterruit nos ſermo diui-
nus aſpere ſatis, ſicut audiſtis, conſilium
dat quid de eo nobis agẽdum ſit ſcãdalo
qđ interius patimur contrariam inueniẽ-
tes legem in mẽbris noſtris. Ipſe.n. nouit
figmentũ noſtrum, q̃ eiuſmodi ſcandalũ
non tam facilè à nobis ualeat euitari.Por-
rò tripliciter fieri ſcandalum iſtud, quoti
diano nobis noſſe licet experimento. In-
terdũ.n. eſt in nobis ſpiritualis intẽtionis
oculus ſimplex, & qui gratię magis q̃ no
ſter dicendus ſit:ſed ſcandalizat nos ocu
lus noſter,et qui uerè à nobis eſt,dum uo
lũtas noſtra aliam minus caſtã ĩportune
ingerit intentionẽ. Sed habemus iam ſuꝑ
hoc ſalubre cõſilium ſaluatoris: Erue eũ,
Ibidem.1. inquit,et proĳce abs te.Hoc aũt fiet,ſi nõ
conſẽtias,ſi abĳcias,ſi reſiſtas. Simili mo
do de manu ac pede eſt intelligendũ. Cũ
enim bonis opibus intentos, ad alia opa
trahere uoluntas propria conat̃, manus
noſtra eſt quæ ſcãdalizat nos: ſed abſcin
di debet, & proĳci à nobis, ut non ei cõ-
ſentiamus. Sic ẽt proficere in ſancta con-
uerſatione,& aſcendere per gradus ſcalę
quæ Iacob apparuit, ac iuxta qđ ait Pſal
Pſal.83.b. miſta,De uirtute in uirtutẽ ire deſideran-
tes,ſæpius ſcãdalũ patimur à pede quo-
dam puſillanimitatis & negligentiæ nrę,
qui nimiꝝ deſcẽdere magis ac remiſſius
ire conatur:ſed abſcindi eũ neceſſe eſt, ut
pes gratiæ qui ſtat in directo,currere poſ
ſit ſine offenſione, ſine ſcandalo, ſine ĩpe-
dimẽto. Qđ aũt dicit, Bonum nobis eſſe
ad uitam intrare cum uno oculo,aut ma-
nu,aut pede, q̃ duos habentes ire in gehẽ
nam ignis: eos notat qui uoluntatem ſuã,
ſiue bona, ſiue mala ſit, æquè ſequuntur,
& ingrediunt̃ duabus uĳs, nũc bona,nũc
mala ſectantes: ſecundum qđ uariantur
deſideria ſua. Quib⁹ meritò utilius fuerat
gratię in oĩbus inhęrere,& ubi obuiat ꝓ-
pria uoluntas,abſcindere & à ſeipſis abĳ
cere eam.Eſt aũt cum multo tꝑe in abſciſ
ſione propriæ uoluntatis noſtræ exercita
ti aliquatenus eam domamus, ut diſcat
iam non ſuperbire, ſed magis ſine oĩ ſcan
dalo uel contradictione deo ſubiecta ſit
aĩa noſtra, nec iã abĳcere neceſſe ſit ocu-
lum noſtrũ,nempè qui ſimplici adhęrens
oculo factus eſt & ipſe ſimplex,aut certè
iam non alter eſt oculus, ſed unus cũ eo,
Apoſtolo teſte: Q̃m q̃ adhęret dño, unus 1.Cor.6.d.
ſpiritus eſt cũ eo. Qđ aũt de oculo dictũ
eſt, de manu quoq; & pede eodẽ modo
eſt intelligendũ. Cuius.n.uolũtas ex affe-
ctione & cum deſiderio gratiæ cohæret,
ut nec concupiſcat mala agere,nec bona
minora,nec minus bene q̃ gratia ſugge-
rit:hic planè perfectus ẽ uir. Sed pax iſta
potius eſt felicitatis: abſciſſo uerò ſcanda
loꝝ,& tẽtationum uictoria,fortitudinis:
illa,inquam,gloriæ, hæc uirtutis.

In feſtiuitate omnium ſanctorum de lectione euangelica. Sermo I.

f Eſtiuitatem hodiernam ſanctoꝝ
oĩum cum omni deuotiõe dignũ
eſt celebrari.Nimiꝝ ſi magna ui-
detur,& eſt,beati Petri ſolẽnitas,ſeu bea
ti Stephani,aut cuiuslibet cæteroꝝ,quã-
ta iſta eſt,quæ non unius tm̃ eſt, ſed uni-
uerſoꝝ?Veꝝ non ignoratis fratres ſecu-
laribus id moris eſſe,ut diebus feſtis feſti
ua ſibi conuiuia parent: & quanto fuerit
ſolennitas clarior, tanto ſplendidius epu
lentur. Quid ergo? Nõne & his qui con-
uertuntur ad cor,cordis delitiæ ſunt quę-
rendæ,& ſpiritualibus ſpiritualia compa
randa?Propterea iam paratum eſt conui
uium noſtrum fratres, iam cocta ſunt oĩa
et epulandi tempus aduenit.Dignum eſt
enim ut prius anima ſatietur, q̃ hæc por
tio ſine dubitatione, & ſine cõparatione

ſit potior,præſertim cū ſanctoꝝ ſolenni-
tates manifeſtum ſit ad aīas magis ꝙ̄ ad
corpora ꝑtinere: & q̄ aīaꝝ ſunt, aīæ plus
accептent,quippe naturali quadā eis co-
gnatione coniūctæ. Quibus ꝓꝑea quoqꝫ
ſancti iſti cōpatiunt̃ ampliꝰ, ꝓꝑea magis
deſiderant aīaꝝ bona, & plus eaꝝ refe-
ctionibꝰ delectant̃, qm̄ & ipſi ſimiles no
bis fuere paſſibiles: & ipſi peregrinatiōis
huiꝰ & exilij miſerabilis deplorauere mo
leſtias: & ipſi graue huius corporis onus,
& tumultus ſeculi, & tentatione experti
ſunt inimici. Nihil itaqꝫ dubiū qn gratior
eis ſit, & multo acceptabilior illa feſtiui-
tas qua intendit̃ epulis aīaꝝ, ꝙ̄ ſit ea quę
celebrāt̃ à ſecularibus curam carnis perfi
cientibus in deſiderijs uoluptatū. Verun-
tamē unde nobis aīaꝝ panis in terra de-
ſerta, ī loco horroris, & uaſtę ſolitudinis?
Vnde nobis ſub ſole ſpūalis cibus, ubi ni-
hil eſt niſi labor & dolor, & afflictio ſpi-
Matt. 7. a. ritus? Sed ſcio quis dixerit: Petite, & acci
pietis. Et illud: Si uos cū ſitis mali, noſtis
bona data dare filijs ueſtris, quanto ma-
gis pr̃ ueſter cœlſtis è cœlo dabit ſpiritū
bonū petentibus ſe? Nec ignoro ꝙ̄ obni-
xe tota hac nocte & die petieritis mendi
cantes dari uobis panē de cœlo uiuū: non
eū qui corpꝰ corroborat, ſed q cōfirmat
cor hoīs. Nā conuiuas quidē nō auſim di
cere, ſed mendici ſumus p̄benda dei uiuē-
tes. Mēdici, inquā, iacentes ante ianuā re-
gis p̄diuitis, ulceribus pleni, & cupientes
ſaturari: imò et ſuſtētari de micis q̄ cadūt
de menſa dñoꝝ noſtroꝝ, quoꝝ celebra-
mus hodie ſolēnitatē. Nempè delitijs af-
fluunt, & menſurā accipiunt bonam &
confertā, & ſupereffluentē. Confidimus
aūt qm̄ erit q det nobis: chaos. n. magnū
& diſtantia eſt multa nimis inter liberali
tatē & benignitatem dei, & auari diuitis
crudelitatē. Propterea dedit hodie pr̃ nr̃
panē. Patrē. n. miſericordiaꝝ, patrem eſſe
neceſſe eſt ēt miſeroꝝ. Dedit (inquā) no-
bis panē de cœlo, & cibaria in abundan-
tia: quoꝝ utinā ego fidelis coquus, utinā
aīa mea cogna utilis uideat̃. Siquidē ad
p̄paranda fercula ueſtra, tota hac nocte
concaluit cor meū intra me, & in medita
tiōe mea exarſit ignis: ille ſine dubio quē
dñs Ieſus miſit in terrā, & uoluit uehemē
ter accendi. Nā ſpūalē cibū, & coquinā,
& ignē habere neceſſe eſt ſpūalē. Supeſt
iam ut diſtribuā quæ paraui: uos aūt cōſi
derate potius dantē dñm q̄ miniſtrum di
ſtribuentē. Ego. n. quantū in me eſt, nihil
aliud ſum ꝙ̄ conſeruus ueſter, qui uobiſ-
cū pariter & mihi & uobis (ſicut ipſe dñs
nouit) mendico panē de cœlo, & alimo-
niam uitæ. Propterea non ego uobis, ſed
pater ueſter ipſe eſt q dat uobis panē de
cœlo uiuum: ipſe uos paſcit, & operibus,
& ſermonibus, ēt & carne filij ſui, qui eſt
uerè cibus. Nā & de operibus lego: Meꝰ *Ioan. 4.*
cibus eſt ut faciā uoluntatē patris mei: &
de uerbis, Qm̄ non in ſolo pane uiuit hō, *Deute.*
ſed in omni uerbo qđ ꝓcedit de ore dei.
Ergo nunc quidē cibari habemus factis
eius & uerbis, poſt hæc etiā illibatū dñici
corporis ſacr̃m in altaris menſa ſacroſan
cta (ipſo propitio) ꝑcepturi. Legimus in
euangelio hodie, qm̄ uidēs turbas Ieſus,
aſcendit in montē. Prædicantē. n. dñm, de *Mat. 4.*
ciuitatibus & caſtellis populi ſequeban-
tur: quorū ſaluabat aīas, ſanabat corpo-
ra: & adhærebāt ei, affatu pariter & aſpe
ctu illius delectati: cuius nimirū uox ſua-
uis, et facies eius decora, ſicut ſcriptū eſt:
Speciosus forma præ filijs hoīum, diffuſa *Pſal. 44.*
eſt gratia in labijs tuis. Talis eſt quē nos
ſequimur, cui adhæremus, totus deſide-
rabilis, in quē nō ſolum populi, ſed & ipſi
quoqꝫ angeli ſancti deſiderant ꝓſpicere.
Quid uobis ſuauius aponemꝰ? Nimirū
hæ ſunt delitiæ angelorum. Guſtate ꝓin-
de, & uidete qm̄ ſuauis eſt dñs. Et huic
ſuauitati, huic ſapori, huic ſapientiæ quæ
trahit̃ de occultis, oē qđ deſiderat̃, non
ualeat comparari. Quid enim? Miraris in
ſole ſplendorē, in flore pulchritudinem, ī
pane ſaporem, in terra fœcūditatē (Sed à
deo hæc uniuerſa donata ſunt: nec dubiū
quin multo amplius reſeruauerit ſibi, ꝙ̄
dederit creaturis. Iam ne hoc quidem
ocioſum putamus quòd aſcendit in mon
tem, nimirum quod tanto ante prędictū
eſt tāquam à longè clamante propheta:
Super montem excelſum aſcende tu qui *Eſa. 40. b.*
euangelizas

euāgelizas Sion, exalta in fortitudine uo
cē tuā qui euangelizas Hieruſalē. In qua
aſcenſione ſi uos melius non habetis, ego
Acto. 1. a. illud intelligēdū puto qđ in initio Actuū
apoſtoloꝝ beatꝰ Lucas meminit, dicēs:
Primū qdē ſermonē feci de oībꝰ ô Theo-
phile, quæ cœpit Ieſus facere & docere.
Vtiqꝫ non iuxta phariſæoꝝ morē, qui alli
gabant onera grauia & īportabilia, & ī-
ponebāt ea in humeros hoīum, digito au
tē ſuo nolebant ea mouere. An nō bonus
aīæ panis eſt iſte, & plurimū confirmans
cor hoīs? Fiducialiter ſequor te dñe quo-
cunqꝫ ieris, & ſecure incedo uiā manda-
toꝝ tuoꝝ, ſciens ꝙ ꝑ eā p̄ceſſeris ipſe. Se
cure, inquā, uiā mandatoꝝ tuoꝝ curro,
q̄nquidē noui ꝙ à ſummo cœlo egreſſio
tua ad currendā hanc uiā: & occurſus tuꝰ
uſqꝫ ad ſummū eius fuerit ꝑ hanc uiā. Nō
poſſum modo fratres in hūc modū ſingu
la maſticare: uos eſtote aīalia munda &
Prou. 21. c. ruminantia, ut fiat ſicut ſcriptū eſt: The-
ſaurus deſiderabilis requieſcit in ore ſapiē-
tis. Cogit. n. ſuccingere, forſitā & p̄ſcinde
re uerbū, tā breuitas horæ, ꝙ̄ materię ma
Textus. gnitudo. Videns turbas Ieſus aſcendit in
montem. Vidēs miſerationis intuitu, qm̄
erant ſicut oues errantes non habentes
paſtorē. Quid eſt ꝙ priuſqꝫ docere incipe
ret, aſcēdit in montem, niſi ꝙ in hoc ipſo
docuit neceſſe habere p̄dicatores uerbi
dei deſiderijs animi, & conuerſatione ſan
cta ad ſublimia tendere, & uirtutū cōſcē
dere montē? Et cū ſediſſet, acceſſerūt ad
Textus. eū diſcipuli eius. Cū ſediſſet, inquit. Alio-
quin qs ad excelſum illū gigātem poſſet
accedere? Benigniſſimè prorſus īclinauit
ſe, & exinaniuit uſqꝫ ad ſeſſionē, ut dicat
Pſal 138. a. patri: Tu cognouiſti ſeſſionē meā, & re-
ſurrectionē meā. Sedit. n. ut ad eū quē ne
ipſi quidē angeli ſtātē attingere poterāt,
ēt publicani & peccatores accedant: ac-
cedat Maria Magdalene, accedat & la-
tro de cruce. Et cū ſediſſet, acceſſerunt ad
eū diſcipuli eius. Acceſſerunt non tā inceſ
ſu pedū, ꝙ̄ affectu cordis, & imitatione
uirtutū. Bene aūt non turbæ, non qlibet
de populo, ſed diſcipuli acceſſiſſe dicunt̃:
quatenus ſicut teſtamentū uetus datū le
git̃ in monte Syna, ſolo Moyſe aſcēdēte, *Exo. 24. d.*
& populo expectāte deorſum: ſic & mo
do ſuſciperent mōtes pacem populo, &
colles iuſtitiā: et uelut ī tenebris qbuſdā,
& ī occulto diceret̃ apoſtolis, qđ poſtea
dicerent in lumine: & audirēt in aure, qđ
p̄dicarent poſtmodū ſuꝑ tecta. Vnde & *Textus.*
ſequit̃: Et aperiens os ſuum, docebat eos.
Aperuit nunc os ſuū, qui ꝓphetaꝝ prius
aperuerat ora. Hinc ē qđ legit̃ in Pſalmo, *Pſal. 50. d.*
Propheta dicente: Dñe, labia mea apies, *Heb. 1. a.*
& os meū annunciabit laudē tuā. Nunc
aūt qui multifarie multiſqꝫ modis olim
locutus fuerat in ꝓphetis, demū ſuo ipſiꝰ
ore locutus eſt, tanqꝫ ſi diceret: Et qui lo-
quebar, ecce adſum. Beati qui audierunt
loquentē in carne ſapientiā: beati q uerbi
dei uerba quæ ab ipſius ore ꝓceſſerūt, au
dierunt. Veruntn̄ qđ audierunt illi, adhuc
reſeruat̃ nobis: quia & nos audire poſſu-
mus, quanuis nō ab ipſo. Aperiens os ſuū
docebat eos, dicens: Beati pauperes ſpū.
Verè apertū eſt os eius, in quo oēs theſau
ri ſapientiæ & ſcientiæ ſunt reconditi. Et
uerè eius hęc doctrina, q in Apocalypſi lo *Apoc. 21. b.*
quit̃: Ecce noua facio oīa, qui ꝑ ꝓphetam *Pſal. 77. a.*
ante p̄dixerat: Aperiā os meū, eructabo
abſcondita à conſtitutione mundi. Quid
enim tā abſconditū, ꝙ̄ pauꝑtatē eſſe bea
tā? Attamen ueritas loquit̃, quæ nec falli
nec fallere pōt: & ipſa eſt quæ dicit, qm̄
beati pauperes ſpū. Sic uos inſenſati filij
Adā diuitias quęritis, diuitias deſideratis
uſqꝫ adhuc: cū iā beatitudo pauperꝝ diui
nitus cōmendata, p̄dicata mundo, credi-
ta ſit ab hoībus? Quærat eas paganus, q
ſine deo uiuit. Quærat Iudæus, qui terre-
nas ꝓmiſſiones accepit. Sed qua fronte
magis, aut qua mente Chriſtianus diui-
tias quærit, poſtqꝫ Chr̃s beatos eſſe pau
peres p̄dicauit? Quouſqꝫ filij alieni, quo-
uſqꝫ uanitatē loquet̃ os ueſtrū, ut beatum
dicatis populū cui hæc ſunt, hęc uiſibilia,
hæc p̄ſentia: cū filius Dei os ſuū aperiens
locutꝰ ſit ueritatē, beatos eſſe pauperes,
& uę diuitibus? Sed diligenter attende ꝙ
non ſimpliciter pauperes noīat, ꝓꝑ plebe
ios pauꝑes neceſſitate miſerabili, nō lau-
dabili uolūtate. Spero equidē ꝓfuturam

eis apud diuinæ bonitatis miſericordiam
hanc ipſam afflictionis ſuę miſeriã: ſcio tñ
dñm hoc in loco non de hmõi fuiſſe locu
tũ, ſed de his qui poſſunt dicere cũ ꝓphe
Pſal. 53. b. ta. Voluntarie ſacrificabo tibi. Attamen
nec uoluntaria quidẽ pauꝑtas oĩs, laudẽ
habet apud deũ. nã & philoſophi oĩa ſua
reliquiſſe legunt̃, ut expediti mundialib⁹
curis: ſtudio uanitatis poſſent uacare libe
rius, & nolebant cenſu abũdare terreno,
ut abundarent magis in ſenſu ſuo. Hos di
ſcernit qđ dictũ eſt, ſpũ. i. ſpũali uolunta
te. Beati uerò pauperes ſpiritu, ſpirituali
ſcilicet intentione, deſiderio ſpirituali, ꝑꝑ
ſolũ beneplacitũ dei, & aĩarum ſalutem:
qm̃ ipſoꝝ eſt regnum cœloꝝ. Sed quis ẽ
qui ſic loquit̃, qui ſic beatificat pauperes,
et ſic ditat? Putas poterit uerum eſſe? Erit
ſine dubio: ſiquidẽ uerax & potens eſt q
ꝓmittit. Si murmurat inimicus, reſponde
bit̃ ei. An non licet mihi facere qđ uolo?
Nõne oculus tuus nequã eſt, quia ego bo
nus? Si tu iure humiliatus es pro eo ꝙ ad-
uerſum me exaltare te uoluiſti, nõne qui
ſe humiliant ꝑꝑ me, meritò ſunt exaltãdi?
Et uerè fratres, ſi miſerrim⁹ ille è cœlo de-
iectus eſt qm̃ affectauit celſitudinẽ, altitu
dinẽ concupiuit, ſublimitatem ꝑ̃ſumpſit,
nõne conſequens eſt beatos eſſe qui ſpõ-
te ĩ paupertatis humilitatẽ ſeſe deponũt:
et iuxta dñi ꝓmiſſionem ipſoꝝ eſt regnũ
cœloꝝ, qđ perdidit iſte? Et attende q̃ ſa-
pienter ordinauerit ſapientia contra pec-
catũ primũ, remedium primũ opponẽs.
Ac ſi apertius dicat: Vis obtinere cœlum
qđ perdidit ſuperbiens angelus qui con-
fiſus eſt in uirtute ſua, et in multitudine di
uitiaꝝ ſuaꝝ? Paupertatis uilitatẽ ample-
Textus. ctere, & tuũ erit. Sequit̃: Beati mites, qm̃
ipſi poſſidebũt terram. Bene optime. Sic
enim oportebat (cõmẽdata paupertate)
ẽt manſuetudinẽ prædicari: qm̃ relinquẽ-
tibus oĩa, prima ſolet eſſe tentatio de mo
leſtijs corporis, & afflictione carnis inſo-
lita. Quid uerò paupertas proderit, ſi (qđ
abſit) pauper in murmuratione deueniat,
factus exaſperans, & impatiens diſcipli-
næ? Optime quoq; poſt regni ꝓmiſſionẽ
minus aliud regnum uelut in arram dat̃,
ut ſecundum ſcripturam promiſſionẽ ha-
beamus uitæ eius quę nunc eſt, pariter et
futuræ, & de exhibitione præſentium fir- *1. Tim.*
ma ſit expectatio futuroꝝ. Beati mites,
qm̃ ipſi poſſidebunt terram. Hanc ergo
terrã corpus noſtrum intelligo. Qđ ſi poſ
ſidere uult aĩa, ſi regnare deſiderat ſuper
mẽbra ſua, neceſſe eſt ut ſit ipſa mitis, &
ſuperiori ſuo ſubiecta, qm̃ tale inueniet in
ferius ſuũ, qualẽ ſe exhibuerit ſuperiori.
Armat̃. n. creatura ad ulciſcendam ſui in-
iuriam creatoris. Et ideo nouerit aĩa quæ
rebellẽ ſibi inuenit carnẽ ſuã, ſe quoq; mi-
nus ꝙ oporteat ſuꝑioribus poteſtatibus
eſſe ſebiectã. Manſueſcat ipſa, & humilie
tur ſub potenti manu dei altiſſimi, ſubie-
cta ſit deo, & his pariter quibus uice eius
habet obedire prælatis: & continuo cor-
pus ſuũ inueniet obediens & ſubiectum.
Veritas. n. eſt quę loquit̃: Beati mites, qm̃
ipſi poſſidebunt terrã. Et uide ſi nõ aduer
ſus ſecundi peccati uulnus, ſecunda ꝓceſ
ſerit medicina. Prima ſiquidẽ poſt ange-
licæ præuaricationis ruinam Eua pecca-
uit, inquietudine ſpũs agitata, & interdi-
cti dñici iugũ ſuaue & leue onus abijciẽs:
qm̃ expectare noluit ut de manu dñi un-
de iã cætera acceperat, ꝑfectionẽ quoq;
beatitudinis mereret̃, ſed pręripere illam
ſerpentis conſilio attẽtauit. Propter hoc
paradiſum perdidit, terram delitiaꝝ: ꝑꝑ
hoc in ipſo corpore contrariam legẽ inue
nit. Sed iam fortaſſis ad hanc dñi uocem
deſiderio manſuetudinis æſtuas, & con-
quereris ſuꝑ aſperitate cordis tui, & bel-
luinis quibuſdam motibus, atq; indomi-
ta feritate. Attẽde ergo qđ ſequit̃. Beati
qui lugẽt, qm̃ ipſi conſolabuntur. Equum *Text.*
indomitum flagella domant, aĩam imm
tẽ contritio ſpiritus, & aſſiduatis lachry-
marum. Ergo in oĩbus operibus tuis me-
morare nouiſſima tua, mortis horrorem,
iudicij tremẽdum diſcrimẽ, ardẽtis gehẽ-
næ metum ab oculis cordis tui elongari
nullatenus patiaris. Cogita peregrinatio
nis tuæ miſeriam, recogita annos tuos in
amaritudine aĩæ tuæ: cogita uitæ huma-
næ pericula, cogita fragilitatem propriã:
& in huiuſmodi cogitatione ſi perſeue-

raueris: dico tibi, paꝝ ſenties quidqđ fo-
ris uidet̃ eſſe moleſtũ, dum toto corde cir
ca iteriorẽ moleſtiam occuparis. Sed nec
patiet̃ dñs ſine cõſolatione te eſſe, qm̃ pr̃
miſericordiaꝝ eſt, & deus totius conſo-
lationis, & cõplebit̃ omnino qđ ueritas
pollicetur. Beati qui lugent, qm̃ ipſi cõſo
labuntur. Concordat aũt huic ſententiæ,
Eccl'i. 7. a. et illud qđ in Salomone legiſti: Melius ẽ
ire ad domum luctus, ꝙ ad domũ conui-
uij. Propterea beata eſſes Eua, ſi poſt cul-
pam conſolationẽ quęreres lachrymaꝝ,
& conuerſa ad pœnitentiam ueniã citius
obtineres. Nũc aũt miſerrimam quæſiſti
cõſolationẽ de ſimili caſu uiri tui, & uene
no peſſimo, nequiſſimo, uidelicet uitio to
tam infeciſti poſteritatẽ tuam: ut uſq; ho
die perditionẽ alterius, alter ſuã reputet
conſolationẽ. Miſera prorſus Euæ conſo-
latio, & eoꝝ qui miſeriam hanc imitant̃:
ſed beati qui lugent, qm̃ ipſi conſolabun
tur. Veꝝ quid aliud eſt hæc conſolatio, q̃
procedẽs de ſpe uenię gratia deuotionis,
& ſuauiſſima delectatio boni, & guſtus
ſapiẽtiæ licet exiguus, quibus interim be
nignus dñs afflictã refrigerat aĩam? Sed
guſtus ille nihil aliud eſt ꝙ irritamentum
deſiderij, & incentiuum amoris: ſicut ſcri
Eccl'i. 24. c ptum eſt: Qui edunt me, adhuc eſurient:
Textus. & qui bibunt me, adhuc ſitiẽt. Propterea
illico ſubinfert̃. Beati qui eſuriũt & ſitiũt
iuſtitiam, qm̃ ipſi ſaturabunt̃. Qui eſurit,
eſuriat amplius: & qui deſiderat, abundã
tius adhuc deſideret: qm̃ quantumcunq;
deſiderare potuerit, tm̃ ẽ accepturus. Imò
uerò non ſecũdũ imperfectionẽ modũ ue
deſiderij, qm̃ qui donec perfectè habeat,
perfectè deſiderare non põt: ſed nec et ꝑ-
fectè habere donec ꝑfectè deſideret, ſed
menſuram accepturus eſt bonam, & cõ-
fertam, & coagitatã, & ſupereffluentem.
Beati qui eſuriunt et ſitiunt iuſtitiam, qm̃
ipſi ſaturabunt̃. Infirmiori palato cordis,
& aĩæ languenti adhuc dura & inſipida
res uidet̃ eſſe iuſtitia: ſed qui guſtauerũt,
ecce ipſi ſciunt ꝙ beati ſunt qui eſuriunt
illam, qm̃ ipſi ſaturabuntur. O uerè felix
& glorioſa ſatietas, ô ſanctum conuiuiũ,
ô deſiderabiles epulæ: ubi nimiꝝ anxie-
tas nulla, nullum poterit eſſe faſtidiũ, qm̃
ſatietas ſumma, & ſummũ inerit deſide-
rium. Beati qui eſuriunt & ſitiunt iuſtitiã,
qm̃ ipſi ſaturabũtur. Iam uerò hoc uerbũ
aduerſus Adã procedere credo, qui por-
tionẽ quidem aliꝙ uidetur tenuiſſe iuſti-
tiæ, in eo ꝙ mulieri quidẽ compaſſus eſt,
ſed ſi eſuriſſet iuſtitiã, curaſſet ſine dubio
reddere qđ debebat, nõ modo uxori, ſed
multo magis creatori. Debebat. n. uxori
compaſſionẽ utiq; & diſciplinam tanꝙ
inferiori. Caput. n. mulieris uir. Debebat *Epheſ. 5.*
aũt deo obediẽtiam atq; ſubiectionem.
Sed quid putamus fratres, q̃ plurimi uſq;
hodie factum illud grauiter dijudicãt, &
tñ inſipienter imitantur? Indignantur ad-
uerſus Adam ꝙ obedierit uoci uxoris ſuę
pluſꝙ dei, & ipſi quotidie Euam ſuã, car-
nẽ uidelicet audiunt pluſꝙ deum. Fratres
ſi modo pręſentem uideremus Adã in eo
articulo poſitum, aſcendentibus cogita-
tionibus in cor eius, coarctari inter precẽ
uxoris, & præceptum creatoris, nõne cla
maremus aduerſus illum dicentes: Caue
tibi miſer, uide ne feceris, ſeducta eſt mu-
lier, non acquieſcas ei? Vt quid ergo quò
ties apprehendit nos tentatio ſimilis, nõ
ꝑſuademus ſimiliter nobis ipſis? Beati. n.
qui eſuriunt, & ſitiũt iuſtitiam, qm̃ ipſi ſa
turabuntur. Sed quid põt eſſe oĩs iuſtitia
noſtra coràm deo? Nõne iuxta prophetã *Eſa. 64. b.*
uelut pannus menſtruatæ reputabitur: et
ſi diſtricte iudicet̃, iniuſta inuenietur oĩs
iuſtitia noſtra, & minus habens? Quid er
go de peccatis erit, qñ ne ipſa quidẽ pro
ſe poterit reſpondere iuſtitia? Propterea *Pſal. 142. a*
obnixè cũ ꝓpheta clamantes: Nõ intres ĩ
iudiciũ cum ſeruo tuo dñe: tota humilita
te ad miſericordiã recurramus, q̃ ſola põt
ſaluare aĩas noſtras, & ſolicite penſemus
qđ ſequitur. Beati miſericordes, qm̃ ipſi *Textus.*
miſericordiam conſequentur. Et attẽde. *Lucæ. 19. b.*
Quemadmodum Zachęus breuiter uno
uerbo utrunq; complectitur dicẽs: Dimi-
dium bonoꝝ meorum do pauperibus, et
ſi quempiam defraudaui, reddo quadru-
plũ. Vides quantũ eſuriuit iſte iuſtitiã: cui
nõ ſuffecit æq̃ mẽſura reddere niſi reddat
q̃druplũ? Miſericordia quoq; magna ẽ ꝙ

dimidium bonoꝝ ſuorũ dat pauperibus.
Veruntamen non ſilebo ego qđ ſentio.
Laudẽ dñi loquet̃ os meũ: dñi planè, non
ueſtrã. Neq;.n. uobis, ſed nomini eius do
gloriã. Zachæus certè cuiꝰ laus eſt in euã
gelio, dimidiũ bonoꝝ ſuoꝝ dedit paupe
ribus: ſed ego multos Zachęos hic uideo
qui nihil ſibi ex oĩbus reliquêre. Quis mi-
hi ſcribet hoc euãgeliũ de Zachæis iſtis,
imò de Petris iſtis, q̃s fiducialiter loqua-
Matt.19. d tur dño: Ecce nos reliquimus oĩa, & ſecu
ti ſumus te? Sed ſcriptũ eſt iã in euãgelio
æterno, in libro uitæ ſcriptũ eſt & ſigna-
tũ. Beati miſericordes, qm̃ ipſi miſericor
diã conſequent̃. Iã uerò fratres Adæ cru-
delitatẽ hęc ſententia tangit, qui uidebat̃
uxoris amore peccaſſe. Ecce.n. ſcimus ô
Adã q̃a os de oſſibus tuis, & caro de car
ne tua eſt, & eius amore peccaſti. Videa-
mus nunc quantũ diligas eam. Venit dñs
igneũ tenẽs gladiũ in ultionẽ p̃uaricatio-
nis, oppone te diſcrimini pp illam, & dic:
Dñe, mulier infirmior eſt, mulier ſeducta
eſt: mea eſt iniquitas, meũ peccatũ, in me
ſolũ uindicta ꝓcedat: Sed nõ loquit̃ ſic:
Gene.3.b. Mulier (inq̃t) quã dediſti mihi dedit de li
gno & cętera. O peruerſitas, pœnam pro
ea ſuſcipere refugis, & culpã admittere
nõ recuſaſti? Q̃uo, proh dolor, oĩa cõfu-
diſti, ꝑniciosè miſericors, ubi ſeuerus eſſe
debueras: et pernicioſius crudelis, ubi mi
ſericordiam impẽdere oportebat? Nam
delinquere pp illam nullo modo, ſatisfa-
cere uerò pro ea libẽti aĩo debuiſti. Sic.n.
oportet fieri fratres, ut nunq̃ pp aliũ ho-
mo peccet, qđ eſt iuſtitiæ: & libẽter alie-
na peccata portet, quod ẽ miſericordiæ.
Beati qui eſuriũt & ſitiunt iuſtitiam, qm̃
ipſi ſaturabũtur. Beati miſericordes, qm̃
ipſi miſericordiam cõſequent̃. Sequitur.
Textus. Beati mundo corde, qm̃ ipſi deum uide-
bunt. Beati planè & oĩno beati qui uide-
bunt in quem deſiderãt angeli ꝓſpicere,
quẽ uidere uita æterna eſt. Tibi dixit cor
meum, exquiſiuit te facies mea: faciẽ tuã
dñe requiram. Quid.n. eſt in cœlo, & à te
quid uolui ſup terram? Defecit caro mea
& cor meũ, deus cordis mei, & pars mea
deus in æternum. Q̃n adimplebis me lęti
tia cum uultu tuo? Vę mihi ab immundi-
tia cordis mei, qua impediente necdum
mereor ad beatã illam uiſionem admitti.
Quanta ſolicitudine fratres, quanto ſtu-
dio dãda eſt opera ut mũdari poſſit ocu-
lus quo uidendus eſt deus? Et ego quidẽ
triplici ſorde inquinari me ſentio, concu-
piſcentia carnis, & concupiſcentia glorię
temporalis, & p̃teritorũ conſcientia deli
ctoꝝ. Sunt.n. in aĩa motus quidam utro-
rũq; deſiderioꝝ, quos nec ratione nec ui
ribus extinguere poſſum quandiu ſum in
hoc ſeculo nequam, et in corpore mortis
teneor alligatus. Attamen contra ſordes
iſtas orationis oppono remediũ, & ppea
ſicut oculi ſeruoꝝ in manibus dñoꝝ ſuo-
rum, ita oculi noſtri ad dñm deum nr̃um
donec miſereat̃ noſtri: qui ſolus mundus
eſt, & põt facere mundum de ĩmũdo cõ-
ceptũ ſemine. Sic & contra peccati con-
ſcientiam remediũ confeſſionis eſt inſti-
tutũ, & oĩa in cõfeſſione lauant̃. Ecce hęc
ſunt quę mundant oculum cordis, oratio
& confeſſio. Porrò, Beati mundo corde,
qm̃ ipſi deum uidebunt. Videbunt quidẽ
in fine facie ad faciem: uidebunt ẽt nunc,
ſed ꝑ ſpeculum in ænigmate, & nunc co-
gnoſcent ex parte, ꝑfectè poſtea cognitu
ri. Oĩs.n. in cuius conſcientia clauſum ad-
huc peccatũ uiuit, aut peccat in ſpe, et ita
ſentit de deo tanq̃ ſi minus ei peccata di
ſpliceant: aut peccat in deſperatione, ĩmi
ſericordem ſentiens, deum. Quoꝝ utriq; Pſal.
meritò dicit̃: Exiſtimaſti inique ꝙ ero tui Ibid.
ſimilis: qm̃ neuter deum uidet, ſed mentit̃
iniquitas ſibi, formans ſibi idolum ꝓ eo
qđ non eſt ipſe. Beati uerò mũdo corde,
qm̃ ipſi ſoli deum uidẽt, ſoli de eo ſentiũt
in bonitate: ſicut uerè bonus eſt, ita ut ne-
mo bonus ſit niſi ipſe. Beati mundo cor-
de, qm̃ ipſi deum uidebunt. Miſeri ꝓinde
Adam & Eua, qui conuerſi in uerba mali
tiæ ad excuſandas excuſationes in pecca
tis, dum confeſſionis mundationẽ fugiũt,
immundo remanent corde, & à facie dñi
eijciuntur. Sequitur. Beati pacifici, qm̃ fi-
lij dei uocabuntur. Meritò filij nomine uo
cabũtur, qui filij opus impleuerint. Ipſe
enim eſt per quem reconciliati pacem ha
bemus

bemus ad deum. Ipſe qui pacificauit in ſan
guine ſuo quę in cœlis ſunt, & quæ ſup ter-
rã, mediator Dei & hoĩum homo Xp̃s Ie
ſus. Et attende quemadmodũ in tribus q̃
dẽ prioribus ſibiipſi recõciliat̃ aĩa, in duo-
bus quæ ſequunt̃ ꝓximo, in ſexto deo. In ſe
ptimo ẽt alios recõciliat, tanq̃ receptus in
gratiã dñi, et felici familiaritate donatus.
Nam paupertate, & manſuetudine, fletu,
renouat̃ in aĩa ſimilitudo quædam & ima
go æternitatis omnia tempora complectẽ
tis, dum paupertate futura meretur, man-
ſuetudine ſibi præſentia uẽdicat, luctu pœ
nitentiæ præterita quoq; recuperat, ſicut
Eſa.38. ſcriptũ eſt: Recogitabo tibi omnes annos
meos in amaritudine aĩę meę. Porrò, iuſti
tia & miſericordia ꝑfectè ꝓximo cohęre
mus, dũ q̃cquid nolumus nobis fieri, alijs
non faciamus ꝑ iuſtiam: & quęcũq; uolu
mus ut faciant nobis hoĩes, & nos facia-
mus illis ꝑ miſericordiã. Iã recõciliati no-
bis, reconciliati ẽt ꝓximo, fiducialiter per
munditiã cordis recõciliamur deo. Beàti
uero q̃ de ſua recõciliatione nõ ingrati, &
ꝓ fratribus ſuis pie ſoliciti, eos quoq; quã
tũ p̃ualent, & ſibi & deo reconciliare labo
rãt. Quibus.n. laudibus dignũ, quãto am
plectendũ putas affectu fratrẽ illũ q̃ ſine
querela cõuerſans inter fratres, tota ſolici
tudine cauet, neq̃d ĩ eo ſit qđ ab alijs por
tari oporteat: & quicq̃d in alijs eſt onero
ſum, patiẽtiſſime portat, ſingulorũ ſcanda
2.Cor.11.g la ſua reputat: q̃ & cũ apl'o loquitur. Quis
Matth.5.a ſcãdalizat̃, & ego non uror? q̃s infirmat̃,
& ego non infirmor? Beati pacifici, qm̃ fi-
lij dei uocabunt̃. Non eſt.n. deus diſſenſio
nis, ſed pacis: ideoq; filios pacis, dei quoq;
filios dignũ eſt appellari. Iam quæ ſequit̃
octaua beatitudo, martyrum eſt p̃rogati
ua: cuius nobis tolerantię nec tẽpus uidet̃
eſſe nec uirtus. Honorat̃ nunc iuſtitia ma-
gis quantũ in facie eſt: aut nulli, aut pauci
ꝓ ea ſuſtinent ꝑſecutionẽ. Felices tñ ſi qui
ſunt, qm̃ ipſorum eſt regnũ cœlorũ, ut eos
nemo ꝑſequatur. Quòd ſi multiplex fuerit
tribulatio, tunc quoq; multiplicius exul-
tandũ, non intuentibus quæ uidẽtur in cõ-
moda, ſed p̃mia quæ non uident̃. Quæ.n.
uidentur, temporalia ſunt: quæ aũt non ui
dent̃ æterna. Beati, inq̃t, eritis cũ uos ode Textus.
rint hoĩes, & cũ ſeparauerint uos, & eiece-
rint, & dixerint omne malum aduerſum
uos mentientes propter me. Gaudete in il
la die, & exultate: ecce enim merces ue-
ſtra copioſa eſt in cœlis, copioſior longe
quàm ſit labor in terris. Veruntamen quid
ſibi uult ꝙ eadem promiſſio facta eſt pau
peribus & martyribus, niſi quia uere mar
tyrij genus paupertas uoluntaria eſt? Bea Eccli.31.
tus uir, ait propheta, qui poſt aurum non
abijt, nec ſperauit in theſauris pecuniæ.
Quis eſt hic, & laudabimus eum? Fecit.n.
mirabilia in uita ſua. Quid mirabilius, aut
quod martyrium grauius eſt, q̃ inter epu-
las eſurire, inter ueſtes multas & pretio-
ſas algere, paupertate premi ĩter diuitias,
quas offert mundus, quas oſtentat mali-
gnus, quas deſiderat noſter iſte appeti-
tus? An nõ merito coronabit̃ q̃ ſic certaue
rit, mundũ abijciens ꝑmittentẽ, irridens
inimicũ tentantẽ, & (quod glorioſius eſt)
de ſemetipſo triumphans, & crucifigens
concupiſcentiam prurientẽ? Deniq; pro-
pterea pauperibus pariter & martyribus
regnum cœlorum promittitur, quia pauꝑ
tate quidem emitur: ſed in paſſione pro
Chriſto abſq; omni dilatione percipitur.

In eadem ſolennitate. *Sermo ſecundus.*

Q Via ſctõꝝ oĩum feſtiuã hodie dile
ctiſſimi oĩq; digniſſiſimã deuotio
ne memoriã celebramus, opæpre
tiũ puto de cõmuni eoꝝ felicitate in qua
beata iam req̃e ꝑfruunt̃, & futura quã prę
ſtolãtur cõſummatione, adiuuante ſpiritu
ſancto ſermonem facere charitati ueſtræ,
ita ſanè ut non opinionis ꝓpriæ coniectu
ras, ſed diuinorum librorum ſequar autho
ritatẽ, ne ꝓphetare uidear de corde meo,
ſed innitar quoad potero teſtimonijs ſcri-
pturarum. Erit enim pręſtante domino tri
plex ſermonis utilitas, quatenus agnita
uel ex parte aliqua) felici retributione ſan
ctorum, abũdantiori deinceps ſolicitudi-
ne ipſorum inhærere ueſtigijs, ac feruen-
tiori deſiderio ad eorum ſuſpirare conſor
tia, propenſiori quoque deuotione eorun
dem nos commendare patrocinijs ſtudea
mus. Fidelis quippe ſermo, et omni acce-

ptione dignus,ut quos ſolenni ueneratio-
ne proſequimur,etiã ſimili conuerſatione
ſequamur:quos beatiſſimos prędicamus,
ad eoꝝ beatitudinem tota auiditate cur-
ramus:quoꝝ delectamur pręconijs,ſuble
uemur eoꝝ patrocinijs. Nec ſanè parum
fructuoſa inuenitur memoria feſtiua ſan-
ctoꝝ,languorem,teporem,erroremq́; de
pellens,cum eoꝝ interceſſione iuuet̃ infir
mitas noſtra, cõſideratione beatitudinis
excitetur negligentia noſtra: ignorantia
quoq; noſtra ipſoꝝ erudiat̃ exẽplis. Pro-
pterea cum perfecte eruditos uos ad imi-
tanda ſanctoꝝ ueſtigia, hodierna ſancti
euangelij lectione, & ipſius dñi ſermone
non dubitem, erecta nimirũ ante oculos
ueſtros ſcala per quam uniuerſus (quẽ ho
die ueneramur) ſanctoꝝ chorus aſcendit,
nec ignorem implorandis eoꝝ ſuffragijs
totum paulominus noctis & diei huius re
ligioſa deuotione tp̃s expenſum, iam de
eoꝝ felicitate loqui uel exiguũ aliqd attẽ
tabo,qđ donauerit ipſe qui eos,et magni
ficat iam et glorificat, quos uocauit prius
atq; iuſtificauit. Legimus in ꝑpheta:Cõ-
Pſal.114.b uertere aĩa mea in requiem tuam, qa dñs
benefecit tibi, qa eripuit aĩam meam de
Pſal. 123. a morte, oculos meos à lachrymis, pedes
meos à lapſu.Et in alio pſal. Anima nr̃a ſi
cut paſſer erepta eſt de laqueo uenantiũ.
Multa quoq; ſimilia in diuinaꝝ reperiſſe
mihi uideor ſerie ſcripturaꝝ uerba homi-
num qui liberatos ſe eſſe non ſine multa
admiratione lętant̃,uerba perfectæ ſecuri
tatis,et felicitatis ĩmenſę,uocem gratiaꝝ
actionis & lętitiæ, quam pro meo ſapere
his qui luteas adhuc domos inhabitant,
& in ſudore uultus ſui comedunt panem
ſuum,oĩno non arbitror conuenire. Quis
enim eoꝝ gloriabit̃ caſtũ ſe habere cor?
Quis audeat gloriari contritum eſſe la-
queũ, liberatos pedes à lapſu,reclaman-
1.Cor.10.c te nimirum ap̃lo & dicente: Qui ſtat, ui-
Roma.7.d deat ne cadat?Vnde & de ſemetipſo,Infe
Philip.3. a lix,inqt, ego homo, quis me liberabit de
1.Cor.9. d corpore mortis huius?Et alio in loco:Fra
tres,inquit,ego me non arbitror compre
hendiſſe. Vnum autẽ,quæ retro ſunt obli-
tus, & in ea quæ ante me ſunt extẽtus, ſe-
quor ad palmam,&c. Itemq́; ego, ait, ſic
curro nõ q̃ſi ĩ ĩcertũ, ſic pugno nõ q̃ſi aerẽ
uerberans,ſed caſtigo corpus meũ, & ſer
uituti ſubijcio:ne forte cum alijs prædica-
uerim,ipſe reprobus efficiar. Hæc tñ pla-
nè tuba militiæ eſt, hæc uerba ducis ſtre-
nui fortiter dimicantis. Nam ſuꝑiora qui-
dem potius triumphãtis, aut certe necdũ
qdem triumphãtis, ſed cum uictoria iam
redeuntis de prẹlio, & futurã magni triũ-
phi diem læta ac ſecura cõſcientia prẹſto-
lantis. Quid.n.loquitur reuerſus de prẹlio
fortis miles,ſeru⁹ fidelis? Cõuertere iam, Pſal.114
inquit,aĩa mea in requiem tuam. Dum.n.
in corpore mortis dño militares, nulla re
quies erat,tum ꝑ labore certaminis, tum
pro periculo exitus adhuc ĩcerti.Hinc ex-
citabat tumultus tentationũ, inde ſuccũ-
bẽdi metus grauius ſolicitabat. Habebat
tñ fratres & tunc gloriã miles Chriſti, li-
cet & requiẽ nõ haberet. Ait ſiqdem ſtre-
nuus ille & fortis miles,cuius & pauloan
te fecimus mentionẽ. Gloria nr̃a hæc eſt, 2.Cor.1
teſtimoniũ conſcientię nr̃æ. Qđ conſcien
tiæ teſtimonium non ſic intelligendũ pu-
to tanq; ipſa ſibi cõſcientia atteſtet̃. Non 2.Cor.
enim qui ſeipſum cõmendat, ille ꝓbatus
eſt, ſed quem Deus cõmendat. Eſt ergo
teſtimonium cõſcientiæ in quo gloriatur
ap̃ls,nõ qđ ꝑhibeat cõſcĩa,ſed qđ loquit̃
ſpũs ueritatis in ipſa, teſtimoniũ ꝑhibens
ſpũi nr̃o q filij Dei ſumus.Eſt.n.teſtimo-
niũ cõſcĩæ nõ perhibentis,ſed ꝑcipientis.
Cũ.n.ueritas applaudit,cũ iuſtitia atteſta
tur,dei ſine dubio cõmendantis uox eſt,
& ſpũs ſancti teſtimoniũ ꝑhibentis, ac ſi
decertãti uiril̃r militi rex ſuus ꝑ cui⁹ amo
re & honore decertat,ꝓpè aſſiſtens lętus
applaudat,laudet fortia facta,ꝓximã cla
mitet eſſe uictoriã,parata iam prẹmia, &
coronã polliceat̃ æternã. In quo teſtimo-
nio gloriat̃ ſiqdem ꝓbatus et ſtrenuus mi
les,minime tñ qeſcit, ſed tanto acrius uiri
liuſq; decertat. Itaq; dum adhuc militãt,
gaudent utiq; electi dei, ſed tantũ de pri-
mitijs ſpũs,q & infirmitatẽ eoꝝ adiuuat
uirtute ſua, & puſillaniminitatẽ ſua cõſo-
lat̃ atteſtatione. Vnde & is (de quo loque
bamur) ap̃ls. Non eſt,inqt,regnũ dei eſca

& potus,ſed iuſtitia, & pax & gaudiũ in
Rom.14. c ſpiritu ſancto. Iam uero cõſummato mili-
tiæ tꝑe gaudiũ hñt ſancti ẽt in ſpiritu ſuo,
donec adueniat dies illa qua introire me-
reant̃ in gaudium dñi ſui,gaudium habitu
ri, & in ipſo corpore ſuo. Sic habemus in
Pſal. 4.b pſalmo: ſignatũ eſt ſuper nos lumen uul-
tus tui dñe,dediſti lętitiam in corde meo.
Vnde?Planè ex his quæ ſequunt̃:A fructu
frumẽti,uini & olei ſui. Audiuit.n.eiuſmo
di aĩa uocẽ dicentis: Date ei de fructu ma
nuum ſuaꝝ, & laudent eã in portis opera
Proue.31.b ei⁹. Vnde & Ioãnes ſcribere iubet̃ in Apo
calypſi, qm̃ beati mortui qui in dño mo-
riuntur. Quare beati? Amodo.n.iam dicit
ſpũs,ut requieſcãt à laboribus ſuis. Vnde
et in ipſo de quo pauloante loquebamur
pſalmo,eis quę ſupra poſuimus uerbis ad
Pſal.4.b iunctũ eſt: In pace in idipſum,dormiã &
Apoc. 14.c requieſcã. Et de oꝑibus habemus in Apo
calypſi: Opera.n.illoꝝ ſequunt̃ illos. Ad
qd uero ſequunt̃,niſi ut laudẽt eos in por-
tis? Ad qd ſequunt̃ niſi ut multiplicentur
à fructu eoꝝ, & accipientes de fructu ma
nuum ſuaꝝ,ſaginent̃ uituli quos ex ꝓphe
tico teſtimonio cum reædificabunt̃ muri
Hierl̃m, ſuper altare dñi nouimus impo-
nẽdos?Interim quippe ſub altari eos eſſe,
& non ſupra,ipſe nos doceat,cuius teſti-
monium credibile factũ eſt nimis, qui (ut
Apoc.13.c ſcribit in Apocalypſi) ſub altari ipſo eoꝝ
Apoc.6.c etiam uoces audiuit. Adhuc ergo ſignatũ
eſt ſuꝑ eos lumen uultus dñici, & licet nõ
plenam, hñt tñ lętitiã multã in corde ſuo
donec ueniat dies illa qua implebit eos
lætitia cum uultu ſuo. Interim inquam cõ
uertunt̃ aĩæ illæ in requiem ſuã, donec ue-
niat dies qua introire mereant̃ in requiem
dñi. Adhuc laudant eas in portis oꝑa ſua,
donec ueniat cũ erit unicuiq; laus à Deo.
Videtis fratres quanta eſt unitas ſcriptu-
raꝝ,q̃ uno ſenſu et eiſdem penè uerbis de
beatitudine loquant̃ animaꝝ? Iam uero
nemo ex uobis paruam aliquã requiem,
aut lętitiam ſuſpicet̃ eoꝝ qui ab omni pe-
nit⁹ moleſtia liberi recogitãt annos ſuos
in dulcedine aĩę ſuæ:lætant̃ ꝓ dieb⁹ qbus
humiliati ſunt,annis qbus uiderunt mala,
cũ iucũda admiratione & mira iucũdita
te cõſiderãt pericula q̃ euaſerũt, labores
quos ꝑtulerũt, certamina q̃ uicerũt, & ꝓ
his oĩbus certa et ĩdubitata fide expectãt
beatã ſpem, & aduentũ gl̃ię magni dei et
ſaluatoris ſui, q reſuſcitabit corpora eoꝝ
cõfigurata ꝓprij corporis claritati. Quan
ta eſt felicitas eoꝝ,q̃ ĩmenſa lętitia, q ni-
mirũ triplici gaudio de recordatione trã-
ſactę uirtutis, de exhibitione pñtis qetis,
de certa expectatiõe futurę cõſummatiõ
nis exultãt? Nã de futura illa cõſummatio
ne habemus uocẽ eoꝝ in fine eius pſalmi
de quo ſuꝑius loq̃bamur. Dicũt.n.ſingu-
læ aĩæ qbus iam datũ eſt ad hãc requiem
ꝑuenire: In pace in idipſum dormiã & re- Pſal.4.b
quieſcã,qm̃ tu dñe ſingul̃r in ſpe cõſtitui-
ſti me. Singul̃r inquã in ſpe,non iam inter
ſpem et metũ,ubi pri⁹ nõ ſine ſolicitudine
& anxietate plurima fluctuabã. Sic & de
pñti ſctõꝝ reqe habemus in alio pſalmo
ſcriptũ: Cõuertere aĩa mea in requiẽ tuã, Pſal.114.b
qa dñs bñfecit tibi. Bñ inquã fecit, quã-
uis necdũ optime. Deniq; audi q̃ bene:
Quia eripuit aĩam meã de morte, oculos
meos à lachrymis, pedes meos à lapſu.i.
à pctõ omni, & à peccati pœna, à timore
quoq; & à ꝑiculo recidẽdi penitus libera
uit. Hoc eſt ſuauiſſimũ aĩæ ſtratũ, qđ nul
lis iã lauet aut riget lachrymis, qñ abſter
get deus oẽm lachrymam ab oculis eius.
Hoc cubile in quo iam nõ cõpungit̃, nec
cõuertit̃ ĩ ærũna ſua dũ cõfigit̃ ſpina. Exijt
.n.de terra illa q̃ ſpinas ei & tribulos ger-
minabat. Hoc planè ſtratũ aĩæ, qđ mini-
me iam uerſat̃ in infirmitate eius, qm̃ uni-
uerſa q̃ infirmitatis erãt,pariter trãſierũt.
Hæc eſt,inquã,aĩæ ſuauiſſima & ſaluber-
rima reqes cõſcientia mũda, quieta,ſecu-
ra. Sit ergo beatę aĩę culcitra conſcĩæ ſuæ
puritas, ſit capitale trãqllitas, ſit oꝑtoriũ
ei⁹ ſecuritas:ut ĩ hoc interĩ ſtrato dormiat
delectabil̃r, feliciter reqeſcat. Iã uero de
recordatiõe trãſactę uirtutis habes ĩ pſal.
123.manifeſte uerba eoꝝ q̃ ſuꝑius quoq;
cõmemoraui. Cõſiderant.n. & multa cũ
admiratiõe recogitãt à qb⁹ laqueis quãtiſ
ue ꝑiculis diuino meruerint auxilio libera
ri: & exultãtes in dño dicunt: Niſi qa dñs Pſal. 123. a
erat ĩ nobis,dicat nũc Iſrl̃,niſi qa dñs erat

in nobis: cum exurgerēt homines in nos,
forte uiuos deglutiſſent nos. Torrentem
pertranſiuit aīa noſtra, forſitan pertran-
ſiſſet anima noſtra aquam ītolerabilem.
Et addunt: Benedictus dominus qui nō
dedit nos, in captionem dentibus eorum.
Sed & uerba quæ iam tpe ſuæ reſolutio-
nis inſtāte loquebaẽ apoſtolus, de eo in
quo nunc feliciter requieſcit ſtatu præ-
ſumpta, uidentur & nūc ei multo melius
conuenire: nunc .n. iam ſecure loquitur.
2. Ti.4. b Bonum certamen certaui, curſum cōſum
maui, fidem ſeruaui: de reliquo repoſita
eſt mihi corona iuſtitiæ, quā reddet mihi
dñs in illū diē iuſtus iudex. Hęc ſunt dico
uobis fratres, hęc mō ſunt uniuerſa ſancto
rū negocia, hic cibus, hic ſomnus eoꝝ: &
ꝓpterea uoluit ſpūs ſanctus ſcribi uerba
ea q̄ ꝓtulimus, cæteraq́ ſimilia, ut ex his
aliquatenus innoteſceret nobis ſtatus eo
rū. Longe aliter tñ afficiunẽ in huiuſmo-
di meditationibus, & multo amplius de-
lectantur ꝙ̄ noſtra aut cogitatio capere,
aut explicare queat oratio. Audi .n. q̄uo
laborat ꝓpheta inculcans, et multiplicās
uerba, nec tñ ſic digne magnificare ualēs
Eſa.30.e. quod intendit. Quā magna, inqt, multo
dulcedinis tuæ dñe, quā abſcondiſti timē
tibus te. Quid tamen addidit? Perfeciſti,
inquit, eis qui ſperant in te, in conſpectu
filiorum hominum. Eſt ergo multitudo
dulcedinis quæ abſcondita eſt, magna
quidē, & magna ualde, necdum tamen
perfecta: quoniam in manifeſto perficie-
tur, non in abſcondito, quando non ſub
altari requieſcēt ſancti, ſed ſuper thronos
tanquā iudices reſidebunt. Ad requiem
enim exutæ à corporibus animæ ſanctæ,
ꝓtinus admittuntur, ad plenā aūt gloriā
Pſa.141. b regni non ita. Me expectant iuſti (ait pro
pheta cum adhuc detineretur in cuſtodia
corporis huius) donec retribuas mihi. Et
Apoc.6.c. uox diuina ad aīas ſanctas corporū ſuoꝝ
reſurrectionē flagitantes. Suſtinete modi
cū tempus donec impleaẽ numerus fra-
trū ueſtrorū. Sed iā ſermo claudēdus eſt:
uocant enim nos miſſarū adhuc celebrā-
da ſolennia. Quod ergo reſtat adhuc de
eadē materia, ſermoni alteri reſeruemus.

In eadem celebritate. *Sermo.* III.

a Duertiſtis niſi fallor ex his quę p̄-
cedēte ſermone ſunt dicta, tres
eſſe ſanctarū ſtatus animarū. Pri
mū uidelicet ī corpore corruptibili, ſecū
dū ſine corpore, tertiū in beatitudine cō-
ſūmata. Primū deniq; in tabernaculis, ſe-
cundum in atriis, tertium in domo dei.
Quā dilecta tabernacula tua dñe uirtutū Pſa. 83.
multo magis tñ atria concupiſcibilia, ſe-
cundū quod addit. Cōcupiſcit & deficit
aīa mea in atria domini. Sed quoniā in ip
ſis quoq; atriis nonnullus (ut audis) defe-
ctus eſt, beati omnino q habitāt in domo
tua dñe. Lætatus ſum plane in his q̄ dicta
ſunt mihi fratres, quoniā ī domū domini
ibimus. Quòd ſi q̄ritis unde id tā fiducia-
liter p̄ſumā, inde ſine dubio quòd iā mul-
ti ex nobis in atriis ſtēt expectātes donec
recipiāt corpora ſua, donec īpleaẽ numer⁹
fratrū. In illā .n. beatiſsimā domū nec ſine
nobis intrabūt, nec ſine corporibus ſuis:
id eſt nec ſancti ſine plebe, nec ſpūs ſine
carne. Neq; .n. p̄ſtari decet integrā beati-
tudinē, donec ſit hō īteger cui deẽ, nec ꝑ-
fectiōe donari eccleſiā imperfectam. Pro-
pterea cū reſurrectionē expectarēt corpo
rum, ſicut priore ſermone iā diximus, ac-
ceperūt diuinū reſponſum dicēs: Suſtine-
te modicū tēpus donec cōpleaẽ numerus
fratrū ueſtrorū. Acceperūt iā ſingulas ſto
las, ſed nō ueſtienẽ duplicibus donec ue-
ſtiamur & nos: q̄uo de patriarchis & de
ꝓphetis ait apoſtolus: Deo melius aliqd Heb. 11.
prouidēte ꝓ nobis, ut non ſine nobis con
ſummarenẽ. Stola .n. prima ipſa eſt quam
diximus felicitas & requies animarū, ſe-
cūda uero īmortalitas et glīa corporū. Vn
de & dicūt. Vindica dñe ſanguinē ſancto
rū tuorū q effuſus eſt: nō tanq̄ uindictę cu
pidi, nec de ꝓpriæ ultionis zelo: ſed ex de
ſiderio reſurrectionis, & glīficationis cor
poꝝ ſuoꝝ, quā nimirū uſq; ī diē iudicij dif
ferēdā eſſe nō dubitant. Sed unde hoc tibi
ô miſera caro, ô fœda, ô fœtida, unde tibi
hoc? Aīæ ſanctę quas ꝓpria de⁹ īſigniuit
imagine, te deſiderant: quas redemit pro-
prio ſanguine, te expectant: & ipſarū ſine
te cōpleri lętitia, ꝑfici gloria, conſummari

beatitudo non poteſt. Adeo ſiqdem uiget
in eis deſideriū hoc naturale, ut nec dum
tota eoꝝ affectio liberè pergat in deū, ſed
contrahaẽ quodāmodo, et rugā faciat dū
inclinanẽ deſiderio tui. Vnde et btūs Ioan
nes qui multa nobis de eo ſtatu in quo fe
liciter beatę animę requieſunt, per ſpm̄ re
Apoc.14. a ſerauit: Sine macula, inqt, ſunt ante thro-
nū Dei. Sine macula inquā, ſed necdū ſine
ruga: donec ueniat dies cū ſibi glorioſam
Xp̄s exhibebit eccleſiam non hn̄tem ma
culā neq; rugā. In his nanq; qui adhuc mi
litant, nec ſine macula qdem eccleſia eſt:
qm̄ nemo mūdus à ſorde, nec īfans cuius
eſt unius diei uita ſuꝑ terram: quā utiq; ui
Iob.7.a tam btūs Iob militiā eſſe teſtaẽ. In his ue-
rò qui ſub altari dñi requieſcūt, iam qdem
ſine macula eſt eccleſia, ſicut habes ī pſal.
Pſal. 14. a Dñe qs habitabit in tabernaculo tuo, aut
qs requieſcet in mōte ſancto tuo? Qui in-
grediẽ, inqt, ſine macula. Hic ergo requie-
ſcet in mōte dñi qui ingreditur ſine macu-
la: qui uerò fuerit ſine ruga, exaltabitur ſu
pra montē. Sed ſi uis ſcire qn̄ erunt ſine ru
ga animæ ſanctæ, qn̄ extendenẽ cœli ſicut
pellis quæ dilatatur penitus, ut nec mini-
ma qdem ruga inueniatur in ea: tunc ſine
dubio qn̄ iam ſequentur agnum quocūq;
ierit. Verè .n. extendi & dilatari neceſſe eſt
animas qbus ubiq; ſequendus eſt agnus.
Quò .n. uadit? Attingit ꝑfecto à fine uſq;
ad finem fortiter, & diſponit oīa ſuauiter.
Vis adhuc noſſe quò eat agnus, & quo ne
ceſſe habeāt beatę aīæ ſequi eum? In omni
bus requiē quæſiui. Hæc eſt planè requies
dñi non interciſa, non circa aliqd certū re
ſtricta: qm̄ in oībus gaudet, in oībus dele
ctatur, in oībus requiem quærit & īuenit.
Nā & bona ei placēt in ſeipſis, & delectaẽ
nihilominus bona ordinatione malorū.
Diligit miſericordiā & iudiciū: nec modo
in bonoꝝ gloria ſibi cōplacet, ſed in ipſis
quoq; utpote iuſtis ſupplicijs impiorum.
Quid ergo? Putas'ne poterit humana aīa
in hoc gaudium dñi ſui, & in hanc eius re-
quiem ītrare, ut & ipſa quoq; in omnibus
delecteẽ: nec aliqua iam priuata affectio-
ne contrahaẽ in rugam, ſed tranſeat in affe
ctum quendā generalē atq; diuinum? Po-

terit ſine dubio ſi fidelis inueniaẽ ſuꝑ pau-
ca quę accepit militiæ ſuæ tꝑe. i. ſuꝑ artus,
ſuꝑ ſenſus, ſuꝑ appetitus ſuos quos ſuſce-
pit regendos, ut in his probetur q̄ fidelis
ſit domino ſuo. Sciat igitur ſeruus Chriſti
uas ſuū poſſidere in ſanctificatione, glori-
ficet & portet deū in corpore ſuo: nec du
bium quin fidelem in modico ſeruū ſupra
multa cōſtituat dñs liberalis & diues. Su
pra multa planè, qn̄ conſtituet eum dñm
domus ſuę, & principem oīs poſſeſſionis
ſuæ. Neq; id uobis incredibile uideaẽ fra-
tres, tanq; à meipſo id loquar, qm̄ ueritas
ipſa manifeſte id polliceẽ, cuius de ꝓmiſ-
ſione oīno dubitare nō licet. Btūs, ait, ſer-
uus ille quem cum uenerit dñs eius, īuene
rit ſic facientē. Amē dico uobis, qm̄ ſuper Mat.24. d
oīa bona ſua cōſtituet eū. Tunc .n. fidelis
ſeruus cōſtituiẽ ſuper oīa bona dñi ſui, cū
in gaudium eius mereẽ ītrare, & cum eo
deinceps lætari in uniuerſis, in cūctis gau
dere, in oībus delectari. Etenim qui adhæ 1. Cor.6. d
ret Deo (apl̄o teſte) unus cum eo ſpūs effi
ciẽ, & uoluntas eius oīno diuinæ adhęrēs
uoluntati fit unà cum ea, ut nihil iam qd'
contra eam ſit, īueniaẽ in oībus creaturis,
ſed uniuerſa fiant, uel magis maneāt pro
eius arbitrio. Hęc eſt ergo beata ſpes quā
expectant aīæ ſanctæ: & licet in gratiaꝝ
actione uerſenẽ pro ea felicitate in qua re-
quieſcunt, adhuc tñ orant & clamant ad
Deū pro ea cōſummatione quā pręſtolā-
tur. Vnde queādmodū ſine macula qdem
uetuſtatis, ſed nō ſine ruga contractionis
eas diximus eſſe: ſic ad grāꝝ actionē iam
perueniſſe uidenẽ, ſed necdum ad uocem
laudis, qm̄ ꝑfectū ꝑfectos laudare decet,
ut laudeẽ cum hæreditate ſua: qn̄ iam &
ipſi laudabūt eum, & erit unicuiq; laus à
Deo. Vnde & ꝓpheta ſignāter futuri tꝑis
uerbo uſus uideẽ: Beati, inquiens, qui habi Pſal.83.a
tāt in domo tua dñe, in ſecula ſeculorum
laudabunt te: Nam & beatus Ioannes in
Apocalypſi nō uocē laudis, ſed potius uo
cē p̄cis audiuit. Sic .n. habes: Sub altari dei Apoc.6.c
audiui uoces occiſoꝝ. Quas uoces? Vin-
dica dñe ſanguinē ſanctoꝝ tuoꝝ qui effu
ſus eſt. Vox precis, nō laudis eſt iſta. Sed
quouſq; à lōge circūdam⁹ altare iſtud, &

ueremur accedere? Deſiderat, niſi fallor,
charitas ueſtra audire ſacramentũ altaris
huius, & ſacrum ſecretumqꝫ noſſe myſte-
rium. Sed ꝗs ego ſum qui ſanctoꝶ cubicu
lum facile audeã temerarius ꝑſcrutator ir
rumpere? Quaſi uerò nõ legerim ſcrutato
rem maieſtatis opprimendũ à gloria. Ve-
runtamen pauſemus hic ſi placet hodie, ſi
forte pulſantibus nobis aperire dignentur
myſterium altaris illius inhabitatrices aĩę
ſanctæ, non noſtro meritò ſanè, ſed ꝓpter
eum qui dilexit nos, & lauit nos à pecca-
tis nr̃is in ſanguine ſuo: agnoſcẽtes & nos
inter ciues & domeſticos Dei, nec tanq̃
hoſpites & aduenas à ſecreta illa habita-
tione cenſeant propulſandos.

In eodem feſto, *Sermo*. IIII.

Apoc. 6. CVm de altari illo cœleſti ſub quo
beatus Ioannes ſanctoꝶ uoces au
diuit, ſermo incidiſſet, diſtulimus
(ſicut meminiſſe arbitror charitatẽ ur̃am)
ut oratione p̃miſſa ſecurior nobis ad tam
ſacrum ſecretumqꝫ cubiculum pateret ac-
ceſſus. Tp̃s eſt ut iam dicamus qđ de eo
nobis ſentire datum eſt, ſine p̃iudicio ſanè
ſi cui forte alr̃ fuerit reuelatum. Illud ergo
primum mouere põt, ꝗd ſibi uelit ꝙ bea-
tus Ioannes ſub altari Dei audiſſe ſe perhi
bet ſanctaꝶ uoces animaꝶ, cũ Saluator
in euãgelio de Lazari aĩa loquens nõ ſub
altari Dei, ſed in ſinũ Abrahæ dicat eã ab
angelis deportatã. Nam & ſanctus Iob,
ut apparet, nequaq̃ ad altare dei auſus eſt
Luc. 16. e aſpirare, cum diceret: Quis mihi hoc tri-
buat ut in inferno ꝓtegas me, & abſcon-
Iob. 14. c das me donec pertranſeat furor tuus, &
cõſtituas mihi tp̃s in quo recorderis mei?
Sed iam uenerat tempus fratres, illud qđ
beatus Iob poſtulabat, iam recordãdi tẽ-
pus, iam uenerat tp̃s miſerendi, qñ ſancto
rum uoces ſub altari Dei beatus Ioannes
audiuit. Donec. n. ueniret deſideratus ille
qui ſanguine ſuo deleret chirographũ dã-
nationis noſtrę, & flãmeum attingens gla
dium aperiret credentibus regna cœloꝶ,
nullus omnino cuiq̃ ſanctoꝶ ad ea pa-
tebat acceſſus, ſed ꝓuiderat eis dñs in in-
ferno ipſo locũ quietis & refrigerij, chaos
magnũ firmans inter ſanctas illa animas,
& aĩas impioꝶ. Quamuis. n. utræqꝫ in te-
nebris eſſent, nõ utręqꝫ erant in pœnis, ſed
cruciabant̃ impij, iuſti uerò conſolabant̃.
Quòd aũt in tenebris eẽnt, beati Iob teſti
monio didicimus: q ſe quoqꝫ in locũ tene
broſum & opertũ mortis caligine perhibẽ
bat ituꝶ. Hunc ergo locũ obſcurũ ꝗdem, Iob. 10.
ſed quietũ, ſinũ Abrahæ dñs uocat: ꝓ eo,
ut arbitror, ꝙ in fide & expectatione quie
ſceret Saluatoris. Abrahæ. n. fides tam ma
nifeſte ꝓbata eſt & approbata, ut prim⁹
ipſe futurę incarnationis Xp̃i meruiſſet ac
cipere ꝓmiſſionẽ. In hũc ergo locũ ſalua-
tor deſcẽdens cõtriuit portas ęreas, & ue-
ctes ferreos cõfregit, eductoſqꝫ uinctos de
domo carceris ſedẽtes ꝗdẽ, hoc eſt ꝗeſcẽ-
tes, ſed in tenebris & umbra mortis: iã tũc
ꝗdẽ ſub altari Dei collocauit, abſcõdens
eos in tabernaculo ſuo in die maloꝶ, &
ꝓtegẽs eos in abſcõdito tabernaculi ſui,
donec ueniat tp̃s in quo ꝓcedãt cõpleto
iam numero fratrũ, & ꝑcipiant regnũ qđ
eis paratũ eſt ab origine mũdi. Iã uerò ſi-
cubi forte pñs quoqꝫ ſctõꝶ reges Abrahę
ſin⁹ uocat̃, certũ eſt de euãgelio hãc inole-
uiſſe conſuetudinẽ: licet neminẽ oporteat
dubitare lõge aliũ hũc ſinũ eẽ q̃ illũ, ꝗppe
cũ ille in tenebris, hic in luce multa: in infer
no ille fuerit, iſte in cœlo. Nõ incõgrue tñ
ẽt nunc dictũ uidet̃ p̃riarchaꝶ filios pr̃nũ
in ſinũ recipi, cũ ad eoꝶ conſortiũ ab hoc
ſeculo trãſire meruerint. Porrò altare ipm
de quo nobis hñdus eſt ſermo, ego ꝓ meo
ſapere nihil aliud arbitror eẽ q̃ corpus ip
ſum dñi ſaluatoris. Credo aũt ꝙ et ego ſu
per hoc ſenſum eius habeã, p̃ſertim cũ au-
diã eũ in euãgelio ꝓmittentẽ: Vbicũqꝫ fue Luc.
rit corpus, illuc cõgregabunt̃ & aquilę. In
terim ergo ſub Chriſti humanitate felici-
ter ſancti quieſcũt, in quam nimirũ deſide
rãt etiã angeli ipſi ꝓſpicere, donec ueniat
tempus qñ iam non ſub altari collocent̃,
ſed exaltẽtur ſuper altare. Sed quid dixi?
Nunquid humanitatis Chriſti gloriã, non
dicam hominũ, ſed uel angelorum aſſequi
poterit quis, nedum ſuperare? Quonã igi-
tur modo ſuper altare dixerim exaltãdos
eos qui nunc ſub altari quieſcunt? Viſione
utiqꝫ & contemplatione, non prælatione.

Oſtendet. n. nobis filius (ut pollicitus eſt)
ſemetipſum, nõ in forma ſerui, ſed ĩ forma
dei. Oſtendet etiam nobis patrem & ſpi-
ritum ſctm̃, ſine qua nimirũ uiſione nihil
ſufficeret nobis: qm̃ hæc eſt uita æterna,
ut cognoſcamus patrem uerũ Deum, &
Ioan. 17. a quem miſit Ieſum Chriſtum, & in eis (qđ
non eſt dubium) etiam ſpiritum utriuſqꝫ.
Tranſiens quippe miniſtrabit nobis, no-
uas utiqꝫ & uſqꝫ ad tẽpus illud nobis pe-
nitus inexpertas delicias manifeſtæ ſuæ
contẽplationis. Vnde & beatus Ioãnes in
1. Ioan. 3. a epiſtola ſua: Nũc, inꝗt, filij Dei ſumus, ſed
nõdum apparuit ꝗd erimus. Et addit: Sci-
mus aũt qm̃ cum apparuerit, ſimiles ei eri
mus, ꝗa uidebim⁹ eum ſicuti eſt. Audi de-
niqꝫ ſpõſam in cantico canticoꝶ fiducia-
liter loquẽtem, & ſpe ꝗdem iam ſuꝑ alta-
Canti. 2. a re locatam: Læua eius (haud dubium ꝗn
ſpõſi) ſub capite meo, & dextera illius am
plexabit̃ me. Tranſcendit. n. beata anima
Chriſti incarnationẽ & humanitatẽ, quæ
nimirũ læua eius iure uocat̃: ut diuinitatẽ
eius & maieſtatem eius, quam non incõ-
grue dexterã nominat, ſublimius cõtem-
pletur. Tripliciter. n. fratres, in æterna illa,
& perfecta beatitudine fruemur Deo, ui-
dentes eum in oĩbus creaturis, hñtes eum
in nobiſipſis, & quod his oĩbus ineffabi-
liter iucũdi⁹ ſit atqꝫ beatius, ipſam quoqꝫ
cognoſcentes in ſemetipſa trinitatem, &
gloriã illã ſine ullo ænigmate mundo cor
dis oculo contẽplantes. In hoc. n. erit ui-
ta æterna & perfecta, ut cognoſcamus pa
trem, & filium cũ ſancto ſpiritu, & uidea
mus deũ ſicuti eſt. i. non modo ſicut ineſt
nobis uidelicet aut cæteris creaturis, ſed
ſicut eſt in ſemetipſo. Vnde duo illa uelut
circuniacentia eſſe uident̃ quæ p̃diximus,
& quaſi cortex tritici. Hæc uerò cognitio
ſũma beatitudinis, tritici medulla, adeps
frumenti quo nimirũ ciuitas ſancta Hieru
ſalem ſatiat̃. Verum q̃ magna eſt beatitu
do illa tam abſcondita ab oculis noſtris?
1. Cor. 2. c Nec enim oculus uidit, nec auris audiuit,
nec in cor hoĩs aſcendit, quanta claritas,
quanta ſuauitas, quanta iucunditas ma-
neat nos in illa cognitione. Pax Dei eſt il-
la, quæ exuperat oẽm intellectum, quãto
magis oẽm ſermonem noſtrũ? Qđ ergo
nulli datũ eſt experiri, nullus conet̃ effari:
Menſurã, ait dñs, plenam & cõfertam, & Luc. 6. f
coagitatã & ſupereffluentẽ dabunt in ſi-
nus ueſtros. Plenam uniuerſitate creatu-
raꝶ, confertam in interiore hoĩe noſtro,
coagitatam in exteriore, ſupereffluentẽ in
Deo ipſo. Ibi cumulus felicitatis, ibi ſuꝑ-
eminens gloria, ibi ſupereffluens beatitu-
do. Nã quõ uidendus ſit in creaturis, quõ
in nobis habẽdus, poſſumus uel ex parte
conijcere, ex ipſis nimirum quas accepi-
mus iam primitijs ſpũs. Cognitio aũt illa
oĩno adhuc nobis incognita eſt, mirabi-
lis facta eſt, confortata eſt, ut non poſſi-
mus ad eã. At uerò quẽadmodũ in crea-
turis uidendus ſit, poſſumus aliquatenus
intelligere, nimirũ cũ & modo uideat̃ in
ipſis: unde & philoſophi (apl'o teſte) ꝑ ea Roma. 1.
q̃ facta ſunt Dei inuiſibilia cõſpexere. Veꝶ
quantũcunqꝫ ꝓficiat ꝗs intelligendo cõ-
ſpicere, q̃ potentiſſime, q̃ prudentiſſime,
q̃ benigniſſime maieſtas æterna oĩa fece
rit, cũcta regat, nũc creat oĩa, nunc regat,
ordinet uniuerſa: ꝓrſus modicũ ab eo qđ
eſt cõprehendit. Veniet aũt qñ iam (ut in
p̃cedenti ſermone diximus) ſeꝗmur agnũ
quocũqꝫ ierit: & in oĩb⁹ cõſequemur crea
turis, ut in oĩbus gaudeamus, qđ eſt gau-
dium dñi Dei noſtri. Gaudeamus ſanè in
oĩb⁹, ſed nõ aliũde q̃ de ipſo: ſicut & ipſe
nõ alijs fruit̃, ſed ſemetipſo. Iam uerò quẽ-
admodũ in nobis hñdus ſit, & hoc uel ex
parte poſſumus cogitare. Cõſtat. n. aĩaꝶ
triplicẽ eſſe naturã: unde & ſapiẽtes mũdi
huius aĩam humanã, rõnalẽ, iraſcibilẽ, cõ-
cupiſcibilẽ eſſe tradiderũt. Quã utiqꝫ tri-
plicẽ uim aĩę ipſa quoqꝫ natura & quoti-
diana expimenta nos docẽt. Porrò quẽad
modũ circa rõnale noſtrũ, & ſcia, et igno
rãtia cõſtat tanq̃ habitus & priuatio: ſic
& circa cõcupiſcibile deſideriũ & cõtem
ptus: & circa id qđ dicit̃ iraſcibile, & lętí
tia pariter & ira uerſat̃. Implebit ergo de⁹
rõnale nr̃um luce ſapiẽtię: ita ut penit⁹ no
bis nihil deſit in ulla ſapiẽtia. Implebit cõ
cupiſcibile noſtrum fonte iuſtitiæ, ut oĩno
deſiderem⁹ eam, & ea penit⁹ repleamur:
ſicut ſcriptũ eſt: Beati qui eſuriũt & ſitiũt Matth. 5. a

iuſtitiam: q̄m ipſi ſaturabunt̃. Nulla enim
alia res implere poteſt deſideriũ animæ,
nulla alia præter iuſtitiã beatificare aĩam
põt. Cum ergo repleuerit Deus concupi-
ſcibile noſtrum iuſtitia, quicq̃d reſpuere
debet aĩa reſpuet, ꝗcq̃d debet cõcupiſce-
re cõcupiſcet: & ex oĩbus id magis appe-
tet qđ magis fuerit appetendum. Meritò
deniqꝫ concupiſcibili noſtro iuſtitiam at-
tribuimus, ex quo nimirũ, aut iuſti aut in-
iuſti reputamur. Iam uerò qđ dicit̃ in no-
bis iraſcibile, cũ repleuerit illud Deus, ꝑ-
fecta erit in nobis trãq̃llitas, & in ſummã
iucunditatem atqꝫ lętitiã replebit̃ pace di
uina. Et uide ſi non ẽt in his tribus ꝑfecta
quantum ſanè ad aĩam ſpectat beatitudo
conſiſtit: q̃ñ ſcientia iam nõ inflat ꝑꝑ iu-
ſtitiam, iam non cõtriſtat ꝑꝑ lętitiã, ut ceſ
Ecclẽs. 1. ſet ꝓuerbium illud: Qui apponit ſcientiã,
apponit & dolorem: q̄m iuſtitia nec indi
ſcreta erit ꝓpter ſciam, nec oneroſa pro-
pter lætitiam: q̃ñ lętitia nec inepta erit ꝓ-
pter ſcientiã, nec impura ꝓpter iuſtitiam.
Sed in his omnibus nihil adhuc exterior
Pſal. 71. d. homo noſter accepit. Ipſi ergo, ut inhabi
tet gloria ẽt in terra nr̃a, et iuxta aliũ pro-
phetam repleat̃ maieſtate dñi oĩs terra,
quatuor ſunt quęrẽda, quem nimirũ con-
ſtat ex elementis quatuor eſſe cõpactum.
Nec mireris ꝙ pluribus indigere uidetur
qui miſerior eſt, cum & in pſalmo legeris
Ibidẽ. 62. a dicente propheta: Sitiuit in te aĩa mea, ꝗ̃
multipliciter tibi caro mea: Habeat ergo
terra noſtra ĩmortalitatẽ, ne iam timeat
denuo ſe in puluerẽ redigendã. Reſurgens
.n. corpus noſtrũ iam non morit̃, mors illi
ultra non dñabitur. Sed quid ꝓderit ſi for
te contingat in ęternum uiuere in miſerijs
& ærũnis paſſibilitatis huius, qua nimirũ
inceſſanter corruptibile hoc corpus affli-
gitur: & ſi non ſemel, utiqꝫ ſempꝛ moritur?
Habeat certe etiam aliq̃ñ omnimodã im
paſſibilitatem: ab humoribus.n. inordina
tis cauſas aiunt ꝓcedere paſſionum. Sed
iam deſiderat corpus noſtrum etiam leui
tatem, ſcd̃m eam nimirum quã habet ex
aere portionẽ. Tanta itaqꝫ futura creden
da eſt corporꝝ leuitas et agilitas beatorꝝ,
ut poſſint, ſi uelint, abſqꝫ omni mora ſeu
difficultate ipſam quoqꝫ cogitationũ no-
ſtrarꝝ ſequi ad omnia uelocitatem. Quid
ultra deeſt ad ꝑfectam corporis beatitu-
dinem? Sola utiqꝫ pulchritudo. Hãc perfe
ctiſſimam habituri, nõ ĩmerito poſſumus
attribuere ei parti quã habemus ab igne.
Saluatorem.n. expectamus (ut ait apl̃s) Philip. 3.
qui reformabit corpus humilitatis noſtrę
configuratum corpori claritatis ſuę, exhi
bens quod pollicitus eſt, quoniam fulge-
bunt iuſti ſicut Sol in regno patris eorũ.
Sic ergo replebit aĩas noſtras Deus, cum Matth. 13.
perfecta in eis ſcientia fuerit, perfecta iu-
ſtitia, perfecta lætitia. Sic replebitur maie
ſtate omnis terra, cum fuerit corpus ĩcor-
ruptibile, impaſſibile, agile, cõfiguratum
denique corpori claritatis ſuæ. Et uide ne
forte iſti ſint ſeptem panes q̃bus quatuor
hominũ milia ſaluator legit̃ ſatiaſſe, è qui-
bus eiuſdem numeri ſportas plenas apo-
ſtoli reſeruandas ſuſtulerunt. Nunc.n. refi
cimur panibus iſtis cum iucunda medita-
tione beatã ſpem ruminamus, donec ue-
niat: cum iam non de ſpe, ſed de re ipſa &
exhibitione gaudentes, quaſi plenas ſpòr
tas recipeꝛ ꝓ panibus ſingulis mereamur.

In eodem feſto. Sermo quintus.

Eſtiua nobis eſt dies hæc, & inter
præcipuas ſolennitates, hodier-
na ſolennitas numeratur. Quid er
go dicimus, cuius apoſtoli, cuius marty-
ris, cuius ſancti? Non unius alicuius ſingu
lariter, ſed pariter uniuerſorꝝ. Omnes ſi-
quidem nouimus feſtiuitatem oĩum ſan-
ctorꝝ dici, & eſſe quã hodie celebramus.
Omniũ, inquam, ſiue cœleſtium ſiue terre
ſtriũ. Sunt.n. ſancti de cœlo, & ſunt ſancti
de terra: itemqꝫ eorꝝ qui de terra ſunt, qui
dã adhuc in terra, aliqui iam in cœlo. Ce-
lebratur ergo feſtiuitas oĩum horꝝ cõmu
niter, ſed forſitan non uniformiter. Neqꝫ
hoc mirũ, cum nõ ſit ne ipſa q̃dem ſancti-
tas oĩum uniformis, ſed inter ſanctos &
ſanctos diſtet, idqꝫ non parũ. Nec modo
dico q̃a alius alio ſanctior (hęc.n. quanti-
tatis potius quàm qualitatis diſtãtia eſt)
ſed ꝙ nõ modo magis & minus, uerũ etiã
aliter atqꝫ aliter ſanctos dici & uere dici
inueniamus. Et forte ĩter angelos atqꝫ ho-

mines aſſignari poſſit diuerſitas ſanctita-
tis pariter & celebritatis. Neqꝫ tanq̃ꝫ triũ
phantes honorari poſſe uident̃: qui nunq̃ꝫ
pugnaſſe noſcuntur. Aliter tñ honorandi
ſunt nimis etiã ipſi tanq̃ꝫ amici tui Deus,
cuius nimirum uoluntati ſemper adhæſe-
runt tanta utiqꝫ felicitate quanta facilita-
te. Niſi forte in eo pugnaſſe creduntur ꝙ
peccantibus alijs uiriliter perſtiterũt non
abeuntes in conſilio impiorũ, ſed ſinguli
quiqꝫ dicẽtes: mihi aũt adhęrere Deo bo-
num eſt. Celebranda ergo in eis gr̃a præ-
ueniens in bñdictione dulcedinis: hono-
randa benignitas Dei non ad pñiam ad-
ducens ſed abducens ab oĩbus q̃bus pñia
deberetur: nõ eripiens à tentatione ſed à
tẽtatione cõſeruans. Aliud ſanè in his ſan
ctitatis genus, & ꝓprio modo uidebit̃ ho
norandum qui uenerũt ex magna tribula
tione, & dealbauerunt ſtolas ſuas in ſan-
guine agni: qui poſt multos agones iam
nunc triũphant in cœlis coronati: q̄m legi
time certauerunt. Eſt'ne adhuc ſanctorꝝ
aliqđ genus: Eſt ſed occultũ. Sunt.n. ſan-
cti qui adhuc militant, adhuc pugnãt: cur
runt adhuc necdũ cõprehenderũt. Teme
rarie forſitan hmõi uidear dicere ſanctos:
ſed tñ noui unum ex his non ueritũ dicere
Deo. Cuſtodi aĩam meã: q̄m ſanctꝰ ſum.
Sic & apl̃s diuinorꝝ cõſcius ſecretorꝝ eui
dentius ait. Scimus q̄m diligentibus Deũ
oĩa cooperantur in bonum: his qui ſcd̃m
ꝓpoſitum uocati ſunt ſancti. Hæc nimirũ
diuerſitas appellationis in noĩe ſanctita-
tis: ut alij quidem iam ſcd̃m cõſummatio
nem ſancti uocentur, alij iuxta ſolam præ
deſtinationẽ. Latet ergo hmõi ſanctitas
penes Deum clauſa eſt, & clauſa quodã-
modo celebrat̃. Siq̃dẽ neſcit homo utrũ
amore an odio dignus ſit, ſed in futurum
omnia reſeruantur incerta. Sit ergo iſtorꝝ
celebritas ſanctorꝝ in corde Dei: q̄m no-
uit dñs qui ſunt eius, & ipſe ſcit quos ele-
gerit à principio. Sit etiam apud admini-
ſtratorios illos ſpũs qui mittunt̃ in mini-
ſterium ꝑꝑ eos qui hæreditatẽ capient ſa
lutis: nos in uita ſua laudare hoĩem prohi
bemur. Quõ nanqꝫ ſecura laudatio, ubi
ne ipſa uita ſecura? Non coronabitur niſi
qui legitime certauerit: ait tuba illa cœle-
ſtis. Et legem certaminis ab ore ipſius le-
giſlatoris auſculta. Qui perſeuerauerit
uſqꝫ in finem: hic ſaluus erit. Neſcis q̃s ſit
ꝑſeueraturus, neſcis q̃s ſit legitime certa-
turus, neſcis q̃s ſit coronã acceptaturus. Il
lorꝝ lauda uirtutem quorꝝ iam certa ui-
ctoria eſt: illos deuotis extolle pręconijs
quorum ſecurus potes gaudere coronis.
Cantauimus ſanctis hac nocte dicentes.
Timete dñm omnes ſancti eius, ſed non
iſtis. Non.n. eos qui ꝑſeuerauerunt uſqꝫ in
finem timere hortabamur, q̃a ſcriptũ eſt,
iam non erit timor in finibus noſtris. Illis
potius dicebamus ſanctis, quibus cuſto-
dia multiplex neceſſaria eſt pro multitu-
dine periculorꝝ. Siquidem non eſt eis col
luctatio aduerſus carnẽ & ſanguinẽ tan-
tũ: ſed aduerſus quoqꝫ principatus & po
teſtates, aduerſus mũdi rectores tenebra
rum harꝝ, cõtra ſpiritualia nequitię in cœ
leſtibus. Egent planè cuſtodia qui tã mul
tipliciter nõ modo cominus, ſed eminus
appetunt̃, & ibi tot pugnę foris nõ debẽt
intus deeſſe timores ut meritò his dicat̃.
Timete dñm oẽs ſancti eius. Tota ĩterim
beatitudo nr̃a eſt, timere Deum: dicente
ſcriptura: Beatus homo qui ſempꝛ eſt pa-
uidus. Et item ait pſalmiſta. Beati oẽs qui
timent dñm: qui ambulãt in uijs eius. Cæ
terum longe aliter beati: in q̃bus iam ꝑfe-
cta charitas foras mittit timorẽ, nec iam
timent ambulantes in uijs, ſed laudãt po-
tius habitantes in domo, ſicut idem dicit.
Beati qui habitant in domo tua dñe, in ſe
cula ſeculorꝝ laudabunt te. Noſtra ergo
felicitas, nr̃a interim feſtiuitas in timore
Dei: nã illorꝝ magis in exultatione uerſat̃.
Inde eſt ꝙ ſecure laudant̃ hoĩes qui non
ſua iam uiuunt uita, ſed Dei, nam hominũ
utiqꝫ uita tentatio. Eſt aũt gemina ſecuri-
tas laudis huius: niſi ꝙ uidebit̃ forte ſi dili
genter attendimus inter alterã alterã cõ-
prehendi. Siq̃dem non eſt qđ laudare ue-
reamur ueriſſime certiſſimeqꝫ laudabiles.
non eſt ꝙ glorificare cũctemur ſic abſor-
ptos in gloria ut noſtra oĩno neq̃ant lau-
datione moueri. Non.n. eſt quò uanitas
intret: ubi ueritas iam totum occupauit.

Sed quę nam inquies gloria ſanctis? Neqꝫ
enim ſinguli ſeſe glorificant, qa ſcriptum
eſt: non te laudet os tuũ. Non uiciſſim al-
ter alterꝝ laudat, qa in laudem cõditoris
intenti & extẽti in quo nimirũ tota eis re-
pleta eſt beatitudo, mutuis nunꝗ uacare
laudibus poſſunt, dicente ꝓpheta, ſicut ſu
Pſal.83. pra quoqꝫ meminimꝰ: Beati q habitãt in
domo tua dñe, in ſecula ſeculorum lauda
bunt te. Verũtamen nõ acquieſco, exper-
tes glorię credere ſanctos maxime ꝓpter
illud qd' apl's ait: Qd' in præſenti eſt mo-
mentaneũ, & leue tribulationis noſtrę, ſu
pra modũ in ſublimitate æternum gloriæ
Pſal.105. pondus operabit' in nobis. Et ꝓpheta. Vi
ſita nos in ſalutari tuo: ad uidendũ in bo-
nitate electorꝝ tuorꝝ ad lętandum in læti-
tia gentis tuę, ut lauderis cum hæreditate
tua. Non. n. ait ut lauderis ab hæreditate
tua, ſed cũ hæreditate tua: ut cõmunis in-
telligat' futura laudatio. Qd' ſi hæreditas
laudet dñm: hæreditatem quis laudet ab
aplo audiamus. Tũc, iquit, unicuiqꝫ laus
erit. A quo? A Deo. Magnus laudator &
uehementer ambienda laudatio. Felix cõ
mutatio laudis: ubi & laudare beatũ eſt
& laudari. Ad quid ergo ſanctis laus no-
ſtra: ad quid glorificatio noſtra: ad qd no
ſtra hęc ipſa ſolennitas? Quo eis terrenos
honores: quos iuxta ueracem filij promiſ
ſionẽ honorificat pater cœleſtis? Quo eis
p̄conia noſtra? Pleni ſunt. Proſus dilectiſſi
mi iſtis ſancti non egent, nec qcꝗ eis no-
ſtra deuotione pręſtat'. Plane ꝙ eorꝝ me-
moriã ueneramur, nr̃a intereſt nõ ipſorꝝ.
Vultis ſcire quãtũ intereſt nr̃a? Ego in me
fateor ex hac recordatione ſentio deſide-
rium uehemẽs inflãmari, & deſideriũ tri-
plex. Vulgo dicit' qd' nõ uidet oculus, cor
non dolet. Oculus meus memoria mea,
et cogitare de ſanctis quodãmodo eos ui
dere eſt. Sic nempe portio noſtra in terra
uiuentiũ. Nec modica ſane portio: ſi tñ ut
decet memoriam affectio comitet', ſic in-
quam cõuerſatio noſtra in cœlis eſt. Ve-
runtñ non ſic noſtra ſicut illorꝝ. Ipſorꝝ. n.
ibi ſubſtantia eſt, noſtra aũt deſideria: ipſi
per pręſentiã, nos per memoriã ibi ſumus.
Qñ & nos addemur ad patres nr̃os, qñ
eſſential'r præſentabimur eis? Hoc. n. pri-
mum deſideriũ qd' in nobis ſanctorꝝ me-
moria uel excitat, uel ĩcitat: magis ut eorꝝ
tam optabili ſocietate fruamur, ut merea-
mur cõciues et cõtubernales eſſe ſpirituũ
beatorꝝ, miſceri cœtui p̃riarcharꝝ cuneis
ꝓphetarꝝ, ſenatui apl'orꝝ, martyrũ exerci
tibus, numeroſis confeſſorꝝ collegijs, uir-
ginũ choris, in oĩum deniqꝫ colligi & col-
lętari cõmunione ſctõrꝝ. Singulorꝝ qppe
recordationes q̃ſi ſcitillę ſingulę, imò qua
ſi ardẽtiſſimę faces deuotos accẽdũt aĩos,
ut eorꝝ & conſpectũ ſentiant & cõplexũ
à deo. Vt plerũqꝫ etiam inter eos eſſe ſe re
putẽt modo ad oẽs ſimul, modo ad illos
uel ad illos tota auiditate & uehementia
corda uibrantes. Alioquin qd iſtud negli
gentię, qd pigritię, imò quid uecordię eſt,
ut nõ crebris ſuſpirijs, & feruentiſſima af-
fectione abrumpere hinc, & in illa tam fe
licia agmina iaculari animos ſtudeamus?
Vę nobis à duritia cordis noſtri, uę à pec-
cato gentiũ: quas apl's memorat ſine affe
ctione fuiſſe. Prestolat' nos eccleſia illa pri
mitiuorꝝ, & negligimus: deſiderant nos
ſancti & paruipendimus, expectãt nos iu
ſti & diſſimulamus. Excitemur aliqñ fra-
tres, reſurgamus cũ Xp̃o: quęramus quæ
ſurſum ſunt: quæ ſurſum ſunt ſapiamꝰ. De
ſideremus deſiderãtes nos. præſtolemur
præſtolãtes nos expectãtes nos uotis prę
occupemꝰ animorꝝ. Ecce. n. in hac noſtra
cõmunione nihil ſecuritatis, nihil ꝑfectio-
nis, nihil quietis: & tñ hic ꝗ bonum & ꝗ
iocundum habitare fratres in unũ. Quic-
quid. n. ſiue interius ſiue exterius moleſtũ
occurrerit: ipſo utiqꝫ tam germanorꝝ con
ſortio fratrũ cum qbus eſt cor unũ & aĩa
una in Deum tolerabilius, inuenit'. Quàm
dulcior illa erit, ꝗ dilectabilior, ꝗ beatior
unio: ubi nulla ſuſpicio eſſe poterit, nulla
diſſenſionis occaſio, ubi oẽs perfecta cha-
ritas indiſſolubili fœdere colligabit: ut ſi-
cut pater & filius unũ ſunt, ſic & nos unũ
ſimus in ipſis. Non tantũmodo ſocietas,
ſed ẽt felicitas nobis optãda eſt ſanctorꝝ:
ut quorꝝ deſideramus præſentiã, gloriam
quoqꝫ feruentiſſimis ſtudijs ambiamus.
Neqꝫ. n. pernicioſa ambitio hæc, aut illius

affectatio gl'iæ ullatenus ꝑiculoſa eſt. Nã
ꝙ dicimus non nobis dñe, non nobis, ſed
nomini tuo da gloriam: huius tp̃is uox eſt
qñ & ipſi angeli clamant gloria in excel-
ſis deo & in terra pax hoĩbus bonę uolũ-
tatis. Noli me tangere, inquit, nondum. n.
aſcendi ad patrẽ. Verbũ gloriæ eſt. Nem
pe filius ſapiens gloria patris. Noli ergo
ait, noli me tangere, noli interim quęrere
gloriã: fuge potius & uide oĩno ne me te-
tigeris donec perueniat' ad patrem, ubi ſit
gloriatio oĩs iam ſecura. Ibi ibi in dño lau
dabitur aĩa mea: audiãt manſueti & lęten
tur. Nunqd non uidet' audiſſe dicentẽ, no-
li me tãgere nondũ aſcẽdi ad patrẽ: quę in
cantico clamat fuge dilecte mi fuge? Hoc
enim eſt qđ ſupra memorauimus: non no
bis dñe non nobis, ſed nomini tuo da glo
riam. Vnde in hymno hodie canimus des
Pſal.113. pacem famulis nos quoqꝫ gloriã per cun
cta tibi ſecula: iuxta angelicam. ſ. diſtribu
tionem. Quia. n. tentatio eſt uita hoĩs ſuꝑ
terram meritò in terra homini non gloria,
ſed pax quęrenda eſt, pax cum Deo, pax
cum ꝓximo, pax in ſeipſo. O cuſtos homi
Iob.7. num quare poſuiſti me cõtrarium tibi, &
factus ſum mihi metipſi grauis? Vicina ni-
mirũ lucta & inteſtina ſeditio: bellũ non
ciuile ſed domeſticum: ſpũs aduerſus car
nem, & caro aduerſus ſpm̃ concupiſcens.
Vnde hoc mihi, niſi qa poſuiſti me cõtra-
riũ tibi? Tu. n. uera libertas, tu uita, tu glo
ria, tu ſufficiẽtia, tu beatitudo: ego pauper
& miſer & miſerabilis confuſus & humi
liatus uſquequaqꝫ: mortuus ꝑꝑ pc̃m̃ ue-
nũdatus ſub peccato. Deniqꝫ tu perfecta
& ſancta uoluntas & requies ſpirituum
beatorꝝ poſuiſti me ab initio cõtra Eden
qd' uoluntatem ſonat: in labore utiqꝫ &
ærumna. Attñ dicis, conuertimini ad me
in toto corde ur̃o. Liquet qa ſumus auerſi
quos ut reuertamur hortaris: liquet qa cõ
trarij, quo reuocas ut conuertamur. Sed
qũo? In ieiunio inquit, & fletu, & plãctu.
Mira res. Itáne in ieiunio, & fletu & plan
ctu tu uerſaris: ĩ fletu degis, in plãctu habi
tas? Procul à te oĩa iſta, ꝓcul ip̃e ab his ue
hementer. Nimirũ regnum tuũ in Hierl'm
quã ſatias adipe frumenti: nec ibi luctus,
aut clamor, ſed nec ullus dolor, magis aũ
tem grãrꝝ actio & uox laudis. Iuſti inqt,
epulent' in conſpectu Dei, & delectent' in
lætitia. Qui uerò necdum iuſtus eſt nõ ni-
ſi in ieiunio fletu, & planctu reperiet'. Ita
planè. Sed iuſtus qui iam conſpectũ me-
ruit non qui adhuc uiuat ex fide. Nimirũ
qd' ait dñs, cum ipſo ſum in tribulatione;
ad eum ꝑtinet qui per fidem ambulat nõ
ad eum qui ad fidem iam ꝑuenit. Et qui-
dem utriſqꝫ eſt caput unum, ſed non un o
modo membris omnibus exhibetur. Qui
buſdam autem oſtẽditur caput hirſutum
ſpinis inclinatum in cruce ut humilientur
pariter, pariter compungunt', quibuſdam
glorioſum apparet ut ab ipſo glorificen-
tur, ut in ipſo glorientur facti ei ſimiles ꝙ
uident eum ſicuti eſt. Hęc ergo ſecũdum
deſiderium quod ex ſanctorꝝ commemo
ratione flagrat in nobis, Chriſtus appa-
reat uita noſtra, & nos cum ipſo apparea
mus in gloria. Interim nempe non ſic eſt,
ſed ſicut pro nobis factũ eſt caput noſtrũ
nobis repræſentatur non coronatum glo
ria, ſed peccatorum noſtrorum circunda-
tum ſpinis dicente ſcriptura. Egredimini Canti.3.
filiæ Hieruſalem, & uidete regem Salo-
monẽ in diademate quo coronauit eum
mater ſua. O regem, ô diadema. Mater ſi-
quidem ſynagoga, nõ matrem ſanè ſe ex-
hibens, ſed nouercam regem noſtrum co
rona ſpinea coronauit. Pudeat ſectari glo
riam membra qbus caput ſuum tam in-
gloriam exhibetur non habens ſpeciem,
aut decorem, aut aliquid eiuſmodi. Nec
mirum Salomon eſt ſanè quod in præſen
ti impenſum eſt. Eſt utique pacificus ac
glorificus, ut in omnibus angelicum illud
eulogium commendetur quo in terris pa
cem cœlis gloriam tradiderunt. Pudeat
ſub ſpinato capite delicatum fieri mem-
brum, quod omnis ei interim purpura nõ
tam honoris ſit quàm irriſiõis. Videre eſt
tamen hodie multis in locis non ſine mul
ta ambitione & comeſſatione pręſentem
diem honorari an dehoneſtari dicam?
Ipſi uiderint qui hæc agunt. Ipſorum eſt
enim huiuſmodi celebritas non ſancto-
rum, quod ſibi libet faciunt, non quid ſan-

ctis. Erit cum uenerit Chriſtus nec mors
eius ultra annunciabitur:ut ſciamus quo-
niam ipſi quoqꝫ mortui ſumus,& cum eo
abſcondita eſt uita noſtra: apparebit ca-
put glorioſum, & cum eo mẽbra glorifi-
cata fulgebunt:cum uidelicet reformabit
corpus humilitatis noſtræ configuratum
gloriæ capitis?qd' eſt ipſe.Hanc ergo glo
riam tota & tuta ambitione concupiſca-
mus: ne forte audiamus & nos, qa gloriã
quæ ab inuicem eſt quęritis, et gloriã quę
à Deo ſolo eſt non uultis. Sanè ut eam ſpe
rare liceat, & ad tantã beatitudinem aſpi
rare ſummopere nobis deſideranda ſunt
ſuffragia quoqꝫ ſanctoꝝ: ut qd' poſſibili-
tas noſtra nõ obtinet, eoꝝ nobis interceſ
Iob.19. ſione donetur. Miſeremini mei, miſeremi
ni mei,ſaltẽ uos amici mei. Noſtis ipſi pe-
riculum noſtrũ, noſtis figmẽtum noſtrũ,
noſtis ignorantiã noſtrã, & dolos aduer-
ſarioꝝ:noſtis eoꝝ impetus, & noſtrã fra
gilitatem. Vobis.n.loquor qui in eadẽ ten
tatione fuiſtis: qui eoſdem ſuperaſtis con
flictus,eoſdem laqueos euaſiſtis:qui didi-
ciſtis ex his quæ paſſi eſtis compaſſionẽ.
Iob.5.b Confido eqdem & de angelis qd' ne ipſi
ſuam uiſitare ſpẽm dedignentur: maxime
quia ſcriptum eſt, uiſitans ſpẽm tuam nõ
peccabis. Cæteꝝ et ſi de eis mihi arbitror
pręſumendum ob ſpũalis ſubſtantię ratio
nalis formę ſimilitudinẽ: ampliori tñ fidu
cia ad eos mihi reor cõuertẽdũ quos habe
re me nouerim & in ipſa humanitate con
ſortes:ut oporteat eos familiarius, & ſpe
cialius miſereri os de oſſibus ſuis, & carnẽ
de carne ſua. Denique tranſeuntes ex hoc
mũdo ad patrem ſancta pignora reliquę-
runt. Apud nos ſiquidem corpora in pa-
ce ſepulta, ſunt quorum nomina uiuent in
ſeculum,id eſt,quorum gloria nunqꝫ ſepe
lietur. Abſit abſit à uobis animæ ſanctæ
Aegyptia illa crudelitas pincernę Pharao
nis,qui in gradum priſtinũ reſtitutus ſta-
tim oblitus eſt Ioſeph ſancti qui in carce-
re tenebatur. Non.n.erant unius capitis
mẽbra,nec aliqua pars fideli cum infide-
le: an ulla ſocietas Iſraelitæ ad Aegyptiũ?
non plus quàm luci ad tenebras.Interpre
tatur.n.Aegyptus tenebræ, Iſrael uidens
Deum: atqꝫ ideo ubicunqꝫ Iſrael erat, lux
erat. Non ſic noſter Ieſus crucifixi ſecum
latronis potuit obliuiſci: factum eſt utiqꝫ
qd' ꝓmiſſum eſt ipſa die qua paſſus eſt,et
regnauit. Nos quoqꝫ ſi non ſumus ipſius
capitis membra cuius & ſancti: unde eis
tam ſolennibus hodie uotis & tanto con
gratulamur affectu? Cęteꝝ q dixit ſi glo-
riatur unũ mẽbrum, cõgaudent oĩa mem
bra:hoc quoqꝫ nihilominus ait, ꝙ ſi patit
unum membrũ compatiunt omnia mem
bra. Hæc igitur noſtra & eoꝝ cohærẽtia
eſt,ut nos congratulemur eis,ipſi compa
tiant nobis,nos deuota meditatiõe regne
mus in eis, ipſi in nobis,& pro nobis mili
tent pia inteructione. Nec eſt qd' de eoꝝ
pia erga nos ſolicitudine dubitemus,qñ-
qdem non ſine nobis cõſummãdi ſicut ſu
pra memini,expectant nos uſqꝫ adhuc, ut
uidelicet nouiſſimo die magno feſtiuita-
tis oĩa ſimul in uirum ꝑfectum cũ ſuo tam
excelſo capite membra cõcurrant,& lau
detur cũ hæreditate ſua Ieſus Chriſtus do
minus noſter qui eſt ſuper omnia Deus
benedictus in ſecula. Amen.

In tranſitu ſancti Malachiæ epiſcopi
Sermo unicus.

d E cœlo nobis hodie dilectiſſimi
copioſa quædam eſt benedictio
deſtinata, & fideliter eam nõ di-
ſtribui uobis qdem damnoſum eẽt, mihi
uerò periculoſum,cui nimirũ hæc diſpen-
ſatio uidetur eſſe commiſſa. Timeo igi-
tur damnum ueſtrum, timeo damnatio-
nem meam: ſi forte dicatur paruuli petie-
runt panem,& non fuit qui porrigeret il-
lis. Scio enim quàm neceſſaria uobis ſit è
cœlo ueniens conſolatio,quos conſtat il-
lecebris carnalibus & oblectamentis ſe-
cularibus uiriliter abrenunciaſſe. Nemo
ſanè beneficij eſſe cœleſtis, & ſuperno du-
bitet cõſilio diffinitum, ut epiſcopus Ma
lachias hodie inter nos obdormiret, &
deſideratam haberet inter nos ſepultu-
ram. Cum enim nec folium quidem ar-
boris ſine diuino nutu cadat in terram,
quis tam hebes ut non euidẽter in huius
beati uiri aduentu, & trãſitu magnũ pror
ſus conſilium ſupernæ pietatis aduertat?
A finibus

A finibus terræ,terrã hic poſiturus adue-
nit,alia qdẽ occcaſione feſtinans, quãuis
ob ſpecialẽ erga nos charitatem id pluri-
mũ deſideraſſe noſcat. Multa qdẽ in itine
re ipſo ĩpedimẽta ſuſtinuit,nec trãsfretare
ꝑmiſſus eſt,donec appropinquaret tẽpus
conſummationis eius,& terminus q non
poterat p̃teriri. Quem qdẽ multis ad nos
ꝑuenientẽ laboribus, tanqꝫ angelũ dei ꝓ
reuerentia ſanctitatis ſuæ ſuſcepimus, ſed
& nos ipſe ꝓ ſua manſuetudine & humili
tate altius radicata, longe ſupra qꝫ mere-
mur deuoto ſuſcipiebat affectu. Paucos
deinde apud nos dies fecit in incolumita-
te ſua dũ ſocios p̃ſtolaret q diſperſi in An-
glia fuerant, cum regis illius uana ſuſpicio
dei hoĩem impediret.Iamqꝫ oĩbus ad eum
collectis,ad Romanã ꝓ qua uenerat cu-
riã parabat iter:cũ ſubito infirmitate p̃uẽ
tus ſenſit ꝓtinus ad cœleſte magis ſeſe pa
latiũ euocari, deo melius aliquid ꝓuiden
te ꝓ nobis,ne à nobis egreſſus alibi cõſum
maret. Nullũ qdẽ in eo nõ dico mortis,ſed
uel grauis ęgritudinis ſignũ medicis appa
rebat,ille tñ exhilaratus ſpiritu aiebat om
nimodis oporter,ut hoc anno Malachias
ab hac uita egrederet. Laboratũ eſt econ-
tra, & deuotis p̃cibus apud deũ, & qbuſ-
cunqꝫ potuimus modis,ſed illius p̃ualue-
re merita,ut deſiderium cordis eius tribue
ret ei,& non fraudaretur uoluntate labio
rum ſuorũ. Sic.n.pro uotis oĩa ei concur-
rere,ut hunc maxime locum diuina ſibi in
ſpirante clementia elegiſſet: & hunc quo-
que ex lõgo optaret ſepulturę habere diẽ,
duo fideliũ oĩum generalis memoria cele
bratur. Sed & illud noſtra hæc gaudia me
rito cumulauit,ꝙ fratrũ noſtrorum oſſi-
bus de priore cœmeterio huc aſportãdis
& recondendis, eadẽ nobis dies authore
deo fuiſſet electa. Quę nimirũ deportanti
bus nobis,& ex more pſallentibus idẽ uir
ſanctus plurimũ ſeſe illo cãtu delectari di
cebat,& non multo poſt ipſe quoqꝫ ſecu
tus eſt ſomno ſuauiſſimo & feliciſſimo ſo
poratus. Agimus itaqꝫ grãs deo ſuꝑ oĩbus
diſpoſitionibus ſuis,ꝙ ĩdignos nos beatæ
mortis eius honorare præſentia, ꝙ paupe
res ſuos pretioſiſſimo corporis eius locu-
pletare theſauro quòd infirmos nos tanta
eccleſiæ ſuæ uoluit fulcire columna. Alte
rũ ſiquidẽ, è duobus ſignũ iſtud quod no
bis in bonũ factum eſt perſuadet: ꝙ aut
placitus deo ſit locus, aut ſibi placitũ fa-
cere uelit ad quẽ tantæ ſanctitatis uirũ à
finibus terrę moriturũ ſepeliẽdumqꝫ per-
duxit. Cæterũ populo illi affectuoſius cõ
dolere,& eius quæ tam miſerabili eccle-
ſię dirum hoc uulnus nõ pepercit inferre,
crudelitatem mortis uehementius abhor
rere,beati huius patris charitas ipſa com
pellit. Dira ꝑfecto & inexorabilis mors,
quæ tantã hoĩum multitudinẽ unius ꝑcuſ
ſione mulctauit: cęca & improuida,q̃ Ma
lachiæ ligauit linguã,ĩpediuit greſſus,diſ-
ſoluit manus,oculos clauſit. Illos ĩnq̃,de
uotos oculos q pijſſimis fletibus diuinam
pctõrib⁹ recõciliare grãm cõſueuerẽ. Illas
mũdiſsimas manus q̃ laborioſis & humi
lib⁹ opibus exerceri ſempꝑ amauerãt,q̃ dñi
ci corporis hoſtiã ſalutarẽ ꝓ peccatorib⁹
toties offerebãt,& ſine ira & diſceptatio
ne ĩ orõne leuabant in cœlũ,q̃ ĩfirmis mul
ta beneficia p̃ſtitiſſe,& ſignis uarijs efful-
ſiſſe noſcuntur. Illos quoqꝫ ſpecioſos greſ
ſus euãgelizantis pacẽ,euangelizãtis bo-
na,illos pedes qui toties fatigati ſunt ſtu-
dio pietatis, ueſtigia illa digna q̃ ſempꝑ de
uotis oſculis p̃merent. Sãcta deniqꝫ labia
illa ſacerdotis q̃ cuſtodiebãt ſciẽtiã, os iu
ſti qd' ſapientiã meditabat:et linguã eius
quæ iudiciũ loquẽs, imò & miſericordiã,
tantis mederi ſolebat uulneribus anima-
rũ. Nec mirũ fratres,iniquã eſſe, quã ge-
nerauit iniquitas: incõſideratã,quã noſcit
ſeductio peperiſſe. Nihil inquã mirũ ſi fe-
rit ſine diſcretiõe, q̃ uenit ex p̃uaricatiõe:
ſi ſit crudelis & fatua,q̃ ex antiq ſerpentis
fallacia, & mulieris ĩſipiẽtia ꝓdijt. Quid
tñ cauſamur ꝙ Malachiã auſa ſit attenta
re, fidele equidẽ membrũ Chriſti, qñ &
ipſum Malachiæ pariter & oĩum electo-
rũ caput furibunda ꝑuaſit? Peruaſit utiqꝫ
ĩmunẽ,ſed nõ ĩmunis euaſit. Impegit in ui
tã mors, & ĩcluſit intra ſe uita mortem, et
abſorpta eſt mors à uita. Hamũ ſibi deuo
rãs ĩde teneri cœpit,unde uiſa eſt tenuiſſe.
At fortaſſe quis dicat: Qũo mors à capite

ſuperata uidet̃, quæ tanta adhuc libertate
ſçuit in mẽbra? Si mors mortua, q̃uo Ma
lachiam occidit? Si uicta, q̃uo adhuc prę-
ualet uniuerſis: & non eſt homo qui uiuat
& non uideat mortem? Victa planè mors
opus diaboli, & peccati pœna, uictũ pec-
catũ cauſa mortis, uictus et malignus ipſe
& peccati author & mortis. Nec modo
uicta ſunt hæc, ſed & iudicata iam & dã-
nata. Diffinita ꝗdem, ſed nõdum promul
gata ſn̄ia eſt. Deniqꝫ iã diabolo ignis pa-
ratus, etſi nõdum ille pręcipitatus in ignẽ,
modico adhuc tp̄e ſinit̃ malignari. Tanq̃
malleus cœleſtis opificis factus eſt mal
leus uniuerſæ terræ. Terit electos ad eoꝝ
utilitatem, reprobos cõterit in eoꝝ dam-
nationem. Qualis ergo paterfamilias, ta-
lis & domeſtici eius, pc̄tm̄. ſ. & mors. Nã
et peccatũ licet ſimul cum Chriſto cruci
ipſius nõ dubitetur affixum adhuc tñ in-
terim nõ regnare ꝗdem, ſed habitare etiã
in ipſo dũ uiueret apl'o ꝑmittebatur. Men
Roma.7.d tior ſi non ipſe ait: Iam nõ ego opor illud,
ſed qđ habitat ĩ me pc̄tm̄. Sic & mors ip
ſa minime ꝗdem adhuc abeſſe cogit̃, ſed
cogit̃ nõ obeſſe. Erit autẽ cũ dicetur: Vbi
eſt mors uictoria tua? Et ipſa ſiꝗdem ini-
mica nouiſſima deſtruet̃. Nunc uero mo-
derante eo qui imperiũ habet uitę et mor
tis, & mare ipſum certis littoꝝ coercet
metis, mors ipſa dilectis dñi ſomnus refri
Pſal.86.c gerij eſt, ꝓpheta atteſtante qui ait: Cum
dederit dilectis ſuis ſomnũ, ecce hæredi-
tas dñi. Peſſima ꝗdem mors pc̄tõꝝ, quo-
rum & natiuitas mala, & uita peior: ſed
pretioſa eſt mors ſanctoꝝ. Pretioſa pla-
nè tanq̃ finis laboꝝ, tanq̃ uictoriæ con-
ſummatio, tanq̃ uitæ ianua, & perfectæ
ſecuritatis ingreſſus. Cõgratulemur itaqꝫ
fratres congratulemur ut dignũ eſt patri
nr̄o, q̄a & pium eſt defunctũ plãgere Ma
lachiã, & pium magis Malachiæ cõgau-
dere uiuenti. Nunꝗd non uiuit? Et beatè.
Nimirum uiſus eſt oculis inſipientiũ mo-
ri, ille aũt eſt in pace. Deniqꝫ iam conciuis
ſanctoꝝ, & domeſticus Dei pſallit pari-
Pſal.65.c ter, & gr̃as agit dicens: Tranſiuimus per
ignem & aquã, & eduxiſti nos in refrige-
rium. Tranſiuit planè uiriliter, & feliciter
pertranſiuit. Verus Hebræus Paſcha cele
brauit in ſpiritu, & nobis tranſiens loque
bat̃: Deſiderio deſideraui hoc Paſcha mã *Luca.22.*
ducare apud uos. Tranſiuit per ignem &
aquã, quẽ nõ triſtitia frãgere, nec detine-
re mollia potuerũt. Eſt.n. deorſum nos lo *Luca.16.*
cus quem ſibi totũ uẽdicat ignis, adeo ut
ne minimam ꝗdem aquæ guttã de Laza
ri digito miſer ille diues ibi habere potue
rit. Eſt & ſurſum ciuitas Dei quam lætifi-
cat fluminis impetus, uoluptatis torrens,
calix inebriãs q̃ pręclarus. In hoc ſanè me
dio boni & mali ſcĩa continet̃, et uolupta
tis & tribulationis hic capere eſt experi-
mentum. Infelix Eua in has uiciſſitudines
nos induxit. Hic planè dies & nox, nã in
inferno tãtum nox, & in cœlo tantũ dies.
Beata proinde aĩa quæ utrunqꝫ ꝑtranſit,
nec uoluptati inhærens, nec deficiẽs in tri
bulatione. Breuiter uobis unum aliꝗd ex
multis huius uiri magnificis actibus arbi-
tror referẽdũ, in quo ſtrenue ſatis & ignẽ
& aquã noſcit̃ ꝑtranſiſſe. Magni illius Pa
tricij Hybernicſium apl'i ſedem metrapo-
litanã tyrannica ſibi ꝓgenies ſucceſſionis
ordine creans archiep̄os uendicabat, hæ
reditate poſſidens ſanctuariũ Dei. Roga-
tus itaqꝫ à fidelibus Malachias noſter, ut
tantis ſeſe malis opponeret, aĩam ſuam in
manibus ſuis ponens acceſſit intrepidus,
ſuſcepit archiep̄atum, tradens ſeſe diſcri-
mini manifeſto, ut tanto crimini finem da
ret. Inter pericula rexit eccleſiã, poſt peri-
cula ſibi cõtinuo ſucceſſorẽ alterũ canoni
ce ordinauit. Ea ſiꝗdem cõditione ſuſce-
perat, ut poſtq̃ ceſſante ꝑſecutionis rabie
alter ſecure poſſet ĩſtitui, ad ſedem ꝓpriã
remeare ꝑmitteret̃. Vbi ſine eccleſiaſticis
ſecularibuſue reditibus in congregationi
bus religioſis quas ipſe extruxerat, degẽs
inter eos tanq̃ unus eoꝝ, uſqꝫ ad hoc tp̄s
uixit abſqꝫ ulla ꝓprietate. Sic Dei hoĩem
examinauit nõ exinaniuit tribulationis in
cendiũ (ſiꝗdem aurum erat) ſic nec illece-
bra tenuit aut reſoluit: nec curioſus ſpe-
ctator in uia ſubſtitit, ꝓprię peregrinatio-
nis oblitus. Quis ueſtrũ fr̃es nõ uehemen
ter eius imitari cupiat ſanctitatẽ, ſi id au-
deat uel ſperare? Credo igit̃ libẽtius audi-

turos, ſi dicere forte poterimus ꝗd ſanctũ
Eccleſiaſti fecerit Malachiã. Sed ne noſtrũ forſitan
ci.45.a minus acceptabile teſtimoniũ uideat̃, ſcri
1.Ioan.5.a pturã audite dicentẽ: In fide & lenitate ip
ſius ſanctũ fecit illum. Fide calcabat mun
dũ, Ioanne atteſtante qui ait: Hæc eſt ui-
ctoria quæ uincit mundũ, fides nr̃a. Nam
in ſpiritu lenitatis dura q̃libet & aduerſa
æquo aĩo tolerabat. Hinc ꝗdẽ poſt Xp̄m
ſide calcabat Maria ne caperet̃ illecebris:
inde in patientia ſua poſſidebat aĩam ſuã,
ne moleſtijs frãgeret̃. De his.n. duobus ha
Pſal.90.b bes in pſalmo: caſuros à latere tuo mille,
& decẽ milia à dextris tuis: ꝙ multo plu-
res ꝓſꝑitatis fallaciæ q̃ aduerſitatis flagel
la deijciãt. Nemo itaqꝫ noſtrũ chariſſimi,
plana mollioris uiæ ſuꝑficie delectat⁹, iter
illud marinũ ſibi cõmodius arbitret̃. Ma-
gnos hic cãpus montes habet. Inuiſibiles
ꝗdẽ, ſed eoipſo periculoſiores. Laborio-
ſior forte uia uidet̃ inter ardua colliũ, &
aſpera rupiũ, ſed expertis lõgè ſecurior &
1.Cor.6.b deſiderabilior inuenit̃. Vtrobiqꝫ tñ labo-
rẽ, utrobiqꝫ periculũ eſſe nouerat qui dice
bat: Per arma iuſtitiæ à dextris & à ſini-
ſtris: ut merito cõgratulemur eis qui tran
ſierunt ꝑ ignẽ & aquã, et in refrigeriũ ſunt
educti. Refrigeriũ uultis audire? Vtinã id
uobis alius loqueret̃. Nam ego qđ nõ gu
ſtaui, eructare nõ poſſum. Videor tñ mihi
hodie ſuꝑ hoc refrigerio Malachiã audire
Pſal.114.b dicentẽ: Cõuertere aĩa mea in requiẽ tuã,
q̄a dñs bñfecit tibi, q̄a eripuit aĩam meã
de morte &c. In ꝗbus uerbis ꝗd intelligã,
paucis audite. Siꝗdem inclinata eſt iam
dies, & longius q̃ ſperauerã ſermo ꝓceſ-
ſit, ꝙ inuitus euellar à paterni dulcedine
noĩs, & Malachiã ſilere lingua formidãs,
finem facere uereat̃. Mors aĩæ fratres mei
pc̄tm̄ eſt, niſi forte excidit uobis qđ in ꝓ-
pheta legiſtis: Aĩa quę peccauerit, ipſa mo
Ezec.18.a rietur. Triplex ꝓinde cõgratulatio eſt ho
minis ab omni peccato & labore & peri
culo liberati. Ex hoc ſiꝗdem nec pc̄tm̄ in
eo habitare dicit̃, nec pn̄iæ luctus indicit̃,
nec ab ullo deinceps lapſu ei pędicit̃ eſſe
cauendũ. Poſuit Helias palliũ, non eſt qđ
timeat: non eſt qđ tangi nedũ teneri ab
adultera uereat̃. Currum cõſcẽdit: nõ eſt
iam trepidarę ne cadat: ſuauiter ſcandit,
non laborãs uolatu ꝓprio ſed celeri in ue
hiculo ſedens. Ad hoc nos refrigerium di-
lectiſſimi, tota animi auiditate curramus
in odore unguentoꝝ huius beati pr̃is no
ſtri, qui noſtrũ hodie torporem in feruen-
tiſſimũ deſiderium uiſus eſt excitaſſe. Cur
ramus inquã, poſt eũ crebrius illi claman
tes: Trahe nos poſt te: et affectu cordis,
et ꝓfectu cõuerſationis deuotas oĩpotẽti
miſericordiæ gratias referẽtes, ꝙ indignis
ſeruulis, ꝗbus ꝓpria deſunt merita aliena
ſaltem uoluit ſuffragia non deeſſe.

Epiſtola de eodem ad fratres de Hybernia.

Religioſis fratribus qui in Hyber-
nia ſunt, & his maxime congrega
tionibus quas beatæ memoriæ
Malachias epiſcopus fũdauit, frater Ber-
nardus Clareuallis uocatus abbas, para-
cleti conſolationem. Si haberemus hic ci
uitatem manentem, copioſiſſimis iure la
chrymis plangeremus talem nos amiſiſſe
conciuem. Cęterum ſi futuram magis in-
quirimus, ut oportet: eſt quidem non mo
dica doloris occaſio tam neceſſario duce
deſtitui: debet tamen zelum temperare
ſcientia & dolorem ſpei fiducia delinire.
Nec mirari quempiam decet ſi gemitum
extorquet affectus, ſi deſolatio lachry-
mas exprimit: modum tamẽ adhibere ne-
ceſſe eſt, imò non modice etiam conſola-
ri intuentes nõ quæ uidentur, ſed quę non
uidentur. Quæ enim uidentur, tempora-
lia ſunt: quæ autem non uidentur, æterna.
Primum quidem cõgratulandum eſt ani
mæ ſanctæ, ne nos arguat de inopia chari
tatis, dicẽs & ipſe qđ dñs ad apl'os ait: Si *Ioan.14.a*
diligeretis me, gauderetis utiqꝫ: q̄a uado
ad patrem. Præuenit nos ad patrem ſpiri
tuũ ſpũs patris noſtri. Nec modo charita
tis inopes, ſed ingratitudinis ẽt rei eſſe cõ-
uincimur ſuper oĩbus quæ per eum nobis
beneficia ꝓuenere, ſi non congratulamur
ei qui de labore ad requiẽ, de periculo ad
ſecuritatẽ, de mundo trãſit ad patrẽ. Itaqꝫ
& pium eſt Malachiam flere defunctũ, et
pium magis Malachiæ cõgaudere uiuẽti.
Nunꝗd nõ uiuit? Vtiqꝫ, & beate. Viſus eſt
oculis inſipientium mori, ille aũt eſt in pa

cc.Dehinc etiam utilitatis ꝓpriæ conſide
ratio exultandũ nobis ſuggerit & lætan
dũ, ꝙ tam potens ſuos patronus ad cœ-
leſtẽ curiam, tam fidelis p̃ceſſerit aduoca
tus: cuius & feruentiſſima charitas obli-
uiſci nequeat filiorũ, & ꝓbata ſanctitas
obtineat gratiã apud deũ. Quis.n. nũnc
Malachiã ſanctũ aut min⁹ poſſe ꝓdeſſe,
aut minus ſuos diligere audeat ſuſpicari?
Profecto cũ diligeret̃ prius, certiora nũc
ſuæ dilectionis à deo capit experimẽta,
& cũ dilexiſſet ſuos, in finem dilexit eos.
Abſit aũt ut tua nũc ô aĩa ſancta, minus
efficax æſtimet̃ oratio, qñ p̃ſenti uiuidius
ſupplicare eſt maieſtati, nec iã in fide am
bulas, ſed in ſpecie regnas. Abſit ut ĩmi-
nuta nedũ exinanita tua illa tam operoſa
charitas reputet̃, cũ ad fontẽ ipſum chari
tatis æternæ ꝓcũbis pleno hauriens ore,
cuius & ipſa prius ſtillicidia ſitiebas. Nõ
potuit morti cedere charitas fortis ut
mors, imò & morte fortior ipſa. Nã &
decedẽs nõ erat ĩmemor ueſtri, affectuo
ſius uos cõmendans deo, & nr̃am quoqꝫ
exiguitatẽ ſolita illa ſua manſuetudine &
humilitate exorãs ut ueſtri nõ obliuiſcere
mur in finẽ. Vnde & dignũ duximus ſcri-
bere uobis, ut ſciatis nos & in ſpũalibus,
ſiqd nr̃a in his exiguitas ꝑ beati huius pa
tris nr̃i merita unquã potuerit, et in corpo
ralibus, ſi qñ forte opportunitas p̃beret̃,
omnẽ uobis conſolationẽ impendere to-
ta deuotione paratos. Et nunc quoqꝫ di-
lectiſſimi, Hybernienſis eccleſiæ grauem
hãc deſtitutionẽ toto miſeramur affectu,
et eo amplius uobis cõpatimur, quo nos
amplius ex hoc nouimus debitores. Ma-
gnificauit enim dominus facere nobiſcũ,
cum locum noſtrum dignatus eſt beatæ
mortis eius honorare præſentia, & præ-
tioſiſſimo corporis eius locupletare the-
ſauro. Nec moleſtum ſit uobis ꝙ apud
nos habeat ſepulturam: quando ſic ordi-
nauit deus ſcd̃m multitudinem miſericor
diæ ſuę, ut uos eũ uiuũ haberetis, nobis ha
bere liceat uel defunctũ. Et nobis ſiquidẽ
cõmunis uobiſcũ pater ille erat & eſt. nã
in morte ipſius hoc nobis confirmatũ eſt
teſtamentũ. Quãobrẽ ſicut nos huius tan
ti patris gratia uniuerſos uos tanq̃ germa
nos fratres totis amplectimur uiſceribus
charitatis, ſic & de uobis idẽ ſentire ſpũa
lis ipſa cognatio perſuadet. Hortamur au
tẽ uos fratres, ut beati huius p̃ris noſtri
ſemper curetis ſectari ueſtigia, eo ſtudio
ſius, quo uobis certius ſancta eius cõuer-
ſatio diuturnis experimentis innotuit. In
hoc.n. ueros uos eius filios eſſe ꝓbabitis,
ſi paterna uiriliter inſtituta ſeruetis: & ut
in eo uidiſtis & audiſtis ab eo, quẽadmo
dum uos oporteat ambulare, ſic ambule Prouĩ.
tis, & abũdetis magis. Siqdẽ gl'ia patris,
ſapiẽtia filiorũ. Nam & noſtrã nõ medio
criter excutere deſidiã, & reuerentiã incu
tere cœpit p̃ſens nobis tantæ perfectionis
exẽplar. Atqꝫ utinã ſic nos poſt ſe trahat
ut ꝑtrahat in tam recẽti uirtutũ eius odo
re auidius alacriusqꝫ currentes. Orãtẽ ꝑ
nobis uniuerſitatẽ ueſtrã Xp̃s cuſtodiat.

*In calendis Nouembris de uerbis Eſaiæ: Vidi do-
minum ſedentem ſuper ſolium excelſum.* Ser. I.

Idi dominum ſedentem ſuper ſo- Eſa.6.
u lium excelſum & eleuatũ, & ple
na erat oĩs terra maieſtate eius.
Sublimis quædã uiſio prophetico nobis
ſermone deſcribitur. Vidi, inqt dominũ ſe
dentem. Magnum ſpectaculum fratres,
& beati oculi qui uiderunt. Quis non to-
to deſiderio concupiſcat tantę maieſtatis
gloriam contẽplari? Hoc quippe ſancto-
rũ omniũ unicũ ſemper deſideriũ fuit. Ip-
ſe eſt.n. in quẽ deſiderãt angeli ꝓſpicere,
quẽ uidere ẽ uita ęterna. Sed aliã fratres,
audio prophetæ eiuſdẽ, & eiuſdẽ dñi lon-
ge diſſimilẽ uiſionẽ. Siqdẽ Eſaias iſte eſt Eſa.
q in alio loco ſic loqtur: Vidimus eum, &
nõ erat ei ſpecies neqꝫ decor, & ęſtimaui
mus eũ tanq̃ leproſum &c. Vbi illud pri-
mum cõſiderandum eſt, ꝙ cõmunis illa,
hæc ꝓpheticæ prærogatiuæ ꝓpria uidea-
tur. Non ſine cauſa ſanè ibi, uidimus, ſcri-
ptum eſt: & hic, uidi: niſi ut illam quidem
intelligas eſſe communem, hanc uero ex-
cellentiæ ſingularis. Siquidem abſqꝫ ſpe-
cie & decore uidit eum & ſpreuit Hero-
des: uiderunt quoqꝫ ipſi Iudęi, qui & dinu
merauerunt omnia oſſa eius. Iam uero
ſuper hac uiſione beata manifeſte pro-
pheta

pheta denuncians ait: Tollat̃ impius ne
uideat gloriam dei. Multifariè ergo mul-
tiſqꝫ modis non ſolũ locutus in ꝓphetis,
ſed & uiſus eſt à ꝓphetis. Agnouit eũ Da
uid minoratũ ab angelis, Hieremias ẽt ui
dit eũ cũ hoĩbus conuerſantẽ, Eſaias mo-
do ſup ſoliũ excelſum, modo non ſolum
infra angelos, aut inter hoĩes, ſed tanq̃ le
proſum ſe uidiſſe teſtat̃.i. nõ in carne tm̃,
ſed in ſil'itudine carnis peccati. Tu quoqꝫ
ſi deſideras uidere ſublimẽ, humilẽ prius
Ieſum uidere curato. Intuere prius exalta
tũ ĩ deſerto ſerpentẽ, ſi uidere deſideras
regẽ in ſolio reſidentẽ. Iſta te humiliet ui-
ſio, ut illa exaltet humiliatũ. Reprimat &
ſanet iſta tumorẽ tuũ, ut illa repleat & ſa
tiet deſideriũ tuũ. Exinanitũ uides? nõ ſit
ocioſa uiſio, quia exaltatũ ocioſe uidere
non poteris. Similis eris illi cũ uideris eũ
ſicuti eſt, eſto et nunc ſimilis ei uidens eũ
ſicut ꝑꝑ te factus eſt. Si.n. ne in humilita-
te quidẽ ſimilitudinẽ eius abnuis, certa ti
bi ſublimitatis quoqꝫ ſimilitudo debet̃.
Nunqꝫ ille ſociũ tribulatiõis à cõione glo
rię patiet̃ arceri? Deniqꝫ uſqꝫ adeo nõ de-
dignat̃ paſſionis ſuæ conſortẽ et in regnũ
mittere ſecũ. ut in cruce confitens latro
eadẽ die cũ eo fuerit in paradiſo. Hinc eſt
Lucæ.22.c. qđ ait ẽt ad apoſtolos: Vos eſtis qui per-
mãſiſtis mecũ in tribulationibus meis, et
ego diſpono uobis regnum. Quia ergo ſi
cõpatimur, & cõregnabimus, ſit interim
meditatio noſtra fratres Chr̃s, & hic cru
cifixus. Ipſum ponamus ſignaculũ ſuper
cor, ſignaculũ ſup brachiũ noſtrũ. Ipſum
amplectamur brachijs quibuſdã uicariæ
dilectionis, ipſum ſequamur ſtudio piæ
conuerſationis. Hoc.n. iter quo oſtendat̃
& nobis ipſe, qui eſt ſalutare dei: ſanè nõ
iã ſine ſpecie et decore, ſed ĩ claritate tãta
ut maieſtas eius repleat orbẽ terraꝝ. Op
portune ſiquidẽ uiſione prima tanqꝫ hye-
mali adhuc tp̃e non ſup ſoliũ, ſed in infe-
riori atqꝫ humiliori habitatione uidetur.
Duplicẽ quippe ſolet habere magna do-
mus quælibet manſionẽ, æſtiuã ſuperius,
inferius hyemalẽ. Igit̃ dũ ipſa ẽt diſcipu-
loꝝ corda brumali adhuc glacie ſtringe
rent̃, & Petrus quoqꝫ non minus gelido
corde qꝫ corp̃e calefaceret ſe ad prunas,
tempus oĩno non erat habitandi in ſolio,
uel potius apparendi. At ubi cantabitur
canticũ nouũ. Hyems abijt & receſſit, flo Cant.2.c.
res apparuerunt in terra noſtra: opportu
ne iã tunc aſcendet̃ in ſoliũ: & habitabit
dñs in excelſo. Puta ergo Eſaiã cũ hæc lo
queret̃, illius gloriã tp̃is oculo p̃uidiſſe ꝓ-
phetico. Vidi (inquit) dñm ſedentẽ ſuper Eſaiæ.6.a.
ſoliũ excelſum &c. Sed qd putamus q̃le
eſt ſoliũ iſtud fratres? Neqꝫ.n. altiſſimus ĩ
manifeſtis & manufactis inhabitat. Nul
la oĩno materia corporalis apta tanto ſo
lio tanto habitatori uidet̃. Viuis eſt con-
ſtruẽda lapidibus fabrica ſpũalis, quã ue
ra & æterna uita ſua inhabitare dignet̃.
Qꝫ ſi minus tanto ædificio ſufficit angeli
ca creatura, p̃uaricatoꝝ utiqꝫ minorata
p̃cipitio, ſuſcitet certe de terra inopẽ, & Pſal.112.a.
de puluere erigat pauperẽ, ut collocet eũ
cũ principib⁹, & ſoliũ gloriæ cõpleat. Et
fortaſſis ꝑꝑea ipſe qui uidit, nõ mõ excel
ſum ſoliũ, ſed & eleuatũ quoqꝫ deſcribit,
ut ꝓinde et angeloꝝ ſtabilis celſitudo, &
hoĩum miſericors eleuatio deſignet̃. Quę
ſequuntur, diligentiorem & ipſa conſide
rationem deſiderare uidẽtur: ſufficiat ho-
die uel cœpiſſe.

Item de eodem, Sermo ſecundus.

Lena erat (ait contemplator nr̃ Eſaiæ.6.a.
p de eo quẽ ſuper ſolium uiderat)
maieſtate ei⁹ oĩs terra. Adueniat
regnũ tuum, ut maieſtate tua ſicut cœlũ
repletur, repleat̃ & terra. Vt quid.n. prin-
ceps huius mundi tanto ubiqꝫ furore de-
bacchatur, niſi quia terra data eſt in ma-
nus impij? Sed & hæc eſt hora eius, & po
teſtas tenebraꝝ. Erit certe qñ qui in cœ-
lo locum non habuerit, & ab ipſa quoqꝫ
terrę ſuperficie exturbabitur, miſer cauer
nis utiqꝫ ſubterraneis recludendus. Hinc
quoqꝫ propheta Dauid ſanctoꝝ proſpe
ritate pręmiſſa de maligno & angelis ſeu
membris eius adiecit & ait: Non ſic ĩpij
non ſic, ſed tanqꝫ puluis quem proijcit uẽ
tus à facie terræ. Nulla iam tunc tentandi
facultas erit, inquietandi nulla libertas,
poſſibilitas nulla nocẽdi. Replebitur ma- Pſal.1.b.
ieſtate eius omnis terra, quando iam uo-
Q

luntatis eius trãſgreſſio nulla erit. Magis
aũt qñ creatura ipſa liberabitur à ſeruitu
te corruptionis huius, ꝑꝑ quam ingemi-
ſcit & parturit uſqꝫ adhuc. Erit.n.cœlum
nouum & terra noua:ut quaqua uerteris
oculos in ipſa tibi reꝝ facie diuina uidea
tur quodãmodo reſplendere maieſtas.
Sed & eſt tibi altera quædã terra ꝓpin-
quior, & ſuꝑ hac amplior iuſtiorqꝫ ſolici
Ephe. 5. f. tudo. Nemo quippe carnẽ ſuam odio ha
buit. Cõſolare ergo eã, ut et ipſa regeſcat
in ſpe: audiens nimiꝝ quia replebit̃ maie
ſtate dñi oĩs terra. Qũo.n. nunc carnẽ no-
ſtrã dilectiſſimi, maieſtas diuina repleat,
cũ & magn⁹ ille Paulus primitias tm̃ ſpi
ritus habens ingemiſcat miſerabiliter ſa-
Rom. 7. d. tis & dicat: Scio quia non eſt in me, hoc ẽ
in carne mea bonũ? Et certe iam non do-
minabat̃ peccatũ in eius mortali corꝑe.
Ibidem. b. Nota tñ adhuc & corpus mortale ꝓhibe
Rom. 7. b. ri, & peccati quoqꝫ ſolum dñium negari.
Erat.n. ẽt tunc lex peccati in mẽbris eius,
quam quidẽ maieſtatis plenitudo cũ ue-
nerit prorſus excludet. Nõ ſolum aũt, ſed
& nouiſſima inimica deſtruet̃ mors. Re-
plebitur ergo maieſtate dñi terra noſtra,
qñ prorſus de medio fiet & peccati oĩs
ſenſus, & debitũ mortis. Replebit̃ inquã
oĩs terra noſtra dñi maieſtate, qñ reſurre
ctionis gloria ueſtiet̃, ĩduet immortalita-
tis ſtolam, configurabit̃ deniqꝫ claritati
Phil. 3. d. corporis Chriſti. Saluatorẽ ſiquidem ex-
pectamus qui reformabit corpus humili
tatis noſtræ configuratum corpori clari-
tatis ſuæ. Quid adhuc murmuras caro mi
ſera, quid adhuc recalcitras, & aduerſus
ſpũm concupiſcis? Si te humiliat, ſi caſti-
gat, ſi redigit in ſeruitutẽ, id ꝓfecto in tuo
genere non minus tua intereſt q̃ ipſius.
Quid eis inuides qui de opibus uermium
et murium pellibus in gloriam planè glo
riam mẽdicare non erubeſcunt, cultu indi
gno uiris interdicto & mulieribus, ſemet
ipſos dehoneſtantes potius q̃ ornantes?
Reformẽt ipſi, aut magis certe deformẽt
corpora ſua, te (ſi fueris corpus humilita-
tis) reformabit idẽ artifex qui formauit.
Illam (ſi non deſipis) prẹſtolabere manũ,
ut qđ fecit, ipſa reficiat. Iam uerò quid in
ipſa prophetica uiſione ſequat̃ attende:
Et ea, inquit, quæ ſub ipſo erant, replebãt
tẽplũ. Propterea ſanè dixi, humiliare ſub Eſaias
potenti manu dei, ut exaltet te in tẽpore
uiſitationis. Vide ut ſub ipſo inueniaris;
alioquin non eſſe poteris cũ ipſo. Quid.n.
putas, indifferẽter admittet hoĩes in illud
tantæ beatitudinis tẽplum, qui ne ipſos
quidẽ angelos indifferẽter reliquit in eo?
Aut non diſcernet inter glebas, qui diſcre
uit inter ſtellas? Examinabit certe argen-
tum, qui ipſum quoqꝫ auꝝ ꝓbauit & re-
probauit. Qualem ergo putas neceſſe eſt
hoĩem inueniri, qui repudiati locũ angeli
ſortiat̃? Planè ĩmunẽ ab oĩ iniquitate, ſed
ab ea maximè quæ in ipſo quoqꝫ angelo,
non ad leuẽ offenſam, non ad momenta-
neam iram inuenta eſt, ſed ad odium ſem
piternum. Semel turbauit ſuꝑbia regnũ
illud, concuſſit muros, ẽt ꝓſtrauit ex ꝑte,
& parte non modica. Quid ergo? Facilè
ne deinceps admittenda uidet̃? Nunquid
non odit ciuitas illa & uehementer hmõi
peſtẽ abominatur? Certi eſtote fratres,
eum qui ſuperbis non pepcit angelis, nec
hoĩbus parcituꝝ. Non eſt contrarius ſi-
biipſi, non eſt perſonaꝝ acceptor, ſimilia
ſunt iudicia eius. Sola ei placet humilitas
ſiue in angelo ſiue in homine: & qui ſedet
in throno, ſolos eligit ſubditos è quibus
repleat templum. Scriptum quippe eſt: Pſal. 112
Quis ſicut dñs Deus noſter, qui in altis
habitat, & humilia reſpicit in cœlo & in
terra? Vide aũt ne fortè Michaelis uerbũ
ſit, ſuperbo illi dicenti: Similis ero altiſſi-
mo: in faciem reſiſtẽtis. Michael quippe
interpretatum dicitur, quis ut Deus? Be-
ne ergo propheta cum dixiſſet uidiſſe ſe
dñm ſuper ſolium excelſum & eleuatũ,
ne forte aut excelſum intelligeres de eo
dictum qui ait: Aſcendam ſuper altitudi
nẽ nubium: aut eleuatum referres ad eos
hoĩes, qui in ſuperbiam eriguntur: addit.
Et ea quæ ſub ipſo erant, replebant tem-
plum: ut manifeſte intelligas non eã alti-
tudinẽ commendari quæ extollit̃ aduer-
ſus eum, ſed eos in tẽplo ſiue in ſolio fore,
q ſub eo ſunt, alios qdẽ excelſos ſtabilita
te ſolida, alios ex imo leuatos miſeratio-

ne diuina. Ac ne forte obiicias ditiõi eius
uniuerſa ſubeſſe, nec quicq̃ determinatio
nis habere qđ ait, quæ ſub ipſo erãt, ut ſo
lã quæ uoluntaria eſt, & ex feruore chari
tatis procedit, approbaret & cõmenda-
ret dei ſubiectionem, addidit & de Sera-
phim, de quibus & nos loco ſuo dicem⁹,
qđ ab eo fuerit datũ. Et ea, ĩquit, quæ ſub
ipſo erãt, replebant tẽplũ. Ab initio ſiqdẽ
creauerat angelos deus in quibus beati il
lius tẽpli plenitudo conſtaret, ſed non in
oĩbus beneplacitũ eſt ei, quia & in ipſis
(ut ſcriptũ eſt) angelis ſuis reꝑit prauita-
Eſa. 14. d. tẽ. Fuit quippe in eis qui diceret. Ponam
ſedẽ meam ad aquilonẽ: & populum qui
ſibi crederet habuit. Miſer ipſe, qui ſine
deo eſſe maluit q̃ ſub deo, miſeri & illi q
uidentes furẽ cucurrerunt cũ eo. Exierunt
infelices, & uacuus relictus eſt locus, quẽ
accipiet alter. Nõne deo ſubiecta eris aĩa
mea? Alioquin nec tibi locus erit ĩ tẽplo,
quia quæ ſub ipſo erant, replebant tẽplũ.
Fruſtra pulſabunt fatuę uirgines, in uanũ
clamabunt ubi implete fuerint nuptię di-
ſcumbẽtiũ, & ianua clauſa erit. Infelix aĩa
cui à nuptiis illis cõtigerit excludi. Infelix
de quo clamabit̃: Tollatur impius ne ui-
deat gloriam dei. Vt quid.n. lucẽ hanc tẽ-
poralẽ miſer ille uidet, qui gloriã illã non
merebitur intueri? Vtinam nihil unq̃ uidiſ
ſet oculus meus, ſi illa (qđ auertat Deus)
fruſtrandus eſt uiſione. Eant ſuperbi, inſo
leſcant magis, extollantur, inflẽtur, appe
tant ſemper in cumulo apparere: ut cum
uenerit æquitatis linea, à plenitudine eii-
ciantur. Tu uerò non ſic, ſed deo ſubiecta
eſto aĩa mea, ſubiecta ſanè ex aĩo, ſubie-
cta cũ feruore deuotiõis, quia Seraphim
ſtabant ſuper illud. Cum quibus ſtemus
& nos hodie fratres, nec dimoueamur à
templo iſto, in quo oẽs dicunt gloriam,
quia gloriam contemplantur dñi noſtri
Ieſu Chriſti, qui eſt ſuper omnia Deus be
nedictus in ſecula. Amen.

Item de eodem, *Sermo* III.

Non uobis arbitror excidiſſe de
duob⁹ Seraphim hodie uobis ha
bendum eſſe ſermonem ꝑꝑ illud
Iſa. 6. a. Eſaię: qui poſtq̃ dñm ſeſe uidiſſe teſtatus
eſt ſuper ſoliũ reſidentẽ, addit Seraphim
ſtare ſuper illud. Seraphim quidẽ dilectiſ
ſimi ſicut frequenter audiſtis, nomen eſt
ſupernoꝝ ſpirituum, ordinis unius de no
uẽ ſummi atqꝫ ſupremi. Veꝝ hoc loco, ut
arbitror, non in ea ponitur ſignificatione,
præſertim cũ innumera illa ſint agmina,
hic duo tm̃ Seraphim deſcribant̃. Et ego
quidẽ fratres, ſi licet in hac parte unicuiqꝫ
abũdare in ſuo ſenſu, in duob⁹ Seraphim
duplicẽ arbitror intelligi creaturã ratio-
nabilẽ, angelicam. ſ. et humanam. Nec mi
reris hoĩem Seraphim factum, memento
quia creator & dñs Seraphim factus eſt
homo. Ad contumeliam tuã ô ſuperbe, q
creatus inter angelos, inter angelos ſtare
non meruiſti, ecce rex noſter nouos in ter
ra angelos fabricaturus aduenit. Atqꝫ ut
tabeſcas amplius, & liuore proprio tor-
quearis: non qualeſcunqꝫ nec inferiores
alicuius ordinis angelos, ſed Seraphim.
Audi.n. quid ipſe loquatur. Ignẽ, inquit, Luce. 12. f.
ueni mittere in terram, & quid uolo niſi
ut accendatur? Vult ergo Seraphim fabri
cari, ut ibi ſtẽt unñ tu corruiſti. Seraphim,
inquit, ſtabant ſuper illud. Vt quid ergo
tu qui mane oriebaris Lucifer, in ueritate
non ſtetiſti, niſi quia Seraphim nõ fuiſti?
Seraphim quippe ardens uel incendens
interpretat̃. Tu uerò habuiſti miſer lucẽ,
ſed ardorẽ non habuiſti. Bonũ erat tibi ſi
ignifer magis eſſes quã lucifer. nec tã ĩmo
derato appetitu lucendi, ut eras frigidus
ipſe, frigidã quoqꝫ eligeres regionẽ. Dixi-
ſti.n. Aſcẽdã ſuꝑ altitudinẽ nubiũ, ſedebo Eſa. 14. d.
in lateribus aqlonis. Quid feſtinas mane
oriri Lucifer? quid gloriaris ſuꝑ ſydera, q-
bus aliqñ clarius rutilare uideris? Breuis
oĩno erit gloriatio tua. Sequitur ſol iuſti-
tiæ, quẽ te eſſe uana ſimulatiõe iactabas,
cuius feruore pariter & ſplendore in nihi
lũ redact⁹ oĩno diſpareas. Fruſtra quoqꝫ
paras uentuꝝ in fine ſeculoꝝ dñm tanq̃
ueri ſolis ortum in damnato illo quem aſ
ſumpturus es homine prẹuenire, & extol
li ſuper omne qđ dicitur aut colit̃ Deus:
quia & tunc aduentus eius illuſtratione
penitus deſtrueris. Quàm melius (& cer-
te non ad inſipientiam ſibi) Ioannes Ba-

ptiſta,ſiquidem & ipſe lucifer fuit,nõ ſua
p̃ſumptione, ne & ipſe fur eſſet & latro,
ſed dei patris authoritate præmiſſus eſt
ante dñm.Ecce, ĩquit, mitto angelũ meũ
Luce. 7.d. ante faciẽ tuam &c. Habes & in pſalmo
Pſal. 131.c. de eodẽ: Paraui lucernam Chriſto meo.
Ille.n.erat lucerna ardens & lucẽs,& uo-
luerunt Iudæi ad horam exultare in lumi
ne eius,ſed nõ ipſe.Vnde ergo? Ipſum in-
terroga, ipſe de ſe loquat̃. Amicus, inq̃t,
ſponſi ſtat, & gaudio ĩgaudet ꝓp uocem
Luce. 7.c. ſponſi.Stat ergo Ioannes:neq̃.n. arundo
eſt uẽto agitata.Stat quia amicus,ſtat q̃a
ardens eſt,et Seraphim ſtare deſcribunt̃.
Verè amicus ſponſi, qui procedentis de
thalamo ſuo non æmulatur gloriã,ſed pa
rat uiã, ſed prædicat gratiã: ut & ipſe de
plenitudine eius accipere mereat̃. Lucet
ergo Ioannes, tanto utiq; clarius quanto
amplius feruet, tanto uerius quanto mi-
nus appetit lucere.Fidelis Lucifer,q̃ ſolis
iuſtitiæ non uſurpare uenit ſed prænũcia-
Ioan. 3.d. re ſplendorẽ.Non ſum ego(inquit)Chr̃s,
uenit fortior me poſt me, cuius non ſum
dignus ſoluere corrigiam calceamẽti ei⁹.
Et illud, Ego baptizo uos aqua, ille ba-
ptizabit uos ſpiritu ſancto & igne. Ac ſi
manifeſte Lucifer dicere uideatur. Quid
admiramini intuentes ſplendorẽ meum?
Non ſum ego ſol,longè aliũ uidebitis eũ:
in eius comparatione tenebræ ſum,& nõ
lux.Ego tanq̃ ſydus antelucanum matu
tino uos rore perfundo,ille emittet in fer
uore radios ſuos, ſoluet glacies, paludes
ſiccabit,algentes calefaciet, pauperibus
erit pro ueſtimento. Nec ſanè diſſonat à
uerbo iudicis uox præcurſoris, ſed mani-
feſte ignẽ à Ioanne promiſſum, Chr̃s ex-
hibuit dicẽs: Ignẽ ueni mittere in terram.
Luce. 12.f. Dicas fortaſſis in igne ut feruorem, ſic &
ſplendorẽ eſſe.Non contẽdo, licet feruor
ei quodãmodo ſubſtantialior uideatur:
ipſum poti⁹ audiamus q̃d magis in igne
cõmẽdet.Ignẽ(ait) ueni mittere in terrã,
& q̃d uolo niſi ut ardeat? Cognouiſti cer
te quid uelit. Sed ne illud quidẽ ignoras,
ꝙ uita in uoluntate eius, & ſeruus ſciens
nec faciẽs dñi uoluntatẽ, plagis plurimis
habeat uapulare. Quid lucere feſtinas?

Nõdum illud aduenit tempus in quo ful
gebũt iuſti ſicut ſol in regno patris eoꝝ.
Interim pernicioſus eſt iſte appetitus lu-
cendi: feruere.n. multo melius. Deniq; ſi
tam uehementer ſplendorẽ deſideras,q̃d
uideri uis eſſe curato, & primũ quære fer
uorẽ, nec dubium quin & ſplendor adĳ-
ciatur tibi.Alioquin ĩcaſſum laboras: q̃a
uanus ſplendor, abſq; feruore. Mutuata
aut magis certè ſimulata lux eſt quæ non
ab igne procedit. Q̃d aũt alienum eſt,ad
modicũ poteris uſurpare. Erit maior cõ-
fuſio,q̃d non erat tuũ,tuũ uoluiſſe uideri.
Luna(ut aiunt)habet abſq; feruore ſplen
dorẽ, ſed & ipſum mutuat̃ à ſole, ideoq́;
tam frequẽter imò & ſemper mutat̃, nec
unq̃ ĩ eodẽ ſtatu permanet. Sic profectò
ſtultus ut luna mutat̃, ſapiens ꝑmanet ut
ſol.Ille,inquã,ſtultus qui in decore ſuo ꝑ- Eccli.
didit ſapientiã.i. qui refriguit in ſplẽdore.
Cecidit ergo Lucifer ut fulgur de cœlo,
Seraphim uerò ſtabant ſuper illud.Stant
planè Seraphim: quia charitas nunq̃ ex-
cidit.Stant attoniti & ſuſpenſi in contem
platione ſedentis in throno, ſtant in æter 1. Cor.
na incõmutabilitate, & æternitate incõ-
mutabili.Tu ſedere tẽtaſti ô impie, ꝓpea
tui moti ſunt pedes, & effuſi ſunt greſſus
tui. Filius eſt qui ſedet in throno, dñs ſa-
baoth, cum tranquillitate iudicans oĩa.
Sola ſedet trinitas, quæ ſola habet ĩmu-
tabilitatẽ,ſola eſt apud quam nõ eſt trãſ-
mutatio, nec uiciſſitudinis obumbratio.
Seraphim uerò ſtant ĩmutabiles quidẽ,
ſed ſuo modo, nõ in eius comparatione.
Stant extendentes ſe & intẽdentes in eũ
in quẽ proſpicere concupiſcunt. Qui ſe-
dere præſumpſit, ſeipſo uoluit eſſe contẽ-
tus,unde ſolam hodie quoq; malitiã eſu-
rit:quia ſolam habet hãc à ſemetipſo.Cũ
loquit̃ mendaciũ,de proprio loquit̃:quia
mendax eſt & pr̃ eius. Q̃d audis de uer-
bo mẽdacĳ,intellige & de opere malitię.
Et licet male ſibi in malo complaceat,ſuf
ficere tñ ſibi nunq̃ poterit nec in ipſo.So-
la proinde ſedet trinitas ſumma, quę ſola
in ſe eſt, & ideo ſola uerè eſt: ſola ſe fruit̃,
ſola nullius eget,ſola ſufficit ſibĳpſi.

Item de eodem, Sermo quartus.

Eſa. 6.a. CVm dixiſſet ꝓpheta.Et Seraphim
ſtabant: adiunxit deinde & ait:
Sex alę uni, & ſex alę alteri. Quid
ſibi uolunt alæ iſtæ fratres? Ergó ne ẽt cũ
hyems tranſierit,& ſedebit rex ſuꝑ ſoliũ,
uolandũ adhuc erit & ipſis Seraphim ut
poſſint diuerſis occurrere neceſſitatibus
diuerſoꝝ,ab ĩminẽtibus liberare ꝑiculis,
opẽ ferre laborantibus, ĩ tribulatione po
ſitos conſolari? Abſit ut in illo ęternę bea
titudinis regno neceſſitas aut ꝑiculũ aut
labor aut tribulatio ſit, cui oporteat ſub
ueniri.Ad quid ergo tũc alæ? Placet mihi
ſtatio illa, oĩno ſic uolo manere, nec ali-
quid ꝓrſus admitto quo mihi ſtabilitas
illa depereat. Veruntñ ſcio beate Eſaia ꝙ
ꝓpheta es tu,& ſpũm eius habens q̃ abũ
dantia pietatis excedit hoĩum nõ modo
merita,ſed et uota. Salua mihi ſit illa tam
amata ſtabilitas:iã ſi q̃d alæ iſtæ ad beati
tudinẽ addiderint,non recuſo.Credo aũt
ſicut in ſtatione ĩmutabilitatẽ,ſic & in uo
latu alacritatẽ ꝓmitti, ne uidelicet inſenſi
bilis quædam & quaſi lapidea ſtabilitas
ęſtimet̃.Sed dicas.Et ſi alas habere neceſ
ſe ẽ,quare tã multas? Quid ſibi uult mul-
tiplicitas iſta pennaꝝ? Audi q̃d ſequitur.
Duabus alis uelabant caput,duabus pe-
des,duabus uelabant. In q̃bus uerbis ui-
dere mihi uideor q̃d de ſtatione dictũ ẽ,
uolatu manifeſtius explicari.Quò.n.Sera
phim uolant,niſi in eũ cui⁹ ardẽt amore?
Vide flãmã quaſi uolantẽ & ſtantẽ ſimul,
nec miraberis iã Seraphim ſtãtes uolare,
ſtare uolantes. Sed quia diximus quò uo
lant,ipſas quoq; quibus uolãt alas exigę
re religioſa curioſitas ueſtra uidet̃.Certi⁹
poſſet & credibilius teſtimoniũ ꝓhibere
cui datũ eſt & uidere. Ego tñ opinor nõ
incongrue pennas iſtas agnitionẽ & de-
uotionẽ intelligi poſſe, quibus in eũ qui
ſupra ipſos eſt,Seraphim rapiunt̃. Leuat
q̃ppe cognitionis ala, ſed ſola nõ ſufficit.
Ruit citius qui una tñ ala uolare conten
dit: & quo magis attollit̃, peius collidit̃.
Expti ſunt hoc philoſophi gentiũ: qui cũ
cognouiſſent deũ,non ſicut deũ glorifica
uerunt,ſed euanuerunt in cogitationibus
ſuis,et obſcuratum eſt inſipiens cor eoꝝ.
Deniq; traditi in reprobũ ſenſum, uſq; in
ipſas ẽt paſſiones ignominiæ corruerunt.
Adeo uera probat̃ illa ſententia. Scienti Iaco. 4.d.
bonũ, & non facienti, peccatum eſt illi.
Sic & zelus abſq; ſcientia,quo uehemen
tius irruit, eo grauius corruit, impingens
nimiꝝ atq; reſiliens. Vbi uerò intelligen-
tiã charitas, agnitionẽ deuotio comitat̃,
uolet ſecure quiſquis eiuſmodi eſt, uolet
ſine fine,quia uolat in æternitatẽ. Iam ſuꝑ
ea quæ præmittitur capitis & pedũ uela
tione extat à pr̃ibus ꝓbata ſententia dei
caput pedeſq́; uelari,eo ꝙ lateat q̃d ante
mundũ fuerit, quid'ue futurũ poſt cõſum
mationẽ.Et hoc quidẽ pro eo ꝙ diſtincte
in Latinis codicib⁹ ſcriptũ eſt, caput ei⁹,
& pedes eius. Teſtatur aũt interpres no
ſter in Hebręo uerbũ eſſe cõe q̃d interp̃-
tari poſſit eius & ſuã, ut Saraphim iuxta
Hebræi ſermonis ambiguitatẽ, uel faciẽ
pedeſq́; dei,uel ſuam faciẽ ac pedes ope-
rire dicant̃. Vnde & miꝝ uideri põt cur è
duobus eũ magis in interpretatione ele-
gerit ſenſum,quẽ uiſionis ipſius cõſequẽ-
tia minus uidet̃ admittere, ut uidelicet &
uelarent pariter caput pedeſq́; ſedentis,
niſi ꝙ Origenis expoſitionẽ ſecutus eſt ĩ
hac parte.Q̃d ſi de ipſis quoq; Seraphim
licet accipere, ſic pinge ea ut operto capi
te & pedibus, ſolũ appareat corpus me-
diũ, ſed & ipſum quoq; non penitus, ꝓp
eas nimiꝝ alas quibus uolare perhibent̃.
Conſidero ſiquidẽ quaſi quoddã caput
corpus & pedes meos in uerbis apoſtoli
quibus ait: Quos.n.præſciuit,& p̃deſtina Roma. 8.f.
uit conformes fieri imaginis filĳ ſui: &
quos p̃deſtinauit, hos & uocauit. Quos
aũt uocauit,hos & iuſtificauit.Et quos iu
ſtificauit,hos & magnificauit.Ita initium
meũ ſolius gr̃ę eſt, & nõ habeo q̃d mihi ĩ
p̃deſtinatiõe attribuã ſiue uocatione.Nõ
ſic ſanè ab ope iuſtificatiõis alienus ſum,
opat̃ & illud gr̃a, ſed planè mecũ. Vides
ne queadmodũ Seraphim ĩ medio appa-
reat aliquatenus? Porrò conſummatio q̃-
dẽ & ipſa ſolius gr̃æ eſt:nec eſt mihi ĩ hac
ꝑte uel cum ea ſiue in ea gloriari,quaſi co
adiutor uidear aut cooꝑator. Velat itaq;

Seraphim caput ſuum duabus pennis, ſi
& ueraciter cognouerit & humiliter fa-
teat̃ quia miſericordia eum ſola ꝓuenerit.
Velat & pedes alis æque duabus, ſi miſe-
ricordiæ quoqꝫ quæ ſubſecutura eſt, nec
ignarus extiterit nec ingratus. Quã ſanè
capitis & pedũ uelationẽ, & nunc quoqꝫ
negligere non oportet, licet tũc maximè
perficiẽda ſit qñ iudex ſedebit ſuꝑ ſoliũ,
& aſtãtes ſibi Seraphim & agnitione ue
ritatis ſubtilius illuſtrabit, & inflãmabit
uehementius charitatis ardore. In quoꝝ
numero indignos nos ſeruos nõis ſui, ipſa
de qua locuti ſumus cõſtituere dignetur
miſericordia, quæ ab æterno eſt & uſqꝫ ĩ
æternum ſuper electos, in medio quidem
aliquatenus oſtendens liberꝝ arbitrium,
meriti gratia principium & finem omni-
no ſoli uendicans ſibi: ut ſit nobis alpha
Pſal. 113. b. & ω dñs deus noſter, & pro utroqꝫ iure
clamemus. Non nobis domine non no-
bis, ſed nomini tuo da gloriam. Amen.

Vnde ſupra, *Sermo* V.

C Ommendant nobis ſacræ literæ
Chr̃m dñm & ex patre & in pr̃e
et cum patre & à patre & ꝓ pr̃e,
& ẽt ſub patre. Q; dicitur ex patre, ineffa
bilis eſt natiuitas: ꝙ in patre, conſubſtan
tialis unitas: ꝙ cum patre, æqualitas ma-
ieſtatis. Sanè.n. tria hæc ab æterno. Cæte
rum ſi ex patre naſcẽs, quid in patre, aut
cum patre? Non incongrue forſitan in pa
tre cubans, cum patre ſedens dicat̃. Et au
dite cõſeſſus huius & huius accubitus ra
tionem. Sicut.n. ſeſſio maieſtatẽ, ſic cõſeſ-
ſio æqualitatẽ exprimit maieſtatis, ꝓſer-
tim cum ſit ei ſedes à dextris patris, non
ſanè ſub pedibus uel quaſi à tergo. Et ſe-
dere qdẽ iam quieſcere eſt, ſed iacere ma
gis. Quid aũt delectabilius & quodãmo
do dulcius eſſe uidebit̃ filio, ꝙ in patre ẽ,
an ꝙ cum patre oĩbus præeſt? In quo pu-
tas hoꝝ ſumma illa pax dei quæ exuꝑat
oẽm ſenſum, et ſingularis requies dñi cõ-
petẽtius aſſignet̃? Et ſi digne ore id expri-
mi nequeat, corde tñ forſitan pie concipi
tur: ut ſalua quidẽ in oĩbus illius indiuiſi-
bili ſimplicitate eſſentiæ, inter glorię ęq̃li
tatẽ, & ſubſtantiæ unitatẽ, uelut ſimilis
quædam ei, quæ inter conſeſſum & accu
bitũ eſt cogitari poſſe diſtinctio uideat̃.
Deniqꝫ paꝝ uidet̃ ſponſæ uidere ſedentẽ,
cubantẽ ſibi flagitat ĩdicari. Indica mihi, Cantic.
ait, quẽ diligit aĩa mea, ubi cubes in meri-
die. Sed & aĩæ omni quę ſanum ſapit, dul
cius ſapit per oẽm modum qđ apoſtolus
ait. Qui adhæret deo, unus ſpiritus eſt: q̃ꝫ 1. Cor. 6.
qđ apoſtolis dicit̃: Cũ ſederit rex in ſede Matt. 19.
maieſtatis ſuę, ſedebitis et uos iudicãtes:
haud minus utiqꝫ iucũdior ſeſſione cuba-
tio. Ego in patre, ait filius, & pater in me
eſt. Non potuit expreſſius ſubſtantiæ uni
tas cõmendari. Vbi.n. uterqꝫ in altero, ni-
hil quaſi exterius licet nihil interius cogi-
tari, ſimpliciſſimã magis credi neceſſe eſt
in ambobus ſubſtantiæ unitatẽ. Veruntñ 1. Ioan. 4.
aliquatenus huic ſimile eſt qđ dicit̃. Qui
manet in charitate, in deo manet, et deus
in eo: niſi ꝙ hic quidẽ ſpiritualis quædam
unio, ſecundum ꝙ ſupra memorauimus.
Qui adhæret deo, non quidẽ unum.i. non
una ſubſtantia, ſed unus ſpiritus eſt: illic
uerò naturalis potius & ſubſtantialis uni
tas deſignat̃. Vnde & habes in euãgelio.
Ego & pater unum ſumus. Illud proinde Ioan. 10.
iuxta pręfatam ſimilitudinẽ tanqꝫ cubicu
lum unigeniti, & quaſi ſumma quædam
dñi requies eſt. Nos quoqꝫ ꝑ hanc uolun-
tatũ unionẽ, & adhęſionẽ ſpũs, quã nimi-
rum charitas facit, pro noſtro quidẽ mo-
dulo, in hoc ſuũ cubiculũ, & in ſuã regem
factus ẽt primogenit⁹ introducit. Iã uerò
qđ dicit̃ à pr̃e, ambulãtẽ ſignificat, & ad
eum quẽ proximè ipſo pręſtante celebra
turi ſumus ſpectat incarnationis eius ad-
uẽtũ. Hinc nimiꝝ & ipſe ait: Ego.n. à deo Ioan. 8.
ꝓceſſi & ueni. In terris deniqꝫ uiſus, & cũ Ibidẽ.
hoĩbus conuerſatus medius noſtrũ, quẽ
neſciebamus ſtetit, uerus quidẽ Emma-
nuel, nobiſcũ deus, nobiſcum ſtans, ſed ꝓ
patre. Quòd.n. nobiſcum ſtetit, adiuto-
rium: qđ ꝓ patre ſtetit, zelum deſignat.
Paternam nanqꝫ quærebat in oĩbus glo-
riam, cuius & uenerat facere uolũtatem.
Cæterum ſi pendentẽ conſideres, ſi Chri
ſtum & hunc crucifixum attendas, ibi
maximè euidentiſſimeqꝫ eum ſub patre
reperięs: hoc enim proprie ac ſpeciali-

liter ad humanæ pertinuit naturæ humili
Ioan. 14. c. tatẽ: ſecundũ quã ipſe ait: Pr̃ maior me ẽ.
Matth. 27. Dicere ne audebimus ꝙ aliqñ fuerit etiã
ſine patre? Nemo id ꝓſumeret, ſi nõ prior
ipſe dixiſſet. Deus meus deus meus ut qd
dereliquiſti me? Quaſi quædã.n. ibi dere
lictio fuit, ubi nulla fuit in tanta neceſſita
te uirtutis exhibitio, nulla oſtenſio maie-
ſtatis. Habem⁹ itaqꝫ Chr̃m ex pr̃e naſcẽ
tẽĩ pr̃e cubãtẽ, cũ pr̃e ſedẽtẽ, à pr̃e ambu
lãtẽ, ꝓ pr̃e ſtãtẽ, ſub pr̃e pẽdentẽ, ſine pr̃e
quodãmõ morientẽ. Quonã igit̃ mõ ex his
Eſa. 6. a. uidiſſe eũ credem⁹ Eſaiã, cũ diceret: Vidi
dñm ſedentẽ ſuꝑ ſoliũ excelſum & eleua
tum? Longè.n. ꝑ oẽm modũ diſſimilis ea
Ibid. 53. a. uiſio fuit, de qua alibi idẽ propheta. Vidi
mus eũ, inquit, et non erat ei ſpecies neqꝫ
decor: & æſtimauimus eum tanqꝫ lepro-
ſum, & percuſſum à deo & humiliatũ. Itẽ
utrobiqꝫ uidit eundẽ, ſed nõ uidit eodem
modo, ac ꝑ hoc quodãmodo non eundẽ.
Ibi.n. uidit eũ liuidũ plagis, ſaturatum op
probrijs, afflictũ ſupplicijs, laceſſitũ iniu-
rijs. Vidit deniqꝫ contẽptibilẽ, uidit pen-
Ibidem. b. dentẽ, uidit ꝑꝑ nos morientẽ: & ait. Attri
tus eſt ꝑꝑ ſcelera noſtra, cui⁹ liuore ſana-
ti ſumus. Ibi inquã nouiſſimus uiroꝝ ap-
paruit et deſpectus: hic aũt erat plena oĩs
terra maieſtate ipſius. Ibi uir doloꝝ, &
ſciens infirmitatẽ, hic dñs ſedens. Et illa
qdẽ cõis uiſio uerbo pluralis numeri deſi
gnat̃, hæc aũt tam ſingularis eſt q̃ꝫ ſubli-
mis. Ibi ergo tanqꝫ unus de multitudine,
uidimus ait: hic uerò tanqꝫ ſolus & ſolita
rius leuans ſe ſupra ſe, uidi, inquit, dñm ſe
dentẽ &c. Sanè cõpetenter dñs dicitur, q.
ſedere conſpicit̃. Sedere.n. præſidẽtis eſt,
ſedere dominantis eſt & regnantis. Ma-
ximè uerò ſedere ſuper ſoliũ, dominatio-
nem notat: nam ſedere ſimpliciter, aliqñ
& humiliationẽ. Cæteꝝ ut prædiximus,
qui in patre cubat delicians, cum patre ĩ-
perans ſedet, ibi ſponſus amabilis, ibi do
minus admirabilis. Deniqꝫ glorioſus de⁹
in ſanctis ſuis, mirabilis in maieſtate ſua.
Vidi, inquit, dñm ſedentẽ ſuꝑ ſoliũ excel-
ſum & eleuatum, & plena erat oĩs terra
maieſtate eius: & ea quæ ſub ipſo erant,
replebãt templum. Quæ.n. ſub ipſo erãt?
Nunquid ipſum qđ dixerat ſoliũ q̃ꝫlibet
excelſum & eleuatũ, ſub ipſo tñ nihilomi
nus erat? Si.n. ipſe ſuꝑ ſolium ſedẽs, ſoliũ
planè ſub ipſo. Et quõ illud replebat tẽ-
plũ? Deinde qñ et ipſa iam terra oĩs ple-
na eſt maieſtate eius, quõ tẽplum adhuc
uel unde repletur? Enimuerò diſce ex his
quæ audis, ſoliũ non machinam imagina
ri corporeã, ſed angelicã intelligere crea-
turam. Si.n. ſedes eſt ſapientiæ aĩa iuſti, q̃ꝫ
dignior ſedes angeli ſancti? Hoc planè ſo
lium gloriæ eius excelſum per naturã, ſed
multo magis per gratiam eleuatũ. Excel
ſos.n. fecit eos natura conditionis, eleua-
tos gratia confirmationis, de qua dicit̃:
Verbo dñi cœli firmati ſunt. Ea igit̃ agmi Pſal. 32. b.
na angeloꝝ in quibus ſedet deus, & quę
ſub ipſo ſunt, templũ replent, licet iã ter-
ra oĩs ipſius plena ſit maieſtate. Vbiqꝫ.n.
regnat, ubiqꝫ ĩperat, ubiqꝫ maieſtas eius,
ſed gratia forte non ita. Non inquã ubiqꝫ
ſicut poteſtas, ſic & uoluntas eius bona
& beneplacens et perfecta. Alioquin qd
eſt qđ dicimus. Fiat uoluntas tua ſicut in Matt. 6. b.
cœlo & in terra? Fit.n. uoluntas eius de
oĩbus, fit per oẽs, non in oĩbus tñ. In ele-
ctis ſpiritibus fit uoluntas Dei qñ eis effi
citur cum ipſo una uolũtas. Hæc ſanè ad-
hæſio ſpiritualis unum ſpiritum faciens, Acto. 4. f.
ſicut multitudinis quoqꝫ credentium cor
unum & aĩa una legitur extitiſſe. Et ea q̃
ſub ipſo erant, replebant tẽplum. Reple-
bant omni benedictione ſpirituali, reple-
bant conſolatione diuina, replebant diui
ſionibus gratiaꝝ. Replebant deniqꝫ fru-
ctu ſanctificationis: ſiquidem domũ tuã
domine decet ſanctitudo. Replebant di-
uerſis chariſmatum donis, ſpiritu ſapien-
tiæ & intellectus, conſilij & fortitudinis,
ſcientiæ & pietatis, & replebant illud ſpi
ritu timoris domini. Seraphim ſtabant ſu
per illud. Nomen eſt ordinis angelorum
ſummi atque ſupremi: ut merito ſtare ſu-
per cæteros deſcribantur: & ipſi tamen
quamlibet cæteris præſtent, aſtant nihi-
lominus domino præſidẽti, deuotũ utiqꝫ
miniſterium, & plenum reuerentiæ obſe
quium exhibentes. Aliter enim domini,
aliter angeli, aliter hominis intelligi

uelamento factum reor ut neſciens dñm
gloriæ fecerit crucifigi: ex hoc quotidie
fieri ut ſalutis noſtrę negocijs ignorãs ſer
uiat & inuitus, ſerò poſtmodũ plangens
ꝙ dum obeſſe uoluit, inuectus eſt pfuiſſe.
Sic nimirũ per adminiſtratorios ſpiritus
illudit eius aſtutia, ꝙ & fideles ſint q de-
tegere nolint, & prudentes qui norint te-
gere diuina erga nos prouidẽtiæ & diſpo
ſitionis arcana. Cæterũ ſicut è ſupremis
duabus alis neqſſimus ille admirationẽ
habuit, ſed non uenerationẽ (ut diximus)
ſic è medijs quoq; ſpiritualẽ ei intellectũ
natura, ſed non ẽt gratia affectum dedit:
ſed nihilominꝰ ex infimis iſtis facilè ſatis
animaduertere eſt q̃ inuentus ſit fidelita
tis expers, nõ aũt ſimiliter caruiſſe prudẽ
tia. Niſi tu forte alium aliquẽ putas eſſe q
dictus eſt callidior cunctis aĩantibus ſer-
pens. Forte ẽt non incõgrue dicimus qm̃
eo ipſo tam irreuocabilis caſus eius, irre-
parabiliſq; colliſio fuerit, ꝙ ex his quas
diximus alis, ſicut in parte dextera nulla
affuerit, ſic in læua nulla defuerit. Non ita
ſanè duo illi quos prophetica nobis uiſio
cõmendauit ſtãtes, & adſtantes dño ma
ieſtatis. Cuius ẽt duabꝰ (ut dictũ eſt) alis
caput uelãt, ipſa equidẽ ſua admiratione
in qua delectant̃ feliciter, ac ueneratione
in qua ſublimiter gloriant̃. Duabus ẽt pe
des, fidelitate uidelicet atque prudentia.
Porrò duabus uolant, naturæ ut diximus
perſpicacia, & efficacia gratiæ. Sanè me-
diam quaſi quandã longitudinẽ nudam
uiſibilemq; relinquunt, longanimitatem
dico & benignitatẽ dei ad pœnitentiam
hoĩes inuitãtis. Oĩbus.n. cernere eſt quẽ-
admodum ſolẽ ſuum ſup bonos et malos
oriri faciat, et pluat ſup iuſtos et iniuſtos.
Hac nimirũ charitate uetus ille Salomon
quaſi quædã media ſua conſtrauit pp fi-
lias Hieruſalem: ut quibus altiora ſe q̃re-
re, & profunda ueſtigare non licet, in his
ſaltẽ medijs ualeant exerceri, & ad ſubli-
mium ſubtiliumq; exinde rerũ contem-
plationẽ promoueri aliqñ mereantur. Cę
terũ nequiſſimus ille ex hac uiſione & in
præſenti torquet̃ acrius, et grauius crucia
bitur in futuro. Primum quidem ꝙ ipſam
nobis longanimitatem benignitatis inui
deat, deinde ꝙ nequaq̃ ſibijpſi hac ſaltẽ
occaſione prouideat ut ad pœnitentiam
adducatur.

In feſto ſancti Martini de exemplis obedientiæ, Sermo.

PVto ſermonẽ à nobis expetit tã
ueſter iſte conuentus, q̃ aduẽtus
harũ honorabilium perſonarum,
quas de lõginquo gratulamur adeſſe. Sa
nè audirẽ eos ipſe libẽtius: ſed qm̃ eligũt,
imò & exigũt magis ut loquar, mihi ſi nõ
licet audire eos, eis neceſſe eſt obaudire.
Et quidẽ uiuus eſt nobis ſermo tam mul-
ta manſuetudo eorũ, qua uidelicet meri-
tis ſanctiores, dignitate ſuperiores, ſapiẽ-
tia locupletiores, nõ modo ad uiſitãdos,
ſed ẽt ad audiendos nos dignati ſunt de-
clinare. Efficax eruditio, & oĩ digna acce
ptione doctrina. Siquidẽ nõ uerbo & lin
gua, ſed opere & ueritate nos admonẽt
imitatores ſuos eſſe, ſicut ipſi ſunt Chrĩ,
& diſcere qđ ab ipſo utiq; didicerunt, mi
tes eſſe, et humiles corde. Sic Maria Eliſa
beth petijt, cõiugatam uirgo, ancillam
dña, præcurſoris matrem, iudicis mater,
dei genitrix ſeruuli genitricẽ. Sic poſtmo-
dum Ieſus ẽt ipſe Ioannem adijt, & adijt
baptizandus, utpote quem decebat im-
plere oẽm iuſtitiam. Vos quoq; reuerẽdi
patres deteriorem nobis non facitis par-
tẽ ueſtram. Ad audiendum quippe q̃ ad
loquendũ uelociores, ẽt inter ipſos q ue-
ſtro magis eguerant documento. Nã nos
quidem quia oẽm nõ poſſumus implere
iuſtitiam, uel nonnullam uobis exhibere
curamus, iuſtum eſſe non ignorantes inſe
riorẽ ſuperioribus obedire. Sed unde lo-
quemur? Qui de terra eſt, de terra loquit̃: Ioan.3.
ait uox illa clamantis. De terra ergo lo-
quamur, quia de terra ſubſiſtimus, & in
terra. Audite quiq; terrigenę & filij homi
num, uobis dicimus, & de uobis. In terra
orimur, in terra morimur, reuertẽtes in eã
unde ſumus aſſumpti. Hic nobis anguſtꝰ
introitus, mora breuis, ſola mors certa.
Cogitur totus Adam iudicium portare
qđ meruit. Dilatatus eſt uehemẽter, mul
tiplicatus eſt, & repleuit terram. Attamẽ
uelit nolit, quantumcunq; recalcitret, uni
uerſus adhuc fert ſentẽtiã quam excepit.
Gene.3. Terra, inquit, es, & in terram ibis. Grauis
equidẽ ſententia, ſed non ſine grandis mi
ſericordiæ tẽperamento. Dura admodũ,
ſed ſi merita penſes, indulgentiæ plena.
Siquidẽ non minus iuſte peccanti diceret̃
terra es, ſed ex hoc ſub terram ibis. Iuſtus
foret ẽt tunc iuſtus dñs, & laudabilis ni-
mis. Dignus planè qui laudaret̃, ſed non
ego idoneus qui laudarẽ. Alioquin tunc
quoq; nihilominus uere dicerẽ, ſi tñ dice-
re poſſem: Iuſtus es dñe, & rectũ iudiciũ
tuum. At nõ infernus confitebit̃ tibi, neq;
mors laudabit te: ſed nos qui uiuimus, be
nedicimus dño. Pepercisti ergo creaturæ
tuæ, pepercisti gloriæ noĩs tui, ut deſcen-
dentẽ de Hieruſalẽ, minime tñ uſq; in Hie
richo patereris abduci. Semiuiuꝰ adhuc
relictus in uia ſemilaudare poſſum: ubi to
tus uixero, ibi totus erũpam in laudẽ, &
dicẽt oĩa oſſa mea: Dñe, quis ſimilis tibi?
Propter hoc nẽpe cũ iratus fuiſſes, miſeri
cordiæ meminiſti, non dãnans hoĩem in
loco perditionis: ſed in loco afflictionis
humilians. Quid cauſaris homo, quid ſen
tentiã quereris duriorẽ? Terræ addictus
es, factus è terra, ut ipſa tibi ſit patria quę
materia fuit. Sed audire, ĩquies, uelim: q̃a
ſpũs es, & ad ſpũm ibis. Siquidẽ ẽt ſpũs
ſum, qđ ad aĩam pertinet, nec portionem
2.Cor.3.a. hanc mei dubitauerim potiorẽ. Audiui ſa
Ioan.4.c. nè ab apoſtolo, quia dñs ſpũs eſt, & ab
ipſo dño, quia ſpũs eſt Deus. Nec modo
ſpũs, ſed ſpirituũ pr̃. Vt q̃d ergo tenet me
mater carnis, quia caro ex parte: ſpirituũ
pr̃ non recipit, cũ ex parte ſim ſpũs? Scio
ſcio, agit hoc non tã ſubſtantia ipſa q̃ cul
pa. Sicut.n. peccatores ſpũs inter cœlum
& terrã uentoſum hoc mediũ tenẽt, unde
& poteſtates huius aeris noĩant̃: ſic pec-
cata noſtra inter nos & deũ ſeparant, iter
creatorẽ patrẽq; ſpũum, et ſpũalẽ utiq;
creaturã. Traxit aĩam corpus in regionẽ
ſuã, & ecce præualens opprimit pegrinã.
Factũ eſt nẽpe talentũ plũbi, non aliũ de
Sap.9.d. tñ niſi quia ſedet iniquitas ſup illud. Cor
pus.n. aggrauat aĩam, ſed utiq; qđ corrũ-
pitur: corrũpit̃ aũt, imò ẽt apoſtolo teſte

mortuum eſt propter peccatum. Itaq; li- Rom.8.b.
cet quodãmodo cœlum ſit homo, cœle-
ſtibus ſine dubio ſpiritibus ſimilis, ſubſtã
tia ſimul & forma, ſubſtantia quidẽ qm̃
ſpiritualis, forma uerò quia rationalis ẽ:
minime tñ leuare eum duo iſta ſufficiunt
ut mereat̃ audire, quia cœlũ es, et in cœlũ
ibis. Fruſtra gloriet̃ de libertate arbitrij,
quæ in mente eſt: captiuus dicit̃ in legem
peccati, quæ in carne eſt. Nã & ſi forſitan
uideret̃ duplex funiculꝰ poſſe alteri ęquè
duplici præualere, ut uidelicet quem ſibi
terra gemino quodã iure tanq̃ patria pa
riter et materia uendicat, ob geminam ni
hilominus quæ prædicta eſt, ſubſtantię.ſ.
& formæ ſimilitudinẽ, cœlum quoq; reci
piat ut cœleſtẽ: ſed iã triplicatus inferior
ille & deorſum trahens peccato equidẽ
accedente funiculus, niſi illinc quoq; oc-
currerit gratia, non rumpet̃. Sanè ubi illa
affuerit, haud dubiũ q̃n ſoluat̃ facile gra-
uis iſte quo thahimur, imò quẽ trahimus
funiculus iniquitatis. Hæc.n. inter nos &
deũ non ſeparans interuenit, ſed reparãs
& coniungens. Itaq; ibo mihi ad montẽ
gratiæ, & colles miſerationũ, quarũ the-
ſauros oẽs repoſitos audio penes Chr̃m.
Ibo ad eũ qui eſt plenus gratiæ & uerita
tis, ſi forte accipiã aliquid de plenitudine
illa, imò ſi forte accipiar ĩ plenitudine illa:
ut cũ cæteris aliqñ mẽbris occurrã in mẽ Ioan.3.b.
ſurã ætatis plenitudinis Chrĩ. Nemo q̃p-
pe aſcendit in cœlũ: niſi qui deſcendit de
cœlo. Fideliſſimus planè & benigniſſimꝰ
mediator, qui quidẽ non diſcreuit, ſed fe-
cit utraq; unũ, medium parietẽ maceriæ
ſoluens, donans nobis oĩa delicta, delens
qđ aduerſum nos erat chirographũ de-
creti, qđ erat contrariũ nobis, & ipſum
tulit de medio, affigens illud cruci: expo-
lians principatus & poteſtates, traduxit
cõfidẽter palã triũphãs illos, pacificãsq;
p ſanguinẽ ſuũ q̃ ſunt in cœlo, & q̃ ſup ter
rã. Propter hãc nẽpè ſalutẽ quã in medio
terræ erat operaturus, non confeſtim ſub
terra poſuit hoĩem, ſicut peccãdo merue
rat, ſed in terra. Siquidẽ reſpirandũ eſt no
bis, et nullatenus deſperandũ donec ĩ ter
ra adhuc iterim cõſtituti & ſuſpicere cœ-

lum poſſumus, & ſuſcipere data optima
& dona ꝑfecta deſurſum à prẽ luminũ, à
patre ſpirituũ, à prẽ miſericordiarꝝ. Nam
et ꝑꝑea rectũ fecit hoiem, ẽt corꝑe ipſo,
& os homini ſublime dedit, cũ ꝓna utiꝗ
ſpectẽt aïantia cætera terram: ut attollẽs
ad ſydera uultus illico ſuſpiret, ubi tã bea
tã & perennẽ conſpicit manſionẽ. Nõne
enim pie & fideliter intuẽtibus nobis ue-
hementiſſimũ quoddam incentiuũ amo
ris, & ꝓuocatio flagrantiſſimi deſiderij ẽ
uiſio ipſa tam luciđiſſimæ regionis? Non
ſunt ſtellæ cœli ſimiles glebis terræ. Inter
ſplendorẽ Solis, & caliginẽ ſoli huius, nõ
parua diſtãtia eſt. Forte tñ hic quoꝗ nõ-
nulla, ſed in ſuo genere pulchra uidentur:
& hęc ipſa undiꝗ miſta non pulchris, ut
aurꝝ in luto, gẽma in ſterquilinio, liliũ iter
ſpinas. Tota pulchra es prĩa mea, & ma-
cula nõ eſt in te: tota pulchra es, abſꝗ eo
qđ intrinſecus latet. Quid illud? Nẽpe illi
beati angelici ſpũs, & aïæ ſanctorꝝ, quæ
iã ingredi meruerunt in locũ tabernaculi
admirabilis uſꝗ ad domum dei. Sicut. n.
ſunt corpora terreſtria, ſic ſunt & corpo-
ra cœleſtia, ſed lõgè uerò alia cœleſtium
gloria ꝗ̃ terreſtrium: ſic ſunt cœleſtes ſpi
ritus & terreſtres, nec minor ſanè diſtan-
tia inter eos. Angeli, archangeli, uirtutes,
principatus, poteſtates, dominationes,
throni, Cherubim & Seraphim. Bene no
mina noui. Forte hoc totũ ẽ. Quid. n. am-
plius capiã terrigena de cœleſtibus, car-
nalis homo de ſpiritualibus & diuinis?
Veruntamẽ etſi ignoro quid lateat in his
tãtis appellationibus, illud equidẽ certiſ-
ſime noui, ꝙ magnum & mirabile aliqd
ſub hac tãta uerborꝝ maieſtate clauſum
ſit & ſignatũ. Non ſine cauſa cœlũ hoc di
cit̃: planè eximiũ neſcio quid celat̃ in eo.
Celat̃ inquam, ſed tñ non negat̃ fidei uſ-
quequaꝗ. Videre. n. nobis dat̃ in terra ip
ſam exteriorẽ cœli pulchritudinẽ nõ adi-
re: internam quoꝗ gloriã ſecretorꝝ eius
etſi non comprehendere, concedit̃ uel au
dire. Videmꝰ patriã, ſed à lõgè ſalutamꝰ:
odoramus illas delicias: non guſtamus.
Enimuerò non ſine cauſa unigenitus q eſt
in ſinu patris, ipſe nobis in regione hac
umbræ mortis quã inhabitamꝰ, cœleſtiũ
gloriam ſpirituũ ſanè ꝑ fidẽ enarrat, cor-
porꝝ uerò ꝑ ſpeciẽ manifeſtat. Audi, inqt,
filia et uide. Et factum eſt. Quorſum iſta? Pſal. 44
Inclina, ait, aurẽ tuam, & obliuiſcere po-
pulũ tuum, & domum prĩs tui. Vult nos
ponere contumaciã, diſcere obedientiã,
apprehendere diſciplinã. Vult nos ẽt obli
uiſci poſteriora, deſpicere inferiora, terre
nos mores & uitia genuina deſerere, cœ-
leſtia ſapere, ſuꝑna quærere, anteriorꝰ
inhiare. Vult & illũ tm̃ decoré domus ſuę
ingenuã concupiſcere creaturã: quo. ſ. in
eandẽ imaginẽ transformet̃ de claritate ĩ
claritatẽ, tanꝗ̃ à dñi ſpũ, ac ꝓinde concu-
piſcat ẽt rex decorẽ illius, utiꝗ ſpiritualẽ.
Sed in quo uiſus ille inquies, uel auditus
inclinare me aurem & obaudire monet?
Nam ꝙ deſideriũ pariat, manifeſtũ eſt.
Sanè ergo conſidera uniuerſam hanc cœ-
leſtiũ gloriã corporꝝ inceſſanter legibus
obtẽperare diuinis, nec unꝗ̃ ſibi poſitas
in tam continuis motibus metas excede-
re tẽporꝝ, aut locorꝝ terminos tranſgredi
cõſtitutos. Sed & ipſos ſpũs tã ſublimes
audi oẽs adminiſtratorios eſſe, & in mi-
niſteriũ mitti dignãtiſſimũ, ut ne indignũ
dicã: minime tñ puto reperies ĩ ſcripturis
aliqñ quenꝗ̃ illorꝝ uel contradixiſſe mit-
tenti, uel erga ipſos tam inferiores ſe, ꝑꝑ
quos in miniſteriũ mittebant̃, ſaltẽ tenui
ter fuiſſe cõmotũ. Excpla ſunt obediẽtiæ,
ſi diligenter attendas, eo ſanè acceptabi-
liora, quo ĩ materia digniori. Sed noui qđ
ad iſta ſub murmurat ſenſus hoïs, & cogi
tatio ꝓna ſemꝑ ad malum. Quid tu mihi,
inqt, elementorꝝ ꝑponis obedientiã ſu-
pernorꝝ? Quaſi uerò aut ſenſus ullus ĩ eis,
aut ulla uigeat deliberatio rationis, & nõ
potius agi ipſa, ꝗ̃ agere uideant̃. Quid ue
rò uel ipſorꝝ angelorꝝ obedientiã ſic cõ-
mendas? Sentiunt quidẽ angeli, ſed dele-
ctabilia ſola, obediẽtes equidẽ creatori,
ſed tã felici ꝗ̃ facili uolũtate. Quidni obe
diant? Semper. n. uident faciẽ patris, quẽ
uidere, perfecta beatitudo, ęterna gloria,
ſumma uoluptas eſt. Produc nobis dñe
patriarchas & prophetas, uiros obedien
tes p̃ceptis tuis, obedientes ex uolũtate,
obedientes

obedientes contra propriam uoluntatẽ.
Factũ eſt. Exhibet̃ nobis (ut cæteros bre
uitatis cauſa prætereã) exhibet̃ inquã no-
bis Abrahã ad præceptũ dñi exiẽs de ter
ra ſua, eijciens ancillã & filiũ eius, ẽt cha-
riſſimũ filiũ Iſaac ĩmolare paratus. Quid
hic humana aſtutia poterit cauillari? For
te rñdeat qm̃ multifariè multiſquè mo-
dis apparens eis deus, ſuſcipiebat̃ hoſpi-
tio, participabat cõuiuio, aïabat alloqo,
inſtruebat cõſilio, donabat filijs, illuſtra
bat uictorijs, diuitijs cumulabat. Quid di
ces cũ uenerit Chrs factus obediens prĩ
uſꝗ ad mortẽ, mortẽ aũt crucis? Multũ,
inquit, ꝑ oẽm modũ. Qñ. n. unigenitũ dei
prĩs, dei uirtutẽ, & dei ſapiẽtiã Chrm, qñ
p̃ſumerẽ æmulari? Oblatus eſt quia ipſe
uoluit, qñ & quantũ uoluit paſſus eſt, ut-
pote uerus quidẽ homo, ſed uerus nihilo
minus deus. Imò uerò ne ipſam apoſtoli-
cã obedientiã afferas uelim: quos nimirꝝ
iuxta propheticã promiſſionẽ oculis ſuis
uidiſſe conſtat præceptorẽ ſuũ, & auribꝰ
ſuis uocẽ audiſſe monentis. Vnde & unus
1. Ioan. 1. a eorꝝ expreſſius ſcribẽs ait: Qđ audiuimꝰ,
qđ uidimus oculis noſtris, qđ ꝑſpeximꝰ
& manus noſtræ palpauerunt de uerbo
uitæ. Quidni relinquerent oïa, quidni ad
oïa ſequerent̃ tãtæ præſentiã maieſtatis?
Quid ego non facerẽ ſi mihi eadẽ copia
præſtaret̃? Sed non fecit taliter oï natiõi,
non pręeunti utiꝗ, non ſequenti. Siquidẽ
ut multi reges optauerunt uidere & non
uiderunt, ſic nihilominus uenerũt iã dies
qñ deſideremus uidere diẽ unũ filij hoïs,
nec tamẽ mereamur. Opportune ergo iã
Martinus ad mediũ ueniat, ut de medio
fiat occaſio peccatorꝝ. Hodie. n. ille ꝑ oïa
ſimilis nobis planè & ſenſibilis & paſſibi
lis, ſed & longè poſt illa patriarchaliũ &
propheticarꝝ tꝑa uiſionũ, & homo purꝰ,
nihil de natura diuinitatis habens: credẽs
autem in eũ quẽ non uidit, plenus fructu
obedientiæ, & uirtutũ locuples, ſolũ de-
ſeruit, polũ ſubijt, terræ cõmendans qđ
habebat è terra, ſpũm dirigens ad patrẽ
ſpũm: cui fideliter in adoptionis ſpũ de-
ſeruiuit. Non fuit cœleſte corpus, ſed nec
ſpũs quidẽ cœleſtis, rationale aïal, etiã &
mortale, terrigena, filius hoïs. In terra na-
tus eſt, in terra educatus, in terra exercita
tus & probatus, in terra ẽt conſummatꝰ.
Nec uerò patriarcha erat, aut unus ex ꝓ-
phetis. De quibus ſanè in euangelio ueri-
tas ait: quia lex & prophetæ uſꝗ ad Ioã-
nẽ. Multo magis non erat ipſe Chrs, ſed Mat. 11. b.
erat tñ Chrs in ipſo, haud aliter utiꝗ ꝗ̃ ꝑ
fidẽ. Enimuerò iuxta hũc modũ ẽt modo
propè eſt uerbũ ĩ corde tuo & in ore tuo,
tm̃ ſi recto quæſieris corde. Nempe apl'o
interpretãte uerbũ fidei iſtud eſt, de quo
Moyſes ait. Vnde & alibi idẽ apoſtolus,
Ieſus Chrs, inqt, heri & hodie & in ęter- Heb. 13 b.
nũ. Heſternũ qdẽ ab initio ſeculi uſꝗ ad
aſcenſionẽ dñicam, hodiernũ uerò diem
exinde uſꝗ ad ſeculi conſummationem,
porrò æternũ intellige poſt cõem oïum
reſurrectionẽ. Nulli horꝝ deeſt Chriſtus,
nulli deeſt Ieſus, nulli deeſt unctio, nulli
ſalus. Patriarchis & prophetis in uiſione
exhibitus eſt, apoſtolis in humanitate,
Martino in fide, angelis iã in ſpecie. Quã
ſanè ſpeciẽ & electis oïbus oſtenſurꝝ ſeſe
promiſerat, non quidẽ hodie, ſed in æter-
num. Deniꝗ iam tranſierat heri, iã illud
noſtrũ illuxerat hodiernũ, cũ apoſtoli lo
querent̃: Et ſi cognouimus Chrm ſecun- 2. Cor. 5. d.
dũ carnẽ, ſed iam nunc non nouimus. Vi-
det̃ tñ ẽt in hoc mane de carnibꝰ agni nõ-
nihil eſſe ſeruatũ: ſed qđ reſiduũ eſt, utiꝗ
iã dat̃ igni: qđ uidelicet uſꝗ hodie eadẽ
caro nobis, ſed ſpiritualiter utiꝗ non car
naliter exhibeat̃. Neꝗ. n. eſt ꝙ cauſemur
noſtro huic negatã tꝑi ſiue eã quæ ad pa-
tres ueteris teſtamenti facta eſt appari-
tionẽ, ſiue eam quę apoſtolis exhibita eſt
præſentiã carnis eius. Siquidem fideliter
conſiderãtibus neutram deeſſe liquebit.
Adeſt. n. nobis ẽt nunc carnis ipſius uera
ſubſtãtia, haud dubiũ ſanè quin in ſacrõ.
Adſunt reuelationes, ſed in ſpiritu & uir-
tute: ut tempori gratiæ qđ nunc eſt, nihil 1. Cor. 2. b.
in ulla gratia deeſſe probetur. Deniꝗ nec
oculus uidit, nec auris audiuit, nec in cor
hominis aſcẽdit quæ præparauit deus di
ligẽtibus ſe, nobis tñ reuelauit per ſpũm
ſuum. Nec mireris ꝙ carnales eis manife
ſtationes exhibuit: qui carnalẽ eius p̃ſto-

labantur aduentum. Nobis.n.tãto effica-
cior grã et reuelatio dignior neceſſaria ẽ,
quanto nimiꝝ excellentiora conſtat eſſe
quæ expectamus. Itaq́ (ut ſupra dixim⁹)
Martinus iſte Chrs nõ fuit, ſed tñ Chrm
habuit: non qũo angeli in pręſentia maie
ſtatis, non qũo apoſtoli in uiſione huma
nitatis, non qũo olim locutus eſt in uiſio-
ne ſanctis ſuis, ſed qũo eum ẽt nũc habet
eccleſia in fide & ſacris. Nõ erat ille lux,
ſed lucerna planè ardens & lucens, de Io
anne dictum eſt. Sed ſi illũ protulero, pu-
to dicetis: Maximus hoĩum eſt, pluſq̃ ꝓ-
pheta eſt, ẽt angel⁹ eſt Dei pris, ſicut ipſe
Luce.7.d. teſtaẽ: Ecce mitto angelum meum &c.
Et Martinus lucerna erat ardẽs & lucẽs:
eum ſaltẽ non pigeat imitari. Sed imitari
ĩ eo qđ eſt imitabile, nõ aũt qđ mirabile
exhibeẽ. Ad menſam diuitis ſedes hodie,
diligenter conſidera quæ tibi apponuñ.
Diſcerne inter cibos & uaſa ciboꝝ. Illos
enim iuberis tollere, ſed non illa. Diues ẽ
iſte Martin⁹, diues in meritis, diues in mi
raculis, diues in uirtutibus, diues ĩ ſignis.
Diligenter ergo conſidera quæ apponun
tur tibi, quænam uidelicet ad admiratio-
nẽ, quæ uerò ad imitationẽ. Aut certe qa
ſequiẽ ĩ ſcriptura illa, qm̃ talia oportet te
præparare: diligenter conſidera quid ap-
poniẽ, et in quo. Suſcitauit Martinus tres
mortuos, quot nimiꝝ ſaluatorẽ legerat
ſuſcitaſſe. Reddidit uiſum cęcis, ſurdis au
ditũ, mutis loquelã, claudis greſſum, ari-
dis ſoſpitatẽ. Euaſit diuina uirtute pericu
la, proprĳ corporis obice flãmas repulit,
immanẽ ſacrilegæ machinę molẽ colũna
parili è cœlo deſcendente ꝓſtrauit, lepro
ſum mũdauit oſculo, curauit oleo paraly
ticã, dæmones uicit, angelos uidit, futura
p̃uidit. Veꝝ hæc quidẽ cæteraq́ eiuſmo-
di altiſſima quę fecit magnalia, qdni miri
fica quædam uaſa dixerim diuitis huius,
auro grauia, gẽmis micãtia, pariterq́ ma
teria et opere pretioſa? Noli in his ſaporẽ
q̃rere, ſed mirare ſplẽdorẽ. Luceat ĩ hmõi
lucerna nr̃a, ut in lumine ei⁹ uideamus lu-
mẽ, qđ quidẽ puꝝ ꝓut in ſe eſt, nec dum
p̃uales intueri. Non.n.eſt iſte lux, ſed ut te
ſtimoniũ phibeat de lumine: et appareat

tibi interim glorioſus deus in ſancto ſuo,
dũ nõ potes ad gloriã ei⁹ ſicut ẽ in ſeipſo.
Cæteꝝ ne putaueris ornatas quidẽ Mar
tini lãpades, ſed uacuas inueniri, nõ eſt fa
tua uirgo, habet in uaſis oleũ, habet uinũ
in phialis: habet intra paropſides iſtas ci-
boꝝ copiã, delicias utiq́ ſpiritales: ut nõ
mõ uideant & mirenẽ, ſed edant paupes
& ſaturenẽ, atq́ in illis qdẽ dñm laudent:
porrò in his uiuant corda eoꝝ. Alioquin
qũo mortui laudabũt te dñe? Vt ergo ſit
iucunda decoraq́ laudatio in admiratio
ne, ẽt uiuant ex imitatiõe, & ut auidius ſu
mant delicias, ipſas quoq́ diuitias curio-
ſius contẽplenẽ. Sic nimiꝝ inter ſplẽdorẽ
& feruorẽ lucernæ huius uicarĳs qbuſdã
affectibus diſcurrẽdũ, ut nobis alter ex al
tero cõmendeẽ, & ex mutua collatione
uterq́ cõplacitior fiat. Siqdẽ humilis fuit
& ſpũ paup iſte Martinus, ſicut euidẽtiſſi
me ꝓbat effectus ipſe diuinæ grãe, quam
ꝓfecto tã multã niſi multũ humili nõ de-
diſſet. Vt tñ pauca uirtutũ eius indicia ꝓ-
mã, pauperẽ illũ ſpũ beatus nouit Hilari⁹
cũ ĩponere ei diaconatus officiũ tentans,
nec p̃ualens, ꝙ indignũ ſeſe uociferareẽ:
exorciſtã eũ eſſe p̃cepit, in quo quidẽ lo-
cus iniuriæ uidereẽ, ſciens nimiꝝ ꝙ humi
liorẽ ordinationem minime repudiaret.
Paup fuit, ueſte ſordidus, crine incultus,
facie deſpicabilis: quæ quidẽ licet in ele-
ctione ei⁹ à quibuſdã maleuolis obiecta
fuiſſent, & in ipſo tñ epiſcopatu ſicut ſcri
ptũ eſt penitus nõ mutauit. Deniq́ quia
uere paup fuit ſpũ Martinus, paup et mo
dicus meruit noĩari. Audi uerò manſuetu
dinem eius, ſuo illo Sulpitio ſic ſcribente.
Tantã aduerſus oẽs iniurias patientiã aſ-
ſumpſerat, ut cũ eſſet ſummus ſacerdos,
ĩpune ẽt ab ĩfimis clericis lædereẽ, nec pp
id eos aut loco unq̃ amouerit, aut à ſua
quantũ in ipſo fuit charitate repulerit, qđ
qdẽ in Brixio manifeſte ꝓbatũ, oẽs uos
arbitror meminiſſe. Eũ nẽpe ex oĩbus ſibi
ſucceſſorẽ elegit, & de tanta poſt futura
aduerſitate p̃monuit: poſtremo in fide &
lenitate ipſius ſanctũ fecit illũ, ad cui⁹ os
aures ſuę fuerant cũ reſponderet homini,
qui de eo ſciſcitabaẽ; Si illum deliꝝ q̃ris,

proſpice eminus. Ecce cœlũ ſolito ſicut
àmens reſpicit. Crebro ſiqdẽ homo Dei,
utpotè terrã deſpiciens, cœlũ ſuſpiciebat.
Nẽpè ſciebat ad hoc ſeſe (ut ſupra memi-
nimus) rectã ĩ corpore accepiſſe ſtaturã,
ſciebat illic eſſe theſauꝝ ſuũ, ſciebat illic
ſedere in pris dextera Chrm ſuũ, ſciebat
nunq̃ ſeſe donec illuc ꝑueniret, qđ deſide
rabat aſſecutuꝝ. Vñ & hoc ipſum ꝙ de-
lirus uocabaẽ in terra, meritò nõ attẽdit,
cuius nimiꝝ conuerſatio eſſet in cœlis, cu
ius oculi in capite ſuo. Sanè illuc ẽt lachry
mę eius à maxilla aſcendere conſueuerãt,
quibus ſic abundabat, ut ſoleret ꝓ illoꝝ
quoq́ qui obtrectatores ſui uidebanẽ fle
re peccatis. Sanè quantũ iuſtitiã eſurierit,
tũ in cæteris eius actibus, tũ ſpecialiter in
idololatriæ ꝑſecutione ꝓbatũ eſt, in tem
ploꝝ deſtructione, in ſtatuaꝝ deiectiõe,
in ſucciſiõe lucoꝝ. Vbi ſe quoq́ aliqñ nõ
eſt ueritus dare diſcrimini, ut occaſio tãti
criminis de medio tollereẽ. Nã miſericor
dẽ eũ ĩ paupe ſe exptũ ſaluator ipſe apud
angelos gloriabaẽ, datã ſibi medietatem
ueſtis oſtentans. Vtinam nobis ẽt miſeris
apud ſummũ iudicẽ in cuius admirabile
tabernaculũ introiuit, miſericordiã illam
exhibere digneẽ, qua & illos olim morti
deſtinatos, & tormẽtis uarĳs deputatos
eripuit, pro quibus ante terreni iudicis ia
nuã nocte media ſcribiẽ iacuiſſe. Qũo.n.
non audiet eũ nunc, qui tunc quoq́ fecit
audiri? Porrò munditiã cordis eius illud
uel maximè indicat, ꝙ non eſt cõfuſus ini
mico loquẽs in porta. Nihil in me funeſte
reperies, Abrahæ me ſinus recipit. Nã in
ꝑe pacificoꝝ feliciter plane cõſummãs
labores ſuos, licet dieꝝ ſuoꝝ finem non
ignoraret, clericos tñ adĳt diſſidẽtes, iter
quos reformata pace, ĩ pace ipſe quieuit.
Cæteꝝ ꝑſecutiones quas ſuſtinuit pp iu-
ſtitiã, lõgũ eſt numerare qũo apud Iulia-
nũ Auguſtũ in ciuitate Vuangionũ intre-
pidus: imò & illato terrore conſtantior,
cuſtodiæ mancipatus eſt, ut inermis po-
ſtero die Barbaris oppponereẽ: qũo circa
alpes ſub ſecuri quã in uerticẽ eius latro
uibrabat, ſecuriſſimus fuit: qũo illũ Me-
diolani Auxẽtius Arrianus grauiter inſe-

ctatus, multiſq́ appetitũ iniurĳs tãdem
de ciuitate exturbauit: qũo & alibi prius
aduerſus ſacerdotũ ꝑfidias acerrimè pu-
gnans, ſupplicĳs fuit affectus, publice uir
gis cæſus, inde quoq́ exire cõpulſus eſt:
qũo itẽ in cuiuſdã fani euerſione cũ genti-
lis eũ ſtricto gladio peteret, nudã ceruicẽ
p̃buit percuſſuro, donec ille extollens ad
ictũ dexterã, cecidit reſupinus: qũo alter
eũ cultro ferire uoluit, ſed ferrũ de mani-
bus eius elapſum, repente diſparuit. Pro
quibus oĩbus dubiũ nõ eſt multipliciter
coronari eũ, qui quidẽ & ſi non ſemel ef-
fectu conſummatæ paſſionis, ſed toties
martyr fuit affectu deuotiſſimæ uolunta-
tis. Comedite iam amici & bibite, & in-
ebriemini chariſſimi. Sic.n. uiuiẽ, & ĩ tali-
bus uita ſpũs ueſtri. Niſi forte beatos p̃di
cat ſermo diuinus, qui mortuos ſuſcitant,
cæcos illuminant, morbidos ſanãt, lepro
ſos mundant, paralyticos curant, dęmo-
nibus ĩperant, futura p̃nunciant, miracu-
lis coruſcant, & non magis paupes ſpũ,
mites, lugentes, eſurientes & ſitientes iu
ſtitiã, miſericordes, mundicordes, pacifi-
cos, ꝑſecutionem pp iuſtitiam ſuſtinẽtes.
Ignoſcite mihi fratres, exẽplũ obediẽtiæ
paulomin⁹ p̃teriui, qđ qdẽ uel ſolũ iuxta
p̃poſitũ ordinẽ in Martino quoq́ nobis
cõuenit exhiberi. Sanè morã facimus, ſed
ut arbitror bonũ eſt nos hic eſſe: tardi⁹.n.
hodie uenimus ad Martinũ. Dñe, inqt, ſi
adhuc ppl'o tuo ſum neceſſari⁹, nõ recuſo
laborẽ. fiat uoluntas tua. O uerè ſanctiſſi-
mã aĩam, ô inæſtimabilẽ charitatẽ, ô obe
dientiã ſingularẽ. Bonũ certamẽ certaſti,
curſũ conſũmaſti, fidẽ ſeruaſti, de reliquo
ſupeſt tibi corona iuſtitię quã reddet tibi
dñs hodie iuſt⁹ iudex: & adhuc dicis, nõ
recuſo laborẽ, fiat uolũtas tua. Obtuliſti
planè Iſaac: unicũ illũ quẽ diligis, qđ ĩ te ẽ
iugulaſti: ĩmolaſti ſingulare gaudiũ tuũ
pia deuotiõe, parat⁹ redire iteꝝ ĩ ꝑicula,
ĩnouare certamina, denuo ſubire laborẽ,
ſuſtinere tribulationẽ, ꝓlõgare tẽtationẽ,
deĩde differri adhuc ab illa tãta felicitate
et diu đſiderata ſocietate ſpũum beatoꝝ:
atq́ ĩ hui⁹ mortalitatis ęrũnas ab ipo ĩroi
tu gl'ię ruocari: poſtremo (ꝙ maximũ ẽ) à

Chriſto tuo peregrinari diutius, ſi modo
ipſe uoluiſſet. Nec ſanè dubiũ qn amplio-
rẽ gratiam mereat̃ qui paratũ ſe exhibet
ẽt ante mãdatũ, ꝙ q obedire ſatagit poſt
mandatũ. Magna qdẽ obedientia ueſtra
angeli ſancti, ſed qđ dicere audeam pace
ueſtra, neſcio an inueniat̃ in uobis quiſq;
paratus in tale aliqñ miniſteriũ mitti, in
quo neceſſe habeat nõ uidere faciẽ pr̃is.
Magnũ eſt Petre ꝙ dñm ſecuturus oĩa re
liquiſti, ſed audiui te in monte dicentem
Mat.17.a. ubi trãsfiguratus eſt corã uobis: Dñe bo
nũ eſt nos hic eſſe, faciamꝰ hic tria taber-
nacula. Non eſt hoc, ſi adhuc populo tuo
ſum neceſſarius, non recuſo laborẽ. Para-
tũ cor tuum Martine, paratũ cor tuũ ſiue
manere in corpꝫe, ſiue diſſolui & eſſe cum
Chr̃o. Et magna quidẽ in horrenda mor
te ſecuritas, magna in uiſiõe Chr̃i deſide
randa & tã feruenter ac ſingulariter deſi-
derãda ꝑfectio reperit̃: ſed id quidẽ lõgè
amplius ꝑ oẽm modũ, ꝙ qui mori nõ me
tuis, imò qui tanto deſiderio p̃ſentiã dñi
concupiſcis, uiuere quoq; non renuis, &
expectatione moleſtiſſima fatigari: ĩ quo
enim alio non obedire potuerat qui ĩ hoc
tãto articulo tã deuote clamabat, fiat uo
luntas tua? Hæc ergo pars nr̃a ſit fratres
in conuiuio hodierno, hanc nobis obediẽ
tiam in menſa paupis imò iã diuitis huius
appoſitã diligenter conſideremus, ſciẽtes
qm̃ ipſa ẽ q̃ à nobis exigit̃, ipſa quã opor-
tet nos p̃parare, ut ſinguli quiq; dicamꝰ:
qa paratus ſum, et nõ ſum turbatus, ut cu
Pſal.118.b. ſtodiã mãdata tua. Nec mõ ſemel aut in
ꝑte, ſed paratũ cor meũ deus, paratũ cor
meũ, paratũ ad utrũq;, & in nullo tuã p̃-
ſcribens diſpoſitionẽ. Fortè hoc cupio &
ſpecialiter et uehementer, ſed ne quidem
illud recuſo: ſicut fuerit uoluntas in cœlo,
ſic fiat. Deſidero requiem, ſed non recuſo
laborem, fiat uoluntas tua.

De ſancto Clemente Papa & martyre,
De tribus aquis, Sermo.

Pſal.115.a. PRetioſa in cõſpectu dñi mors ſan
ctorꝝ eiꝰ. Audiat peccator et ira-
ſcat̃, dẽtibus ſuis fremat & tabe-
ſcat̃. Deprehẽſus eſt in aſtutia ſua, cecidit
ĩ foueã quã fecit, in laqueũ incidit quẽ te-
tendit. Inuidia ſiquidẽ diaboli mors intra
uit in orbẽ terrarꝝ, ſed ecce pretioſa facta
eſt mors ſanctorꝝ. Audi igit̃ hoſtis uitæ,
mortis author attẽde. Quid ualet iã fraus
tua, uerſutia tua quid nocet? Imò uerò ut Roma.
plus doleas, ẽt oĩa cooperant̃ in bonũ his
qui ſecundũ propoſitũ uocati ſunt ſancti.
Neq;.n.aliter ꝙ ipſa (quæ tui eſt operis)
de te hodie beatus martyr cuius ſolẽnia
celebramus, morte corporis triũphauit:
fecit ſiquidẽ de neceſſitate uirtutẽ, pœnã
peccati in meritũ glorię cõmutauit: fidelẽ
ſe probauit in modico, ut dignꝰ inueniret̃
ſupra multa conſtitui. Modicũ nãq; erat
& oĩno modicũ quicquid prius accepat
aĩa illa beata, quantũ ad eã gloriã quam
p̃ſenti promeruit paſſione. Oĩs.n.delecta
tio huius mundi, uniuerſa eius gloria, qc-
quid deniq; in eo cõcupiſcit̃, prorſus mo
dicũ eſt, in illius felicitatis, in illius glorię,
in illius beatitudinis cõparatione: ſi tamẽ
uel modicũ dici debet, & non potius ni-
hilũ, uapor ad modicũ parẽs. Acceperat
beatus Clemens nobile genus, amplas
poſſeſſiones, hęreditatẽ multã, ſcientiam
quoq; quãplurimã, ita ut optimus quidẽ
illius tꝑis philoſophus haberet̃. Accepat
hęc uniuerſa à dño: dei.n.dona ſunt ẽt hęc.
Fidelẽ ergo ſe ꝓbauit ei qui dederat, cum
ꝓ eius amore uniuerſa contẽpſit, oĩa de-
trimentũ faciens, & arbitratus ut ſterco- Iob.2.
ra, ut lucrifaceret Chr̃m. Sed fortè mur-
murat ẽt nunc inimicus, pellẽ, inquiens, ꝓ
pelle, & oĩa quæ habet homo dabit pro
aĩa ſua. Quid ergo? Putas ꝙ in ipſa corpo
ris ſui uita quã accepit à dño, infidelis in-
ueniat̃, ut uel ipſam præferat illi? Ecce ha
bes poteſtatẽ, irrue in eũ ꝑ ſatellites tuos
ut coarctet̃ ẽ duobꝰ, aut à dño neceſſe ha
bẽs, aut à corpꝫe ſeparari. Varia & ĩmania
exquire genera tormentorꝝ, ſed noueris
te martyri noſtro fabricare coronas. Si-
cut.n.ipſa uitæ huius ornamenta & adiu-
menta contẽpſit, ſic contemnit & ipſam,
corpus oẽ tibi exponit in mortẽ, & in fa-
ciẽ maledicit tibi, atq; idola tua ſacro ore
blaſphemat, dñm deũ ſuũ ẽt inter tormẽ
ta tua libere prædicat, in igne confitetur.
Coronabit̃ ergo quia legitimè certauit
quia,

quia fideliter uicit, quia nec blandimẽtis
uitæ huius, nec mortis horrore à charita-
te Chriſti potuit ſeparari. Dic quæſo no-
bis aĩa ſancta quæ ſic corpus tuum ſuppli
cĳs exponebas, obſecro diligebas illud,
Ephe.5. an non? Vtiq; diligebã, inqt, nemo.n.unq̃
odio habuit carnem ſuã. Diligebam ergo
eam ſed parum diligebam tanq̃ ancillã,
& multo magis diligebam dñm Deum.
Vtq; ꝓbatio eſſet dilectionis, operis exhi
bitio: libẽter ipſam quoq; pro eius gloria
mortẽ corporis amplectebar. Quid nos
ad hæc dicimus fratres? Congratulamur
martyri, ſed iam gloria eius non ſine nr̃a
confuſione eſt. Ecce.n.beatus Clemẽs ho
mo erat ſimilis nobis paſſibilis, eadem cir
cundatus infirmitate, & carni ſuæ eodem
uinculo naturalis affectionis inhærens. Si
ergo ille ſic glorificauit Chriſtũ in corpo
re ſuo, & calicem ſalutaris accepit: qd nos
retribuimus dño pro omnibus quæ retri-
buit nobis? Eadem certe inſigniuit imagi-
ne, eodem ſanguine nos redemit, & uoca
uit in eandẽ hęreditatem incorruptibilem
& incontaminatã æternã cõſeruatã in cœ
lis. Vt qd ergo nõ poſſumꝰ & nos cũ bea
to Clemẽte Chriſti bibere calicẽ? Sed for
te rñdẽt aliqui, poſſemus ſi opportunitas
non deeſſet, ſed perſecutionis tꝑs ceſſauit.
At ego fateor, non ſatis crediderim ita di
cẽtibꝰ. Quid enim? Quotidie ceditis pun-
ctioni acus unius, & mucroni uos arbitra
mini poſſe reſiſtere? In minimis ꝓbate cõ-
flictibus ꝙ uirilr̃ in maiori certamine ſtare
poſſitis. Ecce.n.uobis nõ dicit̃. Sacrificate
idolis, et uiuite: aut ſi hoc nõ uultis, opor-
tet uos diuerſis ſupplicĳs interire. Nouit
dñs figmentũ noſtrũ, nec dat nobis tam
forte certamen. Beato Clemẽti certamen
forte dedit ut uinceret, & diſceret qm̃ om
niũ potẽtior eſt ſapientia. Veſtrũ aũt cer-
tamen quale eſt fratres mei? Quotidie uo
bis ſuggerit̃ in cordibus ueſtris, frange or-
dinem tuum, murmura, detrahe, age remiſ
ſius, ĩfirmitatẽ ſimula, rñde ei qui forte du
rius locutꝰ eſt, ut ſatisfacias deſiderio tuo:
nec dicit̃ cuiq;, niſi hæc feceris, morieris:
ſed ut multũ, cũ difficultate & labore reſi
ſtes aĩo tuo. Et qs ſuſtineret tanta? Hęc.n.
intus audire, hæc rñdere cõſueuimus ex-
hortantibus nos, aut foris homini, aut in-
tus ſpiritui ſancto. Si ergo in hmõi certa-
mine ꝑiclitamur, ſi uix reſiſtimus, ſi iterdũ
ẽt ſuccũbimus, qd in illo tam graui certa-
mine faceremus? Si iũcis fragilibus cedit
infirmitas nr̃a, qũo telis reſiſteret? Videtis
qũo ad nihilũ redacti ſumus, et ſicut ſolẽt
mulieres aut paruuli, pugnantes lauda-
mus alios, pugnare ipſi nõ poſſumꝰ. Quid
tñ agimus? Oẽs certe ad nuptias agni uo-
cati ſumus, & in cõſpectu eius uacuos ap
parere nõ licet. Diligenter ergo cõſidere-
mus q̃ apponunt̃ nobis, qm̃ talia oportet
nos pręparare. Cõſiderauit btũs Clemẽs
uinũ ſibi appoſitũ eſſe à dño, et ipſe quoq;
qm̃ diues fuit ad nuptias illas, Vinũ nihilo
minus ꝓprĳ ſanguinis effuſione portauit.
Sed nos paupꝫes ſumus, et uinum dñe non
habemus. At ille, implete, inquit, hydrias
aqua. Ergò ne et ipſa ſuſcipiet̃ aqua ſi attu
lerimus eã? Vtiq; ſuſcipiet̃. Nam & ipſam
cũ uino nobis appoſitã inueniet, qui ſcđm
monita ſapientis diligenter conſiderauit
quæ ſibi apponunt̃, ab eo nimirũ qui ue-
nit non in aqua ſolum, ſed in aqua & ſan-
guine. Teſtimoniũ.n. perhibuit qui uidit
ꝙ aperto latere dñi dormientis in cruce
exierit ſanguis & aqua. Et nos ergo fr̃es,
ut uel fideles nos ꝓbemꝰ Deo nr̃o, ſi mar
tyriũ ſanguinis nõ habemus (martyrium
enim teſtimoniũ eſt) quæramus uel teſti-
moniũ aquæ, & ne ipſum qdem deſpiciet
Deus. Tres ſunt.n. qui teſtimoniũ dant in
terra, ſpũs, aqua, & ſanguis. Beati qbꝰ tri
nũ ſuppetit teſtimoniũ, qm̃ funiculus tri-
plex difficile rumpit̃. Nos ſi ſanguinis te-
ſtimonium nõ habemus, habeamus ſpm̃
& aquam: qm̃ ſine ſpiritu nec ſanguis nec
aqua ſufficiet, imò uero ſi ſpiritus ipſe ſine
aqua aut ſanguine inuenitur, ſufficit teſti-
moniũ eius, qm̃ ſpũs ueritatis eſt, nec ſan-
guis nec aqua quicq̃ ꝓderũt à ſeipſis, ſed
ſpũs eſt qui teſtificatur in illis. Sanè tñ aut
uix aut nunq̃ ſine aqua, aut ſanguine ſpiri
tum arbitror inueniri. Propterea chariſſi-
mi quæramns uel aquã, qui ſanguinẽ non
habemus. Et qm̃ hydriarꝝ ſupra fecimus
mentionẽ, quæramus menſuras binas uel

ternas quas hydriæ capiebant. Nam &
Xp̄s triplicē nobis apponit aquā, & ꝑfe-
ctus oīs qui fuerit in nobis ſicut ipſe, ꝗ ui-
delicet tres metretas habere potuerit. Pro
pter hoc.n. ſub diſtictione dicit, binas uel
ternas, ut duas ad min⁹ cōſtet neceſſarias
eſſe, tertiā non ab oībus exigendā. Accipe
igit triplicem aquā quam tibi ſaluator ap
ponit. Plorat ſuper Lazaꝝ & ſuꝑ ciuitatē
Hieruſalem, & hæc eſt aqua prima. Suda
uit iminente iam paſſionis hora, et hęc eſt
aqua ſecūda: nō ab oculis tantū, ſed à to-
to corpore manās. Hæc aūt rubea eſt, ſan
Luc.22.e guineiq́; coloris ſicut ſcriptū eſt: Et fact⁹
eſt ſudor eius ſicut guttæ ſanguinis decur
rentis in terram. Iam uerò tertia eſt aqua
quam et prędiximus de latere eius unà cū
ſanguine emanaſſe. Et tu ergo primā qdē
habes, ſi rigas lachrymis tuis conſcientię
tuæ ſtratum, & dolore cōpunctionis præ
teritoꝝ diluis maculas peccatoꝝ. Scd̄m
aquam habes, ſi in ſudore uultus tui ueſce
ris pane tuo: & labore pniæ corpus tuum
caſtigas, ac reſtringis cōcupiſcentiæ flam
mam. Eſt aūt ſanguinei coloris ſiue ꝓpter
laborē, ſeu etiam ꝓpter ipſum quem extin
guit concupiſcentiæ ignē. Iam uerò ſi pro-
ficere potes uſq; ad deuotionis grām, po
taberis aqua ſapientiæ ſalutaris, & ſpūs
Xp̄i qui ſuper mel dulcis eſt, fiet in tè fons
aquæ ſalientis in uitam æternā. Et memen
to hanc eſſe aquā quę ꝓcedit de latere dor
mientis, et ſine omni moleſtia fluit. Opor
tet.n. iam mortuum eſſe mūdo, qui in hac
uoluerit grā delectari. Ergo ut breuiter re
petam, prima qdem à præteritis delictis
abluit cōſcientiam: ſecunda ut futura ca-
ueas extinguit concupiſcentiam: tertia ſi
ad eam peruenire merueris, potat ani-
mam ſitientem.

In uigilia ſancti Andreæ apoſtoli. Sermo.

S Anctoꝝ feſta præcipua patrum
ſanxit authoritas uotiuis ꝑuenien
da ieiunijs. Vtiliter planè, & non
ad inſipiētiam nobis, ſi affuerit qui aduer-
tat. Multa ſiqdem quotidie peccata con-
trahim⁹, & in multis offendimus oēs: nec
tutum oīno eſt celebrādas ſuſcipere feſti-
uitates ſacras, maximeq́; eas ꝗ maximæ
ſunt, niſi prius abſtinētię purificatiōne pr̄ę
miſſa, quo & digniores & capaciores in-
ueniamur ſpiritualium gaudioꝝ. Sic.n. iu
ſtus in pricipio ſermonis accuſator eſt ſui,
nec niſi à ꝓpria reprehenſione laudes inci
pit alienas. Qđ ſi ēt iuſtus trepidat ſolici-
tus præuenire eum qui ipſas quoq; para-
tus eſt iuſtitias iudicare: qd agimus nos,
quoꝝ interim iudicata nō fuerint et tecta
peccata? Timendū ualde eſt ne forte ma
nifeſta inueniant præcedentia ad iudiciū.
Si nec iuſtus ſine modeſtia & uerecundia
quadam ad ſanctoꝝ præſumit accedere
laudes: quanto magis peccator in cuius
ore non eſt laus ſpecioſa, timeat ſemꝑ ne-
ceſſe eſt uocem illam: Quare tu enarras iu
ſtitias meas? ſiue illā: Amice, quō huc in- Pſal.49
traſti nō hn̄s ueſtem nuptialē? Beati pro- Matt.22
inde qui ſtolam ſuā, dico aūt gloriam con
ſcientiæ ſuæ, ſoliciti ſunt omni tp̄e conſer-
uare imaculatā, ſemꝑ ſplēdidā exhibere.
Sed qa pauci ſunt ꝗ ſic oī cuſtodia ſeruēt
cor ſuū, pauciores aūt (ſi tñ vel pauciores
qui in oī ſanctimonia cōſeruent illud) ne-
ceſſe eſt frequēti abſtinētia maculas dilue
re ſubintrantes, ꝑcipue cum ꝑcipua quæli
bet ſolēnitas aduenerit celebranda. Non
modo tñ præparatio eſt ad ꝓximam cele
britatē obſeruatio præmiſſa ieiunij, eſt &
admonitio ꝙdam eruditioq́; non parua.
Diſcimus ex hoc ipſo quænā uera ſit uia
feſtiuitatis æternæ. Quid eſt.n. ꝙ ieiunijs
ſolennia pręuenimus, niſi ꝙ per multas tri
bulationes oportet nos introire in regnū
Dei? Indignus quippe ſolenni lætitia eſt,
qui ſtatutam uigiliæ abſtinentiā nō obſer
uat. Planè, inquā, ſi renuis affligere animā
tuā in uigilia, indignus iure cenſeris requie
& exultatione feſtiua. Eſt autē uniuerſum
prę́ſentis pniæ tp̄s, uigilia quędam ſolēni-
tatis, magni & æterni ſabbati qđ præſto-
lamur. Nec cauſaberis uigiliam longiorē,
ſi æternitatem feſtiuitatis attendas. Licet
enim habere prępparationē ſoleant ſolēnia
diurna diurnā: illa cū æterna ſit, nō exigit
tñ æternam. Sed quò nos rapit iucundior
illius memoria felicitatis? Hoc enim noīe
& ſępius & forte dignius nominat illa fe-
ſtiuitas. Redeūdum nobis eſt ad id quod

præ manibus eſt. Hodierni itaq; ieiunij, &
eius quam præſtolamur ſolēnitatis & lęti
tiæ cauſa eſt beata paſſio Andreę apoſto-
li. Dignū eſt.n. ut ſi cū eo pēdere nō poſſu
mus, cū eo uel ieiunemus. Nā & ipſum cū
biduo penderet in cruce, ēt ieiunaſſe quis
dubitet? Inueniamur ergo uel ī exiguo cō-
municantes paſſioni eius, & ſi non ſimul
affixi patibulo, ſimul afflicti ieiunio: ut mi
ſerante Deo ēt coronæ participes ſimus,
& in pn̄ti quoq; ſpūalium ſocij gaudioꝝ.
Quō.n. nō exultemus in memoria trium-
phi eius quem in ipſa ſui præſentia ſuppli-
cij tam uehemēter nouimus exultaſſe? An
non erit lęta feſtiuitas, ubi & crux ipſa ple
na eſt gaudio? Siqdem & feſtiuū ſolemus
noīare quod lætum eſt, & crux à cruciatu
utiq; dicitur, aūt certe cruciatus à cruce.
Quāta ꝑinde exultatione uniuerſæ terræ
celebrandū tātæ nouitatis miraculū, tam
magnificū opus diuinæ uirtutis? Andreas
homo erat ſimilis nobis paſſibilis, & tam
uehementi ardore ſpūs crucē ſitiebat, tam
inaudito à ſeculis gaudio tripudiabat cū
paratum ſibi eminus patibulū conſpexiſ-
ſet. O crux (inqt) diu deſiderata, & iam cō
cupiſcenti aīo præparata, ſecurus & gau-
dens uenio ad te, ita ut & tu exultās ſuſci
pias me. Videtis qa non ſe capit præ ma-
gnitudine gaudij? Ita (inquit) ut & tu exul
tās. Ergóne tanta eſt exultatio ut exultet
& ipſa crux, nec lęti qcq; habeat, ſed totū
lætitię ſit? Aut qs dicat minus cōtra cōſue
tudinē, ſupra rōnem, ultra naturā, crucifi-
xū exultare ꝙ cruce? Illi ſenſum lętitię na-
tura negauit, huic ſiqd pręualet, gaudium
omne exterminat, ingeritq́; dolorē. Ama
tor, ait, tuus ſemꝑ fui, et deſideraui ample
cti te. Fr̄es, ignis uibrās ē, nō līgua loquēs:
& ſi līgua, certe ignea eſt. Carbones ſunt
ignis illius quē de excelſo Xp̄s miſerat in
oſſibus meis. Atq; utinā deſolatorij nobis
ſint, cōſumētes & exurētes qcqd in nobis
eſt carnalis affectionis. Quales.n. ſcintillę
ſunt iſtę, aut à quāto interiori incēdio mi-
cāt? Planè beate Andrea, granū ſinapis eſt
fides tua, ꝗ tam inſperatū ubi teri cœpit,
cœpit ex ſe ꝓferre feruorem. Quid ſi pau-
lo amplius tereret? Quis feruorē illum ani
mus, quis uerba illa ſuſtinere poſſet audi-
tus? Dum.n. minus minaret Egeas, adhuc
granū ſinapis deſpicabile uidebatur. Inte
grū erat, neſciebam⁹ qd ītus lateret. Dn̄s,
inqt, me miſit ad iſtā ꝓuinciam, in qua nō
paruū ei ppl̄m acqſiui. Accedat cōmina-
tionis piſtillū, longe iam acrius ſapiet, cō
ſtantiuſq́; loquetur. Terrendū eum putat
Egeas crucis ſupplicium minitās, ſed non
eſt ita. Accendit magis in uerbo hoc, & li
bere clamat: Ego ſi patibulū crucis expa-
ueſcerem crucis gloriā non prædicarē. At
ubi paratū ſibi lignum intuitus eſt, ex hoc
iam planè totus igneſcēs applaudebat, &
blandiebat illi amatæ ſuę, officioſiſſimè ſa
lutabat, deuotiſſime ſuſcipiebat, magnifi-
ce attollebat eam: & in ipſius præconio
gloriabat, clamās magis affectione ꝙ uo
ce: Salue crux pretioſa quæ decorē & pul
chritudinē de mēbris dn̄icis accepiſti: Sal
ue crux quæ in corpore Chriſti dedicata
es, & ex membris eius tanquam margari-
tis ornata. Meritò proinde crucis amato-
rem uenerantur quicūq; ſunt ſerui crucis,
ſed ab his ampliorem iure deuotionē exi-
git qui ſpecialius propoſuerūt tollere cru-
cem ſuam. Vobis hoc et de uobis dico fra
tres mei, qui nō ſurda aure audiſtis illam
euangelicam tubam: Qui non baiulat cru Lucæ.14.f
cem ſuam & ſequitur me, nō poteſt meus
eſſe diſcipulus. Parati eſtote, totam animi
diligentiam huic adhibete ſolennitati, &
corde magno celebrate eā: quia magnus
omnino conſolationis pariter & exhorta
tionis theſaurus uobis repoſitus eſt in ea,
ſi fuerit qui fodiat & ſcrutetur.

In die ſancti Andreæ de mundis piſcibus.
Sermo primus.

C Elebrantes hodie glorioſum bea-
ti Andreę triumphū, in uerbis gra
tiæ quæ procedebāt de ore eius,
exultauimus & delectati ſumus. Neque
enim locus poterat eſſe triſtitiæ, ubi tam
uehementer lętabatur & ipſe. Nemo ex
nobis compaſſus eſt ſic patiēti: nemo au-
ſus eſt plangere exultantem. Alioquin &
nobis ipſe non incongrue dicere poterat
qđ ſaluator crucē baiulans ſequētibus ſe
& lugentibus ait: Filiæ Hierl̄m nolite flere Lucæ.23.d

ſuper me,ſed ſuper uos ipſàs flete.Deniq́ꝫ
cum duceretꝰ ipſe beatus Andreas ad cru-
cem:pplꝰs qui ſanctũ & iuſtũ dolebat in-
iuſte damnari, ꝓhibere uoluit ne puniretꝰ:
ſed magis ipſe inſtãtiſſima prece ꝓhibuit
eos,ne nõ coronaretꝰ,imò ne non pateretꝰ.
Deſiderabat ſiq́dem diſſolui, & cũ Chri-
ſto eẽ,ſed in cruce quam ſemꝑ amauerat.
Deſiderabat regnũ intrare,ſed per patibu
lũ.Quid.n.dicit illi amatę ſuæ? Per te,iq́t,
me recipiat,qui per te me redemit.Ergo ſi
diligimus eũ,congaudemus ei,non ſolum
q́a coronatus,ſed & quia crucifixus:quia
deſiderium aĩæ eius tribuit ei dñs, & po-
ſuit in capite eius coronã de lapide pretio
ſo.Veruntñ dum congratulamur ei ꝙ diu
deſideratę crucis frui mereatur amplexu,
mirũ ualde eſt ſi non ipſum eius miramur
gaudium cui cõgratulamur.Dũ.n.noctis
huius uigilias celebrantes,in uerbis tantę
exultationis cantando delectaremur, pu
tas non fuit in nobis qui ſecum cogitaret
& diceret:q́d ſibi uult hoc, aut unde tam
noua lętitia? Certe & crux pretioſa eſt,et
crux amari põt, & crux habet exultatio-
nem?Ita eſt,fratres mei. Si fuerit qui colli
gat,ſemꝑ lignum crucis uitã germinat,fru
ctificat iucunditatem, oleũ lætitiæ ſtillat,
balſamum ſudat ſpiritualiũ chariſmatũ.
Nõ eſt ſylueſtris arbor,lignum uitę eſt ap
prehendentibus eam.Arbor fructifera,ar
bor ſalutifera eſt: alioquin q̃uo dñicam
occuparet terram? Illam dico pretioſiſſi-
mam glebam,cui clauoꝝ eſt infixa radici
bus.Si nõ eſſet hæc pretioſior cunctis, fru
ctuoſior uniuerſis,nũq̃ illo plãtaretꝰ ĩ hor
to,nec illã ꝑmitteretꝰ uineã occupare.De-
inde q́d mirũ ſi cruci ſuauitatẽ dedit, qui
dedit & igni? Aut q̃uo crux iudicatur in-
ſipida, ubi dulce ſapit & flãma? Quid.n.
ſapiebat Laurẽtio ignis cũ irrideret carni
fices,iudicẽ ſubſannaret? Quid nos ad iſta
dicemus fratres,ꝙ non ſapit ẽt nobis quę
pro Xp̃o eſt tribulatio, nec guſtamus &
nos manna abſconditũ? Sic.n.uictus eſſet
oĩno diabolus, nec haberet penitus q́d aſ
ferret. Sufficeret nobis hoc unũ aduerſus
duplicem militiã inimici. Habet q́ppe ne
quiſſimus ille laqueos, habet & iacula: ut
pote calidiſſimus uenator hoĩum, ſolum
ſitiens ſanguinẽ aĩaꝝ. Alios telis appetit
malitioſæ cuiuslibet ſuggeſtiõis, & in eis
uulnerat multos,quoꝝ tenuis ẽ patiẽtia.
Alios uoluptatibus irretire laborat, & in
his includit multitudinẽ copioſam eoꝝ q̃
in terra repũt,aut uolitant iuxta eũ. Sit er-
go gaudiũ in tribulatione, & iam non ha-
bet malignꝰ unde illiciat, nõ habet unde
deĳciat:liberati ſumus à laqueo uenãtiũ,
pariter & à uerbo aſpero. Nihil.n.ꝓficiet
inimicus ĩ eo quẽ crux Xp̃i delectat,ſi car
nalẽ ſuggeſſerit delectationẽ: et filius ini-
q́tatis nõ apponet nocere ei, ſi ad exaſpe-
randum aĩum eius quãlibet ĩmittere ten-
tauerit amaritudinẽ. Non curat delitias q
ieiunio paſcitꝰ, multo minus murmurare
ꝓ eo põt in quo etiam delectatꝰ. Planè al-
tiſſimũ poſuit refugium ſuum:ubi nec mu
ſcipula inimici timẽda ſit nec ſagitta, imò
uerò mũdus piſcis eſt ſquamas pariter &
pennulas hñs. Porrò ſicut fruſtra iacitꝰ re-
te ante oculos pennatoꝝ, ſic fruſtra iacitꝰ
telum in ſquamas loricaꝝ.Hmõi ſiq́dem
piſces mũdos eſſe legalis ſanctio iudicat,
qui & pẽnis leuantꝰ, & ꝓtegũtꝰ ſquamis:
ſiue illi in mari ſint,ſiue in flumine, ſiue in
ſtagno.Habet etiam mare hoc magnũ et
ſpatioſum piſces mũdos, & dñica dignos
mẽſa:q́a ex his qui in ſeculi latitudine ha-
bitu actuq́ꝫ uerſantꝰ,reliq́t ſibi multa milia
quos aplĩca ſagena trahit, ut cum educta
fuerit,ſegregentꝰ à malis. Vbi ſanè ſedebit
& hic noſter piſcator hoĩum, q totã nunc
poſt ſe Achaiã trahit. Habet & flumen pi
ſces mũdos,q̃cũq́ꝫ inter diſpẽſatores fide
les inueniuntꝰ. Fluuius q́ppe eſt p̃dicatoꝝ
ordo,nõ in eodẽ ꝑmanens loco,ſed exten
dẽs ſe & currens,ut diuerſas irriget terras.
Sũt & in ſtagno mũdi piſces q in clauſtro
deo ſeruiũt in ſpũ & uirtute. Meritò ſiq́dẽ
ſtagnis mõaſteria cõꝑantꝰ, ubi quodãmo
do incarcerati piſces euagãdi nõ habeant
libertatem,quo uidelicet parati ſint ſemꝑ
ad epulas ſpũales,dicẽtes ſinguli intra ſe:
Qñ ueniet q nos deferat? Cũctis diebus
nũc milito,expecto dõec ueniat ĩmutatio
mea. Porrò ut de lege ſupra meminimꝰ, ſi
ue ĩ mari,ſiue ĩ flumĩe,ſiue ĩ ſtagno illi mũ-
di ſunt

di ſunt piſces qui ſquamas & pẽnulas ha-
bent. Sunt aũt ſquamę multæ, ſed una ex
eis quodãmodo lorica cõtexitꝰ: q́a una eſt
patientię uirtus,licet ſingulis tribulationi
bus exhibere ſingulas uideamur. Iam ue-
rò ſicut ſquamas ad patientiã, ſic pennu-
las quoq́ꝫ ad hilaritatem arbitror nõ in-
cõgrue poſſe referri. Hilaritas q́ppe leuat
& ſubleuat,ut ſaltus quoſdã in altum da-
re uideatꝰ q́ſq́s exhilaratꝰ. Sanè ut duas ha-
beamus pennulas,duplex nobis hilaritas
q̃renda eſt: Et forte ꝓpterea docet Aplꝰs
(ille.n.uerè pẽnas habebat, q́bus & in ter
tium uſq́ꝫ cœlum raptus eſt, & uolauit ẽt
in paradiſum)nõ ſolum gloriari in ſpe,ſed
etiam gloriari in tribulationibus. Prorſus
ſublime uolat quiſq́s ille eſt quem nõ mo
do futuroꝝ expectatio bonoꝝ, ſed p̃ſen-
tiũ quoq́ꝫ maloꝝ exhibitio ipſa delectat,
ita ut in eo ẽt glorietꝰ. Talẽ inuenimus hũc
beatum Aplm,talem miramur,talem me
ritò prędicamus. Vnde et triplicẽ hic licet
cõſiderare gradũ,incipientiũ, ꝓficientiũ,
Eccleſiaſti i.1.b ꝑfectoꝝ. Initiũ ſapiẽtiæ timor dñi:mediũ
ſpes,charitas plenitudo. Denique Aplm
Roma.13.c audi,q́a plenitudo legis eſt charitas. Qui
initiatꝰ à timore, crucem Xp̃i ſuſtinet pa-
tienter q ꝓficit in ſpe,portat libenter, qui
uerò cõſũmatꝰ in charitate,amplectitꝰ iam
ardenter. Solus etenim iſte eſt qui dicere
poſſit,q́a amator tuus ſemꝑ fui, & deſide
raui amplecti te.Longe eſt uox iſta ab eo
qui ſuſtinet q́dem,ſed optaret oĩno ſi poſ
ſet nõ ueniſſe in hanc horã. Deniq́ꝫ(ſi non
uideor temerarius) longe eſt ab ea uoce:
Matt.26.d Pater,ſi fieri põt, tranſeat à me calix iſte.
Quid enim? Certe ſuꝑ aſellum aſcẽderat,
ut ne hic q́dem hoſtibꝰ relinqueretꝰ.Agno
ſco planè in duce belli puſillanimoꝝ tre-
pidationem, agnoſco ægroti uocẽ in me-
dico, agnoſco infirmãtem gallinam cum
pullis,conſidero charitatẽ, ſtupeo miſera
Matth.9.b tionẽ,expaueſco dignationẽ. Miſericors
dñs non beati Andreæ robuſtũ ſibi ſuſce-
pit affectum: q́a non eſt ſanis opus medi-
cus,ſed male hñtibꝰ.Siquẽ forte dignatio
Matt.20.b ſcandalizat, planè meretꝰ audire: Non'ne
oculus tuus nequã eſt,q́a ego bonꝰ? Huic
.n.odor uitæ in mortẽ eſt. Quid magnum
fuerat dñe Ieſu ſi accedente hora ꝑꝑ quã
ueneras,intrepidus ſtares,tanq́ꝫ qui pote
ſtatem habebas ponendi aĩam tuam, &
nemo eam tollebat à te? An non lõge glo
rioſius fuit, qñquidem totum ꝓpter nos
agebatꝰ,ut non modo paſſio corporis,ſed
etiam cordis affectio ꝓ nobis faceret: &
quos uiuificabat mors tua, tua nihilomi-
nus & trepidatio robuſtos, & mœſtitia lę
tos, & tædiũ alacres, & turbatio quietos
faceret,et deſolatio cõſolatos? Lego qui- Ioan. 11. d
dem in Lazari reſurrectione q́a infremuit
ſpiritu, & turbauit ſeip̃m. Sed eſto iterim
quia ſe ipſe turbauit,non cõditionis neceſ
ſitate,ſed ſuæ beneplacito uolũtatis. Nũc
aũt aliq́d iam amplius audio. Vſq́ꝫ adeo
ſiq́dem pręualuit ea quę fortis eſt ut mors
dilectio,ut Chriſtum angelus Dei cõfor-
tauerit. Quis, quem? Euãgeliſtã audi. Ap- Lucæ.22. e
paruit(inquit)angelus cõfortans eũ. Quẽ
eum? Planè eum cui naſcituro clauſus pa-
tuit uirginis uterus, cuiꝰ nutu in uinũ aqua
mutata eſt: cuius tactu lepra fugata, ſub
cuius plãtis ſolidum mare ſtetit, ad cuius
uocem mortui ſurrexerunt. Deniq́ꝫ eũ qui
portat oĩa uerbo uirtutis ſuę,per quem fa
cta ſunt oĩa, per quem uniuerſa ſubſiſtũt,
etiam et angelus ipſe. Et q́d dicam? quem
eum? Minus.n.morarer ſi nõ penitus eſſet 2. Cor. 5. d
indicibilis. Cõfortans eum. Quem eum?
Cuius ne ipſe q́dem cõfortator ſuus cape-
re poterat maieſtatẽ. Rogo te Angele, quẽ
conſolaris? An ignorabas q́s eſſet ad quẽ
cõſolandum ueniebas? Certe conſolator
eſt,certe paracletus eſt. Alioquin non di-
ceret alium paracletum à patre mittendũ
Apoſtolis, ſi non eſſet & ipſe paracletus.
Deniq́ꝫ agnoſco & in hoc ipſo paracletũ
maximũ, agnoſco paracletum benigniſſi
mũ, qui ꝓpè ſit his qui tribulato ſunt cor-
de. Non deſpero iam dñe etiam ſi mole-
ſta mihi uideatꝰ tribulatio quam patior, ẽt
ſi puſillanimis ſum, etiã ſi deſidero ut trãſ-
feratur calix à me. Nõ deſpero inquã, dũ-
modo audiam ipſe. Verũtamen non ſicut
ego uolo,ſed ſicut tu. Didici etiam ex hoc
ipſo non ad carnalem ſiue caducam recur
rere cõſolationem,ſed ad angelicã, ſed ad
ſpũalem, ſed ad cœleſtẽ. Ita planè, dum-

modo non murmurem:id.n.penitus ſepa
raret à te,ſi non citius reſipiſcerem: non re
nuo etiam ſi opus habeo conſolari. Quid
enim? Agnoſco uocē meā in ſaluatore: &
de ſalute deſperē? Planè in patientia mea
poſſidebo aīam meam. Veruntā̄ ꝓficere
uolo ſi poſſum, nec ſtatim adepta ſalute
Sapien.15. eſſe contentus. Qui timet Deū(ait ſapiēs)
Pſal.36.e faciet bona: ſed parum eſt. Scriptū eſt.n.
Declina à malo & fac bonum: inquire pa
cem,& perſequere eā. Noli eſſe ſalute cō-
tentus,quære pacem, ne tibi ſit in pericu-
lo etiam ſalus ipſa. Audi ergo angelū na-
to eo qui factus eſt pax noſtra,exultātem
Luca.2.b atq; canentem: Pax in terra hoībus bonę
uoluntatis. Quæ autē bona,niſi ordinata
uoluntas? Quænam eſt illa inquis? Profe-
Roma.8.d ctò quę rationi cōſentanea eſt,dicenti: qa
non ſunt cōdignæ paſſiones huius tpis ad
futuram gloriā quæ reuelabitur in nobis.
Hoc ſi iam ſentire cœpiſti, haud dubium
quin libenter feras crucem dn̄i, & dicas:
Pſal.118.b Paratus ſum,& nō ſum turbatus ut cuſto
diam mādata tua. Attā̄ ſi uis ꝑfectus eſſe,
unū adhuc tibi eſt neceſſariū. Quid illud
inquis? Profectò gaudiū in ſpiritu ſancto.
Siquidem & is qui timore coercet & pa-
tiēs eſt, & qui ratione ſpei ducit & bene-
uolus eſt: niſi etiam fuerit feruens ſpiritu,
facile labi pōt. Porrò quæ per ſpiritum dif
fundit charitas, & patiēs & benigna eſt:
et qđ eſt amplius, nūq̄ excidit. In primo
deniq; mādato qđ parentibus noſtris da
tum eſt,ſi diligenter cōſideres, & Eua pa
tiens, & Adam beneuolus fuiſſe uident.
Quia tā̄ uterq; cecidit,liquet ꝙ ſtabili nō
erat ille uel illa gradu. Vidit mulier lignū
Geneſ.3.b (ait ſcriptura) ꝙ eſſet pulchrū uiſu, & ad
ueſcēdum ſuaue. Non tibi uidet uix conti
nere manum? Sic & ubi à ſerpente interro
gata eſt, uide ſi nō manifeſte ſonāt uerba
eius moleſtū ei fuiſſe mādatum. Ex omni
(inquit)ligno paradiſi comedimus, de li-
gno aūt ſcientię boni & mali dixit nobis,
ne comedamus. Non dicit,ſic eſt uolūtas
creatoris:quare ſic,ipſe nouit:nobis ſuffi-
cit obedire, qa uita nr̄a in uoluntate eius.
Itaq; facile ſeducta eſt mulier & ꝓmiſſio
ni credere,et acquieſcere perſuaſioni. Vir
autem nō ſeductus eſt, ſed ſubuerſus mu-
lieris amore. Optaret.n.ſemꝑ ſeruare mā-
datum qđ ſibi utile nouerat, ſi nō mulier
ei aliud ſuaderet. Nec aliquam in ſeruādo *Canti.*
mandato uiſus eſt pati difficultatem, ſed
quæ bona uolūtas erat, nō habuit fortitu
dinem,qa nō habuit feruorē. Fortis quip
pe eſt ut mors,non patientia aut ſpes,ſed
dilectio. Nō timor aut ratio,ſed ſpūs for-
titudinis eſt. Dicit patiētia,ſic oportet fie
ri:quia timore urgetur. Dicit uoluntas bo
na,ſic expedit,& ſic agendum eſt: qa ſpei
attrahit rōne. Charitas uerò quę inflāmat
à ſpū,neq; ſic oportet dicit, neq; ſic expe
dit:ſed ſic uolo(inqt)ſic cupio, ſic deſide-
ro uehemēter. Videtis quanta ſublimitas,
uideris quāta ſecuritas, quātaq; ſuauitas
charitatis? Felix aīa quę ad hūc charitatis
ꝑuenerit ſtatū. Nec ſanè deſꝑandū nobis;
qn̄quidē eius qui ad hunc ꝑuenit gradū,
ob hoc maxime memoria celebratur: ut
ipſius & inuocemus auxiliū, & prouoce-
mur exemplo. Plus dico, & ex nobis nō-
nullos uidere mihi uideor in hoc gradu. Si
dicis beatū Andream apl'm eſſe, nec poſ-
ſe te, qui puſillus es, eius ſequi ueſtigia: pu
deat uel eos qui tecum ſunt non imitari.
Nemo repēte ſit ſummus: aſcēdendo non
uolando apprehēdit ſummitas ſcalę. Aſcē
damus igit uelut duobus qbuſdam pedi-
bus,meditatione & oratione. Meditatio
ſiqdem docet qđ deſit,oratio ne deſit ob
tinet. Illa uiam oſtendit,iſta deducit. Me-
ditatione deniq; agnoſcimus īminētia no
bis pericula,oratione euadimus, præſtan
te domino noſtro Ieſu Chriſto.

Vnde ſupra. *Sermo.* II.

B Eati Andrę apoſtoli ſolēnitas ho
die celebrat:quam ſi pia ſolicitu-
dine perſcrutemur,multa inueni-
mus in ea quæ ædificent animas noſtras.
In ipſo ſiqdem conuerſionis ſuę initio ma
gnū nobis ꝑfectę obediētię præſtat exem
plum. Quod ſi qdem chriſtianis oībus ne
ceſſarium:nobis tā̄ eſt charius amplectē-
dum, qui nimirum ſpecial'r ex ipſa profeſ
ſione noſtra tenemur obedientię debito-
res. Sapiēs numularius eſt,imò ipſa ſapiē-
tia, cui neceſſe habem⁹ reddere hūc obe-

dientiæ numum:nec ſuſcipiet eum niſi &
integer īueniat,et ſine aliqua falſitate. Nā
ſi diſcutimus,ſi diiudicamus, & in hoc q-
dem pręcepto obedimus:ſed nō in illo fra
ctus eſt numus: non ſuſcipiet eum Chri-
ſtus, à quo nimirū tenemur numi integri
debitores. Omnes enim obedientiam ſim
pliciter et ſine ulla exceptione ꝓmiſimus.
Quòd ſiquis obediat qdem, ſed ſimulato
riè & ad oculum:murmuret aūt in abſcō-
dito,falſus eſt numus eius:plumbū habet
non argentū, & iniquitas ſedet ſuꝑ talen-
tū plūbi. Doloſe agit,ſed in cōſpectu dei,
qm̄ Deus non irridet. Vis audire perfectæ
Matt.4.c obedientiæ formā? Vidit dn̄s(ait euange
liſta) Petrū & Andream mittentes rete in
mare, & ait illis. Venite poſt me, faciam
uos fieri piſcatores hoīum. Faciam(inqt)
de piſcatoribus piſcatores: imò prædica-
tores. At illi continuo nihil diiudicantes
aut hæſitantes,non ſoliciti unde uiuerent,
non cōſiderantes quonā modo rudes ho-
mines & ſine literis pręficatores fieri poſ
ſent:nihil deniq; interrogantes, ſine omni
mora relictis retib⁹ & naui ſecuti ſunt eū.
Agnoſcite fratres qm̄ ꝓpter uos ſcripta
ſunt hæc,ꝓpter uos ſingulis annis in eccle
ſia recitant: ut diſcētes uerę obediētię for-
mam,caſtigetis corda ueſtra in obedien-
tia charitatis. Hæc nimirū eſt quę ſola cō-
mendat obediētiæ numū,hoc illius argen
tum eſt,ꝓbatum atq; purgatum. Sola eſt
charitas quæ obedientiam gratā facit &
1.Cor.9.b acceptabilem Deo. Hilarem quippe dato
1.Cor.13.a rā diligit Deus. Et itē. Si tradidero (inqt)
corpus meū ita ut ardeā, charitatē autem
non habeā: nihil mihi ꝓdeſt. Vultis ut de
ipſa quoq; beati huius Apoſtoli paſſione
quā nimirū hodie celebramus,loquamur
aliqd ad laudem Xp̄i,& ædificationē ue-
ſtram? Audiſtis certe cum ꝑueniſſet btūs
Andreas ad locum ubi crux parata erat,
qūo confortatus ſit in domino,& per ſpi-
ritū quē unà cū cęteris apoſtolis in igneis
linguis acceperat, uerba uerè ignea loque
ret. Videns ergo paratā eminus crucē,ne-
quaquā (ut exigere uidetur mortalis infir
mitas)facies eius expalluit, nequaq̄ ſan-
guis eius gelatus eſt,nō ſtetere comæ,aut
uox faucibus hęſit: nō cōtremuit corpuſq;
nec mēs turbata eſt,nō receſſit,ut aſſolet,
intellectus. Ex abūdantia cordis os locu-
tū eſt,& charitas q̄ feruebat in corde,qua
ſi ſcintillas quaſdā ardentiſſimas emitte-
bat in uoce. Quid.n.btūs Andreas cū ſibi
paratā(ut dixi)crucę eminus cerneret, lo-
q̄bat? O crux,inqt,diu deſiderata,& iam
cōcupiſcēti aīo præparata:ſecurus & gau
dens uenio ad te,ita ut & tu exultās ſuſci-
pias me diſcipulū eius q pepēdit in te, qa
amator tu⁹ ſemꝑ fui, & deſideraui ample
cti te. Obſecro fr̄es,hō eſt qui loquit hęc,
an nō eſt homo,ſed angelus,aut noua ali-
qua creatura? Homo planè ſimilis nobis
paſſibilis. Nā paſſibilē eū paſſio ipſa teſta
tur, qua appropinquāte tam lętabundus
exultat. Vn̄ ergo in hoīe noua hęc exulta-
tio,& lętitia hactenus inaudita? Vn̄ in tā-
ta fragilitate tāta cōſtantia? Vnde in hoīe
tam ſpūalis mēs,tam feruēs charitas,aīus
tam robuſt⁹? Abſit ut à ſeipſo tantā ei cre
damus ineſſe uirtutē. Donū ꝑfectum eſt,
deſcēdens à patre luminū, ab eo utiq; qui
facit mirabilia magna ſolus. Planè ſpūs
erat dilectiſſimi,q adiuuabat īfirmitatem
eius,per quem diffūdebat in corde ipſius
fortis charitas ut mors,imò et fortior mor
te. Cuius ô ſi et nos participes īueniamur.
Ecce.n.moleſtus eſt nobis pnīę labor, cor
poris afflictio grauis, abſtinētia oneroſa:
in uigilijs dormitat aīa noſtra præ tædio,
non ob aliud ſanè q̄ ꝓpter inopiam ſpūs.
Ipſe.n.ſi adeſſet,adiuuaret ſine dubio īfir-
mitatē nr̄am: & ſicut beato Andreæ cru-
cē & mortē ipſam,ſic nobis quoq; laborē
& pnīam noſtram faceret, nō ſolum non
moleſtam, ſed etiam deſiderabilem atq;
oīno delectabilem eſſe. Spūs.n.meus(ait *Eccleſiaſti*
dominus) ſuper mel dulcis, ita ut ne ipſa *ci.24.c*
quidem dulcedini eius præualere queat,
amariſſima licet mortis amaritudo. Quid
non tēperabit illa dulcedo, quæ mortem
quoq; facit eſſe dulciſſimā? Quę reſiſtere *Pſal.126.a*
poſſit aſperitas unctioni illi, quę mortem
quoq; facit ſuauiſſimā? Cum dederit(ait)
dilectis ſuis ſomnum, ecce hæreditas dn̄i.
Quam moleſtiā nō expellit gaudiū illud,
qđ mortem quoq; ipſam facit eſſe lętiſſi-

mam? Quæramus hunc ſpiritum fratres,
tota ſolicitudine operã demus ut merea-
mur habere hũc ſpiritũ, imò ut quem iam
habemus, abundantius habeamus. Qui-
cunq;.n. ſpiritum Xp̃i non habet, hic non
eſt eius. Nos aũt non accepimus ſpiritum
huius mũdi, ſed ſpm̃ qui ex Deo eſt, ut ſcia
mus quæ à Deo donata ſunt nobis. Teſti-
monium pñtiæ eius p̃bent opera ipſa ſalu
tis & uitæ, quę nullaten⁹ agere poſſemus,
niſi ſpũs qui uiuificat, ſpũs ſaluatoris ad-
eſſet. Quęramus igiť ut dona ſua multipli
cet Deus in nobis, & ſpm̃ ſuũ augeat, qui
iam primitias dedit. Nullum.n. oĩno præ-
ſentiæ eius certius teſtimoniũ eſt q̃ deſi-
Eccleſiaſtici.24.c derium gr̃æ amplioris, qm̃ ipſe dicit: Qui
edunt me, adhuc eſurient: et q bibunt me,
adhuc ſitient. Sed fortaſſe multorꝝ nobis
cõſcientię iam rñdent. Deſideramus qui-
dem hunc ſpm̃ qui ſic adiuuet infirmitatẽ
noſtrã, ſed inuenire nõ poſſumus. Et ego
dico, ꝑpterea non inuenitis, qa non quęri
tis: ꝑpterea non accipitis: quia nõ petitis.
Petitis & nõ accipitis, eo q negligẽter pe
tatis. Nihil.n. aliud expectat, nihil aliud
quærit Deus, niſi ut ſedulè & cũ deſiderio
requirať. Deniq; qñ negabit petentibus,
qui ẽt non petentes ꝓuocat & hortať ut
Matth.7.b petant? Si uos (inqt) cum ſitis mali, noſtis
bona data dare filijs ueſtris, quãto magis
pater ueſter cœleſtis de cœlo dabit ſpm̃
bonũ petentibus ſe? Petite ergo chariſſi-
mi, petite ſine intermiſſione, petite ſine hę
ſitatione: in oĩbus operibus ueſtris dulciſ-
ſimi ſemꝑ huius ac ſuauiſſimi ſpũs præſen
tiam et auxiliũ inuocate. Et nos.n. fratres
cum beato Andrea neceſſe habemus tol-
lere crucẽ nr̃am, imò cũ eo quem & ipſe ſe
cutus eſt dño ſaluatore. Inde.n. ſic lætaba
tur, inde ſic exultabat, q nõ ſolũ ꝓ eo, ſed
ẽt cũ eo mori uidereť, & cõplãtari ſimili-
tudini mortis ei⁹, ut cõpatiens ẽt cõregna
ret. Cũ quo ut ſimul crucifigamur & nos,
attentius aurib⁹ cordis audiamus uocem
Luc.9.c. dicẽtis. Qui uult uenire poſt me, abneget
ſemetipſum, & tollat crucẽ ſuã, & ſequať
me. Ac ſi dicat. Qui me deſiderat, ſe deſpi
ciat: qui uult facere uoluntatẽ meã, diſcat
frãgere ſuã. Sed cõtinuo bella inſurgũt, ar
mantur ꝓtinus aduerſum nos inimici. Et
nos armemur cõtra, imitemur arma regis
nr̃i, ut tollamus et nos crucẽ nr̃am, in qua
de inimicis oĩb⁹ triumphemus. Audi.n. qd
Pſalmiſta ꝓmiſerit, imò ſpũs ſanctus ꝑ os
ei⁹: Scuto (inqt) circũdabit te ueritas eius,
haud dubiũ qn altiſſimi. De eo ſiqdem lo
quebať, ſicut manifeſte indicãt ipſius pſal
mi p̃cedentia uerba. Ad qd fr̃es ſcuto cir-
cundamur, niſi qa nos undiq; bella circũ-
dant? Deniq; qd cauſę ſit ut te ſcuto circũ
det, attende. Scuto (inqt) circũdabit te ue *Pſal.90.*
ritas eius. Ad qd enim? Nõ timebis (inqt)
à timore nocturno. A ſagitta uolãte ĩ die,
à negocio perãbulãte in tenebris, ab ĩcur-
ſu & dęmonio meridiano. Vides'ne q̃ ne-
ceſſe ſit ut ſcuto circũdet te ueritas, quẽ ſic
hoſtiũ tela circũdãt? Ab inferiori.n. parte
timor nocturnus inſurgit, à ſiniſtris ſagit-
ta uolat ĩ die, à dextris perãbulat negociũ
tenebroſum: & ut nihil ſit uacuũ, à ſuꝑiori
parte dęmoniũ meridianũ inſurgit. Nos
aũt miſeri & miſerabiles uicinis tot ſerpẽ
tib⁹, & igneis telis undiq; uolãtib⁹, ĩſurgẽ
tib⁹ inimicis, nihilomin⁹ ꝑniciosa ſecurita
te et negligẽtia dormitam⁹, torpem⁹ ocio:
uanitatib⁹ & ſcurrilitatib⁹ indulgem⁹, tã
pigri ad ſpũalia exercitia, ac ſi iam pax ſit
& ſecuritas, & nõ ſit militia uita hoĩs ſuꝑ
terrã. Hoc ẽ (dico uobis chariſſimi) qđ me
uehemẽtius terret, qđ oĩno timoris acer-
biſſimi gladio trãſuerberat aĩam meam: q
ĩter tãta pericula minus timorati, minus
exercitati, min⁹ q̃ neceſſe ſit ſoliciti uidea
mur. Siqdẽ unũ è duob⁹ hęc ipſa negligẽ-
tia nr̃a ꝓbat, aut oĩno traditos nos hoſti-
bus, & neſcire: aut ſi ĩter hęc cõſeruamur,
ei q tueť nos, ĩgratos nimirꝝ ĩueniri. Quorꝝ
utrũq; qd ꝑiculi hẽat, ſatis manifeſtũ eſt.
Propterea obſecro uos dilectiſſimi, ipſa
nos excitet hoſtiũ malitia ꝑuigil, & inſtã
tia eorꝝ maligna: qua tã ſeduli, tam ſoliciti
ſunt in noſtrã perditionẽ, nos quoq; ſolici
tos faciat & circũſpectos, ut in timore &
tremore nr̃am ipſorꝝ ſalutem operemur.
Ecce enim in cruce ſalus noſtra tantũ, ut *1.Cor.*
ei uiriľr inhęreamus. Verbũ crucis (ait apo
ſtolus) pereũtibus qdem ſtultitia, his aũt
q ſalui fiunt.i. nobis uirtus Dei eſt. Ipſa eſt

ſcutum quo circũdamur, ut eius quatuor
cornua quadrifaria hoſtium tela repellãt.
Sic ergo inferius cornu contra timorẽ no
cturnum.i. aduerſus puſillanimitatẽ quæ
de carnis afflictione ꝓcedit, ut id qđ ſub
nobis eſt corpus caſtigare uiriľr ſtudea-
mus, ac ſubijcere ſeruituti. Siqs uerò no-
bis in faciem maledicit, ſiqs aperte mala
ſuadere conať, in die uolat ſagitta, & à ſi-
niſtris eſt, ſiniſtro nihilominus cornu cru-
cis excipienda. Qđ ſi adulať, ſi quaſi cõſu-
lentis aĩo uenenum ꝓpinat fraternę detra
ctionis, & odium ſeminare conatur, ſi de-
niq; iniquũ aliqd tanq̃ iuſtum perſuade-
re tentat, à dextris eſt mihi iſte: ſed Iudas
eſt, oſculo me ꝓdit, & dextro cornu cru-
cis negocium perambulans in tenebris ne
ceſſe eſt ꝓpulſari. Sed ecce dæmoniũ me-
ridianum, ſuperbię.ſ. ſpũs, qui nimirum in
ſplendore maiori uirtutum acrius inſurge
re ſolet. Hęc aũt q̃ pernicioſa ſit, ſępius uo
bis intimare curamus. Initium quippe oĩs
peccati & cauſa totius perditionis ſuper-
bia eſt. Propterea quiſqs es qui ſalutẽ tuã
operari ſtudes, aduerſus hãc, ſuper caput
tuũ cornu crucis habere memento, ut non
eleueris in ſuperbiam, nõ exalteť cor tuũ,
non ambules in magnis neq; in mirabili-
bus ſuper te: ſed tela ea quæ de ſublimi ue
niunt, ſupereminens capiti tuo cornu cru-
cis excipiat. Sanè hoc ſolum eſt cui ſalutis
pariter & regni titulus ĩſcribitur: qa ſolus
qui ſe humiliat, ſaluari & exaltari mereť.
Luc.14. Iam ut breuiter repetã, quatuor hæc cor-
nua ſunt cõtinentia, patientia, prudentia,
& humilitas. Felix aĩa quæ in hac cruce
gloriať & triumphat, tantũ ut perſeueret
in ea, & nullis ualeat tentationibus deijci.
Oret igiť quiſqs in hac cruce eſt, oret cum
beato Andrea dñm & magiſtrum ſuũ ne
patiatur eũ de cruce deponi. Quid enim
malignus ille nõ audeat, qd nõ præſumat
impius attẽtare? Quod Egeæ manibus de
diſcipulo, hoc Iudæorꝝ linguis facere co-
gitauerat et de magiſtro. In utroq; tñ ſera
pœnitentia ductus, uictus & confuſus ab
ſceſſit. Vtinã abeat ſimiliter & à nobis, eo
uincente qui & in ſe & in diſcipulo trium-
phauit. Faciat ipſe ut mereamur & nos in
hac noſtra qualicunq; cruce pñiæ, quam
pro ipſius noĩe tulimus, feliciter conſum-
mari, qui eſt ſuper omnia Deus benedi-
ctus in ſecula. Amen.

In obitu deuoti Humberti monachi. Sermo.

HVmbertus famulus dñi mortuus
eſt, deuotus famulus, ſeruus fide-
lis. Ipſi uidiſtis quõ nocte præte-
rita inter manus noſtras expirauit tanq̃
unus ex uermiculis terrę. Per hoc triduum
fatigauit eum mors, & demolita eſt intra
fauces ſuas, ut ſatiaretur ſanguine quẽ ſiti
uit. Eia fecit quod potuit, occidit carnem,
& ecce recondita eſt in corde terræ. Sepa
rauit à nobis dulcem amicũ, prudentem
conſiliarium, auxiliarium fortẽ. Nec mihi
nec uobis pepercit inſatiabilis homicida,
mihi minus. Siccine ſeparas amara mors?
O beſtia crudelis, ô amaritudo amariſſi-
ma, ô fœtor et horror filiorꝝ Adam. Quid
feciſti? Occidiſti, poſſediſti. Sed qd? Car-
nem utiq; ſolam. Animæ enim nõ habes
qd facias. Volat ad creatorem ſuũ: quem
tam ardenter concupierat, tam fortiter ſe
cuta fuerat oĩbus diebus uitæ ſuæ. Sed &
ipſum corpus qđ uideris habere, auferet
à te: cum tu nouiſſima inimica deſtrueris,
& abſorbeberis in uictoria. Reddes utiq;
reddes aliqñ corpus iſtud, quod ad ſignũ
aduentus tui tantis heſterna die ſputis &
execrationibus, ac multiplici ſordiũ ſqua
lore repleueras, lętabunda & laudans qa
hunc tuis laqueis irretijſſes. Veniet unigeni
tus patris cum poteſtate magna & maie-
ſtate Humbertũ quęrere, & illud idem ca
dauerosum corpus cõfigurare corpori cla
ritatis ſuæ. Tu aũt qd? Profecto (quod in *Hier.17.b.*
Hieremia ſcriptum eſt) in nouiſſimo dierꝝ *Ionæ.2.*
ſtulta remanebis: & Humberto in æternũ
uiuẽte, tu in perpetuũ morieris. Euomuit
ꝓphetam marina beſtia quem deglutie-
rat: & tu Humbertum reddes, quem uide
ris tuo uaſtiſſimo uentre cõcluſiſſe. De cæ
tero fratres, factitiũ ubi ſermonẽ in omni
forma ſanctitatis iſte Dei ſeruus exhibuit,
quem & longum fecit & magnum. Lon
gum, quantũ ad lõginquitatẽ uię: magnũ,
quantum ad uitæ ſublimitatẽ. Non opor-
tet me amplius aperire os meum, ſi bene

retinuiſtis ſermonem eius, ſi ueſtris illum
cordibus impreſſiſtis. Quinquaginta an-
nos & eo amplius uixit in ſeruitio illius,
cui ſeruire regnare eſt: qa à puerilibus an-
nis locatus eſt in ſanctuario Dei. Nobiſcũ
triginta annis ab ipſo penè principio mo
naſterij huius cõuerſatus eſt, non ſolũ ſine
querela, ſed & cũ grã: cuius ex hoc memo
ria in bñdictione erit nobis & gñationi,
quę uentura eſt. Sicut aduena & peregri-
nus ꝑtranſijt uiam & uitã iſtam, quãtum
minus potuit de mundi rebus accipiens,
utpote ſciens qa nõ erat de hoc mundo.
Nõ habebat hic manentẽ ciuitatem, ſicut
nec patres ſui: ſed in anteriora extentus ſe
quebat̃ ad palmã ſupnę uocationis. Nihil
habet mũdus qđ iure clamet in eo, uel de
eo: qa nec mũdus ei placuit, nec ipſe mun
do. Quantũ parcius potuit de ſubſtantia
eius accepit, & minus accepiſſet, ſi nõ obe
dientia coegiſſet. Victũ et ueſtitũ hñs, his
cõtentus fuit, nõ ad ſupfluitatẽ, ſed ad ne-
ceſſitatem: niſi ꝙ ipſam quoq; neceſſita-
tem, ſupfluitatem eſſe ſæpius cauſabatur.
Ante hos paucos dies, ſi bene memini, dũ
colloquerenur adiuicẽ, dicebat ſe mona-
ſterij huius pbẽdariũ eſſe, & nullius tanq̃;
utilitatis hoĩem paſci in domo Dei. Erat
.n. uerè mitis, & humilis corde: & cum cę
teris floreret uirtutibus, grãm tñ manſue-
tudinis ſpecialr̃ obtinebat. Ideo ſe amabi
lem & affabilẽ oĩb⁹ exhibebat, ſicut erat
amabilis ualde. Veruntñ in his oĩb⁹ q̃; cir
cuncifum fuerit os eius & lingua, oẽs uos
pleniſſime cognouiſtis, qui tãdiu uidiſtis
eius conuerſationẽ, & ſermonẽ eius audi-
ſtis. Quis unq̃; ex ore eius ſonũ detractio
nis, uerbũ ſcurrilitatis, ſermonẽ glorię, in-
uidiæ uocem audiuit? Quis eum uel alios
iudicantẽ, uel iudicanti cõſentientẽ aliqñ
deprehendit? Quis eum loquentẽ inania
audire potuit? imò qs non ab eo timuit, ſi
talia forte loqueret̃ audiri? Nimirũ ſolici-
te cuſtodiebat uias ſuas ut non delinque-
ret in lingua ſua, ſciens qa qui in uerbo nõ
Iaco.3.a offendit, hic perfectus eſt uir. Longe à te
Luca.6. Humberte, Vę illud euangelicũ: Vę uobis
qui ridetis nunc, qa flebitis. Nunqd aliqs
ueſtrum eũ ridentẽ & inter multos riden-
tes inuenit? Serenabat qdem uultũ ſuum
aſſidentium grã, ne fieret oneroſus, ſed ri-
ſum integrum ſi bene recolitis non admi-
ſit. Porrò quanti feruoris in ope Dei die-
bus & noctibus fuerit, nõ ſolum uidiſtis,
ſed ẽt admirati eſtis uſq; ad diem mortis
ſuæ. Cum .n. ferè iam ad decrepitam per-
ueniſſet ętatem, pręter incõmoda ſenectu
tis, ẽt tot et tantis infirmitatib⁹, quas mul
ti ueſtrũ non ignorãt, laſſatus atq; quaſſa
tus: erat tñ, ut dicit̃, anim⁹ uictor annoꝝ,
& cedere neſciens ĩfirmitati. Deniq; in fri
goribus & caloribus per mõtes & ualles
aſcẽdens & deſcẽdens, iuuenũ laborẽ ꝓſe
quebat̃, ita ut admirationi eſſet oĩbus &
ſtupori. Si eum qñq; ꝑꝑ multitudinem ne
gocioꝝ conſilij gratia retinuiſſem, triſtis
ꝑſeuerabat & nubilus donec ueſtro con-
ſortio redderet̃. Rariſſime unq̃; ſolẽnibus
uigilijs quas non raro anticipabat, rariſſi-
me cæteris horis pſallentiũ in choro ĩuen
tus eſt defuiſſe: nec niſi ea neceſſitate ut ex
inſtanti rñſum mortis hñs ĩfirmitas ſeque
retur. Porrò in refectorio uix cõmunibus
utens cibis, ſiqd forte aliud apponeretur,
aut non accipiebat, aut tam moleſte acci
piebat, ut ſup hoc uniuerſitatem noſtrã ſę
pius moleſtaret. Decreuerat aquã bibere
ſemp, ſi non totis uiribus reſtitiſſem. Vinũ
ſi qñq; bibere cogeretur: erat uinum colo
re potius quã ſapore, adeo illud aquis ni-
mijs obruebat. Vix unquã obedientia cõ
pellente infirmitoriũ introiuit: uix cũ in-
traſſet teneri potuit. Fateor min⁹ obediẽs
in hac parte, ꝙ authoritatis ſuæ mole me
premeret. Laudo eum, in hoc non laudo:
qa ſicut uos ſcitis, non parum in huiuſmo
di perſtitit obſtinatus. Credo quia ſiqd
triſte ſenſit, ꝑꝑ hoc ſenſit, ꝙ minus nobis
conſenſit de neceſſitate corporis ſui. Sed
qualis erat in conſilijs? Purus utiq; & di-
ſcretus, quod ego tãto melius noui, quan-
to ſæpius tetigi pectus eius. Non ſolus au
tem noui hoc, nouit & uniuerſitas ueſtra.
Quis deniq; multitudine uel magnitudi-
ne tentationũ ꝑcuſſus, non audiuit ab ore
eius & radicem tentationis, & curationis
remedium? Ita .n. percurrebat omnes an-
gulos conſcientiæ infirmantis, ut credere

poſſet qui confitebatur, eũ uidiſſe omnia,
oĩbus interfuiſſe. Quantæ autẽ charitatis
erat? Sic ſe iduerat uiſcera pietatis, ut oẽs
excuſaret, pro oĩbus intercederet, neſcien
tibus illis pro qbus loquebat̃: non ꝑſona-
rum acceptor, ſed neceſſitatum. Erat ergo
humilis corde, dulcis ſermone, ſtrenuus
opere, feruens charitate, in cõmiſſo fide-
lis, in cõſilio circũſpectus & prudens. Cõ
poſitus erat ſuper oẽs hoĩes quos uiderim
in diebus iſtis, unus & idẽ ꝑſeuerãs omni
tꝑe & omni hora. Planè in ſemitis dñi Ie-
ſu poſuit ueſtigia, nec retraxit pedem do-
nec curſum itineris cõſummaret. Ille fuit
pauper, pauper ẽt iſte fuit. Vixit ille in la-
boribus, & hic in laboribus multis. Cru-
cifix⁹ eſt ille, & iſte multis & magnis cru
cibus affixus, ſtigmata Ieſu tulit in corpo-
re ſuo, adimplens ea quæ deerãt paſſionũ
Chriſti ẽt in carne ſua. Reſurrexit ille, iſte
reſurget. Ille aſcendit in cœlũ, & iſte credi
tur aſcenſurus. Aſcenſurus planè cum rex
gloriæ ꝑꝑ nos deſcẽdet ſicut prius deſcen
derat, ut notã faciat potentiã ſuã: cum nõ
minoris excellentię ſit deſcendere ꝑ aera,
q̃; per aerem aſcẽdiſſe. Sic .n. olim angeli
pręixerũt: qa hic Ieſus qui aſſumptus eſt
à uobis in cœlũ, ſic ueniet quẽadmodũ ui
Actu.1.a diſtis eum euntẽ in cœlũ. Nec laudaueris
Eccleſiaſti hoĩem in uita ſua, dicit ſcriptura, pro eo ꝙ
ci.11.d non eſt ſecura laudatio niſi poſt mortem.
Hoc & ego in eo ſtudioſe ſeruaui, q dum
ad uiueret, in hmõi non aperui os meum:
ne forte poſſemus uel ego adulationis no
tam, uel ille culpã incurrere uanitatis. Ex
hoc ſanè neutrũ iam timet̃: nec ego uideo,
& ille forſitan me non audit. Sed etſi au-
diat, non mouet̃ hoĩum uerbis, fortius in-
hærens atq; felicius uerbo Dei. Nihil ꝓfi-
ciet inimicus in eo, & uanitatis ſuggeſtor
nõ apponet nocere ei. Ecce iam coràm te
eſt pater dulciſſime, fõs ille puritatis, quẽ
tanto ardore animi ſitiebas: ecce ĩmerſus
es in illũ diuinæ pietatis abyſſum, cui⁹ me
moriã abundantiæ ſuauitatis tam deuotę
eructare ſolebas. Quis .n. tam deuot⁹ præ
dicator pietatis diuinę, qs humanę purita
tis cõmẽdator tam ſtudioſus, qs utriuſq;
rei tã affectuoſus amator erat? aut cui ali-
quando quinq; uerba locutus es, in qbus
non uera puritas reſonaret, in qbus nõ ſan
cta Dei pietas audiret̃? Non ergo ſuper te
doleo, cui deſideriũ aĩæ tuę tribuit Deus,
mihi potius ademptũ doleo fidele conſi-
liũ, auxiliũ grãde, uirũ unanimem, hoĩem
ſecũdum cor meũ. In me hæc oĩa mala ce
ciderunt. In me trãſierunt iræ tuæ dñe Ie-
ſu, & terrores tui cõturbauerũt me. Elon-
gaſti à me amicum & ꝓximum, & notos
meos à miſeria extrahẽs, me in miſerijs re
liquiſti. Abſtuliſti mihi germanos carne,
germaniores ſpũ, & in tuis negocijs, & in
ſecularibus ſcđm te ſapientes. Suſtuliſti
hinc alios atq; alios, qui onus meũ porta
bãt, onus grande qđ mihi ĩpoſuiſti. Vnus
mihi ꝓpè ſolus Humbertus ſupererat è tã-
tis neceſſarijs meis, eo ſuauior amic⁹, quo
antiqor: & hũc tuliſti: qm̃ tuus erat. Ego
ſolus ad uerbera relinquor, ego morior in
ſingulis, et oẽs fluctus tuos induxiſti ſuper
me. Vtinã quem flagellas, occidas ſemel,
& non miſerũ hoĩem tot & tantis morti-
bus ſerues. Veruntñ nõ cõtradico ſermo-
nibus ſancti: ſed qui cœpit, ipſe me conte-
rat: & hæc mihi cõſolatio ſit, ut affligens
dolore, nõ parcat. Ego in flagella paratus
ſum, ſi forte pius pater in bñficia flagella
cõmutet. Vnde & uerba nõ murmure ple
na ſunt, ſed dolore. Nõ ploro Humbertũ
(neq; .n. ille plorãdus eſt, qui uocatus eſt
ad menſam diuitis) ſed ſup me & ſup uos
ploro, ſup domum iſtam, ſup cæteros fra
tres noſtros, qui oẽs ab eius ore cõſilium
expectabãt. Sic & ſaluator crucem ſuam
tanq̃; latro ſuum laqueũ portans, cũ mu-
lieres quæ eum à Galilæa ſecutæ fuerant,
ſup ſe lamentantes reſpiceret, conuerſus
ad eas dixit: Filiæ Hieruſalem nolite flere Luc.23.d
ſuper me, ſed ſup uoſipſas flete, & ſuper fi
lios ueſtros. Etenim ea quæ de me ſunt, fi-
nem habent. Quæ uidetis mihi præpara-
ri, tꝑalia ſunt: quæ non uidetis, æterna. Si
tꝑalia ſunt, trãſitoria ſunt: ſi trãſitoria ſũt,
& mortalia ſunt: & tranſeũdi uel morien
di argumentum hoc ſolum eſt, qa uideri
poſſunt. Tꝑalia fuerunt quæ in Humber-
ti morte cõſpeximus, ſed iam obtinet gau
dium & lætitiã in perpetuas æternitates.

Non eſt ergo lugendus nobis, cui nec lu-
ctus nec dolor eſt. Sed nec pro nobis qui-
bus ille ſublatus eſt murmurandũ eſt, ma
gis gratias agamus ꝙ tandiu conceſſus
eſt nobis. Siqdem (ut ego arbitror) decen
nium iam decurſum eſt ꝙ nõ uixit, niſi no
bis & pro nobis: atq; hic timor meus eſt,
ne ideo translatus ſit, qa non eramus iam
digni conſortio illius. Quis fecit tamen ſi
idcirco ſublatus fuerit, ut nos ſuis interceſ
ſionibus ꝓregat apud patrem? Vtinam ita
ſit. Si enim tantæ charitatis erat dum eſſet
nobiſcum, ut omnia quæ ad corporeã ne-
ceſſitatem ſpectant, libentius mihi q̃ ſibi
cederet: quanto magis nunc cum illi ſum-
mæ charitati (quæ Deus eſt) inhæret, ma-
iorem habet in me gratiam & charitatẽ?
Sed forſitan nunc de me & de cõuerſatio
ne mea plenius nouit ueritatem, nec com
patitur, ut ſolebat, ſed, ut uereor, indigna
tur. Quòd ſi etiam ꝓpter peccata noſtra
abſtulit eum Deus: utinam idem ipſe ob-
tineat ut nobis hoc ipſum miſericorditer
relaxetur, ne pœnam ſuper pœnam ſuſti-
neamus. De reliquo fratres, dico uobis, ſi
ſequeremini ueſtigia eius, nõ tam facile in
uanis cogitationibus & ocioſis ſermoni-
bus, in iocis et ſcurrilitatibus laberemini:
quia in his multum perditis & de uita ue-
ſtra, & de tempore ueſtro. Volat irreuoca
bile tempus, & dum creditis uos cauere
pœnam iſtam minimã, incurritis amplio-
rem. Illud enim ſcitote, quia poſt hanc ui-
tam in purgabilibus locis centupliciter,
quæ fuerint hic neglecta, reddunt̃ uſq; ad
nouiſſimum quadrantem. Scio ego qa du
rum eſt homini diſſoluto apprehẽdere di-
ſciplinam, uerboſo ſilentium pati, uagari
ſolito ſtabilem permanere: ſed durius &
multo durius erit futuras illas moleſtias
tolerare. Et homo iſte qui hic ſepult9 eſt,
multa in principio (ſicut ipſe coguoui) ſu-
per hmõi tẽtamẽta ſuſtinuit, ſed cũ multo
luctamine pugnauit & uicit. Et ſicut tunc
ei durum erat pugnã in tentationibus ſu-
ſtinere, ſic ei modo durius eſſet ad illas
ineptias reuolare, qa bona cõſuetudo per
uenerat in naturã. Exercete uos in doctri-
na iſta, & attendite formã illam quã uidi
ſtis in eo & audiſtis: ut ad eum perueniа-
tis ad quem ipſe peruenit, qui eſt benedi-
ctus in ſecula. Amen.

In dedicatione eccleſiæ. Sermo. 1.

f Eſtiuitas hodierna fratres, tãto no
bis debet eſſe deuotior, quãto fa-
miliarior eſt. Nam cęteras qdem
ſanctoꝝ ſolẽnitates cum eccleſijs alijs ha
bemus cõmunes: hęc uerò ſic nobis eſt ꝓ-
pria, ut neceſſe ſit, uel à nobis eã, uel à ne-
mine celebrari. Noſtra eſt, qa de eccleſia
nr̃a: magis aũt nr̃a, qa de nobiſipſis. Mira
mini forſitan & erubeſcitis celebrari feſta
de uobis, ſed nolite fieri ſicut equus et mu Pſal. 31
lus, qbus non eſt intellectus. Quid. n. lapi-
des iſti potuerũt ſanctitatis habere, ut eo
rum ſolẽnia celebremus? Hñt utiq; ſancti
tatem, ſed ꝓpter corpora ueſtra. An uero
corpora ueſtra ſancta eſſe qs dubitet, quę
templũ ſancti ſpũs ſunt, ut ſciat unuſqſq;
poſſidere uas ſuũ in ſanctificatione? Itaq;
ſanctę ſunt aïæ ꝑꝑ inhabitantẽ ſpm̃ Dei in
uobis. Sãcta ſunt corpora ꝑꝑ aïas, ſancta
eſt etiam ꝑꝑ corpora domus. Adhuc cer-
te corruptibili tenebat̃ in carne, & in cor-
pore peccati, in quo & graue adulterij cri
men admiſit illius anima qui dicebat: Cu- Pſal. 85
ſtodi aïam meam, qm̃ ſanctus ſum. Mira
bilis planè Deus in ſanctis ſuis, nõ modo
in cœleſtibus, ſed etiam in terrenis. Vtro-
biq; ſanctos habet & in utriſq; mirabilis
eſt: illos qdem beatificans, iſtos ſanctifi-
cans. An experimentum quæritis eius de
qua loquimur ſanctitatis, & ſanctoꝝ uo
bis iſtoꝝ miracula deſideratis oſtendi?
Multi certe ex uobis à peccatis & uitijs
in quibus computruerũt tanquam iumen
ta in ſtercore ſuo exiere uiriliter: & quoti-
die impugnantibus eis potenter reſiſtunt,
iuxta Apoſtolum qui de ſanctis loquens
utiq;: Conualuerunt, inquit, de infirmita- Heb. 11
te, fortes facti ſunt in bello. Quid mirabi-
lius, quando is qui prius uix per biduum
poterat à luxuria, crapula, & comeſſatio
nibus, & ebrietatibus, à cubilib9 & impu
dicitijs, cęteriſq; ſimilibus et diſſimilibus
uitijs cõtinere, nunc ab eis cõtinet multis
annis, tota utiq; uita ſua? Qđ maius mira
culũ, qñ tot iuuenes, tot adoleſcentes, tot

nobiles: uniuerſi deniq; quos hic uideo,
uelut in carcere apto tenent̃ ſine uinculis,
ſolo Dei timore cõfixi, ꝙ in tanta perſeue
rant afflictione pnĩę ultra uirtutem huma
nam, ſupra naturã, contra cõſuetudinem?
Ipſi credo uidetis quãta iam poſſemus in
uenire miracula, ſi ꝑſcrutari ſigillatim lice
ret ſinguloꝝ exitũ de Aegypto, et deſerti
uiam. i. abrenunciationẽ ſeculi, introitum
monaſterij, in monaſterio conuerſationẽ.
Quid uerò ſunt hæc, niſi manifeſta inhabi
tantis in uobis ſpũs ſancti argumẽta? Nã
habitare in corpore aïam probant uitales
motus corporis: habitare in aïa ſpm̃ pro-
bat uita ſpiritualis. Illud ex uiſu & auditu
dignoſcit̃: iſtud ex charitate & humilita-
te, cæteriſq; uirtutibus. Veſtra eſt igit̃ fra-
tres chariſſimi, ueſtra eſt hodierna feſtiui
tas. Vos dedicati eſtis dño, uos elegit &
aſſumpſit in ꝓprios. Tibi (inquit ꝓpheta)
derelictus eſt pauper, orphano tu eris ad-
Pſal. 9. g iutor. Quã bene cõmutaſtis dilectiſſimi,
quicqd habere potuiſtis in ſeculo, qñ nũc
relinquẽdo ea, ꝓprij eſſe meruiſtis autho
ris ſeculi, & eum habere ꝓpriam poſſeſſio
nem, qui ſine dubio portio & hæreditas
Pſal. 143. c eſt ſuoꝝ. Neq;. n. ſicut dixerũt filij iniqui-
tatis, beatus populus cui hæc ſunt, tꝑalia
ſcilicet quæ præmiſerat, promptuaria eru
ctãtia ex hoc in illud, oues fœtoſæ & ſimi
lia: nõ inquã beatus populus cui hæc ſunt,
ſed btũs populus cuius dñs Deus eius. Vi
dete ergo ſi nõ dignum ſit ut feſtum aga-
mus diem quo nos aſſumpſit in proprios,
& inueſtiuit ſe ꝑ miniſteriales & uicarios
Zach. 2. b ſuos: ut fiat ſicut iam olim ꝓmiſerat: Ego,
inquiẽs, in medio eoꝝ ero eoꝝ Deus: nos
aũt populus eius, & oues paſcuę eius. Qñ
enim domus iſta per manus põtificũ de-
dicata eſt dño, ꝑꝑ nos ſine dubio factum
eſt: nõ ſolum qui pñtes ſumus, ſed & qui-
cunq; uſq; in finem ſeculi dño ſunt in hoc
loco militaturi. In nobis proinde ſpiritua
liter impleri neceſſe eſt, quę in parietibus
uiſibiliter præceſſerunt. Et ſi uultis ſcire,
hęc utiq; ſunt: aſperſio, ĩſcriptio, inunctio,
illuminatio, bñdictio. Hæc utiq; in hac ui
ſibili domo fecere pontifices, hęc & Chri
ſtus aſſiſtens põtifex futuroꝝ bonoꝝ in-
uiſibiliter quotidie operatur in nobis. Pri
mo ſiqdem aſpergit nos hyſſopo, ut mun
demur, lauemur, dealbemur, dicaturq; de
nobis: Quæ eſt iſta quę aſcẽdit dealbata? Canti. 8. b
Lauat inquã nos in cõfeſſione, lauat nos
lachrymaꝝ imbre, lauat ſudore pnĩę: ma-
gis autẽ lauat nos aqua illa pretioſa quæ
de fonte pietatis. i. ab eius latere emana-
uit. Aſꝑgit nos hyſſopo, quæ humilis her-
ba eſt, et pectoris purgatiua aqua ſapĩę ſa
lutaris, quę eſt timor dñi, initium ſapiẽtię,
& fons uitæ: ẽt condimentum ſalis admi-
ſcẽs, ne ſit inſipidus timor ſine ſpe, ſine de-
uotione. Non ſolum aũt, ſed inſcribit digi
to Dei ĩ quo eijciebat dęmonia, haud du-
biũ qn in ſpiritu ſctõ. Inſcribit inquã legẽ
ſuã nõ iam in lapide, ſed in tabulis cordis
carnalibus, ꝓpheticam implens ꝓmiſſio-
nem qua ſe pollicitus eſt ablaturꝝ cor la-
pideum, & carneum cor eſſe daturꝝ. i. nõ
durum, non obſtinatum, non iudaicũ: ſed Exec. 11. d
pium, ſed manſuetũ, ſed tractabile, ſed de
uotum. Beatus quem tu erudieris dñe, & Pſal. 93. d
de lege tua docueris eũ. Beati inquã qui Ibi. 102. d
docti & memores ſunt mandatoꝝ eius, Iaco. 4. d
ſed ad faciendũ ea, Alioqn ſciẽti bonum Luc. 12. f
& non faciẽti, pctm̃ eſt illi: & ſeruus ſciẽs
uoluntatem dñi ſui & non faciens, plagis
uapulabit multis. Vnde neceſſe eſt ut un-
ctio ſpũalis gr̃æ adiuuet infirmitatem no
ſtram, obſeruantiaꝝ & multimodæ pnĩę
cruces, deuotionis ſuæ gratia liniens: quia
nec ſine cruce ſequi Chriſtum, & ſine un-
ctione crucis aſperitatem ferre qs poſſet?
Hinc eſt ꝙ multi abominãtur & fugiunt
pnĩam, crucem qdem uidentes, ſed nõ ẽt
unctionẽ. Vos qui experti eſtis, ecce ſcitis
Quia uerè crux nr̃a inuncta eſt, & per gra
tiam ſpiritus adiuuantis ſuauis & delecta
bilis eſt pnĩa noſtra, &, ut ita dicam, ama
ritudo noſtra dulciſſima. At poſtq̃ unctio
gr̃æ huius ꝑceſſerit: iam lucernã ſuã Chri-
ſtus non ponit ſub modio, ſed ſuper cãde-
labrũ: qa tempus eſt ut luceat lux noſtra Matt. 5.
corãm hoïbus, & uideant opera nr̃a bo-
na, et glorificent patrem noſtrũ qui in cœ
lis eſt. Iam uerò bñdictionem qdem expe
ctemus in fine, quando aperiet manũ ſuã,
& implebit omne aïal bñdictione. Nam

in quatuor præmiſſis merita conſtant, in
benedictione ſunt præmia. In benedictio
ne tota complebitur gratia ſanctificatio-
nis, qñ iam in domũ tranſibimus non ma
nu factam æternã in cœlis. Ipſa eſt quę cõ
ſtruitur uiuis ex lapidibus, angelis.ſ. & ho
minibus. Simul.n. ędificatio & dedicatio
ipſa complebitur. Diſiuncta nimirũ ligna
& lapides, domum non faciunt, nec in eis
habitare quis poteſt. Sola uerò cõiunctio
domum facit: ſic cœleſtium ſpirituũ perfe
cta unitas, ſine ulla ſibi diuiſione cõnexa
integram & congruã Deo reddidit habi-
tationem, quã ineffabiliter beatificat in-
habitans gloria maieſtatis. Quis.n. ſic ſci-
ret uniuerſa regum conſilia, aut quis eorꝫ
oĩa dicta uel facta ſic noſſet: qũo palatij li
gna & lapides, ſi nõ deeſſet illis intelligen
tiæ ſenſus? Itaqꝫ cœleſtis illius curiæ lapi-
des uiui ac rõnabiles diuinis interſunt cõſi
lijs, & trinitatis myſteria norũt, audiũtqꝫ
uerba ineffabilia quæ non licet homini lo
Pſal.83.a qui. Beati qui habitant in domo tua dñe:
in ſecula ſeculorꝫ laudabunt te. Quanto
.n. plus uident, plus intelligunt, plus agno
ſcunt: tanto plus diligunt, tãto magis lau-
dant, tanto amplius admirant̃. Verum q̃a
cohærere q̃dem ſibi domum illam & ꝑfe
cte connexã eſſe iam diximus, ſupereſt ut
iuncturam & cõnexionem ipſam aliqua-
Eſa.41.b tenus exprimamꝰ. Legimus in Eſaia. Glu
tino bonũ eſt. Duplici ſibi igitur cohęrent
lapides illi glutino: cognitionis plenę, &
ꝑfectæ dilectionis. Tanto ſiq̃dem maiori
ad ſe inuicem dilectione copulant̃, quan-
to ipſi charitati quę Deus eſt, uiciniores aſ
ſiſtunt: ſed nec ulla ſeparare eos abinuicẽ
ſuſpicio poteſt, ubi nihil oĩno quod in alte
ro ſit, alterum latere patitur penetrãs oĩa
1. Cor.6.d radius ueritatis. Qm̃.n. qui adhæret Deo,
unus ſpũs eſt cum eo: nihil dubium eſt q̃n
perfectè adhærentes ei beati ſpũs cum eo
pariter & in eo penetrẽt uniuerſa. Ad hãc
domum ſi peruenire deſideras, ſic cõcupi-
ſcat et deficiat anima tua in atria domini,
Pſal.26.b ſicut ꝓpheta clamat. Vnam petij à dño,
Pſal.131.a hanc requiram, ut inhabitem in domo do
mini oĩbus diebus uitæ meę. Ipſum nihilo
minus imitare Prophetam qui ſicut iura-
uit domino, uotum uouit deo Iacob, ſi in-
troiero in tabernaculum domus meæ &
cætera. Sed hinc alio ſermone nobis tra-
ctãdum erit, qđ dominus ipſe donauerit.

Item in eadem ſolennitate. Sermo. II.

Lim rex glorioſus & ꝓpheta do-
d mini Dauid ſanctus religioſa qua
dam cœpit cogitatione moueri,
indignum iudicãs quòd nullam adhuc do
minus ſabaoth domum haberet in terris: 2.Reg.7
ipſe uerò domum inhabitaret regię digni 1.Paral.
tatis. Hoc ipſum fratres, nos quoqꝫ decet
cogitare fideliter, & uiriliter effectui man
cipare. Nam ꝙ licet Deo placuerit cogi-
tatio illa prophetæ, opus tamen reſerua-
tum eſt Salomoni: alia ratio eſt, forte pro
lixiore indigens diſputatione. Iam uerò
ô anima tu quidem ſublimi in domo habi
tas, quæ à Deo tibi fabricata eſt, corpus
hoc dico: quod ſic compegit, qđ ſic apta-
uit, quod ſic ornauit & ordinauit ut glo-
rioſe in eo & delectabiliter habitares. Sed
& ipſi corpori domũ fecit excelſam, aptiſ
ſimam & decorã, dico autem ſenſibilem
hunc & inhabitabilem mundum. Non'ne
ergo indignum reputas ut tibi ipſe fecerit
domum, tu uerò ei templum ædificare diſ
ſimules? Adhuc domum quidem habes,
ſed certa eſto quoniam in breui caſura eſt
domus tua: et tu niſi prius prouideris aliã,
eris pluuiæ uento & frigori exponenda.
Heu à facie frigoris eiꝰ q̃s ſuſtinebit? Felix Pſal.147
proinde & multum felix anima quæ dice 2.Cor.5
re poteſt. Scimus quoniam ſi terreſtris do
mus noſtra huius habitationis diſſolua-
tur, quòd ædificationẽ habemus ex Deo,
domũ nõ manu factã, æternam in cœlis.
Propterea iam ne dederis ô anima ſomnũ Pſal.131
oculis tuis, & palpebris tuis dormitatio-
nẽ, donec inuenias locũ dño, tabernaculũ
Deo Iacob. Sed q̃d putamus fratres? Vbi
inuenit̃ huius ædificij locus, aut q̃s poterit
eſſe architectus? Nam uiſibile iſtud tem-
plum utiqꝫ ꝑꝑ nos factum eſt ad noſtram
habitationẽ. Neqꝫ enim altiſſimus in ma-
nu factis habitat. Qđ ergo ædificabimus
tẽplum ei qui dicit & uere dicit: Cœlũ &
terram ego impleo? Tribularer ualde, & Hier.23
anxiaret̃ ſuꝑ me ſpũs meus, niſi & audio

Ioan.14.c eum de quodam dicentem, Quia ego &
pater ad eũ ueniemus, & manſionẽ apud
eum faciemus. Ita iam ſcio ubi pręparãda
ſit domus ei, quoniam non capit eum niſi
imago ſua. Anima capax illius eſt, quę ni
mirum ad eius imaginem eſt creata. Pro-
pter qđ iam feſtina, adorna thalamũ tuũ
Sion: qm̃ complacuit dño in te, & terra
tua inhabitabitur. Exulta ſatis filia Sion,
habitabit in te Deus tuus. Dic cum Ma-
Lucæ.1.d ria tua. Ecce ancilla domini: fiat mihi ſecũ
Ibidem. dum uerbum tuũ. Dic iuxta beatæ Eliſa-
beth uerbum: Et unde hoc mihi, ut ueniat
maieſtas dñi mei ad me? Quãta.n. Dei be
nignitas, quanta dignatio, quanta digni-
tas, quanta gloria animarꝫ, ꝙ dominus
uniuerſorꝫ, & qui nullam habet indigen-
tiam, templum ſibi fieri iubet in illis? Itaqꝫ
fratres toto cum deſiderio, & digna gra-
tiarꝫ actione ſtudeamus ei templum ædi-
ficare in nobis: primo q̃dem ſoliciti ut in
ſingulis, deinde ut in omnibus ſimul inha
bitet: quia nec ſingulos dedignat̃ nec uni-
uerſos. Primo igit̃ loco ſtudeat unuſqſqꝫ
Matt.12.b ne diſſideat ipſe à ſemetipſo, qm̃ omne re
gnum in ſeipſum diuiſum deſolabitur, &
domus ſupra domum cadet: nec intrabit
Chriſtus ubi fuerint parietes declinati, et
maceriæ depulſæ. Non'ne enim corporis
ſui domum integram anima uult habere,
& exire illam neceſſe eſt, ſi fuerint à ſe in-
uicem mẽbra diſperſa? Videat ergo & ip-
ſa ſi deſiderat habitare Chriſtũ per fidem
in corde ſuo, id eſt in ſeipſa: ſolicite caueat
ne à ſe inuicem membra eius diſſideant,
id eſt ratio, uolũtas, atqꝫ memoria. Sit er-
go ſine errore ratio, ut bene congruat uo-
luntati. Talem enim uolũtas amat. Sit &
uoluntas ſine iniquitate, qm̃ ratio talem
approbat. Alioqui ſi ſeſe iudicat aĩa pro-
pter uolũtatis prauitatem in eo quod per
rationem ꝓbat, bellum inteſtinum eſt, &
diſcordia periculoſa: qm̃ uoluntatem hu-
iuſmodi ratio ſemꝑ ſuggillat, ſed accuſat,
ſed diiudicat, ſed cõdemnat. Propter qđ
Matt.5.d ait dominus in euangelio: Eſto cõſentiẽs
aduerſario tuo dum es in uia cum illo, ne
forte aduerſarius tradat te iudici, et iudex
tradat te tortoribus & cætera. Sit etiam
memoria ſine ſorde, ut nullũ in ea pecca-
tum maneat, qđ nõ pura cõfeſſione & di
gnis fructibus pnĩę deleatur. Alioquin cõ
ſcientiam in qua peccatum latet: & uolũ-
tas odit, & ratio execrat̃. Bonum ꝓinde
parat habitaculum Deo, cuius nec ratio
decepta, nec uolũtas peruerſa, nec memo
ria fuerit inq̃nata. Iam uerò ſic ſe habenti-
bus ſingulis, etiã oẽs nos connecti & con-
glutinari neceſſe eſt, mutua utiqꝫ charita-
te quę eſt uinculũ ꝑfectionis. Nam cogni
tio q̃dem ꝑfecta in hac uita haberi nõ po-
teſt, forſitã nec oportet. In cœleſti q̃dem
domo cognitio dilectionis eſt nutrimen-
tũ, hic uerò eſſe poterat detrimentũ. Quis
.n. gl'iabit̃ caſtũ ſe habere cor? Propterea
facile erat & confundi cognitũ, et cogno
ſcẽtem offendi. Ibi iucunda erit cognitio,
ubi macula iam non erit. Illa ergo domus
cõnexa firmius eſt tanqꝫ in æternũ manſu
ra, hæc tanqꝫ tabernaculum bellatorꝫ mi-
nus ſibi ꝑfecte cohęret. Illa nimirꝫ domus
lætitiæ, iſta militiæ eſt. Illa domus laudis,
iſta orõnis. Hæc inquã eſt urbs fortitudi-
nis nr̃æ, illa eſt ciuitas requiei nr̃æ. Proin-
de ſi uictorioſi fuerimꝰ hic, illic erimus glo
rioſi: hñtes loco galeæ diadema, ſceptrũ,
& palmam pro gladio, pro ſcuto chlamy
dem deauratã, pro thorace ſtolam iucun
ditatis. Interim ſanè premi magis qꝫ peri-
mi uidetur utilius: & ſuſtinere põdus cly-
pei & loricæ, qꝫ maligni iaculis igneis uul
nerari. A q̃bus nos ſuperna ſua ꝓtectione
cuſtodiat q eſt bñdictus in ſecula. Amen.

Item in eadem celebritate. Sermo. III.

Omus hęc fratres, ęterni regis eſt
d oppidum, ſed obſeſſum ab inimi-
cis. Quotquot igitur in ipſius ar-
ma iurati ſumus, & eius militiæ dedimus
nomina, triplici nobis opus eẽ nouerimus
apparatu ad cuſtodiam caſtri huius: mu-
nitione uidelicet, & armis, & alimentis.
Quæ eſt ergo munitio? Vrbs fortitudi- Eſa.26.a
nis noſtrę Sion (ait propheta) ſaluator po
net̃ in ea murus & antemurale. Murus cõ
tinẽtia, antemurale patiẽtia eſt. Bonus cõ
tinentiæ murus, qui ſic undiqꝫ circũdat &
circuncingit: ut nec per oculorum fene-
ſtras, nec per cæteros ſenſus detur ingreſ-

ſus mori. Bonum antemurale patiẽtię, q̃d primos hoſtium ſuſtinet impetus, ut inter plurima tentamenta ſtemus uiriľr, & ꝑſeueremus iugiter incõcuſſi. Vnicũ quippe remediũ eſt dum continentia quatitur & quodãmodo nutat, obijcere patientiã, et quantũcũq; ferueat ſenſus peccati, nega-
Lucæ. 21. d re oĩmodo conſenſum: In patiẽtia ueſtra, inquit, poſſidebitis aĩas ueſtras. Ponit̃ ergo in ciuitate ſaluator ipſe murus et antemurale, factus nobis à Deo patre iuſtitia
Pſal. 70. a & ꝓphetæ patientia, ſicut idẽ ait: Q̃m tu es patientia mea dñe: Murus inquam ponit̃ in cõuerſatione, antemurale in paſſione, ab oĩbus carnis & ſeculi pręſentis illecebris abſtinens, & aduerſa ſuſtinẽs fortiter uniuerſa. Oportet aũt et arma parare, ſed arma ſpũalia potẽtia Deo, nõ mõ ad reſiſtẽdũ, ſed ad ĩpugnãdũ quoq; et expugnãdũ uiriľr inimicũ. Induite uos armatu-
Epheſ. 6. b rã Dei, ait Apľs et cętera. Quid. n. putamꝰ fratres? Grauis eq̃dem nobis eſt inimici tentatio, ſed longe grauior illi oratio noſtra. Lędit nos iniq̃tas eius atq; uerſutia, ſed multo amplius nr̃a eũ ſimplicitas & miſericordia torquẽt. Humilitatẽ noſtrã non ſuſtinet urit̃ charitate nr̃a, mãſuetudine & obedientia cruciat̃. Iam uero nec fame q̃dem urgeri poſſumus ut hoſtibus ca-
Amos. 8. d ſtrum tradere cõpellamur: q̃m gr̃as ago Deo, non uenit ſuꝑ nos terribilis illa comminatio ꝓphetæ, imò dñi per ꝓphetam, famis uidelicet & ſitis, nõ panis & aquæ, ſed audiendi uerbũ Dei. Sic. n. habemus.
Matt. 4. d & Deute. 8. a Non in ſolo pane uiuit homo, ſed in omni uerbo q̃d ꝓcedit de ore Dei. Itaq; nõ nobis alimenta deſunt qui & ſermones frequenter, & frequẽtius ſacras lectiones audimus: & interdũ quoq; ſpũalis deuotionis guſtamus delitias tanq̃ ſi catuli edãt de micis quę cadunt de menſa dñoꝶ ſuorũ, cœleſtes illos cõuiuas dico qui replentur ab ubertate domus Dei. Habemus ẽt panẽ lachrymaꝶ, qui licet minus ſuauis, optime tñ confirmat cor hoĩs. Habemus & obedientię panem, de quo loquitur ad
Ioan. 4. c diſcipulos dñs. Meus (inquiẽs) cibus eſt, ut faciam uoluntatem patris mei. Habemus ſuper oĩa de cœlo panem uiuum, corpus dñi Saluatoris, in cuius utiq; fortitudine cibi, oĩs aduerſæ partis deijcitur fortitudo. Sic ergo munita ẽ caſtri dñici fortitudo, ut nihil iam timere oporteat, ſi tamen fideľr & uiriľr agere uoluerimus, ut uidelicet nec ꝓditores, nec pauidi, nec deſides inueniamur. Nam ꝓditores quidem fiunt q̃cunq; in hoc dñi caſtrum inimicos eius itroducere moliunt̃, quales ſunt utiq; detractores Deo odibiles, qui diſcordias ſeminant, nutriunt ſcandala inter fratres. Sicut. n. in pace factus eſt locus domini, ſic in diſcordia locum diabolo fieri manifeſtũ eſt. Non miremini fratres, ſi durius loqui uideor: quia ueritas neminem palpat. Oĩno proditorem ſeſe nouerit ſiquis forte (quod abſit) uitia quælibet in hanc domum conat̃ inducere, et templum Dei ſpeluncam facere dæmoniorum. Gratias Deo, non multos hic inuenimus huiuſcemodi. Sed tñ deprehendimus interdũ forte nõnullos qui colloquant̃ hoſtibus, & paciſcant̃ fœdus cũ morte, hoc eſt moliãtur (q̄d in eis eſt) ĩminuere ordinis diſciplinã, intepeſcere feruorẽ, turbare pacẽ, lędere charitatẽ. Veꝶ nos q̃dem caueamus ab eis quantum poſſumus: ſicut ſcriptum eſt de q̃buſdam, Ieſus aũt nõ credebat ſe eis. Dico autem uobis q̃a licet portentur mo- Ioan.
do, ſed portabũt cito graue iudicium, niſi ſe citius emẽdauerint, ſicut graue dãnum moliunt̃ inferre. Quid. n. frater? Vanitati aut tepiditati ſeu cuilibet alteri uitio fidẽ ſeruas opibus, & Deo ꝑ tonſurã mẽtiris? Optimũ certe caſtrũ tuliſti Xp̃o, ſi inimicis eiꝰ tradideris Clarãuallem. Optimos inde ſingulis annis et p̃tioſos in oculis ſuis reditus accipit: et pręđam multam quam hoſtibus eripit, in hunc munitionis ſuæ locum ſolet inducere, & habet fiduciã multam in fortitudine eius. Ecce enim quos redemit de manu inimici, & de regionibus congregauit eos, à ſolis ortu & occaſu, ab aquilone & mari. Quibus ergo proditorem caſtri huius poſtquam deprehẽſus & comprehenſus fuerit (neq; enim latere aut fugere poteſt) quibus inquam putas exponendum eſſe ſupplicijs? Non utique cõmuni cæteroꝶ morte damnabit̃, exquiſitis

exquiſitis illum neceſſe eſt interire tormẽtis. Sed non modo plus ĩmoror circa iſta, credo melius deinceps ab hac tã execrabili proditione cauebimus, ſtudentes de cætero maiori ſolicitudine non attrahere ſed repellere uitia, quæcunq; illa ſint, ſeu carnalia, ſeu ẽt ſecularia, ne proditoꝶ non tam uel pœnã incurrere mereamur. Secũdo loco ẽt illud cauendũ nequis forte puſillanimitate deiectus, fugiat à munitiõe ibi trepidans timore ubi nõ eſt timor, ubi uerò ſummũ periculum, inſana temeritate ſecurus. Hoſtilibus. n. manibus, hoſtilibus gladijs ſe exponit, quicunq; eſt ille q̃ fugit, ac ſi ignoret q̃m hoſtes illi oĩno carent miſericordia, crudeles quidẽ in alienos, ſed multo crudeliores in ſuos, q̃ppe crudeliſſimi in ſeipſos. Iam uerò tertium quoq; periculũ breuiter dico, quia hora præterijt, dũ ueſtrę, ut dignum eſt, ſalutis plurimũ cupidus, diuerſis moꝶ infirmitatibꝰ remedia diuerſa cong̃ro. Quid ꝓdeſt ſi nec ꝓdere caſtrũ nec relinquere uelis, ſed ſegnis et deſidioſus ĩ eo ꝑmaneas? Toto ꝓinde aio, tota uirtute dilectiſſimi cõmiſſum nobis caſtrum dñi et regis noſtri manu tenere laboremꝰ, ſoliciti cõtra oẽs inimici uerſutias, & aduerſus oĩa eius machinamenta parati, ſicut ſcriptũ eſt: Reſi-
Iaco. 4. d. ſtite diabolo, & fugiet à uobis. At q̃m ſci-
Pſal. 126. a mus à quo dictũ ſit: Niſi dñs cuſtodierit ciuitatẽ, fruſtra uigilat qui cuſtodit eam: humiliemur ſub potenti manu altiſſimi, nos & domũ iſtam tota deuotione eius miſericordiæ cõmittentes, ut ipſe nos cuſtodiat ab oĩbus inſidijs inimicoꝶ oĩum, ad laudem & gloriam nominis ſui, quod eſt benedictum in ſecula. Amen.

Vnde ſupra de triplici manſione, Ser. IIII.

u Otiuis laudibus celebramus hãc diem, & feſtiuis eã gaudijs honoramus. Quòd ſi nec religioſis cõpetit, nec ſapientes decet ignorare q̃d uenerent̃, aut celebrare q̃d neſciant, q̃rẽdũ nobis eſt in cuius id agitur uel in quorum cõmemoratiõe ſanctoꝶ. Nec uerò id mihi ex me arbitror præſumendũ: prior loquatur alter cuius teſtimoniũ maius ſit, & credibilius uideatur. Miramini forte cur iſta præloquimur, cũ ueſtris ſeſe obtutibus eccleſia præſens manifeſtius ingerat, cuiꝰ anniuerſaria dedicatio celebrat̃. Quis. n. parietes eiꝰ ſanctos dicere uereatur, quos manus ſacratę põtificũ tãtis ſanctificauere myſterijs? Ex tũc quoq; et deinceps ſanctaꝶ inibi lectionum reſultare frequentia, ſanctaꝶ orationum deuota murmurare ſuſurria, ſanctaꝶ reliquiaꝶ honorari beata præſentia, ſanctoꝶ ſpirituum ĩdefeſſa noſcitur cuſtodia uigilare. Dicas forſitan, cætera quidem euidentia ſunt, ſed quis angelicas ſeſe uidiſſe excu-
Eſa. 62. c. bias gloriatur? Et ſi tu forte nõ uides, eſt tñ qui uidet, ipſe qui mittit. Quis ille? Nimiꝶ qui loquitur ꝑ prophetam. Suꝑ muros tuos Hieruſalẽ cõſtitui cuſtodes. Eſt quidem ſurſum Hieruſalẽ quæ eſt libera mater noſtra: ſed minime crediderim ſuꝑ muros eius conſtitutos eſſe cuſtodes, in cuius laudibus propheta decantat: Qui Pſal. 147. a
poſuit fines tuos pacẽ. Tu uerò ſi id parũ iudicas, perge audire q̄d ſequit̃ ĩ teſtimonio præcedenti. Tota die, inquit, & tota nocte in perpetuũ non tacebunt. Siquidẽ aduertere eſt uel ex hoc, non hãc eſſe Hieruſalẽ de qua legiſti: Portæ eius non clau- Apo. 21. g.
dent̃ per diẽ, nox. n. nõ erit in ea. Illa ergo Hieruſalẽ nec uiciſſitudines patit̃, nec cuſtodibus eget, noſtris potiꝰ cuſtodes neceſſe eſt & diebus & noctibus deputari. Suꝑ muros tuos Hieruſalẽ cõſtitui cuſtodes. Benignꝰ es dñe, nec noſtroꝶ hac fragili protectione muroꝶ potes eſſe contẽtus, ſed ipſis hoĩum prælatis hoĩbus angelicam quoq; cuſtodiam ſuꝑponis, ut muros defenſent, & eos qui muroꝶ ambitu continent̃. Ita pater, q̃m ſic eſt placitum ante te, ſic neceſſarium nobis. Inſufficiens enim eſt miniſtratio noſtra, niſi & nobiſcum & pro nobis adminiſtratorios ſpũs in miniſterium mittas, ut hęreditatem capiamus ſalutis. Quid. n. ſi nõ uidemus obſequium, cum experiamur auxiliũ? Quid ſi nõ meremur aſpectum, cum ſentiamus effectum? Diſcimus certè uel ex hoc ipſo inuiſibilia uiſibilibus præferenda. Quę. n. 2. Cor. 4.
uidentur, temporalia ſunt: quæ aũt nõ uidẽtur, æterna. Deniq; in inuiſibilibus uiſi-

biliũm cauſa conſiſtit; ut ſecundum apo-
Rom.1.c. ſtolum: Inuiſibilia dei per ea q̃ facta ſunt,
à creatura uiſibili intellecta conſpiciant̃.
Sic nimirꝝ Iudæos olim de inuiſibili pec-
catorꝝ indulgentia ſanctum dei blaſphe-
mantes, ſanitatis corporeæ ſigno uiſibili
cõfutauit. Vt ſciatis quia filius hoĩs pote-
ſtatẽ habet in terra dimittendi peccata,
Mar.2.b. tũc ait paralytico. Tolle grabatũ tuum,
& uade in domũ tuam. Sic & phariſęum
illum murmurantẽ aduerſus medicũ qui
ſalutẽ operabatur, & ſuccenſentẽ langui
dæ quæ ſaluabat̃, manifeſtis reuicit indi-
cijs, obſequia mulieris enumerans. Erra-
bat ſiquidẽ qui tanq̃ adhuc peccatricem
horrebat, quæ diuinis inhærens ueſtigijs,
rigabat fletibus, tergebat crinibus, oſcu-
lo premebat, ungebat unguẽto. Quis.n.
crimina iam deleta recenſeat, quis tãgẽti
ſuccenſeat, quis eã peccatricẽ cenſeat, q̃
dũ cõmiſſa deplorat, odit iniquitatẽ: dũ
oſculat̃ pedes dñi, diligit iuſtitiam: & rur
ſum dũ tergit crinibus, exhibet humilita-
tẽ: dũ ungit unguento mãſuetudinẽ p̃fert?
Nunquid poſſibile eſt regnare peccatum
in aĩo contrito & ſpiritu ingemiſcẽti, aut
non multa charitas operit multitudinem
peccatorꝝ? Dimiſſa ſunt ei peccata mul-
Luc.7.g. ta: qm̃ dilexit multũ. Meritò proinde iã
non peccatrix iuxta tuam phariſæe ſentẽ
tiam, ſed ſancta et diſcipula Chriſti uoca
bitur, à quo ẽt didicit in tam breui eſſe mi
tis & humilis corde. Nimirꝝ hoc eſt qđ ĩ
propheta legiſti, ſed forſitan neglexiſti.
Verte ĩpios, & nõ erunt. Sic chariſſimi, ſic
Prou.12.a. & antiquus ille accuſator fratrũ, ſi in qb⁹
& uos erubeſcitis p̃terita peccata ueſtra
uobis ĩproperet, apoſtolũ audite magni-
1. Cor.6.c. fice conſolantẽ uos & dicentẽ. Hæc qdẽ
Rom.6. fuiſtis, ſed abluti eſtis, ſed ſãctificati eſtis,
1. Cor.3.c. & illud: Habetis nũc quidẽ fructũ ueſtrũ
6.d. in ſanctificationẽ, finẽ uerò uitã æternam.
Et manifeſtius ĩprimens: Tẽplũ dei, ait,
ſanctũ eſt, qđ eſtis uos. Nimirꝝ ipſe ẽ cu-
ius reuerentiæ primam in huius ſermonis
principio referuauimus uocẽ, dum q̃rere-
mus ſanctos, quorꝝ ſanctimoniæ congra
tulamur deuotione ſolenni. Licet.n. parie
tes hos & dici ſanctos et eſſe faciat cõſe-
cratio epiſcoporum, frequẽtatio ſcriptu-
rarꝝ, inſtantia orationũ, reliquiæ ſancto-
rũ, uiſitatio angelorꝝ: minimè tñ eorꝝ ſan-
ctitas ꝑꝑ ſe credenda eſt honorari, quos
nec ꝑꝑ ſe certũ ẽ ſanctificari. Quinimmo
ſancta eſt ꝑꝑ corpora domus, corpora
ꝑꝑ aĩas, aĩæ ꝑꝑ ſpũm inhabitantẽ. Neq̃
hinc dubitet quis, cũ inuiſibilis eius grãe
uiſibile nobis ſignũ fiat in bonũ. Dico au
tẽ in eo qđ & ipſi inſtar illius euangelici
paralytici ſurgitis, ꝙ corporeũ hoc gra-
batũ in quo iacebatis languidi, tam facilè
tollitis, ꝙ deniq̃ ambulatis in domũ ue-
ſtrã: Illã ſanè domũ de qua lætamini dicẽ
tes cũ propheta: In domum dñi lætantes
ibimus. O admirabilis dom⁹, & dilectis Pſal.121.
tabernaculis & atrijs concupiſcibilibus
præferenda. Q̃ dilecta tabernacula tua
dñe uirtutũ: concupiſcit & deficit anima Pſal.83.
mea in atria dñi. Verꝝ multo magis beati
qui habitãt in domo tua dñe, in ſecula ſe-
culorꝝ laudabunt te. Siquidẽ glorioſa di- Ibidem.
cta ſunt de te, domus dei. In tabernaculis
enim gemitus eſt pœnitentiæ, in atrijs gu
ſtus lætitiæ, in te ſatietas gloriæ. Hęc qdẽ
eſt infima domus orationis, media expe-
ctationis, tu gratiarꝝ actionis & laudis.
Felix ꝓinde qui hic declinauerit à malò
qđ eſt culpa, & fecerit bonũ: ut illic à ma
lo qđ ẽ pœna liberet̃, & in te recipiat bo
nũ. Hic nimirꝝ primitiæ ſpũs, illic diuitię,
in te plenitudo: ubi bona illa mẽſura cõ-
ferta & coagitata & ſupereffluens det̃ ĩ
ſinus ueſtros. Hic deniq̃ fiunt ſancti, illic
ſecuri, in te beati. Hæ ſiquidẽ primitiæ ſpi
ritus, quæ militantibus interim pręrogã-
tur: ſanctitas in conuerſatione, pietas in
intentione, uirtus in colluctatione. In ſan
ctitate conuerſationis pœnitẽtiæ fructus
intellige, & corporalia quęq̃ diuinorum
exercitia mandatorꝝ. At qm̃ hæc niſi ſim
plex fuerit oculus, ſimplicia eſſe non pñt,
neceſſario pietas intentionis & puritas
cordis exigit̃, ne uel honoris ambitus, uel
laudis ſurrepat appetit⁹: ſed ſolus ille de-
ſideret̃ q ſol⁹ deſideriũ replet, & ad ꝓprij
fontis originẽ oĩs quã accepimus gratia
reuertat̃. Memẽto tñ ſolã ex oĩbus perſe-
uerantiam coronari, nec eam facilè poſ-

ſe inter tot diſcrimina uẽdicari, niſi multi-
plicẽ obtineas in tam multiplici colluta
tione uirtutẽ. Hæc in tabernaculis. Porrò
in atrijs q̃ poſt moleſtos conflictus amœ
na iucunditate fouendos excipiunt exeũ-
tes, iam diuitiæ ſpũs erogant̃: requies à la-
boribus, ſecuritas à ſolicitudinibus, pax
ab hoſtibus. Ipſe.n. amodo iam dicit ſpi-
ritus ut requieſcant à laboribus ſuis, qui
tanto feruore ociũ hactenus interdicere,
labores indicere conſueuit. Ipſe ſeorſum à
curis uacet, & ab omni ſolicitudine ſeque
ſtrabit, qui modo conſilia ponit in aĩa ſua
& ſolicitam facit erga multa turbari. Ipſe
iam parta uictoria in pace in idipſum ſua-
uiter dormire præſtabit, qui dum adhuc
leo rugiens fremit, & ad uigilias excitat,
et accingit ad pugnã. Verꝝ in his, ut ſupra
tetigimus, liberatio magis à malo q̃ bo-
ni muneratio eſt: niſi ꝙ dura nos noſtræ
neceſſitatis experientia cogit, abſentiam
mali, boni cumulos æſtimare: quẽadmo-
dum conſcientia grauiorꝝ immunitatem
criminũ, plenitudinẽ reputat ſanctitatis.
Hinc aduertere eſt q̃ lõgè agimus à ſum-
mo bono, qui carere culpa iuſtitiã, carere
miſeria beatitudinẽ iudicamus. Abſit aũt
ut talẽ quis putet ubertatẽ domus illius,
& torrentẽ uoluptatis, & ſiqua ſunt alia
quæ nec ocul⁹ uidit, nec auris audiuit, nec
in cor hoĩs aſcendit quæ præparauit deus
diligẽtibus ſe. Nec ergo audire uelis ô ho
mo qđ auris hoĩs non audiuit, nec ab ho
mine quæras qđ humanus nec oculus ui-
det, nec aĩus capit. Nec tñ hinc penitus ta
ceamus: noſtrã hanc patriã à longè ſalu-
tantes, triplicẽ quandã odorari uidemur,
potentiæ. ſ. & magnificentiæ & gloriæ re
Pſal.70.c. promiſſionẽ. Siquidẽ homo erat, & filius
captiuitatis huius, qui dicebat: Introibo ĩ
potẽtias dñi. Cæterꝝ nos ſcire poſſumus
quid ſit infirmitate carere, tanq̃ infirmita
te circundati. quid uerò ſit uirtute indui,
& potentiã introire, nec modo potentiã,
ſed & multã potentiã, fortè & oĩpotẽtiã
Rom.8.f. interim ſcire non poſſumus. Clamat ẽt te
ſtis fidelis, quia quos iuſtificauit, illos &
magnificauit. At magnificẽtiã eã p̃ſertim
quã ꝓcedere deceat à magnitudine cuius
nec finis nec numerus eſt, utinã noſtrę in-
terim exiguitati liceat expectare. Nam
æſtimare nõ licet. Iam uerò ne ipſius qdẽ
uereri neceſſe eſt aut habere ſuſpectã glo
riæ promiſſionẽ, feliciter tunc & fiduciali
ter hauries gloriam, à cuius interim appe
titu tãtis cõminationibus deterreris. Erit
enim tunc unicuiq̃ laus à deo, ſecura cer-
te & ſempiterna, finis pariter & diſcrimi-
nis expers, & ut ſcriptũ eſt: Iucũda deco- Pſal.146.a
raq́ laudatio. Eia ergo frẽs, uiriliter inte-
rim in tabernaculis militem⁹ ut ſuauiter
deinde in atrijs requeſcamus: ut nouiſſimè
in domo ſublimiter gloriemur, cũ momẽ
taneũ hoc & leue tribulationis nrę ſupra
modũ ĩ ſublime ęternũ põd⁹ glr̃ię oꝑabit̃
in nobis, cũ in dño laudabimur tota die,
in ueritate utiq̃, non in uanitate.

Itẽm in dedicatione eccleſiæ, De gemina conſideratione ſui, Sermo V.

ETiam hodie fratres ſolẽnitatem
agimus, & præclarã. Atq̃ id qdẽ
facilè dixerim: ſed ſi ꝑgitis q̃rere
cuius ſancti, illud forte iam non ita. Quo-
ties.n. apoſtoli ſeu martyris uel confeſſo-
ris alicuius memoria celebrat̃, haud diffi-
cile eſt dicere cuius: utputa ſancti Petri,
& Stephani glorioſi, aut. ſ. patris noſtri
Benedicti, uel alicuius cæterorꝝ magnorꝝ
principum magnæ curię cœli. Nunc uerò
nullius eorꝝ ſolennitas agitur, agit̃ tamen
nonnulla ſolennitas. Nec modo nõnulla,
ſed non parua. Et ſi iam uultis audire, fe-
ſtiuitas eſt domus dñi, templi dei, ciuita-
tis regis ęterni, ſpõſę Chriſti. Nemo ſanè
ambigit ſanctam eſſe ſponſam ſancti ſan
ctorꝝ, & omni celebritatis honore digniſ
ſimam. An uerò domũ Dei ſanctã eſſe qs Ibidem.92.
dubitet, de qua legitur: Domũ tuam de- d.&.64.a
cet ſanctitudo? Sic et ſanctum eſt tẽplum
eius, mirabile in ęquitate. ſed et ciuitatem
ſanctam Ioãnes ſeſe uidiſſe teſtatur. Vidi, Apo.21.a.
inquit, ſanctam ciuitatẽ Hieruſalem nouã
deſcendentem de cœlo, à deo paratã tan-
quam ſponſam ornatam uiro ſuo. In qui-
bus ſanè uerbis aperire iam cœpi, quod
adhuc (fateor) diſſimulare uolebam. Di-
co autem quòd eadem ſpõſa, quę ciuitas
eſt, ſed & templum quoq̃ & domus ni-

hilominus ſit. Neqꝫ id mirꝝ, præſertim cū
ſimiliter unus ſit qui ſe ei ſponſum dignat̃
& regē & deum & patrēfamilias exhibe
re. Necdum tn̄ uobis arbitror ſatisfactū,
donec euidentius quæ domus huius pa-
trisfamilias, qđ hoc tēplum dei, quæ ciui
tas regis iſtius, quænā deniqꝫ huiꝰ glorio
ſi ſpōſi ſponſa dici & eſſe meruerit, audia
tis. At ego ſuper hoc quidē non parū ue-
reor loqui quid ſentiā, ne quē ueſtrū (qđ
abſit) aut minꝰ fideliter aut minꝰ humili-
ter audire contingat: ne ꝗs forſitā ab hoc
auditorio aut elatꝰ prę magnitudine gl'ię,
aut incredulus exeat præ puſillanimitate
ſpūs ſui. Opto.n. ſemper uos & fideles &
humiles inueniri, qđ utrūqꝫ ſummopē ſit
neceſſariū ad ſalutē. Solis nāqꝫ humilibꝰ
ipſe dat gratiā, cui ēt ſine fide placere im-
poſſibile ē. Opto igit̃ & oībus modis cu-
pio ut & ꝑuulos & magnos, imo (ut plus
miremini) nihil aliud quā grande aliquid
ei uos exhibere curetis. Neqꝫ.n. ſine ma-
gno aīo bona illa tam magna capere, aut
uim facere poteritis regno cœlorum, non
Mat. 18. a. plus ꝙ idē cœloꝝ regnum ītrare: niſi cō-
uerſi fueritis & efficiamini ſicut paruuli.
Non ſum homo profundi ſenſus, non poſ
ſum uobis qđ non guſtauerim eructuare.
Dicam tn̄ quid interdū in me ſentiā acti-
tari, ut ſiquis forte ſibi utile iudicauerit,
Eccli. 30. d. imitet̃. Quia.n. olim perſuaſum ē mihi ut
miſerear aīæ meæ placiturus exinde Deo
meo, frequenter de ea recogito: utinā aūt
magis ſemper liceret. Erat qñ id actitari
minime libebat, nēpe ꝙ minꝰ (ſi tn̄ minꝰ,
et non magis minime) diligerē eam. Qūo
enim amat quis, cuiꝰ mortē amat? Qđ ſi,
ut uerꝝ eſt & indubitabile, mors aīę iniq-
tas eſt, abſolutam proinde liquet eſſe ſen
tentiā, ꝙ iniquitatē qui diligit, odit aīam
Pſal. 10. d. ſuam. Oderā ergo eā, & odiſſem adhuc,
niſi hoc mihi quodcunqꝫ amoris eius ini-
tium, is qui prior eā dilexerat, contuliſſet.
Ipſius proinde beneficio nonnunꝙ de ea
cogitans, uideor mihi in ea fateor uelut
duo quædam cōtraria inuenire. Si ipſam
prout in ſe eſt & ex ſe iuxta rei ueritatem
intueor, nihil de ea uerius ſentire poſſum,
ꝙ ad nihilum eſſe redactam. Quid modo
neceſſe eſt ſingulas eius miſerias numera
re, quā ſit onerata peccatis, obfuſa tene-
bris, irretita illecebris, pruriens concupi-
ſcentijs, obnoxia paſſionibus, impleta il-
luſionibus, prona ſemꝑ ad malū, in uitiū
omne procliuis, poſtremo totius confu- *Eſa. 64.*
ſionis & ignominię impleta? Nimirꝝ ſi ip
ſę quoqꝫ iuſtitiæ noſtræ oēs ad lumen ue-
ritatis inſpectæ, uelut pannus menſtrua-
tæ inueniunt̃, iniuſtitiæ deinceps quales
reputabunt̃? Si lumen qđ in nobis eſt te- *Mat. 6.*
nebræ ſunt, ipſę tenebræ quantæ erunt?
Facile ē cuiqꝫ noſtrū ſi ſua melius uniuer-
ſa & ſine diſſimulatione ueſtiget, & iudi-
cet ſine acceptione perſonæ, atteſtari per
oīa apoſtolicæ ueritati, & libere ꝓclama
re: Qui ſe putat aliquid eſſe, cū nihil ſit: ip
ſe ſe ſeducit. Quid ē hō ꝗa magnificas eū *Gal. 6.*
(ait fidelis & deuota confeſſio) aut appo *Iob. 7.*
nis erga eū cor tuū? Quid? Sinè dubio ua-
nitati ſil'is factus eſt hō, ad nihilū redactꝰ
eſt hō, nihil eſt hō. Qūo tn̄ penitus nihil
eſt, quē magnificat deus? Qūo nihil, erga
quē appoſitū eſt cor diuinū? Reſpiremus
fratres, & ſi nihil ſumus in cordibus no-
ſtris, fortè in corde dei pōt aliud latere de
nobis. O pr̄ miſericordiaꝝ, ô pr̄ miſero-
rū, quid apponis erga eos cor tuū? Scio
ſcio: ubi eſt theſaurus tuus, ibi eſt & cor
tuū. Qūo ergo nihil ſumꝰ, ſi theſaurus tuꝰ
ſumus? Oēs gentes quaſi non ſint, ſic ſunt
ante te, & tanꝙ nihilū & inane reputabū
tur. Siquidē ante te, ſed nō ſic intra te. Sic
in iudicio ueritatis tuæ, ſed non ſic in affe-
ctu pietatis tuæ. Nimirꝝ uocas ea quæ nō
ſunt, tanꝙ ea quæ ſunt. Et non ſunt ergo,
quia quæ non ſunt uocas: & ſunt, ꝗa uo-
cas. Licet.n. nō ſint quantū ad ſe, apud te *Rom. 11.*
tn̄ ſunt, utiqꝫ iuxta apoſtolū non ex opi-
bus iuſtitiæ, ſed ex uocante. Sic nimirꝝ ſic
conſolaris in tua pietate, quē in ueritate
tua humiliaſti: ut magnifice dilatet̃ ī tuis,
qui meritò anguſtiat̃ in uiſceribus ſuis. Si- *Pſal. 24.*
quidē uniuerſæ uię tuę miſericordia & ue
ritas, reqrentibus teſtamentū tuū et teſti
monia tua. Teſtamentū utiqꝫ pietatis, &
teſtimōia ueritatis. Lege hō ī corde tuo,
lege ītra teipſum de teipſo teſtimonia ue
ritatis, ēt hac cōmuni luce iudicabis te in-
dignum.

dignum. Lege in corde dei teſtamentum
qđ firmatū eſt in ſanguine mediatoris, et
inuenies ꝙ longè aliud ſpe poſſidere quā
Iob. 7. d. re tenere uideris. Quid eſt, inquit, homò
1. Pet. 5. a. quia magnificas eū? Magnus utiqꝫ: ſed in
Pſal. 39. d. illo. ſiquidē magnificatus eſt ab illo. Aut
qūo non magnus apud illū: cui tā magna
cura eſt de eo? Ipſi.n. cura eſt de nobis, ait
apoſtolus Petrus. Et propheta: Ego autē
mendicus ſum & pauper, dn̄s ſolicitus ē
mei. Planè artificioſa connexio utriuſque
conſiderationis, qua uelut uno momēto
deſcendens pariter & aſcēdens, & ſe pau
perem & mendicū, & deum pro ſe ſolici
tum uidit. Angelicū eſt iſtud aſcēdere &
Ioan. 1. g. deſcendere ſimul. Videbitis, ait, angelos
aſcendentes & deſcendētes ſuper filium
hoīs. Neqꝫ.n. talis aliqua uiciſſitudo ī eo-
rum aſcenſionibus & deſcenſionibus eſt,
ſimul et mittunt̃ ī miniſterium ꝑꝑ eos qui
hæreditatem capiunt ſalutis, & aſſiſtunt
uultui maieſtatis: Deo miſericorditer ꝓui
dente, ut & nobis ſit conſolatio: & eis tri
bulatio nulla. Alioquin qñ æquanimiter
paterent̃ ab illo uultu gloriæ in quē ſemꝑ
proſpicere deſiderant, ꝑꝑ nos uel ad mo-
Mat. 18. b. dicū ſeparari? Deniqꝫ ipſam audi in euan
gelio ueritatē. Angeli eoꝝ, ait (haud du-
bium quin paruuloꝝ) in cœlis ſemper ui-
dēt faciem patris: ſic uidelicet paruuloꝝ
cuſtodiæ deputati, ut nō priuati ullo mo
Apoc. 21. a. do beatitudine ſua. Hinc eſt ꝙ Ioānes ſan
ctus ciuitatē Hieruſalem deſcendentem
uidit, ſtantē nō potuit intueri. Et aduerte
ꝙ deſcendentē dixerit, non cadentē. Ceci
dit.n. quōdam non minima pars ciuitatis
illius, ſed ea quidē minime ſancta, ꝗppe
cui grauiſſimus caſus fuit qđ totius inimi
ca facta eſt ſanctitatis. Verꝝ hāc quidem
ruinam & terribilē caſum Ioannes uidere
non potuit, quia necdū erat: ſed uidit uer
Luc. 10. c. bum qđ in principio erat, uidit principiū
qđ apoſtolis loquebat̃: Videbam ſatanā
tanꝙ fulgur cadētem de cœlo. Itaqꝫ pars
illa quæ cecidit, à deo reparāda eſt, cum
implebit ruinas, & reædificabit muros
Hieruſalem, non tn̄ ex his qui ceciderunt.
Hæc aūt quæ deſcendens apparuit, iam
parata erat, ſicut ſecutus adiunxit: à Deo
paratā. Siquidē ꝙ deſcendunt non cadūt
angeli ſancti, diuina ꝑparatio facit: à quo
nimirꝝ hæc ipſa eis & uoluntas ꝑparata ē
& facultas. Vnde non ſolū adminiſtrato-
rios, ſed & miſſos ī miniſteriū quoqꝫ apo *Heb. 1. d.*
ſtolus teſtat̃. Quidni mittat angelos, pro
ꝗbus & ipſe à pr̄e uoluit mitti? Quidni ꝓ
eis inclinet cœlos, ꝓ ꝗbus ipſe quoqꝫ cœ-
loꝝ rex inclinauit ſe, ita ut digito in terrā
ſcriberet. Dn̄e īclina cœlos tuos. Parꝝ eſt.
Et deſcende. Quid ultra? Vt ꝗbus conde-
ſcendit, faciat ēt coaſcēdere ſibi. Cæterꝝ,
ut iā dixi, angelicus aſcenſus & deſcēſus
caret uiciſſitudine, nos autē mō hac, mo-
do illac uerſari neceſſe ē: ꝙ nec ſupra diu-
tius ſtare liceat, nec expediat infra lōgius
demorari. Aſcēdunt, ait, uſqꝫ ad cœlos, &
deſcēdunt uſqꝫ ad abyſſos, aīa eoꝝ in ma
lis tabeſcebat. Vt ꝗd hoc? Propterea ſanè
aīa eoꝝ ī malis interim plus tabeſcit quā
delectet̃ in bonis, ꝙ hæc ī re, illa uerò tm̄
in ſpe uideant̃ haberi. Quis poterit ſaluus *Mat. 19. d.*
eſſe? dicunt diſcipuli ſaluatoris. Et ille.
Apud hoīes hoc impoſſibile eſt, ſed non
apud deū. Hæc tota fiducia noſtra, hæc
unica conſolatio noſtra, hæc tota ratio
ſpei noſtræ. Sed de poſſibilitate iam cer-
ti, de uolūtate ꝗd agimus? Quis ſcit ſi eſt
dignꝰ amore an odio? Quis nouit ſenſum *Rom. 11. d.*
dn̄i, aut ꝗs conſiliarius eius fuit? Hic iam
planè fidē nobis ſubuenire neceſſe ē, hic
oportet ſuccurrere ueritatē: ut qđ de no-
bis latet ī corde pr̄is, nobis ꝑ ipſius ſpūm
reuelet̃, & ſpūs eius teſtificans ꝑſuadeat
ſpūi nr̄o qđ filij dei ſumus. Perſuadeat au
tē uocando & iuſtificādo gratis ꝑ fidem,
in quibus nimirꝝ uelut medius quidā trā-
ſitus eſt ab æterna prædeſtinatione ad fu
turā ſignificationē. Propterea ſanè gemi-
nā illā conſiderationē, alterā quidē iudi-
cij & ueritatis, alterā uerò non incongruè
uocari credimus fidei & pietatis. Nec mi
rabere in humanis qualitatibus tā diſſimi
lia reperiri, ſi ſolerter aduertas quanta et
ī ipſa eius ſubſtātia cōueniſſe uidet̃ diuer-
ſitas naturaꝝ. Quid.n. ſpū uitæ ſublimiꝰ?
Quid uerò humilius limo terræ? Quā ꝑfe
cto tam diſcohærentiū in hoīe cohæren-
tiam rerum, ipſos quoqꝫ ſapientes ſeculi

huius arbitror non latuiſſe cũ hoīem diffi
nirent, aīal rõnale mortale. Mirabilis ſiq-
dẽ copula rõnis & mortis, mira ſocietas
diſcretionis & corruptionis. Sic nimirum
ſic in moribus, ſic in affectibus, ſic in ſtu-
dijs hoīum non minor, fortè & amplior
cõtrarietas inuenit̃: ut ſi totam prauitatẽ
ſeorſum ītuearis, ac rurſum quicqd boni
uidet̃ ineſſe, conſideres ſigillatim, plenũ
cẽſeas eſſe miraculo qđ tam aduerſa cõ-
uenerint. Inde homo nũc quidẽ Bariona,
Mat. 16. c. nunc uerò ſatana meret̃ audire. Nolite mi
rari hoc. Recolite ex euangelio cui dictũ
ſit (& utrunqꝫ in ueritate: nam utrunqꝫ ab
ipſa ueritate dictũ) prius quidẽ, beatus es
Simon Bariona, nec multo poſt, uade re-
tro ſatana. Vn⁹ ergo utrũqꝫ, etſi nõ utrũqꝫ
ex uno. Illud .n. ex patre, iſtud ex hoīe, ipſe
tñ utrunqꝫ erat. Vnde Bariona? Quia nõ
caro nec ſanguis, ſed pr̃ ei qđ locutus eſt
reuelauit. Vnde ſatanas? Quia ſapuit quę
erãt hoīum non quę dei. Iam ſi utraqꝫ cõ-
ſideratione diligenter inſpexerimus nos
quid ſum⁹, imo in una quã nihil, in altera
quã magnificati, quippe pro quibus ẽt ſo
licitudinẽ gerat tãta maieſtas, & cor ſuũ
appoſuerit erga nos: puto tẽperata uidet̃
gloriatio nr̃a, ſed forſitan magis aucta ẽ,
ſolidata tñ, ut nõ in nobis, ſed in dño glo
riemur, quibus nimirꝝ in hoc ſolo reſpira
re ẽ, ut dicam⁹. Si decreuerit ſaluare nos,
continuo liberabimur. Ex hoc iam in illa
ſuperiori ſpecula uel paululũ īmorantes
quæramus domũ dei, quęramus tẽplum,
quæramus ciuitatẽ, q̃ramus & ſponſam.
Neqꝫ .n. oblitus ſum, ſed cũ metu & reue
rentia dico, nos ſumus. Nos inquã ſum⁹,
ſed in corde dei. Nos ſumus, ſed ipſius di-
gnatione, non dignitate noſtra. Nõ uſur-
pet qđ dei eſt, ut non apponat homo ma
gnificare ſeipſum, alioquin qđ illius erat
faciens deus, exaltantẽ ſe humiliabit. Qꝫ
etſi nos puerili aīoſitate gratis ſaluari uo-
lumus, meritò non ſaluamur. Excludit mi
ſeriæ diſſimulatio miſerationẽ, nec digna
tio locũ habet ubi fuerit præſumptio di-
gnitatis, ꝓuocat uerò cõpaſſionẽ humilis
confeſſio paſſionis. Sanè hæc ſola facit ut
nos ipſe tanq̃ diues paterfamilias alat in
fame, & ſub eo panibus abũdantes īuuẽ
niamur, ꝓinde domus eius, cui nũqꝫ deeſt
alimonia uitæ. Et memento ꝙ domũ ſuã Mat. 21.
domũ orõnis eſſe diffiniat: qa & hoc ꝓ-
phetico ſatis uidet̃ teſtimonio cõuenire:
qui ab ipſo nos in orõnib⁹ utiqꝫ cibãdos Pſal. 79.
pane lachrymarꝝ, & ī lachrymis potum Pſal. 9.
aſſerit accepturos. Cæterꝝ iuxta eundem
ꝓphetã, ſicut ſupra quoqꝫ meminim⁹, do
mũ iſtã decet ſanctitudo, ut uidelicet pœ
nitentiæ lachrymas puritas continentiæ
comitet̃, & quæ iã dom⁹ eſt, fiat ſubinde
ẽt tẽplũ dei. Sancti eſtote, inquit, qa ſan-
ctus ſum dñs Deus ueſter. Et apoſtolus: 1. Cor.
Neſcitis quia corpora ueſtra tẽplũ ſunt
ſpũs ſancti, & ſpũs ſanctus habitet in uo
bis? Siquis tẽplũ dei uiolauerit, diſperdet
eũ deus. Nunquid tñ uel ipſa iam ſancti-
monia ſufficit? Pax quoqꝫ neceſſaria eſt,
apoſtolo teſte qui ait: Pacẽ ſectamini cũ Heb.
oībus, & ſanctimoniam, ſine qua nemo
uidebit deũ. Hæc eſt quæ facit unius mo-
ris habitare fratres in unũ, nouã utiqꝫ regi
noſtro uerò pacifico ędificans ciuitatem,
quæ & ipſa Hieruſalẽ nominet̃, qđ eſt ui-
ſio pacis. Vbi enim ſine fœdere pacis, ſine
obſeruãtia legis, ſine diſciplina & regimi
ne acephala multitudo cõgregata fuerit,
non populus, ſed turba uocat̃: nõ eſt ciui-
tas, ſed confuſio Babylonem exhibet, de
Hieruſalẽ habet nihil. Sed quẽadmodum
fieri poſſe uidebit̃, ut rex tãtus in ſpõſum
trãſeat, ciuitas ꝓmoueat̃ in ſpõſam? Sola
hoc põt, quæ nihil non põt, charitas for-
tis ut mors. Qũo non facilè iſtam leuet, q̃
illũ iam inclinauit? Verꝝ hinc tibi nullate-
nus conſulenda prior illa quam diximus
conſideratio tui, hic q̃ potiſſimũ fidei ma
gnanimitas exercet̃. Deniqꝫ & ipſe ait:
Deſpõſaui te mihi in fide, deſpõſaui te in
iudicio & iuſtitia: eius, nõ tuam intellige.
deſpõſaui te in miſericordia & miſeratio
nibus. Si non fecit ille qđ ſponſus, ſi non
tanq̃ ſponſus amauit, ſi non zelatus eſt
tanq̃ ſponſus, noli acquieſcere ſponſam
te arbitrari. Itaqꝫ fratres mei, ſi ꝑ abundã
tẽ refectionẽ magni patrisfamilias dom⁹
eſſe ꝓbamur, ſi tẽplũ dei ꝑ ſãctificationẽ,
ſi ciuitas ſummi regis per ſocialis uitę cõ-

munionem, ſi ſponſa immortalis ſponſi ꝑ
dilectionem, puto iam nõ eſſe qđ dicere
uerear noſtram eſſe ſolẽnitatem. Nec mi-
remini, ꝙ in terris agitur hæc celebritas.
ſiquidem agitur & in cœlis. Nempè ſi (ut
Luce. 15. b ueritas ait, & non poteſt non eſſe uerꝝ) ſu
per uno peccatore pœnitentiam agente
gaudiũ eſt in cœlis ẽt angelis dei, non eſt
dubium multiplex eſſe ſuper tam multo-
rũ pœnitẽtia peccatorꝝ. Adhuc amplius
uultis audire? Etiam gaudium dñi, fortitu
do noſtra. Collętemur ergo angelis Dei,
cõgaudeamus Deo, & in gratiarꝝ actio-
ne præſens ſolennitas agatur: quia quan-
to nobis domeſtica, tãto amplius debet
eſſe deuota.

Vnde ſupra, *Sermo ſextus.*

D Omeſtica nobis celebritas dedi
catio domus noſtræ, magis autẽ
domeſtica noſtra ipſorꝝ dedica-
tio. Noſtra ſiquidem illa aſperſio, nr̃a illa
benedictio, noſtra conſecratio fuit: quę ꝑ
manus ſanctorꝝ celebrata pontificũ, etiã
hodie anniuerſario reditu uotiuis laudi-
bus ad memoriam reuocat̃. Nunquid de
lapidibus cura eſt deo? Non parietes di-
cunt, ſed hoīes: Ipſi .n. cura eſt de nobis.
Vnus homo erat Iacob, & dormiẽs uidit
deſcendentes angelos & aſcendentes.
Parꝝ eſt hoc, ẽt dñm angelorꝝ adeſſe te-
ſtatus eſt dicẽs: Verè dñs eſt in loco iſto,
Gene. 28. d & ego neſciebam. Mirat̃ .n. gratiam, et di
gnationis magnitudinem expaueſcit. Qꝫ
terribilior eſt iſte locus, q̃ꝫ euidentius cer
tiuſqꝫ dñs eſt in loco iſto: ubi nimirꝝ non
modo duo aut tres, ſed tam multi in ipſi⁹
congregati noīe perſeuerant. Nemo iam
neſciat, nemo ueſtrũ ignoret. Siquidẽ nõ
accepimus ſpũm mundi huius, ſed ſpũm
qui ex deo eſt: ut ſciamus quæ à deo data
ſunt nobis. Terribilis planè loc⁹, & dign⁹
oī reuerentia, quẽ fideles uiri inhabitant,
quẽ angeli ſancti frequentant, quem ſua
quoqꝫ præſentia dñs ipſe dignat̃. Qũo .n.
tãtus patriarcha neſcire potuerat qđ nõ
eſſet locus ubi non eſſet Deus? Sed fortè
aliud eſſe miratus eſt ubi ait: Verè dñs eſt
in loco iſto. Ibi uerè eſt, & uerè dñs ẽ, ubi
in eius noīe angeli ſimul & hoīes congre-
gantur. Licet .n. in omni loco ſit qui nullo
clauditur loco, ſignanter tñ dicimus: Pr̃
noſter qui es in cœlis: ꝙ aliter illic & ꝓ-
prio quodam modo præſentem ſe exhi-
beat, non quidem ipſe diuerſus, ſed diuer
ſa diſtinguens. Eſt ergo in omni loco oīa
uniuerſaliter continens, oīaqꝫ diſponens,
ſed longè tñ aliter atqꝫ aliter. Apud hoīes
malos eſt p̃ſtans atqꝫ diſſimulans, apud
electos hoīes operans & ſeruans, apud
ſuperos paſcens & cubans, apud inferos
arguens & damnans. Facit ſolem ſuum
oriri etiam ſuper malos, ſed ubi malorũ
interim diſſimulatio eſt, quodammodo
ueritas non eſt. Itaqꝫ ſi dicere licet, apud
impios eſt in diſſimulatione, apud iuſtos
ī ueritate, apud angelos ī felicitate, apud
inferos ī feritate ſua. Durum uobis ſonat
ꝙ feritate dixi? ego uerò et iram uereor et
furorem. Domine ne in furore tuo arguas
me &c. Verè, inquit, dominus eſt in loco
iſto. Vbi .n. pluit ſuper iuſtos & iniuſtos,
pater eſt, pater miſericordiarꝝ, expectãs
homines ad pœnitentiam. Vbi damnat Heb. 10. f.
obſtinatos, iudex eſt, & horrendum inci-
dere in man⁹ dei uiuentis. Vbi cubat, ſpõ
ſus eſt: & beata aīa quam introduxerit in
cubiculum ſuum Cæterum in loco iſto
uerè dñs eſt, ſi tñ ſeruiamus ei in ſpiritu et
ueritate. Non .n. uerè dominus erat apud
eos quibus dicebat. Quid uocatis me do Luc. 6. g.
mine domine, & non facitis quæ dico?
Teſtantur ſacræ literæ in paradiſo olim
poſitũ primum Adam ut operaretur, &
cuſtodiret illum. Sic ſecundus Adam in
eccleſia ſanctorum, in congregratione
ſuorum, in horto deliciarum (ſiquidem
deliciæ ſuæ eſſe cum filijs hoīum) ita in-
quam, & ipſe dominus eſt in loco iſto ut
operetur atque cuſtodiat. Alioquin ſicut
niſi quia dominus ædificauerit domum, Pſal. 126. a
in uanum laborauerunt, qui ædificant
eam: ſic nihilominus niſi ipſe cuſtodie-
rit ciuitatem, fruſtra uigilat qui cuſtodit
eam. Porrò angelos aſcendentes & de-
ſcendentes eſſe in loco iſto, patriarchalis
ipſa uiſio manifeſtat. Aſcendentes ut ui-
deant faciem patris, deſcendentes ut ꝓ-
uideãt nobis. Quid ergo nos qũo hic eſ-

ſe debemus, in quanta reuerentia ſtare in loco iſto, ubi Deus eſt operans, & ſeruās aſcendentes & deſcendentes? Nimirum pœnitentes & expectantes eſſe nos conuenit. Hoc eſt.n. obliuiſci quæ retro ſunt, ignorare, reprobare, recogitare annos illos ī amaritudine aīæ noſtræ, ac deinceps cogitatione ſimul & auiditate extendere nos in anteriora. Ad hoc uenimus, in hoc poſiti ſumus. Hæc ſunt quæ exigūtur à nobis, præteritorꝶ pœnitudo peccatorꝶ, & futurorꝶ expectatio præmiorum.

Præfatio in explanationem pſalmi, Qui habitat.

COnſidero labores ueſtros frēs, nō ſine magno miſerationis affectu. Quæro conſolationem quā exhibere poſſim, & corporalis occurrit: ſed ea non prodeſt quicꝙ, magis & obeſſe plurimum poteſt. Siquidem modica ſementis detractio, non modicū meſſis eſt detrimentum, etſi pœnitentia ueſtra minuatur miſeratione creduli, paulatim gēmis corona ueſtra priuatur. Quid tñ agi-
4.Reg.4. mus? Vbi prophetæ farinula? Siquidem mors ī olla eſt, & mortificamini tota die in ieiunijs multis, in laboribus frequēter, in uigilijs ſupra modū, præter ea quæ intrinſecus ſunt, contritio cordium, & multitudo tentationū. Mortificamini, ſed ꝓꝓ eum qui mortu⁹ eſt pro uobis. Q, ſi abūdat tribulatio ueſtra ꝓ eo, abundauit cōſolatio ueſtra per eum, ut ī eo delectetur aīa, q̄ in his renuit conſolari. Apud ipſum nanꝙ ipſa quoꝙ tribulatio magna q̄dā conſolatio poterit inueniri. Nōne.n. certū eſt ſupra uires humanas, ultra naturam, contra conſuetudinē eſſe quæ ſuſtinetis? Alius igitur portat iſta, ille ſine dubio q
Heb.1.a. ſecundum apoſtolum portat oīa uerbo uirtutis ſuæ. Nōne ex hoc iam ſuo ipſius gladio inimicus perimitur, et magnitudo tribulationis de qua tentare ſolebat, ipſa magis tentationes exuperat tanꝙ certiſſimum diuinæ præſentiæ argumentum? Quid.n. timēdum nobis, ſi adeſt qui portat oīa? Dñs protector uitæ meæ, à quo
Pſal.26.a. trepidabo? Nam & ſi ambulauero in medio umbræ mortis, non timebo mala, qm̄ tu mecum es. Quid eſt, qđ totam molem terræ ſuſtinet? Et uniuerſus orbis cui innititur? Nam ſi eſt aliquid qđ ſuſtineat cætera, ipſum à quo ſuſtinetur? Non inueniē niſi uirtutis uerbum oīa portās. Verbo.n. Pſal.
dñi cœli firmati ſunt, & ſpiritu oris ei⁹ oīs uirtus eorū. Propterea ut ſit uobis in uerbo dñi conſolatio, maximè his diebus q̄bus (ſicut oīno dignum eſt) aliquatenus maior eſt labor ueſter, non erit inutile tractare uobiſcum aliquid de ſcripturis ſanctis, qđ etiā aliqui ueſtrum rogauerunt. Vnde nobis eligēdus eſt pſalmus ipſe de quo tentationis occaſionem inimicus aſſumpſit, ut inde confringantur arma maligni, unde ſibi uſurpare præſumpſit. Propterea nolo uos ignorare fratres, qm̄ manifeſtè imitatores ſunt inimici, quicunꝙ de ſcripturis ſanctis aliquid non ſanctè uſurpant, & detinent ueritatem dei in mēdacio, ſicut ſolent q̄nꝙ nonnulli. Cauete hoc dilectiſſimi: quia prorſus diabolicū eſt, & de parte eius ſe eſſe probant qui id faciunt in ſuam ipſorum perniciem, ſalutaria ſcripta peruertere molientes. Sed non modo plus immoror, ſufficit credo breuiter tetigiſſe. Iam de ipſo quem elegimus pſalmo aliqua præſtante domino differere & explanare tentemus.

In explanationem primi uerſus pſalmi. Qui habitat, Sermo primus.

QVi habitat in adiutorio altiſſimi, in protectione Dei cœli commorabit̄. Pſal.91
Quis ſit diuini inhabitator adiutorij, per nō inhabitantes illud melius poteſt agnoſci. Tria ſiquidem eorum reperies genera. Vnum non ſperantium, aliud deſperantium, tertium fruſtra ſperantium. Neꝙ.n. inhabitat in adiutorio dei qui non poſuit deum adiutorē ſuum, ſed confidit in uirtute ſua, & in multitudine diuitiarum ſuarum. Surdus nanꝙ ad prophetæ uocem dicentis: Quærite dñm dum inueniri poteſt, inuocate eum dum propè eſt, & ſola tempo- Eſa.
ralia quærens, æmulat̄ in malignantibus, pacem peccatorum uidens, & elongatur

ab auiutorio altiſſimi, qđ ſibi ad hæc neceſſarium eſſe non reputat. Sed quid nobis de his quæ foris ſūt iudicare? Timeo fratres, ne fortè ēt ſit in nobis qui non habitet in adiutorio altiſſimi, ſed cōfidat in uirtute ſua, & in multitudine diuitiarum ſuarꝶ. Fortè.n. feruorem habet aliquis, potens in uigilijs, in ieiunijs, in labore, & cæteris hmōi, aut ēt multorꝶ (ut ſibi uidet̄) diuitias meritorꝶ longo tꝑe acquiſiuit, et in his cōfidēs remiſſior eſt in timore Dei, facilè iam ad ocioſitates & curioſitates pernicioſa quadam ſecuritate declinat, murmurat, detrahit, dījudicatꝙ. Qui ꝑfecto ſi habitaret in adiutorio dei, attenderet utiꝙ ſibi, & timeret offendere quem ſibi cognoſceret adhuc tam neceſſarium eſſe. Tāto ſiquidem amplius timere deū, & magis ſolicitus eſſe debuerat, quanto maiora eius munera iam percepit. Neꝙ enim quæ habemus ab eo, ſeruare aut tenere poſſumus ſine eo. Nunc uerò (qđ nō ſine dolore loquimur aut uidemus) ſunt aliqui qui in cōuerſionis initio ſatis timorati & ſoliciti ſunt, donec initiū aliqđ cō-
Eccl'i.24.c uerſiōis acceperint, & cum multo magis deſiderare debuerant, iuxta illud, Qui edunt me, adhuc eſurient: incipiūt ſic agere ac ſi dicant: Vt quid ei ſeruiamus ultra, q̄ñ iam habemus qđ daturus eſt? O ſi ſcires quàm parꝶ eſt qđ habes, et hoc ipſum quàm cito perdes ſi non ſeruauerit ille q dedit. Hęc.n. duo ſunt quę ualde ſolicitos & ſubiectos deo nos reddere pñt: ut non ſimus de his qui ꝑꝑea nō habitāt in adiutorio altiſſimi, quia nō reputant illud ſibi neceſſarium eſſe, et hi ſunt qui non ſperāt in dño. Sunt aūt & alij qui & deſperant, hi.ſ. qui conſiderantes imbecillitatem ꝓpriam, deficiunt & obruuntur à puſillanimitate ſpūs, habitātes in carne ſua, & circa infirmitatem propriam ſemper intēti, ut oīa quæ patiuntur, curſim enumerate parati ſint. Vbi.n. intenderis ingenium, ualet. In adiutorio aūt dei non habitāt, neꝙ nouerunt illud, qđ nec aſſurgere ualeant ut aliq̄n cogitent illud. Sunt aūt alij q ſperāt quidem in dño, ſed fruſtra: quia ſic de miſericordia eius ſibijpſis blandiunt̄, ut à peccatis ſuis non emendent̄. uana eſt omnino ſpes iſta, & hęc confundit, eo ꝙ charitas deſit. Cōtra hos propheta: Maledictus, inquit, qui peccat in ſpe. Et alius: Be Pſal.146.b
neplacitum eſt dño ſuper timentes eum, & in eis qui ſperāt ſuꝑ miſericordia eius. Dicturus qui ſperant, ſignanter præmiſit, ſuper timētes eum. Fruſtra ſiquidem ſperat qui contemptu ſuo gratiam à ſe repellit, et ſpem ſuam prorſus euacuat. Nullus ergo horꝶ trium habitat ī adiutorio altiſſimi. Primus.n. habitat in meritis ſuis, ſecundus in pœnis, tertius iu uitijs. Immunda habitatio tertij, anxia ſecūdi, ſtulta & periculoſa primi. Quid.n. ſtultus q̄ꝙ habitare ī domo uix adhuc inchoata? Cōſummaſſe te putas? At cum conſummauerit homo, tūc incipit. Deniꝙ runioſa eſt omnino hæc habitatio, & quæ ſuſtētari magis opus habeat & fulciri quā inhabitari. Nōne uita præſens fragilis eſt et incerta? Simile eſſe neceſſe eſt quicquid fundatur in ipſa. Quis.n. ſuper fragile fundamentū, ſtabile credat ędificium? Periculoſa habitatio eorꝶ qui in meritis ſuis ſperant. periculoſa, quia ruinoſa. Eorꝶ uerò qui conſideratione propriæ infirmitatis deſperatione deijciuntur, habitatio eſt anxia, & eos in tormentis diximus habitare. Quādiu.n. et pœnas ſuſtinent in quibus nocte & die conteruntur, et eis quoꝙ quas nōdum ſentiunt amplius cruciantur, ut non ſufficiat diei malitia ſua, ſed opprimuntur his quoꝙ quæ fortaſſe nunꝙ experient̄: quæ tormenta, quis infernus intolerabilior poteſt excogitari, præſertim quia & tanto labore premuntur, & cœleſtis panis nō ſuſtentantur edulio? Hi ſunt qui in adiutorio altiſſimi nō habitant: quia deſperant. Priores aūt idcircò non quærūt: quia nequaꝙ ſibi illud neceſſariū ſentiūt. Extremi uerò ꝑꝑea lōgè ſunt: quia eo modo quærūt auxilium dei quo obtinere nō poſſunt. Soli.n. in adiutorio altiſſimi habitant qui id ſolum obtinere deſiderant, id ſolum amittere trepidant: ſedula circa illud & ſolicita cogitatione uerſantes, quę eſt utiꝙ pietas, cultus Dei. Beatus planè qui ſic habitat in adiutorio altiſſimi: quia

in protectione Dei cœli commorabitur. Quid ei nocere poterit eoꝝ quæ ſub cœlo ſunt, quem deus cœli protegere & cõſeruare uoluerit? Porrò ſub cœlo ſunt q̃cũq; nocere poſſunt, ſub cœlo ſunt aereæ poteſtates, ſub cœlo preſens ſeculum nequã, & caro aduerſus ſpũm cuncupiſcẽs. Optimè igitur dictum eſt, In protectione dei cœli commorabitur: ut nihil eoꝝ quę ſub cœlo ſunt timere poſſit quiſquis ꝓtectionem eius habere meruerit: ſiue ita dictum ſit ut aduerſum ſequentẽ oratio depẽdeat: qui habitat in adiutorio altiſſimi, in protectiõe dei cœli cõmorabitur: dicet dño, ſuſceptor meus es tu, & ſit qđ dicit̃, in protectione dei cœli cõmorabitur, expoſitio pręcedentis partis, qui habitat in adiutorio altiſſimi: aut magis addere uideat̃ ut nõ ſolũ adiutorium ad operandũ bonum, ſed protectionem quoq; ad liberandũ à malo doceat eſſe quærẽdam. At uerò diligenter attende qđ, in ꝓtectione, dicit: non, in præſentia. Angelus in pręſentia ei⁹ exultat, ego utinam poſſim in eius protectione morari. Ille beatus in præſentia, ego utinam in protectione ſim ſecur⁹. Dei cœli, inquit. Licet.n. ubiq; eſſe nõ dubitet̃, ſic tñ in cœlo eſt, ut ad eius cõparationem nec eſſe uideat̃ in terris. Propter qđ & orantes dicimus. Pr̃ noſter qui es ĩ cœlis. Sicut.n. aĩa cũ in toto quoq; ſit corpore, excellentius tñ & ſingularius eſt in capite, in quo ſunt oẽs ſenſus, (nam in cæteris oĩbus membris uix unum exercet ſolum. ſ. tactum) unde quãtum ad eum modum quo in capite eſt, cætera membra uidetur quodãmodo non tam inhabitare quàm regere) ita ſi præſentiam illius cogitemus qua beati angeli perfruuntur, uideri poſſumus uix aliquem dei protectionẽ et nomen habere. Felix tñ aĩa quę uel hãc protectionem meret̃. Dicet.n. dño, ſuſceptor meus es tu. Verum id quidẽ ſermoni alteri reſeruemus.

Adhuc de primo uerſu, Sermo ſecundus unde ſupra.

Q Vi habitat in adiutorio altiſſimi, ait propheta, dicet domino, ſuſceptor me⁹ es tu, & refugium meũ deus meus, ſperabo in eum. Dicet in gratiaꝝ actione, Confitemini dño miſericordiæ eius, ſuper duplici adiutorio eius. Oĩs enim qui adhuc in adiutorio habitat, non in regno, & frequenter opus habet fugere, & interdum cadit. Fugere inquam dũ in hoc corpore ſumus à facie tentationis perſequentis oportet. Quòd ſi minus celeriter fugimus: aliqñ (ut aſſolet) impellimur & euertimur, ſed dñs ſuſcepit nos. Ipſe itaq; refugium eſt, ut uenientem cũ ſtercoribus boum pigroꝝ lapidatorem impigri fugiamus, & euadere poſſimus fœdam nimis lapidationem. Ipſe quoq; ſuſceptor eſt, ut ẽt cum ceciderimus nõ collidamur, qm̃ ſupponit manum ſuam. Cũ ergo tentationis impetum ſentimus in cogitatione, ſtatim fugiamus ad ipſum, & humiliter poſtulemus auxilium. Quòd ſi fortè præoccupauerit nos (ut aliqñ) cum tardius q̃ oporteat ad eum confugimus, ſoliciti ſimus ut ſuſcipiat nos manus dñi. Hoĩes.n. aliqñ cadere neceſſe eſt dum in hoc ſeculo detinentur: ſed alij colliduntur, alij non, quia deus ſupponit manum ſuã. Sed quõ eos diſcernere poterimus, ut ſegregem⁹ iuxta dñi exemplum agnos ab hœdis, iuſtos ab iniuſtis? Nam & iuſtus ſepties in die cadit. Veꝝ hoc intereſt iter eoꝝ caſus, ꝙ iuſtus ſuſcipit̃ à dño, ideoq; reſurgit fortior. Iniuſtus aũt cum ceciderit non adijciet ultra ut reſurgat, imo uerò aut in pudorem noxium, aut in impudentiam cadit. Aut.n. excuſat qđ fecit, & hic eſt pudor adducens peccatum: aut fit ei frons meretricis, & iam nec deum timet, nec hoĩem reueretur, ſed prædicat peccatum ſuum ſicut Sodoma. Iuſtus uerò ſup manum dñi cadit, & miro quodam modo ẽt ipſum ei peccatum in iuſtitiã cooperatur: Scimus.n. qm̃ diligentibus Deum, oĩa ceoperantur in bonum. Nõne cooperatur nobis ille caſus in bonum, unde & humiliores efficimur & cautiores? Nõne dñs cadẽtem illum ſuſcipit, qui ab humilitate ſuſcipitur? Impulſus euerſus ſum ut caderem (ait propheta) ſed nihil profecit qui impulit me, qm̃ dñs ſuſcepit me. Sic ergo dicet fidelis aĩa dño, ſuſceptor me⁹

Prou. 24. — Rom. 8. — Pſal. 117.

es tu. Poſſunt omnia dicere, creator me⁹ es tu, poſſunt & animalia dicere, paſtor meus es tu. poſſunt omnes homines dicere, redẽptor meus es tu. At uerò ſuſceptor meus es tu, is tãtum dicere poteſt qui habitat in adiutorio altiſſimi. Vnde & addidit: Et deus meus. Cur non deus noſter? Quia in creatione, in redemptione, cæteriſq; cõmunibus beneficijs eſt de⁹ oĩum: ſed in tentationibus ſuis tanq̃ proprium eum habent ſinguli electoꝝ. Sic.n. paratus eſt ſuſcipere cadentem, & eripere fugiẽtem, ut uideri poſſit relictis oĩbus alijs ei ſoli operam dare: propterea expedit oĩ aĩæ deum ſemper attendere tanq̃ ꝓpriũ non modo adiutorem, ſed ẽt inſpectorẽ. Quõ.n. negligens poterit fieri, qui intuentem ſe deũ nunq̃ deſinit intueri? Aut quõ non quaſi proprium illum habere uidet̃ q ſic eum ſuper ſe uidet intentum, ut omnia interiora eius & exteriora omni hora cõſiderare non ceſſet: oẽſq; non ſolũ actus, ſed ẽt ipſos ſubtiliſſimos aĩæ motus perſcrutetur atq; dijudicet? Hic igitur nõ immeritò dicere poteſt, deus meus ſperabo in eum. Et attende ꝙ non dixerit, ſperaui, aut ſpero; ſed ſperabo. Hoc, inquit, eſt uotum meum, hoc propoſitũ meum, hęc intentio cordis mei. Repoſita eſt hæc ſpes mea in ſinu meo, & in hac perſeuerabo. Sperabo in eum. Nec deſperabo, nec fruſtra ſperabo, quia maledictus qui peccat in ſpe: & nihilominus qui peccat in deſperatione, ſed nec eſſe uolo de his qui non ſperant in dño. Sperabo, inquit, in eum. Sed iam dic uobis quo fructu, qua mercede, quo lucro? Qm̃ ipſe liberabit me de laqueo uenantiũ, & à uerbo aſpero. Sanè laqueum hunc, & hoc uerbum, in diem alterum & ſermonem ſi placet alterum differamus.

Textus. — Textus. — Textus.

De tertio uerſu. Sermo tertius, unde ſupra.

D Eus meus ſperabo in eum: qm̃ ipſe liberauit me de laqueo uenantiũ, & à uerbo aſpero. Ego utiq; fratres, in hoc uerbo magna me ipſi⁹ pietate compungor, & ualde miſereor aĩæ meæ. Ipſe liberauit me de laq̃ueo uenantium. Ergo ne beſtiæ ſumus nos? Beſtiæ prorſus. Homo cum in honore eſſet, non intellexit, comparatus eſt iumentis inſipientibns. Beſtię profecto ſunt homines, oues errantes non habentes paſtorem. Quid ſuperbis ô homo? quid te ſciolum iactas? Vide quia beſtia factus es, cui uenandæ laquei præparantur. Sed qui ſunt uenatores iſti? Venatores utiq; peſſimi & nequiſſimi, callidiſſimi et crudeliſſimi. Venatores qui cornu non ſonant ut non audiantur, ſed ſagittant in occultis immaculatum. Ipſi rectores ſunt tenebrarũ harum, aſtutiſſimi uerſutia & malitia diabolicæ fraudis, ita ut ſicut eſt ante uenatorem beſtia, ſic ad eorũ comparationẽ ſit qlibet aſtutiſſimus hoĩum, præter eos dũtaxat qui cum apoſtolo non ignorant cogitationes eoꝝ, quibus in Dei ſapiẽtia datũ eſt fraudes dep̃hendere malignoꝝ. Obſecro uos nouellæ plantationes Dei, uos qui nondum exercitatos habetis ſenſus ad diſcretionem boni & mali, nolite ſequi cordis ueſtri iudicium, nolite abundare in ſenſu ueſtro: ne uos tãq̃ rudes adhuc uerſutus ille uenator decipiat. Nã ſylueſtribus illis & oĩno beſtialibus beſtijs (ſeculares hoĩes loquor) aptos ſatis expãdit laqueos, utpotè quos facilè capiẽdos eſſe non dubitat. Vobis aũt qui tanq̃ prudentiores cerui ſerpentes necatis, & deſideratis ad fontem uiuum, ſubtiliores occultat laqueos, & callidiora fraudis ſuæ argumenta conquirit. Vnde obſecro uos humiliamini ſub potenti manu dei paſtoris ueſtri, & acquieſcite eorum conſilijs qui melius norunt uenatoris illius uerſutias, edocti diuturno longi tẽporis exercitio, & crebris experimentis tam in ſe quã in multis. Sed ecce quia iam uenatores et beſtias nouim⁹, quiſnam ſit laqueus iſte, quærendum eſt. Nolo ego adinuenire ex me, nec dubium aliquod tradere uobis. Ooſtẽdat nobis apl'us laq̃um iſtũ. ipſe.n. uenatoꝝ illoꝝ non ignorat cogitatiões. Dic nobis inquã beate Paule, qs ſit laq̃us iſte diaboli, à quo ſe liberatam fidelis aĩa cõgratulat̃? Qui uolũt, inqt, diuites fieri ĩ hoc ſeculo, incidũt in tentationes, & ĩ la

Pſal. 48. — 1. Ti. 6. b.

quẽ diaboli. Ergó ne laqueus diaboli diuitiæ ſunt huius ſeculi? Heu q̃ paucos inuenimus qui ab hoc laqueo liberati exultent, q̃ multos qui dolent ꝙ paꝝ ſibi uident irretiti, & adhuc quantũ pñt ipſi ſe inuoluere & intricare laborant. Vos qui reliquiſtis oĩa, & ſecuti eſtis nõ habentẽ ubi caput ſuũ reclinaret filiũ hoĩs, exultate & dicite: qm̃ ipſe liberauit me de laq̃o uenantiũ. Cõfitemini illi toto corde, tota aĩa, tota uirtute, & ex ipſis medullis cordis gratias ei agitte, dicentes: qm̃ ipſe liberauit me de laqueo uenantiũ. Et ut noueritis quã magnũ ſit beneficium hoc, & ſciatis quę à deo donata ſunt uobis, audite qđ ſequit̃: Et à uerbo aſpero. O homo, uel magis beſtia: laqueũ nõ timebas? Time uel malleum. A uerbo, inquit, aſpero. Qđ eſt hoc uerbum, niſi illud inſatiabilis gehennæ, Affer, affer, percute, dilacera, cito interfice, uelociter ſpolia, detrahe? Quid eſt uerbũ aſpeꝝ, niſi, Tollat̃ ĩpius ne uideat gloriã dei? Q̃uo exultant uenatores capta beſtia, & clamãt tolle tolle, infige uerubus, infer prunis, & male bullientibus impone lebetibus? Verbũ aſperũ fuit qđ protulit domus exaſperans populus Iudæoꝝ. Tolle tolle: crucifige eũ. Quã horribile uerbũ, quã aſpeꝝ, quã cru-
Ioan. 19. c. dele? Vere dentes eoꝝ arma & ſagittæ, et lingua eoꝝ gladius acutus. Hoc uerbũ aſpeꝝ tu ſuſtinuiſti dñe. Cur, niſi ut nos liberares à uerbo aſpero? Sit iam pietatis tuæ, ut non ſuſtineamus nos, qđ tu dignatus es ſuſtinere pro nobis. Rñdent hoĩes ſeculares cũ eis ſuademus agere pœniten-
Ioan. 6, f. tiã, & dicunt: Durus eſt hic ſermo. Nẽpè hoc eſt qđ in euangelio legimus. Loquebat̃ de pœnitentia ipſa dñs, ſed in figura, tanq̃ his quibus non erat datũ noſſe myſteriũ regni dei. Cũ audirent dicẽtẽ, Niſi manducaueritis carnẽ filij hoĩs, & biberitis eius ſanguinẽ, dixerunt: Durus eſt hic ſermo, & abierunt retrorſum. Quid aũt ẽ manducare eius carnẽ, & bibere ſanguinẽ niſi cõicare paſſionibus eius, & eã cõuerſationẽ imitari quã geſſit in carne? Vñ et hoc deſignat illibatũ illud altaris ſacramentũ ubi dñicum corpus accipimus; ut ſicut uidet̃ illa panis forma in nos intrare, ſic nouerimus per eã quã in terris habuit cõuerſationẽ ipſum intrare in nos, ad habitãdũ per fidẽ in cordibus noſtris. Cum enim iuſtitia ingreditur, ille ingredit̃ qui factus eſt nobis à deo patre iuſtitia. Sed *2. Cor. 4.* & qui manet in charitate, in deo manet, & Deus in eo. Sed tñ adhuc multi nobis dicũt: Durus eſt hic ſermo. Ergó ne durũ eſt momentaneũ hoc et leue tribulatiõis, qđ ſupra modũ in ſublimitate æternum pondus gloriæ operat̃ in nobis? Durũ eſt breuiſſimo & leuiſſimo labore cruciatus illos & tormenta redimere, q̃ nullus terminus finiat, nullꝰ aĩus ſufficiat cogitare? Durũ uobis uidet̃ cũ dicit̃: Agite pœnitẽtiã? Erratis, ſed audituri eſtis aliq̃n uerbũ aſperũ, ſermonẽ durũ, auditionẽ malam: *Matt. 25.* Ite maledicti in ignẽ æternũ. Ita dico uobis hoc timete, hoc durũ reputate, & inuenietis, quia iugũ dñi ſuaue eſt, & onus eius leue. Si in ſeipſo ſuaue illud credere necdũ poteſtis, uel hoc nõ ignoratis qm̃ huius cõparatiõe ſuauiſſimũ eſt. Vos aũt fratres mei, uos pennati, ante quorũ oculos fruſtra iacit̃ rete, uos q diuitias huius ſeculi penitus reliq̃ſtis, qđ timeatis à uerbo aſpero, qm̃ iã liberati eſtis à laqueo? Felix tu Idithũ, ꝓ quo pſalmi q̃dã inſcripti ſunt, q tranſiliſti laqueũ, ut oĩno longè fieres à uerbo aſpero. Quibus. n. dicet̃: Ite maledicti in ignẽ æternũ. Eſuriui. n. & nõ *Ibidem* dediſtis mihi mãducare. quibus inquam dicetur: niſi his qui ſubſtãtiam huius mũdi habuere? Nunquid non ualde exhilarãtur ad uerbum hoc corda ueſtra, & ſpirituali iucunditate replent̃? Nunquid non pretioſiorẽ ducitis paupertatẽ ueſtrã theſauris ſeculi? Siquidẽ ipſa eſt quæ liberat uos à uerbo aſpero. Q̃uo nanque à nobis exigat deus, qđ pro ipſius amore relictũ eſt? Et tñ ẽt hoc facitis, & de labore mannuũ ueſtrarũ Chriſtus alitur & ueſtit̃, ut nihil deſit. Agite ergo gratias, exultate & dicite: qm̃ ipſe liberauit me de laqueo uenantium, & à uerbo aſpero. Exultate inquã, ſed adhuc interim cum tremore. Lætos uos eſſe uolo, ſed nondũ ſecuros. Gaudẽtes ĩ ſpũ ſancto, ſed tñ pauẽtes adhuc, & cauẽtes à recidiuo. Quid. n. uobis ultra pauendũ eſt? Vnũ utiq̃; idq̃ grauiſſimũ, peccatũ Iudæ, peccatũ apoſtaſiæ. Bene. n. factũ eſt ut pẽnas acciperetis ſicut colũbæ, & uolaretis ad requieſcẽdũ. Nã in terra non erat requies, ſed labor & dolor, & afflictio ſpũs. Quid ergo timendũ eſt ſic uolanti, niſi ne fortè cadauer uel ſimile aliquid in terra uideat cuius deſiderio tractus uideat̃ à uenatoribus illis peſſimis, & pręparatis laqueis capiat̃, et ſint nouiſſima hoĩs illiꝰ peiora prioribꝰ? Hoc inquã oĩno timẽdũ eſt, ne quis aut corde ſolo, aut ẽt corpore ad uomitũ reuertat̃. Legimus. n. de filijs Iſrael quia corde redierunt in Aegyptũ. Nã corpore reuerti, clauſum poſt eoꝝ talos rubrũ mare ꝓhibebat. Hoc eſt qđ uehemẽter ſingulis q̃buſq̃ timẽdũ eſt, neq̃n fortè eatenus deũ offendant, ut manifeſte abijciant̃ & euomant̃ ab eo: aut ſi pudor neget apoſtaſiã corpis, tepor ipſe paulatim ingerat apoſtaſiã cordis: ut uidelicet ĩ habitu religionis cor ſeculare gerant, & quicquid ſecularis cõſolationis inuenire potuerint, am-
1. Cor. 9. d. plectant̃. Neq̃. n. ſumus nos apoſtolo ſanctiores, qui tñ uerebat̃ ne fortè cũ alijs p̃dicaſſet, ipſe reprobus efficeretur. Sed id tandiu timendũ eſt, donec laqueus cõtritus ſit, donec corpꝰ iſtud aĩa depoſuerit.
Thre. 3. f. Nã & ipſum corpus laqueus quidã eſt, unde & oculus legit̃ aĩam deprædari. Minime ergo decet eſſe ſecuꝝ hoĩem, q ſecũ portat laqueũ ſuum, imò uerò bonum eſt magis habitare in adiutorio altiſſimi, ut per eum poſſit laqueus euitari.

De quarto uerſu, *Sermo quartus, unde ſupra.*

Textus. SCapulis ſuis obũbrabit tibi. Cõfitenti humiliter, & deuote grãs referenti, non ĩmeritò ampliora beneficia promittunt̃. Nã qui fidelis inuenit̃ in modico, iure conſtituet̃ ſup multa: ſicut econtrario accipiẽdis indignus eſt, q fuerit de acceptis ĩgratus. Itaq̃ deuotę illi gratiaꝝ actioni reſpondet ſpũs, nõ id ſolũ, inquiens, faciet, ſed & ſcapulis ſuis obũbrabit tibi. Credo in his ſcapulis geminã dei promiſſionẽ intelligendam, uitę ſcilicet eius quæ nunc eſt, pariter & futuræ. Si. n. ſolum promitteret regnum, & in itinere deeſſet uiaticum, oĩno conquererentur hoĩes & reſponderent: Magnum quidẽ eſt qđ promittitur, ſed perueniendi illuc nulla facultas dat̃. Propterea qui *Mat. 19. d.* poſt hoc ſeculũ uitam promiſit ęternam, ipſe dandũ ẽt in hoc ſeculo centuplũ ꝓuidentiſſima pietate pręmiſit. Quid iã excuſationis habes ô homo? Profecto obſtructũ eſt os loquentium iniqua. Quid plus afferet ad tentandũ, niſi quia lõga futura eſt uia tua? Et ſi grãdis tibi reſtat uia, cur hoc timeas, cui fortis cibus datur, ne deficere poſſis in uia? Heliæ utiq̃ cibus allatꝰ *3. Re. 19. b.* eſt ab angelo, quo nullus in humana cõſuetudine uilior inuenit̃. ſ. panis & aquæ: tanta tñ fortitudo collata eſt, ut quadraginta diebus ambulans nõ fatigaret̃ nec eſuriret. Vis tibi hunc cibũ ab angelis miniſtrari? Miꝝ ualde, ſi non uis. Quòd ſi cibum hunc deſideras, & angelica miniſteria non ſuperba, ſed humili magis ambitione req̃ris, audi q̃uo ſcriptũ ſit de dño, quia tentante diabolo, & ſuadente ut de lapidibus faceret panem, reſtitit et dixit: Nõ in ſolo pane uiuit homo, ſed in omni *Deũ. 8. a.* uerbo qđ procedit de ore dei, deinde tentationibus ſuperatis, & tẽtatore fugato, acceſſerunt angeli, & miniſtrabant ei. Et tu ergo ſi uis habere miniſteriũ angelorũ, fuge conſolationes ſeculi, & tentationibus reſiſte diaboli. Renuat cõſolari aĩa tua in alijs, ſi uis ĩ dei memoria delectari. Cum eſuris, currere ſuadet ad panẽ: at tu potius audi dicentẽ: Non in ſolo pane uiuit homo. Cur. n. tanta uarietate diſtrahe- *Matt. 4. a.* ris, ut modo cibũ, modo potũ, modo ueſtẽ aut lectũ, niſi pro ſola corporis neceſſaria ſuſtentatione requiras, qui in uno. i. in uerbo dei potes hæc oĩa inuenire? Mãna. n. eſt, oẽm ſaporem habens, & odoris delectationem: & requies eſt uera & ſyncera, ſuauis et ſalubris, iucunda et ſancta. Hæc promiſſio eſt uitæ præſentis. Nam promiſſionem futuræ quis explicet? Si expectatio iuſtorum lætitia, & tanta lætitia, ut omne quod deſideratur ĩ ſeculo, non ualeat ei compararari: ipſum quod expectatur quid erit? Oculus nõ uidit deus *Eſa. 84. a.*

abſque te, quæ præparaſti diligentibus
te. Sub his itaque ſcapulis quatuor no-
bis beneficia conferunt. Sub his.n.abſcõ-
dimur, ſub his in occurſu accipitrũ & mil
uorꝝ protegimur, quę ſunt aereę poteſta-
tes: ſub his umbraculũ ſalubre refrigerat
nos, & repellit nimiũ ſolis feruorem. ſub
his quoq; alimur & fouemur. Ait.n. pro-
Pſal. 26.b. pheta in alio pſalmo. Q̃m abſcondit me ĩ
tabernaculo ſuo ĩ die malorꝝ.i. dũ adhuc
dies mali ſunt, & in terra aliena ſumus, q̃
data eſt in manus impĳ, in qua non eſt re
gnũ pacis, nec de⁹ pacis regnat in ea. Nã
ſi regnat, ꝗd eſt qđ orantes dicimus: Ad-
Mat.9.b. ueniat regnũ tuũ? Neceſſe igit̃ eſt abſcon
dere interim ſi ꝗd habemus boni, q̃m the
ſaurꝝ regni cœlorꝝ qui inuenit homo ab-
ſcondit. Propter qđ ẽt corporaliter ĩ clau
ſtris et in ſyluis abſcõdimur. Et ſi ſcire uul
tis quantũ in hac abſconſione lucramur,
credo nullũ hic eſſe qui ſi quartam partẽ
eorꝝ quæ facit, in ſeculo actitaret, nõ ado
raret̃ ut ſanct⁹, reputaret̃ ut angelus: nũc
aũt quotidie tanq̃ negligens arguitur &
increpat̃. Parꝝ ne hoc lucrũ ducitis, ꝙ nõ
reputamini ſancti anteq̃ ſitis? An non ti-
metis ne fortè hic uili mercede hac rece-
pta, in futuro mercedem non habeatis?
Neceſſaria eſt ergo hęc abſconſio non ſo
lũ ante oculos aliorꝝ, ſed ẽt multo magis
ante teipſum. Hoc.n. habet dñica illa ſen-
Lũc. 17. c. tentia. Cũ feceritis oĩa quæ præcipiuntur
uobis, dicite, Serui inutiles ſumus: qđ de-
buimus facere, fecimus. Væ.n. nobis ſi nõ
feciſſemus. Et hæc eſt utiq; magna uirt⁹,
& ſumma ſecuritas, q̃n & pie uiuis: & tñ
plus attendis quæ deſunt tibi, q̃ quæ ob-
tinuiſſe uideris, oblitus quæ retro ſunt, &
extendens te in anteriora. Hæc igitur eſt
abſconſio, quã ſub ſcapulis dñi præſtari
diximus: qualis forſitan abſconſio fuit
uel obũbratio quæ Marię facta eſt à ſpũ
ſancto, ad cœlandũ uidelicet tam incom
prehenſibile ſacrm̃. De ꝓtectione quoq;
Pſal. 139.b. idem ait propheta iſte. Obũbraſti ſuper
caput meum in die belli. Sicut.n. uidẽs ue
nientem accipitrem mater expandit alas
ſuas ut pulli ſubeant & habeant tutũ re-
fugium: ſic nobis parata, & quodãmodo
dilatato ſinu extenſa eſt ſumma illa &
ineffabilis pietas dñi noſtri. Vnde & ſu-
pra dixit. Q̃m refugiũ meũ es tu. Iam ue-
rò ſub ipſis quoq; ſcapulis & umbraculũ
ſalubre & protectionem habemus. Sicut
enim iſte corporeus ſol licet bonus ſit &
ualde neceſſarius, tñ & feruor eius ſi tem
peratus non fuerit, infirmo capiti, & ſplẽ
dor infirmis oculis nocet, nec eſt ſolis cul
pa, ſed infirmitatis: ſic etiã ſol iuſtitiæ eſt.
Vnde & dicitur: Noli nimirꝝ iuſtus eſſe. Eccleſ.7.
Non qđ iuſtitia bona non ſit, ſed quia dũ
adhuc infirmi ſumus, oportet ipſa bona
gratia tẽperari, ne fortè elationis aut indi
ſcretionis uitium incurramus. Quid eſt ꝙ
inceſſanter orantes & ſupplicantes non
poſſumus ad eam quã deſideramus grãæ
abundãtiam peruenire? Putatis quia aua
rus aut inops fact⁹ eſt deus, impotẽs aut
inexorabilis? Abſit hoc, prorſus abſit: ſed
ipſe cognouit figmentum noſtrũ, & ſca-
pulis ſuis obumbrat nobis. Non tamen
à petitione propterea ceſſandum eſt, ꝗa
etſi non dat ad ſatietatem, dat tñ ad ſuſtẽ
tationẽ: etſi cauet nobis à feruore nimio,
tñ fouet nos tanq̃ mater calore ſuo. Hoc
eſt.n. quartum qđ diximus ſub ſcapulis
eius nobis præſtari, ut tanq̃ pulli in calo
re materni corpis foueamur, ne foris ua-
gantes moriamur, refrigeſcente nimirum
charitate: quę nõ diffunditur in nobis niſi
per ſpũm qui datur nobis. Sub his igitur
pennis eius ſecurus ſperabis, ut uidelicet
de exhibitione pręſentium munerꝝ firma
ſit expectatio futurorum.

De prima parte quinti uerſus, Sermo quintus unde ſupra.

S Cuto circũdabit te ueritas eius.
Vigilate & orate, ut non intretis
in tentationem. Et quis hoc dixe Matt.26.
rit, ſcitis: & tp̃s ſcitis. dñi.n. ẽ uerbũ iſtud
inſtante iam paſſione ſua. Et attẽdite q̃m
ipſe quidem erat paſſurus, & non diſcipu
li: nec tñ pro ſe dicebat orandum, ſed pro
illis. Vnde ad Petrum. Ecce ſatanas expe- Luc.22.
tiuit uos ut cribraret ſicut triticũ: ego aũt
rogaui pro te ut non deficiat fides tua, &
tu aliq̃n conuerſus confirma fratres tuos.
Si tñ illos oportebat timere in paſſione

domini, quantum nobis timẽdum eſt fra
tres, in paſſione noſtra? Vigilate proinde
& orate, ut non intretis in tentationẽ: q̃m
Iob.7.a. undiq; circundati eſtis tentationibus. Vñ
& legiſtis, quia tentatio eſt uita hoĩs ſup
terram. Itaq; ſi tot tentationibus plena ẽ
uita noſtra, ut non immeritò tota ipſa ten
tatio debeat appellari: peruigili circũſpe
ctione opus eſt & oratione ne ĩducamur
in eam: unde eſt et illud in oratione domi
Matt 6. b. nica: Et ne nos inducas in tẽtationẽ. Quia
ergo undiq; ſic circundatus es tentationi
bus, ſcuto circundabit te ueritas eius: ut
quemadmodum undiq; bella, ita undiq;
ſint & præſidia. In quo & oĩno illud ma-
nifeſtum eſt, ſpirituale ſcutum eſſe opor-
tere qđ circundare põt. Veritas aũt circũ
dat, quia uerax qui promittit, & ſic exhi-
bet ut promittit. Fidelis deus, ait apoſto
1. Cor.10.c lus, qui non patietur uos tentari ſupra id
q̃d poteſtis. Non incõgruè ſanè ſcuto cõ-
paratur gratia diuinæ protectionis, q̃d in
ſuperiori parte amplum & latũ eſt, ut ca
put humeroſq; cuſtodiat: ĩ inferiori uerò
ſtrictius, ut minus oneret, maximè ꝙ gra
ciliores ſint tibiæ, nec tam facilè uulnerẽ-
tur, ſed nec adeo ꝑiculoſum ſit illis in par
tibus uulnerari. Sic oĩno ſic militibus ſuis
Chriſtus ad inferiora tuenda.i. carnem,
magnam (ut ita dixerim) ſtrictitatẽ atq;
penuriam rerꝝ temporalium donat: nec
uult eos illarꝝ multitudine ꝑgrauari, ſed
1.Ti.6.b. ut uictum & ueſtitũ habentes, quẽadmo
Matt.6. d. dum, ait apoſtolus, his contenti ſimus: in
ſuperioribus uerò ampliorem latitudinẽ,
& abundantiam gratiæ ſpiritualis. Sic.n.
habes. Primũ quęrite regnum dei & iuſti
tiam eius, & oĩa adĳcient̃ uobis. De uictu
utiq; dixit & ueſtitu. Vnde dixerat ſolici-
tos eſſe non debere. Nam & hæc ipſa pr̃
noſter cœleſtis benigniſſima pietate mi-
niſtrat, ob duplicem.ſ. cauſam: ne uel om
nino crederemus ĩfenſum ſi iſta negaret,
& ſic deſperaremus: uel illorꝝ nimia ſoli-
citudo, ſpũalis exercitĳ fieret detrimẽtũ.
Sine his.n. neq; uiuere, neq; deo ſeruire ẽ.
Cæterum quanto ſtrictius, tanto melius.
Textus. Itaq; ſcuto circundabit te ueritas eius, nõ
timebis à timore nocturno, à ſagitta uo-
lãte in die, à negocio perambulante in te
nebris, ab incurſu & dæmonio meridia-
no. Hæ ſunt quatuor tentationes quibus
undiq; circundati neceſſe habemus circũ
cundari ẽt ſcuto dñi, ut ſit nobis à dextris
& à ſiniſtris, ante & retro. Hoc.n. præmo
nitos uos eſſe uolo, neminem ſuper terrã
abſq; tentatione uicturꝝ, ut cui fortè tolli
tur aliqua, alteram ſecurus expectet: aut
fortè non ſecurus, ſed pauidus magis, &
ſic petat ab ea liberari, ut nunq̃ ſibi in cor
pore mortis huius libertatem perfectam
ſeu requiem audeat polliceri. Qua in re
conſiderãda eſt nobis tam benigna erga
nos diuinæ pietatis diſpẽſatio, ut quibuſ-
dam nos tentationibus patiatur diutius
occupari, ne fortè ꝑiculoſiores occurrãt:
ab aliquibus uerò citius liberet, ut poſſi-
mus in alĳs quas nobis utiliores fore ꝓui-
det exerceri. Verꝝ conſiderandum nobis
eſt (ſed non modo) quæ ſint iſtæ quatuor
quas hic ponit. Credo.n. qđ in hoc ordi-
ne quo hic numerantur, contra eos q cõ-
uertunt̃ inſurgunt, & uelut principes ſunt
omnium tentationum.

De ſecunda pte quinti uerſus, & de ſexto uerſu, Sermo ſextus unde ſupra.

S Olet in diuinis ſcripturis aduerſi
tas deſignari per noctem, & ſci-
mus quia aduerſus eos qui con-
uertuntur, primum eſſe certamen de mo-
leſtĳs corporis conſueuit. Caro enim ha-
ctenus indomita, caſtigari & in ſeruitutẽ
redigi nequaquam æquanimiter patitur,
ſed adhuc memor recens perditæ liberta
tis acrius concupiſcit aduerſus ſpiritum,
maximeq; in his pœnis ĩ quibus eſtis uos
quotidie morientes: immo uerò morte af
fecti tota die, quæ & ſupra uires ſunt, &
ultra naturam, & contra conſuetudinem
ueſtram. Quid igitur mirum? Turbant
iſta maximè eos qui necdum conſueue-
runt, necdum ſatis in promptu habent
recurrere ad orationes, reſurgere ad me-
ditationes ſanctas, ut ſic releuetur diei
pondus & æſtus. Neceſſarium planè
nobis inter ipſa noſtræ conuerſionis ini-
tia ſcutum domini, ut non timeamus à
timore nocturno. Bene autem dicitur nõ

timendũ a timore nocturno, & non dicit
à nocte, quia non ipſa afflictio tentatio ẽ,
ſed magis timor ipſius. Nam & oẽs labo
ramus, cum tñ non oẽs inde tentemur: &
qui tentant, multo magis timore futuræ
pœnæ q̃ præſentis dolore læduntur. Quia
ergo timor ipſe tentatio eſt, cõgrue dictũ
eſt ei qui circundat ſcuto dñi, q̃ à tẽtatio
ne hac nõ timebit. Forte impugnabit, for
te tentabit, forte timebit noctẽ, ſed nõ ei
timor iſte nocebit. Magis aũt ſi nõ fuerit
dñatus, tunc imaculatus erit, & emunda
bitur, ſicut ſcriptũ eſt, quia territi purga-
Iob. 41. c. bunt. Camin⁹ eſt timor iſte, ſed ut exami
net non exurat, ueritas facit. Nocturnus
planè & tenebroſus timor, ſed facile hũc
radi⁹ ueritatis exuperat. Ingerit.n. oculis
cordis nunc quidẽ peccata quæ fecimus:
Pſal. 37. c. ut queadmodũ de ſe propheta ait, ẽt nos
in flagella parati ſimus, annunciantes ini
quitatẽ noſtrã, & cogitãtes pro peccato
noſtro. Nunc uerò æterna ſupplicia quæ
meruimus, ut in eorũ comparatione, quæ
euadimus, uniuerſa quę patimur, delicias
reputemus. Nunc quoq; cœleſtia pręmia
ad quæ tendim⁹, crebro uidelicet memo
Rom. 8. d. rantes, q̃m non ſunt condignæ paſſiones
huius tpis ad futurã gloriam quæ reuela-
bit in nobis. Nunc ẽt ea q̃ pro nobis ptu-
lit Chr̃s, ut crebro conſiderantes quanta
ſuſtinuit illa maieſtas ꝓ inutilibus ſeruis,
erubeſcamus non ſuſtinere uel parua pro
nobis. Sed fortaſſe præualuit ueritas, p̃ſer
tim tam multiplex & uſquequaq; circun
dans non repellere modo, ſed ẽt expelle-
re penitus hunc timorẽ. Nox præceſſit: ut
filius lucis & diei honeſte ambulãs, time
ſagittam. Leuiter uolat, leuiter penetrat:
ſed dico tibi non leue infligit uulnus, citò
interficit. Nimirũ ſagitta hæc uana gl'ia ẽ,
non eſt unde hęc ĩpugnet puſillanimes et
remiſſos. Qui feruẽtiores eſſe uident, ipſi
paueant, ipſi ſibi caueant in hac parte: ni-
hilominus adhuc ſoliciti non deſerere ſcu
tũ inexpugnabile ueritatis. Quid.n. aliud
tã cõtrariũ uanitati? Nec ſanè huic oppo
nenda ſagittæ ſecreta illa et quodãmodo
intima ueritatis exigim⁹: ſemetipſam no-
uerit aĩa, de ſe teneat ueritatem. Difficile
prorſus (ni fallor) hõ uerbis laudãtiũ, ho-
minẽ in uita ſua abduci poterit altũ ſapę,
ſi ſe ĩtus ad lucẽ ueritatis ſolicita cõſidera
tione diſcutiat. Nõne.n. ſi propriã cogitat
cõditionẽ, dicturus ẽ ſibi, Quid ſupbis ter
ra & cinis? Nõne ſi ꝓpriã cõſideret corru
ptionẽ, fateatur neceſſe eſt q̃m nõ eſt in eo
bonũ? Sed & ſi fortè aliq̃d habere uidet,
nõ inueniet puto qd' rñdeat apl'o dicẽti:
1. Cor. 4. Quid habes q̃ nõ accepiſti? Et alibi: Qui
1. Cor. 10. ſtat, uideat ne cadat. Poſtremo ſi fideli-
ter computet, facilè illi erit aduertere, q̃
nec cũ decẽ milibus poſſit occurrere ei, q̃
cũ uiginti milibus uenit ad ſe, & oẽs iuſti
tias ſuas tanq̃ pannũ menſtruatæ reputa
ri. Eadẽ quoq; ueritas & eis nihilominus
opponenda eſt tentationibus q̃ ſequunt.
Neq;.n. uel ſic deſiſtit hoſtis antiqu⁹, ſed
ad callidiora fortè conuertit argumenta.
Firmã ꝓbauit utroq; latere turrim, nõ eſt
qd' uel à ſiniſtris puſillanimitate timoris,
uel à dextris eã humanis concutere laudi
bus, in utraq; iã molitione fruſtratus attẽ
tet. Sed ſi uirib⁹, inquit, deijcere nequeo:
fortè decipę poſſum alicuius ingenio ꝓdi
toris. Quis putas erit hic ꝓditor? Planè cu
piditas, radix iniq̃tatis, ãbitio ſubtile ma-
lũ, ſecretũ uirus, peſtis occulta, doli arti-
fex, mr̃ hypocriſis, liuoris parens, uitiorũ
origo, criminũ fomes, uirtutum ęrugo, ti-
nea ſanctitatis, excæcatrix cordiũ, ex re-
medijs morbos creans, generãs ex medi-
cina languorẽ. Contẽpſit uanã gloriã, ait,
q̃m uana eſt: fortè ſolidius aliq̃d affecta-
ret, fortè honores, fortè diuitias. Quãtos
hoc negociũ perãbulãs in tenebris trudi
fecit in tenebras exteriores, ueſte ſpoliãs
nuptiali, & uirtutũ exercitia fructu pieta
tis euacuãs? Quãtos ergo peſtis hęc neq̃-
ter ſupplãtatos turpiter quoq; deiecit, ut
cęteri q̃q; quos latuit occult⁹ effoſſor, ſubi
tã expaueſcerẽt ad ruinã? Quid uerò hunc
fouet uermẽ aliud quã mẽtis alienatio, &
obliuio ueritatis? Aut q̃d niſi ueritas hũc
ꝓdendũ ueſtigat ꝓditorẽ, & negociũ ar-
guit tenebrarũ? Nimirũ hæc eſt quę dicit.
Quid ꝓdeſt homini ſi uniuerſum mundũ
Matth. lucret: ſe aũt perdat, & detrimentum ſui
Sap. faciat? Et item: Potentes, ait, potẽter tor-
menta

menta patientur. Hęc eſt quæ ſedula ſug-
geſtione reducit in mentẽ quã ſit in ambi-
tu friuola cõſolatio, graue iudicium uſus
breuis: finis ignotus. Hucuſq; tentationes
domini: quartam inimicus non præſumit
afferre. Illa enim de ignorantia eſt, nec du
bitat ſapientiſſimum qui ſic moderabat
reſpõſiones ſuas, ut in nullo unquam poſ
ſet deprehendere quod quærebat. Prima
ſiquidem tentatione eſurienti ſuadebat
Matt. 4. a de lapidibus panem facere: ſed ille nec
poſſe nec non poſſe reſpondens, cibum
alium prætendit, dicens: Non in ſolo pa-
ne uiuit homo &c. Secunda uerò tenta-
tione præcipitium ſuadebat promittens
quia non læderetur ſi filius Dei eſſet, &
ſic uidens omnis ciuitas laudaret eum &
magnificaret, & nec eſſe ſe nec non eſſe
reſpondit. Tertia de ambitione fuit, quan
do omnia regna mundi promiſit ſi cadẽs
adoraret eum. Vides'ne quòd ambitionis
uia, adoratio diaboli eſt, qua uidelicet ad
honores & gloriã mundi perueniendum
ſuis ille adoratoribus pollicetur? Quarta,
ut dixi, tẽtatione apud eum abſtinuit, cu-
ius nimirũ tantã eſſet expertus prudentiã
ex rñſis. Quid autẽ aduerſus alios faciat
quos uidet oĩmodo diligere iuſtitiam, &
odiſſe iniquitatẽ? Quid niſi ut iniq̃tatem
palliet uirtutis imagine? Quos.n. ꝑfectos
boni nouerit amatores, malũ eis ſub ſpe-
cie boni nõ mediocris, ſed ꝑfecti perſua-
dere conat: ut cito cõſentiat q̃ magnope-
re diligit bonũ, & facile qui currit incur-
rat. Hoc eſt igit dæmoniũ nõ modo diur-
nũ, ſed meridianũ. An nõ hoc timuit Ma
ria, q̃ñ ad nouam angeli ſalutationẽ expa
2. Cor. 2. c uit? An nõ in hoc inſinuabat apl's cũ dice
ret: Non.n. ignoramus cogitationes eius:
Ipſe.n. angelus ſatanæ trãsfigurat ſe in an-
gelum lucis. An nõ deniq; hoc ipſum me-
tuebant diſcipuli, q̃ñ uidentes dñm ſuper
mare ambulantẽ clamabãt putãtes phan
taſma eſſe? Et uide quàm bene cõgruit q̃
quarta uigilia nocte fuiſſe dicitur, q̃ñ con
tra tentationẽ quartam uigilaſſe diſcipu-
li perhibent. Nec uerò ĩ re manifeſtiſſima
nr̃o arbitror opus eſſe eloquio, q̃ uideli-
cet ſola ſit ueritas quæ palliatã detegit fal
ſitatem. Quatuor has tentationes etiã in
generali ſtatu eccleſiæ haud difficile dili-
gens cõſiderator inueniet. Non'ne enim
timor nocturnus exercebat nouellam ad
huc eccleſiæ plantationem, quando om-
nis qui occiderat ſeruos dei, arbitrabatur
ſe obſequium præſtare Deo? Demũ perſe
cutione ceſſante & die reddita turbauit
eã grauius & afflixit ſagitta, uolans quan
do exierunt aliqui de eccleſia inflãti ſpiri-
tu carnis ſuæ, inanis & uolatilis gloriæ cu
pidi: & uolentes ſibi facere nomẽ linguas
ſuas magnificando, diuerſa & peruerſa
dogmata fabricauerunt. At nũc quidem
pax à paganis, pax ab hæreticis: ſed nõ eſt
pax à falſis filijs. Multiplicaſti gentem do
mine Ieſu, ſed non magnificaſti lætitiam:
quoniam multi ſunt uocati, pauci uerò ele
cti. Omnes Chriſtiani, & omnes ferè quę
ſua ſunt quærunt, non quæ Ieſu Chriſti. Ip
ſa quoq; eccleſiaſticę dignitatis officia in
turpem quæſtum, & tenebrarũ negociũ
tranſiere: nec in his ſalus animarum, ſed lu
xus quæritur diuitiarum. Propter hoc ton
dentur, propter hoc frequẽtant eccleſias,
miſſas celebrant, pſalmos decantant. Pro
epiſcopatibus & archidiaconatibus, ab-
batijs, alijſq; dignitatibus impudenter ho
die decertat, ut eccleſiarum reditus in ſu-
perfluitatis & nanitatis uſus diſſipentur.
Supereſt ut reueletur homo peccati, filius
perditionis, dæmonium non modo diur-
num, ſed & meridianum: quod nõ ſolum
transfiguratur in angelum lucis, ſed extol
litur ſupra omne quod dicitur Deus, aut
quod colitur. Nimirum ĩſidiatur crude-
lius calcaneo matris eccleſię, à qua dolet
caput ſuum eſſe contritum. Hic planè gra
uiſſimus erit incurſus, ſed ab hoc quoque
eccleſiam electorũ ueritas liberabit, pro-
pter eos breuians dies, & dęmonium me
ridianum deſtruens illuſtratione aduen-
tus ſui. Et hæc quidem dicta ſunt de tenta Ser. 30.
tionibus iſtis. nã & in ſermone quodam
ſuper cantica canticorum memini me ſu-
per his tractaſſe ſimiliter, cum meridiani
huius dæmonij mentio incidiſſet, ex occa
ſione ſcilicet meridiani accubitus ſponſi:
quem ſibi ſponſa petierat indicari.

De ſeptimo uerſu, Sermo ſeptimus, unde ſupra.

IN ſpe uiuimus fratres, nec defici-
mus in tribulatione præſenti, ꝙ
in expectatione ſimus indefecti-
bilium gaudiorum. Neque enim uana uo
bis hæc expectatio, aut dubia ſpes uide-
tur, innixa nimirum æternæ ꝓmiſſionibus
ueritatis. Deinde etiam ex pceptione præ
ſentium munerum firma eſt expectatio fu
turoꝝ et pręſentis gratię uirtus nimis cre
dibiliter atteſtatur felicitatem promiſſæ
gloriæ ſine dubio ſecuturam. Nempe dñs
uirtutum ipſe eſt rex gloriæ & in hymno
quoq;, eundē uotis cãtamus patrē peren-
nis gloriæ, patrē potentis gratiæ: cui &
in pſalmo canimus qa miſericordiã & ue
Pſal. 83. c ritatē diligit deus, gratiam & gloriam da
bit dominus. Viriľr ergo ſuſtineat in hoc
ſeculo pietas colluctationem, et perſecu-
tionem quamlibet ęquanimiter patiatur.
Quidni toleret omnia, quæ ad oĩa ualet
promiſſionē habēs eius uitæ quę nunc eſt
& futurę? Repugnet fortiter impugnanti
quia & repugnanti propugnator aderit
indefeſſus, & triumphanti nõ deerit largiſ
Textus. ſimus remunerator. Scuto, inquit, circũ-
dabit te ueritas eius. Neceſſaria planè ĩſu-
perabilis protectio ueritatis, nõ modo in
terim in carne degenti, ſed poſtmodum
exeunti: & nunc quidem ob periculoſos
conflictus, tunc uerò ob monſtruoſos oc
curſus ſpirituum malignorum. Nempe &
ſanctiſſimam illam glorioſi Martini ani-
mam uoluit pars inimica nocere, et cruen
ta beſtia ſciens quod modicum iam tem-
pus haberet, tota ꝓfectò inſania malitiæ
infatigabilis, non eſt uerita propè aſſiſtere
ei quoq; in quo nihil habebat. Imò uerò
ad ipſum etiam regem gloriæ accedere im
pudentiſſima temeritas illa pręſumpſit, ſi-
Ioan. 14. d cut ipſe teſtatur: Venit enim princeps mun
di huius, & in me non inuenit quicquam.
Felix anima quæ ſic interim tentationum
iacula ſcuto ueritatis repulerit, ut nil pror
ſum uenenatũ in ſe coaleſcere paſſa omni-
no nõ confundatur cum loquetur inimicis
ſuis in porta. Nihil in me funeſte reperies.
Felix quem ſic circundat clypeus ueritatis
ut introitum quoque & exitum eius cuſto
diat: exitum utiq; ab hac uita, et introitum
in futuram, quo uidelicet nec moliat̃ à ter-
go, nec à facie mali quippiam inimicus at-
tentet. Siquidem omnino opus erit illic cu
ſtode, opus erit duce fideli, opus erit cõſo
latore magno ꝓpter horribiles illas uiſio-
nes: non minus quam hic adiutore & pro-
pugnatore cõtra inuiſibiles tẽtatores. Glo
rificate itaq; dilectiſſimi, & portate iterim
Xp̃m in corpore ueſtro, onus delectabile,
ſuaue põdus ſarcinam ſalutarem, ẽt ſi pre-
mere aliquando forte uidet̃, etiam ſi inter-
dum latera tundit, & flagellat recalcitran
tem, etiam ſiquãdo in chamo & fręno ma
xillas conſtringit & coercet oĩno feliciter.
Eſto ut iumentum. Homo, inquit, cum in
honore eſſet, nõ intellexit, comparatus eſt
iumentis inſipiẽtibus, & ſimilis factus eſt
illis. Quid enim tantopere uel plangit pro Pſal. 48.
pheta uel arguit in homine ſimilitudinē iu
mentoꝝ, pręſertim qui alio quodam loco
de ſe loqui & dicere Deo nõ ſine quadam
congratulatione uidetur: Vt iumentum fa Pſal. 72.
ctus ſum apud te, & ego ſemper tecũ? Pu-
to, imò non puto, ſed ſcio ſimilitudinē ali-
quam iumentoꝝ homini cõmendari: ſed
planè non eã quæ in nõ intelligendo, & in-
ſipientiæ ſed patientię imitatione cõſiſtat.
Neq; enim ſuccenſentis ſimiľr, ſed ne plan
gentis qdem uideretur uox ſi dixiſſet, Ho-
mo cum ſub onere Dei eſſet, non recalci-
trauit, ut iumentum factus eſt apud eum.
Quis enim non illi iumento plurimum in-
uideret, cuius in humili tergo ad cõmēda
tionē ineffabilis ſuæ mãſuetudinis digna-
tus eſt ſedere ſaluator: ſi cũ illius tã pretio-
ſi oneris geſtatione ĩtelligentiã quoq; tam
ſingularis habuiſſet honoris? Vt iumētum
igit̃ eſto, minimè tñ iumentum, patienter
qdē ſuſtinens onus, ſed honorē intelligēs:
ſapienter & delectabiľr cogitans tã ipſius
oneris qualitatē, ꝙ̃ ꝓpriam utilitatē. Ma-
gnus ille Ignatius, diſcipuli quē diligebat
Ieſus auditor, martyr noſter, cuius p̃tioſis
reliquijs nr̃a ditata eſt pauptas, Mariã in
pluribus quas ad eã ſcripſit epiſtolis chri-
ſtiferã conſalutat. Egregius planè titulus
dignitatis, et cõmendatio honoris ĩmenſi.
Nempe cui ſeruire regnare, geſtare hunc,

non onerari eſt, ſed ornari. Cæteꝝ unde
ei de quo nũc loquebamur ſaluatoris aſel
lo uerendũ ullatenus uidebat̃, ne ſub illa
tali ſarcina deficere poſſet in uia? An uerò
timendus ei aut lupoꝝ ĩcurſus, aut rapto-
rũ occurſus, uel præcipitiũ ſeu periculum
aliqd' ſub tanto pręſide metuendũ? Felix
qui ſic tulerit Xp̃m, ut à ſancto ſanctoꝝ
in ſanctã ciuitatē mereat̃ induci. Non eſt
oĩno qd' timeat ne uel in uia aliqd' offen-
diculum, uel repulſam in ianua patiat̃. Illi
nẽpe iumento uiã parabant fideles popu
Textus. li, huic angeli ſancti: qm̃ angelis ſuis man
dauit de te, ut cuſtodiant te in oĩbus uijs
tuis, ne forte offendas ad lapidem pedem
tuũ. Sed nõ ſunt hæc præoccupanda mo
do, ſeries magis ipſa ſcripturæ expoſitio-
Textus. nis ordine ſequēda eſt. Cadẽt à latere, in-
qt, tuo mille, & decē milia à dextris tuis,
ad te aũt non appropinquabit. Hic.n. uer
ſus hodie nobis tractãdus eſt, nõ ignora-
tis. In pręcedẽti ſanè capitulo qd' nouiſſi-
me tractabat̃, dictũ eſt, ſi recolitis, quēad
modũ à quatuor qbuſdã maximis equi-
dem grauiſſimiſq; tentationibus huius ui-
tę ꝓtectio liberet ueritatis: uidelicet à timo
re nocturno, à ſagitta uolãte in die, à nego
cio perambulãte in tenebris, ab ĩcurſu &
dęmonio meridiano. Qd' igit̃ ſequit̃, cadẽt
à latere tuo mille &c. futurę magis uitę ar
bitror aſſignãdũ. Vnde & in principio ſer
monis huius meminiſtis adhuc, ni fallor,
ſnię apoſtolicę, qua uidelicet ualere ad oĩa
pietatē, uitæ quoq; eius quę nũc eſt & fu-
1. Ti. 4. c turæ ꝓmiſſionē habere cõmendat. Audite
ergo & audite in lætitia cordis ueſtri qd'
ad futurę uitę ꝓmiſſionē, ueſtrãq; expecta
tionem ptinere uidet̃. Vbi eſt theſaurus ue-
ſter, ſit & cor ueſtrũ. Et qdem ſtudioſe au-
diſtis pñtia, non ſum ĩmemor, ſed ſtudio-
ſius decet futura audire. Nam & pſeudo
prophetã (Balaã dico) recolite qui hiſto-
rias noſtis, & ipſe, ĩquam, iniquus iuſtoꝝ
mortē optabat, & nouiſſima ſua hoꝝ ſi-
milia fieri precabat̃. Tãtus eſt pietatis fru
ctus, tanta iuſtitię merces, ut ne ab ipſis q-
dē non deſiderari queat impijs & iniuſtis.
Minus tñ oblectat canticum Sion ſalices
Babylonis. Suſpendenda ꝓinde organa
apud eos, lamentandũ magis ſup̃ flumina
Babylonis, ſi forte perſuaderi eis poſſit ut
plãgant. Hic planè cantandũ eſt, ubi non
deerũt qui tota alacritate ſp̃us ſaltent ad
uocem pſalterij, ad canticũ Sion: & uehe-
mentia quadã ſacri deſiderij ad eã geſtiãt
pręuolare, dicentes: Quis dabit mihi pen- Pſal. 54. b
nas ſicut colũbę, & uolabo & requieſcã?
Quid.n. aliud exultare, ꝙ̃ ex ſeipſo ſaltare
eſt? Minus ſapit ijs q medio adhuc pericli
tant̃ in mari, iactant̃ undis, agunt̃ fluctib⁹,
quãlibet fauorabile ſit: qd' de remoti et ꝓ-
pe iam deſperati tranqllitate ſeu amœnita
te littoris nũciat̃. Sed nec ad eiuſmodi pti
net aĩam qd' hodie nobis ꝓpoſitũ eſt. neq;
.n. talis quæpiam adhuc meret̃ audire, Ca
dent à latere tuo mille, & decē milia à de-
xtris tuis. Memento cui hęc ꝓmiſſio facta
ſit. Nẽpe ei qui habitat in adiutorio altiſſi-
mi, in ꝓtectione Dei cœli cõmorabit̃. Au-
diat igit̃ is qui ſalutis portui cogitatione
iam & auiditate appropĩquat, q pręiacta
ta uelut quadam anchora ſpei ſuę, terrę illi
deſiderabili incõuulſibiľr inhæſiſſe uidet̃,
cũctis diebus qbus nunc militat expectãs
donec ueniat ĩmutatio ſua. Certiſſima ſa-
nè & præcipua ꝓpinquatio portus huius
hęc ipſa cõuerſatio eius in qua poſiti eſtis,
exit⁹ pręparatio eſt, uocationis uidelicet
& iuſtificationis diuinæ. In his nẽpe duo-
bus fidelis q̃dam cõſtituta eſt cõnexio ue
lut cuiuſdã æternitatis ad æternitatē. i. ma
gnificationis ad pręd eſtinationem, quaꝝ
eqdē ſicut p̃deſtinatio nullo eſt p̃ciſa prĩci
pio, ſic et magnificatio nihilominus nullo
unq; fine claudēda. Ne uerò eã quã dixim⁹
q̃ſi geminę hui⁹ ęternitatis mediã cõnexio
nē eſſe putes nr̃æ adinuẽtionis, apľm audi,
ſi nõ eãdē tibi manifeſtius ipſe cõmendat:
Quos.n. p̃ſciuit, & p̃deſtinauit cõformes Roma. 8. f
fieri imaginis filij ſui, qũo putas aut quo or
dine magnificabit? Siqdē q̃ à deo ſunt, or-
dinata ſunt. Num à p̃deſtinatione ad ma-
gnificationē ſaltu quodã ꝑueniẽs repenti-
no? Prouide tibi mediũ põtē, aut magis in
gredere iã paratũ. Quos p̃deſtinauit, inqt,
hos et uocauit: quos aũt uocauit, hos et iu
ſtificauit. Et quos iuſtificauit, hos et magni
ficauit. Hęc uia eqdē bõa uidet̃ nõnullis ho

minibus, ſed & bona eſt, nihil ſuper eius
ſine timendum. Non tibi ſint uiæ huius ſu
ſpecta nouiſſima, perge ſecurus, tanto ui-
uidius, quanto certius ea iam propinqua
re uidentur. nempe tenes media, quō non
nouiſſima propinquarent? Agite, inquit,
pœnitentiam, appropinquabit. n. regnum
Matt. 3. a cœloꝝ. Sed regnum, inquies, cœloꝝ uim
patitur, & uiolenti diripiunt illud. Nullus
mihi ad hoc niſi per medios hoſtium cu-
neos patet exceſſus, in itinere medio ſunt
gigantes, in aere uolitant, obſident tranſi
tum, obſeruant tranſeuntes. Attamen fi-
ducialiter age, ne timeas. Magni ſūt, mul-
ti ſunt: ſed cadēt à latere tuo mille, & de-
cem milia à dextris tuis. Cadent undiq;,
nunq̄ tibi deinceps in perpetuum nocitu
ri: parum eſt, nō appropinquaturi. Equidē
uidebit peccator & iraſcet̃, ſed à latere ue
niet: qđ uidelicet ꝑueniat te miſericordia
Dei tui, eadē quoq; nihilominus etiam mi
ſericordia ſubſequat̃, & introitum uideli-
cet tuum (ut quidē ſupra meminimus) &
exitum tuum cuſtodiēs. Alioquin quid in
illo tam terribili ſpiritualiū nequitiaꝝ oc
curſu humani poſſent conſiſtere ſenſus, ꝙ
non intolerabili concuterentur horrore?
Quid putatis fratres, ſi uel uni alicui ė tam
multis principibus tenebraꝝ in mediū ue
ſtri irruere, & in tota feritate ſua ac tene-
broſi enormitate corporis appere liceret:
qs illū poſſet uel corporis ſenſus ſuſtinere
uel cordis? Deniq; ante hos paucos dies.
(ipſi ſcitis) unū quendā ex uobis & prius
dormientē & poſtea excitatū tā grauiter
phantaſia nocturna ꝑturbare ꝑmiſſa eſt,
ut uix illa die rōnis cōpos, uix potuerit eē
ſecur⁹. Etiā oēs uos pariter expauiſtis, cū
territus ille terribilē nimis exclamaſſet in
uocē. Erubeſcēdū ſanè, ꝙ uſqueadeo fides
in uobis uel dormientib⁹ uiſa fuerit obdor
miſſe, ſed ad nr̄am ſine dubio factū eſt ad
monitionē, ut tota ſolicitudine memineri
mus aduerſum quos nobis ſit colluctatio.
neq̄n. ſ. aut ignari hoſtilis iuidiæ, aut ꝓte-
ctioni diuinę inueniamur ingrati. Ex uehe
mentiſſimo ſiqdem ꝓprij cruciatu liuoris
in tantū ꝓrupit malitia inueterata furorē,
his ꝑſertim diebus ſanctis acrius ſeſe indi-

cās ur̄a deuotione torqueri. Eodē ſanè ta-
beſcētis inſanię zelo, ſed licentia ampliori
exeūtib⁹ ſanctis adeſt, nō niſi à latere tn̄.
neq;. n. uel occurrere iam à facie quaſi ut
uim faciat, uel à tergo repere tanq̄ ut de-
cipiat ꝑmittet̃. Sed nec iuxta iter qdē ſcan
dalū de cætero ponet tibi: ad te. n. nō ap-
propinquabit, nō modo nō attinget ut fe
riat, ſed nec accedet ut terreat. Puto. n. id
uerebaris ne te forſitan grauis ad illas tā
mōſtruoſas effigies, & larualiū tantā mul
titudinē facieꝝ horror inuaderet, ſed egre
gius tibi paracletus & efficaciſſimus ade-
rit conſolator, ipſe nimirū de quo legiſti:
Corā illo ꝓcidēt Aethiopes, et inimici ei⁹ Pſal. 71
terrā lingēt. Planè ad nihilū deducet̃ in cō
ſpectu ei⁹ malignus, ſic timētes ſe glorifi-
cabit. Pn̄te te dn̄e Ieſu quantūlibet irruāt
hoſtes: imò nō irruāt ſed ruāt, cōfluāt un-
diq;, ſed ut fluāt, & pereāt à cōſpectu dn̄i,
queādmodū fluit cera à facie ignis. Quid
. n. metuam deficientes, qd trementes pa-
ueā, qd uerear cadētes? Et ſi ambulauero Pſal. 22
in medio umbrę mortis, nō timebo mala,
dūmodo tu mecum ſis dn̄e Deus meus.
Siqdem ꝓtinus aſpirabit dies, & inclina-
bunt̃ umbræ, cadēt hincinde principes te-
nebraꝝ. Quos. n. nūc quoq; dum iter ma
lignas eoꝝ occultaſq; ſuggeſtiones per fi
dem adhuc non per ſpēm ambulamus, fi-
des tn̄ uictorioſa triumphat: quō non faci
lius ipſa iam tunc ꝓpalatæ cognitio ueri-
tatis euidens cum ſuis illis tenebroſis fer-
rugineiſq; imaginib⁹ exufflabit? Nec cau
ſeris forte de numero, uel ipſam ſaltē mul-
titudinem uerearis. Memento ſanè qđ ad
unū ſaluatoris imperium ab obſeſſo iam
& diu poſſeſſo unius hoīs corpore dęmo
num legio tota diſceſſit, et ne ipſos qdem
auſa eſt niſi ab eo iuſſa cōtingere porcos.
quāto magis ipſo duce quotquot fuerint
undiq; cadent cū ingenti admiratione &
cōfuſione, dicētes: Quę eſt iſta q̄ aſcendit Cant.
ſicut aurora cōſurgēs, pulchra ut luna, ele
cta ut ſol, terribilis ut caſtroꝝ acies ordi-
nata? Intrepidus itaq; et oīno impauidus,
magis aūt gratulabundus & laudās ocu-
lis tuis cōſiderabis: nec ſanè iā uel īpugna
tionē ſuſtinebis, uel furorem pauebis, ſed

magis retributionem pctōꝝ uidebis. Et
qdem uident̃ ſufficere poſſe hodie dicta
ſunt, ſed adhuc ſanè aliquos ueſtrum nō-
nulla arbitror expectatione ſuſpendi. Mo
uet. n. ſtudioſiores quoſq; (ni fallor) qdnā
ſibi uelit ꝙ à dextris qdem decem milia, à
ſiniſtris uerò mille perhibet eſſe caſuros.
Nam latus ſanè quod ſimpl'r dicit̃, nō niſi
ſiniſtrum hoc loco licere accipi puto, præ
ſertim ꝙ dextrū qdem incontinenti pro-
prio deſignetur ex noīe. Et qdem non ſine
certi rōne myſterij à ſiniſtris multos, ſed
multo plures à dextris caſuros eſſe ꝓdixiſ
ſe uideat̃. Niſi forte qs tam hebes fuerit &
inſulſus, ut in eo qđ dicit̃ mille & decem
milia, certā exprimi putet numeri taxatio
nē, & non magis ſupabundantē cōpara-
tionem. Nos. n. ſic non diuinas ſcripturas
accipimus, ſed neq; eccleſia Dei. Cadent
ergo à ſiniſtris qdē mille, à dextris aūt de-
cē milia: ꝙ uidelicet abūdātiori maligni-
tate & uelut copioſiore manu dextris inſi
ſtere partibus, dextrū latus appetere con-
ſueniſſent. Quod qdem, ſi magnū illud ec
cleſiæ corpus conſiderare libet, facile ſatis
aduertimus lōge acrius īpugnari ſpūales
uiros ipſius eccleſiæ quā carnales: q̄ nimi-
rū duo eius latera, dextrū ſiniſtrūq; puto
nō incōuenienter accipimus. Agit hoc ſa
nè ſuperba ſemp īuidioſa malitia, ꝑfectio-
res quoſq; uehementius pulſans, iuxta il-
Iob. 40. c lud: Eſca eius electa. Et iteꝝ. Abſorbebit
fluuiū, & nō mirabit̃, & habet fiduciā qđ
influat Iordanis in os eius. Agit, inquam,
etſi nō ſine certa diuini diſpenſatione cōſi
lij: q qdē nec imꝑfectiores ſupra id qđ fer-
re poſſunt tentari ꝑmittit, faciēs cū tenta-
tione ꝓuentū, et ꝑfectiorib⁹ nō modo glo
rioſiores, ſed numeroſiores parat ex hoſte
triumphos. Tota ergo pariter electoꝝ ec
cleſia coronabit̃: qđ ex utraq; parte ſui le
gitime certauerit, utroq; nimirū cornu tā
potenter interim uentilās inimicos, ut pau
lo poſt manifeſtius cadere uideant̃ à late-
re eius mille, et decem milia à dextris eius.
Sic nimiꝝ iam olim qdē Dauid ꝑfectiore
uirtute ꝓbata, necdum uerò propalata in
Iſrael reprobatione Saulis, canebāt in cho
1. Re. 18. b ro dicētes: Percuſſit Saul mille, & Dauid

decem milia. Sin aūtem ad ſingulos ma-
gis placet hoc referri, non uobis deeſt ne
in hac qdē parte ſpūalis intelligentiæ uia.
dūm odo ꝓpriam ſuper hoc experiētiam
cōſulatus. Longe ſiqdem ampliori ſolici-
tudine, & calliditate multiplici pars ad-
uerſa uulnerare in nobis dexteram ſatagit
quàm ſiniſtram: nec tam corporis ꝑfectò
quàm cordis laborat auferre ſubſtantiā.
Vtranq; nimirum ꝓſperitatem humano
generi inuidere noſcunt̃, utraq; eos felicita
te priuare cōtendunt, & cœleſti uidelicet
& terrena, ſed longe amplius rore cœli.
quàm pinguedine terræ. An uerò incon-
grue hæc dixerimus duo latera, qbus ni-
mirum duplicem hoīs ſubſtantiā conſtat
inniti, uos iudicate. Nam ꝙ ſpūalia qdem
bona attribuimus dexteræ, ſiniſtræ uerò
carnalia, minime prorſus uereor arguēdū.
ꝑſertim à uobis, qbus ſemp ſtudij eſt nec
dexterā aliqn̄ ſiniſtram, nec ſiniſtrā dexte
ram reputare. Nec uerò aliter uera qdem
ſapientia ꝓbat, quàm ut in ſiniſtra diuitiæ
& gloria, in dextera aūt ſit lōgiturnitas ui
tæ. nā et hoc ſanè nullatenus expedit igno
rare, quęnā uobis uehemētius inſtet perui
cax hoſtiū multitudo. illic nēpe ſtudioſi⁹
repugnādū ubi grauior urget neceſſitas,
ubi totū belli īminet pōd⁹, & ubi collucta
tiōis ratio uniuerſa cōſiſtit: unde uobis pa
rat̃ tota aut uictis ignominioſa captiuitas,
aut uincentibus gl'ia triumphalis. Deniq;
ꝑp hoc non qdem ad inſipientiam uobis,
tundendū libere aduerſario uidemini latus
expoſuiſſe ſiniſtrum, ut dexteꝝ ꝑinde to-
ta ſolicitudine conſeruetis. Hæc nimirum
cōmendata à Chriſto, & Chriſtianis om
nibus imitanda ſerpentis prudentia eſt, ut
caput ſolū toto (ſi neceſſe fuerit) expoſito
corpore tueat̃. Hęc uera philoſophia, hoc
cōſilium ſapientis, ut omni cuſtodia ſeruet̃
cor, qa ex ipſo uita procedit. Hęc denique
gratia, et miſericordia dei in ſeruos eius, et
reſpectus illius: ut in eoꝝ interim ſiniſtrā
qdem uelut diſſimulans, dexteræ ſemper
ſtudioſus ꝓtector aſſiſtat. Hinc eſt quod
de ſeipſo propheta teſtatur: Prouidebam Pſal. 15. c
dn̄m in conſpectu meo ſemper, quoniam
à dextris eſt mihi ne cōmouear. Nunquid

non & illius manum dexteram, & ſolam
eã putas dexterã tenuiſſe, cuius totã in fa-
cultatẽ pariter, & in carnem licere paſſus
eſt, qcqd libere uiſum eſt inimico? Verũ-
Iob. 2. b tamen aĩam, inqt, eius ſerua. Vtinam mihi
ſemꝑ à dextris ſis Ieſu bone, utinam ſemꝑ
teneas manum dexterã meam. Scio. n. &
certus ſum qm̃ nulla nocebit aduerſitas ſi
nulla dñetur iniquitas. Tondeatᷣ interim
& tũdatᷣ ſiniſtrum latus, pulſetur iniurijs,
uellicetᷣ opprobrijs: libens illud expono,
dum à te cuſtodiar, dũmodo ſis ipſe ꝓte-
ctio mea ſuꝑ manum dexteram meã. For
te. n. mille qui à ſiniſtris caſuri ſunt, hoĩes
magis intelligendi ſunt ꝙ̃ dęmones. Hi ni
mirum nobis non niſi ob tꝑalia quælibet
aduerſantᷣ & tranſitoria bona, quę qdem
aut nos habere inuidioſa malignitate ſu-
ſpirent, aut cupiditate iniuſta ſeſe potius
doleãt nõ habere. Forte. n. mũdi huius co
nantᷣ auferre ſubſtantiã, forte fauorem ho
minũ, forte ipſam corpoꝝ uitã. Vſqꝫ huc
ſæuire humana ꝑſecutio põt, aĩæ uerò nõ
hñt quid faciant. Nam dæmones qdem
ſuperna nobis, & æterna potius inuidere
noſcuntᷣ. non tñ ũt ſibi cedat quod irrepa-
rabilr̃ amiſerũt: ſed ne illuc pauper de pul
uere ſuſcitatus accedat, unde ipſi in gloria
cõditi irreparabilr̃ ceciderũt. Indignatᷣ et
liuore tabeſcit obſtinata malignitas hu-
manam fragilitatẽ obtinere, qđ retinere
ipſa non meruit. Sed etſi qñ forte cuiuis
tꝑalia damna aut inferre conantᷣ, aut gra
tulantᷣ inferri: hæc eoꝝ tota molitio eſt, ut
iactura exterior uel eidẽ ipſi uel alteri oc-
caſio ſit interna: ſicut è regione hoĩes quo
ties ea ſuadere nobis, aut quolibet modo
efficere curant unde dextera nr̃a lædatᷣ, nõ
hoc qdem principalr̃ agere, ſed tꝑale ali-
quod cuiuis ꝓuentuꝝ, uel ſibi. ſ. uel nobis
uel alteri forte cupiã, aut detrimentũ aut
emolumentũ exinde ſeu captare, ſeu pro-
pulſare uelle uidentᷣ. Niſi forte eatenus qs
in dæmonem tranſierit ex hoĩe, ut optare
ullo modo poſſit quemlibet ſibi inimiciſ-
ſimum hoĩem æterna dãnatione mulcta-
ri. Quid nos miſeri dormitamus à ſpũali
ſtudio quos tam multipliciter inſectatur
nequitia ſpiritualis? Et pudor eſt dicere, et
ſilere ꝓhibet uis doloris. Quantos. n. inue
nire eſt fratres, ex his quoqꝫ qui in religio
nis habitu & ꝓpoſito degunt ꝑfectionis,
quos terribilis illa ꝓphetæ ſnĩa cõprehen
diſſe uidetᷣ: Si oblitus fuero tui Hieruſalẽ, Pſal. 136.
obliuioni detur dextera mea. Nempe ſini-
ſtri cuſtodiæ lateris tota ſolicitudine incu
bantes callent admodũ, ſed ſapientia hu-
ius ſeculi, cui abrenunciaſſe debuerant: ea
quoqꝫ nihilominus quam reuelat caro &
ſanguis: qbus iuxta apl'm noluiſſe acquie Gala. 1.
ſcere uidebantᷣ. Deniqꝫ uideas eos tã aui-
de lucra captare præſentia, tam ſeculari-
ter tranſitorijs utilitatibus adgaudere, ad
terrenaꝝ damna uel minima facultatum
tam puſillanimiter turbari, tam carnalr̃ ſu
per his decertare, diſcurrere tam impudẽ
ter, tam irreligioſe ſecularib⁹ ſeſe implica-
re negocijs ac ſi hoc eẽt tota eoꝝ portio,
hæc uniuerſa ſubſtãtia. Attẽtius ſanè agri
cola pauperẽ excolit fundũ, ſed cui forte
nulla amplior pretioſior'ue ſit poſſeſſio.
Buccellã panis in ſinu ſuo mẽdicus abſcõ
dit: quod in ſacellis ſuis ſolũ hoc metalli
gen⁹ ęruginet. Tu qđ ita extremę huic pau
pertati, & qdem ꝓprij male prodigus la-
boris, incũbis? Eſt & alia tibi poſſeſſio &
ſi forte remota. Erras. Nil tã ꝓpè nos quã
qđ intra nos eſt. At forte nõ qdem lõgius
poſitã, ſed inutilẽ eſſe cauſaris, ut hic tibi
q̃rendã magis ſufficientiã putes. Falleris,
ibi magis iuenies, imò nõ inuenies niſi ibi.
An uerò æſtimas quod uel operã tuã non
exigat, uel minus reſpõdeat operãti? Aut
certe in tuto credis eſſe locatã, nec ulla de
inceps ſolicitudine cuſtodis egere? Qđli-
bet horũ ſapias, ſcito ꝙ deſipias uehemẽ-
ter. Ibi enim quã maximè q̃ ſeminauerit ho
mo, hæc & metet. Sed & qui parce ſemi- 2. Co.
nat, parce & metet, q uerò in benedictio- Gala.
nibus ſeminauerit, de bñdictionib⁹ et me
tet, ut faciat unũ triceſimum, unũ ſexage-
ſimum, unum cẽteſimum. Habes aũt the-
ſaurum iſtũ in uaſis fictilibus, ſi tñ adhuc
habes. Puto enim iam amiſiſti, puto iam
ſublatus eſt, puto iam comederunt alieni
robur tuũ, & ignoraſti, nec potes theſau-
ro tuo cor apponere: quippe qui theſauꝝ
ipſum non habeas. Alioquin quæſo te, ſi

tam ſolicitus es, ſi nec minima ſpernis, ſi
tam prudenter ſeruas paleas tuas, ẽt hor-
reum tuum ſeruare memento & cuſtodi-
re. Imò uerò non exponas theſauꝝ tuum,
qui ſic incubas ſterquilinio tuo. Forte. n. il
lud tibi inuident mille, ſed iſtum obſident
decem milia, nec minus ſuperabũdantes
aſtutia, & crudelitate quàm numero. Ca
dent, inquit, à latere tuo mille, & decẽ mi
lia à dextris tuis. uerte illuc oculos fidei:
forte. n. iam irruperunt aditus, forte iam
libere diripiũt oĩa, forte iam ſpolia ipſa di
ſtribuũt. Quid ſiniſtro lateri tam male ſtu
dioſus obſeruator inhæres, niſi qđ non in
latere iam tibi eſſe, ſed in facie ſiniſtra ui-
dentᷣ, ꝙ hęc ꝓuideras in cõſpectu tuo ſem
per: et qui tangit hoc, nõ latus tetigiſſe pu
tetᷣ, ſed pupillã oculi tui? Cæteꝝ iam nũc
tibi ꝓuide quiſquis es dextri negligẽs, ſi-
niſtri lateris cultor, ne cum hœdis locũ ac
cipias in ſiniſtra quam elegiſti. Aſperum
uerbũ eſt fratres, non imerito expauiſtis.
At cauere nõ minus neceſſe eſt quàm pa-
uere. Et qdem dñs meus Ieſus poſt cętera
inęſtimabilis ſuæ erga me beneficia pieta
tis, ẽt dextrum ſibi ꝓpter me paſſus eſt la
tus fodi: quòd uidelicet non niſi de dexte-
ra mihi ꝓpinare uellet, non niſi in dextera
locum parare refugij. Vtinã ego talis me-
rear eſſe colũba quæ in foramine petrę ha
bitet, & in foramine lateris dextri. Conſi
dera tñ hoc uulnus eum penitus non ſen-
ſiſſe. Neqꝫ. n. illud excipere uoluit niſi iam
ſoporatus in morte: ut moneret te quan-
diu uiuis, in huius ſemꝑ lateris uigilare cu
ſtodia, ſed & mortuam cenſeri eam aĩam
oportere, quæ qdem ꝑnicioſa inſenſibili-
tate diſſimulet in dextera ſibi uulnus infli-
gi. Meritò qdem in ſiniſtro latere poſitũ
eſſe dicitᷣ cor hoĩs, ꝙ affectio eius prona
ſit ſemꝑ & ꝓcliuis in terrã. Nec ſanè igno
Pſal. 118. d rabat hoc q miſerabilr̃ ingemiſcẽs: Adhę-
ſit, inqt, pauimẽto aĩa mea, uiuifica me ſe-
cundũ uerbum tuũ. Sed ne is qdem in hoc
põdere nos cõditionis humanę & graue-
dine cordis uolebat remanere, qui ſic ad-
monẽs loquebatᷣ. Leuemus corda nr̃a cũ
manibus ad Deũ. Planè id ſuadebat, ut à
ſiniſtro latere erigerentᷣ ad dextrũ. Secu-
laris militia fratres, in ſiniſtro tantũ latere
clypeum portat: nõ imitemur, ſi inter eos
nolumus deputari, quos huic ſeculo mili-
tare cõſtat, non Chriſto: Nemò, inqt, mili 2. Ti. 2. a
tãs Deo, implicat ſe negòcijs ſecularibus:
hoc eſt ſcutũ applicat nõ tam dextrę quã
ſiniſtræ. Attñ fr̃es, utrunqꝫ nobis latus te
gẽdũ eſt, ſi meminiſtis. Scuto, inqt, circũ
dabit te ueritas ei⁹. Et apl's ipſe. Per arma,
inqt, iuſtitiæ à dextris et à ſiniſtris. Cæteꝝ 2. Cor. 6. b
ipſam audi iuſtitiã. Forte. n. nõ eadẽ utriqꝫ
lateri forma ꝑſcribitᷣ. Nẽpe hinc qdẽ man-
datur: Non uoſmetipſos defendẽtes cha-
riſſimi, ſed date locũ iræ. Inde uerò præci-
pitᷣ: Nolite locũ dare diabolo. Et item: Re Rom. 12. d
ſiſtite diabolo, & fugiet à uobis. Audi ad Epheſ. 4. f
huc quõ tegas latus utrunqꝫ. Prouidẽtes Iac. 4. b
bona, ait idem apl's, non tantum coràm
Deo, ſed etiã coràm oĩbus hoĩbus. Hæc
eſt. n. uoluntas Dei, ut benefacientes, non
modo tabeſcere malignoꝝ dæmonũ in-
uidiam, uerũ etiam obmuteſcere faciatis 2. Cor. 8. d
imprudentiũ hominũ ignorantiã. Nunqd
tamen in æternum erit nobis hæc ꝓtectio
neceſſaria? Aut certe ab utroqꝫ latere ho-
ſtile agmen inſtabit? Erit qñ nõ modo nõ
inſtabunt, ſed nec ſtabunt qdem. Cadent
à latere tuo mille, & decẽ milia à dextris
tuis. Siqdem nec humana malitia iam tũc
habebit qd faciat: nec dęmonũ milia plus
uerebimur, quã totidem uermiũ agmina
uel muſcaꝝ. Haud aliter deniqꝫ intuebi-
mur eos ꝙ̃ filij Iſrael tranſmiſſo iam mari
rubro undiqꝫ ſui Aegyptios mortuos, ſed
& rotas currũ ire in ꝓfundũ cernebãt, ut
& nos. ſ. (lõge tamen ſecurius & delecta-
bilius) cantemus domino quòd glorioſe
honorificatus ſit, equum pariter & aſcen-
ſorem eius deijciens in abyſſum.

De octauo uerſu. *Sermo.* VIII. *unde ſupra.*

Reuius quidem uobis aliqñ dile-
b ctiſſimi, loqueremur ſi crebri⁹ id
liceret: qđ & uos credimus non-
nunqꝫ aduertere potuiſſe. Cæteꝝ quoties
ipſa diei ꝑoccupãte malitia, plurib⁹ forte
dieb⁹ moleſtiſſimũ ſuſtinuimus à ur̃a ex-
hortatione & cõſolatione ſilẽtiũ, neminẽ
ueſtrũ reor oportere mirari ſi tꝑs ipm̃ redi
mere cupiẽtib⁹ nobis, ſermo rarior inter-

dum ꝓtractior uideatur. Hoc ſanè nobis
actū ſit breui ꝓœmio, ut heſterni pariter
hodierniq́ʒ ſermonis: illiꝰ qdē prolixitas,
huiꝰ uerò breuitas excuſata apud uos ha-
beaẗ. Vereor ſiqdē minus gratā fore nōnul
lis uel fuiſſe illam, uel iſtā fore, aut magis
Textus. utrāqʒ q̃ alterā. Scuto, īquit, circūdabit te
ueritas eiꝰ: nō timebis à timore nocturno:
à ſagitta uolāte in die: à negocio perābulā
te in tenebris, ab incurſu & dęmonio me-
ridiano. Cadēt à latere tuo mille, et decē
milia à dextris tuis, ad te aūt nō appropin
quabit. Diximꝰ hinc p̄cedētibus ſermoni
bus quod dignata eſt ueritas ipſa largiri,
quēadmodū ſcilicet fidelē aīam interim
qdē à tētationibus, poſtmodū uerò à dif-
ficultatibꝰ tueatur. Quę tamē utraqʒ bre-
uius quidē in alio pſalmo idē iſte ꝓpheta
Pſal. 17. d commēdans: In te, inqt, eripiar à tētatio-
ne, & in deo meo trāſgrediar murū: quod
ipſo nimirū duce, nec hic gradiēs offendi-
culū, nec egrediēs hic obſtaculū patereẗ.
In altero ergo crebra ereptio, ī altero ple-
na iā & ſecura liberatio deſignaẗ. Nam in
hoc ſanè tertio quod adiūgit: Verūtamen
oculis tuis cōſiderabis, etiā felicitatis non
modicę promiſſionē arbitror cōtineri. Ca
dēt, inqt: à latere tuo mille, & decē milia à
dextris tuis, ad te aūt nō appropinquabit.
Verūtamē oculis tuis cōſiderabis. Ita oro
domine: ita fiat. Cadāt illi, & non cadam
ego: paueāt illi, et nō paueā ego: confundā
tur illi, & nō confundar ego. Euidētius ſi-
quidē paucis hoc loco uerbis & animæ
mihi immortalitas cōmēdaẗ, & ipſiꝰ quo
que fides aſtruiẗ corporeę reſurrectionis.
Nēpe ruētibus illis futurꝰ ſum ipſe qui ui-
deā, & ne iſti quoque qbus eorū nouiſſi-
mā intuear retributionē oculi defuturi. Ne
que.n. ſimpliciter oculis, ſed oculis (ait)
tuis cōſiderabis: iſtis utiqʒ q nūc lāguent p̄
inopia, & deficiūt dū ſperas in deū tuum.
Et uerè frēs, deficiunt oculi dū ſperamus.
Roma. 8. c Quod.n. uidet qs, q̄d ſperat? Spes, īquit,
quę uideẗ, nō eſt ſpes. Ipſis ergo iam tunc
conſiderabis oculis, quos modo qdē nec
leuare audes ad cœlum, ipſis planè qui to
ties interim fluūt lachrymis ac crebris cō
punctionibus attεrunẗ. Nec.n. nouos tibi

inſtaurandos putes, ſed tuos utiqʒ reſtau
randos. Quid tñ de oculo dixerim, etſi mi
nutiſſima, eminentiſſima tñ excellentiſſi-
maqʒ humani corporis portione? Repoſi
ta eſt in ſinu nr̄o beata ſpes: ex ꝓmiſſione
utiqʒ ueritatis, nec capillū qdem de capi-
te periturū. Forte tñ idcirco ſignanter ui-
ſio ꝓmittitur oculoꝝ, ꝙ hoc qdem ſum-
mū interim aīæ deſideriū uideaẗ, ut uideat
bona. Credo, inqt, uidere bona dñi in ter Pſal. 26.
ra uiuentiū. Supremas nimiꝝ corporis ſui
feneſtras ſupernæ aperiri deſiderat uerita
ti, per ſpēm ambulare geſtiens q̄ʒ per fidē.
Sanè fides ex auditu, non ex uiſu. Deniqʒ
ſubſtātia eſt ſperandaꝝ reꝝ, argumentū
nō apparentiū. Et in fide ergo ſicut & in
ſpe deficit oculus, auris proficit ſola. Dñs Eſa. 50.
Deus aperuit mihi aurem, ait ꝓpheta, ſed
qñqʒ ēt oculū reuelabit. Erit qñ iam nō di
ceẗ, Audi filia & uide, & inclina aurē tuā:
ſed leua potius oculos tuos & cōtēplare.
Quid? planè iucūditatem & exultationē.
quā theſaurizat ſup te Deꝰ tuꝰ. Quid. Pla- Eſa. 64.
nè nō ea modo q̃ interim qdē etſi nō uide & 1. Co-
re adhuc & audire, tñ et credere potes: ue rinth.
rū etiā qd' ſicut nō uidit oculus, ſic nec au-
ris audiuit, nec in cor hoīs aſcēdit, qd' prę
parauit Deus diligētibꝰ ſe. Nimirū tāta ca
piet oculus reſurrectionis, quāta nec audi
tus, nec aīus ipſe nunc capiat. Ob hāc de-
niqʒ tā uehementē aīę cōcupiſcentiā uidē-
di. ſ. qd' audit & credit aliū quoqʒ euiden
tiſſimū futuræ præconē reſurrectionis ip-
ſoꝝ ꝓpriā mentionē feciſſe arbitror ocu-
loꝝ. Rurſum, ait, circundabor pelle mea, Iob. 19.
& in carne mea uidebo Deū ſaluatorem
meū: quē uiſurus ſum egoipſe & nō alius,
et oculi mei cōſpecturi ſunt. Et adiecit, Re
poſita ē hęc ſpes mea ī ſinu meo. Forte tñ
cōſiderandū attētiꝰ ꝙ ait, oculi mei, ſicut
& ī pſal. oculis tuis cōſiderabis. Nūqd.n. Pſal.
mei eſſe oculi nūc uidenẗ? Planè non mei.
Nonnunq̄ʒ ſanè niſi ſunt fuiſſe mei, ꝙ ipſi
quoqʒ ad eā ꝑtinere noſcanẗ quā male ſer
uaturus accepit pr̄næ ſubſtātię portionē.
Nēpe uelociter ꝓfligata eſt, uniuerſam ci
tiꝰ diſſipaui. Occupauit mēbra oīa lex pec
cati, libere ītrabat mors ꝑ feneſtras meas,
cuius nimirū factus erā ſeruus ēt ego ipſe.

Miſer eqdem ſeruus, non ſanè homini ſer
uiens, ſed īmūdo pecori & cœnoſo. Neqʒ
.n. mercenaria ſaltē cōditione famulabar,
ſed planè ſeruili. Niſi forte mercedē qs da
ri putet, cui ēt cibus negaẗ, cibꝰ quoqʒ ip-
ſa eſurie ꝑnicioſior. Cupiēti ſiqdē porco-
rū ſiliquas nemo dabat, ut porcis uiuerē,
nec cōuiuerē porcis. Deinde nunqd meus
tunc oculus erat, qñ deprędabaẗ animam
meam? Qua qdem neceſſitate demum co
actus ſum bñficium reſignare in manu do
minatoris, ut qd' oīno non poteram, ipſe
ſibi illud ab hoſtili tyrannide uendicaret.
Cōſiderate attētius dilectiſſimi, & aīad-
uertite in quánam ꝑtāte euaſeritis Pharao
nis ītolerabile iugū: ut iam mēbra ur̄a nō
ſint arma iniqtatis pctō, nec regnet ultra
in mortalibus corporibus ueſtris. Nō eſt
hoc operis ueſtri fratres, dextera dñi facit
uirtutē, ſolus hoc pōt ille q nihil oīno non
pōt. Ne dixeritis, manus noſtra excelſa,
ſed tam ſalubriter quam ueraciter confite
mini, qa dñs facit hæc oīa. Deniqʒ nemo
ſibi dubitet oīmodis eſſe cauēdū, ne forte
donec adhuc dies mali ſunt, & nulla uſq̄ʒ
ſecuritas homini, hāc ſuam poſſeſſionē de
manu tā piȷ̄ tamqʒ ꝓuidi tutoris, in pericu
loſam ꝑnicioſamqʒ interim libertatē reci
pere uelle p̄ſumat. Qd'.n. ęmulaẗ pater, ꝓ
te ęmulatur: nec inuidentię, ſed ꝓuidentię
eſt qd' ſibi totam iubet manere ſubſtan-
tiam ne pereat tibi. Deniqʒ ubi ad magnā
illā ſanctamqʒ ciuitatē ꝑueneris, cuius fi-
nes poſuit pacē, ubi nullus iam hoſtiū ti-
meaẗ īcurſus, nō modo reddet te tibi, ſed
dabit inſuꝑ & ſeip̄m. Interim ſanè à uolun
tatibus tuis auertere, & deo dicata mem
bra nulla tibi temeritate uſurpes, ſciens ꝙ
pietati ſanctificata, nō abſqʒ graui ſacrile
gio in uſus uanitatis, curioſitatis, uolupta
tis, aut eiuſmodi ſecularis opis aſſumanẗ.
1. Cor. 6. d Neſcitis (ait Apl's) qd' corpora ur̄a tēplū
ſunt ſpūs ſancti quē habetis à Deo, & nō
eſtis ueſtri? Et itē: Corpꝰ, inqt, nō fornica-
tioni: Sed cui? Nunqd tibi? Planè ſit tibi li
beꝝ, ſed ſi eripe illud, aut ereptū ſaltē dein
ceps à fornicationis īpetu uēdicare ꝓpriȷ̄s
uiribus potes. Qd' ſi forte non potes, imò
quia uerè non potes, ſit corpus non forni-

cationi, ſed dño: ſeruiatqʒ interim ſanctifi
cationi, ne corruptioni denuo peius ſerui-
re cōtingat. Humanū dico (ait apl's) pro-
pter infirmitatem carnis ueſtræ. Sicut ex- Roma. 6. c
hibuiſtis mēbra ueſtra ſeruire iniqtati ad
iniquitatē, ita nunc exhibete mēbra ueſtra
ſeruire iuſtitiæ in ſanctificationē. Verū id
quidem ꝑꝑ infirmitatē, ut ipſe quoqʒ præ
miſit. Cęterum ubi reſurrexerit in uirtute
qd' in infirmitate fuerat ſeminatum, nulla
iam erit neceſſitas ſeruiendi. Vbi & ſecuri
tas libera fuerit, & ſecura libertas, quidni
multo magis reddat eum ſibi? Quidni po
tius libertate donet fidelē ſeruū magnus
ille paterfamilias, qñ quidem & ſuper oīa
bona ſua cōſtituet eū? Iam tunc ergo ocu
lis tuis conſiderabis, ſi tñ eos fidel'r agno-
ueris interim eſſe eius, non tuos. Nam &
præter eam quā diximus uoti utiqʒ tā ne-
ceſſariȷ̄ rōnē, quo nimirū mēbra ipſa quæ
tibi à peccati tyrānide uendicare oīno nō
poſſes, ꝓpriȷ̄s abrenūcians uolūtatibꝰ, di-
uino cultui mācipaſti, nunquid uel modò
tua eſſe uidenẗ in qbꝰ adhuc cōtraria lex
etſi nō regnat, habitat tñ: in qbꝰ pœna pec
cati, ſecūdus eqdē hoſtis tuus, non modo
manet, ſed & pręualet, et libere dñaẗ? Tu
ne tuū dixeris corpus qd' mortuū eſt ꝑꝑ
pctm̄, aut aīæ eſſe qd' aīam aggrauare nō
ceſſat? Planè ſiquis ſuum illud dicere cu-
pit, non aliud cōuenienter dixiſſe uidebiẗ,
q̄ʒ onus ſuum, q̄ʒ carcerem ſuū. Alioquin
quonam modo tuos dixeris oculos, quos
ſanè uis, nō uis: toties ſomnus occupat, fu
mus turbat, exiguꝰ puluis ſauciat, noxius
humor obnubilat, dolor acerbus excru-
ciat, uel ipſa demū nouiſſima mors excæ-
cat? At tūc planè tui erunt, qñ oīa iſta nō
erūt, ut uerè iam tuis oculis cōſiderare ſit,
qbꝰ nimirū ꝓ libitu deīceps utaris ad oīa
tā libere q̄ʒ ſecure. Neqʒ.n. auertēdi de cæ-
tero erūt oculi ne uideāt uanitatem, ꝙ pu
riſſimā uideant ueritatē: multo minus ītra
bit ꝑ feneſtras mors, ꝙ ipſa quoqʒ inimi-
ca nouiſſima deſtruaẗ. An uerò times eos
è tāta plenitudine luminis, ubi ſinguli iuſti
tāq̃ ſinguli ſoles fulgeāt, aliqñ caligaturos
fore? Timēdū id plane, ſi nō ipſos quoqʒ
oculos ſicut cętera hūani corꝑis mēbra re

ſurrectio glorificaret. Et retributionẽ pec
catum uidebis. Hoc planè eis graue tor-
mẽtoꝝ, & magnus qdam maloꝝ cumu
lus erit. Forte.n.qđcunqꝫ ſolatiũ uidereť,
eoꝝ quos tã malitioſè impugnauerint, in
tormẽtis ſuis, uel cõſciam latere, uel ipſos
ſaltẽ declinare poſſe conſpectus. Veruntñ
etſi illis ex hac nr̃a cõſideratione imẽſum
quoddã miſeriæ põdus accedat, nobis q̃
neceſſitas erit, quę utilitas, quę uoluptas?
Quid.n.modo tã irreligioſum imò qd tã
inhumanũ et execrabile uidereť, ꝙ cruore
quantũlibet inimicoꝝ, quantumlibet ini
quoꝝ paſcere uelle oculos, & oblectare
aſpectus ſupplicijs miſeroꝝ? Attñ ſicut ui
debit pctõr & iraſceť, dẽtibus ſuis fremet
& tabeſcet (prius.n.bñdicti uocabunť in
regnũ, ꝙ maledicti in caminũ deijciantur
ignis æterni, quo uidelicet acrius doleant
uidẽtes qd amiſerint) ſic iuſti quoqꝫ uide-
bũt & lętabunť cõſiderãtes qd euaſerint.
In illa ergo tãta ſeparatione queadmodũ
hœdis agnorum diuiſio grauiſſimi liuoris
occaſio fiet, ſic electis è regione cõſidera-
tio reproboꝝ, imenſa q̃dã materia gr̃aꝝ
actionis & laudis. Vnde.n.iuſti tã magni-
fice gr̃as agerent, niſi cũ illa inexcogitabi
li felicitate qua ꝑfruunť, ipſam quoqꝫ retri
butionẽ cernerẽt iniuſtoꝝ, à qbus eqdem
ſola miſericordia redemptoris ſegregatos
ſeſe eſſe fideliſſimè et deuotiſſimè recordã
tur? Vnde uerò impij tãto animi furore ta-
beſcerẽt, niſi in regnũ ſummę beatitudinis
corã ſeſe uidiſſent alios ĩtroduci, et tũc de-
mũ in illos ſeſe fœtores, ĩ illos horrores, in
illos ęterni ĩcẽdij cruciatus, in illas deniqꝫ
ĩmortalis mortis miſerias gemerẽt eẽ dã-
natos? Ibi.n.ĩnqt, erit fletus, et ſtridor den
Matt.13.f tium. Fletus qdem ob ignẽ qui non extin-
guiť. Stridor uerò ob uermem qui nõ mo-
riť. Planè fletus ex dolore, ſtridor dẽtium
ex furore. Fletũ nempe tormentoꝝ ĩmani
tas, ſtridorem dentiũ uehementia ipſa ta
beſcẽtis inuidiæ, & obſtinata malignitas
extorquebit. Ita ergo retributionẽ pecca
toꝝ uidebis, ne uidelicet ignarus tanti pe
riculi, ingratus aliqñ liberatori poſſe fieri
uidearis: Non ſolum autem, ſed & ſecuri-
tas ꝑfecta iuſtoꝝ, erit uiſa retributio pec-
catoꝝ: quo uidelicet nec aliqñ, nec diabo
licam ultra uereri malitiam poſſint: qui ni
mirum cadẽtibus à latere ſuo mille, & de-
cem milibus à dextris ſuis, nõ modo eos
cadere uiderint, ſed & cadere in gehennã.
Putas.n.timere adhuc nõ poterant, & cal
lidiorem cunctis anĩmãtibus ſerpentẽ ha-
bere ſuſpectum, præſertim ſeductæ quon
dam in paradiſo non ĩmemores mulieris:
niſi cum toto iam corpore ſuo ultricibus
traditũ flãmis, et inter ſe & eum magnum
planè Iam chaos firmatũ eſſe cõſpicerẽt?
Tertium quoqꝫ hoc nihilominus pecca-
toꝝ tibi cõſideratio ipſa præſtabit, ut ex
cõparatione deformitatis eoꝝ eminẽtius
glorioſiuſqꝫ reſplẽdeas. Sic nimirũ ſibi in-
uicem collata cõtraria, ſuæ qdem utrũqꝫ
uideť ſuſcepiſſe augmentũ aliqđ qualita-
tis: ut albũ nigro ſi cõferas, & hoc candi-
dius, & illud tetrius apparebit. Sed audi
certius ſuper hoc teſtimoniũ ꝓpheticum
ſermonem: Lætabiť, ait, iuſtus cum uide- Pſal.57
rit uindictam. Vt qd ita? Manus ſuas laua
bit in ſanguine peccatoris. Planè nõ inqui
nabit in ſanguine, ſed lauabit: ut unde ille
cruentus magis, inde ille nitidior uideať.
unde ille plus ſorbet, inde iſte pulchri⁹ elu
ceſcat. Nullã forte ex his tribus cauſis hu-
manus refugere, uel modo inueniatur affe
ctus: ſed non ꝑꝑ aliqd hoꝝ ſapiẽtia in eo-
rum ridebit interitu, qđ tñ ſine ulla dubi-
tatione factura eſt. Nempe ipſa prædicit
quæ mentiri oĩno non poteſt. Quia uoca- Prouer.1
ui, & renuiſtis: extendi manum meam, &
non fuit qui aſpiceret. Et poſt pauca: Ego
quoqꝫ in interitu ur̃o ridebo, & ſubſanna
bo cũ uobis qđ timebatis aduenerit, cum
irruerit repẽtina calamitas, & ĩteritus q̃ſi
tẽpeſtas ĩgruerit. Quid ergo in ĩſipiẽtiũ in-
teritu ſapiẽtiæ credimus placiturũ, niſi iu-
ſtiſſimã ſuã diſpoſitionẽ, & irreprehẽſibi-
lẽ ordinẽ reꝝ? Sanè qđ ſapientię tunc pla
cebit, ſapientib⁹ quoqꝫ placeat neceſſe eſt
uniuerſis. Non igiť tibi durũ uideatur fore
quod diciť, Oculis tuis cõſiderabis: quan
do & ridebis in eorum interitu: non ꝙ ue-
lut quadã ĩmanitate crudelitatis in ipſa ti
bi ultiõe cõplaceat, ſed ꝙ modus ipſe pul
cherrim⁹ diuinę ordinationis ultra quã cre

di poſſit, iuſtitię zelatorem & amatorem
æquitatis oblectet. Vbi optimè omnia cõ
ſtituta, & ſuum cuiqꝫ ceſſiſſe locum, imò
in ſuum quemqꝫ ceſſiſſe, plenius & perfe-
ctius illuſtrante ueritate cognoſces: qũo
non omnia cõſiderare, & in omnibus om
nium moderatorem magnificare libebit?
Acto.1.c Pulchrè oĩno Petrus apoſtolus filiũ perdi
tionis in locum ſuum abijſſe teſtatus eſt,
ꝙ in aere crepuerit medius aeriaꝝ colle-
ga poteſtatum: utpote quem ueri Dei &
ueri pariter hoĩs, qui de cœlo ueniſſet ope
raturus ſalutem in medio terræ: huius in-
quam ꝓditorem, nec cœlũ reciperet, nec
terra ſuſtineret. Itaqꝫ oculis tuis cõſidera-
bis, & retributionem peccatoꝝ uidebis.
Primo qdem ob tuam euaſionem, ſecũdo
ob oĩmodam ſecuritatẽ, tertio quoqꝫ ob
cõparationem, quarto ob ipſius iuſtitiæ
ꝑfectã æmulationẽ. Erit.n.iam tũc nõ mi-
ſericordię, ſed iudicij tp̃s: nec ulla oĩno cre
dẽda ẽ erga impios futura illic miſeratio,
ubi nec ulla ſperãda eſt correctio. Procul
erit humanæ infirmitatis iſta mollities,
qua tñ interim ꝓ tp̃e charitas utiť ad ſalu
tem, ampliſſimo quodam uidelicet expã-
ſę ſagenę ſinu & bonos & malos colligẽs
piſces, id eſt, affectus iucundos pariter &
moleſtos. Verũ hoc qdem in mari. Nam
in littore ſolos eliget bonos, ſic uidelicet
gaudẽs cum gaudentibus, ut ex hoc iam
cum flentibus flere non poſſit. Alioquin
qũo in nobis iudicabitur hic mundus, ni-
ſi huius tenerę affectionis obliti, introdu-
ctiqꝫ fuerimus in cellam uinariam, ſecun-
Pſal.70.c dum eum qui dixit: Introibo in potentias
domini, dñe memorabor iuſtitiæ tuæ ſo-
lius? Nec modo qdem conſiderare ꝑmit-
timur ꝑſonam pauperis, aut miſereri eius
in iudicio: ſed cum moleſtia licet, coercen
dus eiuſmodi pietatis affectus, & æquita
tis eſt dictanda ſnĩa. Quanto magis ubi
nulla animi colluctatio, ubi nulla poterit
ſubintrare moleſtia, oportet impleri qđ
Pſa.140.b dictum eſt: Abſorpti ſunt iuncti petræ iu-
dices eoꝝ? Abſorpti planè in affectum iu
ſtitiæ, & petræ ſoliditatem cui iuncti ſunt
imitantes. Iuncti, inquit, petrę, quam pro-
fectò ſolam ut ſequerentur, cætera omnia
reliquerunt. Nẽpe hoc eſt qđ interrogan
ti Petro quidnam accepturi eſſent, petra
ipſa rñdit: Cum ſederit filius hoĩs in ſede Matt.19.b
maieſtatis ſuę, ſedebitis et uos ſuper ſedes
duodecim iudicãtes duodecim tribus Iſrł.
Hæc quoqꝫ ꝓpheta pręnuncians ait: Dñs Eſa.3.c
ad iudicium ueniet cum ſenioribus popu
li ſui. Tu ne putes flexibile quippiam inue 1.Cor.6.d
niendũ in iudicibus iunctis petræ. Qui ad- Pſal.72.d
hæret Deo, apł's ait, unus ſpiritus eſt: qui &.140.b
& petræ iungitur, lapis unus. Ad qđ ſanè
propheta non ĩmerito ſuſpirans: Mihi, in-
quit, adhærere Deo bonũ eſt. Ita ergo ab-
ſorpti ſunt iuncti petræ iudices eoꝝ. O fa
miliaritatis gr̃am, ô honoris culmen, ô fi-
duciæ priuilegium, ô prærogatiuam ſecu-
ritatis perfectæ. Quid.n.tam pauendum,
quid tam plenum anxietatis, & uehemen
tiſſimæ ſolicitudinis excogitari poteſt, ꝙ
iudicandum aſtare illi tam terrifico tribu
nali, & incertã adhuc expectare ſub tam
diſtricto iudice ſnĩam? Horrẽdum eſt (ait Hebr.10
apł's) incidere in manus Dei uiuentis. Iudi
cemur interim fratres, & terribilem illam
expectationem pręſenti ſtudeamus decli
nare iudicio. Nõ iudicabit Deus bis in id 1.Ti.5.d
ipſum. Sanè ut quorũdam peccata, ſic &
quorundam ſtudia bona manifeſta ſunt
pręcedentia ad iudicium: ut illi qdem non
expectantes ſnĩam, ꝓprio ſtatim põdere
criminum in tartara deijciantur: iſti uerò è
regione paratas ſibi ſedes tota libertate
ſpũs ſine ulla cunctatione cõſcendant. Fe
lix pauꝑtas uolũtaria oĩa relinquentiũ, et
ſequentiũ te dñe Ieſu. Felix planè quę tam
ſecuros, imò tã glorioſos faciat in illo ſin-
gulari fragore elementoꝝ, & in illo tre-
mendo examine meritoꝝ, in illo tanto di
ſcrimine iudiciorum. Iam uerò audiamus
qd ad tantas ꝓmiſſiones deuota & fide-
lis aĩa rñdeat, ne forte aut diffidere, aut ſe-
cus ꝙ oporteat fidere uideať. Qm̃ tu es, Textus.
inquit, dñe ſpes mea. Quid tam ſobriè qd
tam pie poterat dici? Sed nec aliud huic
uerbo uideť poſſe conuenientius rñderi,
ꝙ quod ſequiť. Altiſſimum poſuiſti refu-
gium tuũ. Cæteꝝ ignoſcite nobis fratres,
hodie quoqꝫ ꝓmiſſę etiam terminos bre-
uitatis paulominus exceſſiſſe uidemur.

De nono uerſu, Sermo.ix. unde ſupra.

e Tiam fratres hodie aliquid audiamus de promiſſione patris, de expectatione filioꝝ, de fine huiꝰ noſtrę peregrinationis, de mercede laboris, de fructu captiuitatis. Et qdem dura omnino captiuitas non modo illa cõmunis quã ex ipſa iam conditione generis toleramus humani, ſed hæc quoq; qua uoluntates mortificare ꝓprias, etiam perdere proprias in hoc mundo animas feſtinãtes, in hos tam rigidæ compedes diſciplinæ, in hunc tam grauis pœnitentię carcerẽ dedimus noſmetipſos. Miſeranda ſeruitus planè, ſed ſi coacta, ſed ſi non ſpõtanea uideretur. Nunc uerò cum uoluntariè ſacrificetis Deo, nec ingeraẽ ulla, niſi per ipſam uoluntatem uiolentia uolũtati, profectò aliquid in cauſa eſt. Illud puto aliquid, quo maius aliqd eſſe non poteſt. An uerò plãgẽdum uideẽ quãlibet magnum, quãlibet laborioſum, quod ꝓpter eũ fiat? Et ſi magnitudo ipſa laboris iterdum forte extorqueat compaſſionẽ, ſed multo magis cauſæ conſideratio exigit cõgratulationem. Quid ꝙ bona oĩa non modo ꝓpter eum

Phi. 2. b constat fieri, ſed per eum? Deus enim eſt, qui operatur in uobis, & uelle & perficere pro bona uoluntate. Ipſe ergo author, ipſe remunerator operis, ipſe remuneratio tota: ut ſummum illud bonum cuius nimirũ tam ꝑfecta eſt ſimplicitas in ſeipſo, duplex quodãmodo uideaẽ in nobis cauſa bonoꝝ, effectiua. ſ. et finalis. Bene ergo dilectiſſimi, ꝙ in his omnibus tam multis laboribus ueſtris non modo ſubſiſtitis, ſed etiam ſuperatis, ꝓpter eũ qui dilexit uos. An uerò non per eum? Et manifeſtè. Sicut enim abũdant pro Chriſto tribulationes noſtræ (ait apoſtolus) ita abundãt etiam

2. Cor. 1. a conſolationes noſtræ per ipſum. Vſitatus ſermo, cõmunis ſermo ꝓpter Deum, ſed planè ubi non uacuè dicitur, profundiſſimus ſermo. Crebro ſonat in ore hominũ, etiam à quorum corde longe eſſe probaẽ. Omnes ſibi ꝓpter Deum præſtari poſtulant, ꝓpter Deum flagitant ſibi ſubueniri. Facile quoq; ipſa petuntur ꝓpter Deũ, quæ tamen non ſunt ſecundum Deum: & id ſibi fieri quis obſecrat ꝑꝑ Deum quod non deſiderat ꝓpter Deum, magis autem forte cõtra Deum. Cæterum uiuus planè & efficax ſermo, ubi non ꝑfunctoriè, non uſurpatoriè, non uelut quodã uſu loquendi, uel arte ꝑſuadendi: ſed ex pinguedine, ut dignum eſt, deuotionis, & pura animi intentione ꝓcedit. Nempe & mũdus trãſit, & cõcupiſcẽtia eius, nec ſatis utilr̃ poſita aut ſtabilita firmiter, uel cadẽte eo, quę pro eo facta ſunt uidebuntur. Vbi. n. cauſa ipſa deficiet, quõ non oĩa quoq; quæ ei uidebanẽ innixa, pariter euacuabunẽ? Propterea deniq; & qui in carne ſeminãt, de carne hñt metere corruptionem: qđ uidelicet oĩs caro fœnum, & gloria eius tanq̃ flos fœni: & ubi fœnũ aruerit, florẽ quoq; nihilominus cadere ſit neceſſe. Solus q eſt cauſa, indeficiẽs eſt: nec flos fœni, ſed uerbũ dñi manet in æternũ. Deniq; cœlũ, inquit, & terra trãſibũt: uerba aũt mea non trãſibunt. Prudenter itaq; dilectiſſimi, & utilr̃ elegiſtis ꝑꝑ uerba labioꝝ eius cuſtodire uias duras: illic ſeminantes ubi ne minima qdem portio ueſtri ſeminis ualeat deperire. Sanè, Qui parce ſeminat, nõ quidem nõ metet, ſed parce metet. Nempe, q metit, mercedẽ accipit: & ſcimus qs ꝓmiſit ne eum qdem qui pro noĩe ſuo calicem aquæ frigidæ dederit ſitienti, mercede ꝓpria carituꝝ. Nunquid tñ in qua menſura menſus fuerit, ſibi quoq; remetieẽ: aut in retributione æquabitur ei qui nõ aquam porrigẽs, ſed ſanguinem fundens, ꝓpinatum ſibi biberit calicẽ ſaluatoris? Non eſt hic calix aquę frigidæ, ſed calix inebrians quã præclarus, calix uini meri, & qdẽ plenus miſto. Solus. n. merũ habuit uinũ dñs meus Ieſus, qui ſolus perfectè mundus, & ſemꝑ etiam poteſt facere mundũ de immũdo cõceptum ſemine. Solus planè merum habuit uinũ, qui nimirum & ſcđm diuinitatem ſapiẽtia eſt, ubiq; attingens ꝑꝑ munditiam ſuam, & nihil inquinatum cadit in eum: & ſcđm humanitatem peccatũ non fecit, nec inuentus eſt dolus in ore eius: ſolus non debito conditionis guſtauit mortẽ, ſed ſuæ beneplacito uolũtatis, ſanè non ob ꝓpriã utilitatẽ, bonoꝝ. n. noſtrorum

Eſa. 40.

Matth.

2. Cor.

Matth.

Marc.

Iob. 14.

ſtroꝝ non eget: ſed nec tanq̃ retribuens nobis grãm pro gratia, qui non aliter pro amicis mortuus eſt, niſi pro acqrendis, uidelicet ut amicos faceret ex inimicis. Cũ enim adhuc inimici eſſemus, recõciliati ſumus Deo per ſanguinẽ filij ſui. Aut potius pro iam amicis, etſi nondũ quidẽ amantibus, ſed tñ iam amatis. In hoc eſt. n. gratia, nõ quaſi nos dilexerimus Deum, ſed prior ipſe dilexit nos. Vis noſſe q̃ longe

2. Cor. 1. a prior? Bñdictus Deus & pater dñi noſtri Ieſu Chriſti (ait apl's) qui bñdixit nos in omni bñdictione ſpũali in cœleſtibus in Chriſto Ieſu, ſicut elegit nos in ipſo ante mundi cõſtitutiunẽ. Et poſt pauca: Gratificauit, inqt, nos in dilecto filio ſuo. Qũo ergo non dilecti iam tũc in illo, qñ electi in illo? Qũo non ei grati, in quo gratificati ſumus? Sic ergo Chriſtus ſcđm tp̃s quidem pro impijs mortuus eſt: ſecundũ prædeſtinationem autẽ pro fratribus & amicis. In his ergo oĩbus merũ eſt uinũ ipſius equidem & ſolius, uti ne quiſpiam cęterorũ præſumere audeat nõ eſſe qđ ſibi pro-

Eſa. 1. f pheticum illud aptetur. Vinum tuũ miſtũ eſt aqua. Primũ ꝙ nemo interim mundus à ſorde, nemo gloriari poſſit oĩno ſe caſtũ habere cor. Deinde ꝙ mortis debitũ perſoluant, qñq; neceſſe eſt. Tertio ꝙ ponentes pro Chriſto animas hoc ſibi cõpendio uitam mercanẽ æternam: ſed & uæ eis, ſi ipſius erubeſcerẽt teſtimonium. Quarto, ꝙ prærogatæ ſibi & gratis exhibitæ tãtæ dilectioni imparem nimis exiguãq; rependant. Attñ nec hoc miſtũ, qui ſine miſtura eſt dedignaẽ, adeo ut fiducialiter Apl's dicat implere ſe quę deſunt paſſionũ Chri-

Coloſ. 1. d ſti in corpore ſuo. Sit ergo licet electis pariter oĩbus unus idemq; denarius uitę reddendus æternæ, & in ipſa tñ ſicut ſtella à ſtella differt in claritate: & alia claritas ſolis, alia claritas lunę, alia ſtellaꝝ: ſic erit et reſurrectio mortuorũ: & quãuis domus una, diuerſæ tñ in ea ſunt manſiones: ut uidelicet quãtum qdem ad æternitatem & ſufficientiã: & qui parum, non minoreẽ: & qui multũ, non abundet: quãtum uerò ad eminentiam & diſcretionẽ meritoꝝ unuſquiſq; accipiat ſcđm ſuũ laborem, neqđ omnino pereat qđ in Chriſto ſit ſeminatũ. Hęc aũt dicta ſunt fratres, ut illius tam ſpũalis rñſi, quod hodie nobis cõſiderandum eſt, gratia cõmendetur. Qm̃ tu es domine ſpes mea. Quicquid igitur agẽdum ſit, quicqd declinandum, qcquid tolerandum, qcqd optãdum, tu es dñe ſpes mea. Hæc una mihi omniũ ꝓmiſſionum cauſa, hæc tota ratio meæ expectationis. Prętendat alter meritũ, ſuſtinere ſe iactet põdus diei et ęſtus, ieiunare bis in ſabbato dicat, poſtremo nõ eſſe ſicut cęteros hoĩum glorieẽ: mihi aũt adhærere Deo bonũ eſt, ponere in dño Deo ſpem meam. Sperent in alijs alij, forte hic in ſcientia literaꝝ, hic in aſtutia ſeculi, ille in nobilitate, ille in dignitate, ille in alia qualibet uanitate cõfidat: ꝓpter te oĩa detrimenta feci, & ut ſtercora arbitror, qm̃ tu es dñe ſpes mea. Speret qui uult in ĩcerto diuitiaꝝ: ego uerò ne ipſa qdẽ niſi abs te uictui neceſſaria ſpero, nimirum uerbo tuo cõfidens, in quo abieci oĩa. Quærite primũ regnum Dei et iuſtitiã *Matt. 6. d.* eius, & oĩa adijcientur uobis. Nempe tibi derelictꝰ eſt pauper, orphano tu eris adiutor. Si mihi pręmia ꝓmittunẽ, per te obti- *Pſal. 9. g.* nenda ſperabo. Si inſurgant aduerſum me ꝑ̃lia, ſi ſęuiat mundus, ſi fremat malignus, ſi ipſa caro aduerſum ſpiritũ concupiſcat: in te ego ſperabo. Fratres, hoc ſapere, ex fide uiuere eſt: nec alius ex ſnĩa dicere põt: Qm̃ tu es dñe ſpes mea, niſi cui intus ſit perſuaſum à ſpiritu, ut (quẽadmodũ monet ꝓpheta) iactet cogitatũ ſuum in dño, ſciens ꝙ enutriendus ſit ab eo, iuxta illud quoq; Petri apoſtoli: Omnẽ ſolicitudinẽ *Pſal. 54. d.* ueſtrã proijcientes in eum: ipſi. n. cura eſt *1. Pet. 5. e.* de uobis. Vt quid. n. ſi hæc ſapimus, ut qd cunctamur abijcere oĩno ſpes miſeras, uanas, inutiles, ſeductorias: & huic uni tã ſolidæ, tam ꝑfectæ, tã beatæ ſpei, tota deuotione animi, toto feruore ſpũs inhærere. Siqd illi impoſſile, ſiquid uel difficile eſt, quære aliud in quo ſperes. Sed uerbo oĩa põt. Quid facilius dictu? Attamen hmõi dictũ intelligas uolo. Si decreuerit ſaluare nos, continuo liberabimur: ſi uiuificare placuerit, uita ĩ uolũtate eius eſt. Si ꝑ̃mia æterna largiri, licet ei qđ uult facere. An

ipſam odio habeas carnẽ tuã. Dilige eam
tanq̃ tibi datã in adiutorium, & ad æter-
næ beatitudinis cõſortium pręparatã. Cæ
terꝝ ſic amet aĩa carnem, ut nõ ipſa in car
Geneſ.6.a nẽ tranſiſſe puteẽ, dicaturq́ ei à dño: Non
permanebit ſpũs meus in hoĩe, quia caro
eſt. Diligat aĩa carnem ſuã, ſed multo ma
gis ſuam ipſius aĩam ſeruet. Amet Adam
Euam ſuã, ſed nõ ſic amet, ut uoci ei⁹ plus
obediat q̃ diuinæ. Deniq; ne ipſi qdem ex
pedit ſic amari, ut uidelicet cui interim ca
ues à flagello paternę correptiõis, theſau
Matth.3.b rizes iram æternæ dãnationis. Genimina
uiperarꝝ (ait Ioannes) quis demonſtrauit
uos fugere à uẽtura ira? Facite dignos fru
ctus pñiæ. Ac ſi euidentius loquereẽ: Ap-
prehendite diſciplinã, neqñ iraſcatur do-
minus: ſuſtinere uirgã corripiẽtem, ne ſen-
tiatis malleum conterentem. Qũo dicũt
nobis carnales hoĩes: Crudelis eſt uita ue
ſtra, nõ parcitis carni ueſtrę? Eſto, nõ par-
cimus ſemini. In quo ei magis parcere po-
teramus? An nõ melius eſt illi renouari et
multiplicari in agro, quã ĩ horreo putreſie
Ioel 1.d ri? Heu cõputruerunt iumenta in ſtercore
ſuo. Sic uos parcitis carni ueſtræ? Simus
nos crudeles interim non parcẽdo: at uos
planè parcendo crudeliores. Siqdẽ ẽt nũc
caro nr̃a requieſcit in ſpe, uideritis uoſipſi
qd ignominię interim ueſtra ſuſtineat, qd
miſeriæ eam maneat in futurꝝ. Non acce
Textu. det ad te malũ et flagellũ nõ appropiqua
bit tabernaculo tuo. Hic duplex eſt ſtola
& gemina q̃dam ĩmortalitas cõmendaẽ.
Vnde.n. niſi ex ſeparatione aĩæ & corpo-
ris mors ꝓcedit? Inde eſt ꝙ mortuum cor
pus exanime nominaẽ. Vnde aũt ſperatio
hęc, niſi ex flagellis pñtib⁹, ex qualibet do
loris uehementia, ex ipſius corporis cor-
ruptione, ex pœna peccati? Meritò timet
ꝓinde, & odit flagellum caro nr̃a: quo ni
mirum ab ipſius aĩę tam delectabili hono
rabiliq́ cõſortio amarꝝ nimis diuortium
patiaẽ. Cæterꝝ interim qdem donec reno
ueẽ, uelit nolit, ſuſtineat illud neceſſe eſt.
Expedit autem ſic tolerare ut prorſus eua
das, & flagellũ deinceps non appropin-
quet tabernaculo tuo. Iam uerò (ut ſuprà
meminimus, & inceſſanter conuenit me-
miniſſe (uera aĩę uita Deus eſt: et inter hęc
quoq; ſeparat malũ, ſed malũ aĩę, qđ non
eſt aliud quã pc̃tm̃. Eia fratres ungari li-
beat, ocioſitatibus indulgere delectet. Ni
mirũ gemino hoc ſerpente uicino, q dupli
cẽ nobis auferãt uitã, alter corporis, alter
cordis: qđni ſecurè dormiamus, niſi ꝙ ne-
gligẽtia in grauiori periculo, nõ tam ſecu
ritatis eſt quã deſperationis indicium? Et
qdẽ optandũ nobis ab utroq; liberari: ſed
cauẽdum ſanè interim pc̃tm̃ quã peccati
pena, & eo ſtudioſius à malo quã à flagel
lo declinandũ, quo ꝑnicioſius & oĩno ĩfe-
licius ſit à Deo aĩam à corpore ſeparari.
Sanè ubi prorſus de medio factum fuerit
omne pc̃tm̃ cauſa qdẽ oĩno ſublata, nec
ipſe quoq; deinceps manebit effectus, ut
qũo accedere iam ad te malũ oĩno nõ po
terit: ſic nec flagellũ qdem ualeat appro-
pinquare tabernaculo tuo, ꝙ uidelicet tã
lõge ſit ab exteriori hoĩe quælibet pœna,
quã lõge fuerit culpa ab ĩteriori. Neq;.n.
dicit, nõ erit in te malũ, aut flagellũ in ta-
bernaculo tuo: ſed nõ accedet, nõ appro-
pinquabit. Siqdẽ eſt conſiderare hoĩes in
quibus pc̃tm̃ nõ modo habitat, ſed & re
gnat: nec iam ꝓximũ magis aut magis in-
timũ poſſe eſſe uideẽ, niſi forte cũ ſic dña-
biẽ eis, ut nullo modo deinceps ualeat nõ
dñari. Eſt aũt & alios ĩuenire in qbus qui-
dem adhuc manet pc̃tm̃, ſed iam non do-
minaẽ aut pręualet in eis, euulſum quodã-
modo, necdum tñ expulſum: deiectũ, ſed
nõ prorſus eiectum. Cõſtat ſanè ab initio
nõ fuiſſe ſic, ſed in parentibus primis ante
primã illã mãdati præuaricationẽ nõ mo
do nõ regnaſſe pc̃tm̃, ſed nec fuiſſe qdem.
Attñ quodãmodo iam tũc ꝓpè illis fuiſſe
uideẽ qđ tam facile ꝑſuaſum eſt, qđ tam
feſtinãter intrauit. Quid uerò aliud admo
nebat q̃ & ipſam quoq; peccati pœnam
etſi necdũ ineſſe corporibus: iam tñ uelut
ꝓ forib⁹ eſſe, qui dixit: In quacũq; die co-
Gen. mederitis de ligno ſcĩæ boni & mali, mor
te moriemini. Felix ꝓinde expectatio, &
beata ſpes nr̃a, quorꝝ tã longe glorioſior
futura eſt reſurrectio quã fuerit prima cõ
ditio: ut nec culpa oĩno nec pœna, nec ma
lũ ſcilicet nec flagellũ, aut regnet, aut ha-
bitet, aut regnare, aut habitare iã poſſit
aliqñ in aĩabus, ſeu in corporibus noſtris.
Non accedet (inquit) ad te malum, & fla
gellũ non appropinquabit tabernaculo
tuo. Nẽpè nil tam remotũ, q̃ qđ adeſſe ul
tra non põt. Sed quid agimus fratres? Ve-
reor deprehendi. Nempè horam hãc ma
gn⁹ ille & cõis abbas noſter & ueſter nõ
uacatiõi ſermonũ, ſed operi manuũ noſciẽ
aſſignaſſe. Puto tñ ignoſcet facile, præſer-
tim non ĩmemor religioſæ fraudis illius
qua Romanus olim tribus annis ei in ſpe
cu poſito pie miniſtrauit. Pie ſiquidem (ut
legimus) pr̃is ſui oculis furabatur horas,
& quẽ ſibi ſubripere ad manducandum
poterat, certis diebus Benedicto panem
ferebat. Et ego quidẽ non dubito fratres,
pluribus qui inter uos ſunt, abũdantiorẽ
ſpũalium delitiarꝝ ſuppetere copiam: ſed
qđ uobis cõico, nõ ſubripio mihi. Quin-
immo & ſecurius & ſuauius quicquid il-
lud ſit qđ dñs donat, ſumo uobiſcũ: nec
enim alimonia hæc diſtribuendo minuiẽ,
ſed potius augeẽ miniſtrando. Veruntñ ꝙ
aliqñ uobis loquimur præter conſuetudi
nẽ ordinis noſtri, nõ noſtra id agimus ꝓ̃-
ſumptione, ſed de uolũtate uenerabilium
fratrũ & coabbatum noſtrorꝝ, qui id no
bis ẽt iniungũt, qđ tñ ſibi quidem paſſim
nolunt oĩno licere. Nẽpè aliam mihi rõnẽ
& ſingularem neceſſitatẽ eſſe nouerunt.
Neq;.n. modo loquerer uobis, ſi poſſem
laborare uobiſcũ. Illud fortè uobis effica-
cius uerbũ foret, ſed & conſcientiæ meæ
magis acceptum. Cæterꝝ qñ id mihi pec
catis meis exigentibus, & oneroſi huius
(ut ipſi ſcitis) tam multiplici infirmitate
corporis & ipſa quoq; tpis neceſſitate ne
gatur: utinã dicens & nõ faciens in regno
deẽ, uel minimus merear inueniri, Amen.

De XI. *uerſu*, *Sermo* XI. *Vnde ſupra.*

Threni.3.c. S Criptum eſt, et ueraciter ſcriptũ:
quia miſericordiæ dñi ꝙ cõſum-
pti non ſumus, ꝙ nõ tradidit nos
in manus inimicorꝝ noſtrorꝝ. Vigilat ſuꝑ
nos indefeſſus, & peruigil ille ſingularis
clementiæ oculus, non dormit neq; dor-
mitat q cuſtodit Iſrael. Id quidẽ neceſſe.
Non.n. dormit, neq; dormitat qui impu-

gnat Iſrael. Et ſicut ipſe ſolicit⁹ eſt noſtri,
& ipſi cura eſt de nobis: ſic ille ſolicitus ẽ
ut nos mactet & perdat: & una ei cura, ne
fortè qui auerſus eſt reuertatur. Nos autẽ
aut non attendimus, aut minus attendim⁹
reuerentiam præſidentis, protegentis cu-
ſtodiam, beneficia largientis, ingrati gra-
tiæ, imo tam multiplicib⁹ gratijs quibus
præuenit nos, & ſubuenit nobis. Et nunc
quidem per ſeipſum implet ſplendoribus
aĩas noſtras, nunc per angelos uiſitat, nũc
per hoĩes inſtruit, nunc ẽt conſolatur, &
erudit per ſcripturas. Quęcunq;.n. ſcripta Rom.15.a.
ſunt, ad noſtram doctrinam ſcripta ſunt:
ut per patientiam & conſolationem ſcri-
pturarꝝ ſpem habeamus. Bene ad doctri-
nam, ut per patientiam ſperemus. Siquidẽ
(ut alibi dictũ eſt) doctrina uiri per patien Roma.5.a.
tiam noſcitur, ſed & patientia probatio-
nem operatur, probatio uerò ſpem. Quid
nos ſoli nobis non adſumus, quid ſoli ne-
gligimus noſipſos? An ideo diſſimulãdũ
nobis, quia undiq; ſubueniẽ nobis? Imò ue
ro propterea ſtudioſius uigilãdum. Neq;
enim tam magna pro nobis in cœlo pari-
ter et in terra ſolicitudo gereretur, ſi nõ ma
gna nobis incumbere neceſſitas uideretur:
nõ tam multiplex nobis cuſtodia, niſi ob
multiplices inſidias poneret. Felices ꝓin-
de fratres noſtri qui iam liberati ſunt de
laqueo uenantiũ, qui de tabernaculis mili
tantiũ ad atria quieſcentiũ tãſierunt, ma-
lorꝝ timore ſublato, ĩ ſpe ſingulariter cõ-
ſtituti. Vni iſtorꝝ imò uniuerſitati dicitur:
Non accedet ad te malũ, & flagellum nõ
appropinquabit tabernaculo tuo. Sane
conſidera non ad hoĩem qui ſecundũ car-
nem uiuit, ſed ad eũ qui in carne degẽs ſe-
cundum ſpũm ambulat, hanc fieri ꝓmiſ-
ſionem. Siquidẽ non eſt diſtinguere inter
illũ & tabernaculũ illius. Confuſa in eo
ſunt oĩa tanq̃ in filio Babylonis. Deniq;
hmõi homo ẽt caro eſt, nec in eo ſpũs ma
net. Vbi aũt non fuerit ſpiritus bonus, qñ
deerit malum? Porrò ubi malum, flagellũ
quoque appropinquet, neceſſe eſt. Sem-
per enim malum pœna comitatur. Non
accedet ad te malum, & flagellum nõ ap
propinquabit tabernaculo tuo. Magna

promiſſio,ſed unde id ſperare licet? Qũo
malum & flagellũ euadam, qũo effugiã,
qũo elongabo ut non appropinquẽt mi-
hi? Quo merito, qua ſapientia, qua uirtu-
Textus. te? Qm̃ angelis ſuis mandauit de te, ut cu
ſtodiãt te in oĩbus uijs tuis. In quibus om
nibus uijs? Quibus declinas à malo, ꝗbus
fugis à uentura ira. Multæ ſunt uiæ, & ge
nera multaꝝ uiaꝝ: magnum profectò pe
riculũ uiatori. Q̃ꝫ facilè in multaꝝ occur-
ſu errabit in uia ſua, qui uiaꝝ diſcretione
caruerit. Nam neq; angelis mãdatum, ut
in oĩbus uijs cuſtodiant nos, ſed in oĩbus
uijs noſtris. Sunt aũt à quibus & in ꝗbus
oporteat cuſtodiri. Scrutemur proinde
uias noſtras fratres, ẽt uias dæmonũ: uias
quoq; beatoꝝ ſpirituum, et uias dñi inue
ſtigemus. Et quidem ſupra me eſt qđ inci
pio, ſed adiuuabitis orõnibus ueſtris, ut
aperiat mihi theſauꝝ intelligentiæ ſuę, et
uoluntaria oris mei beneplacita faciat
ſibi deus. Vię igitur filioꝝ Adam in neceſ
ſitate & cupiditate uerſantur. Ab utraq;
ſiquidẽ ducimur, & ab utraq; trahimur:
niſi ꝙ uidemur magis urgeri neceſſitate,
trahi cupiditate. Et neceſſitas quidẽ ſpe-
cialiter corpori tribuenda uidet̃. Nec ſim
plex illa ẽ, ſed anfractus habẽs plurimos,
plurimaq; diſpendia: nam cõpendia pau
ca admodum, ſiqua tñ. Quis hoĩum ne-
ſciat ꝙ neceſſitas hoĩum reuera q̃ꝫ multi-
plex ſit? Quis ſufficiat q̃ꝫ ſit multiplex ex-
plicare? Ipſa nos erudit experientia, ipſa
uexatio dat intellectum. In his quiſq; do-
cetur q̃ꝫ neceſſe habeat clamare ad dñm,
nõ de neceſſitate, ſed đ neceſſitatibꝰ meis
erue me. Nec modo ab hac uia neceſſita-
tis, ſed ab ea quoq; q̃ cupiditatis eſt opta
bit educi, quiſquis nõ ſurda aure monita
Eccli.18.d sapientis exceperit. Quid.n. ille ait? A uo-
luntatibus tuis auertere. Et itẽ. Poſt cõcu-
piſcentias tuas non eas. Siquidẽ è duobꝰ
malis longè melius eſt in neceſſitate gra-
di, q̃ꝫ in cupiditate. Multiplex illa, ſed iſta
amplius per oẽm modũ, imò ultra omnẽ
modũ multiplicior inuenit̃. Res cordis ẽ
iſta cupiditas, ꝑꝑea tanto maior, quanto
aĩa plus eſt q̃ꝫ corpus. Deniq; hæ ſunt uię
quæ uidentur hoĩbus bonæ, ſed finẽ non

habent niſi cum demergunt in profundũ
ĩferni. Si inueniſti uias hoĩum, illud quoq;
conſidera ne fortè de his dictum ſit. Cõ- Pſal.13.b.
tritio & infelicitas in uijs eoꝝ: ut ſit cõtri
tio in neceſſitate, infelicitas in cupiditate.
Qũo in cupiditate infelicitas? id eſt nõ fe
licitas, ut putat̃. Quid.n. ſicui forte uidet̃
in terrenaꝝ affluentia reꝝ felicitas arri-
dere cupita? Eo ipſo infelicior eſt, quo ue
hementius ipſam pro felicitate amplecti
tur infelicitatem, aut magis ĩmergitur ei,
& abſorbet̃ ab ea. Væ filijs hoĩum ab hac
felicitate falſa atq; fallaci. Væ ꝗ dicit, ꝗa
diues ſum, & nullius egeo: cũ ſit paup̃ &
nudus, & miſer & miſerabilis. Et neceſſi-
tas quidẽ ex infirmitate carnis, cupiditas
ex cordis inedia & obliuione ꝓcedit. Id-
circò alienũ mendicat aĩa, ꝙ oblita ſit co
medere panẽ ſuũ: ꝑꝑea terrenis inhiat, ꝙ
minimè cœleſtia meditetur. Videamus et
dæmonũ uias. Videamus & caueamus,
uideamus & fugiamus eas. Siquidẽ uiæ
illoꝝ p̃ſumptio & obſtinatio. Scire uul-
tis unde id ſciam? Conſiderate eoꝝ prin-
cipem, qualis ille eſt, tales & domeſtici
eius. Conſiderate uiaꝝ ipſius principia, ſi
non manifeſte in ĩmaniſſimã ſtatim p̃ſum
ptionem proſilierit dicens: Sedebo in mõ Eſai.14.
te teſtamenti in lateribus Aquilonis, ſimi
lis ero altiſſimo. Quam temeraria, quãq;
horrenda præſumptio. Nunquid nõ illic
ceciderunt oẽs qui operant̃ iniquitatem,
expulſi ſunt, nec potuerũt ſtare? Propter
p̃ſumptionẽ ſtare non potuerunt: ꝑꝑ ob-
ſtinationẽ qui cecidit, non adijciet ut re-
ſurgat. Ex hac nanq; ſpũs uadens, ex illa
non rediens eſt. Et mira quidẽ p̃ſumptio
dæmonũ, ſed non minus mira obſtinatio
eſt: ꝙ ſuperbia eoꝝ ſemper aſcẽdit, ꝑꝑea
non eſt illis cõmutatio. Quia.n. conuerti
noluerunt à uia pręſumptionis, inciderũt
in uiã obſtinatiõis. Quã peruerſo & euer
ſo ſunt corde filij hoĩum quicunq; ſectan
tur ueſtigia dæmonũ, ingrediunt̃ dæmo-
nũ uias? Hæc.n. tota aduerſum nos ſpiri-
tualium colluctatio nequitiaꝝ eſt, ut nos
ſeducant, ut nos inducant in uias ſuas, ut
deducãt in eis, ꝑducant ad deſtinatũ finẽ
ꝗ paratꝰ eſt eis. Fuge homo p̃ſumptionẽ,

ne gaudeat de te inimicꝰ tuus. Nẽpè ĩ his
maximè uitijs gaudet, ĩ ſeipſo expertus q̃
difficile poſſis ab hac tanta uoragine re-
ſpirare. Nolo aũt ignorare uos frẽs, quo-
nam modo deſcendat̃, imò cadat̃ in illas.
Primus.n. ut interim occurrit, gradus de-
ſcenſionis huius, diſſimulatio eſt proprię
ĩfirmitatis, iniquitatis, inutilitatis: dũ ſibi
parcens, ſibi blandiens, ſibi perſuadens
homo aliquid ſe eſſe cũ nihil ſit, iã ipſe ſe
ſeducit. Secundus gradus, ignorantia ſui.
Vbi.n. in primo gradu inutilia ſibi cõſue-
rit perizomata folioꝝ, quid ſupereſt niſi
ut uulnera tecta non uideat, pręſertim cũ
ad hoc ſolũ texerit ne uideret? Ex hoc tã-
dem fit ut ẽt alio reuelante, uulnera nõ eſ-
ſe contendat conuerſus in uerba malitiæ
ad excuſandas excuſationes in peccatis.
Atq; his quidẽ tertius gradꝰ eſt admodũ
uicinus, imò contiguus p̃ſumptioni. Quid
enim mali iam actitare uereat̃, qui p̃ſumit
& defenſare? Cæteꝝ difficile hic hærebit
in tenebris & lubrico, præſertim cũ non
deſit ẽt angelus dñi malus perſequens &
ĩpellẽs. Itaq; quartus gradus, uel quartũ
potius pręcipitiũ contẽptus eſt: ut quẽad
Prou.18.a. modũ ſcriptura dicit, Impius cũ uenerit ĩ
profundũ maloꝝ, cõtẽnat. Ex hoc & de-
inceps magis ac magis ſuper eũ urget pu
teus os ſuũ, dum uidelicet eiuſmodi aĩam
contẽptus tradit impœnitentiæ, ĩpœnitẽ-
tia obſtinatione firmat̃. Hoc eſt iã pecca
tum, qđ neq; in hoc ſeculo, neq; in futuro
remittit̃: quia cor duꝝ & induratum, nec
timet deum, nec hoĩem reueret̃. Qui ſic in
oĩbus uijs ſuis adhæret diabolo, manife-
ſte factus eſt unus ſpũs cũ eo. Et uiæ qdẽ
hoĩum quas ſuperius demonſtrauimus,
1.Cor.10.c. ipſæ ſunt de quibus dicit̃: Tẽtatio uos nõ
apprehendat niſi humana: & quia huma
nũ eſt peccare. Porrò uias diabolicas à na
tura hoĩs alienas eſſe quis neſciat, niſi ꝙ
in nonnullis ipſa ſibi conſuetudo induiſſe
naturã uideat̃? Cæteꝝ etſi quorũdam ho
minum ſit, non humanũ tñ, ſed diabolicũ
eſt ĩ malo perſeuerare. Quæ uerò ſunt ſan
ctoꝝ angeloꝝ uię? Profectò illę quas uni
Ioan.1.g. genitus enarrauit, dicens: Videbitis ange
los aſcẽdẽtes & deſcẽdẽtes ſup̃ filiũ hoĩs.

Aſcẽſio igit̃ & deſcẽſio uiæ illoꝝ. Aſcẽſio
ꝑꝑ ſe: deſcenſio uel potius condeſcenſio
ꝑꝑ nos. Sic beati illi ſpũs aſcẽdunt ꝑ cõ-
templationem dei, deſcendunt per cõpaſ
ſionem tui, ut cuſtodiant te in oĩbus uijs
tuis. Aſcendunt ad uultum eius, deſcẽdũt
ad nutum eius: qm̃ angelis ſuis mandauit
de te. Nec tñ uel deſcendẽdo uiſione glo-
riæ fraudant̃: quia ſemper uident faciẽ pa
tris. Puto & uias dñi uultis audire. Multũ Pſal.24.b.
præſumere uideor, ſi me illas promiſero
oſtenſuꝝ. Legitur aũt de ipſo, Qm̃ doce- Ibidem.
bit nos uias ſuas. Cui.n. alteri crederetur?
Docuit itaq; uias ſuas cum aperuit labia
prophetę ut diceret: Vniuerſæ uiæ dñi mi
ſericordia & ueritas. Ita ad ſingulos, ita
ad oẽs cõiter uenit: in miſericordia.ſ. &
ueritate. Vbi.n. multa iam fuerit de miſe-
ratione pręſumptio, ſed obliuio ueritatis,
non continuo ibi deus. Sed neq; ubi ter-
ror multus ex recordatione ueritatis, nul
la aũt de memoria miſericordiæ conſola-
tio. Nam neq; ueritatem tenet qui miſeri
cordiam (ubi uere eſt) non agnoſcit, nec
uera eſſe ſine ueritate miſericordia põt.
Itaq; ubi miſericordia & ueritas obuiaue
runt ſibi, ſeſe ẽt iuſtitia et pax oſculantur:
nec is abeſſe põt, cuius in pace factus eſt
locus. Quãta audiuimus & cognouimus
(ſiquidem patres noſtri annunciauerunt
nobis) ſup̃ hac copula tã felici miſericor-
diæ & ueritatis. Miſericordia tua & ueri Pſal.39.c.
tas tua ſuſceperũt me, ait ꝓpheta. Et alio &.25.a.
loco: Miſericordia tua, inqt, ante oculos
meos ẽ, & cõplacui in ueritate tua, ſed &
dñs ipſe de eo: Veritas mea & miſericor- Pſal.85 b.
dia mea cũ ipſo. Sed cõſidera ẽt manife-
ſtos aduẽtꝰ dñi, quẽadmodũ.ſ. ĩ eo qdẽ q
iã p̃ſũptꝰ ẽ miſericordẽ teneas ſaluatorẽ.
Porrò ĩ eo q ĩ fine ꝓmiſſus ẽ, ueracẽ ſuſti-
neas retributorẽ. Nã & hinc forte uidebi
tur dictũ: quia miſericordiam & ueritatẽ
diligit deus, gratiam & gloriã dabit dñs.
Quãuis et in priore quoq; aduentu recor
datus ſit miſericordię ſuæ, & ueritatis ſuę
domui Iſrael: & in poſteriori licet iudica-
turꝰ ſit orbẽ terrę ĩ æqtate, & populos ĩ ue
ritate ſua: ñ tñ futuꝝ iudiciũ fiet ſine miſe
ricordia, niſi forte ei q ñ fecerit miſericor-

diã. Hæc ſunt etenim æternitatis itinera,
Abac.3.b. de quibus apud prophetã ſic habes: Incu
rati ſunt colles mundi ab itineribus æter-
nitatis eiꝰ. Ad manũ eſt unde id facillime
ꝓbare poſſim. Siquidẽ miſericordia dñi
ab æterno, & uſq; i æternũ. Et ueritas dñi
manet in æternũ. Ab his itineribus incur-
uati ſunt colles mundi, ſuperbi dęmones,
principes mundi huius tenebraꝝ harum:
qui uiam ueritatis & miſericordiæ neſcie
rũt, neq; meminerũt ſemitaꝝ eius. Quid
illi & ueritati, q mendax eſt & pr̃ eius?
Ioan.8.f. Deniq; habes manifeſte de eo ſcriptum:
q̃m in ueritate non ſtetit. Quam uerò lon
gè fuerit à miſericordia, ẽt inflicta nobis
ab illo miſeria noſtra teſtaẽ. Qñ ille unq̃
miſericors fuit, q homicida ab initio erat?
Poſtremo qui ſibi nequã, cui bonus? Quã
nequiſſimus ille ſibi, q nunq̃ ſuper ꝓpria
iniquitate dolet, nunq̃ ſuper propria dã-
natiõe cõpungiẽ? Nimiꝝ falſa p̃ſumptio
à uia ueritatis extruſit, crudelis obſtina-
tio uiã miſericordiæ intercluſit. Inde etiã
nec in ſe unq̃ aſſequi, nec à dño miſericor
diam conſequi põt. In hunc ergo modũ
tumidi illi colles incuruati ſunt ab itineri-
bus æternitatis, dum à uijs dñi (quæ qdẽ
rectæ ſunt) per anfractus ſuos & diſtorta
non tam itinera q̃ præcipitia corruerunt.
Quã uerò prudentius atq; utilius alij qdẽ
colles ab his itineribus incuruati et humi
litati ſunt ad ſalutem. Nõ.n. incuruati ab
his tanq̃ ab eoꝝ rectitudine diſſidentes,
ſed ꝙ ipſa eos incuruauerunt itinera æter
nitatis. An non incuruatos iam cernere ẽ
colles mundi, dũ ſublimes quiq; ac potẽ-
tes deuota ſubiectiõe inclinanẽ ad dñm,
& eius ueſtigia adorant? Nunquid nõ in-
curuanẽ cũ ab ipſa ſua pernicioſa celſitu-
dine uanitatis & crudelitatis, ad humiles
ſemitas conuertunẽ miſericordiæ & ueri
tatis? Ad iſtas nimiꝝ dñi uias non modo
bonoꝝ ſpũum, ſed ẽt electoꝝ uiæ hoĩum
dirigunẽ. Et primus quidem gradus miſe
ro homini emergenti de profundo uitio-
rum, illa eſt miſericordia qua miſeretur fi
lio matris ſuæ, miſereẽ aĩæ ſuæ ꝓinde pla
cẽs deo. Imitatur.n. qui hmõi eſt, magnũ
illud diuinę miſerationis opus: cõpũctus
cum eo qui prior pro eo pũctus eſt, mo-
riens & ipſe quodãmodo pro ſalute ſua,
nec parcens ſibijpſi. Hęc miſeratio prima
excipit redeuntem ad cor, & hęc intra ip
ſa uiſceꝝ actitatur arcana. Supeſt ut uia
regia progrediatur & procedat uſq; ad
ueritatẽ: & qđ ſæpiſſime cõmendamus
uobis, cordis contritionẽ oris cõfeſſio co
miteẽ. Corde.n. creditur ad iuſtitiam, ore *Rom.10.*
aũt confeſſio fit ad ſalutẽ. Conuerſus ad
cor paruulus fiat ĩ oculis ſuis neceſſe eſt,
ſicut ueritas ait: Niſi conuerſi fueritis, & *Matth.18.*
efficiamini ſicut paruulus iſte, nõ intrabi-
tis in regnũ cœloꝝ. Non ergo uelit diſſi-
mulare, qđ non ualet neſcire, q̃ ad nihilũ
redactus ſit. Non confundanẽ in lucẽ ꝓde
re ueritatis, qđ non ſine miſerationis affe
ctu uiderit in occulto. Sic ingrediẽ homo
miſericordiæ uias & ueritatis, uias utiq;
dñi, uias uitæ, & fructus uiaꝝ, ſalus ẽ uia-
toris. Vias quoq; angeloꝝ ad eaſdem ni-
hilominus tendere manifeſtũ eſt. Cũ.n.
aſcendunt ad contemplationẽ, inquirunt
ueritatem, de qua & deſiderãdo ſatianẽ,
& ſatiando deſiderant. Cum uerò deſcẽ-
dunt, faciunt nobiſcũ miſericordiam, ut
cuſtodiãt nos in oĩbus uijs noſtris. Admi *Heb.1.*
niſtratorij.n. ſpũs ſunt miſſi in miniſteriũ
ꝑꝑ nos. Planè miniſtri noſtri, non dñi nr̃i.
Et in hoc unigeniti formam imitanẽ, qui *Mat.20.*
non uenit miniſtrari, ſed miniſtrare: q ſte-
tit inter diſcipulos tanquã qui miniſtrat.
Fructus angelicaꝝ uiaꝝ, qđ ad ipſos ſpe
ctat, ſua ipſoꝝ beatitudo, & obedientia
charitatis: qđ aũt ad nos ꝑtinet, inde qdẽ
obtentus diuinæ gratiæ, hinc uerò cuſto-
dia uię noſtræ. Siquidẽ angelis ſuis mãda
uit de te, ut cuſtodiant te in oĩbus indigẽ-
tijs tuis, in oĩbus deſiderijs tuis. Alioquin
facile eſt tibi incurrere uias mortis, ut ui-
delicet aut de neceſſitate in obſtinationẽ,
aut in præſumptionẽ de cupiditate prorũ
pas: quæ quidẽ iã nõ hoĩum, ſed dæmonũ
uiæ ſunt. In quo.n. tam facile inueniri ſolẽt
hoĩes obſtinati, q̃ in eo ꝙ aut ad neceſſi-
tatem pertinere ſimulant, aut arbitranẽ?
Quicqd moneas (ait ille) ego qđ poſſum
poſſum, & nõ ultra poſſum. Tu ſi hic ſis,
aliter ſentias. Vñ uerò in p̃ſumptionẽ, niſi

ex quodã impetu uehemẽtioris deſiderij
proſilimus? Interim ergo mãdauit ange-
lis ſuis deus, nõ quidẽ ut amoueant te à
uijs tuis, ſed ut in eis ipſis te cuſtodiãt, &
quaſi ꝑ uias ſuas, uias tuas dirigãt in uias
ipſius. Quonã modo inquis? Nẽpe ut qđ
angelus ex ſola charitate purius agit, tu
propria ſaltẽ neceſsitate cõpulſus & ad-
monitus, deſcẽdas & cõdeſcẽdas exhibe
re ꝓximo miſericordiã, & rurſum cũ eo-
dẽ angelo leuãs deſideria tua, tota animi
cupiditate aſcẽdere ſtudeas ad ſummam
& perpetuã ueritatẽ. Hinc.ẽm monemur
leuare corda noſtra cũ manibus, hinc au-
dimꝰ quotidie, Surſum corda. Hinc quo-
que negligẽtes arguimur, & diciẽ nobis:
Pſal.4.a. Filij hominum, uſquequo graui corde? ut
qd diligitis uanitatẽ, & q̃ritis mẽdaciũ?
Exoneratũ enim cor & leua, leuatur ma-
gis, ut quærat & diligat ueritatẽ. Nec mi
reris ꝙ in uias dñi ſecum nos admittere,
imò & immittere nõ dedignẽtur, qui cu-
ſtodire dignãtur in noſtris. Quã felicius
tñ in eis ipſi ambulãt, quãque ſecuriꝰ. Cę
terum & ipſi quoque lõge inferius ab eo
qui ueritas ipſa, & ipſa miſericordia eſt,
in miſericordia & ueritate uerſanẽ. Quã
uerò cõgrue ſuis quæque gradibꝰ, ſibiq;
cõpetentibus, diſpoſuit deus. Summã re-
rum tenet ipſe qui ſummus eſt, ipſe ſupra
quẽ nihil eſt, ultra quẽ nihil. Porro ange-
los ſctõs non in ſummo quidẽ poſuit, ſed
in tuto: quippe ei qui in ſummo ſtat uici-
nius adhęrẽtes, ac ꝓinde cõfirmatos uir-
tute ex alto. Nã hoĩes quidẽ nec in ſum-
mo, nec in tuto ſunt, ſed in cauto. Deniq;
et in ſolido ſunt, id eſt, in terra habẽtes lo
cũ imũ, ſed nõ infimũ, unde & poſsibile
& neceſſe ſit ut ſibi caueãt. Dęmones aũt
in pẽdulo huius aeris uagi uẽtoſiq; uagã-
tur. Indigni ſiquidẽ cœlos cõſcendere, ad
terram tñ deſcẽdere dedignanẽ. Et hodie
quidẽ iſta ſufficiãt, atque utinã eiuſdẽ ip-
ſius munere ſufficientes ei gratias referre
ualeamus ex quo & ſufficiẽtia noſtra eſt.
1.Cor.3.b. Non ẽm ſufficiẽtes ſumꝰ, uel cogitare ali-
quid à nobis quaſi ex nobis, niſi ipſe de-
derit nobis qui dat oĩbus affluẽter, & eſt
ſuꝑ oĩa benedictꝰ in ſecula ſeculoꝝ. Amẽ.

De XI. *uerſu, Sermo* XII. *Vnde ſupra.*

SI meminiſtis, heſterno ſermone
uias dæmonũ præſumptionẽ di-
ximus & obſtinationẽ, nec tacui
mus quare id diceremus. Poſſumus tñ, ſi
neceſſariũ iudicatis, uias eoꝝ uia adhuc
alia inueſtigare. Nã & ſi omnimodis eas
occultare laborẽt, multipliciter eos ꝓdit
ſpiritus ſanctus, multipliciter in ſcripturis
ſanctis declarat ſemitas iniquorum. Legi *Pſal.11.b.*
mus ſiquidem de eis oĩbus, q̃m in circui- *1.Pet.5.b.*
tu impij ambulant. Legimus de eoꝝ prin *Iob.1.b.*
cipe, q̃m circuit quærens quem deuoret. *&.2.a.*
Quod & ipſe fateri cogitur in præſentia
maieſtatis, ut inter filios dei aſtans, & un
de ueniat requiſitus: Circuiui, ait, terram,
& perambulaui eam. Dicamus itaq; uias
eius circuitionem & circunuentionẽ. Iſta
enim ad nos, illa utitur in ſeipſo. Semper
ille extollitur, ſed dejciẽ ſemper: ſuperbia
eius aſcendit ſemper, ſemper humiliatur.
Nunquid non circuitus iſte? Qui.n. in cir-
cuitu ambulat, proficiſcitur quidẽ, ſed ꝓ-
ficit nihil. Væ homini qui ſequitur hũc cir
cuitum, qui nunq̃ à propria uoluntate re
cedit: ſi conaris auellere, paululum ſequi
uidebitur, ſed in dolo. Circuitus eſt, aliũ-
de reditum parat, nõ ab ea penitus abdu
cetur. Satagit undiq;, undiq; fugitat, hæ-
ret tamen ſemper propriæ uoluntati. Ve-
runtamen ſi mala eſt circuitio ꝓpria, lon
ge equidẽ peior circũuentio aliena. Ea ſi-
quidem uel maxime diabolum facit. Sed
quomodo fratres, ut miſerũ hoĩem circũ
ueniat, ſuperbiſsimus ille deſcẽdit? Vide
circuitũ impij, etiã in hoc ipſo. Oculi eius
omne ſublime uidẽt: attamen ima quoq;
ipſa curioſe ueſtigat, ſed ut magis aſcen-
dat, ut uehemẽtius intumeſcat, & dũ con
culcauerit humilẽ, ſibi uideatur ipſe ſubli
mior, ſicut ſcriptũ eſt: Dũ ſuperbit impiꝰ, *Pſal.138.*
incendiẽ pauper. Quã ꝑuerſe aſcẽdẽtes et
deſcẽdentes angelos bonos angelꝰ malꝰ
ęmulatur? Aſcẽdit ſtudio uanitatis, deſcẽ
dit liuore malignitatis. Cuiꝰ mẽdax aſcẽ-
ſio, eiꝰ crudelis deſcẽſio eſt: expers ille (ut
heri diximꝰ) miſericordię & ueritatis. Cę
terũ ſi deſcẽdunt maligni ut circũueniãt,
gr̃as ei cuiꝰ mãdato deſcẽdũt, & benigni

angeli ut ſubueniant nobis,ut cuſtodiant
nos in oı̄bus uijs noſtris. Neqꝫ hoc ſolū,
ſed in manibus, inquit, portabunt te, ne
unq̄ꝫ offendas ad lapidem pedem tuum.
Quanta nobis fratres, in huius ſcripturæ
uerbis,& eruditio,& admonitio,& cōſo
latio exhibet̄? Quis in oı̄bus pſalmis tam
magnifice puſillanimes conſolat̄,negligē
tes admonet,erudit ignorantes? Vnde id
quoqꝫ fidelibus ſuis prouidētia uoluit di-
uina præſtare,ut ī ore ipſoꝝ uerſiculi pſal
mi huius hoc maximè quadrageſimali tē
pore uerſarent̄. Nec aliunde q̄ꝫ ex ipſius
uſurpatione diaboli ſumpta uidet̄ occa-
ſio,ut in hoc quoqꝫ nequiſſimus ille ſeruꝰ
filijs ſeruiat uel inuitus. Quid.n.tam mo-
leſtū ei,quid nobis eſſe pōt tā iucundū, ꝗ
ut ēt malū eius nobis cooperet̄ in bonū?
Angelis ſuis mandauit de te,ut cuſtodiāt
te in oı̄bus uijs tuis. Confiteant̄ dn̄o miſe
ricordiæ eiꝰ,& mirabilia eiꝰ filijs hoı̄um.
Pſal. 106.a Confiteant̄ & dicant inter gētes: qm̄ ma
gnificauit dn̄s facere cū eis.Dn̄e, quid eſt
homo quia innotuiſti ei, aut ꝗd apponis
erga eū cor tuum? Apponis cor erga eū,
geris pro eo ſolicitudinē,curam illius ha-
bes.Deniqꝫ ei mittis unigenitū tuū, īmit-
tis ſpūm tuum, ꝓmittis etiā uultū tuum.
Et ne quid in cœleſtibus uacet ab opera
ſolicitudinis noſtræ, beatos illos ſpūs ꝑꝑ
nos mittis in miniſteriū, cuſtodiæ noſtræ
deputas,noſtros iubes fieri pædagogos.
Paꝝ eſt.n.ꝙ facis angelos tuos ſpūs, fa-
Mat. 18.b. cis & angelos paruuloꝝ. Deniqꝫ angeli
eoꝝ ſemper uidēt faciē patris. Illos utiqꝫ
tā felices,& tuos ad nos,& noſtros ad te
angelos facis.Angelis ſuis mādauit de te.
Mira dignatio, & uerè magna dilectio
charitatis.Quis.n.quibus,de quo,ꝗd mā
dauit? Studioſè conſideremus fratres,dili
genter cōmendemus memoriæ hoc tam
grande mandatū.Quis.n.mandauit, cuiꝰ
ſunt angeli, cuius mandatis obtēperant,
cuius obediunt uoluntati? Nēpè angelis
ſuis mandauit de te, ut cuſtodiant te in
oı̄bus uijs tuis:nec cunctant̄ quin ēt in ma
nibus tollant te. Sūma ergo maieſtas mā
dauit angelis,& angelis ſuis mandauit. Il
lis utiqꝫ ſublimibus, tā beatis, tā ꝓximis
ſibi cohærentibus,tā familiariter adhærē
tibus,& uerè domeſticis dei.Mādauit de
te.Tu ꝗs es? Dn̄e, quid eſt homo ꝙ me-
mor es eius,aut filiꝰ hoı̄s qm̄ reputas eū?
quaſi uerò non ſit homo putredo, & filiꝰ
hoı̄s uermis.Sed quid putas mandauit de
te? Nunꝗd ſcripſit contra te amaritudi-
nes? Nunꝗd ut contra foliū ꝗd' uento ra-
pit̄, oſtendant potentiā ſuam, & ſtipulā
ſiccā perſequant̄? Nunꝗd ut tollant īpiū
ne uideat gloriā dei? Mandandū iſtud ē,
non mandatū. Nō recedas ab adiutorio
altiſſimi,in ꝓtectione dei cœli cōmorare,
ne de te illud qn̄qꝫ mandet̄. Quem.n.ꝓte
xerit deus cœli, non de eo illud mādabit̄,
ſed pro eo. Et ꝗd' interim non mandat̄,ꝓ
eo differt̄ ut ſint oı̄a ꝑꝑ electos. Denique
parantibus ire ſeruis, & continuo ſupſe-
minata colligere zizania cupientibus ꝓ-
uidus pater familiâs: Sinite, īquit, uſqꝫ ad
Mat. 13. meſſem,ne fortè eradicetis ſimul & triti-
cū.Qūo igit̄ tandiu conſeruabit̄ interea?
Hoc planè, hoc opus præſens, hoc māda
tum tp̄is huius. Itaqꝫ angelis ſuis manda-
uit de te, ut cuſtodiant te. O triticum in-
ter zizania,ô granū inter paleas, ô lilium
īter ſpinas.Gratias ei fratres, gratias ei et
ꝓ nobis pariter & pro uobis. Pretioſum
depoſitū nobis cōmiſerat, fructū crucis
ſuę,pretiū ſanguinis ſui. Non eſt contētus
cuſtodia hac tam parū tuta,tam parū uti
li,tam fragili, tā inſufficiēti. Super muros
tuos Hieruſalē conſtituit cuſtodes. Nēpè
ēt ipſi qui uident̄ muri, aut in muro ipſo
colūnæ,his cuſtodibus egēt, & maximè.
Angelis ſuis mandauit de te,ut cuſtodiāt
te in oı̄bus uijs tuis. Quātā tibi debet hoc
uerbū inferre reuerentiā,afferre deuotio-
nē,conferre fiduciā.Reuerentiā pro p̄ſen-
tia,deuotionē pro beneuolentia, fiduciā
pro cuſtodia.Caute ambula,ut uidelicet
cui aſſunt angeli(ſicut eis mandatū eſt)in
oı̄bꝰ uijs tuis.In quouis diuerſorio, ī quo-
uis angulo, angelo tuo reuerentiā habe.
Tune audeas illo p̄ſente, ꝗd' uidente me
nō auderes.An p̄ſentē eſſe dubitas quem
nō uides? Quid ſi audires, ꝗd ſi tangeres,
ꝗd ſi olfaceres? Vide ꝗa nō ſolo uiſu rerū
p̄ſentia cōprobet̄.Nō oı̄a uiſui ſubiacent,
nec corporalia quidē: quanto magis ſpiri
tualia ꝓcul ſunt ab oı̄ ſenſu corporeo, &
ſpūaliter potius ueſtiganda? Si fidē cōſu-
las,ea tibi angelicā probat p̄ſentiam non
Heb. 11.a. deeſſe.Nec dixiſſe piget, qm̄ fides ꝓbat:
quam nimiꝝ apoſtolus argumentū non
apparētiū eſſe diffinit.Adſunt igit̄, & ad-
ſunt tibi,nō modo tecū,ſed ēt pro te.Ad-
ſunt ut ꝓtegant, adſunt ut proſint. Quid
retribues dn̄o ꝓ oı̄bus q̄ retribuit mihi?
Iaco. 1. c. Siquidē ſoli ei honor & gloria. Quare ei
ſoli? ꝗa ipſe mandauit, & oē datū optimū
non niſi ab illo eſt.Veruntamē etſi ille mā
dauit,ipſis quoqꝫ qui & ei ex tanta chari
tate obediunt,& nobis ſubueniunt in tā-
ta neceſſitate,ingratos eſſe nō licet. Simꝰ
ergo deuoti, ſimus grati tātis cuſtodibꝰ,
redamemus eos, honoremus eos quantū
poſſumus, quātū debemus. Totus tamē
ei reddat̄ & amor & honor noſter, à quo
tam ipſis ꝗ nobis eſt totū unde honorare
poſſumus uel amare,unde amari honora
ri'ue meremur.Neqꝫ.n. apoſtolus ubi ait:
1. Tim. 1.d. Soli deo honor & gloria,prophetico cre
Pſal. 138.c. dendus eſt obuiare ſermoni,qui ſibi etiā
Roma. 3.c. amicos dei nimis honorificatos eſſe teſta
tur.Puto aūt ſimile eſſe illud uerbū Apo-
ſtoli,ei ꝗd' item ait:Nemini quicꝗ debea
tis,niſi ut inuicē diligatis. Siquidē nō hoc
uoluit,ut alia quælibet debita negarent̄,
p̄ſertim cum idē ipſe dicat: Cui honorē,
Ibidem. b. honorem:& cætera in hunc modū.Vt er-
go plenius intelligas quid in utroqꝫ ſenſe
rit, quid'ue monuerit: uide quēadmodū
inter radios ſolis minora quælibet lumi-
naria non uident̄. Nunquid amota modo
ſydera arbitramur,nunꝗd extincta? Mini
mè quidē, ſed ampliori claritate quodā-
modo tecta,interim apparere non poſſe.
Sic ergo dilectio illa quæuis debita ſupe-
rans,quaſi ſola regnare debet in nobis:ut
quicquid debet̄ cæteris:ſibi uendicet, &
ex dilectione oı̄a faciamus. Sic diuinus p̄-
ualere debet honor,& quodāmodo p̄iu-
dicare uniuerſis,ut ſolus ipſe non mō præ
oı̄bus,ſed in oı̄bus honoretur.Idipſum ſa-
nè putes,dictū etiā de amore.Quid enim
extra ipſum reliquit cęteris, qui totū cor,
totā aı̄am,totā uirtutē dn̄o deo ſuo in di-
lectiōe donauit? In ipſo itaqꝫ fratres,affe-
ctuoſè diligamus angelos eius,tanq̄ꝫ futu
ros aliqn̄ cohæredes nr̄os, interim uerò
actores & tutores à p̄re poſitos,& p̄poſi
tos nobis.Nūc.n.filij dei ſumus,etſi nōdū
āppareat ꝗd erimus, eo ꝙ adhuc paruuli
ſub tutoribus & actoribꝰ ſimus,tanq̄ꝫ ni-
hil interim differentes à ſeruis. Cęteꝝ etſi
tā paruuli ſumus, & tā magna nobis,nec
mō tā magna,ſed & tam ꝑiculoſa uia re-
ſtat,ꝗd tn̄ ſub tātis cuſtodibus timeamꝰ?
Nec ſuꝑari nec ſeduci, minus aūt ſeduce-
re pn̄t qui cuſtodiūt nos in oı̄bus uijs no-
ſtris.Fideles ſunt,prudentes ſunt,potētes
ſunt,ꝗd trepidamus? Tm̄ ſequamur eos,
adhæreamus eis,& in ꝓtectione dei cœli
cōmoremur. Vide.n. quàm neceſſaria ſit
iſta ꝓtectio,iſta cuſtodia ī uijs tuis.In ma
nibus(inꝗt)portabūt te, ne unquā offen-
das ad lapidē pedē tuū. Paꝝ tibi uidet̄ ꝙ
non ſit lapis offenſionis in uia? Cōſidera
q̄ ſequunt̄: Suꝑ aſpidē & baſiliſcū ambu- Textus.
labis, & conculcabis leonem et draconē.
Quàm neceſſarius pędagogus, imò etiā
baiulus,p̄ſertim paruulo inter hęc gradiē
ti? In manibus (inꝗt) portabunt te.In tuis
ꝗdē uijs cuſtodiēt te, & deducēt paruulū
quà pōt paruulus ambulare. Cæteꝝ non
te patient̄ tētari ſupra q̄ꝫ ſuſtinere potes,
ſed in manibus tollēt, ut ꝑtrāſeas offendi
culū. Qꝫ facilè tranſit ꝗ illis portat̄ mani-
bus,q̄ꝫ ſuauiter (iuxta uulgare ꝓuerbiū)
natat,cuius alter ſuſtinet mentū.Quoties
ergo grauiſſima cernit̄ urgere tentatio, et
tribulatio uehemens īminere, inuoca cu-
ſtodem tuū,ductorem tuū, adiutorē tuū,
in opportunitatibꝰ, in tribulatione.Incla
ma eū,& dic:Dn̄e,ſalua nos,perimꝰ. Nō
dormit neque dormitat:etſi ad tp̄s qn̄qꝫ
diſſimulet,ne fortè periculoſius ab illiꝰ te
manibus ipſe pręcipites,ſi te eis ignoraue
ris ſuſtentatū.Spūales.n.ſunt manus iſtę,
& auxilia utiqꝫ ſpiritualia, q̄ ſingulis ele-
ctoꝝ pro cuiuſqꝫ diſcriminis mō & obie
ctæ difficultatis tanq̄ꝫ lapideæ molis ꝗti-
tate,ab his qui ſibi deputati ſunt angelis
ſpiritualiter & multipliciter exhibentur.
Dico ego tn̄ aliqua ex his q̄ cōmunia ma
gis arbitror,& paucis ꝗ iter uos ſūt inex-

perta. Turbatur aliquis uehementer, ſeu
corporali quouis incõmodo, ſeu tribula-
tione aliqua ſeculari, ſeu acedia ſpiritus,
& quadā animi defectione langueſcēs. Iā
tentari incipit ſupra q̃ ualeat ſuſtinere, iā
impinget, & offendet in lapidē, ſi nõ fue-
rit qui ſubueniat. Quis uero eſt lapis iſte?
Eſa. 8. c. Ego illū intelligo lapidē offenſiõis, & pe
trā ſcādali, in quā ſi offenderit qs, collide
tur: ſuꝑ quē uero ceciderit, cõteret eū. La
pidē utiq; angularē, electū, pretioſum, q
eſt dn̄s Chriſtus. In hūc lapidē offendere
eſt murmurare aduerſus eū, ſcādalizari à
puſillanimitate ſpiritꝰ & tēpeſtate. Itaq;
opꝰ illi eſt angelica ope, angelica cõſola-
tione, angelicis manibus, qui iā defecit, iā
propemodum offendit in lapidē. Et uere
offendit in lapidē qui murmurat & bla-
ſphemat, ſeipſum collidēs, nõ eū in quem
furibūdus impingit. Arbitror ſanè uelut
duabꝰ quibuſdā manibꝰ eiuſmodi hoīes
interdū ab angelis ſupportari, ut quodā-
modo nõ ſentiētes trāſeant qđ tātopere
formidabāt, nec parū mirent̃ poſtmodū
tā ſuper poſteriori facilitate, q̃ ſuper diffi
cultate priori. Vultis ſcire quas intelligā
duas manꝰ? Duplicē utiq; demonſtratio
nem, dū uidelicet hinc quidē tribulatiõis
breuitas, inde æternitas retributiõis oſtē
dit̃: aut magis pingit̃, uel imprimit̃ cordi,
ut intimo affectu ſentiat, quoniā momen
taneū hoc & leue tribulationis noſtræ ſu
pra modū in ſublimitate æternū pondus
glorię operat̃ in nobis. Quis uero iſtas tā
bonas ꝑ bonos non credat fieri, cū certū
ſit ꝙ ecõtrario male utique fiāt immiſsio
nes ꝑ angelos malos? Habetote familia-
res angelos fratres mei, frequētate eos ſe
dula cogitatiõe & deuota or̃one, q ſemꝑ
uobis adſunt ad cuſtodiā & cõſolationē.

De XII. *uerſu*, Sermo XIII. *Vnde ſupra.*

Oſſumus hunc uerſum qui in ma
P nibus eſt, uidelicet, In manibus
portabunt te &c. Non modo de
præſenti cõſolatione dictū accipere, ſed
etiā de futura. Nēpe cuſtodiūt nos in uījs
noſtris angeli ſancti, ſed uia finita (qđ eſt
utique uita finita) in manibus tollūt. Nec
em̄ deſunt nobis teſtes fideles. Proxime
lectū eſt uobis de beatiſsimo patre nr̃o
uerè per oīa Benedicto, ꝙ dū intentā ocu
lorum aciem in ſplēdore coruſcæ lucis ha
bere uideret̃, uidit Germani animam Ca
puani Epiſcopi in ſphæra ignea ab ange-
lis in cœlum deferri. Sed quid huiuſmodi
testimonia requirimus? Ipſa in Euāgelio *Luc. 16. f.*
ueritas de mendico & ulceroſo ait, quo-
niā portatus eſt ab angelis in ſinū Abra-
hæ. Neque enim in illa tam noua nobis
tamq; incogita regiõe ambulare ipſi poſ
ſemus, præſertim cum tantus ſit lapis in
uia. Quis lapis? Qui in lapidibus olim cõ
ſueuerat adorari, qui lapides obtulit do-
mino dicēs: Dic ut lapides iſti panes fiāt. *Matth. 4. a.*
Porrò pes tuus, affectio tua: pes animæ:
quam in manibus angeli portāt, ne offen
dat ad lapidem pedem tuū. Quomodo
enim non uehemētiſsime turbaretur ani-
ma, ſi ſola hinc egrederetur, ſi illas ſine cõ
ſolatione ingrederetur uias, ſi inter illos
lapides ſuis pedibus graderetur? Etenim
uero manifeſtius audi quàm neceſſe ha-
beas portari in manibus alienis, nec alījs
q̃ angelicis tamen. Super aſpidē & baſi- *Textus*
liſcum ambulabis, & cõculcabis leonem
& draconē. Quid inter hęc faceret pes hu
manus? Quid humanæ affeſtionis inter
tam terribilia mõſtra cõſtaret? Nēpe ne-
quitiæ ſpirituales ſunt, & quidē nõ incon
gruis appellationibꝰ deſignatæ. Siquidē
& de his dictū, quod nequaq; uobis exci-
diſſe reor: Cadēt à latere tuo mille, et de-
cem milia à dextris tuis. Quis uerò ſcire
põt, an diuiſæ ſint inter eos operationes
malitiæ, miniſteria iniquitatis: ut ex diuer
ſis officījs, qn potiꝰ maleficījs, uocabula
quoq; diuerſa ſortiti nominent̃? Alius ſi-
qdē aſpis, aliꝰ uerò baſiliſcꝰ, aliꝰ aūt leo,
& alius quidē draco, ꝙ uidelicet ſuo qdē
inuiſibili modo uarie quoq; noceāt, quaſi
aliꝰ morſu, aliꝰ quoq; uiſu, aliꝰ aūt rugitu
uel ictu, aliꝰ qdē flatu? Legi etiā de quodā *Mat. 17.*
genere dęmoniorū qđ non eījciat̃ niſi in
or̃onibus & ieiunījs. Nihil poterat nāq;
uerbum apoſtolicę increpatiõis ad illud.
Qūo nõ illud aſpis erat, illa utiq; de pſāl-
mo aſpis ſurda, & obturās aures ne uocē *Pſal. 57.*
audiat incātātis? Vis nõ terreri à tā terrifi-
co mõſtro, uis ſecurus poſt mortē ambu
lare ſuꝑ aſpidē iſtā? Caue ne interim poſt
eam ambules, caue ne imiteris, & nõ erit
qđ paueas in futuro. Enimuero uitiū eſt
cui reor eiuſmodi ſpiritū dn̄ari. et ſi uultis
ſcire, ipſa eſt circuitio, à qua uobis heſter
no ſermone monuimꝰ eſſe cauendū. Ipſa
obſtinatio eſt, aduerſus quā pridie loque
bamur: Nec.n. piget quoties dat̃ occaſio,
ab hac tā graui peſte p̃munire uos, ut eā
oīmodis fugiatis: qđ hæc qdē ſit ſumma
quędā religionis ſubuerſio, & uerè iuxta
Deu. 33. c. teſtimoniū legislatoris uenenū aſpidum
inſanabile. Dicit̃ aſpis hinc alterā aurem
quā preſsius põt terrę infigere: inde uerò
alterā caudę immiſsione nihilominꝰ ob-
turare, ne audiat. Quid ad hæc incātantis
uox, quid ſermo faciet p̃dicantis? Orabo
pro eo, humiliabo in ieiuuio animā meā,
baptizabor pro mortuo uberrimo quo-
dam ꝓfluuio lachrymarū, apud quē uide
rim nihil humanæ incātationis quālibet
ſapientiā, nihil quātūcunq; admonitiõis
induſtriā p̃ualere. Nouerit tñ uir ꝑtinax
nõ cœlo ſeſe, ſed ſolo infigere caput, quòd
ſapiētia quæ deſurſum eſt, nõ modo pudi
ca, ſed & pacifica ſit: hęc aūt magis, ut ita
dicā, aſpidica, niſi terrena eſſe nõ poteſt.
Sed nec adeo obſurdeſceret, niſi cauda
quoq; obturaret auditū. Quę eſt hęc cau
da? Finis intētionis humanę. Hęc ſurditas
deſperata, dū hinc quidē uelut terræ infi-
xus, ꝓpriæ qſq; inhæret uolūtati: inde ue-
lut reflectēs caudā, finē aliquē meditat̃, et
infigit aīo qđ deſiderat adipiſci. Nolite
obſecro fratres, nolite obturare aures, uo
lite aliqñ obdurare corda ueſtra. Inde.n.
tā mordax & amarꝰ ſermo inuenit̃ in ore
hoīs obſtinati, ꝙ nulla ad eum penetrare
queat bñuolentia monitoris. Inde aſpidi
uirꝰ in linguæ aculeo ꝑſeuerat, ꝙ aduer-
ſus linguā incantatoris tāto ſe ſtudio ob-
turarit. At baſiliſcꝰ, ut aiūt, uenenū in ocu
lo gerit, peſsimū animal, & præ oībꝰ exe
crabile. Noſſe cupis oculū uenenatū, ocu
lū nequā, oculū faſcinantē? Inuidiā cogita
Inuidere quid. to. Quid uero inuidere, niſi malum uidere
eſt? Si nõ eſſet ille baſiliſcꝰ, nunq̃ per eius
inuidiā mors intraſſet in orbē terrarū. Væ
homini miſero, ꝙ inuidū nõ pręuidit. Sb,
peremus & uitiū hoc dū adhuc uiuimꝰ, ſi
poſt mortē uolumꝰ miniſtrū tātæ nequi-
tiæ nõ timere. Nemo alteriꝰ bonū inuido
aſpiciat oculo. Nēpe hoc ipſum iam qđ
in ſe eſt, tabe ſua illud inficere, & quodā-
modo interficere eſt. Qui hominē odit,
homicidā illū ueritas ipſa teſtat̃. Quid & *1. Ioan. 3. c.*
ille qui bonū odit in hoīe, nūquid non ho
micida poterit appellari? Adhuc uiuit ho
mo, & ille iam reus eſt mortis eiꝰ. Adhuc
ardet ignis quē dn̄s Ieſus miſit in terrā, &
inuidꝰ tanq; qui ſpiritū extinxerit, iam dā
nat̃. Væ uobis à dracone. Immanis eſt be
ſtia, flatu igneo quicquid attigerit, necat:
non modo beſtias terræ, ſed & uolucres
cœli. Haud aliū ego draconē hūc q̃ ſpiri-
tum iracūdiæ reor. Quātos etiā ſublimis
ut uidebat̃ uitæ, flatu huius draconis miſe
rè ſatis aduſtos, turpiter in huius os inge-
mimꝰ cecidiſſe? Quā meliꝰ ſibīpſis iraſci
potuerāt ne peccarēt? Nimirū affectio na
turalis ira hominū eſt, ſed abutētibus bo
no naturæ grauis ꝑditio eſt, & miſerāda
pernicies. Occupemus illā fratres, in qui-
bus expedit, ne forte ad inutilia illicitaq;
prorūpat. Sic nimirū ſolet amorē amor
expūgere, ſolet timor timore depelli. No *Lucæ. 12. c.*
lite timere eos q corpus occidūt, ait dn̄s,
aīę aūt nõ habēt qd faciāt. Et cõfeſtim, o-
ſtendā aūt, ait, uobis quē timeatis. Time
te aūt eū qui poteſtatē habet corpꝰ et ani
mam mittere in gehennā. Ita dico uobis,
hūc timete. Ac ſi manifeſtius dicat: Hunc
timete, ne illos timeatis. Repleat uos ſpi-
ritus timoris dn̄i, & timor alienꝰ locū nõ
habebit in uobis. Et ego uobis dico: Nõ
autē ego, ſed ueritas: nõ ego, ſed dn̄s. No-
lite iraſci eis q trāſitoria uobis auferūt, q
conuitia inferūt, qui ingerūt forte ſuppli-
cia, & poſt hoc faciūt nihil. Oſtendā aūt
uobis cui debeatis iraſci. Iraſcimini ei q̃
ſola uobis nocere põt, ſola facere, ut oīa
illa nõ proſint. Vultis ſcire quænā illa ſit?
Iniquitas propria. Ita dico uobis, huic ira
ſcimini. Nulla.n. nocebit aduerſitas, ſi nul
la dominet̃ iniquitas. Qui perfectè huic
iraſcitur, cæteris nõ mouet̃, magis & am
plectit̃ ea. Ego (inquit) in flagella paratus *Pſal. 35. d.*

ſum.Sit dãnum,ſit conuitiũ,ſit læſio cor-
poralis, paratꝰ ſum, & nõ ſum turbatus:
q̃m dolor meꝰ in cõſpectu meo ſemper.
Quidni exteriora oĩa paruipendã in huiꝰ
2.Re.16.c. æſtimatione doloris? Filius(inquit) uteri
Pſal.39.b. mei perſequit̃ me, & conuitianti ſeruulo
indignabor? Cor meũ dereliquit me, de-
reliquit me uirtus mea, & lumen oculorũ
meorũ: & dãna tẽporalia plangã, aut in-
cõmoda corporalia reputabo? Hinc ni-
mirũ nõ modo mãſuetudo orit̃ cui draco
nis flatus nõ noceat,ſed etiã magnanimi-
1.Pet.5.c. tas quam rugitus leonis non terreat. Ad-
uerſarius ueſter tanq̃ leo rugiens,ait Pe-
trus.Gratias magno illi leoni de tribu Iu-
da:rugire iſte põt,ferire non põt. Rugiat
quantum uult, tñ nõ fugiat ouis Chriſti.
Quanta minatur,quanta exaggerat,q̃ta
intentat? Non ſimus beſtiæ ut nos ꝓſter-
nat uacuus ille rugitus. Sic.n.perhibent q
talia curioſius ueſtigauerunt, ad rugitum
leõis nullam beſtiam ſtare poſſe, ne eam
quidem quę aduerſus ictum eius tota ani
moſitate repugnat:et plerunq; ſuperat fe
rientem,quæ non ſuſtinet rugientẽ. Verè
beſtia,uerè rõnis expers, qui tam puſilla-
nimis eſt ut ſolo timore cedat, qui ſola fu
turi exaggeratiõe laboris uictus,ante cõ-
Heb.12.b. flictum non telo,ſed tuba proſternit̃. Nõ-
dum reſtitiſtis uſq; ad ſanguinem, ait ſtre
nuus ille dux qui leonis huius nouerat ua
Iac.4.b. num eſſe rugitum.Et alius quidam: Reſi-
ſtite(inquit)diabolo, & fugiet à uobis.

De XII. *uerſu &* XIII. *Sermo* XIIII.

Vnde ſupra.

GAmꝰ frẽs grãs factori nr̃o,bñfa
ctori nr̃o,redẽptori nr̃o, remune
ratori noſtro,aut potius ſpei nr̃ę.
Ipſe.n.retributor, ipſe retributio noſtra,
nec aliud iam q̃ ipſum expectamus ab ip
ſo.Primũ qđ nobis præſtitit, noſiipſi ſu-
mus. Siquidẽ ipſe fecit nos,& nõ ipſi nos.
Parꝝ'ne tibi uidet̃ iſtud,quia te fecit? Co-
gita qualẽ te fecit. Nẽpè ẽt ſecundum cor
pus egregiam creaturã, ſed ſecũdũ aĩam
magis, utpote imagine creatoris inſignẽ,
rõnis participẽ,capacẽ beatitudinis ſem-
piternæ. Porrò ſecundũ ambo ſimul præ
cæteris creaturis maximè admirandam,
cohærentem ſibi incomprehenſibili arti-
ficio, inueſtigabili ſapientia conditoris.
Itaq; tam magnũ hoc donum, q̃ magna
res homo.Sed q̃ gratuitum putas? Planũ
eſt,quia nihil ante promeruit, qui penitꝰ
nihil fuit.An poſtea ſperabat̃ grãm retri- Pſal.15.a.
buturus authori? Dixi dño, deus meus es
tu,q̃m bonorꝝ meorꝝ non eges. Non igit̃
neceſſarium retributurus grãm ei qui ſic
per oĩa ſibi ſufficit, ſed deuotas relaturus
gratias ei q ſic meruit, ſperabat̃. Quidni
gratias agat? Siquis oculorꝝ lumẽ, ſiquis
uſum aurium,ſiquis nariũ, ſiquis manuũ,
ſiquis pedẽ tibi præpeditũ aliquo modo
reperaſſe uideret̃, ſiquis ſopitam quauis
occaſione excitaſſe in te rõnem: quis non
alius tibi uehementiſſimè ſuccenſeret, ſi
qñ fortè beneficij huius ĩmemorẽ, aut be-
nefactori deprehendiſſet ingratũ? Enim-
uerò dñs deus tuus, ipſa ẽt tibi inſtrumen
ta largitꝰ,ex nihilo fecit hæc oĩa. Nec mo
do fecit, ſed & competit ẽt & formauit,
ac ſuo quoq; illuſtrauit officio. Qũo non
is oĩ iure ſibi gratias exigit ampliores? Nã
ne hoc q̃dẽ(licet maximo) contentus mu
nere qui dedit ut eſſes, qui ante nõ fueras,
adiecit ẽt unde ſubſiſteres, qui iam eras.
Nec minus liberaliter hoc, q̃ illud mirabi
liter eſt operatus.Faciamus(ĩquit)homi- Gene.1.
nẽ ad imaginem et ſimilitudinem noſtrã.
Quid uerò poſtea? Et præſit piſcibus ma
ris,& beſtijs terræ & cætera.Nam & cœ
leſtia ſeſe elementa in uſus creaſſe tuos,
ante docuerat. Nẽpè facta memorantur
ut eſſent in ſigna & tp̃a & dies & annos.
Cui putas? Nulli utiq; niſi tibi.Cæteræ ſi-
quidem oẽs creaturę aut in nullo egẽt his
oĩbus, aut non intelligunt ea. Qꝛ copio-
ſus in ſecundo hoc beneficio, q̃ liberaliſ-
ſimus fuit. Quanta igitur largitus eſt ad
ſuſtentationem, quanta ad eruditionem,
quanta ad conſolationem, quãta ex hoc
iam ad correptionem,quanta ẽt ad dele-
ctationẽ.Verꝝ hæc duo gratis, & duplici
ter gratis fecit. Quid dico dupliciter gra Pſal.32.b.
tis? Sine meritò tuo,ſine labore ſuo.Nem
pè dixit, & facta ſunt. An idcircò minus
deuotus,minus obnoxius, minus gratus
es,ꝙ hæc quidem ſicut pro nihilo, ita de
nihilo fecit? Peruerſi cordis eſt occaſiões
ĩgratitudinis ueſtigare.Nemo id facit niſi
qui ẽt gratis eſſet ingratus.Puto.n.neutrũ
tibi ꝓpea minus utile, q̃ qđ præſtanti mi
nimè difficile fuit. Alioquin ſi fortè qđ ei
laborioſum,tibi magis cõmodum ducis,
ex teipſo tibi iudicium hoc:nec te alibi il-
lud putem q̃ apud te didiciſſe. Sic p̃ſtares
libentius ipſe fratri tuo abſq; incõmodo
tuo. Verꝝ etſi gratis p̃ſtare uelles, nolles
tñ ut hanc tibi ille prætenderet ingratitu-
dinis cauſam.Cæterꝝ ex hoc iam tertium
opus tuæ redemptionis attende. Non eſt
uelamẽ excuſationis, laboratum prorſus
in ea.Gratis hoc quoq; prꝺſtitum eſt,ſed
gratis qđ ad te pertinet.Nam qđ ad illũ,
planè non gratis.Saluus factus es pro ni-
hilo,non de nihilo tñ. Quid ad hæc dor-
mitat affectio? Imò uero mortua eſt illa,
non dormit quæ huic beneficio nõ reſpõ-
det, quæ ſe totam non effundit in gratiarꝝ
actionem, & uocem laudis. Nam & cæte
ra duo euidentiſſimè tertium hoc cõmen
dant,ut in eis quoque uera fuiſſe dilectio
comprobet̃: non ꝓpea de facili præſtans
qđ nollet aliter, ſed qđ non aliter oporte
ret.Itaq; fecit te deus tuus, fecit tam mul
ta ꝓꝓ te,facit ꝓꝓ te & ſemetipſum.Verbũ
caro factũ eſt, & habitauit ĩ nobis. Quid
Ioan.1.b. adhuc reſtat? Factus eſt ipſe tecum caro
una, te quoq; ſecum faciet ſpũm unũ.Nõ
recedant hæc quatuor à corde tuo, nõ ab
ore, non à memoria, non ab affectione.
Hæc cogita ſemper,in his iugiter delecta
re.His uelut quibuſdam ſtimulis urgens
ſolicita aĩam tuam,his facibus eam inflã-
mare curato ad redamãdũ eum qui tam
multipliciter ſuum tibi erga te cõmendat
Ioan.14.b. amorẽ.Memento ſanè qđ idem ait: Si di
ligitis me,mãdata mea ſeruate.Serua igit̃
mandata creatoris tui, ſerua mandata be
nefactoris tui,redẽptoris tui,remunerato
ris tui.Sed ſi hæc quatuor,quot ſunt man
data? Oẽs nouimꝰ decẽ eſſe. Itaq; ꝑ qua-
ternarium hunc decalogũ legis multipli-
cans,ueram habes quadrageſimam, te-
nes quadrageſimã ſpũalem. Tm̃ ſta in ti-
more, & præpara aĩam tuam ad tentatio
nẽ.Cauè ſerpentis aſtutiã, obſerua ĩſidias
inimici. Nempè quadruplici tentamento
quadrifariã impedire conat̃ actionẽ quã
exigeris gratiarꝝ.Tentatus eſt in his oĩbꝰ
Chr̃s,ut ueraciter ab apoſtolo ſcriberet̃.
Tentatus per oĩa pro ſimilitudine abſq; Heb.4.d.
peccato.Erit fortè q mireť & dicat quar-
tam ſeſe dñi tentationem non legiſſe.Ve- Iob.7.a.
rũ ut ego arbitror,non hoc diceret ſi legiſ
ſe ſe meminiſſet,q̃m tentatio eſt uita hoĩs
ſuper terram.Hoc.n.qui meminit, non ea
tm̃ triplici tentatione tentatũ fuiſſe dñm
arbitratur, quæ facta eſt in ieiunio deſer-
ti,in pinnaculo tẽpli,in uertice montis. Sa
nè in his oĩbus erat manifeſta tẽtatio. Ve-
rũ illa q̃ extunc & deinceps uſq; ad mor-
tem crucis ei non defuit,etſi occultior, ue
hementior tñ fuit. Nec hoc quoq; à ꝓpo
ſita ſimilitudine uidetur abhorrere. Nam
& tria illa beneficia quæ iam trãſiere, eui
dentiſſima & in lucem poſita eſſe noſcũ-
tur.Sanè qđ ad ſpem uitæ æternæ ꝑtinet,
nõdum exhibitũ, necdũ propalatum eſt
nobis. Nihil ꝓinde mirꝝ ſi ſit minus apta
tentatio,ubi ẽt cauſa tentationis occulta.
Cęterꝝ & diuturnior & ualidior ipſa eſt,
ꝙ aduerſus ſpem noſtrã q̃cq̃d habet ma-
lignitatis exerat inimicus.Itaq; primo q̃-
dẽ ut authori naturæ ingratos faciat, am-
pliorẽ ingerit ꝓ natura ſolicitudinẽ, quẽ-
admodũ ẽt ipſi Chr̃o eſurienti auſus ẽ di Matt.4.a.
cere: Dic ut lapides iſti panes fiant. Quaſi
uerò figmẽtũ noſtrũ ignoret ipſe q finxit,
aut non curet hoĩes, qui cœli uolucres pa
ſcit. Quã uerò ingratꝰ eſt ei qui ꝓꝓ hoĩem,
uniuerſum hunc condidit mundũ, quiſq;
ut ſubſtantiã eius quã concupiſcit obti-
neat,ꝓcidens nõ ueret̃ adorare malignũ.
Hæc oĩa(inq̃t)tibi dabo ſi procidens ado
raueris me. Tu'ne illa feciſti miſer? Qũo
dabis quæ ille creauit? aut qũo abs te ſpe
randa,qũo tua adoratione petenda,quæ
ab illo cõdita in illius poſita ſunt ditiõe?
Iam in hoc ꝙ ait: Mitte te deorſum, caue
tibi quicunq; es qui templi pinnaculum
conſcendiſti. Caue tibi ſpeculator domꝰ
dñi.Caue tibi, q in eccleſia Chr̃i locũ cer
neris tenere ſublimẽ.Quã ingratus.n.imò
q̃ iniurioſus es illi magno ſacramẽto pie
tatis, ſi in illo quæſtum æſtimes pietatẽ.

Quam infidelis ei qui miniſteriũ hoc ſan-
guine ꝓprio conſecrauit, ſi eo quęras glo
riã tuã quæ nihil eſt, quęras quæ tua ſunt,
non quę Ieſu Chriſti? Quã indignè rñdes
eius dignationi, qui in diſpẽſatione humi
litatis ſuæ ſublimẽ eſſe te fecit, cœleſtia ti
bi ſacramẽta cõmiſit, cœleſtẽ forte et am
pliorem q̃ ipſis ſpiritibus cœleſtibus tra
didit poteſtatem. Si deorſum ipſe te mit-
tas, ſapies nõ quæ ſurſum ſunt, ſed quæ ſu
per terrã. Sed & oĩs qui de uirtutũ eminẽ
tia, ad inanis gloriæ ſeſe demittit & deij-
cit appetitũ, haud dubiũ quin dño uirtu-
tum qui tãta inter nos tolerauit ut nobis
formã huius imprimeret ſanctitatis, pro
gratia contumeliã reddat. Cõſideremus
diligẽtius fratres, ne forte prima illa tẽta-
tio quæ corporalis neceſsitatis occaſiõe
animum turbat, aſpidi debeat cõparari.
Hoc enim animal quodãmodo uiolentũ
morſu nocet, obturat aurẽ ne audiat uo-
cem incãtantis. Quid uero agere nitit̃ in
hac parte tẽtator, niſi ut aduerſus cõſola
tionem fidei aurẽ cordis obſtruat & ob-
turet? Sed nõ ꝓfecit inimicus in eo, nõ il-
lius ꝑclusit auditũ qui ait: Non in ſolo pa
ne uiuit homo, ſed in omni uerbo qđ pro
cedit de ore dei. Nõ in eo ꝙ ait: hæc oĩa ti
bi dabo ſi procidẽs adoraueris me: in ma
lum inſidiãtis ſuadibilẽ ſibilũ animaduer
tite draconis. Ferũt illũ in arena latitãtẽ,
etiã aues uolãtes flatu attrahere uenena-
to. Quã uenenatus hic flatus fuit, hæc oĩa
tibi dabo ſi ꝓcidẽs adoraueris me. Verũ
nõ erat iſta quęlibet auis, nihil potuit dra
conis flatus ad illã. De baſiliſco quid di-
cimꝰ? Mõſtruoſiꝰ cęteris ſolo uiſu hoĩem
inficere & interficere perhibet̃. Ni fallor,
Matt. 6. a. uana gloria eſt. Videte ne (inquit) iuſtitiã
ueſtrã faciatis corã hoĩbus ut uideamini
ab eis. Ac ſi dicat: Cauete oculos baſili-
ſci. Sed cui nocere dicit̃ baſiliſcꝰ? Ei q non
uiderit baſiliſcũ. Alioquin ſi prior eum ui
deas, iã nõ tibi nocet (ut aiũt) magis mo-
ritur ipſe. Ita eſt fratres. Nõ uidẽtes necat
inanis gloria, cęcos & negligentes, qui ſe
ei oſtẽtãt, qui ſe expõnũt: & nõ potiꝰ ipſi
inſpiciũt, nõ attẽdũt, nõ diſcutiũt illã, nõ
uidẽt denique q̃ ſit friuola, quã ſit cadu-
ca, q̃ uana, q̃ inutilis. Si quis eũ intueat̃
hoc modo, morit̃ baſiliſcus, nec iam occi
dit eũ gloria, ſed occidit̃ magis et occidit
ei quodãmodo uerſa in puluerẽ, imò reda
cta in nihilũ. Puto autẽ nõ eſt quęrere qđ
ad inanẽ gloriã ea tentatio uiſa ſit ꝑtinere
ubi dictũ eſt: Si filius dei es, mitte te deor
ſum. Vt qđ enim hoc niſi ut uideret̃ ut lau *Ibidẽ.*
daret̃ à baſiliſco? Et uide q̃ũo ſeipſum oc
cultauerit baſiliſcꝰ, quaſi ut nõ poſsit an-
te uideri. Scriptũ eſt (inquit) qm̃ angelis *Pſal. 90.*
ſuis mãdauit de te, & in manibꝰ tollẽt te.
Quid ſcriptũ eſt maligne, qđ ſcriptũ eſt?
Angelis ſuis mãdauit de te. Quid manda
uit? Animaduertite et uidete quoniã ſub-
ticuit malignus & fraudulẽtus, qđ mali-
gnitatis ſuæ cõmenta diſſolueret. Quid
enim mãdauit? Nẽpe qđ in pſalmo ſequi
tur: Vt cuſtodiãt te in oĩbus uijs tuis. Nũ-
quid in pręcipitijs? Qualis uia hæc de pin
naculo tẽpli mittere ſe deorſum? Non eſt
uia hęc, ſed ruina: et ſi uia, tua eſt, nõ illius.
Fruſtra in tentationem capitis intorſiſti,
qđ ſcriptũ eſt ad corporis conſolationẽ.
Huic. n. neceſſe eſt cuſtodiri, cui timẽdum
ne offendat ad lapidẽ pedẽ ſuũ. Nõ eſt ꝙ
cuſtodiat̃, cui nõ eſt qđ timeat̃. Quid ue-
ro taces & illud qđ ſequit̃: Super aſpidẽ
& baſiliſcum ambulabis, & cõculcabis
leonẽ & draconẽ? Te enim hęc parabola
tãgit. Mõſtruoſa malignitas, mõſtruoſis
appellationibus cõculcanda ſignat̃. Nec
modo ab ipſo capite, ſed etiã à corpore
uniuerſo. Siquidẽ aduerſus dñm poſt ter-
nã confuſionẽ hãc nõ iã ſerpẽtina callidi-
tate, ſed crudelitate uſus eſt leonina, uſq;
ad cõtumelias, ad flagella, ad alapas, ad
ad mortẽ, & mortẽ crucis. Sed manifeſte
ẽt leonẽ te conculcauit leo de tribu Iuda.
Sic & aduerſum nos fratres, ut in cæteris
oĩbus uiderit ſe fruſtratũ, toto iam furore
perſecutionẽ ſuſcitat qualis nõ fuerit ab
initio: ut uehementia tribulationis regnũ
cœleſte ſperãtibus intercludat. Fœlix ani
ma q̃ & ipſum leonẽ potẽti uirtute cõcul
cans, uiolẽter illud rapere præualebit. Ex
hoc itaque dilectiſsimi, tanq̃ ſuper aſpi-
dẽ & baſiliſcũ cautius & ſolicitius ambu
lemꝰ. Caueamus omnẽ radicẽ amaritudi
nis,

nis, ut nemo noſtrum mordax inueniatur,
nemo audax uel ardens, nemo inexorabi
lis aut rebellis. Nec uerò deorſum mitta-
mus nos, ſed tranſcendamus & tranſea-
mus letalẽ gloriæ tẽporalis obtutum, ut
Prou. 1. b. q̃ũo ſcriptum eſt: Fruſtra iaciat̃ rete ante
oculos pennatorꝝ. Conculcemus quoq;
leonẽ pariter & draconẽ, ut neq; illius ru
gitus terreat, nec iſtius flatus inficiat. Vi-
dent̃ hæc quatuor monſtra affectionibus
æquè quatuor ſingula ſingulis incubare.
Cui ergo potiſſimũ draco inſidiat̃? Aeſti-
mo quia cupiditati, ꝙ hãc nouerit eſſe ra
dicem malorꝝ oĩum, & quæ maximè cor
Mat. 4. b. ſubuertat. Inde. n. ẽt quaſi cõſulens dixit,
hęc oĩa tibi dabo. Nam de leone quidem
manifeſtũ eſt ꝙ niſi ad ianuã timoris ter-
rificos non dat rugitus. Porrò triſtitiæ fo-
res aſpis obſeruat, ꝙ eas maximè morſi-
bus ſuis ꝑuias arbitret̃. Vnde et ad Chr̃m
dñm donec iam eſurientem cerneret non
acceſſit. Econtra ſanè caueat neceſſe eſt lę
titia baſiliſcum, ꝙ eo potiſſimũ aditu ue-
nenatos ingerere ſoleat radios oculorꝝ:
nec uana gloria niſi ob lætitiæ noceat ua
nitatẽ. Illud quoq; conſidera, an fortè uir-
tutes quatuor, quatuor his tẽtationibus
opponere ualeamus. Leo rugiet, quis nõ
timebit? Siquis ille fuerit, fortis erit. Sed
fruſtrato leone, draco abſcõdit̃ in arena,
ut uirulentis flatibus attrahat aĩam, inſuf
flans ei quodã modo concupiſcentiã ter-
renorꝝ. Quis putas illius præteruitabit iſi
dias? Nemo utiq; niſi prudens. At fortè
dum ad iſta deſcendere caues, urget quis
moleſtia: et ecce protinus aſpis adeſt. Nã
opportunũ tp̃s ſibi inueniſſe uidetur. Quis
non exaſperabit̃ ab aſpide iſta? Nẽpè uir
temperans & modeſtus, qui ſciat abun-
dare, et penuriã pati. Puto ex hac occaſio
ne faſcinare te uolet male blandiens ocu-
lus nequã. Quis auertet faciem ſuã? Profe
cto iuſtus, qui nõ modo non ipſe ſibi acci
pere gloriam quæ dei eſt, ſed ne ab alio
quidẽ recipere uelit oblatam: ſi tñ ille ſit
iuſtus, qui iuſte qđ iuſtum eſt exequat̃, q
iuſtitiam ſuã non faciat coram hoĩbus, q
deniq; etſi iuſtus fuerit, caput non leuet.
Hæc. n. uirtꝰ ſpecialiter in humilitate cõſi
ſtit: Hæc intentionem purgat, hæc quoq;
meritum omne eo ueracius & efficacius
obtinet, quo minus arrogat ſibi.

De XIIII. *uerſu, Sermo* XV. *Vnde ſupra.*

Venite ad me oẽs qui laboratis & *Mat. 11. d.*
onerati eſtis: et ego reficiam uos:
dicit dñs. Tollite iugũ meum ſuꝑ
uos, & inuenietis requiem aĩabus ueſtris.
Iugum. n. meum ſuaue eſt, & onus meum
leue. Laborãtes ad refectionẽ inuitat, ad
requiem prouocat oneratos. Non tamen
interim onus ſubtrahit aut laborẽ, magis
aũt onere alio, alio labore cõmutat: ſed
onere leui, ſuaui iugo, ĩ quibus requies ac
refectio, etſi minus appareat, tñ inueniat̃.
Graue onus iniquitas ſedens ſuper talen-
tum plumbi. Sub hac gemebat ſarcina q
dicebat: Iniquitates meę ſupergreſſę ſunt
caput meum: & ſicut onus graue grauatę *Pſal. 37. a.*
ſunt ſuper me. Qđ ergo onus Chriſti, qđ
onus leue? Vt quidem ego ſentio, onꝰ be-
neficiorꝝ, dulce onus, ſed ei qui ſentit, ei q
experitur. Alioquin ſi non inuenias, ſi nõ
aduertas, graue omnino & periculoſum.
Oneriferum animal homo tp̃e ſuæ mor-
talitatis. Si adhuc portat peccata ſua, onꝰ
eſt graue, ſi iã forte exoneratus eſt à pec-
catis, minus quidem graue: ſed ſi ſanum
ſapiat, non minus grande onus inueniet
hãc ipſam quã diximus exonerationem.
Onerat nos cũ exonerat deus, onerat be
neficio cũ exonerat peccato. Vox onera-
ti: Quid retribuam dño pro oĩbus quæ re *Pſal. 115. a.*
tribuit mihi? Vox onerati: Exi à me, quia *Lucæ. 5. b.*
homo peccator ſum dñe. Vox onerati: Sẽ *Iob. 31. c.*
per. n. quaſi tumentes ſuper me fluctus, ti
mui deũ. Semꝑ (ĩquit) timui: ſicut ante, ſic
poſt acceptã indulgentiã peccatorꝝ. Bea
tus hõ q ita ſemꝑ eſt pauidus, nec minori
angit̃ ſolicitudine ne forte obruat̃ benefi-
cijs, q̃ peccatis. Ad hoc ſiquidẽ diuina no
bis tam ſedula erga nos & tam profuſa
beneficentia cõmendatur ut ſolicitemur
ad gratiam, inuitemur ad dilectionẽ. An-
gelis ſuis mandauit de te, ut cuſtodiãt te ĩ
oĩbꝰ uijs tuis. Quid ultra potuit tibi face-
re & nõ fecit? Noui quid cogites ĩgenua
creatura. Habes grãm angelis dñi, ſed ad
ip̃m ãbis dñm ãgelorꝝ. Oras & optas, ut

nunciꝭs non contentus,ipſe quocꝫ qui lo-
quebaᷣ,aſſit:nec te quaſi ꝑ mediū, ſed ſui
oris oſculo oſculeᷣ. Audiſti ſuꝑ aſpidē &
baſiliſcū leonem pariter & draconē tibi
ambulandū fore, nec ſuper dracone ipſo
uictoriā Michaelis & angeloꝝ eius igno
ras. Verūtñ nō Michaeli, ſed dño clamāt
Iob.17.a. deſideria tua. Libera me & pone me iu-
xta te,& cuiuſuis man⁹ pugnet cōtra me.
Hoc nēpè nō eſt mō aliꝭs, ſed ipſis quocꝫ
altioribus alti⁹ captare refugiū,ut ex ſen-
tentia profitenti qm̄ tu es dñe ſpes mea,
meritò rñdeaᷣ, altiſſimū poſuiſti refugiū
tuū. Nō.n.dedignaᷣ eſſe ſpes miſeroꝝ mi
ſerator & miſericors dñs: non ſeipſum li-
beratorem ſimul & protectorē in ſe ſpe-
rantibus exhibere recuſat. Qm̄ in me ſpe
rauit(ĩquit)liberabo eum: protegā eum,
Pſal. 126.a qm̄ cognouit nomen meum. Nempè niſi
dñs cuſtodierit ciuitatem, fruſtra uigilat
qui cuſtodit eam, ſiue ille homo ſiue etiā
angelus eſſet. Montes in circuitu Hieruſa
lem,ſed parum hoc,imò nihil hoc foret,ſi
non ēt dñs in circuitu eſſet populi ſui. Me
Canti.3.a. ritò proinde in Cantico ſponſa deſcribiᷣ
inuentis licet uigilibus(imò ab eis magis
inuenta:nec.n.eos ipſa quęrebat) nō ſub-
ſtitiſſe, nec contenta fuiſſe uigilibus, ſed
percontata breuiter de dilecto, ad ipm
ocyus peruolaſſe. Erat.n. cor eius nō in ui
Pſal.10.a. gilibus,ſed in dño fiduciam habēs. Et al'r
forte ſuadentibus aiebat: In dño cōfido:
qũo dicitis aĩæ meæ, tranſmigra in mon-
tem ſicut paſſer? Minus uigilanter id ob-
ſeruarant Corinthiꝭ,cū offenſis quaſi uigi
libus ſecederent apud eos, & minime ꝑ-
1.Cor.1.b. tranſirent. Ego quidam Cephæ,ego autē
Pauli,aiunt,ego uerò Apollo. Sed quid fe
cerunt uigiles ſobriꝭ uigiles circunſpecti?
Non.n. poterant ſibi ſuſcipere ſponſam,
qui bene eam æmulabanᷣ,qui æmulabā-
tur dei æmulatione, qui deſponderāt uni
uiro uirginem caſtā exhibere Chro. Per-
Cant. 5.c. cuſſerunt me et uulnerauerunt me,ait. Vt
quid ita? Ni fallor, urgebant ut ꝑtrāſiret,
proinde inuentura dilectū. Denicꝫ ēt tule
runt pallium meū (inquit) haud dubium
quin ut curreret expedita. Animaduerte-
re eſt q̃ ualide percutiat, quibus ſagittis
apoſtolus uulneret eos q̃ diuertiſſe apud
uigiles uidebanᷣ. Nūquid Paulus pro uo
bis crucifixus eſt, aut in noĩe Pauli bapti
zati eſtis? Et itē. Cū.n.dicit qs, Ego ſum
Pauli,alius aūt ego ſum Apollo, nōne ho
mines eſtis? Quid ergo eſt Apollo, quid
uerò Paulus? Miniſtri eius cui crediditis.
Qm̄ in me ſperauit, liberabo eum. Nō in
uigilibus,non in hoĩe, non in angelo, ſed ĩ
me(inquit)ſperauit:nihil boni niſi ex me,
ne per ipſos expectans. Omne.n. datum Iac 1.
optimū,& omne donū perfectum deſur-
ſum eſt,deſcendens à patre luminum. Ex
me uigiliȩ hoĩum utiles, circa opera uticꝫ
manifeſta, eis nimiꝝ cuſtodes hoĩes de-
putaui. Ex me excubiæ angeloꝝ obſeruā
tium,ſecretiores motus ſpūaliter ſolicitā
tiū,ꝓpulſantiū ſuggeſtores iniquos. Cę-
teꝝ intima ſanè cuſtodia ſecretiſſimæ in-
tentionis, non mō ex me, uerūetiā ꝑ me
fiat neceſſe eſt,qđ illo quidē humanus ne
queat,ſed ne angelicus quocꝫ oculus pe-
netrare. Agnoſcamus triplicē hanc cuſto
diā fratres,et exhibeamus nos eis quales
cuicꝫ cōuenit exhiberi. Prouideamus bo-
na corā hoĩbus, corā angelis,coram deo.
Contendamus placere oĩbus per oĩa,ſed
maximè ei q̃ maximus eſt ſuꝑ oĩa. In con-
ſpectu angeloꝝ pſallamus ei, ut in eis im
pleaᷣ qđ' ſcriptū eſt: Qui timent te, uide- Pſal. 11
būt me & lætabunᷣ:qa in uerbo tuo ſuꝑ-
perſperaui. Obediamus ꝓpoſitis nr̃is, qui
ꝑuigilant tancꝫ reddituri rōnē pro aĩab⁹ Heb. 13
noſtris,ut non cū triſtitia hoc faciant. Et
qdē gratias deo ex cuius ſolo munere ue-
nit,non eſt qđ' multū uos moneā, non eſt
ꝙ multū uobis timeam in hac parte. Qđ'
enim ē gaudium meū & gloria mea, niſi
prompta obeditio & irreprehēſibilis cō-
uerſatio ueſtra? Quid ſi certo cognoſcerē
ne angelos quidē amplius aliqd in uobis
cognoſcere qđ dedeceat,apud neminem
ueſtrū ex anathemate Hierico quippiam
occultari, non murmurare aliquē,nō de-
trahere in occulto, nō ſimulatorie agere
uel remiſſe, nō ignominioſas uoluere aĩo
cogitationes,qbus ſolet(heu)interdū ip-
ſa quocꝫ pars corꝑis ꝑturbari? Magnum
hoc mihi gaudiꝭ ĩcremētū,ſed nōdū uticꝫ

plenitudo. Non.n. tā magni ſumus ut poſ
ſit nobis adeo eſſe ꝓ minimo, ab hoĩe iu-
dicari nō poſſe, minus aūt nihil conſcios
eſſe nobis. Cæterū ſi occultiſſimū iudicē
timent ēt magni,quantū nos ad illius exa
minis memoriam conuenit trepidare?
O ſi mihi contingeret certū eſſe nil eſſe in
oĩbus nobis illū offendens oculū qui ſol⁹
perfecte nouit qd ſit in hoĩe, uidens in eo
& qđ' in ſe ille nō uidet. Hoc uel maximè
iudiciū ueſtigemus fratres, & eo amplius
frequentemus in timore & tremore ipſi⁹
conſiderationē,quo minus cōprehēdere
poſſum⁹ inueſtigabilē abyſſum iudicioꝝ
dei, & irrefragabilem diſpoſitionē. Cum
hoc timore ſpes habet meritū,cū hoc me
tu fructuoſè ſperaᷣ. Eſt autē is ipſe timor
firmiſſima quædā et efficax materia ſpei,
ſiquis prudenter aduertat. Siquidē maxi-
mū quoddam dei donū timor iſte, & ex
perceptione præſentiū firma eſt expecta
Pſal.146.b tio futuroꝝ. Poſtremo beneplacitum eſt
dño ſuper timentes eū, & uticꝫ uita in uo
luntate eius, & in beneplacito eius ſalus
æterna. Qm̄ in me ſperauit, liberabo eū.
Dulciſſima liberalitas, in ſe ſperantibus
non deeſſe. Hoc.n. totum hoĩs meritum,
ſi totam ſpē ſuam ponat in eo qui totum
Pſal. 21. a. hoĩem ſaluum facit. In te ſperauerunt pa-
tres noſtri,ſperauerūt & liberaſti eos,ad
te clamauerunt & ſalui facti ſunt:in te ſpe
rauerunt & non ſunt confuſi. Quis.n.ſpe-
rauit in eo & confuſus eſt? Sperate in eo
oĩs congregatio populi. Quemcūcꝫ.n. lo
cum calcauerit pes ueſter,ueſter erit. Pes
ueſter uticꝫ ſpes ueſtra eſt: & quātūcūcꝫ
illa proceſſerit obtinebit, ſi tñ ĩ Deū tota
figaᷣ,ut firma ſit & non titubet. Quid ti-
meat aſpidē aut baſiliſcū, quid leonis ru-
gitus, aut draconis ſibilos expaueſcat?
Qm̄ in me ſperauit,liberabo eū. Porrò li-
beratū quidē ne iteꝝ egeat liberari, ꝓte-
gam eū & conſeruabo, ſi tñ cognouerit
nomen meū,ne ſibi tribuat ꝙ liberatus ē,
ſed nomini meo det gloriā. Protegam eū
qm̄ cognouit nomen meū. In pręſentia.n.
uultus glorificatio, in notitia noĩs prote-
ctio exhibetur. Spes in noĩe, res in facie ē.
Roma. 8.c. Qđ.n.uidet quis,quid ſperat? Fides uticꝫ
ex auditu, & ea quidem, iuxta eundē apo Heb. 11.a.
ſtolum,eſt rerum ſubſtantia ſperandaꝝ.
Protegam eum qm̄ cognouit nomē meū.
Non nouit nomen eius qui illud aſſumit
in uanum,qui dicit ei dñe dñe, & non fa-
cit quæ dicit ipſe. Nōn nouit nomen eius,
qui eum nec honorat ut patrem, nec ut
dñm timet. Non nouit nomē eius qui ad
uanitates & inſanias falſas conuertitur.
Beatus uir cuius eſt nomen dñi ſpes eius, Pſal. 39. a.
& non reſpexit in uanitates & inſanias
falſas. Hoc nomen cognouerat qui dice-
bat: Non.n.eſt aliud nomen datum homi Acto. 4. b.
nibus in quo oporteat ſaluos fieri. Nos
quocꝫ ſi nouimus nomen ſanctum quod
inuocatum eſt ſuper nos, deſiderandum
uticꝫ nobis ut ſemper ſanctificetur in no-
bis:atcꝫ ita orādū, iuxta doctrinam uticꝫ
ſaluatoris: Pater noſter q̃ es in cœlis, ſan- Matt. 6.b.
ctificeᷣ nomē tuum. Denicꝫ audi quid ſe- Textus.
quatur ĩ pſalmo. Clamauit ad me, & ego
exaudiā eū. Hic fructus notitiæ noĩs, cla-
mor orõnis: porrò fructus clamoris, exau
ditio ſaluatoris. Qũo.n. aut non inuocans
exaudiri poterat, aut nomen dñi neſciens
inuocare? Gratias ei qui manifeſtauit ho
minibus nomen patris, fructum ſalutis
in eius inuocatione conſtituens, ſicut ſcri
ptum eſt: Quicuncꝫ inuocauerit nomen Ioel.2.g.
domini,ſaluus erit.

De XV. uerſu, Sermo XVI. Vnde ſupra.

CLamauit ad me,et exaudiam eū. Textus.
c Hoc planè eſt teſtamentū pacis,
hoc pietatis fœdus, hoc pactum
miſericordiæ & miſerationis. Sperauit in
me,liberabo eum. Nomen meum cogno
uit,protegā eū. Inuocauit me: & ego ex-
audiam eū. Niſi.n.hęc aut ſimilia diceret,
quis non diffideret? Quis gloriabitur ca-
ſtum ſe habere cor? Nunc aūt apud te ꝓ-
pitiatio eſt, & ꝑꝑ hanc legem tuam ſuſti-
nui te dñe. Dulcis lex, quæ meritum exau
ditionis in clamore conſtituit poſtulatio
nis. Clamauit(inquit) ad me, & exaudiā
eum. Meritò non exauditur qui clamare
diſſimulat,aut oĩno non poſtulans,aut te
pide poſtulās & remiſſe. Siquidem in deĩ
auribus deſiderium uehemēs clamor ma
gnus; è regione aūt remiſſa intentio, uox

ſubmiſſa. Qn̄ illa penetrabit nubes? qn̄ au
dietur in cœlis? Nempè ut clamãdum ſibi
nouerit homo, inter primordia ſuę or̄onis
ipſum quem oraturus eſt patrem in cœlis
eſſe protinus admonet̃, ꝙ uidelicet ĩpetu
quodam ſpũs, illo ſibi iaculãdam eſſe me
minerit or̄onem. Spũs eſt deus, & in ſpũ
clamet neceſſe eſt quiſquis clamorẽ ſuũ
ad eum deſiderat peruenire. Sicut.n. non
faciem hoĩs reſpicit tanq̄ homo, ſed ma-
gis intuetur cor: ſic ad cordis potius uocẽ
q̄ corporis aures eius: cui meritò dicitur:
Deꝰ cordis mei. Hinc eſt ꝙ Moyſes foris
Exo.14.d. tacens intus audit̃, dicente dño. Quid cla
mas ad me? Clamauit ad me, & exaudiã
eum: Non ĩmeritò. Clamorem magnũ ſa-
nè magnitudo neceſſitatis extorſit. Quid
enim clamans petiȷ̃t niſi conſolationem,
liberationẽ, glorificationẽ? Alioquin quo
modo ſuper his exauditur, ſi pro aliȷ̃s cla-
mat? Exaudiam eũ ait. In quo exaudies
dñe, uel in quibus? Cũ ipſo ſum, in tribu-
latione, eripiam eum, & glorificabo eũ.
Ad magnũ illud triduum qđ proximè ſu
mus celebraturi: hunc mihi ternariũ arbi-
tror referendũ. Siquidem & ipſe ꝑꝑ nos
tribulationem & dolorẽ inuenit, qn̄ ꝓpo
ſito ſibi gaudio ſuſtinuit crucem, cõfuſio-
ne contempta. Veruntñ quæ de ipſo erãt:
ſicut ante mortẽ p̄dixerat, finẽ habuerũt:
& ſicut in morte dixit, conſummata ſunt:
& extũc ſabbatizauit. Nec dilata eſt glo
ria reſurrectiõis die tertia, ſummo dilucu-
lo ſol iuſtitiæ de tumulo ortus eſt nobis.
Ita ergo fructus pariter tribulationis &
ueritas ereptionis, in manifeſtatione glo-
rificationis apparuit. Nihilominꝰ quoq̄
& in nobis ſimile quoddam triduũ poſſe
uidebit̃ aſſignari. Cũ ipſo ſum (ait) ĩ tribu
latiõe. Qn̄ hoc niſi in die tribulationis no
ſtræ, in die crucis noſtræ, dũ impletur qđ
Ioan.16.g. ipſe ait: In mũdo quidẽ p̄ſſurã habebitis:
2. Tim.3.c. & qđ apoſtolus eius: Oẽs qui pie uolunt
uiuere in Chr̃o, perſecutionẽ patiunt̃? Nã
liberatio plena atq̄ perfecta ante diẽ ſe-
pulturę eſſe non poterit, ꝙ maneat iugum
graue ſuꝑ filios Adã à die exitus de uẽtre
matris eoꝝ uſq̄ in diem ſepulturæ in ma
trẽ oĩum. In hac ergo die eripiã eũ (inq̃t)
qn̄ nihil iam ultra qđ uel corꝑi uel aĩæ fa
ciat, mũdꝰ habebit. Sanè glorificatio diẽ
ultimũ manet, diẽ reſurrectiõis, qn̄ ſurget
in gl̃ia qđ in ignominia interim ſeminat̃.
Vnde ſcimꝰ ꝙ nobiſcũ ſit in tribulatiõe?
Ex eo utiq̄ ꝙ in ipſa tribulatione nos ſu-
mus. Quis.n. ſuſtineret, q̄s ſubſiſteret, q̄s
ꝑſiſteret ſine eo? Oẽ gaudiũ exiſtimemus Iaco.1.a.
cũ in tribulationes uarias inciderimꝰ fr̃es Actu.14.
mei, nõ mõ quia ꝑ multas tribulationes
oportet nos intrare in regnũ dei: ſed q̄m
iuxta eſt dñs his q̄ tribulato ſunt corde. Pſal.33.
Si ambulauero in medio umbræ mortis Pſa.22.
(ait q̄dã) nõ timebo mala, q̄m tu mecum
es. Ita ergo nobiſcũ eſt oĩbus diebus uſq̄
ad cõſũmationẽ ſeculi. Qn̄ aũt nos erimꝰ
cũ ipſo? Nimirꝝ qn̄ rapiemur obuiã Xp̃o
ĩ aera, & ſic ſemꝑ cũ dño erimꝰ. Qn̄ ap-
parebimus cũ ipſo in gloria? Nẽpè cum
Chriſtus apparuerit uita noſtra. Interim
ſanè abſcondat̃ neceſſe eſt ut p̄cedat tri-
bulatio ereptionẽ, ereptio glorificationẽ.
Vox liberati. Conuertere aĩa mea in re- Pſal.114.
quiẽ tuã: q̄a dñs benefecit tibi: q̄a eripuit
aĩam meam de morte, oculos meos à la-
chrymis, pedes meos à lapſu. Eripiã eũ,
et glorificabo eũ. Felix qui te interim cõ-
ſolatorẽ & adiutorẽ habet, adiutor in op
portunitatibus, in tribulatione. At q̄ feli-
cior quẽ iam eripuiſti et exemiſti tãtis ma
lis, q̄ felicior q̄ iã exc̃ptus de laqueo uenã
tiũ, q̄ iã raptus eſt ne malitia mutet ĩtelle
ctũ illius, aut ne fictio decipiat aĩam eius,
Lõgè tñ præ his oĩbus feliciſſimꝰ ille erit
quẽ aſſumpſeris ad teipſum, quẽ repleue-
ris in bonis domꝰ tuæ, & claritati tuę cõ-
formaueris eũ. Et nunc filioli clamemus ĩ
cœlũ, & miſerebit̃ nr̃i deus nr̃. Clamemꝰ
in cœlũ: q̄a ſub cœlo oĩa labor & dolor,
uanitas & afflictio ſpũs. Deniq̄ prauum Hiere.
eſt cor hoĩs & ĩperſcrutabile, ꝓni ſenſus
eius in malũ. Nõ eſt in me bonũ, hoc eſt ĩ
carne mea. Lex peccati in ea habitat, ad-
uerſus ſpũm cõcupiſcit. Poſtremo & cor
meũ dereliq̄t me, & corpus mortuũ ẽ ꝑꝑ
peccatũ. Sufficit autẽ diei quoq̄ malitia
ſua: & ẽ mundus ipſe poſitus in maligno.
Quã nequã in oĩbus ſeculum præſens, q̄
nequiter aduerſus aĩam ſecularia deſide-
ria

ria militare noſcuntur? Sunt & principes
mundi huius tenebrarꝝ harꝝ, ſpirituales ne
quitiæ, aereæ poteſtates, & inter eas cal-
lidior cunctis animantibus ſerpens. Hæc
ergo ſub ſole oĩa. Hęc oĩa ſub cœlo. Ad qđ
horꝝ confugium facis? In quo horꝝ oĩum
ſperas ſolatiȷ̃ aliquid, aliq̄d auxiliȷ̃ inueni-
re? Si quæras intra te, aruit cor tuũ, et obli
uioni datum te reperis, tanq̄ mortuum à
Pſal.30.d corde. Si infra te, corpus qđ corrumpitur,
Sapiẽ.9.d. aggrauat aĩam. Si circa te, etiam terrena
habitatio deprimit ſenſum multa cogitã-
tem. Quære ergo ſupra te, ſed cautus eſto
Iaco.1.c uentoſa agmina tranſilire. Quia.n. omne
datum optimũ, & omne donum ꝑfectũ
non niſi deſurſum eſſe nouerũt, mediũ iter
latrunculi obſedere. Tranſi ergo trãſi per-
uigiles illas neq̄tias, quę tam indefeſſe cu
ſtodiunt et obſeruant neq̄ in illam poſſit
Gene.39.c euadere ciuitatem. Si te percuſſerint, ſi uul
Mar.14. nerauerint, dimitte eis palliũ, qđ in Aegy
pto olim Ioſeph adulteræ dereliq̄t: dimit-
te ſindonem, ut cum euangelico illo iuue-
Iob.1.b ne profugias nudus ab eis. Nunq̄d nõ ſo-
lum palliũ eius & ſindonẽ dederat Deus
in manus impiȷ̃, in cuius facultatẽ & car-
nem dãs p̃tãtem, ueruntñ aĩam, ait, illius
ſerua? Ita ergo ſurſum cor, ſurſum clamor,
ſurſum deſideria, ſurſum conuerſatio, ſur-
ſum intentio, & oĩs expectatio tua deſur-
ſum ſit. Clama in cœlum ut exaudiaris, &
qui in cœlis eſt pater mittat tibi auxiliũ de
ſancto, et de Sion tueat̃ te. Mittat interim
auxilium de tribulatione, eripiat à tribu-
latione, glorificet in reſurrectiõe. Magna
ſunt hæc, ſed tu magne domine ꝓmiſiſti.
Ex tua promiſſione ſperamus, inde aude-
mus dicere: Si corde clamemus pio, certe
debes ex promiſſo. Amen.

De ultimo uerſu. Sermo. XVII. unde ſupra.

B Ene nobiſcũ agit̃ fratres, ſatis cõ-
petit huic tẽpori uerſus pſalmi. Ce
lebraturis ꝓxime dñicam reſurre
ctionem, iam nũc cuiq̄ noſtrũ ſua ꝓmitti
tur, ut feſtiuius in capite ſuo factum reco-
lant membra, qđ in ſeipſis præſtolant̃ ali
qn̄ faciendum. Cõgruus finis pſalmi, ubi
pſallentis finis ꝓmittitur tam beatus. Iu-
cunde complet̃, dum in eo ſpõdetur reple
tio tam iucunda. Lõgitudine, inquit, die- Textus.
rum replebo eum, & oſtendã illi ſalutare
meũ. Sępius uos admoneo fratres, ꝙ iuxta 1.Ti.4.c
Pauli ſñiam ꝓmiſſionem habeat pietas ui Roma.6.c
tæ eius quę nũc eſt pariter & futurę. Vnde
& idem ait: Habetis nunc q̄dem fructum
ueſtrũ in ſanctificationẽ, finem uerò uitã
æternã. Ipſa eſt quæ hoc loco ꝓmittit̃ ple
nitudo ipſa longitudo dierꝝ. Quid.n. tam
longũ, q̄ qđ æternum eſt? Quid tam lon-
gũ, q̄ qđ nullo fine præcidit̃? Bonus finis
uita ęterna, bonus finis qui finẽ nõ habet.
Et ſanè cuius finis bonus eſt, ipſum quoq̄
bonũ eſt. Amplectamur itaq̄ ſanctifica-
tionem, q̄m bona eſt, q̄m finis eius uita ſi-
ne fine. Sanctimoniã ſectemur & pacem. Hebr.12.d
ſine qua nemo uidebit Deũ. Lõgitudine,
inquit, dierꝝ replebo eum, & oſtẽdam illi
ſalutare meũ. Dextrę Dei eſt iſta ꝓmiſſio,
munus eſt dextræ quã ſibi olim ſc̃tũs por
rigi optabat. Operi, ĩquit, manuum tuarꝝ Iob.14.c
porriges dexterã: delectationes in dexte-
ra hac uſq̄ in finẽ. Hãc nimirũ & ille ſibi
porrigi optauit & obtinuit dexteram, de
quo pſalmiſta ait: Vitã petiȷ̃t à te, et tribui Pſal.20.a
ſti ei lõgitudinẽ dierꝝ ĩ ſeculũ, & in ſeculũ
ſeculi. Manifeſtiꝰ deniq̄ ſapiẽs dixit: In ſi-
niſtra illiꝰ diuitiæ et gloria, in dextera eius
lõgiturnitas uitæ. Quis eſt hõ q̄ uult uitã, Prouer.3.b
diligit dies uidere bonos? Hæc.n. uita qua
uiuimus, magis mors eſt: nec ſimpl'r uita,
ſed uita mortalis. Morit̃ homo dicimus,
qn̄ morti certiſſime appropinquat. Quid
uerò agimus ex quo primũ incipimus ui-
uere, niſi morti appropinquare, & incipe
mori? Sed & dies qualeſcunq̄ uitæ huius Gen.47.b
pauci & mali ſunt, ſicut ſc̃tũs p̃triarcha te-
ſtat̃. Ibi uere uiuit̃, ubi uiuida uita eſt & ui
talis. Ibi dies boni ubi interminabilis lõgi
tudo dierꝝ. Gr̃as ei q̄ tã nõ modo fortiter,
ſed & ſuauiter diſponit uniuerſa. Eorꝝ nẽ-
pe paucitas dierꝝ finiet̃ breui, quorꝝ ſuffi-
cit cuiq̄ malitia ſua. Vbi autẽ dierꝝ boni-
tas, æternitas quoq̄ nõ deerit. Lõgitudi-
ne dierꝝ replebo eũ. Q̄đ prius dixerat, glo
rificabo eũ, euidẽtius hoc uerſiculo decla
rauit. Cui tñ nõ ſufficeret ab eo glorifica-
ri, cuius ꝑfecta ſunt oꝑa? Non.n. tanta im
mẽſitas niſi in ĩmenſum quempiã glorifi-

care poteſt. Neceſſe eſt magna ſit glorifi
1. Pet. 1. d catio à magnifica gloria quæ deſcẽdit. Vo
ce delapſa à magnifica gloria, ait Petrus:
Bñ magnifica gl'ia gl'ificans tã magnifice,
in lõgitudine, in multitudine, in plenitudi
ne claritatis. Fallax gl'ia, & uana eſt clari
tas, dies hominũ breuis. Sapiẽs eiuſmodi
nõ optabit, magis loquet̃ ex corde ei q̃ in
tuet̃ cor. Et dic̃ hoĩs nõ deſideraui: tu ſcis.
Ego tñ plus aliq̃d q̃ non deſiderat deſide
ro, ut ne recipiã q̃dem. Scio.n. cuius uox
Ioan. 5. g ſit. Ego claritatem ab hoĩe non accipio.
Quàm uerò miſeri, qui gloriã quæ abinui
cẽ eſt quærimus, et nolumus eã quę à ſolo
eſt Deo. Sola ſiq̃dem ea quã ſolam negli-
gimus, longitudinem habet, ſola repletio
Eſa. 40. b nem. Breues dies hoĩs, & dies eius tanq̃
flos agri ſic efflorebit. Exſiccatũ eſt, inq̃t,
fœnum: & cecidit flos, uerbum aũt domi
ni in æternũ manet. Verus nimirũ dies qui
non nouit occaſum, æterna ueritas, uera
æternitas, ac proinde uera ęternaq; ſatie-
tas. Alioquin q̃uo gloria illa replebit, quę
fallax & uana eſt? Deniq; & inanis dicit̃,
ut uoueris te ex ea magis exinaniri poſſe,
nõ poſſe repleri. Bonũ ergo iterim magis
abiectio q̃ elatio eſt, bonũ magis neceſſi
tas q̃ uoluptas: qđ cum utraq; res citius
tranſeat, altera pœnã habeat, altera ſit pa
ritura coronã. Vtilis tribulatio, quæ ꝓba-
tionem operat̃, ducit ad gloriã. Cum ipſo
ſum, inq̃t, in tribulatione, eripiã eũ, & glo
rificabo eũ. Agamus gratias patri miſeri-
cordiaꝝ qui nobiſcũ eſt in tribulatione,
& in omni tribulatione nr̃a nos cõſolat̃.
Res.n. ut dixi, neceſſaria tribulatio q̃ i glo
riam uertit̃, triſtitia quę mutat̃ in gaudiũ.
Gaudiũ ſanè longũ qđ nemo tollit à no-
bis, gaudium multiplex, gaudiũ plenum.
Res neceſſaria eſt iſta neceſſitas, quæ co-
ronã parit. Non cõtemnamus fratres: ſe-
men modicũ eſt: magnus exinde fructus
exurgit. Forte inſipidũ, forte acerbum eſt,
forte granũ ſinapis. Nõ cõſideremus q̃ ui
dent̃: ſed quæ nõ uident̃ in eo. Quæ enim
2. Cor. 4 d. uident̃ tp̃alia ſunt: quæ aũt non uidentur,
æterna. Prælibemus primitias glorię, glo
riemur in ſpe gloriæ magni Dei. Non ſo-
lum autẽ, ſed ut dicam expreſſius, glorie-

mur in tribulatione. In ea ſiq̃dem ſpes glo
riæ eſt. Vide ſi non hoc ipſum docere uo-
luit ap'ls cum ſubiunxit: Q̃m tribulatio pa Roma. 5
tientiam operat̃, &c. Manifeſtè aduerte-
re eſt in his uerbis cũ præmiſiſſet apoſto-
lus gloriari in ſpe: non aliud aliq̃d ſed am-
plius eũ addidiſſe dicendo: Nõ ſolum au-
tẽ, ſed & gloriari in tribulationibus. Non
enim altera gloriatio cõmendat̃, ſed addi
tur ubi ſpes gloriæ, ubi ipſa ſpei gloriatio
requirat̃. Siq̃dem in tribulatione ſpes glo-
riæ, imò & ipſa in tribulatione gloria con
tinet̃: ſicut ſpes fructus in ſemine, ſic & ipſe
fructus in ſemine eſt. In hũc modũ etiam
modo regnũ Dei intra nos eſt, theſaurus
ingens in fictili uaſe, in agro uili. Eſt, inq̃,
ſed abſcõditũ eſt, felix q̃ ibi iuenerit illud.
Quid ille? Nẽpe q̃ meſſem magis cogita-
uerit q̃ ſementẽ. Oculus fidei inuenit hũc
theſaurũ, nõ ſecũdm faciem iudicans: ſed ui
dens quæ nõ apparent, ſed intuẽs quæ nõ
uident̃. Quàm ueraciter hunc theſauꝝ in-
uenerat, quem uolebat inueniri et ab alijs,
qui dicebat: Momentaneũ hoc & leue tri 2. Co.
bulationis nr̃æ, ſupra modũ in ſublimita-
te æternũ pondus glorię operat̃ in nobis.
Non dixit remunerabit̃, ſed æternum põ
dus gloriæ op̃at̃ in nobis. Latet gloria fra
tres mei, abſcõdita nobis eſt in tribulatio
ne, in momentaneo hoc latet æternitas, in
hoc leui pondus ſublime & ſupra modũ.
Interim ergo feſtinem⁹ nobis emere agrũ
iſtũ, emere theſaurũ iſtũ, q̃ abſcõditus eſt
in agro. Omne gaudiũ exiſtimemus cũ in
uarias iciderimus tribulationes. Dicam⁹ Eccl.
ex aĩo, dicamus ex ſñia: Bonum magis ire
ad domum luctus, q̃ ad domum cõuiuij.
Cum ipſo ſum in tribulatione, ait Deus:
& ego aliud interim requirã q̃ tribulatio
nem? Mihi adhærere Deo bonũ eſt. Non Pſal.
ſolũ aũt, ſed & ponere in dño ſpem meã:
q̃a eripiam eũ, inq̃t, & glorificabo eũ. Cũ
ipſo ſum in tribulatione. Delicię, inq̃t, meę Prou.
eſſe cũ filijs hominũ. Emmanuel nobiſcũ Luc.
Deus. Aue gr̃a plena, ait angelus ad Ma-
riam, dñs tecum. In plenitudine gratię no
biſcũ eſt, in plenitudine glorię erimus nos
cum eo. Deſcendit ut propè ſit his qui tri-
bulato ſunt corde, ut nobiſcũ ſint in tribu

latione noſtra. Erit aũt quando rapiemur
in nubibus obuiam Chriſto in aera, & ſic
ſemꝑ cum dño erimus, ſi tñ curemus in-
terim eũ habere nobiſcũ ut ſit comes uię,
qui pr̃iæ redditor eſt futurus: imò qui tũc
pr̃ia modo ſit uia. Bonũ mihi dñe tribula
ri, dũ modo ipſe ſis mecũ, q̃ regnare ſine
te, epulari ſine te, ſine te gloriari. Bonũ in
tribulatione magis amplecti te, in camino
habere te mecũ, q̃ eſſe ſine te uel in cœlo.
Pſal. 72. d Quid.n. mihi eſt in cœlo, & à te q̃d uolui
ſuꝑ terrã? Aurũ ꝓbat fornax, & uiros iu-
ſtos tẽtatio tribulationis. Ibi ibi cũ eis es
dñe, ibi in tuo nomine cõgregatis medius
aſtas, ſicut olim cũ tribus pueris es digna
tus ẽt ethnico apparere ut diceret, q̃a ſpẽs
Dan. 3. g quarti, ſimilis filio Dei. Quid trepidam⁹,
q̃d cũctamur, q̃d refugimus hũc caminũ?
Sæuit ignis, ſed dñs nobiſcũ eſt in tribula
tione. Si Deus nobiſcum, quis cõtra nos?
Nihilominus quoq; ſi ille eripit, q̃s eſt qui
rapiat de manu eius? Quis eſt q̃ de manu
eius poſſit eruere? Poſtremo ſi ille glorifi-
cat, q̃ſnã alius inglorũ faciet? Si ille glori-
ficat, q̃s humiliabit? Audi deniq; quanã
Textus. gloria ipſe glorificet. Lõgitudie, inq̃t, die-
rũ replebo eũ. Et primo q̃dẽ in eo ꝙ die-
rũ nomen plural'r poſuit, non uiciſſitudi-
nẽ aliquã, ſed multitudinẽ uoluit cõmen-
dare. Alioq̃n ſi uiciſſitudinẽ ſuſpicaris, me
Pſal 83. c lior eſt dies una in atrijs dñi ſuꝑ milia. Le
gimus ſanctos atq; ꝑfectos uiros etiã ab
his diebus nr̃is plenos, migraſſe dieꝝ: nec
ſanè aliud q̃ uirtutũ plenos, plenos intelli
gimus gr̃aꝝ. Nimirũ in hanc plenitudinẽ
uelut de die ĩ diẽ, de claritate in claritatẽ,
non q̃dam à ſuo, ſed à dñi ſpiritu trãsfor-
mant̃. Si ergo dies gr̃a dicit̃, ſi (ut ſupra me
minimus) ẽt dies hoĩs, claritas quæ ab ho
mine eſt: & male nitẽs gloria, quã abinui
cem quærimus: q̃uo nõ magis uerus dies
et plenus meridies uerę glorię plenitudo?
Quòd ſi dies plurimos diuiſiones dicim⁹
gratiaꝝ, q̃uo non in multiplici gloria die-
rum itelligit̃ multitudo? Poſtremo euiden
tius audi ſine ulla uiciſſitudine dies mul-
Eſa. 30. f tos. Erit lux lunæ ſicut lux ſolis (ait ꝓphe
ta) & lux ſolis ſeptempliciter ſicut lux ſe-
ptem dieꝝ. Iſtis (ni fallor) cunctis diebus

uitæ ſuæ pſalmos ſuos cãtare in domo do
mini rex fidelis optabat. Erit.n. deuotos
eſſe Deo ad ſingula tantæ & tam multi-
plicis gloriæ munera, & in oĩbus ſemper
gr̃as agere, quaſi cunctis diebus pſalmos
dicere nomini eius. Longitudine dieꝝ re-
plebo eũ. Ac ſi manifeſtius dicat: Scio q̃d
deſideret, ſcio q̃d ſitiat, q̃d ſapiat ei. Non
ei aurũ uel argentũ ſapit, nõ uoluptas, nõ
curioſitas, non dignitas aliqua ſecularis.
Omnia detrimentũ facit, oĩa aſpernat̃ &
arbitrat̃ ut ſtercora. Exinaniuit penitus ſe
metipſum, nec ſe ex his patit̃ occupari, q̃-
bus nouit ſe nõ poſſe repleri. Nõ ignorat
ad cuius imaginem cõditus ſit, cuius ma-
gnitudinis capax ſit: nec ſuſtinet de modi
co creſcere, ut de maximo minuat̃. Itaque
longitudine dieꝝ replebo eũ, quẽ niſi lux
uera reficere, niſi æterna implere non põt.
Siq̃dem nec lõgiturnitas illa terminũ, nec
claritas illa occaſum, nec ſatietas illa faſti
dium habet. Erit.n. ſecuritas de æternita-
te, gloriatio de ueritate, exultatio de ſatie-
tate. Et oſtendã illi ſalutare meũ. Nimirũ
extunc uidere merebit̃ qđ optauit, cũ ſibi
rex gloriæ gl'ioſam exhibebit eccleſiã, nõ
hñtem maculã ob ſplendorẽ diei, ſed neq;
rugã ob oĩmodam plenitudinẽ ſui. Alio-
quin ad illius fulgorẽ luminis ſicut nõ im-
purus, ſic nec turbatus q̃dẽ in aliquo ani-
mus uel inquietus aſſurgit. Inde eſt ꝙ nũc Hebr. 12. d
quoq; (ut ſupra memini) ſanctimoniã ſi-
mul & pacẽ ſectari prępicimur, ꝙ ſine his
nemo uideat Deũ. Cũ ergo repleueris in
bonis deſideriũ tuũ, ut nõ aliud ſit qđ re-
quiras, ſerenato penitus ex ipſa plenitudi
ne aĩo, uidere iam poteris ſerenitatẽ illam,
illam plenitudinẽ maieſtatis, ſimilis Deo
factus, ꝙ uideas eũ ſicuti eſt: aut forte iam
plenus omni gloria in ſemetipſo, etiã fo-
ris ſaluationẽ quã operatus eſt Deus, &
plenã maieſtate eius omnẽ terram undiq;
circũſpiciet delicioſiſſim⁹ delicioſiſſimi ſe
culi habitator: ad hoc quoq; referri poſſe
uidebit̃ qđ adiecit: Et oſtendã illi ſalutare
meũ. Alioq̃n accipiamus ſi magis placet
ẽt hoc modo, ut ipſos quos ꝓmiſerat dies,
in hac oſtẽſione ſalutaris exponat. Longi Pſal. 120. c
tudine, inq̃t, dierũ replebo eum. Et tanq̃

quæreres unde erit dies in ciuitate de qua
legimus, qa nõ lucebit ibi ſol per diẽ, nox
.n.non erit in ea: oſtendam illi, ait ſaluta-
re meum: ut quemadmodũ & in illa ſcri-
Apo.21.g ptura dicit: Lucerna eius ſit agnus. Oſten-
dam illi ſalutare meũ. Nõ iam in fide eru-
diam, non iam exercebo in ſpe, ſed ſpecie
adimplebo. Oſtẽdam illi ſalutare meum,
oſtendã illi Ieſum meum, ut in æternũ iam
uideat in quẽ credidit, quem dilexit, quem
Pſal. 84. a ſemper optauit. Oſtende nobis dñe miſe-
ricordiam tuã, et ſalutare tuum da nobis.
Ioan. 17. a Oſtende nobis ſalutare tuũ, & ſufficit no
bis. Qui.n. uidet illum, uidet & te: qa ipſe
in te, & tu in ipſo. Hæc eſt autem uita ęter
na, ut cognoſcamus te uerũ Deũ, & quem
miſiſti Ieſum Chriſtum. Itaq; tunc dimit-
tes ſeruum tuũ dñe ſcdm uerbum tuum in
pace, cum uiderint oculi mei ſalutare tuũ,
Ieſum tuum, dñm meum, qui eſt ſuper oĩa
Deus benedictus in ſecula. Amen.

Sequuntur Sermones eiuſdem de diuerſis.

De nimia quadam fallacia præſentis uitæ Sermo.

Iob.7.a Vera omnino ſentẽtia fratres, quo-
niam tentatio eſt uita hominis ſu
per terram. Siqdem fallax eſt, nec
ſimpliciter fallere cõſueuit. Vt.n. multipli
citer illudat hominibus, mutat faciẽ, mu-
tat uocem, modo ait, modo negat, nec eru
beſcit: de ipſa quantitate ſua diuerſis diuer
ſa loquitur, imò & eidem diuerſo tpe cõ-
traria quoq; ſuggerit et aduerſa. Modo.n.
ſe breuem eſſe cauſat, modo ſimulat lon-
giorem. Cum peccare delectat adhuc, ge-
mit altius pro breuitate ſua. Nec breuitas
falſa, ſed gemitus fallax, quòd id memo-
ret cum mœrore, unde magis oportuerat
gratulari. Siqdem bonum eſt ei ſi ſic age-
re perſeuerat, ut flagitijs eius qbus uolun-
tas modum nõ ponit, uel neceſſitas finem
ponat. Expedit ei qui ſemper anima mo-
ritur, ut corpore citius moriat, magis au-
tem ei bonum erat ſi natus non fuiſſet ho-
mo ille. Et ipſa deniq; uitæ memoria bre-
uioris remedium magis quàm incẽtiuum
Eccleſiaſti debuerat eſſe peccati, ſicut ſcriptũ eſt: Me
ci.7.d morare nouiſſima tua, & in æternum non
peccabis. Quod ſi uſqueadeo regnat in te
peccatum, imò uſqueadeo delectat te ſer-
uire peccato, ut doleas tibi modicũ tem-
pus eſſe quo ſeruias ei, ſed eouſque latam
diligis uiam, ut omnimodis optes ſi poſ-
ſes eam etiam facere longam: uelis nolis,
non longe eſt finis eius, ſed tu fateor lõge
es à regno Dei, & firmiſſimum pepegiſſe
uideris cũ morte fœdus, pactũ cum infer-
no. Errauerũt (ait propheta) in ſolitudine
in inaquoſo, uiam ciuitatis habitaculi nõ Pſal.106.
inuenerũt. Solitudo hęc ſuperborũ eſt, qa
ſolos ſeſe reputãt, ſolos appetũt reputari.
Lratus eſt, odit ſociũ. Aſtutus in negocijs Nota.
ſecularibus, neminem uellet ſibi ſimilẽ inue
niri. Pecunioſus eſt, ſi diteſcere uiderit alte
rum, cruciat. Fortis eſt aut formoſus, da ei
parem, & cõtabeſcit. Solitarius eſt, ſed er
roneus. Errat in ſolitudine ſua: non.n. ſo-
lus habitare poterit ſuper terram. Nec mi
rum quod ſolitudini huic, inaquoſum ad-
ditur, ut dicat, in ſolitudine in inaquoſo. Si
cut enim in ſolitudinibus aquæ deeſſe ſo-
lent, & loca deſerta ſterilia quoq; et arida
eſſe cõſueuerũt, ſic ſuperbiam impœniten
tia comitatur. Elatum.n. cor, durum & ex
pers eſt pietatis, ignarum compũctionis,
ſiccum ab omni rore gratiæ ſpiritualis, qa Iac.4.b
ſuperbis Deus reſiſtit, humilibus uerò dat
gratiã. Qui emittis fontes in conuallibus, Pſal.103
inter medium montium (ait ꝓpheta) per-
tranſibunt aquæ. Hinc eſt ꝙ de ſeipſo mi
ſerabiliter conquerens ait: Anima mea ſi- Pſa.142
cut terra ſine aqua tibi. Siquidem aquæ
inopia nõ modo aridum, ſed & ſordidum
facit, dum non eſt quo laueris: & humanũ
cor lachrymas neſciens, non modo durũ,
ſed & impurum eſſe neceſſe eſt. Lauabo, Pſal.6.
ait, per ſingulas noctes lectũ meum, ut cõ
ſciẽtiæ maculas diluam. Lachrymis meis
ſtratum meũ rigabo, ne in me quoq; fiat
qđ ſcriptũ eſt, de ſemine quod cecidit ſu-
pra petram, & natum aruit, quia non ha-
bebat humorẽ. Errauerũt in ſolitudine in Matth.
inaquoſo: uiam ciuitatis habitaculi nõ in-
uenerũt. Errauerunt planè in inuio, & non
in uia. Neq; enim uia eſt lata uia. Rectitu-
do quippe ad uiã, latitudo ad planitiem
magis quã ad uiam ptinet. Solitudo inuia
lata eſt uia: et ubi nulla eſt uia, totũ eſt uia.
Sic eſt uita expoſita uitijs, latiſſimos ha-
bens

bens hincinde terminos, qa nullos termi-
nos habens. Nec uita ſanè dicẽda eſt, qua
nimirũ ſoli uiuit morti, apl'o teſte qui ait:
Roma.8.c Quia ſi ſcdm carnẽ uixeritis, moriemini.
Sic nec circuitus uia, et tñ impiorũ eſt uia,
Pſal. 11. b ſicut ſcriptũ eſt: In circuitu impij ambulãt.
Ipſa eſt ſpatioſa uia, cuius latitudinis ſpa-
tiũ nullis clauditur metis, ubi nec lex eſt,
nec præuaricatio. Hmõi ergo filijs diffidẽ-
tiæ qui totos ſeſe corporeis uoluptatibus
& ꝓprijs uoluntatibꝰ tradiderũt, fiducia-
liter fallax uita breuẽ ſeſe eſſe fatet, ut car-
nal'r doleant ꝙ inſtar principis ſui modi-
cum tps ſe habere cognoſcãt, atq; eo uehe
mẽtius ad omne flagitiũ inardeſcãt, ſicut
qdam dicere referunt. Non nos prætereat
flos tpis, coronemus nos roſis antequã
marceſcant. Nullũ pratum ſit qđ tã per-
trãſeat luxuria nr̃a, nullus ſit expers luxu
Sapiẽ.2. b riæ nr̃æ, ubiq; relinquamus ſigna lætitiæ,
qm̃ hęc eſt pars, & hęc eſt ſors nr̃a. Et ma
nifeſtius: Mãducemꝰ & bibamus, cras.n.
moriemur. Verũ id qdem rñdebit eis cras
iuſtitia ſua: nec manentẽ hic ciuitatẽ hñt
uel ipſi qui uiam ciuitatis habitaculi nõ in
uenerũt. Sed ꝙ eo magis peccare feſtinãt,
prorſus inſaniũt. Sanè eiſdẽ ipſis ſiqñ for-
te iminentis ſibi mortis cœperint horrere
memoriã, & terribilem expectationẽ iudi
cij cõtremiſcere, cõtinuo uitæ huius falla-
cia longã ſe eſſe mentit: ut quã pauloante
breuẽ eſſe dolebãt peccato uitã, nunc ean
dẽ repente iueniãt uſqueadeo ꝓlongatã,
ut ſecure ſe poſſe putẽt nõ modicã adhuc
partẽ cõſumere in pctis, ꝙ reliqua longa
ſit, & ſufficiat ad agẽdam pniam pro pec-
catis. Cæterũ ſicut prioribus niſi reſipue-
rint, timor quẽ timẽt eueniet, imò grauius
ꝗ; ꝙ uerent accidet eis, ut nõ modo flagi-
tiorũ tempus uelociter tranſeat, ſed & ſuc
cedat tps aut magis æternitas ſupplicio-
rum: ita & his cum dixerint pax & ſecuri
tas, repentinus ſupueniet interitus, ut non
poſſint nec dimidiare dies qbus ſeſe ſom-
niant adhuc eſſe uicturos, nõ illam quã ſi-
bi pollicent dimidiationem explere dierũ.
Eſa.22.d Vobis fratres, nec iam à triſtitia uerę bre-
uitatis, nec à fallaci cõſolatione ſimulatæ
lõgitudinis timeo, qđ certiſſime iã cœpe-
ritis ire in ciuitatem habitationis, nec am
buletis in inuio, ſed in uia. Vereor autẽ ne
uobis quoq;, ſed aliter uita ipſa ſimulatio
ne lõgitudinis illudere uelit, nõ cõſolatio
nẽ hinc afferens, ſed magis inferens deſola
tionẽ. Vereor, inquã, ne longiorẽ ſibi uitã
ſupereſſe qs reputãs, & grãdem ſibi reſta
re autumans uiã, obruat à puſillanimitate
ſpũs, & labores tantos & tã diuturnos ſu
ſtinere poſſe deſperet: quaſi uerò nõ ſcdm
multitudinem dolorũ ſuorũ in corde ſuo
cõſolationes diuinæ lętificent aĩas electo
rũ. Et nunc qdem ſcdm multitudinem do
lorũ, dum adhuc quaſi ad mẽſuram dant.
Cæterũ poſt hæc, delectationes, non iam
cõſolationes in dextris eius uſq; in finem.
Concupiſcamus illã dexterã fratres, quæ
totos amplexabit nos, ſuſpiremus ad de-
lectatiões illas: ut ſicut breue eſt oĩno tps,
etiã pauci uideant nobis dies præ amoris
magnitudine. Non ſunt condignę paſſio- Roma.8.d
nes huius tpis ad futuram gloriam quæ re
uelabit in nobis. Iucũda ꝓmiſſio, et uotis
oĩbus amplectẽda. Nõ.n. aſtabimus qua
ſi inanes & uacui ſpectatores, nec gloria
quaſi extrinſecꝰ reuelabit nobis, ſed in no
bis. Videbimus.n. Deũ facie ad faciẽ, ſed
nõ extra nos, qa in nobis erit, utiq; oĩa in
oĩbus. Nimirũ plena erit gloria illa etiam Pſal.64.b
oĩs terra, quanto magis aĩa ipſa replebit?
Replebimur, inquit, in bonis domus tuæ.
Et quid dico ꝙ nõ aderit nobis gloria, ſed
inerit? Nunc quoq; in nobis eſt, ſed tũc re
uelabit. Nũc.n. filij Dei ſumus, ſed nondũ
apparuit quid erimus. Fratres mei, ſi non
accepimus ſpiritum huius mundi, ſed ſpi-
ritum qui ex Deo eſt, ſciamus quæ à Deo
donata ſunt nobis. Ego.n. dico quoniam
omnia. Et ſi mihi nõ creditis, apoſtolo cre Roma.8.f
dite: Qui ꝓprio, ait, filio non pepercit, ſed
pro nobis omnibus tradidit illũ, quomo-
do nõ omnia etiam cum illo nobis dona-
uit? Hæc nempe poteſtas filiorũ Dei, quã
dedit his qui receperunt eum. Hæc gloria
cuiuſq; fidelis, gl'ia quaſi adoptati à pr̃e,
per eum utiq; cuius gloriam uidimus, glo
riam quaſi unigeniti à patre. Audi deniq;
poteſtatem: Omnia, inqt, poſſibilia ſunt
credenti. Sed adhuc multa, inquies, gra- Mar.9.d

uiter inquietant, multa euidentius aduer-
ſanť. Et miror quõ oĩa data memores, qui
bus ferè nulla famulanť ad uotũ. Seruire
nobis uidenť aliqua, ſed cum labore nr̃o:
nec niſi prius ſeruierimus eis. Iumenta ipſa
niſi fuerint à nobis nutrita, niſi domita, niſi
fuerint pabulo ſuſtẽtata, nõ adiuuãt. Ter
ra ipſa quę debuerat nobis eẽ germanior,
nõ ſine ſudore uultus nr̃i panẽ nobis mini
ſtrat: imò & cũ coluerimus eam, ſpinas &
tribulos germinat nobis. Et cętera oĩa de-
niq; ſi diligẽter cõſideremus, ſeruitiũ à no
bis magis exigũt q̃ exhibent nobis: ut ea
interim ſileã quæ ſunt parata nocere, ut eſt
ignis ad exurendũ, aqua ad ſubmergẽdũ:
ferę ad lacerandũ. Et hæc qdem ita ſe hñt,
ſed tñ non mentitur Apl's etiam alio loco
manifeſtius aſſeuerans ſcire ſe qm̃ diligen
Roma. 8. c tibus Deum oĩa cooperanť in bonum, his
qui ſcd̃m ꝓpoſitum uocati ſunt ſancti. Ve
runtñ ſolerter attende ꝙ non ad libitum
famulari: ſed, cooperari dicit ad bonum.
Neq;.n. ad uoluntatem ſeruiũt, ſed ad uti-
litatem: nõ ad uoluptatem, ſed ad ſalutẽ:
non ad uotum, ſed ad cõmodũ noſtrum.
Vſqueadeo ſiqdem in hunc modũ oĩa no-
bis cooperanť in bonũ, ut inter hæc oĩa ẽt
ea quę nihil ſunt numerenť, moleſtia, mor
bus, & ipſa mors etiam, & pc̃tm̃ quę qui-
dem cõſtat naturas nõ eſſe, ſed naturę cor
ruptiones. An uerò ei peccata ipſa nõ co-
operanť in bonũ, qui ex eis humilior, feruẽ
tior, ſolicitior, timoratior & cautior inue
niť? Hæ ſunt ergo primitiæ ſpũs, hę primi-
tiæ regni, hæc glorię pręlibatio, hoc pote-
ſtatis initium, & arra q̃dã paternæ hęredi
tatis. Cæterũ cũ uenerit qđ perfectũ eſt,
euacuabiť qđ ex parte eſt, ut ad uotum de
inceps omnia diſponanť, ꝙ indiſſolubili
uinculo copulata ſibi utile & iucundũ ſe
parari ultra nõ poſſint. Hoc nempe erit il
lud æternum glorię pondus de quo identi
2. Cor. 4. d dem ait apl's: Momentaneũ, inqt, hoc &
leue tribulationis noſtræ, ſupra modũ in
ſublimitate æternũ gloriæ põdus operať
in nobis. Perge ergo murmurare & dice-
Nota. re: Longum eſt, graue eſt, nõ poſſum tam
imania et tam diuturna portare. Apl's mo
mẽtaneũ & leue perhibet eſſe qđ tolerat;

& certe nẽcdũ à Iudæis qnquies quadra-
genas una min⁹ accepiſti, necdũ nocte ac
die in ꝓfundo maris fuiſti, necdũ plus om
nibus laboraſti, poſtremo necdũ uſq; ad
ſanguinẽ reſtitiſti. Vide ergo quã non ſunt
cõdignæ ad gloriã paſſiones. Qđ tribula
tionis eſt, momentaneũ eſt & leue: quod
gl'ię, æternũ eſt, et põdus ẽt ſupra modũ in
ſublimitate. Quid in ĩcertũ tibi dies & an
nos numeras? Trãſit hora, trãſit & pœna:
nec accedũt ſibi, ſed cedũt poti⁹ & ſucce
dũt. Nõ ſic gl'ia, nõ ſic remuneratio, nõ ſic
merces ip̃a laboris: neſcit uiciſſitudinẽ, ne-
ſcit finẽ, manet tota ſimul, & manet ĩ æter
nũ. Cũ dederit (inqt) dilectis ſuis ſomnũ, Pſal. 126.
ecce hæreditas dñi. Sufficit.n. nunc cuiq;
diei malitia ſua, nec laborẽ ſuũ poterit re-
ſeruare ſequẽti: ſed oĩum merces laborꝝ in
una illa die reddeť, cui altera nõ ſuccedit.
Repoſita eſt mihi corona iuſtitiæ (ait apo 2. Ti. 4.
ſtolus) quã reddet mihi nõ illis, ſed in illũ
diẽ iuſtus iudex. Melior eſt.n. dies una in Pſal. 83.
atrijs illis ſuꝑ milia. Guttatim pœna bibi-
tur, liquando ſumiť, per minutias tranſit:
nã in remuneratione torrens eſt uolupta-
tis, & fluminis impetus, torrens inundans
lætitiæ, flumẽ glorię, & flumen pacis. Flu
men planè eſt, ſed qđ affluat, nõ qđ fluat
uel effluat. Flumen uocať nõ ꝙ trãſeat uel
ꝑtranſeat, ſed ꝙ abũdet. Aeternũ, inquit,
glorię põdus. Nõ.n. nobis glorioſa ueſtis,
nõ glorioſa domus: ſed ipſa gloria ꝓmitti
tur. Si qd uerò illorꝝ aut ſimiliũ aliqñ dici
tur, figura eſt. Nã in ueritate iuſtorꝝ expe-
ctatio, nõ aliqđ lætum, ſed ipſa lętitia eſt.
Gaudent in cibis, gaudent in põpis, gau-
dent in diuitijs, gaudent & in uitijs homi-
nes: ſed luctus extrema occupat eiuſmodi
gaudiorꝝ, ꝙ gaudiũ in materia cõuertibi-
li mutari neceſſe ſit re mutata. Accẽditur
cere⁹: nõ purũ lumẽ eſt, ſed lucerna: ſiqdẽ
ignis ipſe ꝓpria fomenta cõſumit, nec niſi
ipſa cõſumptione foueť. Porrò deficiente
materia ẽt ipſe deficiet: & ubi illã uideris
prorſus exuſtã, hũc quoq; nihilomin⁹ ex-
tinctũ eſſe repies. Sicut ergo flãmę illi⁹ no
uiſſima fum⁹ occupat & caligo, ſic lętitia
lætæ rei in triſtitiam cõmutať. Nobis aũt
non fauũ mellis, ſed puriſſimũ & liqdiſſi-

mum mel repoſuit Deus, ipſam planè læti
tiam, uitã, gloriã, pacem, uoluptatẽ, amœ
nitatẽ, felicitatẽ, iucunditatẽ & exultatio-
nẽ theſaurizauit nobis dñs Deus noſter.
1. Cor. 1. d & hæc oĩa unum, ut ſit participatio Hieru
Coloſ. 3. b ſalem in idipſum. Et hoc unũ & idipſum
nõ niſi ipſe, ſicut ſupra meminimus, dicen
te apl'o, qm̃ erit Deus oĩa in oĩbus. Hæc
merces noſtra, hæc corona nr̃a, hoc brauium noſtrum: ad qđ utinã ſic curramus,
ut cõprehẽdamus. Fratres, nunq; prudẽs
agricola ſeminandi opportunitatẽ repu-
tat longiorem, ꝙ futuræ meſſis deſiderat
ubertatẽ. Veſtri aũt dies non minus utiq;
q̃ capilli oẽs numerati ſunt: & ſicut pilus
de corpore, ſic & momentũ de tpe nõ pe
ribit. Habẽtes ergo talem ꝓmiſſionẽ cha-
riſſimi, non deficiamus aut fatigemur ali-
quãdo: nec graue cauſemur onus Chriſti,
qđ teſte ipſo leue eſt, uel iugum, qđ reue
ra ſuaue eſt: ſed ad omne qđ uidemur por
tare pondus diei, æternum gloriæ põdus
Pſal. 113. b cogitemus. Ad quam nos ſua miſeratione
perducat uirtutum dñs & rex gloriæ, cui
interim deuota humilitate clamamus: Nõ
nobis domine non nobis, ſed nomini tuo
da gloriam.

De obedientia, patientia, & ſapientia. Sermo.

OBſecro uos fratres, per cõmunẽ
ſalutem, ſtudioſe ſuſcipite datã uo
bis opportunitatem operandę ſa
lutis. Obſecro per miſericordiã pro qua
tam miſerabiles uos facere ſtuduiſtis, fa-
cite ad qđ ueniſtis, ad qđ aſcendiſtis de
Pſal. 9. d fluminibus Babylonis. Suꝑ flumina Ba-
bylonis (ait ꝓpheta) illic ſedimus & fleui
mus, dum recordaremur tui Sion. Nulla
uobis hic nutriendorꝝ liberorꝝ cura, nulla
ſolicitudo quõ placeatis uxoribus: nõ de
nundinis, nõ de negocijs ſecularibus, non
de ipſo uictu & ueſtitu neceſſe eſt cogita-
re. Procul à uobis magna qdem ex parte
diei malitia, & ſolicitudo uitæ. Sic abſcõ-
dit uos De⁹ in abſcõdito tabernaculi ſui.
Vacate itaq; dilectiſſimi et uidete qm̃ ipſe
eſt Deus. Verum ut hoc qñq; poſſitis, cu-
rãdum eſt uobis prius ut uideatis qd eſtis
Pſal. 9. g uos, & iuxta eiuſdem ꝓphetę uocẽ, ſciant
gentes qm̃ hoĩes ſunt. Huic duplici conſi

derationi, tota hæc ueſtra uocatio tribua
tur, ſicut ſc̃tus orabat: Deus nouerim me,
nouerim te. Quõ.n. natus ſibi uidetur ho-
mo, ſi labores fugitans & dolores? Aut
quõ ſcit ſe eſſe hoĩem, q ad id paratus non
eſt ad qđ natus? Homo, inqt, natus ad la- Iob. 5. b
borẽ. Nam ad laborẽ natũ ſe dubitet, qui
nõ natus eſt in dolore. Sed dolorẽ partu-
riẽtis, clamor: laborẽ, prolis fletus indicat
& uagitus. Qm̃ tu laborẽ & dolorẽ conſi
deras, ait ꝓpheta: Labor in actionib⁹: do- Pſal. 9. g
lor in paſſionib⁹ eſt. Proinde q ſe nouerat
hoĩem, ad utrũq; paratus ſupplici confeſ-
ſione dicebat: Paratũ cor meũ Deus, pa- Pſal. 56. b
ratũ cor meũ. Et geminã hanc pręparatio Pſal. 118. h
nem euidentius exprimẽs, de actione qui- Pſal. 37. d
dẽ: Paratus ſum (ait) & nõ ſum turbat⁹, ut
cuſtodiã mandata tua. De paſſione uero:
Ego, inqt. in flegella paratus ſum, et dolor
me⁹ in cõſpectu meo ſemꝑ. Nemo ſanè in
hac miſera uita geminã hãc uexationẽ ſe
euadere glorieť. Nemo qppe ex oĩb⁹ filijs
Adæ ſine labore hic uiuit, nemo ſine dolo
lore. Eſt q declinat aliquos, ſed ĩcidit pro Pſal. 72. a
culdubio in grauiores. In labore, inqt, ho-
minũ nõ ſunt, & cũ hoĩbus nõ flagellabũ
tur. Nõ tñ cõtinuo ſine labore ſũt, aut mi-
nime flagellanť. Deniq; ꝓpterea, inqt, te
nuit eos ſuꝑbia. Grauis eqdẽ labor. Oper Ibidem.
ti ſunt iniqtate & ĩpietate ſua, grauib⁹ pla
nè flagellis. Siqdẽ nõ eſt gaudere impijs,
dicit dñs. Quòd.n. nec laboris anxietatẽ,
nec flagelli ſentiũt læſionẽ, ipſa iam inſen-
ſibilitas uehementiã indicat paſſionis. Su
dat pauper in oꝑe foris, ſed nunqd minus
anxie diues ĩtus in ipſa ſua cogitatione la-
borat? Aperit iſte os ſuũ in oſcitatiõe, ape-
rit ille ĩ eructatione, & ĩterdũ ille graui⁹ fa
ſtidio q̃ iſte inedia cruciať. Poſtremo ue-
lint nolint, nõ modo hoĩes, ſed ẽt dæmo-
nes & faciũt et patiunť qđ ꝓuidẽtia ſum-
ma diſpoſuit. Cęterꝝ nec leproſa obedien
tia, nec canina patientia cõmendať. Inde
eſt ꝙ non ſimpl'r petimus ut fiat uolũtas
dñi, quam in omnibus & per omnia fieri
certiſſime cõſtat (uolũtati.n. eius quis reſi
ſtit?) ſed ut fiat ſicut ĩ cœlo, & ĩ terra. Quã
nimirum adiectionẽ duabus quoq; pręce
dẽtib⁹ petitionib⁹ nihilominus reor aptã-

dam, ut patrem noſtrum qui in cœlis eſt
exoremus, quatenus & nomē eius ſancti-
ficetur, & regnū eius adueniat, et uolūtas
fiat. Hæc oīa ſicut in cœlo, ſic & in terra:
alioqn ubi non ſanctificat̄ nomē eius? Vbi
iam regnum eius, nō uenit qn̄ in noīe Ieſu
omne genu flectit̄, cœleſtium, terreſtrium
Philip 2. b & infernoꝝ? Scio te qs es ſanctus Dei, ait
ēt ipſe malignus. At lōge aliter & diſſimi
li ꝓrſus affectione nomē iſtud ſanctificat̄
in cœlis, ubi tā inenarrabili iucūditate cla
mat̄, ſc̄tūs ſc̄tūs ſc̄tūs dn̄s Deus ſabaoth.
Sic & regnat non in terra ſolū, uerūetiam
in gehēna, imperium hn̄s uitæ & mortis.
Sed oīno diſſimiliter regnat in his qui inui
ti ſeruiunt, & qui uolūtarie famulant̄. Bo
nus cibus obedientia, de qua nimirū & ip
Ioan. 4. e ſe dn̄s ait: Meus cibus eſt ut faciā uolunta
Pſal. 127. a tem p̄ris mei. Et ꝓpheta: Labores (ait) ma
nuum tuaꝝ qa manducabis, beatus es, &
bene tibi erit. Bonus cibus patientia pau-
peꝝ, quæ nō peribit in finē, panis lachry-
maꝝ, panis doloris. Verūtn̄ utriq; neceſſa
riū eſt condimentū, ſine quo uterq; inſi-
pidus nō modo non reficiat, ſed guſtatus
afferat mortem. Duriſſimus eqdem cibus
uterq; fratres, et niſi aliqd' tertium ſapora
bile apponat̄, utiq; mors in olla. Quid ue-
Exod. 15. d ro tam ſaporabile q̄ ſapientia? Nemp li
4. Re. 4. g gnum uitę eſt, qd' & ipſas aquas Marath
Lewi. 6. c per Moyſen dulcorauit. Farinula eſt, quę
Matt. 25. a pulmentū ꝓphetaꝝ per Heliſæum ſapo-
Lewi. 2. d rauit. Ignis eſt, qui ſemꝑ ardere pręcipit̄ in
Matth. 9. d altari. Oleū eſt, ob cuius inopiā uirginib⁹
& 14. g fatuis oſtium claudit̄ nuptiaꝝ. Sal eſt, qd'
Coloſ. 4. b nulli ſacrificio deeſſe iubet̄. Inde eſt ꝙ in-
ſulſos hoīes dicimus, quos intelligi uolu-
mus minime ſapientes. Et dn̄s ſal in nobis
habere præcipit. Apl's quoq; omnem no-
ſtrum ſermonem ſale monet eſſe cōditū.
Puto tn̄ hanc ipſam quā obedientię & pa
tiētię tertiā addi uolumus, ſapiētiā nihilo-
minus triplicem īueniri, ut noſtrū hoc cō-
dimentū uelut tribus qbuſdam herbis cō
ficiat̄. Opus eſt ut iuſtitia ſit in intentione,
hilaritas in operatione, humilitas in repu-
tatione. Inſipida nāq; Deo et inſulſa quo-
dāmodo noſtra obedientia ſeu ēt patiētia
eſt, niſi oīum quę uel agimus uel patimur,
ipſe ſit cauſa: qa et qcqd facimus, iubemur
facere in gloriā Dei, & non ſiqd patimur,
ſed ſiqd pp iuſtitiā patimur, beati. Opor-
tet aūt puſillanimitatem quoq; & triſti-
tiam in oībus quæ agēda ſunt uel toleran-
da, caueri, qa hilarem datorē diligit deus.
Deniq; hilaritas ipſa & deuota uoluntas *2. Cor. 9.*
ad eā, quā ſupra diximus, pręparationem
ſpecial'r noſcit̄ ꝑtinere. Porrò elationē ſuꝑ
oīa fugere neceſſe eſt. Quiſqs. n. altū ſapit,
& opus ei⁹ & patiētia uanū ſapit: nec gra
uior ullus ſapor, aut magis cōtrarius ē ue-
ritati. Vides'ne quā ſit utile homini ſcire ſe
ohiem, ut ꝓinde ſit paratus ad mādatoꝝ
obedientiā, & tolerantiā flagelloꝝ, ac de
inceps ſtudeat ut qui nec laborem īterim
pōt effugere nec dolorē, ſic ſaltem laboret
& doleat, ut hæc ſibi in cibos trāſeat ſalu
tares? Siqdem melior eſt obedientia q̄ ui
ctimæ, & melior eſt patiens uiro forti. In- *Eccleſ. 4*
obediētia eſt cauſa mortis, omnes experi
mur, omnes morimur pp eam. Impatien-
tia, aīæ perditio eſt, dicente dn̄o: In patien
tia ueſtra poſſidebitis aīas ur̄as. Nihilomi
nus aūt ſapientia quoq; quā diximus, ne-
ceſſaria eſt ad ſalutem. Siqdem nō ſolum
pp inobedientiā qbus obedientia defuit,
aut pp impatientiam qui patientia carue
runt: ſed & qui non habuerunt ſapientiā,
pp ſuam inſipientiā perierunt. Et hęc qui-
dem ut ſciant hoīes qm̄ hoīes ſunt, actio-
nibus iam & paſſionibus deputati. Erat
qn̄ in actione et meditatione poſitus erat
homo, ſine paſſione habens actionem, ha
bens etiam ſine labore meditationem. Di
co aūt quando poſitus eſt in paradiſum,
ut operaretur & cuſtodiret. Verum hinc
quoq; ſi non caderet, erat aliquando pro
mouendus ut iam frueretur cōtemplatio-
ne: ſicut & ex hoc inferiori gradu quē mo
do tenet, niſi reſurgere ſatagat, in infimum
eſt quandoq; caſurus: uidelicet ut in ſola
iam paſſione uerſet̄, ꝙ nec opus nec ratio,
ſed tantū paſſio apud īferos ſit. Felix qui-
dē cuius aīam corpus nō aggrauat, quia
nec corrumpebatur. Sed longe felicior ſi
ad hoc perueniſſet, ut minoratus actu, ple
nius perfectiuſq; perciperet ſapientiam,
gratis diligens corpus, tanq; in nullo in-
digens corpore. Eſſet. n. hic pulcherrimus
ordo, & erit adhuc qn̄ erit. Neq;. n. ali-
quatenus deſperādum, ut uidelicet ſicut
Pſal. 15. a aīa Deo, ſic aīæ caro dicere uideret̄. Qm̄
bonoꝝ meoꝝ nō eges, adīplebis me lęti
tia (ait) cū uultu tuo. Inde plenitudo, inde
ſatietas, cū apparuerit gloria tua. Nā qd'
de corpoꝝ reformatione, et conformatio
ne claritati corporis eius expectamus, ex
abūdanti quodāmodo et menſurę ſuper-
effluentia erit: ut feliciter qdem in ipſius
Pſal. 127. a glorificatione, ſed non principal'r gaudea
mus. Vxor, inqt, tua ſicut uitis abundans,
in lateribus domus tuæ. Honorabit̄ caro,
ſed iuxta mēſurā: nō in medio domus ha
bitās, ſed ſeorſum: nec ī facie nobis, ſed in
Ibidem. latere cōſtituta. Filij tui ſicut nouellę oli-
uarū, in circuitu menſę tuę. Nimirum ope
Apoc. 14. c ra etiā ipſa nō deerūt, ſed quæ nunc fiunt,
nō quæ fient tunc: ſicut ſcriptū eſt: Opera
. n. illorum ſequunt̄ illos. Verum etſi gratu
lemur et agamus gratias deo ſuꝑ his quæ
ipſius adiutorio geſſimus, nō primū tamē
eis locum dabimus, ſed in circuitu loca-
buntur. Nunc uero in regione corporum
habitantes, corporibus ſumus obnoxij, et
ex quo diſſipauerunt legē domini paren-
tes noſtri, nō modo faciendi tempus eſt,
ſed etiam patiendi, & omnium noſtrum
amplius labor & dolor. Durus equidem
cibus eſt, hordeaceus panis, ſed offenſo
rege, pulſus palatio miles quamlibet deli-
catus, ad unum forte quem ſolum habet
ſeruulum diuertere opus habebit: ibi foue
re latebras, & īſolita capere prādia: apud
eum regales delicias pultibus ruſticanis,
ac nobiles ſtratus ſterquilino mutare ſer-
uuli, iuxta illud ꝓpheticæ lamentationis:
Thre. 4. a Qui nutriebant̄ in croceis, amplexati ſunt
ſtercora. Ibiq; hoc maxime ꝓpheta deplo
rat, oblitas proprię conditionis ingenuas
creaturas tantā diſſimulare miſeriam: nec
modo nō reputare qd' tolerant, ſed tanq;
bona magna cōplecti q̄ paulominus ex-
Ibidem. trema ſunt mala. Propterea ſiqdem et de
ſeipſo ait: Ego uir uidens paupertatē meā
in uirga īdignationis eius. Gemamus nos
ſub hoc onere fratres, & præſentes deplo
remus ærumnas: frequēter qſq; noſtrum
in uocem pię querimonię erumpat & cla
met: Infelix ego homo, qs me liberabit, de
corpore mortis huius? Studeamus etiam *Roma. 7. b*
furari aliqn̄ noſmetipſos, & à peſſimis oc
cupationibus iſtis ſurripere uel ad horā:
iaculari animos, uibrare corda in id quod
ſuum eſt, & qd' quanto naturalius, tanto
ſuauius eſt. Hoc. n. eſt quod dicitur: Vaca
te et uidete qm̄ ego ſum Deus. Neq; enim
eſt oculoꝝ uiſio iſta, ſed cordium, cū do-
minus dicat: Beati mundo corde, qm̄ ipſi *Pſal. 45. b*
Deum uidebūt. Proprium hoc cordis bo- *Malth. 5. b*
num: nec ſeruili ad hoc indiget inſtrumen *Pſal. 101. a*
to: ꝓprius enim aīæ cibus eſt: de quo pro-
pheta: Aruit, inquit, cor meum, quia obli
tus ſum comedere panem meū. Sanè qd'
dicimus, dictu facilius nihil eſt, in compa
ratione dicimus opeꝝ: ꝙ longe ſit uolubi
lior lingua q̄ dextera, & leuius hęc ad uer
bum, q̄ ad actū illa moueat̄. Alioquin &
dictu & actu cogitatus facilior eſt, ꝙ in
eo qdem ſuo ipſius ore loquatur aīa, ſuis
uideat oculis, ſuis manibus operet̄. Quā-
uis & hic interdum laborare eā neceſſe eſt:
etiam in gemitu ſuo, & itra ꝓpriū quoq;
cubile compungi. Siqdem uſqueadeo ui-
uita nr̄a inferno appropinquauit, qui ſo-
lius utiq; paſſionis eſt locus, ut & actionē
paſſio, imò & ipſam quoq; cogitationem
actio & paſſio pariter occuparint. Nōne
. n. nobis quodāmodo paſſiuæ ſunt actio-
nes, et in cogitationib⁹ ēt dolor & labor?
Heu uitula Effraim docta diligere triturā,
aſſueta iugo, ignara quietis. Qn̄ ueniā &
apparebo ante faciem Dei? Qn̄ ceſſabūt
hæc oīa, & iam non erit amplius neq; lu-
ctus neq; clamor, ſed nec ullus dolor, ne-
que labor ullus? Qn̄ inebriabit aīam uber
tas domus Dei, & torrens ille indeficiens
uoluptatis diuinæ? Qn̄ totam ſibi eā ſere-
niſſimi contēplatio luminis uendicabit?
Filioli, cōcupiſcamus in atria dn̄i: crebro
ſuſpiremus illuc. Patria nr̄a ipſa eſt, o ſtre
mus ſaltē & à longe ſalutemus eā. Amen.

De cantico Ezechiæ regis. Sermo.

Iri ſanguinū et doloſi nō dimidia- *Pſal. 54. d*
u būt dies ſuos, perſeuerātes in ſua
uetuſtate uſq; ad mortem, et hoc
qa non timent dn̄m. Veꝝ qui timore Dei

initiatur ad ſapientiã,is cõtinuo dimidiat
dies ſuos,exclamans prę timore: Vadam
ad portas inferi. Cuius uticꝫ inferi metu
cũm cœperit qeſcere à malis, incipit de
bonis q̃rere conſolationẽ, qa neceſſe eſt
in alterutro cõſolari. Eſt autem bona con
ſolatio de ſpe ſalutis æternæ,in quã ſubla-
tis peccatis quę ſeparabãt inter ipſum &
deum, per dei gratiam reuiuiſcit & hilare
ſcit. In quo cũ cœperit proficere, hoc eſt
1.Timo.3.c pie uiuere in Chriſto,neceſſe eſt(teſte ſcri
ptura)pſecutionẽ patiaẽ: ut recẽs gaudiũ
uertaẽ ĩ mœrorẽ, & dulcedo boni uix ſum
mis(ut ita dicã)labijs attacta,in amaritu-
dinẽ commuteẽ,ita ut libeat dicere:Verſa
eſt cithara mea in luctũ, & cantatio mea
Iob.30.d in plorationẽ. Plorat ergo amarius amiſ-
ſam dulcedinẽ,q̃ prius fleuerat admiſſam
peccatorum amaritudinem:et hoc tandiu
facit, donec deo miſerãte cõſolatio redit.
Qua denuo redeũte,cognoſcit eã quã paſ
ſus eſt tẽtationẽ pbationẽ fuiſſe,nõ deſo-
lationẽ:porrò pbationẽ fuiſſe ad eruditio
nẽ,nõ ad deſtructionẽ,ſicut ſcriptũ eſt:Vi
Ibidem. ſitas eũ diluculo, & ſubito pbas illũ. Vn-
de & cognito ſuo de tẽtatione pfectu, nõ
tantum non refugit:ſed ẽt tentari appetit,
Pſal.25.a proba me,inquiens, & tenta me. Crebris
itacꝫ hmõi uiciſſitudinibus inter gratiæ ui
ſitationẽ,et tentationis pbationẽ, in ſcho
la uirtutũ pficiens, faciẽte uticꝫ uiſitatio-
ne ne deficiat, tentatione ne ſuperbiat: &
tali tandẽ exercitio mundato oculo ĩterio
ri,ſtatim adeſt lex, cui fideliter inhærere
cupiens: ſed corpore p̃ſſius nõ prę ualens,
ad ſeipſum nolens dolenſcꝫ reſilit. Guſta-
to tñ aliquatenus q̃ꝫ dulcis eſt dñs,eius ẽt
cum ad ſua redierit,in cordis palato ſapo
rem retinet, quo fit ut iam ipſũ, nõ ipſius
q̃cũcꝫ bona deſideret. Et hæc eſt charitas
nõ q̃rens quę ſua ſunt:hæc facit filium nõ
q̃rentẽ ſua,ſed prẽm diligẽtẽ. Timor quip
pe faceret ſeruũ ĩ ſua cõmoda declinantẽ,
Eſa.38.a ſpes mercenariũ ſua lucra ſectãtẽ. Per hos
pculdubio gradus. Ezechias trãſit, & ĩno
tuit trãſituris. Ego dixi in dimidio dierum
meoꝝ,uadã ad portas inferi. Ac ſi diceret:
Cũ depoſita imagine terreſtris hoĩs, ima-
ginẽ cœleſtis uellẽ portare, cœpi à timore,

ut prę ſcriptũ eſt. Cõcipiẽs exclamaui, ua
dã ad portas inferi. Quo tñ timore nequa
q̃ꝫ deſperans, q̃ſiui reſiduũ annoꝝ meoꝝ,
ut iam mihi uiuere inciperẽ, q cõtra me ui
xerã uſcꝫ adhuc. Quæſiui aũt ab illo q di-
xit:Sine me nihil poteſtis facere. Necꝫ.n. Ioan.15.
ad ipm ſine ipo nõ dicã reuerti,ſed nec cõ
uerti qdem poterã:utpote ſpũs uadens et
non rediens. Quæſiui ergo reſiduũ annoꝝ Pſal.77.
meoꝝ. Quo accepto (nõ.n.negat q ĩcitat
ad q̃rendũ) ſtatim uerã experior ſnĩam ſa
pientis,qui ait: Fili accedẽs ad ſeruitutem Eccleſiaſ
Dei,ſta in timore, & prępara aĩam tuã ad ci.2.a
tentationẽ. Tentationibus itacꝫ cũ urge-
ret,et ſpes recẽs quã cõceperã ſalutis,mihi
iamiamcꝫ intercludi uidereẽ: dixi nõ uide-
bo dñm deum in terra uiuentiũ:qđ uticꝫ
in abundantia p̃ſumpſerã. Dixi.n.in abun
dantia mea,nõ mouebor in æternũ, nõ at-
tendens ꝙ in uolunrate tua,nõ in poteſta-
te mea prę ſtitiſti decori meo uirtutẽ. Quã
obrem auertiſti faciem tuã à me, & factus
ſum cõturbatus,nequaq̃ꝫ iam uiſurus do-
minũ Deum.i.patrem,in terra uiuentium.
Non aſpiciã hoĩem ultra,uidelicet filium,
de quo dictum eſt:Et homo eſt, & qs co- Hier.17.
gnouit eum? Sed nec habitatorẽ quietis.i. Eſa.66.
ſpm ſctm̃,de quo ſcriptum eſt: Sup quem
requieſcet ſpũs meus, niſi ſup humilem &
quietum? Addidit quocꝫ, Generatio mea Textus.
ablata eſt & conuoluta eſt à me. Hoc eſt
bonoꝝ opeꝝ proles, quã ex timore cœ-
perã parturire,ut de aĩa nr̃a poſſit dici, &
q̃ multos habebat filios, ĩfirmata eſt. Ab-
lata ẽ aũt pia hęc ſoboles, & cõuoluta eſt
à me q̃ſi tabernaculũ paſtoꝝ:ad tp̃s uticꝫ
credita,nõ tradita in æternũ. Item adiecit.
Pręciſa eſt uelut à texẽte uita mea:ut diſce Textus
rẽ pfectus uitæ meæ nõ in mea, ſed in ma-
nu oĩpotentis,ſicut tela in manu texentis:
q̃nquidem dũ adhuc ordirer, hoc eſt ſta-
tim in initio ſuccidit me, quatenus eodem
pene tpe & dederit & tulerit quod dona
rat. Sed ſi defecit uirtus mea,non tñ dere-
liquit me,ne q cœperat, non poſſe pficere
uidereẽ. Quid multa? In ueritate mox com 2.Cor.
peri, qa uirtus in infirmitate pficiẽ, & aio.
Bonũ mihi qa humiliaſti me. Cognoui.n. Textus
qa de mane uſcꝫ ad ueſperã finies me.i.cõ-

ſummabis me. Non in ſolo mane uiſitatio
nis,aut tantũ in ueſpera tentationis, ſed in
utrocꝫ ſimul erit pfectio mea. Stultus ego
qui tantũ ſperabã uſcꝫ ad mane,cũ Dauid
Pſal.129.b dicat:A cuſtodia matutina uſcꝫ ad noctẽ
ſperet Iſrael in dño. Et qm̃ puſillus in ſpe,
quaſi leo ſic contriuit oĩa oſſa mea: robur
omne uidelicet, de quo adhuc ſub tutela
1.Petr.5.b gr̃æ futuroꝝ improuidus cõfidebã. Cõtri
uit autẽ qs, niſi aduerſarius noſter diabo-
lus, qui tanq̃ꝫ leo rugiẽs circuit q̃rens quẽ
deuoret? Tu ergo dñe ex hac contritione
humiliatũ et pbatũ de mane uſcꝫ ad ueſpe
rã finies me, qm̃ et factũ eſt mane et ueſpe
re dies unus. Quãobrẽ ego ut didici,bene-
dicã dñm in omni tpe,hoc eſt mane & ue-
ſpere:nõ ſicut ille qui confitebiẽ tibi cũ be
nefeceris ei:nõ ſicut illi qui ad tp̃s credũt,
& in tpe tentationis recedunt, ſed dicam
Iob.2.c cum ſanctis:Si bona ſuſcepimus de manu
dñi,mala aũt quare non ſuſtineamus? Et
in mane qdem ſicut pullus hirundinis ſic
clamabo, in ueſpere aũt meditabor ut co
lumba,quatenus & cũ gr̃æ matutinũ arri
ſerit,in modum hirundinis exultãs & cla
mitãs gr̃as agam pro uiſitatione, & cum
ueſpera ingruerit,nõ deerit ſacrificium ue-
ſpertinũ,cũ inſtar colũbę gemẽs, lachry-
mas fundã in tribulatione. Sic.n.deſeruiet
tempus utrũcꝫ Deo, cum & ad ueſperum
demorabitur fletus, & ad matutinum læ-
titia. Mœrẽs mœrebo in ueſpa,quo lætus,
fruar matutino. Placet utrũcꝫ Deo, & pec
cator cõpũctus, & iuſtus deuotus:cui è re
gione diſplicet tã ĩgratus iuſtus, q̃ꝫ pctõr
ſecurus. Aut certe ſicut pullus hirundinis
hac illacꝫ diſcurrens. Marthæ me officijs
mãcipabo,hilarẽ datorẽ me exhibẽs om-
ni neceſſitatẽ patienti: & meditabor ut co
lũba: gemẽdo uticꝫ qđ obſtat, dũ qđ re-
ſtat intueor. Hoc aũt faciã mane & ueſpe
re,hoc eſt prius et poſterius,iuxta qđ in ty
Gene.29.e pum utriuſcꝫ uitæ dictũ eſt à Laban. Nõ
eſt cõſuetudinis ut minores ante tradam⁹
ad nuptias,quanq̃ꝫ indifferenter de altera
Iob.7.a ad alteram trãſeaẽ. Qđ ſignificare Iob pu
to ubi ait:Si dormiero,dico,qñ ſurgã? &
rurſum expectabo ueſperã. Quieſcẽs quip
pe in ueſpera cõtemplationis, mane deſi-

derabat quo ſurgeret ad actionem: rur-
ſumcꝫ negocijs fatigatus, expectabat ue-
ſperã,libenter repetens ocia cõtemplatio-
nis. Põt & p garrulã auiculã,cantus ſimul
pſallentiũ in eccleſia: & per gementẽ colũ
bam, priuata orationũ ſuſpiria deſignari.
Sed mediã ſnĩam magis uelle uideẽ ſequẽs
uerſiculus. Attenuati ſunt oculi mei ſuſpi- Textus.
ciẽtes in excelſo. Siue.n.dicatur attenuati,
hoc eſt ſubtiles facti, pro aſſiduitate ſuſpi-
ciẽdi in excelſo,uidelicet ſublimia (atcꝫ ex
celſa cõtemplandi:ſiue intelligaẽ, attenua
ti.i.reuerberati, & à ſuo quodãmodo acu
mine ĩminuti,iuxta illud:Defecernnt oculi Pſal.118.a
mei in eloquiũ tuũ. Et rurſum: Memor fui
Dei, & delectat⁹ ſum, & exercitatus ſum,
& defecit ſpũs me⁹. Siue ergo illo,ſiue hoc
modo accipiaẽ, non aliud q̃ꝫ cõtemplatio
deſignaẽ. Cęteꝝ poſterior expoſitio ſequẽ
tib⁹ magis cõuenire uideẽ. Ait.n. Dñe uim
patior. Quaſi dicat:Dñe non ſpõte,ſed in- Sapiẽ.9.d
uitus retrahor & arceor à tui cõtẽplatio-
ne:qa corpus qđ corrumpiẽ, aggrauat ani
mã, & deprimit terrena ĩhabitatio ſenſum
multa cogitantẽ. Rñde ergo tu ô cõditor
pro me,qui noſti naturæ conditionẽ. Aut
ſi peccata mea hoc faciũt,nec eſt culpa na
turæ,ſed meæ peſſimæ cõſuetudinis,etiam
ſic nihilominus rñde pro me affigens pec-
cata cruci, & ſanguine tuo delens, ut non
ſit qđ me impediat contemplantẽ. Nam
qd dicam,aut qd rñdebit mihi cum ipſe fe
cerit? Ad quem me uidelicet alium uertã,
aut qs alius rñdebit pro me, cum ipſe non
alius hanc mihi difficultatẽ imò impoſſi-
bilitatem impoſuerit,dando ſuo me illam
ſnĩam:In ſudore uultus tui comedes panẽ
tuum? Qđ ſi non fecerit,legiẽ:ſed,fecerim: Gene.3.d
arguit ſe ꝙ quaſi culpam in authorem re-
torſerit,cum de natura cauſatus eſt, & to-
tum ſibi imputat & ſuis peccatis dicens,
quid dicam,aut quid rñdebit mihi, cũ ipſe
fecerim? hoc eſt, id qđ patior, peccando
meruerim. Quãobrem unũ eſt qđ facere
poſſum. Recogitabo tibi oẽs annos meos
in amaritudine aĩæ meæ. Nempe non ſum
dign⁹ ut ualeã te recogitare cũ dulcedine,
faciã qđ poſſum, cogitabo meipm ĩ ama
ritudine aĩæ meę. Lucem habitas inacceſ-

diu tenere non poſſit. Siqdem putreſcunt
funes, & pudoris uinculum aut obliuiſci-
mur, aut abrũpimus cito. Eſt aũt qui cla-
uis cõfigitur dño maieſtatis, quem timor
Dei ligat, qui nõ expaueſcit ad uultus ho
minũ, ſed ad memoriã gehennalium tor-
mentoꝝ. Et hic qdem peccare nõ metuit,
ſed ardere. Durius tñ & fortius primo im
primitur, qa cum ille uacillet in ꝓpoſito,
iſte ꝓpoſitũ nõ amittit. Tertius uero glu-
tine ei conglutinatur, id eſt, charitate, qui
tã ſuauiter q̃ ſecure ligatus adherẽs Deo,
unus ſpũs eſt cum eo. Iſte eſt qui quęcũq;
undecunq;, ſiue quæ facit, ſiue quæ ei fiũt,
ad ſuũ cõmodum reuocat & retorquet.
Beatus hmõi homo, & abũdanti ſpũs in-
fluens maieſtate, qui ſuauis et unctus por
tat omnes, & neminẽ onerat ipſe: qui ter-
ribilius & horribilius ipſa gehẽna iudicat
in re leuiſſima uultũ omnipotẽtis ſcienter
offendere. Hic eſt fratrũ amator & popu
2. Macha. 15. c li Iſrael. Hic eſt qui multũ orat pro popu-
lo, & pro ciuitate ſancta Hierl'm. Glutino
Eſa. 41. b bonũ eſt, ait Eſaias. Bonũ eſt reuera & iu
cundũ, qa alia duo (ne mala dixerim) cõ-
paratione iſtius grauia & ĩportabilia ſũt.
Sed ille miſericors oculus q nouit figmen
tum noſtrũ, neminem ſaluandoꝝ dimit-
tit ĩ primo, ſed ꝓuehit ad ſcd̃m: & nec ibi
deſerens, de ſecundo ꝑducit ad tertiũ. Pri
mo ſiqdem qa pudet deſerere, æſtuantes
uix ſuſtinemus ad horã, ſecũdo iam timẽ-
tes & ſperantes ꝓficimus, tertio ꝑficimur
amantes. Sic igit̃ duobus præcedentibus
timore pariter & pudore excluſis, in ſoli⁹
amoris reclinatorio cõmoramur. Ita &
Chriſtus prius qdem ligat̃, ſecũdo crucifi
gitur, tertio glutinoſa aromatũ inunctio-
ne linitur: non ꝙ opus haberet corpus il-
lud hmõi aromatibus ſolidari, qđ diſſolui
oĩno non poterat, aut uidere corruptionẽ:
ſed qui ꝑꝑ nos Iudæoꝝ ſputa ſuſtinuit, ꝓ-
pter nos quoq; fidelium non eſt dedigna-
tus unguenta. Et attende ꝙ uix unius diei
ſpatio in funibus et clauis morat⁹, cũ un-
ctione uictor, qui uicturus perẽniter reſur-
rexit. Sic & dilectos in duobus prædictis
nõ diutius patit̃ ĩmorari, ſed ungit eos un-
ctione miſericordiæ ſuæ, ut crucifixi mun-
do, & mundus illis, iam reſurgant in noui
Roma. 8 tate ſpũs, & dicant: Quis nos ſeparabit à
charitate Dei? Hoc glutine agglutinauit
nos ſibi ille diuinus intuitus à cõſtitutione
mũdi, ut eſſemus ſancti & ĩmaculati in cõ
ſpectu eius in charitate. Scimus. n. qa qui
natus eſt ex Deo, nõ peccat, qa generatio
cœleſtis ſeruat eũ. Generatio cœleſtis eſt
æterna prædeſtinatio, qua Deus pręuidit
nos cõformes fieri imaginis filij ſui. Ex his
nullus peccat. i. in peccato ꝑſeuerat: qa no
uit dñs qui ſunt eius, et ꝓpoſitum Dei ma
net ĩmobile. Et ſi horrendoꝝ criminũ no
ta Dauid inurit̃, etſi Maria Magdalene ſe
ptem dæmonijs cumulat̃, & ſi princeps
apl'oꝝ in ꝓfundum negationis ſubmergi-
tur: nõ eſt tñ qui de manu Dei poſſit erue
Ibidem re. Quos. n. p̃deſtinauit, hos et uocauit: et
quos uocauit, hos & iuſtificauit. Non'ne
huic adhærere Deo bonũ eſt? Quęrite fra
tres, quærite dñm, & cõfirmamini, quæri
te faciem eius ſemꝑ. Quærite dñm, & ui-
uet aĩa ueſtra. Et aĩa mea, ĩquit, illi uiuet,
quæ mundo mortua eſt. Quæ. n. mũdo ui
uit, non illi uiuit. Sic ergo quæramus eum
ut & ſemꝑ quæramus, & cũ uenerit quæ-
rere nos, dicatur de nobis. Hęc eſt gñatio
quærẽtiũ Deũ, quęrentiũ faciẽ Dei Iacob.
Pſal. 23 Sicq; aperiant̃ portę ęternales, & introeat
rex glorię, et nos cum illo, qui eſt Deus be
nedictus in ſecula. Amen.

De uerbis Abacuch ꝓphetæ, Super cuſtodiam meã ſtabo: quòd aliter reprobis, aliter electis ſapiat uerbum Dei, Sermo.

I Egimus in euangelio ꝙ prædican Ioan. 6
te dño, & ſub myſterio edẽdi cor
poris ſui diſcipulos ad cõmunicã
dum paſſionibus ſuis admonẽte, dixerint
qdam: Durus eſt hic ſermo: & ex hoc iam
nõ fuerint cũ eo. Interrogati uerò diſcipu-
li an & ipſi uellent abire: Dñe, inquiunt,
ad quem ibimus? Verba uitæ æternæ ha-
bes. Ita dico uobis fratres, uſq; hodie qui-
buſdam manifeſtum eſt qm̃ uerba quę lo
quit̃ Ieſus, ſpiritus & uita ſunt, & ꝓpterea
ſequunt̃ illum: alijs dura uident̃, & miſerã
alibi quærunt conſolationẽ. Sapientia ſi-
quidem in plateis clamitat in lata uideli-
cet & ſpatioſa uia quæ ducit ad mortem,
Pſal. 94. b ut reuocet ambulantes per eam. Deniq;
quadraginta annis, inquit, ꝓximus fui ge-
nerationi huic, & dixi ſemꝑ hi errant cor-
Pſal. 61. c de. Habes & in alio pſalmo. Semel locu-
tus eſt Deus. Semel utiq;, qa ſemper: una
enĩ, & nõ ĩterpolata, ſed cõtinua & per-
petua locutio eſt. Reuocat autẽ peccato-
res ad cor, de cordis errore redarguit, pro
eo ꝙ ibi habitet ipſe, ibiq; loquat̃, faciens
nimirum qđ docuit per ꝓphetã dicẽtem:
Eſa. 40. a Loquimini ad cor Hierl'm. Nam Baby-
lon qm̃ terra eſt, nec poteſt ſuſtinere uni-
uerſos ſermones eius, elongat̃ à corde, &
in carne magis ambulat, tanq̃ mortua à
corde: imò tanq̃ columba ſeducta nõ ha-
bens cor. Vult. n. lætari cum malefecerit,
& exultare in rebus peſſimis, audiẽſq; uo
cem dñi hmõi gaudia nullatenus appro-
bantẽ, ſed deteſtantẽ, ſed arguentem, ſed
condemnantẽ, fugit & abſcõdit ſe in ſimi
litudine pręuaricatoris Adæ. Sed heu me
q̃ uile operimentum quæris miſera aĩa, q̃
inutile quæris operimẽtum. Folia. n. ſunt
quæ intexis, folia, inquã quæ nil tibi calo-
ris præbeant: nil habeãt ſoliditatis. Orto
deniq; ſole areſcent, & uẽtus urens diſper
get illa, tu uerò nuda & miſera remane-
bis. Tunc ergo nihil opertum qđ non re-
ueletur, qm̃ ueniet dñs qui & illuminabit
abſcõdita tenebraꝝ, et manifeſtabit con
ſilia cordiũ. Non erit iam quo lateas miſe
ra. Fruſtra dices mõtibus, cadite ſuꝑ nos:
& collibus, operite nos: qm̃ nudã et aper
tam oportebit te ſtare ante tribunal Chri
ſti, ut audias uocem iudicij, quæ uocẽ con
Matt. 4. a ſilij cõtempſiſti. Ecce. n. qd loquit̃ Deus:
Agite, inquit, pnĩam: & diſſimulant mul-
ti, & cõtinent aures ſuas, & dicunt, durus
Matt. 25. d eſt hic ſermo. Nõ ſic impij non ſic diſſimu
lare poteritis cum ſonabit aſpeꝝ illud uer
bũ, & auditio mala: Ite maledicti in ignẽ
æternum. Videtis fratres q̃ ſalubriter ad-
moneat nos ꝓpheta ut ſi uocem eius au-
dierimus hodie, nõ obduremus corda no
ſtra. Eadem. n. penè uerba et in euangelio
legitis, et in ꝓpheta. Ait enim dñs in euan
Ioan. 10. c gelio: Oues meæ uocem meam audiunt.
Pſal. 94. b Et ſanctus Dauid in pſalmo: Populus, in-
quit, eius (haud dubium quin dñi) et oues

paſcuæ eius: hodie ſi uocẽ eius audieritis,
nolite obdurare corda ur̃a. Vtilius nanq;
& multo ſalubrius eſt hodie audire eũ cõ
ſulentẽ, conſolantẽ, admonentẽ, docentẽ,
& ut multũ arguentẽ, increpantem, corri
pientẽ, q̃ ĩ die illa tam amara, tã lugubri,
tam tenebroſa audire illũ iudicantẽ, indi-
gnantẽ, ulciſcentẽ, ſæuientẽ, cõdemnantẽ.
Bonũ, inq̃, mihi ut humilier, ut corripiat Pſa. 140. b
me iuſtus in miſericordia & increpet me,
q̃ ut oleũ pctõris ĩpinguet caput meũ, ne
forte terra ĩueniar, quã ꝑcutiat uirga oris
ſui, qñ uaſa figuli uirga ferrea cõterentur.
Bonũ mihi ꝑꝑ uerba labioꝝ eius cũ pro- Pſal. 16. b
pheta cuſtodire uias duras: q̃ pariter cum
impio ĩterfici ſpiritu labioꝝ eius. Nũc aũt
ſiqd amaritudinis ſentio in uoce eius, non
ſine dulcedine eſt: qm̃ cũ irat⁹ fuerit, miſe-
ricordiæ recordabit̃: imò uerò & ipſa indi
gnatio nõ aliunde q̃ de miſericordia eſt.
Quos. n. amat, arguit & caſtigat, et flagel
lat oẽm filiũ quẽ recipit: uiſitans in uirga
iniqtates eius, & in uerberibus peccata ip
ſius: miſericordiã aũt ſuã nõ diſpergit ab
eo. Propterea q prudẽtes ſunt, nõ operiũt
uulnera ſua, ſed detegũt: et confitent̃ dño
qm̃ bonus, qm̃ in ſeculũ miſericordia ei⁹:
& ſic uinũ reprehenſionis infundit, ut non
deſit oleũ cõſolationis. Propterea, inquã,
ſapiens apprehẽdit diſciplinam nequãdo
iraſcatur dñs, & iam ſecundũ multitudi- Eccleſiaſtici. 7. d
nẽ iræ ſuæ non q̃rat, ſed recedat zelus eius
ab ipſo. Inde eſt. n. ꝙ ſapientis cor ubi tri-
ſtitia, cor uerò ſtultoꝝ ubi lætitia: ſed tri-
ſtitia illius cõuertet̃ in gaudiũ, & extrema
gaudij illoꝝ luct⁹ occupabit. Audi deniq;
Abacuch ꝓphetam q̃uo dñicam non diſ-
ſimulet ĩcrepationẽ, ſed ſedula ac ſolicita
circa eã cogitatione uerſet̃. Ait enim: Suꝑ Abac. 2. a
cuſtodiam meã ſtabo, & figam gradũ in
munitionẽ: ut uideam quid dicat mihi, &
qd rñdeam ad arguẽtem me. Et nos ergo
fratres obſecro ſuper cuſtodiã noſtrã ſte
mus, qm̃ tempus militiæ eſt. Nec in ſter-
quilinio hui⁹ miſeri corporis, ſed in corde
ubi Xp̃s habitat, in iudicio & conſilio ra-
tionis ſit cõuerſatio nr̃a: ita ſanè ut nõ in ip
ſa habeam⁹ fiduciã, nec fragili innitamur
cuſtodię, ſed figam⁹ gradũ in munitionẽ,

firmiſſimæ petræ Xp̃o totis uiribus inni-
Pſal.39.a tentes, ſicut ſcriptũ eſt: Qui ſtatuit ſupra
petrã pedes meos, et direxit greſſus meos.
Sic ergo cõſtituti & ſtabiliti iam cõtẽple
mur ut uideamus q̃d dicat nobis, & quid
rñdeamus ad arguentẽ nos. Primus.n.cõ-
tẽplationis gradus iſte eſt dilectiſſimi, ut
inceſſanter cõſideremus q̃d uelit dñs, q̃d
placeat ei: q̃d acceptum ſit coram ipſo. Et
qm̃ in multis offendimus oẽs, & fortitu-
do nr̃a in illius rectitudinẽ uolũtatis offẽ-
dit, nec cõiungi ei aut coaptari põt: humi
liemur ſub potenti manu Dei altiſſimi, &
oĩno ſoliciti ſimus miſerabiles nos exhibe
re in oculis miſericordiæ eius, dicẽtes: Sa
na me dñe & ſanabor, ſaluũ me fac & ſal
uus ero. Et illud: Dñe miſerere mei, ſana
aĩam meã, q̃a peccaui tibi. Poſtq̃ enim in
hmõi cogitationibus mundatus eſt ocu-
Hier.17.b lus cordis, iam non in ſpiritu nr̃o cũ ama-
Pſal.40.a ritudine, ſed in diuino magis ſpũ cũ mul-
ta delectatione uerſamur: nec iam cõſide
ramus q̃ ſit uolũtas Dei in nobis, ſed quæ
ſit in ſeipſa. Vita.n.in uolũtate eius, ut hoc
nobis in oĩbus utilius atq; oĩno commo-
dius eſſe nõ dubitemus, q̃d eius congruit
uolũtati. Et ꝓpterea q̃ ſolicite conſeruare
uolumus uitam aĩę nr̃ę, tam ſoliciti ſimus
quoad poſſumus ab ea nõ deuiare. Dein-
de cũ iam in ſpũali exercitio aliquatenus
ꝓfecerimus ducem ſequentes ſpiritũ qui
ſcrutat̃ etiam alta Dei, cogitemus q̃ ſua-
uis ſit dñs, q̃ bonus in ſemetipſo, orantes
cum ꝓpheta: ut uideamus uoluntatẽ dñi,
& uiſitemus iam non cor noſtrũ, ſed tem-
plũ eius, & cũ eodẽ ꝓpheta nihilominus
Pſal.26.b dicentes: Ad meipſum anima mea cõtur-
Ibid.41.b bata eſt, propterea memor ero tui. In his
enim duobus tota ſpũalis conuerſationis
ſumma uerſat̃, ut in noſtra conſideratione
turbemur, & contriſtemur ad ſalutem, in
diuina reſpiremus: ut de gaudio ſpũs ſan-
cti habeamus conſolationem, & hinc ti-
morem & humilitatem, inde uero ſpem
concipiamus & charitatem.

De cute, carne, & oſsibus animæ, *Sermo.*

b Eatus Dauid in pſalmo trigeſimo
tertio: de iuſtis loquit̃ dicẽs: Mul
tæ tribulationes iuſtorum, ſed de
omnibus his liberabit eos dñs. Cuſtodit
dominus omnia oſſa eoꝝ, unũ ex his non
conteret̃. Quod nemo dictum eſſe de cor
poreis oſſibus arbitret̃, pręſertim cum tot
beatoꝝ martyꝝ oſſa cõfracta ſint mani-
nibus hominũ impioꝝ, & cõtrita denti-
bus beſtiaꝝ. Sed miranda prorſus & mi-
ſeranda humanaꝝ cõditio animaꝝ, quæ
licet tã multa foris ingenij uiuacitate per-
cipiant, nulla tñ perſpicacitate ſemetipſas
ſicut ſunt noſſe aut cogitare ſufficiant: ſed
egeant oĩno figuris & ęnigmatibus q̃buſ-
dam corporeaꝝ ſimilitudinũ, ut ex uiſibi
libus & exterioribus poſſint uel aliquate
nus inuiſibilia atq; interna conijcere. Po-
namus itaq; uelut quandã aĩæ cutem co-
gitationem, carnẽ affectionẽ, ut cõſequen
ter os eius intentionẽ poſſimus accipe. Sic
.n. erit in oſſis ĩtegritate aĩæ uita, in carnis
incorruptione ſanitas, in cutis ſpecie pul-
chritudo. Quæ ſunt ergo tribulationes iu-
ſtoꝝ, niſi q̃ interdũ decolorat̃ cutis, cũ ui
delicet inutilis cogitatio in corde uerſat̃;
nõnunq̃ uerò etiã caro uulnerat̃, qñ.ſ. ad
hoc uſq; cogitatio pernicioſa procedit, ut
delectatiõe corrũpat̃ affectio. Nam oſſa
quidem iuſtoꝝ oĩno integra atq; illęſa cu
ſtodiuntur à dño, ut nunq̃ frangat̃ propo
ſitum cordis eoꝝ, nunq̃ ſalubris intentio
conteratur: ut uidelicet concupiſcentiæ ti
tillanti etiã detur aſſenſus. Sicut.n. pecca
ti cogitatio decolorat, affectio uulnerat:
ſic conſenſus oĩno animam necat. Cauea
mus ergo dilectiſſimi cogitationes inuti-
les, ut animaꝝ noſtraꝝ facies decora per
maneat: ut obliti quæ retro ſunt, id eſt, po
pulum noſtrũ, & domũ patris noſtri, con
cupiſcat rex ſpẽm noſtram. Exeamus de
terra nr̃a, ut non cõprehendat nos cogita
tio ſpectans ad uoluptatem carnis. Exea-
mus et de cognatione nr̃a.i. à cogitationi
bus curioſitatis, quæ nimirũ cum in ſenſi-
bus corporeis habitet, carnali utiq; cogna
ta eſt uoluptati. Exeamus ẽt de domo pa-
tris noſtri, ut fugiamus cogitationes ſu-
perbiæ & uanitatis. Eramus nos aliquan
do ſicut & cæteri filij iræ, eramꝰ & nos ex
prẽ diabolo, qui nimirũ rex eſt ſuper oẽs
filios ſuperbiæ, & in mõtibus elationis ſe-
dem

dem ſibi atq; habitaculum infeliciſſimũ
præparauit. Q; ſi fortè aliq̃n talis aliqua
cogitatio mentẽ ſubierit, tota ſolicitudi-
ne laboremus citius abluere & eradere
ſordẽ, qua nos maculari conſpicimus, cla
Pſal.50.a. mãtes cũ propheta ac dicẽtes: Aſperges
me dñe hyſſopo, & mundabor: lauabis
me, & ſup niuẽ dealbabor. Iam uerò ſi q̃n
fortè per incuriã & negligentiam noſtrã
tranſierit cogitatio inutilis ẽt in affectum
cordis, ſcientes qm̃ non macula eſt iã ſed
plaga, tota feſtnatione ad auxiliũ ſpũs q̃
adiuuat infirmitatẽ noſtrã recurramus,
clamantes illud de pſalmo & dicentes:
Pſal.40.a. Dñe miſerere mei, ſana aĩam meam: quia
peccaui tibi. Humanæ.n. ſunt tentatiões
iſtæ, nec ex toto caueri pñt quãdiu in hoc
corpore mortis peregrinamur à dño. Ne
mo tñ paruipẽdat aut diſſimulet iſta, qm̃
etſi non mortifera ſunt, certè periculoſa.
Intentionẽ uerò & propoſitũ mẽtis ea ſo
licitudine cuſtodiamus fratres, qua uitã
aĩarum noſtraꝝ uolumus cuſtodire, qm̃
iſtud oĩno eſt peccatũ ad mortẽ, cum ex
conſenſu & deliberatione delinquimus,
proprio iudicio condẽnati. Nec ideo ſanè
id dixerim, ut deſperet ſiquis fortè delicti
huius ſibi conſcius eſt: ſed ut expaueſcat
præcipitiũ, & qui cecidit, adijciat citius
ut reſurgat. Nouerit.n. excidiſſe ſe à iuſti-
tia, quicunq; eiuſmodi eſt. Cuius os con-
fractũ eſt & cõminutũ, nouerit p̃ciſum ſe
Exo.12.g. à corpe Chr̃i: de quo nimiꝝ legit̃: Os nõ
cõminuetis ex eo. Vnde et in paſſione ſua
licet plagis uirgaꝝ ĩ liuorẽ decolorata ſit
cutis, ut liuore eiꝰ nos ſanaremur, licet cla
uis uulnerata ſit caro, et lãcea latꝰ eiꝰ ap̃tũ
ut ſãguine eiꝰ redimeremur: os tñ nõ ẽ cõ-
minutũ ex eo. Propterea et ſanctꝰ Dauid:
Pſal.138.c. Nõ ẽ, inq̃t, occultatũ os meũ à te q̃d feci
Pſal.101.a ſti in occulto. Et ĩ alio pſalmo: Oſſa, inq̃t,
mea ut cremiũ aruerũt. Q̃d tũc fit cũ om
nẽ delectationẽ boni prorſus amiſiſſe ui-
det̃ aĩa ſolãq; ſibi aridæ intẽtionis fortitu
dinẽ reſeruaſſe. Et uide ne fortè tale aliq̃d
Iob.19.c. ẽt beatꝰ Iob pateret̃ cũ diceret: Pelli meæ
cõſumptis carnibus adhęſit os meũ: ut ui
delicet corrupta affectione uix ſolã ſibi
intẽtionẽ ſpũalis cogitatio uẽdicaret.

De uerbis apoſtoli: Qui gloriatur, ĩ domino glorietur.

De triplici gloria, *Sermo.*

q Vi gloriat̃, in dño gloriet̃. Noue- 1.Cor.1.d.
rat apoſtolus gloriam propriam
eſſe creatoris, non creaturę, ſecũ-
dũ illud: Gloriã meam alteri non dabo: Eſa.42.b.
& Gloria in excelſis Deo, & in terra pax Luce.2.b.
hoĩbus bonæ uoluntatis. Itemq;. Non no Pſal.113.b.
bis dñe, nõ nobis, ſed nomini tuo da glo
riã. Sed conſiderauit rõnalem creaturam
adeo affectare gloriã, ut aut uix aut nũq̃
ab hoc cõpeſci deſiderio poſſit, quippe q̃
ad imaginẽ facta eſt creatoris. Propterea
ſecundũ datam ſibi à deo ſapientiã, ſalu-
berrimũ adinuenit conſiliũ, dicens: Qñq̃-
dem perſuaderi nobis non põt non glo-
riari: ſaltem qui gloriat̃, in dño gloriet̃. Et
Cõſidera quantũ ſuperexcedit Pauli phi 1.Cor.3.d.
loſophia philoſophiã ſapientium mundi
huius, quæ nimiꝝ ſtultitia eſt apud Deũ.
Cũ.n. nonnullos uiderent philoſophi alie
nis delectari laudibus, & gloriam abinui
cẽ quærere: qui inter eos fuere præcipui,
prudenter aduerterunt uanã eſſe huiuſce
modi gloriã & penitus contẽnendã. Sed
conſiderantes deinde ac ſtudioſius inqui
rentes quænã appetẽda eſſet gloria ſapiẽ
ti, hic iam planè euanuerunt in cogitatio-
nibus ſuis, propriã cuiq; ſufficere gloriã
arbitrantes: quaſi uerò aĩa quæ à ſemetip
ſa eſſe non põt, à ſe poſſit eſſe beata. Sicut
ergo cupidi laudis alienæ tota ſolicitudi-
ne operã dabant ea operari quæ miraren
tur hoĩes & laudarent, ſic iſti ſola ea iudi
cabant ſectanda eſſe, quę interior arbiter
aĩus approbaret. Et hæc quidem ſumma
philoſophia ſapientiũ huius mũdi eſt, ip-
ſa quoq; minus habẽs, licet propinquior
ueritati. Vnde & utrãq; gloriam ſublimi
ueritatis contẽplatione trãſcendens apo
ſtolus: Qui gloriat̃, inquit, non in altero,
non in ſe, ſed in dño gloriet̃. Et eã quæ ue-
ritati uidebat̃ eſſe uicinior, maiori ꝓinde
redarguens ſolicitudine, & condemnans
certo iudicio ueritatis: Non.n. inquit, qui 2.Cor.10.d
ſeipſum cõmendat, ille probatus eſt, ſed
quẽ deus cõmendat. Vt quid.n. aut de al-
terius hoĩs, aut de meo ipſius iudicio ſoli-
citus ſum, cuius nec uituperio reprobus,

nec laude probatꝰ inueniaṫ? Fratres, ſi me
ante ueſtrum oporteret tribunal aſtare,
meritò ſuper ueſtris laudibus gloriarer.
Qꝫ ſi uel meo ipſius eſſem iudicãdus exa-
mine, iure meo ipſius teſtimonio conten-
tus, proprijs laudibus delectarer: nũc aũt
cũ nec uro, nec meo, ſed Dei ſim iudicio
pręſentandus: quantæ inſipientiæ, imò &
inſanię eſt, aut in ueſtro me, aut in meo ip
ſius teſtimonio gloriari: præſertim cũ ip-
ſe ſit cuius oculis oĩa nuda ſunt et aperta,
& cui nequaꝗ opus ſit, ut ꝗs ei teſtimo-
niũ perhibeat de hoĩe? Meritò ꝓinde apo
ſtolus ipſe uanæ & fallacis gloriæ repro-
bator: Mihi, inꝗt, pro minimo eſt ut à uo-
bis iudicer, aut ab humano die, ſed neqꝫ
1. Cor. 4. a me ipm̃ iudico. Nihil. n. mihi cõſcius ſum,
ſed non in hoc iuſtificatus ſum: ꝗ aũt iudi
cat me, dñs eſt. In ꝗbꝰ uerbis illud quoqꝫ
diligenter cõſiderandũ eſt, ꝙ alienũ ꝗdẽ
iudiciũ pro minimo habẽs, ſuũ quoqꝫ ne-
quaꝗ ſequereṫ, ꝗuis non illud adeo pro
minimo iudicaret habendũ. Nemo. n. ſcit
hoĩum quę ſunt in hoĩe niſi ſpũs hoĩs ꝗ in
ipſo eſt, ut cõparatione interioris teſtimo
nij, exterius oĩno pro nihilo ſit habendũ.
Quid. n. mihi cum eoꝝ laudibus quibus
ignotus ſum? Qꝫ ſi uel ipſe ꝗ in hoĩe eſt ſpi
ritus, oĩa quæ hoĩs ſunt noſſe poſſet, ꝑfe-
cto ſufficeret teſtimoniũ eius. Nunc autẽ
prauum eſt cor hoĩs, & iperſcrutabile ẽt
ſibijpſi, adeo ut præſentia quoqꝫ magna
ex parte ingoret, futura uerò ſua oĩno noſ
ſe non poſſit: ꝗa aliquatenus nouit p̃ſen-
tia, ſi non reprehendat nos cõſcientia no-
ſtra, nõ quidẽ gloriã, ſed fiduciã habemꝰ
1. Ioã. 2. & 3. d. ad eũ, ſicut beatus Ioannes ait. Cũ aũt ue
ritatis ipſius quã nihil latet, ſententiã de
nobis tenere meruerimus, in ea planè ſe-
1. Cor. 4. a. curius poterimꝰ gloriari. Interim uerò no
lite ante tp̃s iudicare (ait apoſtolꝰ) donec
ueniat dñs qui & illuminabit abſcondita
tenebraꝝ. Illa. n. perfecta oĩno erit & ſe-
cura glariatio, cũ erit unicuiqꝫ laus à deo.
Nunc quoqꝫ licet non plenarie, licet non
ſine timore & ſolicitudine multa, aliqua-
tenus tñ in dño gloriamur, teſtimonium
perhibente ſpũ ſancto ſpũi noſtro, ꝙ filij
dei ſumus. Hinc. n. uerè poſſumus gloriari
ꝙ tantum habemus patrem, ꝙ maieſtati
ineffabili cura eſt de nobis. Vnde & pro-
pheta: Dñe, inquit, quid eſt homo ꝗa ma Iob. 7. d.
gnificas eũ, aut quid apponis erga eũ cor
tuũ? Itaqꝫ qui gloriaṫ, iam non in meritis
ſuis glorieṫ. Quid. n. habet qđ non acce- 1. Cor. 4. b
perit? Si aũt accepit, quid gloriatur quaſi
non acceperit? In eo ergo à quo accepit
glorieṫ, non quaſi ipſe magnus ſit, ſed ꝗa
magnificet eũ deus: hoc eſt ut ĩ illis q̃ ac-
ceperit, non quaſi ea nõ acceperit, ſed q̃ſi
ꝗ ea acceperit glorieṫ. Neqꝫ. n. ait apoſto 2 Cor. 10.
lus, ſi aũt accepiſti, ꝗd gloriaris? ſed, quid
gloriaris, inꝗt, quaſi non acceperis? ut nõ
ꝓhibeat, ſed doceat gloriari. Sed ꝗd ſibi
uult qđ ait, non. n. qui ſeipſum cõmẽdat,
ille probatus eſt, ſed quẽ deus cõmẽdat?
Quis eſt. n. quẽ in hoc ſeculo cõmendat
deus? Qũo cõmendabit ueritas cum qui
adhuc reprehẽſibilis ĩuenit? Deniqꝫ ego, Apo. 3. d.
inꝗt, quos amo arguo & caſtigo. Hæcci-
ne cõmẽdatio eſt tota? Prorſus, ꝗtũ mihi
uideṫ, ipſa eſt. Quæ eſt. n. melior & effica
cior cõmendatio, q̃ diuinę erga nos teſta
tio charitatis? Teſtimoniũ uerò amoris
eius nullũ credibilius, nullũ certius ĩ hac
uita, q̃ qđ deſiderat ꝓpheta ubi ait: Cor Pſalm.
ripiet me iuſtꝰ in miſericordia, & increpa
bit me. Hæc nãqꝫ increpatio qua iugiter
nobis ſuggerit ĩ occulto ſpũs ueritatis ꝗd
deſit nobis: ſuꝑbiã, negligentiã, ingratitu
dinẽqꝫ repellit. Quo triplici uitio oẽ pau-
lominus religioſoꝝ hoĩum genꝰ ꝑiculoſe
laborat, pro eo ꝙ minus attẽta cordis au
re ꝑcipiant quid intus loquaṫ is qui nemi
nẽ palpat ſpũs ueritatis. Qđ nõnullis ex-
inde ꝓuenit (niſi fallor) ꝙ propriæ gloriæ
cupidi, nulla rõne quieſcere pñt, cũ in ſe-
ipſis penitus nihil inueniunt unde poſſint
aliquatenus gloriari. Perfecta aũt & ſecu
ra gloriatio eſt cũ ueremur oĩa opera no-
ſtra, ſicut teſtaṫ beatus Iob de ſeipſo, &
cũ Eſaia ꝓpheta oẽs iuſtitias noſtras nõ
aliud q̃ pannũ menſtruatæ reputandas
eſſe cognoſcimus. Nihilominus tñ confi- Eſa. 6.
dimus ẽt & gloriamur in dño, cuius miſe
ricordia tanta eſt ſuper nos, ut à grauiori-
bus quidem, & q̃ ad mortẽ peccata ſunt
cuſtodiat nos, & tam benignę ipſa ĩperfe

ctionis noſtræ delicta & conuerſationis
impuritatẽ nobis manifeſtate, & agnitã
condonare digneṫ, quatenus in humilita-
te & ſolicitudine & gratiaꝝ actione fir-
miter radicati, iam non in nobis, ſed in do
mino gloriemur.

De diuerſis affectionibus animæ, & diuerſis nominibus ſecundum eas, Sermo.

QVod diuerſis noĩbus deũ nunc ꝗ-
dem patrẽ, nunc magiſtrũ uoce-
mus aut dñm, non illius ſimpliciſ
ſimæ & oĩno inuariabilis naturæ diuerſi-
tas ulla in cauſa eſt: ſed affectionũ noſtra
rũ multiplex uariatio ſecundũ diuerſos ꝓ-
fectus aĩæ uel defectus. Videnṫ. n. quædã
aĩæ ſub patrefamilias agere, quædã ſub
dño, quædã ſub magiſtro, quædã quoqꝫ
ſub patre, & nonnullæ cũ ſponſo, ut cum
proficientibus ꝓficere, cũ imutatis muta
ri uideaṫ & ipſe, qui iuxta prophetã mu-
tat ꝗdẽ creaturas, & mutabunṫ, licet idẽ
Pſal. 101. d ipſe ſit, & anni eius non deficiant. Deniqꝫ
quid in alio pſalmo idẽ ꝓpheta ad ipſum
Pſal. 17. d. loquaṫ attende: Cũ ſancto, inquit, ſanctꝰ
eris, & cũ uiro innocente innocẽs eris, &
cũ electo electus eris: atqꝫ ut magis mire
mur, & cũ peruerſo ꝑuerteris. Et quẽad-
modũ ſic muteṫ, imò ſic mutet ĩmutabilis
ipſe, ſecutus adiungit: Qm̃ tu populũ hu-
milẽ ſaluũ facies, & oculos ſuperboꝝ hu
miliabis. At uerò qm̃ non prius qđ ſpiri-
tuale, ſed prius qđ aĩale, deinde qđ ſpiri-
tuale: uidenṫ mihi quatuor interdũ cõuer
ſionẽ noſtrã præcedere, ſtatus unus ſub
nobis ipſis, tres ſub principe mundi huiꝰ.
Eſt. n. aĩa ſub ſeipſa, cũ propriã ſequiṫ uo-
Lucæ 15. c. luntatẽ, libertate pernicioſa gaudẽs. Hic
eſt filius ille prodigus qui portionẽ pater
næ ſubſtantiæ q̃ ſe contingebat accepit:
ingeniũ. ſ. memoriã, uires corporis, cæte-
raqꝫ ſimilia bona naturæ: ꝗbus non ad di
uinã, ſed ad ſuã utereṫ uoluntatẽ, eſſetqꝫ
tãq̃ ſine deo in hoc ſeculo. Eſt aũt interim
homo ſub ſe, cũ propriæ ſatisfaciens uo-
lũtati, necdũ tñ poſſideṫ à uitijs & pecca
tis: qm̃ qui facit peccatũ, iam non ſuijpſiꝰ
ſeruus eſt, ſed peccati. Iam tunc ergo ꝓfi-
ciſciṫ in regionẽ longinꝗ, qui prius ꝗdẽ
ſeparatus erat, ſed necdũ elõgatus à p̃re.
Accepta ſiquidem portione ſubſtantiæ
factus eſt ſui iuris, & quamuis receſſit ab
authore, proximus tñ fuit quãdiu ab ope
non receſſit. Hoc aũt tandiu fit dum licita
quidem, ſed non expedientia pro ſua ſe-
quitur uoluntate. At poſtq̃ receſſerit, &
à ſeipſo, declinans. ſ. in peccatum, tunc iã
in longinꝗ uerè proficiſciṫ regionem: qm̃
ab eo qui ſummè & ſingulariter eſt, nihil
longius, eo qđ nullo modo eſt: nihilqꝫ re
motum magis ab eo à quo, & per quem,
& in quo ſunt oĩa, q̃ peccatum, qđ nihil
eſt inter oĩa. Porrò iuſtum diuinę ultionis
iudicium eſt ut fugitiuum patris filium al
ter ſibi uſurpet in ſeruum. Vnde & profe-
ctus in regionem longinꝗ uni ciuium le-
gitur adhæſiſſe, quem ego nõ aliũ q̃ unũ
ex malignis ſpiritibus intelligendũ puto,
ꝗ pro eo ꝙ obſtinatione irreparabili pec
cant, & tranſierunt in affectũ malitiæ &
nequitiæ, iam non ſunt hoſpites & adue-
næ, ſed quaſi ciues & inhabitatores pec-
cati. Quid eſt aũt ꝙ ciui dicitur adhæſiſſe
pauper adoleſcens & peregrinus, niſi ꝙ
factus eſt ſubditus illi? Deniqꝫ quẽadmo
dum adhæſit, ſequentia manifeſtant. Sic Ibidem.
enim habes: Adhęſit uni ciuium regionis
illius: & miſit eũ in uillam ſuam paſcere
porcos. Et nota ꝙ famis neceſſitate ciui
maligno diciṫ adhæſiſſe, ſicut Iſrael tp̃e fa
mis deſcendiſſe legitur in Aegyptum. Pe Gene. 42 a
riculoſa planè & pernicioſa eſuries q̃ libe
ros addicat miſerę ſeruituti, ſubijciat ope
ribus luti et lateris, porcis aſſociet, imò et
ſeruos faciat eſſe porcorum. Vnde autem
egeſtas tanta ei qui diues aduenerat, col-
lectis nimirum omnibus quæ de paterna
ſubſtantia in ſuam acceperat portionẽ?
Ex eo ſinè dubio qđ pręmiſſum eſt diſſi-
paſſe bona ſua uiuẽdo luxurioſe cum me-
retricibus: propterea, ĩquit, cœpit egere.
Porrò meretrices iſtas concupiſcentias
carnis intellige, cum quibus luxurioſe ui-
uendo diſſipat bona naturę, dum eis abu
titur ad uoluptatem. Hinc, ut iã diximus, Ecclẽs. 1. f.
egeſtas ſuccedit pernicioſa (teſte ſcriptu
ra) quòd non ſatietur oculus uiſu, nec au-
ris impleatur auditu. Mittitur ergo paſce
re porcos, corporeos ſcilicet ſenſus, qui

uolutabro luti & ſpurcitijs oblectant̄. Et
uide ne fortè hi ſint porci, quos eiecti ab
hoīe maligni ſpūs intrant. Eiectū.n.à ra-
tionali noſtro.i. mente peccatū ſenſibus
Rom.7.d. corporis hæret, apoſtolo teſte, ꝙ mente
cōſentiat legi dei, carne uerò legi peccati
quæ eſt in mēbris noſtris. Vnde & in alio
Ibidem. loco. Scio, inquit, ꝙ non eſt in me bonū,
hoc eſt in carne mea. Quid tñ agendū eſt
cum ſic eiecti ab hoīe, porcos inhabitant
ſpurci ſpūs, niſi quęrenda remedia lachry
maꝝ, & currendū ad aquas, quaꝝ abun
dātia male uiuida radix peccati ſuffocet̄ i
eis? Quamuis hæc oīmoda peccati extin
ctio, fini potius reſeruata uidet̄. Hæc ex
curſu quodā ſunt dicta, ut proinde mani-
feſtius aſſignarē quonā modo eū quē ſub
ſemetipſo repit, ſibi malign⁹ ſubijciat, tāq̄
fortis armatus intrans & poſſidēs atriū i
quo paup̱ & debilis inuentus eſt habita-
tor. Veruntñ tripliciter mihi uident̄ hoīes
eſſe ſub principe tenebraꝝ. Primū quidē
nec uolentes nec nolentes, qđ cōuenit his
qui necdū habent uoluntatis uſum: ſunt
tñ uaſa iræ ꝑꝑ originale peccatū, donec
alligato forti uaſa eius diripiat fortior, ꝑ
ſacr̄m aduenicēs, uerus utiq; Moyſes qui
in aqua uenit, nec in aqua ſolū, ſed ī aqua
& ſanguine. Secundo mō uolentes, cū iā
uoluntarie peccant. Tertio quoq; modo
nolentes, cū iam reſipiſcere uellent, niſi ꝙ
peccati conſuetudine miſerabiliter obli-
gati, iuſto dei iudicio qui in ſordibus ſunt
ſordeſcūt adhuc. In quo tertio ſtatu labo
raſſe uidet̄ prodigus ille filius, & uere ꝓdi
gus nimis, qui non mō diſſiparat ſua, ſed
ſed & ſemetipſum ſubiecerat miſeræ ſer-
uituti, infelix uenundatus ſub peccato, cū
Lucæ.15.d ad ſe reuerſus ait: Quāti mercenarij in do
mo p̄ris mei abundant panibus, ego autē
hic fame pereo? Siqs exꝑtus eſt in ſemet-
ipſo, facilè credo in his uerbis aīum miſe-
rabilē recognoſcet. Quis.n. peccati cōſue
tudine obligatus non ſe felicē reputaret ſi
datū ei eſſet eſſe tanq; unū ex his quos in
ſeculo tepidos uidet uiuētes ſine crimine,
minimè tñ quærētes quæ ſurſum ſunt, ſed
quæ ſup̱ terrā? Quanti, inquit, mercenarij
in domo p̄ris mei abūdāt panibus, id eſt
conſolantur in innocentia ſua, & fruūtur
propriæ conſcientiæ bono: ego aūt hic fa
me pereo. i. inſatiabilibus crucior pecca-
toꝝ deſiderijs, & affectibus uitioꝝ? Pōt
tamē intelligi qđ non fame panis, nec ſiti Amos.8.
aquæ: ſed fame & ſiti diuini uerbi, quā et
Iudeę ꝓpheta minat̄, ſeſe perhibeat labo
rare. Et hæc dixerim nō ꝙ ita ſit, ſed ꝙ ita
ſentiat miſer humiliat⁹ ſub peccato. Neq;
enim gloriantur conſcientiæ teſtimonio,
quoꝝ ſecularis et mercenaria intētio eſt,
ſed peccator cōpunctus reputat ſanctiſſi
mū quacunq; ex cauſa alteꝝ uideat inno
centē. Fac me, inqt, ſicut unū ex mercena-
rijs tuis. Ecce hic iā primus eſt ſtatus quo
ſub deo cœperūt eſſe hoīes, q tanq; mer-
cenarij ſub p̄refamilias uiuūt. Hi ſūt quos
in ſeculo uidem⁹ aut nullo aut exiguo de-
ſiderio æternoꝝ uelut ſub mercede ſerui-
re deo, & ab eo terrena petere q̄ deſide-
rant. Iā uerò ſecundo ſtatu incipit eſſe ſub
dño, qui tāq; ſeruus carcerē timet, & me-
tuit ne ſubigatur pœnis. In quo ſanè ſtatu
cōuerſio eſt, exitusq; à ſeculo, & introit⁹
uitæ: unde & legis: Principiū ſapientiæ ti Eccli.1.
mor dñi. Et alius qdā ꝓpheta: A timore, Eſa.26.
inqt, tuo cōcepimus & parturiuimus ſpi
ritū ſalutis. Huic gradui tertius admodū
ꝓximus & quaſi ꝑmiſtus eſt, eoꝝ.ſ. qui
paruuli adhuc in Chr̄o lac concupiſcunt
tanq̄ ſub magiſtro & pędagogo uiuētes.
Id nanq; conuenit maximè nouitijs, q ni-
miꝝ ſi fortè in cōſolationibus meditatio
nis ſanctæ, lachrymaꝝ, pſalmodiæ & cæ
teroꝝ hmōi cœperint delectari, q̄ſi pueri
liter timēt ne magiſtrū offendāt, ne uapu
lēt, defraudent̄ munuſculis qb⁹ ſolet eos
eruditor ille benigniſſim⁹ allicere. Hi ſunt
q ꝓuidēt dñm ī cōſpectu ſuo ſemꝑ, & cō-
mouent̄ ſi uel ad horam abeſſe cōtigerit:
nec iā ſeruiliter timēt ſupplicia, ſed tanq;
paruuli metuunt plagas uirgaꝝ, apprehē
dentes diſciplinā magiſtri, neqñ iraſcat̄,
& pereant de uia iuſta: ne deuotionis grā
ſubtrahat̄, & moleſta eis oīa fiant, labo-
rent tædio quodam, & quaſi uapulēt in-
tus in aīa in amaritudine ſcilicet cogita-
tionum. Hæc.n. uerbera quibus caſtigat
ſuos paruulos deus, q̄ melius experimēto

dignoſcim⁹ q; ſermone. Vnde & ipſe dñs
Pſal. 88. c. loquitur per ꝓphetam: Si dereliquerint fi
lij eius legē meā &c. uiſitabo in uirga ini-
quitates eoꝝ, et in uerberib⁹ peccata eo-
rum. In his itaq; primordijs, & quaſi infā
tili ætate ſic uiciſſim ſibi ſuccedunt timor
dñi, & diſciplina magiſtri, ut nunc in iſto,
nunc in ſtatu illo ſeſe inueniat quiſqs ſoli-
Ioan.13.b. citus fuerit diligēter hoc obſeruare. Inde
eſt ꝙ nouellę adhuc eccleſiæ loquens ſi-
mul utriuſq; noīs meminit dicēs: Vos uo-
catis me magiſter & dñe, & bñ dicitis: ſū
etenim. Agnoſcant hic locum ſuū nouicij
noſtri, ut ſoliciti ſint de cætero ſedulè ma-
gis circa iſta uerſari: ante oīa ſiqdē timor
eis neceſſarius ē, quo nimiꝝ peccata poſ-
Eccli.1.c. ſint p̄terita delere, cauere futura. Timor
enim dñi (ut ait ſcriptura) expellit pecca-
tum, ſiue qđ iam admiſſum eſt, ſiue qđ tē
tat intrare. Expellit ſanè illud quidē pœni
tendo, hoc reſiſtendo. Sed qm̄ arcta et ar
dua eſt uia quæ ducit ad uitā: tanq; paruu
lis in Chr̄o pedagogus uobis ô filij, ac nu
tricius neceſſarius eſt, q doceat, deducat,
foueat uos, & tanq; alludat paruulis, ac
blanditijs qbuſdā cōſolet̄ ne pereat ætas
infirma. Propterea nō ego, ſed magis ec-
cleſiæ princeps & paſtor uos admonet:
1. Pet.2.a. Quaſi modo geniti īfantes rōnabiles ſine
dolo lac concupiſcite, ita ſanè ut in eo ne-
quaq; permaneatis, ſed in eo creſcatis ī ſa
Eſa. 66.d. lutē. Qđ alia quædā ſcriptura manifeſti⁹
exprimēs loquit̄ ſic: Gaudete gaudio oēs
qui lugebatis ſup̱ eam (haud dubiū quin
Hieruſalē, de ea ſiquidē loquebat̄) ut po-
temini, ait, à lacte, & ſatiemini ab uberi-
bus conſolationis eius, & cū auulſi fueri-
tis à lacte, epulemini ab introitu gl'iæ ei⁹.
Ipſe eſt.n. ſtatus filij iam robuſtæ ætatis,
qui ſub patre uiuit, nec lacte iā potat̄, ſed
ueſcit̄ ſolido cibo, oblitus ſanè q̄ retro ſūt,
in quibus ſeruilis oculus in amaritudine
morabat̄: ſed ne ipſa quidem p̄ſentia cōſi
derans, nec paruas paruuloꝝ conſolatio
nes captans, magis extendens ſe in ante-
riora, ad palmā ſupernæ uocatiōis, & in-
troitū futurę beatitudinis, expectās bea-
tam ſpem & aduentū gloriæ magni dei.
Euacuauit.n. quæ erant paruuli, nec circa
eiuſmodi ſuaues quidē, ſed nō perennes
conſolationes hactenus occupat̄. Sed qa
iam profecit in uiꝝ perfectum, in his quę
patris ſunt oportet eum eſſe, ſuſpirare ad
hæreditatem, ſedulaq; circa eam medita
tione uerſari. Nunquid.n. mercenariū eū
quis æſtimet qui paternæ inhiat hæredi-
tati, eamq; toto affectu expetit & expe-
ctat, quam nimiꝝ filij mercedē eſſe, non
mercenarij propheta teſtat̄? Cū dederit, Pſal.126.a
inquit, dilectis ſuis ſomnū, ecce hęreditas
dñi: filij merces fructus uentris. Inuenitur
tñ alter gradus ſublimior, & affectus di-
gnior iſto, cum penitus caſtificato corde
nihil aliud deſiderat aīa, nihil aliud à Deo
quærit q; ipſum deum. Crebro ſiquidem
didicit experimento qm̄ bonus dñs ſpe-
rantibus in ſe, aīæ quærenti ipſum, ita ut
iam ex affectu cordis atq; ſententia cla-
met illud de pſalmo: Quid.n. mihi ē in cœ Pſal.72.d.
lo, & à te quid uolui ſuper terram? Defe-
cit caro mea & cor meū, de⁹ cordis mei,
& pars mea deus in ęternum. Neq;.n. ſuū
aliquid, non felicitatem, non gloriam, nō
aliud quicq; tanq; priuato ſuipſius amo-
re deſiderat aīa quæ eiuſmodi eſt: ſed to-
ta pergit in Deum, unicūq; ei ac perfectū
deſiderium eſt ut introducat eam rex in
cubiculum ſuū, ut ipſi adhæreat, ipſo frua
tur. Vnde & iugiter reuelata facie quoad
poteſt cœleſtis ſponſi gloriam ſpeculan-
do, in eandem imaginem transformatur
de claritate in claritatem, tanq; à dñi ſpū.
Ex hoc planè audire meretur. Tota pul- Canti.4.d
chra es amica mea. Audet & ipſa loqui:
Dilectus meus mihi, & ego illi. Atque in
huiuſmodi feliciſſima & iucūdiſſima cō-
fabulatione delectat̄ glorioſa cū ſponſo.

De uerbis pſalmi: Audiam quid loquatur in Pſal.84.b.
me dominus deus, *Sermo.*

INuiſibilia dei (apl'o teſte) à crea- Roma.1.c.
tura mundi ꝑ ea q̄ facta ſunt, ītel-
lecta cōſpiciunt̄. Et eſt uelut cōīs
qdā liber & catena alligatus (ut aſſolet)
ſenſibilis mundus iſte, ut in eo ſapientiā
dei legat qcūq; uoluerit. Erit tñ cū cœlū
plicabit̄ ſicut liber, in quo utiq; deinceps
legere habeat neceſſe, qm̄ erunt oēs doci
biles Dei: & quemadmodum creatura Ioan.6.c.

cœli,ſic & creatura mundi iam non ꝑ ſpe
culum & in ænigmate, ſed facie ad faciē
deū uidebit, & ſapientiā eius ad liquidū
contēplabit̃ in ſeipſa.Interim uerò opꝰ ha
bet humana aīa uelut quodam uehiculo
creaturæ, ut ad cognitionē creatoris aſ-
ſurgat:cū ecōtra longè beatiꝰ ꝑfectiuſqꝫ
angelica natura ī creatore notitiā habeat
creaturę,ad quā nimiꝝ excellētiā licet ad
modicū rapta fuiſſe uidet̃ aīa illa beata q̄
collectū ſub uno ſolis radio mundū uni-
uerſum cōſpexit: de quo miraculo beatꝰ
papa Gregorius in libro dialogoꝝ ſcri-
bens:Videnti, inquit, creatorē, anguſta ē
oīs creatura. Felices proinde qui ſatiant̃
ex adipe frumenti,nec opus habent ſuge
re mel de petra,oleūqꝫ de ſaxo duriſſimo,
qui uidelicet inuiſibilia dei non in inuiſibi
libus rimando ꝑquirunt,ſed in ipſis ad li-
quidū intellecta conſpiciūt. Veꝝ, ut iā di
ximus,angelicæ felicitatis illud eſt,nō fra
gilitatis humanæ.Quæramus igit̃ ꝑ ea ſal
tē q̄ facta ſunt,intellectū inuiſibiliū dei: q̄
ſi in cæteris creaturis intellecta conſpicit
aīa,neceſſe eſt ut lōgè amplius cōſpiciat,
& intelligat multo ſubtilius in ea creatu-
ra q̄ facta eſt ad imaginē creatoris, hoc ē
in ſeipſa.Nullus deo uicinior gradus inter
oēs q̄ ſub ſole habitāt creaturas, q̄ꝫ aīa hu
mana:ut meritò ꝓpheta dicat ad ipſum:
Pſal. 83.b. Beatus uir cuius eſt auxiliū abs te,aſcen-
Ibidem. ſiones in corde ſuo diſpoſuit. Et poſt pau
ca:Ibunt,inquit,de uirtute ī uirtutē,uide-
bit̃ deus deoꝝ in Sion.Propterea īceſſan-
ter hortamur uos fr̃es,ut ambuletis uias
cordis,& ſit aīa ueſtra in manibꝰ ueſtris
ſemper, ut audiatis quid loquat̃ in uobis
deus,qm̄ loquet̃ pacē. Quibus loquet̃ pa
cē? Vtiqꝫ in plebē ſuā, & in ſanctos ſuos.
Quæ eſt plebs,aut qui ſunt ſancti?Ipſi ni-
miꝝ qui cōuertunt̃ ad cor. Vnde & ſeq̃t:
& in eos qui conuertunt̃ ad cor. Nos tñ ī
his uerbis tria ſolemus intelligere hoīum
genera,q̄bus ſolis deus loquit̃ pacē, ſicut
& propheta alius tres tm̄ præuidit ſaluā-
Ezec.14.c dos,Noe,Danielē,& Iob: contrario q̄dē
ordine,ſed eoſdē ordines exprimens,cōti
nentiū.ſ.prælatorūqꝫ,& cōiugatoꝝ:ſi tñ
continentes à carnalibus illecebris ad ea
quæ cordis ſunt.i.ad ſpiritualia deſideria
conuertant̃.Vnde & Daniel uir deſiderio
rum ab angelo nominat̃. Et prælati pro-
deſſe magis ſtudeant q̄ præeſſe,qm̄ ipſos
maximè decet ſanctitudo,unde & in pſal
mo ſancti ſpecialiter appellant̃. Et coniu
gati mandata non tranſgrediant̃, ut meri
tò plebs dn̄i, & oues paſcuæ eius debeāt
noīari.Imò uero & in nobiſipſis(qm̄ inde
ē nobis amplior ſolicitudo) tres iſtos or-
dines aſſignare ſolemus, plebē quidē in-
telligentes officiales fratres,qui exteriori
bus & quaſi popularibus negocijs occu-
pant̃.At uerò qui conuertunt̃ ad cor, ipſi
ſunt clauſtrales,quos uulla impedit occu
patio,ſed libere uacant, ut uideāt qm̄ ſua
uis eſt dn̄s.Super utrunqꝫ parietē deus lo
quit̃ pacē,qm̄ idē eſt ad qđ tendunt:licet
non eadē uia.Eſt pſalteriū iucundū cū ci-
thara,nec minus iucundus eſt ſonꝰ citha-
ræ q̄ꝫ pſalterij,licet hæc ab inferioribꝰ red
dat ſonū, illud à ſuperioribus. Verūtamē
optimam partē elegit Maria,licet nō mi-
noris fortaſſe meriti ſit apud deū humilis
conuerſatio Marthę,ſed de electione Ma
ria laudat̃,qm̄ illa quidē oīno (qđ ad nos
ſpectat) eligenda:hæc uerò ſi iniungitur,
patienter eſt toleranda.Iam qđ interpo-
nitur,ſuper ſanctos ſuos:ad prælatos ꝑti
net,quibꝰ nimiꝝ utraqꝫ uita neceſſaria ē.
Et ipſoꝝ eſt utriſqꝫ prouidere, & copula
re ſibi parietes è diuerſo uenientes:qm̄ an
gularis lapidis(qui eſt Chriſtus Ieſus)ui-
carij conſtituti ſunt.Nec dubium quin lō
gè ꝑiculoſior cæteris eoꝝ ſit adminiſtra-
tio.Tñ ſi bene adminiſtrauerint,gradum
bonum ſibi acquirent, & maiorē abūdā
tiam, & ſupereffluentē menſurā accipiēt
pacis,ut de eis meritò dicatur: Qm̄ ſuper *Eſai.*
ſanctos pacem loquitur deus.An uerò du
bitet quis quos dixerit ſanctos? Audiat
Eſaiam.Vos, inquit, ſancti domini uoca-
bimini miniſtri Dei noſtri. Propoſueram
exemplum aliquod dare quemadmodū
ex ſua ipſius conſideratione ad ſpiritualē
intelligētiam aſſurgere humanus debeat
animus,ſed neceſſe eſt in diem alterum et
ſermonem alterum differre.

De uita & quinque ſenſibus animæ, Sermo.

Magna eſt dico uobis chariſſimi,
& nimiꝝ inexcuſabilis negligen
tia noſtra,q cogitationibus ocio
ſis uacantes tp̄s amittimus, q̄bus nimirū
nec penetrandę nubes,nec maria trāsfre-
tanda ut ſalubres inueniamus cogitatio-
Deu. 30.c. nes,ſed ꝓpè eſt (ut ait Moyſes) uerbū in
Rom.10.b ore nr̃o & in corde nr̃o: & infinitas in no
biſmetipſis utiliū cogitationū occaſiōes
& ſeminaria poſſumus inuenire. Deniqꝫ
ſi tā inerudita et negligēs fuerit aīa,ut nec
interiora ſua ſufficiat ꝑſcrutari,attēdat ea
q̄ foris agit palā & manifeſte, & in ipſis
quoqꝫ ſi diligenter q̄ſierit inueniet ſapien
Prou 9.b. tiā.Ecce.n.ſcriptū eſt:Da occaſionē ſapiē
ti,& ſapientior erit. Cōſidera ô aīa q̄d im
pēdas corpori tuo,& inuenies ſine dubio
ꝙ uitā ei ſenſumqꝫ miniſtras, & uitā q̄dē
in toto corpore inuenies uniformē.Verbi
gr̃a.Neqꝫ.n.aliter uiuit oculus q̄ꝫ articulꝰ.
Senſum uerò non ita. Quære ergo ut tibi
quoqꝫ aīa tua(q̄ eſt ſine dubio deus tuus)
ſimilia largiatur.Neqꝫ.n.uiuere dicenda ē
aīa quæ ueritatis nō habet cognitionem,
ſed adhuc mortua eſt in ſemetipſa,quēad
modū & ea ſine ſenſu, quæ necdū habet
dilectionem.Eſt ergo aīę uita ueritas, ſen
ſus charitas.Nec mireris ꝙ interdū aīę im
pioꝝ notitiam habent ueritatis, quæ tñ
expertes ſunt charitatis, qñ & in corpori
bus nonnullis uitam reperis ſine ſenſu, ut
ſunt arbores cæteraqꝫ ſimilia.Aīata q̄dē,
ſed aīatione,nō aīa,quemadmodū & aīę
iniquoꝝ ueritatis habent notitiam natu-
rali rōne,quæ tñ interdū adiuuatur à gr̃a,
cū nullatenus ſanè aīetur ab ea. In his aūt
quibus & cognitionem ueritatis,& dile-
ctionem aīa ſpiritualis infundit,non exte-
riori quolibet modo, ſed tanq̄ꝫ aīa ipſoꝝ
cui adhærētes unus ſpiritus fiunt cum ea,
in his, inquā,indiuiſa eſt cognitio ueritа-
tis, ſecundum qđ dictum eſt de uita cor-
poris.Eadem.n.cognitione & minima et
maxima comprehēdis. Porrò dilectionē
quidem ſi diligenter aduertas,uariam, &
fortaſſis ſecundum quinqꝫ ſenſus corpo-
ris quinqꝫpertitam poteris inuenire. Eſt
enim amor pius quo parentes diligimus,
eſt amor iucundus quo ſocios diligimus.
Eſt et erga oēs hoīes amor iuſtus, erga ini
micos amor uiolentus, erga deum ſanctꝰ
ſiue deuotus.In his oībus ſi diligenter at-
tendis, proprium erga ſingulos, & oīno
diuerſum ab alijs modū inuenies. Deniqꝫ
ſi conſiderare curioſius delectat, non īme
ritò fortaſſe uidebitur primus.i. parētum
amor tactui conuenire, ꝙ hic ſenſus ſola
proxima & corpori iūcta percipiat,quē-
admodum amor ille nullis exhibetur niſi
proximis carnis noſtrę. Sed nec illud q̄dē
diſcrepat à rōne ſimilitudinis, ꝙ hic ſolꝰ ē
ſenſibꝰ per corpꝰ diffunditur uniuerſum,
qm̄ & amor ille naturalis eſt omni carni,
adeo ut ipſa aīalia bruta & diligant fœtꝰ
ſuos,& diligantur ab eis.Amor quoqꝫ ſo
cialis uidere licet q̄ꝫ ꝓprie dicatur guſtui
cōuenire,ob maiorem profecto dulcedi-
nē,& qm̄ hic ſenſus ſolus eſt, quo magis
eget humana uita. Nec uideo qua rōne ui
uere dicendus eſt ſaltem hac cōi uita, qui
non eos diligit inter quos uiuit. Amor au
tem generalis, quo uidelicet oēs hoīes di
liguntur,odoratus habet ſimilitudinem,
in eo utiqꝫ ꝙ hic ſenſus iam remotiora ꝑci
piat,& ꝙ nō ex toto carnalis delectatio
nis expers, eo tñ tenuiorē eā habeat quo
diffuſiorem. Auditus aūt multo magis re
motiora capit,nec inter hoīes ab amante
quiſqꝫ remotior eſt q̄ꝫ non amās. Deniqꝫ
cum in cæteris ſenſibus nonnulla carnis
ipſius oblectatio ſit,& magis ad carnem
pertinere uideant̃, auditꝰ penè totus exit
à carne,& ei dilectioni non īmeritò cōue
nire uidet̃,cuius tota cauſa obediētia eſt:
quā pertinere ad auditū ſatis euidēs ē, cū
cæteraꝝ unde diximus dilectionū nōnul
la à carne ſumatur occaſio.Porrò uiſus q̄-
dē in eo ſibi uendicat amoris diuini ſimili
tudinem,ꝙ cæteris oībus excellentior &
ſingularis cuiuſdam naturæ, perſpicacior
quoqꝫ cæteris inuenit̃,& diſcernit multo
remotiora. Deniqꝫ odoratus quidē & au
ditꝰ uident̃ utiqꝫ remota ſentire, ſed ad ſe
magis quē ſentiāt aerē credunt̃ attrahere.
Viſus aūt non ita, ſed magis ipſe exire ui-
det̃, & ad remota ꝓcedere. Sic & in dile-
ctionibꝰ ē. Quodāmodo.n.attrahimꝰ ꝓ-

ximos quos tanꝙ noſipſos diligimꝰ. Attrahimus & inimicos, quos ad hoc diligimus ut ſint et ipſi ſicut nos. i. ut ſint amici. Deũ uero, ſi, ut dignũ eſt, tota uirtute, tota aĩa, toto corde diligimus, ipſi magis in eum pergimus, & tota feſtinatione in eũ qui ineffabiliter ſup nos, ꝓperamus. Iam uerò & id manifeſtũ eſt, q̃m in corꝑis ſenſibus uiſus quidem cæteris oĩbus, auditꝰ reliquis tribus dignior, odoratuſq; & guſtum & tactũ etſi non utilitate, dignitate tñ ſuperare uidet̃, & guſtus tactui ſuꝑexcellere: qđ manifeſtat etiã diſpoſitio ipſa membroꝝ. Oculis ſiquidem in ſummitate locatis, aures ĩferiores eſſe qs neſciat? Sic & auribns nares, & fauces naribꝰ, ipſis quoq; faucibus manus pariter & reliquas corporis partes ad quas pertinet tactus, ſubeſſe manifeſtũ eſt. Secundũ ergo hunc modũ & in ſenſibus aĩæ conſiderare licet alteꝝ altero digniorem: qđ quia facilè iam poteſtis aduertere, breuitatis cauſa prætereo. Illud quoq; ueſtræ nihilominus diligẽtię conſiderandũ relinquo, ꝙ quemadmodũ artus corporis cadere neceſſe eſt ꝙ citò deſierit eos aĩa uegetare, ſic & eas quas diximus affectiones, q̃ ſunt uelut quædam aĩæ membra, ſine aĩa ipſius aĩæ (quæ deus eſt) cadere oĩno neceſſe eſt, quatenꝰ uidelicet aut ex toto nõ diligat̃ qđ diligendum eſt, aut non diligatur ad qđ debet, aut q̃uo debet. Sunt. n. q parẽtes carnal'r tm̃ diligũt, & ipſi quoq; confitentur dño non benefecerit eis. Sed hmõi dilectio aut oĩno uocanda dilectio nõ eſt, aut caduca ẽ, aut decidẽs ĩ terrena.

de duplici baptiſmo, & de relinquenda propria uoluntate, Sermo.

Scitis fratres (firmiſſimè. n. tenetis catholicam ueritatẽ ꝙ) in baptiſmate abrenunciãtes diabolo pater cœleſtis adoptet, & in regnum filĳ claritatis ſuæ de poteſtate transferat tenebraꝝ. Nimiꝝ ipſa eſt ſtola prima quã uerè citò proferre miniſtros paternus iubet affectus, non oris petitionẽ, non deſideriũ cordis expectans, ſed & ipſum intellectum præueniens in benedictionibꝰ

Gala. 3. d. dulcedinis. Quotquot. n. baptizati ſumꝰ in Chriſto Ieſu, Chriſtum induimus. De quo & alius clamat teſtis & ipſe fidelis, *Ioan. 1.* quia quotquot receperunt eũ, dedit eis poteſtatẽ filios dei fieri. Nec uerò inanis ẽ aut infirma poteſtas, quia nimiꝝ certi ſumus continuo et nos, q̃m neq; mors neq; *Rom. 8.* uita, neq; uirtutes neq; angeli, neq; altitudo neq; profundũ poterit nos ſeparare à charitate dei, quæ eſt in Chriſto Ieſu. Sed attende ꝙta enumerauit apoſtolus (eius enim uerba ſunt) minimè tñ adĳciẽs, nec noſipſi. Nimiꝝ hæc ẽ libertas qua Chr̃s nos liberauit, ut nulla penitꝰ creatura auellere nos, aut uim facere poſſit. Soli id deſerere poſſumus ꝓpria uolũtate abſtracti, & illecti à propria concupiſcentia. Pręter hanc. n. nihil eſt qđ timeamus. Deniq; donec uoluntatis uſum, & facultatẽ deliberandi renatus quiſq; recipiat, à charitate dei ſeparari oĩno nõ pōt. Securus interim degit ſub protectiõe & aduocatione dñi dei ſui, non eſt qđ uereat̃ ex oĩbus. At ubi ſanę diſcretionis annos ingrediẽs reddit̃ ſibi, cęteroꝝ utiq; uiolentiã nec tunc q̃dẽ formidare neceſſe eſt, ſed & ab ea q̃ dormit in ſinu caueat, ꝓpria. ſ. uoluntate. Erit fortè peccatũ in foribus, ſed appetitus eiꝰ ſub eo eſt, tm̃ ipſe aperire renuat, conſentire recuſet. Deniq; primos parentes non urſus aut leo, ſed potius ſerpens, callidior utiq;, non fortior cæteris animãtibus ſupplãtauit. Nec mulierẽ uir, ſed mulier uiꝝ. Serpens ô Eua decepit te, decepit ꝓfecto, nõ impulit aut coegit. Mulier tibi ô Adã de ligno dedit, ſed offerendo utiq;, nno uiolentiã inferendo. Neq;. n. poteſtate illius, ſed tua factũ eſt uoluntate, ut eius uoci plus obedieris ꝙ diuinæ. Cæteꝝ ſi ille ſibi non præcauit ignarus, nos ſaltẽ nobis tot exemplis præmoniti caueamus. Imò uerò q̃m periclitati ſumus & nos miſerabiliter ĩ hac parte, decætero iam remediũ aliqđ tantis prouidere malis ſolicite ſtudeamus. Q̃n. n. fortis ille armatus quem fortior ſuperueniẽs alligauit, atrium illud olim ſuum ualuit uiolentia aliqua obtinere? Sed uacuum ſibiq; inſipienter expoſitum domicilium reperit, & cum alĳs ſeptem nequioribus, non fortioribus ingrediens, non irruens, libere habitauit. Quis uerò illum admiſit, niſi propria uoluntas? Ipſa eſt quę in poteſtatẽ tenebraꝝ denuo redĳt, quæ nos iteꝝ ſubdidit mortis ĩperio. Veni dñe Ieſu ẽt nunc. Ieſu bone eĳce iteꝝ fortiter, quem nos inſipienter admiſimus. Tunc. n. uerè liberi erimus, ẽt nunc, ſi nos liberaueris. Irritum fecimus fœdus primum, tibi peccauimus dñe, ſatanæ & operibus eius obligantes denuo noſmet ipſos, iugo iniquitatis colla ultranea ſubmittentes, & ſubĳcientes nos miſeræ ſeruituti. Itaque fratres mei rebaptizari nos conuenit, ſecundũ fœdus inire neceſſe eſt, opus eſt profeſſione ſecunda, nec iã ſufficit abrenunciare diabolo & operibꝰ eius, mundo pariter abrenunciandũ eſt & ꝓpriæ uoluntati. Ille. n. ſeduxit, ille tradidit nos. In priori nimiꝝ baptiſmate, q̃n nihil nobis adhuc uoluntas noſtra nocuerat, ſatis fuerat abrenunciare diabolo, cuius ꝓfecto inuidia peccatũ pariter et mors per unũ ingrediens, in oẽs hoĩes pertranſiuit. Cæteꝝ poſtꝙ mundi fallẽtis illecebras, & infidelitatem proprię uoluntatis manifeſte ſumus experti, decætero iam in ſecũdo (ut ita dixerim) cõuerſionis noſtrę baptiſmate meritò prorſus & non ad inſipiẽtiam nobis, non reſarcire tantũmodo fœdus primum, ſed ẽt roborare ſoliciti, ipſis quoq; affectibus pariter abrenunciamus. Studeamus proinde dilectiſſimi, immaculatos nos ab hoc ſeculo cuſtodire, ſciẽtes q̃m religio munda et immaculata coràm deo hæc eſt. Caueamus aũt à propria uoluntate tanꝙ à uipera peſſima & nequiſſima, & quæ ſola deinceps damnare poſſit animas noſtras.

De primordĳs, medĳs & nouiſſimis noſtris, Sermo.

Eccli. 7. d. Fili memorare nouiſſima tua, & in æternum non peccabis. Recole primordia, attẽde media, memorare nouiſſima tua. Hæc pudorem adducunt, iſta dolorem ingerunt, illa metũ incutiunt. Cogita unde ueneris, et erubeſce: ubi ſis, & ingemiſce: quò uadas, & cõtre-

Canti. 1. d. miſce. Vide ne adĳcias adhuc ignorare, ne forte ſuper te ueniat terribilis illa cõminatio qua ſpõſus intonat dicẽs: Si ignòras te ô pulchra ĩter mulieres, egredere et abi poſt greges ſodaliũ tuoꝝ. Primo ſiq̃dem cũ in honore eſſes ô homo non intellexiſti, unde cõparatus es iumẽtis inſipiẽtibus, & ſimilis factus es illis. Iã ſi nec ue- *Pſal. 48. c.* xatio intellectũ dederit auditui, etiã poſt greges abibis, illis nihil mali ſentiẽtibus, malis expoſitus uniuerſis. Agnoſce ergo primordia tua, & erubeſce cõpatatum te eſſe iumentis: memorare nouiſſima tua, et time ne abeas ẽt poſt iumenta. Erubeſce inquã, ꝙ pro cõſortio angeloꝝ, cõſortiũ ſortitus es pecoꝝ, nõ mõ in neceſſitatibꝰ corporis, ſed ẽt in affectibus cordis. Cum iumentis partiris cibũ terræ, q̃a panẽ angelicũ, panẽ faſtidiſti cœleſtẽ. Non ſolum aũt, ſed ẽt qđ peius eſt, in recto corpore curua eſt aĩa: & in corpore manet humanæ aĩæ ſimilitudo, in aĩa uerò beſtiali ſimilitudine mutata eſt ſimilitudo dei. An nõ confunderis ſurſum caput habere, q ſurſũ cor non habes? corpore rectus ſtare, qui corde repis in terra? An non repere eſt in terra carnẽ ſaꝑe, carnalia deſiderare, carnalia q̃rere? Veruntñ quia ad imaginẽ & ſimilitudinẽ dei creatus es, ſi perdidiſti ſimilitudinẽ ſimilis factus iumentis, ſed in imagine ꝑtranſiſti. Ergo ſi in ſublimi poſitus nõ intellexiſti q̃m limus eſſes, noli ĩfixus in limo ꝓfundi ignorare quia imago dei es, & erubeſce ꝙ peregrinã ei ſuꝑduxeris ſimilitudinẽ. Memor nobilitatis tuę pudeat te tantæ deiectionis. Ne ignores pulchritudinẽ tuã, ut de fœditate amplius confundaris. Hæc ẽ iuxta Salomonẽ cõfuſio adducens gloriã, q̃n à tanta gloria cecidiſſe cõfunderis. Eras. n. aliq̃n gloria & honore coronatꝰ, cõſtitutus ſuꝑ oꝑa manuũ dñi, incola paradiſi, angeloꝝ ciuis, et domeſticus dñi Sabaoth. Hinc deieciſti teipſum in has interiores tenebras, unde ad exteriores quoq; & palpabiles tenebras eĳciendus eris aliq̃n, ſi nõ caues. Ab iſta inquã gloria filioꝝ dei depoſuiſti temetipſum, à felici illa & dulciſſima p̃ria, ab horto uoluptatis exulẽ te feciſti. Ecce unde ueniſti: uis noſſe quò deueniſti? In locũ utiq; afflictionis. Siquidẽ uita tua in-

ferno appropinquauit. Quid.n. hic niſi la
bor & dolor, et afflictio ſpũs? Sed nũc ita
contigit tibi, ac ſi puer in carcere natꝰ ſit,
& in carcere ſit nutritus, & quia nunq̃ ui
derit lucẽ, miret̃ ſuper triſtitia & anxieta
te matris ſuę. Illa.n.ſcit unde doleat, & q̃a
nouit bona, grauiora ſunt ei mala, & re-
cordatione pacis amaritudo eius amariſ
ſima eſt. Tibi magna bona uident̃ mino-
ra mala, & præ maioribꝰ cõpedibus q̃bꝰ
aſſuetꝰ es, minores annulos requiẽ putas.
Comedere appetis, q̃a fames te cruciat.
Vtrũq; labor eſt, ſed quia fames grauior
magis, comedere neſcis eſſe laborẽ. De-
niq; poſtq̃ fames depulſa fuerit, uide ſi ñ
grauius ducis comedere q̃ eſurire. Sic ſe
habẽt uniuerſa ſub ſole, ut nihil ſit ĩ eis ue
rè iucundũ, ſed ab uno ſemꝑ tranſire uelit
hõ ad aliud, ſolaq; uiciſſitudine releuetur
utcũq;, ac ſi ꝓſiliat ab aqua in ignẽ, & ĩde
rurſus in aquã reſiliat, utpote q̃ neutrum
ferre poſſit. Oĩs ſiquidẽ laboris remediũ,
alterius laboris initiũ eſt. Nemo in hoc ſe
culo nequã qđ uult habere põt, q̃ñquidẽ
nec iuſtus iuſtitia ſatiat̃, nec uoluptuoſus
uoluptate, nec curioſitate curioſus, nec
ambitioſus ĩani gloria. Ecce unde doleas
ſi nondũ inſenſibilis factus es. Ecce unde
doleas ꝙ in exilio poſitꝰ es, in deſerto mo
raris, & in tenebris ambulas & ĩ lubrico,
& in ſudore uultus tui ueſceris pane tuo.
An nõ in amaritudine morat̃ oculus tuꝰ,
quoties iſta cõſiderat et deplorat pariter
Pſal. 119. a. cũ ꝓpheta: Heu mihi, q̃a incolatus meus
ꝓlongatus ẽ? Habes iã primordia, habes
Eccl'ſ. 7. d. ẽt media: ſed nouiſſima q̃ ſunt? Nã de eis
dicit̃ ꝙ eoꝶ memor nõ peccabis. Ipſa ſũt
mors, iudiciũ, gehenna. Quid horribilius
morte? q̃d iudicio terribilius? Nã gehẽna
nihil põt ĩtolerabilius cogitari. Quid me-
tuet ſiq̃s ad iſta non trepidat, nõ expaue-
ſcit, non timore concutit̃? O hõ ſi pudorẽ
ꝑdideras ad nobilẽ creaturã ꝑtinẽtem, ſi
dolorẽ non ſentiebas afflictionis, qđ ẽ ẽt
carnaliũ: uel timorẽ non omittas, q̃m ille
eſt ẽt iumentoꝶ. Oneramus aſinũ & fati
gamus in laboribꝰ plurimis, & nõ curat;
q̃a aſinus eſt. At ſi in ignẽ ĩpellere, ſi in fo-
ueã ꝑcipitare uelit, cauet q̃ñtũ põt, q̃a uitã
diligit, & mortẽ timet. An non tibi ergo
iuſtũ uidet̃, ut qui mõ iumentis inſenſibi-
lior fuerit, poſt iumenta ipſa cõpellat̃ abi
re, & in tormentis poſitus locũ teneat po
ſteriorẽ? Time ergo ô hõ ꝙ ĩ morte ſepa-
randus es à bonis oĩbus huius corporis,
& tã dulce carnis & aĩæ uinculũ amariſſi
mo ſecandũ diuortio erit. Time ꝙ in ter-
ribili iudicio ei ꝑſentandus es, in cuius ma
nus horrendũ eſt incidere: & eo examinã Heb. 10.
te quẽ nihil latet, ſiquidẽ inuenta fuerit in
te iniquitas, alienandus ab uniuerſitate
quietis & gloriæ, et ſegregandus à nume
ro beatoꝶ. Time ꝙ in gehenna cruciati-
bus æternis & ĩmenſis exponendus es, in
ſorte diaboli et angeloꝶ eius, in igne ęter
no, q̃ ꝑparatus eſt eis. Hic ergo timor ini-
tiũ ſapiẽtiæ dicit̃, non pudor, nõ dolor: q̃a
neuter eoꝶ ſic initiat ad ſapientiã, neuter
tãtã habet efficaciã. Vnde eſt qđ nõ dicit̃
memorare primordia, aut media, ſed no-
uiſſima, & nõ peccabis. Validior.n. eſt &
uehemẽtior ſpũs timoris ad reſiſtendum
peccato, q̃ pudor & dolor: q̃a pudor de
multitudine, & dolor de q̃licũq; huiꝰ mũ
di cõſolatiõe capit ſolatiũ, timor uerò nõ
inuenit unde cõſolet̃. Nã in morte nõ ma
gnũ, nõ paruũ aliq̃d de bonis huius mũdi
tecũ delaturꝰ es, in iudicio nec fallere nec
reſiſtere poſſibile erit: in gehenna penitꝰ
nulla conſolatio, ſed perpetuum uę, ulula
tus, & fletus & ſtridor dentium.

De triplici miſericordia, & quatuor miſerationibus, Sermo.

MIſerere mei deus, ſecundũ magnã Pſal. 50.
miſericordiã tuã. Sicut ſunt pec-
cata minima, ſunt mediocria, ſũt
& magna: ſic eſt miſericordia parua, me-
diocris, & magna. Magnus ergo pecca-
tor magna miſericordia opꝰ habet: ut ubi
abundauit delictũ, ſuperabundet & grã.
Paruã miſericordiã dico expectationem
qua non ſtatim punit peccantẽ, ſed expe
ctat ad pœnitentiã. Paruã aũt nõ in ſe, ſed
ad cõparationẽ aliaꝶ. Alioquin magna
planè, magna oĩno miſericordia, expecta
tio dñi eſt. Nam peccãtẽ angelũ oĩo non
expectauit, ſed ꝑcipitauit: hoĩem quoq;
peccantem non diſtulit, ſed protinus ex-

pulit de paradiſo. Nunc iã expectat, diſſi
mulat, ſuſtinet decẽ annis, uiginti, uſq; ad
ſenectutẽ & ſeniũ. Et ſi cõſideremus q̃ñta
& q̃ plurima peccata quotidie fiũt, nõne
leuia reputamus illa quæ tã cõtinuo dã-
Pſal. 72. a. nationis excepere ſententiã? Nihil ꝓinde
miꝶ ſi ipſius quoq; prophetę penè moti
ſũt pedes, penè greſſus effuſi, q̃m zelabat
ſuꝑ iniquos pacẽ peccatoꝶ uidẽs: ſi pec-
catores ipſi dicunt, q̃ũo ſcit deus, & ſi eſt
ſcientia in excelſo? Sed hæc eſt grã crucis
Ezec. 18. g. Chri & uirtus. Viuo ego dicit dñs, nolo
mortẽ peccatoris, ſed ut magis cõuertat̃
& uiuat. Quantum uerò mihi uidet̃, uox
Chriſti reſurgentis eſt iſta. Ac ſi dicat, ue
lit nolit Iudæus, uiuo ego. Nolo mortem
peccatoris qui mori uolui pro peccatori-
bus. Volo ut fructuoſa ſit mors mea, &
copioſa per eã redẽptio. Hanc ergo miſe
ricordiã dñi qua tardat ferire, paratꝰ ignо
ſcere: paruã non quidẽ in ſeipſa, ſed aliaꝶ
cõparatione noĩaui, quia hæc ſi quidẽ ſo-
la fuerit, nullatenus ſufficit ad ſalutẽ, imò
Pſal. 49. d. uero iudiciũ dãnationis accumulat, ut di-
cat̃: hæc feciſti, & tacui. Apoſtolũ ꝓinde
audiamus more ſuo terribiliter intonãtẽ.
Rom. 2. a. An diuitias bonitatis eius, inquit, (haud
dubiũ quin dei) & longanimitatis contẽ
nis? Ignoras q̃m patientia dei ad pœnitẽ-
tiã te adducit? Tu aũt ſecundũ duritiam
tuã & cor ĩpœnitẽs theſaurizas tibi iram
in die iræ. Theſaurizas, inquit, tibi theſau
ros iræ pro ꝓrogatis theſauris miſericor-
diæ quos contẽnis, & euacuas in te miſe-
ricordiã dei. Sed ſecundũ quid? Secundũ
duritiã tuã, ait, & cor impœnitens. Quis
aũt ſcindet duritiã iſtã, niſi q̃ paſſione ſua
petras ſcidit? Quis dabit cor pœnitẽs, niſi
à quo eſt oẽ datũ optimũ? Hæc eſt ſecun-
da miſericordia oĩno maior priore, q̃ fa-
cit ne prima ſit infructuoſa, & conuertat̃
in dãnationẽ mortis, dando.ſ. pœnitentiã,
ſine qua expectatio nõ mõ non prodeſt,
ſed obeſt plurimũ. Et hæc quidẽ in leuibꝰ
peccatis põt ſufficere, q̃m in his à quibus
abſtinere non poſſumus dũ geſtamꝰ cor-
pus peccati, ad ſalutẽ ſufficere põt pœni-
tẽtia quotidiana. At in grauioribus q̃dẽ,
& q̃ peccata ad mortẽ ſunt, opus eſt non
modo pœnitentia, uerũ etiã continentia.
Difficilis prorſus res, & ſoli diuinę uirtuti
poſſibilis, ſuſceptũ ſemel peccati iugũ à
ceruicibus excutere: q̃m q̃ facit peccatũ,
ſeruus eſt peccati, nec eſt iã liberari niſi in
manu forti. Hæc eſt magna miſericordia
magnis neceſſaria peccatoribus, de qua
dicit̃: Miſerere mei deus ſecundũ magnã Pſal. 50. a.
miſericordiã tuã, & ſecundũ multitudinẽ
miſerationũ tuaꝶ &c. De quatuor filia-
bus magnæ miſericordię dictũ eſt, q̃ ſunt
ĩmiſſio amaritudinis, ſubtractio opportu
nitatis, uirtus reſiſtẽdi, & ſanitas affectio
nis. Q̃ñq;.n. ei q̃ peccato quouis obligatꝰ
tenet̃, pie ĩmittit dñs amaritudines quaſ-
dã, q̃ mentẽ occupant hoĩs, & expellunt
ꝑnicioſam delectationem peccati. Q̃ñq;
ſubtrahit opportunitatẽ, nec tẽtari patit̃
infirmitatẽ. Q̃ñq; uirtutẽ donat reſiſtẽdi
qđ maius eſt, ut.ſ. tẽtationẽ ſentiẽs uirili-
ter agat, & nõ cõſentiat. Q̃ñq; affectionẽ
ſanat, qđ ꝑfectiſſimũ eſt, & in quo pror-
ſus tentatio tollitur: ut nõ ſolum non cõ-
ſentiatur ei, ſed nec ſentiatur quidem.

De ſeptẽ donis ſpiritus ſancti cõtra ſeptẽ uitia. Ser.

SApiẽtia uincit malitiã, dũ ſatanã
conterit dei uirtus & dei ſapiẽtia
Chriſtꝰ. Attingit ergo à fine uſq;
ad finẽ fortiter, in cœlo quidẽ deijciendo
ſuperbũ, in mundo ſuperando malignũ, ĩ
inferno ſpoliando auaꝶ. Et diſponit oĩa
ſuauiter, in cœlo ſtantes angelos cõfirmã
do, in mundo uenũdatos redimendo, in
inferno captiuos liberando. Aut ſi meliꝰ
placet, accipiamus hoc mõ. Ordinata ꝓ-
cedit acie aduerſus ſeptẽ peccati gradus
ſpũs ſeptiformis. Et primꝰ cõtra negligẽ-
tiã timor exurgit, nimiꝶ ipſe ẽ quo cõcu-
tit̃ aĩa, diſcutit̃ cõſciẽtia, excutit̃ ſopor le-
talis, incutit̃ ſolicitudo. Deniq; q̃ timet
Deũ, nihil negligit, ſed ueret̃ oĩa oꝑa ſua.
Cęteꝶ ut grauior ſit cõflictꝰ ſquama ſqua
mę iũgit̃, & comitãtia ſũt ĩ humão corde
negligẽtia ſui et curioſitas cæteroꝶ. Tri-
plex.n. (ut ait ſapiẽs) ĩcõmodum eijcit de
domo ĩhabitãtẽ: fumꝰ, ſtillicidium, mala
uxor. Q̃ñ uerò hęc deerũt negligẽti? Pro-
pria q̃dẽ q̃ negligit, fumũ ñ abigit, uxorẽ
nõ corrigit, tectũ nõ reficit. Fumant pec-

cata nullo miſericordiæ ſtudio, nullis la-
chrymaꝝ undis extincta, & fumus ille te
terrimus & intolerabilis. Malignaẽ uolũ
tas ipõ neglectu quotidie deterior ſemet
ipſa. Stillat ſupni iudicis īdignatio ex de-
fectu utiꝗ; charitatis, q̄ ſola operit multi-
tudinẽ peccatoꝝ. Egrediaẽ utiꝗ; foras ne
ceſſe eſt, & curioſius exteriora cõſideret
q̄ ſic interna deſpicit, p̄terita non reſpicit,
p̄ſentia non inſpicit, futura non proſpicit.
Euidenter ꝓinde curioſitati pietas aduer
ſaẽ, & quem illa à corde euocat, iſta reuo
cat. Nimiꝝ pietas illa eſt cultus dei, & in
corde coliẽ q̄ ī corde cognoſciẽ habitare.
Parit aũt curioſitas experientiã mali, ut fa
cilè q̄ per multa uagaẽ offendat: facilè ca-
dat in laqueũ, facilè inueniat qđ ꝑnicioſè
delectet. Confligit ſanè aduerſus hãc ſciẽ
tiæ ſpũs, docens eligere bonũ, reprobare
malũ: docens qđ ꝑnicioſum ſit, qđ ue ex-
pediat expiri. Veruntñ ī multis iã in cõcu
piſcentiã experientia trãſire uideẽ. Habes
Gene.34.a ergo hos gradus in Dina filia Iacob, quã
nimiꝝ ad uidendũ alienigenas mulieres
egreſſam, Emor filius Sichẽ rapuiſſe, cor-
rupiſſe, ac deinde triſtẽ blandiţijs deleniſ
ſe legiẽ, ita ut illius aĩæ, aĩa eius adhæſerit.
Dico aũt in concupiſcentiã, & ut ꝓpheta
meminit, in affectũ cordis trãſiſſe hoĩem
q̄ legẽ ſpreuit, honeſtatẽ abiecit, ualefecit
pudori: timorẽ aũt dñi penitus trãſilijt, ſo
loꝗ; uehiẽ appetitu, ſequiẽ concupiſcẽtiã
ſolã, ſola trahiẽ uoluptate, & eſt apud eũ
ꝓ rõne uoluntas. Cõtra hanc igiẽ cõcupi
ſcẽtiã mali dimicat fortitudo: neꝗ;.n. ulla
iã niſi in manu forti liberatio eſt. Indicat
ſibi hõ ieiunia, corpꝰ caſtiget & ſubijciat
ſeruituti, nec fortè iam de radice colubri
egrediaẽ regulus, de concupiſcentia cõ-
ſuetudo. Queadmodũ.n. miſera nimiũ &
miſerabilis humana fragilitas ſine pruri-
tu concupiſcentię, aut īpetu deſiderij ſola
cõſuetudine ipſa ad illicita trahaẽ, utinã
Ioan.8.d. oĩbus liceat ignorare. Nimiꝝ peccatũ fa
ciens, ſeruus eſt peccati, ſeruus planè dia-
boli, ad praua quæꝗ; prout duciẽ ſequẽs,
à quo nimiꝝ captiuus teneẽ ad ipſius uo-
lũtatẽ. Eſt aũt cõſuetudo hæc grauis q̄dã
& ꝑnicioſa catena, ſoluẽda utiꝗ; facilíꝰ q̄
rũpenda: ut hic maximè uulgare illud ꝓ-
uerbiũ uideaẽ uſurpari, induſtriã uiolẽtia
potiorẽ: ut queadmodũ uis ui repelliẽ, &
feruore ſpũs feruor extinguaẽ deſiderio-
rũ, ut maligni artẽ arte deludas, & cõſue-
tudini cõſiliũ opponas. Alioquin ſi forte
uiolentiã q̄ras & caſtigationẽ corꝑis ſpe
res cõſuetudini p̄ualere, timendũ oĩno eſt
ne ſit ꝑnicioſus labor, & prius ipſa ſubſtã
tia deficiat q̄ꝫ inolita concupiſcẽtia, p̄ſer-
tim ꝙ altera q̄dã natura ſit ipſa cõſuetu-
do. Neceſſariũ itaꝗ; eſt conſiliũ uel ab ip
ſo magni cõſilij angelo miniſtratũ, uel ab
hoĩe aliquo ſpũali qui cogitationes ſata-
næ ſpũaliaꝗ; remedia non ignoret. Sub-
trahenda nobis occaſio eſt & opportuni
tas fugiẽda peccati. Legimꝰ frẽs, ī eremo
fornicationis ſpũ quẽpiã īpugnatũ, lauda
bili prorſus induſtria à p̄re curatũ. Aduo-
cãs.n. ſenior fratrẽ alteꝝ ſecreto, iuſſit ut
eũdẽ laceſſiret iniurijs, & prior ipſe quaſi
accepta ab eo iniuria quereret. Anxiabaẽ
ille, & confuſus uehementer, ſic in breui
oblitus eſt priſtinę tentationis, ut q̄renti
de ea non ſine admiratiõe plurima reſpõ
deret: Papę, uiuere nõ licet: & fornicari li-
bet? Sed forte nedũ uenit cui uictori are-
poſita eſt, quẽ triũphus manet, cui coro-
na debeẽ, et contẽptus ex cõſuetudine ꝓ-
dit, ut tãto liberius, quãto deſperatiꝰ pec-
cans, totas iã concupiſcentię laxet habe-
nas, toto īpetu feraẽ ī p̄ceps, ſicut ſcriptũ
eſt: Peccator cũ uenerit in ꝓfundũ malo-
Prou.18. rũ contẽnit. Hunc ergo contẽptũ neceſſe
eſt ut ſpũs intellectus īpugnet, illuminãs
tenebras cordis, & lucẽ diuinę miſericor
dię, & copioſę miſerationis infundẽs. In-
telligentia nẽpè diuinis & altiſſimis rebꝰ
attribuenda eſt, quas quidẽ ratio huma-
na nullatenus, difficile autẽ uel fides ipſa
Rom. cõprehendere poſſit; ut eſt illud: Vbi abũ
dauit delictũ, ſuꝑabundauit & grã. Iã ſi
contẽptus perſtiterit, accedere neceſſe ẽ
& malitiã, ut quã põt conſolationẽ deſpe
ratus miſer admittat, & cui non eſt pars ī
bonis, lęteẽ uel in malis, lęteẽ cũ malefece
rit, & exultet in rebꝰ peſſimis. Ex his ergo
ſolũ hoc remediũ eſt, ut ipſa aduerſus ma
litiã ſapientia cõgrediaẽ, propriaꝗ; dex-
tera

tera prælietur, quæ ſuccũbere oĩno nõ no
uit. Qñ.n. libereẽ qui in habitationẽ deſcẽ
dit, niſi præueniaẽ in benedictionibus ſu-
pernæ dulcedinis, ut clauum clauo expel
lat, & peſtiferam dulcedinẽ uitioꝝ iucun
ditas ſpũalis unctiõis excludat? Attingit
ergo à fine uſꝗ; ad finẽ fortiter ſapiẽtia ui-
ctrix eradicando ſingula uitia, ſingulasꝗ;
inſerẽdo uirtutes. Excutiẽ ſiquidẽ negligẽ
tia, ut timoris ſpũs repleat mentẽ, abijciẽ
curioſitas ut ſuccedat pietas, experientia
mali fugaẽ, apponiturꝗ; ſciẽtia. Sic & cõ-
cupiſcentiæ p̄ualet fortitudo, & conſiliũ
cõſuetudinẽ amputat, et intellectus uigẽs
contẽptũ amouet, & diſparente oĩno ma
litia, ſapientia regnat. Qua q̄dẽ triũphãte,
de cætero miſerã illam aĩam quã ꝑnicio-
ſè negligẽtia ſoporauerat, peius excitaue
rat curioſitas, attraxerat experientia, te-
nuerat cõcupiſcẽtia, ligauerat conſuetu-
do, contẽptus in carcerẽ truſerat, malitia
iugulauerat: timor ſuſcitat, pietas blande
demulcet ſcientia quid actũ ſit indicans,
dolorẽ apponit, qđ ſuũ eſt, fortitudo eri-
git, cõſiliũ ſoluit, intellectus educit de car
cere, ſapiẽtia mẽſam ponit, refocillat eſu-
rientẽ, & ſalutaribus reparat alimentis.

De eo qđ ſcriptum eſt: Beatus homo qui inuenit ſapiẽtiã, & qui affluit prudẽtia, Sermo.

Prou.3.b. Vid in hoc mũdo agimꝰ fratres,
q aut quid facimus de hoc mũdo?
Si ſaluari contendimus à p̄ſenti ſe
culo nequam, quid adhuc de hoc mundo
decernimus? Si exire uolumus, quid cõpe
des noſtros nobiſcũ trahere laboramus?
Ponamus aureos eſſe, ſed multo melius ẽ
ſine his liberari, q̄ꝫ eoꝝ occaſione teneri.
Non æſtimemus pretiũ, ſed impedimẽtũ
conſideremus, ne p̄ter ipſam quæ dura ſa
tis reputanda eſt conditionis neceſſitatẽ,
ẽt cupiditatis uiſco inhęrere hic īcipiamꝰ,
et inanis ſolicitudinis nexibꝰ irretiri. Quid
enim in cõpedibus faciat quis, ꝑcunctari
fortè minus congruũ iudiceẽ, ꝙ uidelicet
ad patiendũ magis q̄ꝫ ad aliquid faciẽdũ
ſoleant hoĩes cõpediri: & actionis impe-
dimenta cõpedes ſunt, adminicula paſſio
nis. Agendũ tñ nobis aliquid in hoc mun
do, agenda utiꝗ; pœnitentia, ſed ad paſ-
ſionem hæc potius q̄ꝫ ad actionẽ uidebiẽ
pertinere. Nihilominus tñ agendũ hic no
bis aliquid: non quidẽ de hoc mundo, ſed
in hoc mundo. Cũ.n. legaẽ Adam in loco
uoluptatis ab initio poſitus ut operareẽ,
quis ſanũ ſapiens, filios eius in loco affli-
ctionis ad feriandũ poſitos arbitreẽ? Ope
remur ergo, ſed cibũ qui non perit: opere
mur opus ſalutis noſtræ. Operemur in ui
nea dñi: ut denariũ diurnum accipere me
reamur. Operemur in ſapientia quę dicit: Eccli.24.c.
Qui operanẽ in me, non peccabunt. Ager
enim eſt mundus: ait ueritas. Fodiamus, ī
eo theſaurus abſcõditus latet, effodiamꝰ
eũ. Ipſa eſt.n. ſapientia quæ trahitur de oc Matt.13.f.
cultis. Oẽs eam quærimus: oẽs concupi-
ſcimus eam. Sed fruſtra quærit qui in le-
ctulo ſuo quærit: neꝗ;.n. in terra ſuauiter
uiuentiũ inueniẽ. Lectulus eſt, & ibi gigã
tẽ quæris? Tuus eſt, & ibi ſperas inuenire
eũ q̄ diuerſoria ſemper ignorat? Si q̄ritis, Eſa.21.c.
inquit, quærite: conuertimini & uenite.
Quęris unde? A lectulo tuo. Quęris unde Ibid.18.d.
conuertaris? A uoluntatibus, inquit, tuis
auertere. Et ſi in uoluntatibus meis nõ in-
uenio: ubi, inquis, inuenio ſapientiam? Ve
hementer.n. eam conſiderat aĩa tua: nec
inueniſſe ſufficiet ſi cõtigerit inuenire: niſi
menſurã bonam & confertã & coagita-
tam, & ſupereffluẽtẽ ponam in ſinũ meũ.
Meritò quidẽ. Beatus.n. homo qui iuenit
ſapientiã: & qui affluit prudentia. Quære Deut.30.c.
ergo dũ inueniri põt: & dũ propè eſt, inuo & Roma.
ca illam. Vis audire q̄ꝫ propè ſit? Propè eſt 10.b.
uerbũ in corde tuo & in ore tuo, tñ illud
recto ſi quæſieris corde. Erige cor, ſurge
de lectulo tuo, ut nõ fruſtra audias admo
nentẽ ſurſum habere cor: Sic.n. inuenies
corde ſapientiã: ore afflues prudentia, ſed
affluere nõ effluere uel euomere cura. Ni-
miꝝ mel inueniſti ſi inueniſti ſapiẽtiã, tñ
ne multũ comedas: ne ſatiatus euomas il-
lud. Sic comede ut ſempꝑ eſurias. Nã ipſa Eccli.24.c
dicit: Qui me edunt, adhuc eſurient. Noli
multũ reputare qđ habes, noli ſatiari ne
euomas: & hoc ipſum qđ uideris habe-
re, auferaẽ à te: quippe qui ante tp̄s q̄rere
deſtitiſti. Neꝗ; enim dum poteſt īueniri,
dum propè eſt: ab inquiſitione uel inuo-

catione ceſſandum eſt. Aliter quoq; ſicut
Prou. 25. d. qui mel comedit multum (ut ait idem Sa
lomon) non eſt ei bonũ: ita qui ſcrutator
ẽ maieſtatis, opprimet̃ à gloria. Quid tu
Pilate ſeorſum interrogas dñm, ut tibi ſu
ſurret in aure quid ſit ueritas? Multũ ẽ ad
te: non dabit̃ ſanctũ cani: nec margarita
porco. Quęre potius fidei guſtũ: ſatietatẽ
intelligentiæ interim ne requiras. Meritò
fratres, reuerberata acie protin⁹ reſiliuit:
& reſponſum non ſuſtinens, egreſſus ẽ ad
Iudæos, qui ambulare cœperat ĩ magnis
& mirabilibus ſuper ſe, quid eſſet ueritas
percontatus. Quocirca quæramus ſapiẽ-
tiã in corde: & ſapientiã quæ eſt ex fide:
Rom. 12. a. quẽadmodum apoſtolus ait. Non plus ſa
pere q̃ oportet ſapere: ſed ſape ad ſobrie
tatẽ. Sobria ſiquidẽ ſapiẽtia eſt in pœnitu
dine peccatoꝝ præteritoꝝ: in contẽptu
ꝓſentiũ cõmodoꝝ: in deſiderio futuroꝝ
præmioꝝ. Inueniſti planè ſapientiam, ſi
prioris uitæ peccata defleas: ſi huius ſecu
li deſiderabilia paruipendas: ſi æternam
beatitudinẽ toto deſiderio concupiſcas.
Inueniſti ſapientiam ſi tibi hoꝝ ſingula ſa
piunt prout ſunt, ut hæc quidẽ amara &
oĩno fugienda, iſta quoq; uelut caduca et
tranſitoria contẽnẽda, illa uerò ut ꝑfecta
bona totis appetenda deſiderijs, intimo
quodam animi ſapore dijudices et diſcer
nas. Atq; hæc quidẽ ſobria eſt ſapiẽtia, &
uomitũ neſcit, ubi & timoris frigus ex re
cordatiõe peccatoꝝ, & charitatis feruor
ex appetitu diuinaꝝ promiſſionũ, tepidi
tatẽ amouet eaꝝ quę nunc ſunt peſſimaꝝ
occupationũ: ut nec euomas ſapientiam:
Prou. 3. b. nec euomaris ab ea. Sicut. n. beat⁹ homo
qui inuenit ſapientiã: ſic ẽt beatus uir uel
beatior ẽt qui morabit̃ in ſapientia: fortè
enim hoc ad affluentiã ſpectat. Sanè ĩ his
tribus ore affluit ſapientia uel prudentia,
ſi ſit in ore confeſſio ꝓpriæ iniquitatis: ſi
gratiaꝝ actio & uox laudis, ſi etiã ſermo
Rom. 10. b æd ificationis. Nimiꝝ corde credit̃ ad iu-
ſtitiam: ore aũt cõfeſſio fit ad ſalutẽ: atq;
in principio quidẽ ſermonis iuſtus accuſa
Prou. 18. c. tor eſt ſui. Nã ĩ medio magnificare dñm:
in tertio; quoq; (ſi eatenus affluit ſapiẽtia)
ædificare proximũ debet. An uerò & in
opere affluendum eſt ſapientia? Eſt maxi
mè. Quæramus ergo & in opere triplicẽ
affluentiã: nam & olim dictũ eſt à ſapien
te quodã, ꝙ ſapientia tripliciter deſcribe
ret̃. Itaq; ſi uos melius non habetis: puto
ego, qđ ad op⁹ ꝑtinet, copioſè ſatis afflue
re ſapientia quicunq; inter uos cõtinẽter
patienter & obedienter cõuerſat̃, tm̃ ut fi
delis obedientia ꝓpriã mortificet uolũta
tẽ, humilis continentia carnalẽ pariter &
ſecularẽ amputet uoluptatẽ, hilaris patiẽ
tia utrãq; ſimul, & corporalẽ. ſ. & mun-
dialem uiriliter ſuſtineat aduerſitatem.

De triplici genere bonorum, & uigilantia ſuper cogitationibus, Sermo.

ET propenſius ſtudiũ & cura uigi
lantior noſtris eſſet cogitationi-
bus adhibenda fratres mei, nr̃is
inquã, quibus tam ſanctaꝝ meditationũ
aſſidue materia miniſtrat̃. nocte. n. & die
nobis propheticæ & euangelicæ, ſed &
apoſtolicæ uoces canunt̃ & legunt̃, quæ
& pœnã minant̃ inferni, et gloriam regni
pollicent̃. Vnde ergo nobis tam uanæ, tã
noxiæ, tã obſcœnæ cogitationes, q̃ nunc
ĩmunditia & eleuatione, nunc ſuperbia et
ãbitione cęteriſq; paſſionibus extorquẽt
nos, ut uix aliqñ in ſerenitatẽ ſanctaꝝ co-
gitationũ reſpirem⁹? Væ nobis à torpore
& tepore cordis noſtri, qui ꝑmittim⁹ nos
his uanitatibus occupari, & nõ magis ex
inſtanti trãſilimus in bona dñi, ſiue in na-
turalia, ſiue in ſpũalia, ſeu ẽt in æterna. Et
qdẽ naturalia bona magna, ſpũalia maio
ra, ſed maxima ſunt æterna. In primis re-
paramur, in ſecũdis exercitamur, extendi
mur et beatificamur ĩ tertijs. Si nõ potes
oculũ meditationis in illã ſublimitatem
æternaliũ bonoꝝ infigere, qa ſtãtia ſunt,
& oẽm ſenſum exuperant: in bonis gr̃æ q̃
ſunt in exercitio uirtutũ, uiſum reflecte, ut
uideas q̃ puræ conſcientiæ, q̃ liberę frõ-
tis ſit uerſari & conuerſari in caſtitate &
charitate, in patientia & humilitate cæte
riſq; uirtutibus, q̃ amabilẽ deo, placabilẽ
& imitabilẽ hoĩbus reddunt. Q; ſi & hęc
nimis ſublimia ſunt, & tranſgrediẽtia ĩfir-
mitatẽ tuã, demitte oculos tuos in bona
naturę, q̃ tibi tã familiaria eſſe debẽt, q̃ tũ
tu familiaris es tibi. Nec ſic dicim⁹ bona
naturæ quaſi gr̃æ non ſint, ſed ideo ꝙ ipſi
naturæ quodãmodo ingenita & cõplãta
ta fuerũt anteq̃ fieret peccatũ illud, qđ
ſolũ perſonã infecit, ſed ẽt naturã. Extunc
nõ ita nobis ad manũ proueniſſe mõſtrat̃
ꝑꝑ uulnus inflictũ, cũ tñ nos illa in nobis
& circa nos eſſe tã rõnibus q̃ affectioni-
bus plerũq; ſentiamus. Et quia nos ex aĩa
1. Cor. 12. & corpore conſiſtimus iuxta uocẽ apl̃i:
ab aĩali parte. i. à bonis corpis incipiam⁹,
ut nõ ſit prius qđ ſpũale eſt, ſed qđ aĩale.
Sunt aũt oĩa bona corporis & quæ ei ſo-
lũmodo debeamus, ſanitas. Nihil autẽ ei
ultra dandũ eſt uel quærendum, ſed hoc
termino ligandũ, & fręnandũ eſt, cũ fru-
ctus eius nullus ſit, & mors ſit finis illius.
Sed hic fouea eſt, q̃ nolo uos lateat. Inſi-
diat̃. n. uoluptas ſanitati, & tã ſubtili mali
gnitate ꝓſequit̃, ut uix eã quis uel poſſit
cauere uel nouerit. Q; ſi uoluptati ſeruit̃,
non ſanitati, hoc iã de natura non eſt, ſed
ſub natura, q̃ morti manus dat, cũ magi-
ſtrã cõſtituit uoluptatẽ. Inde ẽt eſt ꝙ mul
ti ad tã beſtiales & rebelles impetus de-
ſcenderunt, uel (ut dicã uerius) ceciderũt,
ut uoluptatẽ præferant ſanitati, & illiſip-
ſis ſæpiſſimè uolutent̃, quæ ſciũt difficiles
& acutiſſimas ſubſeq paſſiões. Sicut aũt
corporis natura eſt ſanitas, ita cordis na-
tura eſt puritas: qa turbato oculo non ui-
debit̃ deus: & cor humanũ ad hoc factũ
eſt, ut ſuũ uideat creatorẽ. Si uerò ſanitati
corporis ſolicita eſt ꝓuidenda cuſtodia,
puritati cordis tanto ſolicitior eſt ĩpẽden
da, quãto pars iſta dignior illa eſſe cõuin
cit̃. Hic tñ ſimpliciter accipim⁹ puritatẽ,
ut uidelicet oĩa quæ agim⁹, pure & humi
liter confiteamur dño in or̃one, homini ĩ
Pſal. 31. b. confeſſione, & dicamus: Dixi confitebor
aduerſum me iniuſtitiã meã dño, & tu re-
miſiſti ĩpietatẽ peccati mei. Et qa ſociale
aĩal ſumus, ex his quæ in nobis ſunt, ad ea
q̃ circa nos ſunt, trãſeamus: ut ſi fieri põt
qđ ex nobis eſt pacẽ habeamus cũ oĩbus
hoĩb⁹. Hæc. n. eſt lex naturalis ſocietatis,
ut oĩa quæcũq; nobis fieri nolumus, alijs
non faciamus: & q̃ nobis fieri uolumus,
alijs ĩpendere ſtudeamus. Sicut ergo de-
bem⁹ ſanitatẽ corpori, puritatẽ cordi: ſic
& fratri pacẽ. Iam hinc tranſeundũ eſt ad
ſanctoꝝ aĩas, quæ de huius mortalitatis
carcere ad cœloꝝ gaudia uolauerũt. His
profecto debemus imitationẽ: quia ſil'es
fuere nobis paſſibiles, & notas nobis fe-
cerũt uias uitæ, quas tam infatigabiliter,
q̃ interminabiliter tenuerunt. Sed & illis
q non in tãta ſanctitate ſeu pacta pœnitẽ
tia exierunt, cõpaſſionẽ debem⁹ & or̃onẽ
ꝑꝑ ſimilis naturæ cõſortiũ, ut pius pr̃ au-
ferat ſcoriã eoꝝ, & in beneficia flagella
cõmutet, & ſic tandẽ reconſignet ad bea
tæ gaudia ciuitatis. Si. n. tauri cũ taurum
mortuũ inuenerint, plorãt, mugiũt, & q̃ſi
qbuſdam debitis humanitatis obſequijs
fraterna funera proſequunt̃: qd debet ho
mo homini, quẽ & ratio docet, & trahit
affectio? Sicut ergo ſanctis aĩabus imita-
tionẽ, ſic min⁹ ſãctis cõpaſſionẽ debem⁹,
illinc exẽplũ, hinc gemitũ hauriẽtes. A ſã-
ctis uerò angelis auxiliũ q̃rẽdũ eſt, & oc-
cultis ſuſpirijs, et frequentia lachrymaꝝ:
ut illi ſupeminenti maieſtati ꝓces noſtras
offerãt, referant gr̃am, qa adminiſtratorij
Heb. 1. d. ſpũs ſunt, miſſi ꝑꝑ nos, ut hæreditatẽ ca-
piamus ſalutis. Ab illo aũt reꝝ oĩum dño
pietas quærenda eſt, ut ille cuius natura
bonitas, cui propriũ eſt miſereri ſemp &
parcere, non reſpiciat multitudinẽ iniqui
tatũ noſtraꝝ: ſed ſecundũ multitudinem
miſerationum ſuaꝝ miſereatur noſtri. Ip
ſi. n. nos & amorem debemus, & ſubie-
ctionẽ cum omni reuerẽtia & humilitate.
Amorẽ, qa fecit nos, & benefecit nobis:
ſubiectionẽ, quia ſup nos eſt, & hoc ꝓci-
pit nobis, terribilis in conſilijs ſuper filios
hoĩum. Ita ergo & ſanitatẽ corpori, puri-
tatẽ cordi, pacẽ fratri, imitationẽ ſanctis,
cõpaſſionẽ mortuis debemus: auxiliũ ab
angelo, pietatẽ à deo poſtulemus. Ex ar-
ca naturaliũ bonoꝝ habere debemus &
quærere, ut ſciamus qa cum hæc quæ oĩa
mandata ſunt, & data naturæ fecerim⁹,
ſerui inutiles ſumus: q̃ debuim⁹ facere, fe-
cim⁹. Aut uix. n. aut nunq̃ ĩuenit̃ aliqđ ꝓ-
ceptũ datũ hoĩbus qđ tranſeat terminos
poſſibilitatemq; naturæ. In his aũt bonis,
ſicut prædiximus, reparamur, & quaſi

quodammodo reſtituitur in antiquum,
dũ ad ingẽnitam naturę ſuauitatem reuer
timur, dum ẽt nobis & his qui circa nos
ſunt, & eis qui ſupra nos ſunt, debitũ reꝝ
ordinem exhibemus. Et hæc quidẽ ꝓ bo-
nis naturalibus. Spiritualia autẽ bona in
quibus exercemur ut ad æterna tẽdamꝰ,
ipſa eadem ſunt: ſed alia, quia alio intuitu
conſiderata, cũ plurimis tñ alijs quæ lon-
gũ eſt enumerare. Illa.n. iuxta naturã, hęc
ſupra naturã eſſe noſcunť. Nam & in ſpi-
rituali exercitio nõ ſanitatẽ debemus cor
pori, ſed ſeruitutẽ, ſed afflictionẽ, ſed labo
rẽ, iuxta uocẽ illius ſpũalis & ſummè ſpiri
1.Cor.9.d. tualis hoĩs qui dicebat: Caiſtgo corpus
meũ, & in ſeruitutẽ redigo. Nec iſtam tm̃
cordi puritatẽ debemus, ut pure & humi
liter confiteamur peccata noſtra, ſed ut ĩ
intentione, cogitatione & opere hanc cir
cunſpectionẽ exhibeamus, ut & uita nr̃a
ſit fructuoſa, & fama glorioſa, non q̃ fru-
ctificet ſibi, ſed deo: nõ quæ glorificet ſe,
ſed patrẽ ſuũ qui in cœlis eſt. Pacẽ quoq;
non ſolũ fratribus exhibendã dicimus in
uia iſta, ſed cũ his qui oderunt pacẽ, eſſe
pacificum, portare oẽs, & à nemine uelle
portari. Confitemur ẽt non modo cõpaſ
ſionẽ mortuis & orõnẽ, ſed in ſpe ẽt con-
gratulationẽ adhibendam: quia & ſi cõ-
triſtandũ eſt ꝙ in locis purgatorijs patiũ
tur, multo amplius collętandũ qđ propè
eſt ut abſtergat Deus oẽm lachrymã ab
oculis eoꝝ, & iam nõ ſit neq; luctus neq;
clamor, ſed nec ullus dolor, quæ prima
abierunt. Sanctis uerò aĩabus nõ iam imi
tationẽ, nec à ſanctis angelis tantũmodo
quærere debemus auxiliũ, ſed ardenter
deſiderare conſpectũ eoꝝ, et eſſe cũ illis,
& uidere quæ ſint illæ columnæ cœli quę
ſuſtinent orbẽ terraꝝ, in quibus rutilat et
relucet tm̃, & tã excellens diuinitatis inſi-
gne. In dño aũt non ſolũ pietas quærenda
eſt, ſed & in eũ tota affectio dirigenda, ut
diligamus nos ꝑꝑ ipſum, & ſuſpiciamus
quæ ſit illa maieſtas quæ cuncta faciat,
cuncta contineat, & in quã deſiderant ra
tionabiles creaturæ proſpicere. Hæ ſunt
ſemitæ ſpũalis exercitij, in quibus religio
ſa mens et dilatať & delectať, eoꝝ q̃ ſunt
retro oblita, & ad anteriora, id eſt ęterna
bona ſe extendens, ſequitur ad palmam
ſupernæ uocationis. Nunquid non ſupra
naturam beatus iſte Andreas apoſtolus,
cuius ſolennitas præ manibus eſt tranſi-
lierat ꝗ dicebat. O bona crux diu deſide-
rata, & iã cõcupiſcẽti aĩo p̃parata, ſecurꝰ
& gaudens uenio ad te? Alterati hoĩs eſt
iſta uox, & ꝗ de bonis naturæ ad grẽ bo-
na ſurrexerat: ut nõ ſolũ gloriareť in ſpe,
ſed & in tribulationibus, & gaudẽs iret à
cõſpectu cõcilij, ꝙ dignus eſſet pro noĩe
Ieſu contumeliã pati. Nõ mõ.n. patiẽter,
ſed & libẽter uerꝰ & ardenter ad tormẽ-
ta ſicut ad ornamenta, ad pœnas ſicut ad
delicias ꝓperabat. Porrò ꝗdẽ æterna bo-
na illa bona ſunt q̃ nec oculus uidit, ne au
ris audiuit, & q̃ nũq; exeũt ab illa p̃ria q̃
neſcit niſi gaudiũ & iubilationẽ. Ibi nihil
deeſt, ecce abũdãtia qua ĩpleať humana
cupiditas. Quæ eſt iſta copia ubi nihil qđ
nolis ſit, totũ ſit qđ uelis? Fiat pax (ait ꝓ- Pſal.
pheta ad Hieruſalẽ) in uirtute tua, & abũ
dãtia in turribꝰ tuis. In illis inquã turribꝰ q̃
iuxta ꝓphetã aliũ gẽmis ędificabunť, ubi
adipe frumenti, non cortice ſacrĩ ſatiabit
nos deus. Q; ſi nihil deerit nobis, aliquid
aũt nos latuerit, nunquid erit gloria con-
ſummata? Ideo nihil latebit nos, & ecce
ſapientia qua curioſitas hoĩs ſatieť. O ſa-
pientia qua tũc oĩa quæ in cœlo & quæ ĩ
terra ſunt, ꝑfectiſſimè cognoſcemus in ip
ſo fonte ſapiẽtiæ reꝝ oĩum cognitionẽ bi
bẽtes. Nõ metuã ſuſpiciones, nõ timebo Apo.
cõſilia, ꝗa ciuitas illa (iuxta Ioãnẽ) puriſſi-
mo uitro ſimilis erit, ut ſicut ꝑ uitrũ luci-
diſſimè cernimꝰ, ſic alioꝝ cõſciẽtias clariſ
ſimè uideamꝰ. Quid ſi & nihil defuerit, &
nihil latuerit, maneat aũt timor & anxie
tas amittẽdi? Ideo nihil terret, & ecce po
tẽtia q̃ humana ĩfirmitas roboreť. Qui po Pſal.
ſuit, inqt, fines tuos pacẽ, & cõfortauit ſe
ras portaꝝ tuaꝝ, ita ut nullꝰ inimicꝰ ĩtret,
nullꝰ exire poſſit amicꝰ. Vbi ergo ſumma
abũdãtia, ſũma ſapiẽtia, ſũma potentia ẽ,
puto ꝙ nihil deſit plenitudini beatitudĩs,
ꝗtũ ſpectat ad ſũmã felicitatis humanæ.
Hęc ſũt bõa nãę, grẽ, glĩę, bõa hũanitatis,
bõa uirtutis, bõa ęternitatis. Hæc cogite-
mus,

mus, hæc ruminemus fratres, & iuxta prę
ceptum legis reuocemus ruminationem,
quia ſic uiuitur, & in talibus uita ſpiritus
Ibidẽ.18.d noſtri. Sic enim cogitatio ſancta ſeruabit
nos, ut dicamus cum ſancto: Meditatio
cordis mei in conſpectu tuo ſemper, domi
ne adiutor meus, & redemptor meus.

De triplici cuſtodia: manus, linguæ, et cordis. Sermo.

OMnes nobis cauſamur deeſſe gra
tiam, ſed iuſtius forſitan ipſa ſibi
q̃rit gr̃a deeſſe nonnullos. Nẽpe
res cordis eſt gr̃a deuotionis iſta quã q̃ri-
mus, & hoc munere ipſe ſe fraudat ꝗ iter-
num ei diſſimulat receptaculum exhibere.
Cæteꝝ unde illi cura cordis, cui ne ipſa ꝗ-
dem adhuc oris circunſpectio, ſeu manus
cuſtodia ſubeſt? Non ſibi deeſſe mireť cõ-
ſummationẽ, qui nec initium apprehẽdit,
ſed ne is quoq; qui initiũ iam tenere uide-
tur, ſi ad medium non ꝑuenit. Magnũ eſt
homini ſeculari mundas habere manus,
monacho nõ eſt magnum, ſed planè ma-
gnũ ei malum eſſe ꝓbatur ne ipſaꝝ ꝗdem
contagia declinare. Imò uerò & in ipſis
quoq; manibus longe amplior munditia
& iuſtitia abundantior à nobis exigiť q̃
1.Cor.6.b ab illis. Nimirum illis dicitur: Fugite forni
Epheſ.4.c cationẽ, & qui furabať, iam non fureť: cæ-
teraq; ſimilia: quæ qui fecerint, regnũ non
conſequenť. Nunquid & nobis ab hmõi
contagijs operum, et tam graui manuum
contaminatione timendum eſt? Sed quo
nitidiores manus, eo grauiꝰ quoq; minor
in eis neuus offendit, et ſicut pretioſam ue
ſtem exigua quæuis macula turpius deco
lorat. Nobis ad ĩmũditiam minima quæ-
libet inobedientia ſufficit, nec iam neuus
eſt, ſed grauis macula, ſi in actionibus no
ſtris uel minoꝝ reſidet negligentia mãda
toꝝ. Hæc igiť operum diligẽtia ſeruando-
rum, initia noſtrę conuerſationis exercet:
dum adhuc ꝗdem modicum, ſed tñ iam
lumen in nobis eſt, niſi forte magnũ ſe pu
Luc.17.c tant habere lumen ꝗbus ueritas ait: Cum
feceritis oĩa quæ præcepta ſunt uobis, di-
cite, quia ſerui inutiles ſumus, quæ debui-
mus facere, fecimus. Sed hoc, inquies, pro
pter humilitatem monuit eſſe dicendum,
Planè ꝓpter humilitatem; ſed nunꝗd con
tra ueritatem? Cæteꝝ ſi circa factorum
quoq; cuſtodiam inuenimur adhuc negli
gentiores: nemo ſapiens eum liquare culi
cem moneat, qui utinam non glutiat uel
camelum. At ſi iam manus mundatæ fue-
rint (nec ſic ꝗdem continuo ad cor tranſi-
tur) labijs ſanè mũdandis ſecundũ ſtudiũ
& media ſolicitudo debeť. Quod ſi dixe-
ris, rarus eſt qui ſermones ſuos in iudicio
diſponere uideatur: uel ex hoc diſces q̃ ſit
rara ꝑfectio, cum nec ꝑfectum inueneris
oĩbus eſſe commune. Quis ſanè numeret
quantas modicũ linguæ membrũ cõtra-
hat ſordes: q̃ multiplex in labijs incircun
ciſis ĩmũditia coaguleť, q̃ ſit grauis perni
cies oris incircũſpecti? Eſt.n. lingua diſſo-
luta in ſermonibꝰ ocioſis, eſt lingua impu
dica, eſt & magniloqua: quaꝝ prima la-
ſciuiæ, ſequens arrogantiæ famulať. Eſt ẽt
lingua doloſa, et itẽ lingua maledica, qua
rũ altera in falſiloquã & adulatoriã ſubdi
uidiť: altera uerò nunc in facie cõtumelias
irrogat, nũc detrahit in occulto. Qđ ſi de
omni uel ocioſo uerbo quodcũq; locuti
fuerint hoĩes, Deo ſũt reddituri rõnem in
die iudicij: quãto diſtrictius de uerbo mẽ-
daci, mordaci & iniurioſo, de elato uel la
ſciuo, de adulatorio aut detractorio iudi-
cabunť? Quã uera ſñia fratres, in multilo-
quio nõ effugiendũ pctm̃. Vt.n. p̃teream Proue.10.c
cętera, ſi ꝓpterea eſt ocioſum uerbum qđ
nullam rõnabilem cãm habeat, quam ra-
tionẽ de eo reddere poterimus qđ eſt præ
ter rõnem? Nemo ueſtrũ fratres, parui ęſti
met tp̃s qđ in uerbis conſumiť ocioſis. Si
quidẽ tp̃s acceptabile eſt, & dies ſalutis.
Volat uerbũ irreuocabile, uolat tp̃s irre-
meabile, nec aduertit inſipiẽs ꝗd amittat.
Libet confabulari, aiunt, donec hora præ
tereat. O donec p̃tereat hora, ô donec per
tranſeat tp̃s. Donec hora p̃tereat quã tibi
ad agendam pñiam, ad obtinendã ueniã,
ad acꝗrendam, ad gloriam ꝓmerendam,
miſeratio cõditoris indulget. Donec tran
ſeat tempus quo diuinam tibi repropicia
re debueras pietatem, ꝓperare ad ange-
licam ſocietatẽ, ſuſpirare amiſſam hæredi
tatẽ, aſpirare ad ꝓmiſſam felicitatẽ, excita
re remiſſam uoluntatem, flere cõmiſſam

iniquitatem. Sic nimirũ ſic agricolæ cum
diu deſiderata affuerit opportunitas ſemi
nandi, ſic uinitores cũ expectatũ tp̃s pu-
tationis aduenerit, ĩueniſſe occupationes,
& quaſi irreprehẽſibilr̃ ſine ope diẽ trãſe-
giſſe lętantẽ? Sic inſtantibꝰ nũdinis inſtito
res nectere moras, occaſiões ꝗrere ſolẽt,
ne quẽ forte ſibi ex eis quæſtum ꝓuenire
cõtingat? Sic deniq; pauperes mẽdicãtes
cũ multis clamoribus euocatus tãdem af
fuerit eleemoſynarꝝ diſtributor, diuerti-
cula captãt, et cõcurrentibꝰ ſocijs uacuos
ambiũt occupare receſſus, & fouere late-
bras in angulis plateatꝝ? Vtinã tñ uel ſolũ
tp̃s uitæ amitterẽt in uerbis, ſed multi in
his etiã uitam amittere comprobanẽ: nec
modo ipſi amittere, ſed adimere quoq; &
hoc fratribus ſuis. An nõ amittunt uitã de
tractores deo odibiles, odibiles uitæ? Fu-
git uita quos odit: & quos uita fugit, mo-
ri neceſſe eſt. An nõ & ipſe moriẽ, qui ue-
nenũ bibit qđ maleſuada detractoris lin
gua ꝓpinat? Siqdem furtim ei dilectionis
uita ſubtrahiẽ: & dum neſcit: paulatim in
eo fraterna charitas refrigeſcit. Auditurꝰ
eſt forſitan ipſe quoq; cui detrahiẽ: undiq;
enim uerba uolant, & multorꝝ prius ora
ſermo ꝑtranſiẽs, difficile fieri põt quin ſin-
gulorꝝ creuerit linguis: & quaſi iam pro-
uectus referaẽ ad eũ ad cuius ſpectat offẽ-
ſam. Itaq; ſcandalizabiẽ audiens & tabe-
ſcet, eoq; facilꝰ extingueẽ in eo charitas,
Pſal.54. b quo amplius ante uiuere uidebaẽ. Si inimi
cus, ait, meus maledixiſſet mihi, ſuſtinuiſ-
ſem utiq;: & qdem cauet ſibi prudens au-
ditor, cauet & ipſe ſi non deſipit, qui ſibi
nouerit eſſe detractum: ille ne ueneno infi
ciaẽ, iſte ne ſcandalo ꝑturbeẽ. Sed qđ in ſe
eſt tñ lingua maledica, & illius percutiẽs
conſcientiam, & iſtius uulnerans charita
tem, ſecum pariter utrũq; peremit. Nun-
quid non uipera eſt lingua iſta? Ferociſſi-
ma planè, nimirum quæ letaliter tres in-
ficiat flatu uno. Nunqd non lancea eſt iſta
lingua? Profectò, & acutiſſima, quæ tres
penetrat ictu uno. Lingua (inqt) eorꝝ gla-
Ibidẽ.56.a dius acutus. Gladius eqdem anceps, imò
triceps eſt lingua detractoris. Nec uerò
eiuſmodi linguã ipſo etiam mucrone quo
dominicum latus confoſſum eſt, crudelio
rẽ dicere uerearis. Fodit enim hæc quoq;
Chriſti corpus, & membrũ de membro,
nec iam exanime fodit, ſed facit exanime
fodiendo. Ipſis quoq; nocentior eſt ſpinis
quas illi tam ſublimi capiti furor militaris
impoſuit, ſeu ẽt clauis ferreis quos ſanctiſ-
ſimis manibus illis & pedibus cõſumma
tio Iudaicæ iniquitatis ĩfixit. Niſi .n. huius
quod nunc pungiẽ, et transfodiẽ corporis
ſui uitam illius uitæ corporis prætuliſſet,
nunq̃ illud pro iſto mortis iniuriæ, crucis
ignominiæ tradidiſſet. Et dicimus: Leuis
res ſermo, tenera, mollis, & exigua caro
lingua hoĩs: quis ſapiens magnipendat?
Leuis quidem res ſermo, quia leuiter uo-
lat, ſed grauiter uulnerat: leuiter trãſit, ſed
grauiter urit: leuiter penetrat animũ, ſed
non leuiter exit: ꝓfertur leuiter, ſed nõ le-
uiter reuocatur: facile uolat, atq; ideo fa-
cile uiolat charitatem. Vilis res eſt muſca
moriẽs, ſed exterminat oleum ſuauitatis.
Tenerũ membrũ lingua, attamen uix te-
neri poteſt: ſubſtãtia qdem infirmũ atq;
exiguum, ſed uſu magnũ & ualidum inue
niẽ. Modicũ membrũ eſt, ſed niſi caueas,
magnum malum. Tenuis eſt et lata, aptiſ
ſimũ uacuandis cordibus inſtrumẽtum,
ſicut multorꝝ mihi inter uos conſcientias
arbitror atteſtari, niſi forte oẽs tam perfe
cti ſimus ut nunq̃ nobis poſt longas con
fabulationes inuenta ſit mens quodãmo-
do uacua, meditatio minus deuota, ſicca
magis affectio, & holocauſtũ orationis
nõ adeo pingue ꝑꝑ uerba ſiue q̃ diximus,
ſiue ẽt quæ audiuimus, uerba tñ. Facile .n.
lingua labitur, nec minꝰ facile illabiẽ cor-
di, ita ut multis ĩter loquendũ minus pro-
fuerit ꝙ ꝓpriam cohibuerint, dum non ca
uerint alienam. Vtilis eſt frater qui tibi lo
quiẽ, ſapiens eſt, religioſus ac timẽs Deũ,
plus dico, angelus eſt, & angelus lucis, ẽt
ſic caue tibi ne audias unde lædaris. Nec
pſonã tibi uelim ſuſpectã eſſe, ſed linguã,
p̃ſertim in ſermocinatione cõmuni. Bona
quidem columbæ ſimplicitas, ſed in hac
parte quoq; ſerpentis aſtutiam non omit
tas. Maria ne angelicum qdem uerbũ ſine
diſcuſſione p̃teriẽs, cogitabat qualis eſſet Luc.
iſta ſalutatio. Tu quoq; qui crebris expe-
rimentis ſaltem ſolerter aduertiſti quan-
tum noceant uerba, non deſipies ſi ſolici-
tus fueris, quandoqdem intereſſe neceſſe
eſt collocutioni non modo ori circunſpe-
ctionem, ſed & auri nihilominus adhibe-
re cautelam. Nõ miremini ꝙ huic gradui
ꝓficientium diutius ĩmoremur, plures ſi-
quidem inter uos proficientes eſſe credi-
mus q̃ ꝑfectus. Forte tamen nimij uidea-
mur in ſuggillatione uerborꝝ. Sed memẽ-
tote qm̃ lingua eſt quæ cõtra uitia linguę
loquiẽ, ut in eo uel maxime haberi debeat
excuſata, ꝙ nec ſibi parcat, et aduerſus ꝓ-
pria quoq; ſuiipſius pericula muniat au-
dientes. Ventus eſt ſermo, ſed non ſemper
Canti.4.d eſt uentus urens. Surge (inquit) aquilo, ue
ni auſter, perfla hortũ meum, & fluãt aro-
mata illiꝰ. Eſt quoq; magna nihilominus
ſermonis utilitas, & frequenter in lingua
fructus pretioſiſſimus reperitur. Nempe
iuſti uita ex fidę eſt, & fides ex auditu, au-
ditus per uerbum Dei. Quõ .n. uiuet quis
niſi crediderit? Quõ credet niſi audierit?
Quõ audiet niſi annuncietur ei? Sanè pro-
pterea maiorem ei diligentiam, & diligẽ-
tiorem cuſtodiam cõuenit exhiberi, ꝙ ſit.
iuxta ſcripturam mors & uita in manibus
Prou.18. d linguæ. Alioqn ſi ſola ineſſet uita, nec cir-
cuncíſio quidem ei, ſed ſola mors, etiã ab-
ſciſſio deberetur. Nunc uerò ponenda no
bis ori noſtro cuſtodia, & oſtium circun-
ſtantiæ labijs, ut nec uitalem ædificationẽ
clauſura damnet æterna, nec letalis per-
nicies liberum ſortiatur egreſſum. Vigile-
mus itaq; ſuꝑ opera noſtra fratres, ne uel
omittamus quod præceptum, uel qđ pro
hibitum eſt cõmittamus. Hortaẽ nos ad
bipertitam hanc cuſtodiam ꝓpheta cum
Pſal.36 c dicit: Declina à malo, & fac bonum. Vigi
lemus nihilominus ſuper uerba noſtra, ne
in eis uel offendere Deũ, uel ꝓximum no-
cere contingat. Felix ſiquidem quem in
omni cõfabulatione duplex timor ille ſo-
licitat, & duorꝝ cõſideratio ſtimulat au-
ditorꝝ: primum quidem diuinæ maieſta-
tis, in cuius manus ĩcidere prorſus horren
dũ: dehinc fraternę infirmitatis, cui nihilo
minus ꝑfacile eſt offendiculũ dare. Puto
tñ ne eum qdem qui in uerbo cauet offen-
ſionem, ꝑfectum adhuc dici oportere, niſi
forſitan comparatione prioris qui tãtum
ſuꝑ opa uigilabat. Nam & ueritas in euã-
gelio de uigilantibus ſeruis & aduentum
Lucæ.12. e dñi præſtolantibus loquẽs: Si (inqt) in ter
tia uigilia uenerit, & ita ĩuenerit: beati ſũt
ſerui illi. Qđ nequaq; de prima, ſed nec de
Prouę.4.d ſecunda dictũ qdem reperies. Eſt aũt uigi
lia hæc ſuper cor, cui ſanè oẽm iam cuſto-
diam exhibere ſapiens monet: nimirũ qa
ex ipſo uita ꝓcedit. Ego tñ etiam hanc cõ
ſtare arbitror ſpecialiter in duobus, ut ui-
delicet ſuꝑ affectionũ pariter et cogitatio
num ſuarꝝ greges mens ſolicita uigilanter
intendat. Et bene huic daẽ oĩs cuſtodia à
quo cæteras quoq; duas ꝓcedere cõſtat:
niſi forte (quod abſit) ſimulationis geranẽ
ſtudio: & pietatis habeãt ſpeciem, nõ uir-
tutem. Sicut .n. fontis uena ſcaturiens niſi
foſſas ante repleuerit adiacẽtes, nec reflue
re, nec ſedare, nec in altum ſeſe tollere prę
ualebit, ꝙ uidelicet alias occupeẽ: ſic hu-
manus aĩus donec eas quas p̃diximus ma
nus & linguæ cuſtodias ſolerter impleat:
nec ad ꝑfectã hanc ſuiipſius poterit refle-
cti curã, nec iucũda deuotionis tranqllita
te frui, nec in ſublimẽ diuinę contẽplatio-
nis ꝓficere gradũ. Eia fratres, ſi ſupernę ui
ſitationis grãm quærimus, ſic ꝗramus: ſi
ſpũales cõſolationes deſideramus ꝑcipe-
re, ſic petamus: ſi cœlũ nobis aperiri cupi-
mus, ſic pulſemus. Hoc deniq; triplici mo
do uigilemus, ſi ad nuptias uolumus intra
re cũ noſtro ſponſo Ieſu Chriſto domino:
qui eſt benedictus in ſecula. Amen.

De uerbis Apoſtoli: Non eſt regnum Dei eſca & potus. Sermo I.

Rom.14. c NOn eſt regnũ Dei eſca & potus,
ſed iuſtitia & pax & gaudiũ in ſpi
ritu ſancto. Quid pręteregredimur
uiam, qui ad gaudium properamus? Eſt
quidem gaudium de regno Dei, ſed non
præmium eſt. Eſt gaudium de regno Dei,
ſed non gaudium carnale, nõ gaudium ſe
culare, nõ gaudium cuius extrema luctus
occupat, ſed in quod magis triſtitia uer-
titur: non deniq; gaudium eorum qui læ-
tanẽ cum malefecerint, et exultatio quę in

rebus peſſimis eſt, ſed gaudium in ſpiritu ſancto. Vnde autẽ hoc gaudium interim, niſi de iuſtitia & pace procedit? Ipſa ergo ꝓcedant tanq̃ cellulæ mellis, ut facile adhuc labilẽ liquorẽ ſuauitatis ſolidior poſſit materia cõtinere. Erit qñ iam ipſo ſimplici melle fruemur, & gaudiũ noſtrũ plenũ & purũ erit, ut nõ modo in ſpiritu, ſed de ipſo quoq; ſpiritu gaudeamus. Erit qñ oĩmodis erit gaudiũ ſpũale, ut nullis iam corporeis occaſionibus excitet̃ non operibus miſericordiæ, nõ lachrymis pnĩę, non exercitatione iuſtitiæ, non ꝓbatione patientiæ, ſed ipſa magis præſentia ſpũs in quẽ deſiderãt ẽt angeli ꝓſpicere. Interim ſanè uelut ſalis loco ſapientia mihi cætera condit, tanq̃ nõ ſit & ipſa cibus. Interim prius q̃ comedam, ſuſpiro, & nec tũc quidem ꝑmittor, ut glutiã ſaliuã meã. Eſt.n. ſapiens, cui quæq; res ſapiunt prout ſunt. Cui uerò ipſa iam in ſe prout eſt ſapientia ſapit, is non modo ſapiẽs, ſed ẽt btũs eſt. Nempe hoc eſt uidere Deũ ſicuti eſt, atq; hic qdem fluminis impetus lętificans ciuitatem Dei. Hic torrẽs uoluptatis, hæc deniq; ubertas inebrians eſt. Nunc uerò dñe uinum non hñt: deficit.n. in his interim nuptĳs uinum, uinũ utiq; carnalis illecebræ, *Deut. 32. c* & cõcupiſcentię ſecularis. Fel draconum (inquit) uinũ eoꝝ, & uenenũ aſpidum inſanabile. Semꝑ nobis hoc uinum deficiat fratres mei, qa nõ eſt hoc uinum bonum. Bonũ uinum nõ ex uinea impuritatis, ſed ex hydria purificationis haurit̃. Bonum ui*Ioan. 2. b* num non ex uua Gomorræ cõficit̃, ſed ex aqua Iudęę. Seruaſti, inqt, bonũ uinũ uſq; adhuc. Nam optimũ qdem uinum ſeruat etiã, adhuc qđ uidelicet non ex aqua cõficiendũ, ſed exprimendũ magis ex botro illo magno terræ ꝓmiſſionis, qui interim in uecte portat̃, dum ſcđm carnem nouimus Chriſtũ, et hũc crucifixũ. Nunqd nõ illi uinum defecerat q dicebat: Renuit cõſolari aĩa mea? Sed & uinum aqua factũ *Pſal. 76. a* guſtaſſe uiſus eſt, cum ſubiunxit: Memor fui Dei, & delectatus ſum. Quid enim faciet in præſentia, qui in ſola memoria delectatur? Sic & apoſtoli planè uinũ aqua factum guſtauerant, quãdo ibant gaudentes à cõſpectu concilĳ: quoniam digni habiti ſunt pro noĩe Ieſu contumeliam pati. Quõ non uinum ex aqua, gaudium de cõtumelia? Nimirum implebat̃ iam ꝓmiſſio ueritatis, quę ad eos facta erãt hoc modo: Triſtitia ueſtra conuertet̃ in gaudiũ: hoc *Ioan. 16. d* eſt, aqua ueſtra uertet̃ in uinum. Miraris ꝙ in uinum aqua mutat̃? etiã tranſit in panem, niſi forte oblitus es comedere panẽ tuũ, eum de quo legiſti: Cibabis nos pane *Pſal. 79. a* lachrymaꝝ, & potum dabis nobis in lachrymis in menſura. Deniq; audi menſu*Ioan. 2. b*ram. Erãt, ait, lapideæ hydriæ ſex poſitæ, ſecundũ purificationem Iudęoꝝ. Si uerus Iudæus es, non carne, ſed ſpiritu: ſex annis ſeruies, in ſeptimo liber egredieris: in ſex hydrĳs purificaberis, ſex diebus oꝑaberis, in ſex tribulationibus liberaberis, in ſeptima nõ tãget te malũ. Non ſolum aũt liberaberis in eis, ſed & uinũ bibes ex eis, ubi cœperis iuxta Apl̃m gloriari nõ ſolum in ſpe, ſed etiã in tribulationibus. Hoc enim eſt duplex interim gaudium quod habes in ſpiritu ſancto, de memoria futuroꝝ bonoꝝ, & maloꝝ præſentium tolerãtia. Nil quippe ĩ his carnale ſapit, nil ſeculare, nil uanum, ſed ſpiritus ueritatis et cœleſtis ſapientia eſt, cuius in utraq; ſuauitas prælibat̃. Gaudete in dño ſemper, ait Apl̃s, ite*Philip. 4*rum dico gaudete. Et duplicis huius gaudĳ materiã ſecutus adiũxit: Modeſtia ueſtra nota ſit oĩbus hoĩbus, dñs propè eſt. Quid modeſtia, niſi manſuetudo & patientia eſt? Gaudeamus ergo de his quæ expectamus, qm̃ dominus propę eſt. Iterum gaudeamus de his quæ ſuſtinemus, ut modeſtia noſtra oĩbus nota ſit. Nimirum tribulatio patientiã operat̃, patientia ꝓbationẽ, ꝓbatio uerò ſpem, ſpes autem non cõfundit. Sanè ut idoneus fiat aĩus geminæ huic ſpirituali lætitiæ capeſſendæ: duo æquè ad iuſtitiam exercendam, duo nihilominus ad cõſeruandã pacem neceſſe eſt p̃mittant̃, quæ qdẽ utraq; copioſius nobis ſcriptura ſacra cõmendat. Siqdẽ iuſtitiæ exercitatio in his duobus mandatis tota pendere uidet̃, ut qđ ſibi qs fieri non uult, alĳ non faciat, ſicut ad gentes miſſa *Tob. 4* epl̃a continet apl̃oꝝ, et quemadmodum *Matth.* ad eoſdem Apoſtolus dicit: Quæcũq; uolumus ut nobis faciant hoĩes, & nos faciamus illis: Cæterum qm̃ in multis offendimus oẽs, impoſſibile eſt in hoc loco et tꝑe ſcandaloꝝ, (neq;.n. adhuc uenerũt angeli qui de regno Dei tollant oĩa ſcandala, ſed nec ſumus in illa beata ciuitate cuius fines pacem poſuit Deus) propterea impoſſibile hic & modo pacem inter nos cõſeruari, niſi & is qui in aliquo forte offendit ꝓximum, animoſam elationem, & qui offenſus eſt, nihilominus caueat inexorabilẽ obſtinationem. Studeamus itaq; fratres mei et humiles ad ſatiſfaciendũ his qui aliquid hñt aduerſum nos, & ad remittẽdũ his qui offenderũt nos, faciles inueniri: qa non ſolum mutuæ inter nos pacis cõſeruatio cõſtat in his duobus, ſed ne ipſa quoq; diuina ſine his ꝓpitiatio poterit obtineri, ꝙ nec munus ab eo recipiat, qui nõ prius ierit ut fratri reconcilietur, & dimiſſum ẽt ab eo delictum ſtrictius exigat qui conſeruo ſuo debitum nõ remittit. Iam ſi manẽt in nobis iuſtitia pax et gaudium in ſpiritu ſancto, tria hæc: non quaſi ſecuri ſimus ꝓ eo qđ regnum Dei ĩtra nos eſt, ſed eo magis in timore & tremore noſtrã ipſoꝝ ſalutem operemur, ſcientes nimirum quòd hunc tantum theſaurum adhuc in uaſis fictilibus habeamus.

Item de eiſdem uerbis Apoſtoli: Non eſt regnum Dei eſca & potus. Sermo. II.

SOlet apoſtolus Paulus in uerbis eſſe breuis, in ſententĳs copioſus. Nõ ignorauit hoc ille tam eloquẽtiæ q̃ ſapientiæ dotibus approbatus, qui ſingula Pauli uerba tonitrua iudicabat. Tam ſignanter.n. uniuerſa depromit, & ſic intonat ſpiritu & uirtute, ut in ſerie ordinem, in ſenſu plenitudinẽ, in utroq; cõne*Rom. 14. c*xionem mirabil̃r extendat. Non eſt (inqt) regnum Dei eſca & potus, ſed iuſtitia & pax & gaudiũ in ſpiritu ſancto. Quid ad hæc dicitis uos guloſi & luxurioſi, quoꝝ Deus uenter eſt, quoꝝ oĩs uſus aut in uentre, aut ſub uentre eſt, qui (ut ait Iacobus *Iaco. 5. a* apl̃s) in luxurĳs enutriſtis corda & corpo*1. Cor. 6. c*ra ueſtra? Audite audite, quia eſca uentri, & uenter eſcis, Deus aũt hunc & has deſtruet. Væ uobis q̃ dormitis in lectis ebur*Amos. 6. d*neis, & laſciuitis in ſtratis ueſtris: q comeditis uitulum de armento, & bibitis uinũ defecatum, & primis ungimini unguentis. Filĳ hominum uſquequo graui corde, quia corpore pingui, ut quid diligitis uanitatem, & ueritatem negligitis? Pinguedo carnis, delitiæ corporis, ſaturitas uentris, aut ante mortem uos deſerẽt, aut uos in morte illas relinquetis: qm̃ (inquit ſan*Pſal. 48. d*ctus) cum interierit, nõ ſumet oĩa, neq; de*Ibidem. c*ſcendet cum eo gloria eius. Sicut oues in ĩferno poſiti ſunt: mors depaſcet eos. Quã bene ſicut oues? qa detracto uellere mundialiũ diuitiaꝝ, durè preſſeq; detõſi, ſempiternis nudi deputabunt̃ incẽdĳs. Mors depaſcet eos: qa ſemper morient̃ ad uitã, & ſemper uiuent ad mortẽ. Ergo hic caro uermibus, illic aĩa ignibus deputat̃: donec rurſus infelici collegio colligati, tormentis pœnalibus ſocient̃, qui ſocĳ fuerint in uitĳs. O delicate qui delitĳs & diuitĳs circunfuſus atq; cõfuſus, cõfuſionẽ expectas & mortẽ: nõ eſt regnũ Dei eſca & potus, *Lucæ. 16. b* nõ purpura et byſſus, qa diues ille utroq; circunfluus, in pũcto ad inferna deſcẽdit. Quid ergo? Sed iuſtitia & pax & gaudiũ in ſpiritu ſancto. Attendis & intendis qa gaudium in fine eſt? Sic fatui filĳ Adam et præcipiti ſaltu iuſtitiã tranſilientes & pacem, rem finalẽ in principiũ cõuertere & peruertere uultis? Nemo.n. eſt qui gaude*Eſa. 48. d*re non uelit. Non ſtabit & non erit iſtud, qa ſicut non eſt pax impĳs, ſic nec gaudere impĳs: dicit dñs. Non ſic impĳ non ſic. Prius eſt iuſtitiam facere, inquirere pacẽ, & perſequi eam, & ſic demum apprehendere gaudiũ: imò à gaudio comprehẽdi. Sic angelicus ille cõuentus prius iuſtitiam fecit, cum ſtetit in ueritate, & ueritatis deſeruit deſertorẽ. Poſt hæc, illa pace firmati ſunt quę exuperat oẽm ſenſum: qa cũ diuerſis honoris primatibus ambiant̃, nullus qui murmuret, qui ĩuideat nullus. Lauda tu Hieruſalem dñm, lauda Deum tuũ Sion, quoniam confortauit ſeras portarũ tuarum, benedixit filĳs tuis in te, qui poſuit fines tuos pacem. Lauda & laudes re*Pſa. 147. a*plica, qa munitiſſimis uectibus & incon-

uulſibilibus ſeris clauſę ſunt portę tuę, nullus inimicus intrat, nullus exit amicus, benedicti filij tui in te, omni bñdictione ſpũali in cœleſtibus cũ Xpo. Iã nõ eſt timor in finibus tuis, qa poſuit fines tuos pacẽ, nullę tibi tẽtationes, nulla ſeſe cogitationũ turma confundit, qa uerſipellis ille & tortor lõge eſt à muris tuis & à filijs tuis. Et ille q idem eſt, oĩa in identitate conſolidat atq; coniũgit. Cuius participatio, inquit, in idipſum. Hoc iã tertio hauriũt aquas in gaudio de fontibus ſaluatoris, & nudis (ut ita dicã) oculis diuinitatis intuentur eſſentiã, nulla corporeoꝝ phantaſmatũ imaginatione decepti. Ecce gaudiũ in fine, ſed ſine fine. Miſeri nos q ab illa felici regione repulſi in hãc deſcẽdim⁹, imò cecidimus uanitatẽ. Filij Siõ (ait ꝓpheta) inclyti et amicti auro primo, quõ reputati ſunt in uaſa teſtea? Filij Siõ illius uidelicet ſpeculatiuę ciuitatis quã ædificauit dominus ut uideatur in gloria ſua: filij ſupernæ Hierl'm, quæ libera eſt mater noſtra: inclyti ꝑ dignitatẽ cõditionis, amicti auro primo per diuinitatis imaginẽ. Quõ ergo ex his nos quidẽ reputati ſumus in uaſa teſtea, in hæc lutea & fragilia corpora degenerauimus? Exhibent.n. angeli fratres chariſſimi, iuſtitiam deo, pacem inter ſe, gaudium ſibi. Sic & tu homo noli prius rapere quod tuum eſt, & iuſtitiã quã deo, & pacẽ quã proximo debes, cõtẽnere. Iuſtitia uirtus eſt qua reddit unicuique qđ ſuum eſt. Tu nõ ſolum

Pſal.35.d iuſtitiã, ſed multas & multiplices iuſtitias debes creatori. Iuſtus.n. dominus, & iuſtitias dilexit. Iuſtitia tua ſicut mõtes dei. Bene ſicut mõtes, qa plures cumulos miſerationũ ſuarum ingeſſit tibi. Et prius quidẽ te cũ cęteris, et inter cętera creauit, nõ ſine magna ꝓrogatiua dignitatis. Dixit enim de oĩbus, & facta ſunt. Poſt hæc uehemẽtiſſimo tui amore inflãmata maieſtas illa redemit te. Nunqd uerbi facilitate? Non: Sed triginta annis operatus eſt ſalutẽ tuã in medio terrę, affixus cruci, addictus morti, ludibrijs deputatus. Deus tuus fact⁹ eſt frater tuus, nõ angelorũ frater, qa nuſquã angelos apprehendit, ſed ſemen Abrahæ apprehendit. Commune quidem habes quòd factus es, quòd frater es ſpeciale. Adiecit adhuc erga nos ſpeciali⁹ quoddã, quòd de lata nos & ſpacioſa uia quæ ducit ad mortẽ, digito ſuo traxit, et poſuit in cõcilio iuſtoꝝ & cõgregatione. Quid ultra debuit facere, & nõ fecit? Cuius uel ſaxeũ pectus tanta & talia à tãto & tali collata beneficiorum multitudo non emolliat? Quicquid igitur es, quicquid potes debes creanti, redimenti, uocanti. Sed cum iuſtitiam feceris, fac & pacẽ. Quandiu enim ſumus in hoc uaſe teſteo, & fragilitate cõplexionis humanæ, nõ poſſum⁹ inueniri ſcandalorũ prorſus immunes. Si igitur recordatus fueris ꝙ frater tuus habet aliquid aduerſum te, ſis humilis ad ueniã petẽdã: ſi tu habes aduerſus illũ, ſis facilis ad dandã, & oĩa membra erũt in pace. Sic enim ad duo iſta charitatẽ et humilitatem paratiſſimi, non poterimus diſſenſionem ſentire. Diſcite (inquit) à me, qa mitis Matth ſum & humilis corde: mitis, qđ ꝑtinet ad charitatem, quia charitas patiens eſt, benigna eſt: humilis, qđ ad ipſam uerbi ſpectat proprietatem. Sic procedẽtibus erit gaudium in ſpiritu ſancto. Loquar qđ expertus nouit, inexpertus ignorat: animalis enim homo non percipit ea quæ ſunt ſpiritus dei. Nũquid non plerũque orantibus nobis omnia uiſcerũ ſuccutiunť occulta ad memoriam gaudij illius qđ eſt in Hieruſalem q̃ ſurſum eſt, q̃ eſt mater noſtra, et lachrymaꝝ unda uultus meditantium ſuperfundit? O ſi duraret. Si oblitus fuero tui Hierl'm obliuioni detur dextera mea, adhęreat lingua mea faucib⁹ meis, ſi nõ meminero tui, ſi nõ ꝓpoſuero Hierl'm, in principio lętitię meæ. Verè in principio lętitiæ, qa finis illic repoſitus eſt. Quando conſcindes ſaccum meum dñe Ieſu, & circundabis me lætitia, ut cantet tibi gloria mea, & non compungar? Principium gaudij illius qđ hic quoq; ſentimus, ſtilla eſt, guttula eſt, de flumine illo eſt deſcẽdens, cuius impetus lætificat ciuitatẽ dei. Quñq; ueniet tempus, ut perennibus gaudijs nos in ipſo diuinitatis fonte profundius imergamur, ubi unda undam ſine intercapedine et interpolatione continuet. Quãdo ueniam & apparebo ante faciẽ dei? Qñ tranſibo in locũ tabernaculi admirabilis uſq; ad domũ Dei? Qñ ſicut audiuimus, ſic uidebimus in ciuitate dñi uirtutũ? Eia igitur fratres, huic felici ternario fideliter inſiſtamus, & ſemꝑ ſimus memores uerbi illius:

Matt.26.e Amice ad quid ueniſti? Quia non ad hoc uenimus, ut ſimulatoria ſpecie regem interficiamus, ſed ei ſeruiamus qui eſt benedictus in ſecula.

De *uerbis domini: Omnis qui ſe exaltat humiliabitur.* *Sermo.*

Luc.18.c OMnis qui ſe exaltat, humiliabiť: et qui ſe humiliat, exaltabiť. Si conſideramus diligẽter fratres, gradus hominũ quatuor iueniemus: dico autem ſummã felicitatem in cœlo ad quã ſuſpiramus, mediam felicitatẽ in paradiſo unde cecidimus, itemq; mediã infelicitatem in hoc mũdo pro qua gemimus, & in iferno extremã infelicitatem quã merito formidamus. Breuius tñ dicere poſſum, uitam & umbrã uitæ: umbrã mortis, et mortem. Itaq; nec in ſummo nec imo poſiti timemus deſcẽdere, aſcendere cupimus, eo magis anxij, quo uidemur uiciniores infimis q̃ ſupremis: & ecce diciť nobis: quia oĩs qui ſe exaltat, humiliabiť: & qui ſe humiliat, exaltabiť. Quidnam ſibi uult cancellata hæc cõnexio exaltationis & humiliationis? Itáne parum eſt dñe ꝙ in ueritate tua humiliaſti nos, qa adhuc exigis ut apponat homo humiliare ſeipſum? Et qdem reſtat adhuc quo poſſimus humiliari, ſed qui illo ceciderit, iam non adijciet ut reſurgat: qui humiliatus fuerit uſq; illuc, fruſtra ſperet exaltationem: ſiqdem humiliaſti nos in loco afflictionis, & operuit nos umbra mortis. Vſque adeo uita nr̃a iferno appropinquauit, quo nos humiliabimus ultra? Quæ utilitas in ſanguine nr̃o, ſi deſcenderimus in corruptionem? Sanè nihil aliud infra nos eſt q̃ irreparabilis illa corruptio, poſt umbrã mortis non reſtat niſi mors, poſt locũ afflictionis, ſolus ſupereſt locus mortis. Qui ſe (inquit) humiliat, exaltabiť. Si dixiſſet, qui humiliatus fuerit exaltabiť, exultaſſem utiq;, tanq; certiſſime humiliatus, & uehementer. Nunc uerò cũ dicat, qui ſe humiliat exaltabiť, anguſtię mihi ſunt undiq;, nec ignoro qd eligam, ſed quid agam. Exaltari cupio, quia ſummopere id neceſſariũ. Siqdẽ neq; hic manentẽ habeo ciuitatẽ, nec bonũ eẽt hic manere, ẽt ſi liceret. Porrò inferius adhuc ire perire eſt. Iam.n. locũ teneo inferiorẽ, & qui ſolũ habeat intra ſe infimũ, hoc eſt iſernũ: ſi me illuc humiliauero, nõ eſt ſpes exaltationis ſi me nõ humiliauero, identidẽ deſperatio eſt exaltationis: qa qui ſe humiliauerit exaltabiť, & is tantũ. Sic hoc egero, mors mihi eſt: ſi aũt non egero, & ab exaltatione repulſus, nec ſic effugiam manus mortis. Sed ſi hoc difficile patet, ſaltẽ qđ præmiſſum eſt cõſideremus. Oĩs Ibidem. qui ſe exaltat, ait, humiliabiť. Quem.n. ueritas humiliat, ipſe quõ ſe exaltat? Neque hic dicimus quo, ſed quõ: qa non locus uideť deeſſe, ſed uirtus. Non inquam, deeſt homini quo exaltare ſe poſſit, ſed deeſt oĩno qui poſſit. Eſt qdem uolũtas multa, ſed nulla facultas. Nempe uelint nolint homines, cõmunis totius Adæ, totius humani generis uox eſt: In ueritate tua humiliaſti me. Quiſqs aũt in ueritate humiliať, ue Pſa.114.k raciter humiliať, nec ſi fallaciter exaltať. Quid eſt autẽ falſo exaltari, niſi uerè non exaltari? Gratias ei, qa non dixit, oĩs qui ſe exaltauerit exaltabiť. Quõ.n. conaremur in uanũ exaltari, ſi id arbitraremur, qñ ne ipſa qdem nũc deſperatio ꝓficiẽdi, appetitũ cohibet exaltandi? Et forte hoc eſt qđ ait: Qui ſe exaltat, humiliabiť: nec ꝑtinet ad effectũ qui nullus eſt, ſed affectũ q ſtultus eſt. Quantos.n. uidemus humiliatos, ſed nõ humiles, ꝑcuſſos ſed nõ dolẽtes: curatos qdem à dño, ſed ne ipſa curatione ſanatos. Hi ſunt q ſub ſentib⁹ eſſe delicias cõputant, diſſimulãtes peccata quę actitãt, lubricũ in quo titubãt, tenebras qbus caligãt, laqueos iter quos ambulãt, locũ afflictionis quẽ inhabitãt, corpus mortis qđ geſtant, iugũ graue qđ tolerãt grauiorem cõſcientiam quã occultant, grauiſſimam ſnĩam quã expectãt. Talis ille erat, cui Ioãnes i Apocalypſi ſcribere iubebať: Dicis quia diues ſum, & nullius egeo, & neſcis quia tu es pauper & miſer & miſe- Apoc.3.d

rabilis, & cæcus & nudus. Nec mirum ſi ſit uana & mendax exaltatio filioꝝ hominum: ſiquidem uani ſunt & mēdaces. Humiliat eos ueritas, exaltat uanitas. Et dilexerunt magis tenebras q̃ lucem, amplectentes exaltantē ſe uanitatem, & quęrentes mendaciū. Porrò cōtra ueritatem quæ ſe humiliat, uotis & ſtudijs qbus poſſunt, diſſimulationibus & conatib⁹ friuolis recalcitrantes. Fecimus ne aliqd? Puto quia inuenimus etiam q̄uo humiliat homo ſeipſum. Dico aūt ut adhæreat humilianti ſe ueritati, nec diſſimulet, ſed cooperet̄ ei deuoto pietatis affectu. Proinde cauebo deinceps q̃ ſolicite potero duritiam cordis, ſentiam & plangā dolorem meū, ne ſi forte inſenſibile fuerit, ſit etiā inſanabile uulnus meū. Ero uir uidēs paupertatem meā in uirga īdignationis eius, ne ueniat anima mea in conſortio eoꝝ de qbus ueritas ait:
Hier. 5 a Percuſſi eos, & non doluerūt. Et item. Cu
Hier. 51. a rauimus Babylonē, & nō eſt ſanata. Grauis curatio humiliatio hæc, ſed grauior morbus ſuperbia eſt, quæ utinam ſic curetur ut ſanetur hac cura. Conſentiam itaq; aduerſario meo, acquieſcam iudici meo, cedam deniq; urgenti aculeo, ne bis pungat. Tale enim reor eſſe qđ dominus ait: Omnis qui ſe exaltat, humiliabitur: et qui ſe humiliat exaltabitur. Ac ſi dicat. Quiſquis contra ſtimulum recalcitrat, duplo pūgetur: parcetur autem ei qui ſenſerit & dederit locum iræ.

De *uerbis libri Sapientiæ: Iuſtum deduxit dominus per uias rectas, & cætera.* Sermo.

Sapiē. 10. a IVſtum deduxit dn̄s ꝑ uias rectas, & oſtendit illi regnū Dei, et dedit illi ſcientiam ſanctoꝝ: honeſtauit illum in laboribus, & cōpleuit labores illius. Eſt iuſtus q in principio ſermonis accuſator eſt ſui, & eſt iuſtus q ex fide uiuit, & eſt iuſtus q abſq; terrore eſt. Et primus qdem bonus, qa accedit ad uiam: ſecūdus melior: qa currit per uiā: tertius optimus, qa iam appropinquat ad finē uiæ. Hic tn̄ accipiamus primum quem uelocius inuenimus. Hunc deduxit dn̄s, & non alius, quia ipſius eſt de uia iniquitatis ad uiā ueritatis reducere, & deducere per eam. Per uias (inquit) rectas. Viæ domini uiæ rectę, uiæ pulchræ, uiæ plenæ, uiæ planæ. Rectæ ſine errore, quia ducunt ad uitam. Pulchrę ſine ſorde, quia docent munditiam. Plenę multitudine, quia totus iam mūdus eſt intra Chriſti ſagenam. Planè ſine difficultate, quia donant ſuauitatem. Iugum .n. eius ſuaue eſt, & onus eius leue. Et oſtendit illi regnum Dei. Regnum Dei cōceditur, promittitur, oſtenditur, percipitur. Conceditur in prędeſtinatione, ꝓmittitur in uocatione, oſtenditur in iuſtificatione, in glori-
ficatione percipitur. Vnde eſt illud: Venite *Matth.*
benedicti patris mei ꝑcipite regnum Dei. *Roma.*
Sic enim ait Apoſtolus: Quos prędeſtinauit, hos & uocauit: & quos uocauit, illos & iuſtificauit: quos autem iuſtificauit, illos & magnificauit. In prædeſtinatione eſt gratia, in uocatione potentia, in iuſtificatione lętitia, in magnificatione eſt gl'ia. Et dedit illi ſcientiam ſanctorum. Scientia ſanctorum eſt hic tꝑaliter cruciari & delectari in æternum. Et in contrarium ſciētia malorum relabitur. Alia eſt ſcientia mūdi quæ docet uanitatem, & alia ſcientia carnis quæ docet uoluptatem. Illa tanquam pater, iſta tanquam mater nobis eſt. Sicūt enim mater filio ſuo ſemper optat quietē, & omnem prorſus laborem claudit à filio ſuo: ſic caro incraſſata, impinguata, dilatata recalcitrat, nec minimis ſaltem digitis patitur ſe contingi. Et ſicut pater uult filium ſuum huc illuc'que diſcurrere, ut addiſcat unde aliquando magnificetur: ſic & mundus uult hominem multis laboribus intricari, ut habeat unde ſuperbiat, unde inſletur & deſipiat de uanitate in idipſum. Sanguiſugæ duæ ſunt filiæ, id eſt, propriæ uoluntatis, quæ quaſi radix eſt: duæ filiæ ſunt, uanitas & uoluptas, clamātes: affer affer. Hę nunquam ſatiantur, nunquam dicunt: ſufficit, Siquis has plene in ſe contriuerit, non immerito ſibi illam uocem poterit coaptare. Quoniam (inquit) pater meus & mater mea dereliquerunt me, dominus autem aſſumpſit me. Honeſtauit illum in laboribus. Non'ne nos & in ipſis laboribus noſtris honeſtamur, cum omnia quæ facimus, ad unitatis uinculum adunamus, ut non in nobis ſit pondus et pōdus, mēſura et mēſura, qa utrūq; abominabile eſt ante Deum? Non'ne & hęc uilitas, hęc deformitas, hęc ſemicincta honorant̄ & adorant̄ à principibus terrę? Vę nobis, ſi exultauerim⁹ niſi in Xp̄o & ꝓ Chriſto, uæ nobis, ſi uendibilē obtulerimus pauꝑtatē. Et cōpleuit labores illius, uel illic in ꝑſeuerantia, ut uſq; in finem iuſtitiam non relinquat: uel illic in gloria, ut gaudeat in æternum. Felix utraq; completio, cum & hic morit̄ iuſtus plenus dierū, & illic oritur in plenitudine dierum, utrobiq; plenus, & hic gr̄a, & illic gloria, quia gratiam & gloriam dabit dominus.

De *quadruplici debito,* Sermo.

IN uia eſtis fratres, quæ ducit ad uitā, in uia recta & impolluta quę ducit ad ciuitatem ſanctā Hieruſalem illam quæ libera eſt, quę ſurſum eſt, quæ eſt mater noſtra. Arduus qdem aſcēſus eius, utpote per ipſam montis ſummitatem īciſus: ſed uia compēdioſior laboris magnitudinem, uel tēperat, uel excludit. Vos aūt tam felici facilitate, q̃ facili felicitate uiam iſtā, non ſolū itis, ſed curritis: qa exonerati eſtis & accincti, nihil ponderis ſuper dorſa portantes. Non ſic aliqui non ſic, q quadrigas & quadrigalia onera pertrahentes mōtis circuitum ambire decernunt, & plerunq; per deuexa montis præcipitant̄, ut uix finem inueniant uiæ ſuę. Felices igit̄ uos, qui uos & ueſtra ſine omni exceptiuncula reliquiſtis, per ipſum montis uerticē iter facitis ei qui aſcendit ſuper occaſum, dn̄s nomē illi. Illi uerò qui quāuis Aegyptū fugerint, tn̄ ad quæq; Aegyptia tenerrime reſuſpirant, uiam ciuitatis habitaculi non inuenerunt: ſed uolūtatum ſuaꝝ grauiſſimis ſarcinis prægrauati, uel ſub onere, uel cum onere cadūt, ut uix ad curſum perueniant deſtinatū. Quid .n. eſt (gratias illi cuius gratia hoc totum factū eſt) ꝙ uita ueſtra uitam apoſtolicam repræſentet? Illi reliquerunt oīa, & in ſchola ſaluatoris ſub eius præſentia congregati hauſerunt aquas in gaudio de fonte ſaluatoris, ipſum uitę fontem in ipſo fonte bibentes. Beati oculi qui uiderunt. Nunqd

non & uos non in præſentia, ſed in abſentia ipſius, nō ad uerba oris eius, ſed ad uocem nunciorum eius, ſimile aliquid feciſtis? Defendite uobis hanc prærogatiuā, ꝙ illi ad uiſum & ad uerbum, uos ad auditum & nūcium credidiſtis. Sic ſtate in domino chariſſimi, ut quēadmodum illi in fame & ſiti, in frigore & nuditate, in laboribus & ieiunijs & uigilijs & cæteris obſeruantijs iuſtitiæ uiam regiam tenuerūt: ſic & uos etſi non eorum meritis, tamen exercitijs aliquatenus coęquati dicatis domino Deo ueſtro cum ueneritis ante thro-
num gloriæ ipſius: Lætati ſumus pro die- *Pſal. 89. d*
bus quibus nos humiliaſti, annis quibus uidimus mala. In ueritate dico uobis, quia in ueritate eſtis in uia recta, in uia ſancta quæ perducat ad ſanctum ſanctoꝝ. Mentior (quod ad conſolationem ueſtram dico) ſi nō ex manibus huius peccatoris, monachorum nouitiorum & conuerſoꝝ animæ ad cœleſtia gaudia uolauerunt, tam liberæ q̃ liberatę de carcere noſtræ mortalitatis, Si quæritis unde id ſciam, ſcitote quia certiſſima mihi ſigna inde facta ſunt & oſtenſa. Non eſt igitur quod uobis uel pro uobis timeam à uiribus ſatanæ & miniſtroꝝ eius, cum nouerim illius fortitudinem per redemptoris uulnera traductam & deductam ad nihilum. In ſpiritu enim fortitudinis fortem fortior ille contriuit, portas æreas et uectes ferreos confringēs. A uerſutijs & aſtutijs illius formido mihi eſt ꝓ uobis, in qbus partim ſubtilitate naturæ, partim exꝑientia tēpoꝝ ſub tot annoꝝ milibus eruditus, fragilitatē humanę naturę quaquauerſum ſe uerterit nō ignorat. Sic ille īſatiabilis homicida primis parentib⁹ nr̄is nō urſos, nō leones, nō fortia terrę aīalia delegauit: ſed tortuoſum et callidū ſerpentē, q ꝑ ſinuoſa uolumina nunc caput cauda, nūc caudā capite tegere cōſueuit. Deniq; & ſerpens non fortior erat, ſed callidior cūctis aīantib⁹ terrę, ait ſcri-
ptura. Vn̄ & ab īterrogatione īcepit, men- *Gene. 3. a*
tē mulieris explorās, ſciēs īgenio nō uirib⁹ laborandū: Cur p̄cepit uobis dn̄s De⁹ (inquiens) ne comederetis de ligno ſcię boni & mali? Quæ r̄ndit: Ne forte moriamur.

Quod Deus ꝓ certo poſuerat dicẽs: Qua
cunq; die comederetis morte moriemini:
iſta ſub dubio ſupponit, ne forte (ingens)
ſi comederimus moriamur. Et audi inge-
Ibidem. niũ malitiãq; ſerpentis. Nequaꝗ̃ inqt mo
riemini. Deus affirmat, mulier dubitat, ſa-
tan negat. Sic et ego timeo ne ſicut ſerpens
Euam ſeduxit aſtutia ſua, ſic & ſenſus ue-
ſtri corrumpant̃ à caſtitate quę eſt in Chri
ſto Ieſu putas'ne aliqs in uobis ẽ cui dicat
in cogitationibus ſuis, cur pręcepit uobis
Deus ut iſtam regulam teneretis? Secun-
dum .n. impetum ſpirituũ ueſtrorũ, huic
tepido remiſſiorem, illi feruenti uitam ar-
ctiorem ꝓponit, hoc ſolum expetens &
expectãs, ut quoquo modo tollat eum à
cõcilio iuſtoꝝ & cõgregatione. Profectò
ſpũs ille qui tibi hoc ſuggerit, ſpũs mẽdax
eſt, ſpũs poteſtatem hñs, qui tibi inuidet
locum tuũ. Vnde & ſapiens huius rei non
Ecclesiaſtes.10.a ignarus. Si ſpũs poteſtatem hñtis ſuper te
aſcẽderit, ait: locũ tuum ne dimiſeris. Ab-
ſit.n. ut ſpũs ueritatis qui te huc adduxit,
te reducere uelit: quia non eſt in ore eius,
eſt, & non: ſed, eſt in illo, eſt: ſicut irrefra-
gabilis authoritas teſtat̃. Nemo (ait apl's)
loquẽs in ſpiritu Dei dicit anathema Ieſu.
1.Cor.12.a Ieſus, ſaluator ſiue ſalus: anathema, ſepara
tio interpretat̃. Qui uerò tibi ſeparationẽ
à ſalute ſubmurmurat: nec Dei ſpũs eſt,
nec à Deo: qa ſpũs ſanctus non diſperge-
re, ſed colligere uenit: qui ſemper reuocat
diſperſos Iſrael in terram ſuam. Quid? Vi-
tam fortiorem aliqs quærat? Dico uobis
qa iſta fortiſſima eſt, & quæ ex omni par
te, ſi diſſimulare nolueris, primę illi ſcholę
ſaluatoris ꝓ ſua poſſibilitate rñdeat. An
audes ad molliorem uel cogitãdo deſcen
dere? O ſi cognouiſſes & tu ꝗ̃ multa et ꝗ̃
multis debeas: uideres ꝗ̃ nihil ſit quod fa
cis, ꝗ̃ nec inter minima numerandum ad
comparationem debitoꝝ tuoꝝ. Vis ſcire
quæ & quibus debeas? Primo Chriſto Ie
ſu debes omnem uitam tuam, quia ipſe ui
tam ſuam poſuit pro uita tua: et cruciatus
amaros ſuſtinuit, ne tu perpetuos ſuſtine-
res. Quid tibi dirum uel durũ eſſe poterit,
cũ recordatus fueris qa ille in forma Dei,
in die æternitatis ſuę, in ſplendoribus ſan-
ctoꝝ ante luciferũ genitus, ſplẽdor et figu
ra ſubſtantiæ Dei: uenit ad carcerem tuũ,
ad limum tuum, ĩfixus (ut dicitur) uſq; ad
cubitos in limo ꝓfundi? Quid non ſuaue
tibi: cum tibi collegeris omnes amaritudi
nes domini tui, & rememoraberis primũ
quidem illaꝝ infantiliũ neceſſitatum, de-
inde laboꝝ quos pertulit in prędicando:
fatigationum in diſcurrẽdo: tentationum
in ieiunando: uigiliaꝝ in orando: lachry-
maꝝ in compatiendo: inſidiaꝝ in collo-
quendo: poſtremo periculoꝝ in falſis fra
tribus, conuitioꝝ, ſputoꝝ, colaphoꝝ, fla-
gelloꝝ, irriſionum, ſubſannationũ, expro
brationum, clauoꝝ, horumq; ſimiliũ: quę
in ſalutem noſtri generis triginta et tribus
annis operatus & paſſus eſt in medio ter
ræ? O ꝗ̃ indebita miſeratio: ꝗ̃ gratuita et
ſic ꝓbata dilectio: ꝗ̃ inopinata dignatio:
ꝗ̃ ſtupenda dulcedo: quã inuicta manſue
tudo: regem glorię pro deſpicatiſſimo uer
naculo imò uermiculo crucifigi? Quis au-
diuit unquam tale, aut quis uidit huic ſi-
mile? Vix.n. pro iuſto quis morit̃: ipſe pro
iniuſtis & inimicis mortuus eſt, eligens
exulare à cœlis, ut nos reportaret ad cœ-
los: amicus dulcis, conſiliarius prudens,
adiutor fortis. Quid retribuam dño pro
oĩbus quæ retribuit mihi? Non'ne ſi cõfer
rentur in me omnes uitæ filioꝝ Adam, &
omnes dies ſeculi, & labores oĩum homi-
num qui fuerũt, qui ſunt, & qui erũt, nihil
eſſet ad cõparationem corporis illius qđ
ſpectabile et ſtupendũ eſt uirtutibus ẽt ſu
pernis in cõceptu de ſpiritu ſancto, in ortu
de uirgine, in uitæ innocentia, in doctrinæ
affluentia, in coruſcationibus miraculoꝝ,
in reuelationibus ſacramẽtoꝝ? Vides igit̃
quia ſicut exaltant̃ cœli à terra, ſic exalta-
ta eſt uita illa à uita nr̃a, quæ tñ poſita eſt
pro uita nr̃a. Sicut nihil ad aliqd nullã ha-
bet cõparationem, ita & uita nr̃a nullam
habet ad uitã illius ꝓportionẽ, cum illa di
gnior, iſta miſerior eſſe nõ poſſit. Nec me
putes rẽ exaggerare ſermonib9; qa hic de-
ficit oĩs lingua, nec ſufficit oculus, uel ad
intuendũ tantę dignationis arcanũ. Cũ er
go ei donauero qcqd ſum, qcqd poſſum:
non'ne iſtud ſic eſt ſicut ſtella ad ſolẽ, gut-

ta ad fluuiũ, lapis ad mõtẽ, granũ ad acer
uũ? Nõ habeo niſi minuta duo, imò minu
tiſſima corpus & aĩam, uel potius uinum
minutũ, uolũtatem meã: & non dabo illã
ad uoluntatẽ illius, qui tãtus tãtillum tan-
tis beneficijs pręuenit, qui toto ſe totũ me
cõparauit? Alioqn ſi illam retinuero, qua
frõte, qbus oculis, qua mente, qua cõſcien
tia uado ad uiſcera miſericordiæ Dei nr̃i,
& audeo ꝑfodere illud fortiſſimum ꝓpu-
gnaculum qđ cuſtodit Iſrael, & illius ſan
guinis non guttas, ſed undas à quinq; par
tibus corporis in meũ pretium detorque-
re? O generatio ꝑuerſa, et infideles filij, qd
facietis in die calamitatis de lõge uenien-
tis? ad cuius fugietis auxilium? Sed nũqd
huic ſoli debitor ſum, cui uix parũ aliqd
retribuere poſſum? Exigũt à me præterita
peccata mea futurã uitã meã, ut faciã fru-
ctus dignos pœnitẽtię, & recogitẽ oẽs an-
nos meos in amaritudine aĩæ meæ. Et ad
hæc qs idoneus? Peccaui ſuꝑ numerũ are-
nę maris: et multiplicata ſũt peccata mea,
et nõ ſum dign9 uidere altitudinẽ cœli præ
multitudine iniqtatis meę: qm̃ irritaui irã
Pſal.39.c tuã, & malum corã te feci. Circundederũt
me mala quorũ nõ eſt numerus, compre-
henderũt me iniqtates meę, & non potui
ut uiderẽ. Quod ergo ſine numero eſt, qũo
numerabo? Qũo ſatisfaciam cum cogat
reddere debitum uſq; ad nouiſſimũ qua-
drantem? Sed & delicta quis intelligit?
Ait illa cœleſtis fiſtula Ambroſi9: Facili9
inueni eos q innocentiam ſeruauerunt, ꝗ̃
q congruam egerũt pœnitentiam. Sed &
quantũlibet pœniteat, quantũlibet ſe af-
flictet & maceret ꝑꝑ nomen tuũ, non ꝑꝑ
meum meritũ propiciaberis peccato meo
Pſal.24.c domine (ait iuſtus) multũ eſt enim. Cum
ergo quicquid uiuis, quicquid ſapis quic-
quid habes, quicqd potes, huic uni rei de-
dicaueris, nunqd aliqd eſt, uel iter aliqua
computãdum? Paulo ante uitam tuã pro
uita ſua Chriſto reddideras: & nunc iteꝝ
eam totam præcedentiũ exigit recorda-
tio pctõꝝ. Nunqd (ut uulgo dicit̃) de una
filia duos generos ſtatuiſti facere? Quid
ſi tertium tibi debitorẽ oſtẽdam, qui non
minus acriter ꝗ̃ ueraciter uẽdicat eam ſi-
bi? Puto ꝙ & tu poſſidere deſideras ciui-
tatem de qua dicit̃: Glorioſa dicta ſunt de *Pſal.86.a*
te ciuitas Dei. Gloriam illam quã nec ocu
lus uidit, nec auris audiuit, nec in cor ho-
minis aſcendit, regnum oĩum ſeculoꝝ, ui-
uere in æternum, in ꝑpetuas hæreditates.
Credo ꝙ uelis eſſe æqualis angelis Dei in
cœlo, eſſe etiam hæres Dei, cohæres Chri
ſti, & in plateis ſupernæ Sion melos ange
licũ auſcultare, & uidere quicqd illud ſit
cum Chriſtus tradiderit regnũ Deo patri,
& erit Deus oĩa in oĩbus, poſtremo eſſe ſi
milis Deo, & uidere eũ ſicuti eſt. Nec du-
bito quin & cõcupiſcas ſuſcipere, & um-
bras declinantes, & diem aſpirantẽ, cum
illuxerit illa ſolẽnis dies, et nubila reꝝ ex-
cuſſerit: qñ iam non inclinabitur dies, ſed
erit æterna meridies, qñ erit plenitudo fer
uoris & lucis, ſolis ſtatio, tenebraꝝ exter
minatio, deſiccatio paludũ, fœtoꝝ depul
ſio. Non'ne ad hoc emendũ, totum te, &
quęcunq;, & undecunq; contrahere pote
ris, dare oportebit? Et cum uniuerſa com
pleueris, non tñ putes eſſe condignas paſ
ſiones huius tꝑis, uel corporis ad futuram
gloriã quæ reuelabit̃ in nobis. An ſic im-
pudens es uel imprudens, ut minutũ tuũ
qđ ſibi tã Chriſti uita, ꝗ̃ peccati pnĩa cer
tatim rapiunt, ẽt ad hoc conquirendũ, uel
audeas numerare? Quid dices ſi & quar-
tum debitorẽ in mediũ adduxero, qui ſi-
bi ẽt iure primatus ſui ſuꝑiores tres cede-
re uelit? Ecce in ianuis eſt qui fecit cœlũ et
terram, & creator tuus eſt, tu creatura: tu
ſeruus, ille dñs: ille figulus, tu figmẽtũ. To
tum ergo qđ es, illi debes, à quo totũ ha-
bes, illi præcipue dño qui & te fecit, & be
nefecit tibi, qui tibi miniſtrat ſyderũ cur-
ſus, aeris temperiem, fœcunditatẽ terræ,
fructuũ ubertatem. Huic reuera totis me
dullis, totis uirib9 ſeruiendũ: ne forte indi-
gnationis oculo te reſpiciat, & deſpiciat
& cõterat in ęternũ et in ſeculũ ſeculi. Nã
arbitror aũt ꝙ te tãta raptet inſania, ut &
hic minutũ tuũ noĩare nedũ numerare prę
ſumas. Expone ergo mihi cui horum qua-
tuor ꝓponas reddere qđ debes: cũ unuſ-
qſq; tam internus ꝗ̃ æternus exactor ſit:
ut te poſſit ſingulr̃ ſuffocare. Eia dñe uim

patior: rñde pro me: In manus tuas commendo minutum meū: tu perſolue omnibus, tu ab oibus libera, quia tu es Deus, et non homo: & qđ hoibus impoſſibile eſt, poſſibile eſt tibi. Quod habui, & feci. Domine habe me excuſatum: qa imperfectū meū uiderūt oculi tui. Quis ergo amplius gruniet dicēs: Nimium laboramus, nimiū ieiunamus, nimium uigilamus: cū nec milleſimæ imò nec minimæ parti debitorum ſuoꝝ ualeat rñdere? Hæc eſt fortaſſe fratres illa uera ueſtra quadrageſima, nō exterior ſed interior, quę nō corticem ſacramenti, ſed adipem frumenti contineat. Si enim unicuiq; iſtoꝝ quatuor & pro ſe & per ſe omnem decalogi perfectionem debetis: profectò decem quater ducta quadrageſimam ueſtram faciūt: quam cuſtodire uos oporteat oib⁹ diebus uitę ueſtrę. Et ipſe qui uos cōgregauit in loco iſto, uitam ueſtram cōſeruet in opere ſancto: ut cum ipſe apparuerit uita ueſtra, & uos appareatis cum ipſo in gloria.

De ſeptem ſpiritibus, Sermo.

M Agiſter gentium Paulus ex occaſione ipſius ſpiritualis naturę qua uiuimus, ad ſpiritualem conuerſationem excitans diſcipulos ait: Si ſpiritu
Galat.6.a uiuimus, ſpiritu & ambulemus. Ac ſi dicat: Si caro nō prodeſt quicq̃, ſed ſpiritus eſt q uiuificat ipſam: ſeparare oportet pretioſum à uili, & digniorē præponere partem: ut ſecundum ſpūm ambulemus, non ſecundum carnem. Ad ſpiritū.n. debet fieri conuerſio carnis, ut ſeruiat ipſa, & non ſeruiat ei, ut dicat ſpiritus ſeruo ſuo, ueni, & ueniat: fac hoc, et faciat illud. Sic.n. erit uxor noſtra ſicut uitis abundans, & ſaluabitur per generationē filioꝝ, qui ſunt opera bona, ſi fuerit ipſa qdem in lateribus domus noſtræ.i. in abſcondito & humili loco: aīa uero reſideat in medio tanq̃ domina, tanq̃ paterfamilias, tāq̃ iudex: ut fiat qđ ſcriptum eſt: Anima mea in manibus meis ſemper. Maledictus.n. ſpūs ille qui
Psal.118. partem ſuam deteriorē facit. Maledictus
Roma.8.c homo qui paſcit ſterilem, & uiduæ nō benefacit. Deniq; ut teſtatur idem Apoſtolus: Si ſcđm carnē uixerimus, moriemur: quoniam qui in carne ambulant, Deo placere non poſſunt: et qui ſeminant in carne, de carne metent corruptionem. Si aūt ſpi- Ibidem.
tu facta carnis mortificauerim⁹, uiuemus: qm̄ qui ſpiritu Dei agunt, hi filij Dei ſunt, & qui ſeminant in ſpiritu, de ſpiritu et metent uitam æternam. Prudenter ꝓinde fratres & non ad inſipientiā nobis ſpūalē elegimus uitā caſtigare. ſ. corpus, & ſeruituti ſubijcere, & Deū q ſpūs eſt adorare in ſpiritu & ueritate. Sed qa ſpirituū diuerſa ſūt genera, neceſſaria eſt nobis eoꝝ diſcretio, prę ſertim cum ab Apoſtolo didicerimus non omni ſpiritui eſſe credendū. Videri.n. 1.Ioan.4.
pōt minus eruditis, et qui parum exercitatos hn̄t ſenſus, oēm cogitationem nō alterius q̃ ipſius humani ſpūs eſſe ſermonem: qđ non ita eſſe et certa fidei ueritas ꝓbat, & diuinaꝝ teſtimonia ſcripturaꝝ. Audiā Psal.84.
(inquit ꝓpheta) non quid ego loquar, ſed quid loquat in me dn̄s Deus. Et alius propheta. Angelus, inquit, qui loquebatur in Zacha.1.
me, &c. Et in pſalmo didicimus fieri īmiſſiones ēt ꝑ angelos malos. Vnde & timet Apl's, ne ſicut ſerpens decepit Euam aſtu- 2.Cor.11.
tia ſua: ſic & diſcipuloꝝ quibus loquitur corda decipiant, ab eo utiq; cuius ip̄e Pau- 2.Cor.2.
lus aſtutias non ignorat. Vnde & dicit: Non eſt nobis colluctatio aduerſus carnē Ephes.6.
& ſanguinem, ſed aduerſus principes & poteſtates, aduerſus mundi rectores tenebraꝝ harum. Eſſe tn̄ ſpiritum carnis non bonū, manifeſte idem Apl's indicat ubi inflatos ſpiritu carnis ſuæ quoſdā eſſe teſtatur. Et eſſe etiam ſpm̄ huius mundi declarat ubi gloriatur in domino pro ſe pariter & pro diſcipulis ſuis, non ꝙ eum acceperint: ſed ſpm̄ qui à Deo eſt, ut ſciamus (inquit) quæ à Deo donata ſunt nobis. Sunt 1.Cor.2.
ergo hi duo ſatellites maligni illius principis tenebrarum: ut dominetur ſpūs nequitiæ ſpiritui carnis & ſpiritui huius mundi. Quiſquis ergo ex his tribus ſpiritibus ſpiritui noſtro loquat: ne credamus ei, quoniam ſanguinem ſitiunt, non quidem corporum, ſed quod grauius eſt animarum. Sed quoniam ſpiritualis omnium natura eſt, à ſermonibus eoꝝ cognoſcemus eos: et qs ſpiritus ſit qui loquat, ipſa ſuggeſtio declarabit.

declarabit. ſemꝑ.n. ſpiritus carnis mollia, ſpiritus mūdi uana, ſpiritus malitiæ ſemꝑ amara loqtur. Quoties ergo importunè (ut aſſolet) carnalis cogitatio mētem pulſat: uerbi grā: cū de potu, de cibo, de ſomno, cęteriſq; ſimilib⁹ ad carnis curā ꝑtinētibus cogitantes, humano quodā inardeſcimus deſiderio: certum ſit nobis ſpiritū carnis eſſe q loquit: et tanquā aduerſariū
Matth.8.d repellamus eum, dicentes: Vade retro ſatana, qm̄ nō ſapis ea quæ dei ſunt: ſed magis ſapientia tua inimica eſt deo. Cum aūt non de illecebris carnis, ſed de ambitione ſeculi, de iactantia et arrogantia, cęteriſq; ſimilibus cogitatio uana uerſat in cordibus noſtris, ſpiritus mundi eſt q loquit, lōge ꝑnicioſior hoſtis, et maiori ſolicitudine repellēdus. Interdū uerò ſatellitibus iſtis terga uertentibus princeps ipſe habēs irā magnam tanquā leo rugiens inſurgit aduerſus nos: cū uidelicet nō ad uoluptatem carnis aut ſeculi uanitatē, ſed ad iram, ad impatientiā, ad inuidiā, ad amaritudinem animi ꝓuocamur: īportunè ingerēdo ſiqd minus amicabil'r minus'ue diſcrete factū uidet aut dictū: ſiqua deniq; aut in ſigno, aut in oꝑe quolibet data uidet indignationis occaſio, materia ſuſpicionis. Huic ergo cogitationi non aliter q̃ ipſi diabolo reſiſtendū eſt: nec aliter ab ea q̃ ab ipſa perdi
Luce.21.d tione cauendū. Scriptum eſt.n. In patientia ueſtra poſſidebitis aīas ueſtras. Fit tn̄ aliqn̄ ut ſpūs noſter à quolibet hoꝝ triū crebro ſuꝑatus, & ſeruus addictus illi in ſuā ipſius perniciē (heu) uices illius agat, ut iam ſine omni alterius ſpūs ſuggeſtione ip̄a ex aīa, aut uoluptuoſas, aut uanas, aut amaras pariat cogitationes. Iam uerò nō facile arbitror poſſe diſcerni, qn̄ noſter ipſe loquitur ſpiritus, quandòue loquētem alterum audiat quēlibet è tribus illis. Sed qd refert quicunq; loquat, dum unum & idem ſit quod loquuntur? Quid refert loquentis noſſe perſonam, dum cōſtat pernicioſum eſſe qđ loquit? Si inimicus eſt, reſiſte uiriliter inimico: ſi tuus ipſe ſpiritus eſt, argue eum, & miſerabil'r plange, ꝙ in tantā miſeriam, & tam miſerabilē deuenerit ſeruitutē. Quoties uerò ſuper caſtigando corpore, humiliando corde, ſeruanda unitate, & charitate fratribus exhibenda, ſeu cæteris uirtutibus acqrendis, cōſeruādis, amplificādis, ſalubris cogitatio in mēte uerſat, diuinus ſine dubio ſpūs eſt qui loquitur, aut per ſeipſum ſanè, aut per angelum ſuū. Et quēadmodū de humano aut maligno ſpiritu dictum, ſic & de angelico & de diuino. Nec facile eſt quis loquatur diſcernere, nec ignorare periculoſum: præſertim cum certū ſit angelum bonū nunq̃ loqui ex ſemetipſo, ſed Deum eſſe qui loquitur in ipſo. Studioſius igit deinceps cōſideremus quonā modo malignoꝝ illoꝝ ſpirituū ſuggeſtiones audire: imò quanta īdignatione abijcere debeam⁹, auertētes aures nr̄as ne audiam⁹ ſanguinē, & ſapiētiam quam reuelat caro & ſanguis: paruulos quoq; Babylonis, cogitatus. ſ. mūdanos ab ipſo initio tenentes, & allidentes ad petram: ipſum ēt malignū cū tentationibus ſuis à cōſpectu cordis noſtri abijciētes, & deducētes ad nihilum. Eas uerò cogitationes q̄ iuſtitię et ueritatis nos admonent, tota deuotione ſuſcipiētes, diuinę dignationi grām habeamus: nec aliqn̄ tantæ benignitati inueniamur ingrati, ſciētes qm̄ ipſe eſt qui loquit iuſtitiam: ipſe enim cuius ſermo ueritas eſt. Quantæ.n. temeritatis, imò quantæ inſaniæ eſt, ſi forte dum alloquit nos dn̄s maieſtatis, nos inſenſati auertam⁹ aurē, & ad neſcio quas ineptias cōuertamur? Quāta eſt hæc iniuria, & q̃ grauiter uindicanda, cū uiliſſimus uermis clamantē ad ſe audire dedignat creatorē uniuerſitatis? Quanta uerò & q̃ ineffabilis diuinæ dignatio bonitatis, q̄ quotidie cōſpicit nos infelices auertētes aures, obdurātes corda, & nihilominus clamat ad nos, & iugiter clamitat in plateis? Verè in plateis, qa in latitudine charitatis. Ecce.n. bonoꝝ meoꝝ non eges dn̄e: & tn̄ dicis, conuertimini filij hominū. Et iteꝝ clamitas: Reuertere reuertere Sunamitis, reuerte- Can.6.d
re reuertere, ut iteuamur te. Propterea obſecro uos dilectiſſimi, qui reminiſcimini dn̄i, ne taceatis, & ne detis ſilētium ei: audientes iugiter quid loquatur in uobis dominus Deus, qm̄ loquit pacem. Felix &

beata anima quæ uenas ſuſurrij diuini pcipit in ſilentio, frequenter iterans illud Samuelis: 1. Reg. 3.b Loquere dñe, qa audit ſeru⁹ tuus. Hic ergo hodiernus ſermo finẽ accipiat, ut etiam tacẽtibus nobis Deum intus audiamus loquentem & ſuadentẽ de regno ſuo, tanto utilius, quanto ſubtilius per internam inſpirationem. Siqua tñ adhuc de audiẽda hac dñi uoce ipſe ſuggeſſerit, alio ſermone tractabimur, ne pręſertim in tam utili ac ſpirituali materia mentes ueſtras longitudine ſermonis oneremus.

De multiplici utilitate uerbi Dei, Sermo.

TEnetis credo queadmodũ heſterno ſermone de ea, quæ nobis admodũ neceſſaria eſt, diſcretionẽ ſpirituũ admonuerimus ſolicitudinem ueſtrã: ut cõtra uenenatos ſerpentis antiqui ſibilos, cõtra mortiferos ſyrenæ cãtus, aures cordis iugiter obturare ſtudeatis, ut nec ſpiritũ carnis loquentẽ mollia, nec ſpiritũ mundi uana ſuggerentẽ, nec ſpiritum neqtiæ audiatis imittentẽ amaritudines, & ſcandala ſeminantem. Sed huius ſpiritus aſtutias noſſe neceſſe eſt, huius cogitationes non expedit ignorare. Interdum enim trãsfigurat ſe malignus ille et nequã ſpũs in angelũ lucis, ut uirtutis ſimulatione plus noceat. Sed & tunc quoq; ſi diligenter aduertimus, nonnunq̃; niſi amaritudinis, & diſcordiæ ſeminaria ſpargit. Suadet.n. nõnullis ſingularia ieiunia quędam, unde cæteri ſcandalizent̃: non quia ieiunium diligat, ſed quia ſcãdalo delectetur. Multa quoq; in hũc modũ ſolet afferre, quæ tñ à diuina ſapientia facile diſcernant̃, ſi apoſtolicã illam beati Iacobi diffinitionẽ præ oculis habeamus, qui diuinã Iaco 3.d deſcribens ſapientiam ait: Sapientia quæ à deo eſt, primũ qdem pudica eſt, deinde pacifica. Oẽm ergo cogitationem in qua hæc duo non cõcurrũt, à Dei ſapiẽtia alienam eſſe non dubites. Eam ergo quæ pudica uidet̃, nec ad uitia trahit aperte, ſed uirtutis prætendit imaginẽ, tunc demum à Deo noueris eſſe, ſi pacifica ſit, ſi prælati tui atq; ſpiritualium fratrum approbatur iudicio: qm̃ non faciet dñs Deus uerbum quod non reuelauerit ſeruis ſuis. Quanta uerò deuotione, quanta humilitate, quanta ſolicitudine cogitatio ſalubris nõ aliter quã diuinæ dignationis ſermo ſuſcipi debeat, & heſterno ſermone partim iam diximus, & hodierno nihilominus aliquanto latius pſuadere conabimur. Beati.n. q audiunt uerbum Dei, & cuſtodiunt illud. Luca. 11 Vultis noſſe q̃ beati? Primũ qdem ſonãs in auribus aię uox diuina cõturbat, terret, diiudicatq;: ſed continuo ſi bene aduerteris, uiuificat, liquefacit, calefacit, illuminat, mundat. Deniq; & cibus noſter eſt et gladius, & medicina, & cõfirmatio, & requies, reſurrectio quoq; & conſummatio noſtra. Nec mireris ꝙ uerbũ Dei iam nũc inueniat̃ omnia in oĩbus eſſe, quãtum ſpectat ad iuſtificationem, ſiqdem & futurꝝ eſt oĩa in omnibus ad glorificationẽ. Audiat & illud peccator, & conturbabitur uenter eius: à uoce illa carnalis aĩa contremiſcet. Omnia nanq; cordis ſecreta rimat̃ atq; diiudicat ſermo uiuus & efficax, cordium atq; cogitationũ pſcrutator. Vnde & licet mortuus in peccato, ſi audieris uocem filij Dei, uiues. Sermo.n. quem loquitur, ſpũs & uita eſt. Si cor tuum induratũ eſt, memento ſcripturæ dicentis: Emittet Pſal. 14 uerbũ ſuum & liquefaciet ea. Et item: Aĩa Cant. mea liquefacta eſt, ut dilectus locut⁹ eſt. Si tepidus es, & euomi iam formidas, nõ diſcedas ab eloquio dñi, & inflãmabit te: qa eloquiũ eius ignitũ ualde. Quod ſi tenebras ignorantiæ plangis, diligenter audi quid loquatur in te dominus Deus, & erit lucerna pedibus tuis uerbũ domini, et lumen ſemitis tuis. At fortaſſis tãto amplius doles, quãto clarius peccata etiã minima illuminatus agnoſcis: ſed ſanctificabit te pater in ueritate, quæ eſt utiq; ſermo eius, ut inter apoſtolos audire merearis: iam uos mũdi eſtis pp ſermonem quẽ locutus ſum uobis. Ioan. Iam uerò cum laueris manus tuas, ecce parauit in cõſpectu tuo mẽſam, ut non de ſolo pane uiuas, ſed ex omni uerbo quod pcedit de ore Dei, et in fortitudine cibi illius curras uiam mandatorꝝ eius. Vbi ſi cõſiſtunt aduerſum te caſtra, & p̃liũ tentationis iſurgit, arripe gladium ſpũs, qđ eſt uerbũ Dei, & in eo facile triumphabis. Quòd ſi forte (ut eſt certaminis cõſuetudo) contigerit aliqñ uulnerari, mittet uerbũ ſuum, & ſanabit te, & eripiet te de interitionibus tuis: ut in te quoq; impleat̃ quod ait Centurio, cuius Matth. 8.a fides tam magnifice cõmendat̃: Dñe (inquit) dic tantum uerbo, & ſanabitur puer Pſal. 72.a meus. Sed etſi titubas adhuc, confitere & clama. Mei autem penè moti ſunt pedes, penè effuſi ſunt greſſus mei: & in uerbis ſuis cõfirmabit te: ut experimento diſcas qm̃ uerbo dñi cœli firmati ſunt, & ſpiritu oris eius omnis uirtus eorꝝ. In his atq; huiuſmõdi perſeuera, in talibus iugiter exercere, donec iam dicat ſpũs, ut requieſcas à laborib⁹ tuis. In hoc uerbo quieſces dulciter, ac ſuauiter ſoporaberis donec ueniet hora cum omnes qui in monumentis ſunt audiẽt uocem eius, & pcedent. Sed quo? Alij quidem in iudicium, alij uerò in uitam æternam. Et quis ſcit ſi eſt dignus amore uel odio? Tunc maxime memor eſto uerbi tui ſeruo tuo dñe, in quo mihi ſpem dediſti, ut ab auditione mala non timeã: ſed beata magis auditio perducat ad uiſionẽ Matt. 25.d cum dices: Venite bñdicti patris mei &c. Lucæ. 12.a Quicunq; enim confitebit̃ me coràm hominibus, ait ipſe, hunc & ego cõfitebor in conſpectu patris mei & angelorum ſanctorum: quod nobis conferre dignetur ipſe qui conſtitutus eſt iudex uiuorum & mortuorum. Amen.

De quatuor modis orandi: de obſecratione, oratione, poſtulatione, & gratiarum actione. Sermo.

QVatuor mihi uidentur orandi modos exprimere Apoſtoli uerba dicẽtis: 1. Tim. 2.a Volo primum fieri obſecrationes: deinde orationes, poſtulationes, gratiarꝝ actiones. Sunt enim quos adhuc peccati conſcientia terret & cruciat, nondum accepta reſiſtendi uirtute, tunc ſcilicet cum primum ipſos in peccatorꝝ cœno iacentes ſpiritus ueritatis irradiat, & excitãs erubeſcere facit, & timere deum dum uident imanitatem criminũ, meritorꝝ exiguitatem, & uelut ardentem coràm ſe gehennam expaueſcentes, qm̃ in ſeipſis bo- Exod. 23.b ni nil inueniũt, aliunde apprehẽdunt unde 14.c tegantur. Sciunt.n. ꝙ non ſit tutum in cõſpectu domini dei ſui uacuos apparere cõtra legis præceptũ, & multo minus id pręſumere plenis ſtercore manibus audent. Quia ergo timent, & meritò timent per ſe ipſos accedere, ſtudẽt quaſi per alios ſupplicare. Tale eſt illud orõnis genus quo ſolemus uti dicentes: Sancte Petre, ora p nobis, & ſimilia. Maxime uerò illud obſecratio eſt manifeſta: Per paſſionem tuã, libera nos dñe: & cætera in hũc modũ. Tale.n. uidet̃, ac ſi latro deprehenſus, & iam uicinus ſuſpẽdio, qñ penitus deſperat, nec inuenit in ſe unde ueniam deprecetur, extendens brachia dicat: quia ſic paſſus eſt Chriſtus, ut eorꝝ à quibus tenet̃, animos moueat ad pietatẽ. Credo ego de talibus dici poſſe, qa regnũ cœlorꝝ uim patitur, & uiolenti rapiunt illud. Vim faciebat re- Matt. 11.b gno cœlorꝝ publicanus ille, q dũ nõ aude- Luc. 18.b.c ret oculos ad cœlos leuare, ip̃m cœlũ ad Matth. 9.c ſe potuit iclinare. Siľe aliqd mulier illa egiſſe uidet̃, quæ pfluuiũ ſanguinis hñs, dum timeret ad Xp̃m accedere, fecit ab eo uirtutem exire. Furtim.n. tetigit fimbriã, & curata eſt ab infirmitate: unde & indignãtis quodã modo uerbum uidet̃ qđ de ea dñs ait: Quis me tetigit? Et addidit: Sẽſi à me exire uirtutẽ. Nõ credo ꝙ ſit inter nos quiſpiã, ſed forte nõnulli in ſeculari habitu, uel cõuerſatione potuerũt aliqñ experiri qd loquor, ut inuiti fluxum ſanguinis paterent̃, eius iquam ſanguinis qui regnũ Dei non poſſidebit. Etenim qui facit pec- Ioan. 8.d catũ, ſeruus eſt peccati: nec ſua ſe poterit cõtinere uirtute, ẽt cũ uolet. Huic ergo minime expedit p ſeipſum ad Xp̃m accedere, ſed tangere, ſiquam inuenerit eius fimbriã, hoc eſt eum cõſiderare hoĩem quem humiliorẽ uiderit, & extremũ in eccleſia, quæ eſt ueſtis Xp̃i: eum inquã qui elegit, abiectus eſſe in domo Dei, oportet conſiderare: qm̃ is uerè eſt fimbria poſita in ora ueſtimenti, ad quã utiq; ſpũalis unguenti deſcendens à capite copia tota decurrit. Hunc ſi bñficijs aliqbus ſeu prece humili, aut cõfeſſione pura tetigerit, ut affectum eius erga ſe moueat ad cõpatiendũ ſibi, habeat fidẽ, et ſine dubitatione ſanabit̃. Illud tñ nouerit fimbria, non à ſe ſed à Chriſto

exijſſe uirtutem, qui & tangi ſe ꝓteſtatur
in fimbria. Expreſſi nunc uobis quātū po-
tui quale ſit, & cui aīæ neceſſariū gen⁹ ob
ſecrationis. At uerò iam cōtinendi uirtute
accepta ſecurus accedit, q ſibi cōſcius fue
rit pro delictis p̄teritis ueniā q̄rens & ora
tione utens, quæ nr̄i orīs eſt ratio, qn̄ iam
ore ſuo loquit̃ cū Deo ſuo. Hinc illud eſt
ꝙ Maria Magdalene, quanq̄ non minus
humilis hemorrhoiſſa illa: non ſic tn̄ ueret̃
accedere, ſed rigat lachrymis pedes, capil
lis tergit, ungit unguento, oſculat̃ ore de-
uoto. Vnde ſatis liquet, ꝙ oīno iam ꝓpo-
ſuerat in corde ſuo à peccato deinceps ab-
ſtinere: et quaſi ꝓfluuiū ſtabat. Qđ ſi iam
cōſecutus es & tu, primū eſt ut ipſi dn̄o in
orōne loquēs, recogites annos tuos ī ama
ritudine aīæ tuæ. Dehinc poſtq̄ in lamen
tis pn̄iæ aliquādiu pſeuerans, hilaritatem
quandā & fiduciam conceperis indulgen
tiæ, accede iam ad poſtulationes: ut ſecu-
re tanq̄ receptus in gr̄am dn̄i, tibi & con
ſeruis tuis audeas petere qđ oportet. At
fortaſſis requiras, unde aut q̄uo noſſe po-
teris, utrū hanc cōſecutus ſis indulgentiā.
Sic nimirū cōſeruandę humilitatis gratia,
diuina ſolet pietas ordinare: ut quāto q̄s
plus ꝓficit, eo minus ſe reputet ꝓfeciſſe.
Nam & uſq̄ ad ſupremū exercitij ſp̄ualis
gradum, ſiq̄s eouſq̄ ꝑuenerit, aliq̄d ei de
primi gradus imperfectione relinquit̃, ut
Matth. 9. c uix ſibi primū uideatur adeptus. Attamē
ſcio ꝙ hodie lectū ſit in euāgelio, dixerat
Ieſus paralytico: Confide fili, remittūtur
tibi pctā tua: et reputatū eſt ei ad blaſphe
miā. At ille, cui nimirū cogitatio hoīs con
fitetur: Quid (īquit) cogitatis mala in cor-
dib⁹ ueſtris? blaſphemare me blaſphema-
tis, & quaſi ad excuſandū uim uiſibilis cu
rationis uirtutē mihi inuiſibilem uſurpare.
Sed ego uos potius blaſphemos eſſe con
uinco, ſigno ꝓbans uiſibili inuiſibilē po-
teſtatē. Vt ſciatis (inq̄t) quia poteſtatem
habet filius hoīs in terra dimittendi pecca-
ta, tūc ait paralytico: Surge, tolle lectum
tuū, & ambula. Et tu ergo ſi iam ſurgis de
ſiderio ſupernoꝝ, ſi grabatum tollis, cor-
pus. ſ. à terrenis eleuans uoluptatibus, ut
iam non feratur aīa concupiſcentijs eius:
ſed magis ipſa, ut dignum eſt, regat illud,
& ferat quò non uult, ſi demum ambulas
quæ retro ſunt obliuiſcens, & ad ea quæ
ante ſunt te extendens deſiderio & ꝓpoſi
to ꝓficiendi, curatum te eſſe nō dubites.
Neq̄. n. ſurgere poteras ſi nō aliquatenus
onus eſſet alleuiatū, & nec grabatum tol
lere niſi exoneratus magis, q̄a nec ambu-
lare in feruore cōuerſationis cū peccatoꝝ
graui mole poſſibile eſt. Propter quod fi-
ducialiter iam poſtulare pōt qui eiuſmo-
di eſt, tantū caueat ne forte aut poſtulet
nō poſtulāda, aut minus poſtulet q̄ à Deo
ſunt poſtulāda: aut ea tepide q̄rat q̄ toto
affectu, & omni tp̄e ſunt q̄rēda. Petitis et
nō accipitis (ait Iacobus) eo ꝙ male peta Iaco. 4.
tis, utpote in concupiſcentijs ur̄is. Sic agit
oīs qui terrena q̄rit ultra neceſſitatē, qui
mundialē gloriā ſectat̃ aut uoluptatē. Ta
le eſt ēt qđ ſolent ſeculares hoīes mortē
inimicoꝝ in orationibus poſtulare, cæte-
raq̄ ſimilia quæ nō oportet. At uerò tem
poralia ſi defuerint, petenda quidem ſunt
quātū neceſſitas humana req̄rit: ſed iuxta
beati Gregorij ſn̄iam non ſunt hæc nimiū
requirenda. In quo genere etiam illa ſpiri-
tualia ſunt ſine q̄bus nihilominus ſalus cō
ſtare poteſt, ut ſermo ſcientiæ, gratia cura
tionum, oīaq̄ de quibus certum nō habe
mus q̄d expediat nobis: utpote ſi te fati-
get tentatio, ſupplicandū q̄dem pro ea ut
auferatur à te, ſed non nimis obnixè, qm̄
in talibus meminiſſe ſemper oportet apo-
ſtolicæ illius ſn̄ię: Nos enim quid oremus Rom.
ſicut oportet neſcimus. Et Deo magis cō-
mittere q̄ temere aliquid apud nos defini
re. Hæc autem ſunt toto affectu, & omni
tp̄e poſtulanda, hæc ſunt pro q̄bus inceſ-
ſanter & q̄ obnixè poterunt, ad Deū cla-
ment deſideria tua, ut habeas gr̄am eius
bonam, & placere poſſis in oculis pieta-
tis ipſius, & in eo uiuas, & moriaris in ip-
ſo, ut gloriā eius uidere, & ipſo frui in per-
petuū merearis. De his. n. dictum eſt: Sine Luc.
intermiſſione orate. Vn̄ et ꝓpheta: Exq̄ſi- Pſal.
uit, inq̄t, te facies mea, faciem tuam dn̄e re
quiram. Et alibi. Vnam petij à dn̄o, hāc re
quiram, ut inhabitem in domo dn̄i omni-
bus diebus uitæ meę. Porrò ad quartū ge-
nus

[...] orationis, qđ eſt gratiaꝝ actio, ꝑ pau
cos attingere credo, & quo rarius, eo p̄-
tioſius eſt. Multam. n. prorſus gr̄am inue
niet apud deū, quē iuxta promiſſionē ſuā
exaudit anteq̄ inuocet: et teſtimoniū red
det ſpiritui eius ſp̄us quem habet ex deo,
qm̄ exauditū eſt deſideriū eius, ita ut cer-
tus iam nō orare, ſed gratias agere poſſit.
Sic. n. habes in Lazari reſuſcitatione, ubi
Ioan. 11. e. dn̄s, licet prius nihil oraſſet: Pater, inquit,
gratias ago tibi q̄a audiſti me. Prima igi-
tur. i. obſecratio uerecūdo fiat affectu. Se
cunda, quā propriè diximus orōnem, affe
ctu puro: ut uidelicet non diſſimulemus
peccata, non nos palpemus: ſciētes ꝙ ſic
quiſq̄ inuenit gr̄am apud Deū, ſi inuētus
fuerit durus iudex in ſemetipſum. Tertia,
id eſt poſtulatio amplū quærit affectum,
& fiduciæ latitudinē, ſicut ſcriptū eſt: Po
ſtulet aūt in fide nihil hæſitans. Credo. n.
Iaco. 1. a. ꝓpea dictū: Quemcunq̄ locū calcauerit
Ioſue. 1. a. pes ueſter, ueſter erit, ꝙ tm̄ īpetrabimus,
quantū porrexerimus pedē fidei. Quarta
quæ eſt gratiaꝝ actio, ipſa debet eſſe de-
uotione pleniſſima, & delicijs affluens. Iā
uerò de reuerentia orōnis, in eo qđ lectū
eſt in capitulo ipſius regulæ, uos mō ſoli-
citauit authoritas, ex cuius occaſione ali-
qua de orōne dicēda putaui. Illud tn̄ bre-
uiter dico, nonnullos (ut arbitror) expiri
interdum in orōne ariditatē & hebetudi
nem quandā mentis, ut ſolis orātes labijs
non ſatis attendant neq̄ quid dicāt, neq̄
cui loquant̃, pro eo qđ uelut ex conſuetu
dine quadā cum minus digna reuerentia
& ſolicitudine acceſſerunt. Quid. n. aliud
cogitare debet frater intrans ad orōnem
quā propheticū illud: Ingrediar in locum
Pſal. 41. a. tabernaculi admirabilis, uſq̄ ad domum
dei? Oīno ſiquidē oportet nos orōnis tp̄e
curiam intrare cœleſtē, illam utiq̄ curiā ī
qua rex regū ſtellato ſedet ſolio, circun-
dante innumerabili & ineffabili beatoꝝ
ſpirituum exercitu. Vnde & ipſe qui uide
rat: quia maiorē numeꝝ non inuenit: mi-
lia, ait, miliū miniſtrabant ei, & decies cē
Dan. 7. c. tena milia aſſiſtebant ei. Quanta ergo cū
reuerentia, quanto timore, quāta illuc hu
militate accedere debet à palude ſua, ꝓ-
cedens & repens ranuncula uilis? Quam
tremebundus, quam ſupplex, quā deniq̄
humilis & ſolicitus, & toto intentus aīo
maieſtati gloriæ, in præſentia angelorū,
in concilio iuſtoꝝ & congregatione aſſi-
ſtere poterit miſer homuncio? In cunctis
igit̃ actionibus noſtris multa opus eſt ani
mi uigilantia, ſed præcipuè in oratione.
Etenim ſicut in regula noſtra legimus; li-
cet hora omni & omni loco oculi dn̄i ſup
nos ſpeculent̃, maximè tn̄ in orōne. Licet
enim ſemper uideamur, ſed nunc ēt p̄ſen-
tamus & oſtendimus nos quaſi facie ad
faciē cū deo loquentes. Porrò q̄uis ubiq̄
ſit deus, in cœlo tn̄ orandus eſt, ibiq̄ ora-
tionis tp̄e cogitandus: ut mens noſtra nō
oratorij tecto, non aeris ſpatio, non ipſa
retardetur nubium denſitate, iuxta eam
formam quę nobis à Chriſto tradita eſt, Matt. 6. b.
ubi ait. Sic orabitis: Pater noſter qui es in
cœlis: Cœlum. n. quadam prerogatiua ēt
ſedes ſiue thron⁹ dei uocatur: quia ad eā
comparationem qua deū in cœlis angeli
ſancti & electoꝝ aīę uident, nos miſeri et
peregrini ſuper terram uix ſolum nomen
habere uidemur. Sic igitur oret qui orat,
tanq̄ aſſumptus & præſentatus ei qui ſe
det ſuper excelſum thronum in angelis q̄
minimè ceciderūt, & eleuatum in hoībus
quos ſuſcitauit de puluere inopes, & ere-
xit de ſtercore pauperes: ſic inquā, ſemet
ipſum conſideret & ſic attendat, tanq̄ p̄-
ſentatum dn̄o maieſtatis, ut dicat cum
Abraham: Loquar ad dn̄m meum, cum Gene. 18. d
ſim puluis & cinis. Et quia tuo præcepto
commonitus, tua inſtitutione formatus,
id præſumo domine fons pietatis.

Quomodo uoluntas noſtra diuinæ uoluntati triplciter ſubijci debeat, Sermo.

a VDiſtis nunc ex regula noſtra fra
tres, de humilitate ſentētiam, cui
ego quoties legitur, toto animo
intentos uos eſſe uolo. Inſipiens eſt enim
& inſanus quicunq̄ in alijs uitæ meritis,
quicunq̄ in alia regione ſeu ſapientia, niſi forte, reli-
in ſola humilitate confidit. Apud domi- gione.
num fratres, ius habere non poſſumus,
quoniam in multis offendimus omnes:
ſed nec fallere eum, ipſe. n. nouit abſcōdi-

ta cordis, quãto magis opera manifesta? utiq; nec resistere uiribus, qm̃ oĩpotens ẽ. Quid ergo restat nisi ad humilitatis remedia tota mente cõfugere, & quicquid in alijs minus habemus, de ea supplere? Sed ô mira uanitas, ô mira fatuitas cordis nr̃i, cuius elationẽ perfecte reprimere, cuius ceruicosos motus oĩno domare, humilitatis materia tanta nõ sufficit, quin sup̃biat adhuc terra & cinis. Porrò totius humilitatis summa in eo uidet̃ consistere, si uolũtas nostra diuinæ (ut dignũ est) subiecta sit uolũtati, sicut ait propheta: Nõne deo subiecta erit aĩa mea? Scio quidẽ creaturã oẽm uelit nolit subiectã esse creatori. Sed à creatura rõnali uolũtaria subiectio quæritur, ut uoluntariè sacrificet dño, & confiteat̃ nomini eius: non quia terribile & sanctũ, non quia oĩpotẽs, sed qa bonũ est. At uerò subiectionẽ istam triplicẽ esse necesse est, ut qđ certum est Deũ uelle, id nos uelim⁹ oĩno: & qđ certũ est eũ nolle, similiter execremur & nos. Qđ aũt incertum est utrũ uelit aut nolit, neq; uelimus ex toto, neq; penitus nõ uelimus. Hic certè fratres, in hoc medio totũ periculũ est religiosoꝝ, dum infeliciter blandimur nobis, & palpãtes seducimus nosmetipsos. Huic accedit ut dissimulem⁹ dñi quærere uoluntatẽ, dum & nostrã facere, & aliq; de ignorantia habere uolumus excusationem. Quis.n. est ille tam infelix monach⁹ qui id nolle audeat qđ certus est Deum uelle: aut qđ certus est eum nolle, id uelle præsumat? Sed in medio periculũ est his qui iã egressi de seculo, in loco cõuersiõis habitant tanq̃ in paradiso uoluptatis: sicut in medio paradisi lignũ transgressiõis positũ erat, in quo præuaricati sunt parẽtes primi, lignũ scientiæ boni & mali, non tm̃ boni, uel mali solius, sed boni & mali. Propterea rogo uos fratres, diligẽter attẽdite quia nihil mihi occurrit qđ utilius possitis audire. Vbi certa est dei uolũtas, oĩno nostra sequat̃, ĩ his uidelicet de qb⁹ certũ aliquid in scripturis inuenimus; aut ipse spũs manifestè clamat in cordib⁹ nostris quid sentiendũ sit, ut est charitas, humilitas, castitas, obediẽtia: hęc approbemus indubitanter & appetamus, quę placere deo scimus indubitanter. Sed & ea oĩmodis odisse debem⁹, de quibus certũ est qđ oderit ea deus ut est apostasia, fornicatio, iniquitas, impatientia. In his uerò rebus de quibus nihil certi possum⁹ inuenire; nihil certũ uoluntas nostra definiat, pendeat inter utrumq;, aut saltẽ neutri parti nimis inhæreat, cogitans semp̃ ne forte altera pars deo magis placeat; & paratissimus uoluntatẽ eius sequi in quancunq; partẽ eam cognouerim⁹ inclinari. Nemo super his q̃ certa sunt hęsitet, nemo dubia pro certis admittat, nemo sibi in dubijs iudiciũ uendicet, pręcipitetue sententiam, & experiemur qđ scriptũ est: Pax multa diligentibus legẽ tuam dñe, & nõ est illis scandalũ. Vnde.n. sunt scandala, unde turbatio, nisi q, propriã sequimur uolũtatẽ, & temere qđ uolumus in corde nr̃o definiẽtes, siquo mõ id ꝓhiberi cõtingat aut impediri: continuo ẽt in ĩpatientiã, in murmurationẽ, in scandalũ proni sumus, non attendentes qm̃ oĩa cooperant̃ in bonum his qui secundũ propositum uocati sunt sancti, & qui nobis casus uidetur, sermo quidẽ dei est: suam nobis indicans uoluntatem? At quicũq; nihil certũ de hmõi in corde posuerit: in quãcunq; partẽ postea conuertat̃, scandalizari non poterit. Aut siquis facere cogitat unde mandatũ certum non habet, si uoluntatẽ suam suspensam tenuerit donec pręlatũ interroget, et ab eo quærat dñi uolũtatẽ, cui uice ipsius obedit, non turbabit̃ quicquid ei p̃cipiat̃: qm̃ pax multa diligentibus legem tuam dñe, & non est illis scandalum. Porrò qđ dixi uoluntatẽ suspensam teneat, aut uolũtatẽ suam diuinæ subijciat uoluntati, non de concupiscentijs desideriorũ, non de affectionibus dico. Illud.n. impossibile est, dum adhuc in hoc peccati corpore, ĩ hoc corpore mortis aĩa detinet̃: Quid.n. esset aliud quã uita æterna, tota affectione diuinam in oĩbus sequi uoluntatẽ? Sed cõsensum nostrũ necesse est diuinæ subijcere uoluntati, si pacẽ æternã, & pacẽ desideramus habere præsentẽ, sicut scriptũ ẽ: Pacem meã do uobis, pacẽ relinquo uobis. Domine (ait propheta) in lumine uultus tui ambulabunt, & in noĩe tuo exultabunt tota die. Alius.n. ambulat in lumine uultus sui, solicitus facere suam uolũtatẽ, & beneplacitum cordis sui considerans. Alius ambulat in lumine uultus humani, in eo semper intẽtus q đ hoĩbus placeat, quid mundus iudicet: de quo die ꝓpheta loquitur: Diem hoĩs non cõcupiui, dñe tu scis. Contritio et infelicitas in uijs eorũ, et uiam pacis non cognouerunt, non est timor dei ante oculos eorũ. Nam qui timorẽ Dei semper habet præ oculis, uiæ eius uiæ pulchræ, & oẽs semitæ eius pacificæ. Venite ad me, inquit, oẽs qui laboratis et onerati estis & ego reficiam uos: quos uestræ seu alienæ uolũtatis dura premit seruitus: & inuenietis requiẽ aĩabus uestris. Iugum.n. meum suaue est, & onus meum leue. Quanto.n. benignior & dulcior est diuina clementia quolibet hoĩe, tãto suauius esse manifestũ est iugum eius cęteris oĩbus. Propterea hoĩes sibi ipsis aut alijs hoĩbus placere studentes, cõfusi sunt, sed qui in lumine uultus tui ambulant dñe, id solum cogitantes qũo tuam faciant uolũtatẽ, et toto corde contendentes placere tibi: nunc quidẽ in noĩe tuo exultabũt, & non erit illis scandalũ. Demum in iustitia tua exultabunt, qñ exeuntes infirmitates suas, & intrantes potentias dñi memorabuntur iustitiæ tuæ solius, ut eã tũc teneãt sine labore quã modo sequi laborant.

Psal. 61.a. — Hie. 17.b. — Psal. 13.b. — Prou. 3.c. — Matt. 11.d. — Psal. u

In dubijs, no cadit certa d[e]terminatio

Contra pessimum uitium ingratitudinis, Sermo.

Magna est sup̃ nos dilectissimi, magna ualde misericordia Dei nr̃i, quos tam ineffabili spũs tui uirtute, tam inæstimabili dono grę suæ eripuit à uana nostra conuersatione huius seculi, in quo eramus aliqñ tanq̃ sine Deo, aut certè (qđ execrabilius est) ẽt contra Deũ, non ignorantiã habẽtes, sed contẽptum: cuius uitæ aut potius mortis (aĩa.n. q̃ peccauerat, ipsa moriebat̃) utinã frequenter ĩ oculis cordis nostri tetra uerset̃ imago, quanta uidelicet cæcitas, quanta peruersitas illa fuerit ut sedula meditatione pẽsantes miseriæ pondus; etsi nõ tam perfecte sicut ẽ, aliquatenus tñ æstimare possimus liberatricis misericordiæ quantitatem. Iã uerò siquis ex uobis diligenter considerare non negligat non modo unde erutus, sed ubi sit constitutus, non solũ quid euaserit, sed & quid acceperit: non tm̃ unde reuocatus sit, sed ẽt quò uocatus, ĩueniet sine dubio cumulũ hui⁹ misericordiæ omnino mensuræ prioris excedere quantitatem. Neq;.n. fecit taliter omni nationi, ut non solum iudicia, sed & consilia sua manifestaret eis: sed oĩno magnificauit facere nobiscum, non solũ in seruos assumẽs, sed eligens in amicos. Neq;.n. nos elegimus eũ, sed ipse elegit nos, & posuit nos ut eamus & fructũ afferamus: fructũ inq; non solum non peremptorium, qđ ad iudicium pertinens, notum sit ẽt seruis, sed nec perituꝝ quidem, qđ de consilio est, & reuelatur amicis. In hoc siquidem positi sumus, ut non peccato seruiamus. Ipse enim est peremptorius labor: nec seculo quoq;, quemadmodũ hi quos uidemus subditos curis terrenis, etsi nõ culpis: corporalibus officijs, etsi non flagitijs implicatos, & in ea quæ præterit huius mundi figura pro sua suorumq; pręsenti sustentatione laborãtes, quorũ utiq; labor etsi nõ ad damnationẽ, minimè tñ pertinet ad salutem, ita ut etsi conseruauerint fundamẽtum, detrimentum tñ patiantur, pereuntibus quæ superædificauerant, ipsi uerò salui sint, sic tñ quasi per ignem. Nobis autẽ quid dicit̃? Qđ consilium datur amicis? Operamini non cibum qui perit, sed qui permanet in uitã æternam. Nec cessamus ab operãdo hoc cibo ẽt cum terrenis fortè occupamur operibus, aut obediẽtia dictante, aut fraternę charitatis intuitu, qm̃ dissimilis nobis intentio est ab his quorũ laborem periturum esse pędiximus. Dissimili proinde radice inhærens labor similis non similiter habet perire, quoniam radicatus est in ea quæ nunquam perit æternitate. Deniq; si fortè non quidem illicita, nec tamen expedientia sectantes priori forsitan fornicatione relicta stetissemus in coniugij castitate, non capiẽtes quod de cœlibi uita datum nouimus esse consilium, sed à rapinis & fraudibus ab-

ſtinentes, licite proprijs rebus uteremur,
necdum tñ ad perfectionẽ euangelicã at-
tingentes: ſicut ſcriptũ eſt: Si uis eſſe perfe
Matt.19.c. ctus, uade & uẽde oĩa quæ habes, & ueni
ſequere me &c. Hoc ipſum quantæ pieta
tis eſſet, ſi à tãtis criminibus in qbus mul-
ti ex uobis inuoluti ſolum in ſe reſpõſum
mortis, & iudiciũ certæ dãnationis habe
rent, datũ eſſet uel ĩ inferiori aliquo reſpi-
Luce.15.d rare gradu? Prodigus certè filius ad filioꝝ
numeꝝ aſpirare timebat, beatũ ſe repu-
tans ſi fortè uel in mercenarioꝝ numero
recipi mereret: minimè tñ ſufficere potuit
paternæ pietati, niſi tam copioſam ei mi-
ſericordiã exhiberet, cui poſſet et ipſe qui
nunq̃ à patre diſceſſerat ſenior filius inui
dere. Sic & nos dilectiſſimi, abundanter
effuſa ſup nos miſericordia Dei noſtri: de
filijs iræ & diffidentiæ non ſolũ ad electo
rũ recepit numerum, ſed uocauit ad colle
giũ perfectoꝝ. Nã & ſi fortè aliquoꝝ ne-
gligentia ad perfectionẽ non aſſurgit ipſi
uiderint quid excuſatiõis poſſint afferre,
qm̃ apoſtolicã oẽs nos uitã ꝓfeſſi ſum⁹,
apoſtolicæ profeſſioni noĩa dedimus uni
uerſi. Qđ ſanè nõ de ea gloria ſanctitatis,
Pſal.71.a. dixerim, quã nõ ſibi tm̃ ſed uniuerſo orbi
ſuſcipere meruerũt, ſicut ſcriptũ eſt: ſuſci
piant montes pacẽ populo, et colles iuſti
tiam, ſed de eoꝝ potius profeſſione qua
pro oĩbus Petrus loquit̃ dicens: Ecce nos
Matt.19.c. reliquimus oĩa, & ſecuti ſumus te. Sed iã
oĩno mouet fratres mei, quid ſibi uelit qđ
minus erga nos liberalis nunc diuina cle-
mentia uideat̃, ut quibus tãta contulit nõ
rogantibus, non deſiderantibus, imò &
fortaſſe recuſantibus: nunc orãtibus, ob-
ſecrantibus, poſtulantibus ſępiſſimè, imo
continuè, uideatur multa minora negare.
Quid.n. putam⁹ chariſſimi? Abbreuiata
eſt manus dñi, an forte theſauri grãæ defe-
cerunt? Quid inquã putamus, utrũ uolun
tas mutata ſit, an ĩmutata facultas? Neu-
trũ ſanè de eo ęſtimare licet, neutrũ fas eſt
credere de oĩpotẽti & ĩmutabili maieſta
te. Quid ſibi uult ergo qđ inceſſanter orã
tes, obſecrantes, poſtulantes, nõ exaudit,
quibus tantã & tam gratuitã miſericor-
2.Corin.12.b diã prerogauit? Nã ſi reſpondeat quis qđ
apoſtolo Paulo reſpõſum eſt, ſufficere nõ
bis grãm Dei: planè oĩno fallit̃, cũ pro ea
quã maximè uniuerſæ orõnes, obſecratio
nes, & poſtulationes noſtræ fiant, ne am
bulemus in magnis, aut in mirabilibus ſu
per nos, orantes nobis dari humilitatem
quanta decet nõ dico ſanctos, ſed mona-
chos peccatores: obſecrantes patientiã
nobis tribui quãta nõ dico in martyrib⁹
inuenta eſt, ſed ꝓfeſſioni nr̃æ neceſſaria ẽ,
poſtulãtes charitatẽ quantã non dico an
gelis, ſed pr̃ibus q fuere hoĩes ſimiles no-
bis paſſibiles, etiã & peccatores, diuino
munere collatã agnouim⁹ ex teſtimonio
ſcripturaꝝ. Væ generationi huic miſeræ
ab ĩperfectione ſua, cui ſufficere uidet̃ in-
ſufficiẽtia imo inopia tanta. Quis.n. ad ꝑ-
fectionẽ illã quã ſcripturæ tradũt, uel aſpi
rare uidet̃? Non ſine cauſa ſanè cũ ſint no
bis eadẽ cum patribus cõuerſionis initia,
diſpar ualde conuerſationis ꝓfectus inue
nit̃, adeo ut cũ eos profeciſſe de die in diẽ
& curſum conſummaſſe legamus, apud
nos magnus æſtimaret̃ ſiqs uel ipſa con-
uerſionis ſuæ primordia cõſeruaret, ut nõ
minus humilis aut timoratus, nõ min⁹ ſo
licitus & circũſpectus, non minus feruẽs
ſpũ, nõ minus patiẽs ac mãſuetus ĩ medio
quã in initio uideret̃. Quãtos.n. uidemus
quaſi oblitos ſui, & peccatoꝝ ſuoꝝ, Dei
quoq; & beneficioꝝ ei⁹ ĩmemores, ſic nõ
redimere ſed amittere tp̃s, ut de moribus
& affectionib⁹ ſuis uix ultima apud ipſos
mentio fiat? Quid iſtos aliud agere dixe-
rim, q ſcurrilitates, detractiones, iactãtię,
& ĩpatientiæ uerba nõ reputãt, facilè cõ-
triſtãt ꝓximos, imo ſpũm Dei q in eis eſt,
puſilloꝝ ſcandala paruipendũt, ad incre
pationẽ alioꝝ aut negligentia quadam
dormitare uident̃, aut iracundiæ facibus
inflãmant̃, et cũ his quaſi gens q̃ fecerit iu
ſtitiã accedũt liberè ad eccleſiã, pſallunt
cũ alijs, ſed nõ ſpũ neq; mente, orõnis tpe
neſcio quas ineptias meditant̃, & ne ipſo
quidẽ tremendo angelis participare ue-
rentur dñici corporis ſacramento: quid
inquã iſtos aliud agere dixerim quã ſecu
ros iã de grã dñi ſui fiducialiter de ea quã
longo tẽpore promeruerint familiaritate
præſumere?

præſumere? Hoc nempè eſt qđ uulgari
Pſal 38 c. prouerbio dicit̃: Familiaris dñs fatuũ nu-
trit ſeruum. Sed ubi eſt dilectiſſimi quod
toties canitis: Qm̃ aduena ego ſum apud
te & peregrin⁹, ſicut oẽs patres mei? Heu
heu, non inuenit̃ qui redeat & agat grãs
Luca.17.d Deo, niſi hic alienigena. Nõne decem mũ
dati ſunt, & nouem ubi ſunt? Meminiſtis
credo uerba ſaluatoris hæc eſſe, nouem il
lorum ingratitudinem arguentis. Bene
ſiquidem oraſſe, obſecraſſe, poſtulaſſe le
guntur qui leuauerunt uocem dicentes:
Ieſu fili Dauid miſerere nobis. Sed defuit
eis quarta quã adiecit apoſtolus gratiaꝝ
actio, qñ nec redierũt nec egerunt gratias
Deo. Multos quoq; uidemus uſq; hodie
ſatis importunè petentes qđ ſibi deeſſe
cognouerint: ſed paucos admodum noui
mus qui dignas ſuper acceptis beneficijs
gratias agere uideant̃. Nec reprehẽſibile
qđ inſtanter petimus, ſed planè petitioni
negat effectum, ꝙ inuenimur ingrati. Et
fortè hoc ẽt clementia eſſe uidetur, ingra-
tis negare qđ poſtulant, ne contingat no
bis ut tanto grauius de ingratitudine iudi
cemur, quãto magis accumulatis benefi
cijs ingrati probabimur extitiſſe. Ergo mi
ſericordiæ res eſt in hac parte ſubtrahere
miſericordiam, quẽadmodum iræ & indi
gnationis miſericordiã exhibere, eã ſanè
de qua per prophetam ipſe pr̃ miſericor-
Eſa.26.b diaꝝ loquitur dicens: Miſereamur ĩpio,
& nõ diſcet facere iuſtitiam. Quã multos
enim uidemus & plãgimus fratres, q dũ-
modo maneat habitus & tonſura, ſalua
ſibi oĩa arbitrant̃: non cõſiderãtes miſeri
quẽadmodum ingratitudinis uermis inte
riora corrodẽs, ob hoc tm̃ corticẽ quem
uident transforare diſſimulet, ne fortè re-
cogitent & erubeſcant, ipſaq; uerecũdia
emendent̃. Qui ſic interdum in nonnullis
cõſumpta eſſe interiora uniuerſa p̃ſumit,
ut non uereat̃ ad ea quoq; quę foris appa
rent, uenenatum ducere caput: niſi fortè
quos uidemus, manifeſtè apoſtatare à
Deo, repẽte fieri peſſimos arbitramur: &
nõ magis paulatim defeciſſe, cũ comede
rint alieni robur eoꝝ, et neſcierunt. Vides
ergo nõ oĩbus ꝓdeſſe qđ à lepra ſecularis
cõuerſationis, cui⁹ peccata manifeſta ſũt,
emundant̃: ſed nõnullis peius in occulto
ingratitudinis ulcus oriri, qđ tãto pericu
loſius ſit, quãto interius. Et bene ſaluator
hinc ĩ euãgelio nouem illos ubi ſunt q̃rit,
qm̃ longè eſt à peccatoribus ſalus. Sic.n. Luc.17.d
& primũ hoĩem poſt peccatũ ubi ſit iter-
rogat, & in iudicio neſcire ſe ꝓfitebit̃ ope
rarios iniqtatis, cum legamus in pſalmo:
Qm̃ nouit dñs uiam iuſtoꝝ, & iter ĩpioꝝ Pſal.1.b.
peribit. Nec ſine cauſa in nouenario inuẽ-
ti ſunt q nõ redeunt ad ſaluatorẽ, ĩ quo ni
miꝝ numero quaternario qnarius iũgit̃,
& eſt nõ bona miſtio corꝑeæ ſenſualita-
tis, & euãgelicæ traditionis. Qđ tũc fieri
ſolet, cum ſic uolumus quatuor euãgelijs
obedire, ut qnq; corꝑis ſẽſus pariter oble
ctare uelimus. Felix aũt Samaritanus ille
q cognouit ſe nihil habere qđ nõ accepiſ
ſet, idcircò ſeruauit depoſitũ, & cũ grãꝝ
actiõe ad dñm eſt reuerſus. Felix q ad ſin
gula dona gratiæ redit ad eum in quo eſt
plenitudo oĩum gratiaꝝ, cui dum nos ꝓ
acceptis non ingratos exhibemus, locũ
in nobis facimus gratię, ut maiora adhuc
accipere mereamur. Oĩno.n. ſola nos à ꝑ-
fectu cõuerſationis ĩpedit ingratitudo no
ſtra, dum quodãmodo amiſſum reputãs
dator qđ ingratus accepit, cauet ſibi de
cætero ne tanto plura amitteret, quanto
plura cõferret ĩgrato. Felix ꝓide, q ſe alie
nigenã reputãs, ẽt pro quibuſq; minimis
beneficijs non minimas refert grates, gra
tuitũ eſſe nõ dubitans neq; diſſimulãs qđ
alieno ĩpendit̃ & ignoto. Nos autẽ miſeri
& miſerabiles cũ in initio adhuc alienos
nos æſtimamus, timorati ſatis, ſatis deuo
ti & humiles inuenimur, tam facilè poſt-
modũ obliuiſcimur q̃ gratuitũ ſit qcqd
accepimus, & p̃ſumentes nõ bene quaſi
de familiaritate dei nequaq; aduertimus
qđ mereamur audire: qm̃ inimici dñi do-
meſtici eius. Tãto.n. facilius nũc offendi-
mus eũ, q̃to ea grauius q̃ à nobis cõmittũ
tur iudicãda nouerimus eſſe: cũ in pſalmo
legamus, qm̃ ſi inimicus meus maledixiſ-
ſet mihi, ſuſtinuiſſem utiq;. Obſecro itaq; Pſal.54.b.
fr̃es mei, humiliemur magis ac magis ſub
potẽti manu dei, & ab hoc tã maximo, tã

nequiſſimo uitio ingratitudinis lõgè fieri ſtudeamus: ut tota deuotione in gratiarũ actione uerſantes, conciliemus nobis gratiam Dei noſtri, quæ ſola põt ſaluare aĩas noſtras. Nec uerbo tm̃ uel lĩgua, ſed ope & ueritate exhibeamus nos gratos: quia gratiaꝝ actionem magis quã dictionẽ à nobis exigit dator gratiaꝝ dñs Deus nr̃, qui eſt benedictus in ſecula, Amen.

Iob. 5.c. *De eo qđ legitur in Iob, In ſex tribulationibus liberabit te, & in ſeptima non tanget te malum. Sermo.*

Dignum ualde eſt & oĩno exigit ratio æquitatis, ut quibus à conſtitutione mũdi regnũ paratur, ipſi ẽt ſeſe regno parare non negligant, ne parato regno inueniant̃ forſitan qui regnaturi fuerãt imparati. Matt. 22.a Sic.n. legimus de cœna quadam, dicente dño: qm̃ quidem cœna parata eſt, ſed qui uocati erant nõ fuerunt digni. Quærimus ergo quemadmodum regno parato parari debeant reges futuri. Et ſi piæ quærimus, cum propheta Pſal. 14.a. utiqꝫ dicere nõ audemus: Dñe quis habitabit in tabernaculo tuo, aut quis requieſcet in monte ſancto tuo? Qui ingredit̃, inquit, ſine macula. Sed hæc inquies p̃paratio ſoli Chriſto conuenire uidet̃. Iob. 25.b. Nemo enim cæteroꝝ oĩum mundus à ſorde, nec infans cuius eſt uita uniꝰ diei ſuper terrã. Itaqꝫ ſolus intrabit, qui ſolus agnus ẽ ſine macula, ſolꝰ argui nõ potuit de peccato, qđ non ab eo factum eſt nec in eo inuẽtũ. Solus planè ſummus pontifex meus nec ĩ patre nec in matre contaminatus eſt, ut lex dicit: patrẽ quippè ſed Deum, matrẽ quoqꝫ ſed uirginem habẽs: unde & ſolus ingreditur ſancta ſanctoꝝ, & nemo aſcẽdit in cœlum niſi qui deſcendit de cœlo filius hoĩs qui eſt in cœlo. Quid ergo nos? Ità ne continuo deſperabimus? Immo uerò ſperabimus, & hinc maximè. Licet.n. ſolus, ſed profecto totꝰ intrabit, & os nõ cõminuetur ex eo. non ſine mẽbris caput inuenitur in regno, ſi tm̃ membra fuerint conformia ſibi, & cohærentia capiti ſuo. Cõformia ſanè moribus, cohęrentia fide. Habet.n. cõformationem quantum põt, habet & cohęrentiam ipſa ẽt minor ętas, dum et ſimilitudini mortis eius merſione illa triplici complantatur, & fidẽ in inuolucro quodam recipit, qđ necdum capax ſit euolutæ. Benignus eſt nimiꝝ ſpũs ſapientiæ, & quem traducta culpa ligauerat, indulta iuſtitia ſoluit. Sed non ita deinceps liberabit maledictum à labijs ſuis. Heb. Voluntarie.n. peccanti poſt agnitam gratiam non relinquitur hoſtia pro peccato. Sed neqꝫ ſic liberabit à ſuis quõ ab alienis labijs maledictũ. Maledictio fratres, grauis eſt macula, & ſcimus qm̃ non qđ intrat in os coinquinat hoĩem, ſed qđ de ore egreditur. Inde ergo macula, inde maledictio à labijs ſuis, ſed non ſemper à ꝓprijs. Matth. Neqꝫ.n. de corpore uel corde ꝓprio originalis in paruulum culpa ꝓcedit, cui non modo cõſenſus, ſed ne ullus quidem ĩterim põt ſenſus eſſe peccati. Qũo tamẽ maledictum à labijs ſuis nõ liberat ſpũs, aut uoluntariè peccantibus non relinquit̃ hoſtia, niſi quia non illi denuo crucifigit̃ Chriſtus, nec complantatur iteꝝ ſimilitudini mortis eius per baptiſmũ? Propria iam eo lachrymaꝝ unda exigitur, ꝓpriã baiulare crucem, propria mortificare mẽbra, & propriam ĩmolare hoſtiam neceſſe eſt. Sine cauſa aliter diceret, credo proprijs labijs expiet̃ oportet ꝓprioꝝ maledictio labioꝝ: Act. per multas.n. tribulatiões in regnum Dei ĩtrare neceſſe eſt, & nemo niſi per tribulationes ingredit̃, aut ꝓprias aut alienas. Sola nimiꝝ ſecundi Adæ tribulatio purgat, quos contaminauit offenſio ſola prioris, non q̃ propria cuiqꝫ ſufficere poſſit ſatisfactio. Quid.n. ẽ uniuerſa pœnitentia noſtra, niſi q̃ ſi non compatimur, oĩno non poſſumus cõregnare? Qđ enim in nobis minus eſt, ipſe ſupplet: modicum tm̃ illud quodcũqꝫ noſtrum eſt, nõ patitur reſeruari. Q. ſi fidei cohærentia ſine moꝝ conformitate nequaquã ſaluat adultos, lõgè minus ſaluare poterũt opa ſine fide. Facilius.n. membrum inhærens capiti ſi deforme eſt reformatur, q̃ꝫ diuulſum quamlibet ſimile copuletur. Et ipſum tm̃ qđ deforme eſt, aut cõforme fieri imagini filij ſui & capitis ſui, aut certè tãdem auelli ab eo, neceſſe eſt anathema eſſe à Chriſto, ne ĩ illà plenitudine corporis eiꝰ inueniatur quippiam indecoꝝ. Vbi ergo macula propria, propria quoqꝫ purgatio iure requiritur: & ſi contaminatio multiplex, opus eſt ẽt tribulatione multiplici. Vnde.n. tribulatio niſi dum reſiſtitur cõtaminationi, concupiſcẽtiæ repugnatur? Quid uerò in hoĩe puꝝ ab hac macula, ĩmune ab hoc contagio poterit inueniri? Ab intus manat, de corde exit peſtiferũ uirus, ac deinceps corpus occupat uniuerſum, mentẽ deſiderijs afficit, mẽbra illecebris inficit. Inde pruritus aurium, oculoꝝ petulãtia, inde olfaciendi uoluptas, inde in faucibus tã inordinata delectatio, inde in uniuerſo corpore mollitiei ſenſus, & libido pernicioſa tãgendi, inde intus in aĩa ebrietas illa deſiderioꝝ, & fornax quędã ambitionis, auaritiæ, inuidiæ, cõtumacię, nequitiæ, et oĩum deniqꝫ uitioꝝ affectibꝰ uehementer accẽſa. Quot.n. corpus illecebras, quot oblectãmenta mũdus habere uidetur, tot patit̃ tribulatiões, tot ſuſtinet tentationes uir iuſtus. Et quemadmodũ ambulãs quis in carne, ſenſuum uoluptate delectatur, & delicias cõputat eſſe ſub ſentibus: ſic & oĩs qui in ſpiritu ſeminare deſiderat, ſpinas & tribulos quos ꝓpria terra ex maledicto utiqꝫ germinat, potius eradicare quã propagare cõtendit, qppè qui conuertit̃ in ærumna ſua quoties cõfigitur ſpina. Huic ergo tam multifariæ peſti, ꝓ ſingula quæqꝫ reſiſtere, q̃ꝫ multiplex tribulatio? A planta pedis uſqꝫ ad uerticẽ non eſt ſanitas, in me totũ infecit cõcupiſcentia, lex peccati in mẽbris oĩbus inuenit̃, undiqꝫ per feneſtras mors intrare cõtendit, & intus fomes totius nequitiæ periculoſius ſæuit, crudelius malignat̃. Minimè tm̃ in hac tam multiplici lucta deficiendum, aut deſperatiõe cedendũ eſt. Licet enim abundent tribulationes pro Chr̃o, ſed abundant & cõſolationes per ipſum. Deniqꝫ audi cõſolationem, Peccatum in foribus eſt, niſi ipſe aperias, non intrabit. Appetitus in corde prurit, ſed ſub te eſt. niſi ſponte ceſſeris, nil nocebit. Audi cõſo-
Gene. 4.a lationem. Conſenſum cohibe ne p̃ualeãt hæc, & immaculatus eris, ut ſine macula ingrediaris & ipſe ad habitandum in tabernaculo, & requieſcendũ in monte ſancto dñi Dei tui. Si tui n̄ fuerint dñati, tũc ĩmaculatus eris, et emundaberis à delicto maximo. Maximũ planè delictũ, qđ interiorẽ & exteriorẽ hoĩem occupat uniuerſum. Audi adhuc conſolationem. In ſex, inquit, tribulationibus liberaberis, & in ſeptima nõ tanget te malum. Iob. 5.c. Si puer Hebræus es, ſex annis ſeruiens liber egredieris in ſeptimo. Sex tibi tribulationes ſunt contra deſideria cordis, & quinquepertitam ſenſualitatis corporeæ uoluptatem: ſed ĩ his ſex liberaberis à ſeptima, nõ qdẽ ne ueniat, ſed ne lędat, ne noceat, ne tãgat te malũ. Veniet quidẽ mors: ipſa.n. eſt ſeptima tribulatio: ſed ſomnus erit dilectis dñi, & ecce hæreditas eiꝰ. Erit ianua uitę, erit initium refrigerij, erit ſancti illius mõtis ſcala, & ingreſſus in locũ tabernaculi admirabilis qđ fixit Deus & nõ hõ. In ſeptima itaqꝫ nõ tãget te malũ. Malũ utiqꝫ triplex qđ eos manet in ſeptima, q in ſex tribulationibꝰ diſſimulant ꝑfectè interim liberari, nec in ſex hydrijs purificant̃ ad liquidũ ut exhibeant̃ in nuptijs ſpõſi nõ habẽtes maculã neqꝫ rugam. Monet.n. eos horror in exitu, dolor in tranſitu, pudor ĩ conſpectu gloriæ magni dei. Vnde nobis iſta diſſimulatio eſt fratres mei? Vnde hęc tam pernicioſa tepiditas, unde hæc ſecuritas maledicta? Quid ſeducimꝰ miſeri noſmetipſos? Forſitã iã diuites facti ſumꝰ, forſitã iã regnamus. Nõne oſtiũ domus nr̃æ horribiles ſpũs illi obſident? Nõne exitũ noſtrũ laruales illæ facies p̃ſtolant̃? Quis ille pauor erit ô aĩa mea, cũ dimiſſis oĩbꝰ quoꝝ tibi eſt tã iucunda pręſentia, tã gratus aſpectus, cohabitatio ipſa tã familiaris, ſola ingrediẽs incognitam penitus regionẽ, occurſantia tibi cateruatim ruere teterrima illa mõſtra uidebis? Quis tibi ĩ die tãtæ neceſſitatis occurret? Quis tuebitur à rugiẽtibus p̃paratis ad eſcã? qs cõſolabit̃? quis deducet? Filioli mei, memoremur hæc nouiſſima noſtra, ne peccemus. Nam & per ignẽ nobis tranſeundũ eſt, & uniuſcuiuſqꝫ opus quale ſit, ignis ꝓbabit. Ibi.n. auꝝ noſtrũ uertet̃ in ſcoriam, ibi re-

uelabitur uniuerſa impuritas, ibi ueritas
ipſa accepto tp̄e qđ nobis interim datum
cõtemnimus, iuſtitias iudicabit. Quid ue
rò illic oẽs iuſtitiæ noſtræ, niſi pannus mẽ
ſtruatæ reputabunť? Quicquid nũc parui
pendendo tranſimus, palpãdo tegimus,
diſſimulando negligimus, quãto illic cru
ciatu uindex flãma cõſumet? Vtinam ma
gis nunc daret quis capiti meo aquas, &
oculis meis fontem lachrymarꝝ: forte.n.
non repiret ignis exurens qđ interim fluẽs
lachryma diluiſſet. Iam uerò poſt ignem
illum putas reſiduũ aliquid inueniet in no
bis? Aut tm̃ erit ut audeamus illud uultui
maieſtatis offerre: aut eius ſic aſtare con-
ſpectui? Quis ille pudor erit, quæ ue cõfu
ſio, poſt tãta beneficia tam tepidos, tam
imperfectos, tam uacuos apparere ante
faciem Dei nr̃i? Fugiebat Adam ut abſcõ
deretur ab eo, poſt unius utiqꝫ pomi uetiti
guſtum. quid nos poſt tãta flagitia, poſt
tanta facinora præſumemus? Qñ ab hac
confuſione purgabitur oculus cordis, cui
nunc operam dare negligimus ut irreuer
berata acie ueri illius ſolis radios ualeat
ĩtueri? Sicut fluit cera à facie ignis, ſic pe-
ribunt peccatores à facie Dei. Ingrediať
Pſal.67.a. utiqꝫ putredo in oſſibus meis, & ſubter
me ſcateat, ut requieſcã in die tribulatio-
nis huius ſeptimæ, & in ea non tangat me
malum. Malũ hoc triplex, horroris, dolo
ris, & pudoris. Felix ſiquidem aĩa, quæ fi-
ducialiter inimicis ſuis loquetur in porta:
Quid hic aſtas cruenta beſtia? Nihil ĩ me
funeſte reperies. Felicior cuius opus non
arſerit, quẽ ſuperædificaſſe aurꝝ, argentũ,
lapides pretioſos, examen illud inueniet.
Feliciſſimus qui ſine ulla nube cõfuſionis
reuelata penitus facie gloriã dñi ſpeculan
do, in eandem imaginẽ transformabiť, &
ſimilis erit illi, uidens eũ ſicuti eſt, utiqꝫ ſu
per oĩa Deus benedictus et laudabilis, et
glorioſus in ſecula ſeculorum, Amen.

De diligendo Deo, *Sermo.*

Nolite diligere mundũ, neqꝫ ea q̃
n in mundo ſunt. Oĩa.n. quæ in mũ-
do ſunt, concupiſcentia carnis, et
concupiſcentia oculorꝝ, & ambitio ſpũs,
quæ non ſunt ex patre. Quid ergo? Sunt
aliqua ex patre, quibus nobis iſta recom-
penſenť. Sunt utiqꝫ oĩno dulciora his &
amabiliora, ſed hæc non creduntť ſeruis,
multo minus inimicis. Quiſquis uerò ami
cus uoluerit eſſe huius mũdi, inimicus dei
conſtitueť. Amicis crediť conſilium, qbus
dicit: Quia oĩa quæcunqꝫ audiui à patre Ioan.
meo, nota feci uobis. Exponit beatus Gre
gorius, quia amor ipſe, notitia eſt. Eſt ergo
triplex amor qui tria illa excludat q̃ non
ſunt ex patre. Et ꝓpea credo ter ĩterrogať
Petrus, amas me, amas me, amas me? Sed Ioan.
& fortè hęc ſunt de quibus in lege ꝓcipiť.
Diliges dñm Deum tuum ex toto corde Deu.
tuo, & ex tota aĩa tua, & ex tota uirtute
tua.i. diliges dulciter ſiue affectuoſè, dili-
ges prudenter, diliges fortiter. Siquidem
amor cordis ſimile quiddã habet carna-
lis amoris. nam affectiones, propriæ cor-
dis eſſe dicunť. Aĩa uerò aliquanto iam ſu
perius ſonat, unde et meritò dicitur ſedes
ſapientiæ, ut meritò uideať illi attribuen-
dum prudenter diligere Deum. Sanè ad
affectuoſum illũ quẽ dicimus cordis amo-
rem plurimũ ualet incarnationis Chriſti
cogitatio, ſed & totius diſpẽſationis quã
geſſit in carne, & maximè paſſiõis. Vidẽs
enim Deus hoĩes oĩno carnales effectos,
tãtam eis dulcedinẽ exhibuit in carne, ut
duriſſimi cordis ſit quiſquis eum toto af-
fectu non diligit. Volens ſiquidẽ nobilem
creaturam hoĩe recuperare, ſi, inquit, inui
tum coegero, aſinũ habeo, nõ hoĩem, qm̃
quidem non libens ueniet nec ſpõtaneus
ut poſſit dicere: Voluntariè ſacrificabo ti-
bi. Nunquid aſinis dabo regnum meum?
Nũquid de bobus cura eſt Deo? Vt ergo Pſal.
habeam uoluntariũ, terrebo eum, ſi fortè
conuertať & uiuat. Et cõminatus eſt acer
biora quæ excogitari pñt, tenebras æter-
nas, uermes ĩmortales, ignẽ inextinguibi
lẽ. Cũ autẽ nec ſic hõ reuocareť, ait: Non
ſolũ timidus, ſed ẽt cupidus eſt. promittã
ei qđ potiſſimũ deſiderabile uideať. Deſi
derant hoĩes aurꝝ & argẽtum & ſimilia,
& ſuper hæc omnia uitam deſiderant.
Manifeſtum eſt hoc, & ualde manifeſtũ.
Si, inquit, tantopere deſiderant miſeram
hãc laborioſam uitã et momẽtaneã, quã-
tum diligent uitam quietam, æternã, bea
tã? Promiſit itaqꝫ uitam æternã, promiſit
qđ nec oculus uidit, nec auris audiuit, nec
in cor hoĩs aſcendit. Videns aũt qđ nihil
proficeret, unum, inqt, reſtat adhuc. Ineſt
homini non ſolum timor et cupiditas, ſed
& amor, nec quicqꝫ in eo uehementius ad
trahendum. Venit igiť in carne, & tã ama
bilem ſe exhibuit, ut illam nobis ĩpẽderet
charitatem, qua maiorẽ nemo habet, ut
aĩam ſuã daret pro nobis. Quiſquis ſanè
nec ob hoc quidẽ conuerti uoluerit, nõne
merito audiet: Quid debui facere tibi, &
non feci? Et uerè in nullo ſic commendat
Deus charitatẽ ſuam quõ in myſterio in-
carnationis eius & paſſionis, in nullo ſic
reuelať eius pietas, in nullo ſic apparet be
nignitas, quõ in humanitate, apoſtolo te
ad Ti.3.b. ſte qui ait: Apparuit benignitas & huma
Abac.3.a. nitas ſaluatoris noſtri Dei. Nã potentia
quidem occultata eſt, qm̃ in infirmitate
uenit. Vnde Abacuch: Abſcondita eſt, in-
quit, fortitudo eius, haud dubiũ qn in cru
ce, cuius cornua ĩ manibus eius. Sapiẽtia
quoqꝫ abſcondita ẽ & incarnata. Placuit
enim ei ꝑ ſtultitiã uerbi, ſaluos facere cre-
dentes. Nõne quodãmodo ſtultum ſe fe-
cerat, qui tradidit in mortem aĩam ſuam,
& tulit peccata multorꝝ, & quæ non ra-
puit, tunc exſoluebat? Nónne ebrius erat
Mar.8.d. uino charitatis, & ĩmemor ſui contra Pe-
tri conſilium dicentis: propitius eſto tibi?
Itaqꝫ abſcondita eſt fortitudo, maximeqꝫ
uelata & incarnata ſapientia, ſed benigni
tas nõ potuit amplius declarari, nec abũ
dantius exprimi, non euidentius cõmen-
dari. Porrò id quidẽ ad affectuoſum cor-
dis amorẽ diximus pertinere. Nam uidere
ẽ hoĩes ſic affectos erga hmõi, ut uix ſine
lachrymis audiant uel recordenť. Hinc er
go amor contra concupiſcentiã carnis ẽ.
Quid.n. dulce ſit ei in carne, cui tanta dul-
cedo eſt in Chriſti paſſione? Verꝝ hęc dul
cedo falli põt ſi deſit prudentia, & iã diffi
cile caueri poterit in melle uenenum. Ne-
ceſſe eſt igiť adeſſe prudentiam, qua dili-
genter interiora myſteria inueſtigare poſ
ſimus, ut parati ſimus omni poſcenti red-
Pſal.118.n. dere rõnem. Hic amor prudens excludit
curioſitatem. Siquidem aĩus his intentus,
temporalium nõ poterit eſſe curioſus, di-
cens cum propheta: Quõ dilexi legẽ tuã
domine, tota die meditatio mea eſt. Ter-
tium eſt ut fortiter quiſqꝫ diligat, quate-
nus ſicut falli non poteſt, ita nec cogi poſ
ſit, paratus oĩa pati propter iuſtitiã. Quis
autem neſciat eum qui rex cœli ſit, terre-
na regna & honores non ambire, ſed ma
gis abijcere? Porrò beati q perſecutionẽ Mat.5.a.
patiuntur propter iuſtitiam, qm̃ ipſorum
eſt regnum cœlorum. Itaqꝫ de his tribus
nunc Petrus interrogatur, quia prius inuẽ
tus fuerat minus habens. Audiens enim
primo de paſſione dñi ferre non potuit,
tanqꝫ dulciter diligens, ſed abſit, inquit, à
te, utpotè inſipienter amans. Vnde & au-
dire meruit. Vade retro ſatana, qm̃ non ſa Mar.8.d.
pis ea quę Dei ſunt. Simile aliquid in apo
ſtolis erat, quibus dicebatur. Si diligeretis
me, gauderetis utiqꝫ quia uado ad patrẽ.
ĩmo uerò quia diligunt, dolent. Et diligũt Ioan.14.d.
& non diligunt: diligunt dulciter, ſed nõ
ſapienter. Nocte uerò ipſa qua tradẽdus
erat dñs, & dulciter & prudenter dilige-
bat Petrus, cum diceret: Tecum paratus Luc.22.d.
ſum & in carcerẽ & in mortem ire: ſed nõ
diligebat fortiter: qm̃ qui cecidit, ſtabili
non erat ille gradu. Nondum uenerat uir Acto.5.c.
tus ex alto, qua accepta non negauit, ſed
libera uoce uſus, uos, ĩquit, iudicate utrũ
Deo magis obedire oporteat an hoĩbus.
An non congruè de dilectione requiriť, q
paſcendo pręponitur gregi? Ille.n. pręeſſe Ioan.21.d.
debet alijs qui uino charitatis debriatus
æſtuat: ĩmemor ſui: ut nõ quærat quæ ſua
ſunt, ſed magis quæ Ieſu Chriſti. Et nota
quia requiſitus Petrus an diligat plus his,
tm̃ reſpondit ſe diligere, non audens affir
mare qđ prius ſe dixiſſe temere cõfunde-
batur, & fortaſſe propterea contriſtatus
eſt. Dixerat enim prius: Etſi omnes ſcan- Mat.14.c.
dalizati fuerint in te, ſed non ego.

De ligno, fœno, & ſtipula, *Sermo.*

Vſquam ẽ ſecuritas fratres, neqꝫ
n in cœlo, neqꝫ in paradiſo, multo
minus in mũdo. In cœlo.n. cecidit
angelus ſub pſentia diuinitatis. Adã ĩ para
diſo de loco uoluptatis. Iudas ĩ mũdo de

ſchola ſaluatoris. Hęc idcircò dixerim, ne
quis ſibi de loco iſto blandiatur, quia di-
cit̃ locꝰ iſte ſanctus eſt: quia nõ locus ho-
mines, ſed hoĩes locum ſanctificant. Sunt
enim ẽt iter nos tria genera hoĩum, ipſaꝗ́
ſatis incongrua et ordini & homini q hãc
uiam ingreſſus eſt. Sunt.n. qui bene ince-
perunt, ſed ſtatim defecerunt. Et ſunt qui
nunq̃ inceperunt, ſed in ſua mollitie per-
manſerunt & permanent. Et ſunt qui ra-
piant̃ ſpiritu leuitatis, tardi ad audiendũ,
ueloces ad loquẽdum, paratiſſimi curſim
enumerare qđ faciunt, ſiquid faciunt tñ.
Nunquid uel iſtos repellet Deus? Non, ſi
in fundamẽto permãſerint, ſed ſalui erũt
ſic tñ quaſi per ignem. Per quem ignem?
1.Cor.3.c. Dicit apoſtolus: Fundamentum aliud ne
mo põt ponere pręter id qđ poſitum eſt,
qđ eſt Chriſtus Ieſus. Siquis ædificauerit
ſuper fundamentũ hoc lignum, fœnum,
ſtipulam: detrimẽtũ patietur. Ipſe aũt ſal
uus erit, ſic tñ quaſi per ignem. Fundamẽ
tum Chriſtus eſt, lignũ fragile eſt, fœnũ
molle, ſtipula leuis. Lignum ſunt qui for-
titer inceperunt, ſed fracti nõ renodant̃.
Fœnum ſunt, qui fugienda mollitie tepe-
facti, nec ſummitate digiti (ut dicit̃) labo-
res arduos attingere uolunt. Stipula ſunt,
qui leuitatis motibus exſufflati, nunꝗ in
eodem ſtatu permanẽt. Et timẽdum qdẽ
eſt de iſtis, ſed non deſperandũ: quia ſi in
fundamento Chr̃m habuerint, hoc eſt in
hac uia uitam finierint, ſalui erunt, ſic tñ
quaſi per ignem. Ignis tria habet, fumum,
lucẽ, ardorem. Fumꝰ excitat lachrymas,
lux uicina illuminat, ardor adurit. Ita et q
eiuſmodi eſt, fumũ hoc eſt amaritudinẽ ĩ
mente habere debet, quia tepidus eſt, qa
remiſſus eſt, quia leuis, quia ordinẽ ꝗtũ
in ſe eſt ſubruit & perturbat. Sed & lucẽ
in ore, ut qualis ẽ in mente, talem ſe in cõ-
feſſione & dicat & plangat, ut & linguã
acuat conſcientia, & conſciẽtiam arguat
lingua. Neceſſe eſt quoꝗ ut ardorem ſen
tiat in corpore.i. pœnitentię tribulationẽ,
etſi non multimodam, aliq̃ tñ. Putas quia
ſic compunctos corde, ore confeſſos, cor
pore fatigatos abijciet, qui oẽs hoĩes uult
ſaluos fieri, & neminem uult perire? Sunt
& alij qui ædificant ſuper fundamentum
hoc, auꝝ, argẽtum, & lapides pretioſos,
qui uehementer incipiunt, uehementius
proficiunt, uehementiſſimè ꝓficiũt, nõ at-
tendẽtes qd caro poſſit, ſed qd ſpũs uelit.

De triplici genere cogitationum noſtrarum,

Sermo.

Dmonet nos beatus Benedictꝰ Prou.4.
a (fratres) ſolicitos eſſe circa cogi-
tationes noſtras, ſapientis utiꝗ
conſilium ſequẽs, qui omni cuſtodia cor
cuſtodire ſuadet, qm̃ ex ipſo uita ꝓcedit.
Tria igitur occurrũt genera cogitationũ,
à quibus multa ſolicitudine cauere neceſ
ſe ſit eos qui conuertuntur ad cor, & di-
gnum Deo in ſemetipſis templum exhi-
bere feſtinant. Sunt.n. nonnullæ interdũ
cogitationes penitus ocioſæ, et ad rẽ non
pertinentes: quas tam facilè abijcere quã
recipere facilè poſſit aĩa, dũmodo ſit ſecũ
habitans in corde ſuo, & adſiſtens domi
natori uniuerſæ terræ. Sunt & aliæ cogita
tiones uiolentæ magis & fortius adhęrẽ-
tes, quæ uidelicet ad neceſſitates naturæ
pertinent, & quaſi ex eodem adſumptæ
limo de quo & nos facti ſumus, ſi paulu-
lum inſederint, auelli nequeunt ſine læſio
ne & difficultate. Sępe.n. ſic afficit nos co
gitatio carnalis de cibo, de potu ſiue ue-
ſtimento, ut uix eradicari queat de cordi
bus noſtris: qđ non aliunde eſt, niſi ꝙ &
ipſa limoſa & uiſcoſa quodãmodo, limo
ſam nihilominus et glutinoſam inuenerit
terram. Non ſine cauſa.n. dictum eſt, ho-
minem plaſmatum nõ de terra qualibet,
ſed de limo. Vide.n. quã limoſum ſit cor-
pus, qđ ipſi quoꝗ ſpiritui tam fortiter &
penè indiſſolubiliter inhæret, ut uix cum
multa afflictione poſſit aliq̃n ſeparari.
Quid ergo agendum cum limoſa illa co-
gitatio mentem ſubierit? Planè exclamã-
dum nobis eſt cum ſancto Iacob atꝗ di-
cendum: Ruben primogenitus meus nõ Gen.4
creſcas: aſcendiſti.n. cubile patris tui. Ru-
bea.n. & carnalis atque ſanguinea hmõi
concupiſcentia eſt: quæ tunc cubile no-
ſtrum aſcendit, cnm non ſolum memoriã
tangit cogitatione, ſed & ipſum uolunta-
tis ſtratum ĩgreditur & polluit praua de-
lectatione. Bene aũt primogenitꝰ noſter
dicitur appetitus ille carnalis, qui ab ipſo
nimiꝝ initio uitæ noſtræ, in nobis pullu-
lat, cum cætera uitia proceſſu tp̃is ex ma-
litia mundi huius uarijſque occaſionibus
cõtrahant̃. Oportet ergo reprimere, quẽ
extinguere non poſſumus appetitum: ut
quã citò cubile noſtrum ĩgredit̃, creſcere
eum nullatenus patiamur, ſed ſub nobis
Gene.4.a ſit, quẽadmodum dicit ſcriptura: Subter
te erit appetitus tuus, & tu dominaberis
illiꝰ. Iam uerò tertium cogitationũ genus
ĩmundum nimis ac fœtidum eſt, qđ nec
admittere quidem ulla rõne debemꝰ, ſed
à longè pręſentire fœtorem, & tota uirtu
te repellere, toto aĩo propulſare, & cõuer
ſi ſtatim ad gemitus, lachrymis atꝗ ſuſpi
rijs inuocantes ſpũm, qui adiuuet infirmi
tatem noſtram. Sic nimiꝝ cõfuſus abſce-
dens nõ tam facilè deinceps ſimile aliq̃d
uiriliter reſiſtentibus nobis malignus ho-
ſtis offerre uel afferre pręſumet. Dico aũt
cogitationes illas ĩmundas penitus ac fœ
tidas, quæ ad luxuriã, ad inuidiam & ua-
nam gloriam pertinẽt, cæteraꝗ́ uitia de-
teſtanda. Oportet.n. ſi mundas conſerua
re uolumus aĩas noſtras, adhuc lõgè agẽ-
tibus cogitatiõibus huiuſcemodi multa
cum indignatione occurrere, & exſuffla-
re à nobis, ut nullus eis detur acceſſus. Et
primum quidẽ genus cogitationum ocio
ſaꝝ.ſ. ad rem non pertinentium, lutũ eſt,
ſed lutum ſimplex.i. non inhærens nec fœ
tens, niſi fortè diutius ĩmoretur in nobis,
& per incuriam ac negligentiã noſtrã in
alteꝝ genus cogitationũ uertat̃: qđ quo-
tidie experimur. Dum.n. ocioſa tanꝗ mi-
nima ſpernimus, ad turpia atꝗ inhoneſta
dilabimur. Secundũ uerò cogitationũ ge
nus non lutũ ſimplex, Sed ut iã diximus,
uiſcoſum ac limoſum eſt. Nam tertium
quidem ſic cauendum eſt non tanꝗ lutũ
aut limus, ſed tanꝗ immundiſſimum ac
fœtidiſſimum cœnum.

De triplici iudicio, proprio, humano, & diuino,

Sermo.

1.Cor.4.a. Ic nos exiſtimet hõ ut miniſtros
s Chriſti, & diſpenſatores myſte-
rioꝝ dei. Miniſter Chriſti ſic de-
bet conuerſari, ut ex moribus exterioris
hoĩs qui uidetur, exiſtimetur compoſitio
interioris animi qui non uidet̃, ne uel ab
alio uel à ſeipſo poſſit iudicari, ſed dicat
cum eodẽ apoſtolo: Mihi ꝓ minimo eſt
ut à uobis iudicer, aut ab humão die: ſed
neꝗ me ipſum iudico. qui aũt iudicat me,
dñs eſt. In quibus uerbis notãda ſunt tria
iudicia, humanum, ſuũ cuiuſꝗ proprium,
& diuinum. Et humanum quidem poteſt
iudicare de rebus exterioribus, quę ſenſi-
bus corporis percipiunt̃: de interioribus
uerò non põt. Hinc.n. ſcriptum eſt, Quis 1.Cor.2.c.
enim ſcit hoĩum quæ ſunt hoĩs, niſi ſpiritꝰ
hoĩs qui eſt in eo? Quapropter de his quę
ſunt in hoĩe, põt iudicare ſpũs hoĩs qui in
ipſo eſt. longè uerò præſtãtius de his ipſis
iudicat Deus, cuius necdum fatetur apo-
ſtolus euaſiſſe iudicium, qui tñ iam huma
num tranſcendiſſet & propriũ. Porrò hu-
manũ contẽnebat qui dicebat: Mihi aũt
pro minimo eſt ut à uobis iudicer, aut ab
humano die. Sed neꝗ proprium timebat
qui dicebat: Sed neꝗ meipſum iudico. ni
hil.n. mihi conſcius ſum. Solũ ergo reſta-
bat diuinum: de quo ait. Qui autẽ iudicat
me dñs eſt. Debet tñ quiſꝗ quãtum põt
ſe irreprehẽſibilem exhibere, primũ qdẽ
coràm Deo, ſed deinde ẽt coràm hoĩbus.
Hoc nempè eſt qđ alibi loquitur idẽ apo
ſtolus dicens: Prouidentes bona non tñ Rom.12.d.
coràm Deo, ſed ẽt coràm hoĩbus. Tribus
ſiquidem modis prouidemus bona corã
hominibus, id eſt habitu, actione, ſermo-
ne. Habitu, ne ſit notabilis: actione, ne ſit
reprehenſibilis: ſermone, ne ſit cõtempti-
bilis. Tribus etiam modis corã Deo, co-
gitatione, affectione, & intentione. Nam
& cogitatio debet eſſe ſancta. Vnde ſcri-
ptũ eſt: Cogitatio ſancta ſeruabit te, &
affectio pura, & intentio recta. Sunt autẽ
tria iſta, id eſt cõgitatio, affectio, intẽtio,
in anima. Sed in ea quoꝗ proprijs ſingu-
la locis diſtincta uidentur. Nam cogita-
tio in memoria eſt, affectio in uoluntate,
intentio in ratione conſiſtit̃. Atque ut eo-
rum uſum ac differentiam clarius uidea-
mus, ſumamus nobis exemplum de re-
bus exterioribꝰ. In corporibus ſi quilibet

deformis color cutem tñ inficiat, corpus
quidem turpius redditur, ſed nil ei de ſua
ſanitate ex hoc adimitur. Si ergo carni pu
tredo aliqua uel liuidus tumor inſederit,
iã nõ ſolũ decus corporis, ſed ſalus quoq;
perturbatur. Q. ſi lãguor forſitan inuale-
ſcens, cum ipſa carne oſſa quoq; medulli
tus occuparit, tunc demũ de uita non im-
meritò poteſt deſperari. Eodẽ modo ĩ aĩa
ſi peccatum ſuggeritur memoriæ per co-
gitationem, nullum tñ præbuerit aut uo-
luntas affectũ, aut deliberatio ipſa cõſen
ſum: fateor q̃dẽ deformitas eſt, nec audi-
re interim aĩa illa meretur: Tota pulchra
es amica mea: & ſi næuus eſt, ſed nõ mor
bus. Q. ſi uoluntas quoq; præoccupata
ſenſu delectationis afficitur, reſiſtit tamẽ
adhuc deliberatio rõnis, infirmatur q̃dẽ,
Hie. 17. c. ſed necdũ moritur aĩa, clamet tñ neceſſe
eſt: Sana me dñe, & ſanabor. Tunc uerò
mori dicitur, qñ & ipſa ratio ad peccatũ
per intentionẽ curuatur. tunc. n. conſentit.
Eze. 18. a. Et de tali dicit: Aĩa q̃ peccauerit, ipſa mo-
rietur. Hunc triplicẽ gradum deplorauit
Dauid ex perſona Adã, dicens dño expel
lẽti de paradiſo in latam huius ſeculi eua-
gationem: Cõfirmaſti ſuper me manum
Pſal. 37. a. tuã. Et qm̃ carnalia deſideria ſunt pœna
peccati: non eſt ſanitas in carne mea à fa-
cie iræ tuæ. Iam uero nec robur eſt rõnis.
Non eſt pax oſſibus meis à facie peccato
rum meoꝶ. Qui rurſus eoſdem grad⁹ ex
perſona iuſti decantat dicẽs: Memor fui
dei, & delectatus ſum et exercitatus ſum.
Pſal. 76. a. Delectatus. n. per uolũtatem, exercitatus
per rõnem. Ne ergo à memoria repellat
deum irruens turba plurimaꝶ cogitatio-
num, quæ ſolent effluere tanq̃ uilis plebs
in atrium ponat ad eius portam ianitor,
cuius nomen eſt recordatio propriæ ꝓfeſ
ſionis: ut cũ turpibus ſeſe cogitationibus
ſenſerit aĩus prægrauari, increpet ſe & di-
cat ſibi: Tú ne hæc debes cogitare, qui ſa
cerdos es, qui clericus es, qui monachus
es? Cultor iuſtitiæ debet in ſe quicq̃ ini-
quũ admittere? Decet ſeruũ Chriſti, ama
torem dei tale aliquid ad modicũ medi-
tari? Hæc dicendo, excludet fluxũ illicitæ
cogitationis per recordationem propriæ
profeſſionis. Similiter ad portam uolũta
tis in qua ſolent manere carnalia deſide-
ria, tanq̃ in domo domeſtica familia, ſta
tuat oſtiarius qui uocat recordatio cœle
ſtis patriæ. Hic. n. põt prauum deſideriũ
quaſi cune⁹ cuneum expellere: & ipſum
qui ait: Ecce ſto ad oſtium & pulſo, ſine Apo. 3. d.
cunctatione recipere. Iam uerò ad thala-
mũ rõnis talis et tã ferox adhibendus eſt
cuſtos q nemini parcat, ſed quicunq; ho-
ſtis ſiue clã ſiue palã ingredi p̃ſumpſerit,
procul eũ arceat, & hic ſit recordatio ge
hẽnæ. In cæteris ſiquidẽ. i. memoria & uo
lũtate, nõ ita eſt intolerabile ſi uel memo
ria recipiat qñq; uagam cogitationẽ, uel
uolũtas impuram affectionem. Hoc uerò
grauiſſimũ & oĩno dãnoſum, ſi unq̃ ratio
perdiderit rectitudinem intentionis.

De uerbis pſalmi uiceſimitertij, Quis aſcendet, Sermo. Pſal. 23.

Q Vuis aſcendet in mõtem dñi, aut
quis ſtabit in loco ſancto eius?
Verbũ exhortationis eſt fratres
mei: ut qñquidem oẽs aſcendere nitimur,
oẽs tẽdimus in ſublime, ſurſum aſpiram⁹
oẽs, oẽs conamur ĩ altum: illuc ſtudeam⁹
aſcendere, ubi bonum ſit nos eſſe, ubi ſe-
curum ſit nos eſſe, unde cadere non opor
teat, ubi ſtare poſſim⁹. Nec modo ut deſi
derium prouocet, aſcenſorem montis hu
ius propheta requirit: uerũetiam ut aſcen
dere cupientem modum doceat aſcendẽ
di. Felix qui huius montis aſcenſiones in Pſal.
corde ſuo diſpoſuit, concupiſcens & defi
ciens in atria domini. Siquidem mõs iſte
mons uber, bonorum omnium cumulus,
mons uoluptatis ęternæ, domus Dei eſt.
Et beati qui habitãt in domo tua dñe, in Ibidem.
ſecula ſeculorum laudabũt te. Audi teſtẽ
fidelẽ quia mons eſt domus iſta. O Iſrael Baruc.
quam magna domus domini, & ingens
locus poſſeſſionis eius, magnus & nõ ha
bens conſummationem, excelſus & im-
menſus. Immo uerò non ſolum mons eſt,
ſed & mõs montiũ, & multæ in eo mãſio
nes, multi montes. Deniq; ẽt fundamẽta
eius in montibus ſanctis. Et ne hoc quidẽ
ſanctus tacuit Eſaias. Erit, inquit, mõs do Pſal. 86.
mus domini præparatus ĩ uertice mõtiũ, Eſa. 2. a.
& eleuabi-

& eleuabitur ſuper colles. Quidni mõtiũ
mons, fundatus exultatione uniuerſæ ter-
ræ, ubi tam multiplex oĩum delectabiliũ
copia, ubi copiaꝶ oĩum plenitudo? Erit
enim mons pacis, mons gaudij, mons ui-
tæ, mons gloriæ. Et hi oẽs montes unus
mõs conſummatæ felicitatis. An nõ mõs
pacis, pax ſuper pacẽ, pax quæ exuperat
oẽm ſenſum? Planè mons magnus pax in
corde, pax in carne, pax ab iniquis hoĩb⁹,
pax cum oĩbus proximis, pax ab ipſis dę-
monibus, pax cũ deo, & pacis non erit fi-
Ioan. 16. e. nis. Erit gaudium, ſed quale dñs ait, gau-
dium plenum, ſecuꝶ gaudium, qđ nemo
tollet à nobis, ſed & uitã habituri ſumus,
et abundantius habituri, q̃ non poſſit in-
efficax eſſe tanti paſtoris aduentus, q ad
Ioan. 10. b. hoc ipſum uenit ad oues (ſicut ipſe teſtat)
ut uitam habeant, & abundãtius habeãt.
Nunquid non ẽt mons tibi uidet æternũ
glorię põdus ſupra modũ in ſublimitate?
Porrò ex his oĩbus, & ſiqua p̃nt ſimiliter
Luc. 6. f. deſiderabilia cogitari, una eſt beatitudi-
nis menſura bona, conferta, coagitata, ſu
pereffluens, ac ſi plurimos mõtes, alium
quidẽ aureum, aliũ argenteum, alium ex
hyacinthis & ſmaragdis atq; oĩum gem-
maꝶ gloria, aliũ quoq; ex uermiculo pur
pura & byſſo cæteriſq; eiuſmodi opibus
pariter coaceruans in unũ redigas mõtẽ.
Oĩa. n. nobis multiplicata reddent. Et qui
auꝶ & argentum, lapides pretioſos ſup-
ædificauerit fundamento, ædificiũ humi-
le in ĩmenſos montes excreuiſſe mirabit,
& ex modico ſemine magnos metet non
tã manipulos quã aceruos manipuloꝶ.
Quis ergo aſcendet in mõtem dñi, aut q̃s
ſtabit in loco ſancto eius? Innocens mani
bus, & mũdo corde. Beatus ille, ſiquis tñ
ille eſt. Sed quis gloriabit innocentes ma
Iob. 25. b. nus aut caſtũ ſe habere cor? Nemo mun-
dus à ſorde, nec infans cui⁹ eſt unius diei
uita ſuper terrã. Vnus tñ eſt inter noxios
innocens, mundus inter ĩpuros, inter mor
tuos liber. unus eſt, & nõ æſtimabit alius
Ioan. 3. b. abſq; eo. Ipſe ẽ de quo legiſti. Nemo aſcẽ
dit in cœlũ niſi qui deſcendit de cœlo, fili⁹
hoĩs qui eſt in cœlo. Erat. n. innocẽs mani
bus, qui peccatũ non fecit, ſed multa bo-
na operatus Iudęis libere aiebat: Quis ex Ioan. 8. f.
uobis arguet me de peccato? An uerò mũ
diſſimum cor fuiſſe quis dubitat unitum
perſonaliter ſapientiæ, in quã nihil inqui-
natũ incurrit, attingit aũt ubiq; ꝑꝑ ſuam
munditiam? Sed non in uano accepit anĩ
mam ſuã qui ſolus poteſtatem habuit po Ioan. 10. d.
nendi aĩam ſuam, & iteꝶ reſumendi. Nõ
in uano accepit naſcens, non in uano po-
ſuit moriens, nõ in uano recepit reſurgẽs.
At qũo non in dolo iurauit proximo ſuo,
qũo non in uano accepit aĩam ſuam, qũo
non in uano oĩa illa perfecit, ſi hic ſol⁹ ac-
cipiat benedictionem? Ita ne oportebat
Chriſtum pati, reſurgere, et ſic introire in Luc. ult. g.
gloriã ſuam? Sua erat. Quæ utilitas in ſan
guine eius, dum oẽs deſcẽdimus in corru-
ptionem? Quæ ueritas in promiſſione ſi
(ut ſupra meminimus) nemo aſcendit in Ioan. 3. b.
cœlum, niſi qui de cœlo deſcendit? Eſto,
hic accipiat benedictionẽ, miſericordiam
quare? At non ſolus hic accipiet, aut certè
magis non ſoli ſibi accipiet, ſi aduertas.
Perge. n. per ſacra uerba prophetica, & ui
de quonã modo (uelut occultè) multitudi
nẽ ſubinducit. Loquebat de uno & dice-
bat, hic accipiet. Sed continuo hũc trãsfu
dit in hanc generationẽ, & ait, Hæc ẽ ge-
neratio q̃rentiũ: ut in uno nõ ꝑſonæ ſingu
laritatẽ intelligas, ſed ſpũs unitatẽ. Nimi-
rũ hic ſponſus & hæc ſponſa eſt, & ſcim⁹
quis dixerit, Iã nõ ſunt duo, ſed una caro.
Ita ergo hic aſcẽdet, hic accipiet benedi-
ctionẽ, ſed aſcendent ẽt cũ eo uel magis ĩ
eo q ab eo accipient benedictionẽ. Audi
hoc à propheta. Etenim benedictionẽ da Pſal. 83. a.
bit legiſlator, ibũt de uirtute in uirtutem. Luc. ult. g.
Atq; hoc eſt ꝑꝑ qđ oportebat Chrm̃ pa
ti, & reſurgere à mortuis: ut p̃dicet in noĩe
eius pœnitentia & remiſſio peccatoꝶ, &
pœnitentia ad innocẽtiã, remiſſio ad mũ-
ditiam deputet. Beatus. n. non in quo nõ Pſal. 31. a.
inuenerit, ſed cui non imputabit dñs pec- Act. 13. d.
catum. Inueni, ait, hoĩem ſecundum cor Iob. 25. d.
meum. Nunquid ut gloriari poſſit caſtũ Pſal. 50. d.
ſe habere cor? Non: q̃a ſtellę non ſunt mũ
dæ in conſpectu eius, ſed cor contritũ &
humiliatũ deus nõ deſpiciet. Cor cõtritũ
ꝓximũ cordi mũdo, et hoc ẽ eẽ iuxta cor

deí. Siquidẽ propè eſt his q tribulato ſunt
corde. Samaritanus eſt, proximus ei qui
Pſal. 33. d. incidit in latrones. Non iurabit in dolo
Mat. 19. d. huic proximo ſuo, ſed faciet qđ promiſit:
Amen dico uobis, ſedebitis & uos iudi-
cantes. Simus ergo & nos dilectiſſimi ꝓ
noſtro quidẽ modulo & manuũ innocen-
tiæ, & cordis munditiæ ſectatores. Ante
oĩa quidem ſoliciti, etſi penitus cauere ꝓ
humana fragilitate nõ præualemus, q̃tũ
tñ declinare à malo poſſumus nõ modo
actionis, ſed & cogitationis. De cætero
quoq; ne in uano acceperimus aĩas nr̃as
rõnales, exerceamus nos in operibus bo
nis, & conſilio rõnis utamur. Q̃ũo.n. non
fruſtra humanã accipit homo aĩa, q tanq̃
unum ex irrationabilibus aĩantibus incu-
bans corporeis uoluptatibus ſolũ ſequit̃
carnis appetitũ? Addit quoq; propheta.
Nec iurauit in dolo proximo ſuo. Sicut.n.
munditiam intra nos, erga proximũ inno
centiam conuenit obſeruari: ſic & in no-
bis, & erga proximũ exercenda uirtutis
opera, opa pietatis. Non ergo ſimus no-
bis inutiles, ne in uano receperimus aias
noſtras: nõ ſimus inutiles ꝓximo nr̃o, ne
Pſal. 102. c. in uano ei iuraſſe probemur. Nouit figmẽ
tum noſtrũ ſpũs qui loquebat̃ per ꝓphe-
tam, nec de utilitate proximi ſimpliciter
uoluit cõmonere. De iuramento nos cõ-
uenit, ut agnoſcam⁹ debitũ, ut ꝓmiſſam
fidẽ irritam facere uereamur. Oẽs.n. ꝓxi-
mis iurati ſumus cũ quibus in eccleſiæ ue
nimus unitatẽ. Et hæc ꝓfeſſio fidei Chri-
ſtianæ, ut qui uiuit, iam non ſibi uiuat, ſed
ei qui pro oĩbus mortu⁹ eſt. Nec mihi di-
2. Cor. 5. c. cat quis: Ei uiuam, ſed tibi non: q̃n quidẽ
ille non ſolum pro oĩbus uixit, ſed & pro
oĩbus mortuus eſt. Q̃ũo.n. ei uiuit qui ne-
gligit ſic ab eo dilectos? Q̃ũo ei uiuit qui
legem eius non implet, qui mandatũ eius
non ſeruat? Quæris legem quæris manda
Ioan. 13. d. tum? Hoc eſt, inquit, mandatũ meum ut
Gala. 6. a. diligatis inuicẽ ſicut dilexi uos. Et apl'us:
Alter alterius onera portare, & ſic adim
plebitis legem Chriſti. Noli ergo putare
gratuitũ bonum qđ exhibes proximo, ut
liceat et diſſimulare ſi uelis. Debitor es, ſa
cramenti cautione, & ꝓpria profeſſione
teneris. Hic ergo accipiet benedictionem
à dño, & miſericordiã à deo ſalutari ſuo.
Hic, quia unus accipit brauiũ. Sed ne unũ
hoiem putes, hæc eſt generatio quærẽtiũ
dñm. Hic accipiet benedictionẽ: quia ca- 1. Cor. 9. d.
put & corpus unus eſt Chriſtus. Sed hęc
eſt generatio: quia in menſura ætatis ple-
nitudinis Chriſti oẽs pariter occurrem⁹. Ephe. 4. d.
Et fortè idẽ ipſe dñs mons dñi eſt, de quo
dicitur: Quis aſcendet in mõtem dñi, aut
quis ſtabit in loco ſancto eius? Nimirum Dan. 2. g.
ipſe eſt abſciſſus ſine manib⁹ lapis qui in
montem creuit immenſum: ipſe qui exal-
tatus à terra oĩa trahit ad ſe: mons coagu-
latus, mons pinguis. Vt quid uos Iudęi, ut Ioan. 12. c.
quid ſuſpicamini mõtes coagulatos, mõ-
tem in quo beneplacitũ eſt deo habitare
in eo? In Beelzebub, inquiũt, principe dę- Mat. 12. c.
monioꝝ eijcit dæmonia. Execranda ſuſpi Luc. 11. b.
cio, & blaſphemia reprehenſibilis. Prin-
ceps eſt Chr̃s, et magnus princeps, cuius
ne ipſi quidẽ dæmones pñt effugere prin
cipatum. At illoꝝ regnum in ſeipſis diui-
ſum deſolabit̃. Hui⁹ regnũ integrum atq;
perfectũ, & regni eius nõ erit finis. Diſtat Ibidem.
ergo inter principẽ & principes, nec ulla Luc. 1. d.
cõparatio inter montẽ coagulatũ & pin-
guẽ, & mõtes tm̃ coagulatos. Veſter iſte
Beelzebub mons coagulatus, ſed nõ pin
guis, magis aũt ſterilitate ꝑpetua maledi
ctus. Mõs, quia elatus eſt: coagulatus, qa
ſquama ſquamę coniungit̃, & coagulatũ Pſal. 118.
eſt ſicut lac cor eoꝝ. Chr̃s dñs mons eſt,
mons coagulatus, et mons pinguis. Mõs
eſt ſublimitate, coagulat⁹ multoꝝ cõge-
rie, pinguis charitate. Et nũc uide q̃ũo tra
hat ad ſe oĩa, q̃ũo ei oĩa uniantur unitate
ſubſtantiali, ꝑſonali, ſpũali, ſacramentali.
Habet in ſe patrem cũ quo eſt una ſubſtã
tia, habet aſſumptum hoiem cũ quo eſt
una perſona, habet adhærentẽ ſibi fidelẽ
aĩam cum qua eſt ſpũs unus, habet ſpon-
ſam eccleſiam unã oĩum electoꝝ, cũ qua
eſt caro una. Et fortè carnalis hæc unio di
cenda fuiſſe uidebit̃, ſed ſacramentalem
dicere malui, dignius hoc uocabulũ arbi-
tratus, præſertim occaſionem dãte apl'o
ubi ait: Sacramẽtum hoc magnũ eſt, ego Epheſ. 5.
aũt dico in Chr̃o & in eccleſia. Pinguiſſi-
mus planè & uberrimus mons in quo be
Ephe. 5. g. neplacitũ eſt Deo habitare in eo: ſiquidẽ
Pſal. 67. d. propterea unxit eũ oleo lætitiæ præ par-
Pſal. 44. b. ticipibus ſuis. Mõs cœleſtium aromatũ,
mõs chariſmatum ſpiritualiũ, non ad mẽ
ſuram accipiens ſpũm, ſed omnimodam
obtinẽs plenitudinem gratiaꝝ. Magnus
mons, in quo oẽs theſauri ſapiẽtiæ & ſciẽ
tiæ abſconditi ſunt, in quo tota humanita
tis ueritas, tota diuinitatis inhabitat ple-
nitudo: excelſus & immenſus: in quo oĩa
inſtaurantur quę in cœlis et q̃ ſuper terrã,
ut ſit deus oĩa in oĩbus. Venite aſcẽdamus
Colo. 2. a. in hunc montẽ fratres, & ſi uia nobis ui-
detur ardua, exoneremus nos. ſi arcta, ẽt
exinanire nos nõ parcamus: ſi longa, tã-
to magis feſtinemus. ſi laborioſa, clame-
mus ei: Trahe nos poſt te, i odore unguẽ
Canti. 1. a. toꝝ tuoꝝ curremus. Felix qui ſic cucurre
1. Cor. 9. d. rit ut comprehendat, imo ut ipſe compre
hendatur, & in illam amplitudinẽ mõtis
et plenitudinem corporis Chriſti mereat̃
admitti. Felix qui in illum beatificũ mon
tem tã deſiderãter & perſeueranter aſcẽ-
derit, ut in loco ſancto locũ accipiens ſta
tionis, deo patri in ſancto eius appareat,
Pſal. 62. a. ſimul & uideat uirtutẽ ei⁹ & gloriã. Haud
aliam ſanè quã eundem ipſum montẽ mõ
tium, montẽ coagulatũ & pinguẽ, Ieſum
Chriſtum dñm noſtrum. In quo nimirũ ꝑ
prædeſtinationem ab æterno apparuit ei
qui dilexit nos & gratificauit in dilecto fi
lio ſuo, in quo elegit nos ante mundi cõ-
ſtitutionem. Sed iam tunc cognoſcemus
ſicut & cogniti ſumus, cũ plenius & ꝑfe-
Ephe. 1. a. ctius exaltatus altiſſimus & uberrimus
1. Cor. 13. c. ille mons omnia trahet ad ſe, qui eſt ſuꝑ
omnia benedictus in ſecula, Amen.

De uerbis Origenis, Sermo.

Nocerę pñt, ut uereor, fortè nõnul
lis uerba q̃ heri lecta ſunt uobis,
ex homilia. ſ. Origenis ſuꝑ capitu
Leuit. 10. b. lũ illud legis, ubi Aarõ et filij eius uinũ bi
bere ꝓhibent̃ cũ acceſſuri ſũt ad altare: ſi
recipiant ea ſimpliciter ſicut ſonare uidẽ-
tur. Saluator meus, inquit, luget etiã nunc
peccata mea, & tandiu ẽ in mœrore quã-
diu nos ꝑſiſtimus ĩ errore. Plurima quoq;
alia in hunc modũ abundantius forſitan
quã circunſpectius dicta, nec tam ſobriè
quã diſcretè. Quidnam ſibi uult inſolitus
iſte grunitus, aut quis inter uos neſcio qđ
ſubmurmurat? Scio quidem doctos in le
ge diuina huiuſmodi uerba ridere, ſed ni-
hilominus & minus ſapientibus me cõfi-
teor debitorem. Nec modo de intellectu
Origenis quæſtio eſt, potuerit forſitan
hyperbolicè loq: ipſe uiderit, nihil itereſt
noſtra. Quanuis ne hoc quidem ſilẽdum
arbitror ꝙ euidentiſſimè illum contra fi-
dem nõnulla ſcripſiſſe, ſanctorum patrũ
tradat authoritas, atq; ideo non ſine cir-
cunſpectione monet eſſe legendum. Veꝝ
nos in præſenti nõ quid ipſe ſenſerit quę-
rimus, ſed id agere cupim⁹ ut uos omnes
qđ ad ſanam doctrinam pertinet ſentien
tes, nihil moueamini uerbis illis. Abſit.n.
ut in cœlo credatur locus eſſe triſtitiæ, ſi-
cut nec culpę. Nemo ibi delíquere, nemo
lugere poteſt, ſicut nec in terra quidẽ pœ
na ulla fuiſſet, niſi iniquitas pręceſſiſſet. In
cœlo utiq; ſola iuſtitia ſola nihilominus lę
titia eſt: in inferno ſolum peccatũ, & pœ-
na peccati: porrò in medio utraq; ĩueniũ- Iac. 3. a.
tur, atq; ideo neutra cõſummata. In mul-
tis offendimur, quia in multis offendim⁹
omnes. quoniam enim nullus ĩ cœlo paſ-
ſiõis locus eſſe poterat uel doloris, ꝓꝑea
ſanè unigenitus dei patris paſſione ſua ho
minem redempturus, ſicut carnem ĩ qua
pateretur (qui pati non poterat in diuini- Paru. 3. d.
tate) ſuſcepit, ſic etiam in terris uiſus eſt, Pſal. 43. c.
& cum hominibus conuerſatus eſt, ut hu
miliaret etiã ſemetipſum in loco afflictio-
nis. Hic ergo turbare ſe, pauere quoq; di-
gnatus eſt & tædere, tentatus per omnia
pro ſimilitudine abſque peccato. In terra
inquam uerè lachrymatus eſt Ieſus, uerè
cõtriſtatus, uerè paſſus, uerè mortuus, ue-
rè ſepultus: ſed ubi ſurrexit, uetera tranſie
runt. Noli ultra dilectũ tuum in tuo q̃rere
lectulo ſurrexit, nõ eſt hic. Vox ſponſæ ẽ, Canti. 3. a.
In lectulo meo quæſiui quem diligit aĩa Mat. 28. a.
mea, quæſiui & non inueni. Maria fuit q̃
dominum quæſiuit in lectulo, quæſiuit in
tumulo nec inuenit. Magis autem inue-
nerunt eam uigiles, & dixerunt. Quid
quæris uiuentem cum mortuis? Fuit qui-

dem cum mortuis,ſed iã non eſt.fuit inter
mortuos,ſed & tunc liber fuit. Siquidem
ipſe ſeſe turbauit,ipſe aĩam ſuã poſuit, q̃a
ipſe uoluit oblatus eſt,& oĩs ei infirmitas
1.Cor.1.d. de uoluntate fuit,nõ de neceſſitate. Vnde
& qđ infirmũ erat dei,fortius erat hoĩbꝰ:
ꝙ eſſet tunc quoq̧ ẽt inter paruulos ma-
gnus, ĩter infirmos ualidꝰ, inter mortuos
liber. Videt̃ quidẽ & ĩ noſtris aliq̃n tribu-
lationibus eſſe nonnulla libertas, cũ uide
licet pro peccatis proximoꝝ libera & li-
berali charitate laborẽ pœnitentiæ ſuſti-
nemus, lugentes pro eis, ieiunãtes ꝓ eis,
uapulantes pro eis, & quæ non rapuimꝰ
1.Cor.9.c. exſoluentes. Vnde et Paulus: Cũ liber eſ-
ſem,ĩquit,ex oĩbus, oĩum me ſeruũ feci.
Cæteꝝ nihil hoc ad libertatẽ illius qui ni
hil propriĳ delicti habuit, qui nihil morti
debuit,nihil meruit tribulatiõis. Nã et no
bis quidẽ ẽt uoluntarias illas tribulatio-
nes etſi proximus exigere forſitan ex iure
non põt,exigit tñ deus. Et ſi proximo for
te uidet̃ quis reddere pluſq̧ debeat, Deo
tñ nemo unq̧ totum reddit qđ debeat.
1.Cor.4. Mihi aũt, inquit apoſtolus, pro minimo
1.Cor.11.g ẽ,ut à uobis iudicer, aut ab humano die,
1.Cor.2.d. ſed neq̧ meipſum iudico. Nota ſanè qđ
alibi ait: Si noſmetipſos iudicaremus, nõ
utiq̧ iudicaremur. Et item: Spũalis homo
oĩa dĳudicat: Non.n. iudicare hic poſuit,
ſed dĳudicare: qđ utiq̧ diſcernere et ꝓba
Rom.14.d re eſt: ſicut item ait: Beatus qui ſe non iu-
dicat in eo qđ probat. Itaq̧ pro minimo
illi erat ut ab eis iudicaret̃, q̃bus nihil ſeſe
debiti officĳ ſubtraxiſſe ſciebat, nihil pec
caſſe ĩ aliquem, ſed magis oĩbus p̃ſtitiſſe,
adeo ut ſecura conſcientia ĩgenue loque
ret̃: Quis infirmat̃, & ego non infirmor?
2.Cor.11.g Quis ſcandalizat̃,& ego non uror? Nam
1.Cor.9.c. & Iudæis Iudæus factus eſt,ut Iudæos lu
crifaceret,& his qui ſine lege erant,tanq̧
ſine lege: poſtremo oĩbus oĩa factus eſt,
ut oẽs ſaluos faceret. Meritò proinde ꝓ
minimo illi erat ut ab eis iudicaret̃, q̃bus
uſqueadeo ſeſe ſine offenſione p̃buerat:
inter quos ſic honorificauerat miniſteriũ
ſuũ. Sed neq̧ ipſe ſe dĳudicabat in eo qđ
ꝓbabat, perfecte ẽt ſibi qđ debebat im-
pendens,corpori caſtigationẽ, aĩæ miſe-
rationem,atq̧ oẽm cuſtodię ſolicitudinẽ
cordi ſuo,ut nec in ſe quoq̧ peccati con-
ſcius haberet̃. Sed non in hoc, inquit, iuſti 1.Cor.4.
ficatus ſum: qui aũt iudicat me, dñs eſt. Il
lius.n. prorſus nequeo declinare iudiciũ:
& ſi iuſtus fuero, non leuabo caput, q̃m
oẽs iuſtitiæ meæ tanq̧ pannus menſtrua
tæ corã illo. Non eſt qui in conſpectu eiꝰ Eſa.64.b.
iuſtificet̃,non eſt uſq̧ ad unum. Cęteroꝝ Pſal.142.a
ſiquidem nemo eſt quẽ non oporteat di- Pſal.5.a
cere deo, Tibi peccaui, ſed magnus q̃ in
ueritate põt dicere, tibi ſoli. Solus ille ẽt
inter mortuos penitus liber fuit, q̃ pecca-
tum non fecit, cuius iuſtitia ſicut montes
dei. Cęteꝝ iam nec inter mortuos eſt,ſed
aſſumptus ab eis,mutatus corꝑe, mutatꝰ
corde,ingreſſus in potentias dñi,et omni
infirmitate priuatus,exutus nimiꝝ ſordi-
das illas ueſtes quibus ſanè apud Zacha Zach.3.a
riam prophetã primo ueſtitus apparuit,
& indutus ſplendidis,ſicut loquit̃ in pſal
mo: Cõcidiſti ſaccũ meũ, & circũdediſti
me lętitia. Quia.n. uerã humanæ carnis et Pſal.29.b
aĩæ ſubſtantiã ſuſcepit,uerã utriuſq̧ natu
rã: nec corꝑis illi defuerũt nec aĩæ paſſio-
nes,ſed ex hoc iã glorificatus ẽ in utroq̧.
Puto aũt qđ utriuſq̧ glorificationẽ breui
uno uerſiculo ꝓpheta cõprehendit dicẽs:
Dñs regnauit, decorẽ induit, induit dñs Pſal.92.a
fortitudinẽ. Decorẽ ſanè in corpore clari-
tatis,fortitudinẽ uerò in perturbabili ſta-
tu mẽtis. Deniq̧ triſtis eſt, inquit, anima
mea,ſed uſq̧ ad mortẽ. Vnde & inclinãs
caput dixit: Cõſummatũ eſt: nequid de- Mat.26.d
inceps infirmitatis in eo liceat ſuſpicari. Ioan.19.f
Sed ait iſte: Si apoſtolꝰ ipſius luget quoſ- 2.Cor.12.g
dam q̃ ante peccauerunt nec pœnitẽtiam
egerunt in his q̃ geſſerunt, quid dicã de ip
ſo qui filiꝰ dicit̃ charitatis? Et deinde. Cũ
ergo q̃ noſtra ſunt quæſierit, nunc iã nos
non quęrit,nec q̃ noſtra ſunt cogitat, nec
de erroribꝰ noſtris mœret, nec ꝑditiones
noſtras deflet & contritiones q̃ fleuit ſuꝑ
Hieruſalẽ? Itẽ. Nunc, inquit, quia miſeri- Pſal.55.a
cors & miſerator eſt dñs, maiori affectu
quã apl'us ſuus flet cũ flentibus, et luget
eos qui ante peccauerunt. Nec.n. putãdũ
eſt qđ Paulus lugeat pro peccatoribus et
fleat, dominus aũt meꝰ abſtineat à fletu.
Hæc q̃dem ſic accipere, quidni adhuc di-
lectum in lectulo quærere dicam? Neſcit
mortuus extra tumulum, neſcit infirmus
extra lectũ, neſcit paruulus extra lectulũ
quærere quem diligit aĩa ſua. Veꝝ ille (ut
ſupra meminimus) non minus corde quã
corpore glorificatus (imò tanto amplius
quanto amplior aĩa & gloriæ capacior
eſt quã caro) ſicut nõ põt negligere ſuos,
ſic nec lugere pro eis. Sed q̃n humana fra
gilitas eiuſmodi capere poſſit affectũ qui
ſine miſeria miſereat̃, & ſic diligat eũ qui
dolet aut qui periclitatur, ut tñ ipſe: oĩno
nec doleat nec turbet̃? Verũtamen etſi id
longe ſupra noſtrã experientiam eſt: Deo
tñ nihil impoſſibile eſt. Poteſt igit̃ nõ mo
do ſibi, ſed & ſuis oĩbus quos infirmitate
carnis exutos, uirtute induit, & in poten-
tias introduxit, eam cõferre dilectionem
quæ gaudeat cum gaudentibus, non autẽ
fleat cum flentibus, & ſic eos quos amat,
efficaciſſimè & affectuoſiſſimè uniat, ut
ipſa tñ imperturbabilis ꝑſeueret. Nec du-
bium ſanè quin longe præſtantior ſit ea di
lectio, quemadmodum medicina (ſi quæ
tñ eiuſmodi eſt) pretioſior utiq̧ iudicatur,
quæ ſic curat uulnera ut inter curãdũ nec
uirtus eius in aliquo, nec ſubſtãtia minua-
tur: q̧ ea quæ ſic curat, ut curãdo deficiat
Roma.6.b aut corrumpatur. Licet ergo fleuerit dñs
ſuper Hierl'm, ex hoc iam oĩno non flebit:
ſicut mortuus eſt, ſed reſurgẽs ex mortuis
iam nõ morit̃: ſicut fuit in lectulo, ſed exur
gens iam in lectulo non inuenitur. Habet
tñ etiam nunc ineffabiliter ampliorem af
fectum & efficaciorem quã habeãt qui lu
gent pro delinquẽtibus, aut pro fratribus
ponunt aĩas: quãuis ipſe q̃dem cõſumma-
to nimirum opere ſuo, neutrũ deinceps ſit
Matth.13.f facturus. Noſtrę ĩfirmitatis iſtud eſt, quo-
rum adhuc in mari ſagena trahitur, & ex
omni genere piſcium cõgregat, nihil oĩno
diſcernẽs. Ille.n. nec modo ille, ſed & apo
ſtoli, & cæteri qui cum eo ſunt ſancti, ad
littus utiq̧ ꝑuenerunt, nec miſtos piſces
in uaſis poſuere, ſed electos, & bonos tã-
tum. nã malos utiq̧ foras miſerũt. Quan
tos ego interim cogor trahere malos pi-
ſces, quantos anxios & moleſtos intra ſa
genam meam cõgregaui, q̃n uobis adhæ
ſit aĩa mea. Congratulor ꝓficientibus: iu-
cunda affectio bonus eſt piſcis. Cõdoleo
deficientibus, fleo cũ flentibus, angor pro
periclitantibus, infirmor cum infirmanti-
bus, uror cum ſcandalizatis. Grauia ſunt
hęc et acerba, utiq̧ mali piſces. Malos aũ
tem dixerim non ꝓpter culpam, ſed pro- Pſal.54.b
pter pœnam. Faciat Deus ne à multitudi-
ne maloꝝ piſcium obruamur puſillanimi
tate ſpiritus & tempeſtate, donec perue-
niamus ad optati littoris ſtationẽ, ubi ma
los ſeparemus & ſecludamus à bonis, ut
uidelicet de cętero nec luctus nec clamor,
ſec nec ullus dolor aut etiam timor ſit in
finibus noſtris, ſed gratiarum actio, &
uox exultationis.

Parabola quæ beato Bernardo aſcribitur de filio regis.

Rex diues & prępotens Deus om
nipotens filium ſibi fecit, hominẽ
quẽ creauerat, cui ſicut puero de-
licato pædagogos delegauit legem, pro-
phetas, cęteroſq̧ tutores et authores uſq̧
ad præfinitum tempus eius cõſummatio-
nis. Inſtruxit eum & monuit dñm eum pa
radiſi conſtituens, oẽſq̧ theſauros gloriæ
ſuæ ei oſtendens & repromittens ſi ſe nõ
deſereret. Et neq̃d deeſſet bonis eius, etiã
liberũ arbitrium ei indulſit, ut bonũ eius
eſſet uoluntarium, non coactũ. Accepta li
centia boni, cœpit eũ tædere bonoꝝ ſuo-
rum, à cõcupiſcentia ſciendi bonũ & ma-
lum. Egreſſus igit̃ de paradiſo bonæ con-
ſcientiæ, noua quærens quę neſciebat, qui
nulla adhuc niſi bona nouerat, paternis
legibus & pędadogis relictis mãducauit
de ligno ſcię boni & mali cõtra uetitũ pa
tris: & abſcõdens ſe miſer & fugiens à fa-
cie dñi, cœpit uagari puer inſipiens ꝑ mõ-
tes altitudinis, per ualles curioſitatis, per
cãpos licentię, per nemora luxurię, per pa
ludes uoluptatũ carnaliũ, per fluctus cu-
raꝝ ſecularium. Videns antiquus prædo
laſciuũ puerũ ſine cuſtode, ſinè rectore ꝓ-
cul à domo p̃ris uagãtẽ, acceſſit & pomu
la illa inobedientię manu malę ꝑſuaſionis
ei porrigẽs, poſtq̧ cõſenſum ab eo elicuit,
aggreſſus eſt miſeꝝ, & in terram.i.in ter-

rena eum deſideria pręcipitans, pedeſq; .i. mentis affectiones, ne reſurgat, fortiſſimis ei ſecularis cõcupiſcentiæ uinculis alligãs, manuſq; operationis, & oculos mẽtis, miſit eũ in nauim malę ſecuritatis, & flãte uehemẽter uento adulationis, trãſuexit eum in longinquã regionẽ diſſimilitudinis. Veniens ille in regionẽ nõ ſuã, uenalis factus eſt oĩbus qui prætergrediunt̃ uiam. Diſcit porcos paſcere, ſiliquas porcorꝫ mãducare, dediſcit oĩa q̃ didicerat, & diſcit quæ neſciebat ſeruilia .ſ. opera. Vinctuſq; in deſperationis carcere, ubi in circuitu impij ambulãt, in mola illa impię circuitionis cogit̃ molere emolumẽto malę cõſcię. Proh dolor. Et ubi nũc eſt pater ille potẽtiſſim⁹ & dulciſſimus atq; liberaliſſimus? Nũqd põt obliuiſci filiũ uteri ſui? Abſit abſit. Nõ obliuiſcit̃, ſed miſeret̃, dolet & conquerit̃ de abſentia & perditione filij ſui. Mandat amicis, ſolicitat ſeruos, oẽſq; ſuſcitat ad requirendũ eum. Vnus ſeruorꝫ timor, ad imperium dñi, filij fugitiui ueſtigia ꝓſequẽs, in ꝓfundo carceris inuenit filiũ regis, carnalibus peccatorꝫ ſordibus obſitũ, uinculis & catenis malę cõſuetudinis ligatum, miſerũ & amentẽ, in miſerijs ſecurũ & ridentẽ. Quem uerbis & uerberibus urgẽs ut exiret & rediret, tãta miſerũ cõfuſione deiecit, ut ſicut morti iam uicinus iaceret, & adhæreret in terra uenter eius. Egreſſus e ueſtigio alius cui nomẽ ſpes, uidẽſq; filiũ regis à timore non erutũ ſed obrutũ, non adiutũ ſed deiectũ, acceſſit leniter, & ſuſcitans de terra inopem, & de ſtercore erigens pauperẽ, leuanſq; caput eius, & coacta in unũ cõſolationis ueſte, oculos ei⁹ detergẽs et faciẽ: heu, inqt, quãti mercenarij in domo pr̃is tui abũdant panibus; tu aũt hic fame peris? Surge obſecro & uade ad patrẽ tuũ, & dic ei: Pater fac me ſicut unũ ex mercenarijs tuis. Tũc ille tandẽ uix ad ſe modicũ reuerſus: tune es, inqt, ſpes? Et q̃uo ſpei ĩtroitus potuit patere in tantũ & tã horribile ꝓfundũ deſpationis meę? Ego ego, inqt, ſum ſpes à pr̃e tibi trãſmiſſa, te adiutura, te nõ deſertura, donec te introducã in domũ pr̃is tui, et in cubiculũ genitricis tuę. Et ô, inqt ille, dulce leuamen laborꝫ, dulcis cõſolatio miſerorꝫ, ô una et nõ infima de tribus cubiculi regis aſſiſtricibus, uides carceris mei ꝓfundũ ĩmane, uides uincula, quę tñ ad ĩgreſſum tuũ iam maxima ex parte dirupta ſunt & diſſoluta, uides concaptiuorꝫ meorꝫ ĩmanẽ multitudinem, fortitudinẽ, uelocitatem, aſtutiã: & qs tibi locus hic? At ſpes, ne timeas, inqt, qui nos adiuuat, miſericors eſt: q pro nobis pugnat, oĩpotens eſt; pluresq; ſunt nobiſcũ quàm cum illis. Suꝑ hæc oĩa adduxi tibi à patre miſſum equum deſiderij, cui cũ inſederis, me duce ab his oĩbus ſecurus ꝓficiſceris. Dixit, & mollibus ſtramentis piæ deuotionis ſubmiſſis, & bonorum exemplorꝫ calcaribus additis, equo deſiderij impoſuit filiũ regis, ſed frenũ defuit, tanta erat feſtinatio fugiendi. Illico equ⁹ currit infrenis, trahit ſpes ante, timor aũt retro uerberibus urget & minis. Tũc uidẽtes hoc turbati ſunt principes Edom, robuſtos Moab obtinuit tremor, obriguerunt oẽs inhabitatores Chanaan. Irruat ſuper eos formido et pauor in magnitudine brachij tui, fiãt ĩmobiles quaſi lapis donec ꝑtrãſeat filius tuus dñe, filius tuus iſte quẽ poſſediſti. Sed cum ſic ferunt̃ præcipites, effugiũt qdem, ſed non ſine periculo: qa ſine modo, ſine cõſilio. Propter qđ à patre tranſmiſſa accurrit prudẽtia, una de ſummis principibus palatij, in comitatu amicam hñs temperantiã: & tenens currẽtes, parcius, inqt, obſecro parcius: dicit .n. Salomon: Qui feſtinus eſt, pedibus offendit. Prouer. 19 Si ſic curritis, offenditis, ſi offenditis, caditis: ſi caditis, filiũ regis quẽ ſuſcepiſtis liberandũ, inimicis redditis. Nã ſi ceciderit, illico manus eorꝫ erit ſuꝑ eum. Hęc dicens, frenũ diſcretionis ĩpoſuit feruido illi equo deſiderij, eiuſq; habenas tẽperantię regendas cõmiſit. Cũq; timor retro de uicinia & uirtute inimicorꝫ, & tarditate fugę cauſaret̃: uade, inqt prudẽtia, retro ſatana, ſcãdalũ es nobis. Fortitudo & laus nr̃a dñs, et factus eſt nobis in ſalutẽ. Et ecce fortitudo miles dñi egregius, accurrens per campum fiduciæ, extracto gladio lætitię, nolite, inqt, turbari: plures nobiſcũ ſunt quàm cum illis. Tunc prudentia curiæ cœleſtis aſſueta cõſilijs, cauete, inqt, obſecro quia hęreditas illa ad quã in initio feſtinat̃ (ſicut dicit Salomon) in fine bñdictiõe carebit. Proficiſcimini igitur nõ tã feſtinanter Prou. 20. c quã prudẽter. Inimici .n. nõ ſunt in itinere, ſed iuxta iter ſcandalum ſolent ponere, in biuijs et triuijs, et uiarũ anfractibus. Pręcedam itaque: uos autem tenete uiam iuſtitiæ: & crudeliter introducemus uos in caſtra ſapientię, quæ iam non ꝓcul ſunt à nobis. Eccleſiaſtici. 1 d Sapientia .n. eſt de qua dicit̃: Cõcupiſcẽs ſapientiã, diſce iuſtitiã. Sic itaq; dum uiam carpũt, urget timor, ſpes trahit, munit fortitudo, tẽperantia moderat̃, ꝓuidet & inſtruit prudẽtia, ducit & ꝑducit iuſtitia, appropiquat filius regis caſtris ſapiẽtiæ. Quæ noui hoſpitis audito aduentu, præoccupat eũ qui ſe concupiſcit, occurrit & oſtẽdit ſe ĩ uijs hilariter. Foſſa uerò ꝓfundę humilitatis caſtra cingebat: ſuꝑ quam fortiſſim⁹ & pulcherrimus murus obediẽtiæ ædificatus cœlos penetrabat, quẽ bonorꝫ exemplorũ hiſtoriæ undiq; depictę mirabiliter decorabant. Aedificatus autẽ erat cum propugnaculis, mille clypei ex eo depẽdebant, oĩs armatura fortiũ. Porta ꝓfeſſionis oĩbus patẽs: ianitor in limine dignos ĩducẽs, et ĩdignos abijciẽs. Pręco ſuꝑ portã clamans: Siqs diligit ſapiẽtiam, ad me declinet, & eam ĩueniet: & eã dũ ĩuenerit btũs eſt, ſi tenuerit eã. Huc fili⁹ regis, occurrentis ſibi ſapientiæ ducatu introductus, imò ulnis deportatus, familiæ regiæ uallatus obſequijs ad medię ciuitatis arcẽ perducit̃, ubi ipſa ędificauit ſibi domũ, ſcidit columnas ſeptẽ, ſubdidit ſibi gentes, ſuperborꝫ & ſublimium colla propria uirtute calcauit. Ibi collocat̃ in lecto ſapientiæ, quẽ ambiũt ſexaginta fortiſſimi ex fortibus Iſrael, uniuſcuiuſq; enſis ſuꝑ femur ſuum. Adeſt Dauid in tympano et choro, in chordis & organo: cęteriq; cœleſtis curiæ paranymphi gaudentes et exultantes magis ſuper uno pctõre pñiam agẽte, quã ſuper nonagintanouem iuſtis qui nõ indigent pñia. Et ecce ueniẽs ab Aquilone uẽtus turbinis & ignis inuoluens totam cõcuſſit domum, ſapientiæ caſtra turbauit. Egreſſus eſt .n. Pharao cũ curribus et equitibus, & perſequens fugientẽ Iſrael. Cogitauerũt ẽt unanimiter ſimul aduerſus eũ, teſtamentũ diſpoſuerũt tabernacula Idumæorꝫ & Hiſmaelitæ, Moab & Agareni, Iebal & Amon & Amalech, & alienigenæ cum habitãtibus Tyrũ. Etenim Aſſur ille magnus exterminator diabolus uenit cum illis. Quid multa? Obſeſſa eſt ciuitas, iam ſurgunt tentationum machinæ, urget undiq; inimicus ille, in ĩſidijs draco, in apto leo, cogit ſocios, ignes inijcit, perfodit muros, bella ſuſcitat, ĩſidias ſubmittit, totius urbis minitans excidium. Intus uerò timor & anguſtiæ, & à uehemẽti & improuiſo hoſtiũ ĩpetu oẽs turbati ſunt, & moti ſunt ſicut ebrius, & oĩs ſapientia eorꝫ deuorata eſt, et clamauerũt ad dñm cum tribularent̃. Currit̃ ad arcem ſapientiæ: mala nunciant̃: conſiliũ quærit̃. Reuerſa .n. ad ſe prudẽtia cõſulit ſapientiã qd facto opus ſit. Illa accelerandũ teſtat̃, & regis ſummi q̃rendum conſiliũ. Et qs, inqt, ibit nobis? At ſapientia, oratio, inqt. Et ne moram faciat in eũdo: aſcendat ſuꝑ equũ fidei. Quæſita diu oratio, & in tãto tumultu uix tãdem inuenta adeſt: aſcẽdit ſuper equum fidei, ꝓficiſcitur per uiam cœli, nec ceſſat donec intret portas dñi in cõfeſſione, atria eius in hymnis. Et ſicut familiare mancipium cũ fiducia accedens ad thronũ gloriæ eius, exponit neceſſitatis ſuæ negotium. Audito rex filij periculo, conuerſus ad cõſortem regni ſui charitatẽ: ô inqt, quem mittã, & qs ibit nobis? At illa, ecce ego, inqt, mitte me. Tũc rex ꝓualẽs, inqt, ꝓualebis, & liberabis eũ. Egredere, et fac ita. Illico egreſſam à facie dñi regis ã cœli charitatem tota comitat̃ militia cœleſtis: ueniẽſq; & deſcẽdens in caſtra, à uirtute & lætitia pñtiæ ſuæ illico oĩa exhilarauit, cõmota cõpoſuit, turbata pacauit. Reddita eſt miſeris lux, timidis fiducia. Redit coràm ſpes q̃ penè aufugerat, fortitudo quæ penè corruerat. Reſumit cõſtantiã tota ſapiẽtiæ militia. At inimici ciuitatẽ obſidentes, quęnã eſt, inquiũt, exultatio in caſtris? Non fuit tãta exultatio heri & nudiuſtertius. Væ nobis, uenit Deus in caſtra: uę nobis. Fugiamus Iſraelẽ: Deus .n. pugnat pro

eis. Sic fugiẽtibus inimicis, gratiæ Dei im
petus lętificat ciuitatem Dei, ſanctificauit
tabernaculũ ſuum altiſſimus. Deus in me
dio eius non cõmouebiť, adiuuabit eam.
Deus mane diluculo. Cõturbatę ſunt gen
tes, & inclinata ſunt regna: dedit uocem
ſuam, mota eſt terra. Dñs uirtutũ nobiſ-
cum, ſuſceptor noſter Deus Iacob. Suſci-
piens ergo puerum Dei, puerum ſuum re-
gina charitas euexit ad cœlũ, patriq; Deo
repñtauit. Cui pater placidus ac ſerenus
occurrẽs, cito, inqt, proferte ſtolã primã,
& induite illum, & date anulũ in manu
eius, et calceamenta in pedibus eius. Et ꝑ
ducite uitulum ſaginatũ, & occidite illũ.
Epulari. n. & gaudere oportet, qa iſte fi-
lius me⁹ mortu⁹ fuerat et reuixit, perierat
& iuentus eſt. Nota hic quatuor in pueri
noſtri liberatione. Primo pœnitentiã, ſed
fatuam. Secundo fugã, ſed temerariã &
irrationabilẽ. Tertio pugnã, ſed trepidam
et meticuloſam. Quarto uictoriã ualidam
& ſapientem. Quæ oĩa in unoquolibet fu
giente de ſeculo iueniẽs. Primo. n. eſt egẽs
& inſipiẽs, poſtea præceps & temerarius
in proſperis: deinde trepidus & puſillani-
mis in aduerſis, poſtremo ꝓuidus & eru-
ditus & perfectus in regno charitatis.

*De tribus ordinibus eccleſiæ ad patres in capitu-
lo factis, Sermo.*

Pſal. 103. c
h Oc mare magnũ & ſpatioſum, in
quo utiq; certũ eſt nihil aliud ꝗ
pręſens ſeculum amaꝝ fluctuans
deſignari, tribus hominum generibus ſuo
cuiq; modo peruiũ eſt ut trãſeant libera-
ri. Tres. n. ſunt Noe, Daniel, & Iob: quoꝝ
primus naui, ſecũdus ponte, tertius uado
tranſit. Porrò tres homines, tres ordines
eccleſiæ ſignant. Noe qdem arcam rexit
ne periret diluuio, ubi protinus rectoꝝ ec
cleſiæ formã agnoſco. Daniel uir deſide-
rioꝝ abſtinentiæ & caſtimoniæ deditus,
ipſe eſt ſoli Deo uacans pœnitentiũ & cõ
tinentium ordo. Iob quoq; ſubſtantiã hu-
ius mundi bene diſpenſans in coniugio, fi-
delem deſignat populũ terrena licite poſ-
ſidentem. De primo igiť & ſecundo nobis
habendus eſt ſermo: qm̃ aſſunt uenerabi-
les fratres et coabbates noſtri de numero
prælatoꝝ, aſſunt & monachi de pœniten
tiũ ordine: à quo tñ nec nos abbates alie-
nos reputare debemus, niſi forte (qđ ab-
ſit) officij noſtri gratia nr̃æ fuerimus ꝓfeſ-
ſionis imemores. Tertium igitur coniuga
toꝝ uidelicet ordinẽ magis ſuccincte trãſ
curro, tanq; minus ad nos pertinentẽ. Ipſe
eſt qui maxime mare magnum uado per-
trãſit, laborioſum prorſus & periculoſum
etiam & longum hĩs iter: quippe qui nul
la uię cõpendia captet. Nam ꝙ periculo-
ſum ſit iter, in eo patet qđ tam multos in
eo perire dolemus, tam paucos uidemus
ſicut neceſſe eſt pertranſire. Valde. n. diffi-
cile eſt, præſertim diebus iſtis qbus mali-
tia nimis inualuit, inter undas huius mun-
di, uoraginem uitioꝝ, & criminaliũ pec-
catoꝝ foueas declinare. At cõtinentium
qdem ordo & ponte pertranſit, qđ iter
breuius & facilius & ſecurius eſſe nemo
eſt qui neſciat. Sed omitto laudes, pericu-
la magis oſtẽdo: hoc. n. multo melius atq;
utilius eſt. Recta qdem ſemita ueſtra cha
riſſimi, & ſecurior coniugatoꝝ uia, nõ ta-
men oĩno ſecura. Timendum. n. periculũ
triplex, id eſt ne forte aut æquare ſe alteri,
aut reſpicere retro, aut certe in medio põ-
te ſtare, aut reſidere qs uelit. Neq;. n. ullũ
ex his tribus pontis patitur anguſtia, &
arcta uia quę ducit ad uitam. Cõtra ergo
primum periculũ oremus ſinguli cũ pro- Pſal. 35
pheta: Ne ueniat pes ſuperbiæ: qm̃ ibi ce-
ciderũt qui operanť iniquitatem. Nam de
eo qui mittẽs manum ſuam ad aratrum,
poſtea retro conuertiť, certum eſt qm̃ la-
biť ſtatim, & pelagus operit caput eius.
Sed & qui ſtare uoluerit, non qdem relin
quens ordinem, ſed ꝓficere in eo diſſimu-
lans, cadat neceſſe eſt ab his qui ſequunť
impulſus et euerſus. Arcta. n. eſt uia, & im
pedimento eſt proficere & ꝓficiſci uolen
tibus. Hinc eſt qđ iugiter arguunt & re-
prehendunt, ꝙ ferre nequeunt tepiditatis
eius ſegnitiẽ, ꝙ uelut qbuſdã ſtimulis ur-
gent et impingũt manibus: ut unũ neceſſe
ſit è duobus, aut ꝓficere. ſ. aut prorſus defi
cere. Minime igiť oportet ſiſtere greſſum:
retroſpicere quoq;, aut æquare nos alijs,
multo expedit minus: ſed tota humilitate

currendum

currendum nob̃ & properãdum, neqñ
forte is q egreſſus eſt ut gigas ad curren
dã uiã, lõge à nob̃ fiat. quẽ ſi bñ ſapim⁹
ꝓuidentes in cõſpectu nr̃o ſp, & in eius
odore tracti facilius citiuſq; curremus.
Nec ṽo anguſta nimis inueniet pontis
ſemita currere in ea uolẽtib. tribus. n. cõ
pactus eſt lignis: ut q ꝑfecte eis inniti uo
luerint, nõ labať in itinere pes eoꝝ. Hęc
aũt ſunt pœna corpis, pauptas ſubſtan-
tiæ mũdialis, & humilitas obedientiæ.
Acto. 14. d Nã & ꝑ multas tribulationes oportet
2. Tim. 6. b nos intrare in regnũ cœloꝝ: & q uolunt
diuites fieri, incidunt in tentationẽ & la
queũ diaboli: & quẽ à deo ſuo exturba
uit inobediẽtia, ſine dubio ꝑ obedientiã
recto tramite ad eũ redit. Hæc itaq; ſibi
inuicẽ cõpacta eſſe neceſſe eſt. Nam nec
pœna corpis iter diuitias ſtabilis, nec o-
bediẽtia ſine pœna facile põt eſſe diſcre
ta, & pauptas in uoluptate & uolũtate
ꝓpria nullius põt eſſe momẽti, & obe-
diẽtia in diuitijs & uoluptate nec ſtabi-
lis nec glioſa. At ṽo his ritè cõpoſitis ui
de ſi nõ tria maris h⁹ ꝑicula euaſiſti, con
cupiſcentiã carnis, cõcupiſcentiã oculo
rum, & ſupbiã uitæ. Rite inq; cõpoſitis,
ut in pœna qdẽ nõdũ impatiẽtiæ, in pau
pertate ṽo cupiditatis ſcrupulũ, in obe
diẽtia neuũ caueas ꝓpriæ uolũtatis. Nã
& q murmurauerũt à ſerpẽtib. ꝑierũt: et
q uolunt diuites fieri, nõ ait q ſunt, ſed q
uolũt fieri, incidũt in laqueum diaboli.
Sed & illud qd refert ſi forte (qđ abſit)
nõ qdem diuitias, ſed ea ipſa ꝗ paupta-
tis ſunt, toto affectu deſideres, aut ẽt ar-
dẽtius quàm diuitias cupiant hoĩes ſcłа
res? Quid diſtat quæcunque ſubſtantia
deſidereť, dũ æqualr̃ ſit corruptus affe-
ctus, niſi ꝙ tolerabilius illud uideri p̃t ꝗ
pluris eſſe ṽnr, plurimũ deſiderare? Por
rò qſqs uel aperte uel occulte ſatagit, ut
qđ hẽt in uolũtate, hoc ei ſpũalis p̃r iniũ
gat, ipſe ſe ſeducit ſi forte ſibi q̃ſi de obe
dientia blandiať. Neq;. n. in ea re ipſe p̃-
Mar. 4 lato, ſed magis ei p̃latus obedit. Verũta
men qa iuxta ſniam ſaluatoris, in ꝗ men
ſura mẽſi fuerimus, remetieť nob̃: bonũ
eſt hoĩ hoc ad cumulũ dare, ut de eorũ
ſit numero qb. mẽſurã bonã & confertã
& coagitatã & ſupeffluentẽ dabũt in ſi
nus ſuos. Sufficit. n. ad ſalutẽ, corporis
moleſtias patiẽter ferre: ſed cumulus eſt
ẽt libenter in feruore ſpũs eas amplecti.
Sufficere põt ſupflua nõ reqrere, ſed nec
ꝑꝑ ipſa ſi forte deſint neceſſaria murmu
rare: ſed cumulus eſt ẽt exultare & libẽ-
ter q̃rere qũo alius magis hẽat neceſſa-
ria, et ipſe penuriã patiať. Sufficit quoq;
ad ſalutẽ, ſi nec impatientia nec ſimula-
tione ad id qđ deſideras inuitũ uelis p̃-
lati animum inclinare: ſed cumulus ẽ ẽt
fugere ea qb. uolũtatẽ ꝓpriam ſenſeris
oblectari, quãtũ ſanè bona cũ cõſcĩa po
tes. Porrò p̃lati qdem ipſi ſunt q deſcen-
dũt mare in nauib. facientes opationem
in aquis multis. Neq;. n. certa põtis aliq̃
ſeu uadi ſemita coarctantur: ut lib̃e poſ-
ſint uſquequaque diſcurrere, & occurrere
ſingulis ut oportet, ac dirigere põtis ſe-
mitã ſeu uadi, ordinare gradiẽtes, ꝑicula
inueſtigare ac declinare, excitare tepi-
dos, puſillanimes ſuſtẽtare. Deniq; aſcẽ
dũt uſq; ad cœlos, & deſcẽdũt uſq; ad ĩ-
feros, nũc qdẽ ſpũalia tractãtes atq; ſu-
blimia, nũc ĩfernalia & horribilia facta
dijudicãtes. Sed ꝗ poterit nauis inueniri
ꝗ tã ĩmanes ſuſtineat fluctus, & ĩ tãto ſe
cura poſſit eẽ diſcrimine? Vtiq; fortis ut
mors dilectio, durat ſicut ĩfernus ęmula
tio: qa iuxta qđ alibi hẽs, Aꝗ multę non
poterũt extinguere charitatẽ. Neceſſa- Cant. 8. c
ria ẽ & oĩno neceſſaria nauis iſta p̃latis,
trib⁹ cõpacta laterib. ꝗ eſt utiq; forã na
uiũ: ut ſit nimiꝝ iuxta Pauli doctrinam,
charitas de corde puro, & cõſcĩa bona,
& fide nõ ficta. Puritatẽ qdẽ cordis ĩ eo
p̃latus hẽat, ut ꝓdeſſe deſideret, nõ p̃eſ- 1. Tim. 1. b
ſe: ut. ſ. ꝓpriũ cõmodũ, uel honorẽ ſcłi,
ſeu aliud quippiam ſuũ in p̃latione non
q̃rat, p̃ter ſolum bñplacitum dei, & aĩa-
rum ſalutem. Sed cũ intẽtione pura, irre
prehenſibilis quoq; neceſſaria eſt cõuer
ſatio, ut forã factus gregis ĩcipiat facere
& docere: & ſcđm magr̃i nr̃i rłam, quæ
cunq; docuerit diſcipulis eſſe cõtraria,
hęc in ſuis actib. indicet nõ agẽda, ne for
te ſubmurmurare poſſit fr̃ quẽ arguit et

dicere: Medice cura te ipſm. Talis.n. oc-
caſio plurima dãnatio prælati, plurima
Luc.4.d ſubditoꝝ ꝑditio eſt. Nõ ꝙ ego bñ id ca
ueã, idcirco ſic loquor: ſed & mihi & oĩ-
bus pariter ꝟitas clamat, qm̃ oportet ir
reprehẽſibilẽ eſſe eũ q p̃eſt, ita ut ſecura
1.Tim 3.a cõſcia cum dño rñdeat exprobrãtibus
Ioan.8.f ſibi ꝟbum: Quis ex uob̃ arguet me de
pctõ? Nõ ꝙ ſine pctõ penitus eſſe poſſit
in hac miſera uita, ſed ꝙ ea q̃ arguit in di
ſcipulis, oportet ſummoꝑe uitare magi
ſtrũ. Ob hoc, q̃lis eſt in cõuerſatione, ta
lis ſit neceſſe eſt ẽt in occulta cogitatio
ne: ne uidelicet foris humilis, intus ela-
tus ſit, in corde ſuo p̃ſumẽs de ſapia ſeu
uirtute aut ſctitate ſua: q̃ eſt ſine dubio
fides ficta, qñ nõ ſicut oñdit hũilitas cõ
uerſationis, in ſola dei pietate cõfidit. Et
uide quã ꝓprie his tribus, cordis. ſ. puri-
tati, cõſciæ bonæ, & fidei nõ fictæ, cõue
nire uideãtur alia quoqꝫ ipſius apľi ꝟba
dicentis: Mihi aũt ꝓ minimo eſt ut à uo
1.Cor.4.a bis iudicer, aut ab humano die &c. Nõ
me iudico, inqt, qa nihil mihi conſcius
ſum, qđ meum aliqd q̃rã, ſed q̃ Ieſu xp̃i.
Sed & pro minimo mihi eſt ut à uob̃ iu
dicer, ꝑꝑ cõſciam bonam, & irreprehen
ſibilẽ cõuerſationẽ. Qui aũt iudicat me,
inqt, dñs eſt. ut in eo ſolo ſpem ſuã poſi-
tam eſſe doceret, humiliatus ſub potenti
manu dei. Sed et illud tu iudica utrũ poſ
ſit his cõueniẽter aptari trina Petri inter
rogatio, ut hoc ſit dicere, Amas me, a-
mas me, amas me? Hẽs charitatẽ de cor
de puro, & cõſcia bona & fide nõ ficta?
Merito ſiqdem interrogatur an charita
tem hẽat piſcator hoĩum conſtituẽdus.

Exhortatoriũ ad fratres de altitudine & baſſi tudine cordis. Sermo 1.

De eo qđ nuprime dictũ eſt ſur-
ſum alios, alios deorſum aſpice
re: hẽo adhuc aliqd qđ ueſtræ
nõ ſileã charitati. Nã eaꝝ qdem cogita
tionũ q̃s expſſimus tunc, ſi bñ memini-
ſtis, licet ꝑfectior altera, utraqꝫ tñ utilis
eſt. Sũt aũt q alio modo aut ſurſum cor
hẽant, ſicut fecit deus hoĩem rectum, &
ſecure rñdeant ad exhortãtis uocẽ preſ-
byteri: Hẽmus ad dñm. Sũt & alii q ſi-
miles brutis aĩalib. inclinati deorſum, de
riſui ſeſe faciãt eſſe immũdis ſpiritib⁹, q
ꝓfecto clamitãt illudentes: Incuruare ut
trãſeamus. Scitis.n. qđ in cõgregatione
plurimoꝝ impoľe eſt unius oẽs fortitu-
dinis eſſe ſeu corpoꝝ ſeu moꝝ: nã utrãqꝫ
infirmitatem patienter ferre rľæ noſtræ
mõet authoritas, & utriqꝫ aliq̃tenus cõ
deſcẽdere iubet charitas. Videt hoc al-
ter quiſpiam, & fortaſſis incipit inuide-
re cui condolere debuerat. Hinc accidit
ut ſæpe beatificet eum in corde ſuo, ea
de re unde miſerum ſe ille reputat mole
ſtè ferens neceſſitatem ſuam. Oĩno igi-
tur ĩcuruatum ſe eſſe: & baſſo corde car
nem ſapere ꝓbat, apud quẽ ne ipſa qdẽ
miſeria caret inuidia. Sed eis quas certa
charitatis conſideratione alienæ neceſſi
tati diſpenſationes p̃latus impendit, ta
libus apponit cor ſuum, ſimilia quærẽs:
murmurat aduerſus eum qui denegat ir
rationabiliter poſtulanti. Hinc ſuſpicio
nes, detractiones & ſcandala ſuſcitãtur.
Non idcirco id loquor chariſſimi, quaſi
magnopere de uobis habeam conque-
ri ſuper hac re, ſed præmonere uos & p̃-
munire neceſſarium dixi ꝑꝑ multos qui
inter uos ſunt teneri & delicati: quibus
aut ætas aut infirmitas rigorem cõis rľę
exigit aliquatenus temperari. Gratias
ei de cuius mũere uenit, quia multos hic
uideo quorum mens intenta deo tã lon
ge facta eſt ab illo infimo cogitatu, ut
iuxta ſe poſitos debiliores prorſus igno
rent, ſe minus omnibus facere conque-
rantur. Nimirum quia ſuperiores ſemꝑ
attendunt, cum apľo obliti q̃ retro ſunt,
& extenti in anteriora. Quãtum putas il
los ego admiror, quãtum ueneror in cor
de meo, quantum amplector charitatis
affectu, qui uelut neſcientes eos quos ſe
cum quotidie uident: unum forte aut
duos, ſeu etiam plures quos in maiore
feruore ſpũs uiderint, ſibi ex omnib. eli-
gunt: & cum ipſi forte meliores ſint, ſꝑ
tñ illoꝝ ſibi præponunt & proponunt
in dño ſctã ſtudia & exercitia corꝑalia
ſeu ẽt ſpũalia. Memini me altera quoqꝫ
iam uice dixiſſe, ſed iteꝝ repetere non

[Alias fra ter quidã laicus. grauabor, q̃ꝫ ſublimi aliqñ meditationi
monachus [qdam laicus toto intendit
ſpatio uigiliaꝝ. Etem̃ ſummo mane ap-
prehenſum me in auditorium trahit, &
proſtratus pedibus: uæ mihi, inqt, quia
monachum in uigiliis unum conſidera-
ui in quo triginta uirtutes numeraui; q̃-
rum ne unam quidem in me inuenio. Et
fortaſſe nullam ille tantam hẽbat, quãta
hæc ipſa erat religioſæ æmulationis hu-
militas. Hic itaqꝫ fructus ſit nr̃i h⁹ ſermo
nis, ut alioꝝ altiora ſꝑ attendat, quia in
eo plenitudo conſtat humilitatis. Nam
ſi forte in re aliq̃ maior tibi fratre aliquo
gratia collata uř, ſed in multis (ſi bonus
æmulator fueris) iudicare te poteris in-
feriorẽ. Quid. n. ſi forte laborare aut ie-
iunare plus illo potes, & ille te patientia
ſuꝑat, p̃cedit humilitate, ſuꝑeminet cha
ritate? Quid. n. tota die ſuꝑ id qđ uide-
ris habere, inſipiẽti cogitatione ꝟſaris?
Eſto magis ſolicitus ut ſcias qd deſit ti-
bi. Hoc. n. melius. Vtinã frẽs nos ſic eſſe-
mus cupidi gratiæ ſpũalis, queẽadmodũ
ſeculares hoĩes pecuniæ tꝑalis. Debui-
mus certe & multum debuimus uince-
re in bono malum, & tãto amplius deſi
derare, quanto p̃cioſius eſt qđ deſidera
mus: ſed utinã uel æq̃les eſſe poſſimus.
Magna. n. cõfuſio, magna ualde, ꝙ ar-
dentius illi ꝑnicioſa deſiderãt, q̃ꝫ nos uti
lia: citius illi ad mortem ꝓperant, q̃ꝫ nos
ad uitam. Quanto. n. deſiderio pecuniæ
cruciet̃ auarus, quanto gloriæ appetitu
ambitioſus exæſtuet, quàm uiolẽter de
niqꝫ ſua trahat queqꝫ uoluptas, qs expli
cet? Videas certe eos qcqd adepti ſunt
paruipẽdere, nõ attendere quãto labore
& deſiderio ea uix tãdẽ cõſeq potuere:
qm̃ uileſcũt eis oĩa p̃ deſiderio minoris
forte rei quã alteri cœperint inuidere.
Et tu ergo non magnoꝑe cogites q̃ tibi
uideris hr̃e: niſi forte interdũ ut gratias
agere poſſis, & te noueris debitorem ei
qui dedit: ſeu gratia cõſolationis, cũ id
neceſſe fuerit, ne q̃libet ex cauſa triſtior
fias. De cętero ea ſꝑ magis attende quę
alius hẽt, tu nõ hẽs: ꝙ hæc cogitatio in
humilitate te cuſtodiat, & a deſcẽſu te
piditatis elonget, magis aũt & accẽdat
deſiderio ꝓficiendi. Vide aũt quãtũ è re
gione malũ cogitatio illa parturiat, q̃ ſe
dulè ꝟſas in aĩo qđ tibi hr̃e uideris, &
alteꝝ quẽpiã æſtimas nõ hr̃e. Hinc em̃
eleuaris in ſuꝑbiã, dũ te præponis alteri.
Hinc ꝓficere negligis, dum te magnum
quẽpiã arbitraris. Hinc demum incipis
et deficere, dũ tibi alterius cõparatione
ẽt nimis egiſſe uideris, ſicqꝫ in tepiditatẽ
incidis, et incipis remiſſius agere. Scim⁹ Iaco 4.b
aũt quia deus ſuꝑbis reſiſtit, humilibus Hie.48.
aũt dat gratiam, & quia maledict⁹ qui
opus dei negligenter fecerit. Bti ꝟò qui
eſuriunt & ſitiũt iuſtitiam: quia ſi ſpũ fa
cta carnis mortificauerimus, uiuemus: ſi
uerò ſcđm carnẽ uixerimus, moriemur.

Vnde ſupra. Sermo 2.

Haec eſt gñatio quęrentiũ dñm, Pſal.23.b
quærentium faciem dei Iacob.
De diuerſis & diuerſa quęrentib.
hoĩum turbis aĩo fatigatus, q̃ꝫ deſiderã-
ter ad hunc cuneum hodie ſpm̃ refocilla
turus acceſſi. Gratias deo, non ſum frau
datus à deſiderio meo, non fruſtratus à
ſpe mea. Concupiui uidere, uidi, & liq̃- Pſal.34.b
facta eſt aĩa mea. Repletus ſum conſo-
latione, ſuperabunbo gaudio, oĩa inte-
riora mea noĩ dñi bñdicũt, oĩa oſſa mea
dñt, dñe quis ſimilis tibi? Nempe proſpi
ciens eminus cum accederem, fateor ui
dere mihi corꝑaliter uiſus ſum quos in
ſpũ quõdam ꝓpheta præuidit, & cõti-
nuo ſubiit animum quod ore ille de-
promp ſerat, ut cũ eo pſallerem dicens:
Hæc eſt gñatio quærentium dñm. Mul
tæ ſunt gñationes hoĩum, & (ni fallor)
tertia iſta gñatio, quę nunc uiget & ap-
paret in uobis. Prima ſiquidem gñatio
nec quærens adhuc dñm, nec q̃ſita fuit
à dño: cum in obliuione mentis et reatu
iniquitatis unumquenqꝫ genuit mater
ſua. Scđa ꝓinde ſtatĩ (ſicut neceſſe erat)
ex aqua & ſpiritu remedium nob̃ exhi
buit feſtinatum: & fuit illa generatio nõ
dum quidem generatio quærentium,
ſed tamen iam quęſitorum, quòd nec
ſciẽtes adhuc quęrere dominum nec ua
lentes ipſe quęſierit. Quęſiuit igitur nos,

&acqſiuit in gñatione ſcđa,ut eſſemus
iam ppl'ſ acquiſitionis. Si adhuc forte ſe
nior fr̃ murmurat,&inuidia cõtabeſcit,
dr̃ ei, Qm̃ epulari & gaudere oporte-
bat,ꝗa hic fr̃ tuus ꝑierat, & inuẽtus eſt.
Cæteꝝ ad hoc ſtatim q̃ſiuit nos dñs ut
q̃reretur tꝑe opportuno, cum iam poſ-
ſet q̃ri,poſſet & inueniri. Væ nob̃ qm̃ tã
diu diſſimulauimus & neglexímus q̃re
re uitam,q̃rere eũ ꝗ ſolus bonus eſt q̃rẽ
tibus ſe,aĩæ ſperanti in ſe. Vę tibi gñatio
praua & exaſperans, mala & adultera
gñatio,mendacium uſq; hodie q̃ritans,
& diligens uanitatem,nec ſeruãs fidem
cui deſponſata fueras ꝟitati. Nunꝗd nõ
opus hẽt eiuſmodi gñatio naſci denuo,
iteꝝ gñari?Et maxime. Nẽpe genimina
uipaꝝ facti,tanto magis nunc neceſſe
hñt in uentrem mr̃is gr̃æ iterato introi-
re & naſci,quanto facta noſcunt̃ poſte-
riora eoꝝ deteriora prioribus. Gr̃as ipſi
gr̃æ,& ſi dici põt,pluſq; gratuitæ miſe-
rationi,q̃ bñficijs obruit non modo im-
meritos,ſed nimium male meritos & in-
gratos. Gr̃as ei ꝗ regñauit uos ẽt hac ui-
ce in ſpem uitę,ut adoptionem filioꝝ re
cipetis. Voluntariè.n.nunc ꝓpriè genuit
uos,ꝟbo utique ueritatis. Nã ꝙ prius
uos genuit ſacr̃o eꝗdem pietatis,etſi uo
luntarium gñanti,genitis tñ uoluntariũ
eſſe nõ potuit,in ꝗbus adhuc nullus uo
lũtatis uſus,nullum rõnis exercitiũ fuit,
ac proinde nulla gñationis ipſius agni-
tio,nulla tanti notitia genitoris. Nũc de
mum uoluntaria gñatio uoluntariũ ex-
hibet ſacrificium,iuxta illud. Volũtariè
Pſal. 53. b ſacrificabo tibi, & confitebor noĩ tuo
dñe,qm̃ bonum eſt. Hæc eſt gñatio q̃rẽ
tium dñm. Quærentium,an hñtium di-
cam?Hñtium utiq; & q̃rentium. Alio-
quin non poſſent q̃rere non hñtes. Sed
ꝗd hñtes,aut ꝗd quærentes?Vel potius
q̃uo hñtes,q̃uo reꝗrentes? Verbo geni-
ti,ꝟbũ hñt. Nunꝗd non ꝟbũ dñs?Ioan.
Ioan.1.a audi. Et deus erat ꝟbũ. Quid ergo iã am
Pſal. 23. b plius quęrit gñatio q̃rentium dñm? Cõ
ſidera ꝗd ſeꝗ̃tur in pſalmo. Hæc eſt gña
tio quærentium dñm,quęrentium faciẽ
dei Iacob. Eundẽ ꝓinde hñt pariter &re
quirunt,quia unus idemq; & ꝟbum pa
tris,& ſplendor paternæ gl'iæ eſt. Et is
ꝗdem non q̃ſitus hr̃i forſitan põt, non
habitus aũt quæri oĩno non poteſt. De-
niq; ipſa eſt quę de ſe loquitur ſapiẽtia:
Qui edit me,adhuc eſuriet. Potens ipſe Eccl. 24.
eſt præſtare ẽt ſe non quærenti,ꝗ (ut ſu-
pra oſtendimus) de cumulo gr̃æ & bñ
dictione dulcedinis quærit & præuenit
adhuc quærere non ualentes. Nemo au
tem ante idoneus quærere quam hr̃e, Ioan. 6.
quia nemo,inquit,uenit ad me niſi pa-
ter meus traxerit eum. Adeſt ergo ꝗ tra
hit, & quodammodo necdum adeſt ꝗ
non aliò trahit quàm ad ſeipſum. Nun-
quam.n.nec uſquam ſine filio pr̃ adeſt
per fidem ut ad ſpẽm trahat. Q̃uo ergo
nunc non exultet ſpũs meus,q̃uo non ſi
ne modo iucundetur in gñatione iſta q̃-
rentium dñm?Nempe teſtimonium cre
dibile nimis guſtatæ ſapiẽtię, eſt eſuries
ipſa tam uehemens. Certiſſima mihi ꝓ-
batio & indubitabile argm̃ quia hẽtis
quem ſic quæritis:& in uobis habitat,
qui tam ualide trahit uos ad ſeipſum.
Non.n.humanæ poſſibilitatis eſt curſus
iſte,eius dextera facit uirtutem,cui ſem
per neceſſe eſt ut clametis: Trahe nos Cant. 1.
poſt te, in odore unguentoꝝ tuoꝝ cur-
remus. Non incꝫ ab hoĩe forma iſta con
uerſationis,nec aliud experimentum q̃-
rimus eius qui in uobis habitat Chr̃s,
q̃ꝫ ꝙ ita quæritis Chriſtum. Videtis em̃
fratres qualem ſpm̃ accepiſtis, ſpm̃ qui
ex deo eſt,ut ſciatis quæ à deo donata
ſunt uobis. Audiuimus apl'icum,audiui
mus & propheticum,etiam & euange-
licum gradum,quibus nihil à nobis arbi
tror poſſe ſublimius affectari. Sanè è ſin
gulis mihi uideor in uobis aliquid,et ma
gnum aliquid inuenire. Quis enim cœli-
bem uitam,uitam cœleſtem & angeli-
cam dicere uereatur?Aut quod in reſur
rectione futuri ſunt omnes electi, q̃uo
non iam nunc eſtis,ſicut angeli dei ĩ cœ-
lo,à nuptijs penitus abſtinentes? Am-
plectimini fratres,precioſiſſimam mar-
garitam, amplectimini ſanctimoniam
uitæ,quæ uos efficit ſctõꝝ ſil'es, & do-

meſticos dei:dicente ſcriptura: Incorru
Sap.6.c ptio facit ꝓximum eſſe deo. Ita ergo nõ
ur̃o ꝗdem merito,ſed gr̃a dei eſtis quod
eſtis:ꝗđ ad caſtitatem et ſanctimoniam
ſpectat,angeli ꝗdem terreni,aut potius
cœli ciues: ſed interim in terra peregri-
ni. Quandiu.n.ſumus in hoc corꝑe,pere
grinamur à dño. De prophetia ꝗd dici-
Luc. 16. d mus?Lex & ꝓphetæ uſq; ad Ioan. ꝟitas
ait. Verũtñ nõ erat ille aduerſarius, ſed
diſcipulus utiq; ꝟitatis,ꝗ dicebat etiam
1.Cor.13.c poſt Ioan. Ex parte.n.cognoſcimus, &
ex parte ꝓphetamus. Ceſſauit ergo ꝓ-
phetia,ꝗa iam cognoſcimus. necdũ tñ
tota ceſſauit,ꝗa adhuc ex parte. Cũ ue-
nerit,inꝗt,ꝗđ ꝑfectum eſt,euacuabitur
Ibidem ꝗđ ex parte eſt. Siꝗdem añ Ioan. ꝗ fuer̃t
ꝓphetæ,utrunq; aduentum dñi ꝓphe-
tabant,& q̃ſi neutra adhuc pars ſalutis
in notitia,ſed utraq; ĩ ꝓphetia erat. Ma
gnum ſanè ꝓphetandi genus cui uos de
ditos eſſe conſpicio, magnum ꝓphetiæ
ſtudium cui uos uideo mancipatos. Qđ
2.Cor. 4.d illud?Nempe iuxta apl'm non cõſidera
re q̃ uñr,ſed q̃ nõ uñr,ſine dubio ꝓphe-
tare eſt. Ambulare in ſpũ,ex fide uiuere,
q̃ ſurſum ſunt q̃rere,nõ q̃ ſuꝑ terrã:obli-
uiſci q̃ retro ſunt,& extẽdi in anteriora,
ex magna parte ꝓphetare eſt. Alioꝗn
quonam modo niſi ꝑ ſpm̃ ꝓphetię con-
uerſatio nr̃a in cœlis eſt?Sic nimiꝝ pro
phetæ olim q̃ſi non inter hoĩes erant ſui
tꝑis,ſed uirtute & impetu quodam ſpũs
dies illos trãſilientes exultabãt ut uide-
Mat. 19.d rẽt diem dñi,& uidebãt & lætabant̃ in
ea. Sed & ꝓfeſſionẽ apl'icam audiamꝰ.
Ecce nos reliꝗmus oĩa: & ſecuti ſumꝰ te.
Si gl'iari licet,habemus gl'iam:ſed ſi ſapi
mus,hr̃e curabimus apud deũ. Hæc em̃
ꝟa eſt gl'iatio,ut ꝗ gl'iatur,in dño gl'iet̃.
Nam neque manus nr̃a excelſa,ſed dñs
fecit hæc oĩa. Fecit nob̃ magna ꝗ potẽs
eſt:ut merito magnificet aĩa nr̃a dñm.
Ipſius.n.magno munere factũ eſt,ut ma
gnum illud ꝓpoſitum uñ magni gl'iabã-
tur apl'i,magnificè ſequeremur. Forte ẽt
ſi in hoc quoq; gl'iari uoluero,nõ ero inſi
piẽs. Veritatẽ.n. dicã,eſſe hic aliquos ꝗ
pluſq; nauẽ & retia reliꝗre. Quid ꝟò il-
lud ꝗđ ipſi ꝗdẽ apl'i reliquerant oĩa, ſed
ut pñtem in carne dñm ſequerent̃? Non
eſt nr̃m dicere,ſecurius ipm̃ dñm audia
mus. Quia uidiſti me,inꝗt,Thoma cre- Ioan. 20.g
didiſti:btĩ qui nõ uiderunt,et crediderũt.
Forte ẽt prophetandi genus excellẽtius
eſſe uidebitur,non intendens quibuſcũ
que tꝑalibus rebus & tranſituris aliqñ:
ſed ſpũalibus & æternis,nihilominus in
uaſe fictili theſaurus caſtitatis illuſtrior,
in carne fragili ex aliqua parte probabi
lior uirtus. Vbi ergo angelica in hoc cor
pore conuerſatio, in corde prophetica
expectatio,in utroq; apl'ica perfectio in
uenitur: quantus iſte cumulus gr̃arum?
Quid retribuitis dño pro omnib. quę re
tribuit uobis? Sublimis gradus, ſed eo
amplius periculoſa ruina. Nunꝗd non
tres cœli ſunt quos aſcendimus? Itaque
qui ſtat,uideat ne cadat. Videbam,in- Luc. 10.c
quit, ſatanam tanquam fulgur de cœlo
cadentem. Ex alto corruit, confractus
& comminutus eſt,deſperata eſt plaga
eius. Factus eſt ſpiritus eius uadens,
& non rediens. Nunquid & uos uul
tis abire? Satanas ruit, nunquid &
ruitis uos ſecum?Q̃ȝ ſalubrius uobis ſta
re in uijs dñi,ſtare in gr̃a in q̃ ſtatis. Non
em̃ btũs uir qui non abijt in uia pctõꝝ,
btũs magis cuius eſt auxiliũ abs te dñe.
Ibunt.n. hmõi de uirtute in uirtutẽ,ad ui
dendum deum deoꝝ in Sion,ad uiden-
dum in bonitate electoꝝ tuoꝝ,ut laude
ris cum hæreditate tua. Ipſi nempe hr̃-
ditas,ipſi ſunt dij,& filij excelſi oẽs. Ita-
que fr̃es mei,qñquidem ueriſſimè certiſ
ſimeq; hæc eſt gñatio quærẽtium dñm, Pſa. 104.a
quęrentium faciem dei Iacob: quid uob̃
dixerim aliud quàm quod idem ꝓphe-
ta ait: Lætetur cor quærentium dñm: q̃-
rite dominum & confirmamini: quęrite
faciem eius ſemper? Et quod alius qui- Eſa. 21.c
dam dicit: Si quæritis,quærite. Quid eſt
ſi quæritis,q̃rite? In ſimplicitate cordis
quærite illum. Non aliud tanq; illum,
non aliud præter illum, non aliud poſt
illum. In ſimplicitate cordis quærite il-
lum. Simplex natura,ſimplicitatem cor
dis exquirit. Deniq; & cum ſimplicib.

ſermocinatio eius. Vir duplex aío, incõ
ſtans eſt in oíb. uíjs ſuis. Non põt quē q̄-
ritis inueniri ab his q ad tp̄s credunt, &
in tp̄e tētationis recedunt. Aeternitas ē:
q̄ niſi perſeueranter quæſita, minime in-
uenitur. Væ ēt pc̄tōri terram ingrediēti
duabus uíjs. Nemo. n. duobus dn̄is ſer-
Luc. 18.c uire põt. Ne hãc quidem duplicitatem
amat ītegritas illa, perſectio illa, illa ple
nitudo. Indignum. n. eſt ei ut inuenien-
dam ſe præbeat, niſi perfecto eam q̄ſie-
ris corde. Cæterꝝ ſi odibilis eſt canis re
uerſus ad ſuū uomitū, & ſus lota in uo-
lutabro luti, ſed & ip̄m quoqꝫ quem in-
uenerit tepidum, ex ore ſuo euomere in-
cipit deus: ſimulator & ꝓditor ubi pare
bunt? Si maledictus q facit opus dei ne-
gligenter: q fraudulenter fecerit, qd me
ret? Fugiamus hanc duplicitatem cha-
riſſimi, & à fermento Phariſæorꝝ oímo
dis caueamus. Veritas eſt deus, & tales
q̄ſitores reqrit, q q̄runt eum in ſpū & ue
ritate. Si nolumus fruſtra q̄rere dn̄m, q̄-
ramus ueraciter, q̄ramus frequenter, q̄-
ramus pſeueranter: ut nec pro illo q̄ra-
mus aliud, nec cum illo aliud, ſed nec ab
illo ad aliud conuertamur. Facilius eſt
enim cœlum & terram tranſire, q̄ ut ſic
quærens non inueniat, ſic petens non ac
cipiat, ſic pulſanti non aperiatur.

Quomodo malum duplex cooperetur in bonum. Sermo tertius unde ſupra.

P Auperes qdem uidemur & ſu-
mus: ſed ſi ſp̄m q ex deo eſt acci
piamus, ut ſciamus q̄ à deo do-
nata ſunt nob: magna ab eo gloria, ma-
gna nob eſt collata ptās. Quotquot, in
Ioan. 1.b quit, recepunt eum, dedit eis ptātem fi-
lios dei fieri. An non ptās filiorꝝ dei eſt
iſta, qn̄ ēt nob ſeruiūt uniuerſa? Sciebat
Rom. 8.c enim apl's ipſe qm̄ diligentibus deū, oía
cooperant̄ in bonū. Sed forte dicat ali-
quis urm, qd hoc ad me? & in puſillani
mitate cordis ſui talia meditet̄: Gl'ientur
certe de ptāte filiorꝝ dei, in qbus filialis
erga eum feruet amor, uiget affectus: ut
pſumant oía ſibi coopari in bonum, qui
deum diligunt in ueritate. Ego uerò mē
dicus ſum & paup, carens affectu filiali,
expers dignæ deuotionis. Sed attende
qđ ſequitur. Nullum. n. deſperationi lo
cum reliquit in ſcriptura ſua, qui alio lo
co ſic loquitur: Vt per patientiam & cõ
ſolationem ſcripturarꝝ ſpem habeamꝰ.
Affectus. n. ille quem quęris, pax eſt, nõ
patientia. in patria eſt, nõ in uia: nec eos
qui eiuſmodi ſunt, à ſcriptura opus ē cõ
ſolari. Ergo per patientiam & conſola-
tionem ſcripturarꝝ ſpem habeamus, ēt
ſi nondum poſſumus apprehendere pa-
cem. Propterea cum dixiſſet diligentibꝰ
deum oía cooperari in bonum, ſolerter
addidit, his qui ſcđm propoſitum uoca
ti ſunt ſancti. In quo uerbo nõ te terreat
ſanctitatis nomen, qn̄ non ſcđm meri-
tum, ſed ſcđm propoſitum, non ſcđm
affectionem, ſed ſcđm intentionem ſan-
ctos uocat, iuxta illud prophetæ: Cuſto Pſal. [illegible]
di animam meam, qm̄ ſanctus ſum. Illã
enim quam putas ſanctitatem ne ipſe
quidem Paulus corruptibili adhuc gra
uatus corpore arbitrabatur ſe compre-
hendiſſe. Vnum autem, inquit, quę retro Phil. iii
ſunt oblitus, & in ea quæ ante me ſunt
extendens, ſequor ad palmam ſupernæ
uocationis. Vides quia licet nõdum ap-
prehendiſſet brauium, habebat tn̄ ꝓpo
ſitum ſctitatis. Et tu ergo ſi propoſueris
in corde tuo declinare à malo, & facere
quod bonum eſt, tenere quod accepi-
ſti, & proficere ſp in melius, ſed & ſiqd
aliqn̄ minus recte egeris (ut eſt humana
fragilitas) non in eo perſiſtere, ſed pœni
tere & corrigere quantum pręuales: eris
ſine dubio ſctūs et tu, ſed cui interim cla
mare neceſſe ſit: Cuſtodi animam meã,
qm̄ ſctūs ſum. Vis ergo noſſe quemad-
modum hmōi ſanctis oía cooperantur
in bonum? Non modo curro per ſingu-
la, quia in longum protrahi ſermonē ho
ra non patitur. Eundum nob eſt, iam. n.
campanam audiuimus, iam ueſpertinæ
tp̄s orōnis aduenit. Audite ergo ꝟbum
abbreuiatum quemadmodum nob uni
uerſa ſeruiant, oía cooperētur in bonū.
Inimici nr̄i ſiut iudices. Etenim ſiquidē
illi pro nob, quis contra nos? Si pro no
bis faciunt hoſtes noſtri, qūo nõ omnia

ſit cū illis? Porrò duo nob (ut manifeſtū
eſt) aduerſant̄ hoſtium gn̄a, malum ui-
delicet duplex, qđ facimus & qđ pati-
mur. Hæc autem, ut aptius dixerim, ſunt
culpa & pœna. Itaqꝫ cum ſit nob utraqꝫ
contraria, erit ſi uoluerimus utraqꝫ pro
nob, ut hęc qdem ab illa liberet, & item
aduerſus iſtam iuuet illa, nec parꝝ. Ecce
em̄ cõpūgimur in cordib. nr̄is & in cubi
li cõſciæ ſup delictis p̄teritis, ſed delinit
conſciam, & corrodentium pc̄tōrꝝ den
tes cõterēs reducit ad ſpē uenię pn̄ia iſta
& uoluntaria pœna quam patimur, nõ
ſolum aūt p̄terita, ſed & futura repellit.
Nã & tentãtia ꝓpulſat uitia, & nõnulla
ſic perimit, ut raro aut nunq̄ erigere ca-
put audeant uenenatū. Sic pœna facit ꝓ
nob aduerſus culpam, ut uel oíno nõ ſit,
uel ſit minor. Culpa uerò nihilominus
agit, ut aut non ſit, aut minor ſit pœna.
Non qdem ut oíno nõ ſit, ſiue à quanti-
tate ſua minoret̄, qđ nullatenus expedi
ret: ſed ut nõ ſit pœna, aut minor ſit pœ-
na, uidelicet ut aut non ſit, aut minus ſit
oneroſa. Quiſqs. n. pfectè ſenſerit onus
pc̄ti, & aíæ læſionem exteriorē, utiqꝫ aut
parꝝ ſentiet, aut ex toto non ſentiet cor-
poris pœnã, nec reputabit laborem quo
pc̄tã nouerit deleri p̄terita, futura caue-
ri. Sic. n. ſctūs Dauid cõuitiãtis ſerui nõ
2.Re.16.b reputauit iniurias memor filíj pſequētis.

Vnde ſupra de duabus menſis, Sermo 4.

L Abor iſte frēs, exilíj & paupta-
tis nr̄æ nos admonet, ꝓfecto et
iniquitatis. Vt qd. n. morte affi-
cimur tota die, in ieiuníjs multis, in uigi-
líjs abundantius, in laborib. & ęrūnis?
Nunqd ad hęc creati ſumus? Abſit, nam
licet hõ natus ſit ad laborē, ſed minime
ad laborē creatus eſt. natiuitas eſt in cul
Pſal. 50.a pa, ideo & in pœna. Oēs. n. oportet nos
gemere cum ꝓpheta: In iniqtatib. con-
ceptus ſum, & in pc̄tis concepit me mr̄
mea. Aliena ab utriſqꝫ prima creatio, qa
ſicut nec culpã, ita nec pœnam deus fe-
cit. Qđ de ea q̄ maior eſt oíum, morte
uidelicet apte ſcriptura teſtat̄. Inuidia
diaboli mors introiuit in orbem terrarꝝ.
Et in alio loco. Deus mortē nõ fecit. Ita
que ſicut laborãtib. manib nec oculus
ppea claudit̄, nec auris abſtinet ab audi
tu, ſic imò & multo melius laborante
corpe mēs quoqꝫ ipſa ſuo intēta ſit opi
ut nõ uacet. Cãm laboris cogitet ī labo
re, ut ipſa ei pœna quã patit̄, culpã ꝓ q̄
patit̄, repræſentet. Et dum uidet uulnerꝝ
ligaturam, ipſa ſub pannis uulnera medi
tet̄. Hmōi ſiqdem cogitatione humilia-
mur ſub potenti manu dei, & dulci q̄dã
pietate mēs plena, miſerabilē ſe exhibet
in oculis eius. Hinc qppe ſcriptura nos
admonet: Miſerere, inqens, aíæ tuæ pla Eccl. 30.d
cens deo. Nec dubium qn ea q̄ deo pla
cet miſeria facile poſſit eius miſericor-
diã obtinere. Et ne dixerimus, un̄ miſerē
dū ſit aíab. nr̄is? Niſi. n. inſipienter diſſi-
mulauerimus, multa in eius miſeratione
digna poterunt inueniri. Vnū tn̄ dico, ut
occaſionem uob dediſſe uidear, & cęte-
ra quoqꝫ ſil'r aduertatis. Nõne uelut in-
ter duas mēſas poſiti epulãtes hincinde
ſpectamus ieiuni? Sic ſumus oíno, ſic ſu-
mus. Vn̄ ergo ſic poſitis riſus, un̄ iocus,
un̄ leuitas, un̄ ſupbia, un̄ extollētia ocu-
lorꝝ? An forte non agnoſcimus menſas,
non cõſideramus epulas, delicias nõ ui
demus? Hinc mihi ſunt quos uideo deli
cioſe uiuentes in oíb. bonis ſenſibilis hꝰ
mūdi: ide cõtēplator alios qb. diſpoſuit
Xp̄s regnū, ut edant & bibãt ſup menſã
eius in regno pr̄is ſui. Vtrobique uideo
ſil'es mei hoíes, frēs meos, & heu me ad
neutram licet extēdere manū. Ab utra-
que mēſa ꝓhibeor, ab hac qdē ꝓfeſſio-
nis, ab illa corpis uinculo, ut nec ad infe
riorē audeã, nec ad ſupiorē accedere poſ
ſim. Quid īter hæc reſtat niſi comedere
panē doloris, ut ſint mihi lachrymę meę
panes die ac nocte, ſiqs forte cœleſtiū
cõuiuarꝝ miſericordia motus, ī os latrã-
tis ſub mēſa catelli ul' exigua aliq̄ delicia
rū illarꝝ fragmēta dimittat? Nã inferior
qdē cõſideratio q̄ nob ipſis cõpatimur
eorꝝ reſpectu quos nouimus delicioſe
uiuētes in hoc ſcl'o, infirmæ adhuc aíæ ē,
nec oíno talis mihi placet affectio in aía
ſpūali. Lõgius. n. poſitus eſt à iudicio ꝟi
tatis, qui beatificat quos uelut miſerri-

mos lugere debuerat, q peccant & non
agũt pniam: & ſe miſeꝝ reputat non ſa
nè cõſenſu iudicij, ſed affectionis ſenſu,
ꝙ nõ ſit ſicut illi, q id magis optare de-
buerãt, ut oẽs eſſent ſicut ipſe. Hoc tñ ſo
lũ tali in cogitatione laudabile eſt, ſi mi
ſeriã ipſam quã reputat, ꝓ amore ſiue ti
Pſal. 16. b more dei patiẽter ferre deliberat, & cũ
pietate q̃dam dicit deo: Propter ṽba la
bioꝝ tuoꝝ ego cuſtodiui uias duras. Et
hæc qdẽ cogitatio inchoantium eſt: tãq̃
lac paruuloꝝ. At ṽò cũ iã ꝓficere cœpit
aĩa, & affectione ſequi iudiciũ rõnis, oĩa
ꝓculdubio detrimentũ faciet, & quaſi
ſtercora arbitratus lugebit cũ ꝓpheta
ſuꝑ eos qui amplexati ſunt ſtercora. Ip-
ſe ṽò ſctã q̃dam humilicꝫ ſuperbia hæc
uniuerſa deſpiciet, & magna in altitudi
ne aĩ collocatus non btm̃ dicet populũ
cui hæc ſunt, ſed miſeꝝ planè, btm̃ uero
cꝰ dñs deus eius. Veꝝ dũ hic ita ſui cõ-
paratione miſeret̃ illis, inueniet uticꝫ q̃-
rũ cõparatione, ſui quocꝫ miſereat̃, ſi ſu-
ſpexerit ad cœleſtes diuitias, & delecta
tiones in dextera dñi uſcꝫ in finem. Vñ
Rom. 8. d fit ut qui prius de iferiori irriguo lachry-
Pſal. 119. a mas fundẽs plangebat dicens, qm̃ pp te
mortificamur tota die: iam de ſuperiori
abundantiores emittat fletus dicẽs. Heu
mihi, quia incolatus meus ꝓlõgatus eſt.

Prologus beati Bernardi in ſermonem ſeq.

Hugoni militi xpi, & magiſtro militiæ xpi

b Ernardus Clareuallis ſolo noĩe
abbas, bonum certamen certa-
re. Semel & ſcđo & tertio (ni
fallor) petijſti à me Hugo chariſſime, ut
tibi tuiſcꝫ cõmilitonibus ſcriberem ex-
hortationis ſermonem: & aduerſus ho-
ſtilem tyrannidem quia lanceam non li
ceret, ſtilum uibrarẽ, aſſerens uobis non
parum fore adiutorij, ſi quos armis non
poſſum, lrĩs animarem. Diſtuli ſanè ali-
quandiu, non ꝙ contemnẽda uideretur
petitio, ſed ne leuis p̃cepſcꝫ culparetur
aſſenſio, ſi quod melius melior implere
ſufficeret, p̃ſumerem imꝑitus, & res ad-
modũ neceſſaria per me minus forte cõ
moda redderet̃. Veꝝ uidens me longa
ſatis huiuſcemodi expectatione fruſtra
tum, ne iam magis nolle quã nõ poſſe ui
derer, tandem ego qdẽ qđ potui feci, le-
ctor iudicet an ſatisfeci. Quancꝫ etſi cui
forte aut minime placeat, aut non ſuffi-
ciat, non tamẽ intereſt mea, qui tuæ pro
meo ſapere non defui uoluntati.

Sermo exhortatorius beati Bernardi abbatis Clareuallenſis, ad milites templi.

Capitulum primum.

NOuum militiæ genus
ortũ nuꝑ auditur in ter
ris, & in illa regione
quam olim in carne p̃-
ſens uiſitauit oriens ex
alto: ut unũ tũc ĩ fortitu
dine manus ſuæ tenebraꝝ principes ex-
turbauit, inde & modo ipſorum ſatelli-
tes filios diffidentiæ in manu fortiũ ſuo-
rum diſſipatos exterminet, faciẽs etiam
nunc redemptionẽ plebis ſuæ, & rurſum
erigens cornu ſalutis nobis ĩ domo Da
uid pueri ſui. Nouum inquam militiæ
genus, & ſeculis inexpertum, qua ge-
mino pariter conflictu infatigabiliter
decertatur, tum aduerſus carnem & ſan
guinem, tum contra ſpiritualia nequi-
tiæ in cœleſtibus. Et quidem ubi ſo-
lis uiribus corporis corporeo fortiter
hoſti reſiſtitur, id quidem ego tam non
iudico mirum, quàm nec rarum exiſti-
mo. Sed & quando animi uirtute ui-
tijs ſiue dæmonijs bellum indicitur, ne
hoc quidem mirabile, & ſi laudabile di
xerim, cum plenus monachis cernatur
mundus. Cæterum cum uterque ho-
mo ſuo quiſque gladio potenter accin-
gitur, ſuo cingulo nobiliter inſignitur,
quis hoc non æſtimet omni admiratio-
ne digniſſimum, quod adeo liquet eſ-
ſe inſolitum? Impauidus profecto mi-
les, & omni ex parte ſecurus, qui ut cor
pus ferro, ſic animum fidei lorica indui
tur. Vtriſque nimirum munitus armis,
nec dæmonem timet, nec hoĩem. Nec
uero mortem formidat, qui mori de-
ſiderat.

ſiderat. Quid enim uel uiuens uel moriens
metuat, cui uiuere Chriſtus eſt & mori lu
crum? Stat quidem fidenter libẽtercꝫ pro
Xp̃o, ſed magis cupit diſſolui, & eſſe cum
Chriſto: hoc. n. melius. Securi igitur ꝓce-
dite milites, & intrepido animo inimicos
crucis Chriſti propellite, certi quia necꝫ
mors necꝫ uita poterit uos ſeparare à cha
ritate Dei quæ eſt in Xp̃o Ieſu: illud ſanè
Rom. 14. b uobiſcum in omni periculo replicãtes, Si-
ue uiuimus, ſiue morimur, domini ſumus.
Quàm glorioſi reuertunt̃ uictores de prę-
lio, q̃ꝫ beati moriunt̃ martyres in prælio.
Gaude fortis athleta ſi uiuis & uincis in
domino, ſed magis exulta & gloriare ſi
moreris & iũgeris domino. Vita quidem
fructuoſa: & uictoria glorioſa: ſed utricꝫ
mors ſacra iure præponitur. Nam etſi bea
ti qui in domino moriunt̃, num multo ma
gis qui pro domino moriunt̃? Et quidem
ſiue in lecto ſiue in bello qs moritur, pre-
tioſa erit ſine dubio in conſpectu domini
mors ſanctoꝝ eius. Cęterum in bello tan
to ꝓfectò pretioſior, quãto & glorioſior.
O uita ſecura, ubi pura conſcientia. O in-
quã uita ſecura, ubi abſcꝫ formidine mors
expectatur, imò & exoptatur cum dulce-
dine, & excipitur cum deuotione. O uere
ſancta & tuta militia, atcꝫ à duplici illo pe
riculo prorſus libera, quo id hominum ge
nus ſolet frequenter periclitari, ubi dũta-
xat Chriſtus nõ eſt cauſa militandi. Quo-
ties nancꝫ cõgrederis tu qui militiam mi-
litas ſecularem, timendum omnino ne aut
occidas hoſtem qdem in corpore, te ue-
rò in anima: aut forte tu occidaris ab illo
& in corpore pariter & in anima. Ex cor-
dis nempe affectu non belli euentu penſa-
tur uel periculum uel uictoria Chriſtiani.
Si bona fuerit cauſa pugnantis, pugnę exi
tus malus eſſe nõ poterit: ſicut nec bonus
iudicabitur finis, ubi cauſa nõ bona & in-
tentio non recta præceſſerit. Si in uolunta
te alterum occidendi te potius occidi cõ-
tigerit, moreris homicida. Quòd ſi præua
les, & uoluntate ſuperandi uel uindican-
di forte occidis hominẽ, uiuis homicida.
Nõ autem expedit ſiue mortuo ſiue uiuo,
ſiue uictori ſiue uicto eſſe homicidam. In-
felix uictoria qua ſuperans hominem, ſuc
cumbis uitio. Et ira tibi aut ſuperbia do-
minante, fruſtra gloriaris de homine ſupe
rato. Eſt tamen qui nec ulciſcẽdi, nec uin-
cendi typo, ſed tãtum euadendi remedio
interficit hoĩem: ſed ne hãc qdem bonam
dixerim uictoriã: cum de duobus malis in
corpore quàm in aĩa mori leuius ſit. Non
autẽ quia corpus occidit̃, etiam aĩa mori
tur: ſed anima quę peccauerit, ipſa morit̃.

De militia ſeculari. Cap. II.

q Vis igitur finis fructus'ue ſecula-
ris huius nõ dico militiæ, ſed mali
tię, ſi et occiſor letalr peccat, & oc
ciſus ęternaliter perit? Enimuero ut uerbis
utar apl'i, Et q arat, in ſpe debet arare: & q 1. Cor. 9. b
triturat, in ſpe fructus percipiẽdi. Quis er-
go ô milites hic tam ſtupẽdus error, quis
furor hic tam non ferendus, tantis ſumpti
bus ac laboribus militare, ſtipendijs uerò
nullis niſi aut mortis aut criminis? Operi-
tis equos ſericis, & pendulos neſcio quos
panniculos loricis ſuperinduitis: depingi-
tis haſtas, clypeos & ſellas, fręna & cal-
caria auro & argento gẽmiſcꝫ circũorna-
tis, & cũ tanta põpa pudẽdo furore & im
pudenti ſtupore ad mortẽ ꝓperatis. Mili
taria ſunt hęc iſignia, an muliebria potius
ornamẽta? Nunqd forte hoſtilis mucro re
uerebit̃ aurũ, gẽmis parcet, ſerica penetra
re nõ poterit? Denicꝫ qđ ipſi ſæpius cer-
tiuſcꝫ experimini, tria arbitror eẽ neceſſa-
ria p̃lianti, ut. ſ. ſtrenuus iduſtriuſcꝫ miles
& circũſpectus ſit ad ſe ſeruandũ, & expe
ditus ad diſcurrendũ, et prõptus ad feriẽ-
dũ. Vos ꝑ contrariũ in oculoꝝ grauamen
fœmineo ritu comã nutritis, lõgis ac ꝓfu-
ſis crinibus, ac camiſiis ꝓpria uobis ueſti-
gia obuoluitis, delicatas ac teneras manꝰ
amplis et circũfluentibus manicis ſepeli-
tis. Suꝑ hęc omnia eſt, qđ armati cõſcien-
tiam magis terret, cauſa illa nimirũ ſatis le-
uis ac friuola, qua uidelicet talis pręſumit̃
& tam ꝑiculoſa militia. Non ſanè iter uos
aliud bella mouet, liteſcꝫ ſuſcitat, niſi irra-
tionabilis iracũdiæ motus, aut inanis glĩæ
appetitus, aut terrenę qualiſcũcꝫ poſſeſſio-
nis cupiditas: talibus certe ex cauſis necꝫ
occidere necꝫ occumbere tutum eſt.

De noua militia, Cap. III.

a T uerò Christi milites ſecuri præliantur prælia dñi ſui, nequaquam metuentes aut de hoſtium cæde peccatum, aut de ſua nece periculum: quandoquidem mors pro Christo uel ferenda uel inferenda & nihil habeat criminis, & plurimũ gloriæ mereat̃. Hinc quippe Christo, inde Christus acquiritur: qui nimirum & libenter accipit hoſtis mortem pro ultione, & libentius præbet ſeipſum militi pro cõſolatione. Miles inquã Christi ſecurus interimit, interit ſecurior. Sibi præſtat cũ interit, Christo cum interimit. Non.n.ſine cauſa gladiũ portat. Dei etenim miniſter eſt ad uindictam malefactorꝝ, laudem uerò bonorꝝ. Sanè cum occidit malefactorem: nõ homicida, ſed (ut ita dixerim) malicida, & planè Christi uindex in his qui male agunt, & defenſor christianorꝝ reputatur. Cum aũt occiditur ipſe, nõ periiſſe, ſed perueniſſe cognoſcit̃. Mors ergo quã irrogat, Christi eſt lucrum: quam excipit, ſuum. In morte pagani Christianus gloriatur, quia Christus glorificatnr. In morte Christiani regis liberalitas aperit̃, cum
Pſal. 57. b miles remunerandus educitur. Porrò ſup illo lætabitur iuſtus cum uiderit uindictã: de iſto dicet homo: Si utiq; eſt fructus iuſto: utiq; eſt Deus iudicãs eos in terra. Nõ enim uel pagani necandi eſſent, ſiquo modo aliter poſſent à nimia infeſtatione ſeu oppreſſione fidelium cohiberi. Nunc aũt melius eſt ut occidãtur quam certè relinquatur uirga peccatorꝝ ſuper ſortem iuſtorꝝ: ne forte extendant iuſti ad iniquita-
Lucæ.3.c tem manus ſuas. Quid enim? Si ꝑcutere in gladio oĩno fas nõ eſt christiano, cur ergo præco ſaluatoris cõtentos fore ſuis ſtipendiis militibus indixit: & non potius oẽm militiam interdixit? Si aũt (qđ uerum eſt) oĩbus fas eſt ad hoc ipſum duntaxat diuinitus ordinatis, nec aliud ſanè quicq̃ melius ꝓfeſſis, q̃bus quæſo potius quã quorꝝ manibus & uiribus urbs fortitudinis noſtræ Sion pro noſtro oĩum munimine retinetur, ut depulſis diuinæ tranſgreſſoribus legis, ſecura ĩgrediat̃ gens iuſta cuſtodiẽs ueritatem? Secure proinde diſſipent̃ gẽtes quæ bella uolunt, & abſcindant̃ qui nos conturbant, & diſperdant̃ de ciuitate dñi oẽs operantes iniquitatem, qui repoſitas in Hieroſolymis Christiani populi inæſtimabiles diuitias tollere geſtiũt, ſancta polluere, & hæreditate poſſidere ſanctuarium Dei. Exerat gladium uterq; fideliũ in ceruices inimicorꝝ, ad deſtruendã oẽm altitudinem extollẽtem ſe aduerſus ſcĩam Dei, quæ eſt Christianorꝝ fides, nequãdo dicãt gentes, ubi eſt Deus eorꝝ? Quibus expulſis reuertetur ipſe in hæreditatem domũq;
ſuam, de qua iratus in euangelio Ecce, in- *Matth.23.d*
quit, relinquet̃ uobis domus ueſtra deſerta. & per ꝓphetam ita conquerit̃. Reliqui domũ meam, dimiſi hæreditatẽ meam, im-
plebitq; illud propheticum. Redemit dñs *Hier.31.b*
pplm̃ ſuum & liberauit eum: & uenient et
exultabunt in monte Sion, & gaudebunt *Ibidem.*
de bonis dñi. Lætare Hierl'm, & cognoſce *Eſa.52.a*
iam tp̃s uiſitationis tuæ. Gaudete & laudate ſimul deſerta Hierl'm, quia cõſolatus eſt dñs pplm̃ ſuum, redemit Hierl'm, parauit dñs brachium ſuum ſanctum in oculis oĩum gentium. Virgo Iſrael corrueras, & non erat qui ſubleuaret te. Surge iam, excutere de puluere uirgo captiua filia Sion. Surge inquam & ſta in excelſo, & uide iucunditatem quæ uenit tibi à Deo tuo. Nõ uocaberis ultra derelicta, & terra tua non uocabitur amplius deſolata, q̃a complacuit dño in te, & terra tua inhabitabit̃. Leua in circuitu oculos tuos & uide, oẽs iſti congregati ſunt, uenerũt tibi. Hoc tibi auxilium miſſum de ſancto. Omnino ꝑ iſtos tibi iamiamq; illa perſoluit̃ antiqua ꝓmiſ-
ſio: Ponam te in ſuperbiam ſeculorꝝ, gau- *Eſa.60.f*
dium in generatione et generationẽ, & ſuges lac gentium, & mamilla regum lactaberis. Et item: Sicut mater conſolat̃ filios ſuos, ita & ego cõſolabor uos, & in Hieruſalem cõſolabimini. Vides'ne quã crebra ueterꝝ atteſtatione noua approbat̃ militia, & q̇ ſicut audiuimus, ſic uidimus in ciuitate dñi uirtutũ? Dũmodo ſanè ſpũalibus non p̃iudicet ſenſibus lr̃alis interpretatio, quo minus.ſ. ſperemus in æternum, quicq̃d huic tempori ſignificãdo ex prophetarꝝ uocibus uſurpamus, ne per id qđ

cernitur, euaneſcat q̇ creditur, & ſpei copias iminuat penuria rei, præſentiumq; atteſtatio ſit euacuatio futurorꝝ. Alioquin terrenæ ciuitatis tp̃alis gloria non deſtruit cœleſtia bona, ſed aſtruit: ſi tamen iſta minimè dubitamus illius tenere figuram, quæ in cœlis eſt mater noſtra.

De conſeruatione militum templi. Cap. IIII.

ſ Ed iam ad imitationẽ ſeu ad confuſionem noſtrorꝝ militum non planè Deo, ſed diabolo militantium, dicamus breuiter Christi equitum mores & uitam, qualiter in bello domiue conuerſentur, quo palàm fiat quantũ ab inuicem differant Dei ſeculiq; militia. Primo quidem utrolibet diſciplina nõ deeſt, obedientia nequaquam cõtemnitur, quia teſte ſcriptura, & filius indiſciplinatus pe-
Eccleſiaſtici.22.a ribit, & peccatum eſt ariolandi repugna-
re, & quaſi ſcelus idololatriæ nolle acquie-
1.Reg.15.c ſcere. Itur & reditur ad nutum eius qui præeſt: induit̃ quod ille donauerit: nec aliunde ueſtimentum ſeu alimentum præſumitur. Et in uictu & ueſtitu cauetur omne ſuperfluum, ſoli neceſſitati conſulitur. Viuitur planè in communi iucunda & ſobria conuerſatione abſq; uxoribus & abſq; liberis. Et nequid deſit ex euangelica perfectione, abſq; omni ꝓprio habitant unius moris in domo una, ſoliciti ſeruare unitatem ſpiritus in uinculo pacis. Dicas uniuerſæ multitudinis eſſe cor unũ, & animam unam, ita quiſq; non omnino ꝓpriam ſequi uoluntatem, ſed magis obſequi ſatagit imperanti. Nullo tempore aut ocioſi ſedẽt, aut curioſi uagantur, ſed ſemper dũ procedunt (quod quidem raro contingit) ne gratis comedant panem, armorꝝ ſeu ueſtimentorꝝ uel ſciſſa reſarciunt, uel uetuſta reficiunt, uel inordinata componunt, & quæq; poſtremo facienda magiſtri uoluntas & cõmunis indicit neceſſitas. Perſona inter eos minimè accipitur, defertur meliori, non nobiliori. Honore ſe inuicem præueniunt, alterutrum onera portant, ut ſic adimpleãt legem Christi. Verbum inſolens, opus inutile, riſus ĩmoderatus, murmur uel tenue ſiue ſuſurrum nequaquam ibi deprehenditur inemendatum. Sçaços et aleas deteſtant̃, abhorrent uenationem, nec ludicra illa auium rapina (ut aſſolet) delectant̃. Mimos & magos & fabulatores, ſcurrileſq; cantilenas, aut ludorꝝ ſpectacula, tanq̃ uanitates & inſanias falſas reſpuũt et abominant̃. Capillos tondent, ſcientes iuxta apl'm ignominiam eſſe uiro ſi comã nutrierit. Nunq̃ compti, raro loti, magis aũt neglecto crine hiſpidi, puluere fœdi, lorica chaumate fuſci. Porrò iminente bello, intus fide, foris ferro non auro ſe muniunt, quatenus armati, & nõ ornati, hoſtibus metum incutiant, non ꝓuocent auaritiam. Equos habere cupiũt fortes & ueloces, non tñ coloratos aut phaleratos: pugnã quippe nõ pompã, uictoriã ſed non gloriã cogitantes, et ſtudẽtes magis eſſe formidini quã admirationi. Deinde nõ turbulẽti aut impetuoſi, & quaſi ex leuitate p̃cipites, ſed cõſultè atq; cũ omni cautela & ꝓuidentia ſeipſos ordinãtes & diſponẽtes in aciẽ: iuxta qđ de p̃ribus ſcriptum eſt. Veri ꝓfectò Iſraelitæ ꝓcedũt ad
bella pacifici. At uerò ubi uentũ fuerit ad *Pſal.138. d*
certamen, tũ demũ priſtina lenitate poſtpoſita, tanq̃ ſi dicerẽt. Nõne q̃ oderunt te dñe oderã, & ſup inimicos tuos tabeſcebã: irruũt in aduerſarios, hoſtes uelut oues reputant, nequaq̃ etſi pauciſſimi, uel ſæuã barbariẽ uel numeroſam multitudinẽ formidantes. Nouerunt ſiq̃dem nõ de ſui præſumere uiribus, ſed de uirtute dñi ſabaoth ſperare uictoriã: cui nimirũ facile eſſe cõfi-
dunt iuxta ſñiam Machabæi cõcludi mul *1.Ma.3.b.c*
tos in manus paucorꝝ, et non eſſe differentiã in cõſpectu Dei cœli liberare in multis & in paucis: q̃a non in multitudine exercitus eſt uictoria belli, ſed de cœlo fortitudo eſt. Qđ frequẽtiſſimè exꝑti ſunt, ita ut plerũq; q̃ſi ꝑſecutus ſit unus mille, & duo fugarint decẽ milia. Ita deniq; miro quodã ac ſingulari modo cernunt̃ et agnis mitiores, & leonibꝰ ferociores: ut penè dubitẽ: q̃d potius cenſeã appellãdos, monachos uidelicet an milites, niſi q̇ utrũq; forſan cõgruentius noĩarim, q̃bus neutrũ deeſſe cognoſcit̃, nec monachi manſuetudo, nec militis fortitudo. De qua re q̃d dicẽdũ niſi qđ à dño factum eſt iſtud, & eſt mirabile

in oculis noſtris? Tales ſibi elegit Deus et
collegit à finibus terræ miniſtros ex fortiſ
ſimis Iſrael, qui ueri lectulum Salomonis
ſacrum.ſ. ſepulchrum uigilãter fideliterq́;
cuſtodiant, omnes tenentes gladios, &
ad bella doctiſſimi.

De templo. Cap. V.

St uerò templum Hieroſolymis
e in quo pariter habitant, antiquo
& famoſiſſimo illi Salomonis im
par ꝗdem ſtructura, ſed non inferius glo-
ria. Siꝗdem uniuerſa illius magnificentia
in corruptibilibus auro & argento, in qua
dratura lapidum, et uarietate lignoꝝ cõti
nebaẽ: huius aũt omnis decor, & gratę ue
nuſtatis ornatus, pia eſt habitantium reli-
gioſitas & ordinatiſſima conuerſatio, Il-
lud uarijs extitit ſpectaculum coloribus:
hoc diuerſis uirtutibus & ſanctis actibus
Pſal. 92. a uenerandum. Domum quippe Dei decet
ſanctitudo: qui nõ tam politis marmori-
bus quã ornatis moribus delectaẽ, & pu-
ras magis diligit mentes, q̃ ſuperauratos
parietes. Ornaẽ tñ huius quoq; facies tem
pli, ſed armis, non gemmis: & pro antiqs
coronis aureis, circũpendentibus clypeis
paries operiẽ: pro candelabris thuribulis
atq; urceolis, domus undiq; frenis, ſellis,
ac lanceis cõmunitur. Planè his oĩbus li-
quido demonſtrantibus eodẽ pro domo
Dei feruere milites zelo, quo ipſe quondã
militum dux uehementiſſimè inflãmatus
Marci. 11. b armata illa ſanctiſſima manu, non tñ fer-
ro, ſed flagello qđ fecerat de reſticulis, in
troiuit in templum, negotiantes expulit,
numulårioꝝ effudit æs, & cathedras uen-
dentium columbas euertit, indigniſſimũ
iudicans orationis domũ huiuſcemodi fo
renſib⁹ infeſtari. Tali ꝓinde ſui regis per-
motus exemplo deuotus exercitus multo
ſanè indignius longeq́; intolerabilius ar-
bitrãs ſancta pollui ab infidelib⁹ q̃ à mer
catoribus infeſtari, in domo ſancta cum
equis & armis cõmoratur, tam ab ipſa q̃
à cæteris ſacris omni ĩfidelitatis ſpurca &
tyrannica rabie ꝓpulſata: ipſi in ea die no
ctuq́; tam honeſtis q̃ utilibus officijs oc-
cupanẽ. Honorãt certatim Dei templum
ſedulis et ſynceris obſequijs, iugi in eo de-
uotione imolantes non ꝗdem ueterum ri
tu pecudum carnes, ſed uere hoſtias paci
ficas, fraternã dilectionem, deuotã ſubie-
ctionem, uolũtariã pauꝑtatem. Hæc Hie
roſolymis actitanẽ, & orbis excitaẽ. Au-
diunt inſulæ, & attendunt populi de lõge,
& ebulliunt ab oriente in occidentẽ tanq̃
torrens inundans gloriæ gẽtium, & tanq̃
fluminis impetus lætificans ciuitatẽ Dei.
Quodq́; cernitur iucundius, et agiẽ cõmo
dius, paucos admodum in tanta multitu-
dine hoĩum illò cõfluere uideas, niſi utiq;
ſceleratos & impios, raptores & ſacrile-
gos, homicidas, periuros, adulteros: de
quorum ꝓfectò profectione ſicut duplex
quoddam cõſtat ꝓuenire bonum, ita du-
plicaẽ et gaudium, qñquidem tam ſuos de
ſuo diſceſſu lętificant, quã illos de aduen-
tu ꝗbus ſubuenire feſtinãt. Proſunt quip-
pe utrobiq; nõ ſolum utiq; iſtos tuendo,
ſed iam ẽt illos non opprimendo. Itaq; læ
taẽ Aegyptus in ꝓfectione eoꝝ, cum tñ
de ꝓtectione eoꝝ nihilomin⁹ læteẽ mons
Sion, & exultent filiæ Iudæ. Illa ꝗdem ſe
de manu eoꝝ: iſta magis in manu eoꝝ li-
berari ſe meritò gloriaẽ. Illa libenter amit
tit crudeliſſimos ſui uaſtatores, iſta cum
gaudio ſuſcipit ſui fideliſſimos defẽſores:
& unde iſta dulciſſime conſolaẽ, inde illa
æquè ſaluberrime deſolaẽ. Sic Xp̃s ſic no-
uit ulciſci in hoſtes ſuos, ut non ſolũ de ip-
ſis, ſed per ipſos quoq; frequẽter ſoleat tã-
to glorioſius, quanto & potentius trium-
phare. Iucundè ſanè & cõmode, ut quos
diu ꝑtulit oppugnatores, magis iam ꝓpu
gnatores habere ĩcipiat: faciatq́; de hoſte
militẽ, q de Saulo quondã ꝑſecutore fecit
Paulũ p̃dicatorẽ. Quãobrẽ nõ miror ſi ẽt Lucæ
ſuꝑna illa curia iuxta teſtimoniũ ſaluato-
ris exultat magis ſuꝑ uno pctõre pñiam
agente, q̃ ſuper plurimis iuſtis qui nõ in-
digent pñia, dum pctõris & maligni tan-
tis ꝓculdubio ꝓſit conuerſio, quantis &
prior nocuerat cõuerſatio. Salue igitur ci-
uitas ſancta, quã ipſe ſanctificauit ſibi ta-
bernaculũ ſuũ altiſſimus, quo tanta in te
& per te gñatio ſaluareẽ. Salue ciuitas re-
gis magni, ex qua noua & iucũda mũdo
miracula nullis tẽporibus defuere ab ini-
tio

tio. Salue dña gentium, princeps ꝓuin-
ciaꝝ, patriarchaꝝ poſſeſſio, ꝓphetaꝝ
mr̃ & apl'oꝝ, & initiatrix fidei, gl'ia po
puli chriſtiani, quam deus ſꝑ à pricipio
paſſus eſt oppugnari: ut uiris fortib. ſi-
cut uirtutis, ita fores occaſio & ſalutis.
Salue terra ꝓmiſſionis, q̃ olim fluẽs lac
& mel tuis dũtaxat habitatoribus, nũc
uniuerſo orbi remedia ſalutis, uitæ por-
rigis alimenta. Terra inq̃ bona & opti
ma, q̃ in fœcũdiſſimo illo ſinu tuo ex ar
ca paterni cordis cœleſte granum ſuſci-
piens, tãtas ex ſuꝑno ſemine martyrum
ſegetes ꝓtuliſti, & nihilominus ex omni
reliquo fidelium gñe fructũ fertilis gle-
ba triceſimum & ſexageſimum & cen
teſimum ſuꝑ oẽm terrã multipliciter ꝓ-
creaſti. Vnde & de magna multitudinę
dulcedinis tuæ iucũdiſſimè ſatiati, & o-
pulentiſſimè ſaginati, memoriam abun
dantiæ ſuauitatis tuæ ubiq; eructãt q te
uiderũt, & uſq; ad extremum terræ ma
gnificẽtiam gl'ię tuę loquunẽ eis q te nõ
uiderunt, & enarrãt mirabilia quę in te
fiunt. Gl'ioſa dicta ſunt de te ciuitas dei.
Sed iam ex his ꝗbus affluis delicijs, nos
quoq; pauca proferamus in mediũ, ad
laudem & gloriam nominis tui.

De Bethleem. Cap. 6.

Abes aũ oĩa in refectione aĩaꝝ
h ſctãꝝ Bethleem domum panis,
in q̃ primum is q de cœlo deſcẽ
derat, pariente uirgine panis uiuus ap-
paruit. Monſtraẽ pijs ibidem iumentis
p̃ſepium, & in p̃ſepio fœnum de prato
uirginali, quo ul' ſic cognoſcat bos poſ
Eſa. 40. d ſeſſorẽ ſuum, & aſinus p̃ſepe dñi ſui. Oĩs
ꝗppe caro fœnũ, & oĩs gl'ia eius ut flos.
fœni. Porrò ſuum hõ ꝗa in quo factus eſt
honorem nõ intelligẽdo, cõparatus eſt
iumẽtis inſipientibus, & ſil'is factus eſt
Pſ. 48. c illis: ꝟbum panis angeloꝝ factũ eſt pa
bulum iumẽtoꝝ, ut hẽat carnis fœnum
qđ ruminet, q uerbi pane ueſci penitus
diſſueuit, quouſq; ꝑ hoĩem deum priori
redditus dignitati, & ex pecore rurſus
cõuerſus in hoĩem, cũ Paulo dicere poſ-
ſit: Et ſi cognouimus Xp̃m ſcd̃m carnẽ,
1. Cor. 5. d ſed nũc iam non nouimus. Qđ ſanè nõ
arbitror quempiam dicere poſſe ꝟaci-
ter, niſi q prius cũ Petro ex ore ueritatis Ioan. 6. g
illud item audierit. Verba q̃ ego locutus
ſum uob̃, ſp̃us & uita ſunt, caro aũt non
ꝓdeſt ꝗcq̃. Alioꝗn q in ꝟbis xp̃i uitam
inuenit, carnem iam nõ reꝗrit, & eſt de
numero btõꝝ q non uiderũt & credide
rũt. Nec. n. opus eſt uel lactis poculum
niſi utiq; paruulo, uel fœni pabulũ iumẽ
to. Qui aũt non offendit in ꝟbo, ille ꝑfe
ctus eſt uir, ſolido planè ueſci cibo ido-
neus: et licet in ſudore uultus ſui, panem
ꝟbi comedit abſq; offenſione. Sed & ſe
curus ac ſine ſcandalo loquiẽ dei ſapiam
dũtaxat inter ꝑfectos, ſp̃ualibus ſp̃ua-
lia comparãs, cum tñ infantibus ſiue pe
coribus cautus ſit pro captu ꝗdem eoꝝ
proponere tantummodo Ieſum Xp̃m,
& hunc crucifixum. Vnus tñ idemq́; ci-
bus ex cœleſtibus paſcuis ſuauiter ꝗdẽ
& ruminatur à pecore, & manducatur
ab homine, & uiro uires, & paruulo tri-
buit nutrimentum.

De Nazareth. Cap. 7.

Ernitur & Nazareth, quæ inter
c pretatur flos, ĩ qua is qui natus
in Bethleem erat tanq̃ fructus ĩ
flore coaleſcens nutritus eſt deus ĩfans:
ut floris odor fructus ſaporẽ p̃cederet,
ac de naribus ꝓphetaꝝ, faucib⁹ ſe apl'o
rum liquor ſctũs infunderet, Iudæiſq́; te
nuit odore contentis, guſtu ſolido refi-
ceret xp̃ianos. Senſerat tñ hunc florem
Nathanael, q ſuper oĩa aromata ſuaue
redoleret. Vñ & aiebat: A Nazareth p̃t Ioan. 1. g
aliquid boni eſſe? ſed nequaquam ſola
contentus fragrantia, rñdentem ſibi, Ve
ni & uide, Philippum ſecutus eſt. Imò
uero miræ illius ſuauitatis admodum
reſperſione delectatus, hauſtúque boni
odoris factus ſaporis auidior, odore ip-
ſo duce, ad fructum uſque ſine mora per
uenire curauit, cupiens plenius experi-
ri quod tenuiter præſenſerat, præſenſq́;
deguſtare quod odorauerat abſens. Vi
deamus & de olfactu Iſaac, ne forte ali
quid quod pertineat ad hæc ipſa quæ in
manibus ſunt, protenderit. Loquitur
de illo ſcriptura ſic: Statimq́; ut ſenſit ue

ſtimentorum eius fragrantiam (haud
Gen.27.d dubium quin Iacob) ecce,inquit, odor
filij mei ſicut odor agri pleni cui bene
dixit dñs. Veſtimenti fragrantiam ſen-
ſit, ſed ueſtiti pñtiam non agnouit: ſo-
loq́ ueſtis tanq̃ floris odore forinſecus
delectatus,quaſi fruct⁹ interioris dulce
dinem nõ guſtauit,dum & electi filij ſil
& ſacr̃i fraudatus cognitione remanſit.
Quo ſpectat hoc? Veſtimentum ꝑfecto
ſpũs,lr̃a eſt,& caro ỽbi. Sed ne nunc q-
dem Iudæus in carne ỽbum, in hoĩe ſic
deitatẽ,nec ſub tegmine lr̃ę ſenſum per
uidet ſpũalem:foriſq́ palpãs hœdi pel-
lem,q̃ ſil'itudinem maioris, hoc eſt pri-
mi & antiqui pc̃tõris expreſſerat,ad nu
dam nõ ꝑuenit ueritatem. Non ſane in
carne pc̃ti,ſed in ſil'itudine carnis pc̃ti,
q pc̃tm̃ nõ facere, ſed tollere ueniebat
apparuit,ea.ſ.de cã quã ipſe non tacuit,
ut qui nõ uident uideãt, & qui uidẽt cæ
Ioan.9.g ci fiãt. Hac ergo ſil'itudine deceptus pro
pheta cæcus hodie quẽ neſcit bñdicit,
dum quem lectitat in libris, ignorat &
in miraculis: & quem proprijs attrectat
manib. ligãdo,flagellando,colaphizan
1.Cor.2.b do, minime tñ uel reſurgẽdo intelligit.
Si.n.cognouiſſent,nunq̃ dñm gl'iæ cru
cifixiſſent. Percurramus ſuccincto ſer-
mone & cætera loca ſc̃tã,& ſi non oĩa,
ſaltem aliqua:qm̃ quæ admirari per ſin
gula non ſufficimus,libet uel inſigniora
& ipſa breuiter recordari.

De monte Oliueti, & ualle Ioſaphat. *Cap.* 8.

Scenditur in mõtem Olíueti,de
a ſcẽditur in uallẽ Ioſaphat: ut ſic
diuitias diuinæ miſericordiæ co
gites,quatenus horrorem iudicij neq̃q̃
diſſimules:quia etſi in multis miſeratio-
nib.ſuis multus eſt ad ignoſcendũ,iudi-
cia tñ eius nihilominus abyſſus multa,
quib.agnoſcit ualde oĩno terribilis ſuꝑ
filios hoĩum. Dauid deniq́ qui mõtem
Pſal.35.b Olíueti demõſtrat dicens,Hoĩes & iu-
mẽta ſaluabis dñe,quemadmodũ mul-
tiplicaſti miſericordiam tuam deus? ẽt
iudicij uallẽ in eodẽ pſalmo commemo
Ibidem d rat dicẽs: Nõ ueniat mihi,inquiens,pes
ſuperbiæ,& manus pc̃tõris nõ moueat
me. C⁹ & p̃cipitiũ ſe oĩno ꝑhorreſcere fa
tetur cum in alio pſalmo ita loquit oɾãs:
Cõfige timore tuo carnes meas,à iudi- Pſal.118.p
cijs.n.tuis timui. Suꝑbus in hanc uallem
corruit & conquaſſatur,humilis deſcen
dit & minime periclitatur. Superbus
excuſat pc̃tm̃ ſuũ,humilis accuſat, ſciẽs
quia deus non bis iudicat in idipſum,et
ꝙ ſi noſmetipſos iudicauerimus, nõ uti
que iudicabimur. Porro ſuperbus nõ at
tendens q̃ horrendum ſit incidere ĩ ma
nus dei uiuentis,facile prorumpit in uer
ba malitiæ ad excuſandas excuſationes
in pc̃tis. Magna reuera malitia,tui te nõ
miſereri,& ſolum poſt pc̃tm̃ remedium
cõfeſſionis à te ipſo repellere, ignemq́
in ſinu tuo inuoluere potius q̃ excutere,
nec præbere aurem conſilio Sapiẽtis q
ait: Miſerere aĩæ tuæ placens deo. Proin Eccl.30.
de qui ſibi neq̃,cui bonus? Nunc iudiciũ
eſt mundi,nunc princeps h⁹ mũdi eijcie
tur foras,hoc ẽ de corde tuo,ſi te tñ hu-
miliando ipſe dijudicas. Erit iudiciũ cœ
li qñ ipm uocabit cœlum deſurſum, &
terra diſcernere ꝑpl'm ſuum:in quo ſanè
timẽdum ne ꝓijciaris tu cum ipſo & an
gelis eius,ſi tñ inuentus fueris iniudica-
tus. Alioqn ſpũalis hõ qui oĩa dijudicat, 1.Cor.2.
ipſe à nemine iudicabit. Propter hoc er-
go iudicium incipit à domo dei, ut ſuos
quos nouit iudex cum uenerit inueniat
iudicatos: & iam nil de eis hẽat iudica-
re, qñ uidelicet iudicandi ſunt hi qui in
labore hoĩum non ſunt,& cum homini
bus non flagellabuntur.

De Iordane. *Cap.* 9.

Vam lęto ſinu Iordanis ſuſcipit
q chriſtianos,q ſe Chriſti gloriat
conſecratum baptiſmate. Mẽti
tus plane eſt Syrus ille leproſus, qui ne-
ſcio quas Damaſci aquas aquis prætu-
lit Iſraelis,cum Iordanis noſtri deuotus
deo famulatus toties probatus extite-
rit,ſiue qñ Heliæ,ſiue qñ Heliſęo, ſiue ẽt
(ut antiquius aliquid recolam(qñ Ioſue
& omni populo ſil'(impetum mirabili-
ter inhibens)ſiccum in ſe tranſitum prę
buit. Deniq́ quid ĩ fluminibus iſto emi-
nentius,quod ipſa trinitas ſibi quadam

euidenti pñtia dedicauit? Pr̃ auditus,ui-
ſus ſpũs ſc̃tũs,filius eſt & baptizatus.
Merito ꝓinde ipſam eius uirtutem quã
Naaman ille conſulente propheta ſenſit
in corpore,iubente Xp̃o uniuerſus quo
que fidelis populus in anima experitur.

De loco Caluariæ. *Cap.* 10.

Xitur ẽt uel iam in Caluariæ lo
4.Re.2.d e cum,ubi ỽus Heliſæus ab inſen
Eſa.8.d ſatis pueris irriſus,riſum ſuis inſi
nuauit æternum,qbus ait: Ecce ego: &
pueri mei quos mihi dedit deus. Boni
pueri,quos ꝑ cõtrarium illoꝝ malignã-
tium ad laudẽ excitat pſalmiſta dicens:
Pſal.112.a Laudate pueri dñm,laudate nomẽ dñi.
Quatenus in ore ſc̃tõꝝ infantium & la-
ctentium ꝑficeret laus,q̃ ex ore defece-
rat inuidoꝝ,eoꝝ utique de qbus q̃ritur
Eſa.1.a ita: Filios enutriui & exaltaui,ipſi autẽ
ſpreuerũt me. Aſcendit itaq́ crucẽ cal-
uus nr̃,mũdo ꝓ mũdo expoſitus: & re-
uelata facie ac diſcooperta frõte purga
tionem pc̃tõꝝ faciens,ꝓbroſæ & auſte
ræ mortis tam non erubuit ignominiã,
q̃ nec pœnam exhorruit,ut nos oppro
brio ſempiterno eriperet,reſtitueret glo
riæ. Nec miꝝ. Quid.n.erubeſceret q ita
lauit nos à pc̃tis, non quidem ut aqua
diluens & retinens ſordes, ſed ueluti ſo
lis radius deſiccans & retinens purita-
tem? Eſt quippe dei ſapia ubique attin-
gens propter munditiam ſuam.

De ſepulchro. *Cap.* 11.

Nter ſc̃tã ac deſiderabilia loca
i ſepulchrum tenet quodãmodo
prĩcipatum, & deuotionis plus
neſcio qd ſentitur ubi mortuus reqeuit,
q̃ ubi uiuens cõuerſatus eſt. Atque am
plius mouet ad pietatem mortis q̃ uitę
recordatio,puto ꝙ illa auſterior,hęc dul
cior uideat:magiſq́ infirmitati blandia
tur humanæ qes dormitionis, q̃ labor
conuerſationis:mortis ſecuritas q̃ uitæ
rectitudo. Vita Xp̃i,uiuendi mihi rl'a ex
titit:mors,à morte redemptio. Illa uitã
inſtruxit,mortẽ iſta deſtruxit. Vita qdẽ
laborioſa,ſed mors p̃cioſa: utraq́ uero
admodum neceſſaria. Quid.n.Xp̃i pro
deſſe poterat ſiue mors neqter uiuenti,
ſiue uita damnabil'r morienti? Nũquid
denique aut mors Chriſti ẽt nunc male
uſq́ ad mortem uiuentes à morte æter-
na libat, aut mortuos añ Chriſtũ ſc̃tõs
pr̃es uitæ ſanctitas libauit? ſicut ſcriptũ
eſt: Quis eſt hõ qui uiuet & non uidebit Pſal.86.g
mortem, eruet animam ſuam de manu
inferi? Nũc ergo qa utrunq́ nob pariter
neceſſarium erat,& pie uiuere, & ſecu-
re mori: & uiuẽdo uiuere docuit,& mor
tem moriendo ſecuram reddidit:qm̃ q-
dem reſurrecturus occubuit,& ſpẽ fecit
morientibus reſurgendi. Sed addidit et
tertium bñficium,cum ẽt pc̃tã donauit,
ſine quo utiq́ cętera non ualebãt. Quid
.n.(quãtum quidem ad ỽam ſummãq́
beatitudinem ſpectat) quantalibet uitę
rectitudo ſeu longitudo prodeſſe pote-
rat illi,qui uel ſolo originali pc̃tõ tenere
tur aſtrictus? Pc̃tm̃ quippe præceſſit,ut
ſequeret mors:quod ſanè ſi cauiſſet hõ,
mortem non guſtaſſet in æternũ. Peccã
do itaq́ uitam amiſit, & mortem inue-
nit,qm̃ quidem & deus ita prædixerat,
& iuſtũ profecto erat ut ſi peccaret hõ,
moreretur. Quid nãque iuſtius poterat
q̃ recipe talionem? Vita ſiquidem deus
aĩæ eſt,ipſa corporis. Peccando uolun-
tariè uolens perdidit uiuere,nolens ꝑdat
& uiuificare. Sponte repulit uitam cum
uiuere noluit,nõ ualeat eam dare cui uel
q̃tenus uoluerit. Noluit aĩa regi à deo,
non queat regere corpus. Si non paret
ſuperiori,inferiori cur imperet? Inuenit cõ
ditor ſuã ſibi rebellem creaturam, inue-
niat aĩa ſuam ſibi rebellem pediſſequã.
Trãſgreſſor inuentus eſt hõ diuinę legis,
inueniat ipſe aliã legem in membris ſuis
repugnantem legi mẽtis ſuæ, & captiuã
tem ſe in legem pc̃ti. Porro pc̃tm̃ (ut ſcri
ptum eſt) ſeparat inter nos & deum,ſe-
paret proinde etiam mors inter corpus
nr̃m & nos. Non potuit diuidi à deo Rom.6.d
anima niſi peccando,nec corpus ab ip- Eſa.59.a
ſa niſi moriendo. Quid itaque auſterius
ꝑtulit in ultione,id ſolum paſſa à ſubdi-
to,qd' p̃ſumpſerat in authorem? Nil ꝑ-
fecto congruentius q̃ ut mors operata
ſit mortem,ſpũalis corporalem, culpa-

bilis pœnalẽ,uolũtaria neceſſariã.Cum
ergo hac gemina morte ſcd̃m utranque
naturã hõ dãnatus fuiſſet, altera quidẽ
ſpũali & uolũtaria,altera corꝑali & ne
ceſſaria:utrique deus hõ una ſua corꝑali
ac uoluntaria benigne & potẽter occur
rit, illaq́ꝫ una ſua nr̃am utrãqꝫ dãnauit.
Merito ꝗdem. Nã ex duab.mortibꝰ no
ſtris,cũ altera nob̃ in culpæ meritũ, alte
ra in pœnæ debitũ reputaret̃,ſuſcipiens
pœnam & neſciẽs culpã,dũ ſpõte & tm̃
in corꝑe morit̃,& uitam nob̃ & iuſtitiã
promeretur.Alioquin ſi corꝑal'r non pa
teretur,debitum nõ ſoluiſſet:ſi nõ uolũ
tarie moreret̃,meritũ mors illa non ha-
buiſſet.Nũc aũt ſi(ut dictum eſt)mortis
meritum eſt pc̃tm̃,& pc̃ti debitũ mors,
Chriſto remittente pc̃tm̃, & moriẽte ꝓ
pc̃tõribus,ꝑfecto iam nullum eſt meri-
tũ,& ſolutum eſt debitum. Cæteꝝ un̄
ſcimus ꝙ Chr̃s poſſit pc̃tã dimittere?
Hinc proculdubio,ꝗa deus eſt,& ꝗcꝗd
uult,põt.Vn̄ aũt & ꝙ deus ſit?Miracu-
la probant.Facit quippe opera quæ ne-
mo alius facere poſſit,ut taceã oracula
ꝓphetaꝝ,necnõ & paternæ uocis teſti
moniũ elapſæ cœlitus ad ip̃m à magnifi
ca gl'ia.Qd' ſi deus ꝓ nob̃,ꝗs cõtra nos?
Deus ꝗ iuſtificat,ꝗs eſt ꝗ cõdẽnet?Si ip
ſe eſt & non alius ꝗ quotidie cõfitemur
Pſal. 50.a dicẽtes,Tibi ſoli peccaui:ꝗs meliꝰ, imò
ꝗs alius remittere põt qd' in eum pc̃tm̃
eſt?Aut qũo ipſe nõ põt,ꝗ oĩa põt?De-
niqꝫ ego quod in me delinquitur ualeo
ſi uolo donare,& deus nõ queat in ſe cõ
miſſa remittere?Si ergo pc̃tã remittere
& poſſit oĩpotens, & ſolus poſſit,cui ſo
li peccat̃:btũs ꝑfecto cui nõ imputabit
ip̃e pc̃tm̃.Itaqꝫ cognouimus quòd pc̃tã
xp̃s diuinitatis ſuę potẽtia ualuit relaxa
re.Porrò iam de uoluntate ꝗs dubitet?
Qui eñ nr̃am & induit carnẽ, & ſubijt
mortẽ:putas ſuã nob̃ negabit iuſtitiam?
Volũtarie incarnatus,uolũtarie paſſus,
uolũtarie crucifixus,ſolã à nob̃ retinebit
iuſtitiã?Qd' ergo ex deitate conſtat illũ
potuiſſe,ex humanitate innotuit & uo
luiſſe. Sed unde rurſum confidimus ꝙ
mortẽ abſtulit? Hinc planè,ꝙ eam ipſe
qui non meruit pertulit. Qua.n.rõne ite
rum exigeretur à nob̃,quod pro nob̃ ille
iam ſoluit?Qui pc̃ti meritum tulit,ſuam
nob̃ donando iuſtitiam:ipſe mortis de-
bitum ſoluit,& reddidit uitam. Sic nan
que mortua morte reuertit̃ uita, quẽad-
modum ablato pc̃tõ redit iuſtitia.Por-
rò mors in Xp̃i morte fugat̃,& xp̃i nob̃
iuſtitia imputat̃. Veꝝ qũo mori potuit
ꝗ deus erat?Qm̃ nimiꝝ & hõ erat. Sed
quo pacto mors hoĩs illius pro altero
ualuit?Quia & iuſtus erat. Profecto nã
que cum hõ eſſet, potuit mori:cum iu-
ſtus,non debuit gratis.Non ꝗdẽ pc̃tõr
mortis ſufficit ſoluere debitũ pro altero
pc̃tõre,cum ꝗſqꝫ moriatur pro ſe. Qui
aũt mori pro ſe non hẽt,nunquid ꝓ alio
fruſtra debet?Quãto ſanè indigniꝰ mo-
ritur ꝗ mortẽ nõ meruerit,tãto is iuſtius
ꝓ quo morit̃,uiuit. Sed q̃,inꝗs,iuſtitia ẽ
ut innocẽs moriat̃ ꝓ impio? Non eſt iu-
ſtitia,ſed miſericordia. Si iuſtitia eſſet,iã
non gratis:ſed ex debito moreret̃. Si ex
debito:ipſe ꝗdem moreret̃,ſed is ꝓ quo
moreret̃,nõ uiueret.At ꝟo ſi iuſtitia nõ
eſt,non tñ cõtra iuſtitiã eſt.Alioꝗn & iu
ſtus & miſericors ſil' eſſe nõ poſſet. Sed
etſi iuſtus nõ iniuſte pro pc̃tõres ſatisfa
cere ualeat,quo tñ pacto ẽt unus ꝓ plu-
ribus?Etenim ſatis eſſe uideret̃ ad iuſti-
tiã,ſi unꝰ uni moriens uitã reſtituat.Hinc Rom. 5.
iam rñdeat Apl's:Sicut.n.inquit, ꝑ uniꝰ
delictum in oẽs hoĩes in condemnatio-
nem,ſic & per unius iuſtitiam in oẽs ho
mines in iuſtificationem uitæ. Sicut eñ
ꝑ inobedientiam unius hoĩs pc̃tõres cõ
ſtituti ſunt multi,ita & per unius hoĩs o-
bedientiam iuſti conſtituunt̃ multi.Sed
forte unus plurib.iuſtitiam ꝗdem reſti-
tuere potuit,uitã nõ potuit?Per unũ,ait,
hoĩem mors,& ꝑ unum hoĩem uita. Si- Ibidem
cut.n.in Adam oẽs moriuntur, ita & in
Xp̃o oẽs uiuificabuntur. Quid.n.Vnus
peccauit,& oẽs tenentur rei:& unius in
nocẽtia ſoli reputabit̃ uni? Vnius pc̃tm̃
oĩb.operatum eſt mortem, & unius iu-
ſtitia uni uitã reſtituet?Ita'ne dei iuſtitia
magis ad cõdemnandum q̃ꝫ ad reſtau-
randũ ualuit?Aut plus potuit Adã ĩ ma

lo quàm

lo,q̃ꝫ Xp̃s in bono?Adæ pc̃tm̃ imputa-
bit̃ mihi,& Xp̃i iuſtitia non ꝑtinebit ad
me?Illius me inobedientia ꝑdidit,& hꝰ
obedientia non ꝓderit mihi? Sed Adæ,
inꝗs,delictũ merito oẽs cõtrahimus, in
quo ꝗppe oẽs peccauimus: qm̃ cũ pec-
cauit in ipſo eramus, & ex eius carne ꝑ
carnis cõcupiſcentiam geniti ſumus.At
qui ex deo multo germanius ſcd̃m ſpm̃
naſcimur,q̃ꝫ ſcd̃m carnẽ ex Adam:ſcd̃m
quem ẽt ſpm̃ longe añ fuimus in xp̃o q̃ꝫ
ſcd'm carnem in Adam,ſi tñ & nos iter
Ephe. 1.a illos numerari confidimus,de ꝗb.Apl's:
Qui elegit nos,inꝗt,in ipſo(haud dubiũ
ꝗn pr̃ in filio)añ mũdi cõſtitutionẽ.Qd'
Ioan. 1.b aũt ẽt ex deo nati ſunt,teſtat̃ euãgeliſta
Ioan.ubi ait: Qui nõ ex ſanguinib.neqꝫ
ex uoluntate carnis, neqꝫ ex uoluntate
1.Ioan.3.b uiri,ſed ex deo nati ſunt.Itẽ ipſe in epl'a:
Oĩs ꝗ natus eſt ex deo, nõ peccat: quia
gñatio cœleſtis conſeruat eũ. At carnis
traducẽ,ais,carnalis teſtat̃ cõcupiſcen-
tia:& pc̃tm̃ qd' in carne ſentimus,mani
feſte ꝓbat ꝙ ſcd'm carnẽ de carne pc̃tõ
ris deſcendimus.Sed.n.nihilominus ſpi
ritualis illa gñatio nõ ꝗdem in carne ſen
titur,ſed in corde, ab his duntaxat ꝗ cũ
1. Cor. 2.d Paulo dicere pñt:Nos aũt ſenſum Chr̃i
habemus.in quo & eatenus ꝑfeciſſe ſe
ſentiũt,ut & ipſi cũ oĩ fiducia dicant: Ip
Rom.8.c ſe.n.ſpũs teſtimoniũ reddit ſpũi nr̃o ꝙ
2. Cor.2.c ſumus filij dei.Et illud:Nos aũt nõ ſpm̃
hꝰ mundi accepimus, ſed ſpm̃ ꝗ ex deo
eſt:ut ſciamus q̃ à deo donata ſunt no-
bis.Per ſpm̃ ergo ꝗ ex deo eſt, charitas
diffuſa eſt ĩ cordib.nr̃is:ſicut & ꝑ carnẽ
q̃ eſt ex Adam,manat cõcupiſcẽtia nr̃is
inſita mẽbris.Et qũo iſta q̃ à ꝓgenitore
corpoꝝ deſcẽdit,nunq̃ꝫ in hac uita mor
tali à carne recedit:ſic ille ꝓcedẽs ex pa
tre ſpirituum, ab intentione filioꝝ dun-
taxat ꝑfectoꝝ nunq̃ꝫ excidit. Si ergo in
deo nati,& in Xp̃o electi ſumus, q̃nã iu
ſtitia eſt ut plus noceat humana atque
terrena,q̃ꝫ ualeat diuina cœleſtiſqꝫ gña
tio:dei electionẽ uincat carnalis ſucceſ-
ſio,& æterno eius ꝓpoſito carnis ꝑ̃ſcri-
bat tꝑal'r traducta cõcupiſcẽtia?Quini-
mo ſi ꝑ unũ hoĩem mors, cur nõ multo
magis ꝑ unũ & illũ hoĩem uita? Et ſi in
Adã oẽs morimur, cur nõ longe poten-
tius in Xp̃o uiuificabimur?Deniqꝫ nõ ſi Rom. 5.c
cut delictum,ita & donũ. Nam iudiciũ
ex uno in cõdẽnationem,gr̃a aũt ex mul
tis delictis in iuſtificationem. Chriſtus
igr̃ & pc̃tã dimittere potuit,cũ deus ſit:
& mori,cum ſit hõ: & mortis moriẽdo
ſoluere debitũ,ꝗa iuſtus: & oĩbus unus
ad iuſtitiã uitamqꝫ ſufficere:qñ quidẽ &
pc̃tm̃ & mors ex uno in oẽs proceſſerit.
Sed hoc quoqꝫ neceſſariè oĩno ꝓuiſum
eſt ꝙ dilata morte hõ inter homines
dignatus eſt aliquandiu conuerſari, q̃te
nus crebris & ueris locutionib.ad inuiſi
bilia excitaret,miris opibus aſtrueret fi-
dẽ,rectis morib.inſtrueret.Itaqꝫ in ocu-
lis hoĩum deus hõ ſobriè & piè cõuerſa
tus,uera locutus, mira oꝑatus, indigna
paſſus,in quo iam defuit nob̃ ad ſalutẽ?
Accedat & gr̃a remiſſionis pc̃tõꝝ,hoc
eſt ut gratis pc̃tã dimittat:& opus ꝑfe
cto nr̃æ ſalutis conſummatum eſt.Non
aũt metuendum ꝙ donandis pc̃tis aut
ptãs deo,aut uolũtas paſſo & tãta paſ-
ſo pro pc̃tõribus deſit,ſi tñ ſoliciti inue-
niamur digne,ut oportet,& imitari exẽ
pla,& uenerari miracula, doctrinę quo
que non exiſtamus increduli,& paſſio-
nibus non ingrati.Itaque totum nob̃ de
Xp̃o ualuit,totum ſalutiferꝝ,totũqꝫ ne-
ceſſarium fuit,nec minus profuit ĩfirmi-
tas q̃ꝫ maieſtas:ꝗa etſi ex deitatis potẽ-
tia pc̃ti iugum iubẽdo ſubmouit, ex car
nis tñ infirmitate mortis iura moriendo
cõcuſſit.Vn̄ pulchrè ait Apl's: Qd' infir-
mum eſt dei,fortius eſt hoĩb.Sed & illa
eius ſtultitia per quã ei placuit ſaluũ fa-
cere mũdũ,ut mundi cõfutaret ſapiam,
confunderet ſapiẽtes:ꝙ uidelicet cum ĩ Rom. 1.d
forã dei eſſet,deo æq̃lis,ſemetipſum exi
naniuit forãm ſerui accipiẽs: ꝙ diues cũ
eſſet,ꝑꝑ nos egenus factꝰ eſt,de magno
paruus,de celſo humilis,infirmus de po
tente:ꝙ eſurijt,ꝙ ſitijt,ꝙ fatigatus eſt in
itinere,& cætera quæ paſſus eſt uolun-
tate non neceſſitate: hæc ergo ipſius q̃-
dam ſtultitia non'ne fuit nob̃ uia prudẽ
tiæ,iuſtitiæ forma,ſanctitatis exẽplum?

Cc 3

Ob hoc itẽ Apl'ſ,qđ ſtultum eſt, inqt,
1.Cor.1.d dei,ſapiẽtius eſt hominib. Mors ergo à
morte,uita ab errore,à pctõ grã libera-
uit. Et qdẽ mors p iuſtitiã ſuã pegit ui-
ctoriam:qa iuſtus exſoluẽdo q̃ non ra-
puit,iure oĩno qđ amiſerat accepit. Vi-
ta ṽo qđ ad ſe ptinuit, p ſapiam adim-
pleuit:q̃ nob uitæ & diſciplinæ documẽ
tũ ac ſpeculũ extitit.Porrò grã ex illa(ut
dictũ eſt)ptãte pctã dimiſit,q̃ oĩa q̃cun-
que uoluit fecit. Mors itaq; Xpĩ,mors
eſt meæ mortis : qa ille mortuus eſt ut
ego uiuerẽ:quo pacto.n.iã non uiuat, p
quo morit̃ uita?Aut qs iam ĩ uia moꝝ,
ſeu rerum notitia errare timebit duce ſa
pia?Aut uñ iam reus tenebit̃, quem ab-
ſoluit iuſtitia?Vitam quidem ſeipſe phi-
bet in euãgelio:Ego ſum,inquiens,uita.
Porrò duo ſequentia teſtat̃ Apl'ſ dicẽs.
Ioan.14.b Qui factus eſt nobis iuſtitia & ſapia à
1.Cor.1.a deo prẽ. Si ergo lex ſpũs uitæ in Xpõ Ie
ſu liberauit nos à lege pctĩ & mortis:ut
qd adhuc morimur, & non ſtatim im-
mortalitate ueſtimur?Sanè ut dei ṽitas
impleat̃. Quia.n.miſericordiam & ṽita
tem diligit deus, neceſſe eſt mori qdem
hoĩem, qppe quod p̃dixerat deus:ſed à
morte tñ reſurgere,ne obliuiſcatur miſe
reri deus. Ita ergo mors etſi nõ ppetuo
dñat̃,manet tñ pp ṽitatem dei, uel ad
tp̃s in nob:quemadmodum pctm̃ etſi iã
non regnat in nr̃o mortali corpe:non tñ
deeſt penitus nobis. Proinde Paulus ex
parte qdem liberatum ſe à lege pctĩ &
mortis gl'iatur,ſed rurſum ſe utraq; nihi
lominus lege aliq̃ grauari ex parte con-
queritur:ſiue cũ aduerſus pctm̃ miſera-
Rom. 7.d bil'r clamat,Inuenio aliã legem in mem-
2.Cor.5.a bris meis & cętera.Siue cum ingemiſcit
grauatus (haud dubiũ qn lege mortis)
redemptionem expectãs corpis ſui. Si-
ue itaq; hæc,ſiue alia q̃cunq; in hũc mo
dum(put in talib.in ſuo qſq; abũdat ſen
ſu)ex occaſione ſepulchri xp̃ianis ſenſi-
bus ſuggerant̃,puto q nõ mediocris dul
cedo deuotionis infundat̃ cominus in-
tuenti,nec paꝝ pficit̃ cernẽdo ẽt corpa
lib.oculis corpalem locũ dñice quietis.
Etſi qppe iã uacuũ ſacris mẽbris, plenũ
tũ nr̃is & iucundis admodũ ſacr̃is. Nr̃is
inq̃ nr̃is,ſi tñ tã ardenter amplectimur,
q; indubitanter tenemus qđ Apl'ſ ait:
Cõſepulti.n.ſumus p baptiſmũ in mor
tem, ut q̃mo ſurrexit Xp̃s à mortuis per
gl'iam patris,ita & nos in nouitate uitæ
ambulemus. Si.n.cõplãtati facti ſumus
ſil'itudini mortis eius,ſil' & reſurrectiõis
erimus. Quã dulce eſt pegrinis poſt mul
tam lõgi itineris fatigationem,poſt plu
rima terræ mariſq; pericula,ibi tandem
qeſcere ubi & agnoſcitur ſuum dñm qe
uiſſe. Puto iam præ gaudio non ſentiunt
uiæ laborem,nec grauamen reputãt ex
penſaꝝ:ſed tanquam laboris pręmium
curſus'ue brauiũ aſſecuti, iuxta ſcriptu-
ræ ſnĩam,gaudent uehementer cum in-
uenerint ſepulchrum. Nec caſu uel ſubi Iob.3.d
to,aut ueluti lubrica ppl'aris fauoris o-
pinione id tam celebre ſepulchrum na-
ctum eſſe putetur,cũ hoc ipſum tantis re
tro tpibus Eſaias tam aperte prædixit: Eſa.11.
Et erit (inquit) in die illa radix Ieſſe qui
ſtat in ſignum ppl'oꝝ ipſum gentes de-
precabũtur,& erit ſepulchrum eius glo
rioſum. Reuera ergo impletum cernim⁹
quod legimus prophetarum,nouũ qui-
dem intuenti,ſed legẽti antiquum:ut ſic
adſit de nouitate iucunditas,ut de uetu
ſtate non deſit authoritas. Et de ſepul-
chro iſta ſufficiat.

De Bethphage. *Cap.* 12.

Quid de Bethphage dicam uicu
lo ſacerdotum,quam penè præ
terieram,ubi & confeſſionis ſa-
cramentum, & ſacerdotalis miniſterij
myſterium continetur?Bethphage qp-
pe domus buccæ interpretat̃. Scriptum Deut.30
eſt aũt,Propè eſt ṽbum in ore tuo & in Rom.10
corde tuo. Non in altero tantũ,ſed ſil' in
utroq; ṽbum hr̃e memineris. Et quidẽ
ṽbum in corde pctõris operatur ſaluti-
feram contritionem:ṽbum uero in ore
noxiam tollit cõfuſionem, ne impediat
neceſſariam cõfeſſionem. Ait.n.ſcriptu-
ra:Eſt pudor adducens pctm̃,& eſt pu- Eccl.41
dor adducens gl'iam. Bonus pudor eſt
quo peccaſſe aut certe peccare confun-
deris; & oĩs licet hũan⁹ arbiter forte ab

ſit,diuinũ tanq; humanũ tãto ṽecũdius
reuereris aſpectũ,quãto & ṽius deũ q;
hoĩem cogitas puriorẽ. Tãtoq; eũ gra-
uius offendi à peccãte,quãto cõſtat lon
gius ab illo eſſe oẽ pctm̃. Huiuſcemodi
pculdubio pudor fugat opprobriũ,pa-
rat gl'iam,dũ aut pctm̃ oĩno non admit
tit,aut certe admiſſum & pœnitẽdo pu
nit,& confitendo expellit, ſi tñ gl'ia etiã
nr̃a hæc eſt teſtimonium conſciæ nr̃æ.
Qđ ſi qſpiã cõfiteri confundit̃, id quo-
que uñ cõpũgit̃ talis pudor pctm̃ addu
cit,& gl'iam de cõſcia pdit, qñ malum
qđ ex pfundo cordis cõpũctio conatur
expellere,pudor ineptus obſtruſo labio
rum oſtio nõ pmittit exire,cũ eũ exẽplo
Pſal.39.b Dauid dicere potius oporteret: Et la-
bia mea nõ phibeo,dñe tu ſciſti. Qui et
ſeipm̃ redarguẽs,puto ſup hoĩum ſtulto
Pſal.31.a & irrationabili pudore:Qm̃ tacui,inqt,
Pſa.140.a inueterauerũt oſſa mea. Vñ & optat o-
ſtium poni circũſtãtię labijs ſuis,ut oris
ianuam & apire cõfeſſioni, & defenſiõi
claudere norit. Deniq; & aptè hoc ip̃m
orans petit à dño, ſciẽs quia cõfeſſio &
magnificentia opus eius. Et q uidelicet
nr̃am malitiã,& q æq̃ diuinæ bonitatis
& uirtutis magnificẽtiam minime tace
mus,magnũ qdẽ geminę cõfeſſionis bo
Pſa.140.a num,ſed dei eſt donũ. Ait itaq;:Non de
clines cor meũ in ṽba malitiæ ad excu
ſandas excuſationes in pctĩs. Quãobrẽ
miniſtros ṽbi ſacerdotes caute neceſſe
eſt ad utrunq; uigilare ſolicitos,quo ui
delicet delinquẽtiũ cordib.tãto mode-
ramine ṽbum timoris & cõtritionis in-
fligant,q̃tenus eos nequaquam à uerbo
cõfeſſionis exterreant, ſic corda aperiãt
ut ora nõ obſtruant,ſed nec abſoluãt ẽt
Rom.10.c compũctum niſi uiderint & confeſſum,
Eccl 17.c qñquidem corde credit̃ ad iuſtitiã, ore
aũt confeſſio fit ad ſalutem. Alioquin à
mortuo(tanq; qui non eſt)pit cõfeſſio.
Quiſquis igr̃ uerbum in ore habet, & in
corde non hẽt,aut doloſus eſt aut uan⁹.
Quiſquis uero in corde et non in ore,aut
ſuperbus eſt,aut timidus.

De Bethania. *Cap.* 13.

Sanè non oĩno (etſi multum feſtinẽ)
debeo tranſire ſilẽter domum obedien-
tiæ,Bethaniam uidelicet, caſtellũ Ma-
riæ & Marthæ,in quo Lazarus eſt reſu
ſcitatus,ubi nimirum & utriuſq; uitæ fi-
gura,& dei erga peccatores mira clemẽ
tia,necnon & uirtus obedientiæ unà cũ
fructibus pœnitentiæ commendatur.
Hoc ergo in loco breuiter ĩtimatum ſuf
ficiat quòd quidem nec ſtudium bonæ
actionis,nec ocium ſanctæ contempla-
tionis,nec lachryma pœnitentis extra
Bethaniam accepta eſſe poterunt illi qui
tantam habuit obedientiam, ut uitam,
quàm ipſam perdere maluerit, factus
obediens patri uſque ad mortem. Hæ
ſunt illæ profecto diuitię quas ſermo p-
pheticus ex uerbo dñi pollicetur: Con- Eſa.51.a
ſolabitur,inquiens,dñs Sion, & conſo-
labitur oẽs ruinas eius,& ponet deſertũ
eius quaſi delicias, & ſolitudinem eius
quaſi hortum dñi,gaudium & lętitia in
uenietur in ea,grãꝝ actio,et uox laudis.
Hæ igitur orbis decimæ, hic theſaurus
cœleſtis,hæc fidelium hæreditas ppl'o-
rum,ueſtræ ſunt chariſſimi credita fidei,
ueſtræ prudentiæ & fortitudini commẽ
data. Tunc aũt cœleſte depoſitum ſecu
rè & fideliter cuſtodire ſufficitis, ſi neq̃-
quam de ipſa ueſtra prudentia uel forti
tudine,ſed de dei tm̃ adiutorio ubiq; p̃-
ſumitis,ſcientes quia non in fortitudine
ſua roborabitur uir,& ideo dicentes cũ
propheta:Dñs firmamentum meum &
refugium meum & liberator meus: Et Pſa.17.a
illud:Fortitudinem meam ad te cuſto- Pſal.58.b
diam,quia deus ſuſceptor meus, deus Pſal.113.b
meus,miſericordia eius præueniet me.
Et item:Non nob dñe non nob, ſed noĩ
tuo da gloriam.ut in omnib.ſit ipſe bñ- Pſa.143.a
dictus qui docet manus ueſtras ad præ
lium,& digitos ueſtros ad bellum.

Incipiunt capitula ſermonis ſequentis, de cõuerſione ad clericos.

1 Quod nemo conuerti ad dñm, niſi dei uoluntate præuentus, & eius uoce interius clamante poſſit.
2 Quod ipſa uox dñi oĩb. ſeſe offerat,et

aĩam ſibĳpſi nolẽtem præſentet.

3 Qđ p hanc aĩæ rõ q̃ſi in libro oĩa mala ꝓpria deprehendere, rep̃hẽdere, dĳudicare, & diſcernere ualeat.

4 Quod qui diligit iniq̃tatem, non ſolũ animam, ſed etiam carnem ſuã odire probetur.

5 De pœna poſt mortem tã aĩæ q̃ carnis, & pœnitentia infructuoſa.

6 In pñti uermis conſcientiæ ſentiẽdus ac ſuffocandus non in immortalitatem fouendus & nutriendus.

7 Quod facile quibuſdam uŕ ut uoci diuinæ obtemperet uoluntas hũana.

8 Qualŕ uolũtas hoĩs per gulam, curioſitatem ac ſupbiam, & per oẽs ſenſus carnis renitatur uoci diuinæ.

9 Vt ratio aĩæ iam tandem uexata præſumptæ facilitatis arguatur, & difficultate confundatur.

10 Reſpiratio cõſolationis qñ huiuſcemodi pauperib. ſpũ beatitudinem audit promitti regni cœleſtis.

11 Quod hoc regnum ſperare nõ poſſit in cuius adhuc carne pctm̃ regnat, & ideo attendendum quod ſequitur: Beati mites.

12 Appetitus gulę & libidinis actus & exitus quis habeatur, curioſitas, uanitas & amor diuitiarum, quem finem habeant.

13 De indigna ſeruitute uitioꝝ, & incertitudine mortis.

14 De infidelitate diuitiarum congregatarum.

15 Quod tp̃alia opera quaſi ſemina ſunt mercedis æternæ.

16 Quod impoſſibile ſit pctm̃ latere.

17 Quid ſentiendũ de his q impie agũt, ſi et illi p̃eunt, q bona bñ nõ fecer̃t.

18 Quid ſpũi timore dei correpto et ad bonum parato reſiſtat caro.

19 Cõtra hanc luctã lugendũ, poſt luctã cõſolandũ: q̃a beati qui lugẽt.

20 Poſt luctũ & conſolationẽ ad cœleſtia contemplanda accedẽdũ eſt.

21 In hac contemplatione quieſcendũ, guſtuq́ eius delectandum & erudiendum eſt.

22 Quod guſtu contemplationis refectus, hẽt itelligere diuina: quia Btĩ qui eſuriunt & ſitiunt iuſtitiam.

23 Quod pctã noſtra punita & remiſſa nec iterata nil obeſſe pñt, ſed cooperantur potius in bonum.

24 De miſericordia quæ pœnitenti ꝓmittitur, ac miſeranti. Beati, inq̃t, miſericordes.

25 Qđ ut deus uideatur, cor mundãdũ eſt: quia Beati mundo corde, &c.

26 De pacato, pacante, & pacifico.

27 Increpatio ad ambitioſos, qui non prius ipſi mundato corde ſe deum alĳs pacificare præſumunt.

28 Admiratio ꝙ quidam ſupremũ pacificorum gradum ſibi uſurpant, q nullum inferiorum nec primum q̃dem attigerunt.

29 Exprobratio ꝙ incontinẽtes ſacros ordines impudenter temerare nõ uerentur.

30 Exhortatio ad pñiam, & ut prius humilia ſapiant, ut poſtmodum digne alta conſcendant.

31 De perſecutione ſuſtinenda ſcđm ultimam beatitudinem, beati qui ꝑſecutionem patiuntur, beati eritis cum uos oderint, &c.

Finis.

Quòd nemo conuerti ad dominum, niſi dei uoluntate præuentus, & eius uoce interius clamante poſſit. Capitulum primum.

aD audiendum, ut credimus, uerbum dei conueniſtis. neq; enim cauſa nobis alia ueſtræ huius tã auidæ concurſionis occurrit. Approbamus utique deſiderium hoc, & laudabili ſtudio congaudemus. Beati enim qui audiunt uerbum dei, ſed ſi cuſtodiunt il- Luc.11.d
lud. Beati qui memores ſunt mandatorum eius, ſed ut faciant ea. Nimirum uer- Pſal.102.d
ba uitæ æternæ habet, & uenit hora (utinam & nunc ſit) qñ audient uocem eiꝰ: & qui audierint, uiuent. Siquidem uita ĩ Ioan.5.d
uoluntate eius. Et ſi uultis ſcire, uolũtas

eius conuerſio nr̃a. Deniq; ip̃m audite.
Eze. 18.g Nunq̃d uoluntatis meæ eſt mors impĳ,
ait dñs, & non magis ut conuertatur &
uiuat? Ex q̃b. uerbis euidenter agnoſcimus q̃m uera nob̃ uita non niſi in cõuerſione eſt, nec alŕ ad eam patet ingreſſus,
Matt.18.a dicente dño: Niſi conuerſi fueritis, & efficiamini ſicut paruuli, nõ intrabitis in regnum cœloꝝ. Merito ſanè paruuli ſoli intrant, nã puer paruulus minat eos: q in hoc ip̃m natus & datus eſt nob̃. Quęro igr̃ uocẽ quã audiant mortui, & cum audierint uiuant, forte.n. & mortuis euangelizare neceſſe eſt. Et occurrit interim
Hier.3.d ṽbum breue, ſed plenum, qđ os dñi locutum eſt: ut ꝓpheta teſtat̃: Dixiſti, ait (loquens ſine dubio ad dñm deum ſuũ) cõuertimini filĳ hoĩum. Nec immerito ſanè à filĳs q̃dem hoĩum uŕ exigẽda conuerſio, pctõrib. utiq; neceſſaria. Nam ſupernis ſpiritib. ea magis q̃ rectos decet
Pſ.147.a indicta laudatio eſt, eodẽ ꝓpheta pſallẽte: Lauda deum tuum Sion. Cæteꝝ qđ ait, dixiſti: meo q̃dem iudicio non negligenter prætereundum eſt, nec ſimplŕ audiendum. Quis.n. humanis comparare
Heb.4.c audeat dictis qđ dixiſſe dr̃ deus? Viuus ꝑfecto eſt ſermo dei & efficax, et uox eiꝰ in magnificentia & uirtute. Deniq; ipſe dixit & facta ſũt. Dixit: Fiat lux, et facta eſt lux. Dixit: Conuertimini filĳ hoĩum, & conuerſi ſunt. Ita planè cõuerſio aĩaꝝ opus diuinæ uocis eſt, non humanæ. Simõ Ioan. piſcator hoĩum in hoc ip̃m uocatus & cõſtitutus à dño, incaſſum tñ et ipſe laborans tota nocte nil capiet, donec in ṽbo dñi rete iactans concludere
Pſal.67.g poſſit multitudinẽ copioſam. Vtinã iactemus & nos hodie in hoc uerbo rete ṽbi, & expiamur qđ ſcriptũ eſt: Ecce dabit uoci ſuæ uocẽ uirtutis. Si mendacium loq̃mur, id planè de ꝓprio eſt. Sed & tũc forſitan nr̃a iudicabitur uox eſſe nõ dñi, ſi q̃ramus q̃ nr̃a ſunt, nõ quę Ieſu Xp̃i. Cæteꝝ etſi loq̃mur iuſtitiã dei, & glŕiam dei q̃rimus, effectum tñ ab eo ſolo ſperare, ab eo poſtulare neceſſe eſt: ut uoci ſuæ uocẽ uirtutis accõmodet. Ad hanc ergo interiorẽ uocem aures cordis erigi admonemus, ut loquentem deum intus audire q̃ foris hoĩem ſtudeatis. Illa.n. uox magnificentiæ & uirtutis, deſerta concutiens, deſerta diſcutiens, torporem excutiens animarum.

Quod ipſa uox domini omnibus ſe offerat, & animam ſibĳpſi nolentem præſentet. Capitulum 2.

nEc ſanè laborãdum eſt ut ad uocis hꝰ perueniatur auditum, labor eſt potiꝰ aures obturare ne audias. Nimiꝝ uox ipſa ſe offert, ipſa ſe
ingerit: nec pulſare interim ceſſat ad o- Pſal.94.b
ſtia ſinguloꝝ. Denique 40 annis, inq̃t, proximus fui gñationi illi, & dixi, ſp̃ hi errant corde. Adhuc nob̃ proximus eſt, adhuc loquitur, & non eſt forte qui audiat. Adhuc dicit, hi errant corde: adhuc ſapĩa clamitat in plateis: Redite præuaricatores ad cor. Hoc nempe initium loquendi dño: et hoc ṽbum ad oẽs qui cõuertuntur ad cor, p̃ceſſiſſe uŕ, & nõ modo reuocans eos, ſed reducẽs & ſtatuẽs contra faciem ſuam. Eſt.n. non tm̃ uox uirtutis, ſed & radius lucis annuncians pariter hoĩbus pctã eoꝝ, & illuminans abſcondita tenebraꝝ. Nec uero ulla internæ hꝰ uocis ac lucis dr̃ia eſt, cũ unus idemq́ ſit dei filius, & uerbum pr̃is, & ſplendor gloriæ, ſed & aĩę quoq; ſubſtãtia in ſuo quidem gñe ẽt ipſa ſpũalis & ſimplex, ſine ulla diſtinctione ſenſuũ ſic tota, ſi tñ tota dicenda eſt, & uidens pariter & audiens uideatur. Quid em̃ illo agitur ſiue radio, ſiue uerbo, niſi ut nouerit ſemetipſam? Aperit̃ ſiq̃dem conſcĩæ liber, reuoluit̃ miſera uitæ ſeries, triſtis q̃dã hiſtoria replicat̃, illuminatur ratio, & euoluta memoria uelut quibuſdam eius oculis exhibetur. Vtraq; uero non tam ipſius eſt animæ quàm aĩa ipſa: ut eadem ſit & inſpiciens & inſpecta: contra ſuam ſtatuta faciẽ, & à uiolentis quibuſdam apparitorib. immiſſaꝝ utique cogitationũ coacta ꝓprio interim iudicanda aſſiſtere tribunali. Quis ſanè iudiciũ hoc ſine tribulatione ſuſtineat? Ad meipſum anima mea turbata eſt (ait ꝓpheta domini) & tu cõtra faciem tuam
ſine arguitione, ſine turbatione, ſed con Pſ.142.a

fuſione,ſtatui non poſſe miraris?

Quod per uocem dei animæ ratio quaſi in libro omnia mala propria deprehendere, reprehendere, dijudicare diſcernere ualeat. Cap. 3.

NEc à me ſperes audire quid ĩ me
moria tua rõ dep̃hẽdat, ꝗd diju
dicet,ꝗd decernat. Applica ĩtus
auditum,deflecte oculos cordis, & pro
prio diſces expimẽto ꝗd agat.Nemo.n.
1.Cor.2.c ſcit q̃ ſunt ĩ hoĩe,niſi ſpũs hoĩs q in ipſo ẽ.
Si ſuperbia,ſi inuidia,ſi auaritia, ſi ambi
tio,aut ſilis aliq̃ peſtis abſcõdita eſt,uix
effugere poterit hoc examẽ. Si fornica-
tio , ſi rapina , ſi crudelitas, ſi fraus ulla,
aut q̃libet culpa admiſſa eſt, internum
hunc iudicem non latebit reus ipſe , nec
inficiabit corã eo. Trãſiit.n.uelociter to
tus ille pruritus delectationis iniq̃,&uo
luptatis illecebra tota breui finita ẽ, ſed
amara q̃dã impſſit ſigna memoriæ, ſed
ueſtigia fęda reliqt.In illud ſiqdem repo
ſitoriũ uelut in ſentinã aliq̃ tota decur-
rit abominatio , & immũditia tota de-
fluxit. Volumẽ grãde cui uniuerſa inſcri-
pta ſunt ſtilo utique ueritatis : amarum
iã uẽter tolerat,etſi fauces miſeras bre-
ui trãſitu dulcedine q̃dã friuola uiſum ẽ
oblectaſſe. Vẽtrẽ meũ doleo miſer, uẽtrẽ
meum doleo. Quidni doleam uẽtrẽ me-
moriæ,ubi tanta congeſta eſt putredo?
Quis nr̃m frẽs , exteriorẽ hãc ueſtẽ qua
tegit,ſi repẽte obſcœnis undiq; ſputis il
litã,& fędiſſimis qbuſq; ſordib.ingnatã
cõſideret,non uehemẽter exhorreat, nõ
uelociter exuat,nõ indignãter abijciat?
Itaq; q non ueſtem, ſed ſemetipm intus
ſub ueſte talẽ repit , eo amplius doleat
& aĩo cõſternet oportet , quo proprius
tolerat ꝗd exhorret. Neq;.n.ut tunicam
abijcit ſuam,ſic abijcere cõtaminata aĩa
poterit & ſeipſam. Deniq; qs in nob tã
tæ patiẽtię eſt & uirtutis,ut ſi forte(quẽ
admodũ de Maria ſorore Moyſi legit)
Num.12.c carnem ſuam ſubitanea q̃dã lepra male
cãdentẽ uiderit,equo aĩo ſtare poſſit &
grãs agere creatori? Quid uero eſt caro
iſta,niſi corruptibilis q̃dã tunica q̃ ueſti
mur? Aut ꝗd lepra hęc corporea electis
oĩb.æſtimanda,niſi paternę uirga corre
ptionis,& purgatio cordis? Ibi tribula-
tio uehemens,&iuſtiſſima cã doloris ẽ,
cum excitatus à ſomno miſeræ uolupta
tis,interiorem cœpit quis dep̃hẽdere le
pram quam ſibijpſe multo ſtudio & la-
bore quæſiuit.Licet.n.nemo oderit car
nem ſuam,ſed multo minus odiſſe pote
rit anima ſemetipſam.

Quod diligens iniquitatem , odit animam & carnem ſuam. Cap. 4.

AT forte aliquẽ moueat illud de
pſalmo: Qui diligit iniqtatẽ,o- Pſal.10.b
dit animam ſuam. Ego autẽ di-
co,odit & carnẽ. An nõ odit, cui gehen
næ cumulos mercat in dies, & cui ſcd̃m
duritiam ſuam & cor impœnitens the-
ſaurizat irã in die irę? Cęterꝝ hoc odium
tam carnis q̃ animæ,non in affectu, ſed
in effectu potius inuenitur. Sic nimirum
odit & phreneticus carnem ſuam cũ ſi-
bijpſi manus inferre laborat,rõnis deli-
beratione ſopita. An uero grauior ulla
phreneſis iudicatur q̃ impnĩa cordis,&
peccandi obſtinata uoluntas? Siqdem
manus nefarias inijcit ſubijpſi , nec car
nem ſed mentem lacerat &corrodit. Si
uidiſti hoĩem ſcalpere manus, & uſque
ad ſanguinem confricare,euidentem ha
bes in eo ſilitudinem aĩæ peccantis ex-
preſſam. Cedit ſiquidem uoluptas illa
dolori, & ſuccedit pruritui cruciatus.
Neq; id ignorabat,ſed diſſimulabat ille
dum ſcalperet. Sic laceramus,ſic exulce
ramus proprijs manib.aĩas infelices,ni-
ſi ꝙ tanto grauius quanto excellentior
eſt ſpiritualis creatura. & cui difficilius
medeatur. Neque id quidem inimici-
tiarum ſtudio gerimus,ſed ſtupore quo
dam inſenſibilitatis internæ. Effuſus ſi
quidem animus damna interiora non
ſentit : quia nec intus eſt , ſed in uentre
forſitan , aut ſub uentre. Denique &
animus quorundam in patinis , quorun
dam in loculis inuenitur. Vbi eſt the-
ſaurus tuus (inquit) ibi eſt cor tuum.
Quid uero mirum ſi propriam minime Mat.6
ſentiat anima læſionem , quæ ſuijpſius
oblita, & penitus abſens ſibi, in longin
quam profecta eſt regionem? Erit autẽ

cum ĩ ſemetipſam reuerſa cognoſcet q̃
crudeliter miſere uenationis obtẽtu eui
ſcerauit ſemetipſam. Neq;.n.id ſentire
poterat dũ uilẽ muſcarꝝ p̃dã deſiderio
captans inſatiabili,aranearꝝ inſtar ex ui
ſceribus proprijs intexere retia uideret.

De pœna tam animæ quàm carnis, & pœnitẽtia infructuoſa poſt mortem. Cap 5.

ERit autẽ hic reditus ſine dubio
uel poſt mortem, cum uniuerſa
quib.ad uagandum foras et inu
tiliter ſeſe occupandum in eam quę pręterit h⁹ mundi figuram egredi conſueue
rat,oſtia corporis clauſa erunt, ut neceſ
ſario maneat in ſeipſa,cui nullus iam pa
teat exitus à ſeipſa. Verum is quidem p-
nicioſiſſimus erit reditus , &miſeria ſem
piterna,q̃ñ iam pnĩa hr̃i poterit,agi non
poterit. Vbi.n. deerit corpus, actus non
erit. Sanè ubi nulla fuerit actio,nec ſatiſ-
factio quidem ulla poterit ĩueniri. Quo
circa pnĩam quidem hr̃e dolere eſt : nã
pnĩam agere,remedium doloris eſt. Ne
que.n.carenti manibus erit ultra leuare
cor in cœlum cum manibus: ſed qſquis
añ obitum carnis nõ redierit ad ip̃m, in
ſeipſo maneat neceſſe eſt in æternũ. Sed
in quali ſeipſo? Qualem ſeſe fecerit ĩ hac
uita,qualem inuenerit exiens ab hac ui-
ta:niſi ꝙ fortaſſe erit nõnunq̃ deterior.
nam melior qui malus eſt nunquã erit.
Habet.n. hoc ip̃m ꝗd nunc ponit, q̃ñq;
recipere corpus, non tñ ad pnĩam , ſed
ad pœnam. Vbi nimirꝝ pc̃ti ipſius &car
nis quodammodo ſilis uidebitur eſſe
conditio , ut quemadmodum culpa ſp
puniri poterit,nec unquam poterit ex-
piari:ſic nec in corpore aliq̃ñ tormenta
finiri,nec corpus ip̃m exinaniri ualeat in
tormentis. Merito quidẽ ultio ſempiter
na deſæuiet,quòd nunquam poſſit cul-
pa deleri : & nec ſubſtantia carnis defi-
ciet , ne ſimul cogatur etiam afflictio
carnis terminari. Hæc fratres mei qui
pauet,cauet:nam qui negligit,incidit.

Quod uermis conſcientiæ in præſenti ſentiri ac ſuffocari debet, non in immortalitatem foueri ac nutriri. Cap. 6

UT ergo redeamus ad uocem uñ
proceſſimus: expedit nob profe
cto redire ad cor , dum illic iter
quo oñdat nob ſalutare ſuum , qui tan-
to ſtudio pietatis illuc reuocat p̃uarica
tores. Nec ſentiri interim pigeat mor-
ſus uermis interni,aut piculoſa quędam
aĩ amaritudo, & pnicioſa mollities per-
ſuadere queat ut pñtem uelimus diſſi-
mulare moleſtiam . Optimum eſt tunc
ſentiri ỽmem,cum poſſit ẽt ſuffocari. Ita
que mordeat nunc ut moriatur,et paula
tim deſinat mordere mordẽdo. Rodat
interim putredinem , ut rodẽdo conſu-
mat, & ipſe quoq; pariter conſumat,ne
foueri incipiat in immortalitatem. Ver- Eſa. 66.g
mis,inqt,eorꝝ non morietur, & ignis eorꝝ
non extinguetur. A facie illorꝝ morſuũ
qs ſuſtinebit? Multiplex.n. nunc cõſola
tio arguentis conſcĩæ releuat cruciatũ.
Benignus eſt deus qui non patitur nos
tentari ultra q̃ poſſumus , nec uermem
hũc ſupra modum patit malignari. Ma
ximeq; inter initia cõuerſionis oleo mi-
ſericordiæ linit ulcera:ut nec morbi quã
titas , nec difficultas curationis ultra q̃
expedit innoteſcat , magis aũt arridere
ur facilitas q̃dam,q̃ poſtmodum euane
ſcit,q̃ñ iam exercitatos hñti ſenſus cer-
tamẽ forte dat ut uincat,et diſcat q̃m o-
mnium potentior eſt ſapĩa. Interim ſanè
audiẽs qs uocem dñi: Redite p̃uaricato
res ad cor, & tantis in interiore cubicu-
lo obſcœnitatib. dep̃henſis,ſingula q̃q;
rimari ſatagit, & quonam hæc influxe-
rint aditu curioſus ueſtigator explorat ,
nec difficile patet foramẽ imò et forami
na cõtuẽdi. Sed nec parꝝ illi ex hac cõſi-
deratione doloris accedit, cum p feneſtras ꝓprias mors iſta dep̃hẽdit introijſ
ſe. Multa ſiqdem admiſiſſe ur̃ petulãtia
oculorꝝ,multa pruritus aurium , multa
quoq; olfaciẽdi,guſtãdi,tãgẽdiq; uolu-
ptas. Nã ſpũalia qdem uitia (quorꝝ ſu-
pra meminim⁹)difficile adhuc ꝓut ſũt ,
carnalis,examinat. Vñ fit ut q̃ ſũt grauio
ra,aut minus aut minime ſentiat , nec tã
ſupbię aut ĩuidiæ q̃ flagitioſorꝝ aut faci
noroſorꝝ recordatione actuũ mordeat.

Quòd quibuſdam facile uidetur uoluntatem humanam obtemperare uoci diuinæ. Cap. 7.

T ecce iterũ uox de nubibus di-
e cens:peccaſti, qeſce. Et qđ dr̃,
tale eſt.Iam ſentina redũdans,
domum oẽm intolerabili fœtore conta
minat,&uanum tibi eſt, dum adhuc ſor
des influant,exhaurire: dũ peccare non
deſtiteris,pœnitere.Quis n. eorũ ieiunia
ꝓbet,q ad lites &contentiones ieiunãt,
& pcutiunt pugno impie,ſed & uolũta
tes & uoluptates ꝓpriæ inueniuntur in
Eſa. 58.b eis?Nõ tale eſt ieiunium qđ elegi, dicit
dñs.Claude feneſtras morti,obſera adi
tus,foramina obſtrue diligẽter,&ſic de
mũ nõ ſubeũtibus nouis, ſordes poteris
expurgare uetuſtas. Aeſtimat hõ facile
qđ iubet̃ implẽdum, tanq̃ ignarus exer
citij ſpũalis. Quis.n.ꝓhibeat,inqt, quo
minus impem membris meis? Indicit
igitur gulæ ieiunia,crapulam interdicit,
obturari p̃cipit aures ne audiant ſangui
nẽ,auertit oculos ne uideãt uanitatẽ,ma
nus nõ ad auaritiã,ſed ad eleemoſynam
magis extẽdit:qb. forte & laborẽ impo
nere uelit,ꝓhibens latrocinia, ſicut ſcri-
Ephe. 4.c ptũ eſt:Qui furabat̃,iã non furet̃, magis
aũt laboret manib.ſuis qđ bonũ eſt, ut
hẽat uñ tribuat neceſſitatem patiẽti. Cę
terũ dũ ſuas qbuſq; mẽbris in hunc mo
dũ leges ꝓmulgat,& decreta ꝓponit,
interrumpũt ſubito uocem iubentis, &
uno impetu clamant:Vñ hæc noua reli-
gio?Facere iubes ut libet. Sed inueniet̃
q nouis decretis obuiet, q nouis legib⁹
cõtradicat. Quis.n.ille eſt,inqt? Et illa.
Nimirũ ipſa q̃ paralytica iacet ĩ domo,
& male torquet̃. Ipſa eſt.n.in c⁹ nos pri
dem deputaſti obſeqũm(ſi nõ ignoras)
ad obedičdum utiq; cõcupiſcẽtijs eius.
Expalluit miſer ad hãc uocẽ, & cõfuſus
obmutuit. Anxiabat̃.n.in eo ſpũs eius.
At mẽbra qdẽ ad ſuã illã infeliciſſimã
dñam incũctãter accedunt, ut aduerſus
dñm crudelr̃ interpellent, & impia du-
riora cauſent̃. Plãgit gula parſimoniæ ſi
bi modũ adhibitũ,ꝓhibitã crapulæ uo-
luptatẽ. Oculus q̃ritur indictas lachry-
mas,petulãtiã interdictã. Quib. hæc &
ſilr̃ia ꝓſequentib. excitata & uehemẽter
exacerbata uolũtas,ſomniũ ne eſt,inqt,
an fabula qđ narratis? Tũ ũo opportu
nũ ſuæ tp̃s nacta q̃rimonię lingua: oĩno
ait,ſic eſt ut audiſtis. Nam & ego à fa-
bulis & mendacijs iuſſa ſum reticere,&
nihil deinceps niſi ſerium, imò & peni-
tus neceſſarium loqui.

Qualiter uoluntas hominis per gulam, curioſitatem, ac ſuperbiam, & per omnes ſenſus carnis renititur uoci diuinæ. Cap. 8.

Xilit igitur uetula furens,& to-
e tius oblita languoris, procedit
horrentibus comis,ueſte lacera
ta,pectore nudo,ſcalpens ulcera, fren-
dens dentibus & areſcens,atque ipſum
inficiens aera flatibus uirulentis. Quid-
ni confundatur,ſiqd adhuc ſupereſt rõ-
nis,ad talem miſeræ uoluntatis occur-
ſum et incurſum? Hęc,inquit, eſt tota tui
coniugij fides,ſic cõpateris male patien
ti? Vſqueadeo ſuper dolorem uulnerum
meorũ addere pepciſti? Subtrahẽdũ for
ſitan ex immoderata dote aliqd uideba
tur,ſed qd reliquitur hoc ſublato? Solũ
hunc languenti miſerè præſtitiſti, & oĩa
eius obſeqa quemadmodum ſint diſtri
buta aliqñ,cognouiſti. Nunc aũt ſi tibi
forſitan morbi h⁹ peſſimi quo laboro,
triplex malignitas excidiſſe potuit, ſed
non mihi. Siquidem uoluptuoſa ſum,cu
rioſa ſum,ambitioſa ſum, & ab hoc tri-
plici ulcere non eſt in me ſanitas à plãta
pedis uſq; ad uerticem. Itaq; fauces, &
quę obſcœna ſunt corpis,aſſignata ſunt
uoluptati,qñquidem uelut de nouo ne-
ceſſe eſt ſingula recenſeri. Nam curioſi-
tati pes uagus &indiſciplinatus oculus
famulãtur. At uanitati quidem aures &
lingua ſeruiunt,dum per illã impinguat
caput meum oleum pc̃tõris,per hãc ip-
ſa ſuppleo quod in laudib⁹ meis alij mi-
nus feciſſe uñr. Valde.n.delector & re
cipere ab alijs,& cum opportune poſ-
ſum ẽt tradere alijs laudes meas,et meo
& alieno ore ſemper cupiens prędicari.
Cui potiſſimum morbo, tuum quoq; in
geniũ plurima ſolet adhibere fomenta.
Porrò manus ipſas quibus eſt undiq; li-
bet

ber motus,non uni ſpecialr̃ alicui operi
deputamus,ſed modo uanitati, mõ cu-
rioſitati,modo uoluptati ſedulum ſatis
exhibẽt famulatũ. Quib⁹ ita diſpoſitis,
non mihi hæc oĩa uel in uno ſatisfacere
aliqñ potuerunt, ꝙ non ſatiet̃ oculus ui
ſu, nec auris impleat̃ auditu, atq; utinã
inter ſpectandum totum aliqñ corpus
fieret oculus,aut inter prandendũ in fau
ces membra oĩa uerterent̃. Tu'ne igr̃ mi
hi id modicum conſolationis qđ utcun
que mendico,tentas ſurripe? Dixit,&
cum indignatione & furore recedẽs,te-
neo,inquit,longumq; tenebo.

Vt ratio animæ iam tandem uexata præſumptæ facilitatis arguatur, & difficultate confundatur. Cap. 9.

Am uero rõni ipſa uexatio dat
i intellectum,iam innoteſcit aliq̃
tenus h⁹ negocij difficultas,iam
p̃ſumpta facilitas euaneſcit. Videt em̃
memoriam plenam ſpurcitiarum,uidet
abũdãtius al's atq; al's influere ſordes,ui
det ipſas feneſtras morti patulas clau-
di oĩno nõ poſſe: & ꝙ adhuc p̃ſidẽs uo-
luntas languida dñetur,ex cuius ulceri-
bus ſanies uniuerſa ꝓfluxit. Videt deni-
que aĩa ſeſe contaminatam, nec ꝑ aliũ,
ſed per proprium corpus, nec aliũde q̃
à ſeipſa. Eſt aũt quoddam aĩæ,ſicut me
moria quæ inficitur, ſic uoluntas ipſa q̃
inficit. Deniq; tota ipſa nihil eſt aliud q̃
rõ,memoria, & uoluntas. Nunc autem
& ratio minus hñs, cæca quodammo-
do quòd hactenus iſta non uiderit, infir
ma oĩno ꝙ re agnita quidem præualuit
temperare,& memoria fędiſſima pari-
ter & fętidiſſima,& uoluntas languida
& horrendis ulceribus undiq; ſcaturiẽs
inuenitur. At nequid ex oĩbus quæ ſunt
hoĩs relinquatur, ipſum etiam corpus
rebelle eſt,& ſingula membra, feneſtrę
ſingulæ quibus mors intrat ad aĩam, &
inceſſanter exuberat ipſa confuſio.

Reſpiratio conſolationis pauperibus ſpiritu. Cap. 10.

Vdiat ergo aĩa quæcunq; eiuſ-
a modi eſt uocem diuinam, & au
diat cum ſtupore & admiratio
ne dicentem:Beati pauperes ſpũ, qm̃ ip Mat. 5.a
ſorũ eſt regnum cœlorũ. Quis ſpũ pau-
perior eo qui in toto ſpũ ſuo non inue-
nit requiem,non inuenit ubi caput recli
net? Hoc quoq; cõſilium pietatis,ut qui
ſibi diſplicet,placeat deo: & q ꝓpriam
domum odit,domum utiq; plenã ſpur-
citiæ & infecilitatis,inuitetur ad domũ
gl'iæ,domum nõ manu factam ęternam
in cœlis. Nec mirũ ſi ad h⁹ dignationis
magnitudinẽ expaueſcit, ſi difficile cre-
dit huic auditui,ſi uehemẽti ſtupore ad-
mirat̃,& ait:Ergo'ne btm̃ hoĩem miſe-
ria facit? Cæterũ qſqs eiuſmodi es, non
diffidas,non miſeria ſed miſericordia fa
cit btm̃,ſed h⁹ ꝓpria ſedes miſeria eſt,ut
humiliatio in humilitatem tranſeat, ne-
ceſſitas in uirtutem. Pluuiam uolunta- Pſal. 67.b
riam(inquit)ſegregabis deus hæredita
ti tuæ, & infirmata eſt,tu uero perfeci-
ſti eam. Vtilis prorſus infirmitas q̃ medi
ci manum requirit:& ſalubriter à ſe defi
cit,quam perficit deus.

Quod regnum ſperare non poſſit in cuius adhuc carne peccatum regnat. Cap. 11.

Ed quia non eſt uia ad regnum
ſ dei ſine primitijs regni,nec ſpe-
rare poteſt cœleſte regnum cui' Mat. 5.a
nec ſuper ꝓpria membra adhuc regna-
re donatur,ſequitur uox dicens: Beati
mites: quoniam ipſi hæreditabunt ter-
ram. Ac ſi euidentius dicat:Mitiga effe
ros uoluntatis motus, & crudelem be-
ſtiam manſuefacere cura. ligatus es, ſol
uere ſtudeas quod rumpere omnino nõ
poſſis. Eua tua uita eſt. Vim facere, aut
eatenus eam offendere nullo modo prę
ualebis. Nec mora reſpirans homo in-
ter hæc uerba atque id quoque facilius
reputãs,licet uerecundus,accedit & de
linire ſatagit uiperam ĩflammatam. Ar
guit uitæ carnalis illecebras,& conſola
tiones ſecularis nugacitatis accuſat tan
quam exiguas & indignas,ſed & breuiſ
ſimas quoque & pernicioſiſſimas om-
nibus amatoribus ſuis.

Appetitus gulæ & libidinis, & cæterarum uanitatum quem finem habeant. Cap. 12.

ſ Vper hoc ait, neq́ꝫ & inutili ſeruo tuo & ipſa fatere. Nec.n.infiſciari potes ne in modico qdē tibi uniuerſa eius obſeqa ſatisfacere aliqñ potuiſſe. Voluptas gutturis quæ tāti hodie æſtimat̃, uix duoꝝ obtinet latitudinem digitoꝝ, & eius tam modicæ partis tam exigua delectatio quanta opat̃ ſolicitudine, quantam deinde moleſtiā parit? Hinc mōſtruoſius dilatant̃ renes & humeri, hinc tumentes uteri nō tā impinguantur q̃ impḡnantur aruina: & dū carnis onus oſſa non ſuſtinent, ēt morbi uarij ḡnantur. Sic libidinis illecebroſa uorago quātis laborib. & diſpendijs, interdum & famè uel honoris, aut ēt uitæ ipſius ꝑiculo comparatur, ut ad modi-
Boeth.li.3 cum flagrans ſulphureus uapor furētes
de conſo. ſtimulis agat, & apū par uolātium ubi
metro.7. male grata mella fuderit, nimis tenaci feriat icta corda morſu: cuius appetitus anxietatis & uecordiæ, actus abominationis & ignominię, exitus pœnitudinis & uerecundiæ plenus eſſe dignoſcitur. Cæteꝝ ſpectacula uana rogo qd corꝑi ꝓſtant, qd ue aīæ conferre vr̃? At certe nihil in hoīe cui curioſitas ꝓſit inuenies. Friuola ꝓrſus & inanis ac nugatoria cōſolatio, & neſcio qd illi durius impcer, q̃ ut ſꝑ habeat qđ reqrat, q iucundæ qetis pacem fugitans, curioſa inqetudine delectatur. Liquet ſanè uel ex hoc ipſo nihil his oīb. delectationis ineſſe, quoꝝ ſolus trāſitus iuuat. Cæteꝝ uanitas uanitatum q̃ nihil ſit, uel ex ipſo noīe manifeſtius indicatur. Vanus utiq́ꝫ labor q
Idem eod. ſtudio uanitatis aſſumit̃. O doxa doxa
li. proſa.6 (ait Sapiens) in milib⁹ mortalium nihil aliud q̃ aurium inflatio uana. Et tñ quātam putas infelicitatem hæc ipſa nō tā felix uanitas q̃ uana felicitas parit? Hic nanq́ꝫ cæcitas cordis, ſicut ſcriptum eſt:
Eſai.3.b Pp̃le meus, qui te btificant, in errorē te inducunt. Hinc ceruicoſus furor aīoſitatis, hinc ſuſpicionis labor anxius, hinc liuoris crudele tormētum, & cremātis inuidię miſerior q̃ miſerabilior cruciatus, hinc diuitiaꝝ amor inſatiabilis lōge amplius deſiderio torquet aīam, q̃ refrigeret uſu ſuo: utpote quaꝝ acquiſitio quidem laboris, poſſeſſio v̄o timoris, amiſ-
ſio plena doloris inuenit̃. Poſtremo ubi Eccl.5.c
multę opes, multi ēt qui comedunt eas: & uſus quidem diuitiaꝝ apud alios, diuitibus ſolū nomen cedit & ſolicitudo. Et in his oīb. pro tam exiguis, aut magis ne exiguis quidem, ſed nullis eam parui pendere gl'iam quam nec oculus uidit, nec auris audiuit, nec in cor hoīs aſcendit, quæ ꝑparauit deus diligentib. ſe nō tam inſipientiæ q̃ infidelitatis eſſe vr̃.

De ſeruitute uitiorum & incertitudine mortis. Cap. 13.

n Ec immerito ſanè mundus hic poſitus in maligno, uana ꝓmiſſione deludit aīas propriæ conditionis & nobilitatis oblitas, quas nō pudeat porcis in miniſterio ſubiugari, in deſiderio ſociari, nec ſic tñ infelici edulio ſatiari. Vnde enim hæc tanta puſillanimitas & abiectio tam miſerabilis, ut egregia creatura capax æternæ beatitudinis & gloriæ magni dei, utpote cuius ſit inſpiratione condita, ſimilitudine inſignita, cruore redempta, fide dotata, ſpiritu adoptata, miſeram non erubeſcat ſub putredine hac corporeoꝝ ſenſuum gerere ſeruitutem? Merito plane ne eos quidem apprehendere poteſt, quæ talē deſerens ſponſum, tales ſequitur amatores. Merito ſiliquas eſurijt & non accepit, qui porcos paſcere maluit, q̃ paternis epulis ſatiari. Inſanus ſiqdem labor paſcere ſterilem quę non parit, & uiduę benefacere nolle: omittere curā cordis, & curam carnis agere in deſiderio: impinguare & fouere cadauer putridum, quod paulo poſt v̄mium eſca futurum nullatenus dubitatur. Nam & ſeruire mammonæ, & auaritiam colere (quod eſt ſeruitus idolorum) aut uanitatem ſectari, prorſus degeneris animę indicium eſſe quis neſciat?

De infidelitate diuitiarum congregatarum. Cap. 14.

c Sto tñ magna ſint & honeſta q̃ mundus interim amatorib. ſuis erogare ur̃, ſed infida eſſe quis neſciat? Certa nimiꝝ eoꝝ breuitas, et ipſius quoq́ꝫ breuitatis finis incertus, ſępe uiuentem deſerūt: nam morientem nec raro ſequunt̃. Quid v̄o in rebus humanis certius morte, qd hora mortis incertius inuenit̃? Non miſeratur inopiā, non diuitias reueret̃, non ḡni cuiuſlibet, non morib. non ipſi deniq́ꝫ parcit ætati, niſi ꝙ ſenib. qdem in ianuis, adoleſcentib. in inſidijs eſt. Infelix proinde qui in h⁹ uitæ tenebris & lubrico fidens ꝑituram inſumit operam, nec aduertit qm̄ uapor eſt ad modicum parēs, et uanitas uanitatū. Obtinuiſti tandē ambitioſè quam ex lōgo concupieras dignitatem? ſerua qđ hēs. Impleſti pecunioſe loculos tuos? ſolicitus eſto ne ꝑdas. Vberes fructus attulit ager tuus? dirue horrea tua ut maiora ædifices: muta quadrata rotūdis: dic aīæ tuæ, hēs multa bona repoſita in an-
Luc.12.c nos plurimos. Erit.n. qui dicat: Stulte, hac nocte animam tuam repetent à te: quæ autem paraſti, cuius erunt?

Quod temporalia opera quaſi ſemina ſunt mercedis æternæ. Cap. 15.

a Tq́ꝫ utinam tm̄ cōgregata perirent, & non deterius ipſe quoq́ꝫ periret congregator eoꝝ. Eſſet utiq́ꝫ tolerabilius perituro q̃ peremptorio inſudare labori. Nunc uero ſtipēdia pc̄ti mors: & q in carne ſeminat, de carne metet corruptionem. Nec.n. oꝑa nr̃a tranſeunt ut vr̃, ſed tꝑalia quæq́ꝫ uelut æternitatis ſemina iaciuntur. Stupebit inſipiēs cum ex hoc modico ſemine copioſam uiderit exurgere meſſem, ſeu bonam, ſeu malam, ꝓ diuerſa qualitate ſementis. Hoc q cogitat, nullum oīno paruum reputat eſſe pc̄tm̄, ꝙ futuram meſſem potius æſtimet q̃ ſementem. Seminant ergo dum neſciunt, et ſeminant dū occultant hoīes iniquitatis myſteria, dum uanitatis conſilia celant, dum perābulant in tenebris negocia tenebraꝝ.

Quod impoſſibile ſit peccantem latere. Ca. 16.

p Arietes, inquit, ſunt undiq́ꝫ, quis me uidet? Eſto nemo te uideat, non tñ nullus. Videt te angelus malus, uidet te angelus bonus, uidet & bonis & malis maior angelis deus, uidet accuſator, uidet teſtium multitudo, uidet & ipſe iudex cuius te oportet aſſiſtere tribunali: ſub cuius ſanè oculis uelle delinquere tam inſanum, q̃ horrendū incidere in manus dei uiuentis. Noli eſſe ſecurus, latent inſidiæ q̃s latere non poſſis. Latent, inq́ꝫ, inſidiæ, q̃s ut deprehēdere ipſe non potes, ſic non potes ipſe non deprehendi. Audit planè qui plantauit aurem: & qui finxit oculum, ipſe conſiderat. Non illius ſolis arcet radios maceria lapidum, quos ipſe creauit, nō uel ipſe corꝑis h⁹ paries ueritatis excludit aſpectum. Nuda ſunt eius oculis oīa, penetrabilior eſt ancipiti gladio. Ipas quoque non modo cernit, ſed et diſcernit cogitationum uias, & medullas affectionum. Deniq́ꝫ ſi non totam humani cordis abyſſum, & qcqd in ipſo latet inſpiceret præ ipſo, non ille iam nil ſibi conſcius iudicantis ſeſe dñi ſnīam tantopere
formidaret. Mihi (inquit) pro minimo 1.Cor.4.a
eſt ut à uob iudicer, aut ab humano die, ſed neque meipſum iudico: nihil.n. mihi conſcius ſum, ſed non in hoc iuſtificatus ſum. Qui autē iudicat me, dñs eſt. Si tu obiectu parietis, aut cuiuſlibet ſimulationis ꝓtentu, humana fruſtrari poſſe iudicia gl'iaris, certus eſto non illum uera crimina ꝑterire qui de falſis ēt accuſare criminib. conſueuit. Si tantopere eius q nihilominus forte tuam uereatur, proximi conſciam reformidas, multo minus eos contemnas qbus odioſa magis iniquitas, et longe amplius execrabilis corruptio eſt. Si deniq́ꝫ deum non times, et ſolos hoīum uereris aſpectus, memor eſto hoīem xp̄m hoīum facta ignorare nō poſſe: ut qđ corā me attētare minime ꝓrſus auderes, multo minus audeas corā ipſo: qđque non dico non liceret, ſed

nec liberet qdem p̃ſumere uidente con
ſeruo,inſpiciente dño uel cogitare peni-
tus exhorreſcas. Alioqn ſi carnis oculũ
magis ꝙ gladium q carnes hẽt deuora-
re formidas:& is quoq; timor quem ti-
mes,eueniet tibi,& accidet qđ uereris.
Nihil optum qđ nõ reueletur,uel occul
tum qđ non ſciat. Arguent à luce in lucẽ
prolata opera tenebrarũ:nec modo ob-
ſcœnitatũ abominanda ſecreta,ſed iniq̃
cõmercia uendẽtium ſacra,& fraudulẽ
ta ſuſpiria adinuenientium dolos,& iu-
dicia ſubuertẽtium,q nouit oĩa,nota fa-
ciet uniuerſis:cũ cœpit ſcrutator ille cor
dis & renũ ſcrutari Hierl'm in lucernis.

Quid ſentiendum ſit de his qui impie agunt.
Cap. 17.

Vid ergo ibi facturi ſunt,imò po
q tius qd paſſuri q crimina cõmi-
ſerunt,ubi audituri ſunt: Ite in
ignem æternum,q pietatis opa nõ fece-
runt? Qñ ỽo admittetur ad nuptias,q
nec lumbos p̃cinxit ut abſtineret à ma-
lo,nec lucernam tenuit ut faceret bonũ:
qñ nec uirginitatis integritas, nec lãpa-
dum claritas ſolius olei poterit excuſa-
re defectum? Aut qs illos manere credẽ
dus eſt cruciatus,qui in hac uita non ſo-
lum mala,ſed forte peſſima ppetrant, ſi
ſic ſunt cruciãdi q hic bona recepunt,ut
in medio flammæ æſtuantib. linguis,ne
minimæ qdem ſtillæ obtinere refrigeriũ
queant? Caueamus ergo mala opa,nec
includentis ſagenæ fiducia,libere intra
eccl'iam delinq̃mus:hoc ſciẽtes qa non
oẽs quos ſagena trahit,piſcatorũ uaſa re
cipient,ſed erit cum ad littus uenerint,
eligent bonos in uaſa,malos autẽ foras
mittent. Neq; hoc cõtẽti lumborũ cin-
gulo,accendamus ẽt lucernas nr̃as, &
inſtanter opemur bonum:cogitãtes ꝙ
oĩs arbor nõ modo q̃ malum fecerit fru
ctum,ſed ẽt q̃ bonum nõ fecerit,excide
tur,& in ignem mittet,illum utiq; ignẽ
æternum q paratus eſt diabolo & ange
lis eius. Cæterũ ſic declinemus à malo,
ut faciamus bonum:inqramus pacem,
nõ gl'iam pſeq̃mur. Illa.n.dei eſt, & eã
alteri nõ dabit. Gl'iam,inqt,meam alte-
ri nõ dabo. Et dicebat hõ ſcđm cor dei: Eſa. 41.b
Nõ nob̃ dñe nõ nob̃,ſed noĩ tuo da glo Pſal. 113.b
riam. Recordemur ẽt ſcripturæ dicẽtis:
Si recte offeras & nõ recte diuidas,pec
caſti. Recta eſt frẽs,illa nr̃a diuiſio,ne-
mo detractet. Alioqn ſi cui forſitan mi-
nus placet,ſciat nõ nr̃am eſſe,ſed ange-
lorũ. Priores.n.angeli cecinerunt: Gl'ia Luc. 2.d
in excelſis deo,& in terra pax hoĩb. bo
næ uoluntatis. Seruemus ergo in uaſis
oleum,ne forte(qđ abſit)clauſas iã nu-
ptiarũ ianuas fruſtra pulſantes, ỽbum
audiamus amarũ,& deintus nob̃ ſpon-
ſus rñdeat, Neſcio uos. Adhuc tñ mors
poſita eſt non modo ſecus iniqtatem,
ſterilitatem,uanitatem, ſed & ſecus in-
troitum ipſius ẽt uoluptatis. Quocirca
opus eſt fortitudine aduerſus tentamẽ-
ta pcti,ut rugienti leoni reſiſtamus for-
tes in fide,& ignita ipſius iacula hoc ip
ſo clypeo uiriliter repellamus. Opus eſt
iuſtitia,ut operemur bonum. Opus eſt
prudentia,ne cum fatuis uirginib. repro
bemur. Opus deniq; tempantia, ne uo-
luptatibꝰ indulgentes, audiamus aliqñ
qđ miſer ille epularũ pariter & ueſtium
ſplendore finito,dum miſericordiam p̃-
caretur audiuit: Memento fili quod re-
cepiſti bona in uita tua, & Lazarus ſil'r Luc. 16.f
mala:nunc aũt hic conſolatur,tu ỽo cru
ciaris. Planè terribilis deus in conſilijs ſu
per filios hoĩum,ſed ſi terribilis eſt, etiã
miſericors inuenitur, dum futuri forãm
iudicij non occultat. Aĩa.n.quę peccaue Ezec. 18.a
rit,ipſa morietur:et palmes qui fructum
non fecerit excidetur. Virgo cui defuerit
oleum,à nuptijs excludetur: & qui bo-
na receperit in hac uita,cruciabitur in fu
tura. Qđ ſi forte contingat in uno quoli
bet ſimul hęc quatuor inueniri,ea planè
extrema deſperatio eſt.

Quod ſpiritui ad bonum parato reſiſtit caro.
Cap. 18.

Aec igr̃ & his ſil'ia intus ſugge-
h rit rõ uolũtati,eo copioſius quo
pfectius illuſtratione ſpũs edo-
cetur. Felix ſanè cuius uoluntas ſic ceſſe
rit & acquieuerit conſilio rationis, ut à
timore

timore concipiens,pmiſſionibus dein-
ceps cœleſtibus foueatur, & parturiat
ſpm̃ ſalutis. At forte inuenietur rebellis
& obſtinata uoluntas, & nec impatiẽs
ſolum,ſed & monitis peior,et minis du
rior,& adhibitis acerbior blandimẽtis.
Inuenietur forſitan quæ nihil mota ſug-
geſtionibus rõnis, imò & graui furore
commota reſpondeat dicens: Quouſq;
uos patior? prædicatio ueſtra in me nõ
capit. Scio quòd aſtuti eſtis, ſed aſtutia
ueſtra in me locum non habet. Forte &
aduocans membra ſingula, ſolito am-
plius ſolitis iubet obedire concupiſcen-
tijs,nequitijs deſeruire. Hinc nimirũ eſt
illud quod quotidianis diſcimus expe-
rimentis eos qui conuerti deliberant, tẽ
tari acrius à concupiſcentia carnis. et ur
geri grauius in operibus luti & lateris q
Aegyptum egredi,& Pharaonis impe-
rium effugere moliuntur.

Quòd lugendum ſit, & poſt luctum conſolandum.
Cap. XIX.

Tinam aũt qui eiuſmodi eſt, de
Prou. 18.a u clinet impietatem, et terribile il
lud profundum caueat,de quo
ſcriptum eſt. Impius cum uenerit in pro
fundum malorũ,contẽnit. Fortiſſima ſi-
quidem potione curatur:& periclitabi-
tur facile,niſi multa ſolicitudine ſtudeat
medici obtemperare conſilijs,obſerua-
re præcepta. Vehemens eſt tentatio, &
proxima deſperationi,niſi totum colli-
gat,& ad miſerandum aĩę ſuę quã adeo
miſeram,& miſerabilem uidet,conuer-
tat affectum,& audiat uocem dicentẽ:
Matt. 5.a Beati qui lugent, qm̃ ipſi conſolabun-
tur. Lugeat abundanter: quia lugendi
tp̃s aduenit: & ad ſorbendas iuges la-
chrymas iſta ſufficiunt. Lugeat,ſed non
ſine pietatis affectu, & obtentu cõſola-
tionis. Conſideret nullã ſibi inueniri re-
quiem in ſeipſo,ſed oĩa plena miſerię et
deſolationis. Conſideret non eſſe bonũ
in carne ſua,ſed in ſcl'o nequam nihil ni-
ſi uanitatem & afflictionem ſpiritus cõ
tineri. Cõſideret,inquam,nec intus nec
ſubtus nec circa ſe ſibi occurrere conſo
lationem:ut uel tandem aliqñ diſcat q̃-
rendam ſurſum,& deſurſum eſſe ſperan
dam. Lugeat interim plangens dolorẽ
ſuũ,exitus aquarũ deducat oculus eius,
& palpebra non quieſcat. Nimirũ pur-
gatur lachrymis oculus ante caligans,
& acuitur uiſus ut intendere poſſit in ſe
reniſſimi luminis claritatem.

Quòd poſt cõſolationem ad cœleſtia contemplanda accedendum eſt.
Cap. XX.

X hoc ſanè ſuſpiciat p foramen,
e proſpiciat per cancellos,prędul
cem radium proſequatur obtu-
tu,& magorũ ſedulus imitator, lumen
lumine quærat. Inueniet enim locum ta
bernaculi admirabilis,ubi panem ange
lorũ manducet homo, inueniet paradi-
ſum uoluptatis plantatum à dño, inue-
niet hortum floridũ,& amœniſſimũ,in-
ueniet refrigerij ſedem,& dicet: O ſi au
diat uocem meam miſera illa uoluntas,
ut ingrediens uideat bona,& uiſitet lo-
cum iſtũ:hic nimirũ inueniet requiẽ am-
pliorẽ,& me quoq; eo minus inquieta- Mat. 11.d
bit,quo minus inqetabitur ipſa. Neq;.n.
mentitur q dixit: Tollite iugũ meum ſu
per uos,et inuenietis requiem aĩabus ue
ſtris. In huius fide pmiſſionis exacerba-
ta blãdius alloquat̃,& ſimulata quadã
hilaritate & ſpũ manſuetudinis eã con-
ueniẽs dicat. Ceſſet penitus indignatio
tua:non ego ſum q te offendere poſſim:
tuũ eſt corpus,tuus & ego ipſe: non eſt
quod timeas,nõ eſt quod uerearis. Nec
mirũ ſi forte amarius adhuc reddiderit
illa rñſum,ut dicat qa multæ cogitatio-
nes ad inſaniã nos adduxerũt: ſuſtineat
interim ęquanimiter ac diſſimulet oĩno
qđ agit̃,donec ĩter loquendũ inducens
alia p alijs,opportũe aliqñ ĩferat dicẽs:
Inueĩ hodie hortũ pulcherrimũ,et amœ
niſſimũ locũ:bonũ eẽt illic nos eẽ:nã &
tibi nocet in hoc lecto ęgritudinis,ĩ hoc
doloris ſtrato uerſari, in hoc cubili tuo
graui corde cõpungi. Aderit dñs q̃renti
ſe,aĩę ſperanti in ſe,aderit uotis ſupplici
bus,et uerbis,eius efficaciã miniſtrabit.
Excitabit deſiderium uoluntatis,ut non
modo uidere locũ,ſed & introire paula
tim,et manſionẽ inibi facere cõcupiſcat.

Quòd in hac contemplatione requieſcendum ſit. Cap. XXI.

n Ec uero locũ reputes corpora-
lẽ paradiſum hũc uoluptatis in
ternæ. Nõ pedibus in hũc ortũ,
ſed affectibus introit. Nec terrenaꝶ tibi
cõmẽdatur arboꝶ copia, ſed uirtutum
utiq; ſpũalium iucũda decoraq; planta
tio. Ortus cõcluſus, ubi fons ſignatus in
quatuor capita deriuat, & ex una ſapiẽ
tię uena uirtus quadriptita pcedit. Splẽ
didiſſima quoq; inibi lilia uernãt: & cũ
flores apparent, ẽt uox turturis audit. Il
lic nardus ſpõſæ fragrãtiſſimũ pſtat o-
dorẽ, & cætera quoq; aromata fluunt.
Auſtro ſpirãte, Aqlone fugato. Ibi me-
dia eſt arbor uitæ, malus illa de cantico
cũctis pciosior lignis ſiluaꝶ, cui⁹ et um
bra ſpõſam refrigerat, & fructus dulcis
gutturi eius. Ibi continẽtię nitor, et ſynce
rę ueritatis ĩtuit⁹ oculos cordis irradiat:
auditui quoq; dat gaudiũ et lętitiã dul-
ciſſima uox cõſolatoris ĩterni. Ibi qbuſ-
dã ſpei naribus ĩfluit iucũdiſſimus odor
agri pleni cui dñs bñdixit. Ibi auidiſſime
plibantur incõparabiles deliciæ chari-
tatis, et ſucciſis ſpinis ac uepribus qbus
antea pungebat, unctione miſericordiæ
pfuſus aius in cõſcia bõa fœliciter requie
ſcit. Quæ qdem nõ inter uitę æternæ p-
mia, ſed inter tpalis militiæ ſtipẽdia de-
putant: nec ad futurã ptinent, ſed ad eã
magis q̃ nũc eſt ecclię pmiſſionem: hoc
.n. centuplũ eſt qd in ſclo ſcli contẽpto
ribus exhibet. Nec tibi illud nro ſpera
ueris eloqo cõmendandũ, ſolus ſpũs eſt
q reuelat: ſine cã paginã cõſulis, expien-
tiã magis reqre. Sapientia eſt cuius pre-
ciũ neſcit hõ, de occultis trahit, nec ĩ ter
ra ſuauiter uiuentiũ ĩuenit iſta ſuauitas. Pſal.33.b
Nimiꝶ ſuauitas dñi eſt: niſi guſtaueris,
nõ uidebis. Guſtate, inqt, & uidete qm̃
ſuauis eſt dñs. Mãna abſconditũ eſt, no
mẽ nouũ eſt, qd nemo ſcit niſi q accipit.
Nõ illud eruditio, ſed unctio docet: nec
ſciẽtia, ſed cõſcientia cõprehẽdit. Sctm̃
eſt, margaritæ ſunt, nec faciet ipſe qd p-
hibet, q cœpit facere & docere. Neque
.n. canes aut porcos iã reputat, q̃s prio-
ribus abrenũciantes facinoribus atque
flagitijs ẽt conſolat per aplm, dicẽs: Hęc 1.Cor.6.e
qdẽ fuiſtis, ſed abluti eſtis, ſed ſctificati
eſtis: tm̃ caueat ne reuertat canis ad
uomitũ, nec ſus lota ad uolutabrũ luti.

Quòd guſtu contemplationis refectus habet intelligere diuina. Cap. XXII.

i N huius ergo oſtio paradiſi di-
uini ſuſurrij uox audit & ſacratiſ
ſimũ ſecretiſſimũq; conſiliũ qd
abſconditũ eſt à ſapiẽtibus & prudenti
bus, paruulis reuelat. Cuius ſane uocis Matt.11.d
auditũ non ſola iam rõ capit, ſed gratã-
ter eum cõicat & uolũtati: Beati qui eſu
riũt & ſitiũt iuſtitiam, qm̃ ipſi ſaturabũ-
tur. Altiſſimũ plane conſiliũ, et ineſtima
bile ſacrm. Fidelis ſermo & omni acce
ptione dignus, q de cœlo nobis à regali
bus ſedib⁹ uenit. Facta eſt ualida fames
in terra, & omnes iam non egere cœpi-
mus, ſed ad extremam iam uenimus ege
ſtatem. Deniq; & comparati ſumus iu-
mentis inſipiẽtibus, & ſiles facti ſumus
illis: etiam porcoꝶ ſiliquas ĩſatiabiliter
eſurimus. Qui pecuniã diligit, non ſatia
tur: q luxuriam diligit, non ſatiatur, qui
glriam quęrit, non ſatiatur. Denique qui
mundum amat, nunquam ſatiatur. No-
ui ego hoies ſatiatos hoc mundo, & ad
eius oẽm memoriam nauſeantes. Noui
ſatiatos pecunia, et ſatiatos honoribus,
ſatiatos uoluptatibus & curioſitatibus
huius mũdi, nec mediocriter, ſed uſq; ad
faſtidiũ ſatiatos. Et facile eſt cuiq; nrm
hanc ſatietatem per dei grãm obtinere:
neq;.n. parit hanc copia, ſed contẽptus.
Sic fatui filij Adam porcoꝶ uorando ſi
liquas, non eſurientes aias, ſed eſuriem
ipſam paſcitis aiaꝶ. Sola nimirum hoc
edulio inedia ueſtra nutritur, ſola fames
alit cibo innaturali. Et dico plenius exẽ-
pli grã, unum ſumens è multis quæ hu-
mana uanitas cõcupiſcit. Non prius ſa-
tiabũtur corda hoium auro, q̃ auro cor
pora ſatient. Nec indignet auarus, et de
ambitioſis et luxurioſis, ẽt et de facino-
roſis eadem ſnia eſt. Siqs mihi forte nõ
credit, experientiæ credat, uel propriæ
uel multoꝶ. Quis in uobis eſt fratres, q

ſatiari cupiat, & deſideriũ ſuũ optet im
pleri? Incipiat eſurire iuſtitiã, & nõ pote
rit nõ ſatiari. Panes illos deſideret q ĩ do
mo pris abũdant, et ĩueniet ſeſe cõtinuo
ſiliquas faſtidire porcoꝶ. Guſtũ iuſtitię
uel exiguũ ſtudeat expiri, ut eo ipſo de-
ſideret amplius, & ampli⁹ mereat, ſicut
ſcriptũ eſt: Qui edit me, adhuc eſuriet: q Eccli.24.c
bibit me, adhuc ſitiet. Hoc.n. cognatum
magis ſpũi & naturalius deſideriũ uehe
mẽtius occupat cor humanũ, cęteráque
uiriliter deſideria pellit. Sic nimiꝶ fortẽ
armatũ fortior ſupat, ſic clau⁹ clauo ſo-
let extũdi. Bti ergo q eſuriũt & ſitiũt iu
ſtitiã, qm̃ ipſi ſaturabunt. Nondũ qdem
ipſa qua nõ ſatiabit hõ & uiuet, ſed cæ-
teris uniuerſis q̃ prius inſatiabiliter fue-
rũt cõcupita: ut ex hoc ſibi uoluntas ad
ſeruiendũ priorib⁹ cõcupiſcẽtijs corpus
uendicare deſiſtẽs, rõni prſus exponat,
magis ãt urgeat ipſa ſeruire iuſtitię ĩ ſcti-
ficationẽ: nõ minore zelo q̃ prius exhi-
buiſſet ſeruire iniqtati ad iniquitatem.

Quòd peccata punita nec iterata nil poſſunt obeſſe. Cap. XXIII.

C Aeteꝶ iã & uolũtate mutata,
et in ſeruitutẽ redacto corpe, ue-
lut ſiccato iã aliquatenus fonte,
et oppilato foramine, terriũ adhuc idq;
grauiſſimũ reſtat, depurgãda.ſ. memo-
ria, et exhaurienda ſentina. Qũo.n. à me
moria mea excidet uita mea? Mẽbrana
uilis et tenuis atramentũ forte prſus ebi
bit, qua deinceps arte delebit? Nõ.n. ſup
ficieten⁹ tixit: ſed prſus totã ĩtinxit. Fru
ſtra conarer eradere, ante ſcindit charta
q̃ characteres miſeri deleant. Ipſam.n.
forte memoriã delere poſſet obliuio, ut
uidelicet mẽte captus eoꝶ nõ memineri
q̃ cõmiſi. Cęteꝶ ut memoria ĩtegra ma
neat, & ipſius maculæ deleant, q̃ noua-
cula poſſet efficere? Solus itaq; ſermo ui
uus et efficax, et penetrabilior oĩ gladio
ancipiti: Dimittunt tibi pctã tua. Mur- Mar.2.a
muret Phariſęus et dicat: Quis pt dimit
tere pctã niſi ſolus deus? Mihi.n. q id lo
quit deus eſt, & nõ ęſtimabit alius ab il
lo q adinuenit oẽm uiã diſciplinæ, & de
dit illã Iacob puero ſuo, et Iſrael dilecto Baruc.3.d
ſuo: poſt hæc in terris uiſus eſt, et cũ ho
minibus cõuerſatus eſt. Huius indulgẽ-
tia delet pctm̃, non qdem ut à memoria
excidat, ſed qd prius ineſſe pariter et in
ficere cõſueuiſſet, ſic de cętero inſit me-
moriæ, ut eã nullatenus decoloret. Mul
toꝶ.n. nũc pctõꝶ q̃ uel à nobis ul ab a-
lijs cõmiſſa nouim⁹, recordamur: ſed p-
pria qdem inqnant, aliena nõ nocẽt. Vt
qd hoc, niſi q in his erubeſcimus ſingu-
lariter, hęc nobis ſingulariter imputãda
ueremur? Tolle dãnationem, tolle timo
rẽ, tolle confuſionẽ: quę quidem oia pla
ne plena remiſſio tollit, & nõ modo nõ
oberũt, ſed ẽt cooperabunt in bonũ, ut
deuotas ei referamus grãs qui remiſit.

De miſericordia quæ promittitur miſerenti.

Cap. XXIIII. Matt.5.a

i Am uero ſupplicãti p ea, cõgrue
rñdetur: Beati miſericordes, qm̃
miſericordiam conſequent. Mi
ſerere ergo aiæ tuæ, qui deũ tibi uis mi-
ſereri. Laua per ſingulas noctes lectum
tuum lachrymis tuis ſtratum tuum riga
re memẽto. Si cõpateris tibi ipſi, ſi labo
ras in gemitu pniæ, (primus hic gradus
miſericordiæ eſt) miſericordiã utiq; cõ-
ſequeris. Quòd ſi forte magnus & mul-
tus pctõres, ac magnã quæris miſericor
diam, ac multitudinẽ miſerationum, tu
quoq; miſericordiã tuam magnificare
et multiplicare labora, recõciliat⁹ eſto ti
bi ipſi: nam & tibi grauis factus eras, q
poſitus eſſes contrarius deo. Et hac ſa-
ne ĩ domo ppria reformata pace eandẽ
neceſſe ẽ prius erga pximos dilatari, ut
nouiſſime oſculet te et ipe oſculo oris ſui,
et quẽadmodũ ſcriptũ eſt: Recõciliat⁹, Roma.5.a
pacẽ habeas ad deũ. Dimitte his q in te
peccauerũt, et dimittet tibi qd ipſe pec
caſti, dũ ſecura cõſciẽtia oraueris prẽm,
et dixeris: Dimitte nobis debita nra, ſi-
cut et nos dimittim⁹ debitorib⁹ nris. Si Matt.6.b
forte quẽpiã defraudaueris, redde ul ſim
plũ, qd ſupereſt da paupibus, & miſeri
cordiam pſtans miſericordiã conſeque
ris. Si fuerint pctã tua ſicut coccinũ, qua
ſi nix dealbabuntur. Et ſi fuerint rubra Eſa.1.e
quaſi uermiculus, uelut lana alba erunt,

Vt nõ confundaris ſuper cunctis adinuẽ
tionibus tuis quibus præuaricatus es, in
quibus nunc erubeſcis, fac eleemoſynã,
ſi non potes de terrena ſubſtãtia, de uo-
luntate bona: et omnia munda erunt: nõ
modo illuminata ratio, & correcta uo-
luntas, ſed ipſa quoq; memoria munda
erit: ut ex hoc iam uoceris ad dñm, &
audias uocẽ dicẽtis: Beati mũdo corde.

Quòd ut deꝰ uideat, cor mũdandũ eſt. C. XXV.

Matt. 5. a B Eati mundo corde, qm̃ ipſi deũ
uidebũt. Magna ꝓmiſſio fratres
mei, & totis deſiderijs affectan
da. Hæc. n. uiſio, confirmatio eſt: ſicut
1. Ioan. 3. a Ioãnes apl's ait: Nunc filij dei ſumus, ſed
nondum apparuit quid erimus. Scimus
quia cũ apparuerit, ſiles ei erimus: quia
uidebimꝰ cũ ſicuti eſt. Hæc uiſio uita æ-
terna eſt, ſicut ipſa in euangelio ueritas
ait: Hæc eſt uita, æterna, ut cognoſcãt te
Ioan. 17. a ſolũ uerꝫ deũ, & quẽ miſiſti Ieſum xp̃m.
Odibilis macula q̃ btãm nobis adimit
uiſionẽ, & execrabilis negligẽtia q̃ diſſi
mulamus interĩ illius oculi mũdationẽ.
Vt. n. corporeus nobis uiſus aut humore
ĩteriori, aut exterioris iniectione pulue-
ris impedit: ſic & intuitus ſpũalis inter-
dũ qdem ꝓpriæ carnis illecebra, ĩterdũ
curioſitate ſclari & ambitione turbat.
Qđ qdem nõ minus nos experientia ꝓ-
pria q̃ diuina pagina docet: ubi legit ſcri
Sapie. 9. d ptũ: Corpus qđ corrumpitur, aggrauat
aĩam, & deprimit terrena inhabitatio
ſenſum multa cogitantẽ. In utroq; tñ ſo
lũ qđ hebetat et cõfundit obtutũ, pctm̃
eſt: nec aliud inter oculũ et lucẽ, ĩter deũ
& hoĩem ſeparare vr̃. Quãdiu. n. in hoc
corpore ſumus, peregrinamur à dño, nõ
utique corporis eſt culpa, huius. ſ. qđ ge
rimus corpus mortis: magis aũt q corpus
pus pcti ſit caro, in q̃ bonũ nõ eſt, ſed po
tius lex pcti. Interdũ tñ corporeus ocu-
lus nõ adhuc feſtuca manẽte, ſed iã ſub
lata uel exſufflata aliquãdiu caligare ui
detur: qđ quidẽ & ip̃m in interiori ocu
lo q in ſpũ ambulat, ſæpius experit. Ne
que. n. ubi ferrũ extraxeris, cõtinuo uul-
nns redditũ eſt ſanitati, ſed tũc primum
neceſſe eſt adhibere fomenta, & opam
dare curationi. Nemo ergo ſentinã eij-
ciẽs, mũdatũ ſeſe ꝓtinus arbitret, quin-
immo nouerit ſe multis purificationi-
bus egere. Nec modo lauandũ aqua, ſed
& purgandũ & examinandũ igni, ut di
cat: Trãſiuimus p ignẽ & aquã, & edu- Pſal. 65. c
xit nos in refrigeriũ. Bti ergo mũdo cor Matt. 5. a
de, qm̃ ipſi deũ uidebũt. Nũc qdem per
ſpeculũ in ænigmate, ĩ futuro ãt facie ad
faciẽ, ubi nimirꝫ faciei nr̃ę fuerit cõſum-
mata mũdities, ut ſibi eã exhibeat glo-
rioſam non hñtem maculã neq; rugam:

De pacato, patiente, & pacifico. Cap. XXVI.

B Bi opportune illico ſub infert: Ibidem.
Btĩ pacifici, qm̃ filij dei uocabũ
tur. Eſt. n. hõ pacatus, qui bo-
na pro bonis reddens, quãtum in ſe eſt,
nemini uult nocere. Eſt alius patiens, q
non reddens mala pro malis, etiam po-
tens eſt ſuſtinere nocentem. Eſt & paci
ficus, qui bona pro malis reddẽs, in ꝓm
ptu habet & prodeſſe nocenti. primus
quidem paruulus eſt, & facile ſcandali-
zat: nec facile qui hmõi eſt, in hoc ſecu-
lo nequã & pleno ſcãdalis poterit obti-
nere ſalutem. Scđs (ut ſcriptum eſt) ĩ pa-
tientia ſua poſſidet aĩam ſuam. Nam ter
tius quidem non modo ſuam poſſidet,
ſed & multorꝫ animas lucrifacit. Primꝰ
quantũ in ipſo eſt pacẽ hẽt. Scđus pacẽ
tenet. Tertius pacem facit. Merito ꝓin-
de btificatur nomine filij, q opus filij im
pleuerit, ut poſt ſuã nõ ingratus reconci Rom. 8. c
liationẽ, ẽt alios reconciliet pr̃i ſuo. Siq-
dẽ qui bñ miniſtrauerit, bonũ gradũ ſi-
bi acqrit, nec ĩ domo pr̃is gradꝰ melior
credẽdus eſt eſſe q̃ filij. Si. n. filij, & hære
des: hæredes qdem dei, cohæredes aũt Ioan. 12. b
Xp̃i: ut queadmodũ dicit: Vbi ipſe eſt,
ibi ſit & miniſter ſuus. Fatigauimꝰ uos
prolixitate ſermonis, & detinuimus ul-
tra q̃ oporteret. Ex hoc iam finem lo-
quacitati nr̃æ quem non imperat uere-
cundia, uidetur imperare uel hora. Me-
mentore tñ apoſtoli, quem aliqñ uerbũ
p̃dicationis uſq; in mediam noctem le-
gitis protraxiſſe. Vtinã adhuc (ut ipſius 2. Cor. 11. a
uerbis utar) ſuſtineatis modicũ qd ĩſipiẽ
tiæ meæ. Aemulor. n. uos dei ęmulatiõe.

Increpatio ad ambitioſos qui non mũdato corde deũ alijs pacificare p̃ſumunt. Cap. XXVII.

F Ilioli mei, quis demõſtrabit uo-
bis fugere à uẽtura ira? Nemo. n.
magis iram meret, quã amicum
ſimulãs inimicꝰ. Iuda oſculo tradis filiũ
hominis, hõ unanimis, qui ſil' mecũ dul
ces capiebas cibos, q in paropſide ma-
Lucæ. 14. c nũ pariter intinxiſti: Nõ eſt tibi pars in
or̃one qua orat ad pr̃em & dicit, Pater
ignoſce illis, quia neſciũt qd faciunt. Væ
uobis q clauem tollitis nõ ſcientię ſolũ,
ſed authoritatis: nec ipſi introitis, et mul
tipliciter impeditis quos ĩtroducere de
buiſtis. Tollitis. n. & non accipitis cla-
ues. De qbus dñs q̃ritur per ꝓphetam:
Oſee. 8. a Ipſi regnauerũt, & nõ ex me: principes
extiterũt, & ego non uocaui eos. Vnde
tãtus p̃lationis ardor, unde ambitionis
ĩpudentia tãta, unde ueſania tãta p̃ſum-
ptionis humanæ? audeat'ne aliqs ur̃m
terreni cuiuslibet rl'i, non p̃cipiente aut
ẽt ꝓhibente eo occupare miniſteria, p̃-
ripe bñficia, negocia diſpẽſare? Nec tu
deũ putes q̃ in magna domo ſua à uaſis
irę aptis in interitũ ſuſtinet, approbare.
Multi qdem ueniũt, ſed cõſidera qs uo
cet. Ordinẽ ip̃m dñici ſermonis attẽde:
Matt. 5. a Beati, inqt, mũdo corde qm̃ ipſi deũ ui
debũt. Ac deĩde: Btĩ pacifici, qm̃ filij dei
uocabunt. Mũdicordes utiq; uocat pr̃
cœleſtis, q non q̃runt quę ſua ſunt, ſed q̃
Ioan. 21. c Ieſu xp̃i: nec qđ ſibi utile, ſed qđ multis.
Petre, inquit, amas me? Dñe, tu ſcis quia
amo te. Paſce oues meas. Qñ. n. ſic ama-
tas oues cõmitteret nõ amanti? Nimirũ
hoc quærit inter diſpẽſatores, ut fidelis
qs inueniatur. Væ miniſtris ĩfidelibus q
necdũ recõciliati, recõciliationis alienę
negocia q̃ſi hoĩes q iuſtitiã fecerint ap-
prehendũt. Væ filijs iræ, qui ſe miniſtros
gr̃æ profitent. Væ filijs iræ, qui pacifico
rum ſibi uſurpare gradus & nomina nõ
uerentur. Væ filijs iræ, qui fideles ſeſe me
diatores pacis, ut pctã ppl'i comedant,
mentiunt. Vę q ambulãtes in carne deo
placere nõ pñt, et placare uelle p̃ſumũt.

Quòd quidam pacificorum gradus ſibi uſurpent. Cap. XXVIII.

N On miramur fratres quicunque
præſentem ſtatum eccleſię miſe
ramur, non miramur de radice
colubri regulum orientem. Non mira-
mur ſi uindemiat uineam dñi, qui inſti-
tutam à dño prætergreditur uiam. Im-
pudenter enim pacifici gradum & filij
dei uices occupat hõ, qui nec primam
quidem adhuc uocẽ dñi cor ad reuocã-
tis audiuit: aut ſiqñ forſitã cœperit au-
dire, reſiliens fugit ad folia: ut abſconde
retur in eis. Propterea necdũ peccare ce
uit, ſed lõgam adhuc trahit reſtem: nec-
dum factus eſt uir uidens paupertatem
ſuam, ſed dicit quia diues ſum et nullius
egeo, cum ſit pauper, & nudus & miſer
& miſerabilis. Nihil illi de ſpũ manſue-
tudinis, quo p̃occupatos in delicto poſ
ſit inſtruere, conſiderans ſeipſum ne &
ipſe tẽtetur. Cõpũctiõis lachrymas ne-
ſciens lætatur magis cum malefecerit,
& in rebus peſſimis exultat. Nimirum
unus eorꝫ eſt, quibus dñs ait: Væ uobis Luc. 6. d
qui ridetis nunc, qm̃ flebitis. Pecuniam
non iuſtitiam concupiſcunt oculi eius,
& omne ſublime uidet: miſerabiliter
eſurit dignitates, gloriam ſitit humanã,
procul ab eo miſericordiæ uiſcera, ſæui-
re potius & tyrannum exhibere lætat,
quæſtum æſtimat pietatem. Quid de
munditia cordis loquar? Vtinam non il
lud obliuioni dediſſet tanquã mortuus
à corde, utinam non eſſet columba ſe-
ducta non habens cor, utinam eſſet qđ
uel deforis eſt mundum, nec ea quę cor
poralis eſt maculata tunica inueniretur,
ut obediret uel in hac parte dicenti: Mũ Eſai. 52. c
damini qui fertis uaſa domini.

Exprobratio quòd incontinentes ſacros ordines non uerentur. Cap. XXIX.

N On accuſamus uniuerſitatem,
ſed nec uniuerſitatem poſſumus
excuſare. Reliquit ſibi dñs mul
ta milia. Alioquin niſi eorꝫ nos excuſa-
ret iuſtitia, & illud nobis ſemẽ ſctm̃ dñs
Sabaoth reliquiſſet, olim iam ſicut So-
doma ſubuerſi eſſemus, et ſicut Gomor
ra ſilr̃ perijſſemus. Dilatata ſiquidem vr̃
eccleſia, ipſe ẽt cleri ſacratiſſimus ordo

Increpatio

ſtrum numer⁹ ſuꝑ numerꝝ multiplicat⁹
eſt. Verꝝ & ſi multiplicaſti gẽtẽ dñe, nõ
magnificaſti lætitiã, dũ nihil min⁹ appa
ret deceſſiſſe mẽti, q̃ numeri acceſiſſe.
Curritur paſſim ad ſacros ordines, et re
uerenda ipſis quoque ſpĩbus angelicis
miniſteria homines apprehendunt ſine
reuerentia, ſine conſideratione. Neq;.n.
ſignũ regni occupare cœleſtis, aut illius
timẽt imperij geſtare coronam, in q̃bus
auaritia regnat, ambitio imperat, dñā-
tur ſuperbia, ſedet iniquitas, luxuria ẽt
principatur: in quibus & peſſima forte
appareat intra parietes abominatio, ſi
iuxta Ezechielis prophetiam pariete fo
diamus, ut in domo dei uideamus horrẽ
dum. Siq̃dem poſt fornicationes, poſt
adulteria, poſt inceſtus, nec ipſe q̃dem
apud aliquos ignominiæ paſſiões, et tur
pitudinis oꝑa deſunt: utinam non fierẽt
quæ uſque adeo non conueniunt, ut nec
apl'm hęc ſcribere, nec nos dicere opor-
teret, ut nec dicentibus crederẽt qđ hu
manũ aliq̃ñ occupauerit aĩum, tam abo
minãda cupido. Nunq̃d nõ olim ciuita-
tes illæ ſpurcitiæ huius mr̃es diuino præ
Gene.19.c dãnatæ iudicio, et incendio ſunt deletę?
Nunq̃d nõ gehennalis flãma morã non
ſuſtinens, execrabilem illã ꝑuenit tollere
nationem, qđ ipſius ſpecial'r eſſent pc̃tã
manifeſta ꝓcedentia ad iudicium? Nun
q̃d nõ et ipſam utpote conſciã tantę cõ
fuſiõis tellurẽ abſumpſit ignis, ſulphur,
& ſpũs procellarꝝ? Nunq̃d nõ in lacum
horribilẽ ſolum oẽ redactũ eſt? Amputa
ta ſunt hydræ capita quinq;, ſed heu in-
numera ſurrexerũt. Quis reædificauit ur
bes flagitij, q̃s turpitudinis mœnia dila-
tauit, q̃s extẽdit ꝓpagines uirulẽtas? Vę
uæ, inimicus hoĩum ſulphurei illius incẽ
dij reliq̃as infœlices circũquaq; diſper-
ſit, execrabili illo cinere eccl'iæ corpus
aſperſit, & ipꝝ quoq; miniſtrorꝝ eius
nonnullos ſanie fœtidiſſima ſpurciſſi-
maq; reſperſit. Heu genus electũ, regale
ſacerdotiũ, gens ſc̃tã, ppl's acq̃ſitionis,
q̃s inter tua illa primordia tã diuina, &
ſpũalibus affluentẽ chariſmatibus xp̃ia
næ religiõis hortũ, credere poſſet poſſe
talia in te aliq̃ñ reꝑiri? Ingrediunẽ cũ hac
macula tabernaculũ dei uiuẽtis, inhabi-
tant cũ macula, templũ ſc̃tm̃ dñi polluẽ
tes, iudiciũ multiplex accepturi, qđ &
tam grauiſſimas conſcientias gerunt, et
nihilominus ſeſe ingerunt in ſanctuariũ
dei. Tales enim non modo non placãt
deum, ſed magis irritant, dum vñr ĩ cor
dibus ſuis dicere: Non requiret. Irritãt
plane & infenſum reddunt ſibi: uereor
ne in his quibus eum repropitiare de-
buerant. Vtinam magis turrim inchoa
turi, ſedentes computarent ne forte ſum
ptus non habeant ad perficiendum. Vti
nam qui continere nõ ualent, perfectio-
nem temerarie profiteri, aut cœlibatui
dare nomina uererentur. Sumptuoſa ſi-
quidem turris eſt, & uerbum grande,
quod non omnes capere pñt. Eſſet au-
tem ſine dubio melius nubere quàm uri,
& ſaluari in humili gradu fidelis popu-
li, quàm in cleri ſublimitate & deterius
uiuere, & diſtrictius iudicari. Multi.n.
non quidem omnes, ſed tamen multi,
certum eſt, nec latere queunt præ multi
tudine, nec præ impudentia quærunt:
multi utique libertatem in qua uocati
ſunt, in occaſionem carnis dediſſe uidẽ-
tur, abſtinentes remedio nuptiali, & in
omne deinceps flagitium effluentes.

Exhortatio ad pœnitentiam, ut prius humiliati, poſt exaltentur. Cap. XXX.

P Arcite obſecro fratres, parcite
animabus ueſtris, parcite ſan-
guini q̃ ꝓ uobis effuſus eſt. Hor
rendum cauete periculum, ignem q̃ pa-
ratus eſt declinate. Inueniatur tandẽ nõ
irriſoria perfectionis profeſſio, exhibea
tur etiam filius in ſpẽ pietatis, non ſit ina
nis cœlibis uitæ forma, & uacua uerita-
tis. Quidni periclitetur caſtitas in deli-
cijs, humilitas in diuitijs, pietas in nego
cijs, ueritas in multiloq̃o, charitas ĩ hoc
ſeculo nequam? Fugite de medio Ba-
bylonis, fugite & ſaluate animas ur̃as.
Conuolate ad urbes refugij, ubi poſſitis
& de prætefitis agere pœnitentiam, &
in præſenti obtinere gr̃am, & futurã glo
riam fiducial'r p̃ſtolari. Nõ uos retardet

conſcientia pc̃tõrꝝ, quia ubi illa ſupera-
bũdauerunt, ſuperabundare gr̃a conſue
uit: non pñiæ auſteritas ipſa deterreat.
Neq;.n. condignæ ſunt paſſiones huius
tꝑis ad pręteritam culpam quę remittiẽ,
non ad p̃ſentem conſolationis gr̃am q̃
immittitur, non ad futurã gloriam quæ
ꝓmittitur nobis. Deniq; nulla eſt tam a
amaritudo quã nõ ꝓphetica farina dul-
coret, quam non ſapidã reddat ſapĩa li-
gnũ uitæ. Si uerbis non creditis, oꝑibus
credite, exẽplis acquieſcite plurimorꝝ.
Currũt undiq; pc̃tõres ad pñiam, et na-
tura pariter & cõſuetudine delicati ex-
teriorem oĩno aſperitatẽ non reputant,
ut exaſperatæ conſcientię leniantẽ. Nihil
credentibus impoſſibile, nil amantibus
difficile, nil aſperꝝ mitibus, nil humilib⁹
arduũ reperiẽ, q̃bus & gr̃a fert auxiliũ,
& obedičdi deuotio lenit imperiũ. Quã
diu ambulatis in magnis et mirabilibus
ſuper uos? Magnũ ꝓrſus & mirabile eſt
miniſtrũ eſſe Xp̃i, & myſteriorꝝ dei eſſe
diſpenſatorem. Longe ſuꝑ uos eſt ordo
pacificorꝝ, niſi forte omiſſis gradib⁹ p̃o
ſtenſis ſaltare magis quã aſcẽdere libet.
Vtinam tñ q̃ſq̃s ſic intrat, ſi fieri poſſet,
tam fideliter miniſtraret quàm fiducia-
liter ſe ingeſſit. At difficile fortaſſis &
impoſſibile eſt ut ex amara radice ambi
tionis, ſuauis fructus ꝓdeat charitatis.
Dico ego, ſi uultis audire, imò non ego,
Luc.14.b ſed dominus: Cum uocatus fueris ad nu
ptias, recumbe in nouiſſimo loco: quia
omnis qui ſe exaltat, humiliabitur: & q̃
ſe humiliat, exaltabitur.

De perſecutione ſuſtinenda ſecũdum ultimam beatitudinem. Cap. XXXI.

Matt.5.c B Eati, inquit, pacifici, q̃m̃ filij dei
uocabuntur. Conſidera diligen
ter non pacidicos, ſed pacificos
cõmendari. Sũt.n. q̃ dñt, & non faciũt.
Sanè quemadmodũ nõ auditores legis
iuſti ſunt ſed factores: ſic nõ annũciato-
res pacis ſunt beati, ſed actores. Vtinã
tñ noſtri quicunq; vñr hodie phariſæi
(forte.n. aliq̃ ſunt) etſi non facerent, ſal-
tẽ dicerẽt qđ oportet. Vtinã q̃ ſine ſum-
ptu euangeliũ ponere nolunt, ponerent
uel pro ſumptu, utinã uel euangelizarẽt
ut manducarẽt. Mercenarius, inquit, ui Ioan.10.c
det lupũ uenič tem, & fugit. Vtinam ho
die quicunq; paſtores non ſunt, merce-
narios gregi uellẽt ſe exhibere, nõ lupos:
utinã ipſi nõ lęderẽt, utinã nõ fugerẽt ne
mine pꝫſequente, utinã nõ exponerẽt gre
gẽ, donec lupus ueniẽs uideret. Nimirꝝ
ſuſtinẽdi fuerãt, ſi inuenirent, præſertim
tꝑe pacis, recipiẽtes mercedẽ ſuã: & pro
mercede ſua ſaltẽ in cuſtodia gregis la-
borãtes, dũmodo nõ ipſi turbarẽt gre-
gẽ, & gratis auerterẽt à paſcuis iuſtitiæ
& ueritatis. Nã pꝫſecutio q̃dem indubi-
tanter mercenarios à paſtoribus ſegre-
gat & diſcernit. Qñ.n. tranſitoria dãna
nõ timeat qui tꝑalia lucra ſectatur? Qñ
terrenã ſuſtineat perſecutionem ꝑꝑ iuſti
tiam, qui terrenam mercedem pluſquã
iuſtitiam quærit? Beati, inquit, qui perſe Matt.5.a
cutionem patiuntur ꝑꝑ iuſtitiam, q̃m̃ ip
ſorum eſt regnum cœlorum. Paſtorum
hæc beatitudo, non mercenariorꝝ, mul-
to minus latronũ eſt uel luporꝝ. Vſque-
adeo ſiquidẽ pꝫſecutionem non ſuſtinẽt
ꝑꝑ iuſtitiam, ut perſecutionem malint
quã iuſtitiam ſuſtinere. Nempe contra-
ria eſt operibus eorꝝ, grauis eſt ẽt eis ad
audiendum. Cęterum ꝑꝑ auaritiam, ꝑꝑ
ambitionem paratos eos uideas uniuer
ſa pericula ſubire, ſuſcitare ſcãdala, ſuſti
nere odia, diſſimulare opprobria, negli-
gere maledicta, ut non minus pernicio-
ſa ſit aĩoſitas talium, quàm puſillanimi-
tas mercenariorꝝ. Veris ergo paſtorib⁹
dicit paſtor eorꝝ, paſtor bonus q̃ ꝓ oui-
bus ſuis aĩam ſuam ponere non peper-
cit: Bti eritis cũ uos oderint hoĩes, & cũ Ibidem.
ſeparauerint uos, & eiecerint nomen ue
ſtrum tanq̃ malũ ꝑꝑ filium hoĩs, Gau-
dete in illa die & exultate, q̃m̃ merces
ur̃a copioſa eſt in cœlis. Siq̃dem non eſt
quod fures timeant, q̃ ſibi in cœlo the-
ſaurizãt. Nõ eſt qđ cauſenẽ de multipli-
ci tribulatione, ubi multiplicationẽ mer
cedis attendũt. Quinimo gaudeant ma
gis, ut dignũ eſt, qđ non tam perſecutio
quã remuneratio augeatẽ: & exultent eo
abũdãtius, quo plura ſuſtinẽt ꝑꝑ Chri-

ſtum, ut eos proinde copioſior merces
maneat apud ipſum. Quid timidi eſtis
modicæ fidei? Fidelis extat ſnia irrefra-
gabili ueritate ſubnixa, quia nulla noce-
bit aduerſitas ſi nulla dominet̃ iniq̃tas.
Sed parum eſt nocere, ēt proderit, et co
pioſius proderit: dũmodo ſit iuſtitia in
intentioue, Chriſtus in cã, apud quem
patientia pauperum non peribit in finē.
Ipſi gloria & nunc & ſemper & in ſecu
la ſeculorum. Amen.

Explicitunt ſermones beati Bernardi de tp̃e & ſanctis, & de diuerſis utilibus materijs.

INCIPIVNT BEATI BERNARDI
parui ſermones. *Sermo primus.*

BEata illa & ſempiter-
na trinitas pater & fi-
lius & ſpirit⁹ ſanctus,
unus deus. ſ. ſumma po
tētia, ſumma ſapiētia,
ſũma benignitas crea-
uit quandam trinitatē ad imaginem &
ſiſ'itudinem ſuam, aĩam uidelicet rõna-
lem: q̃ in eo p̃fert ueſtigiũ quoddã illius
ſummæ trinitatis, quod ex memoria rõ-
ne & uolũtate cõſiſtit. Creauit aũt eam
hoc mõ, ut manens in illo, ꝑticipatione
eius eſſet beata: auerſa ab illo, quocun-
que ſe conferret, remaneret miſera. Sed
hæc trinitas creata elegit potius ꝑ mo-
tum propriæ uoluntatis cadere, quã ex
gratia conditoris per arbitrium ſtare.
Cecidit ergo ꝑ ſuggeſtionē, delectatio-
nem, conſenſum, ab illa ſumma & pul-
chra trinitate. ſ. potentia, ſapientia, puri
tate, in quandam cõtrariam & fœdam
trinitatem. ſ. infirmitatem, cæcitatē, im-
munditiam. Memoria. n. facta eſt impo
tens & infirma, rõ imprudens & tene-
broſa, uoluntas impura. Porrò memo-
ria quæ ſimplicis diuinitatis potentiam
ſtans cogitabat, ab illa cadens & uel ut
ſuper ſaxa corruēs, in tres partes confra
cta diſſilijt. ſ. in cogitationes affectu o-
ſas, oneroſas, otioſas. Affectuoſas uo co
illas in quibus ipſa afficitur, ut in curis
rerum neceſſariarũ, edendi, bibendi, cæ-
terorumq; ſimilium. Oneroſas, in exte-
rioribus adminiſtrationibus & occupa
tionibus duris. Otioſas, quibus nec affi-
citur nec oneratur, & tñ ab æternorum
contēplatione ꝑ illa diſtenditur: ut ſi co
gitet uerbi gratia, equum currentē, aut
auem uolãtem. Rõnis quoq; triplex ca-
ſus eſt. Siq̃dem eius erat diſcernere ĩter
bonum & malum, uerũ & falſum, com-
cõmodum & incõmodũ. In quibus di-
ſcernendis tanta mõ caligine cęcatur, ut
ſæpe in contrarium ducat iudiciũ, reci-
piens malum pro bono, falſum ꝓ uero,
noxium ꝓ commodo, & ecõuerſo. Nũ-
quam uero in his falleretur, ſi nũquam
lumine à quo creata eſt priuaretur. Sed
quia & ipſa inde cecidit, ꝓculdubio ni-
hil aliud quàm tenebras ſuæ cæcitatis
inuenit. Vnde factum eſt ut & inſtrumē
tum perderet. ſ. illud triuium ſapientiæ,
ethicam, logicam, phyſicam: quas nos
poſſumus alijs uocare nominibus, mo-
ralem, inſpectiuam, & naturalem ſcien-
tiam. Siq̃dem per ethicam eligitur bo-
num, reprobatur malũ, per logicam co-
gnoſcitur uerum & falſum, per phyſicã
cõmodũ & incõmodum. i. quid in uſum
aſſumendum ſit, quid reſpuendum. Seq̃
tur uoluntas, cuius ruina ſiſ'r tripertita
eſt. Quæ. n. ſummæ benignitati & puri-
tati inhærere, & eam ſolam diligere de-
buit: per propriam iniq̃tatem à ſupnis
in hæc infima lapſa, per cõcupiſcētiam
carnis & cõcupiſcentiã oculorũ & am-
bitionē ſeculi terrena dilexit. Quid hoc
infelicius caſu põt æſtimari, ubi pereũte
memoria, ratione, uolũtate, tota animæ
ſubſtãntia perimitur? Veruntamen hũc
tam grauem, tam tenebroſum, tam ſor-
didum lapſum noſtræ naturæ reparauit
illa beata trinitas memor miſericordiæ
ſuæ, immemor culpæ noſtrę. Venit ergo
à patre miſſus dei filius, & dedit fidem:
poſt filium miſſus ſpiritus ſanctus, et de
dit charitatem. Per hæc duo, id eſt fi-
dem & charitatem, facta eſt ſpes rede-
undi ad patrem. Et hæc eſt trinitas, ſci-
licet fides, ſpes, charitas, per quam
uelut per tridentem reduxit de limo

profundi ad amiſſam beatitudinē illa in
cõmutabilis & beata trinitas mutabilē,
lapſam, & miſerã trinitatē. Et fides q̃dē
illuminauit rõnē, ſpes erexit memoriã,
charitas uero purgauit uolũtatē. Cũ er-
go uenit (ut dictum eſt) dei filius, factus
eſt hõ q̃ erat deus: tanq̃ medicus bon⁹
dedit p̃cepta, q̃bus obſeruatis reforma-
ret̃ ſalus amiſſa. Vt uero p̃ceptis faceret
fidē, exhibuit ſigna. Vt eorũdē p̃ceptorꝝ
perſuaderet utilitatē, promiſit btitudi-
nem. Eſt igit̃ fides alia p̃ceptorꝝ, alia ſi-
gnorꝝ, alia ꝓmiſſorꝝ. i. qua credimus in
deum, qua credimus deũ, qua credim⁹
deo. Per fidem præceptorꝝ credimus in
deũ. Credere aũt in deũ, eſt in eũ ſperare
& eum diligere. Per fidem ſignorꝝ cre-
dimus deum, q̃ talia põt, & oĩa põt. Per
fidem promiſſorꝝ credimus deo, qui q̃c
q̃d ꝓmittit, ueraciter cõplet. Siſ'r quoq;
ſpes triplex eſt, & ꝓcedit de p̃dicta tri-
plici fide. Nam de fide præceptorꝝ orit̃
ſpes ueniæ: de fide ſignorꝝ, ſpes gratiæ,
de fide promiſſorꝝ, ſpes gl'iæ. Charitas
itidem ternario numero colligit̃, de cor-
de puro, & de cõſcientia bona, & fide
non ficta. Puritatem debemus ꝓximo,
conſciam nobis, fidem deo. Puritas aũt
eſt ut q̃cq̃d agit̃, aut ad utilitatē ꝓximi,
aut ad honorem fiat dei. Maxime autē
exhibenda eſt proximo, q̃a deo manife-
ſti ſumus. Proximo autē non poſſumus,
niſi inquantum illi cor nr̃m apimus. Cõ
ſcientiam bonã faciũt in nobis duo, pœ
nitētia & cõtinētia, qñ. ſ. per pniam pec-
cata cõmiſſa punimus, & ꝑ continentiã
deinceps punienda non cõmittimus: et
hanc debemus nobis. Poſt hæc ſupereſt
fides nõ ficta; q̃ deo uigilanter exhiben-
da eſt, ut nec ꝑꝑ proximũ cui nos impē-
dimus, offendamus deũ: nec ꝑꝑ conſciē
tiam quã per pniam & cõtinentiã in hu
militate cuſtodire uolumus, minus exe-
quamur mãdatorum dei obedientiam,
& hæc eſt fides nõ ficta. Non ficta aũt
ponitur ad differētiam mortuæ fidei &
fictæ. Mortua fides eſt q̃ ſine opib⁹ eſt.
Fides ficta q̃ ad tp̃s credit, & in tp̃e ten
tationis recedit. Vnde ēt ficta. i. fragilis
dicitur. Hæc oĩa breuius poſſumus col
ligere, ut facilius cõmendentur memo
rię. Dicamus ergo. Eſt trinitas creatrix,
pr̃ & filius & ſpũs ſanctus, ex qua ceci-
dit creata trinitas, memoria, ratio, & uo
luntas. Et eſt trinitas ꝑ quã cecidit, uide
licet ꝑ ſuggeſtionem, delectationē, con-
ſenſum. Et eſt trinitas in quam cecidit,
uidelicet impotentia, cæcitas, immundi
tia. Rurſus trinitas q̃ cecidit. i. memoria,
ratio, uoluntas. Singulę cuiuſq; triꝑtitus
excidit caſus. Memoria cecidit in tres
ſpecies cogitationum: affectuoſas, one-
roſas, otioſas. Ratio in triplicem ignorã
tiam: boni & mali, ueri & falſi, cõmodi
& incommodi. Voluntas in cõcupiſcen
tiam carnis, cõcupiſcentia oculorꝝ, am-
bitionem ſeculi. Eſt trinitas per quã re-
ſurgit fides, ſpes, charitas. Quæ trinæ mem
bres hñt ſubdiuiſiones. Eſt. n. fides p̃ce-
ptorum, ſignorꝝ, promiſſorũ: eſt & ſpes
ueniæ, gratiæ, gloriæ: & eſt charitas de
corde puro, & conſcientia bona, & fi-
de non ficta.

Sermo ſecundus.

a

Ve Maria gratia plena. Non in
ſola uirginitate cõſtare poterat
gratiæ plenitudo: neque. n. om-
nibus eſt de ea accipere. Fœlices q̃ nõ in
q̃nauerunt ueſtimenta ſua, & cũ regina
noſtra uirginitatis priuilegio gloriãtur.
Sed nũ unam tm̃ bñdictionē habes, ô *Gene. 27. d*
domina? Et mihi obſecro ut bñdicas. Pe
rijt uirtus illa à me, non eſt iam uel aſpi-
rare ad illam. Cõputrui in ſtercore meo
ut iumētum factus ſum. Nunq̃d nõ erit
mihi etiam aliquid apud te, non erit ubi
poſſim eſſe tecũ, quia iam ſeq̃ nõ ualeo
quocunq; ieris? Quærit angelus puellã *Gen. 24. e*
quam pręparauit dñs filio dñi ſui. Bibit
ip̃e de hydria tua, cognata ſibi uirtute de
lectatus: ſed nunq̃d nõ & iumentis potũ
tribues? Bibit angelus ꝙ uirum nõ co-
gnoſcis, bibãt iumenta ꝙ de humilitate
ſingl'r gl'iaris. Reſpexit (inq̃t) dñs humi- *Luc. 1. e*
litatē ancillę ſuæ. Nã uirginitas ſine hu-
militate hēt fortaſſe gl'iam, ſed nõ apud
deũ Humilia ſemper excelſus reſpicit, et *Pſal. 137. a*
alta à longe cognoſcit. Humilibus dat *Iacob. 4. b*

gratiam,ſuperbis reſiſtit. Sed forte ne in
his quidem duabus metretis plena eſt
hydria tua:capax eſt ẽt tertiæ,ut nõ mõ
angelus & iumenta, ſed ipſe iam bibat
Ioan.2.b architriclinus.Hoc.n.uinũ bonũ qđ ſer-
uauimus uſqꝫ adhuc. Miniſter angelus
haurit,ſed ut ferat architriclino.Patrẽ lo
quor,qui principium trinitatis architri-
Luc.1.d nus iure uocatur.Ait ſane angelus,fœcũ
ditatem Mariæ cõmendans q̃ tertia eſt
metreta: Quod ex te naſcetur ſanctum,
uocabitur filius dei.Ac ſi dicat:Cum eo
ſolo tibi eſt generatio iſta communis.

Sermo tertius.

Ve Maria grã plena. Bñ plena:
a quia deo & angelis & hoĩbus
grata.Hoĩbus ꝑ fœcũditatẽ, an
Pſal.137.a gelis ꝑ uirginitatẽ,deo ꝑ humilitatẽ.In
hoc tertio à dño ſe reſpectã teſtaẽ,q hu-
milia reſpicit, & alta à lõge cognoſcit.
Sicut.n.oculi ſatanæ oẽ ſublime uident,
ita oculi dñi oẽm humilem intuenẽ. Vñ
Canti.6.d ait in Cantico Canticorum: Reuertere
reuertere Sunamitis,reuertere reuertere,
ut intueamur te.Quater dicit reuertere,
ꝑꝑ quadruplicem ſuꝑbiã,ꝑ quam auer-
ſa à dño non uidebaẽ. Eſt.n.ſuꝑbia cor
dis,ſuꝑbia oris,ſuꝑbia oꝑis, ſuꝑbia ha-
bitus.Superbia cordis eſt,qñ hõ in ocu-
lis ſuis magnus eſt. Cõtra quã Sapiens
Eccl.23.a orat dicens: Extollentiã oculorũ meo-
Eſai.5.c rum ne dederis mihi.Et alibi: Vę q ſapiẽ
tes eſtis in oculis ueſtris. Superbia oris
uel linguę,q̃ & iactãtia dr̃,eſt qñ homo
Pſal.11.a non ſolũ magna de ſe ſentit,ſed ẽt loqui
tur.Vñ pſalmiſta: Diſperdat dñs uniuer
ſa labia doloſa, & linguã magniloquã.
Pſal.100.b Suꝑbia oꝑis eſt, qñ hõ exteriori quadã
ſuperbia,ut magnus appareat agit. De
qua idem pſalmiſta ait:Nõ habitabit in
medio domus meæ,q facit ſuꝑbiam. Su
ꝑbia habitus eſt,qñ hõ ut glorioſus ui-
1. Tim.2.c deatur,ꝑ̃tioſis ſe ornat ueſtibus. Vñ Pau
Matt.11.a lus: Nõ in ueſte ꝑ̃tioſa,Et dñs: Qui mol
libus ueſtiuntur,in domib⁹ regum ſunt,
ubi ſuꝑbia abundat. Sunt aũt qnque q̃
ad remedium tã mortiferæ peſtis à dño
rõnali animę ſunt poſita,locus, corpus,
tentatio diaboli,prædicatio xp̃i,& eius
conuerſatio.Locus qa exilium: corpus,
quia oneroſum: tentatio, qa inquietat:
xp̃i ꝑ̃dicatio,qa ædificat: & eius cõuer-
ſatio,quia informat.His quaſi quinque
ſenſibus deus humilitatem operatur in
anima. Sicut.n.anima uita eſt corporis,
ita deus uita eſt animæ: & ſicut corpus
mortuum eſt quod per qnque ſenſus ab
anima nõ uegetatur, ita anima mortua
eſt quæ per hęc à domino nõ humiliaẽ.

Sermo quartus.

Ntrauit Ieſus in quoddã caſtel- Luc.10.g
i lum, & mulier q̃dam Martha
noĩe excepit illũ in domũ ſuã.
Caſtellum ubi xp̃s intrauit, uoluntaria
eſt paupertas, q̃ habitatores ſuos à ge-
mina impugnatione qua huius mundi
amatores expugnantur,reddit ſecuros,
ſcilicet ꝓpria inuidia & aliena. Pauꝑtas
.n.dum putatur miſera,aliena caret inui
dia:& qa eſt uoluntaria, nemini quicqꝫ
inuidet. Duæ iſtæ ſorores,duas uitas a-
matorũ pauptatis ſignãt. Quidam cũ
Martha ſoliciti dño Ieſu duo pulmenta
ria ꝑ̃parant.ſ. correctionem operis cum
ſalſamento cõtritionis,& opus pietatis
cum condimento deuotionis.Hi uero q
cum Maria ſoli deo uacant cõſiderãtes
qd ſit deus in mũdo, qd in hoĩbus,quid
in angelis, qd in ſeipſo, qd in reprobis,
contẽplanẽ quia deus eſt mundi rector
& gubernator,hoĩum liberator & adiu
tor,angelorum ſapor & decor, in ſeipſo
principium & finis,reproborũ terror et
horror.In creaturis mirabilis, in hoĩbus
amabilis, in angelis deſiderabilis:in ſe-
ipſo incomprehenſibilis, in reprobis in-
tolerabilis.

Sermo quintus.

Ies diei eructat uerbũ.Dies diei Pſal.18.a
d angelus uirgini. Dies ãgelus ꝑꝑ
btitudinẽ,uirgo dies ꝑꝑ integri-
tatis uirtutẽ Et nox nocti indicat ſciam.
Serpens nox ꝑꝑ malitiã: mulier nox ꝑꝑ
ignorantiam.Dies diei eructat uerbum.
Deitas uirginitati de utero paternæ ma
ieſtatis, in utero maternæ integritatis.
Aliter: Dies diei eructat uerbum, deus
pater animæ rationali per fidem illumi-

natæ. Et nox nocti indicat ſcientiã,crea-
tura rõnalis animę rõnali nõdum ꝑ fidẽ
Roma.1.c illuminatæ. Vñ Apl's:Inuiſibilia dei ꝑ ea
quæ facta ſunt intellecta cõſpiciuntur à
creatura mundi Vñ nos dicimus,uerbũ
indicatum, uerbũ inſpiratũ, uerbũ eru-
ctuatum.Primũ fecit cognitionẽ,ſecun-
dum conuerſionẽ,tertium uiuificationẽ.
Primum obfuit, ſecundũ non ꝓfuit, ter-
tium uiuificauit.Primum obfuit:quia cũ
cognouiſſent deũ,nõ ſicut deũ glorifica
uerunt aut gratias egerunt,ſed euanue-
runt in cogitationibus ſuis, & obſcura-
tũ eſt inſipiẽs cor eorũ. Scđm nõ ꝓfuit:
quia nõ data eſt lex q̃ poſſet uiuificare.
Tertium uiuificauit: qa ꝑ crucem rede-
mit.Primũ totũ deforis,ſecundum foris
& intus,tertiũ totũ int⁹.Et nota, qa qđ
eructuatur, de plenitudine eructuantis
cum quodã ipſius ſubſtãtiæ ſapore ꝓfer
tur,& idcirco ſapiẽtia incarnata dicitur
hñs in ſe oẽm plenitudinẽ. In miraculis
cognitionẽ,in doctrina cõuerſionẽ,ĩ paſ
Oſee.6.a ſione uiuificationẽ.Vñ ait ꝓpheta: Veni
te & reuertamur ad dñm: quia ipſe ce-
pit & ſanabit nos: percutiet & curabit
nos. Viuificabit nos poſt duos dies.ſ.co
gnitionis & cõuerſionis:in die tertia ſu-
ſcitabit nos, uoce uerbi incarnati ꝑ pri-
mã ſuã reſurrectionẽ:& uiuemus in con
ſpectu eius uiuificati per paſſionẽ, ſere-
nius illuminati ꝑ miraculorũ cognitio-
nẽ: ſequemurqꝫ ut cognoſcamus dñm,
inſtructi per doctrinæ conuerſionem.

Sermo ſextus.

Gredimini filię Siõ,& uidete re
Cantic.3.d e gẽ Salomonẽ. Nõ dicit Eccleſia
ſten aut Ididã.Nã et his nomini
bus appellatus eſt rex ille: & ſignãt Ie-
ſum Xp̃m noſtrũ ueꝝ Salomonem,qui
eſt Salomõ.i.pacificus in exilio: Eccle-
ſiaſtes.i.concionator in iudicio: Idida.i.
dilectus dñi in regno.Vbiqꝫ rex. In exi-
lio rector morũ,in iudicio diſcretor me
ritorũ,in regno diſtributor ꝑ̃miorum.In
exilio manſuetus,in iudicio iuſtus, in re-
gno gl'ioſus.In exilio amabilis, ĩ iudicio
terribilis,in regno admirabilis.In diade
mate quo coronauit eũ mr̃ ſua.Eſt autẽ
hæc corona miſericordiæ, & in hac mi-
rabilis.Coronauit eũ et nouerca ſua co
rona miſeriæ,& in hac contẽptibilis.Sy
nagogam loquor,q̃ ſe ei nõ mr̃em exhi-
buit,ſed nouercã.Coronabit eũ familia
ſua corona iuſtitiæ,et ĩ hac terribilis.Co
ronat eũ pr̃ ſuus corona gl'iæ,et ĩ hac de
ſiderabilis.Videant ergo eũ peccatores
ĩ corona miſeriæ.i.ſpinea,et cõpunganẽ.
Videãt eũ filiæ Siõ aĩæ affectuoſæ ĩ coro
na miſericordiæ,et imitenẽ. Videbũt eũ
ipĳ in corona iuſtitiæ,et ꝑibũt.Videbũt
cũ ſcti in corona gl'iæ, & ꝑpetual'r gau-
debũt.Egredimini filiæ Siõ,aĩæ delicatę
de ſenſu carnis ad intellectum mẽtis,de
ſeruitute carnalis cõcupiſcẽtiæ ad liber-
tatẽ ſpũalis ĩtelligẽtiæ,et uidete regẽ Sa
lomonẽ ĩ diademate quo coronauit eũ
mr̃ ſua.Coronanẽ qdẽ et alĳ imitatores
ipſius,ſed hoc ex ĩduſtria adiuti ꝑ grãm.
Sol⁹ iſte à mr̃e coronatus eſt, qa ſol⁹ cũ
ordinatis affectionib⁹ tanq̃ ſpõſus è tha
lamo ꝓceſſit ex utero mr̃is. Sũt aũt affe
ctiões iſte q̃tuor notiſſimæ, amor et lęti
tia timor et triſtitia. Abſqꝫ his nõ ſubſi-
ſtit humana aĩa,ſed qbuſdã ſunt ĩ coro-
nã,qbuſdã ĩ cõfuſionẽ.Purgatæ.n.et or-
dinatę,gl'ioſam ĩ uirtutũ corona reddũt
aĩam.Inordinatæ ꝑ cõfuſionẽ deiectã et
ignominioſam.Purganẽ aũt ſic.Si amã-
tur q̃ amãda ſunt,ſi magis amanẽ q̃ ma-
gis amãda ſũt: ſi nõ amanẽ q̃ amãda nõ
ſunt,amor purgatus erit.Sic et de cæte-
ris.Ordinanẽ aũt ſic:In initio timor,dein
de lætitia,poſt triſtitia,ĩ cõſummatione
amor.Cõpoſitio quarũ talis eſt. De ti-
more et lętitia naſciẽ prudentia,et eſt ti-
mor cã prudẽtię,lętitia fruct⁹.De lętitia
et triſtitia naſciẽ temꝑantia,c⁹ eſt triſti-
tia cã lętitia fruct⁹.De triſtitia et amore
naſciẽ fortitudo,et ẽ triſtitia cã fortitudi
nis,amor fruct⁹.Claudiẽ circul⁹ corõæ.
De amore et timore naſciẽ iuſtitia,et ẽ ti
mor cã iuſtitię,amor fruct⁹. Cõſidera er
go qũo iſtę affectiões ordinatæ uirtutes
ſunt,inordinatæ ꝑturbationes.Si timo-
rẽ ſequaẽ triſtitia,deſperationem gñat:ſi
amorẽ lætitia,diſſolutionẽ. Sequaẽ ergo
timorẽ lętitia,qa timor futura cauet, lęti

tia de præſenti gaudet,prudentis caute
læ finē lætitia poſſidet. Probet ergo lęti
tia timorem.Probatus timor nihil aliud
quā prudētia eſt.Comitet̃ lætitiā triſti-
tia,qa moderate læta amplectit̃,qui tri-
ſtia reminiſcit̃.Tēperet ergo lętitiā tri-
ſtitia.Tēperata lętitia nihil aliud quàm
tēperantia eſt.Iungat̃ amor triſtitiæ, qa
fortiter ſuſtinet triſtia, qui per amorē q̄
ſunt amāda deſiderat.Cōfortet ergo a-
mor triſtitiam.Cōfortata uerò triſtitia
nihil aliud quàm fortitudo eſt. Iūgatur
amor timori:qa ordinate amādis inhæ-
ret,q timēda nō negligit. Ordinet ergo
amor timorē.ordinat⁹ timor nihil aliud
quā iuſtitia eſt.Duæ affectiones lætitia
& triſtitia nō ſe extendūt ad alia:in no-
bis enī lætamur,& in nobis triſtamur.
Amor & timor ad alia ſe extendūt.Ti-
mor.n.affectio eſt naturalis q̄ nos con-
iūgit ſupiori p inferiorē partē, & hēt ſe
ad ſolū deū.Amor affectio eſt q̄ nos cō
iungit ſupiori,& inferiori, & æquali,&
habet ſe ad deum & proximum. In his
aūt duobus pfecta cōſiſtit iuſtitia,ut ti-
meam⁹ deū pp potentiā,amem⁹ pp bo
nitatē,et pximū pp naturę ſocietatem.

Sermo ſeptimus.

Vid eſt qđ dicim⁹ btām Mariā
q purificari?Quid uero qđ ipm Ie
ſum dicimus circūcidi?Enīuero
tā nō īdiguit illa purificatione,quā nec il
le circūciſione.Nobis ergo et hic circū-
cidit̃,et illa purificat̃,pbentes exēplum
pœnitētibus,ut à uitijs cōtinētes,primū
p ipſam cōtinentiā circūcidamur,deīde
à commiſſis per pnīam purificemur.

Sermo octauus.

Vid eſt aūt quod Maria portat
q Ieſum in utero, Ioſeph in hume
ro,in Aegyptū.ſ.iens & inde re
diens:Symeō portat ī brachijs?Sigñant
iſti tres,tres electoꝝ ordines,Maria prę
dicatores,Ioſeph pœnitētes.Symeō bo-
nos operatores.Qui.n.alijs euāgelizat,
quaſi Ieſum in utero portat,ut eum alijs
Gala.4.c uel potius alios ei pariat. De talib⁹ erat
btūs Paulus,q dicebat:Filioli mei quos
iteꝝ parturio, donec Xp̄s formetur in
uobis.Qui uerò pro Chriſto laboribus
fatigant̃,qui pſecutiones patiuntur, qui
nulli mala inferunt, ſed ab alijs illata pa
tienter ferunt,merito iſti portare eum in
humeris dnt̃ur:quibus & ab ipſa uerita
te dr̃. Qui uult uenire poſt me, abneget Luc.9.c
ſemetipſum &c. Siquis autem eſt qui
porrigat panem eſurienti,potum ſitiēti,
cæteraq; miſericordię opera ſolicite im
pendat egenti: non'ne iſte rectè uidetur
eum portare in brachijs? Hmōi enim di
cturus eſt in iudicio dn̄s: Quandiu feci- Matt.25.d
ſtis uni ex minimis meis,mihi feciſtis.

Sermo nonus.

Apīa ædificauit ſibi domū &c. Prou.9.a
ſ Cum multis modis ſapiētia in- Rom.8.b
telligatur, q̄rendum eſt q̄ ſapīa 1.Cor.3.d
ædificauit ſibi domū. Dicitur.n.ſapiētia
carnis, quæ inimica eſt deo: & ſapien-
tia huius mundi, quæ ſtultitia eſt apud
deum:utraque iſta ſecundum Iacobum
apoſtolum terrena eſt,animalis, diabo
lica. Secundum hanc ſapientiam dn̄tur Iacob.3.b
ſapientes ut faciant mala,bene aūt face
re neſciūt: & in ipſa ſua ſapientia arguū
tur & perduntur,ſicut ſcriptum eſt: Cō Iob.5.b
prehendam ſapientes in aſtutia eoꝝ,et 1.Cor.3.b
perdam ſapientiam ſapientium,& pru-
dentiam prudentium reprobabo.Et uti
que talibus ſapientibus vr̃ mihi digne
& cōpetenter dictum Salomonis apta-
ri,quo ait: Eſt malitia quam uidi ſub ſo
le,uirum qui vr̃ apud ſe ſapiēs eſſe. Nul
la talis ſapīa,ſiue carnis, ſiue mūdi ędifi
cat,immo deſtruit quācunq; domū in-
habitat.Eſt ergo alia ſapientia quæ de-
ſurſum eſt: primum quidem pudica,dei
de pacifica.Hic eſt Chriſtus dei uirtus,
& dei ſapientia,de quo apoſtolus: Qui 1.Cor.1.d
factus eſt, inquit,nobis ſapientia à deo,
& iuſtitia, & ſanctificatio, & redem-
ptio. Hæc ita ſapientia quæ dei erat, &
deus erat,de ſinu patris ad nos ueniens,
ædificauit ſibi domum, ipſam ſcilicet
matrem ſuam uirginem Mariam: ī qua
ſeptem columnas excidit. Quid eſt in
ea ſeptem colūnas excidere, niſi ipſam
dignum ſibi habitaculū fide & operib⁹
pparare?Nimiꝝ ternarius nūerus ad fi-
dem

dem pp̄ ſanctam trinitatē,quaternarius
ptinet ad mores pp quatuor pricipales
uirtutes. Quòd aūt in btā Maria ſancta
trinitas fuerit(fuerit dico p pn̄tiam ma-
ieſtatis)ubi ſolus filius erat p ſuſceptio-
nē humanitatis:teſtat̃ nūcius cœleſtis,q
ei arcana myſteria referans,ait: Aue gr̃a
Luc.1.c plena dn̄s tecum. Et poſt pauca: Spūs
ſanctus ſupueniet in te, & uirtus altiſſi-
mi obumbrabit tibi.Ecce hēs dn̄m,hēs
uirtutem altiſſimi, hēs Spūm ſctm̄, hēs
patrem & filium & Spm̄ ſctm̄. Neq;.n.
pōt eſſe,aut pr̃ ſine filio,aut ſine patre fi
lius, aut ſine utroq; pcedens ab utroq;
Spūs ſanctus, ipſo filio dicente: Ego in
Ioan.14 b patre,& pr̃ in me eſt.Et iteꝝ: Pater aūt
in me manens,ipſe facit opa.Manifeſtū
eſt fuiſſe in corde uirginis fidē ſanctę tri
nitatis.Vtrum aūt & quatuor principa
les uirtutes tanq; quatuor colūnas poſ-
ſederit,inqſitione dignū uidet̃. Primum
ergo uideamus an fortitudinē habuerit.
Quæ nimiꝝ uirt⁹ qūo illi abeſſe potuit,
quę abiectis ſecularibus pōpis,ſpretiſq;
uoluptatibus carnis,ſoli deo in uirgini-
tate uiuere ppoſuit? Niſi fallor,hæc uir-
go eſt q̄ apud Salomonē legitur:Mulie-
rem fortem qs inueniet?Procul & de ul
Prou.31.a timis finibus pretiū eius.Quæ adeo for-
tis fuit,ut illius ſerpentis caput contere-
Geōe 3,c ret,cui à dn̄o dictum eſt: Inimicitias po
nam inter te & mulierē, & inter ſemen
tuū & ſemen illius: ipſa conteret caput
tuum.Porrò quòd tēperans, prudēs &
iuſta fuerit,ex angeli collocutiōe, & ſua
ipſius rn̄ſione luce clarius cōprobam⁹.
Salutata qppe tam uenerabiliter ab an
gelo: Aue gratia plena, dn̄s tecum: nō
ſe extulit quaſi quæ ex ſingulari gr̃æ pri
uilegio bn̄diceret̃,ſed ſiluit: & qualis eſ
ſet inſolita hæc ſalutatio,ſecū cogitauit.
Qūa in re quid niſi tēperans fuit?At ue-
rò cum de cœleſtibus myſterijs ab eodē
angelo doceret̃, diligenter quęſiuit qūo
conciperet ac pareret,q uirꝝ utique non
cognoſceret: & in hoc ſine dubio pru-
dens extitit.Iuſtitiæ aūt præfert inſigne
ubi ſe ancillam dn̄i confitet̃.Nam quòd
iuſtoꝝ ſit confeſſio,teſtatur qui ait:Ve-
runtamen iuſti cōfitebuntur nomini tuo Pſal.139.c
& habitabūt recti cum uultu tuo. Et ali
bi iuſtis dicitur: Et dicetis in confeſſio-
ne,opera dn̄i uniuerſa bona ualde. Fuit
igitur beata uirgo Maria fortis in ppoſi
to,temperans in ſilentio, prudens in in-
terrogatione,iuſta in cōfeſſione.His ita
que quatuor moꝝ columnis, & tribus
fidei prædictis extruxit in ea ſibi domū
ſapientia cœleſtis: q̄ adeo mentem eius
repleuit, ut de plenitudine mentis fœcū
daretur & caro, ac uirgo ſingulari gra-
tia eandem ipſam ſapientiam carne te-
ctam pareret, quam prius mente pura
cōceperat.Nos quoq; ſi eiuſdem ſapīæ
fieri domus uolumus, neceſſe eſt ut eiſ-
dem ſeptem colūnis extruamur.i.ut fi-
de & moribus ei pparemur.Et in mori-
bus quidem ſolā puto ſufficere iuſtitiā,
cæteris tn̄ uirtutibus circūfultam. Itaq;
ne errore fallatur ignorātiæ, ſit ei præuia
prudētia. Sint hincinde tpantia atq; for
titudo, ne forte labatur, uel in dexterā,
uel in ſiniſtram partem declinando.

Sermo decimus.

T uocabitur nomē eius admira Eſai.9.b
e bilis,cōſiliarius,deus fortis,pa-
ter futuri ſeculi, princeps pacis.
Admirabilis eſt in natiuitate,cōſiliarius
in prædicatione,deus in operatione,for
tis in paſſione,pater futuri ſeculi in reſur
rectione,princeps pacis in ppetua bea-
titudine.Hæc ēt nomina pn̄t ei congrue
aſſignari in opere noſtræ ſalutis. Nā pri
mo dicitur admirabilis in conuerſione
noſtræ uoluntatis, quæ mutatio eſt ſo- Acto.9.b
lius dexteræ excelſi. Poſtmodum dicit̃
conſiliarius in reuelatione ſuę uolūtatis,
qn̄ reuelat quid ſequendum ſit iam con
uerſis.Vnde Paulus conuerſus dicebat:
Domine quid me uis facere? Conuerſi
aut neceſſe eſt cōpūgant̃ p pteritis deli
ctis,in quoꝝ remiſſione dr̃ deus, cuius
tm̄ eſt,pctā remittere. Hinc eſt qđ ſal-
uatore nr̃o in terra remittēte pctā. Iudęi
dn̄t eum blaſphemare, quaſi q aſſume-
ret ſibi qđ erat ſolius dei. Quarto dr̃ for
tis. Iuxta ſn̄iam n.apl̄i neceſſe eſt,ut oēs
q pie uolūt uiuere in xp̄o Ieſu, pſecutio- 1. Tim.3.c

Pſal. 93.c nē patiant̄. Sed q̄s ſuſtineret niſi ille iuua
ret? Vnde Dauid: Niſi quia dn̄s adiuuit
me, paulominus habitaſſet in īferno aīa
mea. Cum ergo nos in tribulatione ꝓte-
git, cū̄ ipſas aerias ptātes arcet à nobis
Pſal. 23.b ac repellit, q̄d aliud in hoc ope dici pōt
niſi fortis? Vn̄ dictū̄ ē: Dn̄s fortis & po-
tēs, dn̄s potens in p̄lio. Et q̄m ipſa cōuer
ſio, & uita nr̄a in xp̄o agenda eſt non in
tuitu tp̄alium rerꝝ, ſed ſpe futurorꝝ bo-
norꝝ: iō quinto loco ponit̄, pr̄ futuri ſe-
1. Cor. 15.g culi. Pr̄.ſ. in regn̄atione corporꝝ noſtro-
rum. Quia uero oēs q̄dem reſurgemus,
ſed nō oēs īmutabimur: ut diſcernat im-
mutationem iuſtorꝝ ab iniquorꝝ reſur-
rectione, ponit̄ ſexto loco princeps pa-
cis. Qua obtēta, tota p̄fectio implet̄, nec
iam ultra aliud q̄cq̄ appetendū̄ relinqui
Pſal. 147.a tur. Ipſa eſt.n. in cuius exultatione cōci-
nit pſalmiſta, dicens, Lauda Hieruſalē
dn̄m, lauda deū̄ tuum Sion: q̄m cōforta
uit ſeras portarꝝ tuarꝝ, bn̄dixit filijs tuis
in te, qui poſuit fines tuos pacem. Horꝝ
ſex noīum conſequentiā & uirtutem bre
uiter atq̄ elegāter cōprehendit uno no
Matt. 1.d mine angelus loquēs ad Ioſeph: Et uoca
Ibidem. bis inq̄t nomen eius Ieſum. Cuius uideli
cet nois exponens rōnem: Ipſe.n. ait, ſal
uum faciet ppl'm ſuum à peccatis eorꝝ.

Sermo undecimus.

f Ilius dei apparuit ut nos adiuua
ret & erudiret: quod pōt, q̄a eſt
uirtus patris & ſapia. Virtus ad
iuuat, ſapiētia erudit & īformat. Infirmi
tati auxilium eſt neceſſariū̄. Cęcitas eru
ditione indiget & doctrina. Erudiuit ſa-
nè faciens abnegare impietatē & ſecu-
ad Tit. 2.c laria deſideria, ut ſobrie & iuſte & pie
uiuamus. Impietas erat incredulitas, q̄a
deum nec credebamus nec colebamus.
Deum.n. ſicut pium eſt colere, ſic impiū̄
eſt abnegare. Secularia deſideria ſunt
cōcupiſcentia carnis, cōcupiſcentia ocu
lorum, ſup̄bia uitę: q̄ trahunt & inclināt
ad amorem ſeculi. Iſtis abnegatis uiuit
hō ſobrie, refrēnans cōcupiſcentiam car
nis, cōcupiſcentiam oculorꝝ, ſuperbiam
uitæ. Poſtq̄ uero incipit eſſe ſobrius, cō
tra duplicem ebrietatē duplicem ponit
ſobrietatem. Ebrietas exterior uolupta
tum effuſio, interior curioſitatū̄ occupa
tio. Econtra ſobrietas exterior uolupta-
tum refrēnatio, interior curioſitatū̄ ex-
cluſio. Ita uiuit hō ſobrie quātum ad ſe-
ipſum, iuſte quātum ad proximum, cui
exhibet quod iuſtum eſt. Iuſtitia eſt ī
duobus, in innocentia & in beneficētia.
Innocentia iuſtitiam inchoat, beneficen
tia cōſummat. Pie quantum ad deū̄. Pie
tas eſt in duobus, ut de nobis non prēſu
mamus, ſed in deo p̄fecte cōfidamus: ut
per eum oīa mundi impedimenta uinca
mus. In deo non eſt diffidendum, ſed ſe-
cure & fiducialiter eſt agendū̄. Ipſe tan-
quam pius & laudabilis medicus prius
bibit potionem quā parabat ſuis.i. paſ-
ſionem & mortē ſuſtinuit, & ſic ſanita-
tem īmortalitatis accepit, & impaſſibi-
litatis docens ſuos ut cōfidenter biberēt
potionem q̄ gn̄at ſanitatem & uitā: et q̄
poſt paſſionem uita ęterna uiuit, ſpē dat
nobis, ut idem ſperemus ab eo ſecuri.

Sermo duodecimus.

c Rant ibi poſitæ lapideæ ſex hy Ioan. 2.a
driæ ſecundum purificationem
Iudæorꝝ. Intelligamus has ſex
hydrias poſitas, eſſe ſex obſeruātias ſer-
uis dei propoſitas, in q̄bus tanq̄ Iudæi
purificari debeant. Sunt aūt iſtæ ſilētiū̄,
pſalmodia, uigiliæ, ieiuniū̄, opus manu-
um, carnis mū̄ditia. In hydria ſilentij pu
rificamur à peccatis q̄ uerboſitate con-
trahimus. Cuius uitij ſunt octo ſpecies.
Eſt.n. uerbum ſtultum, uanum, mēdax,
otioſum, doloſum, maledicum, impudi-
cum, excuſatorium. Quæ nimirꝝ peſtis
de loquacitate naſcitur, et per ſilentij cē
ſuram, aut euertitur funditus, aut certe
ne multum noceat, reprimit̄. In pſalmo-
dia fit duplex confeſſio, ubi & peccator
de culpis cōpungitur, & deo laudes ſu-
per iudicia iuſtitiæ ſuæ dn̄r. In hac ergo
hydria Iudæus quiſque, qui.ſ. recte con-
fitetur, purificat̄ ab īmundo ſpiritu blaſ-
phemiæ, cui ante conuerſionem ſubiace
bat. Dum.n. ſeipſum laudaret, ac deū̄ ac
cuſaret, q̄d aliud q̄ blaſphem⁹ erat? An
nō ſunt blaſphemi q̄ dn̄t, non eſt æq̄ uia

Ezec. 18.f dn̄i? An non inſipiens ille blaſphemus q̄
Pſalm. 52.a dicit ī corde ſuo, nō eſt deus? Iā uero cō
uerſus & cōfeſſus, cāticiſq̄ diuinis īſtru
ctus, correcta uita corrigit et uerba: ſeq̄
ip̄m accuſans, mala ſibi cōputat: deū̄ āt
laudās, bonū̄ q̄d in ſe uidet, nō ſibi ſed il
li applicat: & hoc totū̄ agit̄ ī pſalmodia
p̄ pſalmodiā accipe q̄cq̄d deo agit̄ cum
mētis melodia, ſiue ſint pſalmi, ſiue hy-
mni, ſiue ēt q̄cū̄q̄ cātica. Tertiā hydriā
poſui ſup̄i⁹ uigilias: has ſp̄ debet comita
ri orationū̄ inſtātia. Vn̄ & dn̄s in euāge-
lio legit̄ in oratione p̄noctaſſe: & diſci-
Mar. 14.d pulos ſuos exhortās, utrū̄q̄ ſil' coniū̄xit,
& Luc. 22. dicens: Vigilate & orate, ut nō intretis
in tentationē. Tales uigilię abluunt nos
à ſordibus quas cōtraximus p̄ ſomnolē
tiam reſoluti, dū̄ obliuione quadā à uia
ſalutis intepuimus ac torpuimus. Quar
ta hydria eſt ieiuniū̄, de quo q̄s dubitet
an & ipſum purificet? Vera eſt illa ſnīa:
Cōtrarijs curant̄ cōtraria. Si ergo p̄ gu-
lam peccauimus & igluuiem, q̄d reſtat
Mar. 9.e niſi ut p̄ abſtinentiā reparemur? Nec ſo
lum h⁹ uitij fit p̄ ieiuniū̄ purificatio, inſup̄
& uirtus ad expellēdos dęmones cōpa-
rat̄, dicente dn̄o: Hoc genus in nullo p̄t
exire niſi in orōne & ieiunio. Sequit̄ q̄n-
ta hydria q̄ dr̄ opus manuū̄. In quo ſi q̄-
rat̄ an ſit aliqua purificatio, facile poteſt
inueniri p̄ multa. Nā ut plurima p̄tereā,
hoc ſolum quāti ſit p̄conij, quātę gr̄ę, q̄s
digne æſtimet ſuo ſe quenq̄ labore trāſi
gere, ac nullius aliq̄d deſiderare? Ac ne
me q̄ſq̄ putet hæc magis declamatorie
q̄ ex ueritate ꝓferre, audiat ip̄m docto-
1. The. 4.a rē nr̄m in fide & ueritate apl'm Paulum
ſcribētem ad Theſſalonicēſes, hæc ipſa
docentē & p̄cipientē: Rogamus uos, in-
q̄t, frēs, ut abū̄detis magis, & op̄am de-
tis ut q̄eti ſitis, & ut ueſtrū̄ negotiū̄ aga-
tis, & operemini manib⁹ ur̄is ſicut p̄ce-
pimus uobis, & ut hōeſte ambuletis ad
eos q̄ foris ſunt, & nullius aliq̄d deſide-
1. The. 3.b retis. Audiat eū̄dē ip̄m facientem q̄ doce
bat. Ipſi.n. ſcitis, īq̄t, quēadmodū̄ opor-
teat uos imitari nos, q̄m non inq̄eti fui-
mus inter uos, neq̄ panē gratis mādu-
cauimus ab aliquo, ſed in labore & fati-
gatione, nocte & die op̄antes, ne quem
ueſtrum grauaremus. Itē audiat docen-
tem q̄ faciebat: Cū̄ eſſemus apud uos,
hęc denū̄ciabamus uobis, q̄m ſi q̄s non
uult op̄ari, nec māducet. Vides q̄ ſolici-
te obſeruādum p̄cepit doctor gentium
opus manuū̄? Cur hoc tantop̄e curauit,
niſi q̄a ſicut bonus et diligēs paſtor hoc
ouiū̄ ſaluti plurimū̄ expedire ꝓuidit? Re
ſtat ultima carnis mū̄ditia. In hac fit pu-
rificatio ab illa q̄nquep̄tita corp̄is ille-
cebra, uiſus, auditus, guſt⁹, odoratus, ta
ctus. Et cętera q̄dem p̄dicta.i. ſilētium,
pſalmodia, uigilię, ieiuniū̄, opus manuū̄,
exerceri ſine iſta pn̄t: ſed ſi lumbi prēcin
cti non ſint.i. ſi deſit carnis mū̄ditia, lu-
cernæ ardentes q̄d ꝓderunt? Hinc ergo
colligendū̄ eſt q̄ ſit neceſſaria huius hy
drię purificatio, q̄ ſola oībus ſupradictis
æq̄pollentē obtinet uim ſalutis. Et notā
dum q̄ in his oībus obſeruātijs quatuor
primas debemus nobis, quintā ꝓximo,
ſextā deo. Nā ſilentiū̄, pſalmodiā, uigili-
as, ieiunium debet q̄ſq̄ exercere p̄p̄ ſe-
ipſum, hoc eſt p̄p̄ ſuam diſciplinā: opus
manuum p̄p̄ ꝓximum, ne quem grauet,
ſed magis habeat un̄ tribuat neceſſita-
tem patiēti: carnis mū̄ditiā p̄p̄ deū̄, ut il
li placeat, & eius uolū̄tatem faciat. Vn̄ 1. The. 4.a
ſcriptum eſt: Hęc eſt.n. uoluntas dei ſan
ctificatio ueſtra, ut abſtineatis uos à for
nicatione, ut ſciat unuſq̄ſq̄ ueſtrū̄ ſuum
uas poſſidere in ſanctificatione & hono
re. Quod aūt illæ hydriæ lapideæ, dn̄r,
ſignificat quod ſine aliqua difficultate
obſeruari non pn̄t, & q̄ dura & aſpera
eſt uia quæ ducit ad uitam. Vel certe la-
pideæ dicuntur p̄p̄ fortitudinem, ne fa-
cile frangantur aut diſſoluātur, & effun-
datur liquor gratiæ qui in eis continet̄:
quod utique cito cōtingere poſſet, ſi uel
fictiles eſſent, uel ligneæ, ſeu cuiuslibet
alterius fragilis materiæ. Vel etiam lapi-
deæ, id eſt Chriſtianę, à lapide Chriſto,
ut ſcilicet in fide Chriſti fiant.

Sermo decimuſtertius.

c Apientes ſingulæ metretas bi-
nas uel ternas. Hic primū̄ ſciē-
dum eſt q̄ hmōi hydriæ aliq̄n

ſunt uacuæ,aliqñ ſunt plenæ.Plenæ aũt
aliqñ ueneno,aliqñ aqua interdum etiã
uino.Vacuæ quippe & inanes ſunt,cum
pro inani gloria,uel aliquo tp̃ali emolu
mento fiunt.Plenæ ueneno ſunt, ſi cum
murmure & animi rancore geranť. Aq̃
plenæ dñr, cum ex timore dei obſeruan
tur.Siquidem per aquam timor intelli-
Prou.14.d gitur.Vnde & apud Salomonem legiť:
Timor domini,fons uitæ.Vino aũt ple-
nę ſunt,cum timor uertitur in amorẽ, cũ
charitas excludit timorẽ, cum ea q̃ pri-
us obſeruabantur timore pœnæ, iã exer
ceнť delectatione & amore iuſtitiæ. Vt
uacuæ uel ueneno infectæ ſint non uult
dñs,ut impleantur aqua iubet dñs:ut au
tem aqua in uinum uertatur, hoc facit
dñs.Sed quibus implere hydrias aqua
imperat domin⁹? Miniſtris uticꝫ,quos
& conſtituit ſuper familiam ſuã,ut dent
illis in tempore tritici menſuram: q̃bus
tamen Maria primũ ſuggeſſerit dicens:
Ioan.2.a Quodcunque dixerit uobis,facite.Quo
exemplo innuitur ꝙ officium prædica-
tionis nõ debent uſurpare ſibi,niſi quos
Maria, id eſt mater gratia prius inſtru-
xerit. Alioquin dicetur eis:Regnauerũt,
Oſee.8.a & non ex me: principes extiterunt, &
ego ignoraui. Implent ergo miniſtri hy
drias aqua,prædicant mira de dulcedi
ne regni, intentant horrenda de terrore
ſupplicij: fit ſũmus auditoribus de utro-
que timor,ne uel illo fraudentur,uel iſto
plectantur,& ita capiunt hydriæ metre
tas binas. Quid eſt autem uel ternas?
Addatur illis duobus tertius timor, &
capiunt hydriæ metretas ternas. Et illi
quidem duo prædicti timores de futu-
ro,ſunt ualde utiles.Sed eſt alius timor
de præſenti multo probabilior, quo ti-
met homo & ſemper eſt pauidus ne in-
terna gratia deſeratur. Quiſquis igitur
hoc timore repletus fuerit, profecto bi-
nis metretas ternas addidit. Notãdum
autem ꝙ cum hydriæ plenæ factæ ſunt
uſque ad ſummum, tunc aqua uerſa eſt
in uinum bonum, quia nimirũ ordo rõ-
nis eſt,ut ſi timor eſt initium charitatis
perfectum,ſequatur etiam plenitudo di
lectionis.Vnde ẽt architriclinus dicit ad
ſponſum: Omnis homo primũ uinum Ioan.2.a
bonum ponit: & cum inebriati fuerint,
tunc id quod deterius eſt.Tu autem ſer-
uaſti uinum bonũ uſcꝫ adhuc? Conſue-
tudinis eſt ſecularium hoĩum, ut cũ ali-
quem honorem adipiſci deſiderant,cæ-
teros ſibi prius per amorẽ acquirãt. Cũ
uero adepti fuerint, elati poteſtate,eos
ipſos per timorem ſibi poſtmodũ ſubij-
ciunt, quibus prius priuati non terrorẽ,
ſed amorem exhibuerant.Iſti ponũt pri
mum bonum uinum,id eſt amorem: &
cũ inebriati fuerint, tũc id quod deteri-
us eſt.i.timorẽ Econtrario facit ſponſus
noſter. Semp.n.ſeruat ad ultimũ bonũ
uinum: quod uero in eius cõparatione
deterius eſt,ante propinat dicens:Fili ac Eccl.2.a
cedẽs ad ſeruitutẽ dei,ſta ĩ timore. Si ex
timore te feceris ipſius ſeruũ,faciet te ex
charitate amicũ ſuũ. Et ſic aqua timoris
cõmutabiť in uinũ dilectiõis. Ad hoc.n.
purificaris ĩ illis ſex hydrijs aq̃s timoris,
ad hoc ĩ timore accedis ad ip̃m tanq̃ ſer
uus ad dñm,ut de ſeruo ꝓueharis ĩ filiũ.

Sermo decimuſquartus.

Apoc.5.b ECce uicit leo de tribu Iuda: ra-
dix Dauid apire librũ, & ſolue-
re ſeptẽ ſignacula eius. Septẽ ſi-
gnacula ſũt,tp̃alis natiuitas, legalis cir-
cũciſio,m̃ris purgatio, fuga ĩ Aegyptũ,
carnis neceſſitudo, baptiſmus, paſſio.
Hæc ſiq̃dẽ ſunt ueræ q̃dã humanitatis ĩ-
ſignia,quibus ſe teneri ac ligari uoluit ĩ-
carnata dei ſapĩa. Ipſa q̃ppe eſt ſc̃da ĩ tri
nitate p̃ſona: & licet eãdẽ incarnationẽ
ſil' fecerint pr̃ & filius & ſpũs ſc̃tũs, non
tñ pr̃ aut ſpũs ſanctus eſt ĩcarnatus, ſed
ſolus filius.Impleuit quidẽ & pr̃ & ſpiri
tus ſanctus carnẽ filij,à quo neuter eorũ
poterat ſepari, ſed impleuit maieſtate,
nõ ſuſceptione.Ideocꝫ filius oñdit ĩ car-
ne potentiã p̃ris p̃ opa, exhibuit bonita
tem ſpũs ſancti remittendo pc̃tã, & qđ
ipſe erat.i.ſapientia,occultauit p̃ illa p̃di
cta ſignacula. Facta eſt igitur res mira
& obſtupẽda.Infirmata eſt uirtus ſum-
ma,&,ut ita dicam, ſi dici liceat, quod
tñ reuerenter dico; quaſi infatuata eſt ſa
pientia.

pientia.Nec erubeſco dicere q̃đ nõ eru-
buit doctor gentiũ docere. Sic nẽpe cre
1.Cor.1.d didit,ſic docuit,ſic ſcriptũ reliq̃t.Nos,in
quit,p̃dicamus Xp̃m crucifixũ, Iudæis
q̃dem ſcandalũ,gẽtibus aũt ſtultitiam:
ipſis ãt uocatis Iudæis atcꝫ Grę cis,xp̃m
dei uirtutẽ,& dei ſapĩam: q̃a qđ ſtultũ
eſt dei,ſapientius eſt hominibus: & qđ
ĩfirmũ eſt dei,fortius eſt hominibus. Ve
runtñ hæc uirtus abſcõdenda erat, et in
humilitate p̃ficienda:ut oĩum impleren
tur oracula prophetarũ. Paſſus eſt ergo
in cruce ĩpaſſibilis deus: & in carne nr̃a
mortali mortuus ac ſepultus ĩmortalis
dei filius. Sed ecce tertia die reſurrexit à
mortuis: & q agnus extiterat ĩ paſſione,
leo factus eſt in reſurrectione. Surrexit,
& uicit leo de tribu Iuda: q̃a mortẽ quã
Rom.6.b ex ĩfirmitate nr̃a p̃tulit,ex uirtute ſua re
ſurgẽdo calcauit.Reſurgẽs.n.à mortuis,
iã nõ moriť,mors illi ultra nõ dominabi
tur.Reſurgẽdo aũt & in cœlũ aſcenden
do,librũ aperuit, q̃a nimirũ ex authori-
tate ſacræ ſcripturæ ꝙ deus eſſet, inno-
Pſal.107.a tuit. Vñ ſcriptũ eſt:Exaltare ſup̃ cœlos
deus,& ſup̃ oẽm terrã gl'ia tua. Septem
quoque eiuſdẽ libri ſignacula ſoluit, qñ
elo q̃a ſacra fideliũ mẽtibus reſerauit:et
quicquid de myſterijs ſuis lex & ꝓphe-
tæ ſub allegorijs prædixerant, de his.ſ.
quæ per hominem temporaliter geſſit,
de ſe prædicta,& in ſe ac per ſe comple
ta, luce clarius indicauit.

Mar.16.a *Sermo decimuſquintus.*

QVid eſt ꝙ poſt mortẽ eius tres il
læ ſanctæ mulieres emerũt aro-
mata,ut ĩ monumẽto poſitũ un
gerẽt eũ? Quid ĩ ſua actione nobis reli-
querunt imitandum? Res.n.geſta(ut ait
btũs Gregorius) aliq̃d in ſc̃tã eccleſia ſi
gnat gerendũ. Et nos ergo ſi Chriſtum
mortuũ.i.fidẽ Xp̃i mortuã in corde cu-
iuſpiã fratris ſenſerimus, dãda nobis o-
pera eſt,ut ad ungendũ corpus mortuũ
emptis aromatib⁹ accedamus.Sigñant
aũt tres illæ mulieres tres in nobis effi-
cientias,quæ ſibi cõgrua cõparant aro-
mata.Quæ ſunt illæ? Mẽs,manus,ligua.
Oĩs.n.q̃ emit,dat & accipit aliq̃d: et q̃đ
dat,p̃dit,ut poſſideat q̃đ accipit.Dat igi
tur mẽs numum ꝓprię uolũtatis,& cõ-
parat affectũ cõpaſſionis,zelũ iuſtitiæ,
diſcretionẽ cõſilij.Dat manus obedien-
tiã,& emit in tribulatione patientiã, in
ope perſeuerantiã,in carne continentiã.
Dat lingua numum cõfeſſionis, & acci
pit modũ in correctione:copiã in exhor Ibidem.
tatione,efficaciã in p̃ſuaſione. Talibus
unguẽtis cõpoſitis, dũ ad monumentũ
ſimul uenerint colloquuntur inuicem et
dñt:Quis reuoluet nobis lapidem ab o-
ſtio monumẽti? Lapis iſte eſt,uel nimia
triſtitia,uel pigritia,uel duritia,quę dum
cordis aditum obſtruit,fruſtra ad ungẽ Pſalm.9.g
dũ mortuũ mẽs,uel manus,uel ligua cũ
q̃buslibet aromatib⁹ uenit.Sed qm̃ ſcri
ptũ eſt.Præparationẽ cordis eius audi-
uit auris tua: uidẽt lapidẽ reuolutũ,ĩtro-
eũt in monumentũ: & quẽ ungere uole
bãt mortuũ,audiũt ſuſcitatũ. Quis hoc
ĩdicat? Quis hoc p̃dicat? Angelus uticꝫ
teſtis reſurrectionis. Vr̃.ſ.h⁹ in quo xp̃s
reſurrexit,uultus lætior,aſpectus uenu-
ſtior,ſermo purior,ĩceſſus modeſtior,et
ad oẽ opus bonũ ſpũs prõptior. Quę o-
mnia q̃d ſunt aliud q̃ꝫ q̃dã ĩternæ reſurre
ctionis hilaris nũcius? Cætera quocꝫ q̃
in Xp̃i reſurrectione geſta uel dicta ſũt,
utpote de inuẽto ſudario,ac de ipſo dño
ĩ Calilæa uidẽdo,& alijs q̃ euãgelica cõ
tinet hiſtoria,p̃ñt nimirũ iuxta cœptam
tropologiam interpretari:ut qđ hiſtori
ce p̃ceſſit in capite,conſequenter ẽt cre-
datur fieri moraliter in eius corpore.

Sermo decimusſextus.

1.Ioan.5.b TRes ſũt q teſtimoniũ dãt ĩ cœ-
lo,pr̃ et fili⁹ et ſpũs ſc̃tũs.Tres ĩ
Eſai.66.g terra,ſpũs,aq̃,et ſanguis. Sr̃ ĩ in
ferno,ut ĩ Eſaia legim⁹: Vermis eorũ nõ
morieť,et ignis eorũ nõ extingueť.Duo
mala ſunt uermis & ignis: altero rodiť
cõſcientia,altero concremanť corpora.
Tertiũ addiť deſpatio,q̃ ĩ eo uticꝫ intelli
giť qđ dr̃ nõ morietur,& nõ extingueť.
His q in cœlo ſunt, dať teſtimoniũ bti-
tudinis:his q in terra,iuſtificationis: his
q in inferno ſunt dãnationis.Primũ teſti
moniũ eſt gl'iæ, ſc̃dm gr̃æ,tertium iræ.

Sermo 17.

Luc. 11.a — u Eniēs ad nos de uia noſter amicus.i. quilibet conuerſus proximus: tribus panibus reficiēdus eſt. Primus panis eſt continentia, qua reſtringitur corpus ne deinceps per mortiferas uoluptates defluat. Scd̃s eſt humilitas, qua inſtruitur anima ne de ipſa ſua continentia ſuperbiat. Tertius eſt feruor charitatis, quo accenditur ſpũs, ut utrunque.i. corpus & animam in caſtitate & humilitate perſeuerāter cuſtodiat. His tribus uirtutibus.i. caſtitatis, humilitatis, charitatis, tanquam tribus panibus reficitur hõ dei & roboratur, ut ſcd̃m apoſtolum in die aduentus dñi ſit integer ſpiritus, anima et corpus. Spiritum autem uoco gratiam, quæ iuxta apl'm eundem adiuuat infirmitatem noſtram ne deficiamus, donec ſuo tp̃e metamus bonum quod ſeminauimus. Vocatur primus panis carnalis uel corporalis, ſcd̃s rõnalis, tertius ſpiritualis. Hi panes quoties deſunt, à deo requirendi ſunt. Merito autē tres quæruntur, quia tres reficiendi ueniunt: anima quaſi uir, caro quaſi coniux, ſpiritus uelut utriuſque uernaculus. Et notandum quòd nõ ait, da: ſed, commoda mihi tres panes, quaſi redditurus: quia ſacerdos pc̃tõri conuertenti debet quidem gratiam diuinitus impetrare, fructum uero eiuſdē gratiæ non ſibi debet, ſed deo referre.

Sermo 18.

Ioan. 3.b — n Emo aſcendit in cœlum niſi qui de cœlo deſcēdit, filius hominis qui eſt in cœlo. Dñs & ſaluator noſter Ieſus Chriſtus uolēs nos docere qũo in cœlum aſcenderemus, ipſe fecit quod docuit, aſcendit in cœlum. Et qm̃ aſcendere non poterat niſi prius deſcenderet: deſcendere autem eum uel aſcendere non patiebatur diuinitatis ſuæ ſimplicitas: quippe quæ nec minui poteſt nec augeri aut aliquo modo uariari: aſſumpſit in unitatem ſuæ perſonæ naturam noſtram.i. humanam in qua deſcēderet & aſcenderet, uiamq́ꝫ nobis qua et nos aſcenderemus, oñderet. Quod totum indicant ſancti euangelij uerba ꝓpoſita. In eo.n. qđ dictum eſt. Nemo aſcēdit in cœlum niſi ꝗ deſcendit, aſſumptio humanę naturę exprimit̃: i eo ãt qđ infert̃, ꝗ eſt in cœlo, diuinitatis ſuæ incõmutabilitas oñditur. In ꝗbus uerbis illud ẽt innuit̃ ꝙ ipſe ſit uia ꝑ quã aſcendamus, ipſe patria ubi maneam⁹: uia.ſ. trãſeũtibus, pr̃ia ꝑuenientibus. Manēs itaque qđ erat in natura ſua, deſcendit & aſcendit ꝑꝑ nos in nr̃a: attingēs nimirꝫ à fine uſqꝫ ad finē fortiter, & diſponens oĩa ſuauiter. Deſcēdit ſiꝗdem quò īferi⁹ nõ decuit, aſcēdit quò celſius nõ potuit. Ip̃mq́ꝫ deſcēſum egit fortiter, ꝗa uirtus erat: aſcēſum diſpoſuit ſuauiter, ꝗa ſapiã erat. Deſcēdit ãt dictũ eſt, nõ cecidit: ꝗa ꝗ cadit, ſine gradu ruit: ꝗ aũt deſcendit, gradatī pedē ponit. Sũt ergo gradus in deſcēdendo, ſunt ī aſcēdendo. In deſcendēdo primus ꝗdē gradus eſt à ſũmo cœlo uſqꝫ ad carnē, ſcd̃s uſqꝫ ad crucē, tertius uſqꝫ ad mortē. Ecce quouſqꝫ deſcēdit. Nunꝗd amplius potuit? Poterat iã certe rex nr̃ dicere, et ꝗſi quodã oꝑis effectu clamare: Quid ultra debui facere et nõ feci? Maiorē hac dilectionē nemo hẽt, ut aĩam ſuã ponat ꝗs ꝓ amicis ſuis. Vidim⁹ deſcensũ, uideam⁹ et aſcenſum. Sed et ille quoqꝫ triplex eſt, et ei⁹ prim⁹ gradus gl'ia reſurrectionis, ſcd̃s ꝑtãs iudicij, tertius cõſeſſus ad dexteram pr̃is. Et de morte ꝗdē meruit reſurrectionē, de cruce iudicij ꝑtãtem: ut qm̃ ī illa iniuſte iudicatus eſt, de illa iuſtã obtineret iudicis cenſurã, ipſo poſt reſurrectionē dicēte: Data eſt mihi oĩs ꝑtãs ī cœlo, & ī terra. Ipſam uero ſerui formã.i. carnē ī qua paſſus & mortuus eſt, reſuſcitatã euexit ſuꝑ oēs cœlos, & ſuꝑ oēs angelorꝫ choros: uſqꝫ ad dexteram pr̃is. Quid hac diſpoſitione ſuauius, ubi mors abſorbet̃ ī uictoria ubi ignominia crucis uertit̃ in gloriam? ut de illa dicãt ſc̃ti: Abſit mihi gl'iari niſi ī cruce dñi nr̃i Ieſu Xp̃i: ubi & ip̃a carnis humilitas ex hoc mũdo trãſit ad pr̃em. Hac aſcēſione nihil ſublimius, hoc honore nihil gl'ioſius dici p̃t aut cogitari. Sic ꝑ icarnationis ſuę myſteriũ deſcēdit et aſcēdit dñs, relinquēs nobis exēplũ ut ſequamur ueſtigia eius. Sumam⁹ & nos de myſterio eius moribus nr̃is exēplum. Qui.n. dicit ſe in Chr̃o manere, debet ſicut ipſe ambulauit, et ipſe ambulare. Deſcēdamus ꝑ uiã humilitatis, ponaturq́ꝫ nobis primus eius gradus.i. primus profectus, nolle dñari, ſcd̃s uelle ſubijci, tertius ī ipſa ſubiectione quaſlibet contumelias, & iniurias illatas æquanimiter pati. Primo gradu caruit in cœlo Lucifer ille, ꝗ dixit in corde ſuo. In cœlum aſcendam, ſuꝑ aſtra dei exaltabo ſolium meum: ſedebo in mõte teſtamēti, in lateribus Aꝗlonis, aſcendam: ſuper altitudinē nubiũ, ſil'is ero altiſſimo. Hæc dicēs irreparabiliter cecidit de cœlo: & hoc ideo forte, ꝗa oĩno intolerabilis ſuperbia eſt uelle dñari. Scd̃o gradu caruerunt primi homines in paradiſo, qui licet ſua maluerint uoluntate abuti, ꝙꝫ creatori ſubijci: non tñ præſumpſerunt cæteris ſuæ ſortis dñari. Ideóque culpa eorꝫ & pœna longe extitit diſſimilis ſuperbiæ atqꝫ ruinæ diaboli: vñ & diuina clementia qñque meruerunt reparari. Tertium gradum nõ hñt qui ad tp̃s credunt, ſed in tp̃e tentationis recedunt. Hæc dicimus ut ſciamus à quorꝫ imitatione declinare debeamus. Nã & diabolus & hõ uterqꝫ aſcendere prępoſtere uoluit: hic ad ſcientiam, ille ad potentiã, ambo ad ſuꝑbiam. Non ſic aſcendere uelimus, quin potius audiamus ꝓphetam quærentem qũo aſcendendũ ſit. Quis, inꝗt, aſcendet in montem dñi, aut quis ſtabit in loco ſc̃tõ eius? Innocens manibus & mũdo corde, qui non accepit in uano aĩam ſuam, nec iurauit ī dolo ꝓximo ſuo. Vbi notandum ꝙ triplicem gradum aſcendendi conſtituit. Primus gradus eſt innocentia oꝑis, ſcd̃s munditia cordis: tertius, fructus ædificationis. Quos gradus miro modo inuenimus in ſuperioribus gradibus deſcenſionis. Ibi quippe fuerat tertius gradus, tolerantia iniuriarꝫ. Ipſa eſt.n. quæ probat huius aſcenſionis primũ gradum.i. innocentiam operis. Ibi ſcd̃s fuerat patientia ſubiectionis: & ipſam operatur munditia cordis, quæ eſt ſcd̃s aſcenſionis gradus. Ad hoc.n. doctores prælatos habemus, ut cor mundemus, dicente dño: Iam uos mundi eſtis ꝑꝑ ſermonem quem locutus ſum uobis. Ibi etiam primus gradus fuerat contemptus dñationis: hic tertius eſt fructus ædificationis. Quiſqs aũt dñari nõ appetit, is ꝓfecto fructuoſe præeſt cæteris inſtituēdis.

Sapiē. 8.a — Eſa. 5.a — Ioan. 15.b — Matth. 28.d — Gala. 6.d — Eſai. 14.d — Pſal. 23.a — Ioan. 15.a

Sermo 19.

Pſal. 23.a — q Vis aſcēdet ī mõtē dñi? Aſcēdit ꝗdē ſemel xp̃s corporal'r ſuꝑ altitudinē cœlorꝫ, ſed et nũc aſcēdit quotidie ſpũal'r ī cordib⁹ electorꝫ. Si ergo uolumus et nos cũ eo aſcēdere, aſcēdendũ nobis ē ī mõtes uirtutũ de uallib⁹ uitiorꝫ. Eſt ãt gemina ſpēs ipſorꝫ uitiorꝫ. Alia.n. ſunt ꝗ nocent nobis, alia ꝗ ꝓximis. Illa flagitia, iſta uocant̃ facinora: et hęc oĩa dñr, uallis lachrymarꝫ, ꝗa oĩ fletus fluuio plãgēda eſt uita pc̃tõrꝫ. De ualle flagitiorꝫ aſcēdit̃ ad montē caſtitatis triplici cõtinentia, mēbrorꝫ ſenſuũ, cogitationũ. In prima cõtinētia cohibet̃ actus, ī ſcd̃a uitat̃ aſpectus, ī tertia reſecat̃ affect⁹. Itē de ualle facinorꝫ aſcēdit̃ in montē innocētiæ. Hic erigit̃ ſcala: Qđ tibi nõ uis fieri, alij ne facias: et ponitur ī ea triplex gradus timoris, uel eius.ſ. ꝗ patit̃ ne reddat talionē, ul' ſuꝑioris ꝑtãtis ne īferat ultionē, ul' īterni iudicis ꝗ reddit unicuiqꝫ ſcd̃m oꝑa ſua. Cũ ãt ad hũc montē aſcēderit, iã iuſti ſunt, et ex fide uiuũt, ſed neceſſe eſt eos ſcd̃m apl'm ꝑſecutionē pati. Itaqꝫ confugiendum eſt de mõte innocentiæ ad montē patiētię: & hic quoqꝫ erigit̃ ſcala triplicis gradus. Primus eſt dñi paſſio, ſcd̃s martyrũ fortitudo, tertius p̃mij magnitudo. Pñt ſanè gradus iſti dici grad⁹ pudoris, ſicut ī īnocētia fuerũt gradus timoris. Et nota ꝙ mõs iſte patiētię ſcd̃m hos gradus eſt arduus, ſpinoſus, arid⁹. Arduus ꝑꝑ difficultatem imitãdi paſſionē dñi, ſpinoſus ꝑꝑ aculeos tētationũ ꝗ multiplices sũt, dãna.ſ. rerum, contumeliæ uerborꝫ, cruciatus corporꝫ, in ꝗbus ſancti martyres examinãtur. Aridus propter retributio

nem p̃mioꝝ,q̃ nõ in hoc ſcl'o ſperat̃,ſed
in futuro.Poſt hũc montẽ reſtat ei alius
mõs aſcẽdendus,mõs.ſ.montiũ:ad quẽ
Pſal.75.a cũ peruenerit,iã in eo deus requeſcit. Vñ
Matt 7.b ſcriptũ eſt:Factus eſt ĩ pace locus eius.
Sed & ĩ hoc mõte pacis erigit̃ ſcala cha
ritatis,unde dñs dicit:Quæcunque uul-
tis ut faciant uobis hoĩes,& uos facite il
lis.Volumus ſiqdem retribui nobis,uo-
Tob.4. lumus ignoſci,uolumus gratis dari.

Sermo uigeſimus.

d E ſpũ ſctõ teſtat̃ ſcriptura,qa ꝓ-
cedit,ſpirat,inhabitat,replet,gl'i
ficat.Procedere dr̃ duobus mo
dis:unde,& quo.Vnde? à patre & filio.
Quo?Ad creaturam.Procedẽdo præde
ſtinat,ſpirando uocat quos prędeſtina
uit:inhabitando iuſtificat,quos uoca-
uit:replendo accumulat meritis,quos
iuſtificauit:glorificando ditat prẽmijs,
quos accumulauit meritis.

Sermo uigeſimuſprimus.

Ioan.16.b S Piritus ſanctus arguit mundum
de peccato quod diſſimulat:de
iuſtitia quam nõ ordinat,dum
ſibi non deo eam dat:de iudicio quod
uſurpat,dum tam de ſe qua de alijs te-
mere iudicat.

Sermo uigeſimuſſecundus.

q Vi mihi miniſtrat,me ſequatur.
Quidã ſunt q nõ ſequunt̃ xp̃m,
ſed fugiũt.Alij non ſequunt̃,ſed
p̃eunt.Nõnulli ſequunt̃,ſed nõ aſſequũ
tur.Alij uero ſequunt̃,& conſequuntur.
Nõ ſequunt̃,ſed fugiũt q necdũ pecca-
re deſiſtunt,de qbus ſcriptũ eſt:Oĩs qui
Ioan.3.c male agit,odit lucẽ.Et ꝓpheta:Ecce iſti
Pſal.72.d q elõgant ſe à te,pibunt.Nõ ſequunt̃,ſed
p̃eunt,qui magiſtroꝝ ſentẽtijs ſuas p̃fe-
runt.Quoꝝ imaginẽ tenebat Petrus cũ
ꝓ ſalute nr̃a uolentẽ pati dñm increpa-
ret,dicẽs:Abſit à te dñe,nõ erit tibi hoc.
Sequunt̃,ſed nõ aſſequunt̃,q ſegniter ac
remiſſe,agunt,uel uſq; ad finẽ nõ ꝑſeue
rantes de medio itinere reuertunt̃.Tali-
Mat.16.c bus dicit apl's:Remiſſas man⁹,& diſſo
Heb.12.c luta genua erigite,& greſſus rectos faci
te pedib⁹ ur̃is,ut nõ claudicãs qs erret,
magis aũt ſanet̃.Sequunt̃ & conſequun
tur,q uiã humilitatis eius deuoto mentis
affectu perſeueranter imitantur.Hmõi
uere ſequũtur dñm.Qui mihi miniſtrat,
me ſequatur.i.me imitetur.Quo fructu? Ioan.12.d
Vt ubi ſum ego,inquit,ibi ſit & miniſter Ibidem
meus.Fructus itaque huius imitationis,
manſio eſt æternæ beatitudinis.

Sermo uigemuſtertius.

q Vi uult uenire poſt me,per me, Luc.9.d
ad me.Poſt me,qa ueritas ſum:
per me,quia uia ſum:ad me,qa
uita ſum.Qui uult uenire poſt me,abne
get ſemetipſum,et tollat crucem ſuam,
& ſequatur me.Tria propoſuit Chri-
ſtus dei uirtus & dei ſapientia,angelus
magni conſilij,animæ rationali ad ima-
ginem trinitatis factæ,ſcilicet ſeruitu-
tem,uilitatem,aſperitatem.In abnega-
tione ſui ſeruitus,ĩ toleratione crucis ui-
litas,in imitatione Chriſti deſignatur
aſperitas:ut quæ per inobedientiam de
ſtatu trinæ fœlicitatis ceciderat,humi-
liata afflictione trinæ miſeriæ per obe-
dientiam reſurgat.Ceciderat enim à ſe-
ipſa,à ſocietate angelorum,à uiſione
dei.i.à libertate,à dignitate,à beatitu-
dine.Audiat ergo conſilium,ut abnegã
do ſemetipſam,id eſt propriam uolun-
tatem,ſui libertatem recuperet:tollen-
do crucem ſuam,id eſt carnem ſuam cũ
uitijs & concupiſcentijs crucifigendo,
per continentiæ bonum recuperet ſocie
tatem angelorum:ſequendo Chiſtum,
.i.eius paſſionem imitando,recuperet
claritatis eius uiſionem:quia ſi compati
mur ei,& conregnabimus.

Sermo uigeſimuſquartus.

p Reciosam in conſpectu domini Pſal.115.d
mortem ſanctoꝝ eius facit ali-
quando uita,aliquando cauſa,
aliquando uita ſimul cum cauſa.In con
feſſoribus qui in domino moriuntur,fa-
cit precioſam,uita.In martyribus qui
pro domino moriuntur,facit eam pre-
cioſam,aliquando ſola cauſa,aliquãdo
cauſa pariter & uita.Et illa quidẽ mors
precioſa eſt quam commendat uita:p̃-
cioſior uero quam facit cauſa,p̃tioſiſſi-
ma uero quã præuenit uita ſimul cũ cã.
Sermo

Sermo 25.

Ibidem. p Retioſa in conſpectu dñi,mors
ſctõꝝ eius,Tria ſunt quæ ſctm̃
faciunt hominẽ,uictus ſobrius,
actus iuſtus,ſenſus pius.Victus ſobrius
erit,ſi continenter,ſi ſocialiter,ſi obediẽ
ter.i.caſte,charitatiue,humiliter uixeri-
mus.Per continentiam.n.caſtitas,per
ſocialitatem charitas,per obedientiam
humilitas acquirit̃.Et hęc eſt uirtus quę
aĩam perfecte deo ſubditã,ſub umbra
alaꝝ ipſius ſecure facit uiuere.Actus iu
ſtus erit ſi fuerit rectus,diſcret⁹,fructuo
ſus.Rectus per bonam intentionem,di
ſcretus per menſuram poſſibilitatis,fru-
ctuoſus per utilitatem proximoꝝ.Sen-
ſus pius erit,ſi fides nr̃a deum ſentit ſum
me potentem,ſumme ſapientem,ſum-
me bonum:ut per eius potentiã,nr̃am
credamus adiuuari infirmitatem:ꝑ eius
ſapiẽtiam,nr̃am credamus corrigi ignorã
tiam:per eius bonitatem,nr̃am creda-
mus diluit iniquitatẽ.Tria ſunt q̃ mortẽ
ſctõrum faciunt precioſam,quies à la-
bore,gaudium de nouitate,ſecuritas
de æternitate.

Sermo 26.

Matt.13.f t Riplicem nobis cõmendat gra
dum parabola triplex lectionis
unius.Ager eſt corpus.Huic dũ
adhuc dñantur paſſiones deſiderioꝝ,ia
cet ĩcultus,& obnoxius maledicto.Spi
nas & tribulos germinat,qd ĩtus lateat
ignorat̃.Quis.n.eo tp̃e indoneum repu-
tet ferre dignos pniæ fructus?Quid tã in
ſipienter exponis aĩa corpus tuũ?Neſcis
quid abſconditũ ſit in eo.Quid niſi re-
gnũ cœloꝝ?Inuenire eſt in eo ſalutis o-
pera,quibus regnũ cœloꝝ poteris adipi
ſci.Eme ergo agrum,& à cõcupiſcen-
tijs tuis tibi uendica corpus tuum,dato
nimiꝝ precio fomentis & occaſionibus
ipſaꝝ concupiſcentiaꝝ.Vbi uero the-
ſauꝝ effoderis,eſto iam negociator,&
p̃cioſas margaritas quęre.Si p̃cioſiſſimã
unã inueneris,ẽt tũc uẽde qcqd habes,
& eme eam.Quæ eſt tñ una tam precio
ſa?Neq;.n.miꝝ ſi pro theſauro uẽdidit
quæcunq; habebat.i.pro diuitijs ſalu-
tis,& pctã & pcti fomẽta deſeruit.Hæc
qppe ſola prius habebat.Nunc aũt ubi
theſaurum hunc reperit,qũo quęrit bo-
nas margaritas,et pro una oĩa uendidit?
Ego unam hãc nihil aliud quã unitatem
arbitror eſſe.Quęrit aũt bonas marga-
ritas,qui in ope ſalutis ſuæ nõ eſt contẽ
tus ĩferioribus bonis,ſed ſumma quęq;
& excellentiora perquirit.Nihil ergo
precioſius inueniens unitate,nõ parcat
oĩbus cæteris pp eam:ieiunijs,uigilijs,
orõnibus audacter præferat unitatem.
Volo aũt ut in ea quoq; ſic maneat,non
quaſi unus ex omnibus,ſed quaſi cũ om
nibus unus.Latum expandat ſinum,ex
oĩ gñe affectionũ claudat intra uiſcera
ſua,oĩbus oĩa fiat,et cõgaudere paratus
& cõpati:gaudere cũ gaudentibus,fle-
re cũ flẽtibus.Erit.n.cũ ad littus ueniẽs,
malos piſces à ſagena charitatis exclu-
det,et qcqd moleſtũ eſt,foras mittetur.

Sermo 27.

e Odẽ ordine quo p̃ceſſit culpa,
ſubſecuta eſt ẽt culpæ medicia.
Primũ pctm̃ eſt factũ in cœlo ꝑ
ſupbiam p̃uaricatoris angeli,qui dixit ĩ
corde ſuo:In cœlũ conſcendã,ſup aſtra Eſai.14.d
dei exaltabo ſoliũ meũ:ſedebo in mõte
teſtamẽti,in lateribus Aquilonis:aſcen
dã ſup altitudinẽ nubiũ,ero ſiĩs altiſſi-
mo.In ſeipſo tumuit,& de ſorte btõꝝ
ſpirituũ eiectus cœloꝝ regnum amiſit.
Cõtra hoc pctm̃ dictũ eſt:Btĩ paupes
ſpũ,qm̃ ipſoꝝ eſt regnũ cœloꝝ.Scdm̃ Matt.5.a
pctm̃ cõmiſſum eſt ꝑ inobedientiã mu-
lieris in paradiſo.Ex hoc pctõ facta eſt
caro rebellis ſpũi,ut qm̃ ſpũs eius non
fuit ſubiectus creatori,nec caro ſit ſubie
cta ſpũi.Cõtra hoc eſt dictũ:Btĩ mites,
qm̃ ipſi poſſidebũt terrã.Hoꝝ duorum Ibidem
pctõꝝ cõprehẽdit dñs medicinã dicẽs,
Diſcite à me qa mitis ſũ,& humilis cor
de.Tertiũ pctm̃ fuit qd ipſa mulier uiꝝ Matt.11.d
quoq; ſecũ traxit ĩ culpã.Debuit qdẽ il-
la pctm̃ ſuum deflere,nec addere pctm̃
pctõ:ſed ĩ hoc ſe putauit hr̃e conſolatio
nẽ,ſi uiꝝ faceret pcti ſui participẽ.Quo
dãmodo.n.naturale eſt unũquenq; uel-
le,ſiue ĩ uitijs,ſiue ĩ uirtutib⁹ aſſociare ſi-

bi conſortē. Cōtra hoc pctm̄ eſt iſtud re
mediū: Btī qui lugent, qm̄ ipſi conſola
bunť. Quartum pctm̄ cōmiſit Adam, q
conſenſit. Adam.n.(ſicut ait Apl's) non
Matt.5.a eſt ſeductus, mulier aūt ſeducta in p̄ua-
1.Tim.2.a ricatione fuit. Illa per ignorantiam, iſte
peccauit per infirmitatē. Peccauit autē
nimis diligendo uxorem, nō qa eius uo-
luntatem fecit, ſed qa eam uoluntati p̄-
Gene.3.c tulit diuinę. Vn̄ & à dn̄o ei dictū eſt: Pro
eo ꝙ obediſti uoci uxoris tuæ pluſquā
meæ, maledicta terra in ope tuo. Iuſtum
qppe erat, ut illius magis uolūtatem fa-
ceret, cui plus debebat. Quis uero ambi
gat plus eū debere conditori ꝙ̄ uxori?
Siquidē uxori erat aſtrictus tm̄ p amo-
rē, deo aūt p timorē fil' & amorē. Plus er
go debuerūt ualere duo uincula ad tenē
dū eū erga dei præceptū, ꝙ̄ unum tm̄ er
ga coniugis affectū. Cōtra hoc quartū
Mat.5.a pctm̄, adhibitū eſt remedium: Btī q eſu
riūt & ſitiūt iuſtitiam, qm̄ ipſi ſaturabū
tur. Habuit quidē Adā iuſtitiam, à iuſto
deo creatus iuſtus: ſed qa non eam ex li-
bero arbitrio direxit, facile ab ea p idē
Pſal.44.b liberꝝ arbitrium defluxit. Quo cōtra dr̄
per pſalmiſtam de Xp̄o: Dilexiſti iuſti-
tiam, & odiſti iniquitatem. Quītum æ-
que pctm̄ commiſit, qui propriam cul-
pam retorſit in uxorem, cum ait: Mulier
quam dediſti mihi ſociā, dedit mihi de
Gene. 3.b ligno, & comedi. Primo quidem crude
lis in ſe, qui pctm̄ ſuum excuſauit: ſcd̄o ī
uxorem quam accuſauit. Et utiq; ſatis
ſumpta eſt digna de pctō uindicta, qn̄
eam accuſauit, cuius amore peccauit.
Matt 5.a Cōtra hoc pctm̄ dictum eſt: Btī miſeri-
cordes, qm̄ ipſi miſericordiam cōſequē
tur. Sextū pctm̄ fecit Eua, quæ cum in-
creparetur à dn̄o cur hoc feciſſet, rn̄dit
ei: Serpens decepit me, & comedi. Sic
Gene.3.b declinauit & ipſa ī uerba malitiæ ad ex-
Pſ.140.a cuſandas excuſatiōes in pc̄tis, refundēs
culpam in ſerpentem, quaſi immunis à
crimine, cum nil obfuiſſet ſuggeſtio ſer-
pentis, ſi illa negaſſet aſſenſum propriæ
uoluntatis: & forte p̄ceſſit in ea aliquis
Mat.5.a motus ſuperbiæ, unde ſeduci meruit à
ſerpente. Cōtra qd̄ dictum eſt: Btī mun
do corde, qm̄ ipſi deū uidebūt. Septimū
pctm̄ factū eſt extra paradiſum, qn̄ Caī Gene.4.b
cōſurrexit aduerſus Abel frēm ſuum, et
interfecit eū. Ex eo iam tpe inueteratum
eſt ut mali inſurgāt in bonos, & oppri-
māt eos. Huius pc̄ti remedium eſt illud:
Btī pacifici: qm̄ filij dei uocabunť. Qd̄ ſi Matt.5.a
ab infeſtatione ceſſare noluerint iniq, pa
tiēter tolerēt eos iuſti: audientes cōſola-
tionē quæ ſequitur, & dicit: Btī qui pſe- Ibidem
cutionem patiuntur pp iuſtitiam: qm̄
ipſorꝝ eſt regnum cœlorꝝ. Ecce quàm
neceſſarius fuit aduētus xp̄i, qui carnem
ſubijceret ſpiritui, hominem pacificaret
ſibi, deum reconciliaret homini.

Sermo 28.

Ex p Moyſen data eſt, gr̄a & Ioan.1.b
L ueritas p Ieſū Xp̄m facta ē. Du
plex ī lege ueteri p̄ceptorꝝ gen⁹
īuenio. Sūt.n. moralia q̄dā, ut eſt: Nō cō
cupiſces, nō adulterabis, honora p̄rem Matt.19.a
tuū, et his ſi'ia. Sūt ēt figuratiua & um- Roma.13.a
bratilia q̄dā, ut eſt taurorꝝ īmolatio, et Exo.20.a
ſanguis hircorum. Veruntn̄ carnalis ille
ppl's, nec illa īplere poterat, nec ī his ob-
tinere ſalutē. Vn̄ et ſaluator ī euāgelio, le
gis p̄cepta īpropat phariſęis ꝙ pp tradi Mar.7.a
tiones ſuas irrita facerēt dei mādata, īpa
ſine dubio ī qbus eēt ædificatio morū.
Nā de cęteris ipſe loqtur p pphetā: De-
di eis p̄cepta nō bona: ipſa planè ī qbus
eēt umbra futurorꝝ. Quæ.n. cōſequētia
rōnis, ut hoīe peccāte aries mulctareť, et
diceret cū ppheta: Quę nō rapui, tūc ex- Eze.20.d
oluebā? Merito ſanè non bona p̄cepta Pſal.68.a
ppl's nō bon⁹ accepit, dicēte ppheta: Cū Pſal.17.d
ſctō ſctūs eris, et cū puerſo puerteris. No
uerat.n. Iudæorꝝ corda carnalia, vn̄ &
carnalia eis tradidit ſacra, q̄ nō poſſent
iuxta cōſcientiā pfectū facere ſeruientē
ī iuſtitijs carnis. Venit pinde plenus gr̄a
et ueritate Xp̄s dn̄s nr̄, ut ex hoc iā mo-
ralia qdē īpleanť p gr̄am: q̄ uero umbra-
tilia et myſtica fuerāt, reuelata ueritate
deīceps nō ad lr̄am obſeruenť, ſed ſcd̄m
ſpm̄ ſpūalr̄ intelligant. Propterea iā non
aries ul' taurus hoīe peccāte mactať, ſed
uiua corpis hoſtia, rōnale & acceptabi
le ſacrificium in ieiunijs & laboribus ue

niam meretur pariter & gratiam.

Sermo 29.

Ic nos exiſtimet hō ut miniſtros
1.Cor.4.a S Xp̄i, et diſpēſatores myſteriorꝝ
dei. Miniſter Xp̄i ſic debet con
uerſari, ut ex moribus exterioris hoīs q
vr̄, exiſtimeť cōpoſitio interioris aī qui
nō ur̄, ne uel ab alio, uel à ſeipſo poſſit iu
Ibidem. dicari, ſed dicat cū eodē aplō: Mihi pro
minimo eſt ut à uobis iudicer, aut ab hu
mano die, ſed neq; meip̄m iudico. Qui
aūt iudicat me, dn̄s eſt. In qbus uerbis
notāda ſunt tria iudicia. Humanū, ſuum
cuiuſq; pprium, diuinū. Et humanū qdē
pōt iudicare de rebus exterioribus, quę
ſenſibus corpis pcipiunť: de īterioribus
uero nō pōt. Hinc.n. ſcriptū eſt: Quis.n.
1.Cor. 2.c ſcit hoīum q̄ ſunt hominis, niſi ſpūs hoīs
q in eo eſt? Quapp de his q̄ ſunt in hoīe,
pōt iudicare ſpūs hoīs q in ipſo eſt. Lon
ge uerò præſtantius de his ipſis iudicat
deus, cuius necdū ſe fateť apl's euaſiſſe
1.Cor.4.a iudiciū, q tn̄ iā & humanū tranſcēdiſſet
Ibidem & propriū. Porrò humanū contēnebat
Ibidem q dicebat: Mihi aūt p minimo eſt ut à
uobis iudicer, aut ab humano die. Sed
neq; pprium timebat, q dicebat: Sed ne
que meip̄m iudico. Nihil.n. mihi cōſcius
ſum. Solū ergo reſtabat diuinū, de quo
ait: Qui aūt iudicat me, dn̄s eſt. Debet
tn̄ qſq; quantū pōt irreprehēſibilē ſe ex-
hibere: primū quidē corā deo, ſed dein
de corā hominibus. Hoc nēpe eſt quod
2.Cor.8.d alibi loquiť idem apl's dicēs: Prouidētes
bona nō tm̄ corā deo, ſed corā homini-
bus. Et notandū qd̄ tribus modis proui
denť bona corā hoībus.i. habitu, actio-
ne, ſermōe. Habitu, ne ſit notabilis: actio
ne, ne ſit reprehēſibilis: ſermone, ne ſit
contēptibilis. Tribus ēt modis coràm
deo, cogitatione, affectione, intentione.
Nā et cogitatio debet eē ſctā, vn̄ ſcriptū
eſt: Cogitatio ſctā ſeruabit te, et affectio
pura, & intētio recta. Sūt aūt tria iſta.i.
cogitatio, affectio, intētio, in aīa: ſed ī ea
quoq; pprijs ſingula locis diſticta vn̄r:
Nā cogitatio in memoria, affectio in uo
lūtate, intētio in rōne cōſiſtit. Atque ut
eorꝝ uſum ac drīam clarius uideamus,
ſumamus nobis exēplum de rebus exte
rioribus. In corpibus ſi qlibet deformis
color cutē tm̄ inficiat, corpus qdem tur
pius reddiť, ſed nil ei de ſanitate ſua ex
hoc adimiť. Si ergo carni putredo aliq ul'
liuidus tumor inſederit, iam non ſolū de Canti.4.b
cor corporis, ſed ſalus quoq; turbať. Qd̄
ſi lāguor forſitā inualeſcēs, cum ipſa car
ne oſſa quoq; medullitus occuparit, tūc
demum de uita nō immerito poterit de
ſperari. Eodem modo in anima ſi pctm̄
ſuggeritur memoriæ per cogitationem,
nullum tn̄ præbuerit, aut uoluntas affe-
ctum, aut deliberatio ipſa conſenſum: fa
teor quidem deformitas eſt, nec audire
interim aīa illa meretur: Tota pulchra
es amica mea. Ceterꝝ & ſi neuus eſt: ſed
nō morbus. Qd̄ ſi uolūtas quoq; ipſa iā
ſenſu delectationis afficiť, reſiſtit tn̄ ad-
huc deliberatio rōnis, infirmatur qdem,
ſed necdum moritur aīa: clamet tn̄ neceſ
ſe eſt: Sana me dn̄e, & ſanabor. Tunc.n. Hie.17.b
mori dr̄, qn̄ & ipſa rō ad pctm̄ per inten Eze. 18.a
tionem curuatur. Hoc nempe eſt pctm̄,
de quo dr̄: Anima quæ peccauerit, ipſa
morietur. Hunc triplicē gradum deplo-
rat Dauid ex perſona pctōris, dicēs dn̄o:
Expellendo de paradiſo, in latam huius
ſcl'i euagationem: Confirmaſti ſup me Pſal.37.a
manum tuam. Et qm̄ carnalia deſideria Ibidem
ſunt pc̄ti pœna: Non eſt ſanitas in carne,
mea, à facie iræ tuæ. Iam uero ubi robur
deeſt rōnis, non eſt pax oſſibus meis, à
facie pctōrꝝ meorꝝ. Qui rurſum eoſdem
gradus ex pſona iuſti decantat dicens:
Memor fui dei, & delectat⁹ ſum, & exer
citatus ſum. Delectatus.n. dicit p uolun Pſal.76.a
tatē, exercitatus per rōnem. Ne ergo à
memoria expellat deū irruēs turba plu-
rimarꝝ cogitationū, q̄ ſolēt effluere tan-
quā uilis plebs ī atriū: ponať ad eius por
tā ianitor cuius nomē eſt recordatio p-
priæ pfeſſionis, ut cū turpibus ſeſe cogi
tatiōibus ſenſerit aīus p̄grauari, īcrepet
ſe, & dicat ſibi: Tune hæc debes cogita
re q ſacerdos es, q cleric⁹ es, q monach⁹
es? Cultor iuſtitię debet in ſe hmōi qcq̄
admittere? decet ſeruum Xp̄i, amatorē
dei, tale aliquid uel ad modicum me-

ditari. Hæc dicendo excludes fluxum
illicitæ cogitationis per recordationem
propriæ profeſſionis. Sil'r ad portam uo
luntatis in qua ſolent manere carnalia
deſideria tanq̃ꝫ ĩ domo domeſtica fami
lia, ſtatuat̃ oſtiarius qui uocatur recor-
datio cœleſtis patriæ. Hic.n.poteſt pra
uum deſiderium quaſi cuneus cuneum
expellere, & ip̃m qui ait: Ecce ſto ad o-
ſtium & pulſo, ſine cunctatione recipe-
re. Iam uero ad thalamum rõnis talis et
tam ferox adhibendus eſt cuſtos qui ne
mini parcat, ſed quicunq́ꝫ hoſtis ſiue clã
ſiue palàm ingredi præſumpſerit, ꝓcul
eum arceat: & hic ſit recordatio gehen
næ. In cæteris ſiq̃dem.i.memoria & uo-
luntate non ita eſt intolerabile, ſi uel me
moria recipiat qñq́ꝫ uagam cogitatio-
nem, uel uoluntas impuram affectionẽ.
Hoc uero grauiſſimum eſt & omnino
damnoſum, ſi unquam ratio perdiderit
intentionis rectitudinem.

Sermo 30.

1.Cor.5.f Icut portauimus imaginem ter-
ſ reni hominis, portemus & ima-
ginem cœleſtis. Duo hoĩes ſunt,
uetus & nouus. Adã uetus. Xp̃s nouus.
Ille terren⁹, iſte cœleſtis: illius imago ue
tuſtas, iſtius imago nouitas. Eſt aũt tri-
plex uetuſtas, & ecõtraria, triplex noui
tas. Eſt.n.uetuſtas in corde, in ore, ĩ cor
pore: ĩ q̃bus trib⁹ modis peccauim⁹, co
gitatione, locutione & opere. In corde
ſunt deſideria carnalia et ſcl'aria.i.amor
carnis, & amor ſcl'i. Sil'r in ore eſt gemi-
na uetuſtas, arrogantia & derogatio.
Item gemina in corpore, flagitia & faci
Ephe.4.f nora. Hæc oĩa ſunt imago ueteris homi
nis, & hęc omnia renouanda ſunt in no-
bis. Si non eẽt uetuſtas in corde, non di
ceret Apl's. Renouamini ſpũ mentis ue
ſtræ, & induite nouum hominem qui ſe
cundũ deũ creatus eſt in iuſtitia & ſcti-
tate ueritatis. Itẽ ſi non eſſet uetuſtas in
1.Reg.2.a ore, non diceret ſcriptura: Recedant ue
Ephe.4.g tera de ore uр̃o. Et Apl's dicit: Oĩs ſer-
mo malus non procedat de ore ueſtro,
ſed qui bonus eſt, ad ædificationem fi-
dei, ut det gratiam audiẽtib⁹: Sed & de
uetuſtate corporis mentionem facit, cũ
dicit: Sicut exhibuiſtis mẽbra ur̃a ſeruire
ĩmunditiæ & iniq̃tati ad iniq̃tatẽ. De c⁹
renouatione ẽt ſubiungit: Ita nunc exhi- Roma.6.d
bete membra ur̃a ſeruire iuſtitiæ in ſan-
ctificationẽ. Renouetur ergo cor nr̃m à
carnalibus & ſcl'aribus deſiderijs: ut ex
cluſis illis introducat̃ amor dei, et amor
p̃riæ cœleſtis. Recedãt ab ore nr̃o arro-
gãtia & derogatio, & ſuccedãt pro his
uera pctõꝶ nr̃oꝶ confeſſio, & bona de
ꝓximis æſtimatio. Pro flagitijs & faci-
noribus, q̃ uetuſtas eſt corp̄is, aſſumat̃
cõtinentia et innocẽtia, ut.ſ.cõtrarijs uir
tutibus cõtraria uitia depellant̃. Hãc ſu
pradictã renouationẽ facit xp̃s habitãs
ĩ nobis ꝑ fidẽ, ſicut ipſe ait: Ecce noua fa
cio oĩa. Vñ & ad ſpõſam loquit̃ in Cãti-
cis: Pone me ut ſignaculũ ſuꝑ cor tuũ, ut
ſignaculũ ſuꝑ brachiũ tuum. Habitans Pſal.44.a
igitur id corde eſt ſapiẽtia, habitans in ore Canti.8.b
ueritas, habitans in corpore iuſtitia.

Sermo 31.

Pectaculum facti ſumus mũdo, 1.Cor.4.b
ſ & angelis et hominibus. Ita pla
nè, & malis et bonis pariter. Il-
los.n.ſolicitat inuidiæ paſſio, iſtos com
paſſio miſericordiæ, ut ĩ nos inceſſanter
intendãt: illi q̃dem defectũ nr̃m, iſti ꝑfe
ctũ deſiderantes. Nimiꝶ in probatione
ſumus, inter paradiſum & infernum inte
rim medij, uelut inter clauſtrum et ſecu
lum conſtituti. Diligenter conſideratur
utrinque quid agimus, utrinq́ꝫ dr̃, ô ſi ad
nos tranſeat: intentione q̃dem diſſimili,
ſed non diſpari forſitan uoluntate. Qd'
ſi ita oĩum oculi in nos: nr̃i quò abierũt,
aut quare ſoli ipſi receſſerũt à nobis? A'
dextris ſiq̃dem & à ſiniſtris tãto ſtudio
circũſpecti, ſoli diſſimulamus inſpicere
uitã nr̃am: ſoli noſmetipſos negligimus
in tueri, nec uerẽtes deceptorios, nec ad
miniſtratorios ſaltẽ ſpũs reuerẽtes. Me
expectãt iuſti, donec retribuas mihi. Et Pſa.141.b
itẽ: Me expectauerũt pctõres ut ꝑderẽt Pſa.118.m
me. Hinc mihi gehẽna, īde corona para-
tur, & īter hãc atq́ꝫ illã mediũ nugari li-
bet, oſcitare delectat? Vſq́ꝫ adeo nec tra
hor deſiderio, nec ꝑiculo terreor, nec cu

pid⁹ plãe nec pauidus, ĩ q̃bus magis fue
rat neceſſariũ: perniciosiſſime inſenſibi-
lis ad utrũq́ꝫ. Exurgamus aliq̃n frẽs, nec
in uano accipiamus aĩas nr̃as, pro q̃bus
alij tanto zelo, uel in bonum uigilãt, uel
in malum. Nõ eſt res parua quam ſic in
ſectantur hoſtes, ciues ſic præſtolantur.

Sermo 32.

Sque hodie in ciuibus Babylo
u nis aquaꝶ effuſio.i.confuſio co
gitationũ, terrã facit inanem &
Gene.1.a uacuã. Dum.n.fluctuat circa carnẽ cogi
tatio uniuerſa, nullum ex ea ſperare eſt
fructum ſalutis. Diuidantur ergo aquæ
ab aquis, quatenus aĩa quoque (ut di-
gnum eſt) partem ſibi uendicet ſolicitu
dinis & meditationis. Sanè ĩferiores cer
tis liminibus coerceãtur, certis contineã
tur alueis, neceſſitatis terminos non ex-
cedant, proĩde ſuperiores copioſius di-
Pſal.84.b latentur. Ex hoc ſanè dat dñs bñdictio-
nem, & terra nr̃a dabit fructum ſuum.

Sermo 33.

Vm ĩ ppl'o dei carnales alij ſint,
c & alij ſpũales: nec illi tñ æterno
rum, nec iſti carent oĩmodo tꝑa
liũ deſiderio. In eo ſanè diſtant q̄ plus
alia appetũt alij, & ſcd̃m ea quæ præfe-
rũt, aut ſpũales, aut carnales iudicãtur.
Hic eſt q̄ ĩ bñdictionib⁹ Iacob et Eſau,
& ros cœli, & terræ pĩguedo noĩat̃, ſed
Gene.27.d nõ eodẽ ordine in utroq́ꝫ. Det tibi de⁹ de
rore cœli et de pĩguedine terræ abũdan
tiã, ait Iſaac ad Iacob. Ad Eſau uero, In
pinguedine terræ, inquit, & in rore cœ-
li deſuper, erit benedictio tua. Quid au
tem ſinguli præferant, à ſtudijs eorum
& ſolicitudinibus innoteſcat.

Sermo 34.

Ntegra & ꝑfecta moralitas in
i duobus p̃cipue cõſiſtit, in euitã
dis uitijs, & appetendis uirtuti-
Pſal.36.c bus, q̃m non ſufficit à malo abſtinere, ſi
nõ & bonũ faciamus. Inde pſalmiſta:
Declina à malo, et fac bonũ. Fugiamus
ergo uitia, amplectamur uirtutes. Hiſto
rias igitur ſummatim delibantes, mora
litatis fructus decerpamus: Fames coe-
git Iſrael intrare in Aegyptũ: ſtatim re-
perit ibi nouum dñm, & de libero ſer-
uus efficit̃. Ex illius regionis inhabitatio
ne redigit̃ ſub ꝑtãte Pharaonis: qui ma-
ſculos p̃cepit interfici, fœminas reſerua-
ri. Iſrael operibus luti & lateris duriter Gen.42.
affligitur. Pharao paleas miniſtrat labo & 43.a
rãtibus. Fames coegit. Nõ fames panis, Exod.1.c
neque ſitis aquæ ſed audiendi uerbum
dei, compellit multos intrare Aegyptũ: Ioan.1.a
hoc uerbũ dei eſt lux uera, q̃ illuminat Pſal.18.b
oẽm hoĩem uenientẽ ĩ hunc mundũ. Vñ
pſalmiſta: Præceptũ dñi lucidũ, illumi-
nãs oculos. Qui hãc lucẽ ſequit̃, nõ am-
bulat ĩ tenebris, ſed hẽt lumẽ uitę. De lu
ce p̃ceptoꝶ trãſit̃ ad lumẽ p̃mioꝶ. Qui
h⁹ diuini uerbi patit̃ egeſtatẽ, cogit̃ ĩtra-
re Aegytũ.i.tenebras. Inuoluit̃.n.tene-
bris ignorãtiæ, & ſubiacet dñio Pharao
nis.i.diaboli, qui princeps eſt Aegypti,
hoc eſt tenebraꝶ, iuxta illud apl'i: Non
eſt nobis colluctatio aduerſus carnẽ &
ſanguinẽ, ſed aduerſus principes & ꝑtã- Ephes.6.b
tes, aduerſus mundi rectores tenebraꝶ
haꝶ, cõtra ſpũalia neq̃tiæ ĩ cœleſtibus.
Sub iugo Pharaonis fiũt lutea oꝑa.i. diſ
ſoluta & ſordida. Ab ipſo dant̃ paleæ.i.
leues cogitationes. Paleaꝶ eſt leuiter ac
cẽdi, & in momẽto cõſumi. Sic & malæ
cogitationes à diabolo ĩmiſſæ, cito ĩ mẽ
tibus nr̃is accendunt̃, carnis mollitie cõ
ſentiẽte. Sed ſi uiriliter ſtudeam⁹ reſiſte-
re, deo iuuãte, ꝓtinus extinguunt̃. Paleis
accẽſis coquebat̃ lutũ, & ſolidabat̃ ĩ la
teres: & praue cogitationes q̃ ſunt lutũ,
paleis delectationis accẽdunt̃. Quæ cũ
tranſeunt ĩ actũ, tũc decoquunt̃: cũ uero
ducunt̃ in conſuetudinẽ, tũc ſolidantur.

Serme 35.

Eat⁹ uir q̄ nõ abijt ĩ cõſilio ĩpio- Pſalm.1.a
b rũ. Pij ſũt q̄ ĩ deũ credũt, et ip̃m
colũt. Eſt.n.pietas cult⁹ dei. Hic
ãt cultus ĩ tribus cõſiſtit, fide, ſpe, & cha
ritate q̃ ſunt ĩuiſibilia. His tribus carent
ĩpij q̄ deũ nõ colũt, & quoꝶ cõſiliũ eſt
uiſibilia ĩuiſibilibus, terrena cœleſtibus
p̃ponere. Hoꝶ caput et prĩceps eſt dia-
bolus, q̄ primus à pietate receſſit, & im
pius factus ẽt hoĩes ĩ paradiſo poſitos,
ab eadẽ pietate fraude ſua deiecit, uolẽs

eos hr̃e ſocios ſui erroris, & ꝑticipes ini
qtatis. Ille.n. Euã ſeduxit, & illa uiꝝ ſibi
ſubdidit. Silr̃ adhuc dæmõ ſuggerit car
ni, caro ſpũi, et fit impioꝝ conſiliũ. Dñt
.n. ſibi inuicẽ: Oĩum nr̃m ſit unũ marſu-
piũ. Ponũt ergo ĩ memoria q̃ſi ĩ marſu- Prou. 1. b
pio qſq; obolũ ſuũ: dæmõ.ſ. ſuggeſtio-
nẽ, caro delectationẽ, ſpũs cõſenſum. In
de tanq̃ de ſymbolo cõparãt ſibi uictũ
cõpetentẽ. Caro qdem cõbuſtionem,
ignẽ.ſ. q nõ extinguit, ſpũs malã conſciẽ
tiã.i. uermẽ q nõ morit. Dæmõ aũt emit
utriuſq; ſanguinẽ. Ad hoc conſiliũ ĩpio-
rũ itur quatuor modis. Quidã.n. trahun
tur inuiti, alij attrahunt illecti, alij ſeducũ
tur ignari, alij ſequunt ſpõtanei. Iſtis ne
ceſſarię ſunt q̃tuor uirtutes, ꝑ q̃s armati
reſiſtãt ne ĩ cõſilio eãt. Inuitis neceſſaria
eſt fortitudo qua reſiſtãt uſq; ad mortẽ
minis, cruciatibus, & dãnis. Illi q attra-
hunt illecti, indigẽt tẽꝑantia q̃ repri-
mit illicita deſideria, nec cedit ꝓmiſſio-
nibus, nec emollit blanditijs. Illis q ſedu
cunt ignari, eſt opus prudẽtia q̃ ab utili-
bus inutilia diſcernit, & docet qd tenen
dũ, qd' ue reijciendũ ſit. Iuſtitia indigent
illi q ſequunt ſpõtanei. Iuſtitia eſt recti-
tudo uolũtatis, q̃ nec amat peccare, nec
pctõ cõſentire. Iuſtitia & fortitudo ſedẽ
hñt uoluntatẽ: qa uolũtas iuſta debet eẽ
& fortis. Eſt ãt iuſtitia ordĩata hoc mõ,
.ſ. mala reſpuẽs, bonis meliora ꝓ̃ponẽs.
Hãc nõ ur̃ habuiſſe Adã, q malo cõſen
tiẽs, qd' utile erat deſeruit. Prudentia &
tẽꝑantia ſedem hñt in rõne, qa rõ pru
dẽs debet eẽ & tẽꝑata. Eſt qppe pru-
dẽtia, rõ docta.ſ. à gr̃a uitare cõtagia in-
iuſtitiæ ꝓp iuſtitiã. Vitat qdem nõ ſolũ
iniuſtitiã aptam, ſed ẽt illa q̃ ſunt aliquo
modo cõtra iuſtitiã, attendẽs nõ qd li-
cet, ſed magis qd' expedit: uitãs diuitias
& q̃dam alia, nõ qa illicita, ſed qa iuſti-
tiæ ſolẽt eſſe ĩpedimẽta. Sed ꝓp quoſdã
q ex hypocriſi hoc faciũt, addit, ꝓp iuſti
tiã. Iuſtitia eſt ꝑfectio aĩæ rõnalis. Aliæ
uirtutes ſunt ad eius acq̃ſitionẽ uel con-
ſeruationẽ, fortitudo, tẽꝑantia, prudẽ
tia, q̃ iuſtitiam cõſeruant ne amittat aut
minuat. Poſtq; uero ꝑfecta eſt iuſtitia, et

trãſit ĩ affectũ cordis, idẽ eſt qd' illa tria:
qa fortis eſt, prudens tẽꝑata. Qui non
abijt. Abire ꝑtinet ad illos q ſunt incon-
ſtãtes, & leuiter põt ĩpelli. Qd' qdã uo-
lẽtes euitare, fiũt euidẽter obſtinati, nul
lius cõſilio acq̃eſcẽtes, ꝓpoſitũ ſuũ imo
biliter tenẽtes: et iõ adiũctũ eſt, et nõ ſte
tit.ſ. ut nec leuis ſit nec obſtinatus. Via
pctõꝝ eſt mũdus, uel ꝓpria uolũtas, q̃ ẽ
ſuꝑbia, ex qua oĩa mala: ſicut ex cõi ſunt
bona. Et ĩ cathedra peſtilẽtiæ non ſedit.
Sedet, q docet exẽplo ſuo faciẽs pecca-
re alios. Cathedra ẽ hæc, et quatuor pe- Pſal. 1. a
dibus ſubſiſtit. Primus pes eſt malitia,
ſcd̃s contẽptus dei, tertius irreuerentia,
quartus aſtutia. Malitia eſt amare ma-
lũ, et ſaporẽ mali hr̃e, et malũ, qa malũ ẽ
diligere, ſicut facit diabolus & nõnulli
iniq. Sed qa fit aliqñ ut tales timeãt deũ
nõ timore bono, ſed ne ĩcurrãt, uel dãnũ
reꝝ, uel corꝑis cruciatũ: ut amplius fiãt
mali, cõtẽnunt et ipm deũ, et fit ſcd̃s pes
contẽptus dei. Itẽ poſſet fieri ut malũ a-
marẽt, deũ contemnerẽt, ſed inhiberet
eos pudor hoĩum cũ qbus habitãt: iõ ad
augmentũ mali ſequit tertius pes irreue
rẽtia, ut nec deũ timeãt, nec hoĩes reue-
reant. Ad cõſummationẽ uero malitiæ
adeſt quartus pes aſtutia, ut ſciãt uti tri
bus ꝓ̃dictis, miſcẽtes oleo uenenum, &
melli acetũ. Emines pars cathedrę cui
ſedẽs inhæret, eſt potẽtia. Si.n. potẽs eſt
q ꝓ̃dicta hẽt, tũc plurimũ nocet, ul' ſi po
tentẽ ſibi allicere põt, quẽ cõſilio ſuo ſedu
cat, & ad malum impellat. Deinde ap-
ponitur puluinar, ut ſuauiter ſedeat. Pul
uinar fit de leuibus pennis auium, ſigni-
ficans uanam gloriam, & fauorem po-
pularem, quibus homines delectati ex
tolluntur. Scabellum pedibus ſupponi-
tur, ne terram tangant. Tales enim non
nulli terrenas actiones non faciunt, ſed
ſpirituales ſimulant, ut magis decipiãt.
Horum doctrina eſt quaſi peſtilentia,
multa loca occupans et uaſtãs. Sed in le
ge dñi uolũtas eius. Suꝑiori uerſu dictũ
eſt quid ſit reſpuẽdum: in hoc autem dr̃ Ibidem
quid ſit appetendũ. In illo dictum eſt tã
quã, declina à malo: ĩ hoc aũt, & fac bo

nũ: quod utiq; eſt ambulare in lege. Sed
qm̃ hęc uia agit non greſſu corꝑis, ſed af
fectu mentis: ideo dictũ eſt. In lege dñi
uoluntas eius. Velle.n. (teſte btõ Grego
rio) mẽtę ire eſt. Per hanc uiã incedunt,
et quaſi quẽdam curſum ducũt tria gñã
hoĩum, ſeruus, mercenarius, filius. Tra-
hũt aũt eundẽ currum iumenta, quoꝝ
nomina ſunt, cõminatio & ꝓmiſſio. Su
per cõminationem ſeruus ſedet, ſuꝑ pro
miſſionẽ mercenarius. Hoꝝ uterq; tra-
hit currũ, alter timore, alter cupiditate,
et uterque proprijs ſtimulis impellit. So
lus filius qui nec timore quatit, nec illici
tur cupiditate, ſed ſpũ dilectionis agit, ſi
Rom. 8. c ne labore aut læſione uehit ĩ curru. Qui-
cunque.n. ſpũ dei agunt, hi filij ſunt dei.
Habet ẽt currus ille quatuor rotas, illas
.ſ. quatuor animi affectiões notiſſimas,
amorẽ & lætitiam, timorem & triſtitiã,
Amant.n. reprobi tꝑalia, & lætant cum
malefecerint: ſed hũc amorem & hanc
lætitiã ſequit timor & triſtitia ſempiter
Ioan. 16. d na. Electi uero qbus dr̃: Mundus gau-
debit, uos aũt contriſtabimini, ſed triſti
tia ueſtra uertetur in gaudiũ: ponũt pri-
mas rotas timorẽ & triſtitiã, poſterio-
res amorẽ & lætitiã. Ipſis etenim cõmu-
tatur timor in charitatẽ, triſtitia in læti-
tiã ſempiternã. Notãdum aũt ꝙ hęc uia
legis dñi conſummat ſex diebus. Et pri-
ma qdem dicta eſt gemitus cordis, ſcd̃a
confeſſio oris, tertia largitio proprię poſ
ſeſſionis, quarta labor corꝑis, quĩta ab-
negatio ꝓprię uolũtatis, ſexta contẽpt⁹
mortis. In ſeptima fit q̃es ab oĩbus ꝓ̃di-
ctis, ſperãs octauã reſurrectionis. Et ĩ le-
ge eius meditabit die ac nocte. In quocũ
que ſtatu ſit hõ poſitus, nunq̃ recedẽdũ
eſt illi à lege dñi, ſed ſꝑ ĩ die bonoꝝ nõ
ĩmemor ſit maloꝝ, & ĩ die maloꝝ me-
mor ſit ſꝑ bonoꝝ. Põt ẽt per diẽ & no-
ctem contẽplatiua & actiua uita intelli
gi, quæ ambæ continentur in lege dñi.

Sermo 36.

D Ixit inſipiẽs ĩ corde ſuo, non eſt
deus. Deus licet unus ſit & unũ
Pſal. 52. a ſit, tñ nõ ſui uarietate, ſed aĩ nr̃i
mutatione guſtantibus nobis diuerſos

ur̃ hr̃e ſapores. Sapit.n. timẽti iuſtitiam
& potentiã, ſapit amãti bonitatẽ & mi-
ſericordiã. Vñ & alibi ait idẽ iſte ꝓphe-
ta: Semel locutus eſt deus, duo hæc au- Pſal. 61. c
diui: qa ptãs dei eſt, et tibi dñe miſericor
dia. Idẽ qppe eſt audire hoc qd guſtare:
qa utrunq; fit una & ſimpliciſſima men
te. Itaq; ſemel locutus eſt deus: qa unũ
genuit uerbũ. Cæteꝝ nos ꝑ unũ uerbũ
duo hæc audimus ſiue ſapimus, qa ptãs
dei eſt, & tibi dñe miſericordia. At is q-
dẽ penitus inſipiẽs eſt, cui nec timorem
deus ſapit nec amorẽ. Diſcat quantum
uult, ego ſapientẽ nõ dixerĩ, dũ nec time
bit nec diliget deũ. Quõ.n. dixerimus in
ſapĩa conſummatũ, quem uideo nec ini-
tiatũ? Nam, initium ſapĩæ timor dñi: cõ Eccli. 1. &
ſũmatio amor, media ſibi uẽdicat ſpes. prou. 1. b
Cui ergo nec iuſtitiã ſapit deus ꝑ timo-
rẽ, nec miſericordiã ꝑ amorẽ: is planè di
cit, in corde ſuo, nõ eſt deus. Deũ.n. non
putat, quẽ nec iuſtũ nec pium reputat.

Sermo 37.

C Orrupti ſunt, & abominabiles Pſal. 13. &
facti ſunt in ſtudijs ſuis, non eſt 52. a
qui faciat bonum, non eſt uſq;
ad unum. Hẽt aĩa corruptionẽ ſuam, hẽt
& corpus ſuam. Corruptio animæ tri-
partita eſt, quadripertita eſt corporis.
Corpus ſiquidem conſtat ex quatuor
elementis. Anima uero in triplici ui ſub
ſiſtit. Eſt.n. rõnalis, concupiſcibilis, ira-
ſcibilis. Rationale cuius ſanitas eſt co-
gnitio ueritatis, corrũpit ſuperbia. Cor-
rupta aũt fallit duobus modis: ĩ cogni
tione ſui, & cognitione dei. Concupiſcẽ
tiam corrumpit uana gloria, iram inui-
dia. Corruptio corporis dicitur abomi-
natio, & fit quatuor modis, ſcd̃m qua-
tuor elementa ex quibus conſtat. Qua-
tuor enim ſunt quæ corpus corrũpunt,
curioſitas, loquacitas, crudelitas, uolu-
ptas. Sunt aũt quatuor partes corꝑis, in
quibus ſingulis maxime uigent ſingula
elementa. Nam in oculis eſt ignis: in lin
gua q̃ uocẽ format, aer: in manibus qua
rũ ꝓprie tactus eſt, terra: ĩ mẽbris genita
libus, aq̃. Has q̃tuor partes corrũpit illa
quadripertita peſtis. Oculos.ſ. curioſi-

tas,linguã, loquacitas, manus crudeli-
tas,gẽitalia uoluptas. Sic fiũt hoíes cor
rupti et abomíabiles,corrupti ĩ aía,abo
minabiles ĩ corpore,corrupti corã deo,
abomibinales corã hominibus. Nõ eſt
qui faciat bonum,non eſt uſq; ad unũ.
Quatuor gña ſunt hominum, quoꝝ o-
mnium nullum eſt quod faciat bonum
niſi unum. Quidam.n.ſunt qui deũ nec
intelligũt nec reqrunt,et hi mortui ſunt.
Alij intelligũt quidem,ſed nõ requirũt:
& hi impij ſunt. Alij requirunt, non aũt
intelligunt: & hi fatui ſunt. Alij uero &
intelligunt, & requirunt, & hi ſcti ſunt.
De quibus ſolis dici poteſt,quia ipſi sũt
qui faciunt bonum.

Sermo 38.

m Vltiplicatæ ſunt ĩfirmitates eo-
rũ,poſtea accelerauerũt. Quid
diſſimulãt hoíes ĩ uita ſua agere
Pſalm.15.a pñiam, & extrema de cõfeſſione præſu
mũt? Qũo ſub unius horę articulo reuo
cari poſſe æſtimãt oía aíæ mẽbra, cuius
cõcupiſcentiæ & deſideria ꝑ totũ mun
dum ſparſa ſunt, & ubique terraꝝ uelut
ibidem quodam uiſco tenentur? Non dico, ait
dñs,quin & taliũ ſaluẽ aliquos, potens
ſum.n.in momento oía reuocare:ſed nõ
congregabo conuenticula eoꝝ de ſan-
guinibus.i.qui in ſanguine perſeuerant,
donec multiplicatis infirmitatibus deſe
rantur à pctís anteq̃ deſerant ea,nõ ma
gna talium conuenticula congregabo.
Si bñ nemini, in toto canone ſcriptura-
rum unum latronem inuenies ſic ſalua-
tũ. Noli ergo huic tam periculoſę expe
ctationi credere temetipm. Et quidẽ ſpi
ritus nõ mõ ubi,uult,ſed qñ uult,ſpirat,
nec ei difficile eſt de ſubito perfectã da-
Ioan.3.b re contritionẽ cordis,quã uix multo tpe
alij conſequunt:ſed vñ ſcis q̃ tũc tibi ita
ſubuenire uelit,quẽ tu interĩ ſic repellis?
Benignus qdẽ eſt ſpũs ſapíæ, ſed non li-
berabit maledictũ à labijs ſuis. Audi qs
Sapien.1.b ille ſit: Maledictus qui peccat in ſpe.

Sermo 39.

Pſal.20.a p Ræueniſti eum in benedictioni
bus dulcedinis. Triplex nobis
neceſſaria eſt bñdictio, præue-
niẽs, adiuuãs, & cõſummans. Prima mi
ſericordiæ,ſcda grãæ,tertia glíæ. Præue-
nit miſericordia conuerſionem,adiuuat
gřa conuerſationem,ꝑficit glía cõſum-
mationẽ. Niſi trinã hanc bñdictionem
dederit deus nõ põt dare terra nřa fru-
ctũ ſalutis. Neq;.n aut ĩchoare bonũ do
nec à miſericordia p̃ueniamur, aut age-
re bonũ donec adiuuemur à gřa,aut cõ
ſummari ĩ bonis poſſum⁹ donec glía re
pleamur. Veꝝ ĩ his trib⁹ nõ ĩmerito dul
cius ſapit ea q̃ nõ mõ ĩmeritos,ſed et ma
le meritos p̃uenit:ut dũ adhuc filij ſum⁹
iræ,et opamur opa mortis, ipſe cogitet
ſup nos cogitatiões pacis, & ne petenti
bus qdẽ imo et ĩpetentibus,nõ ĩuocãti-
bus,ſed ꝓuocãtibus:nõ interpellãtibus,
ſed ẽt repellẽtibus,ſpm̃ bonũ ſpm̃ uitæ,
adoptionis ſpm̃ largit. Quid illi aię dul-
ce ſapiat,cui miſericordia tãta nõ ſapit?
Merito ꝓinde bñdictio dulcedinis noía
tur ea q̃ p̃uenit, qa q̃ adiuuat fortitudi-
nis,quæ conſummat plenitudinis eſt.

Sermo 40.

p Opulus quẽ non cognoui,ſerui *Pſal.17.g*
uit mihi. Nõ eſſet magnę admi
rationis,ſi ppĺs à deo cognitus
ſeruiret illi. Cũ uero incognitus illi ſer-
uiat, & in auditu auris obediat, magnæ
laudi aſſcribendũ eſt. Ex hoc gñe cogni
toꝝ & nõ cognitoꝝ, & cognoſcentiũ,
et non cognoſcentium ſunt quatuor dif
ferentiæ. Quidam.n.ſunt qui à deo co-
gnoſcunt & deum cognoſcunt, alij non
cognoſcunt nec cognoſcunt, alij cogno
ſcuntur quidem,ſed ipſi nõ cognoſcũt,
alij non cognoſcunt, & tñ cognoſcunt.
Cognoſcere dei,eſt fœlicem facere: co-
gnoſcere hoís eſt grãs agere. Qui ergo
cognoſcunt à deo, & deũ cognoſcunt,
ſcti angeli ſunt,q ab eo fœlices facti, ei⁹
laudibus ſp uacãt, & obſeqis deſeruiũt.
Qui nec cognoſcunt nec cognoſcunt,
paupes ſunt neceſſarij, quos nec rerum
tpaliũ copia ditat,nec btĩficat ſeruit⁹ di-
uina. Qui aũt cognoſcunt ſed nõ cogno
ſcũt,diuites ſunt huius ſcĺi, qui acceptis
qdẽ opibus affluũt,ſed carnalibus deſi-
derijs huius ſcĺi preſſi,nunq̃ ad cœleſtia
cor ſu-

cor ſuſpendunt. Qui uero nõ cognoſcun
tur & cognoſcũt,pauperes ſunt uolun-
tarij,quos nec tribulatio, nec anguſtia,
nec alia quæcunq; pericula pñt ſepara-
re à charitate dei. Et hi nimiꝝ multis mo
dis probant aduerſis,duriſq; fatigantur
Eccli 27.a tribulationibus,ſicut ſcriptum eſt: Vaſa
figuli ꝓbat fornax, & hoíes iuſtos ten-
tatio tribulationis. Ex quoꝝ itẽ pſona
Pſal.21.a loqtur pſalmus: Deus deus meus reſpi
ce in me,quare me dereliquiſti? Nunqd
non incogniti vñr qui orant ut reſpician
tur? Veruntñ licet derelicti uideantur,
ipſi tñ deum cognoſcunt: & ex perſona
cognoſcentium ſtatim in eodem pſal-
mo ſubinfert: Deus meus clamabo per
diem, & non exaudies: & nocte, & non
ad inſipientiam mihi. De his ergo uox di
uina dicit: Ppĺs quem non cognoui, ſer
uiuit mihi. Ac ſi aperte diceret angelis
ſuis. Quid ſi uos mihi ſeruitis quos fœli-
ces facio,qñquidem illi mihi ſeruiunt qs
in ſua paupertate derelinquo? Et quid ſi
uos mihi obeditis qui faciem meam ui-
detis,cum et illi obediant qui me tm̃ au
diunt, & non uident? Vident quippe an-
geli, audiunt hoíes. Audiunt.ſ. & obe-
diunt,ut qñque ſiĺes angelis facti,mereã
tur ipſi quoq; uidere. Itaq; audit⁹ eſt me
ritum uidendi,uiſio p̃mium audiendi. Et
prius eſt audire, uidere poſterius, ſicut
Pſal. 44.c ſcriptum eſt: Audi filia, & uide. Quiſqs
ergo in futuro deum uidere deſiderat,
profecto neceſſe eſt ut in præſenti prius
deum audiat,et in auditu auris obediat.

Sermo 41.

Pſal.33.d m Ors peccatorum peſſima. Ma
la in amiſſione mundi, quia nõ
poſſunt ſine dolore ſeparari ab
eo quem diligunt. Peior in diſſolutio-
ne carnis, à qua euelluntur eorum ani-
mæ à ſpiritibus malignis. Peſſima in
tormentis inferni,quando corpus et ani
ma perpetuis ſimul addicũtur ignibus.
Ecõtrario bonorum mors optima, quo
niam quidem fit ibi quies à labore, fit
iucunditas de nouitate, ſit ſecuritas de
æternitate.

Sermo 42.

t Ria ſunt,tabernacula,atria, do-
mus. In tabernaculis ſunt oẽs iu
ſti in carne uiuẽtes et laborãtes,
q̃a tabernacula laborantiũ ſunt & mili
tantiũ. Tabernaculũ uero hẽt tectũ,ſed
fundamẽto caret, & portabile eſt: qa iu
ſti ĩ p̃ſentibus nõ ſunt fundati,ſed inqui-
rũt ciuitatẽ deſursũ fundamẽta hñtem.
Fides ẽt eoꝝ q̃ eſt fundamentũ,nõ eſt in
terrenis, ſed in dño. Tectũ hñt.i. muni-
mentum grẽ & ꝓtectionem. Atria ſunt
domui uicina,amplitudinẽ hñtia. In illis
ſunt aíæ ſanctæ corpibus exutæ q̃ in lati
tudine ſunt,depoſita carnis anguſtia.
Atria hñt fundamentũ ſed nõ tectũ, qa *Pſal. 121.a*
aíæ q̃ in amore dei ſunt nõ ruũt,unde ſtã
tes erant pedes nři, ſed nõ hñt tectũ ad-
huc expectãtes augmentũ, qđ non erit
niſi in reſurrectione corpoꝝ ſuoꝝ. Poſt
ipſam ſanè reſurrectionẽ cũ angelis erũt
in domo,q̃ hẽt fundamentũ et tectũ. Fũ
damentũ eſt ſtabilitas æternæ btĩtudi-
nis,tectũ cõſummatio et ꝑfectio ipſius.

Sermo 43.

p Aratum cor meũ deus, paratũ *Pſal. 56.a*
cor meũ. Via regia frẽs nec ad de
xterã declinat,nec ad ſiniſtram.
Porro inuenire eſt hominem ſemel qdẽ *Gene 21.b*
paratum,non quidem ſcđo. Si dixerit ei *Gen. 22.b*
deus,ejce ancillam & filium eius, dico
aũt opera carnis,non cunctatur. Si dixe
rit,ĩmola mihi filiũ tuũ quẽ diligis Iſaac:
hoc plane iam patiẽter audire non põt,
ut fraternę utilitatis aut unitatis gřa,ſpi
ritualis ſuſtinere uideat ſtudij detrimen
ta. Quidni abjciat facile ſeruus Xp̃i qc-
qd ad corporeã pertinet uoluptatẽ? At
uero ſpũali iucũditate ęquanimiter frau
dari qñ aut obedientia cogit, aut frater
næ charitatis ratio poſtulat, hoc plane
magnum & deo gratum offerre eſt ho-
locauſtũ. Memẽto tñ nõ Iſaac ĩ hoc ſa-
crificio,ſed arietẽ cõtumacię iugulari.

Sermo 44.

e Cce q̃ bonũ et q̃ iucundũ habi *Pſal.132.a*
tare frẽs ĩ unũ. Eſt unitas natura
lis,unitas carnalis, unitas uirtua
lis,unitas mortalis,unitas ſpũalis, uni-
tas ſocialis,unitas pſonalis,unitas prici

palis. Vnitas naturalis eſt īter corpus & aīam, unitas carnalis inter uiꝛ & mulierē, de q̃ dictū eſt. Erūt duo in carne una. (Gene. 2.d) Vnitas uirtualis eſt q̃ hoīem ſibiipſi coniūgit, ut non per diuerſa effluat, ſed cum ꝓpheta, unā petat à dño. (Pſal. 26.b) Vnitas moralis eſt q̃ nos cōiungit ꝓximo. Vñ pſalmiſta: (Pſal. 67.a) Qui habitare facit unius moris ī domo. Vnitas ſpūalis eſt quæ nos coniungit deo. (1.Cor. 6.d) Vnde apl's: Qui adhæret deo, unus ſpūs eſt. Vnitas ſocialis inter angelos, quibus omnimodis idē uelle eſt, idē nolle. Vnitas perſonalis in Xp̄o. Vnitas principalis, q̃ & ſubſtātialis eſt in trinitate. Ecce q̃ꝫ bonū & quàm iucundum. Sūt quædam bona & iucūda, ſunt quædam nec bona nec iucūda. Sūt quędam bona & nō iucunda, ſunt q̃dam iucūda & non bona. De bonis & nō iucūdis ꝑuenitur ad bona & iucunda. De iucundis & nō bonis peruenit̃ ad non bona et non iucunda. Bona & non iucūda ſunt continentia, patiētia, diſciplina. Iucūda & non bona, uoluptas, curioſitas & uanitas. Nec bona nec iucunda, inuidia, triſtitia, acedia. Bona & iucunda, honeſtas, charitas, & puritas. Ad hoc bonū & iucundum obtinēdum, neceſſaria eſt unitas uirtualis, & unitas moralis. Primā diſturbant puſillanimitas et leuitas. Puſillanimitas facit ꝓpoſitum relinquere, leuitas mutare. Alterā obſtinatio, ſuſpicio & ſimulatio diſturbant. Obſtinatio nō recipit ꝓximū, ſuſpicio nō credit ꝓximo, ſimulatio nō ſe iūgit ꝓxīo. Spes ęternoꝝ expellit puſillanimitatē, hūilis obediētia leuitatē. Obſtinatio hūilitate, ſuſpicio et ſimulatio charitate pellunt̃.

Sermo 45.

(Eccl. 15.c) NOn eſt ſpecioſa laus ī ore pc̄tōris, Etiā q̃ eſt in ore pc̄tōris pœnitentis, non u̇r ſpecioſa: qa adhuc de peccati recordatione & memoria cōfuſionē patit̃, & frequēter inde cōpungit̃. Sed tn̄ in eo eſt utilis & fructuoſa cōfeſſio, etſi nō ſpecioſa decoraq̃ꝫ laudatio. Poſtq̃ uero de bn̄ficijs dei ꝓficiēs adheret diuinę laudi, & ī ea aſſidue delectat̃ et ꝓficit, ita ut nihil aliud placeat ei: tūc ī ore ei⁹ eſt ſpecioſa la⁹ dei, ad ſſītudinē agricolę, q dū ſtercorat agrū ſuū, totus ī luto eſt & ſtercorib. nō eſt pulcher labor eius, etſi ſit fructuoſus: ſed qn̄ colligit manipulos ſegetis, tunc labor eſt ſpecioſus & dulcis.

Sermo 46.

OMni cuſtodia ſerua cor tuū, qa ex ipſo uita ꝓcedit. (Prou. 4.) Duobus āt modis uita à corde ꝓcedit. (Rom. 10.) Aut qa corde credit̃ ad iuſtitiā, et iuſtius ex fide uiuit, (Matt. 5.) & fide mundat̃ cor, & mundo corde deus ur̄. i. agnoſcitur, et hęc eſt uita æterna, ut cognoſcāt te unū deum, et quē miſiſti Ieſum Xp̄m: (Ioan. 17.) aut qa Xp̄s uita nr̄a, q nūc ꝑ fidem habitat in cordibus nr̄is, erit cū apparebit, & nos cū ipſo apparebimus in gl'ia: & q nūc latet in corde, tūc quaſi de corde ad corpus procedet, qn̄ reformabit corpus humilitatis nr̄æ configuratū corpi claritatis ſuę. (Philip. 3.) Vñ & alius apl's ait: (1. Ioan. 3.) Nunc filij dei ſumus, & nondū apparuit q̄d erimus. Sed cōſiderandū eſt q̄uo dicat. Oī cuſtodia ſerua cor tuū. Solēt dicere hoīes h⁹ ſcl'i, bonū caſtellū cuſtodit, q corpus ſuum cuſtodit. Nos aūt nō ſic, ſed ſterq̄linium uile cuſtodit q cuſtodit corpus ſuum: apl'o teſte: (Gala. 6.) Qm̄ q ſeminat in carne, de carne metet corruptionē. Qui uero, inq̄t, ī ſpū, de ſpū metet uitā æternā. Ac ſi dicat colendū, cuſtodiendū magis aīæ caſtrum, qm̄ æterna ex ipſo uita ꝓcedit. Sed caſtrū iſtud in terra inimicoꝝ ſitū undiq̃ꝫ impugnat̃: & idcirco omni cuſtodia, .i. ex omni parte uigilāti ſolicitudine eſt muniendū, inferius, ſuꝑius, ante et retro, à dextris & à ſiniſtris. Inferius īpugnat cōcupiſcentia carnis q̃ militat aduerſus aīam, qa caro cōcupiſcit aduerſus ſpm̄. Suꝑius īminet iudiciū dei. (Heb. 10.) Horrendū eſt .n. īcidere ī manus dei uiuētis. (Iob. 31.) Solicite ſatis hac ꝑte cor ſuū cuſtodierat, q dicebat: Sp. n. quaſi tumētes ſuꝑ me fluct⁹ timui deū. Retro mortifera delectatio ē, q̃ orit̃ ex recordatiōe p̄teritoꝝ pc̄tōꝝ. Añ inſtātia tētationū. A' ſiniſtris uero arrogantiū fr̄m, et murmurantiū inq̄etudo. A dextris obediētium fr̄m deuotio. Pñt. n. hi quoq̃ꝫ (niſi caueatur) duob⁹ nocere modis: aut bonis eoꝝ actibus inuidendo, aut ſingularem gratiam æmulādo. Vigilet ergo aduerſus carnem rigor diſciplinæ: contra iudicium dei, iudiciū propriæ confeſſionis: & hoc ſit duplex. Manifeſtum de manifeſtis, occultū de occultis. (1. Cor. 11.g) Vnde ait apl's: Si noſmetipſos dijudicaremus: non utiq̃ꝫ iudicaremur. Contra delectationem quæ ꝓcedit de recordatione præteritoꝝ pc̄tōꝝ, frequētia lectionis. Contra inſtantiam tentationis, inſtantia ſupplicis orationis. Cōtra fr̄m inquietudinem, patientia & cōpaſſio. Aduerſus obedientium fr̄m feruorem, congratulatio & diſcretio. Congratulatio enim expellit inuidiam, diſcretio nimiam æmulationem.

Sermo 47.

(Prou. 25. b) MEl inueniſti: noli multū comedere, ne forte ſatiatus euomas illud. Pōt non incōgrue hoc loco mellis nomine, fauor humanæ laudis intelligi. Meritoq̃ꝫ non ab oī, ſed immoderato mellis huius edulio ꝓhibemur. Eſt. n. cum utiliter humanas laudes recipimus, fraternæ duntaxat intuitu charitatis, et ad ſalutem eoꝝ qui nobis ꝑꝑea facilius acquieſcunt. Hac ergo parcitate ſeruata, mellis huius moderata comeſtio non nocebit. Siquid uero amplius eſt, à malo eſt, & in perniciem conuertetur. Inuēto enim melle immoderatius ueſcitur, quiſquis apponēs omnino cor ſuum fauore humanæ laudis inflatur, incraſſatur, impinguatur: à quo ſe ꝓpheta ſanctus cuſtodiri deprecatur à dño, non quidem mellis, ſed olei ſatis uicina appellatione ip̄m, quem prædiximus fauorem exprimēs ubi ait: (Pſal. 140.b) Oleum autem pc̄tōris non impinguet caput meū. Vis noſſe qn̄ euomat immoderatus epulator mellis edulium, quod uſque ad ſatietatem ſumens modū parcitatis exceſſit? Tunc ſine dubio laudes quibus ſatiabatur, non alium fructum quærens, ſed fauore ipſo contentus humano: tunc inq̃ꝫ multa cum anxietate euomit, q̄d cū ꝑniciosa delectatione comedit, cum aliū quemlibet laudari audiens inuidia contabeſcit. Mens enim dedita uanitati, & arrogantia tumens, laudem alterius, ſuā reputat uituperationem.

Sermo 48.

DVo loca ſunt aīæ rōnalis, īferior quem regit, & ſuperior ī quo requieſcit. Inferior quē regit, corpus: ſuꝑior ī quo q̄eſcit, deus. De utroq̃ꝫ pōt recte intelligi q̄d ſcriptū eſt: (Eccl. 10.a) Si aſcēderit ſuper te ſpūs ptātem hn̄tis, locum tuum ne dimiſeris: uel inferiorem. ſ. regēdo, uel ſuperiorem quieſcēdo. Sed hoc q̄d prius dixi, conuenit rudibus adhuc & imperfectis, quibus loquitur apl's: Humanum dico ꝑꝑ īfirmitatem carnis ur̄æ. Sicut. n. exhibuiſtis mēbra ur̄a ſeruire immunditiæ & iniquitati ad iniquitatem, ita nunc exhibete membra ur̄a ſeruire iuſtitiæ in ſanctificationem. Hēc q̄ppe aīa tria facere ī corꝑe, uiuificare, ſenſificare, regere. Sed ſiue auferat̃ uita, ſiue ſenſus ꝑturbet̃, de neutro condēnatur. Sī uero tētatori uicta ſuccubuit hoc illi ad pc̄tm̄ reputat̃. Dr̄ ei ergo ne aſcendēte ſuꝑ eā ſpū, locū ſuū deſerat, hoc eſt ne ingruēte tentatione mēbra ſua arma iniq̄tatis pc̄tō exhibeat. Notandū āt q̄d dr̄. Si aſcenderit ſuper te ſpūs poteſtatē hn̄tis, Nihil q̄ppe aduerſus nos malign⁹ ſpūs pōt niſi miſſus aut ꝑmiſſus. Vñ cū eius ſit uoluntas ſꝑ mala: nūquam ptās eſt niſi iuſta. Nā uolūtas q̄dem mala ex ſeipſo ſibi ineſt, ptātem uero nō aliūde quàm à deo habet. Quam tn̄ ptātem ſꝑ moderatur dn̄s, ne. ſ. ex nequitia uolūtatis plus puniat q̃ꝫ eorum exigunt merita q puniunt̃. Et hęc de inferiori loco dicta ſunt. Cæteꝝ de ſuperiori hoc intelligitur, ne q̄etem mentis quam ī deo hēt, tētante diabolo deſerat, ſed undecūq̃ꝫ ille tētauerit, ipſa ī deo fixa cōſtāter ī tranq̄llitate ꝑmaneat. Hęc poſterior ſnīa cōuenit ꝑfectis, q cū Helia dicere pn̄t. (4. Re. 3. b) Viuit dn̄s deus Iſrael, ī c⁹ cōſpectu ſto. (1. Ioan. 4.d) Et illud de Ioāne apl'o, qa ſicut ille ē, et nos ſumus ī hoc mūdo. Hęc inquā ſnīa cōuenit ꝑfectis, q iā in ſua cōuerſatione quodāmodo imitantur ſtatum æternitatis.

Sermo quadrageſimuſnonus.

Eccl.11.b ſ Iue ad Auſtrum ſiue ad Aquilo
nē arbor ceciderit, ibi erit. Au-
ſtri calor & leuitas in ſacra ſcri-
ptura bonam ſolet hr̄e ſignatione̅. Ab
aqlone uero pandit̄ omne malū. porro'
hoīes ſicut arbores uidit aliqs. Excidit̄
aūt arbor in morte: & quocunq; cecide
rit̄, ibi erit: qa ibi te iudicabit deus ubi in
uenerit. Ibi inq; erit īmutabiliter & irre
tractabiliter. Videat quò caſura ſit ante
quam cadat: qa poſtquam ceciderit, nō
adĳciet ut reſurgat, ſed nec ut ſe uertat.
Pſal. 40. Quo' uero caſura ſit arbor, ſi ſcire uolue
& Hie. 8. ris: ramos eius attēde. Vn̄ maior eſt co-
pia ramoꝝ et pōderoſior: inde caſuram
ne dubites, ſi tn̄ fuerit tunc exciſa. Rami
nr̄i, deſideria nr̄a ſunt: qbus ad auſtrum
extēdimur, ſi ſpūalia fuerint: ſi carnalia,
ad Aquilonē. Quæ uerò præponderēt,
mediū corpus indicat. Ea nanq; prępō
derant, q̄ ſecum traxerint corpus. Sic. n.
eſt corpus nr̄m inter ſpm̄ cui ſeruire de-
bet, & carnalia deſideria quæ militant
aduerſus aīam ſiue ptātes tenebraꝝ, ac
ſi uacca ſit inter raptorē & ruſticum cō
ſtituta. Quicquid ille minetur, quicquid
intēdat, ſi uaccam non duxerit, ruſticus
uicit. Sic quantuncūq; ſęuiat malignus,
quantuncunq; praua deſideria cruciēt:
ſi uas ſuum ſibi uendicat, anima, uiciſſe
Roma. 6. credenda eſt, ut quemadmodū ait apl's:
Non regnet pc̄tm̄ in nr̄o mortali corpo
re: ſed ſicut exhibuimus membra nr̄a
ſeruire iniquitati ad iniqtatem, ſic exhi-
beamus ſeruire iuſtitiæ ī ſc̄tificationem.

Sermo quinquageſimus.

Sapien. 11. b Oues ſunt qui ī ope dei ſtrenue
exercentur: q ſeminat̄ in lachry-
mis, ſed ī gaudio metēt. Iſti ſanè
quæcunq; ſunt mūdi huius arbitrant̄ ut
ſtercora. Piger uero cuius ſabbata uidē
tes hoſtes deridēt, dehoneſtat̄ ab hoſti-
bus in ocio ſuo, ſicut boues ſtrenui in la
boribus ſuis honeſtantur a' deo. Quem
enim maligni ſpiritus pigrum uident ad
ſpiritualia exercitia, in cogitationibus
eius ingerunt importune terrena: uelut
de ſtercoribus boum maſſas coagulan
tes, & pigrū ſicut dignus eſt, lapidātes.

Sermo quinquageſimuſprimus.

o Mnia feciſti in pondere & men
ſura & numero. Ad dr̄iam ip-
ſius diuinæ eſſentiæ dictum eſt.
Creaturæ. n. in pondere & menſura &
numero factę ſunt, ſolus creator his om
nibus caret. Pondus in dignitate rei con
ſideratur. In pondere igitur facta eſt, q̄
rei ſuis generis eſt comparanda, aut ſe-
cundum maius, aut ſc̄dm minus, aut ſe-
cundum æquale. Pōdus habet quæ quā
ti ualeat æſtimari poteſt. Menſura ue-
ro, in loco & tp̄e conſideratur. Quòd ſi
locū ſolum accipimus corporalem, in-
corporeoꝝ menſura in tp̄e erit, & non
in loco. Neque. n. anima in loco poteſt
eſſe corporeo: nec corpus, de quo magis
uidetur, locus animæ eſt. Qūo enim cor
pore clauditur, quæ ſic uegetat exterio-
ra ſicut interiora, ſic eſt in ſuperficie cu-
tis, ſicut in uiſceribus intimis? Sed ex af-
fectione carnali et cōſuetudine corporꝝ
ſic errat aīa, ut ſeipſam neſciat niſi cor-
poream cogitare. Vbi eſt enim theſau- Matt.6.
rus eius, ibi eſt & cor. Hoc ſapit quod
diligit. Affectionibus ſiquidem obliga-
ta & illita terrenis, ſuam ipſius faciē cō-
ſiderare non poteſt. Infixa eſt in limo ꝓ-
fundi, & ſeipſam nō uidet, ſed putat for
mam ſuam eſſe luteam illam quam por
tat imaginē. Sed oīno al'r eſt: & al'r cōſi
deratur mēſura aīæ ſc̄dm locum. Locus
ſiqdem unicuiq; rei, finis eſt ſuæ ſubſtan
tiæ. Subſtātia uero aīę in rōne, in memo
ria in cōſilio, in iudicio, cęteriſq; ſil'ibus
eſt: q̄ oīa ſuo quoq; fine claudunt̄ In mē
ſura eſt ergo factus oīs ſpūs p̄ter diuinū:
quia & rō eius & memoria, & cętera o-
mnia ſuam hn̄t menſuram. In numero
facta ſunt oīa, uel ſc̄dm partium cōpoſi
tionem, ut ſunt corpora: uel ſc̄dm uarie-
tatem et mutabilitatem, ut ſunt ēt incor
porea. Solus deus eſt, in quem nec pon
dus nec menſura cadit oīno, nec nume-
rus. Vnus deus eſt: nō hēt ſui gn̄is cui ua
leat cōparari. Vnus eſt et ſolus ipſe peni
tus ineſtimabilis: ęternus quoq; & im-
mēſus: indiuiſus & omnino inuariabilis.
Ser mo

Sermo 52.

o Sculet̄ me oſculo oris ſui. Tria
ſunt oſcula: primū, pedū: ſc̄dm,
Can.1.a manuū: tertiū, oris. Cum primo
cōuertimur, pedes dn̄i oſculamur. Duo
aūt ſunt pedes dn̄i: miſericordia & ueri
tas. Hunc utrunq; pedem deus conuer
tentium cordibus imprimit, & utrunq;
pedem pc̄tōr quiſq; ſi uere conuertitur,
amplectitur. Si. n. ſolam miſericordiam
ſine ueritate reciperet, p p̄ſumptionem
caderet. Rurſus ſi ueritatem ſine miſeri
cordia reciperet: nihilominus p deſpera
tionē piret. Sed ut fiat ſaluus, ad utrūq;
pedē humiliter ꝓuoluitur, ut p ueritatē
pc̄tā damnet, & per miſericordiā ueniā
ſperet: & hoc primum oſculum. Sc̄dm
oſculū fit, cum primū ad bona opera cō
ſurgimus. Tunc manus dn̄i oſculamur,
cū ei nr̄a bona opera offerimus, uel cum
ab eo uirtutū dona recipimus. At uero
tertiū oſculum tūc fit, cum iam conſum
pto luctu pnīæ, iam acceptis uirtutū do
nis mens cœleſti deſiderio inſpirata, ad
ſecreta interioris cubiculi gaudia impa
tiens amoris introduci deſiderat: cum
dulcibus ſuſpirĳs uocem aī interrūpenti
Pſalm.26.c bus pio cordis affectu decātat: Vultum
tuū dn̄e reqram. Et ita ex uehementi de
ſiderio fit ei p̄ſens ſponſus: quē ſic amat,
quē ſic affectat, cui ſic ſuſpirat. Primum
itaq; oſculū fit in remiſſione pc̄tōꝝ: &
dr̄ propiciatorium. Sc̄dm fit ī donis uir-
tutū, et uocat̄ muneratorium. Tertiū fit
in contēplatione cœleſtium, & uocatur
contemplatorium. Sciendum eſt aūt eē
duo gn̄a contēplationis. Quidā. n. ſunt
qui aſcendūt, & cadūt: alĳ uero q rapiū
tur, & deſcendunt. Aſcendunt ſicut illi
Rom.1.c de quibus ſcriptum eſt: Cum cognouiſ.
ſent deum, non ſicut deum gl'ificauerūt,
aut gr̄as egerunt. Gr̄as non egerunt:
quia uiribus ſuis & ingenio tribuerunt
Ibidem. quod deus reuelauit illis. Ideo ſequitur
caſus eoꝝ & euanuerunt in cogitationi
bus ſuis. Dicentes. n. ſe eſſe ſapientes,
ſtulti facti ſunt. Electi uero rapiunt̄, ſicut
Paulus & ſui ſil'es. Sed & deſcendūt, ut
ea quæ per exceſſum mentis uiderint, lo
quant̄ paruulis: eo ſanè modo quo ca-
piantur ab ipſis. Rapit̄ Paulus cū dicit:
Sine mente excedimus deo. Deſcendit 2.Cor.5.c
cum dicit: Siue ſobrĳ ſumus uobis. Hoc Ibidem.
poſteriori gn̄e contēplationis rapi de-
ſiderat aīa pfecta in caſtiſſimos ample-
xus ſpōſi ſui dicens: Oſculet̄ me oſculo Canti. 1.a
oris ſui. Ac ſi diceret: Ego nō uirib⁹ meis,
nō induſtria, nō meritis ad contēplāda
gaudia dn̄i mei aſſurgere ualeo: ſed ipſe
oſculet̄ me oſculo oris ſui. i. eius gr̄a ſiat:
nō p doctrinā, nō p naturā, ſed p gratiā
ſuā oſculet̄ me oſculo oris ſui. Miro aūt
modo gr̄am opantis, & opus, & modū
opis elegāter expreſſit. Cū. n. dicit, oſcu
let̄: opantis gr̄a monſtrat̄. Cū aūt ſuppo
nit, oſculo: ip̄m opus. i. contēplatio deſi-
gnat̄. Cum uero adiūgit, oris ſui, modū
operis. ſ. quo fiat contēplatio, euidenter
expreſſit. Per os qppe uerbum intelligi-
tur. Fit aūt contēplatio ex condeſcen-
ſione uerbi dei ad humanā naturam: per
gr̄am & exaltationē humanę naturę ad
ip̄m uerbū p diuinū amorē. Nec abſur-
dū cuiquā uideri debet, ſi in contempla
tione uerbi dei hæc ita diſtinguamus: cū
eiuſdē quoq; uerbi dei incarnationē eo-
dē ordine factā euangeliū teſtet̄. Ibi et-
enim gr̄a p̄mittit̄, cū ab angelo uirgo ſa
lutat̄: Aue, inqt, gr̄a plena. Etenim cuius Luc.1.c
ſit, & quāta ſit ipſa gr̄a, ſubiūgit dicēs:
Dn̄s tecū. Opus ēt eiuſdem gr̄æ ſubin-
fertur, cum dr̄: Bn̄dictus fructus uētris
tui. Fructus nanq; uentris tui, īcarnatio
eſt uerbi. Modus uero tanti operis edo
cetur ubi dr̄: Spūs ſc̄tūs ſupueniet ī te, et
uirtus altiſſimi obūbrauit tibi. In qbus
opibus uerbi, ſiue his q̄ de euāgelio ꝓtu
limus, ſiue his q̄ de Cāticis canticoꝝ ex
poſuimus: manifeſte cōſtat, & iſtam. ſ.
incarnationem ex ſola ubertate diuinę
gr̄æ eſſe factā: nec illā. i. contemplatio-
nem qn̄que humana uolūtate, ſed diuīo
tm̄ munere ꝓuenire poſſe. Et notādum
q; hæc ipſa contēplatio tribus modis ꝓ
diuerſo ſtatu tp̄oꝝ diſtinguit̄. Et primo
qdem uocatur cibus, ſc̄do potus, tertio
ebrietas. Vn̄ et ī cōſequētibus electi quo
que uoce ſpōſi īnitant̄ dicētis: Comedi- Canti.5.a

te amici & bibite, & inebriamini chariſ
ſimi. Prius comedũt, dũ in carne adhuc
corruptibili degũt. Poſtmodũ uero cor
pore exuti, & in cœlũ trãſlati iã bibere
dr̃ eadẽ quæ prius comederãt: ꝗ iã ꝑ
ſpẽm cõtemplant̃ ſine labore q̃ prius ꝑ
fidẽ crediderãt, dũ in corꝑe poſiti pere-
grinarentur à dño, & ĩ ſudore uultus ſui
ueſcerent̃ pane ſuo: ſicut & nos facilius
ſumimus ea q̃ bibimus q̃ȝ illa q̃ mandi-
mus: ꝗ in illis nõnullus labor, ĩ his leuis
eſt tranſitus. In hoc ergo ſtatu poſiti ſctĩ
bibere quidem pñt: ſed inebriari nõ pñt:
qm̃ à ꝑfectiſſima contẽplatione diuini-
tatis quodãmodo retardant̃, dũ adhuc
reſurrectionẽ ſui corporis ĩ fine ſcl'i p̃ſto
lant̃. Qua facta ita corpus menti, et deo
mẽs inhęrebit, ut iã deĩceps nihil ſit quo
ab ĩterna ebrietate contẽplationis reuo
cari poſſit. Prima itaq; inuitatione q co-
medunt uocant̃ amici .i. chari: in ſcd̃a ꝗ
bibũt, chariores: in tertia ꝗ inebriant̃,
chariſſimi. Quia meliora ſunt ubera tua
Canti. 1. a uino. Duo ſunt ubera ſpõſæ, unũ cõgra-
Roma. 12. c tulationis, alteꝝ cõpaſſionis. Vñ Apl's
his duob⁹ paruulos fouens, gaudere ait
cũ gaudẽtibus: flere cũ flẽtibus. Vinũ ac
cipit̃ deſideriũ ſcl'are, de quo ſcriptũ eſt.
Deut. 32. c Fel draconũ uinũ eoꝝ, & uenenũ aſpi-
dũ ĩſanabile. Fragrantia unguẽtis opti-
mis, ĩnuit ꝙ aliqua ſunt unguẽta bõa, ali
qua meliora, ꝗbus oĩbus ſuꝑferant̃ hæc
optima. Dicamus ergo tria gña eſſe un-
guentoꝝ. Primum fit de recordatione
pctõꝝ, cũ ꝓ ipſis cõpungimur, & ueniã
petimus, & hoc unguentũ bonũ eſt: ꝗ
cor contritũ & humiliatũ deus, nõ ſper
Pſal. 50. d nit. Effundit̃ autẽ ad pedes dñi, ibiq; re-
munerationẽ accipit .ſ. remiſſionẽ pctõ-
Luc. 7. g rũ, cũ dñs dicit: Remittunt̃ ei pctã mul-
ta: qm̃ dilexit multũ. Scd̃m unguentum
fit de recordatiõe bñficioꝝ dei. Et hoc
recte ad caput effundit̃: ꝗ uirtutes non
niſi ad deũ, à quo ſunt referunt̃. Hoc aũt
unguentũ iã carius eſt: ꝗ de hoc ſcri-
Matt. 26. a ptũ eſt: Vt ꝗd ꝑditio iſta unguẽti facta
eſt? Poterat .n. uenũdari pluſq; trecentis
denarĳs, & dari pauꝑibus. Sed hãc ꝑdi-
Ibidem tionẽ approbat dñs cũ dicit: Sinite eã.
Quid illi moleſti eſtis? Pauꝑes .n. ſꝑ ha-
betis uobiſcũ, me aũt non ſꝑ habebitis.
Nõ ſolũ approbat, ſed ẽt remunerat, cũ
dicit: Am̃ dico uobis ubicũq; p̃dicatum Ibidem.
fuerit hoc euãgeliũ, ĩ toto mũdo: dicet̃ et
ꝙ hęc fecit ĩ memoriã eius. Tertium er-
go unguentũ cõponit̃ de p̃ciofis aroma
tibus, ſicut de ꝗbuſdam ſctis mulieribus
ſcriptũ eſt ꝙ emerũt aromata ut uenien
tes ungerẽt Ieſum. Sed h⁹ tertĳ unguẽti Mar. 16. a
nõ fit aliqua effuſio uel ꝑditio: ꝗ noluit
dñs illud ſuꝑ corpus ſuũ mortuũ effun-
di, ſed ſeruari uiuo corꝑi ſuo .i. eccl'ię ſan
ctę cui nimiꝝ mulieres q̃ cũ unguẽtis ue
nerãt, mittunt̃ reſurrectionẽ euãgeliza-
re. Primũ itaq; unguentũ uocat̃ unguen
tũ cõpunctionis, & abſumit̃ igne cõtri-
tionis. Scd̃m deuotiõis, & abſumit̃ igne
charitatis. Tertiũ uocat̃ unguentũ pieta
tis, qd' nõ abſumit̃, ſed ĩtegrũ conſeruat̃.

Sermo 53.

S Icut de xp̃o duo ſunt, unũ nobis
incognitũ .ſ. gñatio diuina, de q̃
ſcriptũ eſt, Gñationem eius qs Eſai. 53. c
enarrabit? alteꝝ cognitũ, ut gñatio uel
oꝑa humana: ita ẽt de ſpũ ſancto aliud
eius nr̃is eſt mentibus occultum .ſ. qũo
procedat à p̃re & filio, cum ſit æqualis
& coæternus eidem p̃ri & filio: aliud ue
ro ipſo docẽte manifeſtum, uidelicet ꝗ-
bus modis operetur grã m ſuam in no-
bis. Duplex quippe eſt operatio ſancti
ſpũs. Operatur .n. in nobis aliud ꝑꝑ nos:
aliud ꝑꝑ ꝓximos. Propter nos .i. ꝑꝑ utili
tatem nr̃am, operatur ĩ nobis primo cõ
punctionem, conſumẽdo pctã. Scd̃o de
uotionem, ungendo & ſanando uulne-
ra. Tertio creãdo intellectũ tanq; pane
cõfirmãt nos & roborat. Quarto hæc
ipſa multiplicius augẽdo, & amorem in
fundẽdo: q̃ſi uino inebriat. Cętera chariſ
mata .i. ſapiã, cõſilia et hmõi: dant̃ nobis
ad utilitatẽ alioꝝ. Vñ Apl's cũ de diſtri
butione donoꝝ loq̃retur, nõ ait ſimpl'r:
alĳ dat̃ ſapiã, alĳ ſcientia, ſed addidit di-
cens, ſermo ſcientię: ſermo ſapiæ: ut oñ-
deret ꝙ hmõi dona ꝑꝑ alios dantur .ſ. ut 1. Cor. 12
alĳ ædificentur. In quibus operibus ca-
uendum eſt duplex periculum, ne uel il-
la quæ dantur ꝑꝑ nos, diuidamus proxi
mis: uel illa quæ propter proximos, re-
ſeruemus nobis. Si .n. quæ pro utilitate
aliorum accepimus, retinemus tm̃ no-
bis, charitatem non habemus, & dr̃ no
Eccli. 20. d bis: Sapientia abſcondita, & theſaurus
inuiſus, quæ utilitas in utriſque? Rurſus
ſi de donis dei uelimus innoteſcere ho-
minibus, non deo in occultis cordis pla
cere, humilitatem perdimus, & merito
1. Cor. 4. b illa uoce ĩcrepamur, Quid habes quod
non accepiſti? Sic utroq; modo pericli
tamur, hinc humilitatem, illinc amitten
do charitatem. Et quis ſine humilitate
& charitate põt ſaluus fieri? Rectus er-
go profectus noſtri ordo eſt ut illis do-
nis .ſ. compunctione & cæteris ſtudea-
mus impleri primum, deinde ſi per gra-
tiam ſpũs ſancti cætera ſupercreuerint,
.i. ſapientia & ſcientia, curemus illa pro
ximis partiri. Ita ſane obtinebimus il-
lud ſpiritus ſancti donum quod uocatur
diſcretio ſpũum, ſi & ea quæ nobis tm̃
congruunt, nobis reſeruemus, & ea quę
ad aliorum utilitatem conferuntur, no-
bis largiamur & proximis.

Sermo 54.

Canti. 1. a O Sculetur me oſculo oris ſui. Os
Matt. 11. a p̃ris intelligitur filius. Nemo au
tem nouit filium niſi pater, et ne
mo nouit p̃rem niſi filius, et cui uoluerit
filius reuelare. At uero cuicunque fit iſta
reuelatio, ſiue patris ſiue filĳ, non fit niſi
per ſpm̃ ſctm̃. Hinc eſt ꝙ cum Petrus di
Matt. 16. c xiſſet dño, Tu es Chriſtus filius dei ui-
Ibidem. ui: ille reſpondit: Beatus es Simon Ba-
riona, quod interpretatur filius colum-
bæ: quia caro & ſanguis non reuelauit
2. Cor. 2. c tibi, ſed p̃r meus qui eſt ĩ cœlis. Et Apl's
cum pręmiſiſſet quod oculus non uidit,
& auris non audiuit, & cætera. Statim
ſubiunxit, nobis autem reuelauit deus ꝑ
ſpm̃ ſuum. Videtur ergo ſponſa gratiam
hr̃e ſpiritus ſancti, per quam cognoſcat
filium æqualem patri. Nec dicit, oſcu-
letur me ore ſuo (quod ſolius filĳ eſt di-
cere) non cuiuſquam creaturæ: quippe
quæ nullo modo poteſt eſſe æqualis pa
tri, ſed oſculo oris ſui. Porrò oſculũ cõe
eſt oſculantis & oſculati. Si igitur ſe in-
uicem oſculantur pater et filius, quid eſt
eoꝝ oſculum niſi ſpiritus ſanctus? Hoc
itaque flagrat ſpõſa oſculari, oſculet̃ me,
inquiens, oſculo oris ſui. Hoc oſculũ te-
ſtatur etiam Paulus eam accepiſſe, cum
dicit: Qm̃ eſtis filĳ, miſit deus ſpiritum Gala. 4. b
filĳ ſui in corda noſtra, clamantem, ab-
ba pater. Hoc oſculum pollicebatur, et
ipſe ſaluator, cum ad inſtantiam oratio Matt. 7. b
nis exhortaretur diſcipulos. Si uos, inq̃t,
cum ſitis mali, noſtis bona data dare fi-
lĳs, ueſtris, quanto magis pater ueſter q
in cœlis eſt dabit bona .i. ſpm̃ bonum pe
tentibus ſe? Ex huius oſculi impreſſione
ſuſcipit anima rationalis ab ipſo ſponſo
ſuo uerbo dei cognitionem, & amorem
ueritatis, quæ duo quaſi labia imprimit
ei ipſa dei uirtus & dei ſapientia. Siqui-
dem ſapientia cognitionem, uirtus con-
fert amorem. Habet & ipſa anima ſil'r
duo labia quibus oſculatur ſpõſum ſuũ,
.i. rationem & uoluntatem. Rationis eſt
percipere ſapientiam, uoluntatis uirtu-
tem. Si ſola ratio percipiat ſapientiæ co
gnitionẽ, & uoluntas nõ hẽt uirtutis a-
morem, non eſt plenum oſculum. Aut ſi
ſola uoluntas obtineat amorem, & ra-
tio minime percipiat cognitionem, ni-
hilominus eſt ſemiplenum. Tunc uero
plenum & perfectum eſt, quando & ſa
pientia illuſtrat rationem, & uirtus af-
ficit uoluntatem.

Oſculet̃ me oſculo oris ſui. Tria ſunt Canti. 1. a
oſcula, reconciliatorium, muneratoriũ,
contemplatorium. Primum, ad pedes:
ſecundum, ad manum: tertium, ad os ſu
mitur. In primo accipitur remiſſio pctõ-
rum: in ſecundo, munus uirtutum: in ter
tio, cognitio ſecretorum. Vel ita, oſcu-
lum, doctrinæ, naturæ, gratiæ.

Sermo 55.

D Vo ſunt ubera ſponſę: congratu
latio et cõpaſſio. Gemina lactis
ſpẽs: exhortatio & conſolatio.
Tria unguẽta, cõpunctio, deuotio, pie-
tas. Cõpunctio de recordatione pctõ-
rũ, deuotio de recordatione bñficiorũ,
pietas ex conſideratione miſerorum.

Sermo 56.

d Vo ſunt pedes dei, miſericordia
& iudiciũ. His circuit & peram
bulat iugiter ſpirituales mẽtes
Pſal. 18. b exultans ut gigas ad currendã uiã: ſi tñ
tales ſunt de qbus merito dicat: Habita
bo in illis, & deãbulabo in eis. Hos er-
go pedes primo ungit aĩa peccatrix illo
primo unguẽto qđ qr̃ cõpunctionis. De
niq; Maria q̃ peccatrix erat, unxit pe-
des Ieſu. Nec mediocre ſanè unguẽtum
Ioan. 12. a hoc uideať, de quo ſcriptũ eſt: Et dom⁹
impleta eſt ex odore unguenti. Nec mi-
rũ, cũ ẽt in cœleſtibus ſentiať hmõi un-
guenti fragrantia, ueritate atteſtãte quę
Luce. 15. b ait: Gaudiũ eſt angelis dei ſup uno pec
catore pniam agẽte. Verũ quãtumlibet
unguentũ hoc p̃cioſum uideať, tñ cõpa
ratũ alteri qđ appellať deuotionis, et cõ
ficiť ex memoria bñficiorũ diuinorũ, q̊ et
ungiť caput dñi, uile & nullius p̃cij intel
ligiť. Deniq; de illo dr̃: Cor contritũ &
Pſa. 50. d humiliatũ deus nõ deſpicies: De iſto ue
Pſal. 49. d ro: Sacrificiũ laudis honorificauit me.
1. Cor. 11. a Caput ex eo ungis, cũ de ſuis dõis, deo
grãs agis. Siqdem caput Xp̃i, deus. Dei
tas ergo in Xp̃o tangiť, quoties ad lau-
dẽ ipſius eius bñficia memoramus, ſicut
non tam deitas q̃ humanitas neceſſe eſt
ut cogiteť, cũ nõ eius dona, ſed nr̃a pctã
recordamur. Nam ĩ carnis aſſumptione
duos illos pedes ad hoc accepiſſe co-
gnoſcitur. i. miſericordiam & iudicium,
ut pctõr q ad caput. i. ad deitatem acceſ
ſum nõ habebat, ad pedes. i. ad humani
tatem accederet. Niſi. n. pes ille quẽ di-
ximus miſericordiam, ad hoĩem aſſum-
Heb. 4. c ptũ ptineret, Paulus de illo non diceret:
Tẽtatũ aũt p oĩa p ſilitudine abſq; pec
cato, ut miſericors fieret. Et niſi iudiciũ
ęquè ad hoĩem ptineret, ipſe hõ deus de
ſeipſo nõ dixiſſet: Et ptãtem dedit ei iu-
Ioan. 5. c diciũ facere, qa filius hoĩs ẽſt. Itaque ad
hos pedes uiri doloris & ſciẽtis infirmi
tatẽ, pctõr accedere nõ dubitãs, fidẽter
loquiť. Nunc aũt cũ fiducia accedimus
Heb. 4. d ad thronũ grę. Nõ. n. habemus põtificẽ
q nõ ſciat cõpati infirmitatibus noſtris.
Peccatrix ergo ad pedes, iuſta ad ungẽ
dũ caput accedit. Tãto aũt unguentum
capitis illo alio qđ pedibus aponiť p̃-
cioſius eſt ęſtimandum, quanto ſpecies
quibus conficitur, illis conſtat eſſe p̃cio
ſitores. Has quippe facile & abſq; labo
re in nr̃a regione reperimus. Pctõres ſi-
quidem oẽs ſumus. Porrò illas difficile
ac de longinquo ualde, utpote de para-
diſo dei aſportatas ſuſcipimus. Omne Iaco.
. n. datum optimum, & omne donũ pfe-
ctum deſurſum eſt deſcendens à pr̃e lu-
minum. Quid deniq; huiuſcemodi un-
guento excellẽtius, de cuius effuſione ẽt
Apl̃i murmuraſſe dñr dicentes: Vt quid Matth.
perditio hæc? potuit. n. uenundari & da
ri pauperibus. Sed & nunc quoq; cum
forte ur̃ quiſpiam uacare deo, tantæq;
deuotionis & grãæ, ut merito credať un
gere caput Xp̃i, perſiſtens iugiter ĩ ſctã
quiete, & grãrũ actione, & diuinæ dele
ctatione deuotionis, nõ deſunt q hoc p-
ditionẽ dicãt, & iuſto ut ſibi ur̃ murmu
re cõqueruntť, q̃ is q pluribus pdeſſe po
terat, qeſcat ſibi, nõ q̃ ſctitati inuideãt,
ſed q̃ puideant charitati. Cæterũ ipſa
charitas deus huiuſcemodi aĩæ plerũq;
parcit quã uidet ſpũalibus ſtudijs dele-
ctari, maximeq; ſi talẽ eã nouerit q̃ ad-
huc puſillanimitate et ĩbecillitate ut mu
lier ſit, & necdũ in uirũ pfectum pfece-
rit: qđ utiq; melius ipſe diſcernit q ĩtueť
cor, q̃ hoĩes qui in facie tm̃ uident, &
ſcđm faciem iudicant, cum uidelicet mi
nime attendunt non eſſe eiuſmodi facili
tatis deuote quieſcere, & fructuosè oc-
cupari: humiliter ſubeſſe, & utiliter pręe-
eſſe: regi ſine querela, & regere ſine cul
pa: obedire ſpõte, & impare diſcretè: bo
nũ deniq; eſſe inter bonos, & bonũ ĩter
malos, imò ẽt eſſe pacatũ inter filios pa
cis, & his q oderunt, pacẽ exhiberi paci
ficũ. Sciẽs ergo Ieſus q ſint q ue non ſint
idonei implicari curis p tali delicata aĩa
quã p ſui adhuc teneritudine tractandis
negocijs minus ſufficere ſentit, aduerſus
aliud ſentiẽtes, & ob hoc eius qetẽ tan-
quã infructuoſã bono qdẽ zelo, ſed non
ſcđm ſcientiã ĩſimulãtes, ipſo rñdet effe- Ibidem
ctu: Quid moleſti eſtis huic mulieri? Nã
etſi

(etſi quod fatendũ eſt) melius eſt ad qđ
illam trahere tentatis, bonũ tñ opus eſt
quod operata eſt in me. Sinite eã ĩterim
operari bonum quod põt. Noui. n. ego
q̃ adhuc mulier ſit. Cum aũt mutatione
dexteræ excelſi de muliere factus fuerit
uir, (quod & me qñ tñ erit latere nõ po
terit, quia me prouocante promouebiť,
me quoq; ſeruante tenebiť) tunc melior
erit iniquitas uiri quam nunc bñfaciens
Eccli. 42. c mulier. Vñ & illud melius ſpero. Nec re
puto perditionẽ unguenti huius effuſio-
nẽ, in quo et mulieris deuotio deſignať,
& mea præfigurať ſepultura. Huc acce-
dit q̃ tam late ſuam fragrantiam circun
quaque diffundit, quare ubicunq; præ-
dicatum fuerit hoc euangelium, diciẽt
habeat quod & hæc fecit in eius com-
Matt. 26. a memorationem.

Sermo 57.

i Am ad tertium unguentum ac-
cedamus. Sane in duorũ p̃miſſo
rũ alterutra collatiõe, priore ſe-
quẽs abſq; omni ambiguitate cognoſci
tur eſſe melius lõgeq; excellẽtius. Illud
aũt mirũ ur̃, ſi tertium aliquod inueniri
Canti. 1. a queat, qđ ambobus iure debeat antepo
ni, iuxta quod optimũ unguentum ſpõ-
ſa ſua redolere ubera gl̃ietur. Alioquin
optima nõ ſunt ſi nõ uincũt & meliora,
ſicut & meliora ueraciter non dñr niſi
quæ ſupant bona. Porro tãtæ excellẽ-
tiæ unguentũ illud ſcđm quo caput un-
giť, inuentũ eſt, ut uix quęlibet ei diuitię
non dico præferri, ſed nec ſaltem confer
ri poſſe uideanť. Ego tñ non crediderim
ſpõſam eẽ mentitã, quippe quæ habeat
ſponſum ipſam ueritatem, cuius & hic
uerba loquitur, qui utiq; ſicut fallere nõ
uult, ita nec falli põt. Alioqui fruſtra de
ſiderat & ſuſpirat ueritatis amplexibus
iungi, mentiens ueritati. Quæ. n. menda
Pſal. 5. b cio ſocietas cum ueritate? Quin potius
ueritas pdit oẽs qui loquunť mendaciũ.
Fortaſſis in euãgelio ſi q̃rimus, ĩuenimus
pręceſſiſſe et h⁹ figurã. Maria, inqt, Mag
dalene & Maria Iacobi et Salome eme
Mar. 16. a rũt aromata, ut uenientes ungerent Ie-
ſum. Vides ne ĩ prima frõte propoſiti ca
pituli quãti æſtimandũ ſit ẽt hoc mate-
riale unguentũ, c⁹ aromatibus cõparan
dis nõ una uel duæ ſufficere potuerũt?
Vna primũ, una & ſcđm attulit unguen
tũ. Ad hoc aũt cõparandum & p̃paran
dũ tres piter cõuenerunt, ut ſil' uidelicet
emerẽt qđ p ſe ſingulæ nõ poterãt, et ſic
ueniẽtes ungerẽt Ieſum. Nõ ſolũ pedes
aut ſolũ caput, ſed ut uenientes (inquit)
ungerent Ieſum. i. totũ corpus. Sed attẽ
de q̃ tam precioſi huius unguenti Xp̃s
pati noluerit perditionem fieri, & iõ nõ
inuento corpe reportarunt illud, & iuſ-
ſæ ſunt exhibere uiuo qđ præparauerãt
mortuo. Quod & fecerunt, cum proti-
nus nunciato gaudio reſurrectionis, di-
ſcipulorũ (qui proculdubio mẽbra xp̃i,
& membra uiua erant) triſtia corda de
linire curarunt. Quæ utiq; membra niſi
plus illo crucifixo corpore Xp̃s dilige-
ret, pro his illud crucifigendum nõ tra-
di diſſet. Liquet itaq; q̃ duo illa tanto
hoc ultimum præcellit unguenta: quan
to Xp̃s hoc ſuum corpus. i. eccleſiã cui
exhibetur, illo quod ex eo ungi uoluit,
quod & pp huius redemptionem tradi
uoluit, conſtat eſſe amabilius. Canti. 6. d

Sermo 58.

r Euertere reuertere Sunamitis, re
uertere reuertere ut ĩtueamur te.
Reuertere primo ab inepta lętiti-
tia, reuertere ſcđo ab inutili triſtitia, re-
uertere tertio ab inani gl̃ia, q̃rto reuerte
re à latẽti ſupbia. Inanis gl̃ia eſt q̃ ab ore
hoĩum uenit extrĩſecus. Supbia latẽs ori
tur ĩtrinſecus. Cũ hæc oĩa uitia relique-
rit aĩa, intuebitur eam ſponſus eius. Ob
hoc autẽ debet ab alijs abſtinere, ut di-
gna fiat eius cõplexibus. Vñ et ad eã dr̃,
Reuertere reuertere, ut ĩtueamur te.

Sermo 59.

e Miſſiones tua paradiſus. Vox il Canti. 4. d
lius cœleſtis Hier̃m, cõgauden
tis huic q̃ pegrinať in terris. Sũt
aũt tres emiſſiones Prima coniugatorũ
pnium in mundo. Scđa conuerſorum
continentium in clauſtro. Tertia præ-
latorum prædicantium, & orantium
pro dei populo. De prima emiſſione. i.

pn̄ia dn̄t angeli, ꝗbus gaudiū eſt ſuper
Lucæ.15.b uno pctōre pn̄iam agente: Quæ eſt iſta
Canti. 3.c quæ aſcendit ꝑ deſertum ſicut aurora cō
6.d.8.b ſurgens? Aſcendere aūt dr̄ hæc aīa pœ-
nitens ꝑ deſertum, terram .ſ. inuiā & ina
quoſam, pctōꝝ ſuoꝝ recordando. Aſcē
dit ſicut uirgula, eadem pctā humiliter
confitendo. Quæ confeſſio recte fieri: ſi-
cut uirgula fumi dr̄, quia ꝑ plures pctō-
rum ſpēs tanquam fumus de thuribulo
per plura foramina dirimatur. Et notan
dum ꝙ cum fumus nunꝗ habeat ſplen
dorem, nonnunquam tn̄ hr̄e poſſit odo
rem. Quod hic fumus cōfeſſionis odorē
quendā pietatis habeat, innuitur ex his
Ibidem. quę ſubiungunt: Ex aromatibus myrrhę
& thuris & uniuerſi pulueris pigmenta
rij. Cōfeſſionem debet ſꝑ comitari myr
rha & thus .i. mortificatio carnis, et orō
cordis. Alteꝝ .n. ſine altero, aut paꝝ, aut
nihil ꝓdeſt. Nam ſiqs carnē mortificet,
& orare diſſimulet, ſupbus eſt: & dr̄ ei:
Pſal. 49.c Nunqd manducabo carnes taurorum,
aut ſanguinem hircoꝝ potabo? Item ſi
orauerit, et carnem ſuam mortificare ne
Luc. 6.g glexerit, audiet: Quid uocatis me dn̄e
Prou.28.b dn̄e, & non facitis q̄ dico? Et illud: Qui
auertit aurem ſuam ne audiat legē, orō
eius erit execrabilis. Vtrunq̄ ergo alteri
ſuffragat̄ dum cōſtat ꝙ alteꝝ ſine alte-
ro reprobatur. Sequit̄: Et uniuerſi pulue-
Canti. 3.c ris pigmentarij. Poſt recordationem &
confeſſionē pctōꝝ, poſt mortificationē
& orōnem, exhibendus eſt fructus elee
moſynarum. Quæ bn̄ puluis dn̄r, ꝗa de
terrena ſubſtantia fiunt. Pigmētarius ue
ro, quia ſuauiſſimū odorē emittunt. Hic
eſt ꝙ Cornelio bene agenti dictum eſt:
Orōnes tuæ, & eleemoſynę tuæ aſcēde
Acto. 10.a rūt. Vel uniuerſi pulueris pigmētarij: iō
dr̄: quia non ſolū magna, ſed ēt minima
quæq̄ pctā conterenda ſunt per confeſ
ſionem, et diluenda ꝑ cōpunctionē. Hęc
de prima emiſſione dicta ſufficiant.

Sermo 60.

f Cd̄a eſt uita continentiū in clau
ſtro uel eremo. In hac emiſſione
nulla fit deſerti mētio, aut fumi
ſeu pn̄iæ, ſed lucis, ſplēdoris atq̄ uirtu-
tis. Deniq̄ in h⁹ laude angelica uoce cā
tatur: Quæ eſt iſta quæ aſcēdit ſicut au- Canti. 6.a
rora cōſurgens, pulchra ut luna, electa
ut ſol, terribilis ut caſtroꝝ acies ordina-
ta? In quibus uerbis triplex uirtus eius
oſtēdit̄, humilitas, caſtitas, charitas. Au
rora ꝗppe finis eſt noctis, & initiū lucis.
Nox aūt uitā pctōris, lux ſign̄at uitā iu-
ſti. Aurora ergo q̄ fugat tenebras, lucē
nūciat, merito humilitatē deſignat: ꝗa ſi
cut illa diē & noctē, ita iſta diuidit iuſtū
& pctōrem. Nā hinc .i. ab humilitate iu
ſtus qſq̄ incipit, & inde ꝓficit. Vn̄ ēt ip-
ſa aurora cōſurgens dr̄, ut uidelicet uir-
tutū ſtructura ſurgēs ab humilitate tan-
quam ꝓprio fundamento erigatur. Igr̄
ad oñdendam eius humilitatē dictū eſt:
Sicut aurora cōſurgens. Illud uero qd̄ ſe
quit̄. Pulchra ut luna, caſtitatē demon-
ſtrat. Porro luna dr̄ ſplendorē ſuum nō à
ſe hr̄e, ſed à ſole trahere: quātoq̄ magis
ſolis cōſpectui cernēda opponit̄, tanto
maiore ſui ꝑte ab eiuſdē ſolis lumine illu
ſtrat̄. Silr̄ cōgregatio ſeu quæq̄ fidelis
aīa, ſi ueri ſolis obtutibus offerat̄ intuen
da, ſine dubio ex uiſione illius admittit
ꝓtinus ī ſe dec⁹ quoddā pulchritudinis,
& uenuſtatē caſtitatis. Vn̄ fit, ut ex eius
lumine creſcēs & ꝓficiens ēt ad pfectio
nē prouehat̄, ut recte dicat̄ de illa qd̄ ſe-
quit̄, Electa ut ſol. Quare ut ſol? An ideo
ꝗa refulgebūt iuſti ſicut ſol ī regno pr̄is
eoꝝ? Sed ibi uñ ſicut ſol fulgebunt, niſi
de ſplēdore ueſtis nuptialis? Ipſa ē .n. q̄
utiq̄ in terris poſiti ueſtiēdi erāt illi qb⁹
dictū eſt: Vos aūt ſedete in ciuitate do-
nec induamini uirtute ex alto. Hac uirtu
te charitatis quā ueſtis illa nuptialis ſi-
gn̄at, qſqs indutus fuerit, eamq̄ in ſe re-
cte ordinauerit, erit ꝓculdubio terribi-
lis hoſtibus ſuis ut caſtroꝝ acies ordia-
ta. Nā de cęteris qdē uirtutibus quātaſ
cūq̄ ſine charitate habuerit, nō curant
dęmones. Cum uero charitatē & ipſam
ordinatam in acie uiderint, illico præci-
pites agūtur in fugam. Pōt in eo qd̄ dr̄
electa ut ſol, perſeuerantia intelligi, quę
tantum electorum eſt. In eo autem qd̄
ſequitur terribilis ut caſtrorum acies

ordinata, diſcretio mr̄ uirtutū, ꝑ quā ter
rent̄ & fugant̄ dæmones, acqrunt̄ & cō
ſeruant̄ uirtutes. Pn̄t & alia multa ſī hac
ſcd̄a emiſſione cōgrue & intelligi & di-
ci, ſed hæc pauca de multis dixiſſe ſuffi-
ciat. Tertia emiſſio cōuenit ſctīs p̄dica-
toribus, de quoꝝ uita & doctria ēt uox
illa ſub admiratione ꝓfert̄. Quæ eſt iſta
q̄ aſcēdit de deſerto delicijs affluens, in-
nixa ſuꝑ dilectū ſuū? In prima emiſſiōe
dictū fuerat, q̄ eſt iſta q̄ aſcendit ꝑ deſer
tū, ī hac aūt q̄ aſcēdit de deſerto: ꝗa ni-
miꝝ ibi pœnitētes cōpungūt ſpinę ꝑ q̄s
incedūt, hic uero doctores qcqd de ſcl'o
ſubripere potuerūt, ſublimi mēte calca
uerūt. Iō dictū eſt de deſerto delicijs af-
fluēs. Sed q̄rendum eſt q̄ ſint illæ delitię
qbus affluere dn̄r, & qs ille dilectus, aut
cur ſuꝑ eū inniti dicant̄? Neq̄ .n. paruę æ-
ſtimādæ ſunt q̄ à ſuꝑnis ciuibus delitiæ
nominant̄. Siqdem huiuſcemodi delitiæ
mētis ſunt nō uētris, aīnon corꝑis, ſpūs
nō carnis, rōnis nō ſenſualitatis, interio-
ris nō exterioris hoīs. Quas ut breuiter
aliquo mō deſcribā, ipſę ſunt abūdans
infuſio gr̄æ ſpūalis. Btā illa aīa cui talis
gr̄a infundit̄, q̄ in bn̄dictionibus ſuꝑnæ
dulcedinis p̄uenit̄, ut templū dei & ora-
culū ſpūs ſctī efficiat̄. Tali ꝗppe aīę deeſ
ſe nō pn̄t diuitiæ ſalutis ſapīa & ſciētia,
& eiuſdē ſalutis optim⁹ theſaurus timor
dn̄i. Quibus delitijs cū abūdauerit & re
pleta fuerit, exaltet iā in eccl'ijs dn̄m, et ī
cathedra ſenioꝝ laudet eū. Qd̄ ī aure au
diuit, ī cubiculis p̄dicet iā ſuꝑ tecta, et ſic
affluet delitijs. Affluere .n. dictū eſt uer-
bo doctrinæ inſiſtere, exēplo uitæ luce-
re, opus ſpūale inſtāter exercere. Sed ne
ceſſe eſt ut in his oībus nō ſuā, ſed autho
ris ſui q̄rant gl'iam. Ipſe eſt .n. dilect⁹ ei⁹,
de quo ſcriptū eſt: Ego dilecto meo, &
Canti. 2.a dilectus meus mihi. Et de quo pr̄: Hic eſt
filius me⁹ dilectus: ip̄m audite. Suꝑ quē
innitendū eſt, ut uidelicet illius gr̄æ au-
Luc. 9.e xilio aſſcribat̄ op⁹ eius à quo oīa, ꝑ quē
oīa, & ad quē oīa referunt̄. Cur aūt ſuꝑ
eū inniti debeat, ipſe dilectus qui docet
hoīem ſcientiā, plenius nos doceat. Ait
ille diſcipulis ſuis, q̄s hm̄ōi delitijs imple
bat: Ego ſum uitis, uos palmites: Sicut
palmes nō p̄t facere fructū niſi māſerit ī Ioan. 15.a
uite, ſic et uos niſi ī me māſeritis. Et iteꝝ:
Sine me, inqt, nihil ptīs facere. Ac ſi aꝑ-
te diceret. Si delitijs uultis affluere, inni
timini ſuper me. Sed iam uideamus qūo
illi affluant & innitantur. Veniat in me-
dium unus pro omnibus ille prędicator
egregius. Eia beatiſſime Paule afflue de
licijs tuis. Certe cum euāgelium ab Hie
ruſalem per circuitum ad Illyricum prę
dicaſſes, cum ſine ſumptu ip̄m euangeliū
poſuiſſes, cū cœleſtes theſauros fideiq̄
ſacrm̄ Græcis ac Barbaris ſapientibus
& inſipientibus ut prudens ac fidelis di
ſpenſator erogaſſes: cum mortificatio-
nem Ieſu in tuo mortali corꝑe circuntu-
liſſes, & inter multas admirandas uirtu
tes tuas quas tu potuiſti facere, nos uix
poſſumus enarrare, ſēt illud cū omni au-
thoritate, ſine omni arrogantia, cum eſ-
ſes apl'oꝝ tuo iudicio, minimus, tn̄ auſus
es dicere: Gr̄a dei in me uacua non fuit, 1.Co. 15.b
ſed abundantius omnibus illis labora-
ui. Magnæ, &, ut ita dicam, delicioſæ de
licię. Sed ne illas amittas, innitere ſuꝑ di
lectū tuū. Nō aūt ego, īquit, ſed gr̄a dei Ibidem
mecū. Rurſum afflue: qm̄ ut ueꝝ fatear,
delectāt ualde tales deliciæ. Oīa poſſū Philip. 4.c
ait. Iteꝝ innitere. In eo, inqt, q me cōfor- 2.Co. 10.c
tat. Item dicit Apl's: Qui gl'iatur, in dn̄o
gl'ietur: hoc eſt q delicijs affluit, ſuꝑ dile
ctū ſuū innitat̄. Hæc de tribus emiſſioni
bus in ſign̄atione trium gn̄m hominum
quos in hac uita cōtinet ſctā eccl'ia, quos
ēt apud Ezechielem deſignāt Noe, Da
niel, & Iob, adiuuāte dn̄o diximus: quā
uis in ſingulis quibuſq̄ perfectis poſſit
non inconuenienter aſſignari. Et in his
quoq̄ prima emiſſio eſt pnīa, ſcd̄a iuſti-
tia, tertia doctrina. Primo .n. pœnitendo
conuertuntur, ſcd̄o bn̄ uiuēdo iuſtitiam
exercent, tertio ſi bn̄ profecerint, ipſam
iuſtitiam quā uita tenent, uerbo docēt.
Sed qm̄ uirtutibus inſidiant̄ uitia, & ita
iuxta ſunt poſita, ut q ab illis deuiauerit,
iſtoꝝ laqueos īcurrat, oportet ut ſit pœ
nitentia ſine pudore, ne .ſ. erubeſcat con
fiteri commiſſa peccata, caueat iuſti-

tia ſimulationem, eliminet prælatio ela
tionem. Vbi enim magnitudo grãrũ eſt,
ibi etiam magnitudo diſcriminis eſt.

Sermo 61.

Canti. 5.a — Veni ĩ hortum meum ſoror mea
Canti. 1.a — ſponſa. Alibi dr̃: Introduxit me
Canti. 3.a — rex in cellarium ſuum. Alibi dr̃,
in cubiculum ſuum. Hæc triplex introdu
ctio fit animæ rõnali à ſpõſo ſuo, uerbo
.ſ. dei, ſcd̃m triplicem ſenſum ſcriptura-
rum, hiſtoricum, moralem, myſticũ. In
horto eſt hiſtoric9, in cellario moralis, in
cubiculo myſticus. In horto .i. ĩ hiſtoria
continetur triplex trinitatis opatio: crea
tio cœli & terræ, renouatio cœli & ter-
ræ, confirmatio cœli et terræ. Pater crea
Ioan. 5.c — uit, filius reconciliauit, ſpiritus ſctũs con
Ibidem — firmauit. Et aliud tp̃s eſt creatiõis, aliud
confirmationis, aliud reconciliationis:
ſicut & in horto aliud eſt tp̃s plantatio
nis, aliud fructus colligẽdi, aliud ueſcen-
di. Creatio & reconciliatio ſunt p̃ſentis.
confirmatio futuri ſcl'i. In principio tpis
creauit pater, in plenitudine tpis recõci-
liauit filius, poſt omne præſens tp̃s con-
firmabit ſpũs ſctũs. De pr̃e dixit filius:
Pater meus uſq; modo operat̃. Et de ſe
ſubiũxit, Et ego operor. Sil'r & ſpũs ſan-
ctus in cõſummatione ſcl'i uere poterit
dicere: Pr̃ & filius uſq; modo opantur,
& ex hoc iam operor ego: cum .ſ. iam fe
cerit corpora nr̃a ſpũalia, corpus q; ad-
hæſerit ſpiritui, & ſpiritus deo, hoc ipm
corpus eodem ſpũ ſctõ ſic cõfirmante,
ut iam deinceps abſque ullo tpis interue
nientis momento fiat quod ſcriptũ eſt:
Qui adhæret deo, unus ſpiritus eſt. De
creatione inſtruit nos uetus teſtm̃, & p-
1.Cor. 6.d — mittit reconciliationem. Reconciliatio
nem exhibet nouum teſtamentum, &
ſpondet confirmationem.

Sermo 62.

Secunda introductio eſt in cella
rium. Hoc cellariũ continet mo
ralem ſciẽtiam, & habet tres di
ſtinctas manſiones. Prima dr̃ aromati-
ca. Scd̃a fructuaria. Tertia cella uinaria.
In prima ſunt qui bñ ſe hñt cum præla-
tis, in ſcd̃a qui cum æqualibus, in tertia
qui cũ ſubditis. Eſt ergo prima cella di-
ſciplinę, ſcd̃a naturæ, tertia gratiæ. Qui
.n. perfectæ conuerſationis nititur cumu
lum attingere, fit primum diſcipulus, &
ingreditur cellam diſciplinæ, in qua mo
res eius à magiſtro uarijs uirtutibus ue-
lut à pigmẽtarijs aromata diuerſis ſpẽ-
bus cõponuntur. Vñ & iſta cella dr̃ aro
matica, quia tales quiq; dũ ultro ample
ctuntur diſciplinæ laborem, optimum
alijs exemplo ſuo effundunt imitationis
odorem. Inde conſequenter ingrediunt̃
in ſcd̃am cellam naturę: qm̃ illi quidem
cæteris condiſcipulis concordare facile
pñt, qui ſub magiſtro propriam uolun-
tatem frangere didicerunt. Et hæc cella
ubi cũ cæteris cõiter uiuit̃, congrue cel-
la naturæ dr̃, quia oẽs homines ęquales
quidem natura genuit, ſed alios alijs me
ritorum cã, uel prępoſuit, uel ſuppoſuit.
Dicitur ẽt fructuaria, quia magnæ utili-
tatis eſt, ſi quiſq; grãm quam accipit, in
alterutrum adminiſtrat. Vñ ſcriptũ eſt:
Frater frẽm adiuuans, exaltabitur ſicut — Prou. 18
ciuitas munita. Et item dicit propheta: — Pſal. 132
Ecce q̃ bonum & q̃ iucundum, habita
re frẽs in unum. At uero cum conſumma
ti plene fuerint in hac ſcd̃a cella naturæ,
tunc tandem ingredi pñt tertiam quæ
eſt grãæ, ut etiã cæteris inſtituendis præ-
ſint, qui cum cæteris iuſte & ſine quere
la uixerint. Et hæc quoq; cella dr̃ uina-
ria, ut .ſ. ferueant charitate qui cæteris p̃.
ſunt in regimine. Dr̃ etiam cella gratiæ,
quod nomen .ſ. alijs quoq; duabus poſ-
ſit eſſe cõe. Nam & diſciplina & ſocia
lis uita donum gratiæ eſt, iſta tñ ſibi il-
lud uendicat ſpecial'r, qm̃ quidem mul-
tum facile eſt ſubijci uel ſociari: rarũ ue-
ro & difficile ad aliorũ regimen utiliter
quemuis poſſe transferri. His tribus cœl
lis continentur & formantur oĩum ho-
minum mores. Oẽs .n. hoĩes uel ſunt prę
lati, uel æquales, uel ſubditi. Quemad-
modũ aũt eligũtur de hortis quæq; po
tiora, & in cellarijs reponuntur, ubi etiã
diſtincta hñt loca in quibus ſeruent̃: ita
de hiſtoria ſumitur, & quaſi reconditur
in cellario moralis ſenſus, vñ omnis hu-

mana uita inſtruatur. Legunt etenim ibi
p̃lati quales ſe exhibere ſubditis debeãt
1.Pet. 5.a — cum eis dr̃: Non dominantes in clero,
1.Cor. 1.d — ſed forma facti gregis. Et illud: Non qa
dñamur fidei ueſtræ, ſed adiutores ſu-
mus gaudij ur̃i. Et dñs in euangelio: Bo
Ioan. 10.b — nus paſtor animam ſuam dat pro oui-
bus ſuis. Inueniunt ẽt in eadem ſcriptu-
ra æquales, qual'r ſe hr̃e debeant inuicẽ,
Gala. 6.a — cum legunt: Alter alterius onera porta
te, & ſic adimplebitis legem Chr̃i. Et il
Rom. 16.c — lud: Honore inuicem præuenientes: &
multa in hunc modum. Hñt ibi & ſub-
diti quod eorũ mores componat: q̃uo .ſ.
ſubdi eos maioribus oporteat, quibus
dr̃: Obedite præpoſitis ueſtris, & ſubia
Heb. 13.c — cete eis. Ipſi .n. peruigilant quaſi rõnem
reddituri pro animabus ueſtris.

Sermo 63.

Dentes tui ſicut grex tonſarũ quę
Canti. 4.a — aſcenderunt de lauacro, oẽs ge
mellis fœtibus, & ſterilis nõ eſt
in eis. Spũs ſctũs de cuius ſecretiori fon
te canticorũ flumẽ emanãt, in his (ut ſen
tio) dentibus myſteria nobis non parua
cõmendat. Nõ ſunt hi dentes de quib9
dr̃. Deus cõteret dẽtes eorũ in ore ip̃orũ,
Pſal. 57.a — uel de qbus ad uirũ ſctm̃ uox diuina pro
Iob. 41.a — clamat: Per gyrũ dentiũ eius formido.
Dẽtes iſti lacte cãdidiores. Quippe ſpõ
ſę ſunt, cuius ſpẽm cõcupiuit altiſſimus,
quæ nõ hẽt maculã neq; rugam. Cũ .n.
tota candida ſit: cãdidior p̃batur in den
tibus. Noua tñ et inaudita cõparatione
in illius laudes p̃orat dicẽs: Dẽtes tui ſi-
cut grex tonſarũ. Quid in hac rogo ſil'itu
dine dignũ eſt, ut eã de cœleſtibus arca
nis deſcẽdiſſe credamus? Magnũ p̃rſus
& magno aĩo magnifice ſentiendũ. Spi
ritus .n. eſt q loquit̃: qui cum loqtur, nec
unũ põt iota uacuum præterire. Aliqd
p̃fecto eſt in his dentibus inuolutũ, qđ
euolutũ ſacratioris intelligentię p̃ſignet
arcanũ. Dentes .n. cãdidi ſunt & fortes:
carnem nõ hñt: carent corio: nihil intra
ſe pati pñt: non eſt dolor ſicut dolor eo
rũ; clauſi ſunt labijs ne uideant̃: indecẽs
eſt cũ vñr niſi ridendo: toti corpi maſti
cant cibũ: nullũ inde ſaporem hñt: non
facile conſumuntur: per ordinem poſiti
ſunt: ſuperiores alij, & alij inferiores: &
cum inferiores moueantur, ſuperiores
nunquam. Hmõi dentes ego arbitror
hoĩes monaſticæ p̃feſſionis, q uiã com-
pendioſiorẽ & ſecuriorẽ uitã eligentes,
de toto eccl'iæ corpe qđ candidum eſt,
candidiores eſſe vñr. Quid enim illis
candidius q totius ĩmunditias ſpurcitiæ
euitãtes, cogitationum ſicut actionum
pctã deplorãt? Quid fortius illis qb9 tri-
bulatio p̃ ſolatio, cõtumelia p̃ gl'ia, ino
pia p̃ abũdantia ducit̃? Iſti carnẽ nõ ha
bent, qa in carne carnẽ obliti audiũt ab
Apl'o. Vos aũt ĩ carne nõ eſtis, ſed ĩ ſpũ. — Roma. 8.b
Corio carent: qa nitorem et diſtenſionẽ
mundanarũ ſolicitudinũ non hñtes, in
pace in idip̃m dormiũt & reqeſcunt. Ni
hil morari intra ſe patiunt̃, qa nec modi
cũ qdem offendiculũ tolerabile reputãt
aut intra ſe, aut in cõſcientijs ſingulorũ.
Hic eſt illa ur̃a opportuna ĩportunitas,
qua tã ſæpe fatigatis nos ut multoties
ẽt cũ neceſſe nõ ſit, multũ in his diei ex-
pendatis. Nõ eſt dolor ſicut dolor eorũ:
qa nihil tam horrendũ & horribile eſt ſi
cut murmur & diſſenſio in cõgregatio-
ne. Clauſi ſunt labijs ne uideantur: ſic et
nos materialibus uallis circũcingimur,
ne ſcl'arium oculis & acceſſui pateam9.
Indecẽs eſt ſi appareãt, niſi interdũ for-
te ad riſum: qa nihil turpius q̃ mõachus
p̃ urbes & caſtella diſcurrẽs, niſi cũ illa
cogit: q̃ opit multitudinẽ pctõrũ. Chari-
tas .n. riſus eſt, quia hilaris eſt. Læta qui
dẽ, nõ tñ diſſoluta. Toti corpi maſticãt
cibũ dentes: qa ipſi p̃ toto eccl'iæ corpe
uidelicet tã uiuis q̃ mortuis orare ſunt
cõſtituti: Nullũ ĩde saporẽ hr̃e debẽt, nul
lã ſibi gl'iam aſſignare: ſed dicere cũ p̃-
pheta: Nõ nobis dñe nõ nobis, ſed nomi
ni tuo da gl'iam. Nõ facile cõſumunt̃: qa
quãto annoſiores, tãto feruẽtiores: et eo — Pſal. 113.b
rapidius currũt, quo uicini9 appropin-
quant ad palmã. Per ordinẽ poſiti ſunt.
Vbi .n. aliqd ordinatũ ẽ ſi hic nõ eſt, ubi
cib9 & potus, uigilare & dormire, labo
rare & qeſcere, ambulare & ſedere, &
cætera oĩa, ĩ nũero & mẽſura & põdere

conſtituunt. Sup̄iores & īferiores ſunt:
ꝗa inter nos p̄lati & ſubditi ſunt, & ſic
ſup̄iores īferioribus iũgunt, ut īferiores
a ſup̄ioribus nõ diſcordẽt. Cũ aũt īferio
res moueant, ſup̄iores nunq̃ moueri de-
bẽt: ꝗa & ſi ſubditi q̃nq̃ turbent, p̄lato-
rũ eſt in mẽte copoſita perdurare. Sicut
grex tõſaꝶ, inq̄t. Quã bñ monachi ton
ſis ouibus cõparant: ꝗa reuera tõſi ſunt,
ꝗbus nec corda, nec corꝑa, nec aliquid
mundanũ in ꝓprietate relictũ eſt. Quæ
aſcenderũt de lauacro. Lauacrũ baptiſ-
mus eſt, de quo aſcẽdit ꝗ ad celſitudinẽ
uitæ ꝑfectioris intẽdit. Deſcẽdit, aũt ꝗ ſe
uitæ mancipat inhoneſtæ. Oẽs gemellis
fœtibus: ꝗa & uerbo pariunt & exem-
plo. Et ſterilis non eſt in eis, quia nul-
3.Re. 19.a lus eſt infœcundus.

Sermo 64.

c Imuit Helias Hiezabel, & ſur-
gens abijt quocunq̃ tulit eũ uo
lũtas: uenitq́ in Berſabee Iuda,
& dimiſit ibi pueꝶ ſuũ, & ꝑrexit in de-
ſertũ. Cumq́ ueniſſet ſubter umbrã iu-
niperi & ſederet, ꝓiecit ſe, & dormiuit.
Et angelus dñi tetigit eum, & dixit illi.
Surge, & comede. Et reſpexit: & ecce
ad caput ſuũ ſubcinericius panis, & uas
aquæ. Comedit ergo & bibit, & ambu
lauit in fortitudine cibi illius quadragin
ta diebus et quadraginta noctibus uſq̃
ad montẽ dei Oreb. Per Heliã q̄ppe qui
interpretat̃ dñs, uel dñs fortis, intelligit̃
ꝗlibet iuſtus, ꝗ ꝑſecutionem patit̃ ꝑꝑ iu
Matt. 5. ſtitiã. Vñ illud: Bt̄i ꝗ ꝑſecutionem patiũ
tur ꝑꝑ iuſtitiã. Qui metuẽs Hiezabel. i.
malitiã ſcl'i, uel tyrannidẽ diaboli, ſurgit
de tẽtatione peccaminũ, & abit quocũ
que eum tulerit uolũtas à dño ſibi colla
ta. Venitq́ in Berſabee Iuda, in ſctãm ec
cleſiã: q̃ dr̄ Berſabee. i. puteus ſeptimus,
ꝑꝑ abundantẽ ſeptiformis ſpũs grãm,
q̃ inibi fidelibus diuidit̃: uel puteus ſatie
tatis, ꝑꝑ myſterioꝶ dei ꝓfunditatem, et
Pſal. 17.b ſctãꝶ ſcripturaꝶ refectionẽ. De hac ꝓ-
Pſal. 35.b funditate habemus ī pſalmo: Tenebro-
ſa aq̃ in nubibus aeris. Et rurſus: Iudicia
tua abyſſus multa. Ad eiuſdẽ conſidera
tionẽ Ap̄ls expaueſcens, & paueſcendo
deficiẽs, clamare compellit̃: O altitudo Rom. 11.d
diuitiaꝶ ſapiæ & ſciẽtiæ dei etc. De hac
ſatietate legis ī pſalmo: Suꝑ aquã refe-
ctionis educauit me. Et itẽ: Inebriabunt̃ Pſal. 22.a
ab ubertate domus tuæ. Hmõi ebrietas Pſal. 35.b
nõ inducit faſtidiũ, ſed ĩdeficientẽ ꝗbuſ-
dã deſiderijs ꝓuocat appetitũ. In hoc ſa
cræ lectionis pelago agnus ambulat, &
elephas natat. In catholicę doctrinę mẽ
ſa iuxta modulũ intelligẽtię ſufficientes
ſingulis epulæ apponunt̃. Hæc eſt para
diſus deliciaꝶ, hic ẽ hortus oĩum pomo
rũ. Veniẽs itaq̃ ĩ Berſabee ĩ ſctãm eccle
ſiã, ut dictũ eſt, currit ad confeſſionẽ q̃ ꝑ
Iudã notat̃: & dimittit ibi pueꝶ ſuum. i.
puerilẽ ſenſum, uel priſtinoꝶ actuũ de-
bilitatẽ: & ꝑgit ĩ deſertũ. i. ĩ iſtius mundi
contẽptũ. Quò poſtq̃ uenit, ſedet. i. à ſe
culari tumultu q̄ſcit, cantãs cum ꝓphe
ta: Hæc req̄es mea in ſcl'm ſcl'i. Proijcit Pſal. 131.c
ſe. i. uilẽ ſe reputat, ſuis abrenũcians deſi
derijs, iuxta illud euangelicũ: Qui uult Luc. 9.c
uenire ad me, abneget ſemetip̄m. Ob-
dormiuit in umbra iunipi, ꝗa ĩ atrijs do-
mus dei ſcd̃m ſenſus corꝑis uacat oĩno
ab oĩbus prauitatibus, dicẽs cũ pſalmi-
ſta: In pace in idip̄m, dormiã & req̄ſcã.
Tũc angelica uiſio tãgit eũ, excitans ad Pſal. 4.b
bonũ oꝑandũ, & ad altiora conſurgen-
dũ. Reſpicit ad caput ſuũ. i. ad Xp̄m, ꝗ
caput eſt eccl'iæ. Et ecce ſubcinericius
panis. i. paſtus diuini dogmatis, forinſe
cus ꝗdẽ rudis, ſed medullitus ineffabil'r
cõfortatiuus et dulcis. Et uas aq̃, hoc eſt
fons lachrymaꝶ cũ cordis cõpunctio-
ne. Comedit & bibit. i. adimplet q̃ au-
dit: & ꝑgit in fortitudine ad montẽ dei
ad celſitudinem uidelicet beatitudinis.

Sermo 65.

e Rat fames ĩ terra, & filij ꝓphe-
taꝶ habitabãt corã Heliſæo, ꝗ- 4.Re. 4.d
bus fecit apponi pulmentum.
Cumq́ guſtaſſẽt de coctione, exclama
rũt. Mors ĩ olla uir dei. Et nõ potuerunt
comedere. At ille: Afferte, inquit, farinã.
Et miſit in ollam, & ait: Infunde turbæ.
Et comedit: & non fuit quicq̃ amplius
amaritudinis in olla. Fames in terra, pe-
nuria uerbi dei in mẽte humana, filij pro

phetaꝶ, filij p̄dicatoꝶ. Propheta inter-
pretat̃ uidẽs. Et ſcti p̄dicatores nõ ab re
ꝓphetæ appellant̃: ꝗ & arcana myſte-
rioꝶ dei contemplant̃: & ꝓut uidẽt mo
res hoĩum, adhibent modos curationũ.
Hæliſæus ſalus dñi interpretat̃: quo noĩe
ꝗuis p̄latus & doctor eccl'iæ decenter
cenſet̃: cuius ſalubri ꝑſuaſione dñi ſalus
ppl'is annunciat̃, & annũciando imꝑtit̃.
Hic talis ex debito ſui officij appõit ſub
iectis ollã grandẽ herbas agreſtes conti
nentẽ. i. admonitionẽ de grauibus diſſe
rentẽ, acerbitate refertã, ſed tñ igne ſcti
ſpũs ſuccẽſam. Subditi ergo ꝑhorreſcen
tes ſermonũ auſteritatẽ clamant, Mors
ĩ olla: & nõ pñt guſtare. Sapiẽs igitur di
ſpẽſator nõ affert, imò afferri iubet fari-
nã, q̃m nõ p̄bet, ſed hortat̃ hr̄e charita-
tẽ, cuꝰ cõdimento reddunt̃ dulcia q̃ prius
uidebant̃ amara. Põt nãq̃ p̄dicator mo-
nita ſalutis auribus circunſtantiũ ĩſona
re, ſed nemo niſi ſolus deus ualet ſaporẽ
charitatis palato cordis infundere. Vñ
Gregorius: Niſi ſit intus ſpũs ꝗ doceat,
doctoris lingua exterius ĩ uacuũ labo-
rat. Alius eſt ſapor cœli, alius eſt ſapor
terræ. Haudquaq̃ nobis placere p̄t ſa-
por cœli, dũ ſaporẽ q̄rimus coci nr̄i. In
deſerto dant̃ coturnices & mãna. i. in lo
co diſciplinæ maiora & minora manda
Exo. 16.c ta. Cũ uidiſſent filij Iſrael mãna, dixerũt
Ibidem adinuicẽ, manhu? ꝗd eſt hoc? Ignorabãt
. n. ꝗd eſſet. Quibus ait Moyſes: Iſte eſt
panis quẽ dedit dñs uobis ad ueſcendũ.
Huius facti myſteriũ ĩ euãgelio Ioannis
cõuenienter aperit̃ ubi dñs ait: Am̄ am̄
dico uobis, niſi mãducaueritis carnẽ filij
Ioan. 6.f hoĩs &c. Multi ergo ex diſcipulis audiẽ
tes dixerũt: Durus eſt hic ſermo, ꝗs põt
eũ audire? Ex hoc multi abierunt retro.
Ad hũc itaq̃ modũ cũ aliꝗ ſimplices ad
conuerſionẽ ueniũt, ſeueritatẽ rl'æ expa
ueſcũt: ſi fiat eis ſermo de mũdi cõtẽptu,
de uirtutũ uitiorũq́ cõflictu: ſi anxietas
uigilãdi, aſſiduitas orãdi, parſimonia ie-
iunãdi ab ipſis requirit̃, dñt conqueren-
do inter ſe: Quid eſt hoc: Quis tot & tã
ta ĩplere ſufficiat? Neſciunt. n. quanta ſit
uirtus aſſumpti ordinis. Sed paſtor eis
conſolatoriè habet reſpondere, & de af
ferenda eos ſolicitare farina.

Sermo 66.

h Aurietis aq̃s ĩ gaudio de fonti- Eſai. 12.b
bus ſaluatoris. Pro ꝑadiſo quẽ
ꝑdidimus, reſtitutus eſt nobis
Xp̄s ſaluator. Sicut ergo de uno fonte
ꝑadiſi deriuant̃ q̃tuor flumina ad irrigã
dũ ꝑadiſum: ita de pectoris eius arcano
ꝓcedũt quatuor fontes, ex ꝗbus hauriũ
tur q̃tuor aquaꝶ gñ̄a, vñ tota ꝑ uniuer-
ſum mundũ rigat̃ eccl'ia. Sũt ãt quatuor
fontes, ueritas, ſap̄ia, uirtus, & charitas.
Ex his ergo fontibus hauriunt̃ aq̃, ex ſin
gulis. ſ. ſingulæ. Nam de fonte ueritatis,
ſumunt̃ aq̃ iudicioꝶ: de fonte ſapiæ, aq̃
cõſilioꝶ: de fonte uirtutis, aq̃ p̄ſidioꝶ:
de fonte charitatis, aq̃ deſiderioꝶ. In aq̃s
iudicioꝶ cognoſcimus ꝗd liceat, uel ꝗd
nõ liceat. In aq̃s conſilioꝶ diſcernimus
ꝗd expediat, uel ꝗd nõ expediat. Sed ꝗa
electis uiris recte ꝑ hæc gradiẽtibus nõ
deſunt tẽtationes: (tentant̃ aũt de duo-
bus: aut terroribus ut concutiantur, aut
blandimẽtis ut ſeducant̃) idcirco arman
di ſunt cõtra terrores p̄ſidijs diuinæ uir-
tutis, cõtra blandimẽta deſiderijs ſuꝑnę
charitatis. Deſiderijs. n. melioꝶ ſuꝑant̃
(ut ait ꝗdã ſctũs) deſideria deteriorum.
Vel ſic poſſumus ꝓcedere. Quid ꝓdeſt
noſſe ꝗd liceat & expediat (ꝗd utiq̃ do
cẽt iudicia atq̃ cõſilia) ſi poſſe ꝑfici mi-
nimè cõtingat? Idõ poſt aquas iudicioꝶ
& cõſilioꝶ, q̄rendę ſũt aq̃ p̄ſidioꝶ. Rur
ſum & poſſe ꝗd ualeat, ſi hoꝶ oĩum nõ
ſit finis charitas? Recte itaq̃ poſt iudi-
cia, poſt cõſilia, poſt p̄ſidia, hauriunt̃ de
fonte charitatis deſideria, ut uidelicet ꝗc
ꝗd ſapimus aut loq̄mur, ꝗcꝗd oꝑamur
aut patimur, ęternę uitę finis concludat.
Sed ut hęc q̃ dicta ſũt de fontibꝰ et aq̃s
clariꝰ eluceãt, ſcripturaꝶ teſtimõijs reor
eẽ cõprobãda, auriq́ ſil'itudĩes q̃s ꝓtuli
mꝰ, uermiculãdas argẽto. Ac primũ ꝗd
dictũ ẽ q̃tuor illos fontes de pector̄ Ieſu
manare, nullũ arbitror ãbigere. Q̃uo ãt
ex eiſdẽ fontibus hauriant̃ p̄dictæ aq̃, id
elaborandum eſt, Veniat ergo Dauid
& dicat ꝙ ex fonte ueritatis ꝓcedãt iu

dicia.Hoc certe ur̃ ſenſiſſe cum diceret:
De uultu tuo iudiciũ meũ ꝓdeat. Neq;
.n.uir ſc̃tũs iudiciũ ſuum diceret, qđ de
Pſal. 16.a uultu dei.i.de ueritate nõ ꝓdiret. Noue-
rat.n.electos dei ueritatis iudicijs tanq̃
uirga ferrea regi,& qa ſub eoꝝ regimie
Pſal.18.c ſe eẽ ſentiebat,exaltãs pſallebat:Iudicia
dei uera,iuſtificata ĩ ſemetipſa: deſidera
bilia ſup auꝝ & lapidẽ p̃cioſum multũ,
& dulciora ſup mel & ſauũ. A`qbus ne
forte p incuriã deuiẽt:audiãt uocẽ pr̃is p
Pſal. 88.c eundẽ ꝓphetã cõminantis. Si ĩ iudicijs,
inqt,meis nõ ambulauerit,& mandata
mea nõ cuſtodierĩt:uiſitabo ĩ uirga iniq
tates eoꝝ,et ĩ uerberibus pc̃tã eoꝝ. Hęc
myſteria diuini iudicij reſerabat cœle-
1.Pet.4.d ſtis regni clauicularius cũ diceret: Tp̃s
eſt ut incipiat iudiciũ de domo dei. Si ãt
primũ a` nobis,qs finis eoꝝ q nõ credi-
derũt dei euãgelio? Et hoc de electis di-
ctũ eſt. Cæteꝝ eſt aliud de reprobis iu-
diciũ, qđ nihilominus ab ipſa ueritate
ꝓcedit. Vñ & p Paulũ dr̃: Scimus.n.qm̃
Rom. 2.a iudiciũ eſt ſcđm ueritatem in eos q talia
agũt. Et utrunq; qdem iudicium cõple-
ctit̃ ipſa ueritas,dicẽs:In iudiciũ ego ue-
ni ĩ hũc mundũ,ut q nõ uidẽt uideãt, &
Ion.9.g q uidẽt cæci fiãt. Vtrũq; aũt diſcernit cũ
itẽ dicit:Et ibũt hi ĩ ſupplicium æternũ,
Matt.25.d iuſti aũt in uitã æternã. Si uidimus qũo
de fonte ueritatis hauriuntur iudicia:ui-
deamus qũo de fonte ſapiæ ꝓpinentur
2.Pet.3.d cõſilia. Quis dubitet apl̃m Paulũ eſſe ſa
pientẽ,cũ & Petrus eius coapl̃s ſapiam
ei datã eſſe aſtruat, & eiuſdẽ Apl̃i tota
uerboꝝ ſeries nil aliud q̃ ſapiam redo-
leat? Proferat igr̃ conſilia, & p ipſa nos
doceat qđ pegrinantibus & ad cœleſtẽ
pr̃iam feſtinãtibus expediat. De uirgini
2.Cor.7.c bus,inqt,p̃ceptum dñi nõ habeo, cõſi-
liũ aũt do,tanq̃ miſericordiã cõſecutus
a` dño ut ſim fidelis. Exiſtimo ergo hoc
bonũ eẽ pp iſtantem neceſſitatẽ qm̃ bo
num eſt hoĩ ſic eſſe, hoc eſt ĩ uirginitate
manere. Si de uirginibꝰ p̃ceptũ hr̃et, nil
aliud q̃ qđ p̃ciperet̃ liceret. Nunc uero
cũ utrunq; liceat,uel nubere, uel nõ nu-
bere:qđ cõpendioſius dici potuit q̃ bo
nũ eſt hoĩ ſic eẽ:p̃ſertim cũ & neceſſita-

tis inſtãtia freq̃nter obrepe ſoleat, & ci
to morti ipſa tẽporis breuitas urgeat, to
tiuſq; mũdi figura p̃tereat? Itẽ cũ de ui-
dua loqueret̃. Btior,inqt,erit ſi ſic(.i.inu *Ibidem.*
pta)pmanſerit ſcđm cõſiliũ meũ. Ac ne
de ꝓprio corde,et nõ potius de fonte ſa
piæ uideret̃ hoc ip̃m conſiliũ deprõpſiſ-
ſe,ſubiecit dicẽs:Puto ꝙ & ego ſpm̃ dei *Ibidem*
habeã. Sed cur ego paucis ĩmoror exẽ-
plis,cũ in eius uerbis oĩs ſexus,oĩs ætas,
oĩs cõditio conſiliũ inueniat ſi diligẽter
q̃rat ſalutis? Qđ ſiqs curioſius uelit pſpi
cere utrũ uerũ ſit qđ dictũ eſt de ſapia
conſilia manare, legat libros qui inſcri-
bunt̃ ſapiæ,ubi totus orõnis contextus
cõſilia parare ur̃. Si uero cõſultius et uti
lius ſtudet uitã ĩde eligere,audiat ipſam *Matt. 19.*
ſalubriter inuitantem ſapiam. Si uis, in- *Eccl. 12.*
qt,ad uitam uenire,ſerua mãdata. Quæ
ris cuius? Deũ,inqt,time, & mãdata eiꝰ
obſerua. Audiat eã ipſam materno affe
ctu ĩclamantẽ:Da mihi cor tuũ. O` quã-
tũ uellẽ, & ego cor meũ ĩ eius uerbũ ſu- *Prou. 23.*
ſpẽdere,de cꝰ ore mirifico tã dulcia uitę
cõſilia audio pſonare. Vtinã ãt & lĩguæ
meæ calamũ ĩ eius fonte poſſẽ intĩgere,
q̊idoneꝰ eẽm ea quoq; q̃ reſtãt de duo-
bus fontibꝰ.i.uirtutis & charitatis,utilr̃
exarare. Et qm̃ q̃tuor iſti fontes ita ſibi
inuicẽ ſaporẽ trãsfundũt, ut q de uno bi
berit,quadã ineffabili dilectionis dulce
dine ĩuitet̃ ad aliũ:libet iã de ſapia ad uir
tutẽ trãſire,et qualr̃ illic hauriant̃ aq̃ p̃ſi
dioꝝ,q̃tum ab ipſa uirtute adiuuor oñ-
dere. Sicut aũt ſupius dixi gemina eẽ ue
ritatis iudicia,qa.ſ.determinãt qđ liceat:
uel qđ nõ liceat:itidẽ ſapiæ duo, hoc eſt
qđ expediat,uel qđ nõ expediat: ita &
hic agnoſcamus de fonte uirtutis haurĩẽ
das duplices p̃ſidioꝝ aquas,q̃ ul' abluãt
electos a` culpis,uel refrigerẽt ĩ tormen-
tis. De utriſq; ſumamus exẽplũ. Refert
Lucas euãgeliſta,ꝙ q̃dã mulier q̃ fluxũ *Luc. 8.*
ſanguinis patiebatur, erogata in medi-
cos tota ſubſtantia cum minime curari
potuiſſet,acceſſerit retro et tetigerit fim
briam ueſtimẽti dñi,et cõfeſtim ſteterit
fluxꝰ ſanguinis:Ieſum uero dixiſſe, quis
me tetigit, Cúmque diſcipuli reſpon-
derent

derent,turbæ te cõprimũt & affligũt,et
dicis,qs me tetigit? Rurſum repetijſſe,te
tigit me aliqs:nã & ego noui uirtutẽ de
me exiſſe. Ecce quas aquas p̃ſidij hauſe
rit mulier de fonte uirtutis,qbus abluta
eſt a` ꝓfluuio ſanguinis, q̃ nulla medico
rũ arte poterat ſanari. Qđ ſiqs obijciat
ꝓlatũ teſtimoniũ nihil ad rẽ p̃ſentis o-
peris ptinere, eo ꝙ illa mulier nequaq̃
abluta eſſe uideat̃ a` culpis,ſed tm̃ ab æ-
gritudine carnis,nouerit moris eſſe di-
uinæ uirtutis prius cordi mederi q̃ cor-
Mat. 9.a pori. Vñ & alibi cum quidam ei paraly
ticus offerret̃ curandus,tanq̃ bonus &
pius medicus uolẽs ſanare prius quod
erat potius.i.mentẽ q̃ carnẽ: ait idẽ pa-
Ibidem ralytico:Cõfide fili,remittunt̃ tibi pc̃tã
tua. Itaq; ſanata cõſcientia,cõſequenter
ſanat̃ corpus,cũ dr̃: Surge, tolle lectum
tuũ,& uade in domũ tuã. Sic ergo et hꝰ
cor mulieris prius abluit intus p donum
Acto.15.c fidei,ſicut ſcriptũ eſt: Fide mũdans cor
da illoꝝ,p quã meruit exterius ĩpetrare
ſalutẽ corpis. Hoc.n. innuit ipſe dñs, cũ
Luc.8.g dicit: Filia ſides tua te ſaluã fecit,uade ĩ
pace. Qđ aũt de hoc ipſo fonte uirtutis
hauriant̃ aquæ p̃ſidij in tormentis,oſtẽ-
dũt & illi tres pueri in fornacis incẽdio
æſtuantis poſiti, quibus ipſa flamma re
frignit,et p̃cipue inclytus ille martyr Vi
centius,q cũ grauiter torqueret̃,non ſo-
lũ toleraſſe,ſed ẽt tortorẽ ſuũ conſtãter
ꝓuocaſſe fert̃ his uerbis: Inſurge (inqt)
& toto malignitatis ſpũ debacchare,ui
debis me dei uirtute plus poſſe dum tor
queor,quã poſſis ipſe q torques. Poſſẽt
plura de hoc fonte uirtutis copioſius di-
ci,ſed eũ ſuccĩctè p̃tereo:qa de fonte uir
tutis bibere potius q̃ ſcribere deſidero.
Ad hũc fontẽ inuitamur redẽptoris nr̃i
Ioan.7.f uoce dicẽtis: Siqs ſitit,ueniat et bibat,et
de uẽtre eius fluẽt aquæ uiuæ. Et ſecutus
euãgeliſta expoſuit ad quẽ fontẽ nos in
Ibidem. uitaret dicens:Hoc aũt dixit de ſpũ quẽ
accepturi erãt credẽtes ĩ eũ. Quẽ niſi ſpi
ritũ charitatis,quẽ mũdus nõ põt acci-
pere,ſed ſoli accipiũt q uere credũt ĩ eũ?
Ex hoc ergo fonte hauriamns nobis a-
quas deſiderioꝝ,ipſaſq; partiamur ĩ ge

minos riuulos,ut ſicut eiuſdem charita-
tis duo ſunt p̃cepta, ita ſint & deſideria
gemina,qbus ĩpleant̃ ip̃a p̃cepta. Aliud
eſt.n. deſideriũ quo deus pp ſeip̃m,aliud
quo ꝓximus diligit̃ ĩ deo,uel pp deũ. In
illo nullus modus,ſed ex toto corde, to
ta aĩa,tota uirtute diligit̃ deus: in hoc ãt
p̃ſcribitur qdam modus, cum dr̃: Dili- *Matt.22.d*
ges ꝓximum tuũ ſicut teip̃m. Illo flagra *Pſal. 41.a*
bat propheta,cum diceret: Sicut ceruus *Pſal.83.a*
deſiderat ad fontes aquaꝝ, ita deſide-
rat aĩa mea ad te deus. Et itẽ: Cõcupiſcit
& deficit aĩa mea ĩ atria dñi. Hoc exhi-
bebat Apl̃s Romanis, qbus ſcribebat. *Roma.1.a*
Deſidero.n.uidere uos,ut aliquid gratię
ſpiritualis impertiar uobis. Et dñs ĩ euã
gelio diſcipulis ſuis: Deſiderio deſidera *Luc. 22.b*
ui hoc paſcha manducure uobiſcũ ante
quam patiar. Et notandum quod ad il-
lud excitatur mens humana ſpecialr̃ tri
bus affectionibus ac prouehitur: vñ &
deum diligere toto corde, tota aĩa,tota
uirtute iubet̃. Prima qdem dulcis, ſcđa
prudẽs:tertia fortis eſt. Primam habuit
Petrus,cũ dño mori diſſuaderet:Ex cor *Mar. 8.d*
de.n.dulciter diligebat, cuius paſſionẽ *Ibidem.*
expaueſcebat. Sed cũ audiret: Vade re-
tro ſanata,nõ ſapis q̃ dei ſunt,ſed q̃ hoĩs:
his uerbis eruditus & intelligens qđ bo
ni hr̃et mors Xp̃i,cœpit tota aĩa pruden
ter diligere quẽ prius tm̃ diligebat dul-
citer toto corde,necdum uero diligebat
tota uirtute. Qđ ſi faceret, nec pp mor-
tis diſcrimẽ eũ negaret. At uero poſt re
ſurrectionẽ & aſcenſionẽ dato deſuper
ſpũ,tunc demũ tota uirtute dilexit, pro
quo ẽt horrẽdũ crucis ſuppliciũ poſtmo
dũ ſubire non expauit. Erga charitatem
quoq; ꝓximi exercemur tripl'r,ul' ut æ-
dificet̃ ip̃a charitas ubi nõ eſt,ul' certe ne
peat uel minuat̃ ubi eſt. Quiſqs aũt hãc
puro affectu erga ꝓximũ opatur,illam
ꝓculdubio q̃ deus eſt, ulterius ꝓmeret̃.

De donis ſpiritus ſancti, Sermo continens ſeptẽ capitula. Cap. I.

Pſal. 118.x PRima gratia eſt timor dñi. Qui
hanc hẽt gr̃am, oẽm odit iniqui
tatẽ,iuxta illud pſalmiſtę:iniqta
tẽ odio habui,& abominatꝰ ſũ. Et alio-

loco. Oẽm uía iniquitatis odio habui.
Scriptum nanque eſt. Timor dñi odit
Prou.3.a malũ. Et item: Time deum, & recede
Iob.1.a à malo. Et de Iob dr̃. Vir timens deum,
& recedens à malo. Sine hac grã prima
grãrum, quæ totius religionis exordiũ eſt,
nullum bonũ pullulare uel manare põt.
Sicut enim ſecuritas uel deſidia cã eſt et
mater omnium delictorum, ſic timor dñi
radix eſt & cuſtos omnium bonorum.
Eccl. 27.a Vnde ſcriptum eſt. Si non in timore dñi
tenueris te inſtanter, cito ſubuertetur do
mus tua. Omne nanque uirtutum ædi-
ficium illico uergit ĩ prępcipitiũ, ſi huius
gratiæ amiſerit præſidium. Vñ Salomõ
Prou.23.b ait: In timore dñi eſto quotidie, qa ha-
bebis ſpem in nouiſſimo, & prętolatio
Philip.2.b tua non auferetur. Hinc & Apl's: Cum
metu & tremore ueſtram ſalutem ope-
ramini. Et qd plura? Cõnexa ſunt timor
& religio, nec manere p̃t alterum abſq; al-
Acto. 10.c tero. Vñ Cornelius uir religioſus ac ti-
Luc.2.d mẽs deũ, & Symeõ iuſtus & timoratꝰ.
Eccl.12.d Vñ Salomõ. Deũ, inqt, time, & mãdata
eius obſerua, Hũc uero ſic hr̃e debemꝰ,
quõ aſſerit ſe habuiſſe Iob beatiſſimus.
Iob.31.c Sp quaſi tumẽtes ſup ſe fluctus deum ti
muit. Per hũc timorẽ dei uniuerſa deſeri
mus, mũdo abrenũciamus, noſq; ipos,
ſicut dñs ait, abnegamus nobis: Siquis
uult poſt me uenire, abneget ſemetip̃m.
Luc.9.c Iſte ergo diuinus timor q eũ quẽ pfectè
ĩbuit, pauptati ſubijcit, & à malo diui-
dit, ita eſt primus in ordine grãrum, ſicut
pauptas ĩ ſerie beatitudinũ. De qua dñs
in cæterarum fundamento uirtutum eam
ponens, ait: Beati pauperes ſpũ, qm̃ ip-
Matt 5.a ſorum eſt regnum cœlorum.

Capitulum ſecundum.

Cdm chariſma eſt ſpũs pieta-
ſ tis, illi ſcdæ q̃ in euãgelio ponĩt
btitudini ſil'e, de qua dñs ſic ait:
Mat.5.a Btĩ mites: qm̃ ipſi poſſidebũt terrã. De
Eſai. 61.a talibus dñs ĩ Eſaia ait: Spũs dñi ſup me,
Num.12.a ad annũciandũ mãſuetis miſit me. Moy
ſes quoq; mitiſſimus erat ſup oẽs hoĩes q
morabãtur ĩ terra. De talibus Iob dicit:
Iob.5.b Dñs ponit humiles in ſublime: & mœrẽ
tes erigit ſoſpitate. Vñ illud de dño dr̃:

Humiles ſpũ ſaluabit. Ecõtra de ſupbis
dr̃: Dñs ſupbis reſiſtit. Añ ruinã exaltat Pſal.33.
cor. Supbia de ſupnis ad ima p̃cipitat, Iacob.4.
humilitas de imis ad ſupna eleuat. Ange Prou.11.
lus.n.ĩ cœlo ſupbiens ad tartara corruit,
hõ ĩ terra ſe humiliãs ad cœlos aſcendit.
Tãto uero qſq; debet eẽ humilior, quan
to eſt ſublimior. Vñ ſcriptũ eſt: Quanto
magnus es humilia te ĩ oĩbus, & coram Eccli.3.
deo ĩuenies grãm. Hic ipſe dñs ad diſci- Matth.
pulos ait: Qui uoluerit inter uos primus
eſſe, erit ueſter ſeruus. Item cum feceri-
tis omnia quæ p̃cepta ſunt uobis, dicite, Luc.17.
ſerui inutiles ſumus. Itẽ ipſe dicit: Diſcite Mat.11.
à me qa mitis ſum & humilis corde. Sic
hac hũilitatis uirtute, reliquę uirtutes ne
queũt pdeſſe. Vñ btũs Gregor. ait: Qui
uirtutes ſine humilitate congregat, eſt
quaſi q in uentũ puluerẽ portat. Sicut.n.
puluis uenti ualidi flatu diſpergit, ſic oẽ
bonũ ſine humilitate inanis uẽto glię ra
pitur. Multo ẽt melius eſt pctõrem eſſe
humilem, quàm iuſtum arrogãtem. Qđ
à dño euidenter oñditur, ubi publicanꝰ
& phariſęus in exemplum adducuntur,
ſicut quidam ſapiẽs ait: Melior eſt ĩ ma
lis factis humilis confeſſio, quàm in bo Luc.18.
nis factis ſuperba gloriatio.

Capitulum tertium.

Ertium donum eſt ſpũs ſciẽtiæ,
t de quo Salomon ait: Qui addit
ſciẽtiam, addit & dolorem. Ve Eccl.1.
ra nanq; ſcientia eſt ſcire nos mortales
& caducos & fragiles eſſe, & ĩ hoc exi-
lio, & in hoc ergaſtulo, in hac peregrina
tione, in hac ualle lachrymarum dolendũ
& lugendum eſſe. Vnde dr̃ in tertia btĩ
tudine, huic tertio dono congruenti: Btĩ Matth.5.
qui lugent: qm̃ ipſi cõſolabuntur. Item. Luc.6.
Væ uobis qui nunc ridetis: quia plorabi Prou.14.
tis. Hinc Salomõ ait: Riſus dolori miſce
bit̃, & extrema gaudij luctus occupat.

Capitulum quartum.

Varta gratia eſt ſpiritus fortitu
q dinis, quartæ in euangelio bea
titudini ſimilis, de qua dicitur:
Beati qui eſuriunt & ſitiunt iuſtitiam:
quoniam ipſi ſaturabuntur. Qui.n. iuſti
tiam eſurit & ſitit, contra quælibet ad- Matt.5.

uerſa fortis inſuperabilis & imperterri-
Prou. 28.a tus exiſtit. Vñ Salomon ait: Iuſtus ut leo
Prou. 12.c confidit, & abſq; terrore erit. Item: Non
Heb. 11.g cõtriſtabit̃ iuſtus qcqd ei acciderit. Hoc
ſpũ erant præditi oẽs de qbus loquitur
Apl's: Sctĩ ludibria & uerbera experti,
inſup & uincula & carceres, lapidati
ſunt, ſecti ſunt, in occiſione gladij mor-
tui ſunt. Circuierunt in melotis, in pelli-
bus caprimis, egẽtes, anguſtiati, afflicti,
qbus dignus nõ erat mũdus. In ſolitudi
nibus errãtes, in mõtibus & ĩ ſpeluncis
Roma.8.g & ĩ cauernis terræ. Hæc & Apl's ipſe, q
ait: Quis nos ſeparabit à charitate Xp̃i?
Tribulatio & cætera. Iſte ſpũs oẽm alie
nam malitiã ſuſtinet, & aduerſus hoſti-
Canti. 6.a les inſidias ĩſtruit & munit. Vñ ſpõſus ĩ
ſpõſę p̃conio ait: Pulchra es amica mea,
ſuauis & decora ſicut Hierl'm, terribilis
ut caſtrorum acies ordinata.

Capitulum quintum.

Vintũ donũ eſt conſilij ſpũs, q̃
q alijs facit cõpati & miſereri, illi
cõpetens de qua dr̃ qntæ btĩtu-
dini: Btĩ miſericordes: qm̃ ipũ miſericor
Mat.5.a diã conſequent̃. Hic & Salomõ ait: Qui
Prou. 22.b pnus eſt ad miſericordiã, bñdicet̃. Hãc
principal'r trifariam exercemus, uel qñ
ſex eius q̃ in euãgelio legunt̃ opera ĩple-
mus, uel qñ delinquentes corrigere et ad
bonũ reducere ſtudemꝰ, uel qñ iniurias
nobis illatas facile ĩdulgemus. Iſte ſcđs
clemẽtiæ modus, ſiue conſilij ſpũs, deũ
fecit ſemetip̃m exinanire, formã ſerui ac
cipere. ſ. ut ſic poſſet ouẽ errantẽ corrige
re, & ad pprium ouile reducere. Vnde
Gala.1.a Apl's ait: Semetip̃m dedit pro pctĩs no-
ſtris, ut nos eripet de p̃ſenti ſcl'o nequã.
Huic cõſulendi modo ſic oportet inſiſte
2.Ti. 4.a re, ut iniungit̃ ab Apl'o monente: Inſta
opportune importune. Eſt & alius cõſu
lendi modus. ſ. diſcretionis uirtus, qua
ueras à palliatis atq; ſimulatis uirtuti-
bus diſcernimus, qua etiam ip̃m ſatanã
2.Cor.11.c hypocriſis authorẽ dignoſcimus. Ipſe.n.
ſatanas (ut ait Apl's) tranſfigurat ſe in an
gelum lucis: & iuxta beati Cypriani di
ctum, miniſtros iniuſtitiæ ſubornat, no-
ctem afferẽtes pro die, interitum pro ſa-

lute. Iſta quidem cæterarum uirtutũ ma
giſtra ac dña, oẽs alias proinde tempe-
rat. ac ſupernè gubernat, & ne ultra uel
citra euagentur licenter, imperial'r ac di
ſcrete conſeruat. Vñ Boethius. Virtutes
medium tenent. Si uel ultra uel infra q̃
oportuerit fiat, à uirtute diſceditur.

Capitulum ſextum.

Exta gratia eſt ſpiritus intelligẽ
ſ tiæ, illi ſextæ btĩtudini cõgruus:
Beati mũdo corde, qm̃ ipſi deũ Matth.5.a
uidebunt. Niſi.n. mentis intuitus diligẽ
ter purificatus fuerit, myſtica ac diuina
liquide intelligere neqt. Nam ſcriptum Sapi. 1.a
eſt: Spũs ſctũs diſciplinæ effugiet fictũ,
& auferet ſe à cogitationibus quæ ſunt
ſine intellectu. Vñ Salomon: Abomina
tio dñi, cogitationes malæ. Peruerſæ co
gitationes ſeparãt à deo. Qui ergo uult Prou. 15.c
ſyncerum ac lucidum intellectum hr̃e,
prauarum cogitationum phantaſias ac
nebulas ſtudeat effugare, & omni dili-
gentia & cautela cor ſeruare. Vñ Salo-
mon: Omni cuſtodia ſerua cor tuum, Prou. 4.d
quoniam ex ipſo uita procedit.

Capitulum ſeptimum.

Eptimum donum eſt ſpiritus ſa
ſ pientiæ, quidam internus ſapor,
ac ſuauiſſimus guſtus. Vñ pſal-
miſta: Guſtate & uidete quoniam ſua- Pſal.33.b
uis eſt dominus. Et item: Vacate & ui- Pſal. 45.b
dete. Et iterum: Accedite ad eum, & Pſal.33.a
illuminamini. Hoc diuinæ ſapientiæ in-
terno guſtu ſuperna pręlibamus, uideli-
cet contẽplantes q̃ amœnum ſit angeli
cis cœtibus intereſſe, ubi nil poterit qđ
diſpliceat eſſe, nil qđ placeat abeſſe. Iſta
ſeptima grã illi uerę btĩtudini congruit, Matth.5.a
de qua ait dñs: Beati pacifici: qm̃ filij dei
uocabuntur. Qui enim mentem pacifi-
cam et ſerenam hñt, de ſupernis dulcius
ſapiunt, & ſubtilius uident. Nã qſq; pa-
tientior, eo probatur eſſe ſapientior. Vñ Prou. 19.b
Salomõ. Doctrina uiri, per patientiã di Pſ.118.x
gnoſcitur. De talibus alibi dr̃: Pax mul-
ta diligentibus legem tuam, & non eſt
illis ſcandalum. Hæ ſeptem grãæ ſunt ſe-
ptem mulieres uirum unũ apprehẽden-
tes, ſeptem ſpiritus ſuper florem requie-

ſcentes,ſeptem in candelabro lucernæ
fulgentes,ſeptem in lapide oculi, ſeptē
ſpiritus ante thronum dei.

Finiūt beati Bernardi parui ſermones
cū adiecto ſermone de donis ſpūs ſcti.

*Sequitur eiuſdem liber conti-
nens diuerſas morales ac
utiles ſententias.*

Pſal. 65. Actus eſt ī pace locus eius. Eſt
pax ficta, ut in Iuda: eſt inordi-
nata,ut ī Adam & Eua. Harum
neutra eſt locus dei. Sola pax chriſtia-
na quam dñs reliquit & dat diſcipulis
ſuis,ipſa eſt in qua dñs requieſcit. Hæc
offertur per ſanctos p̄dicatores uniuer-
ſo gñi humano,ſed eam quidam repel-
lunt,aliqui recipiunt. Nos uero excutiē-
tes puluerem pedum nrõꝝ ſuper odien
tes pacem, ad dilectorem eiuſdē pacis
nos conferamus. Eoꝝ alij dñr recipiētes
pacē,alij retinētes pacē,alij faciētes. Pñt
et alijs noīb⁹ uocari.ſ.pacati,patiētes,pa
cifici. Et hæc nomina ſortiuntur ſcd̄m di
uerſos ſtatus pacis in quibus proficiūt.
Matt. 5. a Nam pacati per hanc pacem poſſident
Luc. 21. d terram corporis ſui, quia mites ſunt. Pa
tientes poſſident animam ſuam,quibus
dr̄: In patientia ueſtra poſſidebitis ani-
mas ueſtras. Pacifici poſſident non ſolū
ſuam,ſed etiam alioꝝ in quibus faciunt
pacem. Vnde merito filij dei uocātur.
Pacati ergo dñr qui pacem recipiunt;de
quibus ſcriptū eſt. Si ibi fuerit filius pa-
Matt. 10. b cis,requieſcit ſuper illum pax ueſtra. Sed
quia puſilli ſunt,ſcandalis, exagitati ci-
to pacem quam receperant perdunt. Pa
tientes autem ſunt qui receptam reti-
nent,nec quauis iniuria exaſperati eam
amittunt. Iſtis tanquam robuſtioribus
Heb. 12. d præcipitur: Pacem diligite & ſanctimo
niam ſine qua nemo uidet deum. Pacifi
ci uero qui non ſolum in ſe & ī alijs eam
faciunt, ſed etiam uolentes auferre dili-
Pſal. 119. b gunt,ſicut ſcriptum eſt: Cum his q̄ ode-
rūt pacem,eram pacificus: ecce iſti ſunt
in quibus requieſcit et manſionem deus
facit. Ecce iſti ſunt quos ſicut filios deus
diligit,& de quibus tanquam uiuis lapi
dibus templum ſibi ſapientia conſtruit.
De quo ędificio,ne ullo impulſu poſſint
labefactari,ipſo deo inhabitāte pariter
& operante,ad ſil'itudinem lapidis qua
drañ quatuor modis,ſuperius,inferius,
à dextris,& à ſiniſtris. Supius,cū diuinæ
uolūtati ſuā humiliter & prudēter ſubij
ciūt. Inferi⁹, cū carnē ſubiectā tēpanter
regūt. A' dextris,iuſte bonos amplectē
do. A' ſiniſtris,malos fortiter tolerādo.

Ante omnia ſine murmuratione ſint
fratres. Forte aliqui leue pctm̄ æſtimāt
murmurare,ſed non hic qui ante omnia
monet eſſe cauendum. Puto autem ne il
lum quidem leue reputaſſe. Qui murmu Philip.
rantibus aiebat: Non cōtra nos eſt mur Exod.
mur ueſtrum,ſed cōtra dñm. Nos.n.qd 2.Co.
ſumus? Sed ne illū quoq; qui dixit: Nō
murmurauerītis, ſicut quidam murmu-
rauerūt,& petierūt ab exterminatore. Il
lo nimirꝝ exterminatore qui poſitus eſt
in hoc ipm̄,ut à terminis beatæ illius ci-
uitatis arceat murmurantes,& longe fa
ciat à finibus eius, cui dr̄: Lauda Hierl'm Pſal.
dñm,lauda deum tuum Siō, qui poſuit
fines tuos pacem. Nihil.n.cōe hñt mur-
mur & pax,grãꝝ actio & detractio,ze
lus amaritudinis, & uox laudis. Itaq; in
ore trium et talium teſtium ſtet hoc uer
bum,ut peſtem iſtā murmurationis ſum
mope nobis nouerimus eſſe cauēdam.

Tres ſunt q̄bus reconciliari debem⁹,
hoībus,angelis,deo. Hoībus per aperta
opa,angelis per occulta ſigna, deo per
puritatem cordis. Nā de opibus q̄ corā
hoībus facienda ſunt,ſcriptū eſt. Luceat Matth.
lux ueſtra corā hoībus ut uideant ur̄a o-
pera bona,& gl'ificent p̄rem ur̄m qui in
cœlis eſt. De angelis dicit Dauid. In con
ſpectu angeloꝝ pſallā tibi. Occulta aūt Pſal.
ſigna ſunt gemitus,ſuſpiria, uſus cilicij,
& cætera pniæ inſignia, q̄ angelis pla-
cent. Vñ eſt illud, Gaudium eſt angelis Luc.
dei ſuper uno pctōre pniam agente. Vt
aūt deo recōciliemur, nec operibus nec
ſignis, ſed puritate & ſimplicitate cor-
dis indigemus. Scriptum eſt.n. Bti mun Matth.
do corde: qm̄ ipſi deū uidebūt. Et illud, Matth.
Si oculus tuus fuerit ſimplex, & cętera.

Quatuor

Quatuor ſunt gña hominum regnū
cœloꝝ poſſidentium. Alij uiolenter ra-
piunt,alij mercantur,alij furātur, alij ad
illud compelluntur. Rapiunt qui dereli-
querunt omnia, & ſequuntur Chriſtū:
de quibus dr̄. Beati pauperes ſpū, qm̄
Mat. 5. a ipſoꝝ eſt regnum cœloꝝ. Sunt alij infe
rioris gradus a' q̄bus metuntur carnalia
dum eis ſpūalia ſeminātur: & his loquit
in euangelio dñs. Facite uobis amicos
Luc. 16. b de mãmona iniquitatis: ut cū defeceri-
tis,recipiant uos in ęterna tabernacula.
Tales dñr mercatores,quia dant in præ
ſenti pauperibus tp̄alia quæ poſſident,
ut in futura recipiant ab eis æterna,quæ
non niſi per eos hr̄e merētur. Neceſſe eſt
.n.oēs qui in futuro iudicio examinandi
ſunt,uel eſſe iudicis amicos, uel apud iu
dicem interceſſores hr̄e amicos. Hñt er
go primū btitudinis locum qui interce-
dunt,hñt hi ꝓ quibus intercedūt ſcd̄m.
Sunt alii qui nonnulla bona occulte fa-
ciunt,pro quibus merentur regnū cœlo
rū: ſed tñ furari illud dñr,quia laudē hu-
manam uitãtes,ſolo diuino teſtimonio
cōtenti ſunt. Hoꝝ figuram tenuit mulier
illa in euãgelio quę fluxum ſanguinis pa
tiens cogitauit intra ſe dicēs: Si tetigero
Luc. 8. f fimbriā ueſtimēti eius,ſalua ero. Quo di
cto acceſsit occulte & tetigit, & ſalua-
facta eſt. Alii ſunt qui cōpelluntur: uerbi
grã ut paup̄es neceſſarij,quos.ſ.hic ignis
paupertatis deo diſpenſante purgat: ne
in futuro ignis iudicij puniat. De quibus
ſcriptum eſt. Cōpelle intrare, ut implea
Luc. 14. e tur domus mea. Compellunt̄ multi ua-
rijs neceſſitatibus & oppreſſionibus af-
flicti: qui mira dei prouidentia dum tp̄a
lem pœnā ſi non libenter,tñ patiēter ſu-
ſtinent,uitam conſequuntur æternam.

Quantū diſtat inter paſtorem & gre
gem,tm̄ debet diſtare inter ep̄m & ple-
bem. Stat ille ſublimis & rectus,curuat
Ouidius iſte caput ſolo depreſſus. Vñ poeta: Pro
Meta. 1. naq; cum ſpectent aīalia cætera terram:
Os homini ſublime dedit. Ille regit,iſte
regitur: ille paſcit, iſte paſcitur: ut ex ip-
ſa forma & habitu uterq; diſſernat̄. Hēt
ille in manu uirgā qua feriat, uel potius
ducat et reducat ouem. Quid eſt autem
hr̄e in manu uirgam,niſi ī opere diſcipli-
nam,ut ſubiectos ſuos exemplo magis
inſtruat quàm uerbo? Erubeſcūt.n.ſup-
bi eſſe diſcipuli,ſi eos in humilitate præ-
ceſſerint magiſtri. Vnde & de domino
ſcriptū eſt: Quę cœpit Ieſus facere et do
cere. Hēt ēt baculū, quo feriat lupū. Vir- Acto. 1. a
ga ouē, baculo lupū. Hoc eſt mites &
obediētes debet lenius corripere,duros
uerò corde et improbos acrius arguere:
cūq; neceſſe fuerit, ēt anathematis ſnīa
ferire. Tenet carnē in fune, zelū.ſ.in di-
ſcretione,ne ſit de illis de q̄bus ſcriptum
eſt. Hñt zelū,(alias ęmulationē) dei,ſed
nō ſcd̄m ſcientiam. Hēt ēt paſtor bonus Rom. 10. a
panē in pa,hoc eſt uerbū dei ī memoria.

Duo ſunt amores, carnalis & ſpiri-
tualis: ex quibus colliguntur quatuor
modi diligendi.ſ. diligere carnem car-
nal'r, ſpm̄ carnal'r, carnem ſpūal'r, ſpm̄
ſpūal'r. In his fit quidam profectus &
aſcenſus ab inferioribus ad ſuperiora.
Nam ut homines qui tm̄ nouerant dili-
gere carnem carnal'r,ad hoc proficerēt,
ut deum quoque diligerent ſpūal'r,deus
caro factus eſt: & loquendo & conuer-
ſando cum hominibus, primum ab eis
carnal'r dilectus eſt. Cum aūt pro ami-
cis ſuis aīam ponere uellet: iam ſpm̄ dili
gebant,ſed adhuc carnal'r. Vñ et Petrus Matt. 16. c
loquenti de paſſione ſua rñdit: Abſit a'
te dñe,non erit tibi hoc. Sed cum per eã
dem paſſionem fieri myſterium redem
ptionis agnoſcerēt, in ipſa paſſione iam
carnē ſpūal'r diligebant. Ruſurgentē au
tē eo & aſcendente,ſpm̄ ſpūal'r amant,
lętiq; decãtãt. Etſi cognouim⁹ ſcd̄m car
nem Xp̄m,ſed nunc iam non nouimus.
Nos quoq; carnē nr̄am carnal'r diligi-
mus: cum eius deſideria diligimus & p̄fi 2. Cor. 6. d
cimus. Spm̄ carnal'r,qñ eum flendo, ſu-
ſpirando,gemendo in oratione conteri-
mus. Carnem ſpūal'r,cum eam ſpiritui
ſubiectam in bonis ſpūaliter exercētes,
cum diſcretione ſeruamus. Spiritum ſpi
ritualiter, cum etiam ipſa ſpiritualia ſtu
dia noſtra fraternę utilitati ex chariatte
poſtponimus,

Eſt ad deum quidam redeundi modus primi hominis caſui oppoſit⁹. Adã quippe in paradiſo poſitus, primo perdidit circunſpectionem dei. Teſtatur eñ btũs Auguſtinus quod nequaq̃ꝫ tentator hominem de paradiſo eieciſſet, niſi aliqua elatio in aĩam hominis p̃ceſſiſſet, *Prou. 16.c* cum ueriſſime ſcriptum ſit: Añ ruinam exaltatur cor. Scd̃o perdidit iuſtitiã, qñ uxoris uoci plus quam diuinę obediuit. Iuſtitia.n. eſt uirtus quę ſuũ cuiqꝫ reddit. Tertio amiſit iudiciũ, cũ poſt pc̃tm̃ cor *Gene. 3.b* rectus, obliqꝫ per mulierẽ retorſit ꝓpriã culpã in authorẽ, dicens: Mulier quam dediſti mihi ſociã, dedit mihi de ligno, & comedi. Eiſdem ergo uirtutũ gradibus redeundũ eſt homini in exilio poſito, q̃bus primus expelli meruit de paradiſo. Primum itaqꝫ faciendum eſt iudicium, deinde exercenda iuſtitia, tandem circũſpectio adhibenda. Et iudiciũ quidem nobis, ut noſipſos iudicemus et accuſemus, iuſtitiã ꝓximo, circũſpectionẽ debemus deo. Hãc redeũdi uiam oñdit *Miche. 6.b* nobis Micheas ꝓpheta dicẽs: Indicabo tibi ô hõ q̃d ſit bonũ, & q̃d deus req̃rat à te: utiqꝫ facere iudiciũ, & diligere miſericordiã & ambulare ſolicite cum deo tuo. Hanc ſalutis uiã teſtat̃ apl's Chr̃m *ad. Ti. 2.c* docuiſſe, dicens: Apparuit gr̃a dei ſaluatoris nr̃i oĩbus hoĩbus, erudiẽs nos ut abnegãtes impietatẽ & ſcl'aria deſideria, ſobriè & iuſtè & piè uiuamus ĩ hoc ſcl'o etc. Sobriè .ſ. quantum ad nos, iuſte ad ꝓximum, piè ad deũ. Qui ẽt manifeſtius intulit circũſpectionem dei, dicẽs: Expectantes btãm ſpem, & aduentum *Ibidem* gl'ię magni dei & ſaluatoris nr̃i Ieſu xp̃i: Et in multis alĳs ſcripturę ſacrę locis ſi hic ordo uiæ & inſtitutio uitę queratur, põt inueniri, ut illud: Btũs uir q̃ in ſapĩa *Eccli. 14.d* morabitur, & q̃ in iuſtitia meditabitur, & in ſenſu cogitabit circunſpectionem dei. Morat̃ ſiq̃dem in ſapĩa & ſapiẽs eſt *1. Co. 11.g* qui ſemetipſum hic dĳudicabat, ut æternum dei iudiciũ euadat. Si.n. (ait apl's) noſmetipſos dĳudicaremus, nõ utiqꝫ iudicaremur. Sapiens eſt nõ ſcd̃m ſapĩam huius ſcl'i, ſed ſcd̃m illã q̃ trahitur de occultis, per quam utiqꝫ miro dei opę agitur ut electi quique tunſionibus & preſſuris hic attriti, ĩ ędificio ueri Salomonis ſine ſonitu mallei poſtmodũ collocent̃.

Quatuor gradibus diſtĩguitur oĩum electoꝝ profectus. Primo enim fit q̃ſqꝫ amicus ſuæ aĩæ, ſcd̃o fit amicus iuſtitię, tertio ſapientiæ, quarto fit ſapiens. In primo profectu uitat oĩa quæ animam pñt offendere, & diligit ea quæ eã pñt mulcere. Horret ergo infernum, & cœlum concupiſcit: ita põt implere illud diuinũ p̃ceptum quod in prima cõuerſione ſua accepit: Diliges ꝓximũ tuũ ſicut teipſum. *Matt. 22* Nam dum ſcd̃m carnem ambulat, nullo modo p̃t. Cum aũt ſpũ dei agitur, facile põt. Quid.n. habeat emolumenti hõ ſi proximus eius ardeat ĩ inferno: aut q̃d perdiderit ſi ſecum fuerit ĩ paradiſo? Neque enim talis eſt illa paradiſi hæreditas, ut poſſidentium numero minuatur. Diligit ergo proximũ quem non uult malum pati, ſicut nec ſeipſum, & quem ſicut ſeipſum uult poſſidere cœlum. Hoc aũt ſuo .i. hominis ſpiritu, qñ poſſet, ut .ſ. expaueſceret gehennã, ac cœleſtia deſideraret? Sed põt hoc illius ſpũ cui dictum eſt. *Pſal. 138* Si aſcendero in cœlum, tu illic es &c. Spũs quippe ſapientiæ ubiqꝫ præſens, nouit quid in cœlo, & quid aga ur in inferno. Cumqꝫ mẽtem humanam repleuerit, & de pœnis *Eccl.* inferni ĩcutit timorem, & cœleſtiũ amorem infundit: ſic que facit hoĩem amare ſeipſum, & dicit ei: Miſerere aĩæ tuę, placens deo. Primũ igr̃ eſt diligere ſe, deinde proximum. Nõ.n. dictũ eſt, diliges te ſicut proximum, ſed diliges proximũ ſicut te. Hoc modo fit amator aĩæ ſuæ p̃ ſpm̃ ſctm̃ quẽ ex fide accepit. Accepto aũt hoc dono, non debet eo ſolo contẽtus eẽ, ſed ad maiora ꝓuehi, & in melius proficere. Viuit autẽ iam p̃ ſpm̃. Sed ſi p̃ ſpm̃ uiuimus (ait Apl's) ſpũ & ambulemus. *Gala. 5 & 6.a* Et alibi dicit: Nos uerò omnes reuelata facie gl'iam dei ſpeculãtes, in eãdẽ imaginẽ trãsformamur à claritate in *2. Cor. 3* claritatẽ, tanquã à dñi ſpũ. Hoc ipm̃ & pſalmiſta de ſctis ur̃ ſenſiſſe. *Pſa. 83.b* Benedictionẽ, inq̃t, dabit legislator, ibũt de uirtute in uirtutẽ, uidebit deus deoꝝ ĩ Sion. Ambulet & iſte quẽ in manibus habemus, eat et ꝓficiat donec ad quartũ gradum p̃ueniat. Ibi ſine dubio factus ſapiẽs, uidebit deũ deoꝝ ĩ Sion. Porro eo ipſo q̃d dixi, q̃ bñ diligit aĩam ſuam, debet ẽt diligere iuſtitiã. Alioq̃n ſi diligit iniq̃tatẽ, odit plane nõ diligit aĩam ſuã. Diligendo aũt iuſtitiã trãſit ad ſcd̃m gradũ, & *Sap. 1.a* audit illud ſapĩę p̃ceptum: Diligite iuſtitiã q̃ iudicatis terrã. Quã ſi p̃fecte dilexerit, debet ꝓ ea ferre patiẽter oẽm pœnã & quancunqꝫ illatã cõtumeliã. Duo q̃ppe p̃ſtabit ei iuſtitia, unũ ut faciat q̃d debet, alteꝝ ut patiat̃ q̃d debet .ſ. ut ſi bonũ non fecerit q̃d debuit, malũ q̃d meruit patiat̃. Sic miro modo ne deſerẽdo q̃dem iuſtitiã ab ipſa deſerimur, dum p̃ ipſam q̃libet p̃uaricationis reatus punitur. Neqꝫ.n. eſt qui ſe abſcõdat à calore eius. Hãc aũt pœnã nõ ſolũ uir iuſtus nõ horret, uerum etiã libẽter excipit, dum p̃ eã p̃teritæ uitę pc̃tã purgar: fideliter cre*Prou. 12.c*dit. Hinc.n. ſcriptũ eſt: Nõ cõtriſtabit iuſtum q̃cq̃d ei acciderit: Opponit igr̃ uarĳs uoluptatibus q̃bus corruit, contraria medicamẽta p̃ q̃ reſurgat. Verbi gr̃a: cecidit p̃ inobedientiã, p̃ obedientiæ laborẽ redit ad uitã: lubricus extitit ac diſſolutus, p̃ cõtinentiæ ſtudiũ rigoremqꝫ diſciplinæ reparat̃. Patit̃ ab ipſis elemẽtis mũdi pœnam, quoꝝ uſum dudũ ĩflixerat ad uoluptatẽ. Quibus cruciatib⁹ cũ diu tanqꝫ auꝝ ĩ fornace ꝓbatus fuerit, quantũ .ſ. dignũ iudicabit is q̃ in pane lachrymarum nos cibat, & potũ dat nobis in lachrymis ĩ mẽſura, incipit iam cõſolari, & audit illã Eſaię uocẽ dicẽtis: *Eſa. 40.a* Cõſolamini cõſolamini ppl'e meus, dicit deus ueſter. Loq̃mini ad cor Hierl'm, & aduocate eã, q̃m̃ cõpleta eſt malitia eius .i. afflictio: dimiſſa eſt iniq̃tas illius. Suſcepit de manu dñi duplicia ꝓ oĩbus pc̃tis ſuis. Poſtqꝫ uerò conſolationẽ receperit, ſolicitus eſt & q̃rit q̃uo placeat ei cui ſe ꝓbauit. Facit q̃cq̃d boni facit, ut ſoli placeat ſuo cõditori. Trãſit ad tertiũ gradũ ſui ꝓfectus, ut ſit .ſ. amicus ſapĩæ, q̃ materno affectu loq̃tur ſibi cũ dicit: *Prou. 23.c* Præbe fili cor tuũ mihi. Cũ ergo ad hũc gradũ p̃uenerit, nihil aliud ei reſtat niſi ut ad quartũ aſcẽdat, ubi dr̃ eſſe ſapiẽs. Hoc aũt fit qñ iã operat̃ non ut ipſe deo placeat, q̃d utiqꝫ ĩ tertio gradu fecerat, ſed q̃a placet ei deus, uł q̃a placeat deo quod operatur. Quiſquis talis eſt, põt cũ tota fiducia ac ſecuritate conſcientię illud ſapiẽtis canticũ decãtare: In oĩbus *Eccli. 24.a* requiẽ q̃ſiui &c. Hic.n. req̃eſcit in oĩbus, cũ p̃ oĩa ei placeat deus, qui non dei uoluntatem ad ſuam curuare, ſed ſuam dirigit ad dei uoluntatẽ erigere. Morabit̃ in hæreditate dñi, ſicut ei eiuſdẽ dñi uoce promittitur cum dr̃: Terram in qua *Gene. 28.a* dormis tibi dabo, hoc eſt quietem iſtã ad quam perueniſti labore tuo et munere meo, ſtabilem tibi faciam atqꝫ perpetuam. Quod aũt ſubiũgit, & ſemini tuo, ſic poſſumus intelligere: ut nõ ſolũ ſpũi detur tranquillitas iſta & hic & in futuro, ſed ẽt ſemini tuo .i. operibus tuis dabitur corporis tui glorificatio.

Tria ſunt loca, cœlum, terra, ĩfernus: & habent ſingula habitatores ſuos: cœlum ſolos bonos, terra miſtos, infernus ſolos malos.

Quatuor ſunt quæ impediunt confeſſionem, pudor, timor, ſpes, deſperatio. Quoſdam.n. impedit pudor, qui .ſ. pro ſola confuſione dicere erubeſcunt pc̃tã quæ commiſerunt. De quo per Salomonem dicitur: Eſt confuſſio adducens peccatum. Quo contra de his qui confitentur, iterum dr̃: *Eccli. 4.c* Eſt confuſio adducens gloriam. Quos etiam commendat propheta dicens: Confeſſionem & decorẽ induiſti. *Pſal. 103.a* Et alibi. Confeſſio & magnificentia opus eius. Alios impedit timor. Timent.n. ſi confiteantur, ne grauis eis pñĩa iniungatur: & hos arguit Iob di*Iob. 6.c*cens: Qui timet pruinam, irruet ſup̃ eum nix. Sunt autem nonnulli qui in hoc mũdo adhuc aliquid concupiſcunt, nec putãt ſe adepturos quod deſiderant, ſi hominibus quales ſint, innoteſcant. Horũ confeſſionem impedit ſpes .i. cupiditas potiẽdi deſiderĳ: talibus cõminat̃ dñs in

euangelio: Væ prægnantibus & nutriētibus in illis diebus. Sunt item alij q nil
Mat. 24.b hoꝝ uerentur, ſed ſolū hoc timent quia poſt pctōꝝ confeſſiouem ab ipſis abſtinere minime poſſent. Et his obeſt deſperatio. Quibus nō incōgrue illud pōt ap-
Prou. 18.a tari. Pctōr cum uenerit in profundū maloꝝ, contemnit. Fit uerō nonnunquā ut
Ioan. 11.e hæc oīa ſiľ confeſſionem impediāt. Sed
Eccli. 17.c qui quatuor his malis p̄mitur rectē iam in monumento iacet, & uelut ille euangelicus quatriduanus fœtet. Scriptū eſt .n. A mortuo uelut q non ſit, p̄it confeſ-
Ioan. 11.f ſio. Qđ ſi is mortuus eſt q nō confitetur, utiq; reuiuiſcet q confitebitur. Veniat ergo Ieſus, & dicat Veni foras. Et ad uocē eius illico ſuſcitabitur mortu⁹. Excipiat hic nr̄ mortuus exhortationem, & non differat confeſſionē. Dicat ergo illi quē pudor afficit: Cur te pudet pctm̄ tuū dicere, quem non puduit facere? Aut cur erubeſcis deo cōfiteri, cuius oculis non potes abſcōdi? Quōd ſi fortē pudor eſt tibi uni hoī & pctōri pctm̄ tuum exponere, quid facturus es in die iudicij, ubi oībus expoſita tua cōſcientia patebit? Hæc itaq; tria p̄ponenda ſunt cōtra pudorem. ſ. conſideratio rōnis, reuerentia intuentis dei, cōparatio maioris confuſionis. Siľr contra timorem opponenda ſunt tria. Conſiderandū .n. eſt quę ſit longa pœna inferni, q̄ grauis, q̄ infructuoſa. E contrario uerō præſentis tp̄is pn̄ia breuis eſt, & leuis, & fructuoſa. Cōtra ſpem quoq; itidem tria opponūtur, bona. ſ. futuri ſcl̄i, præſentis uitæ bonis maiora, certiora, durabiliora: ad quoꝝ cōparationē qcqd in hoc mundo deſiderari pōt, modicum eſt & incertum: &, ut ita dicam, momentaneum. Ita cōtra deſperationem uincendi pctm̄, tria ſunt remedia. Primum eſt uigor ipſe propoſiti boni, quem aſſumit ex cōfeſſione. Scdm̄ eſt gr̄a dei quam meretur ex humilitate. Tertium eſt auxilium qđ ex eius habet cui confitetur compaſſione.

Duo ſunt in quibus cōſiſtit nr̄a ſalus, iuſtificatio & gl̄ificatio. Altera initium, altera perfectio eſt. In illa labor, in hac aūt fructus laboris eſt. Et nunc q̄dem iuſtificatio fit per fidem, nā gl̄ificatio erit per ſpeciem. Quanta aūt ſit in futura uita glorificatio ſctōꝝ, humanus interim non poteſt attingere intellectus. De illa *Eſa. 64.a* .n. ſcriptum eſt, quōd oculus non uidit, nec auris audiuit &c. Hac ergo interim omiſſa, q̄m uires nr̄as excedit, de iuſtificatione q nūc agiť aliqd ad ędificationē fr̄m nr̄oꝝ, qđ neceſſariū uiſum eſt, loqmur. Ipſa eſt .n. uia p quā fit tranſitus ad gl̄ificationem, dicēte apľo: Quos p̄deſtinauit, *Rom. 8.f* hos & uocauit: & quos uocauit, hos et iuſtificauit. quos aūt iuſtificauit, hos et magnificauit. Neq; .n. poterit obtineri magnificatio, niſi iuſtificatio p̄ceſſerit: cū iſta meritū, illa p̄miū ſit. Hoc in euāgelio docuit dn̄s, q cū diſcipulis euā- *Matth. 5.c* gelizaret regnū dei, primū eis p̄poſuit iuſtitiā, dicēs: Nā niſi abūdauerit iuſtitia ur̄a plus quā ſcribaꝝ & phariſæoꝝ: nō intrabilis in regnū cœloꝝ. Notandū āt qđ ſicut in illo b̄titudinis regno p̄ſentem ſe electis ſuis exhibebit dn̄s ad gl̄ificationem, ita ēt ſe eiſdē ipſis exhibet in uia peregrinationis ad iuſtificationem, ut a quo. ſ. gl̄ificādi ſunt p ſpēm, ab ipō prius iuſtificenť p fidē. Et q̄dem tria ſunt a quibus abſtinere debet quicunq; iuſtificari deſiderāt. Primo utiq; ab opib⁹ prauis, ſcđo a carnalibus deſiderijs, tertio a curis ſcl̄i. Itē tria ſunt q̄bus debent inſiſtere, q̄ ēt cōtinet ſermo dn̄i in mōte, eleemoſyna, ieiuniū orō. Sic .n. adimpleť iuſtificatio, dū ab interdictis uitijs abſtinēt, & bona q̄ p̄cepta ſunt fideliter exercēt. Opponanť ergo prauis opibus opa miſericordiæ, contra carnalia deſideria adhibeanť ieiunia, & pro curis ſeculi ſuccedat amor dei, & frequentia orationis.

Paſtorum eſt uigilare ſuper gregem p̄p tria neceſſaria, uidelicet ad diſciplinam, ad cuſtodiam, ad p̄ces. Ad diſciplinam p̄p moꝝ correctionem ne grex cōmiſſus propria moleſtia deficiat. Ad cuſtodiam p̄p diabolicam ſuggeſtionem, ne hoſtili ſeducatur calliditate. Ad preces p̄p tentationum inſtantiam, ne uincatur a puſillanimitate. In diſciplina ri-

gor

gor, iuſtitiæ, in cuſtodia ſpiritus conſilij, in prece affectus compaſſionis.

Duas ad intelligendū ſe condidit uniuerſitatis author creaturas, hoīem et angelum. Hoīem iuſtificant fides & memoria, angelum b̄tificant intellectus & p̄ſentia. Et quia hoīes q̄nque perducēdi ſunt ad æqualitatē angeloꝝ, neceſſe eſt ut interim iuſtificenť p fidem, & p̄ficiāt
Eſa. 6.b ad intellectum. Scriptum eſt .n. Niſi credideritis, non intelligetis. Itaq; fides uia eſt ad intelligendū: nam mundať cor fide, ut intellectus uideat deū. Siľr & memoria dei, uia eſt ad præſentiam dei. Qui .n. hic habet mādatoꝝ eius ut ea faciat memoriam, merebiť q̄nq; ut eius quoque uideat præſentiam. Habeant igitur intellectum & præſentiam angeli dei in cœlo, habeamus & nos eius fidem & memoriam in mundo.

Tres ſunt ſtatus aīæ. In corpe, poſito corpe, recepto corpe. Primus datus eſt ei ad agendam pn̄iam, reliqua duo ad habendam requiem uel pœnam. ſ. p̄ut geſſit in corpe, ſiue bonū, ſiue malū. Ad agendam uero pn̄iam tria ſunt neceſſa-
2. Co. 6.a ria, tp̄s, corpus, & locus. Qđ tp̄s ſit neceſſarium, dicit apľs: Ecce nunc tp̄s acceptabile, ecce nunc dies ſalutis. Siľr &
2. Cor. 5.b de corpe idem ſcribit: Oēs nos oportet manifeſtari añ tribunal Xp̄i, ut referat quiſque p̄pria corpis p̄ut geſſit. Sed & de hoc loco loquiť ſcriptura dicens: Si aſcenderit ſup te ſp̄us p̄tātem habentis,
Eccl. 10. locum tuum ne deſeras. Porrō tp̄s ī tria diuidiť, in p̄teritum, in p̄ſens, in futurum. Hoꝝ nullum perdit quiſquis rectē pœnitentiam agit. Nam p̄teritum quidem quod p̄diderat reſtaurat, dum in amaritudine animæ ſuæ omnes annos ſuos recogitat. Preſens autem tenet iam p exercitium opis. Futuꝝ uerō p conſtantiam boni p̄poſiti. De p̄terito loquiť apoſtolus, cum dicit: Redimentes tempus, q̄m
Ephe. 5.d dies mali ſunt. Ad p̄ſentis uero operationem hortať nos cum dicit: Dum tp̄s habemus operemur bonum ad omnes, ma-
Gala. 6.c xime autem ad domeſticos fidei. Futuri nos admonet dn̄s, cum ait: Qui p̄ſeuerauerit uſq; in finem, ſaluus erit. *Matt. 10.* Corpus quoque neceſſarium eſt ad agendā pœnitentiam. In corpe quippe poſſumus mala pati, & bona opari. Pati. ſ. p commiſſis delictis, opari p adipiſcendis æternis p̄mijs. Qui ergo corpe caret, dignos pn̄iæ fructus facere q̄uo ualet? Et notandum quod penitentia quæ p corpus geritur, breuis eſt & leuis. Breuis, quia corpis morte terminať. Leuis, quia p ſocietatem corpis ferť facilius. Grauis ſiquidem eſſet ſi eam ſolus animus portaret. Cum uero & ipſi corpi eius partiť pondus, quanto magis inde corpus onerať, tanto amplius animus exonerať. Locus etiam vr̄ neceſſarius eſſe & utilis, eccleſia. ſ. uitæ præſentis: in qua quiſquis, dum in corpe uiuit, pn̄iam rectē agere negligit, nullum in futuro ſalutis remedium obtinere poterit.

Triplici morbo laborat genus humanum. Principio, medio, & fine. i. natiuitate, uita, & morte. Natiuitas immunda, uita peruerſa, mors p̄iculoſa. Vēit xp̄s, & contra triplicem hunc morbum attulit triplex remedium. Natus eſt .n. uixit, mortuus eſt: atq; eius natiuitas purgauit nr̄am, mors illius deſtruxit noſtram, & uita eius inſtruxit noſtram.

Sicut æger ad medicū, ſic eſſe debet peccator ad creatorem ſuum. Qui ergo pctōr eſt, debet orare deum, ſicut æger medicum. Duob⁹ autem modis impediť orō peccatoris, uel nulla uel nimia luce. Nulla luce illuſtrať, qui peccata ſua nec uidet nec confitetur. E contrario nimia luce obruiť qui ea tanta uidet ut de indulgentia deſperet. Hoꝝ neuter orat. Quid ergo? Temperanda eſt lux, ut peccata ſua uideat peccator & confiteatur, ac pro ipſis oret ut remittanť. Primo ergo eius oratio debet fieri uerecundo affectu, hoc autem fit cum necdum peccator audet p ſeipſum accedere ad deū, ſed quærit aliquem ſanctum, uirum aliquem ſanctum pauperem ſpiritu, qui ſit in ora ueſtimenti domini tanquam fimbria, per quem habeat acceſſum. Huius orōnis tenuit typum illa euangelica

mulier quæ fluxum ſanguinis patiebat̃,
cupienſq; ſanari acceſſit, & intra ſe co-
Luc.8.f gitauit dicẽs: Si tetigero fimbriam ueſti
menti eius, ſalua ero. Scd̃a orõ fit puro
affectu: & hoc fit qñ.ſ.pctõr iã p̱ ſeipm̃
accedit, & ore ꝓprio confitet̃. Talis o-
rationis reliquit nobis exẽplum illa pec
catrix quæ lachrymis rigauit pedes dñi,
& capillis capitis ſui terſit, de q̃ dictum
Luc.7.f eſt à dño. Remittunt̃ ei pctã multa, qm̃
dilexit multum. Tertia orõ effunditur
amplo affectu: & hoc fit qñ is qui ꝓ ſe
orauerat, orat iã pro alijs. Sic orauerunt
apl'i ꝓ muliere Chananæa ꝓ filia ſua ro
gãte. Dimitte, inquiunt, illam, quia cla-
Mat.15.c mat poſt nos. Quarta orõ emittit̃ deuo
to affectu, quę de cordis puritate ſine ul
la hæſitatione cum grãꝝ actione depro
mit̃. Talem orõnem fecit ipſe dñs qñ q̃-
Ioan. 11.c triduanum de monumento Lazaꝝ reſu
ſcitauit, & ait: Pr̃ grãs ago tibi, quia au-
diſti me. Tales orõnes docuit nos apl's
1.Theſ.5.d facere frequentes, dicens: Sine intermiſ-
ſione orate, in omnibus grãs agite. Has
quæ dictæ ſunt q̃tuor orõnum ſpecies.i.
uerecundam, puram, amplã, deuotã, nũ
cupat apoſtolus alijs nominibus, & ad
eas nos hortat̃ dicens: Obſecro primo
omnium fieri obſecrationes, orõnes, po
1.Tim.2.a ſtulationes, grãꝝ actiones. Nam obſe-
crationes uerecundo, orationes puro;
poſtulationes amplo, gratiarum actio-
nes fiunt affectu deuoto.

Diximus de gñibus affectionum &
orõnum, dicamus etiã q̃ puritate ſit orã
dum. Et quidem tria vñr mihi hic eſſe
neceſſaria, quibus orõnis intentio firmi-
ter eſt aſtringenda. Conſiderare nãque
debet is qui orat, & quid petit, & ipm̃
quem petit, et ſeipſum qui petit. In eo au
tem quod petit, duo debet attendere, ut
ſcd̃m deum ſit quod poſtulat, & ut hoc
ipm̃ ĩ ſummo affectus deſiderio habeat.
Verbi grã. Si mortem inimici, ſi læſionẽ
ſeu deiectionem ꝓximi orãdo petierit,
non eſt ſcd̃m deum talis orõ, cum ipſe
Luc. 6.d p̃cipiat & dicat: Diligite inimicos ue-
ſtros: bñfacite his qui oderunt uos: &
orate ꝓ pſequentibus et calumniãtibus
uos. Si uerò pctõꝝ remiſſionem, ſi ſpũs
ſcti grãm, ſi uirtutem atq; ſapiam, ſi fi-
dem, ueritatem iuſtitiã, humilitatem, pa
tientiã, mãſuetudinem, & cætera ſpiri-
tualia chariſmata q̃ſierit, et ea cogitãdo
uehemẽter affectauerit, hæc ſcd̃m deum
eſt orõ, & hæc uerè meret̃ audiri. De hu
iuſmodi.n. orõnibus loquit̃ p̱ Eſaiã de⁹: Eſa. 65.d
Antequã clamẽt ego exaudiam, adhuc
illis loquentibus ego audiã. Sunt & alia
quæ cum deſunt, à deò dãtur, et pñt eſſe
uel non eſſe ſcd̃m deũ, quãtum dunta-
xat intereſt finis ad quã referunt̃, ut eſt
corpis ſanitas, pecunia, cæterarũq; reꝝ
affluentia: quę etſi à deo ſint, non tñ ſunt
magnipendenda, nec ex deſiderio poſſi
denda. Sil'r & in ipſo quem petit, debet
duo cõſiderare, bonitatẽ, & maieſtatẽ.
Bonitatẽ q̃ gratis uelit, & maieſtatẽ q̃
planè poſſit dare qcq̃d petit̃. Sed & ĩ ſe-
ipſo qui petit debet nihilominus duo at
tẽdere.i. ut ꝓ ſuis meritis nihil accepturꝝ
putet, ſed de dei miſericordia tm̃ qcq̃d
rogauerit, impetraturꝝ ſperet. Tũc ergo
dr̃ cor purꝝ, qñ tria hæc q̃ dicta ſunt, &
eo modo quo dicta ſunt, cogitat. Et qſ-
quis hac puritate & intẽtione cordis o-
rauerit, exaudiri ſe ſciat, qa ſicut teſtat̃
Petrus apl's. Non eſt pſonaꝝ acceptor Act.10.c
deus, ſed in omni gẽte qui timet deũ &
operatur iuſtitiam, acceptus eſt illi.

Mors animæ obliuio, de q̃ morte ſu-
ſcitat̃ hoc modo, Per memoriam ſentit,
p̱ obedientiam audit, per intelligentiam
uidet, per circunſpectionẽ olfacit, & gu
ſtat per dilectionem.

Quatuor ſunt gñia uoluntatis huma-
næ. Sicca in reprobis & terrenis, quoꝝ
corda nullo rore grę perfundunt̃. Recta
in inchoantibus, qui uitæ priſtinæ forti-
tudinem relinquentes, ad boni opis re-
ctitudinẽ mutatione uolũtatis aſſurgũt.
Deuota in ꝓficientibus, qui uſu orõnis
aſſiduæ in amorẽ bñ agendi cœlitus eri
gunt̃. Btã ĩ cõſũmatis, q penè nihi aliud
niſi deũ cogitãtes, in ipſo totius deſide-
rij ſui finẽ reponũt. Inter ſiccã & rectam
uoluntatẽ chaos quoddã firmatũ eſt, ut
q uoluerit tranſire non poſſit, pꝰerſa.ſ.

intentio. Inter rectã & deuotam, inolita
cõſuetudo. Inter deuotã & btãm, corpa
lis affectio. Quæ tria q̃ſi qdam lapides
dũ in uia nr̃i opis ſe opponunt, ne de uir
tute in uitutem aſcendamus, impediũt.

Rõnalis creatura ad hoc ſe debet di-
ligere, ut btã ſit: & deum, per quem ſo-
lum btĩficari poſſit: cuius inſecutor et æ-
mulus ad hoc elaborat, ut eam ĩ utraq;
ſui qualitate corrũpat. Corpeam igr̃ q̃-
litatem appetitu gulæ, & fluxu luxuriæ
deprauat penitus & corrumpit, iumen-
tumq; carnis his duobus aculeis agita-
tum in p̃cipitia mortis impellit. Inuiſibi
lẽ ergo humanæ ſubſtantiæ portionem
ſpũalibus aggredit̃ armis, eamq; gemi-
na peſte inficiens, tumore ſupbię, & aua
ritiæ labe cõmaculat, ſicq; totam maſ-
ſam fermenti huius colluuione corrum-
pẽs, hoĩ p̃ripit btĩtudinem quam amiſit.

Quatuor ſunt quoꝝ in hac uita obſe-
quijs deſeruimus, caro, mundus, diabo-
lus, deus. Carni militamus gulæ illece-
bris ſeruiendo, luxurię ſtimulis obſequẽ
do. Mundo militamus auaritiæ æſtibus
anhelando, honoris altitudinẽ affectan
do. Diabolo militamus bonoꝝ ꝓfecti-
bus inuidendo, & cõtra deũ ſupbiæ ſpũ
intumeſcendo. Deo militamus pietatis
opibus humiliter inſiſtendo, ptãtes ae-
rias uirtute ſpũs oppugnando. Hñt &
ſinguli prĩcipes iſti donatiua ſua ꝓpria.
Caro ſuis tyronibus elargit̃ momenta-
neam uoluptatem: mundus trãſitoriam
ſublimitatem: diabolus p̱petuam capti
uitatem: deus interminabilem felicita-
tem. Hæc ſola præponderat.

Euangelica ſctione p̃ceptum eſt ut in
Luc. 10.a uia mortalitatis huius terrenis affectib⁹
inhęrentem neminem ſalutemus. Quos
aũt ab hac uita ſuſpenſos uiderimus: il-
lis ſecuræ ſalutationis gaudium offera-
mus. Vñ & in euãgelio tria ſalutationis
Luc.1.d gñia inuenimus. Virgo ſiquidem Maria
Ibidem ſalutauit Eliſabeth, angelus uerò Ma-
Ioan.20.c riam, dñs aũt Ieſus diſcipulos ſalutauit
poſt reſurrectionem. Cũ ergo uidemus
eos qui in ſterilitate uitæ huius ſenuerãt,
mõtana cõfeſſionis aſcendẽdo, feruorẽ
pñiæ quaſi filiũ quendã concipere: illis
uicẽ ſalutationis, illis in uerbo dñi remiſ
ſionis & grãe & ueniæ largitatem debe
mus offerre. Quos uerò ĩ ſctĩtate et caſti
monia domino ſeruire conſpicimus, in-
uitando ad meliora, benedictionem &
gratiæ fœcunditatem eis neceſſario pro-
mittamus. Quos ſanè in conclaui remo
tioris uitæ poſitos, ad imitationis apo-
ſtolicæ faſtigium tendere uidebimus: il-
lis quietis & pacis geminam ſoliditatẽ,
cuius etiam in ſuo corpore quædam p̃-
ludia ſentiunt, uiuæ uocis miniſterio
ſpondeamus.

Dñm Ieſum Chriſtum ſubire crucis
& mortis ignominiam, tria quædam p̃-
cipua coactione uoluntaria compule-
runt. Filialis & pura obedientia, q̃ prio
ris inobedientiæ piaculum ſolueret̃. Cõ
paſſibilis & communis miſeria, quæ il-
lius iuſtitiam inflexibilem, uirgam fer-
ream ad miſericordiam hortabat̃. Erat
miſeria illa & ponderoſa & grauis, quę
ceruices hominum cõis peccati & mor
tis conditione p̃mebat. Publica & gñã-
lis, quæ iuſtos & iniuſtos fil'i damnatio
nis ſententia pariter obligabat. Cõtinua
& perennis, quæ niſi per Chr̃m redem-
ptionis gratia fieret, irremediabilis ca-
ptiuitatis nexu omne genus Adam dã-
nationis uoragine abſorbebat. Porrò
tertium quod ſpontaneè cogit in mor-
tem, celeberrima et ſolennis uictoria, cu
ius ſucceſſu, ineuitabilis diaboli & mor
tis potentia in monumento glorioſè &
efficaciter erat imminuenda.

Tribus modis exaltat dominus ca-
put noſtrum, mentem ſcilicet à terrenis
affectibus ſuſpendendo, ut ſpe cœle-
ſtium tranſitoria contemnamus: diui-
nam ſcientiam conferendo, ut eoꝝ quæ
temporaliter non uidentur, ſcientiam te
neamus: ad amorem cœleſtium ſuble-
uando, ut in carne poſiti, ipſam quoque
carnem diuinæ dilectionis altitudine
tranſcendamus.

Homines habent triformem ſtatum
uiuendi. Nõ delinquere, quod agit utiq;
timor ſeruilis. Nolle delinquere, quod

exhibet filiali. Nō poſſe delinquere, qđ ſola confert beatitudo perennis.

Quatuor eſſe dñr quæ nr̃æ gr̃am deuotionis adaugent. Memoria pc̃tōꝝ, q̃ hominem reddit humilem apud ſe. Recordatio pœnaꝝ, q̃ illum ſolicitat ad bene agendum. Cōſideratio peregrinationis, quæ illum hortatur uiſibilia debere contemni. Deſiderium uitæ perennis, q̃ hominem incitans ad perfectum, cogit eum à terrenis affectibus uoluntatis mutatione ſuſpendi.

Nr̃æ inſciētiæ tarditatē erudit dñs tribus modis. Indulti bñficij largitate, quę nr̃æ dutitiā mētis emollit & excitat ad amorē. Frequēti uerbeꝝ ſeueritate, q̃ p̄ſtans intellectum auditui, incutit nobis timorem. Contemptus publica uilitate, quo implens facies nr̃as ignominia parit nobis uerecundiam & ruborem.

Motus & titillatio carnis nr̃ę, tribus ex cauſis contingit. Ex præcedenti cogitatione, cum formas & imagines illicitas intus trahentes, in eaꝝ retractatione turpiter cōmouemur. Ex uentris plenitudine: quia cum uenter ciboꝝ cumuloſitate diſtenditur, caro laſciuiens ad motum luxurię concitatur. Ex maligni ſpũs impugnatione, quia quo iuſtos ſuperare ſe minime poſſe conſiderat, eo ꝑ carnis titillationem grauius eos impugnat.

Authoritate ſcripturaꝝ male cogitare, & male dicere, & male facere prohibemur, q̃a in male cogitare uel immũdicia eſt, cum res ſordidæ & impuræ memoria reuoluuntur: uel ſuperbia, cũ aius quaſi ſupior ſuper proximos ſuos erigit̃ & inflatur: uel auaritia, cum diabolo inſtigāte contra p̄ceptum dei res ꝓximi concupiſcit̃. Neceſſe eſt. n. malæ cogitationi hoꝝ trium aliquid ſemꝑ ineſſe. In male dicere uero ſermo eſt uel ſupuacuus ratione, & utilitate carens: uel detractorius, fraterna bona inuida corroſione & odij inſtinctu diminuens: uel adulatorius, caput alicuius falſa olei delinitione demulcens. In male facere quoqꝫ opus eſt uel ſimulatorium, cum aliud intendimus quàm opere demonſtramus: uel impium, cum ꝓximos noſtros lædimus: uel impudicum, cum nos aliquo modo ſordidamus.

De cōualle plorationis aſcenſuri, ſemper ad altiora tendere & anhelare debemus. Eſt enim quaſi quoddam deſertũ uita iſta mortalis, de qua dicit̃. Terra deſerta īuia & inaquoſa. Sed triformis eſt ſpecies deſertoꝝ. Eſt quippe deſertum momentaneæ. ſ. uanitas, quam deſpicere uitæ moderatione debemus. De quo deſerto aſcendere nos oportet, ſicut dr̃: Cant. iii. & viii. Quæ eſt iſta q̃ aſcēdit de deſerto delicijs affluēs, innixa ſuꝑ dilectũ ſuũ. Delicijs affluimus, cum uirtutibus abũdamus. Super dilectũ innitimur, cũ deo aſſcribimꝰ qcq̃d boni oꝑamur. Eſt aliud deſertũ, Xp̄ianæ ſimplicitatis humilitas: uocata deſertũ, q̃a ferè nullus eſt imitator xp̄i q ſtudeat iſtud bonũ oꝑari. Per hoc deſertum neceſſe eſt aſcendamus. Vñ dr̃: Quę Ibidem. eſt iſta quæ aſcendit per deſertum ſicut uirgula fumi ex aromatibus? Sicut uirgula fumi ex aromatibus aſcendimus, cum uirtutum ſtudio & diſciplina exercitati proximos noſtros ad bene agendi ſil'itudinem incitamus. Eſt aliud quoque deſertum, innocentiæ pectoris ſimplicitas uel integritas. Ad hoc debemus aſcēdere, q̃a ad uerā mũditiam ut ſimus ſc̃ti corpore & ſpũ, debemus anhelare. Aſcēdamus ergo de deſerto momentaneæ uanitatis ꝑ deſertũ hũillimę ſimplicitatis ad deſertũ integerrimę puritatis.

Dominus noſter habet propriè ſagittas, quibus hoſtes ſuos uulnerat, & in brachio uirtutis expugnat. Sũt aũt tres ſagittæ, quibus hoſtes ſauciant̃. Stimulus amiſſæ pecuniæ, quia ualde conterit̃ qui inſtrumenta uiuendi, et ſatellites uoluptatum diuitias amiſiſſe reminiſcit̃. Sequit̃ peſtis corꝑalis moleſtiæ q̃ ut eius uias ex omni parte ſepiat, eum quem ad pc̃tm̃ feſtinare conſiderat, etiam corꝑis contritione flagellat. Sequit̃ malleus infernalis memoriæ, q̃a cum ſe hō undiqꝫ circunſeptum pondere pœnaꝝ corꝑalium penſat, ēt ad illā quę fine caret anguſtiā oculos porrigēs, horribilē gehennæ fornacem timida ſecum conſideratione tractat.

Sunt & aliæ tres ſagittæ, quibus dñs ēt eos ſauciat quos ad deguſtandā dulcedinem ſuæ dilectionis inuitat. Quaꝝ prima eſt timor caſtus: qui iō ſic uocat̃, quia & timeri dñm à ſeruo iubet, & ſeruum ab illicitis cōtinere reſpectu dñi ad monitione continua ꝑſuadet. Sequitur amor deuotus: qui dum mentem occupauerit, totā igne ſuauiſſimę dilectionis accēdit. Sequit̃ deſiderij uirtus, quæ dũ latitudinē cōſciētiæ ueluti aura lenis afflauerit, ea q̃ retro ſunt mēs oblita, ad ſolā faciē cōditoris anhelās, quia ſui uoti finem minime conſequitur, contabeſcit.

Oblatio nr̃æ laudis quā deo īmolamus, triformis eſſe debet. Affectuoſa, ut mēs cōcordet uoci. Fructuoſa, ut ædificationem pariat intuenti. Gr̃oſa, ut placeat conditori qui gratis dedit.

Decretis & adhortationibus ſc̃tōꝝ pr̃m bñ cogitare, & bñ dicere, & bñ facere iugiter admonemur: quia in bñ cogitare cogitatio eſt uel honeſta nihil impuritatis contrahens, uel humilis nihil ſuperbũ ſapiens, uel pia nihil crudele moliens. In bñ dicere uero ſermo eſt uel auditori cōmodum afferens, uel humilis nihil inanis eloquentiæ lepore turgeſcēs, uel uериſil'is nihil fuco ſimulationis obtectum ī ſua prętextione prætēdens. In bñ facere quoqꝫ factum uel puꝝ, qđ munditiam exhibet, uel pium qđ miſericordiā redolet, uel pudicũ quod oculos intuentium non offendat aut uiolet.

Vſitatũ eſt ſatis & tritum, ſcl'm iſtud merito cæcitatis & ignorantiæ ſuæ, Aegypti uocabulo nuncupari. Quod nimirum quoties mutatione uolũtatis egredimur, tria nobis occurrũt. Stimulus cupiditatũ, qui ueluti mare rubrũ ſenſum rōnis nr̃æ tumidis & procelloſis undis cogitationũ īuoluit: & niſi uirga diſcreti iudicij aquę ſupiores ab īferioribus ſecernant̃, ſubruit funditus & demergit. Sequtur cumulus tentationũ q̃ſi al'r Iordanis aluei ſui metas excedēs, & terrā corꝑis nr̃i ſolito plenius occupans, niſi arca teſtamenti. i. ſn̄ia ueritatis intercedēs impetus illius refręnet, & ip̄m penitus areſaciat & exſiccet. Seq̃tur aculeus moleſtiaꝝ, q cũ ingruerit quaſi iteꝝ Iordanis Hæliſeo occurrens, ſumēdum Helię pallium, & medijs fluctibus opponēdum: ut quicquid nos tꝑal'r cruciat, reſpectu dñicę paſſionis ſapore mutato, noua nobis ſuauitate dulceſcat.

Viæ q̃ ducũt ad mortem, rōne trifaria diuidunt̃. Alia ęrũnoſa, alia laborioſa, alia delicioſa. Aerũnoſa eſt in pauꝑibus, qui in pauꝑtate ſua regio ſpũ & diuite aīo tumeſcentes, ab inopia tꝑali ad æternam miſeriā transferunt̃. Laborioſa eſt in auaris et cupidis, qui dum diuerſaꝝ anxietate curaꝝ miſerabiliter diſtēduntur, obliuiſcuntur ea q̃rere quæ dei ſunt: & auaritiæ æſtibus anhelātes, uſqꝫ ad uitæ terminum ab inq̃etudine tꝑali ad æterni laboris anguſtias transferunt̃. Delicioſa in diuitibus delicatis, q in delicijs & uoluptatibus enutrientes corꝑa et corda ſua, poſt dulcedines momentaneas, et horarias ſuauitates, ad ſempiternas amaritudines deferuntur.

Via quoque quæ ducit ad uitam, ſil'i ratione diſtinguitur. Eſt enim alia ſanguinea, alia purpurea, alia lactea. Sāguinea in martyribus, qui in ſanguine agni ſuoꝝ corpoꝝ indumenta lauerunt, et ꝑ iter martyrij triumphalis altitudinis ſolium attigerunt. Purpurea eſt in confeſſoribus, qui in ſua carne ueſtigia dñicæ paſſionis per abſtinentiam expreſſerũt, & in ſuis corporibus uulneꝝ Chriſti ſtigmata portauerunt. Lactea in uirginibus, quæ in ſeipſis puritatis angelicę cādidatum & uirtutes ſanctimoniæ conſecrauerunt, & per uiam munditiæ ad amplexus & thalamos ueri ſpōſi uirtutum pennis feliciter euolarunt.

Ligna ſunt omnes iuſti, qui plantati in medio eccleſiæ temporalis facere debent fructus uitæ qui maneant. Videat autem quiſque ut eligat ſibi locum irriguum, in quo fructificans proferat in tempore ſuo uitæ fructum. Sunt autem tres decurſus aquarum. Incita-

menta ſcripturaꝝ: quæ per minas & ꝓmiſſa honeſtam in homine ſuſcitant uoluntatem Chariſmata gr̄aꝝ: quæ hominem ſpūalem ex animali efficiunt, ad ſui prouiſionem & curam informando, & docendo oēm ueritatem, miniſtrant operꝝ fœcunditatem. Stillicidia lachrymaꝝ: quæ dum uenas intentionis atq; propoſiti ſuo rore irrigant & infundunt ne lignum moriať, ꝑſeuerantiam largiuntur. Qui iuxta hæc fluenta radicatus fuerit, per menſes ſingulos faciet fructū, & folia ligni illius ad ſuauitatem gentium.

Non uno eodemq; modo omnes qui ebrij fuerint, debriant̃. Aliud eſt uinum malitiæ, quod effluit de uua fellis, & à diabolo initium habuit qui amaritudinem peccati & mortis humano gn̄i propinauit: quo debriantur iniqui conformes facti ei. Aliud eſt uinum moleſtiæ, quod emanat de labruſca conditionis humanæ: quæ dn̄o ſuo acetum iniquitatis appoſuit. Hoc uino quiſquis inebriatur, non iniuſtè, ſed merito pc̄ti ſui à deo hoc ꝑpeti comprobať. Aliud eſt uinum gr̄æ, quod ex botro Cypri. i. conditoris largitate diſcurrit: & hoc eſt muſtū quo ſponſi filij debriantur: quod mittiť etiam & in utres nouos.

Reges ſunt & ſacerdotes omnes electi: & eos oportet oleo unctionis inungi. Eſt autem oleum triforme. Aliud ſiquidem eſt oleum effuſionis: uidelicet uerbum dei quo initiantur ueterem hoīem exuentes: ut quaſi adoleſcētulæ in amorem ſponſi ſurgant. Aliud eſt oleum puritatis: quo lagenæ operꝝ nr̄oꝝ impleri debēt: quod in lampade diuini feruoris ignem debet inceſſanter nutrire. Aliud uerò oleum exultationis: charitas uidelicet principalis: quæ mentem quam repleuerit dilatat: ut guſtans quam ſuauis eſt dominus, in uertice iuſtitiæ ſedens in ſolo deo glorietur & gaudeat.

Chriſtiani à Chr̄o nomen acceperūt: & operepreciũ eſt ut ſicut ſunt hr̄des nominis, ita ſint imitatores ſanctitatis. Tria ergo ſunt quæ in Chriſto nobis expreſſa, plenis uiribus exercere debemus: uidelicet improbare uiuaciter ſcl̄i uanitatem: quia & Ieſus ne rex conſtitueret̃ à turbis, aufugit. Exercere uiriliter penitentiam: quia & Ieſus ſicut agnus occiſus eſt. Et hr̄e ueraciter geminam charitatem: quia Ieſus pro inimicis orauit.

Septem gradus deſcenſionis hēt humilitas. Abdicationem rerum. exemplo apoſtoloꝝ. Abdicationem ueſtium: ſicut Helias & Ioannes. Corporis exercitium: ut Paulus. Directionem in proſperis: inſtar Dauid paupis & regis. Patientiam in aduerſis: ſicut Iob & Thobias. Proprium abhorrere conſilium: & propriæ uoluntatis affectum.

Arma uirtutis quibus arma nequitiæ expugnantur, ſunt hęc. Plena pc̄ti cognitio, q̄ expellit tenebras uoluptatis. Pn̄ialis afflictio contra dulcedinem carnalitatis. Humilis & uera confeſſio contra uenenum iniquitatis. Sufficiens et digna correctio in mutatione priſtinæ uoluntatis. Perſeuerantiæ plena ſucceſſio, ut perfecta ſobrogetur cuſtodia ſanitatis.

Neceſſaria ſunt pœnitentiæ tria hæc. Abſtinentia, per quam carnis ſuperbia edomatur. Lectio, cuius fructu reformādus in uigorem animus ſaginatur. Oratio, cuius munimine & tutela uirtutum examina proteguntur.

Humilitatis uirtus habet hęc tria. Superiori ſubdi, ut ad eius æqualitatē nulla ambitione uel inuidia rapiatur. Aeq̄li non p̄ferri, ne illicito appetitu ſuperior uelle fieri uideatur. Minori ſubdi potius quàm præponi: ut ex hoc humilitatis ueritas comprobetur.

Non omnes uniformiter gradiunť ad deum. Quidā paſſu, ſicut illi q terrenoꝝ curis impliciti, uix aliqn̄ reſpirant ut dn̄i recordenť. Quidam modeſto inceſſu: ſicut hi qui dn̄i ſeruitio mancipati, & deo quidem ſeruiunt, & tn̄ erga ſeipſos īdulgentiores exiſtunt. Alij ueloci. i. rapido curſu: ſicut hi qui ſuper carne ſua ſe intuentes, & ſe & tranſitoria contemnentes, celeriter proficiſcūtur ad deum, hoc ſolummodo cupientes, in pace quieſcere in idipſum.

Electos tria in futuro manent. Interna ſatietas: æterna iucunditas: iucunda uoluptas. De his dr̄: Exultent iuſti &c.
Pſal. 67.a . Triforme eſt deſiderium electorum.
Vnanimiter habitare ī domo. Vnde eſt:
Pſal. 26.b Vnam petij à dn̄o. Victoriam obtinere
Rom. 7.b de mundo. Vnde eſt. Quis me liberabit
Philip. 1.c de corpore mortis huius? Præſentialiter
frui deo. Vnde eſt & illud: Cupio diſſolui, & eſſe cum Chriſto.

Trifarius eſt prælatoꝝ timor. Ne audientium aīos exquiſitior apparatus cō moueat, ne interni iudicis oculos immoderatior uſus offendat, ne iuſtitiæ retributio in præſenti eis fiat.

Triformis eſt ſctoꝝ dolor: quia ceciderunt de paradiſo: quia tenentur in exilio: quia differuntur à regno.

In monte montium Chriſto fuerunt hæc duo: coagulum paſſionis: & pinguedo ſanctitatis.

Vituli quos dn̄o immolare debemus, tres ſunt. Nouæ cōuerſionis effectus: q̄ſi uitulus nouellus cornua ꝓducens et ungulas. Sacræ religionis ꝑfectus: qui eſt uitulus tenerrimus de armento. Conſummatæ uirtutis affectus: qui eſt uitulus ſaginatus.

Quadriformis eſt preſſura nr̄a. Corruptibilis carnis anguſtiæ: quæ ſunt dolores mortis. Tꝑalium preſſuraꝝ moleſtiæ: quæ ſunt torrentes iniquitatis. Occulti hoſtis latentes inſidiæ: quę ſunt dolores inferni. Deceptoriæ facies mundanæ gloriæ: quæ ſunt laquei mortis.

Fumus eſt ab ira dei: qa ī cōſideratione iræ dei electi cōpungunť. Ignis à facie eius: qa ꝑ cognitionē & p̄ſentiā eius ad amorem accēdunť. Caligo ſub pedibus eius: qa ꝑ diſtrictum illius examē reprobus deſperationis nebulis obſcuratur.

Ambulat dn̄s ſuꝑ pēnas uentoꝝ, cū electi eius dulcedinē uel tenuiter attingūt. Volat cū de incircūſcripta eius ſub-
Canti. 8.d ſtātia nihil ꝑcipiūt. Vn̄ eſt. Fuge dilecte
mi. Ponit dn̄s tenebras ꝓfunditatis et altitudinis latibulū diuinitatis ſuæ, in ſole manifeſtationis & laboris tabernaculū carnis ſuæ, in luce puritatis & ſctīmonię habitaculum manſionis ſuæ.

Portas ſuas mūdus hēt qbus ingredimur ad eū: q̄ ſunt corrupta ſenſualitas, et īceſta cupiditas. Vn̄ eſt: Appropiqua
uerūt uſq; ad portas mortis. Portæ īferi, Pſa. 106.b
cæca deſperatio, et dura obſtinatio. Vn̄ Matt. 16.c
eſt: Portę īferi nō p̄ualebunt. Portę cœli, Act. 12.b
humilis patientia, q̄ eſt porta ferrea du- Eze. 43.a
cens ad ciuitatem: & amoris cōcordia, quæ eſt porta orientalis.

Gn̄a retributionis ſunt quatuor, duo in hoc ſcl'o, & duo in futuro. Retributio ꝓſperitatis & abūdantiæ impioꝝ. Vn̄
eſt: Receperūt mercedē ſuam. Dānatio- Matt. 5.g
nis & ignominiæ eoꝝ, familiaritatis & 6.a.c
gr̄æ iuſtoꝝ, dulcedinis amoris & gl'iæ. Duo aūt ſunt quæ remunerantur: iuſtitia operis, & puritas cordis.

Tres ſunt lucernæ, r'a diſciplinę xp̄s, q̄ accendiť ut drachma ꝑdita inueniať. Forma ueritatis in euāgelio: q̄ poniť ſuꝑ candelabrum. Scientiæ puritas in corde bono: quæ illuminatur à domino.

Pedes noſtri eſſe debent ſicut ceruorum & ſicut urtuli.

Alij ſunt filij alieni, qui mentiūtur: alij filij Belial, qui non cognoſcunt deum: alij filij Iſrael, qui cognoſcunt.

Triforme eſt ſemē. Veritatis & iuſtitiæ, qd' in terra iactū facit fructū centuplū, iniqtatis & malitiæ, quod eſt genimen uiperarum, erroris et malitię, quod eſt Chanaan & non Iuda.

Sapientia dei quaſi perdix fouet filios quos non peperit: quaſi gallina congregat pullos ſub alis: quaſi aquila prouocat ad uolandum.

Trifaria eſt ueſtis nr̄a. Pn̄ialis anxietas, q̄ eſt ueſtis uiduitatis: religioſa maturitas, quę eſt ueſtis iucūditatis: ſyncera integritas, quæ eſt ueſtis uirginum.

Veſtes Eſau, honeſtas uitæ, & maturitas diſciplinæ: pelliculæ hœdoꝝ, abiectio noxię uetuſtatis, & mortificatio ꝓpriæ uoluntatis. Cibi, hilaris obedientia, & humilis abſtinentia Pr̄ tangit fi-
lium appoſita probationis manu. Oſcu- Gen. 27.d
latur ſecretæ inſpirationis inſtinctu. Benedicit religionis profectu.

Tria ſunt neceſſaria puritati. Integritas actionis, ſimplicitas intentionis, trãquillitas deuotionis.

Puritas tria coafert. Spiritum libertatis, gaudium ſecuritatis, firmitudinem charitatis.

Reprobi aliqñ ſunt ſicut fumus: qa in ſua altitudine euaneſcũt. Aliqñ ſicut puluis, qa nullũ charitatis humorẽ ꝓferũt. Aliqñ ſicut cera: quia ad calorem .i. impulſum tentationis facile liqueſiunt.

Portæ Siõ, eccl'iæ ſunt ſacr̃a, ſine quibus eccl'iam non intramus. Portæ iuſtitiæ ſunt uirtutes medię, quas tp̃al'r exercemus. Portæ æternales ſunt p̃cipuę uirtutes, quas ẽt in futuro habituri ſumus.

Tria ſunt qbus obnoxĳ ſumus deo. Signaculum naturæ, quod ad ſil'itudinẽ dei facti ſumus. Talentum fidei, qđ per bonum opus deo integrũ reſignare debemus. Titulus ꝓfeſſionis, quoad ſeruiẽdũ deo ſponſionis uinculis alligamur.

Tribus modis nos interrogat deus. Promulgatione præcepti, ut nr̃a nobis obedientia nota fiat. Inuectione flagelli, ut patientia noſtra proximis innoteſcat. Reuelatione ſecreti, ut ſe nobis uirtus humilitatis aperiat.

Tribulatio tria confert. Exercitium, nẽ uirt⁹ amoris ocĳ tepore frigeſcat. Probationem, ut nr̃æ conſtantiæ fortitudo ad exemplum hominibus ĩnoteſcat. Pręmium, ut iuxta tribulationis modũ immenſum gloriæ pondus accipiat.

Aduerſitati tria ſunt opponenda. Electoꝝ agones & anguſtiæ quas patiunẽ qui piè uiuũt. Redemptoris afflictiones & moleſtiæ, quas ei ſęuiſſimi principes intulerunt. Diſpoſitio moderatricis iuſtitiæ, cuius altitudinem quaſi uirgę Ioſeph ſummitatẽ nõ diſcutere, ſed adorare debemus. Hæc ſunt tria illa oſtia, uectes & termini, quibus dominus circundat mare ſeculi.

Triforme eſt exercitiũ electoꝝ. Auſteritas ieiunioꝝ qua excolitur terra carnis ut fructũ ferat. Aſſiduitas lectionũ, qua reficitur animus ut hõ interior pingueſcat. Inſtantia orationum, qua mẽs ad cœleſtium appetitum aſſurgat.

Auctor mirabiliũ deus, tria quædam mirabilia operatus eſt in Maria. Integritatem mũditię mirabiliter ſuſcitauit, ut arca teſtamenti auro puriſſimo tegereẽ. Puritatem uirgineam potential'r fœcundauit, ut rubus ardens non combureret̃. Ima ſupernis ineffabiliter copulauit, ut ſcala Iacob mediante terrena cœleſtibus unirentur.

Tria nobis contulit Mariæ fœcunditas. Auertit iugum captiuitatis antiquę, remiſit iram indignationis diuinæ, deleuit notam iniquitatis humanæ.

Electi tria præſtolanẽ in futuro. Qđ ĩ eis mortale eſt à uita penitus abſorberi: perennis gloriæ compenſatione ditari: deũ ſicuti eſt, inſatiabiliter cõtemplari.

Reprobi tria ſpare dñr. Voluntatem corpeam ſibi ad ſufficiẽtiam cumulari, momentaneam gloriam ad beatitudinem ſuffragari, mores ſuos & opera nullo poſſe iudicio reprobari.

Imitator Xp̃i tria debet agere. Sĩplicis innocẽtię ſenſum tenere, ut cũ Chr̃o puer efficiaẽ. Abiectũ & humilem habitũ amare, ut infantiæ xp̃i pannis uilibus inuoluaẽ. In diſciplina ſimpl'r ambulare, ut cũ Xp̃o in p̃ſepio poſitus inueniatur.

Spũs ſunt adminiſtratorĳ, q curã hñt ſalutis nr̃æ, ſunt oparĳ qui authores exiſtũt ſoſpitatis humanę, ſunt contẽplatorĳ q aſſiſtũt uultui maieſtatis diuinæ.

Beati ſpiritus uiſione ſatiantur, dulcedine debriantur, charitate ſociantur.

Homines deũ expectãtes debẽt eſſe ſuſpẽſi qñ ueniat, dubĳ qđ eis deferat, hilares et deuoti, diligentius adornari, tria ſperãtes in eo, nuptialẽ p̃ſentiã, familiarem gratiam, liberalem munificentiam.

Tres ſunt ſpẽs nuptiaꝝ. Prima recõciliationis ꝑ fidem, in q̃ ſunt tria fercula. Pc̃tõꝝ ablutio, gr̃æ cõſecutio, naturę reformatio. Scđa adoptionis ꝑ ſpem, in q̃ ẽt ſunt eloqi diuini cõſolatio, alimoniæ cœleſtis cõio, dulcedinis internæ p̃libatio. Tertia eſt gl'ificationis ꝑfecte ꝑ charitatẽ. Cuius fercula ſunt æterna incorruptio, uera gl'ificatio, perẽnis dei uiſio.

Tres

Tres ſunt equorum ſpecies: Mundialis ſuperbia, cuius aſcenſor cadit retro. Spiritualis ſcientia, cuius collo circundatur hinnitus. Integralis munditia, quã omnis cœlorum exercitus ſequitur in ueſtimentis albis.

Verba conſolationis dei ſunt ablutio culpæ, reſtitutio gratiæ, euaſio exilĳ, cõſecutio regni, conſortium diuinitatis, adeptio æternitatis.

Arma fidelium tria ſunt. Sapiẽtiæ plenitudo, quæ eſt funda Dauid, de qua ſententiarum lapides emittuntur. Patientię firmitudo, quæ eſt baculus quo luporũ rabies propulſatur: Charitatis amplitudo, quæ eſt pera Dauid, de qua orationes proferuntur.

Tria prælatis neceſſaria ſunt. Viua fidei & doctrinę ſynceritas, ut inhabitent in eadem regione. Studioſa bene operãdi ſedulitas, ut uigilias cum paſtoribus celebrent. De ſalute ſubditorum diligẽs curioſitas, ut cuſtodiant gregem ſuum.

Bubulcus hr̃e debet duo, uocis ſuauitatem, quæ laborem mulceat operantium. Aculei punctionem, quæ torporẽ excutiat pigritantium.

Tres ſunt ſpecies pœnitentiæ. Simulatoria & infructuoſa, cuius exemplum eſt in Eſau & in Saul. Crudelis & deſperata, ſicut in Cain & Iuda, Vtilis & conſummata, ſicut in Maria & Zachæo: cuius partes ſunt quinque. Cõtritio in corde, confeſſio in ore, maceratio in carne, correctio in opere, ꝑſeuerantia ĩ uirtute.

Tria iuueniuntur in Petro, fidei unitas, pœnitentię ueritas, amoris ſoliditas.

Tria ſunt genera mutationum. Sublimitas in humilitatem: quando uerbum carnem aſſumpſit. Contemptibilitas in maieſtatem: quando ſe homo deus coràm diſcipulis transformauit: Mutabilitas in æternitatem: quando reſurgẽs cœlum regnaturus aſcendit.

Ea quæ agimus, uel in lumine uultus hominum facimus, ut hominibus placeamus: uel in lumine uultus noſtri, ut benefacere quod malum eſt nos credamus: uel in lumine uultus dei, ut ipſi ſoli quicquid boni in nobis eſt, humiliter aſſcribamus.

Tria ſunt quæ patientiam ſubruunt. Anxietas nimia doloris: cauſa iuſta innocentis: indignitas inferentis.

Qui à ſocietate recedit, amittit conuentorum ſolatia, proſequendo ſocios ſubit faſtidia: aberrans facile ſequitur deuia: incurrit ſæpius uitæ naufragia.

Magiſtri opeꝝ Pharaonis tres ſunt. Fœtidus ardor ęſtuantis luxurię: anxius furor ſæuientis auaritiæ: noxius appetitus inanis glorię.

Tres ſunt ĩ nobis prĩcipes quos neceſſe eſt mori ut Xp̃s uiuat. Prudentia ſcl'arĩũ, q̃ eſt Ioſeph. Eloq̃ntia ſpũaliũ, q eſt Moyſes. Copia tꝑalium, quæ eſt Ioſue.

Triforme eſt impioꝝ refugiũ. Deceptricis documentũ fallaciæ: q̃ eſt Phitõ. Scl'aris munimentum potẽtiæ: q̃ eſt Rameſſe. Simulatricis figura iuſtitiæ: q̃ eſt ciuitas ſolis. Has iubet Pharao ędificari.

Tres ſunt calices quos dñs nobis ꝓpinat. Pniæ & doloris: q eſt plenus miſto. Patiẽtię et laboris: quem bibit Ieſus. Bñuolentiæ & amoris: qui eſt inebriãs & præclarus.

Quinq; ſunt torrẽtes. Crudelitatis et malitiæ, q eſt Cyſon: apud quẽ Iabĩ occidiẽ. Philoſophialis eloquẽtiæ: hic ẽ Cedrõ, ultra quẽ Ieſus egrediẽ. Paſſiõis & anguſtiæ: hic eſt ĩ uia: de quo Ieſus dr̃ bibiſſe. Cœleſtis ſapientię, apud quem Helias paſcitur. Iucunditatis et lætitię, quo potantur electi.

Tribus modis renouamur. Carne ꝑ baptiſmi myſterium ab originali pc̃tõ: ope ꝑ pniæ remediũ ab actuali delicto: carne & ſpũ ꝑ reſurrectionis donum. Spẽs terræ quadriformis eſt. Flos & uiriditas tꝑalium bonoꝝ, quæ irrigatur ſicut paradiſus. Vtilis uita & conuerſatio electorum, de qua oritur panis. Amœnitas cœleſtiũ manſionum: quæ fluit lacte & melle. Situs gehennalium locorum: quę eſt terra miſerię & tenebrarum.

Quadrifariũ eſt genus deſerti. Inuia mundani exilĳ ſolitudo, de quo Dauid: In terra deſerta inuia & inaquoſa &c.

Diſciplinæ Xpianę difficilis altitudo:in q̃ ꝑegrinanť filij Iſrael. Cœleſtis Hieruſalē delectabilis amplitudo:in q̃ reliquūtur 99. oues Gehēnalis miſerię terribilis habitudo, q̃ eſt deſertum ſolitudinis.

Quatuor ſunt ſpecies curruū. Elationis & dñij:in quo mergitur Pharao. Humilitatis et ſtudij, ĩ quo ſedet Eunuchus. Deuotionis & obſequij, in quo ſedens Ioſeph occurrit patri. Amoris & deſiderij, in quo rapitur Helias.

Triformis eſt aſcenſus domini. Victorioſus, quo aſcēdit ſuper occaſum. Specioſus, quo aſcendit ſuper cœlos cœlorum. Glorioſus, quo aſcendit ſuper pennas uentorum.

Regnum cœloꝝ alij uiolenter rapiūt, ut pauperes ſpū: alij mercanť, ut illi q fa ciūt amicos de mãmona iniqtatis: alij furanť, ut mulier q̃ tãgit fimbriã, alij compelluntur intrare, ut pauperes ſeculi.

Quatuor ſunt quæ ueram conferunt humilitatē. Vilitas operis, aſſiduitas ſubiectiōis, comparatio melioris, iudicium conditoris.

Tria ſunt iudicia, alienum, proprium, diuinum.

Precioſam mortem aliqñ facit uita, ut in confeſſoribus, aliqñ cã, ut in martyribus: aliqñ uita & cauſa, ut in pleriſq;.

Tria ſunt præputia quæ præciduntť. Carnis præputium in Iudæo, cordis pręputium in chriſtiano, lingue pręputium in perfecto.

Quatuor ſunt tꝑa, p̃figurationis, p̃nūciationis, uiſitationis, redemptionis.

Modis quatuor uiſitat nos deus. Exhibitione præcepti. Præceptum.n. aliud carnale, aliud ſpūale. Aſperitate flagelli, cuiuſmodi ſunt quinq; cauſę. Vt ab iniquitate corrigat, ne quis de collata uirtute ſuperbiat, ut uirtus hominibus innoteſcat, ut alios eius exemplo cõpeſcat, ut corona cumuletur & creſcat. Nouitate miraculi: quod uiſibile eſt & inuiſibile. Inſpiratione ſubtili.

Quater luctatus eſt Iacob. In utero cū Eſau, in adoleſcentia cum eodem, ĩ Meſopotamia cū Labã, ĩ Bethel cū angelo.

Ieſus dr̄ ter fleuiſſe. In ipſo ortu, genꝰ humanum, proceſſu tꝑis, Lazarum: ad ultimum in Hierl'm futurum caſum.

In fronte aliqñ lepram, aliqñ Thau, aliquando laminam auream gerimus.

Dñs ſedet aliqñ in ualle Ioſaphat, aliqñ in monte, aliqñ in ſolio excelſo.

Tonitruū aliud igneū, aliud pluuiale.

Duo ſunt calcaria quibus urget propheta aſinam ſuam. Pudor ne tꝑal'r polluatur, timor ne æternaliter puniatur.

Tria ſunt quæ nos reſtringunt & cohibent, & quaſi cinctoria dici pñt. Corporeæ mortis memoria: quæ eſt zona pellicea qua cingebatur Helias & Ioannes. Probabilitas et de corpudicitię, qua cingiť Aaron accedens ad deum. Amor religionis & iuſtitiæ, quæ eſt zona aurea, & ea præcĩgitur Ieſus ad mamillas.

Quatuor uirgines ſunt quas in coniugium ſociare debemus. Eloquentia philoſophialis, q̃ eſt Zelpha ancilla Iacob. Sñia iuriſdicialis, quæ per Balaan deſignatur. Innocentia actualis, quæ Lia p̃t dici. Contemplatio ſpiritualis, quæ Rachel intelligitur.

Duo ſunt oculi ſponſæ. Reꝝ labentiū cõſideratio, quæ eſt uelut flamma ignis: & cœleſtis patriæ digna ęſtimatio, in q̃ uulneratur cor ſponſi.

Veſtimēta cõia miniſtris dei tria ſūt. Cœleſtis ſapĩa, quę eſt Ephod, et caput operit perſeuerans iuſtitia, quę poderis eſt, & totum corpus induit: carnalis cõtinentia, quæ lumbos cingit.

Candelabra in ſcripturis reperiūtur tria. Legalis obſcuritas, quæ ſphærulas hēt & lilia, prophetalis ſubtilitas, quæ hēt duas oliuas in cacumine ſuo: et euangelica ueritas, quæ habet in medio ſui ſimilem filio hominis.

Munitiones qbus aĩa uallatur: tres ſunt. Sedula circunſpectio, quæ eſt ſepes: ſctōꝝ interceſſio, quæ eſt uallū firmiſſimum: diuina protectio, quę eſt murus protegens ab incurſu hoſtium.

Spem nr̄am triplex ratio diſcutit & roborat. Humilitas collatæ ſapĩæ, quod eſt ouum in aqua coquere. firmitas con

ſtantis patientiæ, quod eſt ouum igni aſſare: ueritas inſpirationis occultæ, quod eſt ouum in ſagimine frigere.

Tria ſunt quibus deus uindictã exercet ĩ hoſtes. Lauacri ſalutaris remediū, quod uelut mare rubrum occidit Aegyptios. Pnĩæ condignæ exercitium, quod uelut ſulphur pctōres interimit. Diſtrictionis extremæ iudicium, quod uelut ignis ad uocem Heliæ inuoluit.

Lectus aĩę in quo pauſat: tripertitus eſt. Grauitas debilitatis corporeæ, quã ſibi languidis ſanatus ſubſternit. Tranquillitas quietæ conſcientiæ, in qua fugiēte Dauid ſtatua ponitur. Hæc eſt cui duæ culcitræ ſupponuntur. De præterito ſecuritatis & fiduciæ amplitudo, de futuro remunerationis & p̃mij certitudo. Ceruical quod ſupponit capiti, diuinę familiaritatis & gratię largitudo. Lectus tertius humilitas ſuperioris glorię, quæ eſt lectus floridus, quem ſexaginta fortes ambiunt.

Vitreæ per quas ſolis radius infunditur, tres ſunt: charitatis integritas, ꝑ quã peccati remiſſio ſe infundit: humilitatis puritas, per quam Mariæ gratia cœleſtis illapſa eſt: intellectus ſubtilitas, per quam radius ſapientiæ cor illuſtrat.

Septem lãpades thronum electę mētis illuminant: chariſmata. ſ. ſpiritus, quę plenius propheta proſequiť. Quæ dum oleum gloriæ iuncumq; timoris & infirmitatis cœleſti igne conſumunt, lumen ueritatis inceſſabiliter adminiſtrant.

Quod nobis apponitur ad edendū, trifarium eſt carnis edulium: hœdus de capris in fructu pnĩæ, quem Iacob obtulit Iſaac ut benediceretur: uitulus de atmento in actu iuſtitiæ, quē Abraham expendit in cibos angelorum: uitulus ſaginatulus in cumulo gloriæ, quem pater recepto filio legitur uictimaſſe.

Triplex eſt hortus in quo electę aĩæ ſpatiantur. Moleſtia corruptibilis uitæ, quæ eſt hortus nucum in quo Suſanna lauatur. Amœnitas iucunditatis ſuꝑnæ, eſt hortus deliciaꝝ ĩ quo poniť Adã, ut opereť et cuſtodiat. Dulcedo & ſuauitas uiſionis diuinę, q̃ eſt hortus cõcluſus ĩ quo Ioſeph ſtatuit ſibi monumentū in petra exciſum. Mūda quoq; cõſcientia, ꝓ ſui diuerſitate hos ĩ ſe ſuſcipit hortos.

Eſuriei nr̄æ menſæ tres apponuntur, legis & euangelij ſacr̄m, in quo ſumunť ſapĩę dapes: catholicę ĩſtitutionis myſteriū, ubi accipiť caro piſcis aſſi, & fauus, mellis: æternę ſatietatis arcanum, quod intra uelum eſt: & panes continet propoſitionis & uitæ.

Theſauri q̃s theſaurizare debemus, tres ſunt. Deſideriū pietatis ĩ corde: qui abſcõdiť in agro ut emať. Doctrina ueritatis in ore, q̃ eſt theſaurus niuis & grandinis. Aſſiduitas ꝑſeuerans ĩ hoĩe, q̃ hēt frumentū & hordeū & oleū & mel. Hi ſunt theſauri Magoꝝ qui aurum, thus, & myrrham nato domino obtulerunt.

Quatuor dr̄ię panū in ſcripturis reperiunť, qbus diuerſæ gñis humani deploranť miſerię, panis coctus in ſtercore humano, bouio, cinere & clibano: qbus diuerſi affectus mētis humanę exprimunť.

Altaria quibus uota ſupponere debemus, tria ſunt, diuinaꝝ ſanctionū expletio, quod fit de lignis ſethim in deſerto: beatoꝝ multiplex aduocatio, quod fit de lapidibus quos ferrum non tetigit: redēptoris hūilis ĩcarnatio, qđ fit de terra.

Puellę q̃ euertūt ſenſum nr̄m: tres ſūt. Teneritudo carnis nr̄ę, quę eſt Dalida q̃ Sãpſoni eruit oculos. Amœnitas mūdialis glĩæ, q̃ eſt Hiezabel, & Naboth occidit. Diffidentia futuræ uitæ, quę eſt filia Herodiadis: & aufert caput prophetæ.

Duæ ſunt tribus Leui & Iudæ, ex qbus ſacerdotes ſumunť, Aarõ & Xp̃s et eoꝝ ſucceſſio. Qđ qual'r cõueniat, ex nominū interp̃tatione poterit coniectari.

Aqlæ dñico corpi aſſidētes tres ſūt. Magnitudo potētiæ laicalis, grãdis & magnaꝝ alaꝝ. Abuſio ꝓpoſiti clericalis, quæ ponit in cœlo nidum ſuum. Humilium ſubtilitas ſpiritualis, quæ prouocat ad uolandum pullos ſuos.

Quadripertitum eſt offm̄ ſacerdotale, uitam carnis hoſtiam immolare, qđ leuiticum eſt; uirtutum chariſmata deo

offerre, qđ eſt incendere aromata, & filiorum Aaron eſt, cum feruore martyrij cœlum intrare, quod eſt introire cũ ſanguine ſancta ſctõrum: gratiæ & precum uota cœlo transfundere, quod eſt panẽ & uinum deo offerre.

Fontes quibus animæ lauantur: tres ſunt. Anxietas contritionis, quæ irrigat ſuperficiem terræ: humilitas confeſſionis quæ poſita eſt extra urbem: deuotio compunctionis ſuper quam Ieſus moratur & ſedet.

Panes quibus alimur in hac uita, tres ſunt. Purgatorius cum amaritudine, quẽ mulier Sarreptana miniſtrat in fame: cõſolatorius cum dulcedine, quem angelus apponit quieſcenti in umbra: ſolidus cum fortitudine, qui perducit ad montẽ dei Oreb. Hi in tribus portionibus corporis dominici continentur.

Lucernæ quæ noctem uitæ huius illuſtrant: tres ſunt. Intelligẽtię uigor in aĩo, quæ accenditur ut drachma reperiatur. Sapientiæ ſplendor in uerbo, qui in alto ponitur ut lumen eius uideatur. Iuſtitiæ forma in proximo, quæ uenienti ad nuptias antefertur, ut candelabris portari poſſit.

Tres riui ſalutis fluxerunt à corpore Ieſu. Verbum doloris in quo confeſſio, ſanguis aſperſionis ĩ quo afflictio, aqua emundationis in qua compunctio.

Piſcinæ tres in ſcriptura reperiuntur. Vetuſtas erroris quæ eſt poſt duos muros. Senſualitas carnis in qua decumbebant languidi. Perſpicacitas rõnis quæ eſt in uia agri fullonis. In his adaquãtur oues, & holocauſta lauantur.

Fomenta ignis tria in nobis. Stipula cogitationis immundæ. Fœnum locutionis prauæ. Lignum operationis illicitæ. Hæc ad ignem nos nutriunt, niſi ſuperioribus fontibus extinguantur.

Contemplatiuoꝝ feneſtræ tres ſunt. Originaria, q̃ eſt uerſus Orientem. Gubernatricia, q̃ uergit ad Auſtrum. Conſummatiua, quæ reſpicit ad Occidentẽ.

Quatuor fontes irrigant hortum dei, reatus ꝓprij deploratio, quæ circuit terrã Aethiopiæ: exceſſionis fraternæ compaſſio, quæ uadit contra Aſſyrios: indultæ grãæ conſideratio, quæ medium interſecat Babylonis: deſiderioſa charitatis affectio quę circuit omnem terram Euilath. Hi fontes hñt irriguum ſuperius, et irriguum inferius, habentes aquas maris, fluminis, fontis, & niuis.

In ſcutella dei tria fercula continẽt, claritas perſpicuitatis, q̃ fulgebit ut ſol: integritas puritatis, quæ erit ut angeli: firmitas æternitatis, quæ erit ut deus.

Oſtia ꝑ quæ tranſitur ad uitam, tria ſunt: fidei ueritas, retro quã Sarra ridet: ſpei firmitas, quæ eſt in latere arcæ: charitatis ſoliditas: quam obſeruant Cherubim cum flammeo gladio.

Triforme uinũ eſt ĩ ſcypho dei, rubicundũ in lõganimitate ſctõꝝ, quod lætificat Iſaac in ægritudine: albũ in remuneratione iuſtoꝝ, quo debriatẽ Noe: nigrum & acidum in dãnatione prauoꝝ, quod Ieſus guſtat, ſed non uult bibere.

Veſtis q̃ ſacerdos uti debet, triplex eſt: exterioris oꝑis groſſitudo, quo induitur Aaron corã ppl'o: ſpũalis ſanctimoniæ habitudo, quã apud ſe Rebecca abſcondit, & ea utiẽ Aaron in tabernaculo: cõtẽplatiuæ dulcedinis pulchritudo, quæ inconſutilis eſt, & ea utitur Ieſus.

Tunicę quibus ueſtimur, tres ſunt: caſtigatiua corꝑis edomatio, q̃ pellicea eſt & ĩduit Adã: conſtantis ꝑſeuerãtię lõgitudo, q̃ dilectus amicit Ioſeph. Remuneratricis grãæ largitudo, qua ueſtiẽ Ieſus.

Seraphim ſex alæ ſunt, duæ pedales, pudor de p̃teritis, & metus de futuris. Laterales quibus uelatur, timor deprimens, & ſpes ſuſtollens. Capitaneæ, humilitas ꝓuehens, & charitas perficiens.

Solia duo deus hẽt, angelicã ſubſtantiam, quæ eſt excelſum ſolium: & humanam naturam, quæ eſt ſolium eleuatũ.

Quatuor aĩalibus quatuor pẽnę sũt, timor & pnĩa, quæ corpus uelant: amor & ſpes, quæ ſibi iunguntur & uolant.

Aĩalibus nouæ legis ſex alę inſunt, naturalis ſuggeſtio, legalis inſtitutio, prophetalis aſſertio, euãgelica ſanctio, apoſtolica

ſtolica iuſſio, eccleſiaſtica conſuetudo.

Cubile Ieſu triplex eſt: unitas teſtamentoꝝ, quæ eſt quaſi uterus uirginalis: eccleſia electoꝝ, quæ eſt quaſi præſepium: conſcientia purgatorum, quæ eſt quaſi ſepulchrum in petra.

Tria ſunt quę nobis in ſctĩs apponuntur ad edendum: exterior corꝑis habitudo, quam tria ſata conſtituunt: in uultu grauitas, in habitu uilitas, in inceſſu maturitas. Hic eſt panis quo quinq; milia ſatianẽ, & eſt hordeaceus. Sequitur interior ſpũs aptitudo, quam tria quoq; ſata conſtituunt, in ꝓſperis humilitas, in aduerſis ſoliditas, ĩ cũctis mediocritas. Hic eſt panis ſiligineus, quo q̃tuor milia ſaturanẽ. Sequitur ſuperior & deo ſil'is pulchritudo. Huius ſata conſtituit ĩ deo & homine charitatis triformitas, q̃ amicum & inimicum complectitur & diligit ꝑꝑ deum. Hic eſt panis frumentitius qui ſpiritus ſancti uapore decoquitur, & panis angelorum uocatur.

Duæ ſunt domus dei. Exterior rerum miniſtra curioſitas: quæ tabernaculum eſt ſuper quod apparet gloria domini & recedit: deo uacans & ſeruiens deuota ſimplicitas, quæ templum eſt, & de loco non mouetur.

Duæ ſunt arcæ in ueteri lege. Textus hiſtoriæ lr̃alis, quæ habet in ſe homines & iumenta: & ſenſus continentiæ ſpũalis, quæ habet manna & uirgam Aarõ.

In ſcriptura inueniunẽ tres currus. Elatio potentię tꝑalis, cuius auriga eſt tumor pręſumptionis & audacię, habens equũ robur ꝓprię confidentię. Rotę eius p̃ceps mobilitas uanitatis, & felix ſucceſſio proſperitatis. Hic eſt currus Pha-
Exo. 14. g raonis, in quo moriẽ Rechab. Sequitur
&. 15. c altitudo conuerſationis & uitę. Auriga eius ſermo cõmonitionis diuinæ, habẽs equum uotum ꝑſeuerantiæ. Rotæ eius horrẽda terribilitas tormentoꝝ, & mira delectabilitas p̃mioꝝ. Hic eſt currus
Act. 8. c in quo legit cum Philippo eunuchus. Sequiẽ celſitudo contemplationis & grãæ. Auriga eius amor cœleſtis pr̃ię: habens equum deſiderium btĩtudinis & uitæ. Rotę, ĩprobatio gl'iæ mundialis, & diuinę reuerentia maieſtatis. Hic eſt currus 4. Re. 2. b.
igneus, in quo Helias rapitur in cœlum. c

Tria ſunt operimẽta altaris. De pctĩs pnĩalis afflictio, quę eſt ciliciũ: de uenia laudis & lætitię magnitudo, quę eſt uelut æs ſonans: de grã prę̨conialis iubilatio, quę rutilat uelut aurum.

Claues q̃ nobis occulta reſerant, tres ſunt. Anxij tꝑis auſteritas, quę aꝑit puteum abyſſi: p̃ſumptiuę ſpei ſubtilitas, q̃ reſerat regnũ cœloꝝ, uerę dilectionis cõſpicuitas, quæ eſt clauis Dauid.

Fluuij quibus pctõres ſe lauant, duo ſunt. Fluxus corruptionis & laſciuię, peſtis adulationis et fallacię, qui ſunt Abana & Pharphar fluuij Damaſci.

Quibus iuſti ſe balneant, duo ſunt. Inuectio corruptionis & contumelię, ſuauitas cõſolationis et gratię, qui ſunt Lor & Dan fluuij Iudę̨.

Cãtica fidelũ quatuor ſunt. Victo- Exo. 15. d
riæ, qđ ſubmerſo caniẽ Pharaone. Ad- Num. 3. d
hortationis, qđ terrã ꝓmiſſionis conci- 2. Re. 2. d
nũt intraturi. Lætitiæ, qđ de ſuſceptio- Pſal. 69. a
ne filij cantat Anna. Fortitudinis, quod Dauid cantat de manu Saulis ereptus.

Quatuor ſpẽs herbaꝝ ſunt in horto dei. Puritas corꝑalis mũditiæ, q̃ eſt q̃ſi liliũ: grã ſpũalis innocẽtię, quæ eſt quaſi hyſſopus: ueritas liberalis eloquentiæ, quæ eſt quaſi uiola: iuſtitia operationis continuæ, quæ eſt quaſi roſa.

Martyriũ ſine ſanguine triplex eſt. Parcitas in ubertate, quã habuit Dauid & Iob: largitas ĩ paupꝑtate, quã exercuit Thobias & uidua: caſtitas in iuuẽtute, qua uſus eſt Ioſeph in Aegypto.

Duo ſunt & pedes quibus uti debemus, natura, & conſuetudo.

Eq̃ q̃bus ad cœlũ euehimur, tres ſũt. Dolor ex pœnitudine, cꝰ ungulas coluber mordet. Huius ſella eſt de uenię ꝑceptione p̃ſumptio, frę̨nũ & chamus ſolatia ſcripturaꝝ, & exẽplaria ueteꝝ. Calcaria q̃bus urgeẽ, de reatus enormitate confuſio, de pœnæ cõſideratione formido. Fouea, deſpatio. Sequiẽ feruor ex religione, cui ſuꝑſedet Mardochæus ĩ ueſte

regia. Huius ſella temperans diſcretionis grauitas, frenum & chamus ſuſpecta conditio carnis ſuæ, & utilis emerſio ꝑſeuerantiæ. Calcaria, exercẽdæ honeſtatis cupiditas, & fraternæ cõmoditatis auiditas. Fouea, intem̃pantia. Seq̄tur deſiderium ex amore, cui dat̃ fortitudo, & circundatur hinnitus. Calcaria, fluxa labilitas præſentium, ſtabilis æternitas futuroꝝ. Ductor, affectuoſitas uidendi deum. Fouea, indiſcretio.

[1. Re. 24 a] [Gen. 23 d] Spelũcæ ĩ libris ſacris inueniunt̃ tres. Peruerſa ĩpietas uolũtatis, q̄ eſt latronũ, ĩ q̄ Saul purgat uẽtrẽ. Solida firmitas æq̄nimitatis: q̄ fit in altari, & ẽ unius cubiti. Exercitiũ geminę pietatis. Hęc eſt ſpelũca duplex, in q̄ patriarchæ ſepeliunt̃.

Quatuor ſunt arma q̄bus principal'r cõimur. Prudẽs & humilis intelligẽtia: q̄ eſt q̄ſi galea, & caput ꝓtegit: mediocris & ꝑca tem̃pantia, q̄ eſt lorica, & pect⁹ tegit: ꝑſeuerãs & patiẽs cõſtantia, q̄ eſt q̄ſi ſcutũ, & dexterã munit: retributrix ęq̄tatis iuſtitia, q̄ eſt gladius utrobiqꝫ incidens ad diuiſionem animę & ſpiritus.

Tria ſunt ſacrificia. Pia contritio habens butyꝝ humilitatis, & abſinthium indignationis: digna ꝓpatio habẽs oleũ diſcretionis, & acetum confuſionis: grãrum actio habens balſamum deuotionis, & uenenum ingratitudinis.

Quatuor ſunt in quibus aĩa captiuat̃. Mundialis nequitia, inutilis triſtitia, inanis gloria, latens ſuperbia.

Cœli ad quos rapimur, tres ſunt. Dignitas eccl'iaſticæ puritatis, ad quã rapitur Helias in corꝑe: ueritas angelicę ſubtilitatis, ad quã rapit̃ Ezechiel in ſpiritu: ſummę incircunſcriptio deitatis, ad quã rapiuntur animæ electorum.

Sex ſunt refugij ciuitates. Interdictæ pręuaricationis cautio, ſequẽdę p̃ceptionis obeditio, ꝓpitiãdæ diuinitatis ambitio. Hæ ſunt ĩ terra Chanaã. Mũdanę fabricæ cõſideratio, urbis tyrannicæ iugis inſpectio, & ſuꝑeminens uerbi dei cognitio. Hæ ſunt trans Iordanem, & ſunt de ſorte Leuitica.

Paradiſoꝝ tria gñа ſunt. Voluptuoſa dulcedo uiſibiliũ: q̄ irrigat̃ ſicut ortus deliciaꝝ: ſyncera puritas ſpũaliũ: q̄ in ſe cõſeruat hoĩem: delicioſa ueritas ſuꝑ cœleſtium, ubi Paulus audit arcana uerba.

[2. Reg.] [Amos] [Gene.] [Exe.] Montiũ gñа q̄tuor ſunt. Mõtes Gelboe, ubi abijcit̃ clypeus Saul. Mõtes Samariæ, q̄ nimis erigunt̃. Montes Armenię, ſuꝑ q̊s arca requieuit: Montes Iſrael, qui expandunt ramos ſuos.

Quę nos deuocãt à ꝓpoſito nr̃o, duo ſunt. Rubor incepti oꝑis, & deſperatio exequẽdę uirtutis. Hi Rechab et Banaa, qui occidunt Hisbo ſeth in ſtratu ſuo.

[Gene.] [Gen.] Pallia q̄b⁹ nr̃a nuditas op̃it̃: q̄tuor sũt. Vetuſtas erroris et neq̄tiæ: q̄ ẽ q̄ſi ꝑizõa uerẽdoꝝ. Nouitas cõuerſatiõs et uitæ, q̄ Rebecca deſcẽdẽs de camelo oꝑuit uultũ ſuũ. Integritas cœleſtis ſctĩmõiæ quã Helias reliquit Heliſæo, & diuidit Iordanem. Claritas immortalitatis ęternę, quod eſt pallium ſapphirinum, quo in die feſto utitur Mardochæus. [4. Reg.]

Bonus eſt deus tꝑale bñficium largiter impendẽdo. Patiens eſt ultionẽ pctõrum miſericorditer differẽdo. Longanimis eſt reos ad pœnitentiam inuitando.

Hoſtes q̄bus tradimur, tres ſunt. Immũdoꝝ deſiderioꝝ ĩpuritas, q̄ ſunt q̄ſi mures rodẽtes poſteriora. Corꝑaliũ paſſionũ obſcœnitas, q̄ ſunt q̄ſi locuſtę more ſcorpij ꝑcutientes. Rõnis et ſenſus obſtinata ꝑuerſitas, q̄ ſunt ſerpentes igniti.

Latrões q̄ nobis optima q̄qꝫ furant̃, q̄tuor ſũt. Hebetati ĩtellect⁹ ſecordia tollẽs nobis ſciẽtiã ueritatis. Hic latro apd' Pſalmiſtã dr̃ negociũ ĩ tenebris. Indõitę carnis laſciuia rapiẽs meritũ ĩtegritatis, et dęmoniũ dr̃ meridianũ. Fauorabilis aurę iactãtia tollẽs plenitudinẽ ſctĩtatis, et dr̃ ſagitta uolãs ĩ die. Vitæ h⁹ amor & appetẽtia, rapiẽs p̃miũ ęternitatis, & dr̃ timor nocturnus. Hi ſunt latrões Syrię. [Pſal. 90] [Ibidem] [Ibidem]

Oſcula tria ſunt. Recõciliatoriũ, quo duo pedes dñi miſericordia & iuſtitia cõtingunt̃. Remuneratorium, quo duæ man⁹ op⁹ creatricis iuſtitiæ, & modus gubernationis cõtinuæ cõplectunt̃. Cõtẽplatoriũ, q̄d ſumit̃ ad os, et uerbũ dei atqꝫ hoĩem in unitate mirãda cõnectit.

Pñt quoqꝫ dici Naturale, qñ ſpontanea uolũtate ducimur ad bonũ. Doctrinale, qñ admonitione alterius ĩuitamur ad deum. Gratioſum, qñ iucunda inſpiratione trahimur ad bene agendum.

Vocationes tres ſunt. Diuina, ſicut in Paulo. Humana in quinqꝫ milibus conuerſis ad uocem apl'oꝝ, Neceſſaria in primo eremita Paulo.

Contẽplatio dr̃ cibus in hac uita, ubi in ſudore ueſcimur pane nr̃o. Potus in futura, ubi libere et ſine dolore ſumitur. Ebrietas in ultimo, cum anima recepto corpore congaudebit: unde dicitur. Comedite amici &c. [Cant. 5.]

[Exod 19] [Act. 10. b] Cõtemplatiui alij aſcendunt & corruunt, ſicut beſtia quæ tangit montem: alij rapiunt̃ & deſcendunt, ſicut Petrus poſt exceſſum deſcendit de cœnaculo.

Duo ſunt ubera. Cõpaſſio de qua fluit lac conſolationis, quo nutriunt̃ infirmi: congratulatio unde fluit lac adhortationis, unde ſuſtentantur ualidi.

Vnguenta tria ſunt. Cõpunctio de memoria pctõꝝ, quæ infundit pedes Ieſu. Deuotio ex recordatiõe bñficioꝝ, qua ꝑungit̃ caput Ieſu. Pietas ex conſideratione miſerorum, quę ad ungendum corpus Ieſu à mulieribus præparatur.

[Exo. 14. d] Virgæ tres ſunt. Virga Moyſi, q̄ diuidit mare rubrum. Virga Aaron, quæ cõfert ſacerdotium. Virga Dauid paſtoralis propulſans aduerſarium. [Num. 17. d] [1. Re. 17. e]

Triplex fuit forma Ieſu. Cõis & deſpecta, ſole clarior et tota ſplẽdida: ſpũalis & diuina, ſed hũanis uiſibus tẽꝑata.

Cibi Iſrael tres ſunt. Azyma ſcientiæ ſcl'aris in exitu de Aegypto. Mãna intelligentię in deſerto. Palma uictorię triumphalis in promiſſionis regno.

Diuinoꝝ conſcij ſecretoꝝ tres ſunt. Agnitę fidei fiꝛmiſſimus executor: ĩgruẽtium uitioꝝ ſtrenuus ſupplantator: perceptæ gratiæ humilis confeſſor: hi ſunt Petrus, Iacobus, & Ioannes.

Tres ex omni populo liberantur. Noe, Daniel, & Iob.

Tres in ſacerdotium aſſumunt̃. Moyſes. Aaron, & Samuel.

Latrones innocẽtię, ueſtem diripiũt, tentationum ſagittis confodiunt, cœleſti conſolatione deſtituunt.

A' domina noſtra rei habẽt ueniam, iuſti gratiam, angeli lætitiam.

Bona ꝓuidere corã hominibus debemus. Habitu ne ſit notabilis: actione, ne ſit reprehenſibilis: ſermone, ne ſit contẽptibilis. Corã deo cogitatione ſctã, affectione pura, intentione recta.

Duo ſunt in Xp̃o. Gñatio diuina, & gñatio humana: & in ſpũ ſctõ ꝓceſſio et grã. Operat̃ aliud in nobis ꝑꝑ nos, ut cõpunctionẽ dimittendo pctã, deuotionẽ ſanando opera, amorem reuelando cœleſtia. Propter proximos aliud, ut doctrinam ſermonum, grãm curationũ &c.

Duplex eſt periculum, ne uel ea quæ propter nos, diuidamus proximis: uel ea quæ propter proximos, reſeruemus nobis. Hæc eſt diſcretio ſpirituum.

Ianitor memoriæ, recordatio profeſſionis: uoluntatis ianitor, memoria patriæ cœleſtis. Portitor intentionis, conſideratio gehennalis.

Modi diligendi ſunt quatuor. Carnem amare carnaliter, ſpiritum carnaliter, carnem ſpiritualiter, ſpiritum ſpiritualiter.

Tres ſunt panes quos de uia ueniens quærit amicus: continentia, humilitas, charitas. [Luc. 11. a]

Pax triformis. Ficta, ut in Iuda. Inordinata, ut in Adam & in Eua. Vera quã Chriſtus reliquit diſcipulis ſuis.

Sequentium pacem tria ſunt genera. Pacati, qui in pace poſſident terrã ſuam: patientes, qui in patientia ſua poſſident animas ſuas: pacifici, qui pacem faciunt inter diſcordes.

Contemplatores alij aſcendunt & cadunt, ut illi qui euanuerunt in cogitationibus ſuis: alij rapiuntur & deſcendunt ubi ſine mente excedimus deo.

Quadrus lapis eſt ſuperius amando cœleſtia, inferius contemnendo terrena, a' dextris uilipendendo proſpera, a' ſiniſtris æquanimiter ſuſtinendo contraria.

Minuendi ſanguinis duplex eſt cã. In
terdum q̃litas,interdum quãtitas obeſt.
Nec minus pniciosa ĩmoderata abundã
tia quàm corruptio. Sanguis aĩæ meæ,
uolũtas mea. Naturæ ſiqdem cognatus
p̃ cæteris humoribus ſanguis dr̃, & aĩæ
uita in uoluntate eſt. Minuat̃ ergo pra-
ua uoluntas,quæ morbi cã eſt ſpũalis.
Minuat̃ inquam dum penitus exhauriri
exſiccariq́ nõ põt. Scindat̃ & aperiatur
uena ferro cõpunctionis,ut pcti, etſi nõ
oĩs ſenſus,certe cõſenſus effluat & abij-
ciat̃. An dubitas inueniri & in aĩa ſangui
nis nõ inutilis inutilẽ abundantiã? Audi
ſapientem medicum, qui & ipm̃ docet
iuſtitiæ ſanguinẽ minuendo. Noli,inqt,
Ecc.7.c nimiũ eſſe iuſtus. Sil'e eſt & iſtud apl'i.
Rom.12.a Non plus ſape,quã oportet,ſed ſape ad
ſobrietatẽ. Cui putas uenæ parcendum
eſt,ſi & iuſtitia & ſapia egẽt minutiõe?
Quis.n.ſanguis utilior? Illud tñ memen-
to,nec nimis iuſtũ,iuſtũ: nec ebriã (ut ita
loquar) ſapĩam oportet ſapĩam nomina
ri. Sic nimirũ & in ſanguine corpis inue-
nire eſt ubi excreuerit nimis,nõ iã nutri-
mentũ afferre corpori, ſed detrimentũ.
Quamobrẽ ſi peccare delectat adhuc,
ſanguis uitioſus eſt, & minuere feſtina-
to. Si uis agere pnĩam,caſtigare ut opor
tet membra, corpus affligere, iudicare
temetipſum, ut nõ incidas in manus dei
uiuentis: iuſtum id quidem, ſed ne quid
nimis. Alioquin reprimendus eſt feruor
inmoderatus ne noceat unitati, ſeruiat
indiſcretioni.

Pars tua ſumus dñe,quã tuliſti de ma
Gen.48.d nu Amorrei in gladio & arcu tuo. Gla-
Heb.4.c dius tuus ſermo uiuus & efficax. Arcus
tuus incarnatio tua. Ibi.n.uelut curuato
ſapĩæ ligno, & pio quodã modo flexa
diuinitate,neruus carnis uehemẽter ex-
tenſus,& humanitas ineffabiliter aucta
1.Pe.2.b cognoſcit̃. Pars ergo tua ſumus et ppl'ſ
acquiſitionis tuę,quem acquiſiſti uerbo
prędicationis,& myſterio ĩcarnationis.

In circunſione dñi nec neruus rumpit̃,
nec os cõminuitur, ut robuſtiora quęq̃
& firmiora ſeruent̃ illæſa. Apitur aũt cu
tis,amputat̃ caro,ſanguis effunditur, ut
illecebroſa mollities caſtigetur. In carne
qdem pctm̃ qđ in ea manet itellige,por
rò in cute opimentum eius, in ſanguine
uero ĩcentiuũ. Hęc igr̃ uera circũciſio ſpi
ritu nõ lr̃a,ſi uelamen excuſationis et diſ
ſimulationis p cõpunctionem cordis,et
confeſſionẽ oris amoueas: ſi pcti cõſue-
tudinem correctione conuerſionis ab-
ſcindas: ſi deniq̃,ut neceſſarium eſt,oc
caſiones quoque peccati & fomitem fu
gias concupiſcentiarum.

Obtulerunt Magi dño aurũ,thus, &
myrrhã. Hæc fortaſſis ploco & tpe ne Mat.2.b
ceſſaria uidebant̃. Audi p̃ciũ ob paupta
tẽ: myrrhę unguentũ ob ĩfantilis (ut aſſo
let) corpis teneritudinẽ: thuris odoramẽ
tũ ob ſordidã ſtabuli manſionẽ. Nos ue
rò qm̃ illa iã oĩa tranſierũt, offeramus ei
acceptabiliora munera,myrrhæ unctio
nẽ ĩ cõionem ſocialis uitæ,thuris ſpẽm in
ſuaueolẽtiã bonę famę, auri ſpẽdorẽ ĩ cõ
ſciẽtię puritatẽ,q̊ uidelicet nec de oſſõſa
cõuerſatiõe familiarẽ gr̃am,nec de lau-
dabili opinione inanẽ gl'iam,ſed honorẽ
dei, & fr̃um utilitatem q̃rere ſtudeamꝰ.

Caueamus frẽs,ne uaſorũ interim ua
cuo ſplẽdore decepti,ſerò conq̃ri habea
mus qđ lãpades nr̃ę extinguunt̃. Ego.n.
reor minime fuiſſe accẽſas, q̃ tũc vñr ex
tingui. Sic nẽpe hẽs. Sil'e eſt regnũ cœlo Mat.25
rũ decẽ uirginibus q̃ accipiẽtes lãpades
ſuas. Accipiẽtes dixit,non accẽdentes.
Qũo.n.accenderunt,q̃ non ſumpſerunt
oleũ ſecũ? Aut ubi ignis materia defuit,
qũo ignis fuit? At lucet caſtitas ẽt ex ſe
ipſa. Sed quanto lucidior lãpas ardens,
quã ſine igne,tanto pulchrior caſta gña
tio cũ charitate. Sic & à cęteris uolupta
tibus tempantia & patientia in aduerſi-
tatibus,honeſtas in cõuerſatione,et cir-
cũſpectio in ſermone,eleemoſyna quo
que & eiuſmodi opa pietatis naturali
quadã placere gr̃a & uelut ingenito de
core ẽt apud fatuas uirgĩes renitere vñr.
At qm̃ uitrea magis quàm ignea clarita
te fulgebãt,eo ipſo lãpades ſuas arbitra
bant̃ extĩgui,quo nimirũ inanẽ hũc ſplen
dorẽ ab ęterna cõſpexerit luce reprobari.

Quãta eſt miſeria nr̃a, & ĩdigẽtia nr̃a
quàm

q̃ multiplex. Etiã uerbis opus habemꝰ.
Et cũ utrunque ſit miſerũ,non iam mirũ
quod inter nos: mirũ magis, qđ etiã ad
1.Cor.2.c noſipſos. Nemo ſcit quę ſunt in hoĩe,niſi
Luc.16.f ſpũs hoĩs q eſt in ipſo. Chaos magnum
inter nos firmatũ eſt, niſi interueniente
quaſi inſtrumẽto uerborũ fiat adinuicẽ
trãſitus quidam cordiũ ĩ cõicatione co-
gitationum. Hac neceſſitate inuenta ſũt
uerba. Quis neſciat? Veruntamẽ & noſ-
Pſal.61.a ipſos uerbis iam alioq neceſſe eſt. Non-
ne deo ſubiecta eris aĩa mea? propheta
ait. Ab ipſo.n.ſalutare meũ. Et cui non
frequẽter neceſſe eſt aĩam reuocare ſuã,
aduocare rõnem ſuã,ſuos cõuocare af-
fectus? Cui nõ opus eſt crebro ſeipſum
cõuenire uerbis,increpare minis, ſolici-
tare monitis, urgere accuſationibus?
Quinetiã rõciniis ſuadere expedit: quale
Pſal.41.b eſt? Ab ipſo.n.ſalutare meum: & conſo
lari aliqñ,iuxta illud: Quare triſtis es aĩa
Pſa.145.a mea, & quare cõturbas me? Et interdũ
Pſa.102.a uelut excitare & dicere: Lauda aĩa mea
dñm. Et nõnunquam diligentius cõmo
nere de qbus oportet,ut eſt. Bñdic aĩa
mea dño, & noli obliuiſci oẽs retribu-
tiones eius. Nẽpe cor meũ dereliqt me,
et neceſſe habeo ad meipſum,immo ad
me alterũ loqui. Atq̃ id iterim tãto am
plius,quãto minus ſum adhuc reuerſus
ad cor,reuerſus in me,unitus deniq̃ mi-
hiipſi. Nã ne inuicem quidem erit iã uer
bis uti,ubi in unũ utique uirũ pfectũ oc-
curremus oẽs. Opportune igr̃ lĩguę ceſ-
ſabũt,nec medius requiret̃ ĩterpres,ubi
uſqueadeo medium oẽ charitate cõſtra
uerit ille unicus mediator, ut & nos in
unum facti ſimus in ipſis qui uere ſempi
terneq́ unum ſunt,deo patre,et ipſo do
mino Ieſu Chriſto.

Canti.4.c Mel & lac ſub lingua eius. Id q̃dẽ ne-
Eccl.12. ceſſe. Nam quod in lingua eſt,durũ ſo-
Pſal.54.e nat. Verba ſapientis quaſi ſtimuli, & ſi-
Pſa.140.b cut claui in altum defixi. Alius eſt cuius
molliti ſunt ſermones ſup oleũ, ſed oleũ
pctõris non impinguet caput meũ. Cor
ripiat me magis iuſtus & increpet,nam
hoc in miſericordia eſt: quã illud impin-
guet oleũ caput meũ, in quo eſt dolus.
Pulchrè.n.nõ molles,ſed molliti dñr ſer
mones uel ſuaſoris adulatoris, uel ſuaſo
ris iniqui,q̃ ſit in eis nõ tã uera et ſolida,
quã ſupducta & ſimulata ſuauitas. Siq-
dem ipſi ſunt iacula. Denique ſub lingua
eius qd? Audi pphetã. Labor & dolor. Pſal.9.e
Porrò ſub lingua eius mel & lac, q iux- Pſal.93.d
ta eundẽ prophetã laborẽ fingit in p̃ce-
pto. Miraris fingere ueritatem? nã mira
ri licet,dubitare non licet. Si & alterũ te
ſtẽ q̃ris,lege in euãgelio quia finxit ſe lõ-
gius ire. Quidni figmentũ figmento ex- Luc.24.d
hibeat? Siquidẽ ipſe nouit figmentũ no-
ſtrũ,utiq̃ laboris impatiẽs, dilationem
nõ ſuſtinẽs,fragile ad utrunq̃. Piè ergo
puidit ut hr̃et pietas pmiſſionẽ uitę eius
q̃ nũc eſt & futuræ, nec laborẽ uerũ im-
poneret,ſed magis fingeret in p̃cepto.
Audi qũo laborẽ fingere ipſe ſe pdat. Matt.11.d
Tollite iugũ meũ ſup uos,et ĩuenietis re
quiẽ aĩabus ur̃is. Iugũ.n.meũ ſuaue eſt,
& onus meũ leue. Qũo nõ fictus labor,
ubi nõ labor,ſed reqes inuenit̃? Ita ergo Ibidem
labor ĩ lingua,mel ſub lĩgua. Quid ſupra
linguã? Ineffabilia,q nõ licet hoĩ loq. Mi
ſeri q ſolũ qđ in lĩgua ſonuit attẽdẽtes, 2.Co.12.a
nec qđ ſub lĩgua recõditũ,nec qđ ſupra
repoſitũ fuit,cape potuerunt. Durus eſt
hic ſermo,inqunt. Durus equidẽ, ſed tñ Ioan.6.f
idẽ eſt uerbũ uitæ. Qui nõ baiulat crucẽ Matt.10.d
ſuã,& ſequit̃ me,nõ eſt me dignus. Siqs Luc.14.f
uenit ad me, & nõ odit pr̃em & mr̃em,
adhuc ãt & aĩam ſuã,nõ eſt me dignus.
Quid durius poterat dici? Noli errare.
Lapis vr̃,panis eſt. Durus ĩ cortice, ſed
ſuauiſſimꝰ ĩ medulla. Tẽtat te dñs deus
tuus. Fidei exercitatio, & pbatio dile-
ctionis eſt fictio iſta laboris. Eſto tñ la-
pis ſit. Nũ tu credis qđ & dęmones cre
dũt? Si filius dei es,dic ut lapides iſti pa-
nes fiãt. Oẽs nouimꝰ qs hoc dixit. Nõ du
bitat ille poſſe ſolo dictu (q̊ qdẽ facilius Matt.4.a
nihil eſt) ex lapide panẽ facere quẽ filiũ
dei eẽ credit. Fas eſt & ab hoſte doceri.
Dicamus & nos filio dei, dic ut lapides
iſti panes fiãt. Nã et ille q hoĩum utique
nõ dęmonũ uenerat ĩ ſalutẽ,ſic cõfutauit
aduerſarios ut puulos erudiret. Nõ.n.di
cens qđ ille uoluit,ſed qđ oportuit nos Ibidem

audiret,ut uidelicet tñ hic lapis panis fie
ret,nõ illiꝰ. Nõ,inquit,in ſolo pane uiuit
hõ,ſed in oĩ uerbo qđ ꝓcedit de ore dei.
Quid tu ad hęc ueritatis inimice ſubmur
muras? Qđ' qdem ipſe fateris,et negare
oĩno nõ potes, potẽs eſt filius dei dicere
ut lapides panes fiant. Vbi ergo ille de
uerbis dei ait,& gñalr ait qa ſic uiuiť,&
in talibus uita ſpũs mei,qd tu mihi ſubſi
bilas ad quoduis eoꝝ dicẽs: Durus eſt
hic ſermo? Quæ dei filius dixit, & facta
ſunt alimenta uitæ:tu'ne ſaxa dixeris, ꝗ
filius dei nõ es? Nõ ſum ego qui te arbi-
trer(qđ' temeraria ꝓrſus rapina arbitra
tus es ipſe)eſſe te æq̃lem deo, ut dicente
Phil. 2.a te panis in lapidẽ reuertať. Qui filius dei
nõ es,ſine cã dicas ut lapides iſti panes
fiãt. Nec minus fruſtra tuũ nobis appo-
nas ꝓ pane lapidẽ, ſcorpionẽ ꝓ ouo, ꝓ
piſce ſerpentẽ. Væ.n.his ꝗ panẽ lapidẽ,
Eſa.5.c lapidẽ panẽ dñt,ponẽtes lucẽ tenebras,
& tenebras lucẽ:iugũ Xp̃i aſperꝝ, & eẽ
ſubſentibus delicias reputãtes. Has deli
cias ego noli. Opto magis guſtare et ui
Pſal.33.b dere qm̃ ſuauis eſt dñs. Hoc.n.non fru-
ſtra is ipſe ꝗ monet, ſtuduerat experiri.
Pſal.118.n Denicꝫ ait. Quã dulcia faucibꝰ meis elo
Pſal.30.c quia tua. Et rurſum: Quã magna,inquit
multitudo dulcedinis tuæ dñe, quã ab-
ſcõdiſti timẽtibus te. Vbi putas abſcõdi
tur? Nẽpe ſub lingua ſua,ſub capite eius
Canti. 2.c q̃ dicit: Leua eius ſub capite meo: & de
xtera illius amplexabiť me. Licet.n.ĩ ꝓ-
miſſione uitę eius q̃ nunc eſt,dulcedo &
multitudo dulcedinis,& magna quocꝫ
& quã magna ſit multitudo, ꝑfectio tñ
nõ niſi in ꝓmiſſione futuræ. Perfeciſti,in
Pſal. 30.f quit,his ꝗ ſperãt in te,in cõſpectu filioꝝ
hoĩum. Quid ꝑfecit? Nõ eſt hic ſermo in
lingua,ſed ſupra linguã. Iõ.n.auris nõ au
dit:qa nec lingua ꝓtulit qđ' præparauit
deus his ꝗ diligũt eũ. Nec ſanè in abſcõ
dito conſummatio illa,ſed in conſpectu
filioꝝ hoĩum erit. Congrue uerò nõ ad-
huc ꝑfectuꝝ,ſed iã ꝑfeciſſe cũ ſperanti-
bus ait. Spe enim ſalui facti ſumus.

Rom.8.c Inter Babylonẽ & Herl'm, nulla pax
eſt,ſed guerra cõtinua. Hẽt unaquęcꝫ ci
uitas regẽ ſuũ. Rex Hierl'm Xp̃s dñs eſt,
rex Babylonis diabolus. Et cũ alterꝝ in
iuſtitia,alterum in malitia regnare dele
ctet: rex Babylonis quos põt de ciuibꝰ
Hierl'm ꝑ miniſtros ſuos.ſ.ſpũs immun- Rom.
dos ſeducere, ut ſeruire eos faciat iniqta
ti ad iniqtatẽ,in Babylonẽ trahit. Vnde
dũ unũ de ciuibus ſuis cõſtitutus ſpecu-
lator ſuꝑ muros Hierl'm trahi cerneret,
nunciauit regi captã p̃dam ĩ Babylonẽ
duci. Rex uerò Hierl'm aduocãs ſpm̃ ti-
moris,militẽ in talibus ſtrenuũ: uade,in
quit,eripe p̃dã nr̃am. Ille ut ſꝑ ad oĩa im
perata paratus,cũ uelocitate hoſtes ꝑſe
quiť,& in auribus eoꝝ factus eſt repen
te ſonus tanq̃ aduenietis ſpũs uehemen
tis. Timor.n.ſuꝑ eos intonuit, & ad uo-
cem uirtutis eius hoſtium robur oẽ con Act. 2.
tremuit:quos in fugã cõuerſos timor nõ
lõgius ꝓſecutus eſt, ſed ereptũ conciuẽ
reducebat ad ꝓpria. Verum unus ex ad
uerſarijs triſtitiæ ſpiritus non erat cũ eis
qñ timor aduenit Hic cũ cerneret ſocios
ſubito fugiẽtes,ab inſidijs in qbus late-
bat,ocyus aduolauit. A' timore,inqunt,
ſolo factũ eſt iſtud,& eſt opprobriũ oĩ-
bus nobis. At ille: Ne timeatis à timore
iſto. Scio.n. qd facto opus ſit. Ibo et ero
ſpũs mẽdax ĩ angulis ſemitaꝝ,et amicũ
me ſimulabo timoris. Noui.n. hominẽ,
nec eſt agendũ cũ eo ui,ſed fraude. Vos
ãt expectate finẽ. Fecit ut dixerat,& uia
rũ cõpendia captãs p̃ceſſit timorẽ. Refe
renſq́ iter ꝑ uiã q̃ gradiebať timor, ob-
uius ei factus eſt,amica ſed iniqua cũ eo
colloqa cõmiſcẽs,ita ut ſeducere eũ cœ
pit,& timor neſcius bono aĩo ſeq̃batur.
Propè iã erat ut eos in foueã deſꝑationis
ĩpelleret. Sed ſpectator regi ĩdicat quid
agať. Rex aũt unũ de militibus ſuis, ſpẽ
.ſ. p̃cepit accerſiri,quẽ cũ equo deſiderij,
& enſe lætitiæ in auxiliũ iubet accelera
re timoris. Fidelis miles ad impiũ egre-
diẽs,cũ ꝑueniſſet ad locũ, uibrãs enſem
lætitiæ,triſtiã effugauit. Sicq́ liberatum
conciuẽ & impoſitũ equo deſiderij p̃ce
Luc. 24.c dẽs trahebat funiculo ꝓmiſſionũ, & ti-
mor ſequẽs urgebat facto flagello de fu
niculis pctõꝝ. Ibat igr̃ uolũtariꝰ equus,
hinc attractus,inde cõpulſus,ſed in tã ra

pido curſu timendũ ei fuerat ab incur-
ſu. Vñ & collegerunt milites Babyloni
ci conſilium dicentes: Quid facimus qa
ſic euadit,quem iam quaſi cum ſecurita
te poſſidebamus? Qũo plauſus inferni
uerſus eſt in plãctum, & per ſolos duos
milites gaudium eſt in cœlis ſuper ſui li-
beratione conciuis? Qũo perijt uerſu-
tia diabolicæ fraudis? Vnus autem ex
eis cęteris nequior,cum ſceleris huius o-
pifex eſſet, prophanum protulit conſi-
lium,dicẽs: Vos neſcitis quicquam,nec
cogitatis quia modo ad capiendum fa-
cilior ſit,etſi captus difficilius eripi poſ-
ſit. Vos igr̃ à lõge proſequimini,ego me
in angelum lucis transfiguro,ut ignaros
uiæ tanquam aduenas et peregrinos do
cendi ſimulatione decipiam. Hunc igr̃ ĩ
modum fraude diſpoſita,regi nr̃o ſpecu
lator annunciat uenire quidem hominẽ
equo impoſitum deſiderij, ſed plus quã
oporteat properare,eo ꝙ frẽnum et ſel-
la deeſſet. Hoſtes,inquit,à longe proſe
quuntur,alij tanquam inueterati malo-
rum,uiaꝝ compendia captant. Sed &
nũc unum uideo in quo armorum nr̃oꝝ
relucet effigies,à nobis tñ ille exiuit. Ne
ceſſe eſt eat qui interrogare nouerit eũ,
noſter es,an aduerſarioꝝ? Porrò rex cu
ius animum cura ſemper ſolicitat aĩaꝝ,
duos conſiliarios ſuos emittit, pruden-
tiam & temperantiam. Quaꝝ temperã
tia quidem equo frẽnũ diſcretionis im-
poſuit,& ſpem moderatius incedere ꝑ-
ſuaſit. Prudentia uerò timorẽ increpans
& arguens improbitatis, de futuro cõ-
monuit,et equo ſellam circunſpectionis
appoſuit, ut non caderet aſcenſor eius
retro,ſed retro pręteriti confeſſione pec
cati,ante' meditationi iudicij, à ſiniſtris
patientiæ inniteretur,a' dextris humili-
tati. Porro' ſpes & timor dedere calca-
ria,ſpes in dextro pede expectationem
præmij,timor in ſiniſtro ſupplicij metũ.
Luc. 24.c Et facta mora cum adueſperaſceret &
inclinata eſſet iã dies, rurſus congregati
ſunt hoſtes in multitudine ut dimicent
contra eos. Pauet timor, ſpes accelerat:
ſed uix tandem ad conſiliũ eos pruden-
tia temperantiacꝫ reuocauit. Et illa. Vi-
detis,inquit,quia dies p̃ceſſit,& nox ap Rom. 13 d
propinquauit: & ꝗ ambulat in tenebris, Ioan. 12.f
neſcit quo uadat? Porrò uobis grandis 3. Re.19.b
reſtat uia,nec parua eſt hoſtium multi-
tudo. Eſt aũt miles quidam regi nr̃o fi-
deliſſimus quem ego noui, caſtrum ha-
bens propè nos poſitum, & firmiſſimũ
eſt habitaculum:qa in petra poſuit nidũ
ſuum. Diuertamus ad illum ſi placet,qa Iob.39.d
bonum eſt illic eſſe. Quod cum placuiſ-
ſet omnibus, & ducem itineris quæſiſ-
ſent,ait prudentia: Armiger meus ratio
præcedet nos: eſt.n. gnarus uiaꝝ, & no
tus iuſtitiæ,utpote conſanguineus eius.
Præcedente itacꝫ rõne,cęteris ſubſequẽ
tibus anteuenit rõ:et ſalutata iuſtitia,nũ
ciauit hoſpites aduentare. Quærit illa ꝗ
ſint,unde,ad quid ueniant,ſciſcitať. Et
cũ rem cognouiſſet,hilari uultu ſurgens
fugiẽtibus occurrit cũ panibus,et obuia
uit illis q̃ſi mr̃ honorificata, ſuſceptãq́
aĩam ab equo depoſuit:& in penetrali-
bus domus auidã collocauit. Inſequitur
hoſtilis exercitus,& caſtrũ obſidens un
dicꝫ inqrit ſiquis forte pateret ingreſſus,
ac tanq̃ leo circuit q̃rens quẽ deuoret.
Sed cũ undicꝫ illud munitũ inueniunt,
tẽtoria figunt,et excubias ordinãt:ne qs 1. Pe.5.b
ingredi aut egredi ualeat,ut mane facto
inſtructis machinis diruãt & irruãt ſuꝑ
eos. Interĩ pauor pauiditate & ſolicitudi
ne nõ piger,nec unq̃ ſecurus cõmilitões
excitat,iuſtitiã cõuenit,de munitione lo
ci,de p̃paratione armoꝝ,q̃rit,adijciens
& illud ne forte ſuſtẽtationi deficiãt ali
mẽta. Ad hęc iuſtitia rñdit. Situs loci,ut
aĩaduertere ptis,ſaxoſus & inacceſſibi-
lis eſt,nec ĩ armis nec ĩ machinis inimi-
coꝝ timet ĩſultũ. Sed qa aridus eſt, pau
cos hẽt ĩdigenas quos arido hordeacei
panis cibo utcunq̃ ſuſtẽtat. Et nũc ſuꝑ-
ſunt nobis qnqꝫ panes hordeacei et duo
piſces. Et timor, Quid hęc,inqt, ſũt ĩter Ioan. 6.a
tãtos? Cœpit igr̃ magis pauer̃ et tędere,
& arguẽs aĩam qđ ab equo deſiderij de
ſcẽdiſſet,illud ſępiꝰ memorabat eẽ nouiſ Luc. 11.d
ſima hoĩs illiꝰ peiora priorib. Equus.n. il
le p̃peti curſu feſtinꝰ aduolabat ad urbẽ,

nunc ſolius rõnis commiſſus ducatui.Ip
ſe, inquit , uideris ſi non melius erat tibi
tunc magis quàm nunc-Propè iam erat
ut aduerſus ſpem contraria ſentientem
timor inſurgeret,ſed tempantia pruden
tiam aduocauit. Accerſita prudentia
improbitatem timoris obiurgans,in ad
uerſarios,inquit,tuus ò timor mucro de
ſæuiat.Neſcis quia rex noſter,rex uirtu-
tum eſt,dñs fortis & potens,dñs potẽs
Pſal. 23.b in prælio?Eat igitur nuncius qui ſuorum
neceſſitates exponat, adiutorium flagi-
tet,auxiliatorem adducat.Et quis ire po
terit?ait timor. Tenebræ operiunt ter-
ram.& muros obſidet hoſtium puigil
multitudo, & nos ignari uiæ tanquam ĩ
regione longinqua. Aduocauerunt igit
hoſpitem ſuum iuſtitiam,ſiqd,inquiunt,
potes adiuua nos. Quib⁹ illa:Bono aĩo
eſtote. Eſt.n.mihi nuncius fideliſſimus
regi bñ notus & curiæ, orõ.ſ.quæ in ſe-
creto noctis ſilẽtio per ignotas ſemitas
arcana cœli penetrare, & cubiculum re
gis adire, & opportuna importunitate
pium regis aĩum flectere non indoctus,
ſupplicatione miſerabili laborantibus
auxiliũ ſolitus impetrare. Eat ille ſi pla-
cet:ecce.n.præſtò eſt. Cumq; reſpondiſ
ſent oẽs,placet: prudentia quid regi inſi
nuet dictante,iuſtitia ut fideliter agat et
ne uacuus reuertat̃ pcipiente,cæteris &
maxime timore ut iter accelerarct depᷓ-
cantibus, per occultos quoſdam muri
exitus dimiſſus eſt. At ille hoſtiũ cuneos
penetrans ſecurus,oĩ aue uelocior ĩ mo-
mento,in ictu oculi uſq; ad portas nouę
Hierl'm peruenit. Quas cum clauſas re-
periſſet & pulſaſſet, ianitoribus ægrè fe
rentibus qđ intempeſtę noctis ſilentio
ciuitatem impleret clamoribus, & regi
ipſi importunus eſſe non uereret̃,ille per
ſeuerabat pulſans,& amplius loqueba
Pſal. 117.c tur.Apite mihi,inqt, portas iuſtitiæ, &
Pſal. 36.d ingreſſus in eas confitebor dño regi nr̃o
in ore meo ſcd̃m multitudinẽ dolorum
meorꝝ q ſunt ĩ corde meo.Hęc,inqt,por
ta dñi mei:iuſtitia me miſit ad uos ut in-
troducar ad regem,qa ad ipm habeo ſe
creta q̃ pferam. Vox turbinis audita eſt
in terra nr̃a.Et cum cognouiſſet nunciũ
eſſe iuſtitiæ,introduci eum præcepit.In-
greſſa orõ ad regẽ adorauit & ait:Rex
in æternum uiue. Et ille.Rectè ne ſunt o- *Lucæ 10.*
mnia circa dominum tuum,et quę illius *4. Reg.*
ſunt? Et orõ: Rectè dñe: ueſtri gratia.
Porrò unum eſt neceſſarium.Seruus il-
le ueſter à cornibus unicornium ad im-
perium regis ereptus diuertit ad militẽ
ueſtrum dñm meum: & dñe mi terra il-
la auſtralis & arens eſt, & cibum non
habet.Det dominus bñdictionẽ,& ter-
ra nr̃a det fructum ſuum,& congregati
hoſtes in multitudine ut dimicent con-
tra nos.Da nobis dñe auxilium de tribu
latione: quia non eſt alius q pugnet p
nobis,niſi tu deus nr̃.Porrò rex noſter,
cuius natura bonitas,motus his lachry-
mis:ait,Quem mittemus?Ad quem cha
ritas.Ecce ego dñe mitte me. Rex autẽ
quærebat de ſocijs, ſed charitas dome-
ſticam ſibi familiã rñdit ſufficere.Exit er
go unà cũ nobili illo comitatu ſuo,gau-
dio,pace,patientia,longanimitate,beni
gnitate,bonitate,manſuetudine.His ſti
patus dux iſignis pgredit̃,certuſq; de ui
ctoria erecto ſigno triumphali primam
pertranſijt inimicorꝝ ſecundamq; cuſto
diam. Cumq; ueniſſet ad portam, ul-
tro aperta eſt ei. Ad cuius ingreſſum fa-
cta eſt lętitia magna in oppido. Cumq;
ſuadente gaudio uociferarentur omnes
& acclamarent,exortus clamor extero
rum caſtra pterruit.Et illi:Quæ eſt iſta,
inquiunt uox exultationis in auribus no
ſtris de caſtris Iſrael? Non ita erat heri
& nudiuſtertius. Forte uenit eis auxi-
lium,& impetum facient in nos. Fugia-
mus ergo Iſrael: dominus enim pugnat
pro eis contra nos.Interim charitas mo
ræ impatiens ordinari exercitum, ape-
riri portas, & perſequi præcepit inimi-
cos, aperte denuncians, uadam ad por
tas inferi. Sicque uno impetu uniuer-
ſus charitatis exercitus procedit, quos
Babylonij non ferentes fugiunt,ſed non
effugiunt. Cadunt à latere timoris *Pſal. 90.b*
mille, & à dextris charitatis decem
milia.

INCIPIT EXPOSITIO VENE-
rabilis Bernardi abbatis Clareuallis,
1. Cor. 3.a *in Cantica Canticorum.*
Sermo primus.

VObis frẽs alia quam
alijs de ſcl'o aut certè
al'r dicẽda ſunt. Illis ſi-
quidẽ lac potũ dat &
nõ eſcã, q apl'i formã
tenet in docendo. Nã
Ibidem ſpũalibus ſolidiora apponẽda eſſe,itidẽ
ipſe ſuo docet exẽplo.Loqmur,inqens,
non in doctis humanæ ſapiæ uerbis,ſed
in doctrina ſpũs ſpũalibus ſpũalia com
Pſal. 1.a parantes.Item ſapiam loqmur inter p-
& 118.n fectos, quales uos nimirꝝ eſſe confido,
niſi fruſtra forte iã ex longo ſtudijs eſtis
cœleſtibus occupati, exercitati ſenſib⁹,
et in lege dei meditãtes die ac nocte.Ita
que parate fauces nõ lacti,ſed pani. Eſt
panis apud Salomonẽ,iſque admodum
ſplẽdidus ſapiduſq;,librũ dico q Canti-
ca canticorꝝ inſcribit̃.Proferat̃ ſi placet
& frangat̃.Nã de uerbis Eccleſiaſtes ſa-
tis(ni fallor)per dei grãm inſtructi eſtis
mũdi huius cognoſcere & contẽnere ua
nitatẽ.Quid & parabolas?An non uita
& mores ur̃i iuxta eam q̃ in ipſis inueni
tur doctrinam ſufficienter emẽdati ſunt
& informati?Proinde illis ambobus p̃li
batis quos nihilominus de amici arca
p̃ſtitos accepiſtis, accedite & ad tertiũ
hunc panem:ut pbetis forſitan potiora.
Cum.n duo ſint mala quæ uel ſola uel
maximè militãt aduerſus aĩam,uanus.ſ.
amor mundi,& ſupfluus ſui:peſti utriq;
duo illi libri obuiare noſcunt̃, alter ſar-
culo diſciplinæ praua quęq; in moribus
et carnis ſopflua reſecãs,alter luce rõnis
in omni gl'ia mundi fucum uanitatis ſa-
gaciter deprehendens,ueraciterq; diſtĩ-
guens à ſolido ueritatis.Deniq; uniuer-
ſis humanis ſtudijs ac mundanis deſide
rijs p̃tulit deum timere,eiuſq; obſeruare
mandata.Merito qdem. Veræ eteni ſa-
piæ primũ illud initium, ſcd̃m conſum-
matio eſt: ſi tñ conſtat uobis non aliud
uerã & conſummatam eſſe ſapiam,quã
declinare à malo,& facere bonum:itẽq;
recedere à malo neminem poſſe perfe-
ctè abſque timore dei,nec bonum opus
omnino eſſe præter obſeruantiam man
datorum. Depulſis ergo duobus malis
duorum lectione librorꝝ, competenter
iam acceditur ad hunc ſacrũ theoricũq;
ſermonem:qui cum ſit amborꝝ fructus,
non niſi ſobrijs mentibus & auribus o-
mnino credẽdus eſt. Alioquin ante car-
nem diſciplinę ſtudijs edomitam,& mã
cipatam ſpiritui,ante ſpretam & abie-
ctam ſeculi pompam & ſarcinam,indi-
gne ab impuris lectio ſancta præſumi-
tur. Quomodo nempe lux in caſſum cir
cunfundit oculos cæcos uel clauſos, ita
animalis homo non percipit ea quę ſunt *1. Cor. 2.d*
ſpiritus dei. Quippe ſpiritus ſanctus di- *Sap. 1.b*
ſciplinæ effugiet fictum, quod eſt uita
incontinens. Sed nec erit ei unquam ps
cum mũdi uanitate,cum ueritatis ſit ſpi *Ioan. 14.b*
ritus. Quæ enim ſocietas ei quæ deſur-
ſum eſt ſapientiæ, & ſapientiæ mundi,
quæ ſtultitia eſt apud deum: aut ſapien
tiæ carnis, quæ & ipſa inimica eſt deo?
Puto autem quòd iam non habebit un- *1. Cor. 3.b*
de aduerſum nos murmuret is qui nobis *Rom. 8.a*
de uia uenit amicus,cum & tertium iſtũ *Luc. 11.a*
inſumpſerit panem. Sed quis franget? *Luc. 24.c*
Adeſt paterfamilias, cognoſcite domi-
num in fractione panis. Quis enim al-
ter idoneus? Non equidẽ ego mihi iſtud
temere arrogauerim. Sic ſpectetis ad
me, ut ex me non expectetis. Nam &
ego unus ſum de expectantibus, mendi
cans & ipſe uobiſcum cibum aĩæ meæ,
alimoniam ſpiritus. Reuera pauper &
inops pulſo ad eum qui aperit & nemo
claudit, ſuper ſermonis huius profun-
diſſimo ſacramento. Oculi omnium in *Apoc. 3.b*
te ſperant domine. Paruuli petierunt *Pſ. 144.d*
panem:non eſt qui frangat eis. Sperat̃ id *Thre. 4*
à benignitate tua. O piiſſime frange eſu
rientibus panem tuum,meis quidem (ſi
dignaris)manibus,ſed tuis uiribus. Dic
quæſo nobis à quo, de quo,ad quem ue
dr̃:Oſculetur me oſculo oris ſui?Aut q̃le *Canti. 1.a*
eſt iſtud ita ſubitaneum, & factum repẽ
te de medio ſermonis exordium? Sic

ꝗppe in uerba ꝓrumpit q̄ſi quempiā lo-
quentē p̄miſerit, cui conſequēter rn̄den-
tē & hāc introducat ꝑſonam q̄cunque
eſt ipſa q̄ oſculū flagitat. Deīde ſi ſe oſcu
lari à neſcio quo uel petit uel p̄cipit, cur
ſignāter & nominatī ore, & ore ſuo, q̄ſi
aliud quā os, aut alienū et nō potius ſuū
exhibere ſibi ſoleant oſculātes? Quanq̄
nec hoc q̄dem dicit, oſculet̄ me ore ſuo:
ſed aliud ꝑfecto inuſitatius: oſculo, in-
quit, oris ſui. Et q̄dē iucundū eloquium,
q̄d ab oſculo principiū ſumit, et blanda
ipſa q̄dā ſcripturæ facies facile afficit et
allicit ad legendū, ita ut q̄d ī ea latet, de
lectet ēt cū labore inueſtigare, nec fati-
get inq̄rendi forte difficultas, ubi eloq̄i
ſuauitas mulcet. Verū quē nō ualde attē
tū faciat iſtiuſmodi prīcipiū ſine princi
pio, & nouitas locutionis ī ueteri libro?
Vn̄ cōſtat hoc opus nō hūano ingenio,
ſed ſpūs arte ita cōpoſitū, ut quāuis ſit
difficile intellectu, ſit tn̄ inq̄ſitu delecta-
bile. Sed q̄d? Titulū p̄terimus? Nō opor
tet ne unū q̄dem iota: q̄n & minutias iu
bemur colligere fragmentorū, ne ꝑeant.
Matt. 5.c Titulus talis eſt. Incipiūt Cātica canti-
Ioan. 6.b corū Salomonis. Obſerua in primis pa-
cifici nomē q̄d eſt Salomō, cōuenire prī
cipio libri q̄ incipit à ſigno pacis .i. ab o-
ſculo, ſimulq; aduerte huiuſcemodi prī
cipijs ſolas ad hāc intelligendā ſcriptu-
rā mētes inuitari pacificas, q̄ ſeſe iā à ui-
tiorū uēdicare ꝑturbationibus et curarū
tumultibus p̄ualēt. Dehinc ne hoc quo-
que ocioſum putes, q̄d nō ſimplr̄ canti-
ca, ſed cātica cāticorū hēt īſcriptio. Mul
ta q̄ppe legi cātica ī ſcripturis, et nullum
illorum memini talr̄ appellari. Cecinit
Iſrael carmē dn̄o, q̄ gladiū pariter & iu
gū euaſerit Pharaonis, gemino maris mi
rabiliter liberatus ſil' & uindicatus ob-
ſeq̄o. Nō tn̄ q̄d cecinit, dictū eſt cāticū
cāticorū, ſed ſi bn̄ recolo, cecinit (ait ſcri
Exo. 15.a ptura) Iſrael carmē hoc dn̄o. Cecinit ēt
Iudi. 5.a Delbora, cecinit & Iudith, cecinit et mr̄
Iudi. 16.c Samuelis, ꝓphetę quoq; aliq̄ cecinerūt,
1. Reg. 2. et nemo eorū legit̄ appellaſſe cāticū ſuū
cātica cāticorū. Sanè oēs (ni fallor) ceci-
niſſe repies ꝓ quocūq; ſuo ſuorum' ue ꝑ-
cepto cōmodo. Verbi grā ꝓ obtētu ui-
ctorię, ꝓ euaſione ꝑiculi, aut ꝓ cupitę rei
q̄liſcūque adepto bn̄ficio. Ita ergo pleri
que cecinerūt ſinguli ꝓ ſingulis cauſis,
ne ingrati diuinis bn̄ficijs inuenirent̄: iux
ta illud: Confitebit̄ tibi cū bn̄feceris ei.
At uerò rex iſte Salomō ſapīa ſingula- Pſal. 41.
ris, ſublimis gl'ia, rebus afflūēs, pace ſecu
rus, nulli⁹ taliū eguiſſe cognoſcit̄ ꝓ quo
accepto iſta decantare libuerit. Sed nec
ſcriptura ipſa ſui uſpiā tale aliq̄d ſignare
vr̄. Itaq; diuinitus inſpiratus, Xp̄i & ec-
cleſiæ laudes, & ſacri amoris grām, &
æterni cōnubij cecinit ſacrā, ſimulq; ex-
preſſit ſanctæ deſideriū aīæ, & epithala
mij carmē exultās in ſpū, iucūdo cōpo-
ſuit eulogio, figurato tn̄. Nimirū uelabat
& ipſe inſtar Moyſi faciē ſuā nō minus Exo. 34.
forſitā ī hac ꝑte fulgentē, eo q̄d illo ad-
huc in tp̄e nemo aut rarus erat q̄ reuela-
ta facie gl'iam iſtam ſpeculari ſufficeret.

Igr̄ ꝓ ſui excellētia reor nuptiale hoc
carmē hm̄ōi titulo p̄ſignitum, ut merito
Cātica canticorū ſingulariter appellet̄,
ſicut is quoque cui canit̄, ſingulariter eſt 1. Tim. 6.
dictus rex regū, & dn̄s dn̄antium. Cæ-
terū uos ſi ur̄am expientiā aduertatis,
nōne in uictoria q̄ uicit mundū fides ue-
ſtra, & in exitu ur̄o de lacu miſerię et de
luto fęcis cātaſtis & ipſi dn̄o canticum 1. Ioan. 5.
nouū q̄a mirabilia fecit? Rurſus cū adie- Pſal. 39.
cit primū ſupra petrā ſtatuere pedes ue Pſal. 97.
ſtros, & dirigere greſſus ur̄os, puto q̄ et Pſal. 39.
tūc nihilominus ꝓ īdulta nouitate uitæ
immiſſū ſit ī os ur̄m cāticū nouuū: car-
mē deo nr̄o. Quid cū pœnitētibus uobis
nō ſolū pctā dimiſit, ſed inſuꝑ ꝓmiſit &
p̄mia, nū multo magis ſpe gaudētes fu-
turorū bonorū, cātaſtis ī uijs dn̄i, q̄m ma
gna eſt gl'ia dn̄i? At ſi cui forte ur̄m clau
ſum uel obſcurū aliq̄d de ſcripturis inter Pſal. 137.
dū eluxerit, tūc ꝓrſus neceſſe eſt ꝓ ꝑce-
pta cœleſtis panis alimōia diuinas mul-
ceat aures in uoce exultationis & cōfeſ
ſionis ſonus epulātis. Sed & ī quotidia-
nis exercitijs & bellis q̄ nulla hora pie ī
Xp̄o uiuētib⁹ deſunt à carne, à mūdo, à Pſal. 41.
diabolo ſicut militiā eē uitā hoīs ſuꝑ ter Iob. 7.
rā īceſſanter expimini in uobiſmetipſis,

quotidiana neceſſe eſt cantica pro aſſe
cutis uictorijs innouari.

Quoties tētatio ſuperat̄, aut uitiū ſub
iugat̄, aut īminens ꝑiculū declinat̄, aut
laqueus inſidiātis deprehendit̄, aut an-
noſa & inueterata q̄cunq; aīæ paſſio ſe-
mel ꝑfecteq; ſanat̄, aut multū diuq; cu-
pita & ſæpius petita uirtus tandē aliq̄n
dei munere obtinet̄, q̄d niſi toties iuxta
ꝓphetam ꝑſonat grārū actio et uox lau
dis, & ad ſingula quæq; bn̄ficia bn̄dicit̄
deus in donis ſuis? Alioq̄n ingratus re-
putabit̄ cū diſcuſſio uenerit, q̄ non pote-
Pſal. 118.g rit dicere deo: Cātabiles mihi erāt iuſti-
ficationes tuæ ī loco ꝑegrinationis meę.
Arbitror uos ī uobiſipſis illa iā recogno
ſcere q̄ in pſalterio nō Cātica canticorū,
ſed cātica graduū appellantur, eo q̄ ad
ſingulos ꝓfectus ur̄os iuxta aſcēſiones
quas q̄ſq; in corde ſuo diſpoſuit, ſingu-
la ſint cātica depromēda ad laudem &
gl'iam ꝓmouentis. Quonā modo īpleat̄
Pſa. 117.b alr̄ ille uerſiculus nō uideo: Vox exulta-
Collo. 3.c tionis & ſalutis in tabernaculis iuſtorū,
Ephe. 5.d aut certè apl'i illa pulcherrima ſaluber-
rimaq; exhortatio: In pſalmis, hymnis
& cāticis ſpiritualibus cantātes & pſal
lentes in cordibus ueſtris domino.

Sed eſt canticū q̄d ex ſui ſingulari di-
gnitate & ſuauitate cūctis merito quæ
memorauimus, & ſiq̄ ſunt alia antecel-
lit, & iure hoc appellauerī Canticū can
ticorū, q̄a cæterorū oīum ip̄m eſt fruct⁹.
Iſtiuſmodi canticū ſola unctio docet, ſo
la addiſcit expientia. Expti recognoſcāt,
inexperti inardeſcāt deſiderio nō tā co-
gnoſcēdi quā experiendi. Nō eſt.n. ſtre
pitus oris, ſed iubilus cordis: non ſonus
labiorū, ſed motus gaudiorū: uoluntatū,
nō uocū cōſonantia. Nō audit̄ foris, nec
ēm in publico ꝑſonat, ſola q̄ cātat audit,
& cui cantat̄ .i. ſponſus & ſpōſa. Eſt q̄p
pe nuptiale carmen exprimens caſtos
iucundóſque complexus animorū, mo-
rum concordiam, affectuúmque conſen
taneam ad alterutrum charitatem.

Cæterū nō eſt illud cātare ſeu audire
aīæ puerilis & neophytæ adhuc & recē
ter cōuerſæ de ſcl'o, ſed ꝓuectæ iam &
eruditæ mētis q̄ ſuis nimirū profectibus
deo ꝓmouente intm̄ iā creuerit, q̄tenus
ad ꝑfectā ætatem, & ad nubiles quodā
modo ꝑuenerit annos, annos dico meri
torum non tp̄um, facta nuptijs cœleſtis
ſpōſi idonea, q̄lis deniq; ſuo loco pleni⁹
deſcribet̄. Sed præterit hora q̄ nos exire
urget ad oꝑa manuū & pauꝑtas, & in-
ſtitutio rl'aris. Cras in nomine dn̄i quod
cœꝑamus ꝓſequemur de oſculo, q̄a de
titulo hodiernus ſermo nos expediuit.

De incarnatione Chriſti per patriarchas & ꝓphetas prænūciata, & ardentiſſime ab eis expectata.

Sermo 2.

ARdorem deſiderij p̄rum ſuſpirā
tium Xp̄i in carne præſentiam
frequentiſſimè cogitans cōpun
gor & cōfundor in memetipſo, & nunc
uix cōtineo lachrymas, ita pudet tepo-
ris torporiſq; miſerabilium tp̄um horū.
Cui nāq; nr̄m tm̄ ingerat gaudium grǣ
huius exhibitio: quantum ueteribus ſan
ctis accenderat deſiderium promiſſio.
Ecce.n. quam multi in hac eius quæ pro
ximè celebranda eſt natiuitate gaude-
bunt, ſed utinam de natiuitate, non de
uanitate. Illorū ergo deſiderium flagrās
& piæ expectationis affectum ſpirat mi Canti. 1.a
hi uox iſta: Oſculetur me oſculo oris ſui.
Senſerat nimirū in ſpū q̄ſq; tunc ſpūalis
eſſe poterat, quanta foret grā diffuſa in
labijs illis: ꝓpea loquens in deſiderio aīę Pſa. 44.a
aiebat: Oſculet̄ me oſculo oris ſui: nimi-
rum omnimodis cupiens tantæ ſuauita
tis participio nō fraudari. Dicebat.n. ꝑ-
fectus q̄ſq;. Quo mihi ore hęc feminiuer
bia ꝓphetarū? Ipſe potius ſpecioſus for-
ma p̄ filijs hoīum, ipſe me oſculet̄ oſculo
oris ſui. Non audio iam Moyſen: impe- Exo. 4.c
ditioris ſiquidem linguæ factus eſt mi- Eſa. 6.b
hi. Eſaiæ labia immūda ſunt: Hieremias Hiere. 1.b
neſcit loq̄, q̄a puer eſt: & ꝓphetæ oēs elī Pſal. 17.b
gues ſunt. Ipſe ipſe quē loquunt̄, ipſe lo-
quatur, ipſe me oſculetur oſculo oris ſui.
Non in eis iam aut per eos loquat̄ mihi,
quoniam tenebroſa aqua in nubibus ae
ris: ſed ipſe me oſculetur oſculo oris ſui,
cuius gratioſa præſentia, & admirandæ
fluenta doctrinæ fiant in me fons a-

Ioan. 4.b quæ ſalientis in uitam æternam. Quem
Pſa. 44.b unxit pr̄ oleo lætitiæ p̄ cōſortibus ſuis,
Heb. 4.c nunqd nō ex ipſo mihi uberior infundit̄
gr̄a, ſi tñ dignet̄ me oſculari oſculo oris
ſui? Cuius utiꝫ ſermo uiuus & efficax
oſculū mihi eſt nō qdē cōiunctio labio-
rum, q̄ interdū pacē mentit̄ aīaꝝ, ſed pla
nè infuſio gaudioꝝ, reuelatio ſecretoꝝ,
mira q̄dam & quodāmodo indiſcreta
cōmiſtio ſupni luminis et illuminatę mē
tis. Adhęrēs qppe deo, unus ſpūs eſt. Me
1. Cor. 6.d rito ꝓinde uiſiones & ſomnia nō reci-
pio, figuras & ęnigmata nolo: ipſas quo
que angelicas faſtidio ſpēs. Quippe &
ipſos lōge ſupat Ieſus mēs ſpē ſua et pul
chritudine ſua. Nō ergo aliū ſiue angelū
ſiue hoīem ſed ipm̄ peto oſculari me o-
ſculo oris ſui. Nec ſanè p̄ſumo me oſcu-
latū iri ab ore ipſius: (eſt.n. hoc aſſum-
pti hoīs unicæ felicitatis & p̄rogatiuæ
ſingularis) ſed humilius ab oſculo oris
ſui peto me oſculari: quod cōe utiꝫ eſt
multoꝝ q dicere p̄nt: Et nos oēs de ple-
Ioan. 1.b nitudine eius accepimus. Intēdite. Sit os
oſculans uerbū aſſumens, oſculatū caro
q̄ aſſumit̄: oſculū uerò qđ piter ab oſcu-
lante & oſculato conficit̄, pſona ipſa ex
utroꝫ cōpacta mediator dei & hoīum
hō Xp̄s Ieſus. Hac ergo rōne ſctōꝝ ne-
mo dicere præſumebat. Oſculet̄ me ore
ſuo: ſed tm̄ oſculo oris ſui: ipſi ſanè ſeruā
tes p̄rogatiuam iſtā, cui ſingulariter ſe-
melꝫ os uerbi impreſſum tūc eſt, cū ei
ſe corpal'r plenitudo oīs diuinitatis in-
dulſit. Felix oſculū, ac ſtupēda dignatio
ne mirabile: in quo nō os ori imprimit̄:
ſed deus hoī unit̄. Et ibi quidē contactus
labioꝝ cōplexum ſigñat aīoꝝ, hic autē
cōſideratio naturaꝝ diuinis hūana com
ponit, q̄ in terra ſunt & q̄ in cœlis pacifi
Ephe. 2.c cans: Ipſe eſt.n. pax nr̄a, q fecit utraque
unū. Ad hoc igr̄ oſculū ſctūs qſque anti
Eccl. 15.b qui tpis ſuſpirabat: eo ꝙ iucunditatē &
Colo. 2.a exultationem theſaurizari ſup eum, &
theſauros oēs ſapiæ & ſciētiæ in ipſo ab
ſcōditos p̄ſentirent cuperētꝫ & ipſi de
plenitudine eius accipere. Sētio, placet
uobis qđ dr̄. Sed accipite & aliū ſenſū.
Nō latuit ſctōs et añ aduentū ſaluatoris
deū ſup mortaliū genus cogitare cogita
tiones pacis. Nec.n. faceret uerbū ſuper *Hie. 29.*
terrā qđ nō reuelaret ſeruis ſuis ꝓphetis. *Amos. 3.*
Erat tñ uerbū hoc abſconditū à multis. *Luc. 18.f*
Fuit nanꝫ in tpe illo rara fides in ter-
ris: & tenuis admodum ſpes in pluribus *Luc. 1.f*
quoque illoꝝ qui expectabāt redēptio
nem Iſrael. Qui uerò p̄ſciebant, ipſi et p̄-
dicebant Xp̄m in carne uentuꝝ, & cū
ipſo pacem. Vñ quidam eorum, & pax
erit, īquit, in terra nr̄a cum uenerit. Imò
per ipm̄ dei gratiam homines recupera-
turos cum omni fiducia ſicut diuinitus
acceperant prædicabant. Quod & p̄- *Ioan. 1.*
curſor domini Ioannes ſuo tpe impletū
agnouit & perhuit, gratia (inquiens) &
ueritas per Ieſum Chriſtum facta eſt: et
ita ueꝝ eſſe omnis nūc Chriſtianus po-
pulus experitur. Cæteꝝ illis prænunciā
tibus pacem, morā autem faciente au-
thore pacis, nutabat ppl'i fides, dum nō
erat q redimeret, neꝫ qui ſaluū faceret.
Itaꝫ cauſabātur homines moras, qđ il- *Pſal. 7.a*
le toties nunciatus necdū ueniret prin-
ceps pacis, ſicut locutus fuerat per os
ſctōꝝ qui à ſcl'o ſunt prophetaꝝ eius: et
ſuſpectas hñtes ꝓmiſſiones, ſignum ꝓ-
miſſæ reconciliationis (qđ eſt oſculum) *Luc. 1.g*
flagitabāt: ac ſi nūcijs pacis unus qlibet
rñderet de ppl'o. Quouſque tollitis aīas
nr̄as? Iam olim prædicitis pacem, & nō
uenit: ꝓmittitis bona, & adhuc turba-
tio. Ecce hoc ipm̄ multifariè multiſque *Ioan. 10.*
modis & angeli p̄ribus, & p̄res nr̄i an-
nunciauerūt nobis, dicentes pax pax, et
nō eſt pax. Si mihi uult eē pſuaſum deus *Hie. 8.d*
qđ de ſuæ bñplacito uoluntatis tā cre-
bra iam legatione ſpōdet nec exhibet,
oſculet̄ me oſculo oris ſui, ſicꝫ in ſigno
pacis faciat de pace ſecuꝝ. Nā uerbis iā
qūo credā? Opus magis eſt ope uerba
firmari. Probet ueridicos nuncios ſuos
deus ſi tñ nūcij eius ſunt: & ſeq̄tur eos ip
ſe, ut ſæpius ꝓmiſerunt: qa ſine ipſo p̄nt
facere nihil. Miſit pueꝝ, tulit baculū, & *Ioan. 15.*
necdū eſt uox neꝫ uita. Nō ſurgo, nō ſu *4. Re. 4.*
ſcitor, non excutior de puluere, non re-
ſpiro in ſpem ſi non propheta ipſe deſcē
dat, & oſculetur me oſculo oris ſui.

Hoc ac-

Huc accedit qđ is q nr̄m ꝓfitetur ſe
mediatore ad deū, dei filius eſt, & deus
1. Tim. 2.b eſt. Et qd eſt hō ut innoteſcat ei, aut filiꝰ
hoīs ut reputet eū? Quæ mihi fiducia ut
tātæ me audeam credere maieſtati? Vñ
inꝙ terra & cinis p̄ſumo deum curā hr̄e
mei? Ad hæc diligit p̄rem ſuū, me uerò
opus nō hēt, bonoꝝ meoꝝ nō eget. Vñ
ergo cōſtabit mihi qđ mediator meus ī
parte nequaꝙ ſit? Tñ ſi uere (ut dicitis)
decreuit miſereri deus, cogitatꝫ ut cō-
placitior ſit adhuc, ſtatuat teſtm̄ pacis,
& fœdus perpetuū feriat mihi ī oſculo
oris ſui. Vt q̄ ꝓcedunt de labijs ſuis, non
faciat irrita: exinaniat ſe, hūiliet ſe, incli-
net ſe, et oſculet̄ me oſculo oris ſui. Vt ex
æquo partibus cōgruens mediator neu
tri ſuſpectus ſit, deꝰ filius dei fiat hō, fiat
filius hoīs, & certū me reddat in hoc o-
ſculo oris ſui. Securus ſuſcipio mediato-
rē dei filiū, quē agnoſco et meū. Minime
Gene. 2.d planè iā mihi ſuſpectus erit. Fr̄.n & ca-
ro mea eſt. Puto.n. ſpnere me iā nō pote
rit os de oſſibus meis, & caro de carne
mea. Ita ergo uetꝰ q̄rela ſacroſctm̄ oſcu
lū.i. incarnādi uerbi myſteriū exigebat,
dū lōga & moleſta expectatione fati-
gata fides deficeret, & infidelis ppl's ad
uerſus ꝓmiſſa dei uictus tædio murmu-
raret. Adinuētio mea eſt ſi nō hoc idem
& uos recognoſcitis de ſcripturis. Inde
ꝓfecto erāt q̄rulæ illæ & plenæ murmu
Eſa. 28.c re uoces. Māda remāda. Expecta, reex-
pecta. Modicū ibi: modicū ibi. Inde an-
xiæ illæ & plenæ pietate p̄ces. Da mer-
Exe. 36.c cedē dñe ſuſtinētibus te, ut ꝓphetę tui fi
Ibidem deles inueniant̄. Itē: Suſcita dñe p̄catio-
nes quas locuti ſunt in noīe tuo ꝓphetæ
priores. Inde blādæ illæ & plenæ conſo
Abac. 2.a latione ꝓmiſſiones: Ecce apparebit dñs,
Eſa. 14.a & nō mētiet̄: ſi morā fecerit, expecta eū,
Eſa. 66.d qa ueniēs ueniet, & non tardabit. Item.
Propè eſt ut ueniat tp̄s eius, & dies eius
nō elongabunt̄. Et ex pſona ꝓmiſſi. Ec-
ce ego, inqt, declino in uos ut flumē pa-
cis, & ut torrēs inūdans gl'iæ gentiū. In
quibus uerbis ſatis apparet & p̄dicato-
rum inſtantia, & diffidentia ppl'oꝝ. Sic
itaꝫ & plebs murmurabat, & fides nu
tabat: & (iuxta Eſaiæ uaticiniū) angeli
pacis amarè flebāt. Ne ergo uniuerſum
genus humanū morā faciēte Xp̄o deſpe *Eſa. 33.b*
ratione piret, dū ſe contēni ſuſpicaret̄ in
firma mortalitas, ſuæꝫ recōciliationis
cū deo de gr̄a toties repromiſſa diffide-
ret: ſcti q de ſpū certi erāt, certitudinē de
carnis p̄ſentia exoptabāt, ac ſignū refor
mādæ pacis pp puſillanimes & incredu
los oī inſtātia reqrebāt. O' radix Ieſſe q *Eſa. 11.c*
ſtas in ſignū ppl'oꝝ, q̄ multi reges et ꝓ-
phetæ uoluerūt te uidere & nō uiderūt?
Felix tñ ex oībus, Symeō, cuius ſenectꝰ *Luc. 2.d*
in miſericordia uberi. Is nēpe exultauit *Pſal. 91.b*
ut uideret deſiderij ſignū, & uidit & ga
uiſus eſt: acceptoꝫ oſculo pacis ī pace
dimittit̄, ante tñ apte ꝓnuncians Ieſum *Luc. 2.d*
eſſe natum in ſignū cui contradicendū
erat. Oīno ita fuit. Contradictū eſt exor
to ſigno pacis, ſed ab his q oderunt pa-
cē. Nā pax hoībus bonæ uolūtatis, ma-
leuolis aūt petra ſcādali, & lapis offen-
ſionis. Herodes denicꝫ turbatus eſt, &
oīs Hieroſolyma cū illo. Siquidē in pro *Matt. 2.a*
pria uenit, et ſui eū nō recepunt. Felices *Ioan. 1.b*
illi in ſua pnoctatione paſtores q ſigni
hꝰ uiſione digni habiti ſunt. Iā tūc ſe ab-
ſcōdebat à ſapiētibus & prudētibus, &
reuelabat paruulis. Et Herodes uidere
uoluit: ſed qa nō bona uolūtate, nō me- *Luc. 10.d*
ruit. Pacis ſiquidem ſignū erat, datū tm̄
hoībus bonæ uoluntatis, Herodi uerò et
ſil'ibus eius non dabit̄ niſi ſignū Ionæ ꝓ-
phetæ. Porrò ad paſtores, & hoc (ait an
gelus) uobis ſignū: uobis humilibus: uo-
bis obedientibus: uobis nō alta ſapiēti-
bus: uobis uigilātibus, & in lege dei me
ditātibus die ac nocte. Hoc, inqt, uobis
ſignum. Qđ? Qđ angeli ꝓmittebāt, qđ
ppl'i requirebant, quod prophetæ p̄di-
xerant, hoc fecit dñs nunc & oñdit uo-
bis: in quo recipiant increduli fidem, pu
ſillanimes ſpem, perfecti ſecuritatē. Hoc
ergo uobis ſignū. Cuius rei ſignū? Indul
gētiæ, gr̄æ, pacis, & pacis cꝰ non erit fi- *Luc. 2.b*
nis. Hoc eſt ergo ſignū. Inuenietis infan *2. Cor. 5.d*
tē pānis qdem inuolutū, & poſitū in p̄ſe *Rom. 5.a*
pio: deus eſt tñ in ipſo mundum recon-
cilians ſibi. Morietur pp peccata ur̄a,

& reſurget p̄p iuſtificationē ur̄am,ut iu
ſtificati per fidē,pacē habeatis ad deū.
Hoc ſignū pacis ꝓpheta quondam regi
Eſa.7.b Achā ꝓponebat petendum à dño deo
ſuo ſiue in excelſo ſupra, ſiue in inferno
deorſum. Sed impius rex recuſauit non
credens miſer qđ in ſigno hoc ima ſum-
mis in pace ſociāda eſſent: quatenus &
iferi dño deſcendēte ſalutati ī oſculo ſan
cto ſignum pacis & ipſi recipiant, & ſu
perni ſpūs idipſum nihilominus cum ad
cœlos redierit,æterna ſuauitate partici
pēt. Sermo finiēdus eſt ſed ut qđ ī eo di
ſputatum eſt,breui recolligā ſummam,
patet hoc ſc̄tm̄ oſculum duabus ex cau
ſis neceſſariè indultū mundo:ut & infir-
mis faceret fidem: & deſiderio ſatisface
re perfectoꝝ.Porrò ipſum oſculum eſſe
nō aliud quàm mediatorē dei et hoīum,
hominem Ieſum Xp̄m. Qui cum pr̄e &
ſpiritu ſancto uiuit & regnat deus p̄ o-
mnia ſecula ſeculorum, Amen.

De oſculo pedis,manus, & oris dominī &c.

Sermo 3.

h Odie legimus in libro experien
tię. Cōuertimini ad uoſipſos,&
attēdat unuſqſque cōſcientiam
ſuā ſup̄ his q̄ dicēda ſunt.Explorare uelī
ſi cui unq̄ ur̄m ex ſnīa dicere datum ſit:
Oſculeť me oſculo oris ſui. Nō eſt.n.cu
iuſuis hoīum ex affectu hoc dicere: ſed
ſi qs ex ore Xp̄i ſpūale oſculū uel ſemel
accepit,hūc ꝓprium expimentū ꝑfecto
ſolicitat & repetit libens. Ego arbitror
neminē uel ſcire poſſe qd ſit:niſi q acci-
pit:Eſt qppe māna abſcōditum:et ſolus
q edit,adhuc eſuriet.Eſt fons ſignatus,
cui nō cōicat alienus:ſed ſolus qui bibit,
adhuc ſitiet. Audi exp̄tum quō requirit.
Redde mihi,inqt,lætitiam ſalutaris tui.
Pſal. 50.c Minime ergo id ſibi arroget mei ſimilis
aīa onerata pc̄tis,ſuęq; adhuc carnis ob
noxia paſſioōibus quæ ſuauitatem ſpūs
necdū ſenſerit,internoꝝ ignara atq; in-
exp̄ta penitus gaudiorū. Qndo tn̄ ei q̄
hmōi eſt,locū in ſalutari ſibi congruen-
tē. Non temere aſſurgat ad os ſereniſſi-
mi ſpōſi,ſed ad pedes ſeueriſſimi dñi me
cū pauida iaceat, & cū publicano terrā
tremens non cœlū aſpiciat: ne cōfuſa in
luminaribus cœli facies aſſuete tenebris
opprimať à gl'ia:atq; inſolitis reuerbera
ta ſplēdoribus maieſtatis, dēſioris rur-
ſum cæcitate caliginis obuoluať. Nō ti-
bi ô q̄cunq; es talis aīa, nō tibi ille locus
uilis aut deſpicabilis uideať,ubi ſc̄tā pec
catrix pc̄tā depoſuit,īduit ſc̄titatem. Ibi
Aethiopiſſa mutauit pellem,& in nouū
reſtituta cādorem,iam tunc fiducial'r ue
raciterq; rn̄debat exprobrantibus ſibi
uerbum. Nigra ſed formoſa,filiæ Hieru
ſalem.Miraris quanam id arte potuerit,
uel quibus obtinuerit meritis?Paucis ac Canti.1.b
cipe.Fleuit amare, & de intimis uiſceri-
bus longa ſuſpiria trahens, ſalutaribus
intra ſe ſuccuſſa ſingultibus felleos hu-
mores euomuit. Cœleſtis medicus ce-
lerrimè ſubuenit:qa uelociter currit ſer- Pſ.147.d
mo eius. Nūqd nō potior eſt ſermo dei? Pſal.7.c
Eſt utiq; fortis & uehemens, & ſcrutās Heb.4.c
corda & renes. Deniq; ſermo dei uiuus
& efficax,& penetrabilior oī gladio an
cipiti,p̄tingens uſq; ad diuiſionē aīæ ac
ſpūs,compagū quoq; & medullaꝝ,&
diſcretor cogitationē.Huius ergo beatę
pœnitentis exēplo ꝓſternere & tu ô mi
ſera ut deſinas eſſe miſera, ꝓſternere &
tu in terrā,amplectere pedes,placa oſcu
lis,riga lachrymis, quibus tn̄ nō illū la-
ues ſed te,et fias una de grege tonſaꝝ q̄
aſcendūt de lauacro:ita ſane ut ſuffuſū
pudore ac mœrore uultū nō ante ſuſtoī
lere audeas,q̄ audias & ipſa,Dimittun
tur tibi pc̄tā tua,quā audias: Conſurge
cōſurge captiua filia Siō,cōſurge, excu-
tere de puluere.Sumpto itaq; ad pedes Luc.7.g
primo oſculo,nec ſic qdem p̄ſumes ſtatī Eſa.52.a
ad oſculū oris aſſurgere:ſed erit tibi gra
dus ad ip̄m medicū quoddā aliud oſcu
lū qđ ſcđo loco ad manū accipies. De
quo & talē accipe rōnem. Si dixerit mi
hi Ieſus,dimittunť tibi pc̄tā tua: niſi ego
peccare deſiero,qd ꝓderit? Exui tunicā
meā:ſi reīduero eā,quantū ꝓfeci? Si tur-
ſus pedes meos quos lauerā inqnauero,
nunqd aliqd lauiſſe ualebit? Sordens oī
gn̄e uitioꝝ iacui diu in luto fęcis:ſed erit
ſine dubio recidēti, quàm iacenti dete-

rius. Deniq; q me ſanū fecit,ip̄m mihi di
Ioan. 5.c xiſſe recordor. Ecce ſanus factus es, ua-
de iā amplius noli peccare: ne deterius
aliqd tibi cōtingat. Qui aūt dedit uolū-
tatem pœnitēdi,opus eſt ut addat & cō
tinendi uirtutē:ne iterem pœnitenda, fa
ciamq; nouiſſima mea peiora prioribꝰ.
Væ.n.mihi ēt pœnitenti ſi ſtatī ſubtraxe
rit manū,ſine quo nihil poſſum facere.
Eccl. 7.b Nihil inq̄: qa nec pœnitere nec contine
re. Audio proinde qđ conſulit ſapiens.
Verbum(inqt)in orōne ne iteres.Paueo
& quod iudex intēťat arbori non facien
ti fructū bonum.Fateor ꝓ hmōi nō ſum
oīno cōtentus priori gr̄a qua iā maloꝝ
ſum pœnitēs niſi & ſcđam accepero: ut
uidelicet dignos faciā pnīæ fructus: &
Matt .3.b deinceps non reuertar ad uomitum.
2.Pe. 2.b Hoc ergo reſtat mihi prius petendū
& accipiēdum quā p̄ſumam altiora &
ſacratiora cōtingere.Nolo repente fieri
ſummus:paulatim ꝓficere uolo. Quan-
tū diſplicet deo impudētia pc̄tōris: tm̄
Eccl.3.c pœnitentis uerecūdia placet.Citius pla
cas eū ſi menſuram tuam ſeruaueris: &
altiora te non q̄ſieris. Longus ſaltus &
arduus eſt de pede ad os,ſed nec acceſ-
ſus conueniens. Quid.n. Recenti adhuc
reſperſus puluere, ora ſacra continges?
Heri de luto tractus, hodie uultui gl'iæ
p̄ſentaris?Per manum tibi tranſitus ſit.
Illa prius te tergat?illa te erigat?Quō eri
gat?Dando vn̄ p̄ſumas. Quid iſtud? De
cor cōtinentiæ,& digni pnīæ fructus, q̄
Pſal.112.a ſunt op̄a pietatis.Hæc te de ſtercore eri
gēt ī ſpē audēdi potiora.Sanè accipiēdo
donū,oſculare manū:hoc eſt nō tibi ſed
nomini eius da gl'iam.De ſemel et da ite
rū,tū ꝓ donatis criminibus, tū ꝓ colla-
tis uirtutibus. Aut certe uideto un̄ mu-
1.Co.4.b nias frontē contra ictus iſtos. Quid hēs
qđ non accepiſti? Si aūt accepiſti, quid
gloriaris quaſi non acceperis?
Iā tandē in oſculis duobus geminum
habēs:diuinę dignationis experimentū,
forſan nō confunderis p̄ſumere ſc̄tiora.
Quantū quippe creſcis in gr̄a: tm̄ & in
fiducia dilataris. Inde fit ut & ames ar-
dentius, & pulſes fidētius ꝓ eo qđ tibi
deeſſe ſentis. Porrò pulſanti aperieť. Iā
ſummum illud quodcunq; eſt ſummę di
gnationis & miræ ſuauitatis oſculū cre
do nō negabiť ſic affecto. Hæc uia: hic
ordo.Primo ad pedes ꝓcidimus,& plo
ramus corā dño q fecit nos, ea q̄ fecimꝰ
nos. Scđo manū q̄rimus ſubleuantis & Pſal 94.b
roborantis genua diſſoluta. Poſtremò
cū iſta multis p̄cibus & lachrymis ob-
tinemus,tum demum audemus forſitā
ad ip̄m os gl'iæ caput attollere (pauens
et tremens dico)non ſolum ſpeculandū
ſed ēt oſculādum: quia ſpūs ante faciem
nr̄am Chriſtus dn̄s: cui adhærentes in
oſculo ſancto,unus ſpiritus ipſius digna
tione efficimur. Tibi dn̄e Ieſu tibi meri- Pſal. 26.c
to dixit cor meum, exquiſiuit te facies
mea,faciē tuam dn̄e requiram. Nempe
auditam feciſti mihi mane miſericordiā
tuam,cū iacenti primū in puluere,tuaq;
deoſculanti reuerenda ueſtigia,qđ ma-
le uixerā remiſiſti.Porrò in ꝓgreſſu diei
lætificaſti aīam ſerui tui, cum deinde in
oſculo manus ēt bn̄ uiuendi gr̄am indul
ſiſti.Et nunc quid reſtat ô bone dn̄e,niſi
ut iā in plenitudine lucis,in feruore ſpūs
ad oris quoq; oſculum dignanter admit
tēs adimpleas me lætitia cū uultu tuo?
Indica mihi ô ſuauiſſime ô ſereniſſime, Pſal, 15.c
īdica mihi ubi paſcis,ubi cubas in meri- Cant. 1.b
die.Fr̄es,bonum eſt nos hic eē,ſed ecce
auocat nos diei malitia. Hi ſiqdē q mō
ſup̄ueniſſe nunciant,gratū cogūt rumpe
magis quā finire ſermonē.Ego exibo ad
hoſpites,ne qd deſit officijs eius de qua
loquimur charitatis: ne forte & de no-
bis audire contingant: Dīt.n.& non fa
ciunt. Vos orate interim ut uoluntaria Matt.23.a
oris mei bn̄placita faciat deus ad ur̄am
ipſorum ædificationem, & laudem &
gloriam nominis ſui.

De triplici profectu animæ qui fit per oſculum pedis, manus, & oris domini.

Sermo quartus.

t Riplicē quendā aīæ ꝓfectū,ſub
nomine triū oſculoꝝ ſermo he-
ſternus cōplexus eſt. Nunquid
excidit uobis?Is mihi hodierna diſputa
tione ꝓſequendus erit,prout parare di-

gnabit in dulcedine ſua paupi deus. Di-
ximus,ſi recolitis,illa oſcu. ni ad pe
des, ad manum, ad os,ſingula ſingulis
referentes. In primo ſanè primordia de
dicant nr̃æ cõuerſionis. Scd̃m aũt profi
cientibus indulget.Porrò tertiũ ſola ex-
perit & rara pfectio. Ab hoc ſolo qđ ul
timũ poſitũ eſt,ſumpſit exordiũ ſcriptu
ra iſta quã tractare ſuſcepimus, et ipſius
cã reliq̃ duo à nobis adiũcta ſunt. An ue
rò neceſſariè,uos iudicabitis. Puto.n.fa-
cies ipſa eloqi facile admonet & iſta re
quirere. Mirꝝ uerò ſi nõ & uos aduerti-
tis oportere reuera eſſe aliud ſiue alia o-
Canti.1.a ſcula à qbus illud oris diſtinguere uoluit
q dixit:Oſculet me oſculo oris ſui. Cur
enim cũ ſufficere poterat dixiſſe ſimplr,
oſculet me:pter more tñ uſumq́ loquẽ-
di diſtincte & ſignanter adiecit, oſculo
oris ſui, niſi ut oñderet ipm qđ petebat
oſculũ ſummũ ẽe,nõ ſolũ?Non'ne deni-
que ita inuicẽ loqmur, oſculare me, uel
da mihi oſculũ,& nemo ſequit ut dicat
ore tuo ſiue oſculo oris tui? Quid alteru
trũ oſculari parantes,num uerſus inuicẽ
ora tẽdimus,q̃ tñ ab inuicẽ nõ reqrimus
nominati?Deniq̃ q narrat(uerbi gr̃a)à
Mar.14.c dño ſuſceptũ in oſculo pditorẽ, & oſcu
latus eſt(ait)eũ: nec addidit ore ſuo uel
oſculo oris ſui.Sic nimirꝝ oĩs & q ſcribit
et q loquit cõſueuit.Sũt ergo hi tres aĩa-
rũ affectus ſiue pfectus expertis dũtaxat
ſatis noti & manifeſti, cum aut de actis
malis indulgentiã,aut de bonis agendis
gr̃am,aut ipſius ẽt idultoris & bñfacto
ris ſui pſentiã, eo qdem modo quo ĩ cor
pore fragili poſſibile eſt,obtinet intueri.
Cæterꝝ primũ & ſcd̃m qua rõne oſcula
nominaueri,manifeſtius accipite. Oſcu
Sap.1.a lũ,pacis indiciũ ẽe oẽs nouimus. Porrò
aũt ſi(ut ſcriptura loquit) pc̃tã nr̃a ſepa
rãt inter nos & deũ,tollat de medio qđ
intereſt,& pax eſt.Cũ ergo ſatisfacim⁹
ut ablato qđ ſepat pc̃tõ recõciliemur,
indulgẽtiã quã recipimus,qd niſi quod-
dam oſculũ dixerim pacis?Idq́ interim
non alibi,quàm ad pedes ſumendum.

Humilis qqpe et uerecunda debet ẽe
ſatisfactio qua emendat ſupba trangreſ
ſio.At cũ ẽt ad uiuẽdũ emẽdatius,deoq́
dignius conuerſandũ, placita quadam
amplioris gr̃æ familiaritate dõamur,cũ
ampliori fiducia caput iã leuam⁹ de pul
uere,largitoris(ut aſſolet)manũ oſcula-
turi, ſi tñ de accepto munere non nr̃am
ſed authoris gl̃iam q̃rimus,eiq́ ſua dõa
& nõ nobis aſſcribimus. Alioqn ſi in te
& non magis in dño gl̃aris, ppriã pfe-
cto & non dñi manum oſculari conuin-
ceris,qđ iuxta bti Iob ſñiam eſt iniqtas Iob.31.b
maxima,& negatio in deũ. Si ergo ad
ſcripturę teſtimonium ppriam gloriam
q̃rere, ppriã eſt oſculari manum, pfecto
qui dat gl̃iam deo,dei dr̃ non incõgruè
manũ oſculari. Et ĩ hominibus quidem
ita eſſe uidemus,ſeruos uidelicet offen-
ſorꝝ dñorꝝ oſculari ſolere pedes cũ ab
ipſis ueniam petunt,& pauperes diuitũ
manus cum ab eis munus accipiunt.Ve Ioan.4.
rũ quia ſpũs eſt deus, & nullis ſimplex
illa ſubſtantia mẽbris diſtincta corpeis,
erit forſan q nullatenus de illo recipiat
tale aliquid, ſed à me ſibi dei manus &
pedes flagitet demonſtrari, ſicq́ pbari
qđ de oſculo pedum manus've diffinio.
Sed qd ſi et ego uiciſſim ab ipſo meo ſci
ſcitatore de ore quoq̃ dei reqſiero qua
tinus quod de oris oſculo ſcriptura loq-
tur,ad deum ptinere demonſtret?Nẽpe
aut cum iſto ſil' & illa hẽt, aut cum illis
pariter & iſto caret. Sed.n.& os habet
deus quo docet hoĩem ſcientiam,& ma
num hẽt qua dat eſcam oĩ carni, & pe-
des habet quorꝝ terra ſcabellum eſt,ad
quos nimirꝝ pc̃tõres terræ cõuerſi atq̃
humiliati ſatisfaciunt. Hæc inq̃ hẽt de⁹
oĩa p effectum,nõ p naturam.Inuenit p-
fecto apud deũ & uerecunda confeſſio
quò ſe humiliãdo deijciat,& prõpta de
uotio ubi ſe innouãdo reficiat,& iucun-
da cõtẽplatio ubi excedẽdo qeſcat.Oĩa
oĩbus eſt q oĩa adminiſtrat, nec quicq̃
eſt oĩum pprie. Nã qđ in ſe eſt, lucem 1.Tim.6
habitat inacceſſibilem, & pax eius exu Phili.4
perat omnem ſenſum,& ſapiæ eius non
eſt numerus, & magnitudinis eius non
eſt finis,nec põt eum uidere hõ ut uiuat.
Non qꝫ lõge ab unoquoque ſit, qui eſſe
omnium

omnium eſt,ſine quo oĩa nihil, ſed ut tu
plus mireris,& nil eo pſentius, & nil in-
Pſ.146.a cõprehenſibilius. Quid nẽpe cuiq̃ rei p-
Exo.33.d ſentius,q̃ eſſe ſuũ?Quid cuiq̃ tñ incom
1.Ioa.4.c prehẽſibilius,q̃ ẽe oĩum?Sanè eſſe oĩum
dixerim deũ,nõ qa illa ſunt qđ eſt ille,
ſed qa ex ipſo & p ipm & in ipſo ſunt o-
Rom.11.d mnia.Eſſe eſt ergo oĩum q̃ facta ſunt,ip-
ſe factor eorꝝ,ſed cauſale,nõ materiale.
Tali pinde modo dignat illa maieſtas
ſuis ẽe creaturis,oĩb.qdem qꝫ ſunt,aĩan-
tibus aũt qꝫ & uiuũt,porrò rõne utenti
bus lux,recte uero utẽtibus uirtus,uincẽ
tibus gl̃ia.Et in his oĩb.creandis,guber
nandis,adminiſtrãdis,mouẽdis, pmo-
uẽdis,innouãdis,firmãdis nullis corpeis
indiget inſtrumẽtis, q oĩa ſolo uerbo &
corpa creauit & ſpũs. Aĩæ corpibus &
corpeis egẽt ſenſibus p q̃ ſibi inuicẽ in-
noteſcãt & ualeant. At nõ ita oĩpotens
deus,cui de ſola uolũtate celeris ſuppe-
tit efficiẽtia tã creãdis rebus, q̃ ordinan
dis put uoluerit.Valet cui uult,quãtum
uult,& abſq̃ corpaliũ offõ obſequióue
membrorꝝ.Quid? Ad ĩtuẽda q̃ cõdidit
ipſe,putas ſibi reqrat corpei ſenſus adiu
torium?Nihil oĩum oĩno latet aut effu-
git lucẽ ubiq̃ pſentẽ,nec tñ ut agnoſcat
aliqd,neceſſariũ hẽt renunciãtis ſenſus
miniſteriũ.Nec ſolũ uniuerſa noſcit ſine
corpe,ſed & innoteſcit mundis corde ſi
ne corpe. Dico aũt idem latius, ut pla-
nius ſiat. Sed forte quia finiendi iam ſer
monis anguſtia non admittit, conſilij
magis eſt ut in craſtinum differamus.

De quatuor generibus ſpirituum: uidelicet dei, angeli, hominis & pecoris. Sermo 5.

Q Vatuor ſpirituũ gñа nota ſunt
uobis,pecoris,nr̃,angelicus, &
q cõdidit iſtos. Nõ eſt ex oĩbus
cui ſiue pp ſe,ſiue pp aliũ,ſiue pp utrũq̃
neceſſariũ corpus nõ ſit,corporis've ſi-
militudo,excepto dũtaxat illo cui oĩs tã
corpalis,q̃ ſpũalis creatura merito con
fitet & dicit,deus meus es tu: qm̃ bono
Pſal.15.a rum meorꝝ non eges. Et primũ quidem
ita corpe egere cõſtat, ut nec ſubſiſtere
abſq̃ illo utcunq̃ poſſit. Sl'quippe et ui-
uificare deſinit & uiuere ille ſpũs qñ mo
ritur pecus. Verꝝ nos uiuimus qdẽ poſt
corpus,ſed ad ea quibus beatè uiuit,nul
lus nobis acceſſus patet niſi per corpus.
Senſerat hoc qui dicebat:Inuiſibilia dei Rom.1.e
per ea quæ facta ſunt,intellecta conſpi-
ciuntur.Ipſa ſiquidem quæ facta ſunt id
eſt corporalia & uiſibilia iſta,non niſi p
corporis inſtrumẽtum ſenſa in noſtram
notitiam ueniunt. Habet ergo neceſſa-
rium corpus ſpiritualis creatura q̃ nos
ſumus, ſine quo nimirum nequaquam
illam ſcientiam aſſequitur, quam ſolam
accepit gradum ad ea de quorꝝ ſit co-
gnitione beata. Hic ſi mihi obijcitur de
paruulis regeneratis,quòd abſque ſcien
tia rerum corporalium exeuntes de cor
pore,ad beatam uitam nihilominus trã
ſire credantur, breuiter rñdeo hoc illis
conferre gr̃am,non naturam.Et quid ad
me de miraculo dei,qui de naturalibus
diſſero?Iam qꝫ & ſupercœleſtes ſpiritus
opus corporibus habeant, illa maxime
certos nos faciat uera et uere diuĩa ſñia. Heb.1.d
Non'ne omnes(ait)adminiſtratorij ſpi-
ritus ſunt miſſi ĩ miniſterium pp eos qui
hæreditatem capiunt ſalutis? Quonam
ergo mõ implent miniſterium ſuũ abſq̃
corpore,præſertim apud uiuentes ĩ cor-
pore?Denique non eſt diſcurrere,nec de
loco ad locum tranſire niſi corporũ, qđ
frequenter angelos facere tam indubita
ta quàm nota probat authoritas. Hinc
eſt qꝫ & uiſi ſunt prĩbus,et ad eos ĩtraue
runt,& manducauerunt,& pedes laue-
runt. Ita inferior ſuperiorq́ ſpiritus pro
prijs corporibus egẽt,ſed tñ quibus iu-
uens,non etiam iuuentur. At pecus qui-
dem ex debito ſeruitutis & ad uſus tm̃
tpalium corporaliumq́ neceſſitatum
iuuando ſeruit:ideoq́ ille ſpiritus & cũ Ioan.8.d
tpe tranſit,& cum corpore deficit. Ser-
uus quippe non manet in domo in æter
num:licet qui bene eo utuntur, omnem
uſum huius tpalis ſeruitutis ad quęſtum
referant æternorꝝ. Angelus uero curat
ſatagitq́ in libertate ſpũs adminiſtrare
offm̃ pietatis,futurorum bonorꝝ prom-
ptum mortalibus alacremq́ miniſtrum
ſeſe exhibens, utpote ſuis in æternum

futuris ciuibus & cohæredibus ſupnę iu
cũditatis. Ille ergo ut iure ſeruiat, iſte ut
pie ſubueniat, ambo ꝓculdubio ſuis cor
porib. egent ut iuuẽt. Nã in quo ipſis eis
iuuent̃, nõ uideo: ad ꝓfectũ dũtaxat æ-
ternitatis. Irrationalis nẽpe ſpũs etſi cor
poralia ꝑ corpus & ipſe hauriat, nunqd
tñ eouſq; iuuat̃ corꝑe ſuo ut ꝑ corpora-
lia et ſenſibilia q̃ ꝑ illud ſentit, ẽt ad ſpũa
lia et intelligibilia ꝓficiendo pertingat?
Ad q̃ tñ capeſſenda ꝓ ſuo corꝑali tꝑa-
liq; obſequio noſcit̃ iuuare illos qui om
nẽ uſum reꝝ tꝑalium ad fructũ transfe
rũt æternaꝝ, utẽtes hoc mũdo tãquam
nõ utẽtes. Porro aũt ſupcœleſtis ſpiritus
abſq; adiutorio corꝑis, & abſq; intuitu
hoꝝ quæ ꝑ corpus ſentiunt̃, ſola profe-
cto ſuæ uicinitate ac uiuacitate naturæ
ſufficit apprehẽdere ſumma, & ĩtima pe
Rom. 1. c netrare. An nõ hoc Apl's intellexit, q cũ
diceret: Inuiſibilia dei ꝑ ea q̃ facta ſunt ĩ-
tellecta conſpiciunt̃: adiecit protinus, a
creatura mundi? Nimiꝝ qm̃ a creatura
cœli, nõ ita. Quo. n. is ĩuolutus carne &
terræ ĩcola ſpũs ex cõſideratione ſenſibi
liũ proficiẽs, gradatĩ quodã mõ paula-
timq; nitit̃ ꝑuenire: eo ille cœleſtiũ ha-
bitator ĩgenita ſubtilitate ac ſublimita-
te ſua in oĩ uelocitate facilitateq; ꝑtin-
git, nullo utiq; ſenſus corꝑei adminiculo
fultus nullo corꝑei mẽbri adiutus offõ,
nullo corꝑeæ cuiuſcunq; rei informatus
intuitu. Cur. n. inter corꝑa ſpũales ſcru-
tet̃ ſenſus quos in libro uitæ & abſq; cõ
tradictione legit, & abſq; difficultate in
telligit? Cur in ſudore uultus ſui laboret
excutere grana de paleis, de uuis uina, et
de amurca oleum, qui ex oĩb. ſatis abun
deq; ad manũ hẽt? Quis mẽdicet uictũ
ſuũ ꝑ domos alienas, in ſua abundãs pa
nibus? Quis puteũ fodere curet, & ĩ ter-
rę uiſcerib. uenas aquaꝝ cũ labore rima
ri, cui ultro affatim aq̃s lympidas fons
uiuus emanat? Nec brutus ergo nec an-
gelicus ſpũs ad ea capeſſenda quę btãm
ſpũalẽ faciũt creaturã, ſuis ullo mõ cor-
porib. adiuuant̃, ille quidẽ pro ĩnata ſto
liditate nõ capiẽs, iſte uero ꝓ excellẽtio
ris gl'iæ ꝓrogatiua nõ ĩdigẽs. Porro hoĩs
ſpm̃ q mediũ quẽdã inter ſupremũ &
infimũ tenet locũ, uſqueadeo ad utrũq;
neceſſariũ hr̃e corpus manifeſtũ eſt, ut
abſq; eo nec ipſe ꝓficere, nec alteri pro
deſſe poſſit. Nam ut taceã mẽbra cętera
corꝑis, officia ve membroꝝ, quonã mõ
ꝗſo aut ſine lingua inſtruis audientẽ, aut
ſine aurib. ꝑcipis inſtruentẽ? Itaque cum
abſque corꝑis adminiculo nec beſtialis
ſpũs ſeruilis cõditionis ſoluere debitũ,
nec ſpũalis cœleſtiſq; creatuta implere
miniſteriũ pietatis, nec rõnalis aĩa tã ꝓ-
ximo, q̃ ẽt ſibi ſufficiat cõſulere ad ſalu-
tem, liquet oẽm creatum ſpm̃ ſiue ut iu-
uet, ſiue ut iuuetur ſiƚ & iuuet, corporeo
prorſus indigere ſolatio. Quid. n. ſiqua
animantia quantum ad uſum ſui reꝑian
tur incommoda, nulliſq; apta uſibus hu
manaꝝ neceſſitatum? Proſunt profecto
uiſu & ſi non uſu, utiliora cordib. intuen
tium, q̃ utentium corꝑib. eſſe poſſent.
Etſi nociua, & ſi etiã pernicioſa tꝑali ho
minum conſtet eſſe ſaluti, non tñ deeſt
eoꝝ corporib. uñ cooperentur in bonũ
his qui ſcd̃m propoſitũ uocati ſunt ſcti,
& ſi non cedendo in cibum, aut exhiben
do miniſterium, certe ingenium exercen
do, iuxta eum qui utiq; oĩ utenti rõne ꝓ-
ſto eſt cõis diſciplinæ profectum, quo
inuiſibilia dei per ea q̃ facta ſunt intelle
cta cõſpiciunt̃. Nam & diabolus eiuſq;
ſatellites, cũ ſit ſꝑ eoꝝ maligna intẽtio,
nocere quidem ſꝑ cupiunt, ſed bonis æ-
mulatorib. q̃bus dr̃: Quis uobis nocere
poterit ſi boni æmulatores fueritis? ab-
ſit ut poſſint: magis aũt ꝓſunt & nolen-
tes, cooꝑanturq; in bonũ bonis. Cęteꝝ
angelica corꝑa utrũnã ipſis ſpiritib. na-
turalia ſint ſicut hoĩb. ſua, & ſint aĩalia
ſicut hoĩes, immortalia tñ, qđ nondum
ſunt hoĩes: porro ipſa corpora mutẽt &
uerſent in forma & ſpẽ qua uolũt qñ ap
parere uolunt, denſantes & ſolidantes
ea quantum uolunt, cum tñ in ſui uerita-
te ꝑ ſubtilitate naturæ atque ſubſtantiæ
ſuæ impalpabilia ſint, & nr̃is oĩno inat-
tigibilia uiſib. an uero ſimplici ſpũali ſub
ſtãtia ſubſiſtẽtes, corpora cũ opus eſt ſu
mãt, rurſumq; expleto opere ponant in

eandẽ de q̃ ſumpta ſunt materiã diſſol-
uenda: nolo ut a me requiratis. Vr̃r pr̃es
de hmõi diuerſa ſenſiſſe: nec mihi perſpi
cuum eſt unde alterutrũ doceam: & ne-
ſcire me fateor. Sed & ur̃is profectibus
non multum conferre arbitror haꝝ reꝝ
notitiam. Illud aũt ſcitote, nullum crea-
toꝝ ſpũum ꝑ ſe nr̃is mentib. applicari,
ut uidelicet nullo mediãte nr̃i ſui ue cor-
poris inſtrumẽto, ita nobis immiſceat̃ et
infundat̃ quo eius ꝑticipatione docti ſi-
ue doctiores, uel boni ſiue meliores effi-
ciamur. Nullus angeloꝝ, nulla aĩarum
hoc modo mihi capabilis eſt, nulli⁹ ego
capax. Ne ſi ipſi angeli ita ſe alterutrum
capiũt. Sequeſtret̃ ꝓinde ꝓrogatiua hęc
ſummo ac incircũſcripto ſpũi, qui ſolus
cũ docet angelũ ſiue hoĩem ſcientiã, in-
ſtrumentũ nõ q̃rit nr̃æ corꝑeæ auris ſi-
cut nec ſibi oris. Per ſe infundit̃, ꝑ ſe inno
teſcit, purus capit̃ a puris. Solus nullius
indiget, ſolus & ſibi & oĩb. de ſola oĩpo
tenti uoluntate ſufficiens. Operat̃ tñ im
menſa & innumera ꝑ ſubiectã creaturã
corporalẽ ſiue ſpũalem: ſed q̃ſi imꝑans:
non q̃ſi mẽdicans. En (uerbi gr̃a) ꝙ lin-
guã meã corporalẽ aſſumpti nũc ĩ opus
ſuum, docere uidelicet uos, cũ ꝑ ſe abſq;
dubio facilius ſuauiuſq; id poſſet, ꝓfe-
cto indulgẽtia eſt: nõ indigentia. In ꝓfe-
ctu ſiquidem ur̃o meritum q̃rit mihi, nõ
ſibi ſolatium. Idipſum ſapere opus eſt oĩ
hoĩ operãti bonum, ne forte in ſe de bo-
nis domini & non in domino glorietur.

Eſt tñ q bonũ operat̃ non uolẽs ſiue
hõ malus ſiue angelus malus, & cõſtat
nõ fieri ꝑꝑ eũ qđ fit per eũ, cum ꝓdeſſe
nullũ bonũ poſſit inuito. Igr̃ ei q̃dem di
ſpenſatio tm̃ credita eſt, ſed neſcio q̃uo
gratius iucundiuſque ſentimus bonum,
qđ per malũ diſpenſatorẽ miniſtrat̃. Ip
ſa eſt ergo cã cur & ꝑ malos deus faciat
bona bonis, nõ aũt, ꝙ opera eoꝝ indi-
geat in bñfaciendo. Porro his q̃ rõne uel
ſenſu carẽtia ſunt, multo minus deũ ege
re q̃s dubitet? Sed qñ in opus bonum et
ipſa cõcurrunt, apparet: qm̃ oĩa ſeruiunt
Pſal. 49. b ei cui merito eſt dicere: Meus eſt orbis
terræ. Aut certe q̃a nouit q̃ per q̃ conue
niẽtius fiãt, de ſeruitute corporeæ crea-
turæ non efficaciã, q̃rit ſed congruentiã.
Eſto deinde ꝙ corpoꝝ miniſteria op-
portune plerũq; diuinis operib. applicẽ
tur, ut uerbi gr̃a pluuiæ uiuificandis ſe-
minib. & multiplicandis ſegetib. & fru
ctibus maturandis, qđ ꝓprio q̃ſo, de cor
pore facere hẽt, cui ad nutum indifferen
ter uniuerſa corpora cœleſtia atq; terre
ſtria obſeq̃ cõſtat? Planẽ ſuperfluo hr̃et
ſuum q nullũ ſibi reperit alienum. Verũ
ſi cuncta q̃ hoc loco dicenda occurrũt,
pręſenti uelimus ſermõe concludere, ſer
mo modum excedet, & uires forſitã ali
quorum. Propterea quę reſtant, ſub alio
ſeruemus abſoluenda principio.

De ſummo & incircunſcripto ſpiritu qui eſt deus: & q̃uo miſericordia & iudicium dicantur pedes domini. *Sermo 6.*

V T pręcedenti ſequens ſermo co
hæreat, tenetis'ne datum ſupe-
rius ſolum ſummum & incircũ-
ſcriptum ſpm̃ ad omne quod facere uel
fieri uult, corporis inſtrumento ſiue ob-
ſequio non egere? Demus ergo ſecuri ue
ram ſoli deo ſicut immortalitatem, ita
& incorporeitatem, ꝙ ſolus ſpirituum
uniuerſam corpoream naturã eo uſque
trãſcendat, ut quocunq; corpore ĩ quo-
cunque opere non indigeat, ſolo ſpũali
nutu cum uult ad quæcunq; uult agẽda
contentus. Sola igr̃ eſt quæ nec propter
ſe nec propter alium ſolatio corporei in
ſtrumenti opus hẽt illa maieſtas, cuius
omnipotenti arbitrio incunctãter præ-
ſto eſt omne opus, omne altum ĩclinat,
omne aduerſum cedit, omne creatũ fa-
uet, ẽt nullo interueniente uel ſubuenien
te, ſolatio corporali ſiue ſpũali. Docet
uel monet ſine lingua, præbet uel tenet
ſine manib. ſine pedib. currit & ſuccurrit
pereuntib. Actitabat iſta & cum pr̃ib.
priorib. ſcl'is, experiebantur homines ſe
dula beneficia, ſed latebat eos bñficus.
Ille quidem attingebat a fine uſq; ad fi- Sapie. 8. a
nem fortiter, ſed diſponens oĩa ſuauiter
non ſentiebatur ab hoĩb. Et gaudebant
de bonis dñi, & dñm ſabaoth (eo ꝙ cũ
tranquillitate iudicaret oĩa) oĩno neſcie

bant. Ab ipſo erant,ſed non cum ipſo.
Per ipm̃ uiuebãt,ſed nõ ipſi. Ex ipſo ſa-
piebãt,ſed nõ ipm̃,alienati,ingrati,ĩſen-
ſati. Hinc demũ factum eſt ut qđ erãt,
qđ uiuebant,qđ ſapiebant, nõ authori
tribuerẽt,ſed naturæ aſſcriberẽt, aut cer
te(quod inſipientius erat)fortunę,ꝓprię
quoq; induſtrię atq; uirtuti multi multa
arrogabant. Quanta ſibi uſurparũt ſedu
ctorũ ſpũs? quãta ſoli & lunæ data ſũt?
quãta terris & aq̃s attributa? quanta ẽt
manufactis fabrilibuſq; mortaliũ depu
tata opibus? Herbis,arbuſtis,minutiſſi-
Pſal. 105.c mis uiliſſimiſq; ſeminib.ꝓ numinib.de-
Ibid. 18.a ferebaꝰ. Heu ſic hoĩes ꝑdiderũt & com
mutauerũt glꝛiam ſuã in ſilꝛitudinem uitu
li comedẽtis fœnũ. Quoꝝ deus miſera-
tus errores,de mõte umbroſo & cõden
ſo dignãter egrediẽs,in ſole poſuit taber
naculũ ſuũ. Obtulit carnẽ ſapientibus,
carnẽ:ꝑ quã diſcerẽt ſape & ſpm̃. Nam
dũ in carne & ꝑ carnẽ facit oꝑa nõ car-
nis,ſed dei naturæ utiq; ĩꝑans,ſuꝑansq;
fortunã,ſtultã faciẽs ſapiam hoĩum, dæ
monumq; debellãs tyrãnidem,manife-
ſte ipm̃ ſe indicat eẽ ꝑ quę eadẽ & ante
fiebãt qñ fiebãt. In carne inq; & ꝑ carnẽ
potẽter ac patẽter oꝑatus mira,locutus
ſalubria,paſſus indigna, euidẽter oñdit
ꝗa ipſe ſit ꝗ potẽter, ſed inuiſibiliter ſclꝛa
cõdidiſſet,ſapiẽter regeret,benigne pro
tegeret. Deniq; dũ euãgelizat ingratis,
ſigna p̃bet infidelib.ꝓ ſuis crucifixorib.
orat: nõne liq̃do ipm̃ ſe eẽ declarat ꝗ cũ
p̃re ſuo quotidie oriri facit ſolẽ ſuũ ſuper
bonos & malos, & pluit ſuꝑ iuſtos &
Matt. 5.g iniuſtos? Hoc.n.eſt qđ ipſe aiebat: Si nõ
Ioan. 10.g facio opera p̃ris mei,nolite credere. En
aꝑit os carnis ſuę docẽs in mõte diſcipu
los ꝗ in ſilentio angelos in cœleſtib.do-
cet. En ad tactũ corꝑeæ manus curaꝰ le
pra,fugaꝰ cęcitas,auditus reparaꝰ,lĩgua
muta reſoluiꝰ, diſcipulus propè merſus
erigiꝰ,et is indubitãter agnoſciꝰ cui dixe
rat lõge ante Dauid: Aꝑis tu manũ tuã,
Pſ. 144.d et imples oẽ aĩal bñdictione. Et itẽ: Ape
Pſal. 103.d riente te manũ tuã,oĩa replebunꝰ bonita
te. En ſecus corꝑales pedes iacẽs ac pœ
nitẽs audit peccatrix, Remittuntur tibi
pctã tua, & recognoſcit eum de quo ex
multis retro tꝑibus ſcriptũ legerat: Egre Matt. 3.d
dietur diabolus ante pedes eius. Vbi nẽ Abac. 3.d
pe pctm̃ remittiꝰ,ibi ꝓculdubio diabo-
lus de corde peccatoris expelliꝰ. Hinc
vlꝛr de cunctis pœnitentibus dicit: Nũc Ioan. 12.c
iudiciũ eſt mũdi,nũc princeps hꝰ mũdi
eĳcietur foras: ꝙ.ſ.humiliter cõfitenti re
mittat deus pctm̃, & diabolus eũ quem
in hoĩs corde inuaſerat, amittat princi-
patũ. Denique ambulat ſuꝑ undas car-
nalibus pedib. cui necdum carne ueſti- Pſal. 76.d
to iã pſalmiſta p̃cinerat: In mari uia tua,
& ſemitæ tuæ in aq̃s multis. Qđ eſt cõ-
culcas corda tumẽtia ſuꝑboꝝ, & fluxa
deſideria carnaliũ cõprimis, iuſtificãs ĩ-
pios, & ſuꝑbos hũilians. Qđ tñ ꝗa ĩuiſi
biliter fit,carnalis nõ ſentit à quo fit. Vñ
& ſubdit, Et ueſtigia tua nõ cognoſcen Pſa. 109.a
tur. Hic rurſus p̃r ad filiũ. Sed, inq̃t,à de
xtris meis,donec ponam inimicos tuos
ſcabellũ pedũ tuoꝝ, hoc eſt donec oẽs
ꝗ te contẽnũt,tuæ uolũtati ſubĳciam,ſi-
ue inuitos & miſeros, ſiue uolũtarios et
btõs. Itaq; hoc opus ſpũs ꝗa caro nõ ꝑ- 1. Cor. 2.d
cipiebat,aĩalis ꝗppe hõ non ꝑcipit ea q̃
ſunt ſpũs dei: opus fuit ut corꝑalib. pedi
bus coꝑalꝛr incubãs, & corꝑalib. labĳs
pedes eoſdẽ deoſculãs,ueniã pctõꝝ pec
catrix ꝑcipet: ſicq; illa mutatio dexterę
excelſi,q̃ mirabiliter, ſed inuiſibiliter iu- Pſal. 76.c
ſtificat impiũ,ẽt carnalib. innoteſceret.
Veꝝ illos ſpũales pedes dei quos primo
loco ſpũalꝛr oſculari pœnitentem opor-
ter,p̃terire me nõ oportet. Noui ego cu-
rioſitatẽ urãm,q̃ nil ſua uolũtate inſcru-
tatum oĩno p̃tereat. Nec uero ducẽdum
contẽptui, noſſe ꝗbus ſcriptura pedib.
tam frequenter deũ cõmemorat, nunc
ꝗdem ſtare: ut ibi: Adorabimus in loco Pſal. 131.d
ubi ſteterũt pedes eius: nũc uero ambu-
lare: ut ibi: Et habitabo ĩ illis, & deãbu-
labo ĩ eis: nũc ẽt currere,iuxta illud: Exul Pſal. 18.a
tauit ut gigas ad currẽdam uiã. Si recte
Aplꝛo uiſum eſt caput xp̃i referre ad dei
tatem,puto & nobis non incõgrue uide
ri pedes ad hoĩem ꝑtinere: quoꝝ alteꝝ
miſericordiam,alterum iudicium nomi
nemꝰ. Nota ſunt uobis duo iſta uocabu
la: &

la: & de pleriſque ſcripturæ locis ambo
ꝑiter ſi cogitatis occurrũt. Quia uero mi
ſericordiæ pedẽ deus in carne cui,ſe uni-
uit aſſumpſerit,docet eplꝛa ad Hebręos,
tentatũ ꝑhibens per oĩa Chr̃m ꝓ ſilꝛitu-
dine abſque pctõ,ut miſericors fieret.
Quid illũ alteꝝ ꝗ iudiciũ nuncupatus ẽ,
nonne ad hoĩem æque aſſumptũ & ipm̃
ꝑtinere ipſe deus hõ apte ſigñat, ubi da
tã ſibi perhibet à p̃re ꝑtãtem iudiciũ fa-
cere,quia filius hoĩs eſt? His duob. ergo
pedib. apte ſub uno diuinitatis capite cõ
currẽtib. natus ex muliere, factus ſub
Baruc. 3.d lege, inuiſibilis Emmanuel in terris ui-
ſus eſt, & cum hoĩb. cõuerſatus eſt. His
certe ꝑtranſit & nũc bñfaciendo & ſa-
nãdo oẽs oppreſſos à diabolo,ſed ſpũa
liter,ſed inuiſibiliter. His inq; pedib. de-
uotas perãbulat mẽtes,ĩceſſanter luſtrãs
ſcrutanſq; corda & renes fidelium. Vi-
de aũt ne forte hæc illa ſint ſpõſi crura q̃
ſpõſa tã magnificè cõmendat in conſe-
quentib. cõparans ea(ni fallor) colũnis
marmoreis fundatis ſuꝑ baſes aureas.
Pſal. 48.b Pulchre oĩno qm̃ quidem incarnata dei
Pſal. 24.b ſapĩa (q̃ auro deſignaꝰ) miſericordia &
ueritas obuiauerũt ſibi: deniq; uniuerſæ
uię dñi miſericordia et ueritas. Felix mẽs
cui ſemel dñs Ieſus utrunq; infixerit pe
dẽ. A duob. ſignis cognoſcite eã q̃ hmõi
eſt, q̃ ſecũ neceſſe eſt referat diuinis im-
preſſa ueſtigĳs. Ipſa ſunt timor & ſpes:
ille iudicĳ,iſta miſericordiæ rep̃ſentans
imaginẽ. Merito bñplacitum eſt deo ſu
Pſal. 156.b per timentes eũ, & in eis ꝗ ſperãt ſuꝑ mi
ſericordia eius: cũ ſapĩæ timor initiũ ſit,
ſpes ꝑfectus. Nã cõſummationẽ ſibi cha
Prou. 1.a ritas uẽdicat. Quę cũ ita ſint,nõ paruus
fructus eſt ĩ primo hoc oſculo qđ ad pe
des accipiꝰ,tm̃ curato ut neutro fraude-
ris illoꝝ. Porrò.n.ſi iã dolore pcti & iu-
dicĳ timore cõpungeris, ueritatis iudi-
cĳq; ueſtigio labia imp̃ſſiſti. Qđ ſi timo
rẽ dolorẽmq; diuinæ intuitu bonitatis,
& ſpe cõſequendæ indulgẽtiæ temꝑas,
ẽt miſericordiæ pedẽ amplecti te noue-
ris. Alioqn alteꝝ ſine altero oſculari nõ
expedit,ꝗa & recordatio ſolius iudicĳ ĩ
barathrũ deſperationis p̃cipitat, & mi-
ſericordię fallax aſſentatio peſſimã gñat
ſecuritatẽ. Datũ eſt & mihi miſero non
nunq; ſedere ſecus pedes dñi Ieſu: et mõ
hũc,modũ illum tota deuotione ample
cti,in quantũ me ſua benignitas digna-
baꝰ admittere. At ſi qñ miſerationis o-
blitus ſtimulãte cõſcientia,iudicio pau-
lo diutius inhærerẽ: mox metu incredibi
li ac miſerabili cõfuſione deiectus, et te
nebroſo circunfuſus horrore,hoc ſolum
palpitãs de ꝓfundis clamabã: Quis no-
uit ꝑtãtem irę tuę: & p̃ timore tuo iram
tuã dinumerare? Qđ ſi eo relicto pedem
miſericordiæ plus tenere cõtingeret,tã-
ta ecõtrario incuria & negligẽtia diſſol
uebar,ut confeſtim & orõ tepidior: &
actio pigrior, & riſus ꝓmptior,et ſermo
incautior, & oĩs deniq; utriuſq; hoĩs ſta
tus incõſtantior appareret. Proinde ma
giſtra inſtructus experiẽtia,nõ iudicium
iã ſolũ aut ſolã miſericordiã, ſed miſeri-
cordiã pariter & iudiciũ cãtabo tibi do
mine. In æternum nõ obliuiſcar iuſtifica
tiones iſtas. Cãtabiles mihi erunt ambę Pſa. 100.a
pariter in loco peregrinationis meæ: Pſal. 70.a
quouſq; miſericordia ſuperexaltata iu-
dicio,miſeria cõticeſcat,ac ſola cãtet ti-
bi de cętero glꝛia mea, & non cõpungar.

De amore ardenti quo anima diligit deum: & de attentione habenda quando homo orat uel pſallit coram deo & angelis eius. Sermo 7.

I Pſe mihi laborẽ ſuſcito: qui uos
ſponte ꝓuoco ad q̃rendũ. Quia
em̃ ego primi oſculi occaſione
ſpũales dei pedes ꝓprĳs diffinitionibus
ac noĩb. equidẽ ex abundanti demõſtra
re curaui,uos pergitis ĩquirere & de ma
nu,quæ ſcđo loco oſculanda proponiꝰ.
Annuo,gero uobis morem,inſuper non
manũ ſed manus oñdo, proprĳsq; diſti
guo uocabulis. Latitudo una, altera for
titudo dicaꝰ: ꝙ & tribuat affluenter, &
defendat potenter qđ dederit. Vtrãque
profecto oſculabiꝰ ꝗ ingratus nõ fuerit:
deum utiq; bonoꝝ oĩum ſicut largito-
rem,ita & conſeruatorẽ recognoſcẽs et
confitẽs. Satis de duob. oſculis dictum eſ
ſe reor,uideamus & de tertio. Oſculeꝰ, Canti. 1.a
inquit,me oſculo oris ſui. Quis dicit?

Spõſa. Quænã ipſa? Aĩa ſitiens deũ. Sed
pono diuerſas affectiones: ut ea q̃ ꝓprię
ſpõſæ congruit, diſtinctius eluceſcat. Si
ſeruus eſt, timet a facie dñi. Si mercena-
rius, ſperat de manu dñi. Si diſcipulus,
autẽ parat magiſtro. Si filius, honorat
p̃rem. Quæ uero oſculũ poſtulat, amat.
Excellit in naturæ donis affectio hæc a-
moris: p̃ſertim cũ ad ſuũ recurrit princi-
piũ, qđ eſt deus. Nec ſunt inuenta ęque
dulcia noĩa qb. uerbi aĩæq́ꝫ dulces ad in
uicẽ exprimerent affectus, quẽadmodũ
ſpõſus & ſpõſa: qppe qb. oĩa cõia ſunt,
nil ꝓpriũ, nil a ſe diuiſum hñtibus. Vna
utriuſqꝫ hæreditas, una domus, una mẽ-
Gene. 2. d ſa, unus thorus, una ẽt caro. Denique ꝑꝑ
Ephe. 5. g hãc relinquet ille p̃rem & m̃rem, & ad-
pſal. 44. c hærebit uxori ſuæ: & erũt duo in carne
una. Hæc quoqꝫ iubet nihilominus obli
uiſci ppl'm ſuũ, & domũ p̃ris ſui: ut con-
cupiſcat ille decorẽ eius. Si ergo amare
ſpecial'r ſpõſis principal'rq́ꝫ cõuenit, nõ
immerito ſpõſæ noĩe cenſet aĩa q̃ amat.
Amat aũt q̃ oſculũ petit. Nõ petit liber
tatẽ, nõ mercedem, non h'r̃ditatẽ, nõ de
niqꝫ uel doctrinã, ſed oſculũ. More pla-
nẽ caſtiſſimę ſpõſę ac ſacrũ ſpirãtis amo
rẽ, nec oĩno uolẽtis flãmam diſſimulare
quã patit. Vide .n. quale p̃ripiat ſermonis
exordiũ. Magnũ qđ a magno petitura,
nullo tñ, ut aſſolet uti blanditiaꝝ fuco:
nullis circũuolutionib. ad id qđ deſide-
rat ambit. Nõ facit ꝓœmiũ: non captat
bñuolentiã: ſed ex abũdantia cordis re-
pente ꝓrumpens, nudẽ frontoſeq́ꝫ ſatis,
oſculet me, ait, oſculo oris ſui. An nõ ti-
bi quaſi dicere manifeſte vr̃: Quid mihi
eſt in cœlo, & a te qđ uolui ſup terram?
Amat ꝑfecto caſte: q̃ ipm̃ quẽ amat, q̃-
rit: non aliud q̃cq̃ꝫ ipſius. Amat ſancte,
qa nõ in cõcupiſcentia carnis, ſed in pu-
ritate ſpũs. Amat ardẽter: q̃ ita ꝓprio de
briatur amore, ut maieſtatẽ nõ cogitet.
Quid eñi? Reſpicit terrã, & facit eã tre-
mere: & iſta ſe ab eo poſtulat oſculari?
Cãt. 1. et 2. Ebria'ne eſt? Ebria ꝓrſus. Et forte tũc cũ
ad iſta ꝓrupit, exierat de cella uinaria,
quo ſe nimiꝝ introductã poſtmodum
pſal. 35. b gl'iat. Nã & Dauid de qbuſdã dicebat
deo: Inebriabunt ab ubertate dom⁹ tuę:
& torrẽte uoluptatis tuæ potabis eos.
O' quanta amoris uis: quãta in ſpũ liber
tatis fiducia. Quid manifeſtius, q̃ꝫ q ꝑfe 1. Ioan. 4. c
cta charitas foras mittit timorẽ? Verecũ
de tñ nõ ad ipm̃ ſpõſum ſermonem diri-
git: ſed ad alios tanq̃ꝫ de abſente, oſcule
tur, me inq̃ens, oſculo oris ſui. Grandis
qppe res petit, & opus eſt uerecũdia co
mitari p̃cem, cõmẽdare petentẽ. Itaqꝫ ꝑ
domeſticos & intimos acceſſus ad inti-
ma q̃rit, ambit ad deſideratũ. Quinã il-
li? Credimus angelos ſctõs aſtare oran-
tib. offerre deo p̃ces & uota hoĩum, ubi
tñ ſine ira & diſceptatione leuari puras
manus ꝑſpexerint. Probat hoc angelus Tho. 12. c
ita loquẽs ad Thobiã: Qñ orabas cũ la
chrymis, & ſepeliebas mortuos, et dere
linq̃bas prandiũ, & mortuos abſcõde-
bas ꝑ diẽ in domo tua, & nocte ſepelie
bas: ego obtuli orõnẽ tuã dño. Puto id
uobis ſatis & aliĳs ſcripturę teſtimoniĳs
ꝑſuaſum. Nã qđ pſallẽtib. quoqꝫ dignã
ter admiſceri ſcti angeli ſoleãt, qđ eo ma
nifeſtius qđ pſalmiſta ait: Præuenerunt pſal. 67. b
ꝓ̃cipes cõiuncti pſallẽtib. i ꝓmedio iuuẽ pſal. 137. a
culaꝝ tympaniſtriaꝝ? Vñ et dicebat: In
cõſpectu angeloꝝ pſallã tibi. Doleo ꝓ-
inde aliquos ur̃m graui in ſacris uigiliĳs
deprimi ſomno, nec cœli ciues reuereri,
ſed i p̃ſentia principũ tanq̃ꝫ mortuos ap
parere, cũ ur̃a ipſi alacritate ꝓmoti, ur̃is
intereſſe ſolẽnis delectent. Vereor ne ue
ſtrã deſidiã q̃nqꝫ abominãtes, cũ idigna
tione recedãt: & incipiat unuſq̃ſqꝫ ur̃m
ſero cũ gemitu dicere deo: Lõge feciſti pſal. 87. b
notos meos a me: poſuerũt me abomina Ibidem. d
tionẽ ſibi. Et illud: Elõgaſti a me amicũ pſal. 37. c
& ꝓximũ, & notos meos a miſeria. Itẽ:
Qui iuxta me erãt, de lõge ſteterũt: et ui
faciebãt q q̃rebant aĩam meã. Pro certo
eñi ſi ſe a nobis boni ſpũs elõgauerint,
ĩpetus malignoꝝ qs ſuſtinebit? Dico et Hier. 48.
go his q eiuſmodi ſunt: Maledictus qui
op⁹ dei facit negligẽter. Dicit quoqꝫ nõ
ego ſed dñs. Vtinã te calidũ aut frigidũ Apoc. 3. c
inueniſſẽ: ſed qa te tepidũ inueni, incipiã
te euomere ex ore meo. Ea ꝑꝑ attendite
principes ur̃os cũ ſtatis ad orandũ uel
pſallendũ, & ſtate cũ reuerẽtia & diſci-
plina, & gl'iamini, quia angeli ur̃i quoti
die uidẽt faciẽ p̃ris. Nimiꝝ miſſi in mini Mat. 18. b
ſteriũ ꝑꝑ nos: q h'r̃ditatem capimus ſa- Heb. 1. d
lutis: deuotionẽ n̄ram in ſupna ferũt, re-
ferunt g̃ram. Vſurpemus offm̃ quorum
ſortimur conſortiũ: ut in ore infantiũ &
lactentiũ ꝑficiat laus. Dicamus eis: Pſal
pſalm. 8. a lite deo nr̃o, pſallite. Atqꝫ audiam⁹ eos
pſal. 46 b uiciſſim rñdentes: Pſallite regi nr̃o pſal-
lite. Laudẽ ergo cũ cœli cantorib. in cõe
ducentes, utpote ciues ſctõꝝ & dome-
ſtici dei, pſallite ſapienter. Cibus in ore,
pſalmus in corde ſapit. Tñ illũ terere nõ
negligat fidelis & prudẽs aĩa qbuſdam
dentib. intelligẽtiæ ſuæ, ne ſi forte inte-
grũ glutiat & nõ mãſum, fruſtret pala-
tũ ſapore deſiderabili & dulciori ſuper
mel & fauũ. Offeramus cũ apl'is in cœ-
leſti cõuiuio & in dñica mẽſa fauũ mel
lis. Mel i cera, deuotio in l'r̃a eſt. Alioqn
1. Cor. 5. b l'r̃a occidit, ſi abſqꝫ ſpũs cõdimento glu
1. Cor. 14. c tieris. Si aũt cũ Apl'o pſallas ſpũ, pſallas
Ioan. 6. c & mẽte, cognoſces & tu de illius uerita
Eccl. 24. c te ſermonis quẽ dixit Ieſus: Verba q̃ lo-
Eſa. 55. a cutus ſum uobis, ſpũs & uita ſunt. Et itẽ
pſal. 19. a quẽ legimus dicente ſapĩa. Spũs meus
ſup mel dulcis. Sic delectabit in craſſitu
dine aĩa tua, ſic holocauſtũ tuũ pingue
fiet. Sic placabis regẽ: ſic placebis prin-
cipib. ſic deniqꝫ totã tibi curiã bñuolam
reddes, & odorati odorẽ ſuauitatis i cœ
leſtib. de te quoqꝫ dicẽt: Quæ eſt iſta q̃
aſcẽdit ꝑ deſertum ſicut uirgula fumi ex
aromatib. myrrhæ & thuris, & uniuerſi
Pſal. 67. f pulueris pigmẽtarĳ? Principes, inq̃t, Iu-
da duces eoꝝ, principes Zabulõ, et pri
cipes Neptalim, hoc eſt confitentiũ, cõ
tinentium, contẽplantiũ. Norũt ſiq̃dem
principes nr̃i regi ſuo acceptã eẽ pſallen
tiũ cõfeſſionẽ, cõtinentiũ fortitudinem,
contẽplantiũ puritatẽ, et ſoliciti ſunt exi
gere a nobis iſtiuſmodi primitias ſpũs,
q̃ ꝑfecto non aliud ſunt q̃ꝫ primi & pu-
riſſimi fructus ſapĩæ. Qđ .n. nõ ignora-
tis, Iudas laudãs uel cõfitẽs, & Zabulõ
habitaculũ certitudinis, Neptali ceruus
emiſſus interpretat: qa nimiꝝ agilitatis
ſuæ ſaltib. exprimit ſpeculãtis exceſſus,
ſed & opaca penetrare nemorũ (ut ille
ſenſuũ) conſueuit: Scimus aũt q dixerit:
Sacrificiũ laudis honorificabit me. Veꝝ pſal. 49. d
ſi non eſt ſpecioſa laus i ore pctõris, nõ- Eccl. 15. b.
ne ꝑneceſſariã hẽtis continẽtię uirtutem
ꝑ quã fiat ut nõ regnet pctm̃ in ur̃o mor
tali corpe? Porrò continẽtia nõ hẽt meri
tũ apud deũ q̃ gl'iam reqrit humanam.
Ideoq́ꝫ maxime opus eſt, ẽt puritate in
tentionis, q̃ ſoli mẽs ur̃a deo & placere
appetat, & ualeat inhærere. Neqꝫ enim
aliud eſt inhærere deo, q̃ꝫ uidere deum:
qđ ſolis mundicordib. ſingulari felici-
tate donat. Cor mundũ habebat Dauid pſal. 62. c
qui dicebat deo. Adhæſit aĩa mea poſt pſal. 72. d
te. Itẽ: Mihi aũt adhærere deo bonũ eſt.
Videndo adhærebat, et adhærẽdo uide
bat. Aĩæ ergo in his exercitatæ cœleſtes
ſeſe nunq̃ familiares exhibent et freq̃uẽ
tes, præſertim ſi frequenter orantem ꝑ-
ſenſerint. Quis dabit mihi ꝑ uos, ô beni-
gni principes petitiones meas ĩnoteſce
re apud deũ? Non .n. deo, cui ẽt cogita-
tio hoĩs confitet, ſed apud deũ, hoc eſt
ipſis q cũ deo ſunt tam btĩs uirtutib. q̃ꝫ
carne ſolutis ſpiritib. Quis ſuſcitabit me pſal. 112. a
de terra inopẽ, & de ſtercore eriget pau
perẽ, ut ſedeã cũ principib. & ſoliũ gl'iæ
teneã? Nõ ambigo qn gratãter in pala-
tio colligant quẽ dignãter in ſterquilinio
uiſitãt. Deniqꝫ lætati ſunt de conuerſio-
ne, & in aſſumptione nõ agnoſcẽt? Hos
itaqꝫ puto inter orandũ alloq ſponſam,
& ipſis tanq̃ꝫ ſponſi domeſticis ac ſoda
lib. deſiderium cordis ſui apire cum ait:
Oſculet me oſculo oris ſui. Et uide fami
liare amicũq́ꝫ colloquum aĩæ in carne ſu
ſpirãtis cum cœleſtib. ꝑtãtib. Geſſit i o-
ſcula: petit qđ cupit, non tñ noĩat quem
amat: qa illos noſſe non dubitat, utpote
de quo ſibi frequens cũ illis ſoleat eẽ cõ
fabulatio. Propterea non dicit: Oſculet
me ille uel ille, ſed oſculet me tm̃: ſicut
& Maria Magdalena non exprimebat
ex noĩe quẽ q̃reret: ſed tm̃ aiebat ei quẽ
putabat hortulanũ: Dñe ſi tu ſuſtuliſti
eum. Quem eum? Non apit: quia palàm Ioen. 20. a
oĩb. eſſe credit quod a ſuo corde nec ad
momẽtũ recedere pt. Ita ergo et iſta lo-

quens ſodalib ſponſi ſui tanq̃ conſcijs
et quibus ſe nouerat manifeſtam: tacito
noīe repente in hæc de dilecto uerba ꝓ-
rumpit: Oſculet̃ me oſculo oris ſui. De
quo iã oſculo nolo uos diutius ꝓtrahe-
re, ſed ſermone craſtino audietis quicq̃d
orantib. uobis ſuggerere mihi ĩde digna
bitur docẽs de oĩb. unctio. Neq;.n. hoc
ſecretum reuelat caro & ſanguis: ſed is
ꝗ ſcrutat̃ ꝓfunda dei ſpiritus ſanctus, ꝗ
à patre filióque procedens, cum ipſis
pariter uiuit & regnat ĩ ſcl'a ſcl'oꝝ, Am̃.

Quõ per oſculum oris dei ſignificatur ſpiritus ſanctus, quem eccleſia ſibi petit dari ad notitiam ſanctæ trinitatis. Sermo 8.

h
Odie uobis ſicut heſterna pro-
miſſione tenetis, de ſummo.i. de
oris oſculo diſputare ꝓpoſitum
eſt. Audite attentius, q̃d ſapit ſuauius, et
guſtat̃ rarius, & intelligit̃ difficilius. Mi
hi uĩ (ut paulo altius inchoem) ineffabi-
le quoddã atq; inexptum oĩ creaturę o-
ſculũ deſignaſſe ꝗ ait: Nemo nouit filiũ
niſi pr̃, & nemo nouit prẽm niſi filiꝰ, aut
Ioan. 10.c cui uoluerit filius reuelare. Pr̃.n. diligit fi
liũ, & ſingulari dilectione amplectit̃: ſũ-
mus æqualẽ: æternus coæternũ: unꝰ uni-
cũ. Sed.n. non minori ipſe à filio affectio
ne aſtringit̃: q̃ppe ꝓ cꝰ amore & morit̃,
ipſo atteſtãte cũ ait: Vt ſciant oẽs q̃a di-
Mat. 26.c ligo prẽm, ſurgite eamus. Haud dubiũ
q̃n ad paſſionem. Illa itaq; mutua gignẽ
tis genitiq; cognitio pariter & dilectio,
q̃d niſi oſculũ eſt ſuauiſſimũ, ſed ſecretiſ
ſimũ? Ego oro certo ad tm̃ & tam ſctm̃
diuini amoris arcanũ ne ipſam quidem
angelicã admitti arbitror creaturã. Et-
enim Paulo hoc ipm̃ ſapiẽte, pax illa exu
Phil. 4.b perat oẽm ẽt angelicum ſenſum. Vñ nec
iſta (q̃q̃ multũ p̃ſumens) audet tñ dice
re: oſculetur me ore ſuo: ſoli illud.ſ. reſer-
uans pr̃i: ſed aliquid minus poſtulãs, o-
ſculet̃ me (inq̃t) oſculo oris ſui. Videte no
uã ſponſam nouũ oſculum accipientem,
non tñ ab ore, ſed ab oſculo oris. Inſuf-
flauit, inq̃t, eis, haud dubium quin Ieſus
apl'is.i. primitiuæ eccl'iæ: & dixit: Acci-
Ioan. 20.c pite ſpm̃ ſctm̃. Oſculum profecto fuit.
Quid? Corpeus ille flatus? Nõ: ſed inuiſi
bilis ſpũs: q̃ ꝓpea in illo dñico flatu dа-
tus eſt, ut per hoc intelligeret̃ & ab ipſo
ꝓiter tanq̃ à prẽ ꝓcedere, tanquam ue-
re oſculum, quod oſculanti oſculatóque
cõe eſt. Itaq; ſufficit ſponſæ ſi oſculet̃ ab
oſculo ſponſi, etiam ſi non oſculetur ab
ore. Nec enim exiguum quid aut uile pu
tat oſculari ab oſculo: quod nõ eſt aliud
niſi infundi ſpiritu ſancto.

Nempe ſi recte pr̃ oſculans, filius o-
ſculatus accipitur: non erit ab re oſculũ
ſpm̃ ſctm̃ intelligi, utpote qui patris fi-
lijq; imperturbabilis pax ſit: gluten fir-
mum, indiuiduus amor, indiuiſibilis uni
tas. De ipſo igr̃ audet ſponſa, ipſumq;
infundi ſibi fidenter ſub oſculi nomine
petit. Tenet quippe aliquid uñ nõ deſit
occaſio præſumẽdi. Dicens.n. filius: Ne Luc. 10.d
mo nouit filiũ niſi pr̃, & nemo nouit pa-
trem niſi filius: adiecit, aut cui uoluerit fi
lius reuelare. Non aũt diffidit ſponſa q̃n
ſibi uelit, ſi cui uoluerit. Petit ergo audẽ
ter dari ſibi oſculum, hoc eſt ſpm̃ illũ in
quo ſibi & filius reueletur & pr̃. Alter Ioan. 14.a
em̃ ſine altero nequaq̃ innoteſcit. Vñ eſt 1. Ioan. 2.c
illud. Qui uidet me, uidet & prẽm meũ.
Et illud Ioannis. Oĩs qui negat filiũ, nec
prẽm hẽt. Qui aũt confitetur filium, &
prẽm hẽt. Ex quib. liquido conſtat quia
nec pr̃ ſine filio, nec filius ſine prẽ agno-
ſcitur. Merito ꝓinde non in alterius tm̃,
ſed in utriuſq; cognitione cõſtituit ſum
mam btĩtudinem qui dicit: Hæc eſt uita Ioan. 17.a
æterna, ut cognoſcãt te ueꝝ deũ, et quẽ
miſiſti Ieſum xp̃m. Deniq; et ꝗ ſequunt̃
agnum referũtur hr̃e nomen eius & no
men pr̃is eius ſcriptum in frõtibus ſuis,
quod eſt de utriuſque notitia gloriari.

Sed dicit aliquis. Ergo & ſpiritus ſan Apo. 14.a
cti agnitio non eſt neceſſaria, ut cum di
xerit eſſe uitam æternam noſſe & prẽm
& filium, de ſpiritu ſancto tacuerit. Eſt
utique: ſed ubi pater & filius perfecte
agnoſcitur, utriuſque bonitas, quæ ſpi-
ritus ſanctus eſt, quomodo ignoratur?
Neque enim integre homo homini in-
noteſcit, quandiu latet utrumnam bonę
an malæ ſit uoluntatis: quanq̃ & cum
dictum eſt, hęc eſt uita ęterna ut cogno

ſcant te ueꝝ deũ, & quem miſiſti Ieſum
Xp̃m: ꝓfecto ſi miſſio illa bñplacitũ tã
pr̃is benigne mittẽtis, q̃ filij uoluntarie
obediẽtis demõſtrat, non oĩno tacitum
eſt de ſpũ ſctõ, ubi tantæ utriuſque gr̃æ
mentio facta eſt. Vtriuſque ſiquidem
amor & benignitas ſpiritus ſanctus eſt.

Trinę ergo hꝰ agnitionis infundi ſibi
gr̃am, quantũ quidẽ capi in carne mor-
tali põt, ſpõſa petit cũ oſculũ petit. Petit
aũt à filio: q̃a filij eſt cui uoluerit reuela-
re. Reuelat ergo filius ſeipſum cui uult,
reuelat & prẽm. Reuelat aũt ſine dubio
1. Cor. 2.c ꝑ oſculũ, hoc eſt per ſpm̃ ſctm̃, Apl'o te-
ſte, ꝗ ait: Nobis aũt reuelauit deus per
ſpm̃ ſuũ. At uero dando ſpm̃ ꝑ quẽ reue
lat, ẽt ipm̃ reuelat. Dando reuelat, & re-
uelando dat. Porrò reuelatio q̃ per ſpm̃
ſctm̃ fit, nõ ſolũ illuſtrat ad agnitionem,
ſed ẽt accẽdit ad amorẽ, dicente Paulo:
Roma. 5.a Charitas dei diffuſa eſt in cordib. nr̃is ꝑ
ſpm̃ ſctm̃ qui datus eſt nobis. Et iõ for-
ſan de his ꝗ cognoſcẽtes deũ non tanq̃
deũ gl'ificauerũt, non legit̃ ꝙ ſpũ ſctõ re
uelante cognoſcerẽt, quia cum cogno-
ſcerẽt, non amauerunt. Sic q̃ppe habes.
Deus.n. illis reuelauit. Nec.n. adiũctum
eſt ꝑ ſpm̃ ſuum, ne ſibi ſponſæ oſculum
mentes impiæ uſurparent, q̃ cõtentæ ea
q̃ inflant, eam q̃ ædificat neſcierũt. Deni
que ipſe Apl's dicat ꝑ q̃d cognouerunt.
Per ea, inq̃t, quæ facta ſunt, intellecta cõ
Roma. 1.c ſpiciunt̃. Vñ & cõſtat q̃a nec ꝑfectè co-
gnouerũt quẽ minime dilexerũt. Si.n. in
tegre cognouiſſent, bonitatẽ q̃ pro eoꝝ
redemptione in carne naſci & mori uo-
luit, nõ ignoraſſent. Audi deniq; q̃d eis
de deo reuelatũ fuerit. Sẽpiterna (ait) uir
Ibidem. tus eius & diuinitas. Vides q̃a q̃d ſubli-
mitatis, q̃d maieſtatis eſt, in p̃ſumptio-
ne ſpũs nõ dei, ſed ſui rimati ſint: ꝙ autẽ
mitis ſit & hũilis corde, nõ intellexerĩt.
Iob 41.c Nec miꝝ, q̃a & caput eoꝝ Behemoth
Pſal. 130.a nihil hũile, ſed (ſicut de eo legit̃) oẽ ſubli
Prou. 25.b me uidet. Quo cõtra Dauid nõ ambula
bat in magnis, neq; in mirabilib. ſuꝑ ſe,
ne ſcrutator maieſtatis opprimeretur à
gl'ia. Vos quoq; ut caute in arcanis ſen-
ſibus pedẽ figatis, memẽtote ſꝑ q̃d Sa-
piens admonet: Altiora (inq̃t) te ne q̃ſie
ris, & fortiora te ne ſcrutatus fueris. In Eccl. 3.c
ſpũ ambulate in illis, & nõ in ſenſu pro-
prio. Doctrĩa ſpũs nõ curioſitatẽ acuit,
ſed charitatẽ accẽdit. Merito ꝓinde ſpõ
ſa quẽ diligit aĩa ſua inq̃rens, non ſe ſuæ
carnis ſenſib, credit, nõ curioſitatis hũa-
nę inanib. ratiocinijs acq̃eſcit, ſed petit
oſculũ.i. ſpm̃ ſctm̃ inuocat, ꝑ quem acci
piat ſil' & ſciẽtiæ guſtũ, & gr̃æ cõdimen
tũ. Et bñ ſciẽtia q̃ in oſculo dat̃, cũ amo-
re recipit̃: q̃a amoris indiciũ oſculũ eſt.
Sciẽtia ergo q̃ inflat, cũ ſine charitate ſit,
non ꝓcedit ex oſculo. Sed nec ꝗ zelum
dei hñt, & non ſcd̃m ſcientiã, ſibi ullate-
nus arrogent illud. Vtrũq;.n. munus ſil'
fert oſculi gr̃a, & agnitionis lucẽ, & de-
uotionis pinguedinẽ. Eſt q̃ppe ſpũs ſa-
pientiæ, & intellectus, ꝗ inſtar apis cerã
portãtis & mel hẽt, oĩno & uñ accẽdat
lumẽ ſciẽtiæ, & uñ infundat ſaporẽ gr̃æ.

Neuter ergo ſe oſculũ ꝑcepiſſe putet,
ſiue ꝗ ueritatẽ ĩtelligit, nec diligit, ſiue ꝗ
diligit, nec ĩtelligit. Sanè ĩ oſculo iſto nec
error locũ hẽt nec tepor. Quãobrẽ gemi
nę gr̃ę ſacroſcti oculi ſuſcipiẽdæ ꝑet ẽre
gione duo labia ſua q̃ ſpõſa eſt, intelligẽ
tiæ rõnem, ſapiæ uoluntatẽ: ut de pleno
oſculo gl'ians mereat̃ audire: Diffuſa eſt Pſal. 44.a
gr̃a in labijs tuis: ꝓpea bñdixit te deus ĩ
æternũ. Itaq; pr̃ filiũ oſculãs, pleniſſime
illi arcana ſuę diuinitatis eructuat, et ſpi
rat ſuauitatem amoris, ſcriptura hoc ſi-
gñante cũ ait: Dies diei eructat uerbum. Pſal. 17.a
Cui ſanè ſempiterno ſingulariterq; btõ
cõplexui, nulli oĩno (ut iã dictũ eſt) crea
turæ intereſſe donat̃, ſolo utriuſq; ſpũ te
ſte ac cõſcio mutuæ agnitionis & dile-
ctionis. Quis.n. cognouit ſenſũ dñi, aut Rom. 11.d
q̃s cõſiliarius eiꝰ fuit? Sed dicat mihi for
taſſe aliq̃s: Tibi ergo uñ innotuit q̃d nul
li fateris creditũ creaturæ? Profecto uni
genitus ꝗ eſt in ſinu pr̃is, ipſe enarrauit.
Enarrauit, dixerĩ, nõ mihi miſero & indi
gno, ſed plane Ioãni amico ſpõſi, cꝰ hęc
uerba ſũt: nõ ſolũ ãt, ſed et Ioãni euãgeli
ſtæ, utiq; diſcipulo quẽ diligebat Ieſus.
Placita.n. fuit deo & aĩa illius, digna ꝓr
ſus noĩe et dote ſpõſę, digna ſpõſi ample

xibus,digna deniq́ꝫ q̄ recumberet ſuper
pectus dn̄i.Hauſit Ioãnes de ſinu unige
niti qđ de paterno hauſerat ille. Nec ſo
lus ipſe tn̄,ſed & oẽs qb.idẽ aiebat ma
Ioan. 15.b gni cõſilij angelus. Vos dixi amicos, q̃a
Gala.1.a oĩa quæcunq; audiui à pr̄e meo,nota fe
ci uobis.Hauſit & Paulus,c⁹ euangeliũ
non eſt ab hoĩe,neq́ꝫ ab hoĩe illud acce-
pit,ſed per reuelationẽ Ieſu Xp̄i. Profe-
cto hi oẽs tã feliciter q̃ꝫ ueraciter dicere
pn̄t:Vnigenitus q̄ erat in ſinu pr̄is, ipſe
enarrauit nobis.Et illa enarratio q̃d eis
niſi oſculũ fuit?Sed oſculũ de oſculo, &
Ioan.10.f nõ de ore. Audi ſiquidẽ oſculum de ore.
Ego & pr̄ unũ ſumus.Itẽ:Ego in pr̄e, &
pr̄ in me eſt. Oſculũ eſt ore ad os ſum-
ptũ,ſed nemo appropiat.Oſculũ planè
dilectionis & pacis,ſed dilectio illa ſu-
pereminet oĩ ſciẽtiæ,& pax illa omnem
ſenſum exuꝑat. Veruntn̄ qđ oculus nõ
uidit, nec auris audiuit, nec in cor hoĩs
aſcẽdit.Paulo reuelauit deus ꝑ ſp̄m ſuũ,
hoc eſt ꝑ oſculũ oris ſui. Igr̄ filiũ in pr̄e,
& pr̄em eſſe in filio,oſculum de ore eſt.
1.Cor.2.c Qđ aũt legit̃, Nõ.n.accepimus ſp̄m h⁹
mũdi,ſed ſp̄m q̄ ex deo eſt,ut ſciamus q̄
à deo donata ſunt nobis:oſculũ ſanè de
oſculo eſt. Et ut aptius alterutrũ diſtin-
guamus, q̄ plenitudinẽ capit, oſculũ de
ore ſumit. Qui uero de plenitudine,oſcu
lũ de oſculo recipit. Magnus q̄dem Pau
lus,ſed quantũlibet ſurſum porrigat os,
ẽt ſi ſe uſq; ad tertiũ cœlũ extendat citra
os altiſſimi tn̄ neceſſe eſt ut remaneat,et
mõ ſuo cõtentus in ſe ſubſiſtat: & cũ ꝑ-
tingere ad uultũ gl'iæ non ualebit,cõde
ſcendi ſibi et ex alto tranſmitti oſculum
Phil.2.a humiliter petat. Qui uero nõ rapinã ar-
Ioan.10.f bitrat̃ eſſe ſe ęqualẽ deo,ita ut audeat di
cere: Ego & pr̄ unũ ſumus:q̃a ex æquo
cõiungit̃,ex æquo cõplectit̃.non oſculũ
de loco inferiori mẽdicat,ſed pari celſitu
dine os ori cõiungit,& ſingulari ꝓroga
tiua oſculũ de ore ſumit. Xp̄o igr̄ oſculũ
eſt plenitudo,Paulo ꝑticipatio:ut cũ ille
de ore,iſte tm̄ de oſculo oſculatũ ſe gl'ie
tur. Felix tn̄ oſculũ ꝑ qđ nõ ſolũ agnoſci
tur deus,ſed & diligit̃ pr̄:q̄ nequaq̃ꝫ ple
ne cognoſcit̃,niſi cũ ꝑfecte diligit̃. Quę ĩ
uobis aĩa ſenſit aliq̃n in ſecreto cõſciẽtię
ſuæ ſp̄m filij clamantẽ abba pr̄? Ipſa ip̄a
paterna ſe diligi p̄ſumat affectu, q̄ eodẽ
ſe ſpũ quo & filius,affectam ſentit. Cõfi
de q̄cunq; es illa,cõfide nihil hæſitãs. In
ſpũ filij,filiã cognoſce te pr̄is,ſpõſam fi-
lij & ſororẽ. Vtroq; uocabulo eam quæ
hmõi eſt inuenies appellari. Ad manum
eſt vn̄ id ꝓbẽ,nõ multũ laborabo. Vox
ſpõſi eſt ad ipſam. Veni in hortũ meũ ſo-
Cant. 5. ror mea ſpõſa. Soror ſiq̄dẽ eſt,q̃a ex uno
pr̄e:ſponſa: q̃a in uno ſpũ. Nã ſi carnale
matrimoniũ cõſtituit duos ĩ carne una,
cur non magis ſpũalis copula duos con
iũget in uno ſpũ? Deniq; q̄ adhęret deo,
unus ſpũs eſt. Sed audi ẽt de pr̄e q̃ꝫ amã
ter quamq; dignãter et filiã eã nominat,
& nihilominus tanq̃ꝫ nurꝝ propriã ad fi
Pſal. 44. lij blãdos inuitet amplexus. Audi(inq̄t)
filia & uide,& inclina aurẽ tuã:& obli-
uiſcere ꝓpl'm tuũ & domum pr̄is tui,&
concupiſcet rex decorẽ tuũ. Ecce à quo
iſta flagitat oſculũ. O ſctã aĩa reuerentiã
habe,q̄m ipſe eſt dn̄s deus tuus, & for-
taſſe nõ oſculãdus, ſed adorandus cum
pãtre & ſpũ ſancto in ſcl'a ſcl'orꝝ,Am̃.

De uberibus ſponſi.i. Chriſti:quorum unum dicitur expectatio eius erga peccatorem: & alterum dicitur benigna ſuſceptio eius, quando peccator conuertitur ad pœnitentiam. Sermo 9.

a Ccedamus iam ad librum, uer-
biſq; ſponſæ rationem demus
& conſequentiam. Pendent em̃
& prærupta nutant abſque principio.
Ideoq; præmittendum cui competẽter
cohæreant. Ponamus ꝓinde iſtos quos
ſponſi ſodales diximus, uiſitandi ſalu-
tandiq; gratia, ſicut heri & nudiuſter-
tius, acceſſiſſe nunc quoque ad ſpon-
ſam, ipſamq; ſubmurmurantem & tæ-
dentem reperiſſe,mirari cauſam,& qua
ſi alloqui in hunc modum. Quid noui
accidit? Quid te cernimus ſolito triſtio
rem? Quæ inopinati murmuris cauſa?
Certe cum auerſa & alienata ires poſt
amatores tuos cum quibus male erat
tibi,compulſa tandem reuerti ad uirum
tuum priorem,nonne ut ſaltem merere
ris tangere pedes,multis precibus & fle

tibus inſtitiſti? Recolo,inq̄t. Quid? Ob-
tẽnto eo,ſimulq; accepta in oſculo pe-
dum indulgentia de offenſis,nũquid nõ
rurſus facta impatiens, & tanta nequa-
quã dignatione cõtenta, ſed maioris fa
miliaritatis cupida,ſcđam quoq; gr̄am
eadẽ qua prius inſtãtia poſtulaſti & im
petraſti, ita ut in oſculo manus adepta
ſis uirtutes nõ paucas & nõ ꝑuas? Non
diffiteor,ait. Et illi. Enimuero num tu es
quæ iurare & obteſtari ſolebas ſi unq̃ꝫ
ad oſculũ manus ꝑuenire daret̃, ſuffice-
re iã tibi,nil te de cætero petiturã? Ego.
Quid igr̄? Forte horꝝ quæ accepas q̄ꝑ-
piã ablatũ cauſaberis? Nihil. An uero ti
mes repetitũ iri qđ tibi de mala tua pri-
ſtina cõuerſatione indultũ præſumpſe-
ras? Nõ. Age tn̄ dic un̄ queamus ſatisfa
cere tibi. Nõ quieſco(ait)niſi oſculet̃ me
oſculo oris ſui. Gr̄as de oſculo pedum,
gr̄as & de manus: ſed ſi cura eſt illi ulla
de me,oſculet̃ me oſculo oris ſui. Nõ ſũ
ingrata,ſed amo. Accepi,fateor,meritis
potiora,ſed prorſus ĩferiora uotis. Deſi-
derio feror,non rõne. Ne q̃ſo cauſemini
Pſal.98.d. prę́ſumptionẽ ubi affectio urget. Pudor
ſanè reclamat:ſed ſuꝑat amor. Nec igno
ro q̄ꝺ honor regis iudiciũ diligit̃,ſed præ
ceps amor,nec iudiciũ p̄ſtolat̃, nec con
ſilio temꝑat̃,nec pudore fręnat̃,nec rõni
ſubijcit̃. Rogo,ſupplico,flagito, oſculet̃
me oſculo oris ſui. En gr̄a ipſius multis
iam annis caſte ſobrieq; uiuere curo,le-
ctioni inſiſto,reſiſto uitijs,orõni incũbo
frequẽter. Vigilo cõtra tẽtationes,reco-
gito annos meos ĩ amaritudine aĩę meę.
Sine q̄rela me arbitror quantũ in me eſt
cõuerſari inter fr̄es. Suꝑiorib.ꝑlãtib.ſub
dita ſum,egrediẽs & regrediẽs ad impe
riũ ſenioris. Aliena nõ cupio: mea poti⁹
et me ꝑiter dedi. In ſudore uultus mei co
Oſee 10.c medo panẽ meũ. Cæterꝝ qđ in his oĩb.
eſt,totũ cõſtat de cõſuetudine,de dulce
dine nihil. Quid niſi(iuxta ꝓphetã)uitu-
la Effraim ſum,docta diligere trituram?
Deniq; in euãgelio q̄ hoc ſolũ qđ facere
Luc.17.c debet,facit,ſeru⁹ inutilis reputat̃. Mãda
ta forſan utcunq; adimpleo, ſed anima
mea ſicut terra ſine aqua in illis. Vt igit̃
holocauſtum meum pingue fiat, oſcule
tur me,quæſo,oſculo oris ſui.

Pleriq; ur̄m mihi quoq; (ut memini)
ĩ priuatis cõfeſſionib.ſuis conq̄ri ſolẽt ſu
per huiuſcemodi arẽtis aĩ lãguore, atq;
hebetudine ſtolidæ mẽtis,qđ dei.ſ.alta
atque ſubtilia penetrare nequeãt, q̄ꝺ de
ſuauitate ſpũs aut nil aut parꝝ ſentiant.
Quid iſti niſi ad oſculũ ſuſpirant? Suſpi-
rãt planè, & inhiãt ſpũi ſapiæ & intelle-
ctus,intellectus utiq; quo ꝑtingãt,ſapiæ
q̄ guſtẽt qđ intellectu apprehenderint.
Ego in hoc ip̄o affectu ſctm̃ puto oraſſe
ꝓphetã cũ diceret. Sicut adipe & pigue
dine repleat̃ aĩa mea,& labijs exultatio
nis laudabit os meũ. Oſculũ oĩno pete-
bat, & illud oſculũ in c⁹ tactu ꝑfuſis la- Pſal. 62.b
bijs pinguedine gr̄æ ſpecialis ſequeret̃,
qđ alibi idẽ ipſe p̄cat̃. Repleat̃ os meum
laude,ut cantẽ gl'iam tuã, tota die ma- Pſal.70.b
gnitudinẽ tuã. Deniq; et ructauit ubi gu
ſtauit. Quàm magna multitudo dulce-
dinis tuę dn̄e quã abſcõdiſti timẽtib. te. Pſal.30.e
Satis hoc oſculũ detinuit nos, & necdũ
me illud(ut uerꝝ fatear)digne ſatis exp̄ſ
ſiſſe cõfido. Sed trãſeam⁹ ad reliq̃:q̃a id
melius imp̄ſſum q̃ꝫ exp̄ſſum innoteſcit.

Sequit̃. Quia meliora ſunt ubera tua Cant.1.a
uino,fragrãtia unguẽtis optimis. Et hæc
uerba c⁹ ſint,author nõ loquit̃,relinquẽs
nobis libere cõmentari cui potiſſimũ ꝑ-
ſonæ cõueniant. Mihi uero nõ deeſt vn̄
illa cõgruẽter aſſignẽ ſiue ſpõſę,ſiue ſpõ
ſo,ſiue ẽt ſponſi ſodalib. Et primũ ſpõſæ
qualr̄ cõgruant,indicabo. Interim con-
fabulantib. illa ꝑiter atq; illis,acceſſit ip
ſe de quo ſermo erat Vtiq; libẽs appro
piat de ſe loquẽtib. Sic ſolet. Sic euntib. ĩ
Emaus, & cõferẽtib. inter ſe, iucundũ ſe
facũdumq; exhibuit comitẽ. Nẽpe hoc Matt.18.c
eſt qđ in euãgelio pollicet̃. Vbi duo uel Eſa.65.d
tres congregati fuerint in noĩe meo,ego
ſum in medio eorꝝ. Et ꝑ ꝓphetã: Anteq̃,
ait, clamẽt ego exaudiã, adhuc loquenti
bus illis dicã, ecce adſum. Ita ergo nunc
non uocatus affuit, & delectatus uerbis
præuenit preces. Arbitror quòd inter-
dum nec uerba expectat,ſed ſolis cogi-
tationibus aduocetur. Denique ait ho-

mo q̃ inuentus eſt ſcd̃m cor dei: Deſide
riũ pauperꝝ exaudiuit dñs, p̃parationẽ
Pſal. 9 g. cordis eoꝝ audiuit auris tua. Attendite
& uos uobis in oĩ loco, ſcientes q̃m oĩa
ur̃a norit, ſcrutans corda & renes deus,
q̃ finxit ſingillatim corda ur̃a, & intelli-
git oĩa opa ur̃a. Spõſa ergo ſpõſum adeſ
ſe perſentiens ſubſiſtit. Pudet. n. præſum
ptionis in q̃ ſe deprehenſam intelligit.
Nã uerecũdius id moliri p internuncios
exiſtimarat. Moxq́ȝ cõuerſa ad ipm̃, te-
meritatẽ ꝓut ualet excuſare conat̃: quia
meliora ſunt, inq̃ens, ubera tua uino, fra
grãtia unguentis optimis. Ac ſi dicat: Si
altum ſapere uideor, tu feciſti ô ſpõſe, q̃ in
dulcedine uberꝝ tuoꝝ tanta me digna-
tione lactaſti, q̃tenus oĩ metu tui chari-
tate non mea temeritate depulſo audeã
plus forte q̃ȝ expediat. Audeo ſanè pie-
tatis memor, ĩmemor maieſtatis. Hęc ꝓ
uerborꝝ cõſequentia dicta ſint. Nũc q̃-
lis ſit iſta uberꝝ ſpõſi cõmendatio, uidea
mus. Duo ſpõſi ubera, duo ĩ ipſo ſunt in-
genitæ manſuetudinis argumẽta, ꝙ pa-
tiẽter expectat delinquentẽ, & clemen-
ter recipit pœnitentẽ. Gemina, inq̃ȝ, dul-
cedo ſuauitatis exuberat in pectore dñi
Ieſu, lõganimitas uidelicet in expectan-
Roma. 2. a do, & in donãdo facilitas. Et audi q̃a nõ
Ibidem. ſit hoc inuentũ meũ. Legis ꝑfecto de lõ
ganimitate. An diuitias bonitatis eius et
patiẽtiæ & lõganimitatis contẽnis? Idẽ:
An ignoras q̃a benignitas dei ad pñiam
te adducit? Ad hoc ſiq̃dem diu ſuſpẽdit
ſñiam ultionis à contẽnente, ut q̃nq̃ȝ ex-
hibeat gr̃am remiſſionis in pœnitente.
Eze. 18. g Nõ. n. uult mortẽ pctõris, ſed ut conuer
tat̃ & uiuat. Ponamus exẽpla & de al-
tero ubere, qd̃ dictũ eſt remittẽdi facili
Ibidem tas. Legis & de ipſa. Quacunq̃ȝ hora in
gemuerit pctõr. pctm̃ ſuũ remittetur ei.
Legis: Derelinquat ĩpius uiã ſuã, & uir
Eſa. 55. b iniquus cogitationes ſuas, et reuertat̃ ad
dñm, & miſerebit̃ eius: & ad deũ nr̃m:
q̃m multus eſt ad ignoſcendũ. Pulchre
Dauid paucis cõprehẽdit utrũq̃ȝ dicẽs:
Lõganimis, & multũ miſericors. Huius
ergo geminę bonitatis expimento in eã
ſe fiduciã excreuiſſe fatet̃ ſpõſa, ut aude-
ret petere oſculũ: q̃d mirꝝ (dicens) ſi ſic
p̃ſumo de te ô ſpõſe, quę de tuis uberib. Pſal.
tantã ſum expta abũdantiã ſuauitatis?
Ergo ad audẽdum me ꝓuocat dulcedo
uberꝝ tuoꝝ, nõ meoꝝ cõfidentia meri-
toꝝ. Qd̃ aũt dicit, Meliora ſunt ubera
tua uino, hoc eſt: Pinguedo gr̃æ quæ de
tuis uberibus fluit, efficacior mihi eſt ad
ſpũalẽ profectũ, q̃ȝ mordax increpatio
pręlatoꝝ. Nec ſolũ meliora uino, ſed &
fragrãtia unguẽtis optimis, q̃a nõ mõ in
ternæ dulcedinis lacte p̃ſentes alis, ſed
bonæ quoq̃ȝ opinionis grato odore re-
ſpergis abſentes, bonũ habẽs teſtimo-
niũ & ab his q̃ itus & ab his q̃ foris ſũt.
Hẽs inq̃ȝ lac ĩtus, & foris unguẽta: q̃m-
q̃dẽ nõ eẽnt q̃s lacte reficeres, ſi nõ prius
odore attraheres. Sanè de his unguẽtis
ſiq̃d dignũ cõſideratione cõtineãt, uide
bit̃ poſt hęc, cũ eò uentũ fuerit, ubi dicit
in cõſequẽtib. In odore unguẽtoꝝ tuoꝝ
currẽmus. Nũc iuxta ꝓmiſſum nr̃m hęc Cant. 1.
ipſa uerba q̃ ſponſe data ſunt, an & ſpõ-
ſo congruãt uideamus. Spõſa loquente
de ſpõſo, repẽte (ut dixerã) adeſt ille, an-
nuit uoto, dat oſculũ, ĩpletq̃ȝ ĩ ea ſermo-
nẽ q̃ ſcriptus eſt. Deſideriũ cordis eius
tribuiſti ei, & uolũtate labioꝝ eius non
fraudaſti eũ. Qđ & ꝓbat ex eius uberꝝ Pſal. 20.
repletione. Tãtæ nẽpe efficaciæ oſculũ
ſctm̃ eſt, ut ex ipſo mox cũ accepit illud
ſpõſa cõcipiat, tumeſcẽtib. nimirꝝ uberi
bus, & lacte q̃ſi pingueſcentib. ĩ teſtimo
niũ. Quib. ſtudiũ eſt orare frequẽter, ex
perti ſunt qd̃ dico. Sępe corde tepido et
arido accedimus, ad altare or̃oni incũ-
bimus: p̃ſiſtentib. aũt repẽte infunditur
gr̃a, pingueſcit pectus, replet uiſcera inũ
datio pietatis, & ſi ſit q̃ p̃mat, lac cõce-
ptæ dulcedinis uberti fundere nõ tarda
bũt. Dicat ergo. Hẽs ſponſa qđ petiiſti,
et hoc tibi ſignũ, q̃a meliora facta ſunt
ubera tua uĩo. Hic te. ſ. noueris oſculũ ac
cepiſſe, qđ te cõcepiſſe ſentis. Vñ et ube
ra tibi intũuerunt, facta ĩ ubertate lactis
meliora uino ſcientię ſcl'aris q̃ q̃dem ine
briat, ſed curioſitate, nõ charitate: ĩplẽs,
nõ nutriens: inflans, nõ ædificãs: ingurgi
tãs, nõ cõfortans. Sed demus & ſodali-
bus iſta

pus iſta depromere. Iniuſte (inquiunt)
murmuras aduerſus ſpõſum: q̃a id plus
ualet qđ ille iã dedit, q̃ȝ qđ tu petis. Qđ
. n. poſtulas, te q̃dem delectat: ſed ube-
ra q̃bus paruulos alis quos & paris, me
liora hoc eſt neceſſariora ſunt uino con
tẽplationis. Aliud ſiq̃dẽ eſt qđ unius læ
tificat cor hoĩs, et aliud qd̃ ædificat mul
tos. Nã & ſi Rachel formoſior, ſed Lia
fœcundior eſt. Noli ergo nimis ĩſiſtere
oſculis contemplationis: quia meliora
ſunt ubera prædicationis.

Occurrit & alius ſenſus quẽ quidem
nõ ꝓpoſuerã, ſed minime p̃teribo. Vt, q̃d
em̃ uerba hæc non magis cõuenire eiſ-
ipſis dicamus q̃bus p̃eſt in ſolicitudine
tanq̃ȝ ꝑuulis mr̃ aut nutrix? Nec. n. ęqua
nimiter ferũt iuuẽculæ & teneræ adhuc
aĩæ, illam uacare q̃eti, cꝰ plenius eruditi
doctrina, et exẽplis informari deſiderãt.
An non deniq̃ȝ taliũ in ſubſequẽti cõpe
ſcit̃ inq̃etudo, ubi ſub graui cõteſtatio-
Canti. 2. b ne ꝓhibent̃ ſuſcitare dilectã quouſq̃ȝ ip-
ſa uelit? Hę itaq̃ȝ ſentientes oſculis inhia
re ſponſam, ſecretũ q̃rere ſibi fugitare
publicũ, declinare turbas, & curæ ipſa-
rũ propriã p̃ferre q̃etem, noli (inquiunt)
noli: q̃a maior ĩ uberib. q̃ȝ ĩ amplexib. fru
ctus exiſtit. Per ea ſiq̃dẽ nos uendicas à
carnalibus deſideriis, quæ militant ad-
uerſus animam, eripis mundo, & acqui
ris deo. Hoc ergo eſt quod aiunt, quia
meliora ſunt ubera tua uino.

Carnis (inqunt) uoluptatẽ q̃ paulo añ
tanq̃ȝ uino ebriæ tenebamur, uincũt hæ
q̃s tua nobis ubera ſtillãt deliciæ ſpũa-
les. Et pulchre uino cõparãt carnalẽ af-
fectũ. Vt. n. uua ſemel expreſſa nõ hẽt iã
qđ denuo fundat, ſed ꝑpetua ariditate
dãnat̃, ſic caro in p̃ſſura mortis ab oĩ ꝓr
Eſa. 40. b ſus ſua delectatione ſiccat̃, nec ultra reui
reſcit ad libidines. Vñ ꝓpheta: Oĩs caro
fœnũ, & oĩs gl'ia eius tanq̃ȝ flos fœni. Ex
Gala. 6. b ſiccatũ eſt fœnũ, et cecidit flos. Et Apl's:
1. Cor. 6. c Qui ſeminat in carne, de carne et metet
corruptionẽ. Et rurſum: Eſca uẽtri, & uẽ
ter eſcis, deꝰ aũt & hũc & has deſtruet.
Vide aũt ne nõ carni tm̃, ſed & mundo
forte cõpetat iſta proportio. Siquidem
& ipſe tranſit & cõcupiſcentia eius. Et
cum oĩa q̃ in mũdo ſunt finẽ habeant, fi-
nis eoꝝ nõ erit finis. Verꝝ ubera non ſic.
Hæc. n. cum exhauſta fuerint, rurſum de
fonte materni pectoris ſumũt qd̃ propi
nent ſugẽtibus. Merito ꝓinde meliora
carnis ſcl'i ue amore aſſerunt̃ ubera ſpõ-
ſæ, quæ nullo unq̃ȝ lactẽtium nũero are
fiunt, ſed ſp abũdant de uiſcerib. charita Ioan. 7. f
tis ut iterꝝ fluant. Flumina ſiq̃dem fluũt
de uentre eius, fitq̃ȝ in ea fons aquæ ſaliẽ
tis in uitã æternã. Cumulat̃ deinde laus
uberꝝ fragrantia unguentoꝝ, ꝙ nõ ſolũ
uerborꝝ ſapore paſcãt, ſed & factoꝝ o-
pinione redoleãt. Iã q̃ ſint ubera, quo tu
mida lacte, q̃lib. delibuta unguẽtis, ſub
alio ſermonis p̃cipio xp̃o adiuuãte mõ
ſtrabimus. Qui cũ pr̃e & ſpũ ſctõ uiuit
& regnat deus per oĩa ſcl'a ſcl'oꝝ, Am̃.

De tribus unguentis ſpiritualibus. ſ. deuotionis contritionis, & pietatis. Sermo 10.

NOn ſum ego ꝓfundi ſenſus, neq̃ȝ
adeo ꝑſpicacis ingenii, ut noui
q̃ppiam ex me adinuenire poſ-
ſim: ſed eſt fons magnus & ĩdeficiẽs os
Pauli, qđ patet ad nos. De ipſo haurio
mihi ẽt nũc in oñſione uberꝝ ſpõſæ, ſicut Rom. 12. c
& frequenter ſoleo. Gaudere, inq̃t, cum
gaudentib. flere cũ flentib. Materni bre
uiter exprimunt̃ affectus: q̃a nec dolere
ꝑuuli, nec ualere queunt abſq̃ȝ illa q̃ ge-
nuit. Vtrobiq̃ȝ neceſſe eſt ſuis eam cõfor
mari uiſceribus. Igit̃ iuxta Pauli ſñiam,
duas illas affectiones duob. ſpõſæ ube-
ribus aſſignabo, cõpaſſionẽ uni, & con-
gratulationẽ alteri. Alioq̃n ꝑuula eſt, &
nondũ nubilis, ſi nondũ ubera miſit, ſi ſe
uidelicet neq̃ȝ ad cõgaudendum ſentiat
ꝓmptã, neq̃ȝ ꝓnã ad cõdolendũ. Talis
ſi forte ad regimẽ aĩaꝝ, ſeu ad offm̃ p̃di-
cationis aſſumit̃, aliis q̃dẽ nõ ꝓdeſt, ſibi
uero obeſt plurimũ. Porrò ſeſe ingerere,
quãtæ impudẽtiæ eſt? Sed redeamus ad
ubera ſponſæ, ac ꝓ diuerſitate uberꝝ di-
uerſas & lactis ſpẽs ꝓponamus. Nã cõ-
gratulatio q̃dẽ exhortationis, cõpaſſio
uero cõſolationis lac fũdit. Porrò utrãq̃ȝ
ſpẽm uberti cœlitus irrorari pio pectori
ſuo ſpũalis mater toties ſentit, quoties

oſculũ ſumit. Videas eã mox plenis ube
ribus paruulis incubare lactãdis, & ex
uno qdẽ cõſolatoria, ex altero uero ex-
hortatoria uberius miniſtrare, ꝓut ſin-
gulis cõuenire uidebit. Verbi cã. Si quẽ
ſorte ex his quos genuit in euãgelio, de-
prehẽderit forti aliq̃ tẽtatione concuſsũ,
& inde turbatũ ac triſtẽ puſillanimẽꝗ́
factũ nõ poſſe iã ferre uim tentationis:
q̃uo cõdolet, q̃uo mulcet, q̃uo plangit,
q̃uo conſolat̃, quot argumenta pietatis
mox reperit, qb. erigat deſolatum? Ecõ
tra ſi ꝓmptum, ſi alacrẽ, ſi bñ ꝓficiẽtem
cognouerit: exultat, aggredit̃ ſalutarib.
monitis, accẽdit amplius, inſtruit de q-
bus põt ut ꝑſeueret, utique in melius ſꝑ
ꝓficiat exhortat̃. Oib. ſe cõformat, om-
niũ, in ſe trãsfert affectus, mr̃em ſe deni
que ꝓbat nõ minus deficientium q̃ꝫ ꝓfi
cientiũ. Quãti hodie ſecus affectos ſe o-
ſtendũt, de his dico q aĩas regere ſuſce-
perũt, Qď. n. ſine miſerabili gemitu dicẽ
dũ non eſt: Xp̃i opprobria, ſputa, flagel
la, clauos, lanceam, crucẽ, & mortẽ, hęc
oĩa in fornace auaritiæ cõflant, & ꝓfli-
gant ĩ acqſitionem turpis q̃ſtus, & pre
ciũ uniuerſitatis ſuis marſupiĳs ĩcludere
feſtinãt: hoc ſolo ſanè à Iuda Scariothis
differentes, ꝙ ille horꝝ oẽ emolumentũ,
denariorꝝ nũero compenſauit: iſti uora
ciori ingluuie lucrorꝝ infinitas exigũt pe
cunias. His inſatiabili deſiderio inhiant',
ꝓ his ne amittãt, timẽt: & cũ amittunt
dolẽt, harꝝ in amore qeſcunt, quantum
dũtaxat liberꝝ eis eſt à ſeruãdi uel aug-
mentãdi cura. Aĩarꝝ nec reputat̃ caſus,
nec ſalus. Non ſunt ꝓfecto mr̃es, qui cũ
ſint de crucifixi pr̃imonio nimiũ incraſ-
ſati, impinguati, dilatati, nõ cõpatiũtur
ſuꝑ cõtritione Ioſeph. Quæ mr̃ eſt, non
diſſimulat. hẽt ubera, & nõ uacua. Gau
dere cũ gaudentib. flere cum flentib. no
uit, nec ceſſat exprimere de ubere qdem
congratulationis lac exhortationis, de
ubere uero compaſſionis lac conſolatio
nis. Et de ſponſę uberibus & uberum la
cte iſta ſufficiant.

Iam q̃lib. ẽt unguẽtis eadẽ ubera redo
leãt, indicabo, ſi tñ ur̃is orõnib. iuuer, ut
qď ĩde mihi ſentire datum eſt, detur &
eloqui digne ad audientiũ utilitatẽ. Alia
ſponſi, atque alia ſponſæ unguẽta ſunt,
quemadmodũ & ſua cuiꝗ ubera. Sed
de ſpõſi quo in loco tractãdũ ſit, ſupius
p̃fixum eſt. Nunc ſpõſæ unguentis inten
damus, idꝗ́ attẽtius, tanq̃ꝫ his q̃ ſcriptu-
ra nõ mediocriter cõmendauit, ita ut ea
ꝓnunciauerit nõ ſimpl'r bona, ſed opti-
ma. Et pono diuerſas ſpẽs unguẽtorꝝ, q̊
ex plurib. ea q̃ potiſſimũ ſponſæ uberib.
cõgruant, eligamus. Eſt unguentũ cõtri
tionis, & eſt unguentũ deuotionis, eſt et
pietatis. Primũ pũgitiuũ, dolorẽ faciẽs.
Scđm temꝑatiuũ, dolorẽ leniẽs. Tertiũ
ſanatiuũ, ẽt morbũ expellẽs. Nũc de ſin
gulis latius diſſeramus. Eſt ergo unguen
tũ qď ſibi cõficit aĩa multis irretita cri-
minib. ſi cum incipit cogitare uias ſuas,
colligat, cõgerat, cõteratꝗ́ in mortario
lo cõſciẽtię multas ac uarias ſpẽs pctõrꝝ
ſuorꝝ, & intra æſtuantis pectoris ollã ſil'
oĩa coq̃t igne quodã pñiæ & doloris, ut
poſſit dicere cũ ꝓpheta: Concaluit cor *Pſal. 38. a*
meũ ĩtra me, & ĩ meditatione mea exar
deſcet ignis. Ecce hoc eſt unũ unguentũ
quo aĩa peccatrix ſuę cõuerſiõis primor
dia cõdire debet, plagiſꝗ́ ſuis recentib.
adhibere. Primũ nãꝗ ſacrificiũ deo ſpũs *Pſal. 50. d*
cõtribulatus. Quãdiu ergo nõ hẽt tanq̃ꝫ
pauꝑ et inops unũ ſibi melius ac p̃cioſius
cõponat unguẽtũ, nõ negligat pare inte
rĩ iſtud, licet de uilib. ſpẽb. qa cor contri
tũ & hũiliatũ deus nõ deſpiciet. Tanto *Ibidem*
aũt minus uile diuinis apparebit cõſpe-
ctib. quãto plus ſibi illa uiluerit in recor
datione pctõrꝝ ſuorũ. Tñ ſi illo uiſibili
quo uiſibiliter uncti à peccatrice corꝑei
pedes dei referunt̃ in euãgelio, inuiſibile *Matt. 26. a*
hoc et ſpũale fuiſſe dicimus figuratũ: nõ *Ioan. 11. a*
oino uile reputare poterim⁹. Quid. n. de
illo legit̃? Et domus, inq̃t, ĩpleta eſt ex o-
dore unguẽti. Peccatricis manib. diſtil-
labat̃, & extremis mẽbris corꝑis. i. pedi
bus fundebat̃: & tñ nõ uſꝗ adeo contẽ
ptibile aut uile fuit qn totã domũ uis a-
romatũ & ſuauitas repleret odoris. Qď
ſi attẽdamus quãta in unius pctõris con
uerſione fragrãtia reſꝑgat̃ eccl'ia, & quã

tis fiat odor uitæ ad uitã quis pœnitẽs ſi
publice ꝑfẽcteꝗ́ pœniteat, ꝓfecto et de
hoc æquè indubitãtes ꝓnũciabimus, qa
domus impleta eſt ex odore unguenti.
Luc. 15. d Deniꝗ & ſuꝑnas btõrꝝ mãſiones attin-
git pñiæ odor, ita ut (teſte ipſa ueritate)
magnũ gaudiũ ſit inter angelos dei ſuꝑ
uno pctõre pñiam agẽte. Gaudete pœ-
nitẽtes, puſillanimes cõfortamini, uobis
dico quos nuꝑ cõuerſos de ſcl'o, et à uiĳs
ur̃is prauis recedẽtes excepit mox ama
ritudo & cõfuſio aĩ pœnitẽtis, ac uelut
recentiũ adhuc uulnerꝝ dolor nimius ex
cruciat & ꝑturbat. Securæ manus ur̃æ
diſtillẽt myrrhæ amaritudinẽ in ſalubrẽ
hãc unctionẽ: qa cor contritũ & humi-
Pſal. 50. d liatũ deus nõ deſpiciet. Nõ eſt oino ſper
nẽda nec uilis eſtimãda huiuſcemodi un
ctio, cu⁹ odor nõ ſolum hoĩes ꝓuocat ad
correctionẽ, ſed & angelos ad exulta-
tionem inuitat. Sed eſt unguentũ tanto
iſto ꝓfecto p̃cioſius, quãto de meliorib.
compoſitũ ſpecieb. Huius ſiqdẽ ſpẽs ne
lõge q̃rantur, penes nos et abſꝗ difficul
tate reꝑimus, ac de nr̃is hortulis taliũ ꝑ
facile copiã tollimus quotieſcũꝗ neceſ
ſitas poſcit. Quis. n. nõ ſatis de ꝓprio cũ
uult ad manũ hẽt iniqtates & pctã, ſi nõ
diſſimulat? Hæ aũt ſunt (ſicut recogno-
ſcitis) ſpẽs unguẽti primi qď iã deſcripſi
mus. At uero ſcđi h⁹ aromata, terra nr̃a
nequaꝗ ꝓfert, ſed ꝓcul & de ultimis fi
Iaco. 1. c nibus ea nobis conqrimus. Nẽpe oẽ da
tũ optimũ, & oẽ donũ ꝑfectũ deſurſum
eſt deſcendẽs à pr̃e luminũ. Fit. n. unguẽ
tũ iſtud de diuinis collatis humano gñi
bñficiĳs. Felix q ipſa ſibi ſtudioſe collige
re, et añ mẽtis ſuę oculos digna cũ gr̃arꝝ
actione reducere curat. Profecto cũ fue-
rint in uaſculo pectoris piſtillo crebræ
meditationis cõtuſa atꝗ cõtrita, dein-
deꝗ́ igne ſcĩ deſiderĳ ſil' decocta oĩa, et
demũ impinguata oleo lætitiæ, erit un-
ctio lõge p̃cioſior, excellẽtiorꝗ́ priore.
Sufficit ad ꝓbandum eius teſtimonium
Pſal. 49. d q ait: Sacrificiũ laudis honorificabit me.
Nec dubiũ qn excitet ad laudandũ bñ-
ficiorꝝ recordatio. Porrò cum ſcriptura
hoc ſolũ teſtet̃ de illo alio qa nequaquã
deſpicit̃, liq̃t amplius eſſe cõmendatum
qď & honorificat. Deniꝗ illud pedib.
apponit̃, hoc capiti. Si. n. ĩ xp̃o caput ad
diuinitatẽ referendũ eſt, dicente Paulo, *1. Cor. 11. a*
Caput Xp̃i deus: ꝓculdubio caput un-
git q gr̃as agit, qm̃ deũ tãgit, nõ hoĩem.
Nõ qa nõ ſit hõ q deus eſt, ſiqdẽ deus et
hõ unus eſt Xp̃s: ſed qa omne bonum
à deo, nõn ab hoĩe eſt, ẽt ip̃m quod per
hoĩem miniſtratur. Profecto. n. ſpiritus
eſt qui uiuificat, caro non prodeſt quic-
quam. Propterea & maledictus q ſpem
ſuam ponit in homine: qm̃ & ſi ſpes nr̃a
tota merito pendet ex homine deo, non
tñ quia hõ: ſed quia deus eſt. Itaque illud
pedib. hoc capiti exhibetur: qm̃ & hu-
miliatio contriti cordis humilitati con-
gruit carnis, & maieſtatem decet gl'ifi-
catio. En quale unguentum propoſui uo
bis, quo ſe nimirꝝ tangi caput illud tre-
mendũ principatib. non ducit indignũ,
imò & honoris inſigne iudicat, dicens:
Sacrificiũ laudis honorificabit me. Quã *Pſal. 94. d*
obrem non eſt pauꝑis & inopis ſeu pu-
ſillicordis aĩæ conficere iſtiuſmodi un-
ctionem, nempe cu⁹ aromata & ſpẽs ſola
confidentia poſſidet, quæ tñ de liberta-
te ſpũs & cordis puritate deſcẽdit. Quę
enim puſillanimis eſt & modicæ fidei
mẽs, rei ſuę familiaris tenuitate conſtrin
git̃, nec ualet prę inopia ociari ad uacan
dũ diuinis laudib. ſeu his q̃ laudes pꝛiunt
intuẽdis bñficĳs. Et ſi qñ certe conat̃ aſ-
ſurgere, cõfeſtim domeſticarꝝ neceſſita
tũ curis urgentib. reuocat̃ ad ſua, & in ſe
cõprimi ꝓpria egeſtate compellit̃. Qď
ſi h⁹ miſerię quærit̃ à me cã, dicam quod
ipſi in uobis (niſi fallor) aut eẽ aut fuiſſe
recognoſcetis. Duab. de cauſis vr̃ mihi
huiuſcemodi aĩ ægritudo, & diffidentia
ſolere cõtingere, aut de nouitate uideli-
cet cõuerſionis, aut certe de cõuerſatio-
nis tepore, ẽt ſi in cõuerſione longũ tp̃s
habuerit. Vtrũꝗ ꝓfecto hũiliat & deĳ-
cit conſcientiã, & in qetam facit, dũ ſiue
ꝓ tp̃e ſiue ꝓ tepore antiquas aĩ paſſio-
nes necdũ ĩ ſe emortuas ſentit: & neceſ-
ſe ꝓinde habẽs reſecãdis ĩtẽdere de cor
dis hortulo ſpinis iniqtatũ, & urticis cu

piditatū, lōgius à ſemetipſa euagari nō
ſinitur. Quid.n. Qui laborat in gemitu
ſuo, poterit'ne ſil' & in dei laudib. exulta
re? Quonam mō in ore gemētis & plan
Eſa.51.d gentis ſonabit ꝑiter illud Eſaiæ, grāꝝ.ſ.
actio, et uox laudis? Nā ſicut à ſapiente
accepimus, muſica in luctu, importuna
Eccl. 22.a narratio eſt. Deniqꝫ grāꝝ actio bñficiū
ſequit̃, non p̄cedit. Quæ aūt adhuc ī tri-
ſtitia eſt aīa, bñficio nō gaudet, ſed indi
get. Habet ergo vñ p̄ces offerat, nō aūt
vñ referat grates. Qūo.n. recolet benefi
cium qđ non accepit? Merito ꝓinde di
xi nō eſſe aīę paupis cōficere hoc unguē
tū, qđ de recolendis diuinis bñficijs cō-
poni debet: qm̄ non pōt uidere lucē do
nec tenebras intueẽ. Nēpe in amaritudi-
ne eſt, occupatqꝫ' memoriā triſtis recor
datio pctōꝝ, nec libet lętū quippiam ſil'
admittere. Idcirco talib. denunciat ſpūs
propheticus dicēs. Vanū eſt uobis añ lu
Pſa.126.a cē ſurgere. Qđ eſt: Fruſtra ſurgitis ad in-
tuenda bñficia q̄ delectant, niſi prius re-
cepto lumine conſolationis de reatib. q
cōturbant. Nō eſt ergo paupeꝝ hoc un-
guentū. Sed uidete quinā de eius copia
Actu. 5.b nō immerito gl'ientur. Ibant gaudentes
apl'i à cōſpectu concilij, qm̄ digni habiti
ſunt pro noīe Ieſu contumeliā pati. Mul
tū ſibi profecto inſtillauerāt de pingue-
dine ſpūs, quoꝝ lenitas nō dico uerbis,
ſed nec uerberib. ceſſit. Erant.n. diuites ī
charitate, quæ nullis exhaurit̃ expenſis,
& de ipſa facile holocauſta medullata
offerre ſufficiebāt. Fundebāt paſſim ſu-
dātia pectora liquorē ſctm̄ quo imbuta
plenius erāt qñ loquebant̃ uarijs linguis
magnalia dei, ꝓut ſpūs ſctūs dabat elo-
Actu. 2.b qui illis. Nec dubiū qn & illi abundarēt
ijſdē unguētis, quib. Apl's teſtimoniū ꝑ-
hibeat dicēs: Grās ago deo meo ſꝑ pro
1. Cor.1.a uobis in grā dei q̄ data eſt uobis in Xp̄o
Ieſu: qa in oīb. diuites facti eſtis in illo, in
oī uerbo & in oī ſciētia, ſicut teſtimoniū
Xp̄i confirmatū eſt in uobis, ita ut nihil
uobis deſit in illa grā. Vtinam et pro uo
bis ego has ipſas grās referre poſsi, ut ui
deā uos diuites in uirtutib. alacres in lau
dib. dei, ſpūa'ī hac pinguedine abūdan-
tius redundantes in Xp̄o Ieſu dño nr̄o.

De duobus, hoc eſt fructu & modo pertinentib. ad opus humanæ redemptionis. Sermo xii.

Dixi in fine ſermonis, nec me itera
re piget, ꝙ cupiam uos oēs fieri
ſacrę unctionis participes, illius
uidelicet in qua dei beneficia cum læti-
tia & gratiarum actione recolit ſancta
deuotio. Hoc enim bonum eſt, tum ꝑꝑ
reuelandos uitæ præſentis labores, qui
utiqꝫ tolerabiliores nobis fiunt exultan
tibus in laude dei: tum quia nihil ita pro
prie quędam terris reprę ſentat cœleſtis
habitationis ſtatum, ſicut alacritas lau-
dantium deum: ſcriptura dicente: Beati
Pſal. 83. qui habitant in domo tua dñe, in ſecula
Pſal. 132. ſcl'oꝝ laudabūt te. De hoc præcipue un
guento puto dixiſſe prophetam: Ecce
quàm bonum, & quàm iucundum ha-
bitare frēs in unum, ſicut unguentum in
capite. Neqꝫ.n. priori uidetur congruere
poſſe. Illud.n. & ſi bonum ſit, non eſt tñ
iucundum: quia recordatio pctōꝝ ama
ritudinem facit, non iucunditatem. Sed
nec qui illud faciūt, in unū habitāt cū qſ
que pctā ꝓpria lugeat atque deploret.
Qui uero ī grāꝝ actione uerſant̃, deum
ſolū intuent̃ et cogitāt, ac ꝑ hoc ipſi uere
habitant in unum. Bonum eſt aūt quod
faciunt, quia ſeruant ei iuſtiſſime gl'iam
cuius eſt: & nihilominus iucūdum, quia
delectat. Quamobrē ſuadeo uobis ami
cis meis reflectere interdum pedē à mo
leſta & anxia recordatione uiaꝝ ur̄aꝝ,
& euadere in itinera planiora ſerenioris
memoriæ bñficioꝝ dei: ut qui in uobis
confundimini, ipſius intuitu reſpiretis.
Pſal. 36. Volo uos experiri illud qđ ſctūs ꝓpheta
conſulit dicens: Delectare in dño, & da
bit tibi petitiones cordis tui. Et quidem
neceſſarius dolor ꝓ pctīs, ſed ſi nō ſit cō
tinuus. Sane interpolet̃ lætiori recorda-
tione diuinę benignitatis, ne forte p̄ triſti
tia induret̃ cor, & deſꝑatione plus ꝑeat.
Miſceamus abſinthio mel, ut ſalubris
amaritudo ſalute dar̄ tūc poſſit cū, īmix
to tēꝑata dulcore bibi poterit. Audi de
niqꝫ deū qūo ipē cōtriti cordis tēꝑat a-
maritudinē, qūo puſillanimē à deſꝑatio
nis

nis barathro reuocat, qūo blandæ & fi
delis ꝓmiſſionis melle mœrentē conſo-
latur, erigit diffidentē. Ait ꝑ prophetā:
Eſa. 48.b Ego infrēnabo os tuū laude mea ne inte
reas, hoc eſt: Ne interitu facinoꝝ tuo
rum nimiam incurras triſtitiam, atqꝫ in-
ſtar effrēnis equi deſperatus in præceps
ruas & pereas.

Frēno te (inqt) inhibebo indulgentiæ
meæ, & meis laudib. erigā, reſpirabiſqꝫ
in bonis meis, q de tuis cōfunderis ma-
lis, dū me ſanè benigniorē q̄ꝫ te culpabi
liorem inuenies. Hoc frēno ſi infrēnatus
fuiſſet Cain, nequaq̄ꝫ deſperando dixiſ-
ſet: Maior eſt iniqtas mea, q̄ꝫ ut ueniam
merear. Abſit, abſit. Maior.n. eſt eiꝰ pie
Gene.4.b tas q̄ꝫ q̄uis iniqtas. Iō iuſtus nō cōtinue,
ſed tm̄ in principio ſermonis accuſator
Prou.18.c eſt ſui. Porrò aūt in dei laudes extrema
ſermonis claudere cōſueuit. Videte deni
que iuſtū hoc ordine ꝓcedentē. Cogita
Pſal.118.b ui (ait) uias meas, et cōuerti pedes meos
in teſtimonia tua, ut uidelicet q contri-
tionē & infœlicitatē in uijs ꝓprijs ꝑpeſ-
ſus fuerat, ī uia teſtimonioꝝ dei delecta
ret̃ ſicut in oīb. diuitijs. Et uos igr̄ excēplo
iuſti ſi de uobis in hūilitate ſentitis, ſenti
Sapien.1.a te & de dño in bonitate. Sic.n. legitis
apud ſapientē. Sētite de dño ī bonitate,
& in ſimplicitate cordis q̄rite illū. Hoc
aūt facile mēti ꝑſuadet diuinæ munificē
tiæ frequens imò continua recordatio.
Alioqn qūo implebit̃ apl'icum illud: In
oīb. grās agentes: ſi ea ꝓ qb. grāe deben
tur, à corde receſſerint? Nolo uos Iudai-
co notari opprobrio, de qb. ſcriptura te-
ſtat̃ ꝙ nō fuerint memores bñfactorum
Pſal. 77.b eius, & mirabiliū eius quæ oñdit eis.

Veꝝ qm̄ bona q̄ largiri mortalib. nō
ceſſat miſericors & miſerator dñs, reco
lere et recolligere oīa, oī hoī impoſſibile
Pſal.105.a eſt (qs.n. loquet̃ potentias dñi, auditas
faciet oēs laudes eius?) id ſaltē qđ præci
puū eſt & maximū, opus uidelicet nr̄æ
redēptionis à memoria redēptoꝝ aliq̄te
nus nō recedat. In quo ope duo potiſſi-
mū q̄ nūc occurrūt, ur̄is ſtudijs intimare
curabo. Et hoc q̄ꝫ paucis ad cōpendium
Pro.7.b potero memor illius ſnīæ. Da occaſionē
ſapiēti & ſapiētior erit. Duo ergo illa ſūt
modus & fructus. Et modus q̄dem dei
exinanitio eſt, fructus uero nr̄i de illo re
pletio. Hoc meditari, ſanctæ ſpei ſemina
riū eſt, illud ſummi amoris incentiuum.
Vtrūqꝫ ꝑfectib. nr̄is neceſſarium, ne aut
ſpes mercenaria ſit, ſi amore nō comite
tur: aut amor tepeſcat, ſi infructuoſus pu
tet̃. Porrò fructū talē expectamus noſtri
amoris, q̄lē ipſe quē amamꝰ ꝓmiſit, mē
ſurā, (inqens) plenā & confertā et coagi
tatā & ſuꝑeffluentē dabūt in ſinū ur̄m. Lucæ 6.f.
Mēſura iſta (ut audio) erit ſine menſura.
Sed uelī ſcire cꝰ rei futura ſit illa menſu
ra, uel potius illa īmenſitas q̄ repromit-
tit̃. Oculus nō uidit deus abſqꝫ te, q̄ p̄pa
raſti diligētib. te. Dic nobis tu q p̄paras,
qd p̄paras? Credimus, cōfidimus, reue- Eſa. 64.a
ra ſic ꝓmittis, replebimur ī bonis domꝰ
tuę. Sed qb. q̄ſo, bonis uel q̄libus? Forte
frumēto, uino oleo, auro, atqꝫ argēto, la
pidibus'ue p̄cioſis? Sed hæc nouimus et
uidimus, & uidemus & faſtidimus. Id
q̄rimus qđ oculus nō uidit, nec auris au
diuit, nec ī cor hoīs aſcēdit. Hoc placet,
hoc ſapit, hoc delectat inqrere, quodcū Ioan.6.e
que eſt illud. Erūt, inquit, oēs docibiles
dei, & ipſe erit oīa in oīb. Vt audio, ple-
nitudo quā expectamus à deo, nō erit ni
ſi de deo. Quis uero cōprehendat q̄ꝫ ma
gna multitudo dulcedinis in breui iſto
ſermone comp̄henſa ſit. Erit deus oīa, in
oīb. Vt de corpe taceā, in aīa tria ītueor:
rōnem, uoluntatē, memoriā: & hæc tria
ipſam aīam eē. Quantū cuiqꝫ hoꝝ in p̄-
ſenti ſcl'o deſit de integritate ſua & ꝑfe-
ctione, ſentit oīs q ambulat in ſpū. Qr̄
hoc, niſi qa deus nondū eſt oīa ī oīb. Hic
eſt ꝙ & rō ſæpiſſime in iudicijs fallit̃, &
uolūtas q̄druplici ꝑturbatione iactat̃, et
memoria multiplici obliuione cōfundit̃.
Triplici huic uanitati nobilis creatura
ſubiecta eſt nō uolēs, in ſpe tñ. Nā q re-
plet in bonis deſideriū aīę, ipſe rōni futu
rus eſt plenitudo lucis, ipſe uolūtati mul
titudo pacis, ipē memorię cōtinuatio æ-
ternitatis. O' ueritas, charitas, ęternitas.
O' btā & btificās trinitas, ad te mea mi
ſera trinitas miſerabiliter ſuſpirat, qm̄ a'

te ĩfeliciter exulat. Diſcedẽs à te quantis
ſe intricauit errorib. dolorib. timorib⁹.
Heu me q̃lem ꝓ te cõmutauimus trinita
Pſal. 37.b tẽ? Cor meũ conturbatũ eſt, & inde do
lor: dereliq̃t me uirtus mea, & inde pa-
uor: & lumen oculoꝝ meoꝝ nõ eſt me
cũ, & inde error. En q̃ꝫ diſſimilẽ trinita-
Pſal. 41.b tẽ ô aĩæ meæ trinitas exulans offendiſti.
Veruntñ qr̃ triſtis es aĩa mea, & qr̃
cõturbas me? Spera ĩ deo, qm̃ adhuc cõ
fitebor illi: cũ error uidelicet à rõne, à uo
luntate dolor, atqꝫ à memoria timor oĩs
receſſerit, & ſucceſſerit illa quã ſperam⁹
mira ſerenitas, plena ſuauitas, æterna ſe
curitas. Primũ illud faciet ueritas deus,
ſcd̃m charitas deus, tertiũ ſumma ptãs
deus, ut ſit deus oĩa ĩ oĩb. rõne recipiẽte
lucẽ inextinguibilẽ, uolũtate pacẽ imꝑ-
turbabilẽ cõſequente, memoria fonti in
deficiẽti æternalr̃ inhęrẽte. Videritis uos
recte ne primũ illud filio, ſpũi ſancto ſe-
quens, pr̃i ultimũ aſſignetis, ſic tñ ut ni-
hil hoꝝ uel pr̃i uel filio uel ſpũi ſc̃tõ ſub
trahatis, ne cui forte ꝑſonaꝝ aut plenitu
dinẽ minuat diſtinctio, aut ꝓprietatem
tollat ꝑfectio. Sil' & hoc aduertite, q̃d
ſil'e filij h⁹ ſcl'i experiant̃ de carnis illece-
bris, de mundi ſpectaculis, & de põpis
ſatanę, cũ tñ hoc totum ſit ũñ uita p̃ſens
1.Ioan.2.c eludit miſeros amatores ſuos, dicente
Ioanne: Quicq̃d in mũdo eſt, cõcupiſcẽ
tia carnis eſt, & cõcupiſcẽtia oculoꝝ, et
ambitio ſcl'i. Hęc de redẽptionis fructu.
In modo quoqꝫ quẽ (ſi recolitis) dei eſſe
exinanitionẽ diffinimus, tria itẽ p̃cipue
uobis intuẽda cõmendo. Nõ.n.ſimplex
aut modica illa exĩanitio fuit, ſed ſemet-
Phil.2.a ipm̃ exinaniuit uſqꝫ ad carnẽ, ad mortẽ,
ad crucẽ. Quis digne pẽſet quãtæ fuerit
humilitatis, mãſuetudinis, dignationis,
dñm maieſtatis carne indui, mulctari
morte, turpari cruce? Sed dicit aliquis.
Nõ ualuit opus ſuum reparare creator
abſqꝫ iſta difficultate? Valuit, ſed maluit
cũ iniuria ſui, ne peſſimũ atqꝫ odioſiſſi-
mũ uitiũ ingratitudinis occaſionẽ ultra
repiret in hoĩe. Sanè multũ fatigationis
aſſũpſit, quo multæ dilectionis hominẽ
debitorẽ teneret, cõmoneretqꝫ gr̃arum
actionis difficultas redẽptionis, quẽ mi-
nus eẽ deuotũ fecerat cõditionis facili-
tas. Quid.n. dicebat hõ creatus & ĩgra
tus? Gratis q̃dem cõditus ſum, ſed nul-
lo authoris grauamine uel labore. Siqui
dẽ dixit, & factus ſum: quẽadmodũ &
uniuerſa. Quid magnũ eſt quãlibet ma
gna in uerbi facilitate donaueris? Sic bñ
ficiũ creationis attenuãs hũana impie-
tas, ingratitudinis materiã inde ſumebat
ũñ amoris cãm hr̃e debuerat, idqꝫ ad ex
cuſandas excuſationes in pc̃tis: Sed ob-
ſtructũ eſt os loquentiũ iniq̃. Luce cla- Pſ. 140.
rius patet quantũ mõ ꝓ te ô hõ diſpen- Pſal. 61.
diũ fecit: de dño ſeruus, de diuite pauꝑ,
caro de uerbo, & de dei filio hoĩs filius
fieri nõ deſpexit. Memẽto iã te etſi de ni
hilo factũ, nõ tñ de nihilo redẽptũ. Sex
dieb. cõdidit oĩa, & te inter oĩa. At uero
ꝑ totos triginta annos oꝑatus eſt ſalutẽ
tuã in medio terræ. O quantũ laborauit
ſuſtinẽs. Carnis neceſſitates, hoſtis tẽta
tiões, nónne ſibi crucis aggrauauit igno
minia, mortis cumulauit horrore? Neceſ
ſarie q̃dem. Sic ſic hoĩes & iumẽta ſalua
ſti dñe, quemadmodũ multiplicaſti mi Pſal. 35.b
ſericordiã tuam deus? Hæc meditamini, Ibidem
in his uerſamini. Talib. odoramentis re-
fouete uiſcera ũra, q̃ diu torſit odor mo
leſtior pc̃tõꝝ, ut abũdetis & his unguẽ
tis nõ minus ſuauib. q̃ꝫ ſalutarib. Nec tñ
adhuc uos putetis hr̃e illa optima q̃ in
ſponſæ uberib. cõmendant̃. De q̃b. inci-
pere, modo finiendi iã ſermonis anguſtia
prohibet. Quæ dicta ſunt de alijs, tenete
memoria, probate uita, & de his iuuate
me precib. ueſtris ut digne loqui poſſim
quod & dignum ſit tantis ſponſæ deli-
cijs, & ueſtras animas ad amorem ædi-
ficet ſponſi Ieſu Chriſti dñi noſtri. Am̃.

De p̃cioſo unguento pietatis: & de ueneratione habenda à ſubditis erga prælatos ſuos. Sermo 12.

d Vo me unguenta uobis tradidiſ
ſe recordor. Vnum contritionis,
delicta multa complectens. Al-
terum deuotionis, multa continens be-
ficia. Ambo ſalubria, ſed non ambo ſua
uia. Primum ſiq̃dem pũgitiũ ſentit̃, q̃a
mouet ad compunctionẽ amara recor-
datio pc̃tõꝝ, & dolorẽ facit: cũ ſequẽs
mitigatoriũ ſit, diuinæ bonitatis intuitu
conſolationẽ dante, & ſedãte dolorem.
Sed eſt unguentũ q̃d ambob. longe an
tecellit, et hoc appellaueri pietatis, eo q̃
fiat de neceſſitatib. pauperꝝ, de anxieta-
tib. oppreſſoꝝ, de ꝑturbationib. triſtiũ,
de culpis delinquentiũ, & poſtremo de
oĩb. quorũlibet miſeroꝝ ærũnis, ẽt ſi fue
rint inimici. Deſpicabiles ũnr ſpẽs iſtæ,
ſed eſt ſuꝑ oĩa aromata unguentũ q̃d ex
eis conficit̃. Sanatiuum eſt: Bt̃i.n. miſeri
cordes, qm̃ ipſi miſericordiã conſequen
Matt. 5.a tur. Igr̃ multæ miſeriæ collectæ, atqꝫ o-
culo pietatis inſpectæ, ipſæ ſunt ſpẽs ex
q̃b. unguẽta optima cõponunt̃, ſponſæ
digna uberibus ſpõſi ſenſib grata. Felix
mẽs q̃ taliũ collectione aromatũ ſeſe di
tare & ĩpinguare curauit, infundens ea
oleo miſericordiæ, & ardore decoquẽs
Pſal. 111.a charitatis. Quiſputas eſt iucundus hõ q̃
miſeret̃ & cõmodat, ꝓnus cõpati, ſub-
uenire ꝓmptus, dare q̃ꝫ accipe beatius
iudicãs: ignoſcere facilis, iraſci difficilis,
ulciſci penitus nõ acq̃eſcens, & ꝑ oĩa ꝓ-
ximoꝝ æquè ut ꝓprias reſpiciẽs neceſſi
tates? O q̃cunqꝫ es aĩa ſic affecta, ſic im
buta rore miſericordiæ, ſic afflũẽs pieta
tis uiſcerib. ſic te oĩb. oĩa faciẽs, ſic facta
ipſa tibi tanq̃ꝫ uas ꝑditũ, ut cæteris p̃ſtò
ubiqꝫ ſꝑ occurras atqꝫ ſuccurras, ſic de-
niqꝫ mortua tibi, ut uiuas oĩb. tu plane
tertiũ optimũq; unguentum felix poſſi-
des, & manus tuæ diſtillauerunt totius
ſuauitatis liquorẽ. Nõ exſiccabit̃ in tꝑe
malo, nec feruor ꝑſecutionis ebibet illũ:
ſed ſꝑ deus memor erit oĩs ſacrificij tui,
& holocauſtũ tuũ pĩgue fiet. Sũt uiri di
uitiaꝝ in ciuitate dñi uirtutũ, quæro an
apud aliquos hęc unguẽta inueniant̃. Et
primus occurrit (ſicut ubiqꝫ ſolet) mihi
1.Cor.15.d Paulus uas electionis, reuera uas aroma
ticũ, uas odoriferꝝ, & refertũ oĩ puluere
pigmẽtario. Xp̃i.n. erat bonus odor deo
in oĩ loco. Multæ ꝑfecto ſuauitatis fra-
grantiã lõge lateq; ſpargebat pectus il-
lud, q̃d ſic affecerat ſolicitudo oĩum ec-
cleſiaꝝ. Vide.n. q̃les ſpẽs & q̃lia aroma-
ta coaceruauerat ſibi, Quotidie (inquit)
morior ꝓꝑ ũram gl'iam. Et rurſum: Quis
infirmat̃, & ego nõ infirmor? Quis ſcan 2.Cor.11.g
dalizat̃, & ego nõ uror? Et multis talib⁹ 2.Cor.2.d
(q̃ uobis bñ nota ſunt) abũdabat diues 2.Co.11.g
iſte in cõponẽdis unguẽtis optimis. De-
cebat nanqꝫ primis et puriſſimis aroma
tib. redolere ubera q̃ Xp̃i mẽbra lacta-
rent, quoꝝ Paulus mr̃ erat, ꝓ certo par Gala. 4.c
turiẽs ſemel & iterꝝ donec Xp̃s forma-
ret̃ in eis, ac mẽbra capiti ſuo reforma-
rent̃. Audi & de alio diuite q̃uo ad ma-
nũ habebat electas ſpẽs de q̃b. optima Iob.31.d
unguẽta cõficeret. Foris (inq̃t) nõ mãſit
ꝑegrinus. Oſtiũ meũ uiatori patuit. Itẽ. Iob.29.c
Oculus fui cęco, & pes claudo. Pr̃ eram
pauperꝝ, conterebã molas iniqui, & de
dentib. illius auferebã p̃dam. Si negabã
q̃d uolebant pauperib. et oculos uiduę
expectare feci. Si comedi buccellã meã
ſolus, & non comedit pupillus ex ea. Si
deſpexi p̃tereuntem eo q̃ non hr̃et indu
mentũ, & abſqꝫ oꝑimento pauperẽ. Si
non bñdixerunt mihi latera eius, & de
uellerib ouiũ meaꝝ calefactus eſt. Quã
to putamus uir iſte odore terrã reſꝑſerat
in his oꝑib? Singula opera ſingula erant
aromata. His ꝓpriã repleuerat cõſcien-
tiã, ut fœtorẽ putridæ carnis internæ ſua Gen.45.a
uitas exhalatione ſibi temꝑaret̃. Ioſeph
poſtq̃ꝫ uniuerſam Aegyptũ poſt ſe fecit
currere in odore unguẽtoꝝ ſuoꝝ, ẽt ſuis
uenditorib. eandẽ demũ fragrantiã pro
pinauit. Equidẽ increpatiora uerba uul-
tu ꝓferebat, irato, ſed erũpebant lachry
mæ de pinguedine cordis, non iræ indi-
ces, ſed gr̃æ ꝓditrices. Samuel lugebat 1.Re.15.g
Saul q̃ ſe q̃rebat occidere, et ad ignẽ cha
ritatis incaleſcẽte pectore liq̃factus ĩtus
pietatis adeps foras emanabat per ocu
los. Ob bonũ deniqꝫ quẽ circũquaqꝫ dif
fuderat ſuę opinionis odorẽ, refert de eo
ſcriptura q̃a cognouerũt oẽs à Dã uſqꝫ 1.R.e.3.d
Berſabee, q̃ fidelis Samuel ꝓpheta eẽt
dñi. Quid de Moyſe dicã, quãto adipe et
pĩguedine et ip̃e repleuerat uiſcera ſua?
Nec dom⁹ illa exaſꝑans ĩ q̃ ꝑ tꝑe uerſa-
bat̃, potuit unq̃ꝫ in oĩ murmure et furore
ſuo unctionẽ ſpũs, qua ſemel ĩbutus fue-
at exterminare, quo minus iter aſſiduas

lites & quotidiana iurgia ipſe in ſua mā
Num.12.a ſuetudine pduraret. Merito teſtatus eſt
pſal.119.b ſpūs ſctūs de eo ꝙ eſſet mitiſſimus oīum
hoīum q morabanť ſup terrā. Siquidem
cū his q oderāt pacē, erat pacificus, intā
tum ut pplo ingrato & rebelli non mō
nō iraſcereť, ſed et iraſcentē deum ſuo in
pſal.105.d teruentu leniret, ſicut ſcriptū eſt: Dixit
ut diſperderet eos, ſi nō Moyſes electus
eius ſtetiſſet in cōfractione in cōſpectu
Exo.32.c eius, ut auerteret irā eius ne diſperderet
eos. Denicꝫ, ſi dimittis (ait) dimitte: ſin
autem dele me de libro tuo quē ſcripſi-
ſti. O uere hoīem unctū unctione miſe-
ricordiæ. Loqtur planè parētis affectu,
quā nulla poſſit delectare fœlicitas, ex-
ortib. quos parturiuit. Verbi gratia, ſi di
ues qſpiā mulieri paupculæ dicat: Ingre
dere tu ad prandiū meū, ſed quē geſtas
infantulū relinque foris, qm̄ plorat, &
moleſtus eſt nobis, nunqd faciet? Non-
ne magis eliget ieiunare, ꝗ̄ expoſito pi
gnore charo ſola prādere cū diuite? Ita
nec Moyſi ſedet ſolū ſe introduci in gau
dium dn̄i ſui, foris. ſ. remanēte pplo, cui
licet ingeto & ingrato, uice piter & af-
fectione matris inhæret. Dolet uiſcera,
ſed tolerabiliorē ſibi iudicat tortionē, ꝗ̄
2. Reg.1. euulſionē. Quid Dauid māſuetius, q il-
2.Re.19.a lius mortem lugebat, q ſuam ſpſitierat?
Quid benignius, ꝗ̄ ut eius moleſte fer-
ret deceſſum, cui ſuccedebat in regnum?
Sed & de morte parricidæ filii, ꝗ̄ diffici
le conſolationē admiſit? Magnā pfecto
optimæ unctionis copiā pferebat talis
pſal.131.a affectio: iō & ſecurus orabat, dicēs: Me
mento dn̄e Dauid, & oīs māſuetudinis
eius. Ergo hi oēs habuerūt unguēta opti
ma, qb. hodiecꝫ p uniuerſas eccl'ias ſua
uiſſime redolēt. Nec ſolū ipſi, ſed & qui
cuncꝫ ſe in hac uita ita bn̄uolos & bn̄fi-
cos pbuerunt, ita inter hoīes hūane uiue
re ſtuduerūt, ꝗtenus oēm quam uiſi ſunt
habuiſſe gratiā nō ſibi tenerēt, ſed in cōe
deducerent, eſtimantes ſe amicis pariter
& inimicis, ſapientib. & inſipientib. de-
bitores: cumcꝫ fuiſſent utiles oīb. hūiles
in oīb. & p oīb. extiterunt dilecti deo et
hoīb. quorꝫ fragrantia i bn̄dictione eſt:
quotquot inq̄ tales pceſſerūt, fragrarūt
ſuis tpib. fragrāt & hodie unguētis opti
mis. Tu quocꝫ ſi donū qd' de ſup accepi
ſti, nobis cōtubernalib. tuis libenter im
pertiaris, ſi te exhibeas ubique inter nos
officioſum, ſi affectuoſum, ſi gratū, ſi tra
ctabilē, ſi hūilem: teſtimonium habebis
ab oīb. ꝙ fragres & ipſe unguētis opti-
mis. Oīs in uobis q fraternas infirmita-
tes tā corporꝫ, ꝗ̄ aīorꝫ nō ſolū patiēter
ſupportat, ſed inſuper ſi licet, & ſi ualet
iuuat obſequijs, cōfortat alloquijs, cōſi
lijs informat: ſi hoc non pōt pp diſcipli-
nā, ſolicitis ſaltē orōnib. ſolatiari nō ceſ
ſat infirmo: oīs inqꝫ q talia operať in uo-
bis, bonū oīno ſpargit odorē inter frēs,
& odorē de unguentis optimis. Balſa-
mū in ore, huiuſcemodi fr̄ in congrega-
tione, monſtrať digito, & dn̄t de eo om
nes: Hic eſt frūm amator, & ppl'i Iſrael,
hic eſt q multum orat p pplo & uniuer
ſa ſctā ciuitate. Sed recurramus ad euan 2. Machi
gelium, atcꝫ aliqd quod forte ſpectet & 15.c
ad hęc unguēta, reqramus. Maria Mag Mar.16.
dalene & Maria Iacobi & Salome eme
rūt aromata, ut uenientes ungerent Ie-
ſum. Quænā iſta unguēta tam pcioſa ut
Xp̄i corpi peneť & cōpareť, tā copioſa
ut toti ſufficiāt? Neutrū qppe duorꝫ pce
dentiū aut emptū aut factū ſpecial'r ad
opus dn̄i, aut toto in corpe legitur fuiſſe
diffuſum, ſed de ſubito introducitur mu
lier uno qdē in loco oſculās pedes, et un
guēto ungēs: i altero uero uel ipſa uel al-
tera habēs alabaſtrum unguēti, & illud Matt.26.
mittēs i caput. Cæterꝫ nūc emerūt aro Mar.14.
mata ut ueniētes ungerēt Ieſū. Emūt nō
unguēta, ſed aromata: & unctio i obſe-
quiū dn̄i nō facta aſſumiť, ſed noua cōfi
ciť: nec ad ungendā tm̄ alicꝫ corpis par
tem, uerbi grā pedes aut caput, ſed ſicut
ſcriptū eſt, ut ueniētes ungerēt Ieſum, qđ
eſt totius cōplexio, non ptis diſtinctio.

Tu quocꝫ ſi te induas uiſcera miſeri-
cordiæ, liberalē benignūcꝫ exhibeas nō
tm̄ pentib. ſiue cognatis tuis, aut, quos
tibi uel bn̄factores tenes, ul' bn̄facturos
ſpas, nā & Ethnici hoc faciūt, ſed (iuxta
Pauli cōſiliū) ſtudeas opari bonū ad o-
mnes,

es, ita ut pp deū ne inimico oſtm̄ huma-
nitatis corpale ſeu ſpūale negandū ſub-
trahendūcꝫ exiſtimes: cōſtat te quocꝫ
abūdare unguentis optimis, nec caput
aut pedes dn̄i tm̄, ſed paſſim quantū in
te eſt ungere ſuſcepiſſe totū corpus qd'
Eſa.48.b eſt eccl'ia. Et forte puide ob hoc dn̄s Ie
ſus patam ſibi cōfectionē expēdi noluit
in ſuo corpe mortuo, ut ſeruaret uiuo. Vi
uit. n. eccl'ia, q̄ māducat panē uiuū q de
cœlo deſcendit. Ipſa eſt charius corpus
Xp̄i, qd' ne mortē guſtaret, morti illud
alterꝫ traditū fuiſſe nullus xp̄ianus igno
rat. Ipſam ungi, ipſam foueri deſiderat,
ipſius infirma mēbra cupit fomētis ac-
curatiorib. reuelari. Ipſi ergo pcioſa un-
guenta retinuit, cū anticipās horā, & ac
celerās gl'iam, mulierꝫ deuotionē nō elu
ſit, ſed inſtruxit. Renuit ungi, ſed pcens,
nō ſpernēs. Nō recuſans obſequiū, ſed re
ſeruās pficuū. Proficuū dico nō hꝰ mate
rialis atcꝫ corporalis unguēti, ſed planè
ſpūalis qd' in iſto deſignatū eſt. In iſto
ergo pepcit magiſter pietatis unguētis
optimis pietatis, q̄ mēbris ſuis indigen-
tib. tā corpal'r ꝗ̄ ſpūal'r oīno cupet exhi
beri. Denicꝫ pauloante cū in caput eius,
aut ēt in pedes fundereť unguentum, ip-
ſumcꝫ ſatis pcioſum, nunqd prohibuit?
Imò & obſtitit phibentib. Nā & Simo
ni indignāti ꝙ ſe tāgi à peccatrice pmit-
teret, longā texuit rephenſionis pabolā;
Matt.26.a & alijs pditionis unguentū cauſantib.
rn̄dit dicēs: Quid moleſti eſtis huic mu-
lieri? Nonnuncꝫ ego (ut modicū faciam
exceſſum) cū ſederē mihi ad pedes Ieſu
mœrēs & offerēs ſacrificiū ſpūs cōtribu
lari in recordatione pctōrꝫ meorꝫ: aut
certe ad caput ſiqn̄ uel raro ſtarē et exul
Ibidem tarē in recordatione bn̄ficiorꝫ eius, audi
ui dicētes: Vt qd pditio hæc? Cauſantes
uidelicet ꝙ ſoli uiuerē mihi, q (ut puta-
bāt) multis pdeſſe poſſem. Et dicebāt:
Potuit. n. uenūdari multo, & dari paupi
bus. Sed nō bonū mercatū mihi eſt ēt ſi
uniuerſum mundū lucrer, meipm pdere,
Eccl.10.a & detrimentū mei facere. Vn̄ intelligēs
uerba hæc inter illas eſſe ꝗs ſcriptura lo
Eſa.3.b quiť muſcas morituras q̄ pdunt ſuauita-
tē unguēti, recordatus ſum diuinæ illius
ſnīæ. Ppl'e meus, q te btificant, in errorē
inducunt. Verꝫ audiant excuſantē dn̄m,
& rn̄dentē p me, q me q̄ſi de ocio incu- Mat.26.a
ſant. Quid (inquit) moleſti eſtis huic mu
lieri? qd' eſt: Vos uidetis in facie, & ideo
ſcd̄m faciē iudicatis. Nō eſt uir (ut puta
tis) q poſſit mittere manū ad fortia, ſed
mulier. Quid tētatis ei imponere iugum
ad qd' ego eū minus ſufficientē intueor?
Bonū opus opatur in me. Stet in bono
quādiu nō cōualeſcit ad melius. Siqn̄ de
muliere in uirꝫ & uirꝫ pfectum pfecerit,
poterit & in opus perfectionis aſſumi.
Frēs, reuereamur epōs, ſed uereamur la
bores eorꝫ. Si labores pēſamus, nō affe-
ctamus honores. Agnoſcamus impares
uires nr̄as, nec delectet molles & fœmi
neos hūeros uirorꝫ ſupponere ſarcinis,
nec obſeruēmus eos, ſed honoremus. In-
humanè nēpe eorꝫ redarguis opa, quorꝫ
onera refugis. Temerariè obiurgat uirꝫ
de plio reuertentē mulier nens in domo.
Dico. n. Si is q de clauſtro eſt, eū q uerſa
tur in pplo, interdū minus diſtricte mi-
nus've circūſpecte ſeſe agere dephende
rit (uerbi grā in uerbo, in cibo, in ſomno,
in riſu, in ira, in iudicio) nō ad iudicandū
cōfeſtim pſiliat, ſed meminerit ſcriptū:
Melior eſt iniqtas uiri, ꝗ̄ bn̄faciēs mu- Eccl.42.c
lier. Nā tu qdem in tui cuſtodia uigilans
bn̄ facis, ſed q iuuat multos, & melius
facit et uirilius. Qd' ſi implere nō ſufficit
abſcꝫ aliqua iniqtate. i. abſcꝫ quadā inæ
qualitate uitæ & cōuerſationis ſuæ, me-
mēto qa charitas operit multitudinem
pctōrꝫ. Hæc dicta ſint cōtra geminā ten Iaco.5.d
tationē, qua ſæpe uiri religioſi epōrꝫ uel
ambire gl'iam, uel exceſſus temere iudi-
care diabolicis inſtigationib. incitantur.
Sed redeamus ad unguēta ſpōſæ. Vides
ne ꝗ̄ ſit pferendū cæteris iſtud pietatis
unguentum, de quo ſolo permiſſum nō
eſt pditionem fieri? In tm̄ perditio de ip Matt.10.d
ſo non fit, ut nec aquæ frigidæ munus ir
remuneratum ſinatur. Bonum tn̄ con-
tritionis unguentum, quod de recorda-
tione peccatorum conficitur, mittiturcꝫ
in pedes domini: quia cor contritum & Pſal.50.d

humiliatū deus nō deſpiciet. Cæterꝝ lō
ge melius eſſe arbitror id quod dr̄ deuo
tionis, factū de recordatione bñficiorꝝ
Pſal.49.d dei, ꝗppe qđ & capiti idoneū reputatᷓ,
ita ut ꝓhibeat de ipſo deus. Sacrificium
laudis honorificabit me. Porrò utrūque
uincit unctio pietatis, q̄ de reſpectu mi-
ſerorꝝ fit, & per uniuerſum Xp̄i corpus
diffundiᷓ. Corpus dico nō illud crucifi-
xū, ſed qđ illius acqſitum eſt paſſione.
Optimū reuera unguentū, in cꝰ cōpara
tione cætera nec reſpicere ſe oñdit qui
Matt.9.b ait: Miſericordiā uolo, & non ſacrificiū.
Hāc ergo potiſſimū inter cæteras uirtu-
tes redolere puto ubera ſpōſæ, q̄ ſponſi
ꝑ oīa geſtit congruere uoluntati. An nō
odore miſericordiæ Thabita ēt in mor
te fragrabat? Et iō cito de morte conua
Actuū.9.g luit: qa ꝓualuit odor uitę. Sed audite uer
bū abbreuiatū ſuꝑ p̄ſenti capitulo. Quiſ
quis & inebriat uerbis, & fragrat bñfi-
cijs, ſibi dictū putet, qa meliora ſūt ube-
ra tua uino, fragrātia unguētis optimis.
Canti.1.c Et ad hæc qs idoneus? Quis nr̄m unum
ſaltē horꝝ integre ꝑfecteq́ꝫ poſſideat, ut
non uidelicet interdū & in dicēdo ſteri-
lior, & in operando tepidior ſit? Sed eſt q̄
merito & non dubie hoc p̄conio gl'ieᷓ,
eccl'ia utiqꝫ, cui nunquā de uniuerſitate
ſua deeſt & unū inebriat, & unū fragret.
1.Co.12.b Qđ.n. ſibi deeſt in uno, hēt ī altero, ſcđm
menſurā donationis Xp̄i, ac moderatio
nē ſpūs diuidētis ſingulis ꝓut uult. Fra-
grat eccl'ia in his q ſibi faciunt amicos
de mām̄ona iniqtatis, inebriat in mini-
ſtris uerbi, q uino lætitiæ ſpūalis infun-
dūt terrā, & inebriant eā, & fructū refe-
rūt in patiētia. Ipſa audacter ſecureq́ꝫ ſe-
ſe noīat ſpōſam, tanq̄ꝫ q̄ uerè hēt ubera
meliora uino, & fragrātia unguētis opti
mis. Qđ etſi nemo nr̄m ſibi arrogare p̄-
ſumat, ut aīam ſuā quis audeat ſpōſam
dn̄i appellare: qm̄ tn̄ de eccl'ia ſumus, q̄
merito hoc noīe & re noīs gl'iatur: non
immerito gl'ię hꝰ participiū uſurpamus.
Qđ.n. ſil'r oēs plenè integreq́ꝫ poſſidemꝰ,
hoc ſinguli ſine contradictione ꝑticipa
mus. Gr̄as tibi dn̄e Ieſu q nos chariſſimę
eccl'ia tuæ aggregare dignatus es, nō ſo
lum ut fideles eſſemus, ſed ut ēt tibi uice
ſpōſæ in amplexus iucundos, caſtos, æ-
ternoſq́ꝫ copularemus, reuelata & ipſi
facie ſpeculātes gl'iam tuā, q̄ tibi cōis ꝑi
ter eſt cum patre & ſpiritu ſancto in ſe-
cula ſeculorum. Amen.

De gloria & laude deo ſemper attribuenda pro omnibus bonis eius nobis impenſis. Sermo 13.

O Rigo fontiū & fluminum oīum
mare eſt: uirtutum & ſcientiarꝝ
dn̄s Ieſus Chriſtus. Quis.n. dn̄s
uirtutum niſi ipſe eſt rex gloriæ? Sed & 1.Reg.2.c
iuxta Annæ canticum, idem ipſe deus
ſcientiarꝝ dn̄s eſt. Continentia carnis,
cordis induſtria, uoluntatis rectitudo,
ex illo fonte manant. Nō ſolum aūt, ſed
& ſiquis callet ingenio, ſiquis nitet elo-
quio, ſiquis morib. placet, inde eſt. Inde
ſcientiæ, inde ſapīæ ſermo. Theſauri ſiq- Coloſ.2.a
dem ſapīæ & ſcientiæ ibi oēs abſcondi-
ti ſunt. Quid? Caſta conſilia, iuſta iudi
cia, ſancta deſideria, non'ne riuuli fontis
illius ſunt? Quòd ſi copiæ aquarꝝ ſecre-
tis ſubterraneiſq́ꝫ recurſib. inceſſanter æ-
quora repetunt, ut inde rurſus ad uiſus
uſuſq́ꝫ nr̄os iugi & infatigabili erūpant
obſequio, cur non ēt ſpūales riui ut arua
mentiū rigare non deſināt, proprio fon-
ti ſine fraude & ſine intermiſſione reddā
tur? Ad locū unī exeunt reuertanᷓ flumi-
na gr̄arꝝ, ut iterꝝ fluant. Remittaᷓ ad ſuū
principiū cœleſte profluuium, quo ube-
rius terræ refundatur. Qual'r inqs? Qua-
liter dicit apl's. In oīb. gr̄as agētes. Quic
quid ſapientiæ, quicquid te uirtutis hr̄e
confidis, dei uirtuti & dei ſapīæ deputa 1.Theſ.5.
Chriſto. Et quis tam inſanus (ais) ut aliū
de præſumat? Nemo planè, adeo ut &
pharīſæus gratias agat: cuius tamen iu- Luc.18.
ſtitiæ non eſt laus à deo. Nec.n. illa gra
tiarum actio (ſi benè recolis euangeliū)
gratiorem eum facit. Quare? Quia qc-
quid in ore deuotū ſonuerit, cordis non
ſufficit excuſare tumorem apud eum q
alta à longe cognoſcit.

Deus, ô pharīſæe, nō irrideᷓ. Putas tu Pſal.137.b
hēs aliqd quod non accepiſti? Nihil, in- 1.Co.4.b
quit, & iō gr̄as refero largitori. Si oīno
nihil, ergo nec meritū præceſſit in te ul-

lum ut illa de qb. gl'iaris accipes. Qđ ſi
& fatearis, primo quidē fruſtra inflaris
aduerſus publicanū, q iō non hēt qđ tu,
quia nō accepit ut tu. Deinde uide ēt ne
nō integre ſua dona reſignes deo, & ti-
bi inflectens aliqd de gloria & honore
ipſius fraudis merito arguaris, & frau-
dis in deū. Si.n. de his q̄ iactas, ex te tibi
ꝓppiā forte arrogares, falli te magis q̄ꝫ
uelle fraudare crederē, & errorē corrige
rē. Nunc uero qa gr̄as agendo ꝓbas te
tibi nihil tribuere, ſed dei eſſe dona, tua
merita prudēter agnoſcere: certe cæte-
ros aſpernēdo ꝓdis te ꝙ in corde et cor
de locutus ſis, altero cōmodans linguā
mēdacio, altero ueritatis uſurpās gl'iam.
1.Tim.1.d Non.n. iudicares publicanū contemnē-
dū p̄ te, ſi non p̄ illo te honorandū cenſe-
res. Sed qd rn̄des apl'o p̄ſcribenti & di-
cēti. Soli deo honor & gl'ia? Quid ange
lo diſtinguenti & docenti qd ſibi retine
re placeat deo, & qd ꝑtiri digneᷓ hoīb?
Luc.2.b Nā gl'ia, inqt, in excelſis deo, & in terra
pax hoīb. bonæ uolūtatis. Cernitis ne
pharīſęū agentē gr̄as, labijs qdem hono
rare deū, cordis aūt ſn̄ia ſe? Sic uſu quo-
dā magis q̄ꝫ ſenſu uel affectu ꝑſonare in
ore multorꝝ gr̄arꝝ actionē aduertere ē,
intm̄ ut hoīes quoq́ꝫ ſceleratiſſimi ad q̄-
que flagitia & facinora ſua ſoleāt gr̄as
deo agere ꝙ bn̄ ꝓſpereq́ꝫ (ut qdem ipſi
ſapiūt) ceſſerit ſibi in adimpletione per-
uerſarꝝ uoluntatū ſuarꝝ. Audias (uerbi
gr̄a) furē cū impiæ machinationis male
cupitū manipulū reportarit, exultantē
clā, & dicentē: Deo gr̄as, nō inanes uigi
lias feci, nocturnū laborē meum nō per
didi. Sil'r q hoīem interfecit, nōne gl'iaᷓ,
& refert gr̄as ꝙ p̄ualuit aduerſus æmu-
lū, aut de hoſte ſe uindicauit? Et nihilo-
minus adulter tripudiās geſtit in dei lau
des, ꝙ diu optato cōcubitu tandē poti-
tus ſit. Nō ergo oīs gr̄arꝝ actio accepta
eſt deo, niſi q̄ de cordis pudica & mera
ſimplicitate ꝓcedit. Pudica ſanè dixeri,
ꝓꝑ eos q et de malis actib. ſuis gl'iantes,
deo gr̄as agere ſolēt, q̄ſi deus more ipſo
rū læteᷓ cū male fecerint, et exultet in re
bus peſſimis. Audiet q hmōi eſt. Exiſti-
maſti inique ꝙ ero tui ſil'is? arguam te, et
ſtatuā contra faciē tuā. Mera uero adiū
xi ꝓꝑ hypocritas, q deū qdem de bonis Prou.2.c
ſuis, ſed uerbotenus glorificātes, corde Pſal.69.d
retinēt qđ ore p̄buerant: & qm̄ doloſe
agūt ī cōſpectu eius, inueniᷓ iniqtas eorꝝ
ad odiū. Illi impie mala ſua deo, iſti dei
bona fraudulenter intorquēt ſibi. Et qui
dem primum illud tā ſtultū tamq́ꝫ ſecu
lare ac quodāmodo ēt beſtiale ē, ut ne-
ceſſe non habeā de ipſo monere uos. Cę
terꝝ ſequēs religioſis maxime & ſpūali
bus uiris īſidiari ſolet. Magna et rara uir
tus ꝓfecto eſt, ut magna licet operantem,
magnum te neſcias, & manifeſtam oīb.
tuam te ſolum latere ſctitatem. Mirabi
lem te apparere, & contēptibilē reputa
re: hoc ego ipſis uirtutib. mirabilius iudi
co. Fidelis reuera famulus es, ſi de mul-
ta gloria dn̄i tui & ſi nō exeunte ex te, tn̄
tranſeunte per te, nil tuis manib. adhæ-
rere contingat. Tunc iuxta prophetam
proijcis auaritiā ex calūnia, & excutis Eſaiæ.33.c
manus tuas ab oī munere. Tunc iuxta Mar.5.b
mandatum dn̄i, lux tua lucet corā hoīb.
ad glorificandum non te, ſed p̄rem qui ī
cœlis eſt. Sed et imitator Pauli fideliūq́ꝫ Phil.2.e
p̄dicatorꝝ, non p̄dicantium ſemetipſos: &.4.d
æquè nec tu quæ tua ſunt, quæris ſed q̄ Mat.25.b
Ieſu. Chriſti. Quāobrem audies et tu: Eu
ge ſerue bone & fidelis: quia ſuꝑ pauca
fuiſti fidelis, ſupra multa te conſtituam.
Ioſeph cum domū & oīa bona Aegy-
ptij dn̄i ſui ſibi credita ſciret, dn̄am non
ignorauit exceptā: & ob hoc non acqe-
uit cōtingere. Non eſt, inqt, ex oīb. bo-
nis dn̄i mei qđ nō ī mea ꝑtāte ſit uel nō
tradiderit mihi, p̄ter te quę uxor eius es.
Mulierem nouerat gloriā eſſe uiri, et ini Gene.39
quum ſibi iudicauit uice cōtraria inglo-
riū facere eū q ſe fecerat glorioſum. Ad- 1.Cor.9.
uertit hō dei ſapīa prudens, uirꝝ uxorem
fortiter tanq̄ꝫ ꝓpriam zelare gloriam, ſi
biq́ꝫ ipſi retinuiſſe ſeruandā, non alij cre-
didiſſe, et manum ad non conceſſum ex
tendere non præſumpſit. Quid ergo?
Homo zelat gloriā ſuam, & deū audet
uelle fraudare de ſua q̄ſi nō zelantem?
Sed audi qd dicat. Gloriā, inqt, meā al-

teri ñ dabo. Quid ergo dabis nob̃ dñe,
Eſa. 48.b qd dabis nobis? Pacẽ, inqt, do uobis, pa
Ioan. 14.d cem relinquo uobis. Sufficit mihi. Gra-
tanter ſuſcipio qđ relinqs, & relinquo
qđ retines. Sic placet, ſic mea intereſſe
nõ dubito. Abiuro gl'iam ꝓrſus, ne for-
te ſi uſurpauero nõ cõceſſum, ꝑdam me
rito & oblatũ. Pacẽ uolo, pacẽ deſide-
ro, & nihil amplius. Cui nõ ſufficit pax,
Ephe. 2.c non ſufficis tu. Tu es. n. pax nr̃a, q feciſti
utraq; unũ. Hoc mihi neceſſariũ, hoc ſa
tis eſt, recõciliari tibi, reconciliari mihi.
Iob. 7.d Nã ex quo poſuiſti me contrariũ tibi, fa
ctus ſum ẽt mihimetipſi grauis. Cautus
ſum, nec ingratus fore bñficio datæ pa-
cis, nec ſacrilegus inuaſor gl'iæ tuæ. Ti-
bi dñe tibi gl'ia tua maneat illibata, me-
cũ bñ agit ſi pacẽ habuero. Golia ꝓſtra
to lætatus eſt ppl's pace recepta, ſed Da
uid ſingulariter extitit gl'ioſus. Ioſue, Ie-
pthe, Gedeõ, Sanſon, Iudith quoq;, q̃q̃
fœmina, gl'ioſe in dieb. ſuis triũpharunt
de hoſtib. ſed pace cũ gaudio fruentib.
cæteris nemo eis cõicauit in gl'ia. Iudas
Macchabeus multis & ipſe inclytus ui-
ctorijs, cũ frequẽter exultanti ppl'o pacẽ
fortiter pugnãdo tribuiſſet, nunqd glo-
1. Mac. 4.g riã qñq; eſt partitus alicui? Deniq; & fa
cta eſt, inqt, non gl'ia, ſed lætitia magna
in ppl'o. Quid minus ab his oĩb. cõditor
oĩum fecit quominus et ipſe debeat glo
Eſa. 63.b riari ſingulariter? Solus cũcta creauit, ſo
Ibidem lus de hoſte triũphauit, ſolus captiuos li
berauit: & ſociũ habebit in gl'ia? Et bra-
chiũ, inqt, meũ auxiliatũ eſt mihi. Item.
Torcular calcaui ſolus, & de gentib. nõ
eſt uir mecũ. Quid mihi ergo cũ uicto-
ria ſi nec in p̃lio fui? Impudẽtiſſime mihi
arrogo uel gl'iam abſq; uictoria, uel ui-
ctoriã ſine pugna. Sed ſuſcipite mõtes
Pſal. 71.a pacẽ ppl'o, pacẽ ſuſcipite nobis, nõ glo-
riã, ipſi ſoli eã ſeruãtes q ſolus & pugna
uit & uicit. Ita q̃ſo ita ſit, gl'ia in excelſis
deo, & in terra pax hoĩb. bonæ uolunta
Luce. 2.b tis. At uero nõ bonæ, ſed planè iniq̃ uo-
lũtatis eſt, q nequaq̃ pace cõtentus, ſu-
perbo oculo & inſatiabili corde inquie
tus anhelat & ad gl'iam dei, nec pacem
ꝓinde retinens, nec gl'iam apꝑhendens.

Quis credat pieti, ſi ſe dicat parturire ra
diũ quẽ ſuſcipit ꝑ feneſtrã? Aut ſi gl'ientᷣ
nubes q̃ imbres genuerint, qs non irri-
deat? Mihi liqdo cõſtat nec de canalib.
oriri riuos aquaꝝ, nec de labijs uel den-
tib. uerba prudẽtiæ, & ſi ſenſus ultra cor
poreus nõ attingat. Si qua ſanè ĩ ſctĩs di
gna laude uel admiratione intueor clara
luce ueritatis diſcutiẽs, ꝑfecto reꝑio lau
dabilẽ ſiue mirabilẽ aliũ apparere, atq;
aliũ eẽ, & laudo deũ in ſctĩs eius: ſiue ſit
Heliſæus, ſiue ille magnus Helias, mor-
tuoꝝ utiq; ſuſcitatores, ipſi qdẽ ſuo non
imꝑio ſed miniſterio foris exhibent no-
bis noua & inſueta: deus uero ĩ ipſis ma
nẽs ipſe facit oꝑa: inuiſibilis & inacceſſi
bilis in ſe, in ſuis ſpectabilis atq; mirabi
lis eſt & ſolus mirabilis q facit mirabi-
lia ſolus. Nec laus calami, laudabilis eſt
pictura ſiue ſcriptura, nec gl'iæ ligũe aut
labioꝝ ſermo bonus. Tp̃s eſt ut & pro-
pheta loq̃tur. Nunqd gl'iabitᷣ, inqt, ſecu- Pſal. 71.d
ris cõtra eũ q ſecat ĩ ea, aut exaltabitᷣ ſer
ra cõtra eũ à quo trahitᷣ? Qũo ſi eleuetur
uirga cõtra eleuantẽ ſe, & exaltetᷣ bacu Eſa. 10.d
lus q utiq; lignũ eſt, ſic cõtra dñm oĩs q
gloriatᷣ, ſi nõ ĩ dño glorietᷣ. Si gloriãdũ ẽ,
Paulus me docuit uñ et ĩ quo. Gl'ia, inqt,
nr̃a hæc eſt, teſtimoniũ cõſciẽtiæ nr̃ę. Se
curus gl'ior, ſi teſte cõſcientia de gl'ia cõ 2. Cor. 1.c
ditoris nihil mihi uſurpo. Securus planè:
qa iã nõ cõtra dñm, ſed in dño. Hæc no
bis gl'iatio nõ ſolũ nõ ꝓhibetᷣ, ſed & ſua
detᷣ, cũ dr̃: Gl'iam abinuicẽ q̃ritis, & glo
riã q̃ à ſolo deo eſt nõ uultis? Reuera glo Ioan. 5.g
riari ĩ ſolo deo, nõ niſi à ſolo deo ẽ. Nec
mediocris iſta gl'ia, qppe tam uera q̃ de
ueritate, & in ueritate tã rara, ut uix uel
paucitas ꝑfectoꝝ ꝑfecte glorietur in ea.
Eãt ergo uani filij hoĩum, mendaces filij Pſal. 61.c
hoĩum, eant & decipiãt ipſi de uanitate
in idip̃m. Nam ſapiẽs gloriator ꝓbabit
opus ſuũ, atq; ad lumen ueritatis diligẽ
ter examinabit, & ſic habebit in ſemet-
ipſo gloriã, & nõ in ore alterius. Stultus
ſum ſi ciſtellæ labioꝝ tuoꝝ gloriã meã
crediđero, & cœpero mendicare eã abs
te [illegible] hr̃e uoluero. Non'ne nẽpe in tuo
arbitrio eſt probare me uel improbare,

ꝓut uolueris? Sed ſi retineo penes me, ip
ſe fidelius ſermo mihi. Imò nec mihi eã
credo, ipſi potius repono ſeruandã, qui
1. Tim. 1.c potẽs eſt depoſitũ meũ ſeruare in illum
diẽ, cautus in cuſtodiẽdo, fidelis in reſti-
tuendo. Secura tunc erit unicuiq; laus à
deo, his dũtaxat qui hũanas laudes con
tẽpſerint. Nã gloria in cõfuſione eoꝝ q
Pſal. 52.b terrena ſapiũt, dicente ẽt Dauid: Qui ho
minib. placent, cõfuſi ſunt, qm̃ deus ſpre
uit eos. Fr̃es, ſi hæc ſcitis, nemo ur̃m ue-
lit laudari in uita iſta: qa quicquid hic fa
uoris captas qđ ad deũ nõ retuleris, ipſi
furaris. Tibi. n. uñ gloria putide puluis,
tibi uñ? De uitæ ſanctitate? Sed ſpũs eſt
qui ſctĩficat, ſpũs dico, nõ tuus, ſed dei.
Et ſi prodigijs aut ſignis effulgeas, ĩ ma
nu tua fiunt, ſed uirtute dei. An blãditur
popularis fauor, q̃ uerbũ bonũ & bene
forte deprõpſeris? Sed Xp̃s donauit os
& ſapiam. Nam lingua tua, qd, niſi cala
mus ſcribæ? Et hoc ip̃m mutuo accepi
ſti. Talentũ creditũ eſt, repetendũ cum
uſura. Si inuẽtus fueris ad opus impiger,
ad fructũ referẽdũ fidelis, ꝓ labore tuo
mercedẽ accipies. Si quo minus, tolletᷣ à
te talentũ, & nihilominus exigetᷣ lucrũ,
& uocaberis ſeruus neq̃ & piger. Oĩs
igr̃ de bonis multiformis gr̃æ apparẽtis
in uobis referatᷣ ad ipſum laus, laudabi-
liũ ſiquidẽ uniuerſoꝝ authorẽ & largi-
torẽ. Idq; nõ ficte, quemadmodũ ab hy
pocritis: nec ſola cõſuetudine, ſicut à ſe-
cularib. ſed nec quadã neceſſitate, ut iu-
mẽta ferẽdis onerib. applicantᷣ: ſed ſicut
decet ſctõs, ſynceritate fida, deuotione
ſolicita, hilaritate grata, ſed nõ diſſolu-
ta. Immolãtes itaq; hoſtiã laudis, et red
dẽtes uota nr̃a de die in diẽ, curemus oĩ
uigilãtia iũgere ſenſum uſui, affectũ ſen-
ſui, exultationẽ affectui, grauitatẽ exulta
tioni, humilitatẽ grauitati, libertatẽ hũi
litati, quo interdũ liberis purgatæ mẽtis
paſſib. ꝓcedamus, & excedamus ꝑ inu
ſitatas quaſdã affectiones ſpũales læti-
tias ĩ iubileis amœnitatib. in lumine dei,
in ſuauitate, in ſpũ ſctõ, probãtes nos cõ
prehenſos ĩ his quos propheta intuebatᷣ
cũ diceret: Dñe in lumine uultus tui am-

bulabũt, & in noĩe tuo exultabunt tota
die, & in iuſtitia tua exaltabuntᷣ. At for-
taſſe aliqs mihi dicat: Bñ admones, ſed
ſi ea diceres quæ tuo propoſito conue-
nirent. Expectate pauliſper. Nõ ſum im
memor. Nõne in manib. eſt id tractare
quod dr̃: Oleum effuſum nomen tuum?
Hoc opus, hic labor eſt. Et quæ præmi- Canti. 1.a
ſimus, an fuerint neceſſaria, uos uideri- Aenei. 6.
tis. Nunc quod ad me attinet, quia hinc
aliena non ſint, paucis aduertite. Non
recordamini in ſponſæ uberibus extre-
mam commendatam eſſe ſuaueolen-
tiam unguentorum? Quid ergo conſe-
quentius quàm ut eandem fragrantiam
ſponſa ne ſibi arrogare putetur, de ſpon
ſi beneficio recognoſcat? Cui planè ſen
ſui illa omnia quæ prætaxauimus, ſub-
ſeruire cognoſcitis. Quòd ubera inquit,
mea ſic redolent & ſic placent, nec ſtu-
dijs nec meritis aſſcribo meis: ſed tuæ
o ſponſe tribuo largitati, de oleo utiq;
effuſo nomine tuo. Hoc pro literæ con-
ſequentia. Cæterum explanatio ipſius
capituli, cuius occaſione ſuper nequiſſi
mo uitio ingratitudinis præſentem ſer-
monem tam in longum protraximus,
tempus aliud, & aliud exordium ſermo
nis deſiderat. Nũc hoc ſolũ admonitos
uos eſſe ſufficiat, ſi ſpõſa utiq; de oĩ uir-
tute ſua uel gr̃a minime audet ſibi quip
piam arrogare, quanto minus adole-
ſcentulæ forte quæ nos ſumus? Dica-
mus proinde & nos ſponſæ ueſtigia in- Pſal. 113.b
ſectantes, dicamus: Non nobis domi-
ne non nobis, ſed nomini tuo da gloriã.
Dicamus non uerbo & lingua tantum,
ſed opere & ueritate, ne forte (quod ni-
mis uereor) dicatur & de nobis: Quo- Pſal. 77.d
niam dilexerunt eum in ore ſuo, & lin-
gua ſua mentiti ſunt ei: cor autem eo-
rum nõ erat rectum cum eo, nec fideles
habiti ſunt in teſtamento eius. Dicamus
ergo dicamus, clamantes plus medullis
cordis, q̃ labijs oris: Saluos fac nos do-
mine deus noſter, & cõgrega nos de na
tionibus, ut confiteamur nomini ſan-
cto tuo, non nr̃o, & gloriemur in laude
non noſtra, ſed tua, in ſecula ſcl'oꝝ. Am̃.

De eccleſiæ fidelium chriſtianorum: & de ſynagoga Iudæorum perfidorum. Sermo 14.

Otus in Iudæa deus, ĩ Iſrael magnum nomē eius. Ppl's gentium *Pſal. 75.a*
q ambulabat in tenebris, uidit *Eſa. 9.a*
lucē magnā, q̃ erat in Iudæa & in Iſrael, *Pſal. 33.a*
uoluitq; accedere et illuminari, ut q aliqñ non ppl's, nūc populus eſſet, lapiſq; *1. Pet. 2.b*
unus angularis ambos in ſe pietes uenientes è diuerſo reciperet, & eſſet decętero *Rom. 15.c* *Pſal. 75.a*
in pace locus eius. Porrò fiduciā dabat inuitātis uox q̃ iā ſonuerat: Lętamini gētes cū plebe eius. Ergo accedere uoluit, ſed uetuit ſynagoga, immundā aſſerens eccl'iam de gentib. & indignā, idololatriæ fęcē & ignorantiæ cæcitatē improperans, & dicebat: Tu.n. quo merito? Noli me tāgere. Cur inqt? An Iudæorꝛ
Rom. 3.d tm̄ deus? Non'ne & gentium? Etſi mihi certe meritū deeſt, ſed nō illi miſeratio.
Pſa. 118.K Nunqd ſolūmodo iuſtus eſt? Eſt & mi-
Ibidem. u ſericors. Dñe ueniant mihi miſerationes tuæ, & uiuā. Et rurſum: Miſericordię tuę multæ dñe, ſcd̄m iudicium tuū uiuifica me: qđ nimirꝛ tempatum, miſericordia eſt. Quid faciet iuſtus et miſericors dñs, altera gl'iante in lege, & applaudēte iuſtitiā ſibi, nec indigēte miſericordia, ſed deſpiciēte ipſam q̃ indiget: altera è regione ꝓpria cognoſcēte delicta, confitente indignitatē, renuēte iudiciū, flagitāte miſericordiā: qd inq; faciet iudex, & ille iudex cui & iudicare & miſereri ſic utrūque familiare eſt, ut neutrū altero familiarius? Quid ſanè poſſit conuenientius, q̃ ut ꝓ ſuo quæq; accipiat uoto, iudiciū illa, iſta miſericordiā? Iudæus iudiciū q̃rit, et habeat: gētes aūt ſup miſericordia honorant deū. Et eſt iudicium, ut q cōtēnunt dei miſericordē iuſtitiā, & ſuā uolūt cōſtituere: (q̃ ꝓfecto non iuſtificat, ſed accuſat) eidē ſuæ iuſtitiæ relinquantur, opprimendi magis q̃ iuſtificandi.

Eſt qppe ex lege (q̃ neminem unquā duxit ad perfectū) eſt iugum quod neq; ipſi neq; pr̃es eorꝛ unq̃ portare potuerūt. Sed ſynagoga fortis eſt, non curat onus leue, nec iugum ſuaue. Sana eſt, nō eſt ei opus medicus, nec unctio ſpiritus. Cōfidit in lege, liberet eam ſi pōt. Non aūt data eſt lex q̃ poſſit uiuificare, inſup & occidit. Lr̃a.n. occidit. Propterea, in *2. Cor. 3*
quit, dico uobis moriemini in pctis ueſtris. Hoc ergo iudiciū ô ſynagoga qđ flagitas. Errori tuo cæca & contentioſa deſereris, donec plenitudo gentiū (quas ſupba ſpernis, & inuida repellis) introeat, & agnoſcat ēt ipſa ipm̄ q notus eſt in Iudæa deus, qđq; eſt in Iſrael magnū *Ioan. 9*
nomē eius. Hoc qppe in iudiciū uenit Ieſus in hūc mundū, ut q nō uidēt uideāt, & q uidēt cæci fiāt. Ex parte tn̄: qa nō re *Pſal. 93*
pellet dñs plebē ſuā, ex toto, ſeruans ſi- *& 94.a*
bi ad ſemē apl'os & multitudinē credentiū quorꝛ erat cor unū, & aīa una. Sed nec repellet in finem, reliqas ſaluaturus. *Luc. 1.c*
Iterꝛ.n. ſuſcipiet Iſrael puerꝛ ſuum, & recordabiť miſericordiæ ſuæ: ut ne ibi quidē iudiciū deſerat comes miſericordia, *Iaco. 2.c*
ubi nullū ipſa repit locū. Alioqn ſi ꝓ meritis recepiſſet, iudiciū ꝓfecto ſine miſericordia ei q non facit miſericordiā: Hēt qppe Iudæa oleum multum diuinæ notitiæ, idq; in ſe tanq̃ in uaſe clauſum auara retinet. Peto, & nō miſereť nec cōmodat. Sola dei cultū, ſola notitiā, ſola uult poſſidere magnū nomē eius. Nec zelat ſibi, ſed inuidet mihi. Ergo tu dñe iudica iudiciū meū, & nomen tuū magnū magnificeť adhuc, et oleū qđ multū eſt, multipliceť magis. Creſcat, ebulliat, effundať, deriueť & in gētes, & ſentiat oīs caro ſalutare dei. Quo pacto (ut uult Iudę⁹ ingratus) tota in barba Aarō remaneat unctio ſalutaris? Nō barbæ, ſed capitis eſt. Caput āt nō barbæ ſolius, ſed & totius eſt corpis. Capiat ſanè prima, nō ſola. Refundat & inferiorib. mēbris qđ accepit ipſa deſup. Deſcēdat deſcēdat & ĩ ubera eccl'ię ſupnus liquor. Auida qppe nimis hūc ſibi exprimere de barba non deſpicit. Perfuſaq; rore gr̃æ, ut ſe nō ingratā ꝓbet, dicat: Oleū effuſum nomen tuum. Sed exuberet quæſo adhuc & ꝓ- ueniat uſq; in oram ueſtimenti, in me utique omnium nouiſſimo atque indigniſſimo, de ueſtimento tn̄. Nā & ego illud *Canti. 1.a*
mihi de maternis uberib. tanq̃ puulus

in Xp̄o iure profecto pietatis efflagito. Qđ ſi murmuret hō cui de bonitate oculus neq; eſt, dñe rn̄dē pro me: De uultu tuo iudiciū meum ꝓdeat, & nō de ſupercilio Iſrl'. Imò rn̄de pro te, & dic calūniatori, tibi qppe calūniatur ꝙ tribuas gra
Mat. 20.b tis. Dic ꝓinde illi. Volo & huic nouiſſimo dare ſil'r. Diſplicet phariſæo. Quid muſſitas? Ius meum, uolūtas eſt iudicis. Quid iuſtius ad meritū, qd ad p̄mium ditius? An nō licet ei qđ uult facere? Mihi qdem miſericordia, ſed tibi minime iniuria fit. Tolle qđ tuū eſt, & uade. Si decreuerit ſaluare & me, qd tu pdis? Exag
Pſal. 62.a gera quantū uis merita, & extolle ſudores, melior eſt miſericordia dñi ſuper uitas. Fateor nō ſuſtinui pōdus diei & æſtus, ſed iugū ſuaue & onus leue ꝓ beneplacito pr̃isfamiliâs porto. Opus meū uix unius eſt horę: & ſi plus, p̄ amore nō ſentio. Iudæus ꝓprias exercitet uires, mihi ꝓbare libet q̃ ſit uolūtas dñi bona et bn̄placens & pfecta. Ex ea ſanè operis ac tpis dāna mihi reſarcio. Ille pacto cōuētionis, ego placito uolūtatis inito credo, & nō ad inſipientiā mihi. Nam uita in uolūtate eius. Illa mihi recōciliat patrē, illa hęreditatē reſtituit, ēt cumulatiori gr̃a ſymphoniæ & cantus & epularꝛ ac totius exultantis familię celeberrima gaudia ſuſcitat mihi. Si ĩdignať fr̃ meus
Luc. 15.g ſenior ille, q hœdum comedere mauult cū amicis ſuis foris, q̃ mecū in paterna domo uitulū ſaginatū, rn̄debiť illi: Epu-
Ibidem lari et gaudere oportet, qa hic filius me⁹ mortuus fuerat & reuixit, pierat & inuētus eſt. Adhuc ſynagoga foris epulať cū amicis ſuis dæmonib. qb. ſatis placet ꝙ hœdū pcti inſipiēs deuorat tranſglutiēs & reponēs, atq; quodāmodo occultās ſibi illud in uētre ſocordiæ & inſipientię ſuæ, dū contēnens dei iuſtitiā, & ſuā uolens cōſtituere, dicit ſe nō hr̄e pctm̄, nec morte egere uituli ſaginati, mundā ſiqdē iuſtamq; ex legis opib. ſe reputans. At uero eccl'ia ſciſſo uelo occidentis lr̄æ in morte uerbi crucifixi, audacter ad eius penetralia p̄eunte ſpū libertatis irrūpit, agnoſciť, placet, ſortiť æmulæ locum, fit ſpōſa, fruitur p̄reptis amplexib. & in calore ſpūs Xp̄o dñi cui confricať inhęrēs, ſtillante ac fundēte undiq; ſui oleū exultatiōis, hoc illa p̄ pticipib. ſuis excipiēs, ait: Oleū effuſum nomē tuum. Quid mirum ſi ungitur, quæ unctum amplectiť? Eccleſia ergo recūbit intus, ſed eccleſia interim perfectorꝛ. Spes tn̄ eſt & nobis. Excubemus pro forib. qui minus perfecti ſumus, ſpe gaudentes. Spōſus & ſpōſa ſoli interim itus ſint, mutuis ſecretiſq; fruantur amplexibus, nullo ſtrepitu carnalium deſideriorꝛ, nullo corporeorum phantaſmatum perturbante tumultu.

Turba uero adoleſcentularum q̃ abſq; huiuſmodi inquietudinibus nōdum eſſe poſſunt, foris expectet. Expecténtque ſecure, ſcientes ad ſe illud ſpectare qđ *Pſal. 44.d*
legunt: Adduceť regi uirgines poſt eā, proximæ eius afferuť tibi. Et ut quæq; ſciat cuius ſpūs ſit, uirgines dico illas q̃ añ Xp̄o fœderatæ q̃ fœdatę mundi cōplexibus, ipſi firmiter perſeuerant, cui ſe tanto fœlicius quāto maturius deuouerunt: proximas uero, quæ priſtinam ſuā deformitatem in qua mundo huic qñq; conformes, mundi principib. i. ſpiritib. ſpurcis in omni carnali concupiſcentia ſeſe turpiter proſtituerant, tādem aliqñ erubeſcentes & exeuntes in noui hominis formam, quanto ſerius tanto ſyncerius reformare feſtinant. Et hæ & illę ſanè proficiant, nō deficient neq; fatigentur, & ſi necdū plene in ſe ſentiūt uñ dicant & ipſæ: Oleū effuſum nomē tuum. Nec.n. audent adoleſcentulæ p ſe facere uerba ſponſo. Tn̄ ſi magiſtræ ueſtigijs p̄ſiius inhęrere ſtudent, effuſi olei ſaltem odore delectabuť, & incitabuť ēt de odoris pceptione cupere & quęrere potiora. Frequēter ego ipſe (qđ fateri non uerecundor) maximeq; in initio cōuerſionis meæ, corde durus & frigidus, & q̃rens quem uellet diligere aīa mea, nec adhuc.n. diligere poterat quē nōdū iuenerat, aut certe min⁹ q̃ uellet diligebat, et ob hoc q̃rebat ut magis diligeret, quē nequaq̃ q̃reret, niſi iam aliquatenus dilexiſſet. Cum ergo eum quęrerē in quo

recaleſceret atq; requieſceret ſpūs me⁹,
utiq; torpens & languens, nec ulla de-
parte occurreret q ſuccurreret, per quē
uidelicet pruina rigēs q̄ ſenſus ſtringe-
bat internos diſſolueret, & uernalis illa
ſuauitas ac ſpūalis amœnitas reuertere-
tur, tūc magis ac magis lāguebat & tæ
pſa. 147. b debat & dormitabat aīa mea prę tædio
triſtis penè & deſperās, & muſitās ſecū
illud: A' face frigoris eius qs ſuſtinebit?
cū ſubito forte ad affarū uel ēt aſpectum
ibidem cuiuſpiā ſpūalis ꝑfectiq; uiri, interdū &
pſal. 31. a ad ſolam defuncti ſeu abſentis memo-
riā flabat ſpūs & fluebant aquæ: & erāt
mihi lachrymæ illæ panes die ac nocte.
Quidnā iſtud niſi odor exhalātis unctio
nis qua erat ille ꝑfuſus? Non. n. unctio, q̄
ad me nimirꝶ niſi homine mediante non
ꝑtingebat. Eapꝓ etſi gaudebam de mu
nere, cōfundebar tñ & humiliabar ꝙ ſo
la ad me tenuis exhalatio, & nō pinguis
aſperſio perueniſſet. Odoratu qppe de-
lectatus non tactu, indignū me proinde
cognoſcebā cui per ſeipſum dulceſceret
deus. Et nūc idipſum ſi accidat, auidus
qdem ſuſcipio munus indultū, gratūq;
habeo: ſed dolens doleo ꝑ meipm̄ non
meruiſſe, atq; ut dr̄, de manu in manum
minime accepiſſe, cū obnixe id peterē.
Pudet nimirum magis ad hoīs q̄ ad dei
moueri memoriam. Et tūc cum gemitu
pſal. 41. e clamo. Qñ ueniā & apparebo añ faciē
dei? Exiſtimo & aliquos urm̄ idē eſſe ex
pertos, & expiri interdū adhuc. Qua in
re qd ſentiendū niſi ꝙ nr̄a aut ſuperbia
conuincit̄, aut humilitas cuſtoditur, aut
fraterna charitas nutrit̄, aut deſiderium
excitat̄? Vnus idemq; cib. & ægrotis eſt
medicina, & ægrotatiuis diæta. Porro
& debiles cōfortat, & delectat ualētes.
Vnus idemq; cib. & languorē ſanat, &
ſeruat ſanitatē: & corpus nutrit, & pala
to ſapit. Sed redeamus ad uerba ſpōſæ,
& ſic curemus audire q̄ ait, ut ſtudeam⁹
ſape & quod ſapit. Spōſa (ut dixi) eccl'ia
eſt. Ipſa eſt cui plus dimiſſum eſt, et quę
plus diligit. Qđ æmula impropat ei ad
conuitiū, hoc ſibi ipſa inflectit ad cōmo
dū. Inde māſuetior ad correptionē, inde
patiētior ad laborem, inde ardentior ad
amorē, inde ſagacior ad cautelā, inde hu
milior ꝓ cōſcientia, inde acceptior ꝓ ue
recūdia, inde ad obediendū paratior, in
de ad grāꝶ actionē deuotior ac ſolici-
tior. Deniq; illa (ut dictum eſt) murmu-
rante & memorāte merita ſua & labo-
res & pondus diei & æſtus, eccl'ia bñfi
cium recolit dicens. Oleum effuſum no
men tuū. Hoc planè teſtimonium Iſrael
ad confitendū nomini dñi. Nō tñ Iſrael
ſcđm carnē, ſed eius q ſcđm ſpm̄ eſt. Nā
hoc ille quo pacto dicat? Non ꝙ nō hēt
oleum, ſed non hēt effuſum. Hēt, ſed re-
conditū, hēt in codicib. ſed non in cordi
bus. Foris hæret in lr̄a: contrectat mani
bus uas plenū, ſed & clauſum, nec apit
ut ungat̄. Intus intus eſt unctio ſpūs, api
& ungere, & iam nō eris domus exaſpe
rās. Quid facit oleū in uaſis, ſi nō ſentias
& in membris? Quid tibi prodeſt pium
ſaluatoris nomen lectitare in libris, nec
habere pietatem in moribus? Oleum
eſt. Effunde, & ſenties uirtutem eius,
quæ triplex eſt. Sed Iudæus iſta faſtidit,
uos audite. Volo dicere cur nomen ſpō
ſi oleo comparetur, quod nondum di-
xeram. Et tres huius rei occurrunt cau-
ſæ. At quoniam pluribus uocabulis ap
pellatur (eo quod nullum quo proprie
dicatur inuenitur, ineffabilis quippe eſt)
prius nobis inuocandus eſt ſpiritus ſan-
ctus, ut de multis unum quod uult hoc
loco intelligi (quoniam ſcripto deſigna
re non placuit) per ſe nobis aperire di-
gnetur. Sed hoc quoque alias. Nam
& ſi in promptu nunc eſſent omnia, &
neque uos onerati, nec ego fatigatus eſ-
ſem, hora tamen finem inducit. Tene-
te in quo attentos uos reddidi; ut non
ſit cras neceſſe repetere. Hoc incum-
bit, hoc in manibus eſt; docere ſcili-
cet cur nomen ſponſi oleo comparetur:
& quod de nominibus. Et quoniam
nō poſſum ego à me dicere quicquam,
indicta oratio eſt ut nobis ſponſus ip-
ſe reuelet per ſpiritum ſuum Ieſus Chri-
ſtus dominus noſter, cui eſt honor &
gloria in ſecula ſeculorum. Amen.
Quali-

Qualiter hoc nomen Ieſus eſt medicina ſalubris fidelibus Chriſtianis in omnib. aduerſis. Sermo 15.

Enignus eſt ſpūs ſapię, & nō cō
b ſueuit eſſe difficilis ſe inuocanti
bus, q ſæpe & anteq̄ inuocet̄,
dicit: Ecce adſum. Audite iā qđ orātib.
Sap. 1. b uobis ꝑ me indicare dignat̄ de eo qđ he
Eſa. 58. c ri ad hoc ipm̄ diſtulimus, & orōnum ue
ſtraꝶ fructum tempeſtiuum ꝑcipite. En
oñdo nomē qđ oleo merito cōparat̄, &
quo merito, dicā. Multa qdem ſpōſi uo-
Cant. 1 cabula ſparſa ꝑ oēm diuinā paginā legi
pſal. 111 tis, ſed in duo ea uobis uniuerſa cōple-
ctor. Nullū ut arbitror repietis qđ non
aut pietatis grām, aut potētiam maieſta
tis ſonet. Spūs ita dicit ēt ꝑ ſibi familia
rius organum. Duo hæc audiui: qa ptās
dei eſt, & tibi dñe miſericordia. Ergo ſe
cundū maieſtatē ſctm̄ et terribile nomē
pſal. 61. c eius. Scđm pietatem nō eſt nomē aliud
pſal. 110. b ſub cœlo datū hoīb. ī quo oporteat nos
Acto. 4. c ſaluos fieri. Sed exēplis magis ꝑſpicuū
Hie. 23. b fiet. Hoc eſt, inqt, nomen qđ uocabunt
Eſa. 7. c eū, dñs iuſtus nr̄. Nomē potētiæ eſt. Itē.
Et uocabit̄ nomē eius Emmanuel. Pieta
tē inſinuat itē ipe de ſe. Vos uocatis me,
Ioan. 13. b ait, magiſter & dñe. Primū grę eſt ſcđm
maieſtatis. Nō. n. minus piū eſt docere
aīum ſcientiā, q̄ pbere eſcā corpi. Rurſū
Eſa. 9. b ꝓpheta. Vocabit̄, inqt, nomē eius admi
rabilis, cōſiliarius, deus fortis, pr̄ futuri
ſcl'i, princeps pacis. Primū, tertiū, quar-
tū, maieſtatē ſonāt, reliq̄ pietatē. Qđ ho
rū ergo effundit̄? Profecto maieſtatis ac
potētiæ nomen, in id qđ eſt pietatis &
grǽ, quodāmodo transfundit̄, ipmq; ef
fundit̄ abūde ꝑ Ieſum Xp̄m ſaluatorem
nr̄m. Nomē (uerbi cā) qđ deus eſt, non-
ne in id qđ eſt nobiſcū deus, hoc eſt in
Emmanuel liqueſcit et deficit? Sic admi
rabilis in id qđ eſt cōſiliarius, ſic deus et
fortis in ea q̄ ſunt pr̄ futuri ſcl'i & prin-
ceps pacis. Et dñs iuſtus nr̄, miſericors
& miſerator dñs. Non dico nouū quid,
quondam quoq; nihilominus Abram i
Abrahā, & Sarrai in Sarram effuſa ſunt,
& iā tunc ſalutiferæ effuſionis celebra-
tum pfiguratumq; myſterium recorda-
mur. Vbi iam illud quod apud antiquos
tam terribiliter q̄ frequenter intonare
ſolebat, ego dñs, ego dñs? Mihi dictat̄ *Exo. 2. 0 c*
orō, cuius principium noīe dulci pater- *Leui. 20.*
no ſequētium obtinendaꝶ petitionum *Num. 35. d*
præbet fiduciam. Serui nominātur ami- *Eſa. 27. a*
ci, & reſurrectio nō tm̄ diſcipulis, ſed fra
trib. nūciatur. Nec mirꝶ ſi cum uenit ple
nitudo tpis, facta ē effuſio nominis, deo *Iohel. 2. g*
quippe quod per Iohelem ꝓmiſerat ad-
implente, & effundente de ſpū ſuo ſuꝑ
oēm carnem, cum tale aliquid & apud
Hebræos olim contigiſſe legam. Cre-
do uos præuolare & ſcire iam quid dice
re uelim. Quale erat inquam, qđ ſciſci-
tanti Moyſi primo rñſum eſt: Ego ſum
qui ſum, & qui eſt, miſit me ad uos? Ne
ſcio an uel ipſe Moyſes capet ſic, ſi non *Exod. 3. d*
uidelicet effunderetur. Sed fuſum eſt, &
captū eſt. Nec mō fuſum, ſed et effuſum.
Nā infuſum iam erat. Iam cœli habebāt
illud: iam angelis innotuerat. Eſt aūt fo-
ris miſſū: & qđ angelis ita erat infuſum,
ut eſſet et priuatū, effuſum & ī hoīes eſt,
ita ut iā tunc merito clamaretur de ter-
ra: Oleū effuſum nomen tuū: ſi nō ingra *Canti. 1 a*
tæ plebis exoſa peruicacia obſtitiſſet. *Exod. 3. a*
At. n. Ego ſum deus Abraham, & deus
Iſaac, & deus Iacob. Currite gentes, ad
manū eſt ſalus, effuſum eſt nomē, qđ q-
cunq; inuocauerit, ſaluus erit. Angeloꝶ
deus, ēt hoīum deū ſe noīat. Oleū miſit ī
Iacob, & cecidit in Iſrael. Dicite frib. ue
ſtris: Date nobis de oleo urō. Si nolūt,
rogare dñm olei ut mittat & uobis. Di-
cite: Aufer opprobriū nr̄m. Ne q̄ſo inſul
tet maleuolus dilectæ tuæ, quā à finib.
terræ euocare placuit tibi, tāto utiq; di-
gnātius, quanto minus dignā. Decet ne
obſecro ut benigni prīsfamiliàs inuita-
tos ſeruus neq; excludat? Ego ſum (ais)
deus Abrahā, & deus Iſaac: & deus Ia-
cob. Et non amplius? Effunde, effunde,
api manū tuā adhuc, & impleo oē aīal
bñdictione. Veniāt ab oriēte & occidē-
te, & recūbant cū Abrahā, Iſaac, & Ia-
cob in regno cœloꝶ. Veniāt ueniāt trib.
trib. dñi: teſtimoniū Iſrl' ad cōfitēdū no *Matt. 8. b*
mini dñi. Veniant & recūbant, epulent̄ *Pſal. 121.*
& delectentur in lætitia, et unus ubique

reſonet in uoce exultationis & cõfeſſio
nis ſonus epulãtis: oleũ effuſum nomen
tuũ. Vnũ ſcio, ſi Philippũ & Andream
pſal. 41.a habuerimus oſtiarios, repulſam oĩno nõ
patimur ꝗcunqꝫ oleũ petimus, quicũqꝫ
uolumus Ieſum uidere. Incũctanter Phi
lippus dicet Andreę: Andreas autem &
Philippus dicent Ieſu. Ieſus aũt qd? Pro-
fecto qđ Ieſus. Niſi granũ frumẽti cadẽs
Ioan. 12.c in terrã mortuũ fuerit, ipm ſolũ manet.
Ibidem Si aũt mortuũ fuerit, multũ fructum af-
fert. Moriat̃ igr̃ granũ, & ſurgat gentiũ
ſeges. Oportet pati Xp̃m, & reſurgere
à mortuis, & p̃dicari in noĩe eius pniam
& remiſſionẽ pctõꝝ nõ ſolũ in Iudęam,
ſed ẽt in oẽs gẽtes, quatinus ab uno no-
mine qđ eſt xp̃s, milia miliũ credentium
Chr̃iani dicant̃, & dicãt: Oleũ effuſum
nomẽ tuũ. Agnoſco.n. nomẽ qđ ĩ Eſaia
legi. Seruos ſuos, inqt, uocabit noĩe alio,
Eſa. 65.c in quo ꝗ bñdictus eſt ſup terrã, bñdicet̃
in dño. Am̃. O' nomen bñdictũ. O' oleũ
uſqꝫquaqꝫ effuſum. Quouſqꝫ? de cœlo ĩ
Iudæã, & inde in oẽm terrã excurrit, &
de toto orbe clamat eccl'ia: Oleũ effuſũ
nomen tuũ. Effuſum planè, qđ non ſolũ
cœlos terraſqꝫ pfudit, ſed aſperſit & ĩfe-
ros, adeo ut in noĩe Ieſu oẽ genu flectat̃
cœleſtiũ terreſtrium & infernoꝝ, & oĩs
phil. 2.b lingua confiteat̃ & dicat: Oleũ effuſum
nomẽ tuũ. Ecce Chr̃s, ecce Ieſus, utrũqꝫ
infuſum angelis, utrũqꝫ effuſum in ho-
mines, & illos hoĩes ꝗ cõputruerant tan
quam iumẽta in ſtercore ſuo, hoĩes et iu
mẽta ſaluans, quemadmodũ multipli-
cauit miſericordiã ſuã deus. Quàm ca-
rũ, ꝗ̃ uile. Vile, ſed ſalubre. Si uile nõ eẽt,
non mihi effunderet̃. Si ſalubre nõ eſſet,
nõ me lucraret̃. Particeps noĩs ſum, ſum
Rom. 8.c & hęreditatis. Chr̃ianus ſum: fr̃ Chriſti
phil. 2.a ſum. Si ſum qđ dico, hæres ſum dei, co-
pſal. 21.c hæres aũt Chr̃i. Et qd mirꝝ ſi ſpõſi effu-
ſum eſt nomen, cũ ipſe quoqꝫ effuſus ſit?
Nã ſemetipſum exinaniuit formã ſerui
accipiẽs. Deniqꝫ ait: Sicut aqua effuſus
ſum: Effuſa eſt plenitudo diuinitatis, ha
bitans ſup terrã corporal'r, ut de illa ple-
nitudine oẽs ꝗ corpus mortis geſtamus
capemus, ac uitali odore repleti dicere-
mus: Oleũ effuſum nomẽ tuũ. En quod
nomẽ effuſum, & qual'r & ꝗ̃tenus. Cur
uero oleũ? Nã hoc nondũ dixi. In ſermo
ne ſupiore dicere cœpam, ſed interuenit
ſubito aliud qđ p̃dicendũ uidebat̃: ꝗ̃ꝗ̃
intermiſerim ultra ꝗ̃ credidi. Quod non
aliud eſſe reor niſi ꝙ fortis mulier ſapia
miſit manũ ad colũ, & digiti eius appre
henderunt fuſum. Nouit.n. modicã lanã *prou. 31*
uel linũ in longũ ꝓducere filũ, atqꝫ in te-
læ extẽdere latitudinẽ, & ſic oẽs dome-
ſticos ſuos ueſtire duplicib. Eſt ꝓculdu
bio ĩter oleũ & nomẽ ſpõſi ſil'itudo, nec
ocioſe ſpũs ſctũs alterutrũ cõparauit.
Ego aũt dico in triplici quadã qualitate
olei, qđ lucet, paſcit, & ungit: ſi uos me-
lius nõ hẽtis. Fouet ignẽ, nutrit carnẽ, le-
nit dolorẽ, lux, cib. medicina. Vide idem
nũc & de ſpõſi noĩe. Lucet p̃dicatũ: pa-
ſcit recogitatũ: inuocatũ lenit & ungit.
Et pcurramus ſingula. Vñ putas in toto
orbe tãta et tã ſubita fidei lux niſi de p̃di
cato Ieſu? Nónne in hꝰ noĩs luce deꝰ nos
uocauit in admirabile lumẽ ſuũ, ꝗb. illu-
minatis & ĩ lumine iſto uidentib. lumẽ,
dicat merito Paulus: Fuiſtis aliqñ tene-
bræ, nũc ãt lux ĩ dño. Hoc deniqꝫ nomẽ *Epheſ. 5.b*
corã regib. & gentib. & filijs Iſrael por-
tare iuſſus eſt idẽ apl's, & portabat no-
mẽ tanqꝫ lumẽ, & illuminabat pr̃iam, et
clamabat ubiqꝫ: Nox p̃ceſſit, dies ãt ap-
propiquauit: abijciamus ergo opa tene *Rom. 13.d*
braꝝ, et induamur arma lucis, ſic ut ĩ die
honeſte ambulemus. Et mõſtrabat oĩb.
lucernã ſup cãdelabrũ: annũciãs in oĩ lo-
co Ieſum, & hũc crucifixũ. Qũo lux iſta
inſplẽduit ac pſtrinxit cũctoꝝ intuentiũ
oculos, qñ de ore Petri tanqꝫ fulgur egre
diẽs, claudi unius corpales plãtas ſolida
uit & baſes, multoſqꝫ ſpũal'r cęcos illu-
minauit? Nunqd non ignẽ ſparſit cũ ait: *Acto. 3.c*
In noĩe Ieſu xp̃i Nazareni ſurge et ambu
la? Nec tm̃ lux eſt nomen Ieſu, ſed eſt &
cib. An nõ toties cõfortaris, quoties re-
cordaris? Quid æq̃ mentẽ cogitãtis ĩpin
guat? Quid ita exercitatos reparat ſen-
ſus: uirtutes roborat: uegetat mores bo-
nos atqꝫ honeſtos: caſtas fouet affectio
nes? Aridus eſt oĩs aĩę cib. ſi nõ oleo iſto
infundit̃. Inſipidus eſt ſi nõ hoc ſale cõdi
tur. Si ſcribas, non ſapit mihi niſi legero
ibi Ieſum. Si diſputes aut cõferas, non ſa
pit mihi niſi ſonuerit ibi Ieſus. Ieſus mel ĩ
ore, in aure melos, in corde iubilus. Sed
eſt & medicina. Triſtat̃ aliqs nr̃m? ue-
niat in cor Ieſus, & inde ſaliat in os, &
ecce ad exortũ noĩs lumẽ, nubilũ oẽ dif-
fugit, redit ſerenũ. Labit̃ qs in crimẽ, cur
rit inſup ad laqueũ mortis deſperando?
nonne ſi inuocet nomẽ uitæ, confeſtĩ re
ſpirabit ad uitã? Cui aliqñ ſtetit añ faciẽ
ſalutaris noĩs, duritia (ut aſſolet) cordis,
ignauiæ torpor, rãcor aĩ, lãguor acediæ?
Cui fons forte ſiccatus lachrymaꝝ, in-
uocato Ieſu non cõtinuo erupit uberior,
fluxit ſuauior? Cui in piculis palpitãti &
trepidãti, inuocatũ uirtutis nomẽ nõ ſta
tim fiduciã p̃ſtitit, depulit metũ? Cui q̃-
ſo, in dubijs æſtuãti & fluctuãti, nõ ſubi-
to ad inuocationẽ clari noĩs emicuit cer
titudo? Cui ĩ aduerſis diffidẽti, iamiãqꝫ
deficiẽti, ſi nomẽ adiutorij ſonuit, defuit
fortitudo? Nimirum morbi & lãguores
aĩæ iſti ſunt, illud medicina. Deniqꝫ et ꝓ-
Pſal. 49.c bare licet. Inuoca me, inqt, in die tribula
tionis, eruã te, & honorificabis me. Ni-
hil ita iræ impetũ cohibet, ſupbiæ tumo
rẽ ſedat, ſanat liuoris uulnus, reſtrixit lu-
xuriæ fluxũ, extinguit libidinis flãmã, ſi-
tim tempat auaritiæ, ac totius indecoris
fugat pruriginẽ. Siquidẽ cũ noĩo Ieſum,
hoĩem mihi ꝓpono mitẽ & humilẽ cor-
de, benignũ, ſobriũ, caſtũ, miſericordẽ,
& oĩ deniqꝫ honeſtate ac ſctitate cõſpi
cuũ, eundemqꝫ ipm deũ oĩpotentẽ, ꝗ ſuo
me & exẽplo ſanet, & roboret adiuto-
rio. Hæc oĩa ſil' mihi ſonant cũ inſonue-
rit Ieſus. Sumo itaqꝫ mihi exẽpla de ho-
mine, & auxiliũ à potẽte, illa tanqꝫ pig-
mẽtarias ſpẽs, hoc tanqꝫ uñ acuã eas, &
facio confectionẽ, cui ſil'em medicorum
nemo facere poſſit. Hoc tibi electuariũ
hẽs ô aĩa mea, reconditũ ĩ uaſculo uoca-
buli huius qđ eſt Ieſus, ſalutiferꝝ certe,
quodqꝫ nulli unqꝫ peſti tuę inueniat̃ inef
Can. 8.b ficax. Sp tibi in ſinu ſit, ſp in manu, quo
tui oẽs ĩ Ieſum & ſenſus dirigant̃ et actꝰ.
Deniqꝫ & inuitaris. Pone me, inqt, ſigna
culũ in corde tuo: ſignaculũ in brachio
tuo. Sed hoc al's. Nũc uero hẽs uñ et bra
chio medearis & cordi. Hẽs inqꝫ in noĩe
Ieſu uñ actus tuos uel prauos corrigas,
uel minus pfectos adimpleas: itemqꝫ uñ
tuos ſenſus aut ſerues ne corrũpant̃, aut
ſi corrũpantur, ſanes. Habuit & Iudæa
quoſdã Ieſus, quoꝝ uacuis gl'iatur uoca
bulis. Illa.n. nec lucent, nec paſcunt, nec
medent̃. Idcirco ſynagoga in tenebris ẽ
uſqꝫ adhuc, fame et infirmitate laborãs.
Et nõ ſanabit̃ nec ſatiabit̃ quouſqꝫ ſciat
meum Ieſum dñari Iacob & finiũ terrę,
& conuertat̃ ad ueſperã, & famem pa-
tiat̃ ut canes, & circũeat ciuitatem. Et il
li quidem p̃miſſi ſunt tanquam baculus
ad mortuũ, ꝓphetam p̃uenientes, et ſua
interpretari noĩa nequiuerũt. Vacua qp
pe erant. Superpoſitus mortuo baculus *4. Re. 4.c*
eſt: & nõ erat uox neqꝫ ſenſus: qm̃ bacu
lus erat. Deſcẽdit ꝗ baculũ miſit, et mox
ſaluum fecit ppl'm ſuũ à pctĩs eoꝝ, pro-
bans ſe eſſe qđ dicebat̃. Quis eſt hic ꝗ
ẽt pctã dimittit? Nimirꝝ qui dicit: Salus
ppl'i ego ſum. Iam uox, iam ſenſus eſt, &
patet eũ non inane portare nomẽ inſtar
prioꝝ. Sentitur infuſa ſalus, et bñficium
nõ tacet̃. Intus ſenſus, foris uox. Cõpun *Mar. 2.a*
gor & cõfiteor, & cõfeſſio uitã indicat.
A' mortuo.n. tanqꝫ qui non eſt perit cõ
feſſio. Ecce uita, ecce ſenſus. Suſcitatus *Eccl. 17.c*
pfecte ſum: integra eſt reſurrectio. An
aliud mors corpis eſt, niſi cũ ſenſu priua
tur & uita? Pctm̃ quod mors aĩę eſt, nec
cõpunctionis mihi ſenſum, nec cõfeſſio-
nis reliquerat uocẽ, & erã mortuus. Ve-
nit is ꝗ pctã dimittit, & utrũqꝫ reſtituit:
& dicit animæ meæ. Salus tua ego ſum.
Quid mirꝝ ſi cedit mors ubi uita deſcen *Pſal. 34.a*
dit? Iam corde credit̃ ad iuſtitiam, et ore *Rom. 10.*
cõfeſſio fit ad ſalutẽ. Iam oſcitat puer, et *4. Re. 4.f*
oſcitat ſepties: et dicit. Septies in die lau *Pſal. 118.x*
dẽ dixi tibi dñe. Videte hũc ſeptenariũ.
Sacer nũerus eſt, non uacat. Sed melius
hoc alij ſeruamus ſermoni: quo famelici
& non faſtidioſi ad tã bonas epulas ac
cedamus: inuitante nos ſponſo eccleſiæ
dño noſtro Ieſu Chriſto, qui eſt ſuper
omnia deus benedictus in ſecula. Am̃.

*De cordis contritione: & de tribus ſpeciebus ue
ræ confeſſionis.* *Sermo 16.*

Q Vid ſibi ergo uult ſeptenarius
iſte? Neſcio.n.an ita ſimplex qſ-
piã in nobis ſit q ocioſas eẽ has
4.Re.4.f uices,et numeꝝ hũc putet fortuitũ.Ego
nec illud uacare reor ꝙ ꝓpheta incum-
bẽs ſuꝑ mortuũ,ad menſurã pueriliſ cor
poris ſeſe cõtraxit,os ſuũ ori illius cõiun
xit,oculiſq; oculos, & manibus manus.
Spũs ſctũs ſic oĩa fieri,& ſic ſcribi fecit:
ad eruditionẽ ꝓculdubio illoꝝ ſpũum
quos corrupti corꝑis circũuenit infida
ſocietas,ac ſtulta mũdi ſapĩa deſiꝑe do
cuit. Corpus qppe qđ corrũpitur, ag-
grauat aĩam: & deprimit terrena inha-
bitatio ſenſum multa cogitantem.Pro-
Sap.9.d pterea nemo mireẽ ac moleſte accipiat
ſi ĩ his ſcrutãdis tanq; quibuſdã ſpũs ſctĩ
apothecis curioſus exiſto, cũ ſciã qa ſic
uiuitur,& ĩ talib.uita ſpũs mei. Dico tñ
his q ꝑuolantes ingenio,ĩ oĩ ſermone añ
Eſa.38.c pene flagitãt finẽ q; principiũ teneãt:de-
bitorẽ me ẽt tardiorib.eſſe: & maxime.
Sed nec ſtudiũ tã eſſe mihi ut exponam
uerba,q; ut imbuã corda. Et haurire &
ꝓpinare me oportet, qđ nõ fit celeriter
ꝑcurrendo,ſed tractãdo diligẽter,& ex-
hortãdo frequẽter. Quanq; et ꝑter ſpem
quoq; meã diu nos diſcuſſio detinuit ſa
croꝝ.Putaui fateor unũ ad hoc ſermo-
nẽ ſufficere: ſyluamq; iſtã umbroſam la
tebroſamq; allegoriaꝝ ꝑtranſire nos ci
to: & ad planitiẽ moraliũ ſenſuũ itinere
diei qſi unius ꝑuenire:ſed ſecus contigit.
Biduũ qppe iã in eo expẽdimus: & ad-
huc reſtat uia. Ictus oculi eminus ſummi
tates ramoꝝ & montiũ cacumina ꝑuo
labat: ſed ualliũ ſubteriacẽs uaſtitas &
dẽſitas dumetoꝝ fruſtrabatur obtutus.
Nunqd (uerbi gr̃a) Heliſæi miraculũ ꝑui
dere ualebã,qa nobis uidelicet de gen-
tiũ uocatione, & repulſione Iudæorum
differentib.ita de ſubito in mediũ ꝓſili-
ret? Et nũc qñdoqdem incidimus,nõ pi
geat nos paululũ ĩmorari, cõſequenter
ad id qđ intermittimus, poſtea reuerſu
ros.Siqdẽ aĩaꝝ cib.nihilominus eſt iſte.
Canib.quoq; ac uenatorib.plerunq; cõ
tingit à beſtia quã aggreſſi erãt deſiſte-
re,& ſeq aliã q inopinantib.forte occur
rerit. Nõ paruũ fiduciæ robur ꝑſtat mi-
hi ꝙ magnus ille uir ꝓpheta potẽs ĩ oꝑe
& ſermone,de excelſo mõte cœloꝝ de-
ſcẽdens uiſitare dignatus eſt me, cũ ſim
cinis & puluis:miſereri mortuo: inclina
re ſe iacẽti:cõtrahi & coæq̃ri ꝑuo, cæco
partiri lumẽ oculoꝝ ſuoꝝ: & os mutum
oris ꝓprij oſculo ſoluere: debileſq; ma-
nus ſuaꝝ roborare contactu. Suauiter
rumino iſta, & replenẽ uiſcera mea: &
interiora mea ſaginanẽ: & oĩa oſſa mea
germinãt laudẽ. Hoc ſemel contulit uni
uerſitati, hoc quotidie ſinguli in nobis
actitari ſentimus, & cordi.ſ.tribui intel
ligentiæ lumẽ, & ori ædificationis uer-
bũ, & manib.opus iuſtitiæ. Dat ſentire Eccl.4
fideliter, dat ꝓferre utiliter,dat efficaci-
ter adimplere.Et eſt funiculus triplex,q
difficile rumpiẽ ad extrahendas aĩas de
carcere diaboli,& trahendas poſt ſe ad
regna cœleſtia, ſi recte ſentias, ſi digne 4.Reg.
ꝓloq̃ris,ſi uiuẽdo cõfirmes. Oculis ſuis
tetigit meos, ĩterioris hoĩs frontẽ claris
luminarib.ornãs,fide & intellectu. Ori
meo iũxit ſuũ,et mortuo ſignũ pacis im
preſſit:qm̃ cũ adhuc ꝑctõres eſſemus,re
cõciliauit nos deo,iuſtitiæ mortuos.Os
ori applicuit,iterato ĩſpirans ĩ faciẽ meã Gene.
ſpiraculũ uitę:ſed ſctĩoris q; primo. Nã
primo qdem ĩ aĩam uiuentẽ creauit me:
ſcđo in ſpm̃ uiuificantẽ reformauit me.
Manus ſuas meis ſuppoſuit,exemplum
ꝓbens bonoꝝ oꝑeꝝ,formã obediẽtiæ.
Aut certe manus ſuas miſit ad fortia: ut
doceret manus meas ad ꝓliũ,& digitos
meos ad bellũ. Et oſcitauit,inqt, puer ſe
pties. Sufficiebat ad gl'iam manifeſtãdi Prou.
miraculi oſcitaſſe ſemel:ſed multiplici-
tas et ĩſignis nũerus,myſterij admonẽt.
Si illud ĩgẽs uniuerſi hũani gñis primũ q- 4.Reg.
dẽ examĩe corpꝰ attẽdas:uides ubiq; ec
cl'iam(ex q̃ uitã ꝓpheta incũbente rece
pit)q̃ſi ſepties oſcitare: qa ſepties in die
laudem dicere cõſueuit. Si teipm̃ aduer-
tas,ĩ hoc te noueris uita uiuere ſpũali,ac Pſal.1
myſticũ hũc ĩplere nũeꝝ,ſi ſenſualitatis
tuæ quariũ, charitatis binario ſubijcis,
exhi-

exhibeſq; iuxta apl'm mẽbra tua ſeruire
iuſtitiæ in ſctĩficationem,quæ prius ex-
hibuiſti ſeruire iniqtati ad iniquitatem:
Roma.6.d aut certe ſi eũdẽ quinariũ proximoꝝ ſa
luti imꝑtiens,ad ꝑficiendũ ſeptenarium
duo hæc adijcias: miſericordiã.ſ.& iu-
diciũ cãtare deo. Habeo & al's ſeptẽ oſci
tationes:ſeptẽ uidelicet exꝑimenta ſine
quib.uera et certa ſalus rediuiui ſpiritus
minime cõſtat:quatuor ad ſenſum com
punctionis,tria ad cõfeſſionis ſolũ perti
nẽtia. Si uiuis,ſi uox,ſi ſenſus eſt,tu quo-
que eadẽ in te recognoſcis. Porro ſenſũ
ex integro recuꝑaſſe te ſcias, ſi tuã con-
ſcientiã quadruplici ſentis,cõpunctione
morderi:pudore gemino,et gemino me
tu:nã uitã ad ꝑficiendũ ſeptenarium tri-
plex cõfeſſionis ſpẽs atteſtaẽ,de quibus
poſtea uidebiẽ. Non'ne & ſctũs Hiere-
mias in ſuo plãctu obſeruat hũc nũeꝝ?
Et tu igr̃ ĩ tua pro te lamẽtatione formã
habẽs propheticã, deũ cogita factorẽ
tuũ,cogita & bñfactorẽ, cogita pr̃em,
cogita dñm. Ad oĩa reus es,plãge ꝑ ſin-
gula. Ad primũ & ultimũ rñdeat timor
tuus:ad duo media pudor. Pr̃ ſane non
metuiẽ,cũ pr̃ ſit. Pr̃is.n.eſt miſereri ſꝑet
parcere. Et ſi ꝑcutit, uirga nõ baculo ꝑ-
curit,& cũ ꝑcuſſerit ſanat. Pr̃na uox eſt.
Deut.32.f Percutiã & ego ſanabo. Nõ eſt proinde
qđ à pr̃e formides,qui etſi qñq; feriat ut
emẽdet,nunq; tñ ut uindicet. At uero co
gitantẽ ꝙ pr̃em offenderim,eſt certe qđ
pudeat: & ſi nõ qđ terreat. Volũtarie ge
nuit me uerbo ueritatis,nõ ſtimulo car-
nalis cupiditatis excuſſit, quẽadmodũ
genitor carnis meæ. Deinde ẽt nõ peper
cit unigenito pro ſic genito. Ita ipſe qdẽ
pr̃em ſe exhibuit mihi,ſed nõ ego me il-
li uiciſſim filiũ. Quanã frõte attollo iam
oculos ad uultũ pr̃is tã boni tã malus fi
lius? Pudet indigna geſſiſſe gñe meo,pu
Pſal.68.b det tãto pr̃e uixiſſe degñem. Exitus aq̃-
rũ deducite oculi mei:opiat cõfuſio fa-
ciẽ meã,uultũ meũ pudor ſuffundat,oc
Pſal.30.c cupetq; caligo. Deficiat in dolore uita
mea,et anni mei in gemitib. Proh pudor
quẽ fructũ habui in quib nũc erubeſco?
Si in carne ſeminaui: de carne non metã
niſi corruptionẽ. Si in mũdo, & ipſe trã Gala 6.b
ſit & cõcupiſcẽtia eius. Quid? Caduca, 1.Ioan.2.c
uana,& ꝓpe nulla,& quoꝝ finis mors
eſt,infœlix & inſanus ꝑferre non erubui
æterni pr̃is amori & honori. Cõfundor
confundor audire. Si ego pr̃: ubi eſt ho- Mala.1.b
nor meus? Sed & ſi pr̃ non eſſet:obrue-
ret me bñficijs. Inſtaurat aduerſum me
teſtes(ut alia innumera taceam)hꝰ cor-
poris uictũ,& uſum tꝑis hꝰ,& ſuper oĩa
ſanguinẽ dilecti filij clamantẽ de terra.
Pudet ingratitudinis,q;q; ad cõfuſionis
cumulũ,arguar ẽt reddidiſſe mala ꝓ bo
nis,& odiũ ꝓ dilectione. Minime qdem
mihi à bñfactorẽ,ſicut nec à pr̃e timẽdũ.
Verus quippe bñficus eſt,dãs affluẽter,
& nõ improꝑans. Nõ improꝑat dona, Iaco.1.a
qa dona ſunt: & bñficia ſua mihi dedit:
non uẽdidit. Deniq; ſine pnĩa ſunt dona
eius. At quãto de illo benignius: tãto de
me indignius ſentire cogor. Erubeſce &
dole nihilominus aĩa mea,qm̃ etſi illum
nõ repetere & nõ improꝑare decet:nos
tñ oĩno dedecet ingratos immemoreſq;
extitiſſe. Heu,qd uel nũc tandem retri-
buã dño ꝓ oĩb. q̃ retribuit mihi? Quod
ſi ſegnior forte ſuas partes minus exeq-
tur pudor:timor ſane excitetẽ in adiuto- Pſal.115.a
riũ. Excitetẽ,ut excitet. Sepone paꝝ pia
uocabula bñfactoris & pr̃is,atq; ad au
ſteriora cõuertere. Nẽpe q legiẽ pr̃ miſe-
ricordiaꝝ,et deus totius cõſolationis:le
giẽ nihilominus deus ultionũ dñs. Legiẽ
deus iudex iuſtus & fortis. Legiẽ terribi 2.Cor.1.a
lis ĩ cõſilijs ſuꝑ filios hoĩum. Legiẽ deus
zelãs. Quod pr̃ eſt,ꝙ bñficus eſt,tibi ẽ:
ꝙ dñs ac creator,ſibi. Etenĩ ꝑꝑ ſemet- Pſal.65.a
ipm̃ fecit oĩa,ſcriptura teſte. Qui ergo Pſal.7.c
qđ tuũ eſt tibi defendit ac ſeruat, putas Exo.20.a
et ꝓ ſe aliqñ nõ zelabit:putas ſui nõ req Eſa.48.b
ret principatus honorẽ? Propter hoc irri 37.g.&
tauit ĩpius deũ,qa dixit in corde ſuo, nõ Pſal.9.f
reqret. Et qd eſt ĩ corde ſuo dicere, non
reqret,niſi non metuere qđ reqrat? Sed
reqret uſq; ad nouiſſimũ q̃drantẽ:reqret
& retribuet abũdãter facientib.ſuꝑbiã.
Reqret à redẽpto ſeruitiũ:honorẽ et glo
riã ab eo quẽ plaſmauit. Eſto ꝙ diſſimu
let pr̃:ignoſcat bñficus; ſed non dñs &

creator. Et q̄ pcit filio, nõ pcet figmẽto, non parcet ſeruo neq̃. Pẽſa c⁹ ſit formidinis & horroris, tuũ atq̃ oĩum contẽpſiſſe factorem, offendiſſe dñm maieſtatis. Maieſtatis eſt timeri, dñi eſt timeri, & maxime h⁹ maieſtatis, huiuſq́ dñi.
Nã ſi reũ regiæ maieſtatis quãuis humanæ, humanis legib. plecti capite ſancitũ ſit: qs finis contẽnentiũ diuinã oĩpotentiã erit? Tangit mõtes, & fumigãt: & tã tremendã maieſtatẽ audet irritare uilis puluiculus, uno leui flatu mox diſpergẽdus, & minime recolligendus? Ille ille timẽdus eſt, qui poſtq̃ occiderit corpus, ptãtem habet mittere & in gehennam.

Pſa. 143. b

Paueo gehennã, paueo iudicis uultũ, ipſis quoq̃ tremendũ angelicis ptãtib. Cõtremiſco ab ira potẽtis, à facie furoris eius, à fragore ruẽtis mũdi, à conflagratione elementoꝝ, à tẽpeſtate ualida, à uoce archãgeli, & à uerbo aſpo. Contremiſco à dentib. beſtiæ infernalis, à uẽtre inferi, à rugiẽtib. p̄paratis ad eſcã: horreo uermẽ rodentẽ, & ignẽ torrentẽ, fumũ & uaporẽ & ſulphur, & ſpm̃ pcellarũ. Horreo tenebras exteriores. Quis dabit capiti meo aquã, & oculis meis fontẽ lachrymaꝝ, ut p̄ueniam fletib. fletum & ſtridorẽ dentiũ, & manuũ pedumq́ dura uincula & põdus catenaꝝ p̄mentiũ, ſtringentiũ, urentiũ, nec cõſumẽtiũ? Heu me mr̃ mea, ut qd me genuiſti filiũ doloris, filiũ amaritudinis, indignatiõis & plorationis æternæ? Cur exceptus genib. cur lactatus uberib. natus in cõbuſtionẽ, & cib. ignis? Qui ſic afficit, ſenſũ pculdubio recupauit, & in duplici metu iſto, itemq́ pudore illo eq̄ duplici habet oſcitationes q̄tuor. Tres q̄ reſtãt ex uoce cõfeſſionis adijciet, & nequaq̃ dicet iã de eo q nõ ſit uox neq̃ ſenſus, ſi tñ de corde hũili, ſimplici, fideliq́ pceſſerit illa confeſſio. Oẽ ergo qđ remordet conſcientiã, cõfitere humiliter, pure, fideliter, & has uices impleſti. Sũt q gl'iant cũ male fecerint, & exultãt in rebus peſſimis: quos notãs ppheta, pctã ſua, inqt, p̄dicauerũt, ſicut Sodoma. Veꝝ hos ab hac diſputatione tanq̃ ſcl'ares amoueo.

Hiere. 9. a

Prou. 2. c
Eſa. 3. b

Nã qd ad nos de his q foris ſunt? Quanquã & de his q religioſe ueſtiti et religionẽ pfeſſi ſunt, nõnunq̃ audim⁹ aliquos reminiſci & iactitare impudẽtiſſime mala ſua p̄terita, q̄ (uerbi grã) aliqñ uel fortiter gladiatorio, uel argute lr̃atorio geſſere cõflictu, ſeu aliud qd ſcdm mũdi q̄dẽ uanitatẽ fauorabile, ſcdm aĩæ uero ſalutẽ nociuũ, pniciosum, dãnoſum. Scl'aris adhuc aĩ indiciũ eſt hoc: & hũilis habitus q geſtaẽ à talib. nõ ſanctæ nouitatis eſt meritum, ſed priſcæ uetuſtatis opculũ. Nonnulli talia q̄ſi dolẽdo & pœnitẽdo rememorãt, ſed gl'iam intẽtione captãtes, cõmiſſa ſua nõ diluũt, ſed ſeip̄os illudũt. Nã deus nõ irridet. Veterẽ hominẽ nõ exuerũt, ſed nouo palliãt. Nõ pditur aut pijciẽ uetus fermentũ illa confeſſione: ſed ſtatuiẽ, ſcdm illud: Inueterauerũt oſſa mea dũ clamarẽ tota die. Pudet reminiſci quorundã tantam pteruiam, ut nõ pudeat eos cũ exultatione lugẽda iactitare, q & poſt ſuſceptũ ſctm̃ habitũ callide quempiã ſupplãtauerit, et circũuenerint in negocio frẽm, aut q talionẽ p cõuicio uel maledicto. i. malũ pro malo, aut maledictũ p maledicto audacter reddiderint. Sed eſt cõfeſſio eo piculoſius noxia, quo ſubtilius uana, cũ ipſa ẽt inhoneſta & turpia de nobis detegeẽ nõ ueremur, nõ qa hũiles ſum⁹, ſed ut eẽ putemur. Appetere aũt de hũilitate laudẽ, hũilitatis eſt nõ uirtus, ſed ſubuerſio. Verus hũilis uilis uult reputari, nõ hũilis p̄dicari. Gaudet cõtẽptu ſui, hoc ſolo ſanè ſupb. q laudes contẽnit. Quid puerſius, qd'ue indignius q̃ ut hũilitatis cuſtos cõfeſſio ſupbię militet, & inde uelis uideri melior unũ uideris deterior? Mirabile iactantiæ genus, ut nõ poſſis putari ſctũs, ſi nõ appareas ſceleratus. At talis cõfeſſio ſpẽm habẽs hũilitatis nõ uirtutẽ, nõ ſolũ ueniã nõ mereẽ, ſed & prouocat irã. Nunqd pfuit Saul q ſe ad increpationẽ Samuelis peccaſſe cõfeſſus eſt? Culpabilis pculdubio fuit illa cõfeſſio, q̄ culpã nõ diluit. Qũo. n. hũilem cõtẽneret cõfeſſionẽ hũilitatis magiſter, & cui hũilib. dare grãm certe ingenitũ ẽ? Omnino nõ poterat nõ placari, ſi, q̄ in ore ſonuit, in corde radiaſſet hũilitas. Ecce cur hũilẽ eſſe debere cõfeſſionẽ dixi. Oportet aũt & eẽ ſimplicẽ. Nõ intentionẽ (forte qa latet hoĩes) excuſare delectet ſi ſit rea, nec leuigare culpã q̄ grauis eſt, nec alieno adũbrare ſuaſu cum inuitũ nemo coegerit. Primum illud nõ cõfeſſio ẽ ſed defenſio, nec placat ſed puocat. Sequẽs mõſtrat ingratitudinẽ, ex quo minor reputaẽ culpa, eo minuiẽ & gl'ia ĩdultoris. Sed enim minus libẽter bñficiũ daẽ, qđ minus grate minus'ue neceſſarie puenirẽ ſentiẽ. Veniã pinde ſibi abiudicat q munus largitoris attenuat: qđ qdẽ oĩs q reatũ ſuũ uerbis alleuiare conaẽ, facit. Iã à poſtremo primi hoĩs dehorteẽ exẽplũ, nec culpã ſiqdem diffitẽtis, nec tñ cõſequentis ueniã, nõ dubium qn ob reatus mulieris admiſtionẽ. Genus excuſationis eſt, cũ argueris tu, aliũ ĩcuſare. Porrò excuſare te uelle qñ corriperis, q̃ ſit nõ mõ minime fructuoſum ſed & pnicioſum, ſctm̃ Dauid interroga. Verba nẽpe malitiæ excuſationes in pctĩs appellat, ne in ea declinet cor ſuũ rogãs & ſupplicãs. Merito qdẽ. In aĩam etenim ſuã peccat q ſe excuſat, repellẽs pinde à ſe indulgẽtię medicinã, & ſic uitã ſibi pprio ore intercludens. Et q̄nam maior malitia q̃ ppriam armari in ſalutẽ, & linguæ tuæ temetip̄m mucrone cõfodere? Deniq̃ q ſibi neq̃, cui eſt bonus? Sit aũt & fidelis cõfeſſio, ut cõfitearis in ſpe, de indulgentia penitus nõ diffidẽs, ne tuo te ore nõ tã iuſtifices q̃ condẽnes. Iudas certe pditor dñi, & Cain fratricida cõfeſſi ſũt, et diffiſi ſunt. Alter. Peccaui, inqt, tradẽs ſanguinẽ iuſtũ. Alter. Maior eſt iniqtas mea, q̃ ut ueniam merear: & uerax licet nil eis pfuit infidelis cõfeſſio. Hę itaque tres cõfeſſionis obſeruãtiæ, iũctę q̄tuor ſupiorib. cõpunctionis, ſeptenariũ iplẽt. Iã uero ſic cõpunctus, & ſic cõfeſſus, ac ppria pinde certus de uita, cert⁹ quoq̃ nihilominus es (ut arbitror) uacuo neq̃quã noĩe appellari Ieſum, eũ q in te talia ualuit et uoluit opari, nec uacue ſubſecutũ fuiſſe baculũ quẽ p̄miſerat. Nõ uenit

Pſal. 31

Matt. 27. a
Gene. 4. b

uacue qa nõ uẽit uacuus. Nã qũo uacu⁹, ĩ quo habitauit plenitudo? Neq̃. n. ei datus eſt ad mẽſurã ſpũs. Deniq̃ & uenit in plenitudine tpis, plenũ pinde uenire ſe indicãs. Bñ plenũ, quẽ unxit pr̃ oleo lætitiæ p̄ conſortib. ſuis. Vnxit & miſit plenum grã & ueritatis. Vnxit ut ungeret. Oẽs ab eo uncti ſunt, q de plenitudine eius meruerũt accipe. Iõ ait. Spũs dñi ſup me, eo q unxerit me, ad annunciandũ manſuetis miſit me: ut mederer contritis corde, ut p̄dicarẽ captiuis indulgẽtiã, et clauſis apertionẽ, ut p̄dicarẽ annũ placabilem dño. Veniebat (ut audis) ungere cõtritiones nr̃as, ac lenire dolores. Ideoq́ uenit unctus, uenit mãſuetus & mitis, & multæ miſericordiæ oĩb. inuocantib. ſe. Sciebat ſe ad ĩfirmos deſcẽdere, exhibuitq́ q̄lẽ oportuit. Et qm̃ multæ erãt infirmitates, multa quoq̃ puid⁹ medicus medicamina curauit afferre.

Pſal. 44 b
Eſa. 61. a

Attulit ſpm̃ ſapię & intellectus, ſpm̃ cõſilij & fortitudinis, ſpm̃ ſciẽtiæ & pietatis, & ſpm̃ timoris dñi. Vides quot phialas plenas odoramẽtis cœleſtis medic⁹ p̄parauit ad ſanãda uulnera illius miſeri q incidit ĩ latrones? Septẽ ſunt nũero, ſeptẽ fortaſſe p̄fatis oſcitationib. excitandis accommodatæ. Spũs. n. uitæ erat in phialis. Ex his pfecto infudit oleũ meis uulnerib. Infudit & uinum, ſed minus q̃ olei. Sic nẽpe congruebat infirmitatib. meis, ut miſericordiam ſupexaltaret iudicio, queadmodũ uino oleũ ſupfertur infuſum. Attulit pinde quinq̃ cados olei, uini nõ niſi duos. Vinũ ſiqdem timor tm̃ & fortitudo fuere, reliq̄ quinq̃ oleũ ppria ſuauitate deſignãt. In ſpũ denique fortitudinis tanq̃ potẽs crapulatus à uino deſcẽdit ad ĩferos, cõtriuit portas æreas, et uectes ferreos cõfregit, alligauit fortẽ. & uaſa captiuitatis eripuit. Deſcẽdit nihilominus in ſpũ timoris, ſed timẽdus, nõ timidos. O ſapia, quãta arte me dẽdi in uino & oleo aĩæ meæ ſanitatẽ reſtauras, fortiter ſuauis, et ſuauiter fortis. Fortis p me & ſuauis mihi. Deniq̃ attĩgis à fine uſq̃ ad finẽ fortiter, et diſponis oĩa ſuauiter, ppellens inimicũ, & ĩfirmũ

Pſal. 77. g

foūēs. Sana me dñe et ſanabor, pſallam
Cant. 1.a & confitebor nomini tuo & dicā: Oleū
Pſal. 142. effuſum nomen tuum. Non uinum effu
& 102.a ſum (nolo.n. ut intres in iudicium cū ſer
uo tuo) ſed oleū, qa coronas me in miſe-
ricordia et miſerationib. Oleū planè, qđ
dum ſupernatat cūctis qb. immiſcetur
liquorib. liqdo illud deſignat nomē, qđ
eſt ſuper omne nomen. O' nomē p̄ſuaue
& p̄dulce. O' nomē præclarꝝ, ꝑelectum
& præexcelſum, & ſupexaltatū in ſcl'a.
Hoc uere oleum quod exhilarat faciem
hoīs, qđ caput ieiunantis impinguat, ut
oleū pc̄tōris non ſentiat. Hoc nomen no
Eſa. 62.a uum quod os dñi nominauit, qđ & uo-
Luc. 2.c catum eſt ab angelo priuſq̄ in utero cō
Iohel. 2.g ciperetur. Hoc nō ſolū Iudæus, ſed qcū-
que īuo cauerit ſaluus erit, intm̄ uſq; qua
que effuſum eſt. Hoc pr̄ dōauit filio, ſpō
ſo eccleſiæ dño nr̄o Ieſu Xp̄o, q eſt ſup
omnia deus benedictus in ſecula. Amē.

Sermo 17. ī quo tractatur de Luciferi deiectiōe.

PVtamus ne ſatis ꝓceſſum eſt in
ſanctuario dei dū ſcrutamur mi
rabile ſacr̄m, an ad ꝑſcrutandū
adhuc ſiqd reſtat, audemus ſpm̄ ad inte
riora ſequi? Spūs nēpe iſte ſcrutat̄ non
ſolū hoīum corda & renes, ſed ēt ꝓfun-
da dei: & ſiue ad nr̄a ſiue ad alia, ſecurus
ſequor eū quocunq; ierit. Tm̄ ut cuſto-
diat corda nr̄a, & intelligentias nr̄as, ne
forte cū non aderit adeſſe putemus, no-
Ioan. 8.b ſtrumq; ꝓ ipſo ſequamur ſenſum deuiā
tes. Venit nanq; & uadit ꝓut uult, et ne
mo facile ſcit uñ ueniat aut quò uadat.
At iſtud ſine dāno fortaſſe ſalutis neſci-
re licet. Cæterꝝ qñ ueniat uel qñ uadat,
id planè ꝑiculoſiſſime ignorat̄. Cum.n.
hæ ſpūs ſc̄ti circa nos diſpē ſatoriæ qdē
uiciſſitudines uigilantiſſime nō obſeruā
tur, fit ut nec abſentē deſideres, nec præ
ſentem gl'ifices. Nempe qidcirco rece-
dit ut auidius requirat̄, quonā mō ſi ab-
eſſe neſcitur, requiritur? Et rurſum q di-
gnanter ad hoc redit ut conſolet̄, qual'r
digne pro ſua maieſtate ſuſcipitur, ſi nec
adeſſe ſentit̄? Mens ergo q̄ ignorat ab-
ſceſſum, patet ſeductioni: & q̄ reditū nō
obſeruat, erit īgrata uiſitatiōi. Perijt quō-
dam aliqd Heliſæus à magiſtro, cum di
ſceſſum eius imminere p̄ſenſit, nec obti- 4. Reg.
nuit, ſicut ſcitis, niſi ea qdem cōditione
ſi uideret qñ tolleret̄ à ſe. In figura conti
git hoc illis, ſcriptum eſt autem pp nos.

Vigiles eſſe & ſoliciti circa opus nr̄æ
ſalutis (quod mira ſubtilitate ac ſuauita
te diuinæ ſuę artis inceſſanter actitat ſpi
ritus ī intimo nr̄i) prophetico docemur
& monemur exemplo. Nunquam ſanè
ſine nr̄a conſcientia magiſtra unctio q̄
docet de oīb. tollatur à nobis, ſi duplica
to uolumus munere non fraudari. Nun-
quam cum uenerit inueniat imparatos,
ſed ſp uultus ſuſpēſos expanſoſq; hn̄tes
ſinus ad largam dñi benedictionem. Ta
les deniq; quærit, ſil'es hominibus expe Luc. 12.
ctantibus dñm ſuum qñ reuertatur à nu
ptijs: qui utique ab illis ſupernæ menſæ
copioſis delicijs uacua nunq̄ reuertitur
manu. Vigilandum proinde, & uigilan-
dum oī hora, qa neſcimus qua hora ſpi-
ritus uenturus ſit, ſeu iterꝝ abiturus. It et
redit ſpūs, et qui ſtat eo tenēte, deſerēte
cadat neceſſe eſt: ſed nō collidet̄, qa dn̄s
rurſum ſupponit manum ſuam. Et has
alternare uices nō ceſſat in his qui ſpūa-
les ſunt, uel quos potius ſpūales proin-
de ipſe creare intendit uiſitans diluculo,
& ſubito probans. Deniq; ſepties cadit
iuſt⁹, & ſepties reſurgit: ſi tm̄ cadat ī die,
ut ſe cadere uideat, & cecidiſſe ſciat, & Prou.
reſurgere cupiat, & requirat manū ad-
iuuantis, & dicat: Dñe in uoluntate tua
præſtitiſti decori meo uirtutem: auerti-
ſti faciem tuam à me, & factus ſum con Pſal.
turbatus. Aliud eſt dubitare de uerita-
te, quod patiaris neceſſe eſt cum ſpiri-
tus minime ſpirat: & aliud ſapere falſita
tem, quod facile caues ſi eandem tuam
ignorantiā non ignoras, q̄tenus dicas et
tu: Et ſiqd ignoraui ignorantia mea me Iob. 19.
cum eſt. Sancti Iob ſn̄ia eſt. Agnoſcite.
Peſſimę matris ignorantia, peſſimę itidē
filiæ duæ ſunt. falſitas & dubietas. Illa
miſerior, iſta miſerabilior. Pernicioſior
illa, iſta moleſtior. Cum loquitur ſpi-
ritus, cedit utraque: & eſt non ſolum ue
ritas, ſed & certa ueritas. Eſt qppe ue-
ritatis.

ritatis ille ſpūs, cui cōtraria falſitas ē. Eſt
& ſapīæ, q̄ cū ſit cādor uitæ æternæ, &
ubiq; attingat pp munditiā ſuā, obſcu-
rum ambigui nō admittit. Cauēda ſanè
cū ſpūs iſte nō loqtur, & ſi non moleſta
dubietas, certe falſitas execrāda. Aliud
eſt.n. ſub incerto hoc uel illud opinādo
ſentire, aliud temere affirmare quod ne-
ſcias. Aut ergo loq̄tur ſp ſpūs, qđ noſtri
qdem minime arbitrii eſt: aut qñ ſilere
placet, hoc ip̄m indicet, & loq̄tur ſaltē
ſuū ſilentiū, ne ip̄m nobis falſò p̄ire putā
tes, noſtrū ꝓ ipſo male ſecuri ſequamur
errorē. Et ſi ſuſpēderit ambiguo, non re-
linquat mēdacio. Et q dubie ꝓfert men
daciū, nec mētitur: & eſt q ueritatē quā
neſcit affirmat, & mētitur. Nā & ille nō
qdem qđ nō eſt eſſe, ſed ſe qđ credit cre
dere dicit, & uerū dicit, ēt ſi hoc uerū nō
ſit qđ credit: et is cū ſe certū unde nō eſt
certus dicit, uerū nō dicit, ēt ſi uerū ſit de
quo aſſerit. His p̄miſſis ad cautelā talia
inexꝑtorum, ſequar iā ſpm̄ ſicut confido
p̄euntem, eadē tn̄ cautela ſi potero quā
p̄miſi, & tētabo facere ipſe qđ doceo,
Rom. 2.c ne dicatur & mihi: Tu q alios doces, te-
ip̄m nō doces. Diſtinguendū ſanè inter
manifeſta & dubia, nec illa.ſ. adduci in
dubiū, nec iſta temere affirmari. Qđ q-
dē ip̄m de magiſterio ſperandū eſt ſpi-
ritus. Nec.n. nr̄a ad illud oīno induſtria
ſufficit. Quis nouit hoīum an id qđ īter
homines iudicatū à deo ſermo ſuꝑior (à
quo uidelicet, ſi bn̄ memini, quartus eſt
iſte) patefecit, in ſuꝑnis quoq; iudicium
iā factū p̄ceſſerit? Qđ dico, tale eſt. Pu-
tas ne Lucifer ille q mane oriebatur, ſed
p̄prope eleuabatur, anteq̄ uerteretur in
tenebras, gr̄ni noſtro inuiderit & ipſe o-
lei effuſionē, ut ꝑ ſeip̄m iā tunc indigna-
būdus muſſitaret dicēs intra ſe quodā-
modo. Vt qd ꝑditio hæc? Hoc ego non
aſſero dicere ſpm̄, ſed nec cōtradicere di
co. Neſcio.n. Potuit aūt cōtingere (ſi tm̄
incredibile nō putetur) plenum ſapīa, et
ꝑfectū decore: hoīes p̄ſcire potuiſſe futu
ros, ēt & ꝓfecturos in parē gloriā. Sed ſi
p̄ſciuit, in dei uerbo abſq; dubio uidit, et
in liuore ſuo inuidit, & molitus eſt habe
re ſubiectos, ſocios dedignat⁹. Infirmio-
res ſunt, inqt, inferioreſq; natura: nō de-
cet eſſe conciues, nec æquales in gloria.
An forte ꝓdit impiā hāc eius machina-
tionē illa p̄ſumpta aſcēſio ſeſſioq; ſignifi
cans magiſteriū? Aſcendā, inqt, ſuꝑ mō Eſa. 14.d
tē excelſum, & ſedebo in laterib. Aqlo
nis: quo altiſſimi quandā ꝓinde ſil'itudi
nē obtineret, ſi quemadmodū ille ſuper
Cherubim ſedēs gubernat oēm angelicā
creaturā, ita & ipſe altus ſederet, rege-
retq; genus humanū. Abſit. Iniq̄tatē me
ditatus eſt in cubili ſuo, mentiat̄ iniq̄tas
ſibi. Nos aliū nō cognoſcimus iudicē q̄
authorē. Non diabolus, ſed dn̄s iudica-
bit orbē terræ: ipſe deus nr̄ in ſcl'm & in
ſcl'm ſcl'i: ipſe reget nos in ſcl'a. Ergo in
cœlo cōcepit dolorē, & in ꝑadiſo ꝑepit
iniq̄tatem ꝓlē malitiæ, mr̄em mortis & Sap. 10. b
ærumnarꝝ oīumq; prima parēs ſuꝑbia. Eccle. 14. b
Nā etſi inuidia diaboli mors intrauit in
orbē terrarꝝ, initiū tn̄ oīs pc̄ti ſuperbia. Cant. 1.a
Verꝝ qd illi ꝓfuit? Nihilominus tu in no
bis es dñe: & nomē tuū inuocatū eſt ſu-
per nos. Et dicit ppl's acqſitionis, dicit ec
cleſia redēptorꝝ. Oleū effuſum nomen
tuū. Cū eijcior ego, tu illud effundis poſt
me, & in me: qm̄ cū iratus fueris, miſeri-
cordiæ recordaberis. Accepit tn̄ ſatā re
gnū ſuper oēs filios ſuꝑbiæ, factus prin-
ceps tenebrarꝝ harꝝ, ut regno hūilitatis
ēt ſuꝑbia militet, dū in uno ſuo principa
tu tꝑali et tali multos hūiles excelſos æ-
ternoſq; reges conſtituit. Iucundū iudi-
cium, ut ſuperbus ille humilium mallea
tor, eiſdem ipſis neſciens fabricet coro-
nas perpetuas, impugnando omnes, &
omnibus ſuccumbendo. Siquidem ubi-
que & ſemper iudicabit dn̄s ppl'os, &
ſaluos faciet filios pauperꝝ, & humilia-
bit calūniatorem. Vbiq; & ſp defenſa-
bit ſuos, propulſabit nocentes & tollet
uirgam pc̄tōrꝝ de ſuꝑ ſortem iuſtorꝝ, ut
non extendant iuſti ad iniq̄tatem ma-
nus ſuas. Eritq; tandem cum ex toto ar-
cum conteret, & cōfringet arma, & ſcu
ta comburet igni. Tu tibi miſer ſedē col Pſal. 45.b
locas in Aqlone, plaga nebuloſa et frigi
da, & ecce ſuſcitant̄ de puluere inopes,

& de ſtercore paupes,ut ſedeāt cū prin
cipib. & ſoliū glr̃iæ teneāt, doleaſq; im-
pleri illud: Pauper & inops laudabunt
nomē tuū. Grās tibi pr̃ orphanoꝝ, & iu
dex pupilloꝝ,incaluit ſup nos mōs coa
gulatus,mōs pinguis, cœli diſtillauerūt
à facie dei Sinai,effuſum eſt oleū,dilata
tū eſt nomē qđ nobis & cui nos inuide
Pſal. 8. a bat iniquus. Dilatatū inq̃ uſq; ad corda
Pſal. 111. b & ora paruuloꝝ, & in ore infantiū & la
ctentiū ꝑficit laus. Porrò pctōr uidebit
et iraſcet, & erit ſicut ira implacabilis ſic
flāma inextinguibilis, q̄ iā parata eſt ei
& angelis eius. Zelus dñi exercituū fa-
ciet hoc. Qūo me amas deus meꝰ, amor
meus? qūo me amas, ubique recordans
mei, ubiq; zelās ſalutē egeni & paupis,
nō ſolū aduerſum hoīes ſupbos, ſed etiā
aduerſus ſublimes angelos? In cœlo et ī
terra iudicas dñe nocētes me, expugnas
impugnātes me. Vbiq; ſubuenis, ubiq;
aſſiſtis, ubiq; à dextris es mihi dñe ne cō
mouear. Hæc cātabo dño in uita mea,
pſallā deo meo quandiu ſum. Hæ uirtu-
tes eius, hæc mirabilia eius q̄ fecit. Hoc
primū & maximū iudiciū, qđ mihi illa
Luce. 1. c cōſcia ſecretoꝝ apuit uirgo Maria. De-
poſuit, inqens, potētes de ſede, & exal-
tauit hūiles. Eſuriētes impleuit bonis, &
Ioan. 9. g diuites dimiſit inanes. Scđm aūt ſilē eſt
Pſal. 118. g huic qđ iā audiſtis, ut q nō uidēt uideāt,
& q uidēt cæci fiāt. In his duob. iudicijs
cōſolet ſe paup, & dicat: Memor fui iu-
diciōꝝ tuoꝝ à ſclo dñe, & conſolatus
ſum. Sed reuertamur ad noſipſos, ſcrute
murq; uias nr̃as: & ut in ueritate id poſ-
ſimus, inuocemus ſpm̄ ueritatis, & reuo
cemꝰ ab alto quo nos eduxerat, q̄tenus
antecedat nos etiā ad nos, qm̄ ſine ipſo
poſſumus nihil. Nec uerēdū ꝙ de digne
tur cōdeſcendere nobis, q potius ſi uel
exiguū qd abſq; ipſo conamur, indigna
tur. Nō eſt.n. illa uadēs & nō rediēs, ſed
ducit nos & reducit de claritate in clari
tatē tanq̄ dñi ſpūs, qñq; rapiēs ad ſe in
lumine ſuo, qñq; contempans, & illumi
nās tenebras nr̃as: ut ſiue ſupra nos, ſiue
apud nos, ſp ī luce, ſp ut filij lucis ambu-
lemus. Trāſiuimus allegoriaꝝ umbras:
uentū eſt ad indagāda moralia. Aedifi-
cata eſt fides, inſtruat uita: exercitatus ē
intellectus, dictet actus. Siquidē intelle
ctus bonus oībus facientib. eū, ſi tñ & Pſa. 110. b
actus & intelligētia dirigant in laudē &
gloriam dñi noſtri Ieſu Chriſti, qui eſt
ſuper oīa deus benedictus in ſcl'a. Am̄.

De duabus operationib. ſpūs ſancti quarū una uocatur effuſio: & alia infuſio, *Sermo 18.*

OLeū effuſum nomen tuū. Quid
certum demonſtrat ſpiritus ſan Canti. 1. a
ctus nobis ī nobis occaſione hꝰ
capituli? Profecto (quod interim occur
rit) geminæ cuiuſdam ſuæ operationis
experimentum. Vnius quidem qua nos
primo intus uirtutib. ſolidat ad ſalutē, al
terius uero qua foris quoq; munerib. or
nat ad lucrum. Illas nobis, hæc nr̃is acci
pimus, uerbi grā, fides, ſpes, charitas, no
bis ꝓp nos dant. Abſq; his qppe ſalui eē
non poſſumus. Porrò ſcientiæ ſeu ſapiæ
ſermo, grā curationis prophetia, ſil'iaq;,
quibus carere cum integritate ēt ſalutis
propriꝫ poſſumus, proximoꝝ proculdu
bio in ſalutem expēdenda donantur. Et
has ſpūs ſancti operationes quas uel in
nobis uel in alijs experimur, ut ex re no-
mina accipiant, īfuſionem ſi placet atq;
effuſionem nominemus. Cuinam ergo
haꝝ conuenit oleū effuſum nomen tuū?
Non'ne effuſioni? Nā de infuſione, infu-
ſum, potius q̄ effuſum, dixiſſet. Deniq;
de uberꝝ foris ſpirāte fragrātia, & nō de
internis ſpōſæ uirtutib. ꝓlatū eſt, oleum
effuſum nomē tuū. Deniq; ob bonū odo
rē uberꝝ extrinſecus ꝑfūſoꝝ, ait ſponſa.
Oleū effuſum nomē tuū: aſſcribēs ipſum
odorē nomini ſpōſi tanq̄ oleo effuſo ſu
per ubera. Et qcunq; munere grã exte-
rioris ꝑfuſum ſe ſentit, quo & ipſe alijs
refundere poſſit, ēt huic dicere eſt, oleū
effuſum nomē tuū. Sed ſanè cauendū in
his aut dare qđ nobis accepimꝰ: aut qđ
erogādū accepimus, retinere. Rē ꝓfecto
ꝓximi retines tibi, ſi (uerbi cā) plenꝰ uir-
tutib. cum ſis, foriſq; nihilominus donis
ſciētiæ & eloquētiæ adornatꝰ, metu for
te aut ſegnitie aut minus diſcreta hūilita
te uerbū bonū qđ poſſet ꝓdeſſe multis,

inutili imo & dānabili ligas ſilētio, certe
maledictꝰ ꝙ frumēta abſcondis ī ppl'is.
Rurſum quod tuū eſt ſpargis & ꝑdis, ſi
priuſq; infundaris tu, totus ſemiplenus
Deut. 15. b feſtines effundere, cōtra legē arās in pri-
mogenito bouis, et ouis primogenitum
tōdens. Nimiꝝ uita atq; ſalute quā alte
ri das, te fraudas, dū ſana uacuus intētio
ne, gl'iæ inanis uēto inflaris, aut terrenæ
cupiditatis ueneno inficeris, & letali
apoſtemate turgens interis. Quāobrē ſi
ſapis, conchā te exhibebis, et nō canalē.
Hic ſiqdē penè ſil' & recipit & refundit.
Illa uero donec impleat expectat, & ſic
qđ ſupabūdat ſine ſuo dāno cōicat, ſciēs
maledictū q ꝑtem ſuā facit deteriorem.
Et ne meū conſiliū contēptibile ducas,
Prou. 29. b audi ſapiētiorē me: Stultus (ait Salomō)
ꝓfert totū ſpm̄ ſuū ſil', ſapiēs reſeruat in
poſterꝝ. Verꝝ canales multos hodie ha-
bemus in eccl'ia, cōchas uero ꝑpaucas.
Tātæ charitatis ſunt ꝑ quos nobis fluē-
ta cœleſtia emanāt, ut añ effundere q̄ in
fundi uelint, loq q̄ audiore ꝑatiores, &
ꝓmpti docere qđ nō didicerunt, & alijs
ꝑeſſe geſtiētes, q ſeipſos regere neſciūt.
Ego nullū ad ſalutem pietatis gradū illi
gradui anteponendū exiſtimo, quem ſa
Eccl. 30. d piēs poſuit dicēs: Miſerere aīæ tuæ pla-
cēs deo. Quòd ſi nō habeo niſi parumꝑ
olei quo ungar, putas tibi deo dare, &
remanere inanis? Seruo illud mihi, & o-
mnino niſi ad ꝓphetꝫ iuſſionē nō ꝓfero.
Si inſtiterit rogitātes aliq ex his q forte
exiſtimāt de me ſupra id qđ uident ī me
Matt. 25. a aut audiūt aliqd ex me, rñdebit eis: Ne
forte nō ſufficiat nob & uob, ite potius
ad uendētes, et emite uob. Sed charitas,
1. Co. 13. b inqs, nō q̄rit q̄ ſua ſunt. Et tu ſcis quāob-
rē? Nō q̄rit q̄ ſua ſunt, ꝓfecto qa non de-
ſunt. Quiſnā q̄rat qđ hēt? Charitas quæ
ſua ſunt. i. ꝓpriæ ſaluti neceſſaria nunq̄
nō hēt. Nec mō hēt, ſed ēt abūdat. Vult
abundare ſibi, ut poſſit & oīb. Seruat ſi
bi quantū ſufficiat, ut nulli deficiat. Alio
quin ſi plena non eſt, ꝑfecta non eſt. Cæ
terꝝ tu frater cui firma ſatis propria ſa-
lus nondum eſt, cui charitas adhuc aut
nulla eſt, aut adeo tenera atq; arūdinea,
q̄tenus oī flatui cedat, oī credat ſpūi, oī
circunferat uento doctrinæ, imò cui cha
ritas tāta eſt, ut ultra mandatū quidem
diligas proximū tuum plus q̄ teipm̄: &
rurſum tātilla ut contra mandatū fauo-
re liqueſcat, pauore deficiat, ꝑturbetur
triſtitia, auaritia contrahat, ꝓtrahat am
bitione ſuſpicionib. inquietet, conuitijs
exagitetur, curis euiſceret, honorib. tu-
meat, liuore tabeſcat: tu inq̄ ita in pro-
prijs teipſum ſentiens, quanā dementia,
q̄ſo, aliena curare aut ambis aut acquie
ſcis? Sed. n. audi quid conſulat cauta ui-
gilq; charitas: Nō ꝙ alijs, inqt, ſit remiſ 2. Cor. 8. c
ſio, uob aūt tribulatio, ſed ex æq̄litate:
Noli nimiū eſſe iuſtus. Sufficit ut diligas Eccl. 7. c
proximum tuū tanq̄ teipſum, hoc qppe
eſt ex æqualitate. Dicit. n. Dauid: Sicut Pſal. 61. a
adipe & pinguedine repleat aīa mea, &
labijs exultatiōis laudabit os meū: īfun
di nimiꝝ prius uolens, & ſic effundere.
Nec ſolū infundi prius, ſed & impleri, q̄-
tenus de plenitudine eructuaret, nō oſci
taret de inanitate. Caute qdē: ne quod
alijs remiſſio, ſibi eēt tribulatio. Et nihil-
ominus caſte imitās illū de cꝰ plenitudīe
oēs accepimus. Diſce et tu nō niſi de ple
no effundere, nec deo largior eſſe uelis.
Cōcha imitet fontē. Nō manat ille in ri-
uum nec ī lacū extendit donec ſuis ſatiet
aqs. Nō pudeat conchā nō eē ſuo fonte
ꝓfuſiorē. Deniq; ipſe fons uitæ plenus ī
ſeipſo, & plenus ſeipſo, non'ne primum
qdem ebulliēs & ſaliēs in ꝓxima ſecre-
ta cœloꝝ, oīa īpleuit bonitate, & tūc de
mū īpletis ſecretiorib. ſupioribuſq; par
tib, erupit ad terras, ac de ſupfluo hoīes
& iumēta ſaluauit, quemadmodū mul-
tiplicauit miſericordiā ſuam deus? Prius
interna repleuit: & ſic exūdās in multis
miſerationib. ſuis uiſitauit terrā, & ine-
briauit eā, multiplicauit locupletare eā.
Ergo et tu fac ſil'r. Implere priꝰ, et ſic cura
to effundere. Benigna prudēſq; charitas
affluere cōſueuit, nō effluere. Fili mi, ne
ꝑefluas, ait Salomō: et apl's. Propterea,
inqt, debemꝰ intēdere his q̄ dñr, ne for-
te ꝑefluamus. Quid. n. Tūne Paulo ſan Heb. 2. a
ctior, ſapiētior Salomōe? Alioqn nec mi

hi ſedet ditari ex te exinanito. Si.n.tu ti-
bi neqꝫ, cui bonus eris? De cumulo ſi ua
les adiuua me. Si nante, ꝓcito tibi. Sed
iã audite q̃ & quãta ſaluti ꝓpriæ neceſ-
ſaria ſint, q̃ & quanta infundi oporteat
prius q̃ꝫ effundere p̃ſumamus, q̃ tñ imp̃-
ſentiaꝝ breuiter colligere potero. Hora
ſiqdem iã multũ aſcẽdit, & ſermonis ur
get ad finẽ. Accedit medicus ad uulnera
tũ, ſpũs ad aĩam. Quã.n.non repiat gla-
dio diaboli uulneratã ẽt poſt ſanatum
Pſal. 37.d uulnus antiq dilecti medicamẽto baptiſ
matis? Ergo ad illã aĩam q̃ dicit: Putrue-
runt & corruptæ ſunt cicatrices meæ à
facie inſipiẽtiæ meę: cũ accedit ſpũs, qd
primo opus eſt? Vt tumor uel ulcus qđ
forte ſupcreuit in uulnere, & p̃t impedire
ſanitatẽ, añ oĩa amputet̃. Abſcindat̃ ita-
que ferro acutæ cõpunctionis ulcus ĩue
teratæ cõſuetudinis. Sed eſt acerb⁹ do-
lor, leniat̃ ꝓinde unguento deuotionis,
qđ nõ eſt aliud niſi cõcepta de ſpe indul
gẽtiæ exultatio. Hãc cõtinendi parit fa-
pſal. 115.b cultas, & uictoria de pc̃tõ. Iã gr̃as agit,
& dicit: Dirupiſti uincula mea, tibi ſa-
crificabo hoſtiã laudis. Deinde apponi
tur medicamentũ pñiæ, malagma ieiu-
nioꝝ, uigiliaꝝ, or̃onum, & ſiq̃ ſunt alia
pñium exercitia. In labore cibãdus eſt ci
bo boni opis, ne deficiat. Qđ opus ſit ci
Ioan. 4.c bus, inde doceris. Meus cib⁹ eſt inqt, ut
faciã uoluntatẽ p̃ris mei. Itaqꝫ comitent̃
pñiæ labores pietatis opa q̃ cõfortent.
Magnã, ait, fiduciã p̃ſtat apud altiſſimũ
Thob. 4.b eleemoſyna. Cibus ſiti excitat, potãdus
eſt. Accedat cibo boni opis or̃onis po-
tus cõponens in ſtomacho cõſciẽtię qđ
bñ geſtũ eſt, & cõmendans deo. Oran-
do bibit̃ uinũ lætificãs cor hoĩs, uinũ ſpi
ritus, qđ inebriat, & carnaliũ uolupta-
tũ infundit obliuionẽ. Humectat interio
ra arẽtis cõſcientiæ: eſcas bonoꝝ actuũ
digerit, & deducit p̱ qdam aĩę mẽbra, fi
dẽ roborãs, ſpem cõfortãs, uegetãs ordi
nanſqꝫ charitatẽ, & impinguans mores.
Sumpto cibo potuqꝫ, qd iã reſtat niſi ut
pauſet ægrotus, & qeti contẽplationis
poſt ſudores actionis ĩcũbat? Dormiẽs
in contẽplatione deũ ſomniat. p̱ ſpecu-
lũ quidẽ in ænigmate, nõ aũt facie ad fa
ciẽ interim intuet̃. Tñ ſic non tã ſpectati
q̃ꝫ coniectati, idqꝫ raptim et q̃ſi ſub quo
dã coruſcamine ſcintillulæ tranſeuntis,
tenuiter uix attacti inardeſcit amore, &
Eſa. 26 ait: Aĩa mea deſiderauit te in nocte, ſed
et ſpũs me⁹ ĩ p̃cordijs meis. Talis amor
zelat: hic decet amicũ ſpõſi: hoc neceſſe
eſt ardeat fidelis ſeruus & prudens quẽ
cõſtituit dñs ſup̱ familiã ſuã. Hic replet:
hic feruet: hic ebullit: hic iã ſecurus effun
2.Co.11 dit: exũdans & erũpens, ac dicẽs: Quis
infirmat̃ & ego nõ infirmor? Quis ſcan
dalizat̃ & ego nõ uror? Prædicet, fructi
ficet, innouet ſigna ĩmutet mirabilia: nõ
eſt quo ſe ĩmiſceat uanitas, ubi totũ oc-
cupat charitas. Siquidem plenitudo le-
gis & cordis eſt charitas, ſi tamẽ plena.
Deus deniqꝫ charitas eſt, & nihil eſt in
rebus quod poſſit replere creaturam fa
Roma. ctã ad imaginem dei, niſi charitas deus,
q̱ ſolus maior eſt illa. Eã nõdũ adeptus
periculoſiſſime ꝓmouetur, quantislibet
alijs uideatur pollere uirtutib. Si habue-
rit oẽm ſcientiã, ſi dederit oẽm ſubſtan-
1.Ioan. tiam ſuam pauperib. ſi tradiderit corp⁹
ſuũ ita ut ardeat: abſqꝫ charitate uacuus
eſt. En quantã prius infundenda ſunt: ut
effundere audeamus de plenitudine nõ
de penuria largientes. Primo qdem cõ-
punctio, deinde deuotio, tertio pñiæ la-
bor, quarto pietatis opus, quinto or̃onis
ſtudium, ſexto contemplationis ocium,
ſeptimo plenitudo dilectionis. Hæc oĩa
operat̃ unus atque idem ſpiritus ſcđm
operationem quæ infuſio appellatur:
quatenus illa quæ effuſio dicta eſt, pure
et ob hoc tute iam adminiſtretur ad lau
dem & gloriam dñi noſtri Ieſu Chriſti.
Qui cum patre & ſpiritu ſancto uiuit et
regnat deus in ſecula ſeculorum. Amen.

De nouem ordinib. angelorum, Sermo. 19.

a Dhuc ſponſa amatoria loqui-
tur, adhuc pergit amplius ꝓſe-
qui laudes ſponſi. Et gratiam ꝓ-
uocat dum monſtrat eam quam iã acce
perat, in ſe uacuam non fuiſſe. Audi et-
enim quid ſecuta adiungit. Propterea, in
Canti. quit, adoleſcentulæ dilexerunt te nimis.

Quaſi dicat. Nõ fruſtra nec inaniter no
men tuũ exinanitũ eſt ô ſpõſe, atqꝫ effu-
ſum in ubera mea: ꝓꝑea.n. adoleſcẽtulæ
dilexerũt te nimis. Propter qd? Propter
nomẽ effuſum, & ꝓꝑ ubera ex eo ꝓfuſa.
Inde qppe excitatæ ſunt in amorẽ ſpõſi,
inde ſumpſerũt ut diligãt. Spõſa infuſum
munus excipiẽte, illę mox ſenſere fragrã
tiã, q̃ lõge à matre minime eſſe poterãt:
atqꝫ illa ſuauitate repletæ dñt: Charitas
Rom. 5.a dei diffuſa eſt in cordib. noſtris p̱ ſpiritũ
ſc̃tm̃ qui datus eſt nobis. Ergo ipſarum
deuotionẽ ſpõſa cõmendans: hic inquit,
fructus ô ſponſe effuſi noĩs tui, ꝙ ꝓꝑea
adoleſcẽtulæ dilexerũt te. Effuſum ſiq-
dẽ ſentiũt, qđ integrum cap̱e non uale-
bant: ꝓꝑea dilexerunt te. Effuſio qppe,
nomen facit capabile, captus amabile,
ſed adoleſcẽtulis dũtaxat. Qui capacio
res ſunt, ĩtegro gaudẽt, effuſo nõ ĩdigẽt.
Angelica creatura irrep̱cuſſa mẽtis acie
intuet̃ diuinoꝝ iudicioꝝ abyſſũ multã,
quoꝝ ſummæ ęqtatis ineffabili delecta
tione btã gl'iatur inſup̱ effectui ea mãci-
pari p̱ ſuũ miniſterium, ac palã fieri: &
ꝓꝑea diligit merito dñm xp̃m. Non'ne
Heb. 1.d oẽs, ait, adminiſtratorii ſpũs ſunt, miſſi ĩ
miniſterium ꝓꝑ eos qui hęreditatem ca
piunt ſalutis? Porrò archangelos (ut eis
aliqd differẽtius ab his q̱ ſimpliciter an
geli ſunt tribuamus) mirabiliter credo
delectat, ꝙ ipſis quoqꝫ æternæ ſapĩæ cõ
ſiliis familiarius admittũtur, eademqꝫ p̱
ipſos locis quæqꝫ ſuis atqꝫ tp̱ib. ſummo
moderamine diſpẽſantur. Et hæc cã ꝙ
diligunt dñm xp̃m & ipſi. Illæ quoque
beatitudines quæ uirtutes ex eo forſitã
appellatæ ſunt, ꝙ uirtutum ac ꝓdigioꝝ
occultas perpetuaſqꝫ cauſas felici cu-
rioſitate rimari ac mirari diuinitus ordi-
natæ, ſigna quæ & q̃n uolũt ex oĩb. ele-
mẽtis terris potenter exhibeãt: & ipſę er
go exinde non ĩmerito inardeſcũt dilige
re dñm uirtutum, & dei uirtutem xp̃m.
Plenũ quippe eſt ſuauitatis & gratiæ, in
certa & occulta ſapĩę in ipſa ſapĩa intue
ri: plenũ nihilominus honoris & gloriæ,
cauſarum in dei uerbo abſconditarum
mũdo ſpectandas mirandaſqꝫ in manu
ipſoꝝ dirigi efficiẽtias. Sed & illi ſpũs
qui p̱tãtes nominantur, dũ crucifixi no-
ſtri diuinam omnipotentiã ubiqꝫ forti-
ter attingentẽ intueri ac magnificare de
lectãtur, exturbare & debellare dæmo
nũ hoĩumqꝫ cõtrarias p̱tãtes ꝓ his qui
hæreditatẽ capiũt ſalutis, accipiũt p̱tã-
tẽ. Et hi non'ne iuſtiſſimã hñt cãm ut di
ligãnt dñm Ieſum? Sũt & ſup̱ iſtos prin
cipatus q̱ ip̃m altius ſpeculantes & liq-
do p̱uidẽtes uniuerſitatis eſſe principiũ,
& primogenitum oĩs creaturæ: tãta ꝓ-
inde principatus dignitate donantur, ut
ubiqꝫ terraꝝ habeãt p̱tãtem q̃ſi de ſum
mo quodã reꝝ cardine regna & princi
patus & quaslibet ꝓ arbitrio mutare et
ordinare dignitates, ꝓ quorumqꝫ meri-
tis facere primos nouiſſimos, & nouiſſi
mos primos: depõere potẽtes de ſede, et
exaltare hũiles. Et hęc iſtis quoqꝫ rõ di-
ligẽdi. Sed diligũt & dñatiões. Cur? Ne
ſcio qd ſubtilius ſublimiuſqꝫ ĩdagare de
xp̃i interminabili atqꝫ irrefragabili dñã-
tu, laudabili q̃dã p̃ſumptione ferunt̃, ꝙ.ſ.
ubiqꝫ uniuerſitatis nõ ſolũ potẽs ſed &
p̃ſens, ſupra infraqꝫ obſeq rectiſſimę uo
lũtati ſuæ curſus tp̱um, motus corpoꝝ,
nutus mentiũ, ordine utiqꝫ pulcherrimo
cogat, idqꝫ cura tã uigili, ut ne pũcto q-
dẽ aut iota uni, ut dr̃, hoꝝ oĩum debitũ
ſubtrahere famulatum ullatenus liceat:
opa tñ tã facili, ut turbationẽ ſeu anxie-
tatẽ ullã oĩno gubernator nõ ſentiat. In-
tuẽtes ergo dñm Sabaoth tãta cũ tran-
qllitate oĩa iudicantẽ, intẽtiſſimæ ſuauiſ
ſimęqꝫ cõtẽplationis ſtupore nimio ſed
ſenſato rapti in illud diuinæ claritatis tã
ĩgẽs pelagus recipiunt ſeſe in ſecretiori
quodã miræ tranqllitatis receſſu, ubi tã
ta pace ac ſecuritate fruunt̃, ut qeſcẽtib.
ipſis ꝓ reuerentia p̃rogatiuæ tanqꝫ uere
dñationib. miniſtrare & militare uideat̃
cætera multitudo. In thronis ſedet de⁹.
Et puto ꝙ his ſpiritib. ſupra oẽs qui me-
morati ſunt, & iuſtior cã et copioſior ſit
materia diligẽdi. Etenim ſi ĩtres hoĩs re-
gis cuiuſcunqꝫ palatiũ, nõnne cũ plenũ
ſit ſellis, ſcãnis, cathedriſqꝫ, regia ſedes ĩ
eminẽti poſita cernit̃? Et non eſt neceſſe

q̃rere ubi rex ſedere ſolitus ſit: nimirum
mox occurrit manifeſta ſedes eius, cęte
ris altior ornatiorq́ꝫ ſedilib. Sic quoqꝫ
oī decoris ornatu cūctis aliꝭs p̃eminere
ſpiritib. iſtos intellige, in q̄b. ſpeciali quo
dā ſtupēdæ dignationis munere diuina
elegit reſidere maieſtas. Quod ſi ſeſſio
ſignat magiſteriū: puto illū q unus ē no
bis magiſter in cœlo & in terra, dei ſa-
piam Xp̄m cū al's q̄dem ubiqꝫ attingat
ꝑꝑ munditiā ſuā, ſpecialius tñ iſtos atqꝫ
principalius tanq̃ ꝓpriā ſedē ſua illuſtra
re p̃ſentia, & inde tanq̃ꝫ de ſolēni audi-
torio docere angelū, docere hoīem ſciē-
tiā. Inde angelis diuinoꝝ notitia iudicio
rū, inde cōſilioꝝ archāgelis: ibi uirtutes
audiūt qñ & ubi & q̄lia ꝓferant ſigna.
Ibi denique uniuerſi ſiue ſint ptātes ſiue
principatus ſiue dñationes, diſcunt ꝓfe-
cto q̄d ex offō debeāt, q̄d ꝓ dignitate p̃-
ſumāt, & (qđ p̃cipue cautū eſt oīb.) ac-
cepta ptāte ad ꝓpriā uoluntatē ſeu glo-
riā nō abuti. Illa tñ cœli agmina q̃ Che-
rubim nūcupant (ſi eis ſui uocabuli ſer-
uet interp̄tatio) arbitror nil hr̄e qđ ab ip
ſis aut ꝑ ipſos accipiāt, cū de ipſo fonte
ad plenū haurire liceat, ipſo ea ꝑ ſe dño
Ieſu dignāter introducēte in oēm pleni-
tudinē ueritatis, & theſauros ſapiæ ſciē-
tiæq́ꝫ (q in eo oēs abſcōditi ſunt) largiſſi
me reuelāte. Sed nec ea q̃ appellata ſūt
Seraphim, q̄ppe q̃ ipſa charitas deus ī ſe
adeo traxit & abſorbuit, atqꝫ in eūdem
rapuit ſanctę affectionis ardorē, ut unus
cū deo eſſe ſpūs uideant: iſtar profecto
ignis, q aerē quē inflāmat dū ſuū ei totū
calorē iprimit, iduitq́ꝫ colorē, nō ignitū
ſed ignē feciſſe cernit. Amāt itaqꝫ p̃cipue
contēplari in deo illi q̄dem ſpūs ſcientiā
cꝰ nō eſt nūerus: hi uero charitatē q̃ nun
quā excidit. Vñ & noīa iſta ſortiti ſūt ex
eo q̄que in quo p̃eminere uñr. Nā Che-
rubim q̄dē plenitudo ſciētiæ. Seraphī ue
ro incēdentia uel incēſa dñr. Diligit ergo
ab angelis deus ob iudicioꝝ ſuoꝝ ſum
mā æq̄tatem. Ab archāgelis ob cōſilio-
rū ſummā moderationē. Porrò à uirtuti
bus ob benigniſſimā exhibitionē mira-
culoꝝ, ꝑ q̃ incredulos dignātiſſime tra-

hit ad fidē. A' ptātibus uero ob illā iuſtiſ
ſimæ potētiæ uim q̃ ſolet à piꝭs malignā
tib. ꝓpulſare & arcere crudelitatē. Veꝝ
à principatib. ob æternā & originalē il-
lā uirtutē q̃ dat eſſe & eſſendi principiū
oī creaturæ ſuꝑiori & inferiori, ſpūali &
corꝑali, attingēs à fine uſqꝫ ad finē forti-
ter. A' dñationib. quoqꝫ ob placidiſſimā
uoluntatē, q̃ licet ubiqꝫ dñet in fortitudi
ne brachiꝭ ſui, uirtute tñ potētiori ꝓ ſua
ingenita lenitate et imꝑturbabili tranq̄l
litate diſponit oīa ſuauiter. Diligit & à
thronis ob bñuolentiā magiſtræ ſapiæ
ſine inuidia ſeſe cōicantis, & unctionē q̃
gratis docet de oīb. Cæteꝝ à Cherubī
ꝑꝑea diligit, q̄a deus ſciētiaꝝ dñs eſt, &
ſciēs q̄d cuiqꝫ opus ſit ad ſalutē, diſcre-
te ꝓuideq́ꝫ dona ſua digne poſcētib. ꝓut
nouit expedire diſtribuit. A' Seraphim
quoqꝫ q̄a charitas eſt, & nihil odit eoꝝ
q̃ fecit, & uult oēs hoīes ſaluos fieri, &
ad agnitionem ueritatis uenire. Hi ergo
oēs ꝓut capiūt diligūt. Sed. n. adoleſcen
tulæ q̄m minus ſapiūt, minus & capiūt,
nec oīno ſufficiūt ad tā ſublimia. Paruu-
læ q̄ppe in xp̄o ſunt, lacte & oleo nutriē
dæ. Ergo ex uberib. ſpōſæ opus ſumere
hñt un̄ diligāt. Hēt oleū effuſum ſponſa,
ad cꝰ illæ excitant odorē guſtare & ſen- Cant.
tire q̃ꝫ ſuauis eſt dñs. Cumq́ꝫ amore fla-
grātes ꝑſenſerit, cōuertens ſe ad ſpōſum,
oleū ait effuſum nomē tuū, ꝑꝑea adole-
ſcētulæ dilexerūt te nimis. Quid eſt ni-
mis? Valde, uehemēter, ardēter. Vel cer
te magis ex obliquo uos q nuꝑ ueniſtis
tāgit ſpūalis ſermo, ur̄am illā (quā et nos
frequēter reprimere conati ſumus) minꝰ
diſcretā uehementiā, imò itemꝑantiam
ꝓrſus nimiū obſtinatam redarguēs. Nō
uultis eē cōi cōtenti uita. Nō ſufficit uo-
bis rl'are ieiuniū, nō ſolēnes uigilię, nō i-
poſita diſciplina, nō mēſura quā uob̄ ꝑti
mur i ueſtimētis et alimētis: priuata p̃fer
tis cōibꝰ. Qui ur̄i curā ſemel nob̄ credidi
ſtis, q̄d rurſum de uob̄ uos itromittitis?
Nā illā q̃ toties deū cōſcientiꝭs ur̄is teſti-
bus offendiſtis, ꝓpriā. ſ. uolūtatē ur̄am,
ecce nūc iteꝝ magiſtrā hētis, nō me. Il-
la uos naturæ docet nō ꝑcere, rōni non

acq̄eſcere, nō obtemꝑare ſenioꝝ cōſilio
uel exēplo, nō obedire nob̄. An ignora-
tis q̄a melior eſt obediētia q̃ꝫ uictimæ?
Nō legiſtis ī rl'a ur̄a q̄ꝛ q̄cq̄d ſine uolūta
te uel cōſenſu pr̄is ſpūalis fit, uanæ gl'iæ
deputabit, nō mercedi? Nō legiſtis ī euā
gelio quā formam obediēdi puer Ieſus
Luc. 2. g pueris ſctīs tradiderit? Nā cū remāſiſſet
in Hierl'm, & dixiſſet ī his q̃ pr̄is ſui erāt
oportere ſe eſſe: nō acq̄eſcētib. parētib.
eius, ſeq̄ illos in Nazareth nō deſpexit,
magiſter diſcipulos, deus hoīes, uerbū
& ſapia fabrū & fœminā. Quid? ēt ad-
dit ſacra hiſtoria. Et erat, inq̄t, ſubditus
illis. Quouſqꝫ uos ſapiētes eſtis in oculis
ur̄is? Deus ſe mortalib. credit & ſubdit,
& uos in uiꝭs ur̄is adhuc ambulatis? Bo
nū receꝑatis ſpm̄: ſed nō bñ utimini eo.
Vereor ne aliū ꝓ iſto recipiatis, q ſub ſpē
boni ſupplātet uos: & qui ſpū cœpiſtis,
2. Cor. 11. c carne cōſummemini. An neſcitis q̄a an-
gelus ſatanæ multoties trāsfigurat ſe in
angelū lucis? Sapia ē deus, et uult ſe ama
ri nō ſolū dulciter, ſed & ſapiēter. Vnde
apl's. Rōnabile, iq̄t, obſeq̄um ur̄m. Alio
Rom. 12. a quin facillime zelo tuo ſpūs illudet er-
roris, ſi ſciētiā negligas. Nec hēt callidꝰ
hoſtis machinamētū efficacius ad tollē
dā de corde dilectionē, q̃ꝫ ſi efficere poſ
ſit ut in ea incaute et nō cū rōne ambule
tur. Quāobrē ego cogito modos quoſ-
dā tradere uob̄ quos oꝑæp̄cium eſt deū
diligētib. obſeruare. Sed q̄a hic ſermo fi
nē deſiderat, cras eos, ſi deus uitā mihi
& otiū qđ nūc habemus ad diſſerendū
ſeruauerit, explicare conabor. Tūc. n. re
creatis nocturna q̄ete ſenſib. & (qđ ē p̃-
cipuū) orōne p̄miſſa alacriores, ut iuſtū
eſt, ad ſermonem de dilectione cōuenie-
mus, præſtante dño noſtro Ieſu Chr̄o,
cui honor & gloria in ſecula ſcl'oꝝ. Am̄.

De triplici modo dilectionis qua deum diligimus. Sermo 20.

1. Cor. 16 T à magiſtri uerbis ſermo exor
u diū ſumat. Qui nō amat dñm Ie
ſum: anathema ſit. Valde oīno
mihi amādus eſt, ꝑ quē ſum, uiuo, & ſa-
pio. Si īgratus ſum, & indignus. Dignus
planę eſt morte, q tibi dñe Ieſu recuſat ui

uere, et mortuꝰ eſt: & q tibi nō ſapit, deſi
pit: & q curat eſſe niſi ꝑꝑ te, ꝓ nihilo eſt, Pſa. 143. a
& nihil eſt. Deniqꝫ q̄d eſt hō niſi q̄a tu i-
notuiſti ei? Propter temetip̄m deus feci
ſti oīa: & q eē uult ſibi & nō tibi, nihil eē
incipit iter oīa. Deū time, & mādata eiꝰ
obſerua: hoc eſt, inq̄t oīs hō. Ergo ſi hoc Eccl. 12.
eſt oīs hō, abſqꝫ hoc nihil oīs hō. Inclina
tibi deus modicū id qđ me dignatus es
eſſe, atqꝫ de mea miſera uita ſuſcipe ob-
ſecro reſiduū annoꝝ meoꝝ: ꝓ his uero
quos uiuēdo ꝑdidi q̄a ꝑdite uixi, cor cō
tritū & hūiliatū deus nō deſpicias. Dies Pſal. 50. d
mei ſicut umbra declinauerūt, & p̄terie
runt ſine fructu, īpoſſibile eſt ut reuocē,
placeat ut recogitē tibi eos in amaritu-
dine aīæ meæ. Iā de ſapia, añ te eſt oē de
ſideriū meū, & ꝓpoſitū cordis mei. Siq̃
eēt in me, ſeruarē ad te. Sed deꝰ tu ſcis in
ſipiētiā meā: niſi q̄ꝛ hoc ip̄m fortaſſe ſaꝑe
eſt, q̄ꝛ & ego agnoſco eā, & quidem ex
munere tuo. Auge illud mihi minime q̄-
dem ingrato pro munuſculo, ſed ſolici-
to pro eo qđ deeſt. Pro his ergo ita ſum
amans te quantū poſſū. Sed eſt qđ me
plus mouet, plus urget, plus accēdit. Su
per oīa inq̃ꝫ reddit amabilē te mihi Ieſu
bone calix quē bibiſti, opus nr̄æ redem
ptionis. Hoc oīno amorē nr̄m facile uē-
dicat totū ſibi. Hoc inq̃ꝫ eſt qđ nr̄am de
uotionē & blādiꝰ allicit, & iuſtiꝰ exigit,
& arctius ſtringit, & afficit uehemen-
tius. Multū q̄ppe laborauit in eo ſalua-
tor, nec in oī mūdi fabrica tm̄ fatigatio-
nis author aſſumpſit. Illa deniqꝫ dixit et Pſal. 32. b
facta ſunt mādauit & creata ſunt. At ue
ro hoc & ī dictis ſuſtinuit cōtradictores
& ī factis obſeruatores, & ī tormētis il-
luſores, & ī morte exprobratores. Ecce
qūo dilexit. Adde q̄ꝛ hāc ipſā dilectionē
nō reddidit, ſed addidit. Nā q̄s prior de
dit, & retribuet ei? Sed ut ſctūs Ioannes
euāgeliſta ait? Non q̄a nos dilexerimus
deū: ſed q̄a ip̄e prior dilexit nos. Deniqꝫ Rom. 11. d
dilexit ēt nō exiſtētes. Sed adiecit et reſi 1. Ioa. 4. b
ſtētes diliger̄, iuxta Pauli teſtimoniū di
cētis. Qm̄ cū adhuc inimici eſſemꝰ, recō
ciliati ſumꝰ deo ꝑ mortē filiꝭ eiꝰ. Alioq̄n ſi
nō dilexiſſet inimicos, nōdū poſſediſſet Rom. 5. b

amicos:ſicut necdū quos ſic diligeret eſ
ſent,ſi nō dilexiſſet q nondū eſſent.Dile
xit aūt dulciter,ſapiēter,fortiter. Dulce
nēpe dixerim qđ carnē induit,cautum ꝙ
culpā cauit,forte ꝙ mortē ſuſtinuit. Nā
quos ſanè in carne uiſitauit, carnal'r tñ
nequaq; amauit,ſed in prudentia ſpūs.
Spūs qppe añ faciē nr̄am Xp̄s dn̄s, æ-
mulās nos dei æmulatione, non hoīs,&
certe ſaniori q̄ primus Adā Euā ſuā. Ita
que quos in carne q̄ſiuit:dilexit in ſpū,
redimit in uirtute. Plenū ꝓrſus oī ſuaui-
tatis dulcedine,uidere hoīem hoīs con-
ditorē. At dū naturā prudēter ſelegit à
culpa,ēt potenter mortē ꝓpulit à natu-
ra. In carnis aſſumptione cōdeſcēdit mi
hi,in culpæ uitatione cōſuluit ſibi,ī mor
tis ſuſceptione ſatisfecit pr̄i,amicus dul
cis,conſiliarius prudens,adiutor fortis.
Huic ſecurus me credo, q ſaluare me ue
lit,nouerit,poſſit. Quē q̄ſiuit, hūc & uo
cauit ꝑ gr̄am ſuā:nunqđ uenientē eijciet
foras? Sed nec uim nec fraudem metuo
ꝓfecto ullā, ꝙ me uidelicet de manu eiꝰ
poſſit eruere,q & uincentē oīa uicit mor
tē,& ſeductorē uniuerſitatis ſerpentē ar
te utiq; ſanctiore deluſit,iſto prudētior,
illa potētior. Carnis quidē aſſumit ueri-
tatē,ſed pc̄ti ſil'itudinem,dulcē ꝓrſus ī il
la exhibens cōſolationē infirmo,et ī hac
prudēter abſcōdēs laqueū deceptionis
diabolo. Porrò ut pr̄i nos recōciliet,mor
tē fortiter ſubit & ſubigit,fundēs p̄tium
nr̄æ redēptionis ſanguinē ſuū. Ergo niſi
amaſſet dulciter,nō me in carcere requi
ſiſſet illa maieſtas. Sed iunxit affectioni
ſapiam,qua tyrannū deciperet:iūxit et pa
tientiā,qua placaret offenſū deū pr̄em.
Hi ſunt modi quos uobis promiſerā,ſed
p̄miſi eos in Xp̄o, ut cōmendabiliores
haberetis. Diſce ô Xp̄iane à xp̄o quem-
admodū diligas Xp̄m. Diſce amare dul
citer,amare prudenter,amare fortiter.
Dulciter,ne illecti:Prudēter,ne decepti:
Fortiter,ne opp̄ſſi ab amore dn̄i auerta
mur. Ne mūdi gl'ia ſeu carnis uoluptati-
bus abducaris,dulceſcat tibi p̄ his ſapia
xp̄s. Ne ſeducaris ſpū mēdacij & erro-
ris,luceſcat tibi ueritas xp̄s. Ne aduerſi-
tatibus fatigeris,confortet te uirtus dei
xp̄s. Zelū tuū inflāmet charitas,infor-
met ſciētia,firmet cōſtantia. Sit feruidꝰ,
ſit circūſpectus,ſit inuictus. Nec teporē
habeat,nec careat diſcretione,nec timi-
dus ſit. Et uide ne forte tria iſta tibi et in
lege tradita fuerint,dicēte deo. Diliges
dn̄m deū tuū ex toto corde tuo, & ex
tota aīa tua,& ex tota uirtute tua. Mihi
ur̄ (ſi alius cōpetentior ſenſus in hac tri
na diſtinctione non occurrit) amor qdē
cordis ad zelū quendā ꝑtinere affectio- Deut. 6. a
nis,aīæ uero amor ad induſtriā ſeu iudi-
ciū rōnis,uirtutis āt dilectio ad aī poſſe
referri cōſtantiā uel uigorē. Dilige ergo
dn̄m deū tuū toto & pleno cordis affe-
ctu:dilige tota rōnis uigilātia & circun
ſpectione,dilige & tota uirtute, ut nec
mori ꝓ eius amore ꝑtimeſcas, ſicut ſcri
ptū eſt in cōſequentib. qm̄ fortis eſt ut
mors dilectio,dura ſicut īfernus æmula
tio. Sit ſuauis & dulcis affectui tuo dn̄s
Ieſus,cōtra male utiq; dulces uitę carna
lis illecebras,& uincat dulcedo dulcedi
nē,quēadmodū clauū clauus expellit.
Sed ſit nihilominus intellectui p̄uia lux,
& dux rōni,nō ſolū ob cauēdas hr̄ticæ
fraudis deſcipulas, & fidei puritatē ab
eoꝝ uerſutijs cuſtodiendā,uerꝝ ut cautꝰ
quoq; ſis nimiā & indiſcretā uehemētiā
in tua cōuerſatione uitare. Sit ēt fortis et
cōſtans amor tuus, nec cedēs terrorib.
nec ſuccūbens laborib. Ergo amemꝰ af
fectuoſe,circūſpecte & ualide, ſcientes
amorē cordis quē affectuoſum dicimꝰ,
abſq; eo q dr̄ aīæ,dulcē quidē, ſed ſedu-
ctibilē:iſtū uero abſq; illo q uirtutis eſt,
rōnabilem eſſe,ſed fragilē. Et uide in ma
nifeſtis exēplis hoc ita eſſe ut dicimus.
Cū ægre ferrēt diſcipuli qđ de aſcenſu-
ri magiſtri diſceſſu ab eo de ipſo audie-
rāt,audierūt:Si diligeretis me,gauderę-
tis utiq;,qa uado ad pr̄em. Quid ergo?
Nō diligebāt de cꝰ diſceſſione dolebāt?
Sed diligebāt quodāmodo & nō dilige
bāt. Diligebāt dulciter,ſed minꝰ pruden
ter. Diligebāt carnal'r ſed nō rōnabil'r. Ioan. 14
Deiq; diligebāt toto corde, nō āt tota
aīa. Dilectio eoꝝ contra ſalutē eoꝝ. Vñ Ibidem
et aiebat:

& aiebat: Expedit uobis ut ego uadā.
culpās conſiliū,nō affectū. Loquēti itē
de morte ſua futura,obuiare ſibi conan-
tē Petrū,q eū tenere diligebat, cū ita ut
meminiſtis increpando rep̄ſſit, qd in eo
Mar. 8. d aliud q̄ imprudentiā rep̄hendit? Poſtre
mo qd eſt, non ſapis quæ dei ſunt: niſi,
nō ſapiēter diligis,humanū ſequens affe
ctum,cōtra diuinū conſiliū? Et uocauit
ſatanam,eo ꝙ ſaluti & ſi neſciēs aduer-
ſaret̄,q ſaluatorē mori ꝓhiberet. Vñ &
correctus,repetentē poſtmodum triſte
uerbū minime iā mori uetuit, ſed ſe com
morituꝝ eſſe ꝓmiſit. Nō aūt impleuit,
qa necdū ad tertiū ꝑuenerat gradū, in
quo uirtute tota diligit̄. Erat tota aīa do
ctus diligere,ſed adhuc infirmus. Bñ in-
ſtructus,ſed paꝝ adiutus, non ignarus
myſterij,ſed martyrij pauidus. Nō pla-
nè illa fortis ut mors dilectio tunc fuit q̄
morti ſuccubuit. Fuit aūt poſtea, cū ex
ꝓmiſſione Ieſu Xp̄i indutus uirtute ex
alto,tanta tandē cœpit uirtute diligere,
ut in cōcilio ꝓhibitus p̄dicare nomē ſan
Actu. 5. c ctū,cōſtanter ꝓhibentib. rn̄deret: Obe-
dire oportet magis deo q̄ hoib. Tūc de
mū tota uirtute dilexit, cū nec uitæ ſuæ
Ioan. 15. b pepcit ꝓ dilectione. Maiorē ſiquidē cha
ritatē nemo hēt, q̄ ſi aīam ſuā ponat qs
ꝓ amicis ſuis. Quā & ſi minime tunc po
ſuit,iā tñ expoſuit. Ergo nō abduci blan
ditijs,nec ſeduci fallacijs,nec iniurijs frā
gi:toto corde,tota aīa,tota uirtute dili-
gere eſt. Et nota amorē cordis quodam
modo eſſe carnalē, ꝙ magis erga carnē
Xp̄i, & q̄ in carne Xp̄s geſſit uel iuſſit,
cor humanū afficiat. Hoc repletus amo
re,facile ad oēm de hmōi ſermonē com-
pungit̄. Nihil audit libentius,nihil legit
ſtudioſius,nihil frequentius recolit, nil
ſuauius meditat̄. Inde holocauſta orōnū
tanq̄ ex adipe uituli ſaginati impiguat.
Aſtat orāti hoīs dei ſacra imago, aut na
ſcētis,aut lactentis,aut docentis,aut mo
riētis,aut reſurgentis,aut aſcēdentis, &
qcqd tale occurrerit,uel ſtringat neceſſe
eſt aīum in amorē uirtutū,uel carnis ex-
turbet uitia,fuget illecebras,deſideria ſe
det. Ego hāc arbitror p̄cipuam inuiſibili
deo fuiſſe cām ꝙ uoluit in carne uideri,
& cū hoīb. hō conuerſari, ut carnalium
uidelicet q niſi carnal'r amare non pote-
rant,cūctas primo ad ſuæ carnis ſaluta
rē amorē affectiones retraheret,atq; ita
gradatim ad amorē ꝑduceret ſpūalem.
Non'ne deniq; in hoc gradu adhuc ſta-
bāt q aiebant. Ecce nos reliqmus oīa,et
ſecuti ſumus te? Solo profecto corꝑalis
p̄ſentiæ amore reliquerant, oīa adeo ut Luc. 18. c
ſalutaris futuræ paſſiōis & mortis ne au
dire qdē uerbū æq̄nimiter ſuſtinerēt,ſed
nec gl'iam aſcēdentis poſtmodū niſi cū
graui mœrore ſuſpicere. Hoc.n.eſt qđ eis
dicebat: Quia hęc locutus ſum uobis,tri
ſtitia impleuit cor ur̄m. Itaq; ī ſola interī Ioan. 16. b
gr̄a p̄ſentis ſuæ carnis eos ab amore oīs
carnis ſuſpēderat. Mōſtrabat āt poſtea
eis altiorē amoris gradū cū diceret: Spi Ioan. 6. g
ritus eſt q uiuificat,caro nō ꝓdeſt qcq̄. 2. Cor. 5. d
Puto hūc aſcēderat iā q dicebat: Etſi co
gnouimus xp̄m ſcđm carnē, ſed nunc iā
nō nouimus. Fortaſſis & nihilominꝰ ꝓ- Thre. 4. b
pheta ī hoc ipſo ſtabat cū diceret: Spūs Ibidem
añ faciē nr̄am xp̄s dn̄s. Nā qđ ſubiūgit,
ſub umbra eius uiuemus īter gētes: mihi
ur̄ ex ꝑſona incipientiū addidiſſe,ut qe-
ſcāt ſaltē ī umbra, q ſolis ferre ardorem
minus ualidos ſe ſentiūt,& carnis dulce
dine nutriant̄,dū necdū ualēt ea ꝑcipe q̄
ſunt ſpūs dei. Vmbrā ſiqdē xp̄i, carnem
reor eſſe ipſius,de q̄ obūbratū eſt et Ma
rię,ut eius obiectu feruor ſplēdorq; ſpūs
illi temꝑaret̄. In carnis ergo deuotiōe in Luc. 1. d
terī cōſolet̄,q uiuificātē ſpm̄ necdū hēt,
eo dūtaxat mō quo hn̄t illi q aiūt: Spūs
añ faciē nr̄am xp̄s dn̄s. Et itē. Etſi cogno
uimus xp̄m ſcđm carnē,ſed nūc iā nō no 2. Co. 5. d
uimus. Nā al's qdē nequaq̄ ſine ſpū ſctō
uel in carne diligit̄ xp̄s, & ſi nō in illa ple
nitudine. Cuius tñ mēſura deuotiōis hęc
eſt,ut totū cor illa ſuauitas occupet, to
tū ſibi ab amore uniuerſæ carnis ac car-
nalis illecebrę uendicet. Hoc qppe toto
corde diligere eſt. Alioqn ſi carnis meæ
quālibet conſanguinitatē uel uoluptatē
forte p̄fero carni dn̄i mei:ꝑ qđ me uide-
licet minus ea īplere cōtingat, q̄ in car-
ne manēs uerbo & exēplo me docuit:

non'ne liq̃do cõſtat ꝙ toto nequaꝗ̄ di-
ligo corde, cũ id diuiſum habẽs partem
impendere uidear carni eius, partẽ ĩtor-
Luce. 18.c quere ad ꝓpriam? Deniq; ait: Qui amat
prẽm aut mr̃em plus ꝗ̄ me, non eſt me
dignus. Et q amat filiũ aut filiã plus ꝗ̄
me: non eſt me dignus. Ergo ut breuiter
dicã, toto corde diligere, eſt oẽ qđ blan
ditur de carne ꝓpria uel aliena, ſacroſan
ctæ carnis ei⁹ amori poſtponere. In quo
& mũdi æq̃ gl'iam cõprehendo, qa glo-
ria mũdi gl'ia eſt carnis: & q in ea dele-
ctant, carnales eſſe non dubiũ eſt. Licet
uero donũ et magnũ donũ ſpũs ſit iſtiuſ
modi erga carnẽ Xp̃i deuotio, carnalẽ
tñ dixerim hũc amorẽ, illius utiq; amo-
ris reſpectu quo nõ tã uerbũ caro iã ſa-
pit, ꝗ̄ uerbũ ſapia, uerbũ iuſtitia, uerbũ
ueritas, uerbum ſanctitas, pietas, uirtus,
& ſiquid aliud qđ ſit hmõi, dici põt. Et
hæc nẽpe oĩa Xp̃s, q factus eſt nobis ſa
pĩa à deo & iuſtitia & ſctificatio & re-
dẽptio. An tibi æquè & uno mõ affecti
uñr, is qdem q Xp̃o paſſo pie cõpatitur,
cõpungit, & mouet facile ad memoriã
hoꝝ q̃ ꝑtulit, atq; iſtius deuotionis ſua-
uitate paſcit, & confortat ad queq; ſalu
bria, honeſta, pia: itẽq; ille q iuſtitiæ ze-
lo ſꝑ eſt accẽſus, q ueritatẽ ubiq; zelat,
q ſapiæ feruet ſtudijs, cui amica ſctĩtas
uitæ, & moꝝ diſciplina c⁹ mores erube
ſcũt iactantiã, abhorrẽt detractionẽ, in-
uidiam neſciũt, ſuꝑbiã deteſtant, omnẽ
humanã gl'iam nõ ſolũ fugiũt, ſed & fa-
ſtidiũt & contẽnunt, oẽm in ſe carnis et
cordis impuritatẽ uehemẽtiſſime abo-
minant & pſequunt, oẽ deniq; tãquam
naturalr & malũ reſpuũt, & qđ bonũ ẽ
amplectunt? Non'ne ſi cõpares utriuſq;
affectiones, cõſtat quodãmodo illũ ſu-
periorẽ reſpectu qdem h⁹ amare q̃ſi car
nalr? Bonus tñ amor iſte carnalis, ꝑ quẽ
uita carnalis excludit, contẽnit & uincit
mũdus. Proficit aũt in eo cũ fit & rõna-
lis, pficit cũ efficit ẽt ſpũalis. Porrò rõna
lis tũc eſt cũ in oĩb. q̃ oportet de Chr̃o
ſentiri, fidei rõ ita firma tenet, ut ab ec-
cl'iaſtici ſenſus puritate nulla uiriſimili-
tudine, nulla hr̃tica ſeu diabolica circũ-
uẽtione ali q̃tenus deuiet. Itemq; cũ ĩ ꝓ-
pria cõuerſatione illa cautela ſeruat, ut
diſcretionis meta nulla ſupſtitione ul' le
uitare, uel ſpũs q̃ſi feruẽtioris uehemẽtia
excedat. Et hoc eſſe tota aĩa deũ dilige
re, iã ſupra diximus. Quòd ſi ẽt adiuuan
tis ſpũs uigor tãtus accedat, ut nulla ui
laboꝝ uel tormẽtoꝝ, ſed nec mortis me
tu iuſtitia unq; deſerat, in hoc ẽt tota uir
tute diligit, & eſt amor ſpũalis. Qđ nimi
rũ nomẽ huic ſpecialr amori congruere
puto: ob ꝓrogatiuam utiq; plenitudinis
ſpũs qua ꝓcellit. Et hęc ſufficiãt ꝓ eo qđ
Cantic. ſpõſa dicit: Propterea adoleſcẽtulæ dile
xerũt te nimis. In his q̃ ſequunt, dignet
nobis apire theſauros miſericordiæ ſuæ
ipſe cuſtos eoꝝ Ieſus Xp̃s dñs nr̃. Qui
uiuit & regnat cum pr̃e in uanitate ſpi-
ritus ſancti deus per oĩa ſcl'a ſcl'oꝝ. Am̃.

Qualiter ſponſa. i. eccleſia trahi ſe optat poſt ſponſum id eſt Chriſtum, Sermo. 21.

TRahe me poſt te: in odore un-
guẽtoꝝ tuoꝝ curremus. Quid?
Sponſa'ne ergo neceſſe hẽt tra-
Cantic. hi, & hoc poſt ſponſum? Quaſi uero in-
uita eum & non libens ſequatur. Sed nõ
omnis qui trahitur, inuitus trahitur. Nec
enim infirmum aut debilem, eum uideli
cet qui per ſe ire non ualet, trahi ad bal-
neum ſeu ad prandium piget, & ſi reum
pigeat trahi ad iudicium uel ad pœnã.
Deniq; trahi uult quę & hoc rogat. Nõ
aũt rogaret, ſi ſe qui per ſeipſam dilectũ
prout uellet, ualeret. Vt qd uero non ua
let? An infirmam fateamur & ſponſam.
Si una quæuis ex adoleſcentulis infirmã
ſe diceret, & peteret trahi, nequaquam
miraremur. At uero de ſponſa quæ tra-
here & alios utpote fortis & pfecta poſ
ſe ſufficere uidebatur, cui non durum ſo
net ꝙ & ipſa trahi tanquam infirma uel
debilis neceſſe habeat? De quanam aĩa
iam confidimus quòd ualida ſit et ſana,
ſi illam infirmam dici conſenſerimus q̃
pro ſui ſingulari perfectione & excellen
tiori uirtute ſponſa dñi nominantur? An
eccleſia forte id dixerit cum intueretur
dilectum aſcendentem, geſtiẽs eum ſeq,
atq; aſſumi cũ ipſo in gloria? Quanq; et

quãtæuis ꝑfectionis aĩa, quandiu qdem
gemit ſub corꝑe mortis h⁹, & h⁹ ſcl'i ne-
quã retinet incluſa carcere, uincta neceſ
ſitatib. torta ſcelerib. lẽtius ſegniuſq; aſ-
ſurgat neceſſe eſt ad contẽplanda ſubli-
mia, nec oĩno liberꝝ habet ſeq ſponſum
quocunq; ierit. Hinc lachrymoſa uox il
Rom. 7.d la gemẽtis: Infelix ego hõ, qs me libera-
bit de corꝑe mortis h⁹? Hinc ſupplex il-
la ꝓcatio. Educ de carcere aĩam meam.
Dicat ꝓinde, dicat cũ gemitu ẽt ſponſa:
Trahe me poſt te: qa corpus qđ corrũ-
pit, aggrauat aĩam, & deprimit terrena
Cantic. Cant. 1.a inhabitatio ſenſum multa cogitantem.
Sap. 9.d An hoc dicat cupiẽs diſſolui & eſſe cum
xp̃o, ꝓſertim dũ uideat eas ꝑꝑ quas ma-
Phili. 1.c nere ipſam in carne neceſſariũ uidebat,
bñ ꝓficientes amare iã ſpõſum, & ſtare
in tuto charitatis? Siqdẽ hoc ꝓmiſerat,
ꝑpea, ingens, adoleſcẽtulæ dilexerũt te.
Nũc ergo quaſi dicat, ecce adoleſcẽtu-
læ amant te, & amãdo firmiter inhærẽt
tibi, meq; minime iã opus hñt, nulla mi-
hi cã in hac uita ulterius cõmorãdi. Idcir
Cantic. co ait. Trahe me poſt te. Hoc ſentirẽ, ſi
dixiſſet, trahe me ad te. Nũc uero qa di
cit poſt te, magis illud mihi poſtulare ui
det, ut cõuerſationis eius ualeat ueſtigia
ſeq, ut poſſit æmulari uirtutẽ, & normã
tenere uitæ, & moꝝ queat apprehẽde-
re diſciplinã. In his qppe maxime opus ẽ
adiutorio, quo ualeat abnegare ſemet-
ipſam, & tollere crucem ſuã, & ſic ſequi
xp̃m. Hic ꝓrſus trahi neceſſe hẽt ſpõſa,
Pſal. 83.b nec ſanè trahi ab alio ꝗ̄ ab eo ipſo q ait:
Sine me nihil poteſtis facere. Scio, inq̃t,
me neq̃q; poſſe ꝑuenire ad te niſi gradiẽ
do poſt te, ſed neq; hoc qdem niſi adiu
tã abs te: ideoq; ꝓcor ut trahas me poſt
te. Btũs ſiqdem c⁹ eſt auxiliũ abs te, aſcẽ
ſiones in corde ſuo diſpoſuit in ualle la-
chrymaꝝ, ꝑuenturus qñq; ad te in mõ-
tib. gaudioꝝ. Quàm pauci poſt te ô dñe
Ieſu ire uolũt, cũ tñ ad te ꝑuenire nemo
ſit q nolit, hoc ſciẽtib. cũctis qa delecta
tiones in dextera tua uſq; ĩ finẽ. Et ꝑpea
uolũt oẽs te frui, at nõ ita & imitari: con
regnare cupiunt, ſed non cõpati. Ex his
Num. 23.b erat ille q dicebat: Moriatur anima mea
morte iuſtorum, et fiant nouiſſima mea
horum ſimilia. Optabat ſibi extrema iu
ſtorum, ſed non ita & principia.

Mortẽ ſpũalium optãt ſibi ẽt carna-
les, quoꝝ tñ uitã abhorrẽt, ſciẽtes ꝓcio-
ſam mortem eſſe ſctõꝝ: qm̃ cũ dederit
dilectis ſuis ſomnũ, ecce hr̃ditas dñi: & Pſal. 33.d
qa btĩ mortui q in dño moriunt, cũ ecõ-
trario iuxta ꝓphetę ſnĩam, mors pctõꝝ
peſſima ſit. Nõ curãt q̃rere quẽ tñ deſide
rant inuenire, cupiẽtes cõſeq, ſed non et
ſeq. Nõ ſic illi qb. aiebat. Vos eſtis q per
mãſiſtis mecũ in tẽtationib. meis. Btĩ q Luc. 22.c
digni habiti ſunt teſtimonio tuo beni-
gne Ieſu. Ipſi reuera ibant poſt te & pe- Pſal. 15.c
dib. & affectib. Notas eis feciſti uias ui-
tæ, uocãs eos poſt te, q uia & uita es, &
dicẽs: Venite poſt me, faciã uos fieri pi- Matt. 4.c
ſcatores hoĩum. Itẽ. Qui mihi miniſtrat, Ioan. 12.d
me ſequat: & ubi ſum ego, illic & mini- Matt. 19.
ſter meus erit. Dicebãt ergo gl'iantes: Ec
ce nos reliq̃mus oĩa, & ſecuti ſumus te.
Sic itaq; et dilecta tua relictis oĩb. ꝑꝑ te,
cõcupiſcit ſꝑ ire poſt te, ſꝑ tuis inhærere
ueſtigijs, ac ſeq te quocunq; ieris, ſciens
qm̃ uiæ tuæ uiæ pulchræ, & oẽs ſemitæ
tuæ pacificæ: & qa q ſequit te, nõ ambu
lat in tenebris. Precat ãt ſe trahi, qm̃ iu-
ſtitia tua ſicut mõtes dei, nec ſufficit ad
illã ſuis uirib. Precat ſe trahi (ut aſſolet)
quia nemo uenit ad te, niſi pr̃ tuus traxe Ioan. 6.
rit eũ. Porrò quos pr̃ trahit, trahis et tu.
Opa quippe q̃ pr̃ facit, hæc & filius ſilr
facit. Sed familiarius à filio poſtulat tra
hi tanq; à ſpõſo, ꝓprio, quẽ pr̃ miſit ob-
uiã ei ducẽ ac ꝓceptorẽ, q ſibi ꝓiret ĩ uia
moꝝ, & ꝓpararet iter uirtutũ, & erudi-
ret eã ſicut ſemetipſum, & uiã prudẽtiæ
doceret, & traderet ei legẽ uitæ & diſci-
plinæ, & ſic merito ipſe cõcupiſceret de
corẽ eius. Trahe me poſt te, ĩ odore un-
guentoꝝ tuoꝝ curremus. Propterea o-
pus habeo trahi, qm̃ refriguit pauliſper
ĩ nobis ignis amoris tui, nec ualem⁹ à fa
cie frigoris h⁹ currere mõ ſicut heri &
nudiuſtertius. Curremus aũt poſtea, cũ
reddideris lætitiã ſalutaris tui, cũ redie-
rit melior tempies gr̃æ, cũ ſol iuſtitię ite
rũ incaluerit, et ꝑtranſierit tẽtationis nu

beſ,q̄ hūc op̄ire ad horam cernit̄,atque
ad lenem flatū auræ blādioris ſolito cœ
perint unguenta liqueſcere,& aromata
fluere,& dare odorē ſuū. Tūc currem⁹,
in odore illo curremus.Spirantib.inquā
unguētis curremus,qm̄ abſcedet torpor
q nūc eſt,& reuertet̄ deuotio, & iā non
erit opus nobis ut trahamur:qppe odo-
re excitatis,ut ſpōte curramus. Nūc ue-
ro interim trahe me poſt te.Vides'ne il-
lū q in ſpū ambulat,nequaq̄ pmanere ī
uno ſtatu,nec eadē ſp facilitate pficere,
et q̄ nō ſit in hoīe uia eius,ſed quēadmo
dū ei ſpūs moderator put uult diſpēſat,
nūc ſegnius,nūc alacrius q̄ retro ſunt o-
bliuiſci,& ad interiora ſeſe extendere?
Puto q̄ hoc ipm̄ ſi attenditis,urā uobis
expiētia itus rn̄det qđ ego foris loquor.
Ergo cū te torpore,acedia uel tædio af
fici ſentis,noli ppea diffidere aut deſiſte
re à ſtudio ſpūali, ſed iuuātis reqre ma-
nū,trahi te obſecrās ſpōſæ exēplo, do-
nec denuo ſuſcitāte gr̄a factus pmptior
alacriorq̄,curras & dicas: Viā mādato
Pſal.118.d rum tuoꝝ cucurri,cū dilataſti cor meū.
Sic aūt quādiu adeſt gr̄a,delectare ī ea,
ut nō te exiſtimes donū dei iure hæredi
tario poſſidere, ita uidelicet ſecurus de
eo,q̄ſi nunq̄ perdere poſſis:ne ſubito cū
forte retraxerit manū,& ſubtraxerit do
nū,tu aīo cōcidas, & triſtior q̄ oportet
fias.Deniq̄ ne dixeris in abūdantia tua,
Pſal. 29.b nō mouebor in æternū:ne ēt illud qđ ſe-
Ibidem quit̄,dicere cum gemitu qdem cogaris:
Auertiſti faciē tuam à me,& factus ſum
Eccl.11.c conturbatus.Curabis potius(ſi ſapis),p
cōſilio ſapiētis in die maloꝝ nō imme-
mor eſſe bonoꝝ, atq̄ in die bonoꝝ nō
Pſal.70.b immemor eſſe maloꝝ.Ergo in die uirtu
tis tuæ noli eē ſecurus,ſed clama ad deū
cum ppheta & dic: Cū defecerit uirtus
mea,ne derelinqs me.Porrò in tpe tenta
tionis conſolare,& dic cū ſpōſa: Trahe
me poſt te, in odore unguentoꝝ tuoꝝ
curremus.Sic te nō deſeret ſpes ī tpe ma
lo,nec in bono puidentia deerit, eriſq̄
inter aduerſa et pſpa mutabilium tpum
tenēs quandā æternitatis imaginē,utiq̄
hāc inuiolabilē et incōcuſſā cōſtantis aī
æq̄litatem,bn̄dicens dn̄m in oī tpe, pin
deq̄ uendicās tibi ēt in h⁹ nutabū di ſcl'i
dubijs euentib.certiſq̄ defectib.pennis
quodāmodo incōmutabilitatis ſtatū,
dum te cœperis renouare & reformare
in inſigne illud antiquū ſil'itudinis æter-
ni dei,apud quē nō eſt trāſmutatio, nec
uiciſſitudinis obūbratio. Quippe ſicut
ipſe eſt,ita & tu eris in hoc mūdo, nec ī Iaco. 1
aduerſis timidus,nec in pſperis diſſolu-
tus. In hoc,inq̄, nobilis creatura facta
ad imaginē et ſil'itudinem eius q ſe fecit,
antiqui honoris dignitatē receptare iam
iamq̄ & recupare ſe indicat,cū ſibi indī
gnū ducit huic labēti ſcl'o cōformari,re
formari magis ſatagēs (iuxta Pauli do- Rom.
ctrinā) in nouitate ſui ſenſus in eā ſil'itu-
dinē in q̄ ſe conditā nouit, ac p hoc ēt co
gēs(ut dignū eſt)ſcl'm iſtud qđ pp ſe fa
ctum fuit,uerſa uice miꝝ in modū cōfor
mari ſibi,dū oīa ei coopari in bonū inci
piunt,tanq̄ in ppria & naturali forma,
abiecta degn̄i ſpē recognoſcentia dn̄m
ſuū,cui ad ſeruiendū creata fuere.Vn̄ ar-
bitror illū ſermonē quē dixit de ſe unige-
nitus,uidelicet ſi exaltaret̄ à terra,oīa tra
heret ad ſeipm̄: cūctis quoq̄ eius fratri- Ioan.
bus poſſe eſſe cōem,his utiq̄ quos pr̄ p̄-
ſciuit & p̄deſtinauit cōformes fieri ima-
ginis filij ſui, ut ſit ipſe primogenitus in
multis fratrib.Et ego igr̄ ſi exaltatus fue
ro à terra (audacter dico) omnia trahā Ibidem
ad meipm̄.Nec.n.temerarie uſurpo mi-
hi frēs mei uocē c⁹ me induo ſil'itudinē.
Qđ ſi ita eſt,nō putēt diuites h⁹ ſcl'i frēs
xp̄i ſola poſſidere cœleſtia qa audiūt di
centem:Bti pauperes ſpū:qm̄ ipſoꝝ eſt Math.
regnum cœloꝝ.Non eos,inq̄,æſtiment
ſola cœleſtia poſſidere qa ea ſola audiūt
in pmiſſione:poſſident & terrena,& q-
dem tanq̄ nihil hn̄tes,ſed oīa poſſiden-
tes.non mendicātes ut miſeri ſed ut dn̄i
poſſidentes:eo p certo magis dn̄i, quo
minus cupidi. Denique fideli hoī totus
mundus diuitiaꝝ eſt.Totus planè:quia
tam aduerſa q̄ pſpera ipſius æque oīa
ſeruiunt ei,& cooperant̄ in bonū. Ergo
auarus terrena eſurit ut mēdicus, fidelis
contēnit ut dn̄s.Ille poſſidēdo mēdicat,
iſte

iſte contēnendo ſeruat. Quære à quouis
coꝝ q inſatiabili corde lucris tpalibus
inhiāt,qdnam de his ſentiat q ſua uēden
tes & dātes paupib.regna cœloꝝ pro
terrena mercant̄ ſubſtātia, ſapiēter agāt
nec'ne?proculdubio rn̄debit,ſapienter.
Quære itē cur qđ approbat, ipſe nō fa-
cit?Nō poſſū,inqet. Qr̄?pfecto qa dn̄a
auaritia nō pmittit:qa liber nō eſt: quia
nō ſunt ſua q̄ poſſidere ur̄:ſed nec ipē ſui
iuris. Si uere tua ſunt expēde ad lucra,&
p terrenis cœleſtia cōmutato.Si nō ua-
les,fatere te pecuniæ tuæ nō dn̄m eſſe,
ſed ſeruū:cuſtodē,nō poſſeſſorē.Deniq̄
& cōformaris crumenę tuę tanq̄ ſeruus
dn̄æ ſuæ,dū qūo ille illi neceſſario & cō
gaudet gaudēti,& dolenti condolet. tu
quoq̄ cū creſcēte tuo marſupio creſcis
piter aīo,& cū decreſcēte decreſcis.Nā
& cōtraheris triſtitia cū illud exinanit̄:
& lætitia ſolueris, aut certe inflaris ſup-
bia cū implet̄.Hoc ille. Nos uero ſpōſæ
curemus æmulari libertatē atq̄ cōſtan-
tiā,q̄ ſicut bn̄ inſtructa in oīb. & erudita
corde in ſapīa,ſcit abūdare,ſcit & penu
riā pati. Cū ſe rogat trahi,oñdit qd deſit
ſibi,nō pecuniæ,ſed uirtutis. Rurſum cū
ſe nihilominus de ſpe redituræ gr̄æ cōſo
lat̄,etſi deficere, nō tn̄ diffidere ſe pbat.
Dicit ergo. Trahit me poſt te, in odore
unguentoꝝ tuoꝝ curremus. Et qd miꝝ
ſi indiget trahi,q̄ poſt gigantē currit, q̄
comp̄hendere nitit̄ eū q ſalit in montib.
Pſa.147.a tranſilit colles?Velociter,ait, currit ſer-
Pſal. 18.b mo eius. Nō ualet ex æquo currere,non
p̄t pi cū illo celeritate cōtendere, q exul
tat ut gigas ad currendā uiá, nō pōt ſuis
uirib. & ppea rogat ſe trahi. Feſſa ſum,
inqt,deficio,noli me deſerere: ſed trahe
me poſt te, ne incipiā uagari poſt ama-
tores alios,nec currā q̄ſi in incertū. Tra
he me poſt te:quia ſatius mihi eſt ut me
trahas,ut.ſ.uim q̄lemcūq̄ mihi, aut ter-
rēdo minis,aut exercēdo flagellis īferas,
q̄ parcēs in meo me torpore male ſecu-
rā derelinquas. Trahe quodāmodo īui-
tā,ut facias uoluntariā. Trahe torpentē,
ut reddas currentē.Erit qn̄ nō indigebo
tractore:qm̄ uolūtarie & cū oī alacrita
te curremus.Nō currā ego ſola,& ſi ſolā
me trahi petierim. current & adoleſcen
tulæ mecū. Curremus piter,currem⁹ ſil',
ego odore unguentoꝝ tuoꝝ, illæ meo
excitatæ exēplo atque hortatu,ac p hoc
oēs in odore unguentoꝝ tuoꝝ currem⁹.
Habet ſponſa imitatores ſui,ſicut & ip-
ſa eſt Chriſti. Et ideo non ait ſingula-
riter curram, ſed curremus.

Sed orit̄ qō,cur ſil'r cū ſe petijt trahi,ēt
adoleſcentulas nō adiunxit, ut nō trahe
me,ſed trahe nos diceret. Quid.n.forte
ne ſponſa indiget trahi,& adoleſcētulæ
nō indigent?O pulchra,ô felix,ô beata,
ediſſere nob̄ h⁹ diſtinctionis rōnem. Tra
he me ais. Qr̄ me,& non nos? An hoc
bonū inuides nob̄?Abſit. Neq̄.n.proti
nus dixiſſes adoleſcētulas tecū eē curſu-
ras,ſi ſola poſt ſpōſum ire uoluiſſes. Cur
ergo pl'r mox ſubiūctura curremus,tra-
hi te ſingulariter poſtulaſti?Charitas,ī-
qt,ita poſtulabat. Diſce p hoc uerbū à
me in ſpūali exercitio duplex auxiliū de
ſup ſpare,correptionē,& conſolationē.
Altera foris exercet,altera uiſitat intus.
Illa reprimit inſolētiā, iſta in fiduciā eri-
git.Illa operat̄ hūilitatē, iſta puſillanimi
tatē cōſolat̄.Illa cautos,iſta deuotos fa-
cit. Timorē dn̄i docet illa,iſta ipm̄ timo
rē infuſo temperat gaudio ſalutari,ſicut
ſciptū eſt:Lætet̄ cor meū ut timeat no-
mē tuū.Itē ſeruite dn̄o in timore,& exul Pſal. 85.b
tate ei cū tremore. Trahimur cū tētatio Pſal. 2.c
nib.& tribulationib exercemur. Curri-
mus,cū internis cōſolationib. & inſpira
tionib.uiſitati, tanq̄ in ſuaueolentib.un
guentis reſpiramus. Ergo qđ auſteꝝ &
duꝝ ur̄,retineo mihi tanq̄ forti,tanq̄ ſa
næ,tanq̄ perfectæ, & dico ſingulariter,
trahe me. Qđ ſuaue & dulce, tibi tanq̄
infirmo cōico,& dico,curremus. Noui
ego adoleſcētulas delicatas & teneras
eē,& minus idoneas ſufferre tētationes,
& ppea mecū uolo ut currāt, ſed non ut
mecū trahant̄. Volo hr̄e ſocias conſola-
tionis,nō aūt & laboris. Qr̄? Qm̄ infir-
mæ ſūt,& uereor ne deficiāt, ne ſuccū-
bāt.Me,inqt,ô ſpōſe corripe,me exerce,
me tēta,me trahe poſt te:qm̄ ego ī flagel

la parata ſum,& potens ad ſuſtinendũ.
Certatim ſiḿ curremus.i.ſola trahar,ſed
ſiḿ curremus. Curremus curremus, ſed ĩ
odore unguentoꝝ tuoꝝ,non in nr̃oꝝ fi
ducia meritoꝝ. Nec in magnitudine ui-
riũ nr̃aꝝ currere nos cõfidimus, ſed in
multitudine miſerationũ tuaꝝ. Nã &ſi
qñ cucurrimus ac uolũtarie fuimus, nõ
Rom.9.c fuit uolẽtis neq; currẽtis, ſed miſerentis
dei.Reuertat̃ miſeratio,et curremus.Tu
ꝗdem in uirtute tua tanq̃ gigas & po-
tens curris,nos niſi unguenta tua ſpira-
uerint,nõ currem⁹.Tu quẽ pr̃ unxit oleo
pſal.44.b lætitiæ p̃ conſortib.tuis,curris in ipſa un
ctione,nos in illius odore curremus.Tu
in plenitudine,nos in odore. Tp̃s eẽt ut
perſoluerẽ qđ de unguẽtis ſponſi longe
ſupra ꝓmiſiſſe me memini, ſi nõ h⁹ ſer-
monis longitudo uetaret.Differo ergo.
Nã & materiæ dignitas arctari moleſta
breuitate nõ patit̃.Rogate dñm unctio
nis,ut uolũtaria oris mei bñplacita face
re dignet̃ ad inſinuandũ ueſtris deſide-
rijs memoriam abundantiæ ſuauitatis
ſuæ,quæ eſt in ſponſo eccleſiæ Ieſu Chri
ſto domino noſtro, &c.

De quatuor unguẽtis ſpõſi, atque de quatuor uir tutibus cardinalibus. Sermo 22.

I ita p̃cioſa ita magnifica ſpõſæ
ſ unguẽta inuẽta ſunt, quẽadmo-
dũ cũ tractarent̃ audiſtis: ſpõſi
q̃lia ſunt? Etſi digne ea nos ꝓut ſunt nõ
ſufficimus explicare,haud dubiũ tñ ꝗn
excellẽtior hoꝝ uirtus,& gr̃a efficacior
ſit,quoꝝ ſolus nõ ſolum adoleſcẽtulas,
ſed ipſam quoq; ſponſam odor excitat
ad currendũ. Si.n.aduertis,nil tale de ꝓ-
prijs unguentis auſa eſt polliceri.Et ꝗdẽ
illa optima eſſe gl'iatur, ſed nõ dicit tñ,
ꝗa in eis cucurriſſet aut curreret, quod ĩ
iſtoꝝ ſolo odore ꝓmittit.Quid ſi ipſam
unctionẽ in ſe effuſam ſentiret, c⁹ ita te-
nui exhilarata fragrãtia ꝑmouet̃ ut cur-
rat? Miꝝ ſi nõ & uolaret. Sed dicit ali-
quis:Deſine iã cõmendare, ſatis cum ea
cœpis aſſignare,apparebit ꝗd ſint. Nõ.
Minime ego iſtud polliceor. Sanè an uł
ipſa ſint q̃ aio ſuggerunt̃ dicenda,crede
mihi,adhuc neſcire me fateor.Exiſtimo
em̃ ſpõſum uarias aromatũ atq; unguẽ-
toꝝ hr̃e ſpẽs,& nõ paucas: & al's ꝗdem
eſſe in ꝗb.ſingulariter oblectat̃ ſponſa,
tanq̃ ꝓpinꝗor ac familiarior:al's uero q̃
uſque ad adoleſcentulas ꝑueniunt:al's q̃
ꝑtingunt ẽt ad longe poſitos & extra-
neos,ut nõ ſit q ſe abſcõdat à calore ei⁹.
Sed licet ſuauis dñs uniuerſis, maxime
tñ domeſticis. Et quãto ꝗs ei familiari⁹
ꝓ uitæ meritis ac mẽtis puritate appro-
piat,tãto eũ arbitror recẽtioꝝ aromatũ
& unctionis ſuauioris ſentire fragrãtiã.
Porrò in hmõi non capit intelligen-
tia niſi quantum experiẽtia attingit.Ego
uero haud temere mihi arrogarim ſpon
ſæ prærogatiuam. Nouit ſponſus quib.
delicijs ſpiritus faueat dilectam, quibus
ſingulariter refocillet ſenſus eius inſpira-
tionib.& mulceat odoramẽtis. Sit ſibi
fons proprius,in quo ei non cõicet alie- Cant.4
nus,nec indignus bibat ex eo. Eſt quip-
pe hortus cõcluſus,fons ſignatus.Cæte
rum deriuant̃ aquæ inde in plateas. Eas
me hr̃e ad manum fateor,dum tñ nemo
mihi moleſtus ſit aut ingratus ſi de pu-
blico haurio et propino. Nam ut pauliſ-
per miniſteriũ meum in hac parte com-
mendem, non nullius profecto fatiga-
tionis eſt atque laboris,quotidie.ſ.exire
& haurire etiã de manifeſtis riuulis ſcri-
pturarum,& ex eis ſinguloꝝ neceſſita-
tibus inſeruire,ut abſque ſuo labore ꝗſ-
que ueſtrum præſtò habeat aquas ſpũa
les ad omne opus,uerbi gratia ad lauan
dum,ad potandum, ad cibos coquen-
dos. Et nimiꝝ aqua ſapiæ ſalutaris ſer-
mo diuinus, non modo potans, ſed &
lauans,dicente dño:Et uos mundi eſtis Ioan.15
ꝑꝑ ſermonem quem locutus ſum uob̃.
Sed & crudos carnis cogitatus igne ſpi
ritus ſancti accedente coquit diuinum
eloquium ac uertit in ſenſus ſpirituales Pſal.38
& cibos mentis, ita ut dicas: Concal- & 154
luit cor meum intra me,& in meditatio
ne mea exardeſcet ignis. Qui mente ſa-
nè puriori ꝑ ſeipſos apprehendere ſubli
miora ſufficiunt q̃ per nos proferantur,
non ſolum non ꝓhibeo,ſed & multũ cõ
gratulor, dũ & ipſi nos patiant̃ ſimpli-

ciora ſimplicioribus.miniſtrare. Quis da-
bit mihi ut oẽs ꝓphetẽt? Vtinã mihi ne-
ceſſe nõ eẽt in his occupari. Vtinã aut al
teri cura incũberet iſta,aut certe (quod
mallẽ) nemo in uob̃ eẽt q ea indigeret,eſ
ſentq; oẽs docibiles dei, & ego poſſem
uacare & uidere qm̃ ſpõſus eſt de⁹.Nũc
uero quẽ minime interim nõ dico intue
ri,ſed ne ingrere ꝗdẽ licet (quod ſine la-
chrymis nõ loquor) regẽ ĩ decore ſuo ſe
dentẽ ſuꝑ cherubim, ſuꝑ foliũ excelſum
& eleuatũ,in ea forma q̃ æq̃lis pr̃i ĩ ſplẽ
dorib. ſctõꝝ añ luciferꝝ genitus eſt,in q̃
& ſꝑ deſiderant angeli eũ ꝓſpicere, deũ
apud deum:ip̃m ſaltem hoĩem hõ hoĩb.
loquor ſcd̃m eam formam in qua ut ſe
manifeſtum nimia ſua dignatione & di-
lectione p̃beret,minoratus ab angelis,ĩ
ſole poſuit tabernaculũ ſuũ,tanq̃ ſpon-
ſus ꝓcedẽs de thalamo ſuo. Suauẽ ma-
gis q̃ ſublimẽ,& unctũ nõ altũ loquor,
q̃lẽ deniq; ſpũs dñi unxit,& miſit euãge
lizare pauꝑib. mederi cõtritis corde,p̃-
dicare captiuis indulgẽtiã,& clauſis aꝑ-
tionẽ,p̃dicare annũ placabilẽ dño. Sal-
uo igr̃ cuique qđ forte ſublimius ſubti-
liuſq; de ſpõſi unguẽtis ſpeciali munere
ſentire ſibi & expiri donatũ eſt,ego qđ
de cõi accepi,ꝓfero in cõe. Ipſe ſiꝗdem
fons uitæ,ipſe fons ſignatus, de intra or
tũ cõcluſum erumpẽs, ꝑ os Pauli fiſtulã
Iob,28.c ſuam,tanq̃ uere illa ſapia q̃ iuxta beati
Iob ſnĩam trahit̃ de occultis,in q̃tuor ſe-
ſe riuos diffudit,& deriuauit in plateas,
ubi uidelicet & aſſignat nob̃ eũ factũ à
deo ſapiam & iuſtitiã & ſanctificationẽ
& redẽptionem. Ex his utiq; q̃tuor riuis
tanq̃ p̃cioſiſſimis unguentis,(nil.n.ob-
ſtat utrũq; intelligi, & aq̃ & unctionẽ:
aq̃ ꝗa mũdant,unctionẽ ꝗa fragrãt) ex
his inq̃ q̃tuor p̃miſſis tanq̃ unguentis
p̃cioſiſſimis ſuꝑ montes aromatum de
cœleſtib. ſpeciebus confectis,tãta eccł'iæ
nares odoris ſuauitas repleuit,ut mox à
q̃tuor mundi partib. excitata illa dulce-
dine,ſuꝑnum properet ad ſpõſum,tanq̃
uere illa regina Auſtri feſtinans à finib⁹
3 Re.10.a terræ audire ſapiam Salomonis, opinio
nis ſiꝗdem odore prouocata. Sanè et ec
cleſia non añ currere ualuit in odore ſui
Salomonis,quouſque is q ab æterno ex
pr̃e ſapia erat, factus eſt ei in tꝑe à pr̃e
ſapia,quo ipſius odorem ꝑcipe poſſet.
Sic iuſtitia,ſic ſanctificatio,ſic & redem
ptio nihilominus ei factus eſt,ut horum
quoq; in odore currere poſſet,cum hæc
æquè oĩa in ſe añ oĩa eſſet. Nã & in prin Ioan.1.a
cipio quidẽ erat uerbũ, ſed tũc demum
ad uidendũ ip̃m paſtores uenerũt feſti-
nantes,cũ nunciatũ eſt factũ. Deniq; &
loquunt̃ adinuicẽ:Trãſeamus uſque Be Luc.2.b
thleẽ,& uideamus hoc uerbũ qđ factũ
eſt,qđ fecit dñs,& oñdit nob̃. Et ſequit̃
ꝗa uenerunt feſtinantes. Prius nõ ſe mo
uebant,dũ uerbum erat tm̃ apud deũ.
At ubi uerbum qđ erat,factum eſt, ubi
hoc dñs fecit & oñdit,tunc uenerunt fe
ſtinantes:tunc cucurrerũt. Qũo ergo in Ioan.14.
principio erat uerbum,ſed uerbum erat
apud deũ,factũ eſt aũt q̃tenus eſſe inci-
peret & apud hoĩes: ſic nihilominus in
prĩcipio ſapia erat,erat iuſtitia,erat ſctĩ-
ficatio,& redẽptio,ſed angelis,ut eẽt &
hoĩb⁹ fecit eũ hæc oĩa pr̃, & fecit quod
pr̃. Deniq; q factus eſt,inquit,nob̃ ſapia
à deo,& non ait ſimpl'r,qui factus eſt ſa
pientia,ſed qui factus eſt nob̃ ſapia: qm̃
quod erat angelis,factus eſt & nobis.
At angelis,inquis, qũo redẽptio fue-
rit,non uideo. Nec.n. authoritas ſcriptu-
rarum uſpiam aſſentire ur̃ eos aliqñ aut
pctõ extitiſſe captiuos,aut morti obno
xios ut neceſſariã hr̃ent redemptionẽ,
exceptis dũtaxat illis q ſuꝑbiæ lapſu ir-
remediabili corruẽtes redimi deinceps
nõ merent̃. Si itaq; angeli nunq̃ redẽpti
ſunt,alij utiq; nõ egẽtes,alij nõ ꝓmeren-
tes,illi ꝗdem quia nec lapſi ſunt, hi autẽ
ꝗa irreuocabiles ſunt: quo pacto tu di-
cis dñm Ieſum Xp̃m eis fuiſſe redẽptio-
nẽ? Audi breuiter. Qui erexit hoĩem la-
pſum,dedit ſtãti ãgelo ne laberet̃,ſic illũ
de captiuitate eruẽs,ſicut hũc à captiui-
tate defendẽs. Et hac rõne fuit æq̃ utriq;
redẽptio,ſoluẽs illũ,& ſeruans iſtũ. Liq̃t
ergo ſanctis angelis dñm Xp̃m fuiſſe re
demptionẽ,ſicut iuſtitiã,ſicut ſapiam,ſi-
cut,ſanctificationem,& nihilominus tñ

hæc ipſa q̃tuor eſſe factũ,ꝑꝑ hoĩes,q in-
Rom.1.c uiſibilia dei non niſi ꝑ ea q̃ facta ſunt in-
tellecta cõſpicere pñt. Sic ergo oẽ quod
erat angelis,factus eſt nobis. Quid? Sa-
pientia,iuſtitia,ſctĩficatio, redẽptio. Sa-
pientia in p̃dicatione,iuſtitia in abſolu-
tione pctõꝶ,ſctĩficatio in cõuerſatione
quã habuit cum pctõribus , redẽptio in
paſſione quã ſuſtinuit ꝓ pctõribus. Vbi
ergo hęc à deo factus eſt,tũc eccl'ia odo
rẽ ſenſit,tũc cucurrit. Vide iã q̃drifariã
unctionẽ,uide affluentiſſimam atq; inæ
ſtimabilem ſuauitatẽ eius , quẽ unxit pr̃
oleo lætitiæ prę conſortib. ſuis. Sedebas
o' hõ in tenebroſis & umbra mortis per
ignorantiã ueritatis, ſedebas uinctus ca
tenis delictoꝶ. Deſcẽdit ad te in carcerẽ
nõ ut torqueret , ſed ut erueret de ꝑtãte
tenebraꝶ. Et primo qdem ueritatis do-
ctor depulit umbrã ignorãtiæ tuæ , luce
ſapĩæ ſuæ. Per iuſtitiã deinde q̃ ex fide ẽ,
ſoluit funes pctõꝶ,gratis iuſtificãs pec
Pſa.145.b catorem. Quo gemino bñficio impleuit
ſermonem illum ſctĩ Dauid : Dñs ſoluit
cõpeditos,dñs illuminat cæcos . Addi-
dit quoq; ſanctæ inter pctõres uiuere,et
ſic tradere formã uitæ tanq̃; uiæ q̃ redi-
res ad p̃riam. Ad cumulũ poſtremo pie
tatis tradidit in mortẽ aĩam ſuam, & de
ꝓprio latere ꝓtulit p̃ium ſatisfactionis
quo placaret p̃rem:ꝑ qđ illum planè ad
Pſal.129.a ſe uerſiculum traxit . Apud dñm miſeri-
cordia,& copioſa apud eũ redemptio.
Prorſus copioſa: qa non gutta,ſed unda
ſanguinis largiter ꝑ qnq; ꝑtes corporis
emanauit. Quid tibi debuit facere,et nõ
fecit? Illuminauit cęcũ,ſoluit uinctũ , re-
duxit erroneũ,recõciliauit reũ . Quis nõ
poſt illũ libenter atq; alacriter currat,q
et ab errore liberat,et errata diſſimulat,
q deinde merita uiuẽdo tradit,p̃mia mo
riẽdo conqrit? Quã excuſationẽ hẽt q in
odore hoꝶ unguentoꝶ nõ currit,niſi ad
quẽ forte odor minime ꝑuenit? Sed enim
in oẽm terrã exiuit odor uitæ:qm̃ miſeri
cordia dñi plena eſt terra, & miſeratio-
nes eius ſuper oĩa opera eius. Ergo qui
talem hanc ſparſam ubiq; fragrantiã nõ
ſentit,et ob hoc non currit:aut mortuus
eſt,aut putidus. Fragrãtia fama eſt,p̃ue
nit opinionis odor , excitat ad curren-
dum,ꝑducit ad unctionis exꝑimentum,
Pſal.47.d ad brauium uiſionis. Vox una lætantiũ ,
oĩum peruenientiũ:ſicut audiuimus , ſic
uidimus in ciuitate dñi uirtutum. Oĩno
ꝑꝑ manſuetudinem q̃ in te p̃dicatur,cur
rimus poſt te dñe Ieſu audiẽtes ꝙ nõ ſꝑ-
nas pauperẽ,pctõrem non horreas. Nõ
horruiſti confitentẽ latronẽ,non lachry-
mantem peccatricem , non Chananæã
ſupplicantẽ,non deprehẽſam in adulte-
rio,non ſedentẽ in telonio, non ſupplicã
tẽ publicanũ,non negantẽ diſcipulũ,nõ
ꝑſecutorem diſcipuloꝶ,non ipſos cruci
fixores tuos. In odore horum currimus .
Iaco.1.a Porro' ſapĩæ tuæ odorẽ ex eo ꝑcipimus
qđ audimus,quia ſiqs indiget ſapĩa, po
ſtulet eã à te, & dabis ei . Aiunt ſiqdẽ ꝙ
des oĩb. affluenter,& non improꝑes. At
uero iuſtitiæ tuæ tanta ubique frangrã-
tia ſpargitur,ut non ſolũ iuſtus,ſed ẽt ip
ſa dicaris iuſtitia, & iuſtitia iuſtificans .
Tã ualidus deniq; es ad iuſtificandũ,q̃;
multus ad ignoſcendũ. Quãobrem qſqs
pro pctĩs cõpunctus eſurit & ſitit iuſti-
tiã,credat in te qui iuſtificas impium,&
ſolã iuſtificatus ꝑ fidem , pacẽ habebit
ad deum. Sanctitatẽ quoq; ſuauiſſime et
copioſiſſime tua redolet , non ſolũ con-
uerſatio,ſed & conceptio. Pctm̃ ſiquidẽ
non cõmiſiſti nec cõtraxiſti. Qui ergo
iuſtificati à pctĩs ſectari deſiderãt delibe
rantq; ſanctimoniã,ſine qua nemo uide
Leui.19. bit deũ,audiãt te clamantẽ : Sancti eſto
Pſ.144. te,qm̃ ego ſctũs ſum. Conſiderent uias
tuas,& diſcãt à te qa iuſtus ſis in oĩbus
uijs tuis,& ſanctus in oĩb. operib. tuis.
Ioan.12. Iã redemptionis odor quãtos currere fa
cit? Cũ exaltaris à terra , tunc ꝓrſus oĩa
trahis ad teipſum. Paſſio tua ultimũ re-
fugium,ſingulare remedium. Deficiente
ſapĩa,iuſtitia non ſufficiente, ſanctitatis
1.Cor. ſuccũbentib. meritis,illa ſuccurrit. Quis
eñ de ſua uel ſapĩa,uel iuſtitia,uel ſancti
tate præſumat ſufficientiam ad ſalutẽ?
Non ꝙ ſufficientes,inqt,ſimus cogitare
aliquid à nob̃ tanquam ex nob̃, ſed ſuffi
cientia nr̃a ex deo eſt. Itaq; cum defece
rit uirtus

Pſal.115.a rit uirtus mea,nõ cõturbor,non diffido,
Pſal. 12.b ſcio qd faciã. Calicẽ ſalutaris accipiam ,
Pſ.24.b & nomen dñi inuocabo . Illumina ocu-
Pſal.85.b los meos dñe,ut ſciã qd acceptũ ſit co-
& 138.d rã te oĩ tꝑe, & ſapiens ſum. Delicta iuuẽ
Rom.8.g tutis meæ, & ignorãtias meas ne memi-
neris, & iuſtus ſum. Deduc me dñe ĩ uia
tua, & ſctũs ſum. Veruntñ niſi interpel-
let ſanguis tuus ꝓ me,ſaluus nõ ſum. Pro
his oĩb. currimus poſt te,dimitte nos,qa
clamamus poſt te. Nec currimus ęquaľr
oẽs in odore oĩum unguentorum,ſed ui-
deas alios uehemẽtius ſtudijs flagrare
ſapĩæ , alios magis ad pñiam ſpe indul-
gentiæ aĩari,alios amplius ad uirtutum
exercitiũ uitæ & cõuerſationis eius pro
uocari exẽplo,alios ad pietatẽ paſſionis
memoria plus accẽdi . Putamus nos de
Ioan.8.c ſingulis poſſe reꝑire exẽpla? Currebant
in odore ſapĩæ q miſſi fuerãt à phariſęis,
cũ reuerſi dicerẽt: Nunq̃; hõ ſic locutus
Ioan.3.a eſt. Vtiq; admirãtes doctrinã, & cõfiten
tes ſapĩam. Currebat in hoc ipſo odore
ſctũs Nicodemus q uenit ad Ieſum no-
Luc.7.g cte, ĩ ſplẽdore multo ſapĩæ: de multis qꝑ
pe inſtructus,edoctusq; receſſit. Veꝶ in
odore iuſtitiæ cucurrit Maria Magda-
lena,cui dimiſſa ſunt pctã multa, qm̃ di
lexit multũ. Iuſta ꝓfecto & ſctã, & non
iã peccatrix queẽadmodũ phariſęus ex-
probrabat,neſciẽs iuſtitiã ſeu ſctĩtatem
dei eſſe munus,nõ opus hoĩs, & qa non
mõ iuſtus,ſed & btũs cui nõ imputabit
dñs pctm̃. An oblitus erat qũo uel ſuã
ipſius uel alterius corꝑalem tangẽdo le
prã fugarat,nõ cõtraxerat? Sic tactus à
peccatrice iuſtus iuſtitiã imꝑtit, non ꝑ-
Luc.18.c dit,nec ſorde pctĩ q̃ illã mũdat,ſe inqui-
nat. Cucurrit et publicanus,q cũ ꝓpicia
Luc.22.g tionẽ pctĩs ſuis humiliter imploraret,de
ſcendit iuſtificatus,teſte ipſa iuſtitia. Cu
currit Petrus,q lapſus fleuit amare,q̃te-
nus culpã dilueret,recuperaret iuſtitiã.
Cucurrit Dauid,q reatũ agnoſcẽs & cõ
2.Re.12.d fitẽs audire meruit . Et dñs trãſtulit à te
pctm̃ tuũ. Porrò in ſctĩficationis odore
Paulus currere ſeſe teſtať, cũ Xp̃i ſe imi-
Phil.3.d tatorẽ eſſe gľiatur , dicẽs ad diſcipulos :
Eſtote imitatores mei,ſicut & ego xp̃i
Cucurrerunt & oẽs q̃ aiebant: Ecce nos
reliquimus oĩa, & ſecuti ſumus te. Deſi- Matt.19.d
derio quippe ſequendi xp̃m reliquerant
oĩa. Hortať gñaľr uniuerſos ad eundem
odorẽ iſta ſñia. Qui ſe dicit in xp̃o mane 1.Ioan.2.a
re,debet ſicuti ille ambulauit & ipſe am
bulare. Iã q odore cucurrerint paſſionis,
ſi audire uis,uniuerſos martyres accipe.
En q̃tuor unguenta aſſignata hẽtis , pri-
mũ ſapĩæ,ſcđm iuſtitiæ, tertium ſanctifi
nationis,quartũ redemptionis. Tenete
noĩa,ꝑcipite fructũ: & cõpoſitionis mo
dũ,uel numeꝶ ſpecieꝶ quibus cõfecta
ſunt,nolite reqrere. Non.n. facile in ſpõ-
ſi unguẽtis hęc p̃ſtò eſſe pñt nob̃,quem-
admodũ in ſuperiorib. illis ſpõſę fuerũt. Pſa.146.a
In xp̃o nempe rerum plenitudo eſt ſine Pſal. 35.b
numero & ſine modo. Nã & ſapĩæ eius
non eſt numerus , & iuſtitia ipſius ſicut
montes dei,ſicut montes æterni, & ſctĩ-
tas ſingularis, & redemptio inexplicabi
lis. Dicendũ & hoc : quia fruſtra h⁹ ſcľi
ſapiẽtes de q̃tuor uirtutib. tam multa di
ſputauerunt,quas tñ apprehẽdere oĩno
nequiuerũt,cum illũ neſcierint q factus
eſt nob̃ à deo ſapĩa docens prudẽtiam,
& iuſtitia delicta donans & ſanctifica-
tio,in exemplũ temꝑantiæ continenter
uiuens, & redemptio in exemplũ patiẽ-
tiæ fortiter moriens. Forſitã dicit aliqs.
Cætera bñ conueniunt,ſed ſanctificatio
ad temꝑantiam minus ꝓprię referri vr̃ .
Ad quod rñdetur primũ,id eſſe continẽ
tiam,qđ temꝑantiam. Deinde,uſitatum
in ſcripturis ſanctificationem ꝓ continẽ
tia ſeu munditia poni . Deniq; quid ille
apud Moyſen tã crebræ ſctĩficationes
aliud erãt q̃; q̃dã purificationes hoĩum
temꝑantium ſe à cibo,à potu,à cõcubi-
tu,hiſq; ſimilib⁹. Sed audi ip̃m p̃cipue
apľm q̃ familiare habeat uel uti uel uſur 1.The.4.a
pare ſctĩficationem in hoc ſenſu. Hæc ẽ, Ibidem
inqt,uolũtas dei,ſctĩficatio ur̃a , ut ſciat
unuſqſq; ur̃m ſuũ uas poſſidere in ſctĩfi-
catione, & nõ in paſſione deſiderij . Itẽ.
Nõ.n. uocauit nos deus in immundiciã,
ſed in ſctĩficationẽ. Liqt ꝙ ſctĩficationẽ
ꝓ tẽperãtia ponit . Eductio itaq; in lucẽ
qđ ſubboſcuꝶ uidebať, redeo ad id unũ

digreſſus eram. Quid uobis cũ uirtutib.
q dei uirtutẽ Xp̃m ignoratis? Vbinã q̃-
ſo uera prudentia niſi in xp̃i doctrina?
Vñ uera iuſtitia niſi de xp̃i miſericordia?
Vbi uera tẽperantia, niſi in xp̃i uita? Vbi
uera fortitudo niſi in xp̃i paſſione? Soli
ergo qui eius doctrina imbuti ſunt, pru
dentes dicẽdi ſunt, ſoli iuſti q de eius mi
ſericordia ueniã peccatoꝝ cõſecuti ſũt,
ſoli tẽperantes qui eius uitã imitari ſtu-
dent, ſoli fortes q eius patientiæ docu-
menta fortiter in aduerſis tenent. Incaſ-
ſum ꝓinde ꝗs laborat in acq̃ſitione uir-
tutum, ſi aliũde eas ſperãdas putat q̃ à
dño uirtutũ, cuius doctrina, ſeminariũ
prudẽtię: cuius miſericordia, opus iuſti-
tiæ: cuius uita, ſpeculũ temperãtiæ: cuiꝰ
mors, ĩſigne eſt fortitudinis. Ipſi honor
& gloria in ſecula ſeculorum, Amen.

De tribus modis cõtẽplationis circa deũ ſub figu ra trium cellarum. Sermo 23.

Can. 1. a I Ntroduxit me rex ĩ cellaria ſua.
Ecce uñ odor, ecce quò currit.
Dixerat qa currendũ, & in quo
currẽdũ, ſed quò currẽdũ eſſet, nõ dixe-
rat. Ergo ad cellaria currit, & currit in o-
dore q ex ipſis ꝓcedit, ſpõſa illum ſolita
ſua ſagacitate p̃ſentiẽte, & cupiẽte in ip
ſius plenitudinem ĩtroduci. Veꝝ de cella
rijs his qd ſentiẽdũ putamꝰ? Cogitemꝰ
ea ĩterim loca q̃dã redolẽtia penes ſpon
ſum, plena odoramẽtis, referta delitijs.
In iſtiuſmodi nẽpe offina potiora quęq̃
ex horto ſiue ex agro ſeruãda repõunt. Il
luc ergo ꝑiter currũt. Qui? Spũ feruẽtes
aĩæ. Currit ſpõſa, currũt adoleſcentulæ,
ſed q̃ amat ardentius, currit uelocius, &
citius ꝑuenit. Perueniẽs nõ dico repulſio
nẽ, ſed nec cunctationẽ patit. Sine mora
apit ei, tanq̃ dõeſticę, tanq̃ chariſſimę,
tanq̃ ſpãlr dilectę, & ſingulr gratę. A-
doleſcẽtulę aũt qd? Sequunt à lõge. Ne-
que. n. cũ adhuc ĩfirmę ſint, pari pñt de-
uotione cũ ſpõſa currere, nec ipſius oĩno
imitari deſideriũ & feruorẽ: iõq̃ tardiꝰ
peruenĩẽtes, foris remanẽt. At charitas
ſpõſę nõ q̃eſcit, neq̃ ĩſoleſcit (ut aſſolet)
ſucceſſibus ſuis ut eas obliuiſcat, conſo-
lãs magis & hortãs ad patiẽtiã, quate-
nus ęquanimiter & ſui ferãt repulſam, et
illius abñtiam. Deniq̃ & nũciat eis gau
diũ qd ꝑcepit, nõ ob aliud ſane niſi ut ſi
bi cõgaudeãt, dũ cõfidãt minime alienũ
fore a ſe q̃cq̃d grę mrĩ acceſſerit. Nã nec
illa ita proficere curat, quo ipſaꝝ negli-
gat curã, nec iuuãdos ſuos ꝓfectꝰ putat
illaꝝ dãno. Quocũq̃ ꝓinde meritoꝝ p̃
rogatiua tollat ab illis, charitate abſque
dubio & pia ſolicitudine neceſſe eſt eã
ſꝑeſſe cũ illis. Oportet deniq̃ eã ſpõſum
ſuũ imitari & petẽtẽ nimiꝝ cœlos, et ni
hilominꝰ in terris cũ ſuis ſe fore uſq̃ ad
cõſummationẽ ſcłi pollicẽtẽ. Sic & iſta
quantũuis ꝓficiat, q̃tũlibet ꝓmoueat:
cura, ꝓuidẽtia atq̃ affectu ab his quas ĩ
euãgelio genuit, nunq̃ amouet, nunquã
ſua uiſcera obliuiſcitur. Dicat itaque eis:
Gaudete, cõfidite. Introduxit me rex in Ibidem
cellaria ſua: putate & uos ꝑiter introdu
ctas. Sola ĩtroducta uideor, ſed ſoli non
ꝓderit. Veſtrũ oĩum eſt meus oĩs profe
ctus, uobis ꝓficio, uobiſcũ ꝑtibor q̃cq̃d
plus forte uob̃ meruero. Vis indubitãter
ſcire quia in hoc ſenſu & affectu locuta
ſit? Audi qd illæ rñdeant: Exultabimꝰ et
lætabimur in te. In te, inq̃unt, exultabi- Ibidem
mus & lætabimur, nã in nob̃ necdũ me
remur. Et addũt. Memores uberꝝ tuoꝝ: Ibidem
hoc eſt, æquanimiter ſuſtinemus dũ ue-
nias, ſciẽtes te plenis ad nos reuerſuram
uberibꝰ. Tũc nos cõfidimus exultare et
lætari, memores interim uberꝝ tuorum.
Qđ adiũgũt, ſuꝑ uinũ, ſignãt ſe adhuc Ibidem
q̃dem ꝓ ſui imꝑfectione carnaliũ deſide
rioꝝ (quę uino deſignant) recordatione
pulſari, uinci tñ eadẽ deſideria memoria
abũdãtiæ ſuauitatis, quã iã ex uberibus
fluentẽ exptæ ſunt. Dicerẽ de uberibus,
ſi non me ſatis dixiſſe ſuperius meminiſ
ſem. Nunc uero uides q̃uo de mrẽ præ-
ſumunt, q̃uo eius lucra & gaudia ſua re
putant, ꝓpriæ repulſæ iniuriam illius in-
troductione cõſolãtes. Minime ita con-
fiderent niſi mrẽm agnoſcerent. Audiãt
hoc prælati qui ſibi cõmiſſis ſempꝑ uolũt
eſſe formidini, utilitati raro. Erudimini Pſal.
q iudicatis terrã. Diſcite ſubditoꝝ ma-
tres uos eſſe debere, non dños. Studete

magis amari q̃ metui. Et ſi interdũ ſeue
ritate opus eſt, paterna ſit nõ tyrannica.
Mrẽs fouendo, prẽs uos corripiendo ex
hibeatis. Mãſueſcite, ponite feritatem.
Suſpendite uerbera, ꝓducite ubera: pe-
ctora lacte pingueſcãt, nõ typo turgeãt.
Quid iugũ urm ſuꝑ eos aggrauatis, quo
rum potius onera portare debetis? Cur
morſus à ſerpente ꝑuulus, fugit conſciẽ
tiã ſacerdotis, ad quẽ eũ magis oportue
Gala. 6. a rat tanq̃ ad ſinũ recurrere mrĩs? Si ſpũa
les eſtis, inſtruite hmõi ĩ ſpũ lenitatis, cõ
ſiderãs unuſq̃ſq̃ ſeipſum, ne & ipſe ten-
Ezec. 3. c tet. Alioqn ille ĩ pctõ ſuo moriet, ſangui
nem autẽ eius, ait, de manu tua requirã.
Sed hæc als. Nunc qm̃ lrĩæ conſequẽtia
ex his q̃ p̃taxauimus manifeſta ẽ, uideã-
mus iã de cellarijs qd ſpũalr ſentire de-
beamus. In cõſequentib. mentio fit ẽt de
horto & de cubiculo, q̃ ambo nũc adiũ
go iſtis cellarijs, & in p̃ſentem diſputa-
tionẽ aſſumo. Nã ſil tractata, melius ex
inuicẽ innoteſcẽt. Et q̃ramꝰ ſi placet tria
iſta in ſcripturis ſctis, hortũ, cellariũ, cu-
biculũ. In ipſis nẽpe libẽter deũ ſitiens
aĩa uerſat & morat, ſciẽs ſe ibi abſq̃ du-
bio inuenturã quẽ ſitit. Sit itaq̃ hortus
ſimplex ac plana hiſtoria, ſit cellariũ mo
ralis ſenſus, ſit cubiculũ arcanũ theoricę
contẽplationis. Et primũ quidẽ hiſtoriã
ad hortũ puto nõ immerito deputaui,
q̃ in ea inueniant uiri uirtutũ tanq̃ ligna
fructifera in horto ſpõſi & in paradiſo
dei, de quoꝝ bonis actib. ac moribꝰ q̃t
ſumis exẽpla, tot carpis poma. An forte
ꝗs ambigat dei eſſe plãtationẽ bonum
hoĩem? Audi ſctm̃ Dauid de uiro bono
Pſal. 1. a qd canat: Erit, ait, tanq̃ lignũ qd plãta-
tũ eſt ſecus decurſus aquaꝝ, qd fructũ
ſuũ dabit in tꝑe ſuo, & foliũ eius nõ de-
fluet. Audi Hieremiã eodẽ ſpũ concinen
Hier. 17. b tẽ, & eiſdẽ penè uerbis: Erit tanq̃ lignũ,
inq̃t, qđ plantatũ eſt ſecus decurſus aq̃-
rũ, qd ad humorẽ mittit radices ſuas, et
Pſal. 91. c nõ timebit cũ uenerit æſtus. Itẽ ꝓpheta.
Pſal. 51. b Iuſtus ut palma florebit, & ſicut cedrus
libani multiplicabit. Et de ſeipſo: Ego ãt
ſicut oliua fructifera in domo dei. Eſt er
go hiſtoria hortus, & ipſa triꝑtita. Cõti
net nãq̃ in ea cœli & terræ creatio, recõ
ciliatio & reparatio. Creatio q̃dẽ tanq̃
horti ſatio ſiue plãtatio. Recõciliatio ãt Eſa. 45. d
q̃ſi germinatio ſatoꝝ uel plantatorum.
Tꝑe nẽpe ſuo rorantib. cœlis deſuꝑ, &
nubib. pluentib. iuſtum apta eſt terra, &
germinauit ſaluatorẽ, ꝑ quẽ facta ẽ cœli
terræq̃ reconciliatio. Ipſe eſt. n. pax no Ephe. 2. c
ſtra, qui fecit utraq̃ unum pacificans in
ſanguine ſuo quæ in terris ſunt, & quę in
cœlis. Porrò reparatio futura eſt in fine
ſeculi. Erit enim cœlum nouum, & ter-
ra noua, & colligentur boni de medio
malorum, tanquam fructus de horto, in
dei promptuaria reponendi. In die illa Eſa. 4. a
(ut ſcriptum eſt) erit germen domini in
magnificentia & glĩa, & fructus terræ
ſublimis. Habes igitur tria tꝑa in horto
hiſtorici ſenſus. In morali quoque diſci-
plina tria æquè aduertere eſt, cellas qua
ſi tres in cellario uno. Et idcirco forſitan
plr cellaria dixit, & non cellarium, cel-
laꝝ uidelicet hunc numeꝝ cogitans. In-
fra deniq̃ introductam ſe gloriatur ĩ cel
lam uinariam. Nos ergo quia legimus,
Da occaſionẽ ſapienti, & ſapiẽtior erit:
hñtes occaſionem ex uocabulo qd ſpũs Prou. 9. b
ſanctus cellæ huic cenſuit imponendũ,
reliquis quoq̃ duab. nomina impona-
mus, aromaticã uni, et unguentariam al
teri. Cauſas hoꝝ uocabuloꝝ uidebimꝰ
poſtea. Nunc aũt aduerte cuncta apud
ſponſum ſalubria, cuncta ſuauia reperi-
ri, uinum, unguenta aromata. Vinũ (ſcri- Iudic. 9. b.
ptura teſte) lætificat cor hominis. Exhi- & pſalm.
larari nihilominus faciem in oleo legis, 103. b
quo utique puluis pigmentorum infun-
ditur ut unguenta fiant. Aromata non
mõ grata ſuauitate odoris, ſed ui quoq̃
medendi utilia ſunt. Merito ſe introdu-
ctã illuc exultat ſpõſa, ubi tãta redũdat
ubertas grĩæ. Sed habeo & alia noĩa, pu
to & euidentiorẽ ſui gerentia rõnem. Et
ut ſuo ordine nominent, primã nuncupa
uerim diſciplinæ, ſcđam naturæ, poſtre-
mã grĩæ. In priori diſcis iuxta ethicę par
tis rõnem inferior eſſe, in ſequenti par, in
poſteriore ſuperior, hoc eſt ſub alio, cũ
alio, ſuꝑ aliũ. Vel ſic: Subeſſe coeſſe, præ

eſſe. Primo ergo diſcis eſſe diſcipulus,
ſcđo ſocius, tertio & magiſter. Equidē
oēs hoīes natura æquales genuit. At qm̄
bono naturæ in morib. ſupbia deprauа
to, facti ſunt hoīes æqlitatis impatiētes,
cōtendentes inuicē ſupiores cōſtitui, at-
que alterutrũ ſupgredi cupiētes, & ina-
nis glīę cupidi, inuicē inuidētes, inuicem
ꝓuocantes: primo oīum in cella priori
iugo diſciplinæ inſolētia moꝝ domāda
eſt quouſq; duris ac diutinis ſenioꝝ at-
trita legib⁹ humiliet̄ & ſanet̄ ceruicoſa
uolũtas, bonũq; in ſe naturæ qđ ſupbiē
do amiſerat, obediēdo recipiat, dũ ſolo
iã naturali affectu, nō metu diſciplinæ,
cũ uniuerſis naturæ ſuæ ſociꝭs. i. cũ oīb⁹
hoīb. ſocialr̄ quantum in ſe eſt, qeteq; ſe
ſe hr̄e didicerit, in cellã tandē naturæ trã
ſiens, expiensq; qđ ſcriptũ eſt: Ecce ꝙ
Pſal. 132. a bonũ & ꝙ iucundũ habitare frēs ĩ unũ,
ſicut unguentũ in capite. Accedit nimi-
rũ diſciplinatis morib. tanꝙ tritis ſpecie
bus oleũ lætitiæ bonũ naturæ, & fit un-
guentũ bonũ atq; iucundũ. Quo quaſi
unctus reddit̄ hō ſuauis & mitis, hō ſine
q̄rela, neminem circũueniens, neminem
cōcutiens, neminē lædens, nemini ſe ſu-
perextollens aut p̄ferens, inſup & liben
ter cōicans in rōne dati & accepti. Puto
ſi bn̄ intellexiſti utriuſq; cellæ ꝓprieta-
tes, nō incōgrue me hãc unguentariã il-
lã aromaticã appellaſſe teſtaberis. In il-
la deniq; ſicut pigmentoꝝ uires atq; fra
grantiã piſtilli extorquet & exigit uio-
lenta contuſio, ſic rectoꝝ morum elicit
quodãmodo & exprimit naturalē uim
uis magiſteriꝭ, & diſtrictio diſciplinę. In
hac aũt uolũtarię & tanꝙ innatæ affe-
ctionis grata mãſuetudo ſpōte officioſa
currit, inſtar planè unguēti qđ eſt in ca-
pite, ad leuē caloris tactũ deſcēdentis ac
diffluētis p totũ. Itaq; in cella diſciplinæ
tanꝙ ſiccæ ac ſimplices aromatũ ſpēs
cōtinent̄, & inde aromaticã eã denomi
nandã putaui. In ea uero q̄ naturæ dicta
eſt, qm̄ iã quaſi cōfecta reponunt̄ & ſer
uant̄ unguenta, nihilominus ex re nomē
& ipſa accepit ut unguentaria nuncupe
tur. Nã uinariã quoq; cellã non aliã ſané

ſui noīs arbitror ferre rōnem, niſi ꝙ ĩ ea
uinũ zeli in charitate feruētis recōditur.
Nec debet oīno p̄eſſe aliꝭs q in eã necdũ
meruit introduci. Oportet ꝓrſus hoc ui
no æſtuet, qui aliꝭs præſidet, quemad-
modũ doctor gentiũ æſtuabat, qñ dice
bat: Quis infirmat̄, & ego nō infirmor?
Quis ſcandalizat̄, & ego nō uror? Alio- 2. Co. 11.
quin improbe ſatis p̄eſſe affectas qb. ꝓ-
deſſe nō curas: & quoꝝ nō zelas ſalutē,
ſubiectionē nimis ambitioſe uēdicas ti-
bi. Hãc ego cellã quoq; gr̄æ noīaui, non
ꝙ abſq; gr̄a uel reliquas duas obtinere
oīno qs poſſit, ſed ob plenitudinē q̄ ſin-
gulariter in iſta pcipit̄. Deniq; plenitu-
do legis eſt charitas, & q diligit frēm, le Rom. 13.
gē impleuit. Vidiſti rōnem uocabuloꝝ,
uide & differentiã cellaꝝ. Nec. n. pis fa-
cilitatis ſeu facultatis eiuſdē eſt, petulã-
tes uagoſq; ſenſus atq; intempantē car
nis appetitũ magiſtri cōprimere metu,
ac rigida diſciplinæ cohibere cēſura, &
ſpōtaneo affectu bn̄ cũ ſociꝭs cōuenire:
caſtigatis ſub ferula uiuere morib. & ſo
la magiſtra uolũtate gratũ parib. gere-
re morē. Nã neq; unius rurſum qs dicat
eſſe meriti, unius'ue uirtutis, ſocialr̄ uiue
re, & utilr̄ p̄eſſe. Quã multi deniq; ſub p̄-
ceptore qeti uiuunt, quos ſi iugo abſol-
uas, uideas non poſſe qeſcere, nec ſe ullo
mō æqualib. ſeruare innoxios. Itemq; in
numeros cernes ſimplr̄ ac ſine q̄rela iter
frēs cōuerſari, ſup frēs nō ſolũ inutiliter,
ſed & inſipiēter & neqter. Quadã ſiqdē
bona mediocritate cōtenti ſunt q hmōi
ſunt, ſicut eis menſurã grę ptitus eſt de⁹,
minime qdem egentes magiſtro, nec tn̄
idonei magiſterio. Priorib. ergo ſequen-
tes qdem ĩ morib. antecellũt, ſed utriſq;
ſupiores exiſtũt, q ſupiores eſſe ſciũt. De
niq; et accipiũt in ꝓmiſſione q bn̄ p̄ſunt,
cōſtitui ſuper oīa bona dn̄i ſui. At pauci
ꝓfecto q utiliter, pauciores, q et hũiliter
p̄ſint. Facile tn̄ utrũq; adimplet q mr̄em
uirtutũ diſcretionē pfecte adeptus, uino
nihilominus charitatis uſq; ad contem-
ptũ ꝓpriæ glīæ, uſq; ad ſuiꝭpſius obliuio
nē, & non ad q̄renda q̄ ſua ſunt debriat̄,
qđ ſolo ac miro ſpũs ſcti magiſterio in-

tra cellã uinariã obtinet̄. Virtus ſiqdem
diſcretionis abſq; charitatis feruore ia-
cet, & feruor uehemēs abſq; diſcretio-
nis tempamento p̄cipitat. Ideoq; lauda
bilis cui neutrũ deeſt, quatenus & fer-
uor diſcretionē erigat, et diſcretio feruo
rē regat. Ergo talr̄ oportet eſſe moratũ
eũ q p̄eſt. Optimum aũt in morib. dixe-
rim, & ſummã diſciplinæ h⁹ pfecte ap-
prehendiſſe, cui totas has cellas abſque
offendiculo pcurrere & circuire dona-
tũ eſt, q in nullo ꝓrſus aut reſiſtat priori
bus, aut inuideat parib. aut ſubiectis uel
deſit in cura, uel in ſupbia p̄ſit, p̄latis o-
bediēs, ſociꝭs cōgruens, ſubditis utiliter
cōdeſcendēs. Qđ qdem pfectionis inſi-
gne haud dubi⁹ ſpōſæ annuerim. Innuit
hoc ēt ſermo quē dixit: qa introduxit me
rex in cellaria ſua: dũ nō in unã aliq; cel-
Cant. 1. a lã, ſed in cellaria plr̄ ſe introductã oſten
dit. Iã ad cubiculũ ueniamus. Quid &
iſtud? Et id me p̄ſumo ſcire qd ſit? Mi-
nime mihi tãtæ rei arrogo expientiam,
nec glorior in p̄rogatiua q̄ ſoli ſeruatur
beatæ ſpōſæ, cautus iuxta illud Græco
rũ, ſcire meip̄m, ut ſciã ēt cũ propheta,
qd deſit mihi. Tn̄ ſi nihil oīno ſcirem, ni
hil dicerē. Qđ ſcio, nō inuideo uob̄ nec
ſubtraho. Qđ neſcio, doceat uos q do-
Pſal. 93. b cet hoīem ſcientiã. Dixi, & meminiſtis,
in theoricæ contēplationis arcano regis
eſſe q̄rendũ cubiculum. Sed qũo de un-
guētis dixiſſe me ſcio, multa uidelicet et
diuerſa penes ſpōſum ea eſſe, nec oīa p̄-
ſto oīb. ſed ſua qbuſq; ꝓ diuerſitate in-
dulta meritoꝝ: ſic quoq; nō unum puto
cubiculũ regi eſſe, ſed plura. Nã nec una
eſt regina ꝓfecto, ſed plures, & cōcubi
næ multæ ſunt, & adoleſcentulaꝝ non
eſt numerus. Et unaquæq; inuenit ſecre-
Eſai. 24. c tũ ſibi cũ ſpōſo, & dicit: Secretũ meum
mihi, ſecretũ meũ mihi. Nō oīb. uno ĩ lo
co frui dat̄ grata & ſecreta ſpōſi præſen
tia, ſed ut cuiq; paratum eſt à p̄re ipſius.
Nō. n. nos eũ eligim⁹, ſed ipſe elegit nos,
& poſuit nos, & ubi ab eo qſq; poſitus
eſt, ibi eſt. Deniq; mulier una cōpuncta
ſecus pedes dn̄i Ieſu ſortita eſt locũ, cũ
altera ſuæ deuotionis fructũ ad caput in

uenerit, ſi tn̄ altera. Porrò Thomas in la
tere, Ioãnes in pectore, Petrus in ſinu pa
tris, Paulus ĩ tertio cœlo, ſecreti h⁹ grãm
ſunt aſſecuti. Quis nr̄m digne diſtingue
re ſufficiat has uarietates meritoꝝ, ul' po
tius p̄mioꝝ? Ne oīno tn̄ p̄teriꝭſſe qđ ipſi
nouimus uideamur, prior mulier ſtrauit
ſibi ĩ tuto humilitatis, poſterior in ſolio
ſpei, Thomas in ſolido fidei, Ioãnes in la
to charitatis, Paulus in intimo ſapīæ, Pe
trus in luce ueritatis. Sic ergo apud ſpō-
ſum mãſiones multę ſunt, & ſiue regina,
ſiue cōcubina, ſiue ēt de nũero ſit adole
ſcentulaꝝ, congruũ q̄q; ꝓ meritis acci-
pit ibi locũ, terminũq; quouſq; liceat ſi-
bi contēplando ꝓcedere, & introire in
gaudiũ dn̄i ſui, & rimari dulcia ſecreta
ſpōſi. Qđ ſuo loco diſtictius quantũ di
gnabit̄ ip̄e ſuggerer̄, demōſtrar̄ cōabor.

Nũc uero id noſſe ſufficiat, nulli adole
ſcētulaꝝ, nulli cōcubinaꝝ, nulli uel regi
naꝝ patere oīno acceſſum ad ſecretũ il
lud cubiculi qđ ſuę illi colũbæ formoſę,
perfecti uni unicũ ſpōſus ſeruat. Vn̄ nec
ego ſanè indignor ſi nō ad illud admit-
tor, p̄ſertim cũ cōſtet mihi ne ipſam qdē
ſpōſam interim adhuc ad oē qđ uult p-
uenire ſecretũ. Deniq; & flagitat ĩdica- Cant. 1. b
ri ſibi ubi paſcat, ubi cubet in meridie.
Sed audite quouſq; pueneri, aut me pue
niſſe putaueri. Nec. n. iactãtiæ deputãdũ
eſt qđ in ur̄os pãdo ꝓfectus. Eſt locus
apud ſpōſum de quo ſua iura decernit,
& diſponit cōſilia ipſe uniuerſitatis gu-
bernator leges cōſtituēs oī creaturę, pō
dus & mēſurã & numeꝝ. Et locus iſte
altus & ſecretus, ſed minime qetus. Nã
& ſi ipſe quãtũ in ſe eſt diſponit oīa ſua-
uiter, diſponit tn̄, & contēplantē q forte
eò loci puenerit, qeſcere nō pmittit: ſed
mirabiliter quãuis delectabilr̄ rimantē
et admirantē fatigat, redditq; inqetum.

Pulchre utrũq; ĩ cōſequētib. ſpōſa ex
primit, & delectationē uidelicet iſtiuſ-
modi contēplationis, & inqetudinē, ubi
& ſe dormire, & cor ſuũ uigilare fatet̄.
Nã ĩ ſomno qdē ſuauiſſimi ſtuporis pla-
cidæq; admirationis ſentire qetē, in uigi
liꝭs uero inqetę nihilominus curioſitatis

ac laborioſę exercitatiōis pati ſe fatiga-
Iob.7.a tionē ſignāt. Hinc btūs Iob, Si dormie-
ro, ait, dico, qñ conſurgā? & rurſus ex-
pectabo ueſperam. Sētis'ne in his uerbis
ſctām aīam uelle interdū moleſtā quo-
dāmodo declinare ſuauitatē, eandemq́
rurſum ſuauē moleſtiā affectare? Non.n.
dixiſſet qñ conſurgā, ſi ex toto ei qes il-
la ſuæ contēplationis placuiſſet: ſed & ſi
ex toto diplicuiſſet, nō denuo expectaſ
ſet horā qetis.i.ueſperā. Nō igr̄ locus eſt
iſte cubiculi, ubi neq̄q̄ p oēm modū qe-
ſcit. Eſt itē locus de quo ſup rōnalem re-
probā quidē creaturā immobilis uigilat
ſecretiſſima & ſeueriſſima aīaduerſio iu
ſti iudicis dei terribilis in cōſilijs ſup fi-
lios hoīum. Cernit inq̄ à timorato con-
tēplatore hoc loco deus iuſto, ſed occul
to iudicio ſuo reproborꝶ, nec diluēs ma
la, nec acceptās bona, inſup & corda in
durās, ne forte doleant & reſipiſcant et
cōuertant, & ſanet eos. Et hoc nō abſq̄
certa & æterna rōne quod tanto formi-
doloſius cōſtat eſſe, quāto immobilius
fixū extat in æternitate. Pauendū ualde
qd' in ꝓpheta de hmōi legimus, ubi lo-
quens ad angelos ſuos deus ſic ait: Miſe
Eſa.26.b. reamur impio. Quib. pauentib. atq̄ q̄-
Ibidem rentib. Non ergo diſcet facere iuſtitiā.
Non, inquit, ſubdensq́ cām, in terra, ait,
ſctōꝶ iniq̄ geſſit, & nō uidebit gloriam
dñi. Timeāt clerici, timeāt miniſtri eccle
ſiæ, q in terris ſctōꝶ q̄s poſſident, tā iniq̄
gerunt, ut ſtipendijs q̄ ſufficere debeant
minime cōtenti, ſupflua qbus egeni ſu-
ſtētandi forēt, impie ſacrilegeq́ ſibi reti-
neāt: & in uſus ſuæ ſupbiæ atq̄ luxuriæ
uictū pauperꝶ cōſumere nō uereant, du
plici ꝓfecto iniqtate peccantes, q̄ et alie
na diripiūt, & ſacris in ſuis uanitatib. &
turpitudinib. abutunt. Talib. ergo cū im
præſentiarꝶ parcere ac miſereri, ne in æ-
ternū parcat, c⁹ iudicia abyſſus multa
aduertit: qs hoc loco regem q̄rat? Hēt
hęc uiſio tremorē iudicij, nō ſecuritatem
cubiculi. Terribilis eſt locus iſte, & to-
tius exps qetis. Totus inhorrui ſiqñ in
Eccl.9.c eū raptus ſum, illā apud me replicās cū
Iob 13.d tremore ſnīam: Quis ſcit ſi eſt dignus

amore an odio? Nec mirꝶ ſi titubo ego
ibi (folium utiq̄ quod à uēto rapit, & ſti
pula ſicca) ubi et maximus ille contēpla
tor ſuos quoq̄ fatet penè motos fuiſſe
pedes, penè effuſos greſſus. Et dicebat, Pſal.72.
Zelaui ſup iniquos, pacē pctōꝶ uidens. Ibidem.
Qr̄? In labore, inqt, hoīum nō ſunt, & cū
hoīb. nō flagellabunt: ideoq́ tenuit eos
ſupbia, ne humilient ad pnīam, ſed dam
nētur pp ſuperbiā cū ſupbo diabolo &
angelis eius. Nā q in labore hoīum non
ſunt, in labore dæmonū ꝓfecto erūt, di-
cēte iudice. Ite maledicti in ignē ęternū, Matt.25.
q paratus eſt diabolo & angelis ei⁹. Eſt Gene.28.
tñ dei locus & iſte, planè nō aliud q̄ do Pſal.110.
mus dei, & porta cœli. Hic nēpe timeri Ibidem.
dr̄ deus. Hic ſctm̄ & terribile nomē ei⁹, Eccl.1.b
& tanq̄ ingreſſus gl'iæ. Initiū planè ſa-
piæ timor dñi. Nec te moueat q̄ initiū
ſapiæ huic demū loco dederim, & non
priori. Ibi qppe in quodā q̄ſi auditorio
ſuo docentē de oīb. magiſtrā audim⁹ ſa
piam, hic & ſuſcipimus. Ibi inſtruimur
qdē, ſed hic afficimur. Inſtructio doctos
reddit, affectio ſapiētes. Sol nō oēs qbus
lucet, ēt calefacit. Sic ſapia multos quos
docet qd ſit, faciendū, nō cōtinuo ēt ac-
cēdit ad faciendū. Aliud eſt multas diui
tias ſcire, aliud & poſſidere: nec notitia
diuitē facit, ſed poſſeſſio. Sic prorſus ſic
aliud eſt noſſe deū, & aliud timere: nec
cognitio ſapientē, ſed timor facit, q et af
ficit. Tu'ne ſapientē dixeris, quē ſua ſciē
tia inflat? Quis illos ſapiētes niſi inſipien
tiſſimus dicat, q cū cognouiſſent deum,
nō tanq̄ deū gl'ificauerūt aut gr̄as ege-
rūt? Ego magis cum Apl'o ſentio, q inſi- Rom.1.c
piēs cor eorꝶ ꝓnunciat. Et bñ initiū ſa-
piētiæ timor dñi: qa tūc primū deus aīæ
ſapit, cū eā afficit ad timendū, nō cū in-
ſtruit ad ſciendū. Times dei iuſtitiā, ti-
mes potentiā, & ſapit tibi iuſtus & po-
tēs deus: qa timor ſapor ē. Porrò ſapor
ſapiētē facit, ſicut ſciētia ſcientē, ſicut di-
uitiæ diuitē. Quid ergo prior locus? Tm̄
p̄parat ad ſapiam. Illic p̄pararis, ut hic
initieris. Præparatio, rerꝶ cognitio ē. Ve-
rū hāc facillime ſequit elatiōis tumor, ſi
nō reprimat timor, ut merito dicat initiū

ſapiæ timor dñi, q ſe peſti inſipiētiæ pri-
mus opponit. Ibi itaq; qdā acceſſus eſt
ad ſapiam, hic & ingreſſus. Porrò nec
hic nec ibi ſpeculāti pfecta eſt qes: quia
illic deus apparet tanq̄ ſolicitus, hic tan
quā turbatus. Nō ergo cubiculū q̄ſieris
in his locis, quorꝶ alter auditoriū q̄ſi do
cētis, alter p̄toriū iudicis magis apparet.
Sed eſt locus ubi uere qeſcens & qe-
tus cernit deus, locus oīno nō iudicis, nō
magiſtri, ſed ſponſi: & q mihi quidē (nā
de alijs neſcio) planè cubiculū ſit, ſiqñ i
illū cōtigerit introduci. Sed heu rara ho
Pſal.118.b ra, & parua mora. Clare ibi agnoſcit mi
ſericordia dñi ab æterno & uſq̄ in æter
nū ſup timētes eū. Et felix q dicere pōt.
Particeps ego ſum oīum timentiū te, &
cuſtodientiū mandata tua. Stat ꝓpoſi-
tū dei, ſtat ſnīa pacis ſup timētes eū, ip-
ſorꝶ & diſſimulās mala, & remunerans
bona, ut miro mō eis nō mō bona, ſed et
Pſal.31.a mala coopentur in bonū. O' ſolus uere
Roma.3.c btūs cui nō imputauit dñs pctm̄. Nā qui
Roma.8.f non habuerit pctm̄, nemo. Oēs.n. pecca
uerūt, & oēs egēt gl'ia dei. Quis accuſa-
bit tñ aduerſus electos dei? Sufficit mihi
ad oēm iuſtitiā ſolū hr̄e ꝓpitium cui ſoli
peccaui. Oē qd' mihi ipſe nō imputare
1.Ioan.3.b decreuerit, ſic eſt q̄ſi non fuerit. Nō pec
care, dei iuſtitia eſt: hoīs iuſtitia, indulgē
tia dei. Vidi hæc, & intellexi illius ſnīæ
ueritatē: Oīs q natus eſt ex deo non pec
cat: qa gñatio cœleſtis ſeruat eū. Gña-
tio cœleſtis, æterna p̄deſtinatio eſt, qua
electos ſuos deus dilexit & gratificauit
Pſal.62.a in dilecto filio ſuo an̄ mūdi cōſtitutio-
nē ſic in ſctō apparētes ſibi ut uiderent
uirtutē ſuā, & gl'iam ſuā, quo eius forent
cōſortes hr̄ditatis, c⁹ & apparerent cō
formes imaginis. Hos ergo aduerti q̄ſi
nunq̄ peccaſſe, qm̄ & ſiq̄ deliqſſe vñr i
tpe, nō apparent in æternitate: qa chari
tas pr̄is ipſorꝶ coopit multitudinē pec-
Pſal.31.a catorꝶ: & dixi btōs quorꝶ remiſſæ ſunt
iniqtates, & quorꝶ tecta ſunt pctā: cum
ſubito tāta mihi quoq̄ de me ſuborta fi
ducia, & infuſa lætitia eſt, quātus certe
in loco horroris.i. in loco ſcdæ uiſionis
nō p̄ceſſerat timor, ita ut mihi uiſus ſim

tanq̄ unus ex illis btīs eſſe. O ſi duraſſet. Pſal.105.a
Iterꝶ iterumq́ uiſita me dñe in ſalutari
tuo, ad uidendū in bonitate electorꝶ tuo
rū, ad lætandū in lætitia gētis tuæ. O' ue
re qetis locus, & quē nō imerito cubicu
li appellatione cēſuerim, in quo deus nō
q̄ſi turbatus ira, nec uelut diſtētus cura
ꝓſpicit, ſed ꝓbat uolūtas eius in eo bo-
na & bñplacēs & pfecta. Viſio iſta non
terret, ſed mulcet, ingetā curioſitatē non
excitat, ſed ſedat, nec fatigat ſenſus ſed
tranqllat. Hic uere qeſcit. Trāqllus de⁹
tranqllat oīa, & qetum aſpicere qeſcere
eſt. Cernere eſt regē poſt diurnas foren-
ſiū q̄ſi lites cārꝶ, dimiſſis à ſe turbis, cura
rū moleſtias declinantē, petentē de no-
cte diuerſoriū, cubiculū introeuntē cum
paucis, quos hoc ſecretò & hac familia
ritate dignat, eo certe ſecurius, quo ſecre
tius qeſcentē, eo ſerenius ſe hñtem, quo
placidius ſolos intuentē quos diligit. In
hoc arcanum & in hoc ſanctuariū dei ſi
quem forte urm̄ aliqua hora ſic rapi &
ſic abſcondi contigerit, ut minime auo-
cet aut perturbet uel ſenſus egēs, uel cu-
ra pungens, uel culpa mordēs, uel ea cer
te q̄ difficilius amouent irruētia imaginū
corporearꝶ phantaſmata: poterit qdem
hic cum ad nos redierit, gl'iari & dicere:
Introduxit me rex in cubiculū ſuū. Qd' Can.1.a
tñ an ipm̄ ſit de quo exultat ſpōſa, nō te
mere affirmauerim. Eſt tñ cubiculū, &
cubiculū regis: quia nimirꝶ de trib. quos
triplici aſſignauimus uiſioni, ſolus fact⁹
eſt in pace locus iſte. Vt.n. apte mōſtra-
tū eſt, & in priori exigua, & in ſcdo nul-
la percipit quies, cum & illic apparens
admirabilis, ad indagādi ſtudium exer-
ceat curioſitatē, & hic innoteſcēs terribi
lis, infirmitatem cōcutiat. At uero tertio
iſto in loco nō planè terribilis, nec tā ad
mirabilis q̄ amabilis apparere dignat,
ſeren⁹ & placid⁹, ſuauis & mitis, et mul
tæ miſericordię oīb. intuētib. ſe. Iā ut ho
rū q̄ de cellario, horto, cubiculo, lōgiori
ſunt diſputata ſermōe, memoria urā cō-
pendium teneat, memētote triū tpum,
triū meritorꝶ, triū quaſi p̄miorꝶ. In hor-
to aduerte tpa, merita in cellario, præ-

mia in triplici illa cōtēplatione cubiculum ingrētis. Et de cellario qdē iſta ſufficiāt. Porrò de horto uel cubiculo ſiqua addenda, aut alia forte ꝙ dicta ſint, mō aduertēda occurrerint, loco ſuo non p̄tereamus. Sin aūt, ſufficiāt q̄ dicta ſunt, & minime iterenī, ne unq̄ in faſtidium (quod abſit) ueniant ea quæ proferunī ad laudem & gloriam ſpōſi eccleſiæ domini noſtri Ieſu Chriſti. Qui eſt ſup oīa deus bn̄dictus in ſecula, Amen.

Hic oſtenditur qualiter beatus Bernardus diu diſtulerit proſequi præſens opus pp ſchiſma quod in eccleſia ſuſcitauerat Petrus Leonis cōtra uerum papam Innocentium ſecūdum: tandem diuina clementia ſuffragante beatus Bernardus ipſum ſchiſma ſedauit: & omnes eccleſiæ aduerſarios mortuo Petro Leone cum papa Innocentio pacificauit: & poſtmodum ad opus hoc quod intermiſerat, repedauit.

Sermo 24.

hOc demum tertio fratres reditū ab urbe nr̄m clementior oculus è cœlo reſpexit, & uultus tādem ſerenior deſuper arriſit, nobis, quieuit leonina rabies, finem accepit malitia, eccleſia pacem recepit. Ad nihilum deductus eſt in cōſpectu eius malignus, qui eam per hoc fermè octennium diro ſchiſmate cōturbarat. Nū uero ego gratis de tantis periculis ero redditus uob̄? Veſtris deſiderijs donatus ſum, ur̄is me profectib. paro: quoꝝ uiuo meritis, uolo uiuere ſtudijs & ſaluti. Quodq̄ dudū cœpta in Canticis me exequi uultis, libēter quidem accipio, & dignum arbitror interruptū potius reſarcire ſermonē, ꝙ noui ordiri quippiam. Vereor aūt ne diſſuetum per id tp̄is aīum & diſtentū diu habitum, non ſolum ad tā diuerſa, ſed ēt ad tam indigna, dignitas materię prout oportet nō admittat. Sed ſiqđ habeo, hoc uob̄ do: poterit & fideli obſequio meo deus, ēt qđ non habeo dare ut dē. Si nō, culpeī ſanè ingenium, non uoluntas. (Can.1.a) Locus aūt unde incipere debemus (ni fallor) iſte eſt: Recti diligunt te. Qđ anteq̄ explanare incipiamus qd ſit, uideamus c⁹ ſit, quiſnam hoc uidelicet dicat. A nob̄ nanq̄ exigitur quod author non loqtur. Et fortaſſe melius adoleſcentulis id damus, ut ſuis uerbis & hoc addant: Recti diligunt te. Et cui hoc potiſſimum perſonæ congruere iudicamus? Si adoleſcentulis, mr̄i ſine dubio id loquunī. Siquidē cum dixiſſent ei: Exultabimus & lętabimur in te, memores uberum tuoꝝ ſuper uinum, nec dubiū quin matri loquerentur: continuato ſermone hoc quoq̄ intulerunt: Recti diligunt te: (Ibidem) puto pp aliquas de numero ipſarum, quę non idem ſaperent, licet pariter currere uiderentur, quę ſua ſunt quærentes, & non ambulantes ſimpliciter neq̄ ſyncere, ſed ſpeciali gloriæ matris inuidentes, & captantes occaſionem murmurādi aduerſus eam, ex eo nimirum quòd ſola in cellaria introijſſet. (2.Cor.11) Quod non eſt aliud niſi quod Apl's ait: periculum in falſis fratribus. Ipſæ denique quibus exprobrantibus ſubinde pro ſe ſatisfacere cogitur, ubi eis ita rn̄det: Nigra ſum, ſed formoſa filię Hierl'm. (Can.1.b) Itaque pp murmurantes & blaſphemātes dicitur ab his quę bonæ, quæ ſimplices, quæ humiles & manſuetæ ſunt, ab his inquam dr̄ ſponſe, conſolandi gr̄a: Recti diligūt te. Non ſit tibi, inquiunt, cura de iniqua reprehenſione blaſphemaꝝ haꝝ, cum cōſtet, quia recti diligunt te. Bona profecto conſolatio cū blaſphemamur à malis bn̄ facientes, ſi recti diligāt nos. Oīno ſufficit aduerſus os loquētiū iniqua, opinio bonoꝝ cum teſtimonio cōſcientiæ. In dn̄o laudabiī aīa mea, audiant manſueti, & lætenī. (Pſal.33.d) Māſueti, inqt, lætenī, māſuetis placeam, & æquanimiter odio qcquid in me iactare uoluerit liuor perditarū. Ergo ī hoc ſenſu puto appoſitū, recti diligūt te. Nec abſurde, ut æſtimo: cum ubiq̄ penè ī choro adoleſcētulaꝝ tales inueniā q̄ acta ſponſæ curioſè obſeruēt, derogādi nō imitandi cā. Torquentur ī bonis ſeniorum ſuorum, malis paſcunī. Videas ambulare ſeorſum, conuenire ſibi & ſedere pariter, moxq̄ laxare procaces linguas in deteſtandū ſuſurrium. Vna uni coniungitur, nec ſpiraculum īcedit in eis, tāta eſt libido detrahēdi, audiēdi'ue detrahentē. Ineūt familiaritatem ad maledicēdū, cōcordes ad diſcordiā. Cōciliant inter ſe inimiciſſimas amicitias, & pari cōſentaneæ malignitatis affectu celebraī odioſa collatio. Haud ſecus egere quondā Herodes & Pilatus, (Luc.23.b) de qb. narrat euāgeliū, qa facti ſunt amici in illa die, hoc eſt in die dn̄icæ paſſionis. Cōuenientib. ſic in unū, nō eſt dn̄icā cœnā māducare, ſed magis ꝓpinare & bibere calicē dæmonioꝝ, (1.Co.11.d) dū importantib. linguis alioꝝ ꝑditionis uirus, alioꝝ aures intrantē mortē libenter excipiūt. (Hier.9.f) Sic qppe iuxta ꝓphetam, intrat mors ꝑ feneſtras nr̄as, cū prurīētes aurib. & oribus, lętale poculum detractionis inuicē nob̄ miniſtrare cōtendimus. (Rom.1.d) Non ueniat aīa mea in cōcilio detrahentiū: qm̄ deus odit eos, dicēte apl'o: Detractores, deo odibiles. Quam ſn̄iam deus ipſe loquēs in pſalmo, (Pſal.100.a) audi qūo affirmat: Detrahentē, inqt, ſecretò ꝓximo ſuo, hunc ꝑſequebar. Nec miꝝ, cū id p̄cipue uitiū charitatē q̄ deus eſt, & quidem cæteris acrius, impugnare et ꝑſequi cognoſcaī, quēadmodū uos quoq̄ poteſtis aduertere. Oīs q detrahit, primū qdem ſeip̄m ꝓdit uacuū charitate: deinde qd aliud detrahēdo intendit, niſi ut is cui detrahit, ueniat ī odiū uel contēptū ipſis apud quos detrahit? Ferit ergo charitatem in oīb. q ſe audiūt, lingua maledica: & quātū in ſe eſt, necat funditus & extinguit: nō ſolū aūt, ſed & in abſentib. uniuerſis ad quos uolās uerbū forte ꝑ eos q p̄ſentes ſunt ꝑuenire cōtigerit. Vides ꝙ facile & in breui ingentē multitudinē aīaꝝ uelociter currēs ſermo tabe malitiæ h⁹ inficere poſſit? Propterea dicit de talibus (Pſal.13.b) ꝓpheticus ſpūs: Quoꝝ os maledictione (Ibidem) et amaritudine plenū eſt, ueloces pedes eoꝝ ad effundendū ſanguinē. Vtiq̄ tam ueloces, ꝙ uelociter currit ſermo. Vnus eſt q loqtur, & unū tm̄ uerbū profert, et tn̄ illud unū uerbū uno in momēto multitudinis audientiū dū aures inficit, aīas interficit. Cor ſiqdem felle liuoris amarū ꝑ linguæ inſtrumentum ſpargere, niſi amara nō pōt, dicēte dn̄o: Ex abundātia cordis os loqtur. Et ſunt ſpēs peſtis h⁹, (Luc.6.g) dū alij qdem nudè atq̄ irreuerenter uti ī buccā uenerit, uirus euomāt detractionis. Alij aūt quodā ſimulatæ uerecūdiæ fuco conceptā malitiā quā retinere non pn̄t, adūbrare conanī. Videas præmitti alta ſuſpiria, ſicq̄ quadā cū grauitate et tarditare, uultu mœſto, demiſſis ſupercilijs, & uoce plangēti egredi maledictionē, & qdem tanto ꝑſuaſibiliorē, quanto crediī ab his q audiunt, corde inuito, & magis cōdolentis affectu, ꝙ malitioſe ꝓferri. Doleo, inqt, uehementer, ꝓ eo ꝙ diligo eū ſatis, & nunq̄ potui de hac re corrigere eū. Et alius: Mihi qdem, ait, bene cōpertum fuerat de illo iſtud, ſed per me nunq̄ innotuiſſet. At qm̄ per alteꝝ patefacta eſt res, ueritatē negare nō poſſum: dolēs dico, reuera ita eſt. Et addit: Grāde dānum. Nā al's qdem ī plurib. ualet, cæteꝝ in hac ꝑte (ut ueꝝ fateamur) excuſari minime p̄t. His paucis aduerſus maligniſſimū uitiū cōmemoratis, reuertamur ad explanādi ordinē, & demonſtremus q ſint hoc loco intelligēdi recti. Nō.n. arbittor ſentire quēpiā rectæ intelligētię, ſcd̄m corpus rectos dici eos q ſpōſam diligūt. Propterea demōſtranda à nob̄ eſt ſpūalis. i. aī cordis'ue rectitudo. Spūs eſt q loquiī, ſpūalibus ſpūalia cōparans. Ergo ſcd̄m aīum nō ſcd̄m terrenam & fœculētam materiam deus hoīem rectum fecit. (Pſal.91.c) Ad imaginē qppe & ſil'itudinem ſuam creauit illum. Ipſe uero, quemadmodū pſallis, rectus dn̄s deus nr̄, & nō eſt iniquitas in eo. Rectus itaque deus rectum fecit hoīem ſil'em ſibi. i. ſine iniquitate, ſicut non eſt iniqtas in eo. Porrò iniquitas cordis eſt, nō carnis uitium, ut per hoc noueris in ſpūali portione tui, & non in craſſa luteaq̄ ſubſtantia dei ſil'itudinem conſeruandā fore, ſiue reparādam. Spiritus. n. eſt deus, & eos qui uolunt ſil'es ei, uel perſeuerare: uel fieri, oportet intrare ad cor, atq̄ in ſpiritu id negocij actitare: ubi reuelata facie ſpeculantes gloriam dei, in eandem imaginem transformenī, de claritate in claritatem, tanq̄ à dn̄i ſpiritu. Quā

quã & corpis ſtaturã dedit hoĩ deus re-
ctã, forſitã ut iſta corporea exterioris ui
lioriſqꝫ rectitudo figmẽti, hoĩem interio
rẽ illũ q ad imaginẽ dei factus eſt, ſpũa
lis ſuæ ſeruandæ rectitudinis admone-
ret, & decor limi deformitatẽ argueret
aĩ. Quid.n. indecentius q̃ curuum recto
corpore gerere aĩum? Peruerſa res eſt et
fœda, luteũ uas qđ eſt corpus de terra,
oculos hr̃e ſurſum, cœlos libere ſuſpice-
re, cœlorumqꝫ luminarib. oblectare aſpe
ctus: ſpũalem uero cœleſtemqꝫ creatu-
rã ſuos ecõtrario oculos .i. internos ſen-
ſus atqꝫ affectus, trahere in terram deor
ſum, & q̃ debuit nutriri in croceis, hære-
re luto tanqꝫ unã de ſuibꝰ, amplexariqꝫ
ſtercora. Erubeſce aĩa mea diuinã ĩ peco
rinã cõmutaſſe ſil̃itudinẽ. Erubeſce uolu
tari ĩ cœno q̃ d̃ cœlo es. Erubeſce aĩa (ait
corpꝰ) in mei cõſideratiõe. Creata ſil̃is
creãti tecta, me quoqꝫ accepiſti adiuto
rium ſil̃e tibi, utiqꝫ ſcd̃m lineamẽta cor-
Ephe.5.f poreę rectitudinis. Quocunqꝫ te uertas,
ſiue ad deũ ſurſum, ſiue ad me deorſum
(nemo ſiqdem carnẽ ſuã unqꝫ odio ha-
buit) ubiqꝫ occurrit tibi ſpẽs decoris tui,
ubiqꝫ pro ſtatu tuæ dignitatis habes de
magiſterio ſapĩæ familiarẽ admonitio-
nẽ. Me ergo meã (quã tui gr̃a accepi) re-
tinẽte & ſeruãte ꝓrogatiuã, tu q̃uo non
cõfunderis amiſiſſe tuã? Cur ſuã in te cõ
ditor intuet̃ abolitã ſil̃itudinem, cũ tuã
in me tibi cõſeruet, aſſidueqꝫ repræſen-
tet? Iã oẽ adiutoriũ qđ tibi ex me debe-
bat̃, uertiſti tibi in confuſionẽ: abuteris
obſeqo meo, indignè humanũ corpus
inhabitas, brutus et beſtialis ſpũs. Iſtiuſ
modi ergo curuę aĩę nõ pñt diligere ſpõ
ſam, qm̃ nõ ſunt amicæ ſpõſi, cũ ſint mũ
Iaco.4.b di. Qui uult, inqt, amicus eſſe hꝰ mundi,
inimicus dei conſtituit̃. Ergo q̃rere & ſa
pere q̃ ſunt ſuꝑ terrã, curuitas aĩæ eſt: &
è regione meditari ac deſiderare q̃ ſur-
ſum ſunt, rectitudo. Et hãc rectitudinẽ,
ut ſit ꝑfecta in oĩb. inueniri neceſſe ẽ ſen
ſu atqꝫ cõſenſu. Illũ uero rectũ corde di-
xerim, q & recte in oĩb. ſentiat, & à re-
cto qđ ſenſerit, in nullo diſſentiat. Ecce
de quib. dr̃ ad ſpõſam: Recti diligũt te.
Qui uidelicet in oĩb. & recte et recto ac
quieſcũt. Rectũ reuera te dixerim, ſi re-
cte in oĩb. ſentias, & factis nõ diſſentias.
Inuiſibilis aĩ ſtatũ nũciet fides & actio.
Rectũ iudica, ſi fide catholicũ, & iuſtũ
oꝑe ꝓbaueris. Si quò minus, curuũ cẽſe
ſe nõ dubites. Sic nẽpe habes: Si recte of
fers, & recte nõ diuidis, peccaſti. Recte
quidẽ quodcũqꝫ hoꝝ offers, recte ãt ab
alterutro ea non diuidis. Noli eẽ rectus
oblator, et prauus diuiſor. Quid diuidis
actũ à fide? Iniqꝫ diuidis fidẽ ꝑimens tuã. Iaco.2.d
Nã fides ſine oꝑibꝰ mortua eſt. Munus
mortuũ offers deo? Si.n. q̃dam aĩa fidei
ipſa deuotio eſt, qđ fides q̃ nõ operatur
ex dilectione, niſi cadauer exanime? Bñ
honoras deũ munere fœtido? bñ placas
tuæ fidei interfector? Q̃uo hoſtia pacifi-
ca, ubi tã ſęua diſcordia eſt? Non miꝝ ſi
Cain inſurrexit in frẽm, q ſuã prius occi- Gen.4
derat fidẽ. Quid miraris, ô Caĩ ſi ad tua
non reſpicit munera q te deſpicit? Nec
hoc miꝝ ſi nõ reſpicit ad te, q ita diui-
ſus es in te. Si manũ deuotioni, qđ aĩum
das liuori? Nõ cõcilias deũ tibi, diſcors
tecũ. Nõ placas, ſed peccas: & ſi nondũ
qdem impie feriẽdo, ſed tñ diuidẽdo nõ
recte. Etſi necdũ fratricida, iã tñ fideici-
da teneris. Nũquid rectus uel qñ manũ
porrigis deo, cuius cor in terram trahit
liuor & fraternum odium? Q̃uo rectus,
cuius fides mortua, cuius opus mors, cꝰ
nulla deuotio, amaritudo multa? Erat
qdem in offerente fides, ſed non in fide
dilectio. Recta oblatio, ſed crudelis diui
ſio. Mors fidei eſt ſeparatio charitatis.
Credis in Xp̃m? fac Xp̃i oꝑa, ut uiuat fi
des tua. Fidẽ tuã dilectio animet, probet
actio. Nõ incuruet terrenũ opus, quẽ fi-
des cœleſtium erigit. Qui te dicis in xp̃o
manere, debes ſicut ipſe ambulauit, et tu
ambulare. Qđ ſi propriã gl̃iam q̃ris, flo
renti inuides, abſenti detrahis, reponis
lædenti te: hoc Xp̃s non fecit. Confiteris
te noſſe deum, factis aũt negas? Non re
cte, planè, ſed impie linguam Xp̃o, aĩam ad. Ti.1.d
dediſti diabolo. Audi ergo quid dicat: Mat.7.b
Hõ iſte labijs me honorat, cor aũt eius
longe eſt à me. Non es profecto rectus,

q̃ tam nõ recte diuidis. Nõ potes attol-
lere caput ꝓſſum diaboli iugo. Nõ te ſur
rigere ꝓuales, cui dñatur iniqtas. Iniqta
Psal.37.a tes tuę ſuꝑgreſſæ ſunt caput tuũ, & ſicut
onus graue grauatæ ſunt ſuꝑ te. Iniqtas
deniqꝫ ſedet ſuꝑ talentũ plũbi. Vides qꝛ
nõ faciat hoĩem rectũ fides ẽt recta, q̃ nõ
operat̃ ex dilectione? At q ſine dilectio-
ne eſt, non habet unde diligat ſponſam.
Sed nec oꝑa quãuis recta rectũ cor ef
ficere ſufficiunt ſine fide. Quis.n. rectum
dicat hoĩem nõ placentẽ deo? Sine fide
Heb.11.b aũt impoſſibile eſt placere deo. Qui nõ
placet deo, nõ põt illi placere deus. Nã
cui placet deus, deo diſplicere non põt.
Porrò cui nõ placet deus, nec ſpõſa eiꝰ.
Q̃uo ergo rectus q nec deũ diligit, nec
Can.1.a eccleſiã dei cui dr̃: Recti diligunt te? Si
ergo nec fides ſine operib. nec oꝑa ſine
fide ſufficiunt ad aĩ rectitudinẽ: nos q in
Xp̃m credimus frẽs, rectas ſtudeamus
facere uias nr̃as & ſtudia nr̃a. Leuemus
corda nr̃a cũ manibꝰ ad deũ, ut toti re-
cti inueniamur, fidei nr̃æ rectitudinẽ re-
ctis actibus comprobantes, dilectores
ſponſæ, dilecti à ſponſo Ieſu xp̃o dño no
ſtro, q eſt deus benedictus in ſcl̃a, Amẽ.

De nigredine & formoſitate ſponſæ, id eſt eccle ſiæ quid ſint. Sermo 25.

Ecce qđ dixerã in ſermone, quia
æmulis laceſſentib. ſpõſa rñde-
re cogat̃, q̃ corꝑe qdem de nũe-
ro adoleſcentulaꝝ eſſe vñr, aĩo aũt lon-
ge ſunt. Ait nẽpe: Nigra ſum ſed formo
Can.1.b ſa, filiæ Hierl̃m. Patet qꝛ detraherent ei,
nigredinẽ improperantes. Sed aduerte
ſpõſæ patientiam ac benignitatẽ. Non
mõ.n. non reddidit maledictũ pro male
dicto, ſed inſuꝑ bñdixit, filias Hierl̃m uo
cans q̃ magis ꝓ ſua neqtia filiæ Babylo
nis uel filiæ Baal: aut ſiqđ aliud nomen
improperij occurriſſet, appellari merue
Esa.42.a rant. Sanè didicerat à ꝓpheta, imò ab ip
ſa unctione quę docet ſuauitatẽ, calamũ
quaſſatũ nõ conterendum, & linũ fumi
gãs nõ extinguendũ. Propterea nõ pu-
nit amplius irritandas ſatis cõmotas ꝑ
Psal.119.b ſe, nec quicqꝫ addendũ ſtimulis inuidiæ
q̃ torquebant̃. Magis aũt cũ his q ode-
rũt pacẽ ſtuduit eſſe pacifica, ſciens ſe ẽt
inſipientib. debitricẽ. Maluit ergo ipſas
fauorabili demulcere uocabulo, q a cu-
ræ fuit ei infirmaꝝ potius oꝑam dare ſa
luti q̃ ꝓpriæ ultioni. Oĩb. qdem optãda
eſt iſta ꝑfectio, ꝓpriè aũt optimoꝝ for-
ma eſt ꝓlatoꝝ. Sciũt quippe boni fide-
leſqꝫ ꝓpoſiti languentiũ ſibi creditam
aĩaꝝ curã, nõ põpam. Cumqꝫ internũ
murmur cuiuſpiã illaꝝ q̃rulæ uocis indi
cio deprehendunt: & ſi in ipſos uſqꝫ ad
conuitia & contumelias prorumpẽtis,
medicos ſe & non dominos agnoſcen-
tes, parant confeſtim aduerſus phrene-
ſim animæ non uindictam, ſed medici-
nam. Hæc igitur ratio cur ſponſa filias
Hieruſalem dicat eas ipſas quas male-
uolas ſuſtinet atque maledicas, uideli-
cet ut in blando ſermone deliniat mur-
murantes, commotionem ſedet, ſanet li
uorem. Scriptum eſt enim: Lingua pa- Prou.15.d
cifica compeſcit lites. Alias uero filiæ re
uera Hieruſalem quodammodo ſunt q̃
huiuſmodi ſunt, nec falſò ita eas nomi-
nat ſponſa. Siue enim propter ſacr̃a ec
cleſiæ, quæ indifferenter quidem cũ bo-
nis ſuſcipiunt, ſiue propter fidei æquè
communem confeſſionem, ſiue ob fide
lium corporalem ſaltem ſocietatem, ſeu
etiam propter ſpem futuræ ſalutis, à q̃
omnino non ſunt quandiu hic uiuũt uel
tales deſperandæ, quamtumlibet uiuãt
deſperatæ: non incongruæ filiæ Hieru-
ſalem nominantur. Videamus iam qđ
illud fuerit dicere: Nigra ſum, ſed for-
moſa. Nulla'ne in his uerbis repugnan-
tia eſt? Abſit. Propter ſimplices dico, q
inter colorem & formam diſcernere nõ
nouerunt, cum forma ad compoſitio-
nem pertineat, nigredo color ſit. Non
omne denique quod nigrum eſt, conti-
nuo deforme eſt. Nigredo (uerbi cauſa)
in pupilla nõ dedecet. Et ingredi qdam
lapilli in ornamentis placent. Et nigri ca
pilli cãdidis uultib. ẽt decorem augẽt &
gr̃am. Sic tibi quoqꝫ facile aduertere eſt
in rebus innumeris. Quanquam ſine nu
mero ſunt quæ in ſuperficie quidẽ repe-
ries decoloria: in cõpoſitione uero deco

ra. Tali fortaſſis modo pōt ſpōſa cū pul
chritudine utiq; cōpoſitionis, neuo non
carere nigredinis, ſed ſanè in loco pegri
nationis ſuæ. Alioqn erit cū eā ſibi ī pr̄ia
exhibebit ſpōſus gl'iæ gl'ioſam non ha-
bentem maculā, aut rugam, aut aliquid
hmōi. At uero nūc ſi diceret, qa nigredi
nem non hr̄et, ſeipſam ſeduceret, & ueri
tas in ea nō eſſet. Quāobrem ne mireris
qa dixit: Nigra ſum: & rurſum nihilomi
nus, quia formoſa ſit, gl'iatur. Qūo.n. nō
formoſa cui dr̄: Veni formoſa mea? Cui
aūt dr̄, ueni, nondum puenerat: ne forte
quis putet hoc dictū, non qdem huic ni
gręq̄ adhuc laborat ueniendo in uia, ſed
beatę illi quę iam prſus abſq; nigredine
regnat in pr̄ia. Sed audiamus uñ nigrā,
& uñ formoſam ſe dixerit. An nigrā qui
dem ob terram conuerſationē quā prius
habuit ſub principe h⁹ mundi, imaginē
terreſtris hoīs adhuc portans: formoſā
uero de cœleſtis ſil'itudine quā poſtea
cōmutauit ambulās iā in nouitate uitæ?
Sed ſi hoc eſt: cur nō magis de p̄terito,
nigra fui & nō nigra ſum, dicit? Si cui tñ
placet hic ſenſus: id qđ ſeqtur, ſicut taber
Can. 1.b nacula Cedar, ſicut pelles Salomonis:
ſic oporteret intelligi, ut de ueteri qdem
cōuerſatione Cedar, de noua uero Salo
monis ſe dixerit tabernaculū. Hoc.n. eē
pelles qđ tabernaculū, ppheta oñdit di
cens: Repente uaſtata ſunt tabernacula
mea: ſubito pelles meę: Prius igr̄ nigra ſi
Hier. 4.c cut uiliſſima tabernacula Cedar: poſtea
formoſa ſicut pelles gl'ioſi regis. Sed ui-
deamus qūo ad ſtatū potius uitę potio
ris utrūq; reſpiciat. Si cōſideremus habi
tū exteriorē ſctōꝝ, eū q in facie eſt, q̄ ſit
hūilis utiq; & abiectus, & q̄dam negle
ctus incuria: cū tñ identidē intus reuela-
ta facie gl'iam dei ſpeculātes, in eandem
imaginē trāsformenť de claritate in cla
ritatē, tanq; à dñi ſpū: non'ne una quæli
bet talis anima merito nob̄ uidebiť poſ-
ſe rñdere exprobrantib. ſibi nigredinē:
Nigra ſum, ſed formoſa? Vis tibi deni-
que demonſtrem animam & nigram pi
2. Co. 10.c ter & formoſam? Epiſtolæ (inqunt) gra
ues ſunt: ſed præſentia corpis infirma,
& ſermo contēptibilis. Paulus hic erat.
Ita'ne Paulum ô filiæ Hierl'm, de p̄ſentia
corpis æſtimatis, & tanq; decolorē de-
formemq; contēnitis, qa cernitis homū
culū afflictari in fame & ſiti, ī frigore &
nuditate, in laborib. plurimis, in plagis
ſupra modū, in mortib. frequenter? Hęc
ſunt q̄ denigrāt Paulum. Pro hmōi do-
ctor gentiū reputatur inglorius, ignobi-
lis, niger, obſcurus: tanq; deniq; peripſe
ma h⁹ mūdi. Enimuero non'ne ipſe eſt q
rapitur in paradiſum, qui unū alterumq;
perābulans, uſq; ad tertium ſui puritate
penetrat cœlū? O' uere pulcherrima aīa,
quam & ſi infirmum inhabitantē corpu
ſculum, pulchritudo cœleſtis admittere
non deſpexit: angelica ſublimitas nō re
iecit, charitas diuina nō repulit: hāc uos
dicitis nigrā? Nigra eſt, ſed formoſa, filię
Hierl'm. Nigra ur̄o, formoſa diuino an-
gelicoq; iudicio. Et ſi nigra ē, forinſecus
eſt. Sibi āt p minimo eſt, ut à uob̄ iudi-
ceť, aut ab his q ſcđm faciē iudicant. Hō
ſiquidē uidet ī facie, deus aūt intueť cor.
Propterea & ſi nigra foris, ſed intus for-
moſa, ut ei placeat cui ſe pbauit. Nō.n.
uob̄, quib. ſi adhuc placeret, Xp̄i ſeruus
nō eſſet. Felix nigredo, q̄ mētis candorē
parit, lumē ſciētiæ, conſcientiæ puritatē.
Audi deniq; qd p pphetam deus p-
mittat iſtiuſmodi nigris quos aut humi-
litas pnīæ, aut charitatis zelus, tanq; ſo-
lis ęſtu decoloraſſe ur̄. Si fuerint, ait, pec Eſa. 1.d
cata ur̄a ut coccinū, quaſi nix dealbabū
tur: etſi fuerint rubra q̄ſi uermiculus, ue-
lut lana alba erūt. Nō planè cōtēnenda
in ſctīs iſta nigredo extera, q̄ candorem
opať internū, & ſedem pinde p̄parat ſa Sap. 7.d
piæ. Candor eſt.n. uitæ æternæ ſapīa, ut
ſapiēs diffinit: & cādidam oportet eſſe
aīam in q̄ ipſa ſedē elegerit. Quòd ſi aīa
iuſti ſedes eſt ſapię, haud dubie dixerim
aīam iuſti eſſe candidam: & fortaſſis iu-
ſtitia ipſa cādor eſt. Iuſtus aūt erat Pau-
lus, cui repoſita fuerat corona iuſtitiæ.
Cādida pinde Pauli aīa erat, & ſapīa ſe
debat in ea, ita ut ſapīam loqueretť inter 2. Ti. 4.d
perfectos, ſapiētiam in myſterio abſcō-
ditam, quā nemo principū mūdi huius
agnouit.

agnouit. Porrò hūc in eo ſapīæ iuſtitięq;
candorē nigredo illa exterior de p̄ſentia
corpis infirma, de laborib. plurimis, de
ieiuniĳs ac uigiliĳs multis, aut operabať,
aut pmerebať. Ideoq; & quod nigrum
eſt Pauli, ſpecioſius eſt oī ornatu extrin
ſeco, oī ēt regio cultu. Non cōparabiť ei
quantalibet pulchritudo carnis, nō cu-
tis utiq; nitida & arſura, non facies co-
lorata uicina putredini, nō ueſtis p̄cioſa
obnoxia uetuſtati, non auri ſpēs, ſplen-
dor'ue gemmaꝝ, ſeu q̄q; talia, q̄ oīa ſūt
ad corruptionē. Merito pinde oīs cura
ſctōꝝ, ſpreto ornatu cultuq; ſupfluo ex
terioris ſui hoīs, q certe corrumpiť, oī ſe
diligētia p̄bet, & occupat excolēdo ac
decorādo interiori illi q ad imaginē dei
eſt, & renouať de die in diem. Certi ſunt
eñ deo nō poſſe eſſe, qcq̄ acceptius ima
gine ſua, ſi pprio fuerit reſtituta decori.
Propterea & oīs gl'ia eoꝝ intus nō foris
eſt, hoc eſt nō in flore fœni, aut in ore uul
gi, ſed in dño. Vñ & dñt: Gl'ia nr̄a hęc ē,
2. Cor. 1.c teſtimoniū cōſcientiæ nr̄æ: q conſciētiæ
ſolus ſit arbiter deus: cui ſoli placere de-
ſiderāt: & cui placere, ſola uera & ſum-
ma gl'ia eſt. Non mediocris planè gl'ia il
la q̄ intus eſt, in qua gl'iari dignať et dñs
Pſal. 44.c gl'iæ, dicente Dauid: Oīs gl'ia eius filię re
gis ab intus. Et tutior ſua cuiq; gl'ia, dū
habet eā in ſemetipſo, et nō in altero. At
nō in ſolo fortaſſis cādore interno, ſed in
exteriori quoq; nigredine gloriandū, ne
qd oīno ſctīs depeat, ſed oīa coopentur
in bonū. Nō ſolū igr̄ in ſpe, ſed & gl'iari
in tribulationib. Libēter, ait, gl'iabor in
2. Co. 12.c infirmitatib. meis, ut inhabitet in me uir
tus Xp̄i. Optāda infirmitas q̄ Xp̄i uirtu
te cōpenſatur. Quis dabit mihi non ſo-
lū īfirmari, ſed & deſtitui ac deficere pe
nitus à memetipō, ut dñi uirtutū uirtute
Ibidem ſtabiliar? Nā uirtus in infirmitate pficiť.
Deniq; ait: Qñ infirmor, tūc fortis ſum
& potens. Qđ cū ita ſit, pulchre ſponſa
cōuertit ſibi ad gl'iam qđ ei pro oppro-
brio ab æmulis intorqueť, nō modo for
moſam, ſed & nigrā eſſe ſe gl'ians. Nō.n.
erubeſcit nigredinē, quā nouit p̄ceſſiſſe
& in ſpōſo: cui ſimilari quātæ ēt gl'ię eſt?
Nil ſibi glorioſius pinde putat quā Xp̄i
portare opprobriū. Vñ uox illa prorſus
exultationis & ſalutis: Abſit mihi gl'ia- Gal. 6.d
ri, niſi in cruce dñi mei Ieſu Xp̄i. Grata
ignominia crucis ei q crucifixo ingratus
non eſt. Nigredo eſt, ſed forma & ſil'itu
do dñi. Vade ad ſctm̄ Eſaiam, & deſcri
bet tibi qualem in ſpū illum uiderit. Quē Eſa. 53.a
na nq; alium dicit uiꝝ doloris, & ſcien- Ibidem
tem infirmitatem, & qa non erat ei ſpēs
neque decor? Et addidit: Nos putauim⁹
eum tanquam leproſum, & percuſſum
à deo & humiliatū. Ipſe aūt uulneratus
eſt pp iniquitates noſtras, attritus eſt
pp ſcelera noſtra, & liuore eius ſanati ſu Pſa. 44.a
mus. Ecce unde niger. Iunge & illud ſan
cti Dauid: Specioſius forma præ filiĳs
hoīum, & habes totum in ſponſo quod
ſponſa de ſe hoc in loco teſtata eſt. Nū
tibi rectè & ipſe ur̄ ſcđm ea q̄ dicta ſunt
æmulis poſſe rñdere Iudæis, niger ſum
ſed formoſus, filiĳ Hierl'm? Niger plane: Pſa. 21.b
cui non erat ſpēs neq; decor. Niger, qa
uermis & non hō, opprobrium hoīum,
& abiectio plebis. Deniq; ſeipſum fecit
pctm̄, & nigrum dicere uerear? Intuere
ſanè pannis ſordidū, plagis liuidum, illi-
tum ſputis, pallidū morte, & nigrū uel
tunc pfecto fatebere. Percūctare etiam
apl'os eundem ipm̄ qualē in mōte pſpe-
xerint, aut certe angelos in qualē pſpice
re cōcupiſcant, & nihilominus formo-
ſum mirabere. Ergo formoſus ī ſe, niger
pp te. Quā formoſum & in mea forma
te agnoſco dñe Ieſu, nō ob diuina tantū
quibus effulges miracula, ſed & pp ueri
tatem & manſuetudinē & iuſtitiā. Btūs
qui te in his hoīem inter hoīes conuer-
ſantem diligenter obſeruans, ſeipſum p̄-
bet pro uirib. imitatorem tui. Hoc iam
beatitudinis munus formoſa tua primi
tias ſuę dotis accepit, nec qđ formoſum
eſt tui imitari pigra, nec qđ nigrū ſuſti-
nere cōfuſa. Vñ & dicebat: Nigra ſum,
ſed formoſa filiæ Hierl'm. Et addidit ſil'i
tudinem, ſicut tabernacula Cedar, ſicut
pelles Salomonis. At iſtud obſcuꝝ eſt,
nec attingendū oīno fatigatis. Hētis tp̄s
ad pulſandū. Si nō diſſimulatis, aderit q

reuelat myſteria:nec cũctabitur aperi-
Apoc. 3.b re,q & ad pulſandum inuitat.Ipſe eſt.n.
qui aperit,& nemo claudit:ſpõſus eccle
ſiæ Ieſus Chriſti dñs noſter,qui eſt bene
dictus in ſecula ſeculorum,Amen.

Sermo 26, in quo beatus Bernardus interſerit planctum & mœrorem ſuum pro morte uenerabilis Gerardi monachi fratris ſui.

ſIcut tabernacula Cedar, ſicut
pelles Salomonis.Hinc incipiẽ-
dũ,qa hic deſiit ſermo ſupior.
Hoc expectatis audire qd ſit,& qualr ei
Cant. 1.b qđ ,pximo tractatũ eſt capitulo coapte-
tur:quia ſilitudo eſt.Põt.n.hoc ita ſubiũ
ctũ fuiſſe,ut utraq; pars ſilitudinis ad id
ſolũ rñdeat qđ ibi pceſſerat, nigra ſum.
Põt & ita ut duob.illis duo iſta.i.ſingula
ſingulis referant. Ille ſenſus ſimplicior,
iſte obſcurior eſt.Sed tẽtemus utrũque:
& prius quidẽ hunc qui difficilior appa
ret.Non aũt in duob.primis,ſed in duo
bus dũtaxat extremis difficultas eſt.Nã
Cedar quidẽ(qđ interpretar tenebræ)
aperte ſatis cũ nigredine conuenire ur:
ſed pelles Salomonis cũ formoſitate nõ
ita.Porrò tabernacula in eandem nihilo
minus concurrere conueniẽtiã quis non
uideat?Quid.n.tabernacula,niſi nr̃a ſũt
corpa,in quib.pegrinant? Nec.n.habe-
mus hic manẽtẽ ciuitatẽ,ſed futurã inq-
rimus.Sed & militamus in eis tanq; in
Iob. 7.a tabernaculis: prorſus uiolẽti ad regnũ.
Deniq; militia eſt uita hoĩs ſup terrã. Et
quãdiu militamus in hoc corpe, pegri-
namur à dño.i.à luce. Nã dñs lux eſt:&
inquantũ quiſq; cũ eo nõ eſt, intm̃ in te
nebris eſt,hoc eſt in Cedar.Flebilẽ pro-
inde uocẽ illã agnoſcat ſuã.Heu mihi qa
incolatus meus prolõgatus eſt,habita-
Pſ. 119,a ui cũ habitãtib.Cedar, multũ ĩcola fuit
aĩa mea.Eſt ergo hoc habitaculũ noſtri
corpis nõ ciuis mãſio,aut domus ĩdige-
nę,ſed aut tabernaculũ militãtis, aut ſta
bulũ uiatoris.Eſt inq; hoc corpus taber
naculũ,& tabernaculũ Cedar, qđ nimi
rũ aĩam quaſi obiectu ſui, incircũſcripti
luminis ĩterim nũc fraudat aſpectu: nec
ſinit oĩno uidere illud,niſi p ſpeculũ qui-
dẽ & in ęnigmate,nõ aũt facie ad faciẽ.
Vides'ne uñ eccleſię nigredo,uñ pulcher
rimis quoq; aĩabus nõnulla rubigo in- 1.Co.
hæſerit? De tabernaculo profecto Ce-
dar:de exercitio laborioſæ militiæ: de
diuturnitate miſeri incolatus: de angu-
ſtijs ærumnoſi exilij:de corpe deniq; fra Sap.
gili & graui:quia corpus qđ corrũpitur,
aggrauat aĩam,et deprimit terrena inha
bitatio ſenſum multa cogitãtẽ. Propter-
ea & cupiũt diſſolui.ut corpe leuatę,xp̃i
auolent in amplexus. Vñ & gemẽs una Rom.
de miſeris aiebat:Infelix ego hõ, qs me
liberabit de corpe mortis h⁹? Scit nimi
rũ quæ hmõi eſt,q nõ poſſit in taberna
culo Cedar carere ad pur macula aut
ruga,nõ quantulacũq; nigredine, & cu
pit exire ut ſe poſſit exuere.Et hęc ratio
cur ſpõſa nigrã ſe dixerit ſicut tabernacu
la Cedar.Sed enĩ qũo formoſa ſicut pel
les Salomonis?At neſcio qd ſublime ac
ſacrũ ſentio ĩ his pellib. inuolutum, qđ
minime auſim oĩno cõtingere,niſi ad nu
tũ ſane ipſius qui repoſuit & ſignauit.
Legi nimir: Qui ſcrutator eſt maieſta- Prou.
tis,opprimet à glĩa. Supſedeo igr̃ & diſ
fero.Vobis interim curæ erit ſolito im-
petrare fauorẽ ur̃is precib.ut eo alacrio
res quo fidẽtiores redeamus ad id qđ at
tentiorib.eget aĩs.Et fortaſſis ĩueniet pi⁹
pulſator qđ temerarius ſcrutator nõ poſ
ſet:q;q; & mœror finẽ impat, & calami
tas quã patior.Quouſq;.n.diſſimulo,&
ignis quẽ intra meipſum abſcõdo, triſte
pectus adurit,interiora depaſcit? Clau-
ſus latius ſerpit,ſæuit acrius. Quid mihi
& cantico huic qui in amaritudine ſum?
Vis doloris adducit intentionem,& in-
dignatio domini ebibit ſpiritum meum.
Subtracto ſiquidem illo per quem mea
in domino ſtudia utcumque libera eſſe
ſolebant,ſimul & cor meum dereliquit
me. Sed feci uim animo, ac diſſimula-
ui uſque huc:ne affectus fidem uincere ui
deretur. Denique plorantibus alijs ego
(ut aduertere potuiſtis) ſiccis oculis ſe
cutus ſum inuiſum funus, ſiccis oculis
ſteti ad tumulum quouſque cuncta pera
cta ſunt exequiarum ſolennia. Indutus
ſacerdotalibus, ſolitas in eum oratio-

nes ,pprio ore cõpleui,terrã meis mani-
bus ex more ieci ſup dilecti corpus, ter-
rã mox futur.Qui me intuebant flebãt,
& mirabãtur qđ non flerem ipſe: cũ nõ
illum quidem,ſed me potius q illũ ami-
ſiſſem,oẽs miſerarent. Cuius.n.uel fer-
reũ pectus ſup me ibi non moueret,quẽ
uideret Gerardo ſuperſtitẽ? Cõe dãnũ:
ſed præ meo nõ reputabat infortunio.
At ego qbus poteram uiribus fidei relu
ctabar affectui,nitens uel inuitus nõ mo
ueri fruſtra addictione naturæ,uniuerſi-
tatis debito,conditionis uſu, potẽtis iuſ
ſu,iudicio iuſti,flagello terribilis,dñi uo
luntate.Pro hmõi ſp ex tũc & deinceps
exegi à memetipſo nõ indulgere multo
fletui,multũ tñ turbat⁹ & mœſtus.Nec
potui imperare triſtitiæ,q potui lachry-
Pſal. 76.a mæ,ſed ut ſcriptũ eſt:Turbatus ſum,&
nõ ſum locutus.At ſuppreſſus dolor al-
tius introrſum radicauit, eo (ut ſentio)
acerbior factus, quò nõ eſt exire pmiſ-
ſus.Fateor uictus ſum.Exeat neceſſe eſt
foras qđ intus patior.Exeat ſanè ad ocu
los filior,q ſciẽtes incõmodũ plãctum
humanius ęſtimẽt,dulcius conſolentur.
Scitis, ô filij,quã iuſtus ſit dolor meus,
quã dolẽda plaga mea.Cernitis nempe
quã fidus comes deſeruit me ĩ uia hac q
ambulabã,quã uigil ad curam,quã non
ſegnis ad opus,quàm ſuauis ad mores.
Quis ita mihi pneceſſarius? cui æq dile-
ctus ego?Fr̃ erat gñe,ſed religione ger-
manior.Dolete qſo,uicẽ meã uos, qbus
hæc nota ſunt.Infirmus corpe erã,& ille
portabat me.Puſillus corde erã,& con-
fortabat me.Piger & negligẽs, & exci-
tabat me.Improuidus & obliuioſus,&
cõmonebat me. Quò mihi auulſus es?
quò mihi raptus è manib.hõ unanimis,
hõ ſcđm cor meũ?Amauimus nos in ui
ta:qũo ĩ morte ſumus ſeparati?Amariſ-
ſima ſeparatio,et quã nõ poſſet oĩno effi
cere niſi mors.Qñ.n.me uiuus uiuũ deſe
reres?Oĩno opus mortis, horrendũ di-
uortiam.Quis.n.tã ſuaui uinculo mutui
nr̃i nõ pepciſſet amoris,niſi totius ſuaui
tatis inimica mors? Bñ mors,q unũ ra-
piẽdo,duos furioſa pemit.An non mors
ẽt mihi?Immo plus mihi,cui utiq; omni
morte infelicior uita ſeruata eſt.Viuo ut
uiuẽs moriar,& hoc dixerim uitã? Quã
mitius me priuares,ô auſtera mors uitæ
uſu quã fructu.Nã uita ſine fructu, gra-
uior mors.Deniq; duplex malũ ligno pa
tur infructuoſo, ſecuris & ignis. Ergo Mat. 3.c
meis laborib.inuidẽs,elõgaſti à me ami Pſal. 87.d
cũ & ,pximũ:p c⁹ maxime ſtudiũ erant
(ſiqñ erãt)fructuoſi. Satius ,pinde mihi
fuiſſet piclitari uita quã tua Gerarde p-
ſentia,q meor in dño ſtudior eras ſoli
citus ĩcitator,fidelis adiutor,cautus exa
minator.Cur qſo aut amauim⁹ aut ami
ſimus nos?Dura cõditio,ſed mea miſerã
da fortuna,nõ & illius. Nã tu chare fr̃ ſi
charos amiſiſti,chariores utique recepi-
ſti.Me uerò quã iã miſer cõſolatio ma-
net poſt te unicũ ſolatium meũ? Placita
fuit piter utriq; ſocietas corpor ,p mo-
rũ cõcordia:ſed ſolũ me diuiſio uulnera
uit.Cõe qđ libuit:qđ triſte & lugubre,
meũ:ĩ me trãſierũt irę, in me cõſirmatus Ibidem
furor eſt.Erat ambob.alterutrum grata
pſentia,dulce conſortium,ſuaue collo-
quiũ: ſed tantas utriuſq; delicias ego p-
didi,tu mutaſti. Et qdem immutatis il-
lis retributio multa. Quãto fœnore gau-
dior,ac bñdictionũ cumulo cares ho-
die nob fr̃ chariſſime:tãto hẽs certe pro
me tãtillo repoſitã tibi xp̃i pſentiã. Nec
diſpendiũ ſentis abſentiæ à nob tuæ an-
gelor admiſtus choris. Non eſt igr̃ qđ
cauſeris tu de nr̃a qſi ſubtracta tibi præ
ſentia,cui affatim ſui ſuorumq; copiam
dñs maieſtatis indulſit.At ego ,p te qd?
quàm uellem ſcire qdnam ſentias nunc
de me illo unico tuo,medijs nutante cu-
ris & pœnis,deſtituto te baculo imbe-
cillitatis meæ:ſi tñ licet adhuc cogitare
de miſeris ĩgreſſo abyſſũ luminis,atq; il Pſal. 70.c
lo pelago æternæ felicitatis abſorpto:
forte.n.etſi noſti nos ſcđm carnem, ſed
nũc iã nõ noſti,& qm̃ introiſti in poten
tias dñi,memoraris iuſtitię ei⁹ ſolius,im 1. Cor. 6.d
memor nr̃i.Cęter q adhæret deo,unus
ſpũs eſt,& in diuinũ quendã totus ĩmu
tat affectũ:nec põt iã ſentire aut ſapeni- Ioan. c4.
ſi deum,& qđ ſentit & ſapit deus, ple-

nus deo; Deus aūt charitas eſt, & quan
to qs cōiunctior deo, tāto plenior chari
tate. Porrò ipaſſibilis eſt deus, ſed nō in-
cōpaſſibilis, cui ꝓpriū eſt miſereri ſp &
ꝑcere. Ergo & te neceſſe eſt miſericor-
dē eſſe, q inhæres miſericordi, quāuis iā
minime miſer ſis: & q nō pateris, cōpate
ris tñ. affectus ꝓinde tuus nō eſt immi-
nutus ſed immutatus, nec qm̄ deū indui
1. Pet. 5. a ſti, nr̄i cura te exuiſti: et ipſi. n. cura eſt de
1. Co. 13. b nob. Qđ infirmū eſt abieciſti, ſed nō qđ
pſal. 73. d pium. Charitas deniq; nunquam exci-
Eſa. 49. d dit: Nō obliuiſceris me ī finē. Videor mi
hi q̄ſi audire fr̄em meū dicentem: Nun-
quid mr̄ obliuiſci poterit filij uteri ſui? Et
ſi illa oblita fuerit, ego tñ non obliuiſcar
tui. Nō expedit prorſus. Scis ubi uerſer,
ubi iaceā, ubi reliq̄ris me. Nō eſt q por-
rigat manū. Ad oē qđ emerſerit, reſpi-
cio ad Gerardū ut cōſueuerā, & nō eſt.
Heu tunc ingemiſco miſer, ſicut hō ſine
adiutorio. Quē cōſulā in ambiguis, cui ī
aduerſis fidā, qs portabit onera, qs ꝑicu
la ꝓpulſabit? Nōne ubiq; greſſus meos
Gerardi oculi anteibāt? Nōnne tuū Ge-
rarde pectus curæ meę notius quā meū
ipſius habebāt, familiarius incurſabant,
acrius urgebāt? Nōne in lingua tua illa
placabili & potēti meā à ſermonib. ſcl'i
frequētiſſimè uēdicabas, & amico red-
Eſai. 50. b debas ſilētio? Dn̄s dederat illi linguam
eruditam, ut ſciret qn̄ deberet ꝓferre ſer
monē. Ita deniq; in prudētia rn̄ſoꝝ ſuo
rū, & in gr̄a data ſibi deſuꝑ, & domeſti
cis ſatisfaciebat & exteris, ut penè me
nemo req̄reret cui prior forte Gerardus
occurriſſet. Occurrebat aūt aduentanti
bus, opponēs ſe, ne ſubito meū ociū īcur
ſarent. Si quib. ſanè ꝑ ſe ſatisfaceret non
quibat, hos perducebat ad me, cęteros
emittebat. O uiꝝ induſtriū, ô amicū fi-
delē: & amico gerebat morē, & officijs
charitatis nō deerat. Quis uacua ab eo
receſſit manu? Si diues, conſiliū: ſi pauꝑ,
ſubſidiū reportabat. Nec q̄rebat q̄ ſua
ſunt, q ſe medijs ingerebat curis ut ego
uacarē. Sperabat. n. (ſicut erat hūillimꝰ)
maiorē de nr̄a q̄ete fructū, quā ſi uaca-
ret ipſe. Interdū tñ poſtulabat abſolui,

& alteri cedere q̄ſi q melius ꝓuideret.
Sed ubi ille inueniret? Nec petulanti ali-
quo (ut aſſolet) in eo officij detinebat af
fectu, ſed ſolo intuitu charitatis. Siq̄dē
plus oīb. laborabat, & minus oīb. acci-
piebat, ita ut ſæpe cū alijs neceſſaria mi-
niſtraret, egeret ipſe in plurib. uerbi cā ci
bo aut ueſte. Deniq; cū ſe ſentiret deceſ
ſui ꝓpinquare, Deus, inq̄t, tu ſcis quod
quantū in me fuit ſp optaui q̄etem mihi
intendere, tibi uacare. Sed implicitū te-
nuit timor tuꝰ, uolūtas fr̄um, & ſtudiū
obediendi, ſuꝑ oīa abbatis pariter et fra
tris germana dilectio. Ita eſt. Gr̄as tibi
fr̄, de oī fructu meoꝝ, ſiquis eſt in dn̄o
ſtudioꝝ. Tibi debeo ſi ꝓfeci, ſi ꝓfui. Tu
intricabaris, & ego tuo bn̄ficio feriatus
ſedebam mihi, aut certe diuinis obſeq̄is
ſanctius occupabar, aut doctrinæ filio-
rum utilius intendebā. Cur. n. ſecurus in
tus nō eſſem, cū te ſcirē agentē foris ma
nū dexterā meā, lumen oculoꝝ meoꝝ,
pectus meū, & linguā meā? Et quidem
indefeſſa manus, oculus ſimplex, pectus
cōſilij, lingua loquens iudiciū, ſicut ſcri-
pſal. 36. ptū eſt? Os iuſti meditabit̃ ſapiam, & lī
gua eius loquet̃ iudiciū. Sed q̄d dixi fo-
ris agentē illū, quaſi interna Gerardꝰ ne
ſciret, ac ſpūalium exps eēt donoꝝ? No
rūt q illū norunt ſpūales, quā uerba eius
ſpm̄ redolerent. Norunt contubernales
quā mores eius et ſtudia non carnē ſape
rent, ſed feruerent ſpiritu. Quis illo rigi-
dior in cuſtodia diſciplinæ, qs in caſtigā
do corpꝰ ſuū diſtrictior, ſuſpēſior uel ſub
limior in cōtēplando, ſubtilior in diſſe-
rēdo? Quoties cū eo diſſerēs ea didici q̄
neſciebā, & q docturus aduenerā, do-
ctus magis abſceſſi? Nec miꝝ de me, cū
magni ac ſapiētes uiri idipm̄ nihilomi-
pſal. 71. nus ex illo ſibi accidiſſe teſtent̃. Non co
gnouit literaturā, ſed habuit lr̄aꝝ inuen
torē ſenſum, habuit & illuminantē ſpm̄.
Nec in maximis tm̄, ſed et ī minimis ma
ximus erat: Quid (uerbi cā) in ędificijs, in
agris, hortis, aq̄s, cūctis deniq; artib. ſeu
operib. ruſticoꝝ, q̄d inq̄ uel in hoc reꝝ
gn̄e Gerardi ſubterfugit peritiam? Cæ-
mentarijs, fabris, agricolis, hortolanis,
ſutoribus,

ſutorib. atq; textoribus facile magiſter
erat. Cumq; oīum iudicio oīb. eſſet ſapiē
tior, ſolis in ſuis oculis nō erat ſapiens.
Vtinā multos & ſi minus ſapientes, non
plus tāgeret illa maledictio: Væ q ſapiē
Eſa. 5. c tes eſtis in oculis ur̄is. Scientib. iſta lo-
quor, & adhuc plura his de illo, & ma-
iora cōpertis. Parco tñ, q̄a caro mea &
fr̄ eſt, hoc tñ ſecurus addo, mihi utilis in
oībus & ꝑ oībus fuit. Vtilis in paruis &
magnis, in priuatis & publicis, foris et ī-
tus. Merito ex eo pendebā totus, q mihi
totū erat. Solū penè reliquerat mihi pro
uiſoris honorē & nomē. Nā opus ipē fa
ciebat: Ego uocitabar abbas, ſed ille ꝑ-
erat in ſolicitudine. Merito req̄euit in il-
lo ſpūs meus, ꝑ quē licebat delectari in
dn̄o in oīb. ꝑdicare liberius, orare ſecu-
rius. Per te inq̄ mihi fr̄ mi mens ſobria,
& grata q̄es, ſermo efficacior, pinguior
orō, frequētior lectio, & feruētior affe-
ctus. Heu ſublatus es, & hæc oīa ſimul.
Tecū oēs ꝑiter abiere deliciæ & lætitię
meæ. Iā curæ irruūt, iā moleſtiæ hinc īde
pulſant, & anguſtiæ undiq; ſolū me re-
pererūt, ſolæ mihi te abeūte remāſerūt,
ſolus ſub ſarcina gemo. Aut ponere aut
opprimi neceſſe eſt, q̄a tu tuos humeros
ſubduxiſti. Quis mihi tribuat cito mori
poſt te? Nā ꝓ te nolim, nec te tua frauda
re gloria. Porrò ſuꝑuiuere tibi, labor &
dolor. Viuā quoad uiuā in amaritudine,
uiuā in mœrore: & hæc ſit mihi cōſola-
tio, ut mœrendo affligar. Nō parcā, &
iuuabo manū dn̄i. Etenim manus dn̄i te
Iob. 19. c tigit me. Me inq̄ tetigit & ꝑcuſſit, nō il
lū, quem uocauit ad req̄em. Me occidit,
cū ſuccidit illū. Nunq̄d. n. occiſum qs di
xerit quē plātauit in uita? At qđ illi uitæ
ianua fuit, mihi planè eſt mors: neq; illa
morte mortuū dixerim, nō hūc q obdor
miuit in dn̄o. Exite exite lachrymæ iam
pridem cupiētes: exite, q̄a is q̄ uob mea
tū obſtruxerat, cōmeauit. Aperiant̃ ca-
taractæ miſeri capitis, & erūpant fon-
tes aquaꝝ, ſi forte ſufficiant ſordes dilue
re culpaꝝ q̄bus irā merui. Cū cōſolatus
fuerit ſuper me dn̄s, tūc fortaſſis & ego
merear cōſolari, ſi tñ nō pepercero à mœ-

rore. Nā q lugēt, ipſi conſolabunt̃. Pro-
pterea cōdeſcendat mihi oīs ſctūs, & in Matt. 5. a
ſpū lenitatis q ſpūalis eſt, ſuſtineat lamē
tantē. Luctus meus humano q̄ſo penſet̃
affectu, nō uſu. Videmus nēpe mortuos
quotidię plāgere mortuos ſuos, fletum
multū, & fructū nullū. Nō culpamus af
fectū niſi cū excedit modū, ſed cām. Ille
nimiꝝ naturæ eſt, & eius turbatio pœ-
na pctī: hæc uanitas & pctm̄. Etenim ibi
ſola (niſi fallor) plorant̃ dāna gloriæ car
nis, uitæ ꝑſentis incōmoda. Et plorādi q
ita plorāt. Nunq̄d ego ſic? Sil'is mihi af-
fectus, ſed altera cā, diſſimiliſq; intētio.
Nulla mihi ſanè q̄rela de oīb. q̄ ſunt mū
di. In his ꝓfecto q̄ ſunt dei adēptū doleo,
fidele auxiliū, ſalutare cōſiliū. Gerardū
lugeo, Gerardus eſt in cā, fr̄ carne, ꝓxi-
mus ſpū, ſocius propoſito. Adhæſit aīa
mea aīæ illius: & unā fecit de duab. non
conſanguinitas, ſed unanimitas. Carnis
q̄dem neceſſitudo nō defuit: ſed plus iū
xit ſocietas ſpūs, conſenſus aīoꝝ, morū
conformitas. Cū ergo eſſemus cor unū
& aīa una, hanc meā pariter atq; ipſius
aīam ꝑtranſiuit gladius, & ſcindēs me-
diā partē locauit in cœlo, partē in cœno
deſeruit. Ego ego illa portio miſera in lu
to iacēs, trūcata parte ſui, & parte po-
tiori: & dr̄ mihi, ne fleueris? Auulſa ſunt
uiſcera mea à me, & dr̄ mihi, ne ſenſeris?
Sētio, ſentio uel īuitus, q̄a nec fortitudo
lapidum fortitudo mea, nec caro mea
ænea eſt: ſentio ꝓrſus & doleo, & dolor
meus in conſpectu meo ſp. Nō ſanè nos
poterit duritię & īſenſibilitatis arguere
ille q uerberat, q̄uo illos de q̄bus ait: Per
cuſſi eos, & nō doluerūt. Affectū meum
cōfeſſus ſum, & non negaui. Carnalē qs
dixerit, ego humanū nō nego, ſicut nec
me hoīem. Si ne hoc ſufficit, nec carnalē
negauerim. Nā & ego carnalis ſum, ue-
nūdatus ſub pctō, addictus morti, pœ-
nis & ærumnis obnoxius. Non ſum, fa-
teor, inſenſibilis ad pœnas, mortem hor
reo meam & meoꝝ. Meus Gerardus
erat, meus planè. An nō meus qui fr̄ ſan
guine fuit, profeſſione filius, ſolicitudine
pr̄, conſors ſpiritu, intimus affectu? Is re-

Iob. 19.c cessit à me,sentio læsus sum,& grauiter.
Ignoſcite filij:immo ſi filij,uicē dolete pa
ternã. Miſeremini mei,miſeremini mei,
ſaltē uos amici mei, q certè conſideratis
quã grauia ꝓ pctis recepi de manu dñi.
In uirga indignationis ſuæ ꝑcuſſit me,di
gne pro meritis,durè pro uirib. An leue
qs dixerit,uiuere me abſq; Gerardo,niſi
q ignorat qd mihi cũ Gerardo? Nec tñ
cõtradico ſermonib.ſancti. Nec rephen
do iudiciũ quo recepit qſq; quo dignus
eſt,ille coronã quã meruit, ego quã de-
bui pœnã. Nunqd qa ſentio pœnã,repre
hendo ſniam? Humanũ eſt illud,hoc im
piũ. Humanũ inq; & neceſſe affici erga
charos, ſiue delectabiľr cum p̄ſtò ſunt,
ſiue cũ abſunt moleſtè. Nõ erit ocioſa ſo
cialis cõuerſatio,p̄ſertim inter amicos:
& qd effecerit mutuus amor in ſibi p̄ſen
tibus,horror indicat ſeparationis,& do
lor de inuicem in ſeparatis. Doleo ſuꝑ te
Gerarde chariſſime,nõ qa dolēdus, ſed
qa ablatus. Et iõ fortaſſis dolendũ mihi
potius ſuꝑ me,q bibo calicem amaritu-
dinis. Et ſolus dolendus,qa ſolus bibo.
Non.n.& tu. Solus ego patior qđ ſolēt
ꝑiter pati q ſe diligũt cũ ſe amittunt. Vti
nam nõ te amiſerim,ſed p̄miſerim,utinã
uel tarde aliqñ ſequar te quocũq; ieris.
Non.n.dubiũ qn ad illos ieris quos cir-
ca mediũ extremæ noctis tuę inuitabas
ad laudē,cũ in uultu & uoce exultatiõis,
Pſa. 148.a ſubito erupiſti in illud Dauidicũ,ſtupēti
Pſal. 138.b bus q aſſiſtebãt: Laudate dñm de cœlis,
laudate eũ in excelſis. Iã tibi fr̄ mi noctè
adhuc media dieſcebat,nox ſicut dies il
luminabať. Prorſus illa nox illuminatio
tua in delicijs tuis. Accitus ſum ego ad
id miraculi,uidere exultantem in morte
hoīem,& inſultantē morti. Vbi eſt mors
uictoria tua? Vbi eſt mors ſtimulus tu⁹?
Iã nõ ſtimulus,ſed iubilus. Iã cãtãdo mo
riť hõ,& moriēdo cãtat. Vſurparis ad lę
titiã mr̄ mœroris,uſurparis ad gloriam
gľiæ inimica,uſurparis ad introitũ regni
porta inferi,& fouea ꝑditionis ad inuen
tionē ſalutis:idq; ab hoīe pctõre. Iuſtè
nimiꝶ,qa tu inique in hoīem innocentē
& iuſtũ ptãtē temeraria uſurpaſti. Mor
tua es,ô mors,& ꝑforata hamo quē in-
cauta glutijſti,cuius illa uox eſt in ꝓphe
Oſe. 13.d ta: O' mors ero mors tua, morſus tuus
ero inferne. Illo inq; hamo ꝑforata,tran
ſeuntib.ꝑ medium tui fidelib.latum læ-
tumq; exitũ pandis ad uitã. Gerardus
te nõ formidat larualis effigies. Gerar-
dus ꝑ medias fauces tuas tranſit ad pa-
triã,nõ modo ſecurus,ſed & lætabũdus
& laudans. Cũ ergo ſuꝑueniſſem, & ex
Pſal. 30. trema iam pſalmi me audiēte clara uo-
ce cõpleſſet,ſuſpiciēs in cœlum ait: Pr̄,in
manus tuas cõmendo ſpm̄ meũ. Et repe
tēs eundem ſermonē, ac frequēter inge-
minans pr̄,pr̄,cõuerſus ad me,exhilara-
ta qdem facie,quãta,inqt,dignatio dei,
pr̄em hoīum eſſe:quãta hoīum gľia,dei
filios eſſe & hr̄des? Nã ſi filij,& hr̄des.
Sic cãtabat quē nos lugemus,in quo &
meũ fateor luctũ penè in cantum cõuer
tit,dũ intētus gľiæ eius, ꝓpriæ ferè miſe
rię obliuiſcor. Sed reuocat me ad me pũ
gens dolor,facileq; à ſereno illo intuitu
tanq; à leui excitat ſomno p̄ſtringēs an-
Luc. 23.d xietas. Plãgam,igr̄,ſed ſuꝑ me, qa ſuꝑ il-
lũ iã uetat rõ. Puto.n.ſi opportunitas da
reť,modo diceret nob: Nolite flere ſuꝑ
me,ſed ſuꝑ uoſipſos flere. Plãxit merito
Dauid ſuꝑ parricida filio,cui ꝑpetuo ſci
2. Reg. ret obſtructũ exitũ de uētre mortis mo
le criminis. Merito ſuꝑ Saul & ſuꝑ Iona
tham:qb.ęq̄ abſorptis ſemel,emerſio iã
non ſperabať. Et quidē reſurgent,ſed nõ
ad uitã. Immo ad uitã,ut uiui ĩ morte in-
felicius moriantur. Quanq; de Ionatha
poſſit nõ immerito hærere ſnia. At mihi
etſi nõ iſta ſuppetit plãgēdi,rõ nõ tñ nul
la. Plãgo primũ ſuꝑ mea ipſius plaga, at
que h⁹ iactura domus. Plãgo deinde ſu-
per pauperꝶ neceſſitatib. quoꝶ Gerar-
dus pr̄ erat. Plãgo certè & ſuꝑ uniuerſo
ſtatu nr̄i ordinis,nr̄æ ꝓfeſſionis, qui de
tuo Gerarde zelo cõſilio & exēplo ro-
bur nõ mediocre capiebat. Plango po-
ſtremo etſi non ſuꝑ te,ꝑꝑ te tñ. Hinc ꝑr
ſus,hinc afficior grauiter, qa uehemen-
ter amo. Et nemo mihi moleſtus ſit, di-
cēs nõ debere ſic affici:cũ benignus Sa-
muel ſuꝑ reprobo rege, et pi⁹ Dauid ſuꝑ

patricida filio ſatisfecerint affectioni, et
non ad iniuriã fidei,nõ in ſuꝑni ſuggilla-
2. Re. 17.g tionē iudicij. Abſalõ fili mi (ait ſctũs Da
Luc. 19.f uid) fili mi Abſalõ: & ecce plus quã Ab-
ſalon hic. Saluator quoq; uidēs ciuitatē
Hierľm,& p̄uidens ruiturã,fleuit ſuꝑ eã.
Et ego propriam & q̄ in pñti eſt deſola
tionē nõ ſentiã? Plagã meã recentem, &
Ioan. 11.c grauē nõ doleã? Ille fleuit cõpatiendo,et
ego patiendo nõ audeã? Et certe ad tu-
mulũ Lazari,nec flētes arguit,nec à fle-
Ibidem tu ꝓhibuit, inſuꝑ & fleuit cũ flentib. Et
lachrymatus eſt,inqt,Ieſus. Fuerunt la-
chrymæ illæ teſtes ꝓfectò naturæ,nõ in
dices diffidētiæ. Deniq; et ꝓdijt mox ad
uocē eius qui erat mortuus,ne continuo
putes fidei p̄iudiciũ dolentis affectũ. Sic
nec fletus utiq; nr̄ infidelitatis eſt ſignũ,
Iob. 6.a ſed conditionis indiciũ. Nec qa ꝑcuſſus
ploro,arguo ferientē, ſed ꝓuoco pieta-
tē,ſeueritatē flectere ſatago. Vñ & uer-
ba mea dolore ſunt plena, nõ tñ & mur
mure. Nunqd nõ plenũ iuſtitiæ ꝓtuli, ꝙ
unius ſniæ cõplemento & punitus eſt q
debuit,& coronatus qui meruit? Et ad-
huc dico. Bñ utrunq; fecit dulcis & re-
ctus dñs. Miſericordiã & iudiciũ cãta-
bo tibi dñe. Cãtet tibi miſericordia quã
feciſti cũ ſeruo tuo Gerardo,cãtet & iu-
diciũ qđ nos portamus. In altero bon⁹,
in altero iuſtus laudaberis. An ſolius la⁹
Pſal. 118.ſ bonitatis? Eſt & iuſtitię: Iuſtus es dñe,et
rectũ iudicium tuũ? Gerardũ tu dediſti,
Gerardũ tu abſtuliſti:et ſi dolemus abla
tũ,nõ tñ obliuiſcimur qđ datus fuit, &
gr̄as agimus qđ hr̄e illum meruimus, q̊
carere intm̄ nõ uolumus,inquantũ non
expedit. Recordor dñe pacti mei,& mi
ſerationis tuæ,ut magis iuſtificeris in ſer
Pſal. 50.a monib. tuis,& uincas cũ iudicaris. Cũ
ꝓ cã eccľię anno ptõ Viterbij eſſemus,
ægrotauit ille, & inualeſcente languore
cũ iam ꝓxima uidereť uocatio,ego ęger
rimè ferēs comitē ꝑegrinationis,et illum
comitē in terra relinquere aliena,nec re-
ſignare his qui mihi eũ cõmiſerant, qm̄
amabať ab oīb. ſicut erat amabilis ual-
de:cõuerſus ad or̄onem cũ fletu et gemi
tu: Expecta inq; dñe uſq; ad reditũ. Re-
ſtitutũ amicis tolle iã eũ ſi uis,& nõ cau
ſabor. Exaudiſti me deus,cõualuit,opus
ꝑfecimus qđ iniũxeras, rediuimus cum
exultatione reportantes manipulos pa-
cis. Porrò ego oblitus penè ſum meæ cõ
uētionis,ſed nõ tu. Pudet ſingultuũ hoꝶ
qui p̄uaricationis meæ arguunt. Quid
plura? Repetijſti commendatũ, recepi-
ſti tuũ. Finē uerboꝶ indicũt lachrymæ,
tu illis dñe finem modumq; indixeris.

De ornatu ſponſæ, & qualiter quælibet anima ſancta cœlum dicatur, *Sermo 27.*

Q Via debitis humanitatis officijs
amicum reuertentem in patriã
proſecuti ſumus, redeo fratres
ad propoſitum ædificandi quod inter-
miſeram. Incongruum nanque eſt diu
flere lætantem,& ſedenti ad epulas, la-
chrymas multas ingerere, importunũ.
Sed & ſi noſtras defleamus ęrumnas,ne
id quidem oportet nimis, ne nõ tã amaſ
ſe illum, quàm noſtra quæſiſſe de illo Eſai. 33.c
commoda uideamur. Temperet ſanè Mar. 5.b
dilecti gaudium mœſtitiam deſolatoꝶ,
& tolerabilius fiat nobis quod nobiſcũ
non eſt, quia cum deo eſt. Fretus ergo
orationibus ueſtris uolo in lucem,ſi poſ
ſum, ꝓdere quicquid illud eſt quod op-
tum illis pellibus ſentio quę in exemplũ
decoris ſponſæ productæ ſunt: hoc (ſi
recolitis) tactum fuit,ſed indiſcuſſum re
manſit: porrò diſcuſſum & declaratum
qũo nigra ſit ſicut tabernacula Cedar.
Qũo ergo ſicut pelles Salomonis for-
moſa, quaſi Salomon in omni gľia ſua
quicquam habuerit condignum deco-
re ſponſæ,& gloria ornatus eius? Et qui
dem ſi non ad decorem ſponſæ, ſed ad
nigredinem potius neſcio quas pelles
iſtas,ſicut & tabernacula Cedar reſpi-
cere diceremus,fortaſſis cõpeteret, nec
deeſſet uñ id congruere monſtraremus,
ſicut & monſtrabimus. At uerò ſi ſpon-
ſæ claritati quarũcunq; decorem pelliũ
comparandum putamus,hic ꝓrſus op⁹
nobis eſt eius ad quē pulſaſtis auxilio,
q̄tenus myſteriũ hoc dignè aperire poſ-
ſimus. Quid nanque eoꝶ q̄ in faciē lu-
ecnt,ſi internæ cuiuſpiam ſanctæ animæ

pulchritudini cõparetur, nõ uile ac fœ-
dũ recto appareat ęſtimatori? Quid inq̃
tale in ſe oſ̃dit ea q̃ p̃terit figura hꝰ mun
di: qđ æquare ſpẽm aĩæ poſſit illius quæ
exuta terreni hoĩs uetuſtatem, eius q de
cœlo eſt, decorẽ induit, ornata optimis
morib. ꝓ monilib. ipſo purior ſicut et ex
celſior æthere, ſole ſplendidior? Noli er-
go reſpicere ad iſtũ Salomonẽ cũ inda-
gare cupis cuiuſmodi ſe pellib. ſil'em in
decore ſpõſa glorieť. Quid eſt ergo qđ
Can. 1.b dicit: Formoſa ſum ſicut pelles Salomo
nis? Magnũ & mirabile qddam, ut ego
æſtimo, ſi tñ nõ hunc, ſed illũ hic attẽda
mus de quo dr̃: Ecce plus quã Salomõ
hic. Nã uſq; adeo is meus Salomõ Salo
mõ eſt, ut nõ modo pacificus (qđ qdem
Salomõ interpretať) ſed & pax ipſa uo-
Ephe.2.c ceť, Paulo ꝓhibente, qa ipſe eſt pax nr̃a.
Apud iſtũ Salomonẽ non dubito poſſe
inueniri qđ decori ſpõſę oĩno cõparare
nõ dubitẽ: & p̃ſertim de pellib. eius ad-
Pſal.103.c uerte in pſalmo: Extendẽs, ait, cœlum ſi
cut pellem. Nõ ille ꝓfecto Salomõ (& ſi
multũ ſapiẽs, multumq; potẽs) extẽdit
cœlũ ſicut pellẽ, ſed is potius q nõ tã ſa-
piens quã ipſa ſapĩa eſt, ipſe ꝓrſus extẽ-
dit & cõdidit. Iſtius ſiqdem & nõ illius
Prou.8.c illa uox eſt: Qñ p̃parabat cœlos (haud
dubiũ qn deus pr̃) ego aderã. Aderat ſi-
ne dubio p̃parãti cœlos ſua uirtus ſuaq;
ſapĩa. Nec putes aſtitiſſe ocioſam, & q̃ſi
ad ſpectandũ ſolũmodo, qa dixit, ade-
rã, nõ ẽt p̃parabã. Reſpice pauliſper infe
rius, et inuenies apte ſubiũgentẽ, qa erat
Prou.8.c cũ eo cõponens oĩa. Deniq; ait: Quæcũ
Ioan.5.c que.n. pr̃ facit, hæc & filius ſil'r facit. Et
Pſal.103.c ipſe itaq; extẽdit cœlũ ſicut pellem. Pul
cherrima pellis, q̃ in modũ magni cuiuſ
dã tẽtorij uniuerſam opiens faciẽ terræ,
ſolis, lunæ, atq; ſtellaꝝ uarietate tã ſpe-
ctabili humanos oblectat aſpectꝰ. Quid
hac pelle formoſius? Quid ornatius cœ
lo? Minimẽ tñ uel ipm ullatenus confe
rendũ gloriæ & decori ſpõſæ, eo ipo ſuc
cũbens, qđ p̃terit & hæc figura ipſius,
utpote corpea, & corpeis ſubiacẽs ſenſi
bus. Quæ.n. vĩr, tpalia ſunt: q̃ aũt nõ ui
denť, æterna. Sed eſt rõnalis q̃dam ſpõ
ſæ ſpẽs, ſpũaliſq; effigies, ipſaq; æterna, 1.Cor.13
qa imago æternitatis. Decor eius (uerbi
gr̃a) charitas eſt, & charitas, ſicut legi-
tis, nunq̃ excidit. Eſt certe & iuſtitia, & Pſal.111
iuſtitia eius, inqt, manet in ſcl'm ſcl'i. Eſt Pſal.9
ẽt patiẽtia, & legitis nihilominus, qa pa
tiẽtia pauperꝝ nõ ꝑibit in finẽ. Quid uo-
lũtaria pauꝑtas, qd humilitas? Non'ne
altera regnũ ęternũ, altera æq̃ exaltatio
nẽ ꝓmereť æternã? Eõ quoq; ſpectat, & Pſal.18
timor dñi ſctũs permanens in ſcl'm ſcl'i.
Sic prudentia, ſic tempantia, ſic fortitu-
do, & ſiq̃ ſunt uirtutes aliæ, qd niſi mar-
garitæ ſunt q̃dam in ſpõſæ ornatu, ſplen
dore ꝑpetuo coruſcãtes? Perpetuo inq̃,
qa ſedes & fundamẽtũ ꝑpetuitatis. Nec
eñi ꝑpetuæ beatæq; uitæ oĩno locus in
aĩa eſt, niſi medijs qdem interiectiſq; uir
tutib. Vñ ꝓpheta deo (q utiq; uita bea- Pſal.88.c
ta eſt) iuſtitia, inqt, & iudiciũ p̃paratio Ephe.3
ſedis tuæ. Et apl's dicit xp̃m habitare nõ
oĩmodo qdem, ſed ſignãter ꝑ fidẽ i cor- Matt.21
dib. nr̃is. Dño quoq; ſeſſuro ſuꝑ aſellũ,
ueſtes ſuas diſcipuli ſubſtrauerũt, ſigni-
ficantes ſaluatorẽ ſeu ſalutẽ neq̃q; inſi-
dere nudæ aĩæ, quã nõ uidelicet ueſtitã
inuenerit doctrina & morib. apl'oꝝ. Et
iõ eccl'ia ꝓmiſſionem habens futurę fe- Pſal.44
licitatis, curat interim p̃parare & p̃orna
re ſe in ueſtitu deaurato, circũdata uarie
tate gr̃aꝝ atq; uirtutũ (q̃lem qdẽ ex ꝑte
deſcripſimus) quo digna & capax pleni
tudinis gr̃æ inueniať. Cęterꝝ ſpũali huic
tã pulchræ uarietati, quã de prima inte-
rim ſtola in q̃dam ueſte ſuę ſanctificatio
nis accepit, nullo pacto ego cõparaueri
in decore cœlũ hoc uiſibile atq; corpo-
reũ, quãuis in ſuo gñe qdem ſiderea ua-
rietate pulcherrimũ. Sed eſt cœlũ cœli,
de quo propheta: Pſallite, inquit, domi Pſal.67
no, qui aſcendit ſuper cœlum cœli ad Pſal.135
Orientem. Et hoc cœlum intellectuale
ac ſpirituale: & qui fecit cœlos in intel-
lectu, creauit illud & ſtatuit in ſempiter
num, ipſumq; inhabitat. Ne uerò putes
ſponſæ deuotionem citra illud remane-
re cœlum, in quo ſcit habitare dilectum.
Vbi enim theſaurus eius, ibi & cor eius.
Aemulatur ſanè aſſiſtẽtes uultui ad quẽ Mat.6
ſuſpirat: & quib. ſe interim nõ ualet uidẽ
Pſal.25.b do aſſociare, ſtudet cõformare uiuẽdo,
morib. magis quã uocib. clamãs: Dñe,
dilexi decorẽ domus tuæ, & locũ habi-
tationis gl'iæ tuæ. Prorſus de hoc cœlo
minime ſibi indignũ ducit ducere ſil'itu-
dinẽ. Hoc extentũ ſicut pellis, nõ ſpacijs
tñ locoꝝ, ſed affectib. aĩoꝝ. Hoc miris
uarijſq; artificis diſtinctũ operib. Diui-
ſiones ãt ſunt nõ cœloꝝ, ſed btĩtudinũ.
Nã alios quidẽ poſuit angelos, alios au
tẽ archãgelos, alios uero uirtutes, alios
dñationes, alios principatus, alios ptã-
tes, alios thronos, alios cherubim, atq;
alios ſeraphim. Sic ſtellatũ cœlum hoc.
Sic depicta hæc pellis. Hæc una de pel-
lib. mei Salomonis, & hæc p̃cipua in oĩ
ornatu multiformis gl'iæ eius. Hẽt autẽ
grãdis iſta pellis quam plurimas ĩ ſe æq̃
Salomonis pelles, q̃m unuſq̃ſq; btũs &
ſctũs q ibi eſt, pellis eſt utiq; Salomõis.
Benigni ſiqdem ſunt atq; extẽti in chari
tate, ꝑtingẽtes uſq; ad nos, qbus gl'iam
quã hñt, nõ inuident, ſed optãt, ita ut ex
ipſis hꝰ rei gr̃a demorari apud nos non
grauenť, ſeduli circa nos, & curã gerẽtes
nr̃i, oẽs adminiſtratorij ſpũs, miſſi in mi-
niſteriũ ꝑꝑ eos q hr̃ditatẽ capiunt ſalu-
Heb.1.d tis. Quamobrẽ ſicut cœlum cœli ſingu-
lariter dr̃ uniuerſa illa multitudo colle-
cta btõꝝ, ſic & cœli cœloꝝ ꝑꝑ ſingu-
los, qui utique cœli ſunt, noĩantur: & ad
ſingulos ſpectat qđ dr̃: Extẽdens cœlũ
ſicut pellẽ. Videtis credo quænã illæ pel
Pſal.103.c les, & cuius ſint Salomonis, de quarum
ſpõſa ſil'itudine gl'iatur. Nũc iã intueami
ni eius gl'iam, q̃ & cœlo ſe cõparat: & il-
li cœlo qđ tãto eſt gl'ioſius, quanto diui
nius. Ne immerito uſurpat inde ſil'itudi-
nẽ, uñ originẽ ducit. Nã ſi ꝑꝑ corpus qđ
de terra hẽt, tabernaculis Cedar ſe aſſi-
milat: cur non & ꝑꝑ aĩam q̃ de cœlo eſt,
cœlo æque ſil'em ſe eſſe gl'ietur, p̃ſertim
cũ uita teſteť originẽ, teſteť naturæ di-
gnitatẽ & p̃riæ? Vnũ deum adorat &
colit q̃uo angeli, Xp̃m ſuper oĩa amat
q̃uo angeli, caſta eſt q̃uo angeli, idq; in
carne pcti & fragili corpe, qđ non an-
geli: q̃rit poſtremo, & ſapit q̃ apud illos
ſunt, non q̃ ſuꝑ terrã. Qđ euidentius cœ
leſtis inſigne originis quam ingenitã, &
in regione diſſimilitudinis retinere ſil'itu
dinem, gl'iam uitæ cœlibis in terra & ab
exule uſurpari, in corpe deniq; penè be-
ſtiali uiuẽte angelum? Cœleſtis ſunt iſta
potẽtiæ, nõ terrenæ, & q̃ uere de cœlo
ſit aĩa q̃ hæc põt, apte indicantia. Audi
tñ aptius: Vidi, inqt, ciuitatem ſanctam Apoc.21.a
Hierl'm nouã, deſcẽdentẽ de cœlo, à deo
paratã tanq̃ ſpõſam ornatã uiro ſuo: &
addidit: Et audiui uocẽ magnã de thro- Ibidem
no dicẽtem: Ecce tabernaculũ dei cum
hoĩb. & habitabit cũ eis. Ad qd? Credo
ut ſibi acq̃rat ſpõſam de hoĩb. Mira res.
Ad ſponſam ueniebat, & abſq; ſponſa
nõ ueniebat. Quærebat ſpõſam, & ſpõ- Cant.6.c
ſa cũ ipſo erat. An duæ erãt? Abſit. Vna
eſt.n. ait, colũba mea. Sed ſicut de diuer
ſis ouiũ gregib. unũ facere uoluit, ut ſit Ioan.10.a
unũ ouile, & unus paſtor: ita cũ hẽret ſpõ
ſam inhęrentẽ ſibi à principio multitudi
nẽ angeloꝝ, placuit ei & de hoĩb. cõuo
care eccleſiam, atq; unire illi q̃ de cœlo
eſt, ut ſit una ſpõſa, & ſpõſus unus. Ergo
ex adiecta iſta, ꝑfecta eſt illa, nõ dupli-
cata, & agnoſcit de ſe dictũ: Vna eſt ꝑfe Canti.6.c
cta mea. Porrò unam cõformitas facit,
nũc qdem in ſil'i deuotione, poſtea uerò
& in pari gl'ia. Habes itaq; utrũq; de cœ
lo, & ſpõſum.ſ. Ieſum, & ſpõſam Hieru-
ſalẽ. Et ille qdem ut uidereť, ſemetipſum Phil.2.a
exinaniuit formã ſerui accipiẽs, in ſil'itu-
dine hoĩum factus, & habitu inuentus
ut hõ. At illã in quanam putamus forma
ſeu ſpecie, aut in quo habitu uidelicet de
ſcendentem uidit ille qui uidit? An for-
te in frequentia angelorum, quos uidit
deſcendentes & aſcendentes ſuper filiũ
hominis? Sed melius dicimus quod ſpõ
ſam tunc uiderit cum uerbum in carne
uidit, agnoſcens duos in carne una.
Dum enim ſanctus ille Emmanuel ter-
ris intulit magiſterium diſciplinę cœle-
ſtis, dum ſupernæ illius Hieruſalem quę
eſt mater noſtra, uiſibilis quędam ima-
go & ſpecies decoris eius per ipſum no-
bis & in ipſo expreſſa innotuit: quid ni
ſi in ſponſo ſpõſam perſpeximus, unum

eundemq́ꝫ dominum gloriæ admiran-
tes,& ſpōſum decoratū corona,& ſpō-
ſam ornatā monilibus ſuis?Ipſe igr̄ q de
ſcēdit,ipſe eſt & q aſcēdit:ut nemo aſcē
dat in cœlū niſi q de cœlo deſcēdit,unus
idemq́ꝫ dñs,& ſpōſus in capite,& ſpon
ſa in corꝑe. Nec fruſtra in terris uiſus eſt
hō cœleſtis,cū de terrenis cœleſtes quā
1. Cor.15.f plurimos fecerit ſibi ſil'es,ut ſit qđ legit̄:
Qualis cœleſtis,tales & cœleſtes. Ex-
tūc igr̄ in terra uiuit̄ more cœleſtiū,dum
inſtar ſupnę illius beatæq́ꝫ creaturę,hęc
quoq; q̄ à finib. terræ uenit audire ſapiē-
tiā Salomonis,cœleſti uiro nihilominus
caſto inhæret amore:etſi necdū qūo il-
la iuncta ꝑ ſpēm,tū ſpōſata ꝑ fidē,iuxta
promiſſum dei dicētis ꝑ ꝓphetā: Spon-
Oſe. 2.d ſabo te mihi in miſericordia & miſera-
tionib. & ſpōſabo te mihi in fide. Vn̄ ma
gis magiſq́ꝫ cōformari ſatagit formæ q̄
de cœlo uenit,diſcēs ab ea uerecūda eſ-
ſe & ſobria,diſcēs pudica & ſctā,diſcēs
patiēs atq; cōpatiens, poſtremo diſcēs
mitis & humilis corde. Et iō morib. hu
iuſcemodi cōtendit,& abſens placere ei
in quē angeli ꝓſpicere cōcupiſcūt, ut dū
deſiderio ſeruet angelico, probet ſe ꝓin
de ciuē ſctōꝝ,& domeſticā dei, probet
dilectā,probet ſponſam. Ego puto oēm
Ephe.2.d aiam talē nō modo cœleſtē eſſe ꝑꝑ ori-
ginē,ſed & cœlū ipm poſſe nō immeri-
to appellari ꝑꝑ imitationē. Et tūc liqdo
oñdit,qa uerè origo ipſius de cœlis eſt,
cū conuerſatio eius in cœlis eſt. Eſt ergo
cœlū ſctā aliqua aīa,hñs ſolē intellectū,
lunā fidē,aſtra uirtutes. Vel certe ſol iu-
ſtitiæ zelus aut feruens charitas,& luna
cōtinentia. Qūo. n. claritas,ut aiūt,lunæ
non niſi à ſole eſt:ſic abſq; charitate ſeu
iuſtitia cōtinentię meritū nullū eſt. Hinc
Sap. 4.a deniq; ſapiēs: O`quā pulchra eſt,inquit,
caſta gñatio cū charitate. Porrò ſtellas
dixiſſe uirtutes nō me pœnitet,cōſiderā
tē cōgruentiam ſil'itudinis. Qūo nempe
ſtellæ in nocte lucent,in die latēt:ſic ue-
ra uirtus q̄ ſæpe in ꝓſperis nō apparet,
eminet in aduerſis. Illud ſanè cautelę eſt,
hoc neceſſitatis. Ergo uirtus eſt ſidus,et
hō uirtutū,cœlū. Niſi qs forte cū deū ꝑ
ꝓphetam dixiſſe legit,Cœlū mihi ſedes
eſt: cœlū hoc uolubile uiſibileq́ꝫ intelli- Eſa.66.a
gendū exiſtimet,& non potius illud de
quo alibi aptius ſcriptura cōmemorat:
Aīa,inqens, iuſti ſedes eſt ſapiæ. Qui au
tē ex doctrina ſapit ſauatoris ſpiritū eſſe Sap.7.d
deū, atq; in ſpū adorādū:ēt ſedē ei non
ambigit aſſignare ſpūalē. Ego v̄ò fiden
ter id fecerim,nō minus in hoīs iuſti quā
in angelico ſpū. Cōfirmat me in hoc ſen
ſu maximè illa fidelis ꝓmiſſio: Ego(ait fi Ioan.14.d
lius) & pr̄ ad eū (.i. ad ſctm̄ hoiem) ue-
niemus,& māſionē apud eū faciemus.
Prophetā quoq; nō de alio dixiſſe cœlo
arbitror. Tu aūt in ſctō habitas laus Iſrl'. Pſal.21.a
Manifeſte aūt apl's dicit, habitare xp̄m
ꝑ fidē in cordib. nr̄is. Nec mirꝫ ſi libēter
inhabitat cœlū hoc dn̄s Ieſus,qđ utique Ephe.3.d
nō qūo cæteros dixit tm̄ ut fieret,ſed pu
gnauit ut acqreret,occubuit ut redime-
ret. Ideo & poſt laborē uoto potit⁹ ait:
Hæc reqes mea in ſcl'm ſcl'i, hic habita- Pſal.131.
bo,qm̄ elegi eam. Et btā cui dr̄: Veni ele
cta mea,et ponā in te thronū meū. Quid
tu triſtis es,nō ô aīa mea,et qr̄ cōturbas
me?Putas'ne & tu penes te inuenias lo- Pſal.41.
cū dño:Et qs nob̄ locus in nob̄ huic ido
neus gl'iæ, ſufficiens maieſtati? Vtinam
uel mereamur adorare in loco ubi ſtete-
runt pedes eius. Quis dabit mihi ſaltem
ueſtigijs adhærere ſanctæ cuiuſpiā aīæ,
quā elegit in habitationem ſibi?Tn̄ & ſi
dignet̄ infundere,& meā aīam unctione
miſericordiæ ſuæ atq; ita extēdere ſicut
pellē,quæ utiq; cū ungit̄,dilatat̄, quate-
nus & ego dicere ualeā: Viā mandatoꝝ Pſal.118.
tuoꝝ cucurri,cū dilataſti cor meū:pote
ro ēt ipſe fortaſſis oñdere in meipſo, etſi
non cœnaculum grāde ſtratum ubi poſ-
ſit recumbere cum diſcipulis ſuis, atta-
men ubi ſaltem reclinet caput. A`longe
ſuſpicio illos certe beatos de quibus di
citur: Et inhabitabo in eis, & deambu-
labo in illis. O`quanta illi animæ latitu- 2.Cor.6.
do,quanta & meritorum prærogatiua,
quæ diuinam in ſe p̄ſentiam,& digna in
uenitur ſuſcipere,& ſufficiens capere?
Quid illa cui & ſpatia ſuppetunt,& deā
bulatoria ad opus quidem maieſtatis?

Non eſt ꝓfecto intricata forenſib. cau-
ſis curis'ue ſcl'arib. nec certe uētri & lu-
xuriæ dedita,ſed nec curioſa ſpectandi,
ſeu cupida oīno dñandi,uel etiā tumida
Pſal.45.b dñatu. Oportet nāque primo quidē his
Sap.1.a oīb. uacuam eſſe aīam,ut cœlū fiat,atq;
habitatio dei. Alioqn qūo poterit uaca
re & uidere qm̄ ipſe eſt de⁹?Sed & odio
ſiue inuidiæ aut rācori minime ꝓrſus in-
dulgendū, qm̄ in maleuolā aīam nō in-
troibit ſapia. Deinde neceſſe eſt eā cre-
ſcere ac dilatari ut ſit capax dei. Porrò
latitudo eius,dilectio ei⁹:ſicut dicit Apo
ſtolus: Dilatamini in charitate. Nā etſi
aīa minimè,cū ſit ſpūs, quantitatē cor-
poreā recipit,tū cōfert illi gr̄a qđ nega-
tū eſt à natura. Creſcit qdem & extendi
tur,ſed ſpūal'r. Creſcit nō in ſubſtantia,
ſed ī uirtute. Creſcit & in gloria. Creſcit
ēt in templū ſctm̄ in dño. Creſcit deniq;
& ꝓficit in uirꝝ ꝑfectū, in menſurā æta-
tis plenitudinis xp̄i. Ergo quātitas cuiuſ
que aīæ æſtimet̄ de menſura charitatis
quā hēt,ut v̄bi gr̄a,quę multū hēt cha-
ritatis,magna ſit:q̄ parꝝ,parua:q̄ v̄ò ni-
1.Co.13.a hil,nihil: dicente Paulo: Si charitatē non
habuero,nihil ſum. Quòd ſi quantulam
cunq; hr̄e cœpit, ut ſaltē diligētes ſe di-
ligere curet,ac ſalutare uel fr̄es ſuos, &
eos q ſe ſalutāt:iā nō nihil qdem illā ani-
mā dixerim,q̄ in rōne dati & accepti ſo-
cialem ſaltē retineret charitatē. Veruntū
iuxta ſermonem dñi qd amplius facit?
Nec amplā ꝓinde nec magnā, ſed pla-
nè anguſtā modicamq́ꝫ cēſuerim aīam
quā adeo modicę charitatis eſſe cogno
uerim. At ſi grandeſcat & ꝓficiat,ita ut
tranſiēs limitē anguſti obnoxijq́ꝫ amo-
ris,h⁹,latos fines bonitatis gratuitę tota
libertate ſpūs apprehēdat,quatenus lar
go quodā gremio bonę uolūtatis ad o-
mnē ſeipſam curet extēdere ꝓximū, dili
gendo unūquēque tanq; ſeipām: nunqd
iam illi rectè dicet̄: Quid amplius facis?
qppe q̄ ſeipſam tā amplā facit: Amplū
inq; gerit charitatis ſinū,q̄ complectitur
uniuerſos ēt qb. nulla ſe nouit carnis ne-
ceſſitudine iunctā, nulla ſpe ꝑcipiēdi cō
modi cuiuſq; illectā,nulla ꝑcepti redhi-
bitione obnoxiā,uullo deniq; oīno āſtri
ctā debito,niſi illo ſanè de quo dr̄: Ne-
mini qcq; debeatis,niſi ut inuicē diliga-
tis. Verꝫ ſi adijcias ēt uſq;quaq; uim fa- Rom.13.b
cere regno charitatis,ut uſq; ad ultimos
eius terminos occupare illud pius inua-
ſor p̄ualeas,dū nc inimicis qdem claudē
da uiſcera pietatis exiſtimes, bn̄facias
his quoq; q te oderunt,ores & ꝓ perſe-
quētib. ac calūniantib. te, necnon & cū
his q oderūt pacē eſſe pacificus ſtudeas:
tūc ꝓrſus latitudo cœli,latitudo tuę aīę,
et altitudo non diſpar,ſed nec diſſimilis
pulchritudo: impleturq́ꝫ tūc demum in Pſal.103.c
ea qđ dr̄: Extēdens cœlum ſicut pellē. In
quo iam mirę latitudinis, altitudinis,ac
pulchritudinis cœlo ſummus & immen
ſus atq; gl'ioſus non modo dignāter ha-
bitat,ſed & ſpacioſè deābulat. Vides'ne
q̄les in ſe habeat eccleſia cœlos, cum ſit
nihilominus ipſa in ſua qdem uniuerſita
te ingens quoddā cœlū extentū à mari
uſq; ad mare,& à flumine uſq; ad termi
nos orbis terrarꝫ?Vide ēt conſequenter
cui & in hoc ipſo aſſimiles eā, ſi tū nō ti
bi excidit illud quod pauloantè memo-
ratum eſt h⁹ rei exemplar, de cœlo uide
licet cœli,& cœlis cœloꝝ. Ergo exem-
plo illius quę ſurſum eſt mater nr̄a, hæc
quoq; quę adhuc peregrinatur, hēt cœ-
los ſuos,hoīes ſpūales uita & opinione
conſpicuos,fide puros,ſpe firmos,latos
charitate,contemplatione ſuſpenſos. Et
hi pluētes pluuiam uerbi ſalutatē,tonāt
increpationibus coruſcant miraculis: hi
enarrant gloriā dei,hi extēti ſicut pelles
ſuper oēm terrā,legē uitę & diſciplinę di
gito quidē dei ſcriptā in ſemetipſis oſtē-
dunt,ad dandā ſciam ſalutis plebi eius:
oñdunt & euangelium pacis, qm̄ Salo-
monis ſunt pelles. Agnoſce iam ī his pel
lib. ſupernarꝫ illarꝫ imaginē,quę in ſpon
ſi ornatu non longe ſupius deſcribeban Pſal.44.c
tur. Agnoſce ſil'r & reginam aſtantem à
dextris eius circumamictam ſimilibus
ornamentis, non tū paribus. Nam etſi
huic etiam in loco peregrinationis ſuæ,
& in die uirtutis ſuę, in ſplendoribus ſan pſal.109.a
ctoꝝ,non minima claritatis atq; deco-

ris eſt portio: differenter tñ illũ coronat
integritas & cõſummatio gl'ię btõrum.
Quanq̃ & ſpõſam dixerim ꝑfectã atq̃
btãm,ſed ex parte.Nã ex parte taberna
culũ Cedar,formoſa tñ,ſiue in illa por-
tione ſui q̃ iam btã regnat,ſiue ẽt in illu-
ſtrib.uiris, quoꝝ ẽt in hac nocte ſua ſa-
Dan.12.b pia atq̃ uirtutib.tanq̃ cœlũ ſuis ſideri-
bus adornat̃.Vñ ꝓpheta: Qui docti,in-
quit,fuerint,fulgebũt q̃ſi ſplendor firma
mẽti:& q ad iuſtitiã erudiũt multos, q̃ſi
ſtellæ in ꝑpetuas æternitates.O' humili
tas,ô ſublimitas. Et tabernaculum Ce-
dar,& ſanctuariũ dei: & terrenũ habi-
taculũ,& cœleſte palatiũ:& domus lu-
tea,& aula regia: & corpus mortis, &
tẽplũ lucis:& deſpectio deniq̃ ſuꝑbis,
Cant.1.b & ſponſa Xp̃i.Nigra eſt ſed formoſa, fi
liæ Hierl'm, quã etſi labor & dolor lõgi
exilij decolorat, ſpẽs tñ cœleſtis exor-
nat,exornãt pelles Salomonis. Si horre
tis nigram,miremini & formoſam.Si de
ſpicitis humilẽ,ſublimem ſuſpicite.Hoc
ip̃m quã cautũ,quã plenũ cõſilij, plenũ
diſcretionis & cõgruentiæ eſt, ꝙ in ſpõ
ſa deiectio iſta,et iſta celſitudo ſcd̃m tp̃s
q̃dem eo moderamine ſibi pariter con-
temꝑant̃,ut inter mũdi huius uarietates
& ſublimitas erigat humilẽ,ne deficiat ĩ
aduerſis:et ſublimẽ humilitas reprimat,
ne euaneſcat in proſperis? Pulchrę oĩno
ambæ res cũ adinuicẽ cõtrariæ ſint, ſpõ
ſæ tñ pariter cooperant̃ in bonũ,ſubſer-
uiũt in ſalutẽ.Et hæc pro eo quod ſpõſa
ur̃ de pellib.Salomonis inducere ſil'itu-
dinem.Reſtat tñ aꝑiendus ille ſuꝑ eodẽ
capitulo ſenſus quẽ in principio commẽ
moraui & promiſi,qual'r uidelicet tota
ad ſolam nigredinẽ ſil'itudo referat̃: qua
quidem non eſtis ꝑmiſſione fraudandi.
Cæteꝝ id differendũ in aliud ſermonis
principiũ:tum quia hoc iã h⁹ flagitat lõ
gitudo, tũ ẽt ut præueniat ex more oro
ea quæ in laudem & gl'iam ſunt referen
da ſpõſi eccl'iæ Ieſu Xp̃i dñi nr̃i: qui eſt
deus bñdictus in ſecula ſcl'oꝝ, Amen.

De nigredine & formoſitate ſponſi, & q̃uo nõ per uiſum,ſed potius per auditum corporis perueni tur ad notitiam ueritatis, Sermo 28.

Enetis credo cuius & q̃b.Salo-
monis pellib.decorẽ ſpõſæ ſen
tiã cõparatum,ſi tñ ad oñſionẽ
cõmendationemq́; referatur decoris da
ta ex his ſil'itudo.At ſi ad nigredinẽ ma-
gis referenda putet̃,ſicut & illa de taber
naculis Cedar:nõ equidẽ aliunde occur
rit mihi q̃cq̃ de pellib.hmõi Salomõis,
niſi q̃s forte rex in uſum tabernaculi ſole
ret aſſumere,ſiq̃n in tẽtorijs habitare li-
beret,quas utiq́; (ſiquæ tñ fuerunt) ob-
ſcuras ſine dubio & terras eſſe neceſſe
fuit,tanq̃ quæ quotidiano forent expo
ſitę ſoli,et frequentium iniurijs pluuia
rum.Neq̃ id fruſtra,ſed ut is q intus re-
poſitus erat ornatus,nitidior ſeruaretur.
Hoc exemplo ſponſa non negat nigredi
nem,ſed excuſat,nec probro ducit qua
lemcunq̃ habitum quem charitas for-
met,iudicium ueritatis non improbet.
Deniq̃ quis infirmat̃ cũ quo non infir- 2.Cor.11
met̃:q̃s ſcandalizat̃,& nõ uritur?Induit
ſe compaſſionis neuum,ut morbum ĩ al
tero paſſionis leuet,uel ſanet. Nigreſcit
cãdoris zelo,lucro pulchritudinis.Mul
tos cãdidos facit unius denigratio, non
cũ tingit̃ culpa,ſed cum afficit̃ cura.Ex-
pediuit,inq̃t,ut unus moriat̃ hõ ꝓ ppl'o,
& non tota gens pereat.Expedit ut un⁹
pro oĩb.denigretur ſil'itudine carnis pec Ioan.11
cati,& non tota gens nigredine condẽ-
netur pc̃ti.Splendor & figura ſubſtãtiæ
dei obnubilet̃ in forma ſerui ꝓ uita ſer-
ui.Candor uitæ æternæ nigreſcat in car
ne,pro carne purganda.Speciosius for- pſal.44
ma præ filijs hominum, pro filijs homi-
num illuminandis obſcuretur in paſſio-
ne,turpetur in cruce,palleat in morte,ex
toto non ſit ei ſpẽs neq̃ decor,ut ſibi ſpe
cioſam atq̃ decoram acquirat ſponſam
eccl'iam ſine macula & ſine ruga.Agno
ſco pellem Salomonis,immo ip̃m ĩ pel
le foris nigra Salomonẽ amplector.Ha
bet & Salomon nigredinem,ſed in pel-
le.Foris niger,in cute niger,non intus.
Alioq̃n oĩs gloria eius filiæ regis ab in-
tus.Intus diuinitatis cãdor,decor uirtu-
tũ,ſplẽdor gl'ię,innocẽtię puritas.Sed te
git hęc deſpicabilior ĩfirmitatis color,et
quaſi

q̃ſi abſconditus uultus eius & deſpect⁹,
dũ tentat̃ ꝑ oĩa ꝓ ſil'itudine abſq̃ pc̃tõ.
Agnoſco denigratæ formam naturæ.
Agnoſco tunicas illas pelliceas ꝓtopla
ſtoꝝ peccantiũ habitũ. Deniq̃ ſemet-
Phil.2.a ipſum denigrauit formã ſerui accipiẽs, ĩ
ſil'itudinem hoĩum factus,& habitu in-
uẽtus ut hõ. Agnoſco ſub pelle hœdi(q
pc̃tm̃ ſigñat) & manum q̃ pc̃tm̃ non fe-
cit,& collũ ꝑ q̃d mali cogitatio non trã
ſiuit.Ideoq́; nõ eſt inuentus dolus in ore
eius.Noui ꝙ ſis lenis natura,mitis & hu
milis corde,blãdus aſpectu,ſuauis ſpũ.
Eſa.53.c Et q̃dem unctus oleo lætitiæ p̃ conſorti
pſal.44.b bus tuis.Vñ ergo nũc inſtar Eſau pilo-
ſus & hiſpidus?Cuiuſnã rugoſa & tetra
imago hæc,& uñ hi pili?Mei ſunt, nam
piloſæ manus ſil'itudinem ꝓximi expri-
mũt pc̃tõris. Meos agnoſco hos pilos,
Iob.19.d & in pelle mea uidebo deũ ſaluatorem
meũ.Non tñ Rebecca ſic illum induit,
ſed Maria,tanto digniorẽ q bñdictionẽ
acciperet,quanto ſanctior q̃ peperit.Et
bñ in meo habitu:q̃a mihi bñdictio uen
dicatur,mihi poſtulat̃ hæreditas. Siqui
pſal.2.b dem audierat.Poſtula à me,& dabo ti-
bi gẽtes hr̃ditatem tuam,& poſſeſſionẽ
tuã terminos terræ.Tuam, inq̃t,hr̃dita-
tem,tuamq́; poſſeſſionẽ dabo tibi.Q̃uo
dabis ei,ſi ſua eſt? Et q̃uo ſuã mones ut
poſtulet? Aut q̃uo ſua, ſi neceſſe hẽt ut
poſtulet?Mihi ꝑinde poſtulat,q meam
ad hoc induit formam,ut ſuſcipiat cãm.
Eſa.53.b Quippe diſciplina pacis nr̃æ ſuꝑ eũ, di-
cẽte ꝓpheta:& dñs in eo poſuit iniq̃ta-
tem oĩum nr̃m:uñ debuit fratrib.ꝑ oĩa
Heb.2.d ſimilari, ſicut ait apl's, ut miſericors fie-
ret.Propterea uox q̃dem uox Iacob:ma
nus aũt,manus ſunt Eſau.Suũ eſt,quod
Gen.27.c audit̃ ex eo:q̃d in eo ur̃,nr̃m.Q̃d loqui
tur,ſpũs & uita eſt:q̃d apparet,morta-
le & mors.Aliud cernit̃, & aliud credi-
tur.Nigrũ ſenſus renũciat,fides candidũ
& formoſum ꝓbat.Niger eſt,ſed oculis
inſipientiũ,nã fideliũ.mentib.formoſus
ualde.Niger eſt,ſed formoſus. Niger re
Mar.15.d putatione Herodis,formoſus cõfeſſione
latronis,Cẽturionis fide. Quam formo
ſum aduerterat q exclamauit; Verè hõ
hic filius dei erat. Sed in quo aduertit,
aduertendũ.Si.n.attẽderet q̃d apparet-
bat,q̃uo formoſus,q̃uo filius dei? Quid
niſi deforme & nigrũ oculis ſpectantiũ
occurrebat, cũ expãſis in cruce manib.
medius duoꝝ neq̃ riſum malignãtib.da
ret,fletũ fidelib?Et ſolus erat riſui, q ſo-
lus poterat eſſe terrori,ſolus honori de-
buerat.Vñ igr̃ aduertit pulchritudinem
crucifixi, & ꝙ is ſit filius dei,q cũ iniq̃s Eſa.53.d
reputatus eſt?Rñdere aliq̃d ad id, nr̃m
nec fas nec opus eſt.Nec.n.euangeliſtæ
hoc diligẽtia p̃terijt.Sic.n.habes:Vidẽs
aũt Centurio q ex aduerſo ſtabat, quia
ſic clamãs expiraſſet,ait: Verè hic hõ fi- Mar.15.d
lius dei erat. Ergo ad uocẽ credidit, ex
uoce agnouit filium dei, & nõ ex facie.
Erat.n.fortaſſe ex ouib.eius,de q̃b.ait:
Oues meæ uocẽ meã audiũt, & cogno- Ioan.10.a
ſco meas,& cognoſcũt me meæ. Audi-
tus inuenit q̃d nõ uiſus.Oculũ ſpẽs fefel
lit,auri ueritas ſe infudit. Oculus ꝓnun-
ciabat infirmũ,oculus fœdũ, oculus mi
ſeꝝ,oculus morte turpiſſima condẽna-
tũ.Auri dei filius,auri formoſus ĩnotuit:
ſed nõ Iudæoꝝ, q̃a erãt incircũciſi auri-
bus.Merito Petrus abſcidit auriculã ſer
ui:ut uiã faceret ueritati, & ueritas libe-
raret eũ.i.libeꝝ faceret. Erat ille Cẽtu-
rio incircũciſus,ſed nõ aure,q ad unã ex
pirãtis uocẽ ſub tot infirmitatis indicijs
dñm maieſtatis agnouit.Ideoq́; non de
ſpexit q̃d uidit,q̃a credidit q̃d nõ uidit.
Non aũt credidit ex eo q̃d uidit: ſed ex
eo ꝓculdubio q̃d audiuit,q̃a fides ex au
ditu.Dignũ q̃ppe fuerat ꝑ ſuꝑiores ocu
loꝝ feneſtras ueritatẽ intrare ad aĩam:
ſed hoc nob̃ ô aĩa,ſeruat̃ in poſteꝝ,cũ ui
debimus facie ad faciẽ.Nũc aũt uñ irre-
pſit morb.inde remediũ intret, & ꝑ ea-
dẽ ſequat̃ ueſtigia uita mortẽ, tenebras
lux uenenum ſerpentis, antidotũ uerita
tis:& ſanet oculũ q turbatus eſt,ut ſere-
nus uideat quem turbatus non p̃t.Auris
prima mortis ianua,prima aꝑiat̃ & uitę.
Auditus qui tulit,reparet uiſum:q̃m niſi
crediderimus,nõ intelligemus.Ergo au
ditus ad meritum,uiſus ad præmium. pſal.50.b
Vnde propheta:Auditui meo,inquit,da

bis gaudiũ & lætitiã: ꝙ fidelis retribu-
Matt. 5.a tio auditionis, btã uiſio ſit, & beatę me
ritum uiſionis fidelis auditio: Btĩ, ait, mũ
do corde, qm̃ ipſi deũ uidebunt. Porrò
fide oportet mũdari oculũ q uideat deũ,
quẽadmodũ habes: Fide mũdans cor-
Acto. 15.c da eoꝝ. Interim ergo dũ necdum para-
tus eſt uiſus, auditus excitẽ, audit⁹ exer
citeẽ, auditus excipiat ueritatẽ. Felix, cui
pſal. 17.g ueritas atteſtaẽ dicẽs: In auditu auris o-
bediuit mihi. Dignus q uideã, ſi priuſquã
uideã, obediſſe inueniar. Securus uide-
bo, ad quẽ meæ obediẽtiæ munus p̃ceſ-
Eſa. 50.b ſerit. Quã btũs q ait: Dñs deus apuit mi
hi aurẽ, & ego non contradico, retror-
ſum nõ abij. Vbi & uolũtariè hẽs obe-
dientiæ formã, & longanimitatis exem
plũ. Qui.n. nõ cõtradicit, ſpõtaneus eſt:
& q retro non abijt, pſeuerat. Vtrunqꝫ
neceſſariũ, qm̃ hilarẽ datorẽ diligit de⁹.
2. Cor. 9 b Et q pſeuerauerit uſqꝫ in finẽ, hic ſaluus
Matt. 10.c erit. Vtinam & mihi apiat aurẽ dñs, in-
& .24.b tret ad cor meũ ſermo ueritatis, mũdet
Pſal. 9.g oculũ, & lætæ p̃paret uiſioni, ut dicam
Ioan. 15. a deo ẽt ipſe: Præparationẽ cordis mei au
diuit auris tua. Vt audiã à deo, ẽt ipſe cũ
cæteris obedientib. Et uos mundi eſtis
pp ſermonẽ quẽ locutus ſum uob. Nec
oẽs mundanẽ q audiũt, ſed q obediunt.
Lue. 11.d Beati q audiũt, & cuſtodiũt illud. Talẽ
Deut. 6 d requirit auditũ q mãdat dicẽs: Audi Iſrl'.
1. Reg. 3.b Talẽ offert q ait: Loquere dñe, qa audit
pſal. 84.b ſeruus tuus. Talẽ ſpõdet q dicit: Audiã
qd loquaẽ in me dñs deus. Et ut ſcias ẽt
ſpm̃ ſctm̃ hunc in aĩæ ſpũali pfectu ordi
nem obſeruare, ut uidelicet prius formet
auditũ, quã lætificet uiſum. Audi, inqt, fi
pſal. 44.c lia, & uide. Quid intẽdis oculũ? Aurem
para. Videre deſideras Xp̃m? oportet te
prius audire eũ, audire de eo, ut dicas cũ
Pſal. 47.b uideris: Sicut audiuimus, ſic uidimus
Immenſa claritas, uiſus anguſtus, & nõ
potes ad eam. Potes auditu, ſed nõ aſpe
Gen. 3.b ctu. Clamantẽ deniqꝫ deũ, Adã ubi es?
nõ uidebã iã pctõr, audiebã tñ. Sed au-
ditus aſpectũ reſtituet, ſi pius, ſi uigil, ſi
fidelis p̃ceſſerit. Fides purgabit, quẽ tur
bauit impietas. Et quẽ inobediẽtia clau
pſal. 118.n ſit, aperiet obediẽtia. Deniqꝫ à mãdatis
tuis intellexi, inqt, ꝙ intellectũ reddat
obſeruatio mãdatoꝝ, quẽ tulit trãſgreſ
ſio. Aduerte adhuc in ſctõ Iſaac qũo p̃
cæteris ſenſib. auditus in iã ſene uigue-
rit. Caligãt oculi patriarchæ, palatũ ſe- Rom. 10.c
ducit, fallit manus, nõ fallit auris. Quid Gen. 27.c
mirꝝ ſi auris pcipit ueritatẽ, cũ fides ex
auditu, auditus p uerbũ dei, uerbũ dei ue
ritas ſit? Vox, inqt, uox Iacob eſt: nihil
uerius. Manus aũt, manus ſunt Eſau: ni-
hil falſius. Falleris, manus ſil'itudo dece
pit te. Nec in guſtu ueritas, & ſi ſuauitas
eſt. Nã qũo hẽt ueritatẽ, q ſe putat edere
uenationẽ, cũ domeſticis ueſcaẽ hœdoꝝ
carnib? Multo minus oculus q nihil ui- Eſa. 5.d
det. Nõ eſt ueritas in oculo, nõ ſapĩa. Vę
q ſapientes eſtis, ait, ĩ oculis ũris. Nũ bo
na ſapĩa, cui maledicit? Mũdi eſt, ac per
hoc ſtultitia apud deũ. Bona & uera ſa-
pĩa trahiẽ de occultis, ut ſapit btũs Iob. Iob. 28.c
Quid foris eã q̃ris in corpis ſenſu? Sapor
in palato, in corde ſapĩa eſt. Ne q̃ras ſa-
pĩam in oculis carnis, qa caro et ſanguis
nõ reuelat eã, ſed ſpũs. Nõ in guſtu oris:
nec.n. inueniẽ in terra ſuauiter uiuẽtium.
Nõ in tactu manus, cũ ſctũs dicat: Si o- Iob. 31.c
ſculatus ſum manũ meã ore meo, qd eſt
iniqtas maxima, & negatio in deũ. Qd
tunc fieri arbitror cũ donũ dei qd eſt ſa
pĩa, nõ deo ſed meritis aſſcribiẽ actionũ.
Sapiẽs fuit Iſaac, ſed tñ errauit in ſenſib.
Solus hẽt auditus ueꝝ, q pcipit uerbũ.
Merito carnẽ rediuiuã uerbi tãgere p-
hibeẽ mulier carnal'r ſapiens, plus qppe
tribuẽs oculo q̃uã oraculo .i. carnis ſen-
ſui, quã uerbo dei. Quẽ.n. mortuũ uidit,
reſurrecturꝝ nõ credidit, cũ tñ hoc pmi-
ſerit ipſe. Deniqꝫ nõ qeuit ocul⁹ uſqꝫ dũ
ſatiatus eſt uiſus, qm̃ nõ erat cõſolatio fi
dei, nec dei rata pmiſſio. Non'ne cœlum
& terra, & qcqd oĩno carnis oculus at-
tingere põt, añ hñt trãſire & perire, quã
iota unũ aut unus apex ex oĩb. quę locu
tus eſt deus? Et tñ ceſſauit à fletu in uiſu
oculi, quę noluit conſolari in uerbo dñi,
pluris habens experimentũ quam fidẽ.
At experimentum fallax. Mittiẽ ergo ad
certiorem fidei cognitionem, quæ utiqꝫ
apprehendit qd ſenſus neſcit, experimẽ

Ioan. 20.d tum non inuenit. Noli me tangere (inqt)
hoc eſt, diſſueſce huic ſeducibili ſenſui,
innitere uerbo, fidei aſſueſce. fides neſcia
falli, fides inuiſibilia cõprehendens, ſen
ſus penuriã nõ ſentit. Deniqꝫ tranſgrediẽ
fines ẽt rõnis humanæ, naturæ uſum, ex
periẽtiæ terminos. Quid interrogas ocu
lũ ad qd non ſufficit? Et manus qd ex-
plorare conaẽ qd ſupra ipſam eſt? Mi-
nus eſt qcqd ille uel illa renũciet. Sanè
Ibidem fides pnunciet de me, q̃ maieſtati nihil
minuat. Diſce id hr̃e certius, id tutius ſe
qui, qd illa ſuaſerit. noli me tãgere, non-
dũ.n. aſcendi ad p̃rem meũ. Quaſi uerò
cũ iã aſcenderit, tũc tãgi ab ea uelit aut
poſſit. Et utiqꝫ poterit, ſed affectu nõ ma
nu, uoto nõ oculo, fide non ſenſib. Quid
tu me (ait) mõ tãgere quæris, q̃ ſenſu cor
poris gl'iam æſtimas reſurrectionis? Nõ
recordaris qũo tpe adhuc meæ morta-
litatis trãsfigurati ad horã morituri cor
poris gl'iam oculi diſcipuloꝝ ſuſtinere
nequerunt? Adhuc qdem tuis ſenſib. ge
ro morẽ formã ingerẽdo ſeruilem, quam
Pſal. 138.a de cõſuetudine recognoſcas. Cæterum
mirabilis facta eſt gl'ia mea ex te, cõfor
tata eſt, & nõ poteris ad eã. Differ ergo
iudiciũ, ſuſpẽde ſñiam, & tãtæ rei diffini
tionẽ ne credas ſenſui, fidei reſeruato. Il
la dignius, illa diffiniet certius, q̃ plenius
cõprehendet. Deniqꝫ cõprehendit illo
ſuo myſtico ac pfundo ſinu q̃ ſit lõgitu
1. Cor. 2.c do, latitudo, ſublimitas, & pfundũ. Qd
oculus nõ uidit, nec auris audiuit, nec in
cor hoĩs aſcẽdit, illa in ſe q̃ſi quodã inuo
lucro clauſum portat, ſeruatqꝫ ſignatũ.
Illa igr̃ digne me tãget, q̃ p̃ri conſeden-
tẽ ſuſcipiet, nõ iã in humili habitu, ſed in
cœleſti carne ipſa, ſed altera ſpẽ. Quid
deformẽ uis tãgere? Expecta ut formo-
ſum tãgas. Nã q deformis modo, tũc for
moſus. Deformis tactui, deformis aſpe-
ctui. Deformis deniqꝫ deformi tibi, quæ
ſenſib. plus inhæres, fidei minus. Eſto for
moſa, & tãge me. Eſto fidelis, & formo
ſa es. Formoſa formoſum & dignius tã-
ges & felicius. Tãges manu fidei, deſi-
derij digito, deuotionis amplexu. Tan-
ges oculo mentis. At nunquid adhuc ni
grũ? Abſit. Dilectus tuus cãdidus & ru- Cant. 5.c
bicũdus. Formoſus planè, quẽ circũdãt
flores roſarum, & lilia cõualliũ, hoc eſt
martyrũ uirginũqꝫ chori. Et qui medius
reſideo, utriqꝫ non diſſideo choro, uirgo
& martyr. Qũo deniqꝫ cãdidis nõ con-
gruo uirginũ choris, uirgo, uirginis fili⁹,
uirginis ſpõſus? Qũo nõ roſeis martyꝝ,
cã uirtus, fructus & forma martyrij? Ta
lẽ talis taliterqꝫ tange, & dic: Dilectus
meus candidus & rubicũdus, elect⁹ ex
milib. Milia miliũ cũ dilecto, & decies Ibidem
centena milia circa dilectũ, & nemo ad
dilectũ. Nũ tibi uerendũ erit ne forte in
quempiã de multitudine errore incidas
quęrẽdo quem diligis? Non prſus ambi
ges quemnã eligas, facile occurret ele-
ctus è milib. cunctis inſignior, & dices:
Iſte formoſus in ſtola ſua, gradiens ĩ mul Eſa. 63.a
titudine fortitudinis ſuæ. Nõ ergo in pel
le nigra, q̃ hactenus ſanè ingerenda fuit
oculis pſequentiũ, ut contẽnerent occi-
dendũ: aut ẽt amicoꝝ, ut recognoſcerẽt
rediuiuum: non, inqꝫ, iã in pelle occurret
nigra, ſed in ueſte alba, ſpecioſus forma
nõ modo p̃ filijs hoĩum, ſed ẽt p̃ uultib.
angeloꝝ. Quid me uis tangere in humi-
li habitu, ſeruili forma, ſpẽ contẽptibili?
Tange cœleſti decoꝝ ſpẽ, gloria & ho-
nore coronatũ: diuina quidẽ maieſtate
tremendum, ſed ingenita ſerenitate gra
tũ ac placidũ. Inter hęc aduertenda pru
dentia ſponſæ, & pfunditas ſermonum
eius, q̃ ſub figura pellium Salomonis. ſ.
in carne rimata eſt deũ, in morte uitam,
ſummã gl'iæ & honoris ĩter opprobria,
& ſub nigro deniqꝫ habitu crucifixi can
dorẽ innocẽtiæ, ſplendorẽqꝫ uirtutum, ſi
cut illæ utiqꝫ pelles cũ eſſent nigræ atqꝫ
deſpectæ, p̃cioſa & p̃cãdida p̃diuitis re-
gis in ſe ornamẽta ſeruabãt. Merito ni-
gredinẽ nõ contẽnit in pellib⁹, decorẽ q
ſub pellib. eſt aduertẽs. Et iõ quidã illã
contẽpſerunt, quia hunc minime cogno
uerũt. Si.n. cognouiſſent, nunqꝫ dñm glo
riæ crucifixiſſent. Non cognouit Hero-
des, & idcirco deſpexit. Non cognouit 1. Cor. 2.b
ſynagoga, quę nigredinẽ illi paſſionis et
infirmitatis improperans: Alios (ait) Mat. 27.c

ſaluos fecit,ſeipm̄ nõ põt ſaluum facere.
Xp̄s rex Iſrael deſcẽdat de cruce,& cre
dimus ei. Sed cognouit latro de cruce,li
cet in cruce,q & innocẽtiæ puritatẽ con
feſſus eſt:Hic aũt(inqens)qd mali fecit?
Luc.23.c Et gl'iam regiæ maieſtatis ſil' eſt ꝓteſta
Ibidem tus:Memẽto mei,dicẽs,dũ ueneris in re-
Mat. 27.f gnũ tuũ. Cognouit centurio, q filiũ dei
clamat.Cognoſcit eccl'ia, q̃ & æmulat̃
nigredinẽ,ut decorẽ ꝑticipet. Nõ cõfun
pſal.68. b ditur nigra uideri,nigra dici,ut dicat di-
lecto:Opprobria exprobrantiũ tibi, ce
ciderũt ſuꝑ me. At ſanè nigra inſtar pel-
liũ Salomonis,foris.ſ. & nõ intus. Neq̃
ẽm intus nigredinẽ meus Salomõ hẽt.
Deniq̃ nõ ait;nigra ſum ſicut Salomõ,
ſed ſicut pelles Salomonis : qđ in ſuꝑfi-
cie tm̃ ſit ueri nigredo pacifici. Pc̃ti nigre
do intus eſt, & prius interiora culpa cõ-
Mat.15. b maculat:quã ad oculos ꝓdeat. Deniq̃
de corde exeũt cogitationes malæ,fur-
ta,homicidia,adulteria,blaſphemiæ,&
hęc ſunt q̃ coinqnant hoĩem:ſed abſit ut
Salomonẽ. Minimè ꝓrſus apud uerꝝ pa
cificũ iſtiuſmodi inqnamenta reperies.
Oportet nãq̃ eſſe ſine pc̃tõ eũ q tollit
pc̃tã mũdi,quoad recõciliandos pc̃tõ-
res inuẽtus idoneus,iure ſibi nomẽ uẽdi-
cet Salomonis. Sed eſt nigredo affligen
tis pnĩę:cũ aſſumit̃ lamẽtatio ꝓ delictis.
Hãc fortaſſis nõ abhorreat in me Salo-
mõ ſi ſpõtè tñ induã mihi ꝓ pc̃tis meis:
qa cor contritũ & hũiliatũ deus non de
pſal. 50.d ſpiciet. Eſt & afficiẽtis cõpaſſionis,ſi af-
flicto condoleas, & fraternũ te decolo-
ret incõmodũ. Nec hãc ꝓfecto reijcien-
dã putat nr̃ pacificus, qppe quã & ſibi
ipſe ꝓ nob̃ dignãter induit,q pc̃tã nr̃a tu
1. Pet.2.d lit in corꝑe ſuo ſuꝑ lignũ. Eſt & ꝑſecutio
nis:q̃ ẽt pro ſummo ornamento hẽtur,ſi
quidem ſuſcipiatur ꝓ iuſtitia & ueritа-
te. Vñ eſt illud:Ibãt gaudẽtes diſcipuli à
cõſpectu cõcilij, qm̃ digni habiti ſunt ꝓ
Act.5.g noĩe Ieſu contumeliã pati. Deniq̃ bea-
ti qui ꝑſecutionem patiũtur ꝑꝑ iuſtitiã.
Mat.5.a Hac potiſſimum gl'iari eccleſiam arbi-
tror,hãc libẽtius imitari de pellib.ſpõſi.
Deniq̃ & habet in promiſſione: Si me
Ioan.15.c perſecuti ſunt, & uos perſequentur. Vñ
& addit ſponſa. Nolite me conſiderare
qđ fuſca ſim,qa decolorauit me ſol:hoc Cant.1.i
eſt,nolite me notare q̃ſi deformem,quia
cernitis ꝓ ingruente perſecutione minus
florentem,minus ſcđm gl'iam ſcl'i colo-
ratam. Quid exprobratis nigredinem,
quam feruor ꝑſecutionis, non cõuerſa-
tionis pudor inuexit? Vel ſolẽ dicit zelũ
iuſtitiæ quo accendit̃ & accingit̃ aduer pſal. 68.b
ſus malignantes,dicens deo: Zelus do- pſal.118.ſ
mus tuæ comedit me. Et illud: Tabeſce Ibidem g.
re me fecit zelus meus, qa obliti ſũt uer pſal.118.
ba tua inimici mei. Illud quoque: Defe-
ctio tenuit me ꝓ pc̃tõribus derelinquen
tib. legẽ tuã. Itẽ: Non'ne q oderũt te dñe
oderã, & ſuꝑ inimicos tuos tabeſcebã?
Etiã illud ſapiẽtis cautè obſeruat: Filiæ Eccl.7.d
(ait) tibi ſunt?noli oñdere lætũ uultũ ad
ipſas:ut.ſ.remiſſis & mollib. & fugitan
tib. diſciplinã,nõ cãdorẽ ſerenitatis, ſed
obſcurꝝ ſeueritatis exhibeat. Vel deco-
lorari à ſole, eſt igneſcere charitate fra-
terna, flere cũ flẽtib. cũ infirmantib. in-
firmari,uri ad ſcãdala ſingulorꝝ: Vel ſic:
Sol iuſtitię decolorauit me xp̄s, cꝰ amo
re lãgueo. Lãguor iſte coloris q̃dã exter
minatio eſt, & defectus ĩ deſiderio aĩæ. pſal.76.
Vñ & dicit: Memor fui dei, & delectatꝰ
ſum, & exercitatus ſum, & defecit ſpũs
meus. Ergo iſtar urẽtis ſolis deſiderij ar-
dor ꝑegrinãtem in corꝑe decolorat, dũ
uultui gl'iæ inhiantẽ,ĩpatientẽ facit repul
ſa, & excruciat amantẽ dilatio. Quis no
ſtrũ ita ſc̃tõ amore ardet,ut deſiderio ui
dẽdi Xp̄m oẽm colorẽ ꝑ̃ſentis gl'ię læti-
tiæq̃ faſtidiat & deponat,illa ei ꝓphe-
tica uoce cõteſtãs?Et diẽ hoĩs nõ deſide
raui:tu ſcis?Itẽ cũ ſc̃tõ Dauid:Renuit cõ Hie.17.
ſolari aĩa mea.i. ꝑ̃ſentium bonorꝝ inani pſal.76.
lætitia deſpicit colorari. Vel certè. Deco
lorauit me ſol,ſui nimirꝝ cõparatiõe ſplẽ
doris,dũ appropiãs illi, ex eo me obſcu
rã deꝑhendo,nigrã inuenio,fœdã deſpi-
cio. Cęterꝝ al's qdẽ formoſa ſũ, qd fuſcã
dicitis ſoliꝰ ſolis pulchritudini ſuccũben
tẽ? At ſenſui priori vñr magis aſſentire
ea q̃ ſequuntur: Adijciens ſiqdem: Filij
mr̃is meæ pugnauerũt contra me:ꝑſecu
tionem paſſam ſe eſſe aperte ſignificat.
Sed hinc

Sed hinc aliud ſermonis principium or-
diemur,qm̃ ſufficere hac uice pñt q̃ ac-
cepimus de gloria ſpõſi eccleſiæ dñi nr̃i
Ieſu Chriſti dono ipſius,qui eſt deus be
nedictus in ſecula, Amen.

De querimonia eccleſiæ contra ſuos impugnatores, uel contra illos qui impugnant unitatem fraternam. Sermo 29.

f Ilij mr̃is meæ pugnauerunt con
tra me, Annas & Caiphas & Iu
das Iſcharioth filij ſynagogę fue
runt,et hi cõtra eccl'iam ęquè ſynagogę
filiam in ipſo exortu ipſius acerbiſſime
pugnauerunt,ſuſpendentes in ligno col
lectorẽ ipſius Ieſum. Iam tũc ſiqdẽ deus
impleuit ꝑ eos qđ olim ꝑ̃ſignauerat per
Mat.26.c ꝓphetam dicens:Percutiam paſtorẽ,et
Zach.13.c diſpergent̃ oues. Et fortaſſis illius uox il
Eſa.38.c la eſt in cantico Ezechiæ. Præciſa eſt ue-
lut a texẽte uita mea: dũ adhuc ordirer,
ſuccidit me. De his ergo atq̃ alijs qui de
illa gẽte Chriſtiano nomini contradixiſ
ſe ſciunt̃,puta dictum a ſpõſa: Filij mr̃is
meæ pugnauerũt cõtra me. Et pulchrè
filios mr̃is ſuæ, non aũt & pr̃is ſui illos
uocat,q non habebant pr̃em deum,ſed
ex pr̃e diabolo erant:homicidæ utiq̃,ſi
cut & ille homicida erat ab initio. Pro-
Ioan.8.f pterea nõ dicit fr̃es mei,aut filij pr̃is mei,
ſed filij(inqt) mr̃is meę pugnauerunt cõ
tra me. Alioqn ſi non ita diſtingueret,ui
deret̃ ẽt apl's Paulus comprehenſus in
his de qbus conquerit̃,qđ & ipſe aliqñ
1.Cor.15.e ꝑſecutus ſit eccl'iam dei. Sed miſericor-
1.Ti.1.c diam conſecutus eſt,qa ignorans hoc fe
cit manẽs in incredulitate: & approba-
uit deum ſe hr̃e pr̃em, fr̃em eccl'iæ tã ex
pr̃e quàm ex mr̃e eſſe. Sed attende q̃uo
nominatim filios mr̃is ſuæ, & ſolos incu
Pſal.128.a ſat,q̃ſi ſoli in culpa ſint. Quãta & ab ex-
teris paſſa eſt,iuxta illud apud ꝓphetã:
Sępe expugnauerũt me a iuuẽtute mea,
et ſupra dorſum meũ fabricauerũt pc̃tõ-
res. Quid ergo ſingl'r filios mr̃is tuæ cau
ſaris,q̃ te minime ignoras & ex alijs at-
que alijs nationibꝰ ſæpiſſime ĩpugnatã?
Ad menſam diuitis uocatus, diligenter
Prou.23.a (inqt)conſidera q̃ tibi apponunt̃. Fr̃es,
ad menſam Salomonis ſedemus. Quis
ditior Salomone? Non de terrenis dico
diuitijs,q̃q̃ & ipſis Salomon abunda-
ret. Sed intuemini pñtem menſam, q̃uo
ſupernis eſt referta delicijs. Spũalia ſunt
& diuina quæ nobis in ea apponuntur.
Diligenter ergo (inquit) conſidera quæ
tibi apponuntur,ſciens qa talia te opor
tet præparare. Ego utiq̃ qđ in me eſt di
ligẽter attẽdo id mihi apponi in his uer-
bis ſponſæ, & ad meam prorſus doctri-
nam cautelamq̃ reſpicere,qđ ita ex no
mine ac ſola exprimitur perſecutio a do
meſticis, & tacentur tot & tam grauia
quæ ubiq̃ terrarꝝ nihilominus ex omni
natione quæ ſub cœlo eſt ab infidelibꝰ,
ab hæreticis & ſchiſmaticis ꝑtuliſſe co-
gnoſcit̃. Noui ſponſæ prudentiã, nec pu
tauerim caſu hęc illam,aut q̃ſi ĩmemorẽ
præterijſſe. Sed profecto id expreſſius
plangit, qđ & ſentit differẽtius,quodq̃
uigilantius nobis cauendum exiſtimat.
Quidnam hoc? Malum utiq̃ inteſtinũ
atq̃ domeſticũ. Hoc tibi manifeſte in Mat.10.e
euangelio ore ipſius ſaluatoris exprimi- Mich.7.b
tur cum dicit: Et inimici hoĩs domeſtici Pſal.39.c
eius. Hoc & in ꝓpheta: Homo(inqt)pa Pſal.54.b
cis meæ,qui edebat panes meos,magni
ficauit ſuꝑ me ſupplantationem. Itẽ qm̃
ſi inimicus meus maledixiſſet mihi,ſuſti
nuiſſem utiq̃. Et ſi is q oderat me, ſuper
me magna locutus fuiſſet, abſcõdiſſem
me forſitan ab eo. Tu uero homo unani
mis dux meus et notus meus,qui ſil' me-
cum dulces capiebas cibos, hoc eſt qđ
a te patior cõuiua & cõtubernali meo,
id moleſtius ſentio, fero ægrius. Scitis
hæc querimonia cuius, & de quo ſit?
Agnoſcite ergo & ſponſam eodẽ de fi-
lijs mr̃is ſuę conquerentem affectu, qm̃
in eodem ſpiritu,cum ait: Filij mr̃is meæ Pſal.27.b
pugnauerunt contra me. Vñ & alibi lo-
quit̃: Amici mei et ꝓximi mei aduerſum
me appropinquauerũt & ſteterunt. Lõ
ge q̃ſo a uobis facite ſemꝑ hoc tã abo-
minabile et deteſtabile malũ,uos q exꝑ
ti eſtis & quotidie exꝑimini quã bonũ
ſit & quã iucũdũ habitare fr̃es in unũ,ſi
tñ in unũ, & non in ſcãdalũ. Alioqn nec Pſal.132.a
iucundũ planè nec bonũ,ſed peſſimũ ac

moleſtiſſimum. Væ aũt homini illi ꝑ quẽ
unitatis uinculum iucundum turbatur.
Iudicium profectò portabit quicũq; eſt
ille. Ante mihi contingat mori, quã au-
dire in uobis quempiam iuſtè clamitan
tem: Filij mr̃is meæ pugnauerunt con-
tra me. Non'ne præſentis congregatio-
nis tanq; unius mr̃is filij oẽs uos eſtis,
ſinguli alterutrum fr̃es? Quid ergo a fo
ris uos cõturbare aut cõtriſtare poſſit, ſi
ĩtus bñ eſtis, et fraterna pace gaudetis?
1. Pet. 3. c Deniq; qs uobis nocere poterit (inqt) ſi
1. Cor. 12. d boni æmulatores fueritis? Quamobrẽ
æmulamini chariſmata meliora, ut bo-
nos uos ꝓbetis ęmulatores. Chariſma
ꝑ optimũ charitas eſt. Planè ĩcõparabi-
le, qđ nouę ſpõſę cœleſtis ſpõſus toties
Ioan. 13. d ĩculcare curabat, nũc qdẽ dicẽs: In hoc
cognoſcẽt oẽs qa mei eſtis diſcipl'i, ſi di-
lectionẽ habueritis adinuicẽ. nũc uero:
Ioan. 15. b Mãdatũ nouũ do uobis, ut diligatis ĩui-
cẽ: et, hoc eſt p̃ceptũ meũ, ut diligatis ĩ-
uicẽ. itẽq; orãs unũ eos fore ſicut ipſe et
pr̃ unũ ſunt. Et uide ſi non ipſe Paulus q
te ad chariſmata meliora ĩuitat, inter cæ
1. Co. 13. a tera charitatẽ in ſũmo ponit, ſiue cũ fi-
1. Co. 12. d de et ſpe dicit eã eſſe maiorẽ, et ſupemi-
nentẽ ſcię: ſiue cũ enumeratis plurib. aut
mirabilib. ſupnę gr̃ę donis, tandẽ ad ſu-
perexcellẽtiorẽ uiã nos mittit: haud aliã
ꝓfectò illam quã charitatẽ diffiniẽs. De
1. Co. 13. a niq; quidnã huic comparandũ putem⁹
q̃ ipſi p̃ferẽ martyrio ac fidei transferẽti
mõtes? Hoc igiẽ eſt qđ dico. Pax uobis
a uobis ſit, et oẽ qđ extrinſecus minari
vr̃, non terret: qa non nocet. Nam econ-
trario qcquid foris blãdiri apparet, nul-
la eſt ꝓfectò cõſolatio, ſi intus (qđ ab-
ſit) ſeminariũ diſcordię germinauerit.
Proĩde dilectiſſimi, pacẽ habete ad uos,
& nolite lędere inuicẽ, nõ facto, nõ uer-
bo, nõ ſigno q̃licũq; & ne quis forte ex-
acerbatus & p̃occupatus a puſillanimi
tate ſpũs & tẽpeſtate deũ interpellare
cogaẽ aduerſus eos qui ſe lęſerint aut cõ
triſtauerint, & ꝓrumpere in uerbũ graue
contingat, filij mr̃is meę pugnauerũt cõ
tra me. Sic. n. peccantes in fr̃em, in Xp̃m
Mat. 25. d pctis, qui ait: Qđ uni ex minimis meis
feciſtis, mihi feciſtis. Nec cauendum a
grauiorib. tm̃ offenſis, uerbi gr̃a ab aper
to conuicio ſeu maledicto, ſed a clande
ſtino quoq; & uenenato ſuſurrio. Non,
inq̃, ſufficit os cuſtodire ab his & his ſi-
milib⁹ cauenda ſunt & leuia. Si tñ leue
debeat dici quodcunq; in fr̃em pręſum
p̃ſeris uoluntate lędendi: cum hoc ſolo
ſi iraſceris illi, diuini re⁹ iudicij tenearis.
Merito quidẽ. Nã qđ tu leue putas, &
ob hoc leuius pręcipitas, plerũq; alius
aliter accipit, tanq; homo uidens in fa-
cie, & ſcđm faciem iudicans, paratus fe
ſtucam trabẽ ſuſpicari, & ſcintillam pu
tare fornacẽ. Non. n. eſt oĩm charitas il-
1. Co. 13. b la quę omnia credit. Proni ſunt aũt ſen-
Gen. 8. d ſus hoĩs & cogitationes ad malũ poti⁹
ſuſpicandũ, quàm ad bonũ credẽdum:
p̃ſertim ubi diſciplina ſilentij, nec te q in
cã es excuſare ꝑmittit, nec illum uulnus
ſuſpiciõis apire qđ patiẽ ut cureẽ. Ita uri
tur ille, & moriẽ clauſo & letali uulne-
re, intra ſemetip̃m gemẽs, dũ totus in ira
& diſceptatione poſitus, nil aliud ſilens
uerſare in mẽte poſſit, niſi iniuriã quã ac
cepit. Nõ põt orare, nõ põt legere, non
ſctm̃ aut ſpũale aliquid meditari. Et ita
intercepto uitali ſpũ, dum ſuis deſtituta
alimẽtis uadit ad mortẽ aĩa ꝓ qua Xp̃s
mortu⁹ eſt, qd tu interĩ q̃ſo aĩ hẽs? Quid
or̃o tua aut opus qđcũq; interĩ feceris
ſapit tibi, cõtra quem nimiꝝ Xp̃s anxiè
clamat de pectore fr̃is tui quẽ cõtriſta-
ſti, filius (inquiẽs) mr̃is meę pugnat con
tra me: & qui ſil' mecũ dulces capiebat
cibos, repleuit me amaritudine? Qđ ſi
dixeris illũ nõ tã grauiter ꝓ tam leui cã
debuiſſe turbari: Rñdeo. Quanto leuior
eſt, tanto a te leuius potuit nõ cõmitti:
q̃q; neſcio q̃uo leue dicas (ut iam dixi)
quicquid amplius eſt quàm iraſci, cum
uel hoc ip̃m obnoxiũ eſſe iudicio ex ore
ipſius acceperis iudicis. Quid. n.? Tu'ne
leue dixeris ĩ quo offẽdiẽ Xp̃s, uñ ad dei
iudiciũ ꝑtrahi hẽs, cum horrendũ ſit in-
Heb. 10. f cidere in manus dei uiuẽtis? Tu ergo ac-
cepta forte iniuria (qđ quidẽ ĩterdũ nõ
accidere in his cõuentibus difficile eſt)
nõ cõtinuo more ſc'aris, obliq; referire

fr̃em tr̃ſione feſtines, ſed neq; ſub ſpe-
cie quaſi corripiendi uerbo acuto & urẽ
ti transfigere audeas ullatenus aĩam ꝓ
qua Xp̃s affigi cruci dignatus eſt, non
grunnire quaſi increpando, non labijs
muſſitare quaſi murmurando, non narẽ
contrahere, aut cachinnare quaſi ſubſan
nando, non frontem rugare quaſi inue-
hendo aut cõminando. Sanè cõmotio
tua ibi moriaẽ ubi oriẽ, nec ꝑmittaẽ exire
q̃ mortẽ portat, ne ꝑimat, ut dicere poſ
ſis & tu cũ ꝓpheta: Turbat⁹ ſum, & nõ
Pſal. 76. a ſum locutus. Quoſdã altius intellexi ſen
tire iſtud, q̃ſi de diabolo & angelis eius
dictũ, q cũ fuerint & ipſi filij Hierl'm il-
lius q̃ ſurſũ eſt mr̃ nr̃a: ex quo lapſi ſunt,
nõ ceſſant fororẽ ſuã eccl'iam impugna-
re. Sed neq; cõtendo ſiquis uſurpet hoc
ẽt in bonam ſignationem, ſcđm qđ ſpi-
Eph. 6. d rituales q ſunt in eccl'ia, aduerſus carna-
Pſ. 140. b les fr̃es ſuos dimicãt in gladio ſpiritus,
Deut. 32. f qđ eſt uerbum dei, uulnerantes eos ad
Gal. 2. d ſalutem, atq; ad ſpũalia iſtiuſmodi im-
Mat. 5. d pugnationibus prouehentes. Vtinã cor
ripiat me iuſtus in miſericordia, & incre
pet me, percutiens & ſanãs, occidẽs &
uiuificãs, quo audeã & ego dicere: Viuo
aũt iam non ego, uiuit uerò in me Xp̃s.
Eſto (inqt) conſentiens aduerſario tuo
dum es cũ eo in uia, ne tradat te iudici,
& iudex tortori. Bonus aduerſarius, cui
ſi cõſentiẽs ero, non erit uñ aut iudex me
calũnieẽ, aut tortor. Ego ꝓfecto ſiquos
ueſtrum allqñ pro hmõi contriſtaui, nõ
me pœnitet. Cõtriſtati. n. ſunt ad ſalutẽ.
Et qdem neſcio id me feciſſe unq; abſq;
mea quoq; magna triſtitia, ſcđm illud:
Mulier cũ parit, triſtitiam hẽt. Sed abſit
Ioan. 16. d ut iam meminerim p̃ſſurę, tenens fructũ
doloris mei, dũ ꝑinde uideã Xp̃m for-
matũ in ſobole. Neſcio aũt q̃uo ẽt tene-
rius mihi aſtricti ſunt q poſt iacrepato-
ria & ꝑ increpatoria tandẽ cõualuerũt
de infirmitate, quã q fortes ab initio ꝑ-
mãſerũt, nõ indigẽtes iſtiuſmodi medi-
camẽto. Ergo in hũc ſenſum poterit ec-
cleſia ſeu aĩa diligẽs deũ dicere qđ deco
lorauit eã ſol, mittẽdo. ſ. & armãdo de fi
lijs mr̃is ei⁹ q eã ſalubriter expugnarẽt,
& captiuã docerẽt ad fidẽ, amorẽq; ip̃i⁹,
mľtis utiq; cõfixã ſagittis illis đ qb. ſcri-
ptũ ẽ: Sagittę potẽtis acutę. Et itẽ: Sagit Pſa. 119. b
tę tuę ĩfixę ſũt mihi. Iõq; ſeqẽ & ait, qm̃ Eſal. 37. a
nõ ẽ ſanitas ĩ carne mea: ut ſcđm aĩam ſa Mat. 26. d
nior ꝑinde fortiorq; fact⁹ dicat: Spũs q 2. Cor. 12. c
dẽ prõpt⁹ ẽ, caro aũt ĩfirma. Et cũ apľo:
Qñ. n. infirmor, tũc potẽs ſum & fortis.
Vides qa carnis ĩfirmitas robur ſpũi au-
geat, & ſubminiſtret uires? Ita ecõtrario
noueris carnis fortitudinẽ debilitatẽ ſpi
rit⁹ opari. Et qd miꝝ ſi hoſte đbilitato,
tu fortior efficeris? Niſi forte illã tibi ĩſa Gal. 5. c
niſſime ducas amicã, q̃ nõ ceſſat cõcupi
ſcere aduerſus ſpm̃. Vide ergo ſi nõ pru-
dẽter ſagittari & ĩpugnari ſalubriter po
ſtulat ſctũs cũ dicit in or̃one: Cõfige ti-
more tuo carnes meas. Optima timor Pſal. 118. p
iſte ſagitta, q cõfigit & interficit carnis
deſideria, ut ſpũs ſalu⁹ ſit. Sed & q caſti
gat corp⁹ ſuũ, & ĩ ſeruitutẽ redigit: nõnę
is tibi ur̃ ẽt manũ cõtra ſe pugnãtis ipſe
iuuare? Eſt & ſagitta ſermo dei uiu⁹ & Heb. 4. c
efficax, & penetrabilior oĩ gladio anci-
piti. De quo ſaluator: Nõ ueni (inqt) pa- Mat. 10. d
cem mittere, ſed gladiũ. Eſt ẽt ſagitta ele
cta amor Xp̃i, q̃ Marię aĩam nõ modo
confixit, ſed ẽt ꝑtranſiuit, ut nullã in pe-
ctore uirginali particulã uacuã amore
relinqueret, ſed toto corde, tota aĩa, to-
ta uirtute diligeret, & eſſet gr̃a plena.
Aut certe ꝑtranſiuit eã, ut ueniret uſque
ad nos, & de plenitudine illa oẽs accipe
remus, & fieret mr̃ charitatis cuius pr̃
eſt charitas deus, parturiens & in ſole
ponens tabernaculũ eius, ut ſcriptura ĩ-
pleret quę dicit. Dedi te in lucẽ gentiũ, Eſa. 49. b
ut ſis ſalus mea uſq; ad extremum ter-
rę. Hoc. n. impletum eſt ꝑ Mariam, quę
in carne uiſibilem edidit, quẽ inuiſibilẽ
nec de carne nec cũ carne ſuſcepit. Et il-
la qdẽ in tota ſe grãde & ſuaue amoris
uulnus accepit: ego uerò me felicẽ puta
uerim ſi ſumma ſaltẽ quaſi cuſpide hui⁹
gladij pũgi ĩterdũ me ſẽſero, ut uľ modi
co accepto amoris uulnere dicat ẽt aĩa
mea. Vulnerata charitate ego ſũ. Quis
mihi tribuet ĩ hũc modũ nõ modo uul-
nerari, ſed et expugnari oĩo uſq; ad exter

minationem coloris & caloris illius qui
militat aduerſus animũ? Si exprobraue
rint filiæ huius ſeculi illi animæ q̃ hm̃oĩ
eſt, dicẽtes pallidam & ſine colore eſſe,
non'ne tibi congrue poſſe rñdere uidebi
tur? Nolite me cõſiderare qđ fuſca ſim:
qa decolorauit me ſol? Etſi ſe ad hoc me
minerit pueniſſe adhortationibus ſeu ĩ-
crepationibus aliquoꝝ ſeruoꝝ dei ęmu
lantium eã dei æmulatione, non'ne cõſe
quenter ueraciterq́ inferre poterit: qa fi
lij mr̃is meæ pugnauerũt cõtra me? Erit
ergo ſenſus (iuxta qđ dictũ eſt) ut eccl'ia
ſeu ſtudioſa quis aĩa id loquat̃, nõ q̃ſi ge
mens aut cõquerens, ſed q̃ſi gaudens et
gr̃as agens, inſup & gl'ians qđ ꝓ noĩe et
amore Xp̃i digna ſit fuſca, ſeu decolor
eſſe & dici: atq; hoc ip̃m adſcribat non
ſuæ induſtriæ, ſed gr̃æ & miſericordiæ
præuenientis ſe, & mittentis ad ſe. Nam
Rom. 10. c quõ crederet ſine prædicante? Quõ aũt
prædicarent niſi mitterent̃? Filios mr̃is
ſuæ contra ſe pugnaſſe memorat nõ ut
irata, ſed ut nõ ingrata. Vñ & ſequit̃. Po
ſuerunt me cuſtodẽ in uineis. Qđ uerbũ
utiq; ſi ſpiritual'r examinet̃, puto nil in ſe
q̃rimoniæ aut rancoris hr̃e uidebit̃, ſed
magis fauorabile aliquid redolere. Veꝝ
ad id cõtingẽdũ prius ſane quam manũ
apponere audeamus (locus. n. ſc̃tũs eſt)
conciliandus eſt nobis ſolitis precib⁹ &
ſic conſultandus ille ſpiritus qui ſcruta-
tur alta dei, aut certè unigenitus qui eſt
in ſinu patris ſponſus eccleſię Ieſus Chri
ſtus dñs noſter, qui eſt ſup omnia deus
benedictus in ſecula, Amen.

Qualiter populi fidelium ſeu animæ electorum per uineas ſignificantur, quarum eccleſia cuſtos dicitur; & de prudentia carnis, quæ eſt mors.

Sermo 30.

Poſuerũt me cuſtodem in uineis.
Qui? Tu'ne illi oppugnatores,
quos proximè memoraſti? Au-
dite & intelligite ſi nõ ſe ab illis ipſis fa-
tetur iſta promotã, a quibus & paſſam.
Nec miꝝ tñ, ſiquidem fuerit cauſa pu-
gnãdi intentio corrigẽdi. Nã qs neſciat
multos amicabil'r utiliterq́ multoties
oppugnatos? Quã multos quotidie ex-
perimur pijs impugnationibus p̃latoꝝ
ad meliora ꝓficere, ꝓuehi ad altiora? Er
go illud potius demonſtremus ſi poſſu
mus, quẽadmodum aduerſus eccleſiam
pugnatum ſit a filijs mr̃is ſuæ & hoſtili
animo, & damno utili. Id. n. iucundius,
cũ q nocere intendunt, ꝓſunt & nolen-
tes. Vtrũq; uerò ſenſum tenet ſupior in-
terpretatio, qm̃ qdẽ non defuerunt & q
bene & qui male æmularent̃ eam diuer-
ſa intentione pugnantes, ſed utriq; pro-
fuerunt. Intantum deniq; ſe ꝓfeciſſe ex
ijs q̃ ab æmulis paſſa eſt gl'iat̃, ut ꝓ una
uinea quam ſibi abſtuliſſe uiſi ſunt, ſup
multas ſe gaudeat cõſtitutam: Hoc mi-
hi (inqt) p̃ſtitere pugnando cõtra me & Pſal. 136
contra uineam meã, q dñt: exinanite exi
nanite uſq; ad fundamentum in ea: ut
unam pluribus cõmutarim. Hoc quip-
pe eſt qđ infert, uineam meam non cu-
ſtodiui: tanq̃; cãm ſubiungens unde hoc
illi contigerit, ut non in una iam ſed ĩ plu
ribus cuſtos poſita ſit. Et lr̃a quidem ſic
eſt. Sed ſi eam ſimpl'r ſequimur conten-
ti eo ſolo quod ſonare in ſuperficie illa
vr̃, putabimus nos legere ĩ ſcriptura ſan
cta de his uineis corporeis & terrenis, q̃s
quotidie cernim⁹ de rore cœli & de pin
guedine terræ accipere unde fundunt ui
num in quo eſt luxuria: & ſic nihil non
dico dñi ſponſæ dignum, ſed nec cuiuis
cæteraꝝ congruum quid de tam ſancta
& diuina ſcriptura attuliſſe uidebimur.
Quæ. n. conuenientia ſponſis & cuſto-
diæ uineaꝝ? Sed etſi conuenire putetur,
unde docebimus fuiſſe aliqñ eccleſiam
iſtiuſmodi deputatam officio? Nũquid
de uineis cura eſt deo? Si autem ſpiritua
li ſenſu uineas eccleſias. i. fideles interp̃-
tamur populos, iuxta prophetæ ſenſum
dicentis: Vinea domini ſabaoth domus Eſa. 5
Iſrael eſt: incipiet fortaſſis elucere no-
bis quõ ſponſæ minimè indignum ſit fie
ri cuſtodem in uineis. Puto quidem q;
& non parua inſuper & in hoc ipſo ap-
parebit prærogatiua, ſiquis diligentius
curet aduertere quantũ ubiq; per orbẽ
ĩ hm̃oĩ uineas dilatauerit terminos ſuos
a die illa qua Hieroſolymis a filijs mr̃is
ſuæ

ſuæ expugnata eſt & exturbata, unà cũ
prima illa ſua nouella plantatione, mul-
titudinem dico credentium, quoꝝ legi-
Act. 4. f. tur fuiſſe cor unum, & anima una. Et ip-
ſa eſt quam modo fatet̃ ſe minime cu-
ſtodiſſe, ſed nõ ad inſipiẽtiam ſibi. Nec
enim ita ĩde euulſa in pſecutione fuit, ut
non alibi plãtaret̃, atq; alijs locaret̃ agri
colis, qui reddant fructus eius tpib⁹ ſuis.
Non prorſus, non perijt, ſed migrauit, ẽt
creuit & dilatata eſt, tanq̃; cui bñdixit
dñs. Deniq; leua oculos tuos, & uide ſi
Pſal. 79. b nõ opuit mõtes umbra eius, & arbuſta
eius cedros dei: ſi nõ extendit palmites
ſuos uſq; ad mare, & uſq; ad flumẽ ꝓpa
gines ei⁹. Nec miꝝ, dei. n. ædificatio eſt,
dei agricultura eſt. Ipſe fœcũdat, ipſe ꝓ-
1. Cor. 3. b pagat, ipſe putat & purgat eã ut fructũ
plus afferat. Qñ nẽpe ſua deſtitueret cu
ra uel opa, quã plãtauit dextera ei⁹? Nõ
planè hñda neglectui, ĩ q̃ apl'i palmites,
dñs uitis, & pr̃ eius agricola eſt. In fide
plãtata, ĩ charitate mittit radices, de foſ
ſa ſarculo diſciplinæ, ſtercorata pœnitẽ
tiũ lachrymis, rigata p̃dicãtiũ uerbis, et
ſic ſanè exuberãs uino ĩ quo ẽ lætitia, ſed
nõ luxuria, uino toti⁹ ſuauitatis, nulli⁹ li-
bidinis. Hoc certè uinũ lætificat cor ho-
minis, hoc cõſtat & angelos bibere cũ lę
titia. Deniq; gaudẽt ĩ cõuerſiõe & pnĩa
pc̃tõꝝ, ſalutem hoĩm ſitientes. Lachry
mæ pœnitentiũ uinũ eoꝝ, qđ in illis ui-
tæ odor, ſapor gr̃æ ſit, indulgentiæ gu-
ſtus, recõciliationis iucũditas, ſanitas re
deũtis ĩnocẽtię, ſerenatę ſuauitas cõſcię.
Ergo ex illa una uinea quã ſæuę pſecutio
nis uiſa eſt deleuiſſe tẽpeſtas, quantæ in
uniuerſa terra ꝓpagatæ refloruerũt? Et ĩ
his oĩb. cuſtos poſita ſpõſa eſt, ut nõ cõ
triſtet̃ qđ primã uineam nõ cuſtodiuit.
Cõſolare filia Siõ: ſi cæcitas ex pte cõti
git ĩ Iſrl', qd tu pdis? Mirare myſteriũ, &
noli plãgere detrimẽtũ. Dilata ſinũ, &
Act. 13. g collige plenitudinẽ gẽtiũ. Dic ciuitatib.
Iudæ: Vobis oportebat primũ loq uer-
bũ dei, ſed qm̃ repuliſtis illđ, & ĩdignos
uos iudicaſtis æternæ uitæ, ecce cõuerti
Exo. 32. b mur ad gẽtes. Moyſi ſanè oblatũ eſt a
deo, ſi p̃uaricatorẽ ppl'm uellet dimitte-
re, & diuinæ exponere ultioni, ip̃m qdẽ
fieri poſſe in gẽtẽ magnã, ſed ille renuit.
Quare? Ob nimiã ꝓfectò dilectionẽ q̃ il
li fortiter deuinct⁹ ppl'o tenebat̃, & qm̃
nõ reqrebat q̃ ſua ſunt ſed dei honorẽ, et
nõ qđ ſibi utile foret, ſed qđ multis. Et
ille qdem ſic. Ego aũt conſilio ſecretio-
ri puto hoc munus diuinitus ꝓ ſui ma-
gnitudine ſeruatũ ſponſæ ut ipſa potius
et nõ Moyſes mitteret̃ in gentẽ magnã.
Non. n. oportebat amicũ ſponſi p̃ripe-
re ſponſæ bñdictionem, & ppea non q-
dem Moyſes, ſed noua ſponſa cui dr̃: Ite
in mundũ uniuerſum, p̃dicate euãgeliũ
oĩ creaturæ: ipſa, inq̃;, ꝓrſus miſſa eſt in
gentem magnã. Nũ in maiorem potuit Mar. ult. d
quã in uniuerſitatẽ? Et facile uniuerſitas
ceſſit portanti pacẽ, gr̃am offerenti. Sed
nõ ſicut gr̃a, ita & lex: quã diſſimili uul-
tu ad oẽm conſciam ſe offerunt ſuauitas
huius, & illius auſteritas. Quis ſanè ex
æquo reſpiciat cõdẽnatẽ & cõſolantẽ,
repoſcentẽ & ignoſcentẽ, plectẽtem &
amplectẽtẽ? Nõ pari ꝓfectò acceptabit̃
uoto umbra & lux, ira & pax, iudiciũ et
miſericordia, figura & ueritas, uirga &
hr̃ditas, fręnũ & oſculũ. Graues deniq;
Moyſi manus teſtib. Aarõ & Hur. Gra
ue legis iugũ teſtib. ipſis apl'is, q hoc & Exo. 17. c
ſibi & pr̃ib. importabile clamitãt: Gra- Act. 15. c
ue iugũ, & uile p̃miũ: nã terra eſt in ꝓ-
miſſione. Pro hm̃oĩ non eſt Moyſes miſ
ſus in gentẽ magnam. Veꝝ tu mr̃ eccl'ia
ꝓmiſſionem hñs uitæ quæ nunc eſt &
futuræ, facile in duplici gr̃a obtines ab
uniuerſis te recipi, & pp iugũ ſuaue, &
pp regnũ ſublime. Pulſa de ciuitate, ab
uniuerſitate excipis, dũ ſic ꝓuocat qđ
ꝓmittis, ut qđ iponis non terreat. Quid Eſa. 60. c
adhuc unius uineæ plãgis dãnũ, qđ tan
to tibi fœnore cõpenſatũ eſt? Pro eo qđ
fuiſti derelicta, & odio habita, & non
fuit q p te tranſiret, ponam te (inquit) in
ſupbiam ſcl'oꝝ, gaudium in gñatione et
gñationẽ: & ſuges lac gentiũ, & mãmil
la regum lactaberis, & ſcies qa ego dñs
ſaluãs te, & redẽptor tuus fortis Iacob.
Tali itaq; modo dicit ſe ſpõſa poſitã cu
ſtodẽ in uineis. & qa uineã ſuã nõ cuſto-

diuit'. Ego loci huius occaſione meipm̄
reprehendere ſoleo qđ aïaꝝ ſuſceperim
curam, qui meam non ſufficere cuſtodi
re, uineas aïas interpretans. Qđ ſi ꝓbas
& tu hanc nr̄am interpretationē, uide ēt
conſequenter an recte quoq; dicamus fi
dem, uitē: uirtutes, palmites: botrū, opꝰ:
deuotionē, uinū? Siqdē nec palmes abſ-
Heb. 11. b que uite, nec uirtus ſine fide aliqd eſt: Si
ne fide. n. impoſſe eſt placere deo, fortaſ
Ro. 14. d ſe & diſplicere neceſſe erit. Denique oē
qđ non eſt ex fide, pctm̄ eſt. Hoc ergo
cōſiderare oportuit illos q me poſuerūt
cuſtodē i uineis, ſi uidelicet ꝓpriā cuſto-
diſſem. At quāto tp̄e iculta iacuit & de-
ſerta, redacta in ſolitudinē? Prorſus defe
cerat uinū ex ea, areſactis ꝑ ſterilitate fi
dei, uirtutum palmitibus. Erat fides, ſed
mortua. Qūo. n. non mortua ſine operi-
bus? Et id qdem in ſeculari uita. Cæteꝝ
conuerſus ad dn̄m, meliuſculè cœpi, fa-
teor, cuſtodire, non tn̄ prout oportuit.
Et quis nempe ad hoc idoneus? Nec ſan
ctus propheta, q ait: Niſi dn̄s cuſtodie-
rit ciuitatem, fruſtra uigilat q cuſtodit
Pſal. 126. a eam. Quantis ēt tūc memini me patere
inſidijs illius q ſagittat in occultis ima-
culatum? Quātū nobis ô uinea mea fur-
tiuis ſubreptū eſt machinamentis eo ip
ſo tp̄e quo uigilātius intēdere cœpimus
curę & cuſtodię nr̄ę? Quot & q̄les pioꝝ
botros opeꝝ aut ꝑfocauit ira, aut tulit
iactātia, aut fœdauit inanis glia? Quāta
ab illecebra gulæ, quāta ab acediæ ſpū,
quāta a puſillanimitate ſpūs & tēpeſta-
te ſuſtinuimus? Sic erā, & nihilominꝰ tn̄
poſuerūt me cuſtodē in uineis, nō cōſi-
derātes qd de mea ego facerē uel feciſ-
ſem, nec audiētes arguentē magiſtrū ac
dicētē: Siqs domui ſuæ p̄eſſe neſcit, qūo
eccl'iæ dei diligētiā habebit? Miror au-
daciā plurimoꝝ quos uidemus de ſuis
uineis nō colligere niſi ſpinas & tribu-
los, uineis tn̄ dn̄icis ēt ſe ingerere nō ue-
reri. Fures ſunt & latrones, nō cuſtodes
neq; cultores. Hoc illis. Væ aūt mihi ēt
nunc a periculo uineæ meæ, imo magis
nunc qn̄ plurib. intētus, minus circa unā
diligēs, minuſq; ſolicitꝰ fieri cogor. Nec
ſepē circūdare, nec torcular fodere in ea
licet. Heu deſtructa eſt maceria eius, & Pſal. 79.
uindemiant eā oēs q p̄tergrediunt̃ uiā.
Patet expoſita triſtitiæ, iracundiæ atq;
impatientiæ ꝑuia. Demoliunt̃ eam ſedu
læ quædam uulpeculę inſtantium neceſ
ſitatum. Irrūpunt undiq; anxietates, ſu-
ſpiciones, ſolicitudines. Turbæ diſcor-
dantiū, cāꝝ moleſtiæ, rara hora deſunt.
Non eſt ꝓhibendi facultas, nō copia de
clinandi, ſed nec orandi ſpacium. Quo
imbre lachrymaꝝ ꝑfundere ſufficiā ſte-
rilitatem aïæ meæ? uineæ meæ uolui di-
cere, ſed de pſalmo ſic incidit ꝑꝑ uſum,
& ſenſus idem eſt. Nec piget erroris q
admonet ſil'itudinis, quia non de uinea
ſermo eſt, ſed de aïa. Ergo aïa cogitetur
cum uinea legitur. Siquidem ſub huius
ſpecie & noïe illius ſterilitas deplorat̃.
Quibus ergo lachrymis rigabo ſterili-
tatem uineæ meæ? Omnes palmites eiꝰ
aruerunt præ inopia. Iacent ſine fructu,
eo ꝙ nō habeant humorem. Ieſu bone,
quos faſciculos ſarmentoꝝ ex eis in tuo
quotidie ſacrificio uſtio contriti cordis
mei te teſte abſumit? Sit obſecro ſacrifi
cium tibi ſpūs contribulatus, cor contri
tum & humiliatū deus ne deſpicias. Et Pſal. 50.
ego qdem ſic ꝓ imperfecto meo traho
ad me capitulum pn̄s. Perfectus aūt oīs
erit qui alias dicere poterit. Vineā meā
nō cuſtodiui: illo uidelicet ſenſu quo ſal-
uator loqtur in euangelio: Qui ꝑdiderit Mat. 16.
aïam ſuam ꝑꝑ me, inueniet eā. Idoneus
planè & dignꝰ q ponat̃ cuſtos iu uineis,
quem ꝓpriæ cura uineæ a cōmiſſaꝝ di-
ligētia & ſolicitudine nō impedit aut re
tardat. Dū nō q̄rit q̄ ſuę ſunt, neq; qđ ſi
bi utile eſt, ſed qđ multis. Propterea ſa- Luc. 11.
nè Petro cura iſta credita eſt i tā multis
uineis q̄ erāt de circūciſione, qa hō para
tus erat & in carcerē & i mortē ire, uſq;
adeo ſuæ uineæ. i. ſuæ aïæ nō detinebat̃
amore quo minus curæ intēderet credi-
taꝝ. Merito & Paulo iter gētes tā ingēs
ſylua credita eſt uineaꝝ, qđ & ipſe i ſuę
cuſtodia uineæ minimè curioſus iuētus
ſit, ita ut nō ſolū alligari, ſed & mori in
Hierl'm paratꝰ fuerit ꝑꝑ nomē dn̄i Ieſu

Act. 21. b Xp̄i. Deniq; nihil hoꝝ uereor (inqt) nec
facio aïam meā p̄cioſiorē q̄ me. Opti-
mꝰ æſtimator reꝝ, q nil ſuoꝝ ſibi p̄ferē-
dū exiſtimet. Quàm multi ſaluti ꝓpriæ
modicā uiliſſimāq; pecuniā p̄tulerunt?
Paulus nec aïam. Nō (inqt) facio eā p̄cio
ſiorē quā me. Ergo dr̄iam facis inter te
& aïam tuā. Prudēter qdem tu tibi plu-
ris es quā qduis tuā. Sed qūo nō tua aïa
Rom. 7. c tu? Arbitror ꝙ qa Paulus iam tūc in ſpū
ambularet, & mēte conſentiret legi dei
qm̄ bona eſt, idcirco hanc ipſam mentē
ſuā tanq; principale ac ſupremū qddā
ſui, dignū duxerit ſuimet potius quā ſuę
cuiuſpiā rei noïe deſignare: reliquū uerò
qđ cōſtat naturæ eſſe iferioris, & iferio-
ri ꝓinde uilioriq; eſſentię (qđ eſt corpꝰ)
inhærere, nō mō offō uiuificādi ac ſenſifi
cādi, ſed & fouēdi nutriēdiq; deſiderio:
hoc, inq;, ſenſuale atq; carnale appella-
tione ſui hō ſpūalis indignū iudicās, iter
ſua magis cēſuit deputandū, quā ſe ꝑſo-
naliter exprimendū ꝑ illud. Cū medico
(inqt) excellētius qđ in me eſt, in quo et
ſto ꝑ grām dei. i. mentē rōnemq; intelli
ge. Cū loquor aïam meā, hoc inferiꝰ ac-
cipe qđ carni aïandæ uides accōmoda-
tū, ēt & iunctū in concupiſcentia. Id me
fuiſſe qdem, ſed iam nō eſſe agnoſco, qa
nō ſcd̄m carnē adhuc ambulo, ſed ſcd̄m
Rom. 8. a ſpm̄. Viuo ego iam nō ego, uiuit ꝟò i me
Gal. 2. d Xp̄s. Scđm mentem ego, ſcđm carnem
Rom. 7. c non ego. Quid. n. ſi carnal'r ēt nūc aïa cō
cupiſcit? Iam non ego opor illud, ſed qđ
habitat in me pctm̄. Et iō non me qdē,
ſed tn̄ meum dixerim qđ in me carnal'r
ſapit, idq; non aliud quàm ipſam aïam.
Reuera. n. aïę portio eſt carnalis affectio
eius, & uita quam adminiſtrat corpori.
Hāc ergo aïam ſuā Paulus ſpernebat ꝑ
ſe, paratus ꝓ dn̄o nō ſolum alligari, ſed
mori in Hierl'm, & ſic ꝑdere aïam ſuā iu-
xta conſilium dn̄i. Tu quoq; ſi ꝓpriam
deſeras uoluntatē, ſi corꝑis uoluptatib.
ꝑfectè renuncies, ſi carnē tuā crucifigas
cum uitijs & cōcupiſcentijs, ſed & mor
tifices mēbra tua q̄ ſunt ſuꝑ terram: ꝓba
bis te Pauli imitatorē, q non facies aïam
tuam p̄cioſiorem teipſo: ꝓbabis & Xp̄i
diſcipl'm ēt illam ꝑdendo ſalubriter. Et
qdē prudentius eam ꝑdis ut cuſtodias,
quàm cuſtodis ut ꝑdas. Nam q uolue-
rit aïam ſuam ſaluam facere, perdet eā. Mat. 16.
Quid hic uos dicitis obſeruatores cibo
rum, moꝝ neglectores? Hippocrates et
ſequaces eius docent aïas ſaluas facere
in hoc mundo: Xp̄s & eius diſcipuli per
dere. Quēnam uos è duob. ſeq magiſtrū
eligitis? At manifeſtū ſe facit q ſic diſpu
tat, hoc oculis, hoc capiti, & illud pecto
ri uel ſtomacho nocet. Profectò unuſq̄ſ-
que qđ a ſuo magiſtro didicit, hoc i me
dium ꝓfert. Nū in euangelio legiſti has
dr̄ias, aut in ꝓphetis, aut in l'ris apoſto-
loꝝ? Caro & ſanguis ꝓ certo reuelauit
tibi hanc ſapiam, non ſpūs patris. Eſt. n.
carnis hæc ſapia. Sed audi quid de ipſa
nr̄i medici ſentiant. Sapia (inquiunt) car Rom. 8. a
nis mors eſt. Item: Sapia carnis inimica Ibidem.
eſt deo. Num Hippocratis ſeu Galeni
ſnīam, aut certe de ſchola Epicuri debui
proponere uobis? Xp̄i ſum diſcipulus:
Xp̄i diſcipulis loquor. Ego ſi peregrinū
dogma iduxero, ipſe peccaui. Epicurus
atq; Hippocrates corporis alter uolu-
ptatem, alter bonam habitudinem prę-
fert, meus magiſter utriuſq; rei contem-
ptum prædicat. Aïæ in corpore uitam,
quam ſummo ſtudio iſte unde ſuſtētet,
ille unde & delectet inquirit atq; inqui-
rere docet, ſaluator monet & perdere.
Quid. n. tibi aliud de Xp̄i auditorio ſo-
nuit cum paulo ante clamatum eſt: Qui
amat aïam ſuam, perdet eam? Perdet eā
dixit, ſiue ponendo ut martyr, ſiue affli-
gendo ut pœnitens. Quanquam genus
martyrij eſt, ſpū facta carnis mortifica-
re, illo nimiꝝ quo mēbra cædunt̃ ferro,
horrore qdē mitius, ſed diuturnitate mo Iob. 28. c
leſtius. Vides'ne hac ſnīa magiſtri mei
carnis ſapiam cōdēnari, ꝑ quā utiq; aut
in luxū uoluptatis diffluit̃, aut ipſa quo-
que bona ualetudo corꝑis ultra quàm
oporteat appetit̃? Deniq; ꝙ uera ſapia i
uoluptates nō effluat, audiſti ꝓfecto à
ſapiēte ne inueniri quidē hāc in terra ſua Sap. 7. a
uiter uiuētiū. Qui aūt inuenit, dicit: Suꝑ
ſalutem & oēm pulchritudinē dilexi ſa-

pientiam. Si ſup ſalutē & pulchritudinē,
quanto magis ſup uoluptatē & turpitu
dinem? Quid uero ꝓdeſt tēperare a uo-
luptatibus, & inueſtigādis diuerſitatib.
complexionū, ciborumq́ꝫ uarietatibus
exq̄rēdis, quotidianā expēdere curā? Le
gumina (inq̄t) uētoſa ſunt, caſeus ſtoma
chū grauat, lac capiti nocet, potū aquæ
nō ſuſtinet pectus, caules nutriūt melan
choliā, cholerā porri accēdūt, piſces de
ſtagno aut de lutoſa aq̄ meæ penitꝰ cō-
plexioni nō cōgruunt. Quale eſt hoc ut
ī totis fluuijs, agris, hortis, cellarijs ue re
periri uix poſſit q̄d comedas? Puta te,
q̄ſo, monachū eſſe, nō medicum, nec de
complexione iudicandū, ſed de ꝓfeſſio
ne. Parce obſecro primū q̄dē q̄eti tuæ,
parce deinde labori miniſtrantiū, parce
grauamini domus, parce cōſciæ. Cōſciē
dico, nō tuæ ſed alterius, illius uidelicet
q̄ propè ſedens, & edēs q̄d ſibi apponi
tur, de tuo ſingulari ieiunio murmurat.
Scandalo q̄ppe eſt ei aut tua odioſa ſup
ſtitio, aut duritia quā forte putat illius
q̄ tibi hēt ꝓuidere. Scandalizat̄, inq̄, in
tua ſingularitate fr̄ iudicans te ſupſtitio
ſum tanq̄ ſupflua q̄ritantē, aut certe me
dur̄ cauſans, q̄ nō pquirā uictui tuo ne-
ceſſaria. Fruſtra ſibi q̄dam blādiunt̄ de
1. Tim. 5. d exemplo Pauli hortantis diſcipl'm non
bibere aq̄, ſed modico utiuino pp ſto-
machum & frequentes ſuas infirmita-
tes. Qui attendere debent primū q̄dem
apl'm minime ſibijpſi rē iſtiuſmodi ſua-
dere, ſed nec diſcipl'm æquè expoſcere
ſibi. Deinde non monacho hoc intima-
ri, ſed epō, cuius uita tenerę adhuc & na
ſcēti eccl'iæ pneceſſaria eſſet. Timotheꝰ
hic erat. Da mihi alter̄ Timotheū, &
ego cibo eū ſi uis etiā auro, & potò bal
ſamo. Cęter̄ tu tibimetipſi diſpēſas, mi
ſertꝰ tui. Suſpecta eſt mihi fateor tua ip-
ſius in te diſpenſatio, & uereor tibi illu-
di ſub tegmine & noīe diſcretiōis a car
nis prudētia. Id te ſaltē uolo admonitū
eſſe, ut ſi tibi ita authoritas apl'i placet
de bibēdo uino, modico, q̄d ille adiun-
xit, nō p̄termittas. Et de hoc ſatis. Sed re
uertamur ad ſpōſam, & diſcamus ab ea
uineas ꝓprias util'r nō cuſtodire, p̄ſerti
nos q̄uidemur deputati cuſtodes in ui-
neis ſpōſi eccl'ię Ieſu xp̄i dn̄i nr̄i, q̄ ē ſup
oīa deus bn̄dictus in ſecula, Amen.

De excellentia diuinæ uiſionis, & qualiter in præſenti ſanctis uiris guſtus diuinæ præſentiæ uariatur pro uarijs animæ deſiderijs, Sermo 31.

I Ndica mihi quē diligit aīa mea,
ubi paſcas, ubi cubes ī meridie.
Studioſis mētib. uerbū ſponſus
frequēter apparet, & nō ſub una ſpecie.
Quid ita? Profectò q̄m nōdū ur̄ ſicuti ē.
Nempe illa uiſio ſtat q̄a forma ſtat quę
tunc ur̄. Eſt. n. nec ullam capit ex eo q̄d
eſt fuit uel erit mutationem. Tolle nēpe
fuit & erit, unde iam tranſmutatio aut
uiciſſitudinis obumbratio? At q̄cq̄d ue-
niens ex eo q̄d fuit non ceſſat tendere in
id quod erit, tranſitum ſanè habet p eſt,
ſed omnino non eſt. Nam q̄uo eſt, q̄d
nūquam in eodem ſtatu permanet? So-
lum proinde uere eſt quod nec a fuit p̄-
ciditur, nec ab erit expungitur: ſed ſolū
atq̄ inexpugnabile remanet ei eſt, &
manet quod eſt. Nec fuit ſanè tollit illi
eſſe ab æterno, nec erit eſſe in æternū: ac
p hoc ſibi uendicat uer̄ eſſe. i. increabi-
le, interminabile, inuariabile. Cum igit̄
ipſe qui ſic eſt, imò qui nō ſic aut ſic eſt,
ur̄ ſicuti eſt, ſtat ut dixi illa uiſio, q̄a nul-
la eam interpolat uiciſſitudo. Et tunc il-
le de euangelio unus omnibus qui ſic ui
dent denarius redditur in una ſpecie q̄
offertur. Nam & quod apparet, ut inua Matt.
riabile in ſe eſt, ita inuariabiliter intuen-
tibus præſtò eſt: & quibus apparet, nil
uidere deſiderabilius uolunt, nil poſſunt
delectabilius. Q̄n ergo illa uel faſtidiet
auiditas, uel ſe ſubtrahet ſuauitas, uel
fraudabit ueritas, uel deficiet æterni-
tas? Quod ſi in æternum extenditur
uidendi copia pariter & uoluntas: q̄uo
non plena felicitas? Nil quippe aut de-
eſt iam ſemper uidentibus, aut ſupereſt
ſemper uolentibus. At talis uiſio nō eſt
uitæ præſentis, ſed in nouiſſimis reſerua-
tur, his duntaxat qui dicere poſſunt: Sci 1. Ioan.
mus quia cū apparuerit: ſil'es ei erimus,
quia uidebimus eū ſicuti eſt. Et nunc q̄-

dem apparet quib. uult, ſed ſicuti uult,
non ſicuti eſt. Non ſapiens, nō ſanctus,
non propheta uidere illum ſicuti eſt po
teſt aut potuit in corpore hoc mortali,
poterit autem in immortali, qui dignus
habebitur. Itaq̄ ur̄ & hic, ſed ſicut ur̄ ip
ſi, & non ſicuti eſt. Nam neq̄ hoc lumi-
nare magnum (ſolem loquor iſtum quē
quotidie uides) uidiſti tn̄ aliq̄n ſicuti ē,
ſed tm̄ ſicut illuminat, uerbi cauſa aerē,
montem, parietem. Quod nec ip̄m qui-
dem aliquatenus poſſes, ſi nō aliqua ex
parte ip̄m lumen corporis tui ꝓ ſui inge
nita ſerenitate & pſpicuitate cœleſti lu
mini ſil'e eſſet. Non deniq̄ alter̄ mem-
brū corporis capax eſt luminis, ob mul
tam utiq̄ diſſimilitudinem. Sed nec ipſe
ocl's cum turbatus fuerit, lumini ꝓpinq̄
bit, nimir̄ ob amiſſam ſil'itudinem. Qui
ergo turbatus, nullatenus ſerenū ſolem
uidet pp diſſimilitudinem, ſerenus aliq̄-
tenus uidet pp nōnullam ſimilitudinē.
Profectò ſi pari ꝓrſus puritate uigeret,
uideret omnino inoffenſa facie eum ſicu
ti eſt, pp omnimodam ſimilitudinē. Ita
& ſolem iuſtitiæ illum q̄ illuminat oēm
hoīem uenientem in hunc modū, uide-
re in hunc mūdo ſicut illuminat illumi-
natus pōt, tanq̄ iam in aliquo ſil'is: ſicu-
ti eſt, oīno non pōt, tanq̄ nondum per-
fecte ſil'is. Fropterea dicit: Accedite ad
Pſal. 33. a eū & illuminamini: & facies ueſtræ nō
cōfundent̄. Ita ſanè, ſed ſi quātū ſatis eſt
illuminamur, ut reuelata facie ſpeculan-
tes gl'iam dei, in eandē imaginē trāsfor-
2. Cor. 3. d memur de claritate in claritatē tanq̄ a
dn̄i ſpū. Ergo accedendū ad eū, non ir-
ruendū, ne irreuerēs ſcrutator maieſta-
Prou. 25. d tis opprimat̄ a gl'ia. Nec locis ſanè acce-
dendū, ſed claritatib. ipſisq́ꝫ non corpo
reis, ſed ſpūalib. tanq̄ a dn̄i ſpū. A dn̄i
planè & non a nr̄o, q̄uis in nr̄o, Qui ita-
que clarior, ille ꝓpinq̄or: eſſe aūt clariſſi
mū, ꝑueniſſe eſt. Porrò iam pn̄tib. non
aliud eſt uidere ſicuti eſt, quam eſſe ſicu
ti eſt, & aliq̄ diſſimilitudine non cōfun-
di. Sed id tūc, ut dixi. Interim uerò tāta
hæc formar̄ uarietas, atq̄ numeroſitas
ſpecier̄ in rebus conditis, quid niſi q̄dā
ſunt radij deitatis mōſtrantes quidem
quia uerè ſit à quo ſunt, non tn̄ q̄d ſit ꝓr
ſus diffinientes? Itaq̄ de ipſo uides, ſed
nō ip̄m. Cum aūt de eo quem nō uides,
cætera uides, ſcis indubitanter exiſtere
quē oportet inq̄rere, ut inq̄rentē nō frau
det gr̄a, negligentem ignorātia nō excu
ſet. Ver̄ hoc genus uidendi cōe. In prō-
ptu. n. eſt iuxta apl'm oī utenti rōne, inui
ſibilia dei p ea q̄ facta ſunt intellecta cō Roma. 1. c
ſpicere. Aliꝰ ꝓculdubio ille modus quo
quondam p̄ribus crebra illa atq̄ ambi-
tioſa diuinæ pn̄tię familiaritas dignāter
indulta eſt, q̄q̄ nec ipſis ſicuti eſt, ſed ſi
cut dignata eſt. Nec uno oībus mō, ſed Heb. 1. a
ut ait apl's, multifariè ml'tiſq́ꝫ modis: cū Deut. 6. a
ipſe in ſe ſit unus, dicente ipſo ad Iſrael:
Dn̄s deus tuus deus unus eſt. Et hæc de
monſtratio non q̄dē cōis, ſed tn̄ foris fa
cta eſt, nimir̄ exhibita p imagines extrī
ſecus apparētes ſeu uoces ſonantes. Sed
eſt diuina inſpectio eo differentior ab
his quo interior, cum p ſeip̄m dignat̄ in-
uiſere deus aīam quærentem ſe, quæ tn̄
ad quærendū toto ſe deſiderio & amo-
re deuouit. Et hoc ſignū iſtiuſmodi ad-
uētus eius: ſicut ab eo q̄ exēptus eſt edo
cemur. Ignis an̄ ip̄m præcedet, & inflā- Pſal. 96. a
mabit ī circuitu eiꝰ inimicos eiꝰ. Opor-
tet nāq̄ ut ſcli deſiderij ardor p̄ueniat fa
ciem eius ad oēm aīam ad quam eſt ip-
ſe uenturus, qui oēm conſumat rubigi-
nem uitior̄, & ſic p̄paret locū dn̄o. Et
tunc ſcit aīa q̄m iuxta eſt dn̄s, cum ſe ſen Thre. 1. d
ſerit illo igne ſuccenſam, & dixerit cum Pſal. 38. a
ꝓpheta: De excelſo miſit ignē in oſſibus
meis, & erudiuit me. Et illud: Concaluit
cor meū ītra me, & in meditatione mea
exardeſcet ignis. Tali aīæ ſuſpiranti fre
quenter imo ſine intermiſſione orāti &
afflictāti ſe p̄ deſiderio, cū īterdū deſide
ratus ille q̄ ita q̄rit̄, miſeratꝰ occurrit, pu
to illi de ꝓpria experientia conuenire ut
dicat cum ſctō Hieremia: Bonus es dn̄e Thre. 3. c
ſperantibus in te, animæ q̄renti te. Sed
& angelus eius qui unus eſt de ſodalib.
ſpōſi, in hoc ip̄m deputatus, miniſter ꝓ-
fectò & arbiter ſecretæ mutuæq́ꝫ ſaluta
tiōis, is, inq̄, angelꝰ q̄uo tripudiat, q̄uo

collætaẽ & condelectaẽ, & cõuerſus ad
Pſal.20.a dñm dicit: Grãs ago tibi dñe maieſta-
tis, quia deſiderium cordis eius tribuiſti
ei, & uoluntate labioꝝ eius nõ frauda-
ſti eã. Ipſe eſt ꝗ in oĩ loco ſedulus ꝗdam
pediſſequus aiẹ non ceſſat ſolicitare eã,
& aſſiduis ſuggeſtionib. monere dicẽs.
Pſal.36.a Delectare in dño, & dabit tibi petitio-
Ibidem.f nes cordis tui. Et rurſum. Expecta dñm,
Abac.2.a & cuſtodi uiam eius. Item ſi morã fece-
Pſal.41.a rit, expecta eum, quia ueniẽs ueniet, &
nõ tardabit. Ad dñm aũt. Sicut ceruus
(inqt) deſiderat ad fontes aquaꝝ, ita de
ſiderat anima iſta ad te deus. Deſidera-
uit te in nocte, ſed & ſpũs tuus in p̃cor-
dijs eius de mane uigilat ad te. Et iteꝝ:
Pſal.87.b Tota die expandit ad te manus ſuas, di-
Mat.15.c mitte illam quia clamat poſt te. Cõuer
Pſal.89.c tere aliquantulum, & deprecabilis eſto
ſup eam. Reſpice de cœlo & uide & ui-
ſita deſolatã. Fidelis paranymphus, qui
mutui amoris cõſcius, ſed non inuidus,
non ſuam quẹrit, ſed dñi grãm: diſcurrit
medius inter dilectũ & dilectã, uota of
ferens, referens dona. Excitat iſtam, pla
cat illum. Interdum quoq; (licet raro) re
præſentat eos pariter ſibi, ſiue hanc ra-
piens, ſiue illum adducens. Siꝗdem do-
meſticus eſt & notus in palatio, nec ue-
reẽ repulſã, & quotidie uidet faciẽ pr̃is.
Vide aũt tu neꝗd nos in hac uerbi aiẹq;
cõmiſtione corporeũ ſeu imaginatoriũ
ſentire exiſtimes. Id loꝗmur qđ apl's di
cit, qm̃ qui adhæret deo, unus ſpũs eſt.
1.Cor.6.b Exceſſum purẹ mentis in deum, ſiue dei
pium deſcenſum in aĩam, nr̃is quib. poſ-
ſumus exprimimꝰ uerbis, ſpũalib. ſpũa-
lia comparantes. Itaq; in ſpũ fit iſta con
iunctio, quia ſpus eſt deus, & concupi-
ſcit decorẽ aĩæ illius quam forte aduer-
terit in ſpũ ambulantem, & curam car-
Ioan.4.c nis non perficientẽ in deſiderio, p̃ſertim
ſi ſui amore flagrãtẽ cõſpexerit. Nõ er-
go ſic affecta & ſic dilecta, cõtenta erit
oĩo uel illa ꝗ̃ multis ꝑ ea ꝗ̃ facta ſunt, ul'
illa ꝗ̃ paucis ꝑ uiſa & ſõnia facta eſt ma-
nifeſtatio ſponſi, niſi & ſpeciali p̃rogati
ua intimis illum affectib. atq; ipſis me-
dullis cordis cœlitus illapſum ſuſcipiat
habeatq; præſtò quem deſiderat non fi
guratum, ſed infuſum: non apparẽtem,
ſed afficientẽ: nec dubiũ ꝗn eo iucũdio-
rẽ, quo ĩtus, nõ foris. Verbũ nẽpe eſt nõ
ſonans, ſed penetrãs: nõ loquax, ſed effi
cax: non obſtrepens aurib. ſed affectib.
blãdiens. Facies eſt nõ formata ſed for-
mans, nõ ꝑſtringens oculos corꝑis, ſed
faciẽ cordis lætificãs: grã ꝗppe amoris
munere, non colore. Nõ tñ adhuc illum
dixerim apparere ſicuti eſt, q̃uis nõ oĩo
aliud hoc modo exhibeat quã qđ eſt.
Neq;.n. uel ſic cõtinue p̃ſtò erit q̃uis de
uotiſſimis mẽtib. ſed nec uniformiter oĩ-
bus. Oportet nãq; ꝓ uarijs aiẹ deſiderijs
diuinæ guſtum p̃ñtiẹ uariari, & infuſum
ſaporem ſupernæ dulcedinis diuerſa ap
petentis aĩ al'r atq; al'r oblectare pala-
tum. Deniq; aduertiſti in hoc amatorio
carmine quoties mutauerit uultum, & ĩ
quãta multitudine dulcedinis ſuæ corã
dilecta dignatus ſit trãsformari, & q̃uo
nunc quidem inſtar uerecũdi ſponſi ſan
ctæ aĩæ ſecretos petat amplexꝰ, & oſcu
lis delecteẽ, nunc uerò in oleo & unguẽ
tis medicum exhibere appareat, nimiꝝ
ꝑꝑ teneras & infirmas aĩas iſtiuſmodi
adhuc indigentes fomentis & medica-
mentis, uñ & delicato adoleſcentulaꝝ
noĩe deſignanẽ. Si muſſitet quis, audiet
ꝗa non eſt opus ſanis medicus, ſed ma-
Mat.9 le hñtib. Nũc rurſum q̃ſi uiator ꝗſpiam
itinerãtib. ſponſæ fil' atq; adoleſcentulis
ſeſe aſſocians, iucũdiſſimis cõfabulatio
nib. ſuis à labore uiæ oẽm releuat comi-
tatum, ita ut eo diſcedẽte loquanẽ: Non'
ne cor nr̃m ardens erat in nobis de Ieſu
Luc.24 dũ loquereẽ nobis in uia? Facũdus co-
mes, ꝗ̃ in ſermonum & moꝝ ſuauitate
ſuoꝝ, tanq; in q̃dam ſuaueolentia ſpirã-
tiũ unguẽtoꝝ poſt ſe currere faciat uni-
uerſos. Vñ & dñt: In odore unguentoꝝ
Cant.1 tuoꝝ curremꝰ. Itẽ aliqñ occurrẽs q̃ſi p̃-
diues aliꝗs pr̃familias ꝗ ĩ domo ſua abũ
det panib. ĩmo tanq; rex magnificꝰ et po
tẽs, ꝗ ſpõſæ paupis uideaẽ puſillanimita
tẽ erigere, ꝓuocare cupiditatẽ, demon-
ſtrãs illi oĩa deſiderabilia gl'iæ ſuæ, diui-
tias torculariũ ac prõptuarioꝝ, hortoꝝ

et agroꝝ copias, demũ ẽt ĩtroducẽs eã ĩ
Pro.ult.b ipſa ſecreta cubiculi. Nimiꝝ cõfidit ĩ ea
cor uiri ſui, & non eſt ex oĩb. qđ ab illa
exiſtimet abſcondendũ, quã redemit in-
opẽ, ꝓbauit fidelem, amplexaẽ amabi-
lem. Atq; ita nõ ceſſat ſiue hoc ſiue illo
mõ interno iugiter apparere cõſpectui ꝗ̃
rentium ſe, ut ſermo impleaẽ quẽ dixit:
Mat.ult.d Ecce ego uobiſcũ ſum uſq; ad cõſũma-
tionem ſcl'i. Et in his oĩb. ſuauis & mitis
& multæ miæ. Nam in oſculis ꝗdẽ affe-
ctuoſum & blãdũ, in oleo aũt & in pig-
mentis atq; unguẽtis clementẽ & affluẽ
tẽ uiſcerib. pietatis & cõpaſſionis. Por-
rò in uia hilarẽ, affabilem, plenũ grãæ &
ſolatij, in oñſiõe uero diuitiaꝝ ac poſſeſ
ſionum munificũ ſe ac largũ pro regia li
beralitate remuneratorẽ demõſtrat. Ita
ꝑ oẽm huius carminis textum reperies
uerbum iſtiuſmodi ſimilitudinib, adum
brari. Vñ ego puto id ſignãtũ apud pro
Thre.4.d phetam ubi ait: Spũs ante faciem nr̃am
Xp̃s dñs, in umbra eius uiuemus inter
gentes: qđ.ſ. uideamus nunc per ſpecu-
lum & in ænigmate, & necdũ facie ad
faciem. At iſtud ſanè donec uiuimus in-
ter gẽtes. Nã inter angelos al'r: qñ iam ĩ-
differenti oĩo felicitate cum ipſis uidebi
mus eũ & nos ſicuti eſt, hoc eſt in for-
ma dei, & nõ in umbra. Q̃uo nãq; apud
ueteres ꝗdem umbrã figuramq; dicimꝰ
extitiſſe, nobis aũt ꝑ grãm Xp̃i in carne
p̃ñtis ipſam ꝑ ſe illuceſcere ueritatẽ: ita
nos quoq; reſpectu futuri ſcl'i in q̃dam
interim ueritatis umbra uiuere non ne-
gabit: niſi qui nõ acꝗeſcit apl'o dicenti:
1.Cor.13.c Ex parte cognoſcimus, & ex parte pro-
Phil.3.c phetamus. Et illud: Nõ arbitror me cõ-
prehendiſſe. Q̃uo.n. non eſt diſtinctio
eius ꝗ ꝑ fidẽ ambulat, & illius qui ꝑ ſpe
Abac.2.a ciẽ? Ergo iuſtus ex fide uiuit, btũs exul-
tat in ſpecie. Et iõ ſctũs hõ uiuit interim
in umbra Xp̃i, ſctũs angelus in ſplendo
re uultus gl'iæ gl'iaẽ. Et bona fidei um-
bra, ꝗ̃ lucẽ tẽperat oculo caligãti, & ocu
Act.15.c lũ p̃parat luci. Scriptũ eſt.n. Fide mun-
dãs corda eoꝝ. Fides itaq; lucẽ non ex-
tinguit, ſed cuſtodit. Quicꝗd ſanè eſt il-
lud qđ uidet angelus, hoc mihi umbra
fidei ſeruat, fideli ſinu repoſitũ, in tp̃e re-
uelandum. An nõ expedit tenere uel in-
uolutum qđ nudum non capis? Deniq;
& mater dñi uiuebat ĩ umbra fidei, cui Lucæ.1.c
dictum eſt, & beata ꝗ̃ credidiſti. Habuit Ibidem.
& de Xp̃i corpore umbram, quæ audi-
uit, & uirtus altiſſimi obũbrabit tibi.
Nec.n. uilis umbra ꝗ̃ de uirtute altiſſimi
formatur. Et uere uirtus in carne Xp̃i, ꝗ̃
uirgini obumbrauit, ut qđ impoſſibile
erat mortali fœminæ, obiectu tñ inuolu
cri uiuifici, corporis ferret p̃ñtiam maie
ſtatis, & lucem ſuſtineret inacceſſibilẽ.
Virtus planè in qua oĩs contraria forti-
tudo debellata eſt. Et uirtus & umbra
fugans dæmones, tutans homines. Aut
certe uirtus uegetãs, umbra refrigerans.
Viuimus ꝓinde in umbra Xp̃i ꝗ ꝑ fidem
ambulamus, & carne ipſius paſcimur
ut uiuamus. Caro.n. Xp̃i uerè eſt cib. Et Ioan.6.f
uide ne ꝑꝑea ẽt nunc deſcribaẽ hoc lo-
co apparens, tanq; in ſchemate paſto-
rali, ubi illũ ſponſa q̃ſi unum quempiã
de paſtorib. ur̃ alloqui dicens. Indica
mihi ubi paſcas, ubi cubes in meridie.
Bonus paſtor ꝗ aĩam ſuam dat ꝓ ouib.
ſuis. Aĩam pro illis, carnẽ illis. Illam in p̃- Ioan.10.b
cium, iſtam in cibum. Res mira: ipſe pa-
ſtor, ipſe paſcua eſt, ipſe redẽptio. Veꝝ
ſermo in longum pergit, qm̃ locus am-
plus eſt, & grandia cõtinens, & nõ ex-
plicabiẽ paucis, atq; hac neceſſitate ur̃
mihi iam rumpendus potius quã finien-
dus. Oportet aũt ut qm̃ materia pẽdet,
memoria uigilet, quatenus ubi pauſatũ
erit, inde mox reſumatur & pertracteẽ
ꝓut dñs dabit Ieſus Xp̃s ſpõſus eccl'iẹ,
ꝗ eſt ſup oĩa deus bñdictus ĩ ſcl'a, Amẽ.

*Qualiter Chriſtus ſuſcipitur ab anima ſan
cta tanquam ſponſus, & ab anima in-
firma tanquam medicus: et de dif
ferentia cogitationum unde
oriantur. Sermo 33.*

INdica mihi ubi paſcas, ubi cu-
bes ĩ meridie. Hic ſumꝰ, hinc ꝓ-
gredimur. Sed anteꝗ̃ tractari ĩci
piat uiſio iſta & allocutio, recapitulãdũ
br̃ arbitror de alijs uiſiõib. ꝗ̃ p̃ceſſerũt,
q̃uo nobis aptari ſpũal'r poſſint ꝓuotis

& meritis ſinguloꝝ,ut apprehenſis illis
(ſi tñ hoc datum fuerit)facilior & in hu-
ius diſceſſione eluceat intellectus. Veꝝ
id difficillimum. Nam etſi illa uerba qui
bus ipſæ uiſiones ſeu ſilitudines deſcri-
bunť,ſonare corpora atq; corporea ui-
deantur,ſpũalia tñ ſunt quæ nobis mini
ſtranť in his,ac per hoc in ſpiritu quoq;
cauſas & rõnes eaꝝ oportet inquiri. Et
quis idoneus inueſtigare & comprehẽ-
dere tam multos aïæ affectus ꝓfectuſq;,
quibus hæc de p̃ſentia ſponſi tam mul-
tiformis grã diſpenſatur? Tñ ſi intrem⁹
ad nos,& ſpũs.ſctũs in lumine ſuo digne
tur oñdere nobis, quod opere ſuo non
dedignatur aſſiduè actitare in nobis,pu
to non oĩno nos in his ſine intellectu re-
1. Cor. 2. c manſuros. Cõfido.n.nos accepiſſe non
ſpm̃ huius mũdi,ſed ſpm̃ qui ex deo eſt,
ut ſciamus q̃ a deo donata ſunt nobis.
Ergo ſicui nr̃m cum ſctõ propheta ad-
hærere deo bonũ eſt,& (ut loquar ma-
Pſal. 72. d nifeſti⁹) ſiqs ĩ nobis eſt ita deſiderij uir,
ut cupiat diſſolui & cum Xp̃o eſſe, cu-
piat aũt uehementer,ardenter ſitiat,aſ-
ſiduè mediteť,is profectò non ſecus quã
in forma ſponſi ſuſcipiet uerbum in tp̃e
uiſitationis, hora uidelicet qua ſe aſtrin
gi intus quibuſdã brachijs ſapiæ, atq; in
de ſibi infundi ſenſerit ſcti ſuauitatem a-
moris. Siqdem deſiderium cordis eius
Pſal. 20. a tribueť ei,etſi adhuc peregrinanti in cor
pore. Ex parte tñ,idq; ad tp̃s,& tp̃s mo
dicum. Nam cum uigilijs & obſecratio
nibus & multo labore & imbre lachry
maꝝ q̃ſitus affuerit, ſubito dum teneri
putatur,elabiť. & rurſum lachrymãti &
inſectanti occurrens cõprehẽdi patiť,
Ibidem. ſed minime retineri,dum ſubito iteꝝ q̃-
ſi è manibus euolat. Et ſi inſtiterit p̃cib.
& fletibus deuota aïa, denuo reuerteť,
& uoluntate labioꝝ eius non fraudabit
eam:ſed rurſum mox diſparebit,& non
uidebiť, niſi iteꝝ toto deſiderio requira
tur. Ita ergo & in hoc corpore põt eſſe
de p̃ñtia ſponſi frequens lætitia, ſed nõ
copia:quia etſi uiſitatio lętificat,ſed mo
leſtat uiciſſitudo. Et hoc tandiu neceſſe
eſt pati dilectã,donec ſemel poſita cor-
poreæ ſarcina molis,auolet & ipſa leua
ta pẽnis deſiderioꝝ ſuoꝝ libere iter car
pens per campos contẽplationis,& mẽ
te ſequens expedita dilectum quocũq;
ierit. Nec tñ uel in trãſitu p̃ſtò erit ſic oĩ
aïæ,niſi illi dũtaxat quam ingens deuo-
tio,& deſideriũ uehemẽs, & p̃dulcis af
fectus ſpõſam ꝓbat, & dignã ad quam
grã uiſitandi acceſſuꝝ uerbũ decorem
induat formam ſponſi accipiens. Qui.n.
nondũ inuenitur ita affectus,ſed cõpun-
ctus magis actuũ recordatiõe ſuoꝝ,lo-
quens in amaritudine aïæ ſuę dicat deo: Iob. 10.
Noli me condãnare: aut forte ẽt adhuc
periculoſe tentať a ꝓpria concupiſcẽtia
abſtractus & illectus: hic talis nõ ſpon-
ſum requirit, ſed medicum, ac per hoc
non oſcula qdẽ uel amplexus, ſed tm̃ re
media uulneribus accipiet ſuis, in oleo
utiq; & unguẽtis. An non ſæpenumero
ſic ſentimus & ſic exp̃imur orãtes,nos q
nr̃is quotidie adhuc exceſſib. tentamur
p̃ñtibus,mordemur p̃teritis? A' quanta
me amaritudine frequẽter liberaſti ad-
ueniẽs Ieſu bone? Quoties poſt anxios
flet⁹;poſt inenarrabiles gemitus & ſin-
gult⁹,ſauciã cõſciam meã unxiſti unctio
ne miẽ tuę, & oleo lętitię p̃fudiſti? Quo-
ties me orõ quẽ penè deſperãtẽ ſuſcepit,
reddidit exultãtẽ & p̃ſumẽtẽ de uenia?
Qui ſilr̃ afficiunť ecce hi ſciũt qđ uere me
dic⁹ ſit dñs Ieſus,q ſanat cõtritos corde,
& alligat cõtritiões eoꝝ. Qui exp̃ti nõ Pſ. 146.
ſunt,credãt ĩde eidẽ ipſi dicẽti: Spũs dñi Luc. 4.
unxit me, ad euãgelizãdũ mãſuetis mi-
ſit me,ut mederer cõtritis corde. Si ad-
huc dubitãt,accedãt certe & ꝓbent,&
ſic ĩ ſemetipſis diſcãt qd ſit, mĩam uolo,
& nõ ſacrificiũ. Sed uideamus & reliq. Mat. 9.
Sũt q ĩ ſtudijs ſpũalib. fatigari, & uerſi ĩ
teporẽ,atq; ĩ defectu quodã ſpũs poſiti
ambulãt triſtes uias dñi, corde arẽte &
tędẽte accedũt ad q̃q; iniũcta,frequẽter
murmurãt,lõgos dies,lõgas cõqueruť Iob. 7.
& noctes,loquẽtes cũ ſctõ Iob: Si dor-
miero dicã,qñ cõſurgã? & rurſũ expecta
bo ueſpã. Ergo ubi cõtigit tale aliqd pa-
ti, ſi miſert⁹ dñs appropiet nob̃ in uia q̃
ambulam⁹,& ĩcipiat loq đ cœlo q đ cœ
lo eſt,

Io eſt,nec non fauorabile quippiam can
tare nobis de canticis Siõ, narrare ẽt de
ciuitate dei,de pace ciuitatis, de æterni-
tate pacis,de ſtatu æternitatis,dico uo-
bis erit pro uehiculo animę dormitanti
& pigritanti læta narratio, ita ut pellat
oẽ faſtidium ab aïo audientis, & a cor-
Pſal. 118. d pore fatigationem. An tibi aliud uel pa-
ti uel petere ille vr̃ q ait: Dormitauit aïa
mea p̃ tædio, cõfirma me in uerbis tuis?
Et non'ne cũ obtinuerit, clamabit qũo
dilexi legem tuã dñe,tota die meditatio
Ibidem 11. mea eſt? Sunt.n. q̃dam uerba uerbi ſpõ
ſi ad nos,noſtræ meditatiões de ipſo &
eius gl̃ia, elegantia,potentia,maieſtate.
Non ſolum aũt, ſed & cum auida mẽte
uerſamus teſtimonia eius et iudicia oris
eius, & in lege eius meditamur die ac
nocte: ſciamus ꝓ certo adeſſe ſponſum,
atq; alloqui nos,ut non fatigemur labo
ribus,ſermonib. delectati. Tu ergo cũ ti
bi aliq̃ talia uolui aïo ſentis,non tuã pu-
tes cogitationem,ſed illum agnoſce lo-
quentem,q apud ꝓphetam dicit: Ego q
Pſal. 63. a loquor iuſtitiam. Simillima.n. ſunt nr̃æ
cogitata mẽtis ſermonib. ueritatis in no
bis loquentis: nec facilè qs diſcernit qd
intus pariat cor ſuum quid'ue audiat, ni
ſi q prudenter aduertit dñm in euange-
lio loquentem,qa de corde exeunt cogi
Mat. 15. b tationes malæ. Et illud. Quid cogitatis
Ibid, 9. a mala in cordib. ueſtris? Et q loquiť men
Ioan. 8. f dacium,de ſuo loquiť. Ap̃ls autẽ: Non
2. Cor. 3. b q; ſufficientes(inquit)ſimus cogitare ali
quid a nobis tanq; ex nobis, ſubaudis
bonum, ſed ſufficientia nr̃a ex deo eſt.
Cũ ergo mala in corde uerſam⁹, nr̃a co
gitatio eſt: ſi bona, dei ſermo eſt. Illa cor
Pſal. 84. b nr̃m dicit,hęc audit. Audiam(ait) qd lo
quať in me dñs deus,qm̃ loqueť pacem
in plebem ſuam. Itaq; pacem, pietatem,
iuſtitiam deus in nobis loquiť: nec talia
nos cogitamus ex nobis,ſed in nobis au
dimus. Cæteꝝ homicidia, adulteria, fur
Mat. 15. b ta,blaſphemiæ, & his ſilia de corde ex-
Pſal. 13. et 52. a eũt,nec audimus ea,ſed dicim⁹: Deniq;
dixit inſipiens in corde ſuo, nõ eſt deus.
Ibid. 9. e Et pp hoc irritauit impius deum, qa di-
xit ĩ corde ſuo, nõ requiret. Sed eſt p̃terea
qđ corde qdẽ ſentiť, nõ tñ cordis eſt uer
bũ: nec.n. de corde exit ſicut nr̃a cogita
tio,ſed neq; illud eſt qđ ad cor fieri dixi
mus,uerbũ uidelicet uerbi,cũ ſit malũ:
ĩmittiť aũt à contrarijs poteſtatib. ſicut
fiunt ĩmiſſiones p angelos malos,quale
(uerbi cauſa) fuit qđ legiť miſiſſe in cor Pſal. 77. e
diabolus ut traderet dñm Iudas Simo-
nis Iſcariotis. Veꝝ qs ita uigilet diligẽs Ioan. 13. a
obſeruator motionum internaꝝ ſuaꝝ,
ſiue in ſe ſiue & ex ſe factaꝝ,ut liqdo ad
quæq; illicita ſenſu cordis ſui diſcernat
inter morbum mẽtis, & morſum ſerpẽ-
tis? Ego nulli hoc mortalium poſſibile
puto,niſi q illuminat⁹ a ſpũ ſctõ ſpecia-
le accepit donũ qđ ap̃ls ĩter cætera cha
riſmata q̃ enumerat,nominat diſcretio-
nem ſpirituũ. Quãtũlibet.n. quis (ſcd'm 1. Cor. 12. b
Salomonẽ) oĩ cuſtodia ſeruet cor ſuũ,et Prou. 4. d
oĩa quæ intra ſe moueñť, uigilantiſſima
intentione obſeruet, ẽt ſi diuturnum for
te in his habuerit exercitium, & frequẽs
experimentũ: non poterit tñ ad puꝝ in
ſe dinoſcere diſcernere'ue ab inuicẽ ma
lum ĩnatum, & malũ ſeminatũ. Nam de
licta quis intelligit? Nec multum refert Pſal. 18. d
nr̃a ſcire unũ ineſt nobis malũ, dũmodo
ineſſe ſciamus: uigilãdũ potius et orãdũ
undecũq; ſit,ne cõſentiamus. Deniq; o-
rat ꝓpheta cõtra utrũq; malum dicẽs:
Ab occultis meis munda me dñe, & ab Ibidem.
alienis parce ſeruo tuo. Et ego nõ poſſũ
tradere uobis qđ nõ accepi. Nõ aũt ac-
cepi fateor unũ aſſignẽ certã notionẽ iter
partũ cordis & ſeminariũ hoſtis. Quip
pe utrũq; malũ,utrũq; a malo: utrũq; ĩ
corde,ſed non utrũq; de corde. Hoc to
tũ certũ mihi in me, etſi incertũ qd cor-
di,qd hoſti tribuam? Et id qdẽ(ut dixi)
abſq; piculo. Sed ſanè eſt ubi piculoſe ĩ-
mo dãnabiľr errať, atq; ibi merito nob̃
certa p̃figiť regula,ne qđ dei eſt ĩ nobis,
demus nobis, putãtes uerbi uiſitationẽ
nr̃am eẽ cogitationẽ. Ergo quãtũ diſtat
bonũ a malo,tm̃ iſta duo a ſe,qm̃ nec đ Mat. 7. c
uerbo malũ,nec đ corde exiet bonũ,niſi
qđ pri⁹ forte de uerbo cõceperit, qa nõ
p̃t bona arbor malos fruct⁹ facere, nec
arbor mala fruct⁹ bonos. At ſatis dictũ

eſſe credo ꝗd dei, ꝗd nr̃m in nr̃o ſit cor-
de, nec ſuꝑflue (ut arbitror) ſed ut ſciant
inimici gr̃æ, abſq; gr̃a nec ad cogitãdũ
bonũ ſufficere cor humanũ, ſed ſufficien
2. Cor. 3. b tiã ipſius ex deo eſſe, dei uocẽ bonũ qđ
cogitat̃ nõ cordis ꝓlẽ exiſtere. Tu ergo
ſi uocẽ ei⁹ audis, nõ iã neſcias un̄ ueniat,
aut quò uadat, ſciẽs ꝗa a deo exit, & ad
cor uadit. Vide aũt q̃uo uerbũ qđ egre-
dit̃ de ore dei, nõ reuertat̃ ad eũ uacuũ,
ſed ꝓſperet̃ et faciat oĩa ad q̃ miſit illud,
ut dicere poſſis & tu quia gr̃a dei in me
2. Co. 15. b uacua non fuit. Felix mens cui uerbũ ĩdi
uidu⁹ comes, ubiq; ſe affabilẽ p̃bet, cui⁹
indeſinẽter oblectata ſuauitate facũdię,
Ephes. 5. d a carnis moleſtijs & uitijs ſeſe uendicet
Prou. 12. c oĩ hora redimẽdo tp̃s a dieb. malis. Nõ
laſſabit̃, nõ moleſtabitur, qm̃ ſicut dicit
ſcriptura: Non cõtriſtabit iuſtũ ꝗcꝗd ei
acciderit. Iam uerò magni pr̃is familiâs
ſeu regiæ maieſtatis ſchema apparere
exiſtimo his ꝗ accedẽtes ad cor altũ de
maiori ſpũs libertate, & puritate cõſciẽ
tiæ magnanimiores facti cõſueuerũt au
dere maiora, inꝗeti ꝓrſus & curioſi ſecre
tiora penetrare, & app̃hẽdere ſublimio
ra, & tẽtare ꝑfectiora, nõ mõ ſenſuũ, ſed
& uirtutũ. Hi. n. ꝓ fidei magnitudine di
gni ĩueniunt̃ ꝗ ĩducant̃ ĩ oẽm plenitudi-
nẽ, nec eſt oĩno ĩ oĩbus apothecis ſapĩæ
a quo deus ſciẽtiaꝝ dñs arcẽdos cẽſeat
cupidos ueritatis, uanitatis nõ cõſcios.
Talis erat Moyſes qui audebat dicere
Exo. 33. a deo: Si ĩueni gr̃am ĩ oculis tuis, oñde mi
Ioã. 14. b hi teip̃m. Talis Philippus, ꝗ ſibi & ſuis
Ioan. 20. f cõdiſcipulis pr̃em flagitabat oñdi. Ta-
lis & Thomas, ꝗ niſi ſua manu tangeret
uuln⁹ et foſſum latus, credere recuſabat.
Puſilla fides, ſed đ magnitudine aĩ miro
mõ deſcendẽs. Talis quoq; Dauid, ꝗ &
Pſal. 26. c ip̃e dicebat deo: Tibi dixit cor meũ, ex-
ꝗſiuit te facies mea, faciẽ tuã dñe reꝗrã.
Tales itaq; magna audent, qm̃ magni
ſunt: & q̃ audẽt õbtinẽt iuxta uerbũ ꝓ-
miſſionis ad ipſos, qđ eſt iſtiuſmodi:
Deut. 11. c Quẽcũq; locũ calcauerit pes ueſter, ue-
ſter erit. Magna ſiqdẽ fides, magna me-
ret̃: & q̃tenus in bonis dñi fiducię pedẽ
Num. 12. b porrexeris, eatenus poſſidebis. Deniq;
Moyſi ore ad os loquit̃ deus, et palã nõ
ꝑ ænigmata & figuras dñm uidere me-
ret̃, cũ ꝓphetis alijs tm̃ in uiſione appa-
rere ſe dicat, & ꝑ ſomniũ loq. Philippo
quoq; ſcđm petitionem cordis ſui oñ-
ſus eſt pr̃ in filio, in eo ꝓculdubio quod
incontinenti audiuit: Philippe qui uidet Ioan. 14.
me, uidet & pr̃em: & ꝗa ego in pr̃e, & Ioan. 14.
pr̃ in me eſt. Sed & Thomæ iuxta deſi
deriũ cordis eius palpandũ ſe p̃buit, &
uolũtate labioꝝ eius non fraudauit eũ.
Quid Dauid? Nõne & ipſe uoto ſe non Pſal. 131.
oĩno fraudari ſignat ubi ait nõ datuꝝ ſe
ſõnũ oculis ſuis, nec palpebris ſuis dor-
mitationẽ, donec ĩueniret locũ dño? Igit̃
iſtiuſmodi magnis ſpiritib. magnus oc-
currit ſpõſus, & magnificabit facere cũ
eis, emittẽs lucẽ ſuã, & ueritatẽ ſuã, eoſq;
deducẽs & adducẽs in montem ſctm̃ Pſal. 42.
ſuũ & in tabernacula ſua, ita ut dicat ꝗ Pſal. 42.
eiuſmodi eſt, ꝗa fecit mihi magna ꝗ po-
tẽs eſt. Regẽ in decore ſuo uidebũt ocu-
li eius p̃eũtẽ ſe ad ſpecioſa deſerti, ad flo Luc. 1.
res roſaꝝ, & lilia cõuallium, ad amœna Eſa. 33.
hortoꝝ, & irrigua fontiũ, ad delicias cel
larioꝝ, & odoramẽta aromatũ, poſtre-
mo ad ipſa ſecreta cubiculi. Iſti ſunt the
ſauri ſapĩæ & ſciæ penes ſpõſum abſcõ
diti, hæc uitæ paſcua p̃parata ĩ refectio-
nẽ aĩaꝝ ſctãꝝ. Btũs uir ꝗ ĩpleuit deſide
riũ ſuũ ex ipſis. Hoc ſolũ admonitus ſit, Pſa. 126.
ne ſolus hr̃e uelit q̃ pñt ſufficere plurib.
Propterea. n. fortaſſis poſt iſta oĩa ſpõ-
ſus tanq; paſtor apparere deſcribit̃, ut
ꝓuide admoneat̃ aſſecutor tãtoꝝ mune-
rũ paſcendi gregis ſimplicioꝝ, q. ſ. tam
non ualent ꝑ ſemetipſos apprehendere
iſta, quàm nõ audent ſine paſtore oues
exire in paſcua. Deniq; hoc ip̃m ſponſa
prudenter aduertẽs poſtulat ſibi indica- Cantic. 1.
ri ubi ipſe paſcat & cubet ſub meridia-
no feruore, parata (ut ꝗdẽ ex hoc intel-
ligi dat̃) paſci & paſcere cũ illo & ſub il
lo. Nec. n. tutũ arbitrat̃ longe agere gre-
gẽ a ſummo paſtore, nimiꝝ ob incurſio-
nes lupoꝝ, eoꝝ maximè ꝗ ueniunt ad
nos in ueſtimenta ouiũ: & ꝑꝑea ſatagit
ĩ eiſdẽ cũ ipſo pariter paſcere paſcuis, &
cubare umbris. Et cãm ponit. Ne ĩcipiã

(inꝗens) uagari poſt greges ſodaliũ tuo
rũ: ipſi ſunt ꝗ ſe uolũt uideri amicos ſpõ
ſi, & nõ ſunt: & cũ ſuos non illius greges
paſcere cura ſit eis, hincinde tñ ĩſidiãtes
dñt: Ecce hoc eſt Xp̃s, ecce illic eſt, uide
licet ut multos ſeducant & abducant a
Xp̃i gregibus, & ſocient ſuis. Hoc ꝓ lr̃ę
textu. Iam uerò ſpũalem ſenſum ꝗ in ea
latet, ſub alio ſermonis principio expe-
ctate, ꝗcꝗd illud erit qđ mihi ĩde uobis
orãtib. ſua miſericordia partiri dignabit̃
ſpõſus ecclĩæ Ieſus Xp̃s dñs nr̃, ꝗ eſt ſu-
per omnia deus bñdictus in ſcl̃a, Amẽ.

De his quæ ſemper ſectanda ſunt a mente deuota, & quid ſit meridies, & de quatuor generibus tentationum ſemper euitandis, Sermo 33.

I Ndica mihi quẽ diligit anima
mea, ubi paſcas, ubi cubes ĩ me
ridie. Et alius quidã. Indica (in-
Iob. 10. a quit) mihi cur me ita iudices. Vbi non ſa
nè ſn̄iam cauſat̃, ſed ſcrutat̃ cãm, erudiri
flagellis petens, non erui. Item alius p̃ca
tur dicens. Vias tuas dñe demonſtra mi
hi, & ſemitas tuas edoce me. Quas dixe
Pſal. 24. b rit uias uel ſemitas, manifeſtat alibi: De
Pſal. 22. a duxit me (inꝗt) ſuꝑ ſemitas iuſtitiæ. Er-
go tria iſta aĩa curioſa dei non ceſſat in-
ꝗrere, iuſtitiam, & iudiciũ, & locũ habi
tationis gl̃iæ ſponſi, tanq; uiam in q̃ am
bulet, cautelam qua ambulet, & ad quã
Pſal. 26. b ambulet manſionem. De qua mãſione
ſic hẽs in ꝓpheta: Vnã petij (inꝗt) a dño,
hãc reꝗram, ut inhabitẽ in domo dñi oĩ-
bus diebus uitæ meæ. Et iteꝝ: Dñe dile
xi decorẽ domus tuæ, & locum habita-
Pſal. 25. b tionis gl̃iæ tuæ. Porrò de reliquis duo-
Pſal. 88. c bus, iuſtitia & iudicium (ait) p̃paratio ſe
dis tuæ. Merito tria iſta mẽs deuota re-
quirit, utpote ſedem dei, & ſedis p̃para-
tionem. Et pulchrè in ſponſæ p̃rogatiuã
concurrũt pariter oĩa ad conſũmationẽ
uirtutum, ut de forma iuſtitiæ ſit formo
ſa, de iudicioꝝ notitia cauta, đ deſiderio
p̄ñtiæ ſeu gl̃iæ ſponſi caſta. Talẽ ꝓrſus
decet eſſe ſponſam dñi pulchram, erudi
tam & caſtam. Ergo petitio quã ultimã
poſui, iſtius eſt loci. Petit ſiꝗdem ab eo
quem diligit anima ſua, indicari ſibi ubi
paſcat, & ubi cubet ĩ meridie. Et primo
aduerte quàm eleganter amorem ſpũs
à carnis diſcernat affectu, dum dilectũ
exprimere magis ipſa affectione quàm
nomine uolens, nõ ſimpl̃r quem diligo,
ſed ô (inquit) quem diligit aĩa mea, ſpiri-
tualem deſignans dilectionem. Deinde
quidnam eam in loco paſcuæ adeo de-
lectet, diligenter attende. Sed nec illud
pręteream te de hora meridiana, & quòd
is potiſſimum exploratur locus, in quo
qui paſcit cubat ſimul: qđ eſt magnæ ſe
curitatis indiciũ. Arbitror. n. ob hoc ad
ditum, cubat, qđ eo loci minimè neceſſẽ
ſit ſtare & uigilare ſuꝑ cuſtodiã gregis,
qñ grex etiam cubante paſtore & pau-
ſante ſub umbris liberè nihilominus di-
ſcurrat in paſcuis. Felix regio ĩ qua pro
libitu oues ingrediunt̃ & egrediunt̃, &
non eſt qui exterreat. Quis mihi tribuat
uidere uos, meq; pariter in mõtibus pa- Mat. 18. b
ſci unà cum illis nonagintanouem quæ
illic relictæ legũtur, cum paſtor eaꝝ di-
gnanter ad unam deſcendit quæ errauę
rat? Secure proculdubio cubat propè, ꝗ
et lõge recedere minimè dubitauit, ſciẽs
quia in tuto eas reliquerat. Merito ſpon
ſa illò ſuſpirat, merito ĩhiat loco paſcuæ
ſimul & pacis, ſed ꝗetis, ſed ſecuritatis,
ſed exultationis, ſed admiratiõis, ſed ſtu
poris. Nam & me miſeꝝ heu longe agẽ
tem & de lõge ſalutantem. En ipſa eius
recordatio ad lachrymas prouocat, pla
nè iuxta affectionem & uocem dicen-
tium: Super flumina Babylonis illic ſe- Pſal. 136. a
dimus & fleuimus, dum recordaremur
tui Sion. Libet exclamare & me cum
ſponſa pariter & cũ propheta: Lauda Pſ. 147. a
deũ tuũ Sion, qm̃ confortauit ſeras por
taꝝ tuaꝝ, benedixit filijs tuis in te. Qui
poſuit fines tuos pacem, & adipe frumẽ
ti ſatiat te. Quis nõ illic uehementer cu-
piat paſci & ꝑꝑ pacẽ, & ꝑꝑ adipẽ, & ꝑꝑ
ſatietatem? Nihil ibi formidat̃, nihil fa-
ſtidit̃, nihil deficit. Tuta habitatio para
diſus, dulce pabulũ uerbũ, opulẽtia mul
ta nimis, ęternitas. Habeo & ego uerbũ,
ſed ĩ carne, et mihi apponit̃ ueritas, ſed ĩ
ſacrõ. Angel⁹ ex adipe frumẽti ſaginat̃,
et nudo ſaturat̃ grano, me oportet interĩ

quodã ſacrĩ cortice eſſe cõtentũ, carnis
furfure, lr̃æ palea, uelamine fidei. Et hęc
talia ſunt quæ guſtata afferunt mortẽ, ſi
non de primitijs ſpũs quantulumcunqꝫ
4.Re.4.g accipiant cõdimentũ. Prorſus mors mi-
hi in ulla, niſi ex ꝓphetæ farinula dulco
ret. Deniqꝫ abſqꝫ ſpũ & ſacr̃m ad iudi-
cium ſumitur, & caro non prodeſt qc-
quã, & lr̃a occidit, & fides mortua eſt.
Sed ſpũs eſt qui uiuificat, ut uiuã in eis.
At quãtalibet ſanè abundãtia ſpũs pin-
gueſcant iſta, non pari oĩno iucunditate
ſumit cortex ſacrĩ & adeps frumenti, fi
des & ſpes, memoria & pñtia, æterni-
tas & tp̃s, uultus & ſpeculũ, imago dei
& forma ſerui. Nempe in oib⁹ his fides
locuples mihi, intellectus pauꝑ. Nunqd
uerò par ſapor intellectui fideiqꝫ, cum
ſit in meritum iſta, ille in præmium? Vi-
des ergo diſtare inter pabula quãtũ &
inter loca, & ſicut exaltant coeli a terra,
ita habitãtes in eis bonis potiorib. abũ-
dare? Feſtinemus ꝓinde filij feſtinemus
ad locũ tutiorẽ, ad paſtum ſuauiorẽ, ad
uberiorẽ & fertiliorẽ agrum. Feſtinem⁹
ut habitem⁹ ſine metu, abũdemus ſine
defectu, epulemur ſine faſtidio: Tu enĩ
dñe ſabaoth q cũ tranquillitate iudicas
oĩa, ẽt cũ ſecuritate æquè oĩa ibi paſcis.
Idem ipſe & dñs exercituum & paſtor
ouiũ. Ergo & paſcis & cubas pariter,
Acto.7.g ſed non hic. Deniqꝫ ſtabas cũ è coelo ꝓ-
ſpiceres unam ex tuis ouiculis (Stepha-
num loquor) a lupis circũdari ſuper ter-
ram. Et ꝑꝑea quæſo indica mihi ubi pa-
ſcas, ubi cubes in meridie, hoc eſt tota
die. Etenim illa meridies tota eſt dies, et
ipſa neſciẽs ueſperã. Et ideo melior dies
illa in atrijs tuis ſuꝑ milia, qa neſcit occa-
ſum. At matutinũ forſitã habuit, cũ pri-
Pſal.83.c mum uidelicet dies ſc̃tificatus illuxit no
Luc.1.g bis ꝑ uiſcera utiqꝫ miſericordiæ dei nr̃i,
Pſal.47.b in qbus uiſitauit nos oriẽs ex alto. Verè
tunc ſuſcepimus deus miſericordiã tuã
in medio templi tui, cũ in medio umbrę
mortis exortus matutini lux orta eſt no
bis, & mane uidimus gl'iam dñi. Quanti
reges & ꝓphetæ uoluerũt uidere, & nõ
uiderũt? Quare, niſi qa nox erat, & nec-
dũ uenerat illud expectatũ mane cui fue
rat repromiſſa miſericordia? Vñ & ora- Pſal.
bat qs dicẽs: Auditã fac mihi mane mi-
ſericordiã tuã; qa ĩ te ſperaui. Fuit nãqꝫ
q̃dã hui⁹ aurora diei, ex quo ſol iuſtitiæ
ꝑ archãgelũ Gabrielẽ nũciat⁹ eſt terris,
& uirgo deũ in utero de ſpũ ſc̃tõ cõce-
pit & pepit uirgo, ac deinceps quoad ĩ
terris uiſus eſt, & cũ hoĩbus cõuerſatus
eſt. Nã uſqꝫ adeo ꝑ totũ id tp̃is lux puſil
la & tanq̃ lux reuera auroræ apparuit,
ut diẽ eſſe interim apud hoĩes penè uni-
uerſitas ignoraret. Deniqꝫ ſi cognouiſ- 1.Cor.
ſent, nunq̃ dñm gl'iæ crucifixiſſent. Et
utiqꝫ ipis paucis diſcipulis dicebat: Ad- Ioan.
huc modicũ lumẽ in uobis eſt, eo ꝙ au-
rora eſſet et initiũ uel potius ĩdiciũ diei,
dũ ſol adhuc abſcõderet radios ſuos, &
minime eos ſpargeret ſuꝑ terrã. Paulus Rom.
quoqꝫ dicebat, qm̃ nox ꝓ̃ceſſit, dies aũt
appropinquauit: ſignãs eſſe tũc adhuc
adeo modicũ lumẽ, ut ꝓpinq̃ſſe quã ue-
niſſe diẽ dicere maluerit. Qñ aũt hoc di
cebat? Profectò qñ ſol reuerſus ab ĩferis,
iã ſe ad alta coeli ſuſtulerat. Quãto ma-
gis cũ adhuc ſil'ltudo carnis peccati in-
ſtar dẽſæ nubis oꝑiret aurorã, iuxta oẽs
nimirꝝ nr̃i corꝑis paſſiões, ita ut neqꝫ a-
mara mors, nec crux probroſa defuerit:
quãto magis, inqꝫ tunc exigua tenuiſqꝫ
admodũ lux fuit, & q̃ de aurorę magis
quã de ſolis ꝓdire pñtia uideret? Erat er
go aurora, & ipſa ſubobſcura ſatis tota
illa Xp̃i cõuerſatio ſuꝑ terrã, uſqꝫ dũ oc
cũbẽs & rurſum exoriẽs, ſolaris ſuę pñ-
tiæ lumine clariori fugauit aurorã, &
mane facto abſorbta eſt nox ĩ uictoria.
Deniqꝫ hẽs. Et ualde mane una ſabbato Mat.
rũ ueniunt ad monumentũ orto iã ſole.
An nõ mane fuit qñ ort⁹ eſt ſol? Attulit 2.Cor.
aũt nouũ de reſurrectiõe decorẽ, & ſere
niorẽ ſolito lucẽ, qm̃ etſi noueramus eũ
ſcd'm carnẽ, ſed nũc iã nõ nouimus. Eſt Pſal.
ſcriptũ ĩ ꝓpheta: Decorẽ ĩduit, ĩduit for
titudinẽ, & ꝓ̃cinxit ſe, qđ carnis infirma
tanq̃ nubila q̃dam excuſſerit, ſtolam
gloriæ induens. Sane ex tũc eleuatus eſt
ſol, & ſenſim demũ diffundẽs ſuos radi-
os ſuꝑ terrã, coepit paulatĩ ubiqꝫ clarior
apparere,

apparere, feruidiorqꝫ ſentiri. Verꝝ quan
tũlibet incaleſcat & inualeſcat, multipli
cet & dilatet radios ſuos ſuꝑ oẽ h⁹ nr̃æ
mortalitatis curriculũ (erit.n. nobiſcum
uſqꝫ ad cõſummationẽ ſcl'i) nõ tñ ad me
ridianum perueniet lumen, nec in illa ſui
plenitudine uidebit modo, in q̃ uidẽdus
eſt poſtea, ab his duntaxat quos hac ui-
ſione ipſe dignabit. O ꝟe meridies, ple-
nitudo feruoris & lucis, ſolis ſtatio, um-
brarꝝ exterminatio, deſiccatio paludũ,
foetorꝝ depulſio. O ꝑenne ſolſtitium, qñ
iã non inclinabit dies, ô lumen meridia-
nũ, ô uernalis tempies, ô ęſtiua uenuſtas,
ô autũnalis ubertas, & (ne qd uidear ꝓ̃-
terijſſe) ô qes & feriatio hyemalis. Aut
certe ſi hoc magis ꝓbas, ſola tũc hyems
abijt & receſſit. Hũc locũ (inqt) tãtę cla
ritatis & pacis & plenitudinis ĩdica mi
hi, ut quemadmodũ Iacob adhuc in cor
pore manẽs uidit dñm facie ad faciẽ, &
Num.12.b ſalua facta ẽ aĩa eius, uel certe ſicut Moy
Eſa.6.a ſes uidit eũ nõ ꝑ figuras & ęnigmata ſeu
per ſomnia, uti ꝓphetę alij, ſed mõ pla-
ne ꝓ̃cellẽti atqꝫ inexpto cęteris, ſibi no-
to & deo: uel ſicut Eſaias reuelatis ocu-
lis cordis uidit eũ ſuꝑ ſoliũ excelſum &
1.Cor.12.a eleuatum: uel ẽt quõ Paulus raptus ĩ pa
radiſum audiuit ꝟba ineffabilia, et dñm
ſuũ Ieſum Xp̃m uidit oculis ſuis: ita ego
quoqꝫ te in lumine tuo & in decore tuo
ꝑ mẽtis exceſſum merear contẽplari pa
ſcentẽ uberius, qeſcentẽ ſecurius. Nã &
hic paſcis, ſed non in ſaturitate. Nec cu-
bare licet, ſed ſtare & uigilare oportet
Matt.5.a ꝑꝑ timores nocturnos. Heu nec clara
Pſal.64.a lux, nec plena refectio, nec mãſio tuta:
Pſal.67.a & iõ indica mihi ubi paſcas ubi cubes ĩ
Mat.5.a meridie. Btãm me dicis cũ eſurio & ſitio
iuſtitiã. Quid hoc ad illorꝝ felicitatẽ qui
repleti ſunt in bonis domus tuæ, q epu-
lãtur & exultãt in cõſpectu dei, & dele
ctant in lætitia? Sed & ſi qd patior ꝑꝑ iu
ſtitiã, nihilominus btãm pronuncias. Et
certe paſci ubi timeas pati, iùcunditatẽ
hẽt, ſed nõ ſecuritatẽ. Porrò aũt paſci et
pati ſil', nõne moleſta iucũditas eſt? Oĩa
mihi hic cedunt citra perfectũ, plura prę
ter uotũ, & tutũ nihil. Qñ adimplebis
me lætitia cũ uultu tuo? Vultũ tuũ dñe Pſal.15.c
requirã. Vultus tuus meridies eſt. Indica Pſal.26.c
mihi ubi paſcas, ubi cubes in meridie.
Scio ſatis ubi paſcas nõ cubãs, ĩdica mi-
hi ubi paſcas & cubes. Non ignoro ubi
alijs tꝑib⁹ paſcere ſoleas, ſed ſcire uelim
ubi ĩ meridie paſcas. Nã in tꝑe qdẽ mor
talitatis meæ, & in loco peregrinationis
meæ cõſueui ſanè ſub tua cuſtodia paſci
et paſcere in lege & ꝓphetis & pſalmis
de te, nec non in euãgelicis paſcuis, &
apud ap'l'os ſil'r reqeui, frequẽter ẽt de ge
ſtis ſc̃torꝝ & ꝟbis & ſcriptis eorꝝ uictũ
mihi atqꝫ attinentib. mihi mendicaui ut
potui: frequẽtius ãt (qm̃ is magis ad ma
nũ fuit) manducaui panẽ doloris, & ui-
nũ cõpunctionis bibi, & factæ ſunt mi-
hi lachrymę meę panes die ac nocte, dũ Pſal.41.c
dr̃ mihi quotidie, ubi eſt deus tuus? Niſi
ꝙ de menſa tua, ſiqdẽ paraſti in conſpe-
ctu meo mẽſam aduerſus eos q tribulãt Pſal.22.b
me. De ipſa, inq̃, tuæ qdem bñficio: mi-
ſerationis accipio, in quo utcunqꝫ reſpi-
ro quoties triſtis eſt aĩa mea, & quoties
cõturbat me. Hęc paſcua noui & frequẽ
taui te ſecuta paſtorẽ, ſed indica q̃ſo etiã
q̃ non noui. Sũt quidẽ & alij paſtores q
dñt ſe eſſe ſodales tuos, et nõ ſunt, hñtes
greges ſuos, & fines ſuos pabulo mor-
tis refertos, in qbus paſcũt nec tecũ nec
ꝑ te, quorꝝ utiqꝫ terminos nõ ĩtraui, nec
appropiapi eis. Ipſi ſunt q dñt: Ecce hic Mar.13.c
eſt Xp̃s, ecce illic eſt: ꝓmittentes ſapĩæ
& ſciæ paſcua uberiora, & credit eis, &
cõfluunt ad eos multi, et faciũt eos filios
gehẽnæ duplo q̃ ſe. Cur hoc niſi qa non
eſt ibi meridies & ꝑſpicua lux ut liqdo
ueritas cognoſcat, facileqꝫ ꝓ ea recipit
falſitas ꝑꝑ ꝟiſimilitudinẽ, q̃ nõ facile in
obſcuro à ꝟo diſcernit, ꝓ̃ſertim qa aquæ
furtiuæ dulciores ſunt, & panis abſcõdi Prou.9.d
tus ſuauior? Et ꝑꝑea q̃ſo ut indices mihi Can.1.b
ubi paſcas, ubi cubes in meridie. i. in ma
nifeſto, ne ſeducta incipiam uagari poſt
greges ſodalium tuorꝝ, queadmodũ &
ipſi uagi ſunt, nulla ſtabiles certitudine
ueritatis, ſꝑ diſcentes, & nunq̃ ad ſciam
ꝟitatis ꝑueniẽtes. Hæc ſpõſa ꝑꝑ philo-
ſophorꝝ & hæreticorꝝ uaria & uana do

gmata. Mihi uero ur̃ nõ ſolũ ꝓpterea, ſed
et ꝓp dolos inuiſibiliũ ꝓtãtum, ſicut ſũt
Pſal. 10.a ſeductorij ſpũs ſedẽtes in inſidijs, & pa-
rantes ſagittas ſuas in pharetra, ut ſagit-
tẽt in obſcura rectos corde: ꝓp hos inq̃
& maxime ur̃ mihi illa meridies optan
da ẽt nob, ut clara luce dep̃hendamus
aſtutias diaboli, atq; angelũ ſatanæ illũ,
q ſe trãsfigurat in angelũ lucis, ab ange
1.Co. 11.c lo nr̃o facillime diſcernamus. Nõ.n.aſr
Pſal.90. d nos cuſtodire ſufficimus ab incurſu &
dæmonio meridiano, niſi in meridiano
æq̃ lumine. Qd̃ quidẽ dæmoniũ idcirco
meridianũ dictũ exiſtimo, qa ſunt aliq
de numero malignoꝝ q cũ merito tene
broſæ obſtinatæq; uolũtatis ſuæ nox et
nox ꝑpetua ſint, diẽ tñ ſe ad fallendũ ſi-
mulare nouerũt, nec modo diem, ſed &
meridiẽ: ſicut eoꝝ princeps nõ cõtentus
eſſe æq̃lis deo, ẽt aduerſat̃, & extollit̃ ſu
pra id qd̓ dr̃, aut qd̓ colit̃ deus. Itaq; ni-
ſi cordi illius quẽ forte aliqd̓ iſtiuſmodi
dæmoniũ meridianũ tentandũ accepit,
oriẽs ex alto illuxerit ꝟus meridies, qui
falſum cõuincat & ꝓdat, nõ poterit oĩ-
no caueri, ſed tẽtabit & ſupplãtabit ſine
dubio ſub ſpẽ boni, ꝓ bono.ſ. malum in
cauto & improuido ꝑſuadẽs. Et tũc me
ridies.i. maior claritas apparet tentans,
cũ quaſi boni maioris imaginem p̃fert.
Quoties (uerbi cã) ſuggeſſit anticipare
uigilias, quoad ſolẽnia fratrum illuderet
dormitãti? Quoties ꝓduci ieiunia, ut di-
uinis obſequijs eo inutilẽ redderet, quo
imbecillem? Quoties bñ ꝓficientib⁹ in
cœnobijs inuidens, obtentu quaſi maio
ris puritatis eremũ petere ꝑſuaſit, & co
guouerũt miſeri tandẽ q̃ uerus ſit ſermo
Eccle.4. c quẽ fruſtra legerãt: Væ ſoli, qm̃ ſi ceci-
derit, non hẽt ſubleuantem? Quoties ad
opus manũ plus q̃ opus fuerat incita-
uit, & fractũ uirib. cæteris regularibus
exercitijs inualidũ reddidit? Quàm mul
tis exercitationem corporis (quæ iuxta
Ap̃l'm ad modicũ ualet) non modicam
ꝑſuaſit, & pietate fraudauit? Deniq; ipſi
expꝫti eſtis qũo q dam (ad uerecundiam
illoꝝ dico) q ante inhiberi non poterãt,
(ita in ſpũ uehementi ad oĩa ferebãtur)
poſt ad tantam ignauiam deuenerũt, ut
ſcd̓m illud Ap̃li cũ ſpiritu cœpint, nunc Gal.3.a
carne cõſumentur, q̃ turpe iniere fœdus
cum ſuis corporib. qbus crudele ante in
dixerãt bellũ. Videas ꝓh pudor impor-
tune ſuꝑflua q̃ritare, qui prius neceſſaria
obſtinatiſſime recuſabant. Quanq̃ ſi q
in ſua forte inuicti obſtinatione ꝑdurãt
indiſcretius abſtinẽtes, & ſingularitate
notabili conturbãtes eos cũ qbus habi
tare debent unius moris in domo, haud
ſcio ſanè an ſe exiſtiment pietatẽ retine
re, cũ hmõi mihi uideant̃ & longius ab-
iecisse. Nã q ſapientes in oculis ſuis de-
creuerunt apud ſe nec conſilio acq̃eſce-
re nec p̃cepto, uideant qd rñdeant, non
mihi, ſed dicenti, qm̃ quaſi pc̃tm̃ hario-
landi eſt repugnare, & q̃ſi ſcelus idolola
triæ nolle acq̃eſcere. Præmiſerat aũt qa 1.Reg.15
melior eſt obediẽtia q̃ uictima, & au- Ibidem.
ſcultare magis q̃ offerre adipẽ arietũ.i.
abſtinentiã contumaciũ. Vñ dñs ꝑ pro-
phetam: Nunqd mãducabo (ait) carnes Pſal.49
tauroꝝ, aut ſanguinẽ hircoꝝ potabo? ſi
gnificans minime ſibi accepta fore ieiu-
nia ſuꝑboꝝ uel imundoꝝ. Sed ſanè ue-
reor ne dãnantes ſuꝑſtitioſos uideamur
frena laxare guloſis: & audiant illi ad pe
riculũ ſui qd̓ ad remedium his dr̃. Quã-
obrẽ audite utraq; pars quatuor eſſe tẽ-
tationum genera, & ipſa nobis ita ꝓphe
tico ſermone deſcribi. Scuto (inqt) cir- Pſal.90
cundabit te ueritas eius: nõ timebis a ti
more nocturno, a ſagitta uolãte in die, a
negocijs ꝑambulante in tenebris, ab in-
curſu & dæmonio meridiano. Attẽdite
nihilominus & uos alij qd̓ oĩb. ſpero ꝓ
futuꝝ. Illud oẽs in nobis ſentimus & ſen
ſimus q cõuerſi ſumus ad dñm qd̓ ſc̃tã
ſcriptura dicit: Fili accedẽs ad ſeruitutẽ Eccl.2
dei, ſta in timore, & p̃para aĩam tuã ad
tentationẽ. Itaq; primordia nr̃æ conuer-
ſionis (iuxta cõis qdem expꝫientię rõnẽ)
primus exagitat timor, quẽ intrantibus
ſtatim horror uitæ ingerit arctioris, & i-
ſueta auſteritas diſciplinæ. At is timor
nocturn⁹ dr̃, uel qa nox ĩ ſcripturis deſi-
gnare ſolet aduerſa, uel qm̃ ꝓp qd̓ ad-
uerſa pati aggredimur, id nõdũ reuelatũ

eſt. Si.n. dies ille luceret, in cuius lumine
pariter et labores et p̃mia uideremus, ti
mor oĩo quorũuis laboꝝ nullus eſſet p̃
deſiderio p̃mioꝝ, dũ clara luce appare
Rom.8.d ret qm̃ nõ ſunt cõdiguæ paſſiones hui⁹
tꝑis ad futurã gl'iam q̃ reuelabit̃ in nob.
Nũc uero qm̃ abſcõdita ſunt ab oculis
nr̃is, & nox eſt iteri ĩ hac parte, tẽtamur
nimiꝝ a timore nocturno, & ꝓ bonis q̃
nõ uidemus, formidam⁹ q̃ ĩpræſentiaꝝ
ſunt aduerſa tolerare. Vigilãdũ ꝓinde et
orãdũ primo intrãtib. cõtra hanc primã
tẽtationẽ, ne ſubito p̃occupati a puſilla-
nimitate ſpũs & tẽpeſtate, a bono cœ-
pto (qd̓ abſit) reſiliãt. Suꝑata aũt hac tẽ
tatione, armem⁹ nos nihilomin⁹ & ad-
uerſus hoĩm laudes, q̃ de laudabili potiſ
ſimũ uita ſumũt materiã. Alioqn patebi
mus uulneri a ſagitta uolãte in die, q̃ eſt
inanis gl'ia. Fama ſiqdẽ uolat: & iõ ĩ die,
qa ex opib. lucis. Si hæc exſufflat̃ tanq̃
inanis aura, reſtat ut ſolidius aliqd affe-
rat̃ de diuitijs & honorib. ſcl'i, ſi forte q
nõ curat laudes, appetat dignitates. Et
uide ſi nõ hic ordo tẽtãdi ſeruatus eſt in
dño nr̃o, cui poſt ſuggeſtũ ad ſolã uani
tatẽ p̃cipitiũ, oñſa ſunt oĩa regna mũdi
Mat.4.b atq; oblata. Tu ergo exẽplo dñi & iſta
renue. Aſr neceſſe eſt circũueniri te a ne
gocio ꝑambulãte ĩ tenebris, qd̓ eſt hy-
Pſal. 90.a pocriſis. Etenim iſta de ambitione deſcẽ
dit, & ĩ tenebris habitatio eius, qppe ab
ſcõdit qd̓ eſt: & qd̓ nõ eſt, mẽtit̃. Nego
ciat̃ aũt oĩ tꝑe, formã retinẽs pietatis ad
ſeſe occultãdũ, uirtutẽ aũt eius uẽdicãs,
& emẽs honores. Poſtrema tẽtatio eſt
dæmoniũ meridianũ: ꝙ ſoleat maxime
ĩſidiari ꝑfectis, q uidelicet tanq̃ uiri uir-
tutũ oĩa ſuꝑauerint, uoluptates, fauores,
honores. Quid.n. iã ſuꝑeſt ei q tẽtat, in
quo poſſit pugnare palàm aduerſus hu
iuſmodi? Venit ꝓinde occultus, q mani
feſtus nõ audet: & quẽ ſatis expꝫtus eſt
aptũ oẽ horrere malũ, falſo bono ſup-
2.Cor. 2.c plãtare molit̃. Qui aũt dicere pñt cum
Ap̃lo: Nõ.n. ignoramus aſtutias eius:
quo plus ꝓficiũt, eo magis ſoliciti ſunt
cauere a laqueo iſto. Hinc eſt ꝙ Maria
angelica ſalutatione turbat̃, dolum (niſi
fallor) ſuſpicãs. Et Ioſue nõ prius amicũ Ioſue.5.e
angelũ ſuſcipit, q̃ eẽ amicũ nouerit. De-
niq; ſciſcitat̃, ſu⁹ ne ſit, an aduerſarioꝝ,
tanq̃ q expertus ſit dæmonij meridiani
uerſutias. Ap̃li quoq; aliqñ cum labo-
rarent in remigãdo uento aduerſante et
iactãte nauiculã, uidẽtes dñm ambulãtẽ
ſupra mare, & putãtes eſſe phantaſma,
ita ut clamarẽt p̃ timore, nõne aptã me-
ridiani ſuſpicionẽ dæmonij p̃tenderunt? Mar.6.e
Et recordamini ſcripturæ dicẽtis qa q̃r-
ta uigilia noctis uenit ad eos ambulãs ſu
pra mare. Quarto igr̃.i. ſupremo demũ
loco hæc tẽtatio formidet̃, & quo ſe in
ſummo ſtare qs uiderit, eo ſibi uigilan-
tius ab incurſu & dęmõio meridiano ca
uendũ intelligat. Porrò diſcipulis ꝟus ſe
manifeſtauit meridies ĩ eo qd̓ audierũt:
Ego ſum: nolite timere: & falſi ſuſpicio Matt.28.b
ab eis depulſa eſt. Vtinã & nob quoties
palliata falſitas molit̃ irreꝑe, emittat lu-
cẽ ſuã & ueritatẽ ſuã ad ꝓdendã illã o-
riẽs ex alto ꝟus meridies, & diuidat lu-
cẽ à tenebris, ut nõ notemur à ꝓpheta tã
quã ponẽtes lucẽ tenebras, & tenebras
lucẽ. Adhuc niſi tędio fuerit lõgitudo ſer Eſai.5. e
monis, has q̃tuor tẽtationes tẽtabo ſuo
ordine aſſignare ipſi corꝑi xp̃i, qd̓ eſt ec
cl'ia. Et ecce q̃ breuius poſſũ ꝑcurro. Vi
dete primitiuã eccl'ia, ſi nõ primo ꝑuaſa
eſt acriter nimis à timore nocturno. Erat
eñ nox qñ oĩs q interficeret ſc̃tõs, arbi-
trabat̃ obſequm ſe p̃ſtare deo. Hac autẽ
tẽtatione deuicta, & ſedata tẽpeſtate, in
clyta facta eſt, & iuxta ꝓmiſſionẽ ad ſe
factã in breui poſita in ſuꝑbiã ſcl'oꝝ. Et
dolẽs inimicus ꝙ fruſtrat⁹ eẽt, à timore
nocturno conuertit ſe callide ad ſagittã
uolãtẽ ĩ die, et uulnerauit ĩ ea q̃ſdã de ec
cl'ia. Et ſurrexerũt hoĩes uãi, cupidi gl'iæ,
& uoluerũt ſibi facer̃ nomẽ, et exeuntes
de eccl'ia diu eãdẽ mr̃em ſuã afflixerũt ĩ
diuerſis et ꝑuerſis dogmatibus. Sed hæc
quoq; peſtis depulſa ẽ ĩ ſapĩa ſc̃tõꝝ, ſi-
cut et prĩa ĩ patiẽtia martyꝝ. En tꝑa iſta
libã qdẽ deo miſerãte ab utraq; illa mali
tia, ſed plãe fœda à negocio ꝑãbulãte in
tenebris. Vę gñatiõi huic à fermẽto phari
ſęoꝝ ꝙ ẽ hypocriſis, ſi tñ hypocriſis dici

debet,q̄ iã latere p̄ abundantia nõ ualet,
& p̄ impudentia non q̄rit. Serpit hodie
putida tabes ꝑ omne corpus ecclĩæ, &
quo latius,eo deſperatius, eoq́ꝫ ꝑiculo-
ſius,quo interius. Nã ſi inſurgeret aꝑtus
inimicus hr̃ticus,mitteretur foras & are
ſceret:ſi uiolentus inimicus, abſcõderet
ſe forſitã ab eo. Nũc uero quem eijciet,
aut à quo abſcõdet ſe? Oẽs amici,et oẽs
inimici: oẽs neceſſarij, & oẽs aduerſarij:
oẽs domeſtici, & nulli pacifici: oẽs ꝓxi-
mi, & oẽs q̄ ſua ſunt quærunt. Miniſtri
Xp̃i ſunt, & ſeruiũt antichriſto. Hono-
rati incedũt de bonis dñi,ꝗ dño honorẽ
non deferũt. Inde is quẽ quotidie uides
meretricius nitor,hiſtrionicus habitus,
regius apparatus,inde auꝝ in frenis, in
Pſal.143.c ſellis & calcarib. & plus calcaria q̄ꝫ al-
taria fulgẽt. Inde ſplẽdidæ mẽſæ & cibis
& ſcyphis,inde comeſſationes & ebrie
tates,inde cithara & lyra & tibia, inde
redũdãtia torcularia, & prõptuaria ple
na eructãtia ex hoc ĩ illud. Inde dolia pi-
gmẽtaria,inde referta marſupia. Pro hu-
iuſmodi uolũt eſſe & ſunt ecclĩaꝝ p̄po-
ſiti,decani,archidiaconi,ep̃i,archiep̃i.
Nec.n. hæc merito cedũt,ſed negocio il
li qđ perãbulat in tenebris. Olim prædi-
ctũ eſt, & nũc tp̃s impletionis aduenit.
Ecce in pace amaritudo mea amariſſi-
Eſa.38.c ma. Amara prius in nece martyꝝ,ama-
rior poſt in cõflictu hæreticoꝝ,amariſſi
ma nũc in morib. domeſticoꝝ. Nõ fuga
pſal. 39.b re,nõ fugere eos põt,ita inualuerunt, &
multiplicati ſunt ſuꝑ numeꝝ. Inteſtina
& inſanabilis eſt plaga ecclĩæ, & ideo ĩ
pace amaritudo eius amariſſima. Sed ĩ
q̄ pace? Et pax eſt, & non eſt pax. Pax à
Eſa.1.a paganis,et pax ab hr̃ticis,ſed nõ ꝓfecto
à filijs. Vox plangentis in tꝑe iſto: Filios
enutriui & exaltaui,ipſi aũt ſpreuerunt
me. Spreuerũt & maculauerũt me à tur
pi uita,à turpi q̄ſtu, à turpi cõmercio, à
Pſal.90.a negocio deniqꝫ perãbulãte in tenebris.
Supeſt ut iã de medio fiat dæmoniũ me
dianũ ad ſeducendos ſiq in Xp̃o reſidui
ſunt adhuc ꝑmanẽtes ĩ ſimplicitate ſua.
Siqdẽ abſorbuit fluuios ſapiũ, & tor-
Iob. 40.c rẽtes potentiũ,et hẽt fiduciã ut Iordanis
influat in os eius.i.ſimplices & hũiles ꝗ
ſunt in ecclĩa. Ipſe.n. eſt Antichriſtus, ꝗ
ſe nõ ſolũ diẽ,ſed & meridiẽ mentieẽ, &
extolleẽ ſupra id qđ dr̃ aut qđ coliẽ de9:
quẽ dñs Ieſus interficiet ſpũ oris ſui, &
deſtruet illuſtratione aduẽtus ſui, utpo
te uerus & æternus meridies,ſponſus et
aduocatus eccleſiæ,qui eſt ſuper omnia
deus benedictus in ſecula, Amen.

Sermo 34, in quo tractatur de humilitate & patientia.

ſI ignoras te o pulchra inter mu Cant.1
lieres,egredere, & abi poſt gre-
ges ſodaliũ tuoꝝ, & paſce hæ-
dos tuos iuxta tabernacula paſtoꝝ. Olĩ
ſctũs Moyſes q̃m multum p̄ſumebat de
gr̃a et familiaritate quã inuenerat apud
deũ,aſpirabat ad quãdã uiſionẽ magnã;
ita ut diceret deo: Si inueni gr̃am in ocu Exo 33
lis tuis,oñde mihi teip̃m. Accepit autẽ
ꝓ ea uiſionẽ lõge inferiorẽ,ex q̄ tñ ad ip-
ſam quam uolebat,poſſe aliqñ ꝑuenire.
Filij quoqꝫ Zebedæi in ſimplicitate cor
dis ſui ambulantes, magnũ aliqd & ipſi Matt.
auſi ſunt,ſed ad gradũ nihilominus ſunt
reducti per quẽ fuerat aſcendendũ. Ita
& modo ſpõſa q̃m rẽ grandẽ poſtulare
ur̃,reprimiẽ ſanè auſteriori rñſione, ſed
plane utili & fideli. Oportet nãqꝫ hũili-
ter ſentire de ſe nitentẽ ad altiora, ne dũ
ſupra ſe attolliẽ,cadat à ſe,niſi in ſe firmi
ter ꝑ uerã humilitatẽ fuerit ſolidatus. Et
qa niſi humilitatis merito maxima mini
me obtineẽ,ꝑꝑea ꝗ ꝓuehendus eſt,cor-
reptiõe humiliaẽ,humilitate mereẽ. Tu
ergo cũ te hũiliari uideris, hẽto id ſignũ
in bonũ,oĩno argumentũ gr̃æ ꝓpinquã
tis. Nã ſicut añ ruinã exaltaẽ cor, ita añ
exaltationem humiliaẽ. Sanè utrunque Ioan.4
legis,deũ.ſ. & ſuperbis reſiſtere, & hu-
milibus dare gratiam. Non'ne denique
ſeruum ſuum Iob,cũm poſt inſignẽ triũ
phum,tantam & tam probatam ipſius
patientiam larga remunerandam bene-
dictione cenſeret,prius in multis & di-
ſtrictis percunctationib. humiliare cura
uit,et ſic parare uiam bñdictioni? At pa
rum eſt cum ꝑ ſeip̃m humiliat nos deus
ſi tunc libenter accipimus,niſi qñ et per
alium

aliũ hoc facit,ſapiamus ſilr̃. Quamob-
rem accipite h9 rei mirabile documen-
tum de ſctõ Dauid. Aliqñ maledictum
1.Re.16.b eſt illi & à ſeruo. At ille nec cumulatam
iniuriã ſenſit,qa p̄ſenſit gr̃am. Quid mi
hi,ait, & uob̃ filij Saruiæ? O uere hoĩem
ſcđm cor dei,ꝗ ſe ulciſcẽti potius q̄ꝫ ex-
probrãti ſuccenſendũ putauit. Vñ & ſe
Pſal.7.a cura cõſcientia loquebaẽ, Si reddidi re-
tribuentib. mihi mala, decidam merito
ab inimicis meis inanis. Vetuit ergo ꝓ-
hiberi maledicum conuitiantẽ, quæſtũ
æſtimãs maledicta. Et addit: Dñs miſit
illũ ad maledicendũ Dauid. Prorſus ſe-
cundum cor dei, ꝗ de corde dei ferebat
ſn̄iam. Sæuiebat lingua maledica, & il-
le intẽdebat qd in occulto ageret deus.
Vox maledicẽtis in aurib. & aĩus incli-
nabat ſe ad bñdictionẽ. Nunquid in ore
blaſphemi deus? Abſit. Sed eo uſus eſt
ad humiliandũ Dauid. Nec latuit pro-
phetã,qppe cui incerta & occulta ſapiẽ
pſal. 118.l ſuæ manifeſtauerat deus: & iõ dicit: Bo
nũ mihi ꝙ humiliaſti me, ut diſcã iuſtifi
cationes tuas. Vides qa humilitas iuſtifi
cat nos? Humilitas dixi, & nõ humilia-
tio. Quãti humiliaẽ, & humiles nõ ſũt?
Alij cũ rãcore humiliaẽ. Alij patienter,
& alij libenter. Primi rei ſunt,ſequentes
innoxij,ultimi iuſti. Quanq̄ꝫ & innocen
tia portio iuſtitiæ eſt, ſed conſummatio
eius apud humilẽ. Qui aũt dicere põt,
bonũ mihi qa humiliaſti me: is ṽe hũilis
eſt. Nõ põt hoc dicere ꝗ inuitus tolerat,
minus ꝗ murmurat. Neutri hoꝝ ꝓmit-
timus gr̃am ꝙ humiliaẽ, & ſi ſanè lõge
hi duo à ſe differãt: & alter qdem in pa
tiẽtia ſua poſſideat aĩam ſuã,alter in ſuo
murmure ꝑeat. Sed enim & ſi unus irã,
neuter tñ gr̃am ꝓmereẽ, q̃m nõ humilia
Iacob.4.b tis ſed humilib. deus dat gr̃am. Eſt aũt
humilis ꝗ humiliationẽ conuertit in hu-
militatẽ, & ipſe eſt ꝗ dicit deo: Bonũ mi
Pſal. 118.i hi ꝙ humiliaſti me. Nemini prorſus qđ
patiẽter fert bonum eſt, ſed plane mole
ſtũ. Scimus autẽ ꝙ hilarẽ datorẽ diligit
2.Cor.9.b deus. Vñ & cũ ieiunamus iubemur ca-
Matt. 6.c put nr̃m ungere oleo, & faciẽ lauare, ut
nr̃m.ſ. opus bonũ ſpũali quodã gaudio
cõdiaẽ, & holocauſtũ nr̃m pingue fiat.
Etenim ſola gr̃am quã p̄fert mereẽ læta Iaco.1.a
& abſoluta hũilitas. Quæ.n. coacta fue
rit uel extorta,qualis utiqꝫ eſt in uiro pa
tiẽte illo ꝗ poſſidet aĩam ſuã: hæc inquã
humilitas etſi uitã obtinet ꝑꝑ patientiã,
ꝑꝑ triſtitiã tñ gr̃am nõ hẽbit. Nõ.n. cõ-
gruit ei ꝗ eiuſmodi eſt, illud ſcripturæ:
Gl̃ieẽ humilis in exaltatione ſua: q̃m nõ
ſpõte humiliaẽ,neqꝫ libenter. Vis autẽ
uidere humilẽ recte gl̃iantem, & ṽe di-
gnũ gl̃ia? Libenter,inqt,gl̃iabor in infir 2.Cor.12.c
mitatib. meis, ut inhabitet in me uirtus
Xp̃i. Non dicit patienter ſe ferre infirmi
tates ſuas,ſed & gl̃iari, & libẽter gl̃iari
in illis, ꝓbans ẽt ſibi bonũ eſſe ꝙ humi-
liatur: nec ſufficere oĩno ut poſſideat ani
mam ſuã tanq̄ꝫ patiẽter humiliatus, niſi
& gr̃am accipiat tanq̄ꝫ ſpõte humilia-
tus. Gñalem ṽo hinc audi rl̃am. Omnis Luc. 14.c
ꝗ ſe humiliat,ait,exaltabiẽ. Sign̄at ꝓfe-
cto nõ oẽm exaltandã eſſe humilita-
tem,ſed eã tm̃ q̄ de uolũtate uenit, non
ex triſtitia nec ex neceſſitate. Nec.n. per
contrariũ oĩs ꝗ exaltaẽ,humiliãdus erit:
ſed tm̃ ꝗ ſe exaltat,humiliabiẽ,nimirum
ob uolũtariã uanitatẽ. Ita ergo nõ ꝗ hu-
miliaẽ,ſed ꝗ ſponte ſe humiliat,exaltabi
tur: utiqꝫ ob meritũ uoluntatis. Eſto em̃
ꝙ humilitatis materia ꝑ aliũ miniſtraẽ,
uerbi gr̃a, ꝓbra,dãna, ſupplicia: non tñ
idcirco recte ab alio q̄ꝫ à ſemetipſo hũi-
liatus ille diceẽ, ꝗ illa oĩa tacita & læta
conſcĩa,cã dei ſubeũda decreuerit. Sed
quò ꝓgredimur? Patiẽter ut ſentio ſuſti-
netis exceſſum in ṽbo de hũilitate et pa
tiẽtia,ſed reuertamur ad locũ de quo di
greſſi ſumus. Id nãqꝫ ĩcidit nob̃ ex occa
ſione rñſi quo grãdia p̄ſumẽtẽ ſponſam
reprimẽdã cẽſuit ſpõſus, & nõ ad inſipiẽ
tiã illi,ſed ut ſanè ex eo probabilioris &
maioris hũilitatis dareẽ occaſio, ꝑ quã
dignior potioꝝ atqꝫ eoꝝ ipſoꝝ q̄ pete-
bat,capacior efficereẽ. Veruntñ qa ad-
huc ĩ ianuis ſumus p̄ñtis capituli,diſcuſ-
ſionis eius initiũ principio ſi placet ſer-
mõis alterius ordiamur, p̄ſertim ne uer
ba ſponſi uel receſeant cũ tædio uel au-
diantur. Quod ipſe auertat à ſeruis ſuis

Ieſus Chriſtus dñs noſter, qui eſt ſuper
omnia deus benedictus in ſecula Amẽ.

De increpatione dura quam facit ſponſus ad ſpõſam, & de duplici ignorantia nimium pauenda & fugienda. *Sermo 25.*

Can. 1. a SI te, inqt, ignoras, egredere. Du
ra & aſpera increpatio ꝙ dicit,
egredere. Hoc qppe uerbũ ſer-
ui audire ſolẽt à ualde iraſcentib. & in-
dignantib. dñis, uel ancillæ à dñab. ſuis
cũ grauiter illas offenderint. Exi hĩc, exi
à me, egredere à cõſpectu meo, & à do-
mo iſta. Hoc ergo uerbo aſpero & ama
ro ſatis nimiũq; increpatorio utiť modo
ſpõſus contra dilectã, ſub cõditione tñ
ſi ſeipſam ignorauerit. Nil qppe ualidi⁹
efficacius'ue ad terrendũ potuit in eam
intẽdere, q̃ ut egredi minareť. Qđ & tu
aduertere potes, ſi bñ attẽdas uñ quo
egredi iubeať. Vnde. n. quo putas, niſi
de ſpũ ad carnẽ, de bonis aĩ ad ſcl'aria de
ſideria, de interna reqe mẽtis ad mundi
ſtrepitũ, & inqetudinẽ curaꝝ exterio-
rẽ? In qb. oĩb. nõ eſt niſi labor & dolor,
atque afflictio ſpũs. Quæ. n. aĩa ſemel à
dño didicit & accepit intrare ad ſeipsã,
& in intimis ſuis dei pñtiam ſuſpirare, et
q̃rere faciẽ eius ſp(ſpũs eſt. n. deus, & q
q̃runt eũ, oportet eos in ſpũ ambulare,
& nõ in carne ut ſcđm carnẽ uiuant) ta-
lis inq̃ aĩa neſcio an uel ipſam gehennã
ad tp̃s expiri horribilius pœnaliuſue du
cat, q̃ poſt ſpũalis ſtudij h⁹ guſtatã ſe-
mel ſuauitatẽ exire denuo ad illecebras
uel poti⁹ ad moleſtias carnis, ſeſuumq;
Eccl. 1. b inexplebilẽ repetere curioſitatẽ, dicẽte
Thre. 3. c Eccl'iaſte: Oculus nõ impleť uiſu, nec au
ris auditu. Audi. n. hoĩem exptum q̃ lo-
quimur. Bonus es, inqt, dñe ſperantibus
in te, aĩæ q̃renti te. Ab hoc bono ſiquis
auertere ſctãm illã aĩam conareť, puto
haud ſecus accepiſſet q̃ ſi ſe de paradi-
ſo, & ab ipſo introitu gl'iæ cõſpiceret de
Pſal. 26. c turbari. Audi adhuc & aliũ ſil'em huic.
Tibi dixi cor meũ, ait, exqſiui te facies
mea, faciẽ tuam dñe reqram. Vñ & dice
Pſal. 72. d bat: Mihi aũt adhærere deo bonum eſt.
Pſa. 114. b Et itẽ loquẽs ad aĩam ſuã dicit, Cõuerte
re aĩa mea in reqem tuã, qa dñs bñfecit
tibi. Dico ergo uob̃, nihil eſt qđ intan-
tũ formidet qſqs hoc bñficiũ ſemel ac-
cepit, q̃ ne gr̃a derelictus neceſſe hẽat
denuo egredi ad carnis conſolationes,
imò deſolationes, rurſumq; carnaliũ ſen
ſuũ ſuſtinere tumultus. Terribilis ꝓin-
de & nimis formidoloſa comminatio.
Egredere, & paſce hædos tuos. Qđ eſt,
indignã te noueris illa tua familiari &
ſuaui reꝝ cõtẽplatione cœleſtiũ, intel-
ligibiliũ, diuinaꝝ. Quamobrẽ egredere
de ſanctuario meo corde tuo, ubi ſecre-
tos ſacroſq; ueritatis ac ſapiẽ ſenſus dul
citer haurire ſolebas: & magis tanquã
una de ſcl'arib. paſcẽdis & oblectandis
tuæ carnis ſenſib. intricare. Hędos qppe
(q pctm̃ ſignãt, & in iudicio collocãdi
ſunt à ſiniſtris) dicit uagos & petulantes
corpis ſenſus, p quos pctm̃ tanq̃ mors
p feneſtras intrauit ad aĩam. Cui & bñ
cõgruit qđ ſequiť in ſcriptura, iuxta ta-
bernacula paſtorum. Non. n. ſupra ſicut
agni, ſed iuxta tabernacula paſtoꝝ hæ-
di paſcunť. Paſtores ſiqdem q̃ ui paſto-
res ſunt, licet tabernacula hẽant de ter-
ra & in terra, corpa uidelicet ſua his die-
bus qb. nũc militãt, nõ tñ de terra, ſed
de cœleſtib. paſcuis greges dñicos pa-
ſcere cõſuerũt: neq;. n, ſuã eis, ſed dñi p̃-
dicant uoluntatẽ. At hędi (q ſunt corpis
ſenſus) cœleſtia nõ reqrunt, ſed iuxta ta
bernacula paſtoꝝ in oĩb. uidelicet bo-
nis ſenſibilib. h⁹ mundi (q̃ eſt regio cor-
poꝝ) ſumunt uñ ſua deſideria nõ tam ſa
tiẽt q̃ irritẽt. Turpis mutatio ſtudioꝝ,
ut cui añ ſtudij fuerat peregrinãtem &
exulẽ aĩam ſuã ſacris meditationib. tan-
quã cœleſtib. paſcere bonis, dei bñ pla-
citũ & myſteria uolũtatis eius ingrere,
penetrare deuotione cœlos, & mẽte ſup
nas circuire mãſiones, ſalutare pr̃es atq;
apl'os & choros ꝓphetaꝝ, martyrũq;
admirari triũphos, ac ſtupe pulcherri-
mos ordines angeloꝝ: nũc oĩb. his omiſ
ſis, turpi ſe mancipet corpis ſeruituti ad
obediẽdũ carni, ad ſatisfaciẽdũ uentri et
gulę, ad mẽdicandũ in uniuerſa terra uñ
ex ea q̃ p̃terit mũdi h⁹ figura, ſuã ſp fa-
melicã curioſitatẽ aliq̃tenus cõſoleť. Exi

tus aquaꝝ deducãt oculi mei ſup hmõi
aĩam, q̃ cum nutrireť in croceis, demum
amplexať ſtercora. Paſcit. n. iuxta beati
uiri ſnĩam, ſterilẽ q̃ non hẽbat filios, &
Cant. 1. c uiduæ nõ bñfacit. Et uide qa non ſimpl'r
egredere: ſed, egredere, inqt, & abi poſt
greges ſodaliũ tuorum, & paſce hœdos
tuos. In quo (ut mihi vr̃) magnę cuiuſdã
rei nos admonet. Quid iſtud? Heu quòd
egregia creatura iã olim facta de grege,
2. Pau. & nunc in peius miſerabil'r ꝓruens, non
ſaltẽ inter greges remanere pmittiť, ſed
Pſal. 48. d poſt abire iubetur. Qũo, inqs? Qũo le-
gis: Hõ cum in honore eſſet, nõ intelle-
xit, cõparatus eſt iumẽtis inſipientib. &
ſil'is factus eſt illis. Ecce qũo de grege fa
cta eſt egregia creatura. Puto dicerent
iumẽta ſi loq fas eſſet. Ecce Adam fact⁹
Cant. 1 eſt q̃ſi unus ex nobis. Cũ in honore eẽt,
inqt. In quo honore q̃ris? Habitabat in
paradiſo, & in loco uoluptatis conuer-
ſatio eius. Nihil moleſtię, nihil indigẽtiæ
ſentiebat, & odoriferis ſtipatus malis,
fulcitus florib. gl'ia & honore coronat⁹,
& cõſtitus ſuper opa manuũ plaſmato-
ris. Magis aũt ob inſigne diuinę ſil'itudi
nis p̃cellebat, & erat illi ſors & ſocietas
cũ plebe angeloꝝ, & cũ oĩ militia cœle
ſtis exercitus: Sed mutauit iſtã gl'iam dei
in ſil'itudinẽ uituli comedentis fœnum.
Inde eſt ꝙ panis angeloꝝ factus eſt fœ-
num poſitũ in p̃ſepio, appoſitum nobis
tanq̃ iumẽtis. Verbum qppe caro factũ
eſt, & iuxta ꝓphetam oĩs caro fœnum.
Eſa. 40. b At fœnũ iſtud minime deſiccatũ eſt, nec
ex eo cecidit flos, quia requieuit ſup ip-
ſum ſpũs dñi. Propter hoc nãq; aliqũ fi-
nis uenit uniuerſæ carnis, quia ſpũs receſ
ſerat uitæ. Deniq; ait: Nõ pmanebit ſpi
Gene. 6. a ritus meus in hoĩe in ęternũ, quia caro ẽ.
Carnis noĩe hoc loco uitiũ deſignari in-
tellige, nõ naturã. Nec. n. ſpm̃ natura ex
pũgit, ſed uitiũ. Propter uitium ergo oĩs
caro fœnum, & oĩs gl'ia eius tanq̃ flos
Eſai. 40. b fœni. Exſiccatũ eſt (inqt) fœnũ, & ceci-
dit flos, ſed nõ ille flos qui de uirga et ra
dice Ieſſe aſcẽdit, eo ꝙ reqeuit ſup eũ ſpi
ritus dñi. Nec illud fœnũ qđ uerbũ fa-
ctũ eſt, p eo ꝙ ſequiť in ꝓpheta: Verbũ
aũt dñi manet in æternũ. Si. n. fœnũ uer- Ibidem
bũ, & uerbũ in ęternũ manet, fœnũ quo
que neceſſe eſt maneat in æternũ. Alio-
quin qũo uitã p̃bet æternã, ſi ipm̃ mini-
me manet in ęternũ? Ait. n. Siquis mãdu Ioan. 6. c
cauerit ex hoc pane, uiuet in æternũ. Et Ibidem
quẽ panẽ dicat, apit cũ ſubiũgit: Et pa-
nis quẽ ego dabo, caro mea eſt ꝓ mũdi
uita. Qũo ergo æternũ nõ eſt, quo ęter-
nal'r uiuiť? Sed recole nũc mecũ uocẽ fi-
lij ad pr̃em loquẽtis in pſalmo: Nõ da-
bis (inquit) ſctm̃ tuũ uidere corruptionẽ. Pſal. 15. c
Haud dubiũ quin de corpe dicat, qđ in
ſepulchro iacebat exanime. Hoc. n. ſctm̃
& angelus q nũciauit uirgini locutus eſt
dicẽs, et qđ naſceť ex te ſctm̃, uocabitur
filius dei. Quo ergo pacto ſctm̃ fœnum
poterat uidere corruptionẽ, qđ de incor
rupti uteri ppetuo uirore uernantib. pa-
ſcuis ortũ, ẽt auidos angeloꝝ in ſe figere
poſſit obtutus, inſatiabil'r oblectãdos?
Perdat ſanè fœnũ uiriditatẽ, ſi Maria uir
ginitatẽ amiſerit. Ergo cibus hoĩs muta
uit ſe in pabulũ pecoris, hoĩe mutato in
pecus. Heu triſtis & lachrymoſa muta-
tio, ut hõ paradiſi accola, terræ dñs, cœ
li ciuis, domeſticus dñi ſabaoth, fr̃ btõ-
rum ſpũum, & cœleſtiũ cohæres uirtu-
tum, repẽtina ſe cõuerſione inuenerit &
pp infirmitatẽ iacentẽ in ſtabulo, & pp
pecorinã ſil'itudinẽ indigentẽ fœno, &
pp idomitam feritatẽ alligatum p̃ſepio, Pſal. 31. b
ſicut ſcriptum eſt: In chamo et fręno ma Eſa. 1. a
xillas eoꝝ conſtringe, qui non approxi
mant ad te. Agnoſce tñ ô bos poſſeſſo-
rem tuum, & ô tu aſine præſepe dñi tui,
ut prophetę dei fideles inueniantur qui
iſta ſunt dei mirabilia p̃locuti. Cogno-
ſce pecus, quẽ non cognouiſti hõ. Ado-
ra in ſtabulo quem fugiebas in paradi-
ſo. Honora præſepium cuius contẽpſi-
ſti imperium. Comede fœnũ, quẽ panẽ,
& panẽ angelicum faſtidiſti. Sed q̃nam
cã (inqs) tantę deiectionis? Profecto ꝙ
hõ cũ in honore eẽt, non intellexit. Quid
non intellexit? Non dicit: Non dicam⁹.
Poſitus in honore non intellexit ꝙ li-
mus eſſet, honoris faſtigio delectat⁹: &
cõtinuo in ſe exptus eſt ꝙ tãto poſt tẽ-

pore hõ de filijs captiuitatis & prudenter aduertit, & ueraciter ꝓtulit dicens: Gala.6.a Qui ſe putat aliq̃d eſſe cũ nihil ſit, ipſe ſe ſeducit. Vę miſero, ꝙ nõ fuit q iã tunc diceret ei: Quid ſupbis terra & cinis? Hinc egregia creatura gregi admiſta eſt, hĩc beſtiali ſiſitudine dei ſiſitudo mutata ẽ, hinc ſocietas cũ iumentis pro conſortio angelorꝝ inita eſt. Vides ꝗ̃ ſit fugienda Pſal.48.d nob hæc ignorãtia, de q̃ tot milia malorum uniuerſo nr̃o gñi ꝓuenerũt? Ait em̃ ppea hoĩem iumentis inſipientib. cõparatũ, qa nõ intellexit. Cauẽda ꝓinde omnimodis ignorãtia, ne forte ſi adhuc ſine intellectu & poſt uexationẽ inuenti fuerimus, multo plura & grauiora priorib. mala inueniãt nos, dicaturq́ꝫ de nobis: Hier.51.a Curauimus Babylonẽ, & nõ eſt ſanata. Merito qdem, ꝙ nec uexatio dederit intellectũ auditui. Et uide ne forte ẽt hic ſponſus cũ dilectã ab ignorãtia tãto ĩcrepationis tonitruo deterreret, ppea minime dixerit, egredere cũ gregib⁹, aut egredere ad greges, ſed egredere (ait) poſt greges ſodaliũ tuorꝝ. Vt quid hoc? Sane ut ſcd̃am ꝓinde ignorantiam priore magis pauendã pudendãq́ꝫ oſtẽderet, ꝙ illa hoĩem beſtijs parẽ feciſſet, iſta & poſteriorẽ. Nã hoĩes quidẽ merito ignorãtiæ ignorati. i. reprobati, & ad tremendũ illud iudiciũ ſtare, & igni ꝑpetuo tradi habẽt, nõ aũt & pecudes. Nec dubiũ fore deterius his q ſic erunt, ꝗ̃ his q̃ oĩno non erunt. Mar.14.c Melius ei fuerat (inqt) ſi natus non fuiſſet hõ ille. Nõ utique ſi natus nõ fuiſſet oĩno, ſed ſi natus nõ fuiſſet hõ, ſed uerbi grã aut pec⁹, aut alia quæpiã creatura, q̃ qm̃ iudiciũ non hr̃et, ad iudiciũ nõ ueniret, ac ꝑ hoc nec ad ſuppliciũ. Sciat ergo aĩa rõnalis quæ ſe ob priorẽ ignorantiã erubeſcit pecudes hr̃e ſodales in ꝑfruẽdis utiq́ꝫ bonis terræ, nõ ẽt ſimiliter ſocias habituram ĩ ꝑferendis tormẽtis gehẽnę, & tũ demũ ẽt ab ipſis gregib. ſuorꝝ ſodaliũ iumentorꝝ cũ dedecore exturbandã, nec iam uel cũ ipſis iturã, ſed plane poſt, qñ illis nihil mali ſentientib. ipſa malis oĩb⁹ exponet̃. A qb. nõ liberabit̃ in æternũ, ſiquidem ſcd̃o ignorare adiecerit. Egreditur itaq́ꝫ hõ & ſolitarius abit poſt greges ſodaliũ ſuorꝝ, cũ ſolus in inferno inferiori retruditur. An nõ tibi poſteriorem ur̃ tenere locũ, q ligatis manib. & pedibus Luc.11. ꝓijcit̃ in tenebras exteriores? Et erũt ꝑfecto nouiſſima hoĩs illius peiora prioribus, qñ q prius beſtijs equabat̃, nunc & poſtponit̃. Puto ꝙ & in pñti uita, ſi bñ aduertas, poſteriorẽ ire pecorib. hoĩem iudicabis. An nõ ſiqdem tibi ur̃ ipſis beſtijs quodãmodo beſtialior eſſe hõ rõne uigẽs, & rõne nõ uiuẽs? Nã pecus qdem ſi ſe rõne nõ regat, excuſationẽ hẽt à natura, à q̃ hoc ei penitus munus negatũ eſt. nõ hẽt hõ, cui ab ipſa ſpeciali prerogatiua donatũ eſt. Merito ꝓinde eo ipſo cenſet̃ hõ egredi, & poſt ire gregalib. aĩantib. ꝙ ſolũ hoc aĩal conuerſatione degñi iura naturę tranſgrediẽs, rõnis cõpos, rõnis exptia morib. & affectib⁹ imitat̃. Cõuincitur ergo ire poſt greges hõ, & nũc qdem deprauatione naturæ, poſtmodũ aũt & extremitate pœnę. Ecce ſic malediceẽ hõ q ignorantiã dei hr̃e inuẽtus fuerit. Dei dicã, an ſui? Vtrunque ſine dubio, utraq́ꝫ ignorãtia dãnabilis ẽ, utralibet ſufficit ad perditionẽ. Vis ſcire qa ita eſt? Sed de dei minime dubitas, ſi tñ cõſtat tibi nõ aliã uitã eſſe æternam, ꝗ̃ ut p̃rem cognoſcas deũ uerꝝ, et quem miſit Ieſum Xp̃m. Audi ergo ſpõſum liquido & apte in aĩa ẽt aĩæ ignorantiam condẽnantem. Quid. n. dicit? Nõ utique ſi deum, ſed ſi ignoras te, inquit, &c. 1.Co.

Patet ergo quia ignorans ignorabitur, ſiue ſe, ſiue deum ignorare contingat. De qua utraque ignorantia erit nobis (ſi tamen deus manum apponat) utilis admodum diſputatio. Non modo tamen, ne fatigati, & non pręmiſſa ex more oratione, aut ego minus diligenter rẽ neceſſariam proſequar, aut uos minus attente, quæ non niſi magno ſuſcipienda ſunt deſiderio audiatis. Etenim ſi corporis cibus cum abſque appetitu & ſatiatus illum ſumis, non modo non prodeſt, ſed & nocet plurimum, multo magis panis aĩæ cum faſtidio ſumptus, nõ

ſcię nutrimentũ, ſed magis tormentũ cõſcientiæ importabit. Quid à nob auertat ſpõſus eccleſiæ Ieſus Xp̃s dñs nr̃, q ẽ ſuper omnia deus bñdictus in ſcl'a, Am̃.

Quod ſcientia literarum ſit bona ad inſtruendum, ſed ſcientia propriæ infirmitatis ſit utilior ad ſalutem. Sermo XXXVI.

En ego meæ promiſſioni, en ego deſiderijs ueſtris, en ego ẽt deo ꝓ debito famulatu triplici, ut uidetis, rõne urgeor ad loquẽdum, pacti ỹitate, charitate fraterna, timore dñi. Si tacuero, os meum cõdẽnabit me. Quid ſi loquar? Profecto uereor idẽ iudiciũ, Rom.15.f ne loquentẽ uidelicet & nõ facientẽ idẽtidem os meũ condẽnet me. Iuuate me orõnib. ur̃is ut ſꝑ poſſim & loq q̃ oportet, & opere implere q̃ loquor. Nõ ignoratis hodiernũ uob ꝓpoſitũ eſſe ſermonẽ de ignorãtia, uel potius de ignorantijs, qm̃ duæ ſi meminiſtis, ꝓpoſitę ſunt, nr̃i una, & altera dei. Quas & monuim⁹ ambas eſſe cauẽdas, ꝙ ambæ damnabiles ſint. Supereſt ut clarius hoc ip̃m faciã, ediſſerã plenius. Sed prius q̃rendum exiſtimo, ſit ne ignorãtia oĩs dãnabilis. Et mihi qdem ur̃ nõ eſſe, (neq́ꝫ. n. omnis ignorãtia dãnat) ſed multa et innumera eſſe q̃ neſcire liceat abſque diminutione ſalutis, uerbi grã ſi ignoras fabrilẽ artẽ, ſeu carpentariã, aut cęmentariã, & q̃cũque iſtiuſmodi ſunt artes q̃ ad uſus uitæ h⁹ p̃ſentis ab hominib. exercent̃, nunqd impedit ad ſalutẽ? Etiam abſq́ꝫ oĩb. illis artib. q̃ liberales dñr, quãuis honeſtioribus uilioribuſq́ꝫ ſtudijs & diſcantur & exerceant̃, & ꝗ̃ plurimi hominum ſalui facti ſunt placẽtes morib. atq́ꝫ operib⁹: Heb.11. quantos enumerat Ap'ls in ep'la ad Hebręos factos dilectos non in ſcĩa lr̃arꝝ, ſed in conſcientia pura & fide nõ ficta? Oẽs placuerũt deo in uita ſua, uitę meritis, non ſcĩæ. Petrus & Andreas & filij Zebedæi, cæteriq́ꝫ cõdiſcipuli oẽs non de ſchola rhetorꝝ aut philoſophorꝝ aſſumpti ſunt, & nihilominus tñ ſaluator ꝑ ipſos opatus eſt ſalutem in medio terræ. Non in ſapĩa quę in ipſis eſſet pluſq́ꝫ in cũctis uiuentib. quemadmodũ ſctũs aliquis de ſemetipſo cõfeſſus eſt, ſed ĩ fide et lenitate ipſorꝝ ſaluos fecit illos, ẽt & ſctõs, ẽt & magiſtros. Deniq́ꝫ notas mũdo fecerũt uias uitæ, & nõ in ſublimitate ſermonis, aut in doctis humanæ ſapię ỹbis, ſed ſicut placuit deo per ſtultitiã p̃dicationis eorꝝ ſaluos facere credẽtes, qa mũdus cũ in ſua ſapĩa non cognouit. Videar forſan nimius in ſuggillatione ſcientiæ, & q̃ſi reprehendere doctos, ac ꝓhibere ſtudia literarꝝ. Abſit. Oſe.4.b Non ignoro quantũ eccleſię ꝓfuerint et ꝓſint literati ſui, ſiue ad refellendos eos Dan.12.b q ex aduerſo ſunt, ſiue ad ſimplices inſtruendos. Deniq́ꝫ legi. Quia tu repuliſti ſciam, repellã & ego te, ut nõ fungaris mihi ſacerdotio. Legi. Qui docti fuerint, fulgebũt q̃ſi ſplendor firmamenti. & q ad ſtultitiã erudiũt multos, q̃ſi ſtellæ in perpetuas æternitates. Sed & ſcio 1.Cor.8.b ubi legerim ſcĩa inflat: et rurſum q appo Eccl.1.d nit ſciam, apponit & dolorẽ. Vides qa drĩa eſt ſciarꝝ, quãdo alia inflãs, alia cõtriſtãs eſt? Tibi uero uelim ſcire quænã harꝝ uideatur utilior ſeu magis neceſſaria ad ſalutẽ, illę ne q̃ tumet, an q̃ dolet? Sed nõ dubito qn dolentẽ tumẽti pręferas: qa ſanitatẽ quã tumor ſimulat, dolor poſtulat. Qui aũt poſtulat, ꝓpinq̃t ſaluti: qm̃ q petit accipit. Deniq́ꝫ q ſanat Luc 11.b cõtritos corde, execratur inflatos, dicẽ- Pſa.146.a te ſapĩa, qa deus ſupbis reſiſtit, humili- Iacob.4.b bus aũt dat grãm. Et apoſtolus aiebat: Rom.12.b Dico aũt ꝑ grãm q̃ data eſt mihi, oĩbus q ſunt inter uos, nõ plus ſape quã oportet, ſed ſape ad ſobrietatẽ. Nõ prohibet ſape, ſed plus ſape ꝗ̃ oportet. Quid eſt autem ſape ad ſobrietatem? Vigilantiſſime obſeruare quid ſcire magis prius ue oporteat. Tempus enim breue eſt. Eſt autem quod in ſe eſt omnis ſcientia bona, quæ tamen ueritate ſubnixa ſit: ſed tu qui cum timore & tremore tuam ipſius operari ſalutem pro temporis breuitate feſtinas, ea ſcire prius ampliuſq́ꝫ curato, quæ ſenſeris uiciniora ſaluti. Nõne medici corporum medicinæ portionem diffiniunt eligere in ſumendis cibis quid prius, quid poſterius, & quemad-

modū quidq; ſumi oporteat? Nam & ſi
bonos cōſtat eſſe cibos quos deus crea
uit, tu tñ ipſos tibi ſi in ſumēdo modum
& ordinē nō obſerues, reddis plane nō
bonos. Ergo qđ dico de cibis, hoc ſenti
te & de ſcientijs. Sed melius mitto uos
ad magiſtrū. Nō eſt.n. nr̃a iſta ſñia, ſed
1.Cor. 8.a illius imò & nr̃a, q̄m ueritatis. Qui ſe, in
quit, putat aliq̄d ſcire, nondum ſcit q̄uo
oporteat eū ſcire. Vides q̄m nō probat
multa ſcientē, ſi ſciēdi modum neſcierit?
Vides inq; q̄uo fructū & utilitatē ſciæ in
modo ſciedi conſtituit? Quid ergo dicit
modū ſciendi? Quid niſi ut ſcias quo or
dine, quo ſtudio, quo fine quæque noſſe
oporteat? Quo ordine? ut id prius, quod
maturius ad ſalutem. Quo ſtudio? ut id
ardentius, qđ uehemētius ad amorem.
Quo fine? ut nō ad inanē gl'iam, aut cu-
rioſitatē, aut aliq̄d ſil'e, ſed tm̄ ad ædifi-
cationē tuā uel ꝓximi. Sūt nanq; q̄ ſcire
uolūt eo fine tm̄ ut ſciāt, & turpis curio
ſitas eſt. Et ſunt q̄ ſcire uolūt ut ſciantur
ipſi, & turpis uanitas eſt. Qui profecto
nō euadent ſubſannantē ſatyricū, et ei q̄
eiuſmodi eſt decantantē. Scire tuū nihil
Perſius eſt, niſi te ſcire hoc ſciat alter. Et ſunt itē
ſatyra. 1. q̄ ſcire uolūt ut ſciam ſuā uendant, uerbi
cā ꝓ pecunia, ꝓ honorib. & turpis quæ
ſtus eſt. Sed ſunt quoq; q̄ ſcire uolunt ut
ædificēt, & charitas eſt. Et itē q̄ ſcire uo
lūt ut ædificenť, & prudētia eſt. Horum
oīum ſoli ultimi duo nō inueniunť ī abu-
ſione ſciæ, q̄ppe q̄ ad hoc uolūt intellige
re ut bñ faciant. Deniq; intellectus bonꝰ
Pſa. 110.b oīb. facientib. eum. Reliqui oēs audiāt:
Iaco. 4.d Sciēti bonū & non facienti pctm̄ eſt ei.
Ac ſi p ſil'itudinē dicat. Sumēti cibū &
nō digerēti, ꝑnicioſum eſt ei. Cibus ſiq̄-
dem indigeſtus & q̄ bonā nō hēt deco
ctionē, malos gñat humores, & corrū-
pit corpus, & nō nutrit. Ita et multa ſcīa
ingeſta ſtomacho aīæ, q̄ eſt memoria, ſi
decocta igne charitatis nō fuerit, & ſic
ꝑ quoſdā artus aīæ mores. ſ. atq; actus
trāsfuſa atq; digeſta, q̄tenus ipſa de bo
nis q̄ nouerit uita atteſtāte et morib. bo
na efficiať: non'ne illa ſcīa reputabitur in
pctm̄, tanq̄ cibus cōuerſus in prauos no
xiosq; humores? An non malus humor
pctm̄: an non mali humores praui mo-
res? An nō inflationes et tortiones in cō
ſcīa ſuſtinebit q̄ hmōi eſt, ſciēs uidelicet
bonum, & nō faciēs? An non reſpōſum
mortis et dānationis toties in ſemetipſo
habebiť, quoties ī mentē uenerit ſermo
quē dixit deus, q̄a ſeruus ſciens uolunta
tem dñi ſui & nō faciens digna, plagis Luc. 12.f
uapulabit multis? Et uide ne forte in per
ſona talis aīæ ꝓpheta plangeret dicens:
Ventrē meum doleo, uentrem meū do- Hier. 4.
leo. Niſi ꝙ ipſa ingeminatio geminū vr̃
innuere ſenſum, ut præter hunc quem di
ximus, ēt alium requiramus. Puto.n. ꝙ
in ſua perſona potuit hoc dixiſſe ꝓphe-
ta, ꝙ uidelicet ſcīa plenus, & æſtuās cha
ritate, & oīno effundere cupiens, nō in-
ueniret qui curaret audire, & ſic quaſi
oneri ſua ſibi ſcīa erat, quam cōicare nō
poterat. Plangit itaq; pius eccleſiæ do-
ctor tam illos qui ſcire contemnūt q̄uo
ſit uiuendum, q̄; illos qui ſcientes male
nihilominus uiuūt. Et hoc ꝓ eo ꝙ eundē
ſermonem propheta repetit. Aduertis
ne iam q̄; ueꝝ ſenſit Apl's, quia ſcīa in-
flat? Volo proinde aīam primo oīum ſci
re ſeipſam, ꝙ id poſtulet rō & utilitatis
& ordinis. Et ordinis quidem: q̄m quod
nos ſumus, primum eſt nob: utilitatis ue
ro, quia talis ſcīa non inflat, ſed hūiliat,
& eſt quędam præparatio ad ædifican
dū. Niſi.n. ſuper humilitatis ſtabile fun-
damentum, ſpūale ædificium ſtare mini
me non pōt. Porrò ad ſe humiliandū ni-
hil aīa inuenire uiuacius ſeu accommo-
datius pōt, q̄; ſi ſe in ueritate inuenerit,
tm̄ non diſſimulet, non ſit in ſpiritu eius
dolus, ſtatuat ſe añ faciem ſuam, nec ſe
à ſe auertere abducatur. Nōne ſe ita in-
tuens clara luce ueritatis inueniet ſe ī re
gione diſſimilitudinis, & ſuſpirās miſera
quam iā latere nō poterit ꝙ uere miſera
ſit, nōnne cū ꝓpheta clamabit ad dñm,
In ueritate tua humiliaſti me? Nam q̄uo
nō uere humiliabitur in hac uera cogni-
tione ſui, cū ſe perceperit oneratā pctis,
mole huius mortalis corporis aggraua
tā, terrenis intricatam curis, carnalium

deſiderioꝝ fęce infectā, cæcā, curuam,
infirmā, implicitā multis errorib. expo-
ſitā mille ꝑiculis, mille timorib. trepidā,
mille difficultatib. anxiā, mille ſuſpicio-
nib. obnoxiam, mille neceſſitatib. ærum
noſam, ꝓcliuem ad uitia, inualidam ad
uirtutes? Vñ huic iā extollētia oculorū,
Pſal. 41.a uñ leuare caput? Nōne magis cōuerteť
in ærūna ſua, dū configiť ſpina? Cōuer-
reť inq̄ ad lachrymas, cōuertetur ad plā
ctus & gemitus, conuerteť ad dñm, &
in humilitate clamabiť, ſana aīam meā:
Pſal. 40.a q̄a peccaui tibi. Porrò cōuerſa ad dñm
recipiet cōſolationē, quia pr̃ eſt miſeri-
cordiaꝝ, & deus totius conſolationis.
Ego quādiu in me reſpicio, in amaritudi
ne morať oculus meus. Si aūt ſuſpexero
& leuauero oculos ad diuinæ miſeratio
nis auxiliū: tempabit mox amarā uiſio-
Pſal. 41.b nē mei, uiſio læta dei, cui & dico: Ad me
ipſum aīa mea cōturbata eſt, ꝑꝑea me-
mor ero tui. Nec mediocris dei uiſio, piū
& deprecabilē expiri, ſicut reuera beni
gnus & miſericors eſt, & p̄ſtabilis ſuper
malitia, q̄ppe cuius natura bonitas, &
cui ꝓpriū eſt miſereri ſp & parcere. Ta-
li itaq; expimento & tali ordine ſalubri
ter innoteſcit deus cū prius ſe hō nouerit
in neceſſitate poſitū, & clamabit ad do
Pſal. 49.c minū, & exaudiet eū, & dicet: Eruā te,
& honorificabis me. Atque hoc mō erit
gradus ad notitiā dei, cognitio tui: et ex
imagine ſua q̄ in te renouať, ipſe uidebiť,
dū tu q̄dem reuelata facie gl'iam dñi cū
fiducia ſpeculādo, in eādem imaginem
trāsformaris de claritate in claritatē tā
quā à dñi ſpū. Sed iā demū aduerte q̄uo
utraq; cognitio ſit tibi neceſſaria ad ſa-
lutē, ita ut neutra carere ualeas cū ſalu-
te. Nam ſi ignoras te, nō habebis timo-
rē dei in te, nō humilitatē. An ꝟo ſine ti-
more dei & ſine hūilitate de ſalute p̄ſu-
mas, tu uideris. Bñ feciſtis grunniendo
ſignare ꝙ minime ita ſapiatis, imò ꝙ nō
ita deſipiatis, ne ī eō qđ planū eſt immo
remur. Sed attēdite cętera. An potiꝰ pau
ſandū eſt nob ꝑꝑ ſomnolentos? Putabā
me uno ſermone implere qđ promiſi de
duplici ignorātia: & feciſſē niſi ſaſtidio-
ſis lōgior uidereť. Quoſdā ſiq̄dē oſcitan
tes, quoſdā & dormitātes intueor. Nec
miꝝ. Præcedētis noctis uigiliæ (longiſſi
mæ q̄ppe fuerūt) excuſant eos. Veꝝ il-
lis q̄d dicā q̄ & tūc dormierūt, et modo
nihilominus dormiūt? Sed nō ꝑgo nūc
ulterius exagitare ꝟecundiam eoꝝ, ſuf-
ficit tetigiſſe. Puto ꝙ melius deinceps ui
gilabūt, nr̃æ obſeruationis cauterium
ueriturí. In hac ſpe gerimus eis hac uice
morē, & qđ continuandū rō exigebat,
eoꝝ charitate (pendēte licet diſputatio
ne) partimur, faciētes finē ubi nō erat fi-
nis. Ipſi uero ſuꝑ ſibi facta indulgētia no
biſcum gl'ificent ſponſum eccleſię Ieſum
Christum dominum noſtrum, q̄ eſt ſu-
per oīa deus benedictus in ſecula, Am̄.

De duab. notitijs, & de duab. ignorantijs: & de his quæ ex ſe parturiunt. *Sermo 37.*

p Vto non habemus nunc opus
hortari ad uigilandum, cū abſq;
dubio ſermo ille ſuggillatorius
uigilet, utpote adhuc recēs, q̄ heri à nob
charitatiuè prolatus, bene aliquos ex-
pergefecit. Ergo tenetis memoria quòd
teneam aſſenſum ur̃m, neminem abſq;
ſui cognitione ſaluari: de qua nimirum
mater ſalutis humilitas oritur, & timor
domini, qui & ipſe ſicut initium ſapien-
tiæ: ita eſt & ſalutis. Nemo dico abſq;
illa cognitione ſaluatur, qui tamen æta-
tem habeat ac facultatem cognoſcen-
di. Quod propter paruulos loquor &
propter fatuos, quorum alia ratio eſt.
Quid ſi ignoras deum? Poterit'ne ſpes
eſſe ſalutis cum dei ignorantia? Ne hoc
quidem. Nec enim potes aut amare quē
neſcias, aut habere quem non amaue-
ris. Nouerit proinde te, ut deum timeas:
noueris ipſum, ut æque ipſum diligas.
In altero initiaris ad ſapientiam, in alte-
ro & conſummaris: quia initium ſapíæ
timor domini eſt, & plenitudo legis eſt
charitas. Tam ergo utraque ignorantia
cauenda eſt tibi, q̄; ſine timore & amo-
re dei ſalus eſſe non poteſt. Cætera in-
differentia ſunt, nec ſalutē ſi ſciantur, nec
damnationē ſi neſciatur habentia. Non
tamen dico contēnendam aut uegligen-

dam ſciam lrãꝝ,q̃ ornat aïam,& erudit
eam,& facit ut poſſit etiã alios erudire.
Sed duo illa oportet & expedit ut p̃ce-
dãt,in q̃bus ſummam ſalutis cõſtitui ſu
perior rõ declarauit. Et uide ſi nõ intue-
baẽ & ſi nõ docebat hũc ordinem q̃ di-
Eſ.37.c & cebat: Seminate uob̃ ad iuſtitiã, metite
Oſe. 10.d ſpem uitæ,& tũc demũ illuminate uob̃
(ait) lumẽ ſciæ. Vltimã poſuit ſciam,tan
quã picturã, q̃ ſtatũ hr̃e nequeat ſuper
inãe,et iõ illa duo p̃miſit et ſubiecit illi tã
quã ſi ſolidũ aliquid picturæ ſubſterne-
ret. Securus iã intendã ſciæ, ſi uitæ prius
p̃ bñficium ſpei ſecuritatem accepero.
Tu ergo ſeminaſti tibi ad iuſtitiã, ſi ex
uera notitia tui euigilaſti timere deum,
temetipſum humiliaſti, fudiſti lachry-
mas,eleemoſynas p̃fudiſti, cæteriſq́ te
pietatis actionib mancipaſti,ieiunĳs et
uigilĳs afflixiſti corpus, ſi pectus tũſio-
nib. cœlos clamorib. fatigaſti. Hoc ſiq-
dem ſeminare eſt ad iuſtitiã. Semina ſũt
bona op̃a,bona ſtudia, ſemina lachry-
Pſal. 125.a mæ ſunt. Ibãt (inq̃t) & flebãt mittentes
ſemina ſua. Sed q̃d? Sp̃ flebunt? Abſit.
Sed uenieẽt cũ exultatione portãtes ma
Ibidem nipulos ſuos. Merito cũ exultatione,cũ
reportant manipulos gl'iæ. At iſtud (in-
quis) in reſurrectione in nouiſſimo die,
& eſt nimis longa expectatio. Noli aïo
frãgi,noli deficere à puſillanimitate ſpi-
ritus, hẽs interim de primitĳs ſpũs, q̃d
ad p̃ſens in exultatione metas. Semina-
te (ait) uob̃ iuſtitiã,metite ſpẽ uitæ. Non
te modo mittit ad diẽ nouiſſimũ q̃ñ res
iã erit in re,& nõ in ſpe: ſed de p̃ñti loq̃-
tur. Prorſus magna lætitia & exultatio
Rom. 12 c multa nimis cũ uita uenerit. Sed nunq̃d
Pſal. 121.a tantæ lætitiæ ſpes erit ſine lætitia? Spe
gaudẽtes: ait Ap'ſ. Et Dauid nõ lętatu-
rũ,ſed lætatũ ſe dixit q̃ in domũ dñi ſe
ſperaret ituꝝ. Nondũ uitã tenebat, ſed
ſpem p̃fecto uitæ meſſuerat: atq́ in ſe-
metipſo expiebaẽ ueritatẽ ſcripturæ per
hibentis, q̃a nõ modo remuneratio,ſed
ipſa quoq́ expectatio iuſtoꝝ lætitia.
Prou. 10.d Hãc parit in aïo illius q̃ ſibi ad iuſtitiam
ſeminauit,p̃ſumpta indulgẽtia delicto-
rũ, ſi tñ ipſam indulgẽtiã efficacia atte-
ſtaẽ acceptæ gr̃æ ad uiuendũ ſanctius
deinceps. Oĩs in uob̃ q̃ hæc ſentit intra
ſe actitari,ſcit q̃d loquiẽ ſpũs, c⁹ uox at-
que op̃atio minime inter ſe unq̃ diſſen-
tiũt. Propterea ergo intelligit q̃ dñr,q̃m
q̃ foris audit,intus ſentit. Nã qui in nob̃ 1. Cor. 12
loquiẽ, op̃aẽ in uob̃, unus atq́ idẽ ſpũs
diuidẽs ſingulis p̃ut uult: alĳs q̃dẽ loq̃,
alĳs aũt op̃ari q̃d bonũ eſt. Quiſq́s ita-
que nr̃m poſt illa amãra & lachrymo-
ſa cõuerſationis ſuę primordia reſpiraſſe
in ſpẽ,atq́ in quoddã ſerenũ ſup̃nę cõſo
lationis p̃enis gr̃æ ſubleuatũ ſe euolaſſe
lætaẽ,is p̃fecto iã metit ſuaꝝ recipiens
fructũ t̃p̃aneũ lachrymaꝝ, & ipſe uidit Prou. 31 b
deũ,& audiuit uocẽ dicẽtis: Date ei de
fructib. manuũ ſuaꝝ. Nã q̃ũo non uidit
deum, q̃ guſtauit & uidit q̃m ſuauis eſt
dñs? Quàm dulcẽ & ſuauẽ te ſenſit dñe
Ieſu,cui à te nõ modo p̃ctã donata ſunt,
ſed & munus ſanctitatis indultũ eſt: ne-
que id ſolũ,ſed addita inſup̃ ad cumulũ
bonoꝝ uitæ æternæ p̃miſſio? Felix qui
tm̃ iã meſſuit, hñs interim quidẽ fructũ
ſuũ in ſctificationẽ,finẽ uero uitã ęternã.
Merito q̃ ſe inuẽto fleuit, gauiſus eſt ui-
ſo dño, ad c⁹ utiq́ miſerationis intuitũ
tãtos iã leuauit manipulos, remiſſionẽ,
ſctificationẽ,ſpẽ uitę. O q̃ uerus eſt ſer-
mo q̃ in p̃pheta legiẽ. Qui ſeminãt in la Pſal. 125
chrymis,in exultatione metẽt. Vbi br̃ cõ
prehenſa utraq́ cognitio eſt, & nr̃i qui
dẽ in lachrymis ſerens: q̃ aũt dei, metẽs
in gaudio. Hac ergo in nob̃ gemina præ
eunte notitia,iam ea q̃ forte ſupercreue
rit ſcia minime inflat, utpote q̃ nihil af-
ferre ualeat terreni cõmodi uel honoris,
q̃d nõ ſit ſanè inferius ſpe cõcepta, læti
tiaq́ ſpei iã altius radicata in aïo. Spes
aũt nõ cõfundit,q̃a charitas dei diffuſa
eſt in cordibus nr̃is p̃ ſpm̃ ſctm̃ q̃ datus
eſt nobis. Iõ illa non confundit, quia iſta
infundit certitudinẽ. Per hanc. n. ipſe ſpi Rom. 8
ritus teſtimoniũ p̃hibet ſpũi nr̃o q̃d fi-
lĳ dei ſumus. Quidnam igr̃ nobis de nr̃a
quantacunque ſcientia prouenire poſſit
quod non ſit minus hac gloria qua in-
ter dei filios numeramur? Parum dixi,
nec reſpici in eius comparatione poteſt
orbis

orbis ipſe & plenitudo eius, etiã ſi totus
cedat unicuiuis nr̃um in poſſeſſionẽ. Cæ
teꝝ ſi nos ignorãtia dei tenet, q̃ũo ſperà
mus in eum quẽ ignoramus? ſi nr̃i, q̃ũo
humiles erimus,putãtes nos aliq̃d eſſe;
cum nihil ſimus? Scimus aũt nec ſuper-
bis nec deſperatis partẽ eſſe uel ſocieta-
tem in ſorte ſctõꝝ. Intuere ergo nũc me
cum quanta cura & ſolicitudine ambas
iſtas repellere à nob̃ ignorãtias debea-
mus, quaꝝ oĩs p̃cti altera initiũ parit,al
tera cõſummationẽ: ſicut duaꝝ è regio-
ne notitiaꝝ initium ſapiæ una, p̃fectio-
nẽ altera gignit: illa timorẽ dñi, iſta cha-
Eccl. 1.b ritatẽ. At iſtud de notitĳs ſupra dĩſum
10.b eſt. Nũc de ignorãtĳs uide. Etenim ſicut
initiũ ſapiæ timor dñi, ſic initiũ oĩs p̃cti
ſuperbia: & q̃ũo p̃fectionem ſibi ſapiæ
uendicat amor dei, ita deſperatio ſibi o-
mnem malitię cõſummationẽ. Et quẽad
modũ ex notitia tui uenit ĩ te timor dei,
atq́ ex dei notitia de itidẽ amor: ſic ecõ-
trario de ignorãtia tui ſup̃bia, ac de dei
ignorãtia uenit deſperatio. Sic aũt ſuper
biã parit tibi ignorãtia tui, cũ meliorem
q̃ ſis decepta et deceptrix tua cogitatio
te eſſe mentiẽ. Hoc q̃ppe eſt ſup̃bia, hoc
initiũ oĩs p̃cti, cũ maior es in tuis oculis
Ioan. 8. f q̃ apud deũ, q̃ in ueritate. Et ideo q̃ pri
mus peccauit hoc grãde p̃ctm̃ (diabolũ
loquor) de ipſo dictũ eſt, q̃a in ueritate
nõ ſtetit, ſed mẽdax eſt ab initio: q̃m q̃d
in ſua fuit cogitatione, nõ fuit ĩ ueritate.
Quid ſi ĩ eo diſcordaret à ueritate, ut mi
norem ſe inferioremq́ putaret q̃ ueritas
hr̃et? Excuſaret eũ ſua p̃culdubio igno-
rantia, & minime reputareẽ ſup̃bus, nec
tã inueniret iniq̃tas eius ad odiũ, q̃ hu-
militas fortaſſis ad gr̃am. Si. n. in quonã
ſtatu unũquẽque nr̃m habeat deus, liq̃-
do cognoſceremus: nec ſupra ſanè nec
infra ſecedere deberemus, ueritati in oĩ-
1. Re. 22.b bus acq̃eſcentes. Nũc aũt q̃a conſilium
Eccl. 9.a hoc poſuit tenebras latibulũ ſuũ, & ſer-
Luc. 14.b mo abſconditus eſt à nobis, ita ut nemo
ſciat ſi dignus ſit amore uel odio, iuſtius
tutiuſq́ p̃fecto iuxta ipſius ueritatis cõ
ſiliũ nouiſſimum nob̃ locũ eligimus, de
quo poſtmodũ cũ honore ſup̃ius educa
mur, q̃ p̃ſumim⁹ altiorẽ, unde cedere mox
oporteat cũ rubore. Nõ eſt ergo p̃iculũ
quantũcunq́ te humilies, quantũcunq́
reputes minorẽ q̃ ſis, hoc eſt q̃ te ueri-
tas habeat. Eſt aũt grãde malũ, horren-
dumq́ periculũ, ſi uel modice plus uero
te extollas, ſi uel uni uidelicet in tua co-
gitatione te p̃feras, quem forte parẽ tibi
ueritas iudicat: aut etiam ſuperiorem.
Quemadmodum. n. ſi per oſtium tran-
ſeas cuius ſuperliminare (ut ad intelligẽ-
tiam loquar) nimium baſſum ſit, nõ no-
cet quantũcunque te inclinaueris, nocet
autem ſi uel trãſuerſi digiti ſpatio plus q̃
oſtĳ patitur menſura erexeris, ita ut im-
pinguas, & capite q̃ſſato collidaris: ſic ĩ
aïa non eſt planè timenda q̃ũtalibet hu
miliatio, horrenda aũt nimiũq́ pauẽda
uel minima temere præſumpta erectio.
Quamobrem noli te hõ comparare ma
iorib. noli minorib. noli aliquib. noli uni.
Quid ſcis. n. ô hõ ſi unus ille quem forte
oĩum uiliſſimum atq́ miſerrimum repu
tas, cuius uitã ſceleratiſſimam ac ſingul'r
fœdiſſimam horres, & p̃p̃ea illum putas
ſpernendũ non modo p̃ te, qui forte iam
ſobrie & iuſte & pie uiuere te confidis,
ſed etiam præ cæteris omnib. ſceleratis Pſal. 76.
tanquam omnium ſceleratiſſimum: q̃d
ſcis, inquam, ſi melior & te & illis muta
tione dexteræ excelſi in ſe quidem futu-
rus ſit, in deo uero iam ſit? Et propterea
non mediocrem, non uel penultimũ, nõ Luc. 14
ip̃m ſaltem inter nouiſſimos eligere lo-
cum nos uoluit: ſed recũbe, inquit, in no
uiſſimo loco: ut ſolus uidelicet oĩum no-
uiſſimus ſedeas, teq́ nemini non dico p̃-
ponas, ſed nec cõparare præſumas. En
quantum malũ uenit de ignorantia nr̃i.
Vtiq́ p̃ctm̃ diaboli, & initium oĩs p̃cti Eccl. 10.b
ſuperbia. Quid ẽt dei parturiat ignoran
tia, aliàs uidebimus. Nam nũc horæ bre
uitas non permittit, q̃m hodie tarde cõ-
uenimus. Itaq́ ſufficiat unumquenq́ue
modo ne ſeip̃m ignoret admonitum eſ-
ſe nõ ſolum ſermone nr̃o, ſed ipſius q̃ũo
que dignatione ſponſi eccleſiæ Ieſu Xp̃i
dñi noſtri, qui eſt ſuper omnia deus be-
nedictus in ſecula, Amen.

Qualiter ex ignorantia dei naſcitur deſpera tio, & qualiter ſponſa dicatur pulchra inter mulieres. Sermo 38.

Q Vid igr̃ dei ignorãtia ꝑturit? Nã
hinc incipiendũ eſt, ſicut recor
damini hic heri fuiſſe termina-
tũ. Quid itaq; ꝑturit? Diximus deſpera-
tionẽ: ſed quonã modo, dicamus. Forte
aliqs reuerſus in ſe, & diſplicẽs ſibi in o-
mnib. malis q̃ fecit, cogitansq; reſipiſce
re & redire ab oĩ uia mala & carnali cõ
uerſatione ſua, ſi ignorat q̃ ſit bon⁹ de⁹,
Sap. 12. a q̃ ſuauis & mitis, & q̃ multus ad igno-
Eſa. 55. c ſcendũ: nõne ſua carnalis cogitatio ar-
guet eũ, & dicet: Quid facis? Et uitã iſtã
uis ꝑdere & futuram? Pc̃tã tua maxima
ſunt: & nimiũ multa. Nequaq; ꝓ tot &
tãtis, nec ſi te excories, ſufficies ſatisface
re. Cõplexio tenera eſt, uita extitit deli-
cata, cõſuetudinẽ difficilè uices. Pro his
& ſil'ibus deſperatus reſilit miſer, igno-
rans q̃ facile oĩpotens qui neminẽ uult
perire, cũcta iſta diſſolueret: ſeqtur q; im
pnia, quæ eſt delictum maximũ, & bla-
ſphemia irremiſſibilis: ipſe uero aut con
turbatus nimia triſtitia abſorbet̃ & fert̃
in profundũ, minime iã ut conſolationẽ
recipiat emerſurus ſicut ſcriptũ eſt: Im-
Prou. 18. a pius cũ uenerit in ꝓfundum maloꝝ, cõ
temnit. Aut certe diſſimulãs, & ſibi qua
licunq; uериſimili blãdiens rõne reuocat
ſe irreuocabil'r in ſcl'm ad perfruendũ et
deliciandũ in oĩb. bonis eius quoad li-
1. Theſ. 5. a cuerit. Cum aũt dixerit pax et ſecuritas,
tunc repẽtinus ei ſuꝑueniet interitus, ſi-
cut dolor in utero hñtis, & nõ effugiet.
Ita ergo & de ignorantia dei, uniuerſæ
malitiæ cõſummatio uenit, q̃ eſt deſpe-
2. Cor. 15. d ratio. Apl's dicit ꝙ ignorantiã dei qdam
hñt. Ego aũt dico oẽs ignorare deũ qui
nolũt cõuerti ad deũ. Neq;. n. ob aliud
ꝓculdubio renuũt: niſi qa grauẽ & ſeue
rũ imaginantur q pius eſt: duꝝ & ĩpla-
cabilẽ, q miſericors eſt: feꝝ & terribilẽ,
q amabilis eſt, & mentitur iniqtas ſibi,
formãs ſibi idolũ ꝓ eo qd' non eſt ipſe.
Quid timetis modicæ fidei, ut pc̃tã no-
lit remittere? Sed affixit ea cruci cũ ſuis
manib. Qd' teneri & delicati eſtis? Sed
ipſe nouit figmentum nr̃m. Quod male
aſſueti, & ligati peccãdi conſuetudine?
Sed dñs ſoluit cõpeditos. Forte ne irri-
tatus immanitate & multitudine crimi Pſa. 145. b
nũ cũctetur porrigere manũ adiutorij?
Sed ubi abũdauit delictũ, ſuperabũda-
re & gr̃a conſueuit. An de ueſtimento Rom. 5. d
ſoliciti eſtis uel cibo, cæteriſq; corꝑi ue
ſtro neceſſarijs, & ꝓꝑea cũctamini relin
quere ur̃a? Sed ſcit qa his oĩb. indigetis.
Quid uultis amplius? Quid iã impedit à
ſalute? Sed hoc eſt qd' dico, deum igno
ratis, ſed nec creditis auditui nr̃o: uellẽ
uos uel exꝑtis credere: qa niſi crediderі
tis, nõ intelligetis. Sed non eſt oĩum fi-
des. Abſit autẽ ut de tali, hoc eſt de dei
ignorãtia ſpõſam cõmonitã ſentiamus,
quę tãta ſpõſi pariter & dei ſui nõ dico
agnitione, ſed amicitia & familiaritate
donata eſt, ut eius crebra colloqa & o-
ſcula mereret̃, & nũc familiari auſu loq
tur: Indica mihi ubi paſcas, ubi cubes in
meridie. Vbi ſanè nõ ipm, ſed locum ha Cant. 1. a
bitationis gl'iæ eius ſibi indicari reqrit:
q̃q non aliud ipſe, & aliud locus eius uel
gloria. Sed reprimẽda cenſet̃ ꝓꝑ pręſum
ptionem, & de ſua ipſius commonẽda
cognitione, in q̃ nimiꝝ uiſa eſt aliq̃tenus
caligare, quæ tantæ ſe æſtimarit idoneã
uiſioni, ſiue minus attendens p̃ exceſſu
ſuo qd' eſſet in corꝑe: ſiue fruſtra ſperãs
ẽt manentem in corꝑe ad illam ſe poſſe
inacceſſibilem accedere claritatem. Er-
go ad ſeipſam protinus reuocat̃, et igno
rantia conuincit̃, & inſolentia caſtigat̃.
Si ignoras te (inquit) egredere. Terribil'r
ſpõſus intonat in dilectã, nõ tanq; ſpon Cant. 1. b
ſus, ſed tanq; magiſter, & nõ q̃ſi iratus,
ſed ut territa purgaret̃, purgata idonea
redderet̃ huic ipſi cui inhiat uiſioni. Mũ
dicordib. nẽpe illa uiſio ſequeſtrat̃. Pul-
chre aũt pulchrã, nõ oĩmodè qdem, ſed
pulchrã inter mulieres eã dicit, uidelicet
cum diſtinctione: q̃tenus & ex hoc am
plius reprimat̃, et ſciat qd deſit ſibi. Ego
enĩ puto mulieꝝ noĩe hoc loco appella
tas aĩas carnales ac ſcl'ares, nihil in ſe ui
rile hñtes, nihil forte aut conſtãs in ſuis
actib. demõſtrãtes, ſed totũ remiſſum,

totũ fœmineum & molle qd' uiuunt &
qd' agũt. Spũalis aũt aĩa etſi inde iã pul
chra ꝙ nõ ſcd̃m carnẽ ambulat, ſed ſe-
cũdum ſpm̃, ex eo tñ ꝙ adhuc in corꝑe
uiuit, citra ꝑfectũ adhuc pulchritudinis
ꝓficit, ac proinde nõ pulchra oĩmodo,
ſed pulchra ĩter mulieres. i. inter aĩas ter
renas, & q̃ nõ ſunt ſicut ipſa ſpũales, nõ
aũt inter angelicas btitudines, non inter
Gene. 6. b uirtutes, ptãtes, dñationes. Sicut pr̃um
& 38. a aliqs olim inuentus & dictus eſt iuſtus
Luc. 18. c in gñatione ſua. i. præ oĩb. ſui tꝑis ſuæq;
Luc. 7. b gñationis, & Thamar iuſtificata perhi-
bet̃ ex Iuda, hoc eſt p̃ Iuda: & in euange
lio publicanus deſcẽdiſſe refert̃ de tem
plo iuſtificatus, ſed iuſtificatus à phari-
ſæo: & q̃uo magnus ille Ioannes magni
fice quondã commendatus eſt, ꝙ uide-
licet ſuꝑiorem nõ hr̃et, ſed hoc inter na-
tos mulieꝝ, non aũt inter choros btõꝝ
cœleſtiumq; ſpirituũ: ita & ſpõſa modo
dr̃ pulchra, ſed interim adhuc inter mu-
lieres, & non inter cœleſtes btitudines.
Deſinat ꝓinde quandiu in terris eſt, q̃ in
cœlis ſunt curioſius inueſtigare, ne forte
ſcrutatrix maieſtatis opprimat̃ à gloria.
Deſinat inq; donec inter mulieres uerſa
tur, ingrere q̃ apud ſublimes illas ſũt po
teſtates, ſolis ipſis ꝑſpicua, ſolis licita tã
quã cœleſtib. cœleſtia ad uidendũ. Mi-
rabilis facta eſt, inquit, uiſio iſta ex te ô
ſpõſa, quã tibi poſtulas demõſtrari: nec
modo ꝑuales intueri meridianã & mi-
Cant. 1. b rã quã inhabito claritatẽ. Dixiſti. n. In-
dica mihi ubi paſcas, ubi cubes in meri-
die. Sed enim induci in nubes, penetrare
in plenitudinẽ luminis, irrũpere clarita-
tis abyſſos, & lucẽ habitare inacceſſibi
lem, nec tꝑis eſt h⁹ nec corꝑis. Id tibi in
nouiſſimis reſeruat̃, cũ te mihi exhibue-
ro gl'ioſam, nõ hñtem maculã aut rugã,
aut aliqd hmõi. An neſcis qa quãdiu ui-
uis in hoc corpore, peregrinaris à lumi-
ne? Q̃uo q̃ necdũ tota pulchra es, ido-
neã te exiſtimas uniuerſitatẽ pulchritu-
dinis intueri? Q̃uo deniq; q̃ris me ĩ mea
claritate uidere, q̃ adhuc ignoras te? Nã
ſi te plenius noſſes, ſcires utiq; corpore
qd' corrũpit̃ aggrauatã nullatenus poſ-
ſe attollere oculos, & figere in illũ ful-
gorẽ in quẽ ꝓſpicere angeli cõcupiſcũt.
Erit cũ apparuero ꝙ tota pulchra eris,
ſicut ego pulcher ſum totus: et ſimillima
mihi, uidebis me ſicuti ſum. Tũc audies.
Tota pulchra es amica mea, & macula Cant. 4. a
nõ eſt in te. Nũc uero etſi ex parte iã ſi-
milis, ex parte tñ diſſimilis, cõtenta eſto
ex parte cognoſcere. Teipſam attẽde, Eccl. 13. c
& altiora te ne q̃ſieris, & fortiora te ne
ſcrutata fueris. Alioquin ſi ignoras te ô
pulchra inter mulieres, nã et ego te dico
pulchrã, ſed inter mulieres, hoc eſt ex ꝑ-
te. Cũ aũt uenerit qd' perfectũ eſt, tunc 1. Cor. 13. c
euacuabit̃ qd' ex parte eſt. Si ergo igno
ras te, ſed q̃ ſequuntur, dicta ſunt, & nõ
oportet iteꝝ dici. Promiſerã me de du-
plici ignorãtia util'r diſputaturꝝ. Si quo
minus impleſſe uideor, date ueniã uiolẽ
ti. Nã uelle adiacet mihi, ꝑficere aũt nõ
inuenio, niſi quantũ ſua benignitate ad
ur̃am ædificationẽ largiri dignabit̃ ſpõ-
ſus eccl'ię Ieſus Xp̃s dñs nr̃, q eſt ſuꝑ oĩa
deus benedictus in ſecula, Amen.

De curribus Pharaonis. i. diaboli, et de prin cipibus exercitus, qui ſunt malitia, luxuria, & auaritia. Sermo 39. Canti. 1. a

E Quitatui meo in curribus Pha-
raonis aſſimilaui te amica mea.
Ante oĩa in his uerbis libenter
accipimus eccleſię typum in patribus
præceſſiſſe, & noſtræ ſacramenta ſalu-
tis præoſtenſa eſſe. In exitu Iſrael de Ae Pſal. 113. a
gypto, geminoq; illo admirabili maris
obſequio, & tranſitum ſcilicet populo
dantis, & ultionem de hoſtibus, baptiſ
mi gr̃a euidenter exprimitur, ſaluantis
homines, et crimina ſubmergentis. Om 1. Co. 10. a
nes, inquit, ſub nube fuerunt, & omnes
in Moyſe baptizati ſunt in nube & in
mari. Sed oportet conſequentiã ſicut ſo
lemus ſignare uerboꝝ, & ſequẽtia prio
ribus copulare, & ita demũ elicere ſua-
ue q̃ppiam ſi poſſumus quod ꝓſit mori
bus inſtruendis: Vbi itaq; ſponſæ p̃ſum-
ptio dura & auſtera increpatione repſ-
ſa eſt: ne triſtior remaneret, bona illi ali-
qua q̃ iã acceꝑat, ad memoriã reducun-
tur, & aliq̃ q̃ nondũ acceꝑat promittũ-

tur:ſed & pulchra denuo ꝓhibet̃,& ap-
pellat̃ amica. Qđ tibi,inquit,dure locu-
tus ſum amica mea,nulla ĩ me tibi ſuſpi-
cio ſit odĳ uel rãcoris:nam ſigna amoris
mei in te euidẽtia ſunt ipſa mea munera
ꝗb.te honoraui & ornaui. Nec mihi aĩ ẽ
illa retrahere,ſed magis addere amplio
ra.Vel ſic.Nõ ægreferas amica mea mi-
nime te accipe modo qđ poſtulas, q̃ tã
ta à me iã accepiſti,& maiora hoꝝ acci
pies,ſi in p̃ceptis meis ambulaueris, & ĩ
amore meo ꝑſeuerraueris.Hæc ꝓ lr̃ę cõ-
ſequentia.Nunc iã uideamus q̃lia ſint q̃
ſe donaſſe commemorat. Et primũ ꝗdẽ
eſt ꝙ eã aſſimilauit eꝗtaui ſuo in currib.
Pharaonis,liberãdo utiq; à iugo pecca-
ti,mortificatis uniuerſis operib. carnis,
quemadmodũ ille ppl's liberatus eſt à
ſeruitute Aegypti,ſubuerſis & ſubmer-
ſis cũctis currib.Pharaonis.Id quidẽ mi
Exo.14.c ſeratio maxima,in q̃ ego quoq; ſi gl'ia-
ri uoluero,nõ ero inſipiẽs: ueritatẽ.n.di-
cã.Fateor et fatebor,niſi ꝗa dñs adiuuit
me,paulominus habitaſſet ĩ inferno aĩa
mea.Nõ ſum ingratus,nõ ſum oblitus.
Pſal.93.c Miſericordias dñi in æternũ cãtabo.Ve
Pſal.88.a rũ hactenus mihi cũ ſpõſa.De reliquo,il
la ſingulari dignatione poſtq; liberata
eſt aſciſcit̃ in amicã,decorẽ induitur tan
quã dñi ſpõſa,interim tñ in genis dũta-
xat & in collo.Ad hæc illi ꝓmittunt̃ mu
renulæ ꝓ ornatu,ipſæq; aureæ ꝓ p̃tio,et
diſtinctæ argẽto ꝓ decore.Cui non ad-
modũ placeat ordo ipſe donationum?
Primum miſericorditer liberat̃,ſcđo di-
gnãter adamat̃,tertio benigne abluit̃ &
purgat̃,poſtremo optimi ornamẽti acci
pit ꝓmiſſionem.Nõ ambigo quoſdã iã
uẽm in ſemetipſis recognoſcere q̃ dñr,
ꝓprioq; expimento cõmonitos ad ĩtel-
ligentiã p̃uolare.Sed ſanè memor uerſi-
culi illius:Declaratio ſermonũ tuoꝝ il-
Pſal.118.r luminat,& intellectũ dat paruulis:pro
hmõi dignũ duco eadẽ modice latius ex
planãda.Benignus eſt.n.ſpũs ſapiẽ,&
placet illi doctor benignus & diligẽs,ꝗ
ita cupiat ſatisfacere ſtudioſis,ut morẽ
Eccl.24.c gerere tardiorib.nõ recuſet. Deniq; qui
elucidãt me,uitã æternã habebũt:ait ip-
ſa ſapiẽ.Quo ꝗdem p̃mio ego fraudari
noluerim.Quanq; in his ẽt q̃ plana vñr,
qñq; talia latẽt,q̃ ipſis quoq; ꝗ capacio
res uñr & p̃uolantes ingenio,nõ erit inu
tile ſi diligẽtius declarent̃.Sed uide iã ſili
tudinẽ de Pharaone & exercitu eius, &
dñi eꝗtatu.Nõ inter ipſos exercitus ſili-
tudo data eſt,ſed de ipſis.Quæ.n.ſocie-
tas luci ad tenebras,aut q̃ pars fideli cũ
infideli?Sed inter ſctãm ſpũalemq; ani-
mã & eꝗtatum dñi planè cõparatio eſt,
& inter Pharaonẽ & diabolum,ambo-
rumq; exercitus.Nec miraberis unã ani
mã eꝗtatus multitudini ſimilatam,ſi ad
uertas quãtæ in ipſa una q̃ tã ſctã aĩa ſit
uirtutũ acies habeant̃,quãta in affectio-
nib.ordinatio,quãta in morib. diſcipli-
na,quãta in orõnib.armatura,quantũ ĩ
actionibus robur,quãtus ĩ zelo terror,
quãta deniq; ipſi cũ hoſte cõflictuũ aſ-
ſiduitas,numeroſitas triũphoꝝ.Deniq;
in cõſequẽtib.legit̃: Terribilis ut caſtro
rũ acies ordinata.Et item:Quid uidebis Cant.
(inꝗt)in Sunamite niſi choros caſtroꝝ? Canti.
Aut ſi id tibi nõ placet,noueris hmõi ani
mã nunq; eſſe ſine angeloꝝ cuſtodia,ꝗ
eã æmulant̃ dei æmulatione,ſoliciti ſuo
uiro ſeruare,& uirginẽ caſtam exhibere
xp̃o.Et ne dixeris in corde tuo:Vbi ſũt? 2.Cor.
Quis eos uidit?Vidit eos ꝓpheta Heli- 4.Reg.
ſæus,inſup & fecit orãdo ut uideret etiã
Giezi.Tu nõ uides,ꝗa nõ es propheta,
nec puer prophetæ. Vidit patriarcha Ia Gene.
cob,& ait:Caſtra dei ſunt hæc.Vidit & Heb.
doctor gentiũ,ꝗ dicebat:Nõne oẽs ad-
miniſtratorĳ ſpũs ſunt,miſſi in miniſte-
riũ ꝑꝑ eos ꝗ hr̃ditatẽ capiũt ſalutis?Er-
go angelicis fulta miniſterĳs,& ſupno
ſtipata agmine ſpõſa incedẽs ſil'is eſt eꝗ
tatui dñi,illi utique ꝗ quõdã in curribus
Pharaonis tam ſtupẽdo diuini adiutorĳ
miraculo triũphauit.Si.n.diligenter ad
uertas cũcta q̃ ibi miraris magnifice ꝑ- Exo.14.
petrata,iuenies hic nihilominus admirã
da.Niſi ꝙ in eo nũc magnificẽtius trium
phat̃,ꝙ q̃ illic corporal'r p̃ceſſerunt,hic
ſpũal'r adimplentur.An nõ tibi nempe
multo fortius lõgeq; gl'ioſius eſſe vr̃ dia
bolum proſternere quàm Pharaonem,
atque

atque aerias debellare ptãtes q̃ currus
Pharaonis ſubuertere?Ibi deniq; pugna
tum eſt aduerſus carnẽ & ſanguinẽ,hic
Ephe.6.b aduerſus principes & ptãtes,aduerſus
mundi rectores tenebraꝝ haꝝ,contra
ſpũalia neꝗtiæ in cœleſtib.Et ꝓſequere
modo mecũ ſingula ꝓportionis mem-
bra. Ibi ppl's eductus de Aegypto,hic
hõ de ſcl'o.Ibi ꝓſternitur Pharao,hic dia
1.Pet.2.c bolus.Ibi ſubuertuntur currus Pharao-
nis,hic carnalia & ſcl'aria deſideria quę
militant aduerſus aĩam,ſubruunt̃.Illi in
fluctib.iſti ĩ fletib.Marini illi,amari iſti.
Puto & nũc clamitare dæmonia,ſi for-
Exo.14.f te cõtingat incidere in talẽ aĩam:Fugia-
mus Iſraelẽ,ꝗa dñs pugnat pro eo.Vis
ne ẽt aliquos de principibꝰ. Pharaonis
ꝓprĳs tibi deſignẽ nominib.& de curri
bus deſcribam,inſtar quoꝝ tu quoque
alios ſiꝗ ſunt ꝑ teipm̃ ualeas inuenire?
Magnus ꝗdem princeps ſpũalis atque
inuiſibilis regis Aegypti profecto mali
tia eſt,magnus luxuria, magnus auari-
tia.Et hi ꝗdem poſſidẽt terminos ſuos
ſub rege ſuo,ſicut ſui cuiq; aſſignati ſũt.
Nã malitia in oĩ regione maleficioꝝ at-
que facinoꝝ dñatur.Luxuria oĩ immũ-
ditiæ & turpitudini carnis p̃eſt.Auari-
tia in parte rapinæ & fraudis ſortita eſt
principatũ.Accipe nunc quoq; q̃les his
ſuis principib.Pharao p̃parauerit currꝰ
ad ꝑſequendũ ppl'm dei. Hẽt nanq; ma
litia currũ ſuũ rotis q̃tuor cõſiſtentẽ:ſæ-
uitia,impatiẽtia,audacia,impudentia.
Valde etenim uelox eſt currus iſte ad ef
fundendũ ſanguinẽ,ꝗ nec innocẽtia ſiſti
tur,nec patiẽtia retardatur,nec timore
frenat̃,nec inhibet̃ pudore. Trahit̃ autẽ
duobus admodũ ꝑnicib.eꝗs,& ad om
nem ꝑniciẽ paratiſſimis,terrena poten-
tia,& ſcl'ari põpa.Tũc nanq; quadriga
iſta malitiæ currit ualde uelociter,cum
hinc ꝗdem potẽtiæ effectus ſubeſt eius
adimplẽdis malitioſis conatib.ĩde plau
ſus põpæ arridet ꝑpetratis ſcelerib',ut
ſermo impleat̃ ꝗ ſcriptus eſt,qm̃ laudat̃
pctõr in deſiderĳs aĩæ ſuæ,et iniquus bñ
Pſal.9.d dicit̃.Et iteꝝ alia ſcriptura: Hæc eſt,in-
Luc.22.f quit,hora ur̃a & ptãs tenebraꝝ.Porro
p̃ſidẽt duob.his eꝗs aurigæ duo,tumor
& liuor:& tumor ꝗdẽ põpam,liuor v̾o
potẽtiã agit.Is.n.rapido fert̃ diabolica-
rũ amore põpaꝝ,cꝰ apud ſe cor prius in
tumuit.Nã qđ in ſe firmiter ſtat timore
cõpreſſũ,grauitate modeſtũ,humilita-
te ſolidũ,puritate ſanũ:aura hꝰuanitatis
neq̃q; leuiter rapiet̃.Itẽ terrenæ iumẽtũ
potẽtię nõne inuidia agit̃,& q̃ſi ꝗbuſdã
liuoris urget̃ hincinde calcarib.ſuſpicio
ne utiq; decedẽdi,& metu ſuccũbendi?
Aliud eſt.n.ꝙ ſuſpectus eſt ſucceſſor,et
aliud ꝙ timet̃ inuaſor.His itaq; ſtimulis
terrena potẽtia cõtinue agitat̃.Et currus
ꝗdem malitię ſic ſe hẽt.Luxuriæ v̾o cur
rus q̃driga nihilominus uoluit̃ uitioꝝ,
ingluuie uidelicet uẽtris,libidine coitꝰ,
mollitie ueſtiũ,ocĳ ſoporiſq; reſolutio-
ne.Trahit̃ eꝗs æquè duob.ꝓſperitate ui
tæ,& reꝝ abundantia:& ꝗ his p̃ſident
duo,ignauiæ torpor,& inſida ſecuritas:
ꝗa & copia in ignauiam ſoluit:& ſcđm
ſcripturã,ꝓſperitas ſtultoꝝ ꝑdet illos:
non ſanè ob aliud,niſi qm̃ male ſecuros
reddat. Cũ aũt dixerim pax & ſecuri- Prou.1.d
tas,tũc ſubitaneus ſuꝑueniet eis interi-
tus.Hi calcaria minime hñt,neq; flagel
la uel aliꝗd hmõi,ſed ꝓ his utunt̃ ꝑuu- 1.The.5.a
lo papilione conopeo ad faciendã um-
brã,& flabello ad citandũ uentũ.Porrò
conopeũ diſſimulatio eſt,umbrã faciẽs,
& ꝓtegens ab æſtu curaꝝ.Propriũ nã-
que eſt mollis & delicatę aĩæ ẽt neceſſa
rias diſſimulare curas,& ne æſtuãtes ſo
licitudines ſentiat,ſub latibulo diſſimu
lationis abſcõdi.Flabellũ v̾o effuſio ẽ
uẽtũ adulationis apportãs.Largi ſũt.n.
luxurioſi emẽtes auro uẽtũ de ore adula
toꝝ.Et de hoc ſatis.Iã v̾o auaritia rotis
& ipſa uehit̃ q̃tuor uitioꝝ,q̃ ſunt puſilla
nimitas,inhumanitas,cõtẽptus dei,mor
tis obliuio.Porrò iumẽta trahẽtia,tena-
citas,& rapacitas:& his unꝰ auriga am
bobus p̃ſidet,habẽdi ardor. Sola ſiꝗdẽ
auaritia qm̃ cõducere plures non patit̃,
uno cõtẽta eſt ſeruitore.Ipſe uero iniun
cti opis ꝓmptus admodũ atq; infatiga
bilis executor,urgẽdis ſanè iumẽtis tra
hentib.flagris utit̃ acerrimis,libidine ac

quirendi & ex metu amittendi.

Sūt & aliȷ̄ principes regis Aegypti, hñtes & ipſi currus ſuos in expeditione dñi ſui, ſicut ſupbia q̄ unus eſt de maioribus principib. ſicut inimica fidei impietas, magnū & ipſa tenēs locū in domo & regno Pharaonis: & multi adhuc ſūt aliȷ̄ inferioris ordinis ſatrapæ & equites quorꝫ nō eſt numerus ī Pharaonis exercitu, quorꝫ & noīa & officia necnon & arma & apparatus eorꝫ uřis ſtudiȷ̄s (ut in his exerceamini) inq̄rēda relinquo. In iſtorꝫ itaq; principum fortitudine, curruumq; ſuorꝫ inuiſibilis Pharao ubique diſcurrēs, in oēm familiā dñi quibus pōt uirib. more tyrannico debacchaī, in his ēt his dieb. exeuntē Iſrael de Aegypto inſequiī. At ille nec ſubuectus curribus, nec ꝓtectus armis, nihilominus tñ ſola
Exo. 15. d dñi manu confortatus ſecure decantat: Cātemus dño, gl'ioſe. n. honorificat⁹ eſt, equū & aſcēſorē ꝓiecit in mare. Itē. Hi ī
Pſal. 19. b curribus & hi in eq̄s, nos aūt in noīe dñi nři inuocabimus. Et hæc dicta ſint pro adducta ſil'itudine de eq̄tatu dñi, & currib. Pharaonis. Poſt hæc amica appellatur. Nā ipſe q̄dem & añ liberationē amicus erat, alioquin nō liberaſſet quā non amaſſet, ſed illa bñficio liberationis ad
1. Ioa. 4. b ducta eſt ut eſſet amica. Audi deniq; cōfidentē: Nō q̄a dilexerimus eū nos, inq̄t, ſed ipē prior dilexit nos. Recordare nūc mihi & Moyſi & Aethiopiſſæ, & agnoſce iā tunc pñguratū coniugium ṽbi & aīæ peccatricis, & diſcerne ſi potes q̄d tibi dulcius ſapiat in cōſideratione ſuauiſſimi ſacři, uerbi'ne nimium benigna dignatio, an aīæ ineſtimabilis gloria, an inopinata fiducia pctōris. Sed nō potuit Moyſes Aethiopiſſæ mutare pellē, potuit Xp̄s. Sequitur. n. Pulchræ ſunt genę
Num. 12. a tuæ ſicut turturis. Sed hoc ſermōi alteri reſeruēt: ut ſp̄ q̄ in mēſa ſpōſi nobis apponunī, cū auiditate ſumētes, eructem⁹ in ipſius laudē & gloriā Ieſu Xp̄i dñi nři, q̄ ē ſup oīa de⁹ bñdictus in ſecula, Amen.

Quòd intētio ſit facies animæ, cuius quæ ſit pulchritudo aut deformitas declaratur, & quæ eiuſdē ſit ſolitudo & pudicitia, Sermo 40.

PVlchræ ſunt genæ tuæ ſicut turturis. Tenera eſt ſpōſæ ṽecundia, & ad increpationē ſpōſi puto facies rubore ſuffuſa eſt, pulchriorq; ex eo apparēs illico audit: Pulchræ ſunt genæ tuæ ſicut turturis. Vide aūt ne carnaliter cogites coloratā carnis putredinē, & purulentiā flaui ſanguinei'ue honoris uitreæ cutis ſupficiē ſummatim atque æqualiter ſuffundētē, è q̄b. ſibi inuicē moderate pmiſtis ad uenuſtādā genarꝫ effigiē rubor ſubpallidus in efficientiā corpeæ pulchritudinis tempaī. Alioquin incorpea illa aīæ inuiſibiliſq; ſubſtātia nec corpeis diſtincta mēbris, nec uiſibilib. extat fucata colorib. Tu ṽo ſpiritualē eſſentiā ſpūali ſi potes attinge intuitu, & ad coaptandū ꝓpoſitæ ſil'itudinis ſchema cogita aīæ faciē mētis intentionē: ex qua nimirꝫ rectitudo opis, ſicut ex facie pulchritudo corpis æſtimatur. Porrò uerecūdiā intellige tanq; colorē in facie, q: hæc potiſſimū uirtus & uenuſtatē ingerat, & augeat grām. Pulchræ ergo ſunt genæ tuæ ſicut turturis. Poterat uſitatius faciē ponere & deſcribere pulchrā, ſicut ſolet c⁹ pulchritudo laudaī, pulchra facie ſeu decora facie dici. ſed neſcio q̄d ſibi uoluerit ut magis genas pluraliter dicendum putauerit, niſi quòd minime id crediderim ocioſum. Spūs nanq; ſapīæ loquiī, cui non eſt fas uel modicū q̄d oīno aſcribere ocioſū, aut ſecus dictū q̄ oportuerit. Eſt itaque ſine dubio cā, q̄cunq; illa ſit, cur pl'r genas maluerit q̄ ſingul'r faciē dicere. Et ſi tu melius nō hēs, ego q̄d mihi uř apio. Duo q̄dam in intētione quā faciē aīæ eē diximus, neceſſariæ req̄runī, res & cā. i. q̄d intēdas, & pp q̄d. Et ex his ſanè duobus aīæ uel decor uel deformitas iudicatur, ut (uerbi cauſa) anima q̄ ambo iſta recta atque pudica habuerit, illi merito ueraciterq; dicatur: Pulchræ ſunt genæ tuæ, ſicut turturis. Quæ uero altero horum caruerit, non poterit dici de ea q: pulchræ ſint genæ eius ſicut turturis, pp eam quæ adhuc ex parte erit deformitatem. Multo autem minus illi hoc pote-

rit cōuenire q̄ neutrū horꝫ hře laudabile inueniī. At id totū fiet planius in exēplis. Si (ṽbi cā) intendat q̄s aīum inq̄rendæ ueritati, atq; id ſolo ueritatis amore, nōne is tibi uř & rē & cām hře honeſtā, meritoq; ſibi uendicare q̄d dř: Pulchræ ſunt genæ tuæ ſicut turturis, q̄ppe cui in neutra genarꝫ neuus rephenſionis appareat? Quòd ſi minime q̄dem ueritatis deſiderio, ſed aut inanis gl'iæ, aut alterius qualiſcūq; commodi tpalis obtētu in ueritatē intēderit, iam & ſi unā genarꝫ uideaī hře formoſam, nō tñ, ut arbitror, dubitabis iudicare uel ex pte deformē cuius alterā faciē cauſę turpitudo fœdauerit. Si āt uideris hoīem nullis honeſtis ſtudiȷ̄s, intēdentē, ſed carnis illecebris irretitū, uentri & luxuriæ deditum, q̄les ſunt illi quorꝫ deus uēter eſt, et glo
Philip. 3. d ria in cōfuſione eorꝫ q̄ terrena ſapiunt: q̄d iſtū, nōne ex utraq; parte fœdiſſimū iudicabis, in cuius utiq; intētione & res & cā reproba inueniī? Ergo intēdere nō in deū ſed in ſcl'm, ſcl'aris aīæ eſt, nec ullā ꝓrſus genarꝫ ſpecioſam hñtis. Intēdere aūt q̄ſi in deū, ſed nō pp deū: hypocritæ planè aīæ eſt: cuius etſi una facies decora uř, q̄d ad deū qualicūq; intentione reſpiciat: ipſa tñ ſimulatio oē decorꝫ in ea exterminat: & magis p totū ingerit fœditatē. Si aūt uel ſolū uel maxime ob uitæ pñtis neceſſaria ad deū cōuertetit intentionē, nō quidē fece hypocriſis putidā, puſillanimitatis tñ uitio dicimus ſubobſcurā, & minus acceptam. Porrò ecōtrario intēdere in aliud q̄ in deū, tñ pp deū, nō ociū Mariæ, ſed Marthę negociū eſt. Abſit aūt ut q̄ hmōi eſt, q̄cq; illā dixerim hře deforme, nec tñ ad pfectū affirmaueri pueniſſe decoris, q̄ppe q̄ adhuc ſolicita eſt et turbatur erga plurima, & nō pōt terrenorū actuū uel tenui
Luc. 10. g puluere nō reſpergi. Quē tñ cito facileq; deterget uel in hora ſanctæ dormitionis caſta intētio, & bonæ conſcīæ interrogatio ī deum. Ergo ſolū inq̄rere deū pp ipm ſolū, hoc plane eſt utraq; bipertitæ intētionis faciē hře pulcherrimā, atq; id ꝓpriū ac ſpeciale ſpōſæ, cui merito ſingulari p̄rogatiua audire cōueniat. Pulchræ ſunt genæ tuę ſicut turturis. Cur ue
Cant. 1. e ro ſicut turturis? Pudica auicula eſt, & cōuerſatio eius nō cū multis, ſed ſolo degere ferī contenta cōpare: ita ut ſi illum amiſerit, alterū nō req̄rat, ſed ſola deinceps cōuerſetur. Tu ergo q̄ hæc audis: ut ſanè nō ocioſe audias ea q̄ ſcripta ſūt pp te, & nūc pp te uerſanī & diſputanī: tu inq̄ ſi ad iſtiuſmodi ſpūs ſancti incitamēta moueris, & inardeſcis dare opam q̄uo aīam tuā facias ſpōſam dei, ſtude ambas ſpecioſas hře has genas tuæ intētionis, ut imitator, caſtiſſimæ uolucris,
Thre. 3. d ſedeas ſcd̄m prophetam ſolitarius, q̄m leuaſti te ſupra te. Oīno ſupra te eſt angelorum dño deſponſari. An non ſupra te adhærere deo, atq; unum ſpm̄ eſſe cū eo? Sede itaq; ſolitarius ſicut turtur, nihil tibi & turbis, nihil cū multitudine cęterorum, etiamq; ipm̄ obliuiſcere ppl'm
Pſal. 44. c tuum, & domū přis tui, & concupiſcet rex decorem tuū. O ſctā aīa ſola eſto, ut ſoli oīum ſerues teipſam, quē ex oīb. tibi elegiſti. Fuge publicum, fuge & ipſos domeſticos, ſecede ab amicis & intimis, ēt & ab illo qui tibi miniſtrat. An neſcis te uerecundum hře ſponſum, & q̄ nequaq; ſuā uelit tibi īdulgere pñtiam pñtibus cæteris? Secede ergo, ſed mente non corpe, ſed intētione, ſed deuotione, ſed ſpū. Spūs. n. ante faciem tuā Xp̄s dñs, ſpirituſq;' requirit, non corpis ſolitudinem: q̄q̄ & corpore interdum non
Mat. 6. a ocioſe te ſeparas, cū opportune potes, præſertim in tpe orōnis. Tenes ēt in hoc & mandatum ſponſi & formam. Tu, inquit, cum oraueris, intra in cubiculum tuum, et clauſo oſtio ora. Et quod dixit, fecit. Solus in orōne pernoctabat, non modo ſe abſcōdens à turbis, ſed nec ul-
Luc. 6. d lū q̄dem diſcipulorū, nec ullū domeſticorū admittēs. Deniq; tres ſecū ītimos ſibi adduxerat cum ultro ꝓperaret ad mortem, auulſus eſt, & ab ipſis orare uolens. Ergo & tu fac ſimiliter, quando orare uolueris. Decætero ſola indicitur tibi mentis, & ſpiritus ſolitudo. Solus es ſi nō cōmunia cogites, ſi non affectes

p̃ſentia,ſi deſpicias qđ multi ſuſpiciūt,ſi
faſtidias qđ oēs deſiderant, ſi iurgia de
uites,ſi dāna non ſentias, ſi nō recorde-
ris iniuriaꝝ. Alioqn nec ſi ſolus corpore
es,ſolus es. Vides'ne poſſe eſſe te, & ſo-
lū cū inter multos,& inter multos cum
ſolus es? Solus es in quantacūq; hoīum
uerſeris frequētia,tm̄ caue alienæ cōuer
ſationis eſſe, aut curioſus explorator,
aut temerarius iudex. Etiā ſi ꝑperā actū
qd deꝑhendas,nec ſic iudices ꝓximū,
magis āūt excuſa. Excuſa intentionē ſi
opus nō potes,puta ignorantiam,puta
ſubreptionē,puta caſum. Quod ſi oēm
oīno diſſimulationē rei certitudo recu-
ſat,ſuade nihilominus ipſe tibi, & dici-
to apud temetipſum: Vehemēs fuit ni-
mis tentatio. Quid de me illa feciſſet, ſi
accepiſſet in me ſil'r ꝑtātem? Et memen-
to,me modo alloqui ſpōſam,& nō ami
cū ſpōſi inſtruere,cui alia rō eſt diligen-
tius obſtruēdi ne quis peccet, & explo-
rādi an peccet,& emēdandi ſi pc̄tm̄ fue
rit. A' qua ſanè neceſſitate ſpōſa libera
eſt,ſoli uiuens ſibi, & ipſi quem diligit
ſpōſo pariter & dño ſuo. qui eſt ſuꝑ oīa
deus benedictus in ſecula. Amen.

Qualiter ſponſa recipit interim magnam con-ſolationem de contemplatione diuinæ claritatis antequam perueniat ad eius ſpēm futuram. Serm. 41.

Cant. 1.c COllū tuū ſicut monilia. Solet or
nari collū monilib. nō ipſis cō-
parari. Sed hoc illæ faciāt,qbus
qa de ꝓprio nō ineſt decor, aliunde ne-
ceſſe eſt ut mēdicēt uñ ſe ſpecioſas men
tiant̄. Nā ſpōſæ collū ita in ſeipſo formo
ſum, & tā decēter q̄ſi natura formatum
eſt,ut extrinſecus non reqrat ornatum.
Quid.n. opus eſt ꝑegrinoꝝ fucos adhi-
bere coloꝝ,cui ꝓpria & tanquā innata
ſufficit pulchritudo, intm̄ ut ipſoꝝ quo
que q̄ ad ornandū q̄runtur moniliū poſ
ſit adæq̄re nitorē? Hoc nēpe intelligi uo
luit,q minime quidē a collo(ut aſſolet)
pēdere monilia,ſed ipm̄ potius eē ſicut
monilia dixit. Nūc iā inuocādus eſt nob
ſpūs ſctūs,ut ſicut ſpūales ſpōſæ genas
ſua dignatione tribuit inuenire, ita ēt ip
ſius ſpūale collū demōſtrare dignet̄. Et
meo qdem intellectui(qa mihi incūbit
loq q̄ ſentio) nihil interim uerisimili⁹ ꝓ-
babilius'ue elucet, q̄ ipm̄ aīæ intellectū
colli noīe deſignari. Tu quoq; idē(ut ar
bitror) approbabis,ſi aduertas ſil'itudi-
nis rōnem. An nō ſiquidem tibi vr̄ colli
quodāmodo uice fungi intellectus, per
quem tua aīa traijcit in ſe ſpūs uitalia ali
mēta,atq; in q̄dā trāſfundit uiſcera mo
rū affectuūq; ſuoꝝ? Hoc ergo ſpōſę col-
lū.i. purus & ſimplex intellectus,cū nu-
da & apta ṽitate ſatis ꝑ ſeipm̄ retineat,
nō indiget ornamēto,ſed ipm̄ magis tā
quā p̃cioſum monile aīam decēter exor
nat,ac ꝓinde ſil'e monilib. ipſis deſcribi
tur. Bonū monile ṽitas,bonū puritas ſi
ue ſimplicitas,bonū planè monile ſaꝑe
ad ſobrietatē. Philoſophoꝝ uel hr̄ticorum intellectus nō hēt hūc in ſe puritatis
uetitatiſq; nitorē: & iō multā curā gerūt
ipm̄ colorare & fucare phaleris uerbo-
rū,& uerſutijs ſyllogiſmoꝝ,ne ſi nudus
appareat,falſi etiā appareat turpitudo.
Sequit̄. Murenulas aureas faciemus ti-
bi,uermiculatas argēto. Si,faciā ſingula
riter,& nō pl'r,faciemus,dixiſſet: abſo- Cant.
lute & indubitāter ēt hoc loqui ſpōſum
ꝓnunciaſſem. Nūc āūt uide ne forte ma
gis ſodalib. eius cōgruentius aſſignem⁹,
ſpōſam q̄ſi conſolantib. tali ꝓmiſſione
ꝙ donec ꝑueniat ad uiſionē cuius ſic fla
grat deſiderio,facturi ſint illi murenulas
pulchras & p̃cioſas, q̄ ſunt auriū orna-
mēta. Atq; hoc ꝑꝑea(ut opinor) quia fi-
des ex auditu, & quādiu ꝑ fidem ambu
lat̄ & nō ꝑ ſpēm, danda oꝑa potius in-
ſtruēdo auditui, q̄ uiſui exercēdo. Fru-
ſtra nāq; intēdit̄ oculus q nō ſit fide mū
datus: cū ſolis q mūdo corde ſunt,uidē- Act.
di copia promittat̄. Scriptū uero eſt. Fi-
de mūdans corde eoꝝ. Quia ergo fides
ex auditu, & ex illa uiſus purgatio eſt,
merito illi ornādis aurib. intendebant,
dū auditus ſicut rō docuit, uiſus ſit p̃pa-
ratio. Tu,inqunt, ò ſpōſa intuēdæ dile-
cti inhias claritati, ſed hoc alterius tꝑis
eſt. Damus āūt impſentiaꝝ ornamenta
aurib. tuis,qđ erit tibi interim conſola-
tio,erit & præparatio ad hoc ipm̄ quod
poſtulas.

poſtulas. Ac ſi illud ꝓphetæ ei dicāt: Au
di filia & uide. Videre deſideras,ſed au-
Ps.144.b di prius. Gradus eſt auditus ad uiſum.
Proinde audi & inclina aurē tuā orna-
mētis q̄ tibi facimus, ut ꝑ auditus obe-
Psal.50.b dientiā ad gloriā ꝑuenias uiſionis. Nos
auditui tuo damus gaudiū & lætitiam,
nā uiſui non eſt nr̄m dare(in quo gaudij
plenitudo,& tui deſiderij adimpletio ē)
ſed illius quē diligit aīa tua. Ipſe ut gau-
diū tuū plenū ſit,oñdet ſeipm̄ tibi. Ipſe
Psal.15.c adimplebit te lætitia cū uultu ſuo. Tu in
terim accipe ad cōſolationē murenulas
has de manu nr̄a, cæteꝝ delectationes
Cant.1.c in dextera eius uſq; ad finē. Aduertendū
cuiuſmodi ei murenulas offerunt. Au-
reas,inqt,et uermiculatas argēto. Auꝝ
diuinitatis eſt fulgor,auꝝ ſapīa quæ de
ſurſum eſt. Hoc auro fulgētia quædam
q̄ſi ueritatis ſignacula ſpōdent ſe figura-
turos hi,qbus id miniſterij eſt, ſuperni
aurifices, atq; internis aīæ aurib. infertu
ros. Qđ ego nō puto eſſe aliud q̄ texere
ſpūales quaſdā ſil'itudines,& in ipſis pu
riſſima diuinæ ſapīæ ſenſa aīæ contēplā-
tis conſpectib. importare, ut uideat ſal-
tē ꝑ ſpeculū & in ænigmate qđ nōdum
1.Cor.13.d facie ad faciem ualet ullatenus intueri.
Diuina ſunt, & niſi exꝑtis ꝓrſus incogni
ta q̄ effamur,qūo uidelicet in hoc mor-
tali corꝑe,fide adhuc hñte ſtatū, & nec
dū ꝓpalata perſpicui ſubſtātia luminis,
iā tñ interim puræ interdū cōtemplatio
ṽitatis partes ſuas agere intra nos ul' ex
parte p̃ſumit,ita ut liceat uſurpare ēt ali
cui nr̄m cui hoc datū deſuꝑ fuerit illud
1.Cor.13.c apl'i. Nūc cognoſco ex parte. Itē: Ex ꝑte
cognoſcimus,& ex parte prophetam⁹.
Cū āūt diuinius aliqd raptim & uelut i
uelocitate coruſci luminis īterluxerit mē
ti ſpū excedēti,ſiue ad temꝑamentū ni-
mij ſplēdoris,ſiue ad doctrinæ uſum: cō
tinuo (neſcio vñ) adſunt imaginatoriæ
q̄dam reꝝ inferioꝝ ſil'itudines infuſis di
uinitus ſenſis conuenieēter accōmodatę,
qb. quodāmodo adūbratus puriſſimus
ille ac ſplēdidiſſimus ueritatis radius,et
ipſi aīæ tolerabilior fiat, & qbus cōica-
re illū uoluerit capabilior. Exiſtimo tñ
ipſos formari in nob ſctōꝝ ſuggeſtioni-
bus angeloꝝ, ſicut ęcōtrario cōtrarias
& malas ingeri immiſſiones ꝑ angelos
malos nō dubium eſt. Et fortaſſis hinc il 1.Cor.13.d
lud eſt ſpeculum atq; ænigma(ut dixi)
per qđ uidebat apl's ex iſtiuſmodi puris
pulchriſq; imaginationibus angelorum
q̄ſi manib. fabricatū: q̄tenus & dei eſſe
qđ puꝝ & abſq; omni phantaſia corpo
reaꝝ imaginū cernit̄,ſentiamus: & ele-
gantē quālibet ſil'itudinē, qua id digne
ueſtitū apparuerit, miniſterio deputem⁹
angelico. Qđ ſignaſſe expreſſius ur̄ alia Cant.1.d
interpretatio dicens: Sil'itudines aurifa-
bri faciemus tibi,cū diſtinctionib. argē-
ti. Vnū eſt cū diſtinctionib. argenti, &
ṽmiculatas argento. In quo mihi ſignā
re ur̄ non modo ſil'itudines intus ꝑ ange
los ſuggeri,ſed nitorem quoq; eloquij ꝑ
ipſos extrinſecus miniſtrari,quo cōgrue
atq; decenter ornatæ,et ab auditoribus Psal.11.a
facilius capiant̄, & delectabilius. Quòd
ſi dixeris,qd eloqo & argento? dicit ti-
bi ꝓpheta. Eloqa dñi,eloqa caſta, argē
tum igne examinatū. Ita ergo illi cœle-
ſtes adminiſtratorij ſpūs ꝑegrinanti in
terris ſponſæ faciunt murenulas aureas
uermiculatas argēto. Vide āūt qūo illa
aliud cupit, & aliud accipit, & nitēti ad
contēplationis quietē labor pręedicatio
nis imponit̄: & ſitienti ſponſi p̄ntiam,fi-
lioꝝ ſpōſi pariendoꝝ alendorumq; ſo
licitudo iniungit̄. Neq; nunc tm̄ accedit
illi hoc,ſed & alia uice (ut memini) cum
ſponſi amplexus & oſcula ſuſpiraret,rñ Cant.2.c
ſum eſt ei: Quia meliora ſunt ubera tua:
uino: ut ex hoc ſe intelligeret mr̄em, at-
que ad dandū lac ꝑuulis, nutriendūq; fi
lios reuocari. Fortaſſis & in alijs cantici
h⁹ locis hoc ipm̄ tu quoq; (niſi piger ſis
ad inqrendū) ꝑ teipm̄ aduertere pote-
ris. An nō res iſta quōdā in ſctō patriar-
cha Iacob p̃figurabat̄, cū fruſtratus op-
tatis diuq; expectatis Rachelis ample- Gene.29.e
xib. ꝓ ſterili & decora,fœcūdā & lippā
inuitus atq; ignarus accepit? Ita ergo nūc
ſpōſa ſcire cupiēs & inqrens ubi in meri
dianis horis dilectus paſcat & cubet,
murenulas ꝓ eo reportat aureas,uermi

culatas argẽto.i.ſapiam cũ eloquentia,
haud dubiũ qn ad p̄dicationis opꝰ. Do
cemur ex hoc ſanè intermittẽda plerun
que dulcia oſcula ꝓꝑ lactẽtia ubera, nec
quenq̃ꝫ ſibi, ſed oẽs illi q mortuus eſt ꝓ
oĩb. eſſe uiuendũ. Væ q bñ de deo & ſen
tire & eloq accepunt: ſi q̄ſtum ęſtiment
pietatẽ, ſi cõuertant ad inanẽ gl'iam qđ
ad lucra dei accepãt erogandũ: ſi alta
ſapiẽtes, humilib, nõ cõſentiant. Paueãt
qđ in ꝓpheta legiť dicẽte dño. Dedi eis
auꝝ meũ & argentũ meũ, ipſi aũt de ar
gento & auro meo opati ſunt Baal. Tu
ergo audi qd ſpõſa accepta hinc qdem
increpatione, inde ỽo promiſſione, rñ-
derit. Neq̃ꝫ.n. uel de ꝓmiſſis extolliť, uel
pro repulſa iraſciť, ſed ſicut ſcriptum eſt:
Prou.9. b Corripe ſapientẽ, & amabit te. Et item
Eccl.3.c qđ ad donationes & promiſſiones ſpe
ctat, Quãto maior es, humilia te in oĩb.
Qđ ex eius rñſione melius utrũq̃ꝫ pate
bit. Sed ipſa ſi placet diſcuſſio in aliud
ſermonis principiũ differatur. Et de ijs q̄
dicta ſunt, gl'ificemus ſponſum eccleſiæ
dñm nr̃m Ieſum Xp̃m, qui eſt ſuper oĩa
benedictus deus in ſecula, Amen.

*De duplici humilitate, una uidelicet quam pa-
rit ueritas, & altera quam inflammat charitas.*

Sermo 42.

Vm eẽt rex in accubito ſuo, nar-
c dus mea dedit odorẽ ſuũ. Hæc
ſunt ỽba ſpõſę q̄ in hodiernum
Cant. 1.c diẽ diſtulimus, hoc rñſum qđ dedit ubi
increpata eſt à ſpõſo, nõ tñ ſpõſo, ſed eiꝰ
ſodalib. Qđ facile eſt aduertere ex uer-
bis ipſis. Cũ.n. nõ dicit q̄ſi ad ſcđam ꝑ-
ſonã, cũ eſſes rex in accubitu tuo: ſed, cũ
eſſet in accubitu ſuo, patet ꝙ nõ ad ip̃m
loqtur, ſed de ipſo. Puta ꝓinde ſpõſum,
ubi eã (q̄tenus uiſum fuit) aut corripuit,
aut rep̃ſſit, cõperta ex ſuffuſione genaꝝ
uerecũdia, ceſſiſſe loco, ut illa ſe abſente
loquereť liberius q̄ ſentiret: ſed & ſi pa-
uidior (ut aſſolet) quã oportuerit, & de-
iectior aĩo facta eſſet, ſodaliũ eã cõſola-
tiones erigerẽt. Qđ tñ & per ſeipſum fa-
cere nõ neglexit, quantũ iudicauit ꝓ tꝑe
oportere. Nã ut claꝝ relinqueret quãtũ
ſibi in illa correptione cõplacuit, qꝑpe
quã ſenſit digne, & ꝓut oportuit acce-
ptari, nõ ſanè añ ſe abſentauit, q̄ꝫ ex abũ
dãtia (qđ nõ eſt dubiũ) cordis ꝓrumꝑet
in laudes eius, & genaꝝ colliq̃ꝫ ipſius
pulchritudinẽ cõmendaret: ꝓꝑea & qui
cũ ipſa remanent, blãde loquunť illi, &
munera offerũt ſciẽtes dñi uoluntatem.
Ad ipſos ergo rñſio eius. Et lr̃alis qdem
cõtextio ſchematis ita ſe hẽt. Sed priuſ-
quã ex hac teſta nucleũ ſpũs elicere in-
choemus, dico unũ br̃: Felix cui ſua ob-
iurgatio ſic rñdet quemadmodũ habe-
mus formã pñtis loci. Vtinã magis ne-
minem obiurgare neceſſe ſit: hoc.n. me-
lius. Sed qm̃ in multis offendimus oẽs,
mihi tacere nõ licet, cui ex offõ incũbit
peccãtes arguere, magis aũt urget chari
tas. Quòd ſi arguero & fecero qđ meũ
eſt, illa aũt increpatio ꝓcedens minime
qđ ſuũ eſt faciat, neq̃ꝫ id ad qđ miſi illã,
ſed reuertať ad me uacua tanq̃ꝫ iaculum
feriẽs & reſiliẽs, qd me aĩ tunc hr̃e puta-
tis fr̃es? Nõne angor, nõne torqueor? Et
ut mihi uſurpẽ aliqd ex uerbis magiſtri
(qa de ſapĩa nõ poſſum) prſus coarctor
è duob. & qd eligã neſcio, placere ne mi
hi in eo qđ locutus ſum, qm̃ qđ debui
feci: an pñiam agere ſuꝑ uerbo meo: qa
qđ uolui, nõ recepi. Volui nimiꝝ ꝑime-
re hoſtẽ, & eripe frẽm: & nõ feci ſic, ma
gis aũt contrariũ accidit. Nã læſi aĩam,
& culpã auxi. Siqdem acceſſit & contẽ
ptus. Nolũt audire te, inqt, qa nolũt au-
dire me. Vides q̄ maieſtas contemnitur?
Nõ te putes me ſolũ ſpreuiſſe, dñs locu
tus eſt. Et qđ dixit ꝓphetæ, dixit & apo
ſtolis: Qui uos ſpernit, ait, me ſpernit.

Non ſum propheta, non ſum apl's, &
prophetæ tamen & apoſtoli (audeo di-
cere) uice fungor: & quib. non ęquor me
ritis, eoꝝ implicor curis. Et ſi ad meam
multam confuſionem, & ſi ad grande ꝑi
culum mihi ſuper cathedram Moyſi ſe-
deo, cuius tamen non uendico mihi uitã,
nec experior gratiam. Quid tamen? Nũ
ideo cathedræ non deferetur, quoniam
occupata eſt ab indigno? Etiã ſi Scribæ
& Phariſæi in ea ſedeant, inquit, quæ di
cunt facite. Plerunq̃ꝫ etiam impatien-

tia contẽptui iungiť, ita ut aliquis nõ ſo-
lũ nõ curet corrigi obiurgatus, ſed inſu-
per obiurgãti indigneť more phrenetici
manũ medici repellẽtis. Mira ꝑuerſitas.
Pſal. 10.a Medicãti iraſciť q nõ iraſciť ſagittanti.
Eſt.n. q ſagittat ĩ obſcuro rectos corde,
q & teipſum nũc ſagittauit ad mortem,
& in illũ nõ cõmoueris? Mihi indigna-
Pſal. 4.a ris, q ſanũ te fieri cupio? Iraſcimini, in-
quit, & nolite peccare. Si pctõ iraſceris,
nõ ſolũ minime peccas, ſed & qđ pec-
caras, exterminas. Nũc uero & pctm̃ re
tines medicamentũ reſpuẽdo, & pecca
re apponis irrationabil'r iraſcẽdo, & eſt
ſupra modum peccãs pctm̃. Aliquoties
addiť & impudẽtia, ut nõ modo impa-
tiẽter ferat ꝙ corripiť, ſed ẽt id uñ repre-
Hier. 3.b hendiť, impudẽter defendat. Hoc plane
Eze.16. c deſperatio. Frõs, inqt, mulieris meretri-
cis facta eſt tibi, noluiſti erubeſcere. Et
ait. Receſſit zelus meus à te, ultra non
iraſcar tibi. Solo auditu cõtremiſco. Sẽ-
tis'ne quanti ꝑiculi quantiq̃ꝫ horroris &
Apo.3 d tremoris res ſit pctĩ defenſio? Dicit ite-
rũ. Ego quos amo, arguo & caſtigo. Si
ergo te zelus deſeruit: & amor. Nec eris
amore dignus, q indignus caſtigatione
cẽſeris. Vides qa tũc magis iraſciť deus,
Eze. Iſai. 26.b cũ nõ iraſciť? Miſereamur impio, inqt, et
nõ diſcet facere iuſtitiam. Miſericordiã
hãc ego nolo. Suꝑ omnem irã miſeratio
iſta, ſepiẽs mihi uias iuſtitiæ. Satius pro
Luc. fecto mihi iuxta ꝓphetæ cõſiliũ, appre
hẽdere diſciplinã, ne qñ iraſcať dñs, et pe
ream de uia iuſta. Volo iraſcaris mihi pr̃
miſericordiaꝝ, ſed illa ira q̄ corrigis de-
uiũ, non q̄ extrudis de uia. Illud tua nob̄
benigna aĩaduerſio parit, hoc formido-
loſa nutrit diſſimulatio. Nõ.n. cũ neſcio,
ſed cũ ſentio te iratũ, tunc maxime cõfi-
Pſal. 2.c do ꝓpitiũ: etenim cũ iratus fueris, miſeri
cordiæ recordaberis. Deus, inqt, tu ꝓpi
tius fuiſti eis, & ulciſcẽs in oẽs adinuen-
tiones eoꝝ. Moyſen loqtur & Aarõ at-
que Samuelẽ, quos modo p̄miſerat, &
hoc uocat ꝓpitiationẽ, ꝙ eoꝝ deus non
pepcit exceſſib. I nũc tu ergo, atq̃ꝫ hanc
tibi excludito in æternũ, defendẽdo er-
rorẽ, & accuſando correptionẽ. An non
iſtud eſt, malũ dicere bonũ, & bonũ ma
lũ? An nõ ex hac odioſa impudẽtia pul-
lulabit mox impnĩa, mr̃ deſperationis?
Quem.n. pœniteat ſuꝑ bono qđ putat?
Væ illis, inqt. Vę illud ęternũ eſt. Aliud ẽ Eccl. 31.b
quenq̃ꝫ tẽtari à ꝓpria cõcupiſcẽtia ab-
ſtractũ & illectũ, & aliud ſpõte appete
re malũ tanq̃ꝫ bonũ, ad mortẽ quaſi ad
uitã male ſecuꝝ ꝓperare. Pro hmõi di-
co mallem aliqñ tacuiſſe & diſſimulaſſe
qđ agi ꝑperã deprehẽdi, q̄ꝫ ad tantã rep̃-
hendiſſe ꝑniciem. Dicas forſan mihi ꝙ
bonũ meũ ad me reuertať, & qa libera-
ui aĩam meã, & mũdus ſum à ſanguine Pſal. 39.b
hoĩs cui annunciaui & locutus ſum, ut
auertereť à uia ſua mala, & uiueret. Sed
etſi ĩnumera talia addas, me tñ minime
iſta cõſolabunť, mortẽ filij ĩtuentẽ. Qua
ſi uero meã illa rep̄henſione liberationẽ
q̄ſierim, et nõ magis illius. Quæ.n. mr̃ ẽt
ſi oẽm quã potuit curã & diligentiã æ-
grotanti filio adhibuiſſę ſe ſciat, ſi demũ
fruſtratã ſe uiderit, & oẽs labores ſuos
eẽ penitꝰ inefficaces, illo nihilominꝰ mo
riente ꝓꝑea unq̃ꝫ à fletib. tẽꝑauit? Et illa
qdẽ hoc ꝓ morte tꝑali, q̄ꝫto magis me
ꝓ morte ęterna mei filij manet utiq̃ꝫ plo
ratꝰ & ululatꝰ multꝰ, ẽt ſi nihil mihi con
ſciꝰ ſum q̊ minꝰ annũciauerĩ illi? Vides ẽt
à q̄ꝫtis è regiõe malis et ſe et nos libat, q
correptꝰ mãſuete rñdet, uerecũde acqe
ſcit, modeſte obtẽperat, humil'r cõfiteť.
Huic ego aĩæ ĩ oĩb. me ꝓfitear debitorẽ,
huic me miniſtrũ & ſeruũ tanq̃ꝫ digniſſi
mę dñi mei ſpõſę, et q̄ reuera dicere poſ-
ſit: Cũ eẽt rex ĩ accubitu ſuo, nardꝰ mea Canti.1. d
dedit odorẽ ſuũ. Bonꝰ hũilitatis odor, q
de hac ualle ploratiõis aſcendẽs, p̄fuſis
circunq̃q̃ꝫ uicinis regiõib. ip̃m q̊q̃ꝫ regiũ
accubitũ grata ſuauitate reſpergat. Eſt
nardꝰ hũilis herba, quã et calidę ferũt eẽ
naturę hi q herbaꝝ uires curioſiꝰ explo-
rarũt: et iõ ꝑ hãc uideor mihi nõ ĩcõueniẽ
ter hoc loco uirtutẽ hũilitatis accipe, ſed
q̄ ſcti amoris uaporib. flagret. Qđ ꝓꝑea
ſanè dico, qm̃ eſt hũilitas quã nob̄ ueri-
tas ꝑit, & non hẽt calorẽ: & eſt hũilitas
quã charitas format & inflãmat. Atq̃ꝫ
hæc qdẽ ĩ affectu, illa ĩ cognitiõe cõſiſtit

Etenim tu ſi temetipm̃ intus ad lumen
ꝟitatis & ſine diſſimulatione inſpicias,
& ſine palpatione dĳudices: nõ dubito
qn humilieris & tu in oculis tuis, factus
uilior tibi ex hac ꝟa cognitione tui, quã
uis necdũ fortaſſe id eſſe patiaris in ocu
lis alioꝝ. Eris igr̃ humilis, ſed de opere
interĩ ꝟitatis, & minime adhuc de amo
ris infuſione. Nã ſi ꝟitatis ipſius q̃ te tibi
ueraciter atq; ſalubriter demõſtrauit, ſi
cut ſplendore illuminatus, ita affectus
amore fuiſſes: uoluiſſes ꝓculdubio, qđ ĩ
te eſt, eandẽ de te oẽs tenere ſñiam, quã
ipſam apud te ueritatẽ hr̃e cognoſcis.
Sanè qđ in te eſt dixerim, qm̃ plerunq;
nõ expedit innoteſcere oĩb. oĩa quę nos
ſcimus de nob̃, atq; ipſa ueritatis chari-
tate, & charitatis ueritate uetamur pa-
lã fieri uelle qđ noceat agnoſcẽti. Alio-
quin ſi priuato amore tui tẽtus detines
pariter intra te iudiciũ ꝟitatis incluſum,
cui dubiũ eſt minus te ueritatẽ diligere,
cui ꝓpriũ p̃fers, uel commodũ, uel ho-
norẽ? Vides igr̃ nõ eſſe idipſum, hoĩem
de ſeipſo nõ altũ iã ſape, ueritatis lumi-
ne redargutũ: & humilib. ſpõte conſen-
tire, munere charitatis adiutũ. Illud em̃
Phil. 2.a neceſſitatis eſt, hoc uoluntatis. Semet-
ipſum exinaniuit, inqt, formã ſerui acci-
piens, & formã humilitatis tradẽs. Ipſe
ſe exinaniuit, ipſe ſe humiliauit, nõ neceſ
ſitate iudicĳ, ſed nr̃i charitate. Poterat
nimiꝝ uilẽ ſe & contẽptibilẽ demõſtra-
re, ſed plane nõ reputare, qm̃ ſciebat ſe-
ipſum. Volũtate ꝓinde humilis fuit, &
nõ iudicio, q talẽ ſe obtulit qualem eſſe
neſciuit: magis aũt placuit minimũ re-
putari, q ſe ſummũ nõ ignorabat. Deni-
Mat. 11.d que ait: Diſcite à me qa mitis ſum, & hu
milis corde. Corde dixit, cordis affectu,
.i. uolũtate. Itaq; neceſſitatem excluſit,
q uoluntatẽ cõfeſſus eſt. Nõ.n. quõ ego
uel tu inuenimus nos in ueritate dignos
dedecore & contẽptu, dignos oĩ extre-
mitate & inferioritate, dignos ẽt ſuppli
cĳs, dignos plagis: nõ inq; ita & ille: q̃
tñ oĩa exptus eſt, qa uoluit tanq; humi-
lis corde. Humilis uidelicet illa humili-
tate quã cordis ſuaſit affectio, non quã
extorſit diſcuſſio ueritatis. Propterea di
xi hãc uolũtariæ humilitatis ſpẽm, non
redargutione ꝟitatis, ſed charitatis in-
tra nos infuſione creari: quia cordis eſt,
qa affectionis, qa uolũtatis: an uero re-
cte, tu iudica. Itẽq; ẽt hoc tuo æquè exa
minet iudicio, digne ne eandẽ dño aſſi-
gnarim, quẽ charitate cõſtat exinanitũ,
charitate minoratũ ab angelis, charita-
te parentib. ſubditũ, charitate Baptiſtæ
manib. inclinatũ, charitate carnis infir-
ma paſſum, charitate poſtremo morti
obnoxiũ, cruce ingloriũ extitiſſe. Sed et
hoc unũ adhuc tui ſit cõſiderare arbitrĳ,
recte ne ẽt hãc ipſam hũilitatẽ ita chari- *Can. 1.c*
tate calentẽ, herba hũili & calida .i. nar-
do putauerim deſignatã. Et ſi ita cuncta
ꝓbaueris, (ꝓbabis.n. rõni manifeſtiſſi-
mæ acqeſcẽs, tũc ſi iã apud teipm̃ humi
liatus es neceſſaria illa hũilitate quam
ſcrutãs corda & renes ueritas ſenſib. in-
gerit aĩæ uigilantis) adhibe uolũtatẽ, &
fac de neceſſitate uirtutẽ, qm̃ nulla ẽ uir-
tus ſine cõniuctia uolũtatis. Sic aũt fiet
iſtud, ſi nolis alter apparere foris, quã te *Canti. 1.d*
inuenis intus. Aliogn time ne de teipſo
legas: Qm̃ doloſe egit in cõſpectu eius,
ut inueniať iniqtas eius ad odiũ. Põdus, *Pſal. 35.c*
inqt, et põdus abominatio eſt apud deũ.
Quid.n. Tu te dep̃ciaris in ſecreto apud
teip̃m ueritatis trutina põderatus, & fo
ris alterius p̃cĳ mentiẽs maiori te põde-
re uẽdis nob̃ q; ab ipſa accepiſti? Time *Prou. 20.c*
deũ, et noli hãc rẽ peſſimã facere: ut quẽ
hũiliat ueritas, extollat uolũtas: hoc.n.
eſt reſiſtere ueritati, hoc pugnare cõtra *Pſa. 112. a*
deũ. Magis aũt acqeſcere deo, & ſit uo
luntas ſubdita ueritati; nec tm̃ ſubdita,
ſed & deuota. Nõne deo, inqt, ſubiecta *Cant. 1.d*
erit aĩa mea? Et paꝝ eſt eẽ ſubiectũ deo,
niſi ſis & oĩ hũanę creaturæ ꝑꝑ deũ: ſiue *Pſal. 61.a*
abbati tanq; p̃cellẽti, ſiue priorib. tanq;
ab eo cõſtitutis. Ego plus dico ſubdere
parib. ſubdere & minorib⁹. Sic.n. decet
nos, inqt, oẽm, implere iuſtitiam. Vade
& tu ad minorẽ ſi uis in iniuſtitia eſſe ꝑ- *Mat. 3.c*
fectus, defer inferiori, iuniori te inclina-
to. Hoc.n. faciẽs trahes & ipſe ad te ſpõ
ſæ ſermonem quem dixit: Quia nar- *Pſal. 11.a*

dus mea dedit odorem ſuũ. Odor deuo
rio eſt, odor bona opinio q̃ ad oẽs per-
uenit, ut Xp̃i ſis bonus odor in oĩ loco,
ſpectabilis oĩb. amabilis oĩb. Nõ poteſt
hoc ille humilis quẽ ueritas ad humilita
tem cogit, qm̃ ſibi hẽt illã, & exire non
patiť, ut ſparſa foris redoleat. Magis ãt
non hẽt odorẽ, qa non hẽt deuotionem,
utpote q nõ ſpõte neq; libenter ſe humi
liat: ſponſæ ꝟo humilitas tanq; nardus
ſpargit odorẽ ſuũ, amore calens, deuo-
tione uigẽs, opinione redolẽs. Sponſę hu
militas uolũtaria eſt, ꝑpetua eſt, fructi-
Can. 1.c fera eſt. Odor eius nec rep̃henſione ex-
terminať, nec laude. Audierat: Pulchræ
ſunt genæ tuæ ſicut turturis, & collum
tuũ ſicut monilia. Accepat & repromiſ
ſionẽ ornatus aurei, & nihilominus tñ
cũ humilitate rñdet: & quãto maiorem
ſe audit, tãto humiliat ſe in oĩb. Nõ glo-
riať in meritis. nec inter laudes ſuas hu-
militatis obliuiſciť, quam & humiliter
conſitetur ſub nardi noĩe. Ac ſi uoce uir-
Canti. 1.d ginis Mariæ dicat: Nullius mihi meriti
cõſcia ſum ad tantã dignationẽ, niſi ꝙ re
ſpexit deus humilitatẽ ancillæ ſuæ. Nã
qd eſt aliud, nardus mea dedit odorem
ſuum, q; placuit mea hũilitas? Nõ mea,
inqt, ſapĩa, non mea nobilitas, non mea
pulchritudo, q̃ nulla erãt mihi, ſed quæ
ſola inerat humilitas dedit odorẽ ſuũ .i.
ſolitũ, Solito placet deo humilitas. Soli
to plane atq; ex conſueto excelſus dñs
humilia reſpicit: & iõ cũ eſſet rex in ac-
cubitu .i. in excelſo habitaculo ſuo, illuc
Pſa. 112. a quoq; humilitatis odor aſcẽdit. In altis
habitat, inqt, & humilia reſpicit in cœlo
& in terra. Ergo cũ eſſet rex in accubi-
tu ſuo, nardus ſpõſæ dedit odorem ſuũ.
Cant. 1.d Accubitus regis, ſinus eſt pr̃is: qa ſꝑ in
pr̃e filius. Nec dubites regẽ hunc eẽ cle
mentẽ, cui ꝑennis accubitus eſt paternæ
benignitatis diuerſoriũ. Merito clamor
humiliũ aſcẽdit ad eũ, cui fons pietatis
eſt mãſio, cui familiaris ſuauitas, cui ſub
ſtãtialis uel potius cõſubſtantialis bo-
nitas eſt: cui iõ totum qđ eſt, de pr̃e eſt,
ut nil ꝓrſus in regia maieſtate niſi pater
Pſal. 11.a nũ, humiliũ trepidatio ſuſpiceť. Deniq;
ꝑꝑ miſeriam inopũ & gemitũ pauperũ
nunc exurgam, dicit dñs. Hoꝝ igr̃ con-
ſcia ſponſa (utpote domeſtica atq; cha-
riſſima) nõ ſe putat arcendã ſpõſi grã pe
nuria meritoꝝ, ſola de humilitate pręſu
mens. Regẽ deniq; noĩat, nam ſponſum
interim territa increpatione non audet,
& in alto habitare fateť, nec ſic tñ diffi-
dit hũilitas. Primitiuæ eccl'iæ potes hũc
cõgruentiſſime aptare ſermonẽ, ſi recor
daris dies illos qbus aſſumpto dño ubi
erat prius, & ſedẽte in dextera pr̃is illo
ſuo antiquo nobili atque gl'ioſo accubi-
tu, diſcipuli erãt cõgregati in loco uno,
ꝑſeuerantes unanimiter in or̃one cũ mu
lierib. & Maria mr̃e Ieſu & fratrib. eius.
Non'ne tibi vr̃ reuera tunc tp̃is nardum
paruulæ & trepidantis ſpõſæ dare odo *Acto. 2.a*
rẽ ſuũ? Deniq; cum factus eſt rep̃ẽte de
cœlo ſonus tanq̃ aduenĩẽtis ſpũs uehe-
mentis, & repleuit totã domũ ubi erant
ſedẽtes: an nõ merito pauꝑcula tũc dice
re potuit: Cum eſſet rex in accubitu ſuo, *Cant. 1.d*
nardus mea dedit odorẽ ſuũ? Patuit pro
certo oĩb. in loco manẽtib. q; gratus hu-
militatis & q; bñplacitus odor aſcende
rat, cui mox tã copioſa et glorioſa remu
neratione reſponſum eſt. Cæterum il-
la non ingrata beneficĳ fuit. Audi em̃
quomodo mox repleta deuotione pa-
rat ſe ad omnia mala perferenda pro no
mine eius. Nã ſequitur. Faſciculus myr- *Ibidem*
rhę dilectus meus mihi, inter ubera mea
commorabitur. Infirmitas mea (quam
noſtis) non ſinit ulterius progredi. Hoc
ſolum dico: quia tribulationum amari-
tudines ſub myrrhæ nomine dicit ſe ſu-
bire paratam amore dilecti. Reliquum
capituli alias proſequemur, ſi tñ exora-
tus à uob̃ ſpiritus ſanctus affuerit, q nos
intelligere faciat ꝟba ſponſæ quæ ipſe
in ſpirãdo formauit, ſicut nouit illius cu-
ius ipſe ſpiritus eſt, laudib. conue-
nire, ſponſi eccleſiæ Ieſu Chri
ſti domini noſtri, qui eſt
ſuper omnia deus
benedictus
in ſcl'a,
Am̃.

Qualiter conſideratio paſſionis & laborum xp̄i facit ſponſam, id eſt animam pergere illæſam inter proſpera & aduerſa huius mundi. Sermo 43.

FAſciculus myrrhæ dilectꝰ meꝰ
mihi, inter ubera mea commo-
Cant. 1.d rabit̃. Añ rex, modo dilectꝰ. Añ
in accubitu regio, modo inter ſpōſę ube
ra. Magna humilitatis uirtus, cui ēt dei-
tatis maieſtas tā facile ſe inclinat. Cito
reuerētiæ nomen in uocabulū amicitiæ
mutatū eſt: & q lōge erat, in breui factꝰ
eſt ꝓpe. Faſciculus myrrhę dilectus meꝰ
mihi. Myrrha amara res, dura & aſpera
tribulationū ſignat. Ea ſibi dilecti cā im
minere ꝓſpiciens, gratulabūda id loqui
Acto. 5.g tur, cōfidens ſe oīa uiriliter ſubiturā. Ibāt,
inqt, gaudētes diſcipuli à cōſpectu cōci
lij, qm̄ digni habiti ſunt ꝓ noīe Ieſu con-
tumeliā pati. Propterea denique non fa
ſcē, ſed faſciculū dilectum dicit, qꝛ leue p̄
amore ipſius ducat qcqd laboris immi-
neat & doloris. Bñ faſciculus: qa paruu
lus natus eſt nob. Bñ faſciculus, qa non
ſunt cōdignæ paſſiones hꝰ tpis ad futu-
Rom. 8.d rā glīam q̄ reuelabit̃ in nob̃. Id. n. inqt,
qđ in pn̄ti eſt momētaneum & leue tri-
bulationis nr̄æ, ſupra modū in ſublimi-
tate æternū pōdus glīę opatur in nobis.
Erit ergo qñque nobis ingens cumulus
glīæ, q modo eſt faſciculus myrrhę. An
nō faſciculus cuius iugū ſuaue eſt, & o-
nus leue? Nō quia leue in ſe (nec. n. leuis
Canti. 1.d paſſionis aſperitas, mortis amaritudo)
ſed leuis tñ amāti. Et iō nō ait tm̄ faſcicu
lus myrrhæ dilectus meus: ſed mihi, in-
quit, q̄ diligo, faſciculus eſt. Vñ & dile-
Cant. 8.b ctū noīat, mōſtrans dilectionis uim om
niū amaritudinū ſupare moleſtiā, & qa
fortis eſt ut mors dilectio. Et ut ſcias nō
in ſe illā, ſed in dño glīari, neqꝫ de ꝓpria
uirtute ſed de dñi adiutorio p̄ſumere for
titudinē, dicit illū inter ubera ſua cōmo
Pſal. 22.a ratuꝝ, cui ſecura decātet: Etiā ſi ambu-
lauero in medio umbræ mortis, nō time
bo mala qm̄ tu mecū es. Memini me in
uno ſupioꝝ ſermonū duo ſponſæ ubera
congratulationē diffiniſſe atqꝫ cōpaſſio
Rom. 12.c nē, iuxta Pauli doctrinā, dicētis: Gaude
re cū gaudentib. flere cū flētib. Quia u̸o
iter aduerſa & ꝓſpera u̸ſans, nouit utro
biqꝫ picula nō deeſſe, mediū huiuſcemo
di uberꝝ ſuoꝝ uult hr̄e dilectū, cꝰ aduer
ſus utraqꝫ cōtinua ꝓtectione munitam,
nec læta extollāt, nec triſtia deijciant.
Tu quoqꝫ ſi ſapis, imitaberis ſpōſę pru-
dentiā, atqꝫ hunc myrrhæ tā charꝝ faſci
culum de principali tui pectoris, nec ad
horā patieris auelli, amara illa oīa q̄ pro
te ptulit, ſp in memoria retinēs, & aſſi-
dua meditatione reuoluēs: quo poſſis di
cere & tu: Faſciculus myrrhæ dilectus
meus mihi, inter ubera mea cōmorabi-
tur. Et ego frēs ab ineūte mea cōuerſio-
ne ꝓ aceruo meritoꝝ q̄ mihi deeſſe ſcie
bā, hunc mihi faſciculū colligare, & in-
ter ubera mea collocare curaui, collectū
ex oīb. anxietatib. & amaritudinib. dñi
mei. Primū uidelicet infantiliū illaꝝ ne-
ceſſitatū. Deinde laboꝝ quos ptulit in
p̄dicando, fatigationū in diſcurrendo, ui
giliaꝝ in orando, tentationū in ieiunan-
do, lachrymaꝝ in cōpatiendo, inſidiaꝝ
in colloquēdo, poſtremo piculoꝝ in fal
ſis fratrib. cōuitioꝝ, ſputoꝝ, colaphoꝝ,
ſubſannationū, exprobrationū, clauoꝝ
horūqꝫ ſilium, q̄ in ſalutē nr̄i gn̄is ſylua
euangelica copioſiſſime noſcit̃ ꝓtuliſſe.

Vbi ſanè inter tot odoriferæ myrrhæ
huius ramuſculos minime prætermittē
dā putaui ēt illam myrrham qua in cru
ce potatus eſt, ſed neque illam qua un-
ctus eſt in ſepultura. Quarum in prima
applicuit ſibi meoꝝ amaritudinem pec
catorum. In ſecunda futuram incorru-
ptionem mei corporis dedicauit. Me-
moriam abundantiæ ſuauitatis horum
eructabo quoad uixero. In æternū non
obliuiſcar miſerationes iſtas: quia in ip-
ſis uiuificatus ſum. Has olim ſctūs Da-
uid cum lachrymis requirebat, ueniant
mihi, inquiens, miſerationes tuæ, & ui-
uam. Has & alius quidam ſanctorum
cum gemitu memorabat dicens: Miſe
ricordiæ dñi multæ: quam multi reges
& prophetę uoluerunt uidere, & non ui
derunt: & audire, & non audierunt. Ip-
ſi laborauerunt, & ego in labores eorū
introiui. Ego meſſui myrrham quam illi

plantauerūt. Mihi hic ſalutaris faſciculꝰ
ſeruatus eſt. Nemo tollet eū à me, inter
ubera mea commorabit̃. Hæc meditari
dixi ſapiam, in his iuſtitiæ mihi pfectio-
nem conſtitui, in his plenitudinē ſciæ, in
his diuitias ſalutis, in his copias merito-
rū. Ex his mihi interdū potus ſalutaris
amaritudinis, ex his rurſum ſuauis un-
ctio cōſolationis. Hæc me erigūt in ad-
uerſis, in ꝓſperis reprimūt, & inter læta
triſtiaqꝫ uitæ pn̄tis uia regia incedēti tu
Cant. 1.d tū p̄bent utrobiqꝫ ducatū, hincinde ma
la imminētia ꝓpulſando. Hæc mihi cō-
ciliāt mūdi iudicē, dū tremendū ptātib.
mitē humilemqꝫ figurāt, dū nō ſolū pla
cabilē, ſed & imitabilē repræſentant eū
q inacceſſibilis eſt principatib. terribilis
apud reges terræ. Propterea hæc mihi in
ore frequēter, ſicut uos ſcitis: hæc in cor-
de ſp, ſicut deus ſcit: hæc ſtylo meo ad-
modū familiaria, ſicut apparet: hęc mea
Cant. 1.a ſublimior interim philoſophia, ſcire Ie-
ſum, & hūc crucifixum. Nō reqro ſicut
ſpōſa ubi cubet in meridie, quē lętus am
plector mea inter ubera commorātem.
Nō reqro ubi paſcat in meridie, quē in-
tueor ſaluatorē in cruce. Illud ſublimiꝰ,
iſtud ſuauius uel paratius. Panis illud,
hoc lac. Hoc uiſcera reficit paruuloꝝ,
hoc replet ubera matrū: & iō inter ube
ra mea cōmorabit̃. Hūc & uos dilectiſſi
mi, tā dilectū faſciculum colligite uob̃,
hūc medullis inſerite cordis, hoc muni-
Pſal. 14 te aditū pectoris, ut & uob̃ inter ube-
ra cōmoret̃. Hēte illū ſp nō retro hume-
ris, ſed añ p̄ oculis, ne portātes & nō o-
dorātes, & onus p̄mat, & odor non eri-
Luc. 2.d gat. Memētote, qa accepit eū Symeō ī
Pſal. ulnis ſuis. Maria geſtauit in utero, fouit
in gremio, ſpōſa ſibi inter ubera colloca
uit. Et neqd p̄termittā, factū eſt u̸bū in
manu Zachariæ ꝓphetæ, necnō & quo
rundā alioꝝ. Arbitror & Ioſeph uirum
Ibidem Mariæ ſup genua frequēter illi arriſiſſe.
Ioan. 13.b Hi oēs añ ſe eū habuerūt, et nullus retro.
Exēplo ergo ſint uob̃, ut & uos ſilr̄ facia
tis. Si. n. ante oculos habueritis quem
portatis, ꝓ certo uidētes anguſtias dñi,
leuius ur̄as portabitis, ipſo auxiliāte ec-
clīæ ſponſo q̄ eſt ſup omnia deus bene
dictus in ſecula, Amen.

Quòd uir eccleſiaſticus debet eſſe pius in corrigē do manſuetos, & ecōuerſo durus & auſterus cōtra aſperos et obſtinatos quādo ipſi delinquūt. Ser. 44.

BOtrus Cypri dilectus meus mi
hi in uineis Engaddi. Si dilectus
in myrrha, multo magis in bo-
tri ſuauitate. Ergo dñs meus Ieſus myr- Cant. 1.d
rha mihi in morte, botrus in reſurrectio
ne, ſeipſum mihi ſaluberrimum tempera
uit in potum, in lachrymis in menſura.
Mortuus eſt pp pctā nr̄a, & reſurrexit
pp iuſtificationem noſtram, ut pecca- Rom. 4.d
tis mortui iuſtitię uiuamus. Itaque tu ſi
pctā luxiſti, bibiſti amaritudinem. Si au
tem iam reſpiraſti in ſpem uitæ uita ſan Pſal. 103.a
ctiori, mutata eſt tibi myrrhæ amaritu-
do in uinum quod lætificat cor hoīs. Et
fortaſſis hoc illud ſign̄auerit qđ ſaluato
ri oblatū eſt in cruce uinum myrrhatū,
& ideo noluit bibere, qm̄ iſtud ſitiebat.
Tu ergo poſt myrrhæ (ut dixi) amaritu-
dines, uinū iucunditatis experiens, haud
temere & ipſe dicere poteris: Botrꝰ Cy
pri dilectus meus mihi in uineis Engad-
di. Engaddi duplicem hēt interpretatio Cant. 1.d
nem, & uni ambę intellectui ſeruiūt. Dr̄
nanqꝫ fons hœdi, & baptiſma gentium,
lachrymaſqꝫ peccantiū apte deſignat.
Dr̄ & oculus tentationis, q & lachry-
mas æq̄ fundat, & tētationes q̄ minime Eſa. 9.a
unq̄ deſunt uitæ hoīs ſup terram, ꝓſpi-
ciat. Sed & ppl̄s gentiū q ambulabat ī
tenebris, nunq̄ per ſe laqueos tentatio-
nū agnoſcere, ac per hoc nec euadere po
tuit, donec p grām illius q illuminat cę-
cos, recepit oculos fidei, donec uenit ad
ecclīam q̄ hēt oculū tētationis, donec ſe
tradidit uiris ſpūalib. inſtruēdū, q illum
nati ſpū ſapiæ, ſuo & experimēto docti
pn̄t ueraciter dicere, quia nō ignoramus
aſtutias diaboli, & cogitationes eiꝰ. Fe
rūt in Engaddi arbuſculas balſami cre-
ſcere, q̄ in modū uineaꝝ ab īdigenis ex
colūtur: & īde forſitā uineas appellauit:
Alioqn qd faceret botrꝰ Cypri ī uineis
Engaddi? Quis unq̄ botros de uineis ī ui
neas trāſportauit? Solet ſiqdem uinum

ubi deeſt aliũde euehi,nõ ubi adeſt.Er-
go uineas Engaddi dicit plebes eccł'iæ,
q̃ hẽt balſami liquorẽ ſpm̃ manſuetudi-
nis,in quo paruulorꝝ adhuc in Xp̃o te-
neritudinẽ blãde fouet, & dolores pœ-
tentiũ conſolat̃.Sed & ſiqs fr̃ in aliquo
delicto p̃occupatus fuerit, uir eccleſia-
ſticus q hunc ſpm̃ iam accepit, curabit
hmõi mox inſtruere in eodẽ ſpũ lenita-
tis,cõſiderans ſeip̃m,ne & ipſe tentet̃.
In hoc typo quotquot baptizãdi ſunt,
Luc. 10.c ẽt corpal'r eccl'ia oleo materiali ungere
cõſueuit. Quia uero uulnera illius q inci
dit in latrones, & iumtẽo corpis pij Sa-
maritani eccl'iæ eſt deportatus in ſtabu
lũ,non in ſolo oleo, ſed in uino ſil' & o-
leo ſanitatẽ recipiũt:neceſſariũ hẽt ſpũa
lis medicus ẽt uinũ feruidi zeli cũ oleo
mãſuetudinis,cui ſanè cõuenit non mo-
do cõſolari puſillanimes,ſed & corripe
inqetos.Si.n.uiderit illũ q uulneratus ẽ,
.i.q peccauit,blãdis aut lenib. hortamẽ
tis q̃ in eũ p̃rogata ſunt,minime emẽda
tũ,magis aũt forte ẽt abutentẽ ſua man
ſuetudine,& patiẽtia negligentiorẽ fie-
ri,& in pctõ ſuo ẽt ſecurius obdormire:
fruſtrato tã ſuauiũ oleo monitorꝝ,opor
tebit ſanè mordaciorib.uti medicamen
tis,& uinũ cõpunctionis infundere, du-
ris uidelicet cũ eo increpationib.atque
inuectionib.agere,& ſi cã reqrit, & du-
ritia tãta eſt,ẽt cẽſurę eccleſiaſticæ bacu
lo pcellere contẽptorẽ.Sed uñ illi hoc ui
nũ?Nec.n.in uineis Engaddi uinũ inue-
nit̃,ſed oleũ. Quærat ergo in Cypro, nã
illa inſula ferax eſt uini, & uini optimi:
tollenſq́ inde ſibi ingentẽ botrũ, quem
olim exploratores de Iſrael in uecte fe-
rebãt,chorꝝ pphetícum p̃cedentem, &
ſubſequentẽ apl'icum,mediũ aũt Ieſum
pulchro ſchemate figurãtes. Hũc ergo
Cant. 1. b botrũ accipiẽs ſibi dicat.Botrus Cypri
dilectus meus mihi. Vidimus botrũ, ui-
deamus qual'r zeli uinũ exprimat̃ ex eo.
Etenim ſi peccãti hoĩ hõ pctõr minime
indignat̃,ſed magis q̃ſi quendã ei ſuauiſ
ſimi balſami rorẽ ſudãs piũ exhibet cõ
paſſionis affectũ: hoc ſcimus uñ uenit,
& iã audiſtis,ſed nõ aduertiſtis forſitã.
Dictũ nanq; eſt q̃ ex cõſideratione ſui
ipſius cuiq; ueniat mãſuetũ eſſe ad oẽs,
dũ hõ conſilio ſapiẽtiſſimi Pauli, ut pie Gala. 6.a
cõdeſcendere ſciat p̃occupatis in pctõ,
cõſiderat ſeip̃m,ne & ipſe tentet̃.An nõ
hinc deniq; amor pximi radicẽ trahit,
de quo in lege mandat̃: Diliges pximũ Luc. 10.
tuũ ſicut teipſum?Et intimis ſanè huma-
nis affectib⁹ primordia ducit ſui ortus
fràterna dilectio,& de inſita hoĩ ad ſeip
ſum naturali q̃dam dulcedine tanq̃ de
humore terreno ſumit pculdubio uege
tationẽ & uim p quam ſpirãte qdẽ gr̃a
deſup fructus parturit pietatis:ut qđ ſi-
bi aĩa naturaliter appetit, naturæ cõſor-
ti.i.alteri hoĩ iure quodã hũanitatis ubi
poterit & oportuerit nõ exiſtimet dene
gandũ,ſed ſponte ac libẽs impartiatur.
Ineſt ergo naturæ ſi pctõ nõ obſoleſcat,
iſtiuſmodi gratæ & egregię q̃ſi ſuauita-
tis loquor,ut molliorẽ magis ad cõpa-
tiendũ peccantibus q̃ ad indignãdum
aſperiorẽ ſeſe ſentiat & exhibeat. Verꝝ
qa iuxta ſapientis ſnĩam,muſcæ moritu Eccle. 10.
ræ extermināt hoc ſuauitatis unguentũ,
& minime hẽt In ſe natura uñ id reparet
ſibi ſemel amiſſũ,ſentit ſe dolẽda muta
tione corruere in illud qđ ueraciter ait Gen.
ſcriptura:Proni ſunt ſenſus hoĩs & cogi
tationes in malũ ab adoleſcẽtia. Nõ bo
na adoleſcẽtia, in q̃ filius iunior portio-
nẽ ſibi paternæ ſubſtãtiæ poſtulat ſeq̃-
ſtrari,& bonũ incipit uelle diuidere qđ
in cõe dulcius poſſidet̃, & hr̃e ſolus qđ
pticipatiõe nõ minuit̃,ptitione amittit̃. Luc.
Deniq; oĩa,inqt,bõa ſua diſſipauit,uiuẽ
do luxurioſe cũ meretricib.Quænã hę
meretrices?Vide ne ipſæ ſint q̃ extermi- Eccl.
nãt ſuauitatis unguentũ carnales uideli
cet concupiſcẽtiæ,de qbus ſaluberrime
ſcriptura te admonẽs, poſt cõcupiſcen-
tias,inqt,tuas nõ eas.Et merito moritu
ras deſcribit ſapiẽs. qm̃ & mũdus tran-
ſit,& cõcupiſcẽtia ei⁹.His ergo dũ ſatis 1. Ioan.
facere ſingul'r uolum⁹,boni nos ſocialis
atq; cõis ſingulari ſuauitate priuamus.
Hę prſus muſcæ ſordidę et pũgẽtes,q̃i
nob̃ decorẽ naturę fœdãt,mẽtẽ curis &
ſolicitudinib.lacerãt,ſocialis gr̃ę ſuauita
tem

tẽ exterminãt.Hinc hõ iunior filius ap-
pellatur, q̃ natura quodã inſenſatæ lu-
brico adoleſcẽtulæ deprauata,oẽm uiri
lis maturitatis ac ſapiæ ſuccũ amiſerit,
& uerſus in aſperꝝ arente aĩo p̃ter ſe uni
uerſos deſpiciat,factus ſine affectione.
Igr̃ ab ineunte adoleſcẽtia iſta peſſima
atque miſerrima pni ſunt ſenſus hoĩs &
cogitationes in malũ,& natura ad indi
gnandũ,q̃ ad cõpatiendũ paratior.In-
de hõ tanq̃ oĩno exutus hoĩem, in quo
uult ſibi cũ opus hẽt ab hoĩb.ſubueniri,
nõ uult ipſe hoĩbus opus hñtib.ſubueni
re.Magis aũt iudicat,ſpernit, irridet hõ
hoĩes,delinquẽtes pctõr,nõ conſiderãs
ſeip̃m ne & ipſe tentet̃.A' quo malo mi-
nime p ſe(ut dixi)natura reſurget,neque
recupabit oleũ ingenitæ mãſuetudinis,
qđ ſemel eſt exterminatũ in ea. Verun-
tñ qđ nõ põt natura,põt gr̃a.Quẽ ergo
hoĩum unctio ſpũs miſerata, pfundere
denuo ſua benignitate dignabit̃:is cõti-
nuo reuertet̃ in hoĩem, inſup & aliquid
melius à gr̃a,q̃ à natura recipiet.In fide
& lenitate ſctm̃ faciet illum,& dabit il-
li nõ oleũ,ſed balſamũ in uineis Engad-
di.Nec.n.dubiũ ex fonte hœdi pfluere
chariſmata meliora', c⁹ utiq; unctio hœ
dos uertit in agnos, & de ſiniſtra tranſ-
fert in dexterã pctõres,abũdantius qdẽ
añ pfuſos unctione miſericordiæ,ut ubi
abũdauerũt delicta,ſupabundet et gr̃a.
Rom. 5.d An nõ uere ur̃ tibi rediſſe quodãmodo
is hõ in hoĩem, q aĩ ſcl'aris feritate depo
ſita, & recuperata ẽt cum fœnore gr̃æ
humanæ unctione manſuetudinis, quã
in ipſo muſcę carnaliũ cupiditatũ peni-
tus exterminarãt,de ſuo quẽ geſtat ho-
mine(imò q ipſe eſt)& materiã ſumit,et
formã miſerẽdi hoĩb. alijs, ita ut tanq̃ fe
ralẽ quendã rictũ exhorreat,nõ ſolũ cui
quã facere hoĩum,qđ pati ipſe nolit,ſed
ẽt non facere oĩa oĩb. quæcunq; ſibi fie-
ri uelit?En uñ oleũ. Vinũ uñ?Profecto
ex botro cypri.Etenim ſi amas dñm Ie-
ſum toto corde,tota anima,tota uirtute
tua,nunqd ſi uideris eius iniurias, contẽ
ptumq́,ferre ullatenus æquo aĩo pote-
Pſal. 77. g ris?Minime,ſed mox arreptus ſpũ iudi-
cij & ſpũ ardoris,& tanq̃ potẽs crapu-
latus à uino, repletus zelo Phinees, di-
ces cũ Dauid:Tabeſcere me fecit zelus pſal. 118.
meus,quia obliti ſunt uerba tua inimici
mei.Et cũ dño:Zelus domus tuę come
dit me.Vinũ eſt ergo feruidiſſimus zel⁹
iſte expreſſum de botro cypri, & calix
inebriãs xp̃i amor.Deniq; deus nr̃ ignis Deut. 4.d
conſumẽs eſt,& ppheta ignem dicebat
de excelſo miſſũ in oſſib.ſuis,eo q̃ diui-
no amore flagraret.Hñs itaq; ex frater- Thre 1.d
no oleũ mãſuetudinis,& ex diuino amo
re uinũ æmulationis, ſecurus accede ad
ſananda uulnera illius q incidit in latro-
nes,pijſſimi Samaritani optimus imita-
tor:ſecure quoq; dicito & tu cũ ſpõſa.
Botrus cypri dilectus meus mihi in ui-
neis Engaddi:hoc eſt,zel⁹ iuſtitię amor
dilecti mei mihi in affectib. pietatis. Et Cant. 1. d
de hoc ſatis. Nã & infirmitas mea pau-
ſandum indicit,ſicut & ſæpe facit, ita ut
plerunq; cogar impfectas(ut ipſi ſcitis)
relinquere diſputationes, reſiduaq́ ca-
pitulorꝝ in diẽ alterꝝ reſeruare. Sed qd? pſal. 37.d
Ego ĩ flagella paratus ſum,ſciẽs me ad-
huc longe recipere imparia meritis.Va-
pulem ſanè uapulem ut male opans, ſi
forte uerbera in merita reputentur: for-
taſſis miſerebit̃ flagellato,qui bonum in
me non inuenit qđ remuneret ſpõſus ec
cleſiæ Ieſus Xp̃s dñs nr̃,qui eſt ſuper' o-
mnia deus benedictus in ſecula, Amen.

De duplici pulchritudine animæ, & qualiter aĩa loquitur ad dei uerbum,et uerbum ad aĩam: & quæ ſint eorum linguæ, Serm. 45.

Ecce tu pulchra es amica mea,
ecce tu pulchra:oculi tui colũba Canti. 1. d
rum.Pulchre optimæ ex amore
ſponſæ p̃ſumptio, ex amore indignatio
ſpõſi.Hoc rei exitus pbat.Etenim p̃ſum
ptionẽ correptio, correptionẽ emenda-
tio,emẽdationẽ remuneratio ſecuta eſt.
Adeſt dilect⁹,amouet̃ magiſter,rex di-
ſparet,dignitas exuit̃,reuerẽtia ponitur.
Cedit qppe faſtus ubi ĩualeſcit affect⁹.
Et ſicut quondã q̃ſi amicus ad amicum
Moyſes loq̃bat̃,& dñs rñdebat: ita &

nũc inter uerbũ & aĩam,ac ſi inter duos
uicinos familiaris admodũ celebratur
confabulatio.Nec mirũ. Ex uno amo-
ris fonte utrīq; influit diligere inuicẽ, cõ
foueri pariter.Ergo dulciora melle uo-
lãt hinc inde uolãt,mutui in ſe totius ſua
uitatis feruñt aſpectus, ſcĩi indices amo
ris.Deniq; is illã amicam nũcupat,pul-
chrã ꝓnunciat,pulchrã iterat,eadem ab
illa uiciſſim recipiens. Nec ocioſa itera-
tio,q̃ amoris cõfirmatio eſt,& fortaſſis
aliqd innuit reqrendũ. Quęramus gemi
nã aĩæ pulchritudinẽ.hoc.n.mihi vr̃ in-
nuere.Decor aĩæ humilitatis eſt.Non à
meipſo hoc dico,cũ ꝓpheta prior dixe
Pſal.50.a rit:Aſperges me hyſſopo,et mundabor:
humili herba & pectoris purgatiua,hu-
militatẽ ſignãs.Hac ſe poſt grauem la
pſum rex & ꝓpheta lauari cõfidit,et ſic
niueũ quendã innocẽtiæ recuperare cã-
dorẽ.Verũ in eo q grauiter peccauit,etſi
amãda,nõ tñ admirãda humilitas.At ſi
qs innocentiã retinet,&nihilominus hu
Pſal.43.c militatẽ iũgit:nõne is tibi uř geminũ aĩę
Luc.1.c poſſidere decorẽ?Sctã Maria ſanctimo
niã non amiſit,&humilitate non caruit.
Et iõ cõcupiuit rex decorẽ eius, qa hũili
tatem innocẽtiæ ſociauit. Deniq; reſpe-
xit,inqt,humilitatẽ ancillæ ſuę.Ergo btĩ
q cuſtodiũt ueſtimẽta ſua mũda, uideli
cet ſimplicitatis & innocẽtię,ſi tñ & de
corẽ induere humilitatis adijciãt. Profe
cto audiet q̃ hmõi inuenit: Ecce tu pul-
chra es amica mea,ecce tu pulchra. Vti
nã uel ſemel dicas aĩæ meę dñe Ieſu.Ec-
ce tu pulchra es. Vtinã mihi humilitatẽ
cuſtodias.Nã primã ueſtẽ ego male ſer
Pſa.118.q uaui.Seruus tuus ſum ego.Nec.n.audio
ꝓfiteri amicũ,q teſtimoniũ decoris mei
cũ repetitione nõ audio. Sufficit mihi ſi
ſemel audiam.Sed qd ſi & hoc in qõne
ſit?Scio qd faciã,uenerabor amicam ſer
uus,cumulatũ in ea decorem deformis
homũculus admirabor,gaudebo ad uo
cẽ ſpõſi tantã nihilominus pulchritudi-
nẽ admirãtis.Quis ſcit ſi ſaltẽ ex hoc in-
uẽturus ſim grãm ĩ oculis amicę, ut grã
ipſius & ipſe inueniar inter amicos? De
nique amicus ſpõſi ſtat,& gaudio gau-
det ꝑꝑ uocẽ ſpõſi. En uox eius in aurib⁹
dilectę,audiamus & gaudeamus.Aſſũt
ſibi,loquuñt pariter,ſtem⁹ ſil',nulla nos
huic ſubducat colloqo ſcl'i cura, nulla il Canti.1
lecebra corꝑis.Ecce,inqt, tu pulchra es
amica mea:ecce tu pulchra. Ecce admĩ
rãtis uox eſt,reliquũ laudis.Merito ad-
mirãda,cui ſanctitas amiſſa humilitatẽ
non attulit,ſed ſeruata admiſit. Merito Iuue.7.
pulchra repetiť cui neutra defuit pulchri ſatyra.
tudo: Rara auis ĩ terris,aut ſanctitatem
nõ perdere,aut humilitatẽ ſctimonia nõ
excludi,& iõ btã q̃ utranq; retinuit. De
niq; probatũ eſt,nihil ſibi cõſcia eſt, &
correptionẽ nõ abnuit.Nos & cum ma
gna delinqmus,uix ferimus reprehendi:
hęc aũt ęquo aĩo audit cõtra ſe amaritu
dines,nihil peccans. Nã ſi deſiderat ui-
dere claritatẽ ſpõſi,qd mali eſt? Magis
et laudis eſt,et tñ increpata pñiam agit,
& dicit:Faſcicul⁹ myrrhæ dilectus me⁹ Canti.
mihi,inter ubera mea cõmorabiť. Hoc
eſt Sufficit mihi,nolo iã ſcire niſi Ieſum,
& hunc crucifixum. Magna humilitas.
Actu innocẽs ſuſcipit pœnitẽtis affectũ,
& q̃ non hẽt uñ pœniteat,hẽt tñ ut pœ-
niteat.Cur ergo,inqs,increpata eſt,ſi ni
hil mali fecit?Sed.n.audi nũc diſpenſa-
tionẽ &prudẽtiã ſpõſi. Sicut Abrahę olĩ Gene.
obediẽtia ſanè tẽtata eſt,ita & nũc hũili
tas ſponſę.Et qũo ille ĩpleta obedientia
tũc audiuit:Nũc cognoui ꝙ timeas deũ:
ſic & huic mõ q̃ſi ſub alijs v̈bis dř. Nũc
cognoui ꝙ hũilis ſis.Hoc.n.ẽ qđ ait.Ec
ce tu pulchra es. Et iõ p̃coniũ iterat, ut
gl'ię ſcĩitatis ad ditũ ſignet hũilitatis de-
corẽ.Ecce tu pulchra es amica mea,ecce Canti.
tu pulchra. Nũc cognoui ꝙ pulchra ſis,
nõ ſolũ ex meo amoř,ſed ẽt ex tua hũili
tate.Nõ dico nũc pulchrã ĩter mulieres
nec pulchrã ĩ gẽis nec ĩ collo, ſicut añ di
cebã:ſed pulchrã ſimpl'r fateor.nõ utiq;
pulchrã ex cõparatiõe,nõ cũ diſtĩctiõe,
nõ ex ꝑte.Et addit.Oculi tui colũbarũ. Ibidem
Aꝑte adhuc cõmẽdať hũilitas. Ad hoc
ſiqdẽ reſpicit,ꝙ illa rephẽſa de alta inq-
ſitiõe ſua,cõtinuo nõ cũctata eſt ad ſim
pliciora deſcẽdeř,ita ut diceret: Faſcicu Canti.
lus myrrhę dilect⁹ me⁹ mihi. Multũ ꝓfe

cto diſtat ĩter uultũ gl'ię et faſciculũ myr
rhæ:& iõ magnũ hũilitatis inſigne,inde
ibidem. huc acqeſcere reuocari.Ergo oculi tui co
Pſal.130. lũbarꝝ.Iã,inqt,nõ ambulas in magnis,
neq; in mirabilib.ſuꝑ te, ſed inſtar ſim-
pliciſſimæ uolucris contẽta es ſimplicio
rib.nidificans in foraminib.petræ, meis
uulnerib.immorãs,&libẽter ea q̃ ſũt de
me dũtaxat incarnato & paſſo, oculo
intuẽs colũbino.Aut certe qa in ſpecie
auis h⁹ ſpũs ſctũs apparuit,ſpũalis ma-
gis q̃; ſimplex in ea intuitus columbæ
noĩe commẽdať.Et ſi hoc placeat,opor
tet referas capitulũ p̃ſens ad id qđ pau-
lo ante ſodales murenulas ei facere au-
reas ꝓmiſerũt,nõ intẽdentes(ut tũc do
cui)ornare aures corꝑis, ſed informare
auditũ cordis.Potuit itaq; fieri ut fide q̃
eſt ex auditu,corde ampli⁹ mũdato ad
uidendũ qđ añ non poterat,inſtructior
redderet.Et qm̃ de acceptis murenulis
in uiſu acutiori ad intelligentiã ſpũalem
uiſa eſt ꝓfeciſſe:placuit ſpõſo, cui ſemꝑ
(qđ in ſe eſt)placet magis uideri in ſpũ:
Canti.1.a & annumerãs id quoq; eius laudib. ait:
Oculi tui colũbarꝝ.Iã me,inqt,intuere ĩ
ſpũ,qa ſpũs añ faciẽ tuã Xp̃s dñs. Et ha
bes uñ id poſſis,qa oculi tui colũbarꝝ.
Añ nõ habebas,& iõ reprimẽda fuiſti:
ſed nunc copiã hẽto uidẽdi: qa oculi tui
colũbarꝝ.i.ſpũales. Nõ ſanè copiã quã
petebas:nec.n.uel modo adhuc ad illã
potes,ſed q̃ tñ interim ſufficere poſſit.
Sanè ducẽda es de claritate in claritatẽ:
& ꝑꝑea uide ut potes modo,& cũ plus
poteris,plus uidebis.Nõ puto frẽs, non
puto mediocrẽ hãc, neq; cõem eſſe oĩb.
uiſionẽ,etſi ſit inferior illa q̃ uidẽdus eſt
in futuro.Deniq; ex his q̃ ſequuñt aduer
tite.Sequiť.n.Ecce tu pulcher es dilecte
mi,ecce tu pulcher. Vides q̃; in excelſo
Can.1.d ſtat,& in ſublime mẽtis uerticẽ extulit,
q̃ uniuerſitatis dñm q̃dã ſibi proprietate
uendicet in dilectũ. Attende.n.qũo non
ſimpl'r dilecte,ſed dilecte mi inqt, ut ꝓ-
priũ deſignaret. Magna uiſio ꝓrſus,de
de qua iſta in id fiduciæ & authoritatis
excreuit,ut oĩum dñm,dñm neſciat, ſed
dilectũ.Exiſtimo.n.neq̃q; hac uice eius
ſenſib.importatas imagines carnis, aut
crucis,aut al's quaſcunq; corporearꝝ ſi-
militudines infirmitatũ.In his nanq; iu-
ſta ꝓphetã nõ erat ei ſpẽs neque decor.
Hæc aũt eũ intuita nũc pulchrũ deco-
rũq; ꝓnunciat,in uiſione meliori illũ ſi-
bi apparuiſſe ſignãs. Ore.n.ad os(ſi-
cut quondã cũ ſctõ Moyſe)loquiť cum
ſpõſa,& palã nõ ꝑ ænigmata,et figuras
deũ uidet.Talẽ deniq; ore ꝓnũciat,qua
lẽ & mẽte cõſpicať, uiſione planè ſubli-
mi & ſuaui.Regẽ in decore ſuo uiderũt Eſa.33.c
oculi eius,non tñ ut regẽ,ſed ut dilectũ.
Viderit eũ ſanè qs ſuꝑ ſoliũ excelſum &
eleuatũ,& alius facie quoq; ad faciẽ ſi-
bi apparuiſſe teſtatus ſit:mihi tñ vr̃ emi
nẽtia in hac parte eſſe apud ſponſam ꝙ
ibi uiſus legiť dñs,hic dilectus.Sic enim
hẽs:Vidi dñm ſedentẽ ſuꝑ ſolium excel- Eſa.6.a
ſum.Et itẽ:Vidi dñm facie ad faciem,& 3.Re.22.d
ſalua facta eſt aĩa mea.Sed ſi ego dñs,in Gene.32.g
quit,ubi eſt timor meus?Quòd ſi illis fa
cta eſt reuelatio cũ timore: qa ubi dñs,
ibi timori ego ꝓfecto ſi optio dareť,tã-
to libẽtius tantoq; charius ſpõſę ample
cterer uiſionẽ,quãto in meliori affectio-
ne q̃ eſt amor factã aduerto. Nã timor
pœnã hẽt,ꝑfecta aũt charitas foras mit
tit timorẽ.Multũ ſanè intereſt apparere
terribilẽ ĩ cõſilijs ſuꝑ filios hoĩum, et ap
parere ſpecioſũ forma p̃ filijs hoĩum.Ec
ce tu pulcher es dilecte mi & decorus. Pſa.65.a
Verba iſta planè amorẽ reſonãt,nõ timo
rẽ.Sed forte aſcẽdũt cogitationes ĩ cor-
de tuo,et q̃ris dubi⁹ apud te dicẽs?Qua
rõne v̈ba v̈bi facta ad aĩam referuñt:&
rurſum aĩæ ad v̈bũ,ut illa audierit uocẽ
loquẽtis ſibi,& ꝓhibẽtis ꝙ pulchra ſit,
uiciſſimq; idẽ p̃coniũ ſuo mox reddide
rit laudatori?Qũo pñt hęc fieri.Nã uer-
bo loqmur,nõ uerbũ loqť. Itẽq; aĩa non
hẽt uñ loquať,niſi os corꝑis ſibi v̈ba for
mauerit ad loquẽdũ.Bñ q̃ris, ſed atten
de ſpiritum loqui, & ſpiritualiter opor-
tere intelligi quæ dicuntur.Quoties pro
inde audis, uel legis uerbum atque ani-
mam pariter colloqui,& ſe inuicem in-
tueri, noli tibi imaginari quaſi corpo-
reas intercurrere uoces, ſicut nec cor-

poreas colloquentium apparere imagi
nes. Audi potius ꝗd tibi ſit in hm̃oi co-
gtãdū. Spūs eſt uerbum, ſpirituſq; aīa,
& hñt linguas ſuas qbus ſe alterutrum
alloquant̃, præſenteſq; indicẽt. Et uerbi
quidem lingua fauor dignationis eius,
aīæ uero deuotionis feruor. Elinguis eſt
aīa atq; infans q̃ hãc nõ hẽt, & nõ p̃t ipſi
ullatenus ſermocinatio eſſe cum uerbo.
Ergo huiuſcemodi linguam ſuã cū uer-
bum mouet uolens ad animam loq̃, nõ
põt aīa non ſentire. Viuus eſt.n. ſermo
dei & efficax & penetrabilior oī gladio
ancipiti, ꝑtingens uſq; ad diuiſiõem aīæ
& ſpūs. Et rurſum cum ſuam aīam mo-
uet, uerbū latere multo minꝰ poterit, nõ
ſolum ꝗa ubiq; eſt p̃ſens, ſed ꝓp hoc ma
gis ꝙ niſi ipſo ſtimulãte, deuotionis lin-
gua minime ad loquendum mouet̃. Ver
bo igr̃ dicere aīæ, pulchra es, & appella
re amicã infundere eſt uñ & amet, & ſe
p̃ſumat amari. Ipſi uero uerbū uiciſſim
noīare dilectum, & fateri pulchrū, qđ
amat & quòd amatur, ſine fictione &
fraude aſſcribere illi, & mirari dignatio
nem, & ſtuꝑe ad gr̃am. Siqdẽ pulchritu
do illius, dilectio eius, & iõ maior quia
p̃ueniens. Medullis ꝓinde cordis & in-
timaꝝ uocib. affectionū tanto amplius
atq; ardentius clamitat ſibi diligendū,
quãto id prius ſenſit diligẽs q̃ dilectū.
Itaque locutio uerbi infuſio doni, rñſio
aīæ cū gr̃aꝝ actione admiratio. Et idcir
co plus diligit, ꝙ ſe ſentit in diligendo ui
ctã, & iõ plus miraẗ, ꝙ p̃uentam agno-
ſcit. Vñ nõ contenta eſt ſemel dicere pul
chrū niſi repetat & decoꝝ, eminentiam
decoris illa repetitione deſignans. Aut
certe in utraq; Xp̃i ſubſtantia dignū ex-
preſſit oī admiratione decorẽ, in altera
naturæ, in altera gr̃æ. Quàm pulcher es
angelis tuis dñe Ieſu in forma dei, in die
æternitatis tuæ, in ſplendorib. ſctõꝝ añ
Luciferꝝ genitus, ſplẽdor & figura ſub-
ſtãtiæ p̃ris, & qdem ꝑpetuus minimeq;
fucatus cãdor uitæ æternæ. Quàm mihi
decorus es dñe mi in ipſa tui hꝰ poſitio
ne decoris. Etenim ubi te exinaniuiſti,
ubi naturalibꝰ radĳs lumen indeficiens
exuiſti, ibi pietas magis emicuit, ibi cha
ritas plus effulſit, ibi amplius gr̃a radia-
uit. Quàm clara mihi oriris ſtella ex Ia-
cob: q̃ lucidus flos de radice Ieſſe egre- *Num. 24.*
deris, q̃ iucundū lumẽ in tenebris uiſita *Eſaia. 11.*
ſti me oriens ex alto. Quàm ſpectabilis
& ſtupẽdus ẽt uirtutib. ſupernis in con-
ceptu de ſpū, in ortu de uirgine, in uitæ
innocentia, in doctrinæ fluentis, in coru
ſcationib. miraculoꝝ, in reuelationibus
ſacrõꝝ. Quàm deniq; rutilans poſt oc-
caſum ſol iuſtitiæ de corde terræ reſur-
gis, quàm formoſus in ſtola tua demum
rex gl̃iæ in alta cœloꝝ te recipis. Qūo
non ꝓ his oīb. oīa oſſa mea dicent. Dñe
qs ſil'is tui? Hæc ergo ſil'iaq; puta in dile
cto intuẽtem ſpõſam aduertiſſe cum di-
ceret: Ecce tu pulcher es dilecte mi &
decorus. Neq; hæc ſola, ſed inſuꝑ aliqd
proculdubio de naturæ decore ſuperio
ris qđ nr̃m oīno p̃teruolat intuitū, & ef
fugit expimentū. Ergo iteratio utriuſq;
decorẽ ſubſtantię deſignauit. Audi dein
de qūo tripudiat ad aſpectū affatumq;
dilecti, & corã ipſo nuptiali carmine q̃
amoris ſunt gratulabūda decantat. Se- *Canti. 1.*
quitur enim. Lectulus noſter floridus,
tigna domorum noſtrarum cedrina, la
quearia noſtra cypreſſina. Sed ſerue-
mus recentiori principio ſponſæ canti-
lenam, ut & nos de quiete facti alacrio-
res, liberius exultemus & lætemur in ea
ad laudem & gloriam ſponſi ipſius Ieſu
Xp̃i domini noſtri qui eſt ſuper omnia
deus benedictus in ſecula, Amen.

De ſtatu & compoſitione totius eccleſiæ, & qūo per actiuam uitam quæ ſub obedientia agitur, peruenitur ad contemplatiuã. Serm. 46.

Ectulus noſter floridus, tigna
1 domoꝝ noſtrarum cedrina, la- *Canti. 1.*
quearia noſtra cypreſſina. Epi-
thalamium canit, cubile, & thalamos
pulchro ſermone deſcribens. Sponſum
inuitat ad reqem. Hoc.n. melius, quie-
ſcere & cum Xp̃o eſſe. Neceſſarium au
tem exire ad lucra ꝓp ſaluandos. Verū
nunc opportunitate (ut putat) inuenta,
ornatū nūciat thalamū, lectulumq; ue-
lut di-
lut digito mõſtrans, dilectū (ut dixi) in
nitat ad reqem, & cū euntib. in Emaus
cordis ardorẽ nõ ſuſtinẽs, ad mẽtis per-
trahit, ſecū ꝑnoctare compellit, & cum
Petro loqtur: Dñe bonū eſt nos hic eſſe.
Iã ꝗd ſpūal'r iſta contineant, reqramus.
Et in eccleſia ꝗdẽ lectū in quo quieſcit̃,
clauſtra exiſtimo eſſe & monaſteria in
qbus qete à curis uiuit̃ ſcl'i, & ſolicitudi-
nib. uitæ. Atq; is lectus floridus demon
ſtrat̃, cū exẽplis & inſtitutis patrū tanq̃
qbuſdã bñ olentib. reſperſa florib. fr̃um
conuerſatio & uita refulget. Porrò do-
mos ppl'ares conuentos intellige Xp̃ia-
norum, quos hi q in ſublimitate poſiti
ſunt, Xp̃iani utiq; utriuſq; ordinis prin-
cipes, q̃ſi tigna parietes, iuſtis impoſi-
tis legib. fortiter ſtringūt, ne ſua qſq; le
ge uel uolūtate uiuẽtes, tanq̃ parietes in
Pſal. 61. a clinari & maceriæ depulſæ diſſideãt à
ſemetipſis, & ſic oīs ſtructura ædificĳ
corruens diſſipet̃. Laquearia ꝟo q̃ à ti-
gnis firmiter pendẽt, & domos inſigni-
ter ornãt, puto bñ inſtituti cleri mãſue-
tos & diſciplinatos mores, riteq; admi-
niſtrata officia deſignare. Qūo nanque
ſtabūt ordines clericoꝝ, & adminiſtra
tiones eoꝝ, ſi nõ principū tanq̃ tignoꝝ
bñficio & munificẽtia ſuſtentent̃, & ꝓ-
tegant̃ potẽtia? Quòd aūt tigna cedri-
na, & cyp̃ſſina laquearia deſcribunt̃, na
tura abſq; dubio hẽt in his ſpẽbus ligno
rum qđ congruat p̃fatis ordinib. Et ce-
drus qdem qm̃ imputribile eſt necnõ et
odoriferꝝ altęq; ꝓceritatis lignum, ſatis
indicat q̃les, oporteat aſſumi uiros in ui
ces tignoꝝ. Ergo ualidos & conſtantes
neceſſe eſt eſſe eos q ſuꝑ alios ordinant̃,
necnõ & lõganimes in ſpe, atq; ad ſuꝑ-
na mẽtis uerticẽ attollẽtes, q ẽt bonum
fidei ſuæ & conuerſationis ubiq; odorẽ
2. Cor. 2. d ſpargẽtes, dicere cū apl'o poſſint: xp̃i.n.
bonus odor ſumus deo in oī loco. Cy-
preſſus itẽ boni æq̃ odoris & imputribi
le ſil'r lignū, incorruptæ uitæ & fidei etiã
quẽuis de clero debere eſſe demõſtrat,
ut merito decori domus ac laquearium
Pſal. 92. a ornatui deputet̃. Scriptū eſt.n. Domū
tuã decet ſanctitudo dñe in longitudinẽ
dieꝝ. Vbi ſanè & ſanctimoniæ decus, et
indeficiẽtis gr̃æ exp̃ſſa ꝑſeuerantia eſt.
Oportet ergo uiꝝ qui ad ornamentum
& decorẽ aſſumit̃ domus, bonis ornatū
morib. eſſe, et quãuis ſꝑ ipſe ſit intus, bo
nū tñ teſtimoniū hr̃e & ab his qui foris
ſunt. Sūt et alia in natura lignoꝝ horum
cõpetentia his q̃ ſpūal'r differuntur, ſed
breuitatis cã p̃tereo. Notandū ꝟo pul-
chrè oẽm eccl'iæ ſtatū breui uno uerſicu
lo cõprehenſum, authoritatẽ. ſ. p̃latoꝝ,
cleri decus, ppl'i diſciplinã, monachoꝝ
quietẽ. In horum ꝓrſus cū recte ſunt o-
mnia, ſctã mr̃ eccl'ia conſideratione læ-
tat̃, & tūc ea quoq; offert intuẽda dile-
cto, cum ad eius tanq̃ oīum authoris re
fert oīa bonitatẽ, nihil ſibi ex omnib. tri
buẽs. Nã ꝙ ait nr̃ & nr̃arum, nõ uſurpa
tionis eſt ſignū, ſed dilectionis, ꝙ nimię
uidelicet fiducia charitatis, nihil eiꝰ quẽ
ualde diligit, à ſe ęſtimet alienū. Nec.n.
ſe ſpõſi cõtubernio aut quietis eius pu-
tat arcendã cõſortio, q̃ ſꝑ non q̃ ſua, ſed
q̃ illius ſunt q̃rere cõſueuit: & hæc cã cur
ſibi & ſpõſo ſil', ſiue lectulū, ſiue domos
auſa ſit ꝓnunciare cões. Dixit.n. lectulꝰ *Canti. 1. d*
nr̃, & tigna domoꝝ nr̃aꝝ, & laquearia
nr̃a: audacter ſe in poſſeſſionẽ aſſocians
cui iunctã nõ dubitat in amore. Nõ ita
illa q̃ ꝓpriæ uolūtati nõdū abrenūcia-
uit, ſed ꝑ ſe iacet, ꝑ ſe habitat: magis au
tẽ nõ ꝑ ſe, ſed cū meretricibus luxurioſe
uiuẽdo cõuerſat̃, concupiſcẽtias loquor
carnis, cū quibus diſſipat bona ſua, & *Lucæ 15. c*
portionẽ ſubſtãtię quã ſibi diuidi poſtu
lauit. Cæterum tu qui has ſpūs ſcti uo-
ces audis uel legis, putas'ne aliq̃ hoꝝ q̃
dñr, ualeas applicare tibi, ac de felicita-
te ſponſæ quæ hoc amoris carmine ab
ipſo ſpū canit̃, aliquid recognoſcere in te
metipſo, ne dicat̃ & tibi quia uocẽ eius
audis, & non ſcis uñ ueniat, aut quò ua-
dat? En forte appetis & ipſe cõtempla-
tionis quietẽ, & bñ facis, tm̃ ne obliui-
ſcaris flores quib. lectulum ſponſę legis
aſperſum. Ergo cura & tu tuum ſil'r cir-
cundare bonoꝝ florib. opeꝝ, uirtutum
exercitio tanq̃ flore fructū ſctm̃ ocium
p̃uenire. Alioqn delicato ſatis ocio dor

mitare uoles, ſi non exercitatus qeſcere
appetas, & Liæ fœcũditate neglecta, ſo
lis cupias Rachelis amplexib. oblecta-
ri. Sed & ꝑpoſterus ordo eſt añ meritũ
exigere ꝑmium, & añ laborẽ ſumere ci
2. Theſ. 3. c bũ, cũ dicat apl's: Qui non laborat non
Pſal. 118. n manducet. A' mãdatis tuis intellexi, in-
quit, ut ſcias niſi obediẽtiæ mandatoꝝ
cõtẽplationis guſtũ penitus nõ deberi.
Nõ igr̃ putes de ꝓpriæ amore qetis, ſan
ctis obediẽtię actib. ſeniorũmue traditio
nibus ꝑiudiciũ ullatenus faciendũ. Alio
quin nõ dormiet tecum ſpõſus in lecto
uno, illo ꝑſertim quẽ tibi ꝓ obedientiæ
florib. cicutis atq; urticis inobedientiæ
aſperſiſti. Propter qđ nõ exaudiet orõ-
nes tuas, uocatuſq; nõ ueniet. Nec. n. da
bit inobediẽti copiã ſui tãtus obediẽtiæ
amator, ut moriq; nõ obedire maluerit.
Hiere. 6. c Sed neq; approbat tuæ contẽplationis
inane ociũ q dicit ꝑ ꝓphetã: Laboraui
ſuſtinẽs: ſignãs tp̃s quo exul cœlo, &
patria ſummæ qetis, operatus eſt ſalutem
in medio terræ. Magis aũt uereor, ne te
quoq; inuoluat formidoloſa illa ſnía ita
Eſa. 1. d intonans in ꝑfidiã Iudæoꝝ: Neomenias
ur̃as & ſabbatũ, & feſtiuitates al's non
ferã. Itẽ: Calẽdas ur̃as & ſolẽnitates ue-
ſtras odit aĩa mea, facta ſunt mihi mole
ſta. Et lugebit ſuꝑ te ꝓpheta, & dicet:
Thren. 1. c Viderũt eã hoſtes, & deriſerũt ſabbata
eius. Cur. n. qđ dilectus repudiat, nõ irri
deat inimicus? Miror ualde impudẽtiã
aliquoꝝ q inter nos ſunt, qui cũ oẽs nos
ſua ſingularitate turbauerint, ſua impa-
tientia irritauerint, ſua contumacia & re
bellione contẽpſerint, ſua inobedientia
coinqnauerint, audẽt nihilominus ad tã
fœdũ cõcupiſcẽtiæ ſuæ lectulũ oĩ orõnũ
inſtantia totius puritatis dñm inuitare.
At cũ extẽderitis, ait manus ur̃as, auer-
tã oculos meos: & cũ multiplicaueritis
orõnem, nõ exaudiã. Quid. n. Lectulus
nõ eſt floridus, magis aũt et putidus eſt,
& tu illuc regẽ gl'iæ trahis? Ad pauſan-
Mat. 8. b dũ hoc facis, an ad cauſandũ? Centurio
uetat illũ intrare ſub tectũ ſuũ ꝑꝑ ſuã in-
dignitatẽ, cuius tñ fides in uniuerſo redo
let Iſraele: & tu ad te cõpellis intrare tã-
toꝝ ſordẽs ſpurcitia uitiorum? Clamat
Apl'oꝝ princeps, exi à me dñe: quia hõ Luc. 5. b
pctõr ſum: & tu dicis: Intra ad me dñe,
qm̃ ſctũs ſum? Oẽs, inqt, unanimes in o- 1. Pet. 2. c
ratione eſtote, fraternitatem diligite. Et 1. Tim. 2. b
uas electionis, leuãtes puras manus, ait,
ſine ira & diſceptatione. Vides'ne qũo
cõcordẽt ſibi, & eodẽ ſpũ de pace & trã
quillitate aĩ (quã hr̃e debet ille q orat)
loquãtur princeps apl'oꝝ, & doctor gẽ
tium? Perge ergo tu tota die expandere
ad deũ manus tuas, q frẽs tota die mole
ſtas, unanimitatem impugnas, ab unita
te te ſeparas. Et qd me uis facere, inqs? Apo. 9. a
Profecto ut primo qdem emũdes con-
ſciam ab oĩ inqnamẽto iræ & diſcepta-
tionis, & murmuris & liuoris, & qcqd
oĩo aduerſari cognoſcit, aut paci frũm,
aut obediẽtiæ ſenioꝝ, de cordis habita
culo eliminare feſtines. Deinde ẽt circũ
dare tibi flores bonoꝝ quorunq; actuũ
& laudabiliũ ſtudioꝝ atq; odoramẽta
uirtutũ. i. q̃cunq; ſunt ṽa, q̃cunque pudi
ca, q̃cunq; iuſta, q̃cunq; ſctã, quæcunq;
amabilia, q̃cunq; bonæ famę, ſiq̃ uirtus,
ſiq̃ laus diſciplinæ. Hæc cogitare, in his
exerceri curato. Ad iſtiuſmodi ſecure uo
cabis ſpõſum, qm̃ cũ introduxeris eũ,
ueraciter dicere poteris & tu, qa lectu-
lus nr̃ floridus, redolẽte nimiꝝ conſcia
pietatẽ, ſed pacẽ, ſed mãſuetudinẽ, ſed iu
ſtitiã, ſed obediẽtiã, ſed hilaritatem, ſed
hũilitatẽ. Et de lectulo qdẽ ſic. Domum
ṽo dei ſpũalẽ ſeipm̃ qſq; agnoſcat, q tñ
iã nõ ĩ carne ambulet, ſed ĩ ſpũ. Tẽplum
.n. dei, ait, ſctm̃ ẽ, qđ eſtis uos. Curate er 1. Cor. 3.
go frẽs, ſpũali huic ędificio (qđ uos eſtis)
ne forte cũ in ſuꝑiora ꝓficere cœpit, ua-
cillet & corruat ſi lignis fortib. nõ fuerit
ſubnixũ & colligatum: curate inq; illi li
gna dare ĩputribilia & ĩmobilia, timorẽ
uidelicet dñi, illũ caſtũ q ꝑmanet ĩ ſcl'm
ſcl'i: patientiã de q̃ ſcriptũ eſt qa patiẽtia
pauperꝝ non ꝑibit in finẽ: longanimita-
tẽ quoq; q̃ ſub quouis ſtructuræ ponde
re inflexibilis ꝑſeuerans ĩ infinita ſcl'a ui
tæ beatę ꝓtenditur, ſaluatore loquẽte in
euangelio: Qui ꝑſeuerauerit uſq; in finẽ, Mat. 10.
ſaluus erit. Magis aũt ſuper omnia cha

ritatem q̃ nunq; excidit, q̃a fortis eſt, in
quit, ut mors dilectio, dura ſicut inferus
æmulatio. Studete deinde his tignis ſub
ſternere & alligare ligna alia æq̃ ꝑcioſa
& pulchra, cui tñ illa ad manũ fuerint ĩ
opus laquearium ad decorẽ domus, ſer
monẽ. ſ. ſapiæ: ſiue ſcię prophetiam, gra
tiã curationũ, interpretationẽ ſermonũ,
& cætera talia q̃ magis noſcunẽ ſanè ap
ta ornatui, q; neceſſaria fore ſaluti. De
his ꝑceptũ nõ habeo, cõſiliũ autem do.
Qm̃ quidem iſtiuſmodi ligna cõſtat &
laborioſè q̃ri, & difficilè inueniri, & peri
culoſe elaborari (nã & rara ea ꝑſertim
his tꝑibus terra nr̃a ꝓducere reperitur)
conſulo ſanè & moneo nõ multoꝑe iſta
reqri. Magis aũt ex lignis alijs laquearia
ꝑparari, q̃ etſi minus appareãt ſplẽdida,
nõ min9 tñ ualida eſſe ꝓbanẽ, inſuꝑ & fa
cilius poſſidentur & tutius. Vtinã & mi
hi illoꝝ ſuppetat copia lignoꝝ, qb. hor-
tus ſpõſi eccleſia copioſè denſatur, pax,
bonitas, benignitas, gaudiũ in ſpũ ſctõ,
miſereri in hilaritate, tribuere in ſimplici
tate, gaudere cũ gaudentib. flere cũ flen
Rom. 12. c tibus. An nõ tu illã domũ (qđ ad laquea
ria ſpectat) ſatis abundeq; ornatam cen
ſeas, quã talib. lignis inſpexeris ſufficien
ter cõpoſiteq; tabulatã? Dñe dilexi de-
corẽ domus tuæ, ſꝑ da mihi ligna hęc q̃-
Pſal. 25. b ſo, qbus tibi ſꝑ ornatum exhibeã thala-
mum cõſciæ, conſciæ dico & meæ & al
terius. His contentus ero, erũt & q meo
in hac re conſilio acqeſcere uolẽt, qa &
te puto fore cõtentũ: cætera ſctis apl'is
& uiris apl'icis derelinquo. Sed & uos
dilectiſſimi, tametſi illa ligna nõ hẽatis,
nihilomin9 tñ ſi hęc hẽtis cõfidite, nihilo
minus cũ oĩ fiducia accedite, ad lapidẽ
ſummũ, angularẽ, electũ ꝑcioſum, nihilo
minus ſuꝑ fundamentũ apl'oꝝ & pro-
phetarꝝ & ipſi tanq; lapides uiui ſuꝑędi
ficamini domos ſpũales, ſacerdotiũ ſan
ctũ, offerre ſpũales hoſtias acceptabiles
deo ꝑ Ieſum xp̃m ſponſũ eccl'ię dñm no
ſtrũ, q ẽ ſuꝑ oĩa de9 bñdictus ĩ ſcl'a. Am̃.

De triplici flore, ſcilicet uirginitatis, martyrij, & bonæ operationis: & de deuotione habenda circa diuinum officium, Serm. 47.

E Go flos campi, & lilium cõual-
lium. Ad hoc reſpicere puto q;
ſponſa de reſperſis lectulum flo
ribus commendarat. Nec. n. ſibi flores
aſſcriberet illos quibus lectulus decora Cant. 1. a
tus, & uenuſtatus thalamus uidebatur,
infert ſponſus ſe eſſe florem campi, nec
de thalamo, ſanè prodire flores, ſed de
campo, & ſuo munere & ſui participa-
tiõe fieri quod retinet, & quod redolet.
Ne qs ergo exprobrare illi poſſet & di
cere. Quid hẽs quod non accepiſti? Si
aũt accepiſti, quid gloriaris quaſi nõ ac
ceperis: ipſe dilectæ ſuę ſicut ambitioſus
amator, ita informator benignus, pie il-
li dignanterq; demonſtrat cui nitorem
de quo gloriabatur, ac ſuaueolẽtiam le- Ibidem
ctuli debeat deputare. Ego flos campi,
inqt, de me eſt qđ gloriaris. Saluberrime
admonemur & ex hoc loco qa neq̃quã
gloriari oportet: & ſiquis gloriatur, in
dño glorietur. Et ſecundum lr̃am iſtud.
Nunc iam ſcrutemur, ipſo de quo loqui
mur adiuuante, ſpiritualem qui in ea te-
gitur intellectum. Et primo aduerte nũc
mihi trifariam quendã floris ſtatum, in
cãpo, in horto, in thalamo: ut poſt hoc
ẽt illud facilius cõpertum fiat, cur ſe po-
tiſſimum campi florem elegerit appella
re. Et in cãpo quidem & in horto oritur
flos, in thalamo aũt minime redolet &
lucet in eo, non tñ erectus & ſtans ut in
horto uel campo, ſed planè iacens tanq̃
q illatus ſit, nõ innatus. Propterea & ne
ceſſe eſt ſanè reparare frequẽter & ſꝑ re
cẽtiores apponere flores, q; diu odorem
ſuũ minime retineant nec decorẽ. Qđ ſi
(ut in alio ſermone ꝑfatus ſum) lectulus
reſperſus florib. cõſcia eſt bonis referta
opib. uides certo ut ſilitudo ſeruet, neq̃-
quã ſufficere ſemel uel ſcđo opari qđ bo
nũ eſt, niſi inceſſanter addas noua prio- 2. Cor. 9. a
rib. q̃tenus ſeminans in bñdictionib. de
benedictionibus & metas. Alioquin ia
cet & marcet flos boni operis, atq; ĩ bre
ui oĩs ex eo & nitor exterminatur & ui-
gor, ſi non alijs atq; alijs ſuperiectis pie
tatis actibus continue reparetur. Hoc ĩ
thalamo. In horto autem non ita, ſed ne

queĩ cãpo ſil'r. Ex ſe.n.ſemel ꝓductis
florib.aſſidue ſubminiſtrãt uñ diu in ip-
ſis decus ingenitũ pſeueret. Differũt tñ
et ipſi inter ſe,ꝙ hortus qdem ut floreat
hoĩum manu & arte excolit̃,campus ue
ro ex ſemetipſo natural'r ꝓducit flores,
et abſqꝫ oĩ humanæ diligẽtiæ adiutorio.
Putas'ne iam tibi uideris aduertere qſ-
nam ille ſit câpus,nec ſulcatus uomere,
nec defoſſus ſarculo,nec fimo impĩgua-
tus,nec manu hominis ſeminatus:uenu
Gen.27.d ſtatus tñ nihilominus nobili illo flore ſu
per quẽ cõſtat reqeuiſſe ſpm̃ dñi? Ecce,
inqt,odor filij mei ſicut odor agri pleni
cui bñdixit dñs. Necdũ ſpẽm ſuam ille
flos agri induerat, & iã dabat odorem
ſuũ,qñ eũ ut hoc p̃ gaudio exclamaret
p̃ſenſit ſpũ,corp̱e marcẽs ſc̃tũs & ſenex
patriarcha caligãs uiſu, ſed odoratu ſa-
gax. Non ſe ꝓinde debuit florẽ thalami
ꝓteſtari,q flos eſt ꝑpetuo uigẽs: ſed ne-
que itẽ horti, ne humano uideret̃ opere
gñatus. Pulchrè aũt & conueniẽtiſſimè
flos cãpi ſum,ait,q & abſqꝫ humana in-
duſtria ꝓdijt,et ſemel ꝓdeunti nulla eſt
deinceps dñata corruptio,ut ſermo im-
Pſa. 15.c pleat̃ quẽ dixit: Nõ dabis ſc̃tm̃ tuũ uide
re corruptionem. Sed ſi placet accipe &
aliã h⁹ rei rõnem (ut arbitror) nõ ſpernẽ
dã. Nõ.n.ſine cã ſanè multiplex ſpũs a'
ſapiẽte deſcribitur, niſi ꝙ ſub uno literæ
cortice diuerſos ꝑlerũque ſapĩæ intelle
ctus tegere cõſueuit. Itaqꝫ iuxta p̃fatã
de floris ſtatu partitionẽ,flos eſt uirgini-
tas,flos martyrium,flos actio bona. In
horto uirginitas,in cãpo martyriũ, bo-
nũ opus in thalamo. Et bñ in horto uir-
ginitas,cui familiaris ṽecundia eſt fugi
tans publicis,latibulis gaudẽs,patiẽs di
Cant.4.d ſciplinæ. Denicꝫ in horto flos claudit̃, q
in campo exponit̃,ſpargiturqꝫ in thala-
mo. Et hẽs: Hortus cõcluſus,fons ſigna
tus. Qđ uticꝫ clauſtrũ pudoris ſignat in
uirgine,& inuiolatæ cuſtodiã ſc̃titatis: ſi
tñ talis fuerit q̃ ſit ſc̃tã corp̱e & ſpũ. Bñ
item in cãpo martyriũ, dũ martyres lu-
dibrio oĩum exponant̃, ſpectaculũ facti
& angelis & hoĩb. Nõne illoꝝ miſeran
Pſal. 78.a da uox eſt ĩ pſalmo: Facti ſumus oppro
brium uicinis nr̃is, ſubſannatio et illuſio
his q in circuitu nr̃o ſunt? Bñ quocꝫ in
thalamo actio bona,q̃ conſciam & qe-
tã facit & tutã. Poſt bonũ denicꝫ opus
ſecurius in cõtẽplatione dormit̃,& tan-
to qs fiducialius ſublimia intueri & inue
ſtigare aggredit̃,quanto ſibi cõſcius eſt
minime ſe ꝓpriæ amore qetis charitatis
operib⁹ defuiſſe. Et hæc oĩa ſc̃dm aliqd
dñs Ieſus. Ipſe flos horti,uirgo uirga uir
gine gñatus. Idẽ flos cãpi,martyr, mar-
tyꝝ corona,martyrij forma. Denicꝫ fo-
ras ciuitatẽ eductus eſt, extra caſtra paſ
ſus eſt,in ligno eleuatus eſt,ſpectandus
hoĩb.ſubſannãdus ab oĩb. Ipſe itẽ thala-
mi flos,ſpeculũ,& exẽplũ totius bñficẽ
tiæ,queãdmodũ ipſe Iudæis ꝓteſtatus
eſt dicẽs: Multa bona op̱a oñdi uob̃ ex Ioan.10.f
patre meo. Et itẽ ſcriptura de eo: Qui p̱- Acto.10.f
tranſiit,ait,bñfaciẽdo & ſanãdo oẽs. Si
igr̃ hæc tria dñs,q̃ fuit cã,ut è tribus ſe cã
pi florẽ maluerit appellare? Profecto ut
eã ad tolerantiã aĩaret, cui nouerat ĩmi-
nere (ſiqdem uellet pie uiuere in xp̃o) p̱ſe
cutionẽ pati. Id ſe ergo libẽtius ꝓfitetur
ad qđ potiſſimũ uult h̃re ſeq̃cem,atque
hoc eſt qđ aliàs dixi,qm̃ ſp̱ & illa appe
tit qetem, & ille incitat ad laborẽ, denũ Act.14.d
cians ei ꝙ p̱ multas tribulationes opor-
tet intrare in regnũ cœloꝝ. Vñ cum no-
ua in terris eccleſia nouiter deſpõſata ſi
bi redire ad p̃rem diſponeret, dicebat
ei: Venit hora ut oĩs q interficit uos,arbi Ioan.16.a
tret̃ obſeqũm ſe p̃ſtare deo. Item: Si me,
ait,p̱ſecuti ſunt,& uos p̱ſequent̃. Potes
& tu in euangelio multa colligere huic
denunciationi maloꝝ p̱ferendoꝝ ſil'ia.
Ego flos cãpi,& liliũ cõualliũ. Illa ergo Cant.1
mõſtrante lectulum, ille uocat ad cam-
pũ,ad exercitiũ ꝓuocat. Nec putat qcq̃
p̱ſuaſibilius fore illi ad ineũdũ certamẽ,
q̃ꝫ ſi ſeip̃m certantis,aut exẽplũ ꝓponat
aut p̃miũ. Ego flos cãpi. Sanè utrũuis in
hoc ſermone intelligi dat̃,uel ꝙ ſit uide-
licet pugnãtis forma,uel ꝙ gl'ia triũphã
tis. Vtrũqꝫ es mihi dñe Ieſu,& ſpeculum
patiendi,& p̃miũ patiẽtis. Vtrũqꝫ forti-
ter ꝓuocat,ac uehemẽter accẽdit. Tu do
ces manus meas ad p̃liũ exẽplo uirtutis Pſal.17.e
tuæ, tu caput meũ poſt uictoriam tuę co
ronas p̃ñtia maieſtatis,ſiue q̃a pũgnan-
tem te ſpecto, ſiue quia te expecto non
Cant.1.a ſolũ coronantẽ,ſed & coronã: in utroqꝫ
mirabil'r tibi me allicis: uterqꝫ funis uio
lẽtiſſimus ad trahendũ. Trahe me poſt
te,libẽter te ſequor,libẽtius fruor. Si ſic
bonus es dñe ſequentib⁹ te, q̃lis futurus
es conſequentib. Ego flos cãpi: Qui dili
git me,ueniat in campum, non refugiat
1.Ti.6.c mecũ,et ꝓ me mire certamẽ,ut poſſit di
cere: Bonũ certamẽ certaui. Et qm̃ nõ ſu
p̱bi uel arrogãtes, ſed humiles potius q
de ſe p̃ſumere neſciunt,martyrio idonei
ſunt,addit ſe ẽt liliũ eſſe cõuallium.i.hu-
miliũ coronã,ſpecialẽ gl'iam futurę exal
tationis ipſoꝝ h⁹ eminentia floris deſi-
gnans. Erit nancꝫ cũ oĩs uallis implebit̃,
& oĩs mons & collis humiliabit̃,& tũc
Iſa. 40.a cãdor ille uitæ æternæ liliũ planè nõ col
liũ ſed conualliũ apparebit. Iuſtus ger-
minabit ſicut liliũ,inqt. Quis iuſtus niſi
humilis? Denicꝫ cũ ſe manib. Baptiſtæ
ſerui dñs inclinaret, & ille expaueſceret
Matt.3.d maieſtatẽ, Sine,inqt,ſic.n.decet nos im-
plere oẽm iuſtitiã cõſummationẽ profe
cto iuſtitiæ in hũilitatis p̱fectione cõſti-
tuẽs. Iuſtus ergo hũilis,iuſtus conuallis
eſt. Et ſi humiles inuẽti fuerimus,germi-
nabimus & nos ſicut liliũ,et florebimus
in æternũ añ dñm. An nõ ṽe uel tũc ma
xime ſe liliũ conualliũ cõprobabit,cum
reformabit corpus humilitatis nr̃æ cõfi
guratũ corp̱i claritatis ſuæ. Nõ ait cor-
pus nr̃m,ſed corpus humilitatis nr̃æ: ut
h⁹ lilij miro & ſempiterno cãdore ſolos
ſignificet humiles illuſtrãdos. Et hæc di
cta ſint ꝓ eo ꝙ ſpõſus ſe florẽ campi,&
liliũ eſſe cõualliũ ꝓteſtatus eſt. Iã ẽt qd
de ſua cõſequenter chariſſima ꝓteſtet̃,
bonũ eſſet audire,ſed hora non patitur.
Ex r'a nancꝫ nr̃a nihil operi dei p̃pone-
re licet. Quo qdem noĩe laudũ ſolennia
q̃ deo in oratorio quotidie p̱ſoluuntur,
p̃r ideo Bñdictus uoluit appellari,ut ex
hoc clarius ap̱iret q̃ꝫ nos operi illi uellet
eſſe intẽtos. Vñ uos moneo dilectiſſimi,
pure ſp̱ ac ſtrenue diuinis intereſſe laudi
bus. Strenue quidem,ut ſicut reuerẽter,
ita & alacriter dño aſſiſtatis,non pigri, Pſal. 78.a
nõ ſomnolẽti,nõ oſcitãtes, nõ parcẽtes
uocib. nõ p̃cidentes ṽba dimidia, nõ in
tegra tranſiliẽtes, nõ fractis & remiſſis
uocib⁹ muliebre quiddã balba de nare
ſonantes,ſed uirili (ut dignũ eſt) & ſoni-
tu & affectu uoces S. ſpũs depromẽtes.
Pure ṽo ut nil aliud dũ pſallitis q̃ quod
pſallitis cogitetis. Nec ſolas dico uitan-
das cogitationes uanas & ocioſas: uitã
dæ ſunt & illę illa duntaxat hora & illo
loco q̃s officiales frẽs ꝓ cõi neceſſitate
q̃ſi neceſſario frequenter admittere cõ-
pelluntur. Sed ne illa qdem ꝓfecto reci-
pere tũc cõſuluerim q̃ forte pauloante ĩ
clauſtro ſedẽtes in codicib. legeratis, q̃-
lia & nũc me uiua uoce diſſerẽte ex hoc
adiutorio ſpũs ſc̃tĩ recentia reportatis.
Salubria ſunt,ſed minime illa ſalubriter
inter pſallendũ reuoluitis. Spũs.n.ſc̃tũs
illa hora gratũ nõ recipit qcqd aliud q̃ꝫ
debes,neglecto eo qđ debes,obtuleris.
Cuius ſemper facere uoluntatẽ ad eius
uolũtatem ipſo inſpirante poſſimus,gr̃a
& miſericordia ſponſi eccleſiæ Ieſu Xp̃i
dñi noſtri,qui eſt ſuper omnia deus be-
nedictus in ſecula, Amen.

De laude reciproca quæ fit inter ſponſum et ſp̃õ ſam: & qualiter per umbram xp̃i intelligatur corpus & fides eius, Sermo 48.

SIcut liliũ inter ſpinas, ſic amica
mea inter filias. Nõ bonæ filiæ q̃
pungũt. Attẽde peſſimũ germẽ Cant. 2.a
eius cui maledictũ eſt terræ nr̃æ. Cum,
inqt,colueris eã,ſpinas & tribulos ger-
minabit tibi. Donec ergo ĩ carne eſt aĩa, Gene.3.d
inter ſpinas ꝓfecto ṽſatur, & neceſſe eſt
ut patiat̃ inqetudines tentationũ, tribu-
lationumqꝫ aculeos. Quòd ſi liliũ eſt ip
ſa iuxta ſponſi uerbum,uideat quàm ui-
gilem ſolicitamqꝫ eſſe oporteat ſup̱ cu-
ſtodia ſui,ſepta undique ſpinis hincinde
aculeos intendentibus. Nec.n. uel leuiſ-
ſimam ſpinæ ſuſtinet ullatenus punctio
nem floris teneritudo, ſed mox ut modi
ce premitur, perforatur. Sentis q̃ꝫ meri- Pſal.2.c
to neceſſarieqꝫ hortetur nos propheta Phil.2.b
ſeruire dño in timore, & item apl's cum
timore nihilominus et tremore noſtram

ipſoꝝ opari ſalutẽ? Tenebãt nimirꝝ pro
prio experimẽto hꝰ ſniẽ ueritatẽ, utpote
amici ſpõſi, q minime ꝓrſus ambigerẽt,
& ad ſuas aĩas ꝑtinere qđ dr̃, ſicut liliũ
Cant. 2.a inter ſpinas, ſic amica mea inter filias.
Denique unus eoꝝ, conuerſus ſum, ait,
in ærumna mea dum configiť ſpina. Bñ
Pſal. 31.a confixus, q cõuerſus exinde eſt. Bñ pun
geris ſi cõpungeris (multi cum ſentiunt
pœnã, corrigũt culpã) & talis dicere pt̃,
cõuerſus ſum in ærũna mea, dũ configiť
ſpina. Spina culpa eſt, ſpina pœna ẽ, ſpi-
na falſus fr̃, ſpina uicinus eſt malus. Si-
cut lilium inter ſpinas, ſic amica mea in
ter filias. O candẽs liliũ, ô tener & deli-
cate flos, increduli et ſubuerſores ſunt te
cũ, uide quõ caute ambules inter ſpinas.
Plenus eſt mundus ſpinis. In terra ſunt, ĩ
aere ſunt, in carne tua ſunt. Verſari ĩ his,
Ioan. 16.g & minime lædi, diuinæ potẽtiæ eſt, non
uirtutis tuæ. Sed cõfidite, inqt, qa ego ui
ci mundũ. Et ſi igr̃ undiq; tibi intẽdi ꝓ-
Rom. 5.a ſpicias tribulationũ tanq; tribuloꝝ acu
leos, nõ turbeť cor tuum neq; formidet,
ſciens qa tribulatio operať patientiã, pa
tiẽtia ꝓbationem, ꝓbatio ſpẽ, ſpes autẽ
non confundit. Cõſidera lilia agri quõ
inter ſpinas uigẽt & nitẽt. Si fœnũ quod
hodie eſt & cras in clibanũ mittiť, deus
ſic cuſtodit, quãto magis amicã & ſpõ-
ſam ſuã chariſſimã? Deniq; cuſtodit do-
minus oẽs diligentes ſe. Sicut liliũ inter
ſpinas, ſic amica mea inter filias. Non
Pſa. 145.d mediocris titulus profecto uirtutis inter
prauos uiuere bonũ, & inter malignan-
tes innocẽtiæ retinere candorẽ, & moꝝ
lenitatẽ: magis aũt ſi his q oderũt pacẽ,
pacificũ & amicũ ipſis te exhibeas ini-
micis. Id plane tibi ſil̃itudinem datã de
lilio iure quodã ꝓprietatis ſpecial̃r uẽdi
cabit, q ipſas utiq; pũgẽtes ſe ſpinas cã-
dore ꝓprio illuſtrare & uenuſtare non
ceſſat. An non ꝓinde liliũ tibi vr̃, imple
re quodãmodo euãgelij ꝑfectionẽ, qua
orare iubemur ꝓ calũniantib. & perſe-
Luc. 6.d quẽtib. nos, bñfacere his q oderũt nos?
Ergo & tu fac ſil̃r, & erit aĩa tua amica
dñi, & laudabit te de te dicẽs: qa ſicut li
liũ inter ſpinas, ſic amica mea ĩter filias.

Sequiť. Sicut malus ĩter ligna ſyluarũ, Cant. 2.a
ſic dilectus meus inter filios. Reddit ſpõ Ibidem
ſa p̃conij uicem commẽdãti ſe ſponſo: à
quo laudari eſt laudabilẽ fieri, & quem
laudare intelligere, & admirari laudabi
lem. Et ſicut ex eminẽti flore figurata à
ſpõſo laus eius eſt, ita è regione & ex ex
cellenti ligno, ipſa illius ſingularẽ gloriã
eminẽtiamq; demõſtrat. Mouet tñ me
de ligno hoc q nõ tãtæ eſſe excellentiæ
uideať quantę aliq̃ cæteroꝝ, & iõ minꝰ
digne aſſumi in opus ſil̃itudinis, utpote
q nõ ſufficiat laudis uicẽ implere. Sicut
malus ĩter ligna ſyluaꝝ, ſic dilectꝰ meꝰ
inter filios. Deniq; nec ſpõſa magni ęſti
maſſe vr̃, q̃ hoc in lignis ſſiluarum tãtũ
afferre curauit, nimirꝝ ſterilibus, nec fru
ctus humano uictui aptos ferentib. Cur
ergo omiſſis meliorib. & nobiliorib. li-
gnis hꝰ mediocritas arboris adducta in
mediũ eſt ad formandũ ſpõſi p̃conium?
Ita'ne ad menſurã laudem recipere de-
buit, q ad menſuram ſpm̃ non accepit?
Hęc nẽpe data de illa arbore ſil̃itudo fa
cit ut uideatur hr̃e ſuꝑiorem, q parẽ non
hẽt. Quid dicemus ad hęc? Fateor par-
ua laus, qm̃ parui laus. Non. n. hoc loco
p̃dicať magnus dñs & laudabilis nimis,
ſed paruus dñs & amabilis nimis, ꝑuu-
lus utique q natus eſt nob̃. Ergo nõ ma Eſa. 9.a
ieſtas attollitur hic, ſed commendať hu-
militas, digneq; ac rõnabil̃r qđ infirmũ
& ſtultum eſt dei, hoĩum fortitudini &
ſapiæ añ fertur. Ipſi ſunt nanq; ligna ſil-
ueſtria & infructuoſa, qm̃ ſcđm ꝓphetã
oẽs declinauerũt, ſil̃ inutiles facti ſunt,
nõ eſt q faciat bonum, nõ eſt uſque ad
unũ. Sicut malus ĩter ligna ſiluaꝝ, ſic di- Pſal. 13.a
lectus meus inter filios. Vna inter ligna Cant. 2.a
ſiluaꝝ dñs Ieſus arbor faciẽs fructũ, ſe-
cundũ hoĩem ſanè & ſi p̃latus hoĩb. ſed
ab angelis minoratus. Miro etenim mõ
& angelis ſeſe factus caro ſubiecit, & an
gelos ſibi manẽs deꝰ ſubiectos retinuit.
Deniq; uidebitis (inqt) angelos aſcẽden Pſal. 8.
tes & deſcẽdẽtes ſuꝑ filiũ hoĩs, q in uno
eodẽq; hoĩe xp̃o Ieſu & infirmitatem fo Ioan. 1.g
ueãt, & ſtupeant maieſtatẽ. Quia ergo
ſpõſæ id dulcius q ſe imminuit, ſapit: li-

bẽtius attollit gr̃am, p̃fert miſericordiã,
ſtupet dignationẽ. Libuit ꝓinde hoĩem
inter hoĩes admirari, non inter angelos
deũ tanq; malus inter ligna excellit ſyl-
uaꝝ, & nõ plane inter hortoꝝ plãtaria.
Nec putat minui laudes, ubi de cõſide-
ratione ĩfirmitatis, pietatis bonitas exal
tať. Quo. n. iuxta aliqd à laudib. temꝑat,
eo itẽ iuxta aliqd magis laudat: minus
ꝓſequẽs gl̃iam dignitatis, ut gr̃a digna-
1. Cor. 1. d tionis emineat. Sicut ergo apl̃s qđ ſtul-
tũ & infirmũ eſt dei, ſapiẽtius fortiuſq;
dicit eſſe hoĩb. ſed nõ angelis, et ſicut ꝓ-
Pſal. 44.a pheta ſpecioſum p̃dicat forma prę filijs
hoĩum, & nõ p̃ angelis: ſic iſta certe ĩ eo
dem ſpũ loquens ſub typo fructiferæ ar
boris ſylueſtriumq; lignoꝝ hoc loco ef
ferre uoluit hoĩem deũ ſuꝑ oẽm gratiam
hoĩum, nõ aũt ſuꝑ excellentiã angeloꝝ.
Sicut malus inter ligna ſyluaꝝ, ſic dile-
ctus meus inter filios. Et bñ inter filios,
qa cũ eſſet unicus pr̃is ſui, multos illi &
abſque inuidia filios acquirere ſtuduit,
quos nõ cõfundiť uocare frẽs, ut ſit ipſe
primogenitus in multis fratrib. Iure aũt
Cant. 1.a p̃poniť uniuerſis adoptatis ꝑ gr̃am is q
ꝑ naturã filius eſt. Sicut malus inter li-
gna ſyluaꝝ, ſic dilectꝰ meus inter filios.
Merito ſicut malus q inſtar fructiferę ar
boris & umbrã refrigerij hẽt, & fert fru-
ctũ optimũ. An nõ vẽ fructiferꝝ lignũ
cuius flores fructus honoris & honeſta
tis? Deniq; lignũ uitæ eſt app̃hendẽtib.
eũ. Nõ cõparabunť huic oĩa ligna ſylua
rũ: quia etſi ſint arbores pulchræ & ma-
gnæ quæ opẽ ferre uideanť orando, mi-
niſtrãdo, docẽdo, exẽplis iuuãdo, ſolus
tñ dei ſapĩa xp̃s lignũ eſt uitæ, ſolus pa-
nis uiuus qui de cœlo deſcẽdit, & dat ui
Ioan. 6.c tã mũdo. Iõ ait. Sub umbra eius quẽ de
ſiderauerã ſedi, et fructus eius dulcis gut
turi meo. Merito eius deſiderauerat um
Cant. 2.a brã de quo & refrigeriũ eſſet & refectio
nẽ pariter acceptura. Nã cætera quidẽ
ſyluaꝝ ligna etſi umbrã ſolatij hñt, ſed
nõ uitæ refectionẽ, nõ fructus ꝑpetuos
ſalutis. Vnus eſt. n. uitę author, unus me-
1. Tim. 2.b diator dei & hoĩum hõ xp̃s Ieſus, qui di
Ioan. 6.d cit ſponſæ ſuæ: Salus tua ego ſum. Non

Moyſes (inquit) dedit uob̃ panẽ hũc de
cœlo, ſed pr̃ meus dat uob̃ panẽ de cœ-
lo ueꝝ. Propterea ergo xp̃i potiſſimum
deſiderauerat umbrã, q ſolus ſit cui nõ
ſolũ ab æſtu refrigerat uitioꝝ, ſed & re-
plet delectatione uirtutum. Sub umbra
eius quẽ deſiderauerã ſedi. Vmbra eius, Cant. 2.a
caro eius: umbra eius, fides. Mariæ obũ
brauit ꝓprij filij caro, mihi dñi fides: q̃q;
& mihi quoq; quõ nõ obũbrat caro, q
in myſterio mãduco eã? Et ſctã nihilo-
minus uirgo fidei & ipſa exꝑta eſt um-
brã, cui dictũ eſt: Et btã quæ credidiſti.
Sub umbra eius quẽ deſiderauerã ſedi. Luc. 1.c
Et ꝓpheta. Spũs (inqt) añ faciẽ noſtram Thre. 4.d
xp̃s dñs, in umbra eius uiuimus inter gẽ
tes. In umbra in gentib. in luce cũ ange-
lis. In umbra ſumus quãdiu ꝑ fidẽ ambu
lamus, & nõ ꝑ ſpẽm. Et iõ iuſtus in um-
bra, qui ex fide uiuit. At qui uiuit ex ĩtel
lectu btũs eſt: quia nõ ĩ umbra iã, ſed in
lumine. Iuſtus erat Dauid, & ex fide ui-
uebat cũ dicebat deo: Da mihi intelle- pſal. 118.K
ctũ ut diſcãt mãdata tua, & uiuã: ſciens
ſucceſſuꝝ fidei intellectũ, intellectui re-
uelãdũ lumẽ uitæ, & luminis uitã. Prius
eſt uenire ad umbrã, & ita ad id cuiꝰ um
bra eſt ꝑtrãſire, qm̃ niſi credideritis (ait)
nõ intelligetis. Vides fidẽ & uitã eſſe &
uitæ umbrã? Nã è regione uita in delicijs
agẽs qm̃ nõ ẽ ex fide, & mors ẽ, & um-
bra mortis. Quę. n. (inqt) uidua ĩ delicijs 1. Tim. 5.a
ẽ, uiuẽs mortua eſt. Deniq; ſapĩa carnis
mors ẽ. Sed et mortis ẽ umbra, illius. ſ. q̃
cruciat ĩ æternũ. Sedimꝰ & nos aliqñ ĩ te
nebroſis et umbra mortis, carnal̃r cõuer
ſantes, & nõ ex fide uiuẽtes, mortui iam
qdẽ iuſtitię, à morte vẽo ſcđa paulominꝰ
abſorbẽdi. Quãtũ eteni umbra ꝓpe eſt
corꝑi cꝰ ẽ umbra, tm̃ ꝓ certo uita illa nr̃a
inferno appropinquit. Deniq; niſi quia Pſal. 93.c
dñs adiuuit me, (inqt) paulominꝰ habi-
taſſet ĩ inferno aĩa mea. Nũc aũt de um- 1. Ioan. 3.c
bra mortis ad uitę trãſiuimꝰ umbrã ma
gis aũt trãslati ſumꝰ de morte in uitam, ĩ
Xp̃i umbra uiuẽtes, ſi tñ uiuẽtes, & non
mortui. Nec. n. reor cõtĩnuo ut qs in um
bra eius fuerit, q uiuat in ea, qa nõ plane
oĩs qui fidem habet, ex fide uiuit. Nam

fides ſine operib.mortua eſt,nec poteſt
dare uita quã minime ipſa habuerit. Iõ
Thre. 4.d ꝓpheta cũ dixiſſet: Spũs añ faciẽ nr̃am
xp̃s dñs:non cõtẽntus fuit ſequi & dice
re,in umbra eius ſumus,ſed in umbra(in
quit)eius uiuimus inter gentes.Et tu er-
go uide ut uiuas exẽplo ꝓphetæ in um-
bra eius,ut qñꝗ et regnes in lumine ei⁹.
Nec.n.tm̃ umbrã hẽt,hẽt & lucem:Ipſe
ꝑ carnem umbra eſt fidei,ipſe intelligẽ-
tiæ lumen ꝑ ſpm̃.Et caro eſt.n.& ſpũs.
Caro in carne manentib.ſpũs añ faciem
nr̃am.i.ĩ futuro,ſi tñ quæ retro ſunt ob-
liuiſcẽtes,ad ea qæ añ ſunt noſmetipſos
extendimus,quo ꝑuenientes expiamur
de uerbo qđ dixit:Caro nõ prodeſt qc-
Ioan.6.g quã,ſpũs eſt qui uiuificat. Nec ignoro
ꝙ in carne adhuc manens quis dixerit:
Etſi cognouimus xp̃m ſcđm carnẽ, ſed
nũc iã nouimus.At hoc ille.Nos uero q
nõdũ in paradiſum, nõdũ ad tertiũ cœ-
lũ rapi meruimus,xp̃i interim carne pa
ſcamur,myſteria ueneremur, exẽpla ſe-
ctemur,fidẽ ſeruemus, & uiuimus profe
cto in umbra.In umbra eius quẽ deſide
Cant.2.4 rauerã ſedi. Fortaſſis felicius aliqd iſta
exptam ſe gloriat̃ in eo ꝙ ſe in umbra di
cit nõ ut propheta uiuere,ſed ſediſſe.Se
dere.n.quieſcere eſt.Plus eſt aũt qeſcere
in umbra,q̃ꝫ uiuere,ſicut uiuere plus eſt,
Thre. 4.d q̃ꝫ tãtummodo eſſe ĩ ea. Igitur quod eſt
commune multoꝶ, ꝓpheta aſſumẽs ſi-
bi,ĩ umbra eius uiuimus,inqt: ſponſa ue
ro hñs ꝓrogatiuã,ẽt ꝙ ſub ea ſingulr̃ ſe-
derit,gl̃iat̃.Nõ.n.ut ille plr̃ uiuimus di-
xit,ita & hic ſedimus,ſed ſinglr̃,ſedi: ut
agnoſcas ꝓrogatiuã. Vbi itaꝗ nos cum
labore uiuimus q cõſcij pctõꝶ ſub timo
re ſeruimus,ibi hæc deuota & amãs ſua
uiter requieſcit.Deniꝗ timor pœnã hẽt,
Cant. 2.4 amor ſuauitatem.Vñ ait,& fructus eius
dulcis gutturi meo, guſtũ cõtemplatio
nis ſigñans, quẽ obtinuerat ꝑ amorem
ſuauiter ſubleuata. At iſtud in umbra,
qa ꝑ ſpeculũ & in ænigmate.Erit cũ de
clinauerint umbræ creſcẽte lumine,im-
mo penitus diſparuerint,& ſubintrabit
ſicut ꝑſpicua ita & ꝑpetua uiſio: eritꝗ́
nõ modo ſuauitas gutturi,ſed et ſatietas
uentri, ſine faſtidio tñ. Sub umbra eius Ibidem
quẽ deſiderauerã ſedi,& fructus ei⁹ dul
cis gutturi meo. Nos quoꝗ ubi ſponſa
pauſat,pauſemus pariter, deſumpto gu
ſtu patremfamilias gl̃ificantes,qui nos
ad tales epulas inuitauit,ſponſum eccle
ſiæ Ieſum Xp̃m dñm nr̃m, qui eſt ſuper
omnia deus benedictns in ſecula, Amẽ.

Qualiter per diſcretionẽ ordinatur charitas, ut oĩa mẽbra eccleſiæ.i.electi inuicẽ colligent̃. Ser.49.

I Ntroduxit me rex in cellã uina-
riã,ordinauit in me charitatẽ.Vt Cant. 2.a
quidẽ propoſiti capituli vr̃ ſo-
nare lr̃a,habito ꝓuotis dulci admodũ
familiariꝗ́ colloqo cũ dilecto,illo ab-
eũte ſpõſa regredit̃ ad adoleſcẽtulas,a-
ſpectu ita ipſius affatuꝗ́ refecta acꝗ ac
cenſa quatenus ebriæ ſil̃is appareret.Et
quaſi illis ſtupẽtib.nouitatẽ, & quærẽti
bus cãm,rñdit miꝶ minime eſſe, ſi uino
ęſtuaret quæ ĩ cellã uinariã introiſſet.Et
ſcđm lr̃am ita.Scđm ſpm̃ quoꝗ nõ ne-
gat ebriam,ſed amore,non uino, niſi ꝙ
amor uinũ eſt. Introduxit me rex ĩ cellã
uinariã.Qñ ꝑſens eſt ſpõſus,& ſpõſa ad
ip̃m ſermonẽ dirigit:tũc ſpõſus dr̃ aut di
lectus,aut quẽ diligit aĩa mea, inquit,lo
quẽs uero de ipſo adoleſcẽtulis, regẽ no
minat.Vt quid hoc? Propterea credo,
qa & ſpõſæ amãti atꝗ dilectæ conue-
niat uti familiarius (qđ à ſe eſt) amoris
noĩbus:& adoleſcẽtulis tanq̃ꝫ diſciplina
indigẽtib.opus ſit reuerẽdo ꝑmi uoca-
bulo maieſtatis.Introduxit me rex ĩ cel-
lã uinariã.Quęnã iſta ſit cella uinaria,ꝑ- Act.2
tereo dicere,qa dixiſſe me recolo. Tñ ſi
ad eccleſiam referatur ſermo,cũ repleti
ſpiritu ſancto diſcipuli muſto ebrij à po
pulo putarentur: tunc tanquam ami-
cus ſponſi pro ſponſa ſtans Petrus ĩ me
dio eorum: non (inquit) ſicut uos æ-
ſtimatis,hi ebrij ſunt. Attende interim
quòd non omnino ebrios ſed ebrios ſi
cut ab illis æſtimati ſunt, denegauit.
Erant enim ebrij, ſed ſpiritu ſancto,non
muſto. Et quaſi teſtificarentur ad ple-
bem reuera in cellam ſe fuiſſe uinariam
introductos,rurſum Petrus pro omnib.
Sed hoc eſt (ait) quod dictum eſt per

prophetam Ioel:Et erit in nouiſſimis die
Ioel.2.g bus,dicit dñs,effundã de ſpũ meo ſuper
oẽm carnẽ,& prophetabũt filij ur̃i & fi
liæ.Iuuenes ur̃i uiſiones uidebunt, & ſe
nes ur̃i ſomnia ſomniabũt. An non tibi
cella ur̃ fuiſſe uinaria illa domus in qua
Act.2.a erãt diſcipuli pariter cõgregati, cum fa-
ctus eſt repente de cœlo ſonus tãquam
aduenıẽtis ſpũs uehementis,& repleuit
totam domũ ubi erãt ſedẽtes, adimple-
uitꝗ́ prophetiã Ioelis? Et nonne unuſ-
quiſꝗ illoꝶ exiẽs inebriatus ab uberta
te domus illius,& torrẽte uoluptatis tã
tæ potatus,dicere merito qbat,qm̃ ĩtro
duxit me rex in cellã uinariã? Sed & tu
Cant.2.a quoꝗ ſi collecto tuo ſpũ mẽte ſobria et
uacua curis,or̃onis dũ ſolus introeas,et
ſtans corã deo ad unũ aliqđ de altarib⁹
cœli ianuã tangas ſcti deſiderij manu,et
præſentatus choris ſctõꝶ tua penetran
te deuotione(ſiquidẽ or̃o iuſti penetrat
cœlos)in ipſoꝶ ꝑñtia miſerãdus deplo-
res miſerias & calamitates q̃s pateris,
crebris ſuſpirijs & gemitib. inenarrabili
bus prodas neceſſitatem, flagites pieta
tẽ:ſi inq̃ꝫ hoc egeris, cõfido in eo qui di-
Mat.7.g xit:Petite,& accipietis, qa ſi ꝑſeuerauc-
ris pulſans,nõ exibis uacuus. Veꝶ cũ te
nobĩ reddideris plenũ gr̃a & charitate,
nec poteris ſpũ feruẽs diſſimulare man⁹
acceptũ,qđ ſine inuidia cõicabis,eriſꝗ́
oĩb.in gr̃a,q̃ data eſt tibi,nõ modo gra-
tus,ſed fortaſſis ẽt admirandus: poteris
& ipſe ṽaciter ꝓteſtari, qa introduxit
me rex in cellam uinariã: tm̃ cautus eſto
non in te,ſed in dño gl̃iari. Nec oẽ do-
num quanuis ſpũale prodire dixerim de
cella uinaria,cum ſint & aliæ penes ſpõ
ſum cellæ uel apothecæ, diuerſa in ſe re
cõdita hñtes dona atꝗ chariſmata ſecũ
dũ diuitias gl̃iæ eius: de qbus cellis me-
Deut.32.c mini me alibi latius diſputaſſe. Nonne
hæc cõdita ſunt(inqt)apud me,& ſigna
ta in theſauris meis?Ergo ꝓ diuerſitate
cellaꝶ,diuiſiones gr̃aꝶ ſunt, & unicui-
que manifeſtat̃ ſpũs ad utilitatẽ.Et q̃ꝫq̃ꝫ
alij qdem detur ſermo ſapıæ,alij autem
ſermo ſcıæ,alij ṽo ꝓphetia,alij gr̃a cura
tionum,alij gñа linguarum,alij interpre
tatio ſermonũ,aliaꝗ́ alijs his ſil̃ia: nõ tñ
qs hoꝶ ꝓ hmõi dicere poterit ꝙ intro-
ductus fuerit in cellam uinariã. Ex alijs
qppe cellis ſiue theſauris iſta ſumũtur.
Sed ſiqs orando obtineat mente exce-
dere in id diuini arcani uñ mox redeat
diuino amore uehementiſſime flagrãs,
& æſtuans iuſtitiæ zelo,necnõ & in cũ
ctis ſpũalib⁹ ſtudijs atꝗ officijs ꝑnimiũ Pſal. 38.a
feruens,ita ut poſſit dicere: Concaluit
cor meum intra me,& in meditationib.
meis exardeſcit ignis:is plane cũ ex cha
ritatis abũdantia btãm & ſalutarẽ uini
lætitię ructare crapulam cœpit, in cellã
non immerito ꝓhibebitur uinariam in-
troiſſe. Cum.n.duo ſint beatæ contẽpla
tionis exceſſus,in intellectu unus,& al-
ter in affectu:unus in lumine,alter in fer-
uore:unus in agnitione,alter in deuotio
ne:pius ſanè affectus, & pectus amore
calẽs,& ſanctæ deuotionis infuſio,ẽt et
uehementis ſpũs repletus zelo, nõ pla-
nè aliũde,q̃ꝫ è cella uinaria reportant̃:et
cuicũꝗ cũ hoꝶ copia ſurgere ab or̃one
donat̃,põt in ṽitate loqui, qa introdu-
xit me rex in cellam uinariam.Sequitur.
Ordinauit in me charitatem. Oĩno ne-
ceſſarie.Importabilis ſiquidem abſque
ſcientia eſt zelus. Vbi ergo uehemens Cant. 2.a
æmulatio,ibi maxime diſcretio eſt ne-
ceſſaria,q̃ eſt ordinatio charitatis.Sem-
per qdem zelus abſꝗ ſcıa min⁹ efficax
minuſꝗ utilis inuenit̃, plerũꝗ aũt & ꝑ-
nicioſus ualde ſentit̃. Quo igr̃ zelus fer-
uidior,ac uehemẽtior ſpũs, profuſiorꝗ́
charitas:eo uigilãtiori opus ſcıa eſt quæ
zelum ſupprimat,ſpm̃ temperet, ordinet
charitatẽ. Proinde ſanè ne tanq̃ꝫ nimia
& importabilis ꝓ impetu ſpũs quem è
cella ur̃ uinaria reportaſſe,præſertim ab
adoleſcẽtulis ſpõſa timeat̃,iungit qđ di
ſcretionis eſt ẽt ſe pariter accepiſſe.i.or-
dinem charitatis. Diſcretio qppe omni
uirtuti ordinẽ ponit,ordo modũ tribuit
& decorẽ,ẽt & perpetuitatem. Deniꝗ
ait:Ordinatione tua perſeuerat dies:diẽ
uirtutẽ appellãs Eſt ergo diſcretio non
tã uirtus q̃ꝫ q̃dam moderatrix & auriga
uirtutũ,ordĩatrixꝗ́ affectuũ,et moꝶ do

ctrix. Tolle hanc, & uirtus uitiũ erit, ip-
Pſa.188.m ſaqꝫ' affectio naturalis iu ꝑturbationem
Cant.2.a magis cõuertet, exterminiũqꝫ' naturæ.
Ephe.4.b Ordinauit in me charitatẽ. Factum eſt
aũt hoc cũ in eccleſia quoſdã quidẽ de-
dit apl's, quoſdã aũt prophetas, alios ue
ra euãgeliſtas, alios paſtores & docto-
res ad conſummationẽ ſctõꝝ. Oportet
aũt ut hos una oẽs charitas liget & cõ-
Ibidem tempet in unitatem corpis Chri: quod
minime omnino facere poterit ſi ipſa nõ
fuerit ordinata. Nã ſi ſuo qſqꝫ ferat impe
tu ſcd̃m ſpm̃ quẽ accepit, & ad quæque
uolet indifferẽter ꝓut afficit & nõ rõnis
iudicio cõuolarit, dũ ſibi aſſignato offõ
nemo cõtentus erit, ſed oẽs oĩa indiſcre
ta adminiſtratione pariter attẽtabunt,
nõ plane unitas erit, ſed magis cõfuſio.
Ordinauit in me charitatẽ. Vtinã & in
me dñs Ieſus tantillũ ordinet charitatis
qd̃ dedit, ut ſic mihi curæ ſint uniuerſa q̃
ſunt ipſius, ut tñ qd̃ mei potiſſimũ pro-
poſiti ſeu officij eſſe cõſtiterit, añ oĩa cu-
rẽ, ſed ſane ita id prius, ut tñ ad multa q̃
mihi ſpecial'r nõ attinẽt, afficiat ampli⁹.
Nõ.n. ſp qd̃ prius curandũ, id ẽt diligen
dũ amplius erit: cũ ſæpe qd̃ prius eſt ad
ſolicitudinẽ, minus ſit ad utilitatẽ, ac ꝑ
hoc minus eſſe oporteat & in affectu.
Frequẽter proinde qd̃ pro iniũcto p̃po-
nit, de iudicio poſthabet: & qd̃ ueritas
iudicat p̃ponendũ, id charius amplectẽ
dũ ordo poſtulat charitatis. Nõne (uer
bi grã) ex iniũcto incũbit mihi cura om
mniũ ur̃m? Iã qcqd huic forte p̃tulero
opi, ꝙ minus ipſi inuigilẽ digne & util'r
pro uirib. exequẽdo: etſi ex charitate for
taſſis id facere uidear, ordinis tñ rõ non
cõſentit. Quod añ oĩa quidẽ (ut debeo)
huic intẽdo curæ, nõ aũt magis ad maio
ra gaudeo dei lucra, quę ꝑ alterꝝ fieri for
te compero, patet me ordinẽ charitatis
ex parte tenere, ex parte nequaqꝫ. Si ue-
ro me & ad id amplius qd̃ ſpecialius in
cumbit ſolicitũ, & nihilominus ad illud
qd̃ maius eſt magis affectũ exhibeam,
utrobiqꝫ ꝓfecto inuenior charitatis or-
dinẽ aſſecutus, & non eſt cur dicere non
poſſim ẽt ipſe, quia ordinauit in me cha-
ritatẽ. Si aũt dicas difficile quenqꝫ plus
alieno gaudere magno bono qꝫ proprio
p̃aruo: aduertes certe uel ex hoc excellẽ-
tiã grãe apud ſpõſam, & qm̃ nõ cuilibet
aĩæ dicere ſit, quia ordinauit in me cha-
ritatẽ. Qr̃ facies deciderũt quorundam Cant.2.a
ur̃m modo ad hũc ſermonẽ? Nã alta ſu-
ſpiria teſtant triſtitiã aĩoꝝ, conſcientia-
rũqꝫ deiectonẽ. Nimirꝫ metientes noſ-
metipſos nobis, ſentimus aliq nr̃m pro
nr̃ę impfectionis expientia, qꝫ rara uirt⁹
ſit alienæ nõ inuidere uirtuti, nedũ gau-
dere ad illã, nedũ ẽt tãto plus qꝫ ad pro
priã quęqꝫ gratulari, quãto ſe ꝑpenderit
in uirtute ſupatũ. Adhuc modicũ lumẽ
in nobis ẽ frẽs, quotquot de nob ita ſen
timus. Ambulemus dũ lucẽ hẽmus, ne te Ioan.12.f
nebræ nos cõprehendãt. Ambulare, ꝓ-
ficere eſt. Ambulabat apl's qui dicebat:
Nõ arbitror me cõprehẽdiſſe. Et addit: Phil.3.c
Vnũ aũt quæ retro ſunt obliuiſcẽs, ad ea Ibidem
quæ añ ſunt, me extẽdo. Quid eſt, unum
aũt? Vnũ aũt, inquit, quaſi remãſit mihi
ad remediũ, ad ſpẽ, ad conſolationem.
Quid illud? Quæ retro ſunt uidelicet ob
liuiſcẽs, ad ea q̃ añ ſunt me extẽdo. Ma-
gna fiducia, ꝙ magnũ electionis uas ꝑ-
fectũ abnuens, profectũ fatet. Ergo non
ambulãtẽ, ſed ſedentẽ a mortis tenebris
cõprehẽdi piculũ eſt. Et quis ſedens, niſi Sap.4.b
q nõ curat proficere? Id cauero: et ſi mor Pſal.
te p̃occupatus fueris, in refrigerio eris.
Dices deo: Impfectũ meũ uiderũt oculi
tui, & in libro tuo nihilominus (inquit)
oẽs ſcribent. Qui oẽs? Profecto q in deſi
derio ꝓficiẽdi inueniunt. Sequit.n. Dies
formabunt, & nemo in eis. ſubaudis, pi-
bit. Dies proficiẽtes intellige, qui ſi mor Ibidem
te p̃occupati fuerint, in eo qd̃ eis deeſt
perficiendi ſunt. Formabunt, & nemo ĩ
eis informis relinquet. Et q̃uo (ais) ego
proficere poſſum, qui fratri proficienti
inuideo? Si doles ꝙ inuides, ſentis, ſed
non conſentis. Paſſio eſt q̃nque ſanan-
da, non actio condemnanda. Tm̃ non
illic reſideas iniquitatem meditans in cu
bili tuo, qualiter uidelicet foueas mor-
bũ, ſatisfacies peſti, pſequaris iſontẽ, be
ne ab illo geſta calumniando, depri-

mendo, peruertendo, atque impedien-
Rom.6.b do gerẽda. Alioqn non uocet ambulan
ti & extendenti ſe ad meliora quod iam
non ipſe operatur, ſed qd' habitat in eo
pctm̃. Non eſt ergo dãnatio illi qui non
dat mẽbra ſua arma iniquitati, non lin-
guã ad detrahendũ, non qcqꝫ reliq cor-
poris ad lædendũ nocendum ue aliquo
modo, magis aũt cõfundit ſic ſe eſſe ma
le affectum: & inolitum ex longo uitiũ,
cõfitendo, flendo, orãdo conat expelle-
re: & cũ non p̃ualet, mitior inde ad oẽs,
Matt.11.d atqꝫ apud ſe humilior inuenitur. Quis ſa
ne ſapiẽs hoiem damnet q a dño didicit
mitis eſſe, & humilis corde? Abſit ut in-
ueniatur expers ſalutis imitator ſaluato
ris ſpõſi eccl'iæ dñi nr̃i, qui eſt ſuper oĩa
deus benedictus in ſecula, Amen.

De duplici charitate. ſ. actuali & affectuali: & eius ordinatione. *Sermo L.*

Vos forſitan expectatis tractari
ſequẽtia, explicitũ putãtes uerſi
culum q nouiſſime tractabatur.
Verꝝ ego aliud molior. Habeo.n. quod
adhuc uob apponam de fragmẽtis he-
ſterni conuiuij, q̃ mihi collegerã ne peri-
rent. Peribũt aũt ſi nulli appoſuero. Nã
ſi uoluero ea hr̃e ſolus, ipſe pibo. Nolo
ꝓinde ur̃am illis quam bñ noui frauda-
re ingluuiẽ, p̃ſertim cum ſint de ferculo
charitatis, eo dulcia quo ſubtilia, eo ſapi
da quo minuta. Alioqn cõtra charitatẽ
Cant.2.a eſt ualde nimis de ipſa charitate frauda
re. Itaqꝫ hic ſum: Ordinauit in me chari-
tatẽ. Eſt charitas in actu, eſt & ĩ affectu.
Et de illa qdem q̃ opis eſt, puto datã eſ-
ſe legem hoib. mandatũqꝫ formatũ. Nã
in affectu qs ita habeat ut mandat? Er-
go illa mandatur ad meritũ, iſta in præ-
miũ dat. Cuius initiũ quidẽ profectũqꝫ
uitam quoqꝫ p̃ſentem expiri diuina poſ-
ſe grã nõ negamus: ſed plane cõſumma
tionẽ defendimus futurę felicitati. Q̃uo
ergo iubẽda fuit, q̃ implenda nullo mo-
do erat? Aut ſi placet tibi magis de affe
ctuali datũ fuiſſe mandatũ, non inde cõ
tendo, dummodo acqeſcas et tu mihi ꝙ
Phi.3.c minime in uita iſta ab aliquo hoium poſ
ſit, uel potuerit adimpleri. Quis.n. ſibi ar
rogare id audeat qd' ſe Paulus ipſe fatet
non cõprehendiſſe? Nec latuit p̃cepto-
rẽ, p̃cepti põdus hoium excedere uires:
ſed iudicauit utile ex hoc ipſo ſuæ illos
inſufficientiæ admoneri, & ut ſcirẽt ſane
ad quẽ iuſtitiæ finẽ niti ꝓ uirib. oporte-
ret. Ergo mãdãdo impoſſibilia, nõ p̃ua- Rom.3.c
ricatores hoies fecit, ſed humiles, ut oẽ Ibidem
os obſtruat, & ſubditus fiat oĩs mũdus
deo: qa ex operib. legis nõ iuſtificabitur
oĩs caro corã illo. Accipiẽtes qppe man
datũ, & ſentiẽtes defectũ, clamabimus
in cœlũ, & miſerebit nr̃i deus: & ſciem⁹
in illa die, qa nõ ex operib. iuſtitiæ q̃ fe- 2.Ti.1.c
cimus nos, ſed ſcd̃m ſuã miſericordiam
ſaluos nos fecit. Atqꝫ hoc dixerim ſiqdẽ
cõſenſerimus affectualem lege fuiſſe mã
datã. Sed actuali id potius cõuenire in-
de uel maxime apparere ur̃, ꝙ cũ dixiſ-
ſet dñs. Diligite inimicos ur̃os: mox de Luc.6.d
operib. infert, bñfacite his q oderũt uos. Ibidem
Itẽ ſcriptura: Si eſurierit inimicus tuus, Rom.12.d
ciba illũ: ſi ſitit, potum da illi: & hic de
actu hẽs, non de affectu. Sed audi item
dñm ẽt de ſui dilectione mãdantẽ. Si di-
ligitis me (inqt) ſermones meos ſeruate.
Atqꝫ hic quoqꝫ ad opa mittimur per in Ioã.14.b
iunctã obſeruantiam mandatorum. Su
peruacue autem de opere monuiſſet, ſi
in affectione iam fuiſſet dilectio. Sic te
ergo neceſſe eſt & illud accipe ꝙ iube- Matt.22.d
ris diligere proximum tuum ſicut teip-
ſum, etſi nõ ita aperte expreſſum ſit. An
nõ deniqꝫ ſatis tibi eẽ iudices ad ĩplendũ
iſtud de ꝓximi dilectione mandatum, ſi
id pfecte obſerues in quo oĩ hoĩ recte de
lege naturæ p̃ſcribitur: Qd' tibi non uis
fieri, alij ne feceris? Et item illud: Quæcũ Matt.7.b
que uultis ut faciant uob hoies, & uos
facite illis. Neque hoc dico, ut ſine affe-
ctione ſimus, & corde arido ſolas mo-
ueamus manus ad opa. Legi inter alia
q̃ ſcribit apl's magna & grauia hoium
mala, hoc quoqꝫ adnumeratũ. ſ. ſine affe
ctione. Sed ẽ affectio quã caro gignit, et
eſt qua rõ regit, & ẽ quã cõdit ſapia. Pri Rom.1.d
ma eſt quã apl's legi dei dicit nõ eſſe ſub
iectã, nec eſſe poſſe. Scd̃a quã perhibet
e regione conſentientem legi dei, quo-

niã bona eſt. Nec dubiũ diſtare inter ſe
contentioſam & cõſentaneã. Lõge ṽo
tertia ab utraq; diſtat, q̃ & guſtat & ſa-
Pſal. 33. c pit qm̃ ſuauis eſt dñs, primã eliminãs, ſe
cũdã remunerãs. Nã prima qdẽ dulcis,
ſed turpis: ſcđa ſicca, ſed fortis, ultima
pinguis & ſuauis eſt. Igr̃ p ſcđm opera
fiũt, & in ipſa charitas ſedet, nõ illa affe
ctualis q̃ ſale ſapiæ cõdita pingueſcens
magnam menti importat multitudinẽ
dulcedinis dñi, ſed q̃dã potius actualis:
q̃ etſi nondũ dulci illo amore ſuauiter re
ficit, amore tñ amoris ipſius uehemẽter
accẽdit. Nõ diligamus (ait) ṽbo neq; lin
1. Ioã. 3. b gua, ſed ope & ṽitate. Vides qũo caute
medi⁹ incedit iter uitioſum atq; affectuo
ſum amorẽ, ab utroq; pariter hãc diſtin
guẽs actualẽ et ſalutiferã charitatẽ? Nec
linguæ mẽtiẽtis in hac dilectione recipit
fictũ, nec rurſum afficientis exigit ſapiæ
Ibidem guſtũ. Ope (inqt) diligamus & ṽitate,
q uidelicet moueamur ad bñ operãdũ
magis quodã uiuidæ ueritatis impulſu:
q̃ ſapidæ illius charitatis affectu. Ordi-
nauit in me charitatẽ. Quam putas ha-
Cant. 2. a rũ. Vtranq;, ſed ordine oppoſito. Nam
actualis inferiora p̃fert, affectualis ſupio
ra. Etenim in bñ affecta mẽte nõ dubiũ
(uerbi cã) qn dilectiõis hoĩs dei dilectio
p̃ponaẽ, & in hoĩb. ipſis pfectiores infir
miorib. cœlũ terræ, æternitas tpi: aĩa car
ni. Attñ in bñ ordinata actione ſæpe aut
ẽt ſp ordo oppoſitus inuenit̃. Nã & cir-
ca pximi curã & plus urgemur, & plu-
ries occupamur, & infirmiorib. fratrib⁹
diligẽtiori ſedulitate aſſiſtimus, & paci
terræ magis, q̃ cœli gl'iæ iure humanita
tis & ipſa neceſſitate intẽdimus, & tpa-
liũ inqetudine curar̃ uix aliqd ſentire de
æternis pmittimur, & lãguorib. nr̃i cor-
poris poſtpoſita aĩæ cura pœnę cõtinuę
inſeruimus, & ipſis deniq; infirmiorib.
mẽbris nr̃is abũdãtiorem honorẽ iuxta
1. Cor. 12. c ſnĩam apl'i circũdamus: p hoc quodam
Matt. 20. b modo faciẽtes uerbũ dñi de quo habes:
Erũt nouiſſimi primi, et primi nouiſſimi.
Orantẽ denique hoĩem cum deo loqui
quis dubitet? Quoties tñ inde charitate
iubẽte abducimur & auellimur pp eos
q nr̃a indigent opera uel loquela? Quo-
ties pie cedit negociorũ tumultibus pia
quies? Quoties bona conſcia ponit̃ co-
dex, ut opi manuũ inſudet̃? Quoties pro
adminiſtrandis terrenis, iuſtiſſime ipſis
ſupſedemus celebrandis miſſar̃ ſolen-
niis? Ordo p̃poſterus, ſed neceſſitas nõ
hẽt legẽ. Agit ergo ſuũ actualis charitas Ibidem
ordinẽ iuxta pr̃isfamilias iuſſionẽ inci-
piẽs à nouiſſimis. Pia certe & iuſta, quæ
nõ ſit acceptrix pſonar̃, nec p̃cia cõſide
ret rer̃, ſed hoĩum neceſſitates. At non
ita affectualis, nã à primis ipſa ducit or-
dinẽ. Eſt. n. ſapĩa p quã utiq; quæque res
ſapiũt prout ſunt: ut (uerbi gr̃a) q̃ pluris
natura hẽt, pluris quoq; ipſa affectio ſen
tiat, minora minus, minima minime. Et
illũ qdẽ ordinẽ charitatis ueritas facit,
hũc aũt ueritatis ordinẽ charitas uendi-
cat ſibi. Nã et uera in hoc eſt charitas ut
q indigẽt, amplius accipiãt prius: & rur
ſus in eo chara apparet ueritas, ſi ordinẽ
tenemus affectu, quẽ illa rõne. Tu ergo Matt.
ſi diligas dñm deũ tuũ toto corde, tota
aĩa, tota uirtute tua, & amorẽ amoris il
lo quo cõtẽta eſt charitas actualis, affe-
ctu feruẽtiori trãſiliẽs, ipſo cõminus diui
no amore (ad quẽ is eſt gradus) accepto
in plenitudine, ſpũ totus igneſcas, ſapit
tibi pfecto deus, & ſi nõ digne oĩo put
eſt (qđ utiq; ĩpoſſibile eſt oĩ creaturæ)
certe put tuũ ſape eſt. Deinde ſapies ẽt
ipſe tu tibi put es, cum te ſenſeris nil hr̃e
prſus unde te ames niſi inquãtũ dei es: qp-
pe q totũ uñ amas, in illũ effuderis. Sa-
piens inq; tibi prout es, cũ ipſo expimen
to amoris tui, & affectionis quã ad teip
ſum hẽbis, nihil dignũ te eẽ inuenies qđ
uel à teipſo amet̃ niſi pp ip̃m, ſine quo ip
ſe es nihil. Iã uero pximus, quem uere te
oportet diligere tanquam teipſum, ut ti
bi & ipſe ſapiat put eſt, haud aliud pfe-
cto ſapiet tibi, q̃ tu tibi, q hoc eſt qđ tu.
Eſt. n. hõ. Qui itaq; te non diligis niſi qa Ibidem
diligis deum, conſequenter oẽs q ſilr̃ di
ligunt eum: diligis tanq; teipſum. Porrò
inimicum hoĩem, qm̃ nihili eſt, pro eo q
non diligit deum, non potes quidem di
ligere: tanq; teipſum, qui deũ diligis: di-
liges

liges tñ ut diligat. Nõ eſt aũt idip̃m dili
gere ut diligat, & diligere qa diligit. Pro
inde ut tibi & ipſe ſapiat put eſt, ſapiet
tibi nõ qdem qđ eſt, q utiq; nihili ẽ, ſed
qđ futurus forſitã eſt, qđ eſt ppè nihili,
qppe qđ adhuc pẽdet ſub dubio. Eteni
de quo cõſtat q ad amorem dei non ſit
deincẽps rediturus, ſapiat tibi neceſſe ẽ
nõ ppè iã nihil, ſed nihil ex toto, utpote
quod in æternũ nihili eſt. Illo igr̃ exce-
pto q nõ modo iã non diligendus, inſup
Pſal. 138. d & odio habẽdus eſt, ſcđm illud: Nonne
q oderũt te dñe oderã, & ſup inimicos
tuos tabeſcebã? decętero nulli uel inimi
ciſſimo hoĩ negari quãtulũcunq; affectũ
charitas ſanè in hac parte ambitioſa p-
mittit. Quis ſapiẽs & intelliget hęc? Da
mihi hoĩem q añ oĩa qdem ex toto ſe di
ligat deum: ſe ṽo & pximum inquantũ
diligunt ip̃m, inimicũ aũt tãquam aliqñ
forſitan dilectur̃: porrò parentes carnis
ſuæ germanius pp naturam, ſpũales ṽo
eruditores ſuos pfuſius pp gr̃am, atque
in hunc modum ad cætera q̃q; dei ordi
nato intendat amore, deſpiciens terrã,
ſuſpiciens cœlũ, utens hoc mũdo tanq;
non utens, & inter utenda & fruenda in
timo quodã mentis ſapore diſcernẽs, ut
trãſitoria trãſitorie, & ad id dũtaxat qđ
opus & put opus eſt curet, æterna deſi
derio amplectat̃ ęterno: talẽ, inq;, da mi
hi hoĩem, & ego audacter illũ ſapiẽtem
pnuncio, cui nimir̃ quæq; res reuera ſa
piunt put ſunt, & cui in ueritate atq; ſe-
curitate cõpetit gl'iari & dicere: qa ordi
nauit in me charitatem. Sed ubi ille, aut
Cant. 2. a qñ iſta? Qđ flens dico, quouſq; odora-
mus & nõ guſtamus, pſpiciẽtes pr̃iam,
& non apphendẽtes, ſuſpirãtes & de lõ
ge ſalutantes? O ṽitas exulũ pr̃ia, exilii
finis, uideo te, ſed intrare nõ ſinor carne
retentus, ſed nec dignus admitti, pctis
ſordẽs. O ſapĩa q̃ attingis à fine uſq; ad
finẽ fortiter in inſtituẽdis & cõtinẽdis re
bus, & diſponis oĩa ſuauiter in beãdis et
ordinãdis affectib. dirige actus noſtros
prout nr̃a tpalis neceſſitas poſcit, & di-
ſpone affectus nr̃os prout tua ṽitas ęter
na reqrit, ut poſſit unuſqſq; nr̃m ſecure i
te gloriari & dicere: qa ordinauit in me
charitatẽ. Tu es. n. dei uirtus et dei ſapĩa
xp̃s ſponſus eccleſiæ dñs noſter ſup oĩa
deus benedictus in ſecula, Amen.

Qualiter ſponſa petit ſibi accumulari fructus bonorum operum cum floribus, & odoramentis fidei, & de ſpe & timore. Sermo 51.

FVlcite me florib. ſtipate me ma-
lis: quia amore langueo. Creuit
amor: qa incentiua amoris plu-
Canti. 2. d ra ſolito proceſſerũt. Vides ſiqdẽ quãta
hac uice nõ uidendi tm̃, ſed & colloquẽ
di cõpia fuit. Ipſa quoque uiſio apparet
uultu indulta ſereniori, & ſermo iucun-
dior, et ſermocinatio lõgior atq; protra
ctior. Nec ſolũ oblectata colloquio, ſed
& gl'iata p̃conio eſt. Ad hæc, eius quem
Eccl. 24. e deſiderauerat refrigerata eſt umbra, ci-
bata fructu, potata calice. Nec. n. ſitibũ
da putãda eſt exiſſe de cella uinaria, in
quã ſe introductã mõ nouiſſime gl'iat̃.
Imò ṽo ſitibũda, qm̃ q bibit me, inquit,
adhuc ſitiet. Poſt iſta oĩa ſponſo more
ſuo ſecedẽte, illa lãguere amore ſe perhi
bet. i. p̃ amore. Quo. n. gratiorem fuerat
expta p̃ſentiã, eo poſtmodum abſentiã
moleſtiorẽ ſenſit. Subtractio nempe rei
quã amas, augmentatio deſiderii eſt, &
qđ ardẽtius deſideras, cares ægrius. Ro
gat pinde iſta interim odoramentis flo
rũ ac fructuũ cõfoueri, quouſque denuo
reuertatur quẽ moleſtiſſime ſuſtinet de
morantem. Atque is ordo ſermonum.
Nunc iam ſpiritualem fructum qui in ip
ſis eſt ſpũ duce ueritatis tentemus erue-
re. Et ſi communis eccleſia ſanctor̃ hic
recipitur loquens, nos in floribus fructi
busq; deſignati ſumus, ſed & quiq; con
uerſi de ſeculo in toto ſeculo. In floribus
quidem nouella & tenera adhuc incipiẽ
tium conuerſatio demonſtratur, in fru-
ctibus uero proficientium fortitudo, &
maturitas perfectorum. His ſtipata ma
ter peregrinans & fructificans, cui uiue
re Chriſtus eſt, & mori lucrum: pro- Phil. 1. c
fecto æquanimius fert moleſtiam ſuæ
dilationis, quoniam iuxta ſcripturam
datur ei de fructu manuum ſuarum tan- Prou. 31. b
quam ex primitiis ſpiritus, & laudans

eã in portis opa eius. Si aũt ſcdm mora-
lem ſenſum in una aĩa uis tibi utraqꝫ hęc
aſſignari, & flores uidelicet & fructus:
fidẽ florẽ, fructũ actuũ intellige. Nec in-
cõgrue (ut opinor) id tibi uidebiť, ſi ad-
uertas qũo inſtar floris neceſſario pręce
dentis fructũ, bonũ quoqꝫ opus fide o-
Heb. 11. b porteat ꝑueniri. Alioqn ſine fide impoſ-
Ro. 14. d ſibile eſt placere deo, Paulo atteſtante:
magis aũt æquè ipſo docẽte: Omne qđ
nõ eſt ex fide, ẽt pctm̃ eſt. Itaqꝫ nec ſine
flore fructus, nec ſine fide opus bonum.
Sed & fides ſine opib. mortua eſt, ſicut
Iaco. 2. d inutiľr quoqꝫ flos apparet ubi non ſequi
tur fructus. Fulcite me florib. ſtipate me
malis: qa amore lãgueo. Ergo ex bonis
Cant. 2. d opib. in fide nõ ficta radicatis recipit cõ
ſolationẽ mẽs aſſueta qeti, quoties ſibi
(ut aſſolet) lux contẽplationis ſubtrahi-
tur. Quis. n. nõ dico cõtinue, ſed uel ali-
quãdiu dum in hoc corpe manet, lumine
cõtẽplationis fruať? At quoties (ut dixi)
corruit à contẽplatiua, toties in actiuam
ſe recipit, inde nimirꝝ tanqꝫ e uicino fami-
liarius reditura in idipm̃, qm̃ ſunt inuicẽ
cõtubernales hæ duæ, & cohabitãt pa-
riter. Eſt qppe ſoror Marię Martha. Ne
que. n. & ſi à cõtemplationes lumine ca
dit, patiť tñ ullatenus ſe ĩcidere tenebras
Mat. 5. b pcti ſeu ignauiam ocij, ſanè in luce bonę
opationis ſe retinẽs. Et ut ſcias ẽt opa lu
cẽ eſſe, luceat lux ṽra, inqt, corã homini
Cant. 2. d bus: qđ non eſt dubiũ de opib. fuiſſe di
ctũ, q̃ hoĩes poterãt intueri. Fulcite me
florib, ſtipate me malis, quia amore lan
gueo. Cũ pſto eſt qđ amať, uiget amor,
languet cũ abeſt. Qđ nõ eſt aliud qꝫ tæ
diũ quoddã impatiẽtis deſiderij, quo ne
ceſſe eſt affici mentẽ uehemẽter aman-
tis abſente quẽ amat, dũ totus in expe-
ctatione, quãtãlibet feſtinationem repu
tat tarditatẽ. Et iõ iſta poſtulat ſibi ac-
cumulari bonorꝝ operꝝ fructus cũ fidei
odoramẽtis, in qbus morã faciẽte ſpõſo
interim requieſcat. Loquor uob̃ experi
mẽtũ meũ qđ exptus ſum. Siqñ ſanè cõ
peri ꝑfeciſſe aliquos ṽrm ex meis moni
tis, tũc nõ me piguit, fateor curã prætu-
liſſe ſermonis ꝓprio ocio & qeti. Cũ. n.
(ṽbi gr̃a) poſt ſermonẽ iracũdus qſpiã
reperiť mutatus in mitẽ, ſuꝑbus in hũilẽ,
puſillanimis in fortẽ: porrò mitis, hũilis,
fortis, in ſua qſqꝫ gr̃a excreuiſſe, & ſeipo
melior factus eſſe agnoſciť, ſed et q forte
tepuerant & lãguebãt circa ſpũale ſtu-
diũ torpẽtes & dormitãtes, ad ignitum
eloquiũ dñi referbuiſſe et euigilaſſe ṽnr,
& q deſerto fonte ſapiæ foderãt ſibi ꝓ- Pſal. 118.
priæ uolũtatis ciſternas nõ ualẽtes aq̃s
cõtinere, ꝓpeaqꝫ ad oẽ iniunctũ grauati
corde arido murmurabãt, nullũ in ſe ha
bẽtes deuotionis humorẽ: hi inqꝫ cũ de-
rore uerbi & pluuia uolũtaria quam ſe-
gregauit deus hr̃ditati ſuæ refloruiſſe ꝓ-
banť in opa obediẽtiæ, facti in oĩb. uolũ
tarij & deuoti, nõ eſt (dico uob̃) unde ſub-
eat mẽtem q̃ſi ꝑ intermiſſo ſtudio iucũ
dæ cõtemplationis triſtitia, cũ talib. fue
ro circũdatus floribus atqꝫ fructib. pie-
tatis. Patiẽter auellor ab infœcũdæ Ra-
chelis amplexib. ut de Lya mihi exube
rẽt fructus ꝓfectuũ ṽrorꝝ. Minime ꝓr-
ſus pigebit me intermiſſę qetis pro cura
ſermonis, cũ uidero in uob̃ germinare ſe
mẽ meũ, atqꝫ ex eo augeri incremẽta fru
gum iuſtitiæ ṽræ. Charitas. n. q̃ nõ q̃rit
q̃ ſua ſunt, id mihi iandudũ facile perſua
ſit, nil. ſ. deſiderabilium meorum ueſtris
ꝑferre utilitatibus. Orare, legere, ſcribe- 1. Cor.
re, meditari, & ſiqua ſunt alia ſpiritualis
ſtudij lucra, hæc arbitratus ſum ꝑꝑ uos
detrimẽta. Fulcite me florib. ſtipate me
malis, qa amore lãgueo. Hoc itaqꝫ locu Cant.
ta eſt ſpõſa adoleſcẽtulis in ſpõſi abſen-
tia, monẽs eas in fide ꝑficere & opibus
bonis, donec ueniat, ſentiẽs in eo fore &
bñplacitũ ſpõſi & filiarꝝ ſalutẽ, et ſuam
ipſius cõſolationẽ. Scio me hũc locũ ĩ li-
bro de dilectione dei plenius explicuiſ-
ſe, et ſub alio ĩtellectu, potiori ne an dete
riori, lector iudicet, ſicui utrũqꝫ uideř pla
cuerit. Nõ ſanè à prudẽte de diuerſitate
ſenſuũ iudicabor, dũmodo ṽitas utrobi
que nob̃ ꝓcinet, et charitas cui ſcriptu
ras ſeruire oportet, eo ędificet plures, q̃
plures ex eis ĩ opꝰ ſuũ ṽos erudierit ĩtelle
ctꝰ. Cur. n. hoc diſpliceat ĩ ſenſib. ſcriptu
rarꝝ, qꝫ ĩ uſib. rerꝝ aſſiduè expimur? In qꝫ-

tos (uerbi cã) ſola aqua nr̃orꝝ aſſumitur
corporꝝ uſus? Ita unus qlibet diuinus ſer
mo nõ erit ab te ſi diuerſos pariat intel-
Cant. 2. a lectus, diuerſis aĩarꝝ neceſſitatib. & uſi-
bus accommodãdos. Sequiť. Læua eiꝰ
ſub capite meo, & dextera eius ample-
xabiť me. Et ſuper hoc quoqꝫ in pręfato
opuſculo memini uberius diſputatũ: ſed
ſignemus ſermonis ordinẽ. Liquet de-
nuo adeſſe ſpõſum credo ut ſua pñtia lã
guentẽ erigat. Qũo. n. non in pñtia eius
conualeſceret quam abſentia cõſterna-
rat? Ergo nõ ſuſtinet dilectæ moleſtiã,
adeſt, neqꝫ. n. morã facere põt tantis de
ſiderijs euocatus. Et qa illã compererat
donec abſens fuit fidelẽ ad opa, & ſoli-
citã ad lucra, in eo nimirꝝ qꝫ flores ſibi et
fructus ꝑceperat adunari, ẽt cũ propen-
ſiori hac uice remuneratione gr̃æ eſt re-
uerſus. Deniqꝫ uno brachiorꝝ ſuorꝝ ſu-
ſtentat caput iacẽtis, alterꝝ ad amplexã
dam parãs ut ſinu foueat. Felix aĩa q̃ in
xp̃i recũbit pectore, et inter ṽbi brachia
requieſcit. Læua eius ſub capite meo &
dextera eius amplexabiť me. Non ait,
amplexať: ſed, amplexabiť me: ut noue-
ris priori gr̃æ adeo nõ ingratã, ut ſcdam
gr̃arum actione ꝑuenerit. Diſce in referẽ
do gr̃am nõ eſſe tardus aut ſegnis, diſce
ad ſingula dona gr̃as agere. Diligenter,
inqt, cõſidera q̃ tibi apponũtur, ut nulla
uidelicet dei dona debita gr̃arum actio
ne fruſtrenť, nõ grandia, nõ mediocria,
Ioan. 6. b nõ puſilla. Deniqꝫ iubemur colligere fra
gmenta ne ꝑeant. i. nec minima bñficia
obliuiſci. Nunqd nõ ꝑit qđ donatur in-
grato? Ingratitudo inimica eſt aĩę, exina
nitio meritorũ, uirtutum diſperſio, bñfi-
ciorũ ꝑditio. Ingratitudo uẽtus urẽs, ſic
cãs ſibi fontẽ pietatis, rorẽ miſericordię,
fluenta gr̃æ. Propter hoc deniqꝫ ſponſa
mox ut gr̃am de lęua ſenſit, gr̃as egit, nõ
expectans plenitudinẽ q̃ in dextera eſt.
Neqꝫ. n. ubi memorata eſt læuã iam eẽ
ſub capite ſuo, ẽt ſecũta eſt à dextera ſe ſi
militer amplexatã, ſed amplexabiť me,
inqt. Cæterũ qd putamus ṽbo ſpõſo læ
uã eſſe ſiue dexteram? Nũ id qđ dr̃ hoĩs
ṽbum, iſtiuſmodi corporeas partes hẽt
in ſe diuiſas, & lineamenta diſtincta, ac
diſtinguentia inter ſiniſtrã & dexteram?
Quãto magis is q dei & deus eſt ſermo,
uarietatẽ ꝓrſus aliqꝫ nõ admittit, ſed eſt
q eſt, in ſua nimirũ natura tã ſimplex ut
nõ habeat partes, tã unus ut nõ habeat
numeros. Eſt. n. dei ſapĩa: de q̃ ſcriptum Pſa. 146. a
eſt: Et ſapĩę eius nõ eſt numerus. At ſi qđ
inuariabile eſt, id incomꝑhenſibile, ac ꝑ
hoc ẽt ineffabile eſt neceſſe eſt: ubi q̃ſo
inuenias ṽba quibus illã maieſtatẽ uel
digne aſſignes, uel ꝓprie ꝓloquaris, uel
cõpetenter diffinias? Tñ utcunqꝫ loqua
mur qđ utcunqꝫ de ea ſpũ ſctõ reuelãte
ſentimus: docemur authoritate pr̃um et
cõſuetudine ſcripturarũ cõgruentes de
rebus notis licere ſiľitudines uſurpare,
ſed & ṽba non noua inuenire, ſed nota
mutuari uel trãsferre, quib. digne & cõ
petẽter eædẽ ſiľitudines ueſtianť. Alio-
quin ridiculè ignota ꝑ ignota docere eo
naberis. Ergo quia ꝑ dextrũ & ſiniſtrũ
aduerſa ſolent atqꝫ ꝓſpera deſignari: uiť
mihi hoc loco intelligi poſſe læuã quidẽ
ṽbi comminationẽ ſupplicii, dextram
ṽo regni ꝓmiſſionẽ. Eſt aũt cum mens
nr̃a formidine pœnæ ſeruiľr ꝑmitur: &
tũc neq̃qꝫ ſub capite, ſed ſuꝑ caput lęua
eſſe dicẽda eſt: nec põt ſic affecta aĩa o-
mnino dicere: quia lęua eius ſub capite
meo. At ṽo ſi ꝑficiens ex hoc ſpũ ſeruitu
tis trãſierit in quendã ſpõtanei obſequii
digniorẽ affectum, q̃tenus uidelicet pręe
miſij potius prouocetur qꝫ arctetur ſup-
pliciis, magis autẽ ſi amore boni ipſius
agať: tunc indubitãter dicere poterit, qa Cant. 2. a
lęua eius ſub capite meo: quippe qui illũ
ſeruilẽ metũ q in ſiniſtra eſt, meliori atqꝫ
excellẽtiori habitudine ſuꝑarit aĩ, & di-
gnis deſideriis ẽt ipſi appropiauerit dex
teræ, in qua ſunt oẽs ꝓmiſſiones, dicente
ꝓpheta ad dñm: Delectationes in dex- Pſal. 15. c
tera tua uſqꝫ in finem. Vñ et certa ſpe cõ
cepta cum fiducia loquiť: Et dextera eiꝰ Cant. 2. a
amplexabitur me. Tu iã mecum uideris
an ita affectæ & aſſecutę hunc tantę ſua
uitatis locũ, illud quoque conueniat de
pſalmo uſurpare, ut dicat ẽt ipſa: In pa-
ce in idipſum dormiã & requieſcã, præ- Pſal. 4. b

ſertim cū ſuppetat cā q̃ ſeq̃tur, qm̄ tu do
mine ſingulr̄ in ſpe cōſtituiſti me. Qđ
equidem tale eſt. Donec qs p̄mitur a
ſpū ſeruitutis, parumqꝫ hēt de ſpe, de ti-
more plurimū, nō eſt ei pax neqꝫ reqes,
fluctuāte nimirꝝ conſcía inter ſpē & ti-
morē, maximeqꝫ q a ſupexcellēte timo
re abūdantius cruciet̄. Nam timor pœ-
nā hēt. Et ideo non eſt illi dicere: In pa-
Ibidem. ce in idipſum dormiā & requieſcam; qn̄
necdū ſe ſingulr̄ in ſpe conſtitutū dicere
pōt. Cæterꝝ ſi paulatim p incremētum
grāe cœpit deficere timor, & proficere
ſpes, cū demū ad hoc uentū fuerit ut to-
tis uirib. exurgens charitas in adiutoriū
ſpei foras mittat timorem, nōne eiuſmo
di aīa ſingulr̄ in ſpe cōſtituta uidebitur,
ac ꝓinde ēt in pace in idipſum dormire
Pſal. 67.c iā & reqeſcere? Si dormiatis, inqt, inter
medios cleros pēnæ colūbæ deargenta
tæ. Qđ ppea dictū puto, qm̄ eſt locus in
ter timorē & ſecuritatē, tanqꝫ inter leuā
& dexterā, media uidelicet ſpes, in qua
mens & conſcía molli nimirꝝ ſuppoſito
Canti. 2.b charitatis ſtratu ſuauiſſime reqeſcit. Et
forte in conſequentib. h[9] ipſius cantici
hic locus fuerit deſignatus, ubi in deſcri
ptione ferculi Salomonis īter cętera ha-
bes: Media charitate cōſtrauit pp filias
Hierlm̄. Nā q ſe ſingulr̄ in ſpe cōſtitutū
ſentit, nō iā in timore ſeruit, ſed reqeſcit
Ibidem. in charitate. Deniqꝫ reqeſcit & dormit
ſponſa: ꝓ q̃ dr̄: Adiuro uos filiæ Hierlm̄
p capreas ceruoſqꝫ cāporꝝ, ne ſuſcitetis
neqꝫ euigilare faciatis dilectā quoaduſ-
que ipſa uelit. Magna & ſtupēda digna
tio q qeſcere facit aīam contēplantē in
ſinu ſuo, inſup & cuſtodit ab infeſtanti-
bus curis, ꝓtegitqꝫ ab inquietudinibus
actionū, & moleſtijs negociorꝝ, nec pa
tit̄ oīno ſuſcitari niſi ad ipſius utiqꝫ uolū
tatē. At iſtud nō in anguſtijs finiendi iā
ſermonis adoriendū eſt, magis aūt hinc
alius inchoet̄, q̃tenus locus delectabilis
debita in tractādo diligētia nō fraudet̄.
Nō q uel tūc ſufficiētes ſimus cogitare
aliqd a nob̄ q̃ſi ex nob̄ (p̄ſertim in tā di-
gna tamqꝫ excellente & oīno ſuperemi
nēte materia) ſed ſufficiētia nr̄a ex deo ē,
ſponſo eccleſię Ieſu Chriſto domino no
ſtro qui eſt ſuper omnia deus benedi-
ctus in ſecula, Amen.

De exceſſu qui contemplatio dicitur, in qua ſpō ſus facit quieſcere animam ſanctam, pro eius quiete zelans. *Sermo 52.*

Canti. 2. a Diuro uos filiæ Hierlm̄, per ca-
preas ceruoſqꝫ camporꝝ, ut nō
excitetis neqꝫ euigilare faciatis
dilectā quoaduſqꝫ ipſa uelit. Prohibent̄
adoleſcētulæ. Has.n. filias Hierlm̄ dicit,
qa & ſi delicatæ & molles q̃ſi fœmineis
adhuc affectib. & actib. infirmæ: ſponſę
tn̄ inhærent ſpe ꝓficiēdi, & proficiſcēdi
Canti. Hierlm̄. Prohibent̄ ergo ab infeſtatione
ſpōſæ dormiētis, ne.ſ. p̄ter uoluntatē ip-
ſius ullatenus eā excitare p̄ſumāt. Pro-
pterea.n. dulciſſimus ſpōſus læuā ſuam
capiti eius ſuppoſuit, ſcđm eá q̃ p̄miſſa
ſunt, quatenus in ſinu ſuo eā qeſcere face
ret & dormire. Et nūc ſicut ſubinde ſcri
ptura ꝓſequit̄, ipſe cuſtos illius dignātiſ
ſime & bn̄uolentiſſime uigilat ſup eam,
ne adoleſcentularꝝ crebris minutiſqꝫ
neceſſitatib. ingerata euigilare cogatur.
Iſta eſt lr̄alis cohærētia textus. Sed em̄
cōteſtatio illa facta p capreas ceruoſqꝫ
cāporꝝ, nihil oīno ſcđm lr̄am conſequē
tiæ rōnabilis hr̄e vr̄, adeo totā ſibi eam
uēdicat intelligētia ſpūalis. At quoquo
modo illa ſe habeat, interim bonum eſt
nos hic eſſe, & intueri pauliſper naturæ
diuinæ bonitatē, ſuauitatē, dignationē.
Quid nanqꝫ tu hō in hūanis unq̃ꝫ affecti
bus exptus es dulcius, q̃ꝫ modo tibi ex-
primit̄ de corde altiſſimi? Et exprimitur
ab illo qui ſcrutatur alta dei, & non po
teſt neſcire quæ in eo ſunt quia ſpiritus
ipſius eſt: nec aliud plane loqui quàm
quod apud ipſum uidit, quoniam ueri-
tatis ſpūs eſt. Deniqꝫ nec deeſt ī nr̄o ge
nere qui hoc munere felix lætificari me-
ruerit, & ſic in ſemetipſo ſuauiſſimi ar-
cani huius habuerit experimentum: ni-
ſi tamen ſcripturæ loco qui præ ma-
nibus eſt oīo decredimus, ubi manifeſte
īducit̄ cœleſtis ſpōſus uehemētiſſimę ze
lās ꝓ qete cuiuſdā dilectę ſuę ſolicit[9] ſer
uare

uare inter brachia ꝓpria dormientē, ne-
qua forte moleſtia uel inqetudine a ſō-
no ſuauiſſimo deturbet̄. Nō me capio p̄
lætitia, q illa maieſtas tā familiari dul-
ciqꝫ conſortio nr̄æ ſe inclinare infirmita-
ti minime dedignat̄, & ſupna deitas aīæ
exulantis inire cōnubia, eiqꝫ ſpōſi ardē-
tiſſimo amore capti exhibere affectum
non deſpicit. Sic ſic in cœlo eſſe non am
bigo, ut lego in terra: ſentietqꝫ ꝓ certo
aīa qđ continet pagina, niſi q nō ſufficit
iſta oīo exprimere quantum capere illa
tunc poterit, ſed nec quantum iam pōt.
Quid putas illic accipiet, q̃ hic tanta fa-
miliaritate donat̄, ut dei brachijs ample
cti ſe ſētiat, dei ſinu foueri, dei cura & ſtu
dio cuſtodiri, ne dormiēs forte a quopiā
donec ultro euigilet, excitet̄? Age iā ita-
que dicamus ſi poſſumus qſnā ille ſit ſō-
nus quo dilectā ſuā ſponſus obdormire
uelit, nec pariat̄ oīo niſi ad ipſi[9] arbitriū
excitari, ne forte cum legerit quis apud
Rom. 13. c Aplm̄: Hora eſt iā nos de ſōno ſurgere, ſi
Pſal. 12. b ue apud ꝓphetā exorari ab ipſo deū il-
luminare oculos ſuos ne unq̃ꝫ obdor-
miat in morte: noīum æquocatione tur-
bet̄, nec inueniat oīo qd digne de dormi
tione ſpōſę q̃ hoc loco memorat̄, ſentire
poſſit. Nā ne illud qdē ſilr̄e eſt huic qđ đ
Ioan. 11.b Lazaro ait ī euāgelio dn̄s: Lazarus ami
cus nr̄ dormit, eamus & a ſōno excite-
mus eū. Hoc.n. dicebat đ morte corpis
eius, cū diſcipuli de dormitione ſōni di-
ctū putarēt. Non eſt aūt is ſponſę ſōnus
dormitio corpis, ul̄ placida q̃ ſenſus car
nis ſuauiter ſopit ad tp̄s, uel horrida quę
fundit[9] uitā tollere cōſueuit. Multo ma
gis ỽo & ab illa alienus exiſtit q̃ obdor
mit̄ morte, cū uidelicet ī pctō qđ eſt ad
mortē, irreuocabilr̄ pſeuerat̄. Magis aūt
iſtiuſmodi uitalis uigilqꝫ ſopor ſenſum
interiorē illuminat, & morte ꝓpulſata
uitā tribuit ſempiternā. Reuera.n. dormi
tio eſt: q̃ tn̄ ſenſum non ſopiat, ſed abdu-
cat. Eſt & mors (qđ non dubius dixerī)
qm̄ Apl̄s quoſdā ī carne adhuc uiuētes
Col. 23. a cōmendabo ſic loquit̄: Mortui eſtis, &
uita ur̄a abſcondita eſt cū Xp̄o in deo.
Proinde & ego non abſurde ſponſę ex-
taſim uocauerim mortē, q̃ tn̄ non uita,
ſed uitæ eripiat laqueis, ut poſſit dicere: Pſal. 123. a
Aīa nr̄a ſicut paſſer erepta eſt de laqueo
uenantiū. Inter medios nāqꝫ laqueos in
hac uita incedit̄, q utiqꝫ toties nō timen-
tur, quoties ſctā aliq̃ & uehementi cogi
tatione aīa a ſemetipſa abripit̄: ſi tn̄ eo-
uſqꝫ mente ſecedat & auolet, ut & hūc
cōem tranſcendat uſum & conſuetudi-
nē cogitādi. Etenim fruſtra iacit̄ rete aū Prou. 1. b
oculos pēnatorꝝ. Quid.n. formidet̄ lu-
xuria, ubi nec uita ſentit̄? Excedente qp-
pe aīa, & ſi nō uita, certe uitæ ſenſu, ne-
ceſſe eſt ēt ut nec uitæ tentatio ſentiat̄.
Quis dabit mihi pēnas ſicut colombæ,
& uolabo, & reqeſcam? Vtinā hac mor Pſal. 54. b
te ego frequēter cadā, ut euadā laqueos
mortis, ut non ſentiā uitę luxuriātis mor
tifera blandimenta, ut nō obſtupeſcam
ad ſenſum libidinis, ad æſtū auaritiæ, ad
iracundiæ & īpatiētiæ ſtimulos, ad an-
gores ſolicitudinū, & moleſtias curarꝝ.
Moriat̄ aīa mea morte iuſtorꝝ, ut nulla
illā illaq̃et fraus, nulla oblectet iniqtas.
Bona mors, q̃ uitā nō aufert, ſed tranſ-
fert in melius. Bona q̃ nō corpus cadit,
ſed aīa ſubleuat̄. Verꝝ hęc hoim eſt. Sed
moriat̄ aīa mea morte ēt (ſi dici pōt) an-
gelorꝝ, ut p̄ntiū memoria excedēs, rerꝝ
ſe inferiorꝝ corporearumqꝫ non mō cu-
piditatib. ſed & ſilr̄itudinib. exuat, ſitqꝫ
ei pura cū illis cōuerſatio cū qb. eſt puri
tatis ſilr̄itudo. Talis (ut opinor) exceſſus
aut tm̄, aut maxime cōtēplatio dr̄. Rerꝝ
etenim cupiditatib. uiuēdo nō teneri, hu
manæ uirtutis eſt: corporꝝ ỽo ſilr̄itudini
bus ſpeculādo nō iuolui, angelicæ puri-
tatis ē: utrūqꝫ tn̄ diuini muneris ē, utrū-
que excedere, utrūqꝫ teipm̄ trāſcēdere ē,
ſed lōge unū, alterꝝ nō lōge. Btūs q dice
re pōt. Ecce elōgaui fugiēs, & māſi ī ſoli
tudine. Nō fuit cōtētus exire niſi & lōge
ſe faceret, ut poſſet qeſcere. Trāſiliſti car Pſal. 54. b
nis oblectamēta, ut minime iā obedias
cōcupiſcētijs ei[9], nec tenearis illecebris:
ꝓfeciſti: ſepaſti te, ſed nōdū elūgaſti, ni-
ſi & irruētia undiqꝫ phātaſmata corpea-
rū ſilr̄itudinū trāſuolare mētis puritate p̄
ualeas. Hucuſqꝫ noli tibi ꝓmittere reqē.

Erras ſi citra inuenire te exiſtimas locū
quietis, ſecretum ſolitudinis, luminis ſe-
renum, habitaculum pacis. Sed da mihi
ꝗ illuc peruenerit, & incunctãter fateor
Pſ. 114. b. quieſcentem, qui merito dicat: Cõuerte
Eſa. 4. b. re aĩa mea in reqem tuã: qa dñs bñfecit
tibi. Atq; hic uere in ſolitudine locus, &
in lumine habitatio, ꝓrſus iuxta ꝓphe-
tam, tabernaculū in umbraculū diei ab
æſtu, in ſecuritatẽ & abſcõſionẽ a turbi-
Pſal. 26. b ne & à pluuia. De quo & ſctũs Dauid:
Abſcõdit me, inqt, ĩ tabernaculo ſuo in
die maloꝝ, ꝓtexit me ĩ abſcõdito taber
naculi ſui. Puto ergo ĩ ſolitudinẽ hãc ſe-
ceſſiſſe ſpõſam, ibiq; p̃ amœnitate loci
ĩter amplex⁹ ſpõſi ſuauiter obdormiſſe,
id eſt ĩ ſpũ exceſſiſſe, qñ ꝓhibitæ ſũt ado
leſcẽtulæ expgefacere illã quoaduſq; ip
ſa uoluerit. At illud qł'r? Non. n. ſimpł'r,
neq; leui (ut aſſolet) cõmonitiõe ꝓhibi-
tæ ſunt: ſed oĩo noua & ĩſueta cõteſtatio
ne, p capreas. ſ. ceruoſq; cãpoꝝ. Quo ꝗ-
dẽ gñe feraꝝ vñr mihi ſatis cõgruenter
expreſſæ ſanctæ aĩæ exutæ corpib. ſił' &
ꝗ cũ deo ſunt angeli, nimiꝝ pp acumen
uiſus, & ſaltus celeritatẽ. Vtrũq; hoc ſi-
qdẽ utriſq; ſpiritib. cõuenire cognoſci-
mus, nã facile & petũt ſũma, & ĩtima pe
netrãt. Quoꝝ quoq; in cãpis deſignata
cõuerſatio euidenter liberos atq; expe-
ditos ſignat ĩ cõtemplatione diſcurſus.
Quid ſibi uult ergo adiuratio facta per
iſtos? Profectò ne inqetæ adoleſcẽtulæ
audeãt leui ex cã euocare dilectã à tã re
uerendo collegio: cui abſq; dubio toties
admiſcetr̃, quoties contẽplãdo excedit.
Pulchre itaq; hoꝝ authoritate terrent̃,
à quoꝝ ſocietate cõſtat auelli illã ĩpaꝝ
ĩportunitate. Attẽdãt adoleſcẽtulę quos
offẽdãt pariter cũ mr̃em inqetãt, & mi-
nime ita mr̃na de charitate cõfidant, ut
nõ ĩ illũ cœleſtẽ cõuentũ ſine magna ne
ceſſitate irruere uereant̃. Id qppe ſe age
re cogitẽt quoties ĩ cõtẽplatione qeſcẽ-
ti plus iuſto moleſtæ ſunt. Ponit̃ ſanè in
uolũtate ipſius, & uacare ſibi, & curæ il
laꝝ ĩtẽdere ꝓut oportere iudicauerit, cũ
uetat̃ excitari ab illis quouſq; ipſa uelit.
Nouit ſpõſus quãta flagret dilectiõe ẽt
erga ꝓximos ſpõſa, & ſatis ꝓpria chari
tate ſolicitati mr̃em de ꝓfectib⁹ filiaꝝ,
nec ſe ullo pacto illis ſubtracturã ſeu de
negaturã quãtũ & quoties opus fuerit,
ppeaq; ſecuræ diſcretioni eius credẽdã
cẽſuit hãc diſpẽſationẽ. Nõ. n. eſt talis ꝗ
les multos uidemus ꝓphetica inuſtiõe
notatos, ꝗ qđ craſſũ eſt, & forte aſſumẽ
tes qđ debile eſt ꝓijciũt. Nũqd medic⁹
ualẽtes reqrit, & nõ potius ægrotãtes?
Si cõtingat, facit forſitã ut amic⁹, ſed nõ
ut medicus. Quos docebis magiſter bo
ne, ſi oẽs ĩdoctos repuleris? Quibus q̃ſo
adhibebis diligẽtiã diſciplinę, ſi ĩdiſcipli
natos uel effugaueris oẽs uel fugeris? In
qb. obſecro tuã ꝓbabis patiẽtiã, ſi ſolos
admiſeris mãſuetos, inqetos excluſeris?
Sunt tñ de hic ſedẽtib. ꝗ utinam pñs ca-
pitulũ attentius obſeruarent. Cogita-
rent certe quanta præpoſitis reuerentia
debeatur, quos temere inqetando cœli
quoq; ciuib. ſe reddunt infeſtos: & nob
forte pluſculum ſolita parcere demum
inciperent, nec tã irreuerenter leuiterq;
ſe ingererent cum uacamus. Rara ſatis
mihi ad feriandũ à ſupuenientib. (ut bñ
norunt) concedit̃ hora, ẽt cũ ipſi me in
oĩ patientia ſuſtinebunt, Veꝝ ego ſcru-
puloſius moueo iſtiuſmodi q̃relã, ne qs
forte puſillanimis ſupra uires ꝓpriæ pa-
tientiæ diſſimulet à neceſſitatib. ſuis, dũ
me inqetare ueret̃. Supſedeo igit̃, & ne Exe.[illegible]
magis impatiẽtiæ exẽplũ uidear dare
infirmis. Puſilli dñi ſunt credẽtes ĩ eũ, nõ
patior ut ex me ſcandalũ patiant̃. Non
utar hac ptãte: magis aũt ipſi me utant̃
ut libet, tñ ut ſalui fiãt. Parcẽt mihi ſi nõ
pepcerint, & in eo potius, reqeſcã, ſi nõ
me ĩqetare timuerit ꝓ neceſſitatib. ſuis.
Gerã eis morẽ quoad potuero, & ĩ ipſis
ſeruiã deo meo quãdiu fuero ĩ charitate
nõ ficta. Nõ q̃rã ꝗ mea ſunt, nec qđ mi-
hi eſt utile, ſed qđ multis, id mihi utile iu
dicabo. Hoc ſolũ depcor, ut fiat acceptũ
eis fructuoſumq; miniſteriũ meũ, ſi forte
uel ex hoc inueniã in die mala mĩam in
oculis pr̃is eoꝝ ſił' & ſponſi eccł'iæ Ieſu
Xp̃i dñi nr̃i, qui cum eo eſt ſuper omnia
deus benedictus in ſecula, Amen.

Qualiter per montes & colles ſignificantur bea titudines cœleſtium ſpirituum, in quibus trãſilijt, id eſt notum fecit myſterium ſuæ incarnationis ue niens ad incarnandum. Sermo 53.

VOx dilecti mei. Videns ſponſa
nouam adoleſcentulaꝝ uerecũ
diam, & uerecũdum timorem,
ꝙ. ſ. de nouo cœpiſſent non audere ſe in-
gerere ſancto ocio ipſius, nec ſicut heri
& nudiuſtertius moleſtæ fieri quieſcẽti
in contemplatione præſumerent, agno-
ſcit hoc ſibi ꝓueniſſe cura & opera ſpõ-
ſi: & exultans in ſpiritu ſiue ꝓ illaꝝ pro-
fectu quæ à nimia & ſuperflua inquietu-
dine compeſcunt̃, ſiue ꝓ ſua deinceps fu
tura liberiori quiete, ſiue ẽt ꝓ dignatio-
ne & fauore ſponſi adeo ꝓ hac ipſa eius
quiete zelantis, & tanto ſtudio defen-
ſantis ſuauiſſima ocia ſua, immo ſtudia
feruentiſſima: ait hoc facere uocem dile
cti ſui huius rei gr̃a factum ad illas. Et-
enim is qui alijs pręeſt ĩ ſolicitudine, uix
unq̃; uel raro ſecure uacat ſibi, dũ ſemp
timet ſui penuriã facere ſubditis, & non
placere deo ꝙ cõi utilitati propriam p̃-
fert quietem, & contẽplationis dulcedi
nem. Non aũt paꝝ gaudij & ſecuritatis
accedit interdum ſuauiter ferianti, cũ ex
metu quodam & reuerentia erga ſe im-
miſſa diuinitus cordib. ſubditoꝝ, intelli
git ſuam deo placere quietem, ꝗ facit ut
illi ęquo magis aĩo ſuas neceſſitates ſu-
ſtineant q̃ pr̃is ſpũalis grata audeant
ocia temere perturbare. Nam iuxta tre-
pidatio paruuloꝝ manifeſte ſignat au-
diſſe eos intus q̃ſi minacẽ atq; increpa-
toriam illius ꝓculdubio uocẽ qui in ꝓ-
Eſa. 73. a pheta loquit̃: Ego ꝗ loquor iuſtitiã. Vox
eius, inſpiratio eius eſt, ac iuſti timoris
incuſſio. Cõperta ergo hac uoce ſponſa
gaudens & exultans, uox, inquit, dilecti
mei. Amica eſt, & gaudio gaudet pp uo
Cant. 2. b cem ſpõſi. Et addit. Ecce iſte uenit ſaliẽs
in montib. tranſiliens colles. Comperta
ex auditu uocis dilecti pñtia, incũctan-
ter intendit bñ curioſos oculos ad uidẽ
dum quẽ audierat. Auditus ducit ad ui-
ſum: quia fides ex auditu, ꝗ corda mun-
dantur, ut poſſit uideri deus. Sic. n. hẽs;
Fide mundans corda. Videt itaq; uenien- Act. 15. c
tem quem loquentẽ audierat, obſeruã-
te ẽt hic ordinẽ illũ ſpũ ſctõ ꝗ apud pro-
phetam deſcriptus eſt ita: Audi filia, & Pſal. 44. c
uide. Et ut certi⁹ aduertas, nõ caſu neq;
fortuitu, ſed ð ſtudio magis & ĩduſtria,
ob illam. ſ. rõnem quam p̃miſimus, au-
ditũ hoc loco p̃miſſum uiſui, uide ſi non
hic ordo v̾boꝝ à ſctõ quoq; Iob obſer Iob. 42. a
uatus inuenit̃, ubi ſic loqtur deo: Auditu
auris audiui te, & nunc ocł's meus uidet
te. Sed & ubi ſpũs ſctũs ſup apł'os in die
Pentecoſtes deſcẽdiſſe memorat̃, nõne
auditus uiſum p̃ueniſſe deſcribit̃? Ait. n. Act. 2. a
Factus eſt repente de cœlo ſonus tanq̃
aduenientis ſpũs uehemẽtis. Et infra: Et
apparuerunt illis diſptitæ linguæ tanq̃
ignis. Et hic ergo ſpũs ſcti aduentũ pri-
mo audit⁹, dehinc uiſus pcepiſſe refert̃.
Sed de hoc ſatis: qm̃ tu q̊q; ſi curas opã
dare huiuſcemodi inqſitioni, poteris &
ipſe fortaſſis ĩ alijs ſcripturę locis nõnul
la ſił'ia repire. Nũc iã illud cõſideremus
qđ diligẽtioris eget inqſitiõis, & diffici
liores hẽt acceſſus. Ad qđ nimiꝝ (ſ)cino
me egere fateor adiutorio ſpũs ſcti, ut
ponere ĩ lucẽ poſſim ꝗ ſint illi mõtes ſeu
colles ſup quos ſalientẽ & trãſiliẽtẽ eos,
eccł'ia ſpõſum lætis ſpectauit obtutib⁹,
credo cũ ꝓperaret ad ipſius redẽptionẽ
cuius cõcupierat decorẽ. Nam id qdem
ppea ita & non dubie ſenſerim, qm̃ ſił'e
qd de ꝓpheta occurrit mihi euidẽter in
ſpũ p̃uidẽte & exprimẽte ſaluatoris ad-
uentũ. In ſole poſuit tabernaculũ ſuũ, & Pſal. 18. a
ipſe tanq̃ ſpõſus ꝓcedens de thalamo
ſuo, exultauit ut gigas ad currẽdã uiã: à Ibidem.
ſũmo cœlo egreſſio eius, & occurſus ei⁹
uſq; ad ſũmũ eius. Curſus & recurſus is
notiſſim⁹ eſt à q̊: & ad qd initus cõſũma
tuſq;, notiſſimũ. Quid igr̃? Pigem⁹ nob
ſiue ĩ pſalmis iſta legẽtes, ſiue ĩ pñti cãti
co, uiꝝ gigãtẽ ꝓceræ ſtaturæ, abſñtis cu-
iuſpiã mulierculæ amore captũ, & dũ ꝓ
perat ad cupitos amplexus, trãſilientẽ
mõtes colleſq; hos, q̊s uidem⁹ mole cor
porea ſup plana terræ tãta altitudĩe emi
nentes, ut & ſup̃ nubes aliq illoꝝ v̾ticẽ
extuliſſe cernãt? Veꝝ nõ decet iſtiuſmo

dí corporeas phantaſias imaginari,præ
ſertim tractantes hoc canticum ſpũale:
ſed nec licet oĩo nobis, ꝗ meminimus le
giſſe ĩ euangelio,ꝗa ſpũs eſt deus,&eos
ꝗ adorãt eũ,ĩ ſpũ oportet adorare. Qui
Ioan. 4. c ſunt ergo hi ſpũales montes &colles,ut
poſtmodum conſequenter agnoſcamꝰ,
ſponſus ꝗ deus,ac per hoc & ſpũs eſt, q̃
les &cuiuſmodi dabat ſaltus in illis uel
ſuꝑ illos? Si illos putamus in ꝗbus euan
Mat. 18. b geliũ refert olim fuiſſe relictas nonagin
tanouẽ oues, cũ pius paſtor eaꝝ uenit
unã in terris q̃rere q̃ ꝑierat, nihilominus
&adhuc in obſcuro res eſt,&intellectꝰ
hæret,dũ difficile ſit inuenire ſpũales il-
las & ſuꝑcœleſtes beatitudines(nã ipſę
ſunt ſine dubio q̃ ibi memoratæ ſunt o-
ues)quos uel q̃les alios habeãt ſpũales
ſilr montes uel colles ad habitandum,
paſcẽdum'ue in illis. Verũtñ ſi nõ in ueri
tate aliq̃ eſſẽt,ỽitas hoc nõ dixiſſet. Sed
necꝫ ꝓpheta longe añ de ciuitate ſuꝑna
Hierłm ꝓtuliſſet, ꝗa fundamenta eius
Pſal. 86. a ſint in montib. ſctis, ſi nõ uere inibi eſſẽt
mõtes ſcti. Denicꝫ ꝙ cœleſtis habitatio
ſctã illa uere hẽat non mõ ſpũales,ſed et
uiuos ac rõnales montes colleſcꝫ, audi
Eſaiam. Mõtes & colles cãtabũt corã
Eſa. 55. d deo laudes. Quinã igiť iſti niſi ĳdem ip-
ſi cœli inhabitatores ſpũs, quos dñica
uoce oues diximꝰ appellatos,ut ipſi ſint
montes ꝗ oues? Niſi forte abſurdũ tibi
uideať,aut in mõtib. montes,aut ĩ ouib.
oues paſci: & iuxta lrãm ꝗdem duꝝ ſo-
nat,ſcdm ſpũalem aũt intelligentiã dul
ce ſapit,ſi ſubtilr aduertamus qũo utra-
rũcꝫ ouium paſtor,dei.ſ.ſapia Xp̃s,unũ
idemcꝫ pabulũ ỽitatis alr in terris, alr ĩ
cœleſtib. gregib. ſuis adminiſtret. Nam
nos ꝗdẽ mortales hoĩes interim in loco
ꝑegrinationis nr̃æ, in ſudore uultus nr̃i
comedere panẽ nr̃m neceſſe hẽmus, fo-
ris illũ in labore & ærũna mendicãtes.i.
uel à doctis uiris,uel à ſacris libris,ulr cer
te ꝑ ea q̃ facta ſunt,ĩuiſibilia dei ĩtellecta
cõſpicientes. Angeli aũt in oĩ plenitudi-
ne etſi non à ſemetipſis,tñ in ſemetipſis
tanta facilitate quanta & felicitate ac-
cipiunt,unũ & beate uiuunt. Sunt.n.oẽs
docibiles dei: qđ ſanè electos hoĩm q̃n-
que aſſecuturos certa ỽitate ꝓmittiť,et
nõdũ expiri tribuiť felicitate ſecura. Pa-
ſcunť ꝓinde in mõtib. montes,uel oues ĩ
ouib. cũ ſanè ſuꝑnæ illæ ſubſtantiæ ſpũa
les intra ſemetipſas de ỽbo uitæ unñ ſuã
btãm ꝑꝑetuent uitã,affluenter inueniũt,
ĳdem ipſi & montes & oues: mõtes ꝑꝑ
plenitudinẽ uel celſitudinẽ, oues ꝑꝑ mã
ſuetudinẽ. Pleni ꝗppe deo,celſi meritis,
cumulati uirtutib. nihilominꝰ tñ erectos
ỽtices tota & humili obedientia ſub-
mittũt & inclinãt illius lõge ſuꝑeminen
tis imꝑio maieſtatis,tancꝫ oues manſue
tiſſimæ ad nutũ ſui paſtoris ꝑ oĩa ambu
lantes, & ſequẽtes eũ quocũcꝫ ierit. Et Pſal. 86. a
in his ſcdm ꝓphetam Dauid ỽe mõtib.
ſctis tancꝫ prima oĩm creata ſapĩa, fun-
damenta ciuitatis dñi ab initio firmiter
ſtabilita conſiſtunt: q̃ uticꝫ una eſt ĩ cœ-
lo & in terra,licet ex parte ꝑegrinans,et
ex ꝑte regnans. Et ex his nihilominꝰ, iu-
xta Eſaiam tancꝫ ꝗbuſdã uitalib. cym- Eſa. 51. b
balis bñ ſonantib. iugis reſonat grãrum
actio,& uox laudis, ſuaui & inceſſabili
uoce ĩplentib. qđ ex eodẽ ꝓpheta pau-
loante memorauimus: ꝗa mõtes & col
les cantabunt coràm deo laudes: & itẽ
quod ille alius loquens ad dñm deum:
Btĩ(ait) ꝗ habitãt in domo tua dñe,in ſe Pſal. 83. a
cula ſclorꝝ laudabunt te. Hi ergo (ut ad
id recurramus unde aliquãtulũ, ſed ut
puto neceſſariè digreſſum eſt) illi ſunt
montes atque colles in quibus eccleſia
uidit cœleſtẽ ſpõſum mira alacritate ſa-
lientẽ,cũ ad ſuos properaret amplexus:
nec mõ ſalientẽ, ſed & trãſiliẽtẽ eos. Vis
tibi hos ſaltꝰ ex lrĩs ꝓphetaꝝ aplorꝝcꝫ
demõſtrẽ? Nõ quòd nũc oĩa q̃ de hac re
apud illos ab ocioſis inueniri queũt te-
ſtimonia replicare incipiã(hoc.n.lõgũ
eſt,& opus nõ eſt)ſed ea tantummodo
pono quæ breuiter & aperte aſtruere
uideantur id quod dicitur de ſponſi ſal- Pſal. 18. b
tibus. Dicit de illo Dauid, quia poſuit
in ſole tabernaculum ſuum, & ipſe tã-
quam ſponſus procedens de thalamo
ſuo: exultauit ut gigas ad currendam
uiam, a ſummo cœlo egreſſio eius. En
quantum

quantum ſaltum dedit à ſummo cœlo
ad terras. Sanè.n.non inuenio alibi,ubi ĩ
ſole poſuerit tabernaculum ſuum.i.in lu
ce & in manifeſto ſuam dignatus ſit ex-
hibere pñtiã ipſe lucis inacceſſibilis ha-
Baruc. 3. d bitator,niſi uticꝫ in terris. Denicꝫ in ter-
ris uiſus eſt, & cum hoĩb. cõuerſatus eſt.
In terris incꝫ palàm,qđ eſt in ſole poſuit
tabernaculum ſuũ,corpus uidelicet qđ
de uirginis corpore ad hoc ſibi aptare
dignatus eſt,ut in eo ſe inuiſibilis uide-
reť,&ſic uideret oĩs caro ſalutare dei,cũ
Lucæ. 3. b in carne ueniſſet. Salĳt ergo in mõtib.i.
in illis ſupremis ſpiritib. cum ad eos uſcꝫ
deſcendit ſacrm à ſeculis abſconditũ,&
magnum pietatis myſterium eis dignã-
ter aperiens. Sed tranſiens hos ſuꝑiores
atcꝫ eminentiores mõtes, Cherubim.ſ.
atcꝫ Seraphim,necnon dñationes,prin-
cipatus & ptãtes uirtuteſcꝫ,ẽt uſcꝫ ad ĩ-
feriorem ordinem angeloꝝ deſcendere
tancꝫ ad colles dignatus eſt. Sed nunꝗd
Heb. 2. d uel in illis remanſit? Tranſilĳt & colles.
Non.n.inꝗt,angelos,ſed ſemẽ Abrahæ
app̃hendit,qđ uticꝫ angelis inferius eſt,
ut ſermo impleret quem dixit memora-
tus ꝓpheta loquens ita ad prẽm de fi-
lio: Minuiſti eum paulominus ab ange-
Pſal. 8. d lis. Quancꝫ hoc ſanè ad cõmendationẽ
Ibidem. naturæ humanæ dictum poſſit intelligi,
ꝙ hõ ad imaginem &ſilitudinem dei cõ
ditus ac p̃ditus rõne inſtar uticꝫ angeli,
modicum tñ diſtet ab angelo ꝑꝑ corpꝰ
de terra. Sed audi Aplm Paulum aperte
Philip. 2. a ꝓnunciantem de eo. Qui cum in forma
dei eſſet,nõ rapinam arbitrabať eſſe ſe,
æqualẽ deo: quia ſemetip̃m exinaniuit,
formam ſerui accipiens, in ſilitudinem
hoĩm factus, & habitu inuentus ut hõ.
Gal. 4. a Et rurſum. Vbi uenit (inquit) plenitudo
tꝑis,miſit deus filium ſuum factũ ex mu
liere,factum ſub lege, ut eos qui ſub le-
ge erant redimeret. Qui ergo factus ex
muliere,factus & ſub lege eſt, ꝓculdu-
bio non ſolum montes.i.maiores ſuꝑio-
reſcꝫ btĩtudines,ſed ẽt minores angelos
deſcendendo tranſilĳt,qui ꝗdem in cõ-
paratione ſuꝑioꝝ merito collium noĩe
Lucæ 7. d deſignanť. Cæteꝝ qui minor eſt ĩ regno
cœloꝝ,maior eſt quouis carnem portã
te ſuper terram, ẽt ſit ille magnus Ioan-
ne Baptiſta. Nã etſi ſanè deum hoĩem
fateamur,ẽt in hoĩe ſuper oẽm principa-
tum & ptãtem longe incomparabilr p̃-
eminere,certum tñ quia etſi præit maie-
ſtate,ſed infirmitate ſuccumbit. Ita ergo
ſalĳt in mõtib. & tranſilĳt colles, cũ nõ
ſolum ſuꝑiorib. ſed &inferiorib. ſpiritib.
dignãtiſſime ſe ĩferiorem exhibuit. Nec
modo illis ſupernis ſpiritib. ſed & ipſis
qui domos luteas inhabitãt, ſubiectum
ſe exhibuit,tranſiliens & uincens humi-
litate ẽt noĩm humilitatem. Erat denicꝫ Luc. 2. f
ſubditus Mariæ & Ioſeph,cũ eſſet duo- Luc. 24. c
dennis in Nazareth: & apud Iordanem
Ioannis ſe manib. iam iuuenis ĩclinauit.
Sed & inclinata eſt dies, nec adhuc oĩo
de his oĩb. deſcẽdere libet. Cæteꝝ ſi hac
uice uoluerimus cuncta hoꝝ ꝓut dele-
ctat explorare amœna,abdita perſcru-
tari: uerendum ne aut ſermo grata bre-
uitate careat, aut larga excellenſcꝫ ma-
teries debita diligẽtia feſtinatione frau-
detur. Pauſemus proinde hodie iam ſi
placet in montibus iſtis: quoniam bo-
num eſt nos hic eſſe,ubi à paſtore Chri-
ſto unà cum ſanctis angelis in loco pa-
ſcuæ collocari, & iucundius paſcimur
& uberius. Et nos ſiquidem oues pa- Mat. 17. a
ſcuæ eius. Ruminemus ergo tanquam Pſal. 22. a
munda animalia boni paſtoris quæ de Pſal. 94. b
hodierno ſermone tota auiditate gluti-
uimus, ſermone altero reſidua capituli
eiuſdem attentius percepturi, largiente
ſponſo eccleſię Ieſu Chriſto domino no
ſtro, qui ſuper omnia eſt deus benedi-
ctus in ſecula, Amen.

Qualiter tantum per montes ſignificantur angeli & homines, & per colles dæmones. Item de triplici timore quo quiſque timere debet ne perdat gratiã bene operandi quã à deo ſuſcepit. Sermo 53.

ſVper eodem capitulo quod he-
ſterno ſermone uerſatum eſt,di
cturus ſum alium intellectum
quem hodierno ſeruaui,uos probate,&
eligite potiora. Non eſt opus ſuperiora
repetere,quæ excidiſſe nõ arbitror in tã
breui. Si quo minꝰ tñ,ſcripta ſũt ut dicta

ſunt,& excepta ſtylo,ſicut & ſermones
cæteri ut facile recupet̃ qđ forte excide
rit. Quapp accipite alia. Ecce uenit is (i-
Cant. 2. b quit) ſaliens in montib. trãſiliens colles.
Sponſum loquit̃. q pfectò tunc in mon-
tibus ſaliјt, cum miſſus à pr̃e ad euange-
lizandum paupib. angelor̃ fungi non
eſt dedignatus offõ, factus magni conſi
Pſal. 97. a lij angelus, qui dñs erat. Per ſe deſcendit
Heb. 1. d ad terras, qui alios delegare ſolebat, p
ſe notum fecit dñs ſalutare ſuum, p ſe in
conſpectu gentium reuelauit iuſtitiam
ſuam. Cum itaq; oẽs iuxta Pauli ſñiam
adminiſtratorij ſpũs ſint, miſſi in miniſte
rium pp eos qui hæreditatem capiunt
ſalutis: qui erat ſup illos, factus eſt inter
illos tanq̃ unus ex illis, diſſimulans iniu
riam, & accumulans gr̃am. Sed audi ip-
Mat. 20. d ſum. Non ueni, inquit, miniſtrari, ſed mi
niſtrare, & aĩam meã dare p multis. Qđ
q̃dem cæteror̃ nemo feciſſe inuẽt⁹ eſt,
ut oẽs quotquot miniſtraſſe uiſi ſunt, ip̃e
deuotis tranſierit fidelibuſq; obſequijs.
Bonus miniſter q carnẽ ſuã in cibũ, ſan-
guinẽ in potum, aĩam miniſtrauit ĩ pciũ.
2. Co. 11. b Bonus planè, q ſpũ alacer, charitate fer
uens, pietate deuotus, nõ ſolũ ſalit ĩ mõ-
tib. ſed & tranſilijt colles. i. ſupat & uin-
cit alacritate miniſtrãdi, utpote quẽ un-
xit deus deus ſuus oleo lætitiæ p̃ conſor
Pſa. 44. b tibus ſuis. In quo utiq; ſinglr̃ exultauit
ut gigas ad currendã uiam. Deniq; tran
ſilijt Gabrielẽ, & puenit ad uirginẽ, eo-
dẽ archãgelo teſtãte, cũ ait: Aue gr̃a ple-
na, dñs tecum. Quid? Quẽ mõ reliq̃ſti ĩ
Luc. 1. c cœlo, nunc in utero repis. Quonam mõ?
Pſal. 17. b Volauit & puolauit ſup pẽnas uentor̃.
Victus es ô archangele: trãſilijt te q p̃-
miſit te. Aut certe ſaliebat in mõtib. cũ ĩ
angelis olim pr̃ib. apparebat, qđ utiq;
pprietati lr̃æ magis conuenire vr̃. Non
enim (ait) ſaliens in montes, ſed in mon-
tibus, ut ipſe in eis uideat̃ ſalire qui facit
& dat ut ſaliãt, quemadmodum loquit̃
in pphetis, opat̃ in iuſtis, cum illis ṽba,
& iſtis opa tribuit. Adde q̃ aliqui eor̃
pſonam eius gerebãt, ita ut loqueret̃ q̃ſ-
que illor̃ non tanq̃ angelus, ſed tanq̃
dñs. Verbi gratia. Ille angelus qui cum
Moyſe loquebat̃, dicebat: Nõ ego dñi,
ſed ego dñs, atq; id frequẽtius iterabat.
Saliebat ergo in montib. i. in angelis, in
quibus & loquebatur, & ſuam hoĩbus
exhibebat preſentiam. Ad homines. n.
ſaliebat, ſed in angelis, non in ſe. Non in
ſua natura, ſed in ſubiecta creatura. Qui
enim ſalit, de loco ad locũ uadit: qđ nõ
cadit in deũ. Ergo in mõtib. i. in angelis
ſaliebat, q in ſe nõ poterat & ſaliebat uſ-
que ad colles. i. patriarchas & pphetas
cęteroſq; ſpũales uiros de terra. Sed trã
ſiliebat & colles, cũ nõ ſolũ magnis &
ſpũalib. uiris, ſed & aliq̃b. de pplo ẽt &
nonnullis mulierib. æquè in angelis loq
& apparere dignatus eſt. Vel colles di-
cit aerĩas ptãtes, q̃ inter mõtes q̃dem mi
nime iam numerant̃, p eo q̃ à uirtutum
celſitudine defluxerunt p ſupbiam, nec
tñ uſq; ad humilia ualliũ, ſiue ad ualles
humilium, p pniam detumeſcũt. De his
arbitror illud dictum in pſalmis: Mon-
tes ſicut cera fluxerunt à facie dñi. Hos
itaq; tumẽtes ac ſteriles colles tanq̃ me
dios poſitos ĩter mõtes pfector̃ & ual
les pnium pculdubio tranſilijt, q in mõ-
tibus ſalit, hiſq; ptis & deſpectis deſcẽ-
dit ad ualles, ut ualles abũdẽt, frumẽto. Pſal. 64. c
Porrò illi è regione æterna ariditate ac
ſterilitate dãnant̃, ſicut hẽs pphetæ ſup
illos imprecationem. Nec ros, inq̃t, nec
pluuia deſcendant ſup uos. Atq; ut no-
ueris q̃ ad angelos q p̃uaricati ſunt, ſub 2. Reg. 1. c
figura mõtium Gelboe iſta loquat̃, ubi, 1. Re. 17. g
inq̃t, ceciderũt uulnerati multi. Q̃ mul-
ti in his maledictis montib. de exercitu
Iſrl̃ ceciderũt à principio & quotidie ca
dũt. De q̃b. & hẽs in eodem ppheta, cũ
dicit dño: Sicut uulnerati dormientes in
ſepulchro, quor̃ nõ es memor amplius,
& ipſi de manu tua repulſi ſunt. Nõ eſt Pſal. 87. a
ergo mir̃ ſi ſteriles & infructuoſi pma-
nẽt iſti, nõ mõtes cœlici, ſed aerij colles,
ſup quos nec ros nec pluuia deſcẽdit, q̃p
pe authore gr̃æ & bñdictionũ largitore
trãſiliente eos, & deſcẽdẽte ad ualles, ut
cœleſti ĩbre pfundat humiles q ſunt ſup
terrã, & fructũ afferãt ĩ patientia, fructũ
triceſimũ, ſexageſimũ, & cẽteſimũ. De-

niq; uiſitauit terram, & inebriauit eam:
Pſal. 64. b multiplicauit locupletare eam. Terram
Pſal. 32. a uiſitauit, non aerem: quia miſericordia
Pſal. 73. c dñi plena eſt terra. Deniq; operatus eſt
ſalutem in medio terræ, nunquid & in
medio aeris? Hoc aduerſum Origenẽ, q
in aere dñm gl̃iæ denuo p dæmonibus
impudẽti crucifigit mendacio, cũ huius
conſcius myſterij Paulus affirmet q̃ re
ſurgẽs ex mortuis iã non morit̃, mors illi
Rom. 6. b ultra non dñabit̃. Ver̃ non ſolum uiſita-
uit terram q aerem tranſiliuit, ſed ẽt cœ-
Pſal. 35. b lum: dicente ſcriptura: Dñe in cœlo mĩa
tua, & ueritas tua uſq; ad nubes. Vſque
ad nubes. n. cœlum eſt qđ inhabitant
ſcti angeli, quos non tranſilijt ſponſus,
ſed ſalit in eis, ita ut ĩprimat ipſis duo q̃-
dã ueſtigia pedũ ſuor̃ mĩam & ṽitatẽ.
De q̃bus dñi ueſtigijs memini me in ſu-
perioribus ſermonib. plenius diſputaſſe.
À nubib. ṽo & infra dæmonum habi-
tatio eſt in aere iſto ĩfimo & caliginoſo,
in q̃b. nõ ſalis ſpõſus, ſed trãſilit illos &
p̃terit, nec ullũ in ſe retinẽt dei trãſeuntis
ueſtigiũ. Nã q̃ũo in diabolo ṽitas eſt, đ
Ioan. 8. f quo in euangelijs ueritatis ſñia extat q̃
in ṽitate non ſtetit: ſed mendax extitit
ab initio? Sed nec miſericordem q̃s dixe
rit eũ, q nihilominus ab initio homicida
fuiſſe eadẽ ipſa euãgelij ṽitate cõuincit̃.
Pſal. 112. a Porrò aũt q̃lis pr̃familias, tales & dome
ſtici eius. Pulchre pinde de ſpõſo eccl̃ia
pſallens q̃ in altis habitet, & humilia re
ſpiciat in cœlo & in terra, nullã oĩo men
tionem facit de his q in aere uerſant̃ ſpi-
Iaco. 4. b ritib. ſupbis: q̃m deus ſuperbis reſiſtit, et
humilib. dat gr̃am. Videt ergo illlum ſa
lientem in montib. & trãſilientẽ colles,
Pſa. 124. a iuxta imp̃cationẽ Dauid dicentis: Oẽs
montes q in circuitu eius ſunt. i. in circui
tu Gelboe, uiſitet dñs, à Gelboe autem
tranſeat. Diabolo nẽpe (q p Gelboe de-
ſignat̃) hincinde ſunt montes quos uiſi-
tat dñs, ſupra angeli, infra hoĩes. In pœ-
nam ſiq̃dem ſuã locũ in aere iſto mediũ
inter cœlum & terram de cœlo cadens
ſortitus eſt, ut uideat & inuideat, ipſaq;
ĩuidia torqueat̃, ſcriptura dicente: Pctõr
uidebit & iraſcet̃, dẽtib. ſuis fremet & ta
beſcet. Quã miſer cũ ſuſpicit cœlos, ĩ q̃- Pſal. 111. b
bus ĩnumeros mõtes ĩtuet̃ diuina clari-
tate fulgẽtes, diuinis laudib. reſultãtes,
ſublimes ĩ gl̃ia, abũdãtes in gr̃a. Q̃ mi-
ſerior cũ reſpicit terrã, mõtes nihilomi-
nus q̃ plurimos de pplo acquiſitionis
hñtẽ, fide ſolidos, ſpe excelſos, charita-
te ſpatioſos, cultos uirtutib. bonor̃ ope
rũ fructib. refertos, de rore cœli tanq̃ de
ſaltu ſponſi quotidianã capientes bñdi-
ctionẽ. Cũ quanto putamus dolore &
rancore aſpiciat ille cupidiſſimus gl̃iæ
iſtos in circuitu ſuo tam gl̃ioſos mõtes,
cum ſe & ſuos è regione incultos, tene-
broſos, bonis oĩb. infœcũdos deſpiciat,
ita ut ſe ſentiat eſſe opprobriũ hoĩm &
angelor̃ q omnib. exprobrat, ſcđm il-
lud in pſalmis: Draco iſte quẽ formaſti Pſal. 103. c
ad illudẽdũ ei. Atq; hoc quia ob ipſor̃
ſupbiam tranſilit eos ſponſus, ſaliens in
mõtes q in circuitu eius ſunt, tanq̃ fons
aſcendens de medio paradiſi, irrigãs uni
uerſa, & implẽs oẽ aĩal bñdictione. Btĩ Pſal. 35. b
q torrente uoluptatis huius potari iter-
dũ uel raro pmerent̃, in q̃bus etſi nõ cõ-
tinue fluit, ſaltem p horas ſalit aq̃ ſapiæ,
& fons uitæ, ut fiat ĩ ipſis quoq; fons aq̃
ſalientis in uitã æternã. Et q̃dẽ huius flu Pſal. 45. a
minis impetus lętificat ciuitatem dei, &
ſanè penniter & affluenter. In nr̃os aũt
montes q in terra ſunt, utinã interdũ fa-
cta q̃ſi inũdatiõe ſaltus dare aliquos nõ
deſpiciat, q̃bus ſufficiẽter irrigati, nobis
quoq; q ualles ſumus, ſtillare uel raras
guttulas poſſint, ne oĩo aridi & ſteriles
remaneamus. Miſeria & egeſtas & oĩo
fames ualida in regione illa q̃ nullis unq̃
iſtiuſmodi ul̃ ſaltib. ul̃ ĩſtillatiõib. hume
ctat̃, p̃terfluẽte & trãſiliẽte illã fonte ſa-
piẽtiæ. Et q̃a nõ habuerũt, inq̃t, ſapiẽtiã,
pierũt pp ſuã inſipiẽtiã. Ecce uenit is ſa- Cant. 2. b
liẽs ĩ mõtib. trãſiliẽs colles. Ad hoc ſalit
ut trãſiliat, q nõ uult ad oẽs ptingere. Ne
que. n. ĩ oĩb. bñplacitũ ẽ deo. Fr̃es, ſi iu- 1. Cor. 10. c
xta ſapiam Pauli ſcripta ſũt iſta ad corre
ctionẽ nr̃am, obſeruem⁹ ſpõſi diſcretos
& circũſpectos ſalt⁹, quẽadmodũ vʒ tã
apđ ãgelos q̃ apđ nos, et ĩhũiles ſaliat, et
ſupbos trãſiliat. Siq̃dẽ excelſus dñs & hu Pſal. 137. b

milía reſpicit,& alta à longe cognoſcit.
Hæc,inquam,attendamus, quo cauti ſi
mus ſponſi nos ſalutiferis ſaltib. p̃para-
re, ne ueluti à montibus Gelboe forte
tranſeat,& à nobis, ſi indignos nos ſua
uiſitatione conſpexerit. Quid ſupbis ter
ra & cinis? Et de angelis trãſilit dñs exe
crans eorꝫ ſuperbiam. Ergo repudiatio
angelorꝫ fiat emendatio hoĩum: ſcripta
eſt.n.ad ipſorꝫ correctionem. Coopet̃
Eſal.57.b mihi in bonum ẽt diaboli malum,& la-
uem manus meas in ſanguine pc̃tõris.
Qualr̃ inquis? Audi. Supbo certe diabo
lo horrẽda,& formidoloſa maledictio ĩ-
Pſa.124.a torquet̃, ꝓpheta Dauid in ſpũ dicẽte de
illo ſub typo Gelboe, ut ſupra memora
tũ eſt: Mõtes,inqt,q̃ in circuitu eius ſunt,
uiſitet dñs,à Gelboe aũt tranſeat. Sanè
ego hoc legẽs,referenſq; oculos ĩ me,&
intuens diligẽter, inuenio me peſte ipſa
infectũ quam in angelo dñs intantũ ex-
horruit, q̃tenus ꝓpea declinaret ab eo,
cum oẽs in circuitu eius montes,ſiue de
angelis,ſiue de hoĩb. uiſitationis ſuę gr̃a
dignaret̃: & pauens tremẽſq; aĩo ad me
metip̃m. Si ſic actum eſt cũ angelo,qd
de me fiet terra & cinere? Ille in cœlo,ĩ-
tumuit,ego ĩ ſterqlinio. Quis nõ tolera-
biliorem in diuite ſuperbiam q̃ in pau-
pere ducat? Væ mihi. Si tã dure ĩ potẽte
illo aĩaduerſum eſt ꝓ eo q̃ eleuatum eſt
cor illius,nec ei ꝓfuit q̃ cognata potẽti-
bus ſupbia eſſe cognoſcit̃,qd de me exi-
gendũ & miſero & ſuperbo? Deniq; iã
luo pœnas,iam acerbiſſime uapulo. Nõ
ſine cauſa ſanè ab heri & nudiuſtertius
inuaſit me languor iſte aĩ,& mentis he-
betudo,inſolita q̃dam inertia ſpũs. Cur
rebam bñ: ſed ecce lapis offenſionis in
uia,impegi,& corrui. Supbia inuẽta eſt
in me,& dñs declinauit ĩ ira à ſeruo ſuo.
Hinc iſta ſterilitas aĩæ meæ,& deuotio-
nis inopia quã patior. Q̃uo ita exaruit
cor meum,coagulatũ eſt ſicut lac, factũ
Pſal.118.i eſt ſicut terra ſine aq̃? Nec compungi ad
lachrymas queo: tãta eſt duritia cordis.
Nõ ſapit pſalmus,nõ legere libet,nõ ora
re delectat,meditationes ſolitas nõ ĩue-
nio. Vbi illa inebriatio ſpũs? Vbi mentis

ſerenitas & pax & gaudiũ in ſpũ ſc̃tõ?
Ideo ad opus manuũ piger, ad uigilias
ſõnolentus, ad irã p̃ceps, ad odium ꝑti-
nax,linguæ & gulæ indulgẽtior,ſegnior
obtuſiorq; ad p̃dicationẽ. Heu oẽs mon
tes in circuitu meo uibrat dñs,ad me ãt
non appropinq̃t. Nũ collis non ſum ex
his quos tranſilit dñs ſponſus? Nã aliũ
qdem intueor ſingularis abſtinẽtię,aliũ
ṽo patientiæ admirandę,aliũ aũt ſũmę
humilitatis & mãſuetudinis,aliũ multæ
mĩæ & pietatis,illũ in contẽplatione fre
quenter excedere, hũc pulſare & pene-
trare cœlos orõnum inſtantia,alioſq; in
aliis p̃eminere uirtutib. Hos inq̃ conſi-
dero oẽs feruentes, oẽs deuotos,oẽs in
Xp̃o unanimes,oẽs donis cœleſtibꝰ, &
gr̃a afflu ẽtes,tanq̃ ſpũales reuera mon
tes q à dño uiſitant̃, & ſponſum in ſe ſa-
liẽtẽ frequẽter recipiũt. Ego aũt q horꝫ
in me inuenio nihil, qd me aliud putẽ q̃
unũ de montib. Gelboe quem p̃terit in
ira & indignatione ſua ille cęterorꝫ oĩm
benigniſſimꝰ uiſitator? Filioli,hæc cogi
tatio tollit extollentiã oculorꝫ, cõciliat
gr̃am,ſpõſi ſaltib. p̃parat. Hæc ego ĩ me
transfiguraui ꝑꝑ uos, ut & uos ita facia
tis. Imitatores mei eſtote. Qđ nõ de exer 1.Cor.4
citio dico mõ uirtutũ, aut morꝫ diſcipli
na,aut gl'ia ſc̃titatis (nec.n.de hmõi qc-
quã mihi temere arrogaueri imitatione
dignũ) ſed uolo uos nõ parcere uob̃,ſed
accuſare uoſmetipſos,quoties forte ĩ uo
bis,uel ad modicũ tẽpe gr̃am, uirtutẽ lã
gueſcere dep̃hẽditis,ſicut & ego ꝓ hmõi
memetip̃m accuſo. Hoc facere hoĩs ẽ q
curioſus circũſpector ẽ ſui, & ſcrutator
uiarꝫ ſuarꝫ ac ſtudiorꝫ,atq; in oĩb. ſemꝑ
ſuſpectũ hẽt arrogãtiæ uitium ne ſubre-
pat. In ṽitate didici nil ęq̃ efficax eẽ ad
gr̃am ꝓmerẽdã,retinẽdã,recupãdã,q̃ ſi
oĩ tꝑe corã deo ĩueniaris nõ altũ ſapere,
ſed timere. Btũs hõ q ſemꝑ eſt pauidus.
Time ergo cũ arriſerit gr̃a,time cũ abie Prou.11
rit,time cũ denuo reuertet̃, & hoc eſt ſꝑ
pauidũ eẽ. Succedãt uiciſſi ſibi ĩ aĩo tres
iſti timores,ſcđ'm q̃ gr̃a ul' adeſſe digna
tur,ul' offenſa recedere, ſeu iterꝫ placata
redire ſentiet̃. Cũ adeſt,time ne nõ digne

operetis ex ea. Nam hoc monet Apl's:
Videte (inquiens) ne in uacuum gr̃am
dei recipiatis. Et ad diſcipl'm. Noli (in-
1.Cor.6.a quit) negligere gr̃am q̃ in te eſt. Et de ſe
1.Tim.4.d metipſo dicebat,quia gr̃a dei in me ua-
1.Co.15.b cua non fuit. Sciebat hõ conſilium dei
hñs,redundare in contemptum donan-
tis,donum negligere,nec expendere ad
qđ donatum eſt,idq; intolerabilem eſſe
ſuperbiam iudicabat,& ꝓpea ſtudioſiſſi
me hoc malum & ipſe cauebat, doce-
batq; cauẽdum. Sed rurſum latet fouea
hic,q̃ nolo uos lateat,de q̃ is ipſe ſupbię
ſpũs tanto periculoſius quãto occultiꝰ
(ſicut hẽtis in pſalmo) inſidiat̃ q̃ſi leo in
ſpelunca ſua. Nam ſi impedire non præ-
Pſal.9.f ualet actionem,tentat intentionẽ,ſugge
rens & ſuadẽs q̃tenus effectum gr̃æ ar-
roges tibi. Qđ qdem ſupbiæ genus lon-
ge illo priore intolerabilius eſſe nõ am-
bigas. Quid.n.odioſius illa uoce q̃ qdã
Deut.32.a dixerunt: Manus nr̃a excelſa,& nõ dñs
fecit hæc omnia? Sic ergo timendũ ma-
nente gr̃a. Quid ſi receſſerit? Nũ multo
magis tunc timẽdum? Planè multo ma-
gis,q̃a ubi deficit tibi gr̃a,deficis tu. Au
Ioan.15.a di etenim quid dator gr̃æ dicat: Sine me
(ait) nihil poteſtis facere. Timę ergo
ſubtracta gr̃a tãq̃ mox caſurꝰ. Time et
cõtremiſce deo tibi ut ſentis irato. Time
q̃a reliq̃t te cuſtodia tua. Nec dubites ĩ
cã eſſe ſuperbiam,ẽt ſi nõ appareat,ẽt ſi
nihil tibi cõſcius ſis. Qđ.n.tu neſcis,ſcit
deus,& q te iudicat,ipſe eſt. Sed nec q
ſe ip̃m cõmẽdat,ille ꝓbatus eſt, ſed quẽ
Iaco.4.b deus cõmendat. Nunqd cõmendat te
deus,cum gr̃a priuat? Aut nunqd q hu-
milib. dat gr̃am,humili auferet datam?
Ergo argm̃ ſupbiæ,priuatio ẽ gr̃ę. Quã-
quã tñ interdũ ſubtrahit̃ gr̃a ſiue retra-
hit̃ nõ ꝓ ſupbia q̃ iam eſt,ſed q̃ futura eſt
niſi ſubtrahat̃. Hẽs huius rei euidens do
cumentum de Apl'o q ſtimulos carnis
ſuæ ſuſtinebat inuitus,non q̃a extollere-
tur,ſed ne extolleret̃. Sed ſiue iam exñs
ſiue nondum,ſupbia tñ ſemꝑ cã erit ſub-
tractę gr̃æ. Iam ſi gr̃a repropitiata redie
rit,multo amplius tũc timendũ,ne forte
contingat recidiuum pati, iuxta illud in

euangelio: Ecce ſanus factus es,uade & Ioan.5.c
amplius iam noli peccare,ne aliqd dete
rius tibi cõtingat. Audis recidere q̃ inci
dere eſſe deterius? Proinde inualeſcẽte
ꝑiculo,inualeſcat & metus. Btũs es ſi
cor tuũ triplici iſto timore repleueris,ut
timeas qdem ꝓ accepta gr̃a, amplius ꝓ
amiſſa,lõge plus ꝓ recuꝑata. Hoc fac,et
eris hydria ĩ Xp̃i cõuiuio ĩpleta uſq; ad
ſũmũ,cõtinẽs nimirꝫ metretas nõ binas
tm̃,ſed & ternas,ut Xp̃i merearis bñdi-
ctionẽ q̃ aq̃s tuas cõuertat ĩ uinũ lętitię,
& ꝑfecta charitas foras mittat timorẽ.
Qđ dico,tale eſt. Aq̃ timor eſt,qm̃ ab 1.Ioã.4.d
æſtu refrigerat deſiderioꝫ carnaliũ. Ini-
tiũ (inqt) ſapĩæ timor dñi. Et hẽs. Aq̃ ſa- Pſal.110.b
pictiæ ſalutaris potauit illũ. Si timor ſa- Eccl.15.a
piẽtia,& ſapĩa aq̃,timor aq̃ eſt. Deniq; Pro.14.a
timor dñi,inqt,fons uitæ. Porrò hydria Ioan.2.b
mẽs tua. Capiẽtes,inqt,ſingulæ metre-
tas binas uel ternas. Tres metretę,timo
res tres. Et ĩpleuerũt eas,inqt, uſq; ad ſũ
mũ. Nõ unꝰ timor,nõ duo quoq;,ſed to
ti tres ſil' replẽt uſq; ad ſũmũ. Oĩ tꝑe ti-
me deum,& ex oĩ corde tuo,& impleſti
hydriam tuam uſq; ad ſummum. Amat
deꝰ ĩtegrũ munus,affectũ plenũ,ꝑfectũ
ſacrificium. Cura ꝓinde nuptiis cœleſti
bus plenam inferre hydriã,ut de te quo-
que dicat̃, quia repleuit eum ſpiritus ti-
moris dñi. Qui ſic timet,nihil negligit.
Vnde nanq; negligentia intret in pleni- Eſa.11.a
tudinem? Alioquin qđ capere adhuc a-
liquid poteſt,plenum non eſt. Eadẽ ſa-
nè rõne non põt ſil' & ſic timere, & altũ
ſapere. Non eſt.n.quo admittas ſuper-
biam,repletus timore dñi. Et ſic de cæ-
teris uitiis ſentiendum, quia neceſſe eſt
oĩa plenitudine timoris excludi. Tunc
demum ſi plene,ſi ꝑfectè timueris,dabit
charitas ſaporem aquis tuis ad dñi be-
nedictionẽ. Sine charitate.n. timor pœ- Pſal.103.b
nam habet. Et quidem charitas uinum, 1.Ioã.4.b
quod lætificat cor hominis. Perfecta au
tem charitas foras mittit timorẽ, ut ubi
aqua fuerat, uinum eſſe incipiat ad lau-
dem & gloriam ſponſi eccleſiæ Ieſu xp̃i
domini noſtri,qui eſt ſuper omnia deus
benedictus in ſecula, Amen.

Qualiter homo per ueram pœnitentiam poteſt euadere iudicium dei. *Sermo 55.*

S Imilis eſt dilectus meus capreæ
hinnuloq́ ceruoꝝ. Ex præcedẽ
Canti.2.b ti uerſiculo pendet. Quem.n.ſa-
lientem & properantem modo deſcri-
pſerat, conſequenter comparat capreæ
hinnuloq́ ceruoꝝ. Apte quidẽ, ꝙ hoc
genus animantium curſu uelox, & ſaltu
Pſ. 147.a agile ſit. Porrò ſermo de ſponſo eſt, &
ſermo ſponſus eſt, Et propheta dicit de
deo, qa uelociter currit ſermo eius, ſanè
cõgrues huic loco, ubi ſponſus (q ſermo
dei eſt) ſaliẽs trãſilieſq́ deſcribit, ſil'is ꝓ-
inde factus capreæ hinnnloq́ ceruoꝝ.
Et hæc ratio ſil'itudinis. Adde tñ ne ulla
ſil'itudinis ipſius uel minima ꝓportiũcu
la uacet, qa caprea qdem non mõ curſus
ꝑnicitate, ſed & acumine uiſus eminet.
Qd' utiq; ꝓprie illam reſpicit narratio-
nis partẽ q̃ ſpõſus, non ſolũ ſaliẽs, ſed &
trãſiliẽs apparere refert: qa niſi acuto &
ꝑſpicaci intuitu nõ poſſet oĩo, p̃ſerti in-
ter currẽdũ, diſcernere in quos ſalire, &
quos trãſilire deberet. Alioqn poterat
ſufficere ad deſignãdã feſtinãtis ueloci-
tatem, de ſolo hĩnulo comparatio. Is qp
pe rapidiori ſe ferre noſcit curſu. Nunc
ꝟo qm̃ ſponſus iſte etſi ardenter amans
curſim ruere in dilectæ uideat amplexꝰ,
nihilominus tñ greſſus uel potius ſaltus
ſuos prudẽti cõſideratione dirigere no-
uit, cautꝰ ubi oporteat figere pedẽ, opor
tuit ꝓfectò cũ hĩnulo ẽt de caprea ſil'itu-
dinẽ dari, q̃tenus & ꝑ illũ ſaliẽtis deſide
riũ, & ꝑ hanc eligentis exprimeret iudi-
ciũ. Xp̃s nẽpe iuſtus & miſericors ſalua
tor & iudex, & qa amat uult oẽs hoĩes
ſaluos fieri, & ad agnitionẽ ꝟitatis ueni
1.Tim.2.b re: & qa iudicat, nouit q ſunt eius, & ip-
Ioan.1.b ſe ſcit quos elegit à principio. Igitur duo
hæc bona ſponſi, mĩam.ſ. & iudicium in
his duob. aĩantib. cõmẽdata à ſpũ ſctõ
nobis interim ſentiamus, ut in teſtimo-
nium integritatis & ꝑfectionis fidei nr̃ę,
nos quoq; ꝓphetam imitantes, mĩam
& iudicium cantemus dño. Ego aũt nõ
dubito, & alia de hoꝝ natura ab his q-
dem q talium curioſi & gnari ſunt, poſ-
ſe monſtrari, q̃ ſponſo aptari util'r & cõ
gruenter q̃ant: ſed hæc (ut arbitror) ſuffi
cere pñt ad dandam rõnem adductę ſil'i
tudinis. Pulchre tñ ſpũs ſctũs non de cer
uo, ſed de hinnulo ceruoꝝ ſil'itudinẽ de-
dit, in quo & patrum fecit mentionem ẽ
qb. Xp̃s ſcd'm carnem, & infantiæ me-
minit ſaluatoris. Vt hinnulus qppe ap- Eſa.9.a
paruit paruulus q natus eſt nobis. Veꝝ Soph.1.c
tu qui aduentum deſideras ſaluatoris,
time ſcrutinium iudicis, time oculos ca-
preæ, time illum, qui ꝑ ꝓphetam dicit:
Et erit ĩ die illa & ego ſcrutabor Hierl'm
in lucernis. Acuto uiſu eſt, nihil inſcruta
tũ reliquet ocl's eius. Scrutabit renes &
corda, ipſaq; cogitatio hoĩs cõfitebit il-
li. Quid tutũ iu Babylone ſi Hierl'm ma Pſal.7.c
net ſcrutiniũ? Puto.n. hoc loco ꝓphetã
Hierl'm noĩe deſignaſſe illos q ĩ hoc ſcl'o
uitã ducunt religioſam, mores ſupnæ il-
lius Hierl'm cõuerſatione honeſta & or
dinata ꝓ uirib. imitantes, & non ueluti
hi q de Babylone ſunt: uitã ĩꝑturbatio-
ne uitioꝝ ſceleꝝq́ confuſione uaſtãtes.
Deniq; illoꝝ pc̃tã manifeſta ſunt præce
dentia ad iudicium, & nõ egẽt ſcrutinio,
ſed ſupplicio. Mea aũt (q uideor mona-
chus & Hieroſolymita) pc̃tã certe occul
ta ſunt, noĩe & habitu monachi adũbra
ta. Et idcirco neceſſe erit ſubtili ea inue-
ſtigari diſcuſſione, & q̃ſi admotis lucer
nis de tenebris in lucẽ ꝓdi. Poſſumus af
ferre aliqd & de pſalmo ad cõfirmãdũ
id qd' dr̃ de ſcrutanda Hierl'm. Ait nãq; Pſal.74.a
ſub ꝑſona dñi: Cum accepero tp̃s, ego
iuſtitias iudicabo. Vias iuſtoꝝ (ni fal-
lor) & actus eoꝝ diſcuſſuꝝ ſe & exa-
minatuꝝ dicit. Verendum ualde cũ ad
hoc uẽtum fuerit, ne ſub tam ſubtili exa
mine multæ nr̃æ iuſtitiæ (ut putantur)
pc̃tã appareant. Vnum eſt tñ, ſi noſmet-
ipſos dijudicauerimus, non utiq; iudica
bimur. Bonum iudicium quod me illi 1.Cor.11.g
diſtricto diuinoq; iudicio ſubducit &
abſcondit. Prorſus horreo incidere ĩ ma
nus dei uiuẽtis: Volo uultui iræ iudicatꝰ
præſentari, non iudicandus. Spiritualis
homo omnia dijudicat, & ipſe à nemi- 1.Cor.2.d
ne iudicat. Iudicabo proinde mala mea,

iudicabo & bona. Mala meliorib. cura
bo corrigere actibꝰ, diluere lachrymis,
punire ieiunijs, cæteriſq́ ſanctę laborib.
diſciplinę. In bonis de me humil'r ſentiã,
& iuxta p̃ceptum dñi ſeruum me inutilẽ
reputabo, q qd' facer̃ debui, tm̃ feci. Da
bo opam nec lolia ꝓ granis, nec paleas
cum granis offerre. Scrutabor ego uias
meas & ſtudia mea: quo is q ſcrutaturꝰ
Soph.1.c eſt Hierl'm in lucernis, nihil inſcrutatum
in me ſiue indiſcuſſum inueniat. Neq;.n.
iudicaturus eſt bis in idip̃m. Quis mihi
ita ad liquidum ꝓſeq & perſeq uniuerſa
delicta mea, ut in nullo oporteat uereri
oculos capreæ, in nullo ad lumẽ contin-
gat erubeſcer̃ lucernaꝝ? Et nũc uideor,
ſed nõ uideo. Prȩſtò eſt ocl's cui oĩa pa-
tent, etſi non patet ipſe. Erit qñ cogno-
ſcam ſicut & cognitus ſum. At nunc q-
dem cognoſco ex parte, non tñ ex parte
cognitus, ſed ex toto. Vereor aſpectum
exploratoris illius qui poſt parietẽ ſtat.
Canti.2.c Hoc.n. ſcriptura addit de illo quem ꝓ
acumine uiſus capreæ aſſimilauit. En ip-
ſe ſtat, inquit, poſt parietem reſpiciens
per feneſtras, ꝓſpiciens ꝑ cancellos. De
quo ſuo loco uidebimus. Hunc ergo ue-
reor occultum occultoꝝ exploratorẽ.
Sponſa nihil ꝟet, qa nihil ſibi cõſcia eſt.
Quid deniq; uereat, amica, colũba, for-
moſa? Nempe ſubinde hẽs. En dilectus
Ibidem. meus, inqt, loquit mihi. Mihi non loqui
tur, & iõ formido aſpectum, qm̃ nõ hẽo
teſtimonium. Tu quid audis de te ô ſpõ
ſa? Quid tibi loquit dilectus tuus? Sur-
ge, ĩqt, ꝓpera amica mea, colũba mea,
ſpecioſa mea. Veꝝ hoc quoq; alteri ſer-
uabo principio, nec breuitate arctabo
ea quę diligentiam deſiderantia ſunt, ne
forte & de hoc reus inueniar, ſi quo mi-
nus uos inueniamini in hac parte ædifi-
cati ad intelligentiam & amorem ſpõſi
eccleſię Ieſu Chriſti dñi noſtri, qui eſt ſu
per omnia deus bñdictus in ſcl'a, Amẽ.

Quod peccata & uitia ſunt tanquam parietes mediantes inter deum & peccatorem.

Sermo 56.

E N ipſe ſtat poſt parietẽ, reſpiciens
per feneſtras, ꝓſpiciens per cancel
los. Scd'm l'ram quidem uĩ dicere, qa is Canti.2.c
q cũ ſaltib. aduẽtare ꝓſpiciebat, appro-
piaſſet uſq; ad contuberniũ ſponſæ, &
ſtans poſt parietem curioſius introſpice
ret ꝑ feneſtras & rimas, & ꝟecũde non
p̃ſumeret ſeſe ĩgerere. Scd'm ſpm̃ aũt ap
propiaſſe qdem nihilominus intelligit,
ſed al'r, ita ſanè quemadmodũ & à cœ-
leſti ſpõſo agi oportuit, & à ſpũ ſctõ di-
ci. Nil qppe qd' uel authorẽ dedeceat uĩ
narratorẽ, ꝟus et ſpũalis ĩtellectꝰ admit
tet. Ergo appropiauit parieti, cũ adhæ-
ſit carni. Caro paries eſt: & appropiatio
ſpõſi, ꝟbi ĩcarnatio. Porrò cãcellos & fe
neſtras ꝑ q̃s reſpicere ꝑhibet, ſenſus (ut
opinor) carnis, & humanos dicit affe-
ctus, ꝑ quos expimẽtũ cœpit oĩum hu-
manaꝝ neceſſitatũ. Deniq; languores
nr̃os ipſe tulit, & dolores nr̃os ipſe por
tauit. Humanis ergo affectionibꝰ ſenſi-
buſq́ corporeis pro foraminib. uſus eſt Eſa.53.b
& feneſtris, ut miſerias hoĩm hõ factus
experimento ſciret, & miſericors fieret.
Sciebat & ante ſed al'r. Sciebat denique
uirtutem obediendi ipſe dñs uirtutum,
& tñ teſte Apl'o didicit ex his quæ paſ- Heb.5.c
ſus eſt, obedientiam. In hunc modũ &
mĩam didicit, etſi mĩa dñi ab æterno.
Docet hoc quoq; idẽ gentium doctor,
ubi eum aſſerit tentatum per omnia ꝓ
ſimilitudine abſque pc̃tõ, ut miſericors Heb.4.c
fieret. Vides'ne factum eſſe qd' erat, &
qd' nouerat didiciſſe, & ſibi apud nos
quæſiſſe ruinas, & feneſtras, per quas ca
lamitates nr̃as diligentius exploraret?
Tot autem in noſtro ruinoſo & pleno
rimaꝝ pariete inuenit foramina, quot
noſtræ infirmitatis & corruptionis in
ſuo corpore ſenſit experimẽta. Sic itaq;
ſponſus poſt parietem ſtans, & per fene Canti.2.c
ſtras & cancellos reſpiciens erat. Et bñ
ſtans, quia ſolus reuera in carne ſtetit, q
carnis pc̃tm̃ nõ ſenſit. Poſſumus & hoc
fideliter ſapere, quia ſtetit ꝑ diuinitatis
potẽtiam, qui ꝑ carnis infirmitatẽ occu Mat.26.d
buit, dicẽte ipſo: Spũs qdem promptus
eſt, caro autem infirma. Ego aũt puto ẽt
illuc huic ſnĩæ ſuffragari, qd' ſctũs Da-
uid ĩ hoc myſterio, utpote ꝓpħa domi-

ni & prophetans de dño loquebatur:
& quidem Moyſen loquens, ſed dñm
intuens. Ipſe n. uerus eſt Moyſes, qui ue
re per aquam uenit, & non in aqua tm̃,
ſed in aqua & ſanguine. Ait itaq; memo
Pſal. 105. d ratus ꝓpheta: Dixit ut diſperderet eos
(p̃rem ſiquidem loquebatur) ſi nõ Moy-
ſes electus eius ſtetiſſet in confractione
in conſpectu eius ut auerteret iram eius
ne diſꝑderet eos. Quonã mõ q̃ſo, Moy-
ſes ſtetit in confractione? Queãdmodũ
inq; aut ſtetit, ſi cõfract⁹ eſt: aut ſi ſtetit,
q̃uõ cõfract⁹ eſt? At ego tibi oñdo ſi uis
q ꝟe ſtetit in cõfractione. Ego aliũ noui
neminẽ q hoc potuerit niſi dñm meũ Ie
ſum, q certe ĩ morte uiuebat, q corꝑe fra
ctus ĩ cruce, diuinitate ſtabat cũ p̃re, in
uno nobiſcũ ſupplicãs, ĩ altero cũ p̃re ꝓ-
pitiãs. Et ſtabat poſt parietẽ, dũ qđ ia-
cebat ĩ illo, manifeſtũ erat ĩ carne: & qđ
ſtabat in ipſo, q̃ſi poſt carnẽ latebat, ſa-
nè unus idẽq; hõ manifeſtus, & de⁹ ab-
ſcõditus. Sed & unicuiq; nr̃m q deſide-
ramus aduẽtũ ipſius, puto illũ nihilomi
nus poſt parietem ſtare, dũ corpus hoc
nr̃m, qđ certe pc̃tĩ eſt, abſcõdat iterim
2. Cor. 5. d nob̃ faciẽ eius, & p̃ñtiã ĩtercludat. Deni-
que q̃diu ſum⁹ ĩ hoc corꝑe, inq̃t, ꝑegri-
namur à dño. Nõ qa in corꝑe, ſed qa in
corpore hoc, qđ utiq; de pc̃tõ eſt, & ſi-
ne pc̃tõ non eſt. Et ut ſcias qm̃ obſtant
non corpora ſed pc̃tã, audi ſcripturam.
Eſa. 59. a Pc̃tã nr̃a, inquit, ſeparant inter nos &
deum, Et utinã unus mihi tm̃ obſtet pa-
ries corporis, ſolumq; obicem patiar id
qđ eſt in carne pc̃tm̃, & nõ multæ inter-
ſint maceriæ uitioꝝ. Vereor. n. ne ẽt p̃ter
illud qđ in natura eſt, q̃ plurima de ꝓ-
pria iniq̃tate adiecerim, quoꝝ à me ĩter-
iectu nimium elõgauerim ſpõſum, ita ut
ſi ueꝝ dicere uelim, poſt parietes magis
mihi illũ ſtare fatear, nõ poſt parietem.
Sed dico hoc planius. Spõſus qdẽ æq̃l'r
atq; indifferẽter p̃ſtò ubiq; ẽ, diuinæ uti-
que p̃ñtia maieſtatis, & magnitudĩe uir
tutis ſuæ. Gr̃æ tñ exhibitione ſeu ĩnhibi-
tiõe q̃buſdã lõge, q̃buſdã ꝓpè eſſe dr̃ an
geloꝝ duntaxat & hoĩum. i. rõnalium
creaturaꝝ. Deniq; longe à pc̃tõrib. ſa-
lus. Et ſanctus Dauid nihilomin⁹ dicit: Pſal. 118. b
Vt quid dñe receſſiſti longe? Cæteꝝ à Pſal. 9. d
ſanctis pia diſpenſatione ad tp̃s & non
ex toto, ſed iuxta aliquid aliq̃ñ longe ſe
facit. Pc̃tõribus aũt de quibus dr̃: Super Pſal. 73. a
bia eoꝝ aſcendit ſemper: & item: Inqui Pſal. 9. a
natæ ſunt uiæ illoꝝ in oĩ tꝑe: ſemper ual
deq; longe eſt, atq; in ira hoc, & non in
mĩa. Quamobrem orat ad deum ſc̃tũs,
& ait: Ne declines ĩ ira à ſeruo tuo. Sciẽs
quia & in mĩa potuerit declinare. Propè Pſal. 26. a
eſt ergo dñs ſc̃tis & electis ſuis ẽt cum
longe eſſe vr̃, & non æqual'r omnibus,
ſed aliꝭs plus, aliꝭs minus, ꝓ meritoꝝ di-
uerſitate. Nam etſi ꝓpè eſt dñs omnib.
inuocantib. eum in ueritate, & iuxta eſt
his q tribulato ſunt corde, non tñ oĩbus
forſan ita ut dicere poſſint, quia ipſe ſtat
poſt parietẽ. Sponſæ uerò q̃ propè eſt,
q̃ uno tm̃ pariete diuidit? Propterea cu-
pit diſſolui, & rupto medio pariete cum
illo eſſe, quem poſt parietẽ eſſe cõfidit.
Ego aũt qm̃ pc̃tõr ſum, diſſolui non cu-
pio ſed formido, ſciens qa mors pc̃tõꝝ
peſſima. Q̃uõ non peſſima mors, ubi nõ Pſal. 33. d
ſubuenit uita? Formido exire, & in ipſo
cõtremiſco portus ingreſſu, dũ non con
fido propè aſſiſtere q excipiat exeũtem.
Quid. n? Secure ne exeo ſi nõ dñs cuſto-
diat exitum meũ? Heu ero ludibrio dæ-
monum intercipientũ me, nõ aſſiſtente
q redimat, neq; qui ſaluum faciat. Nil ta
le uerẽdũ erat aĩæ Pauli, cui ab aſpectu
& amplexu dilecti un⁹ tãtũmodo paries
obſiſtebat, uidelicet lex pc̃tĩ, quã iuenie-
bat in mẽbris ſuis. Ipſa eſt carnis cõcupi
ſcẽtia, q̃ carere oĩno nõ potuit donec in
carne fuit. Hoc ſanè uno ĩteriecto ꝑiete
nõ lõge ꝑegrinabaẽ à dño. Vñ & opta-
bat clamãs: Quis me liberabit de corꝑe
mortis h⁹? ſciẽs ſe mortis cõpẽdio cõti- Rom. 7. d
nuo ad uitã ꝑueturꝝ. Hac ergo Paulus ſe
fatebaẽ una lege teneri. ſ. concupiſcentia
quã carni ſuæ ĩmobil'r inſitã tolerabat ĩ-
uitus. De cætero nihil, inq̃t, mihi cõſcius
ſum. Veꝝ qs ſil'is Paulo, q non uidelicet 1. Cor. 4. a
huic interdũ cõſentiat cõcupiſcẽtiæ ad
obediendum pc̃tõ? Nouerit ꝓinde is q
pc̃tõ cõſenſerit, & alteꝝ ſibi ſe oppoſuiſ-
ſe parietem,

ſe parietẽ, ip̃m utiq; prauum illicitumq;
conſenſum: nec põt gl'iari q hmõi eſt, qa
ſtet ſibi poſt parietẽ ſpõſus, q̃ñ iam pa-
rietes ĩterſint, nõ paries. Multo minus ſi
conſenſus uenerit ad effectum, cũ terti⁹
quoq; iã paries ſpõſi arceat impediatq;
acceſſum: actus uidelicet ipſe pc̃tĩ. Quid
ſi & cõſuetudo forte pc̃tm̃ in uſum, aut
uſus ẽt ĩ cõtẽptũ ꝑduxerit? ſicut ſcriptũ
eſt: Impius cũ uenerit ĩ ꝓfundũ maloꝝ,
contẽnit. Nõne ſi ita exieris, millies añ a
Prou. 18. a rugientib. p̃paratis ad eſcã poteris deuo
rari, q̃ ꝑuenire ad ſponſum, nõ uno ſiq̃-
dem iam, ſed tãta a te parietũ numeroſi
tate interclusum? Primus cõcupiſcẽtia.
Scđs conſenſus. Tertius actus. Quart⁹
cõſuetudo. Quintus cõtẽptus. Cura er-
go concupiſcẽtię priori totis reſiſtere ui
ribus, ut nõ ꝑtrahat in cõſenſum, & oĩs
deĩceps malignitatis fabrica euaneſcit:
nec eſt oĩo qđ ſponſum ꝓhibeat appro-
pinq̃re tibi p̃ter ſolũ parietẽ corꝑis, q̃te-
nus gl'iari poſſis & tu dicẽs đ illo: qa en
ipſe ſtat poſt parietẽ nr̃m. Sed & hoc ti
bi tota uigilãtia ꝓuidẽdũ, ut aꝑtas ſꝑ iue
niat feneſtras, & cãcellos quoſdã cõfeſ-
ſionũ tuaꝝ, ꝑ quos te ĩtus benigne reſpi
ciat: qm̃ reſpectus ei⁹, ꝓfectus tu⁹. Aiũt
cancellos anguſtiores eſſe feneſtras, q̃-
les utiq; hi q libros deſcribũt, aptare ſi-
bi ſolẽt ad recipiẽdũ lumen paginis. Vñ
& puto cãcellarios eos appellari, q char
tis cõſcribẽdis ex offõ deputanẽ. Cũ er-
go ſint duo gñª cõpũctionis, unũ ĩ mœ-
rore ꝓ nr̃is exceſſib. alteꝝ in exultatiõe
ꝓ diuinis munerib. quoties ſanè eam q̃
ſine anguſtia cordis minime fit, pc̃tõꝝ
. ſ. meoꝝ facio confeſſionẽ: uideor mihi
cancellũ. i. anguſtiorẽ aꝑire feneſtram.
Nec dubiũ q̃n libẽter ꝑ iſtum reſpiciat
is q ſtat poſt parietem pius explorator:
qa cor contritũ & humiliatũ deus non
Pſal. 43. d deſpiciet. Deniq; & hortaẽ ad hoc ip̃m.
Dic tu (inquiens) iniq̃tates tuas ut iuſti
ficeris. Qđ ſi ĩterdũ corde dilatato ĩ cha
ritate, ꝑ cõſideratiõe diuinæ dignatiõis
ac miſerationis libet aĩm laxare in uocẽ
laudis, & gr̃aꝝ actionẽ: puto me nõ iã
anguſtã, ſed ampliſſimã ſtãti poſt parie
tem ſponſo aꝑire feneſtram, ꝑ quam (ni
fallor) tanto libẽtius reſpicit, quãto am-
plius ſacrificiũ laudis honorificat eum.
Ad manũ eſt de ſcripturis utrãq; hanc
approbare cõfeſſionẽ, ſed ſciẽtib. iſta lo
quor, & nõ eſtis ſuꝑfluis onerãdi, q uix
neceſſariꝭs indagãdis ſufficitis. Tãta q̃p
pe ſint ſacr̃a epithalamiꝭ h⁹ & laudũ p̃-
conia q̃ in eo decantanẽ eccl'iæ & ſpon-
ſo eius Ieſu Xp̃o dño noſtro, qui eſt ſuꝑ
omnia deus benedictus in ſecula, Amẽ.

De uiſitationibus domini quæ fiunt animæ ſibi recte uacanti, & quid per Martham, Lazarum et Mariam ſignificatur. *Sermo 57.*

EN dilectus meus loquitur mihi. Canti. 2. c
Videte ꝓceſſus gr̃æ, & digna-
tionis diuinæ aĩaduertite gradus. Attẽ-
dite ſpõſæ deuotionẽ atq; ſolertiã, q̃ ui-
gili utiq; oculo ſpõſi obſeruat aduẽtũ, et
deinceps ipſius oĩa intueẽ. Venit ille, ac-
celerat, appropiat, adeſt, reſpicit, alloq̃-
tur, & nihil hoꝝ momentoꝝ ſpõſæ in-
duſtriã effugit, anticipat'ue notitiã. Ve-
nit in angelis, accelerat ĩ patriarchis, ap
propiat in ꝓphetis, adeſt in carne, reſpi
cit in miraculis, alloquitur in apl'is. Vel
ſic. Venit affectu & ſtudio miſerendi, ac-
celerat ſubueniendi zelo, appropiat hu
miliando ſemetip̃m, adeſt p̃ñtib. ꝓſpi-
cit in futuros, loquitur docẽs & ſuadẽs
de regno dei. Sic ergo eſt aduentus ſpõ-
ſi. Benedictiones & diuitiæ ſalutis cum
eo, & uniuerſa q̃ de ipſo ſunt, affluũt de
liciꭍs, redundantia certe iucundis ac ſalu
taribus ſacr̃is. Porrò q̃ amat, uigilat & Luc. 12. c
obſeruat, & btã quam dñs inuenerit ui-
gilantem. Non tranſibit illam, nec p̃ter-
ibit ab ea, ſed ſtabit & loqueẽ ei, loque-
turq; amatoria, ſiquidem ut dilect⁹. Sic
quippe habes: En dilectus meus loqui-
tur mihi. Bene dilectus qui uenit ama- Canti. 2. c
toria locututus, non autem increpato-
ria. Neque enim de illis eſt qui a domi-
no merito arguuntur quòd faciem cœ-
li diꭍudicare noſſent, tempus uero aduẽ-
tus eius minime cognouiſſent. Hæc nã-
que tam ſolers & prudens ac bene uigi-
lans, & uenientem a longe proſpexit,
& ſalientem pro feſtinatione aduertit:

& tranſilientē ſuꝑbos ut humili ſibi per
Ibidem. humilitatem ꝓpinq̄ret, uigilātiſſime ob-
ſeruauit, & demū cū iam ſtaret, & oc-
cultaret ſe poſt parietem, nihilominus
pn̄tem agnouit, ſed & reſpicientem ꝑ fe
neſtras cancelloſq; perſenſit, & nunc ꝓ
remuneratione tantæ deuotionis & re-
ligioſæ ſolicitudinis loquentē audit. Sa-
ne.n.ſi reſpexiſſet, & minime locutus fuiſ
ſet, ſuſpectus poterat eſſe ille reſpectus,
ne forte magis īdignatiōis foret, q̄ dile-
ctionis. Deniq; reſpexit Petrum, & non
fecit ei v̄bum. Et ideo fortaſſis fleuit il-
Lucæ.22.g le, ꝙ reſpiciens ſe, tacuerit. Hæc aūt qm̄
poſt aſpectum meruit & affatum: non
modo non flet, ſed & gloriatur præ læ-
titia clamans: En dilectus meus loquit̃
mihi. Vides intuitum dn̄i cū in ſe ſꝑ ma-
neat idem, non tn̄ eiuſdem ſempꝑ effica-
cię eſſe, ſed cōformari meritis ſingulorꝝ
quos reſpicit, & alījs quidē incutere me
tum, alījs v̄o magis cōſolationē & ſecu
Luc. 1.c ritatē afferre? Deniq; reſpicit terram, &
facit eā tremere: cū è regione reſpexerit
Mariā, & infuderit gr̄am. Reſpexit (ait)
humilitatem ancillæ ſuæ, ecce.n.ex hoc
btām me dicent oēs gn̄ationes. Nō ſunt
hęc v̄ba plorātis aut trepidātis, ſed gau
dētis. Reſpexit ſil'r hoc loco ſponſam, &
nec tremuit illa nec fleuit iſtar Petri, q̄a
nō ſapiebat terrā ſicut ille. Dedit v̄o læ
titiā ī corde eius, affatu teſtificās quo eā
reſpexerit affectu. Deniq; v̄ba q̄ loquit̃,
audi q̄ nō īdignātis ſint, ſed amātis. Seq
tur. Surge, ꝓpera amica mea, columba
Cant. 2. c mea, formoſa mea, & ueni. Felix cōſcīa,
q̄ de ſe iſta meret̃ audire. Quis putas in
nobis eſt adeo uigilās & obſeruās tp̄s ui
ſitatiōis ſuæ, ſpōſumq; aduētātē ita ꝑ ſin
gula eius momēta diligēter explorās, ut
cū uenerit & pulſauerit, cōfeſtī apiat ei?
Luc.12.c Non.n.ſic iſta de eccleſia referuntur, ut
non ſinguli nos, q ſil' eccl'ia ſumus, par-
ticipare his eius bn̄dictionib. debeam⁹.
Etenim in hoc gn̄al'r oēs atq; indifferen
ter uocati ſumus, ut bn̄dictionem hære-
ditate poſſideamus. Vn̄ & audebat di-
Pſal.118.o cere ad dn̄m q̄dam: Hæreditate acq̄ſiui
teſtimonia tua in æternū, quia exultatio

cordis mei ſunt. Illa puto hr̄ditate q̄ ſe eē
p̄ſumebat filium pr̄is ſui q eſt in cœlis.
Porrò ſi filium, & hr̄dem: hr̄dem dei, co-
hr̄dem aūt Xp̄i. Magnam v̄o rem gl'iat̃
ſe acquiſiuiſſe hr̄ditate iſta, teſtimonia
dn̄i. Vtinam ego de me uel unū meruerī
tenere teſtimonium dn̄i: quia is non in
uno, ſed in multis exultat teſtimonījs.
Deniq; ait iterꝝ: In uia teſtimoniorꝝ tuo Pſ.118.b
rum delectatus ſum, ſicut in oīb. diuitījs.
Et reuera quid diuitiæ ſalutis, q̄d deli-
ciæ cordis, q̄d aīę v̄a & cauta ſecuritas,
niſi dn̄i atteſtatiōes? Nō.n.inq̄t, q ſeip̄m 2.Co.10.d
cōmendat, ille ꝓbatus eſt, ſed quem de⁹
cōmendat. Vt q̄d nos hactenus adhuc
fraudamur cōmendationib. ſeu atteſta-
tionib. his diuinis, & pr̄na hr̄ditate pri-
uamur? Quaſi minime & nos uolūtarie
genuerit v̄bo v̄itatis, ſic ī nullo nos me
minim⁹ ab illo tal'r cōmēdatos, nec ulla
de nobis aſſecutos teſtimonia eius. Vbi
eſt qd' Ap'ls dicit, quia ipſe ſpūs dei te- Rom.8.c
ſtimoniū ꝑhibet ſpūi nr̄o ꝙ filij dei ſu-
mus? Qūo filij, ſi exꝑtes hr̄ditatis? Ar-
guit nos ꝓ certo negligentiæ & incurię
ipſa inopia nr̄a. Nam ſiquis nr̄m integrè
& ꝑfectè iuxta v̄bum ſapientis cor ſuū Eccl.39.c
tradat ad uigilandū diluculo ad dn̄m q
fecit illum, & in conſpectu altiſſimi dep̄
cetur, ſil'q; uotis omnibus ſtudeat ſcd̄m
Eſaiam prophetam parare uias dn̄i, re- Eſa.4.a
ctas facere ſemitas dei ſui, cui cū ꝓphe- Pſal.24.c
ta ſit dicere, Oculi mei ſempꝑ ad dn̄m, et Pſal.15.c
quia ꝓuidebam dn̄m in conſpectu meo Pſal.23.a
ſempꝑ: nonne hic accipiet bn̄dictionem
à dn̄o, & mīam à deo ſalutari ſuo? Viſi-
ſitabit ꝑfectò frequenter, nec unq̄ igno
rabit tp̄s uiſitationis ſuæ, quantūlibet is
qui in ſpū uiſitat, clandeſtinus ueniat &
furtiuus, utpote v̄ecundus amator. Ad-
huc ergo longe agentem bn̄ uigilās aīa
ſobria mente ꝓſpiciet, & deinceps uni-
uerſa compiet q̄ ī dilecti aduētu ſpōſam
tam ſolerter q̄ ſignanter aduertiſſe mō-
ſtrauimus: quia ipſe ait. Qui mane uigi- Prou.8.b
lauerint ad me, inueniāt me. Nā & deſi-
deriū feſtinātis agnoſcet: & qn̄ ꝓpè &
qn̄ p̄ſtò iam erit, continuo ſentiet, ſed et
reſpiciētis ſe ocl'm quaſi ſolis radium ꝑ

feneſtras & rimas parietis ſubeuntem
btō oculo cernet, & demum audiet uo-
ces exultationis & amoris appellata a-
Cant. 2. c mica, columba formoſa. Quis ſapiēs &
intelliget hæc, ita ut ea etiam digne ab-
inuicē diſtinguere, & deſignare ſingula
queat, ac diffinire ad intelligētiā aliorꝝ?
Si à me illud ſperat̃, ego ea mallē ab ex-
ꝑto audire, & qui aſſuet⁹ ſit & exercita
tus in talib. At qm̄ quiſq; qui hmōi eſt,
uerecunde magis ſilētio abſcondere eli
git qd' ſilentio ꝑcipit, & ſeruare ſecretū
ſuū ſibi, id ſibi tutius arbitrat̃: dico ego
cui ex offō loqui eſt, nec tacere licet, q̄c-
q̄uid illud eſt qd' de hmōi uel proprio
uel alieno teneo exꝑimento, & qd' faci-
le exꝑiri plures q̄unt, ſanè altiora relin-
quens apꝑhendere illa ualētib. Si igr̄ ad
monitus fuero, uel foris ab hoīe, uel int⁹
à ſpū de tuenda iuſtitia, & ſeruanda æq-
tate, iſtiuſmodi ſalutaris ſuaſio erit mihi
ꝑfectò p̄nuncia īminentis aduēctus ſpō-
ſi, & p̄paratio q̄dam ad dignè ſuſcipien
dum ſuꝑnum uiſitatorē, ꝓpheta hæc mi
Pſal.84.b hi indicante, dicendo quia iuſtitia an̄ eū
Pſal.88.c ambulabit. Et item loquit̃ deo ſic: Iuſti-
tia & iudiciū (inquit) p̄paratio ſedis tuę.
Nihilominus v̄o ſpes eadē arridebit, ſi
ſermo inſonuerit de humilitate uel patiē
tia, ſeu ēt de fr̄na charitate & obediētia
Pſal.92.a deferenda p̄latis: maxime aūt de ſectan
Pſal.75.a da ſctīmonia & pace, & cordis puritate
Mat.5.a q̄rēda. qm̄ quidem ſcriptura ait: Domū
dn̄i decet ſctitudo, & factus eſt in pace
locus eius, & mundi corde deū uidebūt.
Quicquid itaq; ſiue de his ſiue de alījs
q̄buslibet uirtutib. ſuggeſto aīo fuerit,
Pſ.140.b ſign̄atio, ut dixi, erit mihi uiſitationē dn̄i
uirtutum īminere aīæ meæ. Sed etſi cor-
ripuerit me iuſtus in mīa, & increpaue-
rit me, idip̄m ſentiam, ſciens quia æmu-
latio iuſti & bn̄uolētia iter faciūt ei qui
aſcendit ſuꝑ occaſum. Bonus occaſus,
cū ad correptionem iuſti ſtat hō, & cor
ruit uitium, & dn̄s aſcendit ſuꝑ illud, cō
culcans hoc pedib. & conterēs ne reſur
gat. Non ergo contēnēda increpatio iu-
ſti, q̄ ruina pctī, cordis ſanitas eſt, necnō
& dei uia ad aīam. Sed nec ullus oīo ſer-

mo qui ædificet ad pietatē, ad uirtutes,
ad mores optimos, negligenter eſt au-
diendus, qm̄ & illic iter quo oñdit̃ ſalu-
tare dei. Qd' ſi ſermo gratus uenit & pla
cidus, q̄ten⁹ pulſo faſtidio cū deſiderio
audiat̃: iam non mō uenire ſpōſus, ſed et
accelerare.i.cum deſiderio uenire credē
dus eſt. Illius nāq; deſiderium tuū creat
& ꝙ tu eius ꝓperas ſermonem admitte
re, inde eſt ꝙ ipſe feſtinat intrare. Nō.n. 1.Ioā 4.b
nos eū, ſed ipſe (inquit) prior dilexit nos.
Iam & ſi ēt ignitū eloquium ſentis, atq;
ex eo cōſcīam urī in recordatione pctī,
recordare tūc de quo ſcriptura dicit, q̄a
ignis an̄ ip̄m p̄cedet: & ip̄m ꝓpè eſſe nō Pſal.96.a
dubites. Deniq; iuxta eſt dn̄s his qui tri
bulato ſunt corde. Si v̄o non ſolū com Pſal.33.d
pungeris in ſermone illo, ſed & conuer-
teris totus ad dn̄m, iurans & ſtatuēs cu
ſtodire iudicia iuſtitię ei⁹: ēt adeſſe ip̄m
iam noueris, p̄ſertim ſi te inardeſcere ſen
tias amore eius. Etenī utrūq; de illo le-
gis, & ignem uidelicet an̄ ip̄m p̄cedere,
& ip̄m nihilominus ignem eſſe. Moyſes
ſiq̄dē de illo dicit, q̄a de⁹ ignis cōſumēs
eſt. Differūt aūt, ꝙ is q p̄mittit̃ ignis ar- Deut.4.c
dorē hēt, ſed nō amorē coquēs: ſed non
excoquēs: mouēs nec ꝓmouēs. Tm̄ ad
excitādū p̄mittit̃ & p̄parādū, ſil'q; ad cō
monēdū q̄d ex te ſis, q̄ dulci⁹ ſapiat poſt-
modū qd' ex deo mox eris. At v̄o ignis
q deus eſt, conſumit q̄dē, ſed nō affligit,
ardet ſuauiter, deſolat̃ feliciter. Eſt.n.v̄e
carbo deſolatorius: ſed q ſic ī uitia exer
ceat uim ignis, ut ī aīa uicē exhibeat un-
ctionis. Ergo in uirtute q̄ īmutaris, & in
amore quo inflāmaris, dn̄m pn̄tem in-
tellige. Nam dextera dn̄i facit uirtutē. Pſal.117.c
Nō aūt fit hæc mutatio dexteræ excelſi Pſal.76.c
niſi in feruore ſpūs, & in charitate nō fi Pſal.38.a
cta, ita ut dicat qui hmōi eſt: Concaluit
cor meū intra me, & ī meditatione mea
exardeſcet ignis. Porrò hoc igne cōſum
pta oī labe pctī, & rubigine uitiorꝝ, ſi iā
emūdata ac ſerenata cōſcīa ſequat̃ ſubi-
ta q̄dā atq; īſolita latitudo mētis, & īfu
ſio luminis illuminātis intellectū uel ad
ſcīam ſcripturarꝝ, uel ad myſteriorꝝ no
titiam, quorꝝ alterꝝ ꝑꝑ nos oblectādos,

alteꝝ ꝑꝑ ædificandos ꝓximos reor da
ri: ocl's reſpicientis proculdubio eſt iſte
educens q̄ſi lumē iuſtitiã tuã, & iudiciũ
tuum tanq̄ꝫ meridiē: iuxta illud ꝓphetæ
Eſaiæ: Orieť (inq̄t) tanq̄ꝫ ſol lux tua &c.
Eſa. 58. c Sed ſanè non ꝑ oſtia apta, ſed ꝑ anguſta
foramina is tantæ claritatis radius ſe in-
fundet ſtante adhuc dũtaxat hoc ruino-
ſo pariete corꝑis. Erras ſi al'r ſperas, ad
quãtãcũq; cordis ꝑficias puritatē, cũ il-
le p̄cipuus contēplator dicat: Videmus
nũc ꝑ ſpeculũ & in ęnigmate, tũc aũt fa
1. Cor. 13. d cie ad faciē. Poſt hunc tãtæ dignationis
ac miſerationis reſpectũ ſequiť uos blan
de & leniter diuinã inſinuãs uoluntatē,
q̄ nõ eſt alius q̄ꝫ ipſe amor, q ocioſus eſſe
nõ põt, de his q̄ dei ſunt ſolicitãs & ſua-
dens. Deniq; audit ſpõſa ut ſurgat & ꝓ
Canti. 2. c peret, hauddubiũ qn ad aĩaꝝ lucra. Hoc
ſiq̄dē uera & caſta contēplatio hēt, ut
mentē quã diuino igne uehemēter ſuccē
derit, tanto interdũ repleat zelo & deſi
derio acq̄rēdi deo q eum ſil'r diligant, ut
ocium contēplationis ꝓ ſtudio p̄dica-
tionis libētiſſime intermittat: & rurſum
potita uotis, aliq̄tenus in hac parte tãto
ardentius redeat in idip̄m, quãto ſe fru-
ctuoſius intermiſiſſe meminerit, & item
ſumpto cõtēplationis guſtu, ualēti⁹ ad
conq̄renda lucra ſolita alacritate recur-
rat. Cæteꝝ inter has uiciſſitudines ple-
rũq; mēs fluctuat, metuēs, & uehemen-
ter exæſtuãs, ne forte alteri hoꝝ dũ ſuis
affectionib. hincinde diſtrahiť, plus iu-
ſto inhæreat, & ſic ĩ utrolibet uel ad mo
dicum à diuina deuiet uolũtate. Et for-
taſſe tale aliq̄d ſctũs Iob patiebať cũ di-
ceret: Si dormiero, dico, qñ conſurgã? &
rurſum expectabo ueſperã. hoc eſt, Et
Iob. 7. a q̄etus neglecti oꝑis, & occupatus ꝑtur-
batæ nihilomin⁹ q̄etis me arguo. Vides
uiꝝ ſctm̃ inter fructum oꝑis, & ſomnũ
contemplationis grauiter æſtuare: & in
bonis licet ſemꝑ uerſantē, ſꝑ tñ q̄ſi d̄ ma
lis pniam agere, & dei cũ gemitu momē
tis ſingulis inq̄rere uoluntatē? Vnicum
q̄ppe ĩ hmõi remedium ſeu refugiũ orõ
eſt, & frequēs gemitus ad deũ: ut quid,
qñ, & q̄tenus nos facere uelit, aſſidue no
bis demõſtrare digneť. Hēs (ut ego opi-
nor) tria hæc .i. p̄dicationē, orõnem, con
tēplationem, in trib. cõmendata & deſi
gnata uocabulis. Etenim merito amica
dr̃, q̄ ſponſi lucra ſtudioſe ac fidel'r p̄di-
cando, conſulēdo, miniſtrãdo conq̄rit.
Canti. 2. c Merito colũba, q̄ nihilominus ꝓ ſuis de
lictis in orõne gemens & ſupplicãs, di-
uinã ſibi nõ ceſſat cõciliare miam. Meri-
Ibidem. to quoq; formoſa q̄ cœleſti d̄ſiderio ful
gēs, ſuꝑnæ contēplationis decorē ſe in-
duit, horis duntaxat q̄b. cõmode & op
portune id p̄t. Sed & illud uide ſi ualeat
coaptari huic triplici unius aĩę bono, de
trib. uidelicet ꝑſonis illis in domo una
cõmanentib. amicis utiq; ſaluatoris, &
admodũ familiarib. ei: Marthã loquor
miniſtrantē, & Mariam uacantē, & La-
Luca. 10. g zaꝝ q̄ſi gementē ſub lapide, & reſurre-
ctionis gr̃am flagitantē. Hæc dicta ſunt
ꝓ eo ꝙ ſpõſa deſcribiť adeo ſolers & ꝑ-
uigil in obſeruãdo ſemitas ſpõſi, ut mini
me eã latere poſſit qñ, & in quãta feſti-
natiõe ad ſe ueniat, ſed & qñ lõge, & qñ
ꝓpè, & qñ pñs ſit nulla ſubitatione p̄oc
cupari ualeat ut ignoret: & q̄a ꝓ̄ide me
ruerit, nõ ſolũ reſpici miſericorditer, ſed
& dignãter lætificari amoris uocib. &
gaudere gaudio ꝑꝑ uocē ſpõſi. Nos quo
que ad hæc (q̄uis audacter) adiecim⁹, ꝙ
q̄uis ēt de nob̄ aĩa ſi ſil'r uigilet, ſil'r & ſa-
lutabiť ut amica, cõſolabiť ut columba,
amplexabiť ut formoſa. Perfect⁹ oĩs re-
putabiť ĩ c⁹ aĩa tria hæc cõgruenter atq;
opportune cõcurrere uidebunť, ut & ge
mere ꝓ ſe, & exultare ĩ deo nouerit, ſil'r et
ꝓximoꝝ utilitatib. potēs ſit ſubuenire,
placēs deo, cautus ſibi, utilis ſuis. Sed ad
hæc q̄s idoneus? Vtinã ipſa in uniuerſis
nob̄, etſi nõ tota ĩ ſingulis, ſaltē ſingula ĩ
diuerſis ſicut hodie hr̃i vñr, lõgis reſer-
uenť tꝑib. Hēm⁹ ſiq̄dē Marthã tanq̄ꝫ ſal
uatoris amicã ĩ his q exteriora fidel'r ad
miniſtrãt. Hēmus & Lazaꝝ tanq̄ colũ-
bã gemētē nouitios utiq;, q nuper pctis
mortui, ꝓ recētib. adhuc plagis laborãt
ĩ gemitu ſuo ſub timore iudicij, & ſicut
uulnerati dormiētes ĩ ſepulchris, quoꝝ
Pſal. 87. a nemo ē memor ampli⁹, ſic ſe nõ putãt re
putari,

putari, donec ad Chriſti iuſſionem ſub-
lato pondere timoris tanquam premē-
tis lapidis mole, reſpirare in ſpem uenię
poſſint. Habemus quoq; Mariam con-
templãtem, in illis qui proceſſu longio-
ris tꝑis cooperãte gr̃a dei in aliquid me
lius & lætius ꝑficere potuerunt, qñ iam
de indulgentia præſumentes, non tã uer
ſare intra ſe ſoliciti ſunt triſtē imaginem
pctõꝝ, quam certe in lege dei meditari
Pſal. 1. a die ac nocte inſatiabil'r delectantur in-
terdum ēt reuelata facie gl'iam ſpõſi cũ
ineffabili gaudio ſpeculantes, in eãdem
imaginem transformanť de claritate in
claritatem tãquam à dñi ſpiritu. Iam ad
quid ſponſam ſurgere & properare hor
tetur is qui pauloãte defenſare uiſus eſt
eam ne dormiēs ſuſcitaretur, alio ſermo
ne uidebimus. Adſit ipſe ut & huius no-
bis ſacri rationem aperire dignetur ſpõ-
ſus eccl'ię Ieſus Chriſtus dñs nr̃, qui eſt
ſuper oĩa deus bñdictus in ſecula, Amē.

Qualiter ſponſus hortatur ſponſam id eſt uiros perfectos ad regimen imperfectorum, & de putatione uitiorum in eis facienda ut uirtutes ſuccreſcant. Sermo 58.

Cant. 2. c Surge propera amica mea, colũ
ba mea, formoſa mea, & ueni.
Quis hoc dicit? Abſque dubio
ſponſus. Et non'ne ipſe eſt qui paulo añ
ſuſcitari dilectam tantopere ꝓhibebat?
Quo pacto ergo nunc non ſolum ut ſur-
gat, ſed ut & acceleret iubet? Venit in
mentem ſil'e quid ex euangelio. Ea q̄p-
Mat. 26. d pe nocte qua dñs tradebať, cum fatiga-
tos ꝓductiorib. uigilijs diſcipl'os q ſecũ
erant, dormire demũ ac requieſcere p̄ce-
piſſet, in ipſa hora ſurgere cogit: ſurgite
eamus (inquit) ecce appropinquat qui
Ibidem. me tradet. Nũc quoq; ſil'r uno penè mo
mento & prohibet ſuſcitari ſponſam, et
ſuſcitat, ſurge (inquiens) & ueni. Quid ſi
Canti. 2. c bi itaq; uult tam ſubita hęc mutatio uo
luntatis ſiue conſilij? Putamus'ne leuita-
te uſum ſponſum, & aliq̄d uoluiſſe prius
quod mox noluerit? Minimè. Sed agno
ſcite eas quas uobis ſupra, ſi meminiſtis,
cõmendaui & non ſemel uiciſſitudines
utiq; ſanctæ quietis, ac neceſſarię actio-
nis, & quia non ſit in hac uita copia con
templandi, nec diuturnitas ocij, ubi offi
cij & oꝑis cogentior urget inſtantior q;
utilitas. More igr̃ ſuo ſpõſus ubi dilectã
paululum in ſinu proprio quieuiſſe per-
ſentit, ad ea denuo q̄ utiliora uiſa ſunt,
trahere non cunctať. Non tñ quaſi inui-
tam: nec .n. qđ fieri uetuit, faceret ulla te
nus ipſe. Sed trahi ſanè à ſponſo ſpõſæ,
eſt ab ipſo accipere deſideriũ quo traha
tur, deſiderium bonoꝝ opeꝝ, deſideriũ
fructificandi ſpõſo, q̄ppe cui uiuere ſpõ-
ſus eſt & mori lucrum. Et eſt deſideriũ
uehemens qđ eam nõ tm̃ ſurgere, ſed &
ſurgere feſtinanter ſolicitat. Sic quippe
hēs: Surge, propera & ueni. Nec parum
confortat quod audit, ueni: & nõ, uade:
ꝑ hoc ſe intelligens nõ tam mitti quàm
duci, & ſecum pariter ſponſum eſſe uen
turꝝ. Quid .n. difficile ſibi illo comite re- Iob 17. a
putet? Pone me (ĩquit) iuxta te, & cuiuſ- Pſal. 22. a
uis manus pugnet contra me. Item. Si
ambulauero ĩ medio umbræ mortis, nõ
timebo mala, qm̃ tu mecũ es. Nõ utiq;
ſuſcitať p̄terq̄ꝫ uelit, qñ fit prius ut uelit:
qđ nõ eſt aliud niſi ſcti q̄ ſtus ĩmiſſa aui-
ditas. Aĩať ēt ad opus iniunctum, & de
tꝑis opportunitate reddiť alacrior. Tp̄s Canti. 2. c
faciendi (inquit) ô ſponſa, q̄a hyems trã-
ſijt, qñ oꝑari nemo poterat. Imber quo-
que qui inundatione facta operiebat ter
ram, culturas impediebat, & uel ſata ne
cabat, uel ſeri uetabat: is inq̄ꝫ imber excur
rit, abijt & receſſit. Flores apparuerũt in Ibidem.
terra nr̃a, ꝟnalē ꝑfectò tēperiē adeſſe ſi-
gnãtes, oꝑandi cõmoditatē, frugũ uici-
nitatē ac fructuũ. Deinde ſubdit ubi &
q̄d primum operari oporteat. Tp̄s (in-
quiēs) putationis aduenit. Ad uineas er- Ibidem.
go excolēdas duciť. Quæ ut poſſint ube
riorib. fructib. rñdere colonis, añ oĩa ne
ceſſe eſt ſarmēta ſterilia ꝓ̄ijci, ſuccidi no
xia, putari ſuꝑflua. Hęc iuxta lr̃am. Nũc
iam uideamus q̄d iſtiuſmodi q̄ſi hiſtori
co ſchemate ſpũal'r nobis innuať intelli-
gendũ. Et uineas q̄dem aĩas eſſe uel ec-
cleſias, ſil'q; hui⁹ rei rõnem quęnam ſit,
dixi uob̄ iã, & audiſtis, nec op⁹ hētis ite
rato audire. Ad has itaq; reuiſēdas, corri

gendas, inſtruendas, ſaluandas, anima
perfectior inuitat,q̃ tñ id miniſterij ſorti
ta ſit non ſua ambitione, ſed uocata à
Pſal. 21. b deo tanq̃ Aarõ. Porrò inultatio ipſa ꝗd
eſt, niſi intima q̃dam ſtimulatio charita
tis pie nos ſolicitas æmulari fraternam
ſalutem, æmulari decorẽ domus dñi, in-
crementa lucroꝝ eius, incrementa fru-
gũ iuſtitiæ eius, laudẽ & gl'iam nois eiꝰ?
Iſtiuſmodi itaq; circa deum religioſis
affectib. quoties is ꝗ aĩas regere, aut ſtu-
dio p̃dicationis ex offõ intendere hẽt,
hoĩem ſuum interiorem ſenſerit ꝑmoue-
ri, toties ꝓ certo ſpõſum adeſſe intelli-
gat, toties ſe ab illo ad uineas ĩuitari. Ad
ꝗd? niſi ut euellat & deſtruat, & ędificet
& plantet? Veꝝ q̃m opi huic ſicut & oĩ
rei ſub cœlo non oẽ tp̃s ſuppetit & aptũ
eſt, addit is ꝗ inuitat, tp̃s putationis ad-
2. Cor. 6. a ueniſſe. Adeſſe hoc nouerat ꝗ dicebat:
Ecce nũc tp̃s acceptabile, ecce nũc dies
ſalutis, nemini dantes ullam offenſionẽ,
ut non uitupeẽ miniſterium nr̃m. Vitioſa
ſine dubio atq; ſuperflua, & oẽ denique
qđ offendiculum dare, & impedire fru-
ctum ſalutis poſſit, putare iam & reſe-
Canti. 2. c care monebat, ſciens ꝗa tp̃s putationis
2. Ti. 4. a aduenerit. Iõ & aiebat fideli cuidã cul-
tori uineaꝝ: Argue, increpa, obſecra. in
primo & ſcđo hoꝝ putationem uel ex-
tirpationem, in ultimo plãtationẽ indi-
cens. Et hæc ꝗdem ſponſus ꝑ os Pauli đ
tꝑe oꝑandi. Sed audi ꝗd ꝑ ꝓprium os đ
tꝑum cõſideratione ſub alio quidẽ reꝝ
ſchemate & noĩe cum noua ſponſa ſit
locutus. Nõne uos dicitis (inꝗt) ꝗa qua-
Ioan. 4. d tuor menſes ſunt, & meſſis uenit? Ecce
dico uobis. Leuate oculos ur̃os & uide
Mat. 9. d te regiones, ꝗa albæ ſunt iam ad meſſẽ.
Item. Meſſis quidem multa, oꝑarij pau-
ci, rogate dñm meſſis ut mittat oꝑarios
in meſſem ſuam. Sicut igiẽ ibi metendi
aĩaꝝ ſegetes tp̃s adeſſe monſtrabat, ita
& hic uineas æquè intelligibiles. i. aĩas
uel eccl'ias tp̃s putandi aduenisse denun
ciat, id forſitan inter utraſq; res uolens
uocabuloꝝ diuerſitate diſtingui, ut meſ
ſes plebes, uineas cõgregationes ſctõꝝ
cohabitantium intelligamus. Porrò hye

male tp̃s qđ p̃terijſſe ſignat, illud mihi
deſignare ur̃ cum dñs Ieſus iam non pa-
làm ambularet apud Iudæos, eo ꝙ con-
ſpiraſſent aduerſus eum uolentes eũ in-
terficere. Vñ & dicebat ad quoſdam: Ioan. 7. a
Tp̃s meum nondum aduenit, tp̃s autẽ
ur̃m ſemꝑ eſt paratum. Et rurſum: Aſcẽ-
dite uos ad diem feſtũ hunc, ego nõ aſcẽ Ibidem.
dam. Aſcendit tñ poſtea & ipſe, non pa
làm, ſed quaſi in occulto. Ex tũc ergo &
deinceps uſq; ad aduẽtum ſpũs ſcti quo
recaluerunt torpentia fidelium corda tã
quam igne quem dñs ad hoc ip̃m miſit Luc. 12. f
in terram, hyems fuit. Tu'ne negaueris Ioan. 18. c
hyemẽ tunc fuiſſe, cũ Petrus ſederet ad
prunas non minus gelido corde, quàm
corpore? Deniq; erat frigus, inquit. Ma
gnum reuera frigus cor negãtis cõſtrin-
xerat. Nec miꝝ tñ, cum ignis ab eo ab-
latus eſſet. Nam pauloante non paruo
feruebat zelo, ꝗppe adhuc igni ꝓximꝰ, Luc. 22. e
ꝗ euaginato gladio ne ignem perderet,
ſerui auriculã amputauit. Sed non erat Mat. 26. f
tp̃s putationis, & iõ audit: Cõuerte gla
dium tuũ ĩ locũ ſuũ. Erat. n. hora & ptãs
tenebraꝝ, & ꝗſꝗs tunc diſcipuloꝝ leua
ret gladiũ uel ferri uel ṽbi, aut ferro trũ-
candus erat, & neminẽ lucrareẽ, nec ꝗp-
piam fructus afferret: aut certe timoris
gladio ad negãdũ cogẽdus, & ſic ma-
gis ipſe periret, iuxta uerbum dñi quod
ſubiunxit mox ita dicens: Omnis qui ac Ibidem.
cipit gladiũ, gladio ꝑibit. Quis nẽpe cæ-
teroꝝ ante pauendam mortis imaginẽ
impauidus ſtaret, trepidante & cedente
principe ipſo, & ꝗ uoce confortatoria
ſui imꝑatoris fuerat p̃munitus & p̃mo-
nitus alios cõfortare? Cæteꝝ nec is nec
illi ſibi adhuc induerant uirtutem ex al-
to, & ob hoc tutum nõ erat eis exire in
uineas, & exerere linguæ ſarculũ, & gla
dio ſpũs putare uites, purgare palmites
ut fructũ plus afferrent. Deniq; ipſe dñs
tacebat in paſſione, & in multis interro Mat. 15. a
gatꝰ nõ rñdebat, factus (iuxta ꝓphetã)
ſicut hõ nõ audiẽs, & non hñs in ore ſuo
redargutiones. Dicebat autem: Si uobis
dixero, non credetis mihi: ſi aũt & inter- Eſa. 37. a
rogauero, nõ rñdebitis mihi. ſciẽs tp̃s pu Luc. 22. f

tationis nõdũ aduenisse, nec rñſurã ꝓr-
ſus uineã ſuã ĩpẽſis laboribus. i. nec fidei
nec boni oꝑis fructũ aliquẽ relaturam.
Quare? Quia hyems erat ĩ cordib. ꝑfido
rũ, & hyemales ꝗdã malitiæ ĩbres occu
pauerãt terrã, iacta ſemina ṽbi ſuffoca-
re quã fouere paratiores, ſed & cultui ui
neaꝝ oẽm nihilominus ĩpẽdẽdã oꝑam
fruſtraturi. Quos uos me nunc putatis
dicere ĩbres? Iſtos'ne quos uidemus cur
rentes ꝑ aera nubes turbulẽto ſpũ ſpar-
gere ſuꝑ terrã? Nõ eſt ita. Sed quos đ ter
ra in aerẽ ſurſum ferũt hoĩes turbulenti
ſpũs, ponẽtes ĩ cœlũ os ſuũ, & lingua eo
rũ trãſiẽs ĩ terrã, tãq; pluuia amariſſima
terrã ipſam paluſtrẽ ac ſterilẽ facit, & tã
plãtis quã ſatis inutilẽ, nõ ꝗdẽ his uiſibi
lib. atq; corꝑeis ad nr̃os utiq; corꝑeos
uſus datis, de ꝗb. nulla planè ſicut nec đ
bob. cura eſt deo. Sed ꝗbus? Profectò q̃
ſeuit & plãtauit dei manus & nõ hoĩs, q̃
& uel germinare uel radicari in fide &
charitate poterãt, & fructꝰ parturire ſa
lutis, ſi bonis & tꝑaneis ĩbrib. rigarenẽ.
Aĩæ deniq; ſunt ꝓ ꝗb. Xp̃s mortuꝰ eſt.
Væ nubib. pluẽtib. iſtiuſmodi ĩbres ſuꝑ
eas ꝗ lutũ faciãt, fructũ nõ afferant. Nã
ſicut ſunt & bonæ & malæ arbores fe-
rẽtes q̃q; fructus ꝓ ſui diſſil'itudine dif-
ferẽtes, bonæ uidelicet bonos, & malæ
malos: ita & arbitror nubes & bonas q̃
bonos, & malas q̃ malos pluãt imbres.
Et uide ne forte ĩnueret nob hãc nubiũ ĩ-
Eſa. 5. b briũq; dr̃iam ꝗ dicebat. Mãdabo nubi
bus meis ne pluãt ſuꝑ eã (haud dubiũ ꝗn
ſuꝑ uineã) ĩbrẽ. Cur putas adiunxiſſe ſi-
gnãter, meis, niſi ꝗa ſũt & malę nubes, q̃
nõ ſũt eiꝰ? (Tolle tolle) ĩꝗũt crucifige eũ.
Ioan. 19. e O' nubes uiolẽtas & turbidas. O' ĩbrẽ
ꝓcelloſum, ô torrẽtẽ iniꝗtatis, euertere
magis quã fœcũdare idoneũ. Nec minꝰ
malus minus'ue amarus, minori licet ĩ-
petu ꝓruẽs, ĩber ille ꝗ ſubſecutꝰ ẽ. Alios
ſaluos fecit, ſeip̃m non põt ſaluũ facere?
Luc. 23. d Xp̃s rex Iſrl' deſcẽdat nũc đ cruce, & cre
dimus ei. Philoſophoꝝ uẽtoſa loq̃citas
nõ bonus ĩber eſt, ꝗ ſterilitatẽ magis ĩtu
lit terris quàm fertilitatẽ. Multo magis
praua dogmata hr̃ticoꝝ, mali ĩbres ſũt,

q̃ ꝓ fructib. ſpinas ꝓducũt & tribulos.
Mali ĩbres ẽt traditiões phariſçoꝝ quos
ſaluator redarguit, & ipſi nubes malæ.
Et niſi exiſtimes me iniuriã facere Moy
ſi nã bona nubes eſt illa, nõ oẽ qđ pluit
uel ipſa, bonũ tñ dicã, ne illi cõtradicã ꝗ
ait: Dedi illis. i. Iudæis p̃cepta nõ bona,
haud dubium ꝗn per Moyſen, & iuſtifi Eze. 20. d
cationes in ꝗb. nõ uiuent in eis. Lr̃alis
illa (ṽbi cã) obſeruatio ſabbati ſonãtis
reqem nõ donãtis, ĩdictus ſacrificioꝝ ri-
tus, interdictus porcinæ carnis eſus, nõ-
nulloꝝq; ſil'ium quæ ĩmunda à Moyſe 2. Mac. 7. a
cenſenẽ, pluuia eſt hoc totũ ex illa nube
deſcẽdẽs, ſed nolo ĩ agrũ uel hortũ meũ
q̃nq; deſcendat. Fuerit ſanè bona ſuo
tꝑe, poſt tp̃s ſi uenerit non bonam iam
cẽſeo. Oĩs ẽt lenis & leniter deſcendens
pluuia ſi ſit intẽpeſtiua, moleſta eſt. Do
nec ergo iſtiuſmodi aq̃ peſtilentes oc-
cupauerunt terram & inualuerũt ſuꝑ eã,
tp̃s ſuũ uineæ non habuerũt, nec fuit qđ
ſpõſa inuitareẽ ad putãdas uineas. Cæte
rũ illis decurrẽtib. terra apparuit arida,
& flores apparuerũt in ea, ſignantes tp̃s
putationis adeſſe. Quæris q̃ñ hoc fuit?
Q̃ñ putas, niſi cum refloruit caro Xp̃i
in reſurrectione? Et hic primus & maxi-
mus flos ꝗ apparuit in terra nr̃a, nã pri-
mitiæ dormientiũ Xp̃s. Ipſe inq; flos cã 1. Cor. 15. c
pi, & liliũ cõuallium Ieſus, ut putabaẽ fi- Canti. 2. a
lius Ioſeph à Nazareth, qđ interp̃tatur Luc. 3. e
flos. Is ergo flos apparuit primꝰ, nõ ſo- Mat. 27. f
lus. Nam & multa corpora ſctõꝝ ꝗ dor
mierãt, pariter ſurrexerũt, ꝗ ueluti ꝗdã
lucidiſſimi flores ſimul apparuerũt ĩ ter-
ra nr̃a. Deniq; uenerũt in ſctãm ciuitatẽ,
& apparuerũt multis. Flores ẽt fuerũt ꝗ
primi crediderunt de populo, primitiæ
ſctõꝝ. Flores eoꝝ miracula inſtar floꝝ
producentia fructum fidei. Nam poſtq̃
ille infidelitatis ĩmber aliquãtulũ uel ex
ꝑte abijt & receſſit, ſecuta mox eſt plu-
uia uolũtaria quã ſegregauit deꝰ hr̃dita
ti ſuæ, & flores apparere cœperũt. Dñs
dedit benignitatẽ, & terra nr̃a dedit flo Pſal. 84. b
res ſuos, ita ut una die tria milia, ĩ alia ꝗn Acto. 2. g
que milia de ppl'o crederẽt, adeo ĩ breui & 4. a
creuit floꝝ nũerꝰ. i. credẽtiũ ml'titudo. Et

non potuit gelu malitiæ præualere ad-
uerſus flores qui apparebant, nec præri
pere(ut aſſolet)fructum uitæ quã ꝓmit
tebant. Nam cum omnes qui credide-
rant,induerentur uirtute ex alto:ſurrexe
1. Pet.5.c runt ex eis homines qui minas hoĩm cõ
tempſerunt,fortes in fide,paſſi ſunt qui-
dem quã plurimos contradictores, ſed
nõ ceſſerũt,neq; ſubterfugerũt quo mi-
nus & facerẽt & annũciarent opa dei.
Pſa.125. a Nã iuxta illud ĩ pſalmo,ſpũalr̃ qdẽ & ſe
& 106.d minauerũt agros,& plãtauerũt uineas,
& fecerũt fructum natiuitatis. Proceſſu
tpis tẽpeſtas ſedata eſt,& pace reddita
terris creuerũt uineæ, & ꝓpagatæ & di
latatæ ſunt,& multiplicatę ſup numer₰.
Et tunc demum ſponſa ad uineas inuita
tur,non qdem ad plantandũ,ſed ad pu-
tandũ qđ plantatũ iam erat. Opportu-
ne qdem, nã id op⁹ pacis tp̃s reqrebat.
Pſa.149.b Qñ etenim pſecutionis tpe id liceret? A-
liogn ſumere in man⁹ gladios ancipites,
facere uindictã in nationib. increpatio-
nes in ppl'is,alligare reges eo₰ in com-
pedib. & nobiles eo₰ in manicis ferreis,
& facere in eis iudicium conſcriptum:
Ibidem. hoc quippe putare uineas eſt. Hæc inq;
oĩa uix uel pacis tpe actitant̃ in pace. Et
de his ſatis. Poterat etiã finiri ſermo, ſi
prius queq; ur̃m iuxta morẽ meũ de ſua
uinea monuiſſem. Quis.n.ita ad unguẽ
oĩa à ſe ſuperflua reſecauit, ut nil ſe hr̃e
putet putatione dignum? Credite mihi,
& putata repullulant,& effugata rede-
unt,& reaccedunt̃ extincta,& ſopita de
nuo excitant̃. Pa₰ eſt ergo ſemel putaſ-
ſe,ſæpe putandũ eſt. Immò ſi fieri poſſit
ſemper, quia ſemp qđ putari oporteat
(ſi non diſſimulas)inuenis. Quãtũlibet ĩ
hoc corpe manens pfeceris, erras ſi ui-
tia putas emortua,& non magis ſupp̃ſ-
Iudic.1.c ſa. Velis nolis intra fines tuos habitat Ie
Rom.7. a buſeus,ſubiugari põt, ſed non extermi-
nari. Scio(inqt)qa nõ habitat in me bo-
num. Pa₰ eſt niſi & malum ineſſe fatea
tur. Ait,non qđ uolo bonum hoc ago,
ſed qđ odi malum illud facio. Si ãt qđ
odi illud facio, iã nõ ego opor illud, ſed
qđ habitat in me pctm̃. Aut te ergo ſi
audes p̃fer apl'o (nempe ipſius iſta uox
eſt)aut fatere cũ illo te quoq; uitijs non
carere. Medium deniq; uitio₰ uirtus te
net,ac ꝓinde ſedula eget non ſolum pu
tatione,ſed & circuncisione. Aliogn ue-
rendũ ne circũquaq; à lambentibus uel
potius à rodentib. uitijs illa dum neſcis
paulatim elangueat,aut ſi ſupcreuerint,
ſuffocet̃. Vnum in tanto diſcrimine cõſi-
lium eſt, obſeruare diligenter, & mox
ut renaſcentiũ capita apparebunt, prõ-
pta ſeueritate ſuccidere. Non põt uirtus
cũ uitijs pariter creſcere. Ergo ut illa ui-
geat,iſta creſcere non ſinant̃. Tolle ſu-
perflua,& ſalubria ſurgũt,utilitati acce
dit qcqd cupiditati demis. Demus opã
putationi. Putet̃ cupiditas ut uirt⁹ robo-
ret̃. Nobis fr̃es,putationis ſp eſt tp̃s, ſi-
cut ſemp eſt opus. Confido.n.qa nobis
hyems iã trãſiit. Scitis quã hyemẽ dicã? Canti.2.c
Timorẽ illũ q nõ eſt ĩ charitate,q cũ o-
mnes initiet ad ſapiam, neminẽ cõſum-
mat: qm̃ ſupueniẽs charitas extũdit illũ
tanq; hyemẽ æſtas. Aeſtas.n.charitas ẽ.
Quæ ſi iã uenit,imo qa uenit (ſicut iuſtũ
ẽ mihi ſentire de uob̃)ſiccauerit neceſſe ẽ
oẽm hyemalẽ ĩbrẽ, oẽm uidelicet anxie
tatis lachrymã, quã amara recordatio
pcti,& timor añ extorqbat iudicij. Ita-
que(qđ nõ dubi⁹ dico)etſi nõ đ oĩb. uo
bis, pfectò de pl'ib. hic iã ĩber abijt & re-
ceſſit. Nã & flores apparẽt,ĩdices pluuię
ſuauioris. Hẽt & æſtas pluuias ſuas ſua-
ues & uberes. Quid dulcius lachrymis
charitatis? Flet qppe charitas, ſed ex a-
more,nõ ex mœrore. Flet ex deſiderio.
Flet cũ flẽtib. Tali ĩbre nõ ambigo riga
tos uberi⁹ act⁹ obediẽtiæ ur̃æ,qs læt⁹ ĩ-
tueor,nõ murmure tetros, non triſtitia
ſubobſcuros: ſed q̃dã ſpũali gaudio iucũ
dos & floridos. Sic ſũt ac ſi ſp flores ge-
ſtetis ĩ manib. Ergo ſi hyems trãſiit,ĩber
abijt & receſſit,ſi demũ flores appuerũt
ĩ terra nr̃a, & ſubide q̃dã ſpũalis grę ṽna
lis tẽpies tp̃s putationis ĩdicit,qd reſtat
niſi ut đ cętero toti ĩcũbam⁹ huic opi tã
ſctõ,tã necio? Scrutemur iuxta pp̃ham Thren.3
uias nr̃as & ſtudia nr̃a, & ĩ eo ſe qſq; iu
dicet pfeciſſe: nõ cũ nõ ĩuenerit qđ rep̃-
hendat,

hẽdat, ſed cum qđ inuenerit rep̃hẽdet.
Tunc te non fruſtra ſcrutatus es, ſi rur-
ſum opus eſſe ſcrutinio aduertiſti. Et to
ties non te fefellit inquiſitio tua, quoties
iterandam putaueris. Si autem ſemper
hoc cum opus eſt facis,ſemper facis. Sẽ
per ergo opus eſſe tibi memineris ſuper
ni auxilij & miſericordiæ ſponſi eccleſię
Ieſu Chriſti domini noſtri, qui eſt ſuper
omnia deus benedictus in ſecula, Amẽ.

De gemitibus animæ ſuſpirantis ad cœleſtem patriam, & de commendatione caſtitatis & uiduitatis. Sermo 59.

Canti.2.c VOx turturis audita eſt in terra
noſtra. Minimè iam diſſimula-
re queo qđ ecce ſcđ'o is qui de
cœlo eſt de terra loquit̃. Vtiq; tã dignã-
ter,tam ſocialr̃,q̃ſi unus è terra. Sponſus
Ibidem. eſt iſte. Qui cum p̃mitteret flores appa-
ruiſſe in terra,adiunxit, noſtra: & nunc
nihilominus uox (inqt) turturis audita
eſt ĩ terra nr̃a. Ergo ne rõne carebit deo
quidem tam inſueta(ne dicam indigna)
locutio? Nuſq;(ut opinor) đ cœlo ſic lo-
cutũ repies, nuſq; alibi de terra. Aduer-
Pſal.125.a te igitur quantæ ſuauitatis ſit, deum cœ
li dicere in terra nr̃a. Quiq; terrigenæ &
filij hoĩm audite: Magnificauit dñs face
re nobiſcum. Multum illi cũ terra,mul-
tum cum ſpõſa,quam de terris ſibi aſci-
ſcere placuit. In terra(inqt)nr̃a. Nõ pla-
nè principatum ſonat uox iſta, ſed con-
ſortium,ſed familiaritatem. Tanq; ſpon
ſus hoc dicit,non tanq; dñs. Quid? Con
ditor eſt, & conſortẽ ſe reputat. Amor
loquitur,qui dñm neſcit. Carmẽ nimi₰
amoris eſt, nec alijs hoc quã amatorijs
fulciri oportuit. Amat & deus,nec aliũ-
de hoc hẽt,ſed ipſe eſt uñ amat. Et ideo
uehementius, qa nõ amorẽ tam habet,
quàm hoc eſt ipſe. Ve₰ quos amat,ami
cos hẽt,non ſeruos. Deniq; amicus fit de
magiſtro. nec.n. amicos diſcipulos dice
ret ſi non eſſent. Vides amori cedere ẽt
maieſtatem? Ita eſt fr̃es, neminem ſuſpi-
cit amor,ſed ne deſpicit qdem. Oẽs ex
æquo intuet̃ qui perfectè ſe amant,& in
ſeipſo celſos humileſq; contẽperat, nec
1. Cor.6.d modo pares,ſed unum eos facit. Tu deũ
forſitan adhuc ab hac amoris regula ex-
cipi putas,ſed qui adhæret deo,unus ſpi
ritus eſt. Quid miraris hoc? Ipſe factus
eſt tanq; unus ex nobis. Minus dixi,nõ
tanq; unus,ſed unus. Pa₰ eſt parem eſ-
ſe hoĩb. hõ eſt. Inde terram nr̃am uendi
cat ſibi,ſed quaſi pr̃iam, non q̃ſi poſſeſ-
ſionem. Quidni uendicet? Inde illi ſpon- Ibidem.c
ſa,inde ſubſtantia corporis. Inde ſpõſus
ipſe,inde duo in carne una. Si caro una, Pſal.113.d
cur non & pr̃ia una? Cœlum cœli dño
(inquit)terram aũt dedit filijs hoĩm. Er-
go ut filius hoĩs hr̃ditat terram, ut dñs
ſubijcit,ut conditor adminiſtrat,ut ſpõ-
ſus cõicat. Dicẽdo nempe,in terra nr̃a,
ꝓprietatem profectò abnuit, ſocietatẽ
non reſpuit. Et hæc ꝑ eo qđ ſpõſus tam
benigno uſus eſt ṽbo,ut dignatus ſit di
cere in terra nr̃a. Nũc cætera uideamus.
Vox turturis audita eſt in terra nr̃a. Et
hoc indicium eſt tranſactæ hyemis, tp̃s Cant.2.c
nihilominus putatiõis adeſſe denũciãs.
Id iuxta lr̃am. Alias turturis uox nõ dul
ce admodũ ſonat,ſed ſignat dulcia. Ip-
ſa auicula ſi emis,non magni: ſi diſcutis,
non parui precij eſt. Et uox qdẽ gemẽti,
quàm canẽti ſilior, peregrinationis nr̃æ
nos admonet. Illius doctoris libẽter au-
dio uocem,q non ſibi plauſum ſed mihi
plãctum moueat. Vere turturẽ exhibes,
ſi gemere doceas. Etſi pſuadere uis, ge-
mẽdo id magis quã declamãdo ſtudeas
oportebit. Exẽplũ ſanè tũ in alijs ml'tis,
tum uel maximẽ hoc ĩ negocio ṽbo effi
cacius eſt. Dabis uoci tuæ uocẽ uirtutis,
ſi qđ ſuades prius tibi illud cognoſceris
pſuaſiſſe. Validior operis,quã oris uox.
Fac ut loqris, & nõ ſolũ me facilius emẽ
das,ſed te q̃q; nõ leui liberas ꝓbro. Nõ
iã ptinebit ad te ſiqs dicat: Alligãt one- Mat.23.a
ra grauia & ĩportabilia, & ĩponũt ea in
humeros hoĩm, digito aũt ſuo nolũt ea Rom.2.c
mouere. Sed neq; illud ṽearis oportet.
Tu q alios doces,teip̃m nõ doces? Vox
turturis audita eſt ĩ terra nr̃a. Donec ho
mines ꝑ dei cultu mercedẽ tm̃ ĩ terra,et
tm̃ terrã accepũt (illã utiq; lacte & mel
le manãtẽ)minimè ſe cognouerũt pegri
nos ſup terram, nec more turturis inge-

muerunt ueluti patriæ reminiſcẽtes: ma
gis autem pro patria exilio abutentes,
dederunt ſe comedere pinguia, & bibe-
re mulſum. Ita tandiu non eſt uox tur-
turis audita in terra nr̃a. Vbi ergo regni
cœloꝝ ꝓmiſſio facta eſt, tunc intellexe-
runt hoĩes ſe non hr̃e hic ciuitatem ma-
nentem, ſed futuram inq̄rere tota auidi-
tate cœperunt, & tũc primũ manifeſtè
ſonuit in terra uox turturis. Nã dum ſctã
q̃q; iam aĩa Xp̃i pñtiam ſuſpiraret, regni
dilationem moleſtè ferret, deſideratam
p̃riam gemitib. & ſuſpirijs à longe ſalu-
taret: nõne tibi ur̃ uice fungi gemebũdę
ac caſtiſſimæ turturis q̃cũq; aĩa in terris
ita feciſſet? Ex tũc ergo & deinceps uox
turturis audita eſt in terra nr̃a. Quidni
Pſal. 37. b moueat mihi crebras lachrymas & ge-
Pſa. 6. a mitus quotidianos Xp̃i abñtia? Dñe añ
Ibidem. te oẽ deſiderium meum, & gemit⁹ meus
à te non eſt abſconditus. Laboraui ĩ ge-
mitu meo, tu ſcis, ſed btũs qui dicere po
tuit: Lauabo per ſingulas noctes lectũ
meum, lachrymis meis ſtratũ meũ riga-
bo. Non ſolum aũt mihi, ſed & oĩb. qui
diligunt aduentum eius, gemitus iſti cõ
perti ſunt. Hoc q̄ppe eſt qđ ipſe aiebat:
Nunquid pñt (inquit) filij ſponſi lugere
Mat. 9. b q̃diu cum illis eſt ſponſus? Venient aũt
dies cum auferet̃ ab eis ſponſus, & tunc
Canti. 2. c lugebunt. Ac ſi diceret. Et tunc uox tur-
turis audiet̃. Ita ẽ Ieſu bone, uenerũt dies
illi. Nam & ipſa creatura ingemiſcit &
parturit uſq; adhuc, reuelationẽ filioꝝ
dei expectans. Non ſolũ aũt illa, ſed &
noſipſi intra nos gemimus adoptionẽ fi
lioꝝ dei expectantes redẽptionẽ corp̄is
nr̃i: hoc ſciẽtes, q̄a q̃diu ſumus in corp̄e
hoc, ꝑegrinamur à dño. Nec uacui gemi
tus, q̄b. è cœlo tam miſericorditer rñdet̃:
Propter miſeriam inopum & gemitum
paup̄um nũc exurgã: dicit dñs. Fuit & ĩ
tp̄e p̃rum uox iſta gementiũ, ſed rara &
Eſa. 24. c penes quẽq; ſuus gemitus. Vñ & dice-
Pſal. 37. b bat q̄s: Secretũ meũ mihi, ſecretũ meũ
mihi. Sed & q̄ aiebat: Gemitus meus à
te non eſt abſcõditus, ꝓfectò monſtra-
bat abſcõditũ eſſe q̄ ſoli deo nõ eſſet ab-
ſconditus. Et ideo tunc dici non potuit:

Vox turturis audita eſt in terra nr̃a, q̄m̃ Canti. 2. c
ſecretũ adhuc paucoꝝ iam tunc in mul-
titudinem non exiuit. At ubi palàm cla
matum eſt, q̃ ſurſum ſunt q̃rite, ubi Xp̃s
eſt in dextera dei ſedens, ad oẽs iam cœ- Colo. 3. a
pit p̄tinere gemitus iſte turture⁹, & una
oĩb. eſſe gemendi rõ, quia oẽs ſciebant
dñm, ſcđ'm qđ in Hieremia legit̃: Et co-
gnoſcent me oẽs à minimo uſq; ad ma-
ximum, dicit dñs. Cæteꝝ ſi multi gemẽ Hiere. 31. f
tes, quid ſibi uult unius expreſſio? Vox
turturis inquit. Quare non turtuꝝ? For-
te apl̃s id ſoluit ubi ait, quia ipſe ſpũs po
ſtulat ꝓ ſctĩs gemitib. inenarrabilib. Ita
eſt. Ipſe inducit̃ gemens, qui gemẽtes fa Rom. 8. e
cit. Et quãlibet multi ſint quos ita geme
re audias, unius ꝑ oĩm labia uox ſonat.
Quidni illius qui ipſam in ore ſinguloꝝ
ꝓ quorũq; neceſſitatib. format? deniq;
unicuiq; dat̃ manifeſtatio ſpũs ad utili- 1. Cor. 12. a
tatẽ. Sua uox quẽq; manifeſtũ facit, & Ioan. 3. b
pñtem indicat. Et audi ex euangelio qđ
uocem habeat ſpũs ſctũs. Spũs (inquit)
ubi uult ſpirat, & uocẽ eius audis, & ne-
ſcis uñ ueniat, aut quò uadat. Et ſi ille ne
ſciebat q̄ lr̃am occidẽtem docebat mor
tuos magiſter mortuus, nos ſciamus q̄
tranſlati de morte ad uitã ꝑ uiuificantẽ
ſpm̃ certo & quotidiano exꝑimento ip
ſo nos illuminãte ꝓbam⁹ uota & gemi-
tus nr̃os ab ipſo uenire, & ad eũ ire, il-
licq; inuenire mĩam in oculis dei. Qñ. n.
ſui ſpũs uocẽ irritã faceret deus? At ipſe
ſcit q̄d deſideret ſpũs, q̄a ſcđ'm deũ po-
ſtulat ꝓ ſctĩs. Nec ſoli cõmendant turtu
rem gemitus, cõmendat & caſtitas. Hu
ius deniq; merito digna fuit dari hoſtia
ꝓ uirgineo partu. Sic q̄ppe hẽs, par tur-
turꝝ, aut duos pullos colũbaꝝ. Et licet
al̃s quidem ꝑ colũbã ſpũs ſctũs ſoleat Luc. 2. d
deſignari, tñ q̄a libidinoſa auis eſt, non
decuit offerri eam in ſacrificium dñi, niſi
ea ſanè ætate q̃ neſciret libidinẽ. At tur-
turis non deſignatur ætas, q̄m agnoſcit̃
caſtitas in q̃cũq; ætate. Deniq; cõpare
uno cõtenta eſt, quo amiſſo alteꝝ iã nõ
admittit, numeroſitatẽ in hoĩb. nuptiaꝝ
redarguẽs. Nã etſi forſitã culpa p̄p incõ
tinentiam uenialis eſt, ipſa tñ tãta incõ-

tinentia turpis eſt. Pudet ad negocium
honeſtatis rõnem non poſſe in homine,
qđ natura poſſit ĩ uolucre. Cernere. n.
eſt turturem tp̄e ſuę uiduitatis, ſanctæ ui
duitatis opus ſtrenuè atq; infatigabil̃r
exequentem. Videas ubiq; ſingularem,
ubiq; gementem audias, nec unq̃; in ui-
ridi ramo reſidẽtem proſpicies, ut tu ab
eo diſcas uoluptatum uirentia uelut ui-
rulenta uitare. Adde q; in iugis montiũ
& in ſummitatib. arboꝝ frequentior il-
li conuerſatio eſt, ut qđ uel maximè ꝓ-
poſitum pudicitiæ dẽcet, doceat nos ter
rena deſpicere, & amare cœleſtia. Ex q̄-
bus colligitur qđ uox ſit turturis, ẽt p̃di
catio caſtitatis. Neq;. n. à principio uox
iſta in terris audita fuit, ſed magis illa:
Gen. 1. c Creſcite & multiplicamini, & replete
terram. Incaſſum ꝓfectò uox illa pudici
tiæ ſonuiſſet, necdum propalata reſurgẽ
tium patria: in qua longe felicius hoĩes
neq; nubent neq; nubent̃, ſed ſunt ſicut
Luc. 20. f angeli dei ĩ cœlis. Tu'ne uoci illi tp̃s fuiſ
ſe tunc dicas cum maledicto oĩs ſubia-
cebat ſterilis in Iſrl̃, cũ p̃riarchæ ipſi plu-
res ſil̃ hr̃ent uxores, cum fr̃ fr̃is abſq; li-
beris defuncti ſemen ſuſcitare ex lege cõ
pellebatur? At ubi inſonuit ex ore cœle-
ſtis turturis cõmendatio illa ſpadonum
q̄ ſe caſtrauerunt p̄p regnum dei, & item
alterius cuiuſdam caſtiſſimę turturis cõ
ſiliũ de uirginib. ubiq; inualuit, tunc pri
mum dici ueraciter potuit, q̄a uox turtu
Canti. 2. c ris audita eſt in terra nr̃a. Ergo ſi in ter-
ra nr̃a & flores apparuerunt, & uox tur
turis audita eſt, ꝓfectò & uiſu ỽitas cõ-
perta eſt & auditu. Vox q̄ppe auditur,
flos cernit̃. Flos miraculum eſt, ut nr̃a
ſup̄ior interp̃tatio hẽt, qđ uoci accedẽs
fructum parturit fidei. Et ſi fides ex audi
Pſal. 84. b tu, ſed ex uiſu cõfirmatio ẽ. Sonuit uox,
ſplenduit flos, & ỽitas de terra orta eſt,
per fidelium confeſſionẽ ỽbo ſignóque
pariter concurrentib. in teſtimonium fi-
dei. Teſtimonia iſta credibilia facta ſũt
Pſal. 92. a nimis, dum flos uoci, auri ocl̃s atteſtat̃.
Audita uiſa confirmant, ubi duoꝝ teſti-
monium (auris loquor & oculi) ratũ ſit.
Luc. 7. d Propterea dñs aiebat: Ite renũciate Ioã

ni (eius nempe diſcipulis loquebatur) q̃
audiſtis & uidiſtis. Nec breuius illis nec
planius intimari fidei ualuit certitudo.
Eadem ſanè in breui ẽt uniuerſæ terræ ꝑ
ſuaſio facta eſt, & eodem argumenti cõ
pendio. Quę audiſtis (inquit) & uidiſtis.
O' ỽbum abbreuiatum, attamen uiuũ
& efficax. Haud dubius ꝓfectò aſſero
qđ aurib. oculiſq; percepi. Intonat tu-
ba ſalutaris, coruſcant miracula, & mũ-
dus credit. Cito perſuadet̃ qđ dr̃, dum
qđ ſtupet̃, oñdit̃. Habes aũt q̄a profecti Mat. 16. d
apl̃i p̃dicauerunt ubiq; dño cooperãte
& ſermonem confirmante ſequentib. ſi-
gnis. Habes in monte ſtupenda clarita-
te transfiguratum, & nihilominus ſuper
na teſtificatum uoce. Habes in Iordane
ſil̃r & columbam deſignantem, & uocẽ
teſtificantem. Itaq; hæc duo ubiq; pari-
ter uox & ſignum ad introducendam fi
dem ex diuina largitate concurrunt, ut
latus ad animam per utraſq; feneſtras ĩ- Canti. 2. c
greſſus pateat ueritati. Sequit̃. Ficus ꝓ-
tulit groſſos ſuos. Non comedamus ex
eis, nec. n. eſui habiles ſunt ob immaturi
tatem ſui. Bonaꝝ ficuum hñt ſpeciem,
ſed ſil̃itudinem, non ſaporem, forte hy-
pocritas deſignantes. Non abijciamus
tñ, aliàs forſitan his opus habebimus.
Alioquin ſatis per ſeipſos leuiter & añ Pſal. 128. a
tp̃s cadent, ſicut fœnum tectoꝝ quod
priuſquam euellatur exaruit. quod ego
de hypocritis dictum reor. Non ſine cã
tñ in carmine nuptiali eoꝝ mẽtio facta
eſt. Erunt ſine dubio etſi non eſui, uſui q̃-
licunq;. Multa in nuptijs p̃ter dapes ne-
ceſſariè ꝓcurant̃. Ego ỽò iſtud adeo mi
nime p̃tereundũ exiſtimo, ut q̄cq̄d illud
eſt, inter anguſtias extremitatũ ſermo-
nis huius diſcutere nolim: ſed differo in
diem alteꝝ, & horam liberiorẽ. An ỽò
neceſſariè, uobis tũc experiri licebit, tm̃
mihi opportunitatem facultatemq; ob-
tineant uota ueſtra ad proferendum qđ
ſentio, in ur̃am ipſoꝝ ædificationem, in
laudem & gloriam ſponſi eccleſiæ Ieſu
Chriſti domini noſtri, qui eſt ſuper om-
nia deus benedictus in ſecula,
Amen.

De incredulitate Iudæorum qua compleuerunt mensuram patrum ſuorum occidendo Chriſtum.

Sermo 60.

Canti. 2. c F Icus protulit groſſos ſuos. Ex
ſuperioribus pendet pñs locus.
dixerat.n. tp̃s putationis ueniſ-
ſe, tã ex florib. qui iam apparebant, quã
ex audita turturis uoce hoc aſſerens. Id-
ip̃m adhuc ex groſſoꝝ ꝓductione affir-
mat: quia non ſolum ex florib. & uoce
turturis experimentum capit̃ tp̃is, capi-
tur & ex ficu. Non.n. non eſt aer indul-
gentior tunc cum ficus groſſos ſuos ꝓ-
tulerit. Ficus flores non hẽt, ſed ꝓ florib.
groſſos mittit tp̃e quo cæteræ arbores
florent. Et qũo flores apparent & trãſ-
eunt, ad nihil utiles niſi quòd ſecuturi
fructus quidam p̃nuncij ſunt: ita & groſ
ſi oriunt̃, ſed ĩmature cadunt, & dant lo
cum maturãdis, ipſi minimè habiles ad
ueſcendum. Et hinc ergo (ut dixi) ſumit
ſponſus experimentũ tp̃is, & argm̃ ſua-
ſionis, ut non pigritet̃ ꝑgere ſponſa ad
uineas, qa non ꝑit opa q̃ tempeſtiua ue-
nit. Et lr̃a quidem ſic. Quid ỽò ſpũs? Vt
planè hoc loco nõ ficum intueamur, ſed
ppl'm: nempe de hominib. cura eſt deo,
non de arborib. Verè ficus eſt ppl's, fra-
gilis carne, paruulus ſenſu, aĩo humilis,
cuius primi fructus (ut interim nomini
alludamus) groſſi utiq; & terreni. Nec
Mat. 6. d enim ppl'aris eſt ſtudij primum quære-
2. Cor. 7. e re regnum dei & iuſtitiam eius, ſed ut ait
apl's, cogitare quæ mundi ſunt, qũo pla
ceant uxorib. uel illę uiris. Tribulationẽ
carnis habebunt hmõi, ſed in nouiſſimis
non negamus eus fructus fidei aſſecutu-
ros, ſi bonam habuerint nouiſſimã con-
feſſionẽ, maximeq; ſi carnis opera elee-
moſynis redemerint. Ergo primi plebiũ
fructus nec fructus ſunt, non magis quã
Mat. 3. b ficuum groſſi. Deniq; ſi dignos poſtmo
dum fructus pniæ fecerint (non.n. prius
quod ſpũale eſt, ſed quod aĩale) dicetur
illis. Quem fructum habuiſtis tunc in q
bus nunc erubeſcitis? Ego tñ hoc loco
non quẽuis ppl'm interp̃tari liberꝝ puto,
unus ſignanter exprimitur. Neq;.n. pro-
tulerunt, dixit, quaſi de plurib. ſed quaſi
de una ꝓtulit, inquit, ficus groſſos ſuos;
& (ut ſentio ego) quę eſt plebs Iudęoꝝ.
Quanta in hanc ſaluator parabolicè in
euangelio loquit̃? ut eſt illud. Arborẽ
fici habebat quidã plantatã in uinea ſua Luc. 13. b
&c. Item. Videte ficulneam & omnes Luc. 21. f
arbores. Et Nathanaeli dictũ ẽ: Cũ eſſes Ioan. 1. g
ſub ficu, uidi te. Et rurſũ maledicit ficul- Mar. 11. b
neæ ꝓ eo qđ non inuenit in ea fructum.
Bñ ficus, quæ bona licet p̃riarchaꝝ ra-
dice ꝓdierit: nunq; tñ in altum profice-
re, nunq; ſe humo attollere uoluit, nunq̃
r̃ndere radici ꝓceritate ramoꝝ, gñoſita
te floꝝ, fœcunditate fructuũ. Male ꝓr-
ſus tibi cum tua radice conuenit arbor
puſilla, turtuoſa, nodoſa. Radix.n. ſctã.
Quid ea dignum tuis apparet in ramis?
Ficus (inquit) ꝓtulit groſſos ſuos. Non
hos nobili à radice traxiſti ſemen neq;.
Quod in ea eſt, de ſpũ ſctõ eſt, ac ꝑ hoc Canti. 1. c
ſubtile totũ ac ſuaue. Tibi uñ hi groſſi?
Et uerè quid non groſſum in gente illa?
Nec actus profectò, nec affectus, nec in
tellectus, ſed nec ritus quem in colendo
deũ habuit. Nã actus in bellis, affectus ĩ
lucris totus erat, intellectus in craſſitudi
ne lr̃æ, cultus in ſanguine pecudũ & ar-
mentoꝝ. At dicit aliq̃s: Cũ iſtiuſmodi
groſſos non aliq̃n proferre gens illa ceſ-
ſauerit, ergo nõ aliq̃n tp̃s putationis nõ
extitit, qa unum utriq; rei tp̃r exiſtere ꝓ-
hibet̃. Non ita eſt. Dicimus mulieres fi-
lios ꝓcreaſſe, nõ cũ parturiunt, ſed cũ iã
peperunt. Dicimus & arbores edidiſſe
flores ſuos, non cũ cœperint florere, ſed
potius cum deſierint. Ita hic quoq; di-
ctũ eſt qa ficus ꝓtulit groſſos ſuos, non
cum aliquos edidit, ſed cum totos. i. cũ
ad finem ꝑuenit editio. Quæris quo tp̃e
iſtiuſmodi complementũ illi ppl'o acci-
dit? Cum Xp̃m occidit, tunc cõpleta eſt Mat. 23
malitia eius, iuxta qđ ipſe eis p̃dixerat. Ioan. 19
Implete menſuram p̃rum uroꝝ. Vñ in
patibulo traditurus iam ſpm̃, conſum-
matum eſt, ĩquit. O quãlem cõſũmationẽ
dedit groſſis ſuis ficus hæc maledicta,
& ſu binde æterna ariditate dãnata? O
quam ſunt nouiſſimi peiores prioribus?
Incipiens ab inutilibus, ad pernicioſos

ꝑuenit & uenenatos. O groſſum uipe
reumq; affectum, odire hoĩem q homi-
num & corpora ſanat, & aĩas ſaluat. O
nihilominus intellectum groſſum & cer
te bouinũ, q deũ nõ intellexerunt nec in
opib. dei. Nimium me fortaſſe q̃rat̃ ĩ ſui
ſuggillatione Iudæus, q intellectũ illius
dico bouinum. Sed legat ĩ Eſaia: & plus
Eſa. 1. a quã bouinum audiet. Cognouit (inq̃t)
bos poſſeſſorem ſuum, & aſinus p̃ſepe
dñi ſui, Iſr̃l non cognouit me, ppl's meus
Ibidem. non intellexit. Vides me Iudæe mitiorẽ
Pſal. 48. c tibi ꝓpheta tuo? Ego te comparaui iu-
mentis, ille ſubijcit. Quanq; in ſua ꝑſona
ꝓpheta, nõ dixit hoc, ſed in dei, qui deũ
Ioan. 10. g ſe & ipſis opib. clamat. Et ſi mihi, inq̃t,
non creditis, opib. credite: & ſi nõ facio
opa p̃ris mei, nolite credere, nec ſic tñ
euigilant ad intelligendũ. Nõ fuga dæ-
monum, non obedientia elemẽtoꝝ, nõ
uita mortuoꝝ beſtialẽ hãc & plus quã
beſtialẽ habetudinẽ ab eis depellere q-
uit. De q̃ non minus mirabili, quam mi-
ſerabili cæcitate factum eſt, ut in illud
tam horrendũ tãq; enormiter groſſum
facinus ꝓruerint, dño maieſtatis inijcien
Canti. 2. c tes manus ſacrilegas. Ex tunc itaq; dici
potuit qa ficus ꝓtulit groſſos ſuos, cũ iã
uidelicet legitima illius ppl'i eſſe cœpũt
q̃ſi in exitu ſuꝑ ſummum, ut nouis (iuxta
ueterẽ ꝓphetiam) ſuꝑuenientib. uetera
Leu. 26. b p̃ijcerent̃. Non al'r ſanè quàm qũo groſ-
ſi cadunt & cedũt ſuborientib. ficubus
bonis. Quãdiu, inq̃t, non ceſſauit ficus ꝓ
ducere groſſos ſuos, non te uocaui ô ſpõ
ſa, ſciens nõ poſſe unà ꝓdire optimas fi-
cus. Nũc aũt ꝓductis qui prius ꝓducẽ-
di erant non iam intẽpeſtiue te inuito,
cum boni ac ſalutares fructus in ꝓximo
eẽ noſcant̃, inutiles expũcturi. Nã uineę,
Canti. 2. c inq̃t, florentes odorẽ dederũt, qđ nihilo
minus appropinquãtis fructus indiciũ
eſt. Hic odor ſerpentes fugat. Aiunt flo-
reſcentib. uineis oẽ reptile uenenatũ ce-
dere loco, nec ullatenus nouoꝝ ferre o-
dorem floꝝ. Qđ uolo attendant nouicij
nr̃i, & fiducial'r agant, cogitantes q̃lem
ſpiritũ acceꝑũt, cuius primitias dæmo-
nes non ſuſtinent. Si ſic nouicius feruor,
qđ erit abſoluta ꝑfectio? Perpendat̃ ex
flore fructus, & ſaporis uirtus ex ui æſti
met̃ odoris. Vineæ florẽtes odorẽ dede-
runt. Et in principio qdẽ ſic fuit. Ad p̃di-
cationẽ nouæ gr̃æ ſecuta eſt nouitas ui-
tæ in his q crediderũt, q cõuerſationem
ſuam inter gẽtes hñtes bonã, Xp̃i erant
bonus odor in oĩ loco. Odor bonus, te- 2. Cor. 2. d
ſtimoniũ bonũ. Hoc de bono ope tanq;
de flore odor ꝓcedit. Et qm̃ tali flore &
tali odore inter primordia naſcẽtis fidei
fideles aĩę ueluti q̃dam ſpũales uineę re
fertæ apparuerunt, hñtes teſtimonium
bonũ & ab his q foris erãt, nõ incõgrue
(ut opinor) de ipſis dictũ ſentimus quia
uineæ florentes odorẽ dederũt. Ad qđ?
Vt eo ſanè ꝓuocati ẽt q necdũ credide-
rãt, ex bonis opib. illos cõſiderãtes gl'ifi
carẽt & ipſi deũ, atq; ita eis odor uitę ad
uitã eſſe inciꝑet. Idcirco ergo dediſſe o-
dorẽ nõ ĩmerito referunt̃, q non ſuã gl'iã,
ſed alioꝝ de ſua bona opinione q̃ſiere
ſalutẽ. Alioq̃n poterãt more quorundã
q̃ſtũ æſtimare pietatẽ, ỽbi gr̃a, oñtatio
nis mercedis. At iſtud eſſet nõ dare o-
dorẽ, ſed uẽdere. Nunc ỽò qa oĩa ſua in
charitate faciebãt, non planè uẽdiderãt
odorẽ, ſed dederũt. Cæteꝝ ſi uineæ aĩæ,
flos opus, odor opinio eſt, fructus qđ?
Martyriũ. Et ỽè fructus uitis, ſanguis ẽ Pſa. 126. a
martyris. Cum dederit, inq̃t, dilectis ſuis
ſõnũ, ecce hr̃ditas dñi filij merces fru-
ctus uẽtris. Propemodũ dixiſſem, fruct⁹
uitis. Quidni ſanguinẽ uuæ dixerim me-
raciſſimũ, ſanguinẽ ĩnocentis, ſanguinẽ
iuſti? Quidni muſtũ rubẽs ꝓbatũ, p̃cio-
ſum, planè đ uinea Soreth, torculari paſ
ſionis exp̃ſſũ? Deniq; p̃cioſa ĩ cõſpectu
dñi mors ſctõꝝ ei⁹. Hæc ꝓ eo qđ dictũ
ẽ uineas florẽtes odorẽ dediſſe. Ita ſi ad
tpa gr̃æ hũc locũ reſpicere malim⁹, aut
ſi placet magis referri ad p̃res: (nã ui-
nea dñi Sabaoth domus Iſr̃l eſt) erit ſen
ſus: Xp̃m in carne naſcituꝝ & morituꝝ
odorauerũt ꝓphetæ & patriarchæ, ſed
nõ dederũt tũc eũdẽ odorẽ ſuũ, qa non
exhibuerunt in carne quę in ſpũ præſen-
ſerunt. Nõ dederũt odorẽ ſuũ, nec ſecre
tũ ſuũ publicauerũt, expectãtes ut reue

laretur in ſuo tꝑe. Quis ſanè tunc cape-
ret ſapiam in myſterio abſconditam, in
corpore non exhibitam? Ita uineæ tunc
quidem non dederunt odorem ſuũ. De-
derunt autem poſtea, cum per ſucceſſio
nes generationum naſcẽtem ex ſe Xp̃m
ſcd'm carnem partu uirgineo ſcl'is edide
Tit. 3. b runt. Tunc planè inꝗ ſpũales illæ uineæ
dederunt odorem ſuum, cum apparuit
benignitas & humanitas ſaluatoris nr̃i
dei, & cœpit p̃ñtem hr̃e mundus quem
pauci adhuc abñtem p̃ſenſerant. Vir il-
Gen. 27. d le (ꝟbi cã) ꝗ Iacob tangens, & Xp̃m ſen
tiens, ecce, inquit, odor filij mei ſicut o-
dor agri pleni cui benedixit dñs: cũ hoc
dicebat: habebat delicias ſuas ſibi, nec
cuiꝗ illas cõicabat. At ubi uenit plenitu
Gala. 4. a do tp̃is in quo miſit deus filium ſuũ fa-
ctum ex muliere, factũ ſub lege, ut eos
qui ſub lege erant redimeret: tunc ꝓrſus
odor ille qui in illo erat, ſeſe ubiꝗ ſpar-
ſit, adeo ut à finib. terræ ip̃m ſentiens cla
maret eccleſia, oleũ effuſum nomẽ tuũ:
currerentꝗ adoleſcẽtulæ in odore olei.
Ita iſta uinea dedit odorem ſuum, & eo
tp̃is dederunt & cæteræ in ꝗb. hic ipſe
odor uitæ extiterat. Quidni dederunt, è
ꝗb. Xp̃s ſcd'm carnem? Dictum eſt itaꝗ
uineas dediſſe odorem, ſiue quia fideles
aĩæ bonam de ſe ubiꝗ opinionem ſpar-
gunt, ſiue qđ palàm facta ſunt mundo
oracula & reuelationes patrum, & in o-
mnem terram exiuit odoratus eoꝝ, di-
cente apl'o. Manifeſte magnum eſt pie-
1. Tim. 3. d tatis ſacr̃m qđ manifeſtatũ eſt in carne,
iuſtificatum eſt in ſpũ, apparuit angelis,
p̃dicatum eſt gentib. creditum eſt mun
do, aſſumptum eſt in gloria. Miꝝ ꝟò ſi
nec ficus nec uineæ iſtæ aliquid hñt qđ
mores ædificet. Ego hunc locum arbi-
tror eſſe & moralem. Dico aũt ꝑ gr̃am
dei quæ in nobis eſt, & ficus nos hr̃e et
uineas. Ficus quidem ꝗ ſuauiores in mo
rib. ſunt, uineas ꝟò ꝗ in ſpũ feruentiores.
Oĩs ꝗ ſe inter nos cõiter ſocial'rꝗ agit,
& non ſolum ſine q̃rela conuerſat̃ inter
fr̃es, ſed & multa cum ſuauitate fruen-
dum ſe oĩb. præbet in oĩ offõ charitatis,
quidni illum uicem agere ficus conue-
niẽtiſſime dicã? Qui tñ groſſos ſuos pri⁹
protulerit proieceritꝗ oportet: timorẽ
utiꝗ iudicij, quẽ ꝑfecta charitas foras
mittit: & amaritudinem pctõꝝ, q̃ uerè
confeſſioni & infuſioni gratiæ, crebra-
rumꝗ profuſioni lachrymaꝝ cedat ne
ceſſe eſt, cęteraꝗ talia inſtar groſſoꝝ p̃-
euntia fructuum ſuauitatem, q̃uos quo-
que per uoſmetipſos cogitare poteſtis.
Vt tñ adhuc ego aliq̃d adijciam de eiuſ-
modi quod occurrit, uidete ne forte etiã
hæc inter groſſos deputari poſſint, ſcia,
prophetia, linguæ, ſil'iaꝗ. Etenim iſta
more groſſoꝝ deficere hñt, & cedere
meliorib. dicente apoſtolo quia & ſcia
deſtruetur, & ꝓphetiæ euacuabunt̃, &
linguæ ceſſabunt. Fidẽ quoꝗ ipſam in
tellectus excludet ſpeiꝗ ſuccedat uiſio
neceſſe ẽ. Qđ.n. uidet ꝗs, ꝗd ſperat? So- 1. Cor. 13. d
la nõ excidit charitas, ſed illa q̃ deus to- Luc. 10. e
to corde, tota aĩa, tota uirtute diligit̃. Iõ
hãc minime groſſis annumerauerim, ne
ad ficum ꝗdem dixerim ꝑtinere, ſed ad
uineas. Iam ꝗ uineæ ſunt, ſeueriores no-
bis, quam ſuauiores ſe exhibent in ſpũ
uehementi agentes, zelantes ꝓ diſcipli-
na uitia acerrime corripientes, aptantes
ſibi congruentiſſime uocem illam: Nõne
ꝗ oderunt te dñe oderam, & ſuper ini- Pſal. 138. d
micos tuos tabeſcebam? Itẽ: Zelus do- Pſal. 68. b
mus tuæ comedit me. Et mihi quidem il
li in dilectione proximi, iſti in dilectione
dei eminere uñr. Sed libet pauſare ſub
hac uite & ſub hac ficu, uel dei ꝓximiꝗ
obumbrat dilectio. Vtranꝗ teneo cũ te
amo dñe Ieſu Xp̃e, qui meus proximus
es, qm̃ hõ es, & feciſti mecum miſeri-
cordiam, & nihilominus es ſuper om-
nia deus benedictus in ſecula, Amen.

*Qualiter eccleſia repetit diuitias diuinæ miſe-
ricordiæ in foraminibus uulnerum Chriſti: & de
fortitudine martyrum quam à Chriſto receperunt.*

Sermo 61.

Vrge amica mea ſponſa mea & Cant. 2. d
ueni. Cõmendat ſponſus multã
dilectionem ſuam iterãdo amo
ris uoces. Nam iteratio, affectionis ex-
preſſio eſt: & ꝙ rurſum ad laborem ui-
neaꝝ ſolicitat dilectam, oſtendit quam

ſit de aĩaꝝ ſalute ſolicitus. Nã uineas a-
nimas eſſe iam audiſtis nõ ĩmoremur ſu
ꝑuacue in his q̃ dicta ſunt. Videte ſequẽ-
tia. Sponſam tñ nuſꝗ (ut memini) ĩ hoc
toto oꝑe aꝑte adhuc noĩarat, niſi modo
cũ ad uineas itur, cũ uino charitatis ap-
Eph. 5. g propinquat̃. Quæ cũ uenerit & ꝑfecta
1. Cor. 6. d fuerit, faciet ſpũale cõiugiũ, & erũt duo
Canti. 2. d nõ ĩ carne una, ſed ĩ uno ſpũ: dicẽte apo-
Ibidem. ſtolo: Qui adhr̃t deo, unus ſpũs eſt. Seq
tur. Colũba mea in foraminib. petræ, in
cauernis maceriæ, oñde mihi faciẽ tuã,
ſonet uox tua ĩ aurib. meis. Amat, & ꝑ-
git amatoria loq. Colũbã denuo blãdiẽ
do uocat, ſuã dicit, & ſibi aſſerit ꝓpriã.
qđꝗ ipſe rogari obnixi⁹ ab illa ſolebat,
ipſi⁹ nũc ꝟſa uice & cõſpectũ poſtulat
& colloqũ. Agit ut ſpõſus: ſed ut ꝟecũ-
dus, publicũ erubeſcit, decernitꝗ frui de
licijs ſuis ĩ loco ſeq̃ſtri, utiꝗ ĩ foraminib.
petræ, & ĩ cauernis maceriæ. Puta ergo
ſic dicere ſpõſum: Ne timeas amica, q̃ſi
hæc ad quã te hortamur oꝑa uineaꝝ, ne
gociũ amoris ĩpedire ſeu ĩterrũꝑe hẽat.
Erit certe & aliq̃s uſus ĩ ea ad id qđ pa-
riter optam⁹. Vineæ ſanè macerias hñt,
& diuerſoria grata ꝟecũdis. Hic lr̃alis
luſus. Quidni dixerĩ luſũ? Quid. n. ſeriũ
hẽt hæc lr̃æ ſeries? Ne auditu ꝗdẽ dignũ
qđ foris ſonat, ſi nõ intus adiuuet ſpũs ĩ-
firmitatẽ intelligẽtiæ nr̃ę. Ne ergo rema
neam⁹ foris, ne & turpiũ (qđ abſit) amo
rũ uideamur lenocinia recenſere. afferte
pudicas aures ad ſermonẽ ꝗ ĩ manib. eſt
de amore: & cũ ipſos cogitatis amãtes,
nõ uiꝝ & fœminã, ſed ꝟbũ & aĩam ſen
tiatis oportet. Et ſi Xp̃m & eccl'iã dixe
ro, idẽ eſt, niſi ꝙ eccl'iæ noĩe nõ una aĩa,
ſed multaꝝ unitas uel potius unanimi-
tas deſignat̃. Nec ſanè foramina petræ
aut cauernas maceriæ, latebras putetis
oꝑãtiũ iniq̃tatẽ, neq̃ ꝓrſus ſuſpicio ſub-
eat de oꝑib. tenebraꝝ. Alius hunc locũ
ita expoſuit, foramina petrę uulnera xp̃i
ĩterp̃tãs. Rectè oĩo, nã petra Xp̃s. Bona
foramina, q̃ fidẽ aſtruũt reſurrectionis,
Ioan. 20. d & Xp̃i diuinitatem: Dñs meus, inquit,
& deus meus. Vñ hoc reportatum ora
culũ niſi ex foraminib. petræ? In his paſ-
ſer inuenit ſibi domũ, & turtur nidum,
ubi reponat pullos ſuos. In his ſe colũba Pſal. 83. a
tutat̃, & circunuolitantem intrepida in-
tuet̃ accipitrẽ. Et ideo ait: Culũba mea ĩ
foraminib. petræ. Vox colũbæ, In petra Cant. 2. d
exaltauit me. Et item. Statuit, inq̃t, ſupra Pſal. 26. b
petrã pedes meos. Vir ſapiẽs ędificat do Pſal. 39. a
mũ ſuã ſupra petrã, qđ ibi nec uentoꝝ Mat. 7. d
formidet iniurias, nec inũdationũ. Quid
non boni in petra? In petra exaltatus, in
petra ſecur⁹, ĩ petra firmiter ſto. Secur⁹
ab hoſte, fortis à caſu, & hoc qm̃ exal-
tatus à terra. Anceps eſt. n. & caducum
terrenũ oẽ. Cõuerſatio nr̃a ĩ cœlis ſit, &
nec cadere nec deijci formidam⁹. In cœ-
lis petra, ĩ illa firmitas atꝗ ſecuritas eſt.
Petra refugiũ herinacijs. Et reuera ubi tu Pſal. 103. b
ta firmaꝗ ĩfirmis ſecuritas & reqes, niſi ĩ
uulnerib. ſaluatoris? Tãto illic ſecurior
habito, quãto ille potẽtior ẽ ad ſaluãdũ.
Fremit mũdus, p̃mit corpus, diabol⁹ ĩ-
ſidiat̃, nõ cado: fũdatus. n. ſum ſupra fir-
mã petram. Peccaui pctm̃ grãde, turbat̃
cõſcia, ſed nõ ꝑturbabit̃, qm̃ uulneꝝ dñi
recordabor. Nẽpe uulneratus eſt ꝑꝑ ini
q̃tates nr̃as. Quid tam ad mortem qđ
non Xp̃i morte ſaluet̃? Si ergo in mentẽ
uenerit tam potens tãꝗ efficax medica
mentum, nulla iam poſſum morbi mali
gnitate terreri. Et ideo liquet erraſſe illũ Gene. 4. b
qui ait: Maior eſt iniq̃tas mea, quàm ut
ueniam merear. Niſi ꝙ non erat de mẽ-
bris Xp̃i, nec ꝑtinebat ad eũ de Xp̃i me
rito ut ſuũ p̃ſumeret, ſuũ diceret qđ illi⁹
eſſet tanꝗ rẽ capitis membrũ. Ego ꝟò fi
denter qđ ex me mihi deeſt, uſurpo mi-
hi ex uiſcerib. dñi, qm̃ mĩa affluunt, nec
deſunt foramina per quę effluant. Fode
runt manus eius & pedes, latuſꝗ lãcea Pſal. 21. d
forauerunt: & per has rimas licet mihi Pſal. 80. c
ſugere mel de petra, oleũꝗ de ſaxo duriſ Deut. 32. b
ſimo. i. guſtare & uidere qm̃ ſuauis eſt Pſal. 33. b
dñs. Cogitabat cogitationes pacis, & Hie. 29. c
ego neſciebã. Quis. n. cognouit ſenſum
dñi, aut ꝗs cõſiliarius ei⁹ fuit? At clauis
reſerans clauus penetrãs factus eſt mi-
hi, ut uideã uoluntatẽ dñi. Quidni uideã
ꝑ foramẽ? Clamat clauus, clamat uuln⁹
qđ uerè deus ſit in Xp̃o mundum recon

ciliãs ſibi. Ferrum pertranſiit aĩam ei⁹,
& appropinquit cor illius, ut non iam
non ſciat compati infirmitatib. meis pa
tet arcanum cordis p̱ foramina corpo-
ris, patet magnum illud pietatis ſacr̃m,
patent uiſcera miſericordiæ dei nr̃i in q-
Luc.1.g bus uiſitauit nos oriens ex alto. Quidni
uiſcera p̱ uulnera pateant? In quo.n.cla-
rius quàm in uulnerib. tuis eluxiſſet qđ
tu dñe ſuauis & mitis, & multæ miæ?
Maiorem.n. miſerationem nemo hẽt,
quàm ut aĩam ſuam ponat quis ꝓ addi-
ctis morti & dãnatis. Meum ꝓinde me
ritum, miſeratio dñi. Non planè ſum me
riti inops, q̃diu ille miſerationum nõ fue
Thre.3.c rit. Qđ ſi miæ dñi multæ, multus nihilo-
minus ego in meritis ſum. Quid.n. ſi mul
toꝝ ſim mihi conſcius delictoꝝ? Nẽpe
ubi abundauit delictum, ſup̱abundauit
& gr̃a. Et ſi miæ dñi ab æterno & uſq; ĩ
Rom.5.d æternum, ego quoq; mias dñi in æternũ
cãtabo. Nunqđ iuſtitias meas? Dñe me
morabor iuſtitię tuę ſolius. Ipſa eſt.n. &
Pſal.70.c mea. Nempe factus es mihi tu iuſtitia à
deo. Nunqđ mihi uerẽdũ ne nõ una am-
bobus ſufficiat? Non eſt pallium breue,
qđ ſcđm ꝓphetam non poſſit operire
duos. Iuſtitia tua iuſtitia in ęternũ. Quid
Eſa.28.f longius æternitate? Et te pariter & me
Pſal.118.f opiet largiter larga & æterna iuſtitia. Et
in me qđem opit multitudinem pctõꝝ,
in te aũt dñe qđ niſi pietatis theſauros,
diuitias bonitatis? Hæ in foraminib. pe-
træ repoſitæ mihi. Quàm magna multi-
Pſal.30.e tudo dulcedinis tuæ in illis, optæ qđem,
ſed in his q̱ p̱eunt. Vt qđ.n. ſcĩm det ca-
1.Cor.2.c nibus, uel margaritæ porcis? Nobis aũt
reuelauit deus p̱ ſpm̃ ſuum, ẽt & apertis
foraminib. introduxit in ſctã, quanta in
his multitudo dulcedinis, plẽitudo gr̃ę,
p̱fectioq; uirtutum. Ibo mihi ad illa ſic
Hie.48.c referta cellaria, atq; ad admonitionem
ꝓphetæ relinquam ciuitates, & habita-
bo in petra, ero q̃ſi colũba nidificans in
ſummo ore foraminis, ut cũ Moyſe po-
ſitus in foramine petræ, tranſeunte dño
Exo.33.d merear ſaltem poſteriora eius ꝓſpicere.
Nã faciem ſtantis.i. incõmutabilis clari
tatem quis uideat, niſi q̱ introduci iam

meruit non in ſctã, ſed ĩ ſctã ſctõꝝ? Nec
uilis tñ aut contemnenda poſterioꝝ cõ
templatio. Contẽnat Herodes, ego tan-
to magis non contemno, quãto magis
contẽptibilẽ ſe oñdit Herodi. Hñt ẽt ali-
quid & poſteriora dñi qđ uidere dele-
ctet. Quis ſcit ſi conuertat̃ & ignoſcat
deus, & relinquat poſt ſe benedictionẽ?
Erit cum oñdet faciem ſuam, & ſalui eri Pſal.79.b
mus. Sed interim p̃ueniat nos in benedi Pſal.20.a
ctionib. dulcedinis, illis utiq; q̃s poſt ſe
relinq̃re conſueuit. Nũc dignationis ſuæ
poſteriora demonſtret aliàs in gl'ia di-
gnitatis faciem ſuam demonſtraturus.
Sublimis in regno, ſed ſuauis in cruce.
In hac me uiſione prȩueniat, in illa adim
pleat. Adimplebis me, ait, lætitia cum Pſal.15.c
uultu tuo. Vtraq; uiſio ſalutaris, utraque
ſuauis: ſed illa in ſublimitate, iſta in hu-
militate. Illa in ſplendore, hæc in pallore Pſal.67.c
eſt. Deniq;, inqt, & poſteriora dorſi ei⁹
in pallore auri. Qũo non in morte palle
ſcat? Sed melius pallens auꝝ quàm ful-
gens aurichalcũ, & qđ ſtultum eſt dei,
ſapientius eſt hoĩb. Auꝝ ṽbum, auꝝ ſa
pientia eſt. Hoc auꝝ ſemetipſum deco-
lorauit abſcondens formam dei, & for-
mam ſerui prætendens. Decolorauit & Cant.1.
eccleſiam, quæ ait: Nolite me conſide-
rare quod fuſca ſim, q̱a decolorauit me
ſol. Ergo & poſteriora ipſius in pallore
auri, q̃ fuſcũ nõ erubuit crucis, uſtionem
paſſiõis nõ horruit, liuorẽ uulneꝝ nõ re-
fugit. Et iã cõplacet ſibi in illis, & optat
nouiſſima ſua fore hoꝝ ſil'ia. Idcirco de-
niq; audit: Colũba mea ĩ foraminib. pe-
trȩ, qđ ĩ xp̃i uulnerib. tota deuotiõe ṽſe-
tur, & iugi meditatiõe demoret̃ ĩ illis. In-
de martyrij tolerãtia, ĩde illi magna fidu
cia apud deũ altiſſimũ. Nõ eſt qđ ṽeat̃
martyr exãguẽ liuidãq; leuare ad eũ fa-
ciẽ, c⁹ liuore ſanat⁹ eſt, gl'ioſã rep̃ſentare
ſil'itudinẽ mortis ei⁹ utiq; ĩ pallore auri.
Quid uereat̃ cui ẽt à dño dr̃: Oñde mihi Cant.1.
faciẽ tuã? Ad quid? Vt mihi ur̃, ſe magis
oñdere uult. Ita eſt, uideri uult, nõ uide-
re. Quid.n. ille non uidet? Nõ eſt ei opus
ut quis ſe oſtendat, à quo nil non ur̃, nec
ſi ſe abſcondat. Vult ergo uideri, uult be
nignus

nignus dux deuoti militis uultũ & ocu-
los ĩ ſua ſuſtolli uulnera, ut illius ex hoc
animum erigat, & exemplo ſui reddat
ad tolerandum fortiorem. Enimuero nõ
ſentiet ſua dum illius uulnera intuebit̃.
Stat martyr tripudians & triumphans
toto licet lacero corpore, & rimante la
tera ferro, non mõ fortiter, ſed & alacti-
ter ſacrum è carne ſua circunſpicit ebul-
lire cruorem. Vbi ergo tunc anima mar
tyris? Nempe in tuto, nẽpe in petra, nẽ-
pe in uiſceribus Ieſu, uulnerib. nimiꝝ pa-
tentib. ad introeundũ. Si in ſuis eſſet ui-
ſcerib. ſcrutans ea, ferrum ꝓfectò ſenti-
ret: dolorem non ferret: ſuccumberet, et
negaret. Nunc aũt in petra habitans, qđ
miꝝ ſi in modum petræ duruerit? Sed
neque hoc miꝝ, ſi exul à corp̱e, dolores
non ſentiat corporis. Neq; hoc facit ſtu
por, ſed amor. Submittit̃.n. ſenſus, non
amittit̃. Nec deeſt dolor: ſed ſup̱at̃, ſed
contemnit̃. Ergo es petra martyris forti
tudo, inde planè potens ad bibendum
calicem dñi. Et calix hic inebriãs quàm
præclarus eſt. Præclarus inq̃ atq; iucũ-
Pſal.22.b dus non minus imperatori ſpectãti quã
militi triumphãti. Gaudium etem̃ dñi,
fortitudo nr̃a. Quidni gaudeat ad uocẽ
fortiſſimæ confeſſionis? Deniq; & requi
rit eam cũ deſiderio. Sonet, inquiẽs, uox
Cant.2.d tua in aurib. meis. Nec cunctabit̃ repen
dere uicem ſcđm ſuam ꝓmiſſionem cõ-
tinuo, ut qui ſe cõfeſſus fuerit coràm ho
minib. confiteat̃ & ipſe eum coràm p̃re
Mar.8.d ſuo. Rumpamus ſermonem, nec.n. põt
finiri mõ: ne ſic ſine mõ, ſi cuncta q̃ ad-
huc ex propoſito capitulo reſtant, uno
iſto uelimus ſermone cõplecti. Ergo qđ
ſup̱eſt ſeruem⁹ prĩcipio alteri, ut de nr̃o
ſanè & ṽbo & modo gaudeat ſponſus
eccleſiæ Ieſus Xp̃s dñs nr̃, q̱ eſt ſup̱ oĩa
deus benedictus in ſecula, Amen.

Qualiter intelligatur hoc quod dicitur: Oratio iuſti penetrat cœlos. Et quod nemo poteſt bene de ũ contemplari, & uerbum dei prædicare, niſi perfectam habuerit mentis puritatem. Sermo 62.

Cant.2.d C Olumba mea in foraminib. pe-
træ, in cauernis maceriæ. Non
tm̃ ĩ foraminib. petræ tutũ rep̱it

colũba refugiũ, rep̱it & ĩ cauernis ma-
ceriæ. Qđ ſi maceria non congeriem la-
pidũ, ſed ſctõꝝ cõioñẽ accipimus, uidea-
mus ne forte cauernas maceriæ dixerit
angeloꝝ qui ob ſup̱biam lapſi ſunt loca
q̃ſi uacua derelicta: q̱ppe q̃ repleri ex ho
minib. hñt tanq̃ ruinæ de lapidib. uiuis
reficiendæ. Vñ apl's Petrus. Accedẽtes, 1.Pet.2.a
inqt, ad lapidem uiuum & ipſi tanq̃ la-
pides uiui ſup̱ædificamini domos ſpũa-
les. Nec puto ab re eſſe ſi ĩtelligimus an-
geloꝝ cuſtodiam uicem exhibere mace
riæ in uinea dñi, quæ eſt eccleſia p̃deſti- Heb.1.d
natoꝝ: cũ Paulus dicat: Nõne oẽs admi
niſtratorij ſpũs ſunt miſſi in miniſteriũ
p̱p̱ eos q̱ hr̃ditatem capiunt ſalutis? Et Pſal.33.b
ꝓpheta. Immittit angelus dñi in circui-
tu timentiũ eũ. Et ſi ita ſedet, erit ſenſus
q̱a eccleſiam tp̱e & loco p̱egrinationis Pſa.118.g
ſuæ duæ res conſolent̃. De ptõ quidem
memoria paſſionis Xp̃i, de futuro autẽ
qđ ſe in ſortem ſctõꝝ cogitat & confi-
dit recipiendam. Ambo hæc ueluti ante
& retro oculata inſatiabili deſiderio cõ
tuet̃, & uterq; illi intuitus admodũ gra-
tus, uterq; eſt illi refugiũ, à tribulatione
maloꝝ & dolore integra cõſolatio: cũ
non ſolum qđ ſibi expectãdũ, ſed & uñ
id ſit prȩſumendum nouerit. Expectatio
læta nec dubia, quæ Chriſti morte fir-
mata eſt. Cur paueat ad præmij magni
tudinem, quæ precij dignitatem cõſide-
rat? Quam libens mente inuiſit forami-
na p̱ quæ ſibi ſacroſancti ſanguinis pre-
cium fluxit. Quàm libens cauernas per-
ambulat & diuerſoria & mãſiones quæ
ſunt in domo p̃ris multæ atq; diuerſæ, ĩ
quibus habet collocare filios ſuos pro
quorumq; diuerſitate meritoꝝ. Et nũc
quidem (quod ſolum interim poteſt) ſo
la in his memoria requieſcit, cœleſte ha
bitaculum quod de ſurſum eſt, iam aĩo
induens. Erit autem cum implebit rui- Pſa.109.a
nas, cum cauernas & corpore inhabita
bit & mente, cum uacua domicilia q̃ an
tiqui reliquerunt habitatores, ipſa ſuæ
uniuerſitatis illuſtrabit p̃ñtia, nec ulla ul
tra apparebit cauerna penitus in cœle-
ſti maceria, felici de cætero perfectio-

ne ſui atque integritate gaudente. Aut ſi
id magis ꝓbas, dicemus has cauernas à
ſtudioſis & pijs mẽtib. nõ iueniri, ſed fie
ri. Quonã mõ inqs? Cogitatione & aui-
Eccl.35.c ditate. Cedit nẽpe i modũ maceriæ mol
lioris pia maceries deſiderio aïæ, cedit
puræ cõtẽplationi, cedit crebræ orõni.
Deniq; orõ iuſti penetrat cœlos. Non
utiq; aeris huius corporei ſpatioſas alti
Eze.5.a tudines ueluti q̃dã remigio alarꝝ ſuarꝝ
inſtar uolucris uolãtis ſcindet, aut quaſi
gladius acutus ipſius firmamenti ſolidũ
celſumq; ꝟticẽ ꝑforabit. Sed ſunt cœli
ſcti, uiui, rõnales, q enarrãt glĩam dei, q
Pſal. 18. a fauorabili q̃dã pietate nrĩs ſe uotis libẽ-
ter iclinãt, & ſinuatis ad tactũ nræ deuo
tionis affectib. in ſua nos recipiũt uiſce-
ra quoties digna ad eos itẽtione pulſa-
mus. Pulſanti. n. apiet. Licebit itaq; uni-
cuiq; nrm ẽt hoc tpe nræ mortalitatis
cauare ſibi q̃cũq; ꝑte uolet cauernas ſu-
pernæ maceriæ: nũc qdẽ prĩarchas reui
ſere, nũc ꝟò ſalutare ꝓphetas, nũc ſena-
tui imiſceri aplorꝝ, nunc martyrꝝ inſeri
choris: ſed & btãrꝝ uirtutũ ſtatus & mã
ſiones à minimo angelo uſq; ad Cheru-
bim & Seraphim tota mẽtis alacritate
ꝑcurrẽdo luſtrare, ꝓut queq; ſua deuo-
Luc.12.e tio feret. Apud quos magis afficiet im-
mittẽte ſibi ſpũ ꝓut uult, ſi ſteterit & pul
ſauerit, cõfeſtim apiet ei, & facta q̃ſi ca-
uerna in montib. uel potius mẽtib. ſctis,
dũ ſe ultro inflectũt ad pietatẽ, reqeſcet
uel paululũ apud illos. Oĩs aïæ ſic faciẽ-
tis & facies & uox deo grata exiſtit, fa-
cies ꝑꝑ puritatẽ, uox ꝑꝑ cõfeſſionẽ. Et-
enim cõfeſſio & pulchritudo i cõſpectu
Pſal. 95.b eius. Vñ & dr̃ illi q eiuſmodi eſt. Oñde
mihi faciẽ tuã, ſonet uox tua in auribus
Canti.2.d meis. Vox admiratio in aĩo cõtẽplantis,
uox grarꝝ actio eſt. Delectat admodũ
iſtiuſmodi cauernis deus, è qb. ſibi uox
reſonat grarꝝ actionis, uox admiratiõis
& laudis. Felix mẽs q̃ ſibi in hac mace-
ria frequẽter cauare ſtuduit: ſed q̃ in pe-
tra, felicior. Licet qdem cauare & in pe
tra, ſed ad hoc puriore mẽtis acie opꝰ ẽ,
& uehemẽtiori oĩo itẽtione, ẽt & meritis
potiorib. ſctitatis. Et ad hæc qs idoneꝰ?
Nẽpe ille q dixit: In principio erat ꝟbũ, Ioan.1.a
& ꝟbum erat apud deum, & deus erat
ꝟbum: hoc erat in principio adud deũ.
Nõne tibi vr̃ ipſis ſe ꝟbi penetralib. im-
merſiſſe, & de abditis pectoris eiꝰ q̃dã
intimæ ſapiæ ſacroſctãm eruiſſe medul-
lã? Quid ille q ſapiam loq̃bat inter ꝑfe-
ctos, ſapiam myſterio abſcõditam, quã
nemo principum mundi huius cogno-
uit? Nõne uno & altero cœlo acuta ſed
pia curioſitate tenebratis, è tertio tandẽ
hãc pius ſcrutator euexit? ad ipſam non
ſiluit nob ꝟbis qb. potuit fidelib. fidelr
intimãs. Audiuit aũt ꝟba ineffabilia, q̃
nõ licuit illi loq. Nõ utiq; hoĩ, nã ſibi illa
loq̃bat & deo. Puta ergo deũ q̃ſi ſolici- 2.Cor.12.a
tã Pauli charitatẽ hoc mõ cõſolari, & di
cere: Quid anxiaris qd cõceptũ tuũ au- Canti.2.d
ditus nõ capit humanus? Sonet uox tua
in aurib. meis, hoc eſt. Si qd ſentis nõ li-
cet reuelare mortalib. cõſolare tñ, qd
uox tua diuinas q̃at mulcere aures. Vi-
des ſctãm aĩam nunc qdem charitate ſo
briam nobis, nunc ꝟò puritate exceden
tem deo? Vide ẽt de ſctõ Dauid ne forte
ipſe ille ſit hõ de quo cũ deo q̃ſi de alio
loquit, qm̃ cogitatio hoĩs confitebit ti-
bi, & reliquiæ cogitationis diem feſtũ
agent tibi. Ergo qd de cogitatione pro Pſal.75.b
phetica ꝟbo & exemplo ꝓphetæ ueni-
re ad mediũ poterat, id ꝓpheta in publi
cã mox laxabat cõfeſſionẽ, & ex eo cõ
fitebat in pplis dño, reliquũ ſibi & deo
ſeruãs, unaq; feſtiuũ ducẽs in lætitia &
exultatione. Hoc ergo eſt qd nobis iti-
mare memorato ꝟſiculo uoluit, qcqd
uidelicet ſua illa ſcrutabũda & auida co
gitatione ex arcano ſapiæ eruere p̃uale-
bat, ꝑtẽ quã poterat in ſalutẽ pplorꝝ ſo-
licita p̃dicatione ipartiebat, reliquũ qd
caꝑe plebes nõ poterant, feſtiua iubila-
tione i dei laudib. expẽdebat. Vides ſan-
ctæ cõtẽplationi deꝑire nihil, dũ qd ex-
pẽdi in plebium ædificationẽ nõ põt, id
uel maximè deo ſit iucũda decoraq; lau
datio? Quę cũ ita ſint, duo liq̃t contẽpla Pſal.146.
tionis gña eſſe, unũ de ſtatu & felicitate
& glia ciuitatis ſupernæ, quo uel actu
ul ocio igẽs illa cœleſtiũ ciuiũ occupata
ſit multitudo: alterꝝ de regis ipſius maie
ſtate, æternitate, diuinitate. Illa in mace-
ria, iſta in petra. Sed hoc quanto diffici
lius cauat, tanto ſuauius quod inde eruis
ſapit. Nec uerearis illud quod ſcriptura
Prou.25.d minatur ſcrutatoribus maieſtatis, tan
tum affert purꝝ & ſimplicem oclm: non
opprimeris à gloria, ſed admitteris, niſi
nõ dei, ſed tuã q̃ſieris gliam. Alioqn ſua
qſq; opprimit, non dei glia, dum procli-
uis in iſtam, ad illã leuare ceruicẽ non ſi-
nit, nimirꝝ grauem cupiditate. Hac ex-
cuſſa ſecurè ſcrutemur in petra in q̃ the-
ſauri abſconditi ſapiæ & ſcię ſunt. Si ad-
Eccl.24.c huc dubitas, audi ipſam petrã. Qui ope
Pſal.54.b rant, inqt, in me, non peccabũt. Quis da
bit mihi pẽnas ſicut colũbæ, & uolabo
& reqeſcã? Ibi reqem inuenit mãſuetꝰ &
ſimplex, ubi doloſus opprimit, ul elatꝰ,
& cupidus inanis glorię. Eccl̃ia colũba
eſt, & iõ reqeſcit. Colũba, qa ĩnocẽs, qa
gemens. Colũba inq̃, quia in manſuetu
dine ſuſcipit inſitũ ꝟbũ. Et reqeſcit i uer-
bo, hoc eſt in petra. nã petra eſt ꝟbum.
Eccleſia ergo in foraminib. petræ ꝑ quã
introſpicit & uidet gliam ſponſi ſui, nec
opprimit tñ à glia, qm̃ non ſibi uſurpat
eã. Non opprimit, qa non ſcutatrix ma-
ieſtatis eſt, ſed uoluntatis: nam qd maie
ſtati attinet, interdũ qdem & in ipſam i-
tendere audet, ſed q̃ſi admirans, non q̃ſi
ſcrutans. Sed & ſi qñ ꝑ exceſſum rapi in
illam contingat, digitus dei eſt iſte, di-
gnanter leuans hoĩem, non hoĩs temeri-
Act.9.a tas inſolenter dei alta ꝑuadens. Cum. n.
apls raptum ſe cõmemoret, ut auſum ex
cuſet: quiſnam alter p̃ſumat mortalium
huic ſe diuinæ maieſtatis horrendo ſcru
tinio ꝓprijs intricare conatib. & impor
tunus contemplator pauẽda irrũpere i
arcana? Scrutatores ꝓinde maieſtatis
tanq; irruptores dici reor, non qui. ſ. ra-
piunt in eam, ſed q irruunt. Ipſi itaq; op
primunt à glia. Ergo formidoloſa ſcru-
tatio maieſtatis, at uoluntatis tam tuta
quã pia. Quidni tota diligẽtia ſcrutãdo
inſtẽ ſacro gliæ uoluntatis, cui mihi pa-
rendum ꝑ oĩa ſcio? Suauis glia quæ non
aliunde quã de ipſius ſuauitatis contem
platione ꝓcedit, quam de diuitiarꝝ bo-
nitatis ac multæ miſerationis ĩtuitu. De-
niq; uidimus gliam hanc, gliam q̃ſi uni-
geniti à prẽ. Totum nempe benignum Ioan.1.b
& uerè prñum qd apparuit gliæ in hac
parte. Non me opprimet glia iſta totis
licet, uirib. intẽdentẽ in ſe, ego potius im
primar illi. Etem̃ reuelata facie ſpeculan
tes in eandem imaginẽ transformamur 2.Cor.3.d
de claritate in claritatẽ, tanq; à dñi ſpũ.
Transformamur cum conformamur.
Abſit aũt ut in maieſtatis glia, & nõ ma
gis in uoluntatis modeſtia, dei ab hoĩe
conformitas p̃ſumat. Glia mea hæc eſt
ſi unq; de me audiero: Inueni hoĩem ſe-
cundũ cor meũ. Cor ſponſi, cor prĩs ſui.
Ipm qd? Eſtote, ait, miſericordes ſicut
& pr̃ ueſter miſericors eſt. Hæc forma Luc.6.f
quam uidere deſiderat cum eccliæ di-
cit: Oñde mihi faciem tuam: forma pie-
tatis & manſuetudinis. Hanc cum oĩ fi-
ducia leuat ad petrã cui filis eſt. Accedi
te, inqt, ad eũ, & illuminamini, & facies Pſal. 33. a
uræ non cõfundent. Quo pacto humilis
ab humili cõfundet, à pio ſctã, & à man
ſueto modeſta? Nõ planè abhorrebit à
puritate petræ pura facies ſpõſæ, nõ ma
gis quã à uirtute uirtus, à lumine lumẽ.
Sed qa nõ ex oĩ interi ꝑte adhuc ad pe-
trã forãdã eccl̃ia accedere põt (neq;. n.
oĩm eſt q in eccl̃ia ſunt, ſacra diuinæ uo-
lũtatis iſpicere, aut apphẽdere ꝑ ſemetip
ſos ꝓfunda dei) iõ nõ ſolũ in foraminib.
petræ, ſed & i cauernis maceriæ habita
re oñdit. Ergo i ꝑfectis qdẽ q rimari ac
penetrare arcana ſapiæ & puritate con
ſciẽtiæ audẽt, & intelligentiæ acumine
pñt, habitat i foraminib. petræ. De reli-
quo i cauernis macerię, ut q i petra ꝑ ſe-
metip̃os fodere aut nõ ſufficiũt, aut nõ p̃-
ſumũt: i maceria fodiãt, cõtẽti uel gliam
ſctõrꝝ mẽte itueri. Si cui ne hoc qdẽ poſ-
ſit, huic ſanè ꝓponet Ieſũ, & hũc crucifi-
xũ: ut & ip̃e abſq; ſuo labore habitet i fo
ramib. petrę, i qb. ñ laborauit. Iudęi i his
laborauerũt, & ip̃e i labores ifideliũ itroi
bit, ut ſit fidel. Nec ꝟẽdũ qd patiat repul
ſã, q & uocat ut itret. Ingredere, iqt, i pe- Eſa.2.b
trã, abſcõdere i foſſa hũo à facie tioris do

Luc. 16. a mini, & à gloria maieſtatis eius. Infirmę
adhuc & inerti aĩæ (quæ iuxta quod in
euangelio quidam de ſemetipſo confite
tur, fodere non ualet, mendicare erube-
ſcit) foſſa oſtenditur humus ubi lateat,
donec conualeſcat & proficiat, ut poſſit
& ipſa ꝑ ſe cauare ſibi foramina ĩ petra,
ꝑ q̃ intret ad interiora ꝟbi, animi utiq;
uigore & puritate. Et ſi intelleximus foſ
Pſal. 21. d ſam humũ, illam quæ ait: Foderũt ma-
nus meas & pedes meos: nõ erit ambi-
gẽdum de ſanitate in ea citius adipiſcẽ-
da aĩæ uulneratæ q̃ in eo d[illegible] abitur.
Quid. n. tam efficax ad cu[illegible]da cõſciæ
uulnera, necnon ad purgandam mentis
aciem quam Xp̃i uulnerꝝ ſedula medi-
tatio? Verꝝ donec purgata & ſanata ꝑfe
ctè fuerit, non uideo qualr̃ illi aptari poſ
ſit qđ dr̃: Oñde mihi faciem tuam, ſonet
Canti. 2. d uox tua in aurib. meis. Qũo deniq; faciẽ
ſuam oñdere audeat, uel leuare uocem
ſuam, cui & latere indicit? Abſcondere,
Eſa. 2. b inquit, in foſſa humo. Quare? Quia non
eſt pulchra facie, nec digna quæ uideat̃.
Non erit digna uideri, q̃diu non erit ui-
dere idonea. Cum aũt ꝑ inhabitationẽ
foſſæ humi in ſanãdo oculo interiori tm̃
ꝓfecerit, ut reuelata facie ſpeculari gl'iã
dei & ipſa poſſit: tunc demum q̃ uidebit
fiducialiter iam loquet̃, uoce & facie pla
cens. Placeat neceſſe eſt facies quæ ĩ dei
claritatem intẽdere põt. Neq; . n. id poſ-
ſet niſi clara ipſa quoq; eſſet & pura, uti-
que transformata in eandẽ quã cõſpicit
claritatis imaginem. Alioqn ipſa diſſimi
litudine reſiliret inſolito reuerberata ful
gore. Ergo cũ pura purã ĩtueri potuerit
ꝟitatẽ, tũc faciẽ ipſius ſpõſus uidere cu-
piet, cõſequẽter & uocẽ eius audire. Nã
quantum illi placeat cũ puritate qdem
mentis p̃dicatio ꝟitatis, oñdit cũ ſubin-
Cant. 2. d de infert: Vox. n. tua dulcis. Quia. n. non
placeat uox ſi diſpliceat facies, demon-
ſtrat cum illico ſubdit: Et facies tua de-
cora. Quid internæ decor faciei, niſi pu-
ritas? In plurib. hęc abſq; p̃dicatiõis uo-
ce complacuit, illa abſq; iſta in nemine.
Impuris non ſe oñdit ꝟitas, non ſe cre-
dit ſapia. Quid ergo loquunt̃ quam nõ
uiderunt? Qđ ſcimus, inquit, loquimur, Ioan. 3. b
& quæ uidimus teſtamur. Id ergo tu au
des teſtari qđ non uidiſti, & loqui qđ
ignoras? Quæris quẽ dicã impurꝝ? Qui
laudes requirit humanas, qui non ponit
ſine ſumptu euãgeliũ, q euangelizat ut
manducet, q q̃ſtum ęſtimat pietatẽ, qui
non requirit fructum, ſed datum. Impuri
ſunt tales, & cum non habeant unde ui-
deat ueritatẽ ꝓp impuritatẽ, hñt tñ uñ il
lam loquant̃. Quid p̃prope agitis? Cur
lucem nõ expectatis? Cur opus lucis añ
lucem p̃ſumitis? Vanum eſt uobis añ lu-
cẽ ſurgere. Lux eſt puritas lux charitas q̃
nõ q̃rit q̃ ſua ſunt. Hæc præcedat, & pes Pſal. 126. a
linguæ in incerto non ponitur. Superbo 1. Cor. 13. b
oculo ueritas non uidet̃, ſyncero patet.
Non eſt quod ſe ueritas deneget intuen
dam puro cordi, ac per hoc nec eloquẽ-
dam. Pc̃tõri autem dicit deus. Quare tu
enarras iuſtitias meas, & aſſumis teſtm̃
meum per os tuum? Multi puritate ne- Pſal. 49. c
glecta, ante loqui quàm uidere conati
ſunt, & aut grauiter errauerũt neſciẽtes
de quibus loquerent̃, neq; de quibus af
firmarent: aut turpiter uiluerunt, dum q
alios docerent, ſeipſos non docuiſſent.
A quo nos gemino malo ſemper cuſto
diat exoratus à nobis ſponſus eccleſiæ
Ieſus Xp̃s dñs noſter, qui eſt ſuper om-
nia deus benedictus in ſecula, Amen.

Quòd uiro ſapienti uita ſeu mens ſua ſit ſibi uinea incultu. Et de duobus uulpium generibus: ſcilicet adulatoribus & detractoribus. Et de tentationibus monachorum nouiciorum. Sermo 63.

C Apite nobis uulpes paruulas q̃
demoliuntur uineas, nam uinea Canti. 2. d
noſtra floruit. Liquet quòd non
ocioſe ad uineas itum ſit, qñ ibi inuentæ
ſunt uulpes demolientes eas. Litera q-
dem iſtud. Spiritus autem qđ? Ante oĩa
ſanè ut cõem, & uſitatum literæ ſenſum
in hac explanatione penitus reſipuamꝰ:
utpote ineptum & inſulſum, indignũq;
planè qui recipiatur in ſcriptura tã ſan-
cta tam authentica. Niſi qs forte ita ue-
cors & aĩo ſtolidus ſit, ut pro magno ha
beat didiciſſe ex ea iſtar filiorꝝ huius ſe-
culi curam gerere terrenarꝝ poſſeſſionũ,
cuſtodire

cuſtodire & defenſare uineas ab incur-
ſantib. beſtijs, ne forte cõtingat amitte-
re fructũ uini, in quo eſt luxuria, ſimulq;
Ephe. 5. d ꝑeat opa & impenſa. Grande. ſ. dãnũ,
ut ꝑꝑea librũ ſctm̃ tanto ſtudio & tãta
cũ ueneratione legamus, qđ docemur ĩ
eo à uulpib. uineas cuſtodire, ne in exco
lẽdis illis fruſtra marſupia uacuentur, ſi
in cuſtodiẽdis pigri fuerimus. Non eſtis
tã rudes, neq; adeo ſpũalis grãe exꝑtes,
ut ita carnalr̃ ſapiatis. Ergo in ſpũ iſta
q̃ramus. Ibi ſanè inuenimus, ſano qdem
intellectu, ſenſuq; nihilominus digno, et
uineas florẽtes, & uulpes demolientes,
in qbus capiẽdis uel amouẽdis & hone
ſtius laborat̃ & fructuoſius. An uos du-
bitatis lõge uigilãtius inſiſtẽdũ mentib.
ſeruãdis quã frugib. lõge curioſius inui-
gilandũ cauẽdis ꝓp illas ſpũalib. nequi
tijs, quã capiẽdis ꝓp iſtas fraudulentis
uulpeculis? Sed iã à me demonſtrandæ
ſunt ſpũales iſtæ tam uites quã uulpes.
Vr̃a intererit filij, ſuæ quẽque uineæ ꝓui
dere, cũ me diſputãte aduerterit in qbꝰ
ſibi & à qbus maximè ſit cauendũ. Vi-
ro ſapiẽti ſua uita uinea eſt, ſua mẽs, ſua
conſcia. Nil qppe incultũ deſertum'ue ĩ
ſe ſapiẽs derelinquet. Stultus non ita. Cũ
cta apud eum neglecta inuenies, cuncta
iacentia, cuncta inculta & ſordida. Nõ
eſt uinea ſtulto. Qũo uinea, ubi nil plan
tatũ, nil elaboratũ uſpiã paret? Tota ſpi
nis ſilueſcit & tribulis ſtulti uita, & ui-
nea eſt? Et ſi fuit, iã nõ eſt redacta in ſoli
tudinẽ. Vbi uitis uirtutis? Vbi botrus bo
Prou 24. d ni operis? Vbi uinũ lætitiæ ſpũalis? Per
agrũ hoĩs pigri tranſiui, inqt, & ꝑ uineã
uiri ſtulti, & ecce totũ repleuerant urti
cæ, & operuerunt ſuperficiem eius ſpinę, &
maceria lapidũ deſtructa erat. Audis ſa
pientem irridẽtẽ ſtultũ' qđ bona naturę
& dona grãe, q̃ forte ꝑ lauacrũ regenera
tionis acceꝑat, tanq; illã quã plantauit
deus & nõ hõ primã ſuã uineã, in nõ ui-
neã negligendo redegit. Deniq; nõ põt
uinea eſſe ubi uita non eſt. Nã ſtultus ꝙ
uiuit, mortẽ potius quã uitã eſſe cenſue-
rim. Qũo uita cũ ſterilitate? Arbor arida
& in ſterilitatẽ ꝟſa, non'ne mortua iudi
cat̃? Et ſarmẽta mortua ſunt. Et occidit,
inqt, in grandine uineas eorꝝ. mõſtrans Pſal. 77. e
uita priuatas q̃ ſterilitate dãnatę ſũt. Sic
ſtultus eoipſo qđ inutiliter uiuit, uiuens
mortuus eſt. Soli itaq; cõuenit ſapienti
hr̃e uel potius eſſe uineã, q uitã hẽt. Eſt
lignũ fructiferum in domo dei, ac ꝑ hoc
lignum uiuẽs. Siquidem & ipſa ſapia q̃
ſapiẽs dr̃ & eſt, lignũ uitæ eſt appꝛ̃hendẽ
tibus eã. Quidni uiuat apprehẽſor eius?
Viuit, ſed ex fide. Iuſtus nẽpe eſt ſapiẽs, Heb. 10. c
& iuſtus ex fide uiuit. Et ſi aĩa iuſti ſedes Sap. 7. d
eſt ſapiæ, ſicut eſt: ꝑfecto is ſapiẽs, q iu-
ſtus. Is ergo ſiue iuſtũ noĩes ſiue ſapiẽtẽ,
nunq; abſq; uinea uiuet, qa nunq; nõ ui-
uet. Hoc qppe eſt illi uinea qđ uita. Et
bõa uinea iuſti, immo bona uinea iuſtꝰ,
cui uirtus uitis, cui actio palmes, cui ui-
nũ teſtimoniũ cõſciæ, cui lingua torcu- 2. Cor. 1. e
lar expreſſionis. Deniq; gl'ia nr̃a hæc ẽ,
inqt, teſtimoniũ cõſciẽ nr̃æ. Vides apud
ſapientem uacare nihil? Sermo, cogita-
tio, conuerſatio, & ſiqd aliud eſt ex eo,
qdni totum dei agricultura, dei ædifica Eccl. 5. b
tio eſt, & uinea dñi ſabaoth? Quid deni
que illi de ſe perire poſſit, qñ & folium
eius nõ defluet? Cæterꝝ tali uineæ nunq̃
infeſtationes, nunq; inſidiæ deerũt. Nẽ-
pe ubi multę opes, multi ſunt & q come
dunt eas. Sapiẽs erit ſolicitus ſeruare ui-
neã ſuã nõ minus quã excolere, nec ſinet
eã uorari à uulpib. Peſſima uulpes occul
tus detractor, ſed nõ minus neq; adula-
tor blãdus. Cauebit ſapiẽs ab his. Dabit
oꝑam, ſanè qđ in ipſo eſt, caꝑe illos qui
talia agũt, ſed caꝑe bñficijs atq; obſe-
quijs monitiſq; ſalutarib. & orõnib. pro
his ad deũ. Non ceſſabit iſtiuſmodi car-
bones ignis cõgerere ſuper caput male
dici, & itẽ ſuꝑ adulatoris, quouſq; (ſi fie
ri p̃t) & illi inuidiã, & iſti ſimulationẽ de
corde tollat, faciẽs mãdatũ ſpõſi dicen- Cant. 2. d
tis? Capite nobis uulpes ꝑuulas, q̃ demo-
liunt̃ uineas. An nõ tibi captꝰ ille ur̃ q ſuf
fuſus ora rubore, qppe ꝓpriũ erubeſcẽs
iudiciũ, ipſe ſuæ cõfuſionis & pœnitudi
nis teſtis eſt, ſiue ꝙ oderit hoĩem amore
digniſſimũ, ſiue ꝙ dilexerit tm̃ ꝟbo et li
gua eũ à quo ſe diligi oꝑe & ueritate uel

ſero exꝑtus eſt? Captus plane, & captꝰ
dño,ſcd̃m qđ noĩatim ipſe expreſſit:ca-
pite,inquiens,nobis.Vtinã ego oẽs ad-
uerſantes mihi ſine cã ita caꝑe poſſim,
ut Chr̃o eos uel reſtituã uel acquiram.
Pſal. 39.d Sic ſic cõfundant & reuereant qui quæ-
rũt aĩam meam,auertant rotrorſum &
erubeſcãt qui uolũt mihi mala, quatenꝰ
inueniar & ipſe obediẽs ſponſo, nõ mõ
in capiendo uulpes,ſed & in capiẽdo ip
ſi. Sed reflectat ſermo ad ſui principiũ,
Cant. 2.d ut ſuo ordine ſeries explanationis ꝓce-
dat. Capite nobis uulpes paruulas quæ
demoliunt uineas.Locus moralis eſt,et
iuxta moꝝ diſciplinã,nos iã oſtendimꝰ
ſpũales has uineas,nõ niſi ſpũales uiros
eſſe:quoꝝ cũ oĩa interiora culta ſint,o-
mniaqꝫ germinãtia, oĩa fructificãtia &
parturiẽtia ſpiritũ ſalutis, qũo de regno
dei, ſic de his uineis æque dñi ſabaoth
Matt.12.g poſsũ dicere qm̃ intra nos ſunt.Deniqꝫ
Gala.5.b in euãgelio legit,dari gẽtib.regnũ faciẽ
tibus fructus eius.Hi ſunt quos Paulus
enumerat dicẽs.Fructus aũt ſpiritus eſt
charitas,gaudiũ,pax,patiẽtia,lõganimi
tas,bonitas,benignitas,manſuetudo,fi
des,modeſtia,cõtinentia,caſtitas.Fru-
ctus iſti,ꝓfectus nr̃i.Hi accepti ſponſo,
quia ipſi cura eſt de nobis. Nũ de uir-
gultis cura eſt deo? Hoĩes non arbores
amat hõ deus, & nr̃os profectus ſuos
fructus deputat.Tp̃s hoꝝ diligẽter ob-
ſeruat,arridet apparentib.&ſolicitus ſa
tagit ne ꝑeant nobis cũ apparuerint,im
mo uero ne ꝑeant ſibi:ſe.n.reputat tan-
quã nos.Ideoqꝫ ꝓuidens capi ſibi iubet
inſidiantes uulpeculas,ne nouellos fru-
Cant. 2.d ctus ipſæ p̃ripiant. Capite,inquit,nob̃
uulpes paruulas, quæ demoliuntur ui-
neas.Et quaſi qs dicat,p̃propere times,
nõdũ uenit fructuũ tp̃s:nõ eſt ita,ĩquit:
nã uinea nr̃a floruit. Poſt flores non eſt
fructuũ mora, adhuc illis cadentib.iſti
erumpũt illico,illico incipiũt apparere.
Parabola iſta inſtantis eſt tꝑis. Videtis
iſtos nouicios? Nuꝑ uenerũt, nuꝑ cõuer
ſi ſunt,nõ poſſumus de ipſis dicere, quia
uinea nr̃a floruit. Floret.n.Interim qđ in
eis apparere uidetis,flos eſt,fructuũ tp̃s
nõdũ aduenit.Flos nouella conuerſatio
eſt,flos formula recẽs uitæ emẽdationis
eſt.Induerũt ſibi faciẽ diſciplinatam,&
bonã totius corꝑis cõpoſitionẽ.Placẽt,
fateor,q̃ in facie ſunt,negligẽtior utique
is q foris apparet corpoꝝ cultus & ue-
ſtiũ,ſermo rarior,uultus hilarior, aſpe-
ctus ꝟecundior,inceſſus maturior. Ve-
rũ quia hæc nouiter cœꝑe, ipſa ſui noui-
tate flores cẽſenda ſunt, & ſpes fructuũ
magis quã fructus.Vobis filioli,nõ time
mus à fraude uulpiũ,quę fructib.magis
quã florib.inuidere noſcunt. Vr̃m aliun
de ꝑiculũ eſt.Vſtionẽ certe metuo flori
bus,nõ ſubreptionẽ,ſed uſtionẽ à frigo-
re.Aquilo mihi ſuſpectus eſt & frigora
matutina quæ intẽpeſtiuos flores ſolẽt
ꝑdere,fructus p̃ripe.Itaque ab aquilone
pãdit ur̃m malũ.A facie frigoris eius qs Hie 1.1
ſuſtinebit? Hoc frigus ſi ſemel aĩam, aĩæ Eſa. 14.b
quidẽ (ut aſſolet) ĩcuria ſpũ dormitante
ꝑuaſerit,ac nemine deinde (qđ abſit) in-
hibẽte ad ĩteriora eius ꝑuenerit,deſcẽde
rit ĩ uiſcera cordis & ſinũ mẽtis,cõcuſſe
rit,affectiones,occupauerit cõſilij ſemi-
tas,ꝑturbauerit iudicij lumẽ,libertatem
addixerit ſpũs,mox(ut ĩ corꝑe ſolet eue
nire febricitãtib.)ſubit quidã aĩ rigor,et
uigor lẽteſcit,lãguor fingit uiriũ, horror
auſteritatis intent,timor ſolicitat pauꝑ-
tatis,cõtrahit aĩus,ſubtrahit gr̃a,protra
hit lõgitudo uitæ,ſopit rõ,ſpũs extingui
tur,deferueſcit nouitius feruor,ingraue-
ſcit tepor faſtidioſus, refrigeſcit frater-
na charitas,blãdit uoluptas, fallit ſecu-
ritas,reuocat conſuetudo. Quid plura?
Diſſimulat lex,abdicat ius,fas ꝓſcribit,
derelinquit timor dñi.Dant poſtremo ĩ-
pudẽtiæ manꝰ,p̃ſumit ille temerariꝰ,ille
pudẽdꝰ,ille turpiſſimꝰ,plenꝰ ille ignomi
nia & cõfuſione ſaltus de excelſo ĩ abyſ
ſum,de pauimẽto in ſterqliniũ, de ſolio ĩ
cloacã,de cœlo ĩ cœnũ,de clauſtro in ſe
culũ,de ꝑadiſo ĩ ĩfernũ.Principiũ &ori-
ginẽ hꝰ peſtis,& ul' q̃ arte uitet,uel q̃ ſu-
ꝑet uirtute,nõ ẽ huius tꝑis demõſtrare.
Al's erit hoc,nunc cœpta ꝓſeq̃mur. Ad
ꝓuectiores & firmiores ſermo eſt retor
quẽdis,ad uineã q iã floruit,cui qdẽ & ſi

nõ eſt qđ florib.formidet à frigore,ſed
nõ fructus ſecuri ſunt à uulpib.Dicendũ
aptius qd ſint ſpũal'r hæ uulpes,cur pu-
ſillæ dicant,cur iubeant potiſſimũ capi,
& nõ abigi uel occidi:ẽt introducẽda di
uerſa gñа haꝝ beſtiaꝝ ad maiorẽ audiẽ
tiũ notitiã & cautelã,non ſanè ſermone
iſto,ut faſtidio cõſulamus,& nr̃æ deuo
tionis alacritas ꝑpetuet in gr̃a & cõfeſ-
ſione gl'iæ magni eccleſiæ ſponſi dñi nr̃i
Ieſu Chriſti, qui eſt ſuper omnia deus
benedictus in ſecula,Amen.

De tentationibus monachorum prouectorum, et de hæreticis, Sermo 64.

a Dſum promiſſioni meæ.Capite
nob̃ uulpes paruulas q̃ demoliũ
Cant. 1.d tur uineas,nã uinea nr̃a floruit.
Vulpes, tentationes ſunt.Neceſſe eſt ut
ueniãt tẽtationes.Quis.n.coronabit, ni
2.Tim.2.a ſi q legitime certauerit? Aut qũo certa-
bunt,ſi deſit q impugnet? Tu ergo acce
dens ad ſeruitutẽ dei ſta in timore,& p̃-
para aĩam tuã ad tentationẽ, certus oẽs
q piè uolũt uiuere in Xp̃o,ꝑſecutionem
2.Tim.3.c paſſuros.Porrò tẽtationes diuerſæ ſunt,
pro tꝑum diuerſitate.Et initijs qdẽ nr̃is
tanqꝫ nouellaꝝ teneris florib.plantatio
nũ in euidẽti uis algoris incũbit,cuiꝰ me
minimus in ſermone altero,&incipiẽtes
ab hac peſte cautos reddidimus. Iã ꝟò
ꝓficientium ſanctiorib. ſtudijs minime
qdem ſeſe opponere contrariæ uirtutes
aꝑtè audẽt,ſed ſolẽt ex occulto inſidiari
q̃ſi quædã fraudulẽtæ uulpeculæ: ſpẽ q-
dem uirtutes:re aũt,uitia.Quantos(ꝟbi
gr̃a)ingreſſos uias uitæ,ꝓgreſſos ad me
liora,ſuper ſemitas iuſtitiæ bñ ſecureqꝫ
ꝓficiſcẽtes & ꝓficientes,fraude ꝓh pu-
dor uulpiũ haꝝ turpiter ſupplantatos
exꝑtus ſum,& ſero in ſe uirtutũ ſuffoca
tos plãgere fructus.Vidi ego hoĩem cur
rentẽ bñ,& ecce cogitatio (qdni uulpe-
cula fuit?)quãtis,inquit, bonũ quo ſolꝰ
fruor,ſi eſſem in pr̃ia,poſſem utique im-
partiri fratrib.& cognatis,notis & ami
cis? Amant me,& facile acqeſcerẽt ſua-
Mat.26.a dẽti.Vt qd ꝑditio hæc? Vado illuc,& ſal
uo multos ex illis,& me pariter. Nec ue
rendũ in loci mutatione.Etenim dũ be-
nefaciã,qd intereſt ubi,niſi ꝙ illic ꝓcul-
dubio ſatius ubi fructuoſiꝰ degã? Quid
plura? It,& perit miſer,nõ tã exul ad pa
triã quã canis reuerſus ad uomitum. Et
ſe ꝑdidit infelix,& ſuoꝝ acqſiuit nemi-
nẽ.En una uulpecula, iſta uidelicet fru-
ſtratoria ſpes quã habuit in acqſitione
ſuoꝝ.Potes tu quoqꝫ ꝑ teipſum in teip-
ſo al's atqꝫ alias ſil'es huic ĩuenire ſeu ad-
uertere ſi nõ negligas.Vis tñ ut unã ad-
huc ego oñdam tibi? Facio ẽt & tertiã,
& quartã quoqꝫ demonſtrabo, ſi te ad
capiendas eas,q̃s forte ex his ĩ tua aduer
teris uinea,inuenero uigilãtem. Interdũ
bñ ꝓficientis cuiuſpiam,cum ſibi profu
ſius aliquid ſuꝑnæ gr̃æ ſenſerit irrorari,
ſubit aĩum deſideriũ p̃dicandi, non qui-
dem ad parentes & propinquos, iuxta
illud: continuo non acquieui carni &
ſanguini: ſed quaſi purius,fructuoſius,
fortiuſqꝫ paſſim ad extraneos & ad om Gal.1.a
nes.Caute oĩno.Sanè timet propheticũ
incurrere maledictũ,ſiq̃ abſcondito ac-
cepit frumẽta,abſcondat in ppl'is:& cõ Prou. 11.d
tra euangelium facere, niſi quæ in aure
audiuit,p̃dicauerit ſuper tecta. Vulpes
eſt,atqꝫ illa priore eo nociuior quo oc- Mat. 10.
cultior ueniens.Sed capio tibi eam. Pri
mus Moyſes dicit:non arabis in primo
genito bouis.Hoc Paulus interpretans, Deut.15.d
non neophytum,inq̃t,ne in ſuperbiam
elatus iecidat ĩ iudicium diaboli.Et rur-
ſum.Nec quiſqꝫ,inquit,ſumit ſibi hono 1.Tit.3.b
rem,ſed qui uocatur à deo tanqꝫ Aarõ. Heb.5.a
Item ipſe.Qũo prędicabunt,ait,niſi mit Rom.10.c
tantur? Et ſcimus monachi offm̃ eſſe nõ
docere,ſed lugere,Ex his ſil'ibuſqꝫ collc
ctis mihi texo rete,& capio uulpem,ne
demoliatur uineam.Ex his nempe cla-
ret & certum eſt quòd publice prędica
re nec monacho conuenit, nec nouitio
expedit,nec non miſſo licet.Porrò con-
tra hæc tria uenire quanta conſciæ de-
molitio eſt? Ergo qcqd tale aĩo ſuggera
tur,ſiue ſit illud tua cogitatio,ſiue immiſ
ſio ꝑ angelum malum, doloſam agno-
ſce uulpeculã.i.malũ ſub ſpẽ boni. Sed
aſpice aliã. Quãtos ex monaſterijs ſpũ
feruẽtes eremi ſolitudo ſuſcepit, & aut

tepefactos euomuit,aut tenuit cõtra ere
mi legẽ nõ modo remiſſos, ſed ẽt diſſo-
lutos:ſicꝙ́ apparuit uulpeculam affuiſ-
ſe ubi tãta facta eſt uaſtatio uineæ.i.uitę
& conſciæ hoïs detrimentum. Cogita-
bat ſi ſolꝰ degeret, multo ſe copioſiores
fructus ſpũs ꝑcepturꝝ,qppe q in cõi ui-
ta tm̃ ſpũalis grãæ fuiſſet expꝑtus. Et bo-
na uiſa eſt ſua cogitatio ſibi, ſed rei exi-
tus indicauit magis eandem illi cogita-
tionem,uulpem demolientẽ fuiſſe. Quid
illud qđ nos quoꝙ toties in domo iſta
tam grauiter inquietat,notabilẽ loquor
quorũdã q ĩter nos ſunt ſupſtitioſamꝙ́
abſtinentiã,ex qua ſe oïb.ſibiꝙ́ oẽs mo
leſtos reddunt? Quõ nõ hæc ipſa diſcor
dia tam gñalis & ſuæ illis conſcïæ diſſi-
patio eſt,&qđ in ipſo eſt,grandis uineę
hꝰ quam plantauit dextera dñi, urę.ſ.o-
Mat.26. b mniũ unanimitatis demolitio? Væ hoï ꝑ
Mar.9. f quem ſcandalum uenit. Qui ſcandaliza
uerit,inqt,unũ de his puſillis,durum eſt
qđ ſequit̃. Quãto duriora meret̃ q tantã
&tam ſctãm multitudinẽ ſcãdalizat? Iu
dicium ꝓrſus duriſſimũ portabit quicũ
que eſt ille. Sed hæc al's. Nunc ꝟo inten
damus ĳs,q̃ à ſponſo dñr ſup puſillis &
aſtutis his aïalib.demolientib.uineas.
Puſillis dixerim,non malitia,ſed ſubtili
tate. Aſtutũ ſiqdem natura hoc genus ẽ
aïantis,promptumꝙ́ admodum ad no-
cendum in occulto: & vr̃ mihi cõgruen
tiſſime deſignare ſubtiliſſima q̃dam ui-
tia ſpẽ palliata uirtutum, q̃lium utique
formam p̃miſſis ad notitiam exemplis,
paucis licet,iã aliquãtiſper expreſſi. Nec
em̃ al'r nocere q̃unt niſi ꝙ ſe uirtutes uir-
tutum q̃dam ſiľitudine mentiunt̃. Sunt
aũt cogitationes hoïum aut uanę,aut fa
ctæ immiſſiones ꝑ angelos malos,ange
2.Cor.11.c los ſatanæ q ſe trãsfigurant in angelos
Pſal. 10.a lucis,parantes ſagittas ſuas in pharetra,
hoc eſt in occulto,ut ſagittent in obſcu
ro rectos corde. Vñ & puſillas eas ꝑꝑ
hoc reor dici, ꝙ cũ cætera uitia q̃dã q̃ſi
corpulentia ſui manifeſta ſe p̃beant,hoc
genus ꝓ ſui ſubtilitate haud facile agno
ſci,& ideo nec caueri poſſit:niſi dũtaxat
à ꝑfectis & exercitatis,& qui habeant
illuminatos oculos cordis ad diſcretio-
nem boni & mali,maximeꝙ́ ad diſcre-
tionem ſpũum,q cum aplo poſſint dice
re:qa non ignoramus aſtutias ſatanę,ne
que cogitationes eius. Et uide ne forte 2.Cor.2.c
ob hoc à ſpõſo iubeant̃ nõ qdẽ extermi
nari uel abigi uel occidi,ſed capi: qđ ui
delicet hmõi ſpũales doloſaſꝙ́ beſtio-
las oï uigilantia & cautela obſeruari o-
porteat & examinari,& ſic capi.i.com
prehendi in aſtutia ſua. Ergo cũ ꝓditur
dolus,cũ fraus aperitur, cũ conuincitur
falſitas,rectiſſime tunc dr̃ capta uulpes
puſilla q̃ demoliebat̃ uineam. Denique Mat.22.d
dicimus hoïsm in ſermone capi,ſicut ha Cant.2.d
bes in euangelio,quia conuenerũt Pha-
riſæi in unũ ut capent Ieſum in ſermone.
Ita ergo ſponſus capi iubet uulpes puſil
las q̃ demoliuntur uineas.i. deprehẽdi,
cõuinci,ꝓdi. Solũ hoc malignitatis ge-
nus id ꝓprium hẽt, ut agnitum iam mi-
nime noceat,ita ut agnoſci ſit illi expu-
gnari. Quis.n.niſi demẽs comperta deci
pula ſciens & prudẽs pedẽ mittit in il-
lã? Sufficit ꝓinde ſi capiant̃ quæ eiuſmo
di ſunt,hoc eſt ſi prodas & deducas ad
medium:qppe qbus apparere,perire ẽ.
Non ſic cætera uitia. Nempe manifeſte
ueniunt,manifeſtè nocẽt,ſcientes capti-
uant,ſuperant reluctantes, utpote ui nõ
dolo agentia. Ergo contra hmõi aperte
ſæuientes beſtias non inueſtigatione o-
pus eſt,ſed refrenatione. Solas has uul-
pes paruulas,diſſimulatrices maximas
(quia proditæ iam non nocent) ſufficit
educi in lucẽ, & capi in calliditate ſua.
Nã foueas hñt. Tali itaque ex cã uulpes
iſtæ & capi iubent̃,& ꝑuulæ deſcribun
tur. Vel ideo paruulæ,ut naſcẽtia uitia ĩ
in ipſo ortu, donec utiꝙ ꝑuula ſunt, ui
gilãter obſeruãs,illico cõprehendas,ne
creſcẽtia plus noceãt,& difficiliꝰ capiã
tur. Et ſi iuxta allegoriã eccl'ias, uineas,
uulpes,hr̃ſes uel potius hr̃ticos ipſos in
telligamus:ſimplex eſt ſenſus, ut hr̃tici
capiant̃ potius quã effugent̃. Capiãtur
dico nõ armis,ſed argumẽtis qb.refellã
tur errores eoꝝ:ipſi ꝟo ſi fieri ꝑt recõci
lient̃ catholicæ,reuocent̃ ad ꝟam fidẽ. 1.Tim.2.b

Hæc eſt.n.uolũtas eius,q̃ uult oẽs ho-
mines ſaluos fieri,& ad agnitionem ue-
ritatis uenire. Hoc deniꝙ uelle ſe perhi
bet,qui non ſimpliciter, capite uulpes,
ſed,capite,inqt,nob̃ uulpes paruulas. Si
bi ergo & ſponſæ ſuæ.i.catholicæ iubet
acqri has uulpes,cũ ait: Capite eas no-
bis. Itaꝙ hõ de eccl'ia exercitatus &do
ctus,ſi cũ hr̃tico hoïe diſputare aggredi
tur,illò intentionẽ ſuã dirigere debet, q̃-
tenus ita errantẽ cõuincat ut & conuer
Iaco.5.d tat,cogitãs illud apl'i Iacobi:qa q cõuer
ti fecerit pctõrem ab errore uiæ ſuæ,ſal-
uabit aïam eius à morte,& opit multitu
dinẽ pctõꝝ. Qđ ſi reuerti noluerit, nec
conuictus poſt primã iam & ſcđam ad
monitionẽ (utpote q oïo ſubuerſus eſt)
erit ſcđm apl'm deuitãdus. Ex hoc iã me
lius(ut quidẽ ego arbitror)effugat̃, aut
ẽt religat̃,quã ſinit̃ uineas demoliri. Nec
ꝑꝑea ſanè nihil ſe egiſſe putet q hr̃ticum
uicit & cõuicit,hr̃ſes cõſutauit,ueriſimi
lia à ꝟo clare aperteꝙ́ diſtinxit, praua
dogmata,plana et irrefragabili rõne pra
ua eſſe mõſtrauit,prauum deniꝙ intelle
ctũ extollẽtẽ ſe aduerſus ſciam dei in ca
ptiuitatẽ redegit. Nẽpe cepit nihilomi
nus q talia opatus eſt,uulpẽ,etſi non ad
ſalutẽ illi:& cœpit eã ſpõſo & ſpõſæ,q̃ꝫ-
uis al'r. Nã etſi hr̃ticus nõ ſurrexit de fę-
ce,eccl'ia tñ cõfirmat̃ in fide, & qdẽ de
ꝓfectib.ſpõſæ,ſpõſus ſine dubio gratu-
lat̃. Gaudiũ etenim dñi eſt fortitudo no
ſtra. Deniꝙ non putat à ſe aliena lucra
nr̃a,q ſe nob̃ tã dignãter aſſociat,dũ iu-
bet capi uulpes non ſibi, ſed nobis ſecũ,
capite,inqens,nob̃. Aduertere eſt.n.qđ
ait,nob̃. Quid hac uoce ſocialius? An nõ
tibi vr̃ hoc dicere,q̃ſi qdã paterfamilias
qui ꝑ ſe nihil hẽat,ſed oïa cõia cũ uxore
& filĳs atque domeſticis? Et qui loquit̃
deus eſt,minime tñ ut deus id loquitur,
ſed ut ſpõſus. Capite nob̃ uulpes. Vides
quã ſocial'r loquit̃ qui ſociũ nõ hẽt? Po-
terat dicere,mihi,ſed maluit,nob̃,cõſor
tio delectatus. O ſuauitatẽ,ô gratiam, ô
amoris uim. Ita'ne ſummus oïum unus
factus eſt oïum? Quis hoc fecit? Amor
dignitatis neſcius, dignatione diues, af
fectu potens,ſuaſu efficax. Quid uiolen
tius? Triũphat de deo amor. Quid tñ tã
nõ uiolentũ? Amor eſt. Quæ eſt iſta uis Phil.2.a
q̃ſo,tã uiolẽta ad uictoriam, tã uicta ad
uiolẽtiã? Deniꝙ ſemetipſum exinaniuit,
ut ſcias amoris fuiſſe qđ plenitudo effu
ſa eſt,qđ altitudo adæq̃ta eſt, qđ ſingu
laritas aſſociata eſt. Cũ quonam tibi ô
admirande ſpõſe tã familiare cõſortiũ?
Nob̃ inqs,capite. Cui tecũ? An eccl'ię de
gentibus? De mortalib.& pctõrib.col-
lecta eſt. Illã ſcimus q̃ ſit. Sed tu qs es,
Aethiopiſſæ hꝰ tã deuotus tã ambitio-
ſus amator? Sanè nõ alter Moyſes, ſed
pluſꝙ Moyſes. Num tu ille es ſpecio-
ſus forma præ filĳs hoïum? Parꝝ dixi,cã- Pſa.44.a
dor es uitæ æternę, ſplẽdor & figura ſub
ſtantiæ dei. Poſtremo ſuper omnia deus
benedictus in ſecula, Amen.

De duplici genere hæreticorum,ſcilicet manifeſtorum,& occultorum. Et de impietate quorũdam qui ne ſecretum prodatur,peierare permittunt: dicẽtes uiros poſſe mulieribus cohabitare ſine detrimento continentiæ, *Sermo 65.*

Vos uob̃ ſuper uno capitulo di
d ſputaui ſermones, tertiũ edere
paro,ſi audire nõ tædeat. Et ne-
ceſſariũ reor. Nã qđ ad nr̃am qdẽ ſpe-
ctat domeſticã uineã (q̃ uos eſtis) ſatis
me arbitror in duobꝰ feciſſe ſermonibꝰ
ꝓ munimento illi aduerſus inſidias tri-
partiti gñis uulpiũ,q ſunt adulatores,de
tractores,ac ſeductorĳ qdã ſpũs, gnari
& aſſueti mala ſub ſpẽ boni inducere.
Verꝝ dñicæ uineæ non ita. Illã loquor q̃
impleuit terram,cuius & nos portio ſu-
mus:uineã grandẽ nimis,dñi plantatam
manu,redemptã ſanguine,rigatã ꝟbo,
propagatam grã,fœcundatam ſpũ. Er-
go plus proprĳ curam gerens,ĩ commu
ne minus profui. Mouet me autem pro
ipſa multitudo demolientium eam, de-
fenſantium paucitas, difficultas defen-
ſionis. Difficultatem occultatio facit.
Nam cum eccleſia ſemper ab initio ſui
uulpes habuerit,cito oẽs compertæ &
captæ ſunt. Cõfligebat hr̃ticus palam,
nam inde hr̃ticus maximè,qđ palã uin-
cere cupiebat,& ſuccũbebat. Ita ergo

facile illę capiebãtur uulpes. Quid.n.ſi
poſita ĩ lucẽ ỽitate hr̃ticus ĩ ſuę ꝑtinacię
tenebris remanens, ſolus foris religatus
areſceret? Nihilominus capta reputaba
tur uulpes cõdẽnata impietate, & ipſo
Oſee.9.d foras miſſo, oſtẽtui utiq; iã uicturo, non
fructui. Ex hoc iuxta ꝓphetam, erant il
li ubera arẽtia, & uẽter ſterilis: qa nõ re-
pullulat error publice cõfutatus, & fal-
ſitas apta nõ germinat. Quid faciemus
his maligniſſimis uulpib. ut capi queãt,
q̃ nocere quã uincere malũt, & ne appa
rere quidem uolunt, ſed ſerpere? Oĩbus
una intentio hr̃tici ſꝑ fuit captare gl'iam
de ſingularitate ſciæ, ſola iſta malignior
cæteris uerſutiorq; hr̃ſib. dãnis paſcitur
alienis, ꝓpriæ gl'iæ negligẽs. Docta, cre
do, exemplis ueterꝝ, q̃ ꝓditę euadere nõ
ualebãt, ſed cõfeſtim capiebant, cauta ẽ
nono maleficij gñe oꝑari myſteriũ iniq
tatis, eo licentius quo latentius. Deniq;
indixere (ut dr̃) latebras ſibi, firmauerũt
ſibi ſermonẽ neq;. Iura, piura: ſecretũ ꝓ-
dere noli. Enimuero al's ne tenuiter qdẽ
Matt.5.c iurare ullatenus acquieſcũt, ꝑꝑ illud de
Iacob.5.c euangelio, nõ iurare neq; ꝑ cœlũ neq; ꝑ
terrã &c. O' ſtulti & tardi corde, reple-
ti planè phariſiaco ſpũ, liquãtes culicẽ,
& camelũ glutiẽtes. Iurare non licet, &
peierare licet? An in hoc ſolo utrunq; li-
cet? De quonã mihi euãgelioꝝ loco ꝓ-
ducitis iſtã exceptionẽ, q ne iota qdẽ (ut
falſò gloriamini) p̃teritis? Paret uos & ſu
perſtitioſè obſeruare de iuramento, &
flagitioſè p̃ſumere de piurio. O puerſita
tẽ. Qđ ad cautelã cõſultũ eſt, uidelicet
nõ iurare: hoc iſti mãdati uice tã cõten-
tioſè obſeruãt: & qđ immobili iure ſan-
citũ eſt, nõ peierandũ. ſ. hoc tanq; indif-
ferẽs ꝓ ſua uolũtate diſpẽſant. Non, in-
quiunt, ſed ne myſterium publicemus.
Quaſi gl'ia dei nõ ſit reuelare ſermonẽ.
An dei inuidẽt gl'ię? Sed magis credo qđ
pandere erubeſcãt, ſciẽtes ingloriũ. Nã
Matt.7.a nefanda & obſcœna dñr agere in ſecre-
tò, ſiqdẽ & uulpiũ poſteriora fœtẽt. Sed
taceo q̃ negarẽt: ad manifeſta rñdeant.
An iuxta euãgeliũ cauẽt ſctm̃ dare cani-
bus, & margaritas porcis? At iſtud ap-
te fateri eſt ſe non eſſe de eccl'ia, q oẽs q
de eccl'ia ſunt, canes cẽſent & porcos. Si
ne exceptione.n. oĩb. q de ſua ſecta non
ſunt, ſuũ illud ꝗcqd eſt ſubtrahendũ exi
ſtimãt. Cæterꝝ hoc & ſi ſentiãt nõ rñde
bũnt, ne manifeſti fiãt, nẽpe qđ oĩmodo
fugiũt, ſed nõ effugiẽt. Rñde mihi ô hõ,
q plus q̃ oportet ſapis, & plus quã dici
põt deſipis. Dei eſt an nõ myſteriũ qđ
occultas? Si eũ, cur nõ ad eius gl'iam pã-
dis? Nã gl'ia dei reuelare ſermonẽ. Si nõ,
cur fidẽ hẽs in eo qđ nõ eſt dei, niſi quia
hr̃ticus es? Aut igr̃ dei ſecretũ ad dei glo
riam ꝓdant, aut dei negent myſterium,
& minimè ſe hæreticos negẽt: aut certe
nihilominus manifeſtos ſe fateant inimi
cos gl'iæ dei, q nolunt manifeſtum fieri
Prou.25.a qđ ei norũt fore ad gl'iam. Stat nẽpe ſcri
pturæ ỽitas: Gl'ia regũ celare ỽbũ, gl'ia
dei reuelare ſermonẽ. Nõ uis tu reuela-
re? Non ergo uis deũ gl'ificare. Sed forte
non recipis ſcripturã hanc. Ita eſt, ſolius
euãgelij ſe ꝓfitent æmulatores, & ſolos.
Rñdeant ꝓinde euãgelio. Qđ dico, ait,
Mat.10.c in tenebris, dicite in lumine: & qđ in au
re auditis, p̃dicate ſuꝑ tecta. Iã non licet
ſilere. uſq; quo occultũ tenet qđ palam
deus fieri iubet? Vſq; quo opertũ eſt euã
geliũ ur̃m? Suſpicor: ur̃m non eſt Pauli.
2.Cor.4.a Nã ille ſuũ fatet optum nõ eſſe. Et ſi, in-
quit, optũ eſt euãgeliũ meũ, in his optũ
eſt q ꝑeunt. Videte ne uos diceret apud
quos euangeliũ inuenit opertum. Quid
aptius q ꝑeatis? An forte nec Paulũ re-
cipitis? De qbuſdam ita audiui. Non.n.
inter uos oẽs per oĩa cõcordatis, & ſi a'
nobis omnes diſſentiatis. At uerò eorũ
uerba & ſcripta & traditiones qui cor-
poraliter cum ſaluatore fuerunt pari au
thoritate euangelij, cuncti (ni fallor) ĩdif
ferenter recipitis. Nunquid illi opertum
tenuere euangelium ſuum? Nunquid in
deo carnis infirma, mortis horrida, cru-
cis ignominiam tacuere? Et quidem in
oẽm terram exiuit ſonus eorꝝ. Vbi apl'i-
ca forma & uita, quam iactatis? Illi cla-
mant, uos ſuſurratis. Illi in publico, uos ĩ
Eſa.60 angulo. Illi ut nubes uolant, uos in tene-
bris ac ſubterraneis domib. deliteſcitis.

Quid ſile'illis in uob oñditis? An uobiſ-
cum mulierculas nõ utiq; circũducitis,
ſed includitis? Non æq̃ comitatio ut co
habitatio ſuſpicioni patet. Verꝝ quiſnã
de illis ſiniſtrũ qppiã ſuſpicaret, q mor-
tuos ſuſcitabãt? Fac tu ſil'r, & unà recu-
bantẽ putabo fœminã uirꝝ. Aliogn te-
mere tibi uſurpas illorꝝ diſpẽſationem,
quorꝝ ſctitatẽ non hẽs. Cum fœmina ſꝑ
eſſe, & nõ cognoſcere fœminã, nõne pl9
eſt quã mortuũ ſuſcitare? Qđ minus eſt
nõ potes, & qđ maius eſt uis credam ti
bi? Quotidie latus tuũ ad latus iuuẽculę
eſt in menſa. Lectus tuus ad lectũ eius ĩ
camera, oculi tui ad illius oculos in col-
loqo, manus tuæ ad manus ipſius ĩ oꝑe,
& cõtinẽs uis putari? Eſto ut ſis, ſed ego
ſuſpicione non careo. Scandalo mihi es,
tolle ſcãdali cãm, quo te ꝓbes uerꝝ (ut
iactitas) euãgelij æmulatorẽ. Qui ſcãda
Mat.15.a lizauerit unum de eccl'ia, nõne euãgeliũ
condẽnat illũ? Tu eccl'iam ſcãdalizas.
Vulpes es demoliẽs uineã. Iuuate me ſo
cij ut capiat. Vel potius capite uos nob
eã ô angeli ſcti. Verſuta eſt ualde, operta
eſt iniqtate & impietate ſua. Planè tam
puſilla atq; ſubtilis, ut facile qdem hũa-
nos fruſtret obtutus. Nunquid & ur̃os?
Propterea uox illa ad uos, utpote ſoda-
Cant.2.d les ſpõſi, Capite nob uulpes paruulas.
Ergo facite qđ iubemini, capite nob hãc
iã ỽſi pellẽ uulpeculã, quã ecce iam diu
fruſtra inſeqmur. Docete & ſuggerite
qual'r fraus deprehendat. Hoc.n. eſt ce-
piſſe uulpẽ: qa lõge plus nocet falſus ca
tholicus, quã ſi ỽus appareret hr̃ticus.
Non eſt aũt hoĩs ſcire qd ſit in hoĩe, niſi
qs forte ad hoc ipm̃ fuerit uel illumina-
tus ſpũ dei, uel angelica informatus in-
duſtria. Qđ ſignum dabitis ut palã fiat
peſſima hr̃ſis hæc docta mentiri nõ lin-
gua tm̃ ſed uita? Et qdẽ recẽs uaſtatio ui
neę uulpem indicat affuiſſe, ſed neſcio q̃
arte fingẽdi ita ſua cõfundit ueſtigia cal
lidiſſimum aĩal, ut q̃ uel intret uel exeat,
haud facile q̃at ab hoĩe dep̃hẽdi. Cũq;
pateat opus, nõ apparet author: ita ꝑ ea
q̃ in facie ſunt, cũcta diſſimulat. Deniq;
ſi fidẽ interroges, nihil xp̃ianius. Si con-
uerſationẽ, nihil irrep̃henſibilius: & quæ
loquit, factis ꝓbat. Videas hoĩem in te-
ſtimoniũ ſuæ fidei frequẽtare eccl'iam,
honorare p̃sbyteros, offerre mun9 ſuũ,
cõfeſſionẽ facere, ſacr̃is cõicare. Quid ſi
delius? Iã qđ ad uitã moreſq; ſpectat, ne
minẽ cõcutit, neminẽ circũuenit, nemi-
nẽ ſuꝑgredit. Pallẽt inſuꝑ ora ieiunijs, pa
nẽ nõ comedit ocioſus, oꝑat manib. uñ
uitã ſuſtẽtat. Vbi iã uulpes? Tenebam9
eã: qũo elapſa eſt è manib? Qũo tã repẽ-
te diſparuit? Inſtemus, inueſtigemus: a'
fructib. eius cognoſcemus eã. Et certe ui
nearꝝ demolitio teſtat uulpẽ. Mulieres
relictis uiris, & itẽ uiri dimiſſis uxorib9
ad iſtos ſe cõferũt. Clerici & ſacerdotes
populis eccleſiiſq; relictis intõſi & bar-
bati apud eos inter textores & textri-
ces plerũq; inuẽti ſunt. An nõ grauis de
molitio iſta? An nõ oꝑa uulpiũ hæc? Ve
rũ nõ apud oẽs forte iſta tam manifeſta
deprehendunt: & ſi ſint, nõ eſt uñ ꝓben
tur. Quonã modo capimus illos? Reuer
tamur ad conſortiũ & contuberniũ fœ-
minarꝝ. Hoc.n. inter eos nemo q careat.
Interrogo unũquẽpiã horꝝ. Heus tu bo-
ne uir, q̃nam hæc mulier, & uñ hęc tibi?
Vxor'ne tua? Nõ, inquit, nam uoto meo
iſtud nõ cõuenit. Filia ergo? Nõ. Quid?
Non ſoror, non neptis, non aliquo ſaltẽ
ꝓpinquitatis uel affinitatis gradu atti-
nẽs tibi? Nullo prorſus. Et qũo tuta tibi
cũ iſta cõtinẽtia tua? Sanè nec licet tibi
iſtud. Cohabitationẽ (ſi neſcis) uirorꝝ et
fœminarꝝ in ijs q uouere cõtinẽtiã, eccle
ſia uetat. Si nõ uis ſcãdalizare eccleſiã,
eijce fœminã. Aliogn ex hoc uno cæte-
ra q̃ nõ adeo manifeſta ſunt, ꝓculdubio
credibilia fiũt. Sed quo mihi, inqt, euãge
lij loco mõſtras ꝓhibitũ iſtud? Euange-
liũ appellaſti? ad euãgelium ibis: Si obe
dias euãgelio, nõ facies ſcandalũ. Prohi
bet.n. planè euangeliũ ſcandalũ fieri. Fa
cis ãt tu, iſtã nõ amouẽdo iuxta cõſtitu
tũ eccl'iæ. Suſpectus eras, at nũc manife
ſtè cẽſebere & cõtẽptor euangelij, & ec
cl'ię aduerſator. Quid iudicatis fr̃es? Si
ꝑtinax fuerit ut nec obediat euangelio,
nec eccl'iæ acqeſcat: qd iam tergiuerſari

pōt?Nōne aperte uobis vr̃ deprehenſa
fraus,comprehenſa uulpes? Si nō amo-
uet fœminā,nō amouet ſcandalū. Si nō
amouet ſcandalū cum amouere poſſit,
tranſgreſſor tenet̃ euāgelij. Quid factu-
ra eccl'ia eſt niſi ut amoueat illū qui non
uult amouere ſcandalū,ne ſit filijs illi in-
obediēs?Nā hoc mādatū hēt ex euāge-
Mat.5.c lio,nō parcere nec ꝓprio oculo ſcādali
zāti ſe,nō manui,nō pedi: ſed eruere il-
lū,abſcindere iſta,& ꝓijcere à ſe. Si, in-
Mat. 18.c quit eccleſiam non audierit,ſit tibi ſicut
ethnicus & publicanus. Fecimus'ne ali
quid?Puto ꝗa fecimus. Cepimus uulpē:
quia fraudē ꝑcepimus. Manifeſti ſunt ꝗ
latebāt falſi catholici, ꝟi deprędatores
catholicæ. Etenim dū mecum dulces ca
piebas cibos, corpus dico & ſanguinē
xp̃i,dū in domo dei ambulauimus cum
cōſenſu:fuit ſuadēdi locus,immo oppor
tunitas ſeducēdi,iuxta illud Sapiæ: Si-
mulator ore decipit amicū ſuum. Nunc
prou.11.b aūt facile ſcd'm ſapiam Pauli, poſt unā
Tit.3.c & ſcdam admonitionē hr̃ticum hoīem
deuitabo,ſciēs quia ſubuerſus ē qui eiuſ
prou. 11.b modi eſt,ac ꝓinde cautus ꝓuidere ne iā
ſit & ſubuerſor. Itaq; nonnihil eſt(iuxta
ꝟbū ſapiētis)in inſidijs ſuis captos eſſe
iniquos. Illos p̃ſertim iniquos qui īſidijs
ꝓ armis uti cauti ſunt. Nā cōflictus oīo
ab his & defenſio ꝑit. Vile nēpe hoc ge-
nus & ruſticanū ac ſine lr̃is, & prorſus
imbelle. Deniq; uulpes ſunt, & puſillæ:
ſed neq; illa in quib. male ſentire dñr,de
fenſibilia ſunt, nec tā ſubtilia quā ſuaſi-
bilia, idq; duntaxat mulierculis ruſticis
& idiotis,et quales utiq; oēs ſunt quot-
quot adhuc de ſecta hac eē exꝑtus ſum.
Nec.n.in cūctis aſſertionibꝰ eoꝝ (nam
multę ſunt)nouum quid aut inauditum
audiſſe me recolo,ſed qđ tritū eſt & diu
uentilatū inter antiquos hr̃ticos, à nr̃is
aūt cōtritū & euētilatū. Dicendū tñ &
dicā q̃nam illę ineptiæ ſint,partim quas
ſciſcitātib. ſe catholicis minus caute rñ-
dētes ipſi confeſſi ſunt, partim q̃s diuiſi
abinuicē litigātes de inuicē ꝓdiderunt,
partim quoq; quas nōnulli eoꝝ redeū-
tes ad eccl'iam detexerūt: non ꝙ ad oēs
rñdeā(nec.n.neceſſe eſt) ſed tm̃ ut inno
teſcāt. At iſtud alterius erit opus ſermo
nis,in laudē, & gl'iam nōis ſpōſi eccl'iæ
Ieſu xp̃i dñi nr̃i,qui eſt ſuper omnia deꝰ
benedictus in ſecula, Amen.

De erroribus quorundam negantium nuptias & circa baptiſmum paruulorum,purgatoriū ignē, & orationes pro defunctis, Sermo 66.

CApite nobis uulpes paruulas q̃
demoliunt̃ uineas. Ecce ego ad
uulpes iſtas. Ipſæ ſunt q̃ p̃tergre Cant.2.d
diunt̃ uiā,& uindemiant uineā. Nō ſunt
contētæ deſerere uiā,niſi & deſertare ui
neā poſſint,addētes p̃uaricationē. Non
ſufficit hæreticos eſſe,niſi & hypocritæ
ſint,ut ſit ſupra modū peccās pctm̃. Hi
ſunt qui ueniūt in ueſtimētis ouiū ad nu
dādas oues,& ſpoliādos arietes. An nō
tibi utraq; res impleta vr̃ ubi & fide ple
bes,& plebibus ſacerdotes dep̃dati in-
ueniunt̃? Quinā iſti p̃dones? Hi oues ſūt
habitu,aſtu uulpes, actu & crudelitate
lupi. Hi ſunt qui boni uideri,non eſſe: ma
li non uideri,ſed eſſe uolunt. Mali ſunt
et boni uideri uolūt,ne ſoli ſint mali: ma
li uideri timēt,ne paꝝ ſint mali. Etenim
minus ſꝑ malitia palā nocuit, nec unq̃
bonus niſi boni ſimulatione deceptus ē.
Ita ergo in malū bonoꝝ boni apparere
ſtudēt: mali nolunt, ut plus liceat mali-
gnari. Neq;.n.eſt apud eos uirtutes co-
lere,ſed uitia colorare quodā quaſi uir-
tutū minio. Deniq; ſupſtitionis impie-
tatem nōīa religionis intitulant. Innocē
tiam diffiniunt tm̃ in apto non lædere,
innocentiæ ꝓinde ſolum ſibi uendican-
tes colorem. In operimentū turpitudi-
nis,cōtinentiæ ſe inſigniere uoto. Porro
turpitudinē in ſolis exiſtimāt reputādā
uxoribus: cum uel ſola ſit ea quæ cum
uxore eſt cauſa quæ turpitudinem excu
ſat in coitu. Ruſticani homines ſunt
& idiotæ & prorſus contemptibiles,
ſed non eſt(dico uobis) cum eis negli-
genter agendum. Multum enim pro-
ficiūt ad impietatem, & ſermo eorum
ut cancer ſerpit. Deniq; non neglexit
ſpiritus ſanctus qui de his quōdam tam
manifeſte uacinatus eſt, dicente ap'lo:

Spū̃s aūt manifeſtè dicit ꝗa in nouiſſi-
1. Ti.4.a mis tꝑibus diſcedēt ꝗdam à fide, atten-
dētes ſpiritibus erroris, & doctrinis dæ
monioꝝ in hypocriſi loquentiū menda
ciū, & cauteriatā hn̄tium ſuā conſciam,
prohibentium nubere,abſtinere à cibis
quos deus creauit ad ꝑcipiendum cum
gr̃arum actione. Iſtos ꝓrſus iſtos dice-
Ibidem bat. Hi nubere ꝓhibent,hi à cibis abſti
nēt quos deus creauit: de ꝗbus poſtea ui
debimus. Nūc aūt uidete ſi non propriè
dæmonū & nō hoīum ludificatio hæc,
ſcđm qđ p̃dixerat ſpū̃s. Quęre ab illis
ſuæ ſectæ authorē,neminē dabūt. Quæ
hr̃ſis non ex hoībus habuit propriū hæ-
ſiarchā? Manichæi Manē habuere prin
cipē & p̃ceptorē, Sabelliani Sabelliū,
Ariani Ariū,Eunomiani Eunomiū, Ne-
ſtoriani Neſtorium. Ita oēs cęterę hmōi
peſtes ſingulæ ſingulos magiſtros ho-
mines habuiſſe noſcunt̃, à ꝗb. originem
ſil' duxere & nomē. Quo noīe iſtos titu-
lo'ue cēſebis? Nullo, qm̃ nō eſt ab hoīe
illoꝝ hr̃ſis,neq; ꝑ hoīem illā acceꝑunt.
Abſit tñ ut ꝑ reuelationē Ieſu xp̃i,ſed ma
gis & abſq; dubio(uti ſpū̃s ſctū̃s prædi
1. Ti.4.a xit)ꝑ immiſſionem & fraudē dæmonio
rum in hypocriſi loquētiū mendacium,
ꝓhibētiū nubere. In hypocriſi planè hoc
& uulpina doloſitate loquunt̃, fingētes
ſe amore id dicere caſtitatis, qđ magis
cā turpitudinis fouēdæ & multiplicādę
adinuenerūt. Res tñ tā in apto eſt,ut mi
rer q̄uo unq̃ hoī xp̃iano ꝑſuaderi potue
rit: niſi ꝙ hi adeo aut beſtiales ſunt ut nō
aduertāt qual'r oī immunditiæ laxat ha
benas ꝗ nuptias dānat: aut certe ita ple
ni neq̄tia, & diabolica malignitate ab-
ſorpti,ut aduertētes diſſimulēt,& læten
tur in ꝑditione hoīum. Tolle de eccl'ia
honorabile cōnubium & torū immacu
latū,nōne reples eā concubinarijs: ince-
ſtuoſis,feminifluis,mollib. maſculorum
cōcubitorib. & oī deniq; gn̄e immūdo
rum? Elige ergo utrūlibet,aut ſaluari uni
uerſa mōſtra hæc hoīum, aut numerum
ſaluandoꝝ ad continentium redigi pau
citatem. Quam parcus in uno,quam lar
gus in altero? Neutrum hoꝝ competit
ſaluatori. Quid? Coronabitur turpitu-
do? Nihil minus decet honeſtatis autho
rem. Damnabitur uniuerſitas p̃ter pau-
culos cōtinentes? Nō eſt hoc eſſe ſalua-
torē. Rara in terris cōtinētia, neque pro
tantillæ q̃ſtu ad terras plenitudo illa ſe-
metipſam exinaniuit. Et q̄uo de illa oēs
accepimus,ſi ſolis indulſit continentib.
participiū ſui? Nō eſt qđ ad hoc rñdeāt.
Sed neque ad illud credo: Si honeſtati ī Gala.5.d
cœlis eſt locus,nō ſit aūt honeſto & tur
pi conſortiū,ſicut nō eſt ſocietas luci ad
tenebras: ꝑfecto neminē immundorum
locus in loco ſalutis manet. Siq̄s al'r ſa-
pit,arguet illū ap'lica uox, abſq; oī am-
biguo aſſerēs qm̃ ꝗ talia agūt, regnum
dei nō poſſidebunt. Qua iā exiet de ca-
uerna hæc inſidioſa uulpecula? Puto ī fo
uea dep̄henſam,in q̃ ſibi duo q̄ſi forami
na fecerit,unū quo intret,alterū quo ex-
eat. Nā cōſueuit ita. Vide ergo q̄uo utro
biq; illi interclusus ſit exitus. Si ſolos in
cœleſtib. collocat cōtinētes, ꝑit ex ma-
xima parte ſalus. Si oēm ſpurcitiā pari-
ter cū cōtinentib. collocat,ꝑit honeſtū.
Sed iuſtius ꝑit ipſa,neq; hac exitura ne-
que illac, recluſa perpetuo & capta in
fouea quā facit. Quidā tñ diſſentientes
ab alijs,inter ſolos uirgines matrimoniū
cōtrahi poſſe fatent̃. Veꝝ ꝗd in hac di-
ſtinctione rōnis afferre poſſint, non ui-
deo: niſi ꝙ ꝓ libitu q̄ſq; ſuo ſacra eccl'iæ
tanq̃ mr̃is uiſcera dēte uiꝑeo certatim
inter ſe dilacerare cōtendūt. Nā qđ dñr
p̃tendere de primis coniugib. ꝗa uirgi-
nes erant,ꝗd iſtud q̃ſo matrimonij præ-
iudicat libertati,quo minus & inter nō
uirgines contrahi liceat? Sed neſcio ꝗd
ſe in euāgelio inueniſſe ſuſurrāt, qđ ſuæ
ineptię fruſtra exiſtimāt ſuffragari. Illud
credo ꝙ dn̄s cū p̃miſiſſet teſtimonium
de Geneſi,Et creauit hoīem deꝰ ad ima Gene.1.c
ginē & ſilitudinem ſuā, maſculū & fœ-
minā creauit illos: poſtea intulit, Ergo Mar.10.a
qđ deus cōiūxit,hō nō ſeparet. Hos,in-
quiūt,coniūxit deus, ꝗa uirgines ambo
erāt,& iā nō licuit ſaparari: nō erit autē
ex deo copulatio ſecus p̃ſumpta. Quis
tibi dixit ꝑpea à deo cōiūctos,ꝗa uirgi-

nes erãt. Nã ſcriptura hoc nõ loquitur.
An nõ uirgines erant? inqt. Erãt, ſed nõ
eſt idipſum, copulatos uirgines, & co-
pulatos, qa uirgines. Quanq; neq; hoc
qdem noīatim dictũ repies quod uirgi-
nes eſſent, quãuis eſſent. Sexuũ ſanè ex-
preſſa diuerſitas eſt, nõ uirginitas, cũ di
ctũ eſt, Maſculũ & fœminam creauit il
los. Merito qdem. Nõ. n. maritalis copu
la corpoꝶ reqrit integritatẽ, ſed ſexuũ
aptitudinẽ. Bñ ꝓinde ipſam inſtituẽs ſpi
ritus ſctũs, ſexũ expſſit, & uirginitatem
tacuit, nec dedit occaſionẽ uenãdi vbũ
inſidioſis uulpeculis. Qđ utiq; libenter
feciſſent, quãuis id quoq; fruſtra. Quid
eñi ſi dixiſſet, Virgines creauit illos? Nũ
ꝑꝑea cõtinuo obtinuiſſes ſolos uirgines
licere cõiũgi? Et tñ qũo exultaſſes ex ſo
la vbi occaſione? qũo exſufflaſſes ſcdas
et tertias nuptias? qũo inſultaſſes catho
licæ ſcorta lenoneſq; adinuicem tanto
libẽtius cõiungenti, quãto ꝓinde eos de
Oze. 1. a turpi ad honeſtũ trãſire nõ dubitat? For
taſſis & reꝑhenderes deũ ꝓphetæ ꝑci-
pientẽ fornicariã ducere: nũc aũt & oc-
caſio deeſt, & libet gratis hr̃ticum eſſe.
Nã teſtimoniũ qđ uſurpaſti ad aſtruen
dũ errorẽ tuũ, plus ad deſtruendũ uale-
1. Cor. 7. g re inuentũ eſt, ꝓ te facere nihil, cõtra te
plurimum. Nũc aũt audi qđ te ex toto
aut cõfundit aut corrigit, et hr̃ſim tuam
ꝓrſus cõterit & cõminuit. Mulier quan
to tp̃e uir eius uiuit, alligata eſt uiro: ſi
aũt dormierit uir eius, ſoluta eſt à lege
uiri, cui uult nubat, tm̃ in dño. Paulus eſt
ꝗ cõcedit uiduæ ut cui uult nubat: & tu
ecõtra ꝑcipis, nulla ꝑter uirginẽ nubat,
& hoc nõ niſi uirgini: ut nõ cui uult nu-
bat uel ipſa. Quid manũ dei abbreuias?
Quid largam bñdictionẽ nuptiarum re
ſtringis? Quid ꝓpriũ uẽdicas uirgini qđ
indultum eſt ſexui? Non cõcederet hoc
Paulus niſi liceret. At parꝶ dico conce-
dit, uult quoq;. Volo, inqt, adoleſcẽtio-
res nubere. nec dubiũ qn uiduas dicat.
Quid manifeſtius? Ergo qđ cõcedit qa
licet, ẽt uult qa expedit. Qđ licet & ex-
pedit, hr̃ticus ꝓhibet? Nihil ex hac ꝓhi
bitione ꝑſuadebit, niſi ꝙ hr̃ticus eſt. Su-
pereſt ut & de reſiduo apl'icæ ꝓphetiæ
iſtos aliquãtulũ exagitemus. Abſtinent
nanq; hi (ut ꝑdixit ille) à cibis quos crea
uit deus ad ꝑcipiendũ cũ grãꝶ actione.
Hinc quoq; hr̃ticos ſe ꝓbantes, nõ ſanè
qa abſtinẽt, ſed qa hr̃ticè abſtinẽt. Nam
& ego interdũ abſtineo, ſed abſtinẽtia
mea ſatisfactio eſt ꝓ pctis, nõ ſupſtitio
pro impietate. Num redarguimus Pau
lũ ꝙ caſtigat corpus ſuũ, & in ſeruitutẽ
redigit? Abſtineo à uino, qa in uino luxu 1. Cor. 9. d
ria eſt: aut ſi infirmus ſum, modico utor, Ephe. 5. d
iuxta cõſiliũ Pauli. Abſtineo à carnib9,
ne dũ nimis nutriunt carnẽ, ſil' & carnis
nutriãt uitia. Panẽ ipm cũ mẽſura ſtude
bo ſumere, ne onerato uẽtre ſtare ad o-
randum tædeat, & ne impropet ẽt mihi Luc. 26. a
ꝓpheta qa panẽ meũ comederim in ſa- Eſa. 23. d
turitate. Sed ne ſimplici qdem aqua in-
gurgitare me aſſueſcam, ne diſtẽtio ſanè
uẽtris uſq; ad titillationẽ ꝑtingat libidi
nis. Hæreticus al'r. Nẽpe horret lac, &
qcqd ex eo cõficit: poſtremo oẽ qđ ex
coitu ꝓcreat. Rectè & xp̃ianè, ſi non id-
circo qa ex coitu, ſed ne ad coitũ prouo-
cent. Cæterꝶ quid ſibi uult qđ ita gñal'r
oẽ qđ ex coitu gñatur uitat? Suſpicionẽ
gñat mihi obſeruatio iſta ciboꝶ tã ſi-
gnãter expſſa. Verũtamẽ ſi de rl'a medi-
coꝶ hæc ꝓfers nob, non reꝑhendimus
curã carnis quã nemo unq; odio habuit,
ſi tñ nõ nimia fuerit. Si de diſciplina ab-
ſtinentiũ. i. ſpũaliũ medicoꝶ ſchola: ẽt
uirtutẽ approbamus ꝙ̃ carnẽ domas, frẽ
nas libidinẽ. At ſi de inſania Manichæi
ꝑſcribis bñficentię dei, ut qđ ille creauit
& donauit ad ꝑcipiendũ cũ grãꝶ actio
ne, tu nõ modo ingratus ſed & cẽſor te
merarius immũdũ decernas, & tanq; à
malo abſtineas: nõ planè abſtinẽtiã col
laudabo, ſed execrabor malitiã & bla-
ſphemiã: te magis immundum dixerim
ꝙ immundum qd putas. Oĩa mũda mũ
dis, ait ille reꝶ optimus æſtimator: &
nihil immundum, niſi ei qui immũdum
qd putat. Immundis aũt & infidelib. ni
hil eſt mundum, ſed polluta eſt eoꝶ &
mẽs & cõſcia. Væ qui reſpuitis cibos ꝗs
deus creauit, iudicãtes immundos & in

dignos quos traijciatis in corꝑa uĩa: cũ
ꝑꝑea uos corpus xp̃i qđ eſt eccl'ia, tan-
quã pollutos & immũdos expuerit. Nõ
ignoro ꝙ ſe & ſolos corpus xp̃i eſſe glo
rient: ſed ſibi hoc ꝑſuadeãt qui illud quo
que ꝑſuaſum hñt, ꝑtãtem ſe hr̃e quoti-
die in mẽſa ſua corpus xp̃i et ſanguinem
cõſecrãdi ad nutriẽdũ ſe in corpus Chr̃i
& mẽbra. Nẽpe iactãt ſe eſſe ſucceſſo-
res apl'oꝶ, & apl'icos noīant, nullum tñ
apl'atus ſui ſignũ ualẽtes oñdere. Quo-
Mat. 5. b uſque lucerna ſub modio? Vos eſtis lux
mũdi, dictũ eſt apl'is: & ideo apl'i ſuꝑ cã
delabrum, ut toto luceãt mũdo. Pudeat
ſucceſſores apl'oꝶ lucẽ non eſſe mundi,
ſed modij, mũdi aũt tenebras. Dicamus
Ibidem eis, Vos eſtis tenebræ mũdi. Et tranſea-
mus ad alia. Se dñt eccl'iam, ſed cõtradi
cũt ei qui dicit: Nõ põt ciuitas abſcondi
ſupra mõtẽ poſita. Ita'ne lapidẽ de mõ-
te abſciſſum ſine manib. mõtẽ factũ, &
implentẽ mũdũ, ũris creditis incluſum
antris? Et ne hic quidẽ immorãdũ. Ipſa
opinio refugit publicari, ſuo contẽta ſu-
ſurrio. Hẽt & ſꝑ hẽbit integrã Xp̃s hære
ditatẽ ſuã & poſſeſſionem ſuã terminos
terræ. Se potius ſubtrahũt huic magnæ
hr̃ditati, qui xp̃o illã conant detrahere.
Videte detractores, uidete canes. Irridẽt
nos quia baptizamus infantes, qđ ora-
mus ꝓ mortuis, qđ ſctõꝶ ſuffragia po-
ſtulamus. In oĩ gñe hoīum atq; in utro-
que ſexu feſtinãt ꝓſcribere xp̃m, in adul
tis & paruulis, in uiuis & mortuis. Hinc
quidẽ infantib. ex impoſſibilitate natu-
ræ, inde vò adultis ex difficultate conti-
nẽtiæ ꝑſcribentes. Porrò mortuos uiuen
tiũ fraudãtes auxilijs, uiuẽtes nihilomi-
nus ſctõꝶ ꝗ deceſſerũt ſuffragijs ſpoliã
tes. Abſit. Nõ relinquet dñs plebẽ ſuam
pſal. 94. a ꝗ̃ eſt ſicut arena maris, nec cõtẽtus erit
paucitate hr̃ticoꝶ qui oẽs redemit. Ne-
que. n. parua, ſed planè copioſa apud eũ
redẽptio. Quãtus vò numerus iſtorum
ad magnitudinẽ ꝑtij? Se magis ꝑtio frau
dãt qui ipm euacuare conant. Quid. n. ſi
infans ꝓ ſe loqui nõ põt, ꝓ quo uox ſan-
guinis fr̃is ſui & talis fr̃is clamat ad deũ
de terra? Aſtat & clamat nihilominus
mr̃ eccl'ia. Quid tñ infans? Nõne & ipſe
vr̃ tibi inhiare quodãmodo de fontib9
ſaluatoris uociferari ad deũ, ſuiſq; uagi
tibus clamitare, dñe uim patior, rñde ꝓ
me? Flagitat auxiliũ grãæ: quia uim patit
ab origine. Clamat innocẽtia miſeri, cla
mat ignorãtia paruuli, clamat addicti ĩ-
firmitas. Ita ergo clamãt hęc oĩa, ſanguis
fr̃is, fides mr̃is, deſtitutio miſeri, & miſe
ria deſtituti. Et clamat ad pr̃em. Porrò
pr̃ ſeipm negare nõ põt, pr̃ eſt. Nemo
mihi dicat quia nõ hẽt fidẽ cui mr̃ imꝑ-
tit ſuã inuoluẽs illi in ſacrõ quouſq; ido-
neus fiat ꝓprio nõ tm̃ ſenſu ſed aſſenſu
euolutã puramq; ꝑcipe. Nunquid bre- Mat. 15. c
ue pallium ut non poſſit ambos coope-
rire? Magna eſt eccleſiæ fides. Nũquid
minor fide Chananææ mulieris, quã cõ
ſtat & filiæ ſufficere potuiſſe & ſibi? iõ
audiuit: O mulier magna eſt fides tua,
fiat tibi ſicut petiſti: Nunquid minor fi-
de illoꝶ ꝗ paralyticum per tegulas de-
mittentes, aĩæ illi ſimul & corporis ob-
tinuere ſalutẽ? Deniq; hẽs: Quoꝶ fidem
ut uidit, ait paralytico: Cõfide fili, remit Matt. 9. a
tuntur tibi pctã tua. Et paulopoſt. Tol- Ioan. 5. a
le grabatum tuum: & ambula. Qui hæc
credit, facile huic perſuadebit merito ec
cleſiam præſumere non ſolum paruulis
baptizatis in ſua fide ſalutem, ſed etiam
interfectis pro Xp̃o infantib. coronam
martyrij. Quæ cũ ita ſint, nullũ præiudi- Heb. 11. b
cium ſuſtinebũt regenerati de eo qđ di
ctũ eſt: Sine fide impoſſibile eſt placere
deo, cũ ſine fide nõ ſint qui ĩ teſtimoniũ
fidei baptiſmi grãm ꝑceperũt. Sed neq; Matt. 16. d
de eo qđ item dictum eſt: Qui vò non
crediderit, cõdemnabit. Quid. n. crede-
re eſt niſi fidẽ hr̃e? Itaq; & mulier ſalua-
bitur per gñationem filioꝶ ſi permanſe
rit in fide cũ lenitate, & infantib. ꝑ laua- 1. Tim. 2. d
cri regenerationem ſuccurretur, & adul
ti qui continere nõ poterũt, cõiugij trice
ſimo fructu ſe redimẽt, uiuentium quo
que preces & hoſtias mortui qui opus
habebunt & digni erunt, mediantibus
percipient angelis, & eoꝶ qui iam per-
uenerunt, uiuentib. adhuc nequaquam
ſolatia deerunt per deum qui ubiq; eſt,

& in deo nuſq; affectu charitatis abſen-
tium. Nã & Xp̃s pp hoc mortuus eſt et
Rom. 14. b reſurrexit, ut uiuorꝫ dñaret & mortuo-
rũ. Propter hoc quoq; & infans natus
eſt, & p ſingulos ętatũ gradus ꝓfecit in
uirꝫ, ut nulli deeſſet ætati. Non credunt
aũt ignẽ purgatoriũ reſtare poſt mortẽ,
ſed ſtatim aĩam ſolutã à corpe, uel ad re
quiẽ trãſire, uel ad dãnationẽ. Quærant
ergo ab eo q dixit quoddã pctm̃ eſſe qđ
Mat. 12. c neq; in hoc ſcl'o neq; in futuro remittere
tur, cur hoc dixerit ſi nulla manet in futu
to remiſſio purgatio' ue pcti. Iã ṽò q ec-
cleſiã nõ agnoſcũt, nõ eſt mirꝫ ſi ordini-
bus eccleſiæ detrahũt, ſi inſtituta nõ re-
cipiũt, ſi ſacra contẽnũt, ſi mãdatis non
obediũt. Pctõres, inqunt, ſunt apl'ici, ar-
chiepi, epi, p̃sbyteri, ac p hoc nec dãdis
nec accipiẽdis idonei ſacris. Nunq; ṽo
duo iſta cõuenient, ep̃m eſſe & pctõrẽ?
Falſum eſt. Ep̃s erat Caiphas, et tñ quã
tus pctõr q in dñm mortis dictabat ſen
tentiã? Si negas ep̃m, arguet te teſtimo-
nium Ioannis q eum in teſtimonium ſui
pontificatus ẽt ꝓphetaſſe refert. Apl's
erat Iudas, & licet auarus & ſceleratus,
electus è dño. An tu de illius apl'atu du
Ioan. 6. g bitas quẽ dñs elegit? Nõne ego, inquit
uos duodecim elegi, & unus ex uob̃ dia
bolus eſt? Audis eũdem electum apl'm,
& extitiſſe diabolum, & negas poſſe eẽ
ep̃m q pctõr eſt? Sup cathedram Moyſi
ſederunt ſcribæ & Phariſæi, & q nõ obe
dierunt eis tanq; ep̃is, inobedientiæ rei
fuerunt, ẽt in ip̃m dñm p̃cipientẽ & di-
Mat. 23. a centẽ: Quę dñt facite. Patet quanuis ſcri
bæ, quãuis phariſęi, quãuis uidelicet ma
ximi pctõres, pp cathedrã tñ Moyſi ad
eos quoque nihilominus ptinere qđ itẽ
dixit: Qui uos audit, me audit: & quos
Luc. 10. e ſpernit, me ſpernit. Multa qdem & alia
huic ppl'o ſtulto & inſipienti à ſpiritib9
erroris in hypocriſi loquentib. mẽdaciũ
mala pſuaſa ſunt, ſed non eſt rñdere ad
oĩa. Quis. n. oĩa nouit? Deinde labor infi
nitus eſſet, & minime neceſſarius. Nam
quantũ ad iſtos, nec rõnib. conuincunť,
qa nõ intelligũt: nec authoritatibus cor
riguntur, qa non recipiunt: nec flectũtur
ſuaſionibus qa ſubuerſi ſunt. Probatum
eſt, mori magis eligũt quã cõuerti. Horꝫ
finis interitus, horꝫ nouiſſima incẽdium
manet. Horꝫ ſiqdem in facto Sampſon
ex ſuccenſis uulpium caudis figura p̃ceſ Iud. 15. a
ſit. Plerunq; fideles iniectis manib. ali-
quos ex eis ad medium traxerunt. Quæ
ſiti fidem, cum de qb. ſuſpecti uideban-
tur, oĩa prorſus ſuo more negarent, exa-
minati iudicio aquæ, mendaces inuenti
ſunt. Cumq; iam negare non poſſent,
qppe deprehenſi, aq̃ eos non recipiente,
arrepto, ut dr̃, fræno dentib. tam miſere
q; libere impietatem non cõfeſſi, ſed ꝓ-
feſſi ſunt, palam pietatem aſtruentes, &
peo ea mortem ſubire parati. Nec min9
parati inferre q aſtabant. Itaq; irruens ĩ
eos populus nouos hæreticis ſuæ ipſorꝫ
perfidiæ martyres dedit. Approbamus
zelum, ſed factum non ſuademus: qa fi-
des ſuadenda eſt, non imponenda. Quã
quam melius ꝓculdubio gladio coerce
rentur, illius uidelicet q non ſine cã gla-
dium, portat, quam in ſuũ errorem mul Rom. 13. b
tos traijcere pmittãtur. Dei. n. miniſter il
le eſt, uindex in irã ei qui male ait. Mira-
bantur aliqui, qđ non mõ patienter, ſed
& læti, ut uidebatur, ducerẽtur ad mor-
tẽ: ſed q minus aduertunt quãta ſit ptãs
diaboli, nõ modo in corpa hoĩum, ſed ẽt
in corda quæ ſemel permiſſus poſſede-
rit. Nõne plus eſt ſibimet hoĩem iniјce-
re manus, quã id libẽter ab alio ſuſtine-
re? Hoc autẽ in multis potuiſſe diabolũ
frequenter experti ſumus, q ſeipſos aut Mat. 27. a
ſubmerſerũt aut ſuſpẽderũt. Deniq; Iu-
das ſuſpẽdit ſeip̃m, diabolo ſine dubio ĩ-
mittẽte. Ego tñ mai9 exiſtimo, magiſq;
admiror qđ potuit ĩmiſiſſe ĩ cor eius ut
traderet dñm, quã ut ſemetip̃m ſuſpẽde
ret. Nihil ergo ſil'e hñt cõſtãtia martyrꝫ,
& ptinacia horꝫ: qa mortis contẽptum
in illis pietas, ĩ iſtis cordis duritia opať.
Et iõ ꝓpheta martyris forſitã uoce dice
bat: Coagulatũ ẽ ſicut lac cor eorꝫ, ego
ṽò legẽ tuã meditatus ſum: ꝓ eo uideli- pſal. 118.
cet qđ & ſi pœna eadẽ uidereť, lõge di-
uerſa eſſet intẽtio, illo utiq; durante cor
contra dñm, iſto in lege dñi meditante.
Quæ cum

Quæ cũ ita ſint, nõ eſt opus (ut dixi) fru
ſtra multa aduerſus hoĩes ſtultiſſimos
atq; obſtinatiſſimos dicere, ſufficit inno
tuiſſe illos ut uitenť. Quamobrem ut de
prehendanť, cogẽdi ſunt uel abijcere fœ
minas, uel exire de eccl'ia: utpote ſcãda-
lizantes eccleſiã in cõuictu & contuber
nio fœminarꝫ. Dolendũ ualde q nõ ſo-
lũ laici principes, ſed & quidã, ut dr̃, de
clero, necnon de ordine ep̃orꝫ, qui ma-
gis eos perſequi debuerãt, pp quæſtum
ſuſtineãt, accipientes ab eis munera. Et
qũo, inquiũt, dãnabimus nec cõuictos
nec cõfeſſos? Friuola ſatis non iõ, ſed oc
caſio. Hoc ſolo ẽt ſi aliud non eſſet faci-
le deprehẽdis, ſi (ut dixi) uiros & fœmi-
nas qui ſe cõtinẽtes dĩt, ab inuicẽ ſepa-
res, & fœminas quidẽ cũ alijs ſui & ſe-
xus & uoti degere cogas, uiros ęque cũ
eiuſdẽ propoſiti uiris. Per hoc. n. cõſultũ
erit utrorunq; uoto ſil' & fame cum cõ
tinẽtiæ ſuæ & teſtes habuerint & cuſto
des. Qđ ſi nõ ſuſtinẽt, iuſtiſſime elimina
bunť de eccl'ia quã ſcandalizant non ſo
lũ notabili, ſed ẽt illicita cohabitatiõe.
Ergo iſta ſufficiant pro deprehendẽdis
harꝫ uulpium dolis, ad dandã ſciam &
cautelam dilectæ & glorioſæ ſpõſę dñi
nři Ieſu Chriſti, qui eſt ſuper omnia de9
benedictus in ſecula, Amen.

*De mirabili affectu d. lectionis ſponſæ quẽ eru-
ctat pp amorem Chriſti ſponſi, Sermo 67.*

D Ilectus meus mihi, & ego illi.
Hactenus uerba ſpõſi. Adſit ip
Cant. 2. d ſe ut digne ad gloriam ipſius &
nřam ipſorꝫ ſalutẽ ſpõſæ eius poſſimus
inueſtigare ſermones. Neq;. n. tales ſunt
qui à nob̃ cõſiderari & diſcuti, prout di
gnũ fuerit, ualeãt, niſi ipſe fuerit dux uer
bi. Sũt. n. quã ſuaues ad grãm tã fœcun
di ad ſenſus, tã ẽt profundi ad myſteria.
Cui ſimilabõ eos? Vni iterim alicui epu
larꝫ, quæ triplici quadã emineat grã, de
licioſa ad saporẽ, ſolida ad nutrimentũ,
efficax ad medicinã. Sic, inq;, ſic ſingu-
lus quiſq; ſpõſæ ſermo, & ex eo qđ ſua-
uiter ſonat, affectũ mulcet, & de ſenſuũ
ubertate mentẽ impinguat & nutrit, &
de altitudine myſteriorꝫ dũ ĩtellectum
quo plus exercet, plus terret, miro mo-
do tumorẽ ſanat inflantis ſciæ. Etenim
unus quiſpiam ex his forte qui ſibi ſcioli
vñr, curioſius ſeſe dederit ſcrutinio ho-
rũ, cũ uiderit ingenij ſui ſuccũbere uires,
& redigi ĩ captiuitatẽ oẽm intellectum
pſenſerit, nõne humiliatus ad illã uocem
compelleť ut dicat: Mirabilis facta eſt
ſcía tua ex me, cõfortata eſt, & nõ pote pſal. 138. a
ro ad eã? Et nũc quidẽ principiũ uerbo-
rũ eius quãtæ ſuauitatis inſigne prefert?
Nã uide quale principiũ dederit: Dile-
ctus, iuquit, meus mihi, & ego illi. Sim-
plex uox vr̃, qm̃ ſuauiter ſonat. Sed de
hoc uidebiť poſtea. Nũc uero à dilectio
ne incipit, de dilecto proſequitur, nihil
aliud ſe ſcire indicans niſi dilectũ. Patet
de quo ſermo: cũ quo, nõ ita. Non. n. ut
cũ ipſo eodẽ fuerit ſentire pmittiť, cũ ip-
ſe iã nõ affuerit. Neq; id dubium, nempe
mox eũ reuocare vr̃, et quaſi poſt tergũ
clamare: reuertere, inquiens, dilecte mi.
Vñ adducimur nõ aliud ſane conijcere,
niſi q finitis uerbis ſuis, iterꝫ ſuo more ſe
abſentauerit, & illa remãſerit nihilomi-
nus de eo loquẽs, qui nunq; abſens eſt ſi
bi. Ita eſt, in ore retinuit qui nõ recede-
bat à corde nec qñ recedebat. Qđ de Luc. 6. g
ore exit, de corde uenit, & ex abundan
tia cordis os loquitur. Ergo loquiť de di
lecto ut uere dilecta & uere diligenda,
qm̃ diligit multũ. Quærimus cum quo?
Nã de quo, nouimus: & nõ occurrit, niſi
forte cum adoleſcentulis quæ à matre
abeſſe non pñt, ubi diſceſſerit ſponſus.
Sed melius (ut opinor) ſentimus ſecum
potius & non cum altero ſic locutam,
præſertim quod trunca & minus conti
nens inueniatur ipſa locutio, inſufficiẽs
plane ad dandam intelligentiam audi-
tori, ob quam uel maxime inuicem lo
quimur. Dilectus meus mihi, inquit,
& ego illi. Non plus? Pendet oratio, im
mo non pendet, ſed deficit. Suſpendi-
tur auditor, nec eruditur, ſed erigitur.
Quid eſt hoc quod dicit, ille mihi, & Cant. 2. d
ego illi? Neſcimus quid loquitur: quia
non ſentimus quod ſentit. O ſancta ani
ma quid tuus ille tibi, quid tu illi? Quæ-

nam,q̃ſo,hęc inter uos tam familiariter
fauorabilŕq́ diſcurrens exhibitio & re-
dhibitio? Tibi ille,tuq́ uiciſſim illi. Sed
qd? Idipſum ei tu,qđ tibi ille,an aliud?
Si nob̃,ſi ad nr̃am loqueris intelligẽtiã,
Ioan.10.c euidẽter qđ ſentis edicito. Quouſq; ani
Pſal.24.c mas nr̃as tollis? An ſcđm ꝓphetã ſecre-
tũ tuũ tibi? Ita ẽ affectus locutus eſt,nõ ĩ
tellectus,& iõ non ad intellectũ. Ad qd
ergo? Ad nihil niſi ꝙ mirabilr̃ delectata
& affecta uehemẽter ad deſideratos af-
fatus,ſinẽ illo faciente nec tacere oĩo q-
uit,nec tñ qđ ſenſit exprimere. Neq;.n.
ut exprimeret ſic locuta eſt, ſed ne tace-
Luca.6.g ret. Ex abũdantia cordis os locutũ eſt,
ſed nõ ꝑ abundantia. Hñt ſuas uoces af
fectus ꝑ q̃s ſe ẽt cum nolũt,ꝓdũt: timor
(uerbi cã) meticuloſas, dolor gemebun
das,amor iucũdas. Nunqd dolentium
plãctus,mœrẽtiúmue ſingultus uel gemi
tus,ꝑcuſſoꝝ itemq́ pauentiũ ſubitas et
efferatas clamitationes,ſeu ẽt ſaturatoꝝ
ructus,aut uſus creat,aut rõ excitat,aut
deliberatio ordinat, aut p̃meditatio for
mat? Eiuſmodi certũ eſt nõ nutu ꝓdire
aĩ,ſed erumpe motu. Sic flagrãs ac uehe
mens amor p̃ſertim diuinus, cũ ſe intra
ſe cohibere non ualet, non attendit quo
ordine,q̃ lege,qua'ue ſerie ſeu paucitate
ỽboꝝ ebulliat, dummodo ex hoc nul-
lũ ſui ſentiat detrimentũ. Interdum nec
ỽba reqrit,interdũ nec uoces oĩo ullas,
ſolis ad hoc contentus ſuſpiriĳs. Inde eſt
ꝙ ſpõſa ſctõ amore flagrãs,idq́ incredi
bili modo,ſanè ꝓ captãda quantulacũ-
que euaporatione ardoris quẽ patiť,nõ
cõſiderat qd,qualr̃ eloquať: ſed qcqd in
buccã uenerit,amore urgẽte nõ enũciat,
ſed eructat. Quidni eructet ſic refecta et
ſic repleta? Reuolue textũ epithalamĳ
h⁹ ab ipſo exordio uſq; huc,& uide ſi tã
ta uſpiam illi quanta hac uice in cunctis
uiſitationib. & allocutionib. ſponſi co-
pia eius indulta fuerit,et ſi unquã ex ore
Pſa.102.a ipſius nõ modo tã multos,ſed & tã iucũ
dos ſermones accepit. Quæ ergo reple-
uerat ĩ bonis deſideriũ ſuũ,qd miꝝ ſi ru
ctũ potius quã uerbũ fecit? Et ſi ỽbum
feciſſe tibi vr̃,eructatũ puta, & nõ ſub-

ordinatũ aut p̃ordinatum. Nec.n.ſpõſa
rapinam arbitratur ſibi aptare prophe Pſal.44.a
tæ dictũ. Eructauit cor meũ ỽbũ bonũ, Cant.2.d
qppe eodẽ repleta ſpũ, Dilectus me⁹ mi
hi,& ego illi. Nihil cõſequentiæ habet,
deeſt or̃oni. Quid inde? Ructus ẽ. Quid
tu ĩ ructu q̃ris or̃onum iũcturas, ſolẽnia
dictionũ? Quas tu tuo ructui leges ĩpo-
nis uel rr̃as? Nõ recipit tuã moderatio-
nem,nõ à te compoſitionẽ expectat, nõ
commoditatem,nõ opportunitatẽ req-
rit: ꝑ ſe ex intimis nõ mõ cum nõ uis, ſed
& cum neſcis erũpit,euulſus potius quã
emiſſus. Tñ odorem portat ructus, qñ-
que bonum qñq; malum ꝓ uaſoꝝ è q-
bus aſcẽdit cõtrariĳs q̃litatib. Denique
bonus hõ de bono theſauro ſuo profert
bonum,& malus malum. Bonum uas
ſpõſa dñi mei,& bonus mihi odor ex il
la. Gr̃as ago tibi dñe Ieſu, q me dignat⁹ Matt.15.c
es admittere ſaltem ad odorãdum. Ita
dñe,nam & catelli edunt de micis q̃ ca-
dũt de menſa dñoꝝ ſuoꝝ. Mihi,fateor,
bñ redolet ructus dilectæ tuæ, & de ple
nitudine eius quãuis modicum qd gra- Pſa.144.b
tãter accipio. Memoriam abũdãtiæ ſua Cant.7.d
uitatis tuę eructat mihi,& neſcio qd in-
effabile tuæ dignationis & amoris odo
ratus ſum ĩ uoce iſta: Dilectus meus mi-
hi,& ego illi. Ipſa (ut dignũ eſt) epuleť et
exultet ĩ cõſpectu tuo,& delecteť ĩ læti- Pſal.67.a
tia. Verũtamẽ ſic tibi excedat, ut ſobria
ſit nob̃. Ipſa ergo repleať ĩ bonis domus
tuæ,& torrẽte uoluptatis tuæ poteť: ſed Pſal.64.a
q̃ſo, ꝑueniat ad me paupem uel tenuis
odor eructãte illa cũ ſatiata fuerit. Bene
mihi eructauit Moyſes, & bonus odor ĩ
ructu eius creãtis potẽtiæ. In principio,
inqt,creauit de⁹ cœlũ et terrã. Bñ Eſaias, Gen.1.a
nã ſuauiſſimũ redimẽtis miſericordię o-
dorẽ dedit,ita eructuãs: Tradidit ĩ mor
tẽ aĩam ſuã,& cũ ſceleratis reputatus ẽ,
& ipſe pctã multoꝝ tulit,& ꝓ trãſgreſ-
ſorib. rogauit,ut nõ piret. Quid æq̃ miſe Eſa.53.d
ricordiã redolet? Bon⁹ quoq; ex ore Hie
remię ructus,bonus ex Dauid,q ait: Eru Pſal.44.a
ctauit cor meũ ỽbũ bonũ. Repleti ſunt
oẽs ſpũ ſctõ,& eructãtes oĩa ĩpleuerunt
bonitate. Ructũ Hieremiæ reqritis? Nõ

ſum oblitus,iã parabã illũ. Bonũ eſt p̃-
Thre.3.c ſtolari cũ ſilẽtio ſalutare dñi. Eius eſt (nõ
fallor) admouete narib. balſamũ uincit
ſuauitas remunerãtis iuſtitiæ quã ĩpor-
tat. Patientẽ ꝓ iuſtitia uult me expecta
re mercedẽ in poſteꝝ,nõ recipe in pñti,
ꝙ iuſtitię merces ſalutare nõ ſcl̃i,ſed dñi
Abac.2.a ſit. Si moram fecerit,inqt, expecta eũ et
3.Re.19.b ne murmuraueris,qm̃ bonũ eſt cum ſilẽ
tio expectare. Ego faciã qđ hortať,ex-
pectabo dñm ſaluatorẽ meũ. Sed pctõr
ſum,et adhuc mihi grandis reſtat uia: qa
longe à pctõribus ſalus. Nõ murmura-
bo tñ,in odore uel dolore interim cõſo-
Pſal.63.b labor me. Lætabiť iuſtus in dño,guſtu
expiens qđ ego ſentio odoratu. Quem
ſpectat iuſtus,pctõr expectat,& expe-
Rom.8.d ctatio odoratio eſt. Nã expectatio,ait,
creaturæ reuelationem filioꝝ dei expe-
ctat. Porrò ſpectare guſtare eſt, & uide
Pſal.33.b re qm̃ ſuauis eſt dñs. An potius iuſtus q
expectat,& q iã tenet btũs? Deniq; ex-
pectatio iuſtoꝝ lætitia. Nã pctõr nihil
Prou.10.d expectat. Et inde pctõr,ꝙ bonis pñtib⁹
non modo detentus,ſed & cõtentus, ni
hil in futuꝝ expectat, ſurdus ad uocem
Soph.3.b illã: Expecta me (dicit dñs) in die reſurre
ctionis meæ in futuꝝ. Et iõ iuſtus erat
Simeon qa expectabat & odorabat iã
xp̃m in ſpũ,quem necdũ in carne adora
bat. Et btũs in expectatione ſua: qa per
odorem expectationis ꝑuenit ad guſtũ
Luc.2.d contẽplationis. Deniq; ait,& uiderũt o-
culi mei ſalutare tuũ. Iuſtus quoq; Abra
ham q & ipſe expectauit ut uideret diẽ
Ioan.8.g dñi,& non eſt cõfuſus ab expectatione
ſua,nã uidit et gauiſus eſt. Iuſti apl̃i cum
audiebãt: Et uos ſil̃es hoĩb. expectanti-
Luc.12.c bus dñm ſuũ. Quidni iuſtus & Dauid
Pſal.39.a qñ aiebat: Expectãs expectaui dñm? Ip
ſe eſt quartus de numero p̃nominatoꝝ
ructatoꝝ meoꝝ,quẽ penè p̃terierã. Nõ
Pſal.118.r expedit qdem. Iſte os ſuũ apuit,& attra
xit ſpm̃,& ſaturatus non modo eructa-
uit,ſed & cãtauit. Ieſu bone, quãtã meis
narib. & aurib. iſte infudit ſuauitatem ĩ
Pſal.44.a ructu & cãtu ſuo de oleo lætitiæ quo un
xit te deus deus tuus p̃ cõſortib⁹ tuis ex
myrrha & gutta & caſia à ueſtimentis

tuis à domib. eburneis,ex qb. delectaue
rũt te filiæ regũ in honore tuo? Vtinã me
digneris occurſu tãti uatis & amici tui ĩ
die ſolẽnitatis & lætitiæ, qñ egredietur
de thalamo tuo epithalamium ſuum ca
nens in pſalterio iucundo cum cithara,
affluens deliciĳs,reſperſus & reſpergẽs
uniuerſa iſtiuſmodi puluere pigmenta-
rio. In illa die,uel potius in illa hora, nã
hora eſt ſiqñ eſt,& fortaſſis ne hora qui
dem,ſed horæ dimidiũ, iuxta illud ſcri- Apoc.8.a
pturæ: Factum eſt ſilentium in cœlo q̃ſi Pſal.125.a
media hora: ergo in illa hora replebitur
gaudio os meũ,& lingua mea exultatio
ne,dũ ſingulos nõ dico pſalmos, ſed ỽ-
ſus ſingulos ſentiã ructus & qdem odo
riferos ſup oĩa aromata. Quid Ioãnis ru
ctu fragrantius,q ỽbi mihi redolet ęter
nitatem,gñationem,diuinitatẽ? Quid
de Pauli ructib. loq̃r,quãta orbem ſuaui
tate repleuerint? Deniq; Xp̃i bonus o-
dor erat in oĩ loco. Verba certe ineffabi-
lia & ſi nõ ꝓfert ut audiam,offert tñ ut
cupiã: & libeat odorare q̃ audire non li-
cet. Neſcio.n. quo pacto: quo plus latẽt
plus placent: & auidius inhiamus nega
tis. Sed iã aduerte apud ſponſam ſil̃em
rem: qũo inſtar Pauli: in pñti capitulo:
& ſecretũ non apit: nec præterit tñ inta
ctum,aliqd quaſi olfactui nr̃o indulgẽs:
qđ guſtui forte interim non competere
iudicarit: ſiue pp indignitatem nr̃am: ſi-
ue pp incapacitatem. Dilectus meus mi
hi: & ego illi. Qđ non eſt dubium: duo- Cant.2.d
rum qdem hoc loco amor mutuus fla-
grat: ſed in amore ſummo unius ꝓfecto
felicitas: alterius mira dignatio. Neq;.n.
inter pares eſt conſenſio ſeu complexio
hæc. Cæteꝝ quid iſta ex hac p̃rogatiua
amoris glorieť impẽſum ſibi,repẽſumq́
uiciſum à ſe: quis ſe liquido noſſe præſu
mat: niſi qui p̃cipua puritate mentis, &
corpis ſanctitate,in ſemetipſo meruerit
tale aliquid expiri? Res eſt in affectibus:
nec rõne ad eam pertingitur: ſed cõfor-
mitate. Quã pauci ỽo qui dicant: Nos
aũt reuelata facie ſpeculantes gloriam 2.Cor.3.d
dñi: in eãdem imaginẽ transformamur
de claritate in claritatem: tanq; à domi-

ni ſpũ. Veꝝ ut ſub aliq̃ q̃licunque intelli
gentiæ forma, quod legit̃ redigat̃: ſaluo
quidem ſponſæ ſuo ſingulari ſecreto, ad
quod interim non datur accedere: p̃ſer-
tim talib. q̃les nos ſumus: apponẽdũ ſa-
nè aliqd nob̃: eo accommodatius ad cõ
munem ſenſum, quo uſitatius qđ & uer
bis cõſequẽtiã & intellectũ det paruu-
lis. Et mihi qdẽ uṙ ſatis eſſe ad noſtram
Pſal. 118.r groſſã, et quodammodo populare͂ intel
ligentiã: ſi dicendo: dilectus meus mihi:
ſubaudiamus, intendit: ut ſit ſenſus: dile-
Cant. 2.d ctus meus intẽdit mihi: & ego illi. Quan
Pſal. 39. a quã tñ nec ſolus ego id ſenſerim nec pri-
mus: cũ propheta añ me dixerit: Expe-
ctans expectaui dñm, & intẽdit. Habes
apte intentionem dñi ad ꝓphetam: hẽs
& prophetæ ad dñm in eo qđ ait: expe
ctãs expectaui. Nã q expectat intendit:
& expectare intẽdere eſt. Idem oĩno ſen
ſus: eadẽ penè ṽba apud ꝓphetam quæ
apud ſponſam: ſed prius ex ꝓpheta trãſ
poſita. Prius ſiqdem is qđ illa poſterius
poſuit: & econuerſo. Cæteꝝ ſponſa re-
ctius locuta eſt, & nõ p̃tendens meritũ,
ſed p̃mittens bñficium, & ſe p̃uentã dile
Rom. 11.d cti gr̃a confitens. Rectè oĩno. Nam qs
1. Ioa. 4.b prior dedit illi & retribuet̃ ei? Denique
audi Ioannẽ qd in epl̃a ſuper hoc ſenſe-
rit: In hoc eſt charitas, inqt, non q̃ſi nos
dilexerimus deum, ſed ipſe prior dilexit
nos. Propheta tñ gr̃æ p̃uentionẽ etſi ta-
cuit, nõ negauit ſubſecutionẽ. Planè non
tacuit. Sed accipe & alio loco certiorẽ
Pſal. 22.b de re iſta ipſius cõfeſſionẽ. Et miſericor-
dia tua inqt (dño loquebat̃) ſubſequet̃
me oĩb. diebus uitæ meæ. Audiet de prę
uentione identidẽ ipſius nõ minus certã
Pſal 58.c manifeſtam'ue ſñiam. Deus meus, inqt,
Pſal. 78.b miſericordia eius p̃ueniet me. Itẽ ad do-
minũ Cito, ait, anticipẽt nos miſericor-
diæ tuæ, qa paupes facti ſumus nimis.
Pulchrè ſponſa poſterius (ni fallor) hæc
eadẽ ṽba nõ eodẽ ordine ponit, ſed ſeq
tur & ipſa ꝓphetæ ordinẽ, loquens hoc
mõ: Ego dilecto meo, & dilectus meus
mihi. Cur ita? Nempe ut tũc magis gr̃a
plenã ſe ꝓbet, cũ totũ gr̃ę dederit, et pri
mas. ſ. illi partes aſſcribens & ultimas.
Alioqn q̃uo gratia plena, ſiqd habuerit
qđ non ſit ex gr̃a? Non eſt quo gr̃a in-
tret ubi iã meritũ occupauit. Ergo iã ple
na confeſſio gr̃ę, ipſius gr̃æ plenitudinẽ
ſignat in aĩa cõfitentis. Nã ſiqd de pro-
prio ineſt, inquantũ eſt, gr̃am cedere illi
neceſſe eſt. Deeſt gr̃æ qcqd meritis de-
putas. Nolo meritũ qđ gr̃am excludat.
Horreo qcqd de meo eſt ut ſim meus,
niſi ꝙ illud magis forſitã meũ eſt qđ me
meum facit. Gr̃a reddit me mihi iuſtifi-
catũ gratis, & ſic liberatum à ſeruitute
pcti. Deniq; ubi ſpũs dñi, ibi libertas. O
fatuã ſpõſam ſynagogã, q̃ contemnens
dei iuſtitiã. i. gr̃am ſpõſi ſui, & ſuã uolẽs
conſtituere, iuſtitiæ dei nõ eſt ſubiecta.
Ob hoc miſera repudiata eſt, & iam nõ
eſt ſpõſa, ſed eccl'ia, cui dr̃: Deſpõſaui te
Oſee. 2.d mihi in fide. Deſpõſaui te mihi ĩ iudicio
& iuſtitia. Deſponſaui te mihi in miſeri-
cordia & miſerationib. Nec tu me elegi
Ioan. 15.d ſti, ſed ego elegi te: nec ut te eligerẽ, tua
inueni merita, ſed p̃ueni. Ita ergo in fide
deſpõſaui te mihi, & nõ in opibus legis,
deſponſauiq; in iuſtitia, ſed iuſtitia q̃ eſt
ex fide, nõ ex lege. Reſtat ut iudices iu
Matt. 20.b diciũ rectũ inter me & te, iudicium quo
te deſpõſaui, ubi cõſtat interueniſſe non
tuũ meritũ, ſed meũ placitũ. Hoc eſt au
tẽ iudiciũ ut tua merita nõ extollas non
p̃feras opa legis, nõ iactes põdus diei et
æſtus, q̃ magis in fide & in iuſtitia q̃ eſt
ex fide, necnon in miſericordia & miſe-
tionib. noſceris deſpõſata. Quę ṽè ſpon
ſa eſt agnoſcit iſta, & utranque gratiam
confitetur. Primo quidem eam quę pri
ma eſt, qua & præuenta eſt, poſtea ue-
Cant. 2.d rò & ſubſequentem. Ait itaque nunc, di
lectus meus mihi, et ego illi: principium
dilecto tribuens. In conſequentib. ego,
inquit, dilecto meo, et dilectus meus mi
hi, conſummationem illi æquè conce-
dens. Nunc iam uideamus quid dicat,
dilectus meus mihi. Si. n. hoc recipitur
ut ſubaudiamus, intendit, ſicut iam dixi
mus, & ſicut ꝓpheta ait: Expectans ex-
pectaui dñm, & intendit mihi: ego autẽ
Pſal. 39. in ṽbo iſto ſentio neſcio qd non planè
exiguum, nec mediocris p̃rogatiuæ: Sed
non eſt

non eſt ingerẽda fatigatis aurib. & mẽ-
tibus res oĩ alacritate digna. Si non gra
uat, differatur, & nõ in longũ: craſtinus
inde incipiat ſermo. Tñ orare ut ab ir-
ruẽtib. occupationib. interim cuſtodiat
nos gr̃a & miſericordia ſponſi eccleſiæ
Ieſu Chriſti dñi noſtri, qui eſt ſuper oĩa
deus benedictus in ſecula, Amen.

Qualiter ſponſus Chriſtus intendit ſponſæ eccle ſiæ, & ipſa illi. Et de cura quam habet deus de ele ctis, & unde inſit eccleſiæ. Quid ſit mereri uel non, aut præſumere. Sermo 68.

a Vdite iã qđ heri diſtulimus, au-
dite gaudium meum qđ ſenſi.
Et uṙm eſt: audite gaudẽtes. In
uno ṽbo ſpõſæ ſenſi hoc, & q̃ſi odora-
tus abſcõdi, eo uob̃ hodie feſtiuius exhi
bendũ quo tempeſtiuius. Spõſa locuta
eſt, & dixit ſpõſum intẽdere ſibi. Quę eſt
ſponſa, & qs eſt ſpõſus? Hic deus noſter
eſt, et illa (ſi audeo dicere) nos ſumus, cũ
reliq̃ qdẽ multitudine captiuoꝝ quos
2. Cor. 1.c ipſe nouit. Gaudeamus. Gl'ia nr̃a hęc ẽ,
teſtimonium cõſciæ nr̃æ. Nos ſumus in
quos intẽdit de⁹. Quãta tñ diſparilitas.
Quid terrigenæ & filij hoĩum corã illo?
Scd̃m ꝓphetam ſic ſunt q̃ſi non ſint, &
quaſi nihilum & inane reputati ſunt ei.
Quid ſibi ergo uult iſta inter tã diſpares
comparatio? Aut illa in immẽſum gl'iat̃,
aut is in immẽſum amat. Quàm admira
bile eſt ꝙ illius intẽtionẽ iſta ſibi q̃ſi ꝓ-
Cant. 2.d priam uendicat dicẽs: Dilectus me⁹ mi
hi? Nec eo cõtẽta tñ, ꝑgit amplius gl'ia-
ri, rñdere ſe illi q̃ſi ex ęquo morẽ gerere,
rependere uicẽ. Sequit̃. n. Et ego illi. In-
ſolẽs ṽbũ, & ego illi. Nec min⁹ inſolẽs,
dilectus meus mihi: niſi ꝙ utroq; inſolẽ-
tius utrũque ſil'. O qd audet cor puꝝ, et
cõſcia bona, & fides nõ ficta? Mihi, in-
quit, intẽdit. Ita'ne huic intẽta eſt illa ma
ieſtas: cui gubernatio pariter & admini
ſtratio uniuerſitatis incũbit, & cura ſe-
culoꝝ, ad ſola trãfert̃ negocia, imò ocia
amoris & deſiderij h⁹? Ita planè. Ipſa eſt
2. Tim. 2.b em̃ eccl'ia electoꝝ, de qbus Apl's: Oĩa,
Sap. 4.c inqt, ꝑp electos. Et cui dubium ꝙ gr̃a et
miſericordia dei ſit in ſctõs eius, & reſpe
ctus in electos illius? Ergo ꝓuidentiam
cæteris creaturis nõ negamus, curã ſpõ
1. Cor. 9. ſa uendicat ſibi. Nunqd de bobus cura
eſt deo? Nec dubiũ qn idẽ poſſimus dice
re de eqs, de camelis, de elephãtis, & de
cũctis beſtijs terræ: ſil'r & de piſcib. ma-
ris, & uolatilibus cœli, poſtremo de oĩ
re q̃ eſt ſup terrã, ſolis ſanè exceptis qb⁹
dr̃: Oẽm ſolicitudinẽ uṙam ꝓijcientes in
1. Pet. 5. eũ: qm̃ ipſi cura eſt de uob̃. An non tibi
vṙ ueluti his ṽbis dictũ, Intẽdite illi qa
ipſe intendit uob̃? Et obſerua Apl'm Pe-
trũ (eius. n. ṽba ſunt) ſi nõ & ipſe ṽbo-
rum ſponſæ obſeruauerit ordinẽ. Nẽpe
nõ ait: oẽm ſolicitudinẽ uṙam ꝓijcientes
in eum, ut ſit ipſi cura de uob̃: ſed, qa ipſi
cura eſt de uob̃: apte ꝓinde monſtrans,
eccleſia ſctõꝝ nõ modo qm̃ dilecta, ſed
& ꝙ prius dilecta fuerit. Cõſtat non ad
eam ꝑtinere de ṽbo quod de bobus di
xit Apl's, nã curã illius hẽt q dilexit illã,
1. Co. 9.b & ſemetipſum dedit pro illa. Nõne hęc
eſt ouis errans, cuius cura ẽt ſupnoꝝ cu
ræ gregum p̃lata eſt? Deniq; illis expoſi
tis, paſtor deſcẽdit ad iſtã, q̃ſiuit diligen
ter, inuentam non reduxit, ſed reuexit:
noua cũ illa & de illa intulit cœlis feſta
gaudioꝝ ppl'is angeloꝝ inuitatis ad ſo-
lennitatem. Quid ergo? Proprijs hume-
ris dignatus eſt eã reportare, & curam il
lius nõ habebit? Iõ non cõfundit̃ dicere:
Dñs ſolicitus eſt mei. Nec ſe exiſtimat
pſal. 39. d errare cum item dicit: Dominus retri-
pſal. 137.b buet pro me. Et ſiquid eſt aliud quod
curam dei circa ipſam ſignificare uidea-
tur. Inde eſt quòd dominum ſabaoth di
lectum ſuum dicit, & eum qui cũ tran-
quillitate iudicat omnia, ſibi intendere
Eſa. 49.d gloriatur. Quidni gloriet̃? Audiuit il-
lum dicentem ſibi: Nunquid mater po
teſt obliuiſci ut non miſereatur filio ute
ri ſui? Et ſi illa oblita fuerit, ego tñ non
obliuiſcar tui. Denique oculi domini ſu
per iuſtos. Et quid ſponſa niſi congre-
gatio iuſtorum? Quid iſta, niſi genera-
tio quærentium dominum, quęrentium
faciem ſponſi? Non enim ille intendit
huic, & non iſta illi. Propterea utrunq;
ponit dicens: Ille mihi, & ego illi. Ille mi
hi, qa benignus et miſericors eſt: ego illi,

Cant.2.d qa nõ ſum ingrata. Ille mihi gratiam ex
grã: ego illi grãm ꝓ grã. Ille meæ libera
tioni, ego illius honori. Ille ſaluti meæ,
ego illius uolũtati. Ille mihi & nõ alteri,
qm̃ una ſum colũba eius: ego illi, & nõ
alteri. Nec.n. audio uocem alienoꝝ, nec
enim acqeſco dicentib. mihi, Ecce hic ẽ
Xp̃s: aut, ecce illic eſt. Hæc eccl'ia. Quid
ſingulis qſqꝫ nr̃m? Putamus'ne in nobis
quempiam eſſe cui aptari queat qđ dr̃:
Mar.13.c Quid dixi in nob̃? Ego aũt & de quouis
intra eccleſiam conſtituto ſiqs hoc quæ
rat, non oĩno reprehendẽdum cẽſuerim.
Nec.n. una unius rõ eſt atqꝫ multorum.
Deniqꝫ non ꝑꝑ animam unam, ſed ꝑꝑ
multas in unam eccleſiam colligendas,
in unicam aſtringendas ſponſam deus
tam multa & fecit & ꝑtulit cum opera-
Pſal.73.c tus eſt ſalutem in medio terræ. Chariſſi
ma illa eſt una uni, non adhærens alteri
ſpõſo, nõ cedẽs alteri ſponſæ. Quid iſta
non audeat apud tam ambitioſum ama
torem? Quid nõ ab illo ſperet q ſe q̃ſiuit
è cœlo, uocauit à finib. terrę? Nec modo
q̃ſiuit, ſed acqſiuit. Addé & de modo ac
quiſitionis in ſanguine acqſitoris. Alias
ỽo (ut aſſolet) ꝑꝑea magis p̃ſumit, qm̃
ꝓſpiciens in futuꝝ non ignorat qm̃ dñs
ſe opus hẽt. Quæris ad qđ? Ad uidendũ
in bonitate electoꝝ ſuoꝝ, ad lætandum
in lætitia gentis ſuæ, ut laudeẽ cum hære
ditate ſua. Nec paꝝ hoc op⁹ exiſtimes,
nullũ dico tibi remanebit opus ꝑfectum
ſi hoc nutarit. Nõne de ſtatu & cõſum-
mationem eccleſiæ finis oĩum pendet?
Tolle hãc, & fruſtra inferior iſta creatu
ra reuelationem filioꝝ dei expectat.
Heb.11.g Tolle hãc, & neqꝫ patriarchæ neqꝫ pro-
phetæ aliq cõſummabuntur, cũ Paulus
aſſerat deum ita ꝓuidiſſe ꝓ nob̃ ne ſine
nob̃ conſummarentur. Tolle hãc, & ip̃a
ſc̃tõꝝ angeloꝝ ꝓ imperfectione ſui nu-
numeri gl'ia claudicabit, nec dei ciuitas
de ſui integritate gaudebit. Vñ ergo im
plebiẽ ꝓpoſitum dei, & myſterium uo-
luntatis eius, magnumqꝫ illud pietatis
ſacr̃m? Vñ poſtremo dabis mihi infan-
tes & lactentes quoꝝ ex ore laudẽ ſuã
pſal.8.a ꝑficiat deus? Cœlum non hẽt infantes,
hẽt eccl'ia, qbus & dicit: Lac uob̃ potũ 2.Cor. 3
dedi, non eſcam. Et hi ad laudẽ q̃ſi com-
plendam à ꝓpheta inuitantur, dicente:
Laudate pueri dñm. Tu putas deũ no- pſal.112.a
ſtrum totam habituꝝ ſuæ gl'iæ laudem pſal.137.a
donec ueniant q in conſpectu angeloꝝ pſal.83.b
pſallant ſibi? Lætati ſumus pro diebus
quibus nos humiliaſti, annis quibus ui-
dimus mala. Hoc genus lætitiæ cœli ne-
ſcierunt niſi ꝑ eccleſiæ filios: hoc nemo
unqꝫ lætatur, q nunqꝫ non lætaẽ. Oppor-
tune poſt triſtitiam gaudium ſubit, poſt
laborem qes, poſt naufragium portus.
Placet cunctis ſecuritas, ſed ei magis q
timuit. Iucũda oĩb. lux, ſed euadenti de
ꝑtãte tenebraꝝ iucundior. Tranſiſſe de
morte ad uitam, uitæ grãm duplicat.
Pars mea hæc in cœleſti cõuiuio, & ſeor
ſum ab ipſis ſpiritib. btĩs. Audeo dicere
expertem meæ btĩtudinis ipſam btãm
uitam, niſi ſi dignetur fateri ꝙ per chari-
tatem ea in me fruitur, & per me. Aliqđ
ſanè vr̃ ẽt ꝑfectioni illi acceſſiſſe ex me, Luc. 15.b
neqꝫ hoc parum. Deniqꝫ gaudent ange-
li ad pñiam pc̃tõris. Quòd ſi deliciæ an
gelorum lachrymę meę, qđ deliciæ? Oẽ
opus ipſorum laudare deum, ſed deeſt
laudi ſi deſint qui dicant: Tranſiuimus pſal.65.b
per ignem & aquam, & eduxiſti nos in
refrigerium. Felix proinde in ſua uniuer
ſitate eccleſia, cuius omnis gloriatio im
par eſt cauſæ, non pro his tm̃ quæ illi iã
facta ſunt, ſed pro his quoque quę de il-
la adhuc oportet fieri. Nam & de meri-
tis quid ſolicita ſit, cui de propoſito dei
firmior ſuppetit ſecuriorqꝫ gloriandi ra
tio? Non poteſt ſeipſum negare deus, ne
que non facere quæ iam fecit, ut ſcriptũ
eſt, qui fecit quæ futura ſunt. Faciet, fa-
ciet, nec deerit ſuo propoſito deus. Sic
non eſt quod iam quæras quibus meri-
tis ſperemus bona, præſertim cũ audias
apud prophetam: Non propter uos, ſed Ezec.36
propter me ego faciam, dicit dominus.
Sufficit ad meritum ſcire ꝙ non ſufficiãt
merita. Sed ut ad meritum ſatis eſt, de
meritis uon præſumere: ſic carere meri-
tis, ſatis ad iudicium eſt. Porrò infantiũ
renatorum neminem carere meritis, ſed
xp̃i hr̃e merita. Quib. ſe tñ indignos red
dunt ſi ſua iũgere nõ nequerint, ſed ne-
glexerint: qđ qdẽ periculũ iã adultæ æ-
tatis eſt. Merita ꝓinde hr̃e cures: habi-
ta, data noueris: fructum ſperaueris dei
miſericordiam, & omne periculum eua
ſiſti pauꝑtatis, ingratitudinis, p̃ſumptio
nis. Pernicioſa pauꝑtas, penuria meri-
toꝝ: p̃ſumptio aũt ſpũs, fallaces diuitię.
prou.30.b Et iõ diuitias & pauꝑtates ne dederis
mihi dñe, ait ſapiẽs. Felix eccl'ia, cui nec
merita ſine p̃ſumptione, nec p̃ſumptio
abſqꝫ meritis deeſt. Hẽt uñ p̃ſumat, ſed
nõ merita. Hẽt merita, ſed ad ꝓmeren-
dũ, nõ ad p̃ſumendũ. Ip̃m non p̃ſumere,
nõne ꝓmereri eſt? Ergo eo p̃ſumit ſecu-
rius, quo non p̃ſumit: & non eſt ꝙ con-
fundatur in uerbo gloriæ, cui multa ma-
teries gloriandi. Miſericordiæ dñi mul-
pſal.118.u tæ, & ueritas eius manens in ęternum.
Quidni gl'ieẽ ſecura, in cuius teſtimoniũ
glorię, miſericordia et ỽitas obuiauerũt
pſal. 84.a ſibi? Siue igr̃ dicat, dilectus meus mihi:
pſal.39.a ſiue dicat, expectãs expectaui dñm, &
Ibidem intẽdit mihi: ſiue ẽt, dñs ſolicitus eſt mei,
uel ſiquæ ſunt eiuſmodi uoces aliæ atqꝫ
alię, quę diuinũ quendã affectum ac ſin-
gularem fauorẽ erga aliqđ ſil'r exprime-
re uideanẽ, nihil hoꝝ à ſe alienum puta-
bit, cui rõ p̃ſumẽdi dñi cõſtitutio eſt, p̃-
ſertim cũ nõ alterã uideat ſpõſam, alte-
ram'ue eccleſiã, cui poſſint fieri q̃ nõ poſ
ſunt non fieri. Ergo de eccl'ia patet ꝙ in
nullo illa oĩa ſibi aptare uerebitur. De
una aĩa q̃ritur ẽt ſi ſit ſpũalis & ſancta, li
ceat'ne illi ullo modo audere in talibus.
Neqꝫ.n. p̃rogatiuas oẽs unius illius ca-
tholicę multitudinis, ob quã oĩa fiunt,
una de multitudine arrogabit ſibi, quã
talibet emineat ſc̃titate. Et iõ difficilius,
ut ſentio ego, inuenieẽ (ſi tñ inuenietur)
q̃uo poſſit licere. Vñ neceſſarium reor
alio iſtud ſermone tentari, nec mõ ingre
di uias ſcrupuloſę diſputationis, quarũ
adhuc exitum ignoramus, niſi prius ſuꝑ
uerbo ãbſcõdito oratũ fuerit ad eum q
apit & nemo claudit, ſponſum eccleſiæ
Ieſum Xp̃m dñm nr̃m, qui eſt ſuper oĩa
deus benedictus in ſecula, Amen.

Qualiter omnis altitũdo ſe extollens aduerſus
ſcientiam dei, deijcitur: & de aduentu & manſio-
ne patris & uerbi apud animam deum diligẽtem,
& familiaritate quæ inde inter deum et animam
contrahitur. Sermo 69.

Ilectus meus mihi, & ego illi.
d Hanc uocem uniuerſali eccleſię Cant. 2.d
ſermo ſuperior aſſignauit, pro-
pter factas ſibi à deo promiſſiones uitę
eius quę nunc eſt pariter & futurę. De
anima propoſita quæſtio eſt, quia non
poteſt ſibi arrogare una quod uniuerſi-
tas audeat, nec aliquo modo ad ſe trahe
re illam. Si non licet, referamus proinde
oportet ita ad eccleſiam, ut nullatenus
ad perſonam. Nec, modo hanc, ſed &
reliquas uoces ſimiles huic loquentes
grandia, uerbi gratia, Expectans expe-
ctaui dominum, & intendit mihi, & ſi- Pſal.39.a
quas alias ſermo ſuperior perſtrinxit.
Qđ ſiquis licere putat, ego non abnuo,
ſed intereſt cui. Non enim cuicunque.
Prorſus hẽt eccleſia dei ſpirituales ſuos
qui non modo fideliter, ſed & fiducial'r
agant in eo, cum deo quaſi cum amico
loquentes, teſtimonium illis perhibente 1. Cor.1 c
cõſcientia gloriæ eius. Quinam illi ſint,
id quidem penes deum, tu uero audi q̃-
lem te eſſe oporteat ſi talis uis eſſe. Qđ
tamen dixerim non quaſi expertus, ſed
quaſi experiri cupiẽs. Da mihi animam
nihil amantem præter deum, & quod
propter deum amandum eſt, cui uiuere
Chriſtus non tm̃ ſit, ſed & diu iam fue-
rit, cui ſtudiȷ & ociȷ ſit prouidere deum ĩ
conſpectu ſuo ſemper, cui ſolicite ambu
lare cum domino deo ſuo, non dico ma
gna, ſed una uoluntas ſit, & falcultas nõ
deſit: da inquam talem animam, & ego
non nego dignam ſponſi cura, maieſta-
tis reſpectu, dominantis fauore, ſolicitu
dine gubernantis: & ſi uoluerit gloriari, Ibidem.
non erit inſipiens, tm̃ ut qui gloriatur, in
domino glorietur. Ita in quo multi au-
dent, audet & unus, ſed alia rõne. Nẽpe
ſc̃tãm multitudinem cauſę ſupradictæ
fidentem faciũt, ſc̃tãm animam duplex
quædam rõ. Primo qdem ꝙ habeat in
natura ſimpliciſſima ſpõſi diuinitas q̃ſi

unũ reſpícere multos, & quaſi multos
unũ. Nec ad multitudinem multus erit,
nec ad paucitatẽ rarus, nec ad diuerſita
tem diuiſus, nec reſtrictus ad unum, nec
anxius ad curas, nec ꝑturbatus ſeu tur-
bulentus ad ſolicitudines. Sic ſanè uni in
tentus, ut nõ detẽtus: ſic plurib. ut nõ di-
ſtẽtus. Deinde qđ ut ꝓbare ſuauiſſimũ,
ita chariſſimũ ꝓbaſſe eſt: tanta eſt ṽbi
dignatio, tãta bñuolentia pr̃is ṽbi erga
bñ affectã & bñ cõpoſitã aĩam (qđ qui
dẽ ipm pr̃is munus, & uerbi opus eſt) ut
quam ſua tali bñdictione ꝑuenerint &
ꝑparauerint ſibi, ſua quoque dignent̃ ꝑ-
ſentia, & ita ut nõ modo ad eã ueniant,
Ioan. 14. c ſed ẽt mãſionẽ apud eã faciãt. Nõ. n. ſuf-
ficit exhiberi, niſi & copiã ſui præbeant.
Quid eſt uenire ad aĩam uerbum? Erudi
re in ſapĩa. Quid eſt pr̃em uenire? Affi-
Sap. 8. a cere ad amorem ſapĩæ, ut dicere poſſit:
Quia amatrix facta ſum formæ illius.
Pr̃is diligere eſt, & iõ pr̃is aduentus ex
infuſa dilectione ꝓbatur. Quid faceret
Rom. 10. a eruditio abſq; dilectione? Inflaret. Quid
abſq; eruditione dilectio? Erraret. Deni
que errabãt de qbus dicebat̃. Teſtimo-
niũ illis ꝑhibeo q̃ zelũ dei hñt, ſed non
ſcđm ſciam. Nõ decet ſpõſam uerbi eſſe
ſtultam: porrò elatam pr̃ nõ ſuſtinet. Pr̃
eñ diligit filiũ, & oẽm altitudinem ex-
tollẽtẽ ſe aduerſus ſciam uerbi, ſꝑ in ꝓm
ptu hẽt deijcere atq; deſtruere, ſiue im-
mittẽdo zelum, ſiue intẽdẽdo: quoꝝ al-
teꝝ miſericordiæ, alteꝝ iudicij eſt. Vti-
nam in me oẽm extollẽtiam cõprimat,
imò deijciat, & ad nihilum redigat non
accẽſus furor, ſed infuſus amor. Vtinam
Pſal. 6. a diſcã nõ ſuꝑbire, ſed unctione potius q̃
ultione magiſtra. Dñe ne in furore tuo
arguas me, ſicut angelũ extollentẽ ſe in
cœlo: neque in ira tua corripias me, ſicut
hoĩem in paradiſo. Ambo iniquitatẽ me
ditati ſunt, altitudinẽ affectãtes, ille po-
tentiæ, iſte ſcię. Deniq; credidit inſipiẽs
Gene. 3. b mulier pollicẽti, ſed seducẽti: Eritis ſicut
Eſa. 14. d dij, ſciẽtes bonũ & malũ. Iã ſeſe añ ſedu
Gala. 6. a xerat, cui ꝑſuaſerat ſil̃em fore altiſſimo.
Nã q ſe putat aliqd eſſe cum nihil ſit, ip
ſe ſe ſeducit. Veꝝ utraq; altitudo deie-
ctа eſt, ſed in hoĩe mitius: iudicante ita il
lo q oĩa facit in põdere & mẽſura. Nam
angelo in furore punito imò damnato,
hõ iram tm̃ ſenſit, & nõ furorem. Nẽpe
cum iratus fuit, miſericordiæ recordat⁹
eſt. Propter hoc ſemen eius filij irę & nõ
furoris uſq; in hodiernũ diẽ. Si nõ naſce
rer filius iræ, nõ opus eſſet renaſci. Si fu-
roris filius naſcerer: aut nõ contigiſſet,
aut nõ ꝓfuiſſet renaſci. Vis uidere furo- Luc. 10. d
ris filiũ? Si uidiſti ſatanã tanq; fulgur ca
dẽtem de cœlo, qđ eſt in impetu furoris
ꝑcipitatum: & cognouiſti de furore dei.
Deniq; nõ eſt recordatus miſericordiæ
ſuę: qa cum iratus fuerit, miſericordiæ re
cordabit̃, nõ cum iam uſq; ad furorem
exarſerit. Vę filijs diffidẽtiæ, his quoque
q ex Adã ſunt, q nati irę filij, ipſi ſibi iram
in furorẽ, uirgã in baculũ imò in malleũ
diabolica obſtinatione cõuertũt. Deni- Rom. 2
que theſaurizãt ſibi irã in die iræ. Ita aũt
accumulata, qd niſi furor? Peccauerunt
pctm̃ diaboli, & diaboli ſnĩa ꝑcellũtur.
Væ ẽt quãuis mitius qbuſdã filijs iræ: q
nati in irã, nõ expectauerũt renaſci ĩ gra
tia. Nẽpe mortui in quo & nati, iræ filij
ꝑmanebũt. Irę dixerim, nõ furoris: qa ut
pijſſime credit̃, et humaniſſime gemitur,
mitiſſimæ ſunt pœnæ totũ quo addicti
ſunt aliũde trahẽtiũ. Ergo in furore dia-
bolus iudicatus eſt: qa inuẽta eſt iniqtas
eius ad odiũ: hoĩs aũt ad iram, & iõ ĩ ira
corripit̃. Ita oĩs altitudo cõtrita eſt, & q̃
inflat, & q̃ ꝑcipitat, pr̃e nimiꝝ zelãte ꝓ
filio. Vtrobiq; ſiqdem iniuria filij eſt &
de uſurpata potẽtia aduerſus uirtutẽ dei
q̃ ipſe eſt, & de ꝑſumpta ſcĩa aliũde q̃ à
ſapĩa dei q̃ nihilominus ipſe eſt. Dñe qs
ſiĩs tibi? Quis niſi ſplẽdor & figura ſub Pſal. 34
ſtãtiæ tuæ? Quis niſi imago tua? Solus ĩ
forma tua, ſolus non rapinam arbitrat⁹
eſt eſſe ſe æqualem tibi altiſſimus altiſſi Phil. 2
mi filius. Quomodo non æqualis? etiam
unum eſtis ipſe & tu. Sedes illi à dextris
tuis, non ſub pedibus. Quo pacto au-
det quis peruadere locum unigeniti tui?
Præcipitetur. Ponit ſibi ſedem in excel-
ſo: ſubuertatur cathedra peſtilentiæ.
Item quis docet hominem ſcientiam?
Non'ne

Non'ne tu ô clauis Dauid aperiens cui
uis, & cui uis claudens? Et quõ ſine cla-
ue ad theſauros ſapĩæ & ſcĩæ introitus
imò irruptio tentabat̃? Qui non intrat
ꝑ oſtium, fur eſt & latro. Petrus ergo in
trabit q claues accepit. Non tñ ſolus, nã
& me ſi uoluerit introducet, aliumq; ex
Matt. 16. c cludet quẽ forte uoluerit, in ſcĩa et ptãte
ſibi data deſuꝑ. Et hæ claues q̃? Ptãs ape
riẽdi, & claudẽdi, atq; inter excludẽdos
& admittendos diſcretio. Et nõ in ſerpẽ
te theſauri, ſed in Xp̃o. Et ideo non po-
tuit dare ſciam ſerpẽs quã nõ habuit: ſed
q habuit, dedit. Nec. n. potuit hr̃e ptãtẽ
quã non accepit: ſed q accepit, habuit.
Dedit Xp̃s, accepit Petrus, nec inflatus
de ſcĩa, nec ꝑcipitandus de potẽtia. Qr̃?
Quia ĩ neutra extollit ſe aduerſus ſcĩam
dei, q nihil hoꝝ præter dei ſcĩam affecta
uit: ſicut ille q doloſe egit in conſpectu
eius, ut inueniat̃ iniqtas eius ad odium.
1. Pet. 1. a Qũo deniq; ꝑter ſcĩam dei, qui ſe ſcribit
Apl̃m Ieſu xp̃i ſcđm ꝑſcientiam dei pa-
tris? Et hæc dicta ſint ꝓ eo qđ incidit de
zelo dei quẽ intẽdit in ꝑuaricantes an-
gelũ hoĩemq;. Nam in ambobus repit
prauitatẽ, qual̃r uidelicet in ira & in fu-
rore ſuo deſtruxerit oẽm altitudinẽ ex-
tollentẽ ſe aduerſus ſcĩam dei. Nũc iã re
currendum ad zelum miſericordiæ. i. q
nõ intendit̃, ſed q immittit̃, q̃m q inten-
dit̃ (ut iã diximus) iudicij eſt, & ſatis nos
terruit ex memoratis exẽplis tam graui
ter punitoꝝ. Propterea ibo ego mihi ad
locum refugij à facie furoris dñi, ad illũ
utiq; pietatis zelũ ſuauiter ardẽtẽ, effica
citer expientẽ. Nunqd non expiat chari-
Eccl. 23. a tas? Et potenter. Legi q̃ opiat multitu-
dinem pctõꝝ: ſed dico, Nunqd nõ ido-
nea eſt ſeu ſufficiẽs ad deijciẽdam humi
liandumq; oẽm extollẽtiam oculoꝝ et
cordis? Et maxime. Nam nõ extollit̃, nõ
inflat̃. Si ergo dñs Ieſus dignet̃ uenire ad
me, uel potius in me, nõ in zelo furoris,
& ne ira quidẽ: ſed ĩ charitate & ſpiritu
manſuetudinis, æmulãs me dei æmula-
tione (qd. n. ita dei ut charitas? nempe et
deus eſt) ſi inq; in iſta uenerit, in hoc co-
gnoſcam q̃ non ſit ſolus, ſed uenerit ẽt
pr̃ ſuus cum eo. Nam qđ ęquè paternũ?
Propter hoc nempe, non pr̃ ṽbi tm̃, ſed 2. Cor. 1. a
& pr̃ miſericordiaꝝ eſt appellatus, q̃
innatum habeat miſereri ſꝑ & parcere.
Si ſenſero apiri mihi ſenſum ut intelligã
ſcripturas, aut ſermonẽ ſapĩæ q̃ſi ebulli-
re ex intimis, aut infuſo lumine deſuꝑ re
uelari myſteria, aut certe expãdi mihi q̃-
ſi quoddam largiſſimũ cœli gremium,
& uberiores deſurſum influere aĩo me-
ditationum imbres, nõ ambigo ſpon-
ſum adeſſe. Verbi ſiqdem hæ copię ſũt,
& de plenitudine eius iſta accipimus.
Qđ ſi ſe pariter infuderit humilis q̃dã,
ſed pinguis intimę aſperſionis deuotio,
ut amor agnitę ṽitatis neceſſariũ quod
dam odium uanitatis in me gñet & cõ-
temptum, ne forte aut ſcĩa inflet, aut fre
quẽtia uiſitationum extollat me: tunc
ꝓrſus paternè ſentio agi mecum, & pa-
trem adeſſe nõ dubito. Si aũt ꝑſeuerauе
ro huic dignationi dignis ſꝑ (qđ in me
eſt) affectib. & actib. rñdere. & gr̃a dei
apud me uacua non fuerit: ẽt manſionẽ
apud me faciet tam pr̃ enutriẽs q̃ uer-
bum erudiẽs. Quãta putas ex hac man-
ſione inter animam & uerbum familia-
ritatis gratia oriatur, quãta de familiari
tate ſequatur fiducia? Non eſt (ut opi-
nor) q̃ iam talis aĩa dicere uereatur. Di-
lectus meus mihi: q̃ ex eo q̃ ſe diligere,
& uehementer diligere ſentit, ẽt diligi ni
hilominus uehementer non ambigit, ac
dẽ ſua ſingulari intentione, ſolicitudine,
cura, opa, diligẽtia, ſtudioq; quo ĩceſſã
ter et ardẽter inuigilat quemadmodum
placeat deo, æquè hæc oĩa in ipſo indu-
bitanter agnoſcit recordãs ꝓmiſſionis
eius: In q̃ mẽſura menſi fueritis, remetiet̃ Matt. 7. a
uob: niſi q̃ redhibitionem gr̃æ prudens
ſponſa ad ſuam magis cauta eſt trahere
partem, ſciẽs ſe potius ꝑuentam à dile-
cto. Inde eſt qđ illius operam præfert.
Dilectus inquiens meus mihi, & ego Cant. 2. d
illi. Ergo ex proprijs quæ ſunt penes deũ
agnoſcit, ne dubitat ſe amari quę amat̃.
Ita eſt. Amor dei amorem animæ pa-
rit, & illius præcurrens intentio intentã
animam facit, ſolicitudoq; ſolicitam.

Neſcio.n.qua uicinitate naturæ cũ ſe-
mel reuelata facie gl'iam dei ſpeculari
aĩa poterit, mox illi ſe cõformari neceſ-
ſe eſt, atq; in eãdẽ imaginẽ transforma-
ri. Igr̃ qualẽ te parauerís deo, talis opor-
Pſal.17.d tet appareat tibi deus. Cum ſctõ ſctũs
erit, & cum uiro innocente innocẽs erit.
Quidni æq̃ & cum amante amãs, & cũ
uacante uacans, & cum intento inten-
tus, & ſolicitus cũ ſolicito? Deniq; ait:
Prou.8.b. Ego diligẽtes me diligo, & q mane uigi
lauerint ad me, inuenięt me. Vides qũo
non ſolum de amore ſuo certum te red-
dat, ſiqdem tu ames illum: ſed ẽt de ſoli
citudine ſua quã p te gerit, ſi te ſenſerit
ſolicitum ſui. Vigilas tu? Vigilat & ille.
Cõſurge in nocte in principio uigiliaꝝ
tuaꝝ. Accelera quantum uis ẽt ipſas an
ticipare uigilias, inuenies eum non præ-
uenies. Temere in tali negocio uel prius
aliqd tribuis tibi ul' plus, & magis amat
& añ. Si hæc aĩa ſcit, imò qa ſcit, miraris
ꝙ illa maieſtatem q̃ſi cætera non curan
tem ſoli ſibi intendere glorieť, cui ſoli ip
ſa poſtpoſitis curis oĩb. tota ſe deuotio-
ne cuſtodit. Sermo finem deſiderat, ſed
unum dico ſpiritualib. q in nob ſunt mi
rum quidem, ſed ueꝝ: animam deum ui
dẽtem haud ſecus uidere q̃ ſi ſola uidea
tur à deo. Ea ergo fiducia dicit illum in-
tendere ſibi, ſeq; illi, nihil præter ſe & ip
ſum uidens. Bonus es dñe aĩæ q̃renti te,
occurris, amplecteris, ſpõſum exhibes,
qui dñs es, imò qui es ſuper omnia deus
benedictus in ſecula, Amen.

Vnde ſponſus dilectus dicatur & de ueritate, manſuetudine et iuſtitia, cæteriſq; uirtutibus quæ ſunt lilia inter quæ paſcitur. Sermo 70.

Cant.2.d **D**ilectus meus mihi, & ego illi: q
paſcitur inter lilia. Quis huic iã
imputet præſumptioni uel inſo
lentiæ, ſi ſe dicat iniſſe ſocietatem cum
illo qui paſciť inter lilia? Etiam ſi inter ſi
dera paſcereť, eo ſolo quo paſcereť, ne-
ſcio qd magnũ uideri poſſit cũ eiuſmo-
di amicitias ſeu familiaritatẽ hr̃e. Aliqd
prorſus ignobile & humile ſonat, paſci.
Nũc ṽo cum & paſci inter lilia phibeť,
delectionis adiectio longius amouet &
ppulſat temeritatis notam. Quid enim
ſunt lilia? Iuxta ṽbum dñi, fœnum qđ
hodie eſt, & cras in clibanũ mittiť. Quã
Matt.6.d tus eſt iſte q fœno paſciť, q̃ſi unus agno-
rum aut uituloꝝ? Et agnus planè et uitu
lus ſaginatus: Sed tu forte uigilãtius ad
uertiſti non pabulũ hoc loco deſignari,
ſed locũ: nec.n. dictum eſt, liliis eum pa
ſci: ſed, inter lilia. Eſto. Nõ fœnũ come-
dit ut bos, in fœno tñ uerſari, & ſup fœ-
num diſcũbere inſtar unius de turba, qđ
eminẽtiæ hr̃e põt? Quid uero gl'iæ hinc,
hr̃e dilectum illũ q hoc egerit? Et ſcđm
lr̃am qdem ſpõſæ uerecũdia & cautela
prudẽtiæ eius in loquẽdo ſatis apparet,
utiq; diſponentis ſermones ſuos in iudi-
cio, & reꝝ gl'iam uerboꝝ modeſtia tẽ-
Pſa.111.e perãtis. Alias aũt non ignorat unum eẽ
& q paſciť, & q paſcit: inter lilia commo
rantẽ, & regnantẽ ſup ſydera. At liben-
tius humilia dilecti memorat, pp humi-
litatem qdẽ, ut dixi, magis aũt qđ exin-
de cœpit eſſe dilectus, ex quo & paſci.
Nec modo exinde, ſed inde. Nã q in al-
tiſſimis eſt dñs, in imis eſt dilectus, ſup
ſydera regnãs, & inter lilia amãs. Ama-
bat & ſup ſydera, qa nuſq; & nunq̃ po
tuit nõ amare, qa amor ẽ: ſed donec ad
lilia deſcẽdit, & paſci inter lilia comper
tus eſt, nec amatus ẽ nec factus dilect⁹.
Quid? Num amatus eſt à patriarchis et
pphetis? Eſt, ſed nõ prius q̃ uiſus eſt, &
ab ipſis inter lilia paſci. Neq;.n. nõ uide
rũt quę puiderũt: niſi ita qs abſq; ſpũ ſit,
ut uidẽtem in ſpiritu, putet uidere nihil.
Vnde ergo uidentes (nam ſic prophetæ
1.Reg.9.b appellati ſunt) ſi nihil uiderunt? Inde eſt
quod uoluerunt uidere quæ non uide-
runt. Nec enim poterant uelle uidere in
corpore, quem in ſpiritu non uidiſſent.
Sed dico, nunquid omnes prophetæ?
Quaſi omnes uidere uoluerint, aut fue-
rit omnium fides? Sed enim qui uide-
runt, aut prophetæ fuerunt, aut prophe
tis acquieſcentes. Et crediſiſſe enim,
uidiſſe eſt. Non modo nanque qui per
prophetiæ ſpiritum, ſed & qui per fidẽ
uidet, ſiquis ipſum quoque dicat uide-
re in ſpiritu, mihi non uidetur errare.

Ita ergo ꝙ ad lilia deſcendere, & inter li
lia paſci dignatus eſt is qui oẽs paſcit: di
lectum fecit illum, quia non potuit añ
diligi q̃ agnoſci. Ac p hoc cũ de dilecto
facta eſt mentio, pulchre et illud memo
ratum eſt, qđ dilectionis & agnitionis
extitit cã. Quærẽda ĩ ſpũ refectio hęc in
ter lilia: nã corpea cogitare ridiculũ eſt.
Quin ipſa lilia ſpũalia (ſi qdem potueri-
mus) demõſtrãda à nob erũt. Puto hoc
quoq; dicere nos oportebit, uñ inter li-
lia paſcať dilectus, liliis ne ipſis, an aliis
ĩnter lilia recõditis herbis uel florib? Et ĩ
his illud mihi difficili⁹ apparet, qđ paſci
nõ paſcere phibeť. Nã qa paſcat dubiũ
nõ eſt, nec.n. indignũ ei. At paſci, indigẽ
tiam ſonat, & ne ſpũalr̃ qdem ſine iniu-
ria maieſtatis facile illi poſſe aſſignari
ṽr. Nec ego ſanè recordor uſq; mõ ad-
uertiſſe me in hoc cãtico paſtũ uſpiã p-
hiberi, cum paſcentẽ puto recordemini
Cant.1.b & uos mecum. Deniq; poſtulauit ſibi
aliqñ demõſtrari ubi in meridie paſce-
ret & cubaret. Et nũc qdẽ (qđ necdum
dixerat) phibet paſci, ſed nõ ſilr̃ poſtu-
lat locũ indicari ſibi: ſed ipſa indicat, aſſi
gnãs inter lilia. Nouit hoc, illud non no
uit: qa æq̃ pſto eſſe non põt quod ſubli-
me & in ſublimi eſt, & qđ humile & ſu
per terram. Sublime opus, ſublimis &
locus nec acceſſus ad eũ uſq; adeſſe uel
ipſi ſpõſę. Et iõ ſemetipm exinaniuit uſq;
ad hoc ut paſcereť ipſe oĩum paſtor, &
inuẽtus eſt inter lilia, & uiſus ab eccl'ia,
adamatus eſt ab inope paup, factus di-
Pſ.44.a lectus pp ſil'itudinẽ. Nõ ſolũ aũt, ſed &
pp ṽitatẽ & mãſuetudinẽ & iuſtitiã: ꝙ
p eã. ſ. promiſſiones adimpletæ ſunt, qđ
ſuperbi demones unà cum principe ſuo
iudicati ſunt, ꝙ iniquitates remiſſæ ſũt.
Talis ergo apparuit q merito amareť
uerax p ſe, mitis hoĩb. iuſtus p hoĩb. O
uere amandum et totis medullis cordis
amplectendum ſponſum. Quid iam cũ
ctet eccleſia totã ſe tota deuotione cõ-
mittere tam fido redditori, tã pio indul
tori, tã iuſto ppugnatori? Porrò præmi-
ſerat propheta dicẽs: Spẽ tua & pulchri
Ibidem tudine tua intende proſpere. Vñ ſpecies
hæc & pulchritudo? Puto ex liliis. Quid
lilio ſpecioſius? Sic nihil formoſius ſpon
ſo. Quæ ſunt ergo illa lilia, è quibus ſpẽs Ibidem
decoris eius? Procede, inqt, & regna pp
ueritatem & mãſuetudinem & iuſtitiã.
Lilia ſunt, lilia inq; orta de terra, nitẽtia
ſuper terram, eminentia in floribus ter-
ræ, fragrãtia ſuper odorem aromatum.
Ergo inter hæc lilia ſponſus, & oĩno ex
his ſpecioſus & pulcher. Al's.n. (qđ qdẽ
ad carnis infirma ſpectat) nõ erat ei ſpẽs
neque decor. Bonum aũt lilium ṽitas, Eſa.53.a
candore conſpicuum, odore pcipuum.
Deniq; cãdor eſt lucis æternæ, ſplendor
& figura ſubſtãtiæ dei. Liliũ planè, qđ Sap.7.d
ad nouã bñdictionẽ terra ur̃a pduxit et
parauit añ faciem oĩum pploꝝ, lumen
ad reuelationem gẽtium. Donec ſub ma Luc.2.e
ledicto fuit terra, ſpinas & tribulos ger Pſal.84.a
minanit. At nũc ṽitas de terra orta eſt,
dño bñdicente, ſpecioſus oĩno qdẽ flos
cãpi, & liliũ conualliũ. Agnoſce liliũ ex
candore, q mox in ipſo exortu floris pa
ſtorib. de nocte emicuit, dicẽte euange- Luc.2.b
lio, qa angelus dñi ſtetit iuxta illos, &
claritas dei circumfulſit illos. Bñ dei, qa
nõ angeli, ſed lilij cãdor ille aderat, ſed il
luc micabat ab uſq; Bethleẽ. Agnoſce li
liũ & ex odore, quo & lõge poſitis ĩno-
tuit Magis. Et qdem ſtella apparuit, ſed
eã minime uiri graues ſecuti fuiſſẽt, niſi
ĩtima q̃dã ſuaueolẽtia orti lilij traheren-
tur. Et ṽe liliũ ṽitas, c⁹ odor aĩat fidẽ,
ſplẽdor intellectũ illuminat. Leua ẽt o-
culos nũc ĩ ipſam pſonã dñi, q in euãge- Ioan.14 b
lio loquiť, Ego ſum ueritas. Et uide q̃ cõ
petenter ueritas lilio comparetur. Si nõ
aduertiſti, aduerte de medio floris h⁹ q̃-
ſi uirgulas aurea prodeuntes, & cinctas
cãdidiſſimo flore pulchre ac decẽter di-
ſpoſito ĩ coronã: & agnoſce aureã ĩ xp̃o
diuinitatẽ hũanæ coronã puritate natu-
ræ. i. Xp̃m in diademate quo coronauit
eũ mr̃ ſua. Nã in quo coronauit eum pr̃
ſuus, lucem inhabitat inacceſſibilẽ, nec
poſſes in eo illũ interi adhuc uidere, Sed
de hoc al's. Nũc uero lilium ueritas eſt.
Eſt & manſuetudo. Et bñ liliũ mãſuetu
do hñs innocentiæ cãdorẽ, & odorem

Neſcio.n.qua uicinitate naturæ cũ ſe-
mel reuelata facie gl'iam dei ſpeculari
aĩa poterit, mox illi ſe cõformari neceſ-
ſe eſt, atq; in eãdẽ imaginẽ transforma-
ri. Igr̃ qualẽ te parauerís deo, talis opor-
Pſal.17.d tet appareat tibi deus. Cum ſctõ ſctũs
erit, & cum uiro innocente innocẽs erit.
Quidni æq̃ & cum amante amãs, & cũ
uacante uacans, & cum intento inten-
tus, & ſolicitus cũ ſolicito? Deniq; ait:
Prou.8.b. Ego diligẽtes me diligo, & q mane uigi
lauerint ad me, inueniẽt me. Vides quõ
non ſolum de amore ſuo certum te red-
dat, ſiqdem tu ames illum: ſed ẽt de ſoli
citudine ſua quã p te gerit, ſi te ſenſerit
ſolicitum ſui. Vigilas tu? Vigilat & ille.
Cõſurge in nocte in principio uigiliarũ
tuarũ. Accelera quantum uis ẽt ipſas an
ticipare uigilias, inuenies eum non præ-
uenies. Temere in tali negocio uel prius
aliqd tribuis tibi ul' plus, & magis amat
& añ. Si hæc aĩa ſcit, imò q a ſcit, miraris
q illa maieſtatem q̃ſi cætera non curan
tem ſoli ſibi intendere glorieẽ, cui ſoli ip
ſa poſtpoſitis curis oĩb. tota ſe deuotio-
ne cuſtodit. Sermo finem deſiderat, ſed
unum dico ſpiritualib. q in nob ſunt mi
rum quidem, ſed uerũ: animam deum ui
dẽtem haud ſecus uidere q̃ ſi ſola uidea
tur à deo. Ea ergo fiducia dicit illum in-
tendere ſibi, ſeq; illi, nihil præter ſe & ip
ſum uidens. Bonus es dñe aĩæ q̃renti te,
occurris, amplecteris, ſpõſum exhibes,
qui dñs es, imò qui es ſuper omnia deus
benedictus in ſecula, Amen.

Vnde ſponſus dilectus dicatur & de ueritate, manſuetudine et iuſtitia, cæteriſq; uirtutibus quæ ſunt lilia inter que paſcitur. *Sermo 70.*

D Ilectus meus mihi, & ego illi: q
Cant.2.d paſcitur inter lilia. Quis huic iã
imputet præſumptioni uel inſo
lentiæ, ſi ſe dicat inijſſe ſocietatem cum
illo qui paſcit inter lilia? Etiam ſi inter ſi
dera paſceret, eo ſolo quo paſceret, ne-
ſcio qd magnũ uideri poſſit cũ eiuſmo-
di amicitias ſeu familiaritatẽ hr̃e. Aliqd
prorſus ignobile & humile ſonat, paſci.
Nũc vo cum & paſci inter lilia phibet,
delectionis adiectio longius amouet &
ppulſat temeritatis notam. Quid enim
ſunt lilia? Iuxta vbum dñi, fœnum qd
hodie eſt, & cras in clibanũ mittiẽ. Quã
tus eſt iſte q fœno paſcit, q̃ſi unus agno- Matt.6.d
rum aut uitulorũ? Et agnus planè et uitu
lus ſaginatus: Sed tu forte uigilãtius 'ad
uertiſti non pabulũ hoc loco deſignari,
ſed locũ: nec.n. dictum eſt, liliĳs eum pa
ſci: ſed, inter lilia. Eſto. Nõ fœnũ come-
dit ut bos, in fœno tñ uerſari, & ſup fœ-
num diſcũbere inſtar unius de turba, qd
eminẽtiæ hr̃e põt? Quid uero gl'iæ hinc,
hr̃e dilectum illũ q hoc egerit? Et ſcd̃m
lr̃am qdem ſpõſæ uerecũdia & cautela
prudẽtiæ eius in loquẽdo ſatis apparet,
utiq; diſponentis ſermones ſuos in iudi-
cio, & rerũ gl'iam uerborũ modeſtia tẽ-
perãtis. Alias aũt non ignorat unum eẽ Pſa.111.a
& q paſcit, & q paſcit: inter lilia commo
rantẽ, & regnantẽ ſup ſydera. At liben-
tius humilia dilecti memorat, pp humi-
litatem qdẽ, ut dixi, magis aũt qd exin-
de cœpit eſſe dilectus, ex quo & paſci.
Nec modo exinde, ſed inde. Nã q in al-
tiſſimis eſt dñs, in imis eſt dilectus, ſup
ſydera regnãs, & inter lilia amãs. Ama-
bat & ſup ſydera, qa nuſq; & nunq; po
tuit nõ amare, qa amor ẽ: ſed donec ad
lilia deſcẽdit, & paſci inter lilia comper
tus eſt, nec amatus ẽ nec factus dilect9.
Quid? Num amatus eſt à patriarchis et
pphetis? Eſt, ſed nõ prius q̃ uiſus eſt, &
ab ipſis inter lilia paſci. Neq;.n. nõ uide
rũt quẽ puiderũt: niſi ita qs abſq; ſpũ ſit,
ut uidẽrem in ſpiritu, putet uidere nihil.
Vnde ergo uidentes (nam ſic prophetæ
appellati ſunt) ſi nihil uiderunt? Inde eſt
quod uoluerunt uidere quæ non uide- 1.Re.9.b
runt. Nec enim poterant uelle uidere in
corpore, quem in ſpiritu non uidiſſent.
Sed dico, nunquid omnes prophetæ?
Quaſi omnes uidere uoluerint, aut fue-
rit omnium fides? Sed enim qui uide-
runt, aut prophetæ fuerunt, aut prophe
tis acquieſcentes. Et crediſſe enim,
uidiſſe eſt. Non modo nanque qui per
prophetiæ ſpiritum, ſed & qui per fidẽ
uidet, ſiquis ipſum quoque dicat uide-
re in ſpiritu, mihi non uidetur errare.

Ita ergo q ad lilia deſcendere, & inter li
lia paſci dignatus eſt is qui oẽs paſcit: di
lectum fecit illum, quia non potuit añ
diligi q̃ agnoſci. Ac p hoc cũ de dilecto
facta eſt mentio, pulchre et illud memo
ratum eſt, qd dilectionis & agnitionis
extitit cã. Quærẽda ĩ ſpũ refectio hęc in
ter lilia: nã corpea cogitare ridiculũ eſt.
Quin ipſa lilia ſpũalia (ſi qdem potueri-
mus) demõſtrãda à nob erũt. Puto hoc
quoq; dicere nos oportebit, uñ inter li-
lia paſcat dilectus, liliĳs ne ipſis, an aliĳs
inter lilia recõditis herbis uel florib? Et ĩ
his illud mihi difficili9 apparet, qd paſci
nõ paſcere phibet. Nã qa paſcat dubiũ
nõ eſt, nec.n. indignũ ei. At paſci, indigẽ
tiam ſonat, & ne ſpũalr̃ qdem ſine iniu-
ria maieſtatis facile illi poſſe aſſignari
vr̃. Nec ego ſanè recordor uſq; mõ ad-
uertiſſe me in hoc cãtico paſtũ uſpiã p-
hiberi, cum paſcentẽ puto recordemini
Cant.1.b & uos mecum. Deniq; poſtulauit ſibi
aliqñ demõſtrari ubi in meridie paſce-
ret & cubaret. Et nũc qdẽ (qd necdum
dixerat) phibet paſci, ſed nõ ſilr̃ poſtu-
lat locũ indicari ſibi: ſed ipſa indicat, aſſi
gnãs inter lilia. Nouit hoc, illud non no
uit: qa æq̃ p̃ſto eſſe non põt quod ſubli-
me & in ſublimi eſt, & qd humile & ſu
per terram. Sublime opus, ſublimis &
locus nec acceſſus ad eũ uſq; adeſſe uel
ipſi ſpõſę. Et iõ ſemetipm exinaniuit uſq;
ad hoc ut paſcereẽ ipſe oĩum paſtor, &
inuẽtus eſt inter lilia, & uiſus ab eccl'ia,
adamatus eſt ab inope paup, factus di-
Pſ.44.a lectus pp ſil'itudinẽ. Nõ ſolũ aũt, ſed &
pp vitatẽ & mãſuetudinẽ & iuſtitiã: q
p eã.ſ. promiſſiones adimpletæ ſunt, qd
ſuperbi dęmones unà cum principe ſuo
iudicati ſunt, q iniquitates remiſſæ ſũt.
Talis ergo apparuit q merito amareẽ
uerax p ſe, mitis hoĩb. iuſtus p hoĩb. O
uere amandum et totis medullis cordis
amplectendum ſponſum. Quid iam cũ
ẽteẽ eccleſia totã ſe tota deuotione cõ-
mittere tam fido redditori, tã pio indul
tori, tã iuſto ppugnatori? Porrò præmi-
ſerat propheta dicẽs: Spẽ tua & pulchri
Ibidem tudine tua intende proſpere. Vñ ſpecies
hæc & pulchritudo? Puto ex liliĳs. Quid
lilio ſpecioſius? Sic nihil formoſius ſpon
ſo. Quæ ſunt ergo illa lilia, è quibus ſpẽs Ibidem
decoris eius? Procede, inqt, & regna pp
ueritatem & mãſuetudinem & iuſtitiã.
Lilia ſunt, lilia inq; orta de terra, nitẽtia
ſuper terram, eminentia in floribus ter-
ræ, fragrãtia ſuper odorem aromatum.
Ergo inter hæc lilia ſponſus, & oĩno ex
his ſpecioſus & pulcher. Al's.n. (qd̃ qdẽ
ad carnis infirma ſpectat) nõ erat ei ſpẽs
neque decor. Bonum aũt lilium vitas, Eſa.53.a
candore conſpicuum, odore p̃cipuum.
Deniq; cãdor eſt lucis æternæ, ſplendor
& figura ſubſtãtiæ dei. Liliũ planè, qd Sap.7.d
ad nouã bñdictionẽ terra ur̃a pduxit et
parauit añ faciem oĩum pplorũ, lumen
ad reuelationem gẽtium. Donec ſub ma Luc.2.e
ledicto fuit terra, ſpinas & tribulos ger Pſal.84.a
minanit. At nũc vitas de terra orta eſt,
dño bñdicente, ſpecioſus oĩno qdẽ flos
cãpi, & liliũ conualliũ. Agnoſce liliũ ex
candore, q mox in ipſo exortu floris pa
ſtorib. de nocte emicuit, dicẽte euange- Luc.2.b
lio, qa angelus dñi ſtetit iuxta illos, &
claritas dei circumfulſit illos. Bñ dei, qa
nõ angeli, ſed liliĳ cãdor ille aderat, ſed il
luc micabat ab uſq; Bethleẽ. Agnoſce li
liũ & ex odore, quo & lõge poſitis ĩno-
tuit Magis. Et qdem ſtella apparuit, ſed
eã minime uiri graues ſecuti fuiſſẽt, niſi
ĩtima q̃dã ſuaueolẽtia orti liliĳ traheren-
tur. Et ve liliũ vitas, c9 odor aĩat fidẽ,
ſplẽdor intellectũ illuminat. Leua ẽt o-
culos nũc ĩ ipſam pſonã dñi, q in euãge- Ioan.14 b
lio loquiẽ, Ego ſum ueritas. Et uide q̃ cõ
petenter ueritas lilio comparetur. Si nõ
aduertiſti, aduerte de medio floris h9 q̃-
ſi uirgulas aurea prodeuntes, & cinctas
cãdidiſſimo flore pulchre ac decẽter di-
ſpoſito ĩ coronã: & agnoſce aureã ĩ xp̃o
diuinitatẽ hũanæ coronã puritate natu-
ræ. i. Xp̃m in diademate quo coronauit
eũ mr̃ ſua. Nã in quo coronauit eum pr̃
ſuus, lucem inhabitat inacceſſibilẽ, nec
poſſes in eo illũ interĩ adhuc uidere, Sed
de hoc al's. Nũc uero lilium ueritas eſt.
Eſt & manſuetudo. Et bñ liliũ mãſuetu
do hñs innocentiæ cãdorẽ, & odorem

pſal.36.g ſpei,qm̃ ſunt reliq̃æ,inq̃t, hoĩ pacifico.
Bonæ ſpei uir manſuetus, nec minus ẽt
in pñti lucidum quoddam uitæ eſt ſo-
pſal. 48.b cialis exẽplar. An nõ liliũ q̃ lucet offõ,re
Eſa. 16.a dolet ſpe? Adde qđ ſicut ueritas de ter-
Eſa.53.c ra orta eſt, ita manſuetudo. Niſi qs du
bitet ortũ de terra agnum dñationem
terræ,illũ agnũ q ad occiſionem ductus
eſt & nõ apuit os ſuũ. Nec tm̃ manſue-
tudo ſeu ueritas de terra orta eſt, ſed et
Eſa. 45.b iuſtitia: ꝓpheta dicẽte: Rorate cœli de-
ſuper, & nubes pluant iuſtũ: aperiat̃ ter
ra, & germinet ſaluatorẽ, & iuſtitia oria
tur ſil̃. Qđ aũt iuſtitia liliũ ſit, recorda-
mini de ſcriptura, qa iuſtus germinabit
ſicut liliũ, & florebit in æternũ añ dñm.
Neq̃ꝗ liliũ hoc hodie eſt, & cras in cli-
pſal. 111.b banum mittit̃, qa in æternũ florebit. Et
florebit añ dñm, cuius in memoria æter
na erit iuſtus, & ab auditione mala non
timebit, illa.ſ. auditione q̃ in clibanum
ignis pctõres ire iubent̃. Porrò h⁹ lilij cã
dor cui nõ ſplẽdet, niſi cui nõ placet? De
niq̃ ſol eſt, non ille q orit̃ ſup bonos &
Sap.5.c malos. Neq̃.n. q dicturi ſunt: Sol iuſti-
tię nõ ortus eſt nob̃: lucẽ illius qñq̃ ui
derunt: uiderũt aũt quotquot audierũt:
Vob̃ aũt q timetis deũ, oriet̃ ſol iuſtitię.
Ergo candor huius lilij apud iuſtos, fra-
Mal.4.a grãtia ẽt uſq̃ ad iniquos diffundit̃, & ſi
non in bonũ ipſis. Deniq̃ audiuimus iu-
ſtos, dicẽtes, qa xp̃i bonus odor ſumus ĩ
2.Cor. 2.d omni loco, ſed alijs qdẽ odor uitæ in ui-
tam, alijs odor mortis in mortem. Quis
uel ſceleratiſſimus iuſti nõ ꝓbet opinio
nem, quãuis nõ amet opus? Et btũs ſi ſe
Rom.14.d nõ iudicat in eo qđ probat. Iudicat aũt,
ꝙ ꝓbans bonũ, & nõ amans: ideoq̃ nõ
btũs planè, ſed miſer, proprio cõdẽnat⁹
iudicio. Quid eo miſerius cui odor uitæ,
nõ uitæ, ſed mortis nũcius eſt? Imò nec
nũcius qdẽ, ſed baiulus. Sũt multa apud
ſpõſum & alia lilia p̃ter hæc q̃ ex ꝓphe
ta inciderũt nob̃, ṽitatẽ loquor & man
ſuetudinẽ & iuſtitiã, nec erit difficile iã
cuilibet ur̃m ſil̃ia repire ꝑ ſemetipſum ĩ
horto tã delicioſi ſpõſi. Abũdat & ſupa
bũdat talib⁹. Quis illa enumeret? Nẽpe
quot uirtutes, tot lilia. Quis finis uirtutũ
apud dñm uirtutũ? Qđ ſi plenitudo uir-
tutũ in Xp̃o & lilioꝝ, & fortaſſis ꝑꝑea
ipſe ſe liliũ appellauit, qđ totus uerſetur
in lilijs, & oĩa q̃ ipſius ſunt, lilia ſint: con
ceptio, ortus, cõuerſatio, eloqa, mira-
cula, ſacr̃a, paſſio, mors, reſurrectio, aſcẽ
ſio: qd hoꝝ nõ cãdidũ, & nõ ſuauiſſime
redolẽs? Tãta deniq̃ in cõceptione re-
fulſit ſupni luminis claritas de ſupueniẽ
tis abũdantia ſpũs, ut ne ipſa qdẽ uirgo
ſctã ſuſtinuiſſet, ſi nõ ſibi obũbratum fo
ret à uirtute altiſſimi. Porrò ortũ cãdi-
dauit incorrupta uirginitas matris, con
uerſationẽ innocẽtia uitæ, eloqa ṽitas,
miracula puritas cordis, ſacr̃a pietatis
arcanũ, paſſionẽ patiẽdi uolũtas, mor-
tem libertas nõ moriendi, reſurrectionẽ
martyꝝ fortitudo, aſcenſionẽ exhibitio
ꝓmiſſionũ. Quã bonus fidei odor ĩ his
ſingulis, nr̃a qdẽ q cãdorẽ non uidimus,
tꝑa et uiſcera replẽs. Et btĩ q nõ uiderũt,
Ioan.20.g & crediderũt. Pars mea ĩ his odor uitæ
q ꝓcedit ex ipſis. Is infuſus narib⁹ meis
apto quodam fidei inſtrumento, & qui
dem copioſius pro multitudine lilioꝝ,
ſanè & exilium leuat, et patrię deſideriũ
aſſidue innouat in uiſceribus meis. Hñt
Ioan.3.d lilia & aliq ſodaliũ ſpõſi, ſed nõ copiã.
Omnes enim ad menſuram ſpm̃ accepe
runt, ad menſuram uirtutes et dona. So
lus ille nõ hẽt modum, qui habet totũ.
Aliud eſt lilia hr̃e, aliud nõ niſi lilia hr̃e.
Quem dabis mihi de filijs captiuitatis
adeo innocentem & ſctm̃, qui totã ter-
ram ſuam floribus occupare potuerit, et
Iob.15.b iſtiuſmodi florib⁹? Nec infans certe uni⁹
diei ſine ſorde eſt ſuper terram. Magnus
eſt q tria uel quatuor lilia ædificare po-
tuerit in terra ſua in tãta denſitate ſpina
rum & tribuloꝝ, quæ ſunt germina in-
ueterata maledictionis antiquæ. Mecũ
uero qui pauper ſum, bñ agitur ſi unquã
ab hac peſſima ſegete iniq̃tatum uideli-
cet atq̃ uitioꝝ tantillum terræ meæ uẽ-
dicare extirpando & excolendo ſuffi-
ciam, uñ unum ſaltem producere lilium
poſſim, ſi forte & penes me paſci inter-
dum dignet̃ is qui paſcit̃ inter lilia. At pa
rum dixi, unũ de penuria cordis mei os

meum locutũ eſt. Vnum ꝓrſus non ſuffi
cit, duo ad minus neceſſaria ſunt. Dico
aũt cõtinẽtiam & innocẽtiam. quarum
una ſine altera nec ſaluabit. Fruſtra de-
niq̃ ad unãquãlibet haꝝ inuitabo ſpon
ſum, q non ad lilium paſci, ſed inter lilia
ꝓhibet̃. Dabo ꝓinde opam hr̃e lilia, ne
de ſingularitate cauſet̃ lilij, qui non uult
Pſal.26.c niſi inter lilia paſci, & ſic declinet in ira
à ſeruo ſuo. Pono itaq̃ primã oĩum inno
centiã: & ſi huic iũgere cõtinẽtiam qui-
uero, diuitẽ me putabo in poſſeſſione li-
lioꝝ. Rex ſum aũt ſi tertiã his adiũgere
potero patiẽtiam. Et quidẽ pñt ſufficere
illæ, ſed quia & deficere in tentationib⁹
pñt, ſiquidẽ tẽtatio eſt uita hoĩs ſup ter-
ram: opus ꝓfecto patientia eſt, q̃ utriuſ-
Iob.7.a que ſit q̃ſi tutrix q̃dam & cuſtos. Puto
ſi uenerit amator ille lilioꝝ, & ita inue-
nerit, ꝙ nõ dedignabit̃ iam paſci apud
nos, & apud nos facere paſcha: ubi illi
& multa ſuauitas ĩ duab. & magna erit
ſecuritas ꝑꝑ tertiã. Veꝝ quo pacto dica
tur paſci, qui paſcit oĩa, poſtea uidebit̃.
Nũc ṽo apparet ſpõſũ nõ mõ apparere
inter lilia, ſed minime oĩo extra lilia poſ
ſe aliqñ inueniri, cũ omne quod de eo ẽ
et ipſe ſit, liliũ ſponſus eccleſiæ Ieſus xp̃s
dominus noſter, qui eſt ſup omnia deus
benedictus in ſecula, Amen.

Vnde eſt animæ candor liliorum, quod ſponſus & paſcit nos, & paſcitur à nobis. Et qualis ſit unitas animæ ſanctæ ad deum. Sermo 61.

FInis præcedentis ſermonis, prin
Cant. 2.a cipiũ h⁹. Eſt ergo liliũ ſponſus,
ſed nõ liliũ inter ſpinas, qm̃ non
hẽt ſpinas qui pctm̃, non fecit. Denique
ſpõſam ꝓteſtatus eſt lilium inter ſpinas,
qm̃ ſi dixerit uel ipſa qa ſpinas nõ hẽat,
ſeipſam ſeducit, & ṽitas in ea non eſt.
Se ṽo florem quidẽ & lilium profeſſus
Ibidem eſt, non tñ inter ſpinas. Magis autẽ, ego
(inquit) flos cãpi, & lilium conualliũ: &
non eſt ſpinaꝝ mẽtio, ꝙ ſolus ſit hoĩum
pſal.91.a qui opus non hẽat dicere: Cõuerſus ſum
in ærũna mea dũ configitur ſpina. Ergo
abſque lilijs nunq̃ eſt, qui abſq̃ uitijs ſꝑ
eſt: quia totus & ſꝑ eſt candidus, ſpecio
pſal.44.a ſus forma præ filijs hoĩum. Tu ergo qui
hæc audis uel legis cura hr̃e lilia penes
te, ſi uis hr̃e hũc habitatorẽ lilioꝝ habi-
tantem in te. Opus tuum, ſtudium tuũ,
deſiderium tuum, lilia eſſe proteſtentur
moralis quidã reꝝ ipſaꝝ candor atque
odor. Hñt & mores colores ſuos, hñt et
& odores. Neq̃.n. in ſpiritibus idipſum
eſt color & odor, non magis qui in cor
porib. Ergo de colore conſcĩa conſulte-
Exo.5.d tur, de odore fama. Fœtere feciſtis odo
rem nr̃m corã Pharaone & ſeruis eius,
aiunt illi dicentes de opinione. Porrò co
lorem operi tuo dat cordis intentio, &
iudicium conſcĩæ. Nigra ſunt uitia, uir-
tus candida eſt. Inter hanc atq̃ illa, con
ſcĩa conſulta diſcernit. Stat ſnĩa dñi de
oculo neq̃ & lucido, q̃ inter candidũ et
nigrum certos fixit limites, & diuiſit lũ
cem à tenebris. Qđ ergo de corde puro
& conſcĩa egreditur bona, candidũ eſt,
& eſt uirtus. Si aũt & bona fama ſecuta
fuerit, & liliũ eſt, qppe cui nec candor li
lij deſit nec odor. Porrò uirtus etſi non
ꝑꝑea maior, pulchrior tñ illuſtriorq́ ef-
ficitur. Qđ ſi in conſcĩa neuus fuerit, nec
quod ex ea prodierit, carebit neuo. Nã
ſi radix in uitio: & ramus. Ac ꝑ hoc qc-
quid illud ſit qđ radix uitiata nõ abſq̃
traduce uitij ex ſe producat: ṽbi gr̃a, ſer
mo, actio, or̃o: ẽt ſi fama applaudere ui-
deatur, nõ eſt qđ debeat lilium dici, qa
& ſi odor conniuere vr̃, ſed non color.
Quo pacto.n. lilium cũ impuritatis ne-
uo? Nec ſanè fama ualebit uẽdicare uir-
tuti, qđ eſſe uitium cõuicerit cõſcĩa. Erit
quidem uirtus cõtenta candore cõſcĩæ,
ubi ſequi non poterit odor famæ: cæte-
rum odor famæ nec excuſare ſufficiet ui
tium conſcientiæ de coloris. Prouide-
bit tamen ſemper (quod in ſe eſt) ho-
mo uirtutis bona, non tantum coràm
deo, ſed etiam coràm hominibus, ut ue-
re ſit lilium. Sed eſt etiam candor ani-
mæ indulgentia dei, ipſo dicente per ꝓ-
phetam: Si fuerint peccata ueſtra ut
Eſa.1.c coccinum, quaſi nix dealbabuntur: &
ſi fuerint rubra quaſi uermiculus, uelut
lana alba erunt. Et eſt candor quem ſibi
induit is qui miſeretur in hilaritate. Et-

enim ſi intuearis illũ quem propheta de
pſal. 111.a pingit iucundum hoīem, qui miſeretur
& commodat: nõne is tibi uidebiť de ip
ſa animi iucũditate induiſſe candorem
quendam pietatis uultui pariter & opi
ſuo? Sicut è regione ſi ex triſtitia & uelut
ex neceſſitate qs tribuat, nõ candidum
planè, ſed tetrũ pfert manu & fronte co
1. Cor. 9.b lorē. Et iõ hilarem datorē diligit deus,
Nunqd & triſtē? Profectò q reſpexit ad
Abel ob alacritatis cãdorē: auertit faciē
à Cain, quia cõciderat facies eius, utiq;
à triſtitia & liuore. Aduerte q̄lis color
triſtitiæ ſeu inuidiæ ſit, q dei à ſe auertit
aſpectũ. Pulchre & elegãter in coloran
do bñficio candor iucunditatis laudat⁹
eſt uoce illa poetæ: Sup oĩa uultus Ac-
ceſſere boni. Nec modo hilaris dator,
ſed & q tribuit in ſimplicitate, diligiť à
deo, & ſimplicitas cãdor eſt. Probamus
à cõtrario, nã neuus duplicitas. Par; di-
xi, macula eſt. Quid duplicitas niſi do-
lus? Sed enim q doloſe egit in cõſpectu
dei, inuēta eſt iniqtas eius ad odium. Et
Matt. 6.a iõ btũs cui nõ imputabit dñs pctm̃, nec
eſt in ſpũ eius dolus. Pulchre dñs pau-
cis utrãque notauit maculã, dolũ triſti-
tiãq;, nolite, inqens, fieri ſicut hypocri-
tæ triſtes. Spõſus itaq; & cũ ſit uirtus, ĩ
uirtutib. cõplacet ſibi: & cũ ſit liliũ, libē
ter inter lilia cõmorať: & cũ ſit candor,
delectať cãdidis. Et fortaſſis hoc eſt qđ
dr̄ paſci inter lilia, cãdore & odore uir-
tutũ delectari. Et qdē paſcebať olim cor
poraľr apud Mariã & Marthã, & recũ
bēs ēt corpe inter lilia (illas loquor, nã li
lia erant) nihilominns ſpm̃ refocillabat
deuotione & uirtutib. mulier;. Qđ ſi il
la hora intraſſet ppheta aut angelus ſeu
alius quis ſpũalis, tm̃ nõ ignorans q̄ ma
ieſtas recumberet, non'ne ſtupēs digna
tionē & familiaritatē quã illi eſſe conſpi
ceret cũ puris aĩs pudiciſq; corpibus tñ
terrenis & ſexus infirmioris, merito te-
ſtareť, quia uidi illũ non mõ cõmoratē,
ſed & paſcentē inter lilia? Ita ergo ſcđm
utrũq; (carnē dico & ſpm̃) paſci inter li-
lia ſpõſus inuētus eſt. Puto aũt q & ipſe
uiciſſim paſceret, ſed ĩ ſpũ. Hoc ipõ quo
paſcebať. q̃uo paſcebat? Q̃uo inq; con-
fortabat timiditatē fœminar;, iucũda-
bat hũilitatē, impinguabat deuotionē?
Sed ſi uidiſti q paſci illi ſit paſcere, uidē
ēt nũc ne forte & ecõuerſo paſcere ſit ei Gen. 48.c
paſci. Dñe q paſcis me à iuuētute mea,
ait ſctũs patriarcha Iacob. Bonus pa-
terfamilias, q ſuor; domeſticor; curam
gerit, maxime ĩ diebus malis, ut alat eos
in fame, cibãs illos panè uitæ & intelle-
ctus, & ſic nutriēs ad uitã æternã. At pa
ſcēs ita puto nihilominus paſciť ipſe, &
qdē eſcis qb. libēter ueſciť, pfectib. nr̃is.
Etenim gaudiũ dñi fortitudo nr̃a. Ita er
go & cũ paſcit paſciť, & paſciť cum pa-
ſcit, ſil' nos ſuo gaudio ſpũali reficiens,
& de nr̃o æq̄ ſpũali pfectu gaudēs. Ci-
bus eius pnia mea, & cibus eius ſalus
mea, cibus eius ego ipſe. An nõ cinerem pſal. 101.b
tanq; panē mãducat? Ego aũt qa pctõr
ſum, cinis ſum, ut mãducer ab eo. Man-
dor cũ arguor, glutior cũ inſtituor, de-
coquor cũ immutor, digeror cũ trãsfor
mor, unior cũ cõformor. Nolite mirari
hoc, & mãducat nos, & mãducať à no-
bis, quo arctius illi aſtringamur. Nõ ſa-
nē al's pfecte unimur illi. Nã ſi mãduco
& non mãducor, uidebiť in me eſſe ille,
ſed nõdũ in illo ego. Qđ ſi mãducor qui
dem nec manduco, me in ſe hr̃e ille, ſed
nõ ēt in me eſſe uidebiť. Nec. n. perfecta
unitio ĩn unoquouis hor;. Si. n. mandu-
cet me, ut hēat me in ſe: & à me uiciſſim
mãduceť ut ſit in me, q̄tinus integra fir-
maq; ſit cõnexio, cũ ego in eo, & nihilo
minus in me ipſe erit. Vis tibi p ſil'e oñdã
qđ dr̄? Attolle oculos nũc in quãdã ſub-
limiorē qdē rer; cõuenientiam, ſil'em tñ
huic. Si ipſe ſpõſus in pr̄e ita eſſet ut nõ
tñ in ipſo pr̄, aut ita pr̄ in ipſo eſſet ut nõ
eſſet ipſe ĩ pr̄e: audeo dicere, & ipſor; ci
tra pfectũ unitas remaneret, ſi tñ iã uni-
tas eēt. Nũc ỽo eũ & ipſe ĩ pr̄e, & pr̄ in
ipſo ſit, nõ eſt quo claudicet unitas, ſed
ỽe pfecteq; unũ ſunt ipſe & pr̄. Sic igiť pſal. 72
aĩa cui adherere deo bonũ eſt, non añ ſe
exiſtimet ipſi pfectè unitã, niſi cũ & illũ
in ſe, & ſe in illo manētē perſenſerit. Nõ
qa uel tunc unum dicať cum deo, ſicut

unũ ſunt pr̄ & filius: quãuis q adhæret
1. Cor. 6.d deo, unus ſpũs eſt. Legi hoc, ſed illud nõ
legi. Nõ dico de me, q nihil ſum, ſed pla
nè nemo niſi demēs ſiue de terra, ſiue de
cœlo uſurpabit ſibi illã unigeniti uocē.
Ioan. 10.f Ego & pr̄ unum ſumus. Et tñ ego licet
puluis & cinis, fretus qdē ſcripturæ au-
thoritate minime iſtud dicere uerear, qa
1. Ioã. 4.d unus cũ deo ſpũs ſum: ſi ũq; tñ certis
fuero pſuaſus experimentis deo me ad-
hærere inſtar unius illor; q in charitate
manēt, ac p hoc in deo manēt, & deus ĩ
eis, mãducãtes deũ, & mãducati à deo.
Nã de tali adhæſione puto dictum: Qui
adhæret deo, unus ſpũs eſt. Quid ergo?
1. Co. 6.d. Dicit filius. Ego in pr̄e, & pr̄ in me eſt, et
unũ ſumus. Dicit hõ, Ego in deo, & de⁹
in me eſt, & unus ſpũs ſumus. Sed nun-
quid pr̄ & filius ut ſint in inuicē, ac pin-
de unũ, inuicē ſe mãducãt, ſicut deus &
hõ mutua ſe q̄dã ſeſe mãducatione traij
ciunt, ut p hoc etſi non unũ, unus certe
ſpũs ſint? Abſit. Nec. n, uno mõ inſunt ſi-
bi hi atq; illi, ſed neq; una unitas utrorũ
que. Deniq; innuiť tibi unitatũ diuerſi-
tas p unus & unũ, qm̃ nec patri & filio
unus, nec hoi & deo unũ poterit cõueni
re. Tu ſi ſapis occaſione accepta eris ſa
pietior, prudenter aduertens illic qdē p
unũ unitatē ſubſtãtiæ uel naturæ: hic ỽo
p unus eē q̄ unitatem, ſed iõ longe alterã,
quia inter ſubſtãtias & naturas, hoi nē-
pe & deo ſua cuiq; & natura, & ſubſtã
tia eſt, cum patris filijq; conſtet penitus
eſſe unã. Vides illã nec unitatē eſſe ſiqui
dē huic ſingulari ſummæq; unitati cõpa
ret? Nam q̃uo unitas ubi numerus natu
rar;, ſubſtantiar; diuerſitas? Et tñ unus
ſpũs dr̄ & eſt cum deo anima adhærens
deo, nec piudicat rerum pl'itas unitati
huic, quam facit non confuſio naturar;,
ſed uoluntatum conſenſio. Propter hãc
quoque multa corda unũ, & multæ aĩæ
una dñr, ſicut ſcriptũ eſt: Multitudinis
Act. 4.f. credētiũ erat cor unũ, & aĩa una. Et hæc
ergo unitas. Cæterum qd ad illam quæ
nõ unitione conſtat, ſed extat æternita-
te? Nõ plane illã quędã inſtar h⁹ mutua
manducatio facit, quia nec fit. Eſt enim.
Sed nec cõiunctio uel q̄ſi compoſitio, ul'
tale aliqd qđ unius non eſt. Eſt aũt pr̄ĩ
filioq; natura, eſſentia, uoluntas nõ mõ
una, ſed unum. Hoc nempe eſt illi eē qđ
naturam eſſe: hoc uelle qđ eſſe, uel natu
ram eſſe. Non eſt itaq; qđ unitas q̄ unũ
ſunt pr̄ & filius, dicať fieri de naturis uel
eſſentijs, uel uoluntatib. qa nõ ſunt: nõ
eſt qđ dicať uel fieri, qa eſt. Nec. n. facti
tia eſt, ſed natiua. Sũt in ſeſe pr̄ et filius,
nõ ſolũ ineffabili, ſed ēt incõphenſibi-
li modo ſui ipſor; capabiles pariter &
capaces, ſed ſanè ita capabiles ut nõ p-
tibiles, ita capaces ut nõ participes. Nã
ut in hymno eccleſia canit: In pr̄e totus
filius, et totus in ỽbo pr̄. Eſt pr̄ in filio, ĩ
quo ſibi ſp bñ cõplacuit: et eſt filius in 1. Ioã. 4.f
pr̄e, à quo ut nunq; non natus, ita nunq;
eſt ſeparatus. Porrò per charitatem hõ ĩ
deo, et deus in hoīe eſt, dicēte Ioãne: qa
qui manet in charitate, in deo manet, et
deus in eo. Conſenſio q̄dam hæc ut ſint
duo ĩ uno ſpũ, imò unus ſpũs ſint. Vides
ne diuerſitatē? Non eſt idē pfecto con-
ſubſtantiale et cõſentibile, Quanq; ſi ad
uertiſti, ſatis tibi p unus et unũ, ipſarum
quoque innuitur dr̄ia unitatum, qm̃ qui
dem nec patri et filio, unus: nec hoi et
deo, unum poterit conuenire. Non pñt
dici unus, pr̄ et filius, qa ille pater, et illē
filius eſt: unum tñ dñr et ſunt, q una o-
mnino illis et non cuiq; ſua ſubſtantia
eſt. Quo contra hõ et deus, qa unius nõ
ſunt ſubſtantiæ uel naturæ, unũ quidem
dici non pñt, unus tñ ſpũs certa et abſo-
luta ueritate dñr, ſi ſibi glutino amoris
inhæreant. Quam quidem unitatem nõ
tã eſſentiar; cohærētia facit, q̄ cõniuen
tia uolũtatem. Patet (ni fallor) ſatis non
modo diuerſitas, ſed et diſparilitas uni-
tatũ, una in una, altera in diuerſis exiſtē
te eſſentijs. Quid tam diſtans à ſe quàm
unitas plurium et unius? Ita inter unita-
tes (ut dixi) diſcriminant unus et unũ, q
p unum quidem in patre et filio eſſentię
unitas, p unus uero inter deum et homi
nem non hæc, ſed cõſentanea quædam
affectionum pietas deſignatur. Cũ adie
ctione tñ ēt pr̄ et filius ſaniſſime dicũtur

unus,ꝟbi cũ unus deus,unus dñs, & qc
quidaliud eſt qđ ad ſe qſqꝫ & nõ ad al
teꝝ dr̃. Siqdem nõ eſt illis diuerſa diui-
nitas ſiue maieſtas,non magis q̃ꝫ ſubſtã
tia,uel eſſentia uel natura. Nẽpe hæc ip
ſa oĩa ſi pie conſideres,nõ diuerſa ſeu di-
Act. 4.f. uiſa in illis,ſed unum ſunt. Minus dixi,
unũ ſunt & cum illis. Quid illa unitas q̃
multa corda unũ,& multę aĩę una legũ
tur? Nec cenſenda(ut reor)noĩe unitatis
cõparata huic q̃ nõ multa unit, ſed unũ
ſingulr̃ ſignat. Ergo ſingularis ac ſũma
illa eſt unitas q̃ non unitione cõſtat, ſed
extat æternitate. Nec ſane hãc ſpũalis il
la p̃fata mãducatio facit,qa nec ſit. Eſt
ẽm̃,Multo minus eã facere putanda eſt
eſſentiaꝝ qualiſcunqꝫ cõiunctio, ſeu cõ
ſenſio uolũtatum,qa non ſunt. Vna.n.il
lis(ut dictũ eſt)& eſſentia & uoluntas:
uni ꝟo non eſt cõſenſus,nõ compoſitio,
nõ copulatio,aut tale aliqd. Duas eſſe
oportet ad minus uolũtates ut ſit con-
ſenſus,duas æq̃ eſſentias ut ſit cõiũctio
ſiue unitio ꝑ cõſenſum. Hoꝝ nihil in pr̃e
& filio,qppe nec eſſẽtias duas,nec duas
hñtibus uolũtates. Vna eſt utraqꝫ res il-
lis,uel potius(ut p̃fatũ me memini) unũ
duo. Iſta in illis,unũ & cũ illis ſunt,ac ꝑ
hoc ipſi ſicut incõprehenſibilr̃,ita incõ-
mutabilr̃ inuicẽ in ſe manẽtes,ꝟe & ſin-
gulr̃ unũ ſunt. Siqs tñ inter pr̃em & fili
dicat eſſe cõſenſum: non cõtendo,dum
modo nõ uolũtatũ unionẽ, ſed unitatẽ
intelligat uolũtatis. At q deũ & hoĩem,
qa ꝓprijs extãt ac diſtãt & uoluntatib.
& ſubſtantijs,lõge aliter in ſe alterutrũ
manere ſentimus.i. nõ ſubſtãtijs cõfu-
ſos,ſed uolũtatibꝰ cõſentaneos. Et hæc
Pſa. 72.d. unio ipſis cõio uolũtatũ, & cõſenſus in
charitate. Felix unio ſi expiaris, nulla ſi
cõparaueris. Vox expti. Mihi aũt adhæ
rere deo bonũ eſt. Bonũ plane, ſi oĩ ex
parte adheſeris. Quis eſt q pfecte adhæ
ret deo,niſi q in deo manens tanq̃ꝫ dile-
ctus à deo,deũ nihilominus in ſe traxit
uiciſſim diligẽdo? Ergo cũ undiqꝫ inhæ
rent ſibi hõ & deus,inhærẽt aũt undiqꝫ
intima mutuaqꝫ dilectione inuiſcerati
alterutrum ſibi: per hoc deum in homi
ne, & hoĩem in deo eſſe haud dubie di-
xerim. Sed hõ quidem ab æterno in deo
tanq̃ꝫ ab æterno dilectus. ſi tñ ex illis ſit *Ephe. 1.b*
q dñt,Qm̃ dilexit & gratificabit nos in
dilecto filio ſuo añ mundi conſtitutio-
nem. Deus ꝟo in hoĩe, ex quo dilectus
ab hoĩe eſt. Et ſi ita eſt,hõ qdem in deo
eſt & qñ in hoĩe deus non eſt: deus autẽ
in hoĩe non eſt q non ſit in deo. Manere
enim in dilectione non põt etſi forſitan
ad tp̃s diligat non dilectus,põt aũt nõ-
dũ diligere ẽt dilectus. Alioqn quõ ſta- *1. Ioã. 4.d*
bit,Qm̃ ipſe prior dilexit nos? Porro cũ
cũ iam ẽt diligit q añ diligebat, & hõ in
deo, & deus in hoĩe eſt. Qui aũt nũquã
diligit,cõſtat ꝙ nunq̃ꝫ dilectus eſt: ac ꝑ
hoũ nec ipſe ĩ deo,nec deus ĩ eo eſt. Hęc
dicta ſint ud dãdã dirãm inter illã cõne
xionẽ q̃ pr̃ & filius unũ ſunt, & illam q
adhęrens deo aĩa,unus ſpũs eſt: ne for-
te qa legit de hoĩe manẽte in charitate,
qa in deo manet, & deus in eo, & itẽ de
filio ꝙ nihilominus in pr̃e ſit, & pr̃ in ip
ſo: par p̃rogatiua adoptati putaretur &
unici. His ergo ita abſolutis,recurrendũ
nob ad illũ q paſcit inter lilia,qa idẽ ex-
curſus hic factus eſt uſqꝫ huc,utrũnã nõ
ocioſe,uos iudicabitis. Et iã qdẽ loci ip
ſius duos intellectus poſuerã, ſiue ꝙ uir
Rom. 6.1 tutib. paſcit cãdidatoꝝ q uirtus & can-
dor eſt,ſiue ꝙ pctõres recipit ad pniam
in corpe ſuo (qđ eſt ecclĩa) pro quibus
ſibi incorporãdis ſeipſum fecit pctm̃, q
pctm̃ non fecit; ut deſtrueret corpꝰ pcti
cui aliqñ cõplantati fuere peccantes, eſ
ſent qꝫ iuſtitia in ipſo iuſtificati gratis.
Tertiã adhuc pono ſniam q̃ occurrit: et
& ſatis fore reor nõ modo ꝓ loci expla
natione,ſed & ꝓ fine ſermonis. Sermo
dei ꝟitas eſt, & ipſe ſpõſus. Noſtis hoc,
audite cætera. Is cũ audit, & minime o-
bedit illi: uacuus interim & ieiunꝰ quõ-
dãmodo remanet,oĩno triſtis et q̃rulus
ꝙ ꝓlatus in uacuũ ſit. Si aũt obeditũ fue
rit,nõne tibi uerbũ uidebitur in quandã
excreuiſſe corpulentiam, quia uerbo o-
pus acceſſit, utpote refectum quibuſ-
dam fructibus obedientiæ,iuſtitię frugi
bus? Inde eſt ꝙ in Apocalypſi loquitur, *Apoc. 3.*
Ecce

Ecce ſto ad oſtiũ & pulſo, ſiqs audierit
uocem meam, & apuerit mihi ianuã,in-
troibo ad illũ, & cœnabo cũ eo, & ipſe
mecũ. Vr̃ approbari hic ſenſus & apud
ꝓphetam ſñia dñi, ubi dicit ꝙ ꝟbũ ſuũ
nõ reuertet ad eum uacuum,ſed ꝓſpera
bit, & faciet ad q̃ miſit illud. Nõ reuer-
tet,inqt, ad me uacuũ uel ieiunum, ſed
q̃ſi ꝓſpere in oĩb. agens,ſaturabit bonis
actibus eoꝝ q in dilectione acqeſcent il
li. Denique uſu loquẽdi ſermo impletus
tũc dr̃,cũ fuerit mãcipatus effectu,ꝙ ui
delicet tãdiu inanis & macer ac quodã
modo famelicus ſit donec ope cõpleat.
Sed audi ipſum quo ſe dicat cibo ali.
Ioan. 4.c Meus,inqt,cibus eſt ut faciã uoluntatẽ
pr̃is mei. Verbũ ꝟbi eſt apte indicantis
eſſe ſuũ cibũ factum bonum,ſi tñ inuene
rit illud inter lilia; hoc eſt inter uirtutes:
Alioqn ſi extra repit, & ſi bonus(qđ ĩ ſe
Mat. 6.a eſt) vr̃ cibus,nõ tãget illũ is q paſcit iter
Ibidem lilia. Verbi cã,nõ recipit eleemoſynã de
manu raptoris ſeu fœneratoris, ſed nec
de hypocritæ qdẽ,q cũ facit eleemoſy-
nam,facit turba cani añ ſe,ut glr̃ificetur
ab hoĩb. Sed nec illius or̃onẽ aliquo mõ
do exaudiet q amat orare in angulis plã
prou. 28.b teaꝝ ut ab hoĩb. uideat. Nẽpe or̃o pctõ-
Mat. 5.e ris execrabilis erit, fruſtra quoqꝫ offert
Gen. 4.a munus ſuum ad altare q conſcius eſt ſi-
bi,ꝙ fr̃ ſuus hẽt aliqd aduerſum ſe. Deni
que nõ reſpexit ad Cain munera, eo ꝙ
Iſa. 1.d nõ recte ambularet cũ fr̃e ſuo. Teſte ſan
cto ꝓpheta ẽt abominabat ſabbata &
neomenias & ſacrificia Iudæoꝝ, ita ut
manifeſte ꝓteſtaretur odiſſe ea animã
ſuã, & dicebat: Cũ ueniretis añ conſpe-
ctum meũ,qs q̃ſiuit ea de manib. ur̃is?
Credo nõ redolebãt lilia manus illæ, &
ꝓpea reſpuebat munus ex illis q paſci
inter lilia conſueuit, & non inter ſpinas.
Quidni ſpinoſas hẽbant manus, quibꝰ
aiebat: Manus ur̃æ ſanguine plenæ ſũt?
Et manus Eſau piloſæ erãt ſpinoſis ſilr̃es,
ideoqꝫ nõ ſunt admiſſæ ut miniſtrarent
ſctõ. Vereor ne & inter nos aliq ſint quo
rum non acceptet munera ſpõſus, eo ꝙ
nõ redoleãt lilia. Etenim ſi in die ieiunij
mei iueniat uolũtas mea, nõ tale ieiuniũ
elegit ſpõſus,nec ſapit illi ieiuniũ meũ,
qđ nõ lilium obedictiæ,ſed uitium pro-
priæ uolũtatis ſapit. Ego aũt nõ ſolũ de
ieiunio,ſed de ſilẽtio,de uigilijs, de or̃o-
ne,de lectione,de ope manuum,poſtre
mo de omni obſeruatione monachi ubi
inuenit uolũtas ſua in ea, & nõ obedien
tia magiſtri ſui,idipſum ſentio. Minime
ꝓrſus obſeruãtias illas etſi bonas in ſe,
tñ inter lilia.i. inter uirtutes cẽſuerim de-
putãdas: ſed audiet à ꝓpheta q eiuſmo
di eſt: Nunqd tale eſt obſequiũ qđ ele- *Ibidem*
gi? dicit dñs. Et addit. In die bonoꝝ tuo
rũ inueniunt uolũtates tuæ. Grãde ma-
lum ꝓpria uolũtas, q̃ fit ut bona tua ti-
bi bona nõ ſint. Oportet ꝓinde extra li-
lia fiãt q hmõi ſunt,qa nihil oĩno qđ ꝓ-
pria inqnatum ſit uoluntate, guſtabit is
q paſcit inter lilia. Sapĩa eſt ubiqꝫ attin-
gens ꝑꝑ munditiam ſuam, & nil inqna-
tum in eam incurrit. Ita ergo inter lilia
paſci amat ſpõſus.i. apud munda & niti
da corda. Sed quouſque? Donec aſpiret *Cant. 2.d*
dies, & inclinent umbræ. Vmbroſus lo
cus eſt & cõdẽſus,non intremꝰ ſyluam
hãc ꝓfundi ſacri niſi clara luce diei. Iam
ẽm̃ diſputante me longius, inclinata eſt
dies,dũ inuiti abſtrahimur ab his lilijs.
Nec ſum ueritus prolixitatẽ,cui faſtidiũ
oẽ detraheret odor floꝝ. Modicum qd
reſtare vr̃ de pñti capitulo. At iſtud mo
dicum reconditum nimis, ſicut & cæte
ra uniuerſa carminis huius. Sed qui reue
lat myſteria,aderit ut confido cũ pulſa-
re cœperimus: et non claudet ora loquẽ
tium ſe, cui familiare magis eſt reſerare *prou. 20.c*
clauſa, ſponſus eccleſiæ dominus no- *Heſt. 13. d*
ſter Ieſus Chriſtus, qui eſt ſuper omnia
deus benedictus in ſecula, Amen.

Dies aſpirans, & umbræ inclinatæ quæ ſint. Et quod genus humanum accepit concupiſcentiam hæreditariam ex tranſgreſſione primorum parentum,

Sermo 72.

D Ilectus meus mihi, & ego illi,
qui paſcitur iter lilia donec aſpi
ret dies, & inclinentur umbræ.
Nouiſſima tãtum capituli huius tractã- *Cant. 2.e*
da pars eſt, & dubito in ipſo ingreſſu
cuinam potiſſimum eam iungam duaꝝ

p̄cedentium. Nam poſſum indifferēter utriq;. Siue. n. dicas, dilectus meus mihi, & ego illi donec aſpiret dies, & inclinē tur umbræ, interpoſito tm̄ q paſcit̄ iter lilia, ſiue ꝓ lrē ſerie: q paſcitur inter lilia donec aſpiret dies, & inclinent̄ umbræ: nō incōueniēter utrouis aſſignas. Hoc ſanè refert ꝙ, donec, ſi primo iunxeris, incluſiuū oportet intelligas: ſi medio, ex cluſiuum ſentias neceſſe eſt. Eſto nēpe ꝙ deſinat ſponſus paſci iā inter lilia ubi aſpirauerit dies, nunqd ſilr̄ ceſſabit etiā ſpōſæ intēdere, aut ipſa illi? Abſit. In æternum ꝑſeuerabunt ſibi, niſi ꝙ tūc felicius cum uehementius, tunc uehemen-

Matt. 1.d tius cum expeditius. Sic ergo tale hoc, donec, q̄le eſt illud apud Matthæū ubi narratur non cognouiſſe Mariā Ioſeph, donec pepit filium ſuum primogenitū. Nō. n. poſt cognouit. Vel certe quale eſt

pſal. 122.a illud in pſalmo: Oculi nr̄i ad dn̄m deum nr̄m donec miſereat̄ nr̄i. Non. n. auertē-tur cū cœpit miſereri. Vel quale item il-

Mat. 28.d lud dn̄i ad apl'os: Ecce ego uobiſcū ſum uſq; ad cōſummationem ſcl'i. Nō enim poſt nō erit cum illis. Verū hōc ita, ſi donec, referas ad dilectus me⁹ mihi, & ego illi. Si aūt ad q paſcit̄ inter lilia, reſpicere malis, erit alio ſenſu accipiendū. Porro' opoſius oñdet̄ qūo tūc dilectus paſci deſinat cū aſpirauerit dies. Etenim ſi dies reſurrectionis is eſt, qdni multo magis paſci ibi inter lilia iuuet, ubi horū maior admodum copia erit? Et ꝓ aptanda qdē lr̄æ cōſequētia hæc dicta ſint. Nūc iā aduerte mecū, toto licet liliȷ̄s fulgentibus regno, ſpōſoq; medio exiſtēte & deliciāte, nō tn̄ eſſe ꝙ dicat̄ & paſci, iuxta id qdem qd' an̄ conſueuerat. Vbi nāque iam pctōres quos ſibi incorporet Chr̄s manſos, morſoſq; quaſi qbuſdam dētibus diſciplinæ auſterioris, afflictione. ſ. carnis, & cordis cōtritione? Sed neque cibum ſibi iam exiget ꝟbum ſpōſus ex aliqbus factis ſeu opibus obediētię, ubi omne negotiū ociū, ſoloq; in intuitu & affectu res erit. Et qdem cibus eius ut faciat uolūtatem filius unigenitus pr̄is ſui: ſed hic, nō ibi. Quid. n. faciat facta? Et ꝑfectam tūc eſſe cōſtat. Deniq; ꝓbare iā tunc eſt oīb. ſctīs quæ ſit uolūtas dei bona & bn̄placēs & ꝓfecta. Et certe poſt ꝑfectum, faciendum ſupeſt nihil. Frui de cætero reſtat, nō fieri: expiri, non opari: ea uiuere, nō exerceri in ea. Non'ne ipſa eſt quā inſtātiſſima p̄ce docti quidem à dn̄o, ſicut in cœlo ita & in terra perfici poſtulamus, quo eius iā delectet fruct⁹, actus nō fatiget? Non erit itaque ſponſo ꝟbo opis cibus, qa ceſſet neceſſe eſt oē opus, ubi plenius ab uniuerſis percipitur ſapīa. Nam q minorant̄ actu, percipiunt eam. Sed uideamus nunc ſi qd' dicimus ſtare poſſit, et ſcd̄m illā ſnīam qua paſci inter lilia, cādidatu uirtutū oblectari, qdam interpretant̄. Nā et nos ipſam inter cæteras nō p̄teriuimus. Dicemus'ne aut nō fore, aut ſpōſo minime ſape tunc uirtutes? Et qdem ſentire alterutrū, dementiæ eſt. Sed uide ne forte al's illis delectetur, nā conſtat delectari, ſed forſitan potu magis ꝙ paſtu. Sanè in tp̄e & corp̄e iſto nulla nr̄a uirtus ita ad purū deſęcata erit, nulla ita ſuauis & mera, ut ſpōſo

1.Tim.2.a habilis ſit ad potandum. Sed q uult oēs hoīes ſaluos fieri, diſſimulat multa, & quos nō pōt potandi interim facilitate glutire, curat ex ea uel qppiam elicere ſapidū, quaſi arte quadā et quodam labore mādēdi. Erit cū erit uirtus colabilis, nec premetur dēte, nec fatigabitur à mādente, uel potius nō fatigabit mādentē, quę bibentē abſq; opa delectabit, tanꝙ

Matt. 26.d utique potus, non eſca. Deniq; hēs ſpondentem in euangelio quia non bibā de hoc genimine uitis, inquit, donec bibā illud nouum uobiſcum in regno patris mei. Et de cibo nulla mentio eſt. Sed

pſal. 77 apud prophetam quoque legitur, tanquam potens crapulatus uino. De cibo autem nihil ibi penitus inuenitur. Sponſa ergo conſcia myſteriȷ̄ huius, cum dilectum paſci inter lilia comperiſſet ac perhibuiſſet, conſtituit terminum quo-

Cant. 1.d ad id dignaretur, imò conſtitutū agnouit & perhibuit dicens, donec aſpiret dies, & inclinentur umbræ. Sciebat em̄ uirtutibus cum poſtea potandum po-

tius ꝙ paſcendū. Cōuenire vr̄, & conſuetudo eſt, quia poſt cibū pot⁹ ſumi de more ſolet. Ergo q hic māducat, illic bibet, eo tūc ſuauius, quo ſecurius: glutiturus & ea ipſa q̄ ſcrupuloſius mō & quodāmodo laborioſius qſi mādendo liqt. Nūc iā intēdamus cōſiderare de die illo & illis umbris, q ille, q̄ iſte: ille qua rōne aſpirans, hæ in q̄ ptāte hēant inclinari. Signāter oīno dictum eſt: donec aſpiret dies, imò ſingul'r. Solo qppe hoc loco (niſi fallor) diē aſpirantē cōperies. Auræ nēpe nō tp̄a ſpirare dn̄r. Spirat hō, ſpirant animalia cætera, quibus indeſinenter reciprocatus aer uitā continuat. Et quid hoc niſi uentus? Spirat & ſpiritus ſctūs, et inde ſpūs. Quo pacto ergo dies ſpirās q nec uentus, nec ſpūs nec aīal eſt? Quāquam nec ſpirans qdē, ſed qd' ſignātius ſonat aſpirans dictus ſit. Nec minus prę ter ſolitū dictū, & inclinent̄ umbræ. Denique ad exortū h⁹ corp̄ei uiſibiliſq; luminis umbræ nō inclinant̄, ſed adnullantur. Extra ꝓinde corp̄a q̄rendæ hę res.

Et ſi qdem ſpūales inuenerimus diem et umbras, tūc forſitā & inclinatio harū, et illius aſpiratio facilius elucebit. Qui illū

pſa. 83.c diem de quo ꝓpheta dicit: Melior ē dies una in atriȷ̄s tuis ſup̄ milia: corporeū opinatur, neſcio qd iā nō corporeū opinet̄. Eſt & in mala ſigñatione dies, cui male dixere prophetæ. Abſit aūt ut ex uiſibilibus his, quos fecit dn̄s. Itaque ſpūalis ē. Iam umbram qs ambigat ſpūalem, qua Mariæ obumbratū eſt concipienti, & item eam q̄ in propheta ſic memorat̄:

Thre. 4.d Spūs an̄ faciem noſtram xp̄s dn̄s, ſub umbra eius uiuemus inter gētes? Ego tn̄ umbrarum nomine hoc loco magis arbitror deſignatas contrarias ptātes, quę non modo umbræ uel tenebræ, ſed & principes tenebrarū harū ab Apl'o perhibentur, ſimulq; inhærentes illis ex gn̄e nr̄os filios utiq; noctis, et non lucis neq; diei. Hę ſiquidem umbræ nō planè cum aſpirauerit dies in nihili reuertent̄, ſicut à facie h⁹ corporeæ lucis umbras corporeas non diſparere tm̄, ſed & penitus deperire uidemus. Itaq; erunt minime quidē extremius nihilo, miſerius tàmen.

Erunt, ſed inclinatæ & ſubditæ. Deniq; pſal. 9. f

inclinabit ſe, inqt, & cadet (haud dubiū qn p̄riceps umbrarū) cum dn̄atus fuerit pauperū. Ergo non natura delebitur, ſed potentia ſubtrahet̄. Non p̄ibit ſubſtantia, ſed trāſibit hora & ptās tenebrarū. Tollunt̄ ne uideāt gloriam dei, non adnullantur, ut ſp̄urantur. Quidni inclinabunt̄ umbræ, cum deponent̄ potētes de

ſede, ponēturq; ſcabellū pedum? Quod Rom. 13.d

utiq; oportet fieri cito. Nouiſſima hora eſt. Nox p̄ceſſit, dies aūt appropinquauit. Aſpirabit dies, & expirabit nox.

Nox diabolus ē, nox angelus ſatanę: et-

ſi ſe trāsfiguret i angelū lucis. Nox ēt an 2.Cor.11.c

tichriſtus, quē dn̄s iterficiet ſpū oris ſui, & deſtruet illuſtratiōe aduētus ſui. Nūquid nō dn̄s dies ē? Dies planè illuſtrās & ſpirās, q ſpū oris ſui fugat umbras, & deſtruit laruas illuſtratione aduētus ſui.

Aut ſi magis placet ſimpl'r uerbū inclinationis accipe, nihilq; aliud īclinari ꝙ adnihilari eſſe putādū, neq; huic deſim⁹ ſenſui: dicimus umbras figuras & ænigmata ſcripturarū, necnō et ſophiſticas locutiones, cauillationeſq; ꝟborū & implicita argumentorū, q̄ oīa ꝟitatis inte-

rim lumē obūbrant. Ex parte. n. cogno- 1. Cor. 13.c

ſcimus, & ex parte ꝓphetamus. Verum aſpirante die inclinabunt̄ umbrę, qa occupante oīa luminis plenitudine, nulla pars ſupeſſe poterit tenebrarū. Deniq;

cū uenerit qd' ꝑfectū eſt, tūc euacuabit̄ Ibidem

qd' ex parte eſt. Hacten⁹ de his ſufficere poterat ſi ſpirās dies illa & nō aſpirans dicta fuiſſet. Nūc ꝟo ꝓ tātillo licet additamento adhuc aliqd addendum exiſtimo, nimirū ꝓ inueſtigāda h⁹ diuerſitatis rōne. Ego. n. (ut uerū fatear) iā olim mihi perſuaſi in ſacri precioſiq; eloquiȷ̄ textu, nec modicā uacare particulā. Solemus āt hac uoce uti cū uehemēter aliqd deſideram⁹, ut (ꝟbi gr̄a) cū dicimus, ille ad illū honorē uel illā dignitatē aſpirat. Deſignat̄ itaque p̄ hoc ꝟbum mira affutura affluentia uehemētiaq; ſpūs die illo, cū non ſolum corda, ſed & corpora ſuo quidem in genere ſpiritualia erunt,

& q̃ digni inuenient̃, inebriabuntur ab
ubertate domus dñi, & torrẽte uolupta
tis illius potabunt̃. Vel al̃r. Iã ſc̃tis ange-
lis dies ſanctificatus illuxit ſpirans illis
iugi ĩpetu ꝑpetis meatus mellıflua ſem-
piternæ diuinitatis arcana. Deniq; flu-
Pſal. 45. a minis impetus lætificat ciuitatẽ dei, ſed
Pſal. 86. a ciuitatẽ cui dr̃: Sicut lætãtiũ oĩum habi-
tatio eſt in te. Cũ aũt & nob̃ q terrã in-
habitamus, ſpirare adiecerit, erit nõ mõ
ſpirans, ſed & aſpirãs, ꝙ dilatato ſinu
admittat & nos. Vel (ut paulo altius re-
petamus, & diſſeramus latius) plaſma-
Gen 2. b to hoĩe de limo terrę, plaſmator ſicut ue
ra narrat hiſtoria, inſpirauit in faciẽ eius
ſpiraculũ uitæ, factus ꝓinde illi dies ĩſpi-
rans. Et ecce inuida nox callide impegit
in diem hãc, luce utiq; ſimulata. Nã dũ
q̃ſi ſplẽdidius lumẽ ſciæ pollicet̃, inopi-
natas nouæ luci offudit praui tenebras
conſilij, & primordijs originis nr̃æ terrã
Eſa. 5. e dãnoſę p̃uaricationis inuexit caliginem.
Væ uæ neſcierũt neq; intellexerũt, in te-
nebris ambulãt neſciẽtes, ponẽtes tene
bras lucẽ, & lucẽ tenebras. Denique co
medit de ligno mulier qđ ſibi dederat
ſerpens, qđ uetuerat deus: deditq; uiro
ſuo, & cœpit illis q̃ſi de nouo dieſcere.
Gen. 3. b Nã illico apti ſunt oculi amboꝝ, & fa-
ctus eſt dies cõſpirãs, inſpirãtẽ extũdẽs,
& ſubſtituẽs expirãtẽ. Conſpirauerũt ſi
quidẽ & cõuenerunt in unum aduerſus
Pſal. 2. a dñm & aduerſus Chr̃m eius, ſerpentis
aſtutia, mulieris blãditiæ, uiri mollities.
Vñ & loquebant̃ mutuo, dñs. ſ. & Xp̃s
Gen. 3. d eius. Ecce Adã factus eſt q̃ſi unus ex no
bis, qđ ad utriuſq; iniuriã lactantibꝰ ſe
pc̃tõribꝰ acqeuiſſet. In hac die naſcimur
uniuerſi. Portamus deniq; oẽs impreſſũ
nob̃ cauteriũ cõſpirationis antiquę, Eua
utiq; uiuente in carne nr̃a, cuius ꝑ hr̃di-
tariã cõcupiſcẽtiã ſerpẽs nr̃m ſuæ factio
ni ſedula ſatagit ſolicitudine uendicare
conſenſum. Propterea (ut dixi) huic dici
maledixere ſc̃ti, breuẽ optantes & cito
ṽti in tenebras, ꝙ ſit cõtẽtionis & cõtra
dictionis dies, dũ nõ ceſſet in ea caro cõ
cupiſcere aduerſus ſpm̃, legiq; mẽtis mẽ
broꝝ cõtraria lex rebellione infatigabi
li aſſidue cõtradicat. Itaq; dies expirãs
factus eſt. Extũc. n. & deinceps, quis eſt
Pſal. 88. g hõ q uiuet & non uidebit mortẽ? Dicat
ꝓ ira quis, ego nõ minus pro miſericor-
dia putẽ, ne electos. ſ. ꝑꝑ quos oĩa fiunt,
diu defatiget moleſta cõtradictio q̃ ca-
ptiui ducunt̃ & ipſi in lege pc̃ti, q̃ eſt in
mẽbris ipſoꝝ. Horrẽt nimirum ægerri-
meq; ferũt turpẽ captiuitatẽ, & triſtem
cõtentionẽ. Feſtinemus proinde reſpira
re à cõſpiratione antiq̃ & iniq̃, qm̃ bre-
Iob. 14. a ues dies hoĩs ſunt. Añ ſanè excipiat nos
dies reſpirãs, q̃ nox ſuſpirãs abſorbeat
æternæ caliginis tenebris exteriorib. in-
uoluẽdos. Quęris in quo reſpiratio iſta?
In eo ſi incipiat ſpũs uiciſſim cõcupiſce-
re aduerſus carnẽ. Huic ſi repugnas, re-
ſpiras. Si ſpiritu facta carnis mortificas,
reſpiraſti. Si hãc cũ uitijs & cõcupiſcen-
1. Cor. 9. d tijs ſuis crucifigis, reſpiraſti. Caſtigo (in
quit) corpus meũ, & in ſeruitutẽ redigo,
ne forte cũ alijs p̃dicauerim, ipſe repro-
bus efficiar. Vox eſt reſpirãtis, imò q iã
reſpirarat. Vade & tu fac ſil̃r, ut te reſpi-
raſſe probes, ut diẽ denuo inſpirantẽ ti-
Ioan. 1. a bi noueris illuxiſſe. Nec nox mortis p̃ua
lebit aduerſus rediuiuũ hunc diẽ, magis
aũt in tenebris lucet, & tenebræ eũ non
comprehenderunt. Intantũ nõ reor nec
uita decedẽte cedere lumẽ uitæ, ut nemi
ni congruẽtius q̃ ſic mortuo aſſignandã
cenſeã uocẽ illã. Et nox illuminatio mea
Pſal. 138. b in delicijs meis. Quidni clarius uideat,
nube uel potius fęce corꝑis euolutus?
Erit ſine dubio uinculis ſolutus corꝑeis
inter mortuos liber, & ĩter cæcos uidẽs.
Nã quẽadmodũ olim oĩ oculo caligãte
ꝑ uniuerſam Aegyptũ ſolus ĩ medijs te-
nebris clare uidebat ppl̃s uidẽs deum. i.
Exo. 10. ppl̃s Iſrl̃: dicẽte ſcriptura, qa ubicunque
Iſrl̃ erat, lux erat: ſic inter filios tenebra-
rũ in tetra mortis caligine fulgebũt iuſti
& uidebũt, eo utiq; clariꝰ quo exuti cor
poꝝ umbris. Nã & hi q añ nõ reſpiraue
rũt (nec. n. q̃ſierunt inſpirãtis diei lumẽ,
& ſol iuſtitiæ non ortus eſt eis) hi, inq̃,
ibũt de tenebris in tenebras dẽſiores, ut
q ĩ tenebris ſũt, tenebreſcãt adhuc: & q
uidẽt, uideãt magis. Vbi nõ incõuenien-
ter

ter forſitã adducet̃ ẽt ſermo dñi quẽ di-
Luc. 19. d xit: quia habenti dabitur, & abũdabit:
ei aũt non hẽt, et quod vr̃ hr̃e, auferetur
ab eo. Ita eſt, & addit̃ in morte uidenti-
bus, & non uidentibꝰ demit̃. Quo. n. hi
minus & minus, eo illi magis magiſq;
uident donec & hos excipiat ſuſpirans
nox, & illos aſpirãs dies, q̃ ſunt nouiſſi-
ma utrorunq;, extrema uidelicet cæci-
tas, & ſuprema claritas. Ex hoc iã non
eſt qđ dematur oĩno uacuis, non eſt qđ
addat̃ plenis, niſi ꝙ hi neſcio q̃d pleno
amplius ſe accepturos pręſumunt ſc̃dm
Luc. 6. f ꝓmiſſionem à deo ad ſe factam. Et pro
miſſionis quidem uerbum tale eſt. Men
ſuram bonã & confertã & coagitatam
& ſuꝑeffluentẽ dabunt in ſinũ ur̃m. An
nõ plus pleno quodammodo tibi eſſe
vr̃ qđ ſupereffluit? Porrò placide audies
plenum & plenius, ſi te legiſſe memine
ris in æternũ & ultra. Ergo is cumulus
aſpirãtis erit diei. Ipſa, inquã, adijciet ad
menſurã inſpiratæ plenitudinis, ad inſpi
rãtis diei copiã, ſupra modũ in ſublime
pondus gloriæ oꝑans, ita ut redundet ĩ
corꝑa ſupereffluens clarificationis adie
ctio. Hac de cã. n. non ſpirãs, ſed aſpirãs
dicta eſt, ꝙ addat ad inſpirantem, hoc
ſigñante ſpũ ſc̃tõ ꝑ adiectam, ad, p̃poſi
tionem: qa quos illa ĩtus illuminat, hos
Eccl. 45. a iſta adornat foris & ſtola gloriæ induit
Phil. 3. d eos. Atq; id ſatis ꝓ danda rõne uocabu
li quod eſt aſpirãs. Et ſi uultis ſcire, dies
aſpirãs ipſe eſt ſaluator quẽ expectamꝰ,
q reformabit corpus humilitatis nr̃ę cõ
figuratũ corꝑi claritatis ſuæ. Nã et inſpi
tans nihilominns idẽ ipſe eſt ſc̃dm oꝑa-
tionẽ q̃ nos reſpirare prius facit in lumi
ne qđ inſpirat, ut ſimus & nos dies re-
ſpirãs in ipſo, ſc̃dm qđ interior nr̃ hõ re-
nouatur de die in diẽ, & renouat̃ in ſpũ
mẽtis ſuæ ad imaginẽ eius q ſe creauit,
factus ꝓinde dies ex die, & lumẽ ex lu-
mine. Cũ igr̃ duo in nob̃ p̃cedant dies,
unus q̃dem inſpirãs ꝓ corꝑis uita, alter
ṽo reſpirãs ĩ ſc̃tificationis gr̃a, porrò ter
tius ſuꝑſit aſpirans ĩ reſurrectionis gl̃ia:
claret ꝑfecto aliqñ adimpletũ iri in cor
pore qđ p̃ceſſit in capite, magnũ utique
pietatis ſacr̃m, & ꝓphetæ teſtimoniũ,
Oſee. 6. a qui ait: Viuificabit nos poſt duos dies, ĩ
die tertia ſuſcitabit nos, & uiuemus in
cõſpectu eius, ſciemus, ſequemurq;, ut
cognoſcamus dñm, ipſe eſt in quẽ ange
li ꝓſpicere concupiſcunt, ſponſus eccle-
ſiæ Ieſus Chriſtus dñs noſter, qui eſt ſu-
per omnia deus benedictus in ſcl̃a. Am̃.

Qualiter xp̃s ad iudicandũ ueniet in forma huma na ut mitis appareat electis, qui conculcabit impios.

Sermo 73

Cant. 2. d Euerte, ſimilis eſto dilecte mi,
r capreæ hinnuloq; ceruorum.
Quid? Modo it, mõ reuocas?
Quid ſubitũ in tam breui emerſit? Obli
ta'ne aliquid? Etiam oblita totum qđ
non ille eſt, ſe quoque ipſam. Denique
cum ſit rationis non expers, non tamen
modo ut uidetur rationls eſt compos.
Sed nec in ſenſu illi ullatenus apparet ue
recundia eſſe, quam fortè habet in mori
bus. Amor intemperans facit hoc. Nẽ-
pe is eſt qui omnem in ſe triumphãs ca-
ptiuanſq; pudoris ſenſum, conueniẽtiæ
modum, deliberationis conſilium, totiꝰ
modeſtiæ & opportunitatis neglectum
quendam & quandam incuriam parit.
Nam uide nunc q̃uo illum penè adhuc
incipientem ire, iam tamen redire flagi-
tat. Etiam accelerare rogat, & quidem
currere inſtar unius alicuius ferę ſyluaꝝ
uelociter currentis, uerbi gratia, capreæ
hinnuli ue ceruoꝝ. Hic lr̃æ tenor, & hęc
Iudæorum portio. Ego ṽo quemadmo
dum accepi à domino, in profundo ſa-
cri eloquij gremio ſpm̃ mihi ſcrutabor
& uitam, & pars mea hæc, qui in Chri-
ſtum credo. Quidni eruam dulce ac ſa-
lutare epulum ſpiritus de ſterili & inſi-
pida litera tanquam granum de palea,
de teſta nucleum, de oſſe medullam?
Nihil mihi & literæ huic, quæ guſtata
carnẽ ſapit, glutita mortẽ affert. Sed. n. 2. Co. 14. a
qđ in ea tectũ eſt, de ſpũ ſc̃tõ eſt. Spũs
autẽ loquit̃ myſteria, teſte apl'o: ſed Iſrl̃
pro uelato myſterio ip̃m myſterij uela-
men tenet. Quare, niſi quia adhuc uela
mẽ eſt poſitum ſuper cor eius? Ita quod
ſonat litera, illius eſt: quod deſignat,

Ioan. 6. g meum eſt:ac ꝑ hoc illi miniſtratio mor-
tis in lr̃a,mihi uita in ſpū. Nã ſpũs eſt q
uiuificat,dat quippe intellectũ. An non
uita intellectus?Intellectũ da mihi & ui
uã,ait propheta dño. Intellectus non re
Pſal.118.f manet extra,nõ hæret in ſupficie,non in
ſtar cæci palpat forinſeca, ſed profunda
rimat̃,p̃cioſiſſimas ſolitus exinde uerita
Ibidem. x tis exuuias tota auiditate diripe ac tol-
Matt.11.b lere ſibi,& cũ propheta dicere dño.Læ
tabor ego ſup eloquia tua,ſicut qui īue-
nit ſpolia multa.Nẽpe ita regnũ uerita-
tis uim patit̃,& uiolẽti rapiũt illud. Ve-
rũ ille ſenior fr̃ q de agro ueniens formã
tenuit ppl̃i ueteris & terreni, qui ꝑ ter-
rena hr̃ditate doctus diligere trituram,
attrita frõte gemit anxius ſub graui iu-
go legis,portatq́ põdus diei et ęſtus:is,
inq̃,quia intellectũ nõ habuit,foris ſtat
ẽt nũc,& nõ uult nec iuitatus à pr̃e itra
re domũ cõuiuij, ſemetipſum fraudans
uſq; adhuc ꝑticipio ſymphonię & cho-
Pſal.132.a ri & uituli ſaginati.Miſer qui renuit expi
ri q̃ bonũ ſit & q̃ iucũdũ habitare frẽs
in unũ.Et hęc dicta ſint pro diſtinctione
partis eccl̃ię,partiſq́ ſynagogę,quo &
cæcitas hꝰ, ex illius prudentia maniſe-
ſtior fiat:& felicitas illius,ex hꝰ miſeran
da fatuitate p̃emineat. Nũc iam ſcrute-
mur uerba ſpõſæ,& ſic conemur caſtos
exprimere ſc̄ti amoris affectus, ut nil ī ſa
cro eloqo rõne carẽs,nil indecoꝝ īpor-
Ioan.13.a tunum ue reſediſſe oĩno appareat. Et ſi ī
mẽtẽ uenerit hora illa cũ dñs Ieſus (is.n.
ſpõſus eſt)tranſiret ex hoc mũdo ad pa
trẽ,ſimulq́ qd tũc aĩ gereret ſua illa do
meſtica eccl̃ia noua utiq; nupta cum ſe
deſeri cerneret quaſi uiduã deſolatã uni
ca ſpe ſua(apoſtolos loquor,qui relictis
oĩb.ſecuti fuerãt eũ,atq; cũ ipſo ꝑmãſe-
rãt in tẽtationib.ſuis)ſi hæc,inq̃,cogita
uerimus,nõ immerito neq; incõgrue pu
to uidebit̃ quantũ de abſceſſu triſtis,tm̃
ſolicita extitiſſe de reditu, p̃ſerti ſic affe-
cta & ſic relicta.Itaq; diligẽti & indigẽ
ti hæc ipſa duplex rõ erat commonẽdi
dilectũ,ut qñquidẽ ꝑſuaderi nõ poterat
quin iret & aſcenderet ubi erat prius,ſal
tẽ ꝓmiſſum denuo maturaret aduentũ.
Quòd.n.optat & poſtulat ſil̃em fore ſe
ris,& eiuſmodi feris quę curſu agiliores
eſſe uñr,cupiẽtis aĩ indiciũ eſt, cui nihil
ſatis feſtinatur.Nõne hoc quotidie po-
ſtulat cũ dicit in orõne:Adueniat regnũ
tuum?Ego tñ p̃ter agilitatem, exiſtimo Matt.6.b
nõ minus ſignãter exprimi ẽt infirmita-
tem,& quidem ſexus in capa, ætatis in
hinnulo.Vult itaq; eũ(ut mihi ur̃)etſi cũ
ptãte uenire,nõ tñ in forma dei ī iudicio
apparere, ſed ſanè in ea qua nõ mõ na- Eſa.9.a
tus,ſed & paruulus natus eſt nob̃, idq́
ſolo de infirmiori fœmineo ſexu. Cur
hoc?Nẽpe ut ex utroq; admoneatur īfir
mo miteſcere in die iræ,meminerítq́ in
iudicio miſericordiam ſuꝑexaltare iudi- Pſal.129.a
cio.Etenim ſi iniquitates obſeruauerit,
ẽt electoꝝ quis ſuſtinebit?Aſtra nõ ſunt
mũda in cõſpectu eius,& in angelis ſuis
reꝑit prauitatem. Audi deniq; ſc̄tm̃ & Pſal.31.b
electũ quid dicat deo:Tu(inquit)remiſi
ſti impietatẽ pc̄ti mei,pro hac orabit ad
te oĩs ſc̄tũs in tꝑe opportuno.Opus ita-
que hñt & ſc̄ti ꝓ pc̄tis exorare,ut de mi
ſericordia ſalui,fiãt,ꝓpriæ iuſtitiæ nõ fi-
dentes.Oẽs.n.peccauerunt,& egẽt mi-
ſericordia dei. Vt ergo cũ iratus fuerit,
miſericordiæ recordet̃,rogat̃ ab iſta ap
parere ī miſericordię habitu,illo de quo
apl̃s.Et habitu,inquit,inuẽtus ùt hõ.Ne
ceſſarie quidẽ.Si.n.cũ hoc quoq; tempe Philip.2.a
ramẽto tãta erit in iudicio æquitas,ī iudi
ce ſeritas,in maieſtate ſublimitas,noui-
tas ī facie ipſa reꝝ,ut ſcd̃m ꝓphetã non Mala.3.a
poſſit cogitari dies aduẽtus eius, q̃d pu
tas foret, ſi ignis ille cõſumẽs (deum lo-
quor oĩpotẽtẽ)in illa ſuæ diuinitatis ma Iob.13.a
gnitudine,fortitudine,puritate, ueniſſet
cõtra foliũ qd̃ uẽto rapit̃ oñſurus poten
tiã ſuã,& ſtipulã ſiccã ꝑſecuturus?Et hõ
eſt,inquit,& quis uidebit eum? Et quis
ſtabit ad uidendum eum?Quãto magis
deum nobis abſq; hoïe exhibentem ne
mo hoïum ferret:utpote claritate inac-
ceſſibilem,celſitudine inattingibilẽ, in- Pſal.2.a
comprehenſibilem maieſtate?Nunc ue
ro cũ exarſerit in breui ira eius, q̃ grata
ꝑꝑ filios gr̃æ apparebit blanda quædã
uiſio hoïs,ſanè firmamentum fidei, ſpei

robur,fiduciæ augmentum, q̄.ſ.gr̃a &
miſericordia ſit in ſc̄tõs eius,& reſpectꝰ
in electos illius.Deniq; ipſe pr̃ deus de-
dit filio iudicij ptãtem,& nõ quia ſuus,
ſed qa filius hoïs eſt.O uere pr̃em miſe-
ricordiaꝝ,uult ꝑ hominem homines iu-
dicari,quo in tanta trepidatione & per
Pſal.71.a turbatione maloꝝ,electis fiduciã p̃ſtet
naturæ ſil̃itudo.Prædixerat hoc quõdã
ſc̄tũs Dauid orãs pariter & ꝓphetans,
deus(inqens)iudiciũ tuũ regi da,& iuſti
tiã tuã filio regis.Sed neq; huic diſſonat
ꝓmiſſio facta ꝑ angelos qeo aſſumpto
Acto.1.b ita ad apl̃os loquebant̃:Hic Ieſus q aſ-
ſumptus eſt à uobis in cœlum,ſic ueniet
quemadmodum uidiſtis eũ eũtẽ in cœ-
lũ,hoc eſt in hac ipſa corꝑis forma atq;
ſubſtãtia.Liq̃t ex his oĩb.ſpõſam ī ſe di-
uinũ hr̃e cõſiliũ,& myſteriũ ſuꝑnæ uo-
lũtatis minime ignorare,quę ſub umbra
imbelliũ imbecilliumq; aĩantium natu-
rã infirmiorẽ uel potius inferiorẽ(qa iam
infirma nõ erit)in iudicio exhibẽdã, &
orãtis affectu, & ſpũ ꝓphetantis enun-
Pſal.64.b ciat,q̃tinus q cœlũ terramq́ mouebit ī
uirtute ſua,accinctus potẽtia cõtra īſen-
ſatos,& ſuauis nihilominus & mitis &
q̃ſi oĩno inermis appareat ꝑꝑ electos.
Vbi hoc quoq; addi p̃t qa ad diſcernen
dum alterutros à ſe,opus erit quodam-
modo illi cũ hinnuli qdẽ ſaltib.lumini-
bus capreæ,q̃tinus uidere & diſcernere
in tãta multitudine & ī tãta turbatione
poſſit in quoſnã ſalire,& quos tranſilire
oporteat,ne forte cõtingat iuſtũ ꝓ ĩpio
cõculcari,cũ in ira ppl̃os cõfringet. Nã
quãtũ ad impios,neceſſe eſt ut impleat̃
Pſal.17.f ꝓphetia Dauid,imò ſermo dñi loquẽtis
ꝑ os eius:qa cõminuã eos ut puluerẽ,añ
faciẽ uẽti,ut lutum plateaꝝ delebo eos.
Et itẽ alius ſermo quẽ ꝑ aliũ ꝓphetã p̃di
xerat,impletus nihilominus tũc cogno
Eſa.63.a ſceet̃,cũ ad angelos rediens dicet: Calca
ui eos in furore meo,& cõculcaui eos in
ira mea.Si cui aũt magis ita intelligẽdũ
ur̃,ut malos potius trãſilire, atq; in bo-
nos ſalire hinnulus nr̃ debeat, nõ contẽ
do:tm̃ cogitet ſaltes diſpoſitum iri in di
ſcriminationẽ bonoꝝ malorum ue. Nã
& à me(ſi bñ memini)ita dictũ eſt in ſer
mone altero ubi capitulum idẽ alibi ſu-
pra & ab authore poſitũ,& à me expo Eph.3.a
ſitũ nihilominus reperit̃. Veꝝ ibi ſcd̃m
diſpẽſationẽ qdẽ gr̃æ q̃ in p̃nti uita alijs
datur,alijs nõ dat̃,iuſto qdem dei iudi-
cio ſed occulto, ſalire & trãſilire is hin-
nulus dictus eſt,hic aũt ſcd̃m ultimam
ac uariã retributionẽ meritoꝝ. Et forte
ſenſui huic uideat̃ aſtipulari extremũ ca
pituli hꝰ,quod quidem penè oblitus fue
ram.Dicens nanq;:Sil̃is eſto dilecte mi, Cant.2.b
capreæ hinnuloq́ ceruoꝝ,addit, ſupra
montes Bethel.Nec.n.in domo dei(qd̃
ſonat Bethel)mali mõtes ſunt.Quãob-
rẽ ſaliens in eos hĩnulus nõ cõculcat,ſed
lætificat,ut ſcriptura impleat̃ quæ dicit: Eſa.55.d
Mõtes & colles cãtabũt corã deo lau-
des.Et qdẽ ſunt mõtes quos ſcd̃m euan
geliũ tollit fides cõparata ſinapi, ſed nõ
ſunt mõtes Bethel.Etenim qcũque ſunt
Bethel,minime eos tollit fides, ſed co-
lit.Quòd ſi principatus & ptãtes necnõ
& cætera nihilominus btõꝝ ſpũum ag
mina cœlorũq́ uirtutes mõtes ſunt Be-
thel,ut de his intelligamus dictũ:Fũda- Pſal.86.a
mẽta eius ī mõtib.ſc̄tis,nõ ſanè is hinnu
lus uilis ac cõtẽnẽdus, q ſupra tã excel-
lẽtes mõtes uiſus eſt apparere, tãto an-
gelis melior effectus,quãto differentius
p̃ illis nomẽ hr̃ditauit.Quid.n.ſi in pſal- Pſal.8.b
mo legimus minoratũ ab angelis?Neq;
.n.nõ melior qa minor,nec cõtraria ſunt
locuti apl̃s & ꝓpheta, qppe hñtes eun-
dẽ ſpm̃.Nam ſi dignationis fuit q̄ mino
ratus eſt non neceſſitatis, nihil planè in
hoc bonitati p̃ſcribit̃,ſed aſſcribit̃.Deni
que minoratũ ꝓpheta ꝓhibuit,nõ mino
rẽ,attollẽs gr̃am,& propellens iniuriã.
Nam & minoritatem natura recuſat,et
minorationem excuſat cã. Nẽpe mino-
ratus eſt,quia ipẽ uoluit.Minoratus eſt
ſua uoluntate,& nr̃a neceſſitate. Sic mi
norari,miſereri fuit. Quænam perditio
hæc?Profecto acceſſit pietati qcqd ma
ieſtati uiſum eſt depijſſe.Quãquam nec
apl̃s tacuit hoc magnum magnæ pieta
tis arcanum,ſed ait:Eum aũt qui modi-
co quàm angeli minoratus eſt uidemus Hebr.2.c

Ieſum ꝓꝑ paſſionem mortis gl'ia & ho-
nore coronatū.Et hæc dixerimus ꝓ no-
mine & ſimilitudine hinnuli, q̄tinus ſpō
ſo eam (iuxta ſermonem ſponſæ) abſq;
maieſtatis iniuria aptaremus. Quid di-
co abſq; maieſtatis iniuria, quādo nec
īfirmitas inhonorata remāſit?Hinnulus
eſt,paruulus eſt,capreæ quoque ſimilis
ꝓhibet̄,tanq; factus ex muliere, attamē
ſuper montes Bethel, attamē excelſior
cœlis factus.Non dicit, excelſior cœlis
manēs uel exiſtens:ſed,excelſior cœlis
Heb.7.d factus, nequis putet de illa natura dictū
in q̄ eſt,q eſt.Sed & ubi præfert̄ angelis,
melior nihilominus ꝓhibet̄ effectus, &
nō dr̄ manēs uel exiſtēs melior. Ex qbꝰ
apparet ꝙ non modo in eo qđ ab ęter-
no eſt,ſed ēt in eo ꝙ in tp̄e factus eſt,o-
mnem ſibi eminētiam uēdicet ſupra om
nem principatū & ptātem,ſupra omnē
deniq; creaturam,utpote primogenitus
1. Cor.1.d oīs creaturæ.Itaq; qđ ſtultum eſt dei,ſa
pientius eſt hoīb: & qđ infirmū eſt dei,
fortius eſt hoīb.Hoc qdem apl's. Mihi
aūt nō ur̄ errare ſi quis ēt ſapīæ & forti-
tudini angeloꝝ ꝑferendum dicat idēti-
dem ſtultū infirmumq; dei. Ita ergo ꝑ-
ſens locus conuenienter aptabit̄ ur̄i ec-
cleſiæ.Iam ṽo qđ ad unam ſingul'r ani-
mam ſpectat,nam & una,ſi deum dulci
ter,ſapienter,uehementer amat,ſponſa
eſt, qſq; ſpūalis in ſemetipſo aduertere
pōt qd ſibi inde ꝓprium rn̄deat experi
mentū.Ego ṽo qcqd illud eſt qđ in me
de hmōi expiri donatum eſt, corā eloq
non uerebor,Nam & ſi uile forſitan cū
fuerit auditum & deſpicabile uideatur,
nō mea refert,qa q ſpūalis eſt,nō me de
ſpiciet:q minus,non me intelliget. Attn̄
ſi ī alium iſtud ſermonem ſeruauero,for
te non deerunt qui ædificentur in ijs q̄
exoratus interim dominus inſpirabit.
ſponſus eccleſiæ Ieſus Chriſtus domi-
nus noſter,qui eſt ſuper omnia deus be-
nedictus in ſecula,Amen.

De uiſitationibus uerbi ſponſi quæ fiunt in ſpū ad animā ſanctam, de quibus ſanctus iſte uir Bernardus ſe præbet exemplum ad ædificationem audientium. *Sermo 74.*

r
Euerte (inqt.) Liquet nō adeſſe Cant. 2.d
quem reuocat, affuiſſe tn̄, idq;
non longe an̄,qppe q dū adhuc
abiret,reuocari ur̄. Intempeſtiua reuo-
catio magni unius amoris,magnæ alte-
rius amabilitatis indiciū eſt.Qui ſūt iſti
charitatis cultores, amatoriiq; tā inde-
feſſi ſectatores negocij,quoꝝ alteꝝ ꝓſe
quitur,alterā urget tam inqetus amor.
Et mihi qdem ut memini meæ ꝓmiſſio-
nis,incumbit aſſignare hunc locum uer
bo & aīę,ſed ad hoc ut digne uel aliquā
tiſper fiat,ipſius adiutorio ṽbi egere me
fateor.Et certe ſermo iſte decuerat ma
gis expertum magiſq; conſcium ſcīi &
arcani amoris,ſed nō poſſum offō deeſ-
ſe meo,nō ur̄is oīo uotis. Periculū meū pſal.130.a
uideo & nō caueo,uos me cogitis.Pror
ſus cogitis ambulare in magnis & ī mi-
rabilib.ſup me.Heu q̄ uereor ne ſubinde Pſal.49.d
audiam:Qr̄ tu enarras delicias meas,et
aſſumis ſacr̄m meū p os tuū?Audite me
tn̄ hoīem q loqui trepidat, & tacere nō
pōt.Excuſabit forſitan auſum trepida-
tio ip̄a mea,magis aūt ur̄a ſi prouenerit
ædificatio.Et forte hæ lachrymæ pari-
ter uidebuntur.Reuertere,ait. Bn̄.Abi-
bat,reuocatur.Quis mihi referet hꝰ mu-
tabilitatis ſacr̄m?Quis mihi digne expli
cet ire & redire uerbi? Nūquid leuitate
utitur ſponſus?Vnde quo uenire ſeu de-
nuo ire queat qui totum implet? Quem
deniq; motum hr̄e localem poſſit q ſpi-
ritus eſt?Aut quem poſtremo uel cuiuſ
cūque gn̄is motum das illi qui deus eſt?
Eſt quippe oīno incommutabilis. Verū
hæc qui poteſt capere,capiat.Nos autē
in expoſitione ſacri myſticiq; eloqi cau
te & ſimpl'r ambulantes geramus mo-
rem ſcripturæ quæ nr̄is uerbis ſapientiā
in myſterio abſconditam loquitur nr̄is
affectibus, dum deum figurat, inſinuat
notis rerum ſenſibilium ſimilitudinibus
tanquam quibuſdam uilioris materiæ
poculis ea quæ precioſa ſunt,ignota &
inuiſibilia dei,mentib.propinat huma-
nis. Sequamur proinde & nos eloquij
caſti conſuetudinem, dicamuſq; ṽbum
dei deum ſponſum animę prout uult ue
nire

nire ad aīam, & iterum dimittere eā,tm̄
ut ſenſu aīæ non uerbi motu iſta fieri ſen
tiamus.Verbi cā,cum ſentit gr̄am,agno
ſcit præſentiam:cum non,abſentiā que-
rit̄, & rurſum p̄ſentiā quærit, dicēs cum
Pſal.26.c propheta:Exquiſiuit te facies mea,faciē
tuā dn̄e requirā.Quidni requirat?Neq;
em̄ ſubducto ſibi tā dulci ſpōſo, interim
aliqd aliud nō dico deſiderare, ſed nec
cogitare libebit.Reſtat igr̄ ut abſentem
ſtudioſe requirat,reuocet abeūtē.Ita er
go reuocat̄ uerbū, & reuocat̄ deſiderio
aīæ,ſed eius aīæ cui ſemel indulſerit ſua-
uitatē ſui.Nūquid nō deſideriū uox? Et
Pſal.9.d ualida.Deniq; deſideriū paupeꝝ, inqt,
exaudiuit dn̄s.Verbo igr̄ abeūte, una in
terim & cōtinua aīæ uox, cōtinuū deſi-
deriū eius,tanq; unū cōtinuumq; reuer
tere donec ueniat.Et nūc da mihi aīam
quā frequenter uerbum ſponſus inuiſere
ſoleat,cui familiaritas auſum, cui guſtꝰ
famē,cui contēptus oīum ociū dederit:
& ego huic incūctanter aſſigno uocem
pariter & nomē ſpōſæ, nec ab ea peni-
tus locū qui in manib.eſt,cēſuerim alie-
nū.Talis nēpe inducit loquēs.Quem.n.
reuocat,eius abſq; dubio probat ſe me-
ruiſſe p̄ſentiā,etſi non copiam.Alioquin
non reuocaſſet illum,ſed uocaſſet.Por-
ro reuocationis uerbū reuertere eſt. Et
forte iō ſubtraxit ſe,quo auidius reuoca
ret̄,teneret̄ fortius. Nā & aliqn̄ ſimula-
Luc.24.d bat ſe lōgius ire, non quia hoc uolebat,
ſed uolebat audire.Mane nobiſcū dn̄e,
qm̄ aduesperaſcit.Et rurſum alia uice ſu
per mare ambulās,cū apl'i nauigarēt &
laborarēt in remigādo,quaſi uolēs p̄teri
re eos,nec tūc quidē iſtud uolebat, ſed
magis probare fidē, & elicere p̄cē.Deni
Mar.6.g que ſicut ait euangeliſta,turbati ſunt &
clamauerūt,putātes phātaſma eſſe.Er-
go iſtiuſmodi piā ſimulationē,imo ſalu
tarē diſpēſationē quā tūc corporal'r uer
bum corpus interdū exhibuit, nō ceſſat
identidē ṽbū ſpūs modo ſuo ſpūali cū
deuota ſibi aīa ſedulo actitare.Pręteriēs
Iob.7.d teneri uult,abiens reuocari. Neq;.n.hoc
irreuocabile uerbū.It & redit pro bene
placito ſuo,quaſi uiſitās diluculo, & ſu
bito probans. Et ire quidem illi,quodā
modo diſpēſatoriū:redire uero ſꝑ uolū
tariū eſt, utrūque aūt plenū iudicij. At
penes ip̄m hoꝝ rō.Nūc uero conſtat in
aīa fieri hmōi uiciſſitudines eūtis & re- Ioan.14.d
deūtis uerbi,ſicut ait.Vado & uenio ad
uos.Itē.Modicū & non uidebitis me,et
iteꝝ modicum & uidebitis me. O mo-
dicum & modicū.O modicū longum. Ioan.16.c
Pie dn̄e,modicū dicis ꝙ non uidemꝰ te?
Saluū ſit uerbū dn̄i mei,longum eſt &
multum ualde nimis. Verūtamē utrūq;
ueꝝ, & modicū meritis, & nō modicū Abac.2.a
uotis. Hēs utrunq; in propheta: Si mo-
ram,fecerit,inquit,expecta eū, quia ue-
niens ueniet, & non tardabit. Qūo non
tardabit ſi morā fecerit, niſi ꝙ ad meri-
tū ſatis eſt,ſed non ſatis ad uotū?Porro
aīa amās uotis fert̄,trahit̄ deſiderijs, diſ-
ſimulat merita, maieſtati oculos clau-
dit,ap̄it uoluptati, ponēs in ſalutari; &
fiducial'r agēs in eo.Intrepida deniq; &
inuerecūda reuocat uerbū, & cum fidu
cia repetit delicias ſuas, ſolita libertate Cant.2.d
uocās nō dn̄m,ſed dilectū. Reuertere di
lecte mi.Et addit:Sil'is eſto capreæ hin-
nuloq; ceruorum ſup mōtes Bethel. At 2.Cor.11.a
iſtud poſtea.Nūc uero ſuſtinete modi-
cū quid inſipiētiæ meæ.Volo dicere,nā
& hoc pactus ſum, qūo mecū agitur in
eiuſmodi.Nō expedit quidē. Sed ꝓdar
ſane,ut proſim, & ſi ꝓfeceritis uos, meā
inſipientiā cōſolabor.Si nō, meā inſipiē
tiam cōfitebor.Fateor & mihi aduētaſ-
ſe uerbum,in inſipiētia dico, & pluries.
Cūq; ſæpius intrauerit ad me, nō ſenſi
aliquoties cū intrauit.Adeſſe ſenſi,affuiſ
ſe recordor, interdum & p̄ſentire potui
introitū eius,ſentire nunq;, ſed ne exitū
qdē.Nā un̄ in aīam meā uenerit,quo ue
abierit denuo eā dimittēs:ſed & q̄ uel in
troierit uel exierit,ēt nūc ignorare me fa
teor,ſcdm illud:Neſcis un̄ ueniat, aut q̄ Ioan.3.a
uadat.Nec miꝝ tn̄,qa ipſe eſt cui dictū Pſal.76.d
eſt:Et ueſtigia tua nō cognoſcent̄.Sane
per oculos non intrauit,quia nō eſt col-
locatū.Sed neq; per aures,qa nō ſonuit.
Sed neq; per nares,quia non aeri miſce
tur ſol mēti,nec infecit aerem, ſed fecit.

Neq; uero ꝑ fauces, quia nõ eſt mãſum
uel hauſtũ. Nec tactu cõperi illud, quia
palpabile nõ eſt. Qua igr̃ introiuit? An
forte nec introiuit quidẽ, quia nõ de fo-
ris uenit? Neqꝫ.n.ẽ unũ aliqd ex ijs quæ
foris ſunt. Porrò nec de intra me uenit,
qm̃ bonũ eſt, & ſcio qm̃ nõ eſt in me bo
nũ. Aſcendi ẽt ſupius meũ, & ecce ſupra
hoc uerbum eminens. Ad inferius quo-
que meum curioſus explorator deſcẽdi,
& nihilominus infra inuẽtũ eſt. Si foras
aſpexi, extra oẽ exterius meũ compi il-
lud eſſe, ſi intus, & ipm interius erat. Et
cognoui ueꝝ quidẽ eẽ qđ legerã: quia in
ipſo uiuimus, mouemur, & ſumus: ſed il
Actu. 17.f le btũs eſt in quo eſt ipm, qui illi uiuit,
qui eo mouet̃. Quæris igr̃ cũ ita ſint oĩo
inueſtigabiles uiæ eius, unũ adeſſe norĩ?
Prou.5.b Viuũ & efficax eſt, moxqꝫ ut itus uenit,
expgefecit dormitãtẽ aĩam meã, mouit
Cant.4.c. & molliuit & uulnerauit cor meũ, qm̃
duꝝ lapideumqꝫ erat, & male ſanum.
Cœpit quoqꝫ euellere & deſtruere, ædi
Eſa. 40.a ficare & plantare, rigare arida, tenebro
ſa illuminare, clauſa reſerare, frigida in-
flammare, necnõ & mittere praua in di
pſal. 102.a recta, & aſpera in uias planas, ita ut bñ-
diceret aĩa mea dño, & oĩa quæ ĩtra me
ſunt nomini ſctõ eius. Ita igr̃ intrans ad
me aliquoties uerbũ ſpõſus, nullis unqꝫ
introitũ ſuũ indicijs innoteſcere fecit, nõ
uoce, nõ ſpẽ, nõ inceſſu. Nullis denique
ſuis motib. comptũ eſt mihi, nullis meis
ſenſib. illapſum penetralib. meis, tm̃ ex
motu cordis (ſicut p̃fatus ſum) intellexi
p̃ſentiã eius, & ex fuga uitiorum, carna-
liumqꝫ compꝛ̃ſſione affectuũ aduerti po
tẽtiã uirtutis eius, & ex diſcuſſione ſiue
redargutione occultoꝝ meoꝝ admira
tus ſum profunditatẽ ſapiæ eius, & ex
quãtulacunqꝫ emẽdatione moꝝ meoꝝ
exptus ſum bonitatẽ mãſuetudinis eius,
& ex renouatione ac reformatione ſpi-
ritus mẽtis meæ. i. interioris hoĩs mei ꝑ-
cepi utcũqꝫ ſpẽm decoris eius, & ex cõ-
tuitu hoꝝ oĩum ſil' expaui multitudinẽ
magnitudinis eius. Veꝝ qa hæc oĩa ubi
abſceſſerit uerbũ, pinde ac ſi ollæ bulliẽ
ti ſubtraxeris ignẽ, quodã illico languo
re torpẽtia & frigida iacere incipiũt: at-
que hoc mihi ſignum abſceſſionis eius,
triſtis ſit neceſſe eſt aĩa mea donec iteꝝ
reuertat̃, & ſolito recaleſcat cor meũ in
tra me, idqꝫ ſit reuerſionis indiciũ. Tale
ſanè expimẽtum de uerbo hñs, quid mi
rum ſi & ego uſurpo mihi uocẽ ſpõſæ in
reuocãdo illud cum ſe obſentauerit, qui
etſi non pari, ſil'i tñ uel ex parte deſide-
rio feror? Familiare mihi erit quoad ui-
xero pro uerbi reuocatione reuocatio-
nis uerbũ, qđ uticꝫ reuertere eſt. Et quo
ties elabet̃, toties repetet̃ à me, nec ceſſa
bo clamitare quaſi poſt tergũ abeuntis
ardenti deſiderio cordis, ut redeat: &
reddat mihi lætitiã ſalutaris ſui, reddat pſal.50.c
mihi ſeipſum. Fateor uobis filij, nil aliud
interim libet, dũ nõ p̃ſtò eſt qđ ſolum li
bet. Et hoc oro ut non uacuũ ueniat, ſed Ioan.1.b
plenũ gr̃æ & ueritatis, more utique ſuo
ſicut heri & nudiuſtertius. In quo mihi
ſil'itudinẽ capreæ & hinnuli exhibitũ iri
poſſe ur̃, cum ueritas cap̃æ oculos hẽat,
gr̃a hinnuli hilaritatẽ. Vtraqꝫ res neceſſa
ria mihi, & ueritatis quidẽ cui abſcondi
nõ poſſim, gr̃a aũt cui nolim. Alioquin
ſine alterutra uiſitatio plena non erit, cũ
& illius ſeueritas abſqꝫ hac oneroſa, &
hꝰ hilaritas abſqꝫ illa diſſoluta poſſit ui-
deri. Amara eſt ueritas ſine cõdimento
gr̃æ, ſicut abſqꝫ ueritatis fræno leuis &
neſciens modũ plerũqꝫ & inſolens ipſa
deuotio. Quàm multis nõ profuit gr̃am
ꝑcepiſſe, ꝓ eo ꝙ tẽperamẽtũ de ueritate
pariter non accepunt? Ex hoc.n. plus q̃
oportuit cõplacuere ſibi in ea, dũ ueriti
nõ ſũt ỽitatis obtutus, dũ nõ reſpexerũt
ad cap̃æ maturitatẽ, magis aũt ſe totos
hinnuli leuitati hilaritatiqꝫ dederũt. In-
de factũ eſt ut in q̃ priuatim exultare uo
luerat gr̃a priuarent̃, qb. uel ſerò dici po
tuerit: Euntes ergo diſcite qd ſit: Seruite
dño in timore, & exultare ei cũ tremo-
re. Dixerat nãqꝫ ſctã aĩa q̃dã ĩ abũdãtia pſal.29.b
ſua: Nõ mouebor in æternũ, eum ſubito
ſenſit auerſam à ſe faciẽ ỽbi, ſeqꝫ nõ mõ
motã, ſed ẽt cõturbatã, & ſic in triſtitia
didicit opus fuiſſe ſibi cũ munere qdem
deuotionis, ẽt põdere ỽitatis. Ergo non pſal.2.b

in ſola qdem gr̃a plenitudo gr̃æ eſt, ſed
ne in ſola quidem ỽitate. Quid ꝓdeſt ſci
re qd te oporteat facere, ſi non detur &
uelle facere? Quid ſi uelis quidẽ, ſed mi-
nime poſſis? Quantos exꝑtus ſum agni-
Act.16.f ta ỽitate triſtiores, & iõ magis, ꝙ iã cõ
fugere ad ignorantiæ excuſationẽ non li
ceret, ſciẽtes & non faciẽtes qđ ueritas
hortaretur? Quæ cũ ita ſe hẽant, neutrũ
Iacob.4.d ſine altero ſufficit. Paꝝ dixi. Non expe-
Luc.12.f dit quoqꝫ. Vnde id ſcimus? Sciẽti (inqt)
bonum & non facienti, pctm̃ eſt illi. Itẽ.
Seruus ſciens uolũtatẽ domini ſui, & nõ
faciẽs digna, uapulabit multis. At iſtud
ꝓ parte ueritatis. Pro gr̃æ quid? Scriptũ
Ioan.13.c eſt: Et poſt buccellã introiuit in eum ſa-
tanas, Iudam loqtur, q accepto munere
gr̃æ, quia in ueritate non ambulabat cũ
ỽitatis magiſtro, uel potius cum magi-
ſtra ueritate, locum in ſe diabolo dedit.
pſal. 88.c Audi adhuc: Cibauit illos ex adipe fru-
menti, & de petra melle ſaturauit eos.
Quos? Inimici dñi mentiti ſunt ei. Quos
melle cibauit & adipe, hi mentiti ſunt ei
pſal. 17.g facti inimici: qa ỽitatem gr̃æ nõ iunxe-
runt. De qb. alibi hẽs: Filij alieni mentiti
ſunt mihi, filij alieni iueterati ſunt, et clau
Ioan.8.f dicauerunt à ſemitis ſuis. Quidni claudi-
carent, uno pede gr̃æ cõtenti, & non ap
ponentes ỽitatẽ? Erit igr̃ tp̃s eoꝝ in ſe-
Ezec.28.d cula, ſicut & principis ipſoꝝ, q & ipſe ĩ
ỽitate non ſtetit, ſed fuit mendax ab ini
tio, ideoqꝫ audiuit. Perdidiſti in decore
tuo ſapiam. Nolo decorem q mihi ſapiẽ
tiam tollat. Queris qs ille tã noxius tãqꝫ
pernicioſus decor? Tuus. Adhuc forte ſi
ne intellectu es? Planius audi. Priuatus,
ꝓprius. Nõ culpamus donum, ſed uſum.
Denique ſi aduertiſti, non in decore, ſed
in ſuo decore dictus eſt ille perdidiſſe ſa
piam. Et (ni fallor) unus angeli aĩæqꝫ de
cor ipſa eſt. Quid.n. uel hæc uel ille abſ-
que ſapia, niſi rudis deformiſqꝫ materia
eſt? Ea ergo ille nõ modo formatus, ſed
& formoſus fuit. Sed ꝑdidit eam cũ fe-
cit ſuam: ut nõ ſit aliud ĩ decore ſuo, q̃ ĩ
ſua ſapia ꝑdidiſſe ſapiam. Proprietas in
cã eſt. Qđ ſibi ſapiens fuit, ꝙ non dedit
gloriã deo, ꝙ nõ retulit gr̃am pro gr̃a, ꝙ
non ſcđm ỽitatem ambulauit in ea, ſed
ad ſuã eã retorſit uolũtatem: iſtud ẽ cur
eam perdidit, imò iſtud eſt ꝙ eam perdi Iacob.2.d
dit. Etenim ſic hr̃e, ꝑdere eſt. Et ſi Abra-
ham (inquit) ex operib. iuſtificatus eſt,
hẽt gloriam, ſed nõ apud deum. Et ego.
Non ergo in tuto inqꝫ. Perdidi qcquid
hẽo non apud deũ. Nam qd tam perdi-
tum q̃ qđ extra deũ exulat? Quid mors
niſi priuatio uitæ? Ita nihil perditio niſi
alienatio à deo eſt. Væ q ſapientes eſtis
in oculis ur̃is, & corã uobiſmetipſis pru 1.Co. 1.c
dentes. De uob̃ dr̃: Perdã ſapiam ſapien
tium, & prudentiã prudentium repro-
babo. Perdiderũt ſapiam: quia ſua ſapia
perdidit eos. Quid nõ ꝑdiderunt qui ip
ſi ꝑditi ſunt? An ỽo nõ ꝑditi quos neſcit Mat.25.b
deus? Porrò aũt uirgines fatuæ, quas q-
dem non aliunde fatuas puto, niſi qa di-
centes ſe eſſe ſapiẽtes, ſtultæ factæ ſunt:
hæ, inqꝫ, à deo audire hñt: Neſcio uos. Et
item illi q gr̃am miraculoꝝ ad ſuã uſur-
pauerũt gloriam, nihilominus audituri
ſunt, qa non noui uos: ut liqdo ex his cla
reſcat gr̃am nõ prodeſſe, ubi ỽitas non
eſt in intentione, ſed obeſſe magis. Et q-
dem penes ſponſam utraqꝫ res. Deniqꝫ
gr̃a & ueritas per Ieſum xp̃m facta eſt, Ioan.1.b
ait Ioan. Baptiſta. Si ergo cum una q̃uis
harum ſine altera pulſauerit ad oſtium
meum dominus Ieſus Chriſtus (ipſe eſt
enim dei uerbum, animæ ſponſus) intra
bit ſanè non tanquam ſponſus, ſed tan- pſa.142.a
quam iudex. Abſit, nequaquam fiat
hoc. Non intret in iudicium cum ſeruo
ſuo. Intret pacificus, intret iucundus
& hilaris, maturus tamen & ſerius in-
tret qui ſeueriori quodam ueritatis uul-
tu in me dum inſolentiam reprimit, pur
get lætitiam. Intret quaſi hinnulus ſa-
liens, quaſi caprea circũſpectus, qui cul
pam diſſimulando trãſiliat, pœnam mi-
ſerando reſpiciat. Intret qua deſcendẽs
de montibus Bethel feſtiuus & ſplendi
dus, quaſi procedens à patre ſuauis &
mitis, qui nõ dedignetur dici & fieri ſpõ
ſus animæ quærenti ſe, cum ſit ſuper om
nia deus benedictus in ſecula, Amen.

Deus quærendus eſt debito tempore, modo & loco. Et quòd nunc ſit acceptabile tẽpus, in quo quiſque per bona opera poteſt ſibi inuenire deum, ac ſuam operari ſalutem, Sermo 75.

Cant. 3. a I N lectulo meo quęſiui ꝑ noctes
quem diligit aĩa mea. Nõ eſt re
uerſus ſponſus ad uocem & uo
tũ reuocantis. Qr̃? Vt deſideriũ creſcat,
ut probet̃ affectus, ut exerceat̃ amoris
negociũ. Sane ergo diſſimulatio eſt, nõ
indignatio. Sed ſupeſt ut quærat̃ ſi for-
te reperiat̃ quæſitus, qui uocatus non ue
nit dicẽte dño: Oĩs q quęrit inuenit. Por
ro uerbũ reuocationis tale eſt. Reuerte
Matt. 7. b re, aſſimilare dilecte mi capreæ hinnu-
Cant. 2. d loqꝫ ceruoꝝ. Ad quã uocẽ dum non eſt
reuerſus, utiqꝫ ob illas cãs ꝗ dictæ ſunt:
hinc iſta quę amat facta cupidior, mox
ſeſe ad reqrẽdũ tota auiditate dedit. Et
primo quidẽ quærit illum in lectulo, ſed
minime inuenit. Surgit inde, circuit ciui
tatẽ, it & redit ꝑ plateas & uicos, & nõ
occurrit neqꝫ apparet. Interrogant̃ qui-
que forte occurrerint, nihilqꝫ certi repor
tatur. Neque uici unius aut unius noctis
quæſitio hæc, & hæc fruſtratio, cum di-
cat iſta: quia quęſiui ꝑ noctes. Quid hoc
deſiderij eſt & ardoris, ut ſurgens de no
cte publicũ nõ erubeſcat, ꝑcurrat ciuita
tẽ, ꝑcunctet̃ palã & paſſim de dilecto, at
que à ueſtigandis ſemitis eius nulla ua-
leat rõne auerti, nulla ꝓpediri difficulta
te, non tempeſtiuæ retineri amore quie-
tis, nõ ſpõſæ uerecũdia, non uel timore
nocturno? Et tñ in his oĩb. fruſtrata eſt
uſqꝫ adhuc à deſiderio ſuo. Qr̃? Quid ſi
bi uult ꝑtinax hæc & diuturna frauda-
tio, tędioꝝ nutrix, ſuſpicionũ fomes, im
patientiæ fax, nouerca amoris, mr̃ deſpe
ratiõis? Si adhuc diſſimulatio eſt, nimis
eſt moleſta. Eſto ꝙ piè utiliterqꝫ interim
fuerit diſſimulatum, donec ĩ ſola adhuc
uocatione ſeu reuocatiõe res erat. Nũc
uero cũ requirit̃, et ita requirit̃, quid iam
conferre poterit diſſimulatio? Si de car-
nalib. ſponſis & pudendis amorib⁹ qõ
eſt, ſicut lr̃alis ſupficies pluſiſſe vr̃, & ſi
inter illos talia cõtingere queãt, mea nõ
intereſt, ipſi uiderint. Quòd ſi aĩaꝝ quæ
rẽtium dñm, mentib. & affectib. ꝓ quã
tulocunqꝫ poſſe meo rñdere & ſatisfa-
cęre me oportet, eruẽdũ ſanè eſt de ſcri
ptura ſancta (in qua ſe uitã hr̃e cõfidũt): Pſal. 21. f
eo uitale aliqd quo ſpũale, ut edãt pau-
peres & ſaturent̃, & uiuant corda eoꝝ.
Et quid tã cordiũ uita, ꝙ dñs meus Ie-
ſus Xp̃s, de quo aiebat qui eo uiuebat:
quia cũ xp̃s apparuerit uita ur̃a, tunc & Colo 3. a
uos apparebitis cũ ipſo ĩ gl'ia? Ipſe ergo
ad mediũ ueniat, quo et nobis ueraciter
dici poſſit: Medius aũt vr̃m ſtetit, quẽ Ioan. 1. d
uos neſcitis. Quanꝙ neſcio qũo nõ ſciat̃
à ſpũalib. ſpõſus ſpũs, qui tñ ita ĩ ſpiritu
profecerũt ut poſſint dicere cũ ꝓpheta:
Spũs añ faciẽ nr̃am xp̃s dñs: & cũ ap'lo: Thre. 4. d
Etſi cognouimus xp̃m ſcd̃m carnẽ, ſed 2. Cor. 5. d
nũc iã nõ nouimus. Non ne is eſt quem
ſpõſa ꝗrebat? Is uere eſt ſpõſus, & amãs
& amabilis. Is, inqꝫ, uere ſpõſus, ſicut ca
ro ei⁹ uere eſt cibus, & ſanguis eius uere Ioan. 6. f
eſt potus: totũ qđ de ip̃o eſt, uere eſt, qñ
ipſe eſt, nõ aliud ſanè ꝙ ipſa ueritas. Ve
rũ is ſpõſus quid eſt ꝙ nõ inuenit̃ quæſi-
tus, cũ reqrat̃ tã ſtudioſè & ĩpigre, nũc
qdẽ in lectulo, nũc uero ĩ ciuitate, aut ẽt
in plateis uel uicis, ipſe aũt dicat: Quæri Matt. 7. b
te & inuenietis: & qui quærit, iuenit: ꝓ- Thre. 3. c
pheta quoqꝫ loquit̃ ad eũ: Bon⁹ es dñe Eſa. 55. b
aĩæ quærẽti te: & itẽ ſctũs Eſaias: Quæri
te dñm dũ inueniri põt? Qũo ergo ĩple-
bunt̃ ſcripturæ? Neqꝫ. n. quæ hic inducit̃
quærẽs, una eſt ex his quib. ipſe ait: Quę
retis me, & nõ inuenietis. Sed attendite Ioan. 7. e
tres eẽ cãs quæ interĩ occurrũt & quęrẽ
tes fruſtrari ſolẽt, cũ aut uidelicet nõ in
tꝑe quęrũt, aut non ſicut oportet, aut nõ
ubi oportet. Si. n. omne tp̃s aptũ eſt ad
quærendum, cur ergo dicit propheta
(quod iam memoraui) Quærite domi- Eſa. 55. b
num dum inueniri poteſt? Erit abſque
dubio cum inueniri non poterit, & ideo
addit: Vt inuocetur dum prope eſt: quia
futurum eſt, iam non prope futurum.
A quo enim tunc non requiretur: Mi-
hi (inquit) curuabitur omne genu, &c.
Nectamen inuenietur ab impijs, quos
ultores angeli arcebunt profecto & tol
lent ne uideant gloriam dei. Fruſtra in- Eſa. 65.
clamabũt & fatuæ uirgines, minime ꝓ
ſus iam ad eas exit, clauſa ianua. Sibi ꝓ-
Ioan. 7. e inde dictum putent illæ: Quæretis me,
2. Cor. 6. a & non inuenietis. Cæteꝝ nunc tp̃s ac-
ceptabile, nunc dies ſalutis ſunt, tp̃s pla
nè & quærendi & inuocandi, qñ plerũ-
que & anteꝙ inuocetur adeſſe ſentitur.
Audi deniqꝫ quid polliceatur. Antequã
Eſa. 65. d me inuocetis (inquit) dicã, ecce adſum.
Nec latuit benignitas hæc & facilitas
tꝑis quod nunc eſt, illum qui in pſalmo
pſalm. 9. d loquitur: Deſiderium paupeꝝ exaudi-
uit dñs, præparationem cordis eoꝝ au-
diuit auris tua. Quòd ſi ꝑ bona oꝑa quę
Gala. 6. c ritur deus, ergo dum tp̃s habemus ope
mur bonum ad omnes, præſertim quia
dñs apte ꝓnũciat uenire noctem, qñ ne
mo poteſt operari. Tu ne aliud ad quæ
rendum deum, ad operandum qđ bo-
num eſt reperturus es tibi tp̃s in ſeculis
uenturis, præter hoc quod conſtituit ti
bi deus in quo recordet̃ tui? Et ideo dies
Pſal. 74. c ſalutis: quia in his ipſe deus rex nr̃ añ ſe-
cula oꝑatus eſt ſalutem in medio terræ.
I ergo tu, & in medio gehennæ expecta
to ſalutem, quæ iam facta eſt in medio
terrę. Quam tibi ſomnias prouenturam
inter ardores ſempiternos facultatẽ ue-
niam promerendi, cum iam tranſiit tp̃s
miſerendi? Nõ relinquit̃ tibi hoſtia pro
Rom. 6. b pctĩs, mortuo in pctĩs. Non crucifigitur
iteꝝ filius dei, mortuus eſt ſemel, iã non
morit̃: Nõ deſcendit ad inferos ſanguis
qui effuſus eſt ſuꝑ terram. Biberunt oẽs
pctõres terræ, non eſt qđ ſibi ex eo uen-
dicent dæmones ad reſtinguendos fo-
cos ſuos, ſed neqꝫ hoĩes ſocij dæmonio-
rum. Semel illo deſcẽdit nõ ſanguis ſed
aĩa, & hæc portio eorum qui in carcere
erant, una illa uiſitatio quæ tũc facta eſt
per ꝓſentiam aĩæ, cum corpus penderet
exanime ſuper terrã. Sãguis aridam riga
uit, ſanguis ĩfudit, terrã & inebriauit eã,
ſanguis quæ in terra & quæ in cœlis ſũt
pacificauit: nõ aũt & quę apud inferos,
niſi qđ ſemel illo, ut dixi, aĩa eius excu-
currit, & fecit ex parte redemptionem,
2. Cor. 6. a ne uel eo momẽti uacarẽt oꝑa charita-
tis, ſed ultra nõ adijciet. Ergo nunc tp̃s

acceptabile & aptum quęrẽdum, ĩ quo
planè q ꝗrit inuenit: ſi tñ ubi & uti opor
tet ꝗris. Et hæc una cã ꝗ impedire põt
ne inueniat̃ ſpõſus à quærentib. ſe, cũ nõ
ꝗrunt in tꝑe opportuno. At nõ ea impe
dit ſponſam, nẽpe inuocantẽ & quæren
tem in tꝑe opportuno. Sed ne illa qdem
eũ tepide aut negligẽter ſeu perfuncto-
rie ꝗrit: nam corde ardẽti & oĩno infati Cant. 3. a
gabil'r quærit, planè ut decet. Reſtat ut
de tertia uideamus ne uidelicet ubi non
decet ꝗrat. In lectulo meo ꝗſiui quẽ di-
ligit aĩa mea. An forte non in lectulo ꝗ-
rendus erat, ſed in lecto: qppe cui orbis
anguſtus eſt? Sed nõ horreo lectulũ, q Eſaiæ 9. b
noui paruulum. Paruulus deniqꝫ nob̃ na
tus eſt. Exulta tu & lauda habitatio
Siõ, qa magnus in medio tui ſctũs Iſrl'.
At idem dñs in Sion magnus, apud nos
paruulus, apud nos infirmus reptus eſt,
ex uno iacere, ex altero & in lectulo ia-
cere hñs. An non lectulus tumulus? an
nõ lectulus ꝓſepium? an non lectulus ute Pſa. 109. a
rus uirginis? Neqꝫ. n. magni pr̃is uterus
lectulus eſt, ſed lectus magnus: de quo
ad filiũ: Ex utero (inqt) añ luciferꝝ genui
te. Quanꝙ nec lectus qdẽ forſitã digne
cenſendus ſit uterus ille, q regẽtis potius
ꝙ iacẽtis eſt locus. Manens. n. in pr̃e, re-
git cum pr̃e uniuerſa. Deniqꝫ non iace- Ibidem
re, ſed ſedere ad dexterã pr̃is filiũ fides
indubitata hẽt, & ipſe cœlum ſibi ſedẽ
eſſe nõ lectũ perhibet: ut ſcias illũ ĩ ſuis,
. i. in ſuperis neqꝙ ſolatia hr̃e infirmita-
tis, ſed ꝑtãtis inſignia. Merito proinde
ſponſa ponens lectulum dicit ſuũ: qa oẽ
qđ infirmũ eſt dei, nõ de ꝓprio ineſſe illi
manifeſtũ eſt, ſed de nr̃o. Ex nob̃ aſſum
pſit ꝗ ꝓ nob̃ ſuſtinuit, naſci, lactari, mo-
ri, ſepeliri. Mea eſt mortalitas nati, mea
infirmitas ꝑuuli, mea expiratio crucifi-
xi, mea ſepulti dormitio. Quę priora trã Cant. 3. a
ſierũt, & ecce noua ſunt oĩa. In lectulo
meo ꝗſiui ꝑ noctes quẽ diligit aĩa mea.
Quid? In tuo ꝗrebas q ſe iã in ſua rece-
perat? Nũ uideras filiũ hoĩs aſcẽdentem
ubi erat prius? Iã cœlũ tumulo cõmuta-
uit & ſtabulo, & tu illũ ĩ tuo adhuc le-
ctulo ꝗris? Surrexit, nõ eſt hic. Quid ꝗ- Mar. 16. b

ris in lecto fortẽ,in lectulo magnũ,clari
Pſal. 70. c ficatũ in ſtabulo? Introiuit in potentias
Pſal. 92. a dñi,decorem induit & fortitudinem:&
ecce ſedet ſup̱ Cherubim qui ſub lapide
iacuit. Ex hoc iã nõ iacet ſed ſedet,& tu
tanq̃ iacenti ſubſidia paras? Siue,ut ab
ſolutior ueritas ſit,aut ſedet iudicãs,aut
Pſal. 87. a ſtat adiuuans. Sic uos o' bonę mulieres,
cuinã quæſo excubias exhibetis,cui aro
mata cõparatis,paratis unguẽta? Si ſci-
retis quãtus is ſit,quãq; ſit iter mortuos
liber mortuus iſte quem ungere p̱gitis,
Pſa. 44. b uos forſitã petiſſetis ab eo potius ungi.
Ioan. 1. b Nõne iſte eſt quẽ unxit deus ſuus oleo
lætitiæ p̃ conſortib. ſuis? Bti eritis uos ſi
gloriari potueritis reuertẽtes,& dicere,
quia de plenitudine eius & nos accepi-
mus. Enimuero factũ eſt ita. Nã reuera
unctæ remeant quæ uncturæ uenerant.
Rom. 10. c Quidni unctæ tã læto nũcio nouæ odo
riferæq; reſurrectionis? Quàm ſpecioſi
pedes euãgelizãtiũ pacẽ,euãgelizantiũ
bona. Miſſæ ab angelo opus faciũt euã
geliſtæ: factæq; apl'æ apl'oꝝ dũ feſtinãt
ad annunciandũ mane miſericordiam
dñi,dñt: In odorẽ unguentoꝝ tuoꝝ cur
Cant. 1. a rimus. Extũc ergo & deinceps fruſtra ĩ
lectulo quæſitus eſt ſpõſus, quia etſi co
gnouerat eũ eccl'ia ſcdm carnẽ.i.ſcdm
carnis infirmitatem,ſed nunc iam nõ no
uit. Deniq; quęſitus eſt poſtmodum à
Petro & Ioãne idẽtidẽ in ſepulchro,ſed
minime inuẽtus. Vide tu utrũ ne apte et
Cant. 3. a competenter quiſq; hoꝝ tũc dicere qui
uerit. In lectulo meo quæſiui quẽ diligit
aĩa mea,quęſiui & nõ inueni. Nẽpe itu-
ra ad prẽm caro quę nõ erat ex prẽ,priꝰ
p̱ gl'iam reſurrectiõe oẽ infirmũ ſe exuit,
accinxit potẽtia,induit lumine ſicut ue-
ſtimento: in quali nimiꝝ gl'ia & orna-
tu decuit eã paternis aſpectib. p̃ſentari.
Pulchrè uero ſpõſa nõ quem diligo ego,
ſed quem diligit aĩa mea,inq̄t,q̧ uere &
ꝓprie ad ſolam pertineat aĩam illa dile
ctio qua aliquid ſpũal'r diligit uerbi grã
deũ,angelũ,aĩam. Sed & diligere iuſti-
tiam,ṽitatẽ,pietatẽ,ſapiam, uirtutesq;
al's,eiuſmodi eſt. Nã cum ſcdm carnem
quippiam diligit uel potius appetit aĩa,
uerbi grã cibum,ueſtimentũ,dñium,&
quæ iſtiſmodi ſunt corporalia ſiue terre
na, carnis potius q̃ aĩæ amor dicendus
eſt. Et hoc ꝓ eo q̧ ſponſa minus uſitate
ſed non minus proprie aĩam ſuam ſpon
ſum diligere dicit,mõſtrans ꝓinde ſpm̃
eſſe ſponſum,& à ſe non carnali ſed ſpi-
rituali amore diligi. Et bñ per noctes ſe 1. Theſ. 5. b
quæſiſſe eum ait. Nam ſi iuxta Paulũ,q
dormiũt,& q ebrij ſunt, nocte ebrij ſũt,
ita non abſurde (ut opinor) dici põt q̧ q
ignorant,nocte ignorant: ac p̱ hoc q q̃-
runt,nocte q̃runt. Quis.n.quærat quod
palã hẽt? Porrò dies palàm facit qđ nox
abſcondit: ut repias in die quod in no-
cte q̃ſieras. Nox eſt itaq; donec q̃ritur
ſpõſus: qm̃ ſi dies eſſet,de medio fieret,
& minime q̃reretur. Et de hoc ſatis: niſi
forte numeroſitas hæc noctiũ adhuc ali
quid quærendum ſignet: quia nõ noctẽ,
ſed noctes poſuit. Et mihi uidet̃,ſi tu me
lius non hẽs,talis poſſe rõ reddi. Habet
mũdus iſte noctes ſuas, & non paucas.
Quid dico q̄a noctes hẽt mũdus,cũ pe-
nè totus ipſe ſit nox,& totus ſp̱ uerſet̃ ĩ
tenebris? Nox eſt Iudaica perfidia, nox
ignorantia paganoꝝ,nox hr̃tica praui-
tas,nox ẽt catholicoꝝ carnalis aĩalis'ue
cõuerſatio. An nõ nox ubi nõ p̱cipiũtur
ea quæ ſunt ſpũs dei? Sed & apud hære-
ticos uel ſchiſmaticos quot ſectę: tot no
ctes. Fruſtra p̱ has noctes iuſtitię ſolem
& lumen q̃ritis ueritatis.i.ſpõſum: quia
nulla ſocietas luci ad tenebras. Sed di-
cit aliquis q̧ nõ ſit tã ſtulta tam'ue cęca
ſponſa,ut q̃rat lumẽ in tenebris,q̃rat di-
lectũ apud ignorantes,& q nõ diligunt
eum. Quaſi ṽo ſe p̱ noctes nunc q̃rere
dicat,& nõ potius q̃ſiſſe. Non ait q̃ro:
ſed,q̃ſiui p̱ noctes,quẽ diligit aĩa mea.
Et eſt ſenſus,q̄a cum eſſet paruula,ſapie Cant.
bat ut paruula,cogitabat ut paruula,&
q̃rebat ueritatẽ ubi nõ erat,errãs, & nõ
inueniẽs: iuxta illud in pſalmo: Erraui ſi-
cut ouis q̃ p̱ijt. Deniq; in lectulo ſe me-
morat tũc adhuc eſſe: tanq̃ ætate imbe Pſal.
cillã ac p̱uulã ſenſu: ſi tñ ita cõſtruas: ĩ le-
ctulo meo,ſubaudis exiſtẽs uel iacẽs: q̃ſi
ui quẽ diligit aĩa mea. Nõ q̃ſiui in lectu

lo,ſed ſedẽs in lectulo q̃ſiui: Hoc eſt: Cũ
adhuc infirma & inualida forẽ, & oĩno
Mar. 13. c minus idonea ſequi ſpõſum quocunq;
iret,ſeq; & ardua & excelſa ſublimitatis
illius: incidi in multos q cognoſcẽtes de
ſiderium meum dicebant mihi: Ecce hic
eſt xp̃s,ecce illic eſt: & neq; hic,neq; il-
lic erat. Incidi aũt,& non ad inſipiẽtiam
Cant. 5. b mihi. Nã quo ꝓpius acceſſi,& explora-
ui diligentius, eo citius certiuſq; cogno
ui ṽitatem apud eos minime eſſe. Quæ
Cant. 3. a ſiui.n. & nõ inueni: & dep̃hendi noctes,
q ſe dies mentiabunt̃. Et dixi: Surgam,
& circuibo ciuitatẽ: p̱ uicos & plateas
q̃ram,quem diligit aĩa mea. Intuere uel
nũc,quia iacet q̃ dicit,ſurgã. Pulchrè,o-
mnino. Quid ſurgeret, recognito de re-
ſurrectione dilecti? Cęteꝝ ô btã ſi con-
Col. 3. a ſurrexiſti cũ xp̃o,q̃ ſurſum ſunt ſapias o-
portet,neque deorſum ſed ſurſum q̃ras
xp̃m neceſſe eſt: ubi ſedet in dextera pa
tris. Sed circuibo (ais) ciuitatẽ. Ad quid?
In circuitu impij ambulãt. Iudęis iſtud re
Pſal. 58. b linq̄to: q̄bus ꝓprius eoꝝ propheta hoc
uaticinatus eſt,q̄a famem patiẽtur ut ca
nes,& circuibũt ciuitatem. Et ſi introie
Hie. 14. d ris in ciuitatẽ,ſcd'm prophetam aliũ,ec-
ce attenuati fame: qđ utiq; non eſſet ſi in
ea fuiſſet panis uitę. Surrexit de corde
terræ,ſed ſup̱ terram non remãſit. Aſcẽ-
dit aũt ubi erat prius. Nam q deſcendit,
ipſe eſt & q aſcendit,panis uiuus qui de
cœlo deſcendit,idem ipſe ſpõſus eccl'ię
Ieſus Chriſtus dñs noſter: qui eſt ſup̱ o-
mnia deus benedictus in ſecula. Amen.

De claritate ſponſi in qua coæqualis patri ſedet à dextris gloriæ eius: & qualiter boni paſtores debent eſſe ſoliciti uigiles & diſcreti circa paſcendas animas ſibi commiſſas. Sermo 76.

Cant. 3. a PEr uicos & plateas q̃ram, quẽ
diligit aĩa mea. Adhuc ut paruu
la ſapit. Puto arbitrata eſt egreſ
ſum de tumulo,publicũ mox petijſſe,ut
ſolito doceret pp'los,ac ſanaret ĩfirmos,
& ut manifeſtaret gl'iam ſuam in Iſrael,
ſi forte recip̱ent reſurgẽtẽ de morte, q ſe
recepturos ꝓmittebãt deſcẽdẽtẽ de cru
ce. Veꝝ ille p̱fecerat opus qđ ſibi dede-
rat pr̃ ut faceret: qđ ſanè iſta intellexiſſe
debuerat uel ex uoce pendẽtis,illa.ſ.q̃ il
lico expiraturus ait: Cõſummatum eſt. Ioan. 19. f
Nõ erat iam q̧ ſe denuo crederet turbis:
quę nec ſic forſitan erant in eũ creditu-
rę. Et feſtinabat ad prẽm qui ſibi dice-
ret: Sede à dextris meis: donec ponam Pſa. 109. a
inimicos tuos ſcabellũ pedũ tuoꝝ. For
tius nempe atq; diuinius cum exaltatus
fuerit à terra,oĩa trahet ad ſeipſum. Hęc Ioan. 12. d
aũt p̱ uicos & plateas q̃rẽdum putauit,
fruendi auida,ſed ignara myſterij. Iteꝝ
ergo fruſtrata repetit dicens: q̃ſiui illum Cant. 5. b
& non inueni: ut ſermo impleret̃ quem
dixit: q̄a uado ad prẽm,& iam non uide
bitis me. Dicat forſitan iſta. Quõ ergo
credent in eum,quem non uiderũt? Qua
ſi fides ex uiſu ſit,& non potius ex audi
tu. Quid magni eſt credere quod uide-
ris,& tuis non negare oculis fidem q̄d
laudis mereretur? Sed ſi q̄d non uidemus
ſperamus,per p̱atientiã expectamus,et
patiẽtia meritum eſt. Bti deniq; qui non Ioan. 20. g
uiderunt & crediderunt. Proinde ut nõ
euacuet̃ meritũ fidei: ſubducat ſe uiſui,
dans uirtuti locum. Etiam & tp̃s eſt ut
iam in ſuum ſeſe recipiat. Quæris in quẽ Philip. 2. a
ſuum? In dexteram pr̃is. Neq;.n.rapinã
arbitrabit̃ eſſe ſe ęqualem deo,cum ſit ĩ
forma dei. Ergo is ſit unigeniti locus, in
quo oĩs eius iniuria ꝓpulſata uideat̃. Se
deat ſanè iuxta nõ infra, ut oẽs honorifi-
cẽt filium ſicut honorificãt prẽm. In hoc
apparebit maieſtatis ęq̃litas, ſi nec infe
riorẽ prẽ,nec poſteriorẽ ſuſpexeris. At
iſta iterũ nihil hoꝝ aduertit,ſed q̃ſi ebria
p̃ amore hac illacq; diſcurrẽs q̃rit ocu-
lis quem iã oculus nõ cõtingit,ſed fides.
Nõ.n.exiſtimat xp̃m al'r oportere intra
re ĩ gloriam ſuam,niſi prius reſurrectio
nis gl'ia palã mũdo innoteſcẽte cõfutet̃
impietas,exultent fideles,gl'ientur diſci
puli,pp'li cõuertant̃,demũq; ab uniuer-
ſis glorificet̃ ipſe,cum ex p̃ntia reſurgen
tis cunctis claruerit ueritas p̃dicentis.
Falleris ò ſpõſa. Oportet q̄dẽ hęc fieri:
ſed in tp̱e. Nunc ṽo interim uide ne for
te id dignũ magis & ſup̱nę conſentaneũ
iuſtitię ſit ſi nõ det̃ ſctm̃ canibus,& mar
garitę porcis,ſi potius ſecũdum ſcriptu

Eſa.26.d ram tollat̃ impius ne uideat gloriã dei,ſi
nõ fraudet̃ fides merito,quę tũc ſanè ꝓ-
batior eſſe dignoſcit̃ cũ credit̃ qđ nõ vr̃,
ſi penes ipſam ſeruet̃ dignis qđ occulta
tur indignis,ut qui in ſordib.ſunt ſorde-
Apoc. 22 b ſcãt adhuc,& iuſti iuſtificent̃ magis,ſi
nõ dormitent p̃ tædio. Cœli & cœli cœ
loꝝ tabeſcãt & cõfundant̃ ab expecta
tione ſua,ſi non ipſe pr̃ oĩpotens diutius
iam fruſtret̃ à deſiderio cordis ſui,ſi non
demũ unigenitus ultra ab introitu gl'iæ
ſuæ(qđ uel ſolũ indigniſſimũ eſt)aliqua
tenus retardet̃. Quãti putas æſtimanda
ſit gl'ia quantacũqꝫ mortaliũ,ut ab ea
quæ à pr̃e ſuo ab æterno parata eſt de-
beat eũ uel ad modicum retinere?Adde
Ioan.17.a ꝙ nulla rõne in lõgius ꝓtrahi decet ip-
ſius filij petitionẽ. Quã dicã petitionem
quæris?Nẽpe illã qua dicit. Pr̃ clarifica
filiũ tuũ. Qđ tñ eũ petijſſe ſenſerim non
ut ſupplicẽ,ſed ut ꝑſciũ. Libere petit̃ qđ
Ibidem in ptãte petẽtis accipe eſt. Ergo diſpẽſa
toria filij petitio eſt nõ neceſſaria: qppe
donãtis cũ pr̃e qcqd à pr̃e accepit. Vbi
et hoc dicẽdũ,quia nõ ſolũ pr̃ clarificat
filium,ſed & filius clarificat pr̃em,ne qs
dicat filium minorem pr̃e,quaſi à patre
clarificet̃,cũ & ipſe clarificet pr̃em:dicẽ
te filio. Pr̃,clarifica filiũ tuũ,ut filius tuus
clarificet te. Sed forte adhuc ſubmitten-
dum putes filiũ,ꝙ quaſi ĩglorius uideat̃
à pr̃e recipe claritatẽ quã demum patri
refundat: Audi quia nõ eſt ita: Clarifica
me(inquit)pr̃ claritate quã habui priuſ
quã mũdus fieret apud te. Si ergo clari-
tas filij poſterior non eſt,utpote quę ab
æterno eſt: ex æquo ſe clarificãt pr̃ & fi-
lius: Et ſi ita eſt,ubi pr̃is primatus? Aeq̃-
litas profecto eſt ubi coæternitas. Et
uſqueadeo æqualitas,ut una ſit claritas
amboꝝ,ſicut ipſi unũ ſunt. Vñ mihi vr̃
dicendo rurſum: Pr̃ clarifica nomẽ tuũ,
non ſanè aliud petere q̃ꝫ ſe clarificari,in
quo & ꝑ quem nomẽ pr̃is proculdubio
clarificaret̃. Et rñſum accepit à pr̃e: Et
clarificaui & iteꝝ clarificabo. Quæ qui
dẽ ipſa rñſio non ꝑua filij gl'ificatio fuit.
Cæteꝝ abũdantius ad fluẽta Iordanis
anguſtiuſqꝫ clarificatus dignoſcitur &
Ioãnis teſtimonio,& colũbæ deſigna-
tione,& uoce dicẽtis: Hic eſt filius meus
Matt.3.d dilectus. Sed et in monte corã trib. diſci
Ibid.17.a pulis nihilominus magnificẽtiſſime cla
rificatus eſt,tum uoce eadẽ denuo ad ſe
cœlitus delapſa,tum mira illa eximiaqꝫ
transfiguratione corꝑis ſui,tũ ẽt prophe
taꝝ,atteſtatiõe duoꝝ,qui ibidẽ appa-
ruerũt cũ eo loquẽtes. Superſt ergo ut iu
xta promiſſionũ pr̃is ſemel adhuc clari
ficetur,eaqꝫ erit plenitudo gl'iæ,cui non
queat amplius addi. Sed ubi illa dabit̃
bñdictio? Nõ eſt,ut iſta ſuſpicata eſt,in
plateis uel uicis,niſi forte in illis de qb⁹
Tob.13.c dr̃: Plateæ tuæ Hierl'm ſternentur auro
mũdo,& ꝑ oẽs uicos tuos all'a cantabi
tur. In his reuera illã recepit à pr̃e filius
claritatẽ,cui nõ poterit ſil'is inueniri,ne ĩ
cœleſtib⁹ quidẽ. Cui.n.aliqñ angeloꝝ
dictũ eſt: Sede a dextris meis? Non mõ
pſa.109.a aũt de nũero angeloꝝ,ſed nec de ſuꝑio
ribus quidẽ reliquis btõꝝ ordinib. oĩno
quis reꝑtus idoneus eſt ad capeſſendã
ſuꝑexcellentẽ hãc gl'iam? Ad neminẽ ꝓr
ſus illoꝝ facta eſt uox illa gl'iæ ſingula-
ris,nemini uocis in ſe efficiẽtiã exꝑiri da
tum. Siue throni,ſiue dñationes,ſiue prĩ
cipatus,ſiue ptãtes,profecto deſiderant
in eũ proſpicere,nõ ſe illi cõparare ꝑ̃ſu-
mũt. Igr̃ dño meo ſingl'r à dño & dictũ
& datũ eſt ſedere à dextris gl'iæ ipſius:
utpote in gl'ia coæquali,in eſſentia con-
ſubſtãtiali,ꝓ gñatione cõſimili,maieſta
te non diſpari,æternitate non poſterio-
ri. Ibi ibi.n.illum qui quæret inueniet,&
uidebit gloriam eius: nõ gloriam quaſi
unius cæteroꝝ,ſed planè gloriam quaſi
Ioan.1.b unigeniti à pr̃e. Quid facies ô ſpõſa? Pu
tas potes ſequi eum illuc? Aut te ingere-
re audes uel uales huic tam ſancto arca-
no,tamqꝫ arcano ſanctuario,ut filium ĩ
patre,& patrem intuearis in filio? Non
utiqꝫ. Vbi eſt ille,tu nõ potes uenire mo
do,uenies aũt poſtea. Age tñ,ſequere,
quære,nec te inacceſſibilis claritas uel
ſublimitas à quærendo deterreat,ab in
ueniendo deſperare faciat. Si potes cre
Mar.9 dere: omnia poſſibilia ſunt credenti.
Rom.10 Prope eſt(inquit)uerbum in ore tuo,&
in corde

in corde tuo. Crede & inueniſti. Nã cre
Thre.3.c dere inueniſſe eſt. Norũt fideles habita-
re xp̃m ꝑ fidẽ in cordib.ſuis. Quid pro-
pius eſt? Quære ergo ſecura,quęre deuo
ta,bon⁹ eſt dñs aĩæ quærenti ſe. Quære
uotis,ſequere actibus,fide inueni. Quid
non inuenit fides? Attingit inacceſſa,de
prehẽdit ignota,com̃phendit immẽſa,
apprehẽdit nouiſſima,ipſam deniqꝫ æ-
ternitatẽ ſuo illo uaſtiſſimo ſinu quodã
modo circũcludit. Fidenter dixerim,æ-
ternam beatamqꝫ trinitatẽ quã nõ ĩtel-
ligo,credo: & fide teneo,qđ non capio
mẽte. Sed dicit aliqs,quõ credet ſine p̃-
dicante,cũ fides ex auditu ſit,auditus ꝑ
uerbũ p̃dicationis? Deus hoc prouide-
bit. Et ecce iã præſto ſunt qui nouã ſpõ-
ſam cœleſti nupturã ſpõſo,de qb. opor-
tet inſtruãt & informẽt,fidem doceant,
formã pietatis ac religionis tradãt. Au-
Cant.3.a di deniqꝫ quid adijciat: Inuenerũt me ui
giles qui cuſtodiũt ciuitatẽ. Qui.n.uigi-
les hi? Nẽpe illi quos ſaluator ĩ euãgelio
btõs ꝓnunciat,ſi cũ uenerit inuenerit ui
gilãtes. Quàm boni uigiles q nob̃ dor-
miẽtib. ipſi ꝑuigilãt,quaſi rõnem reddi
Luc.21.c turi ꝓ aĩabus nr̃is. Quàm boni cuſtodes
qui uigilãtes aĩo,atqꝫ in or̃onib. ꝑnoctã
tes,hoſtium inſidias ſagaciter explorãt,
anticipãt cõſilia malignãtium,dep̃hen-
dũt laqueos,eludũt tẽdiculas,retiacula
diſſipãt,machinamẽta fruſtrant̃. Hi ſũt
fr̃m amatores & ppl'i xp̃iani qui multũ
orãt pro ppl'o & uniuerſa ſctã ciuitate.
Hi ſunt qui multũ ſoliciti pro ſibi cõmiſ
ſis dñicis ouib. cor ſuũ tradunt ad uigilã
dum diluculo ad dñm qui fecit illos,&
in cõſpectu altiſſimi deprecant̃. Et uigi
lãt & deprecant̃,ſciẽtes ſuã inſufficiẽtiã
in cuſtodienda ciuitute,& quia niſi dñs
cuſtodierit ciuitatẽ,fruſtra uigilat q cu-
Pſa.126.a ſtodit eã. Porro cũ dñs ita p̃cipiat: Vigi
Luc.22.c late & orate,ne intretis in tẽtationẽ: liq̃t
ꝙ abſqꝫ duplici hoc exercitio fidelium,
ſtudioqꝫ cuſtodũ,nõ põt eſſe ſecura ci-
uitas,nõ ſpõſa,nõ oues. Hoꝝ dr̃iam q̃-
ris? Vnũ ſunt. Ciuitas ꝑꝑ collectionem,
ſpõſa ꝑꝑ dilectionẽ,oues ꝑꝑ manſuetu-
Apoc.21.a dinẽ. Vis ſcire hoc ſponſam quod ciuita
tẽ eſſe? Vidi,ĩquit,ciuitatẽ ſctãm Hierl'm
nouam deſcendẽtem de cœlo,à deo pa
ratã tanqꝫ ſponſam ornatam uiro ſuo.
Idẽtidem tibi hoc & de ouib. liqdo ap-
parebit,ſi recorderis primus ille cuſtos
(Petrum loquor) cum ſibi primo oues
committerentur,q̃ꝫ attentè ſil' de amore
commonitus ſit. Qđ utiqꝫ tanta cura ſa
piens creditor nõ feciſſet,niſi ſe ſentiret
ſpõſum,id ſibi utiqꝫ ex intimo rñdente
cõſcia. Audite hæc amici ſpõſi,ſi tñ ami
ci. At paꝝ dixi,amici: amiciſſimi ſint o-
portet,qui priuilegio tãtę familiaritatis
Ioan.21.c donant̃. Non ocioſe toties repetitũ eſt,
Petre amas me in commiſſiones ouium.
Et ego quidem id ſignatum perinde pu
to ac ſi illi dixiſſet Ieſus: Niſi teſtimoniũ
tibi ꝓhibente conſcia ꝙ me ames,& ual
de perfecteqꝫ ames,hoc eſt plus q̃ꝫ tua,
plus q̃ꝫ tuos,plus q̃ꝫ & te,ut h⁹ repetitio
nis meæ numerus impleatur,nequaq̃ꝫ ſu
Prou.1.d ſcipias curam hanc,nec te intromittas
de ouibus meis,pro quib. ſanguis utiqꝫ
meus effuſus eſt. Terribilis ſermo,& q
1.Theſ.5.a poſſit ẽt impauida quorumuis tyranno
rum corda concutere. Propterea attẽdi
te uobis quicunqꝫ opus miniſterij h⁹ ſor
titi eſtis,attẽdite,inq̃ꝫ,uob̃: & p̃cioſo de
poſito qđ uobis creditũ eſt. Ciuitas eſt,
uigilate ad cuſtodiã cõcordiãqꝫ. Spõſa
eſt,ſtudete ornatui. Oues ſunt,intendite
paſtui. Et hæc tria ad illam dñi trinã ſci-
ſcitationem forte nõ incongrue ꝑtinere
dicent̃. Porro cuſtodia ciuitatis ut ſit ſuf
ficiẽs,triphariа erit,à ui tyrãnoꝝ,à frau-
de hr̃ticoꝝ,à tentationib. dæmonum.
Spõſæ uero ornatus ĩ bonis oꝑib. & mo
rib. & ordinib. At paſtus ouiũ commu-
niter quidẽ in paſcuis ſcripturarũ tanqꝫ
in hr̃ditate dñi,ſed eſt diſtinctio in illis.
Nã ſunt mãdata quæ duris atqꝫ carnali
bus aĩs imponunt̃ ex lege uitæ & diſci-
plinæ. Et ſunt olera diſpẽſationum,quæ
infirmis & puſillis corde de reſpectu mi
ſericordiæ apponunt̃. Et ſunt conſilioꝝ
ſolida fortiaqꝫ,quæ ex intimis ſapĩæ ꝓ-
ponuntur ſanis et qui exercitatos habẽt
ſenſus ad diſcretionẽ boni & mali. Par-
uulis nanque tanquam anniculis adhor

tationes lac potus daţ,nõ eſca. Ad hæc
boni ſoliciti͡q; paſtores impinguare pe-
cus non ceſſant bonis lætiſq;' exẽplis,
& ſuis magis q̃ alienis. Nã ſi alienis &
non ſuis,ignominia eſt illis,& pecus ita
nõ proficit. Si.n.(uerbi cã)ego quideor
inter uos paſtoris gerere curã, uobis ap
poſuero Moyſi mãſuetudinẽ, patientiã
Iob,miſericordiã Samuelis,Dauid ſan-
ctitatem,ꝙ ſiqua ſunt eiuſmodi exẽpla
bonoꝝ:immitis ipſe & impatiẽs atque
immiſericors & minime ſctũs ſermo(ut
uereor)minus ſapide eueniet, & uos mi
nus auide capietis. Veꝝ hoc ſupnæ pie-
tati relinquo,ut qđ minus uobis ex no-
Mar.9.g bis eſt,ipſa ſuppleat:& qđ pperam, ip-
ſa corrigat. Nũc uero bonus paſtor hoc
quoq; curabit,ut ſcđm euangeliũ inue-
niaţ hr̃e ſal ĩ ſemetipſo, ſciẽs quia ſermo
ſale cõditus quantũ placuerit ad gr̃am,
tm̃ proderit ad ſalutẽ. Hæc interim de
cuſtodia ciuitatis, atq; ornatu ſponſæ,
necnõ & paſtu ouiũ dicta ſint. Volo tñ
adhuc eadẽ paulo expſſius deſignare pp
eos qui dũ auide nimis honorib.inhiãt,
minus prouide grauib.ſe ſupponũt one
ribus,exponũt piculis:ut ſciãt ad qd ue
nerint,ſicut ſcriptũ eſt:Amice, ad qd ue
Matt.26.c niſti? Ni fallor,ad ſolam ciuitatis cuſto
diam ut quantũ ſatis eſt procureţ,opus
eſt uiro forti,ſpũali,fideli. Forti ad ppul
ſandas iniurias,ſpũali ad deprehenden-
das inſidias,fideli qui nõ quæ ſua ſunt,
quærat. Porro aũt ad mores honeſtan-
dos uel corrigẽdos (qđ utiq; ad decorẽ
ptinet ſpõſę) quis nõ liquido agnoſcat p
neceſſariã fore cũ multa quidẽ diligẽtia
diſciplinæ cẽſurã? Ea pp oĩs cui hoc op⁹
incumbit,oportet ferueat zelo illo quo
accẽſus pcipuus ille æmulator ſpõſę dñi
2.Cor.11.a aiebat: Aemulor uos dei æmulatione: de
ſpõdi.n.uos uni uiro uirginẽ caſtã exhi-
bere xp̃o. Iam qũo in paſcua diuinorum
educet eloquioꝝ greges dñicos paſtor
idiota? Sed & ſi doctus quidẽ fuerit, nõ
ſit aũt bonus,uerẽdũ ne nõ tã nutriat do
ctrina uberi,q̃ ſterili uita noceat. Teme
te itaq; & in hac parte hoc onus ſubitur
abſq; ſcĩa pariter uitaq;' laudabili. Sed

ecce qđ non laudamus. Finis indiciţ,ubi
nõ erat finis. Euocamur in materiam al
teram,& cui hãc cedere indignum. An-
gor undiq;,& qđ ægrius feram ignoro,
auelli ab iſta,an diſtẽdi ĩ illa,niſi ꝙ utro
libet ſiľ utrunq; moleſtius. O ſeruitutẽ.
O neceſſitatem. Non qđ uolo hoc ago,
ſed qđ odi illud facio, Notate tñ ubi de
ſinimus,ut quàm cito in id redire libeꝝ
erit,inde mox ordiamur in noĩe ſpõſi ec
cleſiæ Ieſu Chriſti dñi noſtri, q eſt ſuper
omnia deus benedictus in ſecula, Amẽ.

De malis paſtoribus eccleſiæ, & item quõ ſpũs & animæ ſctõrum ſimul cũ angelis adiutorio ſunt electis adhuc peregrinantibus. Sermo 77.

IAm expediti ſumus. Diximus he-
ſterno ſermone quales ĩ uia hac
qua ambulamus, uellemus hr̃e
duces,nõ quales hẽmus. Lõge diſſimi-
les expimur. Non oẽs ſunt amici ſponſi
quos hodie ſpõſæ hincinde aſſiſtere cer
nis,& qui(ut uulgo aiũt)eã quaſi adde
xtrare uñr. Pauci admodũ ſunt q nõ quę
ſua ſunt quærãt,ex oĩb.charis eius. Dili-
gunt munera, nec pñt pariter diligere
xp̃m:quia manus dederũt mammonæ.
Intuere qũo incedũt nitidi & ornati,cir
cumamicti uarietatib.tanq; ſpõſa pro-
cedẽs de thalamo ſuo. Non'ne ſi quẽpiã pſal.18.
talium repente eminus procedentẽ aſpe
xeris,ſponſam potius putabis q̃ ſponſę
cuſtodem? Vñ uero hanc illis exuberare
exiſtimas reꝝ affluentiam,ueſtium ſplẽ
dorem,menſaꝝ luxuriem, congeriẽ ua-
ſoꝝ argenteoꝝ & aureoꝝ,niſi de bonis
ſponſæ? Inde eſt ꝙ illa paup & inops et
nuda relinquiţ facie miſeranda,inculta,
hiſpida,exãgui. Propter hoc nõ eſt hoc
tpe ornare ſpõſam,ſed ſpoliare: non eſt
cuſtodire,ſed pdere:nõ eſt defẽdere,ſed
exponere:nõ eſt inſtituere, ſed pſtitue-
re:nõ eſt paſcere gregẽ, ſed mactare &
deuorare:dicẽte de illis dño: Qui deuo-
rant plebem meam ut cibum panis: &
quia comederũt Iacob,& locũ eius de
ſolauerunt. Et in alio propheta: Pctã po pſal.13.
puli mei comedent:quaſi dicat. Pctõꝝ Oſee 4
precia exigunt,& peccantib.debitã ſo-
licitudinem non impendunt. Quem da-

bis mihi de numero p̃poſitoꝝ qui non
plus inuigilet ſubditoꝝ uacuãdis mar-
ſupĳs,q̃ uitĳs extirpãdis? Vbi qui oran
do flectat irã,qui p̃dicet annũ placabi-
lẽ dño? Leuiora loquimur,grauiora gra
uius manet iudiciũ. Sine cã tñ uel his uľ
illis immoramur:quia nõ audiunt nos.
Sed & ſi lr̃is forſitã mãdenţ iſta quę di-
cimus,dedignabunţ legere: aut ſi forte
legerint:mihi indignabunţ, quamuis re
ctius ſibi hoc facerẽt. Propterea relinq̃-
mus iſtos nõ inuẽtores ſpõſæ, ſed uendi
tores:& inquiramus potius illos à qb⁹
ſponſa ſe inuentã loquiţ. Et quidẽ illoꝝ
iſti ſortiti ſunt miniſterĳ locũ, ſed nõ ze
lũ. Succeſſores oẽs cupiũt eſſe, imitato-
Pſal.37.b res pauci. O utinã tã uigiles reperirẽtur
ad curã,q̃ alacres currunt ad cathedrã.
Vigilarent utiq; ſolicite ſeruãtes ab illis
inuẽtã,ſibi creditã. Imo' uero euigilarẽt
p ſemetipſis,nec ſinerẽt de ſe dici. Ami-
ci mei & proximi mei aduerſum me ap
propinquauerũt & ſteterũt. Iuſta oĩno
querimonia,nec ad ullã iuſtius q̃ ad no
ſtrã referãda ætatẽ. Paꝝ eſt nr̃is uigilib⁹
ꝙ nõ ſeruãt nos,niſi & pdãt. Alto quip
pe demerſi obliuiõis ſomno, ad nullum
dñicæ comminationis tonitruũ expgi-
ſcunţ ut uel ſuũ ipſoꝝ piculum expaue-
ſcant. Inde eſt ut nõ parcãt ſuis qui non
parcũt ſibi,pimẽtes pariter & peũtes.
Sed.n.quinã illi ſunt uigiles à quibus ſe
inuentã phibet ſpõſa? Nẽpe apľi,atque
apľici uiri. Vere hi ſunt qui cuſtodiũt ci-
uitatẽ.i.eã ipſam quã inuenerunt eccle-
ſiã,eoq; uigilantius, quo nunc tpis gra-
uius periclitantem cnoſpiciunt, à malo
utiq; domeſtico & inteſtino, ſicut ſcri-
ptũ eſt: Et inimici hoĩs domeſtici eius.
Neq;.n.p qua uſq; ad ſanguinẽ reſtite-
Mich.7.b rũt,ſuo derelinquũt patrocinio deſtitu-
tã, ſed protegũt & cuſtodiunt eã die ac
nocte,hoc eſt in uita & in morte ſua. Et
pſal.115.a ſi p̃cioſa eſt in cõſpectu dñi mors ſctõꝝ
pſal.138.d eius,nõ ambigo ego quin ẽt tãto ĩ mor-
te potentius id agant, quanto in ipſa ẽt
cõfortatus eſt peincipatus eoꝝ. Sic iſta
aſſeris,ait qs,ac ſi oculis tuis uideris ea:
ſunt aũt ab humanis ſecluſa cõſpectib⁹.

Cui ego: Si tu tuoꝝ oculoꝝ teſtimoniũ
fidele putas,teſtimoniũ dei maius eſt.
Ait uero: Sup muros tuos Hierľm cõſti- Eſa.62.c
tui cuſtodes tota die & tota nocte,in p-
petuũ nõ tacebũt. Sed de angelis,inqs,
id dictũ eſt. Non abnuo,oẽs ſunt admi- Heb.1.d
niſtratorĳ ſpũs. At quis me phibeat iti-
dẽ & de iſtis ſentire,q potẽtia quidẽ mi
nime iã ipſis angelis impares ſunt, affe-
ctu aũt & miſericordia eo nobis forſitã
germaniores exiſtũt,quo natura cõiun
ctiores? Iũge & tolerãtiam earundẽ paſ
ſionũ & miſeriaꝝ in quibus nos pro tpe
adhuc uerſamur. Nihil'ne amplius miſe
rationis pro nobis uel ſolicitudinib.ope
rabiţ in mẽtib.ſctis,ꝙ et ſe trãſiſſe p eas
proculdubio meminerũt? Nõne illa ip- pſal.65.c
ſoꝝ uox eſt. Trãſiuimus p ignẽ & aq̃,
& eduxiſti nos in refrigeriũ? Quid? Ipſi
tranſierũt,& nos in medĳs ignib.uel flu
ctib.derelinquẽt,nec ſaltem manũ por-
rigere dignabuntur periclitãtibus filĳs?
Non eſt ita. Bñ tecum agiţ ô mr̃ eccľia,
bñ tecum agitur in loco peregrinatio-
nis tuę:de cœlo & de terra uenit auxiliũ
tibi. Qui cuſtodiunt te, non dormitant
neque dormiunt. Cuſtodes tui angeli
ſancti,uigiles tui ſpiritus & animę iuſto
rum. Non errant qui te ab utriſque in-
uentam ſpiritibus ſenſerint ab utriſque
pariter cuſtodiri. Et cũ huius ſolicitudi
nis ratio quibuſq; ſua, his quidem ꝙ ſi
ne te non conſummentur, illis uero
quòd niſi de te ad ſui plenitudinem mi-
nime reſtaurentur. Nam quis neſciat
ſatana cadente de cœlo & eius compli-
cibus, numerum ſupernæ multitudinis
parte non modica imminutum? De te
itaque omnes conſummationem expe-
ctant,alĳ numeri,alĳ deſiderĳ ſui. Agno pſal.141.b
ſce proinde uocem in pſalmo? Me ex-
pectant iuſti donec retribuas mihi. Et
aduertendum ꝙ non iſta illos, ſed illi
iſtam potius inueniſſe referuntur, utq;
ego ſuſpicor,ad hoc ipſum ſtudium de
ſtinati. Nam quomodo prędicabunt ni
ſi mittantur? Deniq; habes loquentem Luc.10.a
in euangelĳs: Ite ecce ego mitto uos,et,
ite p̃dicate euãgeliũ oĩ creaturæ. Ita eſt,

Illa q̃rebat ſponſum & ſponſum non la-
tebat. Nempe q in hoc ip̃m excitauerat
eã ut ſe q̃reret,& dederat illi cor ad p̃ce-
pta & legem uitæ & diſciplinæ dũmo-
do eſſet q inſtrueret & doceret uiã pru
dentiæ. Et miſit in occurſum eius plan-
tatores & rigatores qui eam enutrirent
& cõfirmarent in omni certitudine ueri
tatis,hoc eſt indicarent illi certamqꝫ red
derent de dilecto:qa ueritas eſt quã q̃-
rit,& quam uere diligit aĩa eius. Et reue
ra quis fidus uerus'ue aĩæ amor, niſi uti-
que is quo ueritas adamat̃? Rõnis ſum
compos,ueritatis ſum capax, ſed utinã
non forem ſi amor ꝟi defuerit. Hoꝝ qp
pe ramorum is fructus eſt,& ego radix.
Non ſum ſecurus à ſecuri ſi abſque eo in
ueniar. In illo nimirum naturæ munere il
lud diuinæ imaginis enitere ĩſigne haud
dubium eſt,ex quo cæteris præſto aĩan
tibus. Inde eſt ꝙ audet aĩa mea ad dul-
ces caſtoſqꝫ aſſurgere ꝟitatis amplex⁹,
& ſic in amore ipſius tota ſecuritate ac
ſuauitate qeſcere,ſi tamen inueniat gra-
tiam in oculis tanti ſpõſi,ut dignã repu-
tet q̃ ad hanc pertingat gloriam,imò ip
ſe eam ſibi exhibeat non habentẽ macu
lam aut rugam aut aliqd eiuſmodi. Quã
ti putas eſſe diſcriminis qua'ue dignum
pœna tm̃ dei donum ocioſum tenere?
Veꝝ hoc alias. Nũc uero ſponſa quem
quærebat,minime reperit:& quos non
quærebat,repta eſt ab ipſis. Audiãt hoc
q ſine duce & p̃ceptore uias uitæ ingre-
di non formidant. Ipſi ſunt in arte ſpũali
exiſtẽtes & diſcipuli pariter et magiſtri.
Nõ ſufficit hoc,ẽt coaceruãt diſcipulos
ſibi,cæci duces cæcoꝝ. Quam multi ex
hoc à recto tramite periculoſiſſime ab-
erraſſe compti ſunt. Nimiꝝ ignorantes
aſtutias ſatanę & cogitationes ipſius,
factum eſt ut q ſpũ cœpant, carne con-
ſummarent̃,abducti turpiter,lapſi dam
nabiliter. Videãt ꝓinde q eiuſmodi ſũt,
qũo caute ambulent,& de ſpõſa exem-
plũ ſumãt,q̃ nõ prius ad eũ quẽ deſide-
rabat, ullo modo ualuit ꝑuenire q̃ꝫ ſibi
occurrerent quoꝝ magiſterio uteret̃ ad
cognoſcendũ de dilecto, certe ad diſcẽ-
dũ timorẽ dñi. Seductori dat̃ manum,
q dare diſſimulat p̃ceptori. Et q dimittit
oues in paſcua abſqꝫ cuſtode,paſtor eſt
non ouiũ,ſed lupoꝝ. Nũc iã uideamus
de ſpõſa qũo ſe dicat inuentã. Mihi.n.in
ſuetæ ſatis uerbũ inuẽtionis poſuiſſe vr̃.
Nã ita hoc dicit,ac ſi uno de loco eccle
ſia uenerit. Venit.n.ab Oriente & Occi
dẽte,iuxta uerbũ dñi,& à cunctis finib.
terræ. Sed neque aliqñ cõgregata eſt in
unum locum,ubi ab apl'is ſeu ab angelis
inueniret̃ deducenda uel dirigẽda ad eũ Matt. 11
quem diligit anima ſua. Fuit ne prius in
uenta q̃ꝫ collecta? Non:quia nec erat.
Quamobrem ſi collectam,ſi congrega
tam,ſi certe(quod magis uocabulo ec-
cleſiæ competit)conuocatam à prædi-
catorib. ſe dixiſſet,tranſiſſem ſimpl'r,mi
nime in aliquo cunctabundus. Coadiu Matt. 12
tores.n.dei ſunt,quem et audiere loquẽ
tem:Qui non colligit mecum,diſpergit.
Sed neqꝫ hoc mihi ab re uidebitur ſi di-
xerit quis ab eis fundatam ſiue ædifica-
tam. Siquidem hoc fecerunt una cũ illo Mat. 16
qui in euangeliȷ̃s loquitur. Et ſuper hãc & 7.d
petram ędificabo eccleſiam meã:&,qa
fundata eſt ſupra firmam petrã. Nunc
ꝟo nihil hoꝝ loquẽs ſed pręter ſolitum
quidem perhibens ſe inuentam, cuncta
ri aliquantum nos facit,atqꝫ in ſuſpicio-
nem adducit latere loco qđ ſit diligen-
tius intuendum. Volebam fateor p̃teri-
rꝫ,meqꝫ ſubducere huic ſcrutinio,cui ſuf
ficere non ſentirẽ. Cæteꝝ reminiſcens ĩ
quãtis ęq̃ dubiȷ̃s & obſcuris uob̃ qdem
ſurſum corda leuantib. ẽt ſupra ſpẽ meã
adiutum me ſenſerim,pudet diffidentię:
& reprehendesn timorem meum ado-
rior nõ qdem temere qđ timidæ refugie
bam. Aderit(ut cõfido)ſolitum adiuto-
rium:qđ ſi minus, apud bñuolos tamẽ
auditores non erit ocioſum qđ uolui.
Veꝝ hoc habebit ſequens ſermo princi
pium,nam præſentem hic claudimus.
Ipſe aũt det uob̃ ea q̃ dñr non ſolum te-
nere memoriter,ſed & ardenter dilige-
re,& efficaciter adimplere ſpõſus eccle
ſiæ Ieſus xp̃s dñs noſter,qui eſt ſuper o-
mnia deus benedictus in ſecula. Amen.

Quòd ſponſa.i.eccleſia electorum prædeſtinata eſt à deo ante ſecula, & præuenta ab eo ut quæreret eum & conuerteretur, *Sermo 78.*

a D uerbũ inuẽtionis(ſi bñ memi
ni)illic ſtetimus & hæſim⁹ ſcru
puloſius,uidelicet audientes ꝙ
ſponſa à p̃dicatorib. ſuis ſe inuentã dixe
rit. Porrò cauſæ nr̃æ cunctationis & du
bitationis à nobis exp̃ſſæ ſunt,& uiſum
eſt à nobis aliquid eẽ quærẽdũ: ſed nõ ĩ
calce ſermonis,quo iã arctabamur, qđ
quęſitũ eſt potuit explicari. Quid reſtat
niſi ut debitũ iã ſoluamus? In explicatio
ne ſacri magni,illud loquor qđ doctor
Ephe. 5. g gẽtiũ interp̃tatus eſt in xp̃o & in eccl'ia
ſctm̃ caſtumqꝫ connubiũ: ip̃m eſt opus
nr̃ę ſalutis:in eo,inq̃ꝫ,tres ſibi inuicẽ coo
perantur,deus,angelus,hõ. Et deus qui
dem quidni opet̃,& curã gerat nuptiaꝝ
dilecti filiȷ̃ ſui? Ipſe uero ac tota uolũta-
te & utiqꝫ ꝑ ſe ipſe ſufficeret,& abſque
adminiculo hoꝝ,hi aũt ſine ipſo p̄nt fa
cere nihil. Ergo qđ ex illis aſciuit in op⁹
miniſteriȷ̃ h⁹, nõ ſibi ſolatiũ, ſed ꝓfectũ
quęſiuit in illis. Nã hoĩb. quidem merita
Luc. 10. b locauit in opere ſcđm illud: Dignus eſt
operarius mercede ſua:et quia unuſqſqꝫ
ſcđm propriũ laborem accipiet,ſiue qui
in fide plantat,ſiue qui rigat qđ planta
tum fuerit. Angeloꝝ aũt cũ ad ſalutem
humani gñis miniſterio utit̃, nõne facit
ut ab hoĩb. angeli diligant̃? Nã qa ab an
gelis hoĩes diligant̃,inde uel maxime ad
uerti põt,ꝙ antiqua ſuę ciuitatis damna
ex hoĩb. reſarcitũ iri angeli nõ ignorãt.
Nec aliȷ̃s profecto legibus regnum cha
ritatis regi decebat q̃ꝫ p̄ȷ̃s ipſoꝝ, qui pa
riter regnaturi ſunt mutuiſqꝫ amoribus
& puris affectionib. in inuicem & ĩ deũ.
Eſt aũt in modo op̃andi dr̃ia multa, ꝓ
cuiuſqꝫ nimiꝝ op̃ariȷ̃ dignitate. Deus nẽ
pe facit qđ uult ſola ipſa facilitate uolen
di,ſine æſtu,ſine motu,ſine p̃iudicio lo-
ci uel tp̃is uel cauſæ uel pſonæ. Eſt enim
Sap. 8. a dñs Sabaoth, qui cũ trãquillitate iudi-
cat oĩa. Eſt ſapĩa diſponẽs oĩa ſuauiter.
Porrò angelus non abſqꝫ motu op̃at̃ tã
locali q̃ꝫ tp̃ali,ſine æſtu tñ. Hõ autẽ nec
ab ęſtu aĩ,nec à motu corporis animiqꝫ
liber eſt in op̃ando. Deniqꝫ cum timore
& tremore ſuam ipſius iubet̃ op̃ari ſalu
tem,atqꝫ in ſudore uultus ſui comedere Gen. 3. d
panem ſuum. His ita explicitis intuere
nunc mecum in hoc tam magnifico op̃e
nr̃æ ſalutis tria eſſe quædam quę ſibi uẽ
dicat author deus, p̃uenitqꝫ in illis oẽs
auxiliatores & cooperatores ſuos,p̃de-
ſtinationẽ,creationem,inſpirationem.
Quaꝝ p̃deſtinatio,non dico ab exortu
eccl'iæ,ſed ne à mũdi principio quidem
principium habuit, nõ deniqꝫ à tp̃e illo
uel illo:añ tp̃a eſt. Porrò creatio cũ tp̃e,
inſpiratio iam in tp̃e ſit ubi & qñ uult
deus. Sanè ſcđm p̃deſtinationem nunq̃ꝫ
eccl'ia electoꝝ penes deum non fuit. Si
mirat̃ hoc infidelis,audiat qđ magis mi
ret̃,nunq̃ꝫ nõ grata extitit,nunq̃ꝫ nõ dile
cta. Quidni audacter loquar arcanũ qđ
mihi de corde dei promptus ille ſup̃no-
rum delator cõſilioꝝ aperuit? Paulum
dico,qui ut multa alia,ita hoc quoqꝫ de
diuitiȷ̃s bonitatis eius non eſt ueritus di
uulgare ſecretũ. Bñdixit nos (inquiens) Ephe. 1. a
in omni bñdictione ſpũali in cœleſtibus
in xp̃o,ſicut elegit nos in ipſo añ mundi
conſtitutionem,ut eſſemus ſcti & imma
culati in conſpectu eius in charitate. Et
addit. Qui prædeſtinauit nos ĩ adoptio Ibidem
nem filioꝝ per Ieſum xp̃m in ipſo, ſcđm
propoſitum uolũtatis ſuæ ĩ laudem gl'iæ
gr̃æ ſuæ,in qua gratificauit nos in dile-
cto filio ſuo. Nec dubium quin uoce o-
mnium electorum iſta dicantur, & ipſi
eccleſia ſunt. In illo igitur tam profun-
do æternitatis ſinu antequam in lucem
opus prodiret huius creationis, quis il-
lam uel beatorum ſpirituum ĩuenire ali-
quo modo ualuerit:niſi cui ipſa æterni-
tas deus uoluerit reuelare? Sed & cum
iam ad nutum creantis uiſa eſt emerſiſ-
ſe in ſpecies formáſque factitias has at-
que uiſibiles, non continuo tamen in-
uenta eſt à quoquam hominum uel an-
gelorum,eo quòd nõ agnoſceretur,ima
gine terreſtris hominis adumbrata, &
operta mortis caligine. Sine quo ge-
neralis uelamine confuſionis nemo filio
rum hominum intrauit hanc uitam,uno

ſanē excepto ꝗ ingreditur ſine macula. Emmanuel is eſt, q tñ & ipſe ex nob̄ ꝓ
pſal. 14. a nob̄ nr̄i ſe induit maledicti nr̄iq; pc̄ti ſimilitudinem, non ueritatē. Sic.n.hēs: qa apparuit in ſil'itudine carnis pc̄ti, ut de
Rom. 8. a pc̄tō dānaret pc̄tm̄ in carne. De cætero unus oīb. ꝑ oīa introitus eſt, electis dico & reprobis. Non.n.eſt diſtinctio. Oēs peccauerūt, & oēs capitiū ſuæ ꝟecūdię portāt, Propter hoc itaque etſi in rebus cōditis iā creata exiſtens eccl'ia, nec ſic tamē à creatura ulla inueniri poterat uel agnoſci, miro utroq; mō interim latens & intra gremiū beatæ p̄deſtinationis, et intra maſſam miſeræ dānationis. Cæterum quam celauerat ab æterno p̄deſtināns ſapīa, et itē creās potētia minime ꝑdiderat ab initio: uiſitās ꝑfecto gr̄a ſuo in tp̄e reuelauit, ſcd̄m opationē quā iō īſpirationem ſupra noīaui, ꝙ de ſpōſi ſpiritu humanis īfuſum ſpiritibus ꝗppiam fuerit īp̄parationē euāgelij pacis.i.parare uiam dn̄o, atq; euangelio gl'iæ eius ad corda oīum quotquot erant p̄deſtinati ad uitā. Fruſtra uigiles laboraſſent in p̄dicādo, ſi non hæc gr̄a p̄ceſſiſſet. Nunc ꝟo uidētes uelociter currere ꝟbū, & populos nationum ad dn̄m in oī facilitate conuerti, cōcurrere in unitatem fidei tribus & linguas, atq; in unā colligi mr̄em catholicā terminos terræ, cognouerunt de diuitijs gr̄æ, ꝗ à ſcl'is abſcōditæ tenebanē in abdito p̄deſtinationis æternæ, & gauiſi ſunt eā ſe inueniſſe quā añ ſcl'a dn̄s elegerat in ſpōſam ſibi. Ex quo (ut opinor) claꝝ fit nō ocioſum eſſe ꝙ ſe inuentā ab his ſpōſa teſtata eſt, ſed ꝑꝑea ꝙ ſe ab ipſis collectam agnoſceret non electā, comꝑtā nō cōuerſam. Ei nempe aſſcribēda cuiuſq; cōuerſio eſt, cui dicere neceſſe hn̄t uniuerſi illud de pſalmo:
pſal. 84. a Cōuerte nos deus ſalutaris nr̄. Sed non æꝗ illi fortaſſis inuētionis uocē cōpetenter aptarim ſicut cōuerſionis, imò ꝟo ſic eſt. Nō eſt inuenire dn̄o, ſed p̄uenire, & inuētionē p̄uētio excludit. Deniq; ꝗd in
2. Tim. 2. c ueniat, q nihil unq̄ nō nouit? Nouit dn̄s
Ioan. 13. b q ſunt eius, ait ꝗdā. Ip̄e ꝟo ꝗd? Ego ſcio (ait) quos elegerim à principio. Planē quā ab æterno p̄ſciuit, quā elegit, quam dilexit, quam cōdidit: rōnis nō erat ab
Ioan. 19. f eodē ꝑhiberi inuentā: p̄paratā tñ ab ip̄o
Apoc. 21. a ut inueniretē, fidenter dixerim. Nam qui uidit, teſtimoniū ꝑhibuit, & ſcimus qa ueꝝ eſt teſtimoniū eius. Vidi, inqt, ciuitatē ſctām Hierl'm nouam deſcēdētē de cœlo, à deo paratā tanq̄ ſpōſam ornatā uiro ſuo. Iſq; ē uigilib. unus q cuſtodiūt ciuitatem. Sed audi ip̄m eius p̄paratorē
Ioan. 4. c ueluti digito eā demōſtrātem uigilibus, ſed ſub tropo altero. Leuate oculos ueſtros, ait, & uidete regiones qa albę ſūt iā.i.p̄paratæ ad meſſem. Ex hoc paterfamilias oparios inuitat ad opus, qñ iā ſenſerit ſic oīa p̄parata ut abſque multo ſui ipſoꝝ labore gl'iari & dicere queāt, qm̄ coadiutores dei ſumus. Quid.n.facturi ſunt? Nēpe ſpōſam q̄ſituri, inuentæq; indicaturi de dilecto. Non.n. ſuam quęrent, ſed ſpōſi gl'iam, qm̄ ſpōſi amici ſunt. Et ꝑ hac non multū apud illā laborabūt, adeſt, iāq; illū tota deuotione requirit, intm̄ p̄parata eſt uoluntas eius à dn̄o. Deniq; necdum illis uigilib. qcquā loquentib. interrogat de dilecto, & p̄uenit p̄dicatores ſuos, præuēta ipſa, percūctans & dicens: Nū quē diligit aīa mea,
Cant. 3. b uidiſtis? Bn̄ proinde ſe inuentā ꝑhibuit ab his q cuſtodiunt ciuitatem, q̄ à dn̄o ciuitatis præcognitam iā ſe nouerat & p̄ęuentā, q̄tenus illi talē eā inuenirēt, nō facerent. Sic à Petro Cornelius, & Paulus ab Anania inuenti ſunt: nam ambo præuenti à dn̄o erāt & præparati. Quid Saulo paratius, qui ſupplici iam & mente & uoce clamauerat: Domine, quid
Actu. 9. a me uis facere? Nec minus Cornelius, q eleemoſynis & orationibus ſuis, domino quidem eas ſibi inſpirāte, promeruit
Actu. 10. a peruenire ad fidem. Inuenit quoque Phi-
Ioan. 1. f lippus Nathaelem, ſed prius dn̄s illum cum eſſet ſub ficu iam uiderat. Quæ dn̄i uiſio, nunquid non præparatio fuit? Et Andreas Simonem fratrem ſuum nihilominus inueniſſe refertur, ſed p̄ęuiſum æque à domino atque præſcitum ut uocaretur Cephas, quaſi fortis in fide. Legimus de Maria quòd inuenta fuerit in

utero hn̄s de ſpū ſctō. Exiſtimo aūt ſil'e ꝗd hr̄e in hac parte ſponſam dn̄i mr̄i ip-
Mat. 1. c ſius. Niſi.n. & ipſa inuenta eſſet hn̄s de ſpū ſctō, neq̄q; ab inuentorib. ſuis tam famil'r reꝗſiſſet de eo cuius ſpūs eſt ille. Non ſuſtinuit ut illi effarentur ad ꝗd uenissent, ipſa locuta eſt, & ꝗdē ex abūdātia cordis. Nū quē diligit aīa mea, uidiſtis? Sciebat qa beati oculi qui uidiſſent: & admirās eos q uiderant, aiebat: Num uos eſtis ꝗbus uidere donatū eſt quem tot reges & ꝓphetæ uoluerunt uidere
Matt. 13. b & nō uiderūt? Nū uos eſtis q meruiſtis in carne aſpicere ſapīam, in corꝑe ueritatem, in hoīe deum? Multi dn̄t, ecce hic ē,
Mar. 13. c & ecce illic: ſed ego tutius mihi arbitror fidē accōmodare uob̄, q mādicaſtis & bibiſtis cū eo poſtq̄ reſurrexit à mortuis. Et hoc dictū ſit de eo qđ ſpōſa ſciſcitata eſt à uigilibus Si quo minus, ſupplebit ſermone alio. Nūc aūt ex hoc, uel maxime liq̄t præuētā fuiſſe à ſpū ſctō: ab his uero q cuſtodiūt ciuitatē inuentā cōpertamq;, ꝙ ꝟe ipſa ſit quā præſciuit, et p̄deſtinauit añ ſcl'a deus, præparauitq; dilecto filio ſuo delicias ſempiternas in ſcl'is æternis, ut ſit ſctā & immaculata in cōſpectu eius, germinans ſicut liliū, & florens in ęternū añ dn̄m pr̄em dn̄i mei Ieſu Chriſti ſpōnſi eccleſię, qui eſt ſuper omnia deus benedictus in ſecula. Amē.

De amore tenaci & indiſſolubili quo anima tenet ſponſum, & qualiter ſponſus in fine ſeculi reuertetur ad ſynagogam Iudæorum ſaluandam.

Sermo 79.

Cant. 3. b Vm quē diligit anima mea, uidi
n ſtis? O amor p̄ceps, uehemens, flagrās, īpetuoſe, q p̄ter te aliud cogitare non ſinis, faſtidis cætera, contēnis oīa p̄ter te, te cōtētus. Cōfundis ordines, diſſimulas uſum, modū ignoras, totū qđ opportunitatis, qđ rōnis, quod pudoris, qđ cōſilij iudicij'ue vr̄, triumphas in temetipſo, & redigis in captiuitatem. En oē qđ cogitat iſta & qđ loquitur, te ſonat, te redolet, & aliud nihil: ita tibi ipſius, & cor uendicaſti, & linguā.
Ibidem Ait: Num quem diligit aīa mea, uidiſtis? Quaſi ꝟo hi ſciant ꝗd cogitet ipſa. Quē diligit aīa tua, de ipſo ſciſcitaris? Et non hēt nomē. Quænā uero tu, & ille ꝗs? Et hæc ita dixerim ꝑꝑ ſingularitatem eloquij, et inſignem uerboꝝ incuriam, qua præſens ſcriptura cæteris diſſimilis ſatis apparet. Vnde in epithalamio hoc non uerba penſanda ſunt, ſed affectus. Cur ita niſi ꝙ amor ſanctus quem totius huius uoluminis unam conſtat eſſe materiam, non uerbo ſit æſtimandus, aut lingua, ſed opere & ueritate? Amor ubiq; loquitur: & ſiquis horum quæ legūtur, cupit adipiſci notitiam, amet. Alioquin fruſtra ad audiendū legendum'ue amoris carmen, qui non amat, accedit: quoniam omnino non poteſt capere ignitū eloquium, frigidum pectus. Qūo enim Græcē loquentem non intelligit q Græcum non nouit, nec Latine loquentem,
2. Co. 13. a qui Latinus non eſt, & ita de cæteris: ſic lingua amoris ei qui non amat barbara erit, ſicut æs, ſonans, aut cymbalum tinniens. Iſti uero (uigiles loquor) qm̄ de ſpiritu, & ipſi acceꝑunt ut ament, ſciunt quid loquitur ſpūs, & amoris uocib. optime compertis ſibi, in promptu hn̄t rn̄dere in ſil'i lingua.i. ſtudijs amoris, pietatiſq; officijs. Deniq; ita in breui edo-
Cant. 3. b ctam emittunt de eo quod quærit, ut dicat: Paululum cum pertranſiſſem eos, inueni quem diligit anima mea. Bene paululum, quia uerbum abbreuiatū fecerunt ei, ſymbolum fidei tradentes. Et qđ ſeqtur, tale eſt. Oportebat quidem ſpōſam tranſire ꝑ eos ꝑ quos cognoſceret ueritatem, ſed tamen & pertranſire. Niſi enim pertrāſiſſet & ipſos, non inueniſſet quem quærebat. Atque hoc ip̄m ſuaſum ab illis non ambigas. Non enim prædicabant ſemetipſos, ſed dominum ſuū Ieſum, qui abſq; dubio, & ſupra ipſos eſt, & ultra. Vnde & ait: Tranſite ad
Eccl. 24 me oēs qui cōcupiſcitis me. Nec ſufficiebat tranſire, ſed & pertranſire docetur. Siqdem ꝑtrāſierat is quem ueſtigabat. Non modo.n. de morte ad uitam trāſierat, ſed ꝑtranſierat ad gloriam. Quidni ēt hanc oportuit pariter ꝑtrāſire? Alioquin non poterat apprehendere quē nō

ꝑ eadẽ ueſtigia ſequeret̃ quocũqꝫ ierat.
Et ut qđ dico clarius ſit, ſi dñs meus Ie-
ſus ſurrexiſſet quidem à mortuis, ſed ad
cœlos minime aſcẽdiſſet, nõ poterat di-
ci de eo ꝙ ꝑtranſierit: ſed tm̃ trãſierit, ac
ꝑ hoc ſpõſam illũ quærẽtẽ tranſire ſolũ-
modo oporteret, nõ ꝑtrãſire. Nũc uero
qm̃ iam reſurgendo tranſierat, & adiece
rat ꝑtrãſire, uticꝫ aſcẽdẽdo: merito ſe ẽt
iſta nõ tranſiſſe, ſed ꝑtranſiſſe perhibuit:
quæ hũc quidẽ fide & deuotione ad cœ
los uſque ſecuta eſt. Igit̃ credere reſurre
ctionem tranſire eſt, credere ẽt aſcenſio
nem ꝑtranſire. Et fortaſſe (qđ una dieꝝ
dixiſſe me memini cũ tractarẽ) nouerat
illã, iſtã nõ nouerat. Ergo qđ ſibi deerat
ĩſtructa ab illis, quia .ſ. qui reſurrexerat,
ẽt aſcendiſſet: aſcẽdit et ipſa pariter, hoc
Cant. 3. b eſt, ꝑtrãſiit & inuenit. Quidni inuenerit
ꝑtingens mẽte ubi ille corꝑe eſt? Paulu-
lum cũ ꝑtranſiſſem eos: & bñ eos, nam
tam ipſos q̃ꝫ cætera membra ſua q̃ ſunt
ſuꝑ terrã, caput nr̃m pũctis ꝓceſſit duo-
bus atque tranſcendit, reſurrectione (ut
iã diximus) & aſcenſione. Et. n. primitiæ
Pſal. 138. b xp̃s. Quòd ſi ille præceſſit, & fides nr̃a.
Vbi. n. illa eum non ſequeret̃? Si aſcẽde-
rit in cœlũ, ipſa illic eſt: ſi deſcẽderit in in
fernũ adeſt. Et ſi ſumpſerit pennas ſuas
diluculo, & habitauerit in extremis ma
ris: illuc, ait, manus tua deducet me, &
tenebit me dextera tua. Nõne denique
ſcđm hãc oĩpotens, & ſumme bonus pr̃
ſponſi cõreſuſcitauit & cõſedere nos fe
cit in dextera ſua ĩ cœleſtib? Atque hoc
ꝓpeo ꝙ dixit eccl'ia, q̃a ꝑtrãſiui eos, qm̃
& ſemet ꝑtrãſiit, fide ſtãs quo necdum
re ipſa ꝑuenit. Arbitror & illud planum
cur ſe ꝑtranſiſſe potius q̃ꝫ trãſiſſe dicere
maluit. Et nos trãſeamus ad ea q̃ ſequũ
Cant. 3. b tur: Tenui eũ nec dimittã, donec intro-
ducã illũ in domũ mr̃is meę, & in cubi-
culũ genitricis meę. Ita eſt, extũc & de-
inceps nõ deficit genus xp̃ianum, nec fi
des de terra, nec charitas de eccleſia. Ve
nerũt flumina, flauerũt uẽti, & impege-
runt in eã, & nõ cecidit, eo ꝙ fundata eſ
Matt. 7. d ſet ſupra petrã: Petra aũt eſt xp̃s. Itaque
nec ṽboſitate philoſophoꝝ, nec cauil-
lationib. hæreticoꝝ, nec gladijs ꝑſecu-
toꝝ potuit iſta, aut poterit aliq̃n ſepara 1. Cor. 10.
ri à charitate dei, q̃ eſt ĩ Xp̃o Ieſu, adeo
fortiter tenet quẽ diligit aĩa ſua, adeo illi
adhærere deo bonũ eſt. Glutino bonũ Pſal. 72. d
eſt, ait Eſaias: Quid hoc tenacius gluti- Eſai. 41. b
no, qđ nec aq̃s eluit̃, nec uẽtis diſſoluit̃,
nec ſcindit̃ gladijs? Denicꝫ aq̃ multę nõ
poterũt extinguere charitatẽ. Tenui eũ,
nec dimittã. Et ſctũs pr̃iarcha: Non te,
inq̃t, dimittã, niſi bñdixeris mihi. Ita iſta
non uult eũ dimittere, & forte magis q̃ꝫ
patriarcha id nõ uult, q̃a nec ꝓ bñdictio
ne q̃dem. Siquidẽ ille bñdictione acce-
pta dimiſit eũ, hæc aũt nõ ſic: Nolo, in-
quit, bñdictionẽ tuã, ſed te. Quid. n. mi-
hi eſt in cœlo, & à te qđ uolui ſuꝑ terrã? Pſa. 72. d
Non dimittã te, nec ſi benedixeris mihi. Cant. 3. b
Tenui, nec dimittã. Nec minus forſitã il
le teneri uult, cũ ꝓhibeat dicẽs: Deliciæ
meæ eẽ cũ filijs hoĩm. Quodcꝫ pollicẽs Prou. 8. d
ait: Ecce ego uobiſcũ ſum oĩb. dieb. uſqꝫ Ioan. 7. e
ad cõſummationẽ ſeculi. Quid hac co-
pula fortius, q̃ una duoꝝ tã uehementi
uoluntate firmata eſt? Tenui eum, inq̃t.
Sed nihilominus ipſa uiciſſim tenet̃ ab
eo quẽ tenet, cui alibi dicit: Tenuiſti ma 2. Cor. 6. a
num dexterã meã. Quæ tenet̃ & tenet,
q̃uo iã cadere põt? Tenet fidei firmita-
te, tenet deuotionis affectu. At neq̃ quã
diu teneret, ſi nõ teneret̃. Tenet̃ aũt po-
tẽtia & miſericordia dñi. Tenui eũ, nec Eſa. 65. d
dimittã, donec introducã illũ ĩ domum
mr̃is meæ, & ĩ cubiculũ genitricis meæ.
Magna eccl'iæ charitas, q̃ ne æmulę q̃dẽ
ſynagogæ ſuas delicias ĩuidet. Quid be
nignius q̃ꝫ ut quẽ diligit aĩa ſua, ip̃m cõi
care parata ſit inimicę? Nec miꝝ tñ, q̃a
ſalus ex Iudæis eſt. Ad locũ ũñ exierat,
reuertat̃ ſaluator, ut reliq̃æ Iſrl' ſaluę fiãt.
Nõ rami radici, nõ mr̃i filij ingrati ſint.
Nõ rami radici inuideãt qđ ex ea ſum-
pſere, nõ filij mr̃i qđ de eius ſuxere ube-
rib. Teneat itacꝫ eccleſia firmiter ſalutẽ
quã Iudæa ꝑdidit ipſa apꝓhẽdit, donec
plenitudo gentiũ introeat, & ſic oĩs Iſrl'
ſaluus fiat. Velit in cõe cõem uenire ſalu
tẽ, q̃ ſic ab oĩb. capitur, ut nil ſingulis mi
nuatur. Vtique hoc facit, & plus. Quid
plus.

plus? Quòd & nomẽ ſpõſæ illi optat &
gr̃am. Prorſus ſuꝑ ſalutẽ hoc. Incredibi
lis charitatis, ſi nõ ſermo quẽ locuta eſt
ipſa feciſſet fidẽ. Dixit. n. (ſi aduertiſti)
uelle ſe introducere quẽ tenebat, nõ mõ
in domum matris, ſed & in cubiculum
quocꝫ, quod eſt prærogatiuę indicium.
Sufficiebat ad ſalutem, ſi domum intra-
ret: at ſecretũ cubiculi ſignat gratiam.
Hodie, ait, huic domui ſalus facta eſt.
Luc. 19. b Quidni ſit domeſticis ſalus ſaluatore in
greſſo domũ? Sed quæ in cubiculũ me-
retur recipe, ſeorſum hẽt ſecretum ſuum
Cant. 3. b ſibi. Salus domui ſit: thalamo deliciæ re
condunt̃. In domũ mr̃is meæ introducã
eum, inquit. In quam domũ, niſi de qua
Luc. 13. g olim prænũciarat Iudæis: Ecce relinque
tur uobis domus ur̃a deſerta? Fecit qđ
dixit, ſicut hẽs, & de hoc teſtimoniũ eius
Hie. 12. b in propheta: Reliqui, ait, domũ meã, di
miſi hr̃ditatem meam: & nunc iſta pol-
licet̃ reducere illum, & domui mr̃is ſuæ
ꝑditam ſalutem reſtituere. Et ſi hoc paꝝ
ṽr, audi quid boni adijciat: Et in cubicu
Ibidem lum genitricis meæ. Qui ingredit̃ thala-
mum, ſponſus eſt. Magna amoris potẽ-
tia. Saluator indignabũdus exierat de
domo & hr̃ditate ſua, & nunc ad huius
gr̃am mitigatus inflectitur ita, ut redeat
nõ modo ſaluator, ſed & ſpõſus. Bñdi-
cta tu à dño filia, quę & indignationem
cõpeſcis, & hr̃ditatem reſtituis. Bene-
dicta tu mr̃i tuę, cuiꝰ bñficio auertit̃ ira,
reuertitur ſalus, reuertitur qui dicat illi:
Pſal. 34. a Salus tua ego ſum. Non ſufficit hoc, ad-
Oſe. 2. d dat & dicat: Deſpõſabo te mihi in fide,
deſpõſabo te mihi in iudicio & iuſtitia,
deſpõſabo te mihi in miſericordia & mi
ſerationib. Sed memento, quia quæ has
conciliat amicitias, ſpõſa eſt. Q̃uo ergo
ſpõſum & hũc ſponſum alteri cedit, ne
dicam cupit? Nõ eſt ita. Cupit quidem
illum mr̃i filia bona, non tñ ut cedat illi,
ſed ut cõicet. Sufficit unus duabus, niſi
ꝙ iam non erunt duæ, ſed una in ipſo. Ip
ſe eſt. n. pax nr̃a, qui facit utrancꝫ unã,
ut ſit una ſponſa, & ſponſus unus Ieſus
Chriſtus dñs nr̃, qui eſt ſuper oĩa deus
benedictus in ſecula, Amen.

De imagine ſiue uerbo dei, & anima quæ ad imaginem eſt, ſubtilis diſputatio, & de errore Gilliberti Pictauenſis epiſcopi, quem Eugenius papa damnauit in concilio Remenſi. Sermo 80.

Q Vidam ueſtrũ (ut comperi) mi-
nus ęquo aĩo ferunt, ꝙ ecce iam
ꝑ aliquot dies dũ ſtupori & ad
mirationi ſacroꝝ inhærere delectat, ſer
mo quem miniſtramus, aut nullo fuerit,
aut exiguo admodum moraliũ ſale cõ-
ditus. Id quidem pręter ſolitum. Sed nũ
q̃ dicta ſunt reuiſere licet? Nõ procedo
niſi prius reuoluam oĩa. Eia dicite (ſi re-
cordamini) à quonã ſcripturæ loco cœ-
pit defraudatio hęc, ut rurſum inde ado
riar. Meum eſt reſarcire dãna, imò dñi,
de quo totum præſumimus. Quo itacꝫ Cant. 3. a
repetendum principio? An inde: In lectu
lo meo quæſiui ꝑ noctes, quẽ diligit aĩa
mea? Ni fallor, inde. Abhinc tm̃ & dein
ceps cura una fuit mihi haꝝ allegoriaꝝ
dẽſa diſcuſſa caligine ponere in lucẽ xp̃i,
& eccleſiæ ſecretas delicias. Igr̃ redea-
mus ad indagãda moralia. Nec. n. mihi
poterit eſſe pigrum qđ uobis commo-
dum fuerit. Atcꝫ hoc ita congrue fiet, ſi
quæ dicta ſunt in xp̃o & in eccl'ia, uerbo
aĩæcꝫ eadem nihilominus aſſignemus.
Sed dicit mihi aliquis: Quid tu duo iſta
cõiũgis? Quid. n. aĩę & uerbo? Multum
ꝑ oẽm modum. Primo quidem ꝙ natu-
raꝝ tãta cognatio eſt, ut hoc, imago, il-
la ad imaginẽ ſit: deinde ꝙ cognationẽ
ſil'itudo teſtet̃. Nẽpe nõ ad imaginẽ tm̃,
ſed ad ſil'itudinem facta eſt. In quo ſil'is
ſit quęris? Audi de imagine prius. Verbũ
eſt ueritas, eſt ſapĩa, eſt iuſtitia: & hæc
imago. Cuius? Iuſtitiæ, ſapĩæ, & uerita-
tis. Eſt. n. imago hæc iuſtitia de iuſtitia,
ſapĩa de ſapĩa, ueritas de ueritate, q̃ſi de
lumine lumẽ, de deo deus. Haꝝ reꝝ ni-
hil eſt aĩa, qm̃ nõ eſt imago. Eſt tñ earũ
dem capax, appetẽſcꝫ: & inde fortaſſis
ad imaginẽ. Celſa creatura ĩ capacitate
quidẽ maieſtatis, ĩ appetẽtia aũt rectitu
dinis inſigne ꝓferẽs. Legimus quia deus
hoĩem rectũ fecit, qđ & magnũ capaci
tas (ut dictũ eſt) probat. Oportet nãcꝫ
id qđ ad imaginẽ eſt, cũ imagine cõueni

re,&nõ in uacuū participare nomē ima
ginis,quēadmodū nec imago ipſa ſolo,
Philip.2.a uel uacuo noīe uocitaē imago.Hēs uero
de eo q imago eſt,qa cum in forma dei
eſſet,nõ rapinā arbitratus eſt eſſe ſe æq̄-
lē deo.Vbi tibi utiq; eius & ī forma dei
innuiē rectitudo,& ī æq̄litate maieſtas,
ut dū rectitudini rectitudo,&magnitu-
do magnitudini cõparaē,conſonāter ſi-
bi altrinſecus rn̄dere appareat quod ad
imaginem eſt,et imaginem:ſicut imago
quoq; nihilominus in utroque rn̄det illi
cuius imago eſt.Nempe ipſe eſt de quo
ſctm̄ Dauid audiſtis in pſalmis canentē,
pſa.146.a nūc qdē:Magnus dn̄s nr̄,& magna uir-
pſal.91.a tus eius:nūc uero,Rectus dn̄s deus nr̄,et
nõ eſt iniqtas in eo.Ab iſto recto & ma
gno deo hēt imago eius,ut & ipſa recta
& magna ſit,hēt aīa q̄ ad imaginē eſt.
Sed dico,nihil'ne ergo amplius hēt ima
go ab aīa q̄ ad imaginē eſt,quia & huic
magnum rectumq; aſſignamus?Et plu-
rimū.Hæc ad mēſurā accepit,illa ad ęq̄
litatē.An nõ plus hęc?Aduerte &aliud.
Huic utrunque aut creatio,aut digna-
tio conſulit,illi gn̄atio.Atq; id magnifi
cētius eſſe nõ dubiū eſt. Sed ne hoc qdē
eminētius eſſe qs abnuat,ꝙ cum à deo
huic,illi & de deo utrūq; ſit.i.de dei ſub
ſtātia.Eſt.n.cõſubſtantialis deo imago
ſua,& oē qđ eidē ſuæ imagini impartiri
ur̄,ambobus eſt ſubſtātiale,nõ acciden
tale. Adhuc unum attēde in quo imago
nõ parum eminet.Magnū & rectū,iſta
duo natura à ſeſe diſcrepare qs neſciat?
In imagine unū ſunt.Neq; hoc ſolū,unū
ſunt,& cū imagine.Imagini.n.non mõ
id rectū eſt eſſe qđ magnū eſſe,ſed ēt id
magnū rectūq; eſſe,qđ eſſe:aīæ nõ ita.
Et magnitudo eius,& rectitudo ipſius
diuerſæ ab ea,diuerſæ abinuicē ſunt.Si
Colo.3.a em̄ (ut ſupra docui)eo aīa magna ē quo
capax æternoꝝ,eo recta quo appetens
ſupnoꝝ,q̄ nõ q̄rit nec ſapit q̄ ſurſum ſūt,
ſed q̄ ſuper terrā:nõ planè eſt recta,ſed
curua,cū tn̄ ꝓ hmõi magna eſſe nõ deſi
nat,manēs utiq; ēt ſic æternitatis capax.
Neq;.n.illius aliqn̄ nõ capax erit,etiā ſi
nunq; capiēs fuerit,ut ſit qūo ſcriptum

eſt:Verūtamē in imagine ptrāſit hõ.Ex Pſal.38
parte tn̄,ut eminētia ṽbi appareat de ip
ſa integritate.Quo.n.à magno recto'ue
ṽbū cadat,qđ ſic ea utiq; hēt,ut ſit quę
hēt?Vel iõ ex parte,ne ſi toto priuareē,
nõ ſupeſſet ſpes ſalutis.Nā ſi deſinat ma
gna eſſe,& capax. Quippe de capacita
te(ut dixi)ęſtimaē aīę magnitudo.Quid
ṽo ſperare poſſet cuius capax nõ foret?
Itaq; p magnitudinē quā retētat ēt pdi-
ta rectitudine,in imagine ptrāſit hõ,uno
q̄ſi claudicans pede,& factus filius alie Pſa.17
nus.De talib.n.reor dictum:Filij alieni
mētiti ſunt mihi,filij alieni inueterati ſūt,
&claudicauerūt à ſemitis ſuis. Pulchre
appellati ſunt filij alieni:nā filij pp reten
tam magnitudinē,alieni pp amiſſam re
ctitudinē.Nec dixiſſet,claudicauerunt,
ſed corruerunt,aut qppiā ſilē,ſi ex toto
hoīs imaginē exuiſſent.Nūc uero ſecđm
magnitudinem qdem in imagine ptran
ſit hõ:quantū ṽo ad rectitudinē ueluti
claudicās conturbatur & deturbaē ab pſal.38
imagine,ſcriptura ita dicēte.Verūtamē
in imagine ptranſit hõ:ſed & fruſtra cõ
turbatur. Fruſtra oīno theſaurizat,&
ignorat cui cõgregabit ea.Cur ignorat
niſi qa inclinās ſe ad hæc infima & terre
na,theſaurizat ſibi terrā?Prorſus igno-
rat de his q̄ terræ cõmittit,cui cõgrega
bit ea,tineæ ne demoliēti,an furi effodiē
ti,hoſti diripiēti,an igni deuorāti.Et īde
miſero hoī incuruāti ſe,&incubāti his q̄
in terra ſunt,flebilis uox illa de pſalmo:
Miſer factus ſum,& curuatus ſum uſq;
in finē,tota die cõtriſtatus ingrediebar. Pſal.37
In ſemetipo ſiqdē expiē ṽitatē illius ſnię
ſapiētis:Deus rectū hoīem fecit,ipe aūt
ſe implicuit dolorib.multis.Et cõtinuo Eccl.7
uox ludibrij ad eū:Incuruare ut tranſea-
mus.Sed un̄ uenim⁹ huc? Nēpe inde cū
docere uellem⁹ rectū magnūq;(quo ge Eſa.51
mino bono diffinieram⁹ imaginē)nec ī
aīa eſſe unum,nec cū aīa quemadmodū
in uerbo & cū ṽbo ea unū eſſe fideli ęq̄
aſſertione docuimus.Et de rectitudine
qdem ex his quæ dicta ſunt,liquet ꝙ di
uerſa & ab anima ſit,& ab aīæ magni-
tudine,qn̄quidem ea ēt non exiſtente,

& aīa manet & magna.Veꝝ magnitu
dinis aīæq; diuerſitas un̄ docebiē?Non
enim inde põt un̄ rectitudinis aīæq; mõ
ſtrata eſt,cum nõ ſicut rectitudine ita et
magnitudine ſua priuari aīa poſſit:non
eſt tn̄ ſua magnitudo aīa.Nā etſi aīa nõ
inuenitur abſq; magnitudine ſua,ipſa tn̄
& extra animam reperitur.Quęris ubi?
In angelis.Inde qppe magni ſunt ange-
li,un̄ aīæ magnitudo comprobaē,ex ca
ptu uidelicet æternitatis. Quòd ſi eo cõ
ſtitit aīam diſcrepare à rectitudine ſua,
ꝙ ea carere poſſit:qdni æq̄ liq̄at eſſe di-
uerſam,& à ſua magnitudine quam ſibi
propriā uēdicare nõ poſſit?Cum itaque
nec illa in oī,nec iſta in ſola ſit aīa,patet
utrāq; indifferēter differre ab ea.Item.
Nulla forma eſt id cuius eſt forma.Eſt
aūt magnitudo forma aīę.Nec.n.iõ nõ
forma,quia inſeparabilis eſt illi.Hoc ſi-
quidē ſunt ſubſtātiales dr̄iæ oēs,hoc nõ
modo ꝓprie ꝓpria,ſed &ꝓpria quædā,
hoc ēt aliæ innumerabiles formæ.Non
igr̄ ſua magnitudo aīa,nõ magis q̄ ſua
nigredo coruus,q̄ ſuus cādor nix,q̄ ſua
riſibilitas ſeu rõnalitas hõ:cū tn̄ nec cor
uūm ſine nigredine,nec ſine candore ni-
uē,nec hoīem q nõ & riſibilis ſit & rõna
lis,unq; repias.Ita & aīa & aīæ magni-
tudo,etſi inſeparabiles,diuerſæ tn̄ abin
uicē ſunt.Qūo nõ diuerſæ:cū hæc in ſub
iecto,illa ſubiectū & ſubſtātia ſit? Sola
ſumma & increata natura q̄ eſt trinitas
deus,hāc ſibi uēdicat merā ſingularēq;
ſuæ eſſentiæ ſimplicitatē,ut nõ aliud &
aliud,nõ alibi quoq; & alibi,ſed ne mõ
quidem,& modo iueniatur in ea.Nēpe
in ſemet manēs qđ hēt eſt:& qđ eſt,ſp
& uno modo eſt.In ea & multa in unū,
& diuerſa in idē rediguntē,ut nec nume-
roſitate reꝝ ſumat plr̄itatem,nec altera
tionē de uarietate ſentiat.Loca oīa cõti
net,& q̄q; ſuis ordinat locis,nuſq; cõtē
ta locoꝝ.Tpa ſub ea trāſeunt,nõ ei.Fu-
tura non expectat,p̄terita nõ recogitat,
pn̄tia nõ expiē.Recedant à nob charifſi
mi,recedant nouelli non dialectici,ſed
hęretici,q magnitudinem q̄ magnus eſt
deus:&item bonitatem qua bonus,ſed

& ſapiam qua ſapiens,& iuſtitiam qua
iuſtus:poſtremo diuinitatem qua deus
eſt,deū nõ eſſe impijſſime diſputāt.Di-
uinitate,inqunt,de⁹ eſt,ſed diuinitas nõ
eſt deus.Forſitan nõ dignaē deus eſſe q̄
tāta eſt ut faciat deū.Sed ſi deus nõ eſt,
qd eſt?Aut.n.deus eſt,aut aliqd qđ nõ
eſt deus,aut nihil.Eqdē nõ das deum eē.
Sed ne nihilū qdē(ut opinor)dabis,quā
uſqueadeo neceſſariā deo eē fateris,ut n̄
mõ abſq; ea deus eſſe non poſſit,ſed ea
ſit.Quod ſi aliqd eſt qđ nõ eſt deus:aut
minor erit deo,aut maior,aut par. At
qūo minor,q̄ deus ē?Reſtat ut aut maio
rē fatearis,aut parē.Sed ſi maior,ipſa ē
ſummū bonū,nõ de⁹.Si par,duo ſunt ſū
ma bona,nõ unū. Qđ utrūq; catholic⁹
refugit ſenſus.Iā de magnitudine,bonita
te,iuſtitia,ſapiaq;,idē p oīa qđ de diui-
nitate ſentimus,unū in deo ſunt & cum
deo.Nec.n.aliūde bon⁹ q̄ un̄ magnus,
nec aliūde iuſtus aut ſapiēs,q̄ un̄ magn⁹
& bon⁹:nec aliūde deniq; ſil' hęc oīa eſt
q̄ un̄ deus,& hoc quoq; nõ niſi ſeipſo.
Sed dicit hr̄ticus:Quid?Deū diuinitate
eſſe negas?Nõ,ſed eādē diuinitatē q̄ eſt,
deū nihilominus aſſero,ne deo excellen
tius aliqd eē aſſentiar.Nā & magnitudi
ne dico magnū,ſed q̄ ipſe ē,ne maius ali
qd deo ponā:& bonitate fateor bonū,
ſed nõ alia q̄ ipſe ē,ne melius ipſo aliqd
mihi uidear iueniſſe:& de cæteris ī hunc
modū.Secur⁹ & libēs pgo inoffenſo (ut
aiūt)pede in ei⁹ ſn̄iam q dicebat:De⁹ nõ
niſi ea magnitudine magn⁹ eſt,q̄ eſt qđ
ipe.Alioqn illa erit maior magnitudo q̄
deus. Aug.hic eſt ualidiſſimus malleus
hr̄ticoꝝ.Siquid itaq; de deo ꝓprie dici
poſſit,rectius cõgruētiuſq; diceē,deus ē
magnitudo,bonitas,iuſtitia,ſapia:q̄
deus eſt magn⁹,bon⁹,iuſt⁹,aut ſapiens.
Vn̄ nõ immerito nup in cõcilio qđ papa
Eugenius Remis celebrauit,tā ipſi q̄ cæ
teris epīs pnerſa uiſa eſt,& oīo ſuſpecta
expoſitio illa in libro Gilleberti epī Pi-
ctauenſis,quo ſup ṽba Boethij de trini-
tate,ſaniſſima qdem atq; catholica cõ-
mentabatur hoc modo.Pr̄ eſt ueritas.i.
uerus.Filius eſt ueritas,id eſt uerus.Spi

ritus ſctũs eſt ueritas.i.uerus. Et hi tres ſimul nõ tres ueritates,ſed una ueritas.i. un⁹ uerus. O obſcurã puerſamq; explanationẽ? Quàm uerius ſaniuſq; p cõtrariũ ita dixiſſet: Pr̃ eſt uerus.i.ueritas. Filius eſt uerus.i.ueritas. Spũs ſctũs eſt uerus.i.ueritas. Et hi tres unus uerus.i.una ueritas. Qđ quidẽ feciſſet, ſi ſctm̃ dignaret Fulgentiũ imitari,qui ait: Vna quippe ueritas uni⁹ dei,imò una ueritas un⁹ deus non patit̃ ſeruitiũ atq; culturã creatoris creaturæq; cõiungi. Bonus corrector,q ueraciſſime de ueritate loqueret̃, qui pie catholiceq; ſentiret de uera & mera diuinæ ſimplicitate ſubſtãtiæ,in q̃ nihil eſſe poſſit qđ ipſa nõ ſit, & ip̃a de⁹. Quãquam manifeſtius in nõnullis locis aliĳs à rectitudine fidei liber ille præfati ep̃i uiſus eſt diſcrepare,quorũ(uerbi cã) adhuc unũ pono. Nam dicẽte authore: Cũ dr̃ deus deus deus,ptinet ad ſubſtãtiam:nr̃ cõmentator intulit,nõ quæ eſt, ſed qua eſt:qđ abſit,ut aſſentiat catholica eccl'ia,eſſe uidelicet ſubſtantiam, uel aliq̃ oĩno rẽ qua deus ſit, & quæ non ſit deus. Sed hæc minime iã cõtra ip̃m loq̃mur(quippe qui ĩ eodẽ cõuẽtu ſñiæ epiſcoporũ humilr̃ acquieſcẽs,tã hæc q̃ cætera digna rep̃henſione inuenta ,pprio ore dãnauit)ſed pp eos qui adhuc librũ illũ cõtra ap'licum utiq; promulgatum ibidem interdictum tranſcribere & lectitare ferunt̃,cõtẽtioſius pſiſtentes ſequi ep̃m in quo ipſe nõ ſtetit, & erroris quã correctionis magiſtrũ hr̃e malẽtes. Nõ ſolum aũt,ſed & pp uos, occaſione accepta de dr̃ia imaginis, & aĩæ q̃ ad imaginem facta eſt, operæprecium credidi excurſum hunc facere, ut ſiqui forte ex aquis furtiuis,quæ dulciores vñr, aliqñ aliquid biberint,ſumpto antidoto euomant illud, & purgato mentis ſtomacho ad id quod ſecundum promiſſionẽ noſtram dicendum de ſimilitudine ſupereſt accedentes, puriora iam in gaudio non de noſtris hauriant, ſed de fontibus ſaluatoris ſponſi eccleſiæ Ieſu Xp̃i dñi noſtri,qui eſt ſuper omnia deus bñdictus in ſecula. Amen.

Qualiter anima uerbo dei ſimilatur per ſimplicitatem eſſentiæ, immortalitatem, & arbitrĳ libertatem, *Sermo 81.*

QVæſitum eſt añ de affinitate aĩę ad uerbum:atque id quidem neceſſarie. Quæ.n.conuentio tãtę maieſtati & tãtæ paupertati,ut more et amore ſponſorũ ueluti ex ęquo ſeſe complecti referãtur ſublimitas illa & illa humilitas? Nam ſi uere id dicimus,ualde læta fiducia eſt:ſi falſó, ualde punienda audacia. Propterea ergo de conuenientia horũ quærendum fuit, quæ quidem iam multa inuenta eſt,ſed non oĩs. Quis enim uel nimis hebes non uideat q̃ ſe è uicino reſpiciant imago, & qđ ad imaginem eſt? Quorũ utiq; unum uni, & alterũ alteri,ſermo (ſi recolitis) aſſignauit heſternus. Nec de imagine tm̃, ſed ẽt de ſil'itudine demonſtrata ibidem propinquitas eſt,niſi q ipſa ſil'itudo in quo uel in quibus potiſſimum conſtet, necdum à nobis eſt declaratum. Age iam intendamus declarationi huic,ut quo aĩa plenius ſuam agnouerit originem, eo amplius erubeſcat uitam hr̃e degenerem. Imo uero qđ pctõ uitiatum deprehenderit ĩ natura,ſtudeat reformare induſtria: ut digne ſuo gñe,dei quidẽ munere ſeſe regens,ad amplexus uerbi fidenter accedat. Aduertat igr̃ ex hac diuinæ ingenuitate ſil'itudinis ineſſe ſibi illã ſuæ ſubſtãtiæ naturalẽ ſimplicitatẽ,qua hoc eſt illi eẽ qđ uiuere:et ſi nõ qđ bñ,qđ ue btẽ uiuere:ut ſit ſil'itudo,nõ æqualitas. Gradus ,ppinquus,gradus tñ. Neq;.n.unius excellẽtiæ paris ue faſtigĳ ſunt, hoc hr̃e eſſe qđ uiuere, & itẽ hr̃e hoc eſſe qđ btẽ uiuere. Ergo ſi uerbi eſt illud pp ſublimitatem,hoc aĩę pp ſil'itudinem,ſalua quidem eminẽtia uerbi: palã eſt affinitas naturarũ,palã aĩæ p̃rogatiua. Et ut qđ dr̃ planius fiat,ſoli deo.i.eſſe, qđ btm̃ eſſe atq; hoc primũ & puriſſimum ſimplex. Scđm aũt ſil'e eſt huic,id uidelicet hr̃e eſſe qđ uiuere,atq; hoc aĩę eſt. Ex hoc etſi inferiori gradu aſcendi poteſt, non modo ad bene ſed etiam ad beate uiuẽdũ, non quia uel tunc ſit hoc eſſe quod bea

tum eſſe illi qui eo puenerit, q̃tenus ita gl'ietur pro ſil'itudine,ut tñ pro diſparite hẽat ſp uñ oĩa oſſa eius dicant: Dñe, quis ſil'is tui? Bonus tñ aĩæ gradus,ex quo & ſolo ad btãm aſcendit̃ uitã. Sunt nãq; uiuentia, & horũ gña duo, quæ ſentiũt, & quæ nõ ſentiunt. Porro inſenſibilib. ſenſibilia p̃ferunt̃, atq; utriſq; uita q̃ uiuit̃ & ſentit̃. Non ſtabũt pariter ĩ gradu uno uita & uiuẽs,multo minus uita, & quæ ſunt ſine uita. Vita aĩa eſt uiuens quidẽ,ſed nõ aliunde q̃ ſeipſa, ac p hoc non tam uiuens q̃ uita,ut proprie de ea loquamur. Inde eſt q infuſa corpi uiuificat illud,ut ſit corpus de uitæ p̃ñtia non uita,ſed uiuẽs. Vñ liquet, ne uiuo quidẽ corpi id uiuere eſſe qđ eſſe,cum eſſe, & minime uiuere poſſit. Multo minus quę uitæ exptia ſunt,ad hunc gradum aſſurgent. Sed nec oẽ qđ uita dr̃,uel eſt,cõtinuo ualebit ptingere huc. Eſt pecorũ,eſt & arborũ uita,ſenſu altera uigẽs, altera carẽs. At neutri tñ idẽ eſſe quod uiuere eſt: cũ(ut quidẽ multorũ opinio eſt)añ ĩ elemẽtis q̃ uel illa in mẽbris,uel iſta ĩ ramis extiterint. At ſcđm hoc cũ deſinunt uiuificare,ſil' uiuere ceſſant,ſed nõ & eẽ. Soluunt̃ pariter & diſſoluunt̃, tanq̃ nõ alligatæ tm̃,ſed & colligatę. Neq; enim unũ ſimplex eſt quæq; harũ,ſed ex pluribus cõſtãs: & ppea nõ redigit̃ in nihilũ, ſed diſſilit in partes,ut et ad ſuũ quodq; recurrat principiũ:uerbi cã,aer ad aerẽ, ignis ad ignẽ, & reliqua ĩ hũc modum. Nequaq̃ igr̃ tali uitę idẽ eẽ et uiuere eſt, quæ eſt & qñ nõ uiuit. Porro nihil horũ quib. nõ hoc eẽ qđ uiuere ſit, ad bñ beateq; uiuẽdũ qñque ,pficiet uel emerget: quippe qđ neq; ad hunc ĩferiorẽ gradũ potuit puenire. Sola q̃ in ipſo ſtare cognoſcit̃ aĩa hoĩs, in eo dignitatis creata eſt uita à uita,ſimplex à ſimplici,immortalis ab immortali:ut nõ ſit lõge à ſummo gradu,ubi.ſ.id eſſe qđ beate uiuere eſt,in quo ſolus ſtat btũs,et ſolus potẽs, rex regũ, & dñs dñantium. Accepit itaque in ſui cõditione aĩa etſi non eſſe,poſſe tñ eſſe beata, ſummo proinde gradui quantũ licet appropians, non ptingens tñ. Neq;.n.uel ipſi(ut ſupra dixim⁹)hoc erit aliqñ eſſe qđ beatã eſſe,nec qñ btã erit. Fatemur ſil'itudinem, æqualitatem renuimus. Verbi cã,uita deus,uita & aĩa eſt: ſil'is quidem,ſed diſpar. Porrò ſil'is,q uita,q ſeipſa uiuẽs,q nõ tm̃ uiuẽs,ſed et uiuificans:ſicut et ille hęc oĩa eſt. Diſpar uero quãtum à creãte creata. Diſpar,q ut niſi creata ab illo non eſſet, ſic niſi ab ipſo uiuificata nõ uiueret. Non uiueret dico,ſed ſpũali uita,nõ naturali. Nã naturali quidem ẽt q̃ non ſpũal'r uiuit, immortal'r uiuat,neceſſe eſt. At q̃lis uita, ĩ q̃ ſatius foret nõ naſci,q̃ nõ ab ea mori? Mors potius eſt, & iõ grauior, qa pcti, nõ naturę. Deniq; mors pctõrũ peſſima. *pſal. 33. d.* Ita ergo q̃ ſcđ'm carnem uiuit aĩa, uiuẽs mortua eſt,qppe cui bonũ erat oĩno nõ uiuere q̃ ſic uiuere. A q̃ nimirũ uitali q̃dam morte minime unq̃ reſurget,niſi p uerbum uitæ,imò per uerbum uitã,uiuẽtem utiq; & uiuificantem. Aliàs autem immortalis eſt aĩa, & in hoc nihilominus uerbo ſimilis qdem, ſed non æq̃lis. Nã in tm̃ ſupexcellit immortalitas deitatis,ut ap'ls dicat de deo: Qui ſolus habet immortalitatem. *1. Tim. 6. c* Qđ ego reor pro eo dictũ,q ſolus ſit natura incommutabilis deus,q ait: Ego dñs, & nõ mutor. Vera nãq; & integra immortalitas tã non recipit mutationem q̃ nec finẽ, q omnis mutatio q̃dã mortis imitatio ſit: *Mal. 3. b* omne etem̃ qđ mutat̃, dũ de uno ad aliud trãſit,eſſe, quodãmodo neceſſe eſt moriat̃ qđ eſt,ubi eſſe incipiat qđ non eſt. Quòd ſi tot mortes quot mutatiões,ubi immortalitas? Et huic uanitati ſubiecta eſt ipſa creatura nõ uolẽs, ſed pp eum q ſubiecit eã in ſpe. Attamen immortalis aĩa eſt: qm̃ cum ipſa ſibi uita ſit, ſicut nõ eſt quo cadat à ſe,ſic nõ eſt quo cadat à uita. Verũ cũ cõſtet ſuis affectib. mutari eam,agnoſcat ita ſe deo ĩ immortalitate ſimilẽ,ut ſciat ſibi deeſſe nõ modicã immortalitatis partẽ,ſoli cedẽs abſolutã pfectãq; immortalitatẽ, apud quẽ nõ eſt trãſmutatio, nec uiciſſitudinis obũbratio. Nõ mediocris tñ aĩę dignitas p̃ñti diſputatione comperta eſt, quæ ge

mina quadã uicinitate naturæ ỽbo ap-
propiare vr̃,ſimplicitate eſſentiæ,& p-
petuitate uitæ. Sedenim adhuc unũ oc-
currit qđ minime p̃teribo:nec.n.minus
inſignem ſil'em'ue minus ỽbo aĩam fa-
cit,& forte ẽt plus. Arbitrĳ libertas hęc
eſt,plané diuinũ qddam præfulgẽs ĩ aĩa
tanq̃ gemma in auro. Ex hac nẽpe ineſt
illi inter bonũ qdẽ & malũ,necnõ inter
uitã & mortẽ, ſed & nihilominus inter
lucem & tenebras & cognitio iudicĳ,et
optio eligẽdi:& ſiq̃ ſunt alia q̃ ſil'r circa
aĩ habitũ ſeſe è regione reſpicere uidean
tur, nihilominus inter ipſa cẽſorius qdã
arbiter is aĩæ oculus dĳudicat & diſcer
Liberũ ar nit:ſicut arbiter in diſcernẽdo,ita in eligẽ
bitrium do liber. Vñ & liberꝝ noĩaẽ arbitriũ, ꝙ
liceat ỽſari in his ꝓ arbitrio uoluntatis.
Inde hõ ad ꝓmerendum potis. Omne
etẽm qđ feceris bonum malum'ue, qđ
qdẽ nõ facere liberꝝ ſit,merito ad meri-
tum reputatur. Et ut merito laudaẽ,non
is tm̃ q potuit facere mala & non fecit,
ſed & qui potuit non facere bona & fe
cit:ita malo nõ caret merito tam is q po
tuit non facere mala & fecit,q̃ q potuit
facere bona & nõ fecit. Vbi aũt non eſt
libertas,nec meritũ. Propterea q̃ ſunt ca
rẽtia rõne aĩalia nihil merentur: qa ſicut
deliberatione,ita & libertate carẽt. Sẽ-
ſu agunẽ,ferunẽ impetu,rapiunẽ appeti-
tu. Neq̃.n.iudicium hñt quo ſe dĳudi-
cent ſiue regant, ſed ne inſtrumẽtũ qdẽ
iudicĳ.i.rõnem:inde eſt ꝙ nõ iudicanẽ,
qa nõ iudicãt. Quanã qppe rõne ab his
exigaẽ rõ qua nõ accepunt? Hanc uim à
natura ſolus hõ nõ patiẽ, & iõ ſolus iter
aĩantia liber. Et tñ interueniẽte pctõ pa
titur quãdã uim & ipſe, ſed à uolũtate,
nõ à natura,ut'ne ſic qdem ĩgenita liber
tate priuetur. Qđ.n.uoluntariũ,& libe
Sap. 9.d rum. Et qdem pctõ factũ eſt, ut corpus
quod currũpiẽ aggrauet aĩam, ſed amo
re,non mole. Nam ꝙ ſurgere aĩa p ſe iã
non põt q̃ p ſe cadere potuit: uolũtas in
cã eſt,q̃ corrupti corpis uitiato ac uitio
ſo amore langueſcẽs & iacẽs, amorem
pariter iuſtitiæ nõ admittit. Ita neſcio q̃
prauo & miro mõ ipa ſibi uolũtas:pctõ
qdẽ ĩ deterius mutata,neceſſitatẽ facit;
ut nec neceſſitas cũ uolũtaria ſit excuſa
re ualeat uoluntatẽ,nec uolũtas cum ſit
illecta excludere neceſſitatẽ. Eſt.n.ne-
ceſſitas hæc quodãmodo uolũtaria. Eſt
fauorabilis uis q̃dã,p̃mẽdo blãdiẽs, &
blãdiẽdo p̃mẽs:uñ ſeſe rea uolũtas, ubi
ſemel pctõr conſenſerit, nec excutere iã
p ſe, nec excuſare tñ ullatenus de rõne
queat. Inde q̃rula illa uox ueluti gemen
tis ſub onere neceſſitatis h⁹: Dñe, inqt,
uim patior,rñde ꝓ me. Sed rurſus ſciens
ꝙ nõ iuſte cauſareẽ aduerſus dñm,cũ uo
luntas ſua ipſius potius in cã foret,attẽ- Eſai.38.c
de qd ſecutus intulerit: Quid dicam, aut
qd rñdebit mihi,cũ ipſe fecerim? Preme
baẽ iugo,nõ alio tñ q̃ uolũtariæ cuiuſ-
dam ſeruituris,& erat ꝓ ſeruitute qdem
miſerabilis,ſed ꝓ uolũtate inexcuſabilis.
Volũtas.n.eſt q̃ ſe cũ eſſet liƀa ſeruam
fecit pctĩ,pctõ aſſentiendo:uolũtas nihi
lominus eſt,q̃ ſe ſub pctõ tenet' uolunta
rie ſeruiẽdo. Vide qd dicas,ait aliqs mi-
hi:Tu'ne uolũtariũ dicis,qđ iã neceſſa-
rium cõſtat eſſe? Verꝝ qdẽ eſt ꝙ uolun-
tas ſeipſam addixerit,ſed nõ ipſa ſe reti-
net,magis retineẽ & nolẽs. Bñ hoc ſaltẽ
das,qa retineẽ. Sed uigilanter retine uo-
lũtate eſſe quã retineri fateris. Itaq̃ uo-
lũtatẽ nolẽtẽ dicis? Nõ utiq̃ uolũtas re
tinetur nõ uolẽs. Volũtas.n.uolẽtis eſt,
nõ nolẽtis. Qđ ſi uolẽs retineẽ, ipſa ſe re-
tinet. Quid ergo dicet, aut qd rñdebit ei,
cũ ipſa fecerit? Quid fecit? Seruã ſe fecit:
Ioan.8.d uñ dr̃: Qui facit pctm̃, ſeruus eſt pecca-
ti. Propterea cũ peccauit (peccauit autẽ
cũ pctõ obedire decreuit) ſeruã ſe fecit.
Sed ſit liƀa,ſi non adhuc facit. Facit aũt
in eadẽ ſeruitute ſe retinẽs. Neq̃.n.non
uolẽs uolũtas teneẽ:uolũtas.n.eſt. Ergo
qa uolẽs,ſeruã ſeipſam fecit: non modo
fecit,ſed facit. Merito ꝓinde (qđ ſæpe
memorãdũ eſt) qs rñdebit illi cũ ipſa fe
cerit,ipſa & faciat? Sed non me,inquis,
decredere facies neceſſitatem quam pa
tior,quam in memetipſo experior,con-
tra quam & aſſidue luctor. Vbinam
quęſo hanc neceſſitatem ſentis? Non'ne
in uoluntate? Non ergo parum firmiter,

uis,qđ & neceſſario uis. Multũ uis qđ
nolle neq̃as,nec multũ obluctãs. Porro
ubi uolũtas,& libertas. Qđ tñ dico de
naturali,nõ de ſpũali,q̃ libertate (ut di-
Gal. 4.d cit apl's) xp̃s nos liberauit. Nã de illa idẽ
1.Cor. 3.d ipſe dicit: Vbi ſpũs dñi, ibi libertas. Ita
aĩa miro quodã & malo modo ſub hac
uolũtaria q̃dã ac male libera neceſſitate
& ancilla teneẽ & liƀa:ancilla pp neceſ
ſitatẽ,liƀa pp uoluntatem:& qđ magis
mirꝝ,magiſq́ miſerꝝ eſt, eo rea quo li-
bera,eoq́ ancilla quo rea, ac p hoc eo
ancilla quo liƀa. Miſer ego hõ, qs me li-
berauit à calũnia h⁹ pudẽdæ ſeruitutis?
Miſer,ſed liber. Liber,qa hõ,miſer,qa
Iob.7.d ſeruus. Liber,qa ſil'is deo:miſer,qa con-
trarius deo. O cuſtos hoĩum,qr̃ poſuiſti
me cõtrariũ tibi? Poſuiſti.n.cũ non ꝓhi-
buiſti. Alioqn ipſe me poſui,& factus ſũ
mihimetipſi grauis. Iuſtiſſime quidẽ, ut
hoſtis tuus,hoſtis ſit & meus, & q tibi
repugnat,repugnet & mihi. Ego ỽo q
tibi, ego qui mihimet contrarius factus
ſum,atq̃ in mẽbris meis inuenio qđ cõ
tradicat,& mẽti meæ,& legi tuæ. Quis
me liberabit de manib. meis? Nõ.n.qđ
uolo,hoc ago,ſed me nõ alio ꝓhibente.
Et qđ odi,illud facio, ſed me nõ alio cõ
pellẽte. Atq̃ utinã ꝓhibitio hæc & hæc
cõpulſio,ita eſſet uiolẽta, ut nõ eſſet uo
lũtaria,forſitã.n.ſic poſſem excuſari,aut
certe ita eſſet uoluntaria,ut nõ uiolẽta,
ꝑfecto.n.ſic poſſẽ corrigi. Nũc ỽo nuſ-
quã exitus miſero patet,quẽ & uolũtas
(ut dixi) inexcuſabilẽ,& incorrigibilem
neceſſitas facit. Quis me eripiet de ma-
nu pctõris,& de manu cõtra legẽ agen
tis & iniq? Quærit qs de quo q̃rar? De
me. Ego ille pctõr,ille exlex,ille iniquus.
Peccator,quia peccaui: exlex,quia uo-
lũtate pſiſto agere cõtra legẽ. Nam mea
uoluntas ipſa eſt lex in mẽbris meis, le-
gi diuinę recalcitrans. Et qm̃ lex dñi lex
mẽtis meæ,ſicut ſcriptũ eſt: Lex dei ei⁹,
in corde ipſius, p hoc & mihĳpſi mea
Pſal.36.f ipſius uolũtas cõtraria inueniẽ,q̃ eſt ini-
quitas maxima. Cui.n.nõ iniquus q mi
hi ſum? Qui ſibi neq̃,ait,cui bonus? Fa-
Eccl. 14.d teor nõ ſum bonus,qa nõ eſt in me bo-
nũ. Cõſolabor me tñ,quia & ſctõꝝ uox
 iſta eſt. Scio qa nõ eſt in me bonũ,inqt. Rom. 7.d
Diſcernit tñ qđ dicit:in ſe,in carne ſua ĩ-
terp̃tãs,pp cõtradictoriã legẽ q̃ ĩ ea eſt.
Nam hẽt legẽ & in mente,eaq́ melior.
An nõ lex dei bona? Quòd ſi malus pp
legẽ malã:qũo nõ pp bonam bon⁹? An
mala ſua eſt quæ eſt ĩ carne ſua, & iõ de
mala malus,et minime bonus de bona?
Non eſt ita. Lex dei eius in mente ipſi⁹,
atq̃ ita in mente,ut ſit & mentis. Teſtis
eſt ipſe q ait: Inuenio aliã legem in mem
bris meis,repugnantẽ legi mentis meæ. Rom. 7.d
Nunqd ſuum qđ carnis ſuæ eſt, & non
ſuũ qđ mentis ſuæ eſt? Ego dico & plus.
Quidni dicam,qđ idem ipſe magiſter di
cit? Nam mẽte qdem ſeruiens legi dei,
carne aũt legi pctĩ,quid magis ſuum fa-
teatur euidẽter oñdit, cum malum qđ ĩ
carne eſt,ita à ſe alienum cẽſet,ut dicat: Ibidem
Itaq̃ iam non ego operor illud, ſed qđ
habitat ĩ me pctm̃. Et iõ fortaſſis ſignã-
ter aliã dixerit legem inuentam in mem
bris ſuis,ꝙ alienã hanc, & q̃ſi aductitiã
reputaret. Vnde & adhuc ego aliqd au
deo amplius,haud temere qdem,Paulũ
uidelicet non iam malum pp malũ qđ ĩ
carne hẽt,magis aũt bonum pp bonum
qđ in mente hẽt. An non bonus, q con-
ſentit legi dei qm̃ bona eſt? Nam & ſi ſe
itidem fateaẽ ſeruire legi pctĩ, carne hoc
facit,nõ mẽte. Cum aũt mente quidem
ſeruiat legi dei,carne aũt legi pctĩ, qd- Ibidem
nam potiſſimum horꝝ Paulo imputãdũ
putes,tu uideris:nã mihi fateor facile p-
ſuaſum qđ mẽtis q̃ qđ carnis eſt pluris
eẽ,nõ ſolũ mihi,ſed & ipſi Paulo,ut iam
dictũ ẽ,q ait: Si aũt qđ nolo,illud facio,
iã non ego opor illud,ſed qđ habitat in
me pctm̃. Sed de libertate iſta ſufficiãt.
In libello quẽ de grã,et liƀo arbitrio ſcri
pſi,diuerſi fortaſſis de imagine & ſil'itu-
dĩe diſputata leguneẽ, ſed (ut arbitror) nõ
aduerſa. Legiſtis illa,iſta audiſtis,q̃nam
magis ꝓbetis,ur̃o iudicio dereliquo:uẽ
ſiqd meli⁹ utriſq̃ ſapitis, in hoc gaudeo
& gaudebo. At quoq̊ mõ illa ſe hẽant,
tria qdẽ imp̃ſentiarꝝ p̃cipua cõmẽdata
tenetis,ſimplicitatẽ,imortalitatẽ,liberta

tem.Et hoc uobĩ liq̃do apparere iam ar
bitror, aĩam pro ingenita atq; ingenua
ſil'itudine,q̃ in his tam eximiè claret, nõ
paruam cum uerbo habere affinitatem,
ſponſo eccleſiæ Ieſu Chriſto dño no-
ſtro,qui eſt ſuper omnia deus bñdictus
in ſecula.Amen.

*Qualiter anima ſimilis deo manens,per pecca-
tum tamen diſſimilis facta eſt in ſimplicitate,im-
mortalitate,& libertate,* Sermo 82.

Vid uobĩ ur̃?Poſſumus'ne iam re
q gredi ad exponẽdi ordinem unñ
digreſſi ſumus,q̃a patet ꝓpinq-
tas ṽbi & aĩæ,ꝑ q̃ utiq; demõſtranda
digreſſio ipſa facta eſt?Poſſemus (ut mi
hi ur̃)niſi parum q̃d dubietatis ĩ his quæ
dicta ſunt adhuc reſidere ſentirem. Nil
furari uolo.Nõ libẽter p̃tereo qđ uobis
utile putẽ.Et q̃uo id audeam,de his p̃ſer
tim q̃ uobĩ accipio?Scio hoĩem aliquid
aliq̃n inter loquẽdum ex his q̃ ſuggere-
bat ſpũs(etſi nõ infideli, minus tñ fiden
ti aĩo)retentantem & reſeruantẽ ſibi ut
hr̃et qđ diceret denuo tractaturus, &
ecce uox ad eum(ut q̃dem ei uiſum eſt)
donec iſtud tenebis,aliud nõ accipies.
Quid ſi retinuiſſet nõ ꝓuidendo ſuæ ino
piæ,ſed fraternis ꝓfectibus inuidendo,
non'ne merito & hoc ip̃m qđ uidebat
hr̃e,auferret ab eo?Qđ q̃dem lõge à ſer
uo ur̃o ſꝑ faciat deus, ſicut ſꝑ fecit. Sic
mihi iugiter abundare dignet̃ fons ille
indeficies ſapĩæ ſalutaris, q̃uo ſine inui-
dia uobĩ cõicaui,& refudi q̃cq̃d mihi in
fundere hactenus dignatus eſt ipſe. Si
ego uos fraudo, à quo iã nõ uerear ipſe
fraudari?Ne à deo q̃dem. Eſt itaque in
his q̃ dicta ſunt aliq̃d qđ(ut uereor ego)
offendiculum dare queat, ſi nõ cõplane
tur.Et,ni fallor,ſunt de hic ſtantib.q̃bus
iam ſcrupulũ mouit quod dicere uolo.
Trina illa uerbi ſil'itudo quã aĩæ aſſigna
uimus,imò q̃ inſignitã aduertimus,reco
litis ne q; ẽt ĩſeparabil'r ineſſe illi uiſa fue
rit nobĩ?Id quidem uideatur aliquib.ſcri
pturaꝝ teſtimonijs obuiare:ut,ṽbi gra
tia,eſt illud in pſalmo: Hõ cũ in hono-
Pſal. 48.d re eſſet,nõ intellexit,comparatus eſt iu-
mẽtis inſipientib.& ſil'is factus eſt illis.
Et itẽ illud:Mutauerũt gloriam ſuam in
ſil'itudinem uituli comedentis fœnũ,ſed Pſa. 105.d
& quod apte dictũ eſt in ꝑſona dei:Exi-
ſtimaſti inique q; ero tui ſil'is:& pleraq;
alia q̃ ſil'itudinem dei in hoĩe poſt pctm̃ Pſal.49.d
deletã concorditer aſſeuerare uñr.Quid
ergo dicemus ad hæc? Tria illa in deo
minime eſſe,& ſic alia q̃renda in quibus
ſimilitudinem aſſignemus, aut eſſe q̃dẽ
in deo,ſed non in aĩa, & ne ſic q̃dẽ in his
ſil'itudinẽ ĩueniri,aut eẽ & ĩ aĩa,ſed poſſe
ẽt non ineſſe,ac per hoc non inſeparabi-
lia eſſe?Abſit.Et in deo & in aĩa ſunt,&
ſꝑ inſunt,nec eſt quod nos aliquid hoꝝ
dixiſſe pœniteat,ita totum ſubnixũ eſt
indubitata,& abſolutiſſima ueritate.
Sed quod ſcriptura loquitur de diſſimi-
litudine facta:non quia ſil'itudo iſta de-
leta ſit loquitur,ſed quia alia ſuꝑducta.
Non planè aĩa natiuam ſe exuit formã,
ſed ſuperinduit peregrinam.Illa addita,
non iſta perdita eſt: & quæ ſuperuenit,
obſcurare ingenitam potuit,ſed non ex
terminare.Deniq; obſcuratum eſt inſi-
piens cor illoꝝ,ait apl's.Et propheta:
Q̃uo obſcuratum eſt auꝝ, mutatus eſt Rom. 1.c
color optimus?Obſcuratum auꝝ plan- Thre. 4.a
git,ſed auꝝ tñ,mutatum colorem opti-
mum,ſed non fundamentũ coloris euul
ſum.Manet in fundamento prorſus in-
concuſſa ſimplicitas, ſed minime appa-
ret duplicitate operta humanæ doloſi-
tatis,ſimulationis,hypocriſis.Quam in
cõgrue ſimplicitati duplicitas admiſce
tur,q; indigne tali fundamẽto talis ſtru
ctura cõmittit̃.Hmõi ſibi uerſutiam ſer-
pẽs induerat,cum ſe ut deciperet conſi-
liarium exhibebat,ſimulabat amicum.
Hmõi quoq; ſeducti ab eo paradiſi ĩco- Gen.3.b
læ induerãt ſibi cũ pudẽdã iã nuditatẽ te
gere conarent̃,& umbra frõdoſi ligni,et
frõdiũ ſuccictorijs,& ṽbis excuſatorijs.
Q̃z late extũc & deĩceps oẽm poſterita
tẽ hr̃ditariũ hypocriſis uirus ĩfecit.Quẽ
dabis de filijs Adã q̃ q̃đ ẽ,nõ dico uelit,
ſed ul' patiat̃ uideri?Sed ꝑſeuerat nihilo
minꝰ in oĩ aĩa cum originali duplicitate
õnalis ſimplicitas,ut de collatione cõfu
ſio augeat̃.Perſeuerat eq̃ immortalitas,
ſed fuſca

ſed fuſca & tetra, irruẽte tenebroſa cor
poreæ mortis caligine. Nã etſi nõ priua
tur uita,uitæ tñ bñficiũ ſuo corꝑi iã non
ſufficit uẽdicare. Quid q; ne ſuam quidẽ
Ezec.18.a ſpũalem duntaxat uitã retinet ſibi? Aĩa
nẽpe quæ peccauerit,ipſa moriet̃. Non-
ne morte iſta duplici ĩcurſante, illa q̃liſ-
cũq; immortalitas quã retẽtat, tenebro
ſa ſatis reddit̃ & miſella? Adde q; appe
tẽtia terrenoꝝ(quæ quidẽ oĩa ad interi
tũ ſunt)dẽſat tenebras,ita ut in aĩa ſic ui
uẽte nil àꝑte aliqua niſi pallida facies
& imago quædã mortis apparere cer-
nat̃.Cur nõ.n.quæ immortalis eſt, ſil'ia
ſibi immortalia appetit & ęterna:ut q̃đ
eſt,appareat,& q̃đ facta eſt,uiuat? Cæ
teꝝ cõtraria ſapit & quærit, & mortali
bus ſeſe degñi cõuerſatione cõformãs,
immortalitatis cãdorẽ quodã mortife-
ræ cõſuetudinis piceo colore denigrat.
Quidni mortaliũ appetitus immortalẽ
mortali ſil'em,ĩmortali diſſimilẽ faciat?
Ecc.13.a Qui tãgit picẽ(ait ſapiẽs)inquinabit̃ ab
ea.Fruẽdo mortalib.mortalitatẽ ſe in-
duit,& ueſtẽ immortalitatis incidente
mortis ſil'itudine decolorauit,nõ exuit.
Euã attẽde q̃uo eius aĩa immortalis,im
mortalitatis ſuæ gl'iæ,fucũ mortalitatis
inuexit,mortalia utiq; affectãdo.Vt q̃d
.n.cũ immortalis eſſet,mortalia nõ cõ-
tẽpſit & trãſitoria,cõtẽta ſibi ſil'ibus im
Gen.3.b mortalib.& æternis?Vidit,inquit,lignũ
q; eſſet pulchrũ oculis,& aſpectu dele-
ctabile,ac ſuaue ad ueſcẽdũ.Nõ eſt tua,
ô mulier iſta ſuauitas, iſta delectatio,
iſtaq; pulchritudo.Etſi tua ꝑ parte luti,
nõ tua ſolius,ſed cõis cũctis aĩantib.ter
ræ.Tua,quæ uere tua eſt,aliũde & alia:
nã æterna eſt de æternitate.Quid tu aĩæ
tuæ aliã formã,imo deformitatẽ impri
mis alienã?Enimuero q̃đ delectat hr̃e,
id ẽt ꝑdere timet,& timor color eſt. Is
libertatẽ dũ tingit,tegit, & eã nihilomi
nus ſibimet reddit diſſimilẽ. Quàm di-
gnius ſua origine nihil cuperet ubi nihil
metueret,ac ꝑ hoc à ſeruili timore iſto ĩ-
genitã ſibi defenderet libertatẽ, manẽtẽ
in uigore & decore ſuo.Heu nõ ita eſt,
Ibidem mutatus eſt color optimus. Fugitas &
latitas,audis uocẽ dñi dei,& abſcondis
te.Cur hoc niſi quia quẽ amabas times,
& libertatis ſpẽm forma ſeruilis exclu-
ſit?Sed & uolũtaria illa neceſſitas & cõ
traria lex inflicta ĩ mẽbris(de q̃ ꝓximo
ſermone diſſerui)eidẽ incubat libertati,
& liberã natura creaturã ꝑ ꝓpriã ipſius
uolũtatẽ dũ allicit,ſubijcit ſeruituti, im-
plẽs faciẽ eius ignominia, ita ut uel car-
ne ſeruiat legi pcti,& nõ uolẽs. Quia er-
go naturę ingenuitatẽ,moꝝ ꝓbitate de
fenſare neglexit: iuſto authoris iudicio
factũ eſt,nõ q̃dẽ ut libertate ꝓpria nuda
ret̃,ſed tñ ſuꝑindueret̃ ſicut diploide cõ-
fuſione ſua.Et bñ ſicut diploide, ubi ue-
ſte ueluti duplicata manente libertate
ꝑꝑ uolũtatẽ,ſeruilis nihilominus cõuer-
ſatio neceſſitatẽ ꝓbat.Hoc de ſimplici-
tate,hoc de immortalitate aĩæ aduerte-
re eſt: & nil tibi in ea,ſi bñ cõſideres,ap
parebit qđ non ſit iſtiuſmodi ſil'itudinis
pariter & diſſimilitudinis diploide ado
pertũ.An nõ diplois ubi nõ innata, ſed
affixa,& q̃dã q̃ſi acu pcti aſſuta ſimpli-
citati fraus,immortalitati mors, neceſſi
tas libertati?Neq;.n.eſſentię ſimplicita
ti p̃ſcribit duplicitas cordis, non naturę
immortalitati mors,aut uolũtaria pcti,
aut neceſſaria corꝑis nõ arbitrij liberta-
ti neceſſitas uolũtariæ ſeruitutis.Itaque
bonis naturæ mala aduẽtitia dũ nõ ſuc-
cedũt,ſed accedũt,turpãt utiq; ea nõ ex
terminãt,cõturbãt nõ deturbãt.Inde aĩa
diſſimilis deo,inde diſſimilis eſt & ſibi:
inde cõparata iumẽtis inſipientib.& ſi-
milis facta eſt illis:inde qđ legit̃ cõmu- Pſal.105.c
taſſe gl'iam ſuã in ſil'itudinẽ uituli come
dẽtis fœnũ:inde hoĩs tanq; uulpes dupli
citatis & fraudis foueas hñt:& q̃a pares
uulpib.ſe fecerũt,ꝑtes uulpiũ erũt: inde
iuxta Salomonẽ unus exitus hoĩ & iu-
mẽto.Quidni ſil'r exeat,q̃ ſil'r uixit? Mo
re beſtiali ĩcubuit terrenis,morte beſtia Eccl.3.d
li excedet terris.Audi aliud. Quid miꝝ
ſi ſil'em ſortimur exitũ,q̃ & ſil'em hẽmus
introitũ?Vñ.n.hoĩb.niſi de ſil'itudine be
ſtiali ille tã intẽperãs ardor ĩ coitu,tã im
moderatus dolor ĩ ꝑtu?Ita hõ in conce-
ptu & ortu,in uita & morte cõparatus

eſt iumētis inſipiētib. & ſil'is factus eſt il
lis. Quid qđ libera creatura ſibi ſubdi-
tū appetitū nō regit ut dña, ſed ſequit̃ et
obſequit̃ ut ancilla? Nōne et in hoc ſe aſ
ſimilat & annumerat cæteris aĩantib. q̄
natura nō in libertatē uocauit, ſed cōdi-
dit in ſeruitutem ſeruire ſuo uētri, appeti *pſal. 49 d*
tui obedire? Nōne tali merito cōfundit̃ *Ibidem*
ꝓhiberi uel exiſtimari ſil'is deus? Ideoq́;
ait: Exiſtimaſti iniq; ꝙ ero tui ſil'is? Et in
fert: Arguā te, & ſtatuā contra faciē tuā.
Nō eſt ſeſe uidētis aĩæ, deū exiſtimare ſi
milē ſibi, aĩæ dūtaxat (q̄lis mea eſt) pec-
catricis & iniq̄. Eiuſmodi nanq; arguit̃:
Exiſtimaſti inique (ait) & nō dicit, exiſti
maſti aĩa, uel exiſtimaſti hō, ꝙ ero tui ſi
milis. Sed ſi ſtatuat̃ iniquus añ faciē ſuā,
& cōtra uultū quēdã morbidum puti-
dūq́; interioris hoĩs ſui ſiſtat̃, ut diſſimu
lare aut declinare non queat impuritatē
cōſciæ ſuæ, ſed uideat, uel inuitus ſordes
pctōꝝ ſuoꝝ, uitioꝝ inſpiciat deformita
tem, neq̄q̄ poterit exiſtimare deum fo-
re ſil'em ſibi, ſed q̄ſi diffidēs ꝓ tãta diſſi-
militudine quā uidebit, puto exclama-
bit & dicet: Dñe, qs ſil'is tibi? Qđ q̄dem
dictū ꝓ uolūtaria illa & nouicia diſſimi
litudine. Nã manet prima ſil'itudo, & iō
illa plus diſplicet ꝙ iſta manet. O quan
tū bonū iſta, quantūq; malū illa ex mu
tua tñ collatione utraque res in gñe ſuo
plus eminet. Cū ergo aĩa tãtã ĩ ſe una re
rum diſtãtiam cernit, q̄dni clamet inter
ſpē et deſperationē utiq; poſita: Dñe, qs
ſil'is tui? Trahit̃ in deſperationē pro tãto
malo, ſed reuocat̃ in ſpem à tãto bono.
Inde eſt, ut quo ſibi plus diſplicet in ma
lo qđ in ſe uidet, eo ſe ardētius ad bonū
qđ ęquè in ſe cōſpicit trahat, cupiátque
fieri ad qđ facta eſt, ſimplex & recta, et
timēs deū, ac recedēs à malo. Quidni re
cedere poſſit, ad quod accedere potuit?
Quidni accedere, à quo recedeꝛ̃ potuit?
Qđ tñ utrūque dixerim de gr̃a ꝑſumen
dū, nō de natura, ſed ne de induſtria qui
dē. Nēpe ſapĩa uincit malitiã, nō iduſtria
uel natura. Nec deeſt occaſio ꝑſumēdi,
ad ṽbū eſt cōuerſio eius. Non eſt apud
ṽbū ocioſa aĩæ gñoſa cognatio, de qua
triduo iã tractamus, & cognationis te-
ſtis ſil'itudo ꝑſeuerãs. Dignãter admit-
tit in ſocietatē ſpūs ſil'em ĩ natura. Et cer
te de rōne naturæ, ſil'is ſil'em q̄rit. Vox re
quirētis: Reuertere Sunamitis, reuertere
ut ĩtueamur te. Intuebit̃ ſil'em, q diſſimi-
lē nō uidebat, ſed & ſe intuēdū ꝑſtabit. *Cant. 6, d*
Scimus q̄m cū apparuerit, ſil'es ei erim⁹,
q̄m uidebimus eū ſicuti eſt. Puta ergo
de difficultate magis, q̄; de impoſſibili-
tate uenire illã ꝑcūctationē: Dñe, qs ſil'is
tibi? Aut ſi hoc magis probas, uox eſt
admirantis. Admirãda ꝓrſus & ſtupen
da illa ſil'itudo quã dei uiſio comitatur,
imò q̄ dei uiſio eſt, ego aūt dico in chari
tate. Charitas illa uiſio, illa ſil'itudo eſt.
Quis nō ſtupeat charitatē dei ſpreti &
reuocantis? Merito iniquus arguit̃ ille q
ſupra inductus eſt dei ſil'itudinē uſurpãs
ſibi, cū diligēdo iniq̄tatē, neque poſſit ſe
diligere, neq; deū, ſic.n. hēs: Qui diligit
iniq̄tatem, odit aĩam ſuã. Facta igit̃ de *Pſal. 10, b*
medio iniq̄tate, q̄ eã q̄ ex parte eſt diſſi-
militudinē facit, erit unio ſpūs, erit mu-
tua uiſio, mutuaq́; dilectio. Siq̄dē uenien
te qđ ꝑfectū eſt, euacuabit̃ qđ ex parte
eſt, eritq́; ad alterutrū caſta & cōſum-
mata dilectio, agnitio plena, uiſio mani
feſta, cōiūctio firma, ſocietas indiuidua,
ſil'itudo ꝑfecta. Tūc cognoſcet aĩa ſicut
cognita eſt, tūc amabit ſicut amata eſt,
& gadebit ſpōſus ſuper ſpōſam, cogno
ſcēs & cognitus, diligēs & dilectus, Ie-
ſus Chriſtus dñs noſter, qui eſt ſuper o-
mnia deus benedictus in ſecula, Amen.

*Qualiter anima quantuncunque uitijs corru-
pta adhuc per amorem caſtum & ſanctum pōt re-
dire ad ſimilitudinē ſponſi, id eſt Chriſti, Serm. 83.*

Q Vantum quidem tl'aris hora ꝑ-
miſit quam nob̃ conſtituimus
ad loquendum, biduum hoc in
demonſtranda ṽbi animæq́; affinitate
expenſum eſt. Quæ utilitas in omni la-
bore iſto? Nempe hæc, docuimus oēm
animam licet oneratam uitijs, peccatis
irretitam, captam illecebris, exilio capti
uam, corpore carceratam, luto hęrentē,
infixam limo, affixam membris, confi-
xam curis, diſtentam negocijs, contra-

ctam timorib, afflictã dolorib. errorib.
uagam, ſolicitudinib. anxiam, ſuſpicioni
bus inq̄etam, & poſtremo aduenã ĩ ter
rã inimicoꝝ iuxta ꝓphetæ uocem, coin-
quinatã cum mortuis, deputatã cum his
q in inferno ſunt, licet inq̄; ſic damnatã, *Baruc. 3. d*
& ſic deſperatã, docuimus tñ hanc in ſe
ſe poſſe aduertere nō modo uñ reſpira-
re in ſpem ueniæ, in ſpem miſericordiæ
q̄at, ſed ēt uñ audeat aſpirare ad nuptias
ṽbi, cum deo inire fœdus ſocietatis nō
trepidet, ſuaue amoris iugum cum rege
ducere angeloꝝ nō uereat̃. Quid.n. non
tute audeat apud eū cuius ſe inſignē cer
nit imagine, illuſtrē ſimilitudine nouit?
Quid, inq̄, ṽeat̃ de maieſtate, cui de ori
gine fiducia dat̃? Tm̄ eſt ut curet naturę
ingenuitatē uitæ honeſtate ſeruare, imò
cœleſte decus qđ ſibi original'r ineſt, di
gnis q̄buſdã ſtudeat moꝝ affectuūq́;
uenuſtare & decorare coloribus. Vt q̄d
em̄ dormitet induſtria? Grãde ꝓfecto in
nob̃ donū naturæ ipſa eſt: q̄ ſi min⁹ ſuas
exequat̃ partes, nōne qđ reliquū hēt na
tura in nob̃, totum turbabit̃, totum q̄ſi
q̄dã uetuſtatis opiet̃ rubigine? Id q̄dē in-
iuria authori. Et utiq; ad hoc author ip̄e
deus diuinæ inſigne gñoſitatis ꝑpetuo
uoluit in aĩa conſeruari, ut ſp̄ hæc in ſeſe
ex ṽbo hēat quo admoneat̃ ſp̄, aut ſta-
re cū uerbo, aut redire ſi mota fuerit. Nō
mota q̄ſi locis migrãs, aut pedibus gra-
diēs, ſed mota (ſicut ſubſtãtię utiq; ſpūa
li moueri eſt) cū ſuis affectib. imò defecti
bus à ſe quodãmodo in peius uadit, cū
ſe ſibi uitę & moꝝ prauitate diſſimilem
facit, reddit deg̃nem: q̄ tñ diſſimilitudo
nō naturæ abolitio, ſed uitiū eſt, bonum
ip̄m naturæ quantū ſui cōparatione at-
tollēs: tm̄ fœdãs cōiūctione. Iã uero aĩæ
reditus, cōuerſio eius ad ṽbū, reforman
dę ꝑ ip̄m, cōformãdę ipſi. In quo? In cha
ritate. Ait.n. Eſtote imitatores dei ſicut
filij chariſſimi, & ambulate in dilectio- *Ephe. 5. a*
ne, ſicut & xp̄s dilexit uos. Talis cōfor-
mitas maritat aĩam ṽbo, cū cui uideli-
cet ſil'is eſt ꝑ naturã, ſil'em nihilominus
ipſi ſe exhibet ꝑ uolūtatē, diligens ſicut
dilecta eſt. Ergo ſi ꝑfecte diligit, nupſit.
Quid hac cōformitate iucūdius? q̄d o-
ptabilius charitate: q̄ fit ut hūano magi
ſterio nō cōtēta, ꝑ temet ò aĩa fiducial'r
accedēs ad ṽbū, ṽbo cōſtãter inhęreas,
ṽbum famil'r percuncteris conſulteſq́;
de omni re, quãtum ĩtellectu capax, tm̄
audax deſiderio. Vere ſpūalis ſanctiq́;
cōnubij cōtractus eſt iſte. Paꝝ dixi con
tractus, cōplexus eſt. Complexus pla-
nè, ubi idē uelle, & nolle idem, unum fa-
cit ſpm̄ de duob. Nec ṽendum ne diſpa
ritas perſonaꝝ claudicare in aliquo fa-
ciat cōuenictiam uoluntatū, quia amor
reuerētiã neſcit. Ab amãdo q̄ppe amor,
nō ab honorãdo denominat̃. Honoret
ſanè q horret, q ſtupet, q metuit, q mira
tur, uacãt hæc oĩa penes amantē. Amor
ſibi abūdat, amor ubi uenerit, cæteros ĩ
ſe oēs traducit & captiuat affectus. Pro
pterea q̄ amat, amat, et aliud nouit nihil.
Ipſe q honori merito, merito ſtupori &
miraculo eſt, amari tñ plus amat. Spon
ſus & ſpōſa ſūt. Quã q̄ris aliã ĩter ſpōſos
neceſſitudinē, uel cōnexionē p̄ter amari
& amare? Hic nexus uincit ēt qđ natu-
ra arctius uinxit, uinculū parētum ad fi-
lios. Deniq; ꝑꝑ hoc, ait, relinq̄t hō p̄rem
ſuū & m̄rem ſuã, & adhærebit ſponſæ.
Vides iſte affect⁹ q̄; ſit ĩ ſpōſis non cæte
ris tm̄ affectib. ſed ēt ſeipſo potētior. Ad
de ꝙ iſte ſpōſus nō mō amans, ſed amor *Matt. 19. a*
eſt. Nunq̄d honor? Contēdat qs eē, ego
nō legi. Legi aūt q̄a deus charitas eſt, et
non q̄a honor eſt uel dignitas legi, nō q̄a *1. Ioã. 4. c*
honorem non uult deus, q ait: Si ego p̄r,
ubi eſt honor meus? Verum id p̄r. Sed ſi
ſpōſū exhibeat, puto q̄a mutabit uocē, *Mal. 1. c*
et dicet: Si ego ſpōſus, ubi ē amor me⁹?
Nam & añ ita locut⁹ ē. Si ego dñs, ubi ē
timor meus? Exigit ergo deus timeri ut
dñs, honorari ut pater, ut ſpōſus amari.
Quid ĩ his ꝑſtat, q̄d emĩet? Nēpe amor.
Abſq; hoc & timor, pœnã hēt, & honor
non hēt gr̃am. Seruilis ē timor, q̄diu ab
amore nō manumittit̃. Et q de amoꝛ̃ nō
uenit honor, nō honor, ſed adulatio ē. Et
q̄dē ſoli deo honor et gl'ia, ſed hoꝝ neu-
trū acceptabit de⁹, ſi melle amoris cōdi
ta nō fuerit. Is ꝑ ſe ſufficit, is ꝑ ſe placet,

et ꝑꝑ ſe.Ipſe meritũ,ipſe præmiũ ſibi ẽ
amor,ꝑter ſe non reqrit,cãm,nõ fructũ.
Fructus eius,uſus eius.Amo,quia amo,
amo ut amẽ. Magna res amor,ſi tñ ad
ſuũ recurrat principiũ,ſi ſuæ origini red-
ditus,ſi refuſus ſuo fonti ſꝑ ex eo ſumat
uñ iugiter fluat.Solus eſt amor ex oĩbus
aĩæ motib.ſenſib.atq; affectib.in quo põt
creatura etſi nõ ex æquo rñdere autho-
ri,uel de ſil'i mutuã repẽdere uicem. Ver
bi grã:Si mihi iraſcat̃ deus,num illi ego
ſil'r reiraſcar?Nõ utiq;, ſed pauebo, ſed
cõtremiſcã,ſed ueniã deprecabor. Ita ſi
me arguat,nõ redarguet̃ a me,ſed ex me
potius iuſtificabit̃.Nec ſi me iudicabit,
iudicabo ego eũ,ſed adorabo:& ſaluãs
me nõ quærit à me ipſe ſaluari,nec uiciſ-
ſim eget ab aliquo liberari,quia liberat
oẽs.Si dñat̃,me oportet ſeruire: ſi impe-
rat,me oportet parêre,& nõ uiciſſim à
dño,uel ſeruitiũ exigere,uel obſequiũ.
Nũc iã uideas de amore q̃ al'r ſit.Nã cũ
amat deus,nõ aliud uult q̃ amari,qppe
nõ ad aliud amat niſi ut amet̃, ſciẽs ipſo
amore btõs qui ſe amauerint. Magna
res amor,ſed ſunt in eo gradus.Spõſa in
ſummo ſtat.Amãt.n.& filij,ſed de hr̃di
tate cogitãt:quã dũ uerent̃ quoquo mõ
amittere, ipm̃ a quo expectat̃ hr̃ditas,
plus reuerentur,minus amãt. Suſpectus
eſt mihi amor cui aliud quid adipiſcẽdi
ſpes ſuffragari vr̃.Infirmus eſt qui forte
ſpe ſubtracta,aut extinguit̃, aut minuit̃.
Impurus eſt qui & aliud cupit. Purus
amor mercenarius non eſt.Purus amor
de ſpe uires nõ ſumit,nec tñ diffidentiæ
dãna ſentit.Spõſæ hic eſt,quia hoc ſpõ-
ſa eſt quecũq; eſt.Spõſæ res & ſpes un⁹
eſt amor.Hoc ſpõſa abũdat, hoc contẽ
tus eſt ſpõſus.Nec is aliud quærit,nec il
la aliud hẽt.Hinc ille ſpõſus,& ſpõſa il-
la eſt.Is ſpõſus ꝓpius eſt quẽ alter ne-
mo cõtingat,nec filius quidẽ.Deniq; ad
Mal.1.c filios clamat,ubi eſt honor meus? & nõ
Deut. 5.b ubi eſt amor meus dicit, ſeruãs ſpõſę ꝑ-
rogatiuã.Sed & iubet̃ hõ honorare pa-
trẽ ſuũ & mr̃em ſuã,& de amore tacet̃:
nõ qa nõ amãdi ſint parẽtes à filijs, ſed
qa multi filioꝝ honorare parẽtes magis
q̃ amare affecti ſũt.Eſto ꝙ honor regis
iudiciũ diligat,ſed ſpõſi amor,imò ſpõ-
ſus amor ſolã amoris uicẽ reqrit & fidẽ.
Liceat ꝓinde redamare dilectã, quidni
amet ſponſa,& ſponſa amoris?Quidni
amet̃ amor?Merito cũctis renũciãs affe
ctionib.alijs,ſoli & tota incũbit amori,
q̃ ipſi rñdere amori hẽt ĩ redhibẽdo amo
re.Nã & cũ ſe totã effuderit ĩ amorem:
quãtũ eſt hoc ad illius fontis ꝑenne pro
fluuium? Nõ planè pari ubertate fluunt
amãs & amor,aĩa & uerbũ, ſponſa &
ſpõſus,creator & creatura, nõ magis q̃
ſitiẽs & fons.Quid ergo?Peribit ꝓpter
hoc,& ex toto euacuabit̃ nupturæ uo-
tũ,deſideriũ ſuſpirãtis,amãtis ardor, ꝑ-
ſumẽtis fiducia,qa nõ ualet ex æquo cur
rere cũ gigãte,dulcedine cũ melle cõtẽ-
dere,lenitate cũ agno,candore cũ lilio,
claritate cũ ſole,charitate cũ eo q chari
tas eſt?Nõ.Nã etſi minus diligit creatu
ra,qm̃ minor eſt, tñ ſi ex tota ſe diligit,
nihil deeſt ubi totũ eſt.Propterea(ut di
xi)ſic amare,nupſiſſe eſt: qm̃ nõ põt ſic
diligere,& parꝝ dilecta eſſe:ut in cõſen-
ſu duoꝝ integrũ ſtet perfectumq; con-
nubium:niſi quis dubitet aĩam à uerbo
& prius amari,& plus.Prorſus & ꝑue-
nit̃ amãdo,& uincit̃.Felix q̃ meruit ꝑue-
niri ĩ tantæ bñdictione dulcedinis.Felix
cui tãtæ ſuauitatis cõplexũ expiri dona-
tũ eſt.Qđ nõ eſt aliud q̃ amor ſctũs &
caſtus,amor ſuauis & dulcis,amor tãtę
ſerenitatis,quãtæ & ſynceritatis, amor
mutu⁹,ĩtim⁹,ualiduſq; q nõ ĩ carne una,
ſed uno planè ĩ ſpũ duos iũgat, duos fa-
ciat iã nõ duos,ſed unũ,Paulo ita dicen
te:Qui adhęret deo,un⁹ ſpũs eſt.Et nũc 1.Cor.6.d
poti⁹ eã ſuꝑ his audiam⁹ quã facile ma-
giſtrã de oĩb.fecit,et magiſtra unctio,et
frequẽs expiẽtia.Niſi forte id melius ſer
uam⁹ ĩ aliud ſermonis principiũ,ne rem
bonã coarctem⁹ ĩter anguſtias h⁹ iã ꝓ-
pemodũ finiendi. Et ſi ꝓbatis,facio finẽ
ẽt añ finẽ:ut famelici tẽpeſtiue cõuenia
mus cras ad delicias ſanctæ aĩæ,qb.btã
meret̃ frui cũ uerbo, & de uerbo ſponſo
utiq; ſuo Ieſu xp̃o dño nr̃o:q eſt ſuꝑ oĩa
deus benedictus in ſecula, Amen.

Quod

Quod anima quærens deum, præuenta eſt ab eo, & quid ſit illa quæſitio in qua iam ab eo præuenta eſt. *Sermo* 84.

Canti.3.a I N lectulo meo per noctes quę-
ſiui quẽ diligit anima mea.Ma-
gnum bonum quærere deum.
Ego hoc nulli in bonis animæ ſcđm exi
ſtimo.Primum in donis,ultimum in ꝓ-
fectib.eſt.Virtutum nulli accedit, cedit
nulli.Cui accedat quam nulla pręcedit?
Cui præcedat quæ oĩm magis conſum-
matio eſt?Quæ.n.uirt⁹ aſcribi poſſit nõ
q̃renti deũ:aut qs terminus q̃renti deũ?
Pſa.104.a Quærite(inqt)faciem eius ſemꝑ.Exiſti-
mo,qa nec cũ inuentus fuerit, ceſſabit̃ à
q̃rendo.Non pedũ paſſib.ſed deſiderijs
q̃rit̃ deus. Et utiq; non extundit deſide-
rium ſctm̃ felix inuentio, ſed extendit.
Nunqd conſummatio gaudij, deſiderij
cõſumptio eſt?Oleum magis eſt illi: nã
ipm̃ flãma.Sic eſt. Adiplebit̃ lætitia,ſed
deſiderij non erit finis,ac per hoc nec q̃-
rendi.Tu ṽò cogita,ſi potes,quęritandi
hoc ſtudium ſine indigẽtia, & deſideriũ
ſine anxietate.Alterꝝ ꝓfectò pñtia, alte
rum copia excludit.Nũc iam uidere cur
iſta præmiſerim.Nimirꝝ,ut oĩs inter uos
aĩa q̃rens deum, ne magnum bonum in
magnum ſibi detorq̃at malũ,nouerit ſe
ꝑuentã in illo,& añ q̃ſitam q̃ q̃rentem.
Sic.n.de magnis bonis mala oriri nõ mi
nima ſolẽt: cũ facti eximij de bonis dñi,
utimur donis tanq; non datis,nõ dam⁹
gl'iam deo.Ita ꝓfecto qui maximi uide-
bant̃ ꝓ accepta grã, ꝓ non redhibita mi
nimi reputant̃ ad deum. Ego aũt parco
uobis.Vſus ſum modeſtiorib.uocib.ma
ximo, minimoq;, ſed qđ ſentio non ex-
preſſi. Diſcrimen inuolui,ipſe nudabo:
optimum peſſimumq; dixiſſe debuerã.
Nam ṽe & abſq; dubio,eo qſq; peſſi-
mus quo optimus,ſi hoc ipm̃ quo eſt o-
ptimus aſcribat ſibi. Nempe peſſimum
hoc.Qđ ſi dicat qs:abſit,agnoſco, grã
dei ſum id qđ ſum: ſtudeat aũt captare
gl'iolam ꝓ grã quam accepit: nõne fur
Luc.19.d eſt & latro?Audiat qui eiuſmodi eſt:Ex
ore tuo te iudico ſerue neq;. Quid nequs
ſeruo uſurpante ſibi gl'iam dñi ſui?In le-
ctulo meo ꝑ noctes q̃ſiui quẽ diligit aĩa
mea. Quærit aĩa mea ṽbum, ſed quæ à
ṽbo prius q̃ſita ſit. Alioqn ſemel à facie
ṽbi egreſſa uel eiecta, non reuertet̃ ocl's Iob.7.b
eius ut uideat bona ſi non reqrat̃ à ṽbo.
Quaſi ṽo aliud aĩa nr̃a ſit,q̃ ſpũs uadẽs
& nõ rediens,ſi ſibi fuerit derelicta:Au-
di ꝓfugã & deuiam,qd doleat, & quid Pſal.118.y
petat:Erraui,ait,ſicut ouis q̃ ꝑijt,q̃re ſer-
uum tuum.O hõ redire uis? Sed ſi in uo
lũtate res eſt,quid opem flagitas? Quid
aliunde mendicas, in quo abundas tu ti
bi?Palàm eſt,qa uult & nõ põt,ſed ſpũs Pſal. 77.e
eſt uadens & non rediens, etſi is ſit lon-
gius agens qui nec uult: q̃q; non oĩo il-
lam aĩam expoſitã dixerim uel relictã,
q̃ reuerti cupit,& reqri petit.Vñ.n.uolũ
tas hæc illi?Inde(ni fallor) ꝙ à ṽbo uiſi
tata iam ſit & q̃ſita: nec ocioſa q̃ſitio, q̃
opata eſt uolũtatem, ſine q̃ reditus eſſe
non poterat.Sed non ſufficit ſemel q̃ri:
tantus eſt aĩę languor, tantaq; in reditu
difficultas.Quid.n.ſibi uult?Iacet uolũ- Rom.7.d
tas,ubi facultas non ſuppetit.Nam uel-
le adiacet mihi,inquit, perficere aũt bo-
num non inuenio. Quid ergo ille quẽ de
pſalmo induximus,quærit? Non planè
aliud q̃ q̃ri,qđ non q̃reret niſi q̃ſitus fuiſ
ſet, & rurſum non q̃reret, ſi q̃ſitus ſatis
fuiſſet.Qđ & poſtulat,q̃re,inqens, ſer- Pſal.118.y
uum tuum,ut q dedit uelle,det & ꝑfice-
re ꝓ bona uoluntate. Mihi tñ non uidet̃
iſtiuſmodi aĩæ poſſe competere locus
pñs, q̃ ſcđam grãm necdum percepit,
uolens quidem,ſed nõ ualens adire quẽ
diligit aĩa ſua.Nam q̃uo põt illi conue-
nire qđ ibi ſequit̃,ſurgere & circuire ci- Canti.3.a
uitatem,ſed & ꝑ uicos & plateas q̃rere
dilectum,q̃ eget ipſa q̃ri? Faciat hoc q̃
põt,tm̃ ſe meminerit q̃ſitam prius, ſicut
& prius dilectam,atq; inde eſſe & qđ q̃
rit,& qđ diligit.Oremus & nos chariſ- Pſal.78 b
ſimi,ut cito anticipient nos miæ iſtæ, qa Eph.5.a
paupes facti ſumus nimis, qđ nõ de oĩ-
bus nobis dico. Scio.n. q̃ plurimos ue-
ſtrũ ambulãtes ĩ dilectiõe q̃ xp̃s dilexit
nos, & ĩ ſimplicitate cordis q̃rẽtes illũ.
Sed ſunt aliq (qđ triſtis dico) q nullum
nobis adhuc ĩ ſe dedere indicium huius

tam ſalutaris anticipationis, ac per hoc
nec ſuæ ſalutis, homines ſeipſos aman-
tes non dn̄m, & quærentes q̄ ſua ſunt,
non quæ dn̄i. Quæſiui (ait illa) quem di-
Canti. 3. c ligit anima mea. Nempe huc te prouo-
cat anticipantis benignitas illius qui te
& prior quæſiuit, & prior dilexit. Mini-
me prorſus niſi prius q̄ſita q̄reres, ſicut
nec diligeres niſi dilecta prius. Nō in una
tm̄ bn̄dictione, ſed in duab. ꝑuenta es, di
lectione & q̄ſitione. Dilectio cā q̄ſitio-
nis, q̄ſitio fructus dilectionis eſt & cer-
titudo. Dilecta es, ne ad ſupplicium po-
tius q̄ſitam ſuſpiceris: q̄ſita es, ne fruſtra
dilectam conquereris: utraqꝫ tam ami-
ca comperta ſuauitas, & auſum dedit, et
uerecundiam depulit, & reditū ꝑſuaſit,
& mouit affectum. Hinc zelus, hinc ar-
dor iſte q̄rendi quē diligit aīa tua, q͂a ꝑ-
fectò nec non q̄ſita q̄rere poteras, nec
non q̄rere q̄ſita nunc potes. Sed noli ob-
liuiſci un̄ huc ueneris. Et ut in me potius
transfigurē q̄ dn̄r (id. n. tutius) tu ne es, ô
aīa mea, q̄ relicto uiro tuo priore cū quo
tibi bn̄ fuerat, primā fidem irritā feciſti,
iens poſt amatores tuos? Et nunc quo-
ad libuit fornicata cum illis, fortè & cō-
tempta ab illis, audes īpudēs, & fronto
ſa uelle reuerti ad illū quem ſuperba cō-
tempſiſti? Quid? Digna latebris q̄ris lu-
cem, & curris ad ſponſum, dignior pla-
gis q̄ oſculis? Mirꝫ ſi non ꝓ ſponſo iudi
cem offendas. Felix q̄ ad hęc aīam ſuam
rn̄dentem audierit: Non timeo, q͂a amo:
qđ non amata oīo non facerem. Itaqꝫ ēt
amor. Nihil dilectæ timendū. Paueāt q̄
non amāt. Quidni aſſidue inimicitias ſu
ſpicent? Ego ꝟo amans, amari me dubi-
tare non poſſum, nō plus q̄ amare. Nec
poſſum ꝟeri uultum cuius ſenſi affectū.
In quo? In eo ꝙ talem non mō q̄ſiuit, ſed
& affecit, fecitqꝫ certam proinde de q̄ſi-
tu. Quidni rn̄deam in q̄ſitu, cui ī affectu
rn̄deo? Nunq̄d iraſcet̄ q̄ſitus, qui ēt con-
temptus diſſimulauit? Quinimmo nō re
pellet req̄rentem, q̄ & contēnentem req
rit. Benignꝰ eſt ſpūs ꝟbi, & benigna nū-
ciat mihi, intimans & ſuadens de ꝟbi et
zelo deſiderioqꝫ, qđ utiqꝫ ſibi non pōt
eſſe abſconditum. Scrutat̄ alta dei, con-
ſcius eaꝝ quas cogitat cogitationes pa-
cis & non afflictionis. Quidni aīer ad q̄-
rendum expta clementiam, & ꝑſuaſa de
pace? Fr̄es, hoc ſuaderi, à ꝟbo q̄ri eſt: ꝑ-
ſuaderi, inueniri eſt. Sed non oēs capiunt
hoc ꝟbū. Quid faciemus paruulis nr̄is
illos loquor (q̄ adhuc īter nos incipiētes
ſunt, non tn̄ inſipientes) cum teneant ini
tiū ſapię, ſubiecti inuicē in timore Xp̄i.
Vn̄ illis inq̄ facimus fidem ꝙ hæc ita ſe
habeant penes ſponſam, cū ipſi talia agi
ſecū necdū ꝑſenſerit? Sed mitto eos ego
ad talē cui decredere nō debeāt. Legāt
in libro, qđ in corde altero, q͂a non cer-
nunt, non credūt. Eſt ſcriptū in ꝓphetis:
Si dimiſerit uir uxorē ſuā, & illa recedēs Hier. 3. a
duxerit uirū aliū: nunq̄d reuertet̄ ultra?
nunq̄d non polluta & contaminata erit
mulier illa? Tu aūt fornicata es cū ama
torib. multis: & tn̄ reuertere ad me dicit
dn̄s, & ego ſuſcipiā te. Verba dn̄i ſunt: Ibidem.
non eſt fas ſuſpēdere fidem. Credāt qđ
non expiunt̄, ut fructum qn̄qꝫ expientię
fidei merito conſequant̄. Satis arbitror
declaratum, quid ſit, q̄ri à ꝟbo, & quæ
hæc ſit neceſſitas non ꝟbo, ſed aīæ: niſi
ꝙ q̄ expta eſt, & plenius iſta nouit & fe-
licius. Reſtat ut ſequēti tractatu docea-
mus ſitiētes aīas q̄rere à quo q̄ſitæ ſunt,
uel potius id diſcamus ab illa quæ hoc
loco inducitur quærens ipſum quem di-
ligit anima ſua ſponſum animæ Ieſum
Xp̄m dn̄m noſtrū, qui eſt ſuper omnia
deus benedictus in ſecula, Amen.

De ſeptem neceſſitatibus propter quas animæ quærit uerbum: quæ tandem reformata accedit ad eius dulcedinem contemplandam atque perfruendam. *Sermo 85.*

IN lectulo meo q̄ſiui quem dili-
git anima mea. Ad quid? Dictū Canti. 3. a
eſt, & iterare ſuperfluum: ꝓpter
quoſdam tn̄ qui non interfuerunt cum
tractaretur, dico aliquid br̄, & qđ for-
taſſe ne hos quidem qui interfuerūt, au-
dire pigebit. Nec. n. totum dici tunc po-
tuit. Quærit anima ꝟbum cui cōſentiat
ad correctionē, quo illuminet̄ ad cogni-
tionē, cui īuitat̄ ad uirtutē, q̄ reformet̄ ad

ſapiam, cui conformet̄ ad decorem, cui
maritetur ad fœcunditatem, quo fruat̄
ad iucunditatem. Propter has oēs cās q̄
rit anima ꝟbū. Non ambigo eſſe q̄ plu-
res & alias, ſed hæ interim occurrūt. Po
terit aūt ſicui cordi fuerit, facile al's atqꝫ
al's aduertere in ſemetipſo. Siquidē mul
tæ ſunt auerſiones nr̄ę, multę & infinitę
animæ neceſſitates, & anxietatum non
eſt numerus. At ꝟbū ditius pleniuſqꝫ ſu
perabūdat in bonis, utpote ſapia uincit
malitiam, uincens in bonis mala. Et nūc
haꝝ quas poſui, accipite rōnem. Et pri
mo qđ primum eſt, uidete quemadmo-
dū cōſentiat ad correptionē. Legimus
Mat. 5. d ꝟbū in euangelijs loquens: Eſto conſen
tiens, inquit, aduerſario tuo, dū es cū il-
lo ī uia, ne forte tradat te iudici, & iudex
tortori. Quid cōſultius? Verbi cōſilium
eſt (ni fallor) ſe aduerſarium ꝓſtantis,
Pſal. 94. b ꝙ aduerſet̄ carnalib. deſiderijs nr̄is dū
dicit, ſemper hi errant corde. Tu ꝟo qui
hæc audis, ſi pauēs cœperis uelle fugere
à uētura ira: credo ſolicitꝰ eris q̄uo huic
conſentias aduerſario q̄ tibi illam tam
terribil'r intentare ur̄. At iſtud impoſ'e,
niſi diſſentias tecum, niſi tibimet aduer-
ſeris, niſi graui & uigili lucta tuipſe con
tra teip̄m infatigabil'r prælieris: poſtre-
mo niſi ualefacias inueteratæ conſuetu-
dini, inatęqꝫ affectioni. Id quidem duꝝ.
Si tuis attemperaueris uirib. tale erit, ac
ſi uno digitoꝝ tuoꝝ torrentis impetū
ſiſtere, aut ip̄m denuo coneris Iordanē
cōuertere retrorſum. Quid facies? Quę-
re ꝟbū cui cōſentias, ipſo faciente ut cō
ſentias. Fuge ad illū q̄ aduerſat̄, ꝑ quē ta-
lis fias cui iam non aduerſet̄, ut blandiat̄
q̄ minabat̄, & ſit ad īmutandū efficacior
infuſa gr̄a, q̄ intenſa ira. Hæc prima (ut
opinor) neceſſitas ob quā aīa incipit q̄re
re ꝟbū. Sed ſi ignoras q̄d ille uelit cui iā
uoluntate conſentis, nōne & de te dicet̄,
q͂a zelum dei hēs, ſed nō ſcđm ſciam? Et
ne hoc leue exiſtimes, memineris ſcri-
ptū, q͂a ignorans ignorabit̄. Scire uis q̄d
1. Co. 14. g conſulam, & in hac neceſſitate? Qđ in
prima. Meo cōſilio nunc quoqꝫ ibis ad
ꝟbū, & docebit te uias ſuas, ne uolēdo
q̄dem, ſed ignorando bonū dum curris
contingat excurrere, & errare ī inuio &
non in uia. Lux eſt. n. ꝟbū. Declaratio
deniqꝫ ſermonum illuminat, & intelle- Pſal. 118. r
ctū dat paruulis. Btūs es ſi dicas & tu:
Lucerna pedib. meis uerbū tuū, & lumē
ſemitis meis. Nec paꝝ ꝓfecit aīa tua, cu Ibidem. o
ius īmutata uoluntas, cuius illuminata
rō eſt ut bonum, & uelit & nouerit. In al
tero uitam, in altero uiſum recepit. Nam
& malum uolendo mortua erat, & bo-
nū ignorādo cæca. Iam uiuit, iam uidet,
iam ſtat in bono, ſed ope & ope uerbi.
Stat manu uerbi leuata ueluti ſuper pe- 1. Co. 10. c
des duos, deuotionē & agnitionē. Stat
inq̄, ſed ſibi putet dictū: Qui ſe exiſtimat
ſtare, uideat ne cadat. Putáſne ſtare ꝑ ſe
poſſit q̄ ſurgere ꝑ ſe nō potuit? Nō opi-
nor. Quid. n.? Verbo dn̄i cœli firmati ſūt,
& terra ſtabit ſine uerbo? Cur ergo ſi ſta Pſa. 32. b
re ꝑ ſe poterat, orabat hō de terra: cōfir
ma me, īq̄ēs, ī uerbis tuis? Deniqꝫ & ꝓba
rat. Eius ipſiꝰ illa uox fuit: Impulſus euer Ibi. 118. d
ſus ſum ut caderem, & dn̄s ſuſcepit me.
Quęris q̄s ille īpulſor? Nō ē unus. Impul Pſal. 117. b
ſor diabolus eſt, īpulſor mūdus, īpulſor
hō. Quis iſte hō ſit q̄ris? Quiſqꝫ ſui. Noli
mirari, uſqꝫ adeo hō īpulſor ſibi ē, & ſui-
met p̄cipitator, ut nō ſit qđ ab altero ī-
pulſore formides, ſi ipſe à te ꝓprias cōti- 1. Pet. 3. c
neas manꝰ. Quis. n. iq̄t, uob̄ nocere pote
rit, ſi boni æmulatores fueritis? Manus
tua cōſenſus tuꝰ: ſi diabolo ſuggerēte uł
ſcl'o ſuadēte qđ n̄ oportet, aſſēſū tuū te-
nueris, & n̄ dederis mēbra arma iniq̄ta-
ti, nec ꝑmiſeris regnare pc̄tm̄ ī tuo mor-
tali corꝑe: bonū te æmulatorē ꝓbaſti,
cui malitia oīo nil nocuit, uide ne magis
ꝓfuerit. Scriptū ē. n. Bonū fac, & hēbis Rom. 13. a
laudē ex illa. Cōfuſi ſunt q̄ q̄rebāt aīam
tuā, tu ꝟo cātabis: Si mei n̄ fuerit dn̄ati, Pſal. 18. d
tūc īmaculatꝰ ero. Bōi planè ęmulatoris Eccl. 30. d
īſigne dediſti, ſi cōſilio ſapiētis miſereris
aīę tuæ, ſi oī cuſtodia ſeruas cor tuū, ſi iu
xta ap'l'm teip̄m caſtū cuſtodis. Alioq̄n 1. Cor. 5. d
et ſi uniuerſū mūdū lucreris, aīę āt tuę de Mat. 16. d
trimētū patiaris, n̄ plāe bonū te cēſemꝰ
ęmulatorē, q̄m̄ q̄dē nec ſaluator. Cū igr̄
tres ſint ſtāti imminētes ſtratores, hoꝝ

diabolus liuore malitiæ, mundus uento
uanitatis, homo ſemetipm̄ pondere ſuæ
corruptionis impellit. Impellit diabol⁹,
ſed non euertit, ſiquidem tuũ illi negaue
Iaco.4.b ris aſſenſum. Deniq; habes: Reſiſtite dia
bolo, & fugiet à uobis. Iſte eſt ꝗ ſtãtes
ĩ paradiſo impulit inuidus & euertit, ſed
conſentientes, nõ reſiſtentes. Iſte eſt qui
ſeipm̄ de cœlo ſuꝑbus nullo impellente
p̄cipitauit: ut ſcias multo magis hoĩem
ſuo ipſius caſui ĩminere, quem ꝓprię ſub
ſtantiæ pondus grauat. Eſt & mundus
impulſor, q̄a in maligno poſitus eſt: im-
pellit oẽs, ſed ſolos euertit amicos ſuos,
id eſt conſentaneos ſibi. Nolo eſſe ami-
cus mundi, ne cadã. Nã ꝗ uult eſſe huius
mũdi amicus, inimicus dei cõſtituit̃, quo
utiq; nullus grauior caſus. Ex quib. ſatis
claret ꝙ ſit hõ p̄cipuus impulſor ſui, qui
ſuo ſine alieno impulſu cadere põt, alie-
no abſq; ſuo cadere nõ põt. Cui nã hoꝝ
p̄cipue reſiſtendũ? Nempe huic qui eo
moleſtior quo interior ſolus deijcere ſuf
ficit, cũ ſine ipſo alij poſſint facere nihil.
Prou.16.d Nõ ſine cã ſapiẽs expugnatori p̄tulit ur-
biũ uiꝝ ꝗ aĩo dñat̃. Multum hoc ad te,
opus uirtute hẽs, & non q̄cũq;, ſed q̄ in-
duaris ex alto. Ipſa.n. ſi perfecta ſit, faci-
le ſic aĩm uictorem ſui, & ſic inuictũ red
dit ad oĩa. Eſt quippe uigor animi cede-
re neſcius ꝓ tuenda rõne. Aut ſi magis ꝓ
bas, uigor aĩ ĩmobilr̃ ſtantis cum rõne
Pſal.23.a uel pro rõne. Vel ſic. Vigor aĩ qđ in ſe eſt
oĩa ad rõnem cogens uel dirigens: Quis
aſcendet in montem dñi? Huius ad ỽti-
cem montis.i. ad uirtutis perfectionem
qſq; conſcendere adoriet̃, ſciet ꝑfectò q̄
ſit aſcenſus arduus, & caſus cõcitus abſ-
que uerbi adiutorio. Felix aĩa q̄ angelis
ſpectantib. p̄buit gaudium pariter & mi
raculũ ſui, ut audiret de ſe loquẽtes: Quę
Cant.8.c eſt iſta, quæ aſcendit de deſerto delicijs
affluens, ĩnixa ſuꝑ dilectum ſuum? Alio-
quin fruſtra nitit̃, ſi nõ ĩnitit̃. Sanè ẽt cõ-
tra ſe innitens inualeſcet, & facta ſeipſa
ualidior coget ꝓ rõne uniuerſa iram, me
tum, cupiditatem & gaudiũ ueluti quẽ-
dam aĩ currum bonus auriga reget: &
in captiuitatem rediget oẽm carnalem
affectũ, & carnis ſenſum ad nutũ rõnis ĩ
obſequm uirtutis. Quidni oĩa poſ'ia ſint
ĩnitenti ſuꝑ eum ꝗ oĩa põt? Quãtæ fidu-
ciæ uox, oĩa poſſum ĩ eo ꝗ me cõfortat?
Nil oĩpotentiam ỽbi clariorem reddit,
ꝙ ꝙ oĩpotentes facit oẽs qui in ſe ſꝑant. Philip.4.c
Deniq; oĩa poſ'ia ſunt credenti. An non Mar.9.d
oĩps cui oĩa poſ'ia ſunt? Ita aĩus ſi non ꝓ-
ſumat de ſe, ſed ſi confortet̃ à ỽbo, pote
rit utiq; dñari ſui, ut non dñet̃ ei oĩs iniu-
ſtitia. Ita inq; ỽbo ĩnixum, & indutum
uirtute ex alto, nulla uis, nulla fraus, nul Pſal.118.r
la iam illecebra poterit, uel ſtãtẽ deijce-
re, uel ſubijcere dñantẽ. Vis nõ timere ĩ-
pulſorẽ? Nõ ueĩat tibi pes ſuꝑbię, & ma
nus impellentis nõ moueat te. Ibi ceci-
derunt ꝗ opant̃ iniq̄tatem. Ibi diabolus
& angeli eius corruerunt, ꝗ licet nõ pul-
ſi extrinſecus, expulſi ſunt tñ, nec potue-
runt ſtare. Deniq; in ỽitate non ſtetit, ꝗ
non ĩnixus eſt ỽbo, ꝗ in ſua uirtute con-
fiſus eſt. Et iõ fortaſſis ſedere uoluit, q̄a Eſa.14.d
ſtare nõ ualuit. Dicebat.n. Sedebo ĩ mõ
te teſtamẽti. Cæteꝝ deo alr̃ iudicante,
nec ſtetit, nec ſedit, ſed cecidit: dicente
dño: Videbã ſatanã ſicut fulgur de cœlo
cadẽtẽ. Ergo ꝗ ſtat, ſi nõ uult cadere, nõ Luc.10.c
fidat ſibi, ſed nitat̃ ỽbo. Verbũ loq̄t̃: Si- Ioan.15.a
ne me nihil poteſtis facere. Ita ẽ, nec ſur-
gere ad bonũ, nec ſtare ĩ bono poſſum⁹
ſine ỽbo. Tu ergo ꝗ ſtas, da glĩã deo, et
dic: Statuit ſupra petrã pedes meos, &
direxit greſſus meos. Cuius manu erige Pſal.39.a
ris, ipſi⁹ neceẽ eſt uirtute tenearis. Hæc ꝓ
eo ꝙ dixi op⁹ nos hr̃e ỽbo cui ĩnitamur
ad uirtutẽ. Nũc iã uidẽdũ eſt de eo qđ
itẽ memoraui, ꝑ ỽbũ. ſ. nihilominus nos
reformari ad ſapiam. Verbũ uirtus, ỽbũ
ſapia ẽ. Sumat ergo aĩa đ uirtute uirtutẽ,
ac de ſapia ſapiam, & uni ỽbo munus
utrũq; aſcribat. Alioq̄n ſi aliunde aut
utrãq;, aut alterutrã arroget ſibi: neget ẽt
ſil', uel de fonte riuũ, uel đ uite uinũ, ul' lu
mẽ oriri đ lũine. Fidel' ſermo: Siq̄s, iq̄t, ĩ- Iaco.1.a
diget ſapia, poſtulet à deo, ꝗ dat oĩb. af-
fluẽter, & nõ ĩpropat: & dabit̃ ei. Hæc il-
le. Ego ỽo haud ſec⁹ đ uirtute ſẽſeri. Co-
gnata uirt⁹ ſapiæ ẽ. Donũ dei uirt⁹ ẽ, de-
putãda ĩ donis optimis, đſcẽdẽs & ipa đ
ſurſum

ſurſum à pr̃e ỽbi. Et ſiquis exiſtimet id
per omnia eam quod ſapiam eſſe, non ĩ-
ficior, ſed in ỽbo, non in aĩa. Quæ.n. in
ỽbo ꝓ eius ſingulari diuinæ naturæ ſim
plicitate unum ſunt, unum tñ effectum ĩ
anima non hñt, ſed ad illius uarias & di
uerſas neceſſitates ueluti diuerſa ſeſe ꝑti
cipanda accõmodãt. Iuxta quam rõnẽ
profectò aliud eſt aĩo uirtute agi, & aliđ
ſapia regi: aliud dñari in uirtute, aliud in
ſuauitate deliciari. Licet nanq; & ſapia
potens, & uirtus ſuauis exiſtat: ut tñ ꝓ-
prias quibuſq; reddamus uocabulis ſi-
gnificãtias, uigor uirtutem, ſapiam pla-
ciditas aĩ cum ſpũali q̄dam ſuauitate de
monſtrat. Hanc puto ab Apl'o deſigna-
tam, ubi poſt multa hortamenta ꝑtinen
tia ad uirtutem, adiecit, qđ ſapiæ eſt: In
2.Cor.6.a ſuauitate, in ſpũ ſctõ. Igitur ſtare, reſiſte-
re, uim ui repellere, quæ utiq; in partib⁹
uirtutis deputantur, honor quidem, ſed
labor eſt. Nõ eſt.n. idipm̄ honorem tuũ
laborioſe defendere, & quiete poſſide-
re. Non eſt idem uirtute agi, & uirtute
frui. Quicquid uirtus elaborat, ſapientia
Eccl.38.c fruitur: & quod ſapia ordinat, delibe-
rat, moderatur, uirtus exequit̃. Sapiam
ſcribe in ocio, ait ſapiẽs. Ergo ſapiæ ocia
negocia ſunt, & quo ocioſior ſapia, eo
exercitatior in genere ſuo. E regione uir
tus exercitata clarior eſt, eoq; ꝓbatior
quo officioſior. Et ſiquis ſapiam uirtutis
amorem diffinierit, non à uero deuiare
uidebit̃. Vbi aũt amor eſt, labor nõ eſt,
ſed ſapor. Et forte ſapia à ſapore denoĩa
tur, ꝙ uirtuti accedens quoddam ueluti
condimentum ſapidam reddat, q̄ per ſe
inſulſa quodãmodo & aſpera ſentiebat̃.
Nec duxerim reprehendendum ſiquis
ſapiam ſaporem boni diffiniat. Hunc ſa-
porem perdidimus ab ipſo penè exortu
generis noſtri. Ex quo cordis palatũ ſen
ſu carnis præualente infecit uirus ſerpen
tis antiqui, cœpit aĩæ non ſapere bonũ,
Gen.8.d ac ſapor noxius ſubintrare. Deniq; ꝓni
ſunt ſenſus hoĩs, & cogitationes in ma-
lum ab adoleſcentia, hoc eſt ab inſipien
tia primæ mulieris. Ita inſipientia mulie
ris ſaporem boni excluſit, quia ſerpen-
tis malitia mulieris inſipientiam circun-
uenit. Sed unde malitia uiſa eſt uiciſſe
ad tempus, inde ſe uictam dolet in æter
num. Nam ecce denuo ſapientia mu-
lieris cor & corpus impleuit, ut qui per
fœminam deformati in inſipientiam ſu-
mus, per fœminam reformemur ad ſa-
pientiam. Et nũc aſſidue ſapia uincit ma
litiam in mentib. ad quas intrauerit, ſa-
porẽ mali, quem illa inuexrt, ſapore ex-
terminans meliori. Intrãs ſapia dum ſen
ſum carnis infatuat, purificat intellectũ,
cordis palatũ ſanat & reꝑat. Sano pala
to ſapit iam bonũ, ſapit ipſa ſapia, qua ĩ
bonis nullũ melius. Quam multa fiunt
bona, & non ſapiũt faciẽtib. ſiq̄dẽ nõ ſa
pore boni ad illa, ſed aut rõne aut q̄licũ-
que occaſione, ſeu neceſſitate impellun
tur: & ecõtrario multis q̄ faciũt non ſa-
piunt mala, ſed ad hęc inducunt̃, aut me
tu, aut cupiditate rei cuiuſpiã potius ꝙ
ſapore mali. Qui aũt tranſierunt in affe-
ctũ cordis, aut ſapiẽtes ſunt, & ipſo de-
lectant̃ ſapore boni, aut maligni ſunt, et
ipſa complacet ſibi malitia, ẽt nulla ſpe
alterius cõmodi blãdiẽte. Malitia uero
qđ niſi ſapor eſt mali? Btã mẽs quam ſi-
bi totam uendicauit ſapor boni, & odiũ
mali. Hoc reformari ad ſapiam eſt, hoc
ſapiæ uictoriam feliciter expiri. Nam in
quo euidẽtius ſapia uincere malitiã cõ-
probat̃, ꝙ cum excluſo ſapore mali, qui
nõ aliud ꝙ ipſa malitia eſt, boni quidã
intimus ſapor mẽtis intima occupare to
ta ſuauitate ſentit̃? Itaq; ad uirtutẽ ſpe-
ctat tribulationes fortiter ſuſtinere, ad
ſapiam gaudere in tribulationib. Cõfor Pſal.26.d
tare cor tuũ, & ſuſtinere dñm, uirtutis ẽ: Pſal.33.b
guſtare & uidere qm̃ ſuauis eſt dñs, ſa-
pientiæ eſt. Et ut magis ex ꝓprio bono
naturæ bonũ qđq; clareſcat: modeſtia
aĩ ꝓbat ſapiẽtẽ, cõſtãtia uiꝝ uirtutis oñ-
dit. Et bñ poſt uirtutẽ ſapia, ꝙ uirtus ſit
quoddã q̄ſi ſtabile fundamentũ ſuꝑ qđ
ſapia ædificet ſibi domũ. Oportuit aũt Prou.9.a
p̄cedere notitiã boni, q̄a nõ eſt ſocietas
luci ſapiæ, & tenebris ignorãtiæ. Opor
tuit & bonã uolũtatẽ, q̄a in maleuolam
aĩam nõ ĩtroibit ſapia. Iam ſi ĩ uolũtatis

mutatione reddita innotuit aĩæ uita, in
eruditione ſanitas, in uirtute ſtabilitas, ĩ
ſapĩa poſtremo maturitas: ſupeſt ut de-
corem illi inueniamus, ſine quo ſpecioſo
Pſa.44.a forma præ filijs hoĩm placere nõ poteſt.
Deniq; audit, qa concupiſcet rex decorẽ
tuũ. Quanta enumerauimus aĩæ bona,
dona ꝟbi, uoluntatẽ bonam, ſcĩam, uir-
tutem, ſapĩam, & nihil hoꝝ ꝟbũ rex cõ
Pſal.92.a cupiſcere legit: ſed tm̃ concupiſcet, inqt,
rex decorẽ tuũ. Ait ꝓpheta: Dñs regna-
uit, decorẽ induit. Quidni imagini ſuę pa
riter & ſponſę ſilẽ cupiat indumentum?
Tanto ꝑfecto ſibi charior illa quanto ſi
milior ſibi. In quo ergo aĩæ decor? an for
te in eo qđ honeſtum dr̃? Hoc interim
ſentiamus, ſi melius nõ occurrit. De ho-
neſto aũt exterior ĩterroget cõuerſatio,
non q ex ea honeſtum ꝓdeat, ſed ꝑ eã.
Nam in conſcĩa & habitatio eius & ori
go. Siquidem claritas eius teſtimonium
conſcię. Nihil hac luce clarius, nihil hoc
glorioſius teſtimonio, cũ ꝟitas in mente
fulget, & mẽs in ꝟitate ſe uidet. Sed q̃-
lẽ? Pudicã, ꝟecundã, pauidam, circũſpe-
ctam, nihil penitus admittentẽ qđ eua-
cuet glĩam conſcĩæ atteſtantis, in nullo
cõſciam ſibi qđ erubeſcat pñtiam ꝟita-
tis, quo cogatur auertere faciẽ q̃ſi confu
ſam & repcuſſam à lumine dei. Hoc pla
nè, hoc illud decoꝝ ẽ, qđ ſuper oĩa bo-
na aĩæ diuinos oblectat aſpectus, & nos
noĩamus ac diffinim⁹ honeſtum. Cũ au
tem decoris huius claritas abundãtius
Mat.5.b intima cordis repleuerit, ꝓdeat foras ne
Ioan.1.a ceſſe eſt tanq̃ lucerna latẽs ſub modio,
imò lux in tenebris lucens, latere neſcia.
Porrò effulgentem & ueluti quibuſdam
ſuis radijs erumpentem mentis ſimula-
crum corpus excipit, & diffundit ꝑ mẽ-
bra & ſenſus, quaten⁹ oĩs inde reluceat
actio, ſermo, aſpectus, inceſſus, riſus, ſi
tñ riſus miſtus grauitate, & plenus ho-
neſti. Hoꝝ & alioꝝ ꝑfecto artuum ſen
ſuumq; motus, geſtus & uſus cum ap-
paruerit ſerius, purus, modeſtus, totius
exps inſolentiæ atq; laſciuiæ, tum leuita
tis, tum ignauiæ alienus, æquitati aũt ac
cõmodus, pietati officioſus: pulchritu-
do aĩæ palàm erit, ſi tñ non ſit in ſpiritũ
eius dolus. Põt.n. fieri ut ſimulentur oĩa
hæc, & non ex abundantia cordis talr̃
moueant. Et ut magis eluceat in aĩæ de-
cor, ipm̃ ſi placet honeſtum in quo hũc
locandũ cenſuimus, diffiniat mẽtis in-
genuitas ſolicita ſeruare cũ conſcĩa bo-
na famæ integritatem. Vel iuxta Aplm̃,
ꝓuidere bona, non tm̃ corã deo, ſed etiã 2.Cor.8.d
corã hoĩb. Btã mens quæ hoc ſe induit
caſtimoniæ decus, & quẽdã ueluti cœle
ſtis ĩnocentiæ candidatũ, ꝑ quẽ ſibi uen
dicet glioſam conformitatem, non mũ-
di, ſed ꝟbi, de quo legit q ſit candor ui-
tæ æternæ, ſplendor & figura ſubſtãtiæ
Sap.7.d dei. Ex quo iam gradu audet q̃ hmõi eſt
Heb.1.a cogitare de nuptijs. Quidni audeat, eo
ſe nubilem, quo ſilẽm cernens? Nõ ter-
ret celſitudo quã ſociat ſilitudo, amor
conciliat, ꝓfeſſio maritat. Profeſſionis
forma hæc eſt: Iuraui & ſtatui cuſtodi-
Pſal.118.o re iudicia iuſtitiæ tuæ. Hanc ſecuti Apli
Mat.19.d aiebant: Ecce nos reliqmus oĩa, & ſecu-
ti ſumus te. Silẽ eſt illud qđ in carnali q-
dem dictum, Xpi & eccliæ connubium
ſpũale ſignauit: ꝑꝑ hoc relinquet hõ pa-
trem ſuum & mrẽm ſuã, & adhrbit uxo
Ephe.5.g ri ſuæ: & erũt duo in carne una. Et apud
Pſal.72.d ꝓpham gliatio maritatæ: Mihi aũt ad
hærere deo bonũ eſt: ponere in dño deo
ſpem meam. Ergo quã uideris aĩam reli
ctis oĩb. ꝟbo uotis oĩb. adhærere: ꝟbo
uiuere: ꝟbo ſe regere, de ꝟbo cõcipere
qđ pariat ꝟbo: q̃ poſſit dicere, mihi ui-
uere Xp̃s eſt & mori lucrum: puta coniu
gem, ꝟboq; maritatam. Confidat in ea
cor uiri ſui, ſciens fidelem, q̃ ꝑ ſe oĩa ſpre
uerit, oĩa arbitret ut ſtercora ut ſibi ipm̃
lucrifaciat. Talẽ nouerat de q̊ dicebat:
Actuo.9.c Vas electionis eſt mihi iſte. Prorſus pia
Gala.4.c mr̃ & fidelis uiro ſuo aĩa Pauli cum di-
ceret: Filioli mei, quos iteꝝ parturio do
nec formetur Xp̃s in uobis. Sed attẽde
in ſpũali mrĩmonio duo eſſe gña pariẽ-
di: & ex hoc ẽt diuerſas ſoboles, ſed nõ
aduerſas: cũ ſanctæ mr̃es aut p̃dicando
aĩas, aut meditãdo intelligentias pariũt
ſpũales. In hoc ultimo genere interdum
excedit & ſecedit ẽt à corpeis ſenſib. ut

ſeſe non ſentiat q̃ ꝟbũ ſenſit. Hoc fit cũ
mens ineffabili ꝟbi illecta dulcedine, q̊-
dãmodo ſe ſibi furat, imò rapit atq; ela-
bit à ſe ipſa ut ꝟbo fruat. Alr̃ ſanè afficit
mens fructificans ꝟbo, alr̃ fruens ꝟbo.
Illic ſolicitat neceſſitas ꝓximi, hic inui-
tat ſuauitas ꝟbi. Et quidem læta in ꝓle
mr̃, ſed in amplexib. ſpõſi lætior. Chara
pignora filioꝝ, ſed oſcula plus delectãt.
Bonũ eſt ſaluare multos: excedere aũt
& cum ꝟbo eſſe, multo iucundius. At
qñ hoc, aut q̃diu huc? Dulce cõmerciũ:
ſed breue momentũ, & expimẽtum ra-
rum: hoc eſt qđ ſupra poſt alia memini
me dixiſſe, q̃rere utiq; aĩam ꝟbum, quo
fruat ad iucunditatẽ. Pergat qs forſitan
q̃rere à me ẽt ꝟbo frui qd ſit? Rñdeo.
Quærat potius exptum à quo id q̃rat.
Aut ſi & mihi expiri daretur, putas me
poſſe eloq qđ ineffabile eſt? Audi exptũ:
2.Cor.5.c Siue, inqt, mẽte excedimus deo, ſiue ſo-
brij ſumus uobis: hoc eſt. Aliud mihi cũ
deo, ſolo arbitro deo: aliud uobiſcũ mi-
hi. Illud licuit expiri, ſed minime loqui, ĩ
hoc ita condeſcendo uobis, ut & ego di
cere, & uos cape ualeatis. O' qſqs curio
ſus es ſcire qd ſit hoc ꝟbo frui, para illi
non aurem, ſed mẽtẽ. Nõ docet hoc lin-
gua: ſed docet gr̃a. Abſcõdit à ſapiẽtib.
Mat.11.d & prudẽtib. & reuelatur paruulis. Ma-
gna fr̃es, magna & ſublimis uirt⁹ humi
litas, q̃ ꝓmeret qđ nõ docet, digna adi-
piſci qđ nõ ualet addiſci, digna à ꝟbo et
de ꝟbo cõcipere qđ ſuis ipſa ꝟbis ex-
plicare non põt. Cur hoc? nõ qa ſit me-
ritũ, ſed qa ſic placitũ corã p̃re ꝟbi ſpõſi
animæ Ieſu Xp̃i dñi nr̃i, qui eſt ſup oĩa
deus benedictus in ſecula, Amen.

De cautela et uerecundia ſponſæ quærentis uerbum: & de cõmendatione uerecũdiæ. Ser. 86.

NOn eſt qđ à me iã q̃rat cur q̃rat
aĩa ꝟbũ, ſatis ſupq; id intimatũ
ſupra. Age ꝓſeq̃mur reliq̃ pñtis
capli, dũtaxat q̃ ad mores ſpectãt. Vbi
primã nũc aduerte ſpõſæ ꝟecũdiã, q̃ ne-
ſcio an qcq̃ gratius aduerti ĩ morib. ho
minũ q̃ant. Hãc primo oĩm libet quodã
mõ ĩ manib. ſumere, & q̃ſi ſpecioſũ quẽ-
dã florẽ decerpere loco, nr̃iſq; apponere
adoleſcẽtib. Nõ qa nõ ſit & ĩ ꝓuectiori
ætate oĩ ſtudio retinẽda, q̃ eſt certe oĩm
ornat⁹ ætatũ: ſed q teneræ gr̃a ꝟecũdię
ĩ teneriori ætate ampli⁹ pulchriuſq; eni-
teat. Quid amabili⁹ ꝟecũdo adoleſcẽte,
q̃ pulchra hęc & q̃ ſplẽdida gẽma moꝝ
ĩ uita & uultu adoleſcẽtis, q̃ ꝟa & mini
me dubia bonæ nũcia ſpei, bonæ ĩdolis
ĩdex? Virga diſciplinæ eſt illi q pudẽdis
affectib. ĩminẽs, lubricæ ætatis motus a-
ctuſq; leue coerceat, cõprimat ĩſolẽtes.
Quid ita turpiloquij & oĩs deinceps tur
pitudinis fugitãs? ſoror continentiæ eſt.
Nullũ æquè manifeſtũ indiciũ columbi
næ ſimplicitatis: & iõ ẽt teſtis ĩnocẽtiæ.
Lampas eſt pudicæ mẽtis iugiter lucẽs,
ut nil in ea turpe uel ĩdecoꝝ reſidere at-
tẽtet, qđ nõ illa illico ꝓdat. Ita expun-
ctrix maloꝝ, & ꝓpugnatrix puritatis ĩ-
natæ, ſpecialis glĩa cõſcĩæ, & famæ cu-
ſtos, uitæ decus, uirtutis ſedes, uirtutum
primitiæ, naturæ laus, & ĩſigne toti⁹ ho-
neſti. Rubor ipſe genaꝝ quẽ forte ĩuexe
rit pudor, quãtũ gr̃æ & decoris ſuffuſo
afferre uultui ſolet? Vſq; adeo genuinũ
aĩ bonũ ꝟecũdia eſt, ut & q male agere
non ꝟent, uideri tñ ꝟecundent, dicente
dño: Oĩs qui male agit, odit lucem. Sed Ioan.3.c
& q dormiunt, nocte dormiunt: & qui
ebrij ſunt, nocte ebrij ſunt: opa nimiꝝ te-
nebraꝝ & digna latebris, tenebris oc-
cultantes. Intereſt tñ, q occulta dedeco
ris, q̃ ꝟecundia hoꝝ non hr̃e, ſed prode-
re erubeſcit, ſponſæ ꝟecundia oĩno non
operit, ſed expuit, ſed propellit. Idcirco
ait ſapiens: Eſt pudor adducens pctm̃,
& eſt pudor adducens glĩam. Quærit Eccl.4.c
ſponſa ꝟbum ꝟecunde qdem, qa in le-
ctulo, qa ꝑ noctes: ſed hæc uerecundia
habet glĩam, non pctm̃. Quærit hoc ad
purificationem conſcĩæ. q̃rit ad teſtimo
niũ ut poſſit dicere: Glĩa mea hæc eſt te-
ſtimonium conſcĩæ meę. In lectulo meo
ꝑ noctes q̃ſiui quẽ diligit aĩa mea. Vere- 2.Cor.1.c
cũdia tibi, ſi aduertis, & loco ſignat & Cant.3.a
tpe. Quid tam amicũ uerecundo aĩo q̃
ſecretum? Porrò ſecretũ & nox & lectu-
lus hẽt. Deniq; orare uolẽtes iubemur ĩ-
trare cubiculũ: utiq; ſecreti gr̃a. Id qdẽ Mat.6.a

ad cautelam:ne coràm orantib. laus hu
mana orõnis furetur fructum,fruſtretur
effectum. Sed doceris nihilominus uere
cundiam ſnĩa hac. Quid tam proprium
uerecundiæ q̃ proprias uitare laudes,ui
tare iactantiam? Patet q̃ ſignãter & ad
uerecundiam orantib.petere ſecretũ in-
dixerit pudoris filius & miniſter. Quid
tam indecorũ maxime adoleſcẽti q̃ oſtẽ-
tatio ſctitatis? Cum tñ ab hac potiſſimũ
ætate aptum profectò capiat tp̃aneũq́
religionis exordium,Hieremia dicente:
Thre.3.c Bonum eſt homini, ſi portauerit iugum
dñi ab adoleſcentia ſua. Bona cõmen-
datio ſecuturæ orõnis, ſi præmittas ue-
Pſal.118.c recundiam:dicens,Adoleſcentulus ſum
ego & contemptus,iuſtificationes tuas
non ſum oblitus. Nec modo locum &
tp̃s obſeruare oportet eum qui ſibi ora-
re uoluerit. Tp̃s feriatum cõmodius a-
ptiuſq́:maxime aũt cum p̃fundum no-
cturnus ſopor indicit ſilentium,tunc pla
Thre.2.f nè liberior exit puriorq́ orõ: Conſurge
in nocte,inq̃t, in principio uigiliarũ tua-
rum,& effunde ſicut aq̃ cor tuum ante
conſpectum dñi dei tui. Q̃ ſecura aſcẽ-
dit p̃ nocte orõ,ſolo arbitro deo,ſctõq́
angelo qui illam ſuperno altari ſuſcipit
p̃ſẽtandam. Q̃ grata & lucida uerecun
do colorata rubore. Q̃ ſerena & placi-
da nullo interturbata clamore uel ſtrepi
tu. Q̃ deniq́ munda atq́ ſyncera nullo
reſperſa puluere terrenæ ſolicitudinis,
nulla aſpicientis laude ſeu adulatione tẽ
tata. Propter hoc ergo ſponſa nõ minus
uerecunde q̃ caute & lectuli ſecretũ pe-
tebat & noctis,orare hoc eſt uerbum q̃-
rere uolens. Vnum eſt.n. Alioquin non
recte oras,ſi orando præter uerbum ali-
quid quæras,aut quod p̃p uerbum non
quæras,qm̃ in ipſo ſunt omnia. Ibi reme
dium uulnerũ, ſibi ſubſidia neceſſitatũ,
ibi reſarcitus defectuum,ibi p̃fectuũ co
piæ, ibi deniq́ q̃cquid accipere uel hr̃e
hominib. expedit,quicquid decet,q̃cq̃d
oportet. Sine cauſa ergo aliud à uerbo
petitur,cum ipſum ſit omnia. Nam etſi
iſta tp̃alia,cum neceſſe eſt,poſtulare ui-
demur,ſi uerbum in cauſa eſt (ut quidẽ
dignum eſt) nõ utiq́ illa,ſed hoc potius
q̃rimus,p̃p quod alia poſtulamus. No-
runt hoc qui omnem uſum harũ rerũ ad
promerendum uerbum dirigere conſue
uerunt. Non pigeat tñ ſcrutari adhuc ſe-
creta lectuli huius & tp̃is, ſi forte in his
aliquid lateat ſpũale quod uenire ad me
dium proſit. Et ſi placet ſentire lectuli q̃
dem nomine humanam figurari infirmi
tatem,nocturnis aũt tenebris,ignoran-
tiam æquè humanam,conſequens eſt et
congruum ſatis ut dei uirtus & dei ſapĩa
uerbum,contra utrunq́ originale malũ
inſtantius requiratur. Nempe quid con-
uenientius q̃ ut infirmitati uirtus, igno-
rantiæ ſapĩa opponatur? Et ne quid ſim
pliciorũ cordib. de hac interpretatione
reſideat dubium: audiant quid ſup̃ hoc
ſctũs propheta dicat: Dñs opem ferat Pſal.40.a
illi ſuper lectum doloris eius: uniuerſum
ſtratum eius uerſaſti in infirmitate eius.
Atq́ id quidem de lectulo. Iam de igno-
rantiæ nocte quid manifeſtius q̃ quod
in alio identidem loquitur pſalmo: Ne-
ſcierunt neq́ intellexerunt, in tenebris Pſal.81.a
ambulant? pro certo exprimens ipſam
in qua nati ſunt totius humani generis
ignorantiam. Ipſa eſt (ut opinor) cui ſe
beatus apoſtolus & fatetur natum, &
gloriatur ereptum,dicẽs: Qui eruit nos
de poteſtate tenebrarũ. Vnde & dice-
bat. Non ſumus filij noctis neq́ tene- Coloſ.1.b
brarũ. Item ad omnes electos, Vt filij,in- 1.Theſ.5.b
quit,lucis ambulate. Ephe.5.b

Expliciunt ſermones LXXXVI.
Beati Bernardi ſuper Can-
tica: quos morte præuen-
tus non compleuit.

DEVOTI PATRIS DOMINI GILLEBERTI

Abbatis de Hoilandia ĩ Anglia ordinis Ci
ſterciẽſis ſermones ſuper Cantica can
ticorum,ab eo loco, quo B. Ber-
nardus morte præuentus finie-
rat, inſequendo de uicino
eiuſdẽ Bernardi ſpiritum
& ſtylum,incipiunt
feliciter.

Sermo primus.

VArij ſunt amantiũ affe
ctus,q̃a caſus uarij. &
iõ ſponſæ ũba aliquo
ties interrupta uñr, ſi-
cut ipſa dilecto ſuo,uľ
ex uoto fruitur, uel p̃-
ter uotũ fraudat̃. nunc
ut ſuper montes reuertatur inuitat:nunc
in lectulo q̃rit elapſum. Quam aſſigna-
bis conſequentiæ ſeriem? Quæ docebit
ordinis ratio? Nõ ur̃ rõ,ſed interruptio.
Vota amoris non uniformia. Iõ ſermo
ſerie non tenet̃. Affectus in amore lõq̃t,
& ũba interrũpit: quia nec ipſe ſibi ſp̃
in uno ſtatu cohr̃t. Iure & ipſe ſpõſus hi-
nulo comparat̃ ſic ſaliẽs,& ſic fugiẽs di
lectam. Varietas hæc nec conſequentia,
nec rõne caret. Verba iam ſubito cõmu
tata cõtinuationem ſeruant,dũ affectuũ
ordini ſeruiũt. Videte iam q̃ ſit in hac ua
rietate ſeries cõtinuationis. Elapſus erat
dilectæ ſuæ ſuper montes q̃ſi hinnulus
uagus & uolitans, & ipſa ad ſe relapſa
de montibus illis in q̃b. mirabiľr illumi-
nata erat,& illuſtrata uiſiõe dilecti. De
montib.inq́,illis ad conuallẽ lachryma
rum,ad lectum doloris relapſa,ad lectũ
& ad noctẽ de mõtib. luminoſis. Quid-
ni ſic recidat ipſa,ubi ſic recedit dilectus
ſuus? Ipſe.n. ſponſæ ſuæ ſalus & illumi-
natio. Iõ recedente ipſo,illa recidit ad le
ctulum infirmitatis,& ignorãtiæ noctẽ.
Iam uerſatur ſuper ſtratum infirmitatis
Pſal.26.a ſuæ, Super hunc tñ ſtratum memoratur
dilecti,& iam non in matutinis,ſed ĩ no
cte meditatur in ipſo,quærens quem di
ligit anima ſua. Non pigre agit in hoc le
cto ad quem relapſa eſt. Nõ laſciuit,nõ
delectat̃ in lecto concupiſcentię,ſed ma
gis reluctatur, memorata dilecti ſolius:
nõ obnoxia ĩfirmitati,ſed charitati. Sic
interp̃tat̃ cui ſic ur̃. Ego tñ non hic acci-
pio lectum doloris,niſi forte doloris il-
lius,quem amor parturit de abſẽte ſpõ-
ſo: deliciari ur̃ uelle magis q̃ ſanari, &
amicum q̃ſiſſe,nõ medicum. Iuxta hũc
ſennſum ſic continuare poteſtis. De mõ
tibus ſe raptim contulerat ad lectulum
ſponſæ, ubi illa exercitata, & deficiens
ubertate delectationis obdormiuit,ex-
hauſta inter amplexus dilecti. Oblecta
ta obdormuit ſomnum dulcem, ſed ex-
pergefacta nõ inuenit illum hæc mulier
deliciarũ in manibus ſuis. Gaudia itaq́
illa gaudia ineffabilia ſilentio tranſiẽs in
hanc tñ uocem erupit: In lectulo meo p̃
noctes quæſiui quem diligit anima mea.
Pro continuatione nunc iſta ſufficiant.
Iam uerba ſingula conſideremus. In le- Cant.3.a
ctulo meo per noctes quæſiui quem dili
git aĩa mea. Dulce ſatis eſt te bone Ieſu
quærere,dulcius tenere. In uno pius la-
bor,ĩ altero perfecta lætitia. Dulcis ita-
que eſt attrectatio tui. Nam & ipſe ta- Mat.9.c
ctus fructu non caret. Mulier illa euãge-
lica felici furto attigit fimbriam Ieſu, &
ſtatim ſtetit in illa fluxus ſanguinis, flu-
xus carnalis illecebræ, carnalis delecta-
tionis & curæ, & reſtricta & deſiccata
ſunt quæ prius in illa fluida erant, & to-
tum hoc contigit ex contactu fimbriæ.
Quid ſi caput ipſum amplexari contigiſ
ſet? Non modo ſtaret & exſiccaretur Pſal.45.a
ſanguinis fluxus, ſed emanaret impetus
fluminis illius quod lætificat ciuitatem
dei. Bonus ergo tactus, ſed attrectatio
melior. In turba, in publico uix tangitur
Ieſus. Ideo ſponſa quæ non tãtum tan-
gere,ſed amplexari,& attrectare uerbũ
uitæ deſiderat,deuitans publicum,ſecre
tum elegit,ſecretum & lectuli & noctis.
Bonum opus uel quærere Ieſum uel te-
nere, ſed opportunitas & loci & tem-

nium & carnalium cogitationum. Nox
eſt ut illas non attendas, non uideas: ſed
tñ in hac nocte non extinguetur lucer-
na tua, ut dilectum quæras. Vtinam ego
tales mihi poſſim noctes numerare, tã
latebroſas, & tam luminoſas: Et qs nrm
gl'iabit omnes ſe tales noctes habere?
Quiſquis eſt, felix eſt, cui oẽs noctes in
uſum talem decurrunt, q in occulto ſuo
nihil agit occultatione dignum. Vnuſqſ-
que ſuam conueniat conſciam. Quid.n.
mihi alioꝝ percutere cõſciam infirmã?
Non percutio nec diſcutio qdem: & ſi ĩ-
firma eſt, fœda ſaltem non ſit. Nõ agat
in occulto, non cogitet qdem quę turpe
eſt & dicere. Ad talem ſtratum Ieſus de
clinare non nouit. Offendit illum, & fu-
gat confuſa conſcia. Confuſio conſciæ
1.Tim.1.b non inuitat illum, ſed magis euitat. Cha
Canti.3.a ritas aũt de corde puro & cõſcia bona,
ipſa eſt q̃ q̃rit. Sic.n.hẽs: Quæſiui quem
diligit aĩa mea. Nihil bona tutius con-
ſcientia. Bona conſcia audet, & chari-
tas ardet. Illa non formidat: iſta inflam-
mat. Illa pro delicto non confundit: iſta
confidit ſuper dilecto. Magna uis amo-
ris. Alieno non nititur ſuffragio, pprijs
contenta meritis. Semper amari ſe p̃ſu-
mit, quæ amare ſe ſentit. Deniq; non re-
ſpectis alijs maieſtatis nominib. ſolum
ſponſa dilectum memorat, quæ ſingul'r
intus tolerat æſtum amoris. Hoc autẽ
attendendum quàm frequenter dilecti
Cant.5.c recenſet uocabulum quocũq; ex myſte-
Ibid.3.a rio: Dilectus meus candidus & rubicũ-
dus, & talis eſt dilectus meus: & in pñ-
ti: Quem diligit anima mea. Magna cer
te ſermonis hui⁹ gr̃a. Nec mirꝝ ſi frequẽ-
tatur in ore, quod in corde feruet. Iõ aĩa
cõmemorat. Nõ.n. uerbo tm̃ diligit, ſed
uoto: nec ſolo actu, ſed magis affectu.
Quid uero ſibi uult q aĩam non ſpm̃ di-
cit? Forte quia dilecto quem adhuc q̃-
rebat, nondũ adhr̃bat. Qui.n. adhæret
1.Cor.6.d deo, unus eſt ſpũs. Et qdem nuſquam in
toto hoc cantico ſpm̃ nominat, ſed aĩa
mea liq̃facta eſt, & aĩa mea conturbauit
Cant.5.c me: & hoc ipm̃ frequenter. Quem diligit
aĩa mea. Id quoq; ferè, nuſq; niſi cũ abñ-
tem quęrit, uel abeſſe q̃rit. Solent his no
minib. gradus qdam diſtingui aĩæ perfe
ctioris, & minus pfecte. Apl's dicit. Ani- 1.Cor.2.d
malis hõ nõ percipit ea q̃ ſunt ſpũs dei.
Ego aĩam hanc ita amantem & æſtuan
tem, feruentem & quærentẽ nunq; non
ſpũalem dixerim. Quippe q̃ licet nondũ
plena uiſione, uoto tñ ppenſiore illi ad-
hærebat: quem uehementer diligebat.
Poſſumus aũt non inconuenienter ſicut
in ſpiritu ſubtilem & attenuatũ intelle-
ctum, ſic in aĩa ſuauem & teneꝝ affectũ
accipere. Per prophetam in promiſſio-
ne dñs dicit: Dabo uobis cor carneũ. Si Ezec.11.d
ergo carnis nomen in bono alicubi acci
pitur, cur non magis aĩæ? Ego btãm hãc
aĩam (ut licenter loquar) non lapideam,
ſed carneam magis iudicauerim, & nihil
hñtem in ſe rigoris uel duritiæ: ſed mol-
lem, tenerã, tractabilẽ, & ſenſibilem ad
ſingulos diuini uerbi aculeos. Denique
quæ dicat, Neq; caro mea ænea eſt, ſed
quam ſpũalis ptranſeat gladius, & cha-
ritate ſe uulneratam gaudeat. Iure ergo
aĩam ſuam diligere dicit, exprimere uo-
lens intimã q̃dã & uiuidã & aĩatã affe-
ctionẽ erga dilectũ ſuũ Ieſũ Xp̃m dñm,
q uiuit & regnat in ſecula ſcl'oꝝ. Amen.

Sermo ſecundus.

SVper heſterno capl'o hodiernũ
uobis inſtauramus conuiuium.
Nec.n. ibi cuncta dicta ſunt quę
dicenda occurrunt. Quædam uero nec
tacta quidem ſunt. Illa hoc ſermone di-
ſcutienda ſuſcipimus.i. cur dicat in lectu
lo, & non in lecto: & cur in lectulo meo.
Nam alibi lectulum nr̃m dicere conſue
uit. Hęc reputate uob̃ ĩ fortẽ. Siqd ãt no
uæ diſputatiõis ſup ijs q̃ iã diſcuſſa ſũt ad
iecero, ĩ lucri rõnem (ut ſic dicã) referte.
Quid putatis myſterij ſignat hoc ipſum
qđ dicit, ĩ lectulo? laudis ne aliqd occul-
tæ cõtinet aut ſugillationis? Etſi utrũq;
p̃t, libẽtius tñ hic laudẽ accipio: & iõ pri
mitus ĩ hũc ſenſũ ĩflectam⁹ ſermonẽ. Ego
planè in hoc ṽbo coarctationẽ q̃dã in-
telligo, ut ſoli ſecũ dilecto ſufficiat. Cur
.n. nõ ĩ bono coarctatio accipit, ſi ſtrati
dilatatio ĩ opprobriũ ṽtit? Dilataſti, in-
quit,

q̃t dñs p pphetam, ſtratum tuum, iuxta
Eſa.57.b me ſuſcepiſti adulteꝝ. Vides qũo obiur
gando & exprobrando ſtrati dilatatio
obijcitur aĩæ adulteræ. Bonum eſt ergo
non dilatare, ſed magis contrahere ſtra
tum cogitationis, & cordis lectulum. Iõ
Eſa.28.e ſpõſa iure ſibi applaudit de lectulo. Co-
anguſtatũ eſt, inqt ppheta, ſtratũ, ita ut
alter decidat: & palliũ breue utrũq; opi
re nõ põt. Vtrũq;.i. uiꝝ & adulteꝝ. Bre
ue.n. & anguſtũ eſt cor hoĩs ad cõcipiẽ-
das dei ṽbi delicias, ẽt cũ in illas totum
extẽdit. Qũo nõ multo breuius ſi fuerit
ad alia diſtẽtũ? Sufficiat dilecto tuo, uel
breuitas iſta. Noli illa magis breuiare, le
ctulũ cõicãdo alteri. Bona qdẽ hæc bre
uitas lectuli, q̃ neſcit niſi dilectũ ſuum.i.
Xp̃m ſuſcipere. Eſt.n. breuitas, q̃ nõ niſi
illũ ſuſcipe nouit: & eſt breuitas q̃ illum
plenè ſuſcipe neqt. Illa charitatis ẽ & di-
ſciplinæ: hæc ṽo ĩfirmitatis & naturæ.
Vtraq; breuitas intelligi põt in lectulo,
uel q̃ cum dilecto plures nõ ſuſcipit, uel
q̃ nec illũ plene. Magna certè uoluptas
lectuli, ſed magna breuitas, & iõ bñ le-
ctulus magis quàm lectus dr̃. Delecta-
Prou.15.b bilis lectul⁹ eſt de quo legis in puerbijs.
Secura mens q̃ſi iuge conuiuium. Foris
nox, foris turbatio, ſed trãqllitas int⁹ q̃ſi
qetis lectulus qdam. Nõ eſt hic illud la-
mẽtabile dicere: Foris interficit gladi⁹,
& domi mors ſil'is eſt. Imò ſi foris gladi⁹
eſt, intus gaudiũ. Spe, inqt, gaudẽtes, in
Rom.12.c tribulatione patiẽtes. Ad noctẽ tribula-
tio refert, ad lectulum ſpes & gaudium.
Fortè pp hoc non lectum, ſed lectulũ ap
pellat, parco uocabulo: qm̃ totũ gau-
dium nr̃m ferè ĩ ſpe eſt adhuc & ex pte.
Bonus ergo lectulus cõſciæ qes & mun
Eſa.57.d ditia. Cor impij q̃ſi mare feruens, qđ qe
ſcere non põt, ſed redundant fluctus in
conculcationẽ & lutũ. Eſt ergo cor ĩpij
turbulentũ & rabidũ & lutoſum, & ſe-
Ibidem. cũ ſemp colluctãs. Siqdem nõ eſt pax ĩ-
Rom.14.c pijs. Regnũ ṽo dei iuſtitia eſt & pax. In
Pſal.4.b pace, inqt, in id ipm̃ dormiam & reqe-
ſcam, qm̃ tu dñe ſingl'r in ſpe conſtituiſti
me. Vtrũq; cõplectit ſpei nomẽ & lectu
lum & gaudium, qa in ſpe gaudemus, et
in ſpe reqeſcimus. Sed uñ ſpes niſi de ſe-
curitate cõſciæ? Iure lectulũ dixerim mẽ
tem ſecuram & liberam. Securam pp
cõſciæ bonum. Liberam aũt à tentatio-
ne. Liberam ab exteriore occupatione.
Liberam à leui cogitatione. Quanta tñ
eſſe põt in hoc corpe qes & libertas mẽ
tis? Breuis & exigua, & lectulo ſil'is an-
guſto. Multum inde decerpit reficiendi
neceſſitas corpis, multũ congrendi quæ
neceſſaria ſunt cura, multũ cõſumẽdi ho
ra, multũ aĩæ caſus ĩminens, multũ cã la
tens. Gl'ia nr̃a hæc eſt, inqt Paulus, teſti 1.Cor.1.c
moniũ cõſciæ nr̃æ. Suaui certè ſe collo-
carat in lectulo: Nihil, ait, mihi conſcius 1.Cor.4.a
ſum. Sed quantũ illum dilatat & exten-
dit, magis iſtum arctat & contrahit. ſed
in hoc, inqt, iuſtificatus nõ ſum: Qui aũt Ibidem.
iudicat me, dñs eſt. Vides qũo Paulus
audet & dicit: Cor nr̃m dilatatum eſt.
Vides qũo gl'iam & teſtimonium con-
ſcientiæ, diuinæ coarctat reſpectus ſnĩæ.
Bñ ergo lectulus mens ſecura, ſed mini-
me ſupba, qeta nõ elata, bona de ſe ſen-
tiens, ſed alta nõ ſapiẽs, magis aũt ſuſpe-
ctã ſemp hñs incerti noctem iudicij. In
lectulo, inqt, p noctes. Multę noctes, ſed
unus lectulus. Multæ.n. tribulationes iu
ſtoꝝ, ſed tñ q̃ſi nõ ſentiẽtes, nec reſpiciẽ
tes uno dormiũt & reqeſcũt in lectulo, ĩ
ea in qua uocati ſumus una ſpe uocatio-
nis nr̃æ. Tranſit nox & nox, ſed illi non
deſerũt trãqllitatis ſuę lectulũ, donec to
ta trãſeat iniqtas. Multæ noctes, & altę Pſal.33.d
tenebræ: ſed tñ ab altitudine noctis nõ
timẽt, nec turbant: qa ſpãt in dño: nõ ti-
mẽt à noctib. q in huius ſpei lectulo qe-
ſcũt. Nã & ipſe nouit dare carmina ĩ no
cte tribulationis: & in nocte mãdat cãti Pſal.41.b
cũ ei⁹. Accepiſtis q̃re ſpõſa dicit noctes,
& q̃re plures: q̃re lectulus dicat, & q̃re
unus. Nũc accipite q̃re dicat ſponſa, in
meo. In lectulo ſuo, & q̃ſi ſingl'r ſuo eſt,
q̃diu ſingl'r in ſpe eſt. Cũ ṽo ad ſpẽ res
acceſſerit, uel magis ſucceſſerit ſpei, cũ
iam ex pte tenuerit dilectũ, nõ iam ſuus
eſt hic lectulus ſponſæ, ſed magis cõis
ſponſi & ſpõſæ. Suus eſt, cũ q̃ſi ſola ſine
dilecto quieſcit. Cõis eſt cũ ipſe adeſt.

Suus eſt ſponſæ, cum quietatis & pacatis, & compoſitis morib. intra ſe collecta quieſcit. Cõis eſt, cum iam incipit oblectari ſponſo. Forte eſt & aliqs proprius ſponſi, qñ ſui oblita penitus, & ſe exuta tota tranſit in ipſum, & quaſi induitur ipſo dilecta ipſius. In lectulo ſuo nec effluit extra ſe, nec turbatur in ſe. In lectulo cõi affluunt illi deliciæ quædam de pñtia ſponſi. In illo qui ſolus eſt, ſpõſi amoris exagitata incendio ebullit, & excreſcit effuſa & effluens. Tota transfundit̃ in ip̃m, & in ſil'em abſorbet̃ quali tatem. In primo penes ſe eſt: in ſecundo penes illã ſponſus. In tertio penitus eſt ipſa penes ip̃m, &, ſi dici põt, non eſt niſi ipſe. In primo q̃rit: in ſcd'o adhr̃t: in tertio unit̃ illi. In primo tranqllitatem propriam poſſidet: in ſcd'o q̃dã meret̃ cõitatem cum dilecto: in tertio aſſumit̃ & abſorbet̃ in q̃dam charitatis & gr̃ę unitatẽ. Melior hic lectulus tertius quàm ſcd's, quãto expreſſior eſt unitas q̃ cõitas. Bon⁹ tñ primus, per quem ad iſtos paratur acceſſus. Q; ſi ad carnalis infirmitatis illecebras lectuli ſenſum deflectere uelis: nec erras, nec laboras ſic aſſignando. Solius. n. ſponſæ ſub hoc inttellectu lectulus eſt, nec cõicat̃ ſponſo. Nã etſi nouimus Xp̃m ſcd'm carnem, ſcd'm carnis concupiſcentiã tñ non nouimus. Cõis quidem carnis natura, ſed non eſt cõis illi carnis illecebra. Non refutauit lectum doloris nr̃i, ſed non ſe reclinauit uſq; ad ſenſum delectationis nr̃æ. Iõ cũ iſtum deſignat, in lectulo meo dicit: nõ cõiter, in nr̃o. Alibi ſiquidem legit̃: Lectulus nr̃ floridus. Qui cõis eſt, floridus

Canti.1.d eſt, uetuſtatis nihil hñs, nil corruptiõis. Qñ ũo proprium ſuum lectulum dicit, nulla ibi fit mentio floris. Suus ſponſæ hic eſt, ſed inſuauis eſt non floridus, ſed horridus illi ur̃. Dura ſatis cõdõ, ſi uel ſola corruptio foret: nunc uero ad infirmitatem accedit aduerſitas, duplicatum ĩcõmodum, lectulus & nox, infirmitas et aduerſitas. Sed magna uis amoris, quẽ neutra compeſcit, nec illa ĩnata, nec iſta illata. Non. n. lectulo tenet̃, uel terret̃ nocte: ſed in lectulo ſuo & ꝑ noctes quærit quem diligit aĩa eius. Clauſtralium ur̃ uox iſta, maxime fr̃um qui & quieti à ſolicitudine, & quaſi perditi & abſconditi ſunt in multitudine, hñtes in altero lectulum, in altero noctis obſcurꝝ. Quodãmodo. n. abſcõdit̃ cuiuslibet quamlibet excelſa conuerſatio, ubi in æqualẽ altitudinẽ tota ſe fr̃um numeroſitas attollit, iuxta illam de ſaluatore ꝓphetiã: Ambulant in tenebris, & non eſt eis lumen, ſed humanæ laudis lumen, ut libe- Eſa. 50.d rius ſperent in noĩe dñi, & innitant̃ ſup dñm ſuum. Quorꝝ abſconditus eſt uultus eorꝝ. Vñ nec reputauimus eos, imò qui ſeipſos intus non reputãt, qui ſe mũdi ad uſus foris non aptant, q nec hoĩm ab ore gl'iam exoptãt, ſed illam q̃ ex ſolo deo eſt, iuxta qd' legitur: Ego gloriã Ioan.8.f meam non quæro. Et qui gl'iat̃, in dño 2. Cor.10. gl'iet̃: hoc eſt, non pro donis dñi ĩ hoĩm fauore qeſcat: nec finis huius admiſtione, ſpũalis gl'iæ adulteret, in aliquo gaudia, ſed illi referat gr̃am, & quærat in illo gl'iam: hoc eſt. n. ip̃m q̃rere. Hẽt iſte ĩ trãquillitate lectulum, in humilitate noctem. Non illũ mordaces curæ circũuolant, inqetudinũ non exaſpant iniuriæ: ſed totum lectulus & nox, totum pax et quies, & latebræ. Nunqd ſatis eſt? Fortaſſis ſatis, ſed laboranti, non ſatis amãti. Dulcis. n. laboranti ſomnus. Amantis Eccles.5.b anxietas illum dormire non ſinit, ſomnolentiam excutit, uigilias inducit. Amor de qete ipſa inqetior reddit̃. Quieſcit tẽtatio, qeſcit occupatio, qeſcit afflictio, ſed qeſcere dilectio neſcit. Tunc magis uires exercet dulce incendium, & flãma uorax de latibulis euadẽs uacuo liberi⁹ euagat̃ in aĩo, altius poſſidens, & auidi⁹ depaſcens. Occaſione accepta ſuũ neſcit amor non exercere negocium. Semper. n. quem amat, uel pñte eo ſe oblectat, uel abñtem deſiderat. In die, inqt, tribulationis meæ deum exqſiui manib. meis. Longe dr̃ior quærendi rõ nunc à ſponſa ꝓponit̃. Illam non impellit affli- Pſal.76.b ctio, ſed trahit affectio. Ille in pſalmo q̃rit aduerſus tribulationem: iſta ad amo

ris uſum & oblectationem. Ad hoc. n. refert & quietis lectulum, & noctis latibulum: ut quem diligit, & inconcuſſe recolat, & ſyncere ſapiat, & dulciter ſentiat. Ergo multo potior in diligente q̃ in indigente quærẽdi rõ: q̃uis iure dici poſſit, ꝙ ſctã q̃dã ſemꝑ eget amor auaritia. Semꝑ. n. ad ſecretior exæſtuat, & q̃ tenet nõ reputans uolubili ſe raptat in anteriora totatu, & uitalis inſtar rotę ſpũali leuitate ad ſuꝑiora toto conatu attollit̃ de terra uix paululum aliqd attingẽs. Deniq; in Paulo nondũ ſe cõprehẽdiſſe arbitrat̃, ſed ipſe ad anteriora extenſus, q̃ſi rõnalis rota ſeqt̃ quò illũ rapit ſpũs feruentis deſiderij. Siqdẽ & cũ conſum-

Eccl.18.a mauerit hõ, tunc incipiet. In pñti quoq; ſponſa dum tenet lectulũ, nõ hoc contẽta, ardẽtius q̃rit dilectũ. Ille illi lectulus: ille dilectus. Lectul⁹ dũ ĩfirmã & fatigatã ſuſcipit: dilectus dũ inflãmat & ſuccẽdit. Lectul⁹ & dilectus, qa qeſcit ĩ illo, & cõcupiſcit & deficit ĩ ip̃m. Miraris ꝙ dico lectulũ? Audebo & adijciã uilius aliqd, imò ſublimius ſuꝑ oẽm gl'iã laudis eius. Quãto. n. ꝓ me egit uiliora, tãto bonitatis ſuæ dedit ĩdicia maiora. Ipſe ꝑuulis lectulus, ipſe pullis ẽ nidul⁹.

Pſal.83.a Etenĩ paſſer ĩuenit ſibi domũ, & turtur nidũ ubi ponat pullos ſuos. Vis audire q̃lis lectulus? Iacta cogitatus tuos ĩplumes adhuc & infirmos ĩ dño, & ipſe te enutriet donec formet̃ & firmet̃ Xp̃s in te, & occurras ĩ uirꝝ ꝑfectum q fluctuare nõ poſſit. Bñ ergo lectul⁹, q mihi fact⁹ ẽ à deo iuſtitia & pax, & redẽptio, & ſapiẽtia. Quis dabit mihi tali collocari in lectulo? Quis inq;, dabit mihi iſtos puluillos, & ceruicalia huiuſcemodi aſſui ſub cubito & capite meo? Felix ceruical, qd' ſibi ſpõſa ſupponit. Læua ei⁹ ſub

Canti.2.a capite meo, ĩ & dextera illius ãplexabit̃

Pſal.15.c me. Alterꝝ iã poſſidet, alterꝝ ſibi pollicetur. Læuã tenet, ſed dexterã q̃rit. Delectatiões. n. ĩ dextera tua uſq; ĩ finẽ. Quaſi de lectulo tẽdit ad lectulũ. Suauiſſimũ mihi ceruical bone Ieſu, ſpinea illa capitis tui corona. Dulcis lectul⁹ illud crucis tuæ lignũ. In hoc ego naſcor & nutrior, creor & recreor, & ſuꝑ paſſionis tuæ altaria memoriæ mihi nidũ libẽter recolloco. Q; ſi maiora dat̃ & arcaniora ꝑſentire diuinę maieſtatis myſteria, nihil illd' à lectulo & nocte differt, ſiqs ad futurã cõtẽplet̃ plenitudinẽ, ñ formulã ꝑfectionis hũanæ. Nã & ꝑfecti⁹ nr̃m ĩꝑfectũ ẽ, &(ut ueri⁹ dicã) uix adhuc ĩchoatũ. Pro- Iaco.1.c pterea initiũ aliqd' dicimur creaturæ dĩ, Roma.8.d & tm̃ primitias accepiſſe ſpũs. Temerari⁹ forſitã uidear, q conor inexꝑta exponere & de ſpõſæ lectulo, q̃ illũ ſuaui⁹ forſan & ſecretius collocauit, q̃ cõiectura nr̃a poſſit attingere. Quapp̃ d' myſterijs ad mores deſcẽdam⁹, & dicam⁹ hoc eẽ dilectũ ĩ lectulo & ꝑ noctes q̃rere, cum poſt cordis ſtrepitũ, & carnis motũ, qeti & pñtiũ obliti, primitiuas q̃ſdã futurę dulcedinis captam⁹ delicias. Hẽs ergo (ut br̃ colligã) ĩ hoc capitulo occaſionẽ, actũ, & cãm. In diligẽte cã, act⁹ ĩ q̃rẽte: opportunitas uero & occaſio ĩ lectulo et nocte ĩnuit̃. Breue ãt capl'm, qm̃ bon⁹ lectul⁹, ĩ q̃ ſuſcipit mẽs fatigata fomẽtum, imò feruẽs ĩcẽdiũ, ĩ q̃ amor dũ offẽdicl'm nõ hẽt, deſiderij uſũ exercet ardẽti⁹. Sed iã nos hic paululũ qeſcam⁹, & ĩ illo utinã lectulo ĩ q̃ ſpõſa dũ qeuit dilectũ q̃ſiuit, ut expiẽtiæ ſenſu ĩ nobiſipſis ediſcere poſſimus qd' nũc alios docere conamur, q̃ dulce ſit ĩ hoc lectulo qeſcere, & dilectum q̃rere Ieſum Xp̃m dñm nr̃m.

Sermo tertius.

NOn ſolet ſpõſus ſp, uel ꝓ tꝑe uel ꝓ quãtitate aĩæ ſe q̃rentis uoto rñdere. Quæſiui, iqt: & nõ ĩueni Cant.3.a illũ. Gratũ certe uerbũ, q̃ſiui: ſed nõ ĩueni illũ, graue. Quidni graue & ĩtolerabile ſic q̃rẽti & ſic amãti? Nemo. n. eo qd' ardẽter q̃rit, nõ ãxie caret, tãto q; cumulatiore anguſtia, ſi uicina ſpe iã iãq; apꝓhẽſura fraudat̃. Quãto magis illa quã exꝑtæ & ꝑditæ ĩternæ dulcedinis ꝓuocat eſuries? Credibile ẽ ſcd'm mltitudinẽ retractatæ & reuolutæ ĩ corde dulcedinis, acriori ad q̃rẽdũ ictu euerbari aĩum amãtis. Deniq; ad dilectiõis mẽſurã nõ inueniẽtis pãdat̃ affect⁹. Siqs in ſe unq; talẽ exꝑtus eſt uel dilectiõis ul' deſiderij

ſenſum, ꝓprij æſtimare põt coniectura
exempli ꝗ ꝗrulo ſponſa corde ꝓtulerit.
Non inueni illũ. Nuſqꝫ conſolatio, nuſqꝫ
refrigerium, ſed ubiqꝫ tribulationem &
dolorem iueni, dum illum quem arden-
ter diligo & inſtanter q̃ro, non inueni il
lum. Deniqꝫ poſuiſti me, non dico tibi
contrariam, ſed à te q̃ſi extraneã, & fa-
cta ſum mihimetipſi grauis. Grauis pla
Iob. 7. d nè, quã tædet uitæ, tædet luminis huius,
qm̃ lumen oculoꝝ meoꝝ & ipm̃ nõ eſt
mecum. Vbi erit foris conſolatio ſi intus
Pſal. 37. b in meipſa te abſ̃te turbatio? Conturba-
tum eſt cor meum, dereliquit me uirtus
mea, & lumẽ oculoꝝ meoꝝ & ipm̃ nõ
eſt mecum. Tria hæc tecum abierunt,
uirtus, ꝟitas, idẽtitas. Q̃uo. n. uirtus erit
in doloris lecto, in nocte lumen, & in di-
uiſione & ſeparatiõe idipm̃? Ad me nũc
reſpicit illa ꝓphalis exprobratio. Quo-
uſqꝫ diſſolueris filia uaga? Deiqꝫ & Caĩ,
Hier. 31. d ex quo egreſſus eſt à facie dñi, uagus fa
ctus eſt & profugus. Ego quidem non
ita uaga & profuga: magis. n. q̃rens ꝗ
fugiens: & (ut licentius loquar) tibi fuga
plus competit. An non uaga q̃ de lectu-
li anguſtijs tranſeo ad ambitum urbis,
diſcurrens ꝑ plateas, ꝑ uicos, ꝑ uigiles?
1. Cor. 6. d Qui adhr̃t deo, unus eſt ſpũs: dulce hoc
ipm̃, & iõ dura ſeparatio. Q̃uo ſepata eſt
hæc identitas, diſſilijt unio, & ad me di-
midiata redij? Nã tota à te nõ diſceſſi.
Deſiderio. n. in te feror, ſed à pñtia diffe
ror: hẽo aliqd' in deſiderio ſolatium, ſed
totum illud abſcondit, & abſorbet de
dilatione ſupplicium. Quo pacto non
abſcondit oẽ ſolatium, ꝗdiu abſcondis
faciem tuã à me? Deniqꝫ ſicut ait ꝓpha:
Oſee. 13. d Conſolatio abſcõdita eſt ab oculis, qa
facta eſt inter dilectos diuiſio. Sed mihi
abſcondita, qm̃ mihi fuerat hæc unio in
dulta. Tu. n. bonoꝝ meoꝝ non eges.
Bona. n. mea, bona tua ſunt: ideo mihi i-
cumbit deſolatio, dum à te ſeparari cõ-
tingit. Tu uirtus mea. Tu lumen ocl'oꝝ
meoꝝ. Tu mihi ipm̃. Tu mihi totũ. De-
Pſal. 72. d niqꝫ defecit caro mea & cor meũ, ut de
reliquo in me, nec carnalis affectus, nec
cordis mei ſenſus reſpiret: ſed ſit de⁹ cor
dis mei, & pars mea deus in æternũ. Si
hanc ꝑtẽ ꝑdidero, inanis & uacua rema
nebo, q̃ſi terra ſitiens, & q̃ſi uas ꝑditũ.
Adſume adſume q ebrius es ſitiẽtem, &
uacuo uaſi tuæ plenitudinis portionẽ i-
funde. Quid parcis torrẽti illi ubertatis
tuæ? Heu me, ꝗ raptim trãſit torrẽs iſte
nr̃is in cõuallib. Cito qdẽ trãſit, ſed tra-
hũt me poſt ſe i æternũ deſideriũ ipartĩ-
tæ deliciæ. Deliciæ abeũt, ſed deſideriũ
relinquũt. Illæ excurrũt, & iſtud excru-
ciat. Quãto ſunt. n. ꝓrogata dulciora, tã
to moleſtior de dilectione mora. Itane
dñe ſuaue uidebit tibi miſeram mora ta
li torq̃re aĩam, & de pœnis diligẽtis &
q̃rẽtis te ridere? Si maieſtas te abducit,
mĩa iclinet. Si te nõ idulges dilectæ, mi-
ſerere uel afflictæ. Afflicta ſum & humi-
liata nimis, & à gemitu cordis mei me-
cũ illũ rugiẽs, nõ iueni illũ. Vbi nũc mul-
titudo uiſceꝝ tuoꝝ & miſerationũ tua-
rum? Diu & nimis diu continuerũt ſe ſu
per me. Dilecta tua abſ̃tis deſiderio in
dolorẽ ſe fundit, & tu te cõtines? Ioſeph
Gen. 45. male meritos de ſe miſeratus fr̃es, nõ po
terat ſe cõtinere: ſed cõmota ſunt uiſce-
ra eius, & qs eſſet, blãde inotuit. Et qdẽ
tenerior eẽ ſolet ad gr̃am ſpõſi pietas ꝗ
fr̃is. Tu mihi plus ꝗ Ioſeph. Tu. n. fr̃. Tu
ſponſus. Quis dabit mihi te fr̃em meũ?
Ego me totã ad q̃rẽdũ ipẽdo, & tu te ſu
ſpẽdis ſpõſus & fr̃? Ergo eris i dilectiõe
minor, q es maieſtate ſupior? Magis ſibi
rñdẽt amor & hũilitas, ꝗ amor & ma-
ieſtas. Paululũ maieſtatis obliuiſcere, ut
mĩæ recorderis. In te oẽ deſideriũ meũ.
Vt qd nõ añ te? Vt qd abſcõdit⁹ ẽ à te ge
mit⁹ me⁹, q tot⁹ ẽ ꝑ te? Diſſimulas & dif
fers, & auertis faciẽ tuã à me, & facta ſũ
cõturbata. Propterea q̃ror & cauſor &
clamito: ñ iueni illũ. Felix cõdõ, qñ dice
re datũ fuerit: Dilect⁹ me⁹ mihi, & ego il
li. Nũc ꝟo ego dilecto meo, ſed nõdũ ad
me cõuerſio ei⁹. Amara qdẽ amãti cõmu
tatio. Idcirco ꝑ uoce uocẽ cõmuto: ñ iue
ni illũ. Oĩa tp̃s hñt, & ſuis ſpacijs uniuer
Eccle. 3. ſa ſub ſole trãſcurrũt. Qñ erit ut cũ ſole
ꝑmaneãt, & añ mutabilitatẽ lunæ, ut in
æternitate ſtẽt, & nõ trãſcurrãt cũ tp̃e?
Nunc

Nunc uero omnia tempus habent, &
habet forſitan ſuum tp̃s æternitas ipſa.
Dñr. n. & tp̃a æterna: æterna ergo in ſe
æterna ſunt, ſed nobis parata ſunt tp̃e
ſuo. Oĩa tp̃s hñt, tp̃s amplectẽdi, & tp̃s
ab amplexu longe fieri. Quod ergo erit
aptum magis ꝗ nox amplectendi tp̃s?
Imò quis erit aptior ad amplectendum,
uel lectulo locus, uel nocte tp̃s? In pace
locus tuus: & iõ quietis tp̃s, & pacis ti-
bi paraui i corde meo lectulum. Veniat
dilectus meus, ueniat delectatio mea, et
req̃ſcat in cubili ſuo. Tu forſan diſpẽſa-
toriè differs, ſed non capit amor impa-
tiens de diſpenſatione ſolatium. Scio mi
hi repoſitum tp̃e ſuo, ſed de fugacis tar-
ditate tp̃is amor cauſat. Tu differs, ego
quidem diutius non fero, ſed ſurgam &
circuibo ciuitatem. Contẽno lectulum,
& initium ſermonis derelinquo, ut ad
ꝑfectiora ferat. Nam & ſi ſponſa ſum &
ꝑfecta ꝓ regulę modulo humanę, initiũ
tm̃ accepiſſe me reputo, ad qd' reſtat re-
ſpiciens: Surgam & circuibo ciuitatẽ, q̃-
Canti. 3. a ram ꝑ uicos & plateas. Ieſu bone, qd eſt
ꝙ alicubi nõ inueniris, q ubiqꝫ crederis?
Multæ qdem manſiones in domo pr̃is
tui ſunt, ſed nunqd alias deſeris ad al's
tranſiens, q infinitus ipſe & imenſus es?
Vbiqꝫ creaturaꝝ totus es, creans & cõ-
tinens, ſed infinitatẽ tuam creatura nul-
la poteſt exprimere, ꝗuis uirtutem nul-
la non poſſit ex parte innuere. Vbiqꝫ to-
tus ꝑ exñtiam: ſed non ęqual'r in ſingulis
ꝑ efficiẽtiam. Nam etſi ex toto te ubiqꝫ
operis, non tñ totum qd' potẽtię tuæ eſt
ubiqꝫ: imò potius nuſqꝫ opatis. Indifferẽ-
ti. n. uirtute efficis i minimis minima, &
in magnis maiora. Cum ergo uirtus tua
ubiqꝫ & tota ope[r]ẽ, nuſqꝫ tñ tota expen-
dit, qa cum uolueris ſuppetit tibi effice-
re maiora, nec tota exprimit, qa ꝟitatẽ
non pñt ad integrũ æmulari ſimulacra.
Oĩa ergo te mihi mõſtrant ad cognitio-
nem, ſed nõ oĩa me mouere pñt intus ad
deuotionem. Vbiqꝫ i te impingo, ſed nõ
ubiqꝫ compungor. Vbiqꝫ te mihi inge-
rit reꝝ ſpẽs & uſus & ordo, ſed ꝟbum
ſapiam, nõ uerbũ ſalutẽ. Verbum aũt ſa-
pientia & ſalus. i. Xp̃s Ieſus tm̃ in ciuita-
te dei nr̃i, in mõte ſctõ eius. ꝓpea ſurgã,
& circuibo ciuitatem. Surge, inqt, Pau-
Epheſ. 5. c lus. q dormis, & exurge à mortuis, & il-
luminabit te Xp̃s. Surgam ego non de
mortuis opib. non de prauis morib. ſed
de bonis ad meliora, de morib. ad my-
ſteria, de myſticis ad manifeſta, de ſere-
nis ad ſuauia. Surgam & circuibo ciui-
1. Paralip. tatem illã de q̃ dr̃: Magnus dñs & lau-
2. c dabilis nimis, in ciuitate dei nr̃i in mõte
ſctõ eius. Ergo ſurgendum eſt ei qui in
Montana uult cnm Maria conſcẽdere.
& prodigus ille filius in ſe reuerſus: Sur-
gam, inquit, & uadã ad pr̃em meũ. Pru
Luc. 15. d denter ait, ſurgam, iturus ad eũ q in cœ-
lis eſt pr̃em. Sed nimis exilem & macilẽ
tam ſpem repoſuerat in ſinu ſuo, merce-
nariã cõdõnem patrem rogaturus. Mo
deſte quidem ꝓ meritis, ſed de pr̃næ mi
ſerationis copia humil'r nimis & iniurio
ſe ſentiens, ꝟe famelici dans in hoc aĩ in-
dicium & inedia confecti. Dicam, inqt,
ei: Pr̃, fac me ſicut unum de mercenarijs
tuis. Non. n. poterat ieiunam & macrã
ſpem ad maiora porrigere. Surgã, inqt,
& uadam ad pr̃em meum. Iſte de q̃ren-
do nil mouet pr̃e, tm̃ de flectendo ſoli-
citus. Quæ ſpõſa eſt, certa de gr̃a poſtu
lat pñtiam tm̃. Surgam, inquit, & circui
bo ciuitatẽ, & q̃rã quẽ diligit aĩa mea, i-
uentionẽ ſufficere reputãs. Vide ſi non in
pñti hæc poſſit obſeruari diſtinctio, qm̃
pr̃is expoſita eſt & parata cũctis indul-
gentia: deliciæ uero fugaces & recondi
tæ, & latibulis gaudẽtes. Iõ ille dicit: Sur
gã & uadã. Illa ꝟo: Surgam & q̃rã. De-
niqꝫ & pr̃ occurrit pœnitẽti, ſponſus ſe
ſubducit diligẽti. Mĩa ſui ꝓfuſior eſt, de-
lectatio parcior. Id aũt nõ incõgrue ab
utroqꝫ poſitũ itelligit, qd' dr̃, ſurgã. Nõ
Coloſ. 3. a ꝑmittit te Paulus q̃ ſurſũ ſunt q̃rere, niſi
pri⁹ reſurrexeris. Non potes q̃ ſurſũ ſunt
ſape, niſi pri⁹ illa q̃ſieris. Quid. n. ẽ illa bo
na q ſurſũ ſũt iuenire, niſi q̊dã dulcedinis
& expiẽtię guſtu ꝑſẽtire illa? Iõ cũcta plu
ſtrat & ſcrutat, ut qd' amat, alicubi d̃gu
ſtet. Surgã, iqt, et circuibo ciuitatẽ, q̃rã ꝑ
uicos & plateas, quem diligit aĩa mea.

Multum ſibi fiduciȩ ſanctus amor adſu
mit. Quantum.n.putas diligebat, q̃ tm̃
p̃ſumebat? Surgam, inqt, & circuibo ci-
uitatem: Non ueniet in conſpectum tuũ
dñe oı̃s hypocrita. Abſcondit ſe Adam
ex quo bonæ cõſciæ auſum amiſit, & in
uentum ſe doluit, q magis quærere de-
buerat. Qui ficte diligit, fugit cõſpectũ
tuum: q ỽo ſponſa eſt & charitatis do-
tata munere, et fugientem inſectat̃. Quo
ibis bone Ieſu, à facie uehementius deſi-
derij? Si aſcenderis in cœlum, illic eſt: ſi
deſcenderis in infernum, adeſt. Vbique
te ſequitur curioſa ſcrutatrix, & per ſin-
gulos operum tuorum gradus diſcur-
rens, quod fide tenet, conatur transfun-
dere in affectum, & admirandæ maie-
ſtati deuotione reſpondere. Ad dile-
ctionis incentiuum omnia euangelij do-
cumenta deducit: ut in qb. ueritatem ſu-
ſcipit, uirtutem perſentiat teipſum ſpon-
ſum ſuũ Chriſte Ieſu, qui uiuis & regnas
per omnia ſecula ſeculoꝝ, Amen.

Sermo 4.

CIrcuitus iſte nõ eſt ꝑagationis,
ſed inueſtigationis. At ſi uagat̃
quæ circuit, non euagat̃ tñ, non
excedit terminos ciuitatis, nõ loca quæ
dilectus ꝑambulare ſolet. In circuitu am
bulat, ſed intꝰ ambulat per uicos & pla
teas ciuitatis. Sapı̃a.n.in his uijs ſe oñdit
hilariter, & in plateis dat uocem ſuam.
Ideo in iſtis circuit, qa nouit ubi ſoleat il
Cant. 3. a li uberior occurſus eẽ dilecti. Circuibo,
inqt, q̃rens ꝑ uicos & plateas. Frequẽs
tibi eſt ô felix aı̃a, talis circuitus, & acceſ
ſus familiaris: & nota ſunt tibi oı̃a ciuita
tis huius: circuitus & receſſus intimi, an
guſta locoꝝ, & lata plateaꝝ. Introdu-
xit te rex in cellam uinariam. Nunquid
non & in omnes alios ſecretiores receſ-
ſus? Oı̃a tibi ſunt aperta & ꝑuia, & uſu
quodam ad btm̃ hunc expeditam te ſen
tis circuitum. Iõ non cũctanti ſed confi-
denti ſiľis dicit: Circuibo ciuitatem. Et
quantũ putatis fr̃es, quantũ ſolatij con-
fert inuiſere interim & crebro conterere
greſſu loca in quib. ſtare ſolebãt pedes
eius, quem diligit? Neſcio quo pacto lo-
ca in quib. aliqd boni expti ſumus, ex-
preſſius idipſum imprimũt memoriȩ, &
ex ordine aı̃ mentis depingunt oculos,
& qd iam experti ſumus in ipſis, iterato
ſperamus. Ergo loca iſta non corꝑalia,
ſed ſpũalia crediderim, opportuna ad
aı̃ȩ exercitationem ſpũalem, ꝑꝑea in his
accipiamus circuitũ. Circuitus iſte an re
cordationis eſt, an inueſtigationis? Cir-
cuit.n.q uel nota recolit, uel ex ipſis no-
tis colligit, q̃ nõdum ſunt nota. Circuit
quodãmodo q nota recordatur, uel ꝑ-
ſcrutat̃ noua. Circuitus quidã eſt, cũ ea
q̃ iam fide uel intelligentia tenemus, or-
dine retractamus. Circuitus qdam eſt,
cum ex his q̃ iam tenemus, ad occultio-
ra tendimus & penetramus. Circuitus
ille oblationis eſt, iſte rõnis. Ille amica-
bilior, iſte acutior. Et q̃uis ille circuitus
magis accõmodatus ſponſæ uideatur,
neutrum tñ illi negabimus. Siue.n.nota
& cõꝑta reuiſerit, ſiue inueſtiget noua ĩ
oı̃b. amoris tm̃ fomitem q̃rit. Bonus q-
dem rõnis circuitus, ſed qñ rõ ipſa intra
fidei rľas ſe cõtinet, & eius terminos nõ
excedit, de fide ad fidem, uel de fide ad
intelligentiam pertingens. Intelligentia
qdẽ etſi fidẽ excedit, nõ tñ aliud cõtuet̃,
q̃ qd fide cõtinet̃. In ĩtelligẽtia q̃ in fide
non certitudo maior ineſt, ſed ſerenitas,
neutra uel errat, uel hȩſitat. Vbi uľ error
uel hæſitatio eſt, ĩtelligẽtia nõ eſt: ubi hȩ
ſitatio eſt, fides nõ eſt. Et ſi fides admit-
tere poſſe ur̃ errorem, non eſt ỽa nec ca
tholica fides, ſed erronea credulitas. Fi-
des (ut ſic dicã) ỽitatẽ rectã tenet & poſ
ſidet, ĩtelligẽtia reuelatã & nudã cõtuet̃,
rõ conat̃ reuelare. Rõ ĩter fidẽ ĩtelligen-
tiamq; diſcurrens, ad illã ſe erigit, ſed iſta
regit. Rõ plꝰ aliqd q̃ credere uult. Quid
aliud? Cõſpicere. Aliud eſt cernere: non
tñ aliud, q̃ qd fide cõcipit, cõſpicere co-
nat̃. Etſi nõdũ ſyncere uidere p̃t, qbuſdã
tñ accõmodatis expimẽtis cõijcere ten-
tat, q̃ iã ſolida fide cõcepit. Rõ ſupra fi-
dẽ conat̃, fide tñ nitit̃, fide cohibet̃. In pri
mo deuota eſt: ĩ ſcdo prudẽs: ĩ tertio ſo-
bria: & (ut ſic dicã) fides tenet, tuet̃ rõ, ĩ-
telligẽtia ĩtuet̃. Bonus iſte circuitꝰ, ĩ quo

mẽs rõnis ductu ꝑueſtigãdo ꝓcedit, ſed
à fide rõ recedit, ĩſtructa à fide, & reſtri
cta ad fidẽ. Erronea planè, ſi non cũcta
ad eius referat examẽ, & citũ rõnis inceſ
ſum ad fidei maturitatẽ caſtiget. Bonus
circuitus, ubi iuſtitia dei reuelat̃ ex fide ĩ
fidẽ. Bonus circuitus ubi qs trãsformat̃
à claritate in claritatem tanq̃ à dñi ſpũ.
Bonus circuitus ubi qs poſterioꝝ obli-
tus, ad anteriora extendit ſemetip̃m, ſiq̃
mõ comp̃hendat. Bonus certe circuitꝰ,
Philip. 3. c non mõ cum noua ſemꝑ & occultiora
comp̃hendunt̃, ſed cũ iam app̃henſa no
uo & recenti ſꝑ affectu reuoluunt̃: cũ nõ
mõ qd reſtat, penetrat̃: ſed qd iam pe-
netratũ eſt, frequẽter iterat̃. Iucũdus cir
cuitus, & ſponſæ nõ ignotus. Iõ cõfiden
ter dicit: Surgã, & circuibo ciuitatẽ. Quȩ
aptius eſſe poterit ciuitas q̃ illa, de qua
dictũ eſt: Gľioſa dicta ſunt de te ciuitas
Pſal. 86. a dei? Et qdẽ uniuerſitas creaturæ dici põt
nõ ĩcõueniẽter ciuitas dei, ab eo cõdita,
& ab eo diſpoſita. Gľioſa planè & pro
ſpecie, & ꝓ ordine. Nã ꝓ actib. minꝰ iu-
ſtis quos deprauatæ mẽtis ꝓducit liber-
tas, quãtũ ĩ ipſis eſt, minus ĩ gľia, nec ex
ipſis, ꝙ ordinẽ diuinæ diſpoſitionis nõ
effugiũt quẽ nõ ĩtẽdũt. Soli aũt ỽe gľio-
ſi ſunt, q diuinæ diſpoſitionis ſupponũt
ſtudiũ, ſoliciti primæ cõdõnis integrã
ſeruare gr̃am, uel reuelare & reſtaurare
corruptã. Iſti gemino qdẽ mõ gľioſi effi
ciunt̃: naturali cũ cæteris cõdõne, & uo
lũtaria ꝑ cæteris coaptatione ad ordinã
tis & dirigẽtis dei nutũ. Dr̃ ergo ciuitas
dei uniuerſitas creaturæ: qppe legib. ad
miniſtrata diſpẽſationis ipſius. Ipſæ uni-
uerſæ creaturæ ſpẽm exñtiæ p̃ſtat in ꝓ-
prio gñe, ĩ uſu efficaciã, cõſequẽtiã ĩ or-
dine, ut & ĩ ſeipſa pulchra ſit, & ĩ uniuer-
ſitate ſuꝑuacua nõ ſit, & cũ reliqs ĩcõſe-
quẽs & repugnãs nõ ſit. Siue.n.res natu
ræ agat̃ motu, ſiue libero arbitrij nutu, ſi
ue diuinæ inſtinctu gr̃æ, ſiue ſingulis his
rõnib. ſiue cõiũctis res agat̃: q̃libet à di-
uina ĩtus inuiſibiľr opãte efficacia, & mo
dũ accipit & motũ. Modũ & q̃ſi legem
quãdã ordinis, & motũ actionis. Non
mõ.n.ab eo cuiuslibet motionis natiua
facultas, ſed cuiuslibet facultatis mini-
ſtrat̃ motio, ut ſiľ ab ipſo ſit & uirtus &
motus uirtutis. Motus ỽo ĩtẽtionis pra-
uæ, & ab ipſo hẽt ꝙ motꝰ ẽ, & ab ipſo ñ
hẽt ꝙ prauus eſt. Neq;.n.ab ipſo eſt, ꝙ ĩ
minus ordinatũ finẽ dirigit̃: ſed ab ipſo
eſt, ꝙ inordinatio ipſa mira ꝓrſus rõne ĩ
ordinẽ redigit̃. Vide uẽditionẽ Ioſeph, de
ſcẽſum ĩ Aegyptũ: egreſſũ & ĩſectationẽ
Pharaonis, ſubmerſionẽ exercitꝰ, & ere
ptionẽ Iſrľ, qũo ĩcarnationis & paſſiõis
Xp̃i, & ereptionis nr̃ȩ ſeruiãt myſterijs:
& multis qdẽ ĩ locis ſiľia diligẽs repies.
Nõ ergo poſſent antiq̃ delicta nouis de
ſeruire ſacris, niſi occulta rõne diuina ĩ-
tus opante prouidẽtia. Nec.n.illa antiq̃
caſu quodã & ĩdifferẽter ita ꝓuenere: q-
bꝰ noua poſtmodũ à prudẽti diſpẽſato-
re & obſeruatore diligẽti adaptarentur
myſteria: magis aũt illa ad hoꝝ ſunt ſi-
gnificationẽ (nõ hoı̃e illd̃ ĩtẽdẽte, ſed deo
diſponẽte) prȩparata, q̃ hæc illis aptata.
Quid deniq; ꝙ dñs eo potiſſimũ tꝑe ad
paſſionẽ addictus, ꝙ hac hora, hoc die,
hoc mortis affectus gñe? Quis iſta aut
neget myſtica, aut credat fortuita? Quo
die eſt hõ cõditus: eo reparatus, q̃ hora
ſnı̃am ꝑtulit: indulgẽtiã meruit. ꝑ lignũ
ſnı̃a mortis ĩducta: ꝑ lignũ uita reſtituta.
Et neſcio qs iſta ñ diuinitꝰ diſpẽſata, ſed
humanitꝰ adminiſtrata cõtẽdit. Habes
agni Paſchalis tp̃s, hẽs ĩmaculatam ho-
ſtiã, hẽs ereptionis Iſraeliticæ de Aegy-
pto horã, hẽs ereptionis tuȩ gr̃am d̃ ſcľi
errore, de uanitate, de natiuitate corru-
pta: & hoc ſimpľr cõtigiſſe credis, deo
nõ diſpẽſante, ſed Iudæo opãte, q̃uis nõ
obſeruãte? Hæc, inq̃, q̃ tã apte cõcurrũt
de crucis ligno, de tꝑe, de hora, d̃ die, &
reliq̃s q̃ obſeruari prudẽter pñt circũſtã
tias, Iudaicæ deputas demẽtiæ, nõ diui-
næ ſapı̃æ? Prorſus ĩ tã ſalubri remedio et
cũ antiqs ĩ unã formã cõcurrẽte ſacr̃is:
& fortuitus caſus excludit̃ & humanus
ĩtuitus, ſed nõ diuinus nutus. Et in Eſaiæ
ꝓphetia inuenies ad Ezechiam dictum:
Data ſunt omnia hæc in manus Chal-
dæoꝝ. Vbi data eſſe dicit, oñdit nõ tm̃
ꝓpheticè prædicta, ſed ẽt iudiciaria q̃dã

æquitate dictata. Ex his & hmõi paſſim
per omnem ſcripturarꝝ textum: cui du-
bium reſidebit, diuinam pariter uirtutē
& ſapiam iuſtis legib. prauas rationalis
creaturæ non inſpirare quidem, ſed di-
ſpenſare uoluntates? Qđ ſi ita eſt, multo
minus ambigi põt motus cęterorꝝ aĩan
tium, q̃ naturali ducunt̃ affectu, & ſẽſuũ
uel imaginationis tm̃ agunt̃ iudicio, nõ
arbitrio rõnis, à diuina diſpoſitione mi-
nime exemptos. Et ut ſemel cõcludam
uniuerſarꝝ uel eſſentiam, qua in hoc aut
in hoc rerꝝ gñe ſunt, uel exñtiam q̃ ſunt,
uel uſum quo aliquid efficiunt, iuſtiſſi-
mus, potentiſſimus, prudentiſſimus mo
derator æternis & immutabilibus mo-
uet & mutat & continet decrerorꝝ rl'is,
& cunctam creaturam nuſq̃ exorbitan
te regit iuſtitia, q̃ſi ordinatiſſimam & di
ſpoſitiſſimam ciuitatem. Hæccine ergo
ciuitas eſt uniuerſitas creaturæ quã ſpõ-
ſa circuituram ſe ꝓponit? Circuierunt ſa
pientes huius ſcl'i rerꝝ naturam, & in ar
tificio ſuo opantem aduerterunt ſapiam
Pſal. 37. c dei. opantem dico, ſed non opus de quo
legitur: Deus aũt rex nr̃ ante ſcl'a opatꝰ
eſt ſalutem in medio terræ. Cognouerũt
in ope artificem, ſed non gl'ificauerunt,
aut gr̃as egerunt. Fidelis aĩa oĩa replicat
& recenſet in laudem dei, & oẽm crea-
turam ꝓuocat ad gl'ificandum, ut ſeip-
ſam excitet in gr̃am, & uniuerſitatis cõ-
tuitu diuinum ſtimulet̃ in amorem. Cir
cuiuit Salomon, & de cedro Libani di-
ſputauit uſq̃ ad hyſſopum. Circuiuit in
eccleſiaſte, & de elementorꝝ poſtq̃ diſ
ſeruit circuitu, ad humanos actus diſpu-
tationem deriuauit, ut de trãſeunte rerꝝ
uanitate ad permanentem tranſiret ueri
tatem. Circuiuit Iob, imò circunductus
eſt magis à dño per terræ fundamenta,
ꝑ menſuram, ꝑ lineam & baſes, & lapi-
dem angularē, & aſtra matutina, & filio
rũ dei iubilum: per maris oſtia, & uuluã
& ueſtimentum, & caliginoſos infantię
pannos: per terminos, uectes, & oſtia, ꝑ
ortum diluculi & auroræ locum, & cer
tas q̃ſdam cęterarꝝ rerꝝ naturas. Oẽs. n.
numerare longum erat, q̃ omnia prudē-
ter intuenti admirationē conditoris fa-
cerent, & pie conſideranti amorem. Et
hæc cõiter oĩb. propoſita ſunt rõne utē-
tibus, & conditoris ſui maieſtatem ma-
niſeſta pulchritudinis ſuæ ſpecie cõmē-
dant. Sub tam pulchro tñ uelamine pul
chriora ſunt, quæ latent ſaluationis nr̃æ
ſacr̃a, & multiplicia ſpũalium dona gra
tiarꝝ. Deniq̃ & Dauid in fine pſalmorꝝ
cum oẽm creaturam in laudem dei con
citaſſet. Cãtate, inq̃t, deo canticũ nouũ,
laus eius in eccl'ia ſctõrꝝ. Vere nouũ, cu- Pſa. 149. a
ius neſcit antiquitatem materia, faſtidiũ
gr̃a: q̃ ſemper eſt amore recens, uſu recē
tior. Vere. n. nouum, qđ hoĩum aĩos ad
æternam ĩnouat btitudinem. Deniq̃ le-
gitur: Ne memineritis priorꝝ, & antiq̃ ne
intueamini: noua quoq̃ ego facio. Iure Eſa. 43. c
noua, quæ ab antiquo currentis naturæ
nequaq̃ concluſa ſunt legib. Laus eius
ĩ eccleſia ſctõrꝝ. Quodam utiq̃ excellē
tiæ priuilegio, nõ tm̃ æq̃tatis diſpẽſatio-
ne, ſed gratuito ſctĩtatis dono & mune- Pſ. 149. a
re, laus eius in eccleſia ſctõrꝝ: qm̃ ita lau
dē eius ſctõrꝝ oñdit actus, ut illã attēdat
affectus. Scti. n. excellenter gr̃arꝝ dona
ſuſcipiunt, deuotionē pſentiunt, gratula-
tionē ꝑſoluunt. Iõ quodã laudat̃ priuile
gio ĩ eccleſia ſctõrꝝ, extra eccleſiam lau-
datur miniſterio ĩſenſibili & muto rerꝝ,
uano hoĩm. In reb. ĩſenſatis cõdõ, ĩ hoĩb.
nõ renatis aliq̃ta cognitio, in neutris tñ
dilectio. Nã dilectio cõditoris ſui in pri-
mis nulla, ĩ ſcđ'is nõ ſctã. Laꝰ eiꝰ ĩ eccl'ia
ſctõrꝝ. Sctũs. n. & q̃ cõdita ſũt, ut natu-
ral'r ſint: & q̃ diſpẽſata ſũt, ut ĩcõuenięter
& ĩordinate nõ ſint: & q̃ p̃deſtinata ſũt,
ut btē ſint, uniuerſa pſcrutat̃ & æſtimat
quãtũ dat̃, ut ꝑ hæc authoris iuxta uires
colligat notionē, migret ad æmulatio-
nē, rapiat̃ ĩ affectionē. Hæc ergo ciuitas
ſpũalis ē, hæc eccl'ia ſctõrꝝ, quã circuitu-
rã ſeſe ſpõſa pſumit. Deꝰ bone, quãta hic
utiliũ copia ſpeculationũ? Quis. n. ſatis
exiſtimare põt q̃ pulchra & q̃ plurima
ſint ubiq̃ ſpectacula ĩ ſacr̃is, exēplis, mi
raculis? Prima ſaluatiõis: ſcđ'a cõuerſa-
tiõis: atteſtatiõis ſũt tertia. Quid ỽo cũ
de myſterijs, cũ de morib. ad remunera-
tiones

tiones ęternas tp̃alium meritorꝝ admi-
Pſal. 4. d ratura mens aſſurgit? Quantum ibi pro-
fuſis uotis refunditur gaudij? Filij hoĩm,
ut q̃d diligitis uana, & q̃ritis mēdaciũ?
ut q̃d aĩm ad aliena oblectamenta con-
uertitis: laborioſe quæritis labentes deli
cias? Quaſi ad manũ materiã fidei nr̃æ
tenetis myſteria, ad memoriã prõpta,
ad meditãdũ ꝓfuſa, ad ſubſiſtēdũ ꝑpe-
tua, ad ſufficiēdũ plena. Filij, inq̃, hoĩm,
imò filij excelſi, alũni religionis, q̃ rl'aris
diſciplinæ limina teritis, ut q̃d arida fau
ce aq̃s cœnulentas ſititis, cœleſtes faſti-
ditis? Vt q̃d cogitationes admittitis in
aĩm, ad quarꝝ actiones non mittitis ma
num? Qđ agere penitus detrectatis, ut
q̃d ſtudioſa mente retractatis? Experti
frequenter eſtis, ꝙ oẽm hanc inanē põ-
pam recogitatæ turpitudinis citus exci-
pere ſolet exitus pœnitudinis. Deniq̃ et
pudor eſt prodere: & pœna reticere. Me
ditationis ergo mutate materiã, ſed ſer-
uate inſtantiam. Q̃z fœdum eſt tũc ſtu-
dia ur̃a minui, cũ mutant̃ in melius? Hoc
aũt dico: ſicut exhibuiſtis aĩm ad cogi-
tatus affectuoſos fœdæ turpitudinis, ita
exhibete nũc ad fœcũdos circuitus pul-
Pſal. 47. a chræ ueritatis. Circundate Sion, inquit
pſalmiſta, & complectimini eã. Circun-
date meditando: complectimini aman-
do. Cõplectimini eã, ut eius ſit & compꝛ̃
hēſio integra, & collocatio intima. Plus
aliq̃d innuere ur̃ cõplexus q̃ circuitus.
Complexus ſil' cõtinet totum, circuitus
de alio in aliud facit trãſitũ. In hoc tñ cir
cuitus p̃ſtare ur̃, ꝙ ea q̃ complectimur,
indifferēter & inuolute conſtringimus:
ubi ỽo circuitus eſt, ſingula ſeriatim di-
ſcutimus. Ille contētus eſt ſũma, iſte di-
ſcurrit ꝑ ſingula. Eſuriens. n. & quærens
aĩus dum illum nõ ſatiant aliq̃, ſemꝑ ra-
pit̃ ad reliq̃. Et q̃dã uoluit̃ circuitu, cur-
rentis deſiderij ꝓtractus rotatu, donec
repleat̃ in bonis eſuries amoris, & occu
pet in illo curſus ſui ſtatum in quo termi
num non inuenit. Nulla. n. q̃ creata ſunt,
in cõdõnis ſuæ ſtatu infinita ſunt: & iõ
mens q̃ circuit, uniuerſa ꝑtranſit, nuſq̃
reqem capiens ubi finē repit. Solus ille
reqes eſt amanti & refectio, qui finis eſt
oĩum, & cuius nullus eſt finis. Propterea
ſponſa in circuitu ſuo cuncta ꝑtranſit, ut
pertingat ad ip̃m. Surgã, inq̃t, & circui-
bo ciuitatē. Circuibo in cunctis, eũ quē Cant. 3. a
diligo q̃rens, ſed nuſq̃ repiens. Inuiſibi- Rom. 1. c
lia ipſius ꝑ ea q̃ facta ſunt, intellecta cõ-
ſpiciunt̃: ſed tñ nullius creaturæ q̃libet
excellentis, & ad ipſius accedentis imi-
tationē, plene uel inſtruor ĩdicio, uel ĩcē-
dor offõ. Tm̃. n. & pigrum, & tardũ, &
ĩefficax ad cõditoris cõmēdationē eorꝝ
q̃ cõdita ſunt, reddit̃ miniſteriũ, quantũ
noſcit̃ à ueritate diſtare ſimulacrũ. Ergo
circuibo ciuitatē, uniuerſa ꝑtingēs, uni-
uerſa ꝑtrãſiēs: ꝑtingēs q̃ ex ꝑte ipſiꝰ ima-
ginē differēter p̃ferũt: ꝑtrãſiens ubi citra
ꝑfectũ ſubſiſtũt. Circuibo ciuitatē ubi-
que capiēs refrigeriũ, & faſtidiũ patiēs.
Quonã. n. mõ non me refrigerat, quod
amoris mei pignus aliqđ portat, p̃fert ĩ-
diciũ, indicit memoriã, notitiã inducit?
Sed iterꝝ quonã pacto nõ tolero tædiũ,
dũ q̃dã me recogito p̃ludi imagine, &
umbra detineri, nudã & ſimplicē nõ te-
nere ỽitatē? Circuibo ciuitatē, qm̃ ĩ toto
eius tã pulchro ambitu ubiq̃ refoueor,
ſed nuſq̃ reficior. Nec me fatigabit iſte
circuitus, donec pateat plenior aditꝰ, ut
ĩtrē in ſctũarium dei, & intelligã in nouiſ
ſimis eius. Hēbit ibi circuitus terminum
cũ repleti fuerimus in bonis domus tuę,
dñe, cũ intellexero in nouiſſimis eius il-
lũ q̃ primus eſt & nouiſſimus, initiũ &
finis. O q̃lis ibi circuitꝰ erit ꝑgere ab ip
ſo in ipſum, ire & redire: deſiderio ire, de
lectatione redire, dũ ſemꝑ eius, qđ expiē
tia deſiderat, pñtia ſatiat, ut mens poſſi-
dentis & cõtuentis, & illi ſit ꝑ appetētiã
intenta, & illo ſit ſufficienter contenta.
Sic. n. pennata illa & oculata aĩalia in
medio & in circuitu ſedis dei legunt̃. In
medio, q̃a uoti ſui ꝑducunt̃ ad intima. In
circuitu, q̃a rediuiuo ſꝑ uoto ferunt̃ ĩ ea-
dē ip̃a. In medio, q̃a eorꝝ iã cõpletũ ē uo
tũ. In circuitu, q̃a nõ ſufficiũt cõp̄hēdere
totũ. In medio ſũt admiſſa ꝑ gr̃am, & in
circuitu ſũt excluſa ꝑ differētē naturã. In
medio ſũt, q̃a unita ꝑ cõtēplationē: & ĩ

circuitu, quia diſiuncta per comparatio
1. Tim. 6. c nem. Quę eſt n. ſedes iſta, niſi ea de qua
loquitur ap'ls: lux inacceſſibilis, quã in-
habitat deus? Deniq; quantũlibet ocu-
lata ſint btã illa aĩalia: & illuminat illa,
ut quantum pñt, capiant: & excedit, ne
ad totũ ſufficiant. O quã ampla ibi ſpecu
latoria, quã latæ plateæ in illa luminis infi
nitate patent, quã coarctati, & couniti &
ꝓtenſi in illa ſimplicitate, charitate, ęter
nitate uici? Viæ illæ uiæ pulchræ, & ſemi
tæ pacificæ. Non eſt in illis uel errare uel
laborare ſemitis. Vndique occurrit ibi
ſponſus, & læto (ut ſic dicam) uultu ſe of
fert & influit cordi dilectæ, ut de cętero
non indigeat quæri Ieſus Xp̃s qui uiuit
& regnat in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

Sermo 5.

LOngum heſternus ſermo in exe
quendo ſponſæ circuitu traxit li
mitem. Gr̃æ tibi dñe Ieſu Xp̃e,
ꝙ feciſti tam dulcia faucib. meis eloq̃a
tua, ſuper mel ori meo. Iõ uix ab ore quę
ſemel guſtata ſunt diſcedunt, ut alia ſuc-
cedant: cum mora ruminant̃: & ſi deglu
tita fuerint, ſuaui quodam ructu denuo
redeunt ad ruminandum. Poterant hæc
oĩa br̃ & curſim dici, ſed materiæ q̃ tra-
ctat̃ gr̃a, comedentis blanditur palato,
& quãdam ſui appetentiam facit non fa-
cile cedens cum ſemel adducta fuerit in
diſcuſſionem. Nam & quem mãdendũ
infantulo nutrix cõminuit panẽ, iam ſa-
tis ſtudioſo dente ſubactũ aliquoties eũ
in ore detinet, guſtus illecta ſapore. Et
nos cantici huius ſolidos alĳs, ſiq forte ĩ-
digent, cõminuentes cibos, guſtatæ ſua-
uitatis iacturã facere neq̃mus: ſed ita a-
lieno inſeruimus uſui, ut & nr̃o ſatisfa-
ciamus in ꝑte deſiderio. Deniq; cum ter-
minatum reor ſermonẽ, & competenti
fine concluſum, impatienti exhalatione
epulæ ṽbi redeũt ad labia: & dum abũ
dantiæ ſuauitatis eructat̃ memoria, ad
diſcuſſionem reuocat̃ materia. Quid. n.?
Cur non ficus frequẽter concutit̃, cuius
fructus plene nunq̃ excutit̃? Quid miꝝ
ſi conuellit̃ ſæpius q̃ ꝓpria expoliatio-
ne fœcundior effecta, cum uellicantis ur̃
certare manu, & decerpentis auiditatẽ
ubertate conuincere? Non talis illa cui
maledixit dñs Ieſus nihil in ea fructus ĩ-
ueniens, ꝓ ſterilitate, ariditate æterna cõ
demnans illam. Vide quõ aridas fecit fi
des Xp̃i Iudæoꝝ traditiones & dogma
ta philoſophoꝝ. Quõ arefecit flumina
Aegypti. non eſt in eoꝝ doctrinis & in-
terpretationib. fructum ĩuenire de quo
legit̃ in pſalmo: Terra nr̃a dabit fructũ
ſuum. Non põt in eoꝝ uicis & plateis
Xp̃s inueniri. Iam ô Iudęi emigrauit à ui
culis ur̃is. Iam dimiſit domũ ſuam: dere- Pſa. 84. b
liq̃t hr̃ditatem ſuã. Deniq; facti eſtis q̃ſi
tugurium in cucumerario, q̃ſi ciuitas q̃
uaſtat̃. Sed & de plateis nihilominus le
git̃, q̃a corruit ĩ platea ṽitas. Siq̃dem de
gentium philoſophis dictũ eſt, ꝙ ṽitatẽ Hier. 12. b
dei detinuerunt in mendacio. An non ti- Ibid. 59. c
bi ur̃ cõgrue accipi in uicis Iſr̃l ſcd'm car
nem, q̃m de uno erant ſemine Abrahæ,
& in unũ cõpacti & coarctati ritũ, una
lege conſtricti? Sapientes aũt gentium
iure adumbrant̃ in plateis: q̃m effrænata
libertate & licentia, extra ṽitatis euaga
ti ſunt tramitẽ, de maieſtate diuina ſen-
tientes & aſſerentes non minus abſona
dignitati, quã reluctãtia ṽitati. Iudęi pau-
pertate intelligentiæ circa diuinæ ſingu-
laritatem conſtricti ſubſtantiæ, uſq; ad
filĳ & ſpũs ſcti perſonas non potuerunt
fidei incrementa dilatare. Gentium phi
loſophi ꝑ planum diffuſi, & nullo diui-
næ eruditionis obice tardati, deoꝝ ĩdu-
xerũt numeroſitatẽ ĩ naturis, ĩfinitatẽ in
ꝑſonis, ſentiẽtes ĩter ſe ſinguli uaria, uni-
uerſi uana. Sed q̃ iam aĩa ĩ iſtis uel uicis
uel plateis inq̃rit ſpõſum? Cõcubina eſt,
ſiq̃ eſt, aut adultera: quaꝝ altera contu-
berniũ cũ ſpõſo ñ hẽt ꝑpetuũ, altera ma
le fidũ. Quid. n. ibi q̃rat ubi caſta nõ oc-
currit ſapĩa, ſed ꝑegrina & meretricia?
Talis tibi depingit̃ ĩ ꝓuerbĳs, occurrẽs
uecordi iuueni ubi trãſit ĩ platea ꝓpè an Prou. 7. b
gulũ aduesꝑaſcẽte die ĩ noctis tenebris
& caligine, mulier ornatu meretricio, p̃-
parata ad capiẽdas aĩas, garrula & uaga,
nũc foris, nũc ĩ plateis, nũc iuxta angu-
los inſidiãs. Suſpecta eſt mihi talis pla-
tea, ĩ q̃ mulier tã uaria & ṽſipellis, blãdi
tiaꝝ ſuaꝝ ĩſidias uecordi machinat̃ iu-
ueni. Neſcio. n. q̃d obſcuꝝ & diſtortũ et
fuſcatũ mihi ſignat nox & angul⁹ & or-
natus meretricius. Suſpecta eſt mihi o-
mnis doctrina & certe deſpecta, q̃ nullã
inducit de Xp̃o mentionẽ: q̃ eius me nec
ſacr̃is renouat, nec p̃ceptis ĩformat, nec
promiſſis inflãmat. Nam Iudæi quidem
hñt ĩ pagina illum, ſed interp̃tatione nõ
hñt. Adhuc. n. uelamẽ eſt magis in eoꝝ
mente q̃ lege. Nec. n. auferri põt, niſi cũ
cõuerſi fuerint ad dñm. Suſpecta eſt mi-
hi tã in diuinis ſenſib. q̃ in humanis uſib.
unius licentia, alterius reſtrictio, obſti-
natio utriuſq;. Vnius ĩ diuina natura nu-
meroſitas, alterius ſingularitas, utriuſq;
cæcitas. Iõ ſponſæ nõ dederim in iſtis ui
cis & plateis q̃rere dilectum. Alios illi
aſſignemus uicos, alias plateas, quã ſibi
Xp̃s deſponſauit in fide & ṽitate. Et q-
dem gemina q̃dam eſt cõuerſatio fide-
lium. Alĳ latam ſectant̃ uiam. Alĳ arctiſ-
ſimè ſe tradunt diſciplinæ. Nam etſi ſcri
bit̃: Arcta uia q̃ ducit ad uitã: eſt tñ q̃piã
in hoc gñe diſtinctio, & arctioris reſpe-
ctu alia reputat̃ latior. An non tibi ur̃ la-
titudo mãdati, ubi nemo cõpellit̃ ad ꝑ-
fectionem, ſed ĩfirme nõ mõ ualetudini,
ſed ẽt uoluntati inferioris gradus ꝑmit-
tit̃ licentia? Gr̃as tibi dñe Ieſu Xp̃e, ꝙ
nobis ſalutis occaſiones paras, & ita ue
getis & alacrib. ꝓponis conſilium, ut ẽt
ægrotis diſponas remedium, & pigris
diſpenſes aſcenſum. Nõ mõ uicos diſtri-
ctè uiuentiũ hẽt ciuitas tua ſctã Hierl'm,
ſed ẽt plateas humiliora & planiora di-
ligentiũ. Sic in oĩ profeſſione & ordine
quæ ſpõſa eſt, eius quẽ caſte diligit, ueſti
gia q̃rit, q̃tenus hẽat undecũq; opatiõis
exemplum, & amoris incendiũ. Nõ de-
dignat̃ ab his ẽt q foris ſunt, q nulla ar-
ctioris diſciplinæ rl'a conſtringunt̃, mu-
tuari uirtutis inſignia, reputans feruẽtio
rem ibi frequẽter affectũ, ubi inferior fue
rit ordinis gradus. Quid dicemus de his
q nuſq; ſalutis occaſiones q̃runt, ubique
cauſantes remiſſionem in plateis, & in
uicis indiſcretionem? Deniq; tales mul-
ti ſunt q oẽs ꝑſcrutant̃ ꝓfeſſiones & or-
dines, ſed in eis nulla inueniũt q̃ illos tra

hant, ſed cuncta q̃n. ipſi detrahant, calũ
niantes ꝙ diſtrictio in alĳs ſit nimia, in
alĳs nulla. Iſtoꝝ dicere eſt, & q̃dẽ q̃ mi-
ſerè tam ṽe: Non iuueni illũ. Prauus cer
te ſenſus, ut dicas, ecce Xp̃s hic, imò ec-
ce illic. Peſſimus ṽo ſi dicas, nec hic, nec
illic. Vtrobiq; q̃rit ſpõſa, & hic & illic.
Quęrã ꝑ uicos & plateas quẽ diligit aĩa
mea. Per uicos diſtrictionem accipe: per
plateas diſpẽſationẽ. Neutrã ĩ miniſtris
eccl'iæ ſiniſtre interp̃teris. Vtrãq; eccl'ia
recipit: ĩ utroq; ſpõſa q̃rit Xp̃m. Noli in
altero tm̃: ĩ utroq; Xp̃m q̃re. Vicis pla-
teas in teipſo cõiũge. Quæris quõ? Si te
coarctat afflictio, aut uoluntariè ſuſce-
pta, aut uiolẽter ĩpacta: ĩtus ĩ corde gau
dio dilatare ſpũali, & iã uicis plateas co
pulaſti. Nõne tibi ur̃ utrũq; tenere, q in
tribulatione dilatatũ ſibi lætat̃? Ap'ls in
arcto tribulatiõis quãdã latitudĩe opta-
bat illis q̃b. ait: Spe gaudẽtes, in tribula-
tione patiẽtes. Deniq; ad ſpẽ latitudo re
fert̃: hñtes, inq̃t, tãtas ꝓmiſſiones chariſ- Rom. 12. c
ſimi dilatamini & uos. Anguſta eſt nob
ĩ p̃nti res, ſpes ṽo lata. Arcta poſſeſſio,
expectatio q̃dẽ ꝓfuſior. Ergo ad latitu-
dinẽ ſpei plateas iſtas referto. Spe gau-
dẽtes ap'ls dicit. Proph̃a ṽo: Adhuc re-
plebunt̃ plateę tuę choris ludẽtiũ. Vides Zach. 8. a
quõ ſibi de ſpe & plateis ſentiũt cõſona
ap'ls & ꝓph̃a? Vterq;. n. gaudium aſſi-
gnat. Sil'ẽt hoc aduertendũ iuxta aliam
diſtinctionẽ, ꝙ ẽt ĩ uicis mãſio eſt ad do
meſticas utilitates. In plateis feriatio q̃-
dã ad iucũditatẽ. In plateis. n. chor⁹ ẽ &
cõuẽt⁹ ludẽtiũ. Ergo uacatiõis & lætitię
uſus ĩ plateis ẽ. Bõę q̃dẽ plateę ĩ q̃b. ala-
cri ſatis agilitate ĩ leues cõtẽplatiõis ſalt⁹
aĩus ſe ſpũal' exagitat. In plateis ergo q̃-
rit ſpõſa quẽ diligit, dũ domeſticis euo-
luta curis, dũ extra corꝑis effecta mãſio
nẽ, & domũ terreſtrẽ quantũ dat̃ deſe-
rẽs, quã liberè, tã læte contẽplari ſtudet.
In uicis eſt manſio diuturnior. In plateis
q̃dẽ breuis, ſed dulcior. In uicis uirtutũ
uſus eſt & exercitiũ, q̃ neccĩa nobis ſunt,
dũ in corporis huius habitaculo mora-
mur. In plateis ṽo feriata q̃dã felicitatis
futuræ p̃ludia. Et uide nunc ṽboꝝ ſeriẽ.

Primo ponit uicos, conſequenter pla-
Pſal. 83. a teas. Hẽs & in pſalmo ſil'e: Q̃ dilecta
tabernacula tua dñe uirtutum, concupi
ſcit & deficit aïa mea in atria dñi. Mira-
ris ſponſæ ſedulitatem? ordinẽ ſequere.
Noli te prudentiorẽ uel prõptiorẽ ſpõſa
p̃ſumere. Primo exerce te in ope uirtua-
li, ut deinceps ad ỽitatis ſpeculatorium
cõſcẽdas. Quid illac ingreſſum paras q̃
exitus eſt? Cũ ſpõſa ꝑ uicos ad plateas
ueni, & cũ pſalmiſta poſt tabernacula
uirtutũ ad ampla ỽitatis atria: alioquin
ordinẽ ſi cõuertis, ꝑuertis: Quãto magis
coãguſtati ſunt uici, tãto uberiora & li-
beriora ſunt intus ocia mentis. Quid o-
cia dico? deuotionẽ dicerẽ iuſtius. Arcta
exterius diſciplina aĩam ĩterius dilatat.
Siue libertatẽ, ſiue letitiã in plateis intel
ligas, ubi ampliores q̃ ĩ hoc ordine nr̃o
plateas reperies? Sed nec facile dixeris,
ubi ſint arctiores uici, ubi maior lib̃tas,
& ad uſum & ad exercitiũ uirtutis, q̃ in
hoc ordine & conuentu ſctõ. Et iõ ma-
ior ad bonũ libertas, eo ꝙ ſit minor licẽ-
tia in malũ. Quo maior diſtrictio, eo ma
ior directio. Arctiores uici, ampliores
plateas efficiũt. Quid ergo eſt ꝑ uicos et
plateas Ieſum q̃rere, niſi hoc ſe mõ & re
ſtringere & extendere ad capiẽdã de ip-
ſius illuſtratione lætitiam? Vis ut utraq;
intus in mẽte aſſignẽ, plateas & uicos?
Nõne tibi ur̃ in uico quodã & uelut ĩ ar-
cto poſitus is cuius uexat̃ patientia, ca-
ſtitas arcet̃, coanguſtat̃ charitas? Qui ĩ
nullo uirtutis ſtudio libere & ſine labo-
re uerſat̃, ſine labore & anxio conatu aĩ,
num tibi q̃ſi in uicis locatus ur̃? Et q̃uis
non ſine labore, non ſine conatu q̃runt:
tñ ẽt q tales ſunt, q etem in illo quẽ dili-
git aĩa ſua, q̃ſi ꝑ uicos q̃runt. De qb. pro
Eſa. 26. c pheta: Dñe in anguſtia q̃ſierunt te, & in
ſemita iudicioꝝ tuoꝝ dñe ſuſtinuimus
te. Rudib. & nouitijs iſtud ſæpiꝰ euenit,
q ſolent uel uarijs tentamẽtis, uel quodã
tædio laborare q̃n eos aut carnis deſi-
deria coarctant, aut uirtutũ nõ exhila-
rat oblectatio. Et btũs q non eſt ſcanda
lizatus in iſtis, q non offendit̃, q non per
dit Ieſum, ſed magis q̃rit ꝑ uicos tales q

in anguſtia q̃rũt. Non ſic de qbuſdã dr̃: Ibidem.
In anguſtia q̃ſierũt te: ĩ tribulatione mur
muris doctrina tua eis: imò & exercitia
uirtutis, & doctrinã p̃ris intelligit in an-
guſtijs illis, & ꝓtendit à fine uſq; ad finẽ
fortiter, donec de uicis ad plateas eua-
dat: & q ꝑfectiores ſunt, & plateis aſſue
ti, aliquoties ad anguſtias uicoꝝ ſubito
ſinunt̃ relabi. Et qs ꝑfectior illa q̃ ſponſa
dr̃? Ecce & ipſa ꝑ uicos & arctos quoſ-
dã meatus q̃rit dilectũ. Non eſt ocioſa
difficultas iſta q̃rendi. Per hãc. n. & exer
cet̃ eius humilitas, & deſideriũ excitat̃.
Quoties in inextricabilib. me ſenſi q̃ſi ui
cis errantẽ, & anguſtijs aĩ cõcluſum, cũ
ſubito uicinas in plateas euaſi, & eduxit
me in latitudinẽ bonus dñs, in uicis expi
raui ferè, ſed in plateis reſpiraui ſtatim.
Latitudo q̃dam & libertas inoccupatæ
& expeditæ mentis in plateis tibi cõmẽ
datur. Sed conſidera ne libertatem iſtã
des in occaſionem carnis, ne coacerues
lutum in platea tua, lutũ illicitæ cogita-
tionis. Alioq̃n ſicut lutum plateaꝝ dele-
bit te dñs, Lubricauerunt, ait ꝓpheta, in
plateis ueſtigia nr̃a: lutoſas uolẽs intel-
ligi eas, in qb. ſit lubricus inceſſus. Non
luto ſed auro ſternant̃ plateæ tuæ. Non Thre. 4. d
ibi ſit lutũ, nec tñ ſiccitas & ariditas q̃-
dã ſit ibi: ſed fluant flumina ibi aq̃ uiuæ,
ſpũalis q̃dã fluenta meditationis. In pla Eccl. 24. b
teis aq̃s iſtas diuide in latitudine liberæ
mentis. Sapia, q̃ſi platanus, inq̃t, exalta-
ta ſum iuxta aq̃s in plateis. Non in pla-
teis ſolũ, nec ſolum iuxta aq̃s, ſed iuxta
aq̃s & in plateis exaltata ſum, inq̃t. Vt
læta ꝓdeant germina ſapiæ, quantũ pu-
tas coopat̃ & ocium libeꝝ, & irrigatio
crebra ſanctæ meditationis? Iure q̃ſi pla
tanꝰ exaltat̃, q̃ ſic plãtat̃. O' btãs ỽe pla
teas ĩ qb. ſapia ſic creſcit, ſic exaltat̃ & ſu
pereminet ꝑſpicuã ſe oñdẽs, & ñ idigẽs
q̃ri. Et uide q̃uo ſclari prudẽtiæ aliq totã
ſui cordis latitudinẽ exponãt, quãtũ di-
ſtẽdãt aĩm & dilatẽt ĩ plateã ut plãtẽt ibi
plãtationẽ ĩfidelẽ, hoc eſt germẽ alienũ,
q̃uo & cõtinuis exercitijs & meditatiõe
frequẽti & doctrina illã irrigẽt. Iõ cernas
ĩ illis lætã & uberẽ & exaltatã ſcl̃i ſapiẽ

tiã, & fructificantẽ huius mũdi ſenſum:
ſapiam uerò q̃ ex deo eſt humilẽ & ob-
ſcuram, & inueniri non poſſe penes il-
los. Exi ĩ plateas & uicos ciuitatis, ocia
diſcute, ſcrutare negocia eoꝝ q iudicijs
uacant, q tenent cathedrã, q ſedent in tri
bunalib. contẽplare q̃d agãt in publico,
q̃d in cubiculo. Nunq̃d apud illos pura
& uera & cœleſtis eminet ſapia? Nũq̃d
expreſſa eſt in morib. q̃ in ſermone uerſa
tur? Nunq̃d in ꝓſpectu inuenies illam?
Nunq̃d exaltatã ſicut cedrũ in Libano,
& ſicut cyp̃ſſum in mõte Siõ? Nã in his
montib. exaltatã ſe gl'iat̃. Noĩa ipſa my-
ſterium cõtinẽt: nec ocioſus eſt ẽt ordo
ỽboꝝ. Præcedit Libanus in laude ſapię.
Siõ ſubnectit̃: poſt cordis mũdi cãdorẽ
ad contẽplandæ ỽitatis fulgorẽ aſcen-
dis. Mũditia meret̃ notitiã, nõ hãc lr̃a-
toriam tm̃, ſed q̃dam dulcẽ & intimã, et
ipſius aĩæ medullis infuſam. Deniq; pu-
ritas ỽitatis ſocia eſt, & comes eſt, & p̃-
uia eſt. Iccirco montes iſtos Libanũ &
Sion in laude ſua ſapia copulat. Mõtes
iſtos apud quos illoꝝ aſſignare pote-
ris q litib. aut exercendis aut dirimẽdis
uacant? Non põt apud illos inueniri ſa-
pientia, in quib. non inuenit̃ locus ſapię.
Amat Libanũ, amat Siõ, amat plateas,
libertate gaudet & ſublimitate. Quãta
ꝑuerſitas, ſi ſapia q̃ litib. uacat, q̃ lucra ſe
ctat̃, ſuꝑeminet, & diuina latet? Suꝑemi
net litigioſa, & ea q̃ pudica eſt, q̃ pacifi-
ca, q̃ bonis cõſentiẽs, contẽpta deliteſcit
uelut in obſcuro. Illa excolit̃: iſta negli-
git̃, ac ſi ſterilis & paꝝ lucroſa. Negle-
cta plãtatio in altũ nõ creſcit. Raro ĩ pla
teis q̃ſi platanũ exaltatã inuenies. Nõ ẽ
obuia, non eſt frequẽs: Iõ dicit: Quæſiui,
& non inueni illũ. Vbiq; terit̃, ubiq; ỽti
tur in q̃õne, ubiq; uenerabile eſt nomen
Ieſu. Et utinã q̃d uox ſonat, uita depro-
mat: exprimat imitatio, emineat & elu-
ceat ĩ morib. Qui penes te ſapiam q̃rit,
aſſidentẽ inueniat illã in ipſis forib. tuis,
in ipſis ſenſib. in modeſtia & cõpoſitiõe
hoĩs exterioris. Nam q̃ſi fores ſunt ꝑ q̃s
interioris ꝓdeũt habitatoris indicia. A'
fructib. cognoſcit̃, ſi apd̃ te Ieſus morat̃.

Accedit ad te ſponſa, folia ỽtit ficulneæ
tuæ, q̃rit in te fructũ, q̃rit dilectũ. Hic eſt
enim fructꝰ dulcis gutturi eius. Felix es
cũ hoc abũdaueris fructu, cũ dñi tui ſpõ
ſam iſto ſatiaueris cibo. Eſca eiꝰ, eſca ele
cta. Deliciæ eius ſunt tecũ eſſe dilectum
ſuum. Nõ inuidet, nõ zelatur. Dilectum
ſuũ oĩm uult eſſe dilectũ. Iõ apud oẽs q̃-
rit, ut illũ apud oẽs aut inueniat, aut inui
tet. Quẽrit. n. apud illos Ieſum, quoꝝ q̃
rit ꝓfectũ in ipſo, Quærit ꝑ uicos & pla
teas, ſed non in oĩb. inuenire põt. Quæſi-
ui, inq̃t, & nõ inueni illũ. Paulus oĩm fi-
tiebat ſalutẽ, in uiſcerib. oĩm Xp̃m inue- Philip. 2. c
nire cupiebat, oẽs cupiens in uiſceribus
Xp̃i. Sed. n. audi quid dicit, q̃uo quoſdã
deplorat: Neminẽ, inq̃t, unanimẽ hẽo.
Oẽs q̃ ſua ſunt quẽrunt, non q̃ Ieſu Xp̃i.
Putas ꝙ apud eos iueniri Xp̃s q̃at, qui
ip̃m ut inueniant, non q̃runt? Et multos
q̃dem ſic q̃rentes reꝑies aliud p̃ter ip̃m,
ſed tñ ꝑ ip̃m. Tractat̃ in conſilijs, diſce-
ptat̃ in iudicijs, in ſcholis diſputat̃, canta
tur in eccleſiis. Religioſa ſunt hæc nego
cia, ſed uade ad exitus aquaꝝ, & penſa
quis g̃ñalior iſtoꝝ finis eſt opeꝝ. Vide
ſi non ꝑ hæc oĩa q̃dam exerceant̃ merci
monia de Chriſto. Quæſtuoſa res nomẽ
eſt Chriſti. Nil penſius, nil optatius. Fe-
lix tñ qui noĩs hꝰ uirtutem ſectat̃. Apud
illos tractet̃, diſceptet̃, diſputet̃ ſuꝑ hoc
noĩe. Nobis ſatis eſt, ſi nr̃is in clauſtris
ſaltem adamet̃, nuſq̃ commoditas ma-
ior: ideoq; maior confuſio nuſq̃, ſi penes
nos non inuenitur Chriſtus. Non inueni
tur forma iuſtitiæ, ſi pioꝝ opeꝝ non eſt
intentio pura. Nã ipſa lætitia eſt mentis
quædam diuina alacritas, quę de ipſius
præſentia cõcipi ſolet, & quam ỽe poſ
ſumus præſentiam ipſius interpretari.
Hęc, inq̃, cœleſtis & excedens affectio,
non eſt res facilis & paſſim obuia. Hãc
præcipue ſponſa utputo deſignat
dicens: Quæſiui & non in-
ueni illum quem diligit
anima mea, Xp̃m
Ieſum qui uiuit
& regnat in ſecu
la ſeculorum, Amen.

Sermo 6.

SPonſa moram in q̃rendo patit̃, & quãdam illi difficultatis umbram ſponſus obtẽdit, copiam ſui non ſtatim indulgens. Illa tñ calente ſtudio ſedulitatem continuat, q̃relam ingeminat. Non inueni illũ. Fr̃es, ſi ſedulitas ſubmouet̃, deſidia qñ admittetur? Si non inuenit amor, qñ iueniet tepor, qñ raritas orandi, qñ remiſſio? Quid ergo nunc cõtra raritatem orãdi, & remiſſionem inter uos diſputo? Nõ eſt opus medelam adhibere morbo quo nõ laboratis. Peregrina ſũt à uobis hæc uitia. Quis enim ur̃m, q non ſit & frequẽs & feruẽs ĩ or̃one? Etſi torpor abeſt, uidete ne uos dilationis tędia defatigẽt, & infringant deſideria ur̃a. Vtrobiq; reatus eſt, ſi ſit aĩa ur̃a, uel in poſtulatione remiſſa, uel ĩ expectatione deficiens. Spõſæ deſideria audis dilata: & tu ad primũ or̃onis tuæ pulſum inſpirationis diuinæ delicias tibi non affluere q̃rulus cãris? Nunc cœpiſti, & tã cito à directione ſua tuus infringit̃ ſpũs? Quid ſi tibi illud de euãgelio ĩpropet̃: Sic nõ potuiſtis una hora uigilare mecum? Vigilate ergo & orate, qa neſcitis q̃ hora dilectus ur̃ adueniat. *Mat. 26. d* Pertinax or̃o ptingit ad finẽ. Et ſi tibi ĩ initijs ſicca & uelut ſaxea uideat̃. oleũ tñ gr̃arũ elicies de hoc ſaxo duriſſimo: tm̃ ſi pſeueres, ſi te lõgior mora non diſſoluat, ſi non dilatione tua uota lẽteſcãt. Moleſta planè amanti dilatio, ſed ſolent ptracta deſideria amplius creſcere. Quid uobis nota ingero? Vexatio crebra ipſa uobis huius rei dabit intellectum, imò iam dedit, idq; frequenter. Crebro uos exercitatos inueni in hmõi ſtudijs. Non poſſum gl̃iari hos me genuiſſe affectus ĩ uobis: gaudeo tñ inueniſſe uos in iſtis. Et ſi non hæc in uobis ſtudia formaui, utinã ĩ illis fouere uos poſſim. Et ipſe cuſtos ſũ: iõ illam mihi ſponſæ uocem ſæpe replicatis: Nũ quẽ diligit aĩa mea uidiſtis? O' btã aĩa quam tam ſancta deſideria exercent. Deſideria dilectæ, dilectæ quæ neſcit niſi de Xp̃o rogare, q̃ talem inuenta erumpit in uocem: Num quẽ diligit aĩa mea uidiſtis? Deniq; ſponſa eſt, q̃ talib. inuenit̃ occupata ſcrutinijs. Inuenerunt me (inqt) cuſtodes ciuitatis. *Cant. 3. b* Qui ficti et fallaces ſunt, nihil tam refugiunt, q̃ ab his inueniri cuſtodib. & ſi dep̃hendunt̃, non facile cõuincunt̃. Cain factus eſt uagus & pfugus ſup terram, inueniri formidans. Oĩs, inquit, q inuenerit me, occidet me. *Gene. 4. b* Non uult pctm̃ occidi: non uult pati ſalutarẽ in confeſſione ỽecũdiam, medicinalem caſtigationẽ magiſtri. Nõ uult inueniri, qa non uult mori. Nã ubi non ỽet̃ interfici, ſed magis ſe foueri cõfidit, impudẽter ſe iactat indiſciplinatus affectus. Sed ſponſa ultro ſe offert, læta ſpõſi occurrit ſodalib. Quidni læta? Nõ inuenit̃ q̃ſi fugiens ultorem, ſed q̃rens amatorem. Inuenerunt me cuſtodes: non ſunt inuenti, ſed inuenerũt. Diligẽtia ipſorũ in hoc cõmendat̃. Pigri cuſtodes et male fideles nullã in hoc adhibent diligentiam: nõ eunt: non q̃runt ſi quem inueniant cauteriatam hñtem conſciam, ſi gno amoris caſti & ſtudio q̃rendi pdẽtem dilectionis incendium. Non conueniunt ſubditos, & forte moleſtũ ducũt ſi compellant̃ ab ipſis. Non niſi interrogati pferũt ỽbum ſolatij qdam, nec tũc qdem. Lr̃a qđ hẽt, ĩ pagina tm̃ pponit, nil ſupadijciens uel induſtriæ uel diligẽtiæ. Alia ẽ planè cuſtodis rõ: p̃uenire debet, non tm̃ exponere: excitare magis q̃ expectare q̃ſituros: q̃ſi de ſpecula ſuper filios proſpicere, q ſit intelligens & reqrens deũ. Cuſtos tuus ſum, da mihi dñe linguam eruditam ut ſciam eum qui lapſus eſt ſuſtentare uerbo, & ad uerbum dirigere. Et quid aliud optat ſpõſa, cum dicit. Num quem diligit anima mea uidiſtis? Vides illam non tam fatigatam q̃ excitatam ſtudijs ſpiritualib. Intellexiſti pertinaciam eius in quærendo dilectum, uide nunc humilem prudentiam. Neſcit cuſtodes contemnere. Nec.n. tutum arbitratur inconſultos præterire, quos ſcit dñici & conſcios ſecreti, & nũcios mãdati. Num quem diligit anima mea uidiſtis? Quid tamen ſibi uult hæc interrogatio ſub ambiguo poſita? An in

hoc admonere te uoluit ut nõ credas oĩ ſpiritui, ſed probes ſi ex deo ſit ſpiritus? Deniq; non oĩm eſt certum ſponſi p̃ſtare indicium, qui cuſtodis offm̃ uel ſuſceperũt uel arripuerũt. Multi.n. ſunt, quorum eſt ocl's in uniuerſa terra, & iuxta alterius loci puerbium, in ſinib. terræ. Nõ eſt lumen eorũ cum ipſis, nec pñt illud ultra terrę porrigere limitẽ, leuare ad cœlum. Satis qdẽ fideles ſunt & ſeduli, ſed hucuſq; ut terrena coaceruent, & terrena ſeruent. Ocl's, inquit, eorũ in uniuerſa terra. Inexplebilis auiditas ĩ uniuerſa terra ſe extendit: ppea terrenis incraſſata mens curis, & illius menſæ ſeruiẽs q pit cibi, cœleſtis epulę neſcit diſpenſare uiaticum, & de ſupnis theorijs aliqd ſerenũ tempare ſubiectis. Nam et ſi forte q tales ſunt, de ſpũalib. rogent̃ ſecretis, planam fidei & morũ rñdent ſufficere uiã. In hoc ſterilitatẽ ſolãtes ſuã, uel ex tepore pprio auiditatẽ alienã metientes. Lãguidus.n. & remiſſus amor, culpabili q̃dam patientia non tã optat: q̃ expectat futura bona. Qui uero feruẽtior eſt, ardẽti fert̃ deſiderio, repoſitã plenitudinẽ furtim & ex pte deflorare tentãs. Quia tales plurimos nouit ſpõſa cuſtodes, quodã ſub ambiguo interrogationẽ librat. Nũ quẽ diligit aĩa mea uidiſtis? Sit prudens, ſit fidelis: ſit cuſtos ſedulus, & diſciplinæ diligentia hoſtium coerceat irruptionem ab ouili. Non tñ ſtatim ſciet amatoria canere, & ſponſi internuncius eius monſtrare pñtiam, & in receſſus ſecretos raptim admiſſus ſtillare de intima aliquid dulcedine. Valde.n. eſt impatris gr̃æ, furtiua & fucata adulteri deprehẽdere lenocinia, & legitimos ſpõſi aduentus conciliare. Malorũ qa frequens eſt expientia, facilis eſt notitia. Spũaliũ ỽo ſenſuum qa rarus uſus eſt, & exile iudicium, tenue ſatis eſt indicium de ipſis, *Eſa. 52. b* nec pñt ſpũalia niſi à ſpũalib. dijudicari. Et iõ non pñt niſi à ſpũalib. demonſtraſtrari, q̃les ſunt de qb. legit̃: Q̃ pulchri ſuper montes pedes annunciantium pacem, annunciantium bona. Num quem diligit aĩa mea uidiſtis? Non eſt una nec ſimplex nec uniformis uiſio ſponſi. Exultauit Abrahã ut uideret diem eius: uidit & gauiſus eſt. Vidit Iacob dñm facie ad faciem, & ſalua facta eſt aĩa eius. Vidit Moyſes, ſed poſteriora uidit. Vidit Eſaias dñm ſedentem ſup ſoliũ excelſum. Vidit Ezechiel. Vidit Daniel in hoĩs ſil'itudine cum nondum hoĩem ſuſcepiſſet. Sed oĩs ante incarnationem hmõi uiſio in corporali monſtrata eſt ſpecie, nõ in corporis humani ueritate. Viderũt apl'i in ipſa carnis ueritate, & palpauerũt & attrectauerunt. Vtriq; tñ intus fide deũ uiderũt. Dictũ eſt Philippo: Qui uidet me, uidet & pr̃em meum. Quæ uiſio, qa referat̃ ad fidem, qđ adiunctũ eſt, declarat: Non creditis qa ego in pr̃e, & pr̃ in me eſt? Aliogn pp opa credite. Quæ.n. conſequentia ut ad pbandum q̄ pr̃em uiderit, inducat quia ſe uiderit, niſi q̄ in *Ioan. 14. b* utroq; eam uoluit uiſionem ĩtelligi, q̃ p fidem fit? Propterea & de credulitate conſequenter adiungit. Non creditis qa ego in pr̃e, & pr̃ in me eſt? Aliogn pp opera ipſa credite. Si.n. habitat Xp̃s p fidem in cordib. nr̃is, & ſi ipſa corda nr̃a mundantur per fidem, cur non & in cordibus noſtris ur̃ per fidem? Superiorũ uero uiſionum, quarũ altera facta eſt in imagine, altera in carne: utraq; plena eſt uel iucunditatis uel utilitatis: ſed cũ tertiæ, q̃ eſt p fidem, ſeruat̃ integritas. Nã ut de ỽbi apparitione, q̃ in carne erat, loquar: præter uitæ uerba, q̃ de ore eius pcedebant, quantum putas uirtutis inſigne in ipſo exteriori renitebat habitu: quã manifeſta eius, q̃ intus erat, dabãt ĩdicia ocl's, uox, uultus? Deniq; geſtus omnis qũo diuinã ſpirabat gr̃am? Iucũda planè uiſio illa, ſed deũ ĩ hoĩe credẽti. Et qdẽ illa q̃ pph̃is & pr̃ib. añ Xp̃i ĩcarnationẽ facta eſt, diuinum quiddam ſpirabat in apparente imagine, quãtũ mea ſe hẽt fides, inæſtimabilẽ delectationẽ & menti & ſenſui infundebat cernẽtis, nec niſi quorũ mundus erat aĩus, apparebat obtutib. Nã & poſt reſurrectionẽ in ipſa carnis ſueỽitate ñ niſi teſtib. p̃ordiatis à deo appuiſſe legit̃. Felices illi cuſtodes,

ſi qb.tñ apparet frequenter & familiari-
ter talis uiſio, pſerti illa q eſt in carnis iã
gl'ificatæ aſpectu, qlem eum Petrus &
Ioãnes uiderunt in monte transfigura-
tum:ſed tñ & illa prior non uera, & iſta
nõ plena. Nam illa Moyſes delectabil'r
detentus, non tñ contentus: oñde mihi
Exo.33.c (inqt)teipm. De altera ỽo ipſe dñs: Ex-
Ioan.16.b pedit uobis ut ego uadã, alioqn paclet⁹
non ueniet. Bona ergo uiſio, quam para
cletus aduenieus inducit: ſpũalis eſt, qa
facta intus p ſpm. Deniq; & ſpũs añ fa-
ciem nrãm Xps dñs. Viſio hæc uel in re
uelata ſpũal'r ỽitate p intelligentiam, ul'
in ſuauitate infuſa p grãm. Nam & hoc
Pſal.33.b ipm experiri uidere eſt. Guſtate(inqt)et
uidete qm ſuauis eſt dñs. Suauiſſima cer
te hæc uiſio, & quis futurꝝ iuxta modũ
nondum plena: uicina tñ, uicina qlitate,
non æqlitate. Viſio hæc humano nõ eſt
ſuppoſita ingenio, uel ꝓpoſita ſtudio, et
ſi aliqñ deſiderio gratis indulta. Deniq;
nõ eſt talis q intelligentiæ concepta ui-
rib. cõtinuo tenore moram in aĩ memo-
ria ꝓtelare qat. Subitanea eſt & ſui iuris
hęc uiſio, in ſpũ uehementi uadens & ue
niens. Subitanea eſt & momentanea, re
pẽte ueniens, & repẽte uadens: & ſi mo-
mentanea eſt, manẽt tñ reliqæ cogita-
tionis, tam ſuccenſæ, tã ſerenæ, & diem
feſtum agunt in aĩo recordantis. Manet
qdem memoria deguſtatæ & deglutitę
uiſionis: cuius ſuauitatem q guſtare pñt,
eructare norunt, & hora hac maxime.
Eructat. n. bonum ỽbum cor recẽti ad-
huc incaleſcens grã, & feruida medita-
tio ſil'es effundit ſermones. Multum. n.
intimæ dulcedinis ſapit in ỽbis, & gra-
tiſſimi ſunt ſermones, q de grãꝝ uberta
te ꝓrumpũt. Si cuſtos es, ſcito qm talia
te oportet pparare in occurſum ſponſæ.
Vt quid occurris, ſi nihil dulce, nihil no-
nuũ nunciaturus uenis? Si noua non po-
tes, uetera ꝓfer. Ingere nota, ſi noua nõ
hẽs. Non tñ ingerit qd' exigit. Non qrit
qlem uideris, ſed ſi uideris. Sufficit nun-
ciare qlem ipſa nouit. Augmentum tñ
affert grãꝝ ſi noua annuncias. Denique
qd' non eſt uel ignotum uel inſolitũ me
ditationi, ſponſæ noua qdam grã dulce-
ſcere ſolet. Non faſtidit auditus, qñ fer-
uet auiditas: tm̃ de ſponſo diſputa, & no
ua protuliſti in aurib. ſponſæ. Non ſup-
petit tibi de illo excellenti & excedenti
uiſionis mõ ſemp rñdere. Sublimis illa
& ſubtilis eſt, & ſubito poccupare ſolet
aĩm, quem mundum & exoccupatũ in-
uenerit. Subito poccupat, ſed non occu-
pat diu. Subtilia iſta nõ adſunt ad uotũ,
dulcia deducit in medium. Simplicis fi-
dei capl'a ſingula quodam dulci diſpu-
tationis temperamento ſuauiſſimos gi-
gnunt in audiente mẽtis affectus & ex-
ceſſus. Delicata eſt ſponſa, dulcia uult
magis q fortia, niſi q oĩa põt in eo q eã
confortat ſponſos. Narrant alij fabula-
tiones, controuerſias meditent. Os tuũ
meditet ſapiam, & lingua loquat deli-
cias, qui ſponſæ loqris. Nã & illa tales
uult q de dilecto narrẽt & nũciẽt. Labia
ſacerdotũ cuſtodire debent ſciam, iõ le-
gem reqrit ex ore eorꝝ, legem uidẽdi &
inueniendi dilectum. Nũ quẽ diligit aĩa
mea uidiſtis? De uiſione illorꝝ ſe uiſurã Malac.2.b
pſumit, iõ diligenter inueſtigat cuſtodũ Cant.3.b
uiſionem, eorꝝ ſperans alloquio uel in ſe
cretiora deduci, uel dulciorib. affici. Id
eſt. n. uidere quem diligit, dei ſapiam &
uirtutem ꝓpenſo affectu & pura cõcipe
mente. Bñ illũ cõſpicit, q hoc utroq; cõ-
cipit mõ, pure cernẽs, & pie ſentiẽs. Dul
ce puto ſuſurriũ, qd' inter ſpõſam cuſto-
deſq; ỽtit: & grata collatio, ſi tñ colla-
tio. Nulla. n. illorꝝ hic rñſio memoratur.
Secreta ualde eſt, ſiqua eſt, quã alto te-
gendam putat ſilentio. Secretum ſuũ ſi-
bi. Secretũ mũ ſibi. Nec audemus hic ali Eſa.24.c
qd inde conijcere qd' ſpõſa curauit reti-
cere. Cũ eorꝝ ſilentio claudamus nunc
ſermonem, ꝓrogantes in craſtinũ ſpõſę
trãſitum, quo ſe uigiles paululũ ptrãſire
dicit, & inueniſſe, quem diligit aĩa ſua.

Sermo 7.

i Mprobi exactores eſtis, & ni-
mis inſtãter repetitis debitorẽ
urm: dignũ tñ uenia eſt, dũmõ
iuſta poſtuletis. Sed uos exigitis ut ſol-
uã ad qd' ñ me obligaui. Tractatur⁹ erã
de tranſitu

de tranſitu ſponſæ. Ad hoc. n. & ordinis
& ſponſionis nrãe rõne teneor: & uos
adhuc mihi ingeritis illud cum ſponſa:
Num quem diligit aĩa mea uidiſtis? Sed
Cant.3.b illa modeſtius interrogationem tempat
ambigenti ſil'is, qrens magis q urgens.
Nouit. n. nec oĩb. nec oĩ tpe de hac uiſio-
ne adeſſe ſermonẽ. Ex quo. n. abſcondit
uultũ ſuũ, qs eſt q contemplet eum? Vos
aũt urgetis me ut legem uobis ponam
contẽplandi dilectũ, & diſciplinã inuen
tionis huius & uiſionis tradam. Quid er
go? Vultis ut muneris diuini largitatem
concludã ſub rl'a? Viſio hæc nõ eſt indu-
ſtriæ, ſed grãe: reuelationis eſt, non inue-
ſtigationis. Siqd tñ ad hęc põt induſtria
coopari, illlud primũ obſeruate qd' ſcri-
bit: Lauamini, mũdi eſtote. Scdo, ut ſcri
Eſa.1.d batis ſapĩam tpe ocij. Qui. n. minoratur
actu, recipiet eam. Tertio, ut uiolenti ſi-
tis, & gaudium regni, qd' uobis diutius
ſurripit, pripiatis. i. ut hẽatis cor purga-
tum, paratum, improbũ. In primo efficie
ris dignus, in ſcd'o deuotus, in tertio ue-
hemens: hoc eſt idoneus obuius, urgẽs.
Idoneus grãe pcipiendæ, obuius uenien-
ti, urgens morantẽ. In primo ppararis, i
ſcd'o aſſimilaris ſponſę expectanti dile-
ctum qñ reuertat à nuptijs. In tertio ꝓ-
peras, & ſponſa nõ expectat, ſed ꝓpat,
& ipſos pterit cuſtodes. Dixiſſem meli⁹
ſi dixiſſem, pertranſit. Qd'. n. pterimus,
nõ reſpicimus, nõ attingimus, ſed contẽ
nimus. Qd' ỽo ptranſimus, intelligimus
illud diſcutere & qſi diſqrere & penetra
re: nec inutilis hęc ptranſitio. Paululum
enim cũ ptranſiſſet, inuenit dilectũ. Vide
tis frẽs, qd ꝓficiat conſultatio cuſtodũ?
Deuotam ſed uagam aĩam ad inuẽtionẽ
dilecti pducit. Vtilis qdem conſultatio:
& frequenter qd' non confert eorꝝ q cõ
ſulunt eruditio. conſulentis meret humi
litas. Bonũ eſt ut ſis ad qrendũ ſedulus,
non tñ aſſiduus. Nam & ſponſa nõ tam
ex ſtudio, q occaſione cuſtodes iterro-
gat, & id in trãſitu. Trahebat. n. illam ul
teri⁹ amor dilecti, nec uacuũ eſſe ſinebat
ex ocio conferre cum illis. Currebat in
cordis ſiti, hauſto forſitan de ſponſi uici
nia ſpũ, & iõ minus intendebat in his, q
bñdicebant ore, tẽdẽs ad illũ q bñdicit i
ſpũ, q eſt ſup oĩa bñdictus in ſcl'a deus.
Aduertite iſtud uos q in trãſitu oratis, et
cum mora legitis: q ad legẽdũ feruetis, i
orando tepetis: debet lectio orõni ſerui
re, pparare affectũ, non horas pripe, nec
ſuccidere moras. Cum legis, erudiris de
Xpo: orans uero, familiare cum ipſo ſe-
ris colloqũ. Et quanto ſuauioris eſt grãe
cum illo, q de illo loq? Si qdã ſpũalium
detrimẽta ſuſtinent uiſitationũ pp orã-
di raritatem q lectioni uehementius ua-
cant, qd dicemus de his, quos aut idiſci-
plinatæ collocutiones diſſoluũt, uel an-
xię qõnes ſcindunt? Deniq; monachorꝝ
eſt non colloqũ, ſed ſilentiũ: nõ qõnes,
ſed qetẽ ſectari. Aut ſi admittẽda eſt iqe
tudo, dilectionis eſſe debet, non conten
tionis. Hẽt. n. amor ſctũs inqetudinẽ ſuã,
ſed qlẽ legis apud pphãm: Non tacebo Eſa.62.a
& nõ qeſcã, donec egrediat ut ſplendor
iuſtus, & ſaluator ut lãpas accẽdat. An
non ſil'em aĩ ſui paſſionẽ intimat iſta cũ
dicit: Cũ ptrãſiſſem illos? Ferebat impe Cant.3.b
tu feruẽtis amoris, iõq; ptranſiſſe ſe phi-
bet, qſi auiditate & deſiderio ſupgrediẽs
qcqd dici poterat. Cũ ptrãſiſſem illos, i-
ueni quẽ diligit aĩa mea. Pertrãſiuit illos
uel euẽtilãdo doctrinã, uel æſtimãdo na
turã. Pertrãſiuit & qd' potuit ab illis di-
ci, & qd' potuit i illis cõſpici. Quilibet. n.
ſint cuſtodes iſti, licet Cherubĩ iterpte-
ris, licet Seraphĩ: nõ pñt totũ qd' ẽ Xpo
eſt, nec eloquẽdo depromere, nec ęmu-
lãdo exprimere. Cũctę res difficiles, nec Eccl.1.b
ualet hõ eas explicare ſermone. Si tãta
difficultas eſt in reb. cõditis, rerꝝ autho-
rem qs indicabit, uel digne, uel plene?
Iõ dicit: Cũ ptrãſiſſem illos. Vtinam nos
tales ſimus auditores uerbi dei, q nõ ſuc
cumbamus his, quę dñr, uel tardãte in-
genio, uel tepente uoto, ne nos illa per-
tranſeãt, ne nrãm excedant tã auiditatẽ
q capacitatẽ: ſed magis docentis q cõ-
monentis ptranſeamus conatum, maio
ra etſi nõdũ capientes, conijcientes tñ,
aut certe cõcupiſcentes. Quadã. n. rõne
pertranſit qd' ſibi ꝓponit qui ampliora

ſectaꝛ,ꝙ̃uis non conſequaꝛ ſtatim.Spõ-
ſa ỽo conſecuta eſt:ꝑꝑ qđ electa decã-
tat. Cum ꝑtranſiſſem illos,inueni quem
diligit aĩa mea. Quidni ꝑtranſeat illos,
quoꝝ & ſciæ eſt numerus, & naturæ
modus?Ille ỽo q q̃riꝛ magnus & ĩmen-
ſus,& non æſtimabiꝛ alius ad illum.Nõ
ergo põt alieno documento, aut exem-
plo ex æquo ꝑpendi. Reliq oẽs pertran
ſibiles ſunt,ſolus ipſe ꝑtranſiri non põt.
Deniq; dicit:Tranſite ad me oẽs q con-
Eccl. 24. c cupiſcitis me,& à gñationib.meis adim
plemini·Trãſite(inqt)ad me, non ꝑtran
ſite. Quonã.n.mõ ꝑtranſiri põt, qđ im-
menſum eſt?Menſura bona, & coagita
ta,& conferta, & ſuꝑeffluens dabiꝛ(in-
quit)in ſinũ urm̃.Vobis ĩmenſitas diſpẽ
Luc. 6. f ſaꝛ in menſura.Nã in ſe ĩmenſa eſt. Non
ait,replẽs,ſed,ſuꝑeffluens. Si ergo men-
ſura capi non põt, ĩmenſitas ipſa qñ ca-
pieꝛ?Quo pacto ꝑtrãſiri poterit, qđ nec
capi plene põt?Deniq; nec ſponſa ꝑtrã-
Canti. 3. b ſire uult,ſed dicit: Tenui,nec dimittã il-
lum.Paululum cũ ꝑtranſiſſem illos,inue
ni quem diligit aĩa mea. Forte ꝓpinqui
erant ſponſo uigiles hi,quos cum paulu
lum ꝑtranſiſſet,inuenit dilectũ. Qđ ſi iu
xta diuinã eius accipimus dici naturam,
qs creatoꝝ ſpirituũ ad ĩmenſitatẽ & ma
ieſtatẽ illam ꝓxime accedit? Nã etſi ſil'i
tudo ineſſe intelligiꝛ,longe tñ inferior et
diſſil'is dignoſciꝛ.Non eſt.n. dñe qs ſil'is
tui.Proximitatẽ forte ergo hãc, quã ex-
cludit condõ cognitio admittit. Sed qs
audeat abyſſum illã diuinæ ſapiæ, cuius
nõ eſt numerus,ingenio, creati ſpũs ꝑce
ꝑtibilẽ diffinire?Lucẽ(inquit apl's)habi-
tat inacceſſibilẽ.Lux iſta nobis inacceſ-
ſibilis eſt,ſed nos nõ ſumus inacceſſibi-
1. Tim. 6. c les illi.Propter qđ dicit: Propè feci iuſti
Eſa. 46. d tiã meã,& ſalus mea nõ elõgabiꝛ. Pro-
pè facta eſt, qa incarnata: ꝓximior, qa
reuelata.magis aũt ꝓxime facta,qa do-
nata.Propè facta ẽ iuſtitia dei pr̃is Xp̃s
Ieſus carnis nr̃æ ſuſceptione, ſed gemi-
no hoĩm gen⁹ oẽ exceſſit priuilegio, quã
tũ ſpectat ad humanæ naturæ ſtatũ, æq
tate, & integritate:qa p̃ter illum nemo
mundus à ſorde, nemo ĩmunis à corru-
ptione.Dotat⁹ eſt ergo duplici hoc mu
nere,p̃ceſſitq; ꝑticipes ſuos.Itaq; & re-
liquos oẽs fides tua ꝑtranſeat, ut in illo
ſolo ꝑpẽdas æqtatẽ iuſtitiæ, & integri-
tatẽ cõſil'is naturæ. Sed tñ paululũ ꝑtrã-
ſi:qm̃ ſicut nos lõge excedit iuſtitia & ĩ-
corruptione,ſic ꝓpè factus eſt naturæ ĩ-
differẽtis cõdõne. Neſcierũt Iudæi in il-
lius exiſtimatione ꝑtrãſire Moyſẽ,ꝑtrã-
ſire Abrahã,ꝑtrãſire reliquos uel pr̃iar-
chas uel ꝓphas: q illũ ſicut unũ de reli-
qs æſtimabãt,nec aliqd hr̃e gr̃æ p̃cellen
tis.Deniq; dicebãt: Abrahã & ꝓphetæ
mortui ſunt,& tu dicis: Qui manducat Ioan. 8. g
meã carnẽ,nõ morieꝛ ĩ æternũ? Quẽ te-
ip̃m facis? Noluerũt Ioãnẽ ꝑtrãſire,ſed
dicebãt qa Ioãnes ipſe eſt Xp̃s.Nõ paſ-
ſus eſt tñ eos ĩ ſe remanere Ioannes, ſed
opinionẽ infidel'r p̃ſumptã à ſe auertit:
Non ſum ego(inqt)Xp̃s: mediũ ãt urm̃
ſtat,quẽ uos neſcitis. Neſcit ſynagoga Ibidem.
ꝑtrãſire, ſed ad cæteroꝝ mẽſurã æſtima
uit illũ:& q̃ſi blaſphemiã opponebat ei,
qa cũ hõ eſſet,ſe faceret deũ. Sed eccl'iæ
ꝑtrãſiuit fides,& ĩuenit illũ unctũ oleo lę
titiæ p̃ cõſortib.ſuis. Et ꝙ̃ uberi unctus Pſa. 44. a
erat oleo,de cuius plenitudine oĩm nr̃m
infudit uulnerib. Nos.n. ſumus ſaucius
ille qui deſcẽdit in Hierichò, qui incidit
in latrones,q expoliatus eſt,& uulnera-
tus eſt,& ſemiuiuus relictus.Pertranſie-
runt plurimi,& nullus erat qui ſaluaret.
Pertranſijt magnus ille pr̃iarcha Abra-
ham: non.n.erat ille iuſtificans, ſed tm̃
iuſtificatus in fide futuri.Pertrãſijt Moy
ſes:non.n.erat gr̃ę dator, ſed legiſlator,
& eius legis quæ neminem ducit ad ꝑfe
ctum.Nec.n.ex lege iuſtitia. Pertranſit
Aaron. Pertranſit ſacerdos, & eiſdem
hoſtijs quas indeſinenter offerebat, nec
poterat mundare conſcientiam ab ope-
ribus mortuis ad ſeruiendum deo uiuẽ-
ti. Pertranſijt patriarcha, pontifex, &
propheta arido tam animo quàm ope-
re,imò & illi in hoc ſaucio ſaucij erant.
Solus ille ſamaritanus uerus uiſo illo mi
ſericordia motus eſt, ſicut miſericordia Luca. 10
totus eſt,& infudit oleum uulnerib. ſeip
ſum cordib. mundans per fidem corda

omnium.Ideo eccleſiæ fides omnes per-
tranſit, pertingẽs ad illum q ſolus illam
pertranſire non poterat, imponens in iu
mentum ſuum,& factus eſt ipſe iumen-
tum.Et paululum ꝑtranſit ut inueniat il
lũ,quẽ ſic credit exortem corruptionis,
ut conſortẽ p̃dicet cõdõnis. Sic illũ hẽs
principem gr̃æ, ut confiteatur partici-
pem naturæ.Q; ſi & cœleſtes illos ange
licos ſpũs contuitu ſctiſſimæ quã ſortit⁹
eſt aię,ip̃m ſuꝑeminere dicamus,nõ erit
à fide alienum, ſed oĩo congruum digni
tati eius perſonæ.Etenim ſi minorat⁹ eſt
paulo minus ab angelis ꝑꝑ partem,qua
indutus eſt,carnalẽ:par tñ eſt illis ſcđm
ſubſtantiam ſpũalem,& ſuꝑior ſcđm p̃
rogatiuam uirtualem.Et hos ergo ſpon
Hier. 51. a ſa pertranſi aĩa.Nam & illi cuſtodes tui,
& curatores tui ſunt qui dñt in ꝓpheta:
Curauimus Babylonem. & nõ eſt ſana
ta.Hos(inq̃;)ꝑtranſi, & ĩ dilecto tuo pri
uilegij ſingularis dotes contẽplare. Illi
adminiſtratorij ſpũs, non oꝑarij ſalutis.
Ipſe ỽo magni conſilij angelus, q oꝑat⁹
eſt ſalutem in medio terræ.Propter qđ
& deus exaltauit illũ,& donauit illi no-
men qđ eſt ſuper omne nomen.Iucũda
contemplatio in cœleſti familia cõtueri
eſſentiæ ſimplicitatem,ſerenitatem mẽ-
tis,& mutui ſuauitatẽ amoris. Iucunda
contẽplatio contueri ꝑpetuitatem exñ-
tiæ,puritatẽ intelligẽtiæ,ſcię ꝓfunditatẽ:
tum ẽt humilitatem in obediẽtia,trãql-
litatẽ in diligentia,facultatẽ in efficacia.
Oẽs tñ ꝑtrãſi,& intuere quantus ſit iſte
q ingrediꝛ ad ſaluandas gentes. Quem
ingredientẽ in orbẽ terræ angelicæ lau-
des inducunt,& triũphal'r regrediẽtem,
Eſa. 63. a cũ admirationis cantico dñt: Quis eſt
iſte q uenit de Edom,tinctis ueſtibus de
Boſra?Iſte formoſus in ſtola, utiq; car-
nis ſuę.Iure qdem formoſus in ſtola ſua,
q̃ ſine cõmiſtione cõcepta eſt, & de uir
gine nata eſt,& ab oĩ non mõ corruptio
ne ſed ẽt corruptionis fomite ĩmunis cõ
ſeruata eſt, & in ſepulchro diſſoluta nõ
eſt,& die tertia reſuſcitata,q̃dragesima
in cœlum aſſumpta,oĩ die(qđ ſuper oĩa
mirãdũ & amãdũ) in ſalutis cibũ credẽ
tibus ꝓpoſita. Quis non ad ſingula iſta
mireꝛ amanter & dicat: Quis eſt iſte tã
formoſus ĩ ſua ſtola?Cucurriſti ꝑ hęc o-
mnia admirationis gña,imò ſtupidus ꝑ
ſingula ſubſtitiſti,& ecce denuo noua ti
bi admirationis materia ĩde exurgit. Sa
tis in illis exercitatus fueris, hic iteꝝ ad
ſtupendũ excitaris,q̃ſi illud tibi dicatur
ꝓphę:Ne memineris prioꝝ, noua ego
facio. Quid magis nouũ ꝙ̃ ꝙ in myſte- Eſa. 43. c
rio dñici corꝑis mutaꝛ materies, & ſpẽs
ſeruaꝛ? Priſtina manet forma,ſed noua
gr̃a,qa noua ſubſtãtia.Noua qdẽ nõ ĩ ſe,
ſed in hmõĩ ſpecie,Nouũ planè ꝙ carnis
dñicę ſubſtãtia in aliena ſpecie ſumpta
ſctificationis uirtutẽ aię cõfert, & ſpũalẽ
emũdat ſubſtãtiã in myſterio altaris ĩ-
maculata caro. Nouũ qdem,& ſupra re
liquoꝝ uſum ſacr̃oꝝ,ꝙ non mõ ſctifica
tionis noua gr̃a daꝛ, ſed ſubſtãtia natu-
ralis mutaꝛ.Nam ꝑ ſacr̃i bñdictionẽ ac-
cipit oblatus panis hãc ineffabilẽ muta
tionẽ,& ex myſtica cõſecratiõe & ỽbi
uiuẽtis copulatione hęc uiuificatrix gr̃a
in carne Xp̃i redũdat.Caro.n.nõ ꝓdeſt Ioan. 6. g
qcq̃; ſed ſpũs eſt q uiuificat,ſacroſanctę
carni cõferẽs ĩ ſolẽni ſacr̃o ſpũalem effi-
caciã ad uiuificãdos tãti ꝑticipes myſte
rij.Formoſus ergo ĩ ſtola,hoc eſt in car-
ne ſua,ſed multo formoſior in aſſumpto
ſpũ,q utiq; carne p̃ſtãtior, qa ỽbo uici-
nior.Et ĩ hoc ſpũ unctũ eũ intellige p̃ cõ
ſortib.ſuis.i.nõ mõ p̃ filijs hoĩm,ſed ẽt p̃
angeloꝝ agminib. Quidni unctus ſit p̃ il
lis oleo gr̃ę, q non ſicut alij ꝑticipatiõe,
ſed ꝑſonali unctione uberrimę illi cõſer-
tus eſt oliuę,ex q̃ unctio oĩs emanat?An
nõ tibi uelut oliua ur̃ ỽitas & ỽbũ dei,
cui⁹ unctio docet nos de oĩb.cuius mol-
liti ſunt ſermones ſuꝑ oleũ.cuius unguẽ-
tũ effuſum nomẽ eſt?Huic oliuę ꝑſonali
unione cõſertus cõdõnis non corruptio
nis nr̃ę oleaſter(ut ſic dicã)& pinguedi-
nis illius fact⁹ particeps: Quid luminis,
quid dulcedinis,quid ſuauitatis,quid o-
mnimodę uirtutis accepit, opeꝝ eius ĩ-
dicia loquunꝛ:niſi ꝙ lõge excellebat qđ
ſenſit ĩ ſpũ,ꝙ̃ qđ exp̃ſſit in actu. Deniq;
ad oĩa uirtutis ĩdicia dicere potes:Oleũ Cantic. 1. a

effuſum nomen tuū, abſq; eo qđ intrin-
ſecus latet. Nec.n.conſentaneum eſt,ut
quamlibet mirificum foris aīæ opus il-
lius uirtute exæquet. Non poſſum dñe,
q̄ in ꝓſpectu ſunt,oīa opa tua compħen
dere. Confortata.n.ſunt, & nequeo æſti
mare illa: & eam q̄ intrinſecus latet quo
nam mō expiar grām? Ocl's non uidit
btīſſima aīa Xp̄i præter te munera q̄ di-
uinitus collata ſunt in te. Ideo angelici
ſpūs deficientes in comprehenſione, nō
deſinunt ab admiratione: & q̄ſi neſcien
tes ſed ſtupentes in laudē ſupra poſitam
erumpunt: Quis eſt iſte ſic formoſus in
ſtola ſua, gradiens in multitudine forti- *Eſa. 63. a*
tudinis ſuæ? Hanc cōſiderans p̄rogatiuā
uirtutum ī dilecto, iure ſponſa cuſtodes
ſe ptranſiſſe dicit, & paululū ptranſiſſe:
qa ſic in eo ſingularē miratur grām,ut tñ
cōem cōſtituat naturam, btāmq; illam
Xp̄i aīam eſſe cum reliquis eiuſdem qdē
gñis,ſed differētis excellentiſq; uirtutis.
Parabam adhuc alium uobis explicare
tranſitū,ſed qđ materia opportune ſug-
gerit uł magis exigit,ſermo refugit iam
urgens ad exitum. Nos interim ad qđ
uenimus,in eo pmaneamus,quaten⁹ ex
hoc gradu, cum ocium dabit̄,ad altiora
tranſeamus myſteria ſponſi eccł'iæ Ieſu
Xp̄i: q uiuit & regnat ī ſcł'a ſcł'oꝝ. Amē.

Sermo 8.

PErtranſiſti ô ſponſa dñi cuſto-
des tuos, cōſortes & participes
ſuos: conſortes naturæ, partici-
pes grāæ. Pertranſiſti illos, & pueniſti ad
dilectū. Quidni illos ptranſeas, q & ipſi
ptrāſirēt q̄ſi fumus, niſi in dilecto ſuo ſta
rent? Inueniſti dilectū, & inueniſti illum
unctum oleo ſpūs p̄ conſortib. ſuis. Per
pendiſti in illo uirtutum priuilegia q̄dā
in conſimili natura. Inueniſti ſctām eius
aīam q̄dam hr̄e dona ſingł'r, quędam ex
cellenter. Iō ptranſiſti illos, qa illum p̄-
tuliſti: & paululum pertranſiſſe te dicis,
qa conſideratio tua in hac p̄latione nō-
dum receſſit à gñis eiuſdem cōione. Sed
nunqd hic ſubſiſtes? In ulteriora & altio
ra ex hoc gradu urgenda eſt ꝑfectio: p-
gendum ī finem. Sapīa.n. attingit à fine
in finem. Deniq; & hr̄ticus, ut ſupiorem
dilecto tuo gradum cōferat, hunc tollit. *Sap. 8. a*
Tm̄ carnem v̄bo copulat in Xp̄o, aīam
negat: aut ſi hanc non audet (pp euidēs
ipſius Xp̄i teſtimonium dicētis: Nemo
tollit à me aīam meam, ſed ego pono eā, *Ioan. 10. d*
& iteꝝ ſumo eam) aīam ſenſificantem
donat, ſed rōcinantem tollit ſpm̄. Corre
xit in parte errorem, ſed non potuit lon
gi⁹ ab Aegyptījs recedere tenebris. Nō
potuit tridui iter conficere. Eccł'iæ fides
humanitatē nec ſolā conſtituit in Xp̄o,
nec dimidiam. Vtranq; naturam collo-
cat in Xp̄o. Et qa diuina ſimplex eſt &
diſtinctione carens: in hoīe triplicem il-
lam, quam ponit apł's diſtinctionem fa-
tet̄.i. integrum corpus & aīam & ſpm̄.
Alioquin non hoīem, quem reformatu-
rus in ſe fuerat, ſuſcepit. Deniq; & rōna-
lis aīæ pars humanæ, indiguit mediato-
ris remedio, qa ignorantiæ fuſcata nubi
lo, & concupiſcentiæ ſuccēſa igniculo,
utrāq; naturā.i. humanā & diuinam in-
tegram fatet̄ in Xp̄o eccł'ia eius, & ſicut
euangelica mulier in ſatis trib. humanæ
farinæ diuinæ ſapīæ fermentum recon-
dit. Sed qd? Indigebat rōnali ſpū Xp̄s, *Luc. 13. d*
uerbum ipſe patris & ſapīa & ueritas?
Nec qđ lateret ip̄m aliqd eſſe poterat,
ſed ipſe illuminat oēm hoīem uenientē
in hunc mundum. ¶ Qua ergo conſequen
tia creato & illuminato indigeret lumē *Ioan. 1. a*
creans & illuminans? Nulla planè. Ille
non indiget, ſed mea eſt hæc indigentia.
Ratio hæc eſt meę cęcitatis, non clarita-
tis illius: nō aſſumentis uerbi, ſed aſſum-
pti ſpūs. Ego indigebam ut & hæc na-
turæ meæ pars uerbo uniret̄, & ſic clari-
ficatæ in deo portionis merita in uniuer
ſos per fidē refluerent. Omnes nos me-
diante conſubſtantiali nr̄o reformamur
in Xp̄o accedentes pfidem ad ip̄m. Et
ideo totum oportebat aſſumi, ut gratia
refunderet̄ in totū, qa corruptio fermen
tauerat totum. Manent ergo in una pſo
na naturæ geminæ ſicut integræ, ſic &
impermiſtæ. Diuina.n. inconuertibilis
& incōmutabilis eſt: nec pōt cōuerti in
aliā, nec ī ſe ſinit aliā conuerti. Nō ualet ī
aliam

aliam ex ſe deficere. Defectus ſiquidem
illi foret omnis mutatio: nec magis in il-
lam alia proficere poteſt. Non cōmuta-
re ſed cōicare illam poſſumus: utendo
certe, non exñdo. Manet itaq; naturis
iſtis ſua cuiq; tā integritas q̄ ꝓprietas.
Conſequenter ēt competentes his com
prehēſiones & affectus & contēplatio-
nes & btītudines impmiſtæ ſunt, & di-
ſtinctæ & differētes, & numerabiles ſi-
ne numero pſonę. Nam qs aſſereret btīſ
ſimam Xp̄i aīam aut nihil ſentire penit⁹
dulcedinis & gaudīj, aut iteꝝ guſtum ī-
timū illi pmittere ſuauitatis & ſaporis,
& btītudinis illius q̄ btīſſima perfruitur
trinitas? Maioris ſiqdem eſt excellentię
eſſe illud uitale bonum q̄ participare,
longeq; exp̄ſſior eſt expientia & dome
ſtica magis in eſſentia q̄ in uſu ipſius. Eſ
ſe utiq; idip̄m uti eſt, non tñ uſus eſſentiā
confert. Qūo ergo eſſentia perfruitione
ſola non potior quia ꝓximior? Deinde
licet aīa hæc in v̄bo oīa uidet, & ipſum
uerbum in uerbo uidet: tñ quia admiſſa
non eſt in ſocietatē eſſentiæ, nec admit-
ti pōt in æqualitatem notitiæ. Nam hoc
ip̄m eſſentialr deum eſſe, & ſapīam eſſe,
& ſummam bonitatem eſſe, & uirtutē
ſūmam & ſolam & ſempiternam, quid
habeat delectationis & gaudīj, cui dabi
mus noſſe, niſi cui datū eſt & eſſe? Ver-
bum ergo pr̄is tāto magis intime & ſyn
cere & ſimpł'r ſeip̄m nouit, & uniuerſa
p ſeip̄m, quanto meliore utit̄ priuilegio
eſſentialis unitas, q̄ unio pſonalis. Hæc
ad hoc replicamus, ad diſcernendas.ſ.
uni⁹ Ieſu Xp̄i uirtutes, p gemina in Xp̄o
natura.i. uerbi eſſentialr ex pr̄e nati, &
ſpūs ex pr̄e creati: maxime pp illos q de
unitate pſonæ æq̄litatem uel magis uni-
tatem inducunt & uirtutis & ſcīæ. Qui
tñ cum omnia dicant aīam hr̄e p grām,
q̄ hēt v̄bum p naturam: ipſi vñr q̄ſdam
diſtantias & gradus (ut ſic dicam) indu-
cere p diſtinctionem nōīm iſtoꝝ.i. natu
ram & grām. Quantum illi denegāt, cui
hoc ip̄m non dant p naturā hr̄e uel noſ-
ſe? Nam etſi aīa Ieſu uerbo unita excellē
ter & p grām illuminata ſit, nunquid &
illud hr̄e dicet̄ ex grā, ut naturalr & eſſē
tialr & ſimpł'r lumen ſit, & illuminans
ſit? Aut quonā mō erit naturæ q̄ grāæ no
titia præſtantior, ſi non expreſſior? At il
lud adducunt qđ legit̄, & v̄iſſime legit̄, *Eccl. 1. a*
qa omnis ſapīa à dño deo eſt, & cum il-
lo fuit ſemp, & eſt añ æuum. Si oīa ſapīa
à deo, & cum illo eſt, & añ æuum: ergo
qūo multæ ſapīæ ſunt cum illa q̄ à deo
eſt, & illi coæterna eſt, qa cum illo ante
æuum eſt? Nō multæ nec uariæ & diuer
ſæ ſapīæ, ſed una ſola & inuariabilis eſt.
Qō hęc nō iam circa unā dñi Ieſu ſolam
reſtringit̄ aīam, ſed ſe dilatat ad oēs quę
alicuius ſunt participes ſapīæ: ut ſilr q̄ri
poſſit, an oēs unam habeāt cū v̄bo dei
ſapīam, imò an oēs aliam nō habeant q̄
ipſum dei uerbū ſapīam. Qđ ſi ita eſt,
una iam & indiuiſa erit oīm ſapīa. Et q̄
rōne dr̄ oīs, ſi non niſi una eſt? Quid ſi iō
numeroſe dr̄, nō qa in ſe numerabilis ſit,
ſed pp numeroſitatem hñtium eam? Nā
& una dr̄ fides, pp unam rem creditā,
cum tñ cuiq; ſit ſua. Qr̄ ergo una res nō
dicat̄ numeroſe, cum multæ ſingł'r dicā-
tur? Deniq; & multæ ſcīæ & multæ uo-
luntates eiuſdem pſonæ dñr, & eodem
tpe, pp multitudinem reꝝ q̈s uel ſcit uel
uult ēt ſił. Ad res ergo ſcitas reſpiciētes,
non ad ipſius mentis uim, q̄ qſq; ſcit oē
qđ ſcit, & unius multas, & multoꝝ di-
cimus unam ſcīam. Cum itaq; dr̄, oīs ſa-
pientia à dño deo eſt, nihil officit ad a-
ſtruendam unitatem ſapīæ: qa hoc non
ad ipſam ſed ad illa q̄ ſciunt̄ p ipſam, re-
fert̄: qđ dr̄ oīs. Neq;.n. qa multa ſunt q̄
illuminantur ut uideri poſſint, aut multi
uideri poſſint, ideo multiplex lumen eſt
quod & uiſa illuminat, & uidentib. lu-
cet. Quid ergo? Dicemus unā & eādem
eſſe ſcīam animæ Ieſu cum uerbo, imò o-
mnium rationalium ſpirituum, & inter
ſe & cum dei uerbo unam eſſe ſapīam,
quia dei uerbum? Iam ergo de ſola ani-
ma Ieſu non erit hæc diſceptatio: & nul
lus iam erit nobis exitus ad tuendam ſu-
perius poſitam diuerſitatem ſcīæ inter
uerbum & animam Ieſu. Et quomodo
patebit exitus, cum hoc mō oīum una

conuincatur ſapía, quia unum lumen qđ illuminat oēs? An forte quia diuerſo mō illuminatio fit, ēt diuerſæ inter ſe illuminationes ſunt, & ab eo ꝑ qđ fiunt lumine differunt: ita ēt in aīs rōnalib. & diuinitus illuminatis, & lumen quo illuminantur, & ipſa illuminatio q̄ ꝑ lumen fit, ab inuicem diſcernētur? Nam illuminatio quidem fit ī illuminato, & ex tꝑe fit: lumen aūt ip̄m non fit, ſed eſt, & ex ęterno eſt. Hoc mō in una mente qs neget multas ſcīas eſſe, in q̄ intelligit multas comprehenſiones eſſe, q̄uis una ſit mentis uis quæ comprehendit & uidet: & unum lumen illuminans, ut comp̄hendere & uidere q̄at? Hæc ergo diſtinguēda ſunt diligenter, lumen, & illuminatio q̄ ꝑ lumen fit in aīo intelligentis. Nam hoc ip̄m intelligere, & illuminari & ſcire eſt. Quis itaq; non uideat: q̄uis niſi ſubtiliſſime non diſcernat ꝑꝑ nonnullam ſil'itudinem. Quis (inq̄)non uideat differre inter ſe lumen ꝑ qđ illuminatio fit, & illuminationem q̄ ꝑ lumen fit in quouis illuminato? Alteꝝ.n. creatum eſt, alterum creans: alteꝝ illuminatum, alteꝝ illuminans. Nec pōt eſſential'r eſſe eadē ſapía quę ſit ꝑ grām, cum illa q̂ ꝑ naturam exiſtit: illa q̄ fit ī tꝑe, cum illa q̄ nata eſt ab æternitate. Si hoc diſtinxiſti in dilecto ô ſponſa, & ab his quæ iuxta ſtatum humanæ ſubſtantiæ in illo ſunt uirtutes, ad
Cant. 3. b uerbi ꝑtranſiſti diuitias, tunc iure & excellenter dicere potes: Paululum cum ꝑtranſiſſem illos, inueni quē diligit anima mea. Sed q̄ūo aptabimus illud qđ ponitur. ſ. paululum? Inæſtimabil'r p̄rogat oī creaturæ diuina maieſtas, & q̄ſi uicina & familiaris ſit, dicis: Cum ꝑtranſiſſem illos paululum, inueni quem diligit aīa mea. Deniq; chaos magnum firmatum eſt inter nr̄am & ipſius naturam. Quale q̄ris chaos? utiq; inanitatis nr̄æ. Omnes
Eſa. 47. d gentes (ait ꝓpheta) q̄ſi non ſint, ſic ſunt coràm eo, & q̄ſi nihil & inane reputatæ ſunt ei. Iure inanis reputatur nr̄a ſubſtātia, in cuius aſſumptione exinaniſſe ſe dr̄ illa plenitudo. Quę ergo poterit aſſignari conuenientia & uicinitas inanis cum ſolido, nihil cum ı̄menſo? Qua ergo rōne dicit. Paululū cum ꝑtranſiſſem illos, inueni quem diligit anima mea? An forte pennigera eſt charitas, & p̄peti uolatu ardentis deſiderij interiacens hoc, de quo loq̄mur, p̄teruolat uacuum? Vtique ſic aſſentior. Nam amare iam tenere eſt: & iam aſſimilari & uniri eſt. Quidni, cū deus charitas ſit? Sed aliam hic ego paro rōnem. Poſt rōnalis contemplationē naturæ ſurſum aſcendenti, primo ſe ſtatī gradu diuina offert & occurrit natura, nulliuſq; alterius p̄ſtantioris naturæ interponitur diſtinctio. Non.n. inter imaginem & ueritatem medium aſſignari quid pōt: ſuꝑius uno, inferius altero. Qđ enim ỽitas non eſt, q̄ūo ꝓximius accedit ad eam, q̄ ut ipſius ſimulacrū & character ſit? In quo ergo attendit̄ in rōnali ſpū ea, q̄ ad diuinam eſt naturam, imago? Primo quidem loco, q̄a eſt ueritatis & iuſtitiæ capax. Scđ'o ſi capiat illas, et fiat uerus & iuſtus ꝑ grām, qđ deus eſt ꝑ naturam. Tria hic mihi diſtincta ſunt, id eſt capacē eſſe boni ſūmi, ip̄m hr̄e, & eſſe ip̄m. Imago attendit̄ in primo, ſil'itudo in ſcđ'o, ueritas in tertio. Primū cōe eſt oīm intellectualium ſpirituū. Scđ'm electoꝝ tm̄. Tertiū ſolius increati ſpūs. In primo ꝓpè accedim⁹. In ſcđ'o ꝓxime. Tertium ipſe eſt. Propè accedimus per aptitudinem, ꝓxime ꝑ coaptationem. Propè ꝑ naturæ primæua, ꝓxime ꝑ uirtutis priuilegia. Propè, q̄a capaces: ꝓxime, q̄a capientes. Quonam.n. mō non de uicino accedit ı̄mortalitas ad ı̄mutabilitatē, incorꝑalitas ad ſimplicitatem, illocalitas ad ı̄mēſitatem, rō ad ỽitatē, uirt⁹ ad bonitatem? Et ut exp̄ſſius loq̄r, q̄d eſſe uicini⁹ & ſil'ius pōt q̄ ſapía ſapię? iuſtitia iuſtitiæ? q̄ illuminata illuminātí? iuſtificāti iuſtificata? q̄d ſil'ius alij, q̄ cauſatiuū cauſę, formatū formę? Nā ī formato ferè nihil aliud attēdit̄ q̄ forma. Denique & qđ dulce eſt, ſuꝑ oīa ſil'e ur̄ dulcedini: & qđ lucidū eſt, luci. Itaq; ꝓximū nō iniuſte ur̄, qđ illi tāta æmulatione cōponit̄: ꝓximū, q̄a nihil ı̄terponit̄. Nā & ſi finitum nr̄m incomparabil'r excedit

dies immenſitatis, infinitas imaginis, tn̄
Canti. 3. b ad ueritatē nōnulla dignoſcitur eſſe affinitas. Iure ergo dicit: Paululum cum pertranſiſſem illos, inueni quem diligit aīa mea. O' q̄ felix, q̄ lætus prouentus tam longi circuitus. Bt̄i gradus illi per quos in talem euadit̄ terminum. Quęſiuit in lectulo, circuiuit ciuitatem, ı̄terrogauit cuſtodes. Primo loco q̄rit ꝑ ſe & penes ſe. Scđ'o extra ſe, ſed ꝑ ſe. Tertio uero nec ꝑ ſe, nec penes ſe. Et hoc loco quanto humilius q̄rit, tanto q̄dem efficacius. quantoq; à ſui confidentia longius receſſit, tāto repit citius. Inueni, inq̄t, inueni illum: q̄ me prior q̄ſi ouem errantem, & quaſi drachmam ꝑditam q̄ſiuit & ı̄nuenit, & mía eius p̄uenit me. Me, inq̄, prior inuenit perditam, p̄uenit nihil meritam. Inuenit errantem, p̄uenit deſperantē, inuenit differentem, p̄uenit diffidentem: inuenit q̄lis eſſem mihi indicans: p̄uenit ad ſua me reuocans, uagam inuenit in erroribus. uacuam grāæ præuenit munerib. Inuenit ut non ego ip̄m, ſed ipſe me eligeret, p̄uenit ut prior diligeret. Sic ergo electa & dilecta, quæſita & acquiſita, inuenta & præuenta, q̄ūo non ſcđ'm uires conatu, & ſupra uires affectu illum & diligam & quæram. Quæram, quæram, donec uoti compos uocem lætitiæ proferam. Inueni quem diligit anima mea. Ego inuentionem hic ad ueritatis & gratiæ nō refero initium, ſed augmentū. Pergēs.n. & ꝓficiēs aīa đ uirtute ī uirtutē, đ ỽitate ī ỽitatē, dū ubiq; nouis ı̄format̄ myſterijs, & ı̄fundit̄ gaudijs ꝑ ſingl'os ꝓfectuū gradus dicere pōt: Inueni quē diligit aīa mea, uerbū pr̄is Xp̄m Ieſum, q̄ eſt ſuper omnia benedictus ī ſecula ſcl'oꝝ, Amē.

Sermo 9.

Enui illum, nec dimittam. Ego
t huius capl'i ſenſum ad futuram
Cant. 3. b uolui tm̄ felicitatem referre, q̄n ſponſus dilectæ manifeſtam p̄n̄tiæ ſuæ exhibebit plenitudinem, ut nihil ſit qđ interrumpat perpetuitatem. Nā & qđ p̄mittit̄. Cum pertranſiſſem illos, nō in-
1. Co. 15. c congrue ad id refert̄: Cū euacuauerit omnem principatū & ꝑtātem, ut ſit deus oīa in oīb. Ante illud.n. tp̄s. q̄s ex ſnīa dicere pōt. Non dimittam illum? Sed hūc arctat & euertit intellectū, & ad pn̄s facit referri, illud qđ ſeq̄t̄: Donec introducam illum ī domum mr̄is meæ. Canti. 3. b Sed iam uigilanter ſingula conſideremus. Primo conſidera q̄ ſint lætitiæ plena hæc uerba: Inueni (inquit) tenui, nec dimittam.
Magnus ille p̄riarcha Abraham legitur Gen. 18. a uidiſſe dn̄m, non inueniſſe. Apparuit.n. ei ultro ſtāti in oſtio taberncauli ad meridiem. Deniq; egreſſus de tabernaculo obuius, ſedulus ſub ilice exhibuit offm̄: in tabernaculum uero introducere nō meruit, nedum in cubiculum. Vidit &
Moyſes apparentem ſibi in Oreb dn̄m, Exo. 19.
ſed tenere non meruit, q̄ nec ꝑmiſſus eſt & 34. d
ꝓꝑrius accedere. Vidit Iacob dn̄m, ſed Gen. 28. c
uidit in ſomnis, & de longe ſcalæ ı̄nixū. Nam etſi apprehendit angelum, non tn̄ retinuit: ſed quadam luctę uiolentia bn̄dictionis extorſit grām, amiſit p̄n̄tiā, &
idcirco dicere non potuit: Non dimittā Ioan. 20. d
illum. Inuenit illum Maria Magdalene, ſed ꝓhibita eſt, non dico tenere, ſed etiā tangere, q̄a penes monumentum uitam quæſiuit. Suſcepit diu expectatū, & in-
ſperato inuentū ſenex ille Simeon in ul- Luc. 2. d
nas ſuas, & gratulationis lætus erupit in canticū, ſed uocis huius uſum ſibi non p̄ſumpſit. Nō dimittam illum. Deniq; ſic ait. Nunc dimittis ſeruū tuū dn̄e, ſcđ'm uerbum tuum in pace. Vtiq; in pace dimittit̄ ſolutus & ſeq̄ſtratus à carne, ut non amplius cōcupiſcat aduerſus ſpm̄, & illi repugnet. Ille ad noui amplexum pueri, ſeneſcentis depoſuit hoīs uetuſtatem, & in tranq̄lliorē ſtatum à corporis corruptibil' pœna, et carnis pugna dimitti ſe, ul' poſtulat, ul' exultat. Spōſa ỽo dilectū à ſe n̄ dimittēdū p̄ſumit. Et q̄to p̄cellētis ē grę nō dimittere qđ ames, quā euaderē qđ horreas? Oēs hi etſi ī carne ul' carnis ſpē uiderit: q̄ſdā ul' uiſiōis ul' app̄hēſiōis grad⁹ diſtīguūt hūanis ī mētib. Qđ nulli eoꝝ ı̄dultū legimus, iſta uſurpat, c⁹ tētauim⁹ euētilare ſermōes. Inuēi, tenui, nec dimittā. Inueni ꝑ aſpirationē: tenui memoriæ retractatiōe: nō dimittā

cõtinuatione ſugi. Tenui illum, & tu cũ
inueneris Xp̃m, cum inueneris ſapiam,
cum inueneris iuſtitiam, ſctitatem, redẽ
ptionẽ: hæc oĩa.n.nobis factus eſt Xp̃s:
cum iſta inueneris, tene affectu, tene ſtu-
dio. Qđ intelligentia inueneris, diligen
tia tene, & retine (ut ſic dicam) renitẽtes
uirtutes, & lubricas ſpẽs arctiori tibi a-
ſtringe amplexu, donec uice uerſa ultro
tibi inhæreãt, & amplexenť te gratis, &
ſine ſtudij tui labore te teneãt, nec ſinãt
uel lõgius abſcedere, uel diutius abeſſe.
Et ſiqñ declines ad officia humanæ ne-
ceſſitatis, ibi te inſectenť & reuocent, &
arripiant ad ſe, ut ſi non poſſint aſſidue
ſtudium, ſemp habeãt obligatũ affectũ.
Nam nõnulla mihi uř diſtinctio, an tu te
neas Xp̃m dei uirtutem & ſapiam, an te
Prou. 4.a nearis ab ipſo: Ama (ĩqt) ſapiam, & am-
Pſal. 72. a plexabiť te. Deniq; & de quibuſdam dř
ꝙ tenuit eos ſuperbia. Quid eſt tenuit,
niſi irretiuit & implicauit, & inolitæ cõ-
ſuetudinis indiſſolubili obligauit uincu-
lo? Hoc.n.eſt qđ ſeqť. Opti ſunt iniqui-
tate & impietate ſua, ut nõ facile euolue
re & explicare ab illa ſe poſſint. Et ut am
plius dicam, q̃ſi cute q̃dam, ſic aliq pra-
ua opti & inuoluti ſunt conſuetudine ui
tiorꝫ, ut illã dediſcere & diſueſcere, non
tam expoliari ſit, ꝙ excoriari. In cui⁹ rei
Leui. 1. b indicium, forte inſtitutio legis continet
Exo. 28. c hoſtiæ pellẽ abſtrahi. Nam è regione ꝙ
ſtricta ſacerdos ĩdui iubeť linea, ꝟitatis
te uult illi⁹, q̃ de terra orta eſt, habitu ar
ctius aſtringi ut p ſe caſtimoniæ & puri
tatis & ĩnocentiæ tibi uirtus inhæreat,
& agglutineť tibi: ſed & oĩa ſacerdotis
indumenta uel catenulis uel baltheis uł
uittis aſtricta & colligata ſibi uult eſſe
lex: & cum indueris dñm noſtrũ Ieſum
Xp̃m, cum te indueris uiſcera mĩæ, beni-
Rom. 13. d gnitatem, charitatem, & reliq̃s q̃s apud
Col. 3. b apl'm legis uirtutes, cum Xp̃i te fide me
moriter ueſtieris, & contẽplandæ ꝟita-
tis inuiſceraueris affectum, oĩa tibi coa-
ptenť & cohæreant & conſtricta ſint, ni
hilq; circa te uagari & fluctuare poſſit,
& tentationis uel diſſolutionis uẽto ſol
licare: q ſe tali uirtutis ueſtierit habitu,

ut ei in naturam uerſa uideanť, non ego
hunc tam tenere q̃ teneri dixerim. Te- Pſal. 72.d
nuiſti (inquit) manũ dexteram meam, et
in uoluntate tua deduxiſti me. Tenuiſti
ne pergerẽ in defectum: deduxiſti ĩ mul-
tiplicem ꝓfectum. In uoluntate tua de-
duxiſti me. i. in uoluntate q̃ à te eſt, & q̃
ſcđm te eſt. In uoluntate q̃ magis trahẽs
ꝙ tracta eſt. Nã & bonã uoluntatem cũ
multo labore nõnũq̃ attrahere nitimur,
& magis ꝓſeqmur q̃ſi fugiẽtẽ, ꝙ ſeqmur
ducẽtẽ. Sic.n.legiť: Concupiui deſidera- Pſal. 118.
re. Bona talis uoluntas, ſed nõdum pla-
cens. Iuſta, ſed nõdũ iucũda. In uolũtate
tua deduxiſti me. In illa q̃ blãdo conſtat
boni ipſius guſtu. Nec tm̃ (ut ſic dicam)
pigra nitiť rõne, ꝙ pia boni ipſius oble- Cant. 3.
ctatione. Tenui nec dimittã illũ, donec
ĩtroducã illũ ĩ domũ mřis meæ, & in cu-
biculũ genitricis meæ. Multo planior ui
dereť ſenſus ſi ita dixiſſet: Nõ dimittam
illũ cũ introduxero in domũ mřis meæ,
illi⁹. ſ. q̃ ſurſum eſt Hierl'm cœleſtis, q̃ eſt
mater oĩm nřm. Nã añ illud tp̃s oĩa hic
incerta ſunt, & ĩter ſpem & metum flu-
ctuãt, & pẽdulo nituntť gradu. Et q̃ erit
certitudo de gr̃a, dũ mutabilis eſt natu-
ra? Deniq; & ille ait: Ego dixi ĩ abũdãtia
mea, nõ mouebor ĩ æternũ. Auertiſti fa- Pſal. 29.
ciẽ tuã à me, & factus ſum cõturbatus,
An nõ tibi ſiřia dixiſſe uñr pſalmiſta &
ſpõſa? Quid.n. aliud eſt, nõ mouebor in
æternũ, ꝙ qđ hic poniť: Nõ dimittã il-
lũ? Sed ibi qdẽ manifeſta p̃ſũptio, qa ui-
cina ultio. Auertiſti (inqt) faciẽ tuã à me,
& factus ſũ cõturbat⁹. Cũ ſit ĩ hac car-
ne facilis caſus, & frequẽs ĩpulſus, citus
lapſus & cert⁹ labor, q̃uo, nõ uidebunť
p̃ſũptionis & nimis prõptulæ deuotiõis
eẽ hęc ſpõſę ꝟba: Nõ dimittã illũ? Quis
.n. hic ĩ eodẽ ſtatu pmanere poterit, p̃ſer
tĩ illo ſubtiliſſimæ cõtẽplatiõis, q uix at-
tigi p̃t tenuiſſimo mẽtis ictu? Forte ergo
ꝟba hæc nõ ſecuritatẽ, ſed ſolitudinẽ ſo-
nãt. Nec.n. ſecuritas eẽ p̃t, donec intro-
duxerit dilectũ in domũ mřis ſuæ, & in
cubiculũ genitricis ſuæ. Nõ erit tũc reti-
nẽdi ſolicitudo, qa erit certitudo manẽ-
di: in illo felicitatis ſtatu abſq; ſtudij nři
uſu, &

uſu, & diſciplinæ cuſtodia, ultro nobis
affluent, imò intrinſecus de quodam in-
exhauſto aĩæ uentre flumina fluent aq̃
uiuę & indefeſſæ delectationis. Nulla
Gene. 26. d tunc erit neceſſitas in altum fodere, nul-
lus labor uel purgare puteos, quos Phi-
liſtæi repleuerunt, uel propugnare ne re-
pleant. Hic ille labor exigiť, nõ inde ex-
cludiť. Qđ ergo dicit: Non dimittã illũ,
ſtudium polliceri uř & diligentiam, ut
ſemper ſolicita ſit quoadusq; plene poſ-
ſit eſſe ſecura: ne ſibi elabatur de reliquo
dilectus ſuus dñs Ieſus, qui uiuit & re-
gnat in ſecula ſeculorum. Amen.

Sermo 10.

QVæ ĩfirmitatis exẽpla ſunt apta-
uimus ſponſæ ptõ ſermone, ho-
dierno quę ſunt uirtutis aptem⁹
1. Reg. 1. b de ſcriptutis ſacris. De Anna legiť, cum
intente ꝓfuſo exoraret affectu, ꝙ nõ ſunt
uultus eius amplius in diuerſa mutati.
Vultus, aĩ interpres eſt: & ab intimo af-
fectu habitum trahit. Iõ ab eius cõſtãtia
interioris, q̃ in aĩa eſt, pſeuerantiæ duciť
argm̃. Nõ ſunt uultus eius in diuerſa mu
tati, qa nihil ĩminutũ eſt deſiderij ſemel
concepti. Et qd aliud ſonat qđ dicit: Nõ
dimittam illum, niſi non mutabo in di-
uerſa uultum, & intuitũ mentis aliò non
diuertam ab ipſo? Sed & apl's ſiře quid
hortať. Sine ĩtermiſſione orate. Et item:
Gr̃as agentes ſemp: illud quoq;. Gaude
1. Theſ. 5. d te in dño ſemp. Continua & non inter-
Epheſ. 5. d rupta hæc uult eſſe apl's, orõnem, gr̃aꝝ
Phili. 4. b actionem, & gaudium in dño. Sed quis
iſta ipſo mentis habitu, & affectu aĩ in-
defeſſo explere ſufficiat, niſi cui dicere p-
miſſum eſt: Quis nos ſeparabit à contẽ-
platione Xp̃i? Apl's dicit. Quis nos ſepa
Rom. 8. g rabit à charitate Xp̃i? A' contemplatio-
2. Cor. 5. c ne.n. dicere non poterat. Nam aliqñ à
contẽplatione ſegregari Xp̃i illum com
pellebat charitas. Siue (inqt) mente ex-
cedimus deo, ſiue ſobrij ſum⁹ uob: Cha-
ritas.n. Xp̃i urget nos. Charitas ergo q̃-
dam diſpenſatione contẽplationi ſe ſub-
ducit, cuius tñ ꝓprius eſt & familiaris ĩ
ipſa uſus. Omnia q̃ agit charitas, ꝙdam
hñt indefeſſæ orõnis & gratulationis ui

cem, & efficaciam. Sed tunc iſta ꝓfuſius
& excellentius exeqť, cum ſingl'r in iſtis
exerceť. Abſconde eleemoſynam in ſinu
pauperis, & ipſa orabit pro te ad dñm.
Eleemoſynæ uocabulo non incongrue
cenſenť uniuerſa, q̃ indigentib. miſericor
diter impẽdunť: non mõ iſte corpeus ci-
bus & indumentũ, ſed ẽt doctrina, ex-
hortatio, correctio, cõſolatio, & uniuer-
ſa q̃ ad aĩæ cõmoda ſpectare uñr. Opera
ſunt hæc charitatis, & orõnis uim obti-
nent, cum ſolius dei fiunt intuitu, ſed nõ
ſunt hæc ſpecialia & ꝓpria ipſius. Quid
enim tam ꝓprium ꝙ dilecto ſoli intẽde-
re, & libere in amoris ſe exercere nego-
cio? Ab hoc ſp̃ũalis iucunditatis exceſſu
& ebrietate ſobrium fieri, & pp ťrnas ne
ceſſitates ab alienatione mentis tempe-
rare, quid niſi uultum in diuerſa mutare Luc. 10. g
ẽ? Deniq; & Martha ſolicita erat & tur-
bata circa plurima. Illa circa multa tur-
batio, uř quædam uultus in diuerſa mu-
tatio. Maria optimam partem elegit, q̃
non auferet ab ea. Optima ps contẽpla
tionis & dilectionis eſt uſus. Nã etſi illa
ſunt opa charitatis quæ exhibebat Mar
tha: ibi tñ ſeruit charitas neceſſitati, non
charitas ſibi. In ſubleuandis alienis ne-
ceſſitatib. bonum opus, ſed moleſta cã.
Bona.n. mĩa: ſed moleſta miſeria. Bona
curatio: ſed circa quem uerſať nõ bonus
languor. Bonus ẽt hmõi compaſſionis
affectus: ſed non bona compaſſionis oc
caſionem miniſtrans alterius paſſio. Fra
ternis in neceſſitatib. charitas intueť cui
condoleat, quo moueať ad miſerationẽ,
quid amouere nitať. At cum dilecti con
templantur uirtutes, totum placet, totũ
delectat, totum allicit: nihil ibi uidet qđ
horreat, ſed cui dulciter adhęreat. Hic ꝓ
prius amoris uſus eſt, hoc eius offm̃, ut
totus ſit in amando. Sic eſt planè cum
una & indiuidua iucunditas oĩa conuol
uit. & complectitur: offm̃, finem, & cau-
ſam. Offm̃ amor eſt: cã uiſio: finis utrun-
que. Neq; ullus eſſe poteſt beatior finis
ꝙ ipſa uiſio & dilectio dei. Omnia ad
hunc finem ſanctorꝫ uota ſuſpirant. Fi-
nis iſte ipſe ſibi finis eſt, ſeipſo cõtẽtus, ĩ

melius aliquid expectationem porrige-
re non ualens. Hoc eſt illud unum quod
neceſſarium dr̃, qđ à Maria non tollit̃,
in quo pſalmiſta gratulat̃: Mihi (inquit)
adhęrere deo bonum eſt. Hic eſt ille mẽ
tis exceſſus, qui uſq; ad tertium cœlum
Paulum rapuerat. Hæc ebrietas temulẽ-
to ſil'em Annæ uultum expſſerat. Hoc
muſto madebant Apl'i cum illos uehe-
mens replerat ſpũs, & illius, qđ notum
pollicitus eſt Ieſus, uini uirtutem primo
ſenſere. Hoc uino ĩfuſus Noe ſpũalis paſ
ſus eſt ſoporis exceſſum, & carnis curã
poſthabuit, totus factus in ſpũ, poſterio
ra contemnens, quę anteriora tenebant
ex integro. Felix ſi inſtar Annæ huius ui
ni nunq̃; digeſſiſſet uirtutem. Illa. n. foris
caſtigato corpe, mentis eſt paſſa temu-
lentiam, & lctãm quam poſtea nõ eua-
cuaret ebrietatem. Nam hoc ſibi uult ꝙ
non ulterius uultus eius ſint in diuerſa
mutati. Talem ſibi apphenſæ iugitatem
pñtiæ ſponſa polliceri ur̃ cum dicit: Nõ
dimittam illum. Quid. n. præclarꝝ, quid
Canti. 3. b ſpũale, quid ſpõſa dignum diceret̃, ſi ad
fidem, ſi ad iuſtitiam, ſi ad humilitatem,
ad continentiam, ad bñficentiam, & ad
reliquas, q̃ Xp̃s eſſe dr̃, uirtutes id refer
ret qđ ait, non dimittã illum? Nam nec
his uacua credenda eſt ẽt cum dilectum
q̃ſiuit. Deniq; & cões hmõi uirtutes, &
ita hñtib. cõmode, ut caruiſſe nefas cre-
dat̃. Eximium ergo & ſingulare quippiã
hæc indicat inuentio, per quam dilectũ
& comprehenſum applaudit, & non di
mittendum pſumit. Forte primitiæ aliq̃
ſunt futuræ contemplationis & gl'ię, pp
qđ adiungit. Donec introducam illũ in
domum mr̃is meæ, & in cubiculum ge-
nitricis meæ, in illam cœleſtem Hierl'm
q̃ mr̃ eſt oĩm nr̃m, cuius muros ſalus oc
cupat, & portas laudatio, cuius in pacẽ
poſiti ſunt fines. In illum locum lucis &
lætitiæ, laborioſæ uitæ huius introduci
non pñt uirtutes: quæ ſi ingrediunt̃ per
meritum, tñ excludunt̃ p uſum. Cœleſtẽ
ergo aliq̃; affectionem & ſupermũdanũ
ſaporem in dilecto expta, nõ iactando,
Ibidem. ſed gratulando dicit: Non dimittã illũ,
donec introducam in domũ mr̃is meę.

Sed nunquid non iam aſcẽdit ad pr̃em?
Nũqd iam pcurſor introiuit p nobis? Et
q̃uo tu introduces quò ipſe prior aſcen-
dit? Tu magis indiges ut ipſe te ducat,
cui dr̃: Deduc me in uia mandatorꝝ tuo-
rum. Vado (inqt) parare uobis locũ, & Pſal. 118. c
cũ parauero, iterꝝ uenio, & ad ſummam Ioan. 14. c
uos ad meipm̃. Q̃uo ergo introduces il-
lũ quò iam ipſe aſcendit? Aſcẽdit qdem
p ſe, ſed adhuc in te foris exiſtit. In te in-
troducit̃, quo p ſe prior aſcendit. Quid-
ni? In te naſcit̃, in te format̃, & in te non Gala. 4. c
itroducit̃. Filioli, quos iterꝝ parturio, do
nec formet̃ Xp̃s in uobis. In nobis ergo
Xp̃s & parturit̃ & pficit̃, nec ſemel ſed
ſæpius, & iterata crebro parturitione.
Neq; poſſumus oẽs Xp̃i ſil'uirtutes ad-
aptare nobis, equidem ne unã q̃libet ad
plenum. Idcirco ſemp inſiſtendũ eſt, qa
non niſi ſenſim fit in nobis ſpũalis partu
ritio Xp̃i. Qui ergo in membris ſuis in
ſponſa ſua naſcit̃, cur nõ introducit̃? Nõ
enim uel parturitio hæc, uel introductio
ad Xp̃i põt referri pſonam, ſed ad uirtu-
tes & gr̃am. Iõ frequens eſt ſicut partu-
ritio, ſic introductio. Nam & conſedere
dicimur in cœleſtib. cum Xp̃o. Sed ſicut Ephe. 2. b
una eſt ỽa & ęterna ſeſſio in cœlis, ſic et
introductio. Perambulauit Abrahã ter-
ram pmiſſionis anteq̃; poſſideret. Felix Gen. 12.
oĩo cui dat̃ br̃ãs illas pambulare regio- & 17. a
nes, & uiſentis inſtar uolucri calcare ue-
ſtigio locum oẽm, quem accepturus eſt
in poſſeſſionem. Cui licet ſtare nõ pmit-
titur, aſcendere tñ dat̃ in montem dñi.
& q̃uis p umbram adhuc curſim, tñ plu
ſtrare cũcta, & ſe tali uiſu refouere. Quę
aũt uera eſt & plena introductio, hic in-
nui ur̃ cum dr̃: donec introducam illũ in
domũ mr̃is meæ. Felix oĩno q̃ adeo alli-
gare potuit ỽbũ dei, & amplius adglu-
tinare ſibi, & in exilio collaterare, q̃uſq;
copulari in cubiculo det̃. Nõ dimittã il-
lum, donec introducam in domũ mr̃is
meæ, & in cubiculũ genitricis meæ. Qđ
tunc fiet qñ corpe & mente plene por-
tabit imaginẽ cœleſtis, ut domus intelli
gẽtiam ad corpus, cubiculi uero ad mẽ-
tem reducas. Aut ſi magis placet, in do-
mo poſſeſſionem accipe ſecuram, in cu-

biculo ſecretam, in domo ſempiternã,
in cubiculo internam. In domo (ut dicit
Eccleſ. 12. Eccleſiaſtes) æternitatis, & in cubiculo
charitatis. In cubiculo ubi clauſo oſtio
non iam ores pr̃em, ſed de cætero ado-
res in ſpũ & ueritate. In domũ non dicit
pr̃is, ſed mr̃is, & in cubiculum genitri-
cis. Nouit illa menſuram ſuã, & iõ ſpem
ſuam extendit ad illam æternitatem, ue-
ritatem, charitatem, quam aſſecuta eſt
eccleſia primitiuorꝝ in cœlis. Nam quã-
tum ad ea q̃ dei ſunt ſpectat, ſolus habet
immortalitatem, & ipſe lucem habitat
inacceſſibilem, & ſupeminet ſciæ pleni-
1. Tim. 6. e tudo charitatis Xp̃i: q nos impleat in o-
mnem plenitudinẽ in ſeipſo, q eſt bñdi-
ctus deus, & regnat in omnia ſecula ſe-
culorum. Amen.

Sermo XI.

d Elicata ẽ ſpẽs amoris affectio,
& tenui occaſione læditur læti-
tia ſpũalis. Amor occupationũ
externarꝝ impatiens eſt, ſuis ſatis hñs in-
ſeruire negocijs, ocio gaudet, qete fouet̃,
ad internã delectationem libera hr̃e tpa
uolens. An non hoc ipm̃ tibi ur̃ ſponſa
innuere, dilectum ſuũ ad cubiculi ſecre-
tum trahens? Nouit illa dilectũ ſuũ non
poſſe foris ſecure poſſideri, nec integre
quidem. Et q̃; durꝝ eſt amanti aĩm dimi
diare cum Xp̃o & mundo? Q̃; durꝝ eſt
(inq̃;) in dilectionis iure pegrinas admit
tere curas, & cœleſte ſecretum ſcl'arib⁹
infeſtare turbellis? Memor fui, inqt, dei,
& delectatus ſum, & exercitatus ſum,
Pſal. 76. a & defecit ſpũs meus. Si delectatio me-
moriæ dei negocio ſe exercet, & exhau-
rit ſpm̃ pphetię, q̃uo plura poterit & pe
regrina cum iſto complecti negocia? Iu-
re ergo ſpõſa cũ dilecto cubiculũ petit,
ut libero illi intendat ſtudio, & ex aĩ ſui
arbitrio perfruat̃, & qeto pectore penit⁹
amplexet̃. Apparet illam ſpũ charitatis
duci, & ex ſponſæ affectu locutam, op-
portunitatem exercendi q̃ ſic q̃rit amo-
ris. Et q̃uo nos ſiquid uel tenuiter attin-
gimus de Xp̃o, de ſapia, de ſuauitate, de
contẽplationis guſtu, non contenti gr̃a,
nec menſuram contemplãtes nr̃am, ſta

tim erumpere conamur, & cubiculo fa-
ſtidito feſtinamus egredi à reqe, & ab il
la reqe? In pace (inqt) in idipm̃, dormiã
& requieſcam. Maria ad dñi pedes ſedẽs Pſa. 4. b
idipm̃ tenebat: turbat̃ Martha circa plu Luc. 10 g
rima. In multis turbatio, porrò unum eſt
neceſſarium, imò & iucundum. Deniq; q̃ bo
num & q̃; iucundum, habitare amantes
in unũ. Alioqn nõ eſt habitatio ĩ unũ, ni-
ſi in amore q inhabitare facit unius mo- Pſal. 67. a
ris ĩ domo. Quid eſt unius moris, niſi fœ
dere cõformes amoris? Amor humanũ 1. Ioan. 3. d
aĩm deo conciliat, & unit. Sil'es (inqt) ei
erimus cum apparuerit. Quidni ſil'es?
Cõmendat ſeipſam mundis reuelatam
mentib. maieſtatis diuinæ inæſtimabilis
pulchritudo, & intuentis in ſe affectum
rapit, & quadam rõne ſibi facit ſil'em,
dum aliud cogitare nõ ſinit. Odore tra-
himur, transformamur aũt uiſione. Bo-
nus ergo contemplationis uſus, q unius
moris efficit & cõformat humanã men
tẽ, & ſũmam maieſtatem. Bona hęc mã
ſio ultra quã nec uota nos trahunt, nec
citra tenere nos debent. Quis det mihi Pſal. 131. c
ut hæc ſit reqes mea in ſcl'm ſcl'i? Felix q
ex corde pt̃ dicere: hic habitabo qm̃ ele Luc. 10. g
gi eã. Maria optimã ptẽ elegit, q̃ nõ au- 1. Co. 13. b
feret̃ ab ea. Sciæ deſtruent̃, euacuabunt̃
pphetiæ, linguæ ceſſabũt, ſola cõtẽpla-
tio ñ excidet ĩ futurũ. Iõ hãc tibi ptẽ elige
ĩ pñti, q̃ nõ auferet̃ unq̃;, ut dicat aĩa tua:
Pars mea dñs, ppea cõtẽplabor eũ. Pro- Thre. 3. c
pheta dicit: ppea expectabo eũ. Recte q Ibidem.
dẽ. Expectat. n. bõi plẽitudinẽ, c⁹ portio
nẽ iã tenet. Qui cõtẽplationis bono hic
fruit̃, ampli⁹ qdẽ expectare pt̃ ĩ hoc gñe,
ſed aliđ qd ñ dẽt. Bõa hæc, bõa ſũt repo-
ſita ĩ ãnos ml'tos, imò ĩ annos cũctos. Iõ
felix aĩa q̃ bono hoc frueris: epulare, co-
mede: qa ps hęc ñ repetet̃ à te, ſed refun-
det̃ & reformabit̃ uberi⁹. Hęc reqes tua ĩ
ſcl'm ſcl'i, hic habitabo qm̃ elegi eã: hic
inhabita, ut cũ illo inhabites, q ſedet ſup
Cherubim, ſup ſciæ plenitudinẽ, q lucẽ
habitat inacceſſibilẽ. Et iõ in ſpeculatio
nis luce ſit loc⁹ tu⁹. Hic mr̃is tuæ eccl'iæ
ppri⁹ & domeſtic⁹ loc⁹, hæc ei⁹ dom⁹:
cætera q̃ exercet tpalis neceſſitatis of-

ficia,iſtum ad finem reſpiciūt. Actionis
officia trāſeunt:permanent contempla-
tionis. Bonum eſt hic tibi eſſe, hic tibi ta
bernaculum fac. Non tibi unum,& di-
lecto tuo unum,ſed tibi & ipſi unum. In
hoc cubiculū dilectū tuum introduc.in-
gredere in reqem tuam,ut reqeſcas à la-
boribus tuis,ſicut & à ſuis deus. Septi-
ma reqeuit ab ope inſtitutionis. Septi-
ma reqeuit à labore reſtitutionis. In illa
poſtq̄ mundum condidit: in iſta qñ ſe ī
monumento recondidit. In illa poſtquā
fundauit mundana: in iſta poſtq̄ refor-
mauit humana. Si q̄ſiſti,ſi inueniſti,ſi te-
nuiſti dilectum tuum: tene quem tenes,
tene,inhære,imprimere illi, ut eius in te
uelut exp̄ſſa reformet̄ imago, huic fias
conformis ſigillo. Eris aūt ſi adhæſeris.
1.Cor. 6.d Qui.n.adhr̄t deo,unus eſt ſpūs. Forte ſi-
cut duræ materiæ difficulter in te primo
fit eius imp̄ſſio, & ſi laborioſa imp̄ſſio,
ſed dulcis adhæſio. Laborioſa eſt refor-
mationis tuæ ſexta, ſed dulcia ſabbata
qetis ſequunt̄. Conſepelire ergo cū Xp̄o
Apoc.14.c per hunc ſabbatiſmum in mortem. Btī
enim mortui qui in dño moriūtur. à mō
iam dicit ſpiritus, ut reqeſcāt à laborib.
ſuis. Spūs hoc dicit. Collatæ utiq̄ qetis
exhibitione, & effectu gr̄æ, qūo & ipſe
teſtimonium reddit ſpūi nr̄o. Spūs hoc
dicit, qa ſpūs hoc efficit. Ipſe ſe dicit,qa
ipſe ſe donat. A modo iam dicit ſpūs,ut
reqeſcāt à laborib.ſuis. A laborib.(iqt)
Ibidem. non ab opib. Opa.n.illoꝝ ſequunt̄ illos.
Opa ſequunt̄ ſpm̄ ſicut calor ignem:um
bra,corpus:lux,ſolem:effect⁹, cām. Qui
ſabbatizat in ſpū, non hēt opus ſectari
opa.opa.n.ſequuntur illum. Opa illoꝝ.
Quæ ſunt opera illorum? Quæ ſunt ope
ra quieſcentium, opera mortuorum in
Chriſto, conſepultorum cum Chriſto,
opa ſabbatizantium? Feſtiua ſunt,feria-
ta ſunt,ocium.ualent opa iſta feſtiua in-
gredi in hanc reqem, in hunc ſabbatiſ-
mum. Sed uide q̄ non relinq̄t ſabbatiſ-
mus niſi conſepultis cum Xp̄o,nō relin-
quit̄ niſi poſt ſextam diem. Poſt ſextam
diem in q̄ aut uetus hō crucifigit̄,aut no-
uus p̄ficit̄. Nam pp̄ illum dr̄,ut qui mor-
tui ſunt ī Xp̄o, reqeſcant à laborib. ſuis,
& pp̄ iſtum q̄ nouo condito homine die
ſexta,ſeptima reqeuit ab opib. ſuis de⁹.
Et tu quoq̄ ſabbatum tibi compara,re- Gene.2.b
dime tp̄s,& liberas ab exteriori occupa
tione horas uendica tibi. Sed uide ne ho
ſtes derideāt ſabbata tua, ne illis ſeruiāt
ocia tua,ne illis uaces, q̄ uacare deo de-
bueras. Vacate (inqt) & uidete qm̄ ego Pſal.45.b
ſum deus. Bonū eſt ociū,ſed ſapiam ſcri Eccl.38.c
be in tp̄e ocij tui. Scribe illam ſuper lati-
tudinem cordis tui. Latum.n.cor,qđ cu
ræ non arctant. Imprime in intimo cor-
dis tui lr̄as q̄ non deleant̄, & exara in ta
bulis ſpūalib. ſigna ſapiæ,ut dicere poſ-
ſis: Signatum eſt ſup nos lumē uult⁹ tui
dñe, dediſti lætitiam in corde meo. Læ- Pſal.4.b
tare, & diem feſtum age cum dilecto,et Eſa.58.d
epulare (ſicut ſcriptum eſt) ī introitu glo
riæ hmōi. Sabbatū, iuxta qđ dicit Eſa-
ias, delicatum eſt & ſctm̄ dñi gl'ioſum. Prou.21.d
Delicatum (inquit) & ſctūm. In deſide- 1.Tim.6.b
rijs eſt oīs ocioſus, ſed non ſunt oīa ſctā
deſideria, q̄lia eoꝝ q̄ uolūt diuites fieri,
& p̄ hoc incidunt in deſideria multa inu
tilia & nociua. Vides qūo ap̄ls multitu-
dinem deſideriorꝝ in uitio ponit. Quid
ſi & imunda fuerint? Nam & multi qui
agere non pn̄t,in occulto cogitant q̄ tur
pe eſt & dicere, tenui ſe in hoc ſolantes
remedio. Ad hoꝝ diſtinctionem non cō
tentus dicere ſabbatum delicatū, adie-
cit, & ſctm̄, & dñi gl'ioſum,ut non ſint ī
confuſione gl'iæ tuæ. Si uacas, ſabbatū
hēs: ſi uacas, & uides, & contemplaris
delectationes dñi: iam ſabbatum tuum
delicatum eſt & ſctm̄, & ſabbatum dñi
gl'ioſum: ſabbatum ex ſabbato.i.uaca-
tio de uacatione. Prima uacatio eſt &
bona, ſi mundo non uacas. Scđa quidē
eſt melior, ſi tibi ipſi & uaces, & cogites
qūo placeas deo. Tertia eſt & optima
ſi ēt tui oblitus, ſoli deo uaces, & cogi-
tes q̄ dñi ſunt, qūo tibi placeat ipſe. Nō
ſit deſidioſum ſabbatum tuum, opare in
ſabbato tuo opa dei. Opus.n.dei eſt ut
credas in eum. Fide uidens. uidemus.n.
nunc p̄ ſpeculum.iō uaca ut uideas. De-
liciaꝝ plane opus eſt uiſio & uiſio dei.

Non eſt tibi neceſſitas de reliquo dimi-
care p̄ fide,ſed tm̄ deliciari in ea. Erepta
eſt iam de contradictionib. perſequētis
pp̄li, & peruertentis hæretici. Cōſtitue
eam in caput cogitationum tuaꝝ, ut co
gites cogitationes fideles antiq̄s. Amē.

Sermo 12.

n Eſciūt cogitationes antiq̄s hr̄e,
qui nouitates ūboꝝ exquirūt,
qui noua excudunt dogmata,q̄
iuuenilia deſideria non declinant,qui ni-
hil hn̄t grauitatis, nihil authoritatis, ni-
hil antiquitatis plenum: non eſt ibi amē,
ubi eſt aut diſceptatio aut deceptio co-
gitationū: ubi aut infidelitas eſt,aut flu-
ctuat fides ipſa. Ingredere in tutos receſ-
ſus fidei,introduc dilectum in cubiculū
matris tuę,ut q̄cq̄d de Xp̄o ſapis,q̄cq̄d
ſentis, intra eccl'iæ conſtringas rl'as, ad
eius caſtiges cenſuram: hmōi opa opare
in ſabbato tuo. Alioq̄n ſi uacas, & talib.
non uacas ſtudijs, facile in uacuo aīo co
gitationes uanæ & uenenata erumpent
conſilia. Deniq̄ ſicut hēs, agrum hoīs pi
Prou.28.d gri urticæ & ſpinæ obſident, & euange-
Mat.24.d lia tibi dn̄t quia duo erunt in lecto,unus
adſumet̄, & alter relinquet̄. Quaſi lectus
q̄dā eſt ocioſa uita & q̄eta in eccl'iæ gre
mio degētium eoꝝ qui nullo ſunt eccle-
ſiaſtici muneris onere occupati,nec p̄ui
dentiæ & diſpenſationis ſolicitudine di-
ſtenti, ſed libero utunt̄ ocio ſub alieno
regimine. Non tn̄ hoc ocio oēs rite & iu
re debito fruunt̄,ſed libertatem quā ob-
tinent tp̄is, dant in occaſionem torporis.
Bonus.n. lectus ſiquis eo legitime utat̄,
& opportunitatem exterioris quietis in
uoluptatem conuertat uiſionis internæ.
Hi ſunt qui aſſument̄ ab hoc eccl'iæ cu-
biculo ad illud cœleſte, ut ubi Xp̄s eſt,
& ibi ſint cum ipſo. Deniq̄ ubi fuerit
corpus, illic congregabunt̄ & aquilæ.
Eſto tu q̄ſi aquila, & acutis utere lumi-
nib. ſpūali aſſueſce contemplationi: cō-
mane in petris, & in p̄ruptis cōmorare
ſilicib. imo in ſingularis illius petræ quę
Xp̄s eſt, cauernas ingredere. Intra, iuxta
Eſa.26.d Eſaiæ uerbū, ī cubicula tua, claude oſtia
tua, & abſcondere modicum ad momē
tum donec p̄tranſeat indignatio. Magis
uero abſcōdere in æternū, ut delectatio
maneat. Intra in cubiculū pacis, in potē
tias dñi: qa pax in uirtute eius. Memora-
re iuſtitiæ eius ſolius, ut in te ſibi obuiēt
pax & iuſtitia. Memorare iuſtitiæ eius
ſolius, q̄ qđ hēs qđ non accepiſti? Iuſti
tiæ eius ſolius. Bona iuſtitia quā aduer- 1.Cor.4.b
ſus titillantia uitia tibi pugna q̄dam de
fendis. Felicior ubi non dimicas p̄ iuſti-
tia, ſed magis delectaris in ea: ubi nō cō-
flictationi ſtudes, ſed delectationi: nō ſe-
ris cū uitijs iurgium, ſed cōmercium cū
uirtute contrahis. Iſtam poſſidens, non
impugnas illa: ubi poſterioꝝ oblitus,
non cogitas q̄ hoīs, ſed q̄ dñi, & memo
raris iuſtitiæ ei⁹ ſolius, cū iuſtitia & pax
in te oſculatæ ſe fuerint. Regnum.n. dei Rom.14.c
iuſtitia, & pax, & gaudium. Si regnū, q̄r
non & domus & cubiculū? In pace.n. fa
ctus eſt locus eius, & habitatio eius in
Sion. Ingredere in cubiculū pacis huius Pſal.75.a
q̄dem exterioris, ſed magis illius interio
ris, in habitationē ſpeculationis: qa Sion Pſal.4.b
ſpeculatio interp̄tat̄. In pace (inqt) in id-
ip̄m dormiam & reqeſcā. Idip̄m ad ſpe-
culationē refert, qa hæc eſt p̄s optima q̄
nō auferet̄. Deniq̄ & ſpōſa obdormiuit
cū dilecto ī cubiculo mr̄is ſuæ, & quēdā Canti.3.b
paſſa eſt ſoporatæ mētis exceſſū ī am-
plexu ſpōſi. Iō ſeq̄t: Adiuro uos, & cæte
ra. Et tu ergo ſi ſpōſum app̄hendiſti, te-
ne, nec dimittas donec introducas ī do-
mū & ī cubiculū mr̄is tuę. Quid ego nūc
tibi p̄ſuadeo ad qđ te ipſa ex p̄ictia p̄ce-
ptæ dulcedinis multo magis inuitat: &
allicit? Siq̄s.n. feriato aīo furtī & q̄ſi in
raptu p̄libare potuit liberæ meditatio-
nis feſtiua gaudia, neſcio ſiq̄d unq̄ libē-
tius agat quam ut huic totum & ex inte
gro ſe ſtudio tradat & expediat. Deniq̄
trahebāt ſpōſam prima pulchræ cōtem
plationis blandimenta, & ad q̄etis p̄uo
cabāt cubiculū, quo dilectū ītroductu-
rā ſe læta gratulat̄: Nō dimittā illū do-
nec ītroducā. An n̄ tibi ur̄ q̄ſi dicere his
ūbis illud de pſalmo: Si dedero ſomnū
oculis meis, & palpebris meis dormita
tionē, donec īueniā locū dño? Oīa dimit Pſal.131.a

to,ne dimittam illum. Oĩa detrimẽtum
facio,ut Xp̃m lucrifaciam,ꝑꝑ ſuperemi
nentem lætitiam pñtiæ eius: Si dormie-
rint duo,fouebunt mutuo: unus quõ ca
leſiet? Eccl'es hoc dicit.Bonum foueri et
Ecclẽs.4.c inflãmari in amplexu ꝟbi.Ignitũ.n.elo-
quium dñi uehementer:& ſpũalib.ęſtua
re deſiderĳs:iõ non dabo ſõnum oculis
meis, & palpebris meis dormitationẽ,
donec introducam illum in cubiculum
mr̃is meæ.Tũc quieſcam,& ſuauis erit
ſõnus meus. Quaſi dormiuit Ioãnes re-
cũbens in pectore Ieſu,ubi recõditi ſunt
oẽs theſauri ſapiæ & ſciæ dei:Ibi uerę qe
tis locus,intelligentiæ ſerenũ,ſctũarium
pietatis,delectatiõis cubiculũ.Hic dor-
mi,ut uideas qđ ipſe uidit,ꝟbum ĩ prin-
cipio,ꝟbum apud deum,&ꝟbum deũ,
& intelligas in Xp̃o cum pr̃e exñdi co-
æternitatem,perſonalem diuerſitatẽ,&
unitatem conſubſtantialem. Quid tibi
ur̃ ſil'ius ſomno? Huc ſe non pñt huma-
ni iactare intuitus:irrumpere rõ. Denicꝫ
non uidebit hæc hõ &uiuet.Bonum eſt
ergo te obdormire,&humanoꝝ ſenſuũ
& affectuum obliuione ſopiri, ut hmõi
ſõnia ſõniare poſſis.Hoc apl'oꝝ cubicu
lum eſt,q nos gemuerunt in Xp̃o.Qua-
ſi mr̃ eſt Paulꝰ,cũ dicit:Filioli mei quos
iteꝝ parturio donec formet Xp̃s in uo-
Galat 4.c bis.Mr̃em hẽs,uis hr̃e cubiculum?Nr̃a,
Philip.3.d inquit,cõuerſatio in cœlis eſt. Vis ſõnũ?
2.Cor.5.c Mente,inquit,excedimus deo. Huc er-
go tranſi cum dilecto,hic mane,hæc me
ditare,in his eſto: aut ſi iſtò ꝑtingere nõ
potes,temperantius age:ſi non potes re
cumbere in pectore Ieſu, ubi indefeſſæ
puteus ſapiæ, requieſce inter ſcapulas,
ubi patientiæ eius exempla & myſteria
Eſa. 9.b contempleris.Inter humeros eius: quia
Deut.33.b principatus factus eſt ſuper humeꝝ eiꝰ.
Et de Beniamin dictum eſt,ꝙ amantiſ-
ſimus dñi inter humeros requieſcet.Re-
quieuit quidem & obdormiuit Ieſus in
cruce,& tu cum ipſo in paſſionis eius fi-
de & memoria dormias, uel potius ĩter
iſtas ſortes diſcurre inter pectus & hu-
meros,ĩter fidei myſteria,& manifeſta-
tionem ueritatis.In altero fac tibi domũ,
in altero cubiculum.Amantiſſimus dñi
Beniamin quaſi in thalamo morabit to
ta die, & inter humeros reqeſcet.Vides
qũo ĩter humeros thalamum collocat?
Quid ergo erit in pectore?Vtrobicꝫ pla
nè contemplationis pulchræ locus,& ĩ-
ter humeros,&inter ubera.Sed uberior
gr̃a in pectore,ubi amoris locus,cogita
tionum ſedes,amplexus occaſio,& cer
nendi copia uultus. Bñ ergo in pectore
Ieſu thalamus,imò & theſaurus,Ibi.n.et
delitiæ ſponſi,& diuitiæ ꝟbi:quia in illo
abſconditi ſunt oẽs theſauri ſapiæ &ſcię
dei.In hos ingredere theſauros,abſcõde
te in abſcõdito faciei eius à cõturbatiõe
hoĩm,&nemo te exſuſcitet necꝫ euigila
re faciat donec ipſa uelis.Denicꝫ &hoc
hẽt ea q̃ ſubſeqt̃ adiuratio ſpõſi Xp̃i Ie-
ſu,q uiuit & regnat in ſcl'a ſcl'oꝝ.Amen.

Sermo 13.

a Dhuc capl'i huius nos diſcuſſio
tenet.Tenui nec dimittam illũ. Canti.3.a
Ita'ne adhibenda eſt diligentia
&ſtudium ut dilectus tuus apprehenſus
retineat?Si ſponſus eſt,& amanti rñdet
ex æquo,qũo non ultro cohæret tibi,et
aſtringit gratis? Denicꝫ hoc habet im-
patiens zelus amantium, ut ẽt expulſus
importune ſe ingerat, & pudorẽ dedi-
ſcat æmulatio dura.Nunc aũt dicis:Nõ
dimittam illũ, q̃ſi declinare uolentem ſi
non inſtãtius retineat. Qũo ſi amat aut
declinat uolet,aut auelli ſe ſinet? An for-
te ſuſpicionib.amatorĳs moueris,& ſu-
ꝑuacuo quodã metu amittendi,ꝓ mul-
to affectu retinendi? Non eſt tñ ſuꝑua-
cuus timor,ubi exitus in ancipiti pẽdet.
Non eſt ſuperuacuus inter pericula me-
tus.Sed domeſtica tibi magis metuẽda
eſt lenitas. Nã deus ille, & non mutat.
Innata tibi leuitas uicina eſt lapſui,& in-
ſtabili quodam uagæ mentis motu facil
lime abriperis, ſi non firmè adhæſeris.
Sed nos iam ad primitiuam ꝟba hæc rę
feramus eccl'iam.Eius.n.eſſe unr:fidei et
charitatis iura aduerſus ꝑſecutionũ iniu
rias ꝓphetica q̃dam p̃ſumptione ſibi de
fendentis. Vide etenim ꝙ multi conati
ſunt ſpũale hoc Xp̃i & eccleſiæ, uel di-

uellere,uel adulterare cõnubium. Con-
templare adhuc initia latentis eccleſiæ,
qñ uelut noua nupta in primos Xp̃i ꝓ-
perabat amplexus. Quid furoris,quid
fraudis illis Ieſu bone ſuſtinuit diebus?
Oportebat qdem hr̃ſes eſſe, oportebat
& ꝑſecutiones eſſe, ut tanto adhæreret
dilecto tenacius, quãto ab eius uel fide
uel cõfeſſione uehemẽtius ſe abrũpi ui-
debat.Quis nos(inquit unus ꝓ uniuerſa
Rom.8.g eccl'ia)ſeꝑabit à charitate Xp̃i? Denicꝫ
nõ eſt in illis uel fidei corrupta ꝟitas, ul'
Eſa.62.a confeſſionis obturata libertas. Propter
Siõ(inqt)non tacebo, & ꝑꝑ Hierl'm nõ
qeſcã. Cæſis in ſynagoga diſcipulis de-
nũciatũ eſt ut tacerẽt.Sed illi ꝑꝑ Siõ nõ
tacẽt & ꝑꝑ Hierl'm illã carnalẽ nõ quie-
ſcũt.Vere carnalis ſynagoga,q̃ uiuificã-
tẽ in ſe extinxit ſpm̃, & eccl'iæ extorq̃re
conat.Non ꝓbauit Xp̃m hr̃e in notitiã:
iõ tradita eſt in reprobũ ſenſum.Repro-
bauit.n.lapidẽ, ꝓbatum,lapidẽ electũ,
tenuit legẽ,ſed Xp̃m neſciuit:tulit clauẽ
ſciæ,nec ipſa introiuit,nec alios ĩtrare ꝑ-
miſit.Quis nob̃ claudit,qb.Xp̃s aꝑuit?
Suꝑ humeꝝ eius clauis domus Dauid,
q̃ aꝑit & nemo claudit,claudit &nemo
aꝑit.Aꝑuit gẽtib.& clauſit Iudæis.Cæ-
citas.n.in Iſrl' cõtigit ex ꝑte,ut gẽtiũ ple
nitudo intraret.Cęca eſt Iudæa, & ĩ lr̃ę
uelamine oſtiũ inuenire neſcit.Synago-
ga p̃dicat,uelamen reprobat,ꝟitatẽ nõ
recte uel offerẽs,uel diuidẽs.Recte.n.di-
uideret,ſi lr̃ę obſeruationẽ ab eius inter-
p̃tatione diſtingueret:ſi aliud tp̃s illiꝰ an
tiqtati, aliud hꝰ nouitati daret. Tp̃s.n.
Ecclẽs.3.a ſuẽdi,& tp̃s ſcindẽdi. Sil'r.n.& illa p̃ce-
pta ſunt,&iſta p̃dicta ſunt.Sed in illis fi
gura:iſta ſub figuris. Eccleſia iã iſta diui
dit & ſcindit q̃ fuerãt cõſuta: & ſi nouit
lr̃am aliqñ ſcđm carnẽ,ſed iã non nouit
ſynagoga,quẽ inuolutũ q̃ſi tenuit, reue-
latũ dimittit. Eccl'ia dicit:Tenui nec di-
Cant.3.b mittã.Synagoga reprobat,imò &exꝓ-
brat:ſed eccl'ia nõ ꝟet à uoce exprobrã-
tis & obloquẽtis, à facie inimici & ꝑſe-
Mat.24.d quẽtis. Denicꝫ ſeruꝰ ille necꝫ dicit ĩ cor-
de ſuo:Morã facit dñs meꝰ uenire,& iõ
ꝑcutit pueros dñi,qa iã eiꝰ nouerũt &nũ
ciãt aduẽtũ:ſed illi ꝑꝑ Siõ ñ tacẽt, & ꝑꝑ
Hierl'm nõ qeſcũt.Corpus pñt ꝑcutere,
nõ pñt ab aĩo Xp̃m excutere. Flagellis
firmius ligata eſt in corde eoꝝ affectio
Xp̃i.In ſynagogis flagellati ſunt, ĩ cuſto
dias traditi,ad cathedras tracti:ſed gau
dẽt in his oĩb.qa digni habiti ſunt ꝓ no
mine Ieſu cõtumeliã pati. Tenui,nec di-
mittã illũ. Tenuit,qa nõ timuit dũ tur-
baret oĩs terra,& maiores mũdi hꝰ ptã-
tes trãsferrent aduerſus illã in cor ama-
ritudinis. Adglutinata eſt ſpõſo funicu-
lo,q rũpi non poterat:funiculo charita-
tis:q neſcit excidi, qa illa nuncꝙ excidit:
fiducial'r egit,qa charitate adhæſit.Qui
.n.adhr̃t deo,unus eſt ſpũs:ubi aũt ſpũs
dñi,ibi libertas.Iõ liberè egit,& ſpei ſuę
cõfeſſionẽ tenuit ĩdeclinabilẽ. Et tũc q- 1.Cor.6.d
dẽ fatuatis res fides uidebat,& cõfuſiõe
digna cõfeſſio.Quid cõfuſionem noĩo?
Extremi res erat ꝑiculi. Nõ tñ timer po
terãt eos q occidũt corpus. Spũs.n.uitæ
añ faciẽ illoꝝ,Xp̃s dñs.Iõ & à carne a-
uelli ſe facilꝰ paſſi ſunt, q ab eiꝰ charita Thre.4.d
te nihil ſibi de ſe retinuit,ut illũ teneret.
Iõ dicit:Tenui,nec dimittã illũ. Planè ĩ-
ter tot ꝑuertẽtes &ꝑſequẽtes tenuit ſtre Cant.3.b
nue, & dum adhuc tenera erat nr̃ę fidei
ętas. Donec ĩtroducã illũ ĩ domũ mr̃is
meę.Iã ĩtroducta eſt fides nr̃a ĩ tutũ.Nõ
eſt q palã ĩpugnet illã, ſed q fuerãt ꝑſe-
quẽtes,facti ſunt obſequẽtes: & q ꝑuer
tentes,facti ſunt dirigẽtes.Iam introdu-
cta eſt de cãpo ĩ domũ,de pelago ĩ por-
tũ. Iã ĩ fauorẽ ꝟſus eſt ꝑſequentiũ furor
principum, & uerſutę hęreticoꝝ cauil-
lationes, catholicę fidei ſyncera ꝟitate
redargutę ſiluerũt.Iã erepta ẽ fides nr̃a,
ereptꝰ eſt Xp̃s de cõtradictionib. ppl'i.
Iam conſtitutus eſt in caput gentiũ,nec
poſitus eſt nũc in ſignũ cui contradicat.
Poſt tot deſudata martyꝝ pro fide Xp̃i
certamina,poſtꝙ tot fregit perſecutoꝝ
uiolentias, & hęreticoꝝ refellit uerſu-
tias, poſtꝙ nõ eſt amplius in cruce Xp̃i
ſcandalum,ſed gaudium, &facti ſumus
mũdo huic ñ theatrũ cõtumelię,ſed triũ
phꝰ gr̃ę,poſt tot enauigata ꝑicula,nõne
tibi ur̃, quaſi de cãpo quodam pugnæ

&laboris in pacis & quietis introduxiſ ſe cubiculum dilectũ ſuum eccl'ia Xp̃i? Vides ergo in initijs eccl'iæ naſcentis neceſſariam diligentiam, ne dilectus tãdiu deſideratus, & tãdem apprehenſus poſſet extorq̃ri. Quid ergo nunc de cætero fiet qñ in tutum introductus eſt, & q̃ſi in thalamum per fidẽ? Dabit̃ de reliquo deſidiæ locus, & diligentię uale dicem⁹? Periclitabit̃ in tranquillo, q in tempeſtate non potuit? An non periclitat̃ q mori-
Iaco.2.d tur? Sine opib. mortua eſt fides. Cõmẽ-
Gala.5.f dat Ap'ls fidem, ſed illam q̃ p̱ dilectionẽ opat̃. Vbi dilectionis opus eſt, uel dilectio opis, ibi uita eſt fidei.. Quid ſi eſt in credulitate ueritas, in confeſſione libertas, & non ibi p̱ dilectionem uita? Funiculus iſte triplex non eſt, & facile rumpit̃. Deniq; imaginaria libertas eſt, quæ de radice non orit̃ charitatis, nec tã nitit̃ cõfeſſio talis libertate ſua, quàm aliena licentia utit̃. Precaria eſt, non ꝓptia, ex principum fauore pendet, nõ ꝓcedit de calore fidei. Fides feruore charitatis aĩatur ad uitam. Pigra planè ubi diſcrimen impendet, ſi non confeſſionis ſibi uendicet libertatem bñſicio dilectionis. Alioquin à mortuo, q̃ſi q non ſit, perit confeſſio. Eſt ergo ſine charitate, & fides mor-
Ephe.3.d tua, & confeſſio uana. Ap'ls dicit Xp̃m habitare p̱ fidem in cordib. nr̃is. Nũqd per mortuam? Si intus eſt ueritas, & foris uita diuiſus eſt Xp̃s: nondum ex integro introduxiſti dilectum tuum, ubi dimidius eſt foris. Quid ſi nec dilectum? Qũo. n. dilectus, ſi fidei non fuerit ſocia-
Rom.6.b ta charitas? Xp̃s reſurgens ex mortuis, iam non morit̃, ſed ſibi non morit̃: uide ne tibi, aut magis tu ne illi moriaris, alioquin q̃ poterit eſſe mortui, uel cum mortuo delectatio? Quanã ergo rõne dilect⁹ eſſe dicet̃, ubi dilectio non eſt? Si habitat Xp̃s in corde tuo per fidem, ſed foris eſt p̱ dilectionem, uereor, imò uerꝝ eſt, quia uel dimidius in te eſt, uel mortuus. Viuo (inquit Paulus) iam non ego, uiuit
Gala.2. uero in me Xp̃s. Potes & tu tibi uocis huius uſum aſſumere, ſi tñ cum eodem
Rom.5.a dicere potes: Charitas dei diffuſa eſt in cordib. nr̃is p̱ ſpm̃ ſc̃tm̃ q datus eſt nob̃. Sed eſt in alijs hæc uita laborioſa, in alijs libera, & in ſpũalib. qbuſdã delicijs agens. Qđ ſi in carnis iura totus trãſiſti, & prĩcipib. tenebrarꝝ in cordis tui receſſus facilis & familiaris aditus patet, & ĩmundis amatorib. aĩam tuam proſtituiſti, q̃ erit ibi conuentio Xp̃i ad Belial? q̃ ſocietas luci ad tenebras? Si uero uitijs & incentori uitioꝝ indixiſti ꝓ Xp̃i charitate conflictum: iam qdem dilectum tenes, ſed nõdum tibi res eſt in tuto. Turbaris adhuc, & thalami tranquillitate non frueris. Fides in portu eſt, ſed prauę conſuetudinis impetus, & tentationum uel emergentium uel frequẽtium cumulus adhuc tibi frangendus, aut certe fugiendus eſt. Tene cõſtãter inter diſcrimina ne te effugiat, donec ĩtroducas dilectum in domum mr̃is tuæ, & in cubiculum genitricis tuę. Tene cũ labore, ne minus cauto ut parꝝ curioſo citi⁹ elabatur. Fide tenes, ꝓfeſſione tenes: tene morib. tene cõuerſatione, nec dimittas. Nõ eſt de cætero nunc ꝓ fidei ueritate conflictus, ſed ſpũalis huius certaminis ęſt⁹ aduerſus mores bonos & uitam hone-
ſtam totus incãduit. Inſtãt his dieb. no- 2.Tim.3.a
uiſſimis tp̱a p̱iculoſa, qñ ſunt hoĩes ſeipſos amãtes, cupidi, elati, inuctores, imò & incentores malorum. In exortu fidei Xp̃ianæ p̱ſecutio noĩs huius grãdis erupit. Hodie peſtilẽtia moꝝ fœda ſatis & lẽta nimis exhalat. Corrũpũt. n. mores bonos exẽpla mala. Trahe nos bone Ieſu, ĩ odorẽ unguẽtoꝝ tuoꝝ, ne peſtilens aura de uicino erũpẽs, ſalẽ ſapię ĩ nob̃ iſfatuet. Sermo ueſter (Paul⁹ ĩqt) ſp̱ ĩ gr̃a ſale
cõdit⁹ ſit. Nũqd ſol⁹ ſermo & ñ poti⁹ ui- Col.4.a
ſus, auditus, ĩceſſus, oĩs deniq; exterior geſt⁹ ſale cõdiri dẽt? Placete (ĩqt) oĩb. p̱ oĩa, ſicut & ego. Qđ ſi ĩfatuati ſũt eccl'ię
prĩcipes, plebes ĩ q̃ ſalient̃? Et nos fr̃es q 1.Co.10.g
religioĩs ꝓfeſſores ſum⁹, ſal eẽ terræ debem⁹. Si ergo & ĩ nob̃ ſal euanuerit, in q̃ ſaliet̃? Fact⁹ ẽ ſacerdos ſicut ppl's, ut licẽtius ppl's ſicut ſacerdos fiat. Mundo ſe monachi ſtudio cõformãt, & q ĩ mũdo ſunt, errorem ſuum nr̃oꝝ ſatis uerſutę

&nimis

&nimis uere tuent̃ exẽplo. Mutuis ad uitia ſeſe, aut informant, aut fouent exẽplis, paſtores, ppl'i, ſcl'ares, & religioſi, prõptuaria plena ſunt hmõi, eructantia ex hoc in illud, aut turpis aut tepidæ cõuerſationis ſpm̃ peſtilentem. Heu q̃; auido cordis ore prauũ hũc attrahim⁹ ſpm̃, & corrũpẽtẽ haurimus aurã. Peſtilentia hæc paſſim influit p̱ feneſtras nr̃as. Ieſu bone qñ erit, ſi tñ aliqñ erit, ſicut fides ĩtegra, ſic & ĩcorrupti mores? Qñ cõtinget ut ſicut cũ ṽitate pax, ſic non ſit pugna ꝓ uirtute? Qñ integrũ te, & ex arbitrio in cõtẽplationis & quietis cubiculo cõplectemur? Pauci ſunt ĩ eccl'ia q ĩ hũc ſtatũ p̱uenerũt, ſed tñ ꝓ p̱te ꝓfitent̃: Tenui nec dimittã illum, donec ĩtroducã in domũ mr̃is meæ, & in cubiculũ genitricis meę. Non eſt tota talis eccl'ię facies, ſed tñ ml'ta talis, ut dicere poſſit: Tenui nec dimittã illũ, donec introducã in domum mr̃is meæ, & ĩ cubiculũ genitricis meę. Fides profuſior eſt, cõtracta negocia charitatis. Nũqd in uniuerſitate credentiũ hãc aduertere eſt diſtinctionẽ, & nõ ẽt in ſingulis nobis? Quis. n. erit cui ſicut uerę & ĩdubitatę fidei, ſic ẽt affectuũ pioꝝ integritas conſtet? Magnus planè eſt ſiqs eſt q ſicut nũq; titubat ĩ fide, ita paſſionib. aĩ nullis turbet̃. Planè talẽ ego dixerim cubiculi ſecreta ingreſſum. Bonũ cubiculũ cordis trãqllitas. Cũ alijs laborat ſapĩa, ſed cum humili & trãqllo qeſcit ſpũs dñi, & ĩ pace locus eius. Sed hic qeſcat interim ſermo nr̃, magis uero ſenſus noſter in hoc ntinã reqeſcat ſecreto cubiculi, ut qđ expĩẽtia docuerit, expreſſius refundat ſermone ſequẽti, p̃ſtãte dño nr̃o Ieſu Xp̃o, q cum pr̃e & ſpũ ſancto uiuit & regnat deus p̱ oĩa ſecula ſeculorum. Amen.

Sermo 14.

Canti.3.b a Diuro uos & cętera. Patet illam obdormiſſe, ꝓ q̃ talis eſt facta adiuratio. Quidni dormiat cum dilecto ingreſſa mr̃is cubiculum, deliciarꝝ receſſus? Dormit cum patit̃ mentis exceſſum de acceſſu dilecti. Adiuro, ĩqt, uos ne ſuſcitetis dilectam. Btã planè, quę dilectum hunc & tenere permittitur, & dimittere non compellit̃. Tene quod tenes, tene & attrecta moroſè & diligenter ṽbum uitę, reuolue uolumen uitę, uolumen quod reuoluit Ieſus, imò qđ eſt Ieſus. Inuolue te illi, inuolue te illa q̃ inuolutus eſt ipſe ſindone: q̃a amictus eſt lumine ſicut ueſtimento. Induere dilectum tuũ dñm nr̃m Ieſum Xp̃m. Excide tibi memoriale diligenter in petra, monumẽtum nouum, in quo nõdũ qſq; poſitus fuerat. Xp̃s. n. petra. Semp̱ noua rep̱iri pñt ĩ Xp̃o. Ad noua põt penetrari. Multi ſunt in illo receſſus, theſauri ſapię innumerabiles. Non eſt uno contentus uellere: ſępius tonderi põt. Bona uellera ſunt ſenſus myſtici, ſacrati affectus. Talib. abũdat Ieſus. Nudari, expo-
liari non poteſt. Lętabor, inquit, ſup̱ elo Pſal.118.x
quia tua, ſicut q ĩuenit ſpolia multa. His te ueſti ſpolijs, inuolue uellerib. ut calefiant (ſicut ſcriptũ eſt) latera tua. Eloqũ enim eius ignitum. In his quieſce, ut ſua-
uis ſit ſomnus tuus, ſicut Salomon ait. Canti.3.b
Deniq; & ſponſus iſtum dilectę ſuę ſomnum tuet̃ & fouet, illam exſuſcitari uetans. Adiuro uos, inqt, per capreas, ceruoſq; campoꝝ. Noua planè adiuratio, nec plus hñs admirationis ĩ ſpecie, q̃; in uirtute myſterij. Quęrens qd in ſe ſacr̃i inuolutum contineant hęc aĩalia, q̃;dam liberę mentis alacritatem, & agilitatem ſpũs, curſim ſe & ſaltuatim (ut ſic dicã) ad ſup̱iora ferentis, intelligo adumbrari in illis. An non & tibi uelut caprę & cerui uñr, qui licet in corpore cõmorantes, corporis tñ euaſerunt incõmoda, & ſpirituali leuitate pondera carnis penè non ſentiunt, & terrenę molis materiam neſciunt mentis beneficio? Hi ſunt qui ſpiritu ambulantes, ultra non ſentiunt deſideria carnis: aut ſi ſentiunt, languida certe & quaſi palpitantia, ad
extremum ducentia halitum. Vos (in- Rom.8.b
quit Apoſtolus his qui huiuſmodi ſunt) 2.Cor.5.d
non eſtis in carne, ſed in ſpiritu. Denique etſi cognouimus Chriſtum ſecundum carnem, iam non nouimus. Iam totus ſpiritualis factus eſt, iam ſe

ad ſolitudines cœleſtes contulit,iam cō
Canti.2.b ſcendit ad ſupiora.Iō dicit eccl'ia: Simi-
lis eſt dilectus meus capreæ hinnuloq́;
Colo.3.a ceruoꝝ ſuper montes Bethel.Ad hos te
montes inuitat qui dicit: Si conſurrexi-
ſtis cum Xp̄o,& cætera. Quaſi capreā
te ſpũalem fieri uult Paulus,qui ad illos
te cœleſtes montes ꝓuocat,qui ſingula-
1.Co.15.f ris illius hinnuli te ueſtit imaginem. Si-
cut,inquit,portauimus imaginem terre-
ni,portemus & imaginē eius qui de cœ-
lo eſt.Bonus ceruus & ipſe Paulus, qui
ait:Noſtra conuerſatio in cœlis eſt.Bo-
Philip.3.d nus planè ceruus, quem ſpũs dñi uege-
tat & agit.Spũs.n.dñi ſubtilis & mobi-
lis.Boni cerui, quos uox dñi præparat,
qb.reuelat condenſa myſterioꝝ, condē
ſa in qb.bn̄dictus ille latitat hīnulus.Bo
na certe caprea,q̄ ad oīa q̄ uel ſibi ꝓpoſi
ta ſunt uel impoſita,impigra & inde feſ-
ſa deuotione ſpũs dicere poteſt: Paratũ
cor meum deus,paratum cor meũ. Quę
Pſal.56.b ea q̄ retro ſunt obliuiſcens, ad anteriora
extendit̃. Audiſti cōia,audi ſingularia,
ut aliqd diſtinctionis inter hæc aſſigne-
mus aīalia,nec confuſa & indifferens ſit
de utriſq; diſputatio.In ceruis antiqtatē
attende uiuendi, & uiuendi acumē in ca
preis. Cerui q̄dam arte naturali à ſenio
ſe tueri ꝓhibent̃, & ꝟgentem in defectũ
uitam rediuina nouitate ab interitu re-
uocare. Xp̄s ſingl'r non tam ceruus q̄
hinnulus dr̄: q nitit̃ æterna nouitate,nec
hēt aliquid uetuſtatis admiſtum, quod
ſubinde renouatione īdigeat. Ille ſingl'r
Luc.10.d caprea uidendi priuilegio.Deniq; nemo
nouit prēm niſi filius,& cui ipſe uoluerit
reuelare.Oīa aũt nuda & aperta ſunt o-
culis eius. Ergo & hi quoq; q̄ſi capreæ
q̄dam ſpũales intelligunt̃,qui reuelatos
hn̄t mentis oculos in agnitione dei qui
ſpũales effecti dijudicant oīa & perſcru
tant̃:q reuelata facie gl'iam dñi contem
plant̃. Cerui uero ſunt in eo ꝙ in eādem
imaginem transformant̃ à claritate in
claritatem tanq̄ à dñi ſpiritu,q ueterem
deponentes hoīem, nouum induunt eũ,
q creatus eſt in iuſtitia, & ſctītate uerita
tis:qui ſeneſcentem deuotionē, & quo-

dam languentem tædio, in nouum de-
nuo feruorem reducunt,& perſeuerātiæ
faſtidia neſciunt reparatione frequenti.
Qui(inqt Eſaias) confidunt in dño,mu- Eſa.40.g
tabunt fortitudinem: non qdem ut uete
rem ꝑdant,ſed ut nouam adijciant.Mu-
tabunt fortitudinem inſtauratis frequē-
ter incrementis.Mutabunt,inquit,forti-
tudinem:current,& non laborabũt:am
bulabunt,& non deficiēt:Mutatio hæc
ꝓfectuũ ur̃ inouatio iugis. ſine defectu,
ſine fatigatione. Bona qdem fortitudo,
q̄ currēs licet,cum labore, tn̄ ad defectũ
declinare non nouit.Melior planè, quę
nec laboris ſentit moleſtias:ſed oppoſi-
taꝝ difficultatum tranſilit ſcandala,&
uelut in cāpeſtri planitie explicitis greſ-
ſibus utens,iuxta qđ ſcribit̃: Curſor le- Hier.2.f
uis explicat uias ſuas.Hoc eſt qđ in pn̄-
ti ceruos campoꝝ dicit,ꝙ illis quælibet
aſꝑa & ardua q̄libet,plana ſunt & ꝑuia,
& inoffenſis expoſita curſib. q̄ſi planio-
ris æquora campi.Vox dñi, uox intimæ
inſpirationis mentis aurib.ſuauiter illap
ſa.Illa eſt utiq; q̄ ceruos huiuſcemodi p̄-
parat,q̄ reuelat condenſa. Nam ſi q̄ con
denſa ſunt,& crebris ſcandaloꝝ q̄ſi ſpi-
naꝝ aculeis obſita: illis cōdēſa nō ſunt,
quoꝝ dn̄s ꝑficit pedes q̄ſi ceruoꝝ, qui
nullo iniuriaꝝ obice tardari pn̄t: magis
aũt complacent ſibi in tribulationib.&
acceptas hr̄e nō norunt iniurias,aut nec
reſpicere penitus, ex uehementia deſide
rij ad ſuperiora ꝓꝑantis, & intendentis
in anteriora.O' miſera hęc tꝑa nr̄a, q̃uo
ab hac rl'a in cōtrariũ oēs penè reſilim⁹,
ēt q̄ pietatis plena ſũt ſpecie, ad iniurias
interp̄tamur. Vbiq; ferè obicē patimur,
& impingimus in planis, & lubrica fa-
cta ſunt in plateis ueſtigia nr̄a, ſicut di-
cit Hieremias:Oīa nobis obtruſa queri- Thre.4.d
mur,ſiqdem iter pigroꝝ quaſi ſepes ſpi
naꝝ.Ad q̄relaꝝ occaſiōes gratulamur,
ad ſuſpiciones pati,ut (quēadmodũ ſcri
ptũ eſt) terrere nos uideat̃ ſonit⁹ uolātis
folij, & aī moleſtias manib. & ꝟbis ac-
cerſire nitamur.Inde eſt ꝙ ſpũaliũ uiroꝝ
nimis crebro īqetam⁹ qetē.īterrũpimus
ocia,& mētis ad ſupiora ītētę ꝑturbam⁹

ſoporē,& à gratiſſimo ſpōſi auellim⁹ am
plexu. Huiuſcemodi ergo moleſtias q̄s
uel ꝑuerſitas q̄rit, uel infirmitas parit, à
dilecta ſua ſponſus auertit,filias Hierl'm
ad ſpũalem quandam alacritatem inui-
tans.Hoc.n.ſibi uult quòd ꝑ capreas &
ceruos adiurat, ut ſpũalium ad æmula-
tionem ꝓuocent̃ uiroꝝ,& ab infeſtatio
ne importuna dilectę qeſcant. Adiuro
uos ne exſuſcitetis dilectā donec ipſa ue
Canti.3.b lit.Vtile uobis eſt,ut dilecta euigilet:ſed
expectate donec ipſa uelit.Ei⁹ expecte-
tur arbitrium, ad cuius curā ur̄i ſpectat
offm̄. Tunc uolet, cum ſpũs illam uelle
docuerit.Vnctio ſpũs docebit illā. Ad-
hærens.n.dilecto, unus cum illo effecta
eſt ſpũs. Iō dicere pōt: Spũs dñi ſuper
me, eo ꝙ unxerit me,euangelizare mi-
ſit me.Ergo euangelizabit uobis,cũ ac-
Eſa.61.a ceperit tp̄s à ſpũ.Interim bibula hauriat
qđ refundat uberius. Contemplationis
gr̄a compaſſionem non euacuat ſed in-
format,& mentis exceſſus temꝑantem
reddit infirmis. Deniq; cũ dormit Adā,
uirilis coſta in infirmiorē molleſcit ſexũ,
& ꝑꝑ ſocialē copulam de latere uiri for
mata eſt mulier: imò in ſociā mulierem
Adā ipſe cōuertit̃, & cōformatiōe q̄dā
trāſit in cōiugē.Iō dũ euigilat,charitatis
Gene.2.d uocē primā emittit, in cōpari ſua ſeip̄m
agnoſcēs. Hoc nũc os,iqt,đ oſſib.meis,
& caro de carne mea. At nō tibi Paulus
ur̄ uirilē dignitatē ī humiliorē ſexũ defle
ctere, cũ dicit ſe factũ infirmis infirmũ?
Quaſi ſpũalis Adā Eua efficit̃, dũ ſubie-
ctis cōpatit̃ apl'ica firmitas, & ſublimi-
tas uirtutis & ſcię ſobrietate q̄dā capa-
citati tēꝑat̃ īfirmoꝝ. Etſi mente excedit
deo,ſobri⁹ tn̄ fit alijs.Mētis exceſſus bo
nus eſt ſopor:nō ſuꝑbiam inducēs, ſed
ſobrietatē docēs.Adiuro uos ne exſuſci-
tetis dilectā donec ipſa uelit: etſi mente
interim excedit deo, iteꝝ tn̄ ſobria fiet.
Si mō dormit,euigilabit rurſum,ut uina
q̄ reperit,cũ temꝑamento quodam uo-
bis refundat.Ipſa nouit qn̄ diuidat p̄dā
domeſticis,& cibaria ancillis. Q̃uo nō
miſerebit̃ filiaꝝ uteri ſui, q̄ nec ancillas
p̄terit? Bonæ tn̄ filię ancillas ſe reputāt,

& naturalē neſciunt libertatem,dum ue
ritatis ſpũ liberatas ſe eſſe recenſent. Ve-
re.n.liberæ ſunt,q̄s liberat ueritas: & iō
aliam libertatē ignorant,q̄ ꝑ adoptionē
liberatas ſe gaudent. Deniq; quāto ma-
gis eſt gratuita adoptio,tanto eſt abie-
ctio deuotior. Eædem ergo ancillæ ſunt
& filiæ, qa ubi maior eſt in adoptione
dignatio,ibi iuſtior in ſubiectione deuo-
tio. Ne ſuſcitetis eā donec ipſa uelit.Ipſa
nouit qn̄ diuidat p̄dam domeſticis,& ci
baria ancillis. Non eſt de iſta metuēdũ Thre.4.a
qđ legit̃:Filia ppl'i mei crudelis q̄ſi ſtru-
thio in deſerto.Struthio pennæ ſpeciem
hēt,caret tn̄ effectu uolandi. Neſcit per
mentis exceſſum uolare:ꝓꝑea ſpēm non
uiſitat ſuā,ſed derelinqt in terra oua ſua.
Obliuiſcit̃ ꝙ pes conculcet ex beſtia cō
terat.Nō nouit in cōtēplationis ſoporē
aſſurgere ſtruthio,iō ſe cōpaſſionis affe-
ctu non induit.Ad cōmodum.n.ſpectat
filiaꝝ in mentis exceſſu dormitio mr̄is,
& totũ de compendio eſt ꝙ ſpũalis ei⁹
ſomnus ꝓtrahit̃.Iō dicit. Adiuro uos ne Canti.3.b
ſuſcitetis dilectam,donec ipſa uelit.Bo-
na adiuratio per quam & mr̄i parcitur,
& ꝓfectus q̄rit̃ filiaꝝ. Quāto.n.liberius
uacat & uidet,tāto uberius adoleſcētu-
las reuiſit:Quanto ſublimius ſuſpendit̃,
tanto condeſcendit humilius,condeſcē-
dit utilius. Quid uultis tꝑa diſpenſare,
quæ ſponſus poſuit in uoluntate dile-
ctæ? Ne exſuſcitetis, inqt,illam donec
ipſa uelit.Tunc uolet cum ab oculis ei⁹
euolauerit uiſio dilecti.Lubrica eſt eius Canti.7.d
pn̄tia,& elabit̃ ſubito.Ego (inquit) dile-
cto,& ad me conuerſio eius. Quid tam
ſctm̄ tentatis cōmerciũ ante tp̄s diuel-
lere?Btā collatio,ſed breuis hora.Suffi-
ciat illi breuitas ſua, qd illam decurtare
uultis?Nihil tā exiguo īminuēdũ eſt mo
mēto.Fruat̃ īterī libere hora fugaci.Ex-
ſuſcitare eā uultis & auellere ad uos quā
Xp̄s exſuſcitat, & in ſe euigilare facit?
Deniq; etſi dormit ipſa,ſed cor eius uigi
lat in Xp̄o.Petrus,& q cũ ipſo erāt ī mō
te,grauati ſunt ſomno,et euigilantes ui-
derunt maieſtatem Ieſu. Bn̄ grauati ſō-
no,ī qb.hũan⁹ reprimebat̃ ſenſus. Graua

batur & reprimebatur i ipſis quod erat
ex ipſis, ut ad ea quæ mundi ſunt cæci et
hebetes, tm̃ ad cognoſcenda q̃ dei ſunt,
ſpũ euigilarent exſuſcitari diuino. Euigi-
Luc. 9. d lantes, inquit, uiderunt maieſtatem. Bñ
Ioan. 1. ergo uigilat, qui talia uidet, q uidet glo-
riam unigeniti à pr̃e, q audit arcana uer-
ba, quæ non licet hoi loqui. Non licet ei
dici in quo filius dei nondum reſurrexit.
Videte, inquit, nemini uiſionem dixeri-
Mat. 17. b tis, donec filius hois à mortuis reſurgat.
Non pōt ei dici uiſio, in quo nōdũ Xp̃s
reſurrexit. Deniq; ſi ľe dictũ eſt Mariæ:
Noli me tangere, nondum. n. aſcendi ad
pr̃em. Noli licet ei dici, qui nō eſt rapt⁹
Ioan. 20. d in paradiſum, in locum deliciarꝝ, in locũ
de quo Petrus dixit: Bonum eſt nos hic
eſſe. Bñ exſuſcitat qui in hunc cum Pau-
lo rapit paradiſum, q aſcēdit cum Petro
in montem, qui uel unà cũ Xp̃o pōt ho-
ra uigilare, quem non hō tangit, ſed exſu
ſcitet & euigilare faciat Xp̃s. Et Petrum
ipſe tetigit, ideo euigilauit & uidit maie
ſtatem eius. Deniq; & hæc ipſa dilecta
uide qualis exurgat de ſponſi amplexu.
Quæ eſt iſta, inqt, quæ aſcendit q̃ſi uir-
Cant. 3. c gula fumi? Sed nos iam hic aſcēdentem
reuocemus ſermonem, & capľm hoc al
teri ſeruemus principio, imò illi qui de ſe
ipſo dicit. Ego prĩcipium, qui & loquor
uobis. Qui utinam nobis ſit & ſermonis
Ioan. 8. d principium, & cordis uerbum, ut q̃ locu
turi ſumus de ipſo, prior ipſe loquatur in
nobis. Loq̃re dñe, loq̃re mihi, & loq̃re
p me. Increpa p me filias, non Hierľm,
ſed Babylonis: dic ut ſedeat & taceat fi
lia Chaldæorꝝ. Deus bone, quãtæ ſunt
hodie filiæ Babylonis, q̃ neſciunt canti-
ca Sion, pp q̃s organa nr̃a ſuſpendimus?
Quanti ſunt filij Edō, q nos exinaniunt
& exhauriunt lætitia ſpũali? Compeſcis
filias Hierľm ab infeſtatione dilectæ. Vti
nam mihi dñe à filiab. parcas Babylo-
nis. Diſpar. n. eſt, & ſatis moleſtior uexa
tio malignantium, quam amãtium. Sed
tñ neſcio q̃ nr̃i tp̃is hui⁹ miſeria ipſi amã
tes facti ſunt malignantes. Quanta ma-
lignat hodie amicus i ſctō? dixiſſe debui
inimicus, ſed dixi qď magis dolet. Ipſi
amici facti ſunt inimici. Amici pfeſſiōe:
inimici affectione. Specie amici: ſed ami
citiæ uirtutem diffitentes. Amicus Abſa
lon, qa filius: ſed quanta malignatus eſt
ſceleratus in ſctō, filius in pr̃e, Abſalō in
Dauid? Abſalon pax pr̃is dr̃. Bonũ pla-
nè nomen, ſed ipſe nois huius uirtutem
abnegabat. Affectauit regnum, inceſta-
uit cubile. Felix tñ Dauid: cui inter tot fi Mich. 7. b
lios, non niſi unus pſecutor erupit. Quē
mihi dabis hodie iter magiſtros, cui nō
niſi unus Abſalon inſidiet? An non quaſi
Abſalones ſunt quidam q (ſicut ſcriptũ
eſt) pacem p̃dicant, & mordēt dentib?
Affectant locum pr̃is, fœdãt cubile, dũ
prauis ſuſurrijs ſocios corrumpunt: &
ſubuertunt corda innocentiũ, in q̃b. pr̃is
ſpũs ſuauiter q̃eſcebat. Imitatione Ab-
ſalon eſt: qui magiſtri & locum ſibi ar-
rogat, & uitæ derogat: pacem p̃dicat:
& mordet dentib. Malus eſt morſus de
rogatio, malus cib. de quo dr̃: Dulce eſt Iob. 20. b
enim in ore eius malum, & abſcondit il
lud ſub lingua ſua. Abſcōdit donec euo-
mat in tp̃e uirus collectum. Quanta ma
lignat amicus in ſctō? Deniq; q̃ non ui-
det, ſuſpicatur. Poſuerunt, inqt, ſigna ſua Pſal. 73. a
ſigna & non cognouerunt. Ponunt, quæ
nō inueniunt. Ponũt, q̃ praue poſtea ex-
ponunt. Signa, inquit, ſua. ſeipſos. n. in ſi-
gnũ ponũt, cũ ex ſuę prauitatis rľa alios
metiunt. Signa, iq̃t: q̃ſi dicat: tm̃ ſigna, et
nō ꝟitatē. Signa nō certitudinis, ſed ſu-
ſpicionis. Et nō cognouert. Nō. n. cogni Ibidem.
tiōe, ſed cōiectura nitunt. Malignat ini-
mic⁹ i ſctō. In quo ſctō? In ſctō ſctōrꝝ. In
ſctō q dicit: Qui uos ſp̃nit me ſp̃nit. Te-
merariũ ē (ut dicit Apľs) alienũ ſeruũ iu-
dicare. Tu ergo q̃s es q dñm tuũ iudi- Ro. 14. a
ces? Qui. n. ptãtē dijudicat, ordinationē
dei dijudicat. Dēiq; conq̃rit & dicit: Tu
ſerũt à me hoies iudiciũ meũ. Filij hoim, Pſal. 4. a
ut q̃d diligitis uanitatē, & q̃ritis mēda-
ciũ? Vãitatē utiq; diligitis p̃latiōis, & iō
q̃ritis i p̃latis ur̃is mēdaciũ prauæ ſuſpi-
ciōis. Vani. n. filij hoim, mēdaces i ſtate-
ris, mēdaces i iudicijs. Et utinã p mĩmo Ioan. 6. b
mihi ſit ab hũano die iudicari, dũ æterni
diei expecto iudiciũ. Cũ, inq̃t, accepero Pſa. 74. a
tempus,

tp̃s, ego iuſtitias iudicabo. Ipſe iuſtus iu
dex tp̃s expectare ſe dicit, ut iuſtitias iu
dicet: & tu tibi añ tp̃s aſſumis iudiciũ?
Pr̃ omne iudiciũ dedit filio: & tu tibi q̃d
non accepiſti iudiciũ aſſumis, & hoc in
pr̃em? Vide ne forte in eũ patrem à quo
ois paternitas in cœlis & in terris noia
tur. Vipea gñatio mr̃em ſuã comedit,
& dente uenenato doctoris uitã corro-
dit. Nō ſunt iſtę filiæ Hierľm, & filiæ pa
cis, ſed Babylonis: q̃ñ increpabis illas, et
dices, filiæ Babylonis nolite flere ſuper
me, ſed ſup uoſipſas flete? Siq̃dē impro-
peria eorꝝ q uices tuas gerũt, in te redun
dãt, nec eſt murmur eorꝝ cōtra nos, ſed
cōtra dñm. Parcite ergo à murmuratio-
ne quæ nō pdeſt uob, & alijs nocet. Tu
dñe, tu potius obſtrue os loquentiũ ini-
qua, & ne claudas ora te canentium.
Sed q̃d iã nũc q̃relis his ulterius immo-
ror? Non id nũc gero ppoſiti, ut nr̃a de-
fleam, ſed ut aliena cantē. Sufficiat pau-
cis nr̃a deploraſſe. Iam à lamētis reuer-
tor ad cantica, Illo nob aĩum præſtante
& os & ocium, qui cohibet inquietos à
ſponſæ ſomno Chriſtus Ieſus, unà cum
patre & ſpiritu ſancto regnans per om
nia ſecula, Amen.

Sermo 15.

Cant. 3. a Q Væ eſt iſta q̃ aſcendit per deſer-
tũ q̃ſi uirgula fumi ex aromati-
bus? Videte fr̃es (ſicut & uide-
tis) q̃; ſit efficax ad incremēta gr̃arꝝ trã-
quillitas mētis: q̃les metat fructus de in-
terna q̃ete Chriſti dilecta. Videte inq̃;,
q̃lis pcedat de ſpōſi amplexu. Qualis
ergo pgredit à me ne q̃ſieritis, ſpōſi po
tius ſup hoc ſodales cōſulite. Quid ſi &
ipſis q̃ſi noua & inſolita de ſecretò dile-
cti ſinu pcedit? Noua planè. Nã ipſa no
uitas admirationem inducit. Quæ eſt
iſta q̃ aſcēdit? Attēde pfectũ. In ſupiori
bus cuſtodes interpellat & de uiſione
rogat dilecti. Hic ipſis cuſtodib. admi-
rãda prumpit & noua ſub ſpē. Quidni
in noua pcedat de cōplexu dilecti? ipſe
Apoc. 21. b eſt. n. q de ſe dicit: Ecce ego oia noua fa-
cio. Etiã q̃ noua ſunt, ipſe renouat. Puta
caminus eſt: aurꝝ admoue. Si purꝝ eſt,
purgatius reddit, & rutilans metallum
recentē de fornace fulgorem educit. An Pſal. 118. f
nō caminus xp̃s? Ignitum, inquit pſalmi
ſta, eloqum tuum uehemēter. Hoc cami
no decocta nō pōt niſi noua & uelut al
tera prodire creatura in Xp̃o. Deniq; et
ipſius dũ oraret, ſpēs facta eſt altera: ſed
tibi altera cũ oras eius fit ſpēs. Nam i ſe
manens unus, innouat oia. Altera facta
eſt corpalis dñi ſpēs cũ oraret, & uoluit
p hoc in mēte tua orõnis commendare
uirtutē, q, illa ſit q̃ te in intimis alterũ fa-
ciat, & nouum commutet in hoiem, &
meditatio innouet. Nos, inq̃t apľs, reue-
lata facie gľiam dñi ſpeculãtes, in eãdē 2. Co. 3. d
imaginē trãsformamur, hoc eſt in eandē
quam intuemur, transformamur. Forte
& ſpōſa de ſpeculationis arcano eã, quã
intuebat, ſpũs imaginem ueſtita pdijt.
Noua planè. Nã ſodalium circa ipſam
admiratio nouitatem pteſtat: Quæ eſt Cant. 3. c
iſta q̃ aſcēdit? ac ſi dicat, nō eſt cum illa
ſicut heri & nudiuſtertius. Non iam am
plius circuit ciuitatem: nō diſcurrit p ui-
cos, p plateas, p uigiles. Non errabũda
uagatur, ſed itinere directo aſcēdit. Quę
eſt in hac ipſa hæc tam ſubita nouitas?
Quæ eſt iſta q̃ aſcēdit, & aſcēdit p de-
ſertum? Deſertum ꝟe & aridum & ſte-
rile reputat ſcľm oē hoc per qď aſcēdit.
& quanam rōne nob factus deſerti h⁹
odor ſicut odor agri pleni, & q̃ſi ei bñdi
xerit dñs? Quantos trahit ad ſe deſerti
h⁹ odor & tenet ne poſſint auelli, odor
iſte, odor mortis ad mortē? Inanitas eſt
quam putatis ubertatē. Deniq; terra ſi-
tis eſt, & imago mortis, ſicut dicit Hie-
Hier. 2. b rem. ppheta: Terra, inquit, ſitis. Cupidi
tates. n. mũdanas magis irritat, q̃; ſatiat.
Infructuoſa eſt iſta, quã putas plenitu-
do: & ſiq̃d eſt fructus, id fluxũ eſt, & mu
tabilitate ſua mortis p̃fert imaginē. Q̃ũo
ubi mortis uides imaginē, odorem uitæ
ſentire te reputas? Odorē uitę xp̃i ſpirat
ubertas: Ipſe. n. eſt ager ꝟe plenus, ager
fertilis, ager cui bñdixit deus pr̃. Alium
p̃ter iſtũ agrum ſponſa neſcit, ſed deſer-
tũ reputat, & terrã ſalſuginis. Quæ ē iſta
q̃ aſcendit p deſertum? Bonum erit cer-

te deſertũ, ſi nõ fuerit cor tuũ inſulcatũ
inimici uomere: ſi non fuerit eius irriguũ
ſtillicidijs, impinguatũ rore: ſi non quæ
ſupſeminat zizania in te læta luxuriẽt;
imò renaſcant̃ qdẽ quaſi fœcũdo in ſo-
lo. Sterile ſit cor tuũ ne tale uel germen
Pſa.142.b proferat, uel ſemẽ ſuſcipiat. Aĩa, inquit,
mea ſicut terra ſine aqua tibi. Bonũ de-
ſertũ talis aĩa, bonũ ẽt deſertũ caro inte
gra, caro intacta, caro immũdis nõ exa
rata concupiſcẽtijs, caro carnalis uolu-
Gal.6.c ptatis neſciẽs ſemina. Qui.n.ſeminat in
carne, de carne metet corruptionẽ. Bo-
nũ deniq; deſertũ aluus uirginalis. Ta-
lis erat beatæ illius & ſpecialis uirgini-
tatis uterus, quẽ nullus impudici motus
affectionis immũde temerauit lęſio. Ca
ro ipſius ſicut terra deſerta, & inuia, &
inaquoſa, in qua Chr̃s apparuit. Nõ tñ
deſerta penitus, quæ Chr̃m parturiuit:
irrigua eſt, ſed fluentis uirtutũ. Iõ quaſi
putẽs dr̃ aquaꝝ uiuẽtiũ, quæ fluũt impe
tu de Libano, ꝙ uirginalis mũdiæ can-
dor ſpũales refundat gr̃as. Hortꝰ cõclu-
ſus uẽter eius caſtimoniæ uirginalis di-
ſciplina, eo ꝙ integritatis ſepẽ carnalis
deſiderij noc diſſipauerit ardor: ꝑpea in
talib. irriguus aquis fructũ dedit in tp̃e
ſuo. Vis audire qualẽ hæc terra deſerta
dedit fructũ? Oſee te docet q dicit: Ad-
Oſe.13.d ducet dñs uẽtũ de deſerto urẽtẽ, & deſic
cabit uenas mortis. Quis alius mortis de
ſiccauit uenas, niſi Xp̃s Ieſus, quẽ nobis
intemerati uẽtris deſertũ refudit? Et bñ
uẽtus: quia ſpũs añ faciẽ nr̃am xp̃s dñs.
Deniq; dictus eſt ſcđs Adã in ſpm̃ uiui-
Thre.4.d ficãtẽ. Huius flatu ap̃ſicę nubes uolant,
quas Eſaias mirat̃. Quid miꝝ ſi uẽtus di
cit̃, quẽ & nubẽ legis? Aſcẽdet (inqt) deꝰ
Eſa.19.a ſup nubẽ leuẽ. Nec hic leuẽ q̃ſi uagã &
iuſtabilẽ accipias, ſed leuitatis intelligẽ
tiã ad ſpũalem aptitudinẽ trahe, ꝙ cor-
pus incorruptibile nullã aĩę grauitatem
attulerit, nec dep̃ſſit terrena commora-
tio ſenſum multa, imò cuncta cogitantẽ.
An nõ q̃ſi uenti facti ſunt oẽs q ſpũali le
uitate à terrenis elapſi, cõuerſationẽ ſibi
in cœlo collocant? Sed ipſe ſpeciali rõne
uẽtus, qui reliquoꝝ ambulat ſup pẽnas
uentoꝝ, & ſpirituum oĩum uirtutes ex-
cedit. Iure ergo uentum eum uocat, no-
minat & uentum urentem, ꝙ eius flatu
pc̃ti ſint in nob̃ frigora reſoluta, & capti
uitas nr̃a cõuerſa tanq̃ torrẽs in auſtro.
Huius ſe ęſtu exuſtos diſcipuli ſenſerũt,
cũ dicerẽt: Non'ne cor nr̃m ardens erat
Luc.24.f in nob̃ dum loqueretur? Et neſcio ſi uſ-
piam libẽtius ſpirat, q̃ in caſtæ & illęſæ
integritatis deſerto & inuio. Hæc loca li
benter ꝑflat, & caſti corp̃is aĩam chari-
tatis feruore decoq̃t, & ſpũalib. liquefa
ctã deſiderijs tenues reſoluit ĩ uapores,
& ueluti fumi uirgulam exurgere facit.
Quę eſt, inq̃t, iſta q̃ aſcẽdit ꝑ deſertũ q̃ſi
uirgula fumi? Et bonum deſertum caro
caſtitatis exhauſta & deſiccata uirtute,
quæ nullam delectationis immundę ne
bulam exhalet, nec ignem extĩguat, ſed
nutriat, quẽ dñi flatus ſuccẽdit. Ignis hic
aromaticam ſi inuenerit aĩam, ſuccẽdit,
& alteram commutat in ſpeciem, & q̃ſi
uirgula fumi exhalat in ſuperiora. Qua-
ſi uirgula, inq̃t, ꝙ ꝑ cogitationum diſci-
plinam ab exteriori ſit ad interiora con-
ſtricta, & ab inferiori ad ſuperiora dire-
cta: quaſi uirgula, ꝙ ſeſe ad ſeipſam col-
ligat, & ſupra ſe porrigat. Sed quid ſibi
uult, ꝙ illã fumi uirgulæ comparat? An
forte ꝑ hoc innuere uoluit, ꝙ nõ ſit ꝑpe-
tua ac ſolida ſpũalis hꝰ ſuauitatis gr̃a, et
mentis aſcẽſus, ſed facile ſicut fumus liq̃
ſcat? Suauis eſt planè & oĩno ſpũalis ua
por fumi, in quẽ ſe aromata cõcremata
relaxant. Sed ego uirgulæ iſti teneræ &
delicatæ turbines metuo, ne illã uentoꝝ
flabra diuerberent, ne circũferat ꝓcella
curaꝝ, & tẽtationis aura illã diſſoluat,
& cedat oĩ uẽto. Exẽpla nob̃ metũ ſua-
dẽt. Multos.n.uidemus & dolemus tã
inſperato ceſſiſſe, q̃ ſubito erupiſſe. Me
ditatione ſubtiles ſunt, or̃onis impenſi
ſtudio, pingues gr̃a, deuotione quadam
dulci uberes, effuſi ĩ lachrymas: cũ ſubi-
to leuis impatientiæ occaſio quælibet
ſpirituales has contriſtat delicias & ex-
haurit. An non ergo quaſi fumus tam
facile euaneſcens gloria? Iure quaſi
uirgula fumi talis aſcenſio, quæ uel

ꝓpria mutabilitate deficit, uel accidẽti
moleſtię cedit. Ego tñ nõ audeo ſup ſpõ
ſę ꝑſona fumum ꝓ defectu interpretari.
Pſal.118.l At ſi tu cõtẽtioſè reſiſtis, eũ tibi do defe
ctũ accipe, quẽ tibi pſalmus cõmẽdat:
Defecerũt oculi mei in eloqum tuũ. De-
fecit ĩ ſalutare tuũ aĩa mea. Vtinam hoc
dñe defectu attenuent̃ oculi mei & defi
ciãt. Vtinã hoc defectu deficiat aĩa mea,
deficiat & liquefiat, & eloq̃o tuo cale-
facta, eloq̃o uehemẽter ignito, ab omni
craſſo intellectu, & in tenuiorẽ ſpũalis
habitudinis aurã laxet̃. Vtinã ſiq̃d fuerit
in me torpulẽtæ intelligẽtiæ & hebetis
deſiderij, ĩ ſubtilioris gr̃æ uſum deficiat,
& attenuatione q̃dã, & acumine ſpũali
à craſſitudine ſua ꝟtat̃ ĩ uirgulam fumi.
In talẽ utinã deficiat fumũ aĩæ meæ uir-
tus: & nõ deficiat ſicut fumus, ne dicat:
Pſal.101.a Defecerunt ſicut fumus dies mei. Aliud
eſt oĩno ita deficere ſicut fumus, ut oĩno
nõ ſis. Aliud ita deficere, ut ſicut fumus
attenuatus aĩo & ſpũalis ſis. Bñ defece
Pſal.83.a rat pſalmiſta, cũ diceret: Cõcupiſcit &
deficit aĩa mea in atria dñi. Quonã enim
mõ nõ deficit, quẽ xp̃s inflãmat? Ignis
ipſe eſt, ſicut ſcribit̃, & ignis conſumẽs.
Heb.12.g Qui, inquit, approximat ad me, appro-
ximat ad ignem. Quis mihi dabit ut
hunc poſſim ignem ligare in ſinu meo,
ut inflammet cor meum, renes cõmu-
tet, & ad nihilũ me redigat? Iure quaſi
uirgula fumi aſcẽdit, q̃ de calore ꝓceſſit
cubiculi, de ꝟbi igniti cõplexu. Suaues
tua flamma xp̃e uapores euomere ſolet,
& odoris aromatici fumũ ꝓducit. Qua
ſi uirgula, inq̃t, fumi ex aromatib. Et fu-
mũ lego q de Leuiathã ore procedit. Et
Apoc.9.c itẽ fumũ de puteo abyſſi prodeuntẽ, ſed
ibi uirgulã, non aromata lego. Nihil ibi
directũ, nihil dulce, ſed horror ſummus,
& ordo nullus: Fumus horroris eſt qui
Sap.2.a de puteo ꝓcedit abyſſi. De hoc fumo ĩ-
pij dixiſſe leguntur: Fumus afflatus eſt ĩ
narib. nr̃is, & ſermo ſcintillæ ad cõmo-
uendũ cor nr̃m. Meis utinã Ieſu bone,
narib. fumus afflet̃, quẽ tuus ignis agit:
& de camino tuo ſermo ſcintillæ ad cõ-
mouendũ, imò ad cõmutãdũ cor meũ.
Ignis tuus ignis cõſumẽs eſt, uitia ſi inue
nit conſumit, & cõfeſſionis fumũ emit-
tit. Sed nõ eſt iſte fumus ex aromatibꝰ.
Qui tangit, inq̃t, mõtes, & fumigãt. Bo Pſal.103.b
nus ignis q tumores extenuat aĩoꝝ, &
attactu ſuo elationes terrenas ꝑ emiſſos
pnię fumos euaneſcere facit. Sed alteriꝰ
odoris & gr̃æ fumus eſt, quẽ aromata
uirtutum cremata refundunt. Ignis iſte, Luc.12.f
ignis quẽ dñs miſit in terrã, & uoluit ue
hemẽter accẽdi, nõ tm̃ uitia cõſumit, ſed
uirtutes ipſas in ſuauioris gr̃æ affectum
cõmutat. Aromata cũ integra ſunt, olẽt
ſuauiter: ſed hoc igne liq̃facta aliũ lõge
ſpirãt odorẽ. Huius odoris fragrãtiã ſen
tiẽtes in ſponſa ſponſi ſodales mirant̃ et Canti.3.c
dñt: Quæ eſt iſta, q̃ aſcẽdit ꝑ deſertũ q̃ſi
uirgula fumi ex aromatibus myrrhæ &
thuris, & uniuerſi pulueris pigmentarij?
Hẽs in myrrha cõtinẽtiæ uirtutẽ: in thu-
re or̃onis ſtudium: in puluere pigmẽta-
rio inter uirtutũ copias cordis cõtriti hu
militatẽ. Et bona myrrha q̃ carnalẽ pe-
tulantiam reprimit: & fluxos motus la-
ſciuire non ſinit, & carnẽ non eſſe carna-
lẽ cõpellere nitit̃. Sed cõtinẽtiæ noſtræ
myrrha corpulẽta ur̃ & minꝰ caſtigata,
& q̃ſi uicia carni, niſi fuerit hoc igne cœ
leſti, hoc amoris diuini feruore liq̃facta.
Bõa q̃dẽ cõtinẽtię myrrha, q̃ ꝑgẽtẽ ad il
licita cohibet appetitũ, ſed alteriꝰ ẽ ſua-
uitatis & gr̃æ, qñ charitatis ardore liq̃-
ſcẽs craſſum oẽm & carnalẽ neſcit affe-
ctũ. Quid ꝟo thus? Nõne ip̃m ẽ odoris
exigui dũ ĩtegritas illi & corpulẽtia ſua
mãet? Cũ ꝟo flãmis ſubactũ effluere cœ
ꝑit, ĩ odoriferos totũ fumos expirat. Sĩl'i
rõne nõne tibi ur̃ craſſa & pigra or̃o &
corꝑea q̃dã tarditate ſegnis igniti & inti
mi eloq̃i ſi nõ fuerit uirtute ſuccẽſa? Vtiq;
ĩ thure ego accipio or̃onis materiã, & ĩ
fumo gr̃am. Dirigat̃, inq̃t, or̃o mea ſicut
incẽſũ ĩ cõſpectu tuo. Neſcit itinere dire Pſ.140.a
cto ad deum ire or̃o q̃ ſuccẽſa nõ fuerit.
Or̃o q̃ frigido fuerit de corde exp̃ſſa, ſu
bito relabit̃: nec põt eẽ ꝑpetua q̃ nõ eſt
ꝓmpta. Vim patit̃, et nõ eſt ſui iuris. Sed
nec ſui iuris eſt planè ſuccẽſa or̃o. Illa cõ
tra conatũ reprimit̃: iſta ſupra conatũ ar

ripit̃.Illa conat̃ & recidit,iſta p̄ter cona
tum aſcẽdit.Illa uiolẽter dirigit̃:iſta uo-
lũtate fert̃.Illa uix exhibet̃:iſta nec cohi
bet̃.Illa laborioſa:iſta lib̃a. Illa triſtis:
iſta læta.Illa bona,ſed iſta optima.De-
niqꝫ eſt or̃o tempate media inter frigi-
dam & feruidam: illam excedẽs,ſed nõ
accedẽs ad iſtã. Et(ut ſic dicam) prima
coacta eſt:ſcd̃a directa: tertia abrepta.
Prima(ut ſic dicã)ſitiẽs ſcd̃a ſobria,ter-
tia ebria eſt.Iſta.n.eſt, q̃ mente excedit
deo:iõ aſcendit q̃ſi uirgula fumi ex aro-
matib.myrrhæ & thuris & uniuerſi,in-
quit,pulueris pigmẽtarij.Myrrhæ ĩ pul
uere pigmẽtario humilitatis exp̄ſſit uir-
Cant. 3.c tutem, ꝙ ea de magnis meritis nil ma-
gnũ ſentire nouerit,nõ altũ ſape, ſed hu
mili æſtimatione reliq̃ꝝ attenuet meri-
ta uirtutũ,& eaꝝ ſoliditatẽ q̃ſi ad quan
dã pulueris exiguitatẽ deducat.Et bene
poſt or̃onis cõmẽdationem ſub figura
pulueris pigmẽtarij de humilitate ſubiũ
Eccl. 35.d xit.Or̃o.n.humiliãtis ſe,nubes penetrat:
imò ſine humilitatis gr̃a or̃o quãtumli-
bet acuta,hebes tñ eſt,& triſtẽ refundit
odorẽ elatæ myrrha caſtitatis, neqꝫ flu-
xos carnaliũ bñ reſtringit motus cogita
tionũ continẽtiæ myrrha q̃ aĩum in ſup-
biæ fumũ laſciuire pmittit. Contritione
multa pigmẽta redigũtur in puluerẽ.Et
bona cõtritio,qm̃ cor cõtritũ & humi-
Pſal. 50.d liatum deus nõ deſpicit. Bona planè cõ
tritio q̃ nihil relinq̃t indiſcuſſum,nihil tu
midũ,nihil nõ humiliatũ: nec in uirtuti-
bus ipſis,iuſtitias ipſas dijudicat, & ar-
guit nõ modo de pc̃tõ,ſed de iuſtitia et
de iudicio.An nõ q̃ſi cõminuitur qd̃ re-
darguitur?An nõ quaſi humiliatur iuſti
Pſal.118.K tia q̃ dijudicatur?In ꝟitate(inq̃t) tua hu
miliaſti me.Nõ oĩum eſt hoc dicere.In-
firmiores in uanitate ſua humiliãtur,pfe
ctiores in ꝟitate dei. Non põt uanitas
ꝟitatẽ dijudicare,ſed ꝟitas uanitatẽ,&
ueritas ꝟitatẽ.Spũs.n.dijudicat oĩa.Qd̃
humano ſolidũ & integrũ uidebat̃ iudi
cio,cũ inuenerit ſpũs ꝟitatis,euacuat et
Iob.9.b cõminuit illud.In ſpũ.n.uehemẽti cõte-
runt̃ uirtutũ pigmẽta in puluerẽ, & iuſti
tia iudicat̃. In turbine,inq̃t Iob,cõteret
me.In turbine ſpũs ſui,ſpũs uehemẽtis,
in turbine ſpm̃ meũ arripiẽtis.In hoc tur
bine cõteret me,& multiplicabit,inq̃t,
uulnera mea.Integra mihi uidebat̃ ante
quã ueniret ſpũs uehemẽs,iuſtitia mea:
ſed ipſe dijudicat,ipſe cõterit,ipſe uulne
rat,& multipl'r cõfringit bonoꝝ p̄ſum
ptionẽ meritoꝝ,ſauciã & languidã hu-
manã docet eſſe uirtutẽ.Vtinã mihi hoc
modo cõteri obueniat, redigi in puluerẽ
oĩum bonoꝝ affectuũ,piaꝝ meditatio
num. Vtinam Ieſu bone,turbo ſpũs tui
talẽ aĩæ meæ puluerem afflet de plateis
cœleſtis Hierl'm,ut in hoc puluere cale-
ſiã,in puluere ſedeã, in puluere dormiã,
ſed puluere pigmẽtario.Btũs qui in hoc
puluere morat̃, cui ſuaues,& ſpũal'r pul Eſa.26.d
uereæ cogitationes undiqꝫ labunt̃.Exp-
giſcimini(inq̃t)& laudate q habitatis ĩ
puluere. Deniqꝫ & ſpõſa de felici exp-
gefacta ſomno,quaſi uirgula fumi exſur
git ex aromatib⁹ uniuerſi pulueris pig-
mẽtarij. Vniuerſi,inq̃t.Et ꝟitas ipſa bo-
noꝝ uniuerſitatẽ opeꝝ,ad quendam te
docet puluerem & uelut ſterilitatem de
ducere.Cũ oĩa feceritis,inq̃t,dicite,ſer-
ui inutiles ſumus:q̃ debuimus facere,fe Luc.17.c
cimus. Felix q tm̃ & talem ſibi colligit
puluerẽ,ut q̃ iubent̃ faciat oĩa,et reputet
quaſi nulla:q uniuerſa bona q̃ colligit,p
humilitatẽ illa cõterit. Paulus ad Corin
thios opeꝝ ſuoꝝ aromata multa enu- 1.Cor.11
merat:In itinerib.inq̃t,ſæpe,p̄iculis flu-
minũ,p̄iculis latronum,p̄iculis ex gñe,
p̄iculis ex gẽtib.periculis in mari, p̄icu-
lis in ciuitate,periculis in ſolitudine,p̄i-
culis in falſis fratribus. Quid deinceps?
Quotidiana eius ſolicitudo oĩum eccle-
ſiaꝝ.Quis,inq̃t,infirmat̃ & ego non in-
firmor?Quis ſcandalizatur & ego non
uror?An nõ quendam bonoꝝ operum
puluerem tibi collegiſſe ur̃ ap̄l's hæc &
hmõi plura pcurrens? Vis adhuc ſubli-
miores aliquas uirtutum eius ſpẽs audi-
re?Veni cum illo ad uiſiones & reuela-
tiones dei,ad raptum in paradiſum,ĩ ter 2.Cor.12
tium cœlum: ad beatam illam ignoran
tiam neſcientis, utrum in corpore an ex
tra corpus extaſis illa facta fuerit, nõ iã
puluis

puluis ſed fumus. Sed ne tñ fumo huic
ſpũalis contemplationis ſe iactantię fu-
mus immiſceat,audi qd ſeq̃tur:Ne ma-
gnitudo reuelationum extollat me,da-
tus eſt mihi ſtimulus carnis meę.Paulus
ſtimulat̃ ne extollat̃. Et qũo q hæc au-
dis,refugis ſtimulatur?Qũo teip̄m inter
ubertatem donoꝝ aut cõterere deſinis,
aut conteri non ſinis? Moleſtus ſtimu-
lus,ſed tñ uexatio p̄ſtat humilitatem p-
fectui. Moleſtus ſtimulus carnis,ſed nõ
charitatis.Et paſſio amara, & diſcuſſio
ſeuera,utraqꝫ uirtutes humiliat.Sed oĩa
dulcius & efficacius pdeunt de camino
quodam ſuccenſi amoris.Flamma hæc
nõ modo uirtutes humiliat,ſed ẽt immu
tat,& in nouã cõuertit ſpẽm,& de ſpũa
lib.ſpũaliores facit.Cõtinẽtiæ myrrha,
or̃onis thus,& in puluere pigmentario,
oĩum humilis conſcia uirtutũ:oĩa magis
ſerenũ producũt uultũ,& gratam ſpẽm
cũ de hac prodeũt officina.Bona.n.con
tritio,ſed cõcrematio melior.Suauis pul
uis pigmẽtarius,ſed fumus excellit.Ne-
ſcio.n.quid magis ſuaue & ſpũale ma-
gis in fumo q̃ꝫ in puluere ſignatur. Ideo
quodam igniti uerbi bñficio inter ſpõſi
flagrans amplexus, de puluere pigmen
tario in fumi tenuitatẽ liqueſcit:de hũi-
liataꝝ puluere uirtutũ,in fumum glorię.
Qualis eſt putas pꝫuentio cũ tã delicat⁹
ſit aſcẽſus?Quò tẽdit quę talis aſcendit?
Quantus deliciaꝝ eſt locus in quẽ aſcẽ-
ſiones iſtas diſponit?Lectulus forte dile
Canti. 3.c cti eſt.Nam ad illum præcipue ſpõſa de
bet aſpirare.Ita planè eſt.Iõ ſequit̃:En
lectulum Salomonis ſexaginta ambiũt
ex fortiſſimis Iſrael.Et pulcher ordo, ut
de lectulo ad lectulũ ueniat: de lectulo
ſuo,de cubiculo mr̃is ſuæ,ad ſui lectulũ
Salomonis.Nec minus cõgrua uarietas
ꝙ delicijs iſtis immiſcet fortia,& lectu-
lum ſuum Salomon tam munita cuſto
dia uallat.Sed uerbi prouentis iam re-
ducamus habenas,nouo capitulo nouũ
dedicaturi ſermonem, præſtante dño
noſtro Ieſu Chriſto, qui uiuit & regnat
in ſecula ſeculorum, Amen.

Sermo 16.

Quàm delicata ſpõſa aſcendit,
O q̃ꝫ penè ſine mole corporis, &
q̃ꝫ penitus ſine corruptione car
nis.Quænã erit corpulẽtia ubi fumo cõ
fert̃?Quæ corruptela cũ illã nõ caro flu
xa,ſed aromata cremata exhalẽt?Deli-
catè aſcẽdit,& digna lectulo Salomo-
nis Iudith et lotã & unctã lego,ut regios Iudi. 10.a
unguenti ſuauitate mulceret amplexus.
Hęc ꝟo iã unguentis nõ utit̃ in ſpõſi gra
tiã,ſed liquefacta effecta eſt odore ipſo
unguẽti:ſed nõ oẽs uerbum hoc capiũt,
nõ oẽs his pñt delicijs pfrui. Si oẽs frue-
rent̃,oẽs fraudarent̃:& in hoc eſt & pul-
chra uarietas,& pia charitas, quia alius
eſt qui fruit̃,alius qui tuet̃. In hoc alioꝝ
& tuta & læta ſunt otia, qd̃ alioꝝ ſunt
munita cuſtodia. Iõ lectulum Salomo-
nis ſexaginta ambiũt ex fortiſſimis Iſrl'.
Nõ uult Salomõ nr̃ lectuli ſui turbari de
licias,dulces attenuari affectus, ne attẽ-
tari quidem:pacata diligit qui pacificus
dr̃.Quis nr̃ Salomõ,niſi Ieſus Chr̃s?Ip̄e Ephe.2.c
eſt pax nr̃a,ipſe qui fecit utraqꝫ unũ.Ip̄e Col.1.c
pacificauit ſanguine ſuo nõ modo quæ Eſa.53.b
in terris,ſed quæ in cœlis ſunt. Diſcipli-
na pacis nr̃æ ſup eũ. Diſciplinam debi-
tæ nob̃ pœnæ ſuſtinuit, ut nobis iuſtitiæ
pacẽ refunderet.Ip̄e punitus,tu repropi
tiatus:& tu punitus, ſed pœna tua pacẽ
tibi pturire nõ potuit.Hoſtia immunda
cõtaminatos mũdare non poterat,non
mõ alios,ſed ne ſeipſam qdẽ.Diſciplina
ergo ſup nos,ſed nõ erat illa nob̃ ad pa-
cẽ diſciplina. Erat ĩ nos mortalitatis &
afflictionis illata ſnĩa: ſed nõ erat iniuſti
tia reuocata.Tu quidẽ iudiciaria ſnĩa li-
gatus,ſed tuus non erat ſolutus reatus:
& pœna erat,& pax nõ erat. O miſeria
& grauis diſciplina ſup filios Adã:cõte-
ris & nõ protegis:punis & nõ purgas:
cõſumis & nõ cõcilias: cõſumis,ſed car
nis ſubſtãtiam,nõ culpam.Quid tibi &
paci?Qñ pacem cõferes,cui eſt cũ pc̃tõ
commercium?Qñ conferes gr̃am, quæ
non aufers culpam?Iuſtitia enim & pax
oſculatæ ſunt. Diſciplina pacis noſtræ Pſal.84.b
ſuper eum,qui nobis attulit fructus pa-
catos iuſtitię.Dictus eſt ille ſol⁹ Salomõ

nr̄ uerus pacificus q̃ in diebus eius orta
nob̄ ſit iuſtitia, & abūdātia pacis. Abū-
dans uere pax, q̄ non modo p̄terita ſuffe
cerit repropitiare delicta. ſed omne etiā
abūdet in ſcl'm. Abūdat. n. donec aufe-
ratur luna, donec auferat̃ labor mutabi
litatis nr̄æ, labor mortalitatis nr̄æ, alter
nātiū labor defectuū. Vere abūdās pax,
quæ non eſt data ad menſuram meriti.
Non. n. meritū inuenit, ſed cōtulit. Qūo
nō abūdās pax, q̄ & remiſit offenſam: et
priorem cumulauit gr̄am? Erat hoī pri-
mo in paradiſo pax, ut nō poſſet inuitus
abduci, ſed nō erat uirtus ꝑ quam uellet
reduci. Erat gr̄a ut poſſet non exire, ſed
nō erat ut poſſet, cum uellet, redire. Mō
pax uberior in gr̄a Xp̄i, q̄ poſt iteratos
exceſſus ultro offert̃, & pœnitentes non
repudiat, ſed reuocat. Bn̄ pax abūdās, q̄
nulla poteſt exhauriri iniuria, paratior
ad ueniam, q̄ȝ ad uindictā. Pax hæc à re-
miſſione pctōꝝ incipiēs, uſq; ad diuinæ
participium abundauit naturæ. Qui. n.
1. Cor. 6. a adhæret deo, unus ſpūs eſt. Vides quan
ta repropitiationis abūdātia, ut nō iam
pax cū deo, ſed magis unitas cū eo dici
poſſit. O btm̄ cōfinium, ubi ſublatus eſt
inimicitiaꝝ paries medius. Btm̄ qdē cō
finium, ſed nōdum tutum. Adhuc hoſtis
nr̄ hos tētat ꝑuadere terminos, fines cō
uellere. Eſt nob̄ in Xp̄o pax cū deo pr̄e,
ſed nondum pax ab hoſte cōi. Abunda
bit autem pax hæc donec deſtruat̃ no-
uiſſimus inimicus, mors. Interim etſi nō
eſt pax ab ipſo, ꝑfecto tn̄ eſt cōtra ip̄m.
Erit ipſe pax nr̄a cum Aſſyrius uenerit ī
terram nr̄am, & calcauerit in finib. no-
ſtris. Proximos ſibi pōt Aſſyrius fines in
feſtare ſpūales: interiores non pōt: calca
re pōt, ſed ſtare non pōt in finibus nr̄is.
Erit. n. Xp̄s pax cum calcauerit in finib.
nr̄is Aſſyrius. Habemus cōfinium et cō
finiū. Cōfiniū cum deo, & confiniū cum
mūdo. Confinium cum ſpū, & confiniū
cum carne. Etſi quibuſdam dictum eſt:
Rom. 8. b Vos non eſtis in carne, ſed in ſpiritu: con
fines tamē ſunt carni, uel propter ſubſtā-
tiæ naturam, uel propter carnis curam.
Hoſtis ergo carne noſtra quaſi caſtro
utēs, regiones ſpiritus de uicino infeſtat,
& de contermino præſidio inſidias ma-
chinatur. Sed erit iſte. i. Xp̄s, pax cū Aſ-
ſyrius calcauerit fines nr̄os. Ille Salomō
nr̄, pacificus nr̄, q p̄ſtat nobis pacem ſu
per pacem: pacem cum patre, pacem ab Pſa. 147. a
hoſte: ipſe ponet fines nr̄os pacem. O
confinium & cōfinium, quantum diſcre
patis abinuicem, quātis tu abūdas gau-
dijs, & quātis uicinus es obnoxius ſcan
dalis. O finis & finis, tu q̄ȝ læte teneris,
& tu q̄ȝ laborioſe regeris. Vtrobiq; Xp̄s
limes eſt medius: iſthinc ſeparans, illinc
fœderās: iſthinc inchoas, illinc conſum-
mas. Sapīa. n. attingit ab hoc fine forti- Sapi. 8. a
ter uſq; ad finē illū, diſponens in illo fine
cuncta ſuauiter. Finis ille lectulus eſt. Iō
de muliere forti dr̄: Procul & de ultimis
finib. p̄cium eius eſt, ꝑꝑ qđ ipſe ſe impē
dit, quo ſe ęſtimat, quo eius expletur aui Prou. 31. a
ditas. Quid id aliud eſt, niſi ſpōſi ample
xus & lectulus? Vltimus finis eſt, ultra
quem ſe nō pōt auiditas extendere, nec
facultas comprehēdere ſufficit. Finis eſt
ubi ipſe à te deficis, ubi exhauriris, ubi
alius eſſe incipis, totus in Xp̄o, & ſolus ī
te Xp̄s. O uera pax, & plena pax, qn̄ de
regno dei tollentur ſcandala, qn̄ nō erit
timor in finib. nr̄is, qn̄ non erit finis & fi
nis, ſed unus tm̄ finis, & ſupradictus fi-
nis. Finis deo fœderans & conformans
tm̄. Finis lectuli gaudijs fruens, non gla-
dijs agens. Nunc uero ut quieta ſint quā
tulacunque lectuli gaudia, neceſſaria q-
dem eſt cuſtodia fortis. Ideo lectulū Sa-
lomonis 60 ambiunt ex fortiſſimis Iſrl'.
Et in euangelio habes: Cum fortis arma Canti. 3. c
tus cuſtodit atrium ſuum, ī pace ſunt ea Luc. 11. c
quæ poſſidet. Vberior hic commemora
tur cuſtodia, quia uberior eſt gr̄a lectu-
li q̄ȝ atrij: & ſponſæ ſolicitudo maior q̄ȝ
poſſeſſionis: & ad portā paradiſi ange-
licam cuſtodiam cum gladio flammeo Gen. 3. d
poſitā lego. An nō qdē paradiſus lectu-
lus Salomonis? Lectulus (inquit) nr̄ flo-
ridus. Deniq; ipſe flos cāpi, ipſe lignum Cant. 1. d
uitæ. Bn̄ paradiſus deliciaꝝ lectulus ta-
lis. Vides qūo amplæ deliciæ arcta cin-
guntur cuſtodia? Lectulū. n. Salomonis

ambiunt ſexaginta fortes ex fortiſſimis
Iſrael. Nō multum nūc de numeri h⁹ di
ſputo rōne: illos tn̄ ur̄ ſignare, q p̄rogāt
& iuſtitia opis, & notitia legis. De forti
bus Iſrael ſunt q fide fortes ſunt: qui ſtāt
in fide, & uiril'r agunt: q oīa pn̄t, ſed ī eo
qui omnia cōfortat Chriſtus. Male for
tis eſt, qui aduerſus ſcīam dei ſe extol-
lit, qui aduerſus illam inflexibilis & rigi
dus eſt, cui fortitudo lapidum fortitudo
eius, et cor eius æneū, ut nec uexatio det
1. Co. 10. c intellectū auditui eius: q̄les deniq; ſunt
quibus Paulus ait: An æmulamur dn̄m?
Nunqd fortiores illo ſumus? Non eſt de
fortib. Iſrael q cū uulneratur non dolet,
cum ūberat̃ non ſentit, ſtupidus manēs
ad oēs ſtimulos ancipitis gladij ūbi pe-
netrabilis, & gl'iat̃ ſi contra ſapīæ ſtimu
los calcitret. Non talis Maria, cuius ani
mā ac ſi mollē materiā gladius pertrāſi-
uit. Me utinā facile obtineat uerbū uali
dū: ī me opet̃ eius efficacia, & aīam meā
hic penetret gladius, ut & ipſa q̄ſi in gla
dium conuertatur cōtra ſpūales pugna
tura neqtias. Quid mittis manū ad for-
tia, qui ex fortiſſimis nō es? Cuſtodiā ut
qd ſuſcipis, q deſidiā non excutis? Quid
lectulū ambis q gladium non hēs? aut ſi
gladium hēs uerbi, hēs illū in uagina, nō
hēs in lingua? Non tenes manib. linguæ,
ūbi dei uerſatilem gladiū. Volubilis eſt
ſermo, ſpūs flāmeus eſt: ſed neſcio qūo
contra naturam ſuam pigreſcit in manu
tua: reſtringit̃ & hebetat̃, qui acutior eſt
& penetrabilior oī gladio ancipiti. Nō
eſt uelox ūbū in ore tuo, nō currit uelo-
citer, nō eſt uerſatile ī manu tua ꝑ uarie-
tate negocij, qđ tn̄ ad oēs ſpūalis certa-
minis uſus abundat. Quid tibi uſurpas
Cant. 3. c offm̄, cuius uſum non hēs? Oēs tenentes
gladios, & ad bella doctiſſimi. Sine cā
gladiū portas ut q bellādi ſufficiēter nō
hēs peritiam: aut ſi doctus es belligera-
re, magis te exerces ad negocia ſeculi q̄ȝ
ad negocia xp̄i: forēſi iure plus uteris q̄ȝ
eccl'iaſtico, plus ſcl'ari q̄ȝ ſpūali certami-
ne calles. Paratū uult uiꝝ eccl'iaſticum
princeps eccl'ię, paratū eū uult ad reddē
1. Pet. 3. c dam rōnem de ea quæ eſt in nobis fide
& ſpe. Et quonam pacto piger & impi
tus ad iſta gloriaris, ſi prompte rn̄deas
de iure publico? Decentius multo ī ore
clerici, in ore monachi, ſacra q̄ ſcl'aris lr̄a
ſonat. Quid in Hierl'm uis loq lingua Ae Eſa. 19. c
gyptia? Non ſic Eſaias. Erūt, inqt, qnq;
ciuitates in terra Aegypti loquentes lin
gua Chanaan. ſ. qa penitus Hebręa non
poterant, ea loquerentur quę eſt uicina
Hebrææ: qa lingua ſctā non poterāt, uel
ea loquerentur q̄ ſanctę affinis eſt. Quid
uis media ex parte loq Azotice, qui Iu- 2. Eſd. 13. d
daice debes? Sic. n. hēs in Eſdra: Loq̄re
linguis non hoīum, ſed angeloꝝ. Ange-
lus. n. dei es, qui ſacri ꝓfiteris uerbi my- Mal. 2. b
ſterium. Labia. n. ſacerdotis cuſtodiunt
ſcīam, & legem reqrunt ex ore eius, qa
angelus dn̄i exercituum eſt. Euangelice
ex toto loquere, q uir euāgelicus es. Ser-
mo ergo tuus legem redoleat, ꝓphetas, 2. Co. 10. d
apl'os. eoꝝ uerbis linguam tuā exacue,
mutua ex eis arma potentia deo, ad de-
bellandas munitiones, ad redigendū in
captiuitatem oēm intellectū extollentē
ſe aduerſus ſcīam dei. Verſatilis ſit in ma
nu tua gladius ſpūs, ut ad omne qđ tibi
emergit negocium famulet̃, nec te deſti
tuat ſermonis ſacri facultas, quē tp̄alis
& ſubita depoſcit occaſio. In labijs tibi
ſit nō in folijs uerbū ualidū et efficax. La
bia enim (nō folia) ſacerdotis cuſtodiūt Mal. 2. b
ſcīam. Sacculū pecuniæ tolle tecū. Gla
dius uerbi tibi ſit à latere, nō in latebris:
ꝓximus tibi ſit? Accingere eo ſuper fe-
mur tuū, ut potēs ſis et ꝓmpt⁹ & exhor Pſa. 44. a
tari in doctrina ſana, & contradicentes
redarguere. Nō tibi ſit enſis ſub femore,
& uerbi ſacri ſtudiū carnis prudētiæ nō
ſupponas. Vniuſcuiuſq; enſis ſuꝑ femur
ſuū. Alij dat̃ ſermo ſcīæ, alij ſermo ſapīæ,
& unicuiq; doctori ſuadetur à ſpū gr̄a. 1. Cor. 12.
Vniuſcuiuſq; enſis ſuper femur ſuum, ut
ubi eſt tētationis occaſio, ibi maior uer-
bi p̄occupatio fiat, cōmonitio crebrior.
Vniuſcuiuſque enſis ſuper femur ſuum,
ut ſeipſum primo corripiat, ſeipſum cu-
ſtodiat, ſeipſum dijudicet. Docet te Pau
lus quaſi ſuper femur tuum enſem habe
re. Conſidera, inquit, teipſum, ne & Gal. 6. a

tu tenteris. Enſis cuiuſcunque ſuper fe-
mur ſuũ, pp timores nocturnos, pp la-
pſus ſubitos, p̃occupatos caſus. Quaſi ti
morem nocturnum Apl's innuit dicẽs:
2. Cor. 2. c Si p̃occupatus fuerit hõ in aliquo deli-
cto. Nocturnum eſt.n.qđ improuiſum
eſt, qđ ſubitũ eſt. Nocturnum ẽt qđ in-
ſidioſum eſt. Iõ dicit: Vt nõ circũuenia-
2. Cor. 2. a mur à ſatana. Nõ.n. ignoramus inſidias
eius. Idem Paulus alibi timebat à timo-
rȩ nocturno. Timeo, inqt, ne ſicut ſerpẽs
ſeduxit Euam: ita & corrumpant̃ ſenſus
urĩ à ſimplicitate, q̃ eſt in xp̃o. Bona ſim
1. Cor. 6. b plicitas ubi Xp̃o adhærẽs unus eſt cum
illo ſp̃ũs. Simplicitas eſt ubi unitas eſt:
ſimplicitas eſt ſi iam nõ ipſe uiuis, ſed ui
uit in te Xp̃s: ſi te deuorat ſapia dei, ſi te
ſp̃ũalis abſorbeat lętitia, & in intimis re
condat uiſcerib. Et ubi eſt tanta ſimpli-
citas niſi in lectulo? Vniuſcuiuſque enſis
Ephe. 6. b ſuper femur ſuum. Sup femur, nõ pp fe-
mur, ſed pp timores nocturnos: forte qa
nõ eſt illis colluctatio aduerſus carnem
& ſanguinem, q ſignant̃ in femore, ſed
aduerſus mundi rectores tenebrarꝝ ha-
rum. Iõ pp timores nocturnos, contra
ſp̃ũales neqtias, quãto feliciorẽ ſortita
es luctã, q̃ Salomonis cõtineris in lectu
lo: nõ cõtra carnales neqtias, nec cõtra
ſp̃ũales qdẽ, ſed cũ ſp̃ũali lætitia, cũ Sa-
lomone, q pacifici noĩe p̃rogat. Iõ paci-
fica colluctatio cum ipſo. Et pacifici no
men, & ſapiæ pſonam Salomon gerit.
Ama, inqt, ſapiam, & amplexabitur te.
Prou. 4. a Amplexus, colluctationis quãdã ſpẽm
p̃fert. Amplexare, ut amplexet̃ te. Glrifi-
caberis ab ea cũ illã fueris amplexatus,
ſicut dicit in puerbijs. Amplectere ṽbũ,
utere eo ſicut in lectulo, nõ ſicut ĩ bello.
In lectulo locus eſt nõ enſib. ſed ample
xibus ſtrictis. Nolis foris eẽ, ne tibi foris
eſſe contingat. Intus utere ṽbo non q̃ſi
gladio, ſed q̃ſi ſp̃õſo, ut ṽbo ipſo oble-
cteris. Oblecteris ṽitate ipſa, nõ contra
errores oblucteris & uitia, alij hoc mu-
nus & offm̃ relinque. Quid tibi cũ cõfli
ctu, cui totũ de affectu conſtare debet?
Quæ ſp̃õſa eſt, nõ diſputãtis & cõfligen
tis ſectat̃ negociũ, ſed ocium amplexan
tis. Alij lectulũ ambiãt, tu cupitis ample
xibus fruere. Quid tñ eſt ꝙ de ipſo lectu
li nob̃ apparatu nil dicit? ꝙ nõ eius uel ĩ
modico depromit delicias? Forte ṽbũ
hoc, ṽbũ ineffabile eſt, qđ non licet hoĩ
loq. Qui expit̃, intelligit: & tãtiſper dum
expit̃, ne memoria qdẽ p̃teritas integre
recẽſet delicias. Qđ potuit ſcriptura ex
p̃ſſit. Lectulũ dixit, & lectulũ Salomo-
3. Re. 10. c nis. Satis dictũ eſt, ſed ſapiẽti. Et thronũ
Cant. 3. c lego Salomonis & ferculũ: ſed utrũque
ambitioſo extructũ apparatu, et ſicut re
gias decet delicias. Nunqd ergo lectulũ
intelligimus neglectũ? Abſit, ſed ſufficie
bat ſcribẽti ut lectulũ diceret, q ſp̃õſę lo
q̃bat̃. Illa.n. nihil ĩ lectulo diligit niſi qđ
lectulus eſt, et ꝙ ĩ eo copia ſit ſuũ ample
ctẽdi. Salomonẽ. Magnũ & multiplex
myſteriũ repies ĩ lectulis p oẽm ſcriptu-
rarꝝ textũ, ſed nõ eſt cõparatio ad lectu
Iob. 17. d lũ Salomonis. Eſt lectulus, quẽ ſibi Iob
Pſal. 6. b ſternit ĩ tenebris: & ẽ lectul⁹, quẽ Dauid
Mar. 5. d rigat ĩ lachrymis: & eſt lectulus, in quẽ
4. Re. 4. f lãguẽs decũbit: & eſt lectulus, ĩ quo de-
3. Re. 17. d funct⁹ reſurgit. Talis Heliſæi, talis lectu
lus Heliæ. Vterq; defunctũ hoſpitæ mu
lieris filiũ ĩ lectulo ſuſcitauit. Ille expan-
dit ſe ſup mortuũ, iſte incuruauit. Vnus ĩ
utroq; xp̃s. Ille exinaniuit ſe ut formam
ſerui ſuſcipet, & æternitatis ſuę lõgitudĩ
nẽ ĩtra breuitatẽ tpalis naturæ cõtraxit.
Ip̃e expãdit ſe, cũ ſpm̃ ſctm̃ abũde ĩ nob̃
infudit. Sinus ille mr̃is defunctũ p̃mere
poterat, nõ uiuificare. Lr̃a.n. occidit, ſpi
ritus aũt uiuificat. Sed ṽus Helias illum
in cœnaculũ tulit, ad ſp̃ũalẽ puexit ĩtel-
lectũ. Frigidus erat lr̃æ ſinus, nec pote-
rat eius intelligẽtia uitalẽ ſpirare calorẽ.
Bonus Heliæ lectulus, q defuncto uitæ
calorem infudit. Iuſtus ex fide uiuit. Iõ
tribus metitur uicibus, ut trinitatis co-
gnitionem cõferat, & diuidat mẽſuram
fidei. Plangit lex lr̃æ ſenſum extinctũ, ſen
ſum carnalẽ, ſed xp̃s hunc ſenſum tulit,
ſp̃ũalem reſtituit nouum, & uitalem in-
tellectũ reddidit lr̃æ, quẽ ſuũ ṽe cogno-
ſcit ipſe Helias q reſtituit oĩa & noua fa
cit: & Paulus legi ſe mortuũ dicit ut ui-
Gal. 2 uat in xp̃o. Bonum eſt ut & tu moriaris

non modo ueteri legi, ſed & ueteri hoĩ,
ut ſuo te uiuificet in lecto, q pctã nr̃a tu-
1. Pet. 2. d lit in corpe ſuo, ut pctĩs mortui, iuſtitiæ
uiuamus. Tu.n. quod ſeminas, non uiui
ficat̃, niſi prius moriat̃. In hoc reſuſcita-
to intelligimur oẽs, & ideo communis
reſurrectio hæc. Sed priuata q̃dam in le
ctulo Salomonis gr̃a, & ſolius ſp̃õſæ p̃-
rogatiuæ ſeruata. Etiã nunc ſiqs matris
nr̃æ (cõuentus h⁹ ſcti) uiduę apud quam
utcunque ſuſtẽtaris Ieſu bone, ſiqs filius
eius moritur, tu reſuſcita. Mortuus eſt q
uel tædij uel deſperationis mole obruit̃,
in quo nihil eſt uiuidæ deuotionis, ferui
di ſp̃ũs: qui etſi legis p̃cepta nõ deſerat,
& intra rl̃æ gremium ſe cõcludat, frigi-
do tñ & moribundo languet affectu, in
ope ſctõ ſuaue nil ſentiens: totius illum
ordinis triſtis exanimat facies: molli &
fœmineo mr̃is eſt ſinu fouendus, ut non
exaſperatus abundantiore triſtitia ab-
ſorbeat̃. Nõ expedit ei extra materni ſi
nus ambitum repiri, ne forte non tollat
illum ṽus Helias in cubiculum ſuum.
Lũc. 7. c Quos reſuſcitat xp̃s, mulierꝝ ubiq; fleti-
Ioan. 11. d bus donat. Sic uiduæ filiũ, ſic ſctãrꝝ fra-
Luc. 8. g trem mulierꝝ, ſic parentũ p̃cibus ſuſcita
uit puellã. Tolle bone Ieſu, & hunc mor
tuum nr̃m de matris gremio. Rl'aris hęc
& exterior obſeruãtia neminẽ ad perfe
ctum adducit. Introduc illum ad mol-
liorem lectum melioris ſpei, p quem ap-
Thre. 3. c proximet deo. Expiat̃ qđ expectat, qm̃
bonus dñs expectantib. ſe, aĩæ q̃renti il
lum. Vnius horæ expientia, multorum
tpum labores exhilarat. Tũc reddit̃ ma
tri quem illa prius amiſerat, dũ teneret
eius affectum, ſed mortuam deuotionẽ
defleret. Nouus redit ad nos, poſtq; tu
illum teipſe ueſtiſti. Iõ te ſuper ip̃m ex-
pandis, ut quod eſt in eo fœdum, opias:
qđ nudũ, ueſtias. Bonus h⁹ lectuli uſus,
q breui hora in tpa ſequentia uitalẽ ala-
critatem trãſfundit. Maior in Salomo-
nis lectulo gr̃a, in quo ſponſa mr̃em car
nalẽ derelinquẽs, perpetuo iure dilecto
adhæret, & unus cum illo efficitur ſp̃ũs.
Bonus ergo lectulus in quo nullus lan-
guor eſt, niſi forte languor amoris, qui
non ṽſat̃ in infirmitate, ſed in iucũditate.
Bonus lectulus q nõ rigat̃ lachrymis, q
nõ in tenebris ſternit̃, q nihil hẽt in ſe tri-
ſte, nihil tenebroſum, ſed totũ lux & læ
titia eſt: q non indiget ſterni tapetib. de
Aegypto, qbus in puerbijs mulier hęre Prou. 7. c
tica lectulum ſternit. Nihil.n. in ſe hẽt
lectulus Salomonis alieni ornatus, nihil
picti, nihil mũdani: ſed totũ ſancta uolu
ptas & ſolida ṽitas. Magnũ & uarium
ſacr̃m in ſctõrꝝ lectulis, ſed ſupergreſſus
ẽ uniuerſos lectulus Salomonis: nec ſp̃õ
ſæ lectulus huic ualet cõparari. In lectu-
lo ſuo quẽ quærit dilectũ nõ inuenit, iõ
ſurgit et circuit donec ad iſtum ptingat.
Feſtina filia, ſacra uirgo feſtina iſtã ĩgre-
di regem. Noli ſtrictos in circuitu enſes
uereri. Enſes iſti, enſes ṽbi ſup femur, et
pp timores nocturnos, uel carnis confi-
gũt laſciuiã, uel timidi cordis abſcindũt
ignauiã. Hoc qdẽ in alijs, te ṽo ſua uius
uulnerant, ut charitate transfixa noctur-
nũ ignores timorem, nec qcq; hẽas frigi
di timoris admiſtũ, ſed tota tranſeas in
affectum igniti amoris, q̃ in ſolũ amoris
es uſum dicata, et in charitatis locũ aſcẽ
ſura ſtratum dilecti, lectulum Salomo-
nis ueri Ieſu Chriſti, qui uiuit & regnat p
omnia ſecula ſeculorum. Amen.

Sermo 17.

Vdiuiſtis ſacræ uirgines ſpon-
a ſæ Chriſti, audiſtis heſterno ſer-
mone de lectulo ueſtri Salomo
nis, ulterius hodierno pergitis quærere
de ferculi ſacramento. Omnes uultis hu
ius cantici ſermones ad amoris uſum de
flectere, & ad ueſtras interpretari deli-
cias. Vobis ſolis hæc putatis eſſe cõſcri
pta carmina? Nullus ſapit uobis ſermo
qui non amatorijs uernet affectibus, &
dulcem charitatis odorem aſpiret. Ha-
betis ergo & hic aliquid quod amato-
rium ſonat blãdimentum, de ferculo uo
bis alludit ſermo diuinus. Nullam uob̃
reſidere patitur dilectus excuſandi ma-
teriam. Grata quidem ſunt promiſſa le-
ctuli gaudia, ſed poterat aliq̃ in uob̃ ad-
huc ſuſpicio de perueniendi difficultate
ſubmurmurare. Iõ uob̃ ſermo ſacri uehi-

culi quo eſtis ad lectulum portandę,pulchra uarietate deſcribit ornatũ.Etiam ĩ itinere ſpõſus uobꝫ ꝓcurat ipſe delicias. Ferculũ hoc ꝙdem gratum eſt in materia,ſed ab authore eſt gratius.Ipſe.n.Salomon ferculi hꝰ eſt author & artifex.

Cant.3.c Ferculum.n.ſibi fecit rex Salomõ de lignis Libani,columnas fecit argenteas, reclinatorium aureum.Audi filia quàm glõioſo apparatu portaris ad lectum,nõ ſinit te ſponſus ſine reclinatorio, & illo

Cant.5.c aureo,fortaſſe ex illo auro de quo legis: Caput eius aurꝝ optimum. Multus reclinatorĳ uſus eſt, ſed inferior quã lectuli.In reclinatorio hẽt ſpes feſſa iucũdum ſuſtẽtamẽtum,oblectamẽtum ĩ lectulo. Hic ſponſæ uotũ uouetur:ibi uotis fruit̃. Quãtus te putas expectat apparatus q̃ tali deduceris ornatu? Quid ego nũc ſermone frequẽti cũcta exaggerem, ligna cedrina,ligna Libani, colũnas argenteas? Ipſo auditu ſe nobꝫ iſta cõmendãt, & corꝑalis pulchritudo in figuram adducta ſpũalem, quendã & intelligibilẽ conat̃ indicare decorẽ, & ſanctæ aĩæ deſignare uehiculũ. Hæc.n.corꝑalia intelligi,lectiõis circũſtãtia nõ ſinit. Quid.n. aurꝝ materiale charitate cõſternaretur? Sed oĩa ſpũalia ſunt,qa ſpũalis ẽ amor, cui tam ambitioſus ferculi blãdit̃ apparatus. Poſſem hęc & ſil'ia de ferculo hoc ad nr̃m deriuare ſenſum, Sufficiant iſta br̃ diſputaſſe,ad ur̃am uel ſatiãdam uel ꝓuocãdam auiditatem. Quid? Vobꝫ ſolis uultis cãtica ſeruire? Sinite adoleſcentulæ paſcant,ſinite ad ſuam cõmoditatẽ ut uel pauca inflectãt capitula. Sapientibus & inſipientib. debitor eſt xp̃s. Nihil uobꝫ ĩminuit̃ ſi alĳs ꝓ ſuo ſenſu abundet. Eſtote cõtẽtæ lectulo:inferiorib.uel ferculi ꝑmittite uſum inſeruire.Illius gratia ꝑcior,hꝰ ppl'arior.In illo includit̃,in iſto ingredit̃ xp̃s.Vobꝫ ſe uberius & q̃dã ſpecialitate ĩdulget, ſed tñ al's nõ obliuiſcit̃ q̃ ur̃am nõdum ualeãt ad menſurã ꝑtingere.Poteſtis & uos ferculi participare ſacr̃o,& uice ꝑfungi,ſi ſpõſum quẽ incluſum tenetis,ad nos q̃ſi reportetis,ſi defeˀratis pacẽ,ſi annũcietis bona, ſi gaudia

foris p̃dicetis q̃ intus uidetis. Quidni ferculũ erãt de qb.in eccl'ia canit̃. Portãtes

Heb.5.a pacẽ,& illuminantes p̃riam? Sed nemo uel p̃dicatiõis offm̃ aſſumãt, nemo ſibi ſumat honorẽ niſi uocatus à deo. Quid teipſum ſuꝑ candelabrũ ponis, q̃ teip̃m nõ accẽdis? Ille te ponat in ſublime, ꝙ lucernam te fecit. Per illũ aſcẽde, ꝙ te accẽdit.Deniq; nemo ſeip̃m ferculũ facit,

Cant.3.c ſed ipſe Salomon fecit ſibi ferculum de lignis Libani.Eſt & ferculum ſiqs nõ ſolũ in ore,ſed et in corꝑe ſuo xp̃m portat.

1.Cor.6.d Gl'ificate & portate xp̃m in corꝑe ur̃o: dicit Paulus. Portari uult à uobis xp̃m, ſed gl'ioſe,nõ cũ tędio nec cũ murmure, nõ cũ indignatione & fluctuãte ꝓpoſito.Deniq; portari,non trahi,trahenti.n. oneroſus eſt xp̃s,oneroſa caſtitas, oneroſa humiliatio,obediẽtia grauis,paupe ries ſordet. deformiter portas ꝙ ſic conuerſatis. Faſcis ꝙdẽ grãdis tibi ur̃ fides,

Cant.1.d & pietas põderoſa. Non potes dicere: Faſciculus myrrhę dilectus meus mihi. Quid? Fœnũ tibi ur̃ fides tua,ſub cuius onere ſic ſtrides, ſic gemis, ſic murmuras,q̃uo plauſtrũ ſtridet onuſtũ fœno. Nõ eſt fœnũ xp̃s,ſed flos eſt, ſed fructꝰ eſt,ſed lignum uitæ,lignum qđ dat fructũ in tꝑe ſuo:et tu nõ uis tp̃s expectare? Bti quieſcunt̃ tꝑe ſuo. Denique patiẽtia neceſſaria eſt ut reportetis ꝓmiſſiones. Portate ergo patiẽter onera, imò opera pietatis.Pietas.n. & ipſa partem iã hẽt repromiſſionis,ſicut ſcriptum eſt. Ergo

1.Cor.15 portate imaginẽ eius ꝙ de cœlis eſt, & gl'ioſè portate. Onus.n.eius leue. Eſtote nõ ignominioſum offendiculũ,ſed gl'ioſum uehiculũ,q̃le fecit ſibi rex Salomõ. Miro aũt mõ ita uirtutũ diſtinguit uarietatẽ,ut ĩ primo loco elationis uanitatẽ excludat. Quid.n. hẽs qđ nõ accepiſti? Si aũt accepiſti,qd gl'iaris q̃ſi nõ ac

1.Cor.4.f cepis? Si ferculũ es,nõ tu te,ſed ipſe te fecit. Ferculũ enim ſibi fecit rex Salomon de lignis Libani. Et ligna ipſa quis fecit? non'ne ipſe? Ipſe plantauit cedros Libani. Quod ſi cedrus es alta Libani, noli tñ altum ſapere, ſed time'ne forte inde euellaris propter elationem, ubi

plantatus es per electionem. Non.n.tu te,ſed ipſe elegit te in opus miniſterĳ,ipſe miniſterĳ offm̃ q̃ſi miniſtrandi cõfert gr̃am.i. facultatẽ & dignitatẽ. Agnoſce à quo plãtatus es,& non tibi ueniat radix ſuꝑbiæ,ut nõ moueat te manus tẽtatoris. Nõ aſcendat ut ſuccidat te ſecuris inimici,cuius ne nouacula ꝙdẽ ſuꝑ caput ſctõꝝ aſcẽdit. Ferculũ dei Ille ſibi p̃ripe geſtit, & in uſus ſuos de Libano ligna

Ezec.28.a ſuccidere. Deniq; apud Ezechielẽ gl'iat̃ & dicit: In cathedra dei ſedi. Vide ergo ne ꝑ elationẽ de cathedra iuſtitiæ efficiaris cathedra peſtilẽtiæ, & ferculũ ſcandali,et per te uel exempla uel ſermo malus ad multoꝝ ꝑniciẽ ut cancer ſerpat. Eſto ferculum dei, ut eius in te imaginẽ

Acto.9.c portes,& odorẽ notitiæ ſuæ ꝑ te manifeſtet. Tale Paulus ferculũ erat, de quo dñs ipſe profitet̃: Vas electionis eſt mihi iſte,ut portet nomẽ meũ. Ipſe ꝙ elegit,ipſe ferculum fecit. Ferculum ſibi fecit rex Salomõ de lignis Libani. Ligna hæc ligna cedrina ſunt, & natura ſui & noĩe loci neſcio qd magnũ commẽdãt. Libanus candorẽ ſonat,cuius ligna nulli obnoxia ſunt corruptioni: & ſicut ſubſtãtiæ ſuæ non admittũt putredinẽ, ita ſua

1.Tim.1.a uiſſimũ ſpirãt odorẽ. Bñ Libanus Paulus,ꝙ ſeruiebat dño(ut ipſe dicit) in conſcia pura. Quid.n.pura cãdidius cõſcia? Quid imputribiliꝰ illo, quẽ nulla potuit aduerſitas ſæparare à charitate dei? Momentaneæ uirtutes, & q̃ ad horã ſubſi-

2.Ti.4.b ſtũt,mihi nõ uñr tã ligna quã olera,quæ cito decidũt. At in Paulo q̃dã erat indefeſſæ charitatis imputribilitas. Iõ bonũ certamen certauit,curſum conſummauit,decætero expectãs coronã iuſtitiæ, coronam de manipulis,cuius iã q̃ſi de uicino attraxit odorẽ. Deniq; & ipſe bonum exhalauit odorẽ, odorẽ uitæ ad uitã,odorẽ notitiæ dei. Bonus odor fama bona:bonus odor cõſcia bona. Illa alĳs bñ olet:iſta ſibi. Hæc.n.gl'ia ſctõꝝ, teſtimoniũ cõſciæ. Futuræ.n.btitudinis fru-

2.Cor.1.c ctus iã nobꝫ in bonitate uitæ cœꝑunt olere. Et bñ ĩputribilitati bonus odor adiũgit̃. Nã ecõtrario putredo fœtorẽ emittit. Qui.n.ſeminat in carne,de carnẽ metet corruptionẽ, de corruptione triſtem odorẽ,ſicut de ĩtegritate ſuauẽ. Et bñ de integritate ĩducta eſt mẽtio, qđ uirginalis candor exp̃ſſus uideat̃ Libani lignis. Nã & bonũ uirginalis continẽtia uapo

Matt.22.c rat odorẽ,& eius eſt ꝑpetuus uſus. Siue

Eccl.24.b em̃ cõiugĳ ſeruitus euacuabit̃, ſiue deſolatio uiduaꝝ ceſſabit:uirginalis ꝟò integritatis libertas & gr̃a nõ excidet unq̃;: qa q nõ nubũt nec nubunt̃,iã ſunt q̃ſi angeli in cœlo. Deniq; & Libano ĩ ſcripturis legit̃ cõparata uirginitas. Ego (inqt) q̃ſi Libanus nõ inciſus euaporaui, & ſicut balſamũ nõ miſtũ odor meus. Merito Libanus uẽter immaculatus, uẽter impollutus,uẽter intactus,uẽter nõ inciſus. Nõ inciſus eſt,cuius manet integritas,cuius nõ ſunt reſignata clauſtra pudoris. Propter mũditiã Libanus: ꝑꝑ integritatẽ nõ inciſus. Merito.n.nõ inciſa, q̃

1.Cor.7.f nõ eſt diuiſa. Vis audire inciſam? Mulier nupta cogitat q̃ mũdi ſunt,q̃uo placeat uiro,& diuiſa eſt,utiq; in deũ & uirꝝ diuiſa: & forte nõ æqual'r diuiſa, ſed ĩ uirꝝ ꝓpẽſior. Mulier aũt innupta et uirgo nõ Ibidem

cogitat niſi q̃ dñi ſunt,q̃uo placeat deo. Quaſi Libanus nõ inciſus euaporaui habitationẽ meã. Mr̃is dñi ſpecial'r hęc ꝟba uñr. Illa ꝟe Libanus, & Libanꝰ non inciſus. Illa uobꝫ euaporauit ſacræ uirgines habitationẽ ſuã, habitationẽ cœleſtẽ, habitationẽ angelicã, qñ uirginalis cõuerſationis excẽpla in uos transfudit, & ꝑpetui pudoris ĩſpirauit amorẽ,& ſatis exp̃ſſit habitationis ſuæ gr̃am,quam euaporare ſe dicit. Quid.n. habitatione uirginea uapori ſil'ius? Nihil hẽt hæc cõuerſatio carneũ,nihil mũdanũ, ſed totũ cœleſte. Suꝑmũdanũ totũ, ſpũale totũ: & ideo ſil'e uapori,ſed q̃li uapori? Et tãquã balſamũ,inqt,nõ miſtũ odor meꝰ. Eccl.24.b

Tanq̃; balſamũ non miſtum,non corruptum:tanq̃; balſamum non adulteratũ. Eſt miſtura,quæ balſamum ſimulat & mentit̃: & eſt miſtura q̃ ſi non hẽt balſami ſil'itudinem:bonum tñ contriſtat odorem. Eſt ergo (ut ſic dicam) balſamũ ueꝝ & ſolũ: & eſt balſamum etſi ꝟum,

non ſolum: & eſt balſamum, nec ueꝝ, nec ſolum. Primum in ꝑfectis eſt: hoc ultimũ in deceptis: medium in illis, q & ſi nulla illudunt̃ fallacia, aliqua tñ uirtutis gr̃a deſtituunt̃. Merito itaque illa q̃ ſola gr̃a plena erat, q̃ſi balſamum nõ miſtũ odorem ſuum dicit. Quod ſi tu uirginitatem oles, ſi or̃onum inſtantiam, ſi ieiunioꝝ abſtinẽtiam: bñ oles, & balſamũ oles. Si ỽò impatiẽtiæ adhuc morbo laboras, ſi uaniloq̃um, ſi leuitas cõſilioꝝ, ſi ardor explẽdę ꝓpriæ uolũtatis, ſi triſtitia, ſi tædium, ſi horũ aliqđ unum in te noiat̃, miſtus eſt iã odor tuus, & nõ purũ balſamũ ſpiras. Modica.n. ſtilla admiſtionis ꝑegrinæ, totã balſami maſsã cõtriſtat. Bñ q̃dem cum illo agit̃, q ſiq̃d triſte fortuito et uelut ſubito redolet, ſta-

Iacob. 3.a tim abolet. Nã in multis offendimus, omnes, dicit ap̃ls. Ex ſubito q̃dem lapſu, ſed ſtatim correcto nullus eſt odor æſtimandus, magis uerò in eo in quo q̃s eſt ſedulus uitio. Periculoſa & peſſima mi-

I.Cor.II ſtura cuiuſlibet eſt qñ uitium quodlibet uirtutis mẽtit̃ ſpẽm, & angelus ſatanæ ĩ angelum lucis ſe transfigurat, & q̃ſi uenenum facit balſamum ſpirare. Vnguentarius eſt ſatanas: nolite ab illo oleũ eme-

Iob.41.d re. Nõ.n. tam cõfector eſt quàm corruptor unguenti. Deniq; (ſicut ſcriptũ eſt) feruеſcere facit q̃ſi ollam mare, & ponit ſicut cum unguẽta ebulliũt. Mors ĩ hac olla. Ollam hanc ſuccenſam uidit Hier.

Hier. I.c & faciem eius à facie Aq̃lonis. Qualis unguẽtoꝝ artifex q de mortis olla uitæ uapores exire ſimulat? Qualis artifex q ollæ ſuccẽſæ faciẽ q̃ſi ab Auſtro feruere facit, ꝑ quam potius ab Aquilone mala exardeſcũt in terra? Aut filius ꝓphetæ ẽ, aut certe ꝓpheta q mortẽ in olla deprehẽdit, et uapores eius ab Aq̃lone uenire. Sulphur ei ſunt uapores, quos olla carnis tuæ ſuccẽſa euomit, & tu in his balſami tibi uideris odorem ſentire? Si ꝑ te neſcis balſamum ueꝝ à miſto diſcernere: ueni ad ꝓphetas, ueni ad filios ꝓphetaꝝ ap̃los, q te miſturaꝝ dr̃ias doceãt, q̃ in olla mors ſit. Talis Paulus, q dicere

2. Cor.2.c auſus eſt: Nõ ignoramus aſtutias eius. Si nõ ſufficit manus tua ut puꝝ habeas balſamum, ſc̃ti te doceãt q̃uo miſceas. Attulit Nicodemus miſturã myrrhę & aloes q̃ſi libras centũ, & Mariæ emerũt

Ioan.19.g unguenta. Sed Maria dñi mr̃ unguenta

Mar.16.a non tam comparat, quàm ſpirat: quę unctum oleo lætitię ipſum parturiuit Chriſtum. Tanquam balſamum, inquit, non

Eccl.24.a miſtum odor meus. Si miſturæ rationẽ ignoras, ueni ad doctores eccl̃ię, ad eos qui columnæ quædam ſunt, & firmamẽtum ueritatis, & columnæ argenteæ in dñi ferculo, & ſacri diſpenſatores eloq̃i: ab his diſce q̃uo cogites quę dñi ſunt, et q̃uo ſolicita ſis pro xp̃o ut ſibi placeas. Tunc & tu columnas habebis in te argenteas, ſi utriuſq; teſtamenti fueris ſuffulta ſc̃ia. Ideo & hic poſt Libani ligna columnas ſubtexit argenteas ſermo diuinus, ut habeas myſterium fidei in conſc̃ia pura. Myſteriũ fidei quam ſacrum tibi præſcribit eloquium, eloquium argenteum eſt, ut euãgelicis & ap̃licis ſubnixa præceptis illa mediteris, illa cõſerues & conferas in corde tuo, nec patiaris inerti ſitu cohærere & oblectari, & oblectatiõis ęrugine denigrari diuini ỽbi argentum. Sed non poſſumus nũc in ſermonem hodiernum has inſerere columnas. Hunc.n. tractatum Libani ꝑoccupauerunt ligna, & in eoꝝ odore longius quàm putabam nr̃ ſermo excurrit ſuauitate illectus materię. Tibi dñe hũc commendo Libanum, Libanum egregium hunc choꝝ uirgineum ſacrum cœtum fœminaꝝ. Tu cuſtodi ut non ſuccidatur, ut non incidatur, ſed ſua illi ſeruet̃ integritas, ſeruet̃ caſtitatis cãdor, q̃a Libanus cãdorẽ ſonat. ſeruet̃ puritas mentis, ut ſanctæ ſint & corꝑe & ſpũ. Cuſtodi Libanũ hũc, cuius ligna in ferculi tui

Zach.11 dedicaſti materiã. Procul ab illo ſi prophetica cõminatio. Aꝑi Libane portas tuas, comedet ignis cedros tuas. Portæ tuę claudant̃ alijs, ſoli aꝑiant̃ tibi. Tu illi clauis ſis et clauſtrũ, tu ſigna et reſigna, ut nec ſignaculũ nec clauem ꝑter te recipiat xp̃e Ieſu qui deus es bñdictus in ſecula ſeculorum, Amen.

Sermo

Sermo 18.

I Ignis Libani ĩcorruptio carnis, & munditiæ uob̃ eſt candor expreſſus.

Rom.14.b Bona q̃dẽ eſt caſtitas:

Acto. 15.c ſed qđ nõ fit ex fide, pc̃tm̃ eſt. Fide (dicit ſcriptura) purificãs corda eoꝝ. Non .n. ſola carnis continẽtia caſtitas cenſet̃:

Ioan. 15.a cordis multo magis eſt æſtimãda puritas. Iã uos, inq̃t Ieſus, mundi eſtis ꝑꝑ ſermonẽ quẽ locutus ſum uob̃. Bonus fidei ſermo qui mundat: & iõ in hoc ferculi cultu poſt ligna Libani columnas ꝓducit argẽteas, & uirginalis mentem munditiæ ad ſacri ꝓuocat meditationẽ elo-

pſal. 11.b quij, eloquij caſti, eloquij qđ argẽto examinato confert̃. Bonæ ſunt in pectore uirginum erectæ columnæ, ſi ſacræ fuerint ſcripturæ ſuffultæ & cognitione fideli, & recogitatione frequẽti. Bonus Libanus es ſi mũdũ cor hẽs, mũdũ à cogitatione fœda, & à cogitatione infideli. Magna fœditas ſpũs fidei corruptela. Qđ ſi ſana fuerit in te firma forma fidei, iam unam hẽs columnam. Noli tñ eſſe hac cõtẽta, adiũge & alterã, meditare ĩ lege dñi die ac nocte. Infidelitatẽ & fornicationẽ puta ſi mẽs tua uel modicum à fidei recogitatione declinet. Bonæ columnæ ſunt, diuinæ notitia & memoria le-

pſal. 32.a gis: recta credulitas & recordatio fidei. Colũna es, ſi fueris in fide firma. Argentea, ſi diuini fueris uſu inſtructa ſermõis. Rectum eſt, inquit, uerbum dñi, & oĩa oꝑa eius in fide. Bonæ colũnæ fides, & ỽbũ fidei. Verbum hoc ꝓpè ſit in corde

Pſal.118.x tuo: nã in ore ꝓpè eſt: ꝓpe ſit, & ꝑpetuũ ibi ſit. Ex abũdãtia cordis ſermo erũpit. Septies in die (inq̃t ꝓpheta) laudẽ dixi tibi. Vos ſacræ uirgines dicite ſꝑ: Septies q̃dẽ dicite laudem ꝑꝑ horas ſolennes: ſꝑ aũt cantantes & pſallentes in cordibus ur̃is. Argẽteæ ſint lingvę ur̃æ. Argenteæ

Ephe. 5.d ſunt, ſi de ſacra xp̃m pagina ſonant. Nõ mittat̃ maſſa plũbea in os ur̃m. Plũbeũ os eſt qđ nil ſubtile loquit̃, nil acutum, nil de ſuꝑnis: ſed totũ remiſſum eſt, totũ

Zac.5.a hebes, totum de imis fortaſſe & de ini-

Matt.22.a quis. Nam iniquitas ſedet in talẽto plũbi. Hõ ille euangelicus ꝑegre ꝓficiſcẽs, non talia ſeruis ſuis talẽta diſtribuit. Nolite de talib. negociari talẽtis, in theſauris ur̃is hmõi nõ inueniant̃. Paulo dicenti intendite: Oĩs ſermo malus ex ore ur̃o nõ ꝓcedat, ſed q bonus eſt ad ædificationẽ fidei. Ad ædificationẽ, inq̃t, nõ ad Ephe.4.g

euerſionẽ fidei. Ferreũ os eſt qđ fidem euertit, qđ ſc̃tãm ſubruit conuerſationẽ: inſtrumentũ eſt belli, ſeminariũ litis, qđ murmur & amaritudinẽ ſonat. Beſtia talis in Daniele deſcribitur, dẽtes & un- Dan. 7.b

gues ferreos hñs, comedẽs & comminuẽs oĩa. Nulla inter ouiculas, imò inter amicas dñi beſtia talis reꝑiat̃. In hoc grege uirgineo nulla uirulẽta, nulla uiolẽta ſit, nullus in hoc paradiſo ſerpẽtis ſibil9 ſonet, uirgineũ os uirulẽta ỽba non decẽt. Quid? Prauis polluta ỽbis in oſculũ ſpõſi labia porrigis? Cãdor ipſe lucis æternæ, & nil inq̃natũ attingit illum. Memẽto os tuũ cœleſtib. oſculis & oraculis conſecratũ. Sacrilegiũ puta ſiq̃d non dulce, non diuinũ, nõ de ſc̃tã pagina ſonet. Buccinate (inq̃t) in neomenia tuba, Pſal.80

in ĩſigni die ſolẽnitatis ur̃æ. Oĩs dies uobis ſolennis debet eſſe, ſꝑ neomenia, ſꝑ ſabbatum. Iõ os ur̃m quaſi tuba ſit ductilis: tuba argentea, tuba quæ non lites ſed lætitiam ſonet, ſed ſolennitatem, ſed cantica ſpiritualia. Neſcio q̃uo de colũnis argenteis ad tubas nr̃a deflexit or̃o: niſi qđ optima colũna eſt in domo dñi, qui tale os portat. Bona columna eſt, in quo feſſi ſuſtentantur: Hẽs in Eſaia: Dñs Eſa. 50.b

dedit mihi linguã eruditã, ut ſciam eum qui lapſus eſt ſuſtentare uerbo. Erudita planè lingua xp̃i Ieſu, annunciantis pa- Prou. 15.a

cem, prædicantis bonum. Lingua placabilis lignum uitæ, columna & firmamentũ ueritatis. Et tu uirgo in hoc ſponſi imaginem porta, ut habeas linguam eruditam, linguam placabilem, non erroneam, non uagam, non labilẽ ad ocioſa: ſed quæ loquatur iudicium, quæ uerbum ſolatij proferat, quæ columna quędam ſit & firmamentum ad ædificationem fidei tuæ uel alienæ. Propè ſit uerbum fidei in ore tuo, & in corde tuo. Vis Rom.10.b

columnã audire argenteã? Lex, inq̃t, dei

eiꝰ in corde ipſiꝰ. ecce argẽtũ. Et nõ ſup
Pſal. 36. f plãtabunt greſſus eius. ecce colũna, iuſ
Pſal. 32. b colũna q̃ ſubuerti non p̃t. Verbo dñi cœ
li firmati ſunt, inquit pſalmiſta. Hoc uer
bo confirmetur cor uirginis, ut cœlum
ſit, ut ſedes dei, ut reclinatoriũ poſſit au
reũ fieri. In argẽto, fidei rõnem & ſciam
accipite: in auro, intelligentiæ & uerita
tis fulgorem. Reclinatoriũ hoc aureum
ſuper hmõi columnas imponit. Niſi em̃
credideritis, non intelligetis. Fidei erudi
tio ad intelligẽtiæ puritatẽ gradum præ
ſtat. Fundamẽto huic contemplationis
innitit gr̃a. Dum in ſermone dei medita
ris fideľr, & ꝑ patientiam & conſolatio
nẽ ſcripturæ ad ſpem te ſupnã erigis, co
lũnam te exhibes. Reclinatoriũ aureum
tũc exurgis cum nuda tibi ſine ſermonis
inuolucro raptim incipit coruſcare ueri
tas. Sed iã pfectius ordinẽ intuere, & ꝑ-
uectũ quẽdã de Libani lignis ad colum
nas argẽteas, et aureũ reclinatoriũ. In Li
bano cordis mũditia, in argẽto diuinę le
gis notitia, in auro ſiue ſermonis miniſte
rio myſteria ſacra manifeſte reſplẽdẽt.
In primo mẽtis oculũ purgas: ĩ ſc̃do pro
ſpicis: pſpicis aũt in tertio. Vel ſi mauis
ita dici, mũdaris, ſpecularis, cõtẽplaris.
Cõfeſſio, inqt, et pulchritudo ĩ cõſpectu
Pſal. 95. b eius. In Libano pulchritudo, in argento
cõfeſſio, ĩ auro diuinæ cõſpectus p̃ntię ti
bi cõmẽdat. Quã magna eſt cõfeſſionis
& pulchritudinis hꝰ gr̃a, q̃ ĩ conſpectu
tãtæ maieſtatis admittit, uis alibi ĩ pſal
Pſal. 50. c mo audire? Audi hãc diſtinctionẽ. Cor,
inqt, mũdũ crea in me deus, & ſpm̃ re-
ctũ in noua in uiſcerib. meis. Ne ꝓijcias
me à facie tua. Vides qũo abyſſus abyſ
ſum inuocat, qũo diuerſa ſcripturæ capi
tula ſibi cõcinũt? Primũ ad Libani can-
dorem refer. Beati. n. mundo corde, qm̃
Mat. 5. a ipſi deum uidebunt. Sc̃m ad argẽti co-
lumnas. Rectum eſt. n. uerbum dñi. Ter
tium ad aureum reclinatorium, ubi dñi
facies ſine uelamento ſyncere uſ, & in
auro rutilat maieſtas regia, hoc eſt, pur
gatum, inſtructum, & (ut ſic dicam) prę
ſcriptum ſpm̃ ſibi poſtulat dari. In Liba
no purgatur, in argento inſtruitur, in au
ro perſtringitur. Perſtringitur. n. uerè in
contemplando quælibet purgatæ men
tis acies, & coruſcationes intimæ lucis
ad modicum ſuſtinet. Hos ꝓfectuũ gra
dus relege tu quæ ſpeculationis aſpiras
ad gr̃am. Nihil in te fœdũ, nihil infidele
reſideat, ut nuda tibi poſſit fulgurare ỽi
tas. Primo emũdare, ſc̃do exercitare, ter
tio intuere. Emũdare à lege carnali, exer
citare in lege fidei, intuere & pſpice in le
ge pfectæ libertatis, in lege ſpũali. Vbi
em̃ ſpũs dñi, ibi libertas. In lege q̃ lr̃æ ue 2. Cor. 3. d
lamine caret, in q̃ nec errori, nec ignorã
tiæ, nec ænigmati locus eſt. Error ubi ẽ,
ſe ducit. Ignorantia ubi eſt, non ducit.
Aenigma ubi eſt, etſi ducit, non tñ ꝑdu-
cit. Quis ibi erret? Reclinatoriũ. n. eſt, et
qes, & uotoꝶ finis. Quis ignoret? Auꝶ
em̃ eſt, & rutilat ad lucẽ. Qd' ibi ænig-
ma? Votoꝶ finis, & ſerena ỽitas, ænig-
matũ figuras nõ recipit. Ibi nihil falſum,
nihil occultatũ, nihil figuratũ: auꝶ ẽ, &
fulget: reclinatoriũ eſt, et fouet: dulcis ſo
mes, ſed hora fugax. Et fulgor iſte fulgu
ri cõparat. In momẽto fit, in ictu oculi, ĩ
nouiſſima tuba. Nouiſſima tuba eſt qñ 1. Cor. 15. g
nõ iam in pagina, ſed in ipſa p̃ntia inno-
teſcit, qñ quis efficitur docibilis dei, qñ
poſt apl'oꝶ & prophetarum ſermones
nouiſſime in ſeipſo dei filius patris uer-
bum loquit. Tuba hæc neſcit incertũ ſo
nũ dare, nõ ſonat niſi ad ſolẽnitatẽ, niſi ĩ
neomenia, & nouæ lucis exordio. Bucci Pſal. 80. a
na nob̃ tu bone Ieſu, ĩ neomenia tuba, in
inſigni die ſolẽnitatis nr̃æ. Verè inſignis
dies, ubi diuina maieſtas ſe manifeſtat,
nihil ĩſignius, ſed nil ſuccinctiꝰ. Diẽ dixi?
hora ẽ. Hora ỽè ĩſignis, et ỽè ſolẽnis. Eru
cta tu nob̃ Ieſu bone, æterni illiꝰ diei ho
ras aliq̃s, diẽ illũ ſtatĩ efficies, ubi tuæ lu
cis ỽbũ eructas, q dies es ęternꝰ. Fulgu
ra nob̃ coruſcationes tales. Fulgur effi-
cit, cui tu fulguras. Siľem tibi reddis ſi 1. Ioã. 3. a
quẽ irradias. Siľes, inqt, ei erimus cũ ap
paruerit. Mõtes quos tali radio tangis,
nõ fumigãt ſed fulgurãt. Aurei fiũt, tuũ
qb. auꝶ refulget. Caput tuũ auꝶ opti-
mũ reclinatoriũ aureũ nõ iuenit, ſed red
dit ubi ſe reclinat. Iã nõ eſt illud, de euã-

gelio dicere: Filius hoĩs non hẽt ubi ca-
put ſuũ reclinet. Vides'ne dñe Ieſu, quot
Luc. 9. g hic hẽs reclinatoria? Nunq̃ ſe maieſta-
tis ſuę caput libẽtius reclinat, quã in uir-
ginitatis aureo ſinu. Reſpice uirgineą pe
ctora hæc, pectora uacãtia tibi: in his fre
quẽter reclinas & recũbis, & cubas in
meridie, & aureo quodã ſereno. Nõ hic
uulpes foueas hñt, nec nidificant uolu-
cres cœli. Solidius eſt reclinatoriũ hoc,
quã ut hic ſubdola ualeat uulpes infode
re. Nullus doloſitati relinquit hr̃ticæ lo
Matt. 11. d cus, ubi ſerena fulgurat ỽitas. Sublimiꝰ
eſt quam ut huc aut ſubdola uulpes, uel
ſupba uolucris accedere queat. Abſcõ-
dita ſunt hęc à ſapientib. & prudentib.
& reuelata ſunt paruulis, q humilem ſe-
ctant aſcenſum purpureum, & paſſionis
xp̃i ueſtigijs ĩſiſtũt. Verè purpureus aſcẽ
ſus, quem xp̃i ſignauit cruor, & paſſiõis
eius colorauit fides. Sed illud attẽden-
dũ, qũo, imò quàm congruo modo ſibi
cõcidũt colũnæ argẽteæ, & aſcẽſus pur
pureus. In illis ſapis fideľr: in iſto ſentis
humiľr. In illis meditatio: ĩ iſto imitatio.
1. Cor. 4. d Non. n. in ſermone tm̃ eſt regnũ dei, ſed
in uirtute. Quid tu illic dices, q humilia
tionẽ ſeruitutẽ putas? Seruilis nõ eſt, quã
regalis nobilitat purpura. Ornamentũ
eſt etem̃ purpura regiũ. Hos ſi tu uel de-
dignaris uel horres gradus, reſpice ꝙ
purpurei ſũt. Humilitas ſuſcepta ꝓ xp̃o,
regiam præfert dignitatem. Tu ỽò ſpõ
ſa xp̃i candido p̃me pede gradus purpu
reos. Nobilis eſt ſemita quam dilectus
tuus prior inceſſit. Quã pulchri ſunt et-
enim gradus purpurei, quos pede ſacro
Exo. 2. b xp̃s prior ſignauit, pedib. illis, qbꝰ nullꝰ
puluis adhæſit, pedib. niueis quos cruo
ris ſui ſignauit ueſtigio? Et tu ardenter
ueſtigia relege: Aufer calceamentũ car
neũ de pedib. tuis. Sc̃tũs. n. aſcenſus eſt,
quẽ tibi diſponis. Nudo & expedito in-
ſiſte ueſtigio gradib. iſtis. Purpurã hanc
nõ cõchylij, ſed xp̃i ſanguis intinxit. Hic
tu pedẽ libẽter pone, ut pes tuus intin-
gat in ſanguine xp̃i. Nõ ueniat tibi pes
ſupbiæ, ſi humilẽ ſecteris aſcẽſum, q ſpõ
ſi tui cruore ſacro ſignat. Huic tu nõ mõ
pedẽ, ſed ẽt manũ & caput intinge, & to
ta purpurea, tota regalis, et paſſione xp̃i
tota nobilitata aſcẽdas. Nã & ſi cõpate 2. Tim. 2. b
ris, cõ regnas. Noli te ſcľi nobilitate ca-
rã reputare. Vilior eris ſi reſpexeris ad il-
lã, ſi natales tuos ſpõſo imputas, ſi te ꝓ
ſcľi faſtu p̃feras alijs, aut aliqd hr̃e priui
legij putas. Cõtra humilitatem ꝓpoſiti
de ꝓ ſapia carnis euacuaris à gľia xp̃i, ſi
alia te nobilitari p̃ſumas. Hæc tibi pur-
pura ſufficiat ad faſtũ, ſufficiat ad aſcen
ſum, ſufficiat ad gľiam, ut nõ glorieris ni
ſi in cruce dñi tui Ieſu xp̃i. Aſcẽſus te pur
pureus reclinatoriũ ꝑducet ad aureum:
qm̃ humilib. & qetis cõtemplationis de
bet gr̃a, à ſapientib. aũt & prudentibus
abſcondit, reuelanda paruulis. Purpura
hæc magnũ quoddã eſt pignus amoris Ioan. 15
quẽ tibi dilectus exhibuit. Verè magnũ
pignus amoris mortis paſſio. Maiorem
hac dilectionẽ nemo hẽt, ut aĩam ſuam
ponat qs ꝓ amicis ſuis. Tale p̃ſtitit, tale
pignus repoſtulat paſſio tua, hũiliatio
tua. Quid ꝓ te ꝑtulit, in memoriã tibi re-
ducat: & quantum adamauit, pro qua
ſe tantum humiliauit. Ama ergo tu illũ
qui prius & plus dilexit. Non exigunt
hæc tempora ut ſanguinem effundas.
Effunde animam tuam, effũde ſicut aq̃
cor tuum. Nam & ſi tradideris corpus 1. Cor. 13. a
tuum ita ut ardeat, charitatem non ha-
beas, quid tibi proderit? Deniq̃ & ulti-
mo loco quaſi finalis oĩum clauſula gr̃a
rum ponitur charitas, & media uelut or
namento quodam charitate conſtrata
dicuntur propter filias Hieruſalem.

Sermo 19.

n Ouum aliquid uultis audire, ſed
ego nouum quid non habeo, ni
ſi ut uos innouet amor. Manda
tum hoc nouum do uobis, nihil uobis
notius, & nihil eſt nouius. Non eſtis
in iſto rudes & inexercitati negocio. Ve
ſtrum hoc proprium officium eſt. In
amoris enim præcipue munus eſtis de
dicatæ. Denique & propter uos fercu-
la Salomonis media charitate conſtra-
ta dicuntur. Media, inquit, charitate cõ
ſtrauit propter filias Hieruſalem. Quo

dam quaſi priuilegio hic ſermo uob̄ de
legauit uſum amoris. Aemulamini filiæ
Hierl'm chariſmata meliora, magis aũt
Cant. 3.d ut ametis. Amor oĩ ſupeminet grãæ: & in
hm̃oi deſcriptione ferculi, charitas reliq̃
rũ q̃ſi ornamentum & clauſula ſupponi
tur grãꝝ. Plures in hoc ferculo enumerã
tur grẽ, ſed charitate cumulant oẽs. Cha
ritas cumulus eſt, charitas fundamẽtũ.
Ephe.3.d In charitate, inqt, radicati & fundati. Il-
la in primis, illa in ultimis, illa in ĩtimis:
illa inchoat, illa conſummat, illa cõicat
chariſmatib. cæteris: iõ in medio collo-
cat q̃ſi ornamentum quoddam cõe, &
totius clauſula ferculi. Et color purpure⁹
& auri fulgor obſcurior eſſet ſi nõ chari
tate ueſtiret. Quãta eius eſt grã, q̃ ipſum
contemplationis auꝝ exornat? Ipſa me
dia eſt & reliquaꝝ q̃ſi medulla grãꝝ.
Nulla tam eſt intima uirtus, nulla ſic
aĩos penetrat & ꝑfundit, & arcanos cor
dis ĩplet receſſus. Ipſis aĩ medullis amor
Cant. 3.d imbibitur, & ſecretis influit uenis. Me-
dia, inqt, charitate. Bñ media, q̃ ſic inti-
ma eſt. Plenitudo legis eſt charitas. iõ
lex uacuat ſi fuerit deſtituta charitate.
Vitalis q̃dã uena legis eſt, & reliq̃ꝝ cha
ritas uirtutum. Cæteræ q̃ſi in partẽ ſe cõ
trahunt, illa oĩ cõis eſt gradui: ſiue men-
te excedas, ſiue ſobrius fias: ubiq; chari
tatis & neceſſarius & iucũdus eſt uſus.
Reliq̃ꝝ officia uariant grãꝝ: & uicibus
alternant: charitatis cõtinuant iura quo
dã iugi tenore: ſiue mẽte excedam⁹ deo,
ſiue ſobrij ſimus, urget nos charitas xp̃i.
Vos uerè, ſicut arbitror, urget charitas
Xp̃i. In qd uos urget? In ſeipſam. Alioꝝ
alia ſunt officia, ur̃m ſpeciale munus eſt
amor. Improb⁹ ſui ꝓuocator eſt amor,
& dulcem agit in patiẽtes tyrannidem.
Amor ſeip̃m in ꝓuectus ſp̃ urget uberio
res. Aemulamini filiæ Hierl'm chariſma
ta meliora, magis aũt ut ametis. Aemu-
latio uos hæc ſp̃ amplius urgeat. Mãda
tum hoc uob̄ ſp̃ ſit nouum. Et nouũ eſt,
niſi in ur̃o dulcis Ieſus ueterauit affectu.
Vtinam ſp̃ in uobis ille recẽs ſit, nec mo
ra temporis aliquid imminuat grãæ. Vti-
que recens in uobis ueſter Ieſus eſt. Ipſe
ſemper recens, ſed non deus alienus. Ve-
rè recens, in quem ſemper anxio inhia-
tis amore. Deniq; id ſolum hẽtis in uo-
tis, ut uobis ſemper amplius placeat.
Quantum placet, qui ſatis placere non
põt? Nulla magis uos rõne placere po-
teſtis, quã ſi uob̄ placeat ipſe. Animum
uult, aliud non q̃rit. Solus ſufficit, ſi tñ to
tus impendit. Satis eſt pro uiribus tuis,
ſed paꝝ eſt ꝓ eius meritis. Si te tibi con
feras, & tua metiaris ex rl'a, ſufficit. Sed
ſi de te: nil tibi relinquit. Si aũt ex ipſi⁹ te
rl'a metiaris, & uelut in libra colloces,
qd tu momenti aduerſus illũ tenebis? Si
infra uires tuas amor ſe cohibet et cõtra
hit, iniquus eſt: & ſi iuxta uires tuas, exi-
guus. Quid ergo? ſupra uires caſſo te ex-
tẽdes cõatu? Quidni? amor nõ capit de
impoſſibilitate remediũ. Nulla ſatis ma
gna ſũt amoris officia, ubi tñ ipſe nõ ĩte
puit amor. Q̃uo erit ĩ ſuo ꝑcus, q ĩ alieno
fidelis exiſtit? Q̃uo erit in officijs ꝓpen-
ſus, in ſeipſo parcus? Amor ſeipſo nihil ĩ-
pẽdit libẽtius, nihil uberius põt. Quę ma
ior ubertas quàm ubi nihil decerpitur?
Amor exæſtuat, ſeip̃m nõ capit, ſuꝑfluit
ſibi, ĩmẽſitatẽ æmulat, dũ metã neſcit af-
fectui ponere. Oleũ eſt qd' ſtare neſcit,
niſi cũ uaſculũ deſiit, niſi ꝙ nec tũc nouit
cõpeſci. Muſti p̃fert amor inſigne, quod
natiuitatis ſuę feruore quodã & uelut æ-
tatis laſciuia excreſcit et ſuꝑfluit, capi ne
ſciẽs, & nouo ſp̃ exferueſcit & fermẽtat
affectu. Amor ĩfirmitatẽ nõ cãt, ſed ma-
gis accuſat. Amori nihil ſatis ẽ, nihil mi-
nus ſeipſo. Amor ſeipſo ſatiari nõ p̃t: &
tñ niſi ſeipſo paſci nõ põt, ipſe ſibi dulce
ſatis eſt pabulum. Amor nil magis uult
quã amare. Quam dabit hõ commuta-
tionẽ pro amore? Quã dabit, uel quã ac
cipiet? Nihil gratius amore impenditur,
nil dulcius ſentitur. Amor & dulciter o-
ꝑtat, & dulciter utit, dulciter deliciat, et
dulciter dolet. Verè dulcis amor, & ſol⁹
dulcis amor, & oĩs dulcis amor, ſed nõ ẽ
amor ad amorẽ xp̃i. Suꝑ oẽm pulchritu
dinẽ pulchritudo eſt. Suꝑ oẽm pulchri-
tudinẽ, inqt, dilexi ſapiam. Q̃uo non de Sap.
corus, qui candor eſt lucis æternæ?
Frater

Fr̃ mi Ionatha, quam amabilis es & de
2.Reg.1.d corus ualde? Volebam Ieſum dicere, ſed
de cõſuetudine Ionathæ ꝑduxi uocabu
lum: & tñ gratus error, q grãm exp̃ſſit.
Error in noĩe, ſed in re noĩs huius eſt ſer-
uata ꝓprietas. Ionathas colũbæ eſt do-
num, illum ſigñans, qui ſp̃ũalis grãæ eſt
plenus, pueꝝ qui dat⁹ eſt nobis, ſiue Io-
natham ſiue Ieſum dicam, Ieſum intelli-
go. Quàm amabilis es fr̃ mi Ionatha &
decorus ualde? Præſumptionẽ putatis
qd' frẽm eum dico? Verba hæc non meã
temeritatem, ſed eius charitatem ſonãt.
Præſumptio fuerit, ſi non ipſe Ieſus mihi
indulſerit auſum. Deniq; & ipſe cogna-
tionis huius & aſſumpſit habitũ, & ex-
hibuit affectum, & iuxta apl'm: Non cõ
fundit nos fr̃es uocare. Si nõ confundit,
Heb.2.c cur non & tu confidenter dicas: Fr̃ mi
Ionatha: aut ſi domeſtico magis uis uti
uocabulo, fr̃ mi Ieſu amabilis es & deco
rus ualde, amabilis es ſuper amorẽ mu-
lieꝝ? Anxio & uehemẽti affectu ur̃a ſan
ctæ mulieres, in Xp̃m inardeſcunt uota,
ſed ipſe multo magis eſt amabilis, quã
amat à uobis. Aemulamini ergo chariſ-
mata meliora, magis aũt ut ametis. Enu
merat ligna Libani, colũnas argenteas,
reclinatorium aureum, aſcenſum purpu
reum, ad ultimum charitate cumulãs o-
1.Co.12.d mnia. Quidni? Adhuc, ĩqt Paulus, excel
lentiorẽ uobis uiã demõſtro. Bonæ ſunt
etenim colũnæ, & ſacri magna qdẽ eſt
eloquij grã. Sed ſi linguis hoĩm loq̃r &
1.Co.13.a angeloꝝ, charitatem aũt non habeam,
factus ſum ut cymbalum tinniẽs, uocis
inanem dãs ſonitũ ſine ſenſu charitatis.
Reclinatorij aurei ingens eſt gl'ia, ꝑ qd'
tibi myſterioꝝ arcana ſignant. Sed qd?
Ibidem. Si noueri myſteria oĩa & omnem ſciam,
charitatem aũt non habuero, nihil ſum.
Per gradus aſcendis purpureos, & paſ-
Ibidem. ſionis Xp̃i te gaudes hr̃e inſignia. Sed ſi
tradidero corpus meũ ita ut ardeã, cha-
Ibidem. ritatem aũt non habuero, nihil mihi ꝓ-
deſt, inquit apl's. Charitas non inflat, nõ
eſt ambitioſa, nõ q̃rit, q̃ ſua ſunt, medio
gaudet, & q̃ſi in cõi ſua bona ꝯſtituit.
Media. n. charitate conſtrauit. Nõ infla
tur, inquit, non eſt ambitioſa. Nõ. n. cha
ritas bonũ ſingulare aut ſi hẽt, amat: aut
ſi non hẽt optat: nõ uult alijs præcellere,
ſed nec ipſum magis hr̃e bonum. Multi
meritoꝝ ſuoꝝ infirma cognoſcũt. Iõq;
de ſe magnum nil ſentientes, non inflant
iſti, ſed forte ambiunt. Vñ inflentur, nõ
hñt: ſed inflate ſatis optant ut habeant.
Priuatam & hi amant excellentiam, dũ
aut concupiſcũt ut ſit, aut contabeſcũt
qd' eſſe non poſſit. Charitas ꝟò cum in-
uidia contabeſcente iter non hẽt, non q̃-
rit qd' ſuum eſt: & q̃uo poterit qd ſuum
non eſt decerpere? Quid tu inuidia alie-
nũ uis corrumpere bonum? Nũqd adij-
cies qd' ab alieno decerpis? ita forſitan,
ſed ſi corporalis aliqd pecuniæ ſubtra-
has. Nõ ergo in clauſtralib. rapacitatis
huius uitiũ ꝟeor. Eſt ſubtilius quoddam
rapacitatis inuidę genus. Quid. n.? Rapa
citatem non putas ſi pecuniæ parcis, fa-
mam decerpis? Nõ cõcupiſcis poſſeſſio
nẽ, & laceras opinionẽ? Quid tibi emo-
lumenti aliena diminutio confert, aliena
ſi corrodis bona: & quid tibi inde accre
ſcit? Euidenti forſitã ꝟitate alienæ uirtu
tis cõterunt in ore tuo dentes, quos ad
derogandũ paraueras. Non audes cor-
rodere, non tñ potes collaudare. Iã alie-
num bonũ ꝟbo nõ carpis: nũqd iõ non
rapis? Q̃uo non rapacitas ubi euidẽs bo
nũ debito defraudas teſtimonio, & ue-
rã alterius gl'iam etſi mendacio non cor
rũpis, ſilẽtio tñ ſupprimis? Vis audire in Phili.2.a
ſola ẽt æſtimatiõe rapacitatẽ eẽ? Nõ ra-
pinã, ĩqt apl's, arbitrat⁹ ẽ eẽ ſe æq̃lẽ deo.
In ĩuidã aĩam nõ p̃t ĩtrare æſtimatio bo-
na de bonis alienis. Nõ uult. n. ĩtelligere
qd' ali⁹ bñ agat, etſi palã ñ audet, penes
ſe tñ ul' diſſimulat ul' attenuat alteri⁹ me
rita. Vt qd iſtud, niſi ꝙ liuor priuatã ſẽꝑ
excellẽtiã cogitat, alienã obſcurat? Cha 1.Co.13.b
ritas aũt nõ cogitat malũ, nõ gaudet ſu-
per iniqtate, & (ut ſic dicã) ſuꝑ ĩæq̃litate,
cõgaudet aũt ꝟitati. Priuatũ aũt nõ co-
gitat: medio quodam & cõi lætatur: q̃
ſua ſunt non quærit, ſed quæ Chriſti Ie-
ſu. Eius in omnib. gloriam uel amat uel Ibidem.
optat. Cõis eſt Chriſtus, mediator. n. 1.Tim.2.b

eſt, & iō eius non ſunt q̄ media nō ſunt,
ſed in partem ſe reſtringunt. Quid tu li-
uore Xp̄m uis in partē contrahere? Aua
ram uis eſſe gr̄am ſpũs, cuius circa te ſo-
lum optas bñficia reſtringi? Sine ut ex-
creſcat & exuberet, & effundat ſe ſuper
omnem carnem ſpũs dñi, & repleat or
Rom.10.c bem terrarꝫ. Noli cōem oīb. bñficētiam
intra cordis tui anguſtias īcarcerare. Di
ues eſt.n. in oēs, & tu minuere tentas af-
fluentiam gr̄æ, & īmenſitatem redigere
ad minutias? Aemuli cordis auaras de-
dignat̃ Xp̄s anguſtias. Neſcit ęmulatio
ne tua eius bonum detineri. Proflua eſt,
nō tibi ſoli, ſed uicinis ēt ſe uaſis ei⁹ oleũ
infundit. Fac ut illa mutuo tua ſint. Erũt
aũt, ſi cōi fueris bono lætatus, alioqn et
aīæ tuæ oleum euacuas, & illis nihilomi
nus tñ infundit̃ mediator Xp̄s, & iō q̄
Ioan.13.b ſua ſunt media uult eſſe. In hoc, inquit, co
gnoſcent oēs, quia mei eſtis diſcipuli, ſi
dilectionem habueritis adinuicem. Vi-
des qũo charitas ſpeciale quoddam eſt
inſigne diſcipulatus Xp̄i, & doctrinę ei⁹
ſingulare indicium? Iō hic ī ultimo loco
q̄ſi ornatus quidam aliarꝫ īducit̃ gr̄arꝫ.
Canti.3.d Media, inquit, charitate conſtrauit. O'
quam molle eſt ſtratum charitatis. Pro
ximi charitas liuore, charitas Xp̄i timo-
re caret. Nihil hēt pœnale hæc charitas,
timor pœnam hēt, iō non eſt in charita
te timor, ſed ꝑfecta charitas foras mittit
1.Ioã.4.b timorem. Quid.n. timebit charitas uete
1.Pe.4.b res offenſas? ſed charitas op̄it multitudi
nem pc̄tōꝝ. Infirmitas ꝓpriæ conſcīæ ti
mebit ne decidat? ſed fortis eſt ut mors
Cant.8.b dilectio. Vtrunq; metum charitas foras
mittit, ſed nec perfecta charitas tp̄ales
ꝓ Xp̄o timebit moleſtias. Sed ne quidē
æternæ ſi fuerint, defatigari & euaneſce
re poterit conſũmata dilectio. Non pōt
ſemel hauſta cognitione tantæ nō dele-
ctari dulcedinis. Non iō amat charitas
ne ꝑeat, ſed mauult foris pœnal'r in æter
num perire, quàm uſu amoris æterni pri-
Cant.8.c uari. Si.n. dederit hō oēm ſubſtantiam
ꝓ charitate, q̄ũ nihil deſpiciet eam. Verè
hoc molle ſtratum, in quo ēt inter iniu-
rias tam ſuauiter quàm ſanctè quieſcit̃.

Da mihi Ieſu bone, ut ſuper ſtratum hoc
memor ſim tui, & mediter in te in matu
tinis. Dulcis planè memoria, quã amor
inducit: grata meditatio, quam ſuggerit
charitas: Nil.n. eſt qđ non iam dulciter
& grate de Xp̄o cogitet̃. Amor ꝓximi
compaſſionem hēt, & quendam nimis
ſuauem guſtum, dum gementib. nouit
condolere. Xp̄s (in quo condoleas) etſi
crucifixus eſt ex infirmitate, ſed uiuit ex
uirtute dei, non condolendi, ſed congau
dendi in ſe uobis undiq; meritum p̄ſtat.
Totus deſiderabilis & concupiſcentia
totus, & q̄ſi charitate conſtratus. Quid
enim uidebis in Xp̄o, qđ nō eius nobis
& charitatē exhibeat, & nr̃am exigat?
Totus nobis eſt charitatis illecebra, in-
citamentum amoris. Nullum in ſe meti
culoſo relinqt locum affectui, tot⁹ ama-
ri uult, q totus meret̃ amari. Noli uirgo
ad tormenta reſpicere, cui tanta ꝓpoſi-
ta ſunt oblectamenta in ſponſo. Ocio-
ſus debet eſſe timor, ubi tot inſignia relu
cent amoris. Dedignat̃ charitas timoris
cōmercium, cogi neſciens q̄ neqt com-
peſci. Iō charitas perfecta foras mittit ti
morē, uelut inutilē & ſuperuacuum, ſed 1.Ioã.4.d
non timorem illum q caſtus permanet ī
ſcl'm ſcl'i. Eſt.n. timor quem foras mittit
charitas: & eſt timor, quem mittit ueri-
tas: & eſt timor, quē intromittit & cha-
ritas & ỽitas. Primus cautus, ſcđs ca-
ſtus, ſed non ꝑmanens in ſcl'm ſcl'i, terti⁹
& caſtus & permanens. Primus ỽet̃ pœ
nam, ſcđs offenſam, tertius totus libera
quædam & ſecura reuerentia eſt. Et pri
mus quidem timet offenſam, ſed ꝑꝑ pœ
nam: ſcđs offenſam, ſed ꝑꝑ ipſam. Et q-
dem iniuria q̄dã iuſtitiæ eſt, ſi metu pœ-
narꝫ in gr̄am ueniat. Satis ipſa ꝑ ſe meri-
ti obtinet, ut hoīm in ſe ſtudia ꝓuocet,
& cōciliet affect⁹. Hũc ergo timorē cha
ritas ꝑfecta excludit. Qũo.n. ꝑfecta cha
ritas, q̄ timoris ſtimulo īdiget ad cultũ
iuſtitię? Perfecta dilectio mētē in ſolido
poſſidet, oīa ſoli ſibi iuſtitiæ munera de-
putari uolēs. Frigidus timor eſt, & pigre
īcedit, ſatis hñs tm̄ īpune euader̃. Amor
faſtidiũ neſcit, feruid⁹ ē, & ī anteriora ex-

tentus: metus cōtractior, neceſſitate tm̄
iuſtitiæ, ſubit officia. Amor perfectus ſo
li qđ agit, debet iuſtitiæ, nihil in ea iuris
relinquens timori. Quidni? An non ſatis
in ſe obtinet meriti ad oē bonum opus
iuſtitia? Xp̄s.n. nobis factus eſt iuſtitia.
Quid ergo Xp̄s non ſatis in ſe hēt dotis
ad placendũ? Alieno ergo & ipſe, ut pla
ceat, indiget adiumento? Si nō eius ob-
tentu ſolius obtēꝑat̃ ipſi, qũo erit eius ꝑ-
fecta dilectio? Diligã te bone Ieſu, diligã
te uirtus mea, quem nō poſſum gratis di
ligere, nec poſſum tñ ſatis diligere. Diri
gant̃ in te ex integro ſtudia mea, nec alie
no deducant̃ & diſtrahant̃ affectu. At
quam exigua ſunt ēt cum integra ſunt in
te ſtudia nr̃a? qũo ergo diminuam qđ
cum integrum eſt, tam exile eſt? Tot⁹ in
te deus bone, ex deſiderio ferar. Trahe
me tu in teip̄m, ut nullo indigeam timo-
ris impulſu, ſed ꝑfecta charitas uſum ei⁹
excludat. Quid igit̃, non ſunt metuenda
æterna ſupplicia? Metuenda planè ſunt,
& cauēda. Nemo.n. unq; carnē ſuã odio
Ephe.5.f habuit: ſed uehemētior xp̄i dilectio mo-
tu timoris ñ eget affectũ iuſtitiæ. Amor
iſte nihil tã ỽet̃ q̄tũ offēſam: ſed ꝑꝑ offē
ſam, ñ ꝑꝑ pœnã. At iſtđ qdē, q̄diu ī incer
to humanæ res fluctuant, & non eſt tuta
laus hominis in uita ipſius. At cum ad
ueritatē poſt uitam fuerit introductus,
hmōi de reliquo metus ceſſabit, timori
tertio faciens locum, qui priorib. qdem
ſuccedat, ſed nulli cedat: permanet.n. in
ſcl'm ſcl'i. Primus ergo timor metuit ne
temeritatis offenſam luat. Scđs ne infir-
mitate offendat. Tertius qđ metuat nō
hēt. Quid.n. metuat completa felicitas,
& conſũmata charitas? Timor hic de
plantario orit̃ charitatis. Non audeo di
cere qđ charitas eſt, nec tñ audeo nega
re. Quid.n. niſi amor eſſe conat̃, qui iam
neſcit affectum timoris? Qũo nō amor,
qui iam penè timor eſſe deſijt? Quanã.n.
rōne timor nil metuens, timorem illũ tã
tutũ noīe impartiret̃ amoris, niſi q deus
ipſe ibi quidem amat nos: non tñ timori
in tãta maieſtate permittitur locus? Sed
in oīb. qũo à charitate timor ille ſepara-

bit̃? Et qd aliud eſt ibi timere niſi non tu
mere aduerſus dñm maieſtatis? Quid ē
timor ille niſi uotiua ſubiectio, obedien
tia non coacta, ultro impenſa reuerētia?
Qũo timor qui offendere nō timet? Nō
enim ualet. Sed iterꝫ qũo non timor qui
offendere non audet? Et timor ergo non
ur̃, quia nihil uel pc̄lī uel ꝑiculi metuit: et
timor manet, quia nihil audacter uel te-
mere p̄ſumit. Quid eſt timor ille niſi re-
uerentia humilis ex debiti neceſſitate im
penſa, neceſſitate nil paſſa. Eſt.n. obſe-
quēdi neceſſitas iure cōdōnis, ſed neceſ-
ſitatē ignorat libertas dilectionis. Quid
eſt timor ille niſi temeritatis & negligē-
tiæ magis priuatio, quã neceſſitatis coa
ctio? Vides quantum timor iſte appro-
ximat ad charitatem? Penè illa eſt, ſed pe
nè non eſt. Cauſa diſtat, par eſt affectu.
Quęris q̄ cã? Inferioris cōdōnis reſpectu
obſequēdi ad oēm nutũ tãtæ maieſtati.
Incũbit tibi iuſta neceſſitas, ſed ad cãm
iſtã charitas nō reſpectat: diuina maie-
ſtatis admiratione rapit̃, nō cōtuitu infi
mæ cōdōnis. Ergo rōnem quã timor re
ſpicit, charitas neſcit cauſis p̄ucta potio
rib. Cauſis ergo diſtant timor & amor,
obſeqo & affectu libero cognati. Prim⁹
ergo timor metuit puniri. Scđs priuari.
Tertius neutrũ. Primũ illũ ꝑfecta chari-
tas exterminat. Secundũ ad tp̄s tolerat.
Tertiũ ſibi īdiuiſè collaterat. Hũc uos fi
liæ Hierl'm timorē captate. Primũ caue
te illũ, quē charitas foras mittit. Media, Canti.3.d
īqt, charitate cōſtrauit. Vbi media dicit,
totũ dat ītelligi. Et ur̃i cordis medium
charitas cōſternat, charitas ueſtiat. Ve-
ſtit hęc ē & ornamētũ nuptiale. Quę ſi à
nuptiali exigit̃ cōuiua, q̄to magis à nu-
pta? Sola p̄occupar̃ & poſſider̃ uult oēs
mētis ur̃æ receſſus. Nolite illos đgñi &
aliēo cōicar̃ affectui. Molle qdē & đlica
tũ ē ſtratũ charitatis, moleſto ne ad mo
dicũ qdē uult metu cōtriſtari (ꝑꝑ filias ī-
quit Hierl'm) Iure quidem. Pax.n. multa
diligentibus legem tuam. Siquis de in- Pſal.118.a
dulta dñatur gr̄a, quanto magis & uos?
Nã etſi conſtat ſp̃ualiũ bonoꝝ magnas
eſſe diuitias, ſed charitas ſupergreſſa eſt

uniuerſas. Nõ mõ ſupergreſſa, ſed ẽt cõ-
plexa. Et dulcis & diues ẽ charitas. De-
Pſal. 67. c niq; ſicut hẽt pſalmus. Inter medios uir-
tutum cleros, & in ſpũalium cõione gra
tiarũ ſup ſtratũ dormit charitatis. Cha-
ritas q̃ſi media oĩb. cõicat, & q̃ſi melior
oẽs cumulat uirtutes. Aemulamini ergo
filiæ Hierlm chariſmata meliora. Magis
aũt ut charitatem habeatis, & abundã-
tius habeatis, totæ in affectum amoris
tranſite. Totus. n. amabilis eſt dilectus
noſter Ieſus Xp̃s. Qui uiuit & regnat in
ſecula ſeculorum. Amen.

Sermo 20.

Vdiſtis quo inuitatæ ſunt filiæ
a Sion, ſed unde iubentur egredi,
nondum audiſtis. Id. n. eſt qđ
Eſa. 83. d non exprimit lr̃a. Vñ ergo? Nunquid de
Sion? Sed ur̃ deus deorũ in Sion. Nõ er-
go de Sion eas uocat, quas ad uidẽdum
deum uocat. At forte non ad uiſionem
dei, ſed ad uidendũ Salomonẽ in diade-
mate quo coronauit eũ mr̃ ſua. Iõq; nil
obſtat ſi filias Siõ egredi iubeat de Siõ.
Sed nunqd non hõ ille natus eſt in Siõ?
Ergo ſi de Sion euocant, non tñ uocant
niſi ad Sion: de Sion ſuperiori ad inferio
rem Sion. Nec. n. dignum aut conſenta-
neum ur̃ ut filiæ Sion egrediant de ea, p̃-
ſertim ad uidendum ip̃m cuius habita-
tio in Sion, ut q̃ natua eſt in ea. Memini
diſertum & eruditum quendam uirũ cũ
ſuper hoc diſputaret loco, dixiſſe: Male
locatæ uñt q̃ iubent egredi. Satis cõmo-
dè p tpe dixit, ad audientium qđ ppo-
ſuerat utilitatem deflectens. Mihi tñ ni-
mis bñ locatæ uñr, ad q̃s pñtis ꝟbi hor
tatus intendit. Vbi quæris. In reclinato-
rio aureo, de quo p̃ceſſit ſermo heſtern⁹.
Delectabilis ille locus eſt, & uberior ad
lætitiam, quam humana q̃at affectio ca-
pere. Delectatiõis nimietas ſeipſam ex-
haurit, & ebibit aĩm uoluptas exũdãs.
Vicib. alternat hoc gaudium, nec põt eſ
ſe continuũ, qđ eſt nimium. Bonæ tñ ui-
ces ubi non diſcedit à ſponſo. Non dat ĩ
carne cõmoranti hr̃ditate poſſidere re-
clinatorium aureũ. Iõ iubent egredi filiæ
Sion. Sed q̃uo dicat, ne longius abeatis.
Egredimini, inquit, & uidete regem Sa- Canti. 3. d
lomonem in diademate quo coronauit
eum mr̃ ſua. Nõ uult eas à Xp̃o diſcede-
re, ſiue mente excedant, ſiue ſobriæ fiãt.
Bona ſobrietas ſimplicitas fidei, quã in-
tuentiũ poſſit aſpectus ferre, & q̃ poſſit
foueri. Felix q hoc gradu cum deſcẽdit,
excipit: & cum aſcẽdit, incipit. Aſcendẽ-
tib. n. hic ſpeculationis locus primus oc
currit. Bona. n. ſpeculationis æmulatio,
ſed ſcia neceſſaria eſt. Reclinatorium ad
illud aureum ſuccenderis & ſuccingeris,
locum uerè ſpeculatorium. Studium p-
bo, ſed expecta ut componã tibi greſſũ,
& gradum ponã. Specula eſt, & ſpecu-
la uerè ſublimis, ſpecula oĩs terrenę exal Prou. 30. d
tationis ſupergreſſa nebulas. Inaſſuetus
qd illuc ſaltũ paras? Manib. (ſicut ſcri-
ptum eſt) nitere, ut aſſueſcas morari in
æde regis Salomonis. Interim repe, do-
nec rapiaris. Non. n. ſaltus ſed aſcenſio-
nes, inqt pſalmus, diſpoſuit ĩ corde ſuo.
Erit aũt qñ aſcenſio in ſaltum, magis ꝟò Pſal. 83. b
in aſſumptionẽ conuertet. Quæ ſunt aũt
iſtæ aſcenſiones niſi q̃dã mentis purga-
tiones? Iõ in ualle lachrymarũ, qm̃ deli-
cta q̃ plorant purgant. Felix q ſatis la-
uit lectulum cordis, q ſufficienter plora
uit, cuius cõpleta eſt triſtitia, cui⁹ ad cor
conſulationes inſpiratio loqt diuina, &
de conualle plorationis euocat, cuius à
furore iudicis non turbat ocl's, ut uidere
ualeat regem Salomonem tranquillo
aſpectu in die lætitiæ cordis eius. Egre- Canti. 3. d
dimini filiæ Sion, & uidete regem Salo-
monem. Illi. n. hñr digni hac lęta uiſione,
qui ſe quadã pniæ lege concluſerint, &
diſciplinæ coarctauerint cuſtodia, quo-
rum renuit anima conſolari. Vis noſſe
quàm bona ſit concluſio? Hortus cõclu
ſus, fons ſignatus. Surge propera amica
mea & ueni. Vides iam q̃uo illam inui-
tat, & amicam nocat, quæ ſeipſam con Cant. 4.
cludere nouit? Quod ſi concluſæ eſtis, Canti. 2.
nolite egredi, donec Chriſtus uos inui-
tet. Egreſſa eſt Dina, non educta. & Gen. 34.
egreſſa eſt non ut regem Salomonem:
ſed ut mulieres uideret regionis illius.
Quid iuenerit, uos noſtis. Vos egredi no
lite,

lite, niſi qñ uos aut ſponſus, aut ſpõſi in-
Ioan. 11. f uitant ſociales. Egreſſus eſt Lazarus cũ
Gen. 8. illum dñs euocaret ad uitam. Egreſſus
Gene. 12. a eſt Noe de ea, q̃ ip̃m inter huius mundi
fluctus illæſum arca cõcluſit, ſed ingreſ-
ſus eſt cũ ei recluſit oſtia dñs. Egreſſus
eſt Abrahã de terra ſua, ut repromiſſio-
nis terrã uideret, ſed uocatus egredit. Et
uos egredimini filiæ Sion, inuitatę ad fe-
licioris gr̃am uiſionis. Concluſus eſt, &
concluſus miſerè, qui btãm ad hanc ui-
ſionẽ egredi nec nitit nec meret. Sed ui-
lis cõcluſio, egreſſio libera. Deniq; cum
fueris, inquit, conuerſus ad dñm, auferet
uelamẽ (uelamen ignorantiæ & ignobi-
litatis) dñs. n. ſpũs eſt. Vbi ſpũs dñi, ibi li
2. Cor. 3. d bertas. Vbi maior abundãtia ſpũs, uber
Ibidem. tas uberior. Qđ concludit & inuoluit, te
nuem habet reſpirãdi libertatẽ. Egredi-
mini ergo filiæ Sion, ut cũ Paulo dicere
poſſitis: Nos aũt reuelata facie gl'iã dei
ſpeculantes, in eandẽ imaginem trãsfor
Ibidem. mamur. Viſio dei, quodam eſt cum affe
ctu ſemp accipienda. Et uerè efficax eſt
& uiolenta uiſio tua bone Ieſu, quæ in-
tuentium in ſe rapit affectus. Nonne dul
cem q̃dam deſiderij ſui paſſus eſt uiolẽ
tiam Moyſes, ut tranſiret & uideret ui-
ſionem illam magnam? Vis accipe quã
ſit efficax? Cũ exaltatus fuero à terra, o-
mnia traham ad meip̃m. Quid uerò cũ
Ioan. 12. c humiliatus fueris ad terram, nõne oĩm
ad te trahis aĩos? Ego bone Ieſu, reſurre-
ctionis tuæ non expecto gl'iam, nec ad-
mirationem meã aſcendentis in cœlum
reſeruo potentiæ, ſed ſtatim in initio an-
nũciationis uel natiuitatis tuæ uoces an
gelicæ aures meas p̃cellunt, & rumor
nouus ſtupefacit me, & ad ſe rapit inſue
ta lux exorta in tenebris. Nuda uiſio, &
q̃ ſe in affectus cõdignos non transfert,
ignorantiæ & cæcitati non cõnumerat.
Vultis uiſionem fructuoſam accipere?
Viderunt inſulæ, & timuerunt, & extre-
Eſa. 41. b ma terræ obſtupuerunt & acceſſerunt,
ait Eſaias. Videtis quos uirtutum fruct⁹
dei uiſio pariat? timorẽ, ſtuporẽ, amorẽ.
Viderunt, inquit, & timuerũt, obſtupue-
runt & acceſſerunt. Viderunt te ad in-
telligentiam, timuerunt ad reuerentiam,
obſtupuerunt ad nouitatem, acceſſe-
runt per conformitatem. Viſio com-
prehendit, timor comprimit, ſuſpendit
ſtupor, rapit & unit acceſſio. Illi. n. acce-
dunt qui æmulatione accendunt. Vide-
tis aĩm, timor humiliat, ſtupor q̃ſi infa-
tuat, amor conglutinat. Caſſa uiſio eſt,
nec contemplationis digna uocabulo,
q̃ talib. nõ eſt ueſtita affectib. An illum
uidere diffinies, q de myſterij cognitio-
ne nõ timet nec ſtupet nec ardet? Timo
re ſobrius ſit aĩus, ſtupore abſorptus, ac
ceſſu conſertus & conſociatus. Hmõi
uirtutib. contemplationis gr̃a conſtat,
ſed ſtupore magis & amore. Nã ſtupo-
re & admiratione mens excedit, amore
accedit. Nec æſtimanda eſt uirtus con-
templationis tam ex materia, quàm ex
mõ. Vtraq; attẽdẽda ſunt & gña rerũ cõ
tẽplãdarũ, & gradus affectuũ. Sed ſatius
inferiori gñe amplius affici, quã in ſup̃io
re minus. Viſio hęc abſcõdita eſt à ſapiẽ
tib. & prudentib. & reuelata eſt paruu- Mat. 11. d
lis. Iõ dicit: Extrema terræ obſtupuerũt
& acceſſert. Qđ humiles cape ſufficiũt,
id magis ſolet afficere, & q̃dã ſui admi- Ioan. 12. c
rationẽ & amorẽ ĩportare. Cũ exaltat⁹,
inqt, fuero à terra, oĩa trahã ad meip̃m.
Oĩa q̃ ĩde ſunt bone Ieſu q̃dã hñt alliciẽ
di efficaciã, & cogitãtes ſolicitãt ĩ affe-
ctũ, ſed ad oĩa nõ poſſum⁹ oẽs attigere.
Sublimia ſolis ſublimib. ſunt, hũilia oĩb.
Quæ maior humilitas quã exaltari ĩ cru
ce? Etiã đ hoc ait: Cũ exaltat⁹ fuero à ter
ra, oĩa trahã ad meip̃m. Efficax ad trahẽ
dũ hũilitas iſta. Quidni? Quis nõ ad ſim
plicẽ cogitatũ h⁹ rei ſtupore & extaſi re-
pleat? C⁹ ñ affectũ fides hæc exhauriat
& ĩfatuet, & reddat ĩſufficiẽtẽ? Facil' ad
cõtẽplãdũ loc⁹, ſed fœcũd⁹ ad gr̃am. Sĩ-
plicitas fidei h⁹ min⁹ hẽt ĩtelligẽtiæ, ſatis
magnũ & admĩratiõis & amoris ĩcita-
mẽtũ hñs. Acceſſibil' loc⁹, ſed exceſſus
dulciſſimos piẽs. Nolite hũc cõtẽplatio
nis locũ dedignari. Nõ ẽ difficil' ad reco
gitãdũ, & ẽ diues ad gl'iã. Mihi, iqt Pau-
l⁹, abſit gl'iari niſi ĩ cruce dñi nr̃i Ieſu xp̃i.
Et qd uultis audire? Crux ipſa corona ẽ Gala. 6. d

gl'iæ,diadema regni. Deniq; ĩ cruce triũ
phauit,expoliãs principatus & ptãtes,
& mũdi principẽ eiecit foras. Gl'ioſa ui
ſio triumphi ipſius. Egredimini filiæ Siõ,
Canti.3.d & uidete regem Salomonẽ in diadema
te,quo coronauit eũ mr̃ ſua. Videte car-
nẽ quã humano ſumpſit ex gñe triũphã-
tem in ligno. Et felix caro quã ſibi Xp̃s
non q̃ſi carcerem, ſed q̃ſi coronã aſſum-
pſit: q̃ fuit ornamẽto,nõ oneri. Nos oẽs
in carne q̃ſi in domib. carcerꝝ abſcondi
ti ſumus, cõpediti & ſeruiẽtes legi pc̃ti.
Infelix ego hõ quis me liberabit de cor-
Rom.7.d pore mortis huius? Gr̃a,inqt,dei per Ie-
Ibid.8.a ſum Xp̃m. Deus.n.mittens filium ſuum
in ſil'itudinem carnis pc̃ti,de pc̃tõ dãna-
uit pc̃tm̃ in carne. Veritas carnis in xp̃o,
pc̃ti pondus non ſentiens, nobis oĩb. de
pc̃tõ uictricem palmam aduexit. Bñ q̃ſi
diadema accipit̃ corpus ĩmaculatũ, cor
pus triumphi, corpus honoris & gl'iæ,
corpus cuius cruore pc̃ti delet̃ chirogra
phũ,iuſtitiæ & ſalutis ſignat̃ cõſcriptio,
nuptialia ſunt inſtr̃a confecta. Denique
hic dies deſponſationis,qñ ueteres repu
dians ritus noua eccl'iæ ſacr̃a inſtituit,
qñ in perpetui mr̃imonij ſignum & co-
pulæ nuptialis, de latere eius ſanguinis
& aquæ miſtura ꝓfluxit. Hodie ſynago
gæ dedit libellum repudij, & à priore
Ephe.5.f odioſa ad poſteriorẽ dilectam tranſiuit.
A' ueteri tranſiuit ad nouam, quam ſibi
ipſe exhibuit gl'ioſam non hñtem macu
lam aut rugam,aut aliquid hmõi. Noui-
tatis ſignũ eſt qđ ruga caret. Explicuit
Xp̃s lr̃ę rugas,& qđ inerat nouitatis eli
cuit. Quid uultis uos Sion & ſynagogæ
filiæ rugas contrahere, quas Xp̃s expli-
cuit? Nouis ſuperuenientib. qd ueterib⁹
adhuc gl'iamini? Egredimini filiæ Siõ de
cauernis lr̃æ,de anguſta & ignobili itel-
ligentia. Egredimini & uidete regem Sa
lomonem in diademate quo coronauit
eum mr̃ ſua. Corona nobis eſt incarna-
Pſal.64.c tio,quam uos putatis contumeliam. Et
uidete iam q̃uo bñdixit coronæ anni be-
nignitatis ſuæ, q̃uo cãpi eius repleti ſunt
ubertate. Videte coronam,uidete & co
piam. Coronam uictoriæ, uirtutum co-
piam. Vñ hoc, niſi q̃a granum frumenti 1.Ioan.5.c
cadens in terram mortuum fuit? Deniq;
hæc eſt uictoria,q̃ uincit mundum, fides
nr̃a. Et ipſa credentium multitudo coro
na eſt & ornamẽtum Xp̃o. Eris,inquit,
corona gl'iæ in manu dñi,& diadema re
gni in manu dei tui. Nunquid hoc dictũ
uobis uſurpatis, an non ꝑ uos nomẽ dei
blaſphemat̃? Egredimini filiæ Sion,& ui
dete quàm gl'ioſus ſit deus in ſc̃tis ſuis,
ſi forte uiſio hæc ad æmulationem uos
deducat, & de ſolitudine ur̃a ad eccl'iæ
frequentiam tranſire faciat. Et ſi deſerta
fuiſti,ſed nõ uocaberis,inquit, ultra de-
relicta: & terra tua nõ uocabit̃ amplius Ibidem.
deſolata. Sed iam deſiſtamus ad eos q
foris ſunt ſermonẽ ꝓferre. Ipſi potius ui-
dere delectemur q̃uo iam pingueſcunt
ſpecioſa deſerti, q̃uo credẽtium corona
Xp̃s ĩ eccl'ia cingit̃. Quæ eſt ſpes nr̃a, & I.The.2.d
corona gl'iæ? non'ne uos ante deum? Si
Paulus hoc dicit, q̃uo non magis Xp̃s?
Viuo ego,dicit dñs,quia his oĩbus uelut
ornamento ueſtieris. Aduertiſti q̃uo cre
dẽtium agmina ornamentũ eſſe Xp̃i in Eſa.49.c
eccl'ia diffiniat. Qr̃ non & corona ſunt?
Sed corona habet quandã inſignẽ & il-
luſtrẽ p̃ cęteris ornamentis dignitatem:
quia cætera cũ ſint corporis, iſta eſt ca-
pitis. Et tp̃is rõ ad eius cõmendationem
aliqd affert. Solẽnib. tm̃ uſus eius eſt ac-
cõmodatus ferijs. Iam erectã uideo ala-
critatem ur̃am: iam ad uos huius ꝟbi in-
terpretationem deflectitis. Iam ur̃m in
coronæ prærogatiua intelligitis priuile-
gium, q puríoris eſtis uitæ & ꝓfeſſione
aſtricti, & exercitio inſtructi, & ĩdefeſſi
ſtudio, & ocio feſtiui. Iure diadematis
cẽſent̃ noĩe,quos iam nõ tã pugna ſolici
tat,quã triũphus lætificat: qb. nõ eſt col
luctatio aduerſus carnẽ & ſanguinẽ,qui
ſerpẽtis iã caput nõ obſeruant, ſed Xp̃i
exornãt. Vos eſtis corona Xp̃i & gau-
diũ: & iõ ſicut cœpiſtis,ſic ſtate chariſſi-
mi,ſic ſtate in dño,imò ſic capite dñm.
Sublimis loc⁹ ẽ,nihil illuc uilioris afferte
materiæ. Videte uocationẽ ur̃am,uidete
quẽ eſtis ĩ uſũ aſſũpti. Nihil fœni,nihil li- 1.Cor.3.b
gni,nihil ſtipularꝝ ĩ dñi uelitis diadema-
te texere. Nihil deniq; qđ ignem merea
tur uel uereat̃. Spinæ complexæ igne cõ-
burant̃. Noli æmulari in malignantib⁹,
Pſal.36.a neq; zelaueris eos qui ſpineam capiti re-
gis nr̃i impoſuere coronam. Tale diade
ma non honorem ſed horrorẽ adducit.
Horret Xp̃s magis aſperitatem morꝝ,
linguæ ſtimulos,quàm aculeos ſpinarꝝ,
in his præſertim q in ſilentij uocati ſunt
ſimplicitatem,in charitatis negociũ, &
ocij quietem,in humilitatis ſcholam, in
ſubiectionis uotum,& uinculum uanita
tis. Sed non eſt bonũ uinculum qñ ſibi
mutuo confœderant̃,& in aliorꝝ obtre-
ctationem dexteras conſerunt, Iudęorꝝ
Sap.2.c more dicentes. Tollamus iuſtum,quia
inutilis eſt nobis,& cõtrarius opib. nr̃is.
Vos aũt æmulamini pacis bonum in bo
no ſemp. Deniq; ſpẽs coronę quoddam
unitatis p̃fert indicium. Non ſola coro-
næ eſt ęſtimanda materies,ſed & forma
pulchræ intelligentiæ rõnes eius admini
ſtrat. Ea.n.eſt coronæ ſpẽs,qđ & in or-
bem cohæret, & in altum ſe erigit. Vis
hr̃e cohærentiam quãdam cõem & id-
ip̃m? Credentium,inquit, erat cor unũ,
Act.4.f & aĩa una. Quis hui⁹ unitatis finis? Pro-
pter ſpem utiq;, q̃ ꝓpoſita eſt in cœleſti
bus. Iam ergo hẽs cohærentiam in uni-
tate: erectionẽ in ſpe. Et apl's: Galeam,
inqt,ſalutis aſſumite. Et bñ de galea in-
Epheſ.6.c troducta eſt mẽtio,eo ꝙ hẽat q̃dam cũ
corona uiciniam. Nã utraq; capitis eſt,
ſed altera munimentum, altera ornamẽ
tum. Iõ nihil impedit ſpem ad utranq;
Rom.8.e referri: ſpe.n.ſalui facti ſumus. Iſta nunc
de forma perſtricta ſufficiant. De mate-
ria qd q̃ritis? Ipſi.n.ſcitis qđ fragilem et
obſcurã materiam dedignat̃ locus ſubli
mis. Aurꝝ uult & lapides p̃cioſos. Poſui
Pſal.20.a ſti.n.in capite eius coronam de lapide p̃
Apo.4.b cioſo. Aureas in Apocalypſi coronas le
gis. Precioſa materies, ſiue ſolũ ſit aurꝝ,
ſiue q̃dam auri gẽmarũq; miſtura. Sed
neſcio quid maioris gr̃æ ſignare ur̃ qđ
auri mentione ſublata de lapide,inquit,
Pſal.20.a p̃cioſo poſuiſti in capite eius coronam.
Et adhuc excellentiorem uobis demon
Apo.12.a ſtro materiam. Apparuit ſignum ma-

gnum in cœlo,mulier amicta ſole, & in
capite eius corona ſtellarꝝ duodecim,
apl'orꝝ tibi & numero & ſpecie chorus
monſtratur. Qui.n.ad ſapiam erudiunt Dan.12.b
multos,q̃ſi ſtellæ ſplendent ad ꝑpetuas
æternitates. Hæc corona fratrũ ſtetit in
circuitu Ieſu,ſicut ſcriptũ eſt. Et in Apo-
calypſi diademata multa ĩ capite ſpõſi, Apo.19.b
ſcđm diuerſitatem gr̃arꝝ & graduum:
ſed illud præcipuum quo coronatus eſt
in die deſponſationis ſuæ: in die quo ſibi
in diſcipulis deſpõſauit eccl'iam. Deſpõ-
ſauit eam in fide,deſponſauit eã dãdo in
cordib. eorꝝ arram & pignus & primi-
tias ſpũs. Et deſponſatio dr̃ participatio 1.Cor.6.c
ſpũs,qñ adhęrens deo iam non duo, ſed Ephe.5.g
unus ſpũs eſt. Deniq; & ipſe eſt hõ q re-
liquit pr̃em & mr̃em, & adhæſit uxori
ſuę,& facti ſunt duo ĩ carne una. O' btm̃
cõmercium,facta es cum ſponſo in car-
ne una,& ipſa cũ ſpõſo in uno ſpũ. Q̃uo
oportuerat de tali te gaudere coniugio
fidelis aĩa? q̃uo lætari,& diem feſtũ age
re? Induere induere ueſtimentis gl'iæ tuę
ciuitas ſc̃tã,ſponſa agni,gaude & lætare
Sion adiuncta Xp̃o. Q̃uo tu non gaude Eſa.52.a
bis,cũ gaudeat ipſe? Gaudebit ſpõſus, Ibid 62.
inqt,ſuꝑ ſpõſam, & gaudebit ſuꝑ te de⁹
tuus,ſed quanto gaudio? In die,inqt,de-
ſponſationis eius,& in die lætitiæ cordis
eius. Non leuẽ dedit intelligi lætitię mo
tũ,quem eſſe cordis exp̃ſſit. lætitiã dico? Canti.3.d
deliciæ ſunt. Deliciæ,inqt,meæ eſſe cum Prou.8.d
filijs hoĩm. Quã carè tibi Ieſu bone,cõ-
ſtãt illæ lætitiæ. Nõ gratis eas poſſides,
q̃s carnis paſſione cõpaſti. Iõ cordis tm̃
hãc dicit lætitiã. Iniuria eſt ſpõſi,ſi ipſe lę
tat̃,& tu ñ ex corde applaudis,ñ gratu-
laris,ñ gaudes. Vl' faſtidij ul' deſpectiõis
iſtar ẽ cũ gaudẽte ñ gaudere,& hoc ĩ de-
ſpõſatiõis die. Affectũ tuũ c⁹ alliciat ſpe
cies, ſi ñ ei⁹ q ſpecioſus eſt forma p̃ filijs
hoĩm? Gaudẽs gaude in dño, & exultet
aĩa tua ĩ ſpõſo tuo,ĩ deo tuo: q ſi de⁹ ñ eſ-
ſet,& hõ pur⁹ eẽt,q̃tas tñ hr̃et ĩ ſe amo-
ris illecebras hõ talis, tot gr̃arꝝ abun-
dans muneribus? Nam ſi à radice conce
ptiõis ei⁹ recẽſere cœpis,tot⁹ tibi ſtellat⁹
uidebit̃ iuxta condõnem humanã tã ſin-

gularitate quã excellentia uirtutum: hõ
innocens, impollutus, ſegregatus à pec-
catorib. ut interim ſileam qđ excellen-
tior cœlis factus eſt, ĩfirmitatib. nr̃is po-
tens cõpati, tẽtatus per oĩa ꝓ ſil'itudine
Heb. 4. d abſqꝫ pctõ. Diffuſa eſt grã in labijs eius,
mĩa in uiſcerib. uirtus in manib. conuer-
ſatione ſingularis, ſermone cõis, pruden
tia in rñſis, uita in uerbis. Quid ergo qđ
conceptus eſt ex fide, natus ex uirgine,
non conſumptus eſt in morte, & aſſum-
ptus in gl'ia? Reticeo nunc credentium
numeꝝ, & merita ppl'oꝝ, quos miſſo
1. Tim. 3. d ſpũ ſibi in fide & charitate ſociauit. O'
uerè magnum pietatis ſacr̃m Xp̃s, inci-
tamentum amoris, qui manifeſtatus &
infeſtatus eſt in carne, iuſtificatus eſt in
ſpũ, apparuit angelis, p̃dicatus eſt genti-
bus, creditus eſt mũdo, aſſumptus eſt ĩ
gl'ia. Quis det mihi iſtas diſcurrere & re
currere frequẽter ꝑ lineas, & ꝑ ſingulos
uirtutũ & opeꝝ gradus dicere. Dñe qs
ſil'is tui? Quis mihi det ut ſcribãt ſermo-
Pſal. 34. b nes iſti in corde meo, ut exarent̃ ſtylo, et
Ioan. 8. a q̃ſi in ſilice ſcribant̃, ut non deleant̃? Bo-
nus ſtylus digitus tuus dñe, digitus quo
ſcribebas in terra arcana uerba, quoꝝ
uirtutem calũniantes ferre non poterãt.
Inclina teip̃m deus meus, & ĩcide in cor
de meo legis tuę tabulas. Lapideum eſt
cor meum, ſed duꝝ lapidis naturæ obli
uiſcit̃, ad digiti tui impreſſionẽ facile ce-
dens, ubi tu incidis. Sed iam multa dixi-
mus pro eo qđ oportebat ſponſam lętari
& gaudere in die deſponſationis ſuæ,
& in die lætitiæ cordis ſui dilecti. Ma-
gna in hac die lætitiæ rõ, & q̃ cordis &
affectus humani fines excedat. Nec eſt
huc ꝑegrina inducenda lætitia, ſed diei
iſti ſufficit lætitia ſua. Dulcis es dñe, &
directus eſt ad nos ſpũs tuus, ſpũs ſua-
uis. Humanas tibi aĩas per fidẽ & amo-
rem quodã ſponſi aſſocias affectu, & de
conuerſione lætaris. Duꝝ cor qđ ſibi læ
titiæ huius materiam ſubducit, occaſio-
nem attenuat, ĩminuit rõnes. O' me im-
pudentem & ingratũ ſi nõ ego talẽ dili
gam, tã abſolutũ à corruptione, & tanta
circa me aſtrictũ cõpaſſione, neceſſitate
non obnoxiũ, & pietate obnixum. Dili
gam te dulcis dñe, etſi nõ ꝓ me, ꝓ te tñ:
ut tuo ſatisfaciam deſiderio, deliciaꝝ ti-
bi cãs ſubminiſtrẽ, argumenta lætitiæ, in
die d̃ſpõſatiõis, & ĩ die lętitię cordis tui.

Sermo 21.

Tuos audeo cõfidẽter ad uiſio-
e nis hui⁹ inuitare lætitiã, filiæ cœ
leſtis Sion, Hierl'm quæ in cœlis
eſt. Vos ueræ & plenæ filiæ Siõ, q̃ ſemꝑ
ĩtuemini faciem pr̃is. Vos, inq̃, multoꝝ
milium angeloꝝ frequentia, uos inuito
& uoco. Egredimini & uidete, egredimi
ni de recõdito illo ſinu intimæ uiſionis,
de ſecreto lucis inacceſſibilis. Nouũ uo-
bis terra nr̃a p̃ſtat ſpectaculum. Nouũ *Hier. 31.*
enim facit dñs ſuper terram. Ab æternis
ad terrena uos ꝓuoco. Mira hæc inuita-
tio: ſed neſcio quo pacto æterna illa, quę
in ſeipſis ſemꝑ & noua & mirãda ſunt, ĩ
eo qđ factum eſt in terra nouum, noua
magis & mirabiliora refulgẽt. O' beata
hæc in terris nouitas tꝑalis, q̃ antiquam
illã & æternã nouitatẽ angelicis in aſpe-
ctib. amplius ĩnouauit. Nouũ faciet dñs *Zach. 6.*
ſuꝑ terrã, fœmina circundabit uiꝝ. Quẽ
uiꝝ? Ecce, inq̃t, uir oriẽs nomẽ illi. Oriẽs
ſplẽdor lucis æternæ, fœmineo, ſed uirgi
neo circũdat̃ utero, & carne ueſtit̃. Hoc
eſt illđ nouũ, qđ ipſa ſui nouitate nimia
credulitatem obſtrueret, ſi non eſſet in-
auditis prius ſignis fides elicita. Deniqꝫ
inter tot & propheta ꝝ & ꝓdigioꝝ ma
nifeſta teſtimonia, ad nouitatem iſtam
adeo quorũdam ſenſus obſtupuit, ut dũ
nouitati fidem abrogant, ſignis euiden-
tiſſimis non accõmodent credulitatem.
Sed quid uos ad egrediendũ inuito, q ip
ſos ẽt ubiqꝫ ꝓuenitis & inſtruitis apl'os?
Vbiqꝫ ſeduli eſtis & admiratores & an-
nũciatores nouitatis iſtius. Angelus cõ-
cipiendum nunciat Mariæ: natum pa- *Luc. 1. c*
ſtorib. angelus nunciat, imò & ipſis an- *Ibid. 2. b*
gelis, non tm̃ paſtorib. angelus nunciaſ-
ſe uidetur. Vnus prædicat, alij applau-
dunt. Facta eſt, inquit, cum angelo mul- *Ibidem.*
titudo cœleſtis exercitus laudantium et
dicentium: Gloria in altiſſimis deo.
Vnus annũciat, qđ alij æquè nouerãt: &

tñ quaſi nouum & recens audiunt, qđ
illis ignotum eſſe non poterat. O' beata
hæc nouitas, quæ angelico gaudium p̃-
ſtat auditui, & (ut ſic dicam) delectat il-
los ab illo audire & q̃ſi diſcere, qđ eos
ab initio ipſa ueritas edocuit. O' humi-
lis & indefeſſa deuotio, & ad deum, &
ad inuicem. Eſt hic aliquid, qđ nos uti-
nã obſeruemus, imò & ſeruemus. Quid
illud? Vt angelico exemplo humilem &
attentum p̃beamus auditum alieno ſer-
moni, ẽt in illis quę non ignoramus. Nõ
tñ alienus eſt, qui de cœlo eſt: niſi nos à
deo alienos reputauerimus. Et ſi alienus
eſt, authoritatem illi tribuit diuina mate
ria. Nota faſtidire: aut curioſitatis ẽ, aut
contumaciæ ſignum. Angelici ſpũs, q̃b.
à principio innotuit ſacr̃m incarnatiõis,
non abſtinent ab admiratione in nouita
tis huius exhibitione: & antiqua cogni-
tio non mõ uiſione noua, ſed nouo gau-
det & lætatur auditu. In tꝑum fine egreſ
Mich. 5. a ſus eſt Xp̃s, iõ egrediunt̃ & ipſi. Et egreſ
ſus eius à dieb. æternitatis. Sed in tꝑum
fine de utero eius egreſſus eſt, q̃ circũde
dit eũ, fœminæ. Iõ egrediunt̃ cœleſtis fi-
liæ Sion admiraturæ in cõpletione qđ
Luc. 1. c ſemꝑ admiratæ ſunt ĩ expectatione. An-
& 2. b. gelus in annũciatione, angelus in natiui
& 3. e. tate, angelus in baptiſmate, angelus ap-
& 22. e. paruit oranti, teſtis eſt reſurgenti, aſtat
& 24. a aſcẽdẽti. quã uehemẽtes putas amato-
Act. 1. b res ſunt tam ſeduli annũciatotes, & in-
defeſſi admiratores? Per oẽs huius ſacr̃i
gradus circumeunt & ĩmolant hoſtiam
admirationis, hoſtiã uociferationis can-
tant, & pſalmum dĩt dño. Et oĩs hæc
ueneratio extriſecus exhibita eſt, abſqꝫ
ea q̃ intrinſecus latet. Et ſi nouum fecit
dñs ſuper terram, cœlos tñ nouitatis h⁹
odore repleuit. Fœmina circundabit ui-
Ephe. 5. e rum, q̃uo circundat corona caput. Ca-
put. n. eccl'iæ Xp̃s. Glorioſus planè in il
lo ſplẽdore gl'iæ, & pr̃nę figura ſubſtan-
tię: ſed ſuꝑaddito nr̃ę quodã uelut fuco
naturę, & colore inducto, dũ ſublucet,
plus placet. Nec illis tm̃ q ſecus ferre nõ
poterant, ſed in his ẽt q̃b. pure ſe ſplen-
dor ille refundit. Hęc aũt dico qđ digna
tio hęc ipſa q̃ uoluit incarnari, quẽdam
ur̃ attuliſſe decorem dignitati maieſta-
tis. Q̃uo. n. non plus placebit humiliata
ſublimitas, exinanita ĩmenſitas, & diui-
nitas ĩcarnata? Iſta uarietate q̃d pl'chri⁹?
Varietatẽ dico? cõtrarietas ur̃, eo ꝙ ad
cõtẽplãdũ pulchrior, qđ hęc ſeſe cõtra-
ria nõ ĩpugnãt, ſed cõgruũt ſibi. Mirabi
lis ĩ ſe diuina ſimplicitas, ſed (ut ſic dicã)
multo hęc cõpoſitio mirabilior, quia no
uior. Nõ poſſũ miſturę huius artẽ ſatis
mirari, & puto nec angeli. Et q̃dẽ illis mi
rãdi rõ maior, q̃bus diuinę naturę mera
ſimplicitas ſyncerius ĩnoteſcit. Illa incõ-
parabil'r mera eſt, & iõ miſturã hãc mi-
rabiliorẽ reddit. Quęnã hęc miſtura, cũ
ſua cuiqꝫ naturę cõſtet ĩtegritas? Nã nec
alterutra ĩ alterã trãſit, nec ex utriſqꝫ q̃ſi
tertia & noua q̃dã cõſiſtit. Nouũ tñ eſt
qđ ĩ una ꝑſona cõueniũt. Cõtemplatio
utraqꝫ q̃dã uelut cella uinaria. In illã ĩtro
ducti ſũt angelici ſpũs cellã nectareã ma
ieſtatis ęternę, imò à cõdõnis ſuę initio
poſiti. Iã nũc in tꝑum fine hęc nr̃a in ter-
ris cella muſtũ nouũ eructat. O' prõptua *Pſal. 143. c*
ria plena, prõptuaria exũdãtia & eructã
tia ex hoc in illud. Egredimini filię de cel
la uini meri ad hoc muſtũ qđ miſcuit ſa
piẽtia ĩ cratere nouo. O' calix inebrians
quã p̃clarus es, & iõ claritate inebrians. *Pſal. 22. b*
Liquor ęternus nouo huic ĩfuſus calici,
maiore cũ charitate haurit̃, q̃uis cũ cla-
ritate tẽꝑata. idcirco & amor eẽ debet
intẽꝑatus. q̃s. n. ſe ab amãdo temꝑet, q̃ñ
nr̃ę ſe capacitati contemꝑauit immenſa
maieſtas? O' calix nõ hoĩum tm̃, ſed &
angeloꝝ mentes inebrians, & ĩ ſe à cõtẽ
platione meræ diuinitatis miſtura hac
noua cõuertẽs. Egredimini filię Siõ d̃ co
pia illa uini meri ad hũc calicẽ temꝑatũ.
Egredimini & guſtate quã ſuauis ẽ dñs.
Ibi ſuauitatis diuię ſimplex natura ꝓſpi-
cit̃: hic ſuauitatis ei⁹ uſus & ĩdicia ꝓpo-
nunt̃. Ibi ĩ ſe ur̃: hic ĩ effectu ſuo, hoc ulti-
mo ĩ gñe. utrũqꝫ mirabile ẽ, & neſcio q̃d
magis mirer ĩ ꝑſona naturaꝝ compoſi-
tionem, an cõpoſitionis cãm. Quid iam
in unitate diuinę eſſentię tres eſſe mira-
mur ꝑſonas? Plures iã ex integro ĩ una ꝑ-

ſona naturas mirare. Quid nō hic ad cō
templandum ſuaue? qď quem non affi-
ciat? Deniq; ad admirationis cumulum
cā accedit. Cā, nec conſequentia rōnis,
nec ſaluationis efficacia caret, nec gr̄a
compaſſionis. Vis audire cōſequentiā?
1. Cor. 15. c Sicut in Adam omnes moriunť, ita & in
Rom. 5. d Xp̄o oēs uiuificabunť. Et idem: Sicut ꝑ
unius inobedientiam pctōres conſtitu-
ti ſunt multi, ita & ꝑ unius obedientiam
iuſti conſtituunť multi. Quid cōſeqnen-
tius? Magna conſequētia, ſed ex ꝑte iu-
ſtitiæ efficacia maior. Deniq; & ſi abun
dauit delictum, ſuperabundauit & gr̄a.
Vbi delictum, ibi ſeductio & fallacia in-
terceſſit: & iō nō oī ex parte uoluntariū
ur̄. In gr̄a uero nihil non ex ꝓpoſito, ni-
hil non ad libitum. Qūo ergo non efficu
ciora ſunt uolūtaria bona, quā uelut ali-
qua ex parte coacta mala? Et uere effi-
cax gr̄a & artificioſa. Neſcio ꝗd magis
mirer, artificium coactionis, an efficaciā
ſaluationis. Vtrunq; in bn̄ficio gratum
eſt, & uoluntas & euentus. Adde & ter
tium modum ip̄m & rōnem. Nihil uolū
tate hac affectuoſius. Quæ dilectio ma-
ior quàm ut ponat ꝗs aīam ſuam ꝓ ami
cis ſuis? At hoc fecit ꝓ inimicis: & inimi
ci erant in ſeipſis & amici: ꝗa an̄ mundi
cōſtitutionem dilecti. Quid oꝑis huius
euentu uberius? Larga effuſio ſpiritus ſu
per oēm carnem, ſatis manifeſtet. Effu-
ſio ſanguinis Xp̄i, ſpūalem nobis effu-
ſionem impetrauit. Quos lauit ſanguine
ſuo, qūo n̄ ꝑfūderet ſpū ſctō ſuo? Iō pri⁹
mūdauit, ut eſſent ſuꝑ quos altius poſt-
ea ſpūs inundaret. Ad ordinem quid cō
ſequentius? Coarctor in huius materiæ
conſideratione, & quid potiſſimum ad
contemplandum è tribus eligā ignoro:
pietatem, an prudentiā, an ꝓuentū. Cer
tant hæc inter ſe in cōtēplatione nr̄a, &
cum in alteram partē intendiť, & in alte
ram trahiť. Blandiunť hęc mihi, & affe-
ctione diuerſa ꝑmulcent. Inardeſco, ſtu-
peo, gaudeo. Gaudeo ꝓ utilitate, ad pru
dentiam ſtupeo, inardeſco ꝑꝑ impēſum
mihi pietatis amorem. Quid iſta diſper
tior? Confundunť hæc inter ſe, & in uno
quoq; gn̄e permiſcenť frequēter. Nam
& modus & cōmoditas & affectio, ſi-
ue malis ſic dicere, prudētia, ꝓuentus &
pietas: hęc, inꝗ, tria ſiue ſil' ſiue ſigillatim
conſiderata, aīm ad ſe meum & trahunt
citius, & tenent diutius, & ꝗdā in admi
rationē & exultationē cōuertunt. Mr̄is
eccl'ię fides talium uarietate uirtutū eius
diadema contexuit. Hunc ibi numeꝝ,
hoc pondus, hanc menſurā aſſignant. In
ordinis rōne & conſequentia numerus
deprehenditur, & concordię modus. In
pondere pietatis affectus uehementior.
Et uere uehemens pondus gr̄ę, de cœlis
ad terram maieſtatē imenſam deducēs.
Immenſitas hęc oēm incōparabil'r exce
dens creaturam, ad mēſuram ſe contra-
xit, menſuram ꝑtingēdi uſq; ad nos. Nō
enim ꝗſi non condeſcendens ad nos ſu-
perextendit ſeipſam, ſed ī mēſura nobis
diſtillat dona ſpūs. Mēſuram interp̄tor
in effectu uirtutum munera. Ad menſu-
ram. n. dat nobis deus ſpm̄. In menſura
contra menſurā. In menſura gr̄æ, contra
menſurā iniuſtitię. Nā ſicut abūdauit de
lictum, abundauit & gr̄a. An nō hęc mē
ſura contra menſuram? Certe & ſupra.
Suꝑabundauit. n. & gr̄a. Nunquid tm̄
ſuꝑ menſurā delicti? Non utiq; tm̄ ſuper
menſuram delicti, ſed ēt ſuꝑ menſuram
gr̄ę. Et econtrario & ſupra menſurā iniu
ſtitię abundat gr̄a, & ſupra menſuram
gr̄ę: ſed nō cōtra abūdat gr̄a. Vbi. n. una
abūdat, neceſſe ē & altera ſuꝑabūdet, et
deť abūdāti⁹ abūdāter hn̄ti. Mēſura hęc
mēſura bona & cōferta & coagitata &
ſuꝑeffluēs. Suꝑfluitas ur̄, qn̄ nō tm̄ neceſ
ſaria ſuppetūt, ſed & exuberāt uoluptuo
ſa. In donis ſpūs ꝗdā expediūt, ꝗdā de-
cēt, ꝗdā delectāt, ſanāt, exornāt, exhila-
rāt. Qūo nō ſuꝑeffluūt q̄ ſic excreſcunt?
Sed hęc ſufficiūt đ numero & mēſura &
de pōdere diadematis, qď Salomoni re
gi mr̄ ei⁹ cōpoſuit. Quoddā. n. ꝗſi ſertū
gl'ię cōfert, dū coaptat qď à nob̄ aſſum-
pſit, & qď nob̄ exhibuit. Videtis ꝗbus Prou. 4.
hoc diadema dotib. gr̄aꝝ cōſtet. ſed ꝗd
đ gratijs ad diadema? Dabit (iqt ī ꝓuer
bijs) capiti tuo augmēta gr̄aꝝ. Pr̄ dat,
& mr̄ coronat. Ipſa coronat, ꝗa credit:
quia ipſa circundat, ipſa coronat. Mr̄ ec
cleſia ſeipſa te Ieſu bone exornat, ſeipſa
te ueſtit: ſeipſa te calceat & coronat. In
perfectione calceamentum eſt: in ꝑfe-
ctione corona. Mira mutatio, ubi excuſ-
ſo puluere ſiquis adhæſerat, de calcea-
mento corona efficiť. In die deſponſatio
Cant. 3. b nis & lętitię. Vide ordinē. Vn⁹ dr̄ đſpōſa
tiōis & coronatiōis dies. Si iſtđ ſcis, btūs
es ſi ſeꝗris. Cōuertis ordinē, ſi uis prius
deſpōſari quàm coronari: ſi prius uis ad
iucunditatē & quietem deuinciri Xp̄o,
quàm cum Xp̄o uincere. Anticipatio ꝗ
dē btā, ſed non ordinata, ſi an̄ triumphū
thalamum tibi optas collocari: ſi an̄ la-
borem p̄ſumis lętitiam. Vnus eſt his tri-
bus conſtitutus dies: diademati, deſpon
1. Co. 12. d ſationi, & lętitię cordis. Et quid eſt cor
Salomonis nr̄i? Vos, inqt, eſtis corpus
Xp̄i, & membra de mēbro. Felix planè
qďcūq; membrum capitis huius: ſed ꝗ
cor eſt eius, de p̄cipuis eſt. Et uide ſi nō
cor eius, ꝗ quodā in uentre ſecretoꝝ dei
foueať, in uitali affectionū calore, in me
Matt. 15. b dio meditationū. De corde. n. cogitatio
nes, nō oꝑationes exeunt. Iure ergo cor
eſt, ꝗ in medio ſpūalium locatus eſt co-
gitationum, in pinguedine gr̄aꝝ, in quo
dam uentre ueritatis, in utero ſapię, cui⁹ ī
typo Salomon poniť. Et quidem una ea
demq; uel eccl'ia uel aīa, & corona eſt et
cor, & ſponſa. Corona in capite, ſponſa
de latere, cor in uentre. Corona in ſūmo,
ſpōſa in ꝓximo, cor in intimo. Quid hic
non optime collocať? Quid non feſtiue?
Egredimini hinc nr̄ę filiæ Sion & uide-
te, ut & uos tranſeatis in affectum cor-
dis huius, in ſponſę gr̄am, in diadematis
ſpēm. Nolite noīe caſſo gl'iari. Eſtote qđ
eſſe dicimini, ſpeculationis filię. Vſus ip-
ſe atteſteť noī. Feſtus. n. eſt deſponſatio-
nis iſte dies, & dei ſuſceptione dignus, et
ab hoc ad feſtiuiorē, ꝗ nuptiaꝝ eſt dies,
ꝑtingiť: in quo non dať libellus repudij,
non intercedit diuortium, non abit uir
uia lōgiſſima, ne breuiſſima quidem: ſed
eſt ſemper in domo ſua ſponſus Xp̄s Ie-
ſus. Qui uiuit & regnat cum deo pr̄e &

ſpū ſctō per omnia ſcl'a ſcl'oꝝ. Amen.

Sermo 22.

NOn uereť ne ſuis intumeſcat lau-
dib. & humilitatis iacturam fa-
ciat, cuius ipſe ſibi pulchritudi-
nem cum expreſſione tanta ſponſus cō-
mendat. Frequenter ex multo placendi
deſiderio ſubeſt metus diſplicendi: &
ꝓpēſior deuotio, conſcię ſecuritatē īmi-
nuit & furať. Quid ergo miꝝ ſi ſponſus
applaudit illi de pl'chritudine, affectūq;
blanda allocutione demulcet quem me
tus inuexerat? Quanā. n. rōne deformita
tem non uereať ſuam hoīs aīa quęlibet,
q̄ nr̄i Salomonis in mr̄imonium aſciſci-
tur? Audiuit illum in diademate ſuo, in
die deſponſationis & lętitię cordis, in il
la abyſſo gl'ię ſolito feſtiuiorē: poteratq;
iure uereri repulſam, ſi deformitatis &
abiectiōis ſuę reſpectaret ad cām. Opor
tuit itaq; ut ſecurior reddita reſumeret
aīm, & infuſa alacritas mentis faciē ui-
uido quodā colore ꝑfunderet. Nā toti⁹
uitę & opeꝝ pulchro uultui plurimum
adijcit mentis hilaritas, ꝑꝑea in hūc mo
dum amicā ſponſus alloqť. Q̄ pulchra
es amica mea. Sil'ia ferè dicta ſunt ſupra Cant. 4. c
in p̄cedentib. ubi ſic legiť: Ecce tu pl'chra Ibid. 1. d
es amica mea, ecce tu pulchra. Idē penè
ur̄: Ecce tu pulchra es, &, quam pulchra
es. Vtrobiq; pulchritudo prędicatur ip-
ſius, & iterata cōmendatio confirmatio
nem declarat. Sed quantum ipſe aduer-
tere poſſum, aliquanta hic innuitur di-
ſtinctio. Nā ubi dicit, Ecce tu pulchra,
agit tm̄ de pulchritudine: hic uerò de ni-
mietate pulchritudinis. quàm pulchra
es amica mea, quā pulchra. Ibi ſimplex
atteſtatio quaſi ſubito deprehenſę pul-
chritudinis: hic aūt admiratio nimieta-
tis. Ibi atteſtatur quàm pulchra: hic ob-
lectať quod tam pulchra. Hic. n. maiore
pronunciatur cum pōdere affectuq; mi
rātis, & platiōis mod⁹ motū oblectatæ
mētis declarat: q̄ pl'chra es amica mea,
quā pulchra. Et ꝗdē ī ꝓceſſu cātici ꝑfe-
ctiora ad ſpōſā dici oportuit. Hęc à nob̄
de ſil'iū diſtinctiōe ꝟboꝝ. Nā q̄ ſuꝑ pul-
chritudine ſponſę interpretanda fuerāt,

copioſè & accurate ſuis explicata ſunt
locis. Et q̄ uir (utrũ eruditior, an eloquen
tior neſcio) ſuis diſputauit ĩ homilijs: nec
minimo (ut ſic dicã) digito decuit à nob
ad diſcutiẽdũ attigi. Hoc ꝟò nõ negligẽ
ter attendendũ, qđ poſt gñalem cõmẽ-
dationem pulchritudinis particulatim
amicã depicturus, loco primo ab oculis
Mat. 6. c ordiť, prudẽter qđ: qm̃ ſi ſimplex ocl's
fuerit, totum corpus lucidũ erit. Et ideo
colũbarꝝ comparat oculis, ut iuxta euã
gelij doctrinam, ſuã amicã ſimplicẽ do-
ceat ſicut colũbam. Deniq; uniuerſum
corpus oꝑationis, ſimplex illuſtrat ocl's
intentionis, & facit ut coràm deo luceãt
oꝑa, q̄ ꝑ ſe coràm hoĩb. poterant lucere.
Nam qñ foris bonũ lucet opus, ſed oꝑis
bonitatem non intendit aĩus: q̄ſi corpo-
re claro ocl's cæcať. Opera quidem ipſa
aliquoties in gñe ſuo bona ſunt, & alijs
cõmoda: ſed operꝝ bonitas in arctorem
non refundiť, qui ſimplicem ocl'm in ip-
ſis non habet. Ideo tenebroſa ſunt, qđ ĩ-
tentionis ſyncerae lumine carent. Bonus
itaq; ſimplex ocl's, non hñs ullam partẽ
tenebrarꝝ, cõuerſationis corpus totum
ſerenãs. Aut totus. n. tenebroſus ẽ ocl's,
aut totus lucidus, aut hñs aliq̃ partẽ te-
nebrarꝝ admiſtã. Totus tenebroſus eſt,
cũ oꝑi malo ꝑꝑ malum intendit. Totus
lucidus, cum oꝑi bono non niſi ꝑꝑ bonũ
intendit. Cũ ꝟò in oꝑe bono non tm̃ in
ipm̃ bonum, ſed ẽt in alium aliquẽ finem
intentio dirigiť, uel cum in oꝑe nõ bono
qđ ineſſe credebať bonum, errando dili
giť: aliq̃ ex ꝑte ocl's caligat, & nõ eſt me
ra ſimplicitate purus. Quid cũ opus bo
num ꝑ̃tendiť, & non ipm̃ bonum, ſed a-
liud totũ intendiť? Ocl's ne iſte tenebro-
ſus diceť ex toto, an ex parte caligans?
Mihi quidem magis tenebroſus ex to-
to uř. Nam etſi lux deputeť in oꝑe, nul-
la tñ agnoſciť in intentione. Quõ aũt in-
tentio bona, q̄ bonũ non optat: aut quõ
ſimplex q̄ ſub boni uelamine ſeipſã oc-
cultat? In oculis ꝟò ſponſæ utraq; cõmẽ
danť, & ſimplicitas, & ſpũalitas: iõ co-
1. Ioan. 1. b lumbarꝝ dñr. Et bñ in amica ſua primo
lucẽ cõmendat, ut ſibi demõſtret ſil'em,

qui & ipſe dř lux mundi, & in quo tene-
bræ non ſunt ullæ. In ſex dierꝝ condõne
lux oĩm prima creata dř, & in deſcribẽ-
da pulchritudine ſponſæ, lucis in primis
inducta decenter eſt mentio. Oculi tui
colũbarꝝ. Quid te amicã eſſe ꝓ̃ſumis, q̄
neſcis oculos hr̃e columbæ? Oꝑa q̄tũ-
cunq; fuerint bona, ſi impurus eſt aĩus,
de pulchritudine fruſtra tibi applaudis.
Quõ amica es, q̄ pulchra nõ es? Sed quõ
nõ es inimica, q̄ malignaris in ſctõ? Ma-
lignať in ſctõ, q malignať in bono, ſiue ĩ
ſuo, ſiue in alieno. In tuo malignaris bo-
no, cũ bonũ ipm̃ non conſpicaris. In alie
no, cũ de bono male ſuſpicaris. Et praua
intentio, & peruerſa interpretatio: utra-
que malignatio eſt: utraq; fellea, utraq;
falſa, nihil hñs cum columbarꝝ natura
cõe. Oculi columbarꝝ ſunt qui nec falli
uolunt, nec fallere norunt. Neſcis ꝙ ſpõ-
ſus tuus ueritas eſt? Quõ dicet tibi: Co-
lumba mea, amica mea, q̄ ſimplicitate
non gaudes? Amica eſt ueritati ſimplici
tas: iõ cum ſimplicib. ſermocinatio eius.
Deniq; ſimplicitati amicæ applaudit di
cens: Oculi tui columbarꝝ. Bona. n. eſt
oculata ſimplicitas ita ſimulationẽ ex-
cludens, ut non caliget in ueritate. Rara
hæc hodie ĩ terris auis: & ſi q̃ eſt eius uſ-
quam frequentia, occulta ſatis, & latẽs
in foraminib. petræ, in cauerna maceriẽ,
& deſuper riuos aquarꝝ. Quõ aũt obſcu
ratus eſt aut occultatus eſt ocl's colum-
binus? Quis eſt q ſcl'i calliditates nõ ſe-
ctetur, qui illis ſe uti non gaudeat, qui nõ
amet hr̃e, aut saltẽ noĩari in ſe nõ uelit?
Quis ẽ q nõ ꝟecũdeť ocl'os colũbinos,
gl'ieť ſe hr̃e miluinos? Si Xp̃i amicã dici
te uelis, qđ tibi cũ prudẽtia carnis, q̄ ini-
Rom. 8. d mica ẽ deo? An iſtas inimicitias euacua-
re conaris, ut utraſq; carnis & ſpũs pru-
1. Cor. 5. c dẽtias cõdas ĩ te ipſa? Modicũ fermẽtũ
totã maſſã corrũpit. Quid ergo fiet ubi
ml'tũ ẽ fermẽtũ, maſſa modica? Quæ ſo-
cietas legi cupiditatis, & legi charitatis?
Nõ debet illa huic eſſe cõiũcta: qa neq̃
eẽ ſubiecta. Prudẽtia. n. carnis legi d̃i, aut
repugnat & inimica ẽ: aut oĩo ꝑit, & nul
la eſt: aut reſiſtit, aut ex toto deſiſtit. Põt
perimi

perimi ut penitus non ſit: non põt premi
ut ei cõtemperata ſit. Tuum ergo & os
& cor huiõi exercitatum optas hr̃e pru-
dentia, q̄ legi dei non põt uel aſſociari ul'
ſubijci. Prudentia ſpũs uita eſt & pax.
Rom. 8. b Vitalis eſt. n. prudentia ſpũs, uſum hñs
uitæ quæ nunc eſt & futuræ. Prudentia
ꝟo carnis in p̃ñti tm̃ exerceť uita, nullũ ĩ
ea, quæ ſequitur, habiturn locum. Cupi
ditatis. n. apud ĩferos nec opus nec uſus
eſt, ſed excruciato. Iſta pax eſt illa liti-
gium. Et bene pax, cui hoc eſt euacuari,
qđ paci non uacare. Talẽ prudentiã ad
ſponſæ pulchritudinem Xp̃s cõmemo-
rat. Talis ĩ oculis columbarꝝ depingiť,
q̄ ſimplicitatem & ſpũalitatẽ redoleat,
eo qđ in columbæ figura ſpũs ſctũs in-
telligi ſoleat. Non ſolet eſſe uacua talis
Canti. 1. d ſimplicitas, multũ. n. ſubeſt latentis gr̃ę.
Oculi tui colũbarꝝ, abſq; eo qđ intrinſe
cus latet. Magnum neſcio qđ illud eſt, et
uere magnum, qđ manifeſtũ uel dici nõ
debuit, uel dici non potuit, nec aliquo ut
gr̃æ cęterę ſil'i figurari, ſed in ſuſpicione
& cõiectura ſola relinq̃tur ijs q ſil'ia for
tè patiunť. Abſq; eo, inq̃t, qđ intrinſecus
latet, q̄ſi non ſint intrinſecus alię gr̃ę &
dona ſpũs. Et quõ oĩs gl'ię filię regis ab-
intus? Deniq; & intrinſecus ipſi oculi co
lumbarꝝ, ubi ſimplicitas fidei corda pu-
rificat, & illuminatos reddit oculos cor
dis: ubi non mõ ocl's, ſed totus abſcondi
tus hõ cordis dř. Sed licet abintus oĩs
ſit gl'ia, eſt tñ gl'ia gl'ię reſpectu interior.
& ſicut in ipſo hoĩe exteriori, ſic & in il-
lo interiori alia alijs magis ſunt intima,
& latẽtia penitus, ſoli tm̃ nota dilecto.
fortaſſe & aliq̃ ẽt ipſi ſunt ſponſę ignota,
nec collatorꝝ diuinitus ad plenum hẽt
notitiam munerum. Quid. n. ſi occultať
ſublimitas, dum ſeruať humilitas? Secre
tum tuũ tibi Ieſu bone, ſecretum tuũ ti-
bi, & in abſconditis ſponſę ſolus delicia
ris. Cur non uel ad modicũ illud neſcio
qđ latens nobis cõicas, & occultam, q̄
delectaris, figuras pulchritudinem? Plꝰ
nos ad quærendum allicis, dũ illud late-
re intrinſecus dicis: & curioſitatẽ nr̃am
amplius irritas, tm̃ ſilentio myſteriũ ꝑ̃-

mens. Plus nos dũ taces trahis. Quam
magna multitudo dulcedinis huiꝰ, quã
abſcondendam indicas dũ nõ explicas.
Quicq̃d illud eſt, latet intrinſecus: ſed de
latebris iſtis ſuauiſſimus odor aſpirat.
Neſcio. n. quo pacto dum illud admira-
bil'r dulce eſſe conijcio, admirabil'r dul-
ce eſſe iam ſentio: iã illud pẽſat affectus,
ad qđ non penetrat intelligentia. Con-
ditum eſt hoc penes ſponſam, & ſignatũ
in theſauris ipſius. ſoli fas ẽ dilecto iſtos
ingredi, & gl'ię latentis arcana reuolue-
re. Hoc aũt dico qđ non facile eſt uirtu-
tem cuiuſq; ex indicijs diffinire. Frequen
ter. n. exiguis extantibus ſignis, eximia
ſunt q̄ latent intus ſecreta. Iõq; manife-
ſtas debemꝰ ſic uirtutes laudare, ut hac
in ſingulis adiectione utamur: abſq; eo
qđ intrinſecus latet. Deniq; ipſam hanc
(de qua nobis eſt ſermo) cõmendatam
in ſponſa columbinam inſpicite ſimpli-
citatẽ, quã gratifica, quã eſt in ſeipſa ſua
uis & placens: maiores tñ in ſe recondi-
tos hẽt theſauros, & dulci eſt (ut ſic di-
cam) medullata ſecreto. Queritis qđ ſit
illud? Dixi iam, & ſi adhuc uultis audi-
re, ignorare me fateor. Poſſẽ piã hãc uo-
bis cõmendare ſimplicitatem, & ad eiꝰ
uos ęmulationẽ hortari, q̄ tã inexplica-
bile & dulce myſterium continet, fortaſ
ſe & cõfert. Id aũt ipm̃ ſi fuero conatus
euoluere, forſitan ad aliq̃d occultũ & la
tens pertingam uel exꝑientia uel conie-
ctura. Sed nunq̃d illud erit cuius tam in-
uolutę meminit ſpõſus in laude dilectę?
Quamlibet potuero occultũ eruere, ali-
q̃d adhuc latebit ĩtrĩſecꝰ. Altis illđ latet
oſtro ĩ tenebris: nec nr̃o ſubiacet ul' ſtylo
ul' ſtudio. Venerabor ipm̃ ſilentium tãti
myſterij. Nã q̃uis ñ ẽ datũ diffinite noſ-
ſe, qđ ſit, eo ꝙ ſileť relictũ eſt credere qđ
aliq̃d ſingl'r dulce & ſpõſo gratũ ſit. nõ
ꝑ̃t iueſtigari q̄le ſit, ſed põt ęſtimari quã
magnũ ſit, ul' eo ipſo qđ ꝟbũ tã arcanũ
dici ñ licuit. Vt tñ aliq̃d dixiſſe uidear, &
ñ ex toto ſiluiſſe, (ad hoc. n. iſtatis) acci-
pite qđ mihi uř in hac ꝑte ꝟe dici poſſe,
utrũ accõmodate ad p̃ñs capl'm, uos ui
deritis. Virtutes ipſę ſuapte natura ĩtus ;

aio locatæ ſunt, ſed uſus quarundam in
exteriorib. uiget, quędam uerò ſuã in in-
teriorib. exercēt potētiam. Et illa qdem
carnales declinat illecebras, iſta ṽò ſpi-
ritualium deliciarꝫ latebras amplexat̃.
Illa uel ſolicitantes occaſiones refugit, uł
inſolentes affectiones cõpeſcit: & q̃puis
interim neceſſario, moleſto tñ exercitio
laborat. Iſta tali delectat̃ materia, q̃ nõ
iucunditate magis, quàm honeſtate prę
cellat. Illa ſimplici intuitu & oculo colũ
bino exteriores dũ pcurrit ſpẽs, uel odit
uel deſpicit: iſta curioſiore ꝓſpectu cœ-
leſtes pluſtrat ſpẽs, & ꝓſpectis amplius
inardeſcit. Poſſumus talẽ q̃pdã diſtictio-
nem formare, ut dicamus alſ exteriores
eſſe, alſ interiores, alſ intimas. Aliæ.n. ſe
à carnalib. retrahunt, aliæ ſpũalib. inten
dunt, aliæ q̃ſdam iam tenent primitias.
Primæ ſe à mundi illecebra, quã cõtem-
nunt, cõpeſcũt: mediæ ſe ad id qđ ſpũa-
liter concupiſcunt adhuc componunt:
ultimæ imo intimæ optatis auidè iam
utunt̃. Deus bone, quantũ lucis & deli-
ciarꝫ in illis eſt latebris: quantus exceſ-
ſus in receſſib. illis? Vtinã tales me cõclu
dant latebræ, ut illud de pſalmo dicere
Pſal. 138. b poſſim: Non hæc illuminatio mra in de-
licijs meis. Ecce nunc aliqd latens attigi
in hoc ultimo gradu, & forte uel hoc eſt
uel aliqd ſiľe qđ ſponſus ſignauit. Volo
de cętero deferre myſterijs: nec.n. fas eſt
audaci ſermone orõnũ arcana nudare,
& minus ſctis manib. linguæ conuolu-
tas delicate ſcti ſctõrꝫ reuoluere ſpẽs, &
reconditum mãna contrectare qđ aurea
& urna continet, & arca recludit. Et ipm
mãnæ nomen aliqd oñdit arcanum, &
de quo magis poſſit q̃ri, qd eſt hoc? quã
dici qd ſit hoc. Et cui melius quàm man
næ latens illud cõparauerim? Dulcis q-
dem & cœleſtis eſt mãna cibus, ſed ui-
detis quam ſecrete reconditus in urna,
arca, in ſctis ſctõrꝫ, ut curioſus & minus
idoneus ab hmõi aſpectu arceat̃: oclſ il-
le qui columbinus eſſe non nouit, quem
non dirigit pia credulitas, & intẽtio pu-
ra. Rogamus aũt uos fr̃es amplectimi-
ni ſctãm ſimplicitatem, q̃etem mentis,
meditationes puras, liberas orõnes: qm̃
in talib. uaſis, & (ut ita dicã) in arca ſan-
ctæ meditationis, & interiori orõnis ur
na, diuina nobis eſt locata refectio, &
portio gloriæ de qua legitur: Satiabor *Pſa. 16. d*
cum apparuerit gloria tua. Cuius pleni
tudo uitam nobis æternam conferat p
Ieſum Xp̃m: cui eſt honor & gloria per
omnia ſecula ſeculorum. Amen.

Sermo 23.

e Cclesiæ (ut bñ noſtis) hæc blan
dimenta, & ſpũalib. eius oculis,
præcedenti diſputatum eſt ſer-
mone. Sed qa tales ſunt, nũqd rari ſunt? *Ezec. 1. d*
Vide totum corpus eius quõ plenũ ſit
oculis ante & retro. Oculi eius ꝓphetæ,
oculi eius aplſ, q uel futura p̃dicũt, uel iã
facta p̃dicant. Oculi eius ſunt utrorũq;
interpretes & doctores pplorꝫ: quorꝫ
offõ ſpũalia aiæ uel cõmoda uel ſcãdala
& cernimus & diſcernimus. Sed neſcio
ſi omnes qui oculi hñt offm̃, teneãt &
uſum. Duces cæci, nec tm̃ cæcorꝫ: ſed,
qđ indignius eſt, & uidẽtium, nõne uñr
oculi hr̃e & locum & ſpẽm, ſed uirtutę
carere? Vtinã uel id ſufficeret, & uirtute
ꝓuidendi bona carerẽt, eſſentq; ad cões
utilitates cęci, dum nõ ad priuatas argu
ti cõmoditates. Nunc aũt & cæci ſunt
& callidi: hebetes ad ecclíæ lucra, ad ꝓ
pria acuti. Sed quõ oclſ eſt columbę q
colũbæ non inſeruit, colũbæ non uidet,
columbæ non ꝓuidet: q columbam non
ducit, ſed magis abducit ecclĩã, & quã-
tum i ipſo eſt, prauis p̃cipitat exemplis?
De talib. aplſ loquitur: Omnes quæ ſua
ſunt q̃runt, non q̃ Ieſu Xp̃i. Tales occu- *Philip. 2. a*
pant locum, & peruertunt uſum, cum è
diuerſo ſint alij, q oculi non hñt offm̃ ex
promotione, ſed uſurpant ex præſum-
ptione. Et quidem frequens hæc turba.
Quem dabit nunc ex numero diſcipulo
rum, qui prẹlatorꝫ opera penes ſe uelut
quodam locatus in tribunali nõ carpat,
non corrigat, non caſtiget? Iſti non tam
ſunt oculi mẽbrorꝫ, ſed qdam oculi ocu
lorꝫ, quõ ſi pẽnæ & plumæ in corpe co
lũbę, cũ ipſa uelint oclorꝫ dirigere lumi
na. Nolo locũ hũc nimis urgere, ne uos
fr̃es exagitare uideat̃. Eſtote ur̃a conten
ti menſura. Nihil oio in corpore colum
bæ offõ uacat, nihil caret honore: & ea
q̃ abſcondita ſunt, abundantiorem hñt
honorem. Deniq; & capillis ſpõſæ, ſuus
eſt honos. Si.n. in oculis prælati, qui in
capillis qui ſunt intelligẽdi, niſi diſcipu-
li? Et boni diſcipuli, q ſe capillorꝫ more
tractabiles & flexibiles exhibẽt ad oẽm
nutum magiſtri, ſicut ad motũ uenti: q
graciles, & ſpũalibus extenuati diſcipli-
nis, penè ſine corpore ſunt, & penitus ſi
ne carne ad oẽm inſenſibiles iniuriam,
ut nec tondentis inſtr̃i ſentiant læſionẽ, i
hoc tm̃ paſſionis ſuſtinentes moleſtias,
ſi à capite cui inhæſerunt contingat euel
li. Reliquo.n. emortuo corpore, uitalem
ibi tm̃ ſenſum retentant: ubi capiti, de q̊
oriuntur, iungunt̃. Qui ipſi uicini cerebro
ubi ſapiæ dr̃ receſſus, quaſi ad intima ip-
ſius arcana nitunt̃ intrare. qb. hoc eradi
cari & quaſi inde euelli ur̃, ad exterio-
res q̃libet occaſione curas uocari. Nã q
Cant. 4. a inde ſine ſenſu doloris effluunt, quõ ibi
aut nati aut radicati credent̃? Deniq; qđ
non decidant capilli ſponſæ, ſed aſſur-
gant, audi qd ſeq̃t: Capilli tui ſicut grex
captarꝫ, q̃ aſcendunt de mõte Galaad.
Quaſi grex captarꝫ, eo q̃ in ſublimib. pa
ſti & poſiti, & tendentes ſemper ad alta
ut capræ: altum tñ nil ſapiunt, ſed carna-
lis conſcij ſunt infirmitatis. Elatio nanq;
ipſa deſcendit, aſcendit humilitas. Iõ q̃ſi
capræ, qđ ſemper & alta petant, & ad
infirma ſua reſpectent. Et bñ de monte
Galaad aſcendũt: ſed tñ nõ niſi in mõte
Galaad, q teſtimonij aceruus interp̃tat̃.
Et quis ille niſi Xp̃s, ſuper quem omnia
ꝓphetarꝫ coaceruata ſunt teſtimonia,
cui ꝓphetę, cui Ioãnes, cui pr̃, cui opa ip
ſa teſtimonium reddũt? Hic mõs ecclíæ
caput eſt. noli de hoc monte defluere, ſi
capillus es. Quid nobis ſepationẽ mina
ris, & uelut auulſum iri à reliquorꝫ gre-
ge capillorꝫ? Nunquid caſus tuus eccle-
ſiæ caluationem adducet? Neſcit illa de
caluari. Nam & capilli eius oẽs numera
ti ſunt. Ad ſynagogã illa interminatio fa
Eſa. 3. d cta eſt in ꝓpħa: Erit ꝓ criſpãti crine cal-
uitiũ. Criſpi ſunt ecclíę crines, ad ſuũ re-
currẽtes caput, circa illud ambitu ami-
co reuoluti, in ipſa capitis ſecreta conan
tes intrare. Iõ capilli eius nõ decidũt, ſed
aſcendũt de monte Galaad, operꝫ Xp̃i
maiora ſibi ſemp ad imitandũ exempla
cumulãtes. Vtinã fidei quã hẽo in Xp̃o,
oĩa opa mea atteſtent̃, & iugi ꝓfectu cõ
geſta aceruũ mihi aſcenſionis cõſtituãt.
Quã paucos ego mihi teſtimonij huius
contuli lapides. Vereor eqdem ne in cõ
trariũ multos cõgeſſerim. Quid.n.? Nõ-
ne tibi uñr non ꝓ fide, ſed magis contra
fidem teſtimonia congeſſiſſe, q ſic uiuũt
ut alterius uideant̃ fidei, quàm Xp̃ianę?
Deniq; tales, quã multos uidemus de q
bus iure dici poſſit: Iſti non ſic cõuerſan
tur, ut qui Xp̃i redẽptos ſe ſanguine cre-
dant, q aliã ſperant uitã, qui futurꝫ ṽeã-
tur iudicium, q tandem euangelica p̃ce-
pta diuinitus data fateant̃. Talia utinã
penes me teſtimonia pauca repiãt̃, mal-
lẽ nulla, ne modicũ fermentũ aceruũ fi-
deliũ opũ totũ denigret. Et fr̃es mei (ut
modicũ de cõi glĩer, q đ priuato nõ poſ-
ſum) ſi toti⁹ uitæ ur̃æ reſpexeritis ordi-
nẽ, & rlaris obſeruãtię curſum, non erit
exiguus, quẽ boni teſtimonij coędifica-
tis aceruus. Nã ſi à nocturnis uigilijs, q̃s
ipigro uelut primitias q̃ſdã p̃libatis affe
ctu, & effũditis à pricipio uigiliarꝫ ſicut
aq; cor ur̃m añ cõſpectũ dei, ſi inq; à ca-
pite ſinglos p grad⁹ cõuerſatiõis diurnę
feriati uelitis icedere: qd ibi repiet̃ qđ di-
ſciplinam nõ ſonet, qđ nõ cõcinat fidei
ur̃ę, qđ nõ uel corp⁹ atterat, uł mẽtẽ eri-
gat, uł dirigat erectã? Inter pſallẽdũ q̃pta
ẽ diſciplina i corpe, & quã maior q̊rũdã
i mẽte, dũ ne ad modicũ, uel certe tm̃ ad
modicũ à ſẽſu ṽborꝫ illã ſinũt abire. Nã
ibi.i. i ipſis, q̃ cantant̃, ṽbis, aut ligatã te-
nẽt, aut ad cognata relaxãt, ad pegrina
neq̃q̃. Qđ ſi cõtigat (fugax ẽ.n. mẽs hu-
mana) q̃pta ſtati caſtigãt cẽſura, & more
h⁹ uſuras à ſe repoſcũt? Sed ne ipſa cõiũ
horarꝫ iterualla nocturna uacãt. De⁹ bo
ne, hora illa noctis, quã ſine nocte ẽ, quã
nox illa illũinatio idlicijs, Orõnes illę pri *Pſal. 138. b*
uati fiũt, ſed priuata ñ petũt. Submiſſior

quidem uox,ſed mens intenſior,& p̃ces
tacitæ multum hñt acuminis. Denique
frequenter uocem eripit orõ uehemens:
& v̄bis nec eget,nec utit̃,q̃ puro & ple-
no fert̃ affectu. Amor in aurib.dñi ſolus
obſtrepens,corporalium ſtrepitus dedi
gnat̃ v̄boꝝ,q̃ ſicut inchoãti excitamen-
ta ſunt,ſic impedimenta ſolent eſſe ꝑfe-
ctè oranti.Quid deinde? ipſis horis ma-
tutinis q̃ſi de recenti orõnes inſtaurant,
frequentãt cõfeſſiones, & v̄ecunda ſed
manifeſta reuelatione exiguos purgant
exceſſus.Nõ tñ exiguũ deputãt ſi à xp̃o
uel tenui memoria titubãt. Hoſtis calli-
di,ſiqd fuerit improbitate ſuggeſtũ,ſibi
imputãt iniq in hac ꝑte æſtimatores,dũ
ꝓprium arbitrant̃ caſum qđ alienæ ſunt
fraudis caſſo conatu tm̃ ꝓuocati. Quid
quotidianus manuum labor,quo corp⁹
& ſatis atterit̃,& tenuiter paſcit̃?Labo-
res manuum ſuaꝝ non ſoli manducant,
ſed de inſufficienti partiunt̃ egenis,ut &
illis ſit tribulatio,dũmodo alijs abũdet.
Interuallis q̄buſdam leuant labores, ſed
feſſo corꝑe feruet affectus.Illic tacitæ la
chrymæ ubertim uoluunt̃,ꝓdeunt gemi
tus,erumpunt ſuſpiria, ut q iuxta ſedẽt,
ſi fortè ex ſe frigidi ſunt, uicinis poſſint
ſcintillis accendi.Qui deniq; non de cra
ſtino cogitant, nec de hodiernis qdẽ,o-
mnẽ curã ꝓijciẽtes in ip̃m q eis p̄eſt: nõ
p̄miũ,ſed q̃rẽtes regnũ dei.Quid(qđ pe
nè p̄terierã)i capl'o ſingulis dieb.exami-
nãdi abbatis aſtant iudicio, q̃ſi ad Xp̃i
p̄ntati tribunal?Ibi qſq; i primis accuſa-
tor eſt ſui,accuſandi ſe locũ alijs p̄ripe fe
ſtinãs.Quid ip̃m cõtinuũ ſilẽtiũ, & q̃dã
cõpaſſionis grauitas,nõne totã cõuerſa-
tionẽ uenuſtat, & q̃dã ſctĩtatis pulchra
ueſtit facie.Ipſe ſõnus quoq; ſctĩtatis te-
ſtimonium reddit,nec in aceruo teſtimo
nioꝝ eſt tãtoꝝ ſine confeſſione. Nã reli
q̄æ cogitationum confitent̃ Xp̃o, ubi ſõ
no corpus obruit̃.Qũo.n. dormiẽtis po-
terunt nõ v̄ſari añ oculos totius diurnæ
conuerſationis imagines depictæ, & in
aĩo uigilare? Nõne tibi magnus hic vr̃
Pſal.92.a teſtimonij aceruus erigi, niſi ꝙ non acer
uatĩ & ſine ordine fiũt iſta, ſed ſerie cer-
ta & ſuis ſingula ſunt diſtincta tꝑib?Nõ
ne hæc teſtimonia credibilia facta ſunt
nimis, eo ꝙ domum tuam talis decet
ſctĩtudo dñe? Vtinam cordis mei radi-
ces ſuꝑ iſtũ denſent̃ aceruũ. Neſcit ſteri-
lis eſſe tantus bonæ conuerſationis cu-
mulus.Locus eſt altus & uber,q̃lem ꝓ-
pheta cõmemorat. Vinea facta eſt dile-
Eſaia.5.a cto in cornu i loco uberi.Et magnũ pla-
nè fertilis ſoli teſtimoniũ, fructuũ ꝓuẽt⁹
uberior:ſicut ecõtrario loci ubertas, ar-
boris q̃litatẽ redarguit de ĩfructuoſitate
ſua.An nõ arbor mala q̃ terrã bonã oc-
cupãs, fruct⁹ cõdignos nõ parit, ſed nec
Luc.13.b ullos bonæ ſpei parturit flores?Forſitan
& ficulneam illam ſterilem, quã dñs iuſ
ſit ſuccidi,fertiles de uicino uineæ cõdẽ-
nabant.Periniquũ eſt in ſctã cõuerſatio
ne plãtatũ,nil ſctm̃ moliri,& excuſatio-
nes p̄tẽdentẽ cognatis excẽplis cõuinci,
& inde deſcenſiones diſponere in corde
ſuo,uñ alij aſcendunt. Sufficiat tibi q ta-
lis es,deſcenſus tuus. Quid bonoꝝ acer
uum opeꝝ,quẽ alij alacritate aſcendũt,
detrahere moliris,& rl'ares obſeruãtias
ĩmutare,quaꝝ numeꝝ & rigorem cau-
ſaris?Noli ꝓhibere eos q bñ faciũt,ſi po
Prouer.3. tes & ipſe aſcende. Audi de quanto &
Heb.11. q̃li aceruo ſctĩ aſcenderũt. Sctĩ ludibria
& v̄bera exꝑti,inſuꝑ & uincula & car-
ceres,lapidati ſunt,ſecti ſunt,tẽtati ſũt, i
occiſione gladij mortui ſunt. Circũierũt
i melotis,i pellib.caprinis,egẽtes,angu-
ſtiati,afflicti,i ſolitudinib.errãtes, in mõ
tib. & i ſpelũcis, & i cauernis terræ, q o-
mnes teſtimonio fidei ꝓbati ſũt. Vides
quãto ſit eoꝝ fides ꝓbata ſcrutinio,q̄b.
teſtimonijs examinata?Quid à nob̃ ta-
le ul' exꝑit̃ ul' expectat̃? Et nr̃a hæc iſerio
ri gñe teſtimonia credibilia ſatis, eo qdẽ
credibiliora,ꝙ nõ ea nẽcitas ipoſuit,ſed
ſuppoſuit ſe uolũtas. Volũtas ergo uolũ
tas ſit, & primæ libertatis iure nitat̃,libe
rã ſe ad ꝑſiſtẽdũ exhibeat, ñ æſtimet ad
recedẽdũ. Agnoſcat neceſſitatis debi-
tũ,ſed ñ ſẽtiat iugũ.In bono libera ſit, &
ad bonũ nihilomin⁹ libera. In illo qđ iã
tenet, & ad illđ q̊ tẽdere dẽt:ſed ad ea q̃
retro ſunt,nullã ſibi licẽtiã ꝑmiſſã exiſti-
mans.

mãs. De quãto aceruo teſtimonij Paul⁹
aſcenderit,tandẽ audite.Ipſe qdem ſpũs
teſtimoniũ reddit ſpũi nr̃o qđ ſumus fi-
Rom.8.c lij dei. Quantus uno in hoc teſtimonio
aceruus? Sed foris nũquid nõ perhibuit
teſtimonium?Deo,inqt,atteſtãte ſignis
Heb.2.a & ꝓdigijs & uarijs uirtutib. & ſpũs ſctĩ
Philip.3.c diſtributionib. Et tñ tanto conſtitutus i
aceruo uirtutum & atteſtantiũ grãꝝ:
nondum,inquit,me arbitror comp̃hen-
diſſe:unũ qdem q̃ retro ſunt oblitus, ad
anteriora extendor. Et nos ergo tãtam
Heb.12.a hñtes impoſitam nubem teſtimonioꝝ,
deponentes oẽ pondus, & circunſtans
nos pctm̃,ꝑ patientiam curramus ad ꝓ-
poſitum certamẽ,aſpicientes in authorẽ
fidei & conſũmatorem Ieſum,q ꝓpoſito
ſibi gaudio ſuſtinuit crucem,confuſione
contẽpta,atq; in dextera dei ſedet. Re-
cogitate.n.eum q talẽ ſuſtinuit à pctõri-
bus aduerſus ſemetip̃m contradictionẽ,
ut non fatigemini aĩs ur̃is deficiẽtes. Nõ
dum.n.uſq; ad ſanguinem reſtitiſtis.Illo
rum.n.teſtimonia, prærogatiua quadã
dñr teſtimonia.i.martyria, qui pro fide
Xp̃i ſanguinem fuderunt. Videte primũ
ip̃m martyrem Stephanum de quanto
lapidum aceruo aſcẽderit ad Xp̃m, quẽ
Cant.4.a & oẽs ſequunt̃ aĩæ iuſtę. Quaſi grex,in-
quit,capraꝝ quę aſcenderunt de monte
Galaad.Geſtabant theſauꝝ fidei in ua-
ſis fictilibus, ſed ſublimitas erat uirtutis
dei.Iõ q̃ſi aſcendentes dñr, qđ eos ĩma
nia tormenta non tã fregerunt,q̃; firma-
uerunt ad reddendum teſtimoniũ uirtu
te magna. Quid hic eis aĩ eſt, q nec unã
& eam leuem & amicam p̄poſitoꝝ in-
crepationem ſuſtinent,ſed ad unum au-
ſterius v̄bum totus liq̃ſcit boni ꝓpoſiti,
quem ſibi firmauerant,rigor? Iſtoꝝ tot
ſuffulta adminiculis teſtimonia uix ſtare
p̄nt,illoꝝ tot repreſſa tormentis uberi⁹
eruperunt.An nõ quantus numerus ſup-
plicioꝝ,tãtus & aceruus teſtimonioꝝ?
Pſal.43.d Etſi morte affecti tota die, & æſtimati ſi
cut oues occiſionis, in oĩb. tñ ſuperaue-
runt, & uelut ſuperaſcenderunt de Ga-
laad,de aceruo martyrij. Non.n. de con
ſeruanda corporali uita certamẽ inierũt
ſctĩ,ſed de uita fidei, ex qua iuſtus uiuit.
Iõq; in oĩb. ſuꝑauerunt,quib.ſalua cã cõ
ſiſtit. Qũo.n.non ſuꝑant, cum aut perſi-
ſtendo in confeſſione redditi ſunt æter-
nitati,aut ꝑſuadendo ꝑſecutores iforma
uerũt ueritati. Deniq; etſi æſtimati ſunt
ſicut oues occiſionis:q̄buſdam tñ inno-
cuis dẽtib.ab infidelitatis radice hoſtes
præciderunt ſuos, ut inter eccl'iæ uitalia
reconderent uiſcera. An nõ hoc ſibi uult
qđ ſubnectit̃. Dentes, inqt, tui q̃ſi grex Canti.4.a
detonſaꝝ? Aduertis q̃les oues iſtæ ſint,
quæ p̄nt quidem detonderi: ſed dentes
eaꝝ non p̄nt conteri. Occidi p̄nt, & fle-
cti nequeunt. Imò ipſi ꝑſecutores infrege
runt ſuos, & in uinculis doctrinæ ſermo
nib. emollitos q̃ſi dentib. manſos, in fi-
delium traiecerũt unitatem. Petro dictũ
eſt: Macta & manduca. Et Moyſi dẽtes
non ſunt moti. Dẽtes.n.eoꝝ arma & ſa- Act.10.b
gittæ. Arma ſpũalia potentia dñi ad de- Pſal.56.a
bellandas munitiones. An non qdã ec-
cleſiæ dentes,de quib. dicit apl's: Intret 1.Co.14.d
infidelis aut idiota, dijudicat̃ ab omnib.
cõuincit̃ ab oĩb. occulta cordis eius ma-
nifeſta fiunt, & ſic cadens in faciẽ adora
bit deum, ꝓnũcians q̄a uere in uobis ſit
deus. Nolite fr̃es, iſtoꝝ uereri morſus dẽ
tium. non ſunt canini,ſed ouini. De tõſa
rum.n.grege conferunt̃. In canib. non di
laceratio,ſed latratus cõmẽdat̃. Canes Eſa.56.d
muti (dicit Eſaias) nõ ualẽtes latrare: ca-
nes ĩpudẽtiſſimi,neſciẽtes ſaturitatẽ. Ac
ſi q̄buſdã exprobret qđ i altero ſe canũ
oſſõ exuãt, i altero ſe canes exhibeãt, la-
trare ñ ualẽtes & nõ deſinẽtes lacerare.
Tales ſunt q iuicẽ mordẽt & comedũt,
& cõſumũt abiuicẽ. Vtinã hucuſq; ſuffi-
ciat ut iuicẽ mordeãt & comedãt, nec tẽ
tẽt ipſos detõſaꝝ lacerare dẽtes. Ipſi do
ctores eccl'ię & p̄poſiti nõne tibi uñr dẽ
tes qdã, q redargutionis beneuolę uelut
morſib. ſubiectos cõuicũt, dijudicãt, ma
nifeſtant, & ad meliorẽ emolliũt ſtatũ?
Qđ ſi tu p̄dur⁹es, & emolliri ñ potes, qd
remorder̃ pas? An ñ remordes, q ul' i oc
culto detrahis, ul' palã cõtradicis? Quid
dẽtẽ cõtra dẽtẽ pas, dẽtẽ iprobũ contra
dẽtẽ piũ? Mordere potes,ſed cõſumer̃ ñ

potes.Dentes.n.ſunt,& duri ſunt & fir-
mi,&detrahentes non metuunt,memo
res ſe cum ꝑpheta inter ſcorpiones & i-
credulos cõmorari,& ſicut oues miſſos
Ezec. 2. c inter lupos,ut ipſos lupos in oues rõna-
Mat. 10. b bili tolerãtia & exhortatione cõmutẽt.
Et bñ detonſarꝝ dñr, qđ illorꝝ non ſint
morſus fugiendi,qui bonorꝝ operꝝ exẽ-
pla ſicut uellera quædam ſubiectis mini
ſtrant.Non tñ uſus dẽtium in alienis tm̃
remordendis & conuincendis errorib.
æſtimatur. Eſt & potior quidam eorꝝ
uſus, ſiq idonei ſunt ſolidũ cœleſtis edu-
lij mandere panem, & ſublimioris do-
ctrinæ ſecretos dijudicare & diſſerere i-
tellectus,qb.non iam lacte opus eſt,ſed
ſolido cibo,ipſumq; quodãmodo atte-
nuare & infirmare pñt,& quodam tem
peramento diſpenſationis uel ſobrium
reddere,q ad ſolidum p̱ ſe inſufficientes
erant, ſed tantũmodo lactis participes.
Quodam.n.ſolidioris inſtr̃i ad manden
dum utunť miniſterio, qui exercitatos
hñt ſenſus ad diſcretionem boni & ma-
li:imò ẽt boni & boni,non tm̃ iudicãtes
inter noctem & diem, ſed oẽm iudican-
tes diem.Et iure de lauacro aſcẽdere di-
cit,ut mundãdo cordi ſtudioſos ꝓbet,
eo ꝙ mundis corde diuina ſit repromiſ-
ſa cognitio.Vides qũo lotos & irrepre-
henſibiles eſſe oportet eos, q aliorꝝ ex-
ceſſus debent remordere & corripere?
Qũo lotos & mundos corde qui diuini
ſermonis diſpenſare debẽt alimoniam,
& arcanos ſecretioris ỽbi diſcutere ſen-
ſus, ſapiæ intima rimari, & ruminare in
Cant. 4. a ſctã? Dentes tui q̃ſi grex detonſarꝝ. Qr̃
ergo quaſi grex?Vtiq; ꝙ ſeſe non impu-
gnent,&aduerſenť ſibi,ſed in ſimplicita
te & unitate ſenſus ſui concinũt & con-
cordant eccl'iæ dentes.Quaſi grex detõ
ſarꝝ q̃ aſcenderunt de lauacro.Veterẽ.n.
deponentes hoĩem,&onere ſuperuacuo
leuati ac loti, alacrius ad ſup̱iora conſcẽ
dunt.Siquidẽ ipſi pili ueteres oneri iam
eſſe incipiunt cum primo noua uellera
germinant,cũ hyems trãſijt,cum imber
abijt & receſſit.Iõq; ſi ueteri & ſuperua
cuo leuium & inanium rerꝝ uellere te in-

uolui adhuc neceſſarium ducis, nõdum
tibi hyemalia congelatę mentis frigora
tranſierunt. Bñ.n.detonſi &de lauacro
aſcendunt,q̃ſi nihil ueteris uel ſarcinę uľ
ſordis hñtes. Attendis ꝙ nõ tibi ſufficit
detonderi,non ſufficit exonerari, nõ ſuf-
ficit lotũ & nouũ fieri, niſi ſtatim aſcen-
das, & ſpũ incedas, q renouaris in ſpũ.
Si ſpũ,inq̱t,uiuimus, ſpũ & ambulem⁹.
Tu igr̃ ſi aſcendere diſponis,aſcende ſp̱
de lauacro,ſemp̱ nouus & mundus.La- Gala. 6. a
ua p̱ ſingulas noctes lectum tuũ lachry- Pſal. 6. a
mis. Aut ſi te pctm̃ non q̃ſi nox inuoluit,
ſed ſicut nubes p̃teruolat:tu tñ lauare p̱
ſingulas noctes, ẽt leuium ueſtigia deli-
ctorꝝ lachrymis dele.Hic.n.in conualle
lachrymarꝝ locus eſt lauacri. Quid eſt
qđ ſordes congeſtas,& pcti purgamen
ta,futuri reſeruas lauacro ſcl'i?Quid ſcis
ſi non erit illic conflatorium magis quã
lauacrum?Nam q̃ hic facile poterãt ab-
lui, ibi non tam miſericorditer quàm in
ſpũ iudicij & ardoris purganť. Et felix
qui de ſcl'o non q̃ſi de cœno,ſed q̃ſi de la
uacro aſcendit,non hñs neceſſe ut aliq̱d
in ſe lauet,ſed eſt mundus totus.Iſte pla
nè dignus hr̃ dealbatis dentib.i.animæ
ſenſib.panem angelorꝝ manducare:non
iam panem doloris,ſed panem q lætifi-
cat cor hoĩs.Illũ utiq; panẽ quẽ ſigñauit
ꝑpheta dicens:Satiabor cum apparue-
rit gl'ia tua.Sic.n.illa nos gl'ia dũ appa- Pſal. 16. d
ret,paſcit:reficit dum reuelať.Huius ſiq-
dem gl'iæ reuelatio plena,qđ eſt, niſi ſa-
pientia ỽa? Quæ nos ad ſeipſam edẽdũ
inuitans, non aliàs à nobis mandiť, niſi
cum illam meditamur, uelut uitales pu-
ræ mẽtis delicias,& indeficiẽtẽ refectio
nẽ.Hic ergo purgatos & exercitatos aĩ
ſenſus habeamus,nõ iam ad diſcretionẽ
boni & mali, ſed tm̃ ad p̱ceptionẽ tanti
bõi.Actitem⁹ hic crebro qđ ibi cõtinuè
agem⁹:p̃occupem⁹ frequẽter,i q̃ indeſinẽ-
ter occupãdi erim⁹.Sũmũ nob̃ hic nego
ciũ ſit,qđ ſolũ ibi erit. Cõtẽplatio nãq;
ſapiæ,æterna refectio ẽ. Nihil oĩo ſpũali
b⁹ aĩæ dẽtib.dulci⁹ ruminať,quã ille pãis
uiu⁹ q pr̃i ait:Hęc ẽ uita ęterna,ut cogno
ſcant te uerꝝ deũ, & quẽ miſiſti Ieſum Ioan. 17. d

Xp̃m: q uiuit & regnat de⁹ p̱ oĩa ſecula
ſcl'orꝝ.Amen. Sermo 24.

a Vdiſtis præcedenti cõmẽdatos
ſermone ſponſæ dentes.Iure q̱-
dem: qđ non exigua ſit pulchri-
tudinis rõ in dẽtib.poſita,ſi candidi ſint,
ſi æqual'r conſerti.Nec tm̃ aptitudo,ſed
& utilitas in dẽtib.placet. Quid.n.?Ioã-
nes in Apocalypſi inuolutũ, qđ ſibi ab
angelo porrectũ eſt,qũo comederet uo
lumen ſine idoneis ad talem cibũ dẽtib?
Durus uidebať cib.liber integer,&iõ dẽ
tib.opus erat, qui illum cõminuerent in
tegrum,& emollirent durꝝ,ut leuius de
glutiri poſſet.Et bonus planè dens,intel
ligentia exercitata,intelligentia ſpũalis,
quæ omnia dijudicat,oĩa diſcutit, oĩa ru
minat & ſcrutatur,ẽt ꝓfunda dei: q̃ etiã
Ecclẽs 4. b ipſam inuoluti libri medullã mandit, &
intima ſapiæ comedit uiſcera.Stultus(ſi
cut ſcriptum eſt) complicat man⁹ ſuas,
& comedit uiſcera ſua.Cibus iſte cruen
tus,cib.carnalis eſt,cib.qui p̱it, imò qui
p̱imit. Quam dulcius & utilius uiſcera
ſapiæ comeduť, & ſacri uerbi arcana?
Non põt cruentis attingi dentib.ſed lo-
tis &cãdidis,qa cãdor eſt ipſa lucis ęter
næ.&ipſius ſponſi dẽtes lacte candidio
res dñr. p̱p̱ea tales in ſponſa cõmendat,
q ſuis ſint ſil'es.Dentes tui ſicut grex de-
tonſarꝝ,q̃ aſcenderunt de lauacro.Non
mõ lotos, ſed liberos oportet mẽtis ſen
ſus hr̃e,ſiquis illos ad diuini uerbi ſcruti-
nium parat.Oẽs gemellis fœtib. & ſteri
Cant. 4. b lis non eſt in eis. Sterilitas reputať ſi uel
uno fueris fœtu cõtentus. Si potuiſti ad
ſacratũ aliquẽ in ſcripturis intellectum
p̱tingere,unũ iam pep̱iſti fœtum. Bon⁹
ꝓfectus & ingens,ſed inſufficiens ſacra-
to ſenſui ſi affectus non rñdeat. Sterilis
eſt intelligentia,quam nõ coæua & ger
mana comitať deuotio.Vbiq; tibi ĩ ſcri-
pturis ſpargiť q̃ſi ſemẽ quoddam, unũ ge
mellum hunc poſſis fœtum concip̱e. Nõ
tm̃ ſubtilia,ſed & ſuauia ibi ſunt oĩa.Et p̃
Pſal. 18. b ceptum dñi lucidũ eſt,& ignitũ eloq̱ũ.
Sterile eſt in te ỽbum dei, ex q̃ p̱te horꝝ
alterutrum non op̱ať. Si p̱ intelligẽtiam
uides,ſed gelido adhuc riges affectu: nõ

ne ſterilis & inefficax reputať in te uer-
bi dei uirtus ignea?Deniq; etſi ad ignem
ſpectat ut illuminet, multo amplius ut
ſuccendat.Verbum,inq̱t dñs,qđ egredi
tur de ore meo, non reuerteť ad me ua- Eſa. 55. d
cuum, ſed faciet & ꝓſp̱abiť in his ad q̃
miſi illud.Ad q̃?Hẽs in euangelio. Ignẽ
ueni mittere in terrã, & q̱d uolo niſi ut Luc. 12. f
ſuccendať?Semen eſt ỽbum dei,& ĩ eo Iob. 38. c
(ſicut apud Iob legis) & lux & æſt⁹ ſpar
giť ſuper terram. Sed neſcio quo pacto
lux amplius germinauit, & dilexerunt
hoĩes magis lucem quàm feruorem,ni-
ſi qđ ipſi magis ſibi de luce placent,qui
idip̃m qđ lucet non amplectunť.An nõ
tibi ur̃ perdidiſſe aut dedidiciſſe naturã
ignis,non ſuccendens? Cũ audis aliquẽ
q̃ſi gl'iantem &dicentem:nõ me ille ſcri
pturæ ſacrę ſermo ædificat, q̱d aliud ur̃
tibi dicere,quàm p̱didit ĩ me efficaciam
ỽbum ignitum,non me ſuccendit,nõ in
flãmat,non exercet in me uim genitalẽ?
Sterilitatẽ ſuam imputat ỽbo, qđ q̃tũ
in ſe eſt,creſcit & fructificat.Quam glo Ibid. 61.
rioſa fr̃,iactantia ꝙ nõ te ſermo diuinus
ædificat,qui iſta loq̃ris?Forſitan euerſa
& euulſa nondũ ſunt uetera,iõ noua ſu-
perædificari non ualent, nõ germinare,
nõ gigni.Felix, in quo amoris mundani Prou. 8. d
deſiccatus eſt humor,&uigor deficit in
eo facile igniti ỽbi uis op̱ať. Verbũ dei,
& lucet,& ardet.Neutra ĩ te uirtute pri-
ueť,ſed geminũ de iſto ſemine cõcipe fœ
tum. Sterilis reputať uter⁹ q iſtis fœtib.
non grauidať.In Xp̃o Ieſu,neq; circũci- Gala. 5. a
ſio aliquid ualet, neq; p̃putiũ, ſed fides
q̃ p̱ dilectionẽ op̱ať Bon⁹ planè fœt⁹ di-
lectio:qa charitas in fructib. ſpũs cõnu-
merať.Deniq; uelut gemelli fœt⁹ gemi-
na charitas. Diliges dñm deũ tuũ ex to Mat. 22. d
to corde tuo,& ex tota aĩa tua,& ex to-
ta mẽte tua.Hoc ẽ maximũ & primũ mã
datũ.Scđm ſil'e eſt huic:Diliges ꝓximũ
tuũ ſicut teip̃m. Illđ primũ,iſtud ſcđm:
utrũq; maximũ,qa iſtđ ſil'e illi. Boni & 1. Ti. 1. b
ſufficiẽtes iſti fœtus gemelli,qa in his to Coloſ. 3. c
ta lex pender & prophetæ.Deniq; & fi-
nis p̃cepti charitas, quæ ẽt alibi uinculũ
perfectionis dicitur.Et congrue de coc-

cineo uinculo ſequiť,de quo in laude la-
biorꝶ ſponſæ aſſumpta eſt ſilitudo. Si-
cut uitta coccinea labia tua. Ea.n.labia
Cant.4.a ligant & rutilãt, q̃ de tali uentris fructu
loquunť.Concepta in corde charitas,q̃-
ſi ignis flãmigerans coccineo colore la-
bia inficit, p̃ q̃ erũpit. Calor de excelſo
miſſus in corde, germanum labijs p̃ſtat
colorem. Quid.n.aliud ſibi uult qđ coc
cinea dñr, niſi ꝙ in hoc flãmea demon-
ſtranť eo qđ coccus igneo rubet colore?
Labia hæc nõ iam altaris carbonib.pur
gari indigẽt,& exteriori igne aduri. Ipſa
enim de interiori flãma iam flãmea ſunt
& cõceptũ uiſcerib.ignẽ de excelſo alijs
ſeminãt.Salutarẽ utiq; diſſeminãt ſciam:
legẽ igneam, quam dñs uenit in terram
mittere.Bñ coccinea labia, q̃ hunc ignẽ
nõ ſolũ in terrã,ſed & in cœlum mittũt.
Deniq; & ip̃m dñm cœli ſuccendunt.Iõ
coccinea cõmendat labia, qđ illi cocci-
nea ſunt,qđ illi calentia uñr, qđ illa flã-
mea ſentit,& in mutuam amplius ſuccẽ
dunt charitatem. Mira res:ignis ipſe eſt,
& nr̃is tñ inardeſcit ſcintillis. Quidni?
Ephe.6.g Et gladius eſt uerbum dei, & tñ uulne-
Cant.4.c rať.Vulneraſti cor meũ ſoror mea ſpon-
ſa,uulneraſti cor meũ ĩ uno oculorꝶ tuo-
rum.Ita & ignis eſt,tñ inflãmať. Vulne-
rať oculo, labio inflãmať, ẽt & ligať, iõ
uittæ comparať.Sed charitas uuln⁹ eſt,
charitas uitta eſt, charitas coccus eſt.
Vides quã acuta, quã tenax, quã ignea
eſt charitas? Talib.ĩ orãdo utere labijs,
tenaci uelut uitta uinculo memoriæ cor-
di tuo dilectum aſtringe,agglutina,ſuc
cẽde illũ: ſuccenſo affectu quã dulce ſit,
Pſal.118.a dicat & alludat tibi.Ignitum eloq̃ũ tuũ
uehemẽter,& ſponſus tuus diligit illud.
Oſculare me oſculo oris tui,q̃a pulchra
ſunt labia tua ſicut uitta coccinea. Oſcu
landi ſiq̃dem deſiderium labiorꝶ innuit
cõmẽdatio.Labia tua ſuis deſiderat im-
primi,ut fiat os unum,& labium unum,
& poſt impreſſionẽ dicat tibi:Hoc nũc
os ex ore meo,& labiũ đ labio meo.Dif
fuſa eſt gr̃a in labijs eius: in tua ſe refun-
dit,& de cocco ſuo tua ſunt effecta coc
cinea. Bona impreſſio,q̃ tantam expri-
mit gr̃am in labijs ſponſæ. Memineris
tñ nõ me nũc labia ſignare carnalia, ſed
ſpũalia, ſed interiora, ſed illa de quibus
Apl's loquiť:Cantantes & pſallentes in Ephe.5.d
cordib.ur̃is dño.Si ſpõſa es, in hoc unũ
debent eſſe conſtricta,debent eſſe ſuccẽ
ſa labia tua,ut dilecto tuo ſupplicent,ut
cõfabulenť cũ illo,ut illi canãt, & dicas
cũ p̃pħa.Exultabunt labia mea cũ can Pſa.70.d
tauero tibi.In tã ſc̃tã confabulatione nil
ſit in labijs tuis fluidum,& q̃ſi uitta ſunt:
nil frigidũ,& hẽs illa coccinea. Quis mi
hi det Ieſu bone,talia hr̃e labia in confe
rendis tecũ ſermonib.tã prõpta,tã exer
ta,tã ſuccẽſa:ſuccẽſa & exultãtia ut tm̃
tibi cãtẽt,& de te cãtẽt? Talia ſint utinã
labia mea,q̃ ſubtili quodã ductu & ſuc
cenſo affectu indiruptæ meditationis,fu
niculi coccinei ſpecimẽ exprimãt.Hmõi
labiũ ĩ ſpõſa Xp̃s cõmẽdat,nõ tm̃ ĩ orõ-
ne,ſed ẽt ĩ exhortatione, ut potẽs ſit ex-
hortari ĩ doctrina ſana. Quæ.n.ſe labia ĩ
eius alloq̃o aſtringunt: iure q̃dẽ ſalutarẽ
diffũdũt & diſſeminãt ſciam.Si dulci et
feruida utanť orõne ut audientiũ corda
excitẽt:coccinea ſunt,q̃a ĩflãmatiua. Si
ṽo ſil' exhortenť & doceãt,& ea doceãt
q̃ ſanã deceant doctrinã,q̃ r'lis concinãt
fidei:iam q̃ſi uitta ſunt,& non ſolũ ſalu-
tarem, ſed ẽt indiſſolubilẽ diſſeminant
ſciam. Quid.n.tam ſibi cohærens, tam
tenax,tã inſolubili contextũ nodo, quã 1.Ti.4.d
rõ fidei? Talia Paulus diſcipl'm informa
bat dicẽs:Attẽde exhortatiõi & doctri-
næ.Sed & in ſermone cõi, ubi fidei non
tractanť myſteria, ẽt ſic uirę coccineę la
bia tua cõferunť,ſi fuerit ſermo tu⁹ ſubti
li mẽſura diſtrict⁹, & diſcret⁹, & parc⁹,
& grato ṽecũdię rubore colorat⁹:ſi cru
cis Xp̃i eo frequẽter,q̃ libenter mẽtionẽ
uſurpet. O' btã hæc labia, Xp̃i & oſculo
& alloq̃o ṽe digna,labia tã ſyncera, &
tã ſuccẽſa.In fide ſyncera,& ĩ amore ſuc
cẽſa. Succẽſio iſta de intimis & đ ſũmis
eſt,nil hñs de ĩfimis. Nã eſt ſuccẽſio q̃dã
de interi⁹ erũpẽs.Iacob⁹ ait:Lingua mo Iaco.3.b
dicũ membrũ inflãmat rotã natiuitatis
nr̃æ, inflãmata & ipſa à gehenna. Qũo
p̃t bñ ĩflãmare lingua tã peſſime ĩflãma-
ta? Vitiatæ

ta? Vitiatæ natiuitatis mobilis corrupte
la per ſe nimis rotať ad malum,& uolu-
bilitate p̃pria ferť in p̃ceps. Et quid ne-
ceſſe eſt inflãmare rotam hanc,q̃ firma-
Gen.8.d ri non põt,ſed per ſe ferť in malum? De-
niq; diligenter appoſitum eſt cor hoĩs ĩ
malum ab adoleſcẽtia ſua. A' prima na-
tiuitate impulſa neſcit curſum ĩflectere,
& tu illam lingua praua impellis ampli⁹
& inflãmas? Lingua praua iracũdiæ &
indignationis occaſiones req̃rit,iniurias
uel falſas ſimulat, uel ueras exaggerat,
quas debuerat diſſimulare ad offenſam
officia ẽt interpretať, & uenenati ſermo
nis ſcintillas adhibet ad cõmouendum
cor ſuum. Quid lingua neq̃ cordi tuo ta
lem adhibes flãmam? Sufficiat illi flãma
ſua,ſufficiat illi concupiſcentię ardor car
nalis,& leuitatis calor innatæ, q̃b⁹ cor
tuum ac ſi uolubilis rota impelliť.Hanc
tibi flãmam natiuitas prima ĩgenuit,ſed
renaſcendi gr̃a reſtringit.Noli ignẽ igni
adhibere,& concupiſcentiæ addere ma-
litiam.Ignem hunc quem euomis, hau-
ris de gehenna. Inde incipit,& illo ra-
Iaco 3.b pit.Lingua,inquit,inflãmata à gehẽna.
Lingua hæc mala coccinea eſt, ſed uit-
ta non eſt. Nõ.n.ligat,ſed diſſipat. Ma-
le ſuccendit,quia ſuccidit unita, quia diſ-
ſidij uerba ſcintillat,& flãma talis de in-
feris eſt. Nam flãma quæ de ſurſum eſt,
pudica eſt,pacifica eſt, bonis cõſentiẽs,
& bonos faciens. Verbum.n. dulce,&
mľtiplicat amicos,& mitigat inimicos.
Quaſi flãmam flãma conſumit, inferio-
rem ſuperior,infernalẽ cœleſtis:dum ſa-
piens & ſuaue uerbum uincit malignũ,
Cant.4.a & dulce durꝶ emollit,& iõ dicit: Sicut
uitta coccinea labia tua,& eloq̃ũ tuum
dulce. Non.n.decent ſponſam niſi ṽba
dulcia,ṽba amoris,ṽba q̃ delicati funi-
culi uice funganť, ṽba q̃ ſpõſum irretiãt
& trahant uinculis charitatis. Felix aĩa,
q̃ huius nouit dulcium ṽborꝶ nectere re
tia,q̃b.Ieſum illaq̃et,alliget ṽbum pr̃is,
aĩ affectib.uel affatibus Xp̃m includat,
amatorio detineat ſermone & delectet,
ut eius eloq̃ũ dulce ſit ei,qui hẽt ṽba ui-
tæ æternæ,& eſt ṽbum ęternum,qđ cũ
patre & ſpiritu ſancto uiuit & regnat
deus per omnia ſecula ſeculorꝶ. Amen.

Sermo 25.

QVãm ſuaues ſunt putas ſponſæ
genæ,quæ mandi p̃nt,quæ ſalu
bris fructus obtinent gr̃am. Et
reuera ẽt corporales genas alicuius ita
grata uideas uenuſtate refertas, ut ipſa
exterior facies intuentium aĩos reficere
poſſit,& de interiori,quam innuit,ciba-
re gr̃a. Venuſtas uultus mentem interp̃-
tať,& ĩternos affectus facies loq̃ť.Vides
quàm conſequenter poſt candidos den
tes,& coccinea labia genarꝶ inducit mẽ
tio.Genæ ſatis germanę ſunt labijs,& ip
ſis tacentib.quodam uiſibili uerbo men
tis arcana demonſtrant. Genæ ipſæ uo-
cis uſum hñt, & oris aut ſupplent offm̃,
aut amplius exornant. Quantumuis fue
rit dulcis & feruidus ſermo, oẽm eius
gr̃am p̃cax uultus exaſp̃at, & leuitate
ſua eloquij grauitatem ĩminuit. Iõ de ge
nis ſeq̃ť qđ earꝶ modeſta maturitas coc
cinei labij accumulet gr̃am.Deniq; quã
dam earꝶ maturitatem tacite uř inuere,
quas fructui comparauit. In fructib.n.
ſemp̄ grata maturitas. Et in p̃cedentib.
genas eius deſcripſit ut turturis,eo ꝙ ni-
hil laſciuum,nihil leue, nihil petulans in
eius appareat uultu, ſed deſideriorꝶ æ-
ſtus genas dulci grauitate deijciat. Affe-
ctus anxij uultum laſciuire non ſinunt,
& amatoriæ meditationes oẽm à genis
leuitatẽ ablegãt.Turtur ſiq̃dem auis ſo-
litaria ẽ:auis gemebũda.Talẽ uult Pau- 1.Cor.7.f
lus uirginẽ eẽ, ut ſolicita ſit qũo placeat Pſal.41.
deo,quę dicere ſoleat: Sitiuit aĩa mea ad
deũ fõtẽ uiuũ,qñ ueniã & apparebo añ
faciẽ dñi? An nõ tibi uř uox hęc eẽ gemẽ
tis? Gemit⁹ tu⁹ dulcis,quẽ genuit amor.
Qũo ñ graues & maturę genę q̃s geme Pſal.79.a
bũd⁹ ĩformat affect⁹? Gemit⁹ iſti ñ tm̃ ge
mitus, ſed refectionis gr̃am tenẽt.Ciba
bis,ĩq̃t,nos pane lachrymarꝶ. Et ĩ p̃nti
malo punico ſponſi genas aſſimilat, eo
qđ ſolicit⁹ & amatori⁹ affect⁹ cognata
q̃dã maturitate & uultũ ueſtiat,& cibet
ĩtuẽtes.Relucẽs.n.ĩ facie mẽtis gr̃a,uidẽ
tes q̃ſi reficit,& ſuã ĩ alios trãsfũdit paſ-

ſionem. Non poſſum non dulciter moueri dũ tales penes me uultũ depingo: & amatoriç genç ĩ me ſil'em gignũt affectũ dum recogitanť, quanto magis dũ uĩr? Nam expreſſior uiſio quàm cogitatus. Pulchræ oĩo genæ in quib. tanta uenuſtas eminet, q̃s grata cõmendat humilitas: nil in ſe altum hñtes, nil rigidum, ſed quæ ſunt ad modeſtæ humilitatis cõpoſitionem quodã diſciplinæ exercitio ĩfra

Eſa. 4. a ctæ. Sicut fragmẽ, inq̃t, mali punici, ſi ge

Cant. 50. c næ tuæ. An non tibi q̃ſi fractas habuiſſe genas uĩr ille qui eas dedit ꝑcutientib. dedit uellentib. & non auertit à cõſpuẽtib? Bona quidem hæc fractio per quam interior cœpit uirtus eminere, & q̃ ĩtra carnis corticẽ cõcludebať erumpere gr̃a. Quaſi confracta uĩr tãta dignitas ad paſſionis inaniẽs ſeipſam iniurias: ſed ꝑ hęc fragmẽta ſalutis ſe nob̃ ubertas effudit. Et tu ſi adimpleas ea q̃ deſunt paſſionũ Xp̃i in carne tua, ſi portes ſtigmata xp̃i Ieſu in corꝑe tuo: iã tibi dicit Xp̃s, q̃a ſicut fragmen mali punici, ſic genæ tuæ, ſi confractæ ſunt, & q̃ſi crucifixæ genæ tuæ, ſi q̃dã edomitæ & excultæ diſciplina, nõne tibi uĩr uelut fragmina cuiuſdã

Cant. 5. d boni fructus? Et in cõſequentib. ad ſpõſum dr̃: Quia genæ eius ſicut areolæ aromatæ, eo qđ exaratæ ſunt & cultæ & cõpoſitæ aromatib. confouẽdis. Sic & hic ſpõſæ genas, ſicut fragmẽ mali punici eſſe dicit. Et bona cõfractio ꝑ quã nõ mors ingrediť, ſed ſpũalis fructus ſpecimẽ elucet. Bonæ ergo genæ, q̃ ꝑ humilitatẽ ita cõfractæ ſunt, ut fructus interni nõ ꝑdãt, ſed magis ꝓdãt gr̃am. Deniq; & ipſa mala punica gratã modeſti uultus uerecundiam, corticis rubei colore deſignãt. Optimũ planè in Xp̃i ſpõſa decoramẽtum ꝟecũdia. Verecũdia quaſi aurora q̃dã, oĩum actuum colorat principia, & uirgineo uirtutes reliq̃s uenuſtat pudore. Verecũdia bona ſua nõ petulanter iactat, ſed parce eloq̃tur, cõtẽta tenuiter innuiſſe, & cũ urget neceſſitas. Ieſu bone, quãta ubiq; ꝟecundia in ſermonib. tuis, quã ꝓpriis parcus in laudib. q̃s poteras ſufficiẽter loqui, tam ſine humilitatis iactura, quàm ſine dãno ꝟitatis. Et cũ ꝓpria exprimereť, tñ nomen ſuppreſſit. Poterat plenius loq̃, ſed ipſe ad ſponſæ exẽplũ modeſti pudoris colorẽ aſſumpſit. Nõ hãc modo ꝑdico ꝟecũdiã q̃ corꝑali rubore ſolet ora ſuffundere, ſed eã q̃ totius cõuerſationis uenuſtat faciẽ. Nã ſicut corꝑis, ita & conuerſationis genæ ſunt q̃dã, in q̃bus nihil eſt eo colore gratius, ſi operꝶ oĩum habitꝯ humilitatẽ redoleat, ſi plus occultet in corde, quã oñdat in facie. Deniq; & hic dicit: Sicut fragmẽ mali punici, ſic genæ tuæ, abſq; occultis tuis. Bonæ genæ, q̃ ſicut nihil hñt ſimulatũ, ita multum hñt occultatum; q̃ ſicut nihil fingunt, ſic nec totũ effundunt; q̃ minus ꝓtendũt in ſpẽ, quã tenẽt in uirtute. Pñt hæc ad interiores aĩæ genas referri, quę in cõſciæ facie ſunt, ubi nõ hõ, ſed deus uidet. Hẽt cuiuſque conſcia quãdã ꝓpriã faciẽ. Eius genæ ꝟecũdo hũilitatis rubẽt colore, ſi penes ſe oꝑa nõ iactet, nõ magnificet me-

Prou. 20. b rita, non illa eximia putet, ſed tã exigua pudeat. Quis.n. gl'iabiť caſtũ ſe habere cor? Si accepit, qũo gl'iabiť q̃ſi nõ acceperit? Et tñ ipſa q̃ accepit dona, q̃s intelligit? Nã ſi delicta nõ intelligit, quanto minꝯ dona? Dona deſurſum ſunt, deſcẽdũt à pr̃e luminũ. Quæ ꝟò dei ſunt, nemo nouit, niſi ſpũs dei. Iõ ſicut deus per ſpm̃ ſuũ reuelat, nõ tã ipſe nouit, quã ſpi-

1. Cor. 2. c ritus dei in illo. Nos, inq̃t Paulus, accepimus ſpm̃ q̃ ex deo eſt, ut ſciamus quæ à deo donata ſunt nob̃. Nunq̃d oĩa? Aut ſi oĩa ſcire potuit, nũq̃d oĩno? Ne unũ q̃dẽ (ut arbitror) ex integro: & ſi in flagello, nõ potuit intelligere donũ. Vtil'r ipſa ſibi cõſcia abſcõdiť in ꝑte, & ipſe proficiẽdi amor nimius, incremẽta ſui ꝓfectꝯ ignorat. Deniq; nõ ipſa uirtutũ uelut poꝶ integritas, ſed tm̃ fragmina in genis ſpõſæ eminere dñr: q̃a qđ in genis ẽ, in euidẽti eſt. Et ſi nouit q̃s ꝟam in ſe uirtutis alicuius gr̃am, nũq̃d cõſtãtiã, nun-

Pſal. 138. b q̃d ꝑſeuerãtiã? Nõ eſt, inq̃t, occultatum os meũ à te, qđ feciſti ĩ occulto. E: ſi mihi occultũ eſt, nõ tñ tibi. Spũs.n. tuꝯ oĩa ſcrutať, ẽt occulta mea. Vtinã talia ĩ me

occulta multa habeã cognita tibi Ieſu bõe, & cognita ĩ theſauris tuis. Periculoſa repoſitio iſtoꝶ ĩ mea ſcĩa, iõ tuæ magis tuto illa cõmitto. Sed nõ ego tã illa cõmitto tibi, quã tu non cõmittis mihi. Penes te adhuc tutius foues qđ feciſti in occulto. Nec ſpõſæ ꝑfectio tãta ſiniť ip-

Canti. 6. b ſi patere, & ꝓdire ĩ genas. Sic, inq̃t, genę tuę abſq; occultis tuis. Sũt q̃dã occulta tꝑe cõgruo ꝓducẽda in lucẽ, & in facie collocãda. Interĩ latẽt in ſemine, tꝑe ſuo plenã acceptura ſpẽm. Nũc igr̃ ſpõſa es,

2. Cor. 5. d ſed nõdum apparet q̃d eris. Quis putas ſil'is mei cũ apparuero? Et nũc ſil'itudinẽ tenes ĩ ꝑte, q̃a ex ꝑte cognoſcis. Reuelata facie iã gl'iam meã ſpecularis, ſed tñ adhuc trãsformaris à claritate in claritatẽ. Dũ trãsformaris, nõdũ integre tenes. Trãsformari ꝓficere eſt, nõ eſſe ꝑfectũ. Perfectũ aũt tuũ nõdũ tui, ſed iam oculi mei uident: penes me iã es q̃lis futura es. Iã ĩ libro deſcripta es uitæ, & in manib. depinxi te. Facies tua coràm me ſꝑ, corã me fulget, q̃ in te nũc eſt obfuſcata. Iã drachmã imaginis meæ ĩ te iueni, ſed adhuc q̃dam ſqualet rubigine, et occultať ſpẽs eius. Iã fides tuis rubet ĩ genis, & uitæ colorẽ infundit, ſed adhuc fidei res eſt ĩ occulto. Iõ ſicut fragmẽ mali punici, ſic genę tuę abſq; occultis tuis. Grata ſatis fidei facies, ſed de occultis tuis mihi cõmẽdabilior appares. Patiẽtię uirtus ĩ euidẽti, & q̃ſi in genis tuis ſa-

Rom. 8. d tis iã placet, ſed ego de poſteriore te magis æſtimo gl'ia. Et reuera frẽs, nõ ſũt cõdignæ nõ dico paſſiones, ſed & ipſa patiẽtia hꝯ tꝑis, ad futurã gl'iam q̃ reuelabitur ĩ nob̃: Cꝯ iã q̃dã ĩ nob̃ iacta ſunt ſemina, q̃ occulta oꝑatione ſeipſa ad maturitatẽ ꝑducũt, & ad ꝑfecti fructus ſubſtãtiã. Subſtãtia hæc ꝑ quãdã ſeminalẽ gr̃am nunc occultať in nob̃. Subſtantia

Pſal. 138. c mea, inq̃t, ĩ ĩferiorib. terræ. Vides ubi occultatã eã dicit. In inferiorib. terræ. Feliciter cũ eo agiť qđ nõ ĩ ĩfimis. Ego q̃dã terræ ſuꝑiora accipio, q̃dã ĩferiora, q̃dã ĩfima. Suꝑiora ſunt ipſa corꝑis humani natura. Inferiora ipſius naturę corruptela. Infima q̃dã, iniq̃tas & culpa de corruptela ꝓcedẽs, & ipſam magis corrumpẽs. Iõ nõ dicit ſubſtãtiã ſuã in infimis, qđ nullũ hẽat ſpũalis gr̃a (q̃ ſumma prophetæ ſubſtãtia) cũ iniq̃tate cõmerciũ. Sed ĩ ĩferiorib. terrę ſubſtãtia mea, eo q̃ medicinal'r gr̃a ſpũs in infirmitate carnis ſit occultata, & q̃ſi fermẽtũ abſcõdita ſanãs & oꝑãs, donec abſorbeať mortalitas à uita. Nã nõ debet maſſa fermẽtũ corrũꝑe, ſed magis à fermẽto ĩ ſil'em cõuerti ſaporẽ. Sed & alibi idẽ dicit: Sub-

Pſal. 38. b ſtãtia mea apud te eſt. Ergo et in inferiorib. terræ eiꝯ ſubſtãtia eſt, & apud dñm. Diſtãtib. eſt ĩ locis abſcõdita, ĩ ſuꝑioribus cœli, & ĩ ĩferiorib. terræ: in æternitate, & ĩ ĩfirmitate. Ibi ꝑ prudẽtiã, hic ꝑ inoꝑantẽ gr̃am. Et bona gr̃a q̃ ſic uirtutũ ꝓfectus oꝑať, ut quẽdã ꝑfectionis ſaporẽ nob̃ uiciſſim aſpiret, & eructet abſcõdita ab origine mũdi, abſcõdita mũdo, abſcõdita ĩ deo, ubi uita nr̃a abſcõdita

Pſal. 30. c eſt cũ xp̃o. Et ꝟe magna multitudo dulcedinis tuæ dñe, quã abſcõdiſti, ſed timẽtib. te nõ amãtib. Iõ nec ſpõſæ forte hęc furtiua dulcedo. Illa ipã occulta ſũt ſponſæ, de q̃b. dicit: Ita genæ tuę abſque

Cant. 6. b occultis tuis. Iõ non ꝑꝑ illã tm̃ hæc uox facta eſt, ſed ꝑꝑ circunſtantes, magis uerò ꝑꝑ longe ſtantes, et ꝑꝑ reſiſtentes: ꝑꝑ illos qui ſe timide retrahunt à ſctã conuerſatione, & ꝑꝑ illos qui inuide detrahunt. Quoꝶ alij uitam ſecretam, uitam ſctõꝶ, uacuam putant & ſine honore. Alij quidem etſi non uacuam, tñ totum eius excurſum cũ ſummo horrore. Nã exitũ ſine honore ſuſpicari non audent. Alij uanã, alij amarã religionẽ putãt. Illi nõ ueneranť, & iſti ꝟenť accedere: iõ de occultis ſpõſę curauit tenuiť innuere, q̃ſi ex obliq̃ illos tãgẽs, & iſtos trahens, dũ ſic latẽter de intimis eiꝯ admonuit deli-

Ibidem c ciis. Sic, inq̃t, genæ tuæ abſq; occultis tuis. Ac ſi dicat: Si cognouiſſẽt & alij q̃bus abſcõditis adĩpletꝯ ẽ uẽter ò ſpõſa, quã facile oĩa detrimẽtũ facerẽt ut illa lucrarenť: quã libenter & bona ꝑderent, & mala ꝑferrẽt, ut abſcõditę dulcedinis ꝑticipes efficerenť. Nunc aũt abſcõdita eſt ab oculis eoꝶ, quæ ſanctis animabꝯ

in occulto per uices alludit. Grata tñ ui
ciſſitudo, q̄ multoꝝ moleſtias mitigat
tꝑum. Nec exiles deliciæ, q̄ in futura tꝑa
abundant. Quid egeſtatem in illa ꝟemi
ni? Deliciæ in occultis eius, & abũdãtes
deliciæ. Abundantia.n.in turrib. tuis ô
ſponſa. Deniq; ſicut turris Dauid collũ
Canti.4.a tuum. etſi latent deliciæ, ſed uirtus emi-
net. Qũo non eminens turri collata? Sed
differamus hunc in craſtinum ſermonẽ,
dicturi de hac turre qđ ipſe Dauid dede
rit author eius, & tutor Ieſus Xp̃s, q ui-
uit & regnat ꝑ oĩa ſcl'a ſcl'oꝝ. Amen.

Sermo 26.

Can.1,c Iam fortia ad ſpõſam & de ſpõ
Pſal.92.a ſa loqt̃ (nã delicata in ſuꝑiorib.)
ubi ſic ait: Collum tuũ ſicut mo
nilia. & ſil'e qd hẽs in pſalmo: Dñs deco
rem induit, induit fortitudinẽ. Bona hęc
indumenta, quoꝝ unum ornat, alteꝝ ar
mat. Primum illud poſuit qđ magis ꝓ-
prium ſponſæ ur̃. Nunc ſe ad eius quãdã
fortitudinem conuertit. Virtus fortitudi
nis tanto in ſponſa p̄cioſior, quanto ra-
Prou.31.a rior. Rara planè. Mulierem.n.fortẽ qs ĩ-
ueniet? Etſi põt, tu tñ Ieſu bone, nõ tam
inuenis q̄ talis ſit, quã ꝑuenis ut ſit. Nõ
ſeipſam hæc turris ædificat, ſed ipſe ſine
quo in uanum laborant ædificantes. Et
uide quã fortẽ uelit intelligi, quàm turri
Dauid aſſimilat. Sicut turris, inquit, Da
uid collum tuum. Noli in hoc collo in-
flexibilitatem & duritiã accipe. Hæc.n.
Gen.49.a non pñt ad laudem reflecti, ſed ad male
Eſa.48.a dictionis ſñiam prouocant. Maledict⁹,
inqt, furor eoꝝ, qa pertinax: & obſtina-
tio, qa dura. Neruus, inqt, ferreus ceruix
tua. Ad cõdẽnationem intorta ſunt iſta,
non ad cõmendationem ꝓlata. Rigida
peruicacitas ſolet libertatẽ mentiri, quã
hisꝟbis accipio. Sicut turris Dauid col ĩ
lum tuum. Libera planè ceruix, & ſerui-
lis condõnis ignara, tam erecta, tam mu
nita ut turris Dauid. Nõ puto q̄ aliquo
abiectæ ſeruitutis iugo collum iſtud at-
Eccl.40.a terar̃. Graue iugum ſuꝑ filios Adã à die
natiuitatis eoꝝ. Sed hæc iam non ur̃ de
filiab. Adam. Iam ueterem natiuitatem
regñationis nouitate mutauit: carnalem
neſciens Adã, ex quo tranſiuit ad Xp̃m:
ex quo ſcđ'o adhæſit, unus ſpũs effectus
cum illo. Iõ libera, qm̃ ubi ſpũs dñi, ibi
libertas, qua nos Xp̃s liberauit: libertas
data, non innata. Nam à natiuitate eoꝝ
graue iugum ſuꝑ filios Adã. Vere graue,
qđ mulierẽ illam euangelicam annis de
cem & octo incuruauerat, ne ſineret ſur
ſum reſpicere. Multũ diſſil'em ab iſta, q̄
ceruicẽ in turris modũ ſuſtulit in cœlũ.
Graue planè iugum qđ totum humanũ
genus in hac inclinata muliere excutere
nõ poterat nec deponere: nõ deſinebat
ab onere, & iniqtatẽ addere ſuꝑ iniqta-
tẽ, & infirmitatẽ ſuꝑ infirmitatẽ, & utrã-
que ſuꝑ alterã: fœcũda ſatis, ſed infelici
nimis fructificatione. Vis audire appo- Luc.14.d
nentẽ iugũ ſuꝑ iugũ? Audi q̄li ſe excuſa-
tione unus de ĩuitatis ab euãgelica ſub-
duxerit cœna. Iuga boum emi quinque.
O' ſtolida aĩa, aĩa tam inualida ceruice,
& attrito collo, unũ illud portas, qđ ti-
bi corrupta impoſuit natiuitas, & plura
cõparas? Non indiges emere qđ gratis
innaſcit̃. Alia adijcis emere, & ab hoc q̄
opprimeris, collum eximere non potes.
Iuga, inqs, boũ emi qnq;, & unũ hoc tã
graue, tam gñale gratis excutere nõ po
tes. Nec ibi tñ p̄tiũ ſuppetit unñ te redi-
mas. Neſcis q̄ graui iugo teneris? Niſi ſã
gine Xp̄i auferri non ualet. Abundas
ut plura emas, nõ abũdas ut ab iſto te
redimas? O' miſeræ diuitiæ tuæ, ſatis es
locuples non ut mitiges, ſed ut multipli-
ces uincula colli tui, & cõpedes aggra-
ues. Sufficiat illud iugũ graue quo op-
primeris. Iugũ hoc, ſi neſcis, q̄dam eſt de
linquẽdi neceſſitas, & impoſſibilitas re
ſurgendi. Iugũ hoc difficultas eſt ad bo
nũ, & auiditas ad malũ. Iugũ hoc & ini
qtas eſt q̄ reus teneris ad ſuppliciũ, & ĩ-
firmitas q̄ ꝓnus ĩ uitiũ traheris. Origina
lia tibi ſunt iſta, & de ꝓpaginis uitio, &
tu adhuc uoluntaria accumulas onera?
Curioſitate qnq; ſenſuũ dũ exteriores
ĩtẽdis ĩ ſpẽs, ĩterioris cõcupiſcẽtiæ flam-
mã ꝓuocas, q̄ niſi ſanguine Xp̄i extigui
nõ p̄t. Cõcupiſcẽtia cũ ſola ẽ, ſatis inar-
deſcit; exterior ꝟò materia ſi accedit, iſa

nit. Geminum incõmodum, naturæ cor-
ruptio, & curioſitas q̄dam exterius eius
irritamenta explorans. Duplicatũ incõ
modum, ꝓprius impetus, & hoſtilis im
pulſus. Duplicatum incõmodum: flãma
concupiſcentiæ, & flatus incentoris. Iu-
ga boũ, inqt, emi qnq;. Bñ utiq; boũ, q̄
brutas mẽtes curioſitatis atterat labor.
Iugũ ſi optas, nõ hẽs neceſſe cõparare.
Tolle ſuꝑ te iugum Xp̄i, iugũ gratuitũ,
Mat.11.d iugũ gratũ, gratũ nõ graue. Iugum.n.in-
quit, meũ ſuaue eſt, & onus meũ leue. Iu
gũ hoc nõ eſt iugũ boũ, qa iugũ rõnale
eſt, iugũ nõ qđ laborẽ infligat, ſed regẽ
cõparet. Et uide qũo iugũ hoc leue di-
cat. Nã illud ſuꝑius graue, qđ eſt ſuꝑ fi-
lios Adã à die natiuitatis uſq; ad diem
Colo.3.a mortis eoꝝ. Cuius putas mortis? Vtiq;
eius, de q̄ hẽs: Mortui eſtis, & uita ur̃a
abſcondita eſt cũ Xp̄o in deo. Bona hęc
mors, q̄ ueterẽ ſepelit natiuitatẽ, nouã in
ducit. Mors bona, q̄ ſeruitutẽ abſorbet,
gñat libertatẽ. Nã huius natiuitatis libe
ri ſunt filij. Bonus hic exitus uitæ, ut uete
rẽ exuentes Adã, ſil' graue iugũ abijcia-
mus. Hic uitæ carnalis exitus, captiuita-
tis nr̃ę iugũ dirũpit, ultra grauare nõ p̄t,
ſed cõputreſcit à facie olei, ex quo cœpi
mus noĩe alio uocari, & ĩuocatũ eſt ſuꝑ
nos nomẽ ſcđ'i Adã, c⁹ ut oleũ effuſũ no-
mẽ eius. Vis audire utrũq; iugũ hoc gra-
Cant.1.a ue & dirũpi & putreſcere? Qui ꝓpitiat̃
Pſal.102.a oĩb. iniqtatib. tuis, q ſanat oẽs infirmita
tes tuas. Iniqtas tota & ſemel dimittit̃.
diruptũ eſt iugũ, infirmitas adhuc ſana-
tur, iugũ cõputreſcit. Deniq; qđ cõpu-
treſcit, lẽte deficit, nõ deſinit ſemel. Pro-
poſitũ uolũtatis p̄cidi qdẽ põt, & q̄ſi di
rũpi: ſed inueterata paſſio non tam deci
dit q̄ dediſcit̃. Et qñ oꝑandæ ſalutis im-
poſſibilitas aufert̃ ꝑ gr̃am, tũc q̄ſi dirũpi
tur captiuitatis iugũ. Sed q̄ reſidet ad-
huc boni difficultas: dũ paulatim ſanat̃,
eius ur̃ iugũ cõputreſcere. Cõputreſcet,
inqt: ut q̄uis nõ ſemel totũ, tñ qñq; pu-
tredine cõficiẽdũ donet intelligi. Qđ cõ
putreſcit: utiq; corrũpit̃. Qũo nõ liber c⁹
iugũ uel ſemel dirũpit̃, uel ſenſim corrũ-
pit̃? Et iugũ & uinculũ corruptũ, utrũq;
uſu ſuo priuatũ ur̃. Nã nec grauiter pre-
mit, nec tenaciter ſtringit. Felix planè c⁹
cõputruerũt uincula ut nulli ſint uſui: c⁹
cõputruerũt & corruptæ ſunt catenæ à
facie diei. Sed dices, de collo ſpõſæ ſer- Canti.4.b
monem inſtitueras: qd nũc circa iugũ ĩ-
moraris? Quid đ iugo ad collũ? utinã ni
hil. Nũc aũt contritio magna. Iugũ.n.ad
qd, niſi ad collum? Sed nõ ad collũ ſpõ-
ſæ, qa iam ſoluta uincula colli eius: iã ne-
ſcit ſeruitutis iugo contineri. Sicut tur-
ris, inqt Dauid, ſic collũ tuũ. Exuberãti ĩ-
ſima ꝑ hoc monſtrat̃ libertas, & depreſ
ſione ab oĩ libera: non tñ nuda, ſed quæ
hẽat aliqd fortitudinis admiſtũ. In tur-
re nõ ſolũ erectio, ſed munimẽti fortitu-
do attẽdit̃ à facie inimici. Reſtituta eſt q
dẽ libertas, ſed ſecuritas tibi nõdũ ꝑmit
tit̃. Captiuitatis contritus eſt laqueus,
hoſtis aliũde q̄rit inectere: ius ꝑdidit: nõ
depoſuit recuꝑandi ſpem, non ꝑuicaciã
infeſtandi. Liber effectus es, libertatis
tuendæ decætero tibi incũbit negotiũ.
Collũ amplexib. ſponſæ deditũ, noli ne
in modico qdẽ degñi exponere iugo. De
niq; reuertẽti filio pr̃ obuius ꝓcidit ſuꝑ Luc.15.d
collũ eius. Pia ſarcina, & iugũ dulce: qđ
tñ ſuſtinere nec ſentire meruit, donec pri
mo in ſe reuerſus ſeruilẽ condõnem di-
rupit, ſic regreſſus ad pr̃em. Erecta eſt
ceruix tua: eſto fortis ſicut turris Da-
uid, ut dicere poſſis: Fortitudinẽ meã ad
te cuſtodiã. Ipſe.n. Dauid, ipſe Salomõ, Pſal.58.b
Xp̄s. ſ. dei uirtus, & dei ſapiã. Eius turris
es, ſi non infime, non infirme ſentias cir-
ca ip̄m. Sed ſi ſublimitas uirtutis dei nõ
ex teipſa q̄ſi turris eſt: nõ turris Dauid,
ſed magis aduerſus Dauid, q iflatus ſen
ſu carnis ſuæ extollit ſe aduerſus ſciam
dei. Sublime hoc collũ: ſed ſuꝑboꝝ &
ſublimium colla ſapĩa calcat, humilium
exaltat. Humilitas ipſa ſumptus neceſſa
rios ſubminiſtrat ad ædificationem euã-
gelicæ turris. Nec uerendum eſt ne ſpõ-
ſæ ſumptus deſint, quos abundanter dei
ſponſi poteſt arca mutuari. Diſcite, in- Mat.11.d
quit, à me, quia mitis ſum & humilis cor
de. Nondum intelligis q̄ ratione ſum-
ptus humilitas pręſtet in ędificationem

turris? Qui ſe, inq̄t, humiliat, exaltabit̃.
Luc.14. Et bñ de humilitate ĩ p̄cedẽti latẽter eſt
& 18.c ſuggeſtũ capitulo, ubi ſpõſæ occulta cõ
memorat, eo ꝙ humilitatis pulchra ſit
ſpẽs, meritoꝶ laudes occultare: Si ibi de
humilitate, cõuenienter de ſublimitate
iſthic annectit. Nõ põt abſcõdi diu tur
Cant.4.b ris ĩ humilitate fundata. Sicut turris Da
1.Pet.2.a uid collũ tuũ. Vide priuilegium ſponſæ.
Apl'ſ Petrus hortat̃ nos coædificari ĩ do
mos ſpũales: hic ṽo nõ tm̃ in domum,
Ephes.2.d ſed ẽt ĩ turri ędificat̃. Paulus in habitacu
lũ dei coædificari nos optat: ſed ſponſa
hoc nõ cõtẽta, ẽt ꝓpugnacula adiungit,
ut ſublimis et ſecurior ſit habitatio. For
te & hęc una de illis turrib. eſt, de qb. di
Pſal.121.b cit̃: Fiat pax in uirtute tua, & abũdãtia ĩ
turribus tuis. Oĩno conuenit, ut in turre
nõ deſit libertas. Dura, q̄a duplicata ne
ceſſitas, ubi foris obſidio, fames intrinſe
cus. Quid ꝓficit clauſos et munitos eſſe
aditus oẽs ſi intus ſęuus hoſtis fames cũ
cta contriſtat? Mala fames faſtidium.
Clauſæ ſunt ianuę exteriores, muniti adi
tus: ſed ꝑ ſenſuũ tuoꝶ feneſtras mors ĩ-
gredit̃, nec expĩẽtia indiſciplinatoꝶ ſen
Eſa.33.c ſuũ de exteriori materia mali incentiua
admittit. Si ꝓĳcis auaritiã ex calũnia: ſi
obturas aurẽ ne audias ſanguinẽ: ſi clau
dis oculos ne uideas malum: iã clauſus
es, iã habitas in excelſis, & munimenta
ſaxoꝶ ſublimitas tua. Nunq̄d ſatis eſt?
Quid ꝓdeſt tã munita ſublimitas, ſi q̄ ĩ
tus ſunt, famis & faſtidĳ uaſtat crudelis
egeſtas? Quid ꝓdeſt dura ſaxoꝶ & in-
acceſſa ſublimitas, ſi nõ ibi panis eſt, ſi
nõ aq̄ fideles ſunt? Bona q̄dẽ ꝓtectio, ſi
tñ nõ deſit refectio. Bona ſunt munimẽ
ta ſaxoꝶ, ſi tñ talia ſint de quoꝶ poſſit
duritia & mel, & oleũ elici. Et q̄dẽ ipſa
obſeruãtiaꝶ duritia, & petra diſciplinę,
frequẽter largos effundit riuos olei, &
mẽtis faucib. dulcedinẽ deuotionis mi-
niſtrat ordinis q̄dã lapideus rigor. Deni
Pſal.121.b que ſichẽs: Fiat pax ĩ uirtute tua, et abũ
dãtia ĩ turrib. tuis ô Hierl'm, ſed abũdan
tia diligẽtib. te. Alioq̄n, q̄ nõ amat, etſi
intus ſit, eſurit tñ. Q̃uo aũt egeſtas erit ĩ
hac ſpũali turre, ĩ turre Dauid, in collo
ſpõſæ, in quo iugi cõmercio ſpũs uitalis
trahit̃ & refundit̃: in quo ṽbi ſacri com
meatus aſſiduus eſt, & uocalis ſpũs di-
ſcurrit? Q̃uo fames ĩ collo, ꝑ q̄d abũdã
tia ſuauitatis eructat̃, & ṽbũ bonum de
cordis ubertate? Collũ quoddã vr̃ cõ-
merciũ, & quoddã glutinũ, & cordis cũ
ore, & corꝑis cũ capite, utriuſq; ad alte
rũ. In collo uinculũ eſt & uia. Q̄d aliud
erit uinculũ niſi charitas, ꝑ quam capiti
corpus cohęret xp̃o eccl'ia? Quę alia uia
ſpũs, niſi charitas? Hæc excellentior eſt
uia, imò hæc eſt ſpũs uadẽs & rediẽs, et
ad ſuã recurrẽs originẽ, uñ naſcit̃ illo re-
uertẽs. Ab hac lex pẽdet & ꝓphetæ. Iõ
mille clypei pẽdent ex ea. Oĩs. n. ſermo
dñi ignitus clypeus eſt, & ꝓpugnacula Mat.22.
ipſa ad ſermonẽ referunt̃. In ſequẽtibus Prou.30.
dicit: Si murus eſt, ædificemus ſuꝑ eum Canti.8.
ꝓpugnacula argẽtea. Propugnacula de
ipſa ſolẽt eſſe turris materia, & q̄ſi de eo
dẽ cum ipſa corꝑe. Et uide q̃uo charitas
cõſubſtãtialia & ſibi cõcorꝑalia propu
gnacula geſtat. Vide q̃uo innata ſit cha
ritati ſolicitudo q̄dã, prudentia q̄dã, &
ꝑuigil cautio ad declinãdas uel depellẽ
das infeſtationes & machinas hoſtiles.
Hñt ꝓpugnacula aliq̄d clauſum, hñt &
apꝑtũ aliq̄d. Per iſtud inſidias explorat:
ꝑ illud aſſultus declinat. Illic ꝓuidens:
iſthic ſe ꝓtegẽs. Talib. eſt charitas cum
ꝓpugnaculis ædificata: quia talis eſt ei
tã fortis, tã prudẽs ſolicitudo innata. Ip
ſa magnũ eſt ſibi firmamẽtũ quoddam.
Deniq; fortis eſt ut turris dilectio. Ipſa
nouit tẽtamẽti occaſiones, & cũ opus ẽ
ſugere, & ubi fugiẽdi nõ eſt copia forti-
ter ferre: & cũ ipſa in ſe aliq̄d firmamẽti
hr̃e uideat̃, aliena tñ adiumẽta non refu
git ꝓpugnaculis munita. Aſſumit & cly
peos cõuerſationis. Bonus clypeus cõ-
uerſationis ordo, & lex ab hoib. tradi-
ta. Hęc etſi non eſt charitati neceſſaria,
non tñ reputatur ſuꝑuacua, nec onero-
ſa quidem. Spũalis eſt charitas, nec in-
diget lege: nec tñ legem dedignatur, ſed
legitime utitur ea ꝓtecta, non oppreſſa.
Bonus ẽt clypeus ſacri meditatio ṽbi.
Oĩs. n. ſermo dñi ignitus clypeus ẽ. Non Prou.
eſt contenta charitas ſpũalibus quas ip
ſa gignit, meditationib. & cum ipſa dñi
lex ſit, in ipſis tñ legis ſermonibus medi
tatur. inde ſibi teſtimonia aſſumit, inde
ſe tuetur: & multiplici protegit clypeo.
Et cum magnum hẽat intus teſtimoniũ
ſpũs, ab ipſis tñ lr̃is ſacris patrocinia ſi-
bi decerpit. Et bona protectio quã cha
ritatis exꝑientia ſuggerit, uel ſermonis
ſacri ꝑitia tradit. Paulus in epl'a ſua quæ
dam charitatis tibi ꝓpugnacula depin
1.Cor.13.b git. Charitas, inq̄t, patiẽs eſt, benigna ẽ:
ꝑcurre totũ illũ de charitate locũ, nõne
tibi tot ꝓpugnacula uñr exurgere, quot
gr̃as diſtinctas enumerat? Nõ ęmulat̃,
nõ agit ꝑperã, nõ inflatur, non eſt ambi
tioſa, non q̄rit q̄ ſua ſunt, nõ gaudet ſuꝑ
iniquitate, cõgaudet aũt ṽitati &c. uſq;
nõ excidit. Vides quot ꝓpugnaculis tur
rita cõſiſtat? Nunq̄d nõ iſta concorꝑa-
lia charitati uñr, & uelut de fundamẽto
eius exurgere? Et tñ iſtos affectus, quos
charitas q̄ſi naturalr̃ gignit, doctrina di
rigit, diſciplina regit: erigit exercitatio,
& bonũ originale quantũ ad charitatẽ.
Ordo hic ab exꝑtis p̃ſcriptus, uel fouet
ne deficiat, ul' ꝓmouet ut creſcat: iõ cha
ritas ĩterna inſpiratione nõ cõtenta, ſer-
monis ſacri undiq; ſibi uelut clypeos in
ſtitutiones memoriter appẽdit. Ip̃m in-
ſpice ſpõſum, q̄ mediator & ſeq̄ſter q̄dã
eſt inter hoies & deũ, q̄ſi collũ medium
inter corpus & caput, turris fortitudinis
à facie inimici. Ip̃m (inq̃) ĩſpice q̄ ꝓprĳs
abũdabat, q̃uo aſſumpſit ſcripturę cly-
peos, & uelut ad authoritatẽ ſe contu-
lit, ſcuto unitatis fraudulẽtas interpretis
maligni ꝓpulſans inſidias. Tu quoq; ſi
fueris mediator quidã & ſequeſter ĩter
hoies & deũ, & uelut collũ, corpus &
caput cõiũgẽs, mille clypei ĩ te pẽdeãt,
oĩmodi clypei diuini ſermõis. Sacra tibi
p̃ſtò ſit authoritas, & ad oẽ bonũ patro
cinet̃ negociũ, nõ tm̃ ut tibi ſufficiat, ſed
1.Pet.3.c ut reliq̄s abũdet. Eſto paratus ad reddẽ
dã rõnem oĩ poſcẽnti de ea q̄ in te eſt fi-
de & ſpe. Quaſi poſcere uр̃ fidei tuę rõ-
nem, qui fidei contraria perſuadere co-
natur, & ipſam infringere. Bonum ergo

à collo tuo ſcutum pẽdet, ſi fueris ſcuto
fidei munitus, ſcuto ueritatis, ſcuto bõę
uolũtatis, ſacri ſcuto ſermonis. Oẽs hos
in ſcripturis clypeos legis. Sed & ſi fue-
ris in ſublime ꝑ charitatẽ erectus uelut
turris, ſi ꝑ cõtẽplationis gr̃am q̄ſi collũ
reliquũ corpus excedẽs accedas ad ca-
put dñi, & abſcõdaris ĩ abſcõdito faciei
dñi, in ſecretario ſponſi, in thalamo ueri
tatis: nõne tibi uideris delicato ꝓtectus
clypeo? & neſcio ſi q̄d ſcutũ ad ꝓtegen
dum efficacius ſit q̄ talis amplexus dile
cti. Igneꝰ ẽ, & iõ oĩa tela neq̄ſſimi ignea
extinguit, & ignis ignẽ cõſumit. Si fidei
ſcutũ illa extinguit, q̃uo nõ magis ueri-
tatis bono ꝓtegit̃ clypeo, q̄ abſcõdit̃ in
calore eiꝰ? Eſt. n. ueritatis feruida medi-
tatio, & ſuggeſtiones inimici male igni
tas añ extinguit q̄ ad mẽtẽ ꝑtingãt. In-
ter ſpõſi amplexus & charitatis ĩterna
negocia, nõ uacat ſpõſę ꝑegrina tela ſu-
ſcipe. Bñ talis clypeus à collo ſpõſę de-
pẽdet, eo ꝙ tã ſuccẽſi amplexus gratiam
exꝑit̃ ſola dilectio: ſola tales nouit exceſ
ſus, & mẽtẽ faciẽs adhęrere deo, unũ ad
horam cum illo ſpm̃ efficit. Btm̃ planè
collum, in quo ſermo dñi igneus morat̃:
à quo uelui ſcutum gratis dependet am
plexib. pr̃is uerbũ, ueritas, & uirtus. An
non tibi delicatè ꝓtectus uр̃, q̄ talibꝰ co
ronatur & circundatur undiq; ſcutis añ
& retro? Fidelis paxillus in quo tot di-
uerſa uaſoꝶ gña pendẽt. Bñ hęc à collo
charitatis pẽdẽt, ꝙ ipſa ſit unctio q̄ nos
docet de oĩbꝰ & oĩa ſuggerit, ꝙ in ipſa
oẽs gr̃ę conferuntur, & referuntur ad ip
ſam, ut ex ipſius penſantur & pendũtur
menſura. Mille clypei pendẽt ex ea, ar-
matura oĩs fortiũ. Armatura planè quã Cant.4.b
Paulus ad Epheſios narrat: Oĩs armatu
ra fortiũ. i. amãtiũ. Fortis eſt. n. ut mors Epheſ.6.c
dilectio. Quid ergo? Tñ ibi ſunt arma Canti.8.b
fortiũ, non infantium ubera. Si excedit
q̄ſi turris q̄dã, charitas nõ cõdeſcẽdit. Si 2.Cor.5.c
ue mẽte excedimus deo, ſiue ſobrĳ ſimꝰ
uobis, charitas Xp̃i urget nos. Audiſtis
excedẽtem: uultis ſobriã & cõdeſcendẽ Cant.4.b
tem accipe ſponſam? Vbera, inq̄t, tua ſi
cut duo hinnuli capꝛę gemelli. Bõa turris

ſponſa, q̄ ſe ꝑ conuerſationis diſciplinā
undiq; claudit,& ꝑ ſcripturaꝝ doctrinā
ſibi clypeos copioſe appendit,& ꝑ con-
templationis exceſſum in ſublime aſſur
git. Ipſius ēt continentia fortis, & doctri
na fidelis, & exceſſus cœleſtis, cum &
eius ſublimitas condeſcendere didicit,
& doctrinæ copia ad ſobrietatē dedu-
ci, & rigor liqueſcere in quandam rōna-
bilis lactis dulcedinem, & arma fontiū
in infirmoꝝ ū̄ba conuerti. Vbicq; illam
urget charitas Xp̄i, ſurſum ad illum ra-
piens, deorſum ꝑꝑ illum trahens, ſed nō
tenens diutius, dum ad ſuas ſubinde de-
licias in exceſſum recurrit. Iō dicit: Vbe-
ra tua ſicut hīnuli gemelli, ꝙ ſemper cir-
cunſpicit montes paſcuæ ſuæ, ꝙ ad pa-
ſcuę locum illam conuertat & rapiat no
ta refectio, ꝙ ad ſponſi lilia leui ſaltu ſu-
bito relabat̄, unde delicatè refecta cœle-
ſtium ſuccis herbaꝝ diſtenta ubera ad
paruulos iterato reportet. Sed q̄ de ube
ribus iſtis dicenda ſunt, nō p̄nt aures fa-
tigare, forſitan & hora fugiens portare
mō, & potum lactis ab uberib. iſtis ex-
primere. Vberius ocium & horam libe-
riorem otantib. uobis cum dn̄s dederit,
oris nr̄i offm̄ non denegabo, ipſo in eius
p̄conia p̄ſtante copiam, q p̄ſtat affectū,
Chriſto Ieſu: qui cum deo p̄re & ſpiritu
ſancto uiuit & regnat per omnia ſecula
ſeculorum. Amen.

Sermo 27.

u Idetis fr̄es qūo nec ubera ſpon-
ſæ laude priuant̄. Et quidē ube-
rum uſurpatio frequens tum in
aliȷ̈s locis, tum in iſtis p̄cipuè Canticis.
Vino ubera præfert, botro confert, aſſi-
milat turri. Et qđ nunc in p̄nti eſt, duo
(inquit) ubera tua ſicut duo hinnuli ca-
Cant. 4. b preæ gemelli, q paſcunt̄ in liliȷ̈s. Videtis
q̄ꝫ multiplex ubeꝝ cōmendatio. Si mr̄
eſt, mr̄num pectus uberib. carere nō de-
1. Theſ. 2. b cet. Vbera nouerat Paulus hr̄e cum di-
ceret: Facti ſumus ꝑuuli in medio ur̄m,
qūo ſi nutrix foueat filios ſuos. An non
tibi ur̄ factus quaſi hinnulus, qui factus
eſt q̄ſi paruulus? Vnde fouebat filios q̄ſi
nutrix, ſi non habebat ubera? Quaſi duo
hinnuli capreæ duo filiȷ̈ eccleſiæ: alter de
circunciſione, alter de gentib. Vide qūo
Paulus utriſq; ubera coaptat. Factus ſū
(inquit) Iudæis q̄ſi Iudæus: his aūt qui ſi-
ne lege erant, q̄ſi ſine lege eſſem. Oı̄bus
omnia factus ſum, ut oēs lucrifaciam.
An nō ubera hinnulis iſtis coaptauerat,
omnia factus oı̄bus? Omnib. oı̄a factus *1. Cor. 9. d*
eſt non ſimulantis aſtu, ſed compatiētis
affectu, & habitu coaptantis. Denique
utriſq; ſe conformabat: nūc ſe cum illis
à licitis cohibens: nunc ad licita conde-
ſcendens, utrorunq; ubicq; declinans ſcā
dalum, ubi fidei non obſiſtebat iniuria.
Oı̄b. oı̄a factus eſt, nec Iudæis ritum in
initȷ̈s licitum tollens, nec ad eoꝝ irrita-
tionem gētiles compellens. Oı̄b. oı̄a fa-
ctus eſt, ꝓ audientium capacitate & p̄ci
piens moralia, & differens myſtica. In
hac duplici materia uelut duo ub̄a por-
rigit doctrinæ planioris, lactea ubera
paruulis temꝑans. Interna cōpaſſio ube
ra q̄dem hēt, ſed coaptio foris ubera ex-
hibet. Illa miſeret̄, ſed iſta medet̄. Quid
enim mihi ꝓdeſt ſi tm̄ compateris, & in
firmitati, & q̄ſi infantiæ meæ cōtempa-
re te cōmode neſcis? Quid mihi ꝓdeſt ſi
compatientis affectu cām in te meam
transfers, ſi curā quam debes nō affers?
Vtraq; neceſſaria eſt, & compaſſio, &
quædam diſciplinæ & doctrinę compo
ſitio. Compaſſio affectum conformat,
cōpoſitio te ad lactandū paruulos utilr̄
incuruat. Neutro ī gn̄e ſc̄ti doctores au-
ditorib. deſunt, facti ſicut illi, & pietatis
affectu, & cōformatiōis uſu. Vtınā iſtud
attēdāt q facturi ſunt in cōuētu fr̄um ſer
monē. Studēt magis alta q̄ꝫ apta dicere,
faciētes apđ īfirmas ītelligētias miracu
lū ſui, nō ipſoꝝ ſalutē oꝑātes. Erubeſcūt
humilia & plana docere, ne ſola hæc ſciſ
ſe uideant̄. Erubeſcūt ubera hr̄e, nudare
māmā, lactare ꝑuulos. qđ iſtđ ē? Iō ne cō
ſediſti ī medio cathedrā tenēs, ut ſciam
iactes, an ut tenerā ſubditoꝝ lactes īfan
tiam? Subtilia texis: artē, q audiūt, mirā-
tur: eloquētiā laudāt. Bn̄ q̄dē, tn̄ ſi gr̄am
ſentiūt, ſi te diſputante audiētiū moueat̄
affectus, intellectus inſtruatur. Alioqn
quid

quid ad p̄n̄s negocium peregrina q̄dam
adducere q̄ auſcultantes non capiant?
Magna eloquentiæ laus eſt, cām quam
ſuſceꝑis apte exeq, ad eius cōmodum
cuncta referre, ſuſcepto inſeruire nego-
cio. Nuſq̄ꝫ euidentius eloquentiæ tuæ ſi
gnum dabis, q̄ꝫ ſi humilem materiā exe-
quaris ornate, & ſermonis temꝑamēto
attollas, q̄ ꝑ ſe iacere uidebant̄, & uelut
contemptibiles ſuas cōmendabiliores
efficias. Nec tam debes attēdere q̄ te di
cere deceant hoı̄em lr̄atum, q̄ꝫ quæ de-
beant audire quos inſtruis. Quid. n. in-
de conſequunt̄ ſi ambulas in magnis &
in mirabilib. nō dico ſuꝑ te, ſed ſuꝑ eos
q aſſident? Noli altum alte ſape, ſed cō-
deſcende humilib. Sublimia loquēs, ſed
nō in tꝑe, q̄đ aliud affectare uideris, niſi
ut tibi ſoli taceāt hoı̄es, & dicat̄ de te qđ
dictū eſt de ſaluatore, q̄a nunq̄ꝫ ſic locu-
tus eſt hō ſicut hic loqt̄? Aſcendiſti ca-
Ioan. 7. g thedram ut alios ædifices, nō teip̄m in-
Phili. 2. a fles: ut impleas, non exinanias teip̄m, ni-
ſi forte eo mō quo ſe ſaluator exinaniuit
formam ſerui accipiēs, ut nos carnis ſuę
lacte nutriret ī ſalutem. Bonus imitator
magr̄i Paulꝰ ubera nō occultat, ſed hr̄e
1. Cor. 3. a ſe iactat. Tanq̄ꝫ ꝑuulis (inqt) in Xp̄o lac
1. Cor. 2. a uob̄ potū dedi, non eſcā. Et itē. Nihil me
arbitror ſcire inter uos, niſi Ieſum Xp̄m,
& hunc crucifixum. Ipſe nouit cui men-
ſam paret, & q̄b. ubera porrigat. Iō ube
ra eius ſicut hīnuli, q̄a doctrinæ ſuæ ube
ra emollita ſunt, q̄lia ꝑuuli in Xp̄o caꝑe
p̄nt. Audiſti iam q̄đ ſunt iſti hīnuli, & qr̄
Rom. 10. c duo. Vis noſſe qr̄ gemelli? Quia in fide
Rom. 3. c non eſt diſtinctio Iudæi & Græci. Va-
cant ibi priuilegia meritoꝝ, & regn̄atio
nullos diſtinguit, q̄ cunctos æqualr̄ ab-
ſoluit. Oēs. n. egēt gl'ia dei, iuſtificati gra
tis per gr̄am ipſius. Fides utroſq; ppl'os
æquè nobilitat, ſed Iudæus alr̄ reputat.
In cōi clementia iura ſibi priuata depo-
ſcit. Quid miꝝ ſi uult eſſe primus qn̄ uo
luit eſſe ſolus? Vnigenitus eſſe non pōt,
affectat uel primogenitus. Vide quanta
Acto. 11. a obiecta ſint Petro in Actib. apl'oꝝ ꝙ ad
Gala. 2. a hoı̄es præputium hn̄tes introȷ̈ſſet, ꝙ il-
los ſuſcepiſſet ad fidei myſteria. Vide
quantum in epl'a ad Romanos Paulus
deſudet aduerſum Iudæos ꝙ in gr̄a ſibi
fidei priuilegia uendicarēt q̄dā, & quos
una fides coniunxit, diſtinguerent gra-
dib. Ibi affectabāt eſſe in gr̄a ſoli: hic ſū-
mi, nolentes hr̄e compares, quos nō po
terant non hr̄e participes. Gētes aūt fe-
cit deus cum Iſrl' concorꝑales, & cōpar-
ticipes teſtōꝝ, & in nullo diſcreuit, fide
mundans corda eaꝝ. Iō dn̄r gemelli, q̄a
fides nullis gradib. ſeꝑat, quos æquè re-
gn̄at. Alioquin q neſciunt eſſe gemelli,
effecti ſunt nulli: & in cōuiuio locū occu
pātes primū, iam nec hn̄t nouiſſimum.
Quæ rō non inter illos tm̄ ū̄tit̄, ſed ſe di
latat ad oēs, ut nemo aliȷ̈ in gr̄a, quocū-
que in gradu fuerit, aut ꝑticipiū, aut pa-
rilitatē inuideat. Quis. n. merita præten-
dat, ubi in munere ſola eſt gratia? Nō de
bent uetera præiudicare, ubi noua facta
ſunt oı̄a. Et in hinnulis regenerationis no
uitas intimatur, ſicut in gemellis in rege
neratione parilitas. Qui bn̄ capreæ dn̄r,
id eſt eccleſiæ filiȷ̈ ꝑꝑea ꝙ ſicut cap̄a acu
tè cernant. Acuta ſunt. n. eccleſiæ lumi-
na, contemplantis non q̄ un̄r, ſed quę nō
un̄r. Vbera tua ſicut duo hinnuli capreæ *Can. 4. b*
gemelli, q paſcuntur in liliȷ̈s, ſi tn̄ lilioꝝ
ſentiant gr̄am: ſi ipſis lilia redoleant ut
lilia, & non inſuauem odorem refundāt.
Bonus & gratus eſt odor liliȷ̈: ſed tn̄ ip-
ſum lilium aliȷ̈s redolet liliū, aliȷ̈s abſin-
thium. Lilium conuallium, lilium ſingu-
lare Xp̄s: lilia erant ipſi imitatores eius.
Budi quid lilioꝝ unum loquitur: Xp̄i
bonus odor ſumus: aliȷ̈s odor mortis in *2. Cor. 2. d*
mortem: aliȷ̈s uitæ ad uitam. Vides qūo
ſingulare lilium illud, in quo bonoꝝ o-
mnium plenitudo olebat, triſtē tn̄ uide-
bat̄ quibuſdā odorē ſpirare. Iſti ſunt qui
ponūt dulce in amaꝝ, & lucē ī tenebras.
Sed ille uerè lilia paſcit̄, qui lilioꝝ odo-
re potit̄. Lilia ſūt exēpla caſtitatis, q̄ nō
ſolum moderna & p̄ntia, ſed pręterita
& lōge poſita optime redolēt. Lilia ſūt
ēt ſacri ſermones, in quib. ęternę uitę ol-
facimus gaudia, & odoꝝ attrahimus
ſp̄m. Q̄ꝫ multis fr̄es eſtis hm̄ōi uallati li-
liȷ̈s. Et ſi omnes eccleſię filiȷ̈, uos copio-

ſius: quoꝝ narib. ſingulis ferè momētis,
nunc ꝓphetaꝝ, nunc apłoꝝ, nunc euan-
geliſtaꝝ ſpirant caſta eloquia tanq̃ li-
lia, & uerba & uita eoꝝ grato fragrant
odore. Quæ.n. lilia ſuauius redoleant, q̃
poterant illoꝝ æq̃re fragrantiam? Qua
lem tibi refundit odorem Maria, q̃lem
Ioānes, q̃lem Petrus, q̃lem alij euāgelici
uiri: q̃lem deniq; ipſe Ieſus qui ſingl'r &
in ſe redolet, & in reliquis oib. ſolus ipſe
ſentit? Quicq̃d ſuaue fragrat in ipſis, ei⁹
ṽba nouum mundo ſpargunt odorem
cum myſteria reuelant trinitatis, cũ re-
demptionis grām, cũ copiam uirtutũ,
cum gl'iam reſurrectionis, cũ ęternę uitę
ſtatũ exponunt. Verba uitæ ęternæ hēs,
Ioan. 6. g Petrus ait: Et ad quē ibimus? Et nos idē
dicamus dulci eius odore perfuſi. In te
Ieſu bone. pr̄is deitas olet, q̄ eſt in te. In
te gr̄a ſpūs, qui unxit te. In te mr̄is uirgi
nitas, in te ꝓpriæ carnis integritas, in te
nr̄i medela languoris. Oīa hæc nobis o-
lent in te, & ad quē alium uel amore uel
memoria ibimus? Iniuria eſt planè taliũ
lilioꝝ, ſi aliq̄s ꝑegrinus odor ſe illis īmi-
ſceat, q̄ ſuauitatē illoꝝ contriſtet, aiq; af
flatus narib. ip̄m corrumpat, & conuer-
tat ad ſcl'm, & poſt cœni fœtorem cur-
rere faciat. Iniuria eſt ſi tibi ſuauius fra-
grant uitia, quàm uirtutum lilia. Faſti-
dioſus eſt uere q̄ lacte & ī lilijs paſci nō
delectatur. Non eſt.n. oē lac paruuloꝝ.
Nonne tibi q̃ſi lac ur̄ oīs doctrina, oīs af
fect⁹ pius, aīo illapſus dulciter? Quicq̃d
facile & dulciter ſugit̄, lac ur̄. Tali lacte
abundabāt ubera ſponſę, & iō dr̄r ſicut
hīnuli, ꝙ ſit in illis recens, & q̃ſi ſꝑ noua
& renaſcens cōſolatio ṽbi, & doctrinæ
alacris copia. Vbera hæc uetuſtatis nil
Canti. 7. c hñt, iō meliora ſũt uino, ſed ſiīia muſto.
Vbera, inq̄t, tua botri, non hñtia.ſ. auſte
ritatem uini, ſed muſti nouā dulcedinē.
Vbera alia paſcunt: iſta inebriant. Bñ er
go ubera ſicut hīnuli: q̄a nulla uetuſtate
infracta. Magnũ ſponſæ pectoris orna-
mentum ſi ubera integra hēat, non laxa,
nō fractas māmas in hui⁹ Aegypto ſcl'i.
Iō dicit: Vbera mea turris. Inexpugnabi
lia ubera hæc, & lactis ubertate tumen-

tia excreuerũt modũ. Bona ergo ubera
tam diſtēta, ubera pietatis, ubera gemi-
na, eo ꝙ pietas conſolationē hēat uitæ,
q̃ nunc eſt, & futurę. Gaudete (inq̄t) gau
dio magno, ut potemini à lacte, & ſatie- 2. Ti. 4. c
mini ab uberib. conſolationis eius. Et cũ
auulſi fueritis à lacte, epulemini ab itroi
tu gl'iæ eius. Videtis quo lactis uſus ad-
ducat. Vt epulemini (iq̄t) ab ītroitu gl'ię.
An nō tibi uñr ubera ſpōſi epulari ab in-
troitu gl'iæ, q̃ ſicut hinnuli paſcunt̄ in li-
lijs, donec aſpiret dies, & inclinent̄ um-
bræ? Q̃ꝫ dulciter ſugunt̄ ubera q̃ ſic pa-
ſcunt̄, ubera de cœlo plena, q̄a cœleſtib.
refecta in lilijs? Ipſa lilioꝝ fragrantia pa
ſcit. Odor eoꝝ cibi grām tenet. Odor.n.
q̄dā fruct⁹ eſt. Ego (inq̄t) q̃ſi uitis fructi-
ficaui ſuauitatē odoris. Vide q̃ũo ſapīa Eccl. 24. i
odorem ſuum ī fructib. reputat. Spūalis
iſte cib. eſt, nihil hñs corpulentiæ, nec dē
te tactus, nec labore māſus, ſed hauſtus
ſpũ, ipſis ſtatim uberib. influens, & ube
ra diſtēdēs. Vñ etenim fragrātia dr̄r un
guentis optimis, niſi ꝙ ī ipſis de uicinis
hauſtus lilijs ſpūs redolet, donec aſpiret
dies, & inclinent̄ umbræ? Dulce q̄dē in-
ter lilia expectare aurorā ſurgentem: &
forte uicinus eſt dies iſtis lilijs, & inter li
lia eius frequēter aura q̄dā & uapor hau
rit̄, & ipſe ſpōſus in lilijs paſcit: q̄ ipſe &
liliũ eſt cōuallιũ, & lumē diei. Dulce eſt
ergo cōpaſcēdo cũ ipſo, poſtulare ip̄m,
ꝑſtolari inter lilia, donec diei lumē aſpi
ret. Tp̄s illud declarat, de quo dr̄: Satia
bor cũ apparuerit gl'ia tua. Tunc ṽus et Pſal. 16. d
æternus aſpirabit dies, cũ ænigmatum ī
q̄b. adhuc uidemus umbræ īclinabunt̄.
Plures hic umbræ ſunt, umbra fallaciæ,
umbra refrigerij, umbra figurę. In prima
ſerpēs dormit, in ſcd'a ſpōſus q̄eſcit, ī ter
tia ſpōſus deliteſcit. De prima dr̄: In um
bra dormit. De ſcd'a: In umbra eius, quē
deſiderauerā, ſedi. De tertia: Quia ſapīa ī
myſterio abſcōdit̄. Oēs iſtæ reclinabũt̄ Iob. 40. i
umbræ cũ aſpirauerit dies, umbra frau-
dis, umbra fidei, umbra myſterij. Tunc
erit umbra nulla, q̄a ṽitas nuda. Tũc er
go reclinabũt̄ q̄ nō ſũt exaltatæ. Vultis
noſſe q̄ꝫ altæ? Operuit mōtes umbra eius. Pſal. 79. b

Magnus mons Paulus, opertum tñ hac
umbra ſe dicit, tm̄ in ſpeculo & ænigma
te uidens, Magnus mons, & tñ facile ra
1. Cor. 13. d ptus in tertium cœlum. Felix raptus, &
multo felicior illo, quo mons ille euāge-
licus ad apłoꝝ impium in mare mittit̄.
Raptus eſt, quia ſapīa dei īmutauit ſen-
ſum illius. Iō raptus in tertiũ cœlũ, in cœ
lum inteligentiæ puræ, uñ umbræ ænig-
mata ꝓcul abiecta ſunt. Inferiores ſunt
umbræ & reclinatæ quodāmō eius re-
ſpectu, q̄ in cœlum rapit̄. Raptus in cœ-
lũ eſt, raptus & in paradiſum. Serenita-
tis locus eſt cœlũ, paradiſus uoluptatũ.
Pulchre in utrũq; rapit̄, eo ꝙ ſemiplena
ſit cōtēplatio, q̃ alterutro caret. Deniq;
in quodā paradiſo deliciaꝝ & uolupta-
tum locata ur̄, q̃ paſcit̄ inter lilia donec
aſpiret dies. Anteq̃ aſpiret dies, nox ē.
Sed nos iſta neſcio q̄d ur̄ hr̄e diei. Nox
Eſa. 1;8. b (inq̄t) illuminatio mea in delicijs meis.
Illuminationis etenim uicem tenent ex
parte deliciæ. Pulcherrimus contemplā
tionis locus eſt, ubi ſimplex conſidera-
tio fidei cœleſtes & ſuaueolentes aſper-
git affectus, & æterni luminis grām ſpi-
Iob. 28. b rat. Non ſunt iſtę delicię q̃s btũs Iob cō
memorans de ſapīa dicit, q̄a non inue-
nit̄ in terra ſuauiter uiuentium. Quædā
ſapīæ portio eſt in iſtis delicijs. Q̃ũo nō
ſapīæ portio eſt, ubi eſt ipſa ueritas nō
dum intellecta, ſed iam credita dulciter
ſapit? Ipſæ ſpūales deliciæ exꝑientia ſui
ſatis edocent, & quantũ expetendũ ſit,
q̄d' de ipſis reſtat, & quantum reſpuen-
dum, q̄cq̄d illis obſtat. Tria hic obſeruā
da occurrunt: tp̄s, opus, & locus. Tp̄s.i.
nox, tp̄s q̄etis & uacationis eſt: opus re
fectionis eſt, q̄a paſcũtur: locus delecta-
tionis eſt, eo ꝙ inter lilia. Iure diſtēta ad
paruulos reportat ubera q̄ ſic paſcitur, q̄
in meditationib. paſcit̄ fidei, liberrimè,
uberrimè, uoluptuoſè. Putas ꝙ Salomō
in oī gl'ia ſua ueſtitus eſt ſicut ſpōſa, q̃ in-
ter lilia paſcitur? Q̃ũo non gl'ioſè ueſti-
ta, uallata lilijs? Nā etſi umbra obſcurat
ſp̄em, ſentit tñ odorem, ſentit ueſtimen-
toꝝ fragrantiam: & in his ſapīæ q̃ſi fa-
mam odorat̄ donec aſpiret dies, & incli

nentur umbræ.i. donec aſpiret dies, &
ſempiternus dies. Quandiu dies & nox
uices alternant, non uñr umbræ reclina
tę ex toto, donec ſtatum hñt. Vbi ṽo re
clinatę ſunt? Apud pr̄em utiq; luminis,
apud quem non eſt uiciſſitudinis obum
bratio. Oīs uiciſſitudo obũbrationis in-
ſtar hēt, & dum alij aliud ſuccedit, quo-
dāmō abſcondit & obumbrat q̄d' p̄ce-
dit. Hoc ergo eſt q̄d' dicit, donec aſpiret
dies, & inclinentur umbræ.i. donec aſpi
ret dies, & plenus ſempitern⁹ meridies,
q̄ umbras oēs adnihilet. Qui paſcuntur Cant. 4. b
(inq̄t) in lilijs donec aſpiret dies, & incli
nētur umbrę, hoc eſt q̄ ſapię oblectātur
& paſcuntur odore, donec ipſe lucis æ-
ternę cādor illuceſcat. Vtrũq; cōmēda-
tur in lilijs, cādor, & odor. Et odor q̄dē
q̄d aliud niſi gr̄a fidei, & cādor niſi gl'ia
ſpei? In nocte odor ſentitur, ſed candor
non cernitur, donec aſpiret dies: q̄a can-
dor ipſe eſt dies, non hñs ullā partē um-
braꝝ. Ille cũ aſpirauerit dies, iā nō erunt
ubera neceſſaria. Oēs.n. erunt docibiles
ipſius dei. Interim ergo ſpōſę ubera ſunt
ſicut duo hīnuli qui paſcũtur in lilijs, do
nec aſpiret dies de die, Chriſtus Ieſus.

Sermo 28.

U Bera (inquit) tua ſicut hīnuli ca-
preę gemelli. Videtis quāta gr̄a
ſponſę, paruula eſt & quaſi iu- Cant. 4. b
uencula, & ubera hēt. Quid.n. niſi iuuen
culam notat dum hinnulis comparat?
Ergo & mr̄ eſt & ꝑuula, alios paſcēs, et
paſci non indigēs. Etſi q̄s ſit Paulo ſil'is,
nondum tñ euacuauit q̃ ſunt paruuli in
carne cōmorans. Etſi alijs abundat, nō-
dum tñ ſe arbitratur comp̄hendiſſe. In
ſpeculo uidet, in ęnigmate uidet: iō ſicut
paruulus, ſicut hinnulus in umbra paſci
tur, donec aſpiret dies. In umbra, ſed in-
ter lilia paſcitur. Infelix planè q̄ q̄dem in
ter lilia poſitus, inter lilia ſanctę congre-
gationis, ubi uarię undiq; uirtutes redo-
lent, nihil tñ ſuaue, nihil lilioꝝ ſimile no
uit odorare. Bonus planè & ſponſę pri-
uilegio gaudens, cui ipſa intrinſecus uir-
tutum naſcuntur lilia, qui inter lilia pa-
ſcitur, inter lilia reficitur, lilia eſurit. Bea-

ti.n.qui eſuriunt & ſitiunt lilia iuſtitiæ, li
lia caſtitatis, oĩum lilia grãꝝ. Si eſurire
btm̃,multo magis inter lilia paſci.Et ip-
ſa uirtutum eſuries paſcit,& delectat aui
ditas.Odor cibat,ſed nõdum ſatiat.Sa-
tiabor cum apparuerit gl'ia tua.Deniq́ꝫ
Pſal.36.d ipſaꝝ uirtutum(ut ſic dicam) gl'ia latet
adhuc.Totum qđ inde audis,in odore
eſt.Occultat̃ forma,ſed famã audimus.
Tenuis q̃dem fama in fumo, ſubtilis in
odore cibatus,dulcis,ſed tenuis.Et nos
iam ſaturati ſumus,iam diuites facti,ſo-
lo uirtutum odore contenti.Neſcio tñ ſi
uel odorem haurimus, quos ꝑfectionis
non trahit auiditas.Suauis q̃dem lilioꝝ
odor,ſed æmulata in ſpecie grã.Suauis
quidem lilioꝝ odor,ſed ſuauitas tenuis,
ſi odor tm̃.Deniq́ꝫ qui paſcunt̃, ĩquit,in
lilijs.i.inter lilia,non ipſis lilijs, ſentiẽtes
uiciniam,non fluentes ſubſtantia. Exi-
guus uirtutum uſus exprimit̃ ĩ odore,nõ
copioſa,non ſolida & q̃ſi corpulenta re
fectio.Non.n.oĩmodis reficit̃ qui paſcit̃,
iõ nõ dicit qui reficiunt̃, ſed qui paſcunt̃
in lilijs donec aſpiret dies. Delicioſa tñ
expectatio lucis inter lilia,& uide q̃lib.
ſponſa paſcat̃ in lilijs.In lilijs nõ caducis,
in lilijs non marceſcentib.in lilijs deniq́ꝫ
q̃dam incorruptibilitate myrrhatis.Nã
myrrha incorruptionem demonſtrat.
Iure poſt lilia de myrrha ſubtexitur, ut
ſponſæ lilia q̃dam incorruptionis perpe
tuitate cõmendet. Vadam,inquit,mihi
ad montem myrrhæ. Quid eſt bone Ie-
ſu ꝙ ſponſa tua, dilecta tua, alibi expe-
Cant.4.b ctat,tu aliò uadis?Illa paſcit̃ & expectat
in lilijs,& tu uadis ad montem myrrhę?
Quare non magis ad lilia uadis,ubi ſpõ
ſa morat̃ donec aſpiret dies?An forte li-
lia hæc non ſunt aliena,nec longe poſita
à monte myrrhæ, ſed magis oriuntur in
illo?Ita quidem eſt, nuſq́ꝫ lætius naſcunt̃
lilia,q̃ꝫ in monte myrrhæ, nuſq́ꝫ magis il
læſa ſeruant̃.In monte myrrhæ nec cor-
ruptioni, nec corruptibilitati locus ul-
lus relinquit̃. Ibi in monte myrrhæ, ubi
carnis uniuerſi mortificant̃ affectus, ibi
lilia caſtimonię,lilia grãꝝ & pure naſcũ
tur,& perpetuo florent. Ergo in lilijs &
in monte myrrhæ ſponſam ſatis delica-
tè locatam aduertis.Nam alteꝝ tibi ſer-
mo pñs expreſſit, alteꝝ tu ipſe potes ꝑ
interpretationem exprimere.Quonam
enim mõ aliò ituꝝ ſe diceret, q̃ꝫ ubi dile-
ctam eſſe cognouit? Sicut.n.illa auide
expectat,ſic ille ardenter ꝓperat. Vadã
(inquit)mihi.Quid ergo ſponſæ non ua-
dit? An iõ ſibijpſi uadit, ꝙ ad illam ua-
dit?Vadam ergo(inq̃t)mihi.Mihi uadã,
non ſolũ illi uadã. Non illa ſola de meo
capit aduentu lætitiam, ſed & mihi ni-
hilominus alacritatẽ refundit.Mihi dul
ce,mihi iucundum eſt ꝙ ad illam uado.
Iam uadam mihi.Mihi ſic ire ꝓficit,non
delectabil'r afficit,iõ uadam mihi. Iam
mihi de monte myrrhæ ſuauis aſpirat
fragrantia,iõ uadam odore illectus.Va-
dã mihi,quia deliciæ meæ cũ ſpõſa mo-
rari.Ita ne Ieſu bone, de ſponſæ colloq̃o
oblectamenta tibi captas,iõ tibi uadis,
nec uelut faſtidioſus amator declinas
cũ excluderis,ſed ſtas ad oſtiũ? Stas &
pulſas, & quãdã repulſæ paſſus iniuriã,
ſtas tñ & pulſas,tñ ut aꝑiat̃.Aſꝑge ſpõ-
ſa,aſꝑge cubile tuũ myrrha & aloe.Xp̃s
in odore currit unguẽtoꝝ tuoꝝ. Aſꝑge
cubile tuũ myrrha,quã Paul⁹ cõmemo-
rat:Mortui(inq̃t)eſtis,& uita ura abſcõ Colo.3.a
ſa eſt cũ Xp̃o.Tali myrrha aſꝑge & irri
ga ꝓfũde cubile tuũ, ul' poti⁹ eſto mõs
myrrhæ. Vberior.n.grã ubi myrrha na-
ſcit̃,q̃ ubi aſꝑgit̃.In hoc mõte colloca cu
bile tibi,imò dilecto in q̃dã myrrhæ co-
pia, ubi hæc ſpẽs aromatica magis orit̃
q̃ꝫ aduehit̃.In multis ſcripturę locis uſus
myrrhæ ad myſteria ſumit̃. Cũ myrrha
Magi ad Xp̃m ueniũt.Venit & Nicode Mat.2.a
m⁹ ferẽs miſturã myrrhę,q̃ſi libras cẽtũ. Ioan.19.f
Magna hęc copia.Sed q̃d ad collationẽ
mõtis?Ferẽs,iq̃t.i.ſecũ ferẽs,ñ ex ſe ꝓfe-
rẽs.portãs,ñ pariẽs.Bõa utraq́ꝫ, & q̃ of-
fert̃,& q̃ orit̃,ſed iſta potior. Deniq́ꝫ illa
ad xp̃m aduehit̃,ad hãc ip̃e uadit.Vadit
.n.ſibi ad mõtẽ myrrhæ. Bñ mons myr-
rhę,q morte circũfert ſeip̃o,ñ ĩ ꝑte:nec q̃
ſi reſꝑſã,ſed uberẽ & cõtinuã & eminẽtẽ:
nec ad horã & q̃ſi ueteraſcẽtẽ,ſed magis
renaſcẽtẽ. Bñ mõs myrrhæ,q Xp̃i in ſe

mortificationẽ & ĩcorruptibilitatẽ q̃dã,
& reſurrectiõis futurę imaginẽ nõ tã ge-
ſtat q̃ꝫ germinat. Nũq̃d tibi mõs myr-
rhę uideri p̃t,ĩ q̊ futurę ĩcorruptibilitatis
nil magnificũ,nil eminens,nil niſi ad ho
ram apparet?Btũs planè mõs,q h⁹ myr
rhæ germine undiq́ꝫ ueſtit̃, nõ reſpergit̃
ꝑ partes,nil in ſe nudũ,nil hñs ſterile,ſed
totũ hac felici fœcũdũ ſpẽ.Q̃uo nõ bea-
tus,q Xp̃m ad ſe trahit in ſui odore aro
matis?Bonus odor non tam leproſi do
mũ replẽs, ſed ẽt cœli palatiũ, thalamũ
ſponſi.Bonus odor planè ſponſo Xp̃o,
inter ipſas deitatis gratus delicias.Deni
Cant.4.b que ſuꝑ tãtas delicias,deliciæ tñ eius eẽ
in monte myrrhæ:iõ dicit:Vadam,inq̃t,
mihi ad mõtem myrrhæ. O btm̃ mõtẽ
ad quem uadis Ieſu bone,ad quẽ uenis,
quẽ ꝑambulas,quem inhabitas,& inha
bitas in finẽ:quẽ ſolus inhabitas,& hoc
uſq́ꝫ ad terminum loci. Veni Ieſu,incipe
hunc mõtem poſſidere. Nullus tibi q̃õ-
nem moueat,nullus dicat: Nunq̃d habi
tabis in hoc mõte tu ſolus? Mons uber,
mons pinguis,mons abũdãs, mons af-
fluens unguentis:hæc unguẽta exinaniri
non pñt. Magna.n.unguenti moles in
monte myrrhæ.Non deficient unguẽta
de hoc mõte:iõ q uadit ad montẽ myr-
rhæ,unguentis non indigebit, nec odo-
ramẽtis quidem,q uadit ad colles Liba
ni.Non.n.deficiẽt thura de Libano.Nã
& Libanum dñt thus intelligi.Veni Ieſu
bone ad colles ut fluãt thura à facie tua.
O quãtus incẽſi fumus aſcẽdit de colli-
bus iſtis cũ tuo,imo cum te fuerint igne
ſuccẽſi.Magnã hẽt ĩ collib. thuris ignis
tuus materiam pabuli, & magnũ incẽſi
fomitem.Non cito cõſumunt̃ hæc thu-
ra.Incẽſi h⁹ fumus non facile euaneſcit.
Tanta thuris moles, tanta copia collis
thuris nõ põt pugillo cõcludi, nõ cõpre
hendi thuribulo,uaſculo nõ capit̃, mẽſu
ram neſcit,q̃a neſcit intermitti.Bñ ergo
collis thuris,q ſine intermiſſione orat,et
qđ ſatius eſt ſine remiſſione. Qui ĩ orõ-
ne nil hẽt remiſſum,nil exile,ſed uelut cu
iuſdam fornacis magnæ fumus pingue-
ſcit,ſic pingueſcẽtiũ uotoꝝ & deſiderij
exuberantis agit uolumina. Veni ergo
Ieſu bone,ad colles thuris: copioſum ò-
rationis incenſum fumigãt mõtes,quos
tãgis.Quid ſil'e frẽs,hñt orõnes nr̃æ? q̃ꝫ
cito thura nr̃a inaneſcũt, & qũodãmo-
do uix ſuccendunt̃,& ſtatim extinguun
tur.Vt quid iſtud?Vtiq́ꝫ qm̃ exiguã nob̃
incenſi cõgeſſimus materiam.Ego ſpũs
angelicos, & ſiq inter hoĩes illoꝝ æmu
li ſunt,quoſdam uelut colles thuris inter
pretor, quoꝝ orõ q̃ſi incẽſum dirigitur
ſꝑ in cõſpectu dei:q deuotionis ſuauiſſi-
mos uapores gignũt:cœleſtium glome
rant nubes affectuum.Btũs utiq́ꝫ ſacer- Apoc.5.c
dos,q thura tãta offert,quẽ tã ſuauis ne
bulæ uapor operit & inuoluit. In Apo-
calypſi legis phialas plenas odoramen
toꝝ,orões ſctõꝝ.Et quæ conuẽrio col Apoc.8.a
lib.thuris ad phialas?q̃.n.phiala capiat
collẽ thuris? Bona phiala plena odora-
mentoꝝ.Sed ecce pluſquã phiala hic.
Aſcendit,inquit,fumus aromatũ in con
ſpectu dñi de manu angeli.Sed quæ ma
nus integro colli ſufficiat?Quę(inq́ꝫ)ma
nus,niſi tua Ieſu bone manus,q montes
põderas,& terrã palmo cõcludis, q li-
bras montes in põdere,& colles in ſtate
ra?in manu tua dñe oẽs fines iſtoꝝ col-
lium:& ſi fas eſt dicere,in ſinu tuo.Deni
que in ſinu tuo ſctõꝝ orõ conuertitur, ĩ
cõſpectu tuo intrat,ibi cõuerſat̃: ibi con
uertit̃:illi in te,& tu in illis.Propterea ua
dã mihi(inq̃s)ad colles thuris. Veni er-
go dñe,ueni & noli tardare, ueni & ne
trãſilias colles iſtos.Quid & ſi ad te trã
ſiliũt colles thuris?Mobiles ſunt mõtes
myrrhæ,& colles thuris ubi ipſe adue-
neris.Q̃uo nõ mobiles,q liqueſcunt,qui
fluũt,q fumigãt,q aſcẽdunt ſicut fumus
aromatũ in cõſpectu dñi de manu tua?
Vade ergo tibi ad colles thuris,ubi incẽ
ſa multa ſunt,ubi incẽſa cũcta ſunt:nã in
colle thuris nil ſine incẽſo.Incẽſa hæc da
ta tibi ſũt,iõ ueni ut adoleas ea ĩ conſpe
ctu tuo.Vadã mihi ad mõtẽ myrrhæ,&
ad collẽ thuris.Veni de Libano, ueni.Iã
excluſũ eſt cur uadat:ut q̃d.n.niſi ut uo
cet,ut ĩtret,ut dicat ueni? Ecce q̃ꝫ bonũ, Cant.4.c
& q̃ꝫ iucũdũ habitare ĩ collib.iſtis,ad q̊s Hier.18.c

ꝟbũ dei uadit,quos reuiſit.De qb.ſpon
ſa uocat,&uocat ad coronã.Veni,inqt,
de Libano,ueni coronaberis. Libanus
cãdorem ſonat.Quidni cãdidus de niue
cœleſti? Nõ.n.deficiet(ſicut ſcribit)nix
de Libano.Nix illa q̃ deſcẽdit de cœlo,
q̃ infundit terrã & inebriat, & germina
re facit. Bti mõtes ſuꝑ quos nix iſta ca-
Eſa.55.c dit,& colles quos opit.Sic(inquit dñs)
erit ꝟbũ qđ egredietᷣ de ore meo,nõ re
uertetᷣ ad me uacuũ.Vr̃ ne tibi uacuũ re
uerti uerbũ,qđ uadit ad mõtes myrrhę,
& colles thuris,qđ cadit ſuꝑ hos mon-
tes,&colles opit?Neſcit uacuũ reuerti,
iõ uocat & dicit: Veni de Libano ueni.
An myſterio uacare putas ꝙ poſt mon
tes myrrhæ & colles thuris commemo
rat Libanũ?Quæres aĩum ſic reddit mũ
dũ & cãdidum qũo or̃onis uſus?Primo
qdẽ myrrha mortificat,deinde thus pu-
rificat.Nec.n.pura poterit emanare o-
ratio,ſi nõ oĩs prauus primo fuerit odor
[alias exaltatio] repĩſus,& exhalatio ⸢ carnis.In myrrhæ
unguẽto mẽs ſtringitᷣ ut ad quandã,imò
oĩmodã unitatẽ ſe coarctet:ꝑ thus incẽ-
ſum dirigitᷣ & dilatatᷣ & ſe diffundit, &
cœleſtes replet regiões ex odore unguẽ
ti incẽſi.Illic ſe liberæ ꝟitatis auræ immi
ſcet & cõfundit: & q̃ primo ad ſe aĩa ip-
ſa cõtracta eſt,ibi rareſcit &attenuatur
& deficit,ſuſpẽſa & ſuſpiciẽs in excelſo.
Or̃o,utriuſcꝫ & myrrhę &thuris myſte
riũ explet. Orãtis affectũ ĩ primis colli-
git & ſtringit in ſeipm̃,deinceps diffun-
dit & trãsfundit ĩ deũ.Quid myrrhæ ſi-
mili⁹, ubi tãta ĩ diuinã unionẽ trãsfuſio?
Quid incẽſo ſil'ius, ubi tãta diuini cuiuſ-
dã ſenſus diffuſio?Iure tota pulchra uo-
catᷣ & ſine macula, quã or̃onis ardor in
cãduit,quã colorauit et cãdidã reddidit
cãdor lucis ęternę.Tota pulchra es ami
ca mea,& macula nõ eſt ĩ te.Tota pul-
Cant.4.b chra es,qa tota pulchra es hac hora ma
xime,hora or̃onis,hora incẽſi.Tota pul
chra es amica mea,tota pulchra es: qa
tota amica es,& ſolo amoris cãdẽs affe
ctu.Tota pulchra es,& ſine macula,ꝑe
grini nil hñs coloris admiſtũ.Veni de Li
bano,qa plene lota.Veni de Libano, ex
toto illuſtrata.Veni de Libano,carens
culpa.Veni de Libano & cãdẽs gr̃a:ue
ni,coronaberis.Felix oĩno q de Libano
cãdẽtis affectus,de colle thuris,de or̃o-
nis intẽtæ copia uocatᷣ ad coronã.Felix,
inqꝫ,aĩa q̃ hora incẽſi aſcẽdit ad pr̃em,q̃
ſine interuallo de Libano ad coronã uo
catᷣ,coronã gl'ię quã reddet illi ĩ hora trã
ſitus iudex iuſtus & dulcis ſpõſus Ieſus
Xp̃s cũ deo pr̃e ꝑ oĩa ſcl'a ſcl'oꝝ.Amen.

Sermo 29.

T Ota pulchra es amica mea, &
macula nõ eſt ĩ te:ueni de Liba- Cant.4.b
no,ueni de Libano: ueni,coro-
naberis.Quis mihi dabit iſtud trium(ut
ſic dicã)dieꝝ iter cõficere?Quis,inq̃,da
bit mihi hãc uiã indefeſſo inceſſu ꝑcurrę
re?Viæ iſtæ,uiæ pulchræ, & ſemitę paci
ficæ ſunt,uenire de Libano ad Libanũ,
de Libano ad regnũ. Nã ſpõſa ad coro-
nã uocata,iuitata vr̃ ad regnãdi conſor
tiũ.Dulcis eſt hic uię termin⁹,ſed nihilo
minus dulcis eſt trãſitus.Quidni dulcis,
q neſcit à Libano deflectere?Nõ hęc eſt
uia lata,nõ hæc eſt uia laica, nec p̃t ꝑ eã
trãſire pollutus.Nõ eſt currẽtis nec uo-
lẽtis,ſed miſerẽtis dei. Miſerẽtis cur di- Rom.9.c
co?dixiſſẽ meli⁹ deſiderãtis.An nõ ęſtuã
tis deſiderĳ uota deſignat uocatio tri-
na?Vehemẽtis affectus argm̃ eſt ꝙ ter-
tio uocat.Percurre aĩo p̃cedẽtia cantici
h⁹:nuſcꝫ repies uel tã crebro uocatã,uel
tã exp̃ſſe cõmẽdatã pulchritudinẽ ſpon
ſę.Ter uocat,& totã pulchrã dicit.Deni
que ĩ p̃cedentib.ſic hẽs.Ecce tu pulchra
es amica mea,ecce tu pulchra. Et iteꝝ
alibi: O q̃ꝫ pulchra es amica mea,q̃ꝫ pul
chra es.Hoc aũt tertio ĩ loco totam pul
chrã diffinit.Illis ĩ locis uel demõſtrat ꝙ
pulchra ẽ,uel miratᷣ ꝙ tã pulchra eſt: nõ
tñ diffinite determinat ꝙ ipſa ſit ex inte
gro pulchra,ſicut in pñti. Tota pulchra
es amica mea.Qũo nõ tota pulchra pul
chritudini,& toti pulchritudini collate
rata ex toto?Qũo nõ tota pulchra ĩ quã
lucis æternæ cãdor ĩmẽſus emanat? Bñ
tota pulchra & ſuꝑpulchra,ĩ quã uberi
illapſu ſeſe transfudit oĩs pulchritudo
dñi. Exaltata eſt qdẽ ſuꝑ ſidera,ſpẽs tñ

pulchritudinis ei⁹ ĩ ſpõſa. Spẽs(inquit)
eius in nubib.cœli.Quãdiu ſpõſa nubes
cœli eſt,nubes lucida & leuis, & q̃ſi ad
ſolẽ accedẽs,& ipm̃ ſuſcipiẽs, tãdiu ĩ ea
ſolis ſplẽdor relucet, & pulchritudinis
ei⁹ ſpẽs manet.Plane tũc nubes eſt ſpõſa
qñ ſpũalis obtinet affectionis leuitatẽ,
& lucẽ ĩtelligẽtiæ. Quãdiu ſpũalis aĩa ꝑ
or̃onis &cõtẽplationis uſum ĩ ſuꝑnis ſu
ſpẽditᷣ ſicut lucida nubes & leuis,tota ĩ-
terĩ pulchra ẽ,qa tota amica ẽ: & macu
la carẽs,qa ĩ feruidæ charitatis ꝟſa ẽ co
lorẽ:hora iſta gl'ioſam ſibi ſpõſam exhi
bet,nõ hñtem maculã uel rugã, mũdãs
illã nõ tã ĩ ſanguine,q̃ꝫ ĩ lumine ſuo.Qũo
nõ tota pulchra,ĩ q̃ tã exp̃ſſa diuinę pul
chritudinis ſpẽs apparet? Quã mihi da-
bis aĩam,quã audeas ex toto pulchram
diffinire,niſi ĩ hac hora tm̃,qñ ꝑ amoris
æſtũ plus ĩbuitᷣ q̃ꝫ induitᷣ ſpẽ ſpõſi? Alĳs
qdẽ horis ſine macula deputatᷣ, dũ cul-
pa nõ ĩputatᷣ.Hoc aũt momento ꝙ ſine
macula dr̃,nõ ẽ ĩdulgẽtię,ſed dilectiõis,
ſed deſiderĳ,ſed deuotionis.Quis.n.da-
bitᷣ ueniæ locus, ubi uota charitatis tm̃
exæſtuãt?Amor ĩdulgẽtia nõ eget,totũ
ẽm gr̃oſum ẽ,ubi ſolus eſt.Denicꝫ uide
nũc qũo & offenſa excluditᷣ, & gr̃a cõ-
mendatᷣ,& ſola gr̃a.Tota,inqt,pulchra
Cant.4.b es amica mea,& macula nõ ẽ ĩ te.Blãdi
mẽta hmõi nõ vñr ĩdulgẽtis,ſed diligen
tis,ſed amãtis,ſed admirãtis.Oblectat⁹
pulchritudine,optat pñtiam.Veni de Li
bano,ueni de Libano:ueni, coronabe-
ris.Inuitatio crebra prodit affectũ,uota
manifeſtat.Alĳ trinæ uocationis ſcrutẽ
tur ſacr̃a,&gradus aſſignẽt:mihi qdem
ſufficit diuinę maieſtatis humanã aduer
ſus aĩam affectũ mirari.Iſtud ſufficit,ſed
ipſe ſuccũbo. Vtinã mihi nihil incũbat
negocĳ,niſi ſuſpẽſo ſꝑ ſtupore mirari im
pẽſam gr̃am,ita tñ ut admirationi huic
uota iũgantᷣ,& germana ſit charitas.Af
Pſal.41.b fect⁹.n.affectũ meretᷣ,et abyſſus abyſſũ
ſil'em ꝓuocat ĩ uoce ꝑfluẽtiũ cataracta-
rũ.Bonæ qdẽ cataractę ſunt q̃ tuũ bone
Ieſu,diſtillãt affectũ,infundũt amorem.
Amor mut⁹ nõ ẽ,uſum hẽt uocis.Qđ.n.
cõtinet oĩa,ſciam hẽt uocis.De ſpũ ſcri-
ptũ ẽ hoc,et bñ noſtis quãta ſit affinitas
(ſi nõ poti⁹ idẽtitas)charitatis ad ſpm̃.Il Rom.13.c
la cõtinet oĩa,qa plenitudo legis ẽ cha- 1.Co.14.a
ritas.Spũs loquitᷣ myſteria,et amatoria
plane loqtᷣ.Ipſe ſpũs reddit teſtimoniũ
ſpũi nr̃o,uticꝫ & blãdimẽtũ loq p̃t.So-
nus ei⁹ ſenſus amoris ẽ,& deſiderĳ uota
inſtar hñt uocis.Exꝑimẽtũ gr̃ę ipm̃ ẽ uti
que ꝙ loqtᷣ,ꝙ ĩuitat,ꝙ dicit: Veni de Li
bano.Ter uocat,fortaſſe idcirco ꝙ funi
cul⁹ triplex difficile rũpitᷣ.Tenax.n.funi
culus,amor.Amor affectuoſe trahit,cui
ẽ idipm̃ alloq qđ eſt allicere.Nihil amo
ris tenacius uinculo,nil trahẽtius. Audi
qũo lex diuina triplicẽ h⁹ oñdit nexũ fu
niculi.Diliges dñm deũ tuũ ex toto cor
de tuo,ex tota aĩa tua,& ex omni mẽte
tua,ac ſi dicat:Diliges dñm deũ tuũ cor
dis ꝓpoſito,aĩæ affectu uitali, ĩtegro &
rõnabili quodã mẽtis arbitrio: ut amo- Matt.22.d
ris ĩ te &ꝓpoſitũ ſit,& ipm̃ ꝓpẽſũ ſit,et
ꝑſpicax ſit.Bõa ſiqdẽ cordis ĩ deũ ĩtẽtio
pia.Sed qd ſi pigra ſit,ſi emortua,ſi nihil
hñs ĩ ſe uitale,nil aĩatũ?Bona ergo ĩtẽtio
pura,quã uiuidã reddit et uelut aĩatã fer
uida &dulcis affectio.Affectũ hũc q eſt
ac ſi q̃dã aĩa bõi ꝓpoſiti ĩfeſtat,ĩformat
meditatio.Si diſcreta ẽ et renouet,ſi cre
bra ẽ funiculo,ſi tripl'r nexo, ad meritũ
repoſitę corõę:qd uberi⁹?Ad exꝑimẽtũ
qd exp̃ſſius?An nõ tibi ur̃ ĩuitare,& q̃ſi
tripl'r dicerᷣ:Veni hęc tria dilectio?Dẽicꝫ
q̃ſi ĩuitat dũ cõfert et audaciã ꝓ merito,
et auiditatẽ ꝓ exꝑimẽto.Veni,ĩqt,de Li Cant.4.c
bano,uẽi corõaberis.In Apoc.q̃ſi de Li
bano uenĩẽtes ſic legis:Hi q amicti ſunt
ſtolis albis,q ſũt,&uñ uenerũt?Hi ſũt q Apoc.7.c
uenerũt đ magna tribulatiõe,& lauerᷣt
ſtolas ſuas et cãdidas eas fecerᷣt ĩ ſãguĩe
agni.Vticꝫ et credẽdi fide,& cõuerſãdi Eſa.53.c
for̃a,q ĩ tribulatiõe ſua ſequũtᷣ hũc agnũ
ñ apiẽtẽ os ſuũ,cũ ad occiſionẽ duceretᷣ,
et corã tõdẽte ſe obmuteſcẽtẽ. Qui ñ ſũt
triſtes necꝫ turbulẽti dõec eĳciãt ad ui-
ctoriã iudiciũ,et certamẽ ad coronã.Nõ 2.Tim.2.a
.n.coronabitᷣ,niſi q lĩme certauerit. Et
qa de certamĩe corona,iõ forſitã dilectã
ſic ĩuitat ad coronam,ut exprimat cãm.
Ait.n.Corõaberis đ capite Sarmana et Cant.4.c

Seir,de v̇tice Hermon,de montib.pardoꝝ,de cubilibus leonũ. Neſcio.n.qd aſpeꝝ,qd feꝝ,qd fraudulẽtũ in his noĩbus uel naturis daẽ intelligi. Ideoq; de his coronari dr̃,dũ hæc triũphata coronæ miniſtrãt materiã. Ille qdẽ ꝑ tribulationis tolerãtiã coronaẽ,q mitis,q manſuetus,qui uelut agnus de tribulatione magna uenit:q in charitate uenit candidatus nõ cõſumptus,quẽ nulla impatiẽtiæ & murmuris macula denigrat.Hi ſũt q de Libano ueniũt, & coronanẽ de capite Sarmana & Seir,de cubilib.leonũ, de mõtibus pardoꝝ.Per hæc.n.coronãtur q ꝑ hæc tẽtamẽtoꝝ gña ꝓbanẽ.Nũquid non colligũt iſti de ſpinis uuas, & de tribulis ficus? Qđ in pñti eſt(inquit apl's)momentaneũ et leue tribulationis nr̃æ, ſupra modũ in ſublimitate æternũ gl'iæ põdus opaẽ in nob̃.Paſſiones ergo h⁹ tpis cooperanẽ quidem etſi nõ cõparãtur ad futurã gl'iȩ coronã,q̃ reſeruatur nob̃.Cumulata planè materies p̃mioꝝ inter totius puritatis merita paſſionib. uarijs atteriẽ.Pulcherrimus coronæ nexus qñ puritas uitæ,& humilis p̃ſſuraꝝ tolerãtia ſibi cohȩrẽt.Magnũ qdem eſt p̃ſſuraꝝ põdus,iõ forſitan montium eſt exp̃ſſum noĩbus.Ingẽs moles, ſed fides ſupferẽ,neſciẽs opprimi.Capita & mõtiũ iſtoꝝ cõculcat, & ꝑcutit ipm caput de domo impij.Iure ergo caput ipſum triũphans coronaẽ de capite,qa & tẽtationũ initiũ cõterit, & tribulationũ uehementiæ nõ cedit.In oĩ re q̃ſi caput eſt qđ uel primũ eſt uel maximũ. Sic ergo caput hic accipe,q̃ſi reꝝ,q̃ his mõtibus figuranẽ,uel principiũ uel cumulum donet intelligi.De capite Sarmana coronatur,de v̇tice Hermõ & Sanir (al's Seir) q̃ iniuriaꝝ cumulũ quẽdã exupat,& tribulationũ molẽ extollẽtẽ ſe aduerſus humilẽ ſciam Xp̃i.Sed moles iſta tanto ur̃ minus ponderis hr̃e,quãto totũ eſt momentaneũ qđ tumet. Deniq; & ſi mõs eſt,tñ ſcriptũ legis qa mons cadens defluit,& ſaxũ transferẽ de loco ſuo. Et uide qũo defluxerũt,qũo tranſlati ſũt mõtes iſti.Trãſlati ſunt,qa trãſmutati ſunt. Quaſi trãſlatos & triũphatos iudicat illos apl's,qbus loqtur:Et hȩc aliqñ qdẽ, inqt,fuiſtis,ſed abluti eſtis,ſed ſc̃tificati eſtis, ſed iuſtificati eſtis hac ablutione & emundatione q̃ fit ꝑ v̇bũ Dei. Pardus depoſuit uarietates ſuas, totus ĩmaculatus effectus, totus unius coloris.i. unius fidei et moris.Velut pardus qdam ur̃ hõ hȩretici dogmatis uarietate reſperſus,ſed nihilomin⁹ pardo ſil'is eſt hõ diſſimilis ſibi,hõ uarius et incõſtãs,& ſubinde mutãs cõſilia.Quaſi.n.(ut ita dicã) uult & nõ uult pardus.Trahe iſta ad cõuerſionẽ gẽtiũ,& mox intelliges qũo ꝑ unitatẽ fidei & ſpei,unũ induiſſe colorẽ uñr q cõuerſi ſunt ad dñm,nec modo uarietatẽ,ſed & feritatẽ exuiſſe leonũ. Nõ in cubilib.inq̃,& impudicitijs,ſed in cubilibus & in hortis aromatũ cõmorari, in lectulis nõ ferinis, ĩ lectulis nõ fœdis, ſed floridis. Floridus.n.lectulus ſpõſi et ſpõſȩ.Nõ ur̃ ſpõſa de Libano libẽs egredi,& de Iudæa trãſire ad gẽtes. Abſcedit eñ inuita q̃ toties uocaẽ, nõ uult deſerere Libanũ,ut trãſeat ad mõtem Sarmana, ad uerticẽ Sanir(al's Seir)& Hermõ.Sed tranſitu ſuo mõtes hos ſteriles, mõtes barbaros cõuertit ipſa in Libanũ.Sed iã mõtiũ iſtoꝝ noĩa intuere. Sarmana ppl's uanus intelligiẽ uel coanguſtãs.Seir uel Sanir hiſpidus,Hermõ anathema.Quid uanius illo ppl'o, quoꝝ ipſi doctores euanuerũt in cogitationib⁹ ſuis,& dicẽtes ſe ſapientes eẽ,ſtulti facti ſunt?Quid anguſtius illis q deſperantes ſemetipſos tradiderũt ĩmũditiæ? Anguſtũ.n.cor,qđ finẽ uotoꝝ ĩtra tp̃alis iucũditatis metas cõtrahit, neſciẽs ſpem ad æterna dilatare.Quid magis hiſpidũ & magis ĩcõpoſitũ illis,de qb.Apl's dicit: Sine affectu,ſine fȩdere,ĩ malitia & ĩ inuidia agẽtes?Nõne iſti uelut Seir reputandi ſunt?Nã Hermõ accipiunẽ q ſunt alienati à ſenſu Xp̃i,ꝓmiſſiõis ſpẽ nõ hñtes, nõ ciues ſc̃tõꝝ,nõ dõeſtici dei,ſed oĩno ſine deo ĩ hoc mũdo.Et hæc qdẽ gentes fuiſtis,ſed abluti eſtis,ſed ſc̃tificati eſtis, ſed iuſtificati eſtis in noĩe dñi nr̃i Ieſu:iõ de uob̃ ſpõſa coronaẽ,q̃ de ur̃a ĩmutatione

In biblijs legitur, de capite Amana, de uertice Senir.

1. Cor.6.c

Matt. 7.c

2.Cor.4.d

ad. Ti.3.a

Iob. 14.c

Ephe.2.cd

1. Cor.6.c

ne gl'iaẽ.Bona.n.mutatio, ubi Seir conuertiẽ in Libanum.Et Libanus quidem, ille prior Libanus Iudaicus cõuerſus iã in Seir ur̃ & Hermõ:iõ ueni de Libano, & ueni & uide ꝓ Libano illo exiguo et breui quãti tibi exurgãt Libani.Leua in circuitu oculos,& uide, oẽs mũdi iſtius mõtes tibi ſunt in Libanum cõuertẽdi. Moleſtũ planè gentis tuȩ detrimenta et deſolationẽ uidere,ſed moleſtiã hanc tã lucroſa cõmutatio cõpẽſat,ut unius dãna redimat ꝓuentus uberior.Noli ergo morã nectere,ſed ueni,ut de gentiũ fide & cõuerſatione coroneris. Vis oẽs hos mõtes nõ in Iudæa & gẽtib.ſed in eccleſia tm̃ intelligere? Nõ erit diſſonus intellectus,ſi interp̃tationẽ in hãc partẽ uelis deflectere.Inuenies hic Libanũ,& Sarmana,& Seir,& Hermõ.Inuenies hic et mõtes pardoꝝ,& leonũ cubilia. Vtinã ĩ hoc Libano nr̃o,in hoc ſacro mõachorũ cõuẽtu,quẽ & ꝓfeſſio & cõuerſio uenuſtat & cãdidat:in hoc,inquam, Libano,utinã deẽ cernere caput Sarmana,nõ uerticẽ Seir & Hermõ.Cũ uideris in cœtu & in cõgerie ſc̃tõꝝ quenq̃ efferentẽ ſeip̃m,inflatum ſenſu carnali,iactãtia uanum,intus et foris tumidũ et turbidum, ocioſitatis anxium uanitate(ociũ.n.acediã parit talẽ)cũ talẽ uideris,qd aliud q̃ caput Sarmana cum Libano cernis?Nil ocio uanius,nil anxius acedia,nil tumore turbatius.Nã & Sarmana ppl'm uanũ uel turbidũ ſonat:iõ de Sarmana ueniẽ ad Seir,ad hiſpidũ et piloſum.Vbi.n. acedia,ibi tumor:ubi turbatio,ibi nil lene,nihil cõpoſitũ,nihil ordinatũ,ſed totũ horridũ:& q talis eſt, ſine ſedere eſt, ſine affectione,minuti ſenſus & alienati, imò anathematizati,qđ Hermõ ſigñat. Nõ hic domeſticus dei,nõ ciuis, nõ aduena quidem & hoſpes,pp qđ nulla ad deũ gr̃a,deuotio nulla declinat.Nõ diuertit ad illũ ſpõſus,ut uel in trãſitu uiſitet,& ſicut hoſpes ad commorandum. Commoranẽ aũt ĩ eo ꝑdi,dȩmones qdẽ uarij & v̇ſipelles, & leones cubant ibi. Nõ circũeũt ut trãſuolẽt,ſed ſecuri poſſident,& cubilia collocãt.Sed qui tales ſunt,deſperãdi nõ ſunt.Eteñ multi iſtiuſmodi ĩ ſpõſi p̃deſtinanẽ ornatũ:iõ dicit: Veni coronaberis de capite Sarmana, & de v̇tice Seir.Veni(inqt)de Libano, ueni.Vide ſi nõ moroſe egrediẽ de Libano,q̃ toties uocaẽ:mora iñ hæc non eſt cõtumaciæ,ſed cautelæ.Quis.n.à cõtẽplationis cãdore,à qetis internæ & puritatis ſereno libẽs diſcedit? Cui non erit moleſtũ,uel ad momẽtũ de loco deliciarũ ſecedere? Forſitã inſpirata in diſcipulis lucra blãdiunẽ.Optãda quidẽ lucra, ſed metuẽdus eſt lapſus. Suſpecta mihi ſunt lucra,quoꝝ incertus eſt ꝓuẽtus, uicinũ ꝓpriæ ꝑiculũ ſalutis,certũ internæ ſuauitatis dãnũ. Quid miꝝ ſi moreẽ uenire,cum & moleſtũ ſit de Libano diſcedere,& metuẽdũ ſit ad mõtes illos barbaros & beſtiales accedere? Et forſitan ſpõſæ mora feſtinationẽ nr̃am ſuggillat & arguit,q nimis prõpti,& paꝝ ꝓuidi, uires nr̃as minus penſantes, feſtinamus ingredi in labores p̃lationis,in ſolicitudinũ moleſtias,& materiã lapſus: nec expectãtes uel ſemel uocari,ultro nob̃ ipſi honorẽ ſumimus,uocationẽ uel p̃ueniẽtes,uel arte ꝓcurãtes. Nõ debet eẽ tanti muneris improuida p̃ſumptio, ſed nec ꝑtinax metus.Deniq; p̃ſumendũ eſt ubi Xp̃s iubet,ubi ſpõſus uocat,& ꝓuentus uberes polliceẽ,ſicut in hoc loco. Veni (inqt)coronaberis de capite Sarmana, de v̇tice Seir & Hermõ,de cubilib. leonum,de mõtib.pardoꝝ.Cũ in ſubiectis mutaẽ moꝝ barbaries,cũ de cubilib.& impudicitijs ad florida & honeſta trãſferũtur cubilia,& in hortos aromatum, ad cubilia in qb.nõ eſt fremitus ſed fletus,ad cubilia in qb.cõpũctio eſt cordis nõ pugna cogitationũ.Sed cũ auferẽ maculoſæ uarietatis uelamẽ,& nuda ſuccedit ſimplicitas,morib.miniſterio ſuo in melius cõmutatis,coronari ſponſa ſatis apte accipiẽ.Bñ qdẽ de talib. coronaẽ, cũ iã uertunẽ ĩ ornatũ, quoꝝ antea mores horrebat.Cũ ordine quodã charitatis ſibi hærẽt ĩ unũ,q ferinis prius affectibus diſſidebãt.Grata planè ſpõſo ẽ hæc unitatis cohærẽtia:iõ forſitan ſequiẽ, &

Cant.4.c

Ibidem

uulneratũ ſe dicit in uno oculoꝝ, in uno
crine colli eius.ſ.ſpõſæ. Capituli hꝰ rõ i
aliud differenda eſt tp̃s. Hoc aũt in fine
admonuiſſe ſufficiat, ſiquem alieni cura
ꝓfectus ad gradũ altiorẽ ſolicitat, non
diſſuadeo, nec ſuadeo plane. Vnum aũt
hortor, qſqs es, æmulare & cũctationẽ
& cãdorẽ ſpõſę, q̃ nõ eſt cõtẽta ſemel uo
cari nec digna penitus, niſi de quodã pu
ræ & dealbatæ conſciæ Libano. Nõ.n.
niſi de Libano dilectã uocat ad coronã
ſponſus eius, qui eſt deus benedictus in
ſecula ſeculorum, Amen.

Sermo 30.

O Cor durꝝ, & male durꝝ, in quo
ꝟba iſta uulnera nõ gn̄ant. Stu
pidũ plane eſt cor qđ ꝟborum
iſtoꝝ uirtutẽ nõ ꝑſentit, qđ non ſtupet
ad dignationẽ tãtã. Quid dignationem
dico? ẽt plus eſt: & quãtũ eſſet ſi uel di-
gnatio eſſet? Magna.n.res, & oĩ admira
tione digna, ſi uel dignat̃ tãta maieſtas
humanã infirmitatẽ ſororis & ſpõſę im
partiri uocabulo. Nũc aũt nõ tã digna-
tio eſt q̃ꝫ deuotio. Vultis autẽ deuoti &
Cant. 4.c ꝓpẽſi affectus argm̃ audire? Vulneraſti
(inqt) cor meũ ſoror mea ſpõſa, uulnera
ſti cor meũ. Cordis uulnus uehemẽtiam
deſignat amoris. O ꝟe dulce cor, quod
nr̃is mouet̃ affectib. ad repẽdẽdã uiciſſi
tudinẽ dilectionis. Et neceſſitudo hæc,
& uiciſſitudo: neceſſitudo in ſororis &
ſpõſæ noĩe, uiciſſitudo deſignat̃ in uulne
re. Magna neceſſitudo ſororis, ſpõſę ma
ior: illa cognationis, iſta dilectionis. Ibi
ſign̄at̃, qa de uno ſunt: hic qa unũ. Soror
eſt, qa diuinæ cõſors naturæ. Spõſa ꝟo,
qa in ſingularitatẽ aſſumpta ꝑſonæ. Ex-
preſſa plane neceſſitudinis hæc uocabu
la ſunt, q̃ uel ueꝝ uel gr̃am ſonãt. Quan
tũ amare optet q̃ tãtis affinitatib. fęde-
ratã Xp̃o ſe nouit, quãtũcũqꝫ amat, nõ
amat ſed redamat. Ipſe.n. prior dilexit
1.Ioã.4.b nos. Amor ad illũ nr̃ quãtũcũqꝫ ꝓpẽſus
fuerit, nõ impẽdit̃, ſed repẽdit̃: debitus ẽ
nõ gratuitus: æq̃ri ei q iã ĩpẽſus eſt amo-
ri nõ põt. Et quonã mõ mereri põt, q̃uo
obligare põt q ne plene qdẽ ſoluere ſuf-
ficit? Nõ potes ſpõſa amatori tuo uiciſſi

tudinẽ plenã repẽdere. Ipſe tñ nõ deſinit
ſuperimpendere. Qđ impendit tibi nõ-
dum plene ſolutũ eſt, & tñ obligatum ſe
putat. Quicqd illi rependis amoris, non
accipit q̃ſi debitũ, ſed q̃ſi gratuitũ. Qua
ſi ꝓuocatum ad dilectionem ſe perſen-
tit, dum cor ſuũ uulneratum fatet̃. Quid
eſt hoc miraculi fr̃es? Non'ne btãm hãc
reputatis aĩam, quæ ip̃m cor dñi nr̃i Ie-
ſu Xp̃i pijs affectibꝰ transfigit & pene-
trat? Acutus & efficax & ꝟe uiolentus
affectus ille eſt, q tuum Ieſu bone, meret̃
& mouet affectum. Magna & uiolenta
eſt uis charitatis, ip̃m affectum dei attin
gens & penetrans, & uelut ſagitta iecur
eius transfigens. Quid miꝝ, ſi regnum Matt. 11.b
cœloꝝ uim patit̃? Ipſe dñs uiolẽti amo-
ris uulnus ſuſtinet. Sed uide quibus iacu
lis uulnetetur. Vulneraſti, inqt, cor meũ Cant. 4.c
in uno oculoꝝ tuoꝝ, & in uno crine col
li tui. Ne parcas ſponſa talib. ſpõſum te
lis appetere. Aſpectibꝰ pijs q̃ſi ſpiculis
utere. Noli ĩ hoc negocio remiſſius age-
re, noli contenta eſſe dilectum uulnerare
ſemel, ſed concide ip̃m uulnere ſuꝑ uul-
nus. Felix es ſi ſagittæ tuæ infixæ ſunt il-
li, & amores tui militent in Xp̃o, ſi ocu-
lus tuus defixus indefeſſe ſit in illo. Bo-
nũ uulnus, de quo uirtus egredit̃. Teti-
git mulier fimbriã, & uirtutẽ de ſe ſenſit
Xp̃s exire. Quãto magis cũ cor eius nõ
leuiter tãgitur ſed uulnerat̃, gr̃am de ſe Luc. 8.f
emanare ſentit? Vulnus iſtud nõ eſt ſine
ſenſu: iõ puri aſpectus in illũ ſpicula ui-
bra: reputa illũ q̃ſi ſignũ poſitũ ad tales
ſagittas. Tales fauorabil'r excipit, quia
tales iacit. Reſpexit Petrum, & cor eius
ꝑcuſſit & cõpũxit ad pnĩam. Vulnerati
cordis lachrymæ dant ſigna. Denique
clemẽti reſpectu cor illud uulnerat, qđ
ad aliquẽ uirtutis mouet affectũ. Talia
in me utinã multiplicet uulnera à planta
pedis uſqꝫ ad ꝟticẽ, ut nõ ſit in me ſani-
tas. Mala.n. ſanitas ubi uulnera uacant
quæ Chriſti pius infligit aſpectus. Aſpe
ctus aſpectum prouocat, ideo tuo illum
tenta uulnerare proſpectu. Oculi tui ſꝑ
ad dominum, ut amoris tui nutibus ca
piatur, illaqueetur criniculis. Non tamẽ

dicit in oculis & criniculis, quaſi in plu
Cant. 4.c ribus, ſed q̃ſi in uno. Vulneraſti, inqt, cor
meum ſoror mea ſponſa, uulneraſti cor
meũ in uno oculoꝝ tuoꝝ, & ĩ uno crine
colli tui. Si plures hẽs oculos, oẽs alios
claude, ut hoc uno utaris, quo ſolo dile
ctũ intueri ſoles, & quo ſolo uales. Qui
directius intueri uolũt, alteꝝ oculũ clau
dũt, alteꝝ ĩtẽdũt, & eũ ip̃m quo cernũt
ſtringũt ut ſtricto efficacius cõtẽplẽtur
acumine. Oculus tuus unus eſt, ſi purus
eſt: unus eſt, ſi ad plura nõ eſt: unus eſt, ſi
quodãmodo ſimplificatus & ſtrictꝰ &
directus in unũ eſt, nõ fiſſus, nõ diffuſus,
nõ ſparſus ĩ multa. Oculus tuus unus eſt
ſi intẽdis & ĩtueris ſꝑ in unũ, & in illum
Pſal. 26.b unũ. Deniqꝫ ſi amoris oculus eſt, unus ẽ.
Vnã, inqt, petij à dño, hãc reqram, ut in-
habitẽ in domo dñi in longitudinẽ die-
rum, ut uideam uolũtatem dñi. Oculus
iſte unus eſt, unum petens, & unum pro
ſpiciens. Et in uño crine colli tui. Non
oportet ut crines fluitẽt, ut ſine lege eua
gent̃, & ſparſi & errãtes oculoꝝ effun-
dant̃ luminib. Nõ decet ut ſtrictꝰ ſit ocu
lus, & crinis laxus. Oculus.n. offenditur
cũ crinis effundit̃. Si ĩtẽtio ĩ oculo intelli
git̃, qd in crine ubi cogitatus deſignat̃?
Vis unum hr̃e utrunqꝫ & crinẽ & lumẽ,
& intentionem & meditationẽ? Cuius
eſt in lege dñi uoluntas eius, & in ea me
ditabit̃ die ac nocte: iſte ẽt in uoluntate
uniformi unum poſſidet oculũ, & crinẽ
unũ in meditatione. Alioqn ſi uniformis
& ſimplex intẽtio in deũ tibi nõ fuerit, ſi
cogitationes tuæ ſine diſciplina tua flui
tẽt: intẽtũ retũdũt oculũ, & ſimplicẽ in-
tẽtionis diuerberãt aciẽ, & cor diſſipant
ꝑegrinæ & indiſciplinatę mẽtis uolutio
nes. Intẽtioni purę cogitatus rñdeat: unꝰ
ſit, ſicut & illa uniformis eſt. Bonus eñ
crinis q fuſus nõ eſt, nõ incultus, ſed col
Cant. 4.b lectus in unum, & collo inhærẽs. Collo
utiqꝫ illi de quo dr̃: Collum tuum ſicut
turris, de q̃ mille clypei depẽdẽt. Collũ
hoc ſacrã ſcripturã intellige, per quã ad
nos diuinæ nuncia uoluntatis uerba ꝓ-
fluunt. Bene ergo crinis colli, cogitatus
aſſiduus in lege dei, ideo colli dr̃, qa oĩs

cogitatus tuus, oĩs ſenſus tuus & intelle
ctus tuus ſacro non debet præiudicare
ſermoni, ſed ex eius præſcripto pẽdere,
& prodire ab ipſo. Quod diuiſi & quaſi
lacerati ſunt crines tui, & nihil in ſe com
poſitionis hñtes, collo licet inhæreant:
non tñ placent ſpõſo, nec eius cor uulne
rant, nõ mouẽt affectũ, nec gr̃am meren
tur. Vtrunqꝫ exigit, ut coniuncti ſint, &
collo inhæreãt, & obtineãt in ſe tã ordi-
nẽ q̃ꝫ authoritatẽ. Quid.n. ꝓficis ſi medi
tationes tuæ in lege dei ſint, & ipſę in ſe-
ipſis ſine lege ſint? Sine lege ſunt, q̃ ſine
ordine ſunt, & paſſim ferunt̃. In uno, in-
qt, crine colli tui. In collo, ſacri ſermonis
authoritas intelligit̃, q̃ cogitationes in-
formet. Ordo aũt in unitate. Bonus eñ
ordo ubi colligunt̃ in idip̃m, & ferunt̃ in
unũ, & in unũ illud qđ nõ aufert̃. Vel iõ
dicit in uno crine colli tui, ut liberã & re
uelatam ſignificet ſponſæ faciẽ. Crines
.n. ꝓ uelamine hñr. Vult ergo in ſponſa
exutam & reuelatã faciẽ ad ſpeculãdã
gl'iam dei, ad intẽdendũ ſine offenſione
oculum cõtemplationis: iõ commẽdat
crines cõpoſitos, & reductos à uultu ad
collũ. Quid hoc in una ſingul'r intelligi-
mus aĩa? Deriuemus hũc ſenſum ad ec-
cl'iæ ſtatum. Gratius eſt.n. quod eccl'iæ
commune eſt. Deniqꝫ nihil ſpõſo gratiꝰ
communitate, imò unitate credẽtiũ, &
cõpage eccl'iæ. Multa bona ĩ ſpõſæ cu-
mulauit ꝑconiũ, qb. ſe delectatum oſtẽ-
dit, ſed nũqꝫ ſic exp̃ſſit cõgaudentis affe
ctũ ſicut hic, ubi & luminis & crinis cõ-
memorata eſt unitas. Q̃uo nõ maximũ
erit eius gaudiũ, ubi maximum cõſerua
tur mãdatum? Mãdatum, inqt, nouum Ioan. 13.d
do uob̃, ut diligatis inuicem ſicut dilexi
uos. Oculi eccl'iæ, doctores ſũt, quos q
tãgit, tãgit pupillã oculi dñi. Crines ue-
ro, plebs credẽtiũ. In utriſqꝫ ẽ ſpõſo gra-
ta unitas. In hoc, inqt, cognoſcẽt oẽs qa Ibidem
mei eſtis diſcipuli, ſi dilectionẽ habueri-
tis adiuicẽ. Cõſenſus duoꝝ uel triũ pre-
ces ĩpetrabiles facit, quãto magis totiꝰ Ma. 18.c
eccl'iæ in Xp̃o cõſenſus? Q̃uo nõ impe-
trat unitas, quæ ip̃m cor dñi penetrat?
Vulneraſti, ĩquit, cor meũ ſoror mea ſpõ Cant. 4.c

ſa,uulneraſti cor meũ in uno oculorum
tuorꝝ,& in uno crine colli tui. Quid.n.ĩ
toto muliebri ornatu plus allicit & affi-
cit amãtis affectũ ꝙ crines compoſiti?
Sed qđ conamur laudib. cumulare cri-
nes ſpõſę ambitioſo cõptos et collectos
ornatu? Magis ſubeſt plãgẽdi copia ꝙ
applaudẽdi. His diebus cernimus diuul
ſos miſeræ & laceros ſpõſæ crines,& in
ter ſe pugnare eccl'iæ plebes ꝓ eccleſia.
Cernis hoc & tu Ieſu bõe,& nihil te mo
uet iſta diuulſio, non te ſponſæ tuæ uul-
nus tã graue uulnerat? Si unitas ad gra-
tulationẽ cor tuũ uulnerat,diſſidium ad
cõpaſſionẽ uulnerare te debet. Mouet
te unitatis & uniformitatis diſpoſitio:
moueat te eorꝝ,q̃ unita fuerint,diſſipa-
tio. Diuiſi ſunt crines tui,& diſparati ab
2.Tim. 2.c inuicem,imò & cõtra inuicẽ. Vtrique a
ſpõſæ collo pẽdere ſe iactãt,& de ꝓprie
tate gl'iantes,à ſe diuellere tẽtãt. Nouit
dñs q ſunt eius,& diſcedat ab iniquita-
te oĩs q noĩat nomẽ dñi: geminũ hoc ha
bẽs ſignaculũ:ut Paulus loqtur. Immo-
bilis manet ſpõſa ipſius inter impias ma
nus undiq; cõuellẽtiũ illã & lacerãtiũ.
Reges terræ & principes cõuenerũt in
Pſal.2.a unũ aduerſus Xp̃m dñi,& aduerſus ſpõ
ſam eius. Sed ſpõſa ſpõſum nouit,ut nõ
ſeq̃tur alienũ,ſed ip̃m. Non ignorat ſei-
pſam,nõ ignorat cuius ſpõſa ſit: iõ non
uult egredi,nec abire poſt greges ſoda-
liũ. Et ſi ſodales fuerũt,iã quidẽ nõ ſunt.
Exierũt à nob̃,ſed nõ ſunt ex nob̃. Qũo
ſodales ſunt q amici nõ ſunt? Amicus.n.
ſpõſi ſtat & audit & gaudio gaudet ꝑꝑ
uocẽ eius. Iſti ṽo nõ audiũt,nec gaudẽt
ad uocẽ ſpõſi,ſed magis ad uocẽ impa-
toris Romani. Niſi(qđ uerius fatemur)
nõ tã gaudẽt ꝙ timẽt ad rugitũ ei⁹. Sed
nouit dñs q ſunt eius,nõ q ſunt impato-
ris. Iõ moueri nõ p̃nt ad fremitũ leonis,
q̃a immobili diuinæ notitiæ cõtinenẽ ſi
gnaculo. Bonũ.n.ſignaculũ notitia dei.
Notitia q̃ ſcđm ꝓpoſitum eſt,ſcđm qđ
uocati ſunt ſcti. Firmũ eſt ſignaculũ hoc
notitiæ eius,q̃a nihil ei ꝑit. Nõ tm̃ nõ
ꝑit ei nihil:ſed ipſa ſaluãdos parit,ip̃a
p̃deſtinat,ipſa ſignat quos ſuos eſſe ue-
lit. Geminũ ſignaculũ,diuinũ ꝓpoſitũ,
& humanũ ſtudiũ:diuina ꝓuidentia, &
humana diligentia. Nã de diligẽtia ſub-
2.Tim. 2.c dit Apl's: Et diſcedat ab iniq̃tate oĩs qui
noĩat nomẽ dñi. Vide duas h⁹ ſignaculi
partes:unã diuinæ tm̃ grẽ,alterã & liber
tatis & grẽ nrẽ. Illã ꝓpoſiti: hãc adiu-
torij. Scđa hæc pars libertatis nrẽ infir
mũ arbitriũ dirigit. Nã prima p̃deſtinã-
do diſponit. In prima q ſunt eius dñs p̃-
uidẽdo nouit:in ſcđa nob̃ innoteſcit. Illa
cã,hęc eſt illius effectus. Illud ſignaculũ
immobile eſt,hoc ꝓbabile. Illud ſigna-
culũ eſt,iſtud ſignaculi ſignũ. Illa radix
eſt,hic fructus:& à fructib. iſtis cogno-
ſcetis eos,q noĩant nomẽ dñi. Nã ipſe in
bñplacito ſuo nouit q ſunt eius, et põit
eos ut fructũ hũc plurimũ afferant:iõ di
cit: Diſcedat ab iniq̃tate oĩs q noĩat no-
mẽ dñi: qui eius eſſe ſe dicit,nõ diſcedat
ab unitate. Nec diſcedere põt qſq; illo-
rũ quos diuina formauit et firmauit no-
titia. Deniq; et capillus de capite eccle
ſiæ nõ ꝑibit. Capilli.n.eius oẽs numera-
ti ſunt,oẽs ſignati ſignaculo præcedẽtis
notitiæ. Sine pnĩa eſt iſta notitia. Iõ fir-
mũ ſtat fundamẽtũ,dñi hñs ſignaculũ,
diuini ꝓpoſiti adiutorium, et arbitrij nrĩ
conatum. Iſto q ligant crines ſignaculo,
nõ poterit eos qſq; rap̃e de capite ſpon-
ſæ. In manu tua dñe,oẽs crines ſponſę,et
nõ rapiet eos qſq; de manu tua. Tene Ie
ſu bõe,quos tenes,et recollige quos no
ſti,et q tuum ſe nouit,qui dicit, dñi ego
ſum:q noĩat nomẽ dñi, diſcedat ab iniq
tate,accedat ad unitatẽ eccl'iæ,ad unita
tem capitis et corꝑis.i.ſit crinis colli,et
crinis unus. Nihil ſic ſpõſi cor uulnerat,
nihil ꝓmouet affectũ,et aĩum penetrat,
qũo unitas ſpõſæ,et ea ipſa inter diripiẽ-
tium ſeruata et quaſi ſolidata conatus.
Ep̃i religioſi proprias deſerunt ſedes, de
ciuitate in ciuitatem fugiunt à facie per
ſequentis. Deo deuoti et clerici et mona
chi tribulationib. et contumelijs affecti,
rapinam bonorꝝ ſuorꝝ cum gaudio ſu-
ſtinẽt, cognoſcẽtes ſe meliorem hr̃e et
manentem ſubſtantiam in unitate ſuper Cant.8.c
næ et eccl'iaſticæ charitatis. Si.n. omnẽ

ſubſtãtiã ſuã dederit hõ ꝓ charitate, q̃ſi
nihil deſpiciet eã. Quidã eq̃dem liberta
tem eccleſiaſticæ cõionis muneribus re
dimunt. Bona redemptio, ſed uenditio
turpis. Quid uẽdis qđ ipſe cõdemnas?
Si ſchiſmaticos reputas q à te ſeparati
ſunt,non debueras p̃cio inductus erro-
ris ſui illis ꝑmiſiſſe licẽtiã. Si ſchiſma re-
putas,cur libertatẽ eius munerib. uendi
tas? Si autẽ eccleſiaſticæ unitatis apud
nos ṽitas eſt,q̃d illã diuellere tẽtas? Si
Petri ſedẽ ſucceſſionis iure tenes, cur nõ
Petri ſnĩas uẽdicas in eos, quos ſchiſma
ticos arbitraris? Pecunia, inq̃t, tua tecũ
Acto.8.d ſit in ꝑditionem. Nũc ṽo dicis. Pecunia
tua ſalua mihi ſit,aĩa ṽo eat in ꝑditionẽ.
Qũo.n. non ꝑditio hæc, ubi ab unitate
3.Reg.3.d corꝑis ſeparatio eſt? Nec mihi,inq̃t,nec
tibi ſit,ſed diuidaẽ. Ita & tu pecunias tol
lis,cũ aĩas nõ potes. Tolle qđ tollis,mu
nera tolle tibi,aĩas eccleſię relinque. Nã
& ipſa niſi aĩas nõ q̃rit. Corporalia aũt
Matt.12.c apud te bona ſpargant,ne bona aĩæ di-
ſpergãt tecũ. Qui.n. nõ colligit cum ec-
cleſia,diſpergit. Signanter ſatis ait: Qui
non colligit mecũ,diſpergit. Collectio
nãque,unitatis rõnem cõtinet, ſicut di-
ſperſio innuit ſeparationẽ. Eccl'ia cũ ſpõ
ſo dicere nouit: Qui nõ eſt mecũ,contra
me eſt. Nihil mediũ relinquẽs,aut colli-
gis cum illa,aut certe diſpergis:aut cum
illa es,aut cõtra illam. Tu aũt dicere(ut
aiũt) ſoles: Si nõ uis diſpergere mecum:
ſaltẽ nõ colligas cũ illis. Si nõ es mecũ,
Ioſue.5.d ſaltem nõ ſis cõtra me. Sufficit ſi nec nr̃
ſis,nec aduerſariorꝝ. Sed nõ ita nr̃ Ieſus,
q ait: Nr̃ es,an aduerſariorꝝ? mediũ nil
relinquẽs. Nunq̃d Ieſu bone,nõ eſt reſi-
na i Galaad? Q̃r ergo nõ eſt ſatana dñe
Hier.8.g cõtritio ſpõſæ tuæ,uulnus & liuor & pla
Eſa.1.b ga tumens nõ eſt circũligata, nec cura-
ta medicamine,neq; fota oleo? Potaſti
dñe ſatis dilectã tuã uino cõpũctionis,
qñ oleo fouebis,oleo ſctõ tuo? Oleũ au
tẽ pctõris nõ impinguauit eã. Nã & qui
ex aduerſo ſunt,oleũ hr̃e iactãt. Quid.n.
niſi oleũ uẽditãt dũ blãdiunẽ,dũ pollicẽ
tur honores,dũ munera ꝓponũt? Oleũ
iſtud nõ ſanat,ſed magis ſcindit. Iõ ſicut
uinũ eorꝝ,ita & oleũ eorꝝ. Aeq̃ lãce pen
ſanda ſunt ṽba & ṽbera eorꝝ. Renuit Pſal.76.a
cõſolari aĩa mea ab uberib. conſolatio-
nis eorꝝ. Ipſi.n. ſicut lamia nudauerunt
mammas: lactauerũt.n. catulos ſuos,nõ Thre.4.a
eccleſię filios. Eccl'ia.n. mãmas ſuas hẽt:
idcirco ĩ laudibus ſuis ſequiẽ ſtatim. Q̃
pulchræ ſunt mãmæ tuæ ſoror mea ſpõ Cant.4.c
ſa. Reuoca dñe Ieſu filios tuos qui aber-
rãt,ad lactis h⁹ dulcedinẽ, ut ex ore la-
ctentiũ ꝑficias laudẽ,cũ deſtruxeris ini- Pſal.8.a
micũ & ultorẽ: iõ feſtina & eijce ad ui-
ctoriã iudiciũ,ut habitẽt in unũ q inuo-
cant nomẽ tuum,q̃m in hac unitate mã-
das bñdictionem & uitam per oĩa ſecu
la ſeculorum. Amen.

Sermo 31.

1 Eniter ſunt à nob̃ perſtringenda
nunc ubera ſpõſæ, q̃ ſuꝑius non
uno in loco ſtudioſius p̃ſſa ſunt,
& neſcio an ex toto exp̃ſſa. Fortaſſe mõ
tacta,nouum aliq̃d nob̃ effundãt. Quis
nõ auide & cum ſpe bona ad ubera cur
rat,q̃ ſic ſponſus laudare curauit? Hæc 1.Pet.2.a
ubera ſunt quorꝝ nos Petrus q̃ſi modo
genitos infantes lac cõcupiſcere horta-
tur. Et commẽdatio p̃ſens nõne uim ꝙ-
dam inuitationis ur̃ obtinere? Q̃ pul- Cant.4.c
chræ ſunt,inq̃t,mãmę tuę ſoror mea ſpõ
ſa. Non eſt ſimpliciter & ſine expreſſio
ne laus tanta ꝓfuſa,ſed ipſe ꝓnunciatio
nis modus admirationem & oblecta-
tionem proferentis demonſtrat. Quæ
tamen eſt huius ordinis ratio? Cur poſt
oculum & crinem ſtatim ad mamnias
ſermonem deflectit? aut cur in illis uni-
tas commendatur,in his commendatur
pluralitas? Mihi quidem in capitulo
ſuperiori mentis quidam & cogitatio-
num exceſſus ad deum uidetur innui,ſo
brietas uero & temperantia ad paruu-
los in iſto: ibi unum neceſſarium eſt: hic
ſolicitudo & ſermo doctrinæ partien-
dus in plura. Ibi intemperantia feruidi
amoris collecta in unum & conſtricta,
& penetrans ip̃m dilecti pectus ſauciat:
hic tẽperata doctrina,& ſermo ſobrius,
lacteo quodam potu paruulos ſatiat.
Vides quomodo nihil medium relinq̃t

in laude ſponſæ,ſed cum Paulo aut men
te excedit deo,aut cõdeſcendit nobis.
2. Cor. 5.c Charitas.n.inqt,urget nos. Ad quid ur
get nos? Nũquid ad exceſsũ? Non utiq;
ad exceſſum,ſed utiq; ad cõdeſcenſum.
Res illa eſt uoti,hæc obſeqi. Illic intem-
perãtis affectus ſumus,hic contemꝑan-
tis. Bonus ordo planè haurire ibi,& hic
exhauriri. Primo ibi ĩfundi,poſtea hic in
fundere:inebriari ibi,& hic inebriare.
Bona uiciſſitudo talis,ſi tñ mõ talis. Or
dinatione tua dñe hęc uiciſſitudo ꝑſeue
rat,uiciſſitudo cõtẽplationis & cõſola-
tionis. An nõ btũs cui oĩa uitæ momẽta
in hoc decurrũt,ut uel Xp̃o uulnera cha
ritatis ĩfigat,uel pietatis ubera porrigat
ſubditis? Ego ſiqñ(ſi tñ aliqñ) inebriat⁹
ab ubertate domus tuę dñe,diſtẽta ube
ra inde reportare uideor,tot uarijs & tã
moleſtis exſiccant̃ negocijs incurrẽtib.
ut mox arẽtia reddant̃,q̃ prius eruditio-
nis et grãꝝ ubertim lacte rorabãt. Felix
qdẽ q ſcti interpellatione aliq̃ talia in ſe
cõtinuat ſtudia,ut ul' ip̃m(ac ſi ita dicã)
ſapiæ cor & ſecretariũ penetret,aut ube
ra inde referat uoluptatis illius ubertate
referta. Spõſa planè eſt q̃ nouit hmõi ua
riare uices. Iõ in laude ipſius poſt cõtem
plationis exceſſum,de conſolationis &
doctrinæ uberib. ſermo ſtatim cõtexit̃.
Cant. 4.c Quàm pulchræ ſunt mãmæ tuæ: purus
oculus,& pulchræ mãmæ. Ille ſpõſo,et
filijs ſpõſi. Ille iõ unus dr̃,hic plures: qa
uaria debet eſſe uberꝝ tẽꝑatura,ꝓ ſugẽ-
tiũ q̃litate diuerſa. Vide qũo Paulus Iu-
1. Cor. 9.c dæis factus eſt Iudæus,& ijs q ſine lege
erãt,q̃ſi & ipſe ſine lege eſſet,infirmus in
firmis. Nõne uelut tot applicat diſcipu
lis ubera,q ĩ ſe tot trãsformat gñа? Quid
aliud molitus eſt tẽꝑatura tã multiplici,
niſi ut leniter & lactis more teneris au-
1. Theſ. 2.b ditorꝝ eius doctrina ĩflueret aĩs? Tot vr̃
abũdare mãmis,quot modis arte inge-
nioſa capacitati ſe ĩfirmorꝝ coaptabat.
Factus ſum,inqt,in medio ur̃i tanq̃ par
uulus ĩ medio ꝑuulorꝝ,qũo ſi nutrix fo-
ueat filios. Et,ſi uultis,duas uob̃ mãmas
maternæ pietatis aſſignabo,imò idẽ ip̃e
Paul⁹ aſſignat cũ dicit:qa pietas ad oĩa
utilis eſt,cõſolationẽ hñs uitę,q̃ nũc eſt,
& futuræ. His uberib. geminis erga ſub-
ditos abũdare debet,q doctoris et p̃ris
ĩ eccl'ia locũ occupat,his muniri mãmis
à dextris & à ſiniſtris,ut q̃ ei cõmiſſi ſũt
potent̃ à lacte & ſatient̃ ab uberib. cõſo
lationis eius. Harꝝ alterã reputa ſiniſtrã, Eſa. 66.c
alterã dexterã. Siniſtrã in tꝑalibus ſubſi Rom. 12.b
dijs,dexterã in ſp̃uali conſolatione. Qui
miſeret̃ in hilaritate,q tribuit in ſimpli-
citate,q iuxta apl'orꝝ principẽ gregi cõ- 1. Pet. 5.a
miſſo prouidet nõ coacte ſed ſpõtaneè,
mãmã hic ſiniſtrã exhibet: & eccl'ię pro
mittit̃ in ꝓphetia Eſaię ꝙ regũ mamilla
lactabit̃. Mamilla,inqt,& nõ,mamillis, Eſa. 60.c
eo ꝙ regũ eſt tꝑalibus p̃cipue bonis ec-
cl'iam fouere:hæc.n.ſiniſtra eius eſt,ĩ q̃
ſunt diuitiæ & gl'ia. De dexterà qdẽ ma
milla ſic nos Paulus informat. Cõſola- Prou. 3.b
mini,inqt,puſillanimes,& conſolamini 1. The. 5.c
eũ q hmõi eſt,ne abũdãtiore triſtitia ab
ſorbeat̃. Itẽ uos q ſp̃uales eſtis,inſtruite
hmõi in ſp̃ũ lenitatis. Et(ut ita dicã)ſunt Gal. 6.a
q ſiniſtrã tm̃ mãmã ex offõ hñt,ſicut ij,
quos ſupra diximus,reges & pricipes.
Et ſunt qb. ex officij ſui iure pẽdet dexte
ram maxime p̃bere mamillam,ſicut ſa-
cerdotes dñi & doctores,quorꝝ labia
cuſtodiũt ſciam,& lex dñi reqrenda eſt
ab eis. Hi.n. magis à ſubditis plebib⁹ car Mal. 2.b
nalia metũt,qb. ſp̃ualia ſeminãt. Qui ue
ro poſſeſſionib. cũctis renũciant,q reb⁹
tꝑalibus uale dicũt,ſe ſuaq; oĩa monaſte
rio tradentes,& ex toto in ius abbatis
tranſeunt,nullam ſui ſibi curã relinquen
tes decætero,tales utiq; gemino conſo-
lationis lactãdi ſunt ubere. Ideo neutro
hoc carere debent qui talibus præſunt,
ne mutilum et uelut detruncatum uideã
tur pectus geſtare,una deformiter ma-
milla contẽtum. Qui uero utroq; deſti-
tuuntur,locũ hunc in eccleſia & ſibi dã-
noſe tenent,& quantum ad alios peri-
culoſe,ne forte lingua lactãtis adhęreat
palato,dum arẽtia ſunt ubera mr̃is. Pe-
regrina eſt planè hæc laus ab illis in prę
ſenti facta ad ſponſam. Quàm pulchræ
ſunt mammæ tuæ ſoror mea ſponſa. Si-
mulq; aduerte quòd nõ omnes pulchrę Cant. 4.c

ſunt mãmæ. Nõ eſt.n. ſpecioſa laus ĩ ore
Eccl. 15.b pctõris. Fili,inqt,ſi te lactauerint pctõ-
Prou. 1.b res,ne acqeſcas eis. Vide qũo quorũdã
ubera non modo non uult ſpecioſa hr̃i,
ſed uult ſuſpecta. Idcirco iſta commen-
dat,ut bñ noris ad q̃ te debeas tuto cõ-
ferre. Quàm pulchræ ſunt mãmæ tuæ:
Cant. 4.c meliora ſunt ubera tua uino. Duo ſũt,q̃
Cant. 1.a ponit ĩ laude uberꝝ iſtorꝝ:pulchritudinẽ
& uirtutem. Alterꝝ cõuenit amãti,alte-
rũ lactanti. Quid.n. lactãtis refert ſi pul-
chra ſunt ubera,dũmodo ſint ubera,&
redũdantia lacte ſalubri? Pulchritudinẽ
ergo ꝓ ſe cõmemorat,& lactis grãm ꝓ
ſuis. Et ſi nõ ipſe melius ſapis,pulchritu
dinẽ ad cõuerſationis uenuſtatẽ refert:
ad doctrinã & eruditionẽ,qđ reſtat ĩ co
mẽdatione mãmarꝝ. Dulcius ſugit̃,ubi
uita uenuſtat ſermonis uirtutẽ. Et ſi ſp̃ũa
le aliqd uis,& exp̃ſſũ de pulchritudĩe ea
rũ audire,ad mulierꝝ te ſtudia mitto,q̃
corꝑei decoris & cultus et oꝑam gerũt,
& aſſecutæ ſunt artẽ. Quid.n. magis af-
fectãt in ornatũ pectoris,q̃ ne mãmæ ſu
ꝑexcreſcãt,& deformiter fluitẽt,& pe-
ctoris ipſius occupẽt ſpatia? Iõ excreſcẽ
tes & fluitãtes,faſcijs pectoralib. ſtrin-
gũt,naturæ uitio arte medẽtes. Pulchra
ſũt.n. ubera,q̃ paululũ ſuꝑeminẽt,& tu
ment modico:nec elata nimis,nec tñ æ-
quata carni reliq̃ q̃ſi rep̃ſſa,ſed nõ dep̃ſ
ſa:leniter reſtricta,non fluitantia licẽter.
Hoc qdem exemplo qui ṽba bona,ṽ-
ba ſp̃ũalia debet proferre,mulierꝝ imi-
tet̃ & ſtudia & induſtriã. Caſtigato uta
tur ſermone ṽborꝝ,nõ fluitẽt ubera,nõ
ſine lege ferantur,non pectus & quod-
dam ſecretariũ mentis magis occupent
q̃ ornent,nõ hẽant plus materiæ quàm
grãæ,non plus carnis q̃ lactis. Purus &
prudens ſit ſermo pro tꝑe. Accedat huc
pietas,& pulchritudinis nũeros teneat.
Non hẽat plus oris q̃ pectoris,nec la-
ctis fluxum patiatur. Ex pectore debẽt
ubera prodire,& inhærere illi,nõ ipſum
conuerti in illa. Ex abũdantia cordis os
loquatur,ex illa non totum effundat. Re
ſtringenda ſunt ubera,ne nimis exube-
rent. Videas aliquos dum uerba conſo-
latoria plus æquo ſectantur,in uana de-
uolui:& dum auditores longo pertęſos
ſilentio,& q̃ſi q̃dam ſubtriſtes acedia
exhilarare uolunt,petulantis laſciuia lin
guę poſt utilia profluunt ad ſcurrilia,&
modico frumento multũ zizaniorꝝ aut
præſeminant aut ſuꝑſeminant: loquunt̃
placentia,& doctrinæ panem in riſum
faciũt(ſicut ſcriptum eſt)ſed paulopoſt Eccl. 10
riſum ſine pane,ſine pane ṽbi ſalutaris. 2. Co. 4.a
Non eſt adulterãdum uerbũ dei,nec ad
miſtione corrumpendum ꝑegrina. Suis
ſit cõtentũ uberib. uberib. utriuſq; teſta
menti. Hęc tibi memoriter in pectore hę
reant,hæc tibi conſolatorium & q̃ſi la-
cteum ſermonem miniſtrent,iſta ſugge
rãt qđ alij ſugãt. De pectore tuo erũpãt
radicitus,ut nõ ſint affectata q̃ dicis,ſed
de puro et p̃cordiali ꝓlata affectu,iuxta
illud: Si uis me flere,plorandũ eſt primo
tibi ipſi. Cõpaſſionis & gratulationis af
fectus intus naſcat̃ tibi,ſed ꝑ ſcripturę ſa
cræ ṽba ac ſi ubera q̃dã ad educationẽ
audiẽtiũ ꝓfluat. Pudice qdẽ,ut ĩ re ſeria,
& petulãtia abſit,& ſerenitas adſit. Ad
pulchritudinẽ.n. mãmarum accedit ſi ſe
paululũ attollãt,& tumeãt modice,tm̃
ut habeant authoritatis quãtũ ſat ẽ,au-
ſteritatis nihil. Iõ & uino meliora dñtur
ubera. Sic.n. in laude eorꝝ ſtatim ſequit̃.
Meliora ſunt ubera tua uino. Vbera gra
tiæ,ubera conſolationis,auſteritatis &
duritię,uino meliora ſunt ac efficaciora,
& accõmodata magis ad cõmutãdum
triſtes & exaſꝑatos affect⁹,ad cõſulẽdũ
imbecilles & teneros. Facilius mouent,
& fouent ſuauius. Verbũ.n. dulce,& mi
tigat inimicos,& amicos multiplicat.
Dulce euangelij ṽbũ,durꝝ legis. Et uide
qũo ṽbũ dulce effera gẽtiũ corda con-
uertit,& q̃ſi marinos & ſalſos fluctus ĩ
lactis ſaporem. Inũdationẽ,inqt,maris Deut. 33.c
q̃ſi lac ſugent. De apl'is hoc dictum eſt
ſub typo Zabulon & Iſachar. Hodie ſi-
quis amarus & turbidus fluit,non deſpe
res. Adhibe ubera,inſtilla lac,forte &
ipſe cras lacteus fluet. Quis ſcit ſi non
modica ſtilla totam maſſam cõuertat?
Dabit enim dominus uerbum euangeli Pſal. 67.

zantib.uirtute multa.Sterilis et infirma
eſt ſeueritas legis, & ſine grã ꝑcipit, &
ſine uenia punit,utroq; ubere caret, ĩde
uel ꝑſignatione uel ꝑfiguratione hæc cõ.
tinet,ſed in actu nõ exhibet. Memento
nõ legis ſed euãgelij miniſtrũ te eſſe,mi
niſtrũ Ieſu,q in paſſione acetũ, & in cœ-
na uini ueteris reprobauit acorẽ. Noua
tianus nõ hẽt mãmã ueniæ,nec Pelagius
grãæ.Ille naturæ inueteratæ & corruptæ
bona ꝑdicat,& ad iuſtitiam ſufficere di
cit:hic diuinæ naturæ bonitatẽ tollit,dũ
pniam negat.Ille(ut ſic dicã)reuocat pe
tentes:hic non ſuſcipit pœnitẽtes.Vetu-
ſtatẽ ille ꝓpinat:hic auſteritatẽ. Nõ hẽt
eius doctrina grãæ lacteã nouitatem,nec
Ibidem hmõi dulcedinẽ.Paraſti,inqt pſalmiſta,
in dulcedine tua paupi deus. Pelagius
diues eſt,nõ eget hac dulcedine:innaſci
tur ei,nõ parat̃.Pelagius dicit, non indi-
geo:& Nouatianus,nõ indulgeo.Alter
ꝑdurus eſt,alter ꝑdiues:Para dñe para ĩ
Ibidem dulcedine tua paupi tuo deus.Tu para,
tu repara,& non niſi in dulcedine tua.
Magna multitudo dulcedinis, q̃ de ube
ribus tuis dñe ſugit̃.Quoties poſt opus
graues exceſſus ad iſta acceſſi,ꝑſſi inſtã
Rom.5.d tius:& quãtã lactis expſſi copiã, tu dñe
noſti.Vbi abũdauit delictũ, abundauit
& grã.Sufficiebat mihi ut diuitiæ cõpu
tarent̃ ſi uel mererer ueniã: & ecce abun
dauit & grã.Mammaꝝ preſſi unam,et
utraq; influxit ubertim.Ideo ſponſa tua
grãæ lacte potata,& ſatiata ab uberibus
cõſolationis,didicit et ipſa ubera magis
ꝓbere q̃ uinum. Meliora.n.ſunt ubera
eius uino.Vinum uetuſtate aceſcit:ube
ra totum nouum,dulce totũ effundunt.
1.Co.13.b Deniq; & timor foras mittit̃, & chari-
tas nunq̃ excidit.Hoc eſt mandatũ no-
uum eius,ſemper recens dulcedo. Non
põt amor eſſe,& dulcis non eſſe.Melio
ra ergo ſunt ubera tua uino.Vinum non
malum,ſed ubera meliora.Meliora qui
dem ſunt,miſturam tñ nõ refugiũt uini.
Nã in ſequentib.aliquanto poſt dicet:
Cant.5.b Bibi uinum cum lacte meo. Melius tñ
ſi bibat lac ſolum,et ſine uino:qa in uino
terror eſt,in uberibus cõpaſſionis et grãæ
lene blandimentum.Nam uinum licet ĩ
bonum ualeat & ſoleat accipi:hic tñ ex
collatione uberꝝ aliquid durꝝ & forte ſi
gñare vr̃.Meliora ſunt ubera eius uino:
quia melior eſt dulcis & fraterna cõpaſ
ſio,q̃ indignantis animi durus & immi
tis affectus.Quaſi non hñtes ubera Pau Rom.1.d
lus notat,quos ſine affectione uocat.
Non põt in humano pectore uberib.ca
rere pietatis ſponſa ſponſo ſuo adhærẽs.
Ipſi.n.mons uber,mõs incaſeatus, mõs
coagulatus,mons pinguis.Qũo de tan-
ta lactis copia nil ſponſa capiat,cui bñ-
placitum eſt in hoc monte habitare?Et
ſi in hoc monte ſine intermiſſione habi-
tare nondum poſſumus,recurramus fre
quenter,aſcendamus,inebriemur uberi Prou.5.d
bus.Sic.n.ſcriptura hẽt:Vbera eius ine-
briẽt te omni tpe,& in amore eius dele
ctare iugiter.Videte ad quẽ ſenſum ube
rum interpretationẽ deflectat, ad ebrie
tatem & oblectationem amoris. Quid
neceſſe eſt diutius in q̃renda uberꝝ rõne
morari?magis uero quæramus ipſis ine-
briari.Meliora.n.ſunt ubera uino,qa me
lior eſt miſericordia ſuper uitas: melior
eſt amoris affectio quã afflictio carnis, pſal.61.a
& lacteus potus ſpũalis nouitatis,com
punctionis uino.Ibi.n.oñduntur & gu-
ſtant̃ dura,dum uetus hõ repellit̃ & de-
ſtruitur:hic in nouitate uitæ,diuini fauo
ris lactea capimus blandimenta, nec fu
gæ ſed refugij ſignationem.Bonum qui
dem uinum,ſed ubera dulciora. Bona
compunctio,ſed melior unctio. Odor
enim unguentorum tuorum ſuper om- Cant.4.
nia aromata. Iam ſtudia ueſtra ad au-
diendum redintegrata uideo. Auiditatẽ
ueſtram excitauit odor unguentorum
ſponſæ.Indiſcreta quadam eſurie illa uul
tis hodie uberibus ſuperaddi: date indu
cias uſque mane,hodie ſufficiant ubera,
craſtino accedemus ad unguenta,eo uo
tis noſtris præſtante effectum,qui ube-
rum & unguentorum ſponſæ ſuæ & cõ
mendator eſt & dator,Ieſu Chriſto qui
uiuit et regnat in ſecula ſeculorum,Am̃.

Sermo

Sermo 32.

E Xiguum eſt mihi olei & unguẽ
ti frẽs,& uos hodie uaſa affertis
tanta,tam uacua. Nec ducatis
ad iniuriam,ꝙ uacua uaſa ur̃a dico.Ego
nõ inania ꝑ hoc, ſed magis capacia uo-
lo intelligi,eo ꝙ auida & idonea ſint uo
bis ad capiẽdum ingenia. Quis iſta im-
plere ſufficiat?Attẽditis ad unguẽta ſpõ
ſæ quanta ſit illi aromatum copia,q̃ſi nõ
& inſtrumẽti habẽda ſit rõ ꝑ qđ ad uos
manare debent?Copioſa quidem ma-
teria,ſed nihilominus attẽdite qd mini-
ſter queat.Fiat qđ uultis, non cauſabor
inopiam,ne uos me nõ obſeruatæ ſpon
ſionis incuſetis. Inſtillabo modicũ qđ
hẽo olei uaſis ingẽtib.atq; utinam aliqs
Heliſæus iubeat,cuius uirtus nr̃o ꝓuen-
tum bonũ conatui tribuat. Quid ergo?
Nõne hic multi aſſidẽt Heliſæi,multi ꝓ-
phetæ,aut certe filij ꝓphetaꝝ: & hi oẽs
iubent:& ſi merita inferius eſſent,nume
rus ipſe magni unius alicuius poterat ui
cẽ ſupplere.Inſtillabo ergo aliqd de reli
quijs unguentoꝝ.Nam ipſa in capite li
bri copioſe & ſufficiẽter effuſa memini-
ſtis,& forte fæx illoꝝ nõdum eſt exina-
nita.Nunqnid & ego modo ſum exhau
ſturus illam?Ne ſperetis id à me. nec.n.
præſumo. Fertilis apud ſponſam eſt un
guentoꝝ apotheca.Nõ eſt qđ dicatis:
Exhaurite,exinanite uſq; ad fundamen
Deu.33.d tum in ea.Vtinã cõtingat mihi in hac fæ-
ce intingi in oleo,ſicut ſcriptũ ẽ de Aſer.
Frẽs, ſi nõ meremur in olei doliũ,in un-
guentoꝝ copiam,cum euang. Ioan.im
mergi,ſi nõ meremur tam uberẽ unctio
nẽ,nunqd deſperabimꝯ uel intinctionẽ,
nunqd ſaltem odorem? Nã & odor hic
tm̃ commendatus eſt:& odor,inqt,un-
guentoꝝ tuoꝝ ſuper oĩa aromata: Vbe
ra ꝓſunt ut creſcas,unguẽta ne deficias.
Meliora ſunt ubera tua uino,et odor un
guentoꝝ tuoꝝ ſup oĩa aromata. Et ut
hodiernũ capitulũ cũ heſterno copule
mus,dicamus ubera tenerorum eſſe,un
guenta fortium.Vbera ꝓſunt ut creſcas,
unguenta ne deficias. Meliora ſunt,in-
quit,ubera tua uino.Cõferamus inter ſe
iſta tria,uina,ubera,unguẽta.In uino ue
teris hominis defectio,in ubere noui re-
fectio,in unguẽtis q̃dã delectatio.Vino
carnalis ſenſus inebriat̃ & ſopit̃ & ob-
ruit̃,ubere nouus nutrit̃, unguẽtis adultꝯ
deliciat̃.In primo hõ uetus cõficit̃,ĩ ſcđo
nouus reficit̃,in tertio iã appropinquãs
ad ꝑfectionẽ ineffabili lætitia afficit̃. An
nõ ordo bonus ut de refectione ad dele
ctationẽ accedas, poſt lactis primitias
ad unguentoꝝ delicias?Et à principio
cantici hꝯ utraq; iſta unguẽta & ubera,
& commemorata & copulata ſunt ĩ ꝓ-
conis ſpõſæ.Nec exigua hoꝝ grã, q̃ to-
ties replicat in laudẽ dilectæ,nõ cõtẽtus
commemoraſſe ſemel.Nõne delectatũ
putas laudib.iſtis,q̃s tãto affectu, tã fre
quẽter recẽſet?Eſt & qđ ad te trahas de
tãta ſedulitate iteratæ laudationis:inui-
tationẽ tuã puta hãc iterationẽ:curre &
tu ĩ odorẽ unguẽtorum iſtoꝝ, imò cura Cant.4.c
magis ut hæc ĩ te unguẽta redoleãt,ut et
tu audire dignus ſis, qa odor unguẽtoꝝ
tuoꝝ ſuper oĩa aromata. Nec tm̃ ſemel
hoc audias,ſed iterato has tibi laudatio
nes os dilecti loq̃tur. Recentia in te ſint
et q̃ſi noua ſp unguẽta,nõ areſcãt,nõ ex
ſiccent̃,nõ exinaniant̃. Oleum exinani-
tum nomẽ dilecti.Sed uide ut exinaniat̃
uſq; in te,non exinaniatur à te. Bonum Cant.4.c
eſt ſi cum ſponſa inchoes ab unguentis:
ſed nõ bonum ut cõſummeris in unguẽ
tis.Alioqn tibi dicit Paulus: Cũ ſpũ cœ Gala.3.a
peris,nunc carne cõſummaris.Bñ unge
ris,ſi ſpũ ungeris.Ideo ſic ungere, ut ca-
ro in te immutet̃ ꝑꝑ oleum.Oleum non
immutetur aut minuat̃ ꝑꝑ carnẽ. Oleũ
imò & unguentum non de capite tuo di
ſcedat,ſed exuberet & deſcendat uſque
ad pedes:quia utraq; in Chr̃o Ieſu non
tam uncta,quã ꝑfuſa ſunt unguento.In
tret oleũ interiora tua, ipſis imbibat̃ af-
fectibus,ut carnalitas omnis in te mute
tur ꝑꝑ oleum.Erit.n.qñ & caro immu-
tabitur ꝑꝑ oleum.Vnctus eſt & ꝑfuſus
oleo lætitiæ ꝓ conſortibus ſuis. Ideo ſo-
lus añ reſurrectionis tp̃s dicere potuit: Pſa.44.b
Caro mea immutata eſt ꝑꝑ oleum.Iure Pſal.108.d
anticipauit communis horam immuta

tiõis caro imunis à carnalitate. O hora
optabilis, ó dulce unguẽtũ, qñ & ꝑ qđ
caro diſſoluta aſcẽdet in incorruptionẽ.
Nã ante illũ ſtatum qd niſi deſcendat in
corruptionẽ? Vidiſtis heſterno die frẽs,
aſpexiſtis lachrymabilib⁹ oculis carnẽ
miſeram commutatam, carnem deſcen
dentem de corruptibilitate in corruptio
nem. Et qdẽ ſatis lẽte & cũ mora deſcen
dẽtẽ, nec poſſe penitus corrũpi. Videba
tur uelle corpus qđ occupauerat hr̃dita
te poſſidere ipſa corruptio: & ne deſine
ret putreſcere, nõ ſinebat ꝑputruiſſe. Co
hibebat uires q̃ſi nollet ſubſtãtiã celeri
ter conſumere, ut diutius inficere poſſet.
Nã cũ fuerit caro redacta in puluerem,
qd hẽt ultra corruptela qđ faciat? Oĩs
1. Pet. 1. d caro fœnum, & oĩs gl'ia eius q̃ſi flos fœ-
ni. Exſiccatum eſt fœnũ, & cecidit flos.
His ꝟbis ꝓpheta uelocitatem defectio
nis expꝛ̃ſſit, q̃a facile caro florida & uita-
li pubeſcẽs calore, & roſeo colore pul-
chra, ſed de terra ſucciſſa uiuentium, ex-
ſiccat̃ qdẽ ſubito, ſed nõ cõputreſcit tã
cito. Ergo fœni collatione celeritatẽ ſu-
bitę cõmutationis oñdit, nõ lẽtæ & pu-
tridæ corruptionis expꝛ̃ſſit horrorem. Vi
deres in illo cadauere oſſa quę tecta fue
rãt, q̃dã denudata, q̃dã qdẽ adhuc non
tam tecta quã polluta & inuoluta putre
dine. Graſſabatur in carne miſera longa
corruptio, & attingẽs à fine uſq; ad finẽ
fortiter, miſerabil'r diſſipabat oĩa. Pote-
ram & ego dicere diſſipabat oĩa carnis
eius, eo ꝙ diſſipatio uirtuti diuinę diſpo
ſitionis ſeruiebat. Miſera commutatio,
ſed pulchra rõ qua deo placuit ut carnis
gl'ia non niſi ꝑ putredinẽ deducat̃ in pul
uerẽ. Sæuiat mors, ſæuiat & graſſet̃ ipſa
corruptio ĩ carnem humanã, depopulet̃
eam quãtum p̃t, deducat eam primo in
ſaniẽ, deinde ĩ cinerẽ. Nã hucuſq; p̃t &
nõ amplius quam in puluerẽ deducere,
.ſ. carnis gl'iam. Nõ ad nihilũ cõſumere
ualet carnis ſubſtãtiam, nec penitus cõ
Iob. 14. b ſumere, nec ꝑpetuo poſſidere. Donec
atterat̃ cœlũ, nõ cõſurget, ſed tñ tũc cõ-
ſurget. Tunc.n. effundet dñs de ſpũ ſuo
Ioel. 2. g ſuꝑ oẽm carnem: tũc caro ſctõꝝ erit im
mutata ꝑꝑ oleũ, eo ꝙ ſpũs dñi unxerit
eã. Oẽs.n. reſurgemus, ſed nõ oẽs immu
tabimur. O quãta uirt⁹ unguẽti illius, à
cuius facie corruptionis tã uetuſtæ iugũ 1. Cor. 15. g
cõputreſcit, & caro q̃ conſumpta fuit à
ſupplicijs, reuertet̃ ad dies adoleſcentiæ
ſuæ, adoleſcẽtiæ q̃ nõ diſcedat alia ętate
ſuccedẽte. Efficax oĩno unguentũ, ꝑ qđ
tã inueterata ſanabit̃ cõtritio, et tã anno
ſa ſanies in ſanitatẽ incorruptibilẽ con-
uertet̃. Eccl'ię ꝓpriũ eſt hoc unguẽtũ, iõ
Chr̃iani dñr filij eius à ſponſo ſuo xp̃o.i.
uncto. Etiam accipimus hoc unguẽtum
in baptiſmate. Sed ſicut ibi oꝑatũ eſt ad
ſctificationẽ, ita & in fine tꝑum oꝑabit̃
ad gl'ioſam illã immutationẽ, qñ caro
immutata erit ꝑꝑ oleũ. Quis ſcit ſi nõ in
terim morb. ſinat̃ deſæuire, ut ex uiolen
tia morbi uirtus declaret̃ remedij? Bñ er
go unguẽti huius odor commẽdat̃, eo ꝙ
gratiam eius ac ſi de lõge adhuc odora-
mus. Quod aliud dabis antidotũ tã effi
cax ad mitigãdũ oẽm mẽtis q̃ põt acci-
dere deſolationẽ, q̃ꝫ ꝙ fidiſſima ſpes eſt
reſurrectionis futuræ, & felicis illius cõ
mutationis? Non hẽt doctrinã gentiliũ
reſurrectionis credulitatẽ, & Iudęorum
traditio nõ tenet q̃litatẽ. Illi non credũt:
iſti minus plene, ſed paꝝ pure de ſpũali
reſurrectionis gl'ia, & angelica ſil'itudi-
ne ſentiũt. Gẽtiles unguenti h⁹ odorem
nõ trahũt. Iudæi qdem nõ ipm & pro-
priũ, ſed neſcio quẽ aliũ & adulterinum
ꝓ eo. Apud ſolã eccl'iam unguenti illius
odor & integer & ꝓprius exiſtit. Iõ o-
dor unguẽtoꝝ eius ſuꝑ oĩa aromata. Bo
na unguẽta ĩpaſſibilitas & patiẽtia. Per
illã caro reſuſcitata lædi nõ poterit: per
iſtã mẽs pia inter ꝓuocationes & iniu-
rias illæſa cõſiſtit. Per illã q̃eto & incõ-
cuſſo iure carnis nr̃æ terrã hr̃ditate poſ-
ſidemus: ꝑ hãc ꝟo ipſam aĩam: In patien
tia, inq̃t, ur̃a poſſidebitis aĩas ur̃as. Ip̃a Luc. 21. d
patientia quid aliud eſt, niſi uelut quidã
futuræ impaſſibilitatis odor? Illic mala
nulla inferuntur: hic uero patientię bñfi
cio, ac ſi unguẽto quodam mitigatorio,
etiam quæ illata ſunt, non ſentiuntur. Ef
ficax & utile omnino unguentum qđ in

tẽr carnis uexationes aĩm ab iniuria tue
tur, & continet ne fatiſcat, ne deficiat,
ne laboret. Ego utilitatẽ unguẽti h⁹ p̃di
co, tu forte uoluptatẽ q̃ris. Ne ĩ hoc qdẽ
deero, & adhuc uob̃ excellẽtiorẽ unctio
Iacob. 1. a nem demõſtro. Oẽ gaudiũ, inq̃t, exiſti-
mate fr̃es, cũ in tẽtationes uarias incide
ritis. An nõ tibi ur̃ excellẽtiori unguẽto
ꝑfuſus, q̃ nouit ĩ aduerſis gaudere, q̃ꝫ qui
didicit in ipſis nõ contriſtari? Minus.n.
eſt quo dolor excludit̃, q̃ quo lętitia ſua
det̃. Deniq; & inimicos nõ modo tole-
Luc. 6 rare, ſed amare iubet̃ ſpõſa Xp̃i. Diligi-
te, inq̃t, inimicos ur̃os. Bona ergo ei⁹ un
guẽta, q̃ in triſtibus lætitiã redolent, &
hoſtib. dilectionem p̃ſtant. Dilectio.n.
maior eſt oĩb. ſacrificijs & holocauſto-
matib. Iõ odor unguẽtoꝝ tuoꝝ p̃cellit
oĩb. aromatib. Bonũ planè orõnis aro-
Matt. 5. c ma, bonum incẽſum. Sed audi qd euãge
lium p̃ferat. Si offers, inq̃t, munus tuũ añ
altare, & ibi recordatus fueris q̃a fr̃ tu⁹
hẽt aliquid aduerſum te, dimitte ibi mu
nus tuum añ altare, & uade prius recon
ciliari fr̃i tuo. Aduertis ſatis q̃uo unguẽ-
tũ recõciliationis aromati p̃fert orõnis.
Quid eſt reconciliatio, niſi iterata aĩoꝝ
diſſidẽtium cõciliatio? Et de cõciliatiõe
Pſal. 132. a & charitate fraterna dicit tibi pſalmus:
1. Co. 12. d Ecce q̃ꝫ bonũ & q̃ꝫ iucũdũ habitare fr̃es
in unum. Hæc eſt excellentior uia iuxta
Paulũ, & alijs maior chariſmatib. q̃ꝫ o-
Pſal. 132. a dor unguẽtoꝝ cũctis aromatib. Vnguẽ
tum hoc deſcẽdit de capite in barbã &
orã ueſtimẽti. Xp̃s.n. caput nr̃m pri⁹ di
lexit nos, ut nos diligamus eũ. Iõ & ſpõ
ſa ſe currere dicit in odore unctionis.i. in
æmulatione dilectionis. Nõ dicit unguẽ
ti, ſed unguentoꝝ: eo ꝙ gemina ſit dile-
ctio. Vna q̃ diligimus ip̃m, qm̃ ip̃e prior
dilexit nos. Alia q̃ diligimus inuicẽ, ſicut
& ipſe dilexit nos. Vtriuſq; dilectionis
hẽmus ab ipſo & exẽplũ & donũ. Ipſe
.n. dilectionis & uiã monſtrat, & mini-
ſtrat uirtutẽ. Iõ ſcriptũ eſt: In odore un-
guẽtoꝝ eius curremus. Ipſa cõnexio &
ſuauitas, & amor pr̃is, & filij, & mutua
complexio ꝑ ſpm̃ amboꝝ, non'ne gra-
to nos odore ꝑfundit, & ad ſil'em nos in
uitat æmulationem, ut & nos unum ſi-
mus, ſicut & ipſi unũ ſunt? Felix quidẽ
q̃ ſeq̃tur & currit in odore charitatis il-
lius, ſuauitatis illius, dilectionis illius, un
ctiõis illius. Ipſe.n. ſpũs utroſq; q̃ſi per-
ungit. quos tanta amoris dulcedine cõ-
iungit. Imitemur unctionem iſtam, cur-
ramus in eius odore. Diuinæ illius & eſ
ſentialis unitatis æmula eſt et q̃ſi imago
fraterna charitas, & quædam uelut um
bra unguenti illius & dulcedinis & amo
ris mutui. Ecce.n. q̃ꝫ bonum & q̃ꝫ iucun Pſal. 132. a
dũ habitare fr̃es in unum. Sicut unguen
tum in capite qđ deſcẽdit, &c. Atq; uti
nam de capite nr̃o, qđ ſurſum eſt, q̃dam
unguenti iſtius in nos umbra deſcẽdat,
ut et ipſi audire mereamur, qm̃ odor un
guentoꝝ tuoꝝ ſuꝑ oĩa aromata. Percur Cant. 4. a
re aĩo uirtutes reliquas, uſum & oꝑa ſin
gulaꝝ recenſe: nihil in illis tam ſuauiter
redolet quantum pura de corde chari-
tas. Quem odorẽ tibi ſpirẽt ieiunia, quẽ
odorem eleemoſynæ, ſi in illis charitas
nõ pollet? Caſtitas ipſa & tolerãtia paſ
ſionũ, ſi nõ fuerint charitate cõdita, qd ti 1. Co. 13. b
bi ſuauis odoris refundẽt? Si tradidero,
inq̃t Paulus, corpus meũ ita ut ardeã, &
q̃ſi aroma incẽſum liq̃ſcã totus in igne,
charitatẽ aũt nõ hẽam, nihil mihi ꝓdeſt.
Nõ põt gratis ſuſcipi, quod non cũ gr̃a
offertur. Charitas radix eſt, quaſi rami
uirtutes cæteræ de illa pullulãt, & iõ pin
guedinis illius ꝑticipes eſſe debẽt. Quid
ꝓdeſt ramus ĩ bona oliua, ſi nõ in eo ſen
tit̃ radicis pinguedo & gr̃a? Ita qdẽ nec
uirtutes, nec oꝑa uirtutũ, ſi nõ in eis cha
ritatis & dilectionis uirt⁹ redoleat. Ma
ria cuius ẽt mõ tibi nomẽ de euãgelio ſo
nuit, qd ĩ ea aliud q̃ꝫ dilectio redolebat?
Dimiſſa ſunt ei, inquit, pc̃tã multa, qm̃ Luc. 7. g
dilexit multũ. Bonus h⁹ unguenti odor,
cuius gr̃a ueteris corruptelæ fœtorẽ de-
leuit oĩno, & totã eccl'ię domum ſuauita
te grata perfudit. Dum eſſet rex in accu
bitu ſuo, nardi piſtici alabaſtrum con-
fregit, & effudit ſuper caput recumben
tis. Et nardus illa dedit & adhuc dat &
in finem ſeculi dabit odorem ſuum. Bo
num in ara pectoris ſui Chriſto dño in-

cendit aroma,ac ſi unguentum exinani-
tum cor eius liquefactum flamma cha
ritatis: Sepulto dño, uide q̃ officioſa,q̃
ſedula monumẽtum frequẽtat. It & re-
dit,uidet angelos.apł'os inuitat,abeunti
bus illis nõ abijt illa. Ardens eſt,inquit,
cor meum:deſidero uidere deum meũ:
q̃ro & nõ inuenio eum.Nõne tibi anxie
tas iſta q̃rentis,eximiæ quoq; dilectiõis
vr̃ odorem ſpirare? Hæc uerba dum in
eius memoria cantant, nõne q cantant
& ipſi quoq; inflammant? Deniq; & ip
ſe Ieſus q deſiderat,unguẽti illius fragrã
tiã odorat,et q̃ſi currit ad illã ĩ odore ue
Mar. 16.b hementis amoris. Quidni ad cognata li
benter recurrat unguenta? Quaſi in ma
tutino feſtinat ad illã, & ſurgens mane
prima ſabbati,primo apparet Mariæ,et
ungit eam oleo lætitiæ p̃ conſortib.ſuis,
dum ſe iã reſurrexiſſe manifeſtat in gl'ia.
Iã aromata illius in unguẽta cõuertit,et
deſideria eius in dilectionẽ commutat.
Aroma mihi ur̃ offerre,q orat & optat.
Tũc aũt unguento pfundit, cũ eius quẽ
amat,potit copia:cũ pñtia delectat.Bo
num qdem orare et deſiderare dñm,ſed
amare & hr̃e & frui melius. Et(ut ita di
cã)cũ non hẽs,bonum eſt mẽdicare, ſed
melius mãducare. Si potes abſentẽ ama
re,quãto magis cum adeſt,cũ copiã ſui
indulget,cum experiẽtia dulcis alimen
ta miniſtrat amori? Tunc.n.& ſpũalius
& pfuſius ungit aĩa, cũ illi q unctus eſt
ſpũ & uirtute,arctius iũgitur. Tunc p̃ci-
pue dilecto placet,tũc ſuauius redolet,
cum tota fuerit in ip̃m trãsfuſa, cũ adhę
rẽs illi uni,oris fragrat unguẽto,unguen
to illo qd' de ſponſo redundat in ſpon-
ſam. Iucũde oĩno & ſuauiter redolet co
habitatio iſta in unũ,ſicut unguentum ĩ
capite qd' deſcẽdit,&c. Iõ odor unguen
tor̃ eius ſup oĩa aromata. Et ſi unguẽta
ẽt ipſi ſpõſæ alia ſint:nulla talia ſunt,q̃le
illud,qd' deſcẽdit in ipſam,hora hac ma
xime q̃ dilecto cohæret,qñ iter eius ube
Cant. 1.d ra morat,qñ cubat in ſecretario cordis.
Deniq; qñ rex eſt in accubito ſuo, tunc
nardus ſpõſę ſpargit odorẽ ſuũ,odorem
bonũ ſup oĩa aromata,odorem ſponſi,
magis ṽo odorẽ ſpõſum. Ipſe eſt.n. dile
ctæ ſuæ unguẽtũ,ipſe eſt odor:nam ipſe
in dilecta ſua cõplacet ſibi,ipſe redolet.
Aque utinã unguẽtũ hoc de capite nr̃o
non diſcedat,& odoris eius fumus aſcẽ
dat de cordib.noſtris in ſcl'a ſcl'or̃. Am̃.

Sermo 36.

Dies iſta dñicæ reſurrectionis an
nua celebritate ſolennis, de un-
Luc. 24.b guentis repetito tractatu me cõ
Ioan. 19. pellit inſtaurare ſermonem. Veniunt ho
die mulieres cũ aromatib.uenit & Ni-
codemus terens miſturam myrrhæ &
aloes quaſi libras centũ: Maria Magda
lene ipſa præuenit ungere corpus Ieſu in
ſepulturam. Videtis quãta myſteria ce-
lebrantur in unguentis? Magna myſte-
ria, & quis ad iſta idoneus? Quis digne
unguentor̃ aſſignabit diſtinctionẽ,pro
prietatem exponet? Diſputatio hæc ex
perientis eſt,non coniicientis. Nõ eſt.n.
facile cuiquã de unguentis tractare, niſi
quẽ ipſa docuerit unctio. Hodie unctus
eſt dñs oleo lætitiæ præ conſortib.ſuis,
non tñ ſine conſortibus ſuis. Qũo.n.cõ
ſors eſt qui non congratulatur,non con
gaudet,qui de ſurgente non conſurgit in
nouam lætitiam? Opportuna quidem
occaſio de unguentis uobiſcum diſſere-
re,ſed multo magis opportuna unguen
tis redolere. Vos exigitis à me ſermonẽ,
& ego à uobis unguentor̃ odorem de-
poſco. Qua rõne cum ſctis mulieribus
dñi Ieſu frequentatis monumentum, ſi
nullum ſpũale defertis ad illud unguen-
tum? Caro dñi hodie glorioſe eſt immu
tata pp oleum. Non'ne condignum ur̃
ut corda nr̃a immutentur & conuertan
tur in oleum ſpũale,in oleum exultatio-
nis & lætitiæ? Inſtitueram de unguentis
ſermonem,& ecce diſputatio nr̃a hæſit
in oleo. Et quid oleo cũ unguentis? Mul
tum qdem,& ſi non p omnem modum
idem eſt,accedit tñ ex parte aliq̃ & aſſi-
milat eis. Oleum.n.quamuis nõ fragrat,
mitigat tñ: non bñ olet, ſed bñ ungeris
ex eo. Hic aũt non tam unctionem q̃ o-
dorem commendat in unguentis ſpõſę.
et odor,inqt,unguentor̃ tuorum ſuper
omnia

omnia aromata. Nõ omnis anima odo
riferis abundat unguentis, ſicut & mu-
lier illa in Regum libro loquit ad pphe-
4.Re.4.a tam: Non eſt in domo mea niſi paululũ
olei quo ungar. Non habet hæc mulier
unguẽta odoriferis ſpeciebus cõpoſita,
ſed oleum ad unctionem ſimplex & exi
guum. Maria Magdalene,non legis ſed
Mar.14.a euangelica mulier unguentũ defert nar-
Luca.7.g di ſpicati p̃cioſi: nec exiguũ,ſed libram
integrã. Et ipſe Simon redarguit à dño,
q nec oleo qdem caput ei9 punxerit, cũ
illa caput ei9 pfudit unguẽto. Vides qũo
unguẽta oleo p̃ferunt, & odorifera un-
guenta? Nam p̃ter hoc q unctionis hñt
effectum,quodã odoris ſpũalis bñficio
p̃rogant. Vnctio qdem parcior eſt,ſed
fragrãtia ſe diffundit in plures. Etiã q ſo-
lus ungit,non ſolus odorat. Virtus eſt
cõis,in oẽs ſe ſpargit, Ergo unctio tibi,
odor & aliis & tibi. Bñ ungit & bñ re-
dolet,q diligit bona corã deo,& puidet
bona corã hoib. Gaudete,inqt Paulus,ĩ
dño ſp,& iter̃ dico gaudete: modeſtia
ur̃a nota ſit oĩb. hoĩb. Gaudete ad un-
Phili.4.a guenta modeſtiæ. Notitiam referto ad
odorem. Audi qũo ipſe Paulus odorem
2.Cor.2. ad notitiam trahit. Et odorem,inqt,no-
titiæ ſuæ p nos manifeſtat ĩ oĩ loco. Bo-
num ergo unguentum, & bonus odor
ſpũalis in dño exultatio: & modeſta ex-
hibitio,lætitia & notitia. Bñ ungit, cui
1.Co.10.g dñs in conſciæ interioris gaudio placet,
q delectat in ipſo: & bñ olet q cum Pau
lo oĩb.p oĩa placet: & non placet niſi in
dño: ĩ c9 modeſto habitu, diſcreto ope,
ſermone docto,interioris alacritatis &
gr̃æ fragrant unguenta. Bñ ungitur qui
gl'iat in dño: & bñ olet,p quẽ dñs gl'ifi-
catur corã hoib9. Et ipſi q redolet,odor
ſuus ſuauiter fragrat, ſi non gl'iat ſeip̃m
cõmẽdari,ſed per ſe dñm. Odor unguẽ-
Cant.4.c tor̃ tuor̃ ſup oĩa aromata. Vultis ut in
ter unguenta & aromata dr̃iam uobis
aſſignem? Ipſe ergo ſermo cantici diſtin
guere vr̃, non reprobans aromata, ſed
unguenta p̃ponens. Quantum ergo in
cõſil'ib. & coniũctis reb.inuenire diſtan
tiæ poſſum, unguenta uideri pñt dona
gr̃ar̃ q̃ in ſpũ ſctõ conferunt: aromata
ṽo ipſa officia,q̃ deuote referunt. In opi
bus & in officiis honeſtatis q̃dã natura-
lis ſpẽs grata eſt,in unguentis gr̃a ſpũs.
Dñm Ieſum unctũ ſpũ & uirtute, ita &
ſponſam eius in hoc decuit aſſimilari,ut
& ipſa ſpũ & uirtute ungat. Bona qdẽ
ſunt aromata uirtutum, & p ſe redolere
uñr,ſed cumulatiore gr̃a fragrant cũ de
unctione ſpũs ſuauitatis aſpgunt odo-
re. Opa ipſa & uirtutes cum his q̃ foris
ſunt cõia nobis eſſe pñt, unguenta non
pñt. Deniq; etſi p ſe ſepulchra ſunt,pl9
placent cum pcedunt de ſpũ. Qũo uidẽ
tes opa bona gl'ificant deum, niſi quia
intelligunt q ip̃m op9 bonum & à deo
uenit,& ad ip̃m uadit? Siq̃ ſanè in me bo
na ſunt,gratiora mihi quidem inde ſunt
cum deputantur gr̃æ Xp̃i: cum eius in
me unctio cõmẽdat: cum ſpũs redolet,
magis q̃ cum naturalis arbitrii p̃dicat
facultas, aut fructus induſtriæ. Deniq;
ſine unctione ſpũs, & natura libertate
deſtituit,& uirtus ueritate,& opus me-
rito. Nam ſine gr̃a ſpũs & fide Xp̃i, &
uoluntatis conatus effectu caret, & uir
tus quæ ur̃ fucata eſt, & opus æternæ
mercedis nõ aſſeqt fructum. Iõ odor un
guentor̃ tuor̃ ſuper omnia aromata.
Etenĩ q̃liacũq; aromata fuerint,non me
ræ ſuauitatis ſpargunt odorẽ, niſi cum ĩ
eis ſpũalis gr̃æ redolent & redundant
unguenta. Vultis ut aliqd' uobis unguẽ-
tum pponam, c9 odor ſup oĩa eccl'iaſti
cor̃ donor̃ excellat aromata? Quis o-
dor in eccl'ia ſuauius fragrat odore mĩæ
& remiſſionis? Quanti cucurrerunt in o-
dore unguenti iſtius,& p hoc Xp̃o com
parati & adglutinati ſunt? Bñ redolet
qd' ueteris corruptelę & pcti ab antiquo
inoliti ſub momẽto d̃let fœtorẽ. Mulier Luc.7.f
illa q̃ erat in ciuitate Maria noĩe, q̃ fœ-
tida erat qñ acceſſit ad pedes Ieſu ĩ do-
mo Simonis leproſi? Quantum ipſi fœte
bat Simoni, q pñtiæ eius non ſuſtinuit
horrorẽ portare,q̃ fœtida,inq̃,acceſſit
ad Ieſum: & ecce iã ĩ toto mũdo & pnię
& dilectiõis & gr̃ę,quã reportauit,ſpar
gitur odor. Non eſt ſera gr̃a Xp̃i:in ipſo

conuiuio quo mulier hæc dñi pedes ri-
gauit,terſit & perunxit:& lota & exter
ſa & puncta eſt, & ipſius dñi teſtimo-
nio phariſæo ꝓfert. Non eſt.n.parca cle
mentia Xp̃i,nec pigra qdem:plus repẽ-
dit,& ſub hora rependit. Quid miꝝ ſi
Ioan. 8. a pœnitenti occurrit indulgentia, ubi ad
patientiã pnĩa adducit? Mulier illa dep̃-
henſa in adulterio & relicta in medio,ui
de qũo clementiam Ieſu redolebat,quę
mœchiæ culpa prius fœtebat. Reuolue
euangelium ubiq; Ieſum inuenies & ci-
tum & copioſum ad ueniã. Deniq; etſi
ꝗtriduanus mortuus eſt,& publicati cri
minis fama iam fœtet: ubi Ieſus euocat
& educit đ tumulo prauæ cõſuetudinis,
ubi Ieſus ſoluit, & remiſſionis infundit
unguentum:ſtatim à facie eius fugit oĩs
fœtor antiq̃ putredinis. Quis .n.retracta
bit qđ non imputat dñs? Quis tenebit
errata q̃ ipſe remittit? Non põt male ole
Ioan. 11. e re qđ ipſe abolet. Dñe,inquit Martha,
ꝗdriduanꝰ eſt,& iam fœtet. Erras Mar-
tha. Ieſus non tã fugit fœtida, ꝗ̃ ſolet ip
ſum fœtorem fugare. Exemplũ dedit ec
cleſiæ ſuæ, ut quemadmodum ipſe fecit
nobis,ita & nos inuicem faciamus: hæc
illi reliqt unguenta. Quanti deſp̃ãtes ſe-
metipſos tradidiſſent ĩmunditiæ & aua
ritiæ,oĩmq́; uitioꝝ præcipites ſe dediſ-
ſent in gurgitẽ,ſi non medicaminis hꝰ re
traherent odore? Tribularer, inqt,ſi ne-
ſcirẽ mĩas dñi,mĩas in capite,& mĩas in
corꝑe eius qđ eſt eccl'ia. Nã & ipſa ac-
cepit à dño,qđ & filijs tradidit:ipſa,inq̃
accepit mĩam in munere,ipſa ẽt in man
dato,ut ſit miniſtra miſerationum. Bo-
num quidem mĩam miniſtrare, ſed me-
lius miſereri. Mĩam,quam debes ex lo-
co,ex aĩo ſolue. Exprime in te Xp̃i affe-
ctum,cꝰ offm̃ & uicem ſuſcepiſti. Mini-
ſter es eius q diues eſt ĩ mĩa. Noli in alie-
no ꝓdurus inueniri. Eroga cõſeruis tuis
unguenti hꝰ menſuram in tꝑe. Si in alie-
no ĩfideles eſtis, qđ ur̃m eſt quis dabit
uobis? Affectus tuus ſit mĩę:nam dñi eſt
effectus ueniæ. Qui læſam conſciam ge-
ſtat, tectum uulnus ſub pectore: tutò ſe
tibi cõmittet ſi penes te unguẽti hꝰ odo-
rem præſenſerit. Si ſciretis q̃d eſt mĩam
uolo & non ſacrificium,nunq̃ condem-
naſſetis ĩnocentes. Non ſic tu dñe,non
ſic,non mõ non ĩnocentes:ſed ne nocen
tes quidem cõdẽnas, ſed emendas eos.
Emendabit,inquit,me iuſtus in mĩa, o-
leum aũt pctõris non impinguet caput
meum. Diſtinguit hic pſalmiſta inter o- Pſ. 140. b
leum & oleũ:inter oleum adulationis,et
oleum miſerationis. Illud demulcet &
ſauciat:iſtud demulcet & ſanat. An non
tibi ſuꝑ oĩa aromata bñ redolet unguẽ-
tum ꝑ qđ uniuerſa delicta tã facile delẽ
tur? Filius ille iunior in ſe reuerſus, unguẽ
ti hꝰ uberem copiam odoratus eſt ĩ pr̃e
de regione longinq̃: & inter greges por
coꝝ pr̃is eius cœpit fragrare clemẽtia:
iõ attractꝰ eſt,& currere cœpit ad pr̃em
in odore unguentoꝝ eius. Vide facilem,
uide ꝓfluam dñi Ieſu gr̃am: cum pœnitẽ
te filio gaudere eum oportet & epulari.
Manet in domo Zachæi, publicanum
in diſcipulatum aſciſcit,& cum Lazaro
poſt tumulum inſtaurat cõuiuiũ. Quib.
ꝓpitiat̃,improperare neſcit: dimidia uti
nõ nouit clemẽtia: familiaritatis ĩ gr̃am
ſuſcipit qb. indulget. Bonũ ergo mĩę un
guentum,qđ pctã remittit,ꝓuenit meri
ta, comitat̃, accumulat, ſuꝑ oĩa fragrat
aromata, eo ꝙ oĩs eccl'ia ſctõꝝ plꝰ mĩa
ꝗ̃ meritis nitit̃. Deniq; remiſſiõis unguẽ
tum ultimum ſacr̃m. Vnguẽtum hoc &
pctõrib. & iuſtis cõe & cõmodum eſt.
nam ſunt alia q̃dam ſpecialia ſctõꝝ, &
ſolis ipſis accõmodata. Sunt.n.unguen
ta q̃ ſanant:ſunt unguẽta,q̃ fouent: ſunt
unguenta q̃ ſctificant, ſunt q̃ delectant.
Et prima qdem ægritudinem depellũt,
ſcđa iam ſanis conferũt alacritatem ter
tia ſctificant in opus miniſterij, ſicut re-
gium, & ſacerdotale unguentum,quar-
ta non iam in opus ſunt:ſed in ocium,nõ
in adminiſtrationem,ſed in amorẽ,ſed ĩ
gl'iam,ſed in delicias, ſed in uſum ſponſi
& ſponſæ. Bonum eſt cõmorari in un-
guentis: ſed qm̃ alibi ſatis diſputatũ eſt
ſuꝑ unguẽtoꝝ diſtinctione,ungẽdi mo-
dos nunc br̃ diſtinguamus. Alij tãgunt̃,
alij aſꝑgunt̃,alij inungunt̃, alij ꝑfũdunt̃.

Relege pẽtateucũ,euãgeliũ reuolue, &
diuerſitates iſtas ungẽdi, q̃s corꝑal'r &
exterius factas aduertis,ad amores de-
flecte. Non ego nunc de natura unguen
toꝝ,ſed de menſura ago ungendi:& alij
qdem ſemel,alij ſæpius,alij ſꝑ unguenta
frequentant. Bona qdem copia, ſi aſſit
& gr̃a. Neutra deeſſe ur̃ in unguẽtis ſpõ
ſę,nec ſuauitas,nec ubertas,quoꝝ odor
oĩa aromata ſuperat. Ad eccl'iam gñal'r
hãc laudẽ đriuauimꝰ,ad ſpecialẽ aliq̃ in
eccl'ia pſonã đclinemꝰ ſermonẽ,q̃ ſingu-
lari q̃dã mõ amoris & familiaritatis bñ-
ficio ſpõſę debeat noĩe cẽſeri, ĩ q̃ nõ mõ
neceſſitatis,ſed dignitatis & uoluptatis
uberti unguẽta aſpirãt. Nõ hãc credide-
rĩ ego ſacro unguine ul' tactã ĩ pte,ul' reſꝑ
ſam ꝑ partes,ſed ꝑfuſam & punctam a-
bundantius in ſponſi delicias. Copioſe
penes hunc ſponſum aromatum cellæ
eructantes ex hac in illam, ſicut regales
oportet hr̃e diuitias. Sed credibile eſt
excellentiorib. reginam unguentis redo
lere. Nihil tñ nobis đ uirtute unguẽtoꝝ
exprimit̃,ꝓterq̃ ꝙ ſolus odor cõmẽdat̃
in ipſis. Non eloqt̃ qd efficiat unctio,de
licias ſolas memoraſſe cõtentus, & eas
delicias q̃ ſpũalem magis charitatẽ ac-
cendunt. Vnctio ſolo tactu ſentit̃, cum
fuerit carni ſuꝑfuſa. Odor ꝟo tactũ dif-
fugiens,tm̃ ſpũ ſentiri ſe patit̃. Et unguẽ-
ti qdem liquor ſenſim in interiora liqua
tur:odor ꝟo cũ oĩ facilitate ſuꝑiora pe-
tit,cerebro illabit̃: ſenſuũ ſedem dũ oc-
cupat,recreat. Multo ergo ſubtilior &
ſublimior,multo magis unguentoꝝ eſt
odor ꝗ̃ liquor. Et in blandimento ſpon
ſæ magis delicata & magis accõmoda
ſpũalib. oblectamentis,& ſęculẽtiæ mi-
nus hñtia oportuit cõmemorari. Aliæ
unguentis & oleo indigẽt,ut motus car
nis aut mitigent aut ĩmutent. Hæc aũt
iam non in carne,ſed in ſpũ(ut dñi ſpon
ſam decet)ſpũalib. abundat delicijs. O-
dor unguentoꝝ tuoꝝ ſuꝑ oĩa aromata.
Etſi ſolus odor cõmemorat̃, forte nõ ſo
Gala. 5. d lus opat̃:opat̃ & unctio. Qui ſunt Xp̃i,
ait apl's,carnem ſuam crucifixerunt cum
uitijs & concupiſcentijs. Vbi unctio eſt,
non ur̃ crucifixio neceſſaria. Illa mortifi
cat,& hæc ĩmutat. Et qdem crucifixio
doloris ſenſum hẽt,unctio lenitatẽ. Sua-
uis unctio eſt & efficax, tñ q̃ ſine læſio-
ne oleo exultationis & lætitiæ à corru-
ptione carnẽ illęſam cõſeruat,corruptio
nem aufert,& cruciatũ nõ ĩportat. Dñi
Ieſu paſſionem unguenta ꝓueniunt, un-
guenta ſubſequunt̃: ut diſcas & tu car-
nis tuæ (ſiqs eſt) cruciatũ, unguentoꝝ
exuberantium ꝑfuſione lenire. Bis unctꝰ
eſt,ut & crucis nõ ſentiret iniuriã, & re-
ſurrectionis ſuæ nouitatẽ conſeqret̃, &
ut q̃ſi ꝑ hoc ſacr̃m ſpũalis unctiõis gra-
tiã cõmendaret. Bonum ergo unguẽtũ
cꝰ (ut ſic dicã) liquor carnẽ ĩmutat, & o-
dor ſpm̃ recreat. Et ut ſũmatim hęc reca
pitulemus, unctio eſt mẽtis exhilaratio
& exultatio,odor eſt ipſa or̃o. Vnctio
ſpũalis lętitia,odor q̃dam eoꝝ q̃ aĩo ge
ſtant̃,exterior ꝑ famã notitia:unctio in-
terna delectatio,odor q̃ddã đ gaudioꝝ
expiẽtia deſideriũ ſuauiter ꝓfluẽs. Iõ o-
dor unguentoꝝ tuoꝝ ſuꝑ oĩa aromata.
Oẽ.n.or̃onis ĩcẽſũ & đſiderij uehemẽtiã
excedit đſideriũ illđ qđ đ cœleſtiũ blã- Cant. 4. c
dimẽto gaudioꝝ gignit̃, & cõcupiſcen-
tia, q̃ đ ſpũs unctiõe q̃ſi ſuauiſſimꝰ qdã
odor uberti exhalat̃. Bonũ hoc đſideriũ
qđ ui hẽt or̃onis, & ñ hẽt afflictiõis mo
leſtiã. Spõſa hæc, cui priuilegiũ hoc un-
guẽti & odoris đfert̃. Quid miꝝ ſi ꝑcel-
lẽtiꝰ redolet,q̃ ſpecialiꝰ ungit̃? qd miꝝ ſi
auidiꝰ optat,q̃ geſtat ſuauiꝰ? Aequũ.n.ẽ,
ut ãpliꝰ oret,q̃ arctiꝰ hr̃t. Adhęrẽs ſpõſo,
unꝰ cũ illo effectꝰ ẽ ſpũs. Idcirco ñ niſi ſpi
ritꝰ redolet ĩ ea,q unxit eã, & orat ꝓ ea af
fectib. ĩenarrabilib. Propterea odor un-
guẽtoꝝ eiꝰ ſuꝑ oĩa aromata. Et ĩ Apoca.
legis phialas plẽas odoramẽtoꝝ, q̃ ſũt
or̃ones ſctõꝝ. Aromata (ſicut Exod. do Apoc. 5. c
cet) gemĩos ĩ uſus diſtribuunt̃.i. chriſma-
tis, & thymiamatis. Nõne tibi uñr etiã
nũc ĩ laudib. ſpõſæ hæc utraq; cõiungi?
Vnguẽta eiꝰ, & unguẽta ſũt, & odorife
ra ualde. Odor.n. eoꝝ ſuꝑ oĩa aromata.
Vnguẽtũ (ut dictũ eſt) donoꝝ ꝑceptio:
odor de ꝑceptiõe actio gr̃aꝝ: deſideriũ
æternoꝝ, & quidam inter ſublimia bo-

Eccl.35.c na ſenſus humilis. Orõ.n.humiliãtis ſe,
ipſa nubes penetrat. Vides quõ aſcẽdit
Luc.18.b odoramentum humilis orõnis? Aſcen-
dit phariſæus ille in templum ut oraret:
ſed orõnis eius odor neſciuit aſcendere.
Bona grãrũ ſibi diuinitus collata ſecũ
reputat, & q̃ſi unguenta recenſet. Non
Ibidem ſum, inqt, ſicut cæteri hoĩes, raptores, i-
iuſti, adulteri. Audi p̃ quibus unctum ſe
glĩat, glĩa eius, in confuſione aliorũ urĩ.
Non magna glĩa, magna tñ ipſi urĩ. Ipſi
redolet, non tñ ſuper aromata, ſed ſup
ſulphura cæterorũ. Audiſti qb. p̃ferat:
audi nunc quid in ſe grãe p̃ferant unguẽ
ta, in quib. phariſæus glĩat: Ieiuno bis in
ſabbato, decimas do oĩm q̃ poſſideo, et
Ibidem ſiquẽ defraudaui, reddo q̃druplũ. Bo-
na hæc legis elementa redolent, nõ euã
gelicam doctrinã. Nõ ieiunat p oẽ tp̃s,
non renunciat oĩb. q̃ poſſidet, ut nõ ha-
beat unũ poſſit uel primitias uel decimas
dare. Defraudata reddit in q̃druplum,
non ſe patit̃ defraudari, non qđ reliquũ
eſt exponit partẽ auferenti, nõ acceptas
ſe hr̃e dicit iniurias. Phariſæe inter infir-
ma opa ſupra modum tumes. Phariſæe
non rogas, ſed ꝓpè aſtãti publicano in-
iurias irrogas. Tu de teipſo phibes te-
ſtimoniũ, exiguũ eſt teſtimonium tuũ.
Duo q̃dam in orõne tua non tã redolẽt
q̃ fœtent, tumor & tepor. Tumor eſt in
eo ꝙ publicano impropas. Tepor qdẽ,
qa oĩo nihil rogas. Quõ.n.non tepebit
orõ, elationis uento & inanitate ſatia-
ta? Phariſæe non oras, ſed effers teip̃m.
Tu de teipſo phibes teſtimonium, & te
ſtimonium tuum non eſt uerũ. De opa-
tione tua exiguum eſt, de p̃latione non
uerũ. Audi.n. teſtimoniũ ueritatis. Amẽ
amẽ, inqt, dico uobis, deſcẽdit hic iuſti-
ficatus ab illo in domũ ſuã. Non.n. qui
2. Cor.10. ſeip̃m cõmẽdat, ille ꝓbatus eſt, ſed quẽ
deus cõmẽdat. Iõ felix aĩa ad quam ab
ipſa ṽitate tam excellens cõmendatio
ꝓfert̃: Odor unguentorũ tuorũ ſup oĩa
aromata. Magnum exhibitũ eſt publi-
cano teſtimoniũ, huic ãt cui laudes iſtæ
canunt̃, multo maius. Deſcendit ille iu-
ſtificatus à phariſæo, hoc eſt ab hoĩe ela
to, ab hoĩe iniuſto, in domũ ſuã: hꝰ aũt
ſponſæ unguẽtorũ odor oĩa excedit aro
mata. Ingens p̃conium, ſed ipſa non ab
hoĩe teſtimonium accepit, ſed ab illo q
corda ſcrutat̃, q p fidem & dilectionem
in corde ipſius & inhabitat & opat̃. Nõ
ſe cõmendat, non improbat alios. Fauꝰ
enim diſtillãs labia eius. Capl̃m hoc or
dine ſeqt̃, ſed hodie tractari non poteſt. Cant. 4.
Craſtina diſputatio auditui urõ & aui-
ditati dabit gaudiũ & lætitiam in dño
Ieſu. Qđ ipſe p̃ſtare dignet̃ q uiuit & re-
gnat per omnia ſecula ſeculorũ. Amen.

Sermo 34.

f Auus diſtillans labia tua ſpõſa,
mel & lac ſub lingua tua, & o- Cant. 4.
dor ueſtimentorũ tuorũ ſicut o-
dor thuris. Vehementer dulcia ſunt quę
nunc dicta ſunt ad ſponſam. Sed q̃ritis
quõ ſupiorib. iſta conueniãt? Semel uos
cõmouiſſe ſufficiat, neceſſitate cõtinua-
tionis liberã eſſe legẽ cõmendationis.
Nõ tenet ſeriẽ, ſed utit̃ uaga licẽtia. Vbi
laudum rõ ṽtit̃, non põt ordo quidem
exigi: ſed nec debet reſpui, ſi aſſignari
queat. Poſt unguentorũ laudes ſtatim
labiorũ grã profertur in medium. Quid
enim ſi non de unguenti uirtute hæc in
labijs diffuſa eſt grã? Euangelium reuol
ue, & aliquid tale de ſponſo ipſo dici in- Luc. 4.
uenies. Spũs, inquit, dñi ſuper me, eo ꝙ & Eſa. 61.
unxerit me: euangelizare paupib. miſit
me. Oportuit ergo & ſpõſam in hoc aſ-
ſimilari ſponſo, ut & ipſa in opus euãge
lij unctione ſpũs ungeret̃. Spũs.n. ad of
ficiũ ungit & ad efficaciã. Vtrũq; ab il-
lo eſt, & miniſterij gradus, & grã mini- Rom. 10.
ſtrandi. Sine grã gradus inutilis, & ſine
gradu præſumptionis uſus eſt grę. Quõ
prædicabunt niſi mittãtur, aut quõ mit Luc 4.
tẽtur niſi unganti? ſicut ſcriptũ eſt. Spũs & Eſa. 61.
dñi unxit me: euangelizare paupib. mi-
ſit me. Spũs ordinat in offm̃, ſpũs & os
aperit, & format in uſum. Idcirco in lau
dibus ſpõſæ prius agit de unguentis ſpõ
ſæ, deinde de dulcedine labiorũ eius: qa
& ſi dulcia loquitur, non ipſa eſt quæ lo
quitur, ſed ſpiritus ſponſi qui loquitur
in ea. Denique audi quid ipſe ſponſus Ie
ſus

ſus primitiuæ pollicet̃ ſponſæ. i. apl̃is, qa
Luc. 21. c primitias ſpũs acceperunt: Ego, inquit,
dabo uobis os & ſapiam, cui non pote
runt reſiſtere oẽs aduerſarij urĩ. Magna
quidem uirtus ſermonis diuini, & aduer
ſantes reuincere põt, & nõ aduerſantes
allicere. Et hoc ip̃m eſt de p̃conijs eius:
qđ nunc in diſputatione fert̃, ad blandi-
Cant. 4. c mentum plus ſpectat, q̃ ad redargutio-
nis effectum. Fauus diſtillans labia tua.
Familiare qdem eſt & illi q̃ſi inatũ dul-
cia loq. Siqñ aũt increpat dure, pegrinũ
illud ab ea, & delonge aſcitum, & non
inſitum, nec ſic eſt affecta, ſed magis co-
acta. Cũ dulcia loqt̃, de ꝓprijs loqt̃: cũ
ṽo dura, nõ hẽt hæc oris eius q̃litas, ſed
prauitas audientium. Ergo de ꝓprio &
de familiari laudat ſponſam, cum dicit:
Ibidem. Fauus diſtillãs labia tua. Sed qa de cõ-
tinuatione aliquanta iam audiſtis, uul-
tis & de continentia cõmendationis eiꝰ
diſſeram? Tria q̃dam laus iſta comple-
ctit̃, dulcedinem, plenitudinem, parcita
tem. Dulcedo conſiderat̃ in gñe, pleni-
tudo in copia, parcitas ĩ effuſione. Quid
effuſionem dico? Diſtillatio magis eſt q̃
effuſio. Fauus diſtillans labia tua. Quid
neceſſe eſt in aſſignandis ſingulis imora
ri? Ipſi.n. ſcitis, quia fauus non niſi dulce
dinem effundit, nec niſi de pleno effun-
dit. Et de plenitudine qdem ipſa, non to
tam ipſam. Iõ fauus non effundens, ſed
diſtillãs labia tua. Eſt ergo in labijs ſpõ-
ſæ & dulcedo ſola, & dulcedo plena, et
dulcedo ſobria. Plene quidem poſſidet̃,
ſed non plene effundit̃, ſed ꝓut auditorũ
capacitas exigit. Vultis et iã ipſiꝰ ſpõſæ
de labijs ſuis hr̃e teſtimonium? Q̃ dul-
Pſal. 118. n cia, inquit, faucib. meis eloquia tua, ſup
mel & fauũ ori meo. Dulcia qdem ſunt
labia ſponſæ. Eloqa.n. dñi diſtillant ab
eis. Eloqorũ dñi eſt iſta dulcedo. Nõ.n.
de ſuo loqt̃, ſed q̃ſi ſermones dñi. Idcir-
co diffuſa eſt grã in labijs eius. Accipite
iam ex parte q̃lia mella ſacri fauꝰ diſtil-
lat eloquij, & unicuiq; ſicut deus diuiſit
uaſi, cui inſtillet̃, menſuram. Remittit, p-
mittit, ꝓmittit, p̃mittit. Delicta remit-
tit, infirma permittit, æterna ꝓmittit, &
ipſorũ primitias q̃ſdam p̃mittit. Sapiam
loqt̃ inter pfectos, ſapiam qdem non hꝰ
mundi, ſed dei: ſapiam in myſterio ab-
ſconditam, & inter minus ſpũal̃r ſapien
tes nil arbitrat̃ ſe ſcire niſi Xp̃m Ieſum,
& hunc crucifixum. Cohortat̃ ad perfe-
ctionem, non cogit, ſed magis conſolat̃
puſillanimes, ſuſcipit infirmos: & ſi inqe
tos corripit, correctio iam dulcedinem
ſapit mr̃nam: peccanti compatit̃, cõuer
ſo indulget, nec indulgẽtiarũ numerũ &
q̃ſi terminum quem non tranſgrediat̃ p̃-
figit, cui p̃cipit̃ ſeptuagieſſepties in die
delicta toties confitenti donare. Vide q̃
magna multitudo dulcedinis in labijs
ſponſæ, q̃ quoties ipſe peffluis in malũ,
toties ſi conuertaris ipſa tibi diſtillat in
bonum, & p̃bendæ ueniæ uicib. non ex-
haurit̃. Deniq; inſtar angelorũ dei, non Lucæ. 15. b
inſultat: ſed exultat ſup pc̃tõre pniam a-
gente. Bonum ergo eſt labijs eius audi-
tum p̃bere. Nã & dñs p̃cib. eius aurẽ ac
cõmodat, ſicq; tuum ꝓuocat & inuitat
affectum, ut ꝓdat & ſuum. Loq̃re ſpon
ſa qđ loq̃ris, qa audit cum deſiderio di
lectus tuus ſiue diſputãtẽ de ſe, ſiue col-
loquentem ſibi: Sed cũ ipſi ſponſo ſpon
ſa loqt̃, tunc loqt̃ in loq̃la dulcioris la-
bij, & lingua altera. Tunc cordis labia
ṽæ melle delectationis ſtillant diuinæ,
imò non tam diſtillant q̃ fluunt, qm̃ ho
ra illa in melleas affectiones aĩa tota cõ
uertit̃. Btã uiciſſitudo, qñ de corde ſpon
ſæ q̃dam fluenta mellis emanant in dile
ctum, & ab ipſo redundant in ſponſam.
Ad locum.n. unñ exeũt hæc mellis flumi
na reuertet̃ ut iterũ fluant. Boni faui in la Ecclẽs. 1. b.
bijs ſponſi & ſponſæ eructantes ex hoc ĩ
illud, & inuicem rorantes amoris dulce
dinem. Ille deſup irrorat grãm: illa deor
ſum actionem grãrũ. Ipſe Ieſus in aĩa di
lecta roris hꝰ mel & ſtillas genuit. Dul-
ces oĩo ſtillæ roris, affectiões illæ diuini
amoris, qñ ſponſa liq̃facta tota diſtillat
à facie eius, quẽ diligit, à facie dei ſui. Iõ
q̃ſi fauus diſtillãs labia eius, eo ꝙ uehe-
mẽter dulcius eſt ſic affectæ mẽtis ſuc-
cẽſio, ſed uelox ſucciſio, pp illum dulcẽ
exceſſum mentis raptum, & pp citam i-

terruptionem.Fauus diſtillãs labia tua.
Purgata oĩo hæc ego crediderim labia,
de qb. ipſe Ieſus dulcedinem melleam
haurire ſe reputat.Eſaiæ labia forpice et
Eſa.6.c carbone de altari tacta purgant̃. Miſit,
Hiere.1.b inquit alius,manũ ſuam dñs, & tetigit
Cant.1.a os meum.Quę ſponſa eſt,non carbonẽ,
non digitum optat,ſed oris contactum.
Oſculet̃ me,inqt,oſculo oris ſui:labia la
bijs debent̃. Nec.n.de ſponſæ labijs ex-
primerent̃ dulcedines,ſi nõ labijs impri
merent̃ dilecti. Quid aũt niſi oſculi ſua-
uitate,qđ de labijs ſponſæ rapit,ſe dele-
Cant.4.c ctatum gaudet cum dicit: Fauus diſtil-
lans labia tua? Propter utrũq;,& pp o-
ſculum charitatis, & pp oraculum ỽita
tis.Fauus,inqt,diſtillans labia tua, mel
Ibidem. & lac ſub lingua tua. Iſtud iam proprie
ad eloquij grãm reſpicit. Nam labio℞
uſus & iam ad oſculũ eſt: linguæ ỽò ad
eloqum tm̃. Non tm̃ dulcedo in lingua
ſonat,ſed mel & lac ſub lĩgua tua. Simu
lata dulcedo eſt, quæ tm̃ ſonat ĩ lingua,
& non ſentit̃ ſub ipſa.Exigua eſt,q̃ tota
eſt in labijs & in lingua, & non ps eius
maior ſub lingua.Non eſt dulcedo tm̃ ĩ
eius lingua,nec tota eſt in lingua, ſed ſi-
cut ipſe q nouit teſtat̃: mel & lac ſub lin
gua tua.Iõ eructat ỽbum bonum: ỽbũ
tam melleum q̃ lacteũ,pp deitatis ma-
ieſtatem,&pp incarnationis myſteriũ.
Lingua &labia ac ſi quidã argẽteus ca-
nalis ſunt p quem de cordis fonte riuuli
lactis & mellis erumpunt. Vtrunq; dul-
ce, ſed diſtincta dulcedo. Lac puulo℞
2.Co.3.a eſt,ut Paulus loqt̃. Et idem ĩter pfectos
1.Cor.2.b dulcem & diuinam & q̃ſi melleam ſa-
pientiam docet. Alij mel tm̃ hñt ſub lin-
gua,alij tm̃ lac,& non mel. Mel aũt &
lac utrũq; pariter ſub lingua ſunt ſpon-
ſę.Nec mel fluit,ſed magis diſtillat.Nec
enim paſſim & intẽpãter pfundit ſubli-
mes illos & reconditos ſenſus ſecreto℞
cœleſtium,deitatis arcana nec lactis po
Cant.4.c tum ſine delectu ppinat:Mel,inquit,&
lac ſub lingua tua. Non.n.ſermo eſt uel
interna dulcedine uacuus, uel ĩternæ dul
cedini coæquatus. In prõptu eſt illi dul-
cia loq ſub c⁹ lingua mel & lac. Btã lin
gua,q̃ uelut fauus diſtillat, & uelut ube
ra q̃dam paruulo℞ lacte diſtendit̃, quæ
mel diſtillat,& lac fluit. Oĩs clamor & Ephe.4.
amaritudo & blaſphemia lõge ab iſtis
pſcribit̃ labijs,ſicut Apl's ſuadet,horta-
tus hęc iuxta pſalmum: Sub lingua eius
labor & dolor.Sed mel & lac,ĩquit,ſub Pſal.9.
lingua tua. Fauus diſtillans labia mere- Prou.5.
tricis,& nitidius oleo guttur eius, nõ tñ
mel & lac ſub lingua eius: nõ in intimis
eius,nõ in ultimis eius, ſed nouiſſima ei⁹
amara ſicut abſinthium,& acuta ut gla-
di⁹ biceps. De muliere ỽo forti hoc idẽ
in puerbijs,inquit:Fortitudo & decor ĩ- Prou.31.
dumentum eius,& ridebit in die nouiſſi
mo. Spũalem illum & ỽe btm̃ riſum iã
nũc parturit os eius,& q̃ſi dulcedo eius
ſub lingua latitat.Ebullient aũt q̃ nunc
ſubſunt mel & lac,in plenam lætitiam ĩ
die nouiſſimo. Tũc nulla ex pte q̃ſi ſub
lingua p̃met̃ ſilentio,ſed p̃ſſum diu prũ-
pet gaudium, & implebit̃ os eius riſu.
Os, inq̃;, mulieris c⁹ fortitudo & decor
indumentum eius. Vide qũo non opor-
tet nudã inueniri q̃ pmiſſa ſibi expectat
gaudia reddi. Quis ſcit ſi non hæc ipſa
ſunt indumenta,de qb.in hoc eodẽ can-
tici loco ſubſeqt̃: Quia odor unguẽto℞
tuo℞ ſicut odor thuris. Opui,inqt pſal- Pſ.68.b
miſta,in ieiunio aĩam meam.Item: Hu- Pſal.34.
miliabo in ieiunio aĩam meam, & orõ
mea in ſinu meo conuertet̃. Bona ueſtis
ieiunium,in c⁹ ſinu quodam ſecreto orõ
cõmorat̃. Veſtis eſt q̃ ſinũ hẽt. Orõ mea
in ſinu meo conuertet̃. Hẽs hic utrũq;,ſi
aduertas, & in ieiunio indumentum for
titudinis,& in orõne odorẽ thuris.Orõ, Ibidem.
inquit,mea in ſinu meo conuertet̃. Cur
ỽo,ait in ſinum? An forte defectũ orõ-
nis tepidæ & infractæ dedit intelligi, in
ipſo primo euaneſcentis pceſſu,iõq; dr̃
in ſinu ſuo conuerti, ibidem.ſ.occidens
ubi exhaurit̃? Sed qũo cõuertit̃ & redit,
q̃ pit? Magis qdem in ſinu cõuerti ur̃,q̃
celerẽ p̃cis reportat effectum,&ſi nõ dũ
plene,ex pte tñ humilis & deuotæ peti-
tionis fructu potit̃. Hẽt.n.dulcedinem
multam uehemens &deuota orõ,&dũ
dirigitur in conſpectu dñi q̃ſi incenſum,
ſuauẽ ipſa odoris ſui ſenſum haurit. An
non bonum indumẽtum cum uapor h⁹

nebulæ ipſam offerentis opit & ueſtit
aĩam? Bonum plane. Sed nos ſicut cœ-
pimus, ueſtimẽto℞ ĩterp̃tationes ſcđm
exteriores actus exeq̃mur. Opa.n.bona
& priorẽ deformitatẽ opiũt ne ad noxã
ĩputet̃: & đcorẽ quẽdã &uenuſtatẽ cõfe
rũt ut ad grãm reputet̃. Bõa.n.ueſtimẽ-
ta,bõa ſũt opa: & ſil' ornãt & orãt. Et q
ornẽt,mãifeſtũ qdẽ ẽ:ſed nõ oĩm ornat⁹
redolet thura,nõ orõnis ſpecimẽ tenet.
Dẽiq; cuiuſq; opa &patiẽtia,et publica,
oſtẽtationẽ &inanẽ iactãtiã redolẽt:non
ſupplicatiõis ĩſtãtiã,ñ ſolicitudinẽ placẽ
di dño,ñ ĩpetrãdę uota grẽ. Qũo.n.apta
bit̃ odor ueſtimento℞ tuo℞ ſicut odor
thuris? Qui ỽò oĩa agit ut ei placeat cui
ſe pbauit deo, ut eius mereat̃ fauorem,
utiq; odor ueſtimento℞ eius ſicut odor
thuris. Et qdẽ thura niſi deo ſoli nec of-
ferri ſolent nec debent: iõ odor ueſtimẽ
to℞ eius ſicut odor thuris,cum qcqd ſi-
ue palàm ſiue clàm agit,ad impetratio-
nem placationis refert diuinæ. Idem ur̃
eſſe oleum in uaſis, & in ueſtimentis o-
dorem,ſed odorem thuris. Quid aliud,
q̃ gaudia illa ſpũalia & æternam dele-
ctationem deũ exorat,qui oẽm aliã ab-
Pſal.62.a iurat & horret? Sitiuit,inquit pſalmus,
in te aĩa mea,q̃ multipl'r tibi caro mea?
Vides in ỽbis qũo & ipm̃ carnis ueſti-
mentum q̃ſi orõnis hẽt uicem,dum deo
ſitire dr̃. Caro uoluntarijs afflicta diſci-
plinis,nõne deum ad ppitiationem fle-
ctere nitit̃? Ipſa eius pp deum ſupplicia,
q̃dam ad eum ſupplicationes ſunt. Elee
moſyna paupi miſericorditer impenſa
exorat. Carnis ppriæ delectatio diſcre-
te rep̃ſſa,cur non & ipſa orõnis hẽt effe
ctũ? Voluptatis rep̃ſſio,q̃dam eſt uoto
rum exp̃ſſio,& deſiderij delectationem
aliam ſuſpirãtis. Orõnis feruidæ effect⁹
in ſinu cordis ỽtit̃ & conuertit̃. Thura ĩ
exterioris abſtinentię ueſtimento ſuaui-
ter fragrant. Et bonum oĩo ueſtimentũ,
qñ aĩa,non tam carne ueſtit̃,q̃ carnaliũ
ieiunio quodam &tẽpantia uoluptatũ.
Bonum oĩo ueſtimentũ continentia uir
ginalis:ſuauẽ redolet & uelut thuris o-
dorem uel illi quem diligit, uel ſibi quæ
diligit. Quicqd cũ dilectione offert̃, nõ
põt eius delectatione nõ pfrui ipſa q̃ of-
fert. Oĩs.n.hæc dulcedo q̃ p̃dicat̃ in ea,
ſentit̃ & ab ipſa. Ab ipſa manat,& in ip
ſa manet. In labijs fau⁹, ſub lingua mel,
& in ueſtimentis eius redolẽtia thuris.
Proxima ſunt ipſi uniuerſa hęc,quo℞ tã
grat⁹ eſt ſenſus,& pfruitio dulcis. Erũt, Pſal.18.d
inqt Dauid,ut complaceant eloqa oris
mei,& meditatio cordis mei ĩ cõſpectu
tuo ſp. Hẽtis hic utraq; hæc,&neqd de-
ſit ad cumulum grę,ſub ueſtimẽto℞ uo
cabulo opũ q̃litas tertio loco pfert̃ ĩ me
diũ. In labijs ſtillãt eloqa: ſub lĩgua me-
ditatiões melleæ fluũt: ueſtimẽto℞ or-
nat⁹ thuris ſpirat odorẽ. Quid illi cenſes
deeſſe ad gl'iã, ĩ q̃ hæc tria cõplacẽt,os,
aĩus,op⁹? Hoc nũero oĩa cõprehẽſa ſũt,
ſed ordine cõuerſa ſũt. Ab opib.n.ĩchoã
dũ ẽ,ñ ab eloqo. Cornelij cẽturiõis prĩo
opa & orõnes exauditæ ſunt: fide cor- Actu.10.a
da mũdata ſũt,deĩde ſup ipm̃ &ſup ſuos
ſpũs cecidit. Et erãt loquẽtes lĩguis ipſi
apl'i,poſt aſcẽſionẽ dñi unanimes pſtite
rũt ĩ orõne: cõpletis pmiſſiõis dieb.re-
pleti ſũt ſpũ; poſtea pfecti p̃dicauerũt
ubiq;. Prĩo ĩ orõne pfuſi ſũt,deĩde ſpũ ĩ-
fuſi ſũt: & ſic quã ſuſcepãt alijs grãm ipſi
pfũdũt. Prĩo expectatiõe & deſiderio
cõuerſi ſũt ad deũ. Scđo ad ipſos facta
ẽ dei cõuerſio. Tertio ipſi cõuerſi cõfir-
mãt̃ &cõfirmãt fr̃es ſuos. Sed ſiue ſctĩta
tẽ uitæ, ſiue uiſitationẽ diuinã, ſiue ỽbi
miniſteriũ ĩ apl'is attẽdas, oĩa hæc ueſti
mẽto℞ uicẽ tenẽt,his oĩb. opti ſũt & or
nati ſũt. Quid ĩ illis relictũ ẽ nudũ,aut ue
tuſtate priſtĩa ſordẽs,qn tã feſtiuo et ỽbi
& ỽtutis cultu reſplẽdeat? Eximi⁹ itaq;
cult⁹ ĩ illis,ſed nec copia minor. Quidnã
hæc ueſtimẽta redolẽt? q̃lis ẽ odor eo℞?
nũqđ ñ ſicut thuris? Cũ dñi pecuniã cõ
ſeruis erogãt, ñ ĩde penes ſe qcq; ul' furti
reſidere paſſi ſũt:nihil ĩde frãudulẽter ſi-
bi decerpẽtes: ẽt à laudis munere manũ
excutiũt,oĩa referẽdo ad gl'iã dei. Quaſi
cœli decoro ueſtiti ſunt lumine,ſed cœli
enarrrant gloriam, non ſuam, ſed glo-
riam dei. Ipſe tibi Paulus ſubtilia & in-
diſſolubilia quædam ueſtimenta uerbis

ſuis contexit,& ꝓ capacitate tua,lumi-
nis & intelligentiæ coaptat amictum,
non tñ in perſuaſibilib. humanæ ſapiæ
ꝟbis,ſed in doctrina ſpũs. Iõ ueſtimẽta
quib.uel ipſe tegit,uel ꝗ tibi cõtexit, nõ
niſi thuris hñt odorem. Nam affectata
ꝟboꝝ laſciuia & cultus, inanis & leuis
gl'iæ redolere ur̃ affectum. Et qui non le
porem eloquĳ, ſed lubricas & fallaces
diſputationes ſubtilioris ſectant̃ mate-
riæ,dum ſe nimis ꝑꝑ inanem fauorẽ ex-
tenuant, aliquoties intexunt blaſphe-
mias. Non ergo odor ueſtimẽtoꝝ eiuſ-
modi ſicut odor thuris. Nullum in ueſti
mentis ſponſæ excipe ur̃,dum indefinite
Cant. 4.c ꝓnunciat: Odor ueſtimentoꝝ tuoꝝ ſi-
cut odor thuris. O' me felicẽ,ſi uel unũ
uel alteꝝ in me ueſtimentũ, integrum
reddat thuris odorẽ,nec aliꝗ admiſtio-
ne ꝑegrina corruptum. Nam ad hãc mẽ
ſurã ut oĩa eius indumenta uelut thura
redoleant,neminem acceſſiſſe puto qui
necdum in ſponſaꝝ ſortem meruit aſci-
ſci à dño Ieſu ſponſarum ſponſo.

Sermo 35.

Cant. 4.b H Ortus concluſus es ſoror mea:
ſponſa: hortus concluſus, fons
ſignatus. Primo ex ꝟbis ſuis lau
datoris h9 affectum penſare obl'ectatus
ur̃,qui non eſt cõtentus laudaſſe ſemel.
Et quantum eſſet ſi uel ſimpl'r & ſine re-
petione eius quam alloqt̃, eloꝗret ꝑco-
nia,nunc aũt & exꝗſitis ad illam utitur
blandimentis,& congratulãdo ipſa cõ-
geminat. Quidni quam in mr̃imonĳ de-
legit gr̃am, non eius dotib. eximĳs ag-
gaudebit? Non poterat, in tam dulcis
neceſſitudinis iura niſi digna eligi,nec iã
electa tepide diligi. Nunqd nõ æquum
eſt ut & ipſa in talib. ei placere ſtudeat,
qui ſic ipſam ꝓbauit? Ipſe ꝓbat,ipſe ta-
lem parat,ipſe plãtat ſibi paradiſum uo
luptatis,ipſe ꝗ talem eam parat, ipſe cõ
parat paradiſum deliciaꝝ. Ecce,inquit
Gen. 27. d Iſaac,odor filĳ mei ſicut odor agri ple-
ni,cui bñdixit dñs. Hęc aũt nõ agro cõ
fert̃ ſed horto: ubi ſpũalis ur̃ plantatio
floꝝ,& aromatũ cultus uberior. In hũc
hortum Ieſu bone libenter deſcendis ad
areolas aromatum: cum cubes iñ eo ut Cant. 4.b
colas & cuſtodias illum. Hortus,inqt,
concluſus ſoror mea ſponſa,hortus cõ-
cluſus. Per hortum internas fr̃es, intelli-
gite delicias: per concluſionem,diſcipli-
nã cuſtodiæ. Quẽ dabitis horto ſil'em,
niſi c9 aĩa ſpũalib. ſic affectib. redolet,ſi-
cut aromaticis florib. hortus? ꝙ iucũdũ
penetrat, ꝙ ſuauis receſſus in pectore
ſponſæ,in pectore tam florigero ut hor-
to comparet̃? Nulla in eo radix amaritu
dinis ſurſum germinans, ꝑ quam horti
h9 impediant̃ deliciæ. Oĩs plãtatio quã
non plantauit pr̃ meus cœleſtis, non in-
uenietur in eo. Deniꝗ ipſe plantauit hunc
hortum uoluptatis, ut ſolus opet̃ & cu-
ſtodiat illum. Gemino ꝗdem opat̃ mõ,
plantans & purgans. Plantat, ut ſit oẽ
ei ſemen ueꝝ: purgat ꝟo, ut fructũ plus
afferat. Et plãtat̃ ut ſemẽ ueꝝ ſit, & pur-
gat̃ ut ſemiplenum non ſit. Quid ꝓderit
plantatio facta ad ꝟitatem, ſi purgatio
deſit ad ubertatem? Nihil confert cultu
ra diligens diſciplinæ, ſi cuſtodia deſit.
Ibidem Neutro deſtituit̃ qui aſſimilat̃ horto, &
horto concluſo. Hortus cõcluſus ſoror
mea ſponſa. Male hortum, in quo poſi-
tus erat,cuſtodiuit Adam contra lubri-
cum fraudulenti ſerpentis ingreſſum. Iu-
cundus quidem ille corꝑaliũ paradiſus
lignoꝝ, ſed ego multo meliorem in ei9
aĩm plãtatum intelligo. Nihil obfuiſſet
in illum corꝑalem irrupiſſe, ſi non irru-
piſſet in iſtum. Admiſſus eſt coluber, &
ſtatim eius ꝑſenſit uenena. Qui.n. diſſi- Ecclẽs. 10.
pat ſepem,mordebit eum coluber. Bo-
na cuſtodia ſepes, ꝗ culta ab incultis ſe
parat, & ſeruat illæſa. Circũda ergo hãc
horto tuo ſepẽ,ne ſi fuerit ablata ſepes,
deſtructa maceria,in direptionẽ & con
culcationẽ fias. Nõ erat ille recluſus ho-
ſti: eiecto & exuli inde ꝙ grauiter eſt in-
tercluſus? Cum difficultate regredit̃ uñ
incauta facilitate ꝓlapſus eſt. In ſudore
uultus pane ueſcit̃ ſuo, ꝗ in paradiſo de
uitæ ligno ad libitum poma carpebat.
Hic ueſcit̃ pane ſuo,ibi uitæ fructibus. In
paradiſo ꝓduxit dñs oẽ lignũ pulchrũ
uiſu, & ad ueſcẽdũ ſuaue. Laborat ĩ ter-

ra eiectus Adam,non dñs: ſed ipſa terra
ſpinas & tribulos germinat oꝑanti. Pa-
radiſus gratis dat fructus ſuos: terra la-
Pſal. 72. d borãti nec ſuos. Cõmutatio miſera,ſed
tu dñe perdis (& iuſte) oẽs ꝗ fornicant̃
abs te. Iure perdit̃,qui tam charas neceſ
ſitudines perdit fornicãdo: nec ultra me
ret̃ hæc blandimenta audire,ut uocet̃ ſo
ror,ut ſponſa,ut hortus, & hortus con-
cluſus,qui neminem niſi dilectũ admit-
tit. Porta paradiſi tui ſꝑ clauſa ſit,ſoli prĩ
cipi pateat. Non deĳciat̃ in ſecuri, & a-
ſcia ianna eius. Vnus ſit aditus, & his cõ
miſſus Cherubim. Nihil admittat̃ non
examinatum prius gladio flãmeo, nihil
qđ ꝟbum dei reprobet,qđ non appro-
bet charitas,qđ non ad ꝑfectionem &
plenitudinem legis accedat. Plenitudo
ergo ſciæ Cherubim, & plenitudo legis
charitas: in qua oĩa concludunt̃ manda
ta. Hæc ſit tibi cuſtodia flãmea,ut ꝗcꝗd
irrũꝑe indignum tentauerit,ſub momẽ-
to & non lente conſumat. Nunꝗd non
cõmode dilectioni eſt aſſignata cõcl'o,
ꝗ ſponſæ ſꝑ conſtringit affectus, & con
cludit in idipm̃, ad interiora ſꝑ conuer-
tens, ubi deliciæ eius ſint eſſe cum filio
dei? Bonus dilectio murus: ſed hẽt hic
murus antemurale. Dilectio ꝗſi murus
eſt,añ murale rl'aris diſtrictio. Illa cogi-
tationes ſctãs, & affectus dulces inclu-
dit: hæc occaſiones delinquẽdi repellit
& excludit. Hæc opportunitatem uaca
tionis ad amoris pręſtat officia, illa ꝑ-
fruitur: Ille murus gratus eſt: hic neceſſa
rius. Ille te cœleſtes inter delicias clau-
dit: iſte ꝓſcribit mandanas. Si tibi uoti-
uum eſt cor tuum uelut hortũ deliciaꝝ
ꝑſtare Xp̃o,non ægre feras hoc antemu-
rali ſi concludaris. Delicias ꝑdere uult
ꝗs hẽt (ſi tñ hẽt) qui de munitione ſub-
murmurat. Hortus neſcit eſſe,ꝗ non uult
eſſe concluſus. Hortus cõcluſus,fons ſi-
Cant. 4. d gnatus. Emiſſiones tuæ paradiſus malo
rum punicoꝝ, cum pomoꝝ fructib. In
trib. h9 horti laudes abſoluit,concluſus,
& irriguus, & aromaticus. Primum ſe-
curitatem cõfert: ſcđm fertilitatem: ter-
tium & ad germina, ꝗ ꝓducit,reſpicit,et
ad gr̃am. Nõne nobis gratus hort9 iſte
ur̃ tam ĩteger,tam uber,tam utilis? Nec
tm̃ utilis eſt, ſed aromaticus, & abun-
dãs delicĳs. Quis nr̃m has ad ſe laudes
audeat attrahere? Quis hæc ſibi dici blã
dimenta ꝑſumat? Atꝗ utinam ſicut irri
gationem & germinationẽ optamus a-
romatũ,ſic cõcludi ſignariꝗ non detre-
ctemus. Non.n. ĩmiſſiones illas aroma-
tum ꝓducit,niſi hortus cõcluſus, & fon
tis ſignati,fluenti irriguus. Signet̃ ergo
fons tuus,ut non effuſione ꝓdiga totus
exſiccet̃,ſignet̃ ut ad irrigandum tibi ſuf
ficiat. In plateis tuis aꝗs tuas diuide,ha-
beto eas ſolus,ut non ſint alieni partici
pes tui. In plateis,inꝗ,ſed in tuis aquas
diuide,ut uirtutum aromata tibi accre-
ſcãt,ac ſi iuxta aꝗ in plateis. Qũo non
erit fons ſignatus, qui de fonte illo uitæ
ꝓfluit quẽ ſignauit deus pr̃? Qui,inqt,bi Ioan. 4.c
berit de aqua hac,quam ego do: fiet in
eo fons aꝗ ſalientis in uitam æternam.
In fonte hoc,quẽ ſignatum uocat,ſigna
tam ꝗdã, & ſpiritualẽ, & ꝓpriã, & à ſe-
culari ſeiunctã doctrinã ĩtellige,aut do-
ctrinã,aut certe deuotionem priuilegio
dulcedinis ſignatã, & ꝗſi ſingularẽ co-
pioſe fluẽtẽ & iugiter. Hæc eſt quæ oĩa
uirtutum læta reddit genimina. Hæc
eſt fortiũ operũ exhilaratio, ac ſi quædã
irrigatio oſſiũ. Gaudiũ.n. cordis exhi-
larat hæc ſingularis, & ĩſignis deuotio
ĩ deũ,ꝗſi fons ſignatus & ꝓprius,ſegre-
gatusꝗ ĩ hoc miniſteriũ, ut cor ſponſæ,
ac ſi hortũ quẽdã irriget ĩ ſpõſi đlicias.
Signet̃ ergo ut nõ fiat iuxta ꝙ ſcriptũ ẽ: Prou. 15. d
fons tuus turbatus pede, & uena corru-
pta. Alioꝗn neſcit tuus dilectus de puro
fonte potare. Signatũ eſt,iḡr,ſuper nos Pſal. 4. b
lumen uultus tui dñe,dediſti lętitiã ĩ cor
de meo. Lętitiã ad irrigationẽ deflecte.
Deniꝗ ĩ ſtillicidĳs fontis hort9 lætabit̃ Pſal. 64.c
germinans. Nõne recolis de Geneſi, ꝙ
fons aſcẽdebat & irrigabat totã faciem
terræ? Adhuc terra dedit fructus ſuos,
nõdũ nouit ſpinas & tribulos. Quis da-
bit hortulo meo hãc aꝗ et areolis meis
hũc fontẽ ſignatũ? Quis dabit ut tota
hortuli mei,facies irrigua ſit lætitiæ et lu

ꝯcís riuulís,nihil ī eo aut ſterile ſit, aut q̄-
dã īdeuotione triſte? Vicina ſterilitati uř
opatio triſtis,& ſpūalis gaudij carēs ir-
rigatione. Deniq; & ſiqd naſcit̃, q̄ſi ra-
dix aſcēdit d̃ terra ſitiēti. Quaſi radix,ñ
q̄ſi flores,nõ q̄ſi fruct⁹. Quaſi radix:hoc
ē,aut paꝶ,aut nihil pl⁹ hñs ī radice. Iõ fõ
tis īducta ē mētio,ut germina læta cre-
das erūpe ī horto irriguo. Et ē eqdē hor
t⁹ c⁹ aq̄ fortuitæ ſūt,& q̄ſi d̃foris aſcitę, ñ
ꝑēnes,nõ ꝓpriæ. Bon⁹ aūt hort⁹, c⁹ fõs ī
ipſo naſcit̃. Fõs ſignat⁹ & ꝓpri⁹. Fõs,in-
qt, & fõs ſignat⁹.i.iugiter it⁹ erūpēs,&ñ
ualēs corrūpi. Fõs,qa uberti fluit. Signa
t⁹,qa neq̄q̄ ꝑeffluit. Aut iõ dř fõs ſigna
t⁹: qa etſi alijs alij fõtes ſūt,ſorori & ſpõ
ſæ ſpecialis ē fõs & ꝓpri⁹, & q̄dam p̄ro
gatiua ſignat⁹. Bon⁹ oĩno fõs ſapiæ,ſed
adhuc ſub ſignaculo nob̄ emanat,dulci
ter ſapit,ſed nõ dū dilucide ſcit̃. Signat⁹
ē,& clauſus ſub figuris. In Apocalypſi li
Apoc.5.a ber oñdit̃ ī manu ſedētis ſup thronū, ſi-
gnaculis ſeptē ſignat⁹. Vtriuſq; rõ & fõ-
tis & libri ad ſapiæ ſpectat itellectū,ſed
uterq; ſignat⁹ ē figuris, & ænigmatib. ī-
uolut⁹. Signat⁹ ē.qbuſdã.n.nobis ītimat̃
īdicijs, & occultat̃ ī ipſis: & ſicut ī Apo-
Cant.4.d calypſi libri ſignati legis aptiões, ita &
hic ſignati fõtis emiſſiões. Emiſſiões,in-
qt,tuæ ꝑadiſus maloꝶ punicoꝶ cū po-
moꝶ fructib. Fõs iſte ſignat⁹ qdē ē,ſed
exſiccat⁹ nõ ē, c⁹ tã gratioſæ ſūt emiſſio-
Zac.13.a nes. Signat⁹ ē fõs ſapię,ſed ab emiſſiõib.
ei⁹ cognoſceris eã. Erit,iqt,fõs patēs do-
m⁹ Dauid ī ablutionē pctõris et mēſtrua
tæ. Ille patet,hic ſignat̃. Ille abluit,hic a-
lit. Ille lauat,hic rigat. Ille purgat d̃licta,
hic ꝓducit delicias. Ille cõis mľtoꝶ,hic
ſpecialis ē ſpõſæ. Ibi remiſſiões fiūt,hic
emiſſiões. In pſalmo ꝓ octaua uide qūo
primo lectū lauat, deide rigat. Nõ.n. eſt
ſatis à fœditate lauari, niſi & fœcūditas
ſectet̃. Emiſſiões tuę ꝑadiſus maloꝶ pu
nicoꝶ. Ita Ieſu bõe, ita ē. Emiſſiões iſtæ,
īmiſſiões ſūt tuę, īmiſſiões ꝑ angelos bo
nos. Nõ poſſet tales emittere d̃licias,ni-
ſi tu itriſec⁹ delectatiões aq̄ uiuæ imiſiſ-
Pſal.4.b ſes. Signatū ē ſup nos lumē uult⁹ tui dñe,
d̃diſti lætitiã ī corde meo. Signatū ē ſup
nos,qđ deſup nob̄ ipreſſū ē. Cui diuini
luminis imago d̃ſup īprimit̃,itus ī corde
lætitiæ ſpūalis ubertas exprimit̃. Iõ gľio
ſæ emiſſiões filiæ regis abit⁹ ſūt. Emiſſio
nes tuæ ꝑadiſus. Nõ ſūt exiguæ d̃liciaꝶ
itriſec⁹ copiæ, d̃ qb. iteger ꝑadiſus emit-
tit̃. Vtrūq; hēs, & ꝑadiſū cõcluſū, & ꝑa-
diſū emiſſū. Ille ē ī puritatis affectib. hic
ī actib. pietatis. Ille it⁹ eſt, hic d̃ illo ꝓce-
dit, & ꝓbat illū. Vtraq; d̃lectabilis ē, &
cõſcĩa, & cõuerſatio ſpõſæ. Oĩa.n. ꝓpo-
nit utiľr, & diſponit ſuauiter. Iõ q̄ſi ꝑadi-
ſū quēdã cernas ī ei⁹ habitu & oꝑe exte
riori, dū honeſtas placet ī ſingulis, & ſe-
ries ī collatis, & ſuauitas ī diſpoſitis. Mo
deſte & ī trãqllitate oĩa agit, ut uirginaľ
ī ea ꝟecūdiæ ñ uiolet̃ ſerenitas. Deniq;
& ꝑadiſi dotes enumeratur⁹ icipit à ꝟe-
cūdia ī ei⁹ deſignationē ꝑꝑ colorē ſiľem
punica mala ꝓponēs. Emiſſiões tuæ ꝑa-
diſus maloꝶ punicoꝶ. Põt & ī malis pu
nicis martyꝶ intelligi patiētia, eo ꝙ ꝓ-
prio ſint ſãguine rubricati. Et bona pudi
citiæ comes patiētia q̄ ī laude ſapiæ ſibi
Iaco.3.d cõnectūt̃, ſicut ſcribit̃: Sapĩa q̄ deſurſū ē,
primo qdē pudica ē, deide pacifica. Pu-
dicitia modeſte ſe & ꝓ dignitate tēꝑat:
patiētia alienã īmodeſtiã ęq̄nimiter por
tat. Illa ꝓprios mot⁹ īformat, hęc aliēos
īpet⁹ īfrigit. Illa decor ē, hæc fortitudo:
Prou.31.d iõ dř: Fortitudo & decor īdumētū eius.
Primo, iqt, pudica eſt, deide pacifica: &
poſt aliq̄ta ſubiūgit: Plena opib. bonis.
Iaco.3.d Bonū ē.n. ꝑſecutionē pati, ſed ꝑꝑ iuſtitię
fruct⁹. Iõ emiſſiões ei⁹ maloꝶ punicoꝶ
ſūt, ſed cū pomoꝶ fructib. Bõa qdē pu
dicitia: ſed ſi ocioſa nõ ē, nõ affectata, ñ
ficta, ſed fructū afferēs ī patiētia. Illa di-
ſponit ſuauiter, iſta ꝓtegit fortiter. Illa
modeſta: hæc lõganimis. Iõq; his duab.
nūc annectunt̃, q̄ſi cõſūmatio & finis o-
ꝑeꝶ fruct⁹ pomoꝶ. Trãſeūdū iã erat ad
arboꝶ aromaticaꝶ diſputationē, ad de
licatiores ſpēs, ad emiſſiones cypri cum
nardo: niſi mala pūica odore nos adhuc
traherēt, & feſtinãtē ad alia retinerēt ſer
monē. Nos maloꝶ punicoꝶ ꝑabola re
ſpicit, q fřares celebram⁹ cõuētus, q ſub
uno cõtinemur ordine q̄ſi grana ſub cor

tice. Atq; utinam hæc grana imitemur,
ſiľr in cohęrentia cordis unanimes, ſicut
in cõclõne q̄dam ordinis. Penè indiſcre-
ta facie h⁹ ſibi mali grana cohærent, nu-
meri ſingularitate magis diſtant q̄ ſpē:
diſcam⁹ & nos abinuicē numero differ-
re, non aĩo. Non rixant̃ inuicē, nõ cõtra
corticē murmurant, non tentant illū ꝑ-
rumpere, patienter ſe ſinunt eius q̄ſi al-
ūo cõcludi, ut quodãmõ dicere illud ui-
Pſal.132.a deant̃. Ecce q̄ bonum & q̄ iucundum,
habitare fřes in unū. An non fřes, in hoc
ordine nr̃o, ac ſi in cortice punico paſſio
nis Xp̄i ꝑ imitationē color rutilat? De-
niq; uelut q̄dam h⁹ mali grana ſunt, q ſi
bi natiuū dñt ſub diſciplinæ corio conti
neri, q non tam p̄mi ſe cenſent, q̄ ꝓtegi.
Abſit amor ꝓprietatis, abſit amor pri-
uatæ ptãtis, & h⁹ te mali granum exhi-
bes. Diſcant alij nr̃o inuitati exemplo q̄
bonū ſit, & q̄ iucundū habitare in quo-
dã horto cõionis, & ſub munimine cor-
ticis. Charitas uniat, & cortex muniat.
Quot uidetis ordinata collegia, tot in-
telligite uelut q̄dam mala punica, q̄ de
Act.4.f fonte fluxere baptiſmatis. Deniq; credē
tium (ut legimus) erat cor unum, & aĩa
una. Ex illis q̄ſi granis tantaꝶ congrega
tionum ordinate & unanimiter uiuētiū
mala punica ꝓdierunt. Illos primos cre-
dentium conuentus non adſtringebat
adhuc inſtitutio ordinis, ſed inſtinctus
amoris. Nõ mõ ducebant utile, nõ mõ
bonum, ſed ēt iucundū habitare in unū:
ſicut unguentum qđ deſcēdit in barbã,
barbam Aaron: in oram ueſtimenti ab
ipſo capite Xp̄o Ieſu: qui uiuit & regnat
per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

Sermo 36.

Cant.4.d [alias, cyperi: alias cãphoræ.]
Miſſiones tuę paradiſus malo-
rum punicoꝶ cum pomoꝶ fru-
ctib, cypri [cū nardo, nardus &
crocus, fiſtula & cinamomum cum uni-
uerſis lignis Libani, myrrha & aloe cū
oĩb. primis unguentis. A' cypro incipiē-
dum eſt: nam ibi terminauimus. Septē
hic annumarant̃ arbores aromaticæ, q̄
dñr emitti de fonte ſignato. Et qdem uer
ba hæc uñr uerba libri ſignati. Ita eſt, ſi-
gnata ſunt, & obſerata. Quid nob̄ Ieſu
bone, ſponſæ tuæ laudes ꝓponis: ſi non
quid uirtutis intus cõtinent, ipſe depro-
mis? Tu tenes clauē h⁹ horti cõcluſi, tu
ſignaſti, tu reſigna, tu ſolue: tu, inq̄, ſolue
ſeptē iſta ſignacula. Nemo nouit q̄ ſunt
illa intima ſpõſæ, illa abſcõdita tua, qb.
adipletus eſt uētertuus. Nemo nouit il-
la niſi tu, & cui uolueris ipſe reuelare. Vti
nã & nos ſim⁹, q facie reuelata gľiã ſpõ
ſæ, q̄ ab it⁹ ē, ſpeculari poſſim⁹. Magna
gľia ei⁹ ī myſterio tã nūeri q̄ noĩm iſto-
rū. Et qdē hic quãtū donãte dño qmus
inſpicere, ſeptenarij ſacřm, aut ſpūalita-
tem, aut uniuerſalitatem indicat gr̃aꝶ.
Id.n. frequens & uſitatum eſt in ſacris
lřis, ut ſeptenarius numerus interprete-
tur dona illa, q̄ ꝑfecta ſunt, & q̄ deſur-
ſum ſunt. Diuiſiones gr̃aꝶ ſunt, & diui-
ſiones miniſtrationū ſunt, & diuiſiones
oꝑationum ſunt: idem aūt ſpūs diuidēs
1.Cor.12.a ſingulis ꝓut uult. Alias alijs diuidit, ſed
in ſpõſa q̄ſi colligit & confert uniuerſa.
Nõ particulatim diuidunt̃ illi, q̄ſi diuiſa
ſint ī illa. Alijs ēt diuidit & donat, illi nõ
tam diuidit, q̄ totū donat: niſi in hoc eū
diuidere illi intelligas ꝙ ſelectim & p̄ro
gatiue confert illi, uel in eodē gñe gr̃aꝶ
amplius, uel ſpeciaľr in alio. Poſſet alias
arbores aromaticas enumeraſſe, ſed ſuf
ficit ſeptē, ꝑꝑ eã, quã diximus, uel ſpūali
tatis, uel uniuerſitatis ſignãtiã. Nūc ar
boꝶ iſtaꝶ noĩa, & naturas ī diſcuſſiões
adducamus. Et ſub umbra iſtaꝶ īmora
ri iucundū uř, & fructus eaꝶ dulcis erit
gutturi nr̃o. Vmbram, figuram ipſam in
telligo: fructum, ueritatem eaꝶ. Qūo
non dulcis ſenſuum fructus, q̄ñ ipſa uer-
boꝶ grata ſunt folia? Et ſcitis quãtã au-
ditui nr̃o dat affectionem tã dulciū fre-
quētia uocabuloꝶ. Poterãt ad ꝑmouē-
dum affectum iſta ſufficere. Sufficit qdē
affectui ſimplicitas iſta: nam intellectui
ſufficere nequit. Mos gerēdus eſt ipſi, q
paſci uult ſenſuū ꝟitate. Dulciter audit̃
hæc dulciū inculcatio ꝟboꝶ. Cypri cū
Cant.4.d nardo, nardus & crocus, fiſtula & cina-
momū, myrrha & aloe. Abſit ãt ut ñ mľ-
to dulci⁹ ītelligant̃. Magnę ſūt corꝑales

in arborib. enumeratis deliciæ,ſed quā-
to maiores ſpūales ſunt q̄ figurantur in
iſtis? Emiſſiones, inquit, tuæ paradiſus
Ibidem malorꝝ punicorꝝ ſunt:ſunt ēt cypri cum
nardo. Bonus.n.ordo,poſt labores pa-
tientiæ, poſt ꝟecundiā pudoris ad un-
guenta ꝓficiſci,& unguenta regalia. Nā
& de cypri ſemine regale cōfici ſolet un
guentum: & qa in malis punicis rl'arem
interpretati ſumus unanimitatem,cōſe-
quenter his ꝟbis & unguētis regijs ex-
Luc.14.et cellentem quandā ſublimitatem intelli-
18.c ge. Qui ſe,iqt,humiliat,exaltabit. In pa-
tientia & in unanimitate,quid niſi humi
litas? Humilitas nec contra iniuriantes
tumet,nec ſupra conſortes ſe tendit. In
malis uero punicis humilitas: in cypro
ſublimitas. In illis labor: in his deliciæ.
Cypri(ut aiunt)ſemē decoq oleo ſolet,
ut unguentū exprimat ex eo. Alij ſemi-
nant in lachrymis,ſed ſpōſa in oleo. Se-
mina nr̄a,opa nr̄a ſunt. Hęc ſi hn̄t hilari
tatem,q̄ſi in oleo decoquunt. Non ſatis
eſt oleo intingi, niſi ſint cocta & confe-
cta in oleo, & q̄ſi in ip̄m oleum conuer-
ſa. Qd' in oleo calēte decoqt, olei ipſius
imbuit natura. Coquunt & conficiunt
ſemen cypri & oleum in unam unguēti
q̄litatem. Mira qdem confectio laboris
& lætitiæ,eo mirabilior ꝙ in labore non
labor,ſed lætitia ſola ſentit. Opꝰ.n.exul
tationis in oleo decoctum,in eius trāſit
naturam. Opus ip̄m(ut ſic dicam) obli-
uiſcit opus ſe eſſe,dum amoris pinguedi
ne totum inficit. Sed ipſa interior exulta
tio de ope capit augmentum:ſic.n. & o-
leo ſemen confert, & oleum ſemini, qn̄
cum exultatione opat ſpōſa, & de ipſo
ope magis exultat. Vnguentum hoc re-
gium eſt. Ieſus ipſe libenter ex hoc inūgi
tur. Hilarē.n.datorē diligit deus. Etſi un
2.Cor.9.b xit eum pr̄ deus ſpū & uirtute: etſi un
ctus eſt oleo lętitiæ p̄ cōſortib. ſuis: uult
tn̄ à conſortib. ſuis ungi, & deuotionis
nr̄æ optat unguentum. Quis dabit mi-
hi tantam olei copiam, in q̄ oēs operꝝ
meorꝝ fructꝰ decoq poſſint, & cor meū
totū confringi? Euangeliſta Ioānes ſub
typo uitæ contemplatiuæ, ſub ſponſæ fi
gura, in plenum oleo feruente dolium
deſcendit, Quis dabit mihi tantam abū
dantiam olei, & olei feruentis, ut totus
imergar & conficiar? Quis dabit mihi
tantam abundātiam olei & ſeminis cy-
prini, ut unguentariæ confectioni ſuffi-
ciat? Non oē ſemē hæc olei decoctio re-
cipit, non oēm uult fructum. Deniq; nō
oē opus contemplationis imiſceri læti-
tiæ pōt. Opa exterioris ſolicitudinis, &
uſus contēplationis confici ſil' non pn̄t,
Gal.5.d nec in unam coagulari q̄litatem. Quos
ergo fructus hæc cōfectio recipit? Illos
planè q̄s apl's enumerat: Fructꝰ aūt ſpūs
gaudium, pax, patientia, longanimitas,
fides, manſuetudo, modeſtia, cōtinētia,
caſtitas. Hi fructus cum oleo cōtempla
tionis conueniunt, & q̄ſi in unam coeūt
naturam. Sed & illud ſemen huic confe
ctioni maxime conuenit, de quo legit:
Luc.8.b Semen eſt ꝟbum dei. Deniq; & ſemen
cypri cum māna ſil'itudinem ꝗdā hēt, i
quo uerbum dei figuratum accipimus.
Vtrūq;.n. & māna & cypri ſemen albū
eſt, & ſil'e ſemini coriandri. Lex.n.dn̄i i-
Pſal.18.b maculata eſt. Hęc non uult aq̄ ſcl'aris di
ſcuti ſapię, non eius aſſertionib. firmari,
ſed oleo ſpūs, ut ſpūalis ſenſus, ut un-
ctio ſpūs exprimat ex ea. Hꝰ meditatio
& contēplationis lætitiæ facillime cō-
miſcet, cum ſibi cōiungit ꝟbi ſtudiū, &
gr̄æ oleum in contemplatione: & dū il-
lud ꝑ iſtam decoqt, facillime ex hac cō
fectione ſpūalis exprimit intelligentia,
& unctio q̄ docet de oīb. Et uide qa nō
ait ſimpl'r, cypri: ſed cypri cum nardo.
Nardo ſe dn̄s fatet punctū in ſepulturā.
Quid ergo i nardo, niſi mētis qetē intel-
ligis? Iō cū cypro iūgit, eo ꝙ oīs cōtēpla
tionis uſus qetæ mētis idigeat. Cypri, i-
qt, cū nardo, nardꝰ & crocꝰ. Bona cōne
xio. Crocꝰ.n.flos q̄ſi aurei coloris ad ſa-
pietiæ rutilū refert colorē. Ergo i cypro i
telligit ueſtigatio, i nardo, uacatio: i cro-
co, uiſio ſapię. Iur nardꝰ pōit i medio, utri
que necia.i.ueſtigatiōi & uiſiōi. Nā nec
iueſtigari ſine uacatiōe mētis ꝟitas pt,
nec uideri cū inuēta fuerit. Accipe ergo
i cypro ſtudiū, i nardo ociū, i croco utr-

uſq;

uſq; fructum. Noli de cętero ſponſa, no
li dicere quia fuſca ſim, noli amplius te
decoloratā uocare. Iam.n.ſponſi ipſius
teſtimonio croceo colore reſplendes, q̄
crocum immittis. Bn̄ croceo nitet colo
re, quem non infuſcat fatuitas, quem nō
tædij & deficientis aī moribundus pal-
lor inficit, ſed ſapiæ fulgidus, & rutilus
charitatis color exhilarat. Si uelimꝰ hęc
ad Xp̄i perſonam reflectere, cōgrua pla
nè interp̄tatio ſeqt. Quis magis oleo de
coctus eſt gr̄æ? Ipſe in māna intelligit,
ipſe ſeminis cypri ſpēm tenet, ipſe paſſio
nis cruce p̄ſſus ſacr̄a ſalutis & unguenta
gr̄æ profudit: ipſe in cypro patitur, & in
nardo ſepelit, & de corde terræ reſurgit
in croco. Quaſi nouus flos & rutilus, qn̄
ꝑ reſurrectionem eius caro refloruit. Et
fortaſſe in fiſtula aſcendit ad cœlū. Hęc
enim arbor in altum excreſcit, & ſponſa
eius q̄ſi compatit in cypro: conſepelitur
Coloſ.3.a in nardo, & in croco conreſurgit. Quid
ergo conſequens eſt, niſi ut coaſcendat
in fiſtula? Si.n.conreſurrexerit ſponſo, q̄
ſurſum ſunt q̄rere debet, q̄ ſurſum ſunt
ſape, ubi ſponſus eius eſt in dextera dei
Cant.4.d ſedens. Fiſtula & cinamomum. Fiſtula
exurgit in altum, cinamomum parꝝ qdē
exurgit à terra. In fiſtula altum cernit,
ſed in cinamomo altum non ſapit. Illa
aſcendit, illud condeſcendit. Fiſtula eſt
qn̄ ſponſa excedit deo cinamomum qn̄
contemꝑans eſt nobis. Etſi ſe contēꝑat,
totum tn̄ eſt ſpūale qd' ꝓfert. Cinamo-
mum.n.cum frangit, uiſibile ſpiramētū
Mar.14.c emittit. Qn̄ frangit, niſi cum apit, cum
exponit? Sic.n.Ieſus cum accepit panē,
fregit & dedit. Tūc ergo doctor contē-
perans ſeip̄m q̄ſi frangit, cum ſe cœpit
apire, uel audiri: cum euiſcerare illa, q̄ in-
tus de ſupnis latent ſecreta: cum memo-
riam abundātiæ ſuauitatis eructat. Hoc
eſt ꝙ cinamoumm fractum uiſibile dr̄
ſpiramentū emittere. Qr̄ ſpiramentū, &
qr̄ uiſibile? Spiramentum, quia ſpūalia
ſunt, quæ dicit: uiſibile, qa manifeſte do
cet. Qui.n.in ſublimib. ad ludicra & ua
nas fabulationes ꝓlabit: non condeſcē-
dit, ſed cadit. Fracte qdem loqt, ſed ſpi-
ramentum ſuaue non emittit. Quaſi fi-
ſtula, q̄ creſcit in aqs, ita inter orōnum
lachrymas exurgit in altū. Pulchra aſcē
ſio. Sed uide ut deſcenſus cinamomo ſit
ſil'is. Cum te ab aſcenſu illo, & exceſſu
aliqua rōnabilis cā reuocat & reſtrīgit,
eſto uelut cinamomum. Colloqa tua,
conuerſatio cōis gr̄am ſpirent. Et ſi de
uoluntate tua, & ꝓpoſito aliquoties re-
flecteris, ad ſenioris arbitriū reflexa, &
q̄ſi fracta ſit uoluntas, nō murmur reſo-
net, non q̄rimonia: eſto cinamomum cō
fractum, uiſibile ſpiramētum emitte, eo
ꝙ uirtus humilitatis in infirmitate uexa
tionis, & uelut fractionis ꝓficit & ꝓba
tur. Et ſpiramentū & uiſibile dr̄. Spira-
mentum, qa tranqllitas ſeruat in corde:
uiſibile, qa relucet in facie. His annectis
& omnia ligua Libani. Et uide ꝙ nulla
niſi Libani ligna ponit, nec aliq̄ q̄ ſunt
Libani p̄termittit. Cum oīb. inqt, lignis
Libani. Ligna Libani & imputribilita Cant.4.d
tem hn̄t, qa cedrina ſunt: & puritatem,
eo ꝙ ſunt Libani. Sola eccl'ię ligna ſūt,
q̄ hn̄t myſterium fidei in conſcia pura,
& quandam q̄ſi imputribilitatem con-
tinentiæ: ſola eius ligna & puritatem &
ꝑpetuitatem hn̄t. Bonum planè lignum
uir eccl'iaſticus, in quo concurrūt & ob-
uiant ſibi fortitudo diſciplinæ, & decor
fidei. Fortitudo & decor indumētū eiꝰ. Prou.31.d
Erūpunt his diebꝰ ligna quędā, quę nō
plātauit pr̄ cœleſtis, ligna quę nō ſunt
plantata i Libano nr̄o. Fortitudinē prę
tēdūt operis, iniuriarū iſenſibilitatē, par
ſimonię tolerātiā. Cedrina uidētur, ſed
Libani nō ſunt, qa imūda eſt eorū mēs ad Tit.1.d
et cōſcientia. Infidelibꝰ.n. nihil eſt mū-
dū. Fortitudo qdē quę oſtēdat et uire-
ſcit i cōuerſatione, i cōfeſſione putreſcit.
Quod ibi q̄ſi fulget, hic fœtet: In opere
qdē uidet pietas, i iterrogatione ifideli-
tas putret. Fortitudo lapidis, fortitudo
eorū, & caro ęnea eſt. ſ. nō degnerāt à
patre ſuo de quo i Iob ſcribit: Induratū Iob.41.e
eſt cor eius q̄ſi lapis, ſtringit tāq̄ mallea
toris icus. Male fortes ſunt non ꝓ fide,
ſed cōtra fidē. Nō.n.emolliuit oīpotēs
cor eorꝝ, nō emolliuit, nō emūdauit, nec

fide candidum fecit: iō non ſunt Libani
Rom.14.d ligna. Oē qđ non eſt ex fide, pctm̄ eſt:
q̄uo non magis quod eſt contra fidem?
Non ſunt ligna Libani, quæ fidei non ir-
rigat puritas. Steriles ſunt uirtutes, quæ
non fœcundanť ꝑ fidem: ſed ipſa fides ſi
ne uirtutib. mortua eſt. Candorem eius
nulla incontinentiæ fœdat putredo. In
eccl'iaſticis lignis utraq; obuiāt ſibi: for-
ma fidei, & opis fortitudo. Talis cedrꝰ
noſtro plantať in Libano. Hic eſt & ali
bi non eſt puritas fidei, & ꝑpetua & q̄ſi
incorrupta ꝑſeuerantia uirtutis. Hic.n.
emittiť myrrha & aloe cum oīb. primis
unguentis. Hæ ſpēs ea ēt q̄ ꝑ ſe corrupti-
bilia ſunt, à corruptione illęſa ſeruare no
ſcunť. Quid.n. hęc poſt ligna Libani un
guenta ꝓduceret, ſi nihil ī eis eſſet diſtā-
tię? Nam etſi uñr ſil'a, diſtinctionem tñ
recipiunt. Illa.n.i. Libani ligna incorru-
ptibilitatem in ſe hñt: iſta.i. myrrha &
aloe, non hñtib. exhibent. Illa imputribi
lia ſunt, iſta imputribilitatem conferūt.
Bonum ergo lignum, & ỽe plantatum
in ꝑadiſo dñi, in monte illo egregio, in
monte Libano, qđ & ip̄m ſe cōtinet ne
ꝑ illicita defluat, & ſermonis ſui myrrha
à tali fluxu alios reddit īmunes: cꝰ corpꝰ
q̄ſi cedrinū eſt, & à labijs myrrha diſtil-
lat. Myrrha, inq̄, & aloe cū oīb. primis
Cant.4.d unguentis. Poſſumus ꝗdem & hæc ad q̄
tuor cardinales uirtutes interp̄tando de-
flectere, ſi intelligamus in cedro fortitu
dinem, in Libano fidem, q̄ ipſam prudē-
tiam informat: in myrrha tēꝑātiā, conti
nentiam & iuſtitiam: in aloe puritatem.
Nam hꝰ arboris gūmi dř ſtomachū pur
gare. Per myrrhā ergo exteriora cōſtri-
cta ſunt, ꝑ aloe interiora in hypocriſi fi-
cta non ſunt. Hēs iam in his hæc q̄tuor
exp̄ſſa. Primo cōſtantiam, ne ad tp̄s cre
das, & in tꝑe tentationis recedas. De-
niq; prudentiam, ut ſit rōnabile obſeqū
tuum. Sic myrrha mortificandæ carnis
ſequeť, cum habueris zelū, ſcđm ſciam.
Quarto loco aloe, cū ip̄m cor offerť &
adoleť, ut ſil' ſit & in myrrha mortifica-
tio carnis, & in aloe emundatio cōſciæ
ab oꝑib. mortuis, ad ſeruiendum deo ui
uenti: ne ſimus ſeruiētes ad ocl'm, nec q̄ſi
hoīb. placentes, ſed magis deo. Non ne
btā ỽe ſponſa, cui tot blādimenta dñr?
Multū īmiſſum eſt ei, q̄ tot emittit mu-
nera grata dilecto. Nam in his oīb. ipſe
gl'iať, & ſponſæ ſuæ applaudit munerib.
Ieſus Xp̄s: qui uiuit & regnat per om-
nia ſecula ſeculorum. Amen.

Sermo 37.

Cant.4.d FOns hortoꝝ, puteus aquaꝝ ui-
uentium q̄ fluunt impetu de Li-
bano. In capl'i principio iſtius
fons dicta eſt ſponſa, & nunc in fine fon
tis eam impartit uocabulo dilectus ſuꝰ.
Ab ubertate inchoat, & in ſenecta ube-
ri multiplicať, origini finis rñdet. Multæ
ſunt emiſſiones eius, ſed ipſa emiſſionib.
non exhauriť. Non areſcit mora, nō ex-
ſiccať emanatione. In initio hꝰ capl'i dř
fons ſignatus, hic innuiť non exſiccatus.
Ibi q̄les ſint emiſſiones eius, hic q̄ ſint ī-
defeſſæ doceť. Copioſi ex hoc fonte riuu
li gr̄aꝝ emanant, & ſꝑ tñ fons manet.
Ab eo in quo inchoat non ſe cohibet: iō
hic & ibi fons dř. Sed & iam uide quo
in loco eius aq̄ fluunt: ubi niſi in hortis?
Fons.n. eſt hortoꝝ, & delicate fluit, qui
non ab hortis egrediť, q̄ non lauat, ſed ri
gat. Cꝰ in hoc oīs uſus eſt, nō ut auferat
fœditatem, ſed ut fœcūditatem afferat.
Bonus quidem fontis uſus mundare, ſed
melior fœcundare. Ille abluit inq̄namē-
ta: iſte q̄ſi ablutione q̄dam, gr̄aꝝ com-
portat augmenta. Ille germina lota red-
dit: hic læta. Ille patens eſt in ablutionē
pctōris & menſtruatæ: hic ſignatus de-
licijs ſpōſæ: Tota pl'chra es amica mea,
Cant.4. & macula nō eſt in te. Iō nō niſi fōs hor
toꝝ dř fons deliciaꝝ. Deniq; q̄ uarius
& multiplex eſt cœleſtiū deliciaꝝ mo-
dus, tantus uř & numerus hortoꝝ. In a-
lio rubēt roſæ, ī alio cādēt lilia, colorēq;
flores uiolæ purpureū reddūt. Tot hor-
ti ſūt quot uirtutū plātatiōes ſil' collectę:
ubi tm̄ flos unus eſt, q̄s ibi hortū eſſe dif
finiat? Sic nec una caſtitatis plantatio,
nec una iuſtitię, horti p̄t ītegritatē exple
re. Salōmō q̄ delicatꝰ & tenellꝰ dictꝰ ē,
Eccles. ipſe ſibi fecit hortos & pomœria, cōſe-

uit ea cuncti gñis arborib. Non arbore
cōſeui, inq̄t, ſed arborib. nec unius gñis,
ſed cuncti gñis. Extruxi, inquit, mihi pi-
ſcinas aquaꝝ ut irrigarē ſyluā lignoꝝ
germinantium. Diues q̄dem in delicijs,
qui non rara ligna, & q̄ p̄ paucitate nu-
merari & ſcribi poſſent, ſed integram
poſſedit ſyluam lignoꝝ germinātium.
In horto q̄ppe ſapīæ nihil ſterile, nil non
germinans. Sic & ſponſa plures hēt hor
tos, & cuncti gñis uirtutum copioſe uir-
gultis eſt conſita. Et in ſequentib. ſpon-
ſæ ſponſus applaudit dicens: Quæ habi
Canti.8.d tas in hortis, amici auſcultāt te. Fac me
audire uocem tuam. Iure oīo. Quid.n.
niſi dulce auſcultare illi, q̄ in hortis mo-
rať, & de hortis loquiť? Non audiť foris
uox eius, nec extra hortū: iō amicus eſt
q̄ in hortis cōmorať cum ea. Nec tam in
hortis eſt q̄ hortus ipſe. Ipſa hortus, &
ipſe fons, hꝰ hortos doctrinæ ſuæ fluen-
tis irrigans. Felix ſponſa q̄ non hēt niſi
hortos irrigare. An non in hoc frequen-
ti conuentu tot horti quot aī? ꝑꝑ unani-
mitatē hortus unus: ꝑꝑ differentes gr̄as
horti plures. Vtinam in his hortis nulla
radix amaritudinis ſurſū germinet, nul-
lum ſit lignū inutile, nullū qđ hortum
ſponſæ dedeceat, nullus ſit hic hortus
oleꝝ, quia olera herbaꝝ cito decident.
Pſal.36.a Qui.n. inquit, infirmus eſt, olus mandu-
Rom.14.a cet. Vos aūt olerib. non indigetis q̄ſi in-
firmi. Qđ.n. infirmum eſt in uobis, for-
tius eſt ſcl'arib. Illoꝝ infirmitas q̄eſcit ī
licitis, ad ꝑfecta ur̄a laborat. Illoꝝ infir
mitas eſt uti cōceſſis: ur̄a q̄dem citra ꝑ-
fectum ſubſiſtere. Quid eſt in uobis eſſe
infirmum, niſi non eſſe ꝑfectum? Quid
eſt in uobis eſſe infirmū, niſi ſūmū non
app̄hendere? Et q̄d forte niſi ut app̄hen
datis contendere? Iō infirmum nr̄m for-
tius eſt ſcl'arib. & (ut ſic dicam) melior
eſt infirmitas monachi, q̄ ſcl'aris bñfa-
ciens. Oꝑa q̄ penes nos putanť infirma,
quāti crederenť ſi ab ipſis fieri uiderenť?
Perfectoꝝ ſolidus cib. eſt: quot tñ in no
bis impꝑfecti ſunt, eſum oleꝝ dedignanť.
Quæ ſcl'arib. licēt infirmis, nr̄is nec ex-
hibenť, nec ipſi exigunt. Apud nos ꝑfe-
cta ꝓfeſſio, q̄uis infirma expletio. Per-
fectæ plantationes, ſed incrementa infir
ma. Irrigādæ ſunt ut creſcāt, ſed ſp̄ualib.
aq̄s. Paulꝰ bñ nouit q̄b. aq̄s quemlibet
1.Cor.7.b hortū irriget. Coniugatis, copulæ mari-
1.Theſ.5.d talis uſum diſpenſat: conſolať puſillani-
mes, ſuſcipit infirmos, carnalib. potum
lac p̄bet, ſapiam loq̄ť ſp̄ualib. q̄ dijudi-
cant oīa: ſapiam aūt non hꝰ ſcl'i, ſed quę
ex deo eſt, ſapiam abſconditam in my-
1.Cor.7.b ſterio. Et ſiq̄s alius loq̄ť decorē domus
1.Co.2.d dñi, locum habitationis gl'iæ eius, thala
mi đlicias, gaudiū quo gaudet ſpōſus ſu
ꝑ ſpōſam, & quo uiciſſim ipſa gaudens
gaudet in dño: planè hic hortū oleꝝ irri
Ibidem. gare talib. debet aq̄s. Aīalis.n. hō nō ꝑ-
cipit ea q̄ ſunt ſp̄us dei. Et oīo q̄ſq̄s ſp̄ua
lia uel agenda præcipit, uel intelligēda
ꝓponit, nōne tibi uř aromaticis in hor-
tis q̄ſi fons purus manare? Et bñ purus,
cui nō eſt neceſſe inter auditoꝝ ꝑfectio
nem, q̄ in hortis auſcultant, niſi de ſp̄ua-
lis uitæ puritate diſputare, & q̄ſi ꝑadiſi
īcolis đ ꝑadiſi ꝓpinare fluctis. Iuxta hūc
ſenſū: hortū, auditores ītellige: fōtē, do-
ctores. Sed ſi fōs ſunt, q̄uo puteus? No-
ſtis.n. q̄tū iter ſe diſtēt hi noti fontes et
putei. Puteꝰ īfodiť, fōs gratis fluit. In illo
aq̄ recōditæ ſūt, ī iſto q̄ſi ꝓpoſitæ, & ſe-
ipſas offerētes ultro. Magna eſt in iſtis
dr̄ia, nec p̄ñt utraq; in alterutris īueniri.
Nō p̄t uel fōs putei uel puteꝰ fontis ꝓ-
pria & domeſtica uendicare ſibi, ut erq;
naturæ ſuæ cōtineť limitib. Corꝑalia &
terrena anguſta ſunt, ſp̄uales abūdāt di-
uitiæ. Ad ſp̄ualia ſi referamꝰ iſta, in eodē
erit īuenire fōtē & puteū, & alterutra ab
īuicē ꝓpria cōicari. Cōicemus ergo hęc
ſi uultis inuicem ꝓpria, & in eodem aſſi
gnemus utraq;. Accipiamus ī fonte ſuf-
ficiētiā doctrinæ, in puteo ſecretū. In illo
abūdātiā, ī iſto alta myſteria. Et q̄dē bo
nꝰ doctor q̄ quaſi de quodā alto puteo,
ita de abdito ſapię theſauro copioſe ꝓ-
1.Cor.2.c fert noua & uetera, puteꝰ ē: q̄a q̄ dei ſūt,
nemo nouit niſi ſp̄us đi. Sp̄us.n. oīa ſcru
tať, ēt ꝓfunda dei, & q̄ſi fons q̄dā ꝓdu-
cit ī mediū, et ỽtutū hortos irriguos red
dit. Hētis ergo ī puteo occl'tationē, ī fōte

copiam. Profuſionem ĩ fonte, & ſenſuũ
ꝓfunditatem in puteo. Puteus altus eſt,
ſed non indiget hauritorio. Fons eſt, &
gratis fluit. Qui ſitit, ueniat & bibat de
aquis ſponſæ, de aquis Berſabee, ut no
uus ex ea Salomon naſcatur. Et Berſa-
bee puteus ſeptimus interpretatur. i. pu-
teus quietis, puteus ſapiæ. Nam ſapia in
ſpũalium catalogo munerꝝ aſcendenti
ſurſum ſeptima occurrit. Sicut & puteus
Eccl. 1.a ſapiæ, ita & fons ſapiæ legiť. Et forte in
his duob. gemin⁹ eius modus exprimi-
tur. Vnus q fit p̱ inueſtigationem, alter
q fit p̱ inſpirationẽ. Fõtis aq̃ ultro ꝓrum
punt. In puteo ỽo terrę ꝑrũpiť moles, et
ſoliditas penetrať, ut ad aquã uiuã ꝑtin-
gas. Vtraqꝫ alteri neceſſaria eſt, & indu
ſtria grãæ, & grã induſtriæ, & uicariam
opem ſibi cõicant. Inuanũ. n. laborat, q
puteum fodit, ſi nõ ipſe fons uitæ gratis
affluat. Sed & tibi gratis foderis puteũ,
& receptaculũ aq̃rũ p̃parraueris, ſi fuerit
neglectus puteus tuus. Et ſi tu ſqualeas,
non deſcendent in illũ aq̃ uiuæ, nõ fluẽt
impetu de Libano. Aq̃ q̃ deſcendunt de
Libano, neſciunt colligi niſi in puteum
candidũ. Et aq̃ q̃ cum impetu fluunt, uo
lunt puteũ hr̃e capacem. Altum & ca-
pacem efficies cordis tui puteum, ſi cu-
ras terrenas egeras, ſi locum efficias in
aĩo tuo lętitię ſpũali, ſi os tuum ap̱ias ut
attrahas ſpm̃, & fluant in uentrẽ tuum
flumina aq̃ uiuæ. Ad hoc opus p̃parata
ſunt foramina tua in die natiuitatis tuę,
ſicut ſcriptum eſt de principe Tyri. Ca-
pacitas ĩtelligẽtiæ naturalis, q̃ ĩ die crea
tionis p̃ cæteris aĩantib priuilegiat⁹ es,
ingentis receptaculi uicẽ tenet ad com-
prehendẽdas cõtinendaſqꝫ aq̃s uiſionis
Gen.16.d & uitæ. Legimus. n. uiuentis & uidẽtis
puteũ. Qui ſi poſt pc̃tm̃ uitĳs, ul' ĩnatis,
uel ſup̱additis obſtruſus ur̃, ap̱iat illũ fi-
des, ſpes in altũ inſtãter diffodiat, dila-
tet amor. Ociũ & exoccupatio cohære
re ſitu turpi nõ ſinat. Siqdẽ feriatas mẽ
tes ab anxĳs curis uolũt hr̃e feſtiua gau
dia, & uacationẽ ſibi uendicat uiſio dei.
An nõ tibi quidã puteus altus ur̃ ille, in
quo reconditi ſunt oẽs theſauri ſapię &
ſciæ dei? An Mariam q̃ſi puteum aq̃ pu
riſſimæ inficiaberis, q̃ conſeruabat oĩa
uerba de Xp̃o, conferens in corde ſuo?
Eſto & tu talis pute⁹ ꝓ modulo tuo, pu Luc.2.g
teus altus & amplus. Iſaac poſt calum- Gen.2.d
niæ puteũ, poſt puteũ inimicitiarꝫ, poſt
hos, inqꝫ, duos puteos relictos, duos pu
teos effodit: puteũ latitudinis, & puteũ
ſatietatis. In illo cœpit non rixari cum
uitĳs, in iſto cœpit fructu deliciari uirtu-
tis. Noluit cũ Philiſtæis puteum hr̃e cõ-
munẽ, qui interp̃tanť potione cadentes.
Puteos inimicitiarꝫ, & calumniæ reliqt
Philiſtæis. Corruunt planè, q bibunt de
erroris & ſchiſmatis puteo. Tales pu-
teos fodiunt authores, bibũt auditores.
Sic confodit Arrius, ſic Donatus. Alter
fidei calumniam induxit, alter fr̃nitatis
copulam ĩ p̱tes diduxit. Ille trinitatis æq̃
litatem hr̃tica diffinitione diſtinxit gra-
dibus: iſte eccl'iæ unitatẽ ſua p̃ſũptione
diſtraxit p̱tib. Dathan & Abiron pu- Num.16
teos calũniæ foderũt aduerſus Moyſen
& Aaron, & inciderunt in foueam ipſi,
quam fecerunt: quos terra uiuos abſor-
buit: potione quã ipſi foderũt, p̃cipitati
ſunt, nomen Philiſtæorꝫ interp̃tãtes euẽ
tu. Bonus aũt puteus, de c⁹ aqs q bibe-
rit, exaltabit caput, non potione cadet.
Quaſi foueã fodit, q terreni ſenſus acu-
mine ſcripturæ ſoliditatem penetrat, &
uiolẽter ſcindit hortulum eccl'iæ quod-
dam incognitũ dogma ꝓducens & ob-
ſcura myſteria: ſed & q ſubtili ſcrutinio
& doloſa machinatione fr̃nę charitatis
ſolida p̱forat, & diſcordiæ uenã ap̱it: q
ſe conſpirationum claudit, & ſignat in
puteo, nõ acqeſcẽs egredi, ſed magis ac
magis ĩgrediẽs ĩteriora ſchiſmatis, & ei⁹
effodiẽs abyſſũ. Philiſtęorꝫ ẽ hic pute⁹,
nihil tibi ſit cõe cũ illo. Sẽſim primo, &
ſecreto creſcũt, & de terrenæ & brutæ
mẽtis erũpũt uiſcerib. donec poſtea cũ
ĩpetu fluãt, ſed nõ fluũt d̃ Libão. Nõ hæ
aq̃ fideles ſũt, ñ aq̃ uiuę. Nõ p̃t ſibi cõſta
re diſcordia, ñ p̃t ĩter p̱iẽtes ſchiſma ppe
tua pax ſeruari. Ip̃m ſchiſma ĩfidũ ẽ ſibi,
neqt ſibi coherer̃ diuti⁹, qd̃ charitatis p̱-
tentat diſſoluere glutinũ. Siqs te ad hos
puteos

puteos inuitauerit, dirũpe (ſi potes) pu-
teos Philiſtinorꝫ, & aq̃s peſtilẽtes exſic
ca: relique Philiſtęis puteos ſuos, puteos
inimicitiarꝫ. Sectare puteos cœleſtium
deliciarꝫ, puteos aquarꝫ fidelium, & aq̃
rum uiuentium, q̃ fluunt impetu de Li-
bano. Eſto flos horti, & horti concluſi,
ut non diripiaris: & uidebis q̃uo tibi di
rumpet dñs fontes & torrentes. Cõuer
ſare in horto, ſi forte & ipſe conuertaris
in puteũ, & de uentre tuo flumina fluãt
aquæ uiuæ. Quænã ſunt aq̃ uiuæ, niſi aq̃
non deficientes? Et quidem bñ hauſtus
aquarꝫ æſtum deſiderĳ ſine defectu refri
gerant, ſcl'i oblectamenta ul'r falſam p̃fe
runt refrigerĳ ſpẽm, & ſcl'arem concupi
ſcentiam ſedant ad horã, ſed q̃ſi ſub ipſo
ortu ſtatim areſcũt, nec fluunt uena p̱en
ni, q̃ſi torrens raptim tranſeunt, & non
eſt inuenire in hoc torrente aq̃s uiuas.
Gen.26.d Alio quodam Iſaac fodit in torrente, &
aq̃s uiuas inuenit. Eſt. n. torrens, qui ſua-
uis ur̃, ſed ſalutaris non eſt nec ſempiter
nus quidem, ſicut ſcl'aris ille, quem p̃di-
ximus, fluxus uoluptatis. Et eſt torrens
ſalutaris qdem, ſed ſempiternus: ſi tñ ef-
2.Pet.1.d foderis in eo, aq̃s uiuas rep̱ies. Hẽmus,
inquit Petrus, firmiorẽ ꝓpheticũ ſermo-
nem, cui bñ facitis attendentes, tanqꝫ lu
cernæ lucenti in caliginoſo loco, donec
illuceſcat dies, & lucifer oriať in cordib.
ur̃is. Non extingueť in nocte iſta lucer-
na. interim. n. uſus eius neceſſarius eſt.
Sed cum dies æternus eluxerit, ꝓpheti-
cæ lucerna ceſſabit doctrinæ, & l'rarĳ ſer
1.Cor.13.b monis exſiccabiť torrens. Siue. n. ꝓphe-
tiæ euacuabunť, ſiue linguæ ceſſabunt, ſi
ue ſcia deſtrueť, futuræ manifeſtationis
reſpectu turbidus (ut ſic dicam) ĩ modũ
torrentis fluit ſacræ ſermo ſcripturæ, in-
ſtruens nos p̱ ſpeculum & in ænigmate.
Illius aũt, q̃ eſt facie ad faciẽ uiſiõis, ỽæ
puræ ſunt & p̱ẽnes aq̃. Non deerunt illę
tibi, non tu illis. Cum mortalitatis tran-
ſierit torrens, tranſibunt cum mortalita
te myſteria nubila, & ſine uelamine ſere
na ỽitas pp quam hic torrentem effo-
deras, hilariter erumpet. Iſtic locus eſt
ſpeculo, illic directæ ſpeculationi. Solet
tñ aliquo modo hæc ſpeculatio locum
alienum peruadere, & in loco p̱agrina-
tionis ſe uiantib. hilariter oñdẽs, inuitat
ad p̃riam. Vere qdẽ feſtiuus, ſed furtiu⁹
adhuc iſtius æterni & luminis radius, et
fluminis riuus. Non emicat, nõ emergit
niſi in hortis, & in hortis aromaticis. O'
altitudo diuitiarꝫ ſapiæ & ſciæ dei, q̃ꝫ ſi-
milis es puteo? Nõ potes exhauriri. Aq̃s
uiuas effũdis, & aq̃s ſalubres & uberes.
Quis dabit hortulo meo has aquas, &
cordi meo hunc puteum deliciarꝫ? Ab Pſal.18.d
occultis meis munda me dñe, & ab alie Pſal.50.b
nis parce ſeruo tuo. Fac me Libanum,
aſp̱ge me & mundabor, laua me & ſup̱ Pſal.18.d
niuẽ dealbabor. Emunda me à delicto
maximo, & erunt ut complaceãt eloqa
oris mei, & meditatio cordis mei in cõ-
ſpectu tuo ſp̱. Fac me Libanum ut has ti
bi ſp̱ aq̃s effundam. Erunt, inquit, ut cõ-
placeant. Quid eſt complaceant, niſi ut
utraqꝫ placeant, & utriqꝫ placeant? Cui
utriqꝫ, niſi mihi & tibi? Quæ utraqꝫ, niſi
eloqa laudis, & meditatio cordis? Aq̃
iſtæ uiuentes ſunt, qa ſp̱ complacent, ſp̱
fluunt: ſed non fluunt niſi de Libano, nec
lente qdem, ſed cum impetu. Magnus ĩ-
petus uiolenti ſenſus amoris, & dulces
tñ nõ difficiles aditus impetus hẽt. Ma-
gnus ĩpetus eius, qa uſqꝫ ad affectũ p̱tin
git efficaciter, & exhaurit ſuauiter. Ma-
gn⁹ ĩpet⁹ ei⁹, c⁹ uehemẽtiæ reſiſtere nil
p̃t. Cũ ĩpetu, ĩqt, d̃ Libano: Exp̃ſſit cãm
redũdãtiæ, noĩe Libani. Mũditia locus
eſt redũdãtis lætitiæ, & aq̃s ſapiæ ſalu-
taris effundit, de cãdido ꝓrũpit, & cãdi
di⁹ reddit. Cõgere ĩ unũ, & q̃ſi ĩ aceruũ
accumula delicias iſtas. Vide & cõſide
ra puteũ, Libanũ, ĩpetũ, aq̃s uiuas. Dep̃
hẽdes ĩ his (ſi aĩo aduertas) aq̃s iſtas &
ſerenas eẽ, & ſecretas, & uehemẽtes, &
ñ d̃ficiẽtes. Pute⁹ ſecretũ d̃ſignat, ſereni-
tatẽ Liban⁹. In ĩpetu oĩs ali⁹ exhauriť
affect⁹, aq̃ uiuæ neſciũt exhauriri. Bon⁹
ẽt Liban⁹ fides, eo q fide corda mũdẽť.
Ab hoc Libano ſerenæ ĩtelligẽtiæ aq̃ ui
uæ fluũt: qa niſi credideritis, nõ ĩtellegi-
tis. Intellect⁹ ãt bon⁹, c⁹ cõtẽplatio ma- Acto.15.c
net ĩ ſcl'm ſcl'i. Hic eſt ỽe uiuens. Nã uita Ioan.17.a

æterna hæc eſt ut cognoſcamus unum
ueꝝ deũ, & quẽ ipſe miſit Ieſum Xp̃m.
Et ipſe Xp̃s nr̃ eſt Libanus, delectatiões
uiuas fundens cũ impetu in ſinum dile-
ctæ. Ipſe Libanus, & ipſe riuus: ſiqdẽ ip-
ſe eſt candor lucis æternæ, & emanatio
ſynceriſſima. Delectabilis planè puteus
affectus eſt ſponſæ, in quem æterni can-
doris radij, ac ſi qdam de Libano riuuli
& colligunt & effũdunt, ut flores & hor
tos irrigent ſponſi. Bonus ergo Liban9,
in quem nihil ingnatum incurrit: & ma-
gnus impetus, qui nullo compeſci obi-
ce põt. Deniq; illi aq̃ cum impetu fluũt,
quem nec ꝑſecutio nec nuditas nec gla
dius ſepare põt à charitate dei. Tot cre-
dentib. ppl'is obiecti ſunt obices ſcãda-
loꝝ, tot oppoſitæ moles tormẽtoꝝ, &
tñ ſꝑ fluunt aq̃ de Libano. Aquę.n. ppl'i
ſunt. Magni obices, ſed maior impetus.
Si coneris compeſcere, plus increſcit, &
perrũpit obſtantia. Repulſus exurgit in
cumulum, & impedimento lucra conq-
rens, ſe diffundit uberius. Puto amori ẽt
ipſi obices coopant in bonum, & incre
mẽta capit uexata uirtus in iniurijs. Nõ-
ne me ſilente iſta pñt ꝑcutere conſcias
eoꝝ quoꝝ amor in certis locis & horis
fluit, q qdem ad tp̃s diligunt, & in tpe
tribulationis recedunt? Quid dico tribu
lationis? Etiam exiguæ & dubiæ tenta-
tionis nunq; molẽ ſed obicem paſſi, faci
le compeſcunt, & reflexo ꝓpoſito impe
tu irreuocabili ad ſcl'aria ruunt. Si incla
maueris iuxta ꝓphetam: State, ſtate: nõ
Naum.2.c eſt q reuertat. Nulla illos perſuaſio reuo
cat, nec ꝑſecutio pia magr̃i, non infelici
tas, q̃ frequenter & ferè ſꝑ eſt in uijs eo-
rum. Fluunt & ruunt & corruunt, ut bi
bant in uia de torrente uoluptatis, q̃ nõ
exaltabit, ſed conquaſſabit in terra ca-
pita eoꝝ. Bti qdem imaculati in uia, qui
ambulant in lege charitatis, q ambulãt
in impetu ubicunq; fuerit impetus ſpũs,
& non reuertunt, nec aliquo ſeparantur
obſtaculo à charitate dei, q̃ eſt in Xp̃o
Ieſu dño nr̃o, qui uiuit & regnat per om-
nia ſecula ſeculorum, Amen.

Sermo 38.

Affectiones dulces & ſanctæ, ſunt
ſponſæ aromata. Nam ipſa eſt hortus.
Auſtro flante iſta fluunt in delicias ſpõ
ſi, ſed aquilonis hæc iterum inclemen-
tia ſiſtit. Frigidus eſt enim uentus a-
quilo, & ad flatum eius aromata con-
gelant. Quandiu dñe aduerſitatis aqlo
regiones nr̃as p̃met? quandiu incumbet
hortulis nr̃is? quandiu Ieſu bone, con-
ſtringet aromata nr̃a rigor aquilonis?
Parce dñe, parce ab aqlone ſponſæ tuę.
Diu eſt ꝙ urget, ꝙ p̃mit, ꝙ icubat ſpũs
hic durus & uehemens. Cumulata nos
undiq; premit aduerſitas. Dic ei dñe ut
ſurgat, ut cedat, ut ſinat locum eſſe reſpi
randi infortunij. Pauꝑtas ſterilis eſt, &
graues undiq; parturit caſus. Res infir-
mæ facile lædunt, & infelicitatis abyſ-
ſus aliam inuocat in uoce cataractaꝝ *Pſal. 41.*
tuaꝝ. Occulte aduerſum nos uocas ad-
uerſa: & qũo ſi dicas aqloni, inſurge, p̃-
me, poſſide? Fumus inqt Eſaias, ab aqlo
ne ueniet. Nobis aũt non tam fumus q̃
flãma iam iminet ollæ ſuccenſæ à facie *Eſa.14.*
aquilonis. Ab aquilone frigus, & ab aq
lone flãma. Ita eſt dñe. In duritia manus
tuæ aduerſaris mihi, miæ tuæ uenas re-
ſtringit, iõ exæſtuat aïus meus, & in me
ditatione mea exardeſcet ignis. Grauis
iſte anxiæ ſolicitudinis ignis eſt, & calo
re eius aromata non fluunt, ſed magis ſi
q̃ ſinis fluere, ſiccant flucta, p̃ſertim ubi
magis magiſq; aduerſitatũ aperire ſe ur̃
occaſio. Dñe, dolor meus in conſpectu *Pſal. 37.*
tuo eſt, & gemitus meus à te nõ eſt ab-
ſconditus. Solicitudinis meę rõ nota eſt
tibi, ſed mœroris magis dicere debuerã:
ſolicitudo.n. in mœrorem iam cœpit to-
ta tranſire. Vbi conſilij non fulget occa-
ſio, ubi bonę ſpei ſe uel umbra nõ offert,
ibi nõ ſolicitudinis ſed mœroris ſũt par
tes. Multi gemitus mei, & cor meũ mœ
rens. Paruuli petunt panem, & non eſt q *Thre.1.*
frangat eis. Deeſt.n. qui frangat. Nõ di- *Ibid.4.*
co de ꝟbi pane, ſed hoc quotidiano cor
poris alimẽto. Non põt tñ cœleſtis illi9
panis pinguedine repleri aïa mea: dum
quotidiani h9 panis inopia maciẽ q̃dã
mœroris iducit. A uoce gemit9 iſti9 ob-
litus ſum comedere panem illum cœle-
ſtem. Durus aqlo exterior aduerſitas,

ſed multo durior mentis anxietas. Alte
ra fr̃es uos urget: me premit utraq;. Ego
cõi attritione laboro in uobis, & dome
ſtica q̃dam p̃ uobis, quia ꝓ uobis. Hinc
infortunij caſus, hinc forenſes inſurgunt
calumniæ. Alij ſubmurmurant, & alij i-
ſultant: & qđ nõ eſt humanæ induſtriæ
ꝓuidere ne contingat, impropãt cũ ac-
ciderit. Quidam irritãt, qdam irrident,
aduerſum fortunã ad fatuitatem trahen
tes. Succeſſus bonos qb. exuberant, ſibi
imputant, & quaſi aut prouidentiæ aut
meriti credunt, non muneris eſſe diuini.
Iob.12.a Abundant inqt Iob, tabernacula p̃do-
num, & audacter ꝓuocant deum, cum
ipſe oïa dederit in manus ipſoꝝ. Quidã
& p̃dones & ꝓuocatores ſunt: q qđ dei
eſt, ipſi tollunt, dũ ſibi tribuunt, & diui-
næ donum gr̃æ ad ꝓpriæ inflectunt effe
ctum induſtriæ. Quid impenſa deſuper
uobis bñficia impropatis nobis? An qa
clementiæ diuinæ circa nos ocl's bonus
eſt, iõ ur̃ erga nos neq; eſſe? Cur uos di-
uina bñficia paratiores reddũt ad dero-
gandum, q̃ ad erogandum? Vides dñe
quot ex partib. aqlonis nos flabra mo-
leſtant, undiq; perflant incõmoda mur-
mura, ꝓbra. Inter h9 dolores diſtractus
& conſtrictus aïus, auſtri leuia neſcit fla
bra recipe. Exurge dñe, non præualeat
aqlo, ſatis eſt ꝙ iandiu inſurrexit, ꝙ in-
cubuit: dic ut ſurgat, ut diſcedat, ut ce-
Hiere.1.c dat auſtro. Succenſa iam pridem eſt ol-
la à facie aqlonis, ſed tu dñe auſtrũ emit
te, q faciat medium fornacis h9 q̃ſi uen-
tum roris flantẽ. Non audeo continuos
auſtri flatus rogare, ſufficit ſi mõ iterpo-
latione eius aqlonis malignitas tẽpet.
Extendis (ſicut in Iob legimus) aqlonẽ
Iob.26.b ſuper uacuum, non ſuꝑ hortum. Non eſt
uacuus hortulus ſponſæ, in quo ſuꝑius
annumeratæ plantantur tot aromaticæ
ſpẽs. Et qũo quibunt meditationis aro-
mata læta ꝓfluere, ubi à mœrore libera
non ſunt ſtudia, ubi contriſtat aduerſi-
tas, aqlo ſtringit? Eſto dñe zelotes, ęmu
lare ſponſam, dic aqloni ut ſurgat, & cũ
auſtro dimidiet tpa ſua. Sic quidem fiet
ſecđm multitudinem doloꝝ meoꝝ i cor
de meo, ſi conſolationes tuæ lætificent
aïam meam. Videtis fr̃es, qual'r aqlo ad
menſuram ſui auſtrum parturiat: & for
te ubi abundauit aquilo, ſuꝑabundabit
& auſter. Auſter.n. & ꝓſpe flabit, & q̃s
intulit aqlo cõpẽſabit iniurias. Ergo ſur-
gat aqlo, ſæuiat, quantumlibet fremat,
dũmodo occaſionem & q̃ſi uim p̃ſtet
flatib. auſtri. Nõne tibi uñr graues ꝑtu-
liſſe aqlonis flatus, quos in epl'a ad He-
bræos Paulus alloqt? Magnum, inquit, *Heb.10.f*
certamẽ ſuſtinuiſtis paſſionum, & in al-
tero qdem opprobrijs & tribulationib.
ſpectaculũ facti, i altero ſocij tal'r cõuer
ſantiũ effecti: nã & uinctis, inqt, cõpaſſi
eſtis. Sed iter tãta aqlonis flabra nullas
ſibi uices uendicauit auſter? Imò planè. *Ibidem.*
Deniq; audi qđ ſeqt: Et rapinam, inqt,
bonoꝝ ur̃oꝝ cũ gaudio ſuſcepiſtis, co-
gnoſcentes uos hr̃e meliorem & manẽ
tem ſubſtantiam. Quid cum apl'i irent
gaudentes à conſpectu concilij, qm̃ di- *Acto.5.g*
gni habiti ſũt ꝓ noïe Ieſu cõtumeliã pa-
ti: nõne tibi ur̃ cõtra aqlonis graues ipe
t9 leniter ipis auſter aſpiraſſe? Cõſidera
triſtia illa ſabbata ſepulturæ dñicæ. Nõ
ne uelut ad aqlonis flatũ, apl'oꝝ corda
ifidelitate & timiditate q̃dã diriguerũt?
Reſurgẽte dño cœpit auſter lenis hortũ
ei9 ꝑflare. Totis his deniq; q̃dragita die-
b9 i ml'tis argumẽtis dñicę reſurrectiõis
& ꝟitatis fides, & ꝟitatis fiducia ſẽſim i
cremẽta ſũp ſert. Ipſo die pẽtecoſtes, qñ
fact9 ẽ ſpũs uehemẽs i cœnaculo ubi erãt
apl'i ſedẽtes, ſoluta ẽ oïs cõgelatę mẽtis
frigiditas, ſicut torrẽs i auſtro: & deïceps
ꝟbi ꝟtutũq; ꝓfluxert aromata. Sed nũ
qd idcirco aqlo dur9 qeuit? Nõne ml'to
uehemẽtius ꝑſecutoꝝ inſurrexit ꝓcella,
& impetus hæreticæ tẽpeſtatis? Nũqd
non æmulatione q̃dam tẽtationis aqlo,
auſtro ſe oppoſuit gr̃æ? Quaſi ſolus hor
tũ ꝑflare conat quodã rigore duri ſpũs,
aromata reſtriger uolẽs ne fluerẽt, ſed tã
to lati9 fluxert: aduerſitatis & ꝓſpitatis
alternis motib. nũc ꝓuocata, nũc pacata
ſpõſa xp̃i. Eccl'ia ei9 arõata ꝟtutũ ꝓferre
ñ d̃ſtitit ul' ñ d̃ſinit. In ꝑſecutiõe ꝟt9 eni-
tuit, in pace auctus eſt numerus, In illa

fortes ꝓbanť:in iſta fouenť ifirmi. Quid
ergo primitiuã eccl'iã nunc memoro, cũ
adhuc etſi nõ tã uehemẽtes frequẽtes,ta
men aquilonis impetus ſuſtinet hortus
ſponſi? Alternãt circa illum uices auſter
& aqlo. Grauis impetus hoc tpe eccl'iã
impulit,& qdem ab aqlone. Nam inde
eſt origo ſchiſmatis,inde oriť,& ibi mo
Cant.4.b rať,ſolus illic aquilo pmit. Dic ei dñe ut
ſurgat & diſcedat,uoca & dic auſtro:ue
ni pfla hortum meũ, & fluent aromata
illius. Non dico auſtrum felicitatis & ſe
curitatis terrenæ:nam hic auſter frequẽ
ter aromata ſtringit & exſiccat,ſed au-
ſtrũ uoca grãæ tuæ. Et ſi ita neceſſe eſt,
& aqlonem in illũ ſterilẽ hortum mitte,
non obſtinationis,ſed uexationis aqlo-
nem,ut ipſa uexatio det intellectũ audi
tui ad obediendum. Aqlonis rigore fla-
gella hortũ tuũ,hoc quaſi ꝟbere excita
torporẽ eius,ut auidius ad auſtri ſe lenia
ſpiramina conferat. Tã partib. q; tpib.
auſter & aquilo, circa hortum nrm ui-
ces alternant. Sicut.n.nunc flat auſter,
nunc aqlo:ita hic auſter,& illic aquilo.
Aliquoties aũt & ſil'flant, ſed alter fo-
ris,& alter intus. Foris aqlo,& int⁹ au-
ſter. Ille furens,& iſte fouens. Fremat aq
lo,& tumultueť foris,tantũmõ hortos
intus non pflet,intrò non penetret, inti-
mam,q eſt in Xpo,non conſtringat cor
dis lętitiam. Qñ dñe ex integro gelidus
Iob.30.b ille ſpũs qeſcet,qñ erit ut iam nõ timeať
à facie frigoris eius? Fundata eſt ciuitas
tua, hortus plãtatus in laterib. aqlonis.
Hic uentus in ſcripturis dexter uocatur.
Iõ Iob talem ſup eo deponit q̃relam. Ad
dexterã(inqt) Orietis calamitates meæ
illico ſurrexerunt. Iure uentũ illũ dextrũ
uocauit,q nihil ei quit ſiniſtrum inferre:
qn ẽt coronæ gl'iæ uiro iuſto cõporta-
uit augmẽtum, qñ uirtus ꝓbata enituit,
& qñ ꝓuocata excreuit. De uicino ĩ hor
tum tuum impingit: ſitus eſt.n.ĩ laterib.
aqlonis. Effice illum nobis dñe dextrũ,
tempa illum flatib. auſtri. Coopať.n.no
bis ẽt aquilo in bonum tuæ dilectionis,
ẽt auſtro afflante. Siue iuſſus ſiue pmiſ
ſus ſurgere aqlo tribulationis, non nos
terreat. Modicum.n.& conſolationis
auſter ſuccedet, etſi non interim interci
dat. Vbi.n. abundauit afflictio,abunda-
bit & grã. Sed qd uobis fres,de exterio
ri diſputo tribulatione? Alius ſolet uos
aqlo purgere. Ab hoc uob deus aqlone
parcit,alios interponẽs q ſcl'aris tumul-
tus & tribulationis impulſus frequẽtes
excipiãt. Exterior uos cura grauis nulla
pſtringit,qa de iure nulla cõtigit,nec tñ
immunes uos ſinit. Quos exterior cura
non ualet,interior afficit tędio. Bñ cum
illis agiť in hac parte ꝙ exteriorib. non
patent,ſed nihilominus aqlonẽ nõ effu-
giũt,dũ ſibi in ĩteriorib. nõ placẽt. Feſti-
ua prius gaudia ꝟtunť in faſtidiũ, & hi-
larẽ mẽtis faciẽ triſtitia cõmutat. Felix,
cui nõ eſt hęc cõmutatio. Sed qs tñ eſt?
qs.n. eſt quẽ non aliquoties & tædium
cõficiat,& exultet triſtitia? Deniq; ubi
ꝓſpo ferebamur nauigio, ibi paulopoſt
uadoſa incurrimus: & ſcd'a fluctib. au-
ra,turbo aduerſus erupit. Etiam ubi nõ
erat rõ,inſtat turbatio. Cã non eminet,
& ira ĩminet. Iraſciť hõ iræ quam irratio Ioan.3.b
nabil'r patiť,& c⁹ deteſtať motum,neſcit
exortũ. Spũs hic durus ubi uult ſpirat:
& neſcis uñ ueniat, & forte quò uadat.
An magis quo euadat? Nã ſæpe ad ma-
lũ talis affectio uadit,ſed frequẽter eua-
dit ad bonũ. Nõ ptingit quò pgit,ſed fa
cit deus ẽt de tentatione ꝓuentum. Qñ
uult ipſe ĩducit aqlonẽ,qñ uult dicit, aq
lo ſurge. Et ſi interĩ de eius moleſtia q̃re-
ris,ſcito te tali magiſterio & cõmemo-
rari & cõmoneri. Cõmemoraris ut aq-
lonis uiciniã attendas,cõmoneris ut ri-
gorẽ eius effugias. Nõ ſubeſt tibi dũ ĩ la
terib. aqlonis ſit⁹ es eius uiciniã fugere,
ſed tñ uiolẽtiã euadere potes. Dũ hic ſu-
mus,ſp uicinus eſt,nõ eſt ſp uiolẽt⁹,ſed
poſtq; gyrauimus p aqlonẽ, ſæpe refle-
ctimus p meridiẽ. Etiã cũ impulſum nõ
ſentis,habe ſuſpectã uiciniam eius. Qñ
tñ eius turbines euades niſi lenis auſter
uocatus adueniat, & ſic expandas ad
auſtrũ alas tuas, ut ĩ cœleſtẽ plumeſcas
uolatum, ſi tñ ſe intermiſcere nitiť aqlo,
& naſcentes in nouitate pẽnas gelido
restringere

reſtringere ſpũ? Pẽnas à uolatu, & aro-
mata reſtrĩgit à fluxu. Strĩgit inq̃, nõ tol
lit. Vehemẽs.n. tædiũ & amaritudo cor
dis uirtutes ipſas exercet,nõ euertit. Hic
turbo ꝓpoſitũ ſctm̃ impellit quidẽ, non
tollit. Stingit lætitiam,non tollit conſtã
tiam. Tædio afficiť aĩus,ſed non confici
tur. Triſtať,ſed obluctať triſtitię ſuę. Nõ
eſt minus fortis ſic affecta uirtus,ſed mi
nus felix q illi conuicio, cum quo rixať
bellum indicit. Quaſi ſuum non eſt faſti
diũ cũ quo fœdus nõ cõtrahit. Moleſtũ
patiť,non propitiať illi. Deniq; non ipſe
aĩus hoc opať,ſed magis aqlo,in c⁹ late
rib. habitat. Iõ deteſtať illđ, eo ꝙ aduer
ſus uirtutem eius molimina ſentit. Qui
ſentit, ipſe ſcit quanto cũ tædio illud bo
næ conuerſationis tædium tolerat, qũo
faſtidit faſtidium illud,quãta cũ amari-
tudine obluctať amaritudini illi, amari-
tudini uiolentæ, q de iugitate exercitij
diſciplinaris inuito ſe ingerit. Ad auſtrũ
aĩus ex uoto ſe ꝟgit, & ecce aqlo aduer
ſanti & inuito ſe ĩportune ĩmergit. Durꝝ
eſt ſuſtinere à facie frigoris h⁹,& fugere
non ſubeſt ad uotũ. Laborat aĩus & di-
ſciplinæ tædio,& h⁹ tædij odio. Mole-
ſta eſt utraq; affectui,& non dulceſcere
qđ elegeris,& ſentire qđ oderis. Mole-
ſtum utrũq;,& ꝓpugnare diſciplinã, &
ꝓpulſare deſidiã. Qũo Ieſu bone, tãtam
tandiu toleras uexationẽ dilectæ ſpõſæ
tuæ? Deſidiã inuita patiť, & q̃ſi uolũta-
riam in ſe ſic puniendo pſeqť. Aegerri-
me tolerat ꝙ non ad uotũ in te q bonũ
eius es,ſolum deliciari ualet. Sibi ĩputat
qđ ſuffert inuita. Stimulator ab aqlone
uenit illi,ſed ſtimulus iſte ad p̃ces ſpon-
ſam inſtigat. Hoc ſtimulo caſtigata, ad
ſupplicationes ſe confert,q̃ ſe prius ĩam
plexus parauerat. Mitiga ſpõſæ tuæ Ie-
ſu bone,à diebus his malis. Niſi.n. adiu-
ues eam,habitabit in apuilone aĩa eius.
Quis.n. conſurget aduerſus aqlonẽ, niſi
tu deus q uenis ab auſtro? Bonũ aroma
ꝓpoſitũ ſctm̃ & cõſcía pura,ſed nõ fluit
illi q boni iſtius delicijs nõ fruiť. Veni Ie-
ſu bone,ueni pfla hortum tuũ, ut fluant
aromata eius ſicut torrens in auſtro. Ip-
ſa eſt hortus,eſto tu auſter. Te irrigante
erit aĩa eius ſicut hortus irriguus, & te
flante non deficient eius aromata,q ui-
uis & regnas in ſecula ſeculorꝝ. Amen.

Sermo 39.

e Xple Ieſu bone,qđ iubes, trãſ-
fer auſtrum de cœlo,& induc il
lum in hortũ tuũ, in aĩam ſpõſæ
tuæ. Hoc flatu leni ſolue tædiũ, ſolue tri
ſtitiã ab eius affectu. Nã utrũq; in uitio
eſt,& pp ſpẽm aqlonis utrũq; mentem
ligat,pcutit, & pellit à puro ꝓfluuio q̃-
dã lætitiæ. Quid timor,nõne & ipſe ri-
gore gelido cõſtringit affectus? Ab alie
nis pce dñe ſpõſæ tuæ. Quid magis alie
nũ ab ea, q; timor q nõ eſt in charitate,
cũ ipſa tota ſit in charitate? Ille ſeruilis
eſt,illa in libertatẽ uocata. Vidiſtis fres
heſterno uirꝝ meticuloſe ĩcedere,ut ĩſti-
tutiõis prima ſubiret elemẽta,q; morãte
& q; nutãte ꝓpoſito diſciplinæ rudimẽ
tis ſe paſſus eſt inſigniri. Et bñ noſyis dũ
adhuc ſcl'aris erat, q̃ largos eleemoſina
rũ riuulos manus eius fundebant. Quid
erat cauſæ, niſi ꝙ mẽtẽ in hac pte timo-
ris pſtrinxerat aqlo? Auſter.ſ. illã ex pte
afflauit,ſed nõ pflauit, iõ eleemoſynarꝝ
prõpte pfudit aromata. Sed abrenũcia
tionis p̃cioſiſſimus ille aromaticuſq; li-
quor poſt multos conatus uix tandẽ ab
eius aĩo tenuiter exprimi potuit. Planè Mat.19.c
ſil'is erat euãgelicõ iuueni, q apud dñm
de legis obſeruatione gl'iatus,euãgelicę
pfectionis coarctatione ꝓpoſita triſtis
abſceſſit. Niſi ꝙ ille triſtis abſceſſit, hic
quãuis triſtis,acceſſit tñ. Videte timoris
aqlonẽ flantẽ ſub lege:iõ de p̃cipuis ele-
ctiſq; aromatib. rara flnxerũt ĩ ea. Iõ die
pẽtecoſtes qñ ſpũs uehemens flauit ab
auſtro,tot hoĩm milia,ꝟitate, ꝟbo uita Acto 2.a
ſpũal'r ꝓduxerũt,ñ eos rei familiaris cura
cõſtrixerat de reliq̃. Libera qdẽ ab hoc
aqlõe ſatis duro corda largi⁹ ꝓfluũt ĩ cõ
tẽplatiõe & charitate dĩ. Nõ accepiſtis,
iqt,ſpm̃ ſeruitutis iterꝝ ĩ timore,ſed acce Rom.8.c
piſtis ſpm̃ adoptiõis filiorꝝ,ĩ quo clama
m⁹ abba pr. Ille aqlõis ĩgrat⁹: iõ illi taq;
graui & põderoſo p̃mẽtiq; ſe dr. Surge,
hic taq; lęt⁹ gratuſq; ĩuitať ut uẽiat & p-

det hortulum ſpõſi. Ille pœnam hẽt, hic ꝓflua gaudia. Ille minax eſt, hic blandi-
Ioan. 14. b mentis delicĳſq; manans. Rogabo, in-
quit, pr̃em meum, & alium paracletum
dabit uobis: hoc eſt auſtrum inuitare, &
Cant. 4. d dicere ut ueniat & pflet hortũ ſuũ. Per-
fla hortũ meũ, & fluent aromata eius.
Quidam fructus niſi p̃ſſi coactiq; liquo
rẽ nõ fundũt. Fructus aũt q ſunt in hor-
to tã delicate depicto, p̃ſſionẽ nõ expe-
ctant, cogi neſciunt, ſed auſtro pflante
fluunt ultro. Intuemini mundi ſapiam,
nõne uiolenter exp̃ſſa ur̃, & longo ela-
borata tã exercitio q̃ ſtudio? At in nr̃æ
authorib. ꝓphetiæ, & uelox & uehemẽs
ſapiæ ꝓrupit abyſſus. Vultis uelocitatẽ
Mat. 10. b audire? Cum ſteteritis añ reges & p̃ſi-
Mar. 13. b des, nolite p̃meditari, dabit uobis in illa
Ibidem. hora qd loq̃mini. Vultis uehementiam?
Ego (inqt) dabo uobis os & ſapiam, cui
non poterũt reſiſtere aduerſarĳ ur̃i. Qñ
hæc tam ſubita & tam ſerena ꝓfluerẽt,
niſi hoc auſtro afflante? Audiuiſtis iam
uñ uenerunt aromata ũitatis tam pro-
flua & parata tp̃e ſuo. Charitas nõne &
ipſa diffuſa eſt ĩ cordib. nr̃is p ſpm̃ ſctm̃,
q datus eſt nobis? Multa ſunt aromata
q̃ ꝓfluunt p ſpm̃, nec niſi p ſpm̃, gaudiũ,
pax, patientia, longanimitas, bonitas,
benignitas, fides, mãſuetudo, modeſtia,
Gala. 5. d continentia, caſtitas. Hæc non mõ ꝓue
nerunt, ſed ẽt ꝓfluxerunt. Q ꝓfluũt, co
pia deſignat: ꝙ ad flatũ auſtri, coactio
tollit. Charitas nõ põt cogi, gratis fuit,
non neceſſitate ſed arbitrio fert, auſtro
tñ flãte. Arbitrĳ. n. qd cõferret libertas,
ſi non aſpiraret auſter gr̃æ? Nam etſi ar-
bitrium ubi eſt ſp liberꝝ eſt, nõ tñ liberꝝ
ad omnia, id eſſe damus: nec electionẽ
nec executionem oĩm liberam hẽt. In eli
gendo ſp eſt libertas, ſed nõ eſt ſp ad eli-
gendum. Eligere nanq; niſi libere nõ p̃t,
ſed eſt aliqd qđ non eligere per ſe põt.
Sui iuris uoluntas eſt: libera eſt cum ad-
eſt, ſed nõ eſt aĩus ad omnem, quã opor
tet adeſſe uolũtatẽ, liber cum abeſt. Nec
magis ſui iuris eſt q̃ intenſam hẽat uolũ
tatem quam hẽt, nec quam hẽat uolũta
tatem bonam. Sed quantũ poſt lapſum
in libertate conſiſtit arbitrĳ, qđ uult ani
mus, ſp libere uult, ſed non eſt liberꝝ ei
qđ libet ẽt qđ oportet uelle. Eſt. n. liber
tas q̃ ſine uoluntate non eſt, & ſine qua
non eſt uoluntas: & eſt libertas q̃dam
quam non ſp comitat̃ uoluntas. Illa eſt
in uoluntate, hæc eſt in q̃dam uolendi
facultate. Illa eſt ĩ ipſa, hęc q̃ſi ad ipſam.
Iſtam poſſumus, & illam cogimus. Et
uiſus q̃dam eſt uidendi uirtus in oculo,
& uiſus nihilominus q̃dam paſſio in ui
dendo. Sic & in aĩo dr̃ ĩtellectus & po-
tentia naturalis ad intelligendũ, & uſus
potentiæ in arbitrio. Sil'r hæc occurrit
diſtinctio, ut uno ſub noĩe & aptitudo
intelligat̃, & actus. Vtrobiq; arbitrĳ li-
bertas eſt, & ad arbitrandum, & in arbi
trando: & cum in malo eſt, ſp ſerua eſt.
Illa qdem eo ipſo quo infirma tã ad bo-
num, q̃ contra maiũ. Libera eſt uolũtas
mala, ꝙ uoluntas, ſed ſeruilis eo ipſo ꝙ
mala. Oĩs. n. q facit pctm̃, ſeruꝰ eſt pcti.
Pctm̃. n. cum occupat, ſtringit & ligat: Ioan. 8. d
captiuat dum cogit. Sed tu dñe conuer
te captiuitatem nr̃am ſicut torrens ĩ au-
ſtro. Emitte ſpm̃ tuum, & renouabit̃ an Pſa. 125. a
tiq̃ libertas: renouabit̃, inq̃, non recrea- Pſa. 103. d
bit̃. Nam ſi obliterata eſt, ablata tñ non
eſt. Manet q̃ creata ẽ, ſed mouere ſe ne-
quit ad qđ eſt data, uiuit tñ & uiget. Nã
& in phreneticis non minuit̃ inata rõna-
litas, ſed in ſic affectis nullius eius motꝰ
exiſtere ualet. Cum fuerit curata grauis
paſſio, non reddit̃ ſed reſuſcitat̃ conſopi
ta rõ. Sic & concreata hoĩ libertas arbi
trĳ, non eſt penitus uel ex parte ablata,
ſed pctõ ligata: eadẽ eſt q̃ facta eſt, ſed ẽ
al'r affecta. Et (ut ſic dicam) eſt libertas
cõdõnis, eſt libertas diſpoſitionis, eſt li-
bertas affectionis. Prima naturæ eſt, &
iõ ſp bona eſt: ſed niſi ſanata fuerit, non
ſcđa erit ad bonum, nec tertia in bono.
Prima ĩ naturali aptitudine cõſiſtit, ſcđa
ĩ habitu bñ uel male cõſtitutę mẽtis, ter
tia ĩ uſu. Iõ niſi fuerit aptitudo naturalis
adiuta p gr̃am: nec habitus nec actꝰ uo-
luntatis ad uirtutẽ ſpectabit. Inualida eſt
arbitrĳ libertas: ꝓpea ubi arbitriũ ſuccũ
bit, efflet auſter, & ſtatĩ aromata fluent.
Nõ hẽt gñõſam hanc libertatẽ & uere li
beram, q̃ eſt ad bonum & in bono, niſi

ſpũs liberauerit. Idcirco dñe emitte ſpm̃
tuum, ut conferat & uelle & poſſe per
gr̃am, q primo poſſibilitatẽ ad utrunq;
contulit, dum naturam hoĩs condidit.
Tres ſupra enumerauimus libertates. In
tertia uelle qdem abeſt, in ſcđa ſubeſt.
In prima conſiderat̃ ad duas reliq̃s potẽ
tia naturalis. Ergo prima uocet̃ potẽtia,
ſcđa ptãs, tertia uoluntas. Non ur̃ idem
naturalem potentiam ad aliqd hr̃e, & il
lud poſſe. Multa ſiquidẽ ad q̃ natural'r
potentes ſumus, non ſtatim illa poſſu-
mus, ubi cõnata facultas aut infirmita-
te p̃pedit̃, aut arte uſuq; d̃ſtituit̃. Frequẽ
ter ad horam ocl's uidere non põt, cum
tñ naturali deſtituit̃ potẽtia uiſus, adeſt
habitus, & abeſt uſus. Natural'r potens
eſt uidere, ſed actual'r non põt. Sic & na
turalis libertas arbitrĳ manet quidem,
ſed impedita pctõ: iõq; nõ ualet hr̃e ter
tiam illam libertatẽ, q̃ eſt in bono, nec
ſcđam q̃ eſt ad bonũ. Prima manet mu
tata qdem, non ĩminuta: reliq̃ nec mane
re dicẽdę ſunt. Non. n. poſt pctm̃, liberꝝ
nobis relinqt̃ bonũ uelle: iõ nec reſidua
libertas eſt, q̃ conſiſtit in bona uolũta-
te: ſed p gr̃am hæc ultima inſpirat̃, & ſe-
cunda reparat̃, & prima natural'r creat̃.
Dicta hæc eſt de libertate, q̃ bonum uo
lumus, q̃m eſt ex gr̃a. Sed eſt alia liber-
tas nihilominus p gr̃am, q̃ non mõ bñ
uolumꝰ, ſed bonũ ipm̃ affectuoſe. Illa li
bertas ſp in uoluntate eſt, iſta nõ ſic. Sp
enim libere uolumus, affectuoſe non ſp.
Affectus ad libertatem non ſpectant ar
bitrĳ. Nec tñ planè libera eſt bonæ uo-
luntatis libertas, ſi affectuoſa nõ fuerit:
ſed cũ auſter afflauerit, ſtatim affectio-
nes aromaticæ fluent. Nõ p̃munt̃ ut ex-
primant̃: libere fluunt. Voluntatẽ ſctãm
frequenter tædium quoddã & triſtitia
comitat̃, ſed affectiões dulces cum illis
iter non hñt. Aromaticæ ſunt odoratu,
& tactu pariter gratæ: dulciter ſentiun-
tur, & dulciter recolunt̃: dulciter fluũt,
& dulciter ꝓfluunt. Sibi fluunt, & alĳs
ꝓfluunt. Aromatici utriq; ſunt intꝰ affe-
ctus, & foris afflatus. Ad iſta põt aſpira
re libertas arbitrĳ, ſed de arbitrĳ liberta
te non pendent. Sicut affectiones malæ
contra bonam uoluntatẽ ſæpe ſunt, ſic
bonæ affectiões etſi cum ipſa ſunt ex ea
tñ non ſunt, libera eſt ſine iſtis, & q̃ſi li-
beralis reddit̃ ex iſtis. Voluntatẽ ipſam
liberiorem efficiũt, ſed eius libertate nõ
fluunt. Fluunt aũt cum auſter pflauerit.
O' dulcis auſter & uere optabilis, cꝰ ſpũs
hyemalis rigoris horrida ſoluit̃ facies et
iucũdæ nouitatis ũna tẽpies arridet in
hortis, & noua tẽpies, & autũnalis uber
tas. Nã ĩ fluxu aromatũ, fructuũ ſignat̃
maturitas. Ecce q̃ bonum, & q̃ iucũdũ
in cubilib. & in hortis aromatum aurã
hanc expectare tam dulcẽ, renouantem
& recreantem fructus ſpũs, ꝓfundentẽ
aromata, ſpargentẽ odores. Mitte dñe
hunc ſpm̃ nobis q poſt Aquilonis hor-
rorem hortulũ nr̃m noua facie ueſtiat,
luctum nr̃m ũtat ĩ gaudiũ. Aut ſiqd bo-
ni ſignat Aqlo, illũ cũ auſtro ſil' inuita.
Iũgãt officia, & ptes ſuas aſſequat̃ uter-
que. Aqlo ſtringat, auſter reſoluat. Strĩ
gat ille laſciuiã, hic aĩm ĩ gaudia ꝓflua la
xet. Ille cõtinẽtia p̃ſtet, iſte cõſciam ex-
hilaret. Iſte cõtineat, & ille repleat. Fa- Pſal. 118.
ctus ſum, inqt, ſicut uter in pruina, iuſtifi
catiões tuas nõ ſum oblitus. Bonꝰ uter
ſic congelatus & infuſus. Foris cõtinen
tiæ pruina, intus repletio iuſtitiæ. Boni
utres fiunt qñ exteriora gelido quodã
cõtinẽtiæ ſpũ ſtringũt, & interiora rigãt
ꝓfluis gaudĳs. Et ut auſtri flatũ ad ĩterio
ra reflectas, pfla ĩqt. Qui pflat, & ĩpene-
trabile nihil ẽ illi: ſpũs iſte ſubtil'ẽ, acutꝰ,
& mobil', pflãs ñ iflãs. Scĩa iflat: charitas
pflat. Charitas ĩterior ẽ q̃ ſcĩa, & ad ſecre
tiora ptigit. Oĩa ĩteriora pflat ſpũs, q ſcru I. Cor. 8. a
tat̃ ẽt ꝓfũda dei. Vbi pflauerit & q̃ſi pfla
uerit iſta: ibi ſciarꝝ arõata util'r fluũt, me
ditationes, or̃ones, ſuſpiria, ſingultus, la-
chrymæ, ipſa colloquia. Omnia uelut
aromata fluunt, quæ de charitate du-
cunt originem. Omnia quæ procedunt
de ea, quaſi aromatica ſunt, gr̃a plena.
Cara ſunt, & copioſa ſunt. Aromatica
ſunt, & fluẽtia ſunt. Plena ſunt q̃ de cha
ritatis plenitudine ꝓcedũt. Plena ſunt,
& exp̃ſſa ñ ſũt, nec torcularis uiolẽtiã pa

tiunt̃ eius aromata. Torculari hoc hor
to non legis extructum: nã uicẽ torcula
ris obtinet auſter. Afflata q̃ȝ calcata me
lius fluũt. Gratuita,n. (ut diximus) ſunt
non extorta metu,ſed ſpũ fuſa ſunt. Qui
dam Aqlonem & auſtrũ ad h⁹ ſcl'i ad-
uerſa & ,pſpa trahunt. Et quidem gemi
na hac tentatione uexata eccl'ia dei,bo-
næ ſp affectionis & opinionis abundat
aromatib. Iõ his tẽtationib. pflandũ di-
mittit,eo q abũdare nouit, & inopiam
pati. Locus iſte extorſionẽ latiorẽ exo-
ptat. Sed torcular hoc tm̃ q̃ſi leniter te-
tigiſſe ſufficiat. Sequens ſermo ad mu-
tuas inuitationes ſpõſi & ſpõſę trãſibit,
ſi gratiam nobis præſtare dignetur Ie-
ſus Chriſtus qui uiuit & regnat deus.

Sermo 40.

Q Vàm longe frẽs, à conuerſatio-
ne mea ſunt ṽba uoto℞ iſto℞.
Auiditatem dñs nouit,ſed auſu
deſtituor. Quidni? Non eſt hortus mi-
hi,q̃lem ſupra Xp̃s depinxit: nõ poma,
qb. auide ueſcit̃, non fructus aromatici,
non frons irrigans,non altus puteus aq̃-
rum uiuẽtium: magis aũt in hortũ meũ
aſcendit horror ſpina℞ & ueprium. Nõ
audeo te bone Ieſu in talem hortum uo
care,niſi forte ut euellas & diſperdas et
diſſipes primo,& plantes poſtea, & ſic
tpe congruo de plantatione comedes
dextræ tuæ. Felix aĩa q̃ te ĩuitare digna
eſt ad fructus iam maturos, ad fructus
paratos,& acerbitatis nihil hñtes. Atq̃ȝ
utinã acerbitas ſola nr̃is accuſet̃ in fru-
ctib. Vtinam ĩmaturi ſint,dũmodo ma
li non ſint. Frequenter poma q̃ gñe bo-
na ſunt,tpe nondum grata ſunt, ſed ĩma
turitate ſola diſplicent. Felix hortus c⁹
oẽs fructus & natura boni ſunt, & tpe
congrui. Neutrum deeſſe nouit pomis
ſuis ſponſa,ad quo℞ comeſtionem dile
ctum ,puocat. Veniat dilectus meus in
Cant. 5. a hortum ſuum,ut comedat fructum po-
mo℞ ſuo℞. Vide q̃ȝ moroſe & modeſte
& poſt multa p̃conia facta ſit hæc inui-
tatio. Non.n. p̃ſumit hæc dilectum inui-
tare,non ſitit delicias,donec ſatis ſe no-
uit deſcriptã. Quid.n.? Putatis'ne Ieſum
delectabilem illum aduẽtum pñtiæ ſuæ
illis indulgere,qui p̃dictis non ſunt p̃diti
dotib. nec laudib. digni? Temerariæ prę
ſumptionis puta,ſi prius q̃ȝ aptus ſis ad
contẽplationis uſum,Ieſum inuitas. Tu
illum ad deliciandũ tecũ ſolicitas, q for
te ſordes adhuc delictis? Hortus tuus
ſentib. horret & ſterileſcit,& illic Ieſum
inuitas? Inuita illum nõ ut iam delectet̃,
ſed ut deleat qđ non plantauit dextera
ſua. Inuita illũ ut purget primo poſtea
plãtet. In utroq̃ȝ labor eſt, ſed cũ dele-
ctatione decerpe ueniet fruct⁹ maturos.
Veniat,inqt,dilectus meus. Non tm̃ blã
dit̃ & applaudit pñti, ſed ẽt in abñtem
inardeſcunt uota ipſits. Falſus amor &
ſimulationis abñtem obliuiſcitur, pñti
blandit̃. Nõ ſic ſponſa, nõ ſic,ſed abñtẽ
deſiderat,pñte lætat̃, Veniat,inqt,dile-
ctns meus ĩ hortum ſuum. Ad me quid
auſtrũ inuitat? Ipſe ueniat, & ſufficit mi-
hi. Ipſe auſter eſt meus, ipſe aroma eſt
meum. Ipſe auſter meus,ipſe amor me⁹.
Deus ab auſtro uenit,& auſter uenit cũ
eo. Deniq̃ȝ ipſe plenus eſt gr̃æ & ṽita-
tis. Bñ auſter meus q ſerenus illuſtrat,
& ſuauis illabit̃. Auſter meus eſt Xp̃s
meus,ipſe hortũ pflat,ipſe comedit po-
ma. Veniat dilectus meus in hortũ ſuũ,
ut comedat fructum pomo℞ ſuo℞. Pu-
tationis tp̃s iam tranſiit, flores peperunt
fruct⁹ quos parturierũt,hyems abijt,re-
ceſſit uer,æſtatẽ iam inclinatã maturior
autũnus impellit. Veniat iam dilectus
meus in hortũ ſuũ, ut comedat fructus
pomo℞ ſuo℞. Ecce iã uenit plenitudo
tpis: iõ ueniat dilectus meus ĩ hortũ ſuũ.
Poma p̃matura ſunt: iõ comedat fructũ
pomo℞ ſuo℞. Ficulneæ prima poma Mar. 11. b
deſiderat. Cũ nõdũ tp̃s eſſet fico℞, ac-
ceſſit ad ficũ ſecus uiã, ṽtit folia, & ni-
hil fructus inuenit. Añ tp̃s comedẽdi, &
añ tp̃s fructũ, acceſſit ad eã mãe eſuriẽs.
Noui ego ficulneã matutinos à pría pue
ritia fruct⁹ ferẽtẽ, fruct⁹ primitia℞, fruct⁹
gr̃æ uirginalis. Nec erat hęc fic⁹ plãtata
ſec⁹ uiã,ſed ĩ horto, & ĩ horto cõcluſo,in
horto quẽ circũdat diſciplinæ maceria,
& arctæ cuſtodiæ ſepes. Fœcũda planè

fic⁹ & pulchertima ĩter al's ſpẽs: frequẽ-
ter declinauit ad eã dñs Ieſus, illđ forte
Cant. 2. a dicens: Sub umbra eius quẽ deſiderauẽ-
rã ſedi, & fructus ei⁹ dulcis gutturi meo,
Sed utinã fructus quos ,ptulit ſeruaſſet.
Vtinam improba furis manus non dep̃
data eſſet eã. Nunc aũt optimos fruct⁹
tulit, & eos q renaſci non pñt. Alij ſuc-
creuerunt in locũ eo℞.i. p uirginali con
tinentia,amara pnía. Q̃z dulcius illo na
tiuo fructu q̃ȝ hoc ſubſecutiuo & te & di
lectũ cibabas? Væ miſerę tibi, qñ ueniet
dilectus tuus,q̃ tibi mens,q̃ facies,quis
uultus erit? quò te ṽtes p̃ pudore,q̃ pu-
dicitiæ fruct⁹, pdidiſti? quò te ṽtes? Cũ
accedet, cum ṽtet folia tua, & ſolitos
fructus non inueniet,pudebit illũ p̃ con
fuſione. Tua recole ṽba uoti uirginalis,
conſecrationis tuæ ṽba recẽſe. Sub his
folijs attende,qa iam nõ eſt ,pprius fru-
ctus,fructus integritatis,fructus uirgini
tatis. Tales cõſecrati ſunt,ſed iam abla-
ti ſunt. Non bñ conueniũt cõſecratio &
corruptio. Læſa uirginitas cõdonari ſo-
Pſal. 86. a let,ſed redonari non ualet: Gl'ioſa dicta
ſunt de te ciuitas dei,ſed ignominioſa fa
cta ſunt in te. Cum cõfuſione duplici &
rubore decętero in planctu agnoſce ptẽ
tuam. Quis dabit capiti meo aq̃ȝ & ocu
lis meis fontẽ lachryma℞, & plorabo
lapſam nõ uilẽ de plebe,ſed q̃ſi primã in
uirginali grege? Quis, inq̃ȝ, dabit mihi
fontem lachryma℞? Nam ipſa q̃ lapſa
ẽ,lachrymis tota peffluit, p ora irrigua
lachryma℞ riui defluunt. Alta ſuſpiria
& anxij gemitus ,pdunt qđ contigua ſp
culpæ confuſio ſupprimit. Vide miſerã-
dam in miſera facie, deiectũ uultum, fra
ctas genas. Singultus ſermones interci-
debat, à lapſu continere uoluit, à lachry
Eſa. 22. a mis cõtinere nõ ualet. Age,qđ agis,fru
ctus dignos pníæ. Innouet te dolor,mœ
rore conſumere,cũ ,ppheta dic: Nolite
ĩcũbere ut cõſolemini me,amare flebo.
Flebo & ego tecũ, Fõte dilect⁹ tuus &
Ioan. 11. d ipſe collachrymabit̃ tibi, q Laza℞ fle-
uit. Forte plus ille flet. Plus dolet q plus
diligit. Miſerationes eius multæ ſunt,iõ
Thre. 3. c inqt ,ppheta; nõ ſumus conſumpti. De-
niq̃ȝ nec tu conſumeris qa cõſiliarius eſt
tibi & cõſolator, cõuertens aĩam tuam.
Qũo (ut dicã qđ intelligi uix põt) nõ p-
mouebit (impaſſibil'r tñ) eius affectum,
luctus tui miſerabilis facies, dũ ipſe q re-
tracto mœroris tui ſeriẽ, dolore cordis
tãgor intrinſecus? Si feceris dignos pnię
fructus, reuertet̃ ite℞ dilectus tuus ĩ hor
tum ſuum. Nam pníæ poma libẽter co-
medit. Beatius tñ,ſi primæuæ puritatis
fructus intactos qs ſeruet. Bonũ eſt in
maturitate p̃uenire, & pſeuerare ĩ ea. Iõ Cant. 5. a
ſponſa p̃uenit in maturitate & dicit, Ve
niat dilectus me⁹ in hortũ ſuũ,ut come-
dat fructũ pomo℞ ſuo℞. Veni in hortũ
meũ ſoror mea ſpõſa. Vehemẽs amator
eſt dñs Ieſus,ad unã inuitationis uocem
aduolat libẽs ĩ hortulũ ſpõſę. Quaſi p̃uo
lat & p̃uenit in maturitate. Veni inqẽs:
accipiat̃ hoc ṽbum impatiui ſenſus, &
apte cohærebit qđ dicit,ueni. Nõ eſt pi
ger,nõ parcus retributor, ſed incõtinẽti
ſpõſam reinuitat. Veni in hortũ meũ ſo-
ror mea ſponſa. Meſſui myrrhã meã cũ
aromatib. meis. Durus eſt affectus q nõ
pmouet̃ p inuitationes & remuneratio-
nes iſtas tã dulces. Quid hac uiciſſitudi-
ne gratius, qd mirabilius eſt hoc cõmer
cio? O admirabile cõmerciũ. Dilectus
dei pr̃is, gl'ia cœli, angelo℞ deliciæ, ad
hortulos nr̃os inuitari ſe pmittit, & ad
ſuos reinuitare non p̃termittit. Et qui nr̃
eſt hort⁹, ṽius dr̃ ipſius. Nõ.n. ait: ueniat
dilectus meus in hortũ meũ,ſed in hor-
tũ ſuum. Iure qdem ĩ ſuũ, qm̃ ab ipſo da
tũ, & ipſi debitum, & certe deditũ. Ve-
niat dilectus. Veni ſoror mea ſpõſa. Ma
gna dulcedo, & apta diſtinctio. Illa deſi Apo. 3. d
derat, & ille impat. Hęc dicit,ueniat: hic
dicit,ueni. Ego, inqt, ſto ad oſtiũ & pul
ſo. Siqs apuerit mihi,introibo & cœna-
bo cũ illo, & ipſe mecũ. Nõ hẽs neceſſe
ô bone Ieſu,morari ad oſtiũ ſpõſæ. Ipſa
.n. te uotis ultro ĩterpellat. Redde uicẽ,
reĩuita illã. Sediſti ad mẽſã ei⁹,uide quã-
ta ſint appoſita tibi,ſciẽs qa & tãta opor
tet te p̃parare. Tanta, inq̃ȝ, & ſufficit ei.
Hoc aũt dico,totã ſe ĩpẽdit,tu te totũ re
pẽde. Qũo totũ erit,ſi illa ſe totã dat,tu

te dimidias? Exiguũ tuũ, plus eſt toto il-
lius. Totũ eius, portio eſt q̃dã gr̃æ tuæ:
iõ & ſuus tuus eſt, & tuus ſuus eſt hor-
tus. Veni in hortũ meũ. Ego fr̃es in hor-
to ſponſi copioſum illum & delicatũ et
gl'ioſe conſitum paradiſum uirtutũ Xp̃i
libenter accipio, q̃s ſcd'm geminam na
turam uel ab æterno habuit, uel accepit
in tp̃e. Ergo ſcd'm hunc modũ hortum
ſpõſæ ſtatũ aĩæ uel eccl'iæ interp̃tare, &
uirtutũ affectuumq́; dotes qbꝰ dotat̃ à
ſponſo. In iſto cõſiderant̃ bona corp̃is, ĩ
illo capitis. Pulchra utrobiq; cõtempla
tionis cibatio. Sed qd illa ad iſtã? Quan
to gl'ia Xp̃i, uel aĩæ uel eccl'iæ p̃cellit uir
tutes, tãto delectabilior in hunc hortũ
ĩgreſſus. Ad illũ op̃atio plus ſpectat, ad
iſtũ contẽplatio ſola. Spõſa etſi lętat̃ de
illo, laborat cũ illo: & in ſudore uultus
ueſcit̃ pomis ſuis. In iſtũ cũ introducta
fuerit nihil reliquum eſt niſi deliciæ tm̃.
Suũ tuet̃, & iſtũ intuet̃. Nec intromittit̃
in iſtũ niſi de illo, hoc eſt de actione ad
uſum ſpeculationis. Aut ſi cõtẽplationẽ
in illũ ſponſę hortũ admittimus, ſil'is eſt
actioni. Vtiq; de illis hortis ordine cõ-
modo uenit̃ ad hanc myrrham. Non.n.
niſi in abũdãtia uirtutũ ingredit̃ in hor-
tum dilecti. Ingredieris, inqt Iob, in abũ
Iob.5.d dantia ſepulchrũ. Melius tñ hic ſonat in
hortũ. In ſepulchro inuit̃ qes & q̃dam
à curis occultatio: in horto exprimit̃ in-
tuitꝰ & epulatio. In ſepulchro feriamur:
in horto fruimur. Sicut ergo ĩ ſepulchrũ
nõ niſi in abũdãtia ingredimur (ſicut ſcri
ptũ eſt) multo minus ĩ hortũ. Iõ ſpõſam
de horto in hortũ inuitat. Veni in hortũ
meũ ſoror mea ſponſa. Ingredere ingre-
dere ſpõſa in cõtẽplationẽ uirtutũ dile-
cti tui, ingredere in delectationes eius,
memorare iuſtitiæ eius ſolius. Ibi deꝰ deꝰ
tuus docebit te ĩ iucũditate, & deducet
te mirabil'r dextera ſua. Cibabit te po-
Canti.5.a mis uitæ & intellectus. Myrrhã & aro-
mata meſſuit tibi. Meſſui (inqt) myrrhã
meã cũ aromatib. meis. Immortalitatẽ
enim & incorruptibilitatẽ meſſuit poſt
mortẽ. Myrrhæ ſiqdem bñficio corp̃a
mortuoꝝ p̃durant illæſa. Myrrhã, inqt,
meã. Bñ ſuã, quã & primus accepit, & ſo
lus impartit. Primitiæ.n. Xp̃s, deinde q
ſunt Xp̃i. Per illũ reſurrectio mortuoꝝ,
q primus reſurgẽs iam nõ morit̃. Bona
talis myrrha, & melior q̃ hæc uſitata, q̃
carnẽ mortuã ñ ſinit putreſcere. Nã iſta
rediuinã nõ ſinit deficere. Erat & myr-
rha eiꝰ p̃cellẽs & ſingularis illa caſtitas
uirginalis, q̃ nullũ titillationis motũ ſur
gẽtẽ ſenſit, nec fomitẽ habuit: ĩ quo nec
motus eſt talis rep̃ſſus, nec fomes remiſ-
ſus: p̃uẽtus eſt.n. in unctionib. myrrhæ,
& myrrhæ ſuæ. Alioꝝ eatenus eſt effi-
cax myrrha, & continẽtia p̃tingit, ut ſer
uet à corruptione: hæc à corruptibilita-
te carnẽ dñicã cuſtodit itactam. Alioꝝ
myrrha corruptionẽ carnalis icẽtiui ſub
ſeqt̃, hæc incentiuũ p̃uenit oẽ. Illoꝝ ex-
cludit, & hꝰ p̃cludit. In Ieſu nec cã nec
corruptio: in eius mr̃e etſi cã, non tñ cor
ruptio. In aliĳs oĩb. & cã & corruptio.
Myrrha nr̃a motus exurgẽtes carnalis
cõcupiſcẽtiæ reprimit. Myrrha Mariæ
tales motus neſciuit. Myrrha Ieſu tal'r
mouendi nec cãm nec originẽ habuit.
Ioan.1.b De plenitudine eius oẽs accepimus, &
myrrhã de myrrha. Myrrha nr̃ę caſtita
tis, muneris & inuitationis ipſius eſt: iõ
cũ in nobis myrrhã metit, utinã ipſe mul
tam myrrhã inueniat, quã metat. Myr-
rham cũ aromatib. i. abſtinentiã mali cũ
affectib. boni, diſtrictionẽ carnis, & de-
uotionẽ cordis, ſiue temp̃ãtiã à licitis, ac
tolerãtiã in iniuriĳs accipiamus. In myr-
rha bñ utriſq; uirtutũ aromata ſociant̃.
Hęc eſt.n. gr̃a ſi bñfaciẽtes flagellamur,
ſi ipſi noſmetipſos foris affligentes, eo
ſpũ ſuauiter intus afficimur. Multam de
martyris Laurentĳ (cꝰ feſta nũc agimꝰ)
agro myrrham demeſſuit, aromata mul
ta, confectionis myrrham, confectionis
aromata. Ad ignẽ.n. applicatus Xp̃m
confeſſus eſt, corpus ſuũ tradidit, ita ut
arderet, facultates diſp̃ſit paup̃ib. caro
eius cremata eſt p̃p Xp̃m, ſed cor ma-
gis in Xp̃o. iõ de craticula uocat̃ ad hor
tum. Et dum in craticula erat, ab horto
non aberat. Nunc tm̃ in horto, non tñ
totus ĩ eo. Caro eius adhuc ĩ corruptiõe

tenet̃, nondum refloruit. Reflorebit aũt
cum fuerit corpus humilitatis nr̃æ con-
forme corp̃i claritatis Ieſu. Tunc metet
Cant.5.a ĩmortalitatis myrrhã, quã ip̃e p̃meſſuit,
& aromata multimodæ gl'iæ. Tunc ṽe
inuitabit & dicet: Veni in hortũ meum
ſoror mea ſponſa. Tũc gl'iabit̃ plene cũ
aromatib. ſuis ſe myrrhã meſſuiſſe. Tũc
enim & paſſionis ſuæ & p̃cum (q̃ in aro
matib. ſignant̃) potiet̃ effectu. Cum cla
more ſiqdem ualido & lachrymis p̃ces
offerens exauditus eſt p̃ ſua reuerentia,
factus oĩb. obtẽp̃ãtib. ſibi cã ſalutis ęter
Ioan.12. næ. Volo, inqt, ut ubi ego ſum, illic ſit &
& 17.d miniſter meus. Vbi niſi ĩ horto? Erit hoc
in gñalis reſurrectionis completione: ni
hilominus tñ & mõ fit p̃ cõtẽplationẽ.
Quaſi.n. in hortum eius ingredimur, cũ
affectuoſè condigneq́; & deſideranter
ſpeculamur q̃les futuri ſumus per ip̃m,
& q̃lis iam reſurgens factus eſt ipſe p̃
nobis, & in exemplum nobis. Quid di-
co reſurgens? & añ reſurrectionem oĩs
cõuerſatio eiꝰ, horti pulcherrimi gr̃am
p̃fert: ſed qđ ante plantauit, poſtea meſ
ſuit. In reſurrectione maturitatis & meſ
ſionis eſt tp̃s, qñ unuſqſq; laboꝝ ſuoꝝ
fructus percipiet. Qđ ergo nos in hor-
tum ſuum uocat, q myrrhã & aromata
ſua ſe meſſuiſſe ſubnectit, ad cõtẽplãdã
reſurrectionis gl'iam hortat̃, q̃ futura eſt
p̃ ip̃m in nobis, uel q̃ in ipſo p̃ceſſit p̃ no-
bis. Nõne iucundus & ṽe delectabilis
p̃greſſus introire in hortum Xp̃i, intro-
ire in plãtationes dñi quodã p̃ſpectu đ
uirtute ĩ uirtutẽ eius? Proſpectu, inq̃, nõ
audeo p̃uectũ dicere. Nam ad uirtutũ
ipſius ueritatẽ & plenitudinẽ qs ſibi p̃-
uectũ pollicet̃? Iucũdus digreſſus planè,
& cõmodus qdẽ. Nuſq̃ magis humanę
mẽtis faſtus reprimit̃ humiliatione, nec
fames contẽplatione ſatiat̃, nec faſtidiũ
excitat̃ ęmulatione. Cõp̃atio humiliat,
imitatio exercet, conſideratio delectat.
Prima p̃mit: ſcd'a p̃uocat: tertia paſcit.
Premit imenſitas, p̃uocat honeſtas, pa-
ſcit ṽitas. Deniq; paulopoſt ipſe dile-
ctus, ipſe ſponſus amicos & chariſſimos
ſibi inuitat ut comedãt & bibãt & ine-
brient̃: quoq́; maior illis innaſcat̃ auidi-
tas, de ſuo prius blãdit̃ & p̃ponit conui-
Cant.5.a uio. Comedi fauũ cũ melle meo. Tuum
Ieſu bone, utrunq; eſt, & illud mel qđ
das, & illud qđ es. Sed hoc in loco mel
illud qđ es ipſe, nr̃æ intelligentię ſe p̃m
ptius offert. Cur nõ dicis fauũ tuũ ſicut
& mel tuum? Cur hac diſtinctione nũc
uteris? Et fauus tuꝰ eſt ſicut & mel tuũ:
q̃uis manifeſte illud exprimas, cũ iſtud
ſileas. Tua eſt utraq; natura, ſed diuina
tua, & q̃ſi natural'r tua: humana non eſt
q̃ſi natural'r tua, ſed magis aſſumpta, &
dignatione tibi effecta eſt naturalis. Co
medi fauũ cũ melle meo. Ante ſacrę cõ
ceptũ uirginis q̃ſi mel ſolũ erat, & ſine
fauo nõdũ incarnata diuinitas. Poſtea
mel in fauo deus in hoĩe, nunc aũt fauus
in melle hõ deitate ueſtitus. Etſi cogno-
2.Cor.5.d uimus Xp̃m ſcd'm carnem, ſed iam nõ
cognouimus, ait apl's. Sicut erat deus re
conditus in carne, ſic nunc uice ṽſa ipſa
caro eſt occultata in deo. Etſi gl'ificata
eſt caro illa, ut iam ſpũalis ſit, & infirmi
tatis nil hñs: tñ eſt occulta quodãmõ,
dũ magis eũ, ĩ eo q ipſe eſt deus, attẽdi-
mꝰ & adoramꝰ. Quodãmõ carnis fauꝰ
deitatis in melle recõdit̃, dũ admiratio-
nẽ nr̃am & fidẽ ad ſe traxit, & integro
manifeſtatæ reuerẽtia maieſtatis. Iã er-
go poſt reſurrectionis gl'iã Xp̃s come-
dit fauũ cũ melle ſuo, & ſine carnalis in
firmitatis iniuria ĩ aſſũptæ carnis ſubſtã
tia delectatiõe diuina & ſibi ſoli natiua
Cant.5.a p̃fruit̃. Comedi fauũ cũ melle meo. Bi-
bi uinũ meũ cũ lacte meo. Iã dicis tuũ eẽ
utrũq; tã lac q̃ uinũ. Tua ſũt.n. utriuſq;
iura naturæ, utriuſq; p̃pria nõ alteriꝰ ui-
tia. Et ſicut bibit uinũ nouũ, ita & lac no
uũ. Cũ lacte, iqt, meo. i. cũ lacte nouita-
tis tuæ, non infirmitatis nr̃æ. Curre ſpõ-
ſa, p̃pa ad tã dulce cõuiuiũ, ubi uinũ eſt
Prou.25.b ſpõſi, ubi lac, ubi fauus non inanis, non
uacuus, ſed melle plenus. Mel inueniſti,
comede quod ſufficit. Nam tu ad to-
tum non ſufficis. Ipſe autem Ieſus non
comedit ad menſuram ſed totum co-
medit, q ſufficit ad totum. Tibi dr̃: Ne
Ibidem. ſis ſcrutator maieſtatis, ut nõ opprima-
Mat.11.d ris à gl'ia. Ipſe ſcrutat̃ oĩa ẽt p̃fũda dĩ. Ne
mo nouit p̃rem niſi filiꝰ, & cui uoluerit

filius reuelare. Ipſe totum comedit, ipſe
cui uult & quantũ uult impartit, quaſi
participium tibi pollicetᷣ huius cibi ſe re
fectum gloriando. Si datũ fuerit in eſcã
tuam fel, & aceto in ſiti fuerit potatus,
memento quia talia paſſus eſt Ieſus.
Guſtauit illa in cruce, non bibit: uelocẽ
amaritudinis tranſitũ ſignans. Bibit aũt
uinum cum lacte ſuo. Non turbatᷣ am-
plius ad monumentũ cũ Lazaro, nõ tri
ſtatᷣ uſqꝫ ad mortem, non ſub ipſa mor-
te aceto & felle potatᷣ. Vetera trãſierũt,
noua ſucceſſerũt. Turbatio illa, triſtitia,
tædium, diſpenſatorie ad horã ſuſcepta
de hoĩe ueteri, in lactis dulcedinem no-
uã demigrarunt. Bonũ uinũ quo hauſto
obliuioni traduntᷣ priores anguſtiæ, &
non aſcendunt ſup̱ cor, ſed nouis & pu-
ris & lacteis in carne iam reſuſcitata po
tatᷣ affectib. qñ nulla iam de reliquo iniu
ria, moleſtia nulla aut ĩ aĩa aut in carne,
ſicut prius, uel aſſumitᷣ uel ſuſtinetᷣ. Vel
acetum cum felle miſtũ qđ deguſtauit,
p̃libans non bibens, in uini & lactis trã
ſiuit ſaporem. Hanc & tu fidelis aĩa quę
ſpõſæ dignitate p̱fungeris: hanc, inqꝫ, &
tu tibi cõmutationem futuram cõfide.
Iõ hæc in ſe futura p̃dicat, ut tibi tu ſil'ia
diſcas ſp̱are. tecum. n. conuiuari uult, te-
Mat. 26. c cum bibere. Nõ bibam, inqt, de hoc ge-
nimine uitis, donec bibam illud nouũ in
regno meo. Hoc tibi regnum ſignat, cũ
ad hortum te uocat, ad hortũ deliciaꝝ,
ad paradiſum uoluptatis, ad fructꝰ ma-
turos, ad fructus iã p̱ceptos à ſe, & à te
p̱cipiendos. Tũc bibes uinum cũ lacte,
ut obliuiſcaris prioris anguſtię, & nouę
reſurrectiõis deguſtes dulcedinẽ. Pręſtã
te dño nr̃o, q uiuit & regnat ĩ ſcl'a ſcl'oꝝ.
Amen.

Sermo 41.

Cant. 5. a Eſſui myrrham meam cũ aro-
m matib. meis, comedi fauum cũ
melle meo, bibi uinũ meũ cum
lacte meo. Veni in hortum meum ſoror
mea ſponſa. Putate fr̃es uocationẽ, hãc
ad ſcli finem referri, qñ completis oĩb.
ſacr̃is eccl'ię, ipſa inuitatᷣ ad regnum, qñ
mittet dñs meſſores ãgelos, eo qꝫ regio-
nes albæ tunc erunt ad meſſem. O' fœli-
cia tp̱a primitiuę eccl'ię, qꝫ uber tũc erat
ager illiꝰ, qꝫ copioſos ꝓducebat fructꝰ,
quãta in martyrib. erat fœcũditas myr
rhæ, quot apes p̱fectioris & myſticę do
ctrinæ fauos op̱antes. Putares inter ipſa
initia fidei cum ṽbi ſemina mitterentur,
meſſionis iam eẽ tp̃s, & q̃ſi maturas ad
falcẽ regiones albere. Quid moraris Ie-
ſu bone, cur ſpõſam nõ inuitas in hortũ?
Nõne iam dicere potes: qa meſſui myr-
rhã meã cũ aromatib. meis: comedi fa-
uũ cũ melle meo, bibi uinũ meũ cũ lacte
meo? Vbi nũc martyres in myrrha, ubi
doctores ĩ fauo, ubi feruẽtes ſpũ, q ſignã
tur ĩ uino, & ſimplicęs ĩ malo, quos la-
ctis dulcedo figurat? An nõ ager eccl'iæ
Eſa. 9. a tuæ iam tãta gl'ia nudatus urᷣ? Multipli-
caſti gẽtẽ, ſed nõ magnificaſti lætitiam.
Multi credẽtiũ fructꝰ, ſed aromata pau
ca. Præceſſit autũnalis ubertas primis il
lis naſcentis eccl'iæ dieb. nũc hyemalis
horror purget. Præceſſerũt ubertatis an
ni, nunc ſterilitatis incũbũt. Poſt ſpicas
florentes & lętas, ſteriles & uredine cõ
fectæ exurgunt. Cur non dicis iam bo-
ne Ieſu: Veni ĩ hortũ meũ ſoror mea ſpõ-
ſa? Quid expectas? cur moras nectis?
An ut poſt hãc hyemẽ autũnus redeat?
Lætabuntᷣ adhuc corã te, ſicut lætantᷣ in
Ibidem. meſſe. Tũc bñdices coronæ anni beni-
Pſal. 64. gnitatis tuæ, & cãpi tui ubertate reple-
buntᷣ. Pingueſcẽt ſpecioſa hꝰ nr̃i (qđ nũc
ur̃) d̃ſerti, & p̱ſecutiõis feruor nouiſſimę
maturitatis canã albedinẽ meſſib. nr̃is ĩ
ducet. Multiplicabuntᷣ ĩ ſenecta ſufficiẽ-
Pſal. 91. c te, ñ cõfecta, ñ ſterili, ſed ĩ ſenecta uberi:
& bñ patiẽtes erũt ut annũciẽt. Patiẽtes
p̱p̱ martyriũ, annũciãtes p̱p̱ ṽbũ. In pa-
tiẽtib. myrrhã metes, ĩ ãnũciãtib. cõedes
fauũ. Tũc electos tuos cõpũctiõis uino
potabis, cõſolatiõis lacte miſto. Si. n. ñ
abbreuiaſſet dñs dies illos, ſalua eẽ ñ poſ
ſet oĩs caro. Metit ẽt nũc dñs, etſi ñ qꝫtã
tũc myrrhã, tñ ml'tã myrrhã afflictiõis
ſpõtaneę. Fauũ cõedit cũ melle, & exp̃ſ
ſa ſpũaliũ dulcedine ſenſuũ, cõtinẽtibꝰ
figuris non facit oblectari. Vinũ cũ la-
cte bibit, qa ſublimes ſenſus & excedẽ-
tes cõtẽplatiões fidei & moꝝ ſimplicita
tem

tem tẽp̱at & indulcat. Zeli feruorem
diligit, ſi tñ affert lactea q̃dam fomenta
paruuloꝝ. Cum fuerint exp̃ſſa hæc oĩa,
cum p̱tranſierit tp̱a martyꝝ: cũ docto-
res quaſi qdam faui ſapiam contiñẽtes
in myſterio abſconditam miniſterium
cõpleuerint ſuũ, & diſputationib. hr̃ti-
coꝝ p̃ſſi, melleam doctrinã ꝓfuderint:
cũ numeros ſuos & dies compleuerint
uel p̱uuli, q lacte fouentᷣ, uel feruẽtes ſpũ
q inebriati uino gr̃æ obliuiſcuntᷣ q̃ retro
ſunt: cum cõſũmata hæc oĩa fuerint (nõ
enim trãſibit unus apex aut unũ iota de
Mat. 5. b lege donec oĩa fiant) tunc exultabit oĩs
Cant. 5. a eccl'ia ſctõꝝ à tã dulci auditu. Veni ĩ hor
tũ meum ſoror mea ſponſa, meſſui myr
rhã meã cũ aromatib. meis, comedi fa-
uum cũ melle meo, bibi uinũ meum cũ
lacte meo. Meſſui, comedi, bibi: p̃teriti
ſunt tp̱is hæc ṽba, & conſũmationem
completã ſignant, ac ſi dicat: Cõſũma-
tum eſt. Veni in hortum meũ ſoror mea
ſponſa. Meſſui myrrham meã cum aro-
matib. meis. In hortũ illũ ubi ꝓpè erum-
pẽs nulla urtica lilioꝝ gr̃am contriſtet,
ubi ṽnantem roſam aſp̱itas ſpinaꝝ non
uiolet, ubi arbor nulla eſt cꝰ ſit interdi-
ctus acceſſus. Veni ĩ hortũ meum ſoror
mea ſponſa, meſſui myrrhã meã cũ aro-
matib. meis. Audite qa nõ metit niſi qđ
ſuum eſt, niſi qđ ipſe p̃ſeminauit. Vere
ſeruus ille malus & piger, q pigritiæ ſuę
cãm in dñm interp̃tatione maligna trãſ
Mat. 25. c fudit. Scio qa hõ auſterus es, tollens qđ
non poſuiſti, & metẽs ubi nõ ſeminaſti.
Bñ piger, in quo dñs nõ inuenit qđ me-
teret. Et ṽe malus, q diligentiam meten
tis dñi, in duritiam p̱uerſo ſenſu conuer-
tit, infructuoſe qđ accep̱at ſeruãs, & in
iurioſe de bono dño ſentiens. Non me-
tit dñs Ieſus niſi qđ ſeminauit, nõ metit
Mat. 13. d. f niſi ſuũ. Qđ inimicus hõ ſup̱ſeminat tri-
tico ſuo, nõ metit illud, ſed mittet aage-
los q colligant zizania, & faciãt faſcicu
los ad cõburendũ, q colligãt de regno
eius oĩa ſcandala. Ergo prius regnũ ſuũ
purgat à ſcandalis, agrũ ſuũ à zizanijs,
& hortum ſuum ab inutili germine, ut
non niſi ſuum metat & colligat. Si mõ
ueniat Ieſus, ſonet uox angeli, terribil'r Pſal. 49. a
intonet nouiſſima tuba, ꝓducatᷣ iudiciũ,
ignis in cõſpectu eius exardeſcat, aduo-
cetur cœlum deſurſum, & terra diſcerne
re ppl'm ſuum, ſi iam hæc oĩa ſubito uos
p̃occupent, de meritis ur̃is quam tenere
tis ſñiam? Vbi ur̃o eſſetis collocandi iu-
dicio? Inter ſctõs eius q cõgregabuntᷣ il-
lic, an inter eos q congregabuntᷣ in con-
gregatione unius faſcis in lacum? Inter
zizania, an inter aromata? An forte ẽt
ur̃m de uobis arbitrium hæſitat? Quis
gl'iabitᷣ ĩ agro ſuo ſe nihil hr̃e zizanioꝝ?
Felix in quo paꝝ quid eſt, & idip̃m nõ
excultum, non fotum, ſed furtiuum &
latitans in q̃dam aromatum ubertate,
& qđ ſtatim cum aduertit, auellit hõ ab
horto ſuo. Væ mihi dñe ab imp̱fectione
mea, ſi hõ durꝰ es, ſi exactor auſterus, ſi
tollens qđ non poſuiſti, & metens qđ
non ſeminaſti. Væ mihi ſi totum metis
qđ non ſeminaſti, ſine remiſſione et pie
tatis reſpectu. Nã non totũ, qđ in me ſe
minaſti, excreuit. Vtinam myrrhæ meæ
acceptũ digneris hr̃e faſciculũ, ut in me-
dio uberꝝ tuoꝝ cõmoretᷣ. Vtinam aro-
matum meoꝝ uapor exiguus et ad mo
dicũ parẽs ad te aſcẽdat. Nam qñ tibi
offerã integrũ fauum mellis, qñ tibi offe
ram meditationẽ aſſiduã in lege tua: qñ
puram & plenã intelligentiam ſpũaliũ
ſacr̃oꝝ, qñ ſapiam melleam, quam Pau
lus loqtᷣ inter perfectos? Nam ſicut cel-
lulis fauus mellis, ita puriſſimis figura-
tũ ſacr̃is cœleſtis ſapia continetᷣ, ut mu-
tua collatione ſacri ṽitas figurata cõ-
mendetᷣ, & non paꝝ gr̃æ trahat ipſa ṽi
tas talib. quaſi cellis expreſſa. Qñ tibi ĩ
quodam cordis mei cratere, uini & la-
ctis iam potero temp̱aturã miſcere? Ra-
ra eſt miſtura hæc, q̃ mẽte excedit deo.
Sobriꝰ eſſe diſcat, ut alta ſciẽs cõſentiat
humilib. Paruulꝰ fiat, q puriori inebriatᷣ
ĩtellectu. Quãtꝰ fauus, quã ingẽs, quàm
uber ad cœleſte his dieb. eſt trãslatꝰ cõ-
uiuiũ (dñm Rieuallenſem dico abbatẽ)
cꝰ nobis dum locũ iſtum tractamus, nũ
ciatus eſt trãſitus. Vr̃ mihi in illo dum
ſublatꝰ eſt, hortꝰ nr̃ eẽ nudatꝰ, & grãdẽ

agricolę deo reſignaſſe faſciculum myr
rhæ. Nullus talis in aluearib. nr̄is relict⁹
eſt fauus. Vtrunq; in illo cernere erat &
mellis fauum, & myrrhæ faſciculum cū
aromatib. bonis. Quis illo uel uita pu-
rior, uel doctrina prudentior? Quis ma-
gis illo uel ægrotus in carne, uel alacer ī
ſpū? Sermo eius q̄ſi cereus, melleam ef-
fundebat ſciam. Carne languidus, ma-
gis tn̄ intus in ſpū cœleſtium amore lan
guebat. Myrrhata carne, mente aroma
tica, crematione cōtinua, indefeſſi amo-
Pſ. 62. b ris odoriferꝝ incēſum offerebat. Corꝑe
deſiccato & arido, aīa ei⁹ ſicut adipe &
pinguedine replebat̄: iō labijs exultatio
nis laudauit dn̄m, ſꝑ os eius fauus diſtil-
lans ipſius. Nam totus conuerſus in la-
bia, modeſto uultu, & totius corꝑis ha-
bitu trāqllo, ſerenos aī ꝓdebat affect⁹.
Senſu ꝑſpicuus erat, ſermone nō p̄ceps.
Modeſte rogabat, reddebat modeſti⁹.
Moleſtos ſuſtinēs, moleſtus nulli. Acu-
te intelligens, moroſe referens, æq̄nimi-
ter ferens. Memini frequēter illū, cū ac-
ceptum de aſſidentib. aliqs interrupiſſet
ſermonem importune, uerba ſuſpēdiſſe,
donec alter totū effudiſſet ſpm̄ ſuum: &
cū importuni ſermonis īpetuoſus deflu-
xiſſet gurges, eadē q̄ ſuſtinuerat trāqlli-
tate, ſuſpenſum ꝟbū reſumpſit, oppor-
Iaco. I. c tune loquens, & opportune ſilens. Ve-
lox ad audiendū, ad loquendū tardus,
& tardus ad irā. Qūo ad iram dicendus
eſt tardus, ad quam magis inuentus eſt
(ut ſic dicam) nullus? Bn̄ fauus: qa ſynce
ris undiq; cōpoſitus & conſitus cellis, ī
oī actu, ſermone & geſtu internæ puta-
bat̄ dulcedinis mella ſudare. Felix ī quo
Ieſus integrū fauū quem comedat inue
nit: craſſum, non exſiccatū. Vide naturā
faui: q̄ſi galea in capite eſt, ꝑꝑ formā ua-
ſculi cui inaſcit̄. Deinde de ſuꝑiorib. pen
1. Theſ. 5. b det, & de ſuperiorib. ꝑdit. Bona (ſcd̄m
Paulum) galea ſpei ſalutis ęternæ. A' ſpe
q̄dem ſuꝑnoꝝ, oīm actuum caput & to
tius intentio uitæ inchoare debet, & illi
cohærere, ad hanc tendere, & hac ſe cō-
tra oīa tentamēta tueri. Si uideris hoīem
ꝑꝑ ſpem ſuꝑnoꝝ ī oī actu ēt aduerſo ca-
ſu repleri gaudio ſpūs, q̄ ſuꝑ mel dulcis
eſt, qd hunc niſi fauū credidetis ī cūctis
cellulis melle redūdantē? Quid cū ho-
minē cernis capacē ſenſu, conuerſatione
cōpoſitū, actuū & uitæ æq̄bili cōmēſu-
ratione cohærentē ſibi, talib. undiq; ua-
ſculis conſertū, uacuis tn̄, & ſpei, q̄ eſt re-
poſita in cœlis, melleo exhauſtis liquo-
re, nūqd aliud tibi q̄ faui arētis ſiccitatē
depingit? Duplicatū q̄dē īcōmodū, ſi ſit̄
fuerit & diſſipatus, & diſſolutione q̄dā
deſiccatus. Aliud tn̄ eſt ſi ſeruat ſpēm, ut
mētiat̄ uirtutē: alid̄ ſi ītegritatis formā,
& īfundēdæ fauorē ſpe bona gr̄æ refert,
ut dono ſpūalis dulcedinis receptacula
apta nō deſint & idoneæ cellulæ melli
ſuꝑno. Nr̄ aūt hic fau⁹, de quo loqmur,
integer erat, & in æterno liquore exube
rās. Plenus erat cellularꝝ, hac illacq; di-
ſtiliabat dulcedinē, ſermonis diuini aſſi-
duus oꝑator fauos cōponebat. Boni fa-
ui, qb. adhuc integris multoꝝ quotidie
indulcant̄ fauces. Moleſtā nō ſectabat̄
ſubtilitatē, q̄ plus cōtentionis q̄ inſtru-
ctionis miniſtrat materiā. Circa moralē
oꝑoſus ſciam, cultiſſimis illā ꝟboꝝ cel-
lis cōmittebat. Prudēs erat eloquij my-
ſtici, qd̄ inter ꝑfectos diſpēſabat. Lactea
in ſalutē & cōſolationē ꝑuuloꝝ exube-
rabat doctrina, cui tn̄ læuificātis & ine-
briantis ſermonis uinū ſępe latenter im-
miſcuit. Ita eſt. Lac ipſi⁹ uini obtinebat
uirtutē. Simplex eius inſtitutio, & ſermo
lacteus aīm auditoris in quēdā inebriā-
tem alienatæ mētis exceſſum furtim ar-
riꝑe conſueuit. Vn̄ q potabat̄ iure dicere
poterat: qa bibi uinum cū lacte. Imò in
lacte nouerat iſta tēꝑate miſcere, & in
altero utrūq; largiri. Facili ad ędificādū
utebat̄ materia, ſed uehemētiā īebriātis
gr̄æ ſentires ī ꝟbis. Facilis inerat ei ītel-
lectus, ſed affectio uehemēs. Dolēdū q̄-
dē q̄ tāti uiri ſubtracta eſt nobis copia,
ſed nihilominus gl'iandum q̄ talem de
hortulis nr̄is faſciculum myrrhæ ad cœ
leſtē illū hortū p̄miſimus. Illic ornamē-
tū eſt, q nobis hic fuerat adiumētū. Et ſi
uacuata ūnr aluearia nr̄a, & hortus nu-
datus, multos tn̄ reliquit manipulos, de

qb. potens eſt deus ꝑ uirtutum incremē
ta creare faſciculos. Qd̄ & in tota oꝑat̄
eccl'ia, donec ꝑ ſucceſſiones continuas
oīm graduum diſpenſatione completa
ſponſæ ſuæ iam ꝑfectæ & conſammatę
dicat: Veni in hortum meum ſoror mea
Cant. 5. a ſponſa: meſſui myrrham meā cū aroma
tibus meis: comedi fauū cū melle meo:
bibi uinum meum cum lacte meo. Co-
medite amici & bibite, & inebriamini
chariſſimi. Qd̄ q̄dem etſi in gn̄ali illa ec
cleſiæ introductione in dn̄i gaudium, q̄
poſt reſurrectionē fiet, ꝑfectiſſime ſpera
tur: quotidie tn̄ angelicos ciues ad con-
gratulationis conuiuium inuitari credi-
mus, cū ſctā q̄libet aīa (ſiue q̄lem ſupra
meminimus, ſiue inferioris ꝑfectionis et
gr̄æ) in paradiſi amœnitatē transfert̄, in
hortos ſꝑ uirentes, in locum tabernaculi
admirabilis uſq; ad domū dei. Hæc re-
colite fr̄es, hæc recordamini, & effūdite
in uob aīas ur̄as. Ignita eſt hæc recorda
tio, & liq̄ſcere faciet aīam tuam, & ī de
lectationes & deſideria effundi, cum tu
ſubis in locū tabernaculi admirabilis, ī
uoce exultationis & cōfeſſiōis ſon⁹ epu
lātis, & dn̄i inuitātis. Inuitātis eſt. n. uox:
Comedite amici & bibite, & inebriami
Ibidem. ni chariſſimi. Amici, inq̄t, & chariſſimi.
Blanditiarꝝ hæc ſunt noīa, ſed hæ blādi-
tiæ adulationē non ſapiunt, officij & di
lectionis ſunt plenæ. Ipſa non ad blandi
mēta ꝓlata: inebriādi nō carēt affectu.
Efficacia ſunt ad emulcendos eoꝝ qb.
fiunt affectus. Hn̄t tn̄ inter ſe diſtinctio-
nem, & aliq̄d amplius gr̄æ p̄fert chariſ-
Ioan. 15. ſimi q̄ amici uocabulū. Vos (inq̄t Apl'is
dn̄s) amici mei eſtis, ſi feceritis q̄ p̄cipio
uobis. Iam nō (inq̄t) dicam uos ſeruos:
ſed amicos: qa oīa q̄cunq; audiui à pr̄e
meo nota feci uobis. Videte & hic q̄dā
diſtantiā. Illic dn̄r amici & hic, ſed diffe
renter. Ibi qa faciunt: hic qa ſciūt. Ibi nō
ꝑꝑ miniſtrationem, ſed ꝑꝑ myſterium.
Ibi comedunt, & hic bibūt. Vtrinq; ami
ci, nondum tn̄ chariſſimi. Chariſſimis ī
potationē cædit ebrietas, ipſa nois ſui
forma ſuꝑabūdantiā q̄dam latenter in-
ſinuat, & ſign̄at plenitudinem charita-
tis. Chariſſimus eſt, q charitate pleniſſi-
mus eſt. Chariſſimus eſt, q charitate in-
fuſus & imbutus eſt, c⁹ medullę & oſſa
& oīa interiora charitatis liquore rigan
tur. Nec qa chariſſimus eſt inebriat̄, etſi
inde chariſſim⁹ eſt qa inebriat̄. Deniq;
qd aliud eſt inebriari, niſi charitatis ꝑfe
ctiſſime delectatione repleri? Aut fortę
ſi diſtinguere uolum⁹, ut ſint chariſſimi
pleniſſime diligentes, inebriati ꝑfectiſſi
mæ delectati. Comedite amici & bibi-
te, & inebriamini chariſſimi. Amici ſūt Cant. 5. a
q uel agunt uel audiunt, chariſſimi q ad-
hærent. Amici agunt ꝓ eo, & audiūt ab
eo, chariſſimi inebriant̄ eo. Amici ſunt,
qb. nota fecit q̄ audiuit à pr̄e. Chariſſi-
mi, qb. plenā ipſius pr̄is infudit notitiā.
Ibi multa docent̄, hic diligit̄ unū. In cha-
riſſimis nō eſt oꝑeꝝ uel doctrinę diſten
ſio, ſed diffuſio ſola, & ſūma amoris di-
uini uoluptas. Comedite amici. Iam nō
dr̄: Edent pauꝑes & ſaturabunt̄, ſed co- Pſal. 21. b
medite amici & inebriamini. Qūo pau-
peres, qui inebriant̄ ab ubertate domus
dn̄i? Qūo pauꝑtas ubi ubertas? Come-
dite amici & bibite, & inebriamini cha
riſſimi. Amici uos & chariſſimi mihi: a-
mici ꝑꝑ delectationem ſpūalem, chariſ
ſimi ꝑꝑ ſpōſalē. Inebriamini chariſſimi.
Introduxi uos in cellā uinariā, ut ordina
rē ī uobis charitatē. Nec eſt charitas or-
dinata niſi cū mens ur̄a fuerit uehemen-
tia charitatis inebriata. Nō eſt ordina-
ta, niſi cū oīb. alijs fuerit affectib. ſuꝑor-
dinata. Bonus ordo, ſuꝑeminētia amo-
ris, ſuꝑeminēs amor chariſſimos efficit:
Chariſſimi ſunt, in qb. nihil eſt uel chari-
tate uacuū, uel alij negocio uacās. Ordo
plenus eſt cū de charis in chariſſimoꝝ
grad⁹ trāſit̄. Ordo plen⁹ ē cū charitatis
cumulo nihil adijci p̄t. Comedite amici
& bibite & inebriamini chariſſimi. Oēs
ibi amici, & oēs chariſſimi. Oēs potant̄,
& oēs inebriant̄. Non ſic aūt in hac cō-
ualle lachrymarꝝ, non ſic: ſed multi ami
ci, pauci chariſſimi, multi potant̄, nō in-
ebriant̄ oēs. Et q inebriant̄, iterꝝ tēꝑātes
fiūt. Ad horā mēte excedūt, & ad ſobrie
tatē ſolitam denuo redeunt. Soporant̄

& excitanť,ſõnolenti fiunt, & poſt paululum iteꝝ uigilant. Iõ ſequiť: Ego dormio, & cor meum uigilat. Hæ tñ uigiliæ
Cant.5.a nõ uñr dormitioni ſuccedere, ſed ipſam comitari. Præſtet nobis dñs Ieſus ꝗ ſup hæc ſunt dicenda uigilanter intelligere, & uobĩ audire. Qui uiuit & regnat deꝰ, per omnia ſecula ſeculorum, Amen.

Sermo 42.

Ego dormio, & cor meum uigilat. Poſt heſternum capl'm qua rõnis conſequentia talis rñſionis ſermo inferť? Tunc erat gñalis inuitatio, hæc eſt rñſio q̄ſi ſingularis. Ibi plures inuitanť, hic unꝰ rñdet. Ibi dř: Inebriamini chariſſimi: hic ꝗ chariſſima eſt, quę ſpõſa eſt, dormire ſe refert. Ego dormio. Quid miꝝ ſi ad cõem inuitationem rñſum reddiť ſingulare? Multi chariſſimi, ſed oĩm eſt cor unũ, & aĩa una. Vna eſt,
Cant.6.c inqt, colũba mea. Amor unit, & amor inebriat. Vides ꝙ iuſte fit oĩm unica rñſio, quos in eccl'ia charitatis uehemens liquor infundit? Vere uehemens uirtus amoris, inebrians & abalienans. Vultis audire q̃uo charitas abalienet aĩum, quẽ inebriat? Ego, iqt, dormio, ac ſi dicat dilecto: Tu me ad ebrietatẽ uocas, & ego tota huic muneri uaco. Ego dormio, & cor meũ uigilat. Ab aliĳs dormio & queſco negocĳs: iõ cor meũ liberius uigilat ad ſectandã hanc ebrietatẽ, & uinũ potandum. Ordo mirabilis. De ebrietate dormitio, & de dormitione uigiliæ. Ille dicit: Inebriamini, & illa dicit: Ego dormio. Bonꝰ ſopor mẽtis exceſſus, & alienatio ab affectib. carnis, & (ſi id ẽt dř) à ſenſib. corpis. Tunc magis uidet & inuigilat amor ſpũalis, cum cõſopiť penitus oĩs paſſio & affectus aĩalis. Et dormitio & inebriatio utraꝗ alienationis uicẽ ꝓfert. Et qddam in hoc ipſo adinuicem tenent cõe, ꝙ mentem tam hæc ꝙ illa ſibi arripit, & penes ſe manere non ſinit. Vtraꝗ ſtatum priſtinũ ipſi aĩæ (ut ſic dicam) furať, & nouos informat affectus. Ego dormio, & cor meum uigilat. Dormiunt aliĳ ſomnum ſuum, & delectatio coꝝ in ꝓpria uoluntate qeſcit. A talib. ego dormio, & uigilat cor meũ tibi. Ab Pſal.75.a
increpatione tua dñe dormiunt aliĳ, ego ab ĩcrapulatione. Dura hæc increpatio ſatis, qñ diſſimulando ſic hoĩem ꝑmittis deſidiæ, ſicut eſt magna increpatio deſertionis ſignum. Ab hac increpatione dormit qui ex diſſimulatione diuina, ſõnolentæ ſecuritati ſe tradens, diſſimulantis patientiã non attendit parturire impœnitentis repulſam. Patientis lõganimitas & interim non ꝑcutiens in ꝟecundis mentib. uim hẽt, & eadẽ dñi tolerantia ꝗ mentes honeſtas facit ſolicitas, duras ipſa reddit ſecuras. Ego, inqt, dormio, & cor meũ uigilat. Dormio nõ increpata, ſed incrapulata à uino ad qđ uocas chariſſimos tibi. Crapula ebrietatis tuę mundo me tollit, & tibi tradit, ſoporat & excitat, ſcl'ariũ obliuiſci me facit, & tui nõ ſinit. Ego dormio, dormi mecum, iuxta illud qđ ipſe in Salomone diffinis: Si dormierint duo ſil', fouebũ- Eccleſ.4.c
tur mutuo, ſic fiet ut ex dilecti pñtia ob uehemẽtiam amoris cor meum uigilet amplius. Cor meũ uigilat, cũ tuꝰ amor in eo amplius uiget. Ego dormio. Dormio ꝑꝑ amici reqẽ, ꝑꝑ raptum inuigilo. In ſõno dulci qetis meæ, ſolicitudo uigilantis te uigilantius ſõniat. Dulcis ſõnꝰ, & dulce ſõniũ neſcire alia, ſolũ te ſcire. Vacare tibi & te uidere ſicut hic dať ꝑ ſõniũ (ut ſic dicã) & umbrã & ænigma. Bona crapula copia uacatiõis & uiſionis iſtius. Viſio iſta hẽt aliqd ſõnio ſil'e, eo ꝙ non humano arbitrio & induſtria fiat, nõ ex inueſtigatione nřa, ſed ex uiſitatione orientis ex alto. Paulus q̄ſi dormit cum mundo moriť: q̄ſi uigilat cum uiuit Xp̃o. Dormiat utinã fr̃es aĩa mea dormitatione iſta, & fiant uigiliæ meæ talium ſil'es. Vtinam iuges ſint, nõ interpolenť. Nunc aũt uerſa uice ego uigilo, cor meum dormit, dormit ſpũs, caro uigilat, etſi caro dormit, non tñ ſtatĩ ſpũs uigilat. Indulgetur aĩo requies, nondum tñ ab illa glorioſa ebrietate ſorbetur & rapitur. Dormit tentamentis, nondum tñ excitatur illis inebriantibus blandimentis & quamuis frequenter guſtenť,

rediuiua

rediuiua tñ nouitate aĩam, quã inebriãt, excitant. Iure uigiles dicti ſunt, ꝗ nunꝗ uinum illud inebriãs digerũt: qui ſꝑ madent æternę delectationis ubertate. Tales in Danielis libro uigiles legis. Bñ uigiles, in qbus nihil eſt qđ ſoporatione indigeat, ſed totũ inuigilat deo. Bñ uigiles, quoꝝ nõ interpolanť uigiliæ. Nullꝰ in eis aĩalis affectus ſentiť quem deceat conſopiri ut expeditiores ſint cordis uigilię. Sunt quędam uigiliæ ſolicitudinũ
1.Pet.5.b repletæ moleſtia, de qb. Petrus: Sobrĳ eſtote & uigilate, qa aduerſarius ueſter diabolus tanꝗ leo rugiens circuit q̄rens
1.Co.16.c quẽ deuoret. Et Paulus, inqt: Vigilate et ſtate in fide. Sed illæ uigilię nihilominus ſolicitudine nõ carẽt, qb. eccleſiæ uexantur doctores, ſicut euãgelici illi paſtores uigilãtes & cuſtodiẽtes uigilias noctis
Luc.2.b ſup gregem ſuũ. Vigiliæ iſtę q̄dã torquẽtur moleſtia ob imminẽtis mali cautelam. Vigiliæ ſponſæ dormientis nõ cõtinẽt mali cautionẽ, ſed copiã boni. Præoccupatæ.n. mẽti uehemẽs amor auiditatis inexpletæ uigilias inducit. Vigiliæ q̄dã ſunt uel deſideriũ optatæ pñtiæ, uel delectatio indeptæ. Vigiliæ bonę, uigẽs & non ſomnolẽta deuotio, ſiue in copia dilecti pñtis, ſiue in cõcupiſcẽtia abſentis. Hæc nec uigilat nec uiget niſi in qeta & quãtum ad ſcl'i uel ſtudia uel deſide
Iob.33.b ria cõſopita mẽte. Iõ dicit: Ego dormio, & cor meũ uigilat. Et in Iob legiť, ꝙ in uiſione nocturna cũ ſopor irruit ſup homines, et dormiũt in lecto: tũc apit deus aures, tũc loqtur, tũc pulſat: iõ hic ſeqť:
Cant.5.a Vox dilecti pulſantis: Api mihi. Iure uigilat neſciẽs ꝗ hora uenit dilectus eius. Quaſi cõtinuæ ſunt uigiliæ ſpõſę, & uox dilecti. Cor, inqt, meũ uigilat: & ſtatim adiecit: Vox dilecti pulſantis: Api mihi. Cor meũ uigilat, & dilectus meus non dormit. Vox eius pulſat, & dicit: Aperi mihi. Cor meũ uigilat, & ipſe ſtatim aduolat, & audiť uox eius. Vox, inqt dilecti. Hęc mihi uox nota eſt, hęc mihi grata, ad al's obſurdeſco uoces, ad hãc expgefacta ſum, ſtatim cũ inſonuit in aurib. meis, exultaui ꝓ gaudio. Multæ uoces obſtrepe ſolent, et falſas inſuſurrare blãditias, ſed non ſicut uox dilecti. Magna fr̃es prudẽtia ſpõſæ, & diſcretione ſpirituũ pollẽs, ꝗ ſic diſtinguere nouit inter ꝟſutias dæmonũ, & blãditias ꝟas dilecti. Vos, inqt, dilecti pulſantis. Quę talis uox q̄lis Ieſu? Nunqd philoſophoꝝ? Nũquid hr̃ticoꝝ? Nũ legis? Nũ ꝓphetaꝝ? Valida uox eius eſt, ſtultã fecit hꝰ mũdi
ſapiam. Lex & ꝓphetę neminẽ ad ꝑfectũ adduxerũt, uox Ieſu cõſummatiõis 1.Cor.1.c
ſummam complectiť, uox eius cõſummationis ꝓcepta cõtinet, uox eius mouet affectus. Vox, inqt, pulſantis. Pulſat enim & penetrat efficax inſtar ancipitis gladĳ, leniter illabiť, & blãde ꝑſuadet, qđ nulla potuit alia doctrina obtinere. Nõ altus ſermo, ſed alta myſteria. Hũilitatem cõſcię, moꝝ cõtemꝑantiam, obtemꝑantiam obediẽtię, carnis mũditiã, cõtemptum mũdi, cõcupiſcentiam ęternoꝝ, diuinitatis notitiam, ꝗ unꝗ diſputatio, ꝗ diſtrictio tantam aut ſermone tradidit, aut inſpirãdo ꝑſuaſit? Reſurgẽdi gr̃am, impaſſibilitatẽ reſurgẽtium, æternitatẽ uitę, maieſtatis reuelationẽ hac docente ſpirare didicimus & ſuſpirare.
Notus in Iudęa deus, in Iſrľ magnũ no- Pſal.75.a
mẽ eius. Nunqd tm̃? Nunqd tam expreſſum? Nunqd tam impſſum? Nunqd tã ſparſum. In Iſrael magnũ nomẽ eius, ſed nõ eatenus magnũ uel euidẽti doctrina, uel uehemẽti deuotione, uel nũeroſa populoſitate credẽtiũ. Olim loquens deus Heb.1.a
pr̃ibus in ꝓphetis, nouiſſime diebꝰ iſtis locutus eſt nobĩ ĩ filio. Ideo uox ualida, uox uirtutis, uox dilecti. Sed Iudęoꝝ cõualeſcere nequit in aurib. audiuit gẽtilitas, & cõfeſſa eſt, & nõ negauit dicens: Vox dilecti pulſantis. Vtrũꝗ agnoſco eſſe dilecti, uocẽ & pulſum, ꝟbũ & uirtutẽ. Vtroꝗ mihi gratꝰ dilectꝰ meꝰ, utroque me demulcet & mouet, uoce & pulſu, & (ut ſic dicã) cant. & pſal. Bñ pulſat & q̄ſi tympanizat, ꝗ ꝟbi & opis cõcordẽ mouet ſymphoniã. Tympanũ puta Ieſũ, accede, tãge, diſcute, pulſa mores, opa, ꝟba, uitã. Oẽs meę chordæ extẽtæ
et ſonorę ſunt, tactę melodiã dulcẽ reſul Ioan.10.d

tãt.Ieſus ipſe pulſat ſeip̃m.Nemo,inq̃t, tollit aĩam meã,ſed ego pono eã,& iterũ ſumo eã.Ptãtem hẽo ponẽdi eam, & ptãtem hẽo iteꝝ ſumendi eam. Vide q̃d tibi ſonet iſta poſitio,ſumptio, & utriuſque ptãs,q̃d ipſa pulſandi cã. Nõne & ipſa maxime ad cor nr̃m pulſat & excitat,ut nos uelut cithara q̃dã effecti, ſic ſonanti conſonare nitamur. Vox dilecti pulſantis. Bñ dilecti,inq̃t,q̃ſi ex dilectio-

Cant.5.a ne ſola & gr̃a loquẽtis & pulſantis. Aperi mihi:q̃a caput meum plenũ eſt rore,& cincinni mei guttis noctiũ. Refrigeſcet ĩ Iudæa charitas,iã trãſmigratio ſit iuxta ſcripturã ad gẽtes. Illi miſſum eſt ṽbũ ſalutis,ſed repulit illud, indignã ſe iudicans æternæ uitæ. Excluſus ſum ab eã,tu ap̃i mihi:q̃a caput meum plenum eſt rore,& cincinni mei guttis noctiũ.

Caput Xp̃i deus. De deo pr̃e gloriãtur Iudæi,eius ſe iactant hr̃e notitiam, filiũ reprobãt & blaſphemãt,tu ap̃i mihi. Caput meũ plenũ eſt rore. Nõ tales deſiderat,non ſitit,ſed magis faſtidit,iõ plenũ eſt. Plenũ eſt rore,eo q̃ ſenſu leues ſint, rõnis carẽtes pondere,non hñtes aliq̃d in aſſertione momẽtum. Rõne leues,obſtinatione graues. Quaſi ros & guttæ inefficaces & ptinaces. Et cincinni mei guttis noctiũ,q̃ gelidæ ſunt & tenebro-

Eſa.26.d ſę. Nam eſt q̃dã ros q̃ noctis nõ eſt. Ros tuus (ait Eſaias deo) ros lucis. Et cincinni mei guttis noctiũ. Figuris adhæſẽt, ſciẽtes lr̃aturam,neſciẽtes ſenſum ſpũalẽ. De unius ſcĩa dei,de figurali legis obſeruatione Iudæi gl'iantur,myſteriũ inficiantes trinitatis,& p̃figurationis ṽitatem,de ſupfluis & emortuis ſignis ſe iactãt. Moleſti ſunt mihi,diſcipulos meos p̃munt,q̃ ſunt uelut quoddã capitis mei ornamentum & decus,iõ fugio,ap̃i mihi. Quidã hr̃tici xp̃i diuinitatẽ ad quam nec fide uolunt,nec rõne pñt attingere, conanẽ extinguere. Subtilia, cõſona lr̃arũ teſtimonia,& q̃ diuina nitunẽ authoritate,quaſi quoſdam cincinnos capitis (nõ cohærentib. diſputationum ſuaꝝ argutijs,& uelut q̃buſdam rotis inſtar minutijs) inficiũt,corrumpũt, opprimunt.

Hi quoq; notitiã dei p̃ſumentes & ſpũalium ſubtilitatẽ ſenſuũ, quaſi in ipſo dei capite & capillis ſupbe locatis,rori cõferunẽ,& guttis noctiũ:ut intelligas eos minutos,gelidos,fluidos,& nõ cohærẽtes ſibi. Sed & ſi q̃dem uideris eos ſanã quaſi caput ip̃m tenere fidẽ,ſupficieten⁹ cõicare,ſubtili uigere ſenſu:gelida tñ eſt pp malam conſciam,& pp hypocriſim obſcura,& pp uelocẽ tranſitum fluida.

Iob.20.a Gaudiũ.n.hypocritę inſtar puncti. Hũc talem Ieſus foris eſſe iudicat opprimentẽ,& quaſi grauẽ ſibi refugit. Hmõi nõ tã ambulãt,q̃ uolitãt in magnis & mirabilib. ſup ſe,ſupba elatione pẽdulo uagi in aere. Ambitioſa q̃dem negociatione pambulant in tenebris. De religione lucrum uenãtes, ſpũalem ſe ſimulantes hr̃e doctrinã,ſtudiũ, inſtar roris eloq̃ũ, incerta & occula & quaſi nocturna noſſe myſteria ſapĩæ dei, ſanctitatis tenere caput & culmẽ,& in ipſo Xp̃i hęrere ṽtice,eminẽdi magis, q̃ intrãdi ſtudium gerũt. Iſtos moleſte ferẽs & fugitans Ie-

Canti.5.a ſus,dicit: Ap̃i mihi ſoror mea. Quę intus es,q̃ nõ uagaris foris, q̃ nõ in ſublimib⁹ uolitas,q̃ nõ uis tã eminere foris, q̃ itus te tenere,ap̃i mihi. Ap̃i mihi. Nõ quæris niſi me. tota es mea. Tota mea,& multiplici iure mea. Qr̃ multiplici? Audi q̃ multiplici. ſoror mea,p̃xima mea,colũba mea,immaculata mea. Soror mea in aſſumpta carne cognata. Proxima mea, q̃a de latere cũ ĩ cruce dormiret,de ſcdo Adã Eua noua eſt creata:ut nõ iam ſint duo,ſed una caro. Ibi eſt cognatio naturalis,hic & cõiũctio pſonalis. Ibi ſoror, hic ſpõſa. Colũba mea, ſed ſpũs p gratiã. Immaculata mea p remiſſionẽ & diſciplinã. In carne ſoror,in ſacr̃is ſpõſa. In ſpũ ſimplex,immaculata in ſc̃titate. In his omnibus mea, aperi mihi. Age q̃d agis,aperi mihi. Tibi intus ſum,ſed aperi mihi in illis in quibus adhuc foris cõmoror. Aperi illis inuita,introduc in locum tabernaculi admirabilis. Pulſa ut aperiatur tibi oſtium magnum & eui-

1.Co.16.b dens (ſicut Paulus dicit) ut pateat introitus perſuaſionibus tuis ad effectus

eoꝝ. Penetra ad illos,ut ad te poſt introducas. Exi ad illos,ut intrẽt ad te q̃ foris congelato frigeſcunt affectu. Exitus tui damna aliorum introductione redime. Quid dicis? Exui me tunica mea, q̃uo induar illa? Quid dicis? Laui pedes meos, q̃uo inquinabo illos? Exuiſti te tunica tua,tunica carnalis curæ,tũica certe moleſta,et forte polluta. Tunica tua te exui-

Eſa.59.d ſti,mea induere. Zelus domus meæ co-

2.Ti.4.a medit te:iõ iuxta Eſai. induere pallio zeli. Inſta,argue,p̃dica,obſecra,opportune,importune. Non eſt pedes polluere, hac incedere uia. Siq̃s adheſit puluis,excutias illũ de pedibus tuis. Nõ polluros

Eſa.52.b ſed pulchros commendat Eſaias pedes cum dicit: Q̃z pulchri ſup mõtes pedes annũciãtium pacem, annũciantium bona. Ne cũcteris, opeꝝ meoꝝ exẽpla te moueant. Tangat manus, ſi pigritaris ad ṽbũ. Zelotes ego ſum,tu quoq; pro me zelare. Ociũ ſepone paululum,meis ĩplicare negocijs. Oĩs militãs deo iſtis, cũ iubet,ſe implicet oportet negocijs.

2.Cor8.b Cum diues eſſem,p oĩb. pauper factus ſum. Aeq̃lis deo,exinaniui meip̃m,miniſtrandi for̃am accipies. Pro oĩbus mortuus ſum,ut q̃ uiuũt,iam ſibi non uiuãt, ſed mihi. Attẽtis talibus in dilecto ſponſa,& his mota exemplis ad ęmulandũ, ſic ait: Dilectus meus miſit manũ ſuam p foramẽ,& ad tactũ eius intremuit uẽ-

Cant.5.b ter meus. Per arctũ pauptatis, perſecutionis,& mortis foramẽ,opeꝝ ſuoꝝ ad me intromiſit exempla. Hæc me tãgũt, hæc me mouent. Nota tremorem uentris,audi deniq; motionis effectũ. Seq̃t eñ. Surrexi ut ap̃irem dilecto meo. Audite & intelligite q̃ pręprope ſatis & pterue nimis ad eccl'iæ ppatis honores. Sponſa.n.ad quam cantici h⁹ blãdimẽta cantanẽ,moroſe & cunctanter accedit,ẽt poſtq̃ ſe ſororẽ,p̃ximam,colũbã, immaculatam audiuit uocari. Contemplare ſi hæc in te ſint. Et ſi ſint,uerere ne perdas. Si non ſunt:magis uerere ne nõ accipias. Attende poſt quot & inuitationes & commẽdationes ſic dicit: Surrexi ut aperirẽ dilecto meo. Et tibi uanũ

ſit ſurgere anteq̃ uoceris,q̃ delectationis illius ſanctæ panẽ mãducas,& bibis uinum de quo ſupra dr̃: Comedite ami- Ibidem

ci mei & bibite, & inebriamini chariſſimi. Vanũ imò ṽendum ſit tibi niſi cum inuitata ſis ſurgere, cũ dormis ſomnum dulcem,donec dilectus ap̃iat. Ap̃i mihi: non ambitionis,nõ auaritiæ,non inq̃etudinis,nõ elationis uox moueat aĩum,nõ demulceat blandimento fallaci. Iſtæ tibi ignotæ ſint uoces,non tibi iſtæ opus bonũ ſuadeãt:ſi tñ añ dilecti tui uocem aſſurgere. Qui uiuit & regnat,&c.

Sermo 43.

Vperiore ſermone hunc locum ſ ita diſcuſſimus ut diceremus Ieſum ſpõſę ſuę imploraſſe ſolatia aduerſus moleſtias eoꝝ,q̃ fidei nr̃æ ſynceritatem humanæ & pfidæ doctrinæ corruptela tẽtant inficere,& ſubtiliũ pſuaſionum immadidare rore nocturno: quem princeps tenebraꝝ, princeps aeris h⁹ latenter & leniter inſtillat. Nã & alio ſcripturæ loco q̃ritur q̃ aquæ inundauerunt ſup caput ſuum. Heri ergo inductus eſt à nob dñs Ieſus moleſtias fugiens:hodie inducetur gaudia ferẽs. Heri inductus eſt ſolatia implorans: hodie ſecum ſolatia portãs. Heri plenus iniurijs,hodie gratijs. Illa interp̃tatio raras reſpicit,iſta referẽ ad plures. Nõ oẽs ad p̃dicationis opus uel idoneæ ſunt uel delegatæ. Nõ.n. corruptelas fidei repellere uel ſufficiunt,uel huic muneri p̃ficiuntur. Non pñt oẽs eſſe mr̃es & ſpõſæ,oẽs pñt ſorores & ſpõſæ. Non oẽs pñt partus ſuſtinere iniuriam:oẽs debẽt amplexus gr̃am. Fuerat ſcd̃m heſternam interpretationem roris illius nocturni liquor moleſtus,hodiernus iſte ſit gratus. Ibi loquitur Ieſus querelas deponẽs,hic loquitẽ blanditias ſuggerens. Ibi fugit infeſtos,hic ſolum ad ſponſam feſtinat. Ap̃i

Cant.5.a mihi ſoror mea, proxima mea. Diſciplinam hic attende cuſtodiæ,ubi ianua paſſim non patet. Quis illuc intrabit ad arbitrium, ubi Ieſus ſine interpellatione non intrat,nec niſi cum fuerit audita & nota uox eius? O me felicem ſi de mea

dici aĩa queat:Porta hæc clauſa eſt,& ꝑ
eam nec furtim nec fortuito indiſciplina
tus affectꝰ immittit̃. Soli principi patet
ſi ponã ori meo cuſtodia, ut ſoli pricipi
pateat,cũ aſſiſtit ad illud. Aꝑi mihi por
tã iuſtitiæ:&ingreſſus in eã conuiuabor
tecũ,comedã in ea & bibam & inebria
bor,denique & ego inebriabo te guttis
meis. Nõ accedo ſterilis, ſed madẽs ſua
uiter illabẽte rore grãꝶ. Aꝑi mihi. Intus
iã tibi ſum nũc, ſed aꝑi mihi ut amplius
intrẽ. Aꝑi mihi. Iã q̃ſi nouus accedo , &
recẽti rorãs affectu. Vt ros tibi fluet elo-
quiũ meũ,cũ deitatis meæ tibi inſtilla-
bo arcana. Caput meũ rore abũdat , &
cõtẽplatio diuinæ in me naturæ,ſubtiles
& fœcũdos parturit ſenſus. Quid circa
humanitatis myſteria ſolum moraris?
Quid tãdiu ſolus ad pedes reſides? Sur
ge aſcẽde ad caput,illi aꝑi. Aꝑi mihi in
hoc,quia caput meum plenum eſt rore.
Humanitas grãm cõparat,diuinitas cõ
fert:humanitas impetrat, diuinitas īfun
dit amorẽ. Caput meũ plenũ eſt. Ipm
eſt ros, ipſe illabit̃ aĩæ, & eius medullas
irrigat. Vſq; ad aliqd' ingreſſum aꝑi mi
hi,ut ꝑtingã ad ĩtima,ut diuinitatis meæ
dulcis notitia influat,&inficiat totũ,qđ
eſt in interiorib. tuis. Aꝑi mihi ut diuini-
tatis meæ ſubtilis ros cordis tui terram
infundat, & inebriet eã. Et reuera ſic eſt
frẽs. Vbi in materia maior eſt gl'ia,ibi in
meditatione maior eſt grã. Qđ plus hẽt
excellẽtię,plus ſibi exigit reuerẽtię,plus
refundit & grãe. Qđ quodã naturæ ſuæ
merito ꝓrogat,ꝑceptio eius oblectatio
nis plus erogat. Plus oĩb. placet, qđ oĩ-
bus præſtat. Singulari materiæ peculia
ris debet̃ cernẽdi modus. Nõ eſt huma
ni iuris:nõ eſt.n.moris humani. Quietæ
& ꝑuigili donat̃ mẽti, nõ tñ ad uotũ,
ſed cũ ipſe uult & dicit:aꝑi mihi. Quid
eſt dicere,aꝑi mihi,niſi quodã blãdimẽ-
to affectũ illicere, mouere cõcupiſcẽtiã,
ut mens ex parte tacta tãtæ lucis coru-
ſco,ad pleniorẽ ꝑceptionẽ ſe ꝓ̃ſtet pur-
gatam? Sic lux q̃ſi oculo dicit aꝑi mihi:
q̃ ex modica ꝑceptione ad maius parti
cipiũ ſui quãdã auiditatẽ ꝓ̃gñat. Aꝑi mi
hi ſoror mea. Quid eſt Ieſu bone,ꝙ ro-
gas aꝑiri? Tu ipſe habes clauem Dauid.
Aperis,et nemo claudit. Apparitio tua, Apoc.3.
aꝑtio eſt. Appare,& nemo tibi claudit.
Cui ex minima parte maieſtatis tuę cœ
pit gl'ia ſcintillare,aĩum ad ſe ſubito cõ
uertit & rapit. Nõ ſinit ſibi claudi dũ ip
ſa coruſcat. Cor qđ penetras,aꝑis tibi.
Aꝑtum tenes,dum te ſubtrahis. Et forte
utraque neceſſaria eſt, & cognatæ ſunt
ſibi aꝑtio ſpõſi,& aꝑtio ſponſæ. Aꝑtio
ſponſi,apparitio eius. Aꝑtio ſpõſę,appa
ratus eius & coaptatio ad tam dulces
uſus. Caput meũ plenũ eſt rore, & cin-
cinni mei guttis noctiũ. Caput plenum
eſt,& eo madẽt q adhærẽt illi. Delecta Cant.5.a
bilis eſt deus in ſe,& delectabilis in ſan
ctis ſuis,q de ipſo ꝑ grãm oriuntur,et or
dinatione ſua q̃ſi qdam diſtincti cincin
ni ꝑſeuerant in eo. Pulchra utraq; contẽ
platio,uel eſſentiæ eius,uel grãꝶ q̃ ꝓce
dunt de ea. Diuiſiones.n. grãꝶ ſunt,ac 1.Co.12.a
ſi q̃dam diſtinctio cincinnoꝶ. Inuiſibi-
lia.n. ipſius quãdam ꝓ̃ferre diſtinctionẽ
uñr,ad nr̃æ tñ capacitatis menſurã. Nã
diſtinctis ſignis & ſermonibus aliud &
aliud ſigñare conantib. quæ in ipſo ſunt
unum,q̃ſi plura & uaria innoteſcũt no-
bis. Quædã ad ſolã eius magnitudinẽ re
ſpiciũt:unũ hoc cincinnũ puta. Quædã
ad ſolã potẽtiã,ſic & q̃ ad ſapĩam,quæ
ad bonitatem,q̃ ad ꝓ̃deſtinationem,ad
ꝓuidentiam,ad grãm,ad indulgẽtiã,cõ
ſiliũ,cogitationes dei,gñal'r q̃ una ſigña
tionis cõplectit̃ rõ,& q̃ſi ad unam perti
nẽt,ꝓ uno cincinno interpretare:quę ad
aliã,pro alio crede. Inuiſibilia ipſius, ait Rom. 1.
apl's,per ea q̃ facta ſunt intellecta con-
ſpiciunt̃,ſempiterna quoq; eius diuini-
tas. Illa pl'i protulit:hanc ſingulari intel-
lectu. Hãc ergo uelut caput accipe: illa
uelut cincinnos. Nam diuinitas in ſe una
ſimplex eſt,ſcd'm effectum aũt in ſubie-
ctis,& effigiẽ particul'r impreſſam ſub-
iectis,uariæ ſigñationis recipit numeꝶ:
ideo eſſentialia nomina mutuo de ſe dici
poſſunt,non ſic autem denominata. Eſ-
ſentia dei ſcientia eius eſt cum cõuerſio
nis ꝟitate,& ſubſtantiæ identitate:non
tamen

tñ cũ ueꝶ eſt deũ noſſe aliqd,& ſequẽ-
ter ueꝶ erit illũ id eſſe. Sic & potentia
cum uolũtate in deo unũ idemq; eſſen-
tial'r eſt,denoĩata ꝟo ab his non ſe mu-
tuo cõſequunt̃. Denoĩationes.n. iſtæ cũ
aliquẽ circa creaturas effectũ continẽt,
cognatam ab illis multitudinẽ trahũt, ĩ
ſe nequeũt commutari. Mira idẽtitas,
&mira diuerſitas,utraq; inexplicabilis,
utraq; admirationis eſt plena, deuotio
nis & reuerẽtiæ occultiſſimas & effica
ciſſimas cãs cõtinẽs. Accede ſponſa ad
hoc caput dilecti,et cincinnos eius:ſtrin
ge rorantes crines, multũ inde dulciſſi-
mi liquoris elicies. Pleni ſunt guttis no-
ctis,guttis occultis,guttis ñ ignota dul
cedine refrigerantib. Erit qñ guttę tales
exꝓ̃ſſæ frequentius integri fluminis effi-
cient impetũ. Bonus qdẽ,q deſideriũ æ-
ſtuantis amoris refrigerat. Siue ſupradi
ctis modis caput cincinnoſq; ĩtelligas,
ſiue in capite illã deitatis nudã notitiã,
q̃ eſt facie ad faciẽ, cincinnos aũt illã q̃
ꝑ ſpeculũ fit,& in uelamẽto ænigmatis,
in utroq; refrigerij uberẽ rorẽ reperies:
ideo forte capiti ros ſimpl'r aſſignat̃,gut
tæ uero cũ adiectione noctis cincinnis
attribuunt̃,ꝙ & uiſio q̃ ꝑ ſpeculũ fit &
ænigma,nocturnæ qddã hẽt q̃litatis, mi
nus fulgẽs,& minus feruens. Aemulare
ſctã aĩa ſponſum,caput & capilli deuo-
tionis rore madeſcãt. Caput intẽtionis,
cincinni cogitationis. Ad modũ maden
tiũ capilloꝶ ſtrictæ ſint, extẽtæ ſint,pin
gues ſint,continentiæ extenuatæ diſci-
plina,cõtinuationis ꝑſeuerãtia protẽtę,
exultationis ſpẽ pingues,ne ad modicũ
tenebroſo & gelido malitiæ & neqtiæ
rore inficiant̃,quẽ princeps aeris hꝰ leni
ter & latẽter aſpergit. Caue fallaces in-
fectiones eius, ſpõſi tui illum cœleſtẽ ſe
mẽtitur hr̃e rorẽ. Claude illi: & ſi dicat,
aperi mihi ſoror mea, nullã tibi cum eo
cognationẽ eſſe rñde. Quæ illi cognata
eſt,immaculata nõ eſt. Praua cognatio,
quã cõtagio ſequit̃. Xp̃s cum iam ſoro-
rẽ dicit,immaculatã ſubiũgit. Auſculta
Cant. 5.a qñ dicere poſſis? Vox dilecti pulſantis.
Hoſtis primo aggreſſu timide agit. Tẽ
tãtis modo deꝓ̃hendi timẽs: palpat,nõ
pulſat. Dilectus tuus innoteſcere uolẽs,
pulſat audẽter. Aꝑi mihi,qa caput meũ,
inqt,plenũ eſt rore,& cincinni mei gut-
tis noctiũ. Ac ſi dicat: Aꝑi mihi, qa rore Ibidem
grãe refertus illabor. Aꝑi mihi,aptam te
ꝓ̃para tãtæ pñtiæ. Tũc illa: Exui me tu-
nica,q̃uõ induar illa? Laui pedes meos,
q̃uõ inqnabo eos? Tu dicis,aꝑi mihi. Ec
ce aꝑui,parata ſum, & domeſticis tur-
bari denuo curis refugio. Nolo quã ſe-
mel exui,reindui tunica. Q̃uõ induar ea?
Q̃uõ? Nullo modo. Non acqeſco, non
poſſum nõ ægrè reinduitionis uerbũ au
dire. Laneã exui,ueſtita ſubtilibꝰ. Noui
q̃; laborioſę ſint partes Marthæ, q̃; one
roſa oꝑta ſit tunica,q̃uõ circa frequens
diſcurrẽdo miniſteriũ inqnatos oportet
illã affectuũ pedes hr̃e, & operum greſ
ſus. Nõ poſſum de Maria in Marthã de
gñare. Optimam partẽ elegi, aꝑtum &
paratũ efficere cor meũ ad aduentũ dile
cti. Nõ ur̃ in partib. Marthæ,paſſus mo
leſtias,q ſemel ad illas iteꝶ reuerti feſti
nat. Nuda ab oĩ materia mundi, & ſine
impedimẽto uelaminis, libꝫa & q̃ſi reuę
lata facie gl'iam cõtẽplatura dilecti, ſur-
gam ut aꝑiam ei. Via hæc uia pulchra ẽ,
non põt ꝑ eã pes pollutus incedere,nec
pollui in ea. Breuis uia:nã dilectus ſtat
ad oſtiũ uociferãs & pulſans, q̃ſi moræ
impatiens. Pulſat ad oſtiũ,explorat adi
tus,& ardẽtius diligẽs ꝓperantẽ ꝓ̃uenit
me. Manũ ſuã miſit ꝑ foramẽ, & ad ta- Canti.5.b
ctum eius uẽter meus intremuit. Quid ſi
bi uult hoc loco ꝙ ſpõſa,q̃ clauſerat o-
ſtiũ cubilis ſui,nõ hoc quoq; obturauit
foramẽ,ne ad illã qd ingrederet̃ ĩcaute?
In cæteris cautius agẽs cur hic locũ ne-
gligẽtiæ reliqt? An forte hoc in ſe minus
ipſa nouit foramẽ? Quis.n. in ſe oĩa põt
noſſe foramina,oẽs aditus, oẽs aptitudi
nes,niſi ille q(ſicut in Ezechiele legit̃)in
lapide ꝓ̃cioſo foramina præparauit? Ip-
ſe foramina ubi uult parat,quia ubi uult
ſpirat. Ipſe manum mittit ꝑ foramen: ꝑ
aꝑtum aditum,inſpirationis occultę uir
tutẽ. Per foramẽ,inqt.i. per aꝑtum,ꝑ ab-
ditum,per arctum ingreſſum. Arctus.n.

ingreſſus ſatis,ubi manū tm̄ immittit Ie
ſus,eius reſpectu quē ꝑ oſtij aꝑtionē ſi-
bi fieri petit.Nō moueretur ille uēter ſpō
ſæ,non ſurgeret,nō aꝑiret dilecto,niſi ip
ſe prior inſpirationis ſuæ manum immi-
ſiſſet occultā.Occulta rō uocationis pri
mæ,latēs cā,& nōdum latus ingreſſus.
Dilatatur aūt,cū ꝑoperanti ſponſo aīa
coopatur,conatur,aſſurgit.& aꝑit.Pri-
ma ſolius dei manus agnoſcitur,ſcd'a
dei ſimul & hoīs.Et cū magis dei ſit ꝑꝑ
munus,ſoli tñ hoī deputatur ad meritū.
Arcta eſt ēt & q̄ſi ꝑ foramē cōcepta co-
gnitio dei,ea q̄ ꝑ opeꝝ eius cōtēplatio-
nē ꝑcipitur,& q̄ſi tactus manus,nō uiſio
uultus eius.Aduerte trinū cōtēplādi mo
dū,in capite,in cincinnis,in manu.In ca
pite naturā,in *cincinnis* figurā,*in manu*
facturā.De hoc ultimo ſic ait: Delecta-
ſti me dñe in factura tua,& in operibꝰ
Pſal. 91.a manuum tuaꝝ exultabo. Poſſumus ēt
ſic illa uocare,eſſentiā,ſigna,opa. Diui-
næ illius naturæ notitiā,ſigna ꝑ quandā
in ſuo gñe ſimilitudinē depromunt,opa
ꝓbant.Signa,ut ſic dicā,exprimunt,&
opa aſtruunt.Vltimus hic cōtemplatio
nis modus,ſimplicium eſt,ſcd's erudito
rum,primus puriſſimoꝝ.Veruntñ ſicut
iā diximus,immiſſio manus ꝑ foramen,
immiſſionem illā latētē & occultam ſi-
gñat inſpirationis,quā diuinę uirtutis ta
ctus opat.Hic ēt eſt aduertere tria q̄dā
in ſpōſa.Quæ tria?Primo ꝙ tremit,ſcd'o
ꝙ ſurgit,tertio ꝙ aꝑit.Primū fit qdem ī
ipſa,ſed non ab ipſa. Duo ſequentia ſic
fiūt in ipſa,ꝙ ēt ab ipſa.In primo ꝑoccu
patur,in ſcd'o conatur,in tertio captat.
Cū tremit,nil in ipſa agit,ſed magis pati
tur.Cū ſurgit & aꝑit,ꝓpriæ aliqd indu-
ſtriæ adhibet.Tremit,cū motum occul
tum inſpirationis ſanctæ dulciter ſentit.
Aſſurgit,cū conſentit & ſeqtur quò illa
ducit.Aꝑit,cū huic totā ſe opi mēs īdul
get,& reddit capacem. Veruntñ quāto
magis ſe huic uiſui aꝑit,tāto ex nimia af
Pſa.76.a fectione & uehementia in ſe deꝑit.Me-
mor fui (inqt) dei,& delectatus ſum,&
exercitatus ſum,& defecit ſpūs meus.
Memoriā uētri,tremori delectationem,
exercitationē ſurrectiōi cōfert & aptat.
Nā qd' dicit,defecit ſpūs meus,ad illud
ſpectat,qd' hoc ſeqtur in loco: Peſſulū
oſtij mei aꝑui dilecto,& ipſe declinauit. Cant. 5.b
Tunc declinat,cū tu deficis ferre nō ua-
lēs.Cū tu afficeris uehemētius,tunc ipſe
citius auolat. Quāto affectuoſiꝰ captas
dilecti amplexus,& q̄ſi aꝑto corde to-
tū abſorbere & deglutire conaris,tāto
uelocius declinat labilis pñtia dilecti
tui.Sed iā redeamus ad ſeriē lrā.Surrexi
ut aꝑirem dilecto.Manus meæ diſtilla-
uerunt myrrhā: digiti mei pleni myrrha
ꝓbatiſſima.Quid eſt ꝙ de aꝑtione locu
tura ꝑmittit de manib? An forte ſugge-
rere uoluit,qb.te manib.oporteat aꝑire
dilecto tuo,qb.opeꝝ meritis contem-
plādę ꝟitati aditū ꝑparare?Bñ quidem
myrrhatæ manus,q̄ carnis mortificatio
nē opantur,q̄ fluxū eius cōpeſcūt,ſtrin-
gunt ut latius influat oblectatio uerbi.
An non uelut q̄ſdā myrrhæ ſtillas cēſes
opa regularis cōuerſationis,quæ uiciſ-
ſim ſibi ſuccedētia mētē ungūt,& carnē
ſtringūt.Vigilię,ieiunia,caſtigatus & ꝑ-
cus uictus,aſper pānus et panis ater,pla
gæ uirgaꝝ uolūtariè ſuſceptæ,in matuti
nis pſalmodiæ uociferatio,& ſilēs orō,
utraq; in ſpū cordis uehemēti: ſed hæc
tāto uehementior,quāto corꝑalis ſpūs
minus eſt cōtinēs:qdni diſtillāt nob dū
uiciſſim ſuccedūt ſibi? Iure conferuntur
myrrhæ,qa carni amaritudinē uexatio-
nis infert,& deuotionis uelut unguēto
mitigāt aīum.Et ut diſcretionē adeſſe in
telligas,& obſequm rōnale: digiti,inqt,
mei pleni myrrha ꝓbatiſſima.Manꝰ o-
pera ſunt,diſcretio digiti. Myrrha tam
actio carnis,q̄; unguentaria exhilaratio
cordis.Hæc myrrha ꝓbata eſt.nam eſt
q̄dā myrrha q̄ reprobata eſt. Cū uide-
ris quorūdā puerilīū hoīum digitos ꝓhi
bita paſſim ſigna diſtillare,agilē manū
undiq; petulātis,uel puerīi affectus indi
dicia ſpargere:ut arbitror,īdiſciplinatæ
cōuerſationis amaritudinē: quaſi repro
bā myrrhā iſtū fundere nō negabis.Pro
batiſſima ꝟo myrrha eſt,q̄ in multis ar
gumētis exercitij rl'aris eſt reꝑta lauda-

bilis.Et rl'alis exercitatio & hoſtilis ue
xatio,utraq; ꝓbabilis eſt,cū patientiæ
uirtus ſeruata integritate ſua,amaritu-
dine nimia nō corrumpiť ac degñat.Re
cole tꝑa,qbus iuuencula adhuc eccleſia
ad aures pulſauit gētiliū,ut dilecto ſuo
Xp̄o ad corda ipſoꝝ oſtiū aꝑireť,pate-
ret aditus:q̄; innumeros deſudauit ago-
nes,quāta cōfecit martyria,q̄; cōtinuis
eſt uexata ſupplicijs?Vere digiti eiꝰ ple-
ni myrrha ꝓbatiſſima,eo ꝙ oīmodaꝝ
paſſionum argumētis honeſtata eſt,uir
tus eius in laboribus ſuis.Cū hmōi ma-
nibus ſatagite frēs,aꝑire uerbo,ſpecula
tionis dulcedini aditū ꝑparare.Bonoꝝ
actuum meritis,mētis urǣ receſſus xp̄o
uberius reſerabitis. Videte ſi laboris &
fatigationis urǣ myrrha multis eſt ex-
perimētis reꝑta laudabilis,ſicut aurum
qd' ꝑ ignē ꝓbať. Digiti mei(inqt)pleni
myrrha ꝓbatiſſima.Diſcretionis ſignať
ſubtilitas,& unctionis libertas.Et digi
tos.n.dicit,& plenos.Diſtillant,& ple-
ni ſunt.Viciſſitudinē hñt,nō euacuatio-
nē.Interpolanť ieiunia refectione,labo-
res reqæ,uigilię ſomno.Viciſſitudo refe
ctionē affert,nō defectū.Digiti(inquit)
mei pleni myrrha ꝓbatiſſima.Contem-
plationis optas delicias,ſpōſi amplexi-
bus ex ocio ꝑfrui,illū ſolū cordis tui cō
tinere ſecreto? noli ad aꝑiēdum uacuis,
noli aridis occurrere manibus.Actio cō
templationem ꝑcurrit. Quanto magis
myrrha cōtinētiæ & afflictionis morti-
ficaueris affectus aīales,tāto uberiorem
aditū dilecto paraueris.Deniq; ſequiť:
Cant. 5.b Peſſulū oſtij mei aperui dilecto.Nō poſ
ſumus in anguſtia terminādi ſermonis
hꝰ oſtiū aꝑire capituli.In aliū differamꝰ
tractaꝝ,grām ab eo expetentes & ex-
pectantes,q habet clauem Dauid,ſine
qua nemo aperit,Ieſus Xp̄s: qui uiuit et
regnat per omnia ſecula ſcl'oꝝ,Amen.

Sermo 44.

Odie uob frēs,de aꝑtione oſtij
h diſerturi ſumus.Nam heſternus
ſermo de opatione(q̄ uelut q̄dā
ad apertionē eſt)uia ultimum tractatus
nr̄i digeſſit articulū.Bona planè opatio,
q̄ immortalitatis & incorruptionis ſpē
& ſpēm ſꝑ ꝑfert,q̄ non ſeminat in carne
ut corruptionem inde metat.Vtinam in
ꝟitate ego dicere poſſim,quia myrrha ī
manibus meis ſꝑ.Siqs(inqt Ieſus) fece-
rit uoluntatem pr̄is mei,cognoſcet de
doctrina mea. Ecce qual'r pietatis actꝰ Ioan.7.b
aditū reſerat ꝟitatis. Boni certe actus,
q & quadā cōtemꝑantia & moderatio
ne diſcreti ſunt,& unctionis deuotione
repleti.Iure manibus unguentarijs aꝑiť
Xp̄o,qui de unctione nomē accepit.Et
forſitā niſi per unctum oſtiū ingredi ne-
ſcit.Ideo in tēplo de lignis oliuaꝝ oſtio
la facta ſunt,ꝑ q̄ in ſancta ſctōꝝ aditus
pateret. Hmōi.n.& ligni materia un-
guentarij eſt miniſtra liquoris. Oſtiola
dicta ſunt,& oliuarum arctus introitus:
ſed pinguedine gratiæ ſine difficultate
illaberis,ubi ſubtilis eſt intelligentia,&
ſecretum myſterium. Non laborioſus
patebit ingreſſus,ſi deuotionis & chari
tatis oleo quaſi oſtio uolueris uti.Et pu-
to ꝙ conueniens eſt de templo teſtimo
nium prolatum: Templum.n.dei ſctm̄
eſt,quod eſtis uos. Habe ergo in tem-
plo tuo oſtia per quæ ſummus pōtifex
ſolus ingrediatur in intimum cordis tui
receſſum. Claude oſtium,obde peſſu-
lum,niſi quando dilectus tuus ingredi
uolet.Si oſtium non eſt,paſſim patebit
ingreſſus omni trāſeunti.Si oſtium clau
ſum eſt,peſſulum non obſeratum: facili
cedet & patebit impulſui,clauſurā non
hñs firmiorem.Habe utrunq; oſtiū cir
cunſtantiæ,& peſſulum conſtantię.Pro
ſpice circunſtanter,reſiſte conſtanter:o-
bliuio & ignorantia nō ſurripiat,impro
bitas nō irrumpat.Et ſi ita mauis diſtin-
guere:ſolicitam pręmeditationem repu
ta oſtium.orōnem quaſi peſſulum.Ta-
li firmatum repagulo,hoſtili non pate-
bit impulſui oſtium tuum. Confortauit
(inquit)pſalmiſta ſeras portaꝝ tuaꝝ.
Non'ne in ſeris & portis uelut oſtiū & Pſ.147.a
peſſulū tibi uideris audire?Vtrunq; ne-
ceſſarium eſt,ſed cōtra inſidias inimici.
Vbi uocē & pulſū audis dilecti,ubi ma-
nus eiꝰ ſubtilē et ꝑ foramē sētis attactū,

auſer peſſulum, oſtiū api, cūcta cedant
obſtacula: ſi fieri pōt, mediū parietē to
tū auſer, ut libē ſe tibi dilectus tuus īſun
dat. Solicitudo aduerſus tētamēta dæ-
monū in ſecuritatē uertaẽ de pñtia ſpon
ſi: cautelam hoſtē repellēdi, in pſruendi
dilecti copiam uerte. Oſtiū aperuiſſe ſe
Pſa.107.a nouit, q dixit: Paratū cor meū deus, pa-
ratum cor meū. Qūo oſtio eget Ieſus, q
in euangelio ait: Ego ſum oſtiū? Mirāda
rō. Oſtiū eſt, & pulſat ad oſtiū. Intrare
uult p quē qſqs introierit ſaluabiẽ, et pa
ſcua inueniat. Magna eſt oſtiorꝝ diſtā-
tia. Eſt.n. oſtium quoddam in argumē-
tis naturæ, eſt oſtiū in ſacris eccleſię, eſt
oſtium in expimentis grãæ. In primo illo
oſtio naturalis rōnis ductu innoteſcit
nob p opa opans ſapia, & ad aliquid ue
ritatis intromittimur, diuinitatis colligi
mus notitiā, nō tñ pſonalem in deitate
diſtātiā. In hoc oſtio nō diſtinguitur p-
ſona, nec cōferẽ grã. Ideo nō debet eſſe
aſſiduus, non nimius ad hoc oſtiū pulſa
tor. Per ſcd'm in eo ꝙ ſalutaribus initia-
mur ſacris, ad eccleſiæ unitatem intra-
mus, ad cōionem ſctōꝝ. In hoc ſcd'o o-
ſtio ſic qdā intus ſunt, ut tñ q̄ſi foris ſint
donec ad tertiū accedāt: qđ familiarem
iaterpretamur acceſſum p charitatis af
fectū, in copioſam quādā cōtēplationē
dilecti. Oſtiū hoc tā ſecretū, tā intimū,
non oīb. patet, ſed ſoli ſponſæ p̄bet ac-
ceſſum. In Ezechiele multorꝝ oſtiorꝝ di
ſtantias legis, quas modo longum eſſet
pſeq. Veruntñ parꝝ qdē intereſſe reputo
tu ne ad illum ingrediaris, an ad te ipſe:
niſi ꝙ tunc uideris ingredi ad ipm, cum
tu q̄ſi p̄uenis, & prior rogas. Ipſe ỽo ad
te, cū ipſe te p̄uenit, pulſat affectum, im
prouiſus illabiẽ, & nil tale meditantē in
ſperatæ dulcedinis mouet attactu. Qñ
pulſat hoc modo ad oſtiū tuū, noli mo-
rari: ſurge, feſtina, ne forte declinet. Nā
Cant.5.b & in hoc loco ſic hēs: Peſſulū oſtij mei
apui dilecto: at ille declinauerat atque
tranſierat. Cur abis Ieſu bone? cur decli
nas? cur defraudas dilectā à deſiderio
ſuo? Tu deſideriū inducis, tu delectatio
nem ſubducis. An forte hoc modo ī ma

iorē auiditatē & ardētius deſideriū con-
cupiſcentiā ꝓtrahis, dum copiā ſubtra-
his? Ita eſt. Planè ita eſt. Iſtæ amoris fal
laciæ, ipm amorē magis inflammāt, ad
eius cumulū ꝓficiūt dum ſic decipiunt.
Illæ dñicæ reſurrectionis apparitiones
ꝗ breues erant, ꝗ ſubitę, ꝗ ſucciſę. Qui
buſdam uix iā agnitus eſt, & ſtatim ela-
pſus eſt. Nō ſe patiẽ ab aliquibus tangi.
Alijs clauſis illabiẽ ianuis, oſtij aptione
non indigens. Illud.n. oſtiū maxime illi
apiẽ, qđ alijs oīb. negocijs claudiẽ. Cum
putaẽ teneri, q̄ſi furaẽ pñtiam gratā: fur-
tim accedēs, & furtim recedēs. Gaudiū
.n. cōtemplationis inſtar eſt pūcti Ve-
lociter recedit, & excellēter tranſcēdit
oēm humanæ capacitatis uirtutē. Quo
ipſa uadit, nō poſſumus æqs eam in hac
carne paſſib. ſeq. Dixi (inqt Salomō) ſa Eccl.7.d
piēs efficiar: & ipſa lōgius receſſit à me,
multo magis ꝗ antea erat. Perceptio
eius melius ꝗ priuatio docet, ꝗ ſit tran
ſcēdēs eius maieſtas: Eoipſo quo uehe-
mētior eſt, uelocius trāſit. Ipſe (inqt) de Cant.5.c
clinauerat, atq; trāſierat. Ideo'ne Ieſu bo
ne declinaſti ad ſpōſam, ut tam cito de
clinares ab ea? Ipſe (inqt) declinauerat
atq; trāſierat. Quid eſt trāſierat? Tran-
ſierat me, trāſierat uires meas, pertran-
ſiit me. Iō q̄ſi ferre & ſubſiſtere nō ualē
tē trāſiit me. Gladius eſt ỽbum dei, gla Ephe.6.d
dius eſt Ieſus, animam ſine mora & dif-
ficultate ptranſit: nō ſubſiſtens, dū eius
uehemētiā liq̄facta mēs ſuſtinere nō ua
let. Flammeus hic gladius eſt: iō ſicut ce
ra fluit à facie ignis, ſic aīa ſuccēſa à facie
eius. Aīa (inqt) mea liq̄facta eſt, ut dile- Cant.5.c
ctus locutus eſt. Videtis quaſ ad ignitū
eloqum liq̄fecit animam. Peſſulū oſtij
mei apui dilecto meo, at ipſe declinaue
rat atq; tranſierat. Ita in manifeſtatione
dñicę reſurrectionis, q̄ facta eſt duobus
illis euntibus in Emaus, & aperti ſunt o-
culi eorum ad cognoſcēdum Ieſum, ſub
ipſa apertionis hora euanuit ab oculis
eorꝝ: & quaſi pertranſiit cor illorꝝ, ut ip
ſi fatentur? Non'ne cor nr̄m ardens erat Luc.24.f
in nob dum loquereẽ & cætera. Ardēs
erat in ipſis ī collocutione, liquefactum

eſt in illa uiſione uehemēti, ſoliditatem
& conſtantiam non obtinens. Quid.n.
eſt Ieſum euanuiſſe, niſi illos in glorioſa
apparitione ſubſiſtere non ualuiſſe? De-
clinat dilectam ut flumen pacis, ſed ut
gl'ię torrens ptranſit, ſicut torrens igne⁹
liqueſcere faciēs aīam, quam mundat,
quā reficit, quā trāſit. Quàm dulcis ho-
ra quādo aīa huic igneo torrēti liq̄facta
miſcetur, ꝗ ſubtilis eſt in illo momēto,
ꝗ extenuata, ꝗ mobilis. Nihil tunc tē-
poris hēt, nihil duritię reliquū, nihil rigo
ris: tātummodo calēs & liquēs. Cogna
ta ſunt ſibi inuicē liqdū & calidum. In
his duobus cōtēplationis uſus cōſiſtit.
Qđ liqdum eſt, calorē ꝓmptius conci-
pit: & cōceptus calor uice ỽſa qđ liqui
dū reperit, liquidius reddit. Qđ dico ca
lidū & liqdū, hoc eſt (ſi alijs dicatur noī
bus) ſuccēſum & ſyncerꝝ. Calidū eo qđ
amat, ſyncerꝝ & liqdum eſt, qa quandā
amati in ſe ſpēm rep̄ſentat. Calidū, quia
ardet: liqdum, qa uidet. Calidum, qa in
flammatur: liqdū, qa dilecti imagine in-
formatur. Qđ liqdum eſt, nil hēt impu-
rum, nil pigrū, facile cernēs, & facile ſe-
quēs. Sed tāta gratia liquidi non eſt cū
calor nō eſt. Bene liquidum, qđ ex puri
tate dilecti claritatē pcipit, & q̄ſi pcitū
& promptum extra ſe effuſum poſt dile
ctū feſtinat, q iam ptrāſiit. Ipſe (inquit)
iam pertranſiit à me, qui totam pertran
ſiit me. Velox trāſitus: ſed uiolentię non
parꝝ habēs in tactu, liquefactam poſt ſe
reliquit animam meam, effuſam ubius,
& conātem trāſire uſq; ad dilecti tranſi
tū, nihil p̄ſumens in eius p̄ſentia. In uoce
exultationis liq̄facta ſum ſtatim ut locu
tus eſt ipſe. Aīa mea liq̄facta eſt (inqt.)
Cant.5.c Quid eſt liq̄faſta eſt.i. creſcēs facta eſt,
currens, clareſcēs. Creſcēs ſup ſe, currēs
ad ipm, ex ipō clareſcēs. Virtute creſcēs,
currens uotis, ueritate clareſcēs: hoc eſt
lata, labilis, lucēs. Ex hac forte liquefa-
ctione p̄ſtitū illi eſt qđ manus ſuæ myr
rham diſtillant, mens liq̄facta eſt. Cur
tertiū p̄terimus qđ canticū illud appo-
nit? Hēt.n. ſic connexum ex ordine. Ven
ter tremit, diſtillant manus, aīa liq̄facta

eſt. Pōt iſthic ēt leuiter hāc lectionē trā-
ſcurrens, ordinatū quoddā agnitū ad-
uertere: nō tamē facile eſt & planū gra-
datæ diſtinctionis rōnem aſſignare. In
oīb⁹ qdā modus ſignatur, ſed maior in
ſcd'o quam in primo: & maior in tertio
ꝗ in ſcd'o. Plus eſt.n. diſtillare quā tre-
mere, ſicut liq̄ſcere ꝗ diſtillare. Totum
p̄ſtat p̄ſentia ſpōſi ſpōſæ ſuæ, qđ eius uē
ter tremit, diſtillant manus, aīa liq̄facta
eſt. Totū ex tactu eius, & uocis auditu,
totū eſt (ut ſic dicam) ex ptranſitu eius.
Quia tāgit, tremit: diſtillat, quia pſtrin-
git et ptranſit illā in ſpū uehemēti, cuius
uocem audis, ſed neſcis unde ueniat, aut
quo uadat. Iō liq̄facta eſt aīa eius ut lo-
cutus eſt ipſe. Vox ſubtilior manu eſt, ue
hemētius mouet, & uelocius trāſit. Ser-
mo Ieſu ſubtilioris & ſublimioris doctri
næ plus cōtinet, ꝗ aliq̄ operꝝ prodere
queāt exēpla. Oē trāſit exēplū de maie-
ſtate deitatis ſermo, quē īter diſcipulos
ſudit: oēm expientiam pollicitatio glo-
riæ futuræ, q̄ reuelabitur in nobis. Huic
intelligētiæ & pceptioni api oſtium ut
comp̄hendas: ſtatim declinat & ptran-
ſit: ideo & tu trāſi in affectū liquefacti
cordis. Ad hāc uocē dilecti dic: Mirabi- Pſa.138.a
lis facta eſt ſcia tua ex me, cōfortata ē,
& non potero ad eā, & aīa mea liquefa
cta eſt deficiēs à cōprehenſione, & non
ſufficiēs ex uehemēti & uiolenta dulce-
dine pſiſtere & morari in admiratione.
Propter hæc & hmōi, inqt: Aīa mea liq̄
facta eſt ut dilectus locutus eſt. Quid Cant.5.c
putatis ut aliquid præter ſeriem & qua
ſi ex abundanti ad cohortationem præ
ſumam? Quid inquam? Putatis ꝙ non
hic ſermo quorundam ſuggillat duritiā,
quorum uiſcera gelido auſteritatis rige
ſcunt affectu, quorum uiſcera nullum
miſericordię diſtillāt liquorem, nec exi-
guo tremunt & mouentur affectu erga
pœnitentes, miſericordis manus tactū
non ſentiunt, pijſſimi Ieſu non igniuntur
alloquio, pulſantem in pœnitente Ie-
ſum foris non audiunt? Vereor ne decli
net ab eis & ptranſeat, ne non inueniāt
cum quæſierint, & cum clamarint non

exaudíat eos. Cur durantur uiſcera tua
ad filios q̄ſi non ſint tui? Poteras forſitā
tuos incleměti oculo reſpicere, & reſu-
pino faſtu p̄terire, ſi tñ tui tm̄ eſſent, &
non dñi tui. Quàm durus fores ſi de tuo
largiri deberes, qui dñi ſubſtātiam tam
auaro & imminuto etiā filijs affectu di-
Pal.111.a ſpartiris? Diſperſit (inq̄t) dedit paupib⁹.
Sed tu forſitan paupes neſcis. Quid ſi di
cat tibi deus: Imperfectum meum nō ui
derunt oculi tui: In libro tuo non niſi pfe
cti ſunt ſcripti, de perficiendis nulla te
cura tenere conſueuit. Malus medicus
q non eſt opus ęgrotis, ſed bñ hñtes for
taſſe exulcerans. Si nō uis errātem quę-
rere, ſaltem occurre reuertenti. Aperi ia-
nuam miſericordiæ, & ſi non pœnitētē
pp Xp̄m, ſuſcipe uel Xp̄m in pœnitēte.
Liqueſcat aīa tua miſericordiæ rore, ac
clamantis & pulſantis Ieſu ſuccendatur
eloquio. Vox pœnitentis, uox paupis,
uox eſt Ieſu. Ideo cum audis hanc uocē,
clementi affectu liqueſcat aīa tua, ut &
Cant.5.c tu cum ſponſa dicere queas: Aīa mea li-
quefacta eſt ut dilectus locutus eſt. Au
ſculta & recole q̄d locutus Mariæ Ma-
gdalenæ, quid mulieri in adulterio dep̄-
henſæ, q̄d Samaritanæ: Chananeæ, Za-
chæo, Petro, Centurioni. Ad tot pieta-
tis ſermones & clemētiæ cuius non mol
leſcat affectus, uiſcera liqueſcant? Ad tā
uehementes flatus auſtrinos, ēt de du-
riſſimo pectore quantūlibet annoſa po
terat glacies ſolui. Sentio me affluentis
olei liquore pfundi, & ſiľi affectu lique
ſcere, quoties miſericordiæ tuæ opera et
Pſal.118.ſ uerba pfecte recenſeo. Ignitum eloqum
tuū hoc uehemēter, & ſeruus tuus dili-
git illud. Diligit quia indiget: iō aīa mea
& præ gaudio liqueſcit ubi tu loqueris.
Iſtam liquefactionē oportet ut ſentiat
oīs ſctūs. Nā illa ſuperius diſputata liq̄-
factio non niſi pfectoꝝ eſt, & eoꝝ non
ſp. In tp̄e opportuno et fructuoſo, ne ſub
ducam ſilētio q̄d mihi ſuggerit, bř uob
abſoluam q̄d adhuc de hac liq̄factione
intellectu cōcepi. Nō cernitis q̄d lique-
ſcit, quaľr de quodam rigore & immo-
bilitate moueri incipit, ſeip̄m egredi &
deſerere nitit̄, de tumore & mole priſti-
na defluit & deſcendit & euaneſcit, ſe-
ipſum ducentem & ad humiliora loca
facile ſequitur, uel eadē p ſeip̄m ſectat̄,
præcurrens frequenter ducentis cona-
tum. Magna in liquefactis ad ſequēdū
mobilitas, & pmpta uoluntas. Intelligi
tis iā (ut arbitror) in liquefactis ad obe-
diendū aptitudinē grandē, humilis aīæ
affectū tractabilē. Hāc humilitatē non
metus infringit, ſed calor amoris infor-
mat. Metus mētem uiolenter infringit,
amor emollit, & tenerā ac liq̄dam red-
dens infringit ad libitum. Humilitas de
charitate pfluens, nil moleſtiæ patitur,
ultro ad imum tēdit, q̄eſcens cum appre
henderit inferiora. Hētis iam in liquefa-
ctione, humilitatis illius gñoſæ: hētis &
obedientiæ exp̄ſſam ſub breuitate natu
ram. Vultis & teſtimonia? Dñs apuit mi
hi aurem ut audiam eū quaſi magiſtrū.
Audiſtis loquentem dñm, audite lique-
factum affectum diſcipuli. Ego (inquit) Eze.50.b
nō cōtradico, retrorſum non abij. Audi
ſtis q̄uo ſeq̄tur, audite iam ad q̄ꝫ infima.
Corpus meum dedi pcutientibus & ge
nas meas uellentib⁹: faciem meam non
auerti ab increpantibus & conſpuenti-
bus in me. An nō iſte quaſi ad aſpera &
abiecta deſcendit, non rigide reſiſtens,
ſed liquefactus, effectus tractabilis ad
auditum calentis eloquij? Ergo qui h⁹
humilitatis & obedientiæ liqueſcit affe
ctu, nō frigida tumentiq̄ꝫ mole immobi
lis & rigeſcens, pro ſuo iure eius ſibi uer
bi uſum glorioſe præſumit. Aīa mea liq̄
facta eſt ut dilectus locutus eſt. O mira
uis uerbi, & ignita uehementer. Inflam-
mat cor, commutat renes. In nihilum in
conſpectu ſuo reſpectu dei ſui animum
redigit, à ſeipſo liqueſcere & deficere fa
cit, ut iam aīa non ſit ſecum, ſed ſicut ſe-
quentia continent h⁹ uerſiculi: Ego ſp
tecum: Ideo non in ſe, non ſecum, ſed cū
deo ſuo eſt, ſemper obſequens & quan
tum datur ſequens, ſed non aſſequens
ſemper pro uoto, nec illo excellenti mo
do qui ſponſæ cum ſpōſo competit. Nā
& hic ſequitur: Quæſiui, & non inueni Cant.5.f

illum: uocaui, & non rñdit mihi. Sed ca-
pitulum hoc alterius tp̄is eget tractatu,
ex ocio diſcuti uolens. Sufficient iſta nō
pro magnificentia ſui, ſed pro nr̄is diſpu
tata uiribus, qualiter aīa ſponſæ lique-
ſcit ad loquelam dilecti ſui Ieſu Chr̄i, q
uiuit & regnat per omnia ſecula ſeculo
rum, Amen.

Sermo 45.

CVm tibi fuerit dilectus tuus ela
pſus, non tibi redit ad libitū: ue
xatio hæc dat intellectū amori,
et augmenta affectuū. Nunc uiſitat, nūc
euaneſcente uiſitatione uexat amicam.
Varietas hæc amantis cor & deſideriū
rapit, & reparat ad uſum. Vt dilectus lo
cutus eſt, liq̄ſcit aīa tua. Aīa tua liquefa-
cta deficit, ferre non ualens, & dilectus
tuus declinat. Defectio tua, fuga ipſius
eſt. Pñte & loquente dilecto liq̄ſcis &
deficis & expiras: abſente eo reſpirare
pmitteris. Abſens uires reparat, quas p̄-
ſens exhaurit. Delectationū uehemētiā
interualla tempant, cuius continuatio-
nem ferre non potes. Quid continuatio
nem dico, nōne ipſa te inchoatio reddit
exhauſtam? Statim. n. ut loq̄tur dilect⁹,
liqueſcit aīa tua. Deniq̄ꝫ & in ſequenti-
Cant.6.b bus dicit. Oculi tui auolare me fecerūt.
Q̄uo dilectum auolare fecerīt, niſi dum
nimio affectu in eo defecerūt? Modum
neſcis, iō dilect⁹ tuus moderat̄, & pñtiæ
ſuæ menſurā tibi diſtribuit in tp̄e. Iō q̄-
ris & non inuenis, uocas & non rñdet.
Attēdite frēs uehemētiam & uim amo-
ris. Nec abeſſe dilectū ſuſtinet, nec ſuffi-
cit pñti. Ibi uota anhelata laborant, hic
exhauſta relinq̄ patiunt̄. O felix amor
qui cōtinua q̄dā uiciſſitudine aut lique
ſcit in ipſo, aut quærens anhelat ad ip̄m.
Quæſiui & non inueni illū (inq̄t) uocaui,
Cant.5.b & non rñdit mihi. Alibi ſcriptū eſt hoc,
hoc modo. Quærēt me mali, & nō inue
nient: uocabūt, & non exaudiam. Quid
Prou.1.d iā eſt q̄d hoc ip̄m tā cōe eſt bonis & ma
lis? Cur indifferēter utriſq̄ꝫ te Ieſu bone
ſubducis? Veꝝ q̄dem nō indifferenter,
ſed multum differenter. De malis dr̄: q̄-
rent, & non inuenient. Sponſa uerò non
ſe inuenturā diffidit, ſed nō inueniſſe cau
ſatur. Quæſiui, & nō inueni illum: uoca-
ui & non rñdit mihi. O quoties quæſiui
dñm Ieſum meditādo: inuocaui orādo,
ſed nec meditatio effecta eſt dulcis, nec
pinguis oro? Ideo non inueni illum, nec
rñdit mihi. Nec inueni illū ip̄m nec ſua,
ſed ſupra modū dulcia ſunt q̄ rñdit mi-
hi. At utinam mihi frequēter rñdeat cū
uel lego uel oro. Ita Ieſu bone, rñde mihi Iob.13.c
quantas hēo iniquitates & pctā, ſcelera
mea & delicta mea oñde mihi. Abſcōde
paulíſper faciē tuā, ut mea mihi fœditas
ſalubriter innoteſcat uel in meditatione
mea, uel in lectione ſacraꝝ ſcripturaꝝ.
Tūc. n. me inueniūt cūſtodes ciuitatis,
doctores ſancti, cū meos in eoꝝ ſcriptis
mores inuenio. Tūc me inueniunt, cum
meos mores & uitia depingunt, cum di
ſcutiūt, cū uulnerant, cum increpant. Sa
cri ſcriptores ac ſi quidam cuſtodes ciui
tatis ſanctæ Hierľm (quę eſt eccleſia) ua
rios aīoꝝ inueſtigant affectus & inue-
niunt ſingulorum paſſiones, bonos mo
res, & morbum quo quiſque laborat:
nullius uel cogitatio non inuenitur ab il
lis. Quoties illa lego, quaſi inuentū me
& deprehenſum puto. Illa me exhorta-
tionum iaculis feriunt, illa uulnerāt, dū
q̄d integrū arbitrabar, ſaucium eſſe con
uincunt. Illa ſimulationis tollūt uelamē,
ignorantiæ uel obliuionis, inuolutū fal-
ſæ pallium glorię. Illa ac ſi pallio quodā
& diſſimulationis ſpoliant opimento,
& elationis ornamento. Illa me quodā
præſumptę fallaciter glřię pallio ſpoliāt,
dum conſciæ denudant infirma. Vtiliter
ergo à cuſtodib. in hūc modū inuenior,
quāuis dilectum admodum inuenire nō
queam. Denique iam minus in me ī quo
glorier, minus in quo quieſcam inue-
niens, amoris in dilectum facibus inar
deſco. Filię Hierľm nunciate dilecto q̄a
amore langueo. Per me non audeo acce Cant.5.c
dere, non hanc familiaritatem mihi prę
ſumo, non ſui copiam mihi adhuc Ieſus
indulget; ideo filię Hieruſalem ad uos

accedo,uos ambio,uob̄ cām cōmēdo,
committo negocium,nūciate dilecto.
Quaſi ignorat,dū diſſimulat.Cuſtodes
ſpoliēt,filiæ nūciēt,doctores exhortent̄,
exorent filiæ.Filiæ Hierl'm nūciate dile-
cto,quia amore lāgueo.Nūciate,ingeri
te:frequens ſuggeſtio dilectū inflectet.
Iā exuta ſum,iam ſpoliata ſum meipſa,
iā idonea dilecto ueſtiri.Spoliata & ex-
occupata mens lāguet amore,nunciate
dilecto quia amore langueo.Fr̄es,ſi uos
increpatorius doctoris ſermo tangere
ſpecial'r ur̄,ur̄os exp̄ſſe ferire mores,mē
tis ur̄æ nudare uulnera,uel occultatę ul'
excæcatæ cōſciæ tollere palliū:ad incē-
tiuum amoris,nō ad odij illud inuertite
fomitē.Cur priuatā trahis ad iniuriam,
qd' in cōe ꝓfert̄ ad oēs?Forſitā ad te qd̄
dr̄ reſpicit,te tn̄ noīatim non exprimit.
Amoris tibi languorem gn̄alis tibi mi-
niſtret correctio,non murmuris paſſio-
nem.Et ſi nō dulcis illius amoris deſide
rio lāgues,bonū eſt ſi interim lāgues pu
dore delicti,ſi lāgues pnīa,ſi timore iudi
cij cōfigunt̄ carnes tuæ.Cōuertere in æ-
rumna tua dū cōfigit̄ ſpina:delictū cōfi
tere,& operimenti pallium quo iniuſti-
tias diſſimulāter abſcondis,ſine ut tibi
tollat:noli ꝑtinacius,noli ſtrictius hypo
criſis te pallio oꝑire,inuoluere tegumen
to.Nō cōuertet̄ ad te Ieſus,niſi ſimula-
tionis & fallaciæ à te fuerit ablatū uela
mē,qd' tibi confuſio q̄dā & diſplicendi
metus p̄texuit.Oꝑuit confuſio faciē cō
ſciæ tuæ:aufer uelamē cōfuſionis,cōfeſ
ſionis induere.Nā & dn̄s confeſſionem
induit,cōfeſſionē nō ſuā,ſed tuā.Hoc ſe
ornatum pallio reputat,hoc à te mutua
tur,hoc illi pallium trade,qd' affectuo-
ſè tollit q̄ſi pignus amoris,& recōcilia-
tionis ſignū.Tūc incipies amore lāgue-
re,cum prius pnīæ fueris affectib.lāgui-
da.Tunc te incipient filiæ Hierl'm com
mēdare dilecto.Tunc cœleſtes ſpiritus
& aīæ ſpūales cōgratulantes lāguorem
nūciabūt amoris.Sed nos ex abūdanti
ſuꝑ pnīæ ſtatu uerſamus hūc locum,cu
ius tota facies perfectiora quædam ur̄
ſpirare,& eius cōſona gr̄æ quæ ſponſæ
meretur cōditione cēſeri.Quæſiui(inq̄t)
& non inueni illū:uocaui & nō rn̄dit mi *Cant. 5.b*
hi:inuenerūt me cuſtodes ciuitatis.Me
ditando q̄rit,uocat orādo,audiēdo do-
ctores inuenit̄,ꝑcutit̄,uulnerat̄,exuit̄.Et
ne quid deſit ad cumulū,filiaꝝ Hierl'm
(fidelium.ſ.aīaꝝ)commendatione ad-
iuuat̄.Quatuor hic q̄dā aduerte uel in il
la uel circa illam:inueſtigationes,uota,
p̄cepta,& p̄ces.Inueſtigationes medita
tionis,deſiderij uota,p̄cepta doctoꝝ,et
ſctōꝝ orōnes.An non doctoꝝ p̄cepta
et exhortationes frequenter commodę
ſentiunt̄ ab his quos & anxia inueſtiga
tio,& ſyncera orō poterat laſſare?Nō-
ne pigra uota,ūboꝝ ſępius ſtimulis ex-
citantur?Deniq; quę feruida ſunt,his fo
mitib.efficiunt̄ feruentiora.Inuenerunt
me cuſtodes ciuitatis.Boni & pruden-
tes magr̄i,uago quodam & quaſi uena
tico gn̄e dediti utuntur,& uarios ad mē
tium ſtatus uertunt ſermonē,ſi forte in-
ueniāt quē tāgāt,quem ſtimulēt,quē ꝑ-
moueant,ſiquis audientium glorietur
& dicat:Inuenerunt me cuſtodes ciuita *Ibidem*
tis,ꝑcuſſerunt me,& uulnerauerūt me.
Quo quis perfectior eſt,uulneratur fa-
cilis:& tener affectus,uerboꝝ citius ſen
tit aculeos.O felicem animum,ad quē
tam ſublimia exhortationis iacula ue-
niunt,quem inueniunt ſuis aptum uulne
ribus,qn̄ non abeunt retrorſum,audito
rum uel duritia uel ſtoliditate repulſa.
Non ſunt paſſim hmōi iacula fundēda,
nec in oī multitudine,ſed tm̄ ubi idonę
mentes creduntur inueniri,quas tam ex
cellens doctrina non effugiat.Quaſi ful
gura ſunt hęc,ſumma feriunt,ſubmiſſa
effugiūt,ſumma inueniunt,ſi ſumma fue
rint.Ideo dicit:Inuenerunt me cuſtodes
ciuitatis,ꝑcuſſerunt me,uulnerauerunt
me,tulert̄ pallium meū.Tulerūt palliū,
quo inuolutus erat pœnal'r Adam prio
ris ſimplicitatis ſplendore nudatus:tu-
lerunt imaginationum operimenta,qui
bus impediebatur intrinſecus,pallium
figurarum,uelamen tulerunt,ueritatem
intulerunt.Reuelata,nudata,ſimplex
ueritas gignit feruorem amoris.Ideo
filię

filiæ Hierl'm nunciare dilecto,q̄a amore
langueo.Quandiu non placet,nō rapit
affectū,nō ſuccendit perfecta ueritas:
quātūlibet ſyncere ſe frui q̄s putet aſpe
ctu intelligētiæ,uelamē patit̄,operimen
tum lippitudinis,obductionis pallium.
Cū aūt ablatū hoc uelamē fuerit,tūc ru
tilat ūitas,tūc ſcītillat,& ſuccēdit amo
rem,tūc alios ad cōgratulandum,q̄ hoc
Cant. 5.c patit̄,poterit inuitare,dicens:Nunciate
dilecto q̄a amore lāgueo.Videte Iudęā,
quādiu ſub legis oꝑimento latebat ūi-
tas,quādiu cæcitatis ipſa tolerabat ue-
lamē,metu torpebat,affectu rigido nil
poterat dulce ſentire,nec uulnerari iacu
lo charitas.Cū aūt cōuerſa ad dn̄m ue-
lamen depoſuit,cum ablatū hoc illi pal
lium erat,tūc cœpit glorioſæ h⁹ confeſ-
ſionis ūbum uſurpare:Filiæ Hierl'm nū-
ciate dilecto,q̄a amore langueo.Tunc
gl'iata de nouę & inſolitę dulcedinis gu
ſtu,filias Hierl'm ad gr̄as agēdū inuitat,
& ſuę gentis conſortes exēplo ſolicitat.
Ibidem Audi deniq; qd tali ſolicitatione ꝓuo-
catæ rn̄deant:Qualis eſt dilectus tuus?
& q̄remus eū tecū.Vides qūo partici-
pes fidei h⁹ & doctrinæ fieri quærant in
nob̄.Doce q̄lis eſt dilectus tuus,& q̄re
mus eū tecū.Fac nos tātæ cōſortes gr̄ę,
ut q̄rendi ſtudio amoris incipiamus affe
ctu languere.Sufficiat interpretatione
myſtica hæc ꝑſtrinxiſſe br̄.Iā ad id re-
deamus,cuius ex occaſione in hūc ſum⁹
locum delapſi,dū ablati pallij utilitatē
expoſuimus.Nā inde eſt ſumpta occa-
ſio qd' ait:Tulerunt pallium meū.Hæ-
reamus adhuc paululum hoc in loco,ex
plicemus hoc palliū.Nō eſt.n.ſimplex
palliū,quo ēt ſanctæ mentes inuoluunt̄.
Eſt.n.diplois.i.duplex pallium,fortaſſe
triplex & q̄druplex:quot uob̄ pallioꝝ
gn̄a ꝓpoſuimus.An nō adhuc graue &
oneroſum ſatis eſt palliū aīaꝝ cura,&
adminiſtrandæ neceſſitatis ſolicitudo?
Propria incommoda expreſſius loq̄r.
Noui qd ſit hoc pallio p̄mi,quā arētem
ſortitus ſum terram,& ficulneam ſteri-
lē.Iā multi elapſi ſunt anni qd' uiuo ī mo
naſterio,q̄rens fructum in eo,& non in
uenio.Quoties ſpes nr̄a eluſit & fefellit
operam,expectationē nr̄am fruſtrauit?
Iure oneroſum hoc pallium dico,& eo
magis oneroſum,quo minus utile.Nam
onera ſolicitudinis leuiora ſunt q̄ ꝓuen-
tuū leuat ubertas.Væ mihi qd' inuenert̄
me cuſtodes ciuitatis,& aliq̄d in me dei
dignum honore ſe inueniſſe putauerunt,
ꝑcuſſerunt me,uulnerauerūt me,tulerūt
palliū meū,& plagis impoſitis abiert̄ ſe
miuiuo me relicto.Tulerūt palliū meū,
pallium ſimplicitatis,palliū lucis,ami-
ctum lætitię,ardētis ueſtimētū affectus.
Quoties ſolebā hmōi pallijs totus inuol
ui,foueri in croceis?Nunc aūt tota die
mente amplector & ūſo q̄ Paulus arbi-
tratur,& ſunt cōia.Hæc dulcia,hęc glo
rioſa mihi pallia tulerūt,oneroſa indue
rūt.Qn̄ hęc tollent̄ à me?Qn̄ ꝓijciā hęc,
ſi tn̄ proijcere licet?Felix dies quo hoc
exutus & expeditus pallio,libiore uos
ad congratulādū mihi inuitabo affectu
filiæ Hierl'm,cū uos(q̄ nihil eſtis exꝑtæ
huius qualem nunc deploro)pro reno-
uato in uob̄ amoris languore gr̄as refe-
retis.Miſer quidem eſt qui hmōi pallio
ſpoliatus,mœrore & moleſtia tabeſcit,
non languet amore.Quæ ſponſa eſt,ſic
ſpoliata uel offō ſolicitudinis uel uſu,nō
faſtidio languet,ſed amoris ſtudio.Iō
ipſa al's ad congaudendum ſibi & gr̄as
agendum dilecto exorat.Eccleſia primi
tiua cum q̄reret Xp̄m in Iudæa,repulſa
eſt.Pulſa non inuento ei loco in eis,non
inuento ibi Ieſu,tranſiuit ad gentes:quę
ſiuit in eis,uocauit,& in multis non īue
nit,non accepit rn̄ſum,niſi mortis reſpō
ſum.Denique à principibus huius mun
di quaſi cuſtodibus ciuitatis quomodo
uulnerari,ſpoliati bonis,laniati corpo-
re,carnis ſuę exuti pallio cum uitijs mar
tyres noſtri?Inter tanta & tot flumina,
& gurgites tormentorum non eſt in eis
extincta charitas,ſed magis augmenta
tus:quo languebant,amor.Iucundum
planè ur̄,ex præſentis occaſione uerbi,
martyrum inter tot uexationū & mor-
tis genera charitatem indefeſſam reco-
lere:quomodo paſſiones corporis paſ-

ſione intrinſeca tempabant amoris. Nā
ſi ad illos hunc locũ referas, nõ eſt que-
Cant.5.c relæ ſed glĩæ uox iſta, qua dñt: Percuſſe
rũt me, uulnerauerũt me, tulerũt palliũ
meum cuſtodes murorũ. Eo modo nos
oportet nõ ægre ferre ſiqñ nos ſpoliant
uel moleſtæ ſolicitudinis, uel non bonę
aut piculoſæ coactionis, quo ſtrictè in-
uoluimur pallio, cuſtodes murorũ. Iecit
4. Re.2,c Helias pallium dum rapeť: fugit Ioſeph
Gen. 5.b dũ teneret: ſpõſa tulit dũ tolleret. Specu
li & imaginis uelamẽ piecit Helias ra-
ptus ad faciem. Mũdi ornamenta uelut
magna onera fugit Ioſeph ſentiẽs fomi-
tem. Solicitudine exuta, dilecti liberius
captat ſpõſa fauorẽ. Imaginatione qua
ſi uelamine teneť intellectus, ne ſyncerã
contẽpleť ỽitatem. Honorũ & dignita
tum affectu obuoluiť pallio, ne libe per
gat in ea, q̃ dei ſunt. Solicitudo oẽm in
aĩa lætitiam obnubilat, imaginatio ob-
ſcurat, honor tentat. In primo tenebræ,
in ſcđo illecebræ, in tertio labor. In pri-
mo caligo, in ſcđo cupiditas, in tertio cu
ra. Tulerũt palliũ meum cuſtodes mu-
rorũ. Boni cuſtodes bñ norũt cui curarũ
impedimenta tollant, quam exonerent
aĩam, et ad delicias ducãt dilecti ſui, red
dant expeditã ad delectãdum & ad q̃-
rendũ. Nã frequẽter elabitur, nec qeſce
re põt niſi expedito affectu. Norũt ergo
boni cuſtodes cui parcãt ab onerib. &
actionũ anguſtijs moleſtijſq; ut expedi
tius in occurſum amplexumq; propent
uerbi, cui pallium pſuaſionib9 auferant
Cant.5.b ſuis. Exui me (inqt) tunica mea. Hoc qdẽ
in anteriorib. dicit: Tulerunt palliũ meũ
nudæ & purę ſimplicitatis: innoteſcit et
libo affectu in amoris negocijs: tulerũt
pallium meum. Quodammodo dicen-
tes: Quid cõpedita curis q̃ris dilectum?
Quid iſtas tecũ uoluis moleſtias? Si nõ
penitus deponis offm̃, cur nõ ſolicitudi
nes ad horã ſaltẽ ſeponis? Non detracta
mus ſtudijs, ſed inſtãtiæ uolumus detra
has. Noli nimietatẽ q̃ſtus, neceſſitatis
ỽbo retexere. Quid bonũ in te ſinis in-
geniũ terrenis obrui? Quid illos æmula
ris? In onerib. poſiti, iumẽtis comparan-
tur: terrenis inhiãt, terrena mãdunt: ſtu-
dio ruminãt: uorant affectu: ponuntur ĩ
ſublimi, ſed uolutanť in limo. Noli ęmu
lari in iſtis uehementibus nec zelaueris
hãc faciẽtes iniqtatem. An nõ iniquitas
& inæqualitas multa ad trãſitoria intẽ
ſum impẽdere aĩum, ad ęterna remiſſũ?
Quid q; non ſp intẽdũt negocijs? Quid
qđ quidã ſub obtentu puidentię neceſ
ſitatis, & ab ope manuũ, & à meditatio
ne ac ſtudio ſcrutãdę ueritatis excuſant
ſe, plus dant negociationi quàm quieti:
plus ſcurrilitati ỽborũ quàm ſcripturæ
ſacrę collationi: plus ocio quã opi, frum
officinas circumeũt & cellas, ocioſè, cu
rioſè, uerboſè. Noli ęmulari in ſic nego-
ciãtibus, nec in ſic ociantib. Ocia, uel o-
blata, uel parata, in uſum amoris, in ſa-
pię meditationem, in dilecti uel q̃rendi
ſtudium, uel inueniendi complexũ tota
cõuerte. Hmõi & his hortamentis tule
rũt pallium meum cuſtodes murorum. Eſa.62.c
Cuſtodes iſti ſunt de qb. ait Eſaias: Sup
muros Hierl'm cuſtodes conſtitui, tota
die & tota nocte non tacebũt. Sed nos
iam hic taceamus à ſermone hoc, orõ-
num & laudum debita ſoluentes, ore
aliqñ tacituri, aĩo ſemper reddentes ſo-
lennia laudum domino Ieſu regi & ſpõ
ſo cœleſti per infinita ſecula ſeculorum,
Amen.

Sermo 46.

ORdo conueniens. Poſt exhor-
tationem doctorũ, orõnum à ſo
dalibus ſuffragia vr̃ orare: non
ſimpl'r rogare, ſed cum obteſtationis
obſecratione: Adiuro uos filię Hierl'm,
ſi inueneritis dilectum ut annuncietis ei
quia amore lãgueo. Adiuratio uehemẽ Cant. 5.d
tiam pcãdi manifeſtat. Anxia uota ſuis
neſciunt eſſe contenta meritis: ideo alie
næ precis mendicant ſuffragia. Perfecta
humilitas de meritis ſemper alienis prę
ſumit. Adiuro uos, inquit, filię Hieruſa-
lem, ſi inueneritis dilectum. Conditio
iſta non dubitantis eſt, ſed cum tempa-
mento rogantis, ac ſi dicat: ſi inueneri-
tis, hoc eſt cum inueneritis: conditiona-
liter ſuſpendo, non ambigens de inuen-

tione ur̃a, ſed magis cõſulẽs uerecũdiæ.
Nã ſub conditione ancipiti hæc uob di
ci tempantius auditis, quã ſi dicať pci-
ſe, cum inueneritis. Nõ ỽeť ne ſuſpẽſiuã
rogationem ad iniuriam trahant, nouit
ỽecundiam filiarũ Hierl'm, nouit hũilẽ
ſpm̃, & quod tenerent pudorem. Plus lę
deret pciſa diffinitio quã ſuſpẽſa condi-
tio. Si, inqt, inueneritis. Dico, ſi inueneri
tis, non dico cũ inueneritis. Illud dico,
ſed iſtud intelligo. De meo affectu dubi
tatio iſta nõ pdit, ſed effectui ur̃o & hu
millimę exiſtimationi de uobiſipſis mo
rem gero. Si inueneritis, hoc eſt cũ inue
neritis, mementote mei. cũ bñ uob fue-
rit, tũc memẽtote mei, ut ſuggeratis, ut
annũcietis dilecto. Nõ oportet in h9 lo-
ci diſputatiõe morari, ad mores ueſtros
frẽs, uos mitto. Recolite qual'r abinui-
cẽ, quàm humili affectu, quanta uotorũ
inſtãtia, & cũ adiuratione orõnum mẽ-
dicatis ſolatia, nõ qđ oẽs auderetis pe-
tere nũciari de uob qđ ſitis amore lan-
guẽtes. Aliũ ſoletis inuicẽ languorẽ de-
plorare, nõ gl'iari de iſto. Et ſi põt qs ad
horam gl'iari, nõ expedit qdem, ne for-
te immiſſione inanis gl'iæ gl'ia ur̃a nihil
ſit. Sũt tñ nonnulli q cõuerſationis iudi-
cio et oris offõ diuini in ſe languorẽ amo
ris occultare nõ pñt. Cuncepta non põt
non aliqñ amãtis os parturire. Nam ad
aliorũ cõſolationẽ ỽbũ latẽter elicit ſpi
ritus interiora replens, infuſæ gr̃ę copiã
eructat. Deniq; & in hoc loco ſpõſa nõ
loquitur, ſed ſpũs eſt q loqtur in illa. In
collationib9 ſctis ſuſpiria, ſingultus, de
imis prodeuntes pcordijs crebri gemi-
tus, nõne ſunt q̃dã eructationes ſpũs &
& cõceptæ gr̃æ? Talibus indicijs nõne
ſe pdit languor amoris? Nõ eſt occulta
tus lãguor qñ gemitus nõ eſt abſcondi-
tus. Ipſe ſe pdit languor, cũ hæc pducit
indicia. Quid ergo pcepta ſigna, non'ne
quandã admirationis uim hñt, ut eos q
hæc dephendunt, ad congratulationis
pmoueãt affectũ? Etiam ſi ſermo ſileat,
cõuerſationis pię ſctitas rogat. Commẽ
dari uult, dũ ſe qbuſdam pdit indicijs.
Quid. n? Cum aliqñ cœleſtẽ hũc dephẽ
dero amorẽ, non'ne hẽbo quaſi adiura-
tum puteũ, ut ppenſas pro eo gr̃as agã?
Num commẽdabo precib. pijs cõceptũ
languorem, quem gemitus altus pdit?
Durus ego ſi nõ tam ſctãm & diuinam
in fr̃ibus paſſionem, qua poſſum or̃onis
inſtãtia foueã, ſupplicatione cõmendẽ,
replicẽ & annũciem dilecto ſi copia de
tur. Quid tu qd fr̃um mauis uitia nume
rare quã uirtutes, damna quã dona, cõ-
dẽnare quàm commendare? Si te ad cõ
mẽdationem adiuratum non ſentias, nõ
es iam Hierl'm filia, ſed filia Babylonis.
Filia Babylonis miſera qs retribuet tibi
retributionem? retribuetur. n. tibi. Dedi
ſce Babylonis filia eſſe, barbaros depo
ne mores. Deſine in ſanctis numerare
magis detrimẽta, quàm lucra. Sufficiat
tibi iniuriandi malitia. Noli ſaltem foris
nunciare, noli prædicare ſodalibus tuis.
Nam ſodales ſponſi aurem non accom
modant ſi deroges ſponſæ. Ipſe ſponſus
ægrè audit iniurias dilectæ. Cuicunque
dicis, illi dicis. Auris enim zeli, audit o-
nia. Temerarium eſt dilectam condem
nare dilecto. Bona ſibi mauult nuncia-
ri de ſponſa, & commendationi prom-
tius aurem pbet. Nouit hoc ſpõſa, iõ di-
cit: Adiuro uos filiæ Hierl'm, ſi inueneri- Can. 5.c
tis dilectum, ut annũcietis ei qa amore
lãgueo. Vt annũcietis, inqt. Annũciatio
precationis tenet effectum. Humanum
recogitate morem in rogãdo. Nã apud
miſeratorem alicuius cõmemorare mi-
ſeriam, ipm̃ rogare eſt. Efficax pcatio ẽ
modeſta ſuggeſtio, oppreſſi infirma ex
ponere, fortunæ infelicitatem, inſolẽtiã
hoſtium. Hęc, inq;, exponere in aure po
tentis, qd aliud eſt quàm ipm̃ uerecũda
quadã prece ad auxiliandũ inflectere?
Quot in locis apud pſalmiſtam hũc pre
cis modum inuenies? In euangelio, inqt
Maria ad Ieſum: Vinũ nõ hñt. Non pca Ioan. 2.a
tur dñm, nec impat filio, defectum uini
tm̃ nunciaſſe contenta. Cum bñficis &
ad libalitatem ppenſis, ita agendũ eſt:
non eſt. n. gr̃a uiolenter exprimẽda, ſed
pponenda occaſio. Commẽda ſpõſam
ſpõſo, dotes eius enumera. Nõne hoc ẽ

eius inflāmare cōcupiſcētiā,ſtimulos ad
hibere? Nunciate dilecto. Hoc nūciare,
ipm ꝓuocare eſt ad repēdēdam uicem,
ad refocillandū amore languentem. Ipe
conſolationes diſponit in corde ſuo,ſed
nr̃is expectat ꝑcibus cōpelli. Qd' facit,
faciet citius nob pulſantibꝰ fortaſſe &
uberius. Dilatio hæc cruciatū mihi pa-
rit,ſed cōſolationis ꝑturit cumulū. Mul
tiplicatis ꝑcibus expectata ſolatia ube-
rius refundet. Nūciate dilecto,qa amo-
re lāgueo. Vos nūciate qb. patet ad di-
lectum familiaris acceſſus. Vos nūciate
q̄ noſtis ex parte quāta ſit amatorꝝ uir-
tus lāguoris,quā ſit fortis ut mors dile-
ctio, quā ſit ut infernus æmulatio dura.
Adiuro uos ut annūcietis qa amore lan
gueo. Narrate et annūciate,& exaudiet
uocē uſ̃am ut refoueat uota mea. Annū
ciate qa amore lāgueo. Non languet a-
mor,ſed languet amās. Vbi uiget amor:
ibi uiget lāguor,ſi abſit qd' amat̃. Quid
eſt lāguor niſi affectio q̄dā de abſente di
lecto amātē cōficiēs? Amor uehemens
patiētis ſil' afficit & carnē & mētē. Illius
extinguit laſciuiā:hꝰ & lętitiā ꝑſtringit.
Carnis extinguit motus:mētis hilarita-
tē ꝑſtringit quodā triſti affectu & deſi-
derio abſentis dilecti. Lāguet caro, dū
eius lāguidior et remiſſior motus efficit̃.
Lāguet aīus dū ęſtuātis uoti nimietate
cōficit̃. Carnis lāguor eſt motus eius uel
nullus uel ꝑexiguus. Aīę lāguor eſt mo-
tus eius nimius. Nōne eo ipſo caro cōfi
cit̃,quo mēs abſtracta ab eius amore in
alia q̄dā auertit̃? Carnis motus nō ſenti
tur,dū aīus ſentit̃ uehemētior factꝰ. Vix
ſuſtinet̃,aliquoties qdē nec ſuſtineri ꝑt,
qm̄ nimius exęſtuans amor patientis aī
uires exhaurit. Quę eſt.n. humanę mētis
fortitudo ut ſuſtineat,cū eā ille cœleſtis
amor ſpōſi impatiēter exagitat? Liq̄fa-
ctus in hac exercitatione ſe fugit aīus,
amoris uiolētiā ferre nō ualēs. Sic.n. ī cō
ſumpta materia & iā deficiente,langui-
Deut. 4. d diora reddunt̃ ignis incēdia. Et deus nr̃
ignis cōſumēs eſt. Sētit oīno uim ſermo
nis hꝰ q uehemētiori lāguet affectu,ī me
ditatione dei ſui delectatus & exercita
tus & deficiens. O potēs & prępotens
paſſio charitatis,ſi nō tēperat̃,nō tolera
tur. Iure potēs,q̄ animum quem poſſede
rit,ſuīpſius efficit impotem. Cum ſemel
fuerit accēſa in mēte, attingit à fine uſqꝫ
ad finē fortiter,facit ad qd' uenit,& pro
ſperat̃ & creſcit, nec deficit donec defi-
ciētem reddiderit animam. Sicut.n. hic
corꝑalis languor non eſt ſꝑ ęqualis ue-
hementię,ſed eſt aliquoties eius intēſior
paſſio ſic & amoris affectio & ſi iugi de
ſiderio ſe tēdit in dilectum,aliqn̄ qdem
intenſiorib. uotis exęſtuat, hora orõnis
maxime. Tūc qdem languet amans, qa
ſpūs uehemēs ꝑtranſit in illo,et nō ſubſi
ſtit. In exitu horę illius dicere pōt: Filię
Hierl'm nunciate dilecto qa amore liq̄-
ſco. Añ hanc horam lāguor eſt, ſed ī exi
tu eius in liquefactionem uertit̃ lāguor.
Iō cum tu oras,nō ſinas aīum fluctuare,
non declinare ad alia, ut cum felici fue-
rit hac paſſione tactus, ad illam ſe ſtrin
gat donec plenius inficiat̃ & ꝑcurrat̃ &
cōſumat̃. Non.n. deſinet quouſqꝫ totū
percurrat & ebibat hoīs ſpm̄. Sic uir de
Dan. 10. c ſideriorꝝ elanguit Dan. ex uiſione cœle
ſti,ut nihil uirium remaneret in ipſo. Cū
ꝑtranſierit illa uehemens paſſio,ad tole
rabiliorem quendam & humanum ma
gis languorem ſponſa redit, qui ei con-
tinuus eſt, qui tam concitatus non eſt.
Hic plane etſi non deficit,tabeſcit tn̄ ab
ſentis amore dilecti. Bonus hic lāguor,
per quem carnalis affectus ſe languide
mouet. Aliud eſt ſi impetus carnis forti
ter ſurgens, fortiore ſuꝑueniente repri-
mit̃:aliud ſi languēs et quaſi expirās mo
ribundo pulſu molliter tētat. Sētio ad-
huc alios quoſdam lāguores moleſtos:
oēs utiles tn̄:lāguorem timoris, languo
rē tędij,lāguorem triſtitię. Quidni cōſu
mar timore & mœrore ꝑ conſcīa nequi
ter tranſactę uitę,timore ꝓ facilitate ui-
tę inter laqueos agendę,uitę tędio ī ima
Pſal. 38. b gine tranſeūtis uitę? Vniuerſa n. uanitas
omnis homo uiuens. Vtinam tibi dn̄e
aliquę filię Hieruſalem nuncient lāguo-
res meos,ſiqui ſunt in me, qui commen
dari tibi digni ſunt. Nam multi ſunt in
me

me indigentes curari. O me felicem ſi
Mat. 8. a aliquis cēturio cœleſtis dicat tibi: Dn̄e,
puer meus iacet paralyticus ī domo,&
male torquet̃. Vtinā dn̄e ſtatim rn̄deas:
Ego ueniam,& curabo eū. Dic dn̄e uer-
bo,& ſanabor. Verbo.n. ades,qa ꝟbū
es. Magna curationis uirtus in ꝟbo, &
Ibidem. qd' tu es dn̄e,& qd' à te per tuos eſt. Sē
ſit hoc centurio q dixit: Dn̄e dic tm̄ uer-
bo,& ſanabit̃ puer meus. Sed uacuꝰ eſt
tn̄ oīs ſermo docentis, ſi tu dn̄e intus nō
loqueris. Dic uerbo, & ſanabit̃ languor
meus, forte & gn̄abit̃ in me languor te
loquente,ut ego dicere audeam. Filiæ
Hierl'm nunciate dilecto qa amore lan-
gueo. Bonus uterqꝫ languor,ſiue uehe-
mens & concitatus, ſiue hic continuus
& temꝑatus, niſi qd' in eo iſte cōtinuus
non eſt, qd' frequenter non reuertit̃ ad
ipm,ꝑꝑ incontinentiam ardentis deſide
rij excreſcens,& non ſe cōpeſcens. Non
conuertit̃ donec deficiat iterꝫ. Si ad ho-
ram diligis, & poſt horam deſiſtis,non
eſt amor. Si diligis, & ex amore abn̄tis
dilecti non tabeſcis,non eſt languor. Vt
ergo amor languor ſit,hēat utrunqꝫ, &
continuationem,& confectionē. Nūcia
te(inqt) dilecto qa amore langueo. Qui
in infirmitatib. ſunt, languores nunciari
uolunt medico,q̄ dilectiōis ſunt amico.
Illi quidē ut curent̃: iſti aūt ut recreent̃.
Aemulamini fr̄es, meliorē hr̄e lāguorē,
quē ſicut abſentantis ſe dilecti deſideriū
creat,ſic ſe ꝑſentātis delectatio recreat
dn̄i Ieſu ſponſi eccl'ię & aīæ ſanctæ. Qui
uiuit & regnat ꝑ oīa ſcl'a ſcl'orꝝ. Amen.

Sermo 47.

Q Valis eſt dilectꝰ tuꝰ ex dilecto,
ò pulcherrima mulierꝝ? q̄lis eſt
Cant. 5. c dilectus tuus, qm̄ ſic adiuraſti
nos? Magno ꝓfuſæ uñr affectu inter-
rogationes iſtæ tam uehementes. Arbi-
tror in filiab. Hierl'm ex confabulatione
ſponſæ languentis ſilēm languorem aut
creatū ut ſit,aut excitatū ut auctior ſit.
Et in ſequentib. dn̄t: Quo abīt dilectus:
tuus? & q̄remus eum tecū: quaſi dicāt,
Ibid. 6. a Quæremus tecum, ſed & nobis q̄remꝰ
illo tecum frui uolentes. Deniqꝫ nō dn̄t
q̄remus tibi,ſed q̄remus tecum,partici-
pium inuentionis optantes,& ſibi. Ma-
gna utrinqꝫ humilitas,& in ſponſa,& in
filiab. Hierl'm. Illa ſe rogat cōmendari
ſponſo:iſtæ ſe inſtrui rogant de ſponſo,
nec ſimpl'r:ſed illa cum adiuratione,hæ
cum ingeminatione. Nō eſt.n. leuiter ro
gātis uel qd' illa adiurat,uel q iſtæ inge
minãt. Qualis eſt (inqūt) dilectus tuus
ex dilecto,ò pulcherrima mulierꝝ? Qua-
lis eſt dilectus tuus ex dilecto,qm̄ ſic ad
iuraſti nos? V til'r adiuratæ ſunt,q̄ ſic aīa-
tæ ſunt. Non eſt exigua ſanctæ collatio-
nis utilitas. Verbum eſt & quo charita-
tis languor gn̄at̃,& quo infirmitatis cu
rat̃. Nouit centurio uim medendi effica Mat. 8. c
cem in ꝟbo,iō dicit: Dic tm̄ ꝟbo. Bonū
eſt ſi dicant̃ ꝟba, ſed nihilominus bonū
eſt ſi ſcribant̃ ꝟba. Volat.n. irreuocabile
ꝟbum,niſi ſcripto mādet̃. Scriptura ꝟ-
bum & ſtabile facit & uiſibile:mādatū
paginæ repoſcet̃ cum uoles. Bonꝰ depo
ſitarius eſt liber,integre qd' accepit reſi
gnans,cū uoles ſumes, ubi uoles leges,
quādiu uoles moraberis. Scriptura me-
moriæ reparatrix eſt: qa uerbi repſenta-
trix eſt. Tutò ꝟbi medicamēta illic con
dis. Seruant̃.n. illæſa. Si ꝟbum medendi
uim hēt cum dr̃, cur non hēt cum legit̃?
Si bona curatio cū dicis, cur non bona
cū legis? Non curet̃ hoc modo languor
meus,hoc eſt dicere,q primo audit,ꝟbi
utilitatem capiat, ad poſteros & longe
poſitos nō ꝑtingat: ubi primo ſonat,ibi
ſuffocet̃:exhauriat̃ oīs eius cōmoditas
auditu primo,æterno ꝑmat̃ ſilentio. Nō
iterum cadat in terram bonam ut fru-
ctum faciat. Hoc medicamentum qui
primus acceperit conualeſcat æger,uir-
tutum eius poſt illum perſentiat nullus.
In piſcina illa poſt aquæ motum ſana-
batur unus, ſed in uno illo ſignata eſt
charitas,non ſingularitas. Poſt primum Ioan. 5. a
curatum non eſt dictum de piſcina illa:
Exinanite exinanite uſqꝫ ad fundamen-
tum in ea, aquæ ſalutaris nec ueſtigium
maneat. Bonus aquæ motus diſputa-
tio & exagitatio ſacræ paginæ. Bene
enim mouetur,cum prudēti uentilatio-

ne ad ſpũalem ꝓmouet̃ intellectum. Bñ
mouet̃, cum eius diſcuſſione auditor ꝓ-
mouet̃. Sicut medicamentum ſic & ci-
bus eſt ꝟbum. Et q̃uo dicitis, cibus quẽ
Ibidem. uos opamini ꝑeat, non ꝑmaneat? Sed
tñ non eſt paſſim oĩbus hęc ꝑmittenda
licẽtia, nec aquæ motus ſanabat niſi cũ
angelus deſcendens tꝑe ſuo mouiſſet eã.
Ille utique angelus c⁹ labia cuſtodiunt
ſciam, ex c⁹ ore eſt exq̃renda legis ſcia.
Ergo (qđ quidem fatẽdum eſt) magna
texendi ꝟbi ſalutaris utilitas, ſed cũ ali-
cui hoc opus ꝑmittit̃, uel magis cum ex-
igit̃ ab eo. Iõ non uř nr̃oꝝ redarguenda
cautela maioꝝ (q̃ ſuꝑabundans non no
cet) q̃ gñalř imponit ſilentium, ne aliq̃b.
utilř indulta licentia, aliȷ̃s ꝑ̃ſumptionis
temerariæ ſcandalum fiat: ſil' neq̧s dum
in onere ſibi nõ impoſito occupet̃, ociet̃
ab impoſito. Et ut reuertamur ad ꝓpo-
ſitum. Multum excitatę & aiatę ſunt ex
collocutione & adiuratione ſpõſæ filiæ
Hierl'm. Q̃uo non aient̃ ad rogãdum de
pulchritudine ipſius, ꝓ c⁹ amore ſpon-
ſam languentẽ & ferè exaiatam uident?
Deprehenſus in ſpõſa languor amoris,
in hanc illas q̃rendi curioſitatem ꝓtra-
xit. Videntes.n. in ſpõſa amorem eſſe ue-
hementem, cãs & irritamenta tanti affe
ctus arbitrant̃ in ſponſo. Affectuoſe q̃-
rũt q̃lis ſit in ſpõſo pulchritudo, de quo
non pñt nõ ꝑ̃ſumere q̧n admirabilř pul-
Canti.5.c cher ſit, & ſpõſæ pulchritudinẽ in argñ
aſſumunt pulcherrimi ſpõſi. Qualis eſt
dilectus tuus ex dileſto ô pulcherrima
mulieꝝ? Pulcherrima mulieꝝ eccl'ia eſt,
q̃ ſingulaꝝ animaꝝ pulchritudo ẽ. Pul-
cherrima eſt in q̃ oĩs pulchritudo eſt, &
deformitas non ineſt. Deniq̧ & q̃ ex ꝑte
de eccl'ia ſunt, deformes nõ ſunt. Si q̃b⁹
uř ineſſe deformitas, & ſi aliq̃b. de mem
bris eius ad horam reſꝑgit̃ deformis ma
cula, non tñ imputat̃ dum nõ immorat̃.
Fortaſſe pl⁹ accipit pulchritudinis poſt
maculam deterſa, quã deformitatis cõ-
traxit ſubito reſperſa. Bñ itaq̧ pulcherri
ma & oẽm pulchritudinem hñs, & oĩ
fœditate carens. Sed & multæ fideles
& ſpũales aiæ in eo pulcherrimę ſũt, qđ
aut per ſctãm conuerſationem maculã
non admittunt: aut ꝑ ſolicitam & ſynce
ram confeſſionem ſubinde diluunt. Pul-
cherrima eſt quodãmõ, non oẽs al's ex-
cellens, ſed non excedẽs. Quaſi exceſſus
non eſt ubi ſitus [regreſſus eſt. Pulcher- [al's citius
rima ergo eſt, decorem & confeſſionem
induens, amicta lumine ſicut ueſtimen-
to. Pulcherrima eſt quæ per ipſum lu-
men eſt amicta lumine per confeſſio-
nem, per conuerſationem exiſtendo
lumen ipſum. Qualis eſt dilectus tuus
ex dilecto: ô pulcherrima mulierum,
qualis eſt dilectus tuus? Non uacat
multo affectu hæc ingeminatio, nec
myſterio uacat. Quod ſi ita dixiſſet:
Qualis eſt dilectus tuus ex dilecta,
ſicut dicit: Qualis eſt dilectus tuus ex
dilecto: nemo ambigeret quin alteꝝ re-
ferendum eſſet ad eam generationem, q̃
eſt ex pr̃e, alteꝝ ad eam, q̃ eſt ex mr̃e.
In utraq̧.n. mirabilis eſt & concupiſci-
bilis nimis, ſed ex coniunctione mirabi-
lior multo. Naturaꝝ duaꝝ alterutram
aut cum pr̃e hẽt, aut cũ mr̃e cõem. Con
iunctio iſta ꝓpria eſt. Ibi ꝑſonalis eius ꝓ-
prietas cõiter conſiderat̃ in iſtis, q̧a inte
gralř conficit̃ ex iſtis. Conſtat.n. ex dua-
bus naturis, ſed nihilominus conſtat in
duab. illis: ex coniunctis conſtat, & in
ſingulis conſtat. Ex coniunctis & non ĩ
ſingulis conſtat ꝓprietatis eius integri-
tas, per quã ſil' diſtat & à pr̃e & à mr̃e.
Non.n. ab alterutro, ſed in copulatis di-
ſtat ab utroq̧ & quolibet, q̧ non eſt ip-
ſe. In ſingulis & in copulatis cõſiſtit na
turalis eius eſſentialitas ſcđm quid: &
ſimplř & per ſe deus eſt ſicut & pr̃, &
ſimplř & per ſe homo ſicut & mr̃. Non
eſt ex parte & ſecundum quid deus, ex
parte & ſcđm quid homo. Ideo totus
dictus eſt deus, & totus dictus eſt ho-
mo. Non totum quod ipſum eſt, ſed qđ
ipſe totus, nec q̃ſi in omni parte ſit de⁹,
& in omni parte homo: ſed quia nõ eſt
ꝓ parte deus, & pro parte homo. Quod
ergo dr̃ totus deus, & totus homo, ma
gis partes excludit quàm colligit, eſſen
tialem ſimplicitatem in utraque natura

inducens: non q̧ utraq̧ eſſentia ſimplex
Phil.2.a ſit, ſed qđ ipſe ſimplř eſt utraq̧. Propter
qđ & habitu inuentus dictus eſt ut hõ,
quia cum non ſit connaturalis diuinita-
ti humanitas, per ſuſceptionem tñ in ꝑ-
ſona Ieſu q̃ſi habitu quodam eſt ueſtiẽs
& cooꝑiens eam. Non eſt diuinæ natu-
ræ humana natura connaturalis, ſed tm̃
perſonæ ipſius Ieſu, q̃ humanæ naturæ
ꝓpria ſunt, naturalř inſunt. Sic eſt in na-
tura hoĩs, qđ naturalř eſt hõ, uerus hõ,
& uere hõ. Verus hõ ꝑꝑ ueritatem aĩæ
& humanæ carnis. Vere hõ, q̧a uere cõ-
ſtans ex aĩa humana & carne, ex ueris
conſtans: & uere conſtans, non tm̃ uera
hñs, & uere hñs partes humanitatis, ſed
uere ẽt exñs ex ipſis. Naturales hñs, &
naturalř hñs, ſicut naturalř de⁹, ergo &
gñalř, & non tm̃ habitu hõ. Iure ergo ſi
cut in ueritate diuinæ dr̃ extare naturæ
Ieſus, ſed & in ueritate humanæ naturæ
credit̃, utraſq̧ naturas hñs, & naturalř.
Iõ filiæ Hierl'm diſtinctè q̃runt q̃lis ſit
ſcđm utrãq̧ partem, de gñatione ipſius
optantes & natura doceri. Qualis eſt di
lectus tuus? In natiuitate diuina eſt dile-
ctus ex dilecto: in natiuitate humana fa
ctus eſt dilectus ex dilecta: niſi qđ non
tam eſt ipſe dilectus ex mr̃e, quàm ipſa
eſt effecta dilecta ꝑ ipm̃. Totum hẽt qđ
hẽt dilectus ex dilecto, ſed non totum à
dilecta, magis aũt totum hẽt, qđ hẽt ip-
ſa, ab ipſo. Iõ cum primum rogant filiæ
Hierl'm, Qualis eſt dilectus tuus ex dile-
cto, non ſilř adiungunt q̃lis eſt dilectus
tuus ex dilecta, ſed ſimplř q̃lis eſt dile-
ctus tuus: qđ ibi ſupra capacitatis ſuæ
uires uota porrigunt, corrigunt inconti-
nenti ad humaniorem quandam & ma
gis modeſtam ſe conuertentes. Poſſum⁹
aũt utroq̧ ſenſu hoc intelligere, ut aut ĩ-
terrogatio ꝑꝑ geminam in Ieſu naturã
accipiat̃ congeminata, aut illa prior q̃ſi
incapabilis hac ſequẽti ſit reuocata; ac
ſi dicant: Qualis eſt dilectus tuus ex dile
cto, ô pulcherrima mulieꝝ? H⁹ te fidei
ꝟitas quã tenes de gñatione dilecti de
dilecto, inter oẽs oĩm ꝓfeſſores ſectaꝝ
te pulcherrimam facit. Iſta fides te mũ-
dat, iſta uenuſtat, q̃ dilectum tuum dile
cto ex quo eſt æqualem defendis. Talis
eſt q̃lis ipſe à quo eſt. Mira æq̃litas, &
mira q̃litas. Aeq̃litas illa dentitatem ua
let, q̃litas ſubſtantialitatẽ. Si eſſent duæ
naturæ, utraq̧ ſumma, una in pr̃e, in fi-
lio alia: eſſet q̧dem æq̃litas, non eſſet idẽ
titas, ſed æq̃lem ſibi aliam diuina natu-
ra non admittit. Vna numero in utroq̧
eſt q̃litas, & ſubſtãtialis q̃litas, imò ſub-
ſtantiæ q̃litas: iõ filium q̃lis eſt pr̃ talem
eſſe, eſt & ipm̃ qđ pr̃ eſt eſſe: q̃lis pr̃ eſt,
talis & filius: & ipſa q̃litas eſt uterq̧: cõ
ſubſtantialis eſt illi, & eadem eſt cũ illo
ſubſtantia. Subſtãtia non tm̃ ſubſiſtere
conferens, ſed & ipſa ſubſiſtens, uiuens,
potens, intelligens. Talem ꝑ̃dicas dile-
ctum tuũ ex dilecto, talem diffinis. Si fie
ri põt h⁹ fidei nobis rõnem ediſſere, &
ſufficit nobis. Oñde nobis pr̃em, & ſuf-
ficit nob̃. Q̃uo ſciemus q̃lis eſt dilectus
tuus ex dilecto, ſi non edoces q̃lis eſt di
lectus ex quo eſt? Sed nõ eſt hoc aut h⁹
tꝑis, aut h⁹ capacitatis nr̃æ: ſed ſufficit
credere, quia talis eſt q̃lis eſt pr̃. Quã-
uis non ſufficimus cõꝑ̃hendere q̃ illa
q̃litas eſt, doce q̃lis ſcđm humanitatẽ
eſt, ſcđm quã dilectus eſt ex dilecta. Du
ce & dic qualis eſt dilectus tuus. Dele-
ctat non de ipſo iam audita reaudire.
Replica nobis q̃ de dilecto tuo uel credi
debẽt, uel capi ualẽt. Vtraq̧ audita nos
uehemẽter delectant: & q̃ incapabilia
nob̃ ſunt, nos tñ capiunt illa: eo ipſo ad-
mirationis & amoris æſtu capti ſumus,
qui te ſic captam, ſic arreptam, ſic æ-
ſtuantem uidemus. O qualis eſt, ô
quàm amabilis eſt dilectus tuus, cuius
in te ſemper amor capit augmenta,
qui tibi fit ſemper de dilecto dilectus,
imò de dilectiſſimo ſemper dilectior,
cuius te facit amor pulchram, expe-
rientia auidam, auiditas anxiam. An-
xiȷ̃ eſt enim & affectus uotiui quod ſic
adiuras nos: Qualis eſt dilectus tuus ex
dilecto, quoniam ſic adiuraſti nos? Quã
pulcher eſt qui in te fœdum nihil eſſe ſu
ſtinet, ideoq̧ pulcherrimam efficit mu-
lierum. Quàm amabilis & gratioſus

ſine quo nec ad horam eſſe ſuſtines, ꝑꝑ
quem ſic adiutaſti nos. Rogo uos filiæ
Hierl'm (huiꝰ terreſtris Hierl'm) cur non
has ad eccleſiam interrogationes inge-
minatis? Cur hanc utrancꝫ natiuitatem
in Chriſto, quem detrectatis cõmenda
re, diſſimulatis addiſcere? Cur uos non
ſentitis adiuratas ab eccl'ia, ꝓlatis con-
tra uos ſcripturæ uræ cum fide teſtimo-
nijs, collatis in fide ſpirituum gratijs, ꝑ-
latis ꝓ fide paſſionũ martyrijs? Cur non
uos q̃ſi adiuratas ſẽtitis ab eccl'ia aptio
rib. q̃s frequẽtat, ceremonijs: acutiorib.
q̃s tractat, ſentẽtijs: altiorib. q̃ expectat,
p̃mijs: arctiorib. qb. ſe ĩſtituit, uotis? Di-
ſciplina reſtrictior, doctrina inſtructior,
expeditior ritus, eminentior uirtus tibi
poterat zelum gñare, ꝓuocare affectũ,
& ad mouendam ęmulationẽ adiuratio
nis hr̃e uim. Sed ueniet tp̃s (nondum eſt
enim) cum conuerſis uobis ad dñm, au-
ferẽt ignorantiæ & diſſimulationis uela
men: tunc quaſi ſenſibiles affectæ, acce-
pto dñi ſpũ, adiurationum iſtarꝝ ſentie-
tis uirtutem: tũc in ſctãm expgefactę cu
rioſitatem, auidas interrogationes fre-
quentabitis, dicendo: Qualis eſt dilectꝰ
Cant. 5. a tuus ex dilecto, ô pulcherrima mulierꝝ?
q̃lis eſt dilectus tuus, quoniam ſic adiu-
raſti nos? Iudæorꝝ (fr̃es mei) nondũ tp̃s
aduenit, nr̃m aũt ſꝑ paratũ eſt. Iõ omiſ-
ſis friuolis & fraudulentis ſermonibus,
hmõi admirationum uel interrogatio-
num cõmercia celebremus in conuenti
bus nr̃is. Vtinam uos tales ſitis filiæ, q̃
talia dogmata deſideretis audire, utinã
& ego talis ſim ſponſa à q̃ ualeatis para
tæ talia petere. O' btã ꝟe mr̃ quę ſibi di
ci audire mereẽ: O' pulcherrima mulie-
rum. Btã planè ſi pulchritudinem tantã
integram ſeruet. Cãdidiores (inquit) Na
Thre. 4. b zaræi eius niue, nitidiores lacte, rubicun
diores ebore ãtiquo, ſapphiro pulchrio
res. Denigrata eſt ſuꝑ carbones facies
eorꝝ. Magna certe collaudatio, ſed ma-
ior uituꝑatio. Candor niuis, lactis nitor,
rubor eboris, puritas & pulchritudo ſap
phiri, carbonis obducunẽ nigredine. De
nigrata eſt ſuꝑ carbones facies eorꝝ, &
nõ ſunt cogniti in plateis. Nõ ſunt uticꝫ
ꝓ Nazaræis cogniti iam in plateis. Sile-
bo de alijs: ordinis nr̃i cernite uiros, quã
admirabile erat nomen eorꝝ in uniuerſa
terra. In uicis qñ uix erant uiſi ĩ plateis,
ſtatim cogniti ꝓ ſanctitatis ſigno erãt ĩ
eis. Nunc aũt nullo religionis diſcrimi-
ne, nullo priuilegio conuerſationis, aut
nullo aut prætenui diſtincti & ſignati
ſunt à cæteris. Iõ nõ ſunt cogniti, quaſi
Nazaræi in plateis. Frequẽtia plateaꝝ
dedecorat Nazaræos, & ꝑegrinã ſpẽm
inducit. Mutatus eſt color optimus, di-
ſperſi ſunt lapides ſctũarij in capite oĩm
plateaꝝ: iõ nõ ſunt agniti in plateis. Nõ
agnoſcit in eis natiuis candor, nõ nitor,
non rubor, nõ pulchritudo. Quid. n. iſta
ſigñent? pulchritudinem magnã depin-
gunt: iõ nõ ſunt cogniti ĩ plateis. Hi Na-
zaræorꝝ colores ſunt, hi ẽt ſpõſæ & ſpõ
ſi ſunt. Nam & ſponſa hoc in loco loqẽ
& dicit: Dilectus meus candidus & ru-
bicundus. Talis eſt Nazaræus nr̃i & cui
aſſimilaẽ Nazaræorꝝ color, aſſimilaẽ &
ſponſæ color. Illa. n. Nazaræa eſt, dño
ſe Ieſu Nazaræo deuouens & deſpon-
ſans: quam cum talem inuenerimus, col
laudemus pulchritudinem eius, conſula
mus pitiam. Qualis eſt dilectus tuus ex
dilecto ô pulcherrima mulierꝝ? q̃lis eſt
dilectus tuus, qm̃ ſic adiuraſti nos? Sed
iam dilecti ſui laudes retexat dñi Ieſu.
Qui uiuit & regnat per omnia ſecula ſe-
culorum. Amen.

Sermo 48.

D Ilectus meus candidus & rubi- *Cant. 5. a*
cundus, electus ex milibus. Stu-
dium dilectum intermittit: ad
tempus, ſed ad tempus modicum ut fi-
lias inſtruat: delectabilia neceſſarijs in-
terrumpit: nec tamen ſine dilectione eſt
quod ſponſi memoriter recenſet præco-
nia. Dulces enim faucibus ſponſæ lau-
des ſunt ſponſi. Pia mater & ſponſa
prudens filias informat, commendat
dilectum. Iure prudens, tam parata
& tam profuſa habens quæ eloqua-
tur de ſponſo. Diligenter illi ſingula ip-
ſius & notata ſunt & recogitata ſunt q̃
tam

tam in promptu ſunt. Trahunt ſingula
affectum eius q̃ memoriæ tenaciter hæ-
rent. Color, caput, comę, oculi, genæ, la
bia, manus, uenter, crura, pes, guttur, o-
mnia hæc figurate deſcribunẽ in laude
ſponſi. Et quaſi in clauſula & breui ca-
pitulo totum concludens. Totus (inqt)
deſiderabilis: ut quę in his amoris ſui pa
Ibidem. rata alimenta eſſe doceat. Talis eſt, ait
dilectus meus, & ipſe eſt amicus meus.
Videte in his oĩb. doctrinam ſponſæ, ui-
dete deuotionem, uidete diligẽtiam uel
q̃rendo dilectum, uel inſtruendo filias,
uel recolendo laudes ipſius: Obnixè ad-
iurat, parate rñdet, figurat ornate, diſtin
ctè partiẽ, ſuccinctè pertranſit, ſummati
ſtringit, & neſcio an ſufficienter expri-
mit. Scio quidem qđ affectuoſe conclu
dit. Talis eſt dilectus meus, & ipſe eſt
amicus meus. Laudum iſtaꝝ magnus
ambitus, & magnus planè amor laudã
tis. Iam ſingulos laudis huius articulos
reuoluamus. Dilectus meus cãdidus &
rubicũdus, electus ex milib. Singularis
miſtura eſt colorꝝ, qui in ſola perſona
domini operatione diuina conuenerunt
in unũ, nec ut ſint unus, ſed ut ſint in uno.
O' gratioſus ſponſus & amabilis ualde,
in quo generatio diuina cãdet, & rubet
humana. Ipſe eſt enim candor lucis æ-
ternæ. Ipſe etſi non ex ſanguinib. neque
ex uoluntate carnis, necꝫ ex uoluntate
uiri: de ſanguine tamen matris natus eſt,
& nihil in eo ruboris illius de quo ait
Eſaias: Si fuerint peccata ueſtra rubra ſi
cut uermiculus, uelut lana alba erunt.
Non ſibi cõueniunt, non ſe patiuntur la-
Eſa. 1. e nę albedo, & rubor uermiculi. Alius eſt
quidam rubor qui inuenitur ſimul cum
candore in ueſtimento Ieſu. Quare (in-
Eſa. 63. a quit Eſaias) rubrum eſt ueſtimentum
tuum? Veſtimentum domini Ieſu natu-
ra uirgineæ generationis, candens mun
ditia & innocentia ſanctitatis, multo de
centius colore paſſionis uoluntariæ in
credentium rubet affectibus. Qualis ru-
bor, qui dealbandi nõ caret effectu? La-
uerunt (inquit) ſtolas ſuas & candidas *Apo. 7. d*
fecerunt in ſanguine agni. Rubor hic in
Ieſu meo candorem inuenit, non fecit: in
nobis facit, non inuenit. Rubor hic cru-
entæ natiuitatis & ꝓpriꝫ iniquitatis ſu-
perinductus colore, ruborem eius in cã-
dorem conuertit, fide corda mundans.
Iuſtificati enim ſumus per fidem in ſan-
guine Ieſu. Bene tibi rubet pro te cruor
effuſus, ſi in animo tuo uiciſſitudinis ac-
cendit affectum. Bene tibi rubet ſi tibi
rutilat in effuſo ſanguine ꝓ te nimia cha
ritas dei. Sic enim dilexit ſponſam ſuam
Ieſus, ut lauaret eam in ſanguine ſuo. Flã
mea eſt charitas, hæc mihi dominum Ie
ſum rubicundum facit. In eo mihi & ue
ritas candet, & rubet charitas. Dilectus
(inquit) meus candidus & rubicundus.
Quidni candidus? Ipſe lux eſt, & in eo
tenebræ non ſunt ullæ. Quidni rubicun-
dus? Deus enim ignis eſt, & ipſe ignem
uenit mittere in terram. Si tibi miniſtrat
intelligentiæ lucem, candidus eſt: ſed ſi
non animum accendit ad amorem, non
eum ſentis rubicundum. In ſe ipſo utrũ-
que eſt: ſed tibi non eſt, niſi cum eorum
in te ſentis effectum. Si ſponſa es, æmu-
lare miſturam gemini coloris huius à
ſponſo tuo, ut ſimiliter candida & rubi-
cunda ſis, id eſt ſyncera & ſuccenſa. Nã
ipſe ſicut ſerenandi ita & ſuccendendi
uim habet. Qui approximat illi, appro-
ximat igni.

Expliciunt ſermones Gille-
berti ſuper Cantica
Canticorum.

TABVLA SVPER SERMONES GILLEBERTI SVPER CANTICA CANTICORVM.

In qua a primam. b uero ſecundam paginam indicat.

ABſcōde eleemoſynam in ſinu pauperis, & ipſa orabit pro te ad dominum: exponitur fol. 387.a
Adiuro uos, & cætera. exponit̃ 391.a 447.b
Adducet dn̄s uentum de deſerto urentem, & deſiccabit uenas mortis: exponitur 393.b
Amor ip̄e de q̄ete inq̄etior reddit̃ 375.b
Amor humanum animum deo conciliat & unit 388.a
Amor commendatur 400.b & per totum ſermonem
Amor proximi compaſſionem habet, & quendam nimis ſuauē guſtū 401.b
Amor in auribus domini ſolus obſtrepens, corporalium ſtrepitus dedignatur uerborum 408.ab
Amor uehemens patientis ſimul afficit, & carnem, & mentem 448.ab
Amanti quàm durum eſt animum dimidiare cū Xp̄o & mundo 388.a
Amantium zelus impatiens quid habeat 389.b
Amici quare aliqui dicantur, & quare chariſſimi 430.a
Angeli cuſtodes & curatores noſtri ſunt 384.a
Angelico exemplo humilem & attentum præbeamus auditum alieno ſermoni 405.a
Angelus in annūciatione, angelus in natiuitate, & cætera Ibidem
Annūciatio p̄catōis tenet effectū 448.a.
Animus quanto fuerit expeditior, tanto quidem impenſior erit in illud quod amat 373.b
Antidotum efficax ad mitigandū oēm mentis deſolationem eſt ſpes reſurrectionis futuræ 425.b
Aperiri ſibi per contemplationem diuinitas petit à nobis 442.ab
Apertio ſponſi eſt apparitio eius Ibid.
Apertio ſponſæ eſt apparatus eius Ibi.
Aperire non poſſet ſponſa, niſi prius dilectus inſpirationis manum occultā apponeret 443.a
Apoſtolorum commendatio 428.a
Aquæ uiuæ ſunt aq̄ non deficiētes 433.a
Aq̄lo ſign̄at aduerſitates, & aduerſam fortunam ibid.b p̄ totum ſermonem
Arbitrium ubi eſt, ſemper liberꝝ eſt, nō tamen liberꝝ ad omnia 435.b
Argentum quid ſignificet 399.ab
Aroma mihi uidetur offerre, quæ orat & optat 424.ab
Aroma bonum, propoſitum ſanctum, & conſcientia pura 433.a
Aſcendet deus ſuper nubem leuem, & cætera. exponitur 393.b
Aſcēſiones diſpoſuit in corde ſuo: exponitur 402.b
Aurum quid ſignificet 399.ab
Auſter ſignificat felicitatem, & ſecuritatem terrenam. 433.b per tot. ſerm.
BAlſamum olere quis dicat̃ 398.b
Bene ungit̃ & bn̄ redolet, q̄ diligit bona coràm deo, &c. 425.a
Bonum opus uel quærere Ieſum, uel tenere: ſed opportunitas & loci & tp̄is huic adhibenda eſt operi 373.b
Bona iuſtitia q̄ dicat̃, & q̄ melior 389.a
Bonus odor fama bona, bonus odor conſcientia bona 398.a
Bona intentio pura, quam uiuidam reddit, & uelut animatam feruida & dulcis affectio 418.a
Bona unguēta impaſſibilitas & patientia 423.b
Bonum unguentum & bonus odor ſpiritualis in domino exultatio, & modeſta exhibitio, lętitia & notitia 425.a

Bona ueſtimenta bona ſunt op̄a 427.b
Bonus ſopor mentis exceſſus, & alienatio ab affectibus carnis, & à ſenſibus corporis 392.a 440.b
CAminus Chriſtus dicitur 393.a
Chaos magnum firmatum eſt inter animā, & dei naturā 385.b
Cantate deo canticum nouum &c. exponitur 378.b
Capacem eſſe ſummi boni, ip̄m hr̄e, & eſſe ip̄m, hæc tria diſtincta ſunt 385.b
Capilli tui ſicut grex caprarum &c. exponitur 405.b
Capreæ & cerui qui dicantur 391.ab
Caro uoluntarijs afflicta diſciplinis nōne deum ad propinationem flectere nititur? 428.a
Carnis nomen in bono alicubi accipitur 374.b
Caſtitas commendatur 399.a (437.b
Caſtitatis Xp̄i Mariæ, & alioꝝ dr̄ia
Cedrus, Liban⁹, myrrha, aloe, quatuor uirtutes cardinales interp̄tant̃ 431.b
Charitas commendatur 403.b
Charitas ſpeciale quoddam eſt inſigne diſcipulatus Chriſti, & doctrinæ eius ſingulare indicium Ibidem
Charitati innata eſt ſolicitudo quædā, prudentia quædam, & cætera 413.b
Charitas ipſa nouit tentamēti occaſiones, & cum opus eſt fugere, & ubi fugiendi nō eſt copia, fortiter ferre Ibi.
Charitas radix eſt, & quaſi rami uirtutes cæteræ de illa pullulant 426.a
Charitas ſit tibi cuſtodia flām̄ea 429.a
Charitas ordinata quādo dicat̃ 440.a
Chariſſimus quis dicatur Ibidem
Chriſtus ſingulariter non tam ceruus q̄ hinnulus dicitur 391.b
Chriſtus caminus dicitur 393.a
Chriſtus dicitur ignis conſumens 394.a
Chriſtus ſolus dictus eſt Salomon noſter uerus pacificus 395.a
Chriſtus totus nobis eſt charitatis illecebra, incitamentum amoris 403.b
Chriſtus hodie ſynagogæ dedit libellū repudij 404.b
Chriſtus horret magis aſperitatem morum, linguæ ſtimulos, quàm aculeos ſpinarum 403.b
Chriſti laudes ponuntur 404.a
Chriſtus Ieſus non metit niſi quod ſuū eſt, niſi quod ipſe præſeminauit 439.a
Chriſti humanitas gratiam comparat, diuinitas confert 442.ab
Chriſtiani mali reprehenduntur 408.a
Circuitus quidam ſpirituales declarantur 377.b
Ciuitas dei dici poteſt non inconueniēter uniuerſitas creaturæ 378.a
Cogitationes antiquas qui neſciunt habere 389.a
Cognatio praua quam contagio ſequitur 443.a
Collis thuris qui dicatur 417.a
Colli nomine quid accipiatur 412.b 420.a
Colloquia tua, conuerſatio communis gratiam ſpirent 431.a
Comedite amici & bibite, & inebriamini chariſſimi: exponitur 440.a
Commendatio cuiuſdam abbatis mortui Rieuallis 439.ab
Compaſſio interna & compoſitio quædam diſciplinæ & doctrinæ neceſſariæ ſunt doctoribus 414.b
Concupiſcentia cum ſola eſt, ſatis inardeſcit, exterior uerò materia, ſi accedit, inſanit 412 b
Conſcientia bona nil tutius 374.b
Conſcientia cuiuſq; habet quandam propriam faciem 411.b
Conſultatio quidem utilis, & frequēter quod non confert eoꝝ qui conſulunt̃ eruditio, conſulentis meretur humilitas 383.a
Contemplatio iucunda in cœleſti familia 384.a
Contemplatio ſola non excidet in futuro, ideo hanc partem tibi elige in præſenti 388.a
Contemplationis gratia compaſſionē non euacuat, ſed informat mentis exceſſus 391.b
Contemplatio paſſionis Chriſti 403.a 404.b per totum
Contemplatio ſapiētiæ æterna refectio eſt 409.b

Contemplationis locus pulcherrimus ubi ſit 415.b
Contemplandi de deo triplex modus 443.b
Contritio bona quæ dicatur 394.b
Cor impij eſt turbulentum &tabidum, lutoſum & ſecum ſemper colluctans 375.a
Cor Chriſti quis dicatur 406.a
Corda libera &à rei familiaris cura magis profluunt in contemplatione & charitate dei 435.a
Cornelij centurionis commendatio 428.b
Corona nobis eſt incarnatio 403.b
Coronatur ille per tribulationis tolerãtiam, qui mitis, qui manſuetus, &c. 418.b
De corpore Chriſti uide 384.a
Cum pertrãſiſſem illos &c. exponitur 383.a
Cumulata planè materies præmiorum inter totius puritatis merita, paſſionibus uarijs atteritur 417.b
Cura frequens mundi, inſenſibilem penè reddit affectum 373.b
Cura animarũ & adminiſtrandæ neceſſitatis ſolicitudo graue & onerosum ſatis eſt pallium 447.a
Cuſtodes pigri & male fideles quid faciant 381.b
Cuſtos qualis eſſe debeat 382.a
Cuſtodes ciuitatis doctores ſancti quãdo dicantur hominem inuenire 446.a
DElicta antiqua non poſſent nouis deſeruire ſacramentis, niſi occulta ratione diuina intus operante prouidentia 378.a
Dentes tui quaſi grex detonſarum: exponitur 409.a
Dentes eccleſiæ qui dicantur 409.a 410.a
Deſertum quid ſignificet 393.a b
Diſpenſatio eccleſiæ dicitur participatio ſpiritus 404.a
Detrahentes profeſſionibus & ordinibus reprehenduntur 380.a. 412.a 448.a
Detractio rapacitatis genus eſt 401.a
Deus eſt ubiq; per exiſtentiam, ſed non æqualiter in ſingulis per efficientiam 377.a
Diadema quid ſignificet 403.a b
Diem hominis non concupiuit, exponitur 373.b
Dignatio hæc ipſa, qua deus uoluit incarnari, quendam uidetur attuliſſe decorem dignitati maieſtatis 405.a
Diligam te bone Ieſu, diligam te uirtus mea &c. 402.a
Diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo, & cætera. exponitur 418.a
Dilectio maior eſt omnibus ſacrificijs & holocauſtomatibus 424.a
Dilectioni commode aſſignatur cõcluſio, & bonus eſt dilectio murus 429.a
Dilectus meus candidus & rubicundus &c. exponitur 450.b
Diſcipuli carpentes opera prælatorum reprehenduntur 407.b
Diuina natura inconuertibilis & incõmutabilis eſt 384.b & infra
Doctores ſacri uarios animorum inueſtigant affectus 446.a
Dormire quis dicatur ſpiritual'r 440.b
Dulce ſatis eſt te bone Ieſu quærere, dulcius tenere 373.a
Dulcedo ſimulata, & dulcedo exigua linguæ, quæ ſit 427.b
Duo ubera tua, ſicut duo hinnuli &c. exponitur 414.a b
ECcleſia utranq; naturam, id eſt humanam & diuinam integram fatetur in Chriſto 383.b
Eccl'ia deſpõſata eſt Xpo in fide 404.a
Eccleſia ſponſa Chriſti remittit, permittit, promittit, præmittit 427.a
Eccleſia dicitur pulcherrima mulierũ, quare hoc 450.a
Eccleſiæ corpus plenum eſt oculis ante & retro 407.b
Eccleſiæ primitiuæ perſecutio & conſtantia 389.b 438.b
Ego dormio, & cor meum uigilat: exponitur 440.b
Eleemoſynæ uocabulo non incongrue cenſentur uniuerſa, quæ indigentibus miſericordiæ impenduntur 387.a

SVPER CANTICA CANTICORVM.

Eloquentiæ tuæ ſignum nunquam euidentius dabis, quàm ſi humilem materiam exequaris ornate 414 b. 415.a
Emiſſiones tuæ paradiſus malorum punicorum: exponitur 429.b
Euangelice ex toto loquere, qui uir euãgelicus es. 396.a
Exclamatio temporũ noſtrorũ: O' miſera hæc tempora noſtra, &c. 391.b
Exclamatio montis ſpiritualis: O' btm̃ montem &c 417.a
Exclamatio uerbi: O' mira uis uerbi etc. 445.b
Exclamatio charitatis: O' potens & p̃potens paſſio charitatis &c. 448.b
Exhortatio fratrum 407.b
Exhortatio pœnitentium 446.a b
Exhortatio curam animarum habentium: & adminiſtrandæ neceſſitatis: ſolicitudinem ex officio 447.b
FAma bona, odor bonus 398.a
Fauus diſtillans labia tua &c. exponitur 426.b
Felix anima, quæ bono contemplationis frueris 388.a
Felix qui ſatis lauit lectulũ cordis, &c. 402.b
Ferculum ſibi fecit rex Salomon, &c. exponitur 397.a per totum
Fides Chriſti, Iudæorum traditiones, et dogmata philoſophorum arida fecit 379.b
Fides utroſq; populos æquè nobilitat, uidelicet Iudæos & gentes: ſed Iudæus aliter reputat 415.a
Fidelis anima omnia replicat, & recenſet in laudem dei 378.b
Fidelium conuerſatio gemina eſt 379.b
De filio prodigo 377.a 425.b
Fons ſignatus quid ſit 428.b
Fons ſapientiæ bonus omnino, ſed adhuc ſub ſignaculo nob̃ emanat 429.b
Fons ſignatus, & fons patens differunt Ibidem
Fons hortorũ, & puteus aquarum uiuẽtium &c. exponitur 431.b & ſeq.
Fontis, & putei differentia 432.a
Formoſus in ſtola ſua cur Chriſtus dicatur 384.a
Fortitudo bona quæ dicatur 391.b
Fortes Iſrael qui dicant̃, & qui male fortes 396.a
Foueã q̃ſi fodit, q terreni ſenſus acumine ſcripturę ſoliditatẽ penetrat, etc, 432.b
Frigidæ, & feruidę orationis dr̃ia 394.a
Fugitiui religioſi notantur 433.b
GEmitus tuus dulcis, quem genuit amor. 411.a
Gemelli duo hinnuli capreæ dñr Iudæi & Græci ſiue gentes 415.a
Genæ ipſæ uocis uſum habent, & oris aut ſupplẽt officium, aut amplius exornant 411.a
Gladium ſpiritus (quod eſt uerbũ dei) habentes & non ſecundum illud operantes reprehenduntur 395.b
Glorioſi qui uere dicantur 378.a
Gloriari nemo debet caſtum ſe habere cor aut alias uirtutes. 411.b
Gillebertus orat pro religioſo qui cenſetur mortuus, quando eſt uel tædij uel deſperationis mole obrutus 397.a
Gillebertus plangit & lamentatur uirginẽ quandam corruptã 436.b & ĩfra
Gillebertus plangit & lamentatur ſctm̃ Aelredum mortuum abbatem Rieuallis 439.a b
Gillebertus plangit & lamentatur ꝙ cura animarũ ex officio ipſi incumbebat, & adminiſtrandæ neceſſitatis ſolicitudo 447.a
Gratias tibi domine Ieſu Chriſte, ꝙ nobis ſalutis occaſiones parat 380.a
HAeretici notantur 431.a 441.b
Horret Chriſtus magis aſperitatem morum, linguæ ſtimulos, ꝗ̃ aculeos ſpinarum 403.b
Homo ſpiritualis ſit quaſi aquila 389.a
Hoſtis carne noſtra quaſi caſtro utens, regiones ſpiritus de uicino infeſtat 395.b
Humiliabam in ieiunio animã meam, & oratio mea in ſinu meo conuertetur: exponitur 427.b
Humilitas nec cõtra iniuriantes tumet, nec ſupra conſortes ſe tendit 430.b
Humilitas perfecta de meritis ſemper alienis præſumit 447.b

IAcula ſublimia exhortationis non ſunt paſſim fundenda, nec in omni multitudine &c. 446.b
Ieſu bone, quid eſt quod alicubi non inueniris, qui ubiq; crederis &c. 377.a
Ieſus quando ad te ingrediatur, & qñ tu ad illum ingrediaris 444.b
Ignis Ieſu, ignis bonus eſt 394.a
Ignorantiæ tuæ nox ſerenam tibi uiſionem adimit ſecretorum cœleſtium 373.b
Impaſſibilitatis & patientię dñia 425.b
Impetus multiplex notatur 433.a
Incarnatio nobis corona eſt 403.b
Increpatorius doctoris ſermo ſi quoſdã ſpecialiter tangere uidetur, nõ ad odij fomitem illud inuertant 446.a
Iniquitas & inæqualitas multa eſt ad tranſitoria intenſum impendere aïum, ad æterna remiſſum 447.b
Inuenire illa quæ ſurſum ſunt bona, eſt quodam dulcedinis & experientię guſtu præſentire illa 377.a
Inuidia quid faciat de alienis bonis 401.a
In inuidam animam non poteſt intrare æſtimatio bona de bonis alienis Ibi.
Inuitationes mutuæ ſponſi & ſponſæ habentur 436.b
Ionatas columbæ eſt donum illum ſignificans qui ſpirituali gratia eſt plenus 401.a
Iudæi & philoſophi carpuntur 379.b 450.a
Iudæus in communi clementia iura ſibi priuata depoſcit 415.a
Iuga boum emi quinq;: exponit 412.b
Iuſtiſſimus, potentiſſimus, prudentiſſimus moderator quid operetur 378.b
LAbia ſpiritualia & interiora quæ dicantur 410.b
Lac quaſi uidetur omnis doctrina, omnis affectus pius animo illapſus dulciter 415.b
Lamentatio animæ deum quærentis et non inuenientis 376.a
Lamentatio Gilleberti contra fratres malignantes 392.b
Lamentatio Gilleberti propter aduerſitates & aduerſam fortunam 433.b & per totum.
Lamentatio Gilleberti pro uirgine quadam corrupta 436.b &ſeq.
Languor amantis eſt affectio quædam de abſente dilecto amãtem conficiẽs. 448.a b
Languores tres enumerantur Ibid.b
Latitudinem ſui cordis aliqui exponũt ſeculari prudentiæ. & iſti reprehenduntur 380.b
Laudes horti concluſi in tribus abſoluit ſcriptura 429.a
Laurentij martyris commendatio 437.b
Lectio debet orationi ſeruire, præparare affectum, non horas præripere, nec ſuccidere moras 383.a
In lectulo meo quæſiui per noctes, quẽ diligit anima mea: exponitur 373.a 374.b per totum
Lectulus bonus dicitur cõſcientiæ qes, & munditia 375.a 389.a 397.a
In lectulis magnum & multiplex myſterium reperies 397.a
Leuitas innata tibi, uicina eſt lapſui 389.b
Libano in ſcripturis legitur comparata uirginitas 398.a 399.a
Libertas duplex deſcribitur 435.b
Libertas triplex deſcribitur Ibid.
Lilium & lilia, qui & quæ dicantur 415.a
Lingua praua quid requirat 411.a
Lingua & labia ac ſi quidam argenteus canalis ſunt & cætera 427.b
Liuor dum priuatam ſemper excellentiam cogitat, alienam obſcurat 401.a
Locus proprius & domeſticus matris eccleſiæ eſt contemplatio 388.a
MAgna uis amoris alieno non nititur ſuffragio, proprijs contenta meritis 374.a b
Magna uis amoris quem nec infirmitas, nec aduerſitas compeſcit, nec illa innata, nec iſta illata 375.b
Magna & uiolenta eſt uis charitatis 4'9.b
Magnus planè eſt (ſi quis eſt) qui ſicut nunquam titubat in fide: ita paſſionibus animi nullis turbetur 391.a
Magna eloquentiæ laus eſt, cauſam, quam ſuſceperis, apte exequi &c. 415.a.
Magnus mons Paulus dicitur Ibid.b
Mala punica ſignificant uerecundiam. Poteſt & in malis punicis martyrum intelligi patientia, & regulares conuentus 428.b & infra
Malignatur in ſancto qui malignatur in bono, ſiue in ſuo, ſiue in alieno 406.b
Mammæ duæ ſunt maternæ pietatis ſpirituales 421.b
Mariæ uirginis uterus dicitur deſertum propter incorruptionem 393.b
Mariæ Magdalenæ commendatio 424.a & infra
Martyrum commendatio 408.b 447.a
Mediator quidam inter deum & homines, qualiter ſe habere debet 414.a
Mens ſecura & libera, iure lectulus dicitur 375.a
Mentis exceſſus bonus eſt ſopor 392.a 440.b
Myrrha quid ſignificet 394.a 437.b
Miſericordiam quam debes ex loco, ex animo ſolue 425.b
Moleſta amanti dilatio, ſed ſolent protracta deſideria amplius creſcere 381.b
Moleſtus ſtimulus, ſed tamen uexatio præſtat humilitatem profectui 395.a
Moleſta eſt utraque affectio, & non dulceſcere quod elegeris, & ſentire quod oderis, moleſtum utrunque, & cætera 435.a
Monachorum eſt, non colloquium, ſed ſilentium &c. 383.a
Monachi reprehenduntur, quòd mundo ſe ſtudioſe conformant 390.b
Mons myrrhæ quis dicatur 416.b
Mortuus eſt, qui uel tædij, uel deſperationis mole obruitur, & cætera 397.a
Mors bona quæ dicatur 413.a
Motus intentionis prauæ, & à deo habet quòd motus eſt, & ab ipſo non habet quòd prauus eſt 378.a
Multos uidemus & dolemus tam inſperato ceſſiſſe, quàm ſubito erupiſſe 393.b
Munditia meretur notitiam, non hanc literatoriam tantum, ſed quandam dulcem & intimam, & ipſius animæ medullis infuſam 381.a
NArdus uel in nardo intelligitur mentis quies 430.b
De natura diuina & humana Chriſti 438.a 449.b 451.a
Nemo alij in gratia quocunque in gradu fuerit, aut participium, aut parilitatem inuideat 415.a
Nil bona tutius conſcientia 374.a b
Nobilitate ſeculi non debemus chari deo reputari 400.a
Nomen Ieſu ubique uenerabile eſt, & utinam quod uox ſonat, uita depromat 381.a
Non facile eſt uirtutem euiuſque ex indicijs diffinire 407.a
Nouatianus hæreticus reprehenditur 423.a
Nouiſſima tuba quid ſit 399.b
Nouum canticum quare dicatur 378.b
Nox quædam bona dicitur 364.a
Nubes cœli dicitur ſponſa 417.b
OBſeruantiarum duritia, & petra diſciplinæ frequenter largos effundit riuos olei, & cætera 413.b
Ocium liberum & irrigatio crebra ſanctæ meditationis multum cooperatur, ut læta prodeant germina ſapientiæ 380.b
Ocio libero non omnes rite & iure debito fruuntur 386.b 447.b
Oculus turbatus uel ira uel cura quomodo lucem illam inacceſſam intuebitur 373.b

Oculus intentionis ſimplex illuſtrat uniuerſum corpus operationis 406.b
Oculus quando tenebroſus, quando lucidus, quando caligans dicatur Ibidem
Oculi tui columbaꝝ: exponitur 406.a per totum
Oculi eccleſiæ qui ſint 407.b.420.a
Odor miſericordiæ & remiſſionis ſuauius fragrat in eccleſia 425.b
Odor quid ſit 426.a
Omnia deum mihi mõſtrant ad cognitionem, ſed non omnia me mouere poſſunt intus ad deuotionem 377.a
Omnes gemellis fœtibus, & ſterilis nõ eſt in eis: exponitur 410.a
Opera ſequuntur ſpiritum ſicut calor ignem, umbra corpus, lux ſolem, effectus cauſam 388.b
Opera patentia & publica, oñtationẽ & inanem iactantiã redolent 427.b
Operatio triſtis & ſpiritualis gaudij carens irrigatione uicina ſterilitati uidetur 429.a
Opus ipm obliuiſcitur opus ſe eſſe dũ amoris pinguedine totũ inficiť 430.b
Opera exterioris ſolicitudinis & uſus contemplationis confici ſimul non poſſunt Ibid.
Optima pars contemplatiouis & dilectionis eſt uſus 389.a
Oratio pertinax pertingit ad finẽ 381.b
Orantis Chriſti ſpecies facta eſt altera: exponitur 393.a
Oratio quæ ſuccenſa non fuerit, neſcit itinere directo ad deum ire 394.a
Orationis uſus animum reddit mundũ & candidum 417.b
Oratio in ſinu conuertitur, quę celerem precibus reportat effectum 427.b
Orationis uicem quæ opera habere dicantur 428.a
Orans non ſinat animum fluctuare, nõ declinare ad alia 448.b
Ordines regulares unde prodierunt 429.b
Ortus concluſus es ſoror mea ſponſa: exponitur 428.b
Ortus ſponſi quis dicatur 437.b
Oſtiorum magna eſt diſtantia, & triplex eſt oſtium 446.b
PAlliorum genera ſpiritualia multa ſunt 446.a. ad finem ſermonis
Paradiſus concluſus & paradiſus emiſſus differunt 429.b
Phariſæus reprehenditur 426.b
Pardo comparatur hæreticus, & homo uarius & inconſtans 418.b
Pauli apoſtoli uirtutes 394.b 398.a
Paulus apoſtolus dicitur magnus mõs 415.b
Pax abundans, quæ dicatur 395.b
Pelagius hæreticus reprehẽdiť 424.a b
Peſtilentia morum hodie fœda ſatis & lenta nimis exhalat 390.b
Petrus & qui cum ipſo erant in monte, grauati ſunt ſomno: exponiť 394.a
In phreneticis non minuitur innata rationalitas, ſed ĩ ſic affectis nullus eius motus exiſtere ualet 435.b
Prædicantes in cõuentu fratrum redarguuntur & inſtruuntur 414.b
Prædicationis officium non omnibus incumbit 442.a
Prælationis labores ingredi feſtinantes arguuntur 419.a 442.a
Præterire & pertranſire differũt 383.a b
Propè feci iuſtitiam meã, & ſalus mea non elongabitur, exponitur Ibid.b
Propugnacula charitatis exprimuntur 414.a
Prudentiæ carnis & prudentiæ ſpiritus differentia 406.b
Pudicitia & patientia comites dicuntur & differunt 431.b 429.b
QValis eſt dilectus tuus ex dilecto, ô pulcherrima mulierum, &c. exponitur. 449.a
Quàm pulchræ ſunt mammæ tuæ: exponitur 421.a
Quatuor aduerte uel in ſponſa uel circa ſponſam eccleſiam: inueſtigationes, uota, præcepta, & preces 446.b
Quæ eſt iſta quę aſcendit per deſertum &c. exponitur 393.a
Querela animæ deum qnærentis & nõ inuenientis 376.a b

Quæſiui, & non inueni illum, uocaui, & non rñdit mihi: exponitur 446.b
Quæſtuoſa res, nomen eſt Xpi. 381.a
Qui confidunt in domino, mutabũt fortitudinem: exponirur 391.b
Quid tibi cum conflictu cui totum de affectu conſtare debet 398.b
Quicquid de Chriſto ſapis, quicquid ſentis, intra eccleſiæ conſtringas regulas 389.a
Quies & libertas in hoc corpore breuis, & exigua eſt: exponitur 375.a
Quod intelligentia inueneris, diligentia tene, & retine 386.b
RApacitatis genus eſt, ſi famam decerpis 401.a
Reconciliatio, eſt iterata animorum diſſidentium conciliatio 424.a
Regulares conuentus intelliguntur in malis punicis 429.b
Regularis conuerſationis opera ꝑ myrrham probatiſſimam, & indiſciplinatæ per reprobam deſignanť 443.b
Regularis exercitatio, & hoſtilis uexatio utraque probabilis ſeruata patientia Ibidem
Religioſorum commendatio 375.b 408.a. 447.b
Religioſorum exhortatio, & commonitio de uitandis cogitationibus turpibus 381.a
Religionis poſſeſſores ſal eſſe terræ debemus 390.b & ſeq.
Religioſi redargutio dicentis, non me ille ſcripturæ ſacræ ſermo ædificat 410.a
Religioſorum & ſecularium differentia quo ad uitam 432.a
Religioſis detrahentes reprehenduntur 448.a
Religioſorum magna collaudatio, ſed maior uituperatio inuenitur in illo dicto prophetę: Candidiores Narazęi eius niue &c. 450.b
SAbbatum delicatum eſt, & ſanctum, & glorioſum: exponitur 388.b
Sapientia in animum quietum, & puꝝ ultro incurrere ſolet, & gratis influere 373.a
Sapientia huius mundi, & ſapiẽtia quæ de deo eſt, differunt 380.b. & ſeq.
Sapientes huius ſeculi circumierunt rerum naturam, & in artificio ſuo operantem aduerterunt ſapiam dei Ibid.
Schiſma eoꝝ, qui nihil proprij habere nolũt, & eoꝝ qui de proprietate gloriantur, tangitur 420.b
Schiſmatici tanguntur 432.b
Scriptura, uerbum & ſtabile facit & uiſibile, &c. 449.a
Septenarius, aut ſpiritualitatem, aut uniuerſalitatem indicat grãꝝ 430.a
Seruus malus & piger reprehenditur 418.a
Simplicitas bona quæ dicatur 396.b
Synagoga reprehenditur 390.a
Synagoga repudiata eſt, eccleſia accepta 403.b
Sicut uitta coccinea labia tua: exponitur 410.b
Sicut fragmen mali punici, ita genę tuę: exponitur 411.b
Sicut turris Dauid collum tuum: exponitur 413.b
A' ſpe ſupernoꝝ, omnium actuũ caput, & totius intentio uitæ inchoare debet, & illi cohærere 439.b
Sponſa cum ſponſo loq̃tur, tunc loquiť in loquela dulcioris labij, & lingua altera 427.a
Sponſa primo tremit: ſecundo ſurgit: tertio aperit 445.a
Sterilis eſt intelligentia quam non coæua, & germana comitatur deuotio 410.a
Stimulatur Paulus ne extollať, & qũo qui hæc audis, refugis ſtimulari? 394.b & ſeq.
Suauiſſimũ mihi ceruical bone Ieſu, ſpinea illa capitis tui corona, &c. 376.a
Succenſio duplex innuitur: una de ſummis, alia de inferius erumpens 410.b
Summiſſior quidẽ uox, ſed mens intentior, & preces tacitę multum habent acuminis 408.a b
Surgam & circuibo ciuitatem, quęram per uicos & plateas: exponiť 376.b

& ſequ.
Suſpecta eſt mihi omnis doctrina & certe deſpecta, quæ nullam inducit de Chriſto mentionem. 380.a
TAedium uehemens & amaritudo cordis uirtutes ipſas exercet, nō euertit 434.b & ſeq.
Tenui illum nec dimittam: exponitur 386.a & ſeq. 389.a per totum
Tenuit eos ſuperbia: exponit̃ 386.b
Tenere qual'r dilectū debeamus 390.b
Terræ quædam ſunt ſuperiora, quædā inferiora, quędam infima. 414.a
Thus quid ſignificet 394.a
Timores tres innuuntur 401.b
Timor rigore gelido conſtringit affectus 435.a
Torrens duplex ſpiritualis deſcribitur 433.a
Tota pulchra es amica mea &c. exponitur 417.b
Tranquillitas mentis efficax eſt ad incrementa gratiarum 393.a
Tribulatio & aduerſitas exterior plangitur 433.b & ſeq.
Tribulatio interior 434.b
VAdam mihi ad mōtem myrrhæ: exponitur 416.b
Vberibus geminis erga ſubditos abundare debet qui doctoris & patris in eccleſia locum occupat 421.b
Veniat dilectus meus in hortum ſuum, & cætera. exponitur 436.b
Venuſtas uultus mētem interpretatur, & internos affectus facies loquitur 411.a
Verba conſolatoria dum aliqui plus æquo ſectantur, in uana deuoluuntur 424.a
Viciſſitudo refectionem affert, defectū prohibet 444.a
Verecundia commendatur 411.b
Vigiles qui dicantur 441.a
Vigiliæ quædam ſunt ſolicitudinum repletæ modeſtia, q̃dam bonæ Ibid.
Virgines ſacræ inſtruuntur 399.a p̃ tot.
Virgo quædam corrupta plangitur uel lamentatur. 436.b & ſeq.
Virgula fumi quare ſponſa dicat̃ 393.b
Virtutes ipſæ ſuapte natura intus in animo locatæ ſunt 407.a
Viſio ſponſi, non eſt una nec ſimplex, nec uniformis 382.a
Viſio dei quodam eſt cum affectu ſemper accipienda 403.a
Viderunt inſulæ & timuerunt, & extrema terræ obſtupuerunt: exponitur Ibidem.
Vmbra quæ dicatur 373.b
Vmbræ tres ſunt. 415.b
Vnguentarius eſt ſatanas, nolite ab illo oleum emere 398.b
Vnguentorum & aromatum differentia 425.a
Vnguentum proponitur cuius odor ſuper omnia eccleſiaſticorum donorum excellat aromata 425.a
Vnguenta quadruplicia ſunt Ibid.b
Vnctio quid ſit 426.a
Vtinam nos tales ſimus auditores uerbi dei, qui non ſuccumbamus his, quæ dicuntur 383.a
Vtinam fidei, quam habeo in Chriſto, omnia opera mea atteſtentur 408.a
Vtinam mihi nihil incumbat negocij, niſi ſuſpenſo ſemper ſtupore mirari impenſam gratiam 418.a
Vocem frequenter eripit oratio uehemens 408.a b
Vox dilecti pulſantis, exponitur 441.a
Vulneraſti cor meum ſoror mea ſponſa &c. exponitur 419.b
Vultus animi interpres eſt, & ab intimo affectu habitum trahit 387.a

Finit tabula ſuper ſermones Gilleberti, in Cantica Canticorum.